

RIGSRETSSAG NR. 6

mod
forhenværende minister
Inger Støjberg

RIGSRETSSAG NR. 6

**mod
forhenværende minister
Inger Støjberg**

RIGSRETSSAG NR. 6
mod forhenværende minister
Inger Støjberg

Bind 1

Produktion: Prinfo Denmark A/S

Trykt i Danmark 2022

978-87-94313-08-7

1. udgave, 1. oplag.

Advokaternes procedure indledes mandag den 24. november.

Foto: Tine Harden.

Dommen afsiges mandag den 13. december.

Foto: Tine Harden.

Forord

Der har siden Rigsretten blev oprettet med Juni-grundloven af 1849 været seks rigsretssager. Efter hver sag er der blevet udgivet en Rigsretstidende, der har indeholdt en gengivelse af det, der er foregået på retsmøderne. I de sager, hvor der har været afgivet forklaring af tiltalte og vidner, er disse forklaringer blevet gengivet i deres fulde længde.

Denne Rigsretstidende angår den sjette rigsretssag, sagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Folketinget besluttede tirsdag den 2. februar 2021 at rejse tiltale, og Rigsretten afsagde dom mandag den 13. december samme år.

Rigsretten havde et uformelt møde lørdag den 13. februar 2021 i Landstingssalen. Ved mødet drøftede Rigsretten dommernes habilitet og forskellige praktiske spørgsmål. Efter mødet blev der fredag den 19. februar afsagt kendelse om, at to højesteretsdommere var inhabile og derfor ikke kunne deltage i sagens behandling. Det havde den virkning, at to af de af Folketinget efter forholdstal sidst valgte medlemmer fratrådte. Rigsretten bestod herefter af 13 højesteretsdommere og 13 folketingsvalgte. Rent praktisk afholdt formandskabet for Rigsretten en række møder med anklagerne og forsvarerne i foråret 2021. Fredag den 25. juni blev der i Landstingssalen på Christiansborg afholdt det

særlige møde, der er bestemmelse om i rigsretslovens § 29, hvor stævning og anklageskrift blev fremlagt, og hvor der efterfølgende blev voteret og truffet afgørelse vedrørende pressens adgang til at optage og transmittere fra hovedforhandlingen i Rigsretten og om betydningen af udtrykket ”skærpnde omstændigheder” i anklageskriftet. Der blev afsagt kendelser herom tirsdag den 29. juni.

Hovedforhandlingen blev herefter indledt torsdag den 2. september 2021 i Eigtveds Pakhus. Sagen blev forelagt over fire dage, og der var derefter afhøring af tiltalte, fhv. minister Inger Støjberg, og af vidner over i alt 25 retsdage. I alt blev der afhørt 31 vidner. Undervejs i forløbet blev der onsdag den 15. september afsagt kendelse om, at vidnet Ayaan Hirsi Ali ikke skulle indkaldes til at afgive forklaring i sagen. Efter afslutningen af vidneforslen blev sagen procederet i to dage, mandag den 24. november og tirsdag den 25. november. Der var derefter votering og domsskrivning for lukkede døre, hvorefter dommen blev afsagt mandag den 13. december. Domsafsigelsen blev transmitteret af pressen.

I det følgende er de retsmøder, fra og med retsmødet torsdag den 2. september, hvor hovedforhandlingen af sagen foregik, nummereret som retsmøde 1, 2 osv.

BIND 1 • Side 1-604
BIND 2 • Side 605-1266
BIND 3 • Side 1267-1874

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Rigsrettens sammensætning	9
2. Tiltalebeslutningen	10
3. Anklageskrift	11
4. Kendelser og beslutninger mv.	
<i>a. Rigsrettens sammensætning</i>	
Kendelse om medlemmers habilitet	10
<i>b. Billed- og lydtransmittering</i>	
Kendelse om optagelse fra retsmødet den 25. juni 2021	9
Kendelse om optagelse fra hovedforhandlingen	18
<i>c. Betydningen af udtrykket ”skærpende omstændigheder” i anklageskriftet</i>	
Kendelse om ”skærpende omstændigheder”	13
<i>d. Vidneførsel af Ayaan Hirsi Ali</i>	
Procedurer	221
Kendelse	355
5. Forelæggelse af sagen	
Anklagernes forelæggelse	24
Forsvarernes supplerende forelæggelse	195
Anklagernes supplerende dokumentation	1577
6. Afhøring af tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	229
7. Vidneafhøringer	
Lykke Sørensen	364
Mark Thorsen	481
Uffe Toudal Pedersen	545
Mia Tang	684
Sofie Odgaard	712
Jonas Christoffersen	729
Anne Nygaard Just	739
Henrik Kyvsgaard	769
Frank Bundgaard	774
Andreas Højmark Søndergaard	783
Line Skytte Mørk Hansen	807
Jesper Gori	889
Anna-Sophie Saugmann-Vasi	1053
Anni Fode	1079

Margit Sander Rasmussen.....	1094
Sarah Andersen.....	1132
Merete Milo.....	1141
Carsten Madsen.....	1150
Jens Teilberg Søndergaard.....	1161
Nils Bak.....	1169
Nina Holst-Christensen.....	1179
Jens Vikner.....	1193
Dan Jørgensen.....	1203
Adam Abdel Khalik.....	1213
Jonas From Soelberg.....	1236
Henrik Grunnet.....	1267
Lene Linnea Vejrum.....	1321
Ditte Kruse Dankert.....	1398
Kristina Rosado.....	1462
Anne la Cour Vågen.....	1509
Helle Kjems.....	1523
8. Dokumentation af afhøringer fra Instrukskommissionen	
Christian Kettel Thomsen.....	1538
Kasper Højvang Kyed.....	1543
Thomas Klyver.....	1545
Tanja Franck.....	1552
Trine Kristensen.....	1560
Anette Görtz.....	1563
Ronya Habo.....	1567
9. Procedurer	
Anklagernes procedure.....	1649
Forsvarernes procedure.....	1703
Anklagernes replik.....	1758
Forsvarernes duplik.....	1759
10. Afsluttende bemærkninger fra tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	1761
11. Dom	1767
Retsformandens talepapir fra domsafsigelsen.....	1871

Retsmøde den 25. juni 2021

Fredag den 25. juni 2021 kl. 10.00 blev Rigsretten sat i Folketingets Landstingssal, Christiansborg, 1218 København K, til behandling af sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Der afsagdes sålydende kendelse:

”Rigsretten har modtaget ansøgninger fra DR og TV 2 Danmark A/S, Ritzau Scanpix, dk4 og Politiken om tilladelse til at optage og transmittere billeder og lyd fra bl.a. retsmødet den 25. juni 2021 kl. 10.00.

Ved breve af 16. juni 2021 har Rigsretten givet tilladelse til, at de pågældende medier kan optage og transmittere fra 5 minutter før starten af retsmødet til og med, at dommerne indfinder

sig, og der afsiges kendelse om eventuel adgang til yderligere optagelse og transmission fra retsmødet.

Forsvarerne har støttet mediernes ansøgninger.

Anklagerne har protesteret mod, at der gives tilladelse til yderligere optagelse og transmission fra retsmødet.

Rigsretsloven indeholder ikke bestemmelser om adgangen til at optage eller transmittere billeder og lyd under retsmøder. Spørgsmålet skal derfor i medfør af rigsretslovens § 77 afgøres efter bestemmelsen i retsplejelovens § 32, stk. 1. Efter § 32, stk. 1, er det forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvist tillader andet.

På retsmødet i dag skal der bl.a. tages stilling til spørgsmålet om optagelse og transmission fra hovedforhandlingen. Parterne skal procedere spørgsmålet, og de medier, der har ansøgt om tilladelse, vil få lejlighed til at udtale sig.

Rigsretten finder, at en afgørelse af, om der kan gives tilladelse til yderligere optagelse og transmission fra retsmødet i dag, vil kunne foregribe den afgørelse, som Rigsretten på baggrund af partsindlæg og indlæg fra medier senere skal træffe vedrørende optagelse og transmission fra hovedforhandlingen. Rigsretten afslår derfor mediernes ansøgninger om yderligere optagelse og transmission fra retsmødet, uden at tage stilling til om betingelserne efter § 32, stk. 1, er opfyldt.

Der må herefter ikke optages eller transmitteres billeder eller lyd fra retsmødet, ud over hvad der er tilladt ved brevene af 16. juni 2021.

Afgørelsen er enstemmig.

Thi bestemmes:

Der må ikke optages eller transmitteres billeder og lyd fra retsmødet den 25. juni 2021, ud over hvad der er tilladt ved Rigsrettens breve af 16.

juni 2021 til DR og TV 2 Danmark A/S, Ritzau Scanpix, dk4 og Politiken.”

Retsformanden redegjorde for Rigsrettens sammensætning. Retsformanden oplyste i den forbindelse, at Rigsrettens dommere på et møde den 13. februar 2021 har besluttet, at det folketingsvalgte medlem af Rigsretten Nicolai Mallet, som er beskikket som en af forsvarerne i sagen, ikke kan medvirke som dommer i sagen. Hans 1. stedfortræder Jacob Mchangama er derfor indtrådt som dommer i sagen. Dommerne besluttede endvidere på mødet, at det folketingsvalgte medlem Karin Gaardsted ikke kan medvirke som dommer i sagen, da hun i en periode fra slutningen af februar til slutningen af august 2021 skal være medlem af Folketinget som stedfortræder for et folketingsmedlem, der skal på barselsorlov. I stedet er hendes 1. stedfortræder Kirsten Brosbøl indtrådt som dommer i sagen. Rigsretten har dernæst den 19. februar 2021 afsagt kendelse om, at højesteretsdommerne Vibeke Rønne og Hanne Schmidt ikke kan deltage i sagens behandling pga. inhabilitet. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Højesteretsdommer Vibeke Rønne har oplyst, at hun har et nært venskabsforhold til advokat Anne Birgitte Gammeljord, der er valgt af Folketinget som en af sagens anklagere.

Højesteretsdommer Hanne Schmidt har oplyst, at hun har et nært venskabsforhold til Lykke Sørensen, der var afdelingschef i Udlændingefdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet fra august 2015 til september 2017. Lykke Sørensen var et centralt vidne for Instrukskommissionen og må forventes også at blive det for Rigsretten.

Rigsretten finder, at der herefter foreligger omstændigheder, som er egnet til at rejse tvivl om Vibeke Rønnes og Hanne Schmidts fuldstændige upartiskhed, jf. retsplejelovens § 61, jf. rigsretslovens § 77. Vibeke Rønne og Hanne Schmidt kan derfor ikke deltage i sagens behandling.

Vibeke Rønnes og Hanne Schmidts udtræden af sagen indebærer, at det folketingsvalgte medlem nr. 15, Mette Vestergaard Huss, og det folketingsvalgte medlem nr. 14, Leif Donbæk Thomsen, tillige udtræder, jf. rigsretslovens § 5, stk. 1.

Thi bestemmes:

Højesteretsdommer Vibeke Rønne og højesteretsdommer Hanne Schmidt kan ikke deltage i behandlingen af rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg.”

Endelig er højesteretsdommer Kristian Korfits Nielsen indtrådt som medlem af Rigsretten i forbindelse med, at højesteretsdommer Jon Stokholm gik på pension med udgangen af april måned 2021.

Retsformanden opfordrede parterne til at fremsætte mulige indsigelser mod noget medlem af Rigsretten, jf. rigsretslovens § 34.

Ingen af parterne fremkom med indsigelser.

Der fremlagdes folketingsbeslutning af 2. februar 2021 om rigsretstiltale mod fhv. minister Inger Støjberg, brev af 2. februar 2021 fra Folketingets formand til Rigsrettens formand, anklageskrift af 3. februar 2021, brev af 11. februar 2021 fra Rigsrettens formand om beskikelse af forsvarere og stævning af 26. marts 2021 til fhv. minister Inger Støjberg.

Folketingsbeslutningen blev oplæst af protokolsekretær Alexander M. P. Johannessen. Af folketingsbeslutningen fremgår bl.a.:

”Folketinget beslutter at rejse tiltale ved Rigsretten mod forhenværende minister Inger Støjberg med påstand om straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarterings-

administration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. Det er en skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 om samrådsspørgsmål AWAZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.

Folketinget vælger som anklagere under rigsretssagen advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.”

Retsformanden redegjorde for Folketingets valg af anklagere og Rigsrettens beskikkelse af svarere.

Anklageskriftet blev oplæst af protokolsekretær Christian Taksøe. Af anklageskriftet fremgår bl.a.:

”Under henvisning til Folketingets beslutning af 2. februar 2021 rejser undertegnede, der af Folketinget samme dato er valgt som anklagere, herved tiltale ved Rigsretten mod forhenværende udlændinge-, integrations- og boligminister, medlem af Folketinget,
Inger Støjberg,
født den 16. marts 1973,
Elmevej 6,
9560 Hadsund,

til straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. Det er en skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 om samrådsspørgsmål AW-AZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.”

Retsformanden redegjorde for forkyndelse af stævningen for fhv. minister Inger Støjberg.

Der fremlagdes vidneliste af 18. juni 2021 og oversigt over sagens bevistemaer af 18. juni 2021 fra anklagerne samt mail af 18. juni 2021 fra forsvarerne om supplerende vidneførsel. Endvidere fremlagdes foreløbig indholdsfortegnelse til ekstrakt med angivelse af sagens dokumenter samt oversigt over indholdet af vidneprotokollerne fra Instrukskommissionen.

Der fremlagdes processkrift af 14. maj 2021 og påstandsdokument af 24. juni 2021 fra forsvarerne om betydningen af udtrykket ”skærpende omstændighed” i anklageskriftet samt

processkrift af 11. juni 2021 om samme spørgsmål fra anklagerne.

Spørgsmålet blev procederet og optaget til kendelse.

Der fremlagdes brev af 21. maj 2021 fra DR og TV2 Danmark A/S, mail af 2. juni 2021 fra Ritzaus Scanpix, mail af 8. juni 2021 fra dk4 og brev af 8. juni 2021 fra Politiken vedrørende ansøgning om tilladelse til optagelse og transmission fra retsmøderne i sagen. Endvidere fremlagdes processkrift af 14. maj 2021 fra forsvarene og processkrift af 11. juni 2021 fra anklagerne om samme spørgsmål.

Parterne procederede spørgsmålet.

Nyhedschef Jacob Kwon (TV 2), nyhedschef Thomas Falbe (DR), journalist Jens Holt (Ritzaus) og journalist Poul Smidt (dk4) fremkom med supplerende bemærkninger om mediernes ansøgninger. Politiken meddelte at kunne tilslutte sig bemærkningerne.

Spørgsmålet blev optaget til kendelse.

Retten hævet kl. 12.03.

Rigsrettens kendelser af 29. juni 2021

Tirsdag den 29. juni 2021 kl. 10.00 afsagde Rigsretten følgende kendelse om betydning af udtrykket ”skærpende omstændighed” i anklageskriftet:

”I påkendelsen har deltaget Rigsrettens dommere, 13 højesteretsdommere og 13 dommere valgt af Folketinget. De deltagende højesteretsdommere er: Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen. De af Folketinget valgte dommere er: Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Påstande

Forsvarerne har nedlagt følgende påstande:

1. De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende tiltaltes handlinger i relation til en påstået afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som strafforhøjende eller strafskærpende omstændigheder.
2. Bevisførelse for at bevise tiltaltes handlinger i relation til en påstået afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget tillades ikke i forhold til spørgsmålet om strafforhøjende eller strafskærpende omstændigheder.
3. De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende tiltaltes handlinger i relation til en påstået afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som en skærpende

omstændighed ved bedømmelsen af skyldspørgsmålet.

4. Bevisførelse for at bevise tiltaltes handlinger i relation til en påstået afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget tillades ikke i forhold til spørgsmålet om skærpende omstændigheder.

Anklagerne har principalt nedlagt påstand om, at forsvarernes påstande 1-4 ikke tages til følge, subsidiært at bevisførelse om fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger fremsat over for Folketinget i perioden fra den 10. februar 2016 til den 1. marts 2019 tillades til brug for vurderingen af, om fhv. minister Inger Støjberg har handlet forsættligt eller groft uagtsomt i forbindelse med spørgsmålet om overtrædelse af lov om ministres ansvarlighed § 5, stk. 1.

Sagsfremstilling

Folketinget traf den 2. februar 2021 beslutning om at rejse tiltale for Rigsretten mod fhv. minister Inger Støjberg. I beslutningen hedder det bl.a. (Folketingstidende 2020-21, tillæg C, beslutningsforslag nr. B 134):

”Folketinget beslutter at rejse tiltale ved Rigsretten mod forhenværende minister Inger Støjberg med påstand om straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning

og begrundede afgørelser. Det er en skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 om samrådsspørgsmål AW-AZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.”

Tiltalen er formuleret på samme måde i anklageskriftet af 3. februar 2021.

I den betænkning, der blev afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 27. januar 2021, og som dannede grundlag for Folketingets beslutning af 2. februar 2021 om at rejse tiltale mod fhv. minister Inger Støjberg, udtalte udvalgets flertal bl.a. (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, beslutningsforslag nr. B 134, s. 7):

”I. Ad indkvarteringsordningen og dens administration

...

Flertallet finder det således tilstrækkeligt begrundet og belyst, at tidligere udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg med forsæt eller groft uagtsomt har overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, og at dette, hvilket flertallet finder er en skærpende omstændighed, har medført retstab for enkeltpersoner. Endvidere finder flertallet, at det er en skærpende omstændighed, jf. ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, at tidligere minister Inger Støjberg i tilknytning til forløbet afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samråd. Ifølge de af underudvalget antagne advokater vil det med en rimelig formodning kunne føre til domfældelse ved Rigsretten.

På baggrund af ovenstående indstiller flertallet, at der rejses tiltale mod Inger Støjberg for overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Tiltalen skal omfatte perioden fra den 10.

februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016.

...

III. Ad forholdet til Folketinget

Instrukskommissionen har fundet, at tidligere minister Inger Støjberg ikke kan have været i tvivl om, at hendes beskrivelse under samråd AT og AU den 1. juni 2017 af den ordning, der den 10. februar 2016 blev fastlagt i pressemeddelelsen, var urigtig og misvisende, og at den urigtige og misvisende beskrivelse af disse forhold senere blev gentaget i flere folketingsbesvarelser og efterfølgende samråd.

Instrukskommissionen har desuden fundet, at tidligere minister Inger Støjbergs omtale af fire piger, som var blevet ”reddet”, var misvisende og med til at tegne et billede af ordningens virkning, som hun ikke havde grundlag for at sige noget om, og at oplysningen fremkom, uden at hun havde undersøgt eller iværksat undersøgelser af omstændighederne i disse sager, som viste et klart andet billede end det, hun gav udtryk for.

De af underudvalget antagne advokater har overvejet, om disse forhold kunne begrunde et særskilt ansvar efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, uafhængigt af lovens § 5, stk. 1, jf. ovenfor vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration. De har fundet, at forholdet om oplysninger til Folketinget har en nær sammenhæng med vurderingen af instruksen og den ulovlige administration og som følge heraf, at de urigtige oplysninger og misvisende oplysninger efter deres vurdering bør indgå som skærpende omstændigheder til belysning af forholdet om instruksen og den ulovlige administration.

Flertallet anser derfor den ulovlige administration som sagens hovedforhold, således at de urigtige oplysninger m.v. indgår som skærpende omstændighed til belysning af dette forhold.”

Retsgrundlag

Rigsretslovens § 65 er sålydende:

”Tiltalte kan kun dømmes for de i anklageskriftet nævnte forhold. Derimod er retten, for så vidt angår idømmelse af straf, ikke bundet ved anklagerens påstand.”

Rigsretslovens § 65 svarer til retsplejelovens § 883, stk. 3 (tidligere § 908, stk. 3), hvorefter retten ikke kan domfælde for noget forhold, der ikke omfattes af tiltalen.

Rigsretslovens § 65 skal ses i sammenhæng med lovens § 30 om anklageskriftets indhold. Af § 30 fremgår bl.a.:

”Anklageskriftet skal indeholde en nøjagtig betegnelse af tiltalte og en angivelse af de handlinger, for hvilke han drages til ansvar, samt af de omstændigheder, som vil have indflydelse på straffen. ...”

Rigsretslovens § 30 er i det væsentlige en sammentrængt gengivelse af den almindelige regel i retsplejelovens § 834 om anklageskriftets indhold.

Under rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen blev der rejst spørgsmål, om forhold, der var udeladt af tiltalebeslutningen og anklageskriftet, kunne bringes i anvendelse ved strafudmålingen som skærpende omstændigheder. I kendelse af 13. april 1994 (UfR 1994.422) udtalte Rigsretten om dette spørgsmål:

”I forbindelse med Folketingets beslutning om at rejse tiltale for Rigsretten blev det overvejet tillige at tiltale Erik Ninn-Hansen for at have forsøgt at hindre Folketingets Ombudsmand i at gennemføre sin undersøgelse vedrørende Justitsministeriets og Udlændingedirektoratets behandling af sager om familiesammenføring, for at have afgivet misvisende, vildledende og/eller urigtige oplysninger over for Folketingets Ombudsmand og for at have afgivet misvisende, vildledende og/eller urigtige oplysninger

over for Folketinget, jf. de i udvalgsbetænkningen omtalte forhold II og III. Sådanne handlinger ville udgøre selvstændige forhold, for så vidt angår handlingerne over for Folketingets Ombudsmand efter § 5, stk. 1, i lov om ministres ansvarlighed, jf. § 7, stk. 1, i lov om folketingets ombudsmand, og for så vidt angår handlingerne over for Folketinget efter lov om ministres ansvarlighed § 5, stk. 2, jf. stk. 1.

Folketinget har imidlertid besluttet at undlade tiltale for disse forhold, og tiltalte vil derfor ikke kunne dømmes herfor, jf. rigsretslovens § 65, 1. pkt. Ifølge denne bestemmelse, der svarer til retsplejelovens § 908, stk. 3, kan tiltalte ”kun dømmes for de i anklageskriftet nævnte forhold”. Såfremt tiltalte findes skyldig i det forhold, for hvilket det er rejst tiltale, ville det stride mod princippet i disse bestemmelser at tillægge de forhold, for hvilke tiltale er undladt, betydning ved strafudmålingen som skærpende omstændigheder.

Rigsretten tager derfor den af forsvarerne nedlagte påstand til følge.

Der er ikke herved taget stilling til, i hvilket omfang bevisførelse vedrørende tiltaltes handlinger over for Folketingets Ombudsmand og over for Folketinget kan have betydning for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i det forhold, for hvilket der er rejst tiltale, herunder for bedømmelsen af spørgsmålet om forsæt eller grov uagtsomhed.”

Anbringender

Det rejste spørgsmål har været skriftvekslet ved processkrift af 14. maj 2021 fra forsvarerne og processkrift af 11. juni 2021 fra anklagerne og har været procederet den 25. juni 2021.

Forsvarerne har anført navnlig, at Folketinget i anklageskriftet har rejst tiltale mod fhv. minister Inger Støjberg for overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Forholdet angår indkvarteringsordningen og dens administration. Det fremgår af betænkningen over beslutningsforslag nr. B 134, at Folketinget over-

vejede at gøre ansvar gældende for et selvstændigt forhold vedrørende overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, ved afgivelse af urigtige og misvisende oplysninger til Folketinget, men at Folketinget undlod at rejse tiltale for dette forhold. Til trods for denne beslutning er det i anklageskriftet anført bl.a., at det er en ”skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed”, at fhv. minister Inger Støjberg i tilknytning til det forløb, der er rejst tiltale for, afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under nærmere angivne samråd. Denne formulering i anklageskriftet ændrer ikke ved, at Folketinget alene har rejst tiltale for forholdet vedrørende overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

Rigsretslovens § 30 og § 65 samt retsplejelovens § 834 og § 883, der hviler på retssikkerhedsmæssige overvejelser, fastsætter klare krav for tiltale og anklageskrift samt for rettens muligheder for at domfælde. Rigsretten kan alene dømme for det, som tiltalen angår, og da tiltale for forholdet vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget er udeladt, kan Rigsretten hverken dømme for dette forhold eller indtage forholdet som strafforhøjende eller strafskærpende omstændighed. Der kan herved henvises til Rigsrettens kendelse af 13. april 1994 i rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen, jf. UfR 1994.422. Rigsretten bør i den foreliggende sag komme til samme konklusion som i rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen. At anklageskriftet i den foreliggende sag indeholder den nævnte formulering vedrørende ”skærpende omstændighed”, kan ikke begrunde et andet resultat. Begrebet ”skærpende omstændighed” er i anklageskriftet benyttet på en særegen og misvisende måde. Der er væsentlig retlig forskel på bevismidler og forhold, der kan bringes i anvendelse som skærpende omstændighed.

Det anerkendes, at det kan udledes af kendelsen i UfR 1994.422, at fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til

Folketinget kan inddrages i bevisførelsen som led i gennemgangen af det samlede begivenhedsforløb med henblik på at bedømme skyldspørgsmålet vedrørende ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, for hvilket der er rejst tiltale. Af hensyn til tilrettelæggelsen af bevisførelsen er det af afgørende betydning, at sagen skæres til, så den alene omfatter bevismateriale, der er relevant for tiltalen. Bevisførelse for påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget er overflødig og bør ikke tillades med hensyn til spørgsmålet om strafforhøjende eller strafskærpende omstændigheder.

Anklagerne har anført navnlig, at spørgsmålet om fhv. minister Inger Støjbergs urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget angår sagens faktiske og retlige omstændigheder, og at spørgsmålet bør pådømmes samtidig med strafansvaret og strafudmålingen. Der er ikke grundlag for at tage stilling til forsvarernes påstande forud for hovedforhandlingen og i hvert fald ikke forud for anklagerens og forsvarernes forelæggelse.

Forsvarernes påstande 2 og 4, som ikke angiver de skriftlige eller mundtlige bevismidler, der ønskes afskåret, er uklare og dermed uegnet til påkendelse.

Der bør tages afsæt i det mandat, som Folketinget efter den parlamentariske proces har meddelt anklagerne. I det parlamentariske mandat indgår, at fhv. minister Inger Støjbergs afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget er en skærpende omstændighed i relation til forholdet i anklageskriftet, der angår ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Anklageskriftet er en udmøntning af dette mandat.

Resultatet i Rigsrettens kendelse i rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen, jf. UfR 1994.422, kan ikke overføres til denne sag. Anklageskriftet i sagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen indeholdt ikke omtale af urigtige oplysninger og adskiller sig dermed væsentligt fra anklageskriftet i den foreliggende sag, hvor der specifikt på baggrund af Folketingets be-

slutning er mandat til at medtage urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget som en skærpende omstændighed i overensstemmelse med rigsretslovens § 30. Der er således afgørende forskel på det mandat, som Folketinget har givet i den foreliggende sag, og mandatet i sagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen.

Fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger til Folketinget kan under alle omstændigheder indgå i vurderingen af, om hun forsættligt eller groft uagtsomt har overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Den bevisførelse, som anklagerne vil føre vedrørende oplysninger til Folketinget, er den samme, uanset om bevisførelsen skal bruges til at belyse spørgsmålet om skærpende omstændigheder eller spørgsmålet, om fhv. minister Inger Støjberg forsættligt eller groft uagtsomt har overtrådt lovens § 5, stk. 1. Det er derfor ikke muligt – sådan som forsvarerne har gjort gældende – at foretage en opdeling af bevisførelsen vedrørende oplysninger til Folketinget, således at bevisførelse af betydning for skærpende omstændigheder afskæres.

Rigsrettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet for Rigsretten er, om det kan tillægges betydning som en skærpende omstændighed ved bedømmelsen af tiltalen mod fhv. minister Inger Støjberg vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration, at hun måtte have afgivet urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget.

Rigsretten finder, at der ikke er noget til hinder for, at dette spørgsmål afgøres forud for hovedforhandlingen, og at det af hensyn til sagens videre forløb er hensigtsmæssigt, at der nu tages stilling til spørgsmålet.

Ved anklageskrift af 3. februar 2021 er der rejst tiltale mod fhv. minister Inger Støjberg for overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Tiltalen angår indkvarteringsordningen og dens administration. I anklageskriftet er det anført, at det er en ”skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed”, at fhv. minister

Inger Støjberg i tilknytning til det forløb, som tiltalen angår, afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under nærmere angivne samråd i perioden fra den 1. juni 2017 til den 1. marts 2019.

Rigsretten tog ved kendelse af 13. april 1994 (UfR 1994.422) under rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen stilling til, om forhold, der var udeladt af tiltalebeslutningen og anklageskriftet, kunne bringes i anvendelse ved strafudmålingen som skærpende omstændigheder. I kendelsen anføres bl.a., at det i forbindelse med Folketingets beslutning om at rejse tiltale for Rigsretten blev overvejet tillige at tiltale fhv. minister Erik Ninn-Hansen for bl.a. at have afgivet misvisende, vildledende og/eller urigtige oplysninger over for Folketinget, og at sådanne handlinger ville udgøre et selvstændigt forhold efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, jf. stk. 1. Folketinget havde imidlertid besluttet at undlade tiltale for dette forhold, og tiltalte ville derfor ikke kunne dømmes herfor, jf. rigsretslovens § 65, 1. pkt., der svarede til retsplejelovens dagældende § 908, stk. 3 (nu § 883, stk. 3). Hvis tiltalte blev fundet skyldig i det forhold, for hvilket der var rejst tiltale, ville det stride mod princippet i disse bestemmelser at tillægge det forhold, for hvilket tiltale var undladt, betydning ved strafudmålingen som skærpende omstændighed.

I den foreliggende sag blev det i forbindelse med Folketingets beslutning om at rejse tiltale for Rigsretten overvejet tillige at tiltale fhv. minister Inger Støjberg for at have afgivet urigtige og misvisende oplysninger til Folketinget under samråd, jf. udvalgsbetænkningens pkt. III om forholdet til Folketinget. Sådanne handlinger ville udgøre et selvstændigt forhold efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, jf. stk. 1. Folketinget besluttede imidlertid at undlade tiltale for dette forhold, og fhv. minister Inger Støjberg vil derfor ikke kunne dømmes herfor, jf. rigsretslovens § 65, 1. pkt., og retsplejelovens § 883, stk. 3. Som fastslået i UfR 1994.422 vil det herefter stride mod princippet i disse bestemmelser at tillægge fhv. minister

Inger Støjbergs handlinger over for Folketinget betydnings ved strafudmålingen som skærpende omstændighed, hvis hun findes skyldig i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration. At det i folketingsbeslutningen og anklageskriftet er anført, at det er en skærpende omstændighed, at fhv. minister Inger Støjberg afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget, kan ikke føre til en anden vurdering, når der ikke er rejst tiltale for dette forhold.

Det anførte er ikke til hinder for, at der kan ske bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs handlinger over for Folketinget, i det omfang det kan have betydning for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration, herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed, jf. herved UfR 1994.422. Der kan derimod ikke ske bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs handlinger over for Folketinget, som ingen betydning har for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration.

Rigsretten tager herefter parternes påstande til følge som nærmere bestemt nedenfor.

Afgørelsen er enstemmig.

Thi bestemmes:

De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som straffskærpende omstændigheder ved bedømmelsen af forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration.

Bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger til Folketinget kan ske, i det omfang det kan have betydning for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens admini-

stration, herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed.”

Rigsretten afsagde samtidig følgende kendelse om pressens adgang til at optage og transmittere fra hovedforhandlingen:

”I påkendelsen har deltaget Rigsrettens dommere, 13 højesteretsdommere og 13 dommere valgt af Folketinget. De deltagende højesteretsdommere er: Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen. De af Folketinget valgte dommere er: Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Ved denne kendelse behandles ansøgninger fra DR og TV 2 Danmark A/S, Ritzau Scanpix, dk4 og Politiken om tilladelse til at optage og transmittere fra hovedforhandlingen i sagen.

Spørgsmålet har været mundtligt forhandlet på et retsmøde den 25. juni 2021, hvor parterne og repræsentanter for de nævnte medier har haft lejlighed til at udtale sig.

Ansøgninger om tilladelse til optagelse og transmission

DR og TV 2 Danmark A/S har ved brev af 21. maj 2021 ansøgt om tilladelse til at optage og transmittere fra retsmøderne i sagen. DR og TV 2 har principalt ansøgt om tilladelse til at optage og transmittere fra hele sagen og subsidiært fra indledningen af hovedforhandlingen den 2. september 2021 (”retten er sat”) samt fra domsafsigelsen. DR og TV 2 har til støtte for ansøgningen anført bl.a., at der skal gøres undtagelse fra udgangspunktet i retsplejelovens § 32 om forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd, fordi der er tale om en helt

særlig sag, hvor en tidligere minister og folkevalgt politiker står anklaget for at have brudt landets love. Det er selvsagt en retssag af overordentlig stor offentlig interesse, og videreformidling af retsmødernes indhold er helt central for den public service-forpligtelse, som DR og TV 2 er pålagt. Hvis ansøgningen imødekommes, vil borgere fra hele Danmark – også de borgere, der ikke har mulighed for at følge sagen ved personligt fremmøde i København – kunne følge med i retsmøderne i sagen. Der er desuden tale om en retspolitisk begivenhed, som bør dokumenteres for eftertiden.

Ritzau Scanpix har ved mail af 2. juni 2021 ansøgt om tilladelse til at optage og transmittere live tv-billeder fra sagen. Ritzau har til støtte for ansøgningen anført bl.a., at Ritzaus signal distribueres til de fleste danske medier, og at især de store dagblade og lokalaviser gør brug heraf på deres hjemmesider.

dk4 har ved mail af 8. juni 2021 ansøgt om tilladelse til at optage og transmittere billeder og lyd til tv og radio fra offentlige forhandlinger i sagen. Subsidiært har dk4 ansøgt om tilladelse til optagelse og transmission i videst muligt omfang, herunder fhv. minister Inger Støjbergs forklaring samt advokaternes forelæggelse og procedure. dk4 har til støtte for ansøgningen anført bl.a., at optagelse og transmission af retsmøderne vil sikre offentligheden adgang til direkte og ved selvsyn at følge med i sagen uanset bosted i landet og daglige forpligtelser.

Politiken har ved brev af 8. juni 2021 ansøgt om tilladelse til at optage lyd under retsmøderne i sagen. Politiken har til støtte for ansøgningen anført bl.a., at det vil være et nyttigt journalistisk arbejdsredskab at kunne optage vidneforklaringerne, som i væsentlig grad vil øge muligheden for at kunne citere vidnerne korrekt. Vidnerne vil være bedst tjent med, at offentligheden ikke kun får præsenteret, hvad de sagde, men også hvordan de sagde det. En mulighed for optagelse af lyd vil derfor ikke kun være i offentlighedens interesse, men potentielt også i vidnernes interesse.

Parternes synspunkter

Forsvarerne har støttet mediernes ansøgninger. Rigsretten bør i videst muligt omfang give offentligheden adgang til at følge forhandlingerne, hvilket er i overensstemmelse med rigsretslovens § 12 og Rigsrettens særegne rolle i den demokratiske magtfordeling fastlagt ved grundloven. Rigsretslovens § 12 må desuden fortolkes i lyset af grundlovens § 65 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6. Rigsretten bør derfor give medierne tilladelse til at optage og transmittere billeder og lyd fra offentlige forhandlinger, medmindre Rigsretten undtagelsesvist, når særlige grunde foreligger, forbyder det. Der er desuden dele af forhandlingerne, hvor der uden videre bør kunne gives tilladelse til optagelse og transmission, f.eks. fra fhv. minister Inger Støjbergs forklaring og advokaternes procedurer. I den seneste rigsretssag afslog Rigsretten at give tilladelse til direkte tv- og radiooptagelse under forhandlingerne med henvisning til, at sagens betydelige offentlige interesse ikke kunne opveje tungtvejende hensyn til navnlig tiltalte og vidner. Den betydelige offentlige interesse gør sig med endnu større styrke gældende i den foreliggende sag, og hensynet til fhv. minister Inger Støjberg og vidner taler ikke med samme vægt imod. Det primære lod i afvejningen er hensynet til den tiltalte, som i den foreliggende sag støtter, at der gives tilladelse til optagelse og transmission. Eventuelle hensyn til vidner kan tilgodeses ved konkret at forbyde optagelse og transmission. Rigsretten bør ikke tillægge retsplejelovens § 32 eller praksis i medfør af bestemmelsen nævneværdig betydning. Rigsrets-sager adskiller sig således på afgørende punkter fra den almindelige straffeprocess og civile retspleje.

Anklagerne har protesteret mod mediernes ansøgninger. Der bør kun gives tilladelse til at optage og transmittere genrebilleder ved hovedforhandlingens begyndelse og til at optage og transmittere domsafsigelsen samt lyd fra denne. Spørgsmålet skal i medfør af rigsretslovens § 77 afgøres efter retsplejelovens § 32, stk. 1. Efter forarbejderne og praksis vedrørende § 32,

stk. 1, gives der kun undtagelsesvist tilladelse og alene i form af genrebilleder ved retsmødets start, og når retten træffer afgørelser i sagen. Sagens betydelige offentlige interesse, det allerede tilgængelige sagsmateriale og den mediemæssige dækning af sagen må afvejes over for hensynet til, at retsmøderne kan afvikles med den ro og koncentration, som er nødvendig, at optagelse og transmission af billeder og lyd ikke kommer i strid med det grundlæggende princip i retsplejelovens § 182 (om at vidner ikke må påhøre forklaringer af andre vidner eller en part), at sagens oplysning og processen i øvrigt ikke kompromitteres, og at vidner ikke udsættes for uønsket og unødigt yderligere offentlig eksponering. Denne afvejning bør føre til, at varetagelsen af hensynet til offentlighedens interesse over for hensynet til en retssikkerhedsmæssigt betryggende afvikling af sagen tilgodeses ved, at det ikke tillades at optage og transmittere billeder og lyd fra hovedforhandlingen bortset fra optagelse af genrebilleder ved hovedforhandlingens begyndelse og optagelse af domsafsigelsen samt lyd fra denne. Det svarer til den adgang, der efter retsplejelovens § 32, stk. 1, er til at tillade optagelse og transmission af billeder og lyd. Det svarer også til, hvad der blev givet tilladelse til i den seneste rigsretssag.

Retsgrundlag

Efter rigsretslovens § 12 er forhandlingerne i Rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

Rigsretsloven indeholder ikke regler om optagelse og transmission af billeder og lyd under retsmødet. Af rigsretslovens § 77 følger, at retsplejeloven finder anvendelse på rettergangsmåden ved Rigsretten, hvor rigsretsloven ikke bestemmer andet.

Af retsplejelovens § 32, stk. 1, fremgår:

”Det er forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvist tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelse efter 1. pkt. og 3. pkt. træffes ved kendelse.”

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a. (Folketingstidende 1998-99, lovforslag nr. L 78, tillæg A, s. 2024):

”7.2. Lovforslagets *indhold*.

...

Billed- og lydoptagelser under retsmøder

...

Gennemføres lovforslaget, vil retstilstanden være følgende:

I straffesager gives der kun helt undtagelsesvist tilladelse til at optage eller transmittere billeder og lyd. Tilladelsen bør således alene gives i helt særlige og meget omtalte sager, navnlig mod personer, der er tiltalt for forhold begået i offentlig tjeneste. Der bør i disse undtagelsestilfælde alene gives tilladelse til at optage ”genrebilleder” ... Det forudsættes således, at der i intet tilfælde gives tilladelse til billed- og lydoptagelse af tiltaltes og vidners forklaringer. Genrebilleder optages, før domsforhandlingen starter eller under domsafsigelsen. Tilladelsen til at optage sådanne genrebilleder kan alene omfatte billeder af den (de) juridiske dommer(e) – f.eks. under oplæsningen af dommen – samt eventuelt tillige af anklageren og forsvareren. Tilladelsen vil dog også kunne omfatte fotografering af den tiltalte, men dette må altid forudsættes, at tiltalte er indforstået hermed.”

Ved Retsplejerådets betænkning nr. 1427/2003 om reform af den civile retspleje II blev reglerne om billed- og lydoptagelse vurderet på ny. Af betænkningen fremgår bl.a. (s. 116):

”Repræsentanter for massemedierne har over for Retsplejerådet givet udtryk for tilfredshed med de eksisterende muligheder for optagelse og transmission fra domsafsigelsen, men også for, at man nu bør gå videre og også giver mulighed for optagelse og transmission af forelæggelse og procedure, hvor der alene er tale om de professionelle aktører.

Retsplejerådet finder imidlertid, at det er for tidligt at gå ind i en nærmere overvejelse af, om den ordning, der blev etableret i 1999, bør revideres.

Retsplejerådet henleder i den forbindelse opmærksomheden på, at der ifølge forarbejderne kan gives tilladelse til optagelse og transmission af advokaternes forelæggelse og procedure i principielle civile sager, hvor det offentlige er part ... Det vil således være nyttigt, at denne mulighed udnyttes i praksis, før der tages stilling til, om optagelse og transmission af forelæggelse og procedure også bør kunne tillades i andre sager.”

Det fremgår af lovforslag nr. L 23 af 8. oktober 2003, hvor der blev fremsat en række forslag til ændring af retsplejeloven på baggrund af bl.a. Retsplejerådets betænkning, at Justitsministeriet kunne tilslutte sig Retsplejerådets synspunkter, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 23, afsnit 3.4.2, s. 613.

Rigsrettens begrundelse og resultat

Rigsretsloven indeholder ikke regler om optagelse og transmission af billeder og lyd under retsmøder. Spørgsmålet skal derfor i medfør af rigsretslovens § 77 afgøres efter bestemmelsen i retsplejelovens § 32, stk. 1.

Efter § 32, stk. 1, er det som udgangspunkt forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvist tillader dette. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at der i straffesager kun helt undtagelsesvist gives tilladelse, idet tilladelsen alene bør gives i helt særlige og meget

omtalte sager, navnlig mod personer, der er tiltalt for forhold begået i offentlig tjeneste.

Rigsretten finder, at en rigsretssag opfylder betingelserne for, hvornår der undtagelsesvist gives tilladelse.

Ifølge forarbejderne bør der i disse undtagelsestilfælde alene gives tilladelse til at optage genbilleder (dvs. billeder, der kan danne baggrund for en retsreportage uden at være en del af referatet af retshandlingen), før hovedforhandlingen starter, eller under domsafsigelsen. Det er herved forudsat, at der i intet tilfælde gives tilladelse til billed- og lydoptagelse af tiltaltes og vidners forklaringer. Forudsætningerne i forarbejderne om kun helt undtagelsesvist at tillade billed- og lydoptagelse i straffesager og da kun i form af genbilleder er bl.a. begrundet i hensynet til vidnerne og til, at retsmøderne kan afvikles med den ro og koncentration, som er nødvendig.

Rigsretten finder på den anførte baggrund, at der alene er grundlag for at give tilladelse til optagelse og transmission af lyd og billeder (”genbilleder”) umiddelbart forud for begyndelsen af retsmødet den 2. september 2021, hvor hovedforhandlingen indledes, samt fra domsafsigelsen.

Afgørelsen er enstemmig.

Thi bestemmes:

Det tillades, at DR og TV 2 Danmark A/S, Ritzau Scanpix, dk4 og Politiken kan optage og transmittere billeder og lyd fra 5 minutter før retsmødet den 2. september 2021, indtil dommerne har indfundet sig, og retten er sat.

Det tillades endvidere, at DR og TV 2 Danmark A/S, Ritzau Scanpix, dk4 og Politiken kan optage og transmittere billeder og lyd fra domsafsigelsen under retsformandens oplæsning af dommens konklusion og begrundelse.

De nærmere vilkår for gennemførelse af optagelserne vil blive meddelt af Rigsretten til de pågældende medier på et senere tidspunkt.

Der må ikke i øvrigt optages eller transmitteres billeder eller lyd fra retsmøderne i sagen.”

Retsmøde den 2. september 2021 (dag 1)

Torsdag den 2. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønne.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De for tiltalte beskikkede forsvarere, advokat René Offersen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Vi skal i dag fortsætte behandlingen af rigsrets-sagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Den sag, som blev indledt den 25. juni.

Jeg vil starte med at nævne, at der er givet en tilladelse til optagelse og transmission. Den tilladelse har virkning indtil nu, og det betyder, at fra nu af må der ikke længere optages og transmitteres her fra dette lokale. Med hensyn til spørgsmålet om adgangen til i øvrigt at fotografere gælder det samme, som var gældende i

forbindelse med det retsmøde, vi havde i Folketinget den 25. juni, og jeg kan henvise til Rigsrettens hjemmeside, hvor de nærmere vilkår er gengivet.

Det første, der skal ske i dag, er, at anklagerne får ordet for at redegøre for tiltalen, så det vil jeg bede anklagerne om at gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Anklageskriftet er fra 3. februar 2021, og det lyder således:

”Under henvisning til Folketingets beslutning af 2. februar 2021 rejser undertegnede, der af Folketinget samme dato er valgt som anklagere, herved tiltale ved Rigsretten mod

forhenværende udlændinge-, integrations- og boligminister,
medlem af Folketinget,
Inger Støjberg,
født den 16. marts 1973,
Elmevej 6,
9560 Hadsund,

til straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsatninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. Det er en skærpene omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets

Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 og samrådsspørgsmål AW-AZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.”

Ved § 29-mødet i juni måned afsagde Rigsretten kendelse den 29. juni 2021 vedrørende sidste led i anklagen, og det fremgår heraf:

”Thi bestemmes:

De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som straffeskærpende omstændigheder ved bedømmelsen af forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration.

Bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger til Folketinget kan ske, i det omfang det kan have betydning for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration, herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed.”

Retsformanden:

Tak for det. Så skal jeg spørge forsvarerne om, hvordan Inger Støjberg stiller sig til taltalen.

Nicolai Mallet:

Høje Rigsret. På vegne af fhv. minister Inger Støjberg nedlægger forsvarerne påstand om frifindelse.

Retsformanden:

Tak for det. Det næste, der skal ske, er, at vi skal høre anklagernes forelæggelse af sagen. Så jeg giver ordet til anklagerne. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Høje Rigsret. Vi skal som anklagere forelægge sagen. Vi skal redegøre for sagen, så Rigsrettens dommere under og inden bevisførelsen kan få indtryk af, hvad sagen drejer sig om. Forelæggelsen skal også gøre Rigsretten bekendt med anklagernes og forsvarernes standpunkter

og oplyse Rigsretten om det, som parterne ønsker at godtgøre ved de beviser, som bliver ført. I store straffesager er det ikke usædvanligt, at forsvarere og anklagere inden hovedforhandlingen drøfter indholdet af anklagernes forelæggelse. I denne sag kan vi ikke benytte det traditionelle efterforskningsmateriale. Vi har ingen politirapporter eller retsbøger, som vi kan henvide til. Vi kan ikke i forelæggelsen henvide til Instrukskommissionens beretning. Vi har ikke anset det for muligt at blive enige med forsvarerne om indholdet af vores forelæggelse.

Grundlaget for forelæggelsen er således den omfattende bilagssamling, som blev tilvejebragt for Instrukskommissionen, og som vi har fået adgang til, efter at beslutningen om tiltalerejsning blev taget af Folketinget. Det, vi mener at kunne bevise, beror på de forklaringer, som blev afgivet for Instrukskommissionen af en række vidner. Vidner, som også vil blive hørt under Rigsretssagen. Og så på de bilag, vi har fremlagt i ekstraktens bind 1-11 (”hovedekstrakten”), som Rigsretten har modtaget. Og i ekstrakten om de berørte par, bind 1-5 (”parekstrakten”), som Rigsretten også har modtaget. Der er fremlagt en fuldstændig ekstrakt af afhøringerne fra Instrukskommissionens protokoller (”Instrukskommissionens afhøringsprotokol”). Det er forklaringer, som vil kunne bruges til forhold under afhøringerne. Forklaringerne afgivet af vidner, der ikke føres for Rigsretten, er udeladt i disse bind. Ved gennemgangen af sagsforløbet vil vores gennemgang være objektiv, og det betyder også, at den indeholder vores opfattelse af sagen og vores fremhævelse af de begivenheder, vi mener har betydning for vurderingen af sagen. Forhold, som Rigsretten skal have sin særlige opmærksomhed rettet imod.

Vi har udleveret til Rigsretten og til forsvarerne en disposition for forelæggelsen. Og vi har delt den op imellem os. Her kan man se, at vi disponerer forelæggelsen på følgende måde. Først vil jeg redegøre for taltalen og bevistemaet i sagen. Det er pkt. 1. Så vil jeg redegøre for de retsregler, herunder forvaltningsretlige retsregler, der er relevante for sagen, og jeg vil her også tale om de forskellige grader af forsæt og grov uagtsomhed. Det er pkt. 2. Herefter vil jeg gennemgå Udlændingeministeriets og

Udlændingestyrelsens organisation. Vi har udleveret et støttebilag, som viser organisationen med navnene på de personer, som fremgår af bilagene, og hvoraf mange vil blive bedt om at afgive forklaring under sagen. Herefter vil Jon Lauritzen og jeg kronologisk og tematisk – det er pkt. 4 – gennemgå det faktiske forløb.

Under pkt. 5 i dispositionen vil de par, som blev berørt af instruks, blive omtalt baseret på et støttebilag, som vil blive udleveret med en oversigt over de berørte par. Det er ikke hensigten under forelæggelsen af dokumenter – under pkt. 4 – at gennemgå parekstrakten grundigt, idet der dog vil blive henvist hertil. Oplysninger om de par, der blev berørt af instruks, fremgår også i et vist omfang af hovedekstraktens bilag. Og bilag vedrørende de berørte par vil også blive inddraget under vidneafhøringerne. Til slut under pkt. 6 vil vi opsummere det, vi vil forsøge at bevise, som grundlag for den anklage, der er rejst, og herefter antager jeg, at forsvarerne vil komme med deres bemærkninger.

Det bringer mig til pkt. 1 i dispositionen. Redegørelse for tiltalen og bevistemaer i sagen. I denne sag er der, som det blev oplæst for kort tid siden, truffet beslutning ved et anklageskrift af 3. februar 2021. Der er rejst tiltale mod fhv. minister Inger Støjberg, fordi Folketinget er af den opfattelse, at fhv. minister Inger Støjberg den 10. februar 2016 udstedte en undtagelsesfri instruks. At instruks medførte iværksættelse og fastholdelse af en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager skete adskillelse af ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, og hvoraf den ene part var under 18 år. At det er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. At fhv. minister Inger Støjberg i sin egenskab af minister var ansvarlig for at iværksætte denne indkvarteringsadministration og for at fastholde den i hvert

fald frem til den 12. december 2016. Og at hun i hele perioden havde kendskab til den og intet gjorde for at ændre den. Det er i virkeligheden det enkle bevistema i sagen. For det første, om det er rigtigt, at det var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige regler at skille parrene ad på den måde, det skete. For det andet, om det er rigtigt, at indkvarteringsordningen blev fastholdt til den 12. december 2016. For det tredje, om fhv. minister Inger Støjberg havde kendskab til, at det var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention at skille parrene ad og til den ulovlige administration, der blev konsekvensen af beslutningen, som det fremgår af den udsendte pressemeddelelse den 10. februar 2016.

Sagen drejer sig derfor i al sin enkelthed overordnet om følgende spørgsmål, der vil blive belyst gennem afhøringerne og ved de fremlagte dokumenter. Blev der den 10. februar 2016 udstedt en instruks til Udlændingestyrelsen om adskillelse af mindreårige ægtefæller og samlevere? Var instruks i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og forvaltningsretlige retsregler? Var instruks iværksat af fhv. minister Inger Støjberg? Var fhv. minister Inger Støjberg bekendt med den administration, der fulgte af instruks, uden at gribe ind? Og var der nogen, der blev berørt af instruks? Det er anklagernes opfattelse, at der kan svares ja til alle disse punkter. Rigsretten skal foretage en sædvanlig bevisvurdering af disse spørgsmål, og den eneste jura i sagen er fortolkningen af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige retsregler. Rigsretten skal fastslå, hvilke handlingsforløb der kan lægges til grund, og derefter vurdere dette faktum i forhold til konventionens artikel 8 og de forvaltningsretlige retsregler. Og så naturligvis indholdet af bestemmelsen i ministeransvarlighedslovens § 5.

Der er ikke rejst tiltale for afgivelse af urigtige oplysninger over for Folketinget og Folketingets Ombudsmand, og det er derfor efter vores opfattelse uden betydning for sagen at få fastslået, om der på Christiansborg gælder særlige sædvaner eller andet om indholdet af de

oplysninger, som en minister afgiver til Folketinget eller et folketingsudvalg. Den gennemgang af forløbet efter 12. december 2016, som vi vil komme ind på i forbindelse med forelægelsen og den senere bevisførelse, sker, som anført i Rigsrettens kendelse af 29. juni 2021, kun til belysning af skyldforholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administrationen, og herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed.

Det bringer mig over til pkt. 2 i dispositionen for forelæggelse om en kort redegørelse for juræen. Her vil jeg overordnet gennemgå de retsregler, der er omfattet af taltalen, dvs. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige retsregler. I den forbindelse vil jeg lige knytte et par bemærkninger også til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, om faktisk forvaltningsvirksomhed og til kravene til forsæt og grov uagtsomhed i ministeransvarlighedslovens § 5.

Ministres ansvar er bestemt ved lov om ministrenes ansvarlighed, som er lov nr. 117 af 15. april 1964, og som også fremgår af anklageskriftet. I § 5, stk. 1, står der:

”En minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed.”

I lovens § 6, stk. 1, er det bestemt, at:

”Straffen efter § 5 er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Er forholdet begået af uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 3. Bødestraf fastsættes efter borgerlig straffelovs regler om dagbøder.”

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention blev inkorporeret i dansk ret ved lov nr. 285 af 29. april 1992 om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Den bestemmelse i

konventionen, som fremgår af anklageskriftet, er artikel 8, og artikel 8 er sålydende:

”*Stk. 1.* Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem, og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd for at forebygge uro eller forbrydelser, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Overordnet skal to spørgsmål afklares, når det skal vurderes, om et indgreb i personers familieliv er i overensstemmelse med artikel 8. For det første, om de pågældende personer har et familieliv i bestemmelsens forstand. I bekræftende fald om et indgreb i personers familieliv, der er under overvejelse, er i overensstemmelse med betingelserne for at gøre indgreb efter bestemmelsens stk. 2. Afklaring af begge spørgsmål skal foretages med udgangspunkt i en konkret og individuel vurdering af omstændighederne i hver enkelt sag i lyset af kriterierne opstillet i retspraksis fra Menneskerettighedsdomstolen. Det forhold, at et par har stiftet et familieliv, der er omfattet af menneskerettighedskonventionens artikel 8, indebærer ikke, at parret har et absolut og ubetinget krav på beskyttelse heraf. En medlemsstat kan foretage indgreb i familielivet i overensstemmelse med de tre betingelser i artikel 8, stk. 2. Et indgreb skal derfor være i overensstemmelse med loven (det såkaldte legalitetskrav), varetage et eller flere af de opregnede lovlige hensyn (det er kravet om et lovligt formål) og være nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalitetskravet). Menneskerettighedskonventions artikel 8 stiller krav til den nationale proces, der fører til et indgreb i et familieliv. Det følger af domstolens praksis, at bestemmelsen indebærer en række processuelle garantier, der skal bidrage til at beskytte individer mod vilkårlige indgreb.

Om forvaltningsretten skal jeg fremhæve, at som det fremgår af anklageskriftet, skal Rigsretten tillige tage stilling til, om der ved iværksættelsen og fastholdelsen af indkvarteringsordningen er sket tilsidesættelse af forvaltningsretlige retsregler, og jeg vil derfor ganske kort – og jeg beklager, at det måske kan virke lidt tørt – omtale de relevante retsregler, som er nævnt i anklageskriftet. Forvaltningsretten indeholder en række regler, som finder anvendelse i forvaltningen. Der er tale om bl.a. uskrevne retsgrundsætninger, regler i lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven) og forvaltningsloven samt processuelle garantier mv., der følger Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Reglerne opstiller bl.a. en række formelle krav til forvaltningens sagsbehandling og herunder bl.a. til officialprincippet. Officialprincippet kaldes også officialmaksimen eller undersøgelsesprincippet, og det er en uskreven retsgrundsætning, der pålægger forvaltningen at indhente de fornødne oplysninger for at afgøre en konkret sag. Reglerne om partshøring (også kaldet kontradiktion) regulerer parternes adgang til at varetage egne interesser, at blive orienteret om en sags faktiske afgørelsesgrundlag og fremkomme med en udtalelse, inden sagen afgøres. Partshøring bidrager endvidere til at sikre, at forvaltningsmyndigheden har de fornødne oplysninger til at træffe en lovlige og korrekt afgørelse. Afgørelsesform og begrundelsespligt: Der gælder ingen generelle forvaltningsregler om den form, forvaltningens afgørelser skal have. Der er ikke noget generelt krav om, at afgørelser skal meddeles skriftligt. Det følger dog af god forvaltningsskik, at en mundtligt meddelt afgørelse, der er byrdefuld for adressaten, bør bekræftes skriftligt. Og at særligt indgribende afgørelser efter omstændighederne bør meddeles skriftligt.

Reglerne opstiller også en række materielle krav til forvaltningens virksomhed, herunder bl.a. til det forvaltningsretlige skøn og de uskrevne retsgrundsætninger. Traditionelt sondres der i den forvaltningsretlige teori mellem retsanvendelsen og skøn. Retsanvendelse betyder forvaltningens fortolkning af præcise eller

nogenlunde præcise lovbestemmelser. Skøn betyder forvaltningens udfyldende virksomhed inden for rammerne af en upræcis, ufuldstændig eller tom bemyndigelsesbestemmelse. De uskrevne retsgrundsætninger er domstolsskabte og stiller krav til forvaltningens udfyldende virksomhed inden for rammerne af en skønsmæssig bemyndigelsesbestemmelse. Grundsætningerne, der rangerer på lovniveau i den retlige trinfølge, er tillige lagt til grund i Folketingets Ombudsmands praksis. Retsgrundsætningerne stiller krav til forvaltningens afgrænsning af, hvilke hensyn eller præmisser der kan og skal indgå ved en skønsmæssig afgørelse eller beslutning. Det er det, vi kalder skønnetts første led. Og krav til forvaltningens afvejning af lovlige hensyn. Det er det, vi kalder skønnetts andet led. Herudover indeholder proportionalitetsprincippet en forpligtelse til at sikre, at forvaltningsretlige dispositioner er nødvendige og rimelige i forhold til det formål, man vil opnå. Grundsætningen om saglig forvaltning eller magtfordrejningsgrundsætningen foreskriver, at skønnet skal være baseret på saglige hensyn, hvilket vil sige, at de hensyn, der varetages, skal være lovlige og relevante. Den finder anvendelse på al forvaltningens virksomhed, dvs. både ved afgørelser og faktisk forvaltningsvirksomhed. Der er tale om en objektiv vurdering af den forvaltningsretlige dispositions materielle lovlighed. Grundsætningen forbyder derfor ikke kun varetagelse af visse hensyn, eksempelvis private eller økonomiske. Den forpligter også forvaltningen til at inddrage alle relevante saglige hensyn. Fastlæggelsen af, hvilke hensyn der er lovlige og relevante, sker i hver enkelt sag på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder i lyset af en række retskildefaktorer, herunder en fortolkning af den relevante lovbestemmelse, dens formål og forarbejder. Så er der grundsætningen om det pligt-mæssige skøn (ofte også kaldet forbuddet mod at sætte skøn under regel), som vedrører afvejningen af lovlige hensyn. Den bygger på det synspunkt, at når lovgivningsmagten har besluttet at tildele forvaltningen et skøn, indebærer det en pligt for forvaltningen til at foretage en individualiseret vurdering under inddragelse af sagligt relevante hensyn. Og endelig proportionalitetsgrundsætningen (ofte kaldet

proportionalitetsprincippet), der betyder dels, at forvaltningen ikke må vælge en retsfølge, der ikke aktuelt er nødvendigt for at opnå den virkning, som tilstræbes med en aktivitet (dvs. et krav om nødvendighed), og dels, at et indgreb, selv om det er nødvendigt, skal være rimeligt i forhold til det tilstræbte formål (dvs. et krav om forholdsmæssighed).

Jeg nævnte, at jeg vil sige lidt kort om udlændingeloven. Udlændingeloven indeholder en række bestemmelser, der regulerer udlændinges forhold, og det vil komme til at fremgå af bevisførelsen, at det har været et tema, om Udlændingestyrelsen efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, udøver faktisk forvaltningsvirksomhed, eller afgørelsesvirksomhed, og om bestemmelsen giver hjemmel til at træffe afgørelse om adskillelse. Udlændingelovens § 42 a, stk. 7, var i 2016 affattet således:

”Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af udlændinge omfattet af stk. 1 og stk. 2, jf. stk. 3. Ved indkvarteringen skal Udlændingestyrelsen så vidt muligt tage hensyn til, om der er tale om nyankomne asylansøgere eller asylansøgere, der har fået afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. Hvis en udlænding ikke efterkommer Udlændingestyrelsens anvisning om indkvartering, kan Udlændingestyrelsen pålægge udlændingen at tage ophold på et indkvarteringssted efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse. En sådan udlænding må ikke gennem voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, eller over for personer, der i øvrigt opholder sig på indkvarteringsstedet, lægge hindringer i vejen for udførelsen af opgaver med driften af indkvarteringsstedet eller for opretholdelsen af ro og orden på indkvarteringsstedet.”

Det bringer mig tilbage til ministeransvarlighedsloven og forsæt og uagtsomhed. Efter § 5, stk. 1, i ministeransvarlighedsloven, som jeg allerede har omtalt, straffes en minister, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller hans stillings

beskaffenhed. Det er derfor relevant her lige at omtale de forskellige forsætsgrader, der finder anvendelse i dansk strafferet, og dernæst tillige krav til grov uagtsomhed. Overordnet kan man sige, at fortsæt handler om, hvad gerningsmanden har tænkt, mens uagtsomhed typisk handler om, hvad gerningsmanden burde have tænkt.

Der er i strafferetten direkte forsæt, sandsynlighedsforsæt og dolus eventualis-forsæt. Jeg vil kort knytte nogle bemærkninger til de enkelte former. Direkte forsæt er den højeste grad af forsæt. Ifølge den strafferetlige litteratur kan denne forsætsform kort beskrives således, at gerningspersonen har villet hidføre eller fremkalde, hvad loven kræver, for at forbrydelsen er begået. Det er i den forbindelse gerningspersonens vilje, der er afgørende. Gerningspersonen skal have anset det for praktisk muligt, at hans eller hendes handling vil kunne hidføre den pågældende følge. Det afgørende er, hvordan gerningspersonen opfatter situationen, og ikke, hvordan den i virkeligheden er. Det kræves ikke, at gerningspersonen er af den opfattelse, at der er en fuldstændig sikkerhed for følgens indtræden. Gerningspersonen skal sagt på anden vis ikke nødvendigvis mene, at sandsynligheden for, at følgen vil indtræde, eller at momenter er til stede, er 100 procent, men han eller hun skal have den opfattelse, at sandsynligheden er tæt på de 100 procent. Så er der sandsynlighedsforsættet. Sandsynlighedsforsættet er den næsthøjeste grad af forsæt. Ifølge litteraturen foreligger det, hvor gerningspersonen har anset det for overvejende sandsynligt, at gerningsmomenterne er opfyldt, eller at en bestemt følge vil indtræde, men uden at gerningspersonen har tilstræbt dette eller anset det for sikkert. Det afgørende er således, er gerningspersonen har anset det for overvejende sandsynligt. Sandsynlighedsforsættet udtrykkes oftest ved, at gerningspersonen har anset noget for mere end 50 procent sandsynligt. Dolus eventualis er den forsætsform, som udtrykker den laveste grad af forsæt, og beskrives under henvisning til, at en gerningsperson kun anser forbrydelsens indtræden som mulig, men ville have handlet, selv om han havde anset den som sikker. Det kaldes også det hypotetiske forsæt. Man kan ved vurderingen af, om der foreligger denne grad af

forsæt, lade det være afgørende, om gerningspersonen har accepteret eller udvist ligegyldighed med hensyn til, at han eller hun ved sin adfærd opfyldte et givent gerningsindhold. Det er det, der kaldes positiv indvilligelse. Et eksempel på *dolus eventualis* er en meget ældre dom fra 1918 kaldet ”Den sørgmodige snedker”, og den beskriver måske meget godt denne forsætsform. Og derfor vil jeg bare kort nævne, hvad den drejede sig om. Det var en snedker og hans familie, der boede i et gammelt bindingsværkshus med stråtag. I en del af huset var der indrettet et brændehus, der blev benyttet som værksted, og hvor der var en høvlebænk. Snekeren var nedtrykt, som følge af hustruens utroskab, og efter at have stået lidt med sin høvlebænk og grublet, tændte han sin pibe, smed tændstikken bag sig mellem nogle træspåner og gik ud af brændehuset, idet han sagde: ”Ske, hvad der vil.” Ejendommen nedbrændte. Snekeren blev dømt for forsætlig brandstiftelse. Men det er mere for at fortælle, hvilken form *dolus eventualis* er.

Det bringer mig over til den grove uagtsomhed. Som jeg nævnte, kan der efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, også ifaldes ansvar, såfremt det vurderes, at ministeren ikke har handlet forsætligt, men groft uagtsomt. Begrebet uagtsomhed er i forarbejderne til straffeloven defineret sådan, at uagtsomhed foreligger, når gerningsmanden, uden at lovovertrædelsen kan tilregnes ham forsætligt, ved sin handling har tilsidesat den agtpågivenhed, som det af hensyn til andres retsgoder var ham pligt til at udvise. Uagtsomhed inddeles i grov uagtsomhed og simpel uagtsomhed. Efter ministeransvarlighedsloven er det alene den grove uagtsomhed, der straffes. Ifølge litteraturen er der tale om en skala med en glidende overgang og en noget vilkårlig fastsættelse af grænsen, men grov uagtsomhed kan beskrives som den adfærd, der er en særlig klar eller forkastelig afvigelse fra det rimelige eller forsvarlige, eller som den markante normalafvigelse.

Det bringer mig så til pkt. 3 i min disposition, som er en gennemgang af Udlændingeministeriets og Udlændingestyrelsens organisation. På hoveddekstraktens s.7459 ses en skrivelse fra

Udlændinge- og Integrationsministeriet af 22. april 2021 til anklagerne. Anklagerne havde spurgt ministeriet om at få en hvidbog og en beskrivelse af ministeriets organisation i 2016. Vi fik oplyst, som det kan ses her, at man ikke har kunnet identificere en såkaldt hvidbog. På hoveddekstraktens s. 7464, kan man se, hvad ministeriets opgaver var i 2015 og 2016. Det fremgår, at ministeriet på udlændingeområdet har ansvaret for bl.a. asyl- og familiesammenføringsområdet, opholdstilladelse til arbejde og studie, indsats for at fastholde højtuddannede, regler om permanent ophold og indfødsret. Længere nede på siden kan man se om ministeriets organisering, at koncernen består af departementet bestående af fire afdelinger og et tværgående sekretariat, Udlændingestyrelsen (også benævnt US), Styrelsen for International Rekruttering og Integration – dem kommer vi ikke ind på, de er ikke relevante. Sekretariatet for Flygtningenævnet heller ikke og heller ikke sekretariatet for Udlændingenævnet. Og så hedder det videre, at departementet har ansvaret for ministerbetjening, lovgivning og policyudvikling og koncernstyring.

På hoveddekstraktens s. 7466 kan man se, at ministeriets koncerndirektion består af departementschef Uffe Toudal Pedersen, direktør Henrik Grunnet (Udlændingestyrelsen), direktør Kasper Højvang Kyed (Styrelsen for International Rekruttering og Integration), fungerende afdelingschef Lykke Sørensen (Udlændingeafdelingen), afdelingschef Frank Bundgaard (Boligafdelingen), afdelingschef Henrik Kyvsgaard (Integrationsafdelingen), afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen (Koncernstyring) og sekretariatschef Jonas From Soelberg.

På s. 7465 har vi i diagramform organisationsplanen, hvor man kan se, at fhv. minister Inger Støjberg og nogle af de personer, jeg lige har nævnt, står øverst. Rigsretten har fået udleveret et støttebilag, som er lidt mere læseligt end dette og også mere håndterbart at have ved sin side. Jeg vil ikke gennemgå kasserne, men blot henvise til det, jeg har sagt omkring strukturen. I det bilag, som Rigsretten har fået udleveret, vil jeg dog lige bemærke, at det er lavet pr. 1. marts 2016. Jeg vil også bemærke, at det

kommer fra Instrukskommissionens beretning, som vi har tilladt os at tage en kopi af. I nederste spalte på venstre side vil Rigsretten kunne se, at der ikke er sat noget navn ind ved Udlændingestyrelsen. Hvis man sammenholder det med s. 7465 vil man kunne se, at det var Henrik Grunnet. Når Henrik Grunnet ikke står der 1. marts 2016, skyldes det, at han fratrådte ved udgangen af februar 2016 som direktør for Udlændingestyrelsen. Han var afløst i en kort periode af Anni Fode – i en måned – og herefter tog Tanja Franck over som direktør. Men det er mere, hvis man skulle undre sig over, at der ikke står noget i støttebilaget på den side i den kasse.

Det bringer mig så tilbage til s. 7467, hvor vi har departementet. Departementet består af et tværgående ledelsessekretariat og fire afdelinger. Udlændingeafdelingen med fungerende afdelingschef Lykke Sørensen, Boligafdelingen med afdelingschef Frank Bundgaard, Integrationsafdelingen med afdelingschef Henrik Kyvs-gaard og Koncernstyring med afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen. I pkt. 2.1 er der en beskrivelse af det tværgående ledelsessekretariat, hvor der står:

”Det tværgående ledelsessekretariat består af tre teams.

- Sekretariatsbistand til minister og departementschef
- Strategisk koordination
- Presse og kommunikation

Herudover er ministerens særlige rådgivere organisatorisk tilknyttet sekretariatet.

Det tværgående ledelsessekretariat skal sikre sammenhæng i ministeriets arbejde, både internt i ministeriet og eksternt i forhold til Folketinget og pressen mv.

Sekretariatet bistår i håndteringen af sagsgangen fra afdelingerne. Sekretariatet har ansvaret for kontakt til Folketinget og ordførerne, pressehåndtering, hjemmeside og fordeling af

generelle henvendelser fra borgere og myndigheder. Sekretariatet er tovholder for, at departementet overholder svarfrister i forhold til Folketing og Folketingets Ombudsmand mv.”

Om sekretariatsbistand står der videre:

”Sekretariatet har ansvaret for den løbende bistand til minister og departementschef. Sekretariatet fører ministerens kalender og koordinerer ministerens aktiviteter, møder og besøg. Herudover ledsager en ministersekretær ministeren til eksterne møder samt på ture og rejser. Sekretariatet står for håndtering af ministerens post, åbenhedsordning og processer for ministeriets lovforslag og samråd, herunder statsrådsprocedure. Sekretariatet har i forhold til ministerbetjening mv. et tæt samarbejde med service, der er forankret i Koncernstyring.

Sekretariatet står for besvarelse af henvendelser til ministeren, der kan besvares uden forelæg-gelse for fagkontorerne.”

På s. 7468 er der en opstilling af sekretariatets medarbejdere. Og der vil man kunne se, at der er et presseteam, der har ansvaret for henvendelser fra medier og udarbejdelse af pressema-teriale og medieovervågning. Så er der medarbejdere. Der er kontorchef Jonas From Soelberg og særlig rådgiver Mark Thorsen, som er den særlige rådgiver, der var henvist til på den foregående side. Så er der Sekretariatsbistand, som her i 2015 var ministersekretær Andreas Højmark Andersen. Og så er der sekretær for ministeren Annika Falkvard og sekretær for departementschefen Lisbeth Sørensen. Der er en strategisk koordination, og så er der et pressekorps. På side 2 i det støttebilag, som Rigsretten har fået udleveret, vil man finde en liste over medarbejdere i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet med angivelse af navn og titel. Det er markeret, hvor der er sket ændringer fra 2015 og frem til 2016. Listen over medarbejdere stammer ligesom side 1 i støttebilaget fra Instrukskommissionens beretning, men vi har selvfølgelig også afstemt det med dette bilag i ekstrakten.

På hovedekstraktens s. 7469 kan man se departementets udlændingseksamen, som består af fungerende afdelingschef Lykke Sørensen og har følgende opgaver:

”Ministeriets opgaver på udlændingeområdet er delt mellem departementet, Udlændingestyrelsen og Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

...

Departementets arbejdsområder består først og fremmest i at bistå ministeren i at formulere og udmønte regeringens udlændingepolitik. Det drejer sig overordnet om politisk asyl, visum, international rekruttering og familiesammenføring. Hertil er Udlændingseksamen ansvarlig for at bistå ministeren med at fastsætte administrative forskrifter (bekendtgørelser) for behandlingen af sager i henhold til udlændingelovgivningen. Eksamen varetager i øvrigt alle Schengen- og grænseopgaver i forhold til udlændinges indrejse og ophold her i landet.”

På hovedekstraktens s. 7481, har vi en beskrivelse af den afdeling i departementet, der hedder ”Koncernstyring”. Her er afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen den overordnede, og i afdelingen indgår:

”... de koncernfælles enheder der servicerer alle medarbejdere og institutioner i ministeriet. Organiseringen med koncernfælles enheder etableres for at understøtte en effektiv og ensartet opgaveløsning i koncernen. Derudover er der en mindre juridisk enhed, der varetager opgaverne vedr. forvaltningsretlig rådgivning til departementets enheder bl.a. vedrørende aktindsigt.

Koncernstyring har følgende kontorer/enheder:

- Koncernøkonomi
- Koncern HR og Service
- Koncern It
- Jura”

Nederst på siden kan man se, at der er nævnt to medarbejdere, Anette Görtz og Anne Nygaard Just, som også vil være medarbejdere, man møder ofte under forelæggelsen af de enkelte dokumenter, vi kommer til at foretage.

Så skal vi til hovedekstraktens s. 7484. Her har vi en organisationsplan for Udlændingestyrelsen. Øverst kan man se direktør Henrik Grunnet. Så er der vicedirektør Anni Fode (Center for Familie og Besøg), vicedirektør Lene Linnea Vejrum (Center for Administration og Økonomi) og fungerende vicedirektør Morten Bo Laursen (Center for Asyl). Som jeg nævnte, sker der en ændring her fra 1. marts 2016, idet Henrik Grunnet fratræder og en måned afløses af Anni Fode og derefter af Tanja Franck. Der er også en oversigt over Udlændingestyrelsen i det støttebilag, Rigsretten har fået udleveret. Den er lavet pr. 12. januar 2016 og ligner i realiteten den fra 2015. Dog er der kommet en særlig rubrik på øverst med direktionsrådgiver, kommitteret Kim Lunding. På den efterfølgende side er en oversigt over Udlændingestyrelsens medarbejdere med angivelse af deres titler og også, hvor de har været før og i princippet også efter. På næstsidste side i det udleverede støttebilag er der endvidere en oversigt over medarbejdere fra Justitsministeriet, som er involveret i sagen, og hvoraf der vil være nogen, der skal afgive forklaring. En række af disse medarbejdere vil også fremgå af de bilag, der bliver gennemgået. Og endelig på sidste side er der en oversigt over medarbejdere i Statsministeriet, hvoraf også enkelte vil skulle afgive forklaring.

Herefter er jeg færdig med gennemgangen af organisationsplanen for Udlændingestyrelsen og for Udlændingestyrelsen.

Vi er herefter klar til at gå over til en gennemgang af det faktiske forløb, altså pkt. 4.

Jon Lauritzen:

Høje Rigsret. Jeg vil nu gå i gang med pkt. 4, som er forelæggelse og dokumentering af sagens bilag.

Vi starter i dispositionen på pkt. 4.1, der er praksis forud for 2016 vedrørende indkvartering af mindreårige. På bilagene har vi enten markeret teksten med gul eller markeret med en rød bjælke som på det bilag, vi viser nu. De steder, hvor der er en rød bjælke, er fordi, at bilaget er et billede, og derfor kan vi ikke markere med gul, eller hvis der er farvet inde i teksten, så kan retten få en fornemmelse af, hvordan bilaget ser ud.

Det første bilag på s. 1 i hovedekstrakten er fra 2014 og er en vejledning om indkvartering af mindreårige, der indrejser sammen med voksne asylansøgere, som ikke er forældre. Det fremgår så:

"I UMI-vagtens åbningstid" – og UMI står for uledsagede mindreårige, og så har vi en forkortelse igen som det første – "NUC" - det er Det Nationale Udlændingecenter.

"...

- NUC skal altid kontakte UMI-vagten og forelægge sagen, hvis en mindreårig indrejser sammen med en voksen asylansøger, som ikke er forælder til den mindreårig.
- UMI-vagten stiller en række spørgsmål om relationen mellem den mindreårig og den voksne med henblik på at vurdere, om den mindreårig kan indkvarteres sammen med den voksne.
- Hvis UMI-vagten mener, at det er nødvendigt for vurderingen, taler UMI-vagten selv med den mindreårig og den voksne asylansøger hos NUC.
- UMI-vagten orienterer NUC, om den mindreårig skal indkvarteres sammen med den voksne eller på et børnecenter."

Så har vi et bilag, som ikke har noget med indkvarteringen at gøre, men det er fra december

2015, og det er på s. 6. Det er ombudsmandens skrivelse af 10. december:

"Ombudsmanden udtaler kritik af flygtningeannonce

Den såkaldte flygtningeannonce, som udlændingemyndighederne i september indrykkede i libanesiske aviser, var ikke i overensstemmelse med reglerne for offentlige myndigheders vejledning af borgere. Annoncen var egnet til at give bl.a. syriske flygtninge en forkert opfattelse af den danske asylordning. Det konkluderer Folketingets Ombudsmand."

Og så kommer der et citat fra ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen:

"Det er nærliggende, at annoncen har givet syriske flygtninge en fejlagtig opfattelse af, hvad deres situation ville være i Danmark. Annoncen kunne meget let få dem til på et forkert grundlag at beslutte, hvor de skulle søge at opnå asyl".

Og så nede i det næste markerede afsnit:

"Stort rum for informationsvirksomhed

Ombudsmanden understreger i sin udtalelse, at udlændingemyndighederne naturligvis kan annoncere i udenlandske medier, også med fokus på restriktive dele af den danske asylordning. Men informationen skal være retvisende."

Så kommer der et endnu et citat fra ombudsmanden:

"Der er vide rammer for myndighedernes valg af kommunikationsform. Men kommunikationen må ikke blive så kortfattet og unuanceret, at den giver modtagerne et forkert billede af deres situation."

Så går vi videre til det næste punkt i dispositionen. Det er perioden fra den 25. januar til den 10. februar, hvor baggrunden for praksisændringen skal dokumenteres.

Hvis vi starter med medieomtalen af de såkaldte barnebrude på asylcentre, har vi på s. 24 en udtalelse fra Udlændingestyrelsen. Det er journalist Marianne Fajstrup, der har spurgt styrelsen:

”Jeg vil som sagt meget gerne hurtigst muligt have styrelsens udtalelse om mindreårige ægtefæller blandt asylansøgere.”

Janus Sejersen Laursen, der er kommunikationsmedarbejder hos Udlændingestyrelsen, svarer:

”Kære Marianne

Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre. Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.

Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Nederst på s. 23 er en mail fra Janus Sejersen Laursen, som vi har hørt om før – kommunikationsmedarbejderen – til Mia Tang. Hun er pressechef i Udlændingeministeriet:

”Vi oplever et stigende antal henvendelser vedr. omfang af 'barnebrude' blandt asylansøgere – på baggrund af en historie fra Sverige. Vi har ikke statistik på området, men har svaret, som det fremgår nedenfor. Der er derudover søgt aktindsigt i emnet, som p.t. er under besvarelse af relevante fagkontor”.

Og så var der den udtalelse, som jeg læste op før.

Lidt over midten på s. 23 svarer Mark Thorsen, altså fhv. minister Inger Støjbergs særlige rådgiver, kl. 17.50 den 25. januar:

”Det er fuldstændig håbløst. Inger pander det ned nu.”

Øverst på siden kan vi se, at Mia Tang kl. 19.49 sender korrespondancen til Jonas From Soelberg, der er kontorchef i ledelsessekretariatet i Udlændingeministeriet.

På s. 31 har vi så en artikel fra Berlingske Tidende, og den er fra den 25. januar kl. 13.53. Den har overskriften:

”Barnebrude bor med voksne ægtefæller på asylcentre i Danmark

Også i Danmark kan mindreårige asylansøgere blive indkvarteret sammen med deres voksne ægtefælle. Det afgøres fra sag til sag, bekræfter Udlændingestyrelsen.”

Og på næste side, s. 32:

”...

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre,” lyder det i den skriftlige udtalelse, som Berlingske har modtaget på mail.

Om en mindreårig asylansøger får lov til at bo hos sin ægtefælle eller skal have ophold og blive behandlet som et barn, afgøres af Udlændingestyrelsen fra gang til gang”

Og så er der et citat mere, som vi lige har hørt.

På s. 33 har vi en artikel fra TV 2 fra den 25. januar kl. 16.36:

”Mindreårige asylansøgere - såkaldte barnebrude - har fået tilladelse til at bo sammen med voksne ægtefæller på danske asylcentre.

I Danmark er det som udgangspunkt ikke tilladt at gifte sig med mindreårige – altså børn under 18 år.

Alligevel sker det, at mindreårige asylansøgere - såkaldte barnebrude - får tilladelse til at bo sammen med deres voksne ægtefælle på danske asylcentre. Det bekræfter Udlændingestyrelsen i en mail til TV 2”

Og så er der det citat, vi lige har fået læst nederst på siden, og øverst på næste side:

”Styrelsen understreger, at det beror på en individuel vurdering fra sag til sag, om mindreårige asylansøgere indkvarteres sammen med deres voksne ægtefælle”

Og så er der det citat, som vi nu har hørt allerede to gange. Jeg vil gå til det næste afsnit:

”Udlændingestyrelsen understreger over for TV 2, at myndighederne i Danmark generelt har stor fokus på, at mindreårige asylansøgere trives, når de opholder sig på de danske asylcentre. Det gælder også mindreårige piger, der er gift med voksne ægtefæller.”

Og så har vi citatet om bekymringen endnu en gang, som jeg ikke vil forelægge.

Det næste punkt er fhv. minister Inger Støjbergs oplæg på Facebook den 25. januar på s. 59:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart, overfor asylansøgerne.”

Der vil komme forklaringer om hændelsesforløbet den 25. januar, der førte til denne facebook-statusopdatering. Nederst på s. 27 sender Mia

Tang, der er pressechef i ministeriet, kl. 18.19 til Janus Sejersen Laursen:

”Inger Støjberg på Facebook –med afsæt i Berlingskes artikel”

Og så er der et citat af facebookopslaget, som bliver sendt ud til Udlændingestyrelsen. På s. 26 skriver Janus Sejersen Laursen:

”Kære Mia

Vi har følgende præcisering, som vi gerne vil sende til pressen:

Fg. vicedirektør Lene Vejrum, Udlændingestyrelsens Center for Administration og Økonomi, udtaler:” – og så skal vi øverst på s. 27: ”I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig” – og så skal der nok stå ”om” – ”ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Så skal vi tilbage på s. 26 øverst. Der skriver Mia Tang kl. 20.02:

”Kære Mark

Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok -men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Så skal vi videre til s. 25, hvor Mark Thorsen den 25. januar 2010 skriver til Jonas From Solberg og Mia Tang:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Den kører videre i medierne, og vi har på s. 44 et Ritzautelegram, som er trykt i Information:

”Støjberg vil have stoppet barnebrude på danske asylcentre

At en barnebrud indkvarteres sammen med sin ægtefælle skal ”stoppes omgående”, lyder det fra Inger Støjberg.”

Så er der en gengivelse af indholdet i facebook-opdateringen, og nederst fremgår det, at Inger Støjberg ikke har ønsket at uddybe sin facebookopdatering til Ritzau.

Midt på s. 40 skriver Henrik Grunnet, som er direktør for Udlændingestyrelsen, samme dag til Janus Sejersen Laursen og Lene Linnea Vejrum:

”Kære Janus

Er vel sendt til pressen. Det håber jeg sandelig.”

Det, som han henviser til her, er den udtalelse, som Lene Linnea Vejrum ønskede at komme ... altså den præciserende udtalelse, som jeg læste op før.

Nederst på s. 39 svarer Lene Vejrum til Henrik Grunnet og Janus Sejersen Laursen med kopi til Ditte Kruse Dankert, der også er fra Udlændingestyrelsen:

”Kære Henrik”.

Og så øverst på s. 40:

”Udtalelsen ligger fortsat hos Mia Tang – som har bedt Janus vente.”

På s. 54 kl. 21.06 den 25. januar skriver Jonas From Soelberg til Uffe Toudal Pedersen, der er departementschef i ministeriet:

”OBS på denne:” – Og så er der en henvisning til en artikel om barnebrude – ”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

På s. 35 har vi en mail kl. 21.31 vedrørende den præciserende udtalelse, som styrelsen ønskede at komme med. Der skriver Lene Vejrum:

”Kære alle

Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.

Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.”

Så har vi dagen efter, den 26. januar, på s. 60 en artikel fra Berlingske Tidende, der har overskriften:

”Støjberg siger fra over for barnebrude

... Regeringen vil på ingen måde acceptere, at mindreårige indkvarteres på danske asylcentre sammen med voksne ægtefæller.

...

Det er Røde Kors, der driver langt flest asylcentre i Danmark. Socialfaglig konsulent i Røde Kors Asyl Helle Kjems fortæller, at man ”ganske få gange” har haft sager, hvor de sociale myndigheder er blevet inddraget. Primært i tilfælde, hvor det asylsøgende ægtepar har medbragt et barn.

”Når vi underretter de sociale myndigheder i tilfælde med gifte asylsøgere under 18 år, så er det typisk på grund af bekymring om alder, modenhed, eller hvis parret har et barn. Her er vi særligt opmærksomme på, om de i stand til at varetage forældrerollen, og er der tvivl om dette, underretter vi myndighederne for at få deres vurdering ...

Røde Kors mødes i løbet af en måneds tid med Udlændingestyrelsen og Socialstyrelsen for at

drøfte, hvorvidt praksis i sager om børneægteskaber skal ændres.”

På s. 100 har vi en artikel fra Berlingske Tidende, hvor vi kan se:

”... Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, de Konservative og Socialdemokraterne er ligesom ministeren oprørte over sagen. S-udlændingordfører Dan Jørgensen vil have Støjberg i samråd for at få overblik over problemets omfang.”

Og jeg kan sige, at det samråd ender med at være samråd 630, som vi også kommer til senere.

Så går vi til det næste punkt i dispositionen. Det er høringen af indkvarteringsoperatørerne på s. 62. Der kan vi se, at Margit Sander Rasmussen fra Udlændingestyrelsen – som er specialkonsulent i Kontoret for Økonomi og Indkvartering – den 26. januar kl. 10.21 sendte en mail til operatørerne:

”Kære operatører

I lyset af gårsdagens historier i pressen samt politiske udmeldinger sendes hermed denne høring vedrørende gifte/samlevende mindreårige asylsøgere. I bedes sende jeres høringssvar til Ditte og Kristina fra Forsøgelseskontoret samt til mig”.

Og så er der:

”1. Angiv antallet af mindreårige asylansøgere, som iaktuelt har indkvarteret – uanset center-type, dvs. også børnecentre og omsorgscentre – hvor I har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever (ÆF/SAML). Svaret bedes opdelt, så vi kan udskille:”

Og så er der nogle kategorier:

”a. Antal mindreårige under 15 år, som har en ÆF/SAML”

Så øverst på næste side:

”- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, og hvor parret bor på samme asylcenter.
- Hvor ÆF/SAML også er asylansøger, men bor på et andet asylcenter end den mindreårige.
- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige besøger ÆF/SAML på dennes bopæl”.

Og den sidste kategori:

”- Hvor ÆF/SAML er herboende, og hvor den mindreårige ikke besøger ÆF/SAML på dennes bopæl”.

Det var kategori a. Så har vi kategori b, som er antallet af mindreårige fra 15 til 17, som har en ægtefælle eller samlever, og så inddelt i de samme kategorier som før.

Og i et senere afsnit:

”Tilføj oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdninger til ægteskabet/parforholdet (herunder eventuelle indikationer på tvang) etc.”

Og så har vi en hovedkategori, hvor der skal angives ”antallet af mindreårige asylansøgere, som I har haft indkvarteret i løbet af 2015” og så med de samme underkategorier og slutter også af med det samme, nemlig at der skal angives, om der er indikatorer på tvang i de tilfælde.

På s. 110 har vi en mail fra 27. januar 2016 kl. 17.13 fra Lene Linnea Vejrum – altså fra Udlændingestyrelsen – til Line Skytte Mørk Hansen, som er vicedirektør i departementet. Som det fremgår, er der vedhæftet to filer. Den ene er ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller og samlevere endelig version”, og så er der ”Høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige”. Til at starte med skal vi kun høre om høringen. Notatet kommer lige om lidt i forelæggelsen, men vi har delt det op. Og der står i mailen:

”Kære Line

Jeg sender hermed Udlændingestyrelsens notat fra i går sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne. De to notater bør læses i sammenhæng.

Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltag på vej på området, herunder vil det fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever”.

På s. 115 har vi høringen, altså de informationer, der er kommet ind fra operatørerne:

”Høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefælle eller samlever

Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. Høringen er vedlagt som bilag 1.”

Så har vi nogle hovedkonklusioner:

”Efter gennemgangen af indkvarteringsoperatørernes besvarelser af høringen af 26. januar 2016 kan Udlændingestyrelsen oplyse, at det fremgår, at i alt 25 mindreårige i alderen 15 til 17 år har en ægtefælle eller samlever. Af disse er 20 mindreårige samlevende med deres partner på asylcenter, 1 har en ægtefælle på et andet asylcenter, mens 4 har en herboende ægtefælle. Operatørerne har oplyst, at 2 af de mindreårige med herboende ægtefæller tager på besøg hos den herboende ægtefælle.

To sager vedrører børn under 15 år. I den ene af disse sager har Udlændingestyrelsen besluttet, at den mindreårige skal bo på et børnecenter, mens den voksne ægtefælle er indkvarteret på et vokscenter. I den anden sag opholder den mindreårige på 14 år sig for tiden sammen med sin voksne ægtefælle på et asylcenter. I sagen er der truffet beslutning om at de to skal adskilles på henholdsvis børne- og vokscenter. I forbindelse med asylsagen er der samtidig taget skridt til, at der skal laves en aldersundersøgelse af den 14-årige, bl.a. fordi der har været tvivl om den pågældendes alder.

For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret på samme asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikatorer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Så er der en oversigt over de konkrete svar, og dem vil jeg ikke forelægge, for der kommer en supplerende høring om netop alder. Det er den, der er på s. 149. Der sender Lene Linnea Vejrum den 28. januar en mail til Line Skytte Mørk Hansen med kopi bl.a. til Henrik Grunnet:

”Kære Line

Hermed det samlede materiale vedr. indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever. Der er vedlagt et supplerende notat om aldersforskel (notat: opfølgende høring af indkvarteringsoperatører).”

Det har vi på s. 154:

”Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevere

Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. I forlængelse af førnævnte høring har Udlændingestyrelsen på ny hørt indkvarteringsoperatørerne den 28. januar 2016. Høringen vedrørte aldersforskellen på de mindreårige og deres ægtefæller/samlevere.

Sammenfatning af de iværksatte høringer

Nedenfor fremgår operatørernes opdaterede tilbagemeldinger i oversigtsform:

Røde Kors har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 14 år, som er samlevende på centeret med en person på 28 år. Der er taget initiativ til at indkvartere parret hver for sig på henholdsvis børne- og voksencenter. Flytningen vil blive effektueret snarest.

- tre mindreårige på 15 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20, 25 og 28.

- to mindreårige på 16 år, som er samlevende på centeret med personer på 20 år.

- to mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 18 og 20 år.

- Ingen af parrene har børn.

Tønder Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 17 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år. Aldersforskellen er angivet til 6 år. Parret har ingen børn.

- en mindreårig på 17 år, som har herboende ægtefælle, som den mindreårige besøger på ægtefællens bopæl. Ægtefællen er efter det oplyste 24 år. Parret har ingen børn.

Thisted Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 16 år, som er samlevende på centeret med en person på 22 år. Den mindreårige er gravid.

- en mindreårig på 16 år, som har herboende ægtefælle på 33 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.”

Og på s. 155:

”- en mindreårig på 17 år med en herboende kæreste på 24 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.

- en mindreårig på 16 år, som har en herboende ægtefælle på 27 år. Den mindreårige besøger ægtefællen på dennes bopæl.

Jammerbugt Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Ægtefællen er 24 år. Den mindreårige er gravid,

- to mindreårige på henholdsvis 15 og 16 år, der er kærester med to personer på 17 år. Den 16-årige er gravid. For begge par gælder, at de er indkvarteret på samme center, men ikke samme værelse.

- to mindreårige på henholdsvis 16 og 17 år er samlevende på asylcenter med personer på henholdsvis 24 og 26 år. Det ene par har et nyfødt barn, mens det andet par har et barn på 1,5 år.

- en mindreårig på 15 år, som har ægtefælle på et andet asylcenter. Ægtefællen er 20 år. Den mindreårige er gravid.

Langeland Kommune har oplyst, at der d.d. er indkvarteret

- fire mindreårige kvindelige asylansøgere på 17 år med samlever på henholdsvis 26, 27, 29 og 30 år. Et par har barn, mens to af parrene venter barn.

- en kvindelig asylansøger på 16 år, samlevende med en person på 27. Parret har et barn på 2 år, og den kvindelige part er gravid.

Vesthimmerlands Kommune har oplyst, at der pr. d. d. er indkvarteret

- To mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20 og 29 år. Begge par har børn. Det ene par har et barn under 1 år, mens det andet par har 2 børn på henholdsvis 3 og 4 år.”

Det var høringen af indkvarteringsoperatørerne.

Så vil jeg gå til dispositionens pkt. 4.2.4 om Udlændingeministeriets notat om indkvartering af mindreårige udlændinge. Vi skal tilbage til s. 110. Det var notatet, der kom ind til departementet sammen med høringen, som vi lige har dokumenteret.

Notatet er på s. 111:

”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever.

Baggrund for og indholdet af notatet

Der har de seneste dage været en del medieomtale af forholdene for børn – de såkaldte barnebrude – der potentielt tvinges ind i ægteskab/ægteskabslignende forhold.

I dette notat beskrives i kort form Udlændingestyrelsens tilgang til denne problemstilling, gældende praksis for indgriben i sådanne sager, status på aktuelle konkrete sager samt oplæg til yderligere initiativer på området. Desuden

beskrives praksis for adgang til fravær fra asylcentre, idet det har været tilkendegivet i medieomtalen, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer med hvem de har et ægteskab/ægteskabslignende forhold.”

Så er der et afsnit om høringen, som jeg ikke synes er nødvendigt at forelægge, og så vil jeg gå til overskriften:

”Generelt om indkvartering af mindreårige

Børn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder uanset om de kommer til Danmark som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller fx kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

I forhold til samliv/samlivsforhold tages der udgangspunkt i danske normer og regler, herunder i forhold til mulighed for ægteskab, seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222 m.v. Det betyder bl.a., at styrelsen aldrig vil kunne indkvartere et barn under 15 år sammen med en myndig person og dermed understøtte et ægteskabs- eller samlivsforhold.

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Uledsagede mindreårige under 18 år indkvarteres som altovervejende udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i

samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcenterne.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedr. mindreårige, er der aftalt en fast praksis mellem Forsørgelseskontoret og 4. Asylkontor (UMI-teamet), hvorefter der altid skal ske underretning af Forsørgelseskontoret, såfremt asylsagsbehandlerne får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårig.

Tilsvarende underretter Kontoret for Økonomi og Indkvartering (Bookingen) Forsørgelseskontoret, såfremt der tilgår Bookingen oplysninger fra operatørerne eller det ved opslag i indkvarteringssystemet (IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller samlevende. Underretningerne til Forsørgelseskontoret skal sikre, at der tages stilling til, om den mindreårig er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.”

Så er der et afsnit særligt om de mindreårige under 15 år, som jeg ikke vil forelægge. Jeg går videre til afsnittet, der hedder:

”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.

Adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret

Der har i medierne været beskrevet, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til lovligt fravær fra centeret med henblik på ophold hos herboende, myndige personer med udgangspunkt i et ægteskabs eller samlivsforhold mellem de pågældende.

Udlændingestyrelsen kan efter forudgående ansøgning give tilladelse til kortvarigt, lovligt fravær, hvis helt særlige grunde taler herfor. Dette betyder, at ansøgningen om fraværet skal være konkret begrundet i f.eks. et nærtstående, herboende familiemedlems alvorlige sygdom eller indlæggelse på hospital, deltagelse i begravelse af nærtstående, herboende familiemedlemmer eller egen alvorlig sygdom, psykisk belastning eller andre særlige situationer.

Endvidere kan indkvarteringsoperatøren uden tilladelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde og efter behov give en beboer tilladelse til at opholde sig uden for centeret i en kortvarig periode på op til tre dage.

I forhold til mindreårige, skal operatøren altid vurdere, om det midlertidige eller kortvarige ophold hos f.eks. herboende familie er til barnets bedste.

Efter en manuel gennemgang af ansøgninger om midlertidigt fravær fra asylcenteret, som er modtaget i Udlændingestyrelsen i perioden 1. januar 2010 – 26. januar 2016, er der ikke fundet eksempler på ansøgninger fra mindreårige asylansøgere og midlertidigt fravær med henblik på ophold hos en herboende ægtefælle.”

Så vil jeg gå til s. 114:

”Kommende initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller

- ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne
- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever
 - Det overvejes, om operatørernes forpligtelser i relation til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlevere fremover skal fremgå direkte af operatørkontrakterne”

Dette var et notat med beskrivelser af praksis fra Udlændingestyrelsen.

På s. 118 har vi en mail fra Jesper Gori, som er kontorchef i familiesammenføringen i Udlændingeministeriet. Det hed egentlig Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, men vi vil bare sige Udlændingeministeriet eller ministeriet. Og vi kan se i mailen fra den 27. januar kl. 17.40, som Jesper Gori sender til sig selv:

”Mine umiddelbare bemærkninger – konklusionen er vel, at Udlændingestyrelsens initiativer bør sikre, at børn *som udgangspunkt* ikke kan indkvarteres med ægtefæller/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Evt. tilføjelse om retten til familieliv ved længevarende ophold (hvor den pågældende ikke fylder 18 år)?”

Og på s. 123 har vi igen en mail fra Jesper Gori til sig selv, hvor han sender notatet om barnebrude. Det er på de følgende sider. Jeg vil ikke at forelægge notatet. Det er primært en gennemskrivning af tekst, og vi kommer tilbage til indholdet af notatet. Der er også nogle kommentarer rundt omkring, og dem kommer vi til. Der er ikke nogen store indholdsmæssige ændringer.

På s. 156 har vi en mail fra Lykke Sørensen. Hun er afdelingschef i udlændingeafdelingen i Udlændingeministeriet og er Jesper Goris chef. Lykke Sørensen skriver den 28. januar kl. 18.08

til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til Jesper Gori. ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller” er vedhæftet:

”Kære Line

Hermed Jespers bud på et notat, som jeg har godkendt. Som du kan se, er der et par steder, hvor vi skal drøfte nærmere. Jeg har ladet bemærkningen om retten til familieliv stå, men jeg er enig med Jesper i, at vi nok ikke skal adressere dette særskilt i notatet.”

Vi tager s. 160. Det er slutningen af praksisnotatet, som vi så på før. Vi kan se, at i det afsnit, som i mailen er markeret, altså pkt. 2 ... det er jo en af de initiativer, som kom fra Udlændingestyrelsen:

”...

2. For mindreårige over 15 år skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det beslutes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne.”

Der har vi en kommentar fra Jesper Gori. Det er den, der hedder ”Kommentar [F6]”:

”Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv? Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selv om der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene, medmindre børnene mistrives på centrene: også selvom det isoleret set ville være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14- eller 16-årige barn kender og er tryk ved.”

Vi kan se, at der er lavet nogle ”Ad 1”, ”Ad 2” og ”Ad 3”, hvor formentlig Jesper Gori har tilføjet. Jeg vil forelægge ”Ad 1”:

”Ministeriet er enig i, at mindreårige under 15 år aldrig skal kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Det vurderes således, at hensynet til barnets tarv i alle sådanne tilfælde med styrke taler for, at der ikke foretages indkvartering som par i denne situation. Også ordre public-hensyn taler med styrke for, at sådan indkvartering ikke finder sted ved myndighedernes mellemkomst.

Det vurderes endvidere, at Udlændingestyrelsen bør [søge at] indkvartere parterne på forskellige centre, således at myndighederne ikke (indirekte) bidrager til, at der faktisk etableres et samliv mellem parterne”.

Det var punktet, hvor ingen mindreårige under 15 år kan indkvarteres sammen. Så har vi ”Ad 2” – det er det, som jeg læste op før:

”Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at der ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor

asylindkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.”

Og øverst på s. 161:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylprocessen skal ske”.

Og til den sidste sætning her har Jesper Gori skrevet en kommentar til Lykke Sørensen. Det er ”Kommentar [F7]”:

”Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro”.

Og videre inde i teksten:

”I relation til indkvartering af mindreårige bemærkes, at også uledsagede mindreårige med familie her i landet som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, medmindre barnets tarv åbenbart taler herimod. Det betyder f.eks., at en mindreårig på 16 år, der har bedsteforældre med ophold her i landet, og som er indkvarteret på et asylcenter og ikke mistrives på dette center, vil skulle opfylde 6-måneders-kravet for at få tilladelse til privat indkvartering.

Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. i samme lejlighed eller værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

4. Indstilling

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle eller samlever, og
- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Desuden indstilles det, at styrelsens praksis i sager om midlertidigt fravær fra asylcentret tilrettelægges i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.”

Og så er det ved at være pausetid efter planen.

Retsformanden:

Vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi kommer til at gå frem og tilbage en del gange her i tiden frem til, at sagen er afsluttet, og derfor vil jeg lige sige, at I ikke behøver at rejse jer op, hver gang vi kommer ind. Så bare

bliv siddende. Det er først, når dommen skal afsiges til sin tid, at I skal rejse jer.

Jeg giver ordet til anklageren for fortsættelse.

Jon Lauritzen:

Tak. Høje Rigsret. Vi er nået til s. 172. Det er en mail fra Anne Nygaard Just, der er fuldmægtig i Koncernøkonomi i Udlændingeministeriet, til Ditte Kruse Dankert med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Senere samme dag, kl. 16.11, skriver Catrine Primdahl, der er direktørfuldmægtig i Udlændingestyrelsen:

”På vegne af Ditte sender jeg hermed notatet med vores bemærkninger”.

Det er det notat, vi har kigget på før. Vi skal på s. 174, hvor der er en enkelt kommentar om, at Ditte Dankert mener, at man bør skrive ”mindreårige asylansøgere” i stedet for ”asylansøgerbørn”.

Hvis vi går til s. 177, er der oppe i pkt. 2 tilføjet, hvordan de berørte ”retteligt bør” indkvarteres, altså de mindreårige over 15 år, og så har vi forneden til højre den kommentar, som jeg dokumenterede før fra Jesper Gori, der hedder ”[F12]”:

”Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv?” – og så det her med indkvartering hos familier.

Til dette svarer Ditte Dankert:

”man bør vel formulere det således, at man mener, at det er hensynet til barnets tarv, der tilsiger, at man skiller dem ad – ikke det omvendte: at man gør noget med mindre det åbenbart

strider mod barnets tarv. Barnets tarv er vel et hensyn, der ikke kan ”vælges fra”.

På s. 178 har vi også en kommentar, og vi tager lige inde i teksten:

”Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylprocessen skal ske”.

Det var også det, som Jesper Gori havde en kommentar til ... den kan vi se i ”[F14]”:

”Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Og hvis vi sammenholder den med kommentaren, som Jesper Gori sendte til Lykke Sørensen ... der var jo den tilføjelse, at kommentaren voldte ham noget uro. Det er altså ikke taget med i den version af notatet, som er sendt ud til Udlændingestyrelsen. Men Ditte Dankert svarer til denne kommentar:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne, jf. artikel 8.”

Og videre er der også fra Udlændingestyrelsen den næste kommentar. Den hedder ”[F15]”:

”Bør man fremhæve, at det så kan være hensynet til fælles barnets tarv, der er afgørende?” – og så et spørgsmål – ”Skal US i de tilfælde, hvor man skiller par med børn ad, tage stilling til, hvor fællesbarnet skal bo?”

Og så er der indstillingen forinden:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i

tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.”

Og øverst s. 179:

”Desuden indstilles det, at styrelsens praksis i sager om midlertidig fravær og retningslinjer for privat indkvartering” – det med retningslinjerne er tilføjet – ”fra asylcenteret tilrettelægges i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.”

Det er også det, som kommentaren går ud på:

”Der må gælde det samme om muligheden for at bo sammen”.

På s. 186 har vi en sagsfremstilling fra den 2. februar: ”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”. Og vi kan se, at modtageren er ministeren, og at det er til godkendelse og clearet med udlændingeafdelingen. Og nederst i det markerede under ”Bemærkninger” står der:

”I vedhæftede notat fremgår Udlændingestyrelsens redegørelse af deres nuværende praksis i forhold til indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever. Endvidere indeholder notatet indstillinger til den fremtidige praksis vedrørende Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever.”

Vi har på s. 187 det endelige notat. Og der vil jeg ikke forelægge indledningen, men gå til pkt. 2 nederst på siden:

”2. *Udlændingestyrelsens nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere*

Udlændingestyrelsen har om nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere oplyst følgende:

Mindreårige asylansøgere udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation

til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark som uledsagede, som en del af en familie, eller f.eks. kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever.

Efter udlændingeloven træffer Udlændingestyrelsen bestemmelse om indkvartering af asylansøgere, herunder også mindreårige asylansøgere. Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Det afgørende for indkvarteringen er i første række hensynet til barnets tarv.”

Jeg vil gå ned til det næste markerede afsnit:

”Det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentrene.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedrørende mindreårige, er der en fast praksis, hvorefter der altid udveksles oplysninger mellem asylkontorerne og indkvarteringsområdet, hvis det i forbindelse med asylbehandlingen eller indkvarteringen kommer frem, at en uledsaget mindreårig asylansøger angiveligt har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige. Udvekslingen af oplysninger skal sikre, at den mindreårige er korrekt indkvarteret jf. nedenfor.”

Så har vi afsnittet ”Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år”:

”... asylansøgere under 15 år skal altid indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle/samlever.”

Så vil jeg gå til s. 189:

”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige asylansøgere mellem 15-18 år, som angiveligt lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person på eller i tilknytning til et asylcenter, beslutter styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering indgår indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den mindreårige asylansøgers bedste, jf. hensynet til barnets tarv.”

Så har vi nederst under ”3. Overvejelser”:

”Udlændingestyrelsen har peget på følgende initiativer i forhold til spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever.

1. Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
2. For mindreårige over 15 år skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det beslutes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.
3. Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.”

Nedenunder ”Ad 2” står der:

”Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig asylansøger over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at det ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor asylindkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.”

Og øverst på s. 191:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Her kan jeg bemærke – hvis vi sammenholder med s. 161 – at den sætning, der voldte Jesper Gori noget uro, altså sætningen om retten til familieliv, ikke er med i det endelige notat. Så går vi videre til det næste markerede:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder

f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der kan ske indkvartering med ægtefælle/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for f.eks. at udøve et samliv med deres fælles barn, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

I alle tilfælde skal Udlændingestyrelsen bestemme, hvem af forældrene et fællesbarn skal indkvarteres sammen med.”

Og under ”4. Indstilling” står der:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis vedrørende indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres

hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Der er også et bilag 1 på s. 192 med overskriften:

”Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever

Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. I forlængelse af førnævnte høring har Udlændingestyrelsen på ny hørt indkvarteringsoperatørerne den 28. januar 2016. Høringen vedrørte aldersforskellen på de mindreårige og deres ægtefæller/samlever.”

Og så er der en sammenfatning, som vi har forelagt allerede.

Det her er det endelige notat, og inden vi går til godkendelsen, har vi på s. 7441 en forklaring om godkendelsessystemet i ministeriet, der hedder F2. Forklaringen er givet til Instrukskommissionen den 2. juni 2020. Og nede under pkt. 3 står der:

”3. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan oplyse følgende om godkendelsesforløbs godkendelsestrin og dokumentversioner:

Et godkendelsesforløb i F2 består af et antal godkendelsestrin, der består af en eller flere upegede medarbejdere, der skal godkende et eller flere dokumenter. Medarbejderen har som godkender flere handlingsmuligheder, når den pågældende skal godkende. Godkenderen kan således enten godkende, returnere eller godkende dokumentet betinget, ligesom godkenderen kan knytte bemærkninger til sin handling.

Hvert godkendelsesforløb har en handlingslog, der linje for linje beskriver de godkendelses-handlinger, der er foretaget i godkendelsesforløbet. Hver enkelt handlingslinje indeholder godkenderens navn samt dato og klokkeslæt for den pågældende handling i form af godkendelse, delvis godkendelse og returnering.”

Hvis vi går til den konkrete F2 eller godkendelsesprocedure for det her notat på s. 197, kan vi se, at det er godkendelse vedrørende: ”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever” – altså det notat, vi lige har kigget på. Vi kan se nederst på trin 7, som er det nuværende godkendelsestrin – de øvrige har godkendt – at status er, at vi afventer revidering. På s. 198 kan man se annoteringen eller kommentaren fra Inger Støjberg, som er dateret den 8. februar kl. 11.51. Noten er:

”Vendes på et møde med Uffe og Mark.”

På s. 195 har vi et skærmbillede af selve godkendelsesprocessen. Hvis vi tager det øverste, kan man se, at det vedrører notatet om indkvartering af mindreårige med ægtefæller samt sagsfremstilling. Og vi kan se under trin 7, nederst på det første skærmbillede, den 9. februar kl. 13.44:

”Andreas Højmark Andersen (trin 7) godkender på vegne af Andreas Højmark Andersen”.

Og nederst på siden, ude til højre, kan vi se, at trin 7 er Inger Støjbergs trin. Der vil komme forklaringer om dette forløb.

På s. 240 har vi en historik på dette, og hvis vi kigger på de to øverste linjer, og tager linje to først, kan vi se, at der den 8. februar kl. 10.51 blev oprettet et dokument. ”Aktdokument (annoteret af IS)”. Og det er Inger Støjberg, der har oprettet det som bruger. Det er formentlig det dokument, som vi kiggede på før. Og så kan vi se, at dokumentet den 9. februar kl. 13.44 er slettet af Andreas Højmark Andersen. Det er forløbet vedrørende notatet, som forventes at blive et centralt omdrejningspunkt i sagen, og det vil der komme forklaringer om.

Så vil jeg gå til det næste punkt i dispositionen. Det vedrører udarbejdelsen af pressemeddelelsen den 9. februar – eller de dele, der blev foretaget den 9. februar. Det starter på s. 204 med en mail fra Sarah Andersen, der er presse- og kommunikationsrådgiver i ministeriet. Hun sender kl. 13.58 den 9. februar en mail til Lykke Sørensen og Mia Tang med titlen ”Godkendelse af pressemeddelelse om barnebrude”:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kigge på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude?

Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

Hvis vi så kigger på pressemeddelelsen på s. 205:

”Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre

Fremadrettet får mindreårige asylansøgere som udgangspunkt ikke lov til at bo sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Og nede under citatet:

”Inger Støjberg har bedt Udlændingestyrelsen om fremadrettet at indkvartere mindreårige asylansøgere efter følgende praksis:

- mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever

- mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på samme asylcenter.

Dette kan dog kun ske i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har et fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den

mindreåriges tarv taler for at indkvartere dem sammen. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret kun har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden”.

Så er der en sætning, der er markeret med gult, og den er ikke markeret med gult af os. Det er sådan, den er i dokumentet:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Det kan måske bemærkes her, uden at det skal være procederende, at det ser ud til, at pressemeddelelsen er bygget op eller skrevet videre på det notat, som vi kiggede på før. Den nederste del passer i hvert fald til indstillingen. Det kan der i givet fald også komme forklaringer om.

På s. 207 i den nederste mail skriver Jesper Gori til Sarah Andersen og Mia Tang kl. 14.44 med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen:

”Kære I

Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

”US” er Udlændingestyrelsen. Og så kan vi se øverst på siden, at Line Skytte Mørk Hansen videresender til Mark Thorsen:

”Kære Mark
Du skal også lige have den”

På s. 209 kan vi se noteringerne og måske bemærke, at der i underrubrikken foroven stadigvæk er anført:

”Fremadrettet får mindreårige asylansøgere som udgangspunkt ikke lov til at bo sammen med ægtefælle eller samlever.”

Og så kan vi se fornedden, hvad der er ændret. Vi kan måske tage pind to om praksis for mindreårige på 15 år eller derover:

”... kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.”

Og så er der ændringen:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt: Parterne har haft et forudgående samliv; parterne har et eller flere fælles børn; aldersforskellen mellem parterne er begrænset; parternes samliv indeholder ikke et element af tvang; og hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor.

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

På s. 210 kan vi se, at der fortsat står:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

På s. 208 har vi beskrivelsen af Udlændingestyrelsens fremtidige praksis:

”Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige asylansøgere skal fremover ske efter følgende praksis:

- Mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Denne praksis kan ikke fraviges.
- Mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.

Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på samme asylcenter.”

På s. 228 har vi en kalenderinvitation. Vi kan se, at det er i ministeriets fællespostkasse, og at nødvendige deltagere er Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, ”BBGamma25” – og så vidt jeg kan huske fra Tibetkommissionen, er det en PET-vagt – det får jeg bekræftet, tak – Anette Görtz og Mark Thorsen. Vi kan se, at mødet er planlagt fra kl. 15.30 til 16.00.

På s. 227 kan vi se i Line Skytte Mørk Hansens kalender, at der er et møde fra kl. 15.30 til 16.00 om ”Indkvartering af barnebrude” og med placeringen ”Ministerens kontor”. Der vil være vidneforklaringer om, hvad der passerede på mødet kl. 15.30.

Så skal vi over i tillægsekstrakt 1 s. 1. Her kan vi se, at Sarah Andersen sender en mail til Mark Thorsen og Mia Tang kl. 15.52 med overskriften: ”To versioner af pressemeddelelsen – Jesper Goris forslag og en uden kattelem”.

På s. 2 i tillægsektrakten kan vi se oppe i rubrikken under overskriften, at ”udgangspunkt” er taget ud, så der nu står:

”Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.”

Og så forneden:

”Efter den nye praksis må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Og så har vi eftersætningen, der stadig står med gult:

”En sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Det er altså en version af pressemeddelelsen uden undtagelser.

Så har vi på s. 3 Jesper Goris version. Oppe i underrubrikken til overskriften står der:

”Mindreårige asylansøgere får som udgangspunkt ikke lov til at bo sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Og nede midt på:

”Inger Støjberg har bedt Udlændingestyrelsen om fremadrettet at indkvartere mindreårige asylansøgere efter følgende praksis:

- Mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Denne praksis kan ikke fraviges.
- Mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.

Fravigelse af udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover kan kun ske, hvis alle følgende betingelser er opfyldt” – og så er der de betingelser, som vi har hørt før.

Og nederst på siden:

”I sager om mindreårige på 15 år eller derover har Udlændingestyrelsen vurderet i hver enkelt sag, om den pågældende skal indkvarteres

sammen med en ægtefælle eller samlever. Det sker på baggrund af vurderinger fra operatørens børnefaglige personale, samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der vil være bedst for den mindreårige asylansøgers af hensyn til barnets tarv.”

Vi har stadigvæk – markeret med gult – en sætning om, hvad der skal ske med parrene, der er indkvarteret sammen.

Så har vi på s. 5 en mail fra Sarah Andersen kl. 15.57, altså fem minutter efter mailen, som hun sendte til Mia Tang og Mark Thorsen. Denne gang er det en mail, som hun sendte til Jesper Gori med kopi til Mia Tang, Mark Thorsen og Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære Jesper,

Vil du kigge på den nye version af pressemeddelelsen, som jeg har vedhæftet?”

Jesper Gori var som sagt ikke inkluderet i den forudgående korrespondance, altså den fem minutter før, som alene var fra Sarah Andersen til Mia Tang og Mark Thorsen.

På s. 6 kan vi se, at underrubrikken stadigvæk ikke er et udgangspunkt, og forneden har vi så en version uden undtagelser:

”Efter den nye praksis må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Og så er der taget stilling til det, der har været markeret med gult før, og det er det nye:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om, at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Så skal vi på s. 231 i hovedekstrakten. Jeg vil starte forneden, hvor Line Skytte Mørk Hansen den 9. februar kl. 16.30 skriver til Mia Tang, Jesper Gori, Mark Thorsen og Sarah Andersen

med kopi til Lykke Sørensen og Anne Nygaard Just:

”Kære Mia

Vi har forsøgt at skrive Jespers bemærkninger ind – og taget det med tvang ud – bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang – så forholder vi os kun til at en mindreårig ikke skal bo med en voksen ...

Husk Uffe gerne vil se den”.

Og øverst på siden svarer Mia Tang:

”Jo, jeg synes, det er fint. Retter til og vender citat med Mark, før den ryger til Uffe”.

Så er vi på s. 232, hvor vi skal starte fornedden. Anne Nygaard Just skriver til Mia Tang med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori, Lykke Sørensen, Mark Thorsen og Sarah Andersens:

”Kære Mia,

Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe – så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Mia Tang svarer samme dag kl. 16.44:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

På s. 235 har vi så en mail fra Jesper Gori til Uffe Toudal Pedersen kl. 17.23 – altså ca. halvanden time efter, at mødet sluttede – og også til Mia Tang, Line Skytte Mørk Hansen, Lykke Sørensen og Anne Nygaard Just:

”Kære I

Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.

Vh Jesper”.

Og hvis vi går til s. 236 i det markerede, er der en anden formulering – en der er undtagelsesfri:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn bl.a., hensynet til barnets tarv.

Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever”.

På s. 237 har vi en mail fra Mia Tang til Inger Støjberg kl. 18.31:

”Kære Inger

Så er den tilrettet. Ok?”.

Og der kan vi se fornedden, at det er en version af pressemeddelelsen med den tilføjelse og den ændring, som jeg lige læste op før, og formentlig en version, der kommer fra Uffe Toudal Pedersen, men det må vi få forklaring om.

På s. 239 senere på aftenen samme dag skriver Lykke Sørensen kl. 21.14 til Jesper Gori:

”Kære Jesper

Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen. Mvh. Lykke”.

Det var den 9. februar, og hvad der skete der.

Så skal vi videre til det næste punkt, nemlig hvad der skete den 10. februar og også iværksættelse af praksisændringen.

Det første, som vi kigger på, er koncerndirektionsmødet.

På s. 183 kan vi se en kalenderinvitation, der er ugentligt forekommende. Vi kan se fornedden,

hvem der er nødvendige deltagere. Det er hgr@us.dk, altså Henrik Grunnet. Så er det Henrik Kyvsgaard, der er afdelingschef i Integrationsafdelingen. Sofie Odgaard, der er ministersekretær for Inger Støjberg. Frank Bundgaard, der er afdelingschef i Boligafdelingen. Og Kasper Højvang Kyed, der er direktør i Styrelsen for International Rekruttering og Integration. På s. 200 kan vi se, at Andreas Højmark Andersen til samme persongruppe skriver:

”Kære alle

I Sofies fravær får I her det foreløbige materiale til koncerndirektionsmødet i morgen.”

På s. 201 er dagsordenen. Der står godt nok den 9. februar 2015, men jeg tror godt, at vi kan lægge til grund, at der skulle have stået 2016. Det er til ministeren og koncerndirektionen og har overskriften: ”Dagsorden til koncerndirektionsmøde den 10. februar kl. 10.30-11.30”. Ved de første tre punkter er det angivet, at ministeren deltager, og der er det pkt. 1, ”Aktuelle sager”, der er markeret. Og så vil jeg bare nævne, at der også er punkter, hvor ministeren ikke deltager.

Så har vi det næste bilag på s. 241, som er et referat fra Frank Bundgaard. Det skal nævnes, at referatet er skrevet i november 2016, og at Frank Bundgaard kommer og afgiver forklaring. Så kan vi jo spørge nærmere ind til det. Det er håndskrevet, men vi har en oversættelse af det, hvor der står:

”Direktionsmøde 10/2. 2016

Min,” – og det er formentlig ministeren –

”Uffe, Henrik K., Henrik G, Lykke, Line, FB, ++.

Bordrunde – ingen papirer.

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: Generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser. Tydeligt at spørgsmålet har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører. Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.” – altså hurtigst muligt.

På s. 255 har vi endnu et dokument, der er nogenlunde samtidigt. Senere samme dag skriver Nils Bak, der er pressekonsulent i Udlændingestyrelsen, kl. 13.10:

”Kære alle,

UIBM” – altså Udlændinge, Integrations og Boligministeriet – ”har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og til det svarer Henrik Grunnet, direktøren for Udlændingestyrelsen, kl. 13.45 til Nils Bak med kopi til Lene Linnea Vejrum, Morten Bo Laursen og Ditte Kruse Dankert:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Og så øverst er der lidt internt mellem to medarbejdere i Udlændingestyrelsen, Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado:

”Hørte fra Jesper, at Nina Holst har sagt, at vi bliver dømt – Inger svarer bare, at det er værd af få en dom på...yes??”

Der kommer som sagt forklaringer om, hvad der er passeret på koncerndirektionsmødet.

Så skal vi lidt frem i tiden. Vi skal helt frem til den 7. februar 2019. Vi er på s. 7049, hvor vi har en mail fra Dagbladet Information med overskriften:

”Afløsning: Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks”.

Og så skriver Kim Lunding:

”Kære Ditte

Jeg kan huske dette – har den virkelig ikke været fremme tidligere?”

Ditte Dankert svarer:

”Nej, den har ikke været fremme. Måske du har hørt den omtalt fx fra Adam?”

Og så svarer Kim Lunding senere:

”Jeg husker HGs bemærkninger på direktionens møde i samme retning efter koncerndir mødet”.

Den slutter af med:

”Ja, enig – der er intet overraskende i det”.

Så går vi videre – væk fra koncerndirektionens mødet og til pressemeddelelsen og instruksen til Udlændingestyrelsen.

På s. 253 har vi en mail fra Anne Nygaard Just kl. 14.11 den 10. februar sendt til Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert, altså ud til Udlændingestyrelsen, med en vedhæftet fil: ”Pressemeddelelse om barnebrude (slutversion)”.

Hun skriver:

”Kære begge,

T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud nu her inkl. det bilag i leverede om de konkrete tilfælde af barnebrude i indkvarteringssystemet.”

På s. 254 har vi så selve pressemeddelelsen:

”Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre

Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg skrider nu ind over for barnebrude på danske asylcentre og beder Udlændinge-

styrelsen om at ændre praksis. Fremadrettet kan ingen mindreårige asylansøgere bo sammen med en ægtefælle eller samlever.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg udtaler:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at der i øjeblikket bor mindreårige i det danske asylsystem med en ægtefælle eller samlever, og jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det. Vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre.”

I januar iværksatte Inger Støjberg en hastehøring for at få et overblik over omfanget af barnebrude på danske asylcentre. Hastehøringen viser, at der i øjeblikket er indkvarteret 27 mindreårige, hvor operatørerne på asylcentre har kendskab til, at mindreårige har en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter eller en herboende ægtefælle eller samlever.

Efter den nuværende praksis skal mindreårige asylansøgere under 15 år altid indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle eller samlever. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte par indledningsvist alligevel er blevet indkvarteret sammen, f.eks. fordi det ikke umiddelbart efter deres ankomst til asylcentret har været klart, at der er tale om en mindreårig under 15 år.

I sager om mindreårige på 15 år eller derover har Udlændingestyrelsen vurderet i hver enkelt sag, om den pågældende skulle indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Det er sket på baggrund af faglige vurderinger og hensynet til barnets tarv.

Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

På s. 1515 har vi et notat, der er dateret den 31. marts 2016 og forfattet af Lene Linnea Vejrum. Notatet har følgende indhold:

”Notits om UIBM's orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.

I forbindelse med modtagelse af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt op af en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Her skal det nævnes, at vi forventer, at der vil være uenighed om indholdet af denne telefonsamtale mellem Lene Linnea Vejrum og Line Skytte Hansen, men det kommer der forklaringer om.

Samme dag – og der skal vi på s. 265 – skriver Jesper Gori til Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der er hans fuldmægtig, kl. 14.57: ”... det blev den hårde model:” – og så med et link til pressemeddelelsen.

Næste punkt i dispositionen er, hvordan indkvarteringsoperatørerne blev informeret om den ændrede praksis og orienteringen til departementet om samme. På s. 262 skriver Line Skytte Mørk Hansen den 10. februar kl. 14.41 til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard Just, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori. Mailen har emnet

”tilbage melding” og er markeret med et opfølgingsflag:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har haft et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk, så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

På s. 283 er der en mail med emnet ”Status” fra Lene Vejrum kl. 16.40 til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til Anne Nygaard Just og Ditte Kruse Dankert:

”Kære Line

Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet,” – altså uledsagede mindreårige – ”og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecenter, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et

såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Øverst kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen sender denne mail samt en vedhæftet mail, som vi kommer til lige om lidt, til en række personer i departementet. Det er departementschef Uffe Toudal Pedersen, kontorchef i ledelsessekretariatet Jonas From Soelberg, særlig rådgiver for Inger Støjberg Mark Thorsen, afdelingschef i Udlændingefordelingen Lykke Sørensen, kontorchef i Koncernøkonomi Anette Görtz, fuldmægtig i Familiesammenføring Anne Nygaard Just, pressechef Mia Tang og kontorchef i Familiesammenføring Jesper Gori. De får altså Lene Vejrum's orientering, og så får de den mail, der er vedhæftet, og som er på s. 284. Det er en mail af 10. februar kl. 16.08 fra Ditte Kruse Dankert fra Udlændingestyrelsen med titlen ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever”:

”Kære Operatører

Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at i fortsat holder os orienteret, hvis der opleves eksempler på sager med mindreårige, der ønsker indkvartering sammen med en ægtefælle, som vi ikke allerede er orienterede om.”

Og så kan I se nederst, at der er en gengivelse af pressemeddelelsen.

Så har vi som det næste punkt i dispositionen udtalelser til medierne.

På s. 242 har vi et interview, og jeg skal prøve at læse det op, så godt jeg kan. Det er jo lidt svært, når det er talesprog, men jeg forsøger. Det er en transskribering af det interview, som Inger Støjberg havde med TV2 News den 10. februar med bl.a. Peter Lautrup og andre unavngivne journalister, så jeg beklager, hvis der er nogle af de tilstedeværende, der ikke bliver nævnt korrekt:

”*Journalist*: Så skal vi direkte ind til Christiansborg, hvor integrationsminister, Inger Støjberg, har nye regler på vej, når det handler om unge under 18, der bliver gift. Peter Lautrup, du står klar, kan jeg se.

Lautrup: Ja, jeg står klar med udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg. Og Inger Støjberg, de har lige sagt, at du er på vej med nye regler, og vi har set dem allerede omkring det, vi kalder barnebrude på Christiansborg. Prøv og uddyb – hvad er det vigtigste i dit indgreb?

Inger Støjberg: Jamen jeg har meddelt Udlændingestyrelsen, at fremover kan man ikke indkvartere unge under 18 sammen, og det betyder også, at i de tilfælde hvor der af unge, der er under 18, der bor sammen i dag, der vil de blive skilt ad.

Lautrup: Altså, det gælder også hvor ægtefællen, typisk en mand, er en ældre, altså over 18 år og så en ung, er gift med en ung under 18, de må ikke bo på samme asylcenter, er det rigtigt? De bliver virkelig splittet fra hinanden?

Inger Støjberg: Ja, de skal splittes ad og det skal de, fordi jeg vil ikke acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang. Og så længe man er i selve asylsystemet, altså så længe man ikke har fået afgjort sin sag, så kan man altså ikke komme til at bo sammen, og det kan f.eks. være, hvis vi tager en 14-årig pige og

en 28-årig mand, som vi jo har set et konkret eksempel på, men det kan også være, hvis du har en 16-årig pige og en 20-årig mand, så kan de ikke komme til at bo sammen.

Lautrup: Men jeg forstår, der er jo også børn? Nogle af det, vi kalder barnebrude, altså kvinderne under 18, de har børn med den ægtefælle, de efter deres opfattelse er gift med. Dem skiller I også ad fra, i det her tilfælde jo nok mest deres far?

Inger Støjberg: Ja, de bliver også skilt ad. Og det er ganske enkelt fordi, jeg ikke vil acceptere, at der kan være forhold, der på den ene eller på den anden måde har været tvang indblandet i. Og derfor så bliver de skilt ad.

Journalist: Hvorfor er det nødvendigt overhovedet og skille de her par ad, hvis ikke man er sikker på, at der er tvang, og det er frivilligt, de har indgået de her ægteskaber?

Inger Støjberg: Vi har det jo sådan i Danmark, at man jo ikke bare umiddelbart kan flytte sammen, så har man jo sine forældres accept af det, hvis man er under de 18 år, og så længe man er i det her system, jamen så er det altså os, der bestemmer. Og jeg mener, det er meget, meget afgørende, at vi sender et helt utvetydigt signal om, at man ikke i Danmark accepterer nogen som helst former for tvang, og jo selvfølgelig heller ikke, når nu det gælder de her barnebrude.

Journalist: I siger jo, at det er, fordi de skal lære de danske normer og regler, men herhjemme kan man jo godt bo sammen, hvis man f.eks. er 17 og 19 og er kæresten, det kan man så ikke på et asylcenter, hvorfor skal man ikke kunne det?

Inger Støjberg: Det kan man ikke, så længe man er i asylsystemet, og når det er sådan, så er det jo fordi herhjemme, så vil du så få forældrenes accept af det, indtil du er 18 år og myndig. Når man er her, så kan man jo ikke få forældrenes accept, hvis man nu er kommet her alene, og derfor så er det os, der bestemmer reglerne,

og jeg vil ikke se eksempler på, at der kan være forhold, hvor tvang har været indblandet.

Lautrup: Men kan det ikke være hårdt for børnene altså at blive skilt fra, i det her tilfælde deres far, altså det kan jo godt være, at de har vænnet sig til, at deres mor er 17 og deres far er 28 - kan det ikke være hårdt?

Inger Støjberg: Det kan godt være, at de har vænnet sig til, at deres far er noget ældre end deres mor, men for mig er det helt principielt afgørende, at vi ikke vil se barnebrude i Danmark, og så må man vente, indtil man bliver 18 år med at bo sammen.

Lautrup: Et politisk flertal er der noget, der tyder på, der har signaleret – det er Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Konservative, som jeg lige husker det - at det skulle også have konsekvenser for den ældre mands asylstatus, hvis det var en meget ung pige, han kom med. Altså at vedkommende så måske endda ikke skulle have asyl i Danmark – hvad siger du til den melding?

Inger Støjberg: Jamen det jo ikke så lige til, fordi hvis man er forfulgt, så vil man selvfølgelig få afgjort sin asylsag efter det. Men det er jo så også sådan, at nogle af dem kommer jo hertil, det må vi jo sige, med det der i deres hjemland jo er lovformeligt ægteskab, men det ændrer bare ikke på, at her i Danmark, der ser vi lidt anderledes på tingene. Man kan jo godt blive gift, hvis man er 17 og 19 år, men så er det via et kongebrev, men det er nu sådan, at i asylsystemet der kan man ikke bo sammen, hvis man er under 18 år, og hvis bare den ene part er.

Lautrup: Bliver det i hver sin ende af landet? Altså, det er jo ikke et ægtepar i dansk forstand, så det ord vil jeg måske ikke bruge her, men et par så skal bo eller hvor lang afstand – skal de kunne se hinanden dagligt eller hvad forestiller du dig i retningslinjerne?

Inger Støjberg: Jamen det må vi se på hen ad vejen, hvis der er børn indblandet, så kan det jo give god mening, at f.eks. faren også kan få lov

at se barnet, men det, der er helt afgørende for mig, det er, at vi sender et fuldstændigt utvetydigt signal om, at vi vil ikke se tvang under nogen som helst former, og det betyder altså også, at hvis den ene er f.eks. 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen, men jeg vil ikke forhindre faren i at se barnet.

Journalist: Ved I med sikkerhed, at de her barnebrude ikke har deres forældre med, der har givet tilladelse til det her?

Inger Støjberg: Jamen det kan de jo godt have fået en tilladelse fra deres forældre, men jeg vil bare sige, så længe man er i det danske asylsystem, så længe man bor på et asylcenter, som vi jo driver, nogle gange har vi andre til at drive det for os, jamen så vil vi simpelthen ikke se den her slags, og jeg synes, at det er helt klart og principielt for mig og få sendt det her utvetydige signal.

Journalist: Nogle mener, at det er et meget voldsomt indgreb, de kommer selvfølgelig fra en anden kultur, men ifølge deres regler er det jo lovformeligt, det de gør?

Inger Støjberg: Ja, det er et voldsomt indgreb, men jeg vil ikke se tvang i asylsystemet. Og så længe man er på et asylcenter, så er det altså os, der bestemmer.

Journalist: Indtil videre har der været 27 tilfælde – er det virkelig nødvendigt og lave overordnet lovgivning for 27 tilfælde? Kunne man ikke have lavet individuel sagsbehandling her?

Inger Støjberg: Men det her er jo individuel sagsbehandling, og det er jo sådan, at indtil nu er det jo blevet vurderet, at de godt må bo sammen, nu vurderer vi bare anderledes. Jeg må sige, den dag da det gik op for mig, at der rent faktisk er børn, der bor sammen med voksne, jamen der blev jeg meget hurtigt enig med mig selv om, at det skal vi have rettet op på, og det er så det, vi gør nu.

Journalist: De kan jo stadig godt sove sammen, f.eks. på det her asylcenter? De kan jo stadig mødes vel og de kan stadig besøge deres

ægtefæller uden for centrene, så al kontakt kan man vel ikke afskære?

Inger Støjberg: Næ, man må godt have kontakt, man kan ikke sove sammen og man bliver skilt ad på asylcentret.

Godt.”

Så har vi på s. 263 en artikel fra Berlingske Tidende fra den 10. februar kl. 14.51, hvor der i det markerede står:

”Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) vil adskille alle ægtepar, hvor der er tale om barnebrude under 18 år.

- De skal splittes ad, og det skal de, fordi jeg vil ikke acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang. Så længe man er i asylsystemet og ikke har fået afgjort sin sag, så kan man altså ikke komme til at bo sammen.”

Og på s. 264:

”Inger Støjberg erkender, at der er tale om ”et voldsomt indgreb”:

- Men jeg vil ikke se tvang i systemet. Og så længe man er på et asylcenter, er det altså os, der bestemmer.”

På s. 287 har vi en artikel fra Information, et Ritzautelegram fra den 10. februar kl. 17.16 med overskriften ”Syv skarpe til Støjberg om barnebrude”:

”Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) beder Udlændingestyrelsen om at ændre praksis, så asylsøgere under 18 år ikke længere kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I 27 aktuelle sager om barnebrude adskilles parrene.

Spørgsmål: Nogle af barnebrudene har børn – skal de skilles fra faren?

- Ja, de bliver også skilt ad. Det er ganske enkelt fordi, jeg ikke vil acceptere, at der kan

være forhold, der på den ene eller anden måde har været tvang indblandet i.

Spørgsmål: Kan det ikke være hårdt for børnene at blive adskilt fra deres far?

- Det kan godt være, at de har vænnet sig til, at deres far er noget ældre end deres mor. Men for mig er det helt principielt afgørende, at vi ikke vil se barnebrude i Danmark. Så må man vente indtil man bliver 18 år med at flytte sammen.

Spørgsmål: Hvorfor er det nødvendigt at adskille dem, hvis man ikke er sikker på, om der er tale om tvang?

- Vi har det sådan i Danmark, at man jo ikke bare umiddelbart kan flytte sammen. Man skal have sine forældres accept af det, hvis man er under 18 år, og så længe man er i det her system, så er det altså os, der bestemmer. Det er meget afgørende, at vi sender et helt utvetydigt signal om, at vi ikke accepterer nogen som helst former for tvang.

Spørgsmål: Danskere under 18 år kan godt bo sammen. Hvorfor skal asylansøgere ikke også kunne det?

- Her hjemme vil du få forældrenes accept, indtil du er 18 år og myndig. Men hvis man er kommet hertil alene, så er det os, der bestemmer reglerne. Og jeg vil ikke se eksempler på forhold, hvor der er tvang involveret.

Spørgsmål: Ved I med sikkerhed, at barnebrudene ikke har forældre med, der har givet tilladelse?

- De kan godt have fået en tilladelse fra forældrene. Men så længe man bor på et dansk asylcenter, så vil vi simpelthen ikke se den her slags.

Spørgsmål: Hvor langt fra hinanden skal de bo?

- Det må vi se på hen ad vejen. Hvis der er børn indblandet, kan det give god mening, at faren også får lov til at se barnet. Det, der er helt afgørende for mig, er, at vi sender et fuldstændigt

utvetydigt signal om, at vi ikke vil se tvang under nogen som helst former.

Spørgsmål: Skal det have konsekvenser for mandens mulighed for at få asyl, at han har en mindreårig hustru?

- Det er jo ikke er så lige til, for hvis man er forfulgt, vil man selvfølgelig få afgjort sin sag efter det."

Så har vi en statusopdatering fra den 11. februar, altså dagen efter artiklerne. Det er på s. 302.

René Offersen:

Må jeg stille et spørgsmål?

Jon Lauritzen:

Ja.

René Offersen:

Nu har du gennemgået udtalelserne fra ministeren til medierne. Er der efter anklagernes opfattelse noget i de udtalelser, der er uforeneligt med det, der står i ministernotatet som beskrivelse af ordningen?

Jon Lauritzen:

Ja, det fremstår jo som om, at det er på samme måde som pressemeddelelsen. At det er en ordning uden undtagelser.

René Offersen:

Men kan den ikke også godt være det?

Jon Lauritzen:

Det kan det godt, men det må jo blive en del af proceduren, hvis I mener det.

René Offersen:

Men det står der da, at den kan. At der kan adskilles på samme center i forskellige værelser.

Jon Lauritzen:

Ja, det må vi tage under proceduren.

Vi har statusopdateringen den 11. februar: "Grimhøj-moskéens talsmand Oussama El-Saadi tager fejl!

Vi skal ikke acceptere, at f.eks. en 14-årlig pige bor sammen med sin 28-årig mand på et asylcenter fordi det er en del af deres hjemlands kultur. Derfor meddelte jeg i går, at man ikke kan bo sammen på vore asylcentre før begge er 18 år, og de par, der allerede bor på vore asylcentre skal skilles ad.

Vi skal være uhyre præcise om hvilke værdier og regler Danmark bygger på, og det skal vi allerede fra dag et man opholder sig i Danmark.”

Vi skal videre til perioden fra den 12. februar til midt i marts, altså adskillelsesprocessen.

Vi starter med Udlændingestyrelsens udmøntning af praksisændringen. På s. 329 skriver Line Skytte Mørk Hansen den 12. februar kl. 15.18 til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just og Mia Tang en mail med titlen ”barnebrude”:

”Har lige talt med Lene i US” ... altså Udlændingestyrelsen ... ”– der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”

Og på s. 355 har vi nederst en mail fra Margit Sander Rasmussen den 12. februar kl. 16.48 til Helle Jørgensen fra Røde Kors:

”Kære Helle

Hermed som aftalt en liste over de planlagte flytninger.”

Og så er der angivet otte par, som er planlagt til flytning, hvoraf syv par er relevante for denne sag. Det sidste par på listen var en fejlregistrering. Jeg vil ikke nævne navnene, men det er også de syv første par, der er på det støttebilag, som vi udleverer på mandag.

På s. 320 er det igen Margit Sander Rasmussen, der kl. 15.38 skriver til Lene Vejrum og Kristina Rosado:

”Har i øvrigt genovervejet i forhold til parrene med børn:

Det vil nok alligevel være bedst for de små børn, at de bliver boende på det nuværende center med den ene forælder (sandsynligvis mor). Så vi alene flytter den anden forældre (sandsynligvis far).”

Så skal vi videre til s. 340, hvor der er en mail af 12. februar kl. 16.44 fra Margit Sander Rasmussen til Lene Vejrum, Ditte Dankert og Kristina Rosado:

”Hermed en opdateret liste.

Jeg har planlagt adskillelse af 7 samlevende par, hvor de mindreårige piger kommer til Børnecenter Annebergparken, og mændene til Avnstrup. Flytningerne er planlagt til tirsdag den 16. februar. (Jeg har noteret relationen i stambemærkningerne, ændret til en bookingrelation samt flyttespærret de pågældende ved ankomst til det nye center.)

Jeg har derudover planlagt 1 pige fra Børnecenter Gribskov til Børnecenter Annebergparken, så hun kan være sammen med de andre piger i samme situation. Hun medbringer desuden sin lillebror født i 2005 fra Gribskov til Anneberg. Hendes ægtefælle/samlever er indkvarteret i Sønderborg, hvor jeg har flyttespærret ham.

Jeg har desuden gennemgået de øvrige, allerede adskilte par og flyttespærret dem. Jeg har desuden noteret relationen i stambemærkningerne – også som et OBS, hvis de udeblevne genopdukker.

Jeg går videre med at planlægge flytninger på mandag –der er en del tilfælde, hvor jeg bliver nødt til at forelægge, hvordan flytningen tilrettelægges mest hensigtsmæssigt”.

På s. 341-343 har vi en liste over dels de syv planlagte flytninger – det er på s. 342 nederst – dels de allerede planlagte flytninger på s. 343.

På s. 365 er der en mail af 15. februar kl. 16.09 fra Anne la Cour Vågen, som er asylchef i Røde Kors, til regionsledere og funktionsledere med emnet ”Indkvartering af unge par, hvor den ene

part er under eller over 15 år og den anden part er voksen”:

”Kære alle

Jeg har talt med Lene Vejrum, vicedirektør i Udlændingestyrelsen, for at få nogle klare retningslinier for, hvordan vi indkvarterer par, hvor den ene part – som typisk er kvinden - er under eller over 15 år og den anden part er voksen.

US er på vej med retningslinier. Indtil de foreligger, skal vi gøre følgende:”

Og så er der tre afsnit med nogle praktiske forhold. Jeg vil gå ned til det næste markerede:

”Ifølge ministeriets beslutning skal parrene bo på hvert deres center. Hvis der opstår problemer i forbindelse med flytningen, skal parrene konsekvensvejledes som ved andre flytninger.

Der synes ikke at være en åbning for dispensationer, men vi sender en række eksempler på meget uhensigtsmæssige konsekvenser, som US vil forelægge ministeriet. For eksempel har vi en sag med en kvinde på 15½, som er gift med en på 19. Sammen har de et et-årigt barn. Kvinden er flygtet fra et tidligere tvangsægteskab med en langt ældre ægtefælle og føler sig nu tryk sammen med den 19-årige ægtefælle. Kvinden får psykologhjælp pga. det tidligere forhold. De har et godt fællesskab om deres fælles barn. Den sag bringer vi videre, så ministeriet i hvert fald bliver bekendt med konsekvenserne af de nye regler.”

Og så øverst på s. 366:

”Helle Kjems er på vej med retningslinier for håndtering af parrene. Ovenstående er alene en kort mail for her og nu at kunne håndtere indkvarteringssituationen.”

Så skal vi til s. 2408 i parekstrakten. Her kan vi se, at en person er blevet flyttet allerede den 16. februar 2016. Det er parret, som vi vil benævne par T. Og vedrørende det par, som vi kalder par

AB, kan vi se på s. 144, at det fremgår af den 18. februar 2016:

”Kære Helle

Manden” – og så et nummer – ”+ lillebror flytter fra Avnstrup til Sandvad på onsdag – skal vi planlægge dem?

Den mindreårige ægtefælle” – og så et nummer – ”og hendes mor og 1 søskende vil vi meget gerne flytte fra Avnstrup i morgen, fredag. Har I plads på et RK” – Røde Kors – ”center i nærheden af Sandvad til de tre?”

På s. 2201 har vi et par, som vi kalder par R. De var adskilt tidligere, fordi kvinden var under 15 år. Det fremgår midt på siden:

”Udlændingestyrelsen opretholdt på den baggrund adskillelsen af dig og [mand], da du den 24. februar 2016 fyldte 15 år.”

Så her er det altså en opretholdelse vedrørende par R.

Så skal vi videre til det næste punkt i dispositionen, som er en intern mail i Udlændingestyrelsen om administrationsgrundlaget.

Vi er nu på s. 79 i hovedekstrakten, hvor vi kan se, at Nils Bak, der er presse- og kommunikationsmedarbejder i Udlændingestyrelsen, skriver til Kristina Rosado med kopi til bl.a. Henrik Grunnet:

”Jyllands-Posten, Orla Borg, ønsker en status på adskillelsen af mindreårige og deres voksne ægtefæller.

Han har talt med operatører, som ikke har hørt fra os/UIBM om, hvordan de skal forholde sig. Han ønsker oplysninger om, hvad procedurerne er, og hvilken hjemmel der helt præcis er til at adskille ægtefæller, herunder når de evt. har fælles børn.”

Hvis vi går videre til s. 78, svarer Henrik Grunnet:

”Kære Nils

Så vidt jeg forstår det, har vi kun følgende (pressemeddelelsen fra sidste uge)” – og så er der en gengivelse af pressemeddelelsen.

Og på s. 77 skriver Henrik Grunnet nederst på siden til Lene Linnea Vejrum:

”Kære Lene

Vi er enige om, at der ikke er tilgået os nogle instrukser på skrift (udover pressemeddelelsen) og at der arbejdes på det i ministeriet, ikke?”

Og Lene Linnea Vejrum svarer samme dag den 16. februar kl. 12.10:

”Kære Henrik

Vi har ikke fået nogen retningslinjer endnu. På forespørgsel i dep. i går fik jeg oplyst, at de snarest vil begynde at se på dem.

P.t. får vi en række konkrete spørgsmål fra operatørerne, som vi vil samle og give videre til departementet.”

Så har vi på s. 381 en orientering til departementet den 16. februar, hvor Lene Linnea Vejrum skriver til Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen inde i ministeriet med emnet ”Seneste opdaterede liste: Under 18 år i parforhold”:

”Kære begge

Hermed den senest opdaterede liste over par i parforhold, hvor den ene part er under 18 år.

Vi er pt. i dialog med operatørerne omkring flytning af de par, hvor der er børn. Det rejser en række spørgsmål, som vi gerne vil drøfte med departementet.

Lykke, er det Jesper Gori vi skal tale med?”

Og så er der en liste på s. 382 ff., hvor kan man se, at den er opdelt. På s. 382 kan man se, at den første gruppe er ”Samlevende par med børn” med oplysninger om ”Person ID”, ”Navn”, ”M/K/B”, altså køn, ”Fødselsdato”, ”Nationalitet”, ”Gravid (ja/nej)”, hvor de er

indkvarteret, og så eventuelle bemærkninger. På den følgende side kan man se, at der også er grupper med ”Samlevende par, hvor kvinden er førstegangsgavid”, ”Samlevende par uden børn/graviditet” og så nederst ”Adskilte par”. Her er det anklagernes opfattelse, at de oplysninger, der fremgår af skemaet, var de oplysninger, som Udlændingestyrelsen havde på dette tidspunkt og brugte som grundlag for adskillelsen.

Jeg går videre til s. 415 og det næste punkt i dispositionen. Her beder departementet om materiale og status. Mailen sendes af Anne Nygaard Just den 17. februar kl. 18.08 – dvs. dagen efter – til Udlændingestyrelsens generelle mail med kopi til Lene Linnea Vejrum, Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado, Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz:

”Vi har modtaget vedhæftede samrådsspørgsmål Z. Vi har indtil videre fået frist til at lægge en sag op til ministeren tirsdag d. 23. februar, da samrådet forventes at skulle afholdes tirsdag d. 1. marts. Samrådet er dog endnu ikke berammet. Til brug for samrådet har vi brug for en række materiale:

- Først og fremmest har vi brug for en opdateret liste over de mindreårige, der pt. er indkvarteret, og som har en ægtefælle eller samlever. Vi vil desuden gerne have af vide, om det i alle tilfælde er en kvinde, der er den mindreårige, hvor mange børn de har eller om de er gravide, indrejsedato, nationalitet samt om de har ID, der verificerer deres alder eller om der i visse tilfælde er foretaget en aldersbestemmelse eller hvordan man i øvrigt har vurderet de mindreåriges alder i de tilfælde, hvor de ikke har ID med.

- Vi vil endvidere gerne bede om en status på, om alle parrene er adskilt eller hvornår de forventes at være det.

- Herudover vil vi gerne bede om et notat, der beskriver, hvor langt tid, Udlændingestyrelsen har været opmærksomme på problematikken, hvad I har vist og hvornår I er blevet opmærksom på det. Vi vil endvidere gerne vide, om det

er en problematik, som indkvarteringsoperatørerne har været opmærksom på.”

Så har vi – på s. 437 ff. – et forløb med en henvendelse fra Jyllands-Posten. Det er en lidt besværlig mailtråd at læse op, men vi starter forneden på s. 437, og det er Orla Borg fra Jyllands-Posten, der skriver til Sarah Andersen den 18. februar:

”Hej Sarah.

Vil du lige høre, om Inger vil kommentere.

Flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8,” – og så skal vi på s. 438 – ”den om retten til et familieliv - hvis man vil hindre, at par i asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, kan bo sammen - i alle tilfælde for de pars vedkommende, hvor der er børn involveret, eller hvor kvinden er gravid.

Af ministeriets høring kan man se, at ud af de 27 par, hvor kvinden er under 18 år, er der seks par, som har børn, og seks par, hvor kvinden er gravid.

Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK’s artikel 8?” – det er Menneskerettighedskonventionen.

Og så skal vi tilbage på s. 437 midtpå, hvor Sarah Andersen skriver til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

Jeg har lige vendt denne historie med Mark – han synes ikke, at ministeren skal kommentere, men han vil gerne have lavet et faktisk, kort svar, om at ministeriet ikke vurderer, det er i strid med Menneskerettighedskonventionen – vil du hjælpe med det?”

Vi kan se øverst på siden, at Jesper Gori sender mailen videre til hans fuldmægtig, Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Kære Anna-Sophie

Jeg kan ikke huske, om du også holder vinterferie?

Hvis ikke, må du gerne kigge på denne. Svaret er måske ikke helt, som ministeren kunne ønske det: generelt er det vores vurdering, at modellen ikke er i strid med EMRK art 8, men myndighederne skal gøre undtagelse i konkrete tilfælde, hvor en adskillelse kan være i strid m art 8.”

Og så skal vi på s. 436, nederst:

”Kære Jesper,

Det skal jeg nok se på. Hvornår er det frist? Jeg går ud fra, det skal koordineres med JM?”

Og så videre på s. 436, den næstnederste mail, hvor hun spørger videre:

”Og findes der en endelig udgave af notatet til ministeren vedr. barnebrude, som jeg bør finde i F2?”

Og midt på siden:

”Har du mulighed for at sende mig den endelige version af notatet vedr. barnebrude mv., jf. nedenfor? Jeg kunne ikke umiddelbart søge det frem i F2.”

Øverst på s. 436 skriver Anne Nygaard Just:

”Sagsnummeret er 2016-970 (hvor der også ligger bilag mv.) og jeg har vedhæftet notatet.”

Så skal vi videre til s. 518, nederst, hvor Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Adam Abdel Khalik:

”Kære Adam,

Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten (et faktisk, kort svar fra ministeriet) i anledning af, at Jyllandsposten lørdag vil køre en historie om, at ordningen med separat indkvartering af barnebrude kan være i strid med EMRK artikel 8 i visse tilfælde.

Nedenfor udkast til ministersvar som godkendt af Lykke:

Udkast til ministersvar:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Så er vi på s. 518, hvor Adam Khalik svarer. Det skal nævnes, at han på dette tidspunkt arbejder i Stats- og Menneskerettighedskontoret i Justitsministeriet. Han optræder også senere i sagen, hvor han er flyttet over til Udlændingestyrelsen. Han svarer:

”Vi har ingen bemærkninger til jeres udkast til ministersvar.

Vi har – som bekendt – alene set på den uformelt på kontorniveau.”

Og så skal vi på s. 517, nederst, hvor Merete Milo skriver:

”Kære Lykke

JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set den. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket” – og så er der så et link til pressemeddelelsen.

Så svarer Lykke Sørensen midt på siden den 19. februar kl. 13.59:

”Kære Merete

Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men vi kan selvfølgelig forsøge, og vi mås skrive, at det har været forelagt JM.

Så det kan sendes til kommunikationsenheden med den klare forholdsordre, at det skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.”

Jeg kan se, at vi er sådan lige ... vi har et par minutter tilbage af det med den 18. februar, kan vi ...?

Retsformanden:

Ja, det kan vi godt.

Jon Lauritzen:

Ja. Og der skal vi på s. 457, som er en mail fra Sarah Andersen kl. 14.15 til Mark Thorsen:

”Hej Mark. Se her svaret fra kontoret.” ... og der er det, der er længere nede på siden, dvs. det med, at:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Hvis vi kigger på s. 456, kan vi se, at Mark Thorsen skriver senere på dagen kl. 14.41:

”Kunne ikke få fat i Gori, men kan du ikke prøve at få godkendt denne:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8”.

Øverst på s. 456 skriver Merete Milo til Lykke Sørensen, Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori:

”T.O.

Se nedenfor - Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.

Jeg kan forstå på Pernille, at resultatet så nok bliver der, at der slet ikke kommenteres herfra.”

Til sidst kan vi lige kigge på artiklen. Den er på s. 523 og er fra Jyllands-Posten den 19. februar:

”Flytning af unge flygtninge kan stride mod konvention

Flere juridiske eksperter vurderer, at det kan være i strid med menneskerettighedskonventionen, hvis regeringen som bebudet vil skille unge flygtningepar, der har børn.”

Og under billedet:

”Regeringen kan være på vej til at bryde menneskerettighedskonventionen, hvis den som bebudet vil sørge for, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Kravet skal også gælde, hvis parret har et eller flere fælles børn, har udlændingeminister Inger Støjberg fastslået.

En undersøgelse fra Udlændingestyrelsen viser, at der ved en opgørelse tidligere på måneden på asylcentrene var 27 par, hvor kvinden er under 18 år. Blandt disse par har syv par et eller flere børn, mens yderligere seks af de unge kvinder blandt parrene er gravide.

Det får flere juridiske eksperter til at vurdere, at udlændingeministerens plan om adskillelse af parrene kan være i strid med menneskerettighedskonventionens artikel 8, som taler om retten til familieliv.”

Så på s. 524:

”Professor Jens Elo Rytter fra Københavns Universitet hæfter sig ved de par, der har børn:

”Hvis parret har børn, er der tale om, at en adskillelse af en sådan familie kan være i strid med menneskerettighedskonventionens fastlæggelse af ret til familieliv.”

Professor Jens Vedsted-Hansen fra Aarhus Universitet er enig:

”Det er helt rigtigt, at der kan opstå problemer med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel om adskillelse af børn fra én af deres forældre.”

Også underdirektør Louise Holck fra Institut for Menneskerettigheder vurderer, at en adskillelse af de pågældende familier kan være en overtrædelse af menneskerettighederne.

Udlændingestyrelsen begyndte allerede i denne uge at tvangsflytte unge kvinder i par, der ikke har børn.”

Og artiklen slutter så af med:

”Det har pga. ferie ikke været muligt at få en kommentar fra Inger Støjberg.”

Det allersidste er en mail på s. 568. Det er et svar i samme tema – og også til Orla Borg fra Jyllands-Posten:

”Hej Orla,

Vores folk oplyste mig om, at der er et samråd i næste uge. Jeg har ikke tjekket efter. Måske er det et lukket samråd pga. de personfølsomme oplysninger... Jeg må lige vende tilbage, når jeg har forsket i det.

Den status, vi kan gøre lige nu, handler om, at vi har orienteret operatørerne om den fastlagte praksis, jf. ministeriets pressemeddelelse, samt at flere par allerede er adskilt, og at vi fortsat er i gang med processen omkring adskillelse af parrene. Så det kører, sådan som ministeren har meldt ud.”

Retsformanden:

Ja, så holder vi tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Høje Rigsret. Jeg vil gå videre.

Vi er nået til det punkt i dispositionen. Der har vi på s. 559 en mail fra ministersekretær Andreas Højmark Andersen til Laura Purup:

”Kære Laura

Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.

Håber, det er ok!”

Og så er der et link til pressemeddelelsen. Og det her er en mail af den 22. februar 2016.

Det næste forløb, jeg vil forelægge om, er mødet den 22. februar mellem Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen.

Der har vi på s. 406 en mail fra Kristina Rosado. Det er en intern mail, og hun har nogle punkter, som hun synes, de skal tage med, og dem vil jeg forelægge. Det er det markerede, og det er fra den 17. februar:

”Af ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 fremgår det, at asylansøgere under 18 år fremover ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever, samt at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Det fremgår endvidere af pressemeddelelsen, at ministeren har bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at Udlændingestyrelsen skal ændre den hidtidige praksis på området.

Indholdet af pressemeddelelsen giver anledning til en række overvejelser i forhold til, hvorledes adskillelsen af par, hvor den ene eller begge parter er mellem 15 og 18 år, rent praktisk skal foregå. Dette gør sig navnlig gældende i sager, hvor parrene har fælles børn. Vi skal derfor bede ministeriet forholde sig til følgende:

- Hvem skal tage stilling til, hvor fælles børn skal tage ophold? Er det Udlændingestyrelsen – og i givet fald ud fra hvilke hensyn? – eller har parrene selv pligt til at tage stilling til dette?
- Kan forældrene indkvarteres på centre i umiddelbar nærhed af hinanden, således at forældrene har mulighed for at udøve samvær med børnene i det omfang, de selv ønsker?
- Skal forældrene have mulighed for at vælge samværløsninger, f.eks. 7-7-ordninger, og betyder det i givet fald, at både bopæls- og samværsforældre skal indkvarteres på eneværelser på deres respektive centre?
- Skal styrelsen dække udgifter til transport til samvær med børn, der ikke bor sammen med begge forældre, når dette er en direkte følge af en administrativ beslutning om at indkvartere forældrene hver for sig?
- Med hvilken vægt skal overvejelser om øvrige familierelationer på centeret indgå, når styrelsen skal beslutte at skille familierne ad, herunder evt. fælles børns relationer til eksempelvis bedsteforældre e.l.?
- Skal par, hvor begge parter er mindreårige, flyttes til hver sit center, selv om de for nuværende ikke deler værelse på børnecenteret? Det bemærkes, at børnecentrene typisk ligger med stor geografisk afstand til hinanden.”

Altså nogle spørgsmål primært af praktisk karakter.

På s. 505 har vi en mødeindkaldelse af 18. februar fra Lykke Sørensen med emnet ”retningslinjer mv. om ”barnebrude””, og mødet er planlagt til den 22. februar mellem kl. 9 og 10. Og

hvad der skete på mødet, herunder om det blev holdt, vil der blive afgivet forklaring om.

Nederst på s. 570 har vi en mail fra Nils Bak til Lene Vejrum:

”Kære Lene,

Jeg får nogle spørgsmål om status på barnebrudene. Som jeg forstod dig, må jeg svare, at vi fortsat afventer instruks fra dept., ikke?”

Ditte Dankert svarer med kopi til Lene Vejrum:

”Kære Nils

Beklager det sene svar. Vi får ikke retningslinjer fra departementet. De er afklaret på møde i dag.” – og det her er en mail fra den 22. februar – ”Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeddelelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn. Ok, Lene?”

Til det svarer Lene Vejrum øverst:

”Kære Ditte

Helt ok – jeg har også talt med Nils om sagen pr. telefon.”

Så har vi på s. 888 en ugeorientering fra Lykke Sørensen til et stort antal medarbejdere i Udlændingeministeriet og en enkelt medarbejder i Justitsministeriet, og af den første bullet fremgår:

”- Som det fremgår af intranettet, er Tanja Franck udnævnt til ny direktør i Udlændingestyrelsen.”

Og den fjerde bullet:

”- I forhold til adskillelsen af mindreårige samlevende mv. i asylcentre er status, at US skal udarbejde en vejledning, der udmønter ministerens beslutning. Herudover skal ministeren i samråd om sagen den 15. marts 2016.”

På s. 7299 har vi en kopi af en PowerPoint-præsentation fra et operatørmøde den 23. februar 2016:

”Operatørmøde

(materiale til internt brug)

23. februar 2016”

På s. 7301 har vi nogle bullets. Overskriften er:

”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre
- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn”

Og så næstsidsste punkt:

”...

- Retningslinjer fra US”

På s. 623 har vi en version af præsentationen, hvor der med rød skrift er markeret nogle kommentarer fra Røde Kors og der står:

”RK: kommentarer med rød skrift.

US påpeger indledningsvist at der pt. er mange FT spørgsmål (lokalt baserede og nærgående). US prioriterer 100% korrekte svar, frem for hurtige svar.”

Og hvis vi ser på kommentarerne til den planche, vi lige så før, kan vi se, at i forhold til den bullet, hvor der står: ”Par skal adskilles – på forskellige centre”, er kommentaren: ”centre må gerne ligge i nærheden af hinanden.” Og under bullet: ”Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn” – her er kommentaren: ”Par skal spørges hvem børn skal bo med (næsten alle er små børn)”. Og så nede under punktet med retningslinjer står der som kommentar:

”US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet. Det er US ansvar at konventioner overholdes (også børnenes rettigheder).

De forventer at retningslinje vil rumme at der kan dispenseres i nogle sager, så bekymringer om at skille familier ad skal rejses overfor US (om de kan dispensere og i hvilket omfang vi des ikke endnu...)

Minister skal i samråd d. 15. marts - inden da forventes nogle svar at være klar.”

Så er der et koncerndirektionsmøde den 24. februar. Der er i hvert fald planlagt et koncerndirektionsmøde den 24. februar, og det kan vi se nederst på s. 582. Den 23. februar sender Annika Falkvard til kredsen, som normalt deltager i koncerndirektionsmøder, en mail med emnet ”Koncerndirektionsmøde med ministeren i morgen kl. 10.30-11.30” og øverst på s. 583:

”I Sofies fravær får I her materiale til koncerndirektionsmødet i morgen. Vedhæftede er dagsorden + bilag til punkt 5.”

Og så skal vi tilbage til s. 582 og have den mail, der er midtpå. Det er fra Cathrine Primdahl kl. 15.49 til Lene Vejrum:

”Kære Lene

Barnebrude er på dagsordenen til koncerndirektionsmødet i morgen, og Henrik står sammen med Line som ansvarlig for punktet.

Han vil derfor høre, om I hurtigst muligt vil sende ham en opdatering på, hvor vi er pt. med det – hvad har vi gjort siden beslutningen blev truffet, sag til sag.”

Og øverst på siden svarer Ditte Dankert:
”Kære Catrine

Jeg fremsender den oversigt over de enkelte sager, som vi arbejder i.

Vi kan desuden oplyse om status, at der er sket adskillelse i langt de fleste sager, at vi er i dialog med operatørerne om håndteringen af de resterende sager, hovedsageligt hvor der er tale

om par med børn, ligesom vi skal lave en vejledning til operatørerne. Spørgsmålet om adskillelse har desuden været drøftet på dagens operatørmøde.

Vi er også ved at indsamle oplysninger til brug for forelæggelsen af i alt frem sager” – jeg tror, der skal stå ”fem” – ”hvor vi ønsker, at dep. skal tage stilling til, om adskillelse ville være i strid med Børnekonventionen, dvs. vi forelægger nogle af de sager, hvor der er tale om par med børn.”

Og så skal vi til s. 584. Der har vi dagsordenen til koncerndirektionsmødet den 24. februar. Og under punktet, hvor ministeren deltager, der har vi nr. 3: ”Status mindreårige/ægtefæller [LIN+HG]”. Og det skema, som blev vedlagt, fremgår af s. 586. Og der kan vi se, i forhold til det skema, som vi har kigget på tidligere, at det er samme opdeling, f.eks. her hvor det er samlevende med børn. Men der fremgår det så, at der nu er kommet nogle flere kolonner, og det er:

”Er K gravid? Hvis ja, termin?

Har K fremvist ID, der verificerer alder?

Er der sket aldersundersøgelse?

Er alderen på anden måde vurderet i de tilfælde, hvor der ikke foreligger ID, der verificerer alder?

Øvrige bemærkninger”

Tilføjjelsen af de her linjer er formentlig en følge af den bestilling, der kom fra departementet, som vi i forbindelse med samråd Z ... som vi så før på s. 415. Men hvis vi kigger på selve skemaet her, hvis vi bladrer siderne igennem, så kan vi se, at i rubrikken ”Er sket aldersundersøgelse?” fremgår i mange tilfælde: ”Nej – der er endnu ikke holdt samtale, og behovet for aldersundersøgelse er derfor ikke vurderet”. Det vil man kunne se for langt de fleste af disse tilfælde. Og det vil sige, at Udlændingestyrelsen på det her tidspunkt end ikke har talt med de personer, der er adskilt. Og sidst i skemaet,

altså på s. 592 og frem, kan man se, at det gør sig også gældende for de personer, der er blevet adskilt. Der er ganske få af dem, der er blevet talt med, men langt de fleste, der er ikke blevet holdt samtaler endnu.

Så har vi på s. 607 "Talepunkter", og det er nogle talepunkter af 23. februar 2016. Det fremgår, at det er sagsbehandler Anne Nygaard Just, der i hvert fald har oprettet dokumentet, og det er vedrørende "Talepunkter om barnebrude til koncerndirektionsmøde d. 24. februar 2016". Nede i de markerede bullets fremgår:

"...

- På baggrund heraf anmodede ministeren som bekendt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Status er nu, at Udlændingestyrelsen er ved at effektuere dette.
- De mindreårige, som ikke har børn, vil som udgangspunkt blive indkvarteret på børnecentre, mens deres ægtefælle eller samlever indkvarteres på voksencentre.
- Vi havde i mandags en drøftelse med Udlændingestyrelsen om indkvartering af de par, der har børn samt en række konkrete sager. Det vil bero på en konkret vurdering, hvor parrenes fælles barn/børn fremadrettet skal indkvarteres.
- Udlændingestyrelsen er endvidere ved at udarbejde nye retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever. Jeg ved, at emnet også blev drøftet på et møde mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne i går.
- Jeg kan afslutningsvis oplyse, at vi har modtaget en række udvalgs spørgsmål om emnet, og at ministeren skal i samråd om sagen d. 15. marts."

Og om forløbet af koncerndirektionsmødet, herunder om det blev afholdt, vil der være forklaringer om.

Så skal vi videre til et forløb med en forespørgselsdebat med statsministeren om værdier, og vi har jo valgt at lave en kronologisk tematisk forelæggelse, så her skal vi lige lidt tilbage ... og det er fordi, der sker så mange ting samtidig, så hvis vi lavede det rent kronologisk, så er vi bange for, at vi allesammen ville blive mere forvirrede, end vi er i forvejen.

Så vi starter her den 12. februar 2016, og det er på s. 330. Der kan vi se nederst på siden at Katrine Bang Nielsen fra Udlændingeministeriet skriver om emnet "BESTILLING: Fakta til brug for STM'ns deltagelse i forespørgselsdebat F12 – FRIST 23. feb. kl. 12". Og på s. 331 kan vi se, at et af de punkter, der skal gives bidrag til fra Udlændingeministeriet til Statsministeriet, er "Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentre og generelt". Og så, hvis vi går tilbage til s. 330, så kan vi se øverst, at Katrine Bang Nielsen sender følgende til Annette Nygaard Just med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og Jesper Gori:

"Hermed bidrag vedr. barnebrude godkendt af Line."

Og der skal vi så frem til s. 333 og det er et bidrag, der er dateret den 22. februar 2016 med overskriften "Bidrag til STM's forespørgselsdebat vedr. værdier efter ønske fra DF". Og så de to sidste afsnit på siden:

"Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren anmodede på baggrund af høringsen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller sam-

lever, er i gang med eller vil blive indkvarteret adskilt.”

På s. 334 er der nogle talepunkter og det er det fjerde og femte, jeg vil forelægge:

”...

- Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren har på baggrund heraf anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis, således at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Udlændingestyrelsen er aktuelt ved at effektuere dette, og de mindreårige, der blev identificeret som værende indkvarteret med en ægtefælle eller samlever, vil således blive indkvarteret adskilt.”

På s. 625 har vi en mail sendt den 25. februar fra Jesper Gori til Katrine Bang Nielsen – begge to fra ministeriet – vedrørende ”Notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte”:

”Kære Katrine

...

Dette er godkendt af Lykke. Vil du ikke selv acceptere ændringerne? Og måske lige runde KØ” – altså Koncernøkonomi – ”for en god ordens skyld?”

Og der kan vi se på s. 627:

”...

- Udlændinge-, integrations- og boligministeren har på baggrund af de sager, som for nylig har kastet lys over denne problematik, hurtigt bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er” ... og det er ændret til ”kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.”
- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og

boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

- Jeg også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.
- Det siger sig selv, at jeg bifalder udlændinge-, integrations- og boligministerens klare standpunkt og hurtig handlen i denne sag. Det skylder vi de unge, især piger, som søger vores beskyttelse”.

Og det er altså ministeriets udkast til talepunkter til statsministeren.

Så går vi videre til s. 729. Det er en mail fra Anne Nygaard Just den 1. marts, hvor hun svarer til Jesper, at:

”Vedhæftede er oversendt til STM” – altså Statsministeriet – ”til forespørgselsdebatten fredag” – og det er fredagen før den 1. marts. Det er altså den 26. februar 2016, de har oversendt – ”men det har Lykke også været inde over”, skriver hun så.

Og der kan vi måske lige kigge på s. 730, hvad der rent faktisk blev sendt over. Og der kan vi se det nederste afsnit:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret i på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.”
Og talepunkterne på s. 731:

”...

- Udlændinge-, integrations- og boligministeren har på baggrund af de sager, som for nylig har kastet lys over

denne problematik, hurtigt bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet kan indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever.

- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Og hvis vi kigger på godkendelsesforløbet af talepunkterne og bidraget, kan vi se på s. 748, hvis vi starter til venstre, at det er et ”Bidrag til STM vedr. forespørgselsdebat F12 om værdier”. Og så ude til højre kan vi se, at det er et ”Notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte”. Og nederst på siden kan vi se den 26. februar 2016 kl. 11:54: ”Inger Støjberg (godkendt fredag, 26 feb 11:54)”. Og så er der noteret: ”Godkendt pr. mail.”

Så har vi som det næste s. 727. Det er en mail fra 2. marts, hvor vi kan se, at Jesper Gori skriver til Lykke Sørensen, og jeg tager lige de første tre linjer med:

”Jeg kan ikke koble min computer på wifi-netværket med VPN-løsningen. Jeg indsætter derfor nedenfor udkast til revideret beredskab om barnebrude, desværre uden ændringsmarkeringer. Talepunkterne er alene ændret ved de sidste, nye afsnit.

Det nemmeste er måske at få Anne til at lægge sagen i F2, når du har godkendt linjen.”

Og hvis vi så går videre på s. 728 øverst:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale

forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Og så er der nedenunder talepunkterne et eksempel på sådan et spørgsmål/svar eller Q&A, og det tænkte spørgsmål er i den hårde parentes:

”[Det har været fremført, at instruktionens absolute karakter - ingen mindreårige må indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever - i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]

Og til det er der nogen bullets:

”...

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager.
- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.
- Men det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

På s. 819 skriver Tanja Franck til Stephan Andreas Damgaard:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage. Tanja”.

Så har vi på s. 820 en mail fra Sofie Odgaard den 3. marts og dette er altså et revideret udkast i forhold til det, der allerede er sendt over til

Statsministeriet. Det er til Uffe Toudal Pedersen med kopi til Lykke Sørensen, Andreas Højmark Andersen og Jonas From Soelberg:

”Kære Uffe

Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

På s. 823 har vi de to versioner. Øverst har vi ”Husets vurdering”:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.”

Så er det ”Ministerens vurdering”:

”Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser. Skulle der opstå en situation, hvor udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtelser, må vi naturligvis løse problemet.”

På s. 824 sender Sofie Odgaard den 3. marts kl. 17.05 en mail til Inger Støjberg med kopi til Mark Thorsen, Andreas Højmark Andersen, Jonas From Soelberg og Uffe Toudal Pedersen med overskriften ”HASTER MEGET: Revideret notat og talepunkter vedr gifte mindreårige”:

”Kære Inger

Uffe har drøftet formuleringen i beredskabet vedr. barnebrude med afdelingen. Med udgangspunkt i din formulering har de udarbejdet følgende reviderede udgave

(ændringen fremgår nederst side 2), som der således er opbakning til i huset.

Kan du godkende den?

Hvis du har behov for at drøfte sagen med Uffe, ringer han gerne til dig, eller du kan ringe til ham.

STM” – altså Statsministeriet – ”rykker fortsat kraftigt for sagen.”

Og nederst på s. 826 kan vi se den ændring, der er opbakning til:

”...

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser”

Og så på s. 827:

”...

- Det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

På s. 828 skriver Tanja Franck, som på dette tidspunkt er i Statsministeriet – pr. 1. april bliver hun jo direktør i Udlændingestyrelsen, men på det her tidspunkt er hun i Statsministeriet:

”Kære Christian” – og det er Christian Kettel Thomsen, der er departementschef

”Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint.

...

Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM'n" – og det er nok udlændinge-, integrations- og boligministeren – "har meldt hårdere ud, end juraen kan holde til.

Tanja"

På s. 836 skriver Lykke Sørensen den 3. marts til Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen med emnet "Revideret notat og talepunkter vedrørende mindreårige gifte":

"Kære begge

Jeg forstår, at det nu er endt med dette beredskab til STM. Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager."

Og så er der vedhæftet på de følgende sider det beredskab, der er sendt over. Og det svarer til det, vi tidligere har fået forelagt.

Så skal vi på s. 840, og vi er stadig på den 3. marts. Det er Tanja Franck, der den 3. marts kl. 22.24 sender følgende mail:

"Kære alle

Vedlagt sidste beredskab om mindreårige gifte på asylcentre til brug for F12 i morgen.

STM må gerne gøre opmærksom på nedenstående afsnit fra baggrunden, og at der formentlig vil være konkrete sager, hvor dette vil gøre sig gældende.

Tanja."

Og så er der det afsnit, hun gerne vil gøre opmærksom på:

"Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltnings-

myndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde."

Så har vi selve beredskabet på s. 841: "Beredskab til F12 den 4. marts 2016":

"...

På baggrund af de konkrete sager, som for nylig har kastet lys over den her problematik, har integrationsministeren derfor bedt udlændingemyndighederne om at ændre praksis, så ingen mindreårige fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.

Spørgsmål og svar

Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

[Det har været fremført, at instruktionens absolutte karakter – at ingen mindreårige må indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever – i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]

Jeg forstår, at udlændingemyndighederne nu er ved at omsætte integrationsministerens generelle tilkendegivelse til retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vores internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil myndighederne selvfølgelig respektere det. Det er klart.

Men det ændrer ikke ved den politiske retning, som integrationsministeren har udstukket. Og det er den linje, der danner afsæt for de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager."

Og her kan det nævnes, at talelinjen ikke kom i brug under statsministerens værdidebat og derfor heller ikke kom til offentlighedens kendskab. Årsagen til, at der blev sendt to beredskaber ... eller et beredskab og så et revideret beredskab til Statsministeriet ... vil vi søge afdækket ved forklaringer.

På s. 743 kan vi på det første skærmbillede se teksten: ”Uffe Toudal Pedersen (afventer godkendelse efter revidering torsdag den 3. mar 10:34)”. Og kommentaren er: ”Ok skal drøftes med m jfr snak i flyet 2/3”. På skærmbilledet nedenfor kan vi se: ”Revideret notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte”. Og vedrørende Inger Støjberg kan vi se: ”Sagen drøftet mdt.ligt og opdateret beredskab oversendt /aha”. Det er formentlig ministersekretæren.

Vi får som sagt forklaringer om baggrunden for, at der er flere beredskaber, men jeg vil godt lige henvise til s. 5329. Det er et beredskab, og der er vi lidt længere fremme i tid den 14. juni 2017 til besvarelse af spørgsmål S 1314-1323 om udlændingeministerens håndtering af sagen om barnebrude. Og der kan vi se på s. 5332 under pkt. 3:

”Det kan konstateres, at Statsministeriet den 3. marts 2016 fra UIM modtog et notat af 24. februar 2016 indeholdende udkast til talepunkter, som dannede grundlag for beredskaber til forespørgslen (F 12). Af notatet fremgår bl.a., at udlændingeministeren havde anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det fremgår endvidere, at Udlændingestyrelsen var i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, og at det ikke kan udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention, hvilket retningslinjerne skal tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.

Statsministeriet modtog den 26. februar 2016 en tidligere version af notatet, hvor passagen om ovennævnte internationale forpligtelser ikke fremgik. Det er sandsynligt, at Statsministeriet har spurgt ind til dette forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af en intern e-mail fra den 3. marts 2016 i forbindelse med STM’s modtagelse af det endelige notat, at den daværende chef for OII til departementschefen

gør opmærksom på, at det nok er vigtigt, at ”han [stm]” – altså statsministeren – ”får at vide, at UIBM’n har meldt hårdere ud end juræen kan holde til”. Dette er sikret ved, at ovennævnte om Danmarks internationale forpligtelser fremgår af det endelige beredskab, som er givet til statsministeren.”

Så skal vi videre til spørgsmål 630 til udlændinge-, integrations- og boligministeren, og det startede den 10. februar 2016, hvor folketingsmedlem Naser Khader stillede følgende spørgsmål 630, og jeg læser spørgsmålet op fra s. 392:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Og svaret er fra den 24. februar, og jeg vil forelægge fra midten af siden:

”Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Og nederst på siden fremgår Inger Støjberg. Og vi kan se i godkendelsessystemet F2 på s. 428 under trin 4, at det er Inger Støjberg, og at ”Andreas Højmark Andersen (trin 4) godkender på vegne af Andreas Højmark Andersen”.

Så har vi det næste punkt – ville du sige noget?

René Offersen:

Ja, jeg var faktisk ... Jeg ville gerne have spurgt ad igen, om det er anklagernes opfattelse, at det er forkert, det der bliver svaret her til Naser Khader? Om det er retsstridigt? Eller om det ikke bare afspejler, hvad der står i ministernotatet?

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at vi her foregriber procedure, René, fordi det, du nok siger til, er, at jeres holdning er, at ministernotatet havde virkning, og det mener anklagerne ikke.

René Offersen:

I mener slet ikke, at det har virkning?

Jon Lauritzen:

Ikke efter instruksen blev udstedt. Men det er procedure. Det synes jeg ikke, at vi skal tage under forelæggelsen.

Retsformanden:

Nej, jeg vil sige ... Vi er i gang med en forelæggelse. Jeg tror ikke, at det er så egnet, at vi tager den diskussion op på nuværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Ja, så jeg går videre.

Vi er nået til det næste punkt i dispositionen om udlændingestyrelsens planlægning af flytninger for en række af de par, der havde børn. Og der kan vi se, hvis vi kigger på parekstrakten s. 767. Der skriver Kristina Rosado den 25. februar 2016:

”Kære Lone

Som du ved, er der truffet beslutning om at adskille samlevende par, hvor den ene part er under 18 år. Fra jeres centre planlægger vi derfor flytning af følgende par i løbet af den kommende uge (uge 9):”

Der kan vi se de to par ... og jeg vil ikke læse navnene op ... at begge de par – i vores oversigt er det par F og par K – har børn. Og nedenunder kassen står der:

”Vi skal bede jer om at tage en samtale med parrene med henblik på parrenes stillingtagen til, hvem af parterne der skal forblive indkvarteret sammen med fællesbarnet. Vi hører også gerne, om der er oplysninger om evt. voksne familiemedlemmer på samme eller andre asylcentre, som kan støtte op om den af parterne, som skal forblive indkvarteret sammen med fællesbarnet. Hvis det er muligt, vil vi meget gerne bede om en tilbagemelding i løbet af i morgen eller mandag.”

På s. 1074 kan vi se et brev fra 17. juni 2016. Det er et brev, der vedrører par K:

”Den 25. februar 2016 besluttede vi at indkvartere dig og [mand] hver for sig. [mand] betegnes i dette brev i relation til jeres indkvarteringssag som din ægtefælle.”

Så det er blot en dokumentation af, at der var besluttet adskillelse.

Og på s. 449 har vi vedrørende det par, som vi kender som par C:

”Som lovet her en liste over de par uden børn, som vi har planlagt til flytning på onsdag den 2. marts:

...

Endvidere planlægger vi flytning af følgende par med børn i løbet af næste uge: ...”

Vi kan se af fødselsdatoerne, at det vedrører par C, og under kassen står der:

”Som nævnt i telefonen, skal vi bede jer om hurtigst muligt at tale med parrene om, hvem fællesbørnene skal bo sammen med, samt om de har familierelationer på andre centre, som vi skal tage højde for i forbindelse med planlægningerne. Her vil det navnlig være relevant, hvis der er voksne familiemedlemmer, som kan støtte op om den af parterne, som forbliver indkvarteret sammen med fællesbarnet/-børnene.”

Og på s. 1645 kan vi se beslutningen om, at par M bliver adskilt.

Og ligeledes på s. 1863 har vi vedrørende par O ... det er de markerede forneden.

På s. 975 kan vi se et brev af 26. februar 2016, hvor par J klager:

”Min kone og jeg er dags dato blevet gjort opmærksomme på, at udlændingestyrelsen vil adskille os og sende en af os på et andet center.”

Og vedrørende par L har vi på s. 1159 – og par L har ikke børn, men kvinden er gravid på det her tidspunkt.

Så har vi et forløb vedrørende forelæggelse af fem konkrete sager for Udlændingeministeriet og forelæggelse for ministeren.

Og der har vi i hovedekstrakten s. 764 en mail fra Udlændingestyrelsens generelle postkasse til Jesper Gori med kopi til Kristina Rosado, Lene Vejrum, Ronya Habo og Ditte Dankert. ”Mindreårige ægtefæller – Sagsresume.pdf” er vedhæftet. I mailen står der:

”Kære Jesper

I forlængelse af mødet i sidste uge om mindreårige ægtefæller med børn – en beskrivelse af de enkelte sager, som vi gerne vil have jeres respons på.”

Og der har vi så på s. 765 et sagsresume. Jeg vil ikke nævne navnene, men det er dét par, vi kender som par A:

”Kvinden bliver 18 år i juni 2016.

Parret har to små børn, [barn] på 4 år og [barn] på 3 år.

Kvinden er gravid med parrets 3. barn. Hun har termin i august.

Manden fik en blodprop for 5 år siden. Han har søvnproblemer og undertiden synsforstyrrelser som følge heraf.”

Og så er der vedlagt et notat af 26. februar fra Vesthimmerlands Kommune, og det er på s. 766:

”Vi har set en meget harmonisk familie, - et par som er glade for hinanden.

En far som opleves som en god støtte for [kvinden] samt nærværende og kærlig overfor parrets to børn.

Vi kan imidlertid være bekymrede for, hvilken betydning det kan få, for såvel børn som forældre hvis man vælger at adskille dem. Der er tale om en ung kvinde med i forvejen 2 små børn på henholdsvis 3 og 4 år, herudover er et 3. barn på vej.

At være alene om en sådan opgave for et 17 årig ung kvinde ville være en stor opgave i sig selv, her er der oven i købet tale om at opholde sig i et fremmed land, med en fremmed kultur - uden relationer der ville kunne bakke op omkring opgaven.

Man vil her stille en ung kvinde i en meget svær situation, der uden tvivl vil få hende i psykisk ubalance, en psykisk ubalance der helt sikkert vil få indflydelse på hele familiens trivsel. Et nyfødt barn får trøst gennem tæt kropskontakt og rytme.

For at barnet er trygt, skal kroppen være tryk - der kan sættes spørgsmålstegn ved om det vil være muligt i dette tilfælde, med den svære psykiske belastning moderen påføres ved en sådan adskillelse.

Det er i denne situation vigtigt at have i mente, at børnenes videre udvikling afhænger af hvor empatisk og afstemt det følelsesmæssige samspil mellem barnet og dets omsorgspersoner er.

Det man i denne situation vil risikere er, at påfører en familie yderligere traumer.”

Den anden sag, som Udlændingestyrelsen ville forelægge, er på s. 767. Og det er dét par, som vi kalder par D:

”Parret er medicinsk flyttesparret.

De har et nyfødt barn, og vurderes i fællesskab at være meget omsorgsfulde forældre. Det er en sårbar familie. Kvinden er stærkt traumatiseret og er i behandling herfor. Det vurderes, at hun ikke er i stand til at tage vare på spædbarnet alene. Sundhedspersonalet udviser bekymring for familiens adskillelse og vurderer, at mor og barn skal anbringes, hvis familien skilles.”

Og så er der et notat på s. 768:

”Nedenstående journalnotater er over [kvinden]

Følgende journal notater er samtlige journalnotater fra sygeplejersker, læger, sundhedsplejerske, og psykolog

...

... Mor fortæller hun tidligere har været behandling for depression og ofte får mareridt. Hun har i 2 år fået antidepressiv behandling, men er stoppet da lægen havde sagt det. Hun er nu selv opstartet sidste nat med 2 tbl. da hun har det dårligt psykisk. Bliver grædende og husker ”tidligere” oplevelser der giver traumer. Har talt med spl. i klinikken og både mor og far er henvist til psykiater først i februar.”

Og på s. 769 midt på:

”Hendes største problem er at hun efter at have oplevet sin families voldsomme død for 2 år siden har haft det meget dårligt og med flashbacks og tristhed og træthed og ofte selvmordstanker og tilskyndelser, men vælger dog livet. Har fået antidepressiv medicin også under graviditeten men med sparsom effekt.”

Og s. 771 lidt under midten:

”Mor fortæller at hun ofte er meget angst for om nogen (IS) skal komme og tage [barnet] fra hende. Mor har svært ved at sove – våger over [barnet]. Far er god til at tage over og sørge for at [kvinden] får sovet.

Mor fortæller, at hun ikke er bange, når hun er sammen med personalet på asylcenteret. Synes

det hjælper at tale med psykolog. Fortæller hun skal til psykolog igen d. 24/2.”

Og på s. 772 og frem:

”Under en af vores samtaler fortæller [kvinden], at hun havde været udsat for nogle grimme ting i sit hjemland, som gør at hun konstant er bange. Hun fortæller, at hun har meget svært ved at lægge sig til at sove, da hun konstant er bange for at nogen (IS) vil komme og tage hendes barn. [Kvinden] fortæller, at hendes mand er rigtig god til at tage over og det eneste tidspunkt [kvinden] kan sove er, når hendes mand holder øje med den lille. [Kvinden] fortæller desuden, at hun og hendes mand er gode til at skiftes til at passe den lille.

Det er mit indtryk, at [kvinden] er glad for sin mand og at de har et godt forhold.

Samtidig er det min faglige vurdering, at [kvinden] har god støtte i sin mand og at hendes psykiske tilstand er afhængig af om de kan være sammen. [Kvinden] har en psykisk sårbarhed som gør at det er af stor betydning for at hun har nogle mennesker omkring sig som hun kender og har tillid til. Dette er af stor betydning for [kvindens] mulighed for at bevare sin ... forældreevne og dermed kunne tage vare på sit barn og sikre barnets normale udvikling

...

Nedenstående 3 journalnotater er fra psykologen

3/2 2016

16 årig ung kvinde fra Iraq, der kom til DK for 4 mdr. siden sammen med sin mand. Hun fødte en datter d. 4. jan og formår at drage omsorg for datteren og er meget bange for at nogen skal komme og tage hende fra hende. Hun har set hendes far blive dræbt af ISIS, som tog moren med sammen med andre kvinder. Hun kom sammen med andre unge kvinder, hvor de så på, hvordan der blev begået seksuelle overgreb de andre. Hun oplevede også en 7 årig pige der døde af overgrebene, hun bar ikke tørklæde, hvilket var ekstra strafbart.

iraqiske soldater og hun opsøgte familie, som afviste hende, da de frygtede for deres egne døtre. En anden familie tog hende med til Ka-cook.

Hun møder senere hendes mand, der gerne vil gifte sig med hende selvom han kender til overgrebene.

Hun er konstant i alarmberedskab, sover dårligt og isolerer sig. Hun kan ikke lide at være sammen med andre, da hun ikke ved, hvad hun kan blive udsat for. Er undertiden også bange for sin egen mand selvom hun oplever, at han respekterer hende.

I drømmene ser hun ofte sin mor og længes meget efter hende selvom hun godt ved, at hun sikkert aldrig møder hende igen. Hun har været plaget af selvmordstanker og er det fortsat, men handler ikke på det pga. af datteren.

Samlet vurdering: 16 årig ung iraqisk kvinde, der er præget af de voldsomme oplevelser hun har været udsat for i form af drømme og flash backs.

Stemmingslejet er nedsat og øjenkontakten dårlig under det meste af samtalen, men bedres dog mod slutningen.

Obs PTSD syndrom, socialangst iblandet depressive træk.
har brug for flere samtaler.”

Så er der et notat fra den 24. februar, og vi starter lidt nede:

”De har haft besøg af Thomas fra Office, der fortæller om de planer integrationsministeren har for ”barnebrude”, at de skal skilles fra den mand de lever sammen med og bo alene med datteren. Han er ledsaget af en sundhedsplejerske, der har et andet og mere nuanceret syn på sagen. [Kvinden] er skrækslagen ved tanken og det er en af grundene til hun ikke tør forlade deres bopæl. Hun drømmer næsten om sin mor hver nat og genoplever da de to kom gående og blev standset af ISIS, der tog moren med sig og førte hende sammen med andre unge kvinder, som de misbrugte. Hun har en særlig frygt for mænd med skæg og overskæg, de minder hende meget om de ubehagelige hændelser.”

Så har vi også et notat nederst fra den 24. juni 2016:

”Jeg finder det VIGTIGT at tilføje, at det vil være urimeligt at skille [kvinden] fra sin mand. Hun er gift med ham og han er en ressource for hende, der er altså ikke tale om et tvangsægteskab. Han har villet have hende selvom han var klar over, at hun har været udsat for seksuelle overgreb af ISIS. Hun er 16 år og alene, det giver IKKE MENING at skille hende fra manden, selvom hun er mindreårig. Der må kunne tages individuelle hensyn. UT vil gern kontaktes af Udlændingestyrelsen ved uddybning eller tvivlsspørgsmål.

Med venlig hilsen
Kirsten Juul Jensen
Cand Psych.Aut”

Så har vi det næste par, som Udlændingestyrelsen ønskede at forelægge. Det er på s. 776. Og det er par G:

”Situationen er denne, at manden og deres ældste barn på 3 år har været kidnappet af ISIS i en periode. Under kidnappingen blev sønnen dræbt. Imens manden var kidnappet, blev kvinden overfaldet og voldtaget. Parret har en datter på 1 år, som er stærkt påvirket af situationen. Endvidere har parret et nyfødt barn, som har brug for omsorg fra faderen, der på nuværende tidspunkt er den bedst fungerende af forældrene. Kvinden er på nuværende tidspunkt stærkt påvirket af sønnens død, voldtægten, flugten, asylsøgningen samt det nyfødte barn. Hun er meget afhængig af mandens hjælp og støtte i hverdagen.

Det vurderes af sygeplejersken, at kvinden er i en skrøbelig tilstand. Der foreligger en stærk bekymring for, at hun vil udvikle en fødselsdepression. Kvinden er afhængig af mandens hjælp med børnene, herunder til at give dem mad og ligge dem til at sove. Manden står også for madlavningen, vasketøjet samt indkøb. Det vurderes af socialkoordinator, at det vil være problematisk at adskille parret, da de er sårbare og afhængige af hinandens støtte.

I beskrivelsen fra Solvita” – og Solvita er en privat virksomhed, som hjælper i denne type sager bl.a. – ”I beskrivelsen fra Solvita, som

udfører støtten i hjemmet, fremgår det, at kvinden giver udtryk for at være meget taknemmelig for den støtte hun modtager fra sin mand. Han bærer ligesom hende en stor sorg, og det hjælper dem i hverdagen at stå sammen og have hinanden. Manden altid parat til at tage over, når kvinden har brug for at blive aflastet, det gælder både nat og dag. Manden sørger for både at dække børnenes og sin hustrus behov ind. Han bakker hende op og sidder med hende om natten når hun ammer, så hun ikke skal sidde alene og blive overvældet af sine tanker og traumer. Han trøster hende, når hun har det svært og insisterer på at være der for hende. Ægtefællerne samarbejder igennem dagen for at få det hele til at fungere.”

Og på s. 777 nederst:

”Det frarådes derfor på det kraftigste, at ægtefællerne skilles pga. [kvindens] unge alder. Det vurderes, at kun et tæt samarbejde med [manden] omkring børnene og hendes egne traumer og deres fælles sorg kan sikre hendes og børnenes trivsel. I modsat fald påfører man hende og datteren endnu et tab og traume i en ekstraordinær svær og belastende situation. [Kvinden] har høj risiko for at udvikle en fødselsdepression. Desuden vil den nyfødte ikke få den uvurderlige omsorg fra den p.t. bedst fungerende af forældrene.”

Og det er underskrevet af Anne-Mette Lehrskov-Schmidt, socialrådgiver.

Og på s. 778:

”[Kvinden] giver også udtryk for at være meget taknemmelig for den støtte hun modtager fra sin mand. Han bærer ligesom hende en stor sorg, og det hjælper dem i hverdagen at stå sammen og have hinanden. [Manden] er altid parat til at tage over, når hun har brug for at blive aflastet, det gælder både nat og dag, at han sørger for både at dække børnenes og sin kones behov ind. Han bakker hende op og sidder med hende om natten når hun ammer, så hun ikke skal sidde alene og blive overvældet af sine tanker og traumer. Han trøster hende, når hun har det svært og insisterer på at være der

for hende, selvom [kvinden] ikke ønsker at lægge ham til last. Hun anerkender at hans støtte er uvurderlig. Han formår at se hende hvor hun er, og har brug for ham til at komme igennem de vanskelige stunder.

[Kvinden] og hendes mand samarbejder igennem dagen for at få det hele til at glide. Mens hun giver den mindste mælk, laver han noget med datteren på 1½ så mor og baby får den fornødne fred til amningen. De taler sammen om, hvad der skal gøres og deler fint arbejdsopgaverne imellem sig, så der tages størst mulig hensyn til [kvindens] manglende overskud. [Kvinden] starter f.eks. madlavningen op, og [manden] overtager derefter. De deles om vasketøjet, så [kvinden] sorterer det, og [manden] vasker det. [Manden] tager sig også af indkøb, og tager [datteren] med, så hans kone kan få ro til at hvile sig i løbet af dagen. De er begge meget opmærksomme på at give plads til hinandens søvnbehov og får det til at fungere med at hvile på skift.

Ofte går de ud sammen i forbindelse med at begge børn skal sove middagslur. [Kvinden] går med [datteren] i barnevognen, og [manden] går med babyen i en lift ved siden af. De følges sammen til stort set alle tider, og det giver synligt tryghed for dem at have hinanden at læne sig op ad i den svære situation.”

Så har vi på s. 780 par H:

”Parret er blevet viet på Vejle Rådhus i Danmark og har et nyfødt barn.

Kvinden bliver 18 år i juni 2016.

De bor i Selvstændig Bolig tilknyttet Center Jelling sammen med kvindens forældre.

Parret er meget glade for deres fælles tilværelse som nybågt familie. Kvinden udtrykker bekymring om barnets tilknytning til faderen, hvis han ikke skal være en del af familien.”

Og det næste par er par Q, og det er på s. 781:

”Parret venter barn til september.

Manden er ledsager for sin niece [A] på 3 år. [A's] mor stoppede kontakten til [A], da [A] var 1 år gammel.

[A's] far er stadig i Syrien. [Manden] og [kvinden] fungerer som forældre for [A].

Ved at adskille parret, foreligger der en høj risiko for mistrivsel og retraumatisering af barnet. Det oplyses, at [A] har en betydelig tilknytning til dem, eftersom de begge varetager forældrerollen.

[Manden] og [kvinden] boede som naboer i Syrien. De fandt sammen for ca. to år siden, var forlovet i et år og blev efterfølgende gift. Begge fortæller samstemmende, at der ikke var noget tvang, men at de elsker hinanden."

Det var den beskrivelse, som Udlændingestyrelsen sendte til departementet i første omgang.

Den 2. marts skriver Jesper Gori til Ditte Dankert. Det er på s. 784:

"Kære Ditte

Helt kort imellem oplæg (vi misser hinanden på telefonen): vi vil gerne hjælpes lidt mere på vej med dokumenterne i form af en sagsfremstilling (hvad er de væsentligste relevante elementer i de konkrete sager af betydning for indkvarteringsovervejelserne) og en indstilling alternativt en redegørelse for de relevante overvejelser i de enkelte sager (hvad taler for/imod, med hvilken styrke, e. lign.). Jeg har forståelse for, hvis I ikke i denne situation kan komme med en egentlig indstilling.

Ring endelig; jeg er med på, at jeg kan overse vanskeligheder, selvom min bestilling vil være ret styrende for vores ønsker."

Og så svarer Ditte samme dag:

"Kære Jesper

Ok, vi prøver at lave et oplæg, der sammenfatter de relevante hensyn i de enkelte sager på en mere overskuelig måde."

Og på s. 815 sender Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori med kopi til Anne Nygaard Just:

"Kære Jesper

I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete

sager om mindreårige ægtefæller/samlevende med fællesbørn."

Og på s. 816 har vi så et notat:

"Notat om adskillelse af mindreårige ægtefæller med børn

Baggrund

Udlændingestyrelsen har i forlængelse af presmeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet både skriftligt og mundtligt orienteret asylcenteroperatørerne om, at ingen mindreårige under 18 år fremover må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever, og at dette også gælder, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen har samtidig orienteret asylcenteroperatørerne om, at Udlændingestyrelsen ligeledes vil tage skridt til at adskille parrene i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato effektueret adskillelse af parrene i langt hovedparten af de sager, hvor der er tale om mindreårige, der hidtil har boet sammen med ældre ægtefæller eller samlevende, herunder i sager, hvor parrene har fællesbørn.

Ved gennemgangen af de relevante sager, jf. ovenfor er Udlændingestyrelsen imidlertid i fem konkrete enkeltsager blevet opmærksom på særlige elementer og omstændigheder, der kan rejse spørgsmål om balancen særligt i forhold til hensynet til parrenes fællesbørns tarv.

Spørgsmålet er, om de pågældende par – trods det helt overvejende udgangspunkt om adskillelse, herunder uanset om der er fællesbarn – alligevel bør indkvarteres sammen eller fx på samme center men på forskellige værelser."

Og så har vi en beskrivelse af parrene igen. Jeg var jo rimelig grundig før, så jeg vil bare henviser til de konkrete sager. Den første på s. 816 er par A. Sag nr. 2 er par D. Sag nr. 3 er par G. Sag nr. 4 er par H. Og sag nr. 5 er par Q.

Så har vi på s. 834 Line Skytte Mørk Hansen, der den 3. marts kl. 17.50 skriver til Anne Nygaard Just og Anette Görtz:

”Kære Anne og Anette

Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?

Vh Line”

Og vi kan se svaret på s. 833. Anne Nygaard Just svarer kl. 17.51 den 3. marts:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Og på s. 787 har vi en mail fra 7. marts kl. 16.03 til Annette Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz:

”Kære alle

Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelægningen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser.

Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Og så har vi på s. 917 en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Ganske få bemærkninger.

Det står mig ikke klart, om dette er USs notat, som vi redigerer i? Jeg har så vidt ses ikke modtaget notatet som aftalt med Ditte i torsdags. Men det kan vi lige vende i morgen tidlig.”

Og så har vi notatet, og det er på s. 918 og frem. Lidt under midten er der tilføjet ”navnlig under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser” – det er altså notatet fra Udlændingestyrelsen, som Jesper Gori korrigerer i, og så er ”bør” udskiftet med ”skal”.

Hvis vi kigger på de fem konkrete sager, der bliver beskrevet i notatet, vil jeg lige bemærke - og vi skal på s. 919 vedrørende sag nr. 1 – der er ikke foretaget en juridisk vurdering, men der er gjort plads til en juridisk vurdering og en indstilling. Nederst på siden kan vi se, at det samme gør sig gældende for sag nr. 2. I sag nr. 3 er der heller ikke indsat en juridisk vurdering. Der er lavet plads til en. Men der er indsat en indstilling: ”Det indstilles, at parret ikke adskilles, eller at parret alternativt forbliver indkvarteret på samme asylcenter.” Og vedrørende sag nr. 4 kan vi se på s. 921, at der er gjort plads til en juridisk vurdering, men ikke foretaget en, og indstillingen er: ”Det indstilles, at parret ikke adskilles.” Par nr. 4 er dem, der er blevet viet på rådhuset i Vejle. Så har vi sag nr. 5. Der er gjort plads til en juridisk vurdering, men ikke foretaget en, og det samme gør sig gældende for indstillingen.

På s. 929 har vi en mail af 8. marts kl. 19.48 fra Lene Vejrum til Anni Fode, og der står:

”Kære Anni

Vi gennemgik følgende på mødet:

1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.

2. De retlige konsekvenser. Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges for departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud. Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling. Det betyder, at vi fx skal behandle asylsager på samme måde som tidligere for denne gruppe. (Som konsekvens heraf, kan en asylretlig vurdering principielt få betydning for at en adskillelse ikke længere bør

være gældende). Såfremt denne melding giver anledning til tvivlsspørgsmål, fx i forbindelse med ledsagevurderingerne, må vi indbringe disse principielle spørgsmål for departementet.

3. Vejledning til operatørerne. Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen. I forhold til spørgsmålet om politianmeldelse var de fleste enige i, at der ikke skal ske politianmeldelse af en forhold med en mindreårig under 15, såfremt parret adskilles straks i forbindelse med første indkvartering.

4. Brev fra Anne la Cour Vågen til Lykke.

Lykke vil forelægge for Uffe, at hun ringer til Anne og henviser Anne til at drøfte de konkrete sager samt vejledningen med US.”

Så har vi på s. 1027 en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen den 9. marts kl. 13.15, og der skal vi øverst på s. 1028:

”... Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.

...

I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM” – altså Justitsministeriet – ”undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center. Anni oplyste hertil under hånden, at der tidligere har været en sag om bigami ... hvor parterne blev særskilt indkvarteret i værelser, der stødte op mod hinanden.”

På s. 1029 svarer Lykke Sørensen til Jesper Gori den 9. marts kl. 15.38:

”Kære Jesper. Tak for det. Nu er det i hvert fald undersøgt. Og det må jo fortsat være sådan, at der ikke kan træffes ulovlige afgørelser. Beklager at du skal efterlades med den sag. Set i bagklogskabens klare lys skulle vi måske være gået i STM før udmeldinger. Mvh. Lykke”

Og så har vi et notat på s. 2397 med overskriften: ”Generel dialog med UIBM ad. barnebrude / mindreårige ægtefæller”. Notatteksten er lidt svær at læse. Datoen er 10. marts, og der står:

”Den 9.3. 2016 talt med Jesper Gori, UIBM, vedrørende forelæggelsen af de fem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM’s stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen.”

Så er vi på s. 1148. Det er en mail fra Jesper Gori til Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Jonas From Soelberg og Anne Nygaard Just er i kopi. Der står:

”Kære Uffe

Efter at have drøftet spørgsmålet på ny med Line foreslår jeg, at vi – nu – meddeler Udlændingestyrelsen, at styrelsen vil skulle tage stilling til de konkrete sager, herunder de sager der har givet anledning til tvivl, og at styrelsen i den forbindelse kan inddrage Stats- og Menneskeretskontoret i Justitsministeriet, der efter behov kan bistå med generel vejledning om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i situationer, der måtte svare til de verserende konkrete tvivlssager, men at sagerne ikke forinden skal forelægges for ministeren.

Som tidligere nævnt har vi overvejet, om den lovfastsatte rekursordning er til hinder for, at de konkrete sager forelægges ministeren, inden Udlændingestyrelsen træffer afgørelse i sagerne. For sager om flyttepåbud gælder efter udlændingeloven, at der ikke er adgang til administrativ rekurs til ministeren.

Der er formentlig ingen forvaltningsretlige grundsætninger, der taler imod, at ministeren som led i over/underordningsforholdet giver en konkret tjenestebefaling til Udlændingestyrelsen om håndteringen af en bestemt sag, forinden styrelsen har truffet afgørelse. Til gengæld ligger det fast, at ministeren ikke kan benytte

sig af såkaldt call-in i disse sager, hvor kompetencen ved lov er tillagt Udlændingestyrelsen.

Den rekursmæssige ordning minder således om sager om opholdspligt over for personer på tålt ophold, hvor der heller ikke er klageadgang til ministeren – og hvor vi gør meget ud af at sikre, at departementet ikke involverer sig i de konkrete sager.

Der er således næppe forvaltningsretlige grunde til at undlade at efterkomme ministerens eventuelle ønske om at resolve i disse konkrete sager – til gengæld er det efter min opfattelse andre, gode og saglige grunde til at fastholde, at afgørelsen i de konkrete sager alene tilkommer Udlændingestyrelsen, eventuelt efter samråd med Justitsministeriet.”

Og så har vi på s. 1543 en intern mail i Udlændingestyrelsen om de fem sager, og det er fra Lene Linnea Vejrum til Tanja Franck med kopi til Anni Fode, Jens Vikner, Ditte Dankert og Kristina Rosado, og den er fra den 4. april – altså lige efter, at Tanja er tiltrådt som direktør i Udlændingestyrelsen. Der står:

”Kære Tanja

Hermed de fem sager, som vi gerne vil drøfte med dig i morgen.
Som du kan se har vi fået en foreløbig og uformel første tilbagemelding fra departementet i sagerne.

Umiddelbart er vi dog af den opfattelse, at vi gerne vil have en formel tilbagemelding i alle sager, evt. med udtagelse af den sag, hvor parret er blevet gift i Danmark.

Hvis det er det vi bliver enige om i morgen, skal vi også være enige om, hvordan vi forlægger sagerne (form og indhold i forelæggelsen).”

Og så har vi fra den 28. april 2016 Udlændingestyrelsens svar til Folketingets Ombudsmand – der er de her sager nævnt, og det er derfor, at vi lige hopper lidt i tid, og der skal vi til s. 2055 midt på:

”Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindreårige ægtefæller med ægtefæller/samlevere endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

Det var spørgsmålet vedrørende forelæggelse af de fem sager. Og det er også et forløb, der ville blive afgivet forklaring om.

Så har vi det næste punkt på dispositionen om Røde Kors' henvendelse, og der skal vi til s. 877, og det er en mail fra den 4. marts:

”Vedlagte mail bedes videreformidlet til afdelingschef Lykke Sørensen.

Kære Lykke Sørensen.

Den udmeldte indsats med adskillelse af par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig er ved at blive gennemført på Røde Kors' centre. Indtil videre der sket adskillelse af de par, der ikke har børn, og vi er orienteret om, at de par der har børn skal adskilles i denne uge. Det rejser nogle alvorlige spørgsmål af både humanitær og socialfaglig karakter som vi beskriver i vedlagte brev, og jeg håber at vi kan gå i dialog om sagen. Jeg vedlægger også til orientering et notat vi i dag har sendt til Udlændingestyrelsen med et forslag til ændring af indkvartering af de kvinder, der er blevet flyttet på børnecenter.”

Og vi har brevet på s. 885. Det er dateret den 3. marts, men er nok sendt den 4. marts, og det er adresseret til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet med att. Lykke Sørensen:

”Anmodning om dispensationsadgang for adskillelse af asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn.

Kære Lykke Sørensen

Røde Kors henvender sig hermed til Integrationsministeriet med anmodning om, at der etableres adgang til dispensation for adskillelse af ægtepar, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn. Baggrunden for vores henvendelse er følgende:

I forlængelse af integrationsministerens udmelding om, at asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig ikke må bo sammen på asylcentre i Danmark, har Udlændingestyrelsen i de sidste uger iværksat flytninger af den ene part i de par, der ikke har børn. Røde Kors er orienteret om, at de i denne uge vil iværksætte adskillelse af de par, der har børn.

Røde Kors skal i forbindelse med spørgsmålet om ægteskaber mellem myndige og mindreårige understrege, at vi naturligvis tager afstand fra tvang og overgreb overfor mindreårige. I forhold til ægteskaber der allerede er etableret, er det dog vores opfattelse, at de socialfaglige mekanismer der er iværksat på vores asylcentre i forhold til generelt at reagere på bekymringer for trivsel hos mindreårige, i meget høj grad opfanger de tilfælde, hvor samlivet mellem en myndig og et mindreårig over 15 strider mod den mindreåriges tarv. Kommunerne tager deres tilsynspligt på asylcentre meget alvorligt, og når Røde Kors underretter om bekymringer, reagerer de.

Adskillelsen af parrene uden børn er sket på den måde, at de mindreårige kvinder er blevet flyttet til børnecenter, mens deres mænd fortsat er indkvarteret på opholdscenter. Det har for en del af de unge par været voldsomt at skulle flytte fra hinanden, og både flere af de unge kvinder og deres mænd har været meget oprørte og påvirkede af det, og de er helt uforstående over for baggrunden.

På Børnecenter Annebergparken, hvor de unge kvinder er indkvarteret, oplever medarbejderne daglige frustrationer blandt kvinderne, uro og et højnet konfliktniveau. Det er gennemgående for de mindreårige, der er blevet adskilt, at de føler stor utryghed uden den person, som de ser som

tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryk situation.

Røde Kors' medarbejdere har observeret faldende trivsel, hos nogle i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskadende adfærd. Det er reaktioner, der giver anledning til alvorlig bekymring for deres udvikling og trivsel, og som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.

Røde Kors' socialkoordinatorer har i de sidste uger afholdt samtaler med de unge par, der har børn med henblik på at forberede dem på, hvad der kommer til at ske. På baggrund af reaktionerne med adskillelse af parrene uden børn, er vi bekymrede for, hvordan parrene med børn vil reagere på den planlagte adskillelse.

Der er indtil videre er der tale om 5 par på Røde Kors' centre"

Og så har vi det første eksempel, og det svarer til par G, som også var forelagt af Udlændingestyrelsen:

"Familien er belastet af hændelser i hjemlandet, hvor hun blev voldtaget og deres ældste barn blev dræbt i forbindelse med, at manden var kidnappet i en periode. De sociale myndigheder er involveret, og der er iværksat familiebehandling for at støtte familien. Sundhedsplejersken der kommer i hjemmet vurderer, at parret er gode og omsorgsfulde forældre, men er bekymret for, at [kvinden] kan udvikle fødselsdepression. Røde Kors' socialkoordinator og de sociale myndigheder vurderer, at det vil være problematisk at adskille parret, da de er meget sårbar og støtter hinanden som familie. Familiens støtteperson i hjemme udtaler, at [kvinden] er meget taknemmelig for den støtte hun modtager fra sin mand. Han bærer ligesom hende en stor sorg, og det hjælper dem i hverdagen at stå sammen og have hinanden. [Manden] er altid parat til at tage over, når hun har brug for at blive aflastet, det gælder både nat og dag, at

han sørger for både at dække børnenes og sin kones behov ind. Han ser hvordan hun har det, og hun har brug for ham til at komme igennem de vanskelige stunder. [Kvinden] og hendes mand samarbejder igennem dagen om at få det hele til at glide, de taler sammen om, hvad der skal gøres og deler fint arbejdsopgaverne imellem sig, så der tages størst mulig hensyn til [kvindens] manglende overskud. De er begge meget opmærksomme på at give plads til hinandens søvnbehov, og de får det til at fungere med at hvile på skift.”

Og sag nr. 2, som Røde Kors ønsker at gøre opmærksom på, svarer til par H, som Udlændingestyrelsen altså også havde forelagt:

”[Kvinden] og [manden] mødte hinanden i Armenien for 3 år siden. Da [manden] kom til Danmark flyttede han ind hos [kvinden] og hendes forældre, der boede i Danmark. [Kvinden] og [manden] blev viet af en armensk præst i Give kirke d. 26.09.2015. [Kvinden] og [manden] er efterfølgende blevet viet ved Vejle kommune hvorfra de har vielsesattest dateret 17.12.2015. [Kvinden] fødte parrets første barn d. 26.01.2016, en velskabt pige. [Kvinden] og [manden] bor i en bolig tilknyttet asylcentret sammen med [kvindens] forældre og familien klarer sig godt. Røde Kors' socialkoordinator oplyser, at [kvinden] er meget glad for deres fælles tilværelse som nybagt familie, og hun udtrykker bekymring for barnets tilknytning til faren, hvis han ikke skal være en del af familien.”

Så har vi sag nr. 3 nederst på s. 886:

”[Manden] og [kvinden] boede som naboer i Syrien. De fandt sammen for ca. to år siden, var forlovet i et år og blev efterfølgende gift. Begge fortæller samstemmende at der ikke var noget tvang, men at de elsker hinanden. Parret opleves af socialkoordinator harmoniske og glade for hinanden. Vurderet: Ingen bekymringer ud over alder. Både [manden] og [kvinden] udviser trods deres unge alder en moden tilgang til opgaven med at tage sig af [A], de sætter sig ind i hendes behov, og vurderes opmærksomme og omsorgsfulde. [A] trives og går i børnehaven.

Røde Kors' socialkoordinator vurderer, at det vil være problematisk at adskille parret da den 3-årige [As] trivsel og udvikling vil være truet af det.”

Og par nr. 4. Det er ikke en sag, der er blevet forelagt af Udlændingestyrelsen til ministeriet:

”[Manden] og [kvinden] har været sammen i ca. 2 år og gift i 1,5 år. De arbejdede på samme arbejdsplads i Syrien og fandt hinanden her. Parret virker harmoniske og glade for hinanden. Da familien flygtede, flygtede de sammen med [mandens] søster, ..., hendes ægtefælle og hans brødre. De har alle hjulpet hinanden under flugten og ankom sammen til Danmark i november 2015. Under opholdet i asylsystemet har den udvidede familie fulgtes ad, og de gør stor brug af hinanden i det daglige med fælles madlavning, børnepasning og udflugter. Røde Kors' psykolog skrev efter psykologisk screening i februar 2016 at de unge forældre fremtræder opmærksomme, omstillingsparate samt reflekterende i forhold til sig selv og den situation, de befinder sig i. Den lille dreng er godt tilpas og i god trivsel.”

Og den femte sag:

”Parret har været sammen i ca. 2 år og fortæller til Røde Kors' netværksmedarbejder, at de generelt har det rigtig godt sammen. De både forstår og respekterer hinanden og samarbejder om forældreopgaven, blandt andet passer [manden] barnet, når [kvinden] er i skole. [Kvinden] giver udtryk for stor frustration og bekymring over udsigten til at blive adskilt fra sin mand, og hun understreger, at deres ægteskab er indgået af kærlighed.”

Videre fremgår af brevet:

”Udlændingestyrelsen har orienteret os om, at Udlændinge-, integrations- og boligministeriet er ved at udarbejde retningslinjer for, hvordan Udlændingestyrelsen skal forvalte adskillelsen af de unge par. Fra Røde Kors' side vil vi gerne opfordre til, at de retningslinjer kommer til at tage højde for de unge pars trivsel og ret til familieliv.

For de unge par der har børn, finder vi det dybt bekymrende, at børnene uden forudgående individuel vurdering af familiens situation, skal adskilles fra den ene af deres forældre. Det er voldsomt indgribende over for familierne, og den planlagte adskillelse bør tage udgangspunkt i en vurdering af børnenes tarv.

Røde Kors håber på baggrund af ovenstående, at ministeriet vil overveje at dispensere for udgangspunktet om adskillelse af par, hvor den ene part er mindreårig i de sager, hvor de unge par har børn. Det er vores oplevelse af situationen, at der både er stærke humanitære og socialfaglige argumenter for, at der etableres en procedure, hvor de unge par høres inden eventuel adskillelse gennemføres.”

Til brevet var der også et notat, som er udarbejdet af Røde Kors til Udlændingestyrelsen, og det er på s. 882. Og der er anført i afsnit 1 ”Erfaringer indtil videre”:

”Reaktionerne omkring adskillelse af de mindreårige i ægteskab har været voldsom. Alle har reageret med stor modstand, og frustration. Alle har følt behov for at klage over afgørelsen, som af alle parter opleves som et voldsomt overgreb på deres personlige frihed. Der har været megen gråd, besvimelser, selvmordstrusler og selvskadende adfærd. Der har været et selvmordsforsøg med indtag af piller og 3 ud af de 8 unge kvinder har været med ambulance til nærliggende hospital af psykosociale grunde. På Annebergparken opleves daglige frustrationer blandt de unge kvinder, generel uro og et højt konfliktniveau.

Gennemgående for de mindreårige, som er blevet adskilt, er følelsen af stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryk situation. Flere (måske alle) har gennemlevet krig og konflikt sammen og støttet hinanden igennem den lange usikre flugt. Det skaber tætte bånd. Gennemgående er faldende trivsel, nogle af dem i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og

selvskade. Reaktionen, der giver anledning til alvorlig bekymring for beboernes udvikling og trivsel, som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.”

Nede under andet punkt ”Vurdering”:

”De mindreårige som adskilles fra ægtefælle udviser tegn på krise, faldende trivsel, for nogle af dem i alvorlig grad, og flere af de unges udvikling vurderes truet.

De har behov for støtte til krisebearbejdning og psykoedukation. For de gravide er det vigtigt med en indsats, der kan forebygge fødselsdepression, og udgøre en støtte til den kommende tid som forælder. For de mindreårige, der har børn, er det vigtigt med en indsats, der sikrer varetagelsen af børnenes tarv.

For de fleste af de unge er der behov for at kunne opretholde mest mulig kontakt med ægtefælle, med deres børn og så vidt muligt bevare et familieliv. For børnene er det vigtigt, at der er mulighed for kontakt og hverdagsliv med begge forældre.

Der er behov for samtaler med den mindreårige og parrene omkring emner som: prævention, retten til at sige nej til sex, tvangsægteskab, sund graviditet m.m.”

Så har vi på s. 1346 – afsluttende vedrørende Røde Kors – der kan vi se nederst på siden, at Kirsten Marie Kristensen sender en mail den 14. marts til Mark Thorsen:

”Kære Mark Thorsen,

Vi har ikke tidligere mødt hinanden, men du har talt en del med Thomas Bach, som har været min barselsvikar i Røde Kors.

Jeg skriver til dig ang. samrådet i morgen om indkvartering af mindreårige og ægtefæller på asylcentre. Vi er som du måske ved meget bekymret for hvad en adskillelse vil betyde for nogle af de par med børn. Vi har derfor tidligere været i dialog med dig, US og ministeriet omkring dispensationsmuligheder. Jeg tillader mig her at sende dig et brev, der tidligere er sendt til Lykke Sørensen. Det

beskriver 5 sager, hvor familierne har børn, og hvor vi er meget bekymrede for hvordan familierne vil reagere på at blive adskilt.

Jeg håber derfor I vil se på det – hvis det ikke allerede er nået ministeren – og tage det med i de videre overvejelser.”

Og så kan vi se midt på siden, at Mark Thorsen skriver:

”Har fået dette fra Røde Kors i går aftes, det skulle også være sendt til diverse ordførere. Jeg vurderer umiddelbart, at det er dækket af Q&A om konkrete sager.”

Og der skriver Jesper Gori så til Mark Thorsen øverst på siden:

”Kære Mark.

Enig. Jeg har forgæves forsøgt at fange asylchefen i RK - meldingen herfra er, at henvendelsen skal ske til US, der fastlægger de generelle retningslinjer og behandler de konkrete sager.”

Så vil jeg gå over til Udlændingestyrelsens status på adskillelser pr. 4. marts 2016.

Der skal vi til s. 856. Og vi har nederst på siden Margit Sander Rasmussen, der skriver den 4. marts kl. 09.15 om morgenen under emnet ”Opdateret bidrag til samrådsspørgsmål Z (barnebrude)”:

”Til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål Z fremsendes vedhæftet:

- Notat om indkvartering af mindreårige med samlever
- Opdateret liste over aktuelle sager om mindreårige med ægtefæller/samlever.

Listen over aktuelle sager indeholder oplysninger om alder, nationalitet, indrejsedato, evt. fællesbørn, evt. graviditet, indkvarteringssted, evt. planlagt flytning og oplysninger om aldersbestemmelse. I listen anvendes farvermarkeringer, hvor sager, som er forelagt UIBM, er markeret med grøn; sager, hvor der enten er planlagt flytning, eller hvor vi vurderer, at der skal planlægges flytning, er markeret med rød; og sager,

hvor begge parter er mindreårige og derfor kan forblive indkvarteret på samme børnecenter (fortsat på hvert sit værelse), er markeret med grå. Endelig er sag nr. 2 på listen ikke markeret med nogen farve, idet parterne overgik til integration den 1. marts 2016.”

Og vi kan se øverst på siden, at Anne Nygaard Just sender notatet og skemaet og mailen til orientering til Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anette Görtz. Og jeg vil som sådan ikke gennemgå skemaet. Det har jo de farvekoder, som er blevet beskrevet. Fra notatet, der er vedhæftet på s. 870 og frem, vil jeg blot henvise til nederst på s. 872. Under overskriften ”Ændret praksis pr. 10. februar 2016”:

”Som følge af Udlændinge-, Integrations- og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Og så ved jeg ikke ... vi er lidt tæt på, at dagen slutter, og vi er ved et nyt punkt i forelæggelsen ... om vi skulle ...

Retsformanden:

Det er måske meget praktisk at holde her.

Jon Lauritzen:

Ja.

Retsformanden:

Så vi fortsætter i morgen kl. 9, men jeg vil godt, når tilhørerne har forladt lokalet, bede advokaterne om at blive bare et lille øjeblik til en enkelt lille praktisk bemærkning.

Retten hævet kl. 14.55.

Retsmøde den 3. september 2021 (dag 2)

Fredag den 3. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De for tiltalte beskikkede forsvarere, advokat René Offersen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte, så jeg giver ordet til anklagerne for forelæggelse.

Jon Lauritzen:

Tak. Høje Rigsret.

Vi er nået til pkt. 4.4.16 i dispositionen, som angår en artikel fra Politiken om et par, der er gået under jorden. Artiklen har vi på s. 900-905 i ekstrakten. På s. 900 står der:

”Støjbergs ulovlige ordre

”Vi nægter at blive skilt. Det er vores beslutning. Punktum.”

Først flygtede de fra borgerkrigen i Syrien. Nu er de på flugt fra de danske myndigheder, som vil skille dem og placere de to i hver sit asylcenter, fordi de er gift og hun er mindreårig. ”Jeg er ikke barnebrud”, siger den 17-årige Rimaz Alkayal.”

Og så på s. 901:

”De er gift med hinanden, og ægteparret havde besluttet sig for at tage flugten og skjule sig for de danske myndigheder, inden politiet ville komme og skille dem ad.

I løbet af ugen havde personalet på Asylcenter Fredericia flere gange forsøgt at overtale parret til at medvirke til frivilligt at rejse til hver sit asylcenter i Nordjylland.

Dermed følger asylcenteret de retningslinjer, som er udstukket af udlændingeminister Inger Støjberg (V) om, at fremover må ingen mindreårig under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever.”

Så har vi to citater længere nede:

”Hvis jeg bliver skilt fra Alnour, så vil jeg stikke af igen og finde ham. Jeg har jo kun ham”, siger Rimaz Alkayal.

...

”Hvorfor har vi gjort det her? Fordi det ikke er fair at skille os. Fordi jeg elsker min kone, og fordi ingenting kan skille os ad. Hun vil blive så ked af det”, siger han.”

Og på s. 902 under overskriften:

”Ingen barnebrud

Parret tror nok, forklarer de, at hvis de ikke viser sig og henter post i tre dage på asylcenterets

kontor, så risikerer deres sag at blive lukket ned, og de må tilbage til start i asylsystemet.

De har ikke fået meget at vide om deres situation, fortæller de. Men de vil ikke tilbage til centeret, så længe der er risiko for at blive skilt ad.

”Vi nægter at blive skilt. Det er vores beslutning. Punktum. Vi kender ikke konsekvenserne af alt det her, og vi ligeglade”, siger Alnour Alkhaled Alwan.”

To afsnit længere nede er der endnu et citat:

””Men hør her, det er jo ikke min skyld, hvis der er en pige på 14 år, som er gift med en 30-årig mand. Jeg føler, at vi bliver straffet for en forbrydelse, som vi ikke har begået. Vi er ikke blevet gift i Danmark, og det var ikke forbudt at blive gift der, hvor vi kommer fra”, siger Alnour Alwan.”

Og på s. 903:

”De kendte ikke hinanden på forhånd, men en dag i eftersommeren 2014 så Alnour Alwan hende på gaden i selskab med en fælles bekendt.

Han kontaktede den bekendte, fik navnet på Rimaz og indledte venskabet på Facebook med sætningen: ”Hej, jeg vil gerne lære dig at kende”.

De skrev sammen i 3 måneder. Hun havde gået i gymnasiet i Syrien og var flygtet med sine forældre. Alnour Alwan havde arbejdet på en chokoladefabrik. Har mistet sine forældre. Moren, fortæller han, arbejdede for hjælpeorganisationen Røde Halvmåne i Alrastan. Hun blev dræbt i et luftangreb.”

Og forned:

””Så spurgte mine forældre mig, hvad jeg ville, og så sagde de ja til forlovelsen. De vidste ikke, at vi kendte hinanden i forvejen”.”

På s. 904 er der endnu et citat:

””Det var en dejlig følelse at komme hertil. Det var Danmark, vi gerne ville nå. Nu er jeg bange for, at det vil skade hendes graviditet, hvis vi bliver skilt”, siger Alnour Alwan.

...

I løbet af ugen har de skrevet til Udlændingestyrelsen og protesteret imod adskillelsen. De har ikke fået svar.”

Det er dette par, som klager til Folketingets Ombudsmand. Vi kommer tilbage til klagen til ombudsmanden, men deres klage blev indleveret den 14. marts 2016 og er på s. 1309.

Vi går herefter til s. 910 i ekstrakten, hvor vi har en mailkorrespondance. Vi kigger nederst på siden:

”Kære Ditte

Politiken, Frank Hvilsom, vil gerne lave en fakta-artikel om de konkrete procedurer omkring adskillelsen af de mindreårige ægtefæller fra deres mænd.”

Og øverst på s. 911:

”Nærmere bestemt:

Hvad har vi præcis givet af instrukser til centrene om fremgangsmåden?

Med hvilken hjemmel gennemfører man praksisændringen?

Hvad var grundlaget for den tidligere praksis – hvor havde vi det fra?

Må de adskilte par bo på samme center?

Og hvis de udebliver/går under jorden, hvad er deres retsstilling så – er de så illegale, og bliver de politianmeldt?”

Svaret har vi på s. 910, hvor Ditte Kruse Danskert den 7. marts skriver:

”Kære Lene

Hvor meget af dette skal afvente besvarelse til efter mødet i morgen i dep?

Vi kan vel kun oplyse (hvis vi skal oplyse noget nu), at der er truffet en beslutning om, at parrene (alle) skal adskilles, at operatørerne er orienteret om dette, og at adskillelse er sket i langt de fleste tilfælde, således at en af parterne er blevet varslet til flytning (evt. fulgt op af et flyt-tepåbud).”

Lene Linnea Vejrum svarer:

”Det må vente til efter vores møde i morgen.”

Det er efter forløbet med Statsministeriets bidrag.

Vi skal videre til det næste punkt, som er spørgsmål 302 til udlændingeministeren.

Vi kan se på s. 611 i hovedekstrakten, at Jesper Gori sender en mail til Anne Nygaard Just med Line Skytte Mørk Hansen på cc den 24. februar med overskriften:

”Besvarelse af spørgsmål nr. 302 ...”

”Enkelte forslag til ændringer som markeret. Jeg har e.o. ikke afstemt med Lykke.”

På s. 612 har vi spørgsmålet, som lyder:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respektere dansk kultur og dansk lovgivning?”

Det er Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti, der har stillet spørgsmålet.

Nederst i forslaget til svar på s. 612 er der lavet denne ændring:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre” – det sidste erstatter ”taget initiativ til, at der udarbejdes nye retningslinjer” – ”at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet” – og her er ”må” ændret til ”kan” – ”indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at

Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”.

Og på s. 613:

”Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever”.

På hovedekstraktens s. 1067 har vi spørgsmålet og svaret, som jeg vil forelægge for en god ordens skyld:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respektere dansk kultur og dansk lovgivning?”

Svaret er:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Udlændingestyrelsen, hvortil der henvises:

”Udlændingestyrelsen kan oplyse, at der ikke er foretaget registreringer af, hvor mange asylansøgere under 18 år der er ankommet til Danmark sammen med en myndig ægtefælle eller samlever. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt mindreårige asylansøgere under 18 år er blevet indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever i danske asylcentre, har en mangeårig praksis været, at der er blevet foretaget en socialfaglig vurdering af, hvad der var bedst af hensyn til barnets tarv. De sociale myndigheder er i nødvendigt omfang blevet inddraget i denne vurdering.

Udlændingestyrelsen og de nuværende centeroperatører har alene – forud for november 2015 – erindring om én enkelt sag fra sommeren 2014, hvor en mindreårig på 14 år var indrejst sammen med en myndig ægtefælle. Dette par blev adskilt på to forskellige asylcentre. I sagen fra november 2015 blev parret ligeledes adskilt, da styrelsen blev gjort bekendt med sagen”.

Det var udtalelsen fra Udlændingestyrelsen. Og videre:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Som dispositionens næste punkt har vi en status til departementet. Vi skal frem til den 9. marts på ekstraktens s. 1014. Vi er først nederst på siden, hvor der er en mail fra Kristina Rosado den 9. marts til Anne Nygaard Just med kopi til Lene Vejrum, Ditte Dankert og Ronya Habo:

”Kære Anne

Som lover vedhæftet den senest opdaterede liste over mindreårige med ægtefæller/samlever. Listen er opdateret med indrejsedato/første indkvarteringsdato for alle parrene. EstherH” – det er et sagsbehandlingssystem – ”er nede lige nu, og jeg har derfor ikke mulighed for at tjekke, om indrejsedatoen er identisk med datoen for første indkvartering, men jeg går ud fra, at det er indkvarteringsdatoen, der har størst interesse.”

Vi kan se foroven, at Anne Nygaard Just sender mailen videre sammen med skemaet til orientering til Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og Jesper Gori. Vi har skemaet på ekstraktens s. 1015 og frem, og der kan vi måske bare i oversigtsform sige, at der pr. 9. marts er 32 par på skemaet. 7 af dem har børn. Der er 3, der er førstegangsgravide. 2 uden børn eller graviditet. Så er der 19, der er adskilt, og 1 par, der er forsvundet.

Det næste punkt i dispositionen er en orientering om et selvmordsforsøg.

Vi skal frem til ekstraktens s. 1264, og vi starter midt på siden. Den 11. marts sender Lene Linné Vejrum en mail til Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anne Nygaard Just:

”Kære alle

Til orientering kan jeg oplyse, at vi i dag har fået underretning fra Jammerbugt Asylafdeling om, at [en kvinde] – den kvindelige part i et af de adskilte par – der er indkvarteret på Center Sønderborg, i går aftes forsøgte at begå selvmord og er indlagt på sygehuset. Parrets fællesbarn på 7 måneder er pt. sammen med faderen.”

Ovenfor svarer Uffe Toudal Pedersen, altså departementschefen, dagen efter – den 12. marts – til Line Skytte Mørk Hansen og med kopi til Jonas From Soelberg:

”Tragisk sag. Jeg sender videre til M”.

På s. 1268 i ekstrakten har vi en opsummering til departementet den 14. marts. Den er sendt fra Kristina Rosado til Anne Nygaard Just med kopi til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Kære Anne

For blot at opsummere kan jeg oplyse, at der siden den 26. januar 2016 er identificeret i alt 32 par i asylsystemet, hvor en eller begge er mindreårige. Af disse er

- 1 par overgået til integration
- 1 par meldt udeblevet
- 5 par forelagt UIBM
- 3 par, hvor begge parter er mindreårige
- 20 par adskilt på hvert sit center
- 1 par fortsat ikke flyttet som planlagt (de forventes dog at flytte i dag), og
- 1 par ikke adskilt, idet de har indsendt dokumentation for, at den kvindelige part er over 18 år. Der er endnu ikke taget stilling til aldersspørgsmålet.”

Vi skal lige skifte taler. Det tager et minut eller to, så jeg tænker, at vi kan vente og ikke behøver en pause.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så er det mig, der tager over fra pkt. 4.5 i dispositionen. Det er samråd Z, som fandt sted den 15. marts 2016.

Allerede den 11. februar 2016 kom der et spørgsmål fra udvalget til ministeren. På s. 580 kan man se, at det lød sådan her:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksom på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Dan Jørgensen”.

Han skal afgive forklaring.

På ekstraktens s. 579 kan man se, at Jesper Gori den 22. februar 2016 sender en mail til Morten Duus, hvor han skriver:

”Som varslet skal jeg bede om et beredskabstalepapir til brug for besvarelse af samråd Z” – Spørgsmålet er vedhæftet, og det er det, jeg lige har læst op – ”Beredskabet skal adressere synspunktet om, at personer (mænd), der indrejser med mindreårige ægtefæller eller samlever (kvinder), allerede af den grund skal kunne udelukkes fra at få asyl.”

Så får vi at vide, at tidspunktet for samrådet endnu ikke er fastlagt.

Anne Nygaard Just påbegynder som sagsbehandler den 5. marts sagsfremstillingen til brug for samrådet. Nederst på s. 906 er det anført:

”Ministeren tilkendegav i en pressemeddelelse af 10. februar 2016, at mindreårige asylansøgere fremadrettet ikke må bo sammen med en

ægtefælle eller samlever, og Udlændingestyrelsen blev i den forbindelse anmodet om at ændre praksis.”

Og på s. 907:

”Udlændingestyrelsen har siden iværksat at par, hvoraf den ene part er under 18 år, indkvarteres særskilt. Et par har været forsvundet, men er ifølge Udlændingestyrelsen dukket op igen.”

Bilagene er tænkt som:

”Udkast til tale, Q&A’s, samrådsspørgsmål Z, udvalgsspørgsmål om emnet, henvendelse fra Røde Kors, pressemeddelelsen, henvendelse fra Røde Kors, besvarelse af § 20-spørgsmål samt artikel fra Berlingske af 25. januar 2016.”

Det er også angivet, hvordan man har tænkt sig at koordinere det.

På ekstraktens s. 931 fremgår det af en mail af 8. marts 2016 fra Anne Nygaard Just til Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori:

”Hermed udkast til samrådstalen med forhold for bemærkninger fra både Anette og Line.”

På s. 932 og de følgende sider har vi udkastet. På s. 939 i pkt. 3 står der:

”I forhold til den sidste del af samrådsspørgsmålet, der vedrører hvilke tiltag jeg påtænker at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden, så bekendtgjorde jeg i min pressemeddelelse den 10. februar, at jeg straks vil have sat en stopper for det her.

Grunden til, at jeg har meldt meget klart ud i forhold til det her, det er, at jeg ikke vil acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang. Når man opholder sig i asylsystemet, så er det danske normer og regler, der gælder, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgerne.

Det er mit helt overordnede udgangspunkt, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle

eller asylansøger. Jeg har hele tiden været klar over, at der kan være en enkelt sag eller to, hvor det kan være i strid med børnekonventionen eller menneskerettighedskonventionen. Det kan f.eks. være, hvis parret er gift i Danmark. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar holdning om, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Videre på s. 940-942:

”Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang. Det gælder selvfølgelig også i forhold til barnebrude.

De såkaldte barnebrude er for mig at se unge piger, der står i en meget sårbar situation og er flygtet hele vejen op gennem Europa fra uroligheder i deres hjemland. En del af dem endda uden deres forældre, som kan bestemme, hvad de må og hvad de ikke må. Og jeg er nødt til at understrege, at i de tilfælde, er vi som myndighed nødt til at passe på dem og sørge for, at de ikke påtvinges et forhold.

Hvis jeg skal være lidt mere konkret i forhold til, hvilke tiltag jeg har iværksat for at stoppe det her, så har jeg anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at det altoversvejende udgangspunkt er, at man som mindreårig asylansøger ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever i de danske asylcentre. Det gælder som udgangspunkt også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn.

Udlændingestyrelsen er således på baggrund af mine instruktioner ved at udarbejde nye retningslinjer. De nye retningslinjer er ved at være færdigudarbejdet, og udvalget vil få dem sendt over, så snart de foreligger.

Men Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat afskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De

resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler herfor, og det gælder formentligt maksimalt for et enkelt par eller to.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at såfremt parrene ytre ønske om det, så kan de blive indkvarteret sammen, når begge parter er myndige. Det forhindrer vi dem ikke i. Ligeledes hverken kan eller vil vi forhindre dem i at se hinanden, selvom den ene part er under 18 år og de er indkvarteret adskilt.

For at runde spørgsmålet af, så har jeg således iværksat, at der udarbejdes nye retningslinjer, som sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i de danske asylcentre.

Samtidig har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller – med mindre helt særlige forhold taler herfor – vil blive det indenfor kort tid.”

Det var det udkast, der blev delt den 8. marts kl. 19.49.

Den 8. marts i en mail kl. 20.12, som vi har på s. 943, skriver Anne Nygaard Just til de samme, Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori:

”Kære begge,

Hermed udkast til liste over Q&A’s og udkast til svar.”

På de følgende sider har vi udkastet. På s. 964 kan vi se, at Jesper Gori kl. 22.21 sender en mail til Anne Nygaard Just med kopi til Lykke Sørensen og Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Kære Anne

Mine umiddelbare bemærkninger” – det er til talen – ”Vi kan tales ved i morgen.

Lykke, du kan selv bedst vurdere, om du har mulighed for at kigge med; jeg har ikke villet låse sagens fremdrift ved at sende papiret til formel godkendelse hos dig.”

På s. 973, der er en del af pkt. 3, som jeg lige har læst op, er det midt på siden anført:

”Jeg har hele tiden været klar over” – og så har man tilføjet: ”at man ganske givet vil kunne konstruere sig frem til” – og slettet noget – ”en enkelt sag eller to, hvor en adskillelse kan være i strid med børnekonventionen eller menneskerettighedskonventionen. Det kan f.eks. være, hvis parret er lovformeligt gift i Danmark. I så fald skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar holdning til og forventning om, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet”.

I kommentar 3, som må være fra Jesper Gori, er der skrevet:

”Måske skal vi gemme dette eksempel til Q&A?”

På s. 974, som stadig er i pkt. 3, er der anført midtpå:

”Hvis jeg skal være lidt mere konkret i forhold til, hvilke tiltag jeg har iværksat for at stoppe det her, så har jeg” – og så er ordet ”anmodet” ændret til ”instrueret” – ”Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at det alt-overvejende udgangspunkt er, at man som mindreårig asylansøger ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever i de danske asylcentre. Det gælder som udgangspunkt også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn.”

I en kommentar er der anført af Jesper Gori:

”Bør vel udgå under indtryk af pressemeddelelsen – for i stedet at blive håndteret senere i talen?”

Og i en anden kommentar står der: ”Som ovenfor”.

Den 8. marts – der skal vi til s. 977 – sendes der en mail kl. 22.53. Denne gang er det fra Lykke

Sørensen til Jesper Gori, hvor Lykke Sørensen skriver:

”Jeg kigger om lidt - selv om jeg nu også er helt tryk.”

På s. 979 og de følgende sider er der lavet et udkast til beredskab til samråd Z vedrørende barnebrude i forhold til EMRK artikel 8. Der er ikke sat numre på spørgsmålene endnu, men det første er:

”Er ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser?”

Muligt svar:

- Ja, det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering ægtefæller eller samlevende i tilfælde, hvor en af parterne er mindreårig, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser – herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og FN’s Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen).
- Myndighederne skal i alle tilfælde naturligvis overholde Danmarks internationale forpligtelser. Det betyder også, at det kan være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.
- Men det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år – og dét vurderes at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.”

På det næste spørgsmål – ”Vil der blive gjort undtagelser?” – har man lavet et muligt svar, der siger:

”

- Det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år.

- Det vil dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde, hvor dette følger af Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.
- Det kan ikke komme på tale at gøre undtagelse i tilfælde, hvor den ene part er under 15 år.”

Det næste spørgsmål og svar er:

”Hvornår foreligger der sådanne ”helt særlige grunde” til at gøre undtagelse?”

Muligt svar:

- Det vil bero på en konkret vurdering, om der skal gøres undtagelse.
- Hvis udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering finder, at det vil være i strid med EMRK artikel 8 eller Børnekonventionen at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således gøre undtagelse.
- Det vil bl.a. indgå i vurderingen:
- Hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er,
- Om parret har børn sammen, og
- Om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder f.eks. i visse tilfælde sygdom.
- [Hvis et par ved kongebrev, dvs. ved dispensation fra de almindelige ægteskabsregler, er blevet lovformeligt gift i Danmark, inden én eller begge parter er fyldt 18 år, vil parret endvidere kunne indkvarteres sammen. I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres.]
- [Der vil ikke blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år.]”

På s. 980 har vi det sidste spørgsmål og mulige svar:

”Har ministeren ændret holdning, når hun nu siger, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelser?”

Muligt svar:

- Det er efter min opfattelse helt uacceptabelt, hvis asylansøgerbørn under 18 år må se sig selv i et ægteskab eller et samliv, som ikke er indgået efter parternes frie vilje.
- Og jeg mener, at det giver sig selv, at danske myndigheder ikke bør bidrage til at fastholde eller legitimere et sådant ægteskab i den tid, hvor parterne opholder sig i asylsystemet som asylansøgere.
- Derfor har jeg bedt myndighederne om at sørge for, at den praksis, hvorefter mindreårige ægtefæller i nogle tilfælde kunne indkvarteres sammen, ophører.
- Denne generelle instruks skal omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, og som Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde.
- I overensstemmelse med min generelle instruks vil det helt klare udgangspunkt blive, at mindreårige ægtefæller ikke kan indkvarteres sammen med deres ægtefæller.
- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor EMRK artikel 8 om retten til respekt for familielivet eller børnekonventionen kræver, at en mindreårig ægtefælle indkvarteres sammen med sin ægtefælle.
- Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, i disse som i alle andre sager, og der vil også blive gjort rede for dette i retningslinjerne, der udmønter min generelle instruks.
- Det ændrer ikke ved min principielle holdning til, at mindreårige ægtefæller ikke bør indkvarteres sammen, og det er denne linje, der danner afsæt for de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

Og så ville jeg føle, at det var passende at holde en pause her.

Retsformanden:

Det er først om en time. Jeg mener ikke, at jeg har lagt op til, at vi skal holde pause nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er alt for tidlig på den, undskyld.

Retsformanden:

Vi fortsætter en time til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så er vi på s. 984. Der sendes en mail kl. 23.06 fra Lykke Sørensen til Jesper Gori, og det er stadigvæk vedrørende talen til brug for samrådsspørgsmål Z:

”Kære Jesper

To bemærkninger:

- Jeg synes ikke, at vi skal bruge ordet ”konstruere” i forhold til de enkelte sager, der måtte opstå, bl.a. fordi vi nu ved, at der er sager. Denne formulering tog vi ud af beredskabstalepunktet til STM” – dvs. til Statsministeriet – ”og erstattede det med en anden formulering med noget i retningen af ”skulle der opstå...”. Jeg er sikker på, at jeg sendte det til både dig og Anne.

- Jeg synes heller ikke, at vi skal sætte tal på i forhold til de konkrete sager, hvor vi ved, at der er problemer, jf. drøftelsen med Uffe. Vi kan nøjes med at sige, at der formentlig vil være enkelte sager.”

På s. 985 er der en mail sendt kl. 23.10 fra Lykke Sørensen til Jesper Gori:

”Kære Jesper

Fint. Også her bør beredskabet med ordet ”konstruere” erstattes med ordlyden fra beredskabet til STM.”

På s. 986 sender Jesper Gori en mail kl. 23.19 til Anne Nygaard Just, hvor han skriver:

”Kære Anne

Mine umiddelbare bemærkninger til Q&A. Vores selvstændige bidrag irt.” – i relation til – ”de retlige overvejelser mv. følger meget snart.”

På s. 1082 kan vi se nederst, at Anne Nygaard Just den 9. marts 2016 kl. 17.05 beder Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado i Udlændingestyrelsen om at ”bidrage med et kort svar til nedenstående Q&A”:

”Q&A nr. 18: *Hvad vil du i øvrigt gøre for at sikre, at der ikke sker misbrug af børn i de danske asylcentre?*”

Og den 10. marts 2016 kl. 10.37 svarer Ditte Kruse Dankert:

”Kære Anne

Som aftalt. Jeg har også indsat lidt baggrundsfakta.

...

Q&A nr. 18: *Hvad vil du i øvrigt gøre for at sikre, at der ikke sker misbrug af børn i de danske asylcentre?*

Muligt svar

Vi skal være helt sikre på, at børn tilbydes rimelige vilkår under deres ophold på danske asylcentre. Jeg er meget tryk ved den kommunale tilsynsforpligtigelse overfor de børn, der opholder sig på asylcentre, ligesom jeg ved, at indkvarteringsoperatørerne har endog meget stor fokus på forholdene for børnene.”

På s. 1035-1036 i en mailtråd, der starter den 9. marts kl. 17.44, skriver Jesper Gori til Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Anne Nygaard Just og Jonas From Soelberg og med kopi til Lykke Sørensen under overskriften ”Barnebrude – JM”:

”Kære I

Jeg har med JM” – Justitsministeriet – ”mundtligt forsøgt at afstemme 1) den mulige betydning af adskilt indkvartering af en mindreårig og dennes ægtefælle/samlever (”deler ikke seng og bord”) på en sådan måde, at parret indkvarteres på samme center i separate værelser (måske ovenikøbet på værelser, der ligger ved siden af hinanden) holdt op i mod 2) adskillelsens forenelighed med børnekonventionen (barnets tarv) eller EMRK (retten til familieliv) i tilfælde, hvor indkvartering på separate centre ellers ville være ulovligt.

...

Jeg vil umiddelbart antage, at ministeren vil være optaget af, at myndighederne griber ind i det omfang, det er muligt, hvis man bliver bekendt med, at en mindreårig pige rent faktisk deler seng og bord med sin voksne ægtefælle/samlever trods separat indkvartering. I modsat fald svækkes udsagnet om, at parret ikke ved myndighedernes mellemkomst skal kunne dele seng og bord, i ret betydelig grad. Det er vel – siger jeg – værre end at anerkende, at der kan være sager, hvor meget vægtige hensyn til parret eller deres små børn betyder, at samlivet må accepteres.”

Også den 9. marts, på s. 1039, sender Anne Nygaard Just en mail til Line Skytte Mørk Hansen, som vedrører Q&A’s til samrådsspørgsmål Z og med meddelelsen:

”Hermed udkast til Q&A’s. Der er fortsat nogle udeståender (markeret med rødt).”

Vi skal så til s. 1060 og spørgsmål 19:

”Er ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser?”

Muligt svar:

- Ja, det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af ægtefæller eller samlevende i tilfælde, hvor en af parterne er

mindreårig, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser – herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og FN’s Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen).

- Myndighederne skal i alle tilfælde naturligvis overholde Danmarks internationale forpligtelser. Det betyder også, at det kan være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.
- Men det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år – og dét vurderes at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 1061 er spørgsmål 20:

”Vil der blive gjort undtagelser?”

Muligt svar:

- Det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år.
- Det vil dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde, hvor dette følger af Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.
- Det kan ikke komme på tale at gøre undtagelse i tilfælde, hvor den ene part er under 15 år.”

På s. 1062 har vi spørgsmål 21:

”Hvornår foreligger der sådanne ”helt særlige grunde” til at gøre undtagelse?”

Muligt svar:

- Det vil bero på en konkret vurdering, om der skal gøres undtagelse.
- Hvis udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering finder, at det vil være i strid med EMRK artikel 8 eller Børnekonventionen at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således gøre undtagelse.
- Der vil bl.a. indgå i vurderingen:
 - Hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er,
 - Om parret har børn sammen, og
 - Om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.
- [Hvis et par ved kongebrev, dvs. ved dispensation fra de almindelige ægteskabsregler, er blevet lovformeligt gift i Danmark, inden én eller begge parter er fyldt 18, vil parret endvidere kunne indkvarteres sammen. I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres.]
- [Der vil ikke blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år.]”

På s. 1063 har vi spørgsmål 22:

”Har ministeren ændret holdning, når hun nu siger, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse?”

Muligt svar:

...

- Derfor har jeg bedt myndighederne om at sørge for, at den praksis, hvorefter mindreårige ægtefæller i nogle tilfælde kunne indkvarteres sammen, ophører.
- Denne generelle instruks skal omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, og som Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde.
- I overensstemmelse med min generelle instruks vil det helt klare udgangspunkt blive, at mindreårige ægtefæller ikke kan indkvarteres sammen med deres ægtefæller.”

Den 10. marts – det er på s. 1037 – sender Anne Nygaard Just kl. 09.48 en mail til Jesper Gori med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz:

”Kære Jesper,

Jeg har lige talt med Uffe og retter talen med track changes efter hans anvisninger. Han vil meget gerne have argumentationen om tvang ud. Jeg sender det til dig, når jeg lige har rettet det til, så kan vi lige tale om det. Herefter vil han gerne kort have det ud i Udlændingestyrelsen for at de kan godkende den faktuelle del af det og herefter videre til Jonas, Mark og Inger, der er i Aalborg i dag og vist nok også i morgen.”

På s. 1070 har vi en mail fra Anne Nygaard Just til Jesper Gori og med kopi til de samme som før:

”Kære Jesper,

Hermed talen med Uffes bemærkninger – jeg har skrevet to kommentar til den. Vi kan evt. lige tale om dem. Jeg ringer og varsler US om at de får den i lynhøring senere i dag.”

Bemærkningerne har vi på s. 1078, hvor vi kan se i pkt. 3 i det afsnit, der starter med ”Grunden til, at jeg har meldt meget klart ud er, at jeg ikke vil acceptere denne form for

samlivsforhold mellem en mindreårig og en voksen person”, at der er en kommentar:

”JESPER: DC” – altså departementschefen – ”IKKE VILD MED SAMLIVSTVANG – JEG HAR FORSØGT MED EN ANDEN FORMULERING, HVAD SIGER DU?”

Og på s. 1081 i det øverste afsnit, hvor der står, at ”De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod”, er der tilføjet: ”Og det skal altså være meget specielle grunde.” Og igen en kommentar, som er givet til Jesper Gori:

”DC VIL HAVE BEREDSKAB, HVOR DET STÅR, HVAD DET KAN VÆRE FOR SPECIELLE GRUNDE. KAN F.EKS. INDGÅ SOM BAGGRUND TIL EN Q&A. SPECIELLE GRUND KAN F.EKS. VÆRE:

1) GIFT I DANMARK

2) MAN KAN FORESTILLE SIG EN SITUATION MED EN MEGET TRAUMATISK FAMILIE... A LA SAG TO MEN SOM EKSEMPEL.”

I udkastet her vil jeg nævne, også fra s. 1079 midtpå, at der er kommet en rettelse:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at skulle der opstå en tænkt sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, så skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet.”

Og på s. 1081, hvor vi har været, men denne gang i sidste afsnit:

”For at summere op: For det første er vi ved at udarbejde nye retningslinjer, som generelt sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i de danske asylcentre. For det andet har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller vil blive det

inden for kort tid, med mindre helt særlige forhold afgørende taler herimod.”

Den 10. marts 2016 – på s. 1084 – sender Jesper Gori en mail til Anne Nygaard Just:

”Mine bemærkninger som markeret – enkelte redaktionelle ændringer samt forslag til ændret formulering få steder.

Jeg udarbejder et beredskab efter Uffes anvisninger.”

På s. 1092 kan vi i pkt. 3 se, at der nu er ændret til:

”Grunden til, at jeg har meldt meget klart ud er, at jeg ikke på det her område, der jo altså hører under mit ansvar, vil blåstemple samliv, hvor en mindreårig deler seng og bord med en voksen person. Når man opholder sig i asylsystemet efter myndighedernes anvisning, så er det danske normer og regler i forhold til navnlig kvinders ret til selvbestemmelse, der gælder, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgere.”

I en mail til Udlændingestyrelsen samme dag kl. 11.12, som vi har på s. 1096, sender Anne Nygaard Just det i hastehøring:

”Kære begge,

Vedhæftede er udkast til tale med DC's bemærkninger. Vil I fakta tjekke talen – bl.a. de to steder, hvor jeg har skrevet en kommentar? Talen skal sendes videre til ministeren i dag, så der kommer sikkert en del sproglige rettelser på den baggrund.”

På s. 1108 er der en mail samme dag kl. 11.42 fra Anne Nygaard Just til Sofie Odgaard med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og Jesper Gori:

”Kære Sofie,

Hermed samrådstalen, som den ser ud på baggrund af DC's bemærkninger. Talen er sendt til fakta-tjek i Udlændingestyrelsen – dog uden

rettelsesmarkeringerne. Når vi får den tilbage fra Udlændingestyrelsen sender vi den til Jonas, som jeg håber vil vende den med Mark og ministeren.”

På s. 1120 i en mail kl. 13.10 fra Jesper Gori til Anne Nygaard Just kan man se, at Jesper Gori sender:

”Jeg har tilrettet Q&A nr. 21 i et forsøg på at imødekomme Uffes bestilling. Udkastet er afstemt med JM.”

På s. 1143 kan vi se Q&A nr. 21. Der er rettet i bulletpoint 3:

”

- Det vil bl.a. indgå i vurderingen:
 - Hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er,
 - Om parret har børn sammen,
 - Om der foreligger et element af tvang, og
 - Om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.”

Det er videre tilføjet:

”

- Der vil være tale om sager, hvor der foreligger helt specielle omstændigheder. Det kan fx være sager, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene. Efter omstændighederne kan det således fx kræves, at omsorgen over for børnene ikke rimeligvis kan håndteres på anden vis ved professionel støtte, og at åbenbare hensyn til barnets tarv derfor med styrke taler for, at forældrene ikke adskilles.
- Et andet eksempel kunne være sager, hvor et par er blevet lovformeligt gift her i landet ved kongebrev, dvs. ved

dispensation fra de almindelige ægteskabsregler. I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres. Jeg bemærker hertil, at det klare udgangspunkt efter ægteskabsloven er, at asylansøgere ikke kan indgå ægteskab her i landet.

- Jeg vil endelig understrege, at der ikke vil blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år og altså under den seksuelle lavalder.”

Under ”Baggrund” er der givet en baggrund på ægteskabslovens § 11 a om, at ægteskab kun må indgås:

”når hver af parterne har dansk indfødsret eller lovligt ophold her i landet fx som flygtninge. Uanset dette kan der dog gives tilladelse, hvis ganske særlige omstændigheder taler herfor.”

På s. 1150 sender Lene Vejrum fra Udlændingestyrelsen kl. 13.34 den 10. marts en mail til Line Skytte Mørk Hansen m.fl., hvor der står:

”Kære alle

Hermed styrelsens bemærkninger til talen til brug for samrådsspørgsmål Z.”

Ovenover kan man se, at Anne Nygaard Just svarer tilbage:

”Mange tak for bidrag! Talen er nu sendt videre til ledelsessekretariatet, der vil drøfte talen med ministeren. Jeg har et par enkelte spørgsmål til jeres bemærkninger – vil en af jer ringe til mig? Jeg vil også varsle jer om, at vi meget gerne også vil have jeres bemærkninger til vores udkast til Q&A’s. Dem sender jeg inden længe, og håber, at I har mulighed for at se på dem inden udgangen af i dag.”

På s. 1159 kan man se en af de kommentarer, som man indsatte fra Udlændingestyrelsens side, til afsnittet:

”Det gælder også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn”.

Hertil har Ditte Kruse Dankert i note 8 skrevet:

”Er vi fagligt set enige om, at de par, hvor begge er mindreårige, gerne må bo på samme center – dog adskilt?”

Den 10. marts – på s. 1161 – har vi igen en mailtråd, der starter med en mail kl. 15.01 fra Line Skytte Mørk Hansen til Anne Nygaard Just og Jesper Gori:

”Har lige haft Jonas i telefonen – der var ter bemærkninger til talen – for så vidt finde nok – jeg har skrevet ind i dokumentet hvad hendes bemærkninger var”.

Ministerens bemærkninger – som vi må antage er det, der henvises til – kan man se på s. 1164. Det er under pkt. 1 med indledningen til samrådet, hvor der er skrevet til af ministeren – eller ”M”, som der står:

”Vil gerne have det lidt mere neddæmpet i forhold til hvornår hun vidste besked med det”.

På s. 1166 er der føjet til:

”M: Der skal en bemærkning ind om at i 2004 henhørte Udlændingområdet under JM dvs. henhørte under daværende Justitsminister Mette Frederiksen.”

Og på s. 1170, som er i pkt. 3:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

I en mail den 10. marts kl. 15.07 sender Anne Nygaard Just til Udlændingestyrelsens Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado Q&A's til samrådsspørgsmål Z og beder dem om at tjekke det faktuelle. Det sender man, som vi kan se på s. 1172, samme dag.

Ændringen er på s. 1194, nemlig til Q&A nr. 20, hvor der i anden bulletpoint står:

”Der vil kun” – kommer der til at stå – ”være undtagelser i helt særlige tilfælde”. Ordene ”dog være nødvendigt at gøre” er således streget ud.

Også den 10. marts kl. 18.31 – på s. 1223 – kommer der nogle yderligere bemærkninger fra Udlændingestyrelsens Lene Vejrum til Anne Nygaard Just. Det er få bemærkninger, og en af bemærkningerne har vi på s. 1231 til bulletpoint 3 i Q&A nr. 6:

”Hvad vil I gøre for at sikre, at der ikke kommer nye par?”

...

- Vi adskiller parrene, så snart vi bliver opmærksomme på, at den ene part er mindreårig. Hvis de kommer om natten, vil de formentlig få et sted at sove, men de vil blive adskilt umiddelbart efter at det er konstateret, at der er tale om et par, hvor den ene er mindreårig.”

Der er en note fra Ditte Kruse Dankert:

”Forudsætter kendskab til alder og relation”.

Og på s. 1252 til Q&A nr. 27: ”Er der nogle af de par, som bor er blevet afskilt, som bor på samme center?”, er der skrevet:

”I de få tilfælde, hvor begge parter i ægteskabet eller samlivet begge er under 18 år, er der ikke sket adskillelse på hvert sit center. Her bor de fortsat på samme center, men som hidtil indkvarteres de pågældende -i den situation på separate værelser.”

På s. 1209 sender Anne Nygaard Just den 10. marts kl. 19.38 til Lene Vejrum, men også en kopi til Line Skytte Mørk Hansen, en mail, hvor hun skriver:

”Kære alle tre,

Endnu engang tak for bidrag. Sagen er til jeres orientering lagt op i huset nu. Ministeren har særskilt set talen og er kommet med få bemærkninger. Jeg tilføjer den sidste Q&A i morgen vedr. de tre konkrete sager. Jeg justerer endvidere det Q&A, der handler om, hvor mange par der er adskilt, og hvor mange der ”mangler” at blive adskilt. Hvis der sker nyt på den front inden tirsdag, må I meget gerne give lyd.”

Oplysningen om de tre konkrete sager starter på s. 1208 i en mail af 11. marts, hvor der står:

”Kære Anne

Her bidrag vedr. de tre sager:

Udlændingestyrelsen har inden for det seneste år håndteret to konkrete sager vedrørende mindreårige asylansøgere under 15 år, som har været samlevende i ægteskabslignende forhold med asylansøgere over 15 år.”

Sag nr. 1 et, som vi har hørt om, er en asylansøger fra Syrien.

Vi går tilbage til s. 1209. Der en sag nr. 2, der vedrører en kvindelig iransk asylansøger, som ved indrejsen i 2015 blev registreret med en fødselsdato den 25. februar 1998. Det vil sige, at hun ved indrejsen var 17 år. Og så står der til afslutning i den mail:

”Udlændingestyrelsen og de nuværende centeroperatører har alene – forud for november 2015 – erindring om én enkelt sag fra sommeren 2014, hvor en mindreårig på 14 år var indrejst sammen med en myndig ægtefælle. Dette par blev adskilt på to forskellige asylcentre. Styrelsen har ikke aktuelt yderligere oplysninger om sagen.”

På s. 1264 har vi igen den mail, som blev dokumenteret for kort tid siden, om den tragiske hændelse på Jammerbugtens asylcenter.

På s. 1274 kan vi se, at der var et formøde om samråd Z. Indkaldt var Anette Görtz, Line

Skytte Mørk Hansen, Uffe Toudal Pedersen, Anne Nygaard Just, Jonas From Soelberg og Mark Thorsen, og der er en cc på til Jesper Gori. Indkaldelsen er sendt den 14. marts 2016 kl. 08.47.

I en mail på s. 1272, som er sendt den 14. marts kl. 08.21 fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Görtz og Thomas Mortensen, står der:

”Kære Begge

Jeg er ikke med til mødet i dag i JM – da jeg har et formøde hos M vedr. barnebrude, men jeg går ud fra at I er der?”

Den 14. marts 2016 – på s. 1207 – sender Kristina Rosado, som hun er blevet bedt om, en opdateret liste over parrene til Anne Nygaard Just:

”Der er pr. d.d. et enkelt par tilbage, som ikke er flyttet som planlagt. Centeret har dog oplyst, at man forventer, at parret flytter i dag.”

Der er også nogle bemærkninger om sagen fra 2014.

På s. 1275 kan vi se, at der den 14. marts kl. 13.49 fra Jesper Gori sendes en mail til Anne Nygaard Just med henblik på ændringer og tilføjelser til Q&A's til samrådsspørgsmål. ”Dokumentet er i ændret format fortsat hos Uffe” Toudal Pedersen. Der er bl.a. ændringer på s. 1296 i spørgsmål 19:

”*Er ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser?*”

Her kan vi se, at bulletpoint 2 nu lyder:

”

- Myndighederne skal i alle tilfælde naturligvis overholde Danmarks internationale forpligtelser. Det betyder også, at det kan være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde, hvor dette følger af navnlig EMRK artikel om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.”

Og så er der stadigvæk bulletpoint 3 i skarp parentes.

På s. 1298 har vi Q&A nr. 21: ”*Hvornår foreligger der sådanne ”helt særlige grunde” til at gøre undtagelse?*” og de mulige svar. Der ikke sket ændring i bulletpoint 1, men så fremgår der af bulletpoint 2 og fremefter:

”

- Ét eksempel kunne som nævnt være sager, hvor et par er blevet lovformeligt gift her i landet ved kongebrev, dvs. ved dispensation fra de almindelige ægteskabsregler. I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres.
- Jeg bemærker hertil, at det klare udgangspunkt efter ægteskabsloven er, at asylansøgere ikke kan indgå ægteskab her i landet.
- 2. Og jeg vil også gerne understrege, at min instruks alene angår spørgsmålet om indkvartering i asylsystemet, og ikke fx om et ægteskab, hvor en af parterne er mindreårig, kan eller skal anerkendes efter dansk ret. Det spørgsmål må afgøres på sædvanlig vis af den kompetente myndighed i hvert enkelt tilfælde.
- Det betyder, at de par, der i dag kan få anerkendt et ægteskab indgået i udlandet, fortsat vil kunne dette. Det berøres ikke af min instruks.
- Og derfor giver det heller ikke mening at sammenligne med, hvad der gælder for danske unge – her handler det jo netop om, at myndighederne bestemmer, hvordan du skal indkvarteres i asylsystemet.
- 3. Der er heller ikke taget stilling til, om parret, hvis parterne faktisk opnår asyl og eventuelt visiteres til samme

kommune, kan anvises den samme bolig. Det er – som i alle andre lignende sager, hvor mindreårige er involveret – en sag for de relevante kommunale myndigheder.

- Vi foregriber altså ikke de beslutninger, som de relevante myndigheder allerede i dag skal træffe, herunder med iagttagelse af barnets tarv. Adskillelsen af parterne i asylsystemet skal alene minimere risikoen for, at unge piger under deres første tid her i landet fratages deres selvbestemmelsesret.

[Du nævner kongebrevs-sagerne som ét eksempel. Findes der andre?]

- Et andet eksempel kan være sager, hvor der foreligger helt, helt specielle omstændigheder. Det kan fx være sager, hvor parret har børn, hvor forældrene – fx moren til et nyfødt barn – er stærkt traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene efter de sundhedsfaglige udtalelser er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Og på s. 1299:

”

- Efter omstændighederne kan det således i en sådan – aldeles ulykkelig – sag fx kræves, at omsorgen over for det nyfødte barn ikke rimeligvis kan håndteres på anden vis ved professionel støtte, og at farens konstante tilstedeværelse derfor spiller en afgørende rolle for at sikre, at det nyfødte barns tarv varetages.
- Men heller ikke i disse sager vil det være udgangspunktet, at parret skal dele seng og bord. Jeg vil tværtimod søge at arbejde henimod en løsning, hvor myndighederne i disse helt, helt særlige sager i vidst muligt udstrækning indkvarterer parret på samme

asylcenter, men i hver sin bolig på centeret.

[Men vil der ikke kunne være sager, hvor det kan kræves, at faren er til stede uafbrudt? Og hvor parret derfor skal bo på samme værelse?]

- Finder Udlændingestyrelsen, at det af vores internationale forpligtelser følger, at faren skal være til stede, så må vi kigge på, hvordan det kan lade sig gøre i praksis. Jeg udelukker ikke noget, heller ikke at en adskillelse måske skal udelades i ekstreme tilfælde – i hvert fald ikke i princippet. Men udgangspunktet er altså, at parret måske nok skal indkvarteres på samme center, men ikke på samme værelse.”

Så skal vi til s. 1300 til spørgsmål 22, ”*Har ministeren ændret holdning, når hun nu siger, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelser?*”, hvor vi kan se, at der er slettet i de to første bulletpoints, og den tredje og fjerde bulletpoint kommer til at hedde:

”

- Nej. Min holdning er fuldstændig klar, også for myndighederne.
- Nu skal min generelle instruks så omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde disse.”

Det bringer os over til s. 1307, som er en mail den 14. marts 2016 kl. 14.37 til Udlændingestyrelsen fra Anne Nygaard Just:

”Kære alle tre,

DC” – det må være departementschefen – ”efterspørger et Q&A om, hvad følgende betyder: ”operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne i serviceloven” – det fremgår af talen. Hvad siger serviceloven om dette?”

Vi har et svar på s. 1337 fra Social- og Indenrigsministeriet, som også er på en bestilling fra Uffe Toudal Pedersen, om hvad der egentlig gælder for mindreårige asylansøgere, der skal giftes i Danmark. Jeg skal ikke dokumentere det, men bare vise, at der er givet et sådant svar fra Social- og Indenrigsministeriet.

På s. 1346 kommer der en henvendelse, som vi tidligere har set dokumenteret, fra Kirsten Marie Christensen til Mark Thorsen omkring Røde Kors. Det er en mail fra den 14. marts kl. 17.52, og jeg skal ikke dokumentere yderligere fra den.

På s. 1350 skriver Kristina Rosado til Anne Nygaard Just den 15. marts, altså på dagen for samrådet:

”Kære Anne

Vedhæftet som aftalt den opdaterede liste. Vi holder jer underrettet, såfremt vi får kendskab til ændringer i løbet af dagen. Ring endelig, hvis du har spørgsmål e.l. til listen.”

På s. 1340 har vi den mail, som jeg ville have vist før. Jeg skal ikke komme mere ind på den andet end at sige, at det er her, hvor Andreas Højmark Andersen bestiller beredskabet efter aftale med Uffe Toudal Petersen i styrelsen.

Det bringer os til samrådet. Her skal man huske, at spørgsmålet blev stillet den 11. februar 2016 og således umiddelbart efter, at pressemeddelelsen blev udsendt. Vi har en transskription fra samrådet, som var åbent, og indledningsvis har vi ministerens tale, som er gengivet fra s. 1371-1373. Som det stod i talepapirerne, som Rigsretten har set, er det jo det talte ord, der gælder. Ministeren starter med at sige:

”Ja, tak for det. Og tak for, at samrådsspørgsmålet er stillet. Det mener jeg virkelig. Fordi det er en sag, som jeg tror, der ligger os alle sammen virkelig meget på sinde. Så jeg synes faktisk, det er godt, at vi får mulighed for også at diskutere det, også i rammen af et samråd. Hvor der jo er lidt bedre tid, end hvad der ellers normalt er. Jeg blev bekendt med denne sag i

slutningen af januar, efter at blandt andet Berlingske Tidende bragte en artikel om, at der findes barnebrude i de danske asylcentre. Da det kom frem, at der er børn, der bor sammen med deres voksne ægtefæller i danske asylcentre, så tog jeg straks initiativ til både at afdække men også at få rettet op på det. Når der skal rettes op på det, så skyldes det, at jeg ganske enkelt ikke vil acceptere denne form for samliv på vore asylcentre, og det fornemmer jeg, at spørgeren er fuldstændig enig med mig i. Jeg iværksatte derfor en hastehøring for at få overblik over, hvor mange mindreårige der på det tidspunkt var indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever i asylcentrene. Resultatet heraf skal jeg nok komme tilbage til om et øjeblik. Men samtidig bad jeg nemlig Udlændingestyrelsen om at redegøre for praksis på området. Udlændingestyrelsens praksis på området har været, at de mindreårige asylansøgere, som er over den seksuelle lavalder, det vil jo sige 15 år, er blevet indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever, med mindre særlige forhold gjorde sig gældende. Særlige forhold kunne for eksempel være, at de sociale myndigheder eller personale på asylcentre i forbindelse med den skærpede opmærksomhed, der er i forhold til alle indkvarterede under 18 år, har vurderet, at der var grund til bekymring for den mindreåriges trivsel. I alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år med en ægtefælle eller samlever, har styrelsens faste praksis været, at de pågældende er blevet indkvarteret hver for sig. Det er samtidig blevet sikret, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne i serviceloven. Udlændingestyrelsen har altså været bekendt med, at mindreårige asylansøgere mellem 15 og 18 år i nogle tilfælde har været indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever i danske asylcentre. Dette har fulgt den hidtidige praksis på området. Udlændingestyrelsens tidligere praksis inkluderede dog også blandt andet en skærpet underretningsspligt i forhold til mindreårige, inddragelse af sociale myndigheder og underretning af den kommune, hvor asylcentret ligger, hvis der var den mindste tvivl om, at den mindreårige mistrives. Jeg har naturligvis undersøgt, om barnebrude i de danske asylcentre er noget nyt, altså en ny tendens, for

eksempel fordi der altså er noget større tilstrømning nu, end der har været tidligere. Jeg kan se på de oplysninger, vi har modtaget fra Udlændingestyrelsen, at nogle af de mindreårige, som det er konstateret var indkvarteret med deres ægtefæller eller samlever, er indrejst i 2014. Det har således været praksis under tidligere regeringer og også under den foregående, hvor blandt andet Mette Frederiksen som daværende justitsminister havde ansvaret for asylområdet. Lad mig også gøre det klart, at jeg ikke er enig i den praksis. Det glæder mig også, at jeg kan høre, at der er et meget bredt politisk flertal, der ikke er enig i den praksis.

Jeg vil nu gå videre til det, der så reelt er første del af samrådsspørgsmålet, hvor jeg er blevet bedt om at redegøre for omfanget af mindreårige asylansøgere, som indkvarteres med deres voksne ægtefælle eller samlever på de danske asylcentre. Som jeg tidligere nævnte, så iværksatte jeg straks, efter at jeg hørte om problemstillingen, en hastehøring for at afdække omfanget. Hastehøringen blandt indkvarteringsoperatørerne på asylcentrene viste, at der var 27 mindreårige asylansøgere, som havde en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter, eller som havde en herboende ægtefælle. Det tal er så sidenhen blevet opjusteret til 32 af indkvarteringsoperatørerne. Jeg kan supplere med oplysning, at blandt de 32 par er den ældste ægtefælle til en mindreårig asylansøger 32 år. I en hel del af tilfældene er aldersforskellen mellem den mindreårige og ægtefællen meget mindre, selvom det ikke skal være en undskyldning – for det synes jeg ikke, det skal være – for ikke at gøre noget. Men der er altså flere tilfælde, hvor der er meget lille aldersforskel. Men der er dog ikke, som man måske kunne frygte, tale om, at der er ældre mænd, der har en mindreårig ægtefælle. Jeg kan afsluttende i forhold til det her punkt oplyse, at vi på nuværende tidspunkt har ca. 18.000 asylansøgere i de danske asylcentre. Det er således ganske få par blandt asylansøgerne, hvor den ene part er mindreårig. Derfor skal vi alligevel efter min opfattelse tage problemstillingen meget alvorligt.

Sidste del af samrådsspørgsmålet går på, hvilke tiltag jeg påtænker at iværksætte for at undgå

lignende tilfælde i fremtiden. Og som det er udvalget bekendt, så bekendtgjorde jeg i en pressemeddelelse den 10. februar, at jeg straks ville have sat en stopper for det her. Grunden til, at jeg meldte så klart ud, er, at jeg ikke på et område, der hører under mit ansvar, vil blåstemple samliv, hvor en mindreårig deler seng og bord med en voksen person. Når man opholder sig i et asylcenter efter myndighedernes anvisning, så er det danske normer og regler, der gælder. Det skal gøres meget klart, og det skal håndhæves over for asylansøgerne. Det er min klare holdning, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever. Jeg vil selvfølgelig sige, at der kan i helt særlige tilfælde være omstændigheder, der betyder, at vi skal gøre en undtagelse. Det kunne for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par var blevet gift i Danmark med et kongebrev. Det sker jo i ganske sjældne tilfælde. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet. Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til barnebrude. Jeg har derfor instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at mindreårige asylansøgere ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller en samlever i de danske asylcentre. Det gælder også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruktion i nye retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Udvalget vil få de nye retningslinjer sendt over, så snart de foreligger. Det går jeg ud fra, at udvalget gerne vil have. Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre at helt særlige grunde, for eksempel det med kongebrevet, som jeg tidligere nævnte, kunne være

tilfældet. Det vil i realiteten være meget, meget få par, hvor det her er gældende, altså hvis man for eksempel er blevet gift med et kongebrev. Afslutningsvis så vil jeg gerne understrege, at hvis parrene ytrer ønske om det, så kan de blive indkvarteret sammen, når de begge parter er blevet myndige. Det forhindrer vi dem ikke i, ligeledes hverken kan eller vil vi forhindre dem i at se hinanden. Også selvom den ene part er under 18 år, og de er indkvarteret adskilt.

Så for at summere op, så er det sådan, at for det første så er vi ved at udarbejde nye retningslinjer, som generelt sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i de danske asylcentre. Og for det andet så har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller som udgangspunkt vil blive det inden for meget kort tid.”

Talen giver anledning til en række spørgsmål. Der kommer bl.a. et spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen på s. 1373:

”Tak, og tak for besvarelsen. Det er selvfølgelig vanvittigt vigtigt, at man reagerer, hvis der på nogen måde er tale om tvang. Man kan sådan set godt have et udgangspunkt, der hedder, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle. Det kan være rigtig fornuftigt. Jeg synes imidlertid, at Røde Kors’ brev til ministeren er vældig fornuftigt. Røde Kors peger på, at der er eksempler på – det kunne være en 17-årig og et 18-årig, der bor sammen, har et barn sammen, der ikke er noget tvang, de er helt frivilligt gift med hinanden, de har et barn – hvor jeg tænker, så ville det jo sådan set være et overgreb, ikke mindst på barnet, at skille dem ad. Så ganske fredeligt spørger jeg, om ministeren har tænkt sig at tage højde for de indsigelser, som Røde Kors kommer med i deres brev, og som jo også har været en del af den offentlige debat.”

Ministeren svarer på s. 1374:

”Så til Johanne Schmidt-Nielsens spørgsmål omkring Dansk Røde Kors’ brev. Jamen, jeg har jo selvfølgelig læst det, og jeg har også fulgt med i debatten, men jeg må altså også sige, at for mig er det så vigtigt at sende et

signal omkring ligestilling og kvinders rettigheder, at det for mig har været meget, meget afgørende netop at få adskilt de her par. Men det er, som jeg jo også siger, der kan være ganske særlige tilfælde, altså for eksempel hvis nu danske myndigheder, og det er jo det, der sker, hvis man bliver gift via et kongebrev, så har danske myndigheder jo blåstemplet ægteskabet. Så kan vi jo ikke efterfølgende komme og sige: ”Nej hov, det har vi så ikke alligevel”. Så det kunne være et eksempel, men jeg må sige for mig er det altså meget afgørende, at vi får sendt et meget klart signal om, at vi ikke vil acceptere barnebrude i Danmark.”

På s. 1375 er der et spørgsmål fra Josephine Fock:

”Også tak til ministeren for at møde op her i samrådet og besvare spørgsmålene. Jeg kunne egentlig godt tænke mig lige at spørge ind til konkret, i forhold til kongebrev, hvordan det fungerer i forhold til et ægtepar, der kommer til Danmark, hvor hun er mindreårig, eller hvor hustruen er mindreårig. I givet fald, hvordan man så helt praktisk kan få et kongebrev. Det var det ene spørgsmål. Og det andet spørgsmål det er så også i den boldgade. I forhold til, som jeg kunne forstå på ministeren, så er det så også en af de undtagelser, man kan tage i anvendelse, hvis parret er blevet gift med et kongebrev. Men jeg må sige, at Røde Kors-brevet, som er sendt til ministeren, gør utroligt stort indtryk på mig, og jeg har lyst til at citere lidt her fra det. Der står: ”Røde Kors’ medarbejdere observerede faldne trivsel hos nogen i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øget depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskadende adfærd. Det er reaktioner, der giver anledning til alvorlig bekymring for deres udvikling og trivsel, og som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisninger til psykologsamtaler”. Det, som jeg faktisk bliver rimeligt berørt over, eller meget berørt over, det er så de historier, som Røde Kors så sender med, som jo helt tydeligt signalerer, at der ikke har været tale om tvangsægteskaber. Fordi der er jeg fuldstændig enig med

ministeren, at tvangsægteskaber er ikke noget, vi accepterer. Der skal være ligestilling, der skal fokus på kvindernes rettigheder – det er jeg fuldstændig enig med ministeren i. Men når det så tydeligt fremgår, at her er der ikke tale om tvangsægteskaber, kunne det så være nogen af de undtagelser, der dukker op, når det er, hvis man tydeligt kan godtgøre, at der ikke er tale om tvangsægteskaber?”

Da svarer ministeren på s. 1376 bl.a.:

”Og så omkring Røde Kors. Jeg kan sådan set godt forstå, at du siger, som du gør, Josephine Fock, men omvendt set vil jeg sige, jeg synes bare, det er så afgørende, at vi får sendt et meget, meget klart signal om, at vi simpelthen ikke vil se nogen former for tvangsægteskaber. Så kan man jo prøve at analysere og gøre ved på alle mulige måder. Og så kan man måske nå frem til, at så er det alligevel ikke et tvangsægteskab. Men jeg må sige, jeg er meget mere til, at vi siger meget tydeligt, at de her par de skal adskilles som det helt klare udgangspunkt. Og at man jo så for eksempel i tilfælde som de der kan tage højde for, at man for eksempel godt kan se hinanden. Det kan man jo rent praktisk godt få indrettet. Men for mig har det bare været meget afgørende netop at få parrene adskilt, også for at sende det her meget klare signal om, at i Danmark respekterer vi og accepterer simpelthen ikke de her ting. Så jeg kan sådan set godt forstå, at du stiller spørgsmålet, men jeg bare sige, at jeg har vægtet det andet højere. Og så må man jo så rent praktisk prøve at se, om man på en eller anden måde så kan lade de her par se hinanden for eksempel i dagtimerne, et eller andet i den stil. Og det vil vel i ren praksis være det, der kommer til at foregå.”

Der kommer et yderligere spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen, hvor hun spørger:

”Jeg synes til gengæld, at det er helt tosset at skille familier ad, hvis en 17-årig og en 18-årig frivilligt har fået et barn med hinanden og er kæresten og derfor gerne vil bo sammen. Altså, det ville jeg ikke gøre med nogen andre i Danmark. Derfor kan jeg ikke få ind i mit hoved, hvorfor vi taler om kongebrev i stedet for at

vælge den helt simple løsning, nemlig at sige, at man har en individuel vurdering. Hvis der er nogen som helst vurdering af, at her er der tale om tvang, så skal det selvfølgelig have nogen konsekvenser.”

Josephine Fock supplerer på s. 1377:

”Ja, men meget i forlængelse af det, fru Johanne Schmidt-Nielsen netop har sagt. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor der er sådan en angst mod at lave en individuel vurdering. Hvis de unge par, og man kan jo finde mange måder at interviewe dem på, så de ikke sidder i samme rum, og vi har utrolig kompetente medarbejdere, der kan forestå sådanne interviews, der kan finde ud af, om der vitterligt er tale om tvang. Så ministerens svar til mig. Jeg vil gerne fastslå, at jeg taler som udgangspunkt om nogle par, som man kan sige ikke er blevet gift af tvang. Det er dem, vi snakker om. Det er dem, jeg snakker om. Jeg snakker ikke om de par, der er blevet gift af tvang.”

Så fortsætter Dan Jørgensen – som er den, der har stillet spørgsmålet – nederst på s. 1377:

”Og derfor må jeg sige, at jeg har meget svært ved at tro på, hvis ministeren i ramme alvor påstår, at hun ikke har stillet sin departementschef det spørgsmål: ”Hvorfor har jeg ikke fået noget at vide om det her?” Så jeg spørger lige igen: Har ministeren ikke spurgt i sit system, hvordan det kan være, at hun og Mette Frederiksen før hende og måske justitsminister før Mette Frederiksen ikke har fået noget at vide om det her? Eller har Inger Støjberg slet ikke tænkt på at spørge, hvordan det kunne gå galt?”

Jeg har ca. 10 minutter mere til spørgsmålet på samrådet her. Skal vi holde pause nu, eller skal vi lige tage de 10 minutter?

Retsformanden:

Lad os bare afrunde samrådet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja. Tak. På s. 1378 svarer Inger Støjberg bl.a.:

”Men jeg hører sådan set, at du vil hænge embedsmænd ud, og det vil jeg bare sige, at det er jeg ikke interesseret i. Jeg hænger ikke embedsmænd ud. Det gør jeg ganske enkelt ikke. Men jeg kan sige, at jeg greb ind i nøjagtig det øjeblik, hvor jeg hørte om, at det her forekom. Det synes jeg sådan set må være det vigtige.”

Og lidt længere nede:

”Så er der, kan man godt sige, samstemmende spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen og Josephine Fock. Omkring dels om man kan se hinanden, og hvorfor kan man ikke i nogle tilfælde lade folk bo sammen. Jeg synes sådan set, at til det, om man kan se hinanden, der tror jeg, at operatørerne vil gøre, hvad de kan for i de sager, hvor man har en fornemmelse for, at de virkeligt gerne vil se hinanden. Så vil jeg tro, at man vil kunne forsøge at få det til at fungere på den måde. Men for mig er det bare vigtigt eller helt afgørende, at vi får sendt det signal om, at man altså ikke bor sammen, før man er myndig. Det, det hele handler om, det er jo sådan set, at vi har et klart værdisæt i Danmark på det her felt. Og man kan sige, at det handler jo om, hvis man kan sige med andre ord, at minimere risikoen for, at et ungt menneske, det vil jo i praksis med meget stor sandsynlighed være en meget ung pige, i den første tid, hun har i Danmark, er sikker på, at hun ikke får frataget sin selvbestemmelse. Fordi hun netop er kommet til et land, hvor der er fuldstændig ligestilling mellem kønnene. Så kunne man også sige det på en anden måde, at man giver den her pige et pusterum til at få tænkt tingene igennem også. Fordi det kan godt være også, at det måske ikke umiddelbart ser ud som om, at der er tvang. Men for mig at se, der er det skisma, det spørgsmål, der hele tiden vil rejse sig, det er, om det her er under fuldstændig selvbestemmelse eller ej. Derfor synes jeg, at det helt på sin plads, at vi netop giver det her pusterum, og at vi derfor adskiller de unge. Og dermed er det jo ikke at have sagt, at når de bliver 18, når de så bliver myndige, så kan de jo flytte sammen.”

Dan Jørgensen stiller så et yderligere spørgsmål:

”Jeg synes bestemt, at det både er et sympatisk og rationelt princip at have, at man ikke hænger embedsmænd ud som den øverste leder. Også i al den stund, at det i sidste ende selvfølgelig er ministeren selv, der er ansvarlig. Så det er bestemt ikke fordi, at jeg vil have ministeren til at hænge embedsmænd ud.”

Længere nede siger han:

””Hvordan kan det være, at jeg ikke har fået noget af vide om det her?” Hvad så? Hvordan får vi rettet den systemfejl, som tydeligvis er, når ikke bare én medarbejder, men mange medarbejdere jo måtte have vidst, at de her ting foregår.”

På s. 1379-1380 svarer ministeren bl.a.:

”Det der med, om man – for at tage Johanne først, så er spændingen udløst – når man kommer ud til kommunen, om man så kan komme til at bo sammen. Altså jeg kan jo sige, at det her ene og alene handler om asylprocessen. Det tidsrum, man er i det, man kunne kalde for mit system, nemlig i asylcentre. Det er der, de her retningslinjer gælder. Men det er klart, at hvis en ung kommer ud i en kommune og er under 18, så er man jo under skærpet tilsyn under alle omstændigheder. Og så hvis der er det mindste tvivl, så ville man jo aldrig nogensinde komme til at boligplacere de her sammen. Men det her, det er alene det, jeg har ansvaret for. Det vil sige, at det er selve asylprocessen. Det er også lidt et svar til Josephine Fock. Fordi du spørger til, hvad så efter pusterummet. For det første vil jeg sige, at så skal pusterummet jo helst ikke være så langt, fordi det jo er selve asylprocessen. Men det ændrer jo ikke på, at hvis man stadig er barn efter et pusterum, så er man jo stadigvæk et barn. Så svaret er nej. Altså der er ikke lagt op til, at man så kan sidde og overveje det her i nogle måneder, og så vil man så blive flyttet sammen, hvis man er under 18. Så længe man er under 18, og man er i selve asylprocessen, altså hvor man søger asyl, så er man underlagt de her retningslinjer.”

Det giver anledning til et yderligere spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen på s. 1380:

”Og jeg vil synes, at den absolut klogeste måde at gøre det her på, som ministeren sagde i sin indledning, at det kunne være særlige tilfælde. Og jeg vil jo synes, den klogeste måde at gøre det her på, det er at lave en individuel vurdering i hver enkelt sag. Men ministeren nævner en mulighed for dispensation og fremhæver i den forbindelse kongebrev. Jeg vil spørge, om ministeren nogensinde har hørt om et eksempel på en mindreårig asylansøger, der i asylfasen har fået et kongebrev og dermed tilladelse til at gifte sig, og i så fald hvor ofte er det sket, hvor når er det sket sidst, er der tale om syriske flygtninge eller er der tale om flygtninge, der har haft et længere ophold i asylsystemet? Det kunne være irakiske flygtninge, for eksempel. Men altså erfaring med kongebrev og asylansøgere.”

Her svarer ministeren på s. 1381:

”Til Johanne Schmidt omkring kongebrevet. Ja, det er ikke et tænkt eksempel. Det er faktisk et helt rigtigt eksempel med et armensk par, der var indrejst i 2014. Og bare lige for at repetere det med kongebrevet, så er det jo sådan, at man jo kun får kongebrev i Danmark, hvis ikke man er gift hjemmefra. Så man kan ikke reparere på et tvangsægteskab ved så at udløse et kongebrev efterfølgende.

Til Josephine Fock omkring om det skal indarbejdes i retningslinjerne. Altså, nu er det jo rent faktisk ikke mig, der udarbejder retningslinjerne, men det er jo klart, at det også har en betydning, hvad jeg siger og også siger her. Men lad mig sige det sådan, at det må være et spørgsmål om sund fornuft også, det her spørgsmål. Men det, jeg for alt i verden vil undgå, det er netop, at der er unge piger, fordi det er jo det, der er tilfældet, unge piger, der på nogen som helst måde bliver udsat for tvang i et ægteskab som det her. Og at man jo netop sender et meget, meget tydeligt signal om, at i Danmark har vi altså fuldstændig ligestilling, og at man har selvbestemmelse. Og derfor synes jeg, det er så vigtigt at få parrene skilt ad.

Men hvis vi nu for eksempel har et par, der er 17 og 18, og man jo tydeligt godt kan se, at de er meget glade for hinanden, så vil jeg heller ikke afskære dem fra at se hinanden for eksempel i dagtimerne. Det, synes jeg, vil være udmærket, at man kunne det. Men jeg vil som udgangspunkt simpelthen ikke acceptere, at man bor sammen, før man er over 18, så længe man er i asylsystemet.”

På s. 1382 svarer ministeren igen:

”Jamen, jeg kan sige, at jeg greb ind i det øjeblik, det her kom til mit kendskab. Så enkelt er det. Og vi kommer det ikke nærmere. Altså lad mig citere en anden minister: ”Du kan spørge lige så tosset du vil, altså, du får ikke noget svar på det her”. For jeg fortæller ikke, hvad der er foregået internt i ministeriet. Sådan er det bare. Jeg hænger ikke embedsmænd ud. Ved du hvad, der er forskel på ledelsesstile, men sådan er min bare.”

Dan Jørgensen kommer tilbage til det og siger:

”Jeg ved ikke, om man bevidst misforstår mit spørgsmål. Jeg beder ikke ministeren om at hænge embedsmænd ud. Men det er altså ikke nok at sige, at i det øjeblik journalister er dygtige nok til at grave noget frem, så skal jeg nok gøre noget ved det. Det er ikke nogen god ledelsesstil. Hvis man ved, at man har et system, der er dysfunktionelt. Hvis man ved, at man har et system, som tillader ting, som man som minister ikke vil acceptere, så skal man gøre noget ved det. Hvis ministeren er uenig i det, så må hun jo sige det, men det tror jeg sådan set ikke, hun er. Og mit spørgsmål er relevant. Ikke for at hænge ministeren ud. Det tror jeg så faktisk meget vel kan blive effekten af det her, at der er nogen, der vil føle, at ministeren er lidt på tynd is her, men det var nu egentlig ikke det, der var formålet. Grunden til, at jeg vil vide det, det er, fordi det jo ikke er fuldstændig umuligt at forestille sig, at der er andre former for social kontrol, der kunne foregå. Det er ikke fuldstændig umuligt at forestille sig, at der kunne foregå andre ting, som handler om, at der er nogle normer, der er blevet taget med fra en del af verden til Danmark, som vi ikke vil acceptere. Og hvis

vi ikke har et system, som fanger det op, som sørger for, at de informationer bliver kanaliseret op i systemet og ind i den politiske sfære, på ministerens bord, hvis vi ikke har det system, så kan vi ikke være sikre på, at det ikke sker igen. Så det er derfor, at jeg gerne vil have ministeren til at svare på, om hun ikke også vil gøre noget forebyggende og ikke kun slå ned, når journalisterne er dygtige nok til at grave noget frem.”

På s. 1383 er der et yderligere spørgsmål fra Dan Jørgensen:

”Og der mener jeg selvfølgelig, at ministeren som den øverste ansvarlige bør dels undersøge, hvad der er gået galt, dels gøre noget, så vi sikrer, at de systemfejl, der må være, bliver rettet op. Ellers kan vi jo ikke være sikre på, at den slags problemer ikke kan opstå igen. Så lad mig prøve at stille spørgsmålet på en anden måde. Kan ministeren garantere, at vi ikke om en måned eller en uge eller i morgen får en historie i et af de blade, som ministeren nu sætter sin lid til, altså skal ud og lave research for os åbenbart, som afslører en ny form for social kontrol, som har fundet sted, på trods af at det er i modstrid med ministerens værdier, fordi der ikke er blevet rettet op på den her systemfejl, som altså åbenbart findes i ministeriet? Kan ministeren garantere det?”

På s. 1384 svarer ministeren Dan Jørgensen:

”Ja, jeg kan jo bare sige til Dan Jørgensen, at det kommer vi ikke nærmere.

Til Johanne Schmidt, så vil jeg sige, at det er sådan, at det vil man jo tilstræbe, men jeg kan ikke garantere, at det vil ske i alle tilfælde, at man vil komme til at bo lige klods op ad hinanden. Men jeg vil mene, at man vil forsøge at tilstræbe det. Der kan også være lidt forskel på, hvem operatørerne er, hvor store er centrene, hvor tæt ligger de. Så der er jo også noget praktik i det her. Og derfor vil jeg sige, at jeg synes, man skal se lidt pragmatisk på det. Men det, der bare er så afgørende for mig, det er at understrege pigernes selvbestemmelsesret, og det er derfor, jeg har truffet den her beslutning.”

Så slutter ministeren af med et par bemærkninger på s. 1385:

”Ja, men til Dan Jørgensen, der kan jeg jo sige, at du løber jo panden lidt imod muren. Fordi det er lige præcis det, jeg har gjort, det er, at jeg har sagt, at der kommer nye retningslinjer. Så det er jo fuldstændig præcist, hvad der bliver ændret i det her system, som der bliver fremlagt nu.”

Det afslutter så samrådet.

Retsformanden:

Ja. Så holder vi en formiddagspause på en halv time til kl. 11.10.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte, værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret.

Vi sluttede før pausen med samråd Z og skal nu over til dispositionens pkt. 4.5.2, som er en mail fra den 18. marts.

Men før vi når til den, skal vi starte den 16. marts – på s. 1387 – med en mail kl. 16.01 fra Jesper Gori til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Kære begge

Jeg tænkte, at jeg lige skulle stikke forbi jer fra morgenstunden – hvis der er tid i jeres kalendere – til en mundtlig tilbagemelding på samråd Z om barnebrude? Fx kl. 9.00 (eller kl. 8.30, men det er nok ikke realistisk, Ditte?!). Jeg har her til eftermiddag talt med Uffe om den videre proces.”

På s. 1400 har vi en mail fra den 17. marts 2016 kl. 17.44 fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert, hvor der står:

”Kære Ditte

Til dig alene. Det er desværre ikke rocket science. Og det står og falder i nogle af sagerne måske med jeres overvejelser om adskilt indkvartering på samme center. Ellers må I jo forelægge alle 5 sager (igen).

En 'officiel' mail med samrådsmaterialet og opfølgning på det, vi aftalte i dag, følger lidt senere.”

Den officielle mail, der er henvist til, er mailen af 18. marts 2016, og den har vi på s. 1415:

”Kære Ditte

Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A's) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.

I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

I disse tvivlssager træffer Udlændingestyrelsen herefter – som i alle andre sager – bestemmelse om indkvarteringen. Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens anvisning af

indkvartering, træffer Udlændingestyrelsen efter omstændighederne afgørelse om flyttepåbud. Det følger af udlændingeloven, at denne afgørelse ikke kan påklages til ministeren.

Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.

Er der spørgsmål hertil, er du naturligvis meget velkommen til at ringe.

I øvrigt vil jeg gentage og bekræfte, at et udkast til generelle retningslinjer forelægges departementet. Det bør i den forbindelse indgå, at adskilt indkvartering på forskellige centre så vidt muligt bør tilrettelægges således, at parterne også reelt har mulighed for at besøge hinanden som udgangspunkt i dagtimerne. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, herunder hvis den mindreårige er under 15 år, eller hvis der er mistanke om tvang eller anden form for utilbørlig pres. Indkvarteringsoperatørerne bør tilsvarende administrere adgangen til besøg mv. på en sådan måde, at parternes adgang til at opretholde kontakt efter omstændighederne understøttes, medmindre særlige forhold taler herimod. Også dette bør fremgå af retningslinjerne.”

Det bringer mig til pkt. 4.6, som er Folketingets Ombudsmands involvering i perioden fra den 14. marts.

På s. 1308 har vi en mail fra advokat Amalie Starch af 14. marts 2016 til ombudsmanden, hvor hun vedhæfter en klage med bilag. Klagen har vi på s. 1309-1310, og der klages på vegne af to navngivne personer:

”Jeg skal herved anmode Folketingets Ombudsmand om at behandle nærværende klage over Udlændingestyrelsen afgørelse af 3. marts

2016. Afgørelsen pålægger ovennævnte ægtefæller at tage ophold på hver sit asylcenter under behandlingen af deres asylsag i Danmark. Kopi af Udlændingestyrelsens afgørelse af vedlagt (bilag 1).”

Det fremgår videre:

”Parret har på baggrund af afgørelsen været adskilt siden fredag den 11. marts 2016.”

På s. 1310 fremgår det:

”Det fremgår af afgørelsens (sparsomme) begrundelse, at ”som følge af Udlændinge-, Integrations- og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 kan mindreårige asylansøgere ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fælles børn”. ”

Og nederst i klagen hedder det:

”Det skal afslutningsvis bemærkes, at der er flere par bosiddende på landets asylcentre, der er eller vil blive skilt ad som følge af ministerens meddelelse af 10. februar 2016. Det fremgår af vedlagte artikel fra Politiken af 10. februar 2016 (bilag 3), at man på dette tidspunkt kendte til 27 par, og jeg er i forbindelse med nærværende sag blevet opmærksom på, at det også vedrører par med fælles børn. Af vedlagte artikel af 12. marts 2016 fra Politiken (bilag 2) fremgår, at der på Børnecenter Østrup bor flere unge, der er blevet adskilt fra deres ægtefæller.”

På s. 1311 har vi en ikke helt læsbar version af påbuddet. Men man kan se øverst oppe, at der den 3. marts 2016 er skrevet til navngivne personer med overskriften:

”Du skal straks flytte

Udlændingestyrelsen beslutter, at du straks skal flytte fra Center Fredericia og flytte til Børnecenter Østrup.

Hvad betyder det for dig?

Vi beder politiet om at flytte dig, hvis du ikke flytter straks.

Vi kan også bede politiet om at frihedsberøve dig, hvis du ikke flytter.

Du får ikke længere kost eller kontante ydelser på Center Fredericia. Du vil igen modtage ydelser, når du er flyttet til Børnecenter Østrup.

Oplysninger i sagen

Det fremgår af vores oplysninger fra Center Fredericia, at du har nægtet at efterleve vores beslutning om, at du skal flytte til Børnecenter Østrup.

Personalet på Center Fredericia har oplyst dig om konsekvenserne af, at du nægter at flytte herunder at vi kan træffe afgørelse om, at du skal flytte til et andet center, og at vi kan bede politiet om at flytte dig, hvis du ikke flytter.

Du har overfor personalet oplyst, at du fortsat ikke vil flytte.

Derfor skal du flytte

Vi har lagt til grund, at du nægter at flytte til Børnecenter Østrup, som du er blevet bedt om dette.

Som følge af Udlændinge-, Integrations- og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 kan mindreårige asylansøgere ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.

Du skal derfor flytte til Børnecenter Østrup”.

Op så er der henvist til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

På s. 1312 kan man se, at:

”Vi har sendt en kopi af denne afgørelse til Rigspolitiets Nationale Udlændingecenter, Sydøstjyllands Politi og Center Fredericia.

Du kan læse mere om regler og praksis, som er baggrunden for vores afgørelse, i slutningen af brevet.”

På s. 1459 har vi et internt notat den 19. marts 2016, som Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, sender til direktionen. Der skrives i dette interne notat:

”Kære alle.

Jeg har igen i dag talt med Uffe Toudahl om denne sag. Han ville oplyse, at ministeriet og styrelsen – som ministeren også nævnte i samrådet – er ved at udarbejde nærmere retningslinjer, og at man selvfølgelig vil genoptage de allerede iværksatte adskillelser, hvis retningslinjerne fører til det.

Vi drøftede ikke sagen i detaljer, men jeg nævnte, at det kunne forekomme overraskende, at man var begyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Det kommenterede han ikke.

Nu må vores konkrete sag jo foreløbig gå sin gang, men vi må nok lige have dette spørgsmål – der jo efter omstændighederne kan være ganske problematisk – i baghovedet.”

Den 21. marts 2016 kan man på s. 1461 se, at Folketingets Ombudsmand skriver til Udlændingestyrelsen om den pågældende klage og afslutter med:

”Jeg beder også om, at Udlændingestyrelsen sender mig kopi af sagens akter, herunder udlændinge-, integrations- og boligministerens meddelelse af 10. februar 2016, som styrelsen har henvist til i afgørelsen.”

Det bringer mig over til forløbet i Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen på baggrund af klagen, og det er pkt. 4.6.2 i dispositionen.

På s. 1488 har vi en mail, hvor Ditte Kruse Dankert den 30. marts 2016 til Lene Vejrum og Kristina Rosado sender det, som hun kalder:

”Forsigtigt udkast til udtalelse til FOB, lad os vende den i morgen.”

På s. 1489 har vi det forsigtige udkast, og jeg skal ikke læse det hele op, men fra s. 1489 fremhæve overskriften på et af afsnittene: ”Udlændingestyrelsens praksis forud for instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”

På s. 1490 under overskriften ”Instruks af 10. februar 2016” er det anført:

”Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var en del af denne instruks, at dette gjaldt uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksens betød også, at der skulle adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige på dette tidspunkt allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af samme dato fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet den 10. februar 2016 samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf ville påbegynde varsling af flytninger i de pågældende sager, hvor mindreårige på tidspunktet var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever.

I de følgende dage opdaterede styrelsen – med hjælp fra operatørerne – overblikket over antallet af berørte sager og omstændighederne i de enkelte sager, herunder fx om der var fællesbørn.

Styrelsen gik desuden i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016. Rækkevidden af instruks i forhold til vurderingen af de enkelte, konkrete sager blev bl.a. drøftet på møde den” – og så er der ikke sat nogen dato ind, men – ”xx og xx i departementet.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato med udgangspunkt i en konkret vurdering adskilt i alt 27 par, herunder” – og så det par, der har klaget.

”Styrelsens beslutninger er foretaget med udgangspunkt i instruks af 10. februar 2016 samt den efterfølgende forståelse af instruksens konkrete rækkevidde som drøftet med departementet på møderne den” – og datoerne er så udeladt.

Styrelsen har i 5 konkrete sager om mindreårige ægtefæller med myndige ægtefæller/samlever endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. Disse sager er den xx – efter aftale med departementet – forelagt sager for departementet, fordi styrelsen ønsker en udtalelse om adskillelsens forenelighed med Danmarks internationale forpligtigelser efter EMRK art. 8 og Børnekonventionen. Styrelsen afventer således departementets vurdering i disse sager.

Styrelsen har således i hver enkelt sag, hvor der er tale om adskillelse af mindreårige fra myndige ægtefæller eller samlever, foretaget en konkret og individuel vurdering af, om adskillelsen må antages at være forenelig med Danmarks internationale forpligtigelser.

Styrelsen vil også fremadrettet benytte sig af mulighed for at forelægge konkrete sager for departementet med henblik på at få en generel vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtigelser.”

På s. 1491 er der en overskrift, der hedder ”Styrelsens sagsbehandling af sagerne”.

På s. 1509 har vi en mail den 31. marts fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum og Kristina Rosado, hvor hun siger:

”Kære begge

Tilrettet version til brug for mødet i morgen.”

Jeg skal ikke gennemgå den tilrettede version, fordi vi får flere versioner hen ad vejen.

Den 2. april – på s. 1518 – har vi en mail fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum m.fl., og det er, som det hedder i overskriften, en ”NY Udtalelse til FOB mindreårige ægtefæller inkl. rettelse”:

”Kære Lene og Kristina

Hermed nyt udkast til udtalelse til FOB. Jeg har forsøgt at redegøre for vores vurdering ift EMRK og Børnekonventionen i de sager, hvor vi har adskilt, ud fra det, der må være tilgangen. Jeg kan ikke se, at vi kan gå længere. Virkelig svært, når hverken dep/Jm” – altså Justitsministeriet – ”el. andre har turde sige noget præcist – jeg har været alt materiale igennem, det siger INTET. Jeg har lavet nogle andre afsnit og diverse andre rettelse, men de større, nye afsnit fremgår med gult.

Der mangler et kort afsnit om ”styrelsens praktiske behandling af sagerne” –det er her, hvor der skal indsættes/overføres fra vejledningen ift besøg, transport og indkvartering i nærhed.

Hvis du, Lene, synes, at det er godt nok, så kan du jo sende til Anni/Jens.”

De gule markeringer, som omtales, kan vi se på bl.a. s. 1520, s. 1521 og s. 1522. Jeg skal ikke gennemgå dem, men bare vise, at det er de gule markeringer, og det ikke er nogen, der er sat af os.

På s. 1523 har vi en mail af 3. april 2016, som Kristina Rosado sender til sig selv, med emnet: ”Udtalelse til FOB mindreårige ægtefæller inkl. rettelse”.

På s. 1527 er der tilføjet et nyt afsnit under ”Styrelsens praktiske behandling af sager om indkvartering af mindreårige med myndige ægtefæller/samlevere”. Det fremgår heraf:

”I forlængelse af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets instruks af 10. februar 2016 gik styrelsen i dialog med operatørerne om den praktiske adskillelse af parrene. Til brug for styrelsens stillingtagen til indkvarteringen i de konkrete sager, sendte styrelsen medio februar

et skema til de relevante operatører med anmodning om, at skemaet blev udfyldt sammen med de berørte par. Skemaet indeholdt bl.a. oplysninger om evt. fællesbørn, graviditet, familiemedlemmer, som også opholdt sig i Danmark, operatørens vurdering af evt. behov for foranstaltninger m.v. Par med fællesbørn blev endvidere bedt om at tage stilling til hvem af forældrene, der skulle indkvarteres sammen med fællesbørnene.

I forlængelse af operatørernes tilbagemeldinger gennemgik styrelsen de konkrete sager, dels i forhold til de ovenfor nævnte overvejelser om forholdet til EMRK, art. 8 og Børnekonventionen og dels i forhold til relevante indkvarteringsløsninger i de sager, hvor det var styrelsens vurdering, at der umiddelbart kunne ske adskillelse. Det altovervejende udgangspunktet for styrelsens beslutning om indkvartering var, at parrene skulle have mulighed for at opretholde regelmæssig kontakt, og at par med fællesbørn fik mulighed for selv at beslutte børnenes indkvartering.

Udlændingestyrelsen har den xx. april 2016 udarbejdet en vejledning til operatørerne om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark.”

Det 4. april 2016 – på s. 1533 – skriver Lene Vejrum til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado også om udtalelsen til FOB:

”Kære begge

Det er en meget vanskelig sti, vi bevæger os ind på.

Jeg har skrevet en enkelt kommentar, men lad os tage drøftelsen yderligere på mødet med Anni og Jens.”

På s. 1539 er der en mail af 4. april kl. 6.55 fra Lene Vejrum til Anni Fode og Jens Vikner:

”Til drøftelse på vores møde.

Der mangler pt. afsnittet om de praktiske forhold –det bliver indarbejdet.

Vi vil gerne drøfte hvor langt vi kan gå i vores fortolkning af de internationale forpligtelser. Det er en vanskelig sag. Derudover vil vi også gerne drøfte, hvordan vi skal beskrive vores dialog med departementet.”

Den 4. april kl. 14.15 – på s. 1540 – kommer der en mail fra Udlændingestyrelsen til Udlændingestyrelsen, og den kommer i princippet fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum: ”Hermed nyt udkast til FOB-udtalelse.” Igen skal man bare notere sig, at der kommer endnu et nyt udkast her, og jeg vil ikke gennemgå udkastet.

Den 5. april – på s. 1573 – er der en mail fra Lene Vejrum kl. 00.15 til Tanja Franck, Anni Fode, Jens Vikner og Susanne Pedersen med ”Udtalelse til FOB mindreårige ægtefæller”, og vi er nu oppe på version 5:

”Kære alle

Hermed udkast til vores besvarelse til Folketingets Ombudsmand til brug for mødet i morgen.”

Igen vil jeg ikke gennemgå udkastet. Det kommer jeg til senere.

Den 6. april – på s. 1585 – er der en mail kl. 21.19 fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum. Den er sendt med høj prioritet, og vi er nu oppe på version 6:

”Kære Lene

Tilrettet jf. møder med Tanja. Rettelserne er markerede. Anni vil gerne se det – så måske du sender til Anni og Tanja t.o., hvis du er enig. Du kan samtidig sige, at jeg tager kontakt til Jesper i morgen og får et møde i kalenderen, hvor vi drøfter udkastet. Og hvor vi også tager et udkast til høring i forhold til problemstillingerne i sagerne med (var det ikke det, vi blev enige om?).”

Fra udkastet, som altså er det 6. udkast, og som vi har fra s. 1586 og fremefter, skal vi se på s. 1587-1588, hvor det nu hedder:

”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var en del af denne instruks, at dette gælder uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlevere.

Styrelsen gik herefter i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016.

Rækkevidden af instruksens i forhold til vurderingen af de enkelte, konkrete sager blev således drøftet såvel telefonisk som på møder med departementet. Det blev i den forbindelse bl.a. drøftet, hvilken betydning Danmarks internationale forpligtelser havde for styrelsens stillingtagen i de konkrete sager.

Ministeriet tilkendegav i relation til betydningen af Danmarks internationale forpligtelser, at det helt overordnede udgangspunkt for behandling af de konkrete sager måtte være, at en adskillelse af parrene – herunder par med fællesbørn – som udgangspunkt måtte anses for at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder i henhold til EMRK art. 8 og Børnekonventionen.

Grundlaget for denne vurdering var formålet med og nødvendigheden af adskillelsen i

forhold til det overordnede hensyn bag adskillelsen; at imødegå tvang mellem parterne.

Departementet tilkendegav, at det indgreb, der forelå i forhold til et eventuelt beskyttelsesværdigt familieliv, måtte antages at være proportionalt, fordi indgrebets intensitet er proportional med de interesser, som staten varetager ved adskillelsen.

Departementet tilkendegav desuden, at de afgørende elementer for vurderingen af indgrebets intensitet, og dermed også spørgsmålet om proportionaliteten bl.a. måtte være, at adskillelsen af parterne alene vedrører det tidsrum, hvor de pågældende er indkvarterede på et dansk asylcenter, og at adskillelsen i øvrigt ikke umuliggør besøg mellem parterne eller begge parters mulighed for at besøge og have besøg af eventuelle fællesbørn.

Departementet tilkendegav herudover, at styrelsen kunne forelægge konkrete problemstillinger for departementet, hvis styrelsen ønskede departementets vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato med udgangspunkt i en konkret vurdering adskilt i alt” – og så står det åbent – ”par, herunder” – og så er det navnene på parret, der klager.

”Styrelsens beslutninger er foretaget med udgangspunkt i instruksen af 10. februar 2016 samt den efterfølgende forståelse af instruksens konkrete rækkevidde som drøftet med departementet, herunder om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser.

Styrelsen har i” – og så står det åbent – ”konkrete sager om mindreårige ægtefæller med ægtefæller/samleverer endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er den” – og datoen står åben – ”forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en udtalelse i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle

vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

På s. 1589 er der indføjjet en sætning, der hedder:

”Det bærende hensyn bag den indkvarteringsmæssige adskillelse af mindreårige fra ægtefæller eller samleverer er at imødegå tvang mellem parterne. Under hensyntagen til formålet med adskillelsen vil styrelsen fremadrettet adskille parterne straks efter det konstateres, at en mindreårig asylansøger er sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette vil fx ske i forbindelse med første indkvartering på et modtagecenter.”

Der kommer en mail den 8. april 2016 – og den har vi på s. 1596 – fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum, Anni Fode, Jens Vikner og Kristina Rosado med emnet ”Udtalelse til FOB mindreårige ægtefæller version 7”:

”Kære Lene, Anni, Kristina og Jens

Hermed nyt udkast, hvor jeg har forsøgt at rette til, jf. Jens' bemærkninger. Jeg har ikke accepteret rettelserne.

Der er nu aftalt et møde med departementet på torsdag kl. 12.30 om udtalelsen, retningslinjer og forelæggelsen af problemstillingerne i de konkrete sager.

Kristina og jeg har talt om, hvordan vi skal skrive oplægget, hvor vi løfter de fem sager til problemstillinger, som vi ønsker en stillingtagen til – bredt set i forhold til Danmarks internationale forpligtelser. Kristina går i gang med dette oplæg, som jo ikke skal være langt, i morgen (hvor jeg holder en fridag).”

Fra udkastet kan vi se på s. 1598 i afsnittet om instruksen, at der er skrevet:

”Rækkevidden af instruksen i forhold til vurderingen af de enkelte, konkrete sager blev således drøftet såvel telefonisk som på møder med departementet. Det blev i den forbindelse bl.a. drøftet, hvilken betydning Danmarks

internationale forpligtelser havde for styrelsens stillingtagen i de konkrete sager.”

De datoer, der er indsat, kan man se, er slettet. Og det hedder videre, at ikke ”Ministeriet”, men:

”Departementet tilkendegav i relation til betydningen af Danmarks internationale forpligtelser, at det helt overordnede udgangspunkt for behandling af de konkrete sager måtte være, at en adskillelse af parrene – herunder par med fællesbørn – som udgangspunkt måtte anses for at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder i henhold til EMRK art. 8 og Børnekonventionen.”

Og i næste afsnit, s. 1598-1599:

”Grundlaget for denne vurdering var formålet med og nødvendigheden af adskillelsen i forhold til det overordnede hensyn bag adskillelsen; at imødegå tvang mellem parterne. På samråd den 15. marts 2016 i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget gav udlændinge-, integrations- og boligministeren i relation til besvarelsen af samrådsspørgsmål Z bl.a. udtryk for, at baggrunden for og formålet med adskillelsen af parterne således er, at give den mindreårige et ”pusterum” i den situation, hvor den mindreårige opholder sig i asylsystemet efter myndighedernes anvisning, fordi de danske myndigheder ikke vil acceptere nogen former for tvang, men tværtimod ønsker at værne om kvinders ret til selvbestemmelse.

Departementet tilkendegav, at det indgreb, der forelå i forhold til et eventuelt beskyttelsesværdigt familieliv, måtte antages at være proportionalt, fordi indgrebets intensitet er proportionalt med de interesser, som staten varetager ved adskillelsen.

Departement tilkendegav desuden, at de afgørende elementer for vurderingen af indgrebets intensitet og dermed også for spørgsmålet om proportionalitet bl.a.måtte være, at adskillelsen af parterne alene vedrører det tidsrum, hvor de pågældende er indkvarterede på et dansk asylcenter, og at adskillelsen i øvrigt ikke

umuliggør besøg mellem parterne eller begge parters mulighed for at besøge og have besøg af eventuelle fællesbørn.”

Så springer vi et par afsnit ned og kan se, at der står:

”Styrelsens beslutninger er foretaget med udgangspunkt i instruksen af 10. februar 2016 samt den efterfølgende forståelse af instruksens konkrete rækkevidde som drøftet med departementet” – her er datoerne, altså ”på møderne den 22. februar 2016 og 8. marts 2016”, slettet – ”og herunder om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser.”

Man har slettet afsnittet nederst:

”Styrelsen vil også fremadrettet benytte sig af mulighed for at forelægge sager for departementet med henblik på at få en generel vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 1608 har vi fra den 13. april kl. 13.02 en mail fra Ditte Kruse Dankert til Jens Vikner, og modtagelsen her er den syvende version:

”Kære Jens

Beklager det sene svar. Vi var inde og drøfte det udkast, som du kender, i går. På baggrund af drøftelserne skal vi lave et nyt udkast, hvor vi ændrer lidt i forhold til den gennemgang af drøftelserne med og instruksen fra departementet. De mente, at vi skulle skrive det sådan, at vi får en instruks, og at vi (samtidig) får besked på, at vi straks skal adskille, men at vi så efterfølgende har haft drøftelser med dem om kategoriseringen af sager, hvor der skulle ske adskillelse - ctr. sager, hvor der kunne være spørgsmål om de internationale forpligtelser.

I forhold til spørgsmålet om afgørelse ctr. forvaltningsvirksomhed, undersøger de det nu nærmere med Jm's forvaltningsretskontor. De kunne ikke helt se, hvorfor man ikke fortsat kunne tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, der så – hvis man ikke vil følge anvisningen – bliver fulgt op af en egentlig afgørelse, hvor

man så nok skulle udvide fx partshøringsbegrebet til også at omfatte faktiske forhold. Vi gjorde de forskellige argumenter gældende – og der var ingen konklusion, men de vil nu søge råd hos forvaltningskontoret.

Jeg vender tilbage, når jeg har nyt, revideret udkast.”

På s. 1658 har vi en mail af 14. april 2016 fra Lene Vejrum til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado, og der er også ”Udtalelse til FOB mindreårige ægtefæller” vedhæftet, her version 14 4 (2):

”Kære begge

Jeg har indskrevet mine bemærkninger.”

Udkastet, som vi har fra s. 1659 og fremefter, er forsynet med flere farver, og det er ikke vores farver. Øverst på s. 1660 er overskriften ”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”, og der står:

”Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det fremgik bl.a. af pressemeddelelsen, at ”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt, at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde, uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de

aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivsforhold med en person, der opholder sig i Danmark.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf snarest muligt ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever.”

Så er der en kommentar, hvor der står:

”Vi kan ikke skrive at det fremgik af instruksen af 10 feb. da vi jo i en periode troede, at det var departementet, der ville skrive retningslinjerne. Men vi kan godt skrive t det var en del af instruksen.....”

Længere nede er der en kommentar fra Ditte Kruse Dankert:

”Er det rigtigt at nævne det her? Lykke lød til, at vi skulle skrive det sådan, synes jeg.”

På s. 1661 er der et afsnit, hvor det hedder:

”På samrådet den 15. marts 2016 i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget, hvor udlændinge-, integrations- og boligministeren i relation til besvarelsen af samrådsspørgsmål Z bl.a. om formålet og mulige undtagelser fra udgangspunktet om adskillelse oplyste, at” – og så er det indføjjet – ””Grunden til at jeg har meldt meget klart ud er, at jeg ikke på et område, der hører under mit ansvar, vil blåstemple samliv, hvor en mindreårig deler seng og bord med en voksen person. Når man opholder sig i asylsystemet efter myndighedernes anvisning, så er det danske normer og regler i forhold til navnlig kvinders ret til selvbestemmelse, der gælder. Ministeren oplyste desuden på samrådet, at ”

Jeg vil selvfølgelig sige, at der kan i helt særlige tilfælde være omstændigheder, som betyder, at vi skal gøre en undtagelse. Det kunne jo for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.” Ministeren oplyste endvidere, at ”Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid med mindre helt særlige grunde gør sig gældende (for eksempel kongebrevet, som jeg nævnte tidligere). Det vil i realiteten være meget, meget få par, hvor det er gældende.”

Det bringer mig til en mailråd fra den 15. april 2016 på s. 1688, hvor vi kan se, at Jesper Gori skriver til Anne Nygaard Just under emnet ”Instruks om ’barnebrude’”:

”Kære Anne

Hvilken karakter havde instruks til US om barnebrude egentlig – udover pressemeddelelsen? Blev instruks videreformidlet mundtligt, eller blev der sendt en skriftlig instruks (fx med henvisning til pressemeddelelsen)? Har på fornemmelsen, at pressemeddelelsen *er* instruks, så at sige – men jeg kan tage fejl?”

Der kommer et svar fra Anne Nygaard Just til Jesper Gori den 18. april kl. 11.25, hvor hun skriver:

”Kære Jesper,

Jeg beklager den sene tilbagemelding. Jeg husker kun, at den er givet mundtligt efter pressemeddelelsen kom ud, men jeg ved ikke, om Lykke eller Moya (som jeg husker var en smule inde over sagen i starten) har sendt noget på skrift fra dem.”

På s. 1689 har vi det første udkast til svar fra ministeriet til Folketingets Ombudsmand. Det er ministeriets eget udkast – det udkast, som vi har beskæftiget os med indtil nu, var Udlændingestyrelsens udkast. I udkastet fra ministeriet, der er dateret den 15. april og har ASJ, altså

Anna-Sophie Saugmann-Jensen, som sagsbehandler, er det under pkt. 2 anført:

”Ministeriet kan i forlængelse heraf mere generelt oplyse, at udlændinge-, integrations- og boligministeren den 10. februar 2016 instruerede Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruks, som vedlægges.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruks på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Og på s. 1690:

”Ministeriet uddybede endvidere sagsgangen i de konkrete sager i en e-mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen. I mailen fremgår bl.a., at indkvarteringen skal ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt, og at konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Det bemærkes herved, at klageadgangen er afskåret ved lov i disse sager.”

På s. 1984 kan vi se en mail af 26. april 2016 fra Justitsministeriet til Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori, hvor man fra

Justitsministeriet skriver om udtalelsen til ombudsmanden:

”Kære Jesper

Hermed det forslag til ændringer, som jeg talte om, som Nina og Klyver er enige i. Jeg har for søgt at genbruge i jeres i det væsentlige.

Vi afventer et ny omgang papirer fra jer.”

I udkastet, som vi har på s. 1985 og fremefter, har man på s. 1986 under pkt. 3 skrevet følgende:

”Når Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt en mindreårig asylansøger skal indkvarteres sammen med sin ægtefælle eller samlever, vil Udlændingestyrelsen i alle tilfælde foretage en individuel og konkret vurdering af sagen, herunder af om Danmarks internationale forpligtelser i den konkrete sag er til hinder for at indkvartere parret separat, jf. bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og FN's konvention om Barnets rettigheder.

Der er en formodning for, at det klare udgangspunkt er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlever på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.

Det kan i helt særlige tilfælde være nødvendigt at gøre undtagelse til ovennævnte udgangspunkt. Finder udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN's konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Det vil bl.a. indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom. Der kan f.eks. være tale om sager, hvor parret har børn, forældrene er

traumatiserede, og hvor den fortsatte forældre- evne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.

Der vil ikke blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år og dermed under den seksuelle lavalder.

I de tilfælde, hvor udlændingemyndighederne vurderer, at parrene skal indkvarteres separat, vil parterne som hovedregel have mulighed for regelmæssige besøg eller anden form for kontakt. De nærmere vilkår herfor vil blive fastlagt i retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne [, hvortil Udlændingestyrelsen har vedlagt et udkast].

Det er på denne baggrund ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 1989 er der en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen med emnet ”Ombudsmandssag - barnebrude - har talt med Uffe”:

”Kære Lykke

Uffe var helt enig i, at der bør ske partshøring, og at US skal bedes om at ændre deres bidrag, alternativt at vi i svaret til OMB vil oplyse, at vi vil bede US om dette.”

På s. 1991-1992 har vi en mailstreng, der starter med en mail fra Lene Vejrum til Tanja Franck, Ditte Kruse Dankert og Jens Vikner om ”Udtalelsen til FOB”:

”Kære alle

Jeg har talt med Jesper.

Departementet har forelagt spørgsmålet for Forvaltningsretskontoret i JM.

Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse

med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.

Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklære afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.

Det er selvfølgelig en smule mærkeligt – set i bakspejlet – idet departementet tidligere har sagt til os, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.

Jeg er mest stemt for, at vi selv ændre vores udtalelse.

Jeg har på den baggrund ændret i de afsluttende bemærkninger jf. vedlagte nye udkast.”

På s. 1991 kan man se svaret, som er en mail fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum, Tanja Franck og Jens Vikner:

”Kære Alle

Enig med Lene (selvom jeg synes, at der grundlæggende er lidt manglende sammenhæng i de -
meldinger, der kommer – også ift den position, -
FOB evt. skulle indtage). Jeg har indsat to be- -
mærkninger/tekstforslag i vedhæftede, som i -
lige kan overveje.”

Jeg tænker, at vi laver partshøring/afgørelse i alle sager små 30 sager, hvor der er sket adskillelse, uden skelen til, om der tidligere er givet udtryk for utilfredshed.”

På s. 1988 har vi en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Jesper Gori den 27. april kl. 11.50:

”Kære Jesper,

Det har nu været forelagt Nina, som jeg forstår mener, at vi skal tage udgangspunkt i vores eget udkast – derudover foreslås, at vi uddyber lidt ved tilføjelse af betragtninger om begrænset varighed og mulighed for genoptagelse + afslutningsvist nævner, at der vil blive udarbejdet generel notits til US vedr. rækkevidden af

Danmarks internationale forpligtelser i indkvarteringsagerne.

Jeg har justeret vores udkast, som ligger klar. Jeg er klar til ringe til US, eller hvad der nu er behov for, når vi to har talt. Jeg ville også gerne vende en problemstilling ift. den konkrete sag med dig...”

I forbindelse med en opdatering af nogle tal til brug for besvarelse af Folketingets Ombudsmand kommer der så en mail den 27. april – og den har vi på s. 1999 – hvor Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Anette Görtz:

”Kære Anette,

Vi har brug for nogen tal i ”barnebrude”-sagen, meget hurtigt, gerne i dag hvis muligt – det er til brug for et svar til Folketingets Ombudsmand, som har frist fredag.

Vi har behov for et overblik over antallet af mindreårige ægtefæller/samlevere (antal par) på de danske asylcentre samt følgende oplysninger vedr. hvert enkelt par:

- Alder/aldersforskel
- Graviditet
- Børn
- Evt. andet relevant? (jeg kan evt. lige vende dette punkt med sagsbehandleren)”

Ovenfor hedder det fra Anne Nygaard Just:

”Kære Anna-Sophie,

Det er ikke oplysninger vi ligger inde med, så den skal i høring i US. Jeg sender den derud nu, men jeg ved ikke, hvor hurtigt, de vil kunne svare.”

Så en mail til Jesper Gori fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Kære Jesper,

Skal vi indhente tallene fra US, jf. nedenfor?”

Og så svarer Jesper Gori til Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Intuitivt nej. Ikke lige nu.”

Den 27. april – på s. 2003 – er der en mail fra Lene Vejrum til Ditte Kruse Dankert om modtagelsen og forslaget fra den 26. april, hvor der står:

”Kære Ditte

Jeg har talt med Anna-Sophie om dep. ønsker ikke at vi vedlægger udkastet til retningslinjerne som bilag.

Jeg har drøftet sagen med Tanja i dag –og følgende kan sendes ind (når du har underskrevet), naturligvis hvis du er enig.

Vi kan også sende udkastet til retningslinjerne ind igen, med rettelsen omkring økonomisk bistand til besøg mellem par, hvor begge er over 15.”

På s. 2007 kan man se, at der er sket en sletning i tredjesidste afsnit på siden, hvor man har fjernet:

”Udkast til disse retningslinjer vedlægges som bilag 1.”

Og så står der i næste afsnit:

”Retningslinjerne vil beskrive reglerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vil desuden beskrive procedurerne for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig, som har indgået ægteskab eller er samlevende.”

På s. 2008 nederst er der føjet til, bl.a. under ”Afsluttende bemærkninger”:

”I forhold til de sager, som allerede er afgjort, herunder sagen vedrørende” – og det er så klagerne i ombudsmandssagen – ”vil styrelsen genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Under sagsbehandlingen, i

forbindelse med genoptagelsen af sagerne, vil parterne forblive adskilt. Udlændingestyrelsen vil tilstræbe en hurtig afgørelse af sagerne.”

Det bringer os til s. 2036, hvor vi har en mail fra Merete Milo til Jesper Gori om emnet ”Barnebrude” kl. 14.28 og med ”Importance: High”. Der står:

”Kære Jesper

Jeg er ked af at forstyrre, men vi er nødt til lige at tale om FO-sagen med frist i morgen. Nina siger, at den konkrete sag er i strid med artikel 8. Lykke har bedt mig ringe til dig, så vi lige kan vende det. Ringer du?”

På s. 2051-2052 har vi en notits, som er udarbejdet af Justitsministeriet. Den er dateret den 28. april og angiver:

”Efter gennemgang af bidraget fra Udlændingestyrelsen, herunder udkastet til retningslinjer, og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udkast til svar til Ombudsmanden, havde vi følgende bemærkninger, som blev videregivet mundtligt:

Udlændingestyrelsens bidrag:

1. Afsnittet omkring den konkrete afgørelse har en cirkulær argumentation og er derfor meningsløs. Det anførte står endvidere i kontrast til det forhold, at der ikke er foretaget en fyldestgørende partshøring. Afsnittet kan måske sammenskrives med, at sagerne bør genoptages (da dette også er vores vurdering).
2. Diverse bemærkninger af sproglig karakter.

Retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne:

1. Det bør anføres, at der kan ansøge som genoptagelse, idet forholdene og dermed vurdering kan ændre sig.
2. Det er anført, at der ikke gives økonomisk støtte til samvær mellem par uden børn. Der står det modsatte i US's bidrag. Der skal ydes økonomisk

støtte til besøg, hvis parret ellers ikke har mulighed for at se hinanden.

3. Indledningens afsnit om formålet med adskillelsen bør skærpes. Afsnittet kunne i realiteten helt tages ud, idet indkvarteringsoperatøren ikke skal træffe afgørelser.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet bidrag:

1. Afsnit 3 i pkt. 3 bør udgå henset til ministerens udmelding i pressemeddelelsen den 10. februar 2016. Det væsentlige indhold er endvidere anført længere nede.
2. Den kantede parentes i afsnit 5 i pkt. 3 bør ophæves.
3. Der bør indsættes et afsnit om det tidsmæssige aspekt, og myndighedernes pligt til genvurdering, såfremt perioden er længere end forventet.
4. Der bør udarbejdes en vejledning til US om, hvad der forstås ved helt særlige tilfælde. Det kan oplyses til FOB, at en sådan vil blive udarbejdet."

På s. 2017 kan man se, at der startes en godkendelsesprocedure af ministeriets udtalelse til Folketingets Ombudsmand i F2. Titlen er "Ministeriets udtalelse til Ombudsmanden vedr. en konkret sag", og man kan se aktdokumenterne. Der er en "Sagsfremstilling". Der er "FINAL ministeriets udtalelse til OMB – 29. april" i både Word og pdf. Der er pressemeddelelsen. Og så er der "Medsendte akter", "Høring af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets ...", "Brev vedr. adskillelse af unge par" og "Notat vedr. adskillelse af unge par".

På s. 2063 skriver Anna-Sophie Saugmann-Jensen i en mail til Jesper Gori:

"Kære Jesper,

Nu ligger "barnebrude"-sagen til dig i F2 som godkendt af Statsret og Forvaltningsret (jeg kan evt. lige ringe om forklare de få ændringer, som Statsrets bem. gav anledning til) . I udkastet er anført et enkelt spm. (skal ØK høres over vores

gengivelse af instruksen 10.feb./kun de kender vel til de præcise omstændigheder?)

Hvem skal underskrive sagen? Foreløbig har jeg sat dig på, men du er her jo ikke til at underskrive i dag? AC/DC?"

På s. 2064 sender Anna-Sophie Saugmann-Jensen "vores udkast til besvarelse" til Jesper Gori. Denne gang er det nu tredje dokument. Jeg skal ikke gennemgå udkastet.

På s. 2019 er vi inde i F2 igen, og i nederste højre hjørne kan vi se en anmærkning den 29. april 2016 kl. 11.33:

"Lykke Sørensen (trin 2) godkender. Frist i dag. Svaret er drøftet med UTP. Mvh Lykke"

På s. 2023 er der nederst sat hak ved, at Uffe Toudal Pedersen har godkendt den 29. april 2016 kl. 13.22, og han har skrevet en anmærkning:

"Ok til denne del, idet jeg læser udtalelsen til omb i mailversionen, da denne udgave ikke er tilgængelig i F2. [Dokumentet er nu lagt på sagen også i en pdf. sod]" – det må være Sofie Odgaard.

På s. 2022 kan vi se, at der er sat et hak ved Inger Støjberg.

Inger Støjbergs godkendelse fremgår tillige af en mail af 4. maj 2016 kl. 15.48, som vi har på s. 2079. Mailen er til Jesper Gori fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

"Kære Jesper

Ministeren har nu godkendt brevet til FO, som jeg kommer ind med til underskrift."

Nedenfor kan vi se, at det sendes til Folketingets Ombudsmand, og at ministeriet skal beklage forsinkelsen.

På s. 2181 kan vi se et brev – og det bringer mig over til pkt. 4.6.3 i dispositionen – fra

Folketingets Ombudsmand den 11. maj 2016, som er til klagerne. Og dér oplyser ombudsmanden nederst:

”Jeg kan til din orientering oplyse, at jeg i dag har bedt Udlændingestyrelsen og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om udtalelser om den generelle ændring af praksis på området og om den vejledning og de retningslinjer, som efter det oplyste er ved at blive udarbejdet.”

Det bringer mig over til s. 2183 og pkt. 4.6.4 i dispositionen om Folketingets Ombudsmands beslutning om at indlede egen undersøgelse af 11. maj og reaktionerne herpå.

Den 11. maj – på s. 2183 – sender ombudsmanden et brev til Udlændingestyrelsen, hvor han under pkt. 1 skriver:

”Jeg beder Udlændingestyrelsen om at sende mig retningslinjerne, når de foreligger.”

Under pkt. 2 skriver han:

”Som det fremgår, har jeg bedt ministeriet om senest den 27. maj 2016 at sende mig Udlændingestyrelsens og ministeriets sagsakter, der belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til ministeriets instruks af 10. februar 2016.”

Under pkt. 3 har han skrevet:

”Det fremgår af Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016, at styrelsen har besluttet at genoptage bl.a.” – og så de to klageres sag – ”med henblik på at gennemføre en ”fyldestgørende partshøring.””

Og så nederst:

”Jeg går ud fra, at Udlændingestyrelsen – hvis styrelsen fastholder afgørelserne – vil forholde sig til de relevante indsigelser, som [klagerne] måtte fremkomme med som led i partshøringen, således at afgørelserne ledsages af konkrete begrundelser.”

I forhold til ministeriet skriver ombudsmanden på s. 2185 den 11. maj 2016. Der skal vi om på

s. 2186 under pkt. 2, ”Generelle forhold og baggrund”, nærmere bestemt under pkt. 2.1 nederst:

”Det fremgår også, at der – i sager, hvor den mindreårige var over 15 år – blev foretaget en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Omdrejningspunktet for denne vurdering var ”indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der var til den mindreåriges bedste med udgangspunkt i hensyn til barnets tarv.”

2.2. Denne praksis blev – som jeg forstår det – ændret i begyndelsen af februar 2016.

Af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets pressemeddelelse af 10. februar 2016 fremgår således bl.a.” – den vil jeg ikke citere; den er blevet citeret mange gange.

Så hedder det videre på s. 2187-2188:

”Som bilag til pressemeddelelsen blev der offentliggjort en oversigt over kendte tilfælde på danske asylcentre, hvor mindreårige asylansøgere har en ægtefælle eller samlever. Der er her opregnet ca. 25 par. Som jeg forstår det, var der på tidspunktet for pressemeddelelsen ikke i noget tilfælde tale om mindreårige under 15 år, men om mindreårige i aldersgruppen 15-17 år.

Det fremgår af oversigten, at 20 mindreårige mellem 15 til 17 år på daværende tidspunkt var indkvarteret på samme asylcenter som deres samlever eller ægtefælle. De mindreåriges ægtefæller eller samlever var efter det oplyste mellem 17 og ca. 30 år. I visse tilfælde havde parret børn, og i visse tilfælde var den mindreårige gravid.

Det fremgår af Udlændingestyrelsens udtalelse, at styrelsen samtidig med udsendelsen af ministeriets pressemeddelelse modtog en mundtlig instruks fra ministeriet om ”administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen”, og instruksen ”betød ..., at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever,

og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn”.

Det betød efter det oplyste også, at der ”straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Det anføres samtidig i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udtalelse, at det af en e-mail af 18. marts 2016 fra ministeriet til Udlændingestyrelsen – som jeg ikke har modtaget – bl.a. fremgår, at indkvarteringen skal ”ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.””

På s. 2189 under overskriften ”Ombudsmandens spørgsmål mv.” anføres der under pkt. 3.2:

”Jeg anmoder om at få tilsendt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets vejledning som omtalt i pkt. 2.3, når den foreligger (efter det oplyste senest sommeren 2016).

Jeg anmoder også om samtidig at modtage de sagsakter, der knytter sig til udarbejdelsen af denne vejledning.”

Op på s. 2190-2191 under pkt. 3.4:

”Med hensyn til instruksen af 10. februar 2016 bemærker jeg, at den – at dømme efter pressemeddelelsen af samme dato og Udlændingestyrelsens oplysninger, jf. pkt. 2.2 ovenfor – fremstår undtagelsesfri. Den synes således at udelukke en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag.”

Op et afsnit længere nede:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser. Jeg må imidlertid gå ud fra, at sådanne overvejelser har været foretaget, inden instruksen blev givet. Jeg bemærker i den forbindelse, at ændringer af en myndigheds praksis – også selv om der er tale om faktisk

forvaltningsvirksomhed – skal være sagligt begrundet og i overensstemmelse med det relevante retsgrundlag, jf. bl.a. Jens Garde og Karsten Revsbech m.fl., Forvaltningsret, Almindelige Emner (5. udg., 2009), s. 143.

Jeg bemærker også, at det er myndighedens ansvar at sikre sig, at de nødvendige retlige overvejelser er foretaget, inden en disposition som den foreliggende iværksættes, jf. bl.a. Kaj Larsen m.fl., Forvaltningsret (2. udg., 2002), s. 448 ff.

Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Endelig kan man se nederst på s. 2191, at ombudsmanden beder om at få oplysningerne senest den 27. maj 2016.

Den 11. maj – på s. 2195 – har vi en reaktion på det fra Udlændingestyrelsen. Vi kan se, at Ditte Kruse Dankert kl. 17.40 sender en mail til Tanja Franck, Lene Vejrum og Kristina Rosado om henvendelsen fra Folketingets Ombudsmand:

”Kære Lene og Tanja

Hurtig reaktion fra ombudsmanden. Nærlæser senere – men jeg tænker, at i bør kende straks, også fordi fob lægger nyhed på allerede i morgen. Han går videre ift egen drift undersøgelse – og jeg kan se (hurtigt), at han hæfter sig ved, at pressemeddelelsen er uden undtagelser- og at der er pligt til at sikre at der er gjort sig retlige overvejelser inden denne sendes. Han spørger også til formålet ift begrunde et indgreb i familieliv mv. Al dok skal på bordet omkring vejledning mv.”

Ovenfor er der en mail fra Lene Vejrum, hvor hun kl. 21.05 skriver:

”Kære alle

Jeg synes reaktionen viser, at ombudsmanden har gennemskuet sagsforløbet. Så jeg synes

bestemt – alt taget i betragtning – vi i US kan tillade os at være lidt lettede.
Lad os hurtigst muligt tale om igangsættelsen af genoptagelsessagerne.”

Og så et svar kl. 21.30 fra Ditte Dankert:

”Kære alle

Helt enig med Lene efter nærlæsen. Han sætter fingeren ned de rigtige steder, og han kan se, at vi har været forsvarsløse ift instruks. Men handlet ved at holde sager tilbage. Han kan jo godt se, at der først henvises til internationale forpligtelser (for) sent, de henviser til samråd/mail en måned senere ift skriftlig dok. Og vi må jo også indrømme, at der ikke var tale om undtagelser den 10/2, men at det først blev en diskussion på gentagne spørgsmål herfra. Ok at have en fair ombudsmand.”

Det bringer mig over til pkt. 4.6.5 om det videre forløb i ministeriet og Udlændingestyrelsen i forbindelse med besvarelsen.

Der skal vi hen på s. 2365, hvor vi har en mail den 2. maj fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado:

”Kære begge,

Familiesammenføringskontoret er ved at forberede ombudsmandssagen vedr. barnebrude og skal i den anledning bruge nedenstående grønne tal – vil I udfylde? Jeg ved ikke, om der er behov for at præcisere ”i umiddelbar forlængelse”.

Dette er også baggrunden for, at Udlændingestyrelsen – i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad – skilte [X] antal par ad, men foreløbigt lod [Y] par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte [Y] par fandt Udlændingestyrelsen således, at sagerne rejste retlige spørgsmål, herunder om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt disse

par ad, idet der pågår nærmere overvejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Det vil være meget fint, hvis I har mulighed for at levere et tal i morgen formiddag, men lad os evt. tales ved, hvis det er behov for længere tid.”

På s. 2361 sendes der fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Jesper Gori den 20. maj kl. 15.23 en mail, hvor der står:

”Kære Jesper,

Hvis du kan sige OK til udkastet til OMB, så tænker jeg at sende det til JM mandag morgen med frist mandag COB?” – close of business, går jeg ud fra – ”Så tænker jeg, at vi kan lægge sagen videre – inkl. vores akter – mandag COB?”

I udkastet, som vi har på s. 2362, kan vi se under pkt. 2:

”Ministeriet skal dog foreløbigt bemærke følgende:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet foretog forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 en række retlige overvejelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse overvejelser har hovedsageligt fundet sted mundtligt, og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de vedlagte akter.

Det indgik bl.a. i ministeriets overvejelser, at ordningen på den ene side skulle varetage hensynet til barnets tarv og til beskyttelsen af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig samlivstvung, og på den anden side ikke gøre usaglige eller uforholdsmæssige indgreb i familielivet.”

På s. 2363 kan man se det afsnit, som også blev sendt ud før, og som jeg gennemgik:

”Dette er også baggrunden for, at Udlændingestyrelsen – i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad – skilte” – og så har vi det, hvor der skal bruges oplysninger.

Det fremgår videre:

”Den forudsatte konkrete vurdering i de enkelte sager var endvidere en del af baggrunden for, at ministeren [- samtidig med udsendelsen af presmeddelelsen den 10. februar 2016 -] bad udlændingemyndighederne om at udarbejde en vejledning, som udmøntede den generelle instruks. Ministeriet har ved flere lejligheder oplyst, at denne vejledning var under udarbejdelse, bl.a. under samråd Z i Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg den 15. marts 2016 og [F23?].

Den forudsatte konkrete vurdering var ydermere baggrunden for, at ministeren under samme samråd oplyste, at ministerens instruks om den separate indkvartering omhandlede en generel praksisændring, og at der i helt særlige tilfælde skulle gøres undtagelse fra udgangspunktet om den separate indkvartering. Ministeren oplyste i øvrigt også om denne undtagelsesmulighed i sin besvarelse af 25. april 2016 af Institut for Menneskerettigheders henvendelse vedrørende indkvarteringsordningen og efterfølgende i besvarelsen af 9. maj 2016 af spørgsmål nr. 513 fra Folketingets Udlændinge, Integrations- og Boligudvalg.”

Og så ved jeg ikke, om det passer med pause?

Retsformanden:

Ja, hvis det er et naturligt sted.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det synes jeg.

Retsformanden:

Godt, så kan vi holde vores tre kvarters frokostpause nu.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret. Før frokost var vi nået til forløbet omkring Folketingets Ombudsmand og reaktionen dér.

Vi skal nu starte på s. 2374, som er en mail fra Ditte Kruse Dankert til Kristina Rosado m.fl. den 24. maj 2016, hvor hun skriver:

”Ellers skal vi simpelthen gå derud nu at vi siger, at rammen er Danmarks internationale forpligtelser - at vi nu vil foretage vurderingen på nu i den kontekst at der træffes en egentlig afgørelse med partshøring.

Men det må klart være Tanjas vurdering. Jeg tænker, at vi kun hjælper dep og os selv og får sendt et signal til ombudsmanden om at vi (i hvert fald) tænker over tingene selvstændigt.”

Så er der et svar lidt senere samme dag fra Kristina Rosado:

”Men hvis vi melder så klart ud, er vi vel nødt til at bære hele byrden selv og må dermed lægge klart afstand til instruksen? Er vi ikke bedre stillet ved at holde os til det lidt vagere svar og så lægge linjen i vores afgørelser?”

Og så hedder det fra Ditte Kruse Dankert:

”Jo, det er sikkert klogest umiddelbart. Men vi skal jo bruge oplysningerne til den afvejning, grundlæggende. Der var ingen grund til at indhente oplysninger, hvis vi ikke synes (selv), at vi skulle vurdere noget, der ligger udenfor presmeddelelsen. Det er jo det, Politikens pointe er - de går efter det med ulovlig instruks. Hvis vi ikke kan svar på, hvad vurderingen går på, så står det tilbage. Og vi er måske bedst tjent med at vise dem, fob mv., at vi tager det ansvar, og det handler om de internationale forpligtelser, ikke kongebrevs-undtagelser, men klart - dit forslag er det sikre valg umiddelbart.

Ved ikke med dep her, men jeg er faktisk lidt bekymret for, om de har tingene helt under

kontrol her. Derfor også tanken på lidt autonomi, måske også ift kommunikation.

Taler i ø med Anne Sofie i morgen (har hun nu lovet) om aktindsigten. Men tror også her, at vi skal vurdere selv, vi har intet at skjule - kun positivt for os, fx dialog om samråd.”

På s. 2408 er brevet af 30. maj 2016 til ombudsmanden, der var det foreløbige svar, som Jesper Gori har skrevet under. I pkt. 2 anføres det:

”Ministeriet vil vende tilbage med en uddybende redegørelse for de retlige overvejelser og hensyn, der ligger til grund for ordningen, i forbindelse med oversendelsen af en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre. Denne oversendelse påregnes at finde sted senest sommeren 2016.”

Den 13. juni 2016 – på s. 2432-2433 – vender ombudsmanden tilbage og anmoder ministeriet om yderligere oplysninger. Det anføres under pkt. 2:

”Uanset dette indeholder hverken pressemeddelelsen eller den instruks, som Udlændingestyrelsen sendte til indkvarteringsoperatørerne den 10. februar 2016, nærmere retningslinjer om, at myndighederne i hver enkelt sag skal overveje, om adskillelse af ægtefæller eller samlevende vil være i strid med gældende ret.

Af det materiale, som jeg allerede har modtaget, kan jeg ikke vurdere, i hvilket omfang ministeriet har inddraget hensyn til menneskeretlighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger i forbindelse med udstedelsen af instruksen den 10. februar 2016.

Jeg beder derfor ministeriet om – i det omfang, disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale, som ministeriet måtte sende mig – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forudgående gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskeretlighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.

3. I forlængelse heraf beder jeg ministeriet om at redegøre for, om den instruks, der blev meddelt Udlændingestyrelsen den 10. februar 2016, efter ministeriets opfattelse må anses for lovlig.

Jeg beder ministeriet om nærmere at begrunde sin opfattelse.”

Og så beder ombudsmanden om at få oplysningerne senest den 28. juni.

Den 24. juni – på s. 2823 – har vi en mailtråd, som starter kl. 16.01, fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Anne Nygaard Just. I emnefeltet står der ”HASTER – Bidrag til besvarelse til Folketingets Ombudsmand – frist mandag”, og prioriteten er ”Høj”:

”Kære Anne,

Kan I hjælpe med følgende tal? Det er til brug for besvarelsen af en høring fra Folketingets Ombudsmand med frist på tirsdag den 28. juni 2016. Vi skal meget gerne have dem senest kl. 15 mandag:

1) ”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved [x] af den [x], at undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret til Udlændingestyrelsen.[ASJ1]””

Der er også et pkt. 2 på s. 2824, der ikke skal citeres fra.

På s. 2822 kan man se en mail fra Kristina Rosado til Ditte Kruse Dankert:

”Kære Ditte

Adam er i gang med denne. Jeg må sige, at jeg synes, at nedenstående gengivelse under pkt. 1 er langt ude. UIBM har da på intet tidspunkt efter instruksen ”udtrykkeligt kommunikeret undtagelsesmulighederne” til os, når vi ser bort fra det ene eksempel med parret, som er gift i Danmark, som ministeren –som det absolut eneste– nævnte under det åbne samråd. Som jeg ser det,

forsøger de nu helt åbenlyst at tørre det her af på os.

Jeg synes i øvrigt, at vi bør overveje at nævne, at når vi undlod at adskille de fem par og forelægge dem for UIBM, så skyldtes det, at vi fandt, at navnlig de fem sager rejste helt åbenlyse retlige spørgsmål, som krævede nærmere overvejelser. Jeg er klar over, at det sikkert ikke kommer til at ske, men deres udlægning af sagen er efter min bedste overbevisning langt fra i overensstemmelse med det, der faktisk skete, og det her er nok vores eneste mulighed for at tilbagevise det på skrift.”

På s. 2825 har vi en mailstreng, hvor Anne Nygaard Just skriver til Anna-Sophie Saugmann-Jensen kl. 17.14:

”Kære Anne-Sofie,

Jeg har modtaget vedhæftede fra Udlændingestyrelsen.”

På s. 2827 kan man se, hvad det er. Det er et ”*Bidrag til brug for UIBM’s besvarelse af brev fra Folketingets Ombudsmand vedr. separat indkvartering af mindreårige ægtefæller.*”

Der står under pkt. 1:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved” – og så er der streget noget ud – ”e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.]”

Og under pkt. 2:

”Det bemærkes herved, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad, besluttede at skille 23 par ad, men foreløbigt lod 5 par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte 5 par fandt Udlændingestyrelsen således, at disse sager rejste væsentlige retlige spørgsmål, herunder om forholdet til

Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt [4 af] disse par ad. Kun 1 af de par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, er herefter blevet adskilt, og dette er sket i overensstemmelse med den ene parts eget ønske. 1 par er udeblevet og 1 par er overgået til integration i en kommune. For så vidt angår de resterende 2 par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, pågår der fortsat nærmere overvejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 2825 skriver Anna-Sophie Saugmann-Jensen kl. 17.40 til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg nåede at aflyse høringen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede).” – det er dét, jeg har læst op – ”Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast.”

På s. 2868 har vi en mail fra Mette Jønck af 30. juni 2016 kl. 10.34:

”Kære Inger

Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebude. Ville et tidspunkt ml. kl. 11.00 og 13.00 passe dig?”

Og så er svaret ovenover:

”Til orientering.

Jeg må lige have fat i Uffe – ved ikke, om sagen kan vente.”

Det er, fordi ministeren skriver:

”Jeg er desværre ikke på tlf fra i dag og frem til søndag eftermiddag. Kan vi ikke tage det der?”

På s. 2890 er der oprettet et notat den 1. juli af Anna-Sophie Saugmann-Jensen med ministeren som modtager:

”Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre (”barnebrude”)

I. Baggrund

Udlændingestyrelsen genoptog som bekendt for nylig alle de afgjorte sager vedrørende mindreårige ægtefæller eller samlevende, hvor det fortsat er relevant at træffe afgørelse om indkvarteringen i asylsystemet. Det skete med henblik på at foretage partshøring og på den baggrund træffe fornyet afgørelse i sagerne.

Udlændingestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne i takt med, at sagerne bliver klar til afgørelse, og Udlændingestyrelsen har nu meddelt, at styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.

...

Dette vil blive fulgt op af departementets udstedelse af en vejledning (notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sommeren 2016.”

Under pkt. *”II. Generelle og overordnede retningslinjer for indkvarteringen”* fremgår det:

”Vurderingen af, om der skal ske separat eller fælles indkvartering af et par, hvor den ene er mindreårig, tager afsæt i ministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 samt Danmarks internationale forpligtelser (og dansk ret i øvrigt).”

Så hedder det på s. 2891:

”Der skal dog gøres undtagelse til dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger dette. Det er herved navnlig FN’s Børnekonvention og

EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet, som er relevante.”

Så er der en opremsning længere nede:

”En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter vil i den forbindelse være særligt tungtvejende:

- parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er,
- om parret har børn sammen eller venter barn, om der foreligger et element af tvang, og
- om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.”

Og nederst på s. 2891 hedder det:

”Det er – på baggrund af de oplysninger, som Udlændingefædelingen er bekendt med vedrørende de aktuelle sager i Udlændingestyrelsen – den umiddelbare vurdering, at dette vil føre til, at et mindre antal af de par, der pt. er adskilt, vil skulle indkvarteres sammen.”

På s. 2874 har vi en kopi af loggen fra F2 vedrørende aktdokumentet ”Orientering vedr. status barnebrudesagen”. Her kan vi se, at der ved ”Trin 5: Inger Støjberg” er et hak.

På s. 2875 nederst under ”08-07-2016 kl. 13:22”, kan man se, at ”Louise Nielsen (trin 5) godkender på vegne af Louise Nielsen”. Der ses i øvrigt ikke yderligere kommentarer lagt ind i F2 vedrørende dette notat.

På s. 2971-2976 er der et brev af 14. juli 2016 til Folketingets Ombudsmand. Brevet er svar på ombudsmandens brev af 13. juni 2016. Det hedder på s. 2971 under pkt. 2:

”Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 endvidere anmodet ministeriet om – i det omfang disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forud for indkvarteringsinstruksen gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.

Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.

Undersøgelserne vedrørte bl.a. visse forvaltningsretlige spørgsmål, herunder betingelserne om hjemmel og saglighed i forbindelse med en generel praksisændring. Undersøgelserne vedrørte endvidere de rammer for indkvarteringsordningen, som følger af Danmarks internationale forpligtelser. Der henvises herom til pkt. 2.1-2.3.”

På s. 2973-2974 under pkt. 2.2 anføres det:

”Resultatet af undersøgelserne blev som bekendt, at det blev fastlagt som *udgangspunkt* for indkvarteringsordningen, at mindreårige ægtefæller og samlevere skal indkvarteres separat på asylcentre.

Som nævnt i ministeriets brev af 30. maj 2016 vil ministeriet redegøre uddybende for de retlige hensyn, der ligger til grund for indkvarteringsordningen, i den vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som vil være klar i løbet af sommeren 2016, og som ministeriet vil oversende til ombudsmanden.

Om hensynene bag indkvarteringsordningens udgangspunkt – og dermed sagligheden af indkvarteringsinstruksen – kan dog foreløbigt supplerende oplyses følgende:

Det primære hensyn bag indkvarteringsinstruksens udgangspunkt om separat indkvartering er hensynet til *barnets tarv* (i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever). Instruksen tilsigter således navnlig at sikre, at indkvarteringen i asylsystemet ikke bidrager til at fastholde en mindreårig i et

tvangsægteskab eller tvangssamliv, samt – ud fra hensynet til, at ægteskab o. lign. indgås af personer, som er tilstrækkeligt modne og forstår betydningen af dispositionen – at give den mindreårige en mulighed for en betækningsperiode, hvor vedkommende kan overveje, om ægteskabet eller samlivet er frivilligt. Det bemærkes herved, at lignende betragtninger om ”modenhed” ligger til grund for de danske regler om, at der som udgangspunkt gælder et alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark.

Instruksen tilsigter endvidere at varetage hensynet til at forhindre overtrædelser af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder navnlig reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig tvang. Dette hensyn er overlappende med hensynet til barnets tarv.”

Og i pkt. 2.3 på s. 2974:

”Det blev ved udstedelsen af indkvarteringsinstruksen lagt til grund som en klar forudsætning for indkvarteringsordningens lovlighed – og udtrykkeligt anført over for Udlændingestyrelsen, jf. pkt. 2.4 – at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til indkvarteringsinstruksens udgangspunkt.

Det blev således forud for indkvarteringsinstruksens udstedelse drøftet og lagt til grund, at udlændingemyndighederne skal indkvartere parterne sammen i alle tilfælde, hvor det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN’s Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig.”

På s. 2975-2976 bemærkes det:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at pressemeddelelsen og instruksen af 10. februar 2016 umiddelbart fremstod undtagelsesfri.

Ministeriet skal samtidig bemærke, at instruksen af 10. februar 2016 vedrørte den *generelle* indkvarteringsordning, og at det i alle tilfælde – uanset om dette udtrykkeligt fremgår af en ministers instruks – gælder, at danske

myndigheder skal administrere i overensstemmelse med gældende ret, herunder Danmarks internationale forpligtelser. Det gælder naturligvis også for Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen på asylcentre.

Videre skal ministeriet bemærke, at det mundtligt har været tilkendegivet over for Udlændingestyrelsen ved flere lejligheder, at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering, og at Udlændingestyrelsen i disse tilfælde naturligvis skulle administrere ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, dvs. indkvartere parrene sammen.

Dette blev således bl.a. drøftet på et koncerndirektionsmøde afholdt den 10. februar 2016 – samme dag som indkvarteringsinstruksens udstedelse – hvor bl.a. Udlændingestyrelsens direktør deltog. Der udarbejdes ikke referater af drøftelser på koncerndirektionsmøder.

Endvidere har der efter instruksens udstedelse løbende været en dialog mellem departementet og Udlændingestyrelsen om forståelsen af de generelle retlige rammer for indkvarteringsordningen. Bl.a. har Udlændingestyrelsen som tidligere anført forelagt departementet en række generelle spørgsmål om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser, og visse af disse spørgsmål har været foreløbigt drøftet på møder mellem departementet og styrelsen. Ministeriet er som bekendt ved at udfærdige en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som forventes at foreligge senest sommeren 2016.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er ministeriets klare opfattelse, at Udlændingestyrelsen ved administrationen af indkvarteringsordningen – lige fra instruksens udstedelse den 10. februar 2016 – har lagt til grund, at denne skulle administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Herved bemærkes, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks

af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad besluttede at skille 23 par ad, men foreløbigt lod 5 par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte 5 par fandt Udlændingestyrelsen således, at disse sager rejste væsentlige retlige spørgsmål, herunder om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt 4 af disse par ad. Kun 1 af de par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, er herefter blevet adskilt, og dette er sket i overensstemmelse med den ene parts eget ønske. 1 par er udeblevet, og 1 par er overgået til integration i en kommune. For så vidt angår de resterende 2 par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, pågår der fortsat nærmere overvejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Ministeriet skal endvidere bemærke, at det forhold, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse til indkvarteringsordningens udgangspunkt om separat indkvartering, ikke alene har været tilkendegivet internt. Udlændinge-, integrations- og boligministeren har således i en række tilfælde orienteret herom offentligt.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren har bl.a. oplyst under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts 2016, at ministerens instruks om den separate indkvartering omhandlede en generel praksisændring, og at der i helt særlige tilfælde skulle gøres undtagelse fra udgangspunktet om den separate indkvartering. Ministeren oplyste endvidere om undtagelsesmuligheden i sin besvarelse af 25. april 2016 af Institut for Menneskerettigheders henvendelse vedrørende indkvarteringsordningen og efterfølgende i besvarelsen af 9. maj 2016 af spørgsmål nr. 513 fra Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.

3. Ministeriet skal afslutningsvist oplyse, at Udlændingestyrelsen den 1. juli 2016 har udstedt retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med

en person, som opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vedlægges til ombudsmandens orientering ligesom de den 7. juli 2016 er sendt til orientering til Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.”

På s. 2988 har vi en mail den 26. juli 2016 fra Ditte Kruse Dankert til Anni Fode, hvor det under emnet ”Bidrag til korrigeret brev til Ombudsmanden (Barnebrude)” hedder:

”Kære Anni,

Fint. Beklager - det er ikke for at komme med kommentarer fra sidelinjen. Blev faktisk noget rystet, da jeg læste det. Så jeg havde behov for at gøre opmærksom på, at det må være noget, vi skal tale om.”

Ovenover skriver Anni Fode:

”Kære Ditte

Det skal du da ikke beklage – jeg forstår dig så udmærket og synes, at det er fint, at du reagerer. Jeg sidder jo også noget på sidelinjen – på en anden måde – og jeg er noget bekymret over hele sagen og også hvordan den senest har udviklet sig – desværre helt klassisk, når man tænker på andre sager – hvor det, når det gælder, så beskytter departementet sig selv og prøver at skubbe ”aben” et andet sted hen. Jeg er ej heller glad for ministeriets tilkendegivelser om, hvornår der er ”et beskyttelsesværdigt familieliv” og at vi skal lægge os op af praksis for, hvornår man kan indgå ægteskab i DK (som jeg forstår Adam) – det mener jeg ikke holder. Og i hvert fald er det ikke sådan, som vi fortolker det i familiesammenføringsagerne.

Så jeg er enig i, at der bør reageres overfor departementet – hvordan ved jeg ikke helt, men jeg bistår gerne med en snak om det. Men lad os lige se, hvordan Tanja reagerer på det.”

Øverst skriver Ditte Kruse Dankert til Anni Fode – og jeg skal bemærke, at det ikke er os, der har skrevet det håndskrevne ”Skriftligt??” om instruksen – sådan har vi fået bilaget:

”Tak, ja – det er en meget bekymrende sag. Og nu kan jeg se i udtalelsen, at den potentielt ulovlige instruks nu er blevet til min mail til operatørerne, hvorimod Line Skyttes instruks til Lene (som var grundlaget herfor) er skrevet ud. Det er noget kreativt.”

På s. 3000, den 15. august 2016, har vi endnu et brev til ministeriet fra Folketingets Ombudsmand, som anerkender modtagelsen af udtalelsen af 14. juli 2016, som jeg allerede har læst op, og herefter skriver:

”Jeg har herefter ikke grundlag for at bede ministeriet om yderligere oplysninger vedrørende ministeriets instruks af 10. februar 2016, men jeg afventer fortsat at modtage ministeriets generelle vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller.

Ministeriet har tidligere oplyst, at vejledningen forventes at foreligge i løbet af sommeren 2016.”

Så beder man om et svar senest den 22. august. På s. 3037 svarer ministeriet den 1. september og vedlægger en række akter. Og der er ikke yderligere, jeg skal gennemgå derfra.

På s. 3141 har vi en intern notits fra en samtale hos Folketingets Ombudsmand, hvor Johannes Martin Fenger skriver til Sofie Hedegaard Larsen med kopi til Jørgen Steen Sørensen bl.a.:

”Telefonnotat – sagen om adskillelse af par med mindreårige asylansøgere

Jeg har i dag talt med kontorchef Jesper Gori fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Han meddelte, at ministeriet desværre ikke inden månedens udgang kan nå at udstede de nye retningslinjer for adskillelse af asylansøgere i parforhold, hvori indgår en mindreårig. Sagen beror i øjeblikket på Justisministeriet, som kun har haft sagen i kort tid.

Han oplyste, at man håber at kunne færdiggøre retningslinjerne i begyndelsen af oktober måned.”

På s. 3225 har vi igen et brev fra Folketingets Ombudsmand, denne gang til Udlændingestyrelsen den 18. oktober 2016 om ”Indkvartering af 15-17-årige ægtefæller eller samlevende asylansøgere”, hvor man anerkender modtagelsen af et brev fra Udlændingestyrelsen af 22. august, og så hedder det:

”Jeg henviser til det vedlagte skema, som jeg beder om, at styrelsen anvender som grundlag for sin besvarelse. Af skemaet fremgår de nærmere kategorier af oplysninger om hvert par, som jeg beder om.

Jeg beder i den forbindelse om, at Udlændingestyrelsen giver oplysninger også om par, som er omfattet af instruksen af 10. februar 2016, men som ikke har været indkvarteret adskilt. Jeg beder også om, at styrelsen giver oplysninger om par omfattet af instruksen, som er registreret efter den 22. august 2016.”

På s. 3430 kan vi se, at Statsministeriet også orienteres om sagen. Den 28. oktober 2016 ligger der et notat:

”Folketingets Ombudsmandens undersøgelse af spørgsmålet om adskillelse af asylpar

Til statsministerens orientering kan det oplyses, at Folketingets Ombudsmand på et møde den 27. oktober 2016 med Statsministeriet har udtrykt bekymring for, hvordan Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet vil reagere på en kommende udtalelse om praksisændringen for adskillelse af asylpar.”

Det hedder videre på s. 3431:

”På baggrund af ombudsmandens tilkendegivelser på mødet den 27. oktober 2016, må det antages, at ombudsmandens kommende udtalelse vil indeholde kritik af den af regeringen fastlagte praksis om adskillelse af asylpar.

Det bemærkes, at sagen om flygtningeannoncer rejste det spørgsmål, om ombudsmanden bevægede sig på grænsen af sin kompetence ved at udtale sig om forhold af i høj grad politisk karakter. Den kommende udtalelse om adskillelse

af asylpar må derimod forventes at angå klassiske forvaltningsretlige spørgsmål, som ombudsmanden har til opgave at påse, og hvor hans udtalelser normalt tages til efterretning.”

På s. 3498-3500 har vi et brev af 16. november 2016 fra ministeriet til Folketingets Ombudsmand. Det er et svar på brevet af 18. oktober 2016. Vi går ned til pkt. 2 på s. 3498:

”Om sagsforløbet i genoptagelsessagerne skal ministeriet bemærke følgende:

Det fremgår bl.a. af Udlændingestyrelsens skema, at der er eksempler på, at par omfattet af indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 har været indkvarteret adskilt i samlet op til ca. 4½ måned, før Udlændingestyrelsen har truffet en afgørelse i deres genoptagelsessag (dvs. fra iværksættelsen af den adskilte indkvartering til afgørelsestidspunktet i genoptagelsessagen). I visse af disse sager var udfaldet af genoptagelsessagen, at parterne blev indkvarteret sammen, fordi det ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, mens udfaldet i andre sager var, at den adskilte indkvartering kunne opretholdes. Der henvises herved også til udlændinge-, integrations- og boligministerens besvarelse af 26. september 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 771 og til udlændinge-, integrations- og boligministerens besvarelse af 8. november 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets Integrations og Boligudvalgets spørgsmål nr. 1008.”

Det spørgsmål kommer vi tilbage til senere. Og så fortsætter brevet:

”Udlændingestyrelsen har som nævnt oplyst, at sagerne i perioden fra den 28. april 2016 til den 2. juni 2016 beroede på principielle overvejelser om, hvilket tema og hvilke oplysninger de pågældende skulle partshøres over. Endvidere fremgår det af skemaet, at der i alle sager er truffet afgørelse i genoptagelsessagen inden for ca. 2 ½ måned fra det tidspunkt, hvor Udlændingestyrelsen besluttede at foretage en egentlig

partshøring i sagerne, dvs. fra beslutningen om at genoptage sagerne den 28. april 2016.

Hertil kommer, at det fremgår af skemaet, at der i ”nye” sager – dvs. sager, hvor parterne er ankommet til Danmark, efter de nye partshøringsprocedurer blev fastlagt den 2. juni 2016 – er truffet afgørelse i sagerne inden for ca. 1 måned. Dette skal også ses i lyset af, at par skal indkvarteres sammen, mens deres sag bliver vurderet af Udlændingestyrelsen, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder jf. pkt. 2.1.1. i Udlændingestyrelsens retningslinjer af 1. juli 2016.

Det fremgår desuden af Udlændingestyrelsens besvarelse til ombudsmanden af 29. juni 2016, at Udlændingestyrelsen tilstræber at træffe afgørelser hurtigt i sagerne, og at dette bl.a. indebærer, at styrelsen prioriterer sagernes behandling højt, og at der i Kontoret for Indkvarteringsvilkår (tidligere Forsørgelseskontoret) i styrelsen er etableret et særligt team på 3 medarbejdere til behandlingen af sagerne.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at styrelsen pr. 3. november 2016 ikke har nogen verserende sager om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar.

3. Ministeriet har ikke bemærkninger til skemaets oplysninger om Udlændingestyrelsens re- vurderinger af sager omfattet af indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016.”

Den 25. november 2016 – på s. 3512 – har vi endnu et telefonnotat. Det fra Johannes Martin Fenger til ombudsmand Jørgen Steen Sørensen m.fl. Det hedder:

”Jeg har i dag talt med kontorchef Jesper Gori, Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Jeg spurgte til status for de påtænkte retningslinjer om adskillelse af par, hvori der indgår mindreårige asylsøgere.

Han oplyste til fortrolig orientering, at der stadig pågår drøftelser med Justitsministeriet, og at der arbejdes intenst med at færdiggøre retningslinjerne. Der skal være et møde på

mandag, forstår jeg. Han turde næsten ikke love mig noget, men håbede på, at der nu kun vil gå nogle få uger, inden retningslinjerne er færdige.

Jeg tilkendegav, at ombudsmanden havde til hensigt at fortsætte sin sagsbehandling, og at det måtte forventes, at vi ville ”rulle videre” med sagen, også hvis vi ikke hører noget inden for et par uger.”

På s. 3629 har vi en dagsorden fra et møde, der skal være i Statsministeriet den 12. december 2016 kl. 9. Dagsordenen er af 5. december 2016, og under pkt. 3 kan vi se ”Sager af særlig politisk interesse” og så romertal ii: ”Adskillelse af asylpar”.

I forhold til ombudsmanden skal vi så frem til s. 4045. Vi bevæger os nu ind i 2017, hvor ombudsmanden den 1. februar skriver:

”Jeg har nu gennemgået den sag, som jeg har rejst over for Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (nu Udlændinge- og Integrationsministeriet) vedrørende ministerens instruks af 10. februar 2016 til Udlændingestyrelsen om ændring af praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlevende, der ligeledes befinder sig her i landet.

Jeg vedlægger udkast til redegørelse og sagsfremstilling med bilag. Det sker med henblik på ministeriets eventuelle bemærkninger, inden jeg afgiver endelig redegørelse.”

På s. 4046 skriver ombudsmanden fra og med tredje afsnit:

”Det er min vurdering, at instruksen af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig, og at den samtidig medførte en betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i konkrete sager om adskilt indkvartering.

Sammenfattende finder jeg Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets fremgangsmåde i sagen særdeles kritisabel.

Såfremt ombudsmandens undersøgelse af en sag viser, at der i den offentlige forvaltning må antages at være begået fejl eller forsømmelser af større betydning, skal ombudsmanden give

meddelelse til Folketingets Retsudvalg og vedkommende minister, jf. § 24 i ombudsmandsloven ...

Jeg har derfor sendt en kopi af min redegørelse til Folketingets Retsudvalg samt udlændinge- og integrationsministeren.

Jeg har endvidere sendt kopi af min redegørelse til Udlændingestyrelsen og Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg til orientering.”

På s. 4740 er der en baggrund for sagsforløbet. Den skal jeg ikke gå igennem her nu. På s. 4048 er der en beskrivelse af ”Praksis for indkvartering forud for den 10. februar 2016”. Og på s. 4049 skriver ombudsmanden under pkt. 3: ”Afgrænsning af min undersøgelse”:

”Min undersøgelse har navnlig omfattet spørgsmålet om lovligheden af ministerens instruks af 10. februar 2016.

Endvidere har jeg foretaget en overordnet gennemgang af Udlændinge- og Integrationsministeriets notat af 12. december 2016, jf. pkt. 8 nedenfor.”

Det notat kommer vi tilbage til.

Længere nede på s. 4049 er der et pkt. 4 vedrørende ”Oplysninger om de berørte par”, og på s. 4053 et pkt. 6 om ”Instruksen om adskillelse af asylpar”. På s. 4056 er der en ”Sammenfattende vurdering”, og den fortsætter på s. 4057, hvor jeg skal fremhæve følgende fra 5. og 6. afsnit: ”Jeg bemærker endvidere, at Udlændingestyrelsen efterfølgende – i forbindelse med genoptagelsen af de omhandlede sager – i en række tilfælde traf afgørelse om, at de pågældende par alligevel ikke skulle adskilles.

Jeg finder herefter, at instruksen af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig, og at den samtidig medførte en betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i de konkrete sager om adskilt indkvartering.”

På s. 4146 har vi en mail fra Lykke Sørensen den 3. februar 2017 til Jens Teilberg Søndergaard, som er i Justitsministeriet. Den vedrører ”Ombudsmandens udkast til redegørelse om

instruks vedrørende adskillelse af indkvarterede mindreårige”, og nederst hedder det:

”Vi lægger op til, at vi tager Ombudsmandens redegørelse til efterretning. Vores DC drøfter sagen med STM her til formiddag, herunder hvad ministeren kan sige. Ombudsmanden har givet os 4 uger til at komme med bemærkninger, men tanken er, at vi vil svare Ombudsmanden i dag, fordi der på tirsdag skal være 1. behandling af et beslutningsforslag fra DF, hvor DF vil pålægge regeringen at adskille alle mindreårige i indkvarteringsystemet. Vi mener ikke, at ministeren kan deltage i debatten uden at gøre FT bekendt med ombudsmandens vurdering.”

På s. 4140 er der en intern mailkorrespondance i Udlændingestyrelsen mellem Adam Khalik og Ditte Kruse Dankert i anledning af dette. Den starter på s. 4142 med en mail af 2. februar 2017 kl. 18.27 fra Adam Khalik, hvor man nederst kan se, at der sendes noget, der hedder ”QA-barnebrude (2).docx presse (3).docx”. Så går vi tilbage til s. 4141, hvor der står fra Ditte Kruse Dankert til Adam Khalik:

”Meget fint, enig. Det vil jeg godt lægge navn til:-) talte med Lykke i dag, vi skal i øvrigt lige holde det tæt. Lykke markerede, at vi ikke kunne tale om det for tæt på øvrige i dag ... som alle er chefer (!)... ikke alle orienterede derinde åbenbart. Men hun var bare glad for, at det ikke kom til at gå ud over os..fra fob i hvert fald.”

Videre længere oppe hedder det:

”Jeg må bare sige, at det, som har reddet os/jer, er beslutningen om, at fem par aldrig skulle have været adskilt, og at vi trods alt fik lukket sagerne relativt hurtigt og med et rimeligt udfald (situationen taget i betragtning), da vi først kom i gang. Begge dele skal du være glad for, at du kom igennem med ;)”

Og på s. 4140:

”Det er jeg også. Er lidt bekymret for Jesper. Ministersekretæren nævnte for mig i dag, at det er den sag, der har fyldt mest i ministerens hoved sidste år. ... nu har hun en ny yndlingsag”.

På s. 4207 kan vi se et brev fra ministeriet den 3. februar 2017 til Folketingets Ombudsmand. Det er brevet, hvor udkastet fra ombudsmanden tages til efterretning. På s. 4208 er brevet er underskrevet af departementschef Uffe Toudal Pedersen.

Den 3. februar 2007 – på s. 4203 – kan vi se, at der laves et ”Beredskab til FOB kritik af ministerinstruks”. Denne mail er fra Frederik Marker Hansen til Tanja Franck:

”Kære Tanja

Hermed beredskab til den kritik, som FOB retter mod ministerinstruks. Vi forventer, at der kommer noget fra FOB i løbet af næste uge.

Af udkastet til FOB’s redegørelse fremgår det, at det hovedsageligt er ministeriet som kritiseres. Vi har derfor i beredskabet langt en linje, hvor vi nævner, at vi hele tiden har behandlet sagerne ved en konkret og individuel vurdering, hvilket FOB anbefaler.

I det andet citat, hvor vi svarer på spørgsmålet, om US burde have sagt fra over for instruks, er målet implicit at svare, at det gjorde vi også.”

På s. 4206 kan vi se en mail fra Christian Hesthaven den 3. februar 2017 til Christian Kettel Thomsen vedrørende udkastet til ombudsmandens udtalelse, hvor det hedder:

”I februar 2016 besluttede udlændingeministeren ved en administrativ beslutning at ændre praksis, så mindreårige asylansøgere ikke fremadrettet kunne bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Folketingets Ombudsmand blev inddraget i spørgsmålet, da han i marts modtog en klage fra et syrisk ægtepar med en 17-årig gravid kvinde og hendes 26-årige mand, som var blevet adskilt og placeret på to forskellige asylcentre.”

Og så hedder det under pkt. 3:

”Det bemærkes, at ingen asylpar længere er adskilt efter instruks. Ministeriet har således oplyst ombudsmanden, at man pr. 3. november 2016 ikke længere har verserende sager om

adskilt indkvartering. Den adskilte indkvartering for par, hvis sager er blevet genoptaget, varede mellem 10 dage og 7½ måned.

Ministeriet har desuden i december 2016 sendt ombudsmanden et notat om ministeriets nuværende syn på Danmarks internationale forpligtelser ift. indkvartering af mindreårige gifte og samlevende. Der administreres nu på baggrund heraf.”

På s. 4205 er der en mail af 3. februar 2017 mellem de samme med overskriften ”Udkast til ombudsmandsudtalelse ...” Af mailen fremgår:

”Blot t.o. har jeg også talt kort på telefon med JBC herom.

Blot sagt, at man med det nye notat, de nu administrerer efter, som jeg har forstået det har forsøgt at gå til grænsen for, hvad man kan uden at overtræde konventionen.”

På s. 4211 er der en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Gørtz med overskriften ”Opsamling”, hvor det hedder:

”Kære Anette og Sultana

Talte med Uffe – her hans refleksioner om FOB redegørelse som han taler med M om.

Karakter af FOB rapport

Ulovlig instruks

Sigtet var ikke at pålægge styrelsen noget ulovlig

Mundtlig instruks – Kan ikke efterprøve hvad der er sagt

Vi får kritik

Umiddelbare reaktioner fra dem der er uenige med M

Bliver indkaldt i retsudvalget - ikke bare vores eget udvalg.

FOB vil måske blive bedt om at få afdækket hvad der er sagt alternativt advokatundersøgelse.

Konkrete sager om dem der er adskilt vil der blive blæst om – og evt. erstatningssager.

En masse udvalgsspørgsmål.

M vil melde ud af hun tager hans rapport til efterretning – men formentlig med en bemærkning om hvad hun selv mener.

Sammenfattende

Ministerstorm

Evt. advokatundersøgelse

Erstatningssager for dem der blev skilt ad.

I forhold til hvad der er sagt sagde jeg til Uffe, at der ikke fra min eller andre i koncern økonomi var sagt at konventioner mv ikke skulle følges til UD. Det ville være en smule absurd at sige. Man bryder ikke bare konventioner mv. af 'bagvejen', det er noget der træffes en politisk beslutning om hvis det nogensinde skulle ske på et tidspunkt.

Vh Line”

Den 7. februar 2017 har vi på s. 4225 Folketingets behandling af beslutningsforslag B 38:

”Forslag til folketingsbeslutning om indkvartering af mindreårige asylansøgere.” Det er det forslag, som blev fremsat af Dansk Folkeparti, og som var nævnt i ombudsmandens brev.

På s. 4227 svarer ministeren bl.a. på et spørgsmål:

”Altså, umiddelbart er vurderingen, at vi er gået til kanten og jo endda også en tåspids over kanten – i hvert fald efter Ombudsmandens vurdering. Så mit svar vil være nej. Men det er et spørgsmål, som Dansk Folkeparti selvfølgelig er hjertelig velkommen til at rejse, og så vil man også få et juridisk svar på det.”

På s. 4229 svarer ministeren igen på spørgsmål:

”Som jeg også nævnte i talen, er den juridiske vurdering af det her altså, at der ikke er mulighed for at benytte en kattelerm i den her forbindelse.”

Og længere nede:

”Jeg kan med sindsro sige, at jeg tror, at vi har været ude i alle hjørner i den her forbindelse. Det har vi selvfølgelig, fordi jeg også selv, og

det har jeg også ofte gjort opmærksom på, er stærkt kritisk på det her felt og ønsker en meget restriktiv linje. Det er selvfølgelig også derfor, at der blev lagt en meget, meget restriktiv linje. Det har jeg så fået et – hvad hedder sådan noget? – hak i tuden eller klip i øret for i går af Ombudsmanden, og det må jeg så leve med.”

Dermed er vi nu i realiteten færdige med temaet vedrørende Folketingets Ombudsmand – der kommer lige lidt til sidst.

Det bringer os tilbage til perioden fra den 15. marts 2016.

Ordførermødet den 31. marts har vi på s. 1388. Den 17. marts 2016 kom der kl. 12.58 en mail fra Anne Nygaard Just til Jesper Gori om materiale til et ordførermøde den 31. marts 2016, hvor der står:

”Kære Jesper,

Hermed udkast til talepunkter og baggrund til ordførermødet med blå blok den 31. marts. Jeg har brugt en del af baggrunden fra lignende materiale, der blev lavet til STM. Vil du se på det?

Der er frist til ministersekretariatet kl. 10 i morgen, hvor det skal være godkendt på AC-niveau, så jeg håber, at kunne få den forbi Line inden da.”

På s. 1389-1391 har vi noget af materialet til ordførermødet. Notatet her er fra den 17. marts 2016, og det er Anne Nygaard Just, der er sagsbehandler. Det hedder:

”*Malteriale til ordførermøde 31. marts 2016: Orientering om mindreårige gifte i asylindekvarteringen*

Talepunkter:

- Som I ved har der de sidste par måneder været en del fokus på barnebrude i de danske asylcentre. Jeg var i samråd om sagen i ugen før påske.

...

- Jeg har anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Udlændingestyrelsen er nu i gang med at omsætte min generelle instruks til retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Samtidig er de fleste af parrene i de aktuelle sager nu blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde gør sig gældende herfor. Det kan for eksempel være, hvis de er blevet gift i Danmark med kongebrev.
- Det er meget afgørende for mig, at vi sender et signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang, og at når man opholder sig i asylsystemet, så er det danske normer og regler, der gælder. Det gælder også i forhold til barnebrude.”

Fra nederst på s. 1390 hedder det:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.

Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret i på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.”

På s. 1493 har vi en mail kl. 08.51 fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado:

”Kære begge,

Der er ordførermøde i dag og I den forbindelse vil min afdelingschef gerne have en status på, hvor mange par der på nuværende tidspunkt er skilt ad – og hvor mange der enten mangler at blive skilt ad eller som hvor der er i gang med at blive foretaget en vurdering af, om de kan skilles ad. Hvis der er andet nyt i sagen, vil vi også gerne orienteres om det.

Har I mulighed for at sende et par linjer om ovenstående – senest til kl. 11? Ring endelig.”

Så hedder det ovenfor:

”Kære Anne

...

Der er pr d.d. identificeret i alt 33 par, som siden den 26. januar 2016 er eller har været indkvarteret på asylcenter, og hvor den ene eller begge parter er mindreårige. Af disse er 21 par adskilt, 3 par, hvor begge parter er mindreårige, er indkvarteret på samme børnecenter men på forskellige værelser, 5 par er under overvejelse, jf. ovenfor, 1 par er (endnu) ikke adskilt, idet der udestår en stillingtagen til den kvindelige parts alder, 1 par afventer vi tilbagemelding fra operatøren om, hvorvidt adskillelse er sket, 1 par er meldt udeblevet og 1 par er overgået til integration. Tallene er opgjort på baggrund af en manuel optælling.”

Det bringer os over til pkt. 4.7.2. Vi skal til s. 1482, hvor der er en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder, som vi også har hørt om-talt i nogle af de dokumenter, der er blevet dokumenteret i dag. Den 22. marts 2016 kommer der et brev fra Institut for Menneskerettigheder:

”Kære Inger Støjberg

Instituttet har fulgt den seneste tids debat om adskillelse af unge par, der søger asyl.

Instituttet deler naturligvis ministerens opfattelse af, at tvangsægteskaber og tvang skal bekæmpes, og at kvinders rettigheder skal beskyttes og fremmes.

Spørgsmålet om adskillelse af disse par indeholder imidlertid nogle menneskeretlige aspekter, der bør indgå i de danske myndigheders overvejelser.

Instituttet har redegjort herfor i vedlagte notat.

Brevet og notatet fremsendes ligeledes til orientering til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget, Udlændingestyrelsen samt Røde Kors.”

På s. 1484-1487 har vi notatet:

”Notat vedr. adskillelse af unge par på asylcentre

I februar 2016 meddelte udlændinge-, integrations- og boligministeren, at asylansøgere under 18 år fremadrettet ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever, og at par, som bor sammen, vil blive skilt ad.

Den 15. marts 2016 blev der afholdt samråd i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget om indkvartering af mindreårige og ægtefæller på asylcentre. Samrådet medførte ikke klarhed over menneskerettighedernes betydning for spørgsmålet om adskillelse.

Det er instituttets konklusion, at der skal foretages en konkret vurdering af, hvorvidt der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvorvidt der er grundlag for i medfør af EMRK artikel 8, stk. 2, at gøre indgreb i familielivet ved at adskille parrene. Det er desuden instituttets vurdering, at parterne skal partshøres forud for beslutningen om adskillelse.

Dette notat har til formål at tydeliggøre de menneskeretlige aspekter af beslutninger om adskillelsen af par ved indkvartering på asylcentre.”

I pkt. 1 under ”Baggrund” hedder det:

”Af brevene fremgår Røde Kors’ hidtidige erfaringer med de mindreårige, som er blevet adskilt fra deres partnere. Røde Kors har blandt andet observeret faldende trivsel, en følelse af stor utryghed, frustration samt at afgørelserne

om adskillelse af parterne opleves som et voldsomt overgreb på de pågældendes personlige frihed. Der har været eksempler på gråd, besvimelser, selvmordstrusler, selvskadende adfærd, selvmordsforsøg, ligesom tre ud af otte af de unge kvinder har været med ambulance til nærliggende hospital af psykosociale grunde.

Det fremgår tydeligt af Røde Kors’ beskrivelser, at adskillelsen i flere tilfælde er blevet opfattet som meget indgribende, og at den har haft alvorlige følgevirkninger for de pågældende.”

Om ”Retten til familieliv” står der under pkt. 2:

”Danmark er forpligtet til at sikre menneskerettighederne, herunder retten til privatliv, for enhver person med ophold på dansk territorium.

Retten til familieliv er beskyttet i en række forpligtende internationale og regionale menneskerettighedskonventioner m.v., herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8 og FN’s Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder artikel 23. Instituttet vil i det følgende primært fokusere på EMRK.

Det fremgår af EMRK artikel 8, at enhver har ret til respekt for blandt andet sit familieliv. Beskyttelsen af retten til familieliv i EMRK er ikke absolut. Staten kan i medfør af artikel 8, stk. 2, under visse betingelser gøre indgreb i retten til familieliv.”

Så er der et afsnit om familieliv. På s. 1486 er der et afsnit med titlen ”Er adskillelsen et proportionalt indgreb i retten til familieliv?”, og på s. 1487 hedder det i det sidste afsnit før ”Yderligere bemærkninger”:

”Det er derfor efter instituttets opfattelse også væsentligt, at der gennemføres partshøring, inden der træffes beslutning om at adskille et par, ligesom beslutningen om adskillelse bør begrundes og ledsages af klagevejledning.”

Og under ”Yderligere bemærkninger”:

”Instituttet skal afslutningsvis bemærke, at det oven for anførte ikke er udtømmende, og at yderligere konkrete forhold kan få betydning ved vurderingen af de enkelte sager. Det gælder ikke mindst spørgsmålet om hensynet til eventuelle børn af disse par, hvor de danske myndigheder også er forpligtet til at tage højde for FN’s Børnekonvention. Derudover kan der i øvrigt gøre sig særlige omstændigheder gældende, som giver behov for konkret behandling – det gælder ikke mindst i forhold til personer, der har været udsat for særligt traumatiske oplevelser.”

Den 28. marts 2016 på s. 1480 er der en mail fra Jesper Gori til Anna-Sophie Saugmann-Jensen med titlen ”Til orientering: Brev og notat vedrørende adskillelse af unge par til udlændinge-, integrations- og boligministeren”, hvor det hedder:

”Kære Anna-Sophie

Jeg har endnu ikke modtaget instituttets brev direkte – men mon ikke det havner hos os.

Jeg vil meget gerne involvere dig tættere i denne sag, som ikke ser ud til at slutte lige med det samme. Det involverer også et udkast til retningslinjer, som US lige nu brygger på – og formentlig også håndteringen af de konkrete sager, som løbende måtte blive forelagt os til vurdering (ikke til vores konkrete afgørelse, men i form af en generel tilkendegivelse herfra – med afsæt i de konkrete sager – om forholdet til vores internationale konventioner).

Jeg har også lovet US at bistå med afklaringen af et forvaltningsretligt spørgsmål (hvornår er der – hvis overhovedet – tale om en afgørelse snarere end faktisk forvaltningsvirksomhed i de sager). Lad os tales ved om dette.

Endelig sender jeg lige straks ombudsmandens involvering i en konkret sag om adskillelse, som jeg også gerne vil, at du bistår med hen ad vejen.”

På s. 1709 er der en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

...

Efter anmodning fra Andreas har jeg skrevet følgende ind i sagsfremstillingen på den sag, der vedrører udkastet til Institut for Menneskerettigheder, og som ligger hos Uffe nu:”

På s. 1981 er der et brev af 25. april 2016 fra ministeren til Institut for Menneskerettigheder:

”Jeg har modtaget Institut for Menneskerettigheders henvendelse af 22. marts 2016 om separat indkvartering på asylcentre af mindreårige ægtefæller.

Institut for Menneskerettigheder anfører bl.a., at instituttet deler min opfattelse af, at tvangsægteskaber skal bekæmpes, og at kvinders rettigheder skal beskyttes og fremmes. Instituttet anfører samtidig, at spørgsmålet om adskillelse af de berørte par imidlertid indeholder nogle menneskeretlige aspekter, der bør indgå i de danske myndigheders overvejelser.

Det er instituttets konklusion, at der skal foretages en konkret vurdering af, hvorvidt der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvorvidt der er grundlag for i medfør af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 2, at gøre indgreb i familielivet ved at adskille parret. Det er desuden instituttets vurdering, at parterne skal partshøres forud for beslutningen om adskillelse.

Som jeg har tilkendegivet ved en række lejligheder, er det min helt klare holdning, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever.

Det betyder ikke, at der ikke i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Det kunne for eksempel være i det tilfælde, hvor et par er blevet gift i Danmark med kongebrev. Men det ændrer ikke ved min principielle holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med ægtefælle eller samlever i asylsystemet.

Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for samlivstvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

Herudover sikrer den separate indkvartering af de berørte mindreårige på asylcentre også, at man giver de mindreårige en form for ”pustorum” ved ankomsten til Danmark, hvor de kan få lejlighed til at overveje deres situation og at tage stilling til, om ægteskabet eller samlivet har frivillighedens karakter, herunder under indtryk af de rettigheder og normer, der gælder for borgere i Danmark ved separation eller skilsmisse.

Jeg har derfor instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at mindreårige asylansøgere som det helt klare udgangspunkt ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever i de danske asylcentre.

Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruktion i retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg har sendt kopi af dette brev til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget, som også vil modtage kopi af de nye retningslinjer, når de foreligger.”

Brevet er underskrevet af Inger Støjberg.
Den 9. maj 2016 på s. 2165 skriver Ditte Kruse Dankert til Catrine Primdahl:

”Kære Catrine

Ad. Tanjas møde med IMR, Jonas Christoffer-
sen: Hermed de dokumenter, der er sendt til
FOB, dvs. vores udtalelse og dep’s udtalelse
(samt akter). IMR har jo begået et notat til mi-
nisteren om deres syn på sagen. Det finder jeg
lige til dig, da Tanja bør kende dette. Helt
grundlæggende så ser de sådan på det, at der
ikke er et beskyttelsesværdigt familieliv, hvis
der foreligger tvang. De slutter lidt omvendt og
siger, at der er tale om et indgreb i et familieliv,

hvis man har udelukket tvang (som om det var
en let øvelse) –og at hensynet (tvang) herefter
ikke kan begrunde et indgreb som proportio-
nelt. Det de, synes jeg, skal forstå, er, at vi jo
ikke bare kan se på disse sager og konstatere,
om der er tvang og så trække de sager ud af lig-
ningen –det er en noget akademisk verden, de
lever i. Jeg uddyber gerne.”

På s. 2179 har vi spørgsmål nr. 513 til ministe-
ren den 9. maj:

”Ministeren bedes kommentere notatet fra Insti-
tut for Menneskerettigheder om adskillelsen af
unge par på asylcentre, jf. UUI, alm. del – bilag
130, og særligt forholde sig til instituttets på-
pegning af, at det ikke er foreneligt med asylan-
søgernes ret til familieliv, hvis parrene adskil-
les, uden at der er foretaget en proportionalitets-
vurdering.”

Svaret lyder:

”Jeg kan henvise til min besvarelse af henvæn-
delsen fra Institut for Menneskerettigheder, som
er fremsendt til Udlændinge-, Integrations- og
Boligudvalgets orientering den 25. april 2016.

Jeg kan endvidere henvise til min redegørelse
under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts
2016. Talepapiret fra samråd Z er fremsendt til
Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget
den 4. april 2016 som svar på Udlændinge-, In-
tegrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr.
444 (Alm. del) af 18. marts 2016.

Der henvises herved særligt til, at det fremgår
af såvel besvarelsen som min redegørelse under
samråd Z, at der i helt særlige tilfælde kan være
omstændigheder, som betyder, at der skal gøres
undtagelse.

Dette gælder også for de helt særlige tilfælde,
der måtte opstå, hvor en separat indkvartering
ville være i strid med Danmarks internationale
forpligtelser.”

På s. 2180 er der en mail fra Tanja Franck til
Ditte Kruse Dankert kl. 14.36:

”Kære Ditte

Måtte forstå på Institutet, at de har fået svar fra ministeren på deres henvendelse. Tænker, at det også kunne være rart for os at se det brev.

Måske kan du få det fra Jesper.

Har i store træk fortalt dem status for adskillelse –altså at vi har skilt de fleste, at nogle er blevet 18, at nogle har fået opholdstilladelse og at der stadig er sager, hvor vi ikke har truffet afgørelse fordi vi overvejer deres sag i forhold til konventionerne.

De spurgte til, hvornår vejledningen kom. Jeg sagde, at den kom om ikke så længe –men at de ikke som sådan ville synes, at den var interessant, da det handlede om, hvordan operatørerne skulle forholde sig og ikke om vores juridiske vurderinger.

Det sidste spurgte de ind til. Hvor ville vi lægge snittet mv. Jeg sagde, at det var vi endeligt ved at overveje, jf. at der jo var sager der ikke var afgjort. De var noget forvirrede over eksemplet med kongebrev. Sagde, at vores overvejelser mest handlede om andre parametre – det lød de ”glade” for.”

Og ovenfor fra Ditte Kruse Dankert til Tanja Franck kl. 14.53:

”Kære Tanja

Jeg spørger Jesper til besvarelsen til FO. Jeg har iø talt med Jesper om deres besvarelse til FO. Lene fortæller mere til direktionsmødet, men summen er, at de mener, at de med formuleringen (fortsat) står bag det snit, vi –i samarbejde med dem –har lagt. Der er lavet en korrekt materiel vurdering i sagerne, hvor det helt overvejende udgangspunkt var adskillelse; det er de med på. De mener, at afsnittet, som vi talte om, dækker de konkrete sager, hvor vi ikke har truffet afgørelse plus nogle elementer, som de har taget fra nogle eksempler (Q & A’s til samrådet- som ministeren dog ikke har brugt). Det kommer også ud af det de nu arbejder på; vejledningen om snittet. Der er ikke en kobling mellem afsnittet og afslutningen i den forstand, at afslutningen indikere, at havde man

lavet formelt set rigtig afgørelse, så havde det faldet materielt anderledes ud.

Jeg har sagt, at vi har behov for at mødes og lige vende besvarelsen –og iø status. Det bliver formentlig torsdag formiddag - vi er på stadiet ”kalenderafklaring” i dep.”

På s. 2193 er der en mailstreng fra den 11. maj. Kl. 09.51 skriver Ditte Kruse Dankert til Tanja Franck og Lene Linnea Vejrum vedrørende ”Svar fra ministeren til IMR- barnebrude”:

”Kære Tanja og Lene

t.o. ministerens brev til IMR i barnebrudssagen.

Der er i hvert fald ingen uklarhed om, hvilken instruks, vi har fået fra ministeren –hun lægger sig helt op ad tidligere, dvs. nævner kun udtagsmuligheden med kongebrev –alligevel vildt nok at komme med det, når det er et svar til instituttet på en henvendelse, der alene går på vurderingen af De internationale forpligtigelser.”

Længere oppe svarer Ditte Kruse Dankert til bl.a. Lene Linnea Vejrum:

”Har også fundet denne FT- besvarelse på FT-hjemmeside, der (også) forholder sig til instituttets brev –her nævner man trods alt, at der kan være helt særlige tilfælde, hvor en separat indkvartering vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 2406-2407 kommer der den 30. maj 2016 et brev fra Institut for Menneskerettigheder til ministeriet:

”Adskillelse af unge par

Kære Inger Støjberg

Vi skrev til dig den 22. marts 2016, fordi vi var bekymrede over din beslutning om, at mindreårige asylansøgere fremadrettet ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever.

Vi medsendte et notat, hvor vi pegede på to forhold af central betydning for sagernes behandling:

- 1) De berørte personer bør partshøres forud for beslutningen om adskillelse.
- 2) En beslutning om adskillelse bør ikke ske automatisk, idet der konkret skal foretages en vurdering af, hvorvidt der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvorvidt der er grundlag for at gøre indgreb i familielivet ved at adskille parrene.

Du svarede ved brev af 25. april 2016 uden at forholde dig til det anførte, idet du i al væsentlighed gentog, hvad der var sagt under et tidligere samråd.

Vi har imidlertid hæftet os ved, at du og Udlændingestyrelsen over for Folketingets Ombudsmand henholdsvis den 28. april og den 4. maj 2016 har anført, at Udlændingestyrelsen vil foretage partshøring i de sager, hvor der allerede er sket adskillelse, og at styrelsen vil foretage partshøring i fremtidige sager, hvis parterne ikke efterlever eller ikke er tilfredse med beslutningen om indkvartering.

Det fremgår derimod ikke, at der vil ske partshøring ved den første afgørelse om indkvartering, ligesom der ikke er anført noget om vejledning til de berørte om deres retsstilling ved en afgørelse om indkvartering truffet uden forudgående partshøring.

Vi har også hæftet os ved, at du over for Folketingets Ombudsmand har oplyst, at udlændingemyndighederne ved den første beslutning om indkvartering efter en konkret og individuel vurdering kan finde, at det vil være i strid med internationale konventioner at adskille parterne.

Vi har endelig hæftet os ved, at Folketingets Ombudsmand i pressemeddelelse af 11. maj 2016 har anmodet om en række oplysninger og udtalt, at han blandt andet vil se på ministeriets vejledning om rækkevidden af Danmarks

internationale forpligtelser vedrørende indkvartering af mindreårige ægtefæller.

På den baggrund foretager vi os ikke videre for nuværende.”

Der er sendt en kopi til Udlændingestyrelsen og Folketingets Ombudsmand.

På s. 4498 har vi et notat eller en mail fra Jonas Christoffersen fra den 22. maj 2017 kl. 11.24 til Lucienne Josephine Lokjær Jørgensen vedrørende ”Notater om adskillelse af unge asylpar”:

”Kære Lucienne.

I lyset af de seneste dages presseomtale af sagen har jeg undersøgt, om jeg tidligere har gjort notater om min dialog med embedsværket. Det er ikke tilfældet. Med henblik på at sikre min hukommelse vil jeg bede dig om at arkivere det følgende på sagen, tak.

1. Kontakt med departementschef Uffe Toudal: Jeg drøftede på et ubestemt tidspunkt formentlig i marts 2017” – anklagerne tror, at der her menes marts 2016, men det må vi komme ind på under afhøringerne – ”sagen med Uffe Toudal, som jeg løbende har en uformel dialog. Jeg ringede *dels* for at oplyse, at vi mente, at der var et klart menneskeretsproblem, *dels* for at spørge, om der var noget instituttert konkret kunne bidrage med for at løse problemet. Uffe Toudal var ikke meget meddelsom, men det var mit indtryk, *at* han opfattede sagen som vanskelig, og *at* han var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser. Uffe Toudal foreslog, at jeg skrev til ministeriet om vores syn på sagen, således at vores synspunkter kunne indgå i det videre arbejde. Det gjorde vi den 23. marts 2017.” – og igen tror vi, at det er 2016, for det er dét brev, som jeg har læst op for kort tid siden – ”Jeg kan ikke huske tidspunktet for vores telefonsamtale, herunder om det var før eller efter samrådet den 15. marts 2017.” – Og igen, samrådet var, hvis det var samråd Z, den 15. marts 2016.

”

2. Kontakt med direktør Tanja Franck: Louise Holck og jeg mødtes den 10. maj 2016 med Udlændingestyrelsens nye direktør for at drøfte samarbejdet mellem instituttet og styrelsen. Vi kom meget kort ind på sagen om de unge asylpar, og Tanja Franck sagde noget i retning af: ”Vi ved alle, hvad ministerens syn på sagen er, men det skal jo også være lovligt.” Vi gik fra mødet i fortrøstning om, at de kommende retningslinjer på området ville være i overensstemmelse med de internationale forpligtelser.”

Det bringer mig til pkt. 4.7.3 om overvejelser i styrelsen omkring partshøring.

Der skal vi til s. 1465. Den 22. marts kl. 12.21 er der en mail fra Kristina Rosado til Lene Linea Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Kære begge

T.o.”

Det, der videresendes, er brevet:

”Hermed fremsendes til orientering instituttets brev og notat vedrørende adskillelse af unge par, som vi d.d. har fremsendt til udlændinge-, integrations- og boligministeren.”

Længere oppe i en mail kl. 12.25 hedder det:

”Kære Kristina

Partshører vi forud for flyttepåbud – og begrundet vi påbuddet ? (Afgørelsen kan jo ikke påklages – det skriver vi vel også ?).”

Og videre på s. 1464 kl. 12.35:

”Kære Anni

Vi partshører i det omfang, vi træffer afgørelse om flyttepåbud. Det fremgår af afgørelsen, at den ikke kan påklages. Vi træffer dog kun afgørelse om flyttepåbud, hvis parrene nægter at efterleve vores anvisning om indkvartering. Selve adskillelsen af parrene træffes der ikke afgørelse om, da vi indtil videre har vurderet, at det

ligger inden for rammerne af den faktiske forvaltningsvirksomhed, vi i øvrigt udøver, jf. § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Vi har dog internt drøftet, om bestemmelsen om adskillelse har så indgribende en karakter, at vi fremover alligevel bør træffe afgørelse i sagerne.”

Det hedder længere oppe fra Anni Fode til Kristina Rosado:

”Kære Kristina

Tak for info – jeg er stemt for, at vi fremover træffer afgørelse i sagerne. Det tror jeg også, at FO vil mene ville være det rigtigste – det er jo meget indgribende og jeg synes, at det IMR” – altså Institut for Menneskerettigheder – ”refererer fra de konkrete sager lyder alvorligt. Og vi skal jo virkelig undgå fodfejl i disse sager. Har I vendt det med Jens Vikner?”

Så er der en mail kl. 12.59 fra Anni Fode til Jens Vikner:

”Kære Jens

Det er nedennævnte jeg gerne vil drøfte med dig – jeg vedhæfter også henv. fra IMR (og så har vi også en klagesag verserende hos FO).”

På s. 1470 kl. 09.48 – og igen, det er ikke vores optegnelser på dokumentet – fremgår det af en mail:

”Kære Anni

Og selv om UIBM skulle fastholde – mod al sund fornuft – at afgørelse om adskillelse af ægtepar ved indkvartering efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt., kan påklages, så kan vi vel bare indkvartere ægteparret sammen, for dagen efter at give den ene ægtefælle et flyttepåbud efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt., som helt klart ikke kan påklages.

Mellem os sagt, så er varianten med at tillægge ægteparret partsstatus uden at betragte beslutningen som en afgørelse, da også noget af en konstruktion. Hvis vi først har accepteret at behandle ægteparret som parter med den

konsekvens, at vi skal partshøre, så må den logiske følge være, at den efterfølgende, sagsafsluttende beslutning er en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Vil du ikke tro, at ombudsmanden straks ville skyde denne variant ned?

Afgørende for, om en beslutning er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, er om beslutningen 1) træffes af en forvaltningsmyndighed, 2) er retsfastsættende, 3) er rettet mod borgere eller virksomheder mv., og 4) træffes på offentligretlig grundlag. Når vi hidtil har ment, at en beslutning om indkvartering ikke er en afgørelse, så skyldes det, at en sådan beslutning har manglet det offentligretlig grundlag og dermed det retsfastsættende element. Men med adskillelse af ægtepar (og adskillelse af mindreårige børn fra forældre) skifter beslutningen karakter fra at være en praktisk foranstaltning til en egentlig afgørelse, hvor der skal tages højde for en række juridiske forhold.”

På s. 1475 skriver Anni Fode til Jens Vikner:

”Kære Jens

Tusind tak – dejligt at du lige kan få sat juraen på plads for mig. Det sætter jeg stor pris på.

Og jeg er helt enig i, at FO vil ”skyde den variant ned”. Jeg har ikke været inde over sagsbehandlingen i disse sager, men blev noget bekymret da jeg så, hvad IMR skrev – tænkte, at så var der måske nok noget i vores sagsbehandling som skulle justeres.

Jeg er glad for, at du deltager i mødet efter påske. (Jeg har også igen nævnt sagen for Tanja Franck, da jeg talte med hende g.d. – hun er vældig hurtigt opfattende. Og henviste også til et papir som hun selv havde fået udvirket fra UIBM til brug for en debat i FT som statsministeren deltog i – vist for et par uger siden. Og her havde UIBM åbnet op for, at det ikke var så absolut mht. adskillelsen. Så hun er klar til drøftelser med UIBM).”

Og så videre ovenover:

”Kære Anni

Altid dejligt, når jeg kan hjælpe :-). Faktisk gennemgik jeg netop for få uger siden det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb på mit forvaltningsretshold på KU, så det er frisk i erindringen.

Kan godt forstå, at IMR-notatet gjorde dig bekymret. Som regel har IMR styr på reglerne, og deres kritik gør man klogt i at tage seriøst.”

På s. 1478 er der en mail fra Ditte Kruse Dankert til Anni Fode, Lene Vejrum, Kristina Rosado og Jens Vikner, hvor det hedder i andet afsnit:

”Når jeg læser instituttets brev så er der to ting, synes jeg, der er afgørende. Dels bliver det lidt forsimplet omkring det med tvangssagerne, som vi i deres optik ”kan trække ud af ligningen” for derefter at vurdere resten. Jeg mener ikke, at vi på den klare måde har oplysninger, der giver os grundlag for at konkludere på tvang (også fordi ministeren jo har tilkendegivet tvang, også som noget kulturelt betinget). Og så er instituttet grundlæggende uenig med vores departement, fordi de jo jo antager, at det er uden betydning for indgrebets intensitet, at der ”kun” er tale om en adskillelse i indkvarteringssituationen. Det har jo været afgørende ift art 8, at det var uproblematisk at afskille, også selvom der måtte være et familieliv i art 8's forstand, pga. den kortvarige udstrækning og pga. formålet (at undgå tvang). Jeg kan ikke forestille mig, at instituttets brev vil ændre på ministerens el. departementets opfattelse, herunder deres vurdering i de enkelte sager.”

Den 8. juni 2016 på s. 2418 er der en mail fra Adam Khalik til Ditte Dankert, hvor det hedder:

”Kære Ditte

Hermed mine bemærkninger i rådgave.

Det kan virke virkelighedsfjernt, men som jeg ikke har lagt skjul på, mener jeg, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, og at man skal fokusere på at finde en vej ud af blindgyden, som alle kan se selv i.

Vejen kunne passende være, at man – i modsætning til før instruksen – er meget *opsøgende* i forhold til tvangsspørgsmålet, hvor man tager en snak med ægteparret, så snart de er indkvarteret (*sammen*). Udgangspunktet for samtalen er, at der er tale om et tvangsægteskab, og samtalen formål er at afsøge [officialmaksimen], om der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at de skal indkvarteres samlet [m.a.o. om det kan afkræftes, at det er et tvangsægteskab]. Sådan må modellen i hvert fald være, hvor aldersforskellen ikke er meget stor. Er aldersforskellen meget stor, kunne man godt afprøve, om man ikke kunne skille dem ad under sagsbehandlingen (en slags ”betækningsperiode” for kvinden) uden, at det ville være klart ulovligt.”

På s. 2622 er der en mail fra Adam Khalik til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Kære begge

Jeg kan forstå, at der nu – efter instruktion fra UIBM – er truffet beslutning om, at de pågældende skal adskilles under vores sagsbehandling.

Jeg mener, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, som jeg har pligt til at sige fra over for til min direkte foresatte og hendes foresatte.

Jeg arbejder naturligvis loyalt videre med sagen, men mener, at der er tale om en klart ulovlig ordning. En konsekvens af denne vurdering er, at det også vil være ulovligt at adskille det konkrete par. Hertil kommer, at der er særlige omstændigheder i sagen, som gør det særligt usagligt at adskille parret, nemlig, at de i en periode på 7 måneder har været indkvarteret sammen uden, at der i den forbindelse er fremkommet oplysninger om problemer.”

På s. 2621-2622 er der en mail fra Lene Vejrum til Adam Khalik og Ditte Kruse Dankert, hvor der står:

”Der er ikke tale om en konkret instruks fra departementet. Men der har været en forespørgsel til departementet, om vi kan forvente ændringer i forhold til gældende instruks om adskillelse

mhp. på et pusterum, når vi bliver bekendt med nye par. Det forventes der ikke. Henset hertil mener Tanja og jeg ikke, at denne sag adskiller sig væsentligt fra andre sager, hvor vi har adskilt parrene.”

Og på s. 2621 fra Adam Khalik:

”Uanset, at beslutningen er truffet i US, er det min opfattelse, at den er klart ulovlig. Det vil en adskillelse efter min opfattelse være i alle tilfælde, hvor der ikke foreligger noget, som tyder på, at der er tale om et tvangsægteskab, eller noget, som bryder med en retlig norm i Danmark (den seksuelle lavalder). Det gælder også i de sager, hvor US allerede har adskilt de pågældende.”

Det bringer mig til pkt. 4.7.4 om en henvendelse fra DR Østjylland i slutningen af marts 2016.

På s. 1477 er der en mail til Nils Bak, som jo er i Udlændingestyrelsen, fra Anders Bindsbøll, som skriver:

”Hej Nils,

De 27 sager med mindreårige flygtninge der bor sammen med deres voksne ægtefælle på et asylcenter - kan jeg få en status på det?”

Der er så en henvisning til en artikel i Politiken, og så skriver han:

”Jeg har læst mig til, at flere er blevet adskilt - men er det tilfældet for alle på nuværende tidspunkt?”

På s. 1479 skriver Nils Bak til Lene Vejrum:

”Kære Lene,

Jeg får spørgsmål vedr. status på adskillelse af barnebrude, og om alle nu er adskilt. Jeg har i første omgang oplyst, at det har jeg ikke en status på i øjeblikket.

Jeg påtænker at sige, at enkelte sager fortsat verserer, og at vi ikke kan oplyse nærmere om konkrete sager.

Eftersom ministeren har været så urokelig, skal jeg nok ikke komme ind på, at styrelsen har besluttet at overveje fem sager nøjere og høre Justitsministeriet om lovligheden.”

Ovenfor står der:

”Kære Nils

Tak for info og enig i din vurdering.”

Det bringer mig til pkt. 4.7.5.

Den 6. april 2016 på s. 1579 er der en mail kl. 18.59 fra Lene Vejrum til Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Som tidligere aftalt sender jeg hermed Udlændingestyrelsens udkast til vejledning til centeroperatørerne vedrørende indkvartering af mindreårige asylansøgere, der er gift eller samle-vende.”

Udkastet har vi på de følgende sider, og på s. 1580 kan man se, at der ikke er angivet en dato (”X. april 2016”). Af udkastet fremgår:

”Vejledning til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”

1. Indledning

En mindreårig asylansøger må ikke indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever, mens den pågældende opholder sig som asylansøger i Danmark, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn, eller hvis den mindreårige har en herboende ægtefælle eller samlever. Vurderingen af, om der foreligger sådanne helt særlige forhold, foretages af Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret og individuel vurdering af sagens samlede omstændigheder.

...

Denne vejledning gælder også for andre mindreårige udlændinge, som er under Udlændingestyrelsens forsørgelse.”

Så har notatet et pkt. 2 om ”Indkvartering af mindreårige asylansøgere”, pkt. 2.1.1: ”Mindreårige mellem 15 og 18 år”, og der er så en ”Procedure i forbindelse med indkvartering på asylcenter”. På s. 1581 kan man se, at der i pkt. 2.1.2 er regler om ”Adgang til besøg”, og på side s. 1582 under pkt. 2.2: ”Sager, hvor begge parter er mindreårige”, altså under 15 år. På s. 1583 er der pkt. 3: ”Adgang til indkvartering sammen med ægtefælle/samlever efter det fyldte 18. år”, og endelig på s. 1584 er der en ”Opdatering i Indkvarterings- og ydelsesberegningssystemet (IBS)”.

Den 21. april 2016 på s. 1717 er der en mail fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori, og emnet er ”Udtalelse til FO m.v./ mindreårige med ægtefæller el. samlever”. Der er vedhæftet et udkast til retningslinjer, og vi kan se i afsnit 2:

”Desuden fremsendes styrelsens udkast til retningslinjer om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.”

På s. 1957 kan vi se en dokumentliste fra Justitsministeriet – en sag, der er oprettet med: ”Sagstitel: Bistand til UIBM vedrørende adskillelse af mindreårige med ægtefæller/samlever (barnebrude)”.

Af listen fremgår øverst:

”Hoveddokument

Aktnr.: 1

Brevdato: 24. april 2016

Titel: Fra UIBM: Udtalelse til FO ...”

Hvis man går ned i bilagene, kan man se:

”Dokumentnr.: 1949446 – Udkast Retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere som har indgået ægteskab eller er samlevende 20. april 2016”.

På s. 2828 har vi en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

Adam sendte filen, så jeg har allerede nu overført bemærkningerne.

Da du ikke har sendt sagen videre i F2 endnu tænker jeg, at det ville være helt optimalt, hvis vi fik retningslinjerne med i forelæggelsen? I så fald skal der alene ændret det i sagsfremstillingen, at retningslinjerne vedlægges allerede nu (jeg har skrevet, at de ville blive forelagt separat i morgen).”

De retningslinjer, vi har, er på s. 2829.

På s. 2868 har vi igen mailen fra Mette Jønck til Inger Støjberg, som jeg har dokumenteret før:

”Kære Inger

Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebrude.”

Når vi nævner det hér, er det, fordi der kan være forskellige dokumenter til drøftelse her. Det kan være gennemgangen af forslaget til Folketingets Ombudsmand, men det kan også være retningslinjerne. Det må vi komme ind på under forklaringerne.

Den 1. juli 2016 på s. 2897 er der en mail fra Ditte Dankert til ombudsmanden, hvor Udlændingestyrelsen retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere fremsendes i forlængelse af styrelsens supplerende udtalelse af 29. juni 2016.

Samme dag, den 1. juli, kl. 15.37 går der på s. 2897-2898 en mail fra Lene Vejrum til operatørerne med emnet ”Retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”:

”Hermed sendes Udlændingestyrelsens retningslinjer for indkvartering af mindreårige

asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

Retningslinjerne beskriver procedurerne for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig asylansøger, som har indgået ægteskab eller er samlevende.”

Den 5. juli på s. 2951 skriver Røde Kors til Udlændingestyrelsen omkring de nye retningslinjer:

”Røde Kors opfordrer hermed styrelsen til at tage stilling til, hvor disse grupper af mindreårige med børn eller gravide mindreårige skal indkvarteres.”

Og på s. 2952 nederst:

”For at kunne vejlede vores beboere bedst muligt, beder Røde Kors desuden om styrelsens retningslinjer til behandling af indkvartering af mindreårige gifte/samlevende asylansøgere – herunder hvilke kriterier styrelsen ser på for at vurdere, hvorvidt helt særlige forhold gør sig gældende.”

I en mail af 12. oktober 2017 på s. 3219-3220 skriver man igen fra Udlændingestyrelsen til operatørerne:

”Den 1. juli 2016 fremsendte Udlændingestyrelsen vedlagte retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark, til jer.

Der har i den seneste tid været en bragt en række artikler og indslag i medierne om mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark, og Udlændingestyrelsen er på den baggrund blevet kontaktet af nogen af jeres medarbejdere med spørgsmål om, hvorvidt retningslinjerne fortsat er gældende. Udlændingestyrelsen finder på den baggrund anledning til at genfremsende retningslinjerne

til jer, med oplysning om, at de fortsat er gældende.”

Så er jeg kommet til et nyt punkt og tænker, at det måske var en idé at stoppe?

Retsformanden:

Så er det passende, at vi holder for i dag.

Jeg kan lige give den oplysning, at vi fortsætter på mandag kl. 09, og det forventes, at anklagerens forelæggelse vil være afsluttet inden kl. 15. Det betyder, at sidst på eftermiddagen – måske efter frokost, afhængig af hvornår anklagerne er færdige – vil der ske procedure af spørgsmålet om afhøring af vidnet Ayaan Hirsi Ali. Selve afgørelsen af, om vidnet skal afhøres, vil blive truffet på et senere tidspunkt. Det bliver altså ikke på mandag, men proceduren vil være på mandag.

Tak for i dag.

Retten hævet kl. 14.58.

Retsmøde den 6. september 2021 (dag 3)

Mandag den 6. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørddam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte med anklagernes forelæggelse. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak.

Vi sluttede fredag med en gennemgang af forløbet med udarbejdelse af retningslinjer til operatørerne fra Udlændingestyrelsens side, og vi skal i dag tage fat på pkt. 4.7.6 i dispositionen. Det er forespørgselsdebatten den 3. maj 2016

og det materiale, der blev udarbejdet i den forbindelse.

På s. 1684 i hovedekstrakten har vi en mail fra 15. april 2016 fra Jesper Gori til Anne Nygaard Just, hvor hun sender ”opdateret beredskabspapir om ‘barnebrude’ med ændringer som markeret”. På s. 1685 og frem har vi beredskabspapiret, og på s. 1686 står der øverst:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.

Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret i på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.”

Der er to kommentarer, og den første kommentar, der vedrører den øverste sætning, lyder:

”Det bemærkes, at retningslinjerne forventes at foreligge på tidspunktet for forespørgselsdebatten (3/5-16). Udkastet bør derfor afstemmes endeligt med FS kort tid forud for F23.”

Længere nede er der en bemærkning, som siger:

”ØK: hvad er status – er der stadig par, der ikke er skilt?”

Længere nede i talepunkterne kan vi se, at man ved fjerde bulletpoint har slettet ”Jeg har forstået, at”, så der kommer til at stå:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Man har også slettet:

”Jeg har også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Her er der en kommentar. Den indeholder dels den kommentar, jeg lige har læst op, med, at man skal afstemme det, når de nye retningslinjer foreligger, og dels foreslår man på det sted et afsnit, der hedder:

”Udlændingestyrelsen har efterfølgende udmøntet min generelle instruks i et sæt retningslinjer om indkvartering af mindreårige ægtefæller eller samlever, som fremover skal anvendes i de konkrete sager.”

På s. 1692 har vi en mail fra den 18. april, og der er en opdatering fra Ditte Dankert til Anne Nygaard Just, hvor hun skriver:

”Kære Anne

Der i alt 33 par.

I forhold til de 33 er status som følger:

22 par er adskilt.

1 par er overgået til Integration.

1 par – hvor der er truffet afgørelse om aldersændring – begge parter er over 18 år.

1 par er forsvundet.

3 par – hvor begge er mindreårige – indkvarteret på samme børnecenter men på forskellige værelser.

5 par – hvor deres sager er under overvejelse (dog et par på vej til adskillelse efter ønske fra den mindreårige - vi følger op på status, Jammersbugt skal finde alternativ indkvartering til den mindreårige)”).

På s. 1700 har vi igen nogle bemærkninger omkring notatet baseret på en mailråd fra Anne Nygaard Just til Jesper Gori. Øverst oppe står der nu:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Og ude i kommentaren: ”Det bemærkes ...”. Det er den samme kommentar, vi havde tidligere, så man er ikke færdig med retningslinjerne endnu.

Længere nede står der:

”Udlændingestyrelsen har på nuværende tidspunkt identificeret i alt 33 par, som siden slutningen af januar 2016 ...”.

Det er den mail, jeg lige har læst op, som man nu har fået sat ind her med status på de 33 par. Endelig nede i ”Talepunkter” fra andet bulletpoint står der:

”Derfor tog jeg også straks – da gik op for mig, at der er børn, der bor sammen med deres voksne ægtefælle i de danske asylcentre – initiativ til at afdække og rette op på dette.”

På s. 1701 nederst har vi fået føjet ind:

”...

- Som jeg tidligere har været inde på (i Samråd Z), kan der jo være helt særlige omstændigheder, som betyder, at der skal gøre undtagelse.
- Hvis myndighederne i en konkret sag undtagelsesvist vurderer, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser.”

Den 18. april kommer der en mail kl. 15.38 fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Carina Verup Simonsen, hvor hun skriver:

”Kære Carina,

Hermed ”renset” version. For en god ordens skyld har jeg lige bedt Jesper nikke til ØK’s bem., men jeg forventer ikke, at han har nogen bemærkninger. Jeg giver lyd, når han har svar, men jeg tænker ikke at forelægge behøver at afvente.”

På s. 1704 kan vi nederst på siden se kommentaren ASJ2:

”Det bemærkes, at retningslinjerne forventes at foreligge”, så de foreligger endnu ikke.

På s. 1705 har vi den samme kommentar, som vi havde i de tidligere udkast, altså om retningslinjerne, der endnu ikke foreligger.

På s. 1978 har vi en mail den 25. april 2016 fra Henrik Torp Andersen til Saugmann-Jensen, hvor han skriver:

”Kære Anna-Sophie

Er der mulighed for nu at opdatere dette baggrundsnotat til F23?”

På s. 1977-1978 svarer hun – også den 25. april – kl. 12.57:

”Kære Henrik,

Retningslinjerne foreligger ikke endnu. Vi forventer at kunne give en tilbagemelding/status senest ved ugens udgang – kan det gå?”

På s. 1977 kommer der en mail den 2. maj 2016 fra Henrik Torp Andersen til Saugmann-Jensen:

”Du skrev tidligere, at I kunne give en tilbagemelding på de nye retningslinjer vedrørende barnebrude, jf. vedhæftede notat.”

Der går et stykke tid, og så svarer Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Henrik Torp den 20. maj:

”Kære Henrik,

Til brug for et svar til Folketingets Ombudsmand skal jeg høre, om du/I ved, om talepunktet vedr. barnebrude blev anvendt under F23? – navnlig, om ministeren henviste til, at Udlændingestyrelsen er ved at udarbejde en vejledning, som skal udmønte ministerens generelle instruks.”

Der bliver svaret den 20. maj øverst oppe:

”Nej, det blev ikke anvendt under debatten.”

Det bringer mig over til pkt. 4.7.7 i dispositionen, som er en henvendelse fra P4 den 25. april 2016 i forbindelse med udarbejdelse af beredskab.

På s. 1970 har vi en henvendelse fra Jesper Nygaard til pressechef Sarah Andersen med emnet ”Interview - DR P4”:

”Som sagt vil vi meget gerne have ministeren med i P4 morgen kl. 07.45 i morgen tidlig. Det handler som nævnt om barnebrude på asylcentre.

Vi har en historie om, at 70 mindreårige danskere de seneste 10 år har fået lov til at blive gift med myndige ægtefæller – efter tilladelse fra kommunen. De må naturligvis også bo sammen. Hvis du derimod kommer til landet som eksempelvis 17-årig flygtning sammen med din 25-årige mand og skal bo på et asylcenter, så må du ikke bo med ham.

Vi vil gerne have Inger med til en snak i fladen, hvor vi vil spørge hende til følgende:

- 1) Hvorfor skal der være anderledes regler i asylcentre end i det omgivende samfund?
- 2) Hvor stort et problem er det reelt med barnebrude i asylcentre?
- 3) Hvordan kan det være, at man ikke kan hjælpe mindreårige brude (og gomme) på andre måder end ren lovgivning?
- 4) Hvis det er kulturen i nogle af de lande for flygter fra, at man bliver gift som meget ung, hvorfor så ikke acceptere den kultur, når flygtninge kommer her-til?

Vi håber, at Inger har lyst til at være med.”

På s. 1969-1970 er der en mail fra Jesper Gori til Saugmann-Jensen med kopi til Sarah Andersen, hvor der bliver skrevet:

”Kan du nå dette? Altså et procespapir fra SIM – alternativt kan vi måske opdatere forelæggelsen for ministeren af vejledningen?”

Der bliver svaret kl. 16.12 til Jesper Gori:

”Som aftalt udkast med udgangspunkt i navnlig det til samrådet udarbejdede beredskab.”

Under bulletpoint 4 står der:

”Min instruks til Udlændingestyrelsen ændrer ikke ved gældende ret angående, hvornår et ægteskab skal anerkendes i Danmark. Og indkvarteringen af en asylansøger foregriber heller ikke, hvordan danske myndigheder i øvrigt skal stille sig i relation til et ægteskab, hvor en af parterne er under 18 år.”

På s. 1974 kommer der en mail til Sarah Andersen fra Jesper Gori, også den 25. april kl. 22.04:

”Kære Sarah

For en god ordens skyld indsættes nedenfor et link til Socialministeriets pressemeddelelse med social- og indenrigsministerens fokus på praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Om der kan leveres herpå i tråd med det, som social- og indenrigsministerens udtalelser lægger op til, er dog ikke givet – og jeg tror derfor, at vores minister står sig godt ved at henvise til social- og indenrigsministeren på spørgsmål om, hvad man vil anerkende her i landet uden for asylsystemet.”

Det næste punkt i dispositionen er pkt. 4.7.8, som vedrører notatet om betydningen af Danmarks internationale forpligtelser, og det er et forløb, der tidsmæssigt fylder ganske meget.

Vi starter den 21. april på s. 1717, hvor der kommer en mail, som vi har set før, fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori. Med den mail sendes også et notat om styrelsens forslag til Danmarks internationale forpligtelser.

Notatet kan vi se på s. 1723 med datoen 20. april 2016 og titlen:

”*Betydningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager, hvor mindreårige adskilles fra ægtefæller eller samlevende*”.

Det er her arbejdet med at udarbejde notatet starter. Jeg skal ikke dokumentere yderligere fra dette bilag, men gå videre til s. 2225, hvor vi i en mail, som Saugmann-Jensen sender til sig selv den 12. maj 2016, har et udkast til vejledning, og det er benævnt ”Udkast til vejledning-1”.

På s. 2226 kan vi se, at modtagerne af det her til sin tid skal være Udlændingestyrelsen. Vi kan se, at datoen er den 4. maj 2016, at sagsbehandleren er Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og at det er et foreløbigt udkast. På s. 2226-2227 står der:

”Vejledningen skal ses i sammenhæng med de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen har udarbejdet til indkvarteringsoperatørerne, for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Disse retningslinjer redegør nærmere for den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med indkvarteringen og for indkvarteringsforholdene for eventuelt adskilte ægtefæller og samlevende, herunder navnlig at et bestående familieliv skal kunne udøves ved regelmæssige besøg mv. uanset den separate indkvartering. [Retningslinjerne er optrykt som bilag til denne vejledning].”

Tilbage på s. 2226 er der en kommentar fra ASJ:

”Udkast foreligger hos ministeriet. De to vejledninger/retningslinjer påtænkes at skulle udstedes ca. samtidig.”

På s. 2228 under pkt. 2.2 kan vi se indkvarteringsordningen beskrevet i hovedtræk:

”Det klare udgangspunkt for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentrene, hvis den ene eller begge parter er under 18 år. Det kan dog i helt særlige tilfælde være nødvendigt at gøre undtagelse til ovennævnte udgangspunkt.”

Længere nede i pkt. 3, som hedder ”Rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre” har vi først i pkt. 3.1 retsgrundlaget:

”Det er navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8 og FN’s konvention om barnets rettigheder, som er relevante for vurderingen af, om Danmarks internationale forpligtelser er til hinder for i en konkret sag at indkvartere en mindreårig ægtefælle eller samlever adskilt fra sin ægtefælle eller samlever på et asylcenter.”

I kommentaren hertil står der:

”Hjembestilt litteratur afventes før afsnit kan færdiggøres”.

Så er der et afsnit 3.1.1 om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og på s. 2229 har vi et afsnit, der hedder ”3.1.1.1 Familiebegreb”:

”Udgangspunktet for afgrænsningen af familiebegrebet i artikel 8 er den i den europæiske tradition almindelige kernefamilie, dvs. ægtefæller og deres mindreårige fællesbørn, børn af tidligere eller senere ægteskaber, børn født uden for ægteskab og adoptivbørn”.

Og så er der henvist til forfatterne van Dijk og van Hoof.

På s. 2290 har vi en mail fra den 13. maj til Lykke Sørensen fra Saugmann-Jensen med titlen:

”Udkast til vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre.”

Der er vedhæftet et bilag, ”Udkast til vejledning”, og der står:

”Jeg vedhæfter som lovet mit foreløbige oplæg/udkast til *vejledning om fortolkningen af*

Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre.

Jeg arbejder fortsat navnlig med beskrivelsen af ordningens udgangspunkt, se også kommentar herom.”

Notatet har vi på s. 2291, og der står øverst oppe, at det er et foreløbigt udkast, og at det er dateret den 13. maj. På s. 2293 under pkt. 2.2 er der nu beskrevet om indkvarteringsordningen i hovedtræk:

”[Udgangspunktet for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samleverer på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.]

Udlændingestyrelsen skal dog i hver enkelt sag om indkvartering af mindreårige ægtefæller eller samleverer foretage en konkret vurdering af, hvorvidt det på baggrund af sagens samlede omstændigheder er proportionalt – bl.a. ud fra hensynet til barnets tarv – at meddele påbud om separat indkvartering.

Finder udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN’s Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne indkvartere parret sammen.”

I noten hertil er der skrevet:

”Det bør overvejes, om udgangspunktet for ordningen i vejledningen kan beskrives således, eller om man i stedet skal nøjes med at skrive, at der i alle tilfælde skal foretages en konkret vurdering.”

Så skal vi frem til s. 2836. Der kan vi se i en mail den 27. juni fra Saugmann-Jensen til

Jesper Gori, at hun sender en ”Intern notits til brug for DC-drøftelse”:

”Kære Jesper

Jeg er i aften nået til at gå i gang med denne notits til DC, som jeg omtalte i en tidligere mail i aften.

Jeg har nok brug for lige at vende, hvad det præcis er, vi har brug for. Foreløbigt har jeg indsat 3 spørgsmål til dig i vedhæftede.”

På s. 2837 har vi notitsen – eller notatet. Vi kan se, at modtager er departementschefen, og at det er af 27. juni 2016. Under pkt. 1 ”Baggrund” står der:

”Det er udgangspunktet, at der skal ske separat indkvartering på asylcentre af mindreårige ægtefæller og samlever. Der skal dog gøres undtagelse til dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser tilsiger dette, herunder navnlig EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og FN’s Børnekonvention.”

Nede i sidste afsnit inden pkt. 2 står der:

”Departementet er som bekendt ved at udarbejde en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, hvor disse spørgsmål i videst muligt omfang vil blive besvaret. Der er dog behov for allerede på nuværende tidspunkt – senest i uge 26 – at give en tilbagemelding til Udlændingestyrelsen i forhold til nogle centrale spørgsmål om de generelle retlige rammer, således at styrelsen hurtigst muligt kan træffe afgørelse i de sager, der er klar til afgørelse.”

I pkt. 2 under de generelle rammer står der:

”A. Det er Udlændingeafdelingens vurdering, at der umiddelbart kan defineres nogle typer af tilfælde, hvor der normalt skal gøres undtagelse til udgangspunktet.

Det drejer sig bl.a. om følgende tilfælde:

- Tilfælde, hvor et par, der opholder sig på et asylcenter, er blevet gift i

Danmark ved kongebrev, eller har fået anerkendt deres udenlandske ægteskab af danske myndigheder,

- Tilfælde, hvor parret har børn, forældrene – f.eks. moren til et nyfødt barn – er stærkt traumatiserede, og den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene efter de sundhedsfaglige udtalelser er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene bor sammen med børnene; eller
- Tilfælde, hvor aldersforskellen mellem parterne er lille, den mindreårige er tæt på 18 år, parterne venter barn sammen (og graviditeten er relativt fremskreden), og det må antages, at der ikke indgår et tvangselement; eller
- Tilfælde, hvor aldersforskellen mellem parterne er lille og den mindreårige er tæt på 18 år, hvor det må antages, at der ikke indgår et tvangselement, og hvor der er væsentlige helbreds- eller trivselsmæssige forhold, der taler for fælles indkvartering.

B. Videre er det vurderingen, at der umiddelbart kan defineres nogle typer af tilfælde, hvor der normalt ikke skal gøres undtagelse til udgangspunktet.

Det drejer sig bl.a. om følgende tilfælde:

- Tilfælde, hvor den mindreårige under 15 år; eller
- Tilfælde, hvor der foreligger dokumenteret tvang; eller
- [Tilfælde, hvor parret ikke har nogen børn og ikke venter barn, og der ikke er oplyst om særlige helbreds- eller trivselsmæssige forhold – uanset aldersforskellen/den mindreåriges alder];
- [Tilfælde, hvor aldersforskellen mellem parterne er stor, den yngste af parterne er meget ung, [og der ikke foreligger helt særlige omstændigheder, der taler for fælles indkvartering,]]”

C. Det er Udlændingeafdelingens vurdering, at der er behov for at drøfte følgende ”typesituationer”, der giver anledning til retlig tvivl:

- Pigen er over 15 – parternes aldersforskel er lille (f.eks. 17 og 19 år) – parret har ikke børn /venter ikke børn – en eller begge parter er i moderat grad påvirket af krigstraumer mv. (dvs. ikke påvirket i større grad end asylansøgere i almindelighed vil være som følge af at være flygtet fra hjemlandet mv.)
- Pigen er over 15 – parternes aldersforskel er lille (f.eks. 17 og 19 år) – en af parterne er i moderat grad påvirket af særlige trivsels/helbredsmæssige forhold (f.eks. let handicap, depression mv.)”.

Her er der en note:

”Er formålet med drøftelsen at få en res.” – altså en resolution – ”fra DC herpå?”

Endelig er der et forslag til udlændingefdelingens indstilling:

”De i pkt. A og B anførte rammer for indkvarteringsordningen tiltrædes.”

I forhold til pkt. C er der anført i kommentaren:

”Skal vi have en indstilling?”.

På s. 2839, ”Status i indkvarteringssagerne:”, står der:

”Antal sager, der afventer afgørelse (hvor parterne pt. er adskilt):” – der er et kryds –og ”Antal par, der er indkvarteret sammen:” – der også et kryds.

Og så der en kommentar med et spørgsmål, om der er andre tal, der ønskes indhentet.

På s. 2888 har vi en mail af 1. juli 2016 fra Adam Khalik til Lene Linnea Vejrum, hvor han skriver:

”Kære Lene

Er du enig i nedenstående? Hvis ja, kan vi sende til Jens, og høre, om han er enig. Tror det

er fint, at vi har dokumentation for, hvilken besked vi fik i dag.

Til stede var:

- Afdelingschef Lykke Sørensen (UIBM)
- Kontorchef Jesper Gori (UIBM)
- Fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann (UIBM)
- Direktør Tanje Franck (US)
- Vicedirektør Lene Vejrum (US)
- Kontorchef Ditte Dankert (US)
- Chefkonsulent Jens Vikner (US)
- Specialkonsulent Adam Khalik (US)

Rammen for mødet var, hvorledes US skal forholde sig til de endelige afgørelser i barnebrudssagerne. Samtalen drejede sig derimod ikke om den indledende adskillelse, som ifølge UIBM skal fortsætte som hidtil.”

På s. 3079 er vi nu helt fremme i september. Vi er ved en mail af 22. september 2016 fra Jesper Gori til Caroline Østergaard Nielsen vedrørende udkast til vejledning sendt med høj prioritet:

”Kære Caroline

Som tidligere varslet vedhæftes hermed udkast til notat om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentrene med anmodning om jeres bemærkninger til notatet.

Udkastet er afstemt på AC-niveau hos os. Efter afstemningen med jer vil udkastet blive sendt i kort høringsproces hos Udlændingestyrelsen, inden det forelægges ministeren.

Som bekendt har vi over for Folketinget og Folketingets Ombudsmand rykket tidspunktet for, hvornår notatet forventes at foreligge, fra sommeren 2016 til september 2016.”

Notatet har vi på s. 3081, og her skal man blot notere sig, at det er tredje udkast til notat og dateret den 13. september. Der skal ikke

dokumenteres mere herfra. Jeg kan lige her oplyse, at forsvarerne har rejst et spørgsmål, om der findes et andet udkast til dette dokument, og der kom et svar i sidste uge – som jeg forstod det – som siger, at det har man ikke kunnet lokalisere. Så vi går altså fra første udkast til tredje udkast.

Det bringer os frem til s. 3145, som er en mail af 6. oktober 2016 fra Yassmina Amadid til Jesper Gori, hvor hun skriver:

”Vedhæftet er udkast til notat med vores foreløbige bemærkninger markeret med track changes.

Det bemærkes, at der ikke er tale om en endelig tilbagemelding, idet vi gerne – når I har forholdt jer til vores bemærkninger – vil lægge notatet op i vores hus.

Hvis det ikke allerede er tilfældet, bør Social- og Indenrigsministeriet inddrages.”

På s. 3217 har vi en mail af 12. oktober 2016 fra Nina Holst-Christensen til Caroline Østergaard Nielsen, hvor hun skriver:

”Kære Caroline

Thomas og jeg har nu været nede og tale med Jesper Gori om vejledningen om barnebrude. UIBM venter ikke på noget fra os. UIBM vil sende os et nyt udkast efter at de har fået US's og vores bemærkninger. ”Kongebrevsspørgsmålet” er således ikke i øjeblikket noget issue.”

På s. 3459 går der en mail fra Jens Teilberg Søndergaard i Justitsministeriet til Caroline Østergaard Nielsen den 9. november, hvor han skriver:

”Jeg har talt lidt med Lykke om udkastet til deres notat om barnebrude og har senest fået tilsendt vedhæftede udkast.

Vil I se på det, så vi kan drøfte det? Jeg vil gerne drøfte det med jer, før I giver tilbagemelding til UIBM, så I også kan få et par ord med om, hvad jeg har talt med Lykke om.”

Udkastet har vi på s. 3461. Det er dateret den 8. november 2016, og der er tale om et fjerde udkast.

Den 9. november på s. 3480 har vi en mail fra Caroline Østergaard Nielsen til Jesper Gori med emnet ”Notat om barnebrude”:

”Kære Jesper

I forlængelse af Jens' og Lykkes snak om notatet om barnebrude sender jeg hermed vores ændringsforslag til afsnittet om danske myndigheders godkendelse/anerkendelse af ægteskabet.

Når I har haft lejlighed til at overveje vores ændringsforslag, kan vi måske lige tale om den videre proces, idet vi, som tidligere nævnt, gerne vil have lagt en mappe op her i huset.”

Ændringsforslaget har vi på s. 3482, og vi kan se, at det er fra den 8. november 2016. Der skal ikke dokumenteres yderligere fra dette på nuværende tidspunkt.

På s. 3483 kommer der en mail fra Caroline Østergaard Nielsen til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 10. november, hvor der står:

”Jeg har nu haft lejlighed til at vende formuleringen med Nina og Jens. Som jeg også antydede over for jer tidligere, var det kun kongebrevssituationen, vi havde i tankerne. Vi foreslår derfor vedhæftede ændrede formulering. I må endelig ringe eller kigge forbi, hvis jeg skal uddybe.”

På s. 3533 den 25. november kommer der en mail fra Yassmina Amadid til Saugmann-Jensen med emnet ”Mødet i dag - indkvarteringsnotatet” og vedhæftet ”Udkast til notat (ASJ 8 november) - med Stats- og Menneskeretskontorets...”:

”Som aftalt har jeg lagt et møde ind i kalenderen på mandag kl. 10.30 på Ninas kontor.

Jeg vedhæfter i øvrigt vores forslag til justeringer af notatet med henblik på nærmere drøftelse.”

Notatet har vi på s. 3535, og her kan man se, at det er fjerde udkast, og at det er fra den 8. november 2016. På s. 3548 – og vi er stadig i notatet – står der tre afsnit nede:

”Hvis den yngste af parterne er over 15 år, skal der i visse tilfælde gøres undtagelse. Det har i den forbindelse betydning, hvor tæt på myndighedsalderen den yngste part er, og hvor stor aldersforskellen på parterne er.”

Man har slettet:

”Det er dog ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at der skal gøres undtagelse, at den yngste part er tæt på myndighedsalderen, og at aldersforskellen mellem parterne ikke er væsentlig.”

Man har også strøget et afsnit, der hedder:

”Alderen og aldersforskellen kan således alene i forening med andre momenter, der taler for fælles indkvartering, betyde, at der skal gøres undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering.”

Længere nede på s. 3548 står der:

”Som eksempel på et tilfælde, hvor der normalt skal gøres undtagelse, kan nævnes den situation, hvor der ikke er tungtvejende hensyn til den mindreåriges alder, der taler imod fælles indkvartering, parterne har børn sammen, og det må antages, at samlivet er frivilligt, jf. pkt. 3.3.2.”

Og så har man tilføjet et afsnit:

”Som et andet eksempel på et tilfælde, hvor alderen og aldersforskellen mellem parterne har væsentlig betydning, og hvor der derfor normalt skal gøres undtagelse, kan nævnes den situation, hvor den ene af parterne er 17 år og dermed tæt på myndighedsalderen, og den anden er under 20 år. Derimod vil en situation, hvor den ene part er 16 år og den anden part er over

30 år i almindelighed medføre, at der på grund af aldersforskellen mellem parterne skal ske en adskillelse.”

På s. 3553 har man slettet et afsnit, der hed:

”3.3.6 Danske myndigheders godkendelse/anerkendelse af ægteskabet”.

Så kommer vi frem til den 28. november og hovedekstraktens s. 3563. Der sender Saugmann-Jensen en mail til Yassmina Amadid, hvor hun sender ”Udkast til notat - 28. nov. 16” med og uden rettelsesmarkeringer:

”Kære Yassmina

T.o. vedhæftes notatet som netop godkendt på AC-niveau (notatet er af hensyn til fristen allerede nu lagt videre op i huset). Jeres forslag til formulering vedr. aldersaspektet er, som det fremgår, medtaget.”

På s. 3564 kan vi se, at vi nu taler om et femte udkast og i øvrigt, at det er dateret 7. oktober 2016. På s. 3582 i notatet med track changes, kan man se, at notatet går fra tredje til femte udkast.

På s. 3602 har vi en sagsfremstilling dateret 28. november 2016 vedrørende udkast til vejledningen med intern frist ”Snarest muligt” og ekstern frist ”9. december 2016 kl. 16”. Under ”Baggrund” hedder det i fjerde afsnit:

”Notatet er udarbejdet i anledning af, at udlændinge-, integrations- og boligministeren den 10. februar 2016 instruerede Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever (herefter ”indkvarteringsinstruksen”).”

På s. 3603, under overskriften ”Kort om notatets hovedpunkter”, hedder det i andet afsnit:

”Endvidere fremgår det, at indkvarteringsinstruksen indebærer, at udgangspunktet for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende

på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år. Det fremgår dog også, at Udlændingestyrelsen i hver enkelt sag om indkvartering af mindreårige ægtefæller eller samlever, hvor ingen af parterne er under 15 år, skal foretage en **konkret og individuel vurdering** af, hvorvidt det på baggrund af sagens samlede omstændigheder er sagligt og proportionalt – bl.a. ud fra hensynet til den mindreårige ægtefælle/samlever og eventuelle børn – at meddele påbud om separat indkvartering. Det fremgår også, at et påbud om separat indkvartering alene må opretholdes, så længe det er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser.

Notatet beskriver den generelle retlige ramme (bl.a. EMRK artikel 8 og FN's Børnekonvention), men forholder sig også nærmere til den afvejning af forskellige momenter, som skal foretages i de konkrete sager. Det fremgår bl.a., at det skal indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom. Der henvises til vejledningens beskrivelse heraf.”

På s. 3604 under ”Kommunikation” er det anført, at der bør udarbejdes presseberedskaber, og så er der en række bilag, der skal knyttes til dette notat:

”Udkast til notat, notat fra Udlændingestyrelsen vedrørende generelle fortolknings spørgsmål, Udlændingestyrelsens retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne, pressemeddelelse af 10. februar 2016, Social- og Indenrigsministeriets (SIM's) vejledning om behandling af ægteskabssager, SIM's lovforslag om afskaffelse af adgangen til at dispensere fra alderskravet i ægteskabssager mv. (ej fremsat endnu), diverse besvarelse til Folketingets Ombudsmand vedrørende indkvarteringsordningen.”

I F2 kan vi se på s. 3555 at titlen er ”Vejledning til US vedr. indkvartering - barnebrudenotatet”, og vi kan se, at der står ”Aktdokument” og ”Sagsfremstilling”. Længere nede kan vi se, at Jesper Gori godkender på trin 1 kl. 17.12 den

28. november, og at Lykke Sørensen godkender på trin 2 – også den 28. november – og at hun angiver en bemærkning:

”Notatet er blevet til efter meget indgående drøftelser med JM, og jeg vurderer ikke, at der kan ændres yderligere ved indholdet.”

Den 29. november på s. 3605 er der en mail fra Yassmina Amadid til Christian Nikolaj Søberg om notatet, hvor hun skriver:

”Som aftalt med Uffe sender jeg UIM's notat om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlever på asylcentre. UIM's begrundelse for, at I skal se notatet, fremgår nedenfor.

Som jeg nævnte for Uffe, vil vi gerne hurtigst muligt kunne lægge en mappe op i huset om sagen.”

På s. 3627 den 30. november sender Yassmina Amadid en mail til Saugmann-Jensen, hvor hun skriver:

”Insolvensretskontoret har nu set notatet og har i den forbindelse oplyst, at personer under 18 år kan være myndige i medfør af værgemålsloven.

Kontoret (og ministeriet i øvrigt) har ikke forholdt sig til Børnekonventionen.”

På s. 3647 har vi en mail fra Adam Khalik til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, hvor han skriver:

”Kære begge

I vedlagte dokument har jeg indsat de mundtlige bemærkninger til vores bemærkninger til BB-notatet, som jeg i dag fik i departementet, da jeg tilfældigt stødte på Jesper på gangen. Inspireret af Tanja er bemærkningerne (af flere årsager) SKREVET MED STORE BOGSTAVER!

Mest opsigtsvækkende er, at betækningsperiode-synspunktet efter lange overvejelser med JM står væsentligt svagere nu. Der er ikke tale om et synspunkt, der kan bære ordningen i sig

selv, men et blandt flere elementer i ordningen. Hvis der ikke er nogen indiciér på tvang, skal vi ikke adskille. Jeg har givet udtryk for, at dette er meget væsentligt for os, og at vi ønsker at modtage bemærkningerne på skrift eller på et formelt møde, når der er en endelig afklaring.

Det er også opsigtsvækkende, at de har åbnet lidt op for, at der i nogle situationer også vil skulle træffes en egentlig afgørelse om adskillelse under sagsbehandlingen.

Status lige nu er, at de skal forelægge for Uffe i morgen. I JM ligger sagen hos deres DC, men de vil trække sagen tilbage igen, da Jesper ikke har haft mulighed for at få de sidste af vores bemærkninger med endnu.”

Ovenfor kan man se, at Ditte Kruse Dankert skriver tilbage lidt senere:

”Godt at du har sagt, at vi skal have noget formelt – de skal ikke komme senere og sige, at de havde de sagt (da de tilfældigvis møder nogen). Jeg mangler simpelthen ord – hvad er udgangspunktet snart? At de skal have lov at blive sammen, hvis der ikke er klare indikationer på tvang. Der er jo ingen ordening længere. Hvis det er summen, så er det jo latterligt at skrive et langt notat – i stedet for at erkende, at man lavede noget, der ikke kunne holde.”

Notatet har vi på s. 3648, og der skal ikke dokumenteres noget herfra på nuværende tidspunkt.

Hvis vi går tilbage til s. 3555, kan vi se næstnederst, at der den 7. december 2016 kl. 9.57 står:

”Louise Nielsen (trin 5) returnerer til Anna-Sophie K Saugmann-Jensen på vegne af Louise Nielsen”.

På s. 3691 kommer der en mail fra Louise Nielsen til Marie Thorneman Miller og Mie Vinkel Sørensen med kopi til Sofie Odgaard, Jonas From Soelberg og Mark Thorsen vedrørende emnet ”Møde mellem Søren Pape og Inger Støjberg”. Der står:

”Kære Mie og Marie

Vores minister har udtrykt ønske om at holde møde med justitsministeren ang. Notatet om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre (”barnebrudsnotatet”).

Da notatet skal til ombudsmanden senest fredag den 9. december, og vi i morgen middag har møde med ordførerne fra V, K og LA, vil vi rigtig gerne afholde mødet i morgen formiddag – gerne kl. 8.30. Har jeres minister mulighed herfor?

Det er tanken, at der på mødet også skal deltage embedsfolk fra begge huse.”

På s. 3694 kan vi se, at mødet holdes den 8. december som anmodet. Ligeledes den 7. december har vi en mail på s. 3693 fra Jonas From Soelberg til Uffe Toudal Pedersen med kopi til Mark Thorsen, Sofie Odgaard og Louise Nielsen. Den vedrører ”Barnebrude”, og der står:

”Hej Uffe

Mark og jeg foreslår følgende talelinje:

- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Vi må dog konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er således, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere mindreårige sammen med en ældre ægtefælle.
- Det er beklageligt, at de internationale konventioner i visse sager dermed pålægger os en praksis, som vi er fundamentalt uenige i.
- Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra.”

Tilbage på s. 3555 kan vi i F2-systemet se nederst, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 8. december kl. 12.32 genoptager behandlingen af sagen i systemet.

På s. 3697 har vi en mail fra Louise Nielsen den 8. december 2016 til Marie Thorneman Miller,

Sofie Odgaard og Mie Vinkel Sørensen med et udkast til talelinje vedrørende barnebrude:

”Hermed vores udkast til talelinje vedr. barnebrudsnotatet.

Har I mulighed for at se det igennem og komme med eventuelle bemærkninger senere i dag?”

Udkastet har vi på s. 3698. Det er et notat med titlen ”Talelinje vedr. barnebrude” fra den 7. december 2016 med sagsbehandler Sofie Odgaard. Der står oppefra:

”...

- Vi har nu færdiggjort arbejdet med retningslinjerne for indkvartering af par, hvor den ene er mindreårig, på vores asylcentre.
- Med retningslinjerne slås det nu helt fast, at disse par, som det helt klare udgangspunkt vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering, ligesom par med en stor aldersforskel ikke vil kunne indkvarteres sammen.
- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Vi må dog også konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er sådan, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere personer under 18 år sammen med sin ældre ægtefælle.
- Det gælder fx, hvor parret er hhv. 17 og 18 år, og hvor samlivet vurderes at være frivilligt.
- De internationale konventioner pålægger os dermed i disse sager en praksis, som vi gerne så anderledes, men vi vil kunne sikre en adskillelse i langt de fleste tilfælde. Det gælder altså fx i

sager, hvor der er en meget stor aldersforskel.

- Der skal således ikke herske tvivl om, at myndighederne i praksis vil anvende det retlige råderum fuldt ud og dermed i videst mulige omfang sikre, at der sker adskillelse af parrene.”

På s. 3700 den 8. december kommer der en mail fra Saugmann-Jensen til Caroline Østergaard Nielsen med kopi til Jesper Gori:

”Kære Caroline

Som aftalt hermed den seneste udgave af indkvarteringsnotatet (hvor der med rettelsesmærkninger fremgår visse mindre tilpasninger, der er foretaget som følge af bemærkninger fra vores hus samt fra US og Socialministeriet).”

Notatet har vi på s. 3702, hvor vi kan se, at ”5. UDKAST til” er streget over, og at datoen nu er foreslået ændret til den 12. december. På s. 3704 starter andet afsnit med:

”Udlændingestyrelsen skal i alle sager, hvor der træffes afgørelse om et sådant påbud efter 3. pkt., vurdere, om Danmarks internationale forpligtelser er til hinder for, at der meddeles påbud om separat indkvartering. Det er denne vurdering efter 3. pkt. af, hvornår Udlændingestyrelsen kan træffe afgørelse om adskilt indkvartering af et par mod parternes ønske, som notatet omhandler.”

Man har streget næste sætning, og så skriver man videre:

”Som udgangspunkt vil par, hvor den ene er mindreårig, blive indkvarteret separat, i perioden indtil denne afgørelse efter 3. pkt. træffes. Det beror på hensynet til at sikre, at den mindreårige ikke udsættes for tvang under den indledningsvise indkvartering i asylsystemet, hvor Udlændingestyrelsen endnu ikke har haft mulighed for at vurdere, om samlivet er frivilligt.

Udlændingestyrelsen skal dog allerede ved den første indkvartering vurdere, om der foreligger

helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn og den mindreårige på grund af f.eks. et handicap er klart afhængig af den myndige partners pasning og pleje og bistand til at drage omsorg for parrets børn. Et andet eksempel kan være tilfælde, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er aldeles afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.

Endvidere skal Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse efter 3. pkt. hurtigst muligt under hensyntagen til intensiteten af indgrebet og til, at asylansøgere udgør en særligt sårbar gruppe.”

På s. 3721-3722 har vi en mailtråd med en mail fra Mie Vinkel Sørensen til Louise Nielsen med kopi til Sofie Odgaard og Marie Thorneman Miller vedrørende ”Talelinje ad barnebrude”, hvor der står:

”Kære Louise

Vedhæftede talelinje (godkendt af dc) med vores bemærkninger i t/c.

Kan I sige ok hertil?

Når I har sagt ok, vil vi lægge beredskaberne til vores minister.”

Tilbage på s. 3721 er der en mail fra Louise Nielsen til Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen med kopi igen til Odgaard og Jonas From Soelberg:

”Kære I
Se nedenstående fra JM. Ok?”

Øverst på s. 3721 er der en mail fra Inger Støjberg til Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen, og den er også fra den 8. december kl. 23.21:

”1). Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer ?

2). Jeg synes, at vi, udover eksemplet med de 17/18 årlige, skal give et klart eksempel på hvor parrene skal adskilles.

Lad os tale om det i morgen”.

F2 på s. 3558 kan vi se, at Jesper Gori den 9. december kl. 16.09 kommer med følgende bemærkninger:

”Notatudkastet er justeret på enkelte punkter (som markeret) efter drøftelserne med ministeren den 7. december og mødet med justitsministeren den 8. december. Justeringerne er afstemt med JM.

Desuden forelægges udkast til oversendelsesbrev til Folketinget mhp, at notatet kan sendes parallelt til Folketinget og Folketingets Ombudsmand mandag den 12. december.

Der skal tages stilling til, om oversendelsesbrevet skal være enslydende med de talepinde til brug for oversendelsen af notatet, til Folketinget som pt. er under afstemning med JM. Vedhæftede udkast til oversendelsesbrev er U-afdelingens bud.”

På s. 3561 i F2 kan vi nederst se, at der den 9. december kl. 20.47 er følgende påtegning ved Uffe Toudal Pedersen:

”Videre til M og Mark. Jeg læser parallelt- vi er lidt under tidspres. Foreslår et M møde med Lykke og co, hvor vi kan drøfte notatet/ løbe det igennem. Gerne hurtigt, men der skal også være tid til til at Inger kan få læst det. Bede om mailkopi.”

På s. 3724 kan vi fra annoteringerne se under trin 5:

”Inger Støjberg (Minister, Ledelsessekretariat),
Status: afventer revidering”.

Også den 9. december har vi på s. 3727 en mailtråd, hvor Jesper Gori kl. 10.43 skrev til Louise Nielsen, Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Saugmann-Jensen og Lykke Sørensen:

”Kære I

Vedhæftet revideret udkast til talepinde om barnebrudsnotatet med vores forslag og bemærkninger, herunder til JM’ets bemærkninger. Ændringerne er afstemt med Lykke.”

Så skal vi til s. 3728 nederst den 9. december kl. 10.51, hvor Louise Nielsen skrev:

”Kære Uffe og Inger

Her ser I kontorets tilføjelser og bemærkninger til JM’s kommentarer.

Der er nu indsat et eksempel, hvor et par med sikkerhed vil kunne adskilles (pige på 16 og mand over 30).

Bemærk, at det er vurderingen, at man ikke kan skrive, at parrene altid vil kunne adskilles i den indledende fase. Derfor står der nu, at parrene ”som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering”. Jeg tror ikke, at det kan gøres skarpere.

Er I begge ok med vedhæftede? For så sender jeg til JM, så snart I har givet grønt lys.”

Den 9. december kl. 10.59 skrev Inger Støjberg:

”Det er efter min mening bedre at undlade at skrive noget om adskillelsen ved ankomst, end at dette står. Det her kan jeg i hvertfald ikke sige ja til”.

Længere oppe er der en mail fra Uffe Toudal Pedersen til Inger Støjberg med kopi til Louise Nielsen, Jonas From Soelberg, Sofie Odgaard og Mark Thorsen, hvor der står:

”Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Men lad det ligge Uffe”.

Så skal vi til s. 3730, hvor der er en mail fra Louise Nielsen 9. december kl. 11.06 til Jesper Gori:

”Hej Jesper

Jeg har vendt det med ministeren. Når der ikke kan stå, at alle par adskilles i den indledende fase, foretrækker hun, at afsnittet helt udgår.

Vil du derfor sende mig en version, hvor afsnit 2 er slettet (med ændringsmarkeringer)? Så sender jeg den til JM.”

Ovenfor skriver Jesper Gori til Louise Nielsen med kopi til Saugmann-Jensen, Lykke Sørensen, Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg og Mark Thorsen:

”Kære Louise

Således –henholdsvis med (første fil) og uden (anden fil) ændringsmarkeringer og kommentarfelter.

Som konsekvens af, at afsnit 2 er udgået, er ordet ”langt” efter aftale med Mark slettet i afsnit 5. Dette er afstemt med Lykke.”

Så skal vi til s. 3726, hvor der er en mail fra Louise Nielsen den 9. december kl. 12.36 til Jesper Gori med kopi til Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Saugmann-Jensen og Lykke Sørensen vedrørende talelinjen:

”Kære Jesper

Ministeren kan under ingen omstændigheder acceptere den nye version, hvor ”langt” er taget ud af sætningen ”langt de fleste”.

Vi går derfor tilbage til den ”gamle” version, hvor afsnit 2 er med, og hvor der står ”langt de fleste”.

Jeg sender derfor denne til JM som vores forslag. Ok?”

Man kan se ovenover, at Jesper Gori svarer ”OK.” kl. 12.37.

Talelinjen har vi på s. 3732, og der skal ikke dokumenteres herfra nu.

Det bringer os over til s. 3739, hvor vi har en mail fra Louise Nielsen til Mie Vinkel Sørensen med kopi til bl.a. Sofie Odgaard og Mark Thorsen kl. 12.40:

”Kære Mie

Hermed kommer talelinjerne med UIM’s bemærkninger, som er godkendt af vores minister.”

På s. 3740 har vi talelinjerne med markeringer, som jeg skal gå igennem:

”...

- Vi har nu færdiggjort arbejdet med” – og så er der tilføjet – ”en vejledning om indkvartering af par, hvor den ene er mindreårig, på vores asylcentre.
- Vejledningen betyder, at disse par som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering. Og par med en stor aldersforskel vil normalt ikke kunne indkvarteres sammen.”

Vi kan så se ude i noten, at der står:

”Tilpasset som følge af Marks kommentar”.

Videre fremgår det:

”

- Jeg mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Jeg må dog også konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er sådan, at vi i et begrænset antal tilfælde skal indkvartere personer under 18 år sammen med sin ældre ægtefælle.
- Det gælder fx, hvor parret er hhv. 17 og 18 år, og hvor der ikke vurderes at være tvang.
- De internationale konventioner pålægger os dermed i disse sager en praksis, som jeg gerne så anderledes. Vi vil

dog kunne sikre en adskillelse i langt de fleste tilfælde. Det gælder fx i sager, hvor der er en stor aldersforskel.”

Og så er der en bemærkning fra ASJ:

”Inkl. den indledningsvise indkvartering.”

Videre fremgår det:

”

- Er der fx tale om en ung pige på 16 år, der lever i et ufrivilligt ægteskab med en ældre mand over 30 år, vil vi altså kunne skille parret ad.
- Der skal ikke herske tvivl om, at myndighederne i praksis vil skulle anvende det retlige råderum fuldt ud og dermed i videst mulige omfang sikre, at der sker adskillelse af parrene.”

Så er der en note, som sandsynligvis er fra Lykke Sørensen:

”Alternativ: Det er helt afgørende for mig, at parret altid kan skilles ad, hvis der tale om ufrivilligt ægteskab eller samliv.”

På s. 3744 har vi en mail kl. 18.32 fra Louise Nielsen til Uffe Toudal Pedersen og Inger Støjberg med kopi til Jonas From Soelberg og Sofie Odgaard, hvor der står:

”Kære Uffe og Inger

Så er JM vendt tilbage på talepindende vedr. barnebrude. De har ingen bemærkninger (udover en helt lille korrekturrettelse).”

Vi kan se øverst på siden, at Uffe Toudal Pedersen også sender denne mail til Christian Kettel Thomsen den 11. december kl. 17.45:

”Du får også lige denne med”.

På s. 3752 har vi så en mail fra Christian Kettel Thomsen til Uffe Toudal Pedersen, hvor han skriver:

”Hej uffe, vil du ringe, når det passer. Om barnebrude. Mvh ckt”.

På s. 3753 kan vi se, at Uffe Toudal Pedersen sender en mail med emnet ”Mailkopi af barnebrudesag” til Christian Kettel Thomsen:

”Hej Christian

Du får hele sagen (jeg kan ikke finde ud af at skille vejledning ud). Vejledning er vejledning og tack changes er endelige men kan ses i den version, som du får. Ministeroversendelsesbrev ligger lige efter vejledning. Der er et par skarpe parenteser, som hæves i endelig udgave.

I får for god ordens skyld kopi af hele sagen, når den er sendt over.”

På s. 3765 skriver Yassmina Amadid til Saugmann-Jensen den 12. december kl. 11.45:

”Vedhæftet er som aftalt indkvarteringsnotatet som godkendt af vores minister.”

Og det, der er godkendt, kan man se på s. 3766. Det er det, der er benævnt ”5. UDKAST”.

På s. 3562 er vi tilbage i F2-systemet, hvor der står nederst:

”Inger Støjberg (godkendt mandag, 12 dec 16:49)

Drøftet internt den 7. dec. 2016 - returneret mhp. enkelte justeringer med TC / LNL, 7. dec. 2016

Godkendt mundtligt. Udvalgsorientering sendes, når notat er sendt FOB. sod”

Initialerne må antages at være Sofie Odgaard.

Det afslutter forelæggelsen om det internationale notat.

Så går vi til pkt. 4.8.1 i forelæggelsesdispositionen, som er en henvendelse fra dagbladet Politiken den 25. maj 2016.

Der skal vi starte på s. 2381 nederst. Der kommer en mail fra Nils Bak den 25. maj kl. 14.01 til Tanja Franck med kopi til Jens Vikner, Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert. Emnet er ”Presse: Barnebrude”, og der står:

”Kære Tanja,

Politiken har spurgt ind til sagen om barnebrude og vores oplysning om, at vi vil genoptage allerede afgjorte sager og ”foretage en fyldestgørende partshøring”. Dette fremgår af dokumenter på ombudsmandens hjemmeside.

Politiken spørger til, hvad meningen er med disse partshøringer, og hvad vi mener, at de vil føre til. Politiken ser dem i lyset af, at der indtil videre kun foreligger en instruks i form af ministerens pressemeddelelse, hvor der ikke levnes rum for skøn. Avisen vil derfor vide, om vi vil foretage en sagsbehandling efter denne instruks eller efter nye retningslinjer, eller hvad det retlige grundlag er. Journalisten kan muligvis ikke se, hvad meningen er, hvis grundlaget er uændret, og afgørelserne forbliver uændrede –så er det et spil for galleriet, kan man sige.

Her et udkast til svar til baggrund efter aftale med Lene og Ditte:

Grundlaget er uændret, dvs. gældende ret samt ministerens instruks. Vi har tidligere indkvarteret ægtepar hver for sig som led i såkaldt faktisk forvaltningsvirksomhed, der ikke kræver partshøring. Men i lyset af den indgribende karakter af en sådan indkvartering mener vi, at der skal træffes en egentlig afgørelse, og det indebærer den retsgaranti, at de berørte partshøres.”

På s. 2381 svarer Tanja Franck til Niels Bak kl. 17.25:

”Skal man ikke forstå, at der kan komme oplysninger frem i en sådan partshøring, som vil gøre at vi ser anderledes på sagen –eller er det at skyde os selv i foden?”

Men det er vel det som der sker. Og skal det ikke fremgå tydeligere, at vi også indtil videre har lagt vægt på konventioner. Er med på, at det er det der menes med gældende ret –men står måske lige lovligt indirekte.”

Niels Bak svarer ovenfor kl. 17.28:

”Sagen er vel, at ministerens instruks ikke tager højde for de hensyn, der følger af konventionerne - og hvis vi skriver, at konventionerne har indgået i vores grundlag, siger vi samtidig, at vi har handlet i strid med ministerens instruks. (Hvad vi også har... men vil vi fremlægge det i pressen?).”

På s. 2380 er der en mail fra Lene Vejrum, hvor hun skriver:

”Kære alle

Jeg vender lige besvarelsen med departementet.”

På s. 2383 skriver Lene Vejrum til Lykke Sørensens kl. 17.39:

”Kære Lykke

Politiken har spurgt ind til sagen om barnebrude og vores oplysning om, at vi vil genoptage allerede afgjorte sager og ”foretage en fyldestgørende partshøring”. Dette fremgår af dokumenter på ombudsmandens hjemmeside.

Politiken spørger til, hvad meningen er med disse partshøringer, og hvad vi mener, at de vil føre til. Politiken ser dem i lyset af, at der indtil videre kun foreligger en instruks i form af ministerens pressemeddelelse, hvor der ikke levnes rum for skøn. Avisen vil derfor vide, om vi vil foretage en sagsbehandling efter denne instruks eller efter nye retningslinjer, eller hvad det retlige grundlag er. Journalisten kan muligvis ikke se, hvad meningen er, hvis grundlaget er uændret, og afgørelserne forbliver uændrede – så er det et spil for galleriet, kan man sige.

Vi har tænkt os at besvare henvendelsen således:

Grundlaget er uændret, dvs. gældende ret, herunder Danmarks internationale forpligtelser, samt ministerens instruks af 10. februar 2016. Der kan også henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 513 stillet af Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg. Udlændingestyrelsen har tidligere indkvarteret ægtepar hver for sig som led i såkaldt faktisk forvaltningsvirksomhed, der ikke kræver partshøring. Men i lyset af den indgribende karakter af en sådan indkvartering mener vi, at der skal træffes en egentlig afgørelse, og det indebærer bl.a., at de berørte partshøres. I den forbindelse har parterne mulighed for at fremkomme med deres bemærkninger. Partshøringen er altså udlændingens garanti for, at der foreligger et fuldt oplyst grundlag til brug for vurdering af indkvarteringen. På grundlag af de foreliggende oplysninger i sagen, herunder de oplysninger, som parterne måtte være fremkommet med som led i partshøringen, foretager Udlændingestyrelsen en fornyet vurdering af sagen og træffer afgørelse om, hvorvidt parterne skal indkvarteres hver for sig.

Har I bemærkninger hertil?”

Lykke Sørensens skriver kl. 17.58 til Jesper Gori:

”Kære Jesper

Hvad siger du – det er mine tilføjelser med rødt. Jeg vil gerne have, at det fremgår meget klart, at de oplysninger, som parterne måtte komme med, kan føre til et andet resultat.”

Det bringer os til s. 2384, hvor Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

Jeg er kommet med nogle forslag nedenfor (tilføjelser markeret med gul overstregning). Baggrunden for forslagene er, at spørgsmålet – som jeg forstår det – går på, hvorfor man vil genoptage de sager, hvor der allerede er truffet (en egentlig) afgørelse. Man har jo også indtil nu truffet afgørelser og partshørt, blot ikke i tilstrækkeligt omfang. Og jeg er derfor ikke

sikker på, om man kan sige, at baggrunden for genoptagelsen er, at der i lyset af den indgribende karakter skal træffes en egentlig afgørelse.”

På s. 2380 har vi først en mail kl. 17.50 fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum, hvor hun som svar på, om besvarelsen skal sendes over til departementet, skriver:

”Ok, fino, selvom min tillid er svækket ift om vi får et svar i vores egen bedste interesse.”

På s. 2379-2380 kommer der en mail til Tanja Franck fra Lene Vejrum, som skriver:

”Kære Tanja

Jeg har talt med Lykke, som har foreslået følgende svar:

Grundlaget er uændret, dvs. gældende ret, herunder Danmarks internationale forpligtelser, samt ministerens instruks af 10. februar 2016. Der kan også henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 513 stillet af Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg. Indkvarteringen foregår på den måde, at Udlændingestyrelsen som udgangspunkt anviser parrenes indkvarteringssted som led i såkaldt faktisk forvaltningsvirksomhed, der ikke kræver partshøring. Der skal dog træffes en egentlig afgørelse om indkvartering i de tilfælde, hvor parterne ikke ønsker at efterkomme Udlændingestyrelsens anvisning. I den forbindelse skal der også tages stilling til, om separat indkvartering er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Forud for afgørelsen skal der foretages en partshøring. I forbindelse med partshøringen vil parterne have mulighed for at fremkomme med deres bemærkninger. Partshøringen er altså udlændingens garanti for, at der foreligger et fuldt oplyst grundlag til brug for vurderingen af indkvarteringen. På grundlag af de foreliggende oplysninger i sagen, herunder de oplysninger, som parterne måtte være fremkommet med som led i partshøringen, foretager Udlændingestyrelsen en fornyet vurdering af sagen og træffer

afgørelse om, hvorvidt parterne skal indkvarteres hver for sig.

Har vendt det med Ditte, og vi synes det ser fint ud.”

På s. 2379 skriver Lene Vejrum til Tanja Franck:

”Kære Tanja

Hermed vores bud på et tilrettet svar:”

Og så kommer det svar, som jeg lige har læst op.

På s. 2378 skriver Nils Bak den 27. maj følgende til Tanja Franck og Lene Vejrum:

”Kære alle,

Der er mange problemer i den udgave.

For det første kan man efter min mening ikke sende sådan en tekst til en avis. Det er ikke god kommunikation at fremsende noget, der aldrig nogen sinde vil blive bragt i den form. Her vil Politiken pille sætninger ud efter forgodtbefindende og fortolke på dem. Og den afgivelse af kontrol over budskabet er aldrig hensigtsmæssig.

For det andet rejser indholdet problemer –sådan som Tanja påpeger.

Den første sætning i 2. afsnit afslører f.eks., at vi har truffet beslutninger om adskillelse i situationer, hvor parterne ikke har ønsket at efterkomme anvisningen, uden at partshøre dem. Er vi interesseret i at sige det så tydeligt?

Man kan også anfægte omtalen af de internationale forpligtelser. Det er lidt af en provokation at bringe de ord i samme sætning som ‘ministerens instruks’, fordi instruksen explicit undsiger disse forpligtelser - og hvis vi har fulgt de internationale forpligtelser, har vi handlet i strid med ministerens instruks. Den problematik behøver vi vel heller ikke ligefrem at udstille.

Det er problemet ved at give så mange detaljer til pressen: Jo mere, vi skriver, jo mere afslører vi om det problematiske i forløbet, og jo flere kritiske spørgsmål rejser teksten.

Vi bør derfor efter min mening skrive en tekst, der er kort og så generel som muligt, så den ikke inviterer til omfattende kritisk tekstanalyse.”

Øverst skriver Tanja Franck til Nils Bak med kopi til Vikner og Rosado:

”Mener det er vigtigt, at vi har forholds os til de internationale konventioner også selv om det ikke var en del af ministerens opdrag.

Vil være fint, hvis I i fællesskab laver bud på tekst, som jeg så kan se, når I er enige.”

Det bringer mig over til pkt. 4.8.2, som er en henvendelse fra Metroxpress den 6. juni 2016.

Her skal vi faktisk starte lidt tilbage i tiden, nemlig den 29. april, på s. 2807. Der kan vi se, at Lars Fogt fra Metroxpress den 29. april 2016 har anmodet om aktindsigt i sagen.

Så går vi til s. 2413-2414, hvor Jeppe Timmermann Findalen skriver til Mia Tang den 6. juni kl. 16.26 vedrørende ”Spørgsmål om barnebrude - metroxpress”:

”Hej igen,

Notatet fra Røde Kors er vedhæftet.

Jeg har følgende info med i artikel/faktaboks, som det er nu:

På landets asylcentre har Udlændingestyrelsen konstateret, at der i slutningen af januar boede 27 par, hvor den ene ægtefælle var under 18 år. Tallet er siden opjusteret til 32.

Den 10. februar 2016 meddelte integrationsminister Inger Støjberg (V), at parrene skulle adskilles.

Folketingets Ombudsmand gik ind i sagen om barnebrudene, da et syrisk par klagede over deres sag. Han udtalte den 11. maj, at man vil have uddybet de retningslinjer, der ligger til grund for opdelingen af parrene.

Udlændingestyrelsen, som står for at adskille parrene, har nu besluttet at genåbne sagen om det syriske par og de øvrige sager for at udføre ‘en mere fyldestgørende partshøring’. Styrelsen oplyser samtidig, at man har adskilt 23 par indtil videre. I fire tilfælde har man udsat opdelingen, og disse sager er nu ved at blive undersøgt nærmere.

Integrationsministeriet oplyser til Ombudsmanden, at man i løbet af sommeren 2016 vil vende tilbage med resultatet af genåbningen af sagerne, samt retningslinjerne for opsplittningen.

Mine spørgsmål:

Hvad er ministeren kommentar til, at Røde Kors (som har huset otte af de 27 par) har oplevet et selvmordsforsøg og tre tilfælde med akutte indlæggelser for psykosociale forhold efter opsplittningen af par, hvoraf den ene er mindreårig?

Hvad er erfaringerne fra de andre opdelinger? Burde man have undersøgt sagerne individuelt, inden man flyttede dem fra hinanden? Nu er man ved at gennemgå sagerne enkeltvis. Hvorfor gør man det på denne omvendte måde? Burde man ikke have gjort det først?”

Vi kan se nederst på s. 2414, at Mia Tang sender dette til Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensens, Jesper Gori og Mark Thorsen.

På s. 2412 kan vi se en mail fra Mia Tang til Lykke Sørensens kl. 17.20, hvor hun skriver:

”Kære Lykke

Da Jesper Gori er gået, skriver jeg lige direkte til dig. Inger vil gerne kommentere på nedenstående forespørgsel –i generelle vendinger, men så kontant som muligt. Vi har lavet følgende bud. Vil du vurdere, om det går an? På forhånd tak.

Forslag:

”Jeg vil ikke acceptere, at der i det danske asylsystem bor mindreårige sammen med en meget ældre ægtefælle eller samlever. Tvangsægteskaber er desværre et velkendt begreb i en række lande, og vi bliver nødt til at tage ansvar for, at det ikke forekommer her. Derfor skal pigen væk fra sin voksne ægtefælle eller samlever, så de danske myndigheder kan vurdere familien. Det vil nogle unge piger reagere imod, mens det for andre kan blive vejen ud af et tvangsægteskab.”

Længere oppe på siden kan vi se, at Mia Tang skriver til Uffe Toudal Pedersen med Lykke Sørensen, Jesper Gori og Mark Thorsen i kopi:

”Kære Uffe

Inger ønsker at kommentere nedenstående henvendelse om barnebrude.

Lykke og Jesper er pt. optaget udenfor huset. Jeg har brug en godkendelse hurtigst muligt af nedenstående citat. Derfor får du det lige, så du har set det, når Lykke vender tilbage.”

På s. 2415 har vi så artiklen:

”Adskilt fra deres mænd: Barnebrude græder, besvimer og truer med selvmord”.

På s. 2416 kan vi se citatet, der kommer fra ministeren:

”Integrationsminister Inger Støjberg (V) skriver i et svar til metroxpress:

”Tvangsægteskaber er desværre et velkendt begreb i en række lande, og vi bliver nødt til at tage ansvar for, at det ikke forekommer her. Derfor skal pigen væk fra sin voksne ægtefælle eller samlever, så de danske myndigheder kan vurdere familien. Det vil nogle unge piger reagere imod, mens det for andre kan blive vejen ud af et tvangsægteskab’.”

Og så er jeg nået til det næste punkt, men vil foreslå at ...

Retsformanden:

Vi holder vores halve times formiddagspause nu så.

PAUSE

Anne Birgitte Gammeljord:

Høje Rigsret.

Vi kom før pausen til pkt. 4.8.3 i dispositionen, og det er forløbet op til afholdelse af det lukkede samråd den 23. juni 2016, hvor man skulle besvare det såkaldte samrådspørgsmål AJ.

På s. 2443 kan vi se, at der er lavet en sagsfremstilling den 13. juni, og der har vi spørgsmålet midtpå:

”Ministeren er blevet kaldt i samråd vedrørende følgende spørgsmål:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til de seneste oplysninger om omfanget af de fysiske og psykiske konsekvenser det har for asylsøgende par, at ministeren i februar 2016 indførte nye retningslinjer for indkvartering af asylsøgende par? Ligeledes bedes ministeren redegøre for, hvordan ministeren agter at rette op på området, således at par, der ikke er sammen af tvang og som åbenlyst ønsker at blive sammen, ikke adskilles med tvang?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT).”

På s. 2444 i denne sagsfremstilling står der øverst:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kunne bo sammen med en ægtefælle eller samlever.

Ministeren tilkendegav samtidig dette i en pressemeddelelse af 10. februar 2016.

Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille de par ad, hvor den ene var mindreårig, og om at udarbejde retningslinjer til operatørerne, der udmøntede den generelle instruks om indkvartering.

Nederst på siden under ”Konkrete episoder på centrene med selvmordsforsøg mv.” er anført:

”Det var den 7. juni 2016 omtalt i medierne, at adskillelsen af mindreårige ægtefæller og samlevere på de danske asylcentre i konkrete tilfælde havde ledt til bl.a. selvmordstrusler- og forsøg og indlæggelser med ambulance.”

På s. 2445 står der om Folketingets Ombudsmand:

”Det bemærkes, at Folketingets Ombudsmand er gået ind i sagen om den nye indkvarteringsinstruks. Undersøgelsen omfatter bl.a. de retlige overvejelser, der er gjort forud for instruksens iværksættelse. Herudover omfatter undersøgelsen bl.a. det forhold, at instruksens af 10. februar 2016 fremstod uden undtagelser.”

Så er der henvist til ”Q&A nr. 16”, og der vedlægges et ”udkast til tale og Q&As”. Bilagene er ”Udkast til samrådstale og Q&A’s” og ”baggrundsmateriale”.

På s. 2514-2515 kan vi se en mail fra Anne Nygaard Just den 15. juni til ”Dirstab” med emnet ”Høring: Antal barnebrude” med høj prioritet:

”Kære Dirstab,

Vi skal anmode om en opdateret oversigt over antallet af mindreårige asylansøgere med en ægtefælle/samlever til brug for besvarelsen af samrådspørgsmål AJ. Samtidig skal vi bede om oplysninger om, hvor mange af parrene, der er adskilt og hvor mange, der ikke er.”

På s. 2514 kan vi se, at Jens Vikner den 17. juni skriver til Anne Nygaard Just:

”Til brug for besvarelse af samrådspørgsmål AJ, stillet af Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg den 10. juni 2016, kan

Udlændingestyrelsen oplyse, at der aktuelt i asylindkvarteringssystemet er 14 par, hvor en eller begge parter er under 18 år, der er indkvarteret hver for sig. I 2 af sagerne er dette sket i overensstemmelse med mindst en af parternes eget ønske. Styrelsen kan endvidere oplyse, at der aktuelt asylindkvarteringssystemet er 2 par, hvor en eller begge parter er under 18 år, der ikke er indkvarteret hver for sig (herunder par, der er indkvarteret separat på samme asylcenter).

Udlændingestyrelsen bemærker, at par, hvor begge parter aktuelt er registreret med en alder på mindst 18 år, ikke indgår i opgørelsen. Det samme gælder par, der er overgået til integration, eller som er registreret som udeblevne.

En opdateret oversigt over antallet af par, aktuelt indkvarteret i asylindkvarteringssystemet, hvor en eller begge parter er under 18 år, er vedhæftet. Endvidere er vedhæftet oversigt over de fem par, som er omtalt i Røde Kors’ brev til departementet.”

På s. 2531 har vi den 15. juni en mail fra Saugmann-Jensen til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

Jeg har - efter omstændighederne - givet mit bedste bud på udkast til tale og beredskaber. De ligger i f2 og vedhæftes også her.”

Og så kan vi se øverst oppe, at Gori skriver til Saugmann-Jensen:

”Jeg synes, at det er rigtig fint. Jeg er også enig i snittet og tilgangen til beskrivelsen af fx de internationale forpligtelser og adgangen til undtagelser i talepapiret. Og jeg synes, at beredskaberne kommer flot rundt om de spørgsmål, der er.

Du kan sende materialet til US nu; jeg har ingen bemærkninger til udkastet til høring.

Inden høring af JM tror jeg, at vi skal forsøge at afstemme talepapiret med Lykke. Lad os tales ved om dette senere, når - eller hvis bidraget fra

US trækker ud, da måske lidt før - vi hører fra US.”

Og så skriver han, at han ikke kan se bidraget i F2, der hvor han er.

På s. 2625 har vi en mail fra Saugmann-Jensen til Ditte Kruse Dankert med kopi til Gori, og den er til Udlændingestyrelsen:

”Supplerende høring i anledning af Samråd AJ

Til brug for besvarelsen af samråd AJ – der afholdes som et lukket samråd torsdag den 23. marts 2016 – skal jeg anmode om bidrag og bemærkninger til vedhæftede foreløbige udkast til Q&As og tale som markeret i udkastene.”

Og man må nok antage, at datoen er forkert her.

Ovenfor hedder det fra Udlændingestyrelsen til Saugmann-Jensen:

”Udlændingestyrelsen har indsat bemærkninger i ministeriets udkast til talepapir og Q&A til brug for samrådsspørgsmål AJ, stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 10. juni 2016.”

På s. 2631 har vi Q&A's, og spørgsmål nr. 2 lyder:

”Hvordan har myndighederne reageret på henvendelsen fra Røde Kors?”

Under ”Nuværende ordning” hedder det:

”...

- Par, hvor begge parter er mellem 15 og 18 år, kan indkvarteres på samme børnecenter, men ikke på samme værelse. Indkvartering sker efter de normale principper for indkvartering på børnecenter, herunder på kønsopdelte værelser. Fylder den ene part 18 år under opholdet i asylsystemet, flyttes denne efter gældende praksis til et voksencenter, mens den mindreårige part forbliver indkvarteret på børnecenter.

- Indkvarteringsoperatøren skal hurtigst muligt, efter det er konstateret, at der på centeret opholder sig en mindreårig, som har indgået ægteskab eller er samlevende, orientere Udlændingestyrelsen om parret. Udlændingestyrelsen vil herefter på baggrund af en konkret vurdering tage stilling til, hvor parterne skal indkvarteres, indtil en endelig afgørelse om indkvartering træffes af styrelsen. Indkvarteringsoperatøren skal desuden i nødvendigt omfang og i overensstemmelse med den skærpede underretningspligt, som følger af serviceloven, underrette de sociale myndigheder og evt. politiet om sagen.”

Og på s. 2648, spørgsmål 13:

”Hvorfor genoptog Udlændingestyrelsen en række afgørelser?”

Der hedder det fem bulletpoints nede:

”...

- Det betyder bl.a., at forvaltningslovens regler om partshøring og begrundelse finder anvendelse.
- Udlændingestyrelsen håndterede i forlængelse af udgangspunktet om indkvartering af parterne hver for sig de konkrete indkvarteringssager således, at de først traf bestemmelse om indkvartering af parrene hver for sig. Beslutningerne blev truffet på baggrund af oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne om parrenes forhold men det skete uden, at parrene blev partshørt over oplysningerne.
- Udlændingestyrelsen meddelte herefter flyttepåbud, hvis parret nægtede at efterkomme beslutningen om, hvor de skulle tage ophold. I forbindelse med afgørelsen om flyttepåbud har Udlændingestyrelsen således partshørt, men temaet for partshøringen var alene spørgsmålet om efterkommelse af indkvarteringsanvisningen.

- Udlændingestyrelsen har nu besluttet, at en beslutning om at indkvartere ægtefæller eller samlevende hver for sig har en så indgribende karakter, at styrelsen vil træffe egentlig afgørelse i sagerne og partshøre parterne, inden der træffes afgørelse – også i situationer, hvor der [endnu ikke] er udstedt et flyttepåbud, fordi en anvisning ikke er efterkommet.”

På s. 2651 har vi spørgsmål 15, som lyder:

”Hvorfor er adskillelsen af parterne opretholdt under revurderingen af de konkrete sager i Udlændingestyrelsen? Hvornår regner Udlændingestyrelsen med, at der træffes afgørelse?”

Og så et muligt svar:

”...

- Adskillelsen er sket og opretholdt på baggrund af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets instruks af 10. februar 2016.
- Udlændingestyrelsen er opmærksom på, at parrene er i en sårbar situation, og styrelsen prioriterer som følge heraf behandlingen af genoptagelsessagerne højt.
- Der er på nuværende tidspunkt iværksat partshøring i alle sagerne
- Udlændingestyrelsen forventer at kunne træffe afgørelse snarest muligt, når de pågældende har besvaret styrelsens partshøring, eller partshøringsfristen er udløbet.”

På s. 2661 har vi spørgsmål 21:

”Status på sagerne for de 5 par, der omtales i Røde Kors’ brev til ministeriet”.

Og et muligt svar:

”...

- Der er omtalt fem par i Røde Kors’ brev til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet af 3. marts 2016.

- Udlændingestyrelsen har oplyst, at det første par ikke er adskilt, og at styrelsen afventer, at de pågældende besvarer den partshøring, som styrelsen har sendt.

- Det andet par er udeblevet. Udlændingemyndighederne er således ikke bekendt med de pågældendes opholdssted, og Udlændingestyrelsen har på den baggrund henlagt deres indkvarteringssag. [Parret har ikke været indkvarteret hver for sig, og begge ægtefæller er på nuværende tidspunkt over 18 år gamle.]”

- Det tredje par har fået opholdstilladelse, og er overgået til integration i kommunen. [Parret har ikke været indkvarteret hver for sig].

- Det fjerde par er adskilt, og Udlændingestyrelsen afventer, at de pågældende besvarer den partshøring, som styrelsen har sendt.

- Det femte par er blevet indkvarteret hver for sig, og Udlændingestyrelsen afventer, at de pågældende besvarer den partshøring, som styrelsen har sendt.”

For så vidt angår bemærkninger til talen fra styrelsens side, kan man se på s. 2667, som er et stykke inde i talen, i afsnittet, der starter med:

”Sager, hvor der vil skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Der er en note her fra ”DKD2” – og det må være Ditte Kruse Dankert – hvor hun skriver:

”Nyt for os – har ikke tidligere været kriterium i sig selv”.

På s. 2673 er der et afsnit, der hedder

”Jeg vil også gerne gentage, at det indgår i denne vurdering, om der er oplyst om særlige forhold – f.eks. at parret har børn, eller at der foreligger særlige trivsels- eller helbredsmæssige forhold.”

Til dette afsnit er der to kommentarer fra

”DKD”. Den ene er:

”Se tidligere note om nyt kriterium for US”.

Den anden er:

”Trivselsproblemer er ligeledes nyt ift tidligere meldinger”.

På s. 2736 har vi en mail til Thomas Klyver fra Jesper Gori vedrørende ”Talepapir - samrådspørgsmål AJ om ”barnebrude””:

”Kære Thomas

Der er ændret forskellige steder i udkast til svar på samrådspørgsmål AJ om ”barnebrude”, som jeg kan se du har modtaget fra Merete i en tidligere version.

Samrådet finder sted i morgen formiddag, og vi har derfor behov for at lægge talepapiret op nu. Men vi gør det med en bemærkning om, at talepapiret er under afstemning med jer.”

På s. 2734-2735 har vi en intern kommunikation i Justitsministeriet mellem Maria Aviaja Sander Holm og Thomas Klyver den 22. juni kl. 18.17, hvor hun skriver:

”Kære Thomas.

Jeg har læst samrådsmaterialet. Jeg har ikke noget til Q and A. De afspejler fint behovet for konkrete vurderinger ift. vores internationale forpligtelser.

Jeg har dog to ting til talen.

1. Side 4, 1. Afsnit. Bør der ikke stå: ” Denne betænkingsperiode tager afsæt i hensynet til, at ægteskab og lignende KUN BØR indgås af personer, som er tilstrækkelig modne og forstår betydningen af dispositionen. DET ER OGSÅ DERFOR, AT VI I DANMARK SOM UD-GANGSPUNKT HAR ET ALDERSKRAV PÅ 18 ÅR IFT. INDGÅELSE AF ÆGTESKAB.

Beklager, at mine rettelser er i Caps lock, men jeg har kun min mobil lige nu.

2. Side 4, afsnit 4-6 (de tre sidste afsnit). Jeg mener, at de nok bør udgå. Jeg har tidligere problematiseret denne lidt kulturelle argumentation over for UIBM. Ordningen skal bæres igennem af hensynet til at modvirke tvangsægteskab og overgreb på piger under 15 år, og ift. betænkingsperioden kan der endvidere henvises til deres unge alder og dermed manglende modenhed og forståelse for egen situation. Den skal derimod ikke bygges på UIBMs opfattelse af, hvad kulturen i DK tilsiger ift. samlivsforhold og dermed ministerens egen holdning til, hvordan man bør agere som pige/kvinde i Danmark. Jeg har talt med NHC om dette tidligere og bad UIBM om ikke at bruge denne kulturelle argumentation i deres papirer (det var vist i et udkast til vejledning, som de viste os. Men vi har jo set mange papirer) Afsnit 4 kan blive, hvis det er med henvisning til tvang, det tror jeg bare ikke er hensigten henset til indledningen ”desuden”. Hvis det er tvang de vil henvise til med selvbestemmelse i de tre afsnit og den ikke mere kulturelle del, så skriver de det to gange, hvorfor det alligevel bør udgå.

Hvis du er enig skal jeg så lave en mail til UIBM?”

På s. 2734 kan man se, at Thomas Klyver svarer hende:

”Fint arbejde og enig.

Jeg skal nok ringe til Gori med bemærkningerne.”

Det bringer mig til pkt. 4.9 i forelæggelsen af perioden fra den 30. juni 2016 og frem til den

31. december, og der har vi en række spørgsmål, der bliver stillet.

Vi skal først til spørgsmål 1008, som vi har på s. 3205. Der har vi en sagsfremstilling den 10. oktober 2016, hvor der er lavet et udkast til besvarelse. På s. 3206 kan vi se udkastet til besvarelse til ministeren den 8. november. Spørgsmålet er følgende:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen ”i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig”. Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

I udkastet til svar, som vi har nedenfor, står der:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Udlændingestyrelsen, der har oplyst følgende:

”Som det fremgår af besvarelsen af 26. september 2016 af spørgsmål nr. 771 (Alm. del), stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 29. juni 2016, indebærer indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen foretager allerede ved den første indkvartering en vurdering af, om der foreligger helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen.”

På s. 3210 har vi et udkast til en sagsfremstilling af 11. oktober 2016 om besvarelse af spørgsmål nr. 1007. Spørgsmålet har vi på s. 3211. Det lyder:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt

med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

I udkastet til svar hedder det:

”Indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 indebærer, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Indkvarteringsinstruksen skal administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, hvilket betyder, at der i alle tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, om det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet eller FN's Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig. Det er Udlændingestyrelsen, der foretager denne vurdering i hver enkelt sag.”

På s. 3218 har vi en mailkorrespondance mellem Adam Khalik og Ditte Kruse Dankert, og den starter med en mail kl. 17.17. Emnet er ”UUI 1006 + 1008 - revideret bidrag ...”, og der står:

”Kære begge

Departementet har åbenbart indført en håndholdt proces, hvor de ønsker, at alle spørgsmål drøftes mellem sagsbehandlere inden der udarbejdes et udkast. Dette er også sket i forhold til disse spørgsmål – uden om DirStab.

Jeg har tidligere udarbejdet et udkast til jer om disse spørgsmål. Jeg har nu tilpasset besvarelsen af 1006, så besvarelsen tager højde for departementets bemærkninger.

I forhold til 1008 har jeg gjort departementet opmærksom på, at Johanne S. Niensens næste spørgsmål bliver, om vi ville have opdaget de 5 sager efter de nugældende retningslinjer o.l. De

er enige i, at det er et problem, men havde ikke noget forslag til, hvad vi kunne gøre ved det.”

Og så skriver Kristina Rosado kl. 22.07:

”Kære begge

Giver det ikke et lidt forkert indtryk af forløbet, når vi blot skriver, at de fem sager blev forelagt departementet? Det gjorde de ganske vist, og departementet var også indforstået med, at vi forelagde dem uden forudgående adskillelse, men de blev ved med at hænge i bremsen og tog jo netop aldrig egentlig stilling til sagerne. Beslutningen om ikke at adskille parrene var helt vores egen. Kan det skrives på en anden måde, så det ikke virker som om, det var departementets beslutning ikke at adskille i de fem sager?”

Og så skriver Ditte Kruse Dankert kl. 22.35:

”Fuldstændig enig med Kristina. Det gider jeg simpelthen ikke give dem. No F ... Way! ...men Ellers ok herfra:-)”

Det bringer os til s. 3246, hvor vi har spørgsmål 1006, som også lige blev omtalt i mailen fra Khalik. Vi har her en sagsfremstilling af den 24. oktober, og på s. 3247 kan vi se spørgsmålet:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 770 fremgår, at Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 har identificeret 70 asylansøgere (35 par), som fra 10. februar 2016 har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par. Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

I forslaget til svar nedenfor står der:

”Som det fremgår ... har Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 identificeret 70 asylansøgere (dvs. 35 par), som fra 10. februar 2016 er eller har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par.”

På s. 3304 har vi en mail fra Jesper Gori til Udlændingestyrelsen vedrørende talepapir til S 84 og S 85 – og de to spørgsmål kommer vi tilbage til senere – og det hedder i denne mail:

”Kære I

Vedhæftet udkast til svar på UUI 1008 med anmodning om eventuelle bemærkninger (se hertil kommentaren). En hurtig tilbagemelding vil være meget værdsat.”

Så har vi på s. 3354 en mail af den 25. oktober 2016 fra Margit S. Rasmussen til Jesper Gori, hvor der skrives:

”Udlændingestyrelsen ønsker ikke at imødekomme departementets forslag til ændring i styrelsens bidrag til besvarelse af UUI 1008, stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 30. september 2016.

Udlændingestyrelsen lægger herved vægt på, at departementets forslag til ændret formulering ikke giver en forklaring på, hvorfor de 5 konkret nævnte par i besvarelsen ikke har været indkvarteret hver for sig.

Udlændingestyrelsen lægger endvidere vægt på, at den af styrelsen valgte formulering er identisk med den, som tidligere er anvendt i et brev til Folketingets Ombudsmand.

Endelig lægger Udlændingestyrelsen vægt på, at styrelsens formulering indeholder et ”f.eks.”, og at departementets forslag dermed kan rummes inden for styrelsens formulering.

Udlændingestyrelsen er af den opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at departementets forslag til ændret formulering medtages i departementets vejledning til Udlændingestyrelsen, men styrelsen mener ikke, at forslaget bør skrives ind i besvarelsen af UUI 1008.”

På s. 3208 kan man vedrørende ”Akttitel: Svar på spm. 1008 (alm. del)” se – og denne udskrift er fra godkendelsessystemet F2 – at der under ”Trin 5” står:

”Inger Støjberg (Minister, Ledelsessekretariat),
Status: afventer modtagelse på trin”.

Og så er der anført med håndskrift:

”Drøftes”.

Under afhøringerne vil vi komme ind på, om det er Inger Støjberg, der har skrevet dette. Men vi kan se på s. 3209, at der under nr. 1 er givet en besked om, at der vil blive skrevet noget ind.

På s. 3213 er det der igen, denne gang til spørgsmål 1007. Vi har det samme nederst på trin 5:

”afventer modtagelse på trin”,

og ”Drøftes” er påført med håndskrift. Vi kan se på s. 3214, at penneførereren – den lille pen – er ”Forfatter: Inger Støjberg”.

På s. 3249 kan vi se fuldstændig det samme vedrørende spørgsmål 1006: ”Drøftes”. Vi kan også se, hvem der ellers har godkendt den, og på s. 3250 har vi igen annoteringen med ”Forfatter: Inger Støjberg”.

På s. 3415 har vi en mailstreng, hvor der er en mail fra Sofie Odgaard den 27. oktober 2016 til Inger Støjberg med kopi til Mark Thorsen, Louise Nielsen, Annika Falkvard og Jonas From Soelberg med emnet ”Spørgsmål 1006-1008”:

”Kære Inger

Hermed besvarelsen af UUI spørgsmål 1006-1008 mhp. drøftelse i morgen. Vi møder dig foran gruppelokalet kl. 9.50.

Jeg har også vedhæftet spm. 1005, som er sendt til FT, fordi du har godkendt sagen. Jeg har ligeledes vedhæftet de tidligere besvarelser, der henvises til.”

Og så kan man se nederst, at der – udover svarene på spørgsmål 1006, 1007 og 1008 – også er vedlagt svar på tidligere spørgsmål.

Ovenfor skriver Sofie Odgaard:

”Kære Uffe

M er uenig i linjen i udvalgsbesvarelserne vedr. barnebrude.

Vi drøfter sagen med hende ifm. gruppemødet i morgen. Der er du formentlig i FKU, men det er det eneste tidspunkt, der kan lade sig gøre.”

Og så hedder det øverste oppe fra Uffe Toudal Pedersen til Sofie Odgaard:

”Ovrrasker mig ikke. Husk at medtage svar fra i dag - det seneste. Husker ikke nummer. Ses Uffe”.

På s. 3414 har vi en mail kl. 15.58 den 27. oktober fra Annika Falkvard:

”Kære I

Også denne har M ønsket at drøfte – der er frist i morgen.”

Og vi kan se længere nede, at det er spørgsmål 1006, fordi det er det dokument, der er vedhæftet. Ovenfor har vi en mail til Annika Falkvard fra Louise Nielsen med kopi til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen og Sofie Odgaard:

”Kære A

Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Så er vi på s. 3418, og der har vi en mailkorrespondance mellem Lykke Sørensen og Jesper Gori, hvor hun skriver:

”Kære begge

Jeg forstår nu på LS, at ministeren ønsker en ”slankere” og mindre detaljeret gennemgang af sagerne i spørgsmål 1008.

Det vil hun gerne have rettet og derefter se svarene på ny.

Af hensyn til fristerne vil det være godt, hvis vi hurtigt kan lave en tilrettet version, der kan gå op lidt senere i dag.”

Og på s. 3422 er der en mail fra Saugmann-Jensen til Jesper Gori vedrørende spørgsmål 1008, hvor hun siger:

”Et foreløbigt bud på, hvordan man evt. kunne imødegå ministerens bem. til 1008.”

På s. 3424 kan vi se, at der i besvarelsen er indsat:

”I de afgjorte sager er der lagt vægt på bl.a. parternes alder og oplysninger om traumatisering hos den mindreårige eller hos børn i ægteskabet. Hvor relevante fagpersoner har vurderet, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for er pars børn har været aldeles afhængig af, at begge forældre boede sammen med børnene, er dette ligeledes indgået med betydelig vægt. Endvidere er et enkelt par blevet indkvarteret sammen under henvisning til, at parret havde fået dispensation til at indgå ægteskab i Danmark.”

På s. 3426 har vi en mail til Udlændingestyrelsen fra Saugmann-Jensen, og denne gang er den til Adam Khalik:

”Kære Adam

Som aftalt et foreløbigt bud på, hvordan en mindre detaljeret gennemgang af de 5 sager kan se ud – vil I se, om beskrivelsen er dækkende, og om I i øvrigt har bemærkninger til forslaget til justering?”

På s. 3428 har vi det afsnit, som jeg læste op før og derfor ikke skal dokumentere igen.

På s. 3429 er der en mail fra Jonas From Soelberg til Sofie Odgaard om barnebrude, hvor han skriver:

”Tror du egentlig, LYS sørger for tilpassede barnebrudssvar pbga snakken inde ved Uffe? Jeg tror måske lige vi skal give en konkret melding til Gori også. Tænker du ikk det?”

På s. 3434 kan vi se, at Udlændingestyrelsen skriver til Saugmann-Jensen:

”Hermed fremsendes vedhæftet Udlændingestyrelsens bemærkninger (rød skrift) til det reviderede udkast til besvarelse af spørgsmål nr. 1008, stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 30. september 2016.”

På s. 3436 kan man se, at der er foretaget lidt ændringer, idet man har fjernet ”parternes alder og” og også indføjet ”familien” og fjernet ”den mindreårige eller hos børn i ægteskabet”, og så har man i sidste linje tilføjet ”(såkaldt ”kongebrev”)”.

På s. 3448 har vi en mail fra den 2. november 2016 til Jesper Gori fra Saugmann-Jensen, og det her er vedrørende et andet spørgsmål, der hedder 1012, hvor der står:

”Ministerens annotering er i øvrigt følgende: ”Jeg synes, at vi skal give eksempler i stedet”. Jeg går ud fra, at hun tænker på ”kongebrevs-eksemplet”, deraf tilretningen desangående. Men det kan også tænkes, at M synes, at vi skal give et konkret eksempel på en ”familielivs-sag”. Hvad tænker du? Hvis det er sidstnævnte kan jeg indsætte et af de eks, vi har modtaget bidrag om fra US i anden sammenhæng, og sende udkastet forbi US – evt. efter at have hørt ministersekretæren, om M evt. har uddybet bemærkningen.”

På s. 3495 har vi en mail fra Jens Vikner til Nils Bak, og denne gang vedrører det ”svar på spm .1007”, hvor der står:

”Igen omgår UIBM sandheden på en lidet attraktiv måde”.

Det bringer mig over til pkt. 4.9.2 om forløbet omkring besvarelse af spørgsmål 84 og spørgsmål 85.

Her skal vi starte på s. 3251, hvor der er en mail fra Saugmann-Jensen til Jesper Gori med emnet ”Barnebrude-sager”:

”Kære Jesper

Jeg har kigget på dine bemærkninger og håber, at jeg har fået det hele rigtigt med. Jeg var lidt i tvivl om, hvordan jeg præcis skulle indarbejde bemærkningerne om, at dele af talen skulle indsættes i beredskaberne (der så bl.a. ud til at være fejlkode i en af kommentarboksene, da jeg åbnede), og derfor håber jeg, at du har mulighed for at kaste et blik på på S 84/85 smh. beredskab 2”.

Længere nede fremgår det:

”Jeg har forhåbentlig mulighed for efterfølgende at sende i høring – forudsat, at det bliver inden kl. 12 i morgen (og at internetopkoblingen virker).

Har du mulighed for ellers at videresende?

JM skal have

- udkast til S84 og S 85 talen +
- Q&A’s
- UUI 1007”.

Så er der noget, der skal over i SIM, og vi kan se på s. 3252, at der er vedhæftet talepapir S 84 til mundtlig besvarelse, talepapir S 85, UUI 1007, UUI 1012, UUI 1008, UUI 2 og Q&As.

På s. 3274 har vi en mail fra Jesper Gori til Yassmina Amadid af 25. oktober. Den vedrører ”Talepapir – S 84 til mundtlig besvarelse” og ”Talepapir – S 85”, og der står:

”Kære Yassmina

Som aftalt med anmodning om eventuelle bemærkninger. Af hensyn til tiden forelægger vi materialet til brug for den mundtlige besvarelse af S 84 og S 85 – spørgsmålene skal besvares i

morgen – opad her i huset nu parallelt med høringen af jer.”

På s. 3275 har vi talepapiret til S 84, og hvis vi går til s. 3276, er der et svar, hvor der står:

”Det er som bekendt min klare holdning, at mindreårige asylansøgere skal indkvarteres adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever på asylcentre.

Det er også derfor, at jeg den 10. februar 2016 kom med en indkvarteringsinstruks til Udlændingestyrelsen, der indebærer, at mindreårige ægtefæller og samlever som udgangspunkt skal indkvarteres adskilt på asylcentre.

Men som jeg også nævnte under bl.a. samråd Z den 15. marts 2016, og i øvrigt har nævnt i svar til Folketinget, vil der i særlige tilfælde skulle gøres undtagelse – selvfølgelig forudsat, at ingen af parterne er under 15 år.”

Den 26. oktober s. 3385 sender Saugmann-Jensen talepapir S 84 til Lykke Sørensen med følgende bemærkning:

”Jesper er i Udlændingenævnet, og jeg skriver derfor direkte til dig.

Ministeren har bedt om, at ”kongebrevseksemplet” skrives ind i talepapiret til besvarelsen af S 84. Kan du godkende vedhæftede udkast, hvor jeg med rettelsesmarkering har indføjjet eksemplet? (i så fald tænker jeg at skrive det direkte ind i talepapiret, der ligger hos ministeren nu).

Bemærk, at eksemplet kommer til at blive efterfulgt af følgende sætning: ”Undtagelsesmuligheden skyldes navnlig, at Udlændingestyrelsen skal administrere indkvarteringsordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.” Jeg mener umiddelbart godt, at formuleringen kan rumme, at undtagelsesmuligheden givetvis *også* følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglighed mv. i kongebrevstilmødet.”

På s. 3387 kan vi se indføjjelsen efter afsnittet ”Men som jeg også nævnte under bl.a. samråd Z ...”:

”Som eksempel på et tilfælde, hvor der skal gøres undtagelse, kan jeg nævne den situation, hvor et par er blevet gift i Danmark med et såkaldt ”kongebrev” - dvs. ved dispensation fra de almindelige ægteskabsbetingelser.”

Og så er der en note, der siger:

”Ministeren beder om at få indføjlet kongebrevseksemplet her.”

På s. 3391 kan vi se i en mail, at Lykke Sørensen godkender det kl. 11.49 den 26. oktober.

Besvarelsen af spørgsmålene er på s. 3400, hvor vi har en transskription. Det er et § 20-spørgsmål S 84 om barnebrude, og ordlyden er:

”Mener ministeren, at det er foreneligt med Danmarks syn på børn, at børn tilsyneladende efter internationale konventioner må acceptere, at barnet, her bruden, kan leve sammen med sin voksne, ældre mand, eftersom ægteskabet er indgået i udlandet, på trods af at ministeren tilbage i februar skilte disse par på asylcentre?”

Ministerens svar har vi på s. 3401, hvor der står:

”Det er som bekendt min helt klare opfattelse, at mindreårige asylansøgere skal indkvarteres adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever på asylcentre. Det er også derfor, jeg den 10. februar i år kom med en indkvarteringsinstruks til Udlændingestyrelsen, der indebærer, at mindreårige ægtefæller og samlever som det absolutte udgangspunkt skal indkvarteres adskilt på asylcentre.

Men som jeg også nævnte bl.a. under det samråd, som blev afholdt den 15. marts, og som i øvrigt er nævnt i et svar til Folketinget, så vil der i særlige tilfælde kunne gøres en undtagelse. Det er selvfølgelig forudsat, at ingen af parterne er under 15 år. Men som eksempel på, hvor der skal gøres en undtagelse, kan nævnes

tilfælde, hvor et par er blevet gift i Danmark ved såkaldt kongebrev, hvilket vil sige, at man så har fået dispensation fra almindelige ægteskabsbetingelser. Det er jo også noget, danske unge kan få. I sådanne tilfælde må man leve sammen på asylcentre, og der er faktisk et enkelt eksempel på det.

Undtagelsesmuligheden skyldes jo navnlig, at Udlændingestyrelsen skal administrere indkvarteringsordningerne helt i overensstemmelse med de forpligtelser – også internationale – som vi nu har.

Men jeg vil imidlertid gerne understrege, at den mindreåriges situation og interesse altid skal være i centrum for den vurdering, der sker, og sådan bør det også være. Men altså, jeg vil gerne sige, at jeg står fuldstændig ved, at det er min helt, helt klare holdning, at man som mindreårig ikke skal bo sammen med sin ægtefælle eller samlever i et asylcenter.”

Længere nede er der et spørgsmål om konventionerne, og der svarer Inger Støjberg:

”Jeg kan sige, at det jo er bredt i forhold til de forpligtelser, vi har. Men igen, der er ingen tvivl om, at jeg ikke ønsker, at en mindreårig skal bo sammen med en ægtefælle på et asylcenter, men det er klart, at hvis man f.eks. er blevet gift ved kongebrev i Danmark, fuldstændig ligesom danske unge kan blive det, så kan vi ikke forhindre, at man bor sammen, for så har staten Danmark jo sagt ja til det her ægteskab, og så kan det være et af de tilfælde, hvor man kan blive boende sammen.”

Og på s. 3403 – igen et spørgsmål om tiltag og konventioner – svarer ministeren:

”Nu er min holdning jo kendt, og derfor tror jeg også roligt, jeg kan sige, at alle hjørner på det her område bliver kigget efter. Det ligger mig meget på sinde, at man netop ikke bliver tvunget til som ungt menneske at komme til at bo sammen med en, der er over 18, også selv om man er blevet gift i sit hjemland. Der bliver talt meget med dem her, og der bliver holdt meget

opsyn med de unge mennesker, som det nu også handler om.”

Og på s. 3404 på et spørgsmål om kongebrev:

”Der er mig bekendt et tilfælde, hvor der er blevet udstedt et kongebrev. Og det er altså ikke sådan, at man bare kan komme hertil, og så er man blevet gift i hjemlandet, og så får man lige et kongebrev, når man kommer til Danmark. Sådan hænger det ikke sammen. Det er så i Danmark, man bliver gift, og så er det det. Man kan ikke påberåbe sig et ægteskab indgået i udlandet og så bare lige sige: Nu skal jeg i øvrigt lige have et kongebrev, og så er alting godt. Sådan foregår det ikke. Men mig bekendt er der et par, der har fået et kongebrev og dermed er blevet gift her i Danmark – fuldstændig på lige fod med danske unge, der skulle giftes.”

Og på s. 3405 på et spørgsmål om konventionerne svarer ministeren:

”Man kan jo ikke sige, hvilken konvention der vejer tungest. Man kan sige, at vi har nogle forpligtelser, som vi er nødsaget til at efterleve, og det gør vi. Men jeg tror også, at det står fuldstændig klart, hvad mit ønske er, og det er, at man som mindreårig ikke skal leve sammen med en ægtefælle i et asylcenter.”

Og så har vi på s. 3407 et § 20-spørgsmål S 85:

”Hvad mente ministeren med opdateringen i Facebook i januar 2016, hvor ministeren skrev, at ”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen. Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart over for asylansøgere”, og hvornår tænker ministeren, at ”omgående” træder i kraft?”

På s. 3408 har vi svaret på dette spørgsmål:

”Jeg kan sige, at jeg jo mente det, der står, og det, som spørgeren allerede har læst op. I forhold til den anden del af spørgsmålet, om

hvornår ”omgående” træder i kraft, som det blev udtrykt, så må jeg svare, at ”omgående” efter min opfattelse allerede er indtrådt.”

Det bringer mig over til pkt. 4.10 i dispositionen og perioden efter den 1. januar 2017.

Vi har et ordførermøde i januar 2017, og der skal vi til s. 3864, hvor der kommer en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Görtz og en række andre:

”Kære alle (jer som der måske har en sag hvor det er interessant)

Tilbage melding fra ordførermøde tirsdag.”

Så er der en indledning, men så hedder det længere nede under ”Barnebrude”:

”M sagde at man skal henholde sig til konventionerne og hvis det er frivilligt og der er en lille aldersforskel kan de få lov at bo sammen. Mark tilføjede at DF ønsker at træde ud af konventionerne –men at det er ikke regeringens holdning.

M- siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der. FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.

Naser bryder sig ikke om præmissen om at man blåstempler at fx en pige er blevet gravid som 14 årig.

M sagde at når de kommer til et modtagecenter bliver de skilt ad –så de får en tænkepause indtil deres forhold er afklaret. Lykke tilføjede at der var nogle der havde valgt at forblive skilt ad.

Udvalget spurgte til om man kunne få nogle eksempler på hvornår man bliver adskilt og hvornår man må blive sammen. (en bestilling til Udlændingeafdelingen)

Naser kommenterede at det var godt at der ikke kom flere til.”

Så skal vi til pkt. 4.10.2 i dispositionen. Det er spørgsmål nr. 501, og vi skal til s. 4288. Der har vi en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 13. marts 2017 til Adam Khalik og Ditte Kruse Dankert, hvor der står:

”T.o. vedhæftes udkast til besvarelse af UUI 501 (Alm. del), som er lagt videre fra afdelingen.”

Så skal vi til s. 4287-4288, hvor Ditte Kruse Dankert skriver til Lene Linnea Vejrum med kopi til Khalik:

”Kære Lene

T.o. besvarelse vedr. koncerndirektionsmødet den 10. februar. Jeg synes faktisk, at det er lidt underligt, at vi får det tilsendt sådan her – det er ikke en høring, besvarelsen er ”lagt videre fra afdelingen”. Emnet/indholdet taget i betragtning. Skulle man (skriftligt) kvittere ved at sige, at vi ser, at det blot er til orientering, og at der ikke er tale om, at US forholder sig til udkastet. Eller hvad tænker i – er jeg bare paranoia?”

Og så til s. 4287, hvor Adam Khalik den 13. marts skriver:

”Ved ikke, om I har talt om denne, men jeg mener bestemt, at det er relevant at sige fra ved at sige, at vi har forstået fremsendelsen som sendt til os til orientering. Ellers accepterer vi jo nærmest det, der står.”

Længere oppe skriver Lene Linnea Vejrum:

”Vil I lave et helt konkret bud på et svar - det er jo også nyt, at det er som udgangspunkt.”
Og Ditte Kruse Dankert skriver:

”Lene, Hvad mener du med som udgangspunkt? Vh Ditte”

Selve spørgsmålet har vi på s. 4353, og spørgsmålet til ministeren er:

”Af s. 45 i Ombudsmandens udkast af 1. februar 2017 fremgår, at der den 10. februar 2016 afholdtes et koncerndirektionsmøde med

deltagelse af Udlændingestyrelsens direktør. Kan ministeren oplyse, hvorvidt der i forbindelse med dette møde uden egentligt referat er nedskrevet oplysninger eller retlige overvejelser til brug for opfølgning af instruksen af 10. februar 2016? Det bedes tillige oplyst, hvorvidt koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 er afholdt før eller efter udsendelsen af instruksen af 10. februar 2016”.

I svaret står der:

”Udlændinge- og Integrationsministeriet har til Folketingets Ombudsmand oplyst, at det på et koncerndirektionsmøde, der blev afholdt den 10. februar 2016, blev drøftet, at Udlændingestyrelsen skulle administrere udlændinge- og integrationsministerens indkvarteringsinstruks af samme dato i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Ministeriet kan i forlængelse heraf oplyse, at koncerndirektionsmødet blev afholdt den 10. februar 2016 om formiddagen, og at udlændinge- og integrationsministerens indkvarteringsinstruks blev oversendt til Udlændingestyrelsen om eftermiddagen.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at der i departementet hverken er nedskrevet referat eller andre oplysninger fra dette møde.”

På s. 4349 kan vi se, at Udlændingestyrelsen den 15. marts svarer Saugmann-Jensen i overensstemmelse med de drøftelser, man har haft forud for:

”Udlændingestyrelsen har modtaget kopi af departementets udkast til svar på spørgsmål UUI 499 og 501, stillet af Udlændinge- og Integrationsudvalget den 13. februar 2017.

Udlændingestyrelsen har noteret sig, at det fremgår af fremsendelsesmailen, at svarudkastene alene er sendt til styrelsen til orientering. Udlændingestyrelsen har på den baggrund ikke forholdt sig indholdsmæssigt til de fremsendte svarudkast.”

Det bringer mig til pkt. 4.10.3 og Folketingets Ombudsmands beslutning om genoptagelse den 14. marts 2017.

Der skal vi til s. 4333, hvor vi kan se, at ombudsmanden meddeler:

”Efter en gennemgang af Folketingets behandling af beslutningsforslaget mener jeg at kunne konstatere, at Folketinget ikke har taget egentlig stilling til spørgsmål, som er omfattet af min undersøgelse af den nævnte sag.

På den baggrund forventer jeg at genoptage min undersøgelse af sagen og afgive endelig redegørelse inden udgangen af uge 12.”

På s. 4359 har vi så et brev af 23. marts 2017 fra Folketingets Ombudsmand til Udlændinge- og Integrationsministeriet, hvor ombudsmanden skriver:

”1. I forlængelse af mit brev af 6. februar 2017 har jeg konstateret, at Folketinget har afsluttet sin behandling af forslag til folketingsbeslutning B 38 om indkvartering af mindreårige asylansøgere uden egentlig stillingtagen til spørgsmål, som er omfattet af min undersøgelse.

På den baggrund vedlægger jeg min endelige redegørelse i sagen vedrørende ministerens instruks af 10. februar 2016 om ændring af praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlever, der ligeledes befinder sig her i landet.

Som det fremgår, er det min opfattelse, at instruksen af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig, og at den samtidig medførte betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i konkrete sager om adskilt indkvartering.

Sammenfattende finder jeg ministeriets fremgangsmåde i sagen særdeles kritisabel.”

I maj 2017 har vi på s. 4484 et facebookopslag foretaget af Inger Støjberg, hvor der står:

”Jeg er inderligt imod barnebrude, og at mindreårige piger dermed skal bo sammen med ældre mænd. Da jeg sidste år blev opmærksom på, at det rent faktisk foregik på vore asylcentre, så skred jeg straks ind. Jeg bad om at få parrene adskilt.

Den beslutning blev kendt ulovlig af ombudsmanden, og jeg blev tvunget til at ændre praksis.”

Og så hedder det i sidste linje:

”Jeg er dog stadig af den opfattelse, at barnebrude IKKE hører sig til i Danmark. Jeg mener ikke, at ældre mænd skal bo sammen med mindreårige piger.”

På s. 4485 kan vi se, at det er et opslag, som Inger Støjberg deler med Mark Thorsen den 21. maj 2017.

Så skal vi til pkt. 4.10.5, og det er forløbet op til afholdelse af et samråd den 1. juni 2017 til besvarelse af nogle samrådsspørgsmål, der hedder AT & AU.

På s. 4536 har vi samrådsspørgsmål AT, der lyder:

”Vil ministeren detaljeret redegøre for forløbet op til beslutningen af 10. februar 2016 om undtagelsesfrit at adskille ægtepar på asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, og herunder orientere om, hvilke vurderinger fra embedsmænd der forelå for ministeren med hensyn til, om en sådan beslutning ville stemme overens med dansk lov og Danmarks internationale forpligtelser?”

På s. 4537 har vi samrådsspørgsmål AU:

”Vil ministeren redegøre for sin beslutning om at fjerne en formulering fra et udkast til en pressemeddelelse om, at der ved beslutning om at adskille ægtepar, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, skal ske en individuel vurdering, sådan som ministeren oplyser, at hun har gjort (der henvises til artiklen ”Ja, der gik vi for langt”, Politiken, 21. maj 2017)?”

I forbindelse med disse talepapirer har vi på s. 4592 en mail den 29. maj fra Lykke Sørensen til Jens Teilberg Søndergaard i Justitsministeriet, hvor der skrives:

”Vedhæftet et udkast til beredskab udfærdiget af vores Ledelsessekretariat, som jeg synes, at du skal læse.

Jeg har ikke meldt tilbage endnu, men jeg har dog tilkendegivet, at vi skal passe på med at tilkendegive, at meldingen til US var tydelig.”

På s. 4937 har vi en mail fra Jesper Gori til Sofie Odgaard og Jonas From Soelberg:

”Kære Sofie

Endnu en revideret udgave af talepapiret til F2 efter drøftelserne i STM og med Ingers annotationer søgt indarbejdet. Ændringer siden seneste udgave hos Inger er markeret.”

Og ovenfor kan vi se, at der står:

”Kære Jesper

Tak, den er nu lagt på sagen og ministeren har fået den.

Jeg har vedhæftet den tidligere version (samt den annoterede udgave af samme), som nu er fjernet fra sagen.”

På s. 4941 kan vi se, at en af de bemærkninger, som ministeren synes at have haft, er, at der er skal stå ”forstander” i stedet for ”skoleleder”, så der kommer til at stå:

”Min holdning var, at jeg i sidste ende havde ansvaret for og så at sige trådte i forældrenes sted over for de her piger, lidt som skoleforstanderen, når unge er på efterskole.”

På s. 4982 – og så er vi inde i F2-systemet – kan vi se, at Jesper Gori den 1. juni kl. 12.12 skriver:

”Ændret i overensstemmelse med mundtlige drøftelser hos ministeren kl. 10”.

Endelig har vi på s. 5013 og fremefter en transkription fra samråd AT og AU, og det vil ikke blive dokumenteret her, men vil kunne indgå under vidneafhøringerne senere.

Den 1. juni på s. 5011 har vi igen en mailstreng i styrelsen. Den starter nederst med en mail fra Lene Vejrum:

”Kære begge

Det tyder på at næste samråd bliver om der administreret lovligt, og om de pgl. par har fået en individuel vurdering.”

Og så hedder det lidt længere oppe den 1. juni kl. 2017 kl. 19.36 fra Ditte Kruse Dankert:

”Altså et af de store problemer ved dagens forklaring er, at hun jo, hvis man skulle lægge til grund, at departementet så undtagelser for sig og ønskede en konkret vurdering så nødvendigvis må kritisere fx - og især - min mail til operatørerne. Så har jeg administreret helt i strid med instruksen.”

Og der er et svar på det fra Lene Vejrum:

”Ikke du - vi.

Men sådan var det jo ikke. Det ved vi til gengæld også.”

Længere oppe hedder det fra Ditte Kruse Dankert:

”Jeg synes ikke vi kan acceptere nogen kritik. Det er simpelthen udelukket. Vi redder dem, og så skulle takken være, at vi ikke forstod en instruks (eller hvad man snart skal sige). Jeg bliver bombarderet af beskeder fra US folk, der ikke forstår dagens samråd ”hvem sagde de det til?, har vi så været for restriktive? osv”. Jeg ved ikke engang, hvad jeg skal svare. Vil ikke desillusionere hele kontoret ift tillid. Jeg føler mig som gidsel i en løgn rent ud sagt. Der er simpelthen for mange, der kender vores version. Det kan ikke styres.

Nå, vi må vende det med Tanja.

Hvis du synes, så kan vi måske godt sige til Tanja, at Henrik har ringet til mig. Det styrer du. Men hun må endelig ikke nævne for Lykke eller departementet. Lykke går bananas. jeg bliver bare nervøs for, om Tanja pludselig tror, at vi er forkerte på den. Det var Lykke og Uffe, Henrik var nervøs for.”

Så er der på s. 6386 et brev fra Folketingets Ombudsmand i anledning af besvarelsen af spørgsmål AT og AU, hvor han siger:

”Jeg har med e-mail af 24. august 2017 fra Folketingets Udvalgssekretariat modtaget Udlændinge- og Integrationsudvalgets spørgsmål nr. 1092 og 1093.

Spørgsmål nr. 1092

Spørgsmålet har følgende ordlyd:

”Under besvarelsen af samrådsspørgsmål AT og AU (UUI alm. del) den 1. juni 2017 udtalte udlændinge- og integrationsministeren flere gange, at Ombudsmanden i den endelige redegørelse om ‘Adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere’ ‘konkluderer’, at ‘vi jo ikke har haft til hensigt fra ministeriets side på noget tidspunkt at forvalte imod dansk lovgivning eller internationale forpligtelser’ (udskrift af samrådet findes som UUI alm. del – bilag 206). Fremgår det af redegørelsen, at Ombudsmanden ‘konkluderer’ dette?”

Svar:

Det er i sagens natur kun Udlændinge- og Integrationsministeriet, der kan vide (”konkludere”), hvad der var hensigten med indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016.

Som det fremgår af pkt. 6.4 i min redegørelse af 23. marts 2017, har jeg således som ombudsmand måttet basere min bedømmelse af sagen på de oplysninger, der fremgår af sagens dokumenter, eller som ministeriet er fremkommet med i sine udtalelser til mig.

Ministeriet har oplyst, at det ved udstedelsen af indkvarteringsinstruksen blev lagt til grund som

en klar forudsætning for indkvarteringsordningens lovlighed, at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til instruksens udgangspunkt om adskilt indkvartering.

Dette har jeg – af de grunde, der er anført i redegørelsen – baseret min bedømmelse af sagen på. Der er således ikke tale om, at jeg ”konkluderer”, hvad ministeriets hensigt rent faktisk var. En sådan konklusion er det som anført kun ministeriet selv, der kan drage.

Jeg har noteret mig, at udlændinge- og integrationsministeren under samrådet den 23. juni 2017 har tilkendegivet, at hun ikke har haft til sinds at tillægge mig vurderinger, som jeg ikke selv har givet udtryk for.

Som jeg forstår det, er der således ikke uenighed om udlægningen af min redegørelse på dette punkt.”

Det bringer mig til pkt. 4.10.6, som er samrådene den 23. juni til spørgsmålene AW-AZ.

Der skal vi til s. 5105, hvor vi kan se, at Jesper Gori den 6. juni 2017 skriver til Udlændingestyrelsen:

”Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AY fra Udlændinge- og Integrationsudvalget (vedhæftet) skal ministeriet venligst anmode Udlændingestyrelsen om et bidrag snarest muligt.

Tidspunktet for samrådet er endnu ikke fastlagt ...”.

På s. 5225 er der en mailtråd, og den starter den 13. juni fra Adam Khalik til Ditte Kruse Dankert:

”Kære Ditte

Hermed nyt udkast.

Der er i alt truffet tre afgørelser om flyttepåbud. Ifølge Camillas opgørelse er den sidste truffet 16/3, dvs. mellem samrådet 15/3 og Jespers mail af 18/3. Håber ikke, at det stadig er et ”no

way” :D Jeg har prøvet at skrive det så diplomatisk som muligt inden for den linje, du ønsker.”

Og på s. 5224 fra Adam Khalik til Ditte Kruse:

”En mulighed er også at hive deres egne folketingsbesvarelser ind i det (altså at vi så sent som 9/3 så en FT-besvarelse, hvor der ikke var undtagelser).

Jeg synes ikke den nuværende model er god. Vi har jo fået samrådsmaterialet i høring, og vi burde derfor have reageret før 18/3 (inkl. ift det brev, som vi sendte 16/3), men det er jo meget let at sidde at sige 1½ år efter ;)”

Så er der en drøftelse, om det er den 16. eller 3. marts, og så hedder det længere oppe fra Adam Khalik til Ditte Kruse:

”Det synes jeg jo ikke. Vi kan ikke vide, hvad der flyder derude af aktindsigter osv. Så jeg ville være påpasselig med at udnytte det...”

Men jeg har prøvet at skrive det, som du har givet udtryk for, altså at vi jo kommunikerer på samme måde som vores departement.”

Og så svarer Ditte Kruse:

”Ja, det er lige præcis det – hvordan skulle vi kunne kommunikere andet. Omkring samråd var vi på dagen ikke sikre på, at hun overhoved ville sige ”fx” – kun oplyst om, at man ellers ville kontakte STM.”

På s. 5227 er der en mail fra Udlændingestyrelsen, og den er fra Ditte Kruse Dankert til Adam Khalik, men også til Lene Linnea Vejrum, og der står:

”Kære Lene

Hermed udkast til de øvrige spørgsmål. Jeg kan allerede nu løfte sløret for, at vi har haft en del drøftelser om 841-svaret. Det må vi lige tale om, men jeg er ikke parat til at give beklagelse over fejlagtig kommunikation overfor parret (løbe med på fortællingen om, at der hele tiden

har været mandat til undtagelser som del af ordningen), når jeg ikke synes, at vi har et mandat til at skifte strategi på kommunikationen om ordningen (og altså melde offentligt ud om undtagelser) før den 18. marts, hvor Jesper skriver til mig for at tilkendegive det pågældende samråds betydning for administrationen. Men jeg kan godt se, at det belyser den svære situation, at de ikke har været garanter for, at administrationen var på rette spor.”

Så skal vi til s. 5955, og her er vi inde i Q&A spørgsmål 11:

”Ministeren siger, at der er 4 sager, hvor adskilt indkvartering er sket efter ønske fra de pågældende selv.”

Der er længere nede et afsnit med en streg over:

”Det betyder også, at alle 4 par er blevet kontaktet af Udlændingestyrelsen og oplyst om den generelle indkvarteringsordning.”

Med en kommentar fra Ditte Kruse Dankert:

”US har ikke været i kontakt med alle par.”

På s. 5956 er der en kommentar til den bullet-point, der hedder:

”Så de par, hvor pigen fandt sig i tingenes tilstand og ikke udadtil gav udtryk for problemer, men faktisk ønskede sig et andet liv, blev ikke fanget op og dermed blev de ikke bevidst om, at der var en anden mulighed end et fortsat samliv.”

Kommentaren lyder:

”Den grundlæggende ordning var, at beboerne var i dialog med operatørerne og ikke US. Kunne man ikke i stedet introducere pusterummet her – at man nu har sikret rammerne for, at pigen reelt kan overveje, om forholdet er frivilligt.”

I den tredjesidste bulletpoint står der:

”Derfor står jeg fuldt og helt ved, at min instruks har bidraget til, at pigen i 4 sager har valgt at blive adskilt fra sin mand.”

Og her er der igen en bemærkning fra Ditte Kruse Dankert:

”Der foreligger ikke i US oplysninger om, hvorvidt der er en sammenhæng mellem indkvarteringsinstruksen og pigernes ønske om separat indkvartering.”

På s. 5963 har vi en mail af 22. juni 2017 fra Lene Vejrum til Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Som du ved, har vi i dag fundet en mail, hvor koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 kort nævnes.

Som aftalt, sender jeg hermed Udlændingestyrelsens udtalelse til brug for berigtigelse over for Folketinget:

Det fremgår af besvarelsen af UUI 856, at der ikke i Udlændingestyrelsen er nedskrevet referat eller andre oplysninger om drøftelserne på koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 vedrørende indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samleve.

Udlændingestyrelsen er den 22. juni 2017 blevet opmærksom på en intern mail. Af mailen, som er svar på en intern mail om varsling af pressemeddelelsen af 10. februar 2016, fremgår kort, at spørgsmålet om indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samleve blev drøftet på koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016. Mailen indeholder ikke oplysninger om, hvad det nærmere indhold af disse drøftelser var.”

På s. 5962 er der en korrespondance i styrelsen mellem Nils Bak og Lene Vejrum, hvor Nils Bak skriver 23. juni:

”Kære Lene,

Jeg forstår ikke, hvordan Henriks mail kan udlægges sådan.

Ministeren har sagt på samrådet, at US på koncerndirektionsmødet fik oplyst, at vi skulle overholde konventionerne. Henrik skriver, at ministeren stod fast på at adskille par – uanset børnekonventionen. Det er da en yderst væsentlig tilkendegivelse, som mange nok vil tolke derhen, at US fik en ordre - uden forbehold. Altså at ministeren lyver.”

Til det skriver Lene Vejrum:

”Kære Nils

Det er jeg ikke enig i – at man kan udlede.

Lad os tage det mundtligt.”

På s. 6016 har vi transskriptionen fra samrådet, og den skal der ikke dokumenteres fra, men ligesom for de andre vil det kunne indgå i forbindelse med vidneafhøringerne.

Det bringer mig over til pkt. 4.10.7 om forløbet op til afholdelse af samrådet den 11. oktober 2017. Det er besvarelse af samrådsspørgsmål A og B, og de var også tidligere stillet som BD og BE.

På s. 6394 kan vi se spørgsmålene. Det ene spørgsmål var:

”Vil ministeren uddybe sine udtalelser fra samrådet den 23. juni 2017 jf. s. 18 i transskriberingen af samrådet kl. 10:50 (UUI alm. del – bilag 217), om det forhold at instruksen af 10. februar 2016 – ifølge ministeren – intet har med parts-høring at gøre, og at der heller ikke tidligere er blevet partshørt i de her sager? I den forbindelse bedes ministeren redegøre for forskellen på indkvarteringspraksis for adskillelse af mindreårige asylansøgere fra deres ægtefælle/samlever, herunder redegøre for hvordan de berørte parter er blevet inddraget i beslutningen om adskillelse forud for den 10. februar 2016 og indkvarteringspraksis i perioden fra den 10. februar 2016 og frem til den 28. april 2016.”

På s. 6395 har vi det andet samrådspørgsmål:

”Vil ministeren redegøre for ministeransvaret efter ministeransvarlighedslovens §§ 3 og 5, herunder om ministerens ansvar skærpes ved, at ministeren den 10. februar 2016 udsender en pressemeddelelse om praksisændringen, hvoraf det fremgår, at adskillelsen fremadrettet skal være undtagelsesfri – og altså ikke indeholde en konkret og individuel vurdering, hvilket Udlændingestyrelsen retter sig efter?”

Transskription fra samrådet findes på s. 6768, og som for de øvrige sidstnævnte samråd vil der ikke blive dokumenteret fra det nu, men de vil blive berørt under vidneafhøringerne.

Det bringer mig til pkt. 4.10.8, som er en henvendelse, der kommer fra Dagbladet Information den 30. januar 2019. Det er en henvendelse, der kommer til Folketingets Ombudsmand, og det er i anledning af de mails, der er kommet frem fra Henrik Grunnet.

Vi skal til s. 7037-7038, hvor Information, Ulrik Dahlin, skriver til ombudsmanden den 30. januar:

”Kære Jørgen Steen Sørensen

Vi sender her den mail, vi har talt om. Prøv også at se på svar af 21/6 2017 på UUI spørgsmål nr. 856, supplerende svar på spørgsmål 856 af 22/6 2017 samt svar af 9/10 2017 på UUI spørgsmål 1000.

Vi har brugt lang tid i går på for en sikkerheds skyld at få mailens ægthed verificeret. Det er vi ikke i mål med. Vi arbejder med at få en artikel færdig snarest, og i den forbindelse vil vi gerne stille dig følgende spørgsmål, som vi håber, at du hurtigt kan svare på:

- 1) Har dit kontor tidligere modtaget denne mail?
- 2) Er du blevet orienteret om mailen - og i så fald hvordan?
- 3) Hvis nej: Mener du, at du burde have modtaget eller være blevet orienteret om mailen?

4) Vil du tage yderligere skridt i sagen, nu hvor du har set mailen?”

På s. 7039 har vi de to mails – nederst den mail, der sendes fra Nils Bak kl. 13.10:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og ovenfor har vi mailen fra Henrik Grunnet til Nils Bak kl. 13.45 med kopi til Lene Vejrum, Morten Bo Laursen og Ditte Kruse Dankert og med emnet ”Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

På s. 7040 har vi et brev fra Folketingets Ombudsmand til Udlændinge- og Integrationsministeriet den 1. februar 2019, hvor han indledningsvis henviser til sin redegørelse af 23. marts 2017, og så skriver han nederst:

”Jeg har den 30. januar 2019 fra Dagbladet Information modtaget det vedhæftede dokument.”

På s. 7041 hedder det under pkt. 2 ”Dokumentets ægthed mv.”:

”Det dokument, som jeg har modtaget fra Dagbladet Information, angiver at være to e-mails sendt den 10. februar 2016.

Jeg beder venligst Udlændinge- og Integrationsministeriet oplyse, om de to e-mails kan anses for ægte.

Hvis dette er tilfældet, beder jeg ministeriet om at sende mig de to e-mails i deres fulde ordlyd.

I givet fald beder jeg endvidere ministeriet oplyse, om den e-mail, der er afsendt den 10. februar 2016 kl. 13.45, er den, der omtales i den nævnte supplerende besvarelse af 22. juni 2017.

Hvis det anførte ikke er tilfældet, beder jeg ministeriet sende mig den e-mail, der så omtales i den supplerende besvarelse.”

På s. 7062 har vi et notat af 22. februar 2019 til ledelsessekretariatet i Udlændinge- og Integrationsministeriet. Der skrives man under ”Ad dokumentets ægthed”:

”Udlændingestyrelsen kan bekræfte, at de to interne e-mails af 10. februar 2016, afsendt henholdsvis kl. 13.10 og kl. 13.45, som Folketingets Ombudsmand har modtaget fra Dagbladet Information den 30. januar 2019, er ægte, og at de er gengivet i deres fulde ordlyd.

For god ordens skyld vedlægges print af de to e-mails, herunder også et separat print af e-mailen afsendt kl. 13.10, hvoraf det fremgår, hvem denne e-mail blev sendt til.

Udlændingestyrelsen kan endvidere bekræfte, at den e-mail, der er afsendt den 10. februar 2016 kl. 13.45, er den e-mail, som omtales i den supplerende besvarelse af 22. juni 2017 af spørgsmål nr. 856, stillet af Udlændinge- og Integrationsudvalget den 9. juni 2017.”

Og så hedder det på s. 7063:

”Udlændingestyrelsen kan supplerende oplyse, at den daværende direktørs e-mail afsendt kl. 13.45 er sendt via en telefon under transport fra departementet til Udlændingestyrelsen.”

På s. 7243 er der et brev fra Folketingets Ombudsmand den 7. marts 2019, hvor ombudsmanden anfører:

”Udlændinge- og Integrationsministeriet har i den forbindelse vedlagt et notat af 22. februar 2019 fra Udlændingestyrelsen og en række yderligere sagsakter mv.”

– det var det notat, jeg lige havde været inde på
–

”Nedenfor i pkt. 2 – 6 anfører jeg mine bemærkninger til ministeriets svar.

Mine konklusioner kan sammenfattes således:

- Jeg finder det bekymrende, at Udlændingestyrelsen ikke i forbindelse med den oprindelige fremsøgning af akter til brug for min undersøgelse identificerede bl.a. den omhandlede e-mail af 10. februar 2016 kl. 13.45, men at den i stedet – som jeg forstår det – tilfældigt blev fundet i forbindelse med en konkret medarbejders oprydning på sin computer.

...

- Jeg anser det for en klar fejlvurdering fra Udlændingestyrelsens side, at bl.a. den nævnte e-mail ikke – da den i juni 2017 blev fundet – blev anset for omfattet af pligten til udlevering til ombudsmandsinstitutionen. ...

...

- Samlet set giver den nævnte e-mail mig ikke anledning til at foretage mere i forhold til, hvad der er anført i min redegørelse af 23. marts 2017.

E-mailen understøtter imidlertid efter min opfattelse yderligere mine konklusioner i den nævnte redegørelse.

Jeg henviser i den forbindelse til pkt. 7 i redegørelsen. Her anførte jeg bl.a., at ministerens instruks af 10. februar 2016 – udover efter sit indhold at være ulovlig – efter min opfattelse ”medførte en betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i de konkrete sager om adskilt indkvartering”, og at ministeriets fremgangsmåde i sagen samlet set havde været ”meget risikabel i forhold til ministeriets grundlæggende pligt til sikring af lovlig administration på området.”

Så er jeg færdig med det her punkt og vil foreslå, at vi tager pause.

Retsformanden:

Hvor lang tid er der ca. tilbage af forelæggelsen?

Anne Birgitte Gammeljord:

Efter frokost har jeg maksimalt 10 minutter, måske 5 minutter. Så vil Jon Lauritzen tage over med de berørte par, og det tager ...

Jon Lauritzen:

En halv time, tre kvarter.

Retsformanden:

Så der er stadigvæk ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, der er plads til proceduren senere om ...

Retsformanden:

Vi holder tre kvarters pause så.

Resten af retsmødet blev aflyst grundet helbredsmæssige forhold hos en af dommerne.

Retten hævet kl. 13.00.

Retsmøde den 7. september 2021 (dag 4)

Tirsdag den 7. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:
Godmorgen.

Vi er klar til at fortsætte. Jeg vil lige sige med hensyn til programmet for i dag, at jeg forstår det sådan, at vi mangler tre kvarters tid eller på det lag fra anklagerens side med hensyn til forelæggelsen, og at forsvaret regner med at bruge omkring 3½ time. Det betyder alt sammen, at vi bliver færdige med både den ene og den anden forelæggelse i dag. Med lidt held når vi også proceduren om vidnet i dag, men vi må lige se, hvad klokken er på det tidspunkt.

Anklagerne har ordet for den resterende forelæggelse.

Anne Birgitte Gammeljord:
Tak. Høje Rigsret.

Jeg skal gøre det ganske kort. Jeg var i går nået til pkt. 4.10.9 i min forelæggelse, hvilket var efter, at vi havde hørt om de mails, der var kommet frem, og ombudsmandens redegørelse i den anledning.

I dag skal vi starte i hovedekstrakten på s. 7053. Det er samrådsspørgsmål Q, der kommer den 7. februar 2019, og som lyder:

”Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for, hvad der blev sagt på koncerndirektionsmødet i ministeriet den 10. februar 2016, som kan have givet den daværende direktør i Udlændingestyrelsen anledning til i en e-mail samme dag at skrive: ”Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen – uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn” (jf. artiklen ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks”, Information, den 7. februar 2019)?”.

På s. 7054 har vi samrådsspørgsmål R, også fra den 7. februar 2019:

”Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for de overvejelser, der foregik i ministeriet og Udlændingestyrelsen, og som lå til grund for ikke at oversende den e-mail til Ombudsmanden, der omtales i svar på spm. 1000 ... og redegøre for om artiklen ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks” (Information, den 7. februar 2019) har givet ministeren og styrelsen anledning til at revurdere beslutningen om ikke at stille e-mailen til rådighed for Ombudsmanden?”

Og endelig har vi på s. 7055 samrådsspørgsmål U:

”Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for, hvorfor ministeren hverken har oplyst Folketingets Ombudsmand

eller Folketinget om indholdet af den mailkorrespondance mellem ministeriet og direktøren for Udlændingestyrelsen af 10. februar 2016 som beskrevet i Information den 7. februar 2019 ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks”? Vil ministeren fastholde sin udtalelse på samrådet den 11. oktober 2017 ”Dagens samråd følger jo så også op på statsministerens, justitsministerens og mine egne omkring ca. 200 folketingssvar, som er besvaret i tilknytning til samrådet her i dag og de to foregående samråd af i alt ca. 7 timers varighed. Der er altså med andre ord tale om en sag, som er meget, meget grundigt belyst, og hvor jeg flere gange har redegjort detaljeret for forløbet. Derfor så vil de svar, jeg giver i dag, jo også i meget vidt omfang være en gentagelse af både de skriftlige, men jo også de mundtlige svar, som allerede er afgivet til Folketinget i den her sag”.

På s. 7067 har vi en sagsfremstilling den 25. april 2019 med udkast til besvarelse af disse spørgsmål, og det hedder længere nede:

”I et særskilt godkendelsesforløb forelægges endvidere udkast til svar på ombudsmandens henvendelse af 1. februar 2019 om sagen.”

Og så er der en indstilling af, at talepapir og beredskab godkendes. Der er vedlagt et udkast til talepapir og beredskaber, samrådsspørgsmål Q, R og U samt den artikel fra Information, der henvises til i samrådsspørgsmålene. Jeg skal ikke gennemgå de bilag, der knytter sig til dette. De kan komme frem senere under forklaringerne.

På s. 7211 har vi transskriptionen fra samrådet, der fandt sted den 1. marts 2019. Heller ikke fra dette samråd vil der fra anklagerens side blive dokumenteret nu, men emnerne vil blive berørt under vidneafhøringerne. Det afslutter faktisk pkt. 4 fra min side.

Og så er Jon Lauritzen klar til at gå over til pkt. 5.

Jon Lauritzen:

Tak. Høje Rigsret.

Vi har udleveret et støttebilag til Rigsretten og forsvarerne, der i oversigtsform forsøger at kondensere parekstrakten, der er på ca. 3.000 sider, og det siger sig selv, at alle oplysninger ikke er med i støttebilaget. Eksempelvis er der for nogle af sagerne – nogle af parrene – medtaget eksempler på og henvisninger til, at det er et frivilligt samliv eller ægteskab. Det har vi ikke gjort i alle sagerne, og derfor kan der ikke sluttes modsætningsvis for de par, hvor der ikke er beskrevet, at der er et frivilligt samliv. Der foreligger ét eksempel på tvangsægteskab, som der også er redegjort for i bilaget.

Støttebilaget er tiltænkt at kunne hjælpe Rigsretten med at få et overblik over parrene på et tidligt tidspunkt i processen. I det omfang, at der ikke sker tilstrækkelig belysning af parrenes situation i forbindelse med forklaringerne, vil anklagerne foretage dokumentation efterfølgende. Vi vil i dag ikke forelægge punkterne i bilaget, bl.a. som følge af tiden.

Hvis vi kigger på selve bilaget, er det delt op i nogle kolonner.

Den første kolonne er bare et nummer, så det er lidt lettere at finde rundt i.

Så har vi ”Navn” – i citationstegn – og der er parrene kaldt ved bogstaver. Eksempelvis hedder det første par X-K og X-M – det er altså kvinden og manden – og det er så tilsammen par X.

Så har vi ”ID nr.”, og så er der parrenes rigtige navne, som vi vil forsøge at undgå at nævne af hensyn til deres anonymitet. For det tvangsgifte par har vi ikke medtaget kvindens navn, fordi hun har hemmelig identitet, og det kan medføre æresrelateret kriminalitet, hvis hendes navn kommer frem.

Vi har også fødselsdato med, og i den næste kolonne har vi alderen på adskillesestidspunktet.

Så er der en kolonne med, om der foreligger graviditet, og om parret har børn.

Vi har en kolonne med indrejsetidspunktet, og derefter har vi angivet antal dage fra indrejsen til den faktiske adskillelse. Det er efter anklagerens opfattelse en vigtig information, fordi den indgår i vurderingen af, om der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og den har også betydning for vurderingen af intensiteten af indgrebet. Og det er jo fordi, at jo længere tid ... eksempelvis kan vi se, at det første par, par X, har været indkvarteret sammen i lidt over 3 måneder, da de blev adskilt, og det er klart, at det har en betydning.

Så har vi tidspunkt og henvisning til beslutning om adskillelse, og vi har også medtaget datoen for den faktiske adskillelse.

Så er der en kolonne med, hvornår parret er blevet genindkvarteret, og det kan de være blevet af forskellige årsager; nogle fylder 18 år, andre overgår til integration, og der er også nogle, der får revideret deres sag, efter at de bliver vurderet på ny hen over sommeren.

Så har vi en kolonne med, hvor mange dage parrene er adskilt, en kolonne med "Faglige vurderinger og konsekvenser af adskillelse", en kolonne om, hvorvidt der er klaget over adskillelsen, og til sidst har vi en kolonne med "Andre oplysninger". Det kan eksempelvis være, at parret er flygtet for at undgå tvangsgæsteskab. Det er der nogle eksempler på, altså hvor parret flygter sammen som kærestepar, fordi kvinden skal tvangsgiftes – eller er blevet det – i sit hjemland. Det vil også her under "Andre oplysninger" indgå, om parret har været forelagt ministeriet, er nævnt i Røde Kors' brev eller andre tilsvarende ting.

Så har vi opdelt parrene i seks grupper.

Den første gruppe er de par, der er adskilt eller fik opretholdt adskillelsen fra den 16. februar til den 24. februar. Der er 10 par i denne gruppe. Ingen af parrene havde børn og i gennemsnit var denne gruppe indkvarteret sammen i 102 dage – lidt mere end 3 måneder – da de blev adskilt. De var i gennemsnit adskilt i 114 dage.

På s. 3 i støttebilaget har vi den næste gruppe, som er de par, der blev adskilt i marts 2016. Størstedelen af disse par var flygtet fra deres hjemland sammen med deres fælles barn. Hos de resterende par var – eller blev – kvinden gravid i perioden. Der er syv par i denne gruppe, der i gennemsnit var indkvarteret i 128 dage – eller ca. 4 måneder – da de blev adskilt. Parrene var i gennemsnit adskilt i 132 dage.

Så har vi den tredje gruppe. Det er parrene, der blev adskilt eller fik opretholdt deres adskillelse efter marts 2016, og der er seks par. De er hovedsageligt uden børn, idet et af parrene dog ventede barn. Denne gruppe har været indkvarteret i gennemsnit 177 dage og var adskilt i gennemsnit 87 dage. I denne gruppe har vi også par S, som jeg lige vil gøre en kort bemærkning om. Par S var forud for ministerinstruksen allerede adskilt, da kvinden var under 15 år, og adskillelsen blev opretholdt, da hun fyldte 15 år. Dette par indgår ikke i beregningen af gennemsnitstallene, fordi de var adskilt i hele perioden.

I gruppe fire har vi par adskilt efter eget ønske. Det er på s. 6 og med overskriften "Par, der blev adskilt efter eget ønske". For det ene par, par AF, forelå der et tvangsgiftemål, og det er også derfor, at kvindens identitet ikke fremgår af oversigten, da hun har fået hemmelig identitet. I ansøgningen om asyl var hun anført som søster, og derfor var det først ved en underretning fra skolen, at tvangsgiftemålet blev opdaget. På den måde kan man sige, at hun ikke var omfattet eller berørt af instruksen, men vi har taget dem med alligevel. I det andet par, par D, gav kvinden over for Udlændingestyrelsen udtryk for, at hun ønskede at blive indkvarteret adskilt fra sin mand, så hun kunne øve sig på at klare sig selv og tage vare på barnet alene, da hun havde forstået, at det var det, man skulle kunne i Danmark. Hun insisterede over for Udlændingestyrelsen på, at det ikke havde noget med manden at gøre, men at det handlede om, at hun ønskede at lære at klare sig selv, da hun alligevel skulle adskilles, fordi hun var mindreårig. Operatøren oplyste, at der ikke var mistanke om vold eller lignende, og senere anmodede kvinden om at blive genindkvarteret.

På s. 7 og 8 har vi de par, som ikke blev adskilt. Der er seks par i alt. I to af parrene, par E og par Q, var der truffet en beslutning om adskillelse, men den blev ikke effektueret. For to af parrene nåede Udlændingestyrelsen ikke at træffe afgørelse om adskillelse forud for, at parrene overgik til integration. De fire øvrige sager er dem, der blev forelagt for departementet af Udlændingestyrelsen. Som vi var inde på under forelæggelsen, er der et notat af 10. marts på hovedekstraktens s. 2397, hvor Udlændingestyrelsen fik besked om, at de skulle afvente ministeriets stillingtagen, dvs. ikke adskille på nuværende tidspunkt.

Den sidste kategori er ”Øvrige par”. Der er tale om et par, som indledningsvis blev registreret som børn begge to, men efterfølgende blev aldersvurderet til at være 26 år og derfor kunne indkvarteres sammen. De forlod i øvrigt efterfølgende landet.

Som sagt vil vi ikke gennemgå sagerne enkeltvis på dette tidspunkt. Det kommer under forklaringerne eller efterfølgende.

Så er vi nået til pkt. 6, der er en opsummering fra anklagerens side. På dette tidspunkt er det ikke passende at procedere sagen, så det vil jeg ikke gøre.

Rigsretten har fået et overordnet indtryk af sagen gennem forelæggelsen forud for forklaringerne, der skal afgives af fhv. minister Inger Støjberg og vidnerne. Under forklaringerne vil der ske belysning af, hvad der skete, og der vil i et vist omfang også blive dokumenteret fra bilag, som ikke er blevet forelagt de seneste dage. Yderligere dokumentation fra sagens bilag vil finde sted efter forklaringerne, hvis det bliver nødvendigt, og dette omfatter både hovedekstrakten og parekstrakten.

Helt overordnet set handler sagen efter anklagerens opfattelse ikke om tvangsægteskaber og mindreårige asylansøgere, såkaldte barnebrude, men om udstedelse af en ulovlig instruks om adskillelse af herboende par – i visse tilfælde endda med bistand fra politiet – og om manglende overholdelse af Den Europæiske

Menneskerettighedskonventions artikel 8 og en række forvaltningsretlige regler. På baggrund af forelæggelsen, som den har været indtil videre, vil jeg kort følge op på nogle af de spørgsmål, som min medanklager, Anne Birgitte Gammeljord, stillede i indledningen af forelæggelsen.

Efter anklagerens opfattelse er det et bevisstema i sagen, om der er udstedt en instruks til Udlændingestyrelsen om at adskille mindreårige ægtefæller eller samlevere. Ud fra dokumentgennemgangen er det anklagerens opfattelse, at der den 10. februar blev givet Udlændingestyrelsen en instruks om at foretage en undtagelsesfri adskillelse af mindreårige asylsøgere. Rigsretten kan efter anklagerens opfattelse med sikkerhed på baggrund af de foreliggende dokumenter lægge til grund, at Udlændingestyrelsen opfattede pressemeddelelsen, eller ministerinstruksen, den 10. februar 2016 som en instruks, og at styrelsen handlede herefter. Hændelsesforløbet op til og i forbindelse med iværksættelsen af ordningen vil nærmere blive belyst under forklaringerne af de indkaldte vidner.

Derudover kan man efter anklagerens klare opfattelse lægge til grund, at instruksen er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige regler. Det fremgår bl.a. af Folketingets Ombudsmands redegørelse i sagen, hvor han udtaler på s. 4046, at ”instruksen af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig”, og at ministeriets ”fremgangsmåde i sagen” var ”særdeles kritisabel”. Fhv. minister Inger Støjberg tog som bekendt Folketingets Ombudsmands beretning til efterretning.

Det er også et tema i sagen, om instruksen blev iværksat af fhv. minister Inger Støjberg, samt om fhv. minister Inger Støjberg var bekendt med den administration, der fulgte ministerinstruksen, uden at gribe ind. Efter anklagerens opfattelse vil såvel dokumentbeviserne som de kommende forklaringer vise, at dette er tilfældet.

Anklagerne er også blevet opmærksomme på, at forsvarerne tilsyneladende vil lægge stor vægt på betydningen af notatet af 2. februar

2016, og derfor skal jeg kort knytte et par kommentarer hertil.

Efter anklagernes opfattelse mistede notatet af 2. februar sin betydning efter den 9. februar 2016, da der blev arbejdet videre med en ordning uden undtagelser. Notatet er efter den 9. februar ikke, som det også er fremgået af forelæggelsen, nævnt af fhv. minister Inger Støjberg – eller andre for den sags skyld – eller anvendt i drøftelser, i folketingssspørgsmål, i samråd eller over for Folketingets Ombudsmand, som flere gange rykkede for ministeriets retlige overvejelser i forbindelse med praksisændringen. På intet tidspunkt tilkendegav eller angav fhv. minister Inger Støjberg notatet som normgivende for hendes opfattelse.

Det skal dog for god ordens skyld nævnes, at notatet efter den 9. februar, som det fremgik af forelæggelsen vedrørende Jyllands-Postens artikel den 18. februar, blev nævnt af en enkelt medarbejder i ministeriet, der ønskede at få rettet eller berigtiget pressemeddelelsen, da den var i strid med notatet af 2. februar. Til dette svarede afdelingschef Lykke Sørensen, at pressemeddelelsen ikke i lyset af notatet af 2. februar skal berigtiges, da det var ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skulle være undtagelser. Notatet er, efter anklagernes opfattelse, uden relevans for sagens afgørelse, og hændelsesforløbet vil blive belyst nærmere under forklaringerne.

Det er også et bevisstema i sagen, om fhv. minister Inger Støjberg har overtrådt ministeransvarlighedsloven, og i det tilfælde, om nogen er blevet berørt af instruks. Efter anklagernes opfattelse var der mindst 32 par, som blev berørt af instruks, der var meget indgribende over for de berørte par samt deres børn. Hvis vi skal bruge fhv. minister Inger Støjbergs egne ord, var det voldsomt. Vi har under forelæggelsen dokumenteret udsagn fra Røde Kors, operatørerne og andre, om hvor stor og indgribende betydning ministerinstruks havde for de berørte par og deres børn, og dette vil blive nærmere belyst under forklaringerne.

Dette var anklagernes ord til den overordnede forelæggelse.

Retsformanden:

Så giver jeg ordet til forsvarerne for supplerende forelæggelse.

René Offersen:

Høje Rigsret.

Jeg står her med en af anklagernes ekstrakter. Der er vist efter min seneste optælling 18 bind, og hvis man lægger dem oven på hinanden, er højden 62 cm, og i drøjden er det blevet til 10.532 sider. Det får mig til med Rigsretten at dele en af de håndværksmæssige grundsætninger, der trives blandt retssagsadvokater. Det er den, der lyder, at når man har en svær sag, skal den spredes ud. Der er også en anden erfaring blandt disse advokatmæssige grundsætninger – eller håndværksmæssige grundsætninger – som jeg godt lige vil dele, og det er den, at selv de mest komplekse retssager altid ender med at blive afgjort på grundlag af nogle ganske få udslagsgivende bilag, fordi alle sager i deres kerne drejer sig om ganske få bevismæssige og juridiske spørgsmål, når det kommer til stykket. Disse sandheder kommer givet også til at gøre sig gældende i denne sag, hvor de for forsvarerne at se helt centrale dokumenter er netop de ti bilag, som forsvarerne har forsynet med betegnelsen nøglebilag i forsvarernes bilagssamling, som jeg har udleveret til Rigsretten. Som det fremgår af den disposition, som jeg har omdelt, vil jeg senere foretage en egentlig præsentation af hver af de ti nøglebilag, og det vil jeg gøre i kronologisk rækkefølge.

Den pakke, som forsvarerne har givet til Rigsretten her til morgen, omfatter – ud over dispositionen og bilagssamlingen – et antal yderligere skrifter og dokumenter.

Der er et dokument, der hedder ”Forsvarernes hovedsynspunkter”, og der vil jeg som indledning tillade mig at fremdrage fra fortiden de tre hovedanbringender, meget kortfattet formuleret, som Inger Støjberg går ind i denne rigsretssag med. Hun bestrider, at hun har overtrådt

ministeransvarlighedsloven, og det gør hun altså med følgende tre hovedanbringender.

For det første afgav hun hverken den 10. februar 2016 eller senere nogen tjenestebefaling om at iværksætte eller fastholde en undtagelsesfri eller i øvrigt ulovlig indkvarteringsordning, hvorefter ægtefæller/samlevere skulle indkvarteres separat, hvis mindst den ene var mindre-årig.

For det andet havde hun ikke på noget tidspunkt anledning til at gribe ind over for Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen, da hun kun havde grund til at tro, at administrationen var lovlig.

For det tredje udviste hun under ingen omstændigheder en adfærd, der kan bebrejdes hende så alvorligt, at hun bør ikendes sanktion efter ministeransvarlighedsloven.

Det er i helt overordnede overskrifter de hovedanbringender, som Inger Støjberg går ind i sagen på. Ud over at præsentere disse hovedanbringender indeholder ”Forsvarernes hovedsynspunkter” en række gengivelser af de centrale ting fra de faktiske forløb. Dem vil jeg komme nærmere ind på i forbindelse med præsentationen af nøglebilagene og på den måde også introducere, hvordan forsvarerne håber, at Rigsretten måske kunne tænkes at gøre brug af hovedsynspunkterne under sagens videre fremdrift.

Med ”Forsvarernes hovedsynspunkter” er der fremlagt fire juridiske notater, der hver især går i dybden med nogle relevante problemstillinger.

Som det første er der som bilag 1 et notat om ministeransvar. Notatets tyngde ligger i en gennemgang af den for ministeransvaret gældende alvorlighedsbetingelse og navnlig fortolkningen af Rigsrettens dom i rigsretssag nr. 5 mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen. Kort sagt betyder Rigsrettens dom i rigsretssag nr. 5, at Inger Støjberg skal frifindes i denne sag, selv om Rigsretten – hvad jeg ikke antager, vil ske – måtte lægge den for hende mest ufordelagtige bevisbedømmelse til grund, simpelthen fordi

den juridiske alvorlighedsbetingelse ikke er opfyldt.

Bilag 2 er et notat om udlændingelovens § 42 a, stk. 7, som er den bestemmelse, hvori man fandt hjemlen til at træffe bestemmelser om en ændret indkvarteringsordning. Instrukskommissionen fandt ulovligheder mange steder – stort set hvor som helst – og en af disse var, at Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, Udlændingestyrelsen og Folketingets Ombudsmand alle fejlagtigt har lagt til grund, at der i § 42 a, stk. 7, var hjemmel til adskillelse af asylsøgende par, selv om der ikke konkret var indikationer på tvang eller lignende. Forsvarerne har eftergået spørgsmålet og er i det juridiske notat nået frem til, at vi helt på linje med ressortmyndighederne og ombudsmanden er af den opfattelse, at der var hjemmel, og at Instrukskommissionen altså tager fejl.

Bilag 3 er et notat om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det drejer sig i første række ikke om, hvorvidt der er en beskyttelse i artikel 8 og de ting, der er helt overordnede. Det drejer sig om, at Instrukskommissionen problematiserede, hvorvidt der i EMRK er hjemmel til adskillelse, selv om der ikke konkret var indikationer på tvang eller lignende. Som det fremgår af notatet, er det forsvarernes vurdering, der ligeud sagt – for en gang imellem skal man sige tingene ligeud – er på et højere fagligt niveau end kommissionens, at Instrukskommissionen altså også tager fejl her. Den selvtillid, vi har, når vi siger, at vi ved, at det er vores argumentation, der er rigtig, får vi også, fordi vi efterfølgende har fået lovgivningsmagtens bekræftelse på, at det, som Instrukskommissionen antog, er forkert. Fordi afstedført af den kritik, som kommissionen havde fremsat af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, vedtog man en ændring af lovgivningen, hvorved man bekræftede ordningen og dermed også underforstået foreneligheden med EMRK.

Bilag 4 er et notat om de konkrete sager og det notat vil bl.a. vise, at der faktisk ikke er noget, der tyder på, at der i de 23 sager – for det er reelt kun 23 sager, som det drejer sig om, hvor der skete adskillelse, uden at man gerne ville

det selv – i noget tilfælde forelå et forhold omfattet af undtagelserne. Vi mener ikke, at der er noget som helst grundlag for at antage, at der rent faktisk – når vi ser på den samlede viden, vi har i dag – skete adskillelse i noget tilfælde, hvor der ikke forelå noget, der er omfattet af den absolutte hovedregel om, at der kunne ske adskillelse. Det var en vurdering, som Instrukskommissionen faktisk ikke gik ind og foretog.

Som det sidste har forsvarerne i dag medbragt en tillægsekstrakt 2. Denne tillægsekstrakt indeholder ny dokumentation, som forsvareren har indhentet hos Udlændinge- og Integrationsministeriet til brug for rigsretssagen. Det er altså nogle nye oplysninger, der er tilvejebragt, og de oplysninger er i det væsentlige generelle oplysninger om departementets brug af F2-sagsbehandlingssystemet. Det har bl.a. betydning i forhold til det såkaldte ministernotat, og hvordan F2 er blevet brugt i konkrete situationer – ikke bare i forhold til ministernotatet, men i forskellige konkrete situationer. Fordi det er jo sådan, at Inger Støjberg – og dermed forsvarerne – har en helt anderledes interesse for F2, end i hvert fald Instrukskommissionen havde.

”Forsvarernes hovedsynspunkter” er ikke et objektivi skrift. Det er der ikke noget i denne sag der er, men det betyder omvendt ikke, at skriftet er subjektivt i den forstand, at det blot er en gengivelse af Inger Støjbergs synspunkter. Enhver advokat ved, at det ville være et juridisk selvmål at aflevere et skriftligt indlæg, der inkl. notaterne er på 115 tætskrevne sider, til 13 højesteretsdommeres bedømmelse, hvis ikke det, der er skrevet, hviler på veldokumenterede betragtninger og i alt væsentlighed giver et retvisende billede. Så derfor kan jeg også sige til de 13 sagkyndige medlemmer af Rigsretten, at de faktisk godt kan regne med, at det, der står i ”Forsvarernes hovedsynspunkter” med underliggende bilag, faktisk har endda rigtig meget på sig.

Som udgangspunkt er det egentlig ikke nogen særlig klog strategi som forsvarsadvokat at indlede en hovedforhandling på 36 dage med at lægge alle sine hovedsynspunkter åbent frem for retten, som forsvarerne her gør det for Inger

Støjberg med ”Forsvarernes Hovedsynspunkter”. For det er Folketinget – og dermed anklagerne – der har bevisbyrden for, at Inger Støjberg har overtrådt ministeransvarlighedsloven. Derfor vil enhver forsvarsadvokat tænke og sige, at der skal foreligge mere end tungtvæjende grunde, hvis man som forsvarer straks fra begyndelsen skal dele sine hovedsynspunkter og dermed også sit juridiske bolværk, i stedet for at tage sagen i baghånden. Der er to bærende grunde til, at forsvarerne har valgt at gøre det på denne måde. Den første grund handler om Instrukskommissionens beretning, og den anden grund handler om Rigsrettens syn på Inger Støjberg under den ganske langvarige proces frem til bevisførelsens afslutning.

Om det første først. Denne sag begynder ikke åben som langt, langt de fleste straffesager. Sagen indledes på grundlag af en kommissionsberetning på mere end 3000 sider. Enhver her i rummet ved selvfølgelig godt, at kommissionen – bestående af en landsdommer, en universitetslektor og en advokat – har udtalt kraftig kritik af Inger Støjberg og en række topembedsmænd i ministeriet, og kommissionen har tilmed angivet i den offentligt tilgængelige beretning, at de skulle have anlagt et forsigtighedskrav til gunst for Inger Støjberg.

Anklagerne må forståeligt være glade for Instrukskommissionens beretning, og det var da også sådan, at anklagerne lændede sig helt og aldeles op ad den, da de – som dengang juridiske rådgivere for Folketinget – rådgav om, hvorvidt der var grundlag for at indlede Rigsretssag nr. 6, altså den, vi står i her i dag. Advokaternes rådgivning fandt bl.a. udtryk i en skriftlig vurdering. I den skriftlige vurdering af 6. januar 2021 til Udvalget for Forretningsorden kom advokaterne med deres betragtninger, og dem vil vi – for så vidt angår konklusionen – finde i forsvarernes bilagssamling på s. 157-158, hvor der står:

”Det er vores vurdering, at Beretningen” – det er Instrukskommissionens beretning – ”er grundig, velskrevet og med en god beskrivelse af den tankegang, som har ført til de af Instrukskommissionen foretagne bevisvurderinger og

bevisafvejninger. Vi lægger derfor Instrukskommissionens faktumbeskrivelse, bevisvurderinger og bevisafvejninger til grund for vores vurderinger. ...

Samlet set er det vores vurdering, at der på baggrund af Beretningen er grundlag for at rejse til tale mod tidligere minister Inger Støjberg for Rigsretten vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration ... og at der er en rimelig formodning om, at Rigsretten, hvis Instrukskommissionens bevisvurderinger ikke ændres, eller nye afgørende beviser fremkommer, vil finde, at der foreligger forsæt eller grov uagtsomhed, hvorved tiltalen kan føre til domfældelse.”

Siden beretningen for Instrukskommissionen blev offentliggjort den 14. december 2020, har den i sin helhed været tilgængelig for enhver på Justitsministeriets hjemmeside, og det er nok også, når det kommer til stykket, kun ganske få af os her i dag – om overhovedet nogen – der ikke helt legitimt har orienteret sig i kommissionens beretning. Det er der ikke noget forkert ved, og det vil i givet fald også fortsætte, mens sagen verserer. Hvis jeg var medlem af Rigsretten, ville jeg tro, at Instrukskommissionens vurdering af Inger Støjberg var solidt funderet og måtte betyde, at det var sandsynligt, at hun kunne findes skyldig i tiltalen, sådan som det også antages af anklagerne med deres egne ord.

Faktum er imidlertid, at Instrukskommissionens vurdering af Inger Støjberg er alt andet end overbevisende, og der skal blot skræbes i overfladen, så bliver det tydeligt. Instrukskommissionens beretning respekterer ikke forsigtighedskravet, og den er konsekvent negativ i sin tilgang til Inger Støjberg. Berettigelsen af denne kritik vil jeg dokumentere senere. Det er et løfte, jeg kommer til at indfri, for det er lettere at skrabe den juridiske glans af Instrukskommissionens beretning, end det er at skrælle en appelsin. Inger Støjberg har en betydelig interesse i, at det straks ved hovedforhandlingens indledning gøres klart, at Instrukskommissionens vurdering af hende ikke fortjener at optage en plads i Rigsrettens sind hele vejen under bevisførelsen.

Om den anden begrundelse skal jeg sige, at Inger Støjberg også har den interesse i forsvarernes hovedsynspunkter og den mundtlige præsentation under modforelæggelsen, at hun der ved får dækket et helt forståeligt behov for straks ved hovedforhandlingens begyndelse at få formidlet sit syn på den sag, der siden kommissionens beretning som sin konsekvens for hende har haft, at hun i stedet for at være næstformand i Venstre, som hun havde været i hele sit voksenliv, i dag er løsgænger i Folketinget. Vi har som forsvarere ikke under det omfattende arbejde med denne sag siden vores besikkelse og frem til i dag set nogen som helst grund til at forsøge at tale hende fra det. Vi har alle gennem processen oparbejdet et endog særdeles positivt syn på hendes udsigter til at blive ikke blot blankt frifundet, sådan som vi sagde til en begyndelse, men frifundet med krystalklare præmisser.

Inden jeg går til det første rigtige afsnit i modforelæggelsen, har jeg den praktiske oplysning, at jeg har besluttet mig for, at jeg ikke vil omtale årstallet 2016 i forbindelse med en dato. Så det betyder, at når jeg bare henviser til en dato og en måned, er det noget, der er foregået i 2016. Der kan være nogle helt få undtagelsestilfælde, hvor det af en eller anden grund er relevant at nævne årstallet 2016 eller et andet årstal, og så vil det selvfølgelig ske på den måde.

Jeg vil herefter vende mig mod det første egentlige hovedafsnit. Det er et hovedafsnit, som jeg i dispositionen kalder ”Bred politisk opbakning til Inger Støjbergs linje”.

For det er nemlig sådan, at der var – og fortsat er – meget bred politisk opbakning til Inger Støjbergs politik om adskillelse af mindreårige fra en ægtefælle/samlever. Det er der forbløffende mange, der enten ikke forstår eller ikke vil forstå, også i samfundets højere luftlag. Det er med til og er egnet til at stigmatisere Inger Støjberg.

Skal vi tage noget helt aktuelt, skrev Politikens chefredaktør, Christian Jensen, i søndags en klumme i sin avis, som er i den udleverede til-lægsekstrakt 2 på s. 83 – en klumme, der ifølge

netversionen længe var blandt de mest læste. Hvis vi ser den klumme, han skriver i dagbladet Politiken, der jo er læst her i hovedstadsområdet, lyder det:

”Chefredaktøren: Det grimme og grumme handler om Støjbergs omgang med de sande ofre”.

Lidt længere nede skriver han om, hvem de sande ofre er. Det er:

”de kvinder, der pludselig måtte opleve at blive tvangsadskilt fra deres ægtefæller rundt på landets asylcentre. I nogle tilfælde med politimagt. I alle tilfælde uden individuel sagsbehandling og nærmere forklaring.”

Senere i artiklen skriver han:

”Dybe depressioner, selvskadet og selvmordsforsøg blev reaktionen for flere af de tvangsadskilte kvinder, hvilket både denne avis og Instrukskommissionen har redegjort for”.

Og så er der en afslutning, som jeg også gerne vil citere:

”Støjberg kæmpede ikke for undertrykte kvinders rettigheder. Hun undertrykte kvinderne. Hun reddede ikke kvinderne. Hun slog på dem. Og nu beder hun dem – og alle os andre – hylde hende for det.”

Det er tydeligt, at chefredaktøren mener, at Inger Støjberg skal udskammes for enhver adskillelse. Det er i hvert fald den opfattelse, som læseren sidder tilbage med efter læsning af det her. Hvis vi kigger på pressemeddelelsen, den angiveligt ulovlige instruks, handler Inger Støjbergs lovbrud kun om, hvorvidt det er kritisabelt, at man kun beskrev den absolutte hovedregel om adskillelse og ikke sikrede nogen undtagelser. Det er noget helt andet, end det der lægges til grund her. Og her vil jeg nu parkere Politikens chefredaktør.

Det var Inger Støjberg, der som den første satte indkvartering af mindreårige, der levede sammen med voksne, på den politiske dagsorden. Det skete med hendes facebookopslag den 25.

januar. Det er imidlertid også et faktum, som Rigsretten bedes tage med sig ind i bevisførelsen, at Inger Støjbergs dagsorden straks opnåede bred politisk dækning og opbakning. Det har den stadig den dag i dag.

Hvis vi kigger tilbage til begyndelsen, medførte omtalen i medierne, at der straks blev stillet spørgsmålstejn ved, om Inger Støjberg og ministeriet gjorde nok på området. Socialdemokraterne gik som det store, ansvarlige – den gang – oppositionsparti helt anderledes skarpt til værks. De gik med udlændingeordfører Dan Jørgensen ind med det samme – efter de allerførste avisartikler – og indkaldte Inger Støjberg i samråd. Det gjorde de allerede den 27. januar.

Samme dag som pressemeddelelsen blev sendt ud, altså den 10. februar, stillede De Konservatives Naser Khader et § 20-spørgsmål til ministeren. Som det fremgår af forsvarets bilags-samling s. 53, lød spørgsmålet:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Naser Khader og De Konservative var en del af regeringens parlamentariske grundlag, så spørgsmålet er formuleret venligt, men det er dog tydeligt, at i al fald Naser Khader ikke var venligt stemt over for, at mindreårige blev indkvarteret med ægtefælle/samlever.

Det samråd, som Socialdemokraternes Dan Jørgensen begærede, fandt sted den 15. marts, og vi ved fra udskriften af optagelserne af samrådet, hvad der blev sagt. Jeg beder om, at Rigsretten går til s. 25, og her vil jeg give ordet til Dan Jørgensen, som i tredjesidste punktum siger ordret:

”Det handler sådan set mere om, at jeg har undret mig over, at det af pressen har fremgået, at Udlændingestyrelsen sådan set har været bekendt med, og det har været praksis, at voksne mænd har boet med deres mindreårige hustruer på asylcentre i Danmark.”

Så redegjorde ministeren for sin indsats på området, for hun kunne godt mærke, at der var noget i gære. Hertil svarede Dan Jørgensen, da han igen fik ordet – og det kan vi se på s. 27 – hvor han starter med – det er vist meget almindeligt – at takke for det. Og han er glad for det. Og så kunne Inger Støjberg dengang have ladet skuldrene falde lidt ned. Men så kommer der lige til sidst, at der også var noget mere, han gerne ville sige, for han siger så:

”Jeg tænkte: ”Det synes Inger Støjberg sikkert er noget rigtigt skidt det her”, ligesom jeg synes, det er virkelig kritisabelt. Så det spørgsmål, der selvfølgelig melder sig, det er: Hvordan kan mennesker i ministerens ministerium vide, at de her ting foregår, uden at man forhører sig højere oppe i systemet, uden at det nogensinde kommer på ministerens bord. Har ministeren ikke undret sig over det?”

Dan Jørgensen får igen ordet på s. 31, og der skal vi ned til det andet punktum, hvor han siger:

”Jeg er sådan set ikke ude på at hænge ministeren ud. Jeg synes faktisk, at jeg indledte meget tydeligt med at sige, at jeg overhovedet ikke er i tvivl om, hvad ministeren mener om det her område. Jeg har endda rost den indsats, man har gjort” – og så kommer der et ”men” – ”Men det, jeg selvfølgelig er interesseret i, det er at finde ud af, hvordan det kunne ske, både i ministerens regeringstid, men sådan set også i den forrige tid.”

Der er mange – eller der er flere i hvert fald – velturnerede bemærkninger fra Dan Jørgensen, men dem vil jeg lade ligge for nu, for Dan Jørgensen kommer og afgiver vidneforklaring her for Rigsretten, og det gør han som Inger Støjbergs vidne.

Hvis man ser på det her ud fra en lidt mere overordnet betragtning, må man forstå denne sags opståen i lyset af, at udlændinge- og integrationspolitikken – sådan som den fortsat er det i dag – var et af de væsentligste politikområder på det tidspunkt, hvor Lars Løkke Rasmussen dannede sin mindretalsregering og

udpegede Inger Støjberg til at have ansvaret for en stram indvandringspolitik.

Jeg beder Rigsretten om at gå til s. 80, hvor vi finder regeringsgrundlaget fra 2015, som altså i tid – det var jo ved sommertid – ligger ganske tæt på det her forløb. Her siger man om en ny udlændinge- og integrationspolitik:

”De senere år er udgifterne til udlændingeområdet steget markant. Og antallet af asylansøgere er på bare få år steget kraftigt. Samtidig er der udlændinge, som kommer til Danmark, men ikke bidrager til det danske samfund og ikke respekterer grundlæggende danske værdier som demokrati, ytringsfrihed, religionsfrihed og ligestilling mellem kønnene.

Regeringen ønsker en ny, stram og konsekvent udlændingepolitik, der skal sikre et åbent Danmark for dem, der kan og vil. Og lukke dørene for dem, som ikke vil.”

Jeg minder lige om – det kan man jo godt have glemt i dag, anno 2021 – at Lars Løkke Rasmussens mindretalsregering som sit parlamentariske grundlag havde Dansk Folkeparti, der dengang i 2015 var blevet Folketingets næststørste parti – større end Venstre, og kun overgået af Socialdemokratiet. Og man kan måske også glemme den udvikling, der er gået, fra 2015 til i dag, hvor Socialdemokratiet i den samme periode har udviklet sig til at være, hvad man med rimelighed kan kalde et fuldtønt strammerparti i indvandringspolitikken.

Hverken Instrukskommissionens beretning eller Folketingets beslutning om at indlede en rigsretssag mod Inger Støjberg har betydet, at nogen af de traditionelt regeringsbærende partier har ændret deres holdning til, hvad der er uforeneligt med danske værdier, altså herunder at mindreårige asylansøgere indkvarteres sammen med en ægtefælle/samlever. Når jeg siger de traditionelle regeringsbærende partier, er det, fordi der er en fælles udtalelse fra Socialdemokratiet, Venstre og Konservative. Her vil jeg bede Rigsretten gå til s. 164. Her finder vi de politiske bemærkninger, hvor jeg fra det tredjenederste afsnit vil fremhæve:

”Flertallet bemærker endvidere, at hensigten om at beskytte mindreårige piger fra overgreb i form af indkvartering med ældre mænd er prisværdig og at adskillelsen af de berørte par politisk set var rigtig, men at den juridisk var forkert, da den indebar en ulovlig indkvarteringsordning. Adskillelsen kan ikke ske gennem en undtagelsesfri ordning, idet det strider mod de formelle og processuelle krav, der stilles både efter dansk forvaltningsret og menneskerettighedskonventionen. Tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg burde have søgt den nødvendige ændring i samråd med Folketinget.”

Det er altså tydeligt, at Socialdemokratiet, Venstre og Konservative også er dem, der i dag mener, at det var politisk helt korrekt at gennemføre en indkvarteringsordning, der som sin absolutte hovedregel sikrede, at mindreårige piger – eller bare mindreårige, vi kan ikke lide at sige ordet piger – blev indkvarteret med, som de siger her, ældre mænd. Vi nøjes bare med at sige ægtefælle/samlever. Det kan næppe komme bag på Rigsretten, at Inger Støjberg har det svært med, at de regeringsbærende partier med den ene hånd tager hendes politik til sig og gør den til sin, for så med den anden hånd at sende hende i Rigsretten på grundlag af det samme. Hun oplever det som fuldtone politisk hykleri.

Dernæst beder jeg Rigsretten gå til s. 169, hvor vi finder en interessant lovændring, som skyldes en del af den omfattende kritik af stort set hvad som helst, som Instrukskommissionen fandt belæg for. I modsætning til embedsværket i Udlændinge- og Integrationsministeriet, embedsværket i Udlændingestyrelsen og – som jeg også har sagt forudsætningsvis – Folketingets Ombudsmand, fandt Instrukskommissionen, at der faktisk slet ikke i den dagældende udlændingelovs § 42 a, stk. 7, var hjemmel til generelt at indføre en indkvarteringsordning ved adskillelse af mindreårige, når der ikke var indikationer på, at der var tvang eller lignende. Da der ikke hos lovgiver var interesse for den retstilstand, som Instrukskommissionen altså anså for gældende ret, foreslog den socialdemokratiske regering i 2021, efter at man havde sendt Inger Støjberg i Rigsretten, at bestemmelsen blev

ændret, således – som det kommer til at fremgå her af lovforslaget – at den politik, som hun stod for, blev lovfæstet. På s. 170 har vi lovbestemmelsen, som den blev fremsat, og den lyder:

”Indkvarteringen af en mindreårig udlænding, der er samlevende eller har indgået ægteskab, religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold, sker separat af hensyn til den mindreåriges tarv, herunder hensynet til at give den mindreårige en betænkningensperiode, medmindre hensynet til familiens enhed tilsiger fælles indkvartering, og dette ikke er i strid med den mindreåriges tarv.”

På s. 171 står der i første punktum i næstsidste afsnit i pkt. 2.7.3, at baggrunden for lovforslaget var at tydeliggøre det retlige grundlag for den nuværende praksis. Man skulle altså tydeliggøre den nuværende praksis – den man havde arvet fra Inger Støjberg. Det, som i lovsprog betegnes som den mindreåriges betænkningensperiode – det er sådan noget, jurister er gode til; de kalder det en ”betænkningensperiode” – er det, som Inger Støjberg kalder et ”pusterum” til pigerne. Der er ingen tvivl om, at det er det samme. Det bliver bare udtrykt i forskellige sprog og forstås nok så også af forskellige befolkningsgrupper.

På tidspunktet for udsendelsen af pressemeddelelsen var det i ministeriet antagelsen, at der skulle gøres undtagelser i helt særlige tilfælde, siger forsvarerne, fordi det fulgte af internationale forpligtelser. Og i hvert fald bliver det meget hurtigt – det har Rigsretten allerede stiftet bekendtskab med – noget, der er gennemgående i det, som vi har hørt, at anklagerne har forelagt. Det er også det, der nu ligger i bestemmelsen; at det er det, man vil – det ligger der jo i, at det var den nuværende praksis, der skulle videreføres. På s. 172 lyder det i bemærkningerne:

”Selvom den yngste af parterne er over 15 år, og der ikke umiddelbart kan konstateres et element af tvang, og der således kan være tale om et beskyttelsesværdigt familieliv, vil udgangspunktet være, at der iværksættes separat indkvartering ud fra et hensyn til at give den

mindreårige en betækningsperiode samt til beskyttelsen af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark.”

Og så vil jeg gå ned til det sidste og vigtige punktum i dette afsnit:

”Såfremt Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering finder, at det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parterne separat, vil parterne skulle indkvarteres sammen.”

Altså, det som man nu lovfæster er, at der kan være en undtagelse i forhold til den absolutte hovedregel om et pusterum til pigerne, hvis det ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. De bemærkninger, som ministeriet her kunne affatte, fem år efter at Inger Støjberg udvirkede en ændring af indkvarteringsreglerne, er selvfølgelig en kende mere nuancerede som følge af de oparbejdede erfaringer. Men der er altså i substansen ingen forskel i forhold til den ordning, som Inger Støjberg – efter forsvarernes opfattelse, for den var nemlig også med undtagelser – stod for, hvorefter der skulle ske adskillelse, medmindre der forelå helt særlige tilfælde. Og selv om det ikke var blevet lagt til grund, er den eneste forskel spørgsmålet om, hvorvidt Inger Støjberg i sin tid i første runde forbrød sig mod det med ”i helt særlige tilfælde”.

Dette lovforslag blev vedtaget med tilslutning fra – jeg læser lige op – Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Kristeligt Folkeparti, Nye Borgerlige og Liberal Alliance og så Inger Støjberg. Det var 78 stemmer mod 17 svarende til et flertal på 82 % af stemmerne. Jeg beder altså Rigsretten notere sig, at Inger Støjberg den dag i dag har meget bred politisk tilslutning til det spørgsmål, som i bund og grund er det grundlæggende i denne sag, nemlig spørgsmålet om pusterummet eller betækningsperioden. Det har betydning i forhold til nogle af de spørgsmål, som Rigsretten kommer til at skulle tage med sig ind i denne sag, og de skæbnefortællinger, som vi hører om fra anklagerne, som man gennemgår meget – enkeltsagerne, de fem tvivlsager,

Røde Kors-sagerne og sådan nogle ting – at man forstår, at disse tvivlsager og enkeltsager altså er konsekvenserne af en politik, som der er en endog meget bred tilslutning til, hvor Inger Støjberg er helt på linje med ledende politikere som nuværende statsminister Mette Frederiksen og de borgerlige alternativer, Jakob Ellemann-Jensen og Søren Pape.

Og her vil jeg lige vende tilbage til den parerede chefredaktør for Politiken. Jeg kommer ikke til at bede om, at han tager Inger Støjberg med i sin aftenbøn, men jeg vil tage mig retten til at meddele ham et pålæg om også at nævne Mette Frederiksen, Jakob Ellemann-Jensen og Søren Pape næste gang han skriver en af sine hadefulde klummer om virkningen af en indvandrings- og integrationspolitik, hvor mindreårige som absolut hovedregel gives et pusterum.

Jeg vil runde dette afsnit af med et par bemærkninger om udtrykket barnebrud.

Mellem forsvarerne blev vi meget hurtigt enige om – eller havde næsten en fælles forståelse af – at det ikke ville gå an at anvende dette udtryk i Rigsretten, hvilket jo som udtalt præmis har, at udtrykket barnebrud er ladet med negativ værdi. Og det er det i hvert fald også hos nogen. På den anden side skal man ikke arbejde ret længe med denne sag, før det bliver aldeles tydeligt, at sådan har det faktisk ikke altid været. For udtrykket barnebrud var faktisk længe en almindelig brugt betegnelse i sagen – herunder anvendtes udtrykket af topembedsfolk og i medierne. Det negativt ladede opstod i realiteten, da man valgte at navngive kommissionen, Instrukskommissionen, fordi man ikke dengang fra politisk hold ville give Inger Støjberg en kommission benævnt Barnebrudskommissionen, da udtrykket dengang i hvert fald fortsat opfattedes som en positiv betegnelse.

Jeg sagde, at medierne også tidligere anvendte udtrykket barnebrude – og det er selvfølgelig korrekt, når jeg siger det – men det er faktisk også medierne, der opfandt udtrykket. Og jeg synes næsten, at det hører med, at man kan fortælle, at det ord blev en del af dansk sprogbrug

den 25. januar, hvor Berlingskes journalist Marianne Fajstrup i en artikel anvendte udtrykket barnebrud. Vi kan se artiklen på s. 49. Det var første gang, at dette ord kom til at optræde, og det kom til at fylde endda rigtig meget.

Men det var ikke kun medierne, som jeg sagde, der gjorde brug af det. Det gjorde politikerne også, både på højre- og venstrefløjen. Vi har allerede hørt om fra anklagerne, at der er et samråd – det første samråd i sagen. Det var på det samråd, hvor Dan Jørgensen også gav sine holdninger til udtryk. Samrådet fandt sted den 15. marts, og dengang tog Johanne Schmidt-Nielsen, som man også husker fra Enhedslisten, det også til sig, og hun talte faktisk om, at hun fuldstændig delte – og nu citerer jeg:

”... bekymringen for børnebrude, for tvangsægteskaber.”

Og jeg skal retfærdigvis i forhold til Johanne Schmidt-Nielsen sige, at hun kun – så vidt jeg ved – har brugt udtrykket denne ene gang.

Jeg vil herefter bevæge mig over til de såkaldte nøglebilag.

Jeg sagde til en indledning, at det er sådan i alle større og komplekse retssager, at når det kommer til stykket, er det nogle helt få bilag, som egentlig er nødvendige, og som bliver afgørende for sagen. Bevares, der er andre bilag og anden dokumentation, som er trædesten, og som hører med til at få lukket nogle flanker og forstå, hvorfor det er og bliver nogle bestemte bilag, der er nøglebilagene. Men de ting har vi været rundt omkring, og det er ikke særlig svært at identificere de ti nøglebilag i denne sag. Hvis der er noget, der måske har været lidt svært, så var det at komme op på ti bilag. Vi gik i stå på ni bilag og syntes, at det virkede en anelse arrogant at sige, at vi ikke kunne finde ti, men lige pludselig viste det sig, at vi faktisk havde overset et nøglebilag. Så vi er her i dag med ti nøglebilag.

Det første nøglebilag er det mest kontroversielle bilag i sagen, og det vil om lidt stå klart for Rigsretten, at det egentlig er underligt, hvordan

det kan blive til det. Det er ministernotatet af 2. februar.

Det finder vi på s. 5. Der kan man se, at vi har stemplet det med ”NØGLEBILAG 1”, så man ikke glemmer, at det er et nøglebilag. Hvis man går til s. 7. i dette udpræget juridiske dokument – det er et almindeligt ministerielt dokument – finder vi den konklusion, som er i ministernotatet af 2. februar. Og ministernotatet er et juridisk dokument, der konkluderer, at mindreårige som absolut hovedregel kunne adskilles fra ægtefæller og samlevere, men det fremgår altså også, at der skulle gælde undtagelser hertil. Hvis vi ser i konklusion – eller i indstillingen – står der:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,”

og så kommer der en ting, der ikke ændres – eller som i hvert fald er irrelevant for denne sag – men så kommer det afgørende, og det er meget vigtigt:

”- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det, som Rigsretten skal notere sig, og som er meget vigtigt at forstå i forhold til den bedømmelse, der skal foretages, af nogle ting, der sker umiddelbart efter, er, at man kunne indkvartere på hvert sit asylcenter. Det er det, som vi kommer til at høre om som den absolutte hovedregel. Og så siger den: ”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv,” – det parterer vi lige i første omgang – ”skal parterne indkvarteres hver for sig,” – det er altså undtagelsen – ”men på det samme asylcenter”.

Det vil altså sige, at ministernotatet siger, at der altid kan ske adskillelse. Der kan altid ske adskillelse. Spørgsmålet er alene, om man kan adskille på hvert sit asylcenter – altså én i Skive

og én i Horsens, eller hvor det nu er – eller om det, på grund af at der er nogle helt særlige hensyn, skal foregå i en undtagelsessituation på det samme center, altså hvor parret sidder i hvert sit værelse eller overnatter i hvert sit værelse. Det er det, der står her.

I ministernotatet anvender man ikke et udtryk, som Rigsretten vil komme til at høre utrolig meget, hvor man taler om undtagelserne som – det er sådan et rigtigt juridisk sprogbrug, det her – ”i helt særlige tilfælde”. Det bruger man ikke her. Her skriver man: ”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv.” Her er det altså af hensyn til den mindreåriges tarv, at man skal adskilles hver for sig; så er det anderledes.

Det med ”helt særlige tilfælde” dukker op i sagen første gang i nøglebilag 4, så det kommer jeg tilbage til. Det er den 18. februar, så det er ret kort tid efter dette. Og fra det tidspunkt, hvor vi har fået lavet anslaget til den juridiske melodi om, at vi kalder undtagelserne ”i helt særligt tilfælde”, vil vi også se, at vi fra da af og fremad bruger den reference. Men der er for forsvarerne at se ingen tvivl om, at der ikke på dette punkt på dette tidspunkt er nogen forskel. På dette tidspunkt er det også sådan, at undtagelsen, hvor man henviser til den mindreåriges tarv, er det, som man bagefter betegner som ”i helt særlige tilfælde”. Der er ikke indholdsmæssigt nogen forskel i udstrækningen. Og det er jo faktisk sådan – vil det også komme til at stå klart for Rigsretten under denne sag – at hvis der sker noget undervejs efter det tidspunkt, er det ikke sådan, at man mener, at undtagelserne bliver snævrere i den forstand, at der er færre tilfælde, hvor man kan adskille. Tværtimod går det den anden vej, hvor de får et bredere omfang og dækker flere. Så det er helt rimeligt at anskue denne sag sådan, at man som arbejdsreference har, at det altid drejer sig om ”i helt særlige tilfælde”, når vi taler om undtagelserne, og hvordan vi skal definere dem.

Inger Støjberg godkendte ministernotatet den 9. februar og dermed også den heri beskrevne indkvarteringsordning. Det er en vigtig

begivenhed, som jeg nu vil se nærmere på på baggrund af det, der er fremlagt.

Ministernotatet gik gennem mange led i ministeriet. Hvordan notatets vej var, og hvordan det passerede de forskellige skriveborde, eller IT-maskiner, ved vi, fordi ministeriet i 2015 havde taget et nyt sagsbehandlingssystem i brug – i hvert fald en ny version – som man i sagen kommer til at lære at kende som F2. Det var noget, der skete, mens Inger Støjberg var fungerende minister.

Omkring det vil jeg gerne bede Rigsretten om at gå til forsvarernes hovedsynspunkter på s. 5. Der kan vi i pkt. 32 se, at Inger Støjberg godkender notatet den 9. februar på et tidspunkt, hvor det forinden har været igennem seks jurister med faglig indsigt i området, ligesom det var godkendt af departementschef Uffe Toudal Pedersen. Han er ikke jurist, men noget andet. I pkt. 29 kan vi ud af F2 simpelthen se ned i detaljen, hvordan man havde en proces. Her kan vi følge, hvordan det bevæger sig. Man kan godt blive lidt snydt af, at notatet hedder ”af 2. februar”. Når man hører anklageren sige: ”Jamen, det her notat, det havde alle jo glemt”, så tænker man: ”Nåh ja, der er jo gået mere end en uge, så der kan jo være sket mange ting”. Men det har noget at gøre med den måde, man daterer på i et ministerium. Vi kan se på F2 hvordan det bevæger sig, og det er der ingen tvivl om, fordi det er dét, der fremgår af systemet i al sin hjerteløse nøgternhed. Det kan vi se i pkt. 29. Her har vi ydet den service, at man simpelthen kan se, hvem det starter hos, og hvordan det bevæger sig op igennem systemet. Og der har vi angivet hvilket klokkeslæt, også med mails og sådan noget, så man kan se, hvem der har hvad, hvornår og hvordan, fordi det – vil Rigsretten finde ud af – faktisk er meget rart at have. Og der er så alle disse jurister, og der vi lige fremhæve nogle af dem, som vi tillægger størst betydning.

Vi kan se den 5. februar, at notatet er nået frem til Jesper Gori, som er kontorchef på det her område. Han spiller en stor rolle i sagen. Han har kl. 09.49 meddelt sin godkendelse. Og det betyder, at når han havde godkendt, gik den

videre til den næste i systemet. Når der som her var tale om et ministernotat, der sluttede hos ministeren, og som derfor også altid ville have departementschefen forinden, så gik den videre til den næste, som først dér fik adgang til notatet. Så vi kan se, at det er meget prominent. Den går så videre til Lykke Sørensen, som er afdelingschef. Afdelingschefen er den, der i det administrative hierarki er nummer to i systemet – det er en meget central aktør. Hun godkendte kl. 09.59. Line Skytte Mørk Hansen godkender kl. 11.30 den 5. februar. Og så går den videre op i ministersekretariatet. Og så kommer den til Uffe Toudal Pedersen, og han har fået sin ministersekretær Sofie Odgaard til at godkende for sig. Vi vil se, når det er en departementschef eller ministeren, at det meget ofte sker, at en anden har trykket – så det er ikke specielt for det her. Men her har departementschefen kl. 13.30 den 5. februar trykket: ”Nu godkender jeg”. Det betyder, at den 5. februar kl. 13.30 kom dette notat op – pling – hos Inger Støjberg.

Så spørger vi kalenderen: Hvad dag var den 5. februar? Det var en fredag. Det vil sige, at den kom op fredag over frokost til ministeren. Det mener jeg nu ikke, at der kan være noget meget kontroversielt i, men ministeren er hjemme i det jyske i den weekend, altså en familieting, og beskæftiger sig ikke med noget. Men vi kan se – og det ved vi også med fuldstændig sikkerhed – at hun den 8. februar går ind på dette dokument første gang. Det gør hun uden for ministeriet – den dag er hun i det jyske for at varetage sine vælgermæssige opgaver derovre. Vi kan se, at hun derovre kl. 11.51 den 8. februar om mandagen er inde at kigge i det første gang. Det kan vi se på forsvarernes bilagssamling s. 51, hvor vi har en udskrift herfra. Den vil vi lige gå til, for her kan vi se, at vi som ”Forfatter” – det er meget fine betegnelser, man får inde i det ministerium – har Inger Støjberg. Hun har den 8. februar 2016 kl. 11.51.32 skrevet noget, da hun har læst notatet første gang. Hun har skrevet:

”Vendes på et møde med Uffe og Mark”.

Det er departementschef Uffe Toudal Pedersen, utvivlsomt, og særlig rådgiver Mark Thorsen. Det vil sige – uden at procedere – at der er

noget, der godt kan tyde på, at Inger Støjberg har læst det dokument, som hun har fået op om fredagen, mandag den 8. og sagt: ”Der er et eller andet her, som jeg ikke lige er klar til at sige godkendt på”. Og hvorfor er hun ikke klar til at sige godkendt? Det tror jeg godt, jeg kan forudskikke, for vi vil få en forklaring om – hvilket svarer til den dokumentation, som vi har indhentet fra ministeriet – at når man godkendte, så godkendte man indholdet. Det er egentlig ikke så mærkeligt, at en funktion, der hedder ”godkendt”, betyder, at man har godkendt. Og det er hun ikke klar til her. Det er tydeligt, at hun den 8. februar ikke lige skal godkende det. Men vi kan se, at det bevæger sig videre. Den 9. februar – det kan vi se af forsvarernes hovedsynspunkter pkt. 31 – kl. 13.44 bliver der meddelt godkendt fra ministerens side. Efter at hun først har sagt: ”Nej, det her skal jeg ikke lige godkende. Hvad er det for noget?”, siger hun dagen efter den 9. februar kl. 13.44: ”Nu godkender jeg”.

Ministernotatet er det eneste dokument udarbejdet af embedsværket om det retlige grundlag for en ny indkvarteringsordning, som Inger Støjberg fik forelagt før drøftelsen af pressemeddelelsen den 9. og 10. februar og før udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar. Og tillad mig at sige her: Når jeg hører anklagerens sammenfatning om, at den havde fortabt sin gyldighed den 10. februar, og at der ikke længere var nogen, der tog den til sig – altså ærligt talt, vi har en minister, der har fået et notat op, som er skrevet i juridisk stringent sprog, som indeholder en analyse, og som er godkendt af seks andre jurister – hele toppen af ministeriet – hun har stillet spørgsmål, og hun godkender den 9. februar. Og nu får vi at vide, at allerede den 10. februar betyder det faktisk ingenting, hvilket indtryk du har fået ud fra det. Det tillagde du ingen som helst betydning. Det kommer vi til at tale nærmere om. Der er ingen anden skriftlig dokumentation om indholdet af indkvarteringsordningen forud for denne beslutning. Og der kan vi i hvert fald tilbyde en finde-løn, hvis anklagerne skulle være i stand til at tilvejebringe det. Jeg kan godt sige til Rigsretten, at Inger Støjberg tillægger ministernotatet og hendes godkendelse meget stor betydning, fordi

det viser på den ene side, at hun dagen før pressemeddelelsen blev sendt – altså den 9. februar – godt vidste, at der ikke lovligt kunne udføres en indkvarteringsordning uden undtagelser. Det er det, der står i indstillingen. Men samtidig viser hendes godkendelse af ministernotatet på den anden side også, at der ifølge embedsværet som absolut hovedregel kunne gennemføres en indkvarteringsordning med adskillelse på hvert sit asylcenter, men at der til indkvarteringsordningen altså skulle være plads til undtagelser i helt særligt tilfælde, hvorefter der kun kunne ske adskillelse i hvert sit rum på det samme asylcenter.

Det var det, som jeg til en start ville sige om nøglebilag 1.

Så vil jeg gerne bede om, at vi går til forsvarernes bilagssamling s. 9, for her finder Rigsretten nøglebilag 2. Det er i sandhed et nøglebilag, for uden det, havde vi slet ikke været her i dag. Det er den pressemeddelelse, der ender med at blive sendt ud, og som har rod i det forløb, der begynder den 9. februar.

Her vil jeg gerne bede Rigsretten gå til pkt. 35 i forsvarernes hovedsynspunkter. Det bliver nok svært i dag med fuldstændig sikkerhed at indkranske, hvad der egentlig er grunden til, at vi skal have den her ting ud lige nu, men det, der sker på det tidspunkt, er, at der den 9. februar er noget meget kritisk medieomtale af barnebrude. Det dukker op med en artikel i Metroxpress, hvor der bliver stillet spørgsmål om, om det virkelig kan være rigtigt, at en gravid 14-årig pige bor med sin mand på et dansk asylcenter. Og der er jo også en grund til, at Naser Khader dagen efter den 10. februar stiller spørgsmål og sådan nogle ting. Der er noget, der tyder på, at der er et eller andet, der har gjort, at man for alvor har fået fokus på det. Det vil også blive bekræftet, når vi bevæger os lidt ned i detaljen, for djævelen sidder som bekendt i detaljen. Der er ingen tvivl om, at dette er vigtigt for Inger Støjberg. Hun har en stilling og et ansvar for som udlændinge- og integrationsminister i en regering på det regeringsgrundlag, vi har set, at hun nu ikke kommer i defensiven og ikke er i stand til at gå ud i en sag, hvor vi lige pludselig

ser, at oppositionen – Socialdemokraterne, som man nok frygter allermost – leverer hele omsorgen for barnebrude og løber med hele æren. Det er klart, at det ikke går, så nu skal der ske noget.

Derfor har vi arbejdet med denne pressemeddelelse. Og det overrasker selvfølgelig ikke nogen, at man ikke arbejder med en pressemeddelelse på helt samme måde som f.eks. en lovtekst, men den har dog her tre faser.

Vi har en fase 1, som handler om tiden op til mødet på ministerens kontor kl. 15.30. Fra fase 1 vil jeg fremhæve det forhold, at forsvarerne har tilvejebragt en ny oplysning til brug for sagen, der faktisk er kommet i går. Det er, at den mødeindkaldelse, som også altid var i Instrukskommissionen, bliver sendt, kan vi nu sige, den 9. februar kl. 13.55. Det vil sige, at der bliver indkaldt til det møde, som ender med at blive grundlaget for den proces, der fører til, at vi får pressemeddelelsen – som nogen synes er en ulovlig instruks – den 9. februar kl. 13.55. Det møde, der bliver indkaldt til kl. 13.55, skal vise sig at blive det længste møde, som kun handlede om pressemeddelelsen – og det er der altså indkaldt til halvanden time før. Jeg kan allerede nu sige, at det længste møde – det kan vi også sige med sikkerhed – ikke kommer til at vare over 20 minutter. Det er også med til at bekræfte det billede, som jeg tror, vil komme under forklaringerne, at forløbet om mødet var rodet. Det var sådan set i en halvkaotisk ånd fra starten af.

Vi får mødet i fase 2. Det står helt fast, at det bliver afholdt kl. 15.30. Det er det, der bliver skrevet ud til alle i indkaldelsen. Vi ved også, at mødet senest må være afsluttet kl. 15.50. Det ved vi, fordi vi kan se, at der fra mødet udsendes en pressemeddelelse i nyt udkast kl. 15.52 af ministeriets kommunikationsmedarbejder, som ikke deltager i selve mødet. Vi kan se i pkt. 43, at Sarah Andersen, som er kommunikationsmedarbejder, og som ikke deltager i mødet, kl. 15.52 har nået at lave to nye pressemeddelelser – afsted med dem. Hvis man kan lidt regning, kan man godt regne ud, at hvis et møde er begyndt kl. 15.30, og en person kl. 15.52 har

kunnet sende en ny pressemeddelelse ud, tyder det på, at mødet har varet 22 minutter minus den tid, det har taget at ændre disse to forslag til pressemeddelelser. Vi ved også med sikkerhed – og det synes jeg vil være formålstjenligt at få slået fast her – hvem der deltager i det møde. Rigsretten kan se, at de navne er slået fast i pkt. 34. En af de ting, som jeg gerne vil bede om, at man hæfter sig ved allerede på dette tidlige tidspunkt, er, hvem der ikke deltager i mødet, bl.a. afdelingschef Lykke Sørensen. Det andet, som jeg gerne vil have står tilbage omkring forløbet af mødet, er, at der ikke kommer nogen entydige konklusioner ud af mødet. Det er der ikke noget, der tyder på, for vi kan i pkt. 43 se, at der efter mødet kommer de omtalte to mulige versioner af pressemeddelelsen – en med undtagelser og en uden undtagelser. Og vi kan se, at særlig rådgiver Mark Thorsen får den kl. 15.57, og at han umiddelbart efter – det kan vi se i pkt. 44 – siger, at det skal være den uden undtagelser, og så kører det derfra. Det er altså tydeligt vis efter mødet.

Så er der en fase 3 den 9. februar. Nu har vi haft et møde indkaldt med meget kort varsel, hvor man har talt om pressemeddelelsen, og hvor der tilsyneladende ikke er kommet noget entydigt ud af det. Man har to udkast, og så udvirker den særlige rådgiver, at det er den ene. Så kommer der hen over aftenen i fase 3, som bliver belyst i pkt. 44-47, noget mailkommunikation mellem embedsværket, som gerne vil have en omtale af undtagelsesadgangen. I pkt. 46 kan vi se, at det ender med, at Inger Støjberg – og det er første gang, at hun modtager en pressemeddelelse efter det her møde – kl. 18.31 modtager et udkast, hvor man spørger, om hun ikke kan sige ok til det. Og det har hun så ikke tænkt sig at gøre i en pressemeddelelse, hvor der omtales undtagelser. Men der er altså et forløb om aftenen mellem embedsværket, hvor det er første gang, at vi ser afdelingschef Lykke Sørensen have en aktiv rolle. Det er kl. 21.14 – det kan vi se i pkt. 47 – hvor hun går ind og skriver noget. Vi har altså ikke fået nogen pressemeddelelse endnu.

Så fortsætter vi til den 10. februar. Her må man også kunne sige, at det står ret fast, at pressemeddelelsen får sit endelige indhold på et møde

på et tidspunkt imellem kl. 11.30 og kl. 13.04. Hvorfor siger jeg det? Det er fordi, at der kl. 11.30 – det kan vi se af pkt. 49 i forsvarernes hovedsynspunkter – var et møde, der sluttede. Det var sat til kl. 10.30-11.30, og i det møde deltager departementschef Uffe Toudal Pedersen i hele mødet. Selv en departementschef kan ikke være to steder på samme tid, og hvis han skal være med i det møde, hvor man færdiggør pressemeddelelsen, skal han dog trods alt ud af det her møde først. Så jeg tror godt, at vi kan lægge til grund, at det har været ca. kl. 11.30. Tidspunktet kl. 13.04 kender vi, fordi vi kan se i pkt. 53, at pressechefen Mia Tang kl. 13.04 har nået at lave en revideret pressemeddelelse, der har den endelige ordlyd, som den vi sidder med foran os som nøglebilag 2. Det betyder, at den har hun lavet der og sendt ud. Det kan man ikke ændre på. Det fremgår af det digitale. Så vi må også sige, at pressemeddelelsen, som vi vil få nogle forklaringer omkring, er udformet endeligt på et tidspunkt den 10. februar mellem kl. 11.30 og kl. 13.04.

Hvem deltog i det møde? Det ligger også – må jeg sige – temmelig fast. Det gjorde fhv. minister Inger Støjberg, departementschef Uffe Toudal Pedersen og den særlige rådgiver, Mark Thorsen. Bl.a. afdelingschef Lykke Sørensen deltog derimod ikke. På dette tidspunkt, har der også været et koncerndirektionsmøde om formiddagen. Jeg har på fornemmelsen, at vi vil komme til at høre meget om dette møde – det vil vi overlade til forklaringerne. Vi mener i øvrigt ikke, at der sker noget på koncerndirektionsmødet, som har nogen betydning, men det kan der være andre, der har en anden opfattelse af.

Afrundende, inden klokken bliver 10.30, vil jeg sige, at vi også kan regne med, at den, efter at man kl. 13.04 har lagt sig fast på det, der bliver den endelige ordlyd af teksten i den mailkommunikation, der er mellem embedsværket, bliver sendt ud kl. 14.30 til medierne. For det er det tidspunkt, der var planlagt, så det er den nok blevet. Vi har ikke den mail, der faktisk bliver sendt til medierne, men den var tidsfæstet til, at det skulle være kl. 14.30.

Her vil jeg gerne sige, at Inger Støjberg vedkender sig et fuldt medansvar, engagement og alt muligt andet i teksten i pressemeddelelsen, men hun har ingen lod og del i, hvordan indkvarteringsordningen og herunder pressemeddelelsen bliver sendt videre til Udlændingestyrelsen – altså den proces, der foregår efter det møde, der har ligget før kl. 13.04, hvor det ender med, at Uffe Toudal Petersen skal få gjort pressemeddelelsen færdig med mediefolkene. Derfra har hun ikke noget som helst med det at gøre den 10. februar.

Jeg er nu kommet til et længere afsnit, som jeg ser meget frem til. For jeg vil nu gøre noget, som Instrukskommissionen klart forsømt. Vi synes også, at anklagemyndigheden godt kunne have gjort det. Det er at prøve at se på den pressemeddelelse, der blev sendt ud, som det, den foregav at være, nemlig som en pressemeddelelse. Hvis man nu gjorde sig fri af alt det her med retsakter, og hvordan de kunne blive anvendt, og prøvede at kigge på den og bedømme den med mere journalistiske øjne: Har det, der går ud her, fornuft bedømt som pressemeddelelse? Så får vi nemlig nogle svar, som er meget gunstige for Inger Støj Dahl ... Støjberg. Og det vil jeg komme tilbage til, når jeg har genfundet evnen til at udtrykke min klients navn rigtigt.

Retsformanden:

Ja, men så holder vi en halv times pause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

René Offersen:

Tak.

Vi er, som jeg varslede, kommet til det sted, hvor jeg gerne vil se på pressemeddelelsen – altså nøglebilag 2 – som det, den i hvert fald er, nemlig en pressemeddelelse. Jeg siger ikke, at den ikke kan være noget andet og mere, men en pressemeddelelse – dét er den. Vi har den på skærmen nu, og vi skal lige prøve at gå den igennem.

Jeg skal lige sige med det samme – det kan man jo se – at jeg har lavet en advarsel: ”Ændringer med rødt er udført af forsvarerne”. Det er, fordi man som advokat og jurist ikke så gerne må begynde at ændre i noget, som andre har lavet, så nu skal der i hvert fald ikke være nogen tvivl om, hvad det er. Vi kunne godt tænke os, at der måske var noget, der kunne have været lidt anderledes, men det kommer jeg tilbage til. Hvis vi kigger på teksten, kan vi se, at overskriften lyder:

”Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre”.

Jeg tror ikke, at der er nogen, der kan sige, at den bedømt som overskrift ikke er en meget rimelig fortælling om det, der nu – ifølge Inger Støjberg – er besluttet, nemlig at der – i hvert fald som absolut hovedregel – skal ske adskillelse af alle på hvert sit center, og at der så er nogle undtagelser omkring de tilfælde, hvor de skal være på samme center. Men hvis man skal lave en overskrift, tror jeg ikke, at man med rimelighed kan sige, at den ikke er dækkende.

Der står umiddelbart efter:

”Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.”

Det er også fuldstændig rigtigt. Hvis det nu er sådan, at det er det, der står i ministernotatet, som udgør grundlaget for det her, så var der ikke tilfælde, hvor der var nogen, der måtte bo sammen. For hvis der forelå det, som jeg kalder ”helt særlige tilfælde”, skulle der ske indkvartering på hvert sit værelse på samme asylcenter. Så det må i hvert fald være rimeligt at skrive, at der ikke er nogen, der må bo sammen.

Hvis vi så bevæger os videre til det næste, står der her som det væsentlige:

”Fremadrettet kan ingen mindreårige asylansøgere bo sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Hvis man læser ministernotatet, er det fuldstændig rigtigt – enten skal man bo på hvert sit center, eller også skal man bo på samme center, men på hvert sit værelse adskilt fra hinanden.

De næste afsnit skal jeg lade være med at gennemgå, for der er ikke noget i dem – det mener jeg i al fald ikke. Men så står der dernede, hvor jeg også har ændringerne med rødt:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Se, her er noget, som ikke lige er, som det skulle have været. Her kan man set i bakspejlet sige, at der står ”på samme asylcenter som en ægtefælle”. Vi ved jo, at der er undtagelsessituationer, hvor man i helt særlige tilfælde skal kunne være på samme center. Hvis man kigger på det i forhold til den ordning, der er beskrevet i ministernotatet, er det ikke lige i skabet, når der står ”på samme asylcenter som”. Der kunne i stedet for have stået ... og jeg ved godt, at i juraen og selvfølgelig også i den grad i Rigsretten bliver man bedømt på det, man har gjort, og ikke det, man kunne have gjort. Men når vi skal finde ud af, hvor væsentligt det mon egentlig var for, hvorfor pressemeddelelsen fik det indhold, som den fik, er det alligevel interessant, at hvis man efter ”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres” i stedet for ”på samme asylcenter som” havde skrevet ”med” en ægtefælle eller samlever, er det forsvarernes opfattelse, at pressemeddelelsen havde været, lige som den skulle være. Så er der som pressemeddelelse simpelthen intet at udsætte på denne pressemeddelelse.

Pressemeddelelsen giver et helt rimeligt billede af, hvad det var for en ændring, som nu var blevet vedtaget. Det er kun den detalje om, at man har skrevet ”på samme asylcenter som”, der er problemet. Det er ikke noget problem, at man ikke har beskrevet undtagelserne – det skal jeg selvfølgelig komme til lige om lidt. Sådan her havde pressemeddelelsen været helt upåklagelig. Der var ingen, der nogensinde med

rimelighed kunne have udsat noget som helst på den pressemeddelelse.

Nu sker der det, at i forbindelse med, at man laver pressemeddelelsen, er der også jurister med inde til at supplere journalisterne. Og jurister og journalister og formulering af pressemeddelelser – det kan godt blive en lidt svær ting. Uden at foregribe for meget, tror jeg nok, at jeg kan tillade mig at sige lidt subjektivt, at for forsvarerne sker der det, at hvor den absolutte hovedregel er adskillelse på hvert sit center – og så er der nogle, der skal være på samme center – er det, der bliver lagt op til fra embedsværkets side, lidt som at begynde at skrive et cirkulære i stedet for en pressemeddelelse. Og det ønsker Inger Støjberg ikke at få medtaget. Hun ønsker ikke at få medtaget, at man i pressemeddelelsen udpensler, at der skal være en undtagelse i helt særlige tilfælde – måske er der slet ingen – hvor man ikke kan adskille andet end på samme center i forskellige værelser. Det er substansen i det i forhold til det grundlag, man havde på det tidspunkt i ministernotatet.

Det bringer mig til, at jeg som generel baggrund til noget, jeg beder Rigsretten tage med ind, når man lytter til bevisførelsen om, hvad der er foregået, godt vil sige lidt generelt om det, som vi kalder strategisk kommunikation. For det er ikke nødvendigvis jura det hele.

Her beder jeg om, at Rigsretten går til forsvarernes bilagssamling s. 93 først, hvor vi finder en bog af Lars Løkke Rasmussen, der hedder ”Om de fleste og det meste – Erindringsglimt”. Lars Løkke Rasmussen beretter på s. 94 om, at han, dengang han var indenrigsminister, i 2004 samlede 1.100 borgmestre og kommunaldirektører i Vingstedcentret ved Vejle, fordi han skulle offentliggøre, hvad Strukturkommissionen var kommet frem til efter halvandet års arbejde. Udmeldingen om fremtidens kommunale landkort og opgavefordeling ville helt sikkert møde meget modstand ude i det politiske landskab, men det viser sig, fortæller han her, at da man havde præsenteret disse ting, fik man applaus, og det var helt tydeligt for det omfattende medieopbud, at dette var blevet modtaget godt af alle disse mange kommunalpolitikere,

og den kom derfor flot ud i pressen. Det, som jeg har sagt lige nu, har ikke umiddelbart noget at gøre med rigsretssagen, men det har til gengæld den refleksion, som Lars Løkke Rasmussen deler med læserne i anledning af den måde, som Lars Løkke Rasmussens særlige rådgiver formidlede nyheden til pressen. Her skriver Lars Løkke Rasmussen:

”Men det var en genistreg, som skal tilskrives min daværende rådgiver, Ulla Østergaard, at vi havde hele Kommunedanmark samlet ét sted, da jeg på regeringens vegne fastslog, ”at vi ikke behøver at diskutere, om vi skal gøre noget, men i stedet kan koncentrere os om, hvad vi skal gøre”.”

Og så kommer det rigtig vigtige:

”For vi slap for den sædvanlige journalistiske ’cherry picking’, hvis man ellers kan bruge den vending om jagten på de sure rønnebær. Klapsalverne talte deres eget klare sprog. Landets kommunalpolitikere var klar til en reform.”

Lars Løkke Rasmussen mener altså tydeligvis, at den måde, som kommunalreformen blev kommunikeret på, var en væsentlig forklaring på, at kommunalreformen faktisk blev til noget, og deler derefter med læserne, hvad der var forklaringen på, at regeringen opnåede dette bemærkelsesværdige resultat. Og forklaringen var altså med Lars Løkke Rasmussens ord, at regeringen slap for – og jeg gentager:

”... den sædvanlige journalistiske ’cherry picking’, hvis man ellers kan bruge den vending om jagten på de sure rønnebær”.

Lars Løkke Rasmussen siger her, at man ved kommunikation af et vigtigt politisk budskab skal gøre sig klart, at journalisterne – eller i hvert fald nogle af dem – i stedet for at fokusere på det væsentlige i budskabet går i gang med at lede efter svagheder og mangler ved udmeldingen for derved at få en anden vinkling på nyheden. Journalisterne jagter de sure rønnebær – sådan er de, og sådan skal de vel også være. Jeg beder imidlertid Rigsretten reflektere over betydningen af det, som Lars Løkke Rasmussen

her siger. For det er faktisk ganske væsentligt, hvis man gerne vil prøve at forstå, hvordan en politiker som Inger Støjberg tænker, når hun tænker som politiker. Og jeg beder også om, at Rigsretten som sit baggrundstæppe dog tager i betragtning, at Lars Løkke Rasmussen velsagtens er den nuværende politiker med den bredeste og dybeste erfaring i det politiske maskinerum. Og selv om det derfor godt kan være, at man synes, at det da ikke kan være rigtigt, at det kan betyde så meget for, om noget kommer ud og lever – her i en kommunalreform – er det i hvert fald helt tydeligt hans opfattelse.

For Inger Støjberg, da hun arbejder med pressemeddelelsen, er det væsentlige budskab selvfølgelig, at der nu vil ske adskillelse af mindreårige fra ægtefæller og samlevende på hvert sit asylcenter. Samtidig ved hun også, at det vil være den absolutte hovedregel. De sure rønnebær var den eventuelle positive omtale af de helt særlige tilfælde, hvor man kun kunne adskilles på hvert sit værelse. Det kunne kvæle selve budskabet med det, man sendte ud, hvis de sure rønnebær kom til fylde. Hvis Rigsretten kun tager to ting med sig fra forsvarernes modforelæggelse, må statsministercitatet om de sure rønnebær gerne være den ene af dem. Enhver, der beskæftiger sig med strategisk kommunikation i forhold til fremtrædende politikere ved, at en pressemeddelelse ikke bliver det sidste ord i en højspændt politisk sag som den foreliggende. En pressemeddelelse kan i bedste fald sikre ministeren, at vedkommende får første runde i medierne på ministerens præmisser, hvorefter det er den, der kommer til at fylde. Men efter denne første runde vil der komme kritiske journalister og andre meningsdannere, og der vil komme flere runder. Og det gør der selvfølgelig også i denne sag, selv om de sure rønnebær ikke var omtalt i pressemeddelelsen.

På s. 55 ser vi, at man allerede den 19. februar – det er en uges tid efter – er klar fra et af de største medier, Jyllands-Posten, som siger: ”Hov, det der er kommet ud, kan ikke passe. Der mangler et eller andet”. Her kommer den første artikel om, at flytning af unge kan stride mod konventioner, og vi har udtalelser fra de fleste af landets professorer om, at det her ikke er,

som det skal være. Det er bare for at sige, at det forhold, at man kommer ud med en pressemeldelse, ikke betyder, at man så har sat sig på debatten og det, der er omkring den. Der kommer en anden runde, ligesom der også gjorde her. Det spil, der her er imellem magthavere – imellem regeringen, andre og journalister – er ikke et spil for amatører. Og det er en af forklaringerne på, at Inger Støjberg ligesom andre ministre havde lov til at antage en særlig rådgiver ved siden af departementets kommunikationsafdeling.

Ordningen med særlig rådgiver har til stadighed givet anledning til opmærksomhed og kritiske overvejelser. Brugen af spindoktorer er i sig selv en provokation af en traditionel opfattelse af embedsmandsinstitutionen og andre demokratiske værdier, og brugen af særlige rådgivere har derfor også været genstand for tre betænkninger siden 1998. Jeg vil gerne i dag trække nogle skriftsteder frem fra betænkningerne, fordi jeg mener, at det hører med til at give et billede af dette forløb. Men jeg vil også gerne lige slå fast, så det fremstår helt klart og ikke må misforstås, at det selvfølgelig er sådan – og det er i den grad også forsvarernes standpunkt – at særlige rådgivere, ligesom ministre og embedsværket, selvfølgelig er underlagt forvaltningsretlige principper, herunder også sandhedspligten. Det er ikke til diskussion. Det er ikke det, det er mit ærinde at stille spørgsmålstegn ved. Men jeg vil gerne fra disse tre betænkninger fremhæve nogle passager fra de to seneste.

Den første fremgår af s. 70, hvor vi har nogle uddrag fra betænkning nr. 1443/2004. Der gør man sig under pkt. 7.2.1.3 nogle betragtninger om udviklingen i den politiske journalistik. Herfra vil jeg gerne citere:

”Når der fokuseres på indhold, sker det ofte i form af enkeltsager, der fremhæver et aspekt af en sag eller en bestemt vinkel.”

Og så kommer det, jeg lægger vægt på:

”Dette skyldes blandt andet den journalistiske arbejdsmetode, hvor det tilstræbes at vinkle

historier så skarp som muligt, dvs. at lade udvælgelsen af kildematerialet og fremstillingen præge af et bestemt argument eller en bestemt præmis. En del af pressemedarbejdernes opgave er derfor at præge mediernes vinkling i den for ministeren ønskede retning.”

Så vil jeg bede jer om at gå til s. 74, hvor vi stadigvæk er i den samme betænkning. Det handler om professionaliseringen af pressebetjeningen. Der starter vi ved det om ”den udadvendte type”, og hvis man går ned til andet punktum, efter man har omtalt bl.a. disse spindoktorer, skriver man:

”Som anført nævnte sted, kan en spindoktor blandt andet varetage den politiske aktørs pressebetjening ud fra sit kendskab til mediernes virkemåde og vilkår. Dette indebærer eksempelvis strategisk anvendelse af kendskab til nyhedsmediernes deadlines og fødekanaler. Hertil kommer anvendelse af kendskab til journalisters arbejdsform og tænkemåde til at fremme bestemte vinklinger af en sag samt at søge at fremhæve bestemte aspekter af sagen og udelukkelse af andre.”

Jeg hæfter mig her særligt ved fremhævelsen af, at også spindoktorer – i lyset af journalisters metoder med at fremme bestemte vinklinger af en sag – også helt legitimt kan ”søge at fremhæve bestemte aspekter af sagen og udelukkelse af andre.”

På s. 77 finder vi den betænkning, der kom i 2013, nr. 1537/2013 – det såkaldte ”serviceeffertersyn” af ministrenes særlige rådgivere. Her har vi et afsnit, der starter med ”I 2004 udgjorde ...”, og der vil jeg gå ned til andet punktum, hvor der står:

”Samtidig har der været en vækst i antallet af almindelige embedsmænd i ministerierne, som er beskæftiget med pressehåndtering. Pressearbejde og strategisk kommunikationsrådgivning udgør dog fortsat en væsentlig del af mange særlige rådgiveres arbejdsopgaver.”

Hvis vi går ned i det næste afsnit og springer det første punktum over, så er det relevante:

”Der er et stigende mediepres på ministeren, og det er nødvendigt med en offensiv mediestrategi. De særlige rådgivere formidler i stigende grad ministerens synspunkter og udfylder i så henseende en funktion, der ligger i forlængelse af den funktion, ministeren ville have udfyldt, såfremt vedkommende havde haft den fornødne tid.

Da de særlige rådgivere er forpligtet til at holde sig inden for de almindelige krav om lovlighed, sandhed og faglighed, ser udvalget ingen særskilte problemer i den beskrevne udvikling.”

Forholdet mellem medier, politikere og embedsværket er også behandlet i Bo Smith-udvalgets rapport. Fra kapitel 6 om presset på politikere og embedsmænd, som er på s. 86, vil jeg også gerne fremhæve noget. Udvalget siger her:

”Alle de kilder, udvalget har talt med, nævner udviklingen på medieområdet som den væsentligste nye betingelse for politikerne og dermed også for embedsmændene. Den nye struktur på medieområdet lægger et mere intensivt pres på systemet end for blot få år siden. Det er det første af de vilkår, som udvalget belyser i dette kapitel.

Medievirkeligheden er et vilkår, som lægger sig oven i og forstærker en lang række andre faktorer. De har ikke alle undergået en tilsvarende forandringsproces over de sidste årtier, men tilsammen er de med til at definere en ganske kompleks og krævende verden for politikerne at navigere og levere i. Det har klare afledte konsekvenser for embedsværket.”

Hvis vi går til s. 89, fortsætter vi i Bo Smith-udvalgets rapport, og det lyder her:

”Redaktører og journalister, som udvalget har talt med, har grundlæggende en mistillid til de notater, oplysninger mv., som Slotsholmen producerer. Ikke at de er direkte forkerte eller usandfærdige, men at de for ofte opfattes som manipulerede og selektive i udvælgelsen af den information, som stilles til rådighed.”

Og så vil jeg også gerne bede om, at vi går til s. 90, hvor man skriver:

”Medierne konkurrerer således ikke på mainstreamnyheder, som kan fås gratis mange steder, men på den unikke vinkel eller historie, som kan stjæle nyhedsdagsordenen for nogle dage, timer eller minutter. Emner kan forvrides betydningsmæssigt i en solohistorie, men en solohistorie er det, der giver kant i forhold til de mange fælleshistorier blandt medierne i løbet af en dag. Politikerne og forvaltningerne medvirker aktivt til dette særlige nyhedsspil ved at ”frame” eller ”prime” historier i forskellige medier med henblik på maksimal eksponering og maksimal styring af dagsordenen til egen fordel.”

Jeg synes, at det er rimeligt og passende lige at runde af med at se på, at den nuværende regering har forøget anvendelsen af særlige rådgivere – herunder har statsministeren hele tre rådgivere ansat. I anledning af den opskalering i Statsministeriet og 30-året for fænomenet er der fra TV 2's side den 28. december 2019 lavet en større artikel om statsministers brug af særlige rådgivere. Jeg vil gerne bede om, at man går til s. 97, fordi der er der noget interessant. Her ser vi introduktion til fænomenet, og jeg vil gerne bede om, at man herefter går til s. 100, hvor vi er kommet til Lars Løkkes særlige rådgiver, Jacob Bruun Christensen. Jeg vil jeg gerne citere herfra:

”- Godaften. I morgen fremlægger jeg regeringens bud på en helhedsplan ..., indledte statsministeren, imens han roligt gestikulerede med hænderne.

Lars Løkke Rasmussens tale begynder 7.18 inde i klippet.

Efter 12 minutter var seancen slut. Nytårstaleformatet så ud til at virke, tænkte Bruun.

Budskaberne i den store reform, hvor Venstre ville lave ændringer på flere områder - bl.a. på SU-området på skatteområdet - var nu ude til flere hundredetusinde danskere, ufiltreret og uden journalistisk indblanding.”

Om den måde at gå ud i nyhedsbilledet og arbejde siger man lidt længere nede:

”- Vi ville udnytte statsministerens mange følgere ved at styre samtalen hen på, hvad nødvendigheden var i denne reform. Helhedsplanen var så kompliceret, at vi i pressen aldrig ville få lov til at komme med vores budskaber, fortæller Jacob Bruun Christensen om Løkkes lancering på Facebook.”

Jeg beder om, at vi går til s. 102. Der er her lidt mere, som jeg godt vil have med fra Jacob Bruun Christensens iagttagelser:

”I de senere år havde ministerierne oprustet på pressedelen, hvor kommunikationssekretariater og pressemedarbejdere derfor tog sig af de fleste sager:

De sværeste sager, som havde potentiale til at blive enten rigtig gode eller rigtig dårlige for statsministeren, tog Jacob Bruun Christensen sig dog selv af. Han husker især tilbage ...” til tiden, hvor der var nogle flere, der gav problemer i regeringen.

Efter disse lidt generelle perspektiver vil jeg afrundende vende tilbage til pressemeddelelsen. For når man bedømmer pressemeddelelsen som en pressemeddelelse udsendt af en minister – man kan selvfølgelig sige, at der i stedet for ”på samme asylcenter som” skulle have stået ”med”, så havde der ikke været noget, men de sure rønnebær behøver vi ikke at male ud, hvis vi skal fastholde budskabet – så holder den sig inden for rammerne. Sandhedspilgten betyder ikke, at en pressemeddelelse skal være udtømmende. Det er ikke et cirkulære, vi er ved at skrive. Pressemeddelelsen skal sikre, at ministeren får sit budskab ud til offentligheden.

Skulle Rigsretten mene, at pressemeddelelsen sine steder falder akkurat på den forkerte side og kolliderer med sandhedspilgten, så er det – hvis man ser på det som en pressemeddelelse – noget, der skal bedømmes i forhold til det skøn, man udøver under tidspres. Som vi har hørt, bliver det til med kort varsel, og det er alt sammen noget, der kører over 10-15 minutter. Det er

dét, man skal bedømme det på i forhold til sandhedspilgten. Forsvarerne mener altså ikke, at der i en pressemeddelelse, hvor det overordnede formål er at fortælle, at man nu grundlæggende har ændret en ordning omkring indkvartering, havde en forpligtelse til positivt at beskrive, at der i helt særlige tilfælde, når internationale konventioner sagde det, skulle gøres en undtagelse, der så i øvrigt var af ret underordnet betydning, fordi den sagde, at indkvarteringen så skulle ske på samme center på forskellige værelser.

Herefter vil jeg vende mig kort imod det forhold, at pressemeddelelsen ender med at få noget, der minder om – eller det er der nogle, der siger – en virkning som en instruks, fordi det er det – ser det ud til – eneste, som departementet den 10. februar sender over på skrift til Udlændingestyrelsen. Men der er en lidt pudsigt ting, som jeg gerne vil have, skal stå helt klart fra starten af. Det er det forhold, at problemet her er, at vi skal have fundet ud af, om der var nogen helt særlige tilfælde. Og det er faktisk sådan, at Udlændingestyrelsen fra begyndelsen af selv ser efter, om der er særlige tilfælde. På s. 152 har vi Instrukskommissionens kapitel 9 om Udlændingestyrelsens sagsbehandling, hvor der i tredje punktum står:

”Styrelsens medarbejdere har dog forklaret, at styrelsen i forbindelse med sagsbehandlingen har gennemgået f.eks. parternes asylsager og sociale sager for at konstatere, om der forelå ”særlige omstændigheder”. Ved gennemgangen af de enkelte par har kommissionen taget udgangspunkt i det skema, som Udlændingestyrelsen oprettede til brug for sagerne”.

Fra den første dag har de mennesker, der sad ude i ressortmyndigheden vurderet: ”Mener vi, at der foreligger særlige omstændigheder?” Så er det sådan, at Instrukskommissionen – som med så meget andet – mener, at det er blevet gjort forkert, og så tillægger de det ingen betydning overhovedet. Men vi kommer dog ikke uden om ...

Retsformanden:

Jeg bliver lige nødt til at nævne her, at det tidligere er tilkendegivet, at Instrukskommissionens vurderinger og gengivelser af forklaringer kan bruges til forehold og kun til det. Så jeg synes, at der er ved at blive åbnet en dør for noget, der kan være lidt problematisk.

René Offersen:

Det er noteret, og det forstår jeg godt. Og når jeg nævner det, er det blot, fordi ... Jeg forstår godt, at i bevisførelsen vil vi heller ikke have, at disse forklaringer kommer til at udgøre grundlaget, og det kan det jo heller ikke blive til ...

Retsformanden:

Nej, men nu kan man sige, at der er ikke nogen klar adskillelse mellem bevisførelse og andet under en sag som denne. Så det, der er sagt, er sagt. Så jeg tror, at vi må holde os til en ren linje med hensyn til Instrukskommissionen.

René Offersen:

Yes. Jeg vil så om dette kun lige sige – jeg forlader det nu – at uanset om jeg tager udgangspunkt i den eller ej, er faktum, som det også er blevet sagt, at man i Udlændingestyrelsen faktisk har haft en behandling, hvor man har taget udgangspunkt i at vurdere, om der forelå særlige omstændigheder. At den så kan anfægtes, er et andet spørgsmål, men man har gjort det. Det var egentlig det, der var mit budskab med at fremhæve det her.

Så vil jeg gerne gå til nøglebilag 3. Det er på s. 11. Nøglebilag 3 er en intern mail af 15. februar 2016, som jeg faktisk ikke tror – vi noterede det i hvert fald ikke – indgik i den dokumentation, som anklagerne stod for. Det er en intern mail i styrelsen, der er sendt den 15. februar 2016 imellem medarbejdere her på et højt niveau. Her skriver man, og det var det, vi gerne ville trække frem:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan

vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Det, som vi gerne vil fremhæve her, kan man også se i forsvarernes hovedsynspunkter pkt. 60. Den person, der hedder Henrik, er Henrik Grunnet, der var den daværende direktør i Udlændingestyrelsen. Han fratræder ved månedens udgang. Det var altså på det her tidspunkt hans melding i ugen før, at man skulle forelægge ”de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne”. Forsvarerne vil blot gerne her tydeliggøre, at allerede i den første uge, efter at pressemeddelelsen er sendt – og det kan vi se ud af denne mail af 15. februar – er der tilsyneladende i styrelsen noget omkring, at man skal forelægge disse sager, hvor der kan blive tale om undtagelser.

Lad os lige sige helt generelt: De nøglebilag, der har været mest at sige om, er selvfølgelig ministernotatet og pressemeddelelsen.

Hvis vi går til nøglebilag 4 på s. 13 i forsvarernes bilagssamling, finder vi her en lidt speciel situation. Jeg fremdrog før, at der i Jyllands-Posten var en omtale af en situation, hvor der var nogen, der den 19. februar stillede spørgsmålstegn ved, hvorvidt man overholdt konventioner. Der var et forløb om den historie, og hvis man går om på s. 14, kan man se, at chefkonsulent Merete Milo den 19. februar, hvor ministeriet overvejer at svare, skriver til intern kommunikation som forslag til svar:

””Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Udkastet har været vendt med JM”. Og så står der, at det ”skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren”.

Her bruges betegnelsen ”i helt særlige tilfælde”, og det er formentlig første gang, at den betegnelse bruges. Betegnelsen – vil vi se – går igen fremadrettet. Den bliver brugt i forhold til

statsministeren, Folketinget, Folketingets Ombudsmand og Institut for Menneskerettigheder. Den bliver brugt i det fremadrettede forløb. Vi mener ikke, at der i den formulering ligger nogen ændring i sig selv i forhold til det, der stod i ministernotatet.

Og hvis vi nu alligevel er ved ministernotatet, og hvis vi går til s. 7, vil vi gerne lige trække med ind også, at der allerede her er en beskrivelse af, hvad der er i de helt særlige tilfælde. Det er i andet afsnit, hvor man skriver:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Det er den udpensling, der er, og hvor vi altså ikke mener, at det gør nogen forskel. Det er egentlig mest tænkt som, at vi har det som et referencefællesbegreb under sagen. Så andet ligger der egentlig ikke i det.

Hvis vi går tilbage til s. 14, kan vi se, at ministeriet altså allerede den 19. februar skriver om undtagelserne, og det er bl.a. med Jesper Gori og Lykke Sørensen. Vi kan også se nedenfor, at Jesper Gori er involveret i korrespondancen. Og hvis vi så går op øverst, ser vi, at Mark Thorsen, den særlige rådgiver, ikke siger: ”Det er jeg enig i”. Han foreslår i stedet:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.”

Det vurderer ministeriet så, at de ikke har lyst til. Det synes de ikke er retvisende eller en fyldestgørende måde at svare på. Men det, der gør, at forsvarerne ser dette som et nøglebilag er, at vi har det her med ”i særlige tilfælde”. Det er utvivlsomt oppe fra ministeriets embedsfolk. Vi mener heller ikke, at Mark Thorsen her siger, at han er uenig i, at der er undtagelser. Han siger bare, at han her gerne vil svare ved at henvise til den generelle ordning. Og når man bruger ”den generelle ordning”, kunne man jo argumentere for, at der så også er noget, der falder udenfor.

Hvis vi går til nøglebilag 5, som drejer sig om et beredskab til forespørgselsdebatten om værdier, som var anmeldt af Dansk Folkeparti, vil jeg gerne bede Rigsretten om først at gå til s. 57. Her finder vi Tanja Francks mail af 3. marts, som også anklagerne var inde på. Og her – for forsvarerne at se – slår Statsministeriets Tanja Franck hovedet på sømmet angående pressemeddelelsen, som man har sendt ud om den nye indkvarteringsordning. Hun skriver:

”Kære Christian” – det er til departementschefen i Statsministeriet – ”Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem, da man ikke helt kan høre det komme ud af STM’s mund.

Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM’n” – altså Inger Støjberg – ”har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Statsministeren skulle altså have at vide, at Inger Støjberg med pressemeddelelsen havde meldt hårdere ud, end juraen kunne holde til. Det er altså, hvad statsministerens departementschef får at vide, og det sker tre uger efter udsendelsen af pressemeddelelsen.

Jeg beder herefter Rigsretten om at gå til s. 15, hvor Tanja Francks endelige beredskab til statsministeren findes, og det er nøglebilag 5. Her kan vi se øverst, at det er et papir, der kommer fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Der står en datering oppe til højre, den 24. februar. Man har en systematik, hvor man ikke ændrer på dateringerne i selve angivelsen. Det

er gennemgående, at man gør det på den måde. Men dokumentet, som vi ser det her, er helt sikkert fra den 3. marts, for det har været genstand for en efterfølgende bearbejdning. Den 3. marts er det blevet sendt til Statsministeriet, og vi kan se på s. 15-16, at man fra ministeriets side skriver:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Nederst på s. 16 er der lavet talepunkter til at svare på eventuelle spørgsmål, hvor der står:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vore forpligtelser”.

Forsvarerne tillægger det meget stor betydning, at vi her kan se, at Inger Støjberg over for sin statsminister og partiformand bekræfter. Hun er utvivlsomt inde over det. Det kan man se af forsvarernes hovedsynspunkter pkt. 12, hvor der er henvisninger til de processer, der er dokumenteret i F2. Det er helt klart, at det er hun, og det kommunikerer hun her. Det er noget, der bliver tillagt stor betydning.

På s. 19 i forsvarernes bilagssamling har vi nøglebilag 6. Det drejer sig om, at der bliver oversendt fem konkrete sager fra Udlændingestyrelsen – den endelige oversendelse sker den 3. marts kl. 14.45 – hvor man gerne vil have departementets stillingtagen til, hvorvidt der skal ske adskillelse. Dette er et væsentligt forløb for

sagen. Det fører til, at det bliver drøftet på et morgenmøde den 9. marts med Inger Støjberg, som har fået sagerne ind. I forbindelse med forberedelsen af mødet bliver der udvekslet flere ting, som bliver tillagt stor betydning af forsvarerne.

Jeg vil gerne sige på dette sted – det kom ikke helt tydeligt frem under anklagernes forelæggelse – at ingen af de fem par, der er omfattet af nøglebilag 6, bliver adskilt. Det fremgik af det, som anklagerne havde fremme, at Udlændingestyrelsen ikke efterfølgende havde adskilt de fire af parrene, men den dør ligesom. Der er faktisk ingen af disse fem par, der bliver adskilt. Det femte par, der ikke var omfattet af den omtale, som anklagerne havde, bliver ikke adskilt, fordi den mindreårige foretrækker ikke at forblive i forholdet. Så der er de facto ingen af disse fem par, som bliver adskilt.

På s. 23 finder vi nøglebilag 7, som er en intern mail mellem højtplacerede medarbejdere i Udlændingestyrelsen. Her skriver man:

”De 5 konkrete sager,” – det er dem, som vi lige har talt om – ”som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Det skal ske den næste dag, den 9. marts. Det kan man ikke se af det ovenfor, men det er det, de skal. Jeg vil gerne bede Rigsretten hæfte sig ved, at det er den umiddelbare vurdering, da man har gennemgået det med afdelingschef Lykke Sørensen, at to af sagerne, sag 3 og 4, var omfattet af undtagelsen. Derimod var det ikke umiddelbart opfattelsen, at de tre andre sager ikke skulle kunne adskilles. Og som jeg sagde før, ender det faktisk med, at ingen af disse par bliver adskilt.

Nøglebilag 8 finder vi på s. 25. Det er en transkription af det åbne samråd om indkvartering af mindreårige og ægtefæller på asylcentre. Vi vil gerne trække frem, at dette samråd, der foregår den 15. marts, er i forhold til Folketinget. Det er efter forsvarernes opfattelse første gang, at man kommer ind og taler om det med undtagelserne. Og her kommer Inger Støjberg med korrekte oplysninger – i forlængelse af det, som vi så før – om det der blev sagt til Statsministeriet og – som vi ser det – det med drøftelserne om de fem sager.

Hvis vi går til forsvarernes hovedsynspunkter s. 16, finder vi en sammenfatning, der er dokumenteret med kildehenvisninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, er det s. 16? Vi er ikke helt sikre på, at det er s. 16.

René Offersen:

Det er på s. 16 i forsvarernes hovedsynspunkter. Her har vi – set med forsvarernes briller i hvert fald – opremset de fem gange, hvor Inger Støjberg får ordet, og hvor hun taler om, at der vil være undtagelser. Hvis vi lige tager den første gang, hvor Støjberg tog ordet, som vi kan se i pkt. 99:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at der kan i helt særlige tilfælde være omstændigheder, der betyder ...”

Og der er fire gange til, hvor man er inde på det. Det er efter forsvarernes opfattelse første gang, at spørgsmålet er oppe i forhold til Folketinget, og vi mener, at det har stor betydning og må anses for at være et nøglebilag.

Nøglebilag 9 finder vi i forsvarernes bilagssamling på s. 41. Her har vi en mail af 18. marts fra ministeriet – Jesper Gori er kontorchef i ministeriet – til Udlændingestyrelsen, Ditte Kruse Dankert. I den mail kan vi se, at man ”som opfølgning på vores drøftelser” sender forskelligt materiale. Og så skriver man om håndteringen af sagerne:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.

I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

I disse tvivlssager træffer Udlændingestyrelsen herefter – som i alle andre sager – bestemmelse om indkvarteringen. Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens anvisning af indkvartering, træffer Udlændingestyrelsen efter omstændighederne afgørelse om flyttepåbud. Det følger af udlændingeloven, at denne afgørelse ikke kan påklages til ministeren.

Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Dette bilag opfattes af forsvarerne som nøglebilag 9, da man altså den 18. marts 2016 – dog ikke ret lang tid efter den 10. februar – her har angivet, hvordan man skal behandle tvivlsomme sager, altså undtagelsessagerne, i Udlændingestyrelsen. Og man angiver også, at man kan få hjælp til det. Hvis man har tvivl, får man at vide, hvordan de retlige rammer skal forstås, og man bliver stillet i udsigt, at

departementet vil involvere Justitsministeriet heri. Det betyder også, at det – set fra forsvarernes side – er svært at se, hvad der egentlig er om det efterfølgende forløb. Så kan der selvfølgelig være et spørgsmål omkring, hvorvidt der er nogen, der er blevet adskilt med urette eller indkvarteret forkert med urette i perioden mellem den 10. februar og den 18. marts.

Vi har som det sidste nøglebilag taget svaret af 4. maj til Folketingets Ombudsmand. Det starter på s. 43, og på den næste side, s. 44, kan man se, at man skriver:

”Det klare udgangspunkt er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.”

Og så bruger man den efterhånden velkendte formulering:

”Det kan dog i helt særlige tilfælde være nødvendigt at gøre undtagelse til ovennævnte udgangspunkt. Finder udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN’s Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således indkvartere parret sammen.”

Længere nede står der:

”I de tilfælde, hvor udlændingemyndighederne vurderer, at parrene skal indkvarteres separat, vil parterne have mulighed for regelmæssige besøg eller anden form for kontakt. De nærmere vilkår herfor vil blive fastlagt i retningslinjer, som er under udarbejdelse i Udlændingestyrelsen.

Det bemærkes, at varigheden af en eventuel adskillelse af et par på udlændingemyndighedernes foranledning må forventes at være relativt begrænset, idet denne alene angår indkvarteringen i asylsystemet. Hvis den separate indkvartering konkret måtte være af længere varighed, vil Udlændingestyrelsen have pligt til løbende

at revurdere afgørelsen om den separate indkvartering.”

Her taler man om, at parrene vil have mulighed for regelmæssige besøg. Det, der er sket her, er, at man i hvert fald fra den 9. marts i departementet har haft en opfattelse af, at den oprindelige antagelse gående ud på, at der kunne ske indkvartering hver for sig på samme center – det, der står i ministernotatet – ikke længere kan opretholdes. Og det skyldes, at man den 9. marts efter forelæggelse for Justitsministeriet har fået at vide, at man ikke mener, at det er tilstrækkeligt. Det fremgår af pkt. 89 og 90 i forsvarernes hovedsynspunkter. Man har af Justitsministeriet fået at vide, at hvis der foreligger en undtagelsessituation, skal man være sammen. Men det er fra den 9. marts om aftenen.

Jeg vil godt lige tilføje, at det blev fremhævet af anklagerne, at f.eks. ministernotatet ikke med den her henvendelse blev besvaret eller fremlagt af Inger Støjberg og ligesådan i andre sammenhænge. Til det vil jeg blot bemærke, at det synes vi heller ikke, at ministeren havde speciel anledning til at interessere sig for. Hvis vi kigger på s. 18, vil vi se, at et brev som det til Folketingets Ombudsmand jo er resultatet af en proces. Det kan vi se af pkt. 118, hvor man i departementet udarbejder svar. Og så kan vi se, at det går igennem alle de mennesker, der nu står for sådan noget; kontorchefer, afdelingschefer og det slutter med departementschefen. Så får ministeren den ind som politiker, og så godkender ministeren sådan et svar her. At ministeren skulle gå ind og stille et spørgsmål om, hvorvidt et ministernotat, der sagde, at der skulle gøres undtagelser, skulle vedlægges et svar, hvor man i øvrigt lægger til grund, at der skal gøres undtagelser, må vi høre nærmere omkring. Det er nok ikke nødvendigvis sådan, man tænker som minister. Det gør sig også gældende i forhold til de andre situationer, der er blevet fremhævet af anklagerne, hvor man mener, at Inger Støjberg i givet fald skulle have fremdraget ministernotatet.

Jeg er kommet til det næste afsnit, som handler om andre juridiske spørgsmål end undtagelser. Og det er ikke sådan, at jeg her skal gå ned i,

hvad der nærmere er omkring de andre spørgsmål. Men der kan rejses en række andre juridiske spørgsmål end lige præcis spørgsmålet om, hvorvidt at der kan være en undtagelsesfri ordning.

Forsvaret vil blot sige, at Inger Støjberg ikke var involveret i nogen af de andre juridiske problemstillinger. Inger Støjberg var ikke involveret i – og det er der indtil nu heller ikke andre, der vil sige, at hun var – spørgsmål omkring, hvorvidt udlændingelovens § 42 a, stk. 7, indeholdt hjemmel, hvorvidt EMRK rejste spørgsmål omkring partshøring eller nogle af de andre juridiske spørgsmål, som er blevet rejst og behandlet i forskellige sammenhænge. Det har Inger Støjberg ikke været involveret i. Det er imidlertid omvendt også sådan, at de her andre juridiske spørgsmål selvfølgelig interesserer Inger Støjberg i forhold til sagen, fordi det et eller andet sted har en betydning, om det helt grundlæggende f.eks. var lovligt overhovedet at have en indkvarteringsordning, hvor man adskilte, og hvor der ikke var konkrete tegn eller indikationer på tvang. Det er derfor, at vi har lavet de notater, som jeg omtalte indledningsvis, hvor vi går i dybden med henholdsvis spørgsmålet omkring det nationale forvaltningsretlige og det, der måtte kunne stilles spørgsmålstejn ved omkring EMRK.

Så havde jeg varslet, at vi, som man kan se af dispositionen, gerne ville have haft mulighed for at komme ind på, at vi ikke synes, at den vurdering, som Instrukskommissionen har af Inger Støjberg, er holdbar, men jeg har det indtryk, at det skal jeg ikke gå i detaljer om.

Retsformanden:

Ja, det er jo altså sådan, at Instrukskommissionen ikke indgår som en del af sagen her. Det er ikke et bevis i sagen på anden måde end det, som jeg nævnte før, med, at hvis der under en forklaring kommer noget frem, som afviger fra det, der er sagt under Instrukskommissionen, kan man bruge det til forehold. Så at gå ind i en af kritik af konklusionen eller vurderinger foretaget af Instrukskommissionen, skal vi ikke høre.

René Offersen:

Når vi har været omkring det nu, er det også, fordi det er kommunikeret ud, at det ligger til grund for anklagernes beslutning. Det var baggrunden for det. Men jeg skal gerne lade være med at sammenfatte, hvad det er for ting, vi mener. Der er en række væsentlige ting, som ikke bliver adresseret i kommissionen, og så lader vi det selvfølgelig stå der.

Det betyder, at jeg skal tilbage og kigge på folketingsflertallets tilkendegivelse. Det flertal, der er – eller var – bag beslutningen om at indlede rigsretssagen, bestod af de traditionelle regeringsbærende partier: Socialdemokratiet, Venstre og Konservative. Disse tre partier indledte deres politiske bemærkninger med et udsagn af betydning og relevans for Rigsretten. Jeg vil bede Rigsretten om at gå til forsvarernes bilagssamling s. 164. I de to øverste afsnit i det markerede siger flertallet med de regeringsbærende partier:

”Tiltalerejsning i den konkrete sag ændrer ikke ved flertallets generelle forståelse for, at den til enhver tid siddende demokratisk valgte regering har et legitimt ønske om at få gennemført sin politik. Flertallet anerkender således en ministers behov for at sætte den politiske retning og arbejde for sin politik, herunder muligheden for gentagne gange at kunne udfordre og sætte spørgsmålstejn ved embedsværkets vurderinger og indstillinger.

Tiltalerejsningen i den konkrete sag ændrer således ikke ved det forhold, at en minister fortsat skal kunne trykteste embedsværkets vurderinger og lade dem afsøge alternativer i arbejdet med politiske løsningsforslag. Dette må dog ikke føre til, at en minister trods gentagne advarsler er ansvarlig for, at der iværksættes en klart ulovlig administration, eller, hvor dette er tilfældet, ikke sikrer, at administrationen lovliggøres hurtigst muligt.”

Det er vigtigt, at Rigsretten har denne – for forsvarerne at se – væsentlige tilkendegivelse med sig under den forestående bevisførelse i forbindelse med Inger Støjbergs partsforklaring og de mange efterfølgende vidneforklaringer. De

regeringsbærende partier siger flere væsentlige ting om deres forståelse af minister-ansvarlighedslovens § 5, stk. 1, som Rigsretten bør tage med sig.

Det siges for det første, at en minister har ret til at udfordre og sætte spørgsmålstegn ved embedsværkets vurderinger og indstillinger. Vurderinger og indstillinger er de færdige konklusioner, der forelægges ministeren. Ministeren skal altså ikke klappe hælene i, fordi embedsværket med al sin autoritet siger, at gældende ret er sådan og sådan, og at det så er konklusionen.

De regeringsbærende partier siger dernæst, at ministeren skal kunne udfordre. Ifølge Den Danske Ordbog betyder det at udfordre i den anvendte sammenhæng at ”provokere nogen til at reagere” eller at ”udsætte for modspil”. Det er altså tydeligt, at ministeren skal kunne gøre det på sin egen måde. Der skal være et frirum for, hvordan og med hvilke virkemidler ministeren får embedsværket til at genoverveje endeligheden af dets konklusioner. Det er også værd at hæfte sig ved, at ministerens ret til at udfordre embedsværkets konklusioner ifølge de regeringsbærende partier bør omfatte, hvad der betegnes som ”gentagne gange”. Det er den formulering, man bruger. Og der tales om ministerens handling på trods af gentagne advarsler. Ministeren har altså lov til at bide sig fast i sit eget standpunkt og holde fast i bordpladen, selv om embedsværket fastholder dets konklusion.

De regeringsbærende partier siger også, at det beskrevne rum for ministeren selvfølgelig ikke må føre til, at ministeren er ansvarlig for, at der iværksættes en klart ulovlig administration. Hvad vil det sige, at ministeren er ansvarlig for en klart ulovlig administration? Efter ministeransvarlighedslovens § 5 kræver det for det første som grundlæggende præmis, at der faktisk er indtruffet noget klart ulovligt. Derefter skal det desuden være sådan, at den klart ulovlige tilstand er forårsaget af ministerens handling eller undladelse, og den handling eller undladelse skal kunne tilskrives ministeren som forsætligt eller groft uagtsomt. Det betyder nærmere, at ministeren med sin handling eller undladelse

skal have indset, at følgen af ministerens handling eller undladelse blev iværksættelse af en klart ulovlig administration.

Hvis en minister skal gøres ansvarlig for iværksættelsen af en klart ulovlig administration, må det i lyset af de regeringsbærende partiers udtalelse dog som udgangspunkt kræves, at ministeren med sin signatur – med fyldepen, digitalt, eller hvordan man nu kan gøre det – udtrykkeligt godkender en generel retsakt, hvoraf det ulovlige står tydeligt frem, således at det er hævet over enhver rimelig tvivl, at det for ministeren stod klart, at der herved og netop for ministerens udtrykkelige underskrift iværksættes en ulovlig situation. Der kan selvfølgelig tænkes situationer, hvor ministeren giver en mundtlig ordre om iværksættelse af noget ulovligt, men selv hvor der synes at kunne være en mundtlig ordre, vil der let kunne opstå uenighed om, hvad den mundtlige ordre præcis gik ud på. Også her må man kræve, at embedsværket på en dokumenterbar måde sikrer sig bevis for, at ministeren har forstået, at ministeren kræver udførelse af en klart ulovlig beslutning. Og gør ministeren det, skal embedsværket gå til Statsministeriet.

Hvis Rigsretten tager de regeringsbærende partiers tilkendegivelse til sig ved fortolkningen af kravene efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, er det for forsvarerne at se allerede af den grund en næsten umulig opgave, som anklagerne står over for. Anklagernes opgave har en karakter, hvor det vil være lettere at få kamelelen igennem nåleøjet eller – for at være helt præcis – en hel karavane af kameler igennem nåleøjet.

Og hermed har jeg afsluttet forsvarernes modforelæggelse.

Retsformanden:

Tak for det. Jeg skal lige spørge for en ordens skyld, om det giver anklagerne anledning til noget i relation til forelæggelsen, eller om vi er nået til et punkt, hvor vi kan procedere spørgsmålet om vidnet? Jeg siger ikke nødvendigvis, om det skal være før eller efter frokostpausen,

men vil bare lige sikre mig, om der er noget inden proceduren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har i hvert fald en lille ting, og det er til forsvarernes bilagssamling. Der vil jeg gøre opmærksom på, at der ud over kapitler fra Instrukskommissionens beretning indgår uddrag af Instrukskommissionens afhøringsprotokol, og det vil vi fra anklagerens side meget gerne have udgår.

René Offersen:

Det har jeg ikke nogen bemærkninger til. Vi har i dag fremlagt en tillægsekstrakt 2, og vi har ikke medtaget noget fra Instrukskommissionen i denne tillægsekstrakt, som er det, der indgår i sagen fremadrettet. Vi har ikke ønsket at bilagere. Vi har behandlet de ting, der er omkring Instrukskommissionen, og sådan har vi forestillet os det – på samme måde, som man behandler litteratur eller andet. Så vi er sådan set enige i, at det ikke indgår i sagen; det er ikke med i tillægsekstrakt 2. Det er alene lavet til brug for i dag.

Jon Lauritzen:

Så de bilag, der er på s. 65 ff. i forsvarers bilagssamling, er ikke en del af sagen? Det, der ser ud til at være s. 2 i bilagsmaterialet, der alt sammen er fra hovedekstrakten på nær det dokument, der hedder "Nyt dokument", under overskriften "Ekstrakterne i øvrigt" ... men det, der er på s. 3 i indholdsfortegnelsen, er altså ikke en del af sagens bilag?

René Offersen:

Nej, det er de ikke – det er ligesom en materialesamling. Det, der er i sagen – det, der er bilageret – har vi lavet en særskilt ekstrakt på. Det er kun de egentlige faktuelle bilag.

Jon Lauritzen:

Gør det samme sig gældende for de notater, der er udleveret som bilag 1, 2, 3 og 4?

René Offersen:

Nej, selvfølgelig ikke. Det er heller ikke noget, man skal dokumentere. Det er processuelle indlæg.

Jon Lauritzen:

Anklagerne har herefter ikke noget til forsvarers forelæggelse – eller hvad man nu skal sige, at det var.

Retsformanden:

Det betyder, at vi kan anse forelæggelsen for at være afsluttet.

Det næste, som vi har på programmet, er proceduren om spørgsmålet om afhøring af vidnet Ayaan Hirsi Ali. Jeg skal spørge, om det er sådan, at advokaterne – jeg forestiller mig, at forsvarerne lægger for – er klar til at tage det nu, eller om man ønsker en pause, inden vi går i gang med det? Der kan være det rent praktiske problem, at frokosten måske simpelthen ikke er klar på nuværende tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Vi vil foretrække en kort pause – eller i hvert fald frokostpausen.

Retsformanden:

Ja, men så holder vi lige en frokostpause, og det vil sige, at vi mødes kl. 12.55.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at tage fat på proceduren om afhøringen af Ayaan Hirsi Ali som vidne under sagen. Jeg kan se, at advokat Mallet har gjort sig klar. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Mange tak. Høje Rigsret.

Forsvarerne har anmodet Rigsretten om at tillade vidneførsel af Ayaan Hirsi Ali. Og det er det, som jeg nu vil knytte nogle yderligere bemærkninger til, supplerende til begæringen af 31. august 2021.

Først og fremmest den bemærkning, at formålet med enhver bevisførelse – og det gælder også vidneførsel – er ønsket om, at sagen belyses så grundigt som muligt. Det gælder alle relevante aspekter af sagen. Og når vi mener, at Ayaan Hirsi Ali vil kunne bidrage til relevant

belysning af den konkrete sag mod fhv. minister Inger Støjberg, der skal bedømmes og afgøres af Rigsretten, hænger det først og fremmest sammen med begrebet tvang.

Som det allerede antydningvist er fremgået af sagens forelæggelse – bl.a. i journalist Peter Lautrup-Larsens interview den 10. februar 2016 med Inger Støjberg, og det er i hovedekstrakten s. 242 – så var det bærende i ministerens beslutning om at ændre praksis at undgå, at helt unge piger i det danske asylsystem blev fastholdt i ægteskaber, som de ikke helt frivilligt havde valgt at indgå. Det var ministerens overordnede formål. Og formålet har efter Rigsrettens dom i sagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen selvstændig betydning for alvorlighedsbetingelsen. Jeg henviser til forsvarernes materialesamlings s. 4, hvor rigsretsdommen er trykt.

Anklagernes forelæggelse i fredags fik weekendens mediebillende til at stå i selvmordsforsøgets tegn. Det handlede om den 16-årige pige, der af centerets egne sagkyndige betegnes som en person, der ”udviklingsmæssigt fungerer som en ca. 12 årig”, og at ”Det er meget tydeligt, at det er manden, der træffer beslutningerne”. Hun blev gift som 14-årig og var i marts 2016 mor til et barn med en 26-årig mand. Alt det fremgår af parekstrakten s. 751 og s. 792 ff., som anklagerne har fremlagt, men som de altså ikke har fundet det relevant at dokumentere fra. Faktisk kan man også se fortsættelsen af den tragiske historie om selvmordsforsøget på s. 775 og 774. Det fik anklagerne heller ikke dokumenteret, men her kan man heldigvis læse, at pigen blev udskrevet dagen efter, og at hospitalets psykiater havde konkluderet, at pigen faktisk ikke truede med selvmord. Når jeg tager den historie frem, hænger det sammen med anklagernes forslag på at bevise, at den nye indkvarteringspraksis har haft alvorlige negative konsekvenser for de berørte. Den er også med til at sætte spørgsmålstegn ved, om ministeren med den nye ordning i virkeligheden har forfulgt et sagligt formål. Eksemplet med pigen, der heldigvis viste sig alligevel ikke at være selvmordstruet, er givetvis et led i den del af bevisførelsen, der skal rejse tvivl om, hvorvidt piger som hende overhovedet var tvunget ind i ægteskabet. Om man i

virkeligheden gjorde dem fortræd ved ikke at lade dem bo sammen med deres voksne mænd.

Begrebet tvang er som sagt et centralt element i denne sag, og det er et begreb, som netop Ayaan Hirsi Ali i den grad vil kunne uddybe over for Rigsretten. Tvang i alle dets facetter. Konkret fysisk tvang, kulturelt betinget tvang, social tvang, herunder påtvunget adfærd efter ankomsten til et vestligt asylland som Danmark.

Faktisk er der blandt de 32 par, som sagen drejer sig om, også et par, der bliver kaldt for par R i materialet. Anklagerne sprang sagen over i deres forelæggelse, men det er en sag, hvor pigen kun var 14 år. Hun var blevet gift som 13-årig med sin 27-årige fætter. Hendes far havde besluttet, at de skulle indgå ægteskab. Det synes man så på asylcenteret ikke var noget problem. Det var der ikke noget i vejen med. Man mente egentlig ikke, at der var nogen grund til at skille de to ad. De blev adskilt alligevel og efter oplysningerne – og vi er nu på s. 2191 – nåede pigen både at klage over adskillelsen og at være adskilt i en del måneder, før hun, som der står i materialet, fik øjnene op for et teenageliv og ønskede skilsmisse fra sin 14 år ældre fætter. Det fremgår af s. 2200.

Det har betydning. Det har betydning for forståelsen af Inger Støjbergs adfærd under hele forløbet. Lige fra den første oplysning, hun fik den 25. januar 2016 i minibussen, og indtil hun i 2019 gik af som minister. Det har betydning for forståelsen af, hvad det var, der drev hende, og hvorfor hun udfordrede sit embedsværk på, hvad der kunne lade sig gøre, og hvad der ikke kunne lade sig gøre inden for lovens rammer. Hvilken form for tvang var det, Inger Støjberg ville til livs? Var der kun tale om tvang, når der forelå klare indikationer på konkret tvang, eller var det, som hun mente, allerede et problem, når børn mellem 15 og 17 – ja, som jeg lige nævnte i eksemplet, endnu yngre – kom til Danmark gift med voksne mænd? Havde det formodningen for sig, at den slags ægteskaber ikke var indgået frivilligt, og skulle hun som minister lade den tvivl, der måtte være, komme pigerne til gode og reagere på, at der i den slags

sager var risiko for, at disse ægteskaber ikke var indgået frivilligt? Inger Støjberg var i hvert fald ikke i tvivl. Hun så helt generelt en risiko for tvang, hvor mindreårige var gift med voksne, og hendes politiske svar på det var at sørge for, at pigerne fik et pusterum eller – som det nu fremgår af lovgivningen – en betænkningensperiode.

At adskille på baggrund af risiko for tvang – altså uden konkrete indikationer – var ifølge den rådgivning, hun fik af sine jurister, et såkaldt sagligt hensyn. Og netop ministerens ønsker og hendes hensigt var – i mangel af en tjenestebefaling, i mangel af en ordre, i mangel af en konkret instruks fra hendes hånd, om man vil – de bærende elementer i den ansvarsvurdering, som kommissionen foretog over for ministeren, og som anklagerne og Folketinget læner sig op ad i denne sag.

Ayaan Hirsi Alis forfatterskab og foredragsvirksomhed har helt konkret været til stor inspiration for Inger Støjberg, da hun gjorde sin politiske stilling op i forhold til fænomenet barnebrude i alle dets afskygninger. Tvangsægteskaber, arrangerede ægteskaber, fætter-kusine-ægteskaber, kulturel og social tvang, der holder piger fast i forhold, som de ikke selv har valgt. Som udlændinge- og integrationsminister havde Inger Støjberg fra 2015 mulighed for, og faktisk også ansvar for, at beskytte disse unge piger fra at blive holdt fast i forhold med voksne mænd. Det er på ingen måde en enkel problemstilling, for mange af disse piger kommer fra en kultur, hvor det bare er sådan, at der er andre, der bestemmer over dem. Det var baggrunden for, at Inger Støjbergs hensigt og ønske var at give pigerne det nævnte pusterum eller – som det nu hedder – betænkningensperiode. Den skulle bruges til at afdække, hvorvidt pigerne ønskede eller i virkeligheden ikke ønskede at fastholde samlivet.

En vidneførsel af Ayaan Hirsi Ali ville kunne gennemføres målrettet, så hun spørges ind til præcis de forhold, der har relevans for netop det, som denne rigsretssag drejer sig om. Om de kulturelle omstændigheder, der fører til arrangerede ægteskaber i de lande, som flygtningene

i 2016 typisk kom fra. Om hvordan et ægteskab indgået på den baggrund typisk tager sig ud set fra pigens perspektiv. Om hvordan pigerne typisk oplever mødet med vestlig kultur med de normer om ligestilling og ligeværd, der tilstræbes her.

Der skal afhøres omkring 40 vidner i denne rigsretssag og ikke alle – det tør jeg godt sige – er lige relevante for at bedømme Inger Støjbergs strafferetlige ansvar. Hun har nemlig kun selv været i personlig kontakt med fem-seks embedsmænd om sagen. Langt de fleste har hun aldrig mødt. Hun har aldrig fået orientering om, hvilke instrukser de har fået, hvilke overvejelser de har gjort sig, eller hvilke konkrete beslutninger de har taget. Ayaan Hirsi Ali har Inger Støjberg til gengæld mødt, og hun har læst hendes bøger og mødte hende i Oslo i efteråret 2016 sammen med sin norske ministerkollega Sylvi Listhaug, og siden har de ikke haft kontakt.

En rigsretssag er en juridisk sag – selvfølgelig er den det – men det er også en sag, der befinder sig i feltet mellem politik og jura. En sag, hvor en forståelse for det politiske spil er vigtig. Og det er en sag, som typisk vil være præget af den særlige rolle, som en minister har, dels som politiker og dels som forvaltningschef inden for sit ministerområde. Det er ikke mindst derfor, at Rigsretten har fået sin særlige sammensætning. Det har den for at sikre, at praksis for forvaltningsmæssige sagsgange i et ministerium og politiske aspekter af en ministers opgaveområde er tilstrækkeligt grundigt belyst, så det kan indgå i den samlede bedømmelse, som Rigsretten skal foretage.

Det politiske element træder frem i flere sammenhænge – meget tydeligt selvfølgelig i forbindelse med ministerens behov for at kommunikere klart til befolkningen og til medierne, men også i forhold til selve den politik og de værdier, som en minister ønsker at fremme. Og her var ønsket om at forhindre tvang – forstået som mangel på fuldstændig frivillighed i forbindelse med samliv og ægteskab – det, der var det centrale formål, den centrale hensigt og det centrale ønske for ministeren.

Vi har svært ved at forstå, at anklagerne – især i en sag som denne – vælger at modsætte sig afhøring af et vidne, som virkelig vil kunne bidrage til oplysning af forhold, der er helt centrale. Ikke mindst når det bl.a. var Ayaan Hirsi Alis virke, der lå til grund for Inger Støjbergs opfattelse af, at der var behov for at skride resolut ind over for indkvartering af mindreårige med voksne ægtefæller og samlever.

I processkriftet af 10. august 2021 har anklagerne redegjort nærmere for deres standpunkt på s. 6:

”Ved vurderingen af, om det bør tillades at føre Ayaan Hirsi Ali som vidne, bør der efter anklagerens opfattelse navnlig lægges vægt på, om Ayaan Hirsi Ali med det af forsvarerne angivne afhøringsstema kan bidrage med oplysninger til belysning af tiltalen, bevistemaer i sagen samt bevisbedømmelsen og herunder, om bevisførelsen har betydning i forhold til forsvaret.”

Og svaret er ja. Det er forventningen, at Ayaan Hirsi Ali i høj grad vil kunne bidrage til belysning af de helt centrale spørgsmål omkring begrebet tvang, herunder om adfærden og familierollen hos tvangsgifte indvandrerkvinder, navnlig muslimske.

Jeg medgiver til gengæld anklagerne, at Ayaan Hirsi Ali ikke har været involveret i det konkrete sagsforløb i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i 2016. Det har hun ikke. Hendes rolle er nemlig en helt anden som konkret og betydelig inspirationskilde for Inger Støjberg på det tidspunkt, hvor hun besluttede at ændre indkvarteringsordningen, og som internationalt anerkendt person med dybdegående kendskab til de problemstillinger, som ministerens beslutning har rod i.

Som den særlige institution, Rigsretten er, bør den efter forsvarets opfattelse ikke afskære førelse af vidner, selv om de ikke har været direkte involveret i administrative, juridiske eller politiske processer. Det gælder i hvert fald her, hvor det ikke på forhånd kan udelukkes, at forklaringen kan få betydning for bedømmelsen af

den juridiske relevans af Inger Støjbergs ønsker og hensigt.

De afgørelser, som anklagerne henviser til, har efter forsvarets opfattelse grundlæggende ingen relevans for denne sag, lige så lidt som henvisningen til menneskerettighedskonventionens artikel 6, som er udtryk for en minimumsstandard i forhold til retssikkerhed og næppe er møntet på rigsretssager.

Men den første af afgørelserne, der fremgår af s. 44 i anklagerens materialesamling, nemlig Vestre Landsrets kendelse af 26. oktober 2016, indeholder faktisk en bemærkning, der støtter forsvarernes anmodning. Sagens domshoved har følgende indhold:

”Tilladt tiltalte i færdselsstraffesag at fremlægge ensidigt indhentet erklæring fra sagkyndig samt at indkalde pågældende til at afgive vidneforklaring i tilfælde, hvor der ved en tungvogns kontrol var konstateret fejl ved lastvogns bremseskiver.”

Der konkluderer landsretten (i resuméet):

”Da det ikke på forhånd kunne afvises, at I’s erklæring og forklaring kunne være af betydning for bevisbedømmelsen, tillod landsretten fremlæggelsen af erklæringen og afhøringen af I i retten.”

En anden afgørelse, som peger i samme retning, selv om den, ligesom den, jeg lige læste op, vedrører – tør man nok sige – et noget andet sagsområde, er den, som er i forsvarernes materialesamling på s. 8. Det er UfR 2002.1069 V, og den omhandler, som det fremgår:

”Pålæg efter dyreværnsloven kunne prøves under straffesag, selv om særlig adgang til domstolsprøvelse ikke var udnyttet. Bevisførelse om sagens kunstneriske eller kunsthistoriske aspekt ikke nægtet.”

På s. 9 – det er selve kendelsen – fremgår det af højre spalte i de to afsnit før ”thi bestemmes”:

”Under en straffesag vedrørende overtrædelse af en forvaltningsakt prøver domstolene forvaltningsakten som led i afgørelsen af, om straf er forskyldt. Da der under denne straffesag er rejst tiltale for overtrædelse af politimesterens pålæg, er grundlaget for pålægget genstand for rettens prøvelse. Det gælder, uanset at adgangen efter dyreværnslovens § 23 til at begære pålægget indbragt for domstolene ikke er benyttet.

Herefter, og da det ikke på forhånd kan udelukkes, at bevisførelse om det kunstneriske eller kunsthistoriske aspekt kan have betydning for sagens afgørelse, finder landsretten ikke grundlag for at nægte bevisførelse som sket ved byrettens kendelse.”

Og med disse bemærkninger skal jeg indlade spørgsmålet om førelse af Ayaan Hirsi Ali for Rigsretten.

Retsformanden:

Tak for det. Så giver jeg ordet til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Høje Rigsret.

Når Rigsretten skal tage stilling til, om bevisførelsen skal tillades, skal der efter anklagernes opfattelse lægges vægt på det afhøringsstema, som forsvarerne har angivet i bevisbegæringen sammenholdt med sagens bevistemaer, som vi har hørt om. Rigsretten skal altså kort sagt vurdere, om bevisførelsen er relevant. Det er anklagernes opfattelse, at bevisførelsen ikke er relevant, og at bevisførelsen derfor ikke skal tillades. Det fremgår også af det indlæg, der er nævnt, fra den 10. august 2021.

Retsgrundlaget for anmodningen skal vurderes i lyset af rigsretslovens § 37, som vi har på s. 20 i anklagernes materialesamling – jeg skal ikke gå det igennem – og i retsplejelovens § 841, stk. 1, der i princippet svarer til rigsretslovens § 37, og den har vi på s. 21.

I vurderingen skal Rigsretten tillige iagttage EMRK artikel 6, hvoraf fremgår – og den har vi på s. 22 – i stk. 1, at enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang, og i stk. 3, at

enhver, der er anklaget for lovovertrædelse, mindst skal have ret til følgende – og så er der nede i punkt d:

”at afhøre eller lade afhøre imod ham førte vidner og at få vidner i hans interesse tilsagt og afhørt på samme betingelser som vidner, der føres imod ham.”

Vi er ikke enige i, at EMRK artikel 6 ikke er relevant, og vi mener også, at den er relevant for rigsretssager.

Der foreligger en del retspraksis vedrørende bevisførelse, herunder hvornår bevisførelse skal tillades eller ikke tillades. Jeg skal ikke gennemgå denne praksis i detaljer, men blot henvide til, at der på s. 44-56 er medtaget enkelte afgørelser.

Jeg kan lige henvide til en kendelse fra Højesteret fra den 15. august 2011, som vi har på s. 47, hvor Højesteret giver afslag og bl.a. udtalte i anledning af et begæret syn og skøn, at:

”Bedømmelsen af skyldspørgsmålet i sagen beror dels på en fortolkning af arbejdsmiljøloven og de dertil knyttede bekendtgørelser, dels på en konkret vurdering af de forhold, der var på arbejdsstedet under udførelsen af de arbejdsopgaver, der er omfattet af anklageskriftet.”

Og så er der en højesteretsdom fra 21. marts 1969 – og det er altså ikke en kendelse, men det er som led i en dom – som vi har på s. 53, hvor Højesteret ikke fandt, at der var grundlag for at tilkalde et sagkyndigt vidne med henblik på vejledning af nævningene om børns troværdighed i almindelighed. Det kan vi se i præmisserne, som vi har på s. 55.

Vestre Landsrets kendelse af 26. oktober 2016, som kort blev nævnt af forsvarerne, og som vi har på s. 44, vedrører – som man kan se – et sagkyndigt vidne.

Det kan efter vores opfattelse udledes af de nævnte lovbestemmelser og retspraksis, at Rigsretten ved sin vurdering af, om det skal tillades at føre Ayaan Hirsi Ali som vidne,

navnlig bør lægge vægt på, om hun med det afhøringsstema, som forsvarerne har angivet i deres begæring af 31. august 2021 og tidligere indlæg, kan bidrage med oplysninger til belysning af: Pkt. 1. Af taltalen mod fhv. minister Inger Støjberg om overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Pkt. 2. Om hun kan være med til at belyse bevistemaerne i sagen. Og pkt. 3. Om bevisbedømmelsen og herunder om bevisførelsen har betydning i forhold til forsvaret af fhv. minister Inger Støjberg i sagen.

Anklagerne har forstået det således, at man ønsker at føre Ayaan Hirsi Ali som vidne – som et almindeligt vidne – for at afgive forklaring om tvangsægteskaber blandt indvandrerkvinder, navnlig muslimske, social og kulturel tvang blandt indvandrerkvinder, navnlig muslimske, og adfærden og familierollen hos tvangsgifte indvandrerkvinder, navnlig muslimske.

Vi har endvidere forstået det således, at det er forsvarernes opfattelse, at hun skal bidrage med oplysninger eller belysning af: Pkt. 1. Inspirationskilden for fhv. minister Inger Støjbergs politiske dagsorden om at beskytte piger og kvinders rettigheder ved at forhindre social tvang. Pkt. 2. At give Rigsretten indsigt i en af de væsentligste kilder til forståelsen af fhv. minister Inger Støjbergs beslutning omkring adskillelsen af mindreårige fra ægtefæller eller samlevende, herunder i forhold til, som det står i bevisbegæringen, om Udlændingestyrelsen kunne træffe bestemmelse eller meddele påbud om separat indkvartering af hensyn til barnets tarv. Og pkt. 3. Om fhv. minister Inger Støjberg alvorligt tilsidesatte sine pligter ved ikke at have forfulgt et sagligt formål, og om separat indkvartering var i overensstemmelse med udlændingeloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Vi har den 18. juni 2021 til Rigsretten og forsvarerne fremsendt en angivelse af, hvad der primært agtes godtgjort og bevist i sagen gennem afhøring af tiltalte, vidner og de fremlagte dokumenter. Dokumentet er medtaget på s. 4 og blev fremlagt i forbindelse med § 29-mødet, og jeg henviser derfor i det hele blot til det, der

står her. Efter vores opfattelse er det ikke relevant i forhold til nogen af de her opregnede bevistemaer eller de bevistemaer, som jeg nævnte torsdag under pkt. 1 i forelæggelsen, og som er nævnt i dag i de afsluttende bemærkninger af Jon Lauritzen, at afhøre Ayaan Hirsi Ali som vidne.

Ved afvejningen skal Rigsretten tage i betragtning, at hun ønskes indkaldt som et almindeligt vidne af forsvaret. Et almindeligt vidne indkaldes, fordi den pågældende har relevans i forhold til sagens faktiske hændelsesforløb. Ayaan Hirsi Ali har ikke, som det har fremgået af vores forelæggelse af sagen over de sidste fire retsdage, været involveret i det konkrete sagsforløb, og jeg forstod også forsvarernes bemærkning sådan, at det heller ikke gøres gældende. Og hun kan i øvrigt efter vores opfattelse ikke bidrage med oplysninger i forhold til sagens bevistemaer og herunder det faktiske hændelsesforløb. Ved en søgning på hendes navn i samtlige dokumenter i ekstrakten kommer navnet ikke frem.

Af bevisbegæringen fremgår, at fhv. minister Inger Støjberg først mødte Ayaan Hirsi Ali i efteråret 2016 – det fik vi også forklaret her – og som vi forstår det, ikke senere. På s. 61 er medtaget et facebookopslag med et billede af den norske minister, fhv. minister Inger Støjberg og Ayaan Hirsi Ali. Det er et billede, der er lagt op i forbindelse med et facebookopslag foretaget af minister Inger Støjberg i forbindelse med et møde eller en konference den 30. december 2016 i Oslo, altså – som vi forstår det – efter den 12. december 2016, som er seneste dato i anklageskriftet.

Det er derfor vores opfattelse, at Ayaan Hirsi Ali ikke kan bidrage med oplysninger, der gør det relevant, at hun føres som vidne i sagen. Vi kan ikke se, at der ved afhøringen af hende skulle fremkomme oplysninger, som er relevante for en forståelse af fhv. minister Inger Støjbergs beslutning om undtagelsesfri adskillelse udmøntet i pressemeddelelsen den 10. februar 2016. Vi mener heller ikke, at hun kan bidrage med relevante oplysninger til brug for vurderingen af, hvorvidt fhv. minister Inger

Støjberg har forfulgt et sagligt formål, eller om separat indkvartering var i overensstemmelse med udlændingeloven eller EMRK artikel 8.

Ved anmodningen forsøger forsvarerne efter vores opfattelse at bruge et almindeligt vidne til at underbygge fhv. minister Inger Støjbergs personlige holdninger som bevæggrund til at foretage adskillelsen af de mindreårige asylansøgere i februar 2016 og fastholde adskillelsen. En person, som fhv. minister Inger Støjberg først mødte længe efter instruksens udstedelse. Det er efter vores opfattelse udtryk for overflødig bevisførelse. Fhv. minister Inger Støjberg vil selv fra mandag i næste uge få lejlighed til at udtale sig om sine bevæggrunde for dette i forbindelse med, at hun afgiver forklaring.

Hvis forsvarerne mener, at forhold omkring piger og kvinders rettigheder, retsstilling i den muslimske kultur, begrebet barnebrude, social og kulturel tvang m.v. bør belyses yderligere over for Rigsretten, vil det efter vores opfattelse kunne ske ved, at forsvarerne udarbejder en materialesamling med relevant litteratur herom, herunder de bøger, som fhv. minister Inger Støjberg måtte have læst af Hirsi Ali for tiden forud for februar 2016. Der er ikke af den grund noget grundlag for at indkalde hende som vidne for at afgive forklaring om disse forhold.

I Rigsrettens vurdering skal også indgå, at Ayaan Hirsi Ali – efter det, som anklagerne har fået oplyst – er under meget skarp bevogtning, og at det derfor muligvis vil kræve PET's og udenlandske myndigheders involvering, hvis hun skal afgive forklaring her i landet som vidne, og nok også myndighedsinvolvering, hvis hun skal afgive forklaring som vidne via videolink fra udlandet.

Der er således også ud over de rent juridiske grunde, som jeg har redegjort for, relevante praktiske og sikkerhedsmæssige hensyn, som taler imod, at hun indkaldes til at afgive forklaring under hovedforhandlingen, da oplysninger om pigers og kvinders rettigheder i den muslimske kultur og begrebet barnebrude m.v. efter vores opfattelse uden problemer kan belyses på anden måde. Det er også derfor vores

opfattelse, at man ikke bør imødekomme begæringen af de her nævnte grunde.

Hvis Rigsretten måtte nå frem til, at hun skal føres som vidne, bør afhøringen af tids- og omkostningsmæssige årsager efter vores opfattelse ske via et sikkert videolink ved en dansk repræsentation i udlandet og ved anvendelse af autoriseret tolkebistand. Det vil i givet fald sandsynligvis kræve, at Udenrigsministeriet involveres.

Hermed skal jeg indlade spørgsmålet for Rigsretten.

Retsformanden:

Tak for det. Der er adgang til replik.

Nicolai Mallet:

Ganske kort. Høje Rigsret.

Inspirationen fra Ayaan Hirsi Ali kom ikke først i forbindelse med facebookopslaget i december 2016, men længe før, og også før fhv. minister Inger Støjberg tiltrådte som udlændinge- og integrationsminister i 2015. Det banebrydende værk, som hedder "Nomaden", er fra 2010. Det er bl.a. fra det værk, at Inger Støjberg har hentet sin inspiration.

Der er ingen oplysninger om, at anklagerne på forhånd har villet afskære sig fra at gøre gældende, at fhv. minister Inger Støjberg forfulgte et usagligt formål med praksisændringen om indkvartering af mindreårige på danske asylcentre. Den angivelse af bevistemaer, der fremgår af s. 4 i anklagerens materialesamling, angiver i sin overskrift, at det er en kort angivelse af, hvad der primært agtes godtgjort. Og fra det andet materiale, der foreligger i forbindelse med Folketingets beslutning om at rejse denne rigsretssag, kan det på ingen måde med sikkerhed udelukkes, at spørgsmålet om et sagligt formål med indførelsen af praksisændringen vil indgå i den argumentation, som anklagerne har tænkt sig at fremføre mod Inger Støjberg.

På den baggrund fastholder jeg, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at bevisførelse i form af en afhøring af Ayaan Hirsi Ali kan have betydning for sagen, herunder i forbindelse med

vurderingen af, hvorvidt der foreligger et sagligt formål.

Retsformanden:

Tak. Så er der adgang til duplik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ganske kort. Høje Rigsret.

Hvis der er noget i bogen ”Nomaden” fra 2010, eller andre bøger, som Hirsi Ali har skrevet, der er relevant, kan det selvfølgelig fremlægges i materialesamlingen, som jeg har nævnt. I forhold til inspiration længe før skal jeg bare lige bemærke, at der ikke i nogen af de bilag, der er fremlagt i sagen, og heller ikke i nogen af de bilag, der er fremlagt i dag fra forsvarernes side, er noget som helst, der indikerer, at der skulle have været det formål for tiden forud.

Og med disse bemærkninger skal jeg endeligt indlade spørgsmålet.

Retsformanden:

Tak for det.

Så optages spørgsmålet om afhøring af det pågældende vidne til kendelse. Jeg kan ikke på nuværende tidspunkt sige, på hvilket tidspunkt kendelsen vil blive afsagt, men det antages, at Rigsretten vil kunne votere om spørgsmålet på et tidspunkt i næste uge, og så vil der meget hurtigt derefter blive afsagt en kendelse.

Det betyder, at vi er færdige for i dag. Vi har afsluttet vores program for i dag, og vi mødes igen på mandag kl. 9.

Retten hævet kl. 13.29.

Retsmøde den 13. september 2021 (dag 5)

Mandag den 13. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørddam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:
Godmorgen.

Vi er nået til den forklaring, som fhv. minister Inger Støjberg skal afgive. Jeg skal sige til dig, at du som tiltalt ikke har nogen pligt til at udtale dig her i retten, og du udtaler dig ikke under strafansvar. Men jeg skal spørge, om du ønsker at udtale dig?

Inger Støjberg:
Det gør jeg helt bestemt.

Retsformanden:
Så giver jeg nu ordet til anklagerne, som lægger for med spørgsmål. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:
Tak. Høje Rigsret.

Inden jeg går i gang med spørgsmålene, vil jeg lige fortælle, at der er omdelt, fra Folketingets hjemmeside, en kopi af fhv. minister Inger Støjbergs CV, og det ligger hos alle.

Så vil jeg gå over til spørgsmålene, Inger Støjberg. Først lige omkring dit CV og oplysninger om din karriere. Vi kan læse, at du har en Master of Business Administration fra Aalborg Universitet fra 2013. Du har været folketingsmedlem siden 2001 for Venstre, og det var du indtil den 4. februar 2021, hvor du trådte ud af Venstre. Og så har du siden den 5. februar i år været uden for folketingsgrupperne. Vi kan også se, at der står, at du blev minister for ligestilling den 7. april 2009, og at du har været beskæftigelsesminister fra 2010-2011. Så blev du udlændinge-, integrations- og boligminister den 28. juni 2015, og det var du indtil den 28. november 2016. Fra det tidspunkt var du udlændinge- og integrationsminister indtil den 27. juni 2019. Er du enig i det?

Inger Støjberg:
Det er jeg enig i.

Anne Birgitte Gammeljord:
Tak. Det næste, jeg vil komme til, er, da du bliver – nu skal jeg lige have den helt rigtigt – udlændinge-, integrations- og boligminister den 28. juni 2015. Der har vi en publikation i ekstrakten på s. 7469, og det er også den, du har foran dig. Det var et nyt ministerium. Hvem satte holdet?

Inger Støjberg:
Det første, der skete, var, at jeg skulle finde en departementschef. Det rådførte jeg mig om med

Christian Kettel, der var Statsministeriets departementschef. Valget faldt så på Uffe Toudal Pedersen. Derefter kan man sige, at jeg tog mig af den politiske del af ministeriet, men han ansatte meget langt hen ad vejen de embedsmænd, som blev ansat. Det var sådan en konstruktion, der gjorde, at ministeriet var blevet sammensat af en række andre ministerier. Derfor var det naturligt, at en række af de embedsmænd, der arbejdede i de ministerier, som det nye ministerium nu var blevet sammensat af, fulgte med over. Den særlige rådgiver er det selvfølgelig mig ene og alene, der ansatte, og der faldt valget på Mark Thorsen, som I kommer til at stifte bekendtskab med senere. Det var egentlig rollefordelingen. Så det var ikke sådan, at jeg havde ansættelsessamtaler med de øvrige embedsmænd. Men det var dog sådan, at hvis det var topembedsmænd i ministeriet, så nikkede jeg ofte til det, men jeg havde ingen indvendinger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Hvorfor faldt valget på mødet på Uffe Toudal Pedersen? Var der flere kandidater, du havde i spil på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Valget faldt på Uffe Toudal Pedersen, fordi han var en meget erfaren embedsmand. Han havde både haft med EU-systemet at gøre, haft sin gang i Statsministeriet tidligere og kom fra Videnskabsministeriet. Han havde både erfaring som departementschef, men havde også erfaring udi EU-systemet, og det vidste jeg, at jeg ville få brug for, fordi Udlændinge- og Integrationsministeriet ... Vi vidste ikke dengang, at det fik så stor betydning i forhold til det europæiske arbejde. Men jeg vidste godt, at det ville have betydning i en eller anden form, fordi der er en del europæisk samarbejde omkring de ting. Det blev så endnu mere, end vi havde forventet. Så da man fra Statsministeriets side og Kettels side pegede på Uffe Toudal Pedersen, så tog jeg det til mig meget hurtigt. Det var ikke sådan, at der var ansættelsessamtaler med andre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Vi har efterspurgt en såkaldt hvidbog og har forstået, at der meget ofte, når man tiltræder som minister, er et stykke papir – en bog – som viser, hvad der er af igangværende sager i ministeriet, og hvordan man skal opføre sig som minister. Fik du en sådan hvidbog eller en gennemgang?

Inger Støjberg:

Ja. Jeg fik en gennemgang. En mundtlig gennemgang den allerførste dag. Men det var ikke ... Jeg er godt klar over, at hvis det er eksisterende ministerier, vil man måske lige nævne, hvis der er nogle store problemsager. Men dette ministerium var som sagt et sammensat ministerium, og derfor foregik det nok på en lidt anden måde, er mit indtryk. Så det foregik sådan, at man lige nævnte for mig de allerførste dage, hvad det er for nogle helt overordnede sager, vi har – altså om der er nogle spørgsmål af helt overordnet karakter. Men jeg fik ikke udleveret, hvad I kalder en hvidbog – hvad det så helt præcist dækker over. Men alle ministre får en ministerhåndbog, hvori der står noget om brug af ministerbil og alle sådan nogle praktiske ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og den orientering, du fik, var så fra Uffe Toudal Pedersens side? Det må det jo næsten være, hvis det er de første dage for dig. I har vel ikke haft andre?

Inger Støjberg:

Det var rent faktisk et stykke hen ad vejen også folk fra Justitsministeriet, som havde arbejdet med disse sager. En stor del af mit nye ministerium kom fra Justitsministeriet. Så det var folk derfra også. Men man må nok sige, at når man danner nye ministerier, som var tilfældet her, så er der en ... Jeg tror, det bedste er at sige, at der er en grad af, at man skal føle sig lidt frem. Så man asfalterede sådan set, mens man kørte, i begyndelsen. Det betyder også, at vi f.eks. måtte låne en ministersekretær fra Justitsministeriet. Det var så Andreas Højmark, som endte med at blive i ministeriet i et stykke tid. Vi asfalterede simpelt hen, mens vi kørte. Der ligger

ikke en fuldstændig køreplan, når der bliver sammensat et nyt ministerium, som det her er. Det er i hvert fald ikke mit indtryk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik du så også en indføring i din rolle som minister og dit ansvar og en gennemgang af, hvilke områder du var øverste forvaltningschef for?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg delvist, men jeg havde også været minister før, så jeg kendte ligesom til gangen i et ministerium. Det var ikke sådan, at det er fuldstændig nyt for mig at blive minister. Jeg tror, at første gang, man bliver minister, får man måske en større og mere vidtgående gennemgang af, hvad det vil sige at være minister, og hvilket ansvar det er. Der føler man sig måske også lidt mere frem, men jeg havde selv været med til at skrive regeringsgrundlaget og havde dermed også selv ... Jeg havde ikke været inde over, hvilke ministerier der præcis skulle nedsættes, men jeg havde nok en fornemmelse af, at der ville komme i et ministerium a la dette.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har udleveret et støttebilag med et organisationsdiagram, og det gennemgik vi. Der har vi en række navne på embedsmænd. Nu er det fra marts 2016. Vi har på s. 7465 også en oversigt lidt tidligere i 2015. Der kan vi se, at du selvfølgelig står øverst, og nedenunder dig er der Jonas From Soelberg, og så er der Uffe Toudal Pedersen. Nedenunder igen har vi Lykke Sørensen, Frank Bundgaard, Henrik Kyvsgaard og Line Skytte Mørk Hansen. Var du med til at ansætte disse?

Inger Støjberg:

Nej, det var jeg ikke. Ud over Jonas From Soelberg – jeg var heller ikke direkte med til at ansætte ham, men Uffe Toudal Pedersen vendte lige ord med mig om det. Jeg var ikke med til ansættelsessamtaler eller lignende. De andre giver et stykke hen ad vejen lidt sig selv. F.eks. Frank Bundgaard, der i forvejen var i

Boligministeriet. Så nogle af dem lå lige for at tage med over, om man så må sige. Så nej, der var en klar politisk og forvaltningsmæssig deling på den måde, at Uffe Toudal Pedersen langt hen ad vejen ansatte embedsmændene, og jeg stod for den politiske del. Så jeg vil sige, at vi havde en meget klar rollefordeling i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er der nogen af de her, du har arbejdet sammen med før? Nu siger du f.eks., at Frank Bundgaard kom fra Boligministeriet.

Inger Støjberg:

Jeg har ikke tidligere haft noget med Boligministeriet at gøre. Der er umiddelbart ikke nogen på denne liste. Altså, du tænker på, hvorvidt nogle af dem har været i f.eks. Beskæftigelsesministeriet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja?

Inger Støjberg:

Ikke umiddelbart på denne liste. Der dukkede embedsmænd op hen ad vejen, som også har været i Beskæftigelsesministeriet i min tid. Men lige umiddelbart ikke. I hvert fald ikke embedsmand, som jeg har haft meget tæt på.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 7468 – du har været lidt inde på det – har vi en beskrivelse af dem, der er i det tværgående ledelsessekretariat. Og Jonas From Soelberg – der forstod jeg dig sådan, at det var et forslag fra Uffe Toudal Pedersen?

Inger Støjberg:

Ja, præcis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi den særlige rådgiver, Mark Thorsen. Som du også nævnte, var det din egen beslutning. Havde du arbejdet sammen med Mark Thorsen før?

Inger Støjberg:

Ja, det havde jeg i en årrække. Han var også særlig rådgiver i Beskæftigelsesministeriet, og efterfølgende blev han ansat i Venstre. Så ham har jeg haft samarbejde med igennem en række år.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var hans opgaver i forhold til dig?

Inger Støjberg:

En særlige rådgivers opgave er at være den politiske sparringspartner i et ministerium. Det er jo sådan at være minister ... jeg tror, at i hvert fald for førstegangsministre kan det være en lidt speciel oplevelse at komme ind i sådan et stort maskineri, som et ministerium er. Man kan godt have brug for at have nogle, som man meget politisk kan vende sager med. Det er for mig at se en af de særlige rådgiveres største opgaver. Jeg ved godt, at hvis man ser film, kan det se helt anderledes ud. Så ser det ud til, at det er nogle mørkets fyrster, der render rundt. Det er det altså ikke. Det er også det menneske, der nogle gange siger, at ”det er godt nok en helt utroligt dårlig idé, du har fået”, eller ”det er da en rigtig spændende idé” og også selv kommer med idéer. Så det er typisk én, du har meget, meget tæt på. Det er også typisk én, der forstår dig politisk, men som også tør at udfordre dig både politisk og personligt. Det var i hvert fald noget af det, jeg lagde stor vægt på. Og så er det klart, at det, man ser udadtil, er meget, at de særlige rådgivere, også kaldet spindoktorer, er dem, der har kontakten til pressen langt hen ad vejen. Men det er kun del af arbejdet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan var Mark Thorsens arbejde i forhold til de andre embedsmænd i dit ledelsessekretariat? Jeg tænker netop f.eks. i forhold til pressen, som du siger, men også i forhold til Jonas Soelberg, som er chefen for Ledelsessekretariatet?

Inger Støjberg:

Det håber jeg, at han også selv får lejlighed til at sige nogle ord om, og det er han nok bedre til

at sætte ord på, end jeg er. Men mit indtryk var, at han havde et godt og et tæt samarbejde med de øvrige embedsmænd i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men var han også budbringer af dine beslutninger og idéer og tanker til embedsmændene?

Inger Støjberg:

Det kunne han godt være i nogle tilfælde. Oftest var det også sådan, at han sad med ved bordet. Det har I allerede som anklagere været inde på ved nogle af de møder, der har været – at han også var ganske tæt på. Så det kunne være begge dele. Både at han sad ved bordet – og dermed behøvedes han jo ikke at bringe det videre, i og med at alle var der – men han kunne også godt være budbringer. Det kunne han.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi vender os til lokaliteten. I havde til huse i Slotsholmsgade 10 over gården på det tidspunkt. Er det rigtigt?

Inger Støjberg:

Det er helt korrekt. Hvis jeg lige må uddybe mit tidligere svar, var der i ministeriet en meget fri tone, og også en tone – det tror jeg måske også, at vi kommer tilbage til – der gjorde, at man godt kunne komme med ideer og bemærkninger, som man ikke efterfølgende blev hængt op på. Det kunne man også godt som embedsmænd. Det kunne man også som topjurist. Så der var en god og fri tone efter min mening i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det kommer vi lidt tilbage til. Jeg tænker, at vi skal have settingen først, så vi ved, hvem der er der. Vi er i Slotsholmsgade 10. For dem, der måske ikke har været at se det oppe på første sal, så lå der dit kontor og departementschefens kontor. Hvordan lå de to i forhold til hinanden?

Inger Støjberg:

Vores kontor lå som det første, man kom til. Man skulle lige forbi et par kontorer ved trappeopgangen. Men det første kontor, man kom

til på højre hånd, hvis man gik ind ad det, vi betragtede som hovedindgangen, var kontoret ind til Annika Falkvard, som var sekretær. Hvis man drejede lidt til højre fra hendes kontor, kom man ind på mit kontor. Drejede man til venstre fra hendes kontor, kom man ind til ministersekretærernes kontor. Og gik man en tand længere hen, kom man hen til departementschefens sekretærs kontor – hende, der her hedder Lisbeth Sørensen på den liste, vi har her. Gik man så en tand længere ind, kom man ind til departementschefen. Så de lå på rad og række, og man behøvede ikke gå ud på gangen for at gå ind til hinanden. Man kunne gå igennem kontorerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var netop dét, jeg ville spørge dig om: om man kunne gå imellem departementschefens og dit kontor direkte uden at skulle ud på gangen. Hvor lå jeres store mødelokale?

Inger Støjberg:

Det store mødelokale lå skråt over for departementschefens kontor og derfor også skråt over for mit, men der skulle man gå lidt længere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var man ude på gangen. Når man skulle derhen, så skulle man passere gangen?

Inger Støjberg:

Så skulle man passere gangen, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævnte Andreas Højmark, som I fik fra Justitsministeriet som ministersekretær. Vi har også Sofie Odgaard. Var det de to ministersekretærer, du havde?

Inger Støjberg:

Nej, der kom også Louise Nielsen. Hun blev også nævnt, tror jeg, i jeres forelæggelse ganske kort. Senere hen kom der også andre til. Der var en løbende udskiftning. Men Andreas Højmark var den første ministersekretær, der kom derned. Og så havde vi en konstruktion, som måske ikke er i alle andre ministerier, der gjorde,

at den anden ministersekretær – altså hende, der her er benævnt som Sofie Odgaard – delte departementschefen og jeg faktisk som henholdsvis departementschefsekretær og som ministersekretær.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du holdt møder med ministersekretæren eller med Jonas From Soelberg og Mark Thorsen, foregik det så på dit kontor?

Inger Støjberg:

Ja, møder, der blev indkaldt til, foregik ofte på mit kontor. Var det møder, der var lidt større, altså havde en lidt større kreds, var det ofteovre i mødesalen. Ellers gjorde tonen og arbejdsangene i ministeriet – den lidt uformelle tone, vi havde – at man også indimellem lige stod og vendte ord om verserende sager f.eks. på ministersekretærernes kontor. Eller det kunne også være inde hos Uffe Toudal Pedersen – inde på hans kontor. Det var nok et ret uformelt ministerium på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det, du siger, er, at du havde en åben dørpolitik. Kunne man gå ind til dig, når du sad der, eller?

Inger Støjberg:

Man kunne bestemt gå ind til mig, når jeg sad der, og jeg havde også en politik ... tradition om, at jeg gerne ville have også yngste fuldmægtige med ind, når der skulle gennemgås sager. Det kunne være alt lige fra satspuljebevillinger til sager om humanitært ophold. Det kunne være det hele. Jeg ville gerne have, at dem, der havde arbejdet med sagerne, var med inde på kontoret, for jeg synes, at man lidt skylder de mennesker, der har siddet og arbejdet med sager, at de også er med til afslutningen af det, så man kan komme til at følge det hele vejen op. Det kan der været meget stor forskel på, hvordan man ser på som minister, men det var nu engang sådan, jeg så på det. Også fordi det typisk er sådan, at den, der nu havde haft fingrene i en sag helt fra begyndelsen, også kunne svare meget detaljeret på de spørgsmål, jeg

kunne have, hvor en kontorchef måske ikke kunne svare helt så detaljeret på tingene. Så det syntes jeg var en god måde. Så ja, jeg havde åben dør som det ene, og som det andet yndede jeg virkelig også at have de sagsbehandlere, der havde været på en sag, så vidt muligt med inde til møderne, hvis der f.eks. var noget, der skulle besluttes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var ministersekretærene med dig til møder, og når du rejste rundt både i udlandet og i indlandet?

Inger Støjberg:

Det var de ofte, men jeg kunne såmænd også godt finde på selv at tage af sted. Mark Thorsen var heller ikke en type særlig rådgiver, der var med altid. Men ofte var de med, og det var de selvfølgelig, hvis ... lad os sige, at vi var ude at se på et integrationsprojekt i en kommune. Så ville der være en ministersekretær med. Det kunne også være, at der var en med fra Integrationskontoret, eller hvem der nu ellers havde haft med det helt specifikke område at gøre. Så ministersekretærene var bestemt ofte med, og de var tæt på, men det var ikke altid, at de var med. De var af gode grunde ikke med, hvis jeg var til partimæssige arrangementer. Så er de jo ikke med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, så det var, når du var ude i din egenskab af minister, at du tog dem med?

Inger Støjberg:

Ja, så var de ofte med. Ikke altid, men meget, meget ofte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan var forretningsgangen, når du ville have oplysninger i forbindelse med en konkret problemstilling? Gik du så til din ministersekretær eller til Mark Thorsen eller til departementschefen, eller hvordan håndterede du det?

Inger Støjberg:

Det kunne være til dem alle sammen alt afhængigt af, hvordan det lige hang sammen. Hvis vi f.eks. var ude i landet, og vi var ude at se på et integrationsprojekt eller noget i den stil, og der var en ministersekretær med, så var det typisk vedkommende, jeg bad om at få nogle yderligere oplysninger, som vi lige skulle huske, når vi kom tilbage i ministeriet. Sad jeg inde på min plads, kunne det være Annika Falckvard eller ministersekretæren. Det kunne også være Uffe Toudal Pedersen, hvis han tilfældigvis var inde på kontoret, Jonas Soelberg eller Mark Thorsen. Det kunne være dem alle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan fik du sagsakter? Fik du dem i papirform, eller fik du dem sendt på mail, så du læste dem på din iPad, eller var du tvunget til at gå ind i F2-systemet? Hvordan fik du egentlig adgang til sagsakterne?

Inger Støjberg:

Ja, det er sjovt nok, at du siger tvunget til F2-systemet, fordi vi gik over til F2-systemet i min tid, og jeg var ikke særlig positivt stemt over for, at vi gik over til det system. Jeg måtte så simpelt hen bare konstatere ... i løbet af de to første timer tænker jeg: ”Det er jo genialt, det her”. Så i de første to timer følte jeg, at jeg blev tvunget til det, og så fandt jeg ud af, at det var et fantastisk system. Så det var primært i F2-systemet.

I gamle dage, da jeg var beskæftigelsesminister, slæbte jeg muleposer hjem hver eneste weekend og med hjem fra arbejde hver eneste dag. Nu kunne jeg tage min iPad med, og så var alle oplysninger dér. Der kunne så være enkelte gange, hvor noget blev sendt på en mail, men det var ikke særlig ofte. Det var mest, hvis der var – det kunne være en pressemeddelelse eller et eller andet, der hurtigt skulle ud – et eller andet, der meget hurtigt skulle tages stilling til og ikke var oprettet. Jeg kender ikke helt de praktiske forhold for, hvordan det var at skulle oprette sager i F2-systemet, fordi det havde jeg af gode grunde ikke noget med at gøre. Jeg så dem først

til sidst, når de havde været hele møllen igennem af embedsmænd. Men det var primært F2-systemet. Der kunne også godt nogle gange komme papirversioner, men det var sjældent.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det vil sige, at du kunne løbende gå ind i F2-systemet, hvis du ville, og se, hvad der lå til sagsbehandling?

Inger Støjberg:

Ja. I de sager, som jeg enten skulle orienteres om eller godkende, der kunne jeg gå ind i F2-systemet. Men jeg tror ikke, at jeg kunne – og det er i hvert fald heller ikke noget, jeg nogen sinde har forsøgt – gå ind og søge i F2-systemet. Det ved jeg simpelt hen ikke, om jeg kunne. Altså søge tilbage i gamle sager og sådan noget. Så der er der ingen tvivl om, at jeg trak kortet med at gå ud at spørge en af sekretærene, om de ville søge denne sag frem, hvis det var. Men alt, hvad der skulle godkendes, eller jeg skulle orienteres om – altså alt, hvad jeg skulle forholde mig til, og som man efterfølgende kan følge sporet af – det kunne jeg gå ind og finde i F2-systemet, når det passede mig. Derfor vil man også kunne se, at det er på alle tider af døgnet, at dette F2-system er i gang. Det er det for, tror jeg, alle i et ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du skulle orientere dig i noget – hvis man gerne ville have det – fik du så en meddelelse om, at nu skulle du gå ind i F2?

Inger Støjberg:

Nej, F2-systemet var ... jeg tror, man kan sige det bedst sådan, at det er, ligesom hvis man tjekker sin mail og ser, om der er noget nyt. Der ligger rigtig mange sager i F2-systemet, når man er minister. Og hvis man har været i gang med noget andet – forhandlinger eller noget – så ligger der rigtig, rigtig mange sager. Så der er altid noget at give sig til, når man går ind i sit F2-system. Det er den positive udlægning af at gå ind i F2-systemet. Den negative kan være, at der ligger virkelig mange sager, og man skal igennem dem på et eller andet tidspunkt.

Ministersekretærene og jeg lavede en aftale om, at hvis frister var tæt på at springe – f.eks. svar til Folketinget, det er der jo frister på – så blev de markeret rød, og så ved man, at så var det dér, man skulle sætte ind først for at få luget ud i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du så de røde først, og så kunne du interessere dig for de andre farver nedad. Så det var ministersekretærene, der fortalte dig, at nu skal du være obs på, at der er en frist til på torsdag eller et eller andet?

Inger Støjberg:

Ja, det kunne det være, men som sagt er det ligesom, når man går ind og tjekker sin mail løbende. Så dukker der hele tiden sager op, og så kan man sidde og følge dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi tager et eksempel og går til s. 240, har vi en af de ting, vi kommer tilbage til her i sagen, nemlig notatet. Som jeg forstår dig, kunne du fra den 27. januar, hvis du var interesseret i det, følge med i udviklingen i denne sag?

Inger Støjberg:

Hvis det her er mit skærmbillede, og det er dér, sagen er lagt op, så ville jeg kunne følge med i den fra det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad mener du med ”dit skærmbillede”, for du kunne vel gå ind i F2, hvis du ville?

Inger Støjberg:

Jo, men det var, når sagerne var lagt ind i mit system ... når de havde været hele rumlen igennem, endte de hos mig, og så ville jeg kunne se dem på mit skærmbillede. Det er det med, at jeg ikke går ind og søger aktivt i F2-systemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der nogen, der havde adgang til dine mail-konti? Altså dine almindelige mails?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg havde en ministermail, som blev brugt i meget lille omfang, og der var ikke ret mange, der havde den mail. Det havde embedsmændene givetvis i ministeriet, men i og med, at man, hvis det var sager, brugte F2-systemet, var det ikke sådan, at f.eks. borgere sad og skrev direkte til mig på mail. Det ville man sende til ministeriets hovedpostkasse, og så blev jeg orienteret om det ad den vej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var heller ingen, der var bemyndiget til at svare på dine vegne i mailsystemer?

Inger Støjberg:

Ikke på den, der hed ins@uibm. Det var kun mig, der kunne gå ind i den. Men borgerhenvendelser var det selvsagt embedsmændene, der i første omgang svarede på, og så fik jeg det forelagt, og så kunne jeg godkende det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det fik du også forelagt i F2-systemet?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg typisk i F2-systemet. Jeg skal ikke kunne sige, om der var nogen af dem, der også kom ind på papir. Det tror jeg faktisk nok, at der var indimellem. Og det samme, hvis der f.eks. var organisationer, der havde skrevet til mig som minister. Så foregik det sådan, at det blev oprettet som en sag i F2-systemet, og så kom jeg til at svare på det ad den vej og godkende svaret, inden det kunne blive sendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I perioden her – hvis vi går frem til december 2015 og det første halvår 2016 – hvor meget er du på dit kontor i ministeriet, og hvor meget er du udenfor?

Inger Støjberg:

Jeg er meget af tiden på mit kontor og meget af tiden udenfor mit kontor. Det var et meget dårligt svar, men det var sagen. Man skal tænke på, at flygtningekrisen buldrede derudad, og at det var en ekstremt hektisk periode, vi har med at

gøre. Det var det på alle måder. Det var det både indenlands, men det var det i virkeligheden også udenlands, så jeg var ofte også til møder i Bruxelles. Så det er svært at svare på, hvor meget jeg var det ene og det andet sted, men det var, hvad man vil betegne som en heftig periode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var derfor, jeg trak den en lille smule frem til december 2015. Men den var stadigvæk hektisk?

Inger Støjberg:

Den var meget hektisk, og det var den også, fordi det var dér, vi fremlagde en mængde stramminger. Det vil sige, at vi også var rigtig meget i Folketingssalen. Der var mange forhandlinger med især de blå partiers ordførere i den periode. Det foregik ofte i ministeriet, men det kunne også godt nogle gange foregå på Christiansborg i mødelokaler dér. Men man skal tænke på, at der kommer et arsenal af opstramminger i den periode. Det vil sige, at vi var i ministeriet og i Statsministeriet også i høj grad imellem jul og nytår det år. Der kom en meget stor pakke lige dér i begyndelsen af 2016.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du var i ministeriet, hvordan forløb så det daglige samarbejde mellem dig og departementschefen? Kan du ikke prøve at sætte lidt ord på det?

Inger Støjberg:

Jo, det synes jeg var et rigtig godt og nært samarbejde. Og igen med den tone og den underlægning, at man kunne sige ting frit. Man kunne prøve hinanden af. Man kunne prøve idéer af. På den måde et rigtig godt samarbejde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde I nogen faste mødetider, hvor du sagde f.eks.: ”Så mødes vi kl. 14.00 hver dag” eller ”Vi taler sammen kl. 14.00 hver dag”, så du lige kunne få hørt, hvad der sker i ministeriet? Også fordi I havde det så hektisk, kunne det

være, at der var noget, der skulle samles op på i forhold til departementschefen?

Inger Støjberg:

Nej, der var ikke faste tidspunkter. Det skal måske også ses i lyset af, hvordan stemningen var i ministeriet. Altså den lidt uformelle tilgang til den slags. Det var ikke sådan, at der lå fuldstændig faste mødeindkaldelser og sådan noget. Det var mere noget med, at man mødtes, når der var behov for det. Og var der ikke behov for det, var der ikke grund til at sidde og spille tiden på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Departementschefen kunne få fat i dig når som helst, hvis han havde brug for det – hvis der var et eller andet, så kunne han få fat i dig?

Inger Støjberg:

Ja, det kunne han den overvejende del af tiden, men det skal siges, at min far var meget syg i den periode, så der kunne være tilfælde ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi vender os til ministersekretærene igen. Hvordan foregik det i det daglige med samarbejdet? Hvordan blev opgaverne fordelt blandt dem?

Inger Støjberg:

Fordelingen af sagsområder ministersekretærene imellem var jeg ikke inde over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Gjorde de det selv så? Eller var det noget, de talte med departementschefen om? Hvordan fik de opgaver?

Inger Støjberg:

Den organisatoriske del af arbejdet blandede jeg mig ikke i. Der var meget klare linjer i forhold til, at jeg tog mig af den politiske del, og at departementschefen tog sig af den organisatoriske del. Så hvordan det præcis blev fordelt, ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kommer tilbage til det. Men vi ved, at Andreas Højmark var med dig i Bruxelles. Hvem traf beslutningen om, at han skulle med til Bruxelles?

Inger Støjberg:

Jeg er ikke klar over, hvem der traf den beslutning. Måske var det i virkeligheden også indimellem noget, de besluttede med hinanden. De kunne jo også have møder eller opgaver derhjemme, der gjorde, at det passede dårligt at tage med. Så der var ikke en fast mand eller dame, der tog med til, når det var Bruxelles, eller hvis det var andre steder. Det blandede jeg mig ikke i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men det kunne også være sagsområder – altså nogle sager, de var involveret i – hvor du sagde: ”Med Andreas Højmark har jeg denne sagsportefølje, som han ved noget om, og med Sofie Odgaard noget andet”, sådan så de fulgte sagerne. Jeg tror, at du selv nævnte, at det var vigtigt for dig også at have de medarbejdere på, der vidste noget om sagerne. Det kunne også være et af kriterierne. Så det er bare et spørgsmål?

Inger Støjberg:

Ministersekretærene var generelt utrolig godt inde i stoffet. Og det var bredt set. Det var meget, meget dygtige unge embedsmand.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lidt tilbage igen til Mark Thorsen. Du har fortalt om, at I havde et tæt samarbejde. Jeg tænker, at han også havde kontor på gangen lige i nærheden af dig, men det var ude på gangen, som jeg forstår det?

Inger Støjberg:

Jo. Mark Thorsens kontor lå skråt modsat mit kontor. Men ja, meget tæt på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så han skulle alligevel passere ministersekretærene eller andre for at komme ind til dig, går jeg ud fra?

Inger Støjberg:

Ja, det var ikke noget, han gik voldsomt meget op i. Men ja, det skulle han i princippet, for han skulle gå ind ad en anden dør, inden han kunne komme ind til mig. Men i og med at min dør altid stod åben, tror jeg ikke, at det oplevedes sådan, at man skulle forbi nogen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde I faste mødetider, eller havde han faste mødetider i forhold til dig?

Inger Støjberg:

Vi havde mødetider 24 timer i døgnet. Vi kunne altid få fat på hinanden. Det var fuldstændig ligesom med departementschefen. Det var et meget tæt samarbejde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du skal karakterisere, hvem du havde det tætteste samarbejde med i ministeriet? Nu har vi Mark Thorsen og selvfølgelig departementschefen. Du har ministersekretærene og velsagtes også din egen sekretær. Men hvem ville du ellers karakterisere som dem, du havde det daglige tætteste samarbejde med?

Inger Støjberg:

Der er jo kernen. Det er, som du også selv nævner, Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen, ministersekretærene, Annika Falkvard og Jonas Soelberg – altså hele ledelsessekretariatet. Det var nok dem, der var allertættest på. Så er der selvfølgelig en presseafdeling, som jeg også havde en del med at gøre. Men de forskellige afdelinger ... det afhæng lidt af, hvilke sager der fyldte. I begyndelsen var det i høj grad Koncernøkonomi, fordi de var med inde over, når der skulle oprettes asylcentre. Jeg ringede ofte selv til den pågældende borgmester, der nu fik et asylcenter, og sagde, at vi har besluttet os for at placere et asylcenter på det nedlagte plejehjem. I den periode var det selvfølgelig

Koncernøkonomi. Så kunne der være sager. Da f.eks. barnebrudene dukkede op, blev det Udlændingeafdelingen. Og sådan kunne det svinge lidt. I de perioder, hvor det handlede meget om at få sat hele integrationsjobordningen i gang, var det i høj grad Integrationsafdelingen. Så det svingede meget hen over tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når vi taler om Koncernøkonomi, så er det Line Skytte Mørk Hansen?

Inger Støjberg:

Det er Line Skytte Mørk Hansen, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og Anette Görtz?

Inger Støjberg:

Også ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er primært de to i Koncernøkonomi, som du har samarbejdet med?

Inger Støjberg:

Det var i hvert fald de to ledende figurer derovre. Men dermed ikke sagt, at der ikke også var mange andre, der selvsagt ofte var med inde på mit kontor, f.eks.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 183 kan vi se, at det er en indkaldelse med emnet "Koncerndirektionsmøde" og placering i "Ministerens mødelokale" med start og slut den 1. februar. Men vi kan også se, at der står, at det skal gentages ugentligt. Og det forekommer mandag fra kl. 13 til 14 gældende fra den 4. januar 2016 til den 20. juni 2016. Disse koncerndirektionsmøder – med den koncerndirektion, vi har set her – blev de også holdt i 2015?

Inger Støjberg:

Ja, det vil jeg mene, at de gjorde. Det kan jeg ikke nagelfast sige, men det vil jeg mene, at de gjorde. Noget tyder på, at man har lagt dem ind for et halvt år ad gangen, og jeg skal ikke kunne sige, om der også ligger en kalenderindkaldelse,

der er et halvt år tilbage i tid. Men det ville jeg mene, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker bare på, om det var et nyt tiltag? Eller om det var sådan, at i den tid, du var i ministeriet, havde I koncerndirektionsmøder en gang om ugen, hvis det var muligt?

Inger Støjberg:

Det mener jeg, at vi havde. Men præcis hvornår det blev sat i værk, kan jeg simpelt hen ikke huske datoen for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der var en fast dagsorden til disse møder, eller om det bare fulgte, hvad der nu var oppe i tiden?

Inger Støjberg:

Nu har jeg en fornemmelse af, at vi måske kommer tilbage til indkaldelsen til et bestemt koncerndirektionsmøde, og når man ser på indkaldelsen for det møde, så afspejler det meget godt, hvordan det så ud. Der var nogle generelle sager først, og jeg deltog altid i den første del af det. Og så var det de forskellige chefer, der var der til sidst og afklarede nogle ting med hinanden, som jeg ikke havde noget med at gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Gennemgik du en dagsorden inden møderne?

Inger Støjberg:

Det var en fast mødeindkaldelse, der kørte sådan. Det var ikke noget, jeg var inde over. Jeg satte ikke dagsordenen eller andet. Men jeg vil tro – og det er lidt gætværk – at det er Uffe Toudal Pedersen, der laver dagsordenen. Men det må Uffe Toudal Pedersen kunne svare på. Så derfor kan det godt være, at han indimellem også satte nogle andre sager på. Men det var ikke sådan, at jeg gik ind og skrev ting op, jeg skulle have på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg tænkte mere på, at det måske kunne være normalt, at man med sin departementschef

sagde: ”Der er nogle ting, som jeg godt kunne tænke mig at få på dagsordenen, eller noget, som jeg godt ville høre om, der skete i de forskellige områder, så kunne vi ikke lige få det op til drøftelse, næste gang vi har koncerndirektionsmøde?” og derigennem påvirkede dagsordenen?

Inger Støjberg:

Ja, men jeg tror, jeg vil sige det sådan, at i mødeindkaldelsen er de enkelte punkter måske så tilpas rummelige langt hen ad vejen, at de ting, som jeg måske gerne vil have uddybet, kunne rummes inden for de punkter, der i forvejen var på. Og så vil jeg typisk gøre opmærksom på, at det kunne være godt, hvis vi lige tog denne sag op og fik en uddybning, også så folk ikke sad fuldstændig uforberede på, at de nu pludselig skulle til at præstere eller vise et eller andet. Så det var nok nærmere den vej rundt, at det foregik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var en eller anden kommunikation – i hvert fald mellem dig og departementschefen – om, hvad du godt kunne tænke dig at drøfte på koncerndirektionsmødet?

Inger Støjberg:

Hvis der var nogen særlige emner, som jeg ville have på. Det var der ikke altid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se på denne indkaldelse, vi har på s. 183, at der står ”hgr@us.dk”. Det er Henrik Grunnet fra Udlændingestyrelsen. Udlændingestyrelsens direktør indgik i disse koncerndirektionsmøder. Hvornår mødte du Grunnet første gang?

Inger Støjberg:

Jeg har svært ved at sige præcist, hvornår det er, men han har formodentlig været inde i ministeriet kort efter sin tiltrædelse. Men jeg var selv ude i Udlændingestyrelsen ret hurtigt efter, at jeg blev minister. Jeg har svært ved at sige præcist, hvornår jeg mødte ham første gang.

Men det var ikke i begyndelsen af min ministerperiode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor skulle han deltage i disse koncerndirektionsmøder?

Inger Støjberg:

Det skulle han, fordi Udlændingestyrelsen er en meget, meget stor og tung styrelse. Det var jo ”styrelsen” i dette ministerium, kan man næsten sige. Det var et tungt område.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var den største del af dit ansvarsområde, ikke?

Inger Støjberg:

Ja, det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var dit forhold til Henrik Grunnet? Når jeg spørger, er det, fordi han bliver afskediget i januar 2016. Det har vi kunnet læse os til.

Inger Støjberg:

Jeg havde et professionelt forhold til Grunnet. Hverken mere eller mindre. Og jeg havde ikke noget som helst at gøre med, at han blev afskediget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du afskedigelsen med departementschefen?

Inger Støjberg:

Nej, jeg blev nærmere orienteret om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det ikke ganske usædvanligt, at en styrelseschef på dit største område, når du nu også er ansvarlig som den øverste forvaltningschef ... at du bare får til underretning, at direktøren for den største styrelse er blevet afskediget?

Inger Støjberg:

Nej, det synes jeg faktisk ikke, fordi jeg blandede mig ikke i, hvordan selve organiseringen

af ministeriet foregik. Det var Uffe Toudal Pedersens opgave, hvorimod min opgave var den politiske del. Vi havde, som jeg også sagde helt indledningsvist, meget, meget klare rollefordelinger imellem os.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg godt, men du er jo stadig øverste chef. Der er den politiske del. Det er klart, du er valgt som politiker. Men i det øjeblik, du bliver minister, så er du også minister, og så er du chef for dem, der er ansat. Det er ikke Toudal, der er chef for dem. Du er også hans chef. Så du er den øverste chef, og så har du derudover selvfølgelig den politiske del. Det er egentlig dét, jeg spørger ind til. Jeg ved godt, at du ser det på den måde, at I havde en deling imellem jer. Men jeg ville egentlig godt have, at du lige gav nogle bemærkninger til det.

Inger Støjberg:

Ja, men jeg mener helt principielt, at man som minister skal afholde sig fra at begynde at ansætte og afskedige embedsmænd. Jeg mener, at man som minister selvfølgelig skal være meget, meget tydelig om, hvem det er, man har som departementschef. Og da Uffe Toudal Pedersen på et tidspunkt vælger at blive pensioneret, er jeg selvfølgelig meget involveret i ansættelse af en ny departementschef. Men ellers så mener jeg ikke, at det er ministerens opgave.

Anne Birgitte Gammeljord:

Spurgte du ind til baggrunden for, hvorfor man havde afskediget Henrik Grunnet?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde jeg ikke. Det er også meget vigtigt for mig at understrege, at jeg på ingen måde bad om at få Henrik Grunnet afskediget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men derfor kunne man godt spørge ind til baggrunden, ikke?

Inger Støjberg:

Nej, det føler jeg ikke behov for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg forstod dig sådan, at du meget hurtigt var på besøg i Udlændingestyrelsen – som ligger i Ryesgade, er det ikke korrekt?

Inger Støjberg:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du derude flere gange? Altså, havde du løbende besøg eller møder derude med Grunnet om forskellige sager? Ikke om barnebrude, men der kunne være rigtig mange andre sager, hvor I havde møder?

Inger Støjberg:

Nej, jeg var i de forskellige styrelser og afdelinger nogle gange. Jeg havde langt fra min daglige gang i styrelsen, men jeg var der ved nogle anledninger for at tale med nogle af medarbejderne om hverdagen derude. Som jeg tror en hvilken som helst anden minister vil gøre, besøger man indimellem styrelserne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du, efter du tiltrådte i sommeren 2015, drøftelser med styrelsen eller inde i dit departement om særlige problemstillinger med mindreårige? Om tvangsægteskaber og anden form for tvang – altså som en overordnet drøftelse, fordi der var mange, der kom og skulle have asyl?

Inger Støjberg:

Nej, det havde jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du sådanne drøftelser inden dit facebookopslag den 25. januar? Facebookopslaget har vi på s. 59 i ekstrakten. Vi tager det lige frem.

Inger Støjberg:

Nej, det kom meget bag på mig, da det gik op for mig, at der var barnebrude i vores asylsystem i Danmark. Det gjorde det. Det kom som et chok, vil jeg sige. Det gjorde det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du ikke inden det tidspunkt fået nogen forklaringer om, hvem det var, der kom til landet, og deres aldersmæssige fordeling? Og set billederne i fjernsynet, hvor man kan se folk, der går på vejene, og se, at der både er børn og kvinder og unge og gamle?

Inger Støjberg:

Jo, men det er meget svært at se, når man ser flygtninge og migranter vandre op ad motorvejene, hvem der skulle være barnebrude, og hvem der ikke er, fordi der ville selvsagt være børn med. Men jeg må sige, at jeg var temmelig chokeret over, at der var barnebrude i vores system, og det var selvfølgelig også derfor, at jeg reagerede relativt håndfast på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du normalt ville ændre noget politisk inden for dit ressortområde, hvordan gik du så frem? Gik du først hen og drøftede det med Mark Thorsen og så måske til din departementschef for at få sat en proces i gang? Hvordan var den normale proces, når du satte sådan noget i gang?

Inger Støjberg:

Der er ikke en drejebog for, hvordan det foregik. Det kunne være meget forskelligt. Det kunne være, hvis jeg identificerede et problem. Nogle gange vendte jeg med forskellige embedsmænd, hvilke løsningsforslag man kunne få på det, og andre gange var jeg meget klar over, hvilke løsningsforslag jeg syntes, der skulle igennem. Så kunne det f.eks. være, da der kom rigtig mange flygtninge og migranter til Danmark, og vi skulle have placeret alle disse asylansøgere og sikre, at der kommer færre hertil. Der var det både en søgen på, hvad man gør i andre lande, diskussioner med ministre fra andre lande og diskussioner med Mark Thorsen eller embedsfolk. Men også i meget høj grad ordførere fra de andre, især blå, partier, som ofte meldte ind, synes jeg, med gode ideer til, hvad man kunne gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du en holdning til, hvor langt du ville gå i forhold til lovgivningen og konventionerne? En politisk holdning og også en holdning som minister?

Inger Støjberg:

Ja, det havde jeg helt bestemt. Den regering, som jeg var en del af, havde ved sin tiltrædelse sagt, at man skulle overholde konventionerne. Men det kom også til at stå klart ret hurtigt – og det vidste vi selvfølgelig også godt inden – at konventioner er en dynamisk størrelse. Man kan jo ikke slå op i en bog og se, hvor grænsen går. Derfor var det sådan, at jeg helt tydeligt ... i en række tilfælde synes jeg ikke, at konventionerne ... det var måske ikke lige min kop te. Men dertil og så til at bryde dem – der er meget, meget langt. Jeg havde ikke bemyndigelse til at bryde konventioner og gjorde det heller ikke. Men vi diskuterede ofte, hvor kanten er for, hvad man må inden for konventionernes rammer. Var det sådan, at der f.eks. i en sag ... og det kom der senere, f.eks. om treårsreglen for familiesammenføring ... var det så sådan, at vi ønskede at gå helt til kanten og måske også løbe en procesrisiko? Det gjorde vi i den sag. Så var det et regeringsanliggende. Det var ikke noget, jeg selv bare kunne gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det forstår jeg godt. Men du siger, at I diskuterede ofte kanten. Var det en diskussion, du også havde i dit ministerium?

Inger Støjberg:

Ja, det var også en diskussion, jeg havde i mit ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og en diskussion, du tog med hvem i dit ministerium? Ville det være en diskussion, du tog med departementschefen eller med den juridiske afdeling – Lykke Sørensen eller?

Inger Støjberg:

Det afhæng helt af, hvilke sager det handlede om. Så er det klart, at jeg spurgte om, hvor

langt man kan gå i det her. Om de er sikre på, at det er her, kanten er. Og hvad det er, der gør, at man ikke kan gå længere, eller hvorfor kanten er her. Og igen, i og med at det er en dynamisk størrelse med disse konventioner – det kan man også se, fordi der hele tiden falder domme, som flytter grænserne – så er det en diskussion, der ofte pågår. Det gjorde den i hvert fald i min tid som minister.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men netop fordi det er en kant, og den er dynamisk, som du siger, så flytter kanten sig måske også. Og så nævnte du selv ordet procesrisiko. Drøftede du også en gang imellem det, at man skulle tage en procesrisiko?

Inger Støjberg:

Som sagt var det ikke noget, jeg bare selv lige kunne beslutte mig for – at løbe en procesrisiko. Så om man diskuterede procesrisiko, var i og for sig lidt lige meget, fordi der var nogle andre, der var med til at bestemme det. Det var bl.a. statsministeren. Og i høj grad statsministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men så vil jeg godt lige vende tilbage til det, fordi du nævnte selv den sag om familiesammenføringerne. Der var en procesrisiko, går jeg ud fra. Var det så en sag, du havde oppe at vende med statsministeren, inden du traf en afgørelse om, hvad reglerne skulle være i den sag?

Inger Støjberg:

Ja, det var i forbindelse med finanslovsforhandlingerne, så vidt jeg husker. Det ligger efter alle disse ting. Der bliver vi enige med os selv om i regeringen, at det er et sted, hvor vi må se, om kanten er her. Når det var interessant, var der en række udlændingepolitiske årsager til det. Men man havde før – faktisk i den tidligere statsminister Helle Thorning-Schmidts periode – bevæget sig ind på dette område for at udskyde retten til familiesammenføringer. Og der antog vi, at der var en vis elastik-dynamik i dette, som

gjorde, at man kunne presse kanten et stykke længere inden for konventionerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger den tidligere periode, så mener jeg, at det var i 2015, at man traf denne beslutning om at udskyde den, ikke?

Inger Støjberg:

Det bliver udskudt af flere omgange. Der er både Helle Thorning-Schmidt og denne regering, som jeg er en del af, der gør det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, og det er den sidste del, jeg taler om. Det var i 2015, ikke?

Inger Støjberg:

Jo, det er nok finanslovsforhandlingerne op til 2015, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige tager én ting mere og går til s. 6, har vi en udtalelse fra Folketingets Ombudsmand, som kommer med en kritik. Det var ikke om udskydelse af retten til familiesammenføring, men det var om nogle flygtningeannoncer, der blev indrykket i libanesiske aviser, og der skriver han bl.a.:

”Der er vide rammer for myndighedernes valg af kommunikationsform. Men kommunikationen må ikke blive så kortfattet og unuanceret, at den giver modtagerne et forkeret billede af deres situation.”

Han nævner også, at ”informationen skal være retvisende.”

Var det en udtalelse, der blev drøftet i dit ministerium, da I fik den?

Inger Støjberg:

Ja, det var det. Det er ikke så ofte, at man får kritik fra ombudsmanden. Vi fik det nogle gange i mit ministerium. Men det her var en lidt speciel sag, og det var en sag, hvor jeg også tog

diskussionen op efterfølgende i det offentlige rum.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men drøftede I f.eks. ordet ”retvisende” – altså at jeres kommunikation her ikke havde været retvisende?

Inger Støjberg:

Nej. Man tager ombudsmandens kritik til efterretning. Det gør man jo normalvis. Og så ser man grundigt på, hvad ombudsmanden har kritiseret ministeriet for. Men det er ikke sådan, at vi gik ind og gennemanalyserede det brev, han havde sendt til os. Sådan fungerer det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad forstår du ved ordet retvisende?

Inger Støjberg:

Jeg forstår ved ordet retvisende, at det skal være retningsgivende. At det skal fortælle, hvad en sag handler om. Men det kommer måske lidt an på, hvilken kontekst, man sætter ordet retvisende ind i, vil jeg mene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I ordet retvisende i ministeriet?

Inger Støjberg:

I den her forbindelse eller på andre tidspunkter?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, i den her forbindelse?

Inger Støjberg:

Nej, ikke som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 5137. Der har vi et notat, som Statsministeriet laver lidt senere, den 8. juni 2017. Det er, fordi man har fået et spørgsmål nr. 803, der lyder som følger:

”Er en pressemeddelelse udsendt af et ministerium efter statsministerens opfattelse omfattet af den pågældende ministers sandhedspligt?”

Notatet indeholder en vurdering af det, og der kommer så et meget klart og entydigt svar på s. 5172, hvor svaret er ”ja” – at det, der står i en pressemeddelelse, skal være sandt. Er du enig i den udtalelse?

Inger Støjberg:

Det er måske også et lidt friskt svar fra statsministeren. Men jeg må sige, at jeg ikke helt nåede at læse spørgsmålet, der var blevet stillet til statsministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det skal du selvfølgelig have lov til at gøre. Det er det samme spørgsmål, der er gengivet her på s. 5172. Du synes, at det var et lidt frisk svar?

Inger Støjberg:

Ja, man må sige, at det i hvert fald er et kort svar. At han bare siger ”ja”. Men når man tager sådan noget som pressemeddelelser, som jeg ser det, så må man selvfølgelig ikke lyve i en pressemeddelelse, men man skal heller ikke sige alt. For en pressemeddelelse er ikke et juridisk dokument. Så det skal være retvisende, det skal være retningsgivende, men det skal ikke være udtømmende. Og så mener jeg i øvrigt, at man i pressemeddelelser selvfølgelig har ret og lov til også at vinkle sine budskaber så klart, som man overhovedet kan, inden for de rammer, som jeg nævnte lige før.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du nu bruger ordet ”vinkle” dine budskaber, kan der så efter din opfattelse være forskel på, om du er minister, eller om du er politiker? Altså, nogle gange udtaler man sig som politiker, og så udsender man nogle pressemeddelelser i den forstand. Men når man er minister, udtaler man sig normalt som minister, og så er det ikke efter min opfattelse – men det kan være, at det er forkert – nødvendigvis det politiske.

Inger Støjberg:

Det at være minister er jo også at være politiker, og det at være minister er også at føre politik. Så jeg synes næsten ikke, at man kan svare bedre på det end at sige, at som minister må du

naturligvis ikke lyve i en pressemeddelelse, men du er heller ikke forpligtet til, hver eneste gang du sender en pressemeddelelse ud, at udgive et udtømmende juridisk dokument.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det efter din opfattelse en undtagelse til sandhedspligten?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg synes, at det er svært at komme det nærmere, end at man selvfølgelig ikke må lyve, men at man heller ikke skal sige alt, og at en pressemeddelelse ikke er et juridisk dokument. Jeg synes, at det er svært at komme det nærmere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad tænker du om, at en pressemeddelelse skal være retvisende?

Inger Støjberg:

At det netop skal være retningsgivende, men ikke udtømmende, fordi så ville man ganske enkelt ikke få sendt pressemeddelelser ud i denne verden. Det ville simpelt hen ikke kunne lade sig gøre, hvis man skulle have alle enkeltheder med, og jeg vil gætte på – det er selvfølgelig et friskt bud – men hvis man går ind og ser de sidste 100 pressemeddelelser, der er blevet sendt ud fra alle ministerier, så ville jeg tro, at det ville være et fåtal, der er fuldstændig udtømmende, og at alle små ting er nævnt. Det ville jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tænker jeg, at du har helt ret i, men hvad med fyldestgørende? Selvfølgelig kan der være nuancer. Og selvfølgelig kan der være f.eks. henvisninger til – og det kommer vi lidt til om lidt – at man skal lave retningslinjer. Derfor er pressemeddelelsen ikke udtømmende, men den er fyldestgørende i den forstand, at når man læser den, ved man, at der f.eks. kommer noget mere, eller at der skal hægtes noget på, eller om der var undtagelser osv. – altså ordet fyldestgørende?

Inger Støjberg:

Ja, og det er lidt det samme svar. Man kan måske sige det på en lidt anden måde. Hvis man i pressemeddelelser ... og det er bare ikke pressemeddelelsens natur. I øvrigt synes jeg, at det er et lidt gammeldags instrument, hvis jeg skal sige det, men det bliver brugt stadigvæk i nogle ministerier. Men hvis man i pressemeddelelser begynder at fremhæve, at der også kan være sager, som vi ikke kan gå nærmere ind i, eller der også kan være undtagelser fra det her, eller det kan også være, at det ikke er alle, der skal betale alt tilbage i skat, fordi der kan være en eller anden undtagelse nede ad vejen, så kommer man i hvert fald ikke ud med sit budskab, og man får ikke kommunikeret det overordnede billede, som man ønsker – og som jeg også mener, der er sikker grund for, at man kan som minister.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi et øjeblik forlader dette emne og går tilbage til indkvartering af de mindreårige asylansøgere forud for dit facebookopslag i januar, havde du så nogen konkret viden om noget på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Det vil jeg gerne have uddybet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker på lige før den 25. januar. Lad os sige den 24. januar, som var en søndag. Havde du dér nogen viden om, hvordan vi indkvarterede mindreårige generelt set, men også specielt – måske nogle, der havde en samlever eller en kæreste eller noget andet – hvordan vi indkvarterede dem i det danske asylsystem?

Inger Støjberg:

Ja, det havde jeg, men jeg vidste ikke, at der var mindreårige asylansøgere, der kom hertil med voksne mænd. Det vidste jeg ikke. Men jeg var meget inde over, hvordan systemet var og skulle være for de mindreårige asylansøgere, der kom til Danmark. F.eks. hvis man nu kom her alene, altså uden forældre eller andre pårørende, der kunne varetage børnene. Så blev man

indkvarteret på et børnecenter, og der var en helt anden tilgang til de asylansøgere med støtte og hjælp og vejledning, fordi de netop var kommet hertil, uden at de havde forældre med. Det var også sådan, at hvis man var under 15 og var kommet hertil som barnebrud, så skulle man skilles ad allerede inden, og det gik jeg ud fra, at man gjorde. Det skulle så vise sig måske ikke helt at holde stik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men nu siger du lige, at du gik ud fra, at man skilte dem under 15 år, der kom hertil som barnebrude. Så det var du bekendt med, at der var en risiko for ... en mulighed for, at der kunne være sådan nogle, og at du så gik ud fra, at blev de skilt?

Inger Støjberg:

Det var ikke noget, vi diskuterede, men vi har jo en seksuel lavalder i Danmark, der hedder 15 år. Men det var ikke noget, der stod i flammeskrift, eller noget, vi diskuterede. Jeg anså det – det må jeg ærligt indrømme – også som fuldstændig utænkeligt. Men det skulle vise sig, at virkeligheden var anderledes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, der var vist et enkelt eller to tilfælde, men det kommer vi tilbage til. Så tager vi fat på dit facebookopslag på s. 59 i ekstrakten. Hvor var du den 25. januar?

Inger Støjberg:

Det husker jeg meget tydeligt. Jeg var i Bruxelles og var nede at stå – det tror jeg, man må sige – godt gammeldags skoleret i Bruxelles for det, der blev kaldt for smykkebogen. Så det var en noget speciel dag, da jeg rejste derned.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fløj du ned om morgenen med det første fly til Bruxelles kl. 06?

Inger Støjberg:

Ja, jeg fløj derned tidlig morgen. Udenrigsministeren var også med, og så tog vi ellers afsted. Så havde vi et lidt længere program. Vi skulle

både ind til kommissionen, og vi skulle mødes med parlamentsmedlemmer. Hen på eftermiddagen skulle jeg flyve hjem igen og køre ud til lufthavnen i en minibus med nogle af mine folk.

Anne Birgitte Gammeljord:

De folk, du havde med på turen, var det Lykke Sørensen, Andreas Højmark og Mark Thorsen? Var der andre med dig?

Inger Støjberg:

De var i hvert fald med. Lykke Sørensen, Mark Thorsen og mig selv. Der var også en ministersekretær med. Jeg kan simpelt hen ikke huske, hvem af dem der var med dernede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at det er Andreas Højmark, fordi det har han fortalt på anden vis, men det kan vi komme tilbage til. Hvad var årsagen til dit facebookslag?

Inger Støjberg:

Da vi er færdige til de møder, vi nu skulle til, sætter vi os ud i denne minibus. Jeg ved ikke, om de havde besluttet sig for, at jeg ikke skulle se det inden. Jeg havde i hvert fald ikke set den artikel inden, som Berlingske, men også TV 2 havde. Det er så TV 2's artikel, som jeg kan se, at jeg linker til, men jeg tror nok, at det var Berlingske Tidende, der var de første. Men det, de havde lagt på i løbet af dagen, havde jeg ikke set, for jeg havde ikke haft min telefon. Jeg havde været travlt optaget af det andet punkt. Så da jeg kommer ud i minibussen, ser jeg det her. Om det er mig selv, der går ind på min telefon og ser det, eller om jeg bliver gjort opmærksom på det, ved jeg ikke. Men i hvert fald husker jeg meget tydeligt, lige præcis hvad jeg tænkte, da jeg så det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 31 i ekstrakten. Var det den artikel?

Inger Støjberg:

Ja, det kan også være TV 2's artikel, siden det er den, jeg linker til. Jeg kan ikke sige, hvilken

af dem jeg har set først. Men jeg kan i hvert fald nu her se, at Berlingske Tidende har lagt det op kl. 13.53. Og det giver god mening, at jeg ikke har set det, før jeg kom ud i minibussen, fordi jeg som sagt havde rigeligt om ørerne, da jeg var nede i parlamentet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 33 har vi den fra TV2. I den er der også en udtalelse fra Udlændingestyrelsen nederst, som jeg går ud fra, at du også læste: at de oplever ”ganske få tilfælde”, siger de, af det her. Hvad var dine bemærkninger til det?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke huske, hvad jeg sagde, men jeg ved, hvad jeg tænkte. Og det var, at ”ganske få tilfælde” var ”ganske få tilfælde” for mange.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du havde ikke hørt om det før, så du havde altså heller ikke hørt fra styrelsen, at de havde fået den henvendelse?

Inger Støjberg:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du irriteret over det?

Inger Støjberg:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er rart med korte svar ligesom statsministeren. Hvorfor var du irriteret?

Inger Støjberg:

Ærligt talt. Det er et område, som jeg tror man må vide ligger mig meget på sinde. Og jeg ved ikke – nu sagde du, at det var rart med korte svar – om jeg må give et lidt længere svar. Men vi kommer lidt længere omkring også, for jeg gik faktisk og spekulerede på det her den anden dag. Og så skal jeg nok lade være med at vende tilbage til alt det her – den politiske del af det. Men hvis jeg lige må have lov til det?

Jeg kan sige, at de få gange, hvor jeg som politiker har haft svært ved at sove om natten, er, når vi sender soldater afsted. Det har vi jo gjort ad flere omgange, bl.a. til Afghanistan og Irak. Det er det samme hver gang. Jeg har det sådan, at når man sender soldater afsted, skal man også være villig til at stå til ansvar for, at det ikke er alle, der kommer hjem, og at der også er nogle, der kommer hjem skadede og sårede. Det, vi sender dem derned for, er – udover at bekæmpe terrorister – at prøve at sikre, at bl.a. piger og kvinders rettigheder bliver bedre. Jeg har selv haft lejlighed til at være i Afghanistan to gange. Den ene gang var i januar 2009, faktisk på dagen for Obamas indsættelse. Der sad jeg i Armadillo-lejren, vores fremskudte lejr, om natten og talte med nogle af soldaterne, der fortalte deres helt personlige historier om, hvordan de kunne se, at det, de gjorde, gjorde en forskel. Hvordan pigerne begyndte at gå i skole. Hvordan der blev gravet brønde, så kvinderne fik en lettere hverdag. Alle de ting, som også ligger soldaterne meget nær. Jeg har også haft mulighed for at besøge Afghanistan senere, men det ligger efter dette indgreb – noget efter endda. Der kunne jeg på egen krop også se, at nogle af disse ting havde gjort en forskel, bl.a. fordi min ministerpendant var en kvinde. Jeg var inde på paladset og besøge præsident Ghani og sad og diskuterede hjemtagelser og andet med ham. Men jeg havde også i tiden efter, at vi sendte soldater afsted, kunnet se, hvordan det gjorde en forskel. Jeg kan lige så tydeligt huske valget i august 2009, når man kunne se tv-indslag med afghanere, der kom med blæk på fingrene, fordi de havde været nede at stemme til et af de første frie valg, nogle af dem måske kunne huske. Prøv så at forestille jer pludselig at sidde med et asylsystem, hvor man har ansvaret for, at der kommer piger hertil, som er blevet gift med ældre mænd, som i min verden simpelt hen ikke selv har kunnet vælge. Dermed tog vi alt det, som jeg havde været med til at tage ansvaret for, og som nogle havde sat livet på spil for at rejse til Afghanistan for at kæmpe imod – pludselig var det i mit asylsystem. Derfor gjorde det et enormt indtryk på mig, da jeg så det. Jeg kunne simpelt hen ikke

have, at jeg pludselig husede det, som jeg bare ikke stod for overhovedet, og at jeg ikke gav disse piger, hvad der i min verden var en fair chance for at komme til at leve det frie liv, som jeg synes, at de skulle have muligheden for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg godt. Men når du ville gøre noget ... Havde du tidligere gjort noget i regeringen for lovgivningsinitiativer i forhold til mindreårige ægteskaber? Der kunne jo godt være lavet initiativer, hvor man sagde politisk, at man ville gøre noget, når det nu lå dig så stærkt på sinde. Vi ved også, at ægteskabsloven for danskere blev ændret lidt senere. Havde du taget initiativ til at foretage dig noget på det punkt?

Inger Støjberg:

Nej, for jeg forestillede mig ganske enkelt ikke, at de ville være i vores asylsystem. Men vi havde gjort en række andre ting for netop at understrege, hvad det er for et frit land, man er kommet til. F.eks. at man får kurser i, hvad det er for et land, hvad demokrati er, og hvad ligestilling er. Vi har også sat flere initiativer i værk i forhold til, at mænd skal forstå, at kvinder er frie individer i Danmark, og det bliver man med det samme konfronteret med, når man kommer hertil som asylansøger. Sådan nogle ting satte vi, synes jeg, meget skub på for netop at understrege, hvad det var for et land, man var kommet til. Så nej, jeg har ikke lavet et kursus om barnebrude, men mange andre ting, som dækker kvinders rettigheder, pigers rettigheder, ligestilling og alle disse ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skrev du selv oplaget på s. 59?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg. Det, der så skete, var, at jeg vendte det med Mark Thorsen, som også var med i minibussen. Så var der en diskussion om, hvad man kunne gøre, og så fik jeg at vide fra Lykke Sørensens side: ”Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre”. Og så kom det her facebookopslag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger, at der var en diskussion. Var det imellem Mark Thorsen og dig og Lykke Sørensens?

Inger Støjberg:

Ja, jeg har helt uden tvivl meget kraftigt fortalt, hvad jeg har ment om det. Der er ingen som helst tvivl om, at jeg har sagt: ”Det kan jeg slet ikke have, det her” og ”Kan det virkelig være rigtigt?” Og så har jeg sikkert sagt: ”Hvad kan jeg kan gøre?” Så er det, at Lykke Sørensens siger: ”Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre”. Og så kommer dette facebookopslag. Men det er meget vigtigt for mig at understrege, at hun har sagt det, fordi vi netop har den frie tone i ministeriet, så man ikke hele tiden skulle sige: ”Jeg skal også lige konsultere alle eksperter i alle mulige former, inden jeg kan svare dig”. Så hun skal ikke bindes op på, at hun siger det i en minibuss i Bruxelles sidst på eftermiddagen en mørk januar dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad forstår du ved ordene ”de danske normer og regler”, som du nævner i opslaget?

Inger Støjberg:

Der forstår jeg helt klart bl.a. ligestilling. At piger og drenge og mænd og kvinder er lige meget værd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad mener du så, når du siger, at det skal ”stoppes omgående”?

Inger Støjberg:

At jeg ganske enkelt ikke kan have det. Jeg kan ikke rumme, at vi har piger, der ikke har de muligheder, som jeg synes, at de skal have. Og når jeg samtidig får at vide, at jeg kan skille dem ad og give dem et pusterum – give dem en tænkepause, så de kan se, om den mand, de er sammen med, også er den mand, de ville være sammen med, hvis de ikke selv havde valgt ham – så synes jeg, at det skal stoppes omgående. Det er dét, jeg mener med det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skriver også, at du omgående vil meddele det til Udlændingestyrelsen. Gjorde du det?

Inger Støjberg:

Det er sådan, at når man skriver det som minister – Lykke Sørensens var der jo også – må man sige, at så var det dermed meddelt. Så ville det komme videre i systemet. Det var ikke noget med, at jeg ringede ind til Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor anvendte du Facebook?

Inger Støjberg:

Det er en kommunikationsform, som jeg har benyttet mig meget af. Det er en mulighed for hurtigt at komme ud med et statement om noget, man mener, og noget, man vil have gjort noget ved.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var det for en ordning, du gerne ville have med det her?

Inger Støjberg:

På det tidspunkt får jeg at vide, at jeg kan gøre, hvad jeg vil, og at der ikke er noget, der bremser. For det er mine centre, som der bliver sagt. Så er det selvfølgelig, at alle skal skilles ad.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lige tilbage til minibussen. Hvordan sidder I dér? Normalt sidder man enten to og to, eller overfor hinanden eller bagved hinanden. Hvordan sidder I egentlig dér i minibussen?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det, var det sådan en minibuss, hvor man sidder overfor hinanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sådan én med bord imellem?

Inger Støjberg:

Desværre er der ikke bord imellem, fordi så kunne man også få et slag kort, når man sad der, men det var der ikke. Der var ikke noget

bord imellem, men man sidder sådan overfor hinanden. Som jeg husker det, sidder jeg yderst i køreretningen. Det har jeg helt sikkert gjort, fordi ellers ville jeg blive køresyg. Og som jeg husker det, sidder Mark Thorsen ved siden af mig og Lykke Sørensen overfor mig. Så må Andreas Højmark have siddet ... muligvis ved siden af Lykke Sørensen. Jeg kan ikke helt sige det, men det vil jeg tro.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vil det passe, at vi ...

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja tak. Inger Støjberg, lige før pausen var vi i gang med busturen eller minibusturen. Du sad yderst i køreretningen, og så var Mark Thorsen der, Lykke Sørensen og sandsynligvis Andreas Højmark. Og denne tekst har du skrevet først. Er det korrekt?

Inger Støjberg:

Ja, det er korrekt. På min mobiltelefon, og jeg lavede ofte og skriver ofte mine statusopdateringer bare direkte på min mobiltelefon eller på min iPad.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad gjorde du så? Rakte du den rundt i bussen? Først til Mark og så videre rundt, eller hvad skete der?

Inger Støjberg:

Det er klart, at det ikke er Lykke Sørensen. Lykke Sørensen har ikke godkendt en tekst til Facebook, og det skal hun selvfølgelig heller ikke. Men Mark Thorsen læste den, fordi det kan godt være, lige i kampens hede eller i iveren, at der kommer et par slåfejl og lidt stavfejl med. Så det så han. Og så er der diskussionen

om – og det er der også især inden – det med ”Kan man gøre, hvad man vil?” og ”Ja, det kan du.” Det her bliver så teksten. Jeg husker ikke, om Lykke Sørensen havde mobiltelefonen i hånden, men det er i og for sig også ligegyldigt, fordi hun har selvsagt ikke skulle godkende en tekst til Facebook. Hun er jo embedsmand.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu, hvor du er lidt ophidset over denne artikel – hvis vi bruger et pænt ord – i Berlingske og på TV 2 News, havde du så også en holdning til udtalelsen fra Udlændingestyrelsen?

Inger Støjberg:

Jeg må sige, at jeg syntes, at det var noget mærkeligt noget, at styrelsen udtaler, som de gør. Nu har vi ikke teksten her, men at de siger, at der er ganske få tilfælde. Ét tilfælde er ét tilfælde for meget i mine øjne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige få teksten op på s. 31 i ekstrakten. Det er dér på s. 32, hvor de siger:

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre”.

Så har de yderligere en udtalelse nedenunder, hvor de siger:

”Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.”

Der syntes du, at det var mærkeligt, at de ikke havde orienteret dig inden eller kontaktet dig?

Inger Støjberg:

Ja, det vil jeg sige, fordi det her er en del af ker-
nen af, hvad jeg kæmper for. Derfor kan det op-
leves noget mærkværdigt – og det var sådan,
jeg oplevede det – at Udlændingestyrelsen af
sig selv går ud og tager alt, alt for let på, at der
er piger, der simpelt hen – formodentlig – er
blevet tvangsgift derhjemme, og så vender man
det blinde øje til. Det er min opfattelse af det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du opfattede det faktisk, som om styrelsen
vendte det blinde øje til. Er det sådan, det skal
forstås?

Inger Støjberg:

Ja. At man vender det blinde øje til eller lader
disse piger i stikken.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der, da du læste det i minibussen, en dis-
kussion mellem dig og Mark Thorsen eller no-
gen af de andre om at tage fat i Udlændingesty-
relsen og drøfte med dem, hvorfor de måske
ikke havde orienteret dig inden, og også indhol-
det af udtalelsen?

Inger Støjberg:

Vi er nok mere optagede af ... eller jeg er mere
optaget af at få dette uvæsen stoppet end at be-
gynde at nørkle rundt i, hvem der har sagt hvad.
Det må jeg sige. For mig er det pigerne, det
handler om, og ikke hvem i Udlændingestyrel-
sen, der har sagt noget, som jeg måtte være me-
get uenig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 47 har vi en intern mail i styrelsen fra
Ditte Kruse Dankert. Det er nede midt på siden,
hvor hun skriver kl. 19.34:

”Lene ringede lige- inger har forsøgt at ringe en
gang- og så har hun herefter kun drøftet med
sig selv....?”

Forsøgte du at ringe til styrelsen?

Inger Støjberg:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du har ingen erindring om, at du kan have
ringet og forsøgt at få fat i nogen?

Inger Støjberg:

Det ved jeg med sikkerhed, at jeg ikke har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om der var nogen – Mark Thorsen, An-
dreas Højmark eller andre – som forsøgte at
kontakte ministeriets pressechef, Mia Tang, el-
ler Sarah Andersen?

Inger Støjberg:

Nej, det ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår på dagen fløj I hjem fra Bruxelles? Jeg
tror, at du sagde hen på eftermiddagen, men har
du nogen erindring om, hvor sent det var? Om
du landede kl. 20.00, eller om I fløj med flyet
kl. 17.00?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det, var vi med et fly hen under
aften. Det må vi have været, også når jeg tæn-
ker på de møder, jeg har haft. Jeg kan huske ty-
deligt, at det var mørkt, da vi kom ud derfra. Så
jeg kan ikke huske det eksakte tidspunkt, men
det må have været hen under aften.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 26 i ekstrakten har vi en mailkorrespon-
dance. Den starter faktisk nederst på siden med
Janus Sejersens Laursen, der kl. 20 skriver, at
man i styrelsen har en præcisering, som man
gerne vil sende til pressen. Vi har den på s. 27,
hvor man vil præcisere:

”I forbindelse med historierne i pressen om så-
kaldte barnebrude blandt asylansøgere i Dan-
mark vil jeg gerne understrege, Udlændingesty-
relsen på ingen måde accepterer, at børn ind-
kvarteres sammen med en jævnaldrende eller en
voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af

egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Drøftede du denne præcisering, som styrelsen ville give senere samme aften til pressen, med Mark Thorsen eller andre?

Inger Støjberg:

Jeg husker ikke, om jeg har drøftet det. Men nu er det ude over, at det er styrelsen, der skal kommunikere. Nu har jeg sagt, hvad jeg synes, der skal ske, og så er det også det, der skal være det næste step. Så det er ikke styrelsen, der skal ud at præcisere noget. Nu kan man sige, at det er en politisk sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, du mener, er, at du har løftet den ud af styrelsen nu og ind i departementet. Er det sådan, det skal forstås? For det kunne da været meget naturligt, at det var styrelsen, der sagde, at der ikke var så mange tilfælde osv. Men det var et nej?

Inger Støjberg:

Jo, men altså ... ”ikke så mange tilfælde”. Jeg vil simpelt hen – hvis jeg har nogen som helst mulighed for det – gøre alt for, at der ikke er mindreårige piger, der er gift med ældre mænd i mit system, og som jeg har en forpligtelse til at tage vare på og passe på og sikre, at de lever det liv i frihed, som jeg synes, de har fortjent. Og så er ”ikke særlig mange tilfælde” – altså, der skal være nul tilfælde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du var ikke enig i indholdet i præciseringen?

Inger Støjberg:

Nej, det er jeg helt sikker på, at jeg ikke er. Jeg ville da gerne høre, hvad man forklarer den enkelte pige, som man synes ikke skulle have en mulighed for at få en tænkepause og et pusterum.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 25 i ekstrakten en mail fra Mark Thorsen kl. 20.10, hvor han svarer:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Var det en drøftelse, du havde med Mark Thorsen omkring forslaget?

Inger Støjberg:

Nej, det husker jeg ikke, men jeg kan i hvert fald sige, at jeg er helt enig i det, han har skrevet her. Det er ikke op til Udlændingestyrelsen at politisere. Politik føres af politikere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Han skriver, at de skal rette ind efter det, du har meldt ud. Hvad er det, de skal rette ind efter?

Inger Støjberg:

Det er det, jeg melder ud i facebookopslaget:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller danske asylcentre. Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgere.”

Så det er dét, han henviser til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 27 og Udlændingestyrelsens opslag. De bruger ordene: ”hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje.” Det har vel noget at gøre med tvang. Var det en ting, du havde i tankerne på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Jo, bestemt, fordi det handler netop om – og det er også det, det kommer til at handle om – at pigerne får sig et pusterum, en betænkningstid. Men tvang er mange andre ting end blå mærker. Tvang er også social kontrol, social tvang,

kulturel tvang. Det er noget, som jeg har beskæftiget mig med igennem mange år og også har læst mange bøger om og sat mig ind i og har dyrket – altså hele baggrunden for den manglende ligestilling for piger og kvinder i den muslimske kultur. Og det har jeg gjort via mange kilder. Så derfor kan man ikke sige, som man skriver her, medmindre det er af ”egen fri vilje”. Hvordan vil man umiddelbart kunne se det, når man indkvarterer piger i asylsystemet, fordi det netop er meget mere end blå mærker? Der skal man dybere ned, og det kræver tid. Den tid mener jeg, at man kun kan vinde sig på én måde, og det er, at man har en betænkningstid, hvor man er væk fra den ægtefælle, der er ældre end én selv, og som dermed også ofte har en anden autoritet, i hvert fald når man ser på den kultur, som de kommer fra.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men tilbage til opslaget, fordi de taler også om andet end de blå mærker, ikke? I næste sætning står der: ”Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres”. Så det behøver ikke at være blå mærker. Det kunne også være noget andet, som Udlændingestyrelsen her siger. Hvis der overhovedet er tvivl om det – og det har de fokus på – så ville de selvfølgelig foretage sig noget.

Inger Støjberg:

Men hvis man skal foretage sig noget i sager som disse, så tager det tid. Det tager tid, at pigerne får mulighed for den eftertanke. Får mulighed for støtte og vejledning. Får mulighed for at forstå, hvad det er for et frit samfund, de er kommet til. Det er altså ikke noget, man klarer henover natten, eller ved at observere lidt og spørge hende. Det kan man i øvrigt også se i bakspejlet. Hvis man nu kigger sagerne igen, kan man netop se, at det har krævet noget tid. Det tager simpelt hen tid at få tingene ind under huden. Det er ikke anderledes, end hvis man tager danske kvinder i ægteskaber med vold. Så ved man også godt, at det for danske kvinder, der kommer på et kvindecenter, også tager tid at bearbejde disse ting. Nogle af dem vender tilbage til deres mand, og det går frem og tilbage. Det kan være svært at forstå udefra,

men hvis man prøver at sætte sig i deres sted, kan man faktisk godt forstå, at det er en proces. Når det tilmed er piger, der kommer fra en verden, hvor de ikke har oplevet ligestilling før, så tager det tid. Så mener jeg ikke, at man bare lige kan kigge ud over asylcenteret og sige: ”Nå, men der er ikke de store indikationer her”. Man bliver nødt til at komme et spadestik dybere og se, hvad omfanget reelt er, altså hvad det handler om. Så derfor de her ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor lang tid skulle dette pusterum tage?

Inger Støjberg:

Jamen, der er vi slet ikke. På det tidspunkt er vi slet ikke dér, hvor jeg kan sætte tid på det. Men tid nok til, at man kan gøre disse piger bekendt med, hvad det er for et land, de er kommet til. Men også i høj grad tid nok til, at man også kan arbejde med dem, for netop at få dem til at få muligheden for at tænke frit.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 60 har vi en artikel fra Berlingske Tidende den 26. januar. Det er dagen efter. Du er citeret for at sige fra overfor barnebrude. Vi kan se længere nede, at Røde Kors igen fortæller, at det er ganske få gange, man har haft sager, hvor de sociale myndigheder er blevet inddraget, og det har primært været i tilfælde, hvor der har været et ægtepar, som har medbragt et barn. Læste du den artikel?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke sige, om jeg læste præcis denne artikel, men der var en del skriveri om det. Det kan man også se på artiklen, der står på den modsatte side af denne eller i de modsatte spalter. Det var en debat, der kom til at fylde, også i andre nordiske lande.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det får mig til at tænke over, om du fik presseklip eller noget andet, som gjorde, at nogen dagligt orienterede om, hvad der var i pressen?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg. Men mængden af, hvad der blev skrevet, var enorm. Så det er ikke sådan, at jeg var nede i alle aviser. Men jeg gør dét hver morgen, at jeg bladrer de fleste aviser hurtigt igennem, og hvis der så er noget, som jeg tænker er af særlig interesse, læser jeg det lige om morgenen eller ved midnat – som oftest ved midnat, når aviserne kommer på Infomedia – så jeg lige ved, hvad det er, der rammer mig næste morgen. Men det er ikke i dybden med alting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du det, der var i pressen på det tidspunkt, og som kommer den 26. januar, måske allerede den 25.? Drøftede du også det med departementschefen?

Inger Støjberg:

Det var en sag, der kom til at fylde, og den kommer til at fylde mere og mere. Den begynder den 25., og så vokser sagen. Den fylder enormt meget for mig i lang tid, og det har faktisk vist sig at fylde til og med i dag og nok også i fremtiden. Der er ikke en dag, hvor jeg ikke har tænkt over det siden. Det var tiltagende i dagene op til, og der kom et gevaldigt politisk pres fra alle sider. Selv De Radikale var ude at kræve opgør, og Dan Jørgensen indkaldte mig til samråd med det samme. De blå partier kom selvfølgelig også og pressede hårdt på dette område. Så det blev ”sagen”, kan man sige, og den fyldte enormt meget. Jeg kan ikke sige, om jeg lige diskuterede den ene eller den anden artikel eller det ene eller det andet presseklip med departementschefen. Vi diskuterede det bredt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I denne artikel på s. 60 står der, at Røde Kors har ”ganske få sager”. Vi kan se, at Dansk Folkepartis udlændingeordfører, Martin Henriksen, også er inde at kommentere det. Han mener, at det er ”helt uacceptabelt”, at voksne asylansøgere kan bo sammen med mindreårige ægtefæller. Han ønsker en undersøgelse, og så siger han:

”Vi skal kende til omfanget, og vi skal have belyst, hvilke overvejelser der ligger til grund for de afgørelser, udlændingemyndighederne træffer”.

Er det ikke en ganske rimelig ting, at vi nu skal kende omfanget og have belyst, hvad der ligger bagved?

Inger Støjberg:

Jo, det er det. Det er også derfor, at Udlændingestyrelsen, eller hvem det er, sætter gang i en undersøgelse af, hvor mange sager det egentlig drejer sig om. De laver simpelt hen en høring efterfølgende. Det er ikke en høring, jeg beder om at få lavet, men det er en helt naturlig del af at få boret dette område ud. Sådan vil det være med alle andre ... eller ofte ved andre problemstillinger a la det her, at man selvfølgelig skal kende omfanget, og man skal kende dybden af det. Det er i virkeligheden det, Martin Henriksen også siger her.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 81 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen skriver til Anette Görtz:

”Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

Og derefter skal vi have Lykkes folk til se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag i forhold til den nuværende lovgivning.”

Jeg skal lige spørge dig igen. Det er jo Koncernøkonomi, der er inde over dette, og så forventer man bagefter, at jura skal indover. Men forstod jeg dig sådan, at det ikke var dig, der satte det i gang og bad om, at du fik denne undersøgelse lavet?

Inger Støjberg:

Ja, det er ikke mig, der siger, at nu skal vi også have talt op. Men det er bare en helt naturlig proces, når man sætter det her i gang. Man skal jo kende omfanget, og man skal kende dybden af disse ting. Og så er det her en helt naturlig måde. Nu kan man se her, at man så beder styrelsen om at finde ud af det. Det næste, der så vil ske, er, at styrelsen vil spørge operatørerne, hvordan det ser ud rundt omkring. Det ville være normal praksis i hvert fald.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1371 har vi samråd Z, og i den forbindelse udtalte du:

”Jeg iværksatte derfor en hastehøring for at få overblik over, hvor mange mindreårige der på det tidspunkt var indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever i asylcentrene.”

Og længere nede:

”samtidig bad jeg nemlig Udlændingestyrelsen om at redegøre for praksis på området”.

Nu har du lige sagt, at det ikke var dig, der satte det i gang. Men du siger i samråd Z, at det var dig, der satte en hastehøring i gang?

Inger Støjberg:

Ja, men det er jo ikke sådan, at man som minister går ned i de forskellige afdelinger og siger, at nu skal I gøre sådan, og nu skal I gøre sådan. Men nu bliver det sat i gang, og det er på foranledning af de tiltag, som jeg ønsker. Så det er en helt normal proces. Og jeg synes, at det er en helt normal måde at sige det på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 62 i ekstrakten. Blev du orienteret om, at styrelsen den 26. januar kl. 10.21 beder om at få et svar samme dag kl. 12 på det, som de kalder en hastehøring?

Inger Støjberg:

Ja, jeg hører meget tidligt om, at man får sat tal på. Det er ganske enkelt også noget, jeg forventer, at man går i gang med. Det er måske også

derfor, at jeg ikke siger, at nu skal I også gå i gang med det. For det forventer jeg ganske enkelt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, man hører om her, hvis vi ser nederst på s. 62, er for det første, at man gerne vil have antallet af mindreårige asylansøgere under 15 år. På s. 63 vil man gerne have antallet af mindreårige mellem 15 og 17 år – og det er dét, der er relevant her – fordelt på fire grupper: om de bor på samme asylcenter, om de bor på et andet asylcenter, om de er herboende, hvor den mindreårige besøger ægtefælle eller samlever på dennes bopæl, og herboende, hvor den mindreårige ikke besøger ægtefælle eller samlever på dennes bopæl. Og så skal der tilføjes oplysninger om særlige omstændigheder, herunder om man er gravid, om der er tvivl om alder, om man har barn eller børn sammen, om der er tilkendegivet ønske eller holdning til ægteskabet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc. Var det nogen kriterier, du var inde over – at drøfte, hvad det var for oplysninger, man gerne ville have?

Inger Støjberg:

Nej, måske ikke sådan ... Altså, jeg har ikke siddet og listet op. Men det er jo det meget naturlige for at danne sig et overblik, at man skal kende alder, og at man skal kende lidt til, hvordan forholdene er i dag. Man skal selvsagt vide, om der er børn. Venter de børn? Hvordan er forholdene helt generelt? Jeg har ikke siddet og listet disse ting op, men skulle jeg gøre det, så ville det være disse ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du blev orienteret om, at det var de ting, man spurgte ind til?

Inger Støjberg:

Nej, jeg blev ikke nøjagtig orienteret om, at det lige præcis var disse ting. Men hvis man skal udbore et område, så er det her de relevante oplysninger – i en sådan hastehøring, for der er selvsagt også grænser for, hvor meget en hastehøring kan indeholde. For jo mere det skal

indeholde, jo længere tid tager det. Vi skulle have sat skub i det her, så jeg synes, det ser helt rigtigt ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Modtog du orienteringen? Enten at der var nogen, der bare fortalte dig, at nu kom svarene ind, eller fik du dem forelagt, som de kom ind?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det – også fordi det var en sag, der fyldte rigtig meget, og der ikke var en dag, hvor vi ikke talte om det – så var det noget, jeg løbende hørte lidt om. Og på et tidspunkt – noget længere henne i forløbet – dukker der lister op over de enkelte par.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu siger du, at vi var lidt længere henne i forløbet, men vi kan se, hvis vi går til s. 95, at der allerede den 26. januar kl. 22.16 kommer en mail fra Ditte Kruse Dankert til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hermed et kort notat om indkvartering af mindreårige. Som det fremgår af notat, vil vi eftersende et særskilt notat i morgen vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne.”

På s. 96 har vi et notat om ”praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”. Fik du en kopi af det eller blev orienteret om det?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ganske enkelt ikke, om jeg fik en kopi af, eller om jeg blev orienteret. Men der er ingen tvivl om, at jeg fulgte med i det hen ad vejen. Så hvordan det er kommet, ved jeg ikke. Oplysningerne kom løbende til mig og i en lind strøm. Også fordi jeg hele tiden spurgte ind til det, og fordi det fyldte så meget, som det nu gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 99 har vi, også i dette notat, nogle kommende initiativer, hvor styrelsen i forhold til

håndteringen af mindreårige med ægtefælle eller samlever siger:

”Det er aftalt, at der indkaldes til et dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabsliggende forhold med andre mindreårige eller voksne”

Så vil de lave retningslinjer, hvor det skal stå eksplicit, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Og så siger de:

”Det overvejes, om operatørernes forpligtelser i relation til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlevere fremover skal fremgå direkte af operatørkontrakterne”.

Hvorfor var disse initiativer ikke tilstrækkelige eller i orden?

Inger Støjberg:

Kan jeg få dig til at uddybe?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan du godt. Jeg tænker, at der er aftalt, at der holdes et dialogmøde mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne for at finde ud af, hvordan vi skal håndtere det. Det ville man gøre, som jeg læser det, i februar måned. Så ville man lave nogle retningslinjer, som var lidt klarere på dem under 15 år, så de ikke kan indkvarteres med ægtefæller eller samlever. Det er straffeloven, som du selv har været inde på. De har også overvejet, om der skulle sættes noget ind i operatørkontrakterne. Var det ikke nogen initiativer, som kunne imødekomme den problemstilling, der nu var opstået?

Inger Støjberg:

Jo, men hvis man skal sige det meget firkantet, så ønskede jeg ikke noget, der skulle ”imødekomme”. Jeg ønskede selvfølgelig noget, der skulle løse problemet, og derfor er det her en

fin del af det hele, men det løser ikke nødvendigvis problemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 110 er vi fremme ved næste dag, den 27. januar. Der sender man det notat, som vi lige har været inde på, ”sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring”. Og ”de to notater bør læses i sammenhæng”, siger man. Så henviser man igen: ”Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltage på vej på området”, herunder det med dem under 15 år. Og hvis vi går til ...

René Offersen:

Kan vi ikke hver gang få angivet, om Inger Støjberg er modtager af et dokument?

Anne Birgitte Gammeljord:

Naturligvis. Modtog du ... så du dette dokument?

Inger Støjberg:

Nej, det er interne mails, som jeg aldrig har haft adgang til at se, og som ligger i ekstrakten nu, men det er ikke noget, jeg har haft adgang til, mens sagen kørte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skal det forstås sådan, at du ikke er blevet orienteret af Line Skytte Mørk Hansen – det er jo hende, der er modtager – om, at hun har modtaget nogen notater?

Inger Støjberg:

Det mindes jeg ikke, at hun har sagt – at hun har modtaget to notater. Sådan er det ikke i et ministerium. Det er ikke sådan, at en afdelingsleder kommer og siger til ministeren gang på gang, at nu har jeg modtaget en mail, eller nu har jeg fået et notat fra styrelsen. Det er mere overordnet. Som minister får du serveret sagen, så den er noget mere klarlagt, end at man bare kommer og siger, at nu har jeg fået en mail. Det, man skal tænke på, er, hvor uhyggelig store mængder informationer, man får som minister, og derfor er det altså gennemarbejdet materiale, man får som minister. Så er det klart,

at i perioder som denne, hvor der er en eller anden sag, der buldrer derudad, dér får man nok lidt flere informationer, men jeg ville aldrig nogen sinde få en information om, at der var blevet sendt et notat til en afdelingschef, førend det var bearbejdet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du vil ikke få en information om, at der var kommet oplysninger ind, og at de sad og så på det, fordi nu optog den her sag dig jo meget? Jeg tænker, at sådan ville jeg i hvert fald have gjort – jeg ville sige: ”Sker der noget? Hvornår kommer der noget? Har de noget?” Og så kunne man da godt forestille sig, at man kom og sagde: ”Ja, ja, tag det roligt. Vi har allerede fået et notat ind i dag. Vi er ved at bearbejde det og se på det. Det ser sådan og sådan ud.” Men det har du ikke fået?

Inger Støjberg:

Jo, det kan sagtens være, men altså på den måde, som er sagt, at nu er informationerne ved at komme. Hun ville aldrig nogen sinde komme op og sige kl. 17.13, at der nu er kommet to notater. Det ville være løbende, at man ville sige til mig, at nu er oplysningerne ved at komme ind. Og selvfølgelig også, fordi jeg har været rigtig utålmodig i det her, og jeg har gået og hele tiden spurgt ind til, hvordan det går. Så siger de nok: ”nu kommer der lidt”, og ”nu er der kommet noget andet”, men ikke, at der nu er tikket en mail ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker heller ikke, at de ville sige: ”Nu er den tikket ind”, medmindre du har været ude at spørge, om der ikke kommer noget, og den så tikkede ind. Men hvis vi går til s. 115, kan vi se lige inden ”Konkrete svar”, at operatørerne ... og dét er det nye i notaterne – det er dét, de eftersender. Det første havde de jo sendt til ministeriet dagen før, men nu sender de lidt yderligere oplysninger, og der skriver de:

”Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende.

Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”
Blev du orienteret om det?

Inger Støjberg:

Må jeg ikke prøve at spørge: Hvem er dette dokument sendt fra og til?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var dokumentet, vi havde før. Det er sendt til Line Skytte Mørk Hansen, ligesom det også var dagen før. Der kommer så den ekstra høring, man har sat i gang. Der får man nu denne oplysning. Notatet er ikke sendt til dig, men din afdelingsleder får altså at vide, at operatørerne ikke har indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager. Er det en oplysning, der blev givet til dig?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke, men nu begynder parrene lige så stille at dukke op i konkret form og ikke bare et antal eller et par par, som der stod. Men nu begynder de at dukke op i konkret form, og så begynder trådene at samle sig. Så nu går de sikkert i gang med – og det er mit gæt – at udarbejde noget oversigtsmateriale til mig på en eller anden måde og kommer med en større gennemgang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men nu siger du, at det er gæt. Det er egentlig vigtigt for mig at høre. De konkrete svar, du får hernede – nu er der jo par på, som du siger, der er, om ikke ansigter, så i hvert fald alder og børn osv., så man kan begynde at se noget. Er det noget, du får noget om på dette tidspunkt?

Inger Støjberg:

Jeg begynder nok nu her og allerede i de første dage at få lidt mere viden om det. Men jeg kan ikke fuldstændig sige, hvilke dokumenter jeg har set hvornår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du erindrere heller ikke, om det er nogen notater – de første, der kommer ind her – som du drøfter med departementschefen eller dine

ministersekretærer eller Jonas From Soelberg eller Line?

René Offersen:

Vi har ikke nogen som helst dokumentation for, at der er nogen af de mennesker, der bliver refereret til, der har modtaget det. Du må spørge vidnet ad, om hun har ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved da, at Line Skytte Mørk Hansen har modtaget det, for hun ...

René Offersen:

Det var netop ikke hende, du refererede til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jo, det gjorde jeg faktisk. Jeg sagde Line.

René Offersen:

Det var bl.a. departementschefen og Jonas From Soelberg, som du refererede til her. Vi har ikke nogen som helst indikation eller dokumentation for, at de har modtaget det her. Vi taler om et dokument, der er sendt til en afdelingschef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man kan godt drøfte noget med nogen, der ikke har modtaget det. Men jeg kan så spørge, om det er drøftet med Line? Fordi hun har jo modtaget det.

Inger Støjberg:

Nej, som sagt talte vi løbende om disse ting. Jeg var utålmodig. Jeg spurgte ind til det. Men det er rigtig, rigtig svært her 5½ år efter at fuldstændig tidsfæste, hvornår en mail, der kom ind kl. 17.13 den 26. januar ... hvornår nogle af oplysningerne gik til mig. Det bedste, jeg kan sige om det, er, at det fyldte rigtig meget, og at der løbende blev talt om det. Vi talte løbende om, at resultaterne af hastehøringen nu begyndte at komme ind. Det er nok den bedste måde at sige det på, tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu siger du, at ”vi” begyndte at tale om det, efterhånden som høringerne kom ind. Hvem er så ”vi”?

Inger Støjberg:

Det var i departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du komme det lidt nærmere?

Inger Støjberg:

Det er en bred personkreds. Bl.a. Line Skytte Mørk Hansen ville have sagt nogle ting om det. Men vi talte jo om det. Det var noget, vi talte om under frokosten, når vi sad og spiste. Det var noget, jeg havde spurgt ind til om morgenen, og inden jeg gik hjem og midt på dagen. Det fyldte bare enormt meget. Den her sag fyldte ekstremt meget. Ikke bare for mig – den kom til at fylde rigtig meget for mange af medarbejderne også. Det er klart, når det er sådan en ... Denne sag havde jo mere i sig end bare at være en politisk varm kartoffel. Den havde også nogle dybe holdninger og følelser. For udlændingepolitik er noget, man bærer i hjertet, og derfor bar jeg denne sag i hjertet. Den fyldte enormt meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor var den en politisk varm kartoffel?

Inger Støjberg:

Det var, fordi det politiske pres begyndte at dukke op. Når selv De Radikale ... det er jo ikke tit, at De Radikale prøver på at presse på overfor en borgerlig minister, for at der skal ske opstramninger i udlændingepolitikken. Det ved jeg simpelt hen ikke, om jeg kan komme i tanke om andre tilfælde af. I sig selv dét gør i hvert fald, at man tænker: ”Nu brænder det”. Men jeg havde det ikke sådan, at jeg ... der var ikke et pres, som jeg ikke selv næsten pressede endnu mere på. Det blev næsten et fælles projekt for både rød og blå i Folketinget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når I havde disse drøftelser – om det så er med Line Skytte Mørk Hansen, eller hvem det er, over frokost eller på anden måde – drøftede I så, om oplysningerne, der kom ind, kunne være rigtige eller forkerte? F.eks. indikationen af, at der ikke forelå tvang?

Inger Støjberg:

For det første vil jeg bare for en god ordens skyld sige, at jeg ikke mindes, at jeg spiste frokost med Line Skytte Mørk Hansen i hele min ministertid. Så var det under deciderede møder. Men ellers var det typisk ministersekretærene, Mark Thorsen og nogle af pressefolkene. Når vi havde været i kantinen, satte vi os ind i det store mødelokale. Så bare lige for at få den ramme på plads. Men man skal huske på, at i en lynhøring – og det må man sige, at de i den grad har levet op til her, fordi det er meget, meget hurtigt efter – kan man af gode grunde ikke komme helt ned i de enkelte sager. Det var det, jeg sagde. Det tager tid at se, om der er indikationer på tvang, og hvilket pres der har ligget på disse piger, og hvad det er, de bærer med sig selv. Så det her er mere et oversigtsbillede af faktuelle forhold, end det er af de dybere ting, som operatørene selvfølgelig skal bruge lidt mere tid på at komme ned i. Og jeg synes, det er med det aspekt, at man skal se dette notat.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 149, kan vi se, at der den 28. januar er et yderligere notat, som også går til Line Skytte Mørk Hansen, om aldersforskel. Har du nogen erindring om, hvorfor der skulle laves endnu et notat om aldersforskel?

Inger Støjberg:

Nej. Igen, det, der foregår nede i maskinrummet – altså hvilke knapper, man drejer på – dér er jeg ikke. Jeg er på det politiske plan og beder på det tidspunkt om at få nogle ... simpelt hen at komme lidt dybere ned i denne sag. Og hvilke knapper, de så drejer på, er det ikke mig, der afgør. Det har jeg fuld og begrundet tro på, at mine embedsmænd har et fuldstændigt overblik over: Hvor går vi hen, og hvordan gør vi det?

Anne Birgitte Gammeljord:

Men var aldersforskel et issue, I drøftede?

Inger Støjberg:

Ja, det var det helt klart. Også fordi vi har eksempler på, at det bl.a. er noget af det, der ofte er blevet sagt, altså: ”Jo, jo, men hun var jo 17, og han var 29. Det kunne være naboens datter”. Så kan man sige: ”Jo, sådan umiddelbart”, men det er lidt vigtigt at se, hvornår de blev gift. I en af disse sager blev hun gjort gravid og var blevet gift med sin ægtefælle som 12-årig. Og der er en relativ aldersforskel, som forskubber sig op i alderen. Det vil ikke været usædvanligt som 48-årige kvinde at have en mand, der er 10 år ældre, men som 12-årig er det meget usædvanligt og meget forkert i min verden. Så den relative aldersforskel er interessant, når vi kommer til disse sager, og ikke bare den præcis eksakte aldersforskel. Så derfor er det vigtigt at få at vide, hvornår de er blevet gift, og så selvfølgelig dermed også den relative aldersforskel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så som jeg forstår dig, var det en drøftelse, der pågik?

Inger Støjberg:

Det fyldte selvsagt meget, i og med at det er dét, der også gør, at disse piger er underlagt et pres. Der er bare forskel på, om man er 12, når man bliver gift, eller om man er 32, og om ens mand er 10 eller 12 år ældre. Når man er 12 år, så har man ikke så meget at skulle have sagt overfor ham, som man har, hvis man var 32 og født og opvokset i en anden kultur.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 103 har vi et eksempel på en anden pressemeddelelse, som kom den 27. januar 2016. Det er Sarah Andersen, der sender den, og hun sender den faktisk til dig. Der står: *”Ellemann stopper blåstempling af mindreåriges ægteskab* Det skal være slut med barnebrude i Danmark. Minister ændrer vejledningen. Indenrigsminister Karen Ellemann (V) sætter en stopper for, at udenlandske ægteskaber med

personer over 15 år automatisk anerkendes, som det hidtil har været praksis.”

Og så står der noget med ”grænsen”. Man kan se også den 27. januar øverst oppe på s. 103, at Jonas From Soelberg skriver til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hvis vi kan lave en tilsvarende udmelding ift, hvad der betragtes som et gyldigt ægteskab i asylsystemet (hvem der kan betragtes som led-saget mindreårig), så kan det være, det giver mening? Vender I med US?”

Da du fik denne pressemeddelelse fra Karen Ellemann, hvad var så din holdning til den?

Inger Støjberg:

Det viser vel bare, at det ikke er en sag, som kun jeg har fokus på. Det viser sådan set, at det er en sag, regeringen har fokus på, i og med at den daværende indenrigsminister, Karen Ellemann, også forholder sig til det. Når hun gør det, er det, fordi hun har lige præcis dette område under sit ressort som indenrigsminister. Så det er ikke ud af det blå, at hun melder ud her. Men ellers forholdt jeg mig sådan set ikke til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du med Jonas From Soelberg? For vi kan jo se, at som din sekretariatschef skriver han øverst oppe på s. 103 til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hvis vi kan lave en tilsvarende udmelding ift, hvad der betragtes som et gyldigt ægteskab ... så kan det være, det giver mening?” Havde du en drøftelse omkring det med Jonas From Soelberg eller med Line Skytte Mørk Hansen?

Inger Støjberg:

Nej, det havde jeg ikke umiddelbart, og man kan også se, at jeg ikke har været inde i den diskussion. Jeg har ikke fået hans betragtninger tilsendt eller noget umiddelbart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men du får pressemeddelelsen, ikke?

Inger Støjberg:

Jo, jeg får pressemeddelelsen, men jeg får ikke Jonas Soelbergs bemærkninger til det. Som jeg ser det, så sender han det her. Han ser også pressemeddelelsen, ser det ud til. Og så sender han det videre ud i systemet spørger, om det kunne være noget, vi også skal gå ind i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger, er det, fordi der ikke går så lang tid, før du selv udsender en pressemeddelelse, som vi kommer til. Så det, jeg egentlig spørger ind til, er, om ideen med pressemeddelelse kan være kommet på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Hvilken pressemeddelelse?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ellemanns pressemeddelelse. Kan det, at du sender en pressemeddelelse den 10. februar, være en inspiration? Du mener, at det er en forældet måde at gøre det på, men kan der ligge en inspiration i det her til det, du gør lidt senere?

Inger Støjberg:

Nej, overhovedet ikke. Når jeg siger, at det er forældet, er det helt generelt betragtet. Jeg mener ikke, at pressemeddelelser nødvendigvis er det allerbedste kommunikationsredskab i 2021. Det mener jeg egentlig heller ikke, at det var i 2016. Men den pressemeddelelse ... og det var derfor, jeg lige spurgte ind til, hvilken pressemeddelelse ... den pressemeddelelse, vi sender den 10. februar, er en helt anden sag, fordi den handler om selve ordningen og ikke en eller anden umiddelbar reaktion på noget, der er kommet fra indenrigsministeren. Og jeg vil tro, at der sikkert er blevet sendt et hav af pressemeddelelser ud, også i mellemtiden fra den 27. januar og frem til den 10. februar. Om ikke i mit ministerium, så i hvert fald i andre ministerier.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg gerne, men nu kan du se, at den altså har det med de mindreårige i ægteskab. Det er jo det samme område, du er inde i. Og her har du så en minister, der siger, at

ministeren ændrer vejledningen, altså fremadrettet, og ligesom fortæller, hvilke initiativer der skal i gang, hvor din pressemeddelelse, som vi kommer til, måske er lidt mere kategorisk?

Inger Støjberg:

De to pressemeddelelser har intet med hinanden at gøre, fordi min pressemeddelelse handler om ordningen – noget, som vi går i gang med at arbejde på, og som derfor skal kommunikeret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går tilbage, måske til ordningen, og går til s. 118. Der kan vi se, at Jesper Gori sender en mail til sig selv, og han laver nu et notat om barnebrude. På s. 119 kan vi se, at det har en dato på det tidspunkt, der hedder 27. januar, og det drejer sig om indkvarteringen. Det er et notat, og vi fået dokumenteret, at han arbejdede videre på noget, han har fået fra Udlændingestyrelsen. Notatet er i første omgang fra Jesper Gori til Jesper Gori, men så deler han det lidt senere, og det gør han, hvis vi går til s. 126. Der har han en note, der siger: ”Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.” Det er den, der hedder F4 nederst, og det er en note til afsnittet om indkvartering af mindreårige over 15 år, hvor I altså skal overveje en anden praksis. Havde I en drøftelse, som du indgik i, om, at I skulle overveje en anden praksis for gruppen på over 15 år?

Inger Støjberg:

Nu er det lidt svært for mig at tids- og stedfæste dette notat, i og med at det først kommer til mig meget senere. Jeg skal nok svare på det du spørger om. Men hvis jeg må sige ... det her viser jo meget godt, hvordan et ministerium arbejder. At man ret hurtigt efter den 25. – det ser ud til at være den 27. – er gået i gang med at udarbejde dette notat. Det er ikke sådan, at jeg siger: ”Nu skal I gå i gang med et ministernotat om det her. Nu skal I gå i gang med at skrive det her.” Det er jo noget, man gør. Man begynder simpelt hen at arbejde sig ned i denne nye ordning. Jeg kan af gode grunde ikke se, hvem han har skrevet denne kommentar til – om den er til ham selv eller til andre – men vi diskuterede

selvsagt, hvad praksis skulle være. Det gjorde vi, fordi jeg havde fået at vide ... og det er stadigvæk på det tidspunkt, hvis det er den 27. – det kan jeg ikke se ud fra det her. Men hvis det er den 27. januar, så står det, der blev sagt i minibussen, i min verden stadig til troende, for jeg har jo fået at vide, at alle kan adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

I hvert fald taler man om at inddrage ordningen. Er det ikke det, der står på s. 126: ”Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis”?

Inger Støjberg:

Jo, og det betyder vel, at man arbejder på at omsætte det, jeg har lavet et facebookopslag om, og det, som jeg har fået at vide i minibussen: ”Du kan skille alle ad. Det er dine centre.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi er enige om, at der står ordet overveje?

René Offersen:

Har vi fået spørgsmålet, om ministeren – Inger Støjberg – har set det dokument på det tidspunkt?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det har jeg spurgt om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og der svarede ministeren, at det havde hun ikke på det tidspunkt. Men det er sådan set ikke det, jeg spørger ind til. Jeg spørger ind til: Når man nu siger, at man skal ”overveje en anden praksis”, så er det nogle overvejelser, der er i gang om en ændret praksis for disse folk på det tidspunkt. Og det er egentlig det, jeg spørger, om ministeren var klar over?

Inger Støjberg:

For det første er det rigtig, rigtig svært at vide, hvad enkelte embedsmænd har tænkt og skrevet. Åbenbart også som noter til sig selv i notater, som de sidder og arbejder på. Det er den ene del af det. Den anden del af det er, at jeg

ville være ked af at skulle begynde at motivforske i ... hvis det er Jesper Gori, der har skrevet den kommentar ... det kan jeg jo ikke engang se, men hvis det er ham, der skriver ”overveje”, hvad ”overveje” dækker over her. Derfor bliver det lidt et tankespind at svare på. Men min udlægning kunne være, at man er gået i gang med at ændre den nuværende praksis til det, som jeg har skrevet i mit facebookopslag, og som jeg havde fået at vide, at jeg kunne gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi går tilbage til dit facebookopslag i tankerne nu, skal det vel udmøntes i en praksis, i en vejledning eller i et eller andet? Eller havde du bare forestillet dig, at man med det samme skulle adskille alle over 15 år?

Inger Støjberg:

Nej, men det, jeg får at vide, er: ”Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre”. Så siger jeg, at det skal vi have sat gang i. Og så sætter man gang i det. Først gør man det ved at prøve at grave sig lidt ned i omfanget – hvad har vi egentlig med at gøre? Det er altså helt ræsonnabelt og den helt rigtige måde at gøre det på. Og jeg var utålmodig. Det skal siges. Men jeg var omvendt heller ikke mere utålmodig, end at jeg også syntes, at der skal være styr på tingene. Og derfor går embedsværket selvfølgelig i gang med at kigge på disse ting med en lynhøring, men også ved at kigge på, hvad det er for en ordening, vi skal have nu. Man fører ikke politik via facebookopslag eller via pressemeddelelser. Der skal være et grundlag for det, og det er tydeligvis dét, de er gået i gang med her. Der kan man så mene som politiker, at det tager lang tid eller kort tid. Men det tager jo den tid, som det nu tager, og så kan man være alt det utålmodig, man vil være. Men der skal jo være styr på tingene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så derfor gjorde man sig nogle overvejelser om den ordening, vi nu skulle have?

Inger Støjberg:

Ja, selvsagt. Jeg mener også, at det var den helt rigtige måde at gribe det an på. Først at se på, hvor stort omfanget er, og dernæst på, hvordan vi så sætter det i værk.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 172 har vi en mail, hvor vi kan se, at Anne Nygaard Just den 29. januar kl. 10.10 skriver til Ditte Kruse Dankert:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

På s. 174 og frem har vi notatet om indkvartering af mindreårige af 27. januar. Dette notat indeholder en række kommentarer. Hvis vi går videre i notatet, indeholder det til allersidst en indstilling på s. 178-179:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

...

- at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Desuden indstilles det, at styrelsens praksis i sager om midlertidig fravær og retningslinjer for privat indkvartering fra asylcentret tilrettelægges i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer.”

Fik du det notat om aftenen? For der stod i den mail, som jeg lige henviste til på s. 172, at notatet skulle lægges til dig samme dag.

Inger Støjberg:

Man vil kunne efterprøve det i F2-systemet, fordi der kan man se, hvornår det kommer ind. Jeg mener rent faktisk, at jeg får det senere end

den 29. januar, men det vil I kunne slå efter i F2-systemet. Der kan I se, hvornår det er lagt op til mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du har ingen erindring om det, jeg lige fremhævede på s. 179 om retningslinjer, eller nogle af de kommentarer, der var fra dette notat?

Inger Støjberg:

Ikke kommentarerne, for når det kommer op til mig, er der ikke interne kommentarer fra styrelsen. Det ville der typisk ikke være. Men jeg vil faktisk gerne bede om, at vi kan få efterprøvet, hvornår det bliver lagt ind i F2-systemet til mig, hvis det kan lade sig gøre?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det prøver vi lige at finde ud af. På s. 181-182 kan vi se, at der kommer en indkaldelse fra Anne Nygaard Just, og den går til en række personer. Du er, så vidt jeg kan se, ikke nævnt i den, men der står:

”Kære alle,

I indkaldes hermed til et kort møde vedr. sagen om barnebrude. Kl. 14 er det eneste tidspunkt, hvor alle kan deltage ellers skal det være kl. 10.”

Så kan vi se på s. 182 i den kalender, vi har her – det er Line Skytte Mørk Hansens – at der er et møde i ”Ministerens mødelokale”.

Var det inde hos dig på dit kontor?

Inger Støjberg:

Nej, det er jo Koncern... Det er ikke et møde, jeg er indkaldt til. Du siger selv, at jeg ikke står i mødeindkaldelsen. Og det, der hedder ministerens mødelokale, er det store mødelokale, som vi har talt om tidligere, der ligger skråt over for departementschefens kontor. Hvis det var på mit kontor, ville der stå, at det var hos mig. Nu er vi inde i Line Skytte Mørk Hansens kalender, og jeg kan se, at hun om morgenen har haft et møde med mig om Kalundborg Sygehus. Det

var på grund af et asylcenter, der skulle eller var placeret dér på det tidspunkt. Der står ”Inger Støjberg”, og det er, fordi det er blevet afholdt på mit kontor. Men det, der hedder ministerens mødelokale, er det store mødelokale, som vi talte om før. Som nævnt ser det heller ikke ud til, at jeg er blevet indkaldt, og jeg har derfor heller ikke deltaget i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 181. Har du heller ingen erindring om, at du har deltaget i et møde på det tidspunkt med nogen af de pågældende her om barnebrude?

Inger Støjberg:

Jeg synes, at det er lidt vigtigt at få at vide, om jeg overhovedet er indkaldt til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man kan vel godt deltage i møder, man ikke er indkaldt til.

Inger Støjberg:

Nej, ikke af den her karakter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 183. Nu sagde du, at det var et koncerndirektionsmøde. Vi kan se, at koncerndirektionsmøderne ligger fra kl. 13.15 til 14.15.

Inger Støjberg:

Det, jeg prøvede på at sige, var, at det var i Koncernøkonomi – det skulle jeg måske rettelig have sagt. Det ser det ud til på den mødeindkaldelse, du lagde frem lige før. Hvis vi kan få Line Skyttes kalender, ser det ud til, at det, du faktisk henviste til her, var et koncerndirektionsmøde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jamen, koncerndirektionsmøderne ligger sådan nogenlunde fast, kan vi se, ikke? Der er en standardindkaldelse. Det var den, vi havde på s. 183. Det skal forekomme hver mandag fra kl. 13 til kl. 14. Så det ligger dér, hvor det ligger, ikke? Og vi kan se på s. 181, at der er aftalt, at

der hermed indkaldes til et kort møde – derfor kan det ikke være til et koncerndirektionsmøde – vedrørende sagen om barnebrude. Og kl. 14 er det eneste tidspunkt, hvor alle kan deltage, ellers skal det være kl. 10. Så det må være i fortsættelse af koncerndirektionsmødet, ellers hænger det ikke sammen. Og der er spørgsmålet til dig – idet jeg går ud fra, men jeg ved det ikke, det er også et spørgsmål: Deltog du i koncerndirektionsmødet, der startede kl. 13? Og deltog du også i mødet efterfølgende om barnebrude?

Inger Støjberg:

For det første blev koncerndirektionsmøderne faktisk afholdt om onsdagen og ikke om mandagen, og hvis vi ser på indkaldelsen til dette møde ... Ja, det gjorde de normalvis. Der blev de indkaldt til om onsdagen, fordi om mandagen var jeg meget ofte ude i landet og passe ... det kunne være, hvis jeg var ude at kigge på asylcentre eller andet. Det er også den dag, en minister også normalvis passer og plejer sit politiske bagland. Men må jeg prøve at se mødeindkaldelsen fra før til det møde, jeg ikke ... altså mailen, hvor der står, at hvis alle skal deltage, så ...? Ja, der kan man se, at dem, den er sendt til, er Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen, Anette Gørtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori. Det må man så gå ud fra er deltagerkredsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så jeg skal bare forstå: Du mener ikke, at du har deltaget i det møde?

Inger Støjberg:

Det har jeg ikke. Det har jeg med 100 pct. sikkerhed ikke deltaget i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går til s. 186 ...

Inger Støjberg:

Må jeg lige komme med en lille tilføjelse? En af grundene til, at man også kan se, at jeg ikke har deltaget i det møde, er – man ville i øvrigt også kunne gå ind i min kalender og se det – at

til sådan en type møde ville der også være en ministersekretær med, hvis jeg skulle deltage i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Noteret. På s. 186 kan vi se, at notatet lægges op den 2. februar 2016, og der er nogle bemærkninger:

”I vedhæftede notat fremgår Udlændingestyrelsens redegørelse af deres nuværende praksis i forhold til indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever. Endvidere indeholder notatet indstillinger til den fremtidige praksis vedrørende Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige med en ægtefælle/samlever.”

Og på s. 194 har vi F2-systemet. Der har vi den sagsfremstilling, som jeg lige har læst op, øverst oppe på det første skærbillede til venstre. Så står der, at der er en ”Sagsfremstilling”, et ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller” og et ”Bilag 1. Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge”. Og vi kan se, at Anne Nygaard Just starter godkendelsen den 2. februar 2016 kl. 18.35.

Hvornår modtager du orientering om, at der ligger noget til dig her?

Inger Støjberg:

Det er dét, jeg spurgte om før: Om vi kunne prøve at få op, hvornår det er lagt ind i mit system. Det var dér, hvor diskussionen kørte på, om det allerede den 29. januar var lagt op i min F2. Jeg mener nemlig ikke, at det var den 29. januar. Jeg mener, at det er senere.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 240 kan vi se, at det starter – det er også det, jeg siger her – med Anne Nygaard Just. Hun opretter første aktdokument den 27. januar, og så opretter hun ”Notat om barnebrude” og ”Sagsfremstilling”. Så ændrer hun lidt i sagsfremstillingen, og så er der notatet om

barnebrude igen. Alt det bliver lagt ind i den 27. januar. Vi kan se, at hun også arbejder med det den 2. og 3. februar. Så kommer Anette Gørtz ind. Så kommer Jesper Gori. Og så kommer Anne Nygaard Just igen, hvor hun ændrer. Så kommer Jesper Gori, som ændrer noget. Og så kan vi se, at Anne Nygaard Just kommer ind. Så er der oprettet et ”Aktokument” annoteret af dig. Og vi kan se, at der den 9. februar under Andreas Højmark Andersen er et slettet dokument – ”Aktokument”, der er annoteret af dig.

Inger Støjberg:

Så det vil sige, at det har formodning for sig, at det er kommet ind til mig den 5. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du siger, at det kommer ind til dig, så er der sådan en grøn ting i din F2, der siger, at der nu ligger noget til dig, du skal ind og se på?

Inger Støjberg:

Nej. Igen, det foregår, ligesom hvis du åbner din mailboks, og så vil der ligge en ulæst mail. Det er sådan, F2-systemet fungerer. Når jeg så har godkendt noget, forsvinder det fra skærmen igen. Man kan sige, at det er ligesom bunken på skrivebordet, og der er det bare, at det ... altså talen før om, hvornår det kommer ind i mit F2-system. Jævnfør også den mail, du lige lagde frem, hvor der står, at der er frist i dag, den 29. januar. Men jeg mener bestemt ikke, at det kom ind på mit bord den 29. Jeg mener nemlig, at det er noget senere, og det er derfor, jeg gerne vil, hvis vi kunne prøve at slå tilbage i F2-systemet og se præcis, hvornår det er, at det havner i min F2, og hvornår det derfor er tilgængeligt for mig. For det er jo ikke tilgængeligt for mig, førend det er gennemarbejdet af embedsmændene, og førend det ligger til godkendelse.

Nicolai Mallet:

Har anklagerne undersøgt, hvornår det er blevet gjort tilgængeligt for Inger Støjberg, forud for afhøringen her og de spørgsmål bliver stillet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har lagt til grund, at når der er skrevet ... men det må vi jo høre de andre forklaringer om. Vi har lagt til grund, at når der er svaret, at det skal lægges op til ministeren i aften, at det så er lagt op til ministeren. Men når ministeren siger, at det ikke er lagt op, så tager vi det nu, og så må vi stille spørgsmål omkring det efterfølgende.

Nicolai Mallet:

Inger Støjberg har oplyst, at hun ikke har nogen erindring om det. Men mit spørgsmål var, om det var blevet undersøgt af anklagerne i de rigeholdige dokumenter, der er i sagen, hvornår det rent faktisk er blevet lagt op?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har ikke undersøgt det.

René Offersen:

Hvorfor gennemgår man ikke, hvornår det er godkendt?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil lige sige følgende: Vi har ikke adgang til F2. Vi har baseret vores oplysninger på de oplysninger, vi har fået, i de dokumenter, der er udleveret.

René Offersen:

Det fremgår af ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, det var mig der talte. Vi har ikke været inde i F2, fordi vi ikke har adgang til det, men det er muligt, at vi kan få det nu. Det må vi så se om er en mulighed.

René Offersen:

Men hvis man går til s. 194, ligger der fra ministeriet en udskrift over F2, hvor man kan se, hvornår departementschefen har godkendt det. Man kan også se ud af den aktivitetsplan – det er et særskilt dokument – hvornår Inger Støjberg har været derinde. Det er der ikke nogen som helst rimelig tvivl om.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 194-195 kan vi se følgende. Vi kan ikke se de mails, som Inger Støjberg taler om, der er lagt op i Inger Støjbergs postkasse. Det, vi kan se, er – og det er det, jeg forstår, der var svaret til mig om F2 – at når man kiggede i sin mailboks og slog op, lå der en mail til én om, at nu var der noget i F2. Men hvis det ikke er det korrekte svar, så vil jeg godt vende tilbage til det.

Inger Støjberg:

Ja, men det var måske min manglende evne til at formidle, hvordan F2-systemet fungerer. Jeg prøvede egentlig bare at sige, at F2-systemet er bygget op groft sagt, som hvis det var din mailboks. Det har ikke noget med din mailboks at gøre. Der kommer ikke mails op om, at nu ligger der noget i F2. Men det ligner i virkeligheden en mailboks. Så når der kommer sager ind, ligger de nærmest kronologisk. Sådan kan man i hvert fald sætte det op, så de ligger kronologisk. Jeg tror også, at man kan sætte det op efter, hvornår fristen springer og sådan nogle ting. Men det er sådan, det fungerer. Så det svarer til, at du får en stak papirer ind på dit skrivebord, og så kan du gå til den i den rækkefølge, du ønsker. Men det har ikke noget med din mailboks at gøre. Det er bare selve opbygningen – altså selve IT-systemet minder lidt om det. Og så kan du så gå ind og se ”sag om barnebude”, eller hvad det nu vil hedde. Så kan du gå ind på den, og inde under vil alle dokumenter, der hører til sagen, dukke op. Og jeg kunne ikke, tror jeg – og jeg har i hvert fald aldrig nogen sinde gjort det – selv gå ind og søge bagudrettet i F2-systemet. Jeg tog mig af de sager, der havnede dér. Ligesom i gamle dage, hvor du ville få muleposen afleveret med alle de ministersager, som du skulle tage dig af. Det var sådan, F2-systemet fungerede.

Nu har jeg prøvet at være lidt søgende om, hvornår jeg modtog denne sag. Og frit fra hukommelsen er jeg ret sikker på, at jeg modtager det den 5. februar – altså ikke den 29. januar, men den 5. februar – og at det er op til en weekend. Når jeg mener at kunne huske det, er det, fordi vi havde nogle familiære forpligtelser i

familien, samtidig med at min far var meget syg i den periode, og at det derfor ligger hen over weekenden. Jeg mener, at jeg får det om fredagen – at det bliver lagt til mig om fredagen – og at jeg så sidder i ministerbilen og kigger på det om mandagen. Men det er selvfølgelig noget, jeg meget gerne vil have efterprøvet. For jeg synes, at det er ret relevant – i forhold til de dokumenter, vi nu bagudrettet har kigget på, hvor embedsmænd har siddet og skrevet noter til sig selv og til hinanden – hvornår det endelige dokument ligger hos mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det må vi prøve at se, om vi kan komme nærmere henne i forløbet. Men når du nu siger den 5. februar ... vi går tilbage til s. 240. Hvis det skulle være sådan, at det først kommer hos dig, når der står dit navn som bruger, er der jo ikke noget, der indikerer – her i hvert fald – at du har haft det før. Den 8. februar er, som du siger, ganske rigtigt en mandag, og den 5. februar er fredag. Og det, som jeg egentlig ikke har hørt, at du har taget afstand fra, er, at det bliver lagt ind i F2-systemet på et tidspunkt. Der er en godkendelsesproces, der går i gang. I højre side på dette skærmbillede kan vi se, at den ansvarlige, Anne Nygaard Just, lægger det ind, og så er der et trin 1, trin 2, trin 3 og trin 4. Og hvis vi scrollede nedad i denne log, så ville der på et eller andet tidspunkt også stå dig?

Inger Støjberg:

Ja, det ville der formodentlig stå ved – et gæt – trin 7-8 stykker. Men hvis vi ser på skærmbilledet, kan man i virkeligheden se, at embedsmændene sidder og arbejder med det. Det er nyt for mig, fordi jeg har ikke haft adgang til F2-systemet som det skærmbillede her. For jeg kan ikke se, hvem det er, der sidder og retter i det. Men man kan se, at den 27. januar kl. 15.34 sidder Anne Nygaard Just med det, og det gør hun hele den 27. januar – man kan se igen kl. 16.26, kl. 16.54 osv. Og så kan man se, at det på et eller andet tidspunkt kommer til Anette Gørtz. Så kommer det til Jesper Gori. Så vender det tilbage til Anne Nygaard Just. Så vender det tilbage til Jesper Gori. Så Anne Nygaard Just. Og

på et eller andet tidspunkt fra den 5. til den 8. februar ... det er også min konklusion, ligesom det, du siger ... at det må være dér, jeg får det. Og der har det altså formodningen for sig, at det er den 5. februar om eftermiddagen, at jeg får det.

René Offersen:

Jeg beder om, at man går til s. 195. Det er ikke holdbart, det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er i gang med s. 195, René Offersen, og beder om, at vi går til det nu. På s. 195 kan vi bl.a. se nederst – og det var dét, jeg sagde, der var klikket ud – at der efter Line Skytte Mørk Hansen er Jonas From Soelberg, der åbenbart også skal indover og godkende det. Så er der Uffe Toudal Pedersen, og så er der til sidst dig som trin 7. Men hvis vi et øjeblik går til s. 194 og tager det øverste skærmbillede ude til højre, kan vi se, at den 4. februar kl. 18.26 er der sket godkendelse på trin 1 og trin 2. Forud herfor kan vi se, at Lykke Sørensen på trin 3 returnerer dokumentet til Anne Nygaard Just, for hun skriver:

”Så vidt jeg kan se, er de seneste ændringer ikke accepteret, dvs. dokumentet er med korrekturmarkering. Vi bør vel lægge et endeligt dokument op. Mvh. Lykke”

Og det vender tilbage til dét, du siger nu: at du mener, du får det endelige dokument den 5. februar?

Inger Støjberg:

Ja, og jeg synes faktisk også, at man kan se det ved, at Lykke Sørensen skriver: ”Vi bør vel lægge et endeligt dokument op.” Det kan jeg kun læse sådan, at det er et endeligt dokument, der skal være til Jonas Soelberg, til Uffe Toudal Pedersen og som sidste trin til mig.

Inger Støjberg:

Så det er blot for at sige, at det for mig i hvert fald er helt tydeligt, at jeg ikke har modtaget noget den 4. februar. Og det har meget

formodning for sig, at det kom op til mig den 5. februar og ikke den 29. januar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 29. januar – og så er det netop tilbage til det spørgsmål – kan du have fået et udkast dér?

Inger Støjberg:

Nej, det ville være meget usædvanligt. Man ville arbejde det igennem. Jeg har helt sikkert vidst, at man har siddet og arbejdet med det, men man lægger ikke dokumenter med rettelser embedsmænd imellem op til departementschefen, vil jeg tro. I hvert fald ikke til mig på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du var ude at rejse den 28., 29. og 30. januar. Er det ikke korrekt?

Inger Støjberg:

Jo, jeg var i Palermo, som jeg husker det. Nede for bl.a. at kigge på, hvad man gør omkring ... jeg tror, at det var den tur, hvor vi var ude at se på ... jeg tror faktisk, at det var det danske bidrag. Vi har sådan et Challenger-bidrag, og jeg tror bl.a., at det var det, uden sådan helt ... Jeg var dernede af flere omgange, men ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du var sammen med Mark Thorsen, og Sofie Odgaard var med på rejsen. Kan du huske ...?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke fuldstændig huske, hvem der var med, men det har formodningen for sig. Det var som sagt lidt skiftende, hvem der var med. Ofte var Mark Thorsen med på disse udlandsrejser. Nogle gange var han ikke. Som jeg husker det, blev jeg der selv i privat øjemed weekenden over, uden at jeg sådan helt kan huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du har ikke nogen erindring om, at du kan have drøftet notatet på den tur?

Inger Støjberg:

Vi har helt sikkert talt om barnebrude og sådan noget, men mig bekendt sad vi ikke med papirer og notater. Det ville være meget usædvanligt, hvis de havde givet mig det, enten i papirudgave og i hvert fald slet ikke i F2. Det kunne man simpelt hen også se, at det ikke sker. Man sender ikke noget, hvor embedsmænd sidder og taler med hinanden frem og tilbage – og også sig selv, kan jeg se, med Jesper Gori. Det lægger man ikke op. Det ligger til sidst. Der får man det, når det er færdigt. Det er også det, Lykke Sørensen skriver: Skal vi ikke lige få det lavet færdigt, inden det bliver lagt op? Det er de ord, hun bruger.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 195 kan vi se i F2-systemet på det øverste billede, at Sofie Odgaard godkender den 5. februar kl. 13.30. Vi kan også se, at Andreas Højmark Andersen godkender på vegne af sig selv. De godkender henholdsvis på trin 5 og trin 6. Hvorfor er de inde at godkende på vegne af henholdsvis Jonas From Soelberg og Uffe Toudal Pedersen?

Inger Støjberg:

Det kan være af samme årsag, som gør, at det ender med, at det er Andreas Højmark, der godkender for mig. Det kan være, at de mundtligt har fået at vide, at ”det her er godkendt, og vil du lige godkende?” Det passer fuldstændig med arbejdsgangene i ministeriet. Sofie Odgaard var den ministersekretær, jeg nævnte, at jeg havde halvt som ministersekretær, og Uffe Toudal Pedersen havde halvt som departementschefsekretær. Så det kan sagtens være – men det kan jeg kun gisne om, og derfor må det bero på et spørgsmål til Uffe Toudal Pedersen – at han har bedt Sofie Odgaard om at godkende det. Det ville jeg tro.

Anne Birgitte Gammeljord:

Andreas Højmark Andersen godkender den 9. februar kl. 13.44. Der står ikke, at han godkender på vegne af dig, men der står, at han godkender på vegne af sig selv. Har du så

gennemgået notatet med ham inden og sagt til ham, at det er godkendt?

Inger Støjberg:

Hvis man følger sporet, er det sådan, at jeg sidder og arbejder med det – helt tydeligt, synes jeg – det må være i ministerbilen mandag. Og jeg skriver så en lille annotering den 8. februar. Jeg tror, at ordene er nogenlunde: ”Drøftes med Mark og Uffe” eller noget i den stil. Så har vi en kort drøftelse af det den 9. februar, som jeg husker det. Ikke så vi sidder omkring et bord, men nærmere så vi står ude på ministergangen. Noget i den stil. Altså ved dørene ind til både mødelokalet og ind til mit kontor og Uffe Toudal Pedersens kontor, hvor vi lige ... Ja, der står: ”Vendes på et møde”. Det er dét, der sker den 9. februar. Jeg har nogle spørgsmål til det, og så siger jeg på et tidspunkt, dér lige over middag, mener jeg, at det er ... man kan se, hvornår Andreas godkender det, hvis I vil prøve at tage det frem. Man kan se i F2-systemet, hvornår jeg beder om at få det godkendt. Ja, lige over middag kl. 13.44 godkender han det så på vegne af mig. Og det gør han, fordi jeg har sagt: ”Jamen så er det, som det er.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger, at du læste i ministerbilen. Hvorfra og hvortil? Var det den 9. februar?

Inger Støjberg:

Nej, det er den 8. februar. Dér, hvor jeg annoterer. Det var den lille annotering, som I så på skærbilledet lige før, hvor der den 8. februar står, at jeg kl. 11.51 annoterer: ”Vendes på et møde med Uffe og Mark”. Jeg har siddet og arbejdet med det, og som jeg husker det – det kan være, at jeg husker forkert – så har jeg siddet i ministerbilen på det tidspunkt og arbejdet med det. Som minister er bilturene nogle af de tidspunkter, hvor man har bedst tid til uforstyrret at sidde og arbejde med sine ministersager. Så man vil næsten ud fra annoteringerne i systemet kunne se ret præcist, hvornår jeg kører i bil, fordi der vil dukke en masse sager op, som jeg enten har godkendt eller har noteret et eller andet på og sendt tilbage, altså returneret i dette

system. Så du vil givetvis, hvis du kigger på disse tidspunkter, kunne se, at der skete ret meget mere på nogle af de ministersager, der var lagt op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg ved ikke, om vi skal gå til frokost nu og så fortsætte?

Retsformanden:

Jo, lad os holde tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret.

Før frokost var vi nået til ministerbilen den 8. februar 2016, og vi har kommentaren, som også er på skærmen på s. 198, om, at det skal ”vendes på et møde med Uffe og Mark”. Hvornår fandt det møde sted, Inger Støjberg?

Inger Støjberg:

Det gjorde det den 9. februar om formiddagen på et tidspunkt. Jeg kan ikke tidsfæste det, men det må være, lige inden jeg godkender notatet kl. 13 et eller andet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 196 har vi et udskrift af, hvad jeg tror er din kalender. Når du siger den 9. februar lige inden kl. 13.00 ... der kan jeg se den 9. februar, at du starter med morgenmad på Egelund. Så er der et gruppemøde, og det kan man se starter kl. 11.30. Hvis man går ud til den anden side, kan man se, at det slutter kl. 13.00, eller forventes afsluttet kl. 13.00. Og så kan man se, hvis man går over til venstre side igen, at der er noget, der hedder ”køretid” samme dag kl. 17.00. Og så er der et VL-arrangement kl. 17.30. Så når du siger, at du godkendte på et møde den 9. februar, er det så efter gruppemødet?

Inger Støjberg:

Det kan det godt være, og det kan også være inden. Jeg vil typisk have ... hvis jeg har overnattet deroppe på Egelund Slot ... Det kan jeg have gjort. Det kan også være, at jeg ikke har gjort det. Det var, fordi der var nogle årlige møder mellem Venstres folketingsgruppe og Dansk Arbejdsgiverforening. Nogle gange overnattede jeg. Nogle gange benyttede jeg muligheden for at komme hjem i min lejlighed, i og med at der jo var ministerbil at køre med. Men det har givetvis været enten lige før gruppemødet eller lige efter. Det kan også være, at jeg har været nede at stemme i Folketingssalen, så det er svært at sige. Det kan også være, at jeg går ud fra gruppemødet noget før. Det kan jeg ikke sige. Det kan man ikke se ud fra kalenderen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det kan man nemlig ikke. Men du mener, at det er den 9. februar, du har mødet med Uffe og Mark om notatet?

Inger Støjberg:

Det er ikke bare noget, jeg mener. Det ved jeg. For man kan jo se, at jeg læser notatet den 8. februar og siger, at det skal vendes med Mark og Uffe. Og så godkender jeg dér den 9. februar. Og jeg kan simpelt hen huske, at vi stod op og havde det møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor stod I henne? På dit kontor eller i gangen?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det, står vi ude på ministergangen. Jeg tror også, at jeg nævnte det kort før frokost.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvad var det, du gerne ville have vendt? Hvad var det, I skulle vende? Hvis det nu havde været OK, hvad der stod, havde du så brug for et møde?

Inger Støjberg:

Hvis man ser i mine ministersager, vil man kunne se, at der er et hav af annoteringer. Et

hav af gange, hvor jeg skriver et eller andet ind. Noget, jeg godt lige vil have vendt. Noget, jeg vil have ændret. Eller ord, der skal ud. Eller ord, der skal ind. Det var meget normalt for mig, når jeg gik igennem den slags sager. Og det, der var i det her, var, at der sker noget, fra at jeg sidder i minibussen den 25. januar i Bruxelles og får at vide: "Du kan gøre, lige hvad du vil. Det er dine centre", og til at jeg i ministernotatet kan se, at der skal gøres undtagelser, eller at der kan være undtagelsesmuligheder. Men jeg ved også – og det ved jeg bl.a. fra diskussionen mellem Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen og mig selv – at det er hypotetisk. Det er noget, vi tror, der kan komme langt nede ad vejen. Det slet ikke sikkert, at der kommer undtagelser. Der står jo i notatet en række betingelser, der skal være opfyldt. Og deraf kan man se, at der er en lille bitte, bitte kattelem, som jeg selvfølgelig både her, men især også efter, spørger meget ind til. Men der er de fire betingelser, og der står et "og" ud for alle betingelser. Så på dette tidspunkt er det hypotetisk, at der er nogle af disse piger, der ikke får det pusterum eller den betænkningstid, som jeg ønsker, at de skal have. Men jeg kan dog ane, at der kan være tilfælde, omend vi reelt ikke tror, at de kommer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på s. 191, tænker jeg, at det, du henlyder til, er afsnittet:

"Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefælle/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden."

Det er vel de undtagelser, der bl.a. fremgår, fordi der står jo ”f.eks.” og ”som udgangspunkt”?

Inger Støjberg:

Ja, men det, der også står, er et ”og” imellem dem – altså at de skal have haft et forudgående samliv, ”og” at parret har fælles barn, ”og” at aldersforskellen mellem parterne er begrænset, ”og” at der kan være hensyn til den mindreåriges tarv, der i øvrigt taler for. Så der er jo et ”og”. Derfor betyder det, at det er ... Vi brugte simpelt hen ordet ”hypotetisk” på det tidspunkt om, at der kunne opstå situationer, hvor parrene ikke skulle skilles ad.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg skal lige forstå: Når du siger, at I på det tidspunkt brugte det her som en hypotetisk undtagelse – altså sagde, at der ikke kunne skilles ad – er det den drøftelse, du har med Mark og Uffe den 9. februar?

Inger Støjberg:

Ikke at der var en hypotetisk undtagelse, men at det ville være hypotetisk, at der ville opstå sager. Der er godt nok mange ting, der skal gøre sig gældende, førend man ikke kan adskille. Men ja, at jeg ligesom kunne ane, at der var en ... dét, der kom til at blive betegnet som en kattelem. Det er selvfølgelig dér, at mine alarmklokker ringer, for man skal jo forestille sig, at jeg ser det her ... at det opstår i mit system det ser jeg den dag i Bruxelles ... bliver voldsomt ... altså det er et chok. Jeg bliver simpelt hen så overrasket over det. Jeg får at vide: ”Du kan gøre, lige hvad du vil, fordi det er dine centre. Du kan adskille dem, hvis du vil.” Og så får jeg notatet, hvor jeg kan se, at der kan komme et tilfælde, hvor man ikke kan adskille. Det er klart, at det lille skred, selv om det på det tidspunkt er et meget, meget lille skred, i og med at det er sådan helt hypotetisk – Der vil jeg sige, at hvis ikke mine alarmklokker havde ringet på det tidspunkt, fordi jeg ikke kan gennemføre det, jeg gerne vil, så havde jeg ikke læst notatet ordentligt. Så selvfølgelig ringer mine alarmklokker, og det er lige dét, jeg godt vil have

afdækket med dem, men får også betrygget mig i, at det er altså helt hypotetisk, at det kommer. Og så må det være sådan. Så er der ikke andet at gøre, end at jeg må godkende notatet, fordi det er hypotetisk. Så godkender jeg det og siger: ”Så må det være sådan.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det vil sige, at disse undtagelser – fire, eller hvor mange der nu er – det er dem, du betragter som kattelemmen?

Inger Støjberg:

Ja, hvis alle de fire ting, som er opremset her, er opfyldt: altså at der har været et forudgående samliv, at parret har et fælles barn, at aldersforskellen er lille, og at der i øvrigt kan være nogle hensyn til den mindreåriges, altså pigens tarv. Det er meget, der skal opfyldes, førend de kan adskilles. Så ja, det er kattelemmen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du ser ordene: ”Det gælder f.eks.” ... Så ville man jo i hvert fald som jurist sige, at der kunne være flere eksempler. Det her er bare nogle.

Inger Støjberg:

Ja, det kan f.eks. også ligge i ... det er jo lidt upræcist, det med at der kan være hensyn til mindreåriges tarv, som i øvrigt taler for det. Det er også en lidt upræcis formulering, må man sige, fordi det kan være mange ting. Jeg kan bl.a. huske, at en af de ting, som vi talte om på det tidspunkt og også på efterfølgende møder, var, at et eksempel kunne også være en stærkt traumatiseret familie, der kom herop, hvor der havde været tortur fra Islamisk Stats side. Der ville man sige, at det kunne betyde, at et par skulle forblive sammen. Når man tager diskussionen fra dengang, og når man ser dette, så skulle der bare rigtig meget til. Det er derfor, vi mente, at det måske ville komme langt nede ad vejen, og at der måske aldrig ville komme nogen, der ikke skulle adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går lidt længere ned på s. 191, kan vi se indstillingen. Det er indstillingen om, at Udlændingestyrelsens praksis fremover skal tilrettelægges således. Og så har man først:

”at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.”

Og så står der:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Drøftede I også det, at de kunne forblive på samme asylcenter, men hver for sig?

Inger Støjberg:

Ja, det er i virkeligheden også lidt dét, der var det interessante i det her: At alle ifølge dette notat kan adskilles, og hvis alle disse ting dukker op, så skal de ikke være på hver deres asylcenter, men på samme asylcenter. Så det er selvfølgelig også – og nu foregriber jeg selvfølgelig begivenhedernes gang en smule – noget af det, man skal se i lyset af, hvorfor presmeddelelsen bliver, som den er.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstår dig, læser du den sætning om, at 15-årige eller derover ikke kan indkvarteres sammen ... Vi har jo nogle undtagelser ovenfor, så det er vel de første betingelser, der skal være opfyldt, og hvis de betingelser ikke er opfyldt – sådan kunne man i hvert fald læse det – kan der være nogen andre hensyn, og de kan så i hvert fald indkvarteres på samme center, men hver for sig?

Inger Støjberg:

Som jeg læser det, betyder det, at der rent hypotetisk kan opstå en sag, hvor man ikke adskiller et par. Opstår der en sådan sag, skal de indkvarteres på hver deres værelse, men på samme center, så pigen i det mindste kan få lov til at

trække sig, kan man sige. Så det er dét, jeg ender med at – jeg ved ikke, om man skal sige – må leve med: at der kunne være langt, langt nede ad vejen hypotetisk i min verden – og også det, jeg får at vide, og også det, jeg kan læse på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er også sådan, jeg læser det. Står I og vender det på gangen? Har I ikke papiret foran jer, da du drøfter ...? Det er nogle ret markante ting, og det er noget, der optager dig meget, så jeg kunne godt forestille mig – men det er bare i min forestillingsverden – at man lige sad ned omkring et bord og sagde: ”Kan det virkelig være rigtigt? og ”Kan vi ikke gøre noget ved dét eller gøre noget ved dét?”

Inger Støjberg:

Ja, det er noget, der foregår, mens vi står på gangen. Man skal også tænke på, at jeg selvfølgelig har sat mig ind i notatet, og det har de andre to også. Så vi har det i frisk erindring. Og det er ikke sådan, at det er alle fem sider, vi diskuterer. Det er lige præcis dette lille element, som er et vigtigt element, men det er lige præcis dét. Det er ikke: ”Hvordan er ordningen?” eller ”Hvordan er den nuværende ordning beskrevet?” og alt sådan noget. Det er ikke sådan noget. Det er lige præcis det her, der lige skal vendes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Får du at vide, hvorfor det, du gerne vil have, ikke kan lade sig gøre?

Inger Støjberg:

Ja, det er i virkeligheden ikke dybdegående på det tidspunkt. Men det er inde på lystavlen, at der er en eller anden form for begrænsning i det. Det kan være konventioner. Det diskuterer vi ikke rigtigt på det tidspunkt. Men ”barnets tarv” står der og sådan nogle ting. Så det er nogle begrænsninger, der gør det, og det må jeg så leve med. Også jævnfør det, vi talte om her i formiddags – at der er nogle grænser, som nogle gange kan være lidt svære at se. Hvor er de linjer i forhold til konventionerne? Hvor er

den røde linje? Men der er nogle røde linjer rundt omkring. Jeg ved, at det her er meget gennemarbejdet. Og så bliver jeg selvfølgelig betrygget i, at det er en absolut undtagelse, som måske slet ikke skal tages i brug, men at der kan være et tilfælde hen ad vejen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du stiller ikke spørgsmålet her om, hvorfor vi ikke kan gå længere?

Inger Støjberg:

Jo, det er i virkeligheden dét, hele denne drøftelse handler om. Er det her noget, der reelt bliver et problem for at gennemføre min politik eller det ønske, som jeg har? Eller er det reelt ikke noget, der bliver et problem? Og der bliver jeg som sagt betrygget i, at det her er noget, der måske aldrig nogen sinde bliver tilfældet, men at der kan komme tilfælde langt nede ad vejen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg forstod på dig, at I taler ikke om konventioner her? Der bliver ikke sagt til dig, at vi ikke kan gå længere, fordi det er konventionerne, der sætter grænsen for, hvor langt vi kan gå?

Inger Støjberg:

Jamen jeg er heller ikke helt ny i systemet. Man behøves ikke sådan at starte med Adam og Eva hver eneste gang, at vi skal tale om disse ting i ministeriet, fordi jeg trods alt har været minister før. Lige præcis på udlændingeområdet har jeg på det tidspunkt kun været minister i et års tid, men jeg har været både politisk ordfører og udlændingeordfører, og udlændingepolitik har bare fulgt mig igennem mange, mange år. Så man behøves ikke at starte helt forfra hver gang, vi diskuterer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går til godkendelsesprocedurerne, og hvad der sker her, så havde vi din kalender fremme før på s. 196. Det kan være, at vi lige skal tage den igen. Vi talte om, at du er på Egelund om morgenen, og så kommer du ind og har gruppemøde. Vi ved – det har vi også fået

dokumenteret nu og talt om – at det er Andreas Højmark, der er inde at godkende. Har du nogen erindring om, at han var med dig på Egelund?

Inger Støjberg:

Det var han helt bestemt ikke, for det var et partiarrangement. Så det var hele folketingsgruppen, altså hele Venstres folketingsgruppe.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du så gik fra gruppemødet – eller efter gruppemødet – havde du først en samtale med Mark og Uffe. Det var den, du havde bedt om, som jeg forstår det nu, måske kl. 13 eller deromkring, når du er færdig – måske lidt tidligere. Og så må du have haft en samtale med Andreas Højmark, eller deltog han også i den drøftelse, du havde med Uffe og Mark?

Inger Støjberg:

Nej, det mener jeg ikke, at han gjorde. Jeg mener bare, at jeg sagde til ham: ”Det må du godt godkende, fordi så er det, som det er”. Jeg vil gerne lige sige, at der ikke er noget odiøst i, at ministersekretærerne godkender. Det skete mange gange. Og det ville man givetvis kunne se, hvis man kiggede mine godkendelser igennem. At der er mange gange – det kunne også være, at vi sad omkring et bord og havde møde om et eller andet – hvor jeg lige sagde: ”Det i orden, så kan du godt godkende det”. Og så godkendte han det. Det er ikke sådan, at alle vil kunne huske, at det var den dag, han godkendte noget. Det var helt normalt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men når jeg spørger, er det ikke, fordi jeg mener, at der er noget odiøst i det overhovedet. Jeg tænker bare, at det er et notat, der fylder meget hos dig, og et emne, der fylder meget hos dig. Så man kunne måske godt forestille sig, at den medarbejder, der skulle ind og trykke på knappen og sige OK, eller også du selv ... at man lige havde en drøftelse om det og sagde: ”Så er det i orden”, at man bare fik et eller andet: ”Det kan du godt gøre på mine vegne”. For det er sådan set en fuldmagt, du giver, til at én

skal godkende noget på et område, som er meget vigtigt for dig. Så det er egentlig derfor, jeg lige spørger dig, om man bare løber igennem ministersekretærkontoret og siger: ”Godkend”, eller om man sætter sig ned og siger: ”Ja, det er jeg så nødt til”, eller lægger en lap papir eller et eller andet?

Inger Støjberg:

Nej, med dine ord kunne det godt ske, at man lige løb igennem ministersekretariatet og sagde: ”Det er godkendt”. Sådan foregik det. Der var ikke sådan noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kaldte du ham ind på dit kontor, eller gik du hen til ham og sagde: ”Godkend”, eller hvad skete der?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke huske præcis, hvordan det foregik, men altså bare, at ”Det må du godt godkende”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem retter notatet sig til? Retter det sig til Udlændingestyrelsen?

Inger Støjberg:

Notatet er selve den juridiske ramme. Så det er et notat, som beskriver den nye ordning. Det er dermed et notat, der i virkeligheden retter sig til Udlændingestyrelsen, og hvem der ellers skal administrere, at denne nye ordning iværksættes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men skulle den ikke kommunikeres og følges op på en måde?

Inger Støjberg:

Jo, og det er sådan, at når man som minister har godkendt noget, er det ude af ens hænder. Så er det departementet, der tager affære. Og så har man som minister en berettiget forventning om, at det bliver kommunikeret videre til dem, der nu skal have det kommunikeret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men skulle den nye ordning så ... Lad os sige, at den nu er godkendt, hvad den er den 9. februar. Træder den så i kraft den 9. februar efter din opfattelse? Eller skulle der være en implementeringsfase? Skulle der nu gå et arbejde i gang med at få noget iværksat? Ligesom den pressemeddelelse, vi så fra Karen Ellemann tidligere – at nu vil man gå i gang med at lave en ændring og sætte noget i gang. Hvad vil implementeringsfasen være her?

Inger Støjberg:

Implementeringsfasen vil være, at man nu vil gå i gang med at omsætte det her til virkelighed. Og i det øjeblik, hvor jeg godkender, at tingene skal sættes i værk, tager systemet over. Det er ikke sådan, at man som minister ligesom i gamle dage selv bærer det fysisk videre eller ringer til en afdelingschef og siger: ”Nu har jeg godkendt det her”. Det er ligesom noget, der sker. Og når det foregår i F2, forventer man selvfølgelig, at de, der har noget med det at gøre, bærer det videre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Undersøgte du på noget tidspunkt i hele sagsforløbet – selvfølgelig før sagen kom for Instrukskommissionen – om notatet blev sendt til styrelsen?

Inger Støjberg:

Nej, det havde jeg en klar berettiget forventning om, at det gjorde det, fordi det ganske enkelt er arbejdsgangen i et ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi vender os til pressemeddelelsen, fordi nu har vi den 9. februar, som du siger, omkring kl. 13.00 fået godkendt – i hvert fald kan vi se, at Andreas Højmark er inde kl. 13.44, så mellem kl. 13.00 og 13.44 er der en godkendelse den 9. februar fra din side. Så har vi pressemeddelelsen. Og der spurgte jeg lidt tidligere i dag, om du havde fået noget inspiration via Jonas From Soelberg og Karen Ellemanns pressemeddelelse, og jeg fornemmede, at du mente, at den ikke havde nogen indflydelse. Hvem fik

egentlig idéen om, at der skulle laves en pressemeddelelse?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke sige. Men man kan sige, at man kommunikerede på flere fronter i ministeriet. Det gør man også i ministerier. Dels kunne man sende pressemeddelelser ud. Og på et tidspunkt oprettede vi en Twitter-konto i ministeriet, som presseafdelingen også bestyrede. Nogle gange var det det ene kommunikationsværktøj, og andre gange var det det andet, og tredje gang var det begge dele. Nogle gange var det sådan, at man sendte en pressemeddelelse ud, og så kunne det være, at man tweetede, at der ville være et doorstep, altså et hurtigt opsat pressemøde i forlængelse af det, kan man vel omsætte det til. Hvem der har fået idéen, som ikke er en fjern eller usædvanlig ide, ved jeg ikke. Det var noget, der ofte skete. Og så selvfølgelig også, fordi sagen fyldte politisk meget på det her tidspunkt. De andre politiske partier stod og rykkede for: Hvad kommer der til at ske, hvornår rykker ministeren, og hvad sidder hun egentlig og laver derovre? Og så har man vel tænkt: Pressemeddelelse – et godt gammeldags værktøj. Så gør vi det på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 204 kan vi se, at det første udkast kommer fra Sarah Andersen kl. 13.58. Det er kort tid efter, at Andreas kl. 13.44 er inde at godkende notatet. Vi kan ikke se af sagen, om du har modtaget det første udkast. Har du nogen erindring om det? Udkastet er på s. 205.

Inger Støjberg:

Nej. Man kan i meget vidt omfang se, hvilke dokumenter jeg har modtaget, i og med at de primært enten vil ligge i F2 og i nogle ganske få tilfælde i mailsystemet. Det var normal praksis, at der kørte flere spor i ministeriet, og så samledes trådene ligesom til sidst. Og så får jeg det afleveret. Så det er klart, at der er nogle i presseafdelingen, som går i gang med at skrive denne pressemeddelelse, når ordningen nu er godkendt. Og så sidder de og arbejder med det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er ikke dig, der taler med Sarah Andersen. Tror du, at det er Mark Thorsen? Nu har du jo haft et møde med Uffe og Mark tidligere på dagen, og du har godkendt. Er det så Mark, der tager over dér og siger: ”Nu skal vi sætte noget i værk”?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke udtale mig om. Det ved jeg ikke. Men det vil Mark Thorsen givetvis selv kunne svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går videre, kommer der et andet udkast kl. 14.44. Det har vi noget om på s. 207. Der kan vi se, at Jesper Gori skriver til Sarah Andersen og Mia Tang med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen, hvor han siger:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

På s. 208 ser vi den model, som Gori vedhæfter. Der er det, vi har hørt tidligere med de mindreårige over og under 15 år, og så står der:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover,

skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

I har et møde kl. 15.30. Hvilke forslag drøfter I dér?

Inger Støjberg:

Ja, jeg vil sige ... Dette dokument er nok det, der vil komme til at optræde som servietten efterfølgende, fordi det er den papirserviet, som Jesper Gori angiveligt sidder med foran sig på dette møde. Mødet kl. 15.30 handlede om pressemeddelelsen. Men for at kunne diskutere pressemeddelelsen handlede det også om ordningen, som jeg ganske kort tid før havde godkendt. Det er jo ikke andet end tre kvarter før – nej, måske lidt mere før – at der er godkendt. Så det handlede om pressemeddelelsen, men dermed også ordningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Siger du, at Jesper Gori var med til mødet kl. 15.30?

Inger Støjberg:

Ja, det var han. Dem jeg husker var med til mødet, var Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen, Jesper Gori og mig selv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og der havde I denne model, der var fra Gori, som du kalder servietten. Hvorfor kalder du det servietten?

Inger Støjberg:

Fordi det er det blevet kaldt ad flere omgange. Han sagde mig bekendt ikke ... Jeg kan i hvert fald ikke huske, at han sagde: ”Jeg sidder med en serviet her”. Men en serviet skal ikke forstås bogstaveligt. Det skal forstås som en meget kort gennemgang af sagen, som han vel har skrevet til sig selv, vil jeg tro. Og så har han taget det med. Det var egentlig bare en læsevejledning eller forståelsesvejledning, så hvis der er nogen, der siger det senere hen, vil det nok være det, de henviser til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi kigger på s. 209, har vi et andet forslag. Der er skrevet ind her:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt: Parterne har haft et forudgående samliv; parterne har et eller flere fælles børn; aldersforskellen mellem parterne er begrænset; parternes samliv indeholder ikke et element af tvang; og hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor.”

Og hvis vi går over på s. 210, står der i det med gult markerede afsnit:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Drøftede I det?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det, bliver der ikke lagt en pressemeddelelse på bordet, men man diskuterer på det tidspunkt indholdet i pressemeddelelsen. Du spurgte til, om jeg var helt sikker på, at Jesper Gori var med til mødet. Jeg vil faktisk gerne, om vi kan prøve at se mødeindkaldelsen, for så vil man i hvert fald kunne se det i den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at vi har den på s. 228. Og som jeg ser det, er det Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og Mark Thorsen fra kl. 15.30 til 16.00.

René Offersen:

Så er der ”BBGamma25”. Jeg går ikke ud fra, at anklagerne er nået frem til, at Jesper Gori ikke deltager i mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved det ikke. Det er derfor, at jeg spørger. ”BBGamma25” er efter min opfattelse en sikkerheds... altså en af dine PET-folk?

Inger Støjberg:

Ja, lad os få det afklaret med det samme. Det er ikke, fordi livvagterne deltager i møderne. Det er, fordi de simpelt hen har en begrundet brug for at vide, hvor jeg er. Så derfor bliver de indkaldt til alt. Om jeg så skal spise frokost med mig selv, så ved de også det. Men jeg er sikker på, at Jesper Gori er med til dette møde, og jeg tror faktisk også, at man vil kunne se, at han rent faktisk deltager i mødet, hvis man kigger materialet igennem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg noterer, hvad du siger. Jeg har ikke set det før, men derfor kan det sagtens være, at han har deltaget. Var det er rigtigt, at der ikke lå en pressemeddelelse på bordet – altså den, vi har set med de markerede ændringer? Var det kun servietten, der lå der? Eller lå notatet der?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg har jo lige godkendt notatet, og det er selve udgangspunktet for denne snak omkring pressemeddelelsen. Der er ikke behov for, at tingene ligger ... det er ikke sådan noget med, at det ligger i en mødemappe eller noget. Måske har jeg haft notatet på min iPad. Det har jeg måske ikke engang. Måske har det ligget i print. Det kan jeg ikke sige. Men i hvert fald er det udgangspunktet for denne diskussion. Og så er det, at Jesper Gori sidder og begynder – og det er derfor, at jeg med sikkerhed ved, at han var der – at gennemgå ordningen og de mange elementer, der skal til, for at der er et par, der ikke kan adskilles på hver deres asylcenter, men på samme center.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er der andre med? Var Anne Nygaard Just også med til mødet?

Inger Støjberg:

Givetvis har der været andre med, men dem, jeg med sikkerhed kan huske, er Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen og mig selv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor foregår det? Er det inde på dit kontor?

Inger Støjberg:

Det er inde på mit kontor, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu går vi tilbage til s. 217 i ekstrakten – så kommer vi nok til mødet et øjeblik efter. Men der har vi en mail fra Sarah Andersen kl. 15.09. Den sender hun til Mark Thorsen og Mia Tang, og der skriver hun:

”Læs denne version af pressemeddelelsen:”

Versionen har vi på s. 221. Og det, jeg godt vil spørge dig om, er den sidste sætning:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen – skal flere par skilles ad end det ene par, der er omtalt i opgørelsen?”

Harde I en opgørelse fremme, som I drøftede på mødet?

Inger Støjberg:

Jeg husker ikke, om der lå en opgørelse på bordet i fysisk forstand. Men igen, det var jo et tidspunkt, hvor vi diskuterede de par, som man nu havde identificeret. Men jeg kan ikke sige, om der lå en opgørelse på bordet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Deltog Sarah Andersen også i mødet? Eller nogen af dine pressefolk?

Inger Støjberg:

Jeg har nævnt dem, som jeg med sikkerhed kan huske var der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til tilbage til mødet: Hvem tog egentlig initiativ til det? Hvem sagde, at det er nødvendigt, at vi nu sætter os sammen og ser på denne pressemeddelelse?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke sige, men det er et naturligt udkomme af, at jeg har godkendt den nye ordning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvor lang tid det varede?

Inger Støjberg:

Jeg kunne se på indkaldelsen før, at der stod fra kl. 15.30 til kl. 16.00. Så det kan ikke have taget meget længere tid. Det kan endda også være, at det har taget kortere tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du kan ikke huske, om det tog et kvarter eller 20 minutter?

Inger Støjberg:

Det har taget maksimalt en halv time, men formentlig kortere tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der samtidig kommunikation ud til pressefolkene? Så de sad og arbejdede på pressemeddelelsen, samtidig med at I sad inde i mødelokalet?

Inger Støjberg:

Nu er det selvfølgelig at foregribe begivenhedernes gang lidt, men jeg kan huske fra ekstrakten, at der ligger nogle versionerede pressemeddelelser efter det her. Og det ligger meget kort tid efter. Så på en eller anden måde har de fået besked fra dette meget korte møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan var stemningen på mødet?

Inger Støjberg:

Det var vel sådan, at jeg havde godkendt en ordning, som jeg gerne havde set, var fuldstændig uden mulighed for undtagelse. Det kunne ikke lade sig gøre. Det havde jeg taget til mig. Det måtte jeg ligesom leve med. Så det er klart, at det ikke var sådan, at jeg kom ind med armene over hovedet til dette møde og var rigtig glad for det. Men stemningen var, som den så ofte var i ministeriet. At man drøftede tingene, og at man nok også godt kunne mærke, at der var en vis ildhu omkring denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstod på dig, at Jesper Gori var med, og han sad med sin serviet og notatet – sådan forstod jeg dig egentlig også – og havde det fremme dér. Var det Jesper Gori, der førte ordet og sagde, hvad han syntes, at der skulle stå i pressemeddelelsen?

Inger Støjberg:

Nej, jeg ved ikke, om man kan sige, at der var nogen, der specifikt førte ordet. Det tror jeg alle gjorde. Det er klart, at der bliver spurgt ind til undtagelserne, og det gør der fra min side også – altså hvor meget der skal til og den slags.

Anne Birgitte Gammeljord:

Næede I nogen konklusion på mødet?

Inger Støjberg:

Nej, man kan ikke sige, at der var en konklusion som sådan, for pressemeddelelsen er ikke færdig på det tidspunkt. Det bliver den først dagen efter. Der er et forløb efter det her, og inden pressemeddelelsen rent faktisk bliver færdiggjort. Så på den måde er der ikke nogen konklusion. Det stod klart, at der skulle arbejdes videre med pressemeddelelsen, men det var ikke sådan, at vi sagde – og det ville også være atypisk, at man meget formelt sagde: ”Så er konklusionen sådan og sådan og sådan”. Sådan var den type møder i ministeriet ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker, at jeg har forstået dig. Du ville gerne have den ud hurtigt, og nu havde du dem så allesammen samlet i et rum og pressefolkene udenfor. Og vi så på din kalender på s. 196 før, at du ikke skulle noget. Du har sikkert skulle meget, men umiddelbart ser det ud, som om det næste, du skulle, var et VL-møde, der fandt sted fra kl. 17.00 med noget køretid inklusive. Så hvis du gerne ville have haft det færdigt, og man kunne blive enige om det, kunne man vel have sat sig ned og sagt: ”Nu bliver vi færdige”.

Inger Støjberg:

Ja, altså, der var forskellige måder at sige det på. Men det var en proces, der kørte. Der var

ikke noget usædvanligt i, at vi lige skulle arbejde videre med det. Men det er rigtigt, at jeg gerne ville have haft det ud, så vi kunne få sat ordningen i gang hurtigst muligt. Men vi skulle have pressemeddelelsen skrevet, og tingene skulle lige falde på plads. Og der var jo diskussion om, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor var der en diskussion om, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen?

Inger Støjberg:

Fordi når man sidder med ministernotatet, ordningen – hvad du nu vil kalde den – kan man godt se, at det vil være langt nede ad vejen og hypotetisk, at der kunne være et par, der ikke blev adskilt. Det er klart, at det ønskede jeg også at kommunikere med pressemeddelelsen. I og med at det var hypotetisk, er det jo ikke det, man sætter op i overskriften – altså at det helt kan hypotetisk være, at der er nogen, der ikke kan adskilles. Så det synes jeg ikke skulle fremhæves. Så prøver man på at skrive sig ud af det, så det også juridisk holder vand. Men man skal bare huske på, at en pressemeddelelse ikke er et juridisk dokument. Det er et kommunikationsværktøj, og derfor skal det ikke være fuldstændig fyldestgørende. Det var de ender, der skulle nå sammen, så det kunne holde vand – for at sige det på lidt mere direkte dansk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det kattelommen, altså undtagelserne, du er inde på her? Og pusterummet? Var det de to ting, I drøftede?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde vi i lyset af ordningen. Og så var det: Hvor stor er kattelommen? Man skal igen tænke på, at jeg kommer derfra, hvor alt kan lade sig gøre. Og så bliver der lige så stille lagt nogle men'er eller spørgsmålstegn ind. Og det er rigtig, rigtig vigtigt for mig at være helt klar over, hvor de er, for jeg skal også ud at svare på disse ting efterfølgende. Men det, der står

tilbage, er, at det vil være langt nede ad vejen, hvis nogen sinde, at man vil støde på det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I på dette møde at forelægge problemstillingen for Justitsministeriet?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde vi ikke. Og nu snakker vi om, hvor lang tid mødet varede. Det var maks. en halv time og måske kortere tid. Så der er også en grænse for, hvor meget man diskuterer på et møde, der er så kortvarigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg stiller spørgsmålet med Justitsministeriet, er det, fordi vi på s. 239 har en mail om afførelsen, hvor Lykke Sørensens skriver til Jesper Gori, at hun kan forstå, at du og Mark ikke kan tilslutte jer forslaget, og så står der:

”Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelom. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny.”

Og deri kan ligge – i hvert fald for sådan én som mig – at det er igen. Hun håber så at kunne fange Nina ved 9-tiden den 10. februar. Det er derfor, jeg spørger dig, om der var ... det var der så ikke på mødet, forstår jeg – men var der et andet tidspunkt den dag, hvor du fik at vide, at man ville vende det med Justitsministeriet på ny?

Inger Støjberg:

For det første var det ikke unormalt, har jeg forstået, at embedsmænd vendte spørgsmål med Justitsministeriet. Men det her er også mails, jeg slet ikke indgår i. Jeg har ikke modtaget disse mails. Jeg har ikke haft dem i mine hænder. Jeg har aldrig set dem, før nu når de er kommet i ekstrakten. Ellers har jeg ikke noget kendskab til, hvad enkelte embedsmænd diskuterer med hinanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er det din departementschef, der er citeret for, at du og Mark ikke kan tilslutte sig et

forslag. Og det er samme dag. Jeg er enig i, at du ikke har modtaget den, men man må antage, at de taler sandt. De siger, at du ikke kan tilslutte dig det. Vi må måske lige se på s. ...

Inger Støjberg:

Må jeg lige stille et spørgsmål? Er det pressemeddelelsen, vi taler om?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er en pressemeddelelse, ja. Det er derfor, jeg vil gå til s. 237, for der er en mail til dig med kopi til Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen. Kl. 18.31 sendes en pressemeddelelse, og der står:

”Kære Inger

Så er den tilrettet. Ok?”

Hvis vi scroller ned på siden, har vi en ”Pressemeddelelse om barnebrude”. Der kan vi se i den sidste sætning:

”Efter de nye retningslinjer bliver den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Den sendes til dig kl. 18.31. Og så havde vi mailen, som jeg citerede, på s. 239, fra kl. 21.14. Og der sker noget derimellem, går jeg ud fra, for det er den pressemeddelelse, eller det udkast, som meldingen er, at du og Mark Thorsen ikke kan tilslutte jer?

Inger Støjberg:

Ja. Jeg var til VL-møde i det tidsrum, så jeg kan af gode grunde ikke sige, hvad der foregår sideløbende, og hvad enkelte medarbejdere skriver til hinanden, og hvor meget de ved på hvilket tidspunkt. Det kan jeg simpelt hen ikke sige. Men når jeg ikke bare kan sige ja til det, der står nederst i pressemeddelelsen, er det grundlæggende, fordi ... Jeg har nævnt det før, men

hvis man nu var trafikminister og satte hastighedsgrænserne op på motorvejene til 130, så ville man jo ikke skrive i pressemeddelelsen: ”Nu er det 130, bortset fra, hvis der helt særligt bliver skiltet på grund af noget vejarbejde omkring Skanderborg”. Det skriver man ikke ind. Så ville man skrive: ”Nu bliver hastighederne sat op til 130”. Det er i det lys, at man skal se en pressemeddelelse som denne. Og det er de diskussioner, der pågår i ministeriet. Det er ikke, fordi kattelommen ikke er der. Men når det på det tidspunkt er fuldstændig hypotetisk, at vi når hen til sådan en sag, kan man med rette godt diskutere, om det er dét, man skal flage i en pressemeddelelse. For jeg er helt sikker på, at den hob af journalister, der er inde på Christiansborg, ville fæstne sig ved det og ikke ved, at vi såmænd ikke forventer, at der kommer nogle sager på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men tilbage til pressemeddelelsen, som du får kl. 18.31, og som vi havde på s. 237. Den er i hvert fald sendt til dig og med teksten:

”Kære Inger

Så er den tilrettet. Ok?”

Og så ved vi, at vi har denne mail fra Lykke Sørensen, og hun må så forklare om, hvem der har talt med dig. Men du har ikke nogen erindring om, at du har talt med Uffe Toudal Pedersen? Og da du er kommet hjem ... dit VL-møde var sat til at vare til kl. 20.30, og da jeg kan se på dine mails her, at du arbejder sent, kunne det godt være, at du mellem kl. 20.30 og kl. 21.14 havde haft en samtale med Uffe Toudal Pedersen eller Mark Thorsen for den sags skyld og sagt til en af dem: ”Det her kan jeg ikke godkende”?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke præcis. Men hvis jeg så den her i dag, så ville jeg nok tænke det samme: at det ikke er dét, der skal flages. Det er ikke retningsgivende i denne sag, om du vil.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi går videre og ser på, hvad det er, der ikke er retningsgivende: Er det, at ordningen ”skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn”, bl.a. barnets tarv? Hvorfor kunne man ikke skrive det i en pressemeddelelse?

Inger Støjberg:

Jeg må simpelt hen sige, at den dag i dag synes jeg, at det er en rigtig dårlig formulering. Jeg mener netop, at menneskelige hensyn *er* at give pigerne et pusterum. En mulighed for at se, om det er den mand, som de måske ikke selv har valgt, de skal leve videre med. Det mener jeg er det menneskelige hensyn. Så man kan sige, at det forslag, der dukker op hos mig, strider fuldstændig imod det, jeg mener er det menneskelige hensyn. Så det kan jeg af gode grunde ikke skrive ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og tilføjelsen ”absolutte hovedregel” kunne du heller ikke acceptere?

Inger Støjberg:

Der er det, jeg siger. Det ville simpelt hen være at gå ud og hejse flaget og sige: ”Nu skal I journalister lægge mærke til, at her flager vi, at der langt nede ad vejen helt hypotetisk kunne opstå en sag, hvor der er et par, der ikke skal adskilles”. Det gør man ikke. Det er jo det med trafikministeren. Han ville heller ikke gå ud og hejse flaget og sige: ”Det kan simpelt hen være, at det i et enkelt tilfælde på grund af noget vejarbejde i Skanderborg kan være, at man ikke må køre 130”. Jeg kan i øvrigt ikke huske, om man må køre 130 dér, men det må man mange steder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I slutter aftenen med, at der ikke er nogen pressemeddelelse?

Inger Støjberg:

Der er ikke nogen pressemeddelelse. Den kommer først den 10. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og den 10. februar skal vi lige se på igen. Der ved vi, at der er et koncerndirektionsmøde. På s. 200 kan vi se, at Andreas Højmark skriver til Henrik Kyvsgaard, Kasper Højvang Kyed, Jonas From Soelberg, Frank Bundgaard, Uffe Toudal Pedersen, Henrik Grunnet, Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen og så med kopi til Annika Falkvard, Sofie Odgaard og Lisbeth Sørensen om ”Koncerndirektionsmøde med ministeren i morgen fra kl. 10.30-11.00”. Der er vedhæftet en række filer, og han skriver, at de får det materiale i Sofie Odgaards fravær. Og så er der nogle, der udestår.

På s. 201 har vi en dagsorden til mødet fra kl. 10.30 til 11.30, hvor der står, at ministeren deltager i ”Aktuelle sager” og nogle andre punkter med ”To- og trepart” og ”Brug af sociale medier”. Og så er der nogle punkter uden ministeren.

Tilbage igen til s. 200. Der kan vi se – i hvert fald så vidt jeg kan konstatere – at notatet ikke er med som bilag til mødet. Er det korrekt?

Inger Støjberg:

Ja, det kan jeg heller ikke se, at det er.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 201 kan vi også se, at der i princippet ikke står noget om barnebrude på dagsordenen. Den kan så falde ind – det er sådan, jeg har forstået dig tidligere – under ”Aktuelle sager”. Er det også sådan, du selv opfatter det?

Inger Støjberg:

Ja. Som nævnt tror jeg, at det ofte er skrevet i lidt tilpas runde vendinger, så alt kan lægges ind under.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der er heller ikke vedlagt et udkast til pressemeddelelse til dagsordenen?

Inger Støjberg:

Nej, det er der ikke. Det ville også være mærkeligt, hvis man på koncerndirektionsmødet sad

og diskuterede pressemeddelelser. Det gør man ikke. Det er et helt andet regi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Deltog du i hele mødet?

Inger Støjberg:

Nej, jeg deltager til og med punkt 3. Det var helt sædvanligt. Det var også helt sædvanligt, at det var sat op sådan, at jeg deltog ved nogle punkter og så gik. Og så kan man spørge, hvor lang tid det tog. Måske 20 minutter eller en halv time. Det kan jeg ikke helt sige. Det var lidt forskelligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var netop det, jeg ville spørge dig om. For pkt. 1 vedrørende ”Aktuelle sager” kan jo tage fra kl. 10.30 til 11.30, så man ikke når resten, eller det kan tage fra kl. 10.30 til 10.40, og så var du gået. Vi kan jo ikke se, hvor lang tid du var der, og om det punkt tog hele mødet, eller om det ikke gjorde det.

Inger Støjberg:

Man kan roligt antage, at man kommer omkring det hele på et koncerndirektionsmøde. Det var min opfattelse. I hvert fald de punkter, som jeg deltog i. Der nåede vi i hvert fald altid igennem dem, mens jeg var der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev der taget referater til koncerndirektionsmøderne?

Inger Støjberg:

Nej, der blev ikke taget referater, der blev sendt ud. Jeg har nogle gange set, at ministersekretærene sidder med en blok. Jeg ved ikke, hvad der bliver skrevet på den. Det er ikke noget, jeg modtager efterfølgende, men det vil i givet fald være noter. Igen er det nok noget, I skal spørge ministersekretærene om. Men det kunne f.eks. være, hvis der kom nogen bestillinger. For ellers må man antage, at de enkelte chefer selv bringer tingene videre. Men det er jeg ikke den rette til at svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan fik du dagsordenen til mødet?

Inger Støjberg:

Den lå i min kalender.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kom du direkte til mødet, eller havde du et formøde?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke. Man vil nok kunne se i min kalender, hvordan det præcis spændte af den 10. februar. Men jeg kan i hvert fald sige, at jeg ikke er mødt ind kl. 10.30. Så meget kan jeg love. Jeg har været der noget før.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at du har været der noget før, er det så i mødelokalet, eller er det på dit kontor?

Inger Støjberg:

Der tror jeg, at vi bliver nødt til at få fat på min kalender for at se, hvad jeg har lavet før. Men det her vil jeg nok kalde direktørtid, og det arbejdede vi ikke med i det ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det regnede jeg heller ikke med. Men når jeg siger det, er det, fordi i kalenderudskriften på s. 196, som vi har været igennem, er der ikke noget før. Det er ikke for at sige, at du ikke kan have lavet noget før, men jeg kan se, at der er noget, der er aflyst den dag. Der er bl.a. annulleret et gruppemøde fra kl. 12 til kl. 13. Men ellers skulle du, så vidt jeg kan se, først noget om aftenen, hvor der var noget på Marienborg.

Inger Støjberg:

Ja. Det er typisk sådan en dag, man bruger til at få afviklet nogle sager i F2. Så ville jeg typisk have siddet med dem eller noget i den stil. Det er helt typisk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men har du en erindring om, at mødet startede til tiden kl. 10.30? Der kommer du over til det store mødelokale, og I går så i gang dér? Eller

var mødet inde på dit kontor? Nu skal jeg ikke foruddiskontere, hvor det kunne være.

Inger Støjberg:

Det var i dét, der blev kaldt for ministerens mødelokaler, altså det store mødelokale, der lå skråt overfor. Det var det altid. Jeg kan sige, at det altid startede til tiden, og for mit vedkommende sluttede det, når vi havde været igennem de tre punkter, eller fire, eller hvor mange der nu var på, som jeg skulle deltage i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kunne vi konstatere, at notatet, der er dateret den 2. februar, ikke er noteret i de bilag ...

René Offersen:

Jeg vil have lov til at indskyde her, at som det fremgår af s. 200, er mailen sendt kl. 13.19. Det vil sige, at den er sendt, før notatet er godkendt. Det bliver først godkendt kl. 13.44.

Anne Birgitte Gammeljord:

Noteret. Det, vi ikke ved, er, om der har været en forsinkelse i godkendelsesprocessen, fra Andreas Højmark har fået det, og til at han har godkendt det. Men det er godkendt på det tidspunkt. Drøftede I notatet den 10. februar på koncerndirektionsmødet? Notatet, som I havde godkendt dagen før?

Inger Støjberg:

Nej, notatet var ikke oppe dér, altså som notat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I ordningen?

Inger Støjberg:

Der var en kort ordveksling under ”Aktuelle sager” om det her. På den måde kan man sige, at ordningen var oppe. Men ikke sådan så man sagde: ”Og nu videre til ordningen”. Det var ikke på den måde, det foregik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så hvad drøftede I egentlig?

Inger Støjberg:

Det er svært at sige, hvad vi helt præcis drøftede. Som jeg husker det, så bliver det her nævnt, og på et tidspunkt siger Lykke Sørensens på en eller anden måde, at der er undtagelser. Og jeg undrer mig egentlig en lillebitte smule over, hvorfor hun siger det, for jeg har jo godkendt ordningen. Men det er ikke noget, der fylder på koncerndirektionsmødet. Og det skal nok ses i lyset af, at koncerndirektionsmødet var meget overordnede temaer. Nu kunne man se på dagsordenen, at noget af det, der i hvert fald kom til at fylde, var toparts- og trepartsdrøftelserne, som vi skulle til at i gang med. Det var for at få flere flygtninge i arbejde. Og det har givetvis fyldt lidt mere, kunne jeg forestille mig. For jeg husker ikke, at det her var et emne, der fyldte rigtig meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der nogen tilbagemelding fra Lykke Sørensens om, at hun havde været i Justitsministeriet og haft nogen drøftelser? Vi kunne jo se i hendes mail, at hun ville forsøge inden mødet at få en afklaring med Justitsministeriet.

Inger Støjberg:

Nej, det var der ikke. Som sagt undrede jeg mig egentlig lidt over, hvorfor Lykke Sørensens sagde de ting med undtagelser. Jeg kan ikke fuldstændig præcis huske, hvordan ordene faldt, men der skulle administreres med undtagelser. Det kan jeg ikke helt præcis huske, hvordan hun sagde. Men jeg havde jo godkendt notatet, så det vidste jeg alt om, at der skulle. Og jeg var ligesom videre. Jeg var henne i det spor, at vi skulle se at få den pressemeddelelse skrevet færdig, så den kunne komme ud, og vi kunne få kommunikeret. For der var ikke bare et politisk pres. Det var der også i medierne. De blev også ved med at rykke for, hvornår der kom noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I drøftede pressemeddelelsen?

Inger Støjberg:

Nej, men i mit hoved var jeg et step videre, fordi jeg havde godkendt ordningen. Det gjorde

jeg dagen før. Og jeg havde taget det, der stod, til mig: at der nede ad vejen kunne komme nogle undtagelser, men at det var, som det var. Så i mit hoved var det næste step, der fyldte – altså, lad os nu komme ud med det. For at være helt ærlig var jeg ved at være træt af at høre på, at der ikke skete noget, når det nu var sådan, at ministeriet arbejdede helt intenst for at få sat noget i værk. Så jeg var noget utålmodig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvad er det, du husker, som Lykke Sørensen sagde?

Inger Støjberg:

Lykke Sørensen siger noget i retning af, at ligegyldigt hvad bliver der administreret med undtagelser. Jeg skal ikke kunne sige den dag i dag, hvorfor hun siger, som hun gør. For mig er det bare en selvfølge, for det har vi været igennem. Men det kan hænge sammen med, at Lykke Sørensen tilsyneladende slet ikke var i ministeriet dagen før. Så hun havde ikke været med i hele processen op til. Men det vil Lykke Sørensen givetvis selv kunne svare på. Derfor skal det også ses med den viden, jeg har i dag. Altså at det kan være derfor, at hun siger det – fordi hun simpelt hen ikke har været med inde over processen dagen før og de diskussioner, der har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så som jeg forstår det, er din erindring, at notatet slet ikke drøftes. Det er slet ikke fremme. Og Lykke Sørensen har nogle bemærkninger, som du egentlig føler er taget ud i det blå. Og I drøfter heller ikke pressemeddelelsen. Så det må være endt i noget, der bare kommer ud i det blå?

Inger Støjberg:

Ja, det er egentlig også sådan, jeg husker det: at det er en bemærkning ud i lokalet om konventioner og undtagelser. Sådan nogle ting. Lidt sådan en bemærkning, hvor jeg egentlig tror, at jeg tænkte: ”Ja, altså, det er sådan, det er, for det så jeg jo i går. Det sagde jeg ja til i går”. Så det skal ses i lyset af, hvad jeg ved i dag – altså

min undren, om det kan være, fordi hun simpelt hen ikke var i ministeriet, da hun havde andre gøremål, ganske enkelt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du på det møde, eller gav du udtryk for, hvor hurtigt man kunne gå i gang? Altså noget med hastighed i processen?

Inger Støjberg:

Nej, som jeg husker det, fylder det egentlig ikke så meget på koncerndirektionsmødet. I mit hoved er vi videre, fordi ordningen ligger der. Men nu skal der kommunikeres, og det synes jeg skal være nu. Jeg synes, at det er ved at være oppe over.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 258 er der igen – for at foregribe noget – en af de mails, du ikke modtager. Men der er en mail samme dag fra Nils Bak til Jens Vikner. De er begge to i Udlændingestyrelsen. Det er den 10. februar kl. 14.26, hvor man skriver:

”Der er en meget stor risiko for brud på børnekonventionen, eksempelvis hvis vi hindrer en 16-årig pige at bo sammen med en 24-årig ægtefælle, med hvem hun har et barn. Det oplyste Lykke på koncerndirektionsmødet pba. vurdering fra JM, og Støjberg skulle have udbrudt, højlydt: Den risiko tager jeg gerne!

Hun mente på mødet – *alene* fordi Lykke videbreagte JMs vurdering, sådan som hun havde pligt til – at ”I åbenbart godt vil ha’ barnebrude”. Så var der krig. Hun skaber splid. Uffe og Lykke kæmper med hende.”

Jeg er godt klar over, at det er på anden hånd eller tredje hånd – hvad det nu end er. Men det er samme dag, og der er i hvert fald nogen, der har givet udtryk for – vi må se hen ad vejen, hvem det kan være – at der har været en stemning på mødet og en tilbagemelding fra Lykke Sørensen. Derfor tænker jeg igen: Når du skal beskrive mødet, hvordan forløb det så efter din opfattelse? Var der nogen form for kamp?

Inger Støjberg:

Ej, altså, hvis jeg må sige det sådan lidt direkte: Jeg synes, at det dér er – for at sige det, som det er – langt ude. Og det er slet ikke mennesker, der har været med på mødet. Jeg aner ikke, hvor de har de ord og ytringer fra. Det må jeg sige. Det er ikke op til mig at afgøre, men det er på det bestemtteste ikke sådan, jeg opfattede mødet. Det må jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 241 har vi et notat, som er lavet af Frank Bundgaard. Han var med til mødet. Men jeg skylder her at oplyse, at dette notat – sådan som vi har forstået det – er lavet i november 2016 og altså ikke skrevet samtidig. Vi må høre senere hen, hvorfor det er lavet på det tidspunkt. Men der er lavet et håndskrevet notat om direktionsmødet. Der står den 10. februar og så:

”Min,” – det må stå for ministeren – ”Uffe, Henrik K, Henrik P, Lykke, Line, fb ++”.

Og så står der:

”Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser. Tydeligt at spm’et har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører. Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.”

Når du ser dette håndskrevne notat om, at der ikke var papirer på bordet, svarer det vel meget godt til det, du selv lige har sagt: at notatet ikke var der, og pressemeddelelsen ikke var der. Er det rigtigt?

Inger Støjberg:

Ja, det er rigtigt, at der ikke er sendt noget papir med. Det kan vi jo se i indkaldelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man kan også se, at der står, at ”alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.” Var det også dét, du mente, der var konsekvensen af notatet?

Inger Støjberg:

Det er det sådan set, hvis man ser på notatet. For hvis de ikke kunne adskilles på hver sit center, ville det være sådan, at man måtte adskille på samme center.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så har han citeret her, eller skrevet ned, at Lykke sagde, at en generel regel, altså en absolut regel, ville være i strid med konventionerne. Du nævnte også før, at Lykke sagde noget om konventionerne. Hvilke konventioner talte hun om? Hvor lang tid tog det? Og hvad blev der sagt?

Inger Støjberg:

Som jeg husker det, tog det ganske kort tid. Det var som sagt ligesom et ud i rummet-udsagn, som hun bare kom med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, at der også blev givet besked om, at Line Skytte Mørk Hansen skulle sikre besked til asylcentrene med det samme?

Inger Støjberg:

Nej, det mener jeg ikke blev drøftet på det møde. Men jeg må helt generelt sige, at hvis jeg skulle lave et notat til mig selv, ni måneder efter at et møde havde været afholdt, så ville mine evner ikke række til at kunne fuldstændig næsten ordret skrive, hvad folk havde sagt. Det ville mine evner i hvert fald ikke række til.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 248 har vi vel det, man – hvis vi skal bruge et forsvarerudtryk – kan kalde et nøglebilag. Der har vi en mail fra den 10. februar 2016 kl. 13.10, hvor Nils Bak skriver:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude.”

Ovenover har vi en mail fra Henrik Grunnet kl. 13.45. Det er det eneste samtidige dokument, vi har i sagen fra én, der var mødedeltager. Han skriver:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Den mail har der været rigtig meget omkring. Den kan læses, som om at alle, uanset Børnekonventionen, skulle skilles ad. Er det en korrekt forståelse?

René Offersen:

Hvor kan man læse det? Jeg vil godt have læst op, hvor det fremgår, at alle kan adskilles. Der står bare: ”uanset Børnekonventionen, når parret har ... fælles barn”. Det er også, hvad der fremgår af ministernotatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg formulerer det anderledes. Drøftede i Børnekonventionen?

Inger Støjberg:

Altså på koncerndirektionsmødet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det her er jo et referat, som Henrik Grunnet har lavet – eller et notat, eller hvad man nu kan kalde det – fra mødet. Han er på vej hjem. Vi ved fra de bilag, der er fremme, at mailen er lavet under transport fra ministeriet. Det blev dokumenteret forleden dag. Kl. 13.45 – det tager ham lang tid at komme fra Slotsholmen til Rymsgade. Men den er lavet på det tidspunkt.

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke komme det nærmere end det, jeg har sagt: at Lykke kommer med disse

kommentarer ud i rummet. Og der er ikke en diskussion om konventioner – altså hver enkelt konvention, og så tager vi det lige op i studiekredsform. Sådan er det ikke. Som jeg husker det, bliver det nævnt ganske kort af Lykke, og lidt ud i rummet, som jeg siger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men der står også i overskriften: ”INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”.

René Offersen:

Hvem har skrevet den?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det har enten Nils Bak eller Henrik Grunnet skrevet.

Retsformanden:

Må jeg godt spørge: Er det ikke en overskrift, der er arvet fra den 4. februar?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er det sandsynligvis. Det er i hvert fald en overskrift, der må være kommet på et svar på mailen fra den 10. februar nedenfor, som jo er Nils Baks. For det er et svar på den mail. Hvordan den så i øvrigt er opstået, kan vi ikke vide. Men der står også:

”Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 år må bo sammen med deres ægtefælle”.

Det er den mail, som man svarer på kl. 13.45.

Inger Støjberg:

Men altså, med al respekt kan det være rigtig, rigtig svært for mig at se ... altså mails, hvor vi ikke engang helt her i dag kan finde ud af, hvem der har skrevet noget i et emnefelt. Så er det virkelig svært for mig at sige, hvorfor vedkommende har skrevet det, når vi ikke engang ved, hvornår vedkommende helt præcis har skrevet det, og hvem det er, der har skrevet det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan det forstås sådan, Inger Støjberg, at der blev nævnt konventioner på mødet, men at I ikke havde en rundkredsdiskussion?

Inger Støjberg:

Det kan forstås derhen, at Lykke Sørensen har sagt de ting, som Lykke Sørensen har sagt, og at det ikke var til yderligere diskussion. Så det er vel et ja til dit spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at du nævnte indledningsvis om dette emne, at du ikke var der så lang tid til de tre punkter. Der er sat en time af til mødet, og du gik på et eller andet tidspunkt, måske et kvarter, 20 minutter eller 30 minutter efter? Og så gik du tilbage til dit kontor, eller hvad?

Inger Støjberg:

Ja, det vil jeg tro, at jeg har gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så fortsatte de andre med de øvrige punkter?

Inger Støjberg:

Ja, det var sædvanlig praksis, at jeg deltog i en del punkter, og så skulle de andre fortsætte. Det var helt normalt. Og sådan var det, som jeg husker det, fra det allerførste koncerndirektionsmøde, vi overhovedet havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når I nu ikke drøftede pressemeddelelsen på mødet, var der så en drøftelse – en kort meningsudveksling mellem dig og Uffe Toudal Pedersen eller andre om, at I skulle mødes bagefter og se på pressemeddelelsen? Og hvordan kom det i værk?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke helt huske, hvordan det kommer i værk, at vi skal mødes om pressemeddelelsen efterfølgende, men det er en ret naturlig følge af, at nu skal det altså til at være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kunne jo være, at de andre skulle noget bagefter?

Inger Støjberg:

De andre fra koncerndirektionsmødet? Det ville ikke være noget, som andre fra koncerndirektionsledelsen skulle deltage i. Nej, det ville – som det er her – typisk være Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen og mig selv, der ville være der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var jer tre, der sad på dit kontor?

Inger Støjberg:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår satte I jer ind på dit kontor? Uffe Toudal Pedersen har deltaget i mødet, der sluttede kl. 11.30. Måske lidt senere, måske lidt før. Det ved vi ikke. Så skal de mødes inde hos dig. Hvornår gjorde de så det?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke huske det præcise tidspunkt, men mit bedste bud vil være, at det er ganske kort tid efter koncerndirektionsmødet. Når jeg siger det, er det lidt i forhold til, hvornår pressemeddelelsen bliver sendt ud. Jeg kan ikke huske det helt præcise tidspunkt nu, men det kommer vi givetvis tilbage til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, men vi kan allerede slå op på s. 253 og så ...

Retsformanden:

Undskyld, lige inden vi forlader det bilag, vil jeg godt lige berigtige noget, jeg sagde før. Fordi jeg spurgte ud i lokalet, om denne overskrift kunne være arvet fra den 4. februar, men nu ser jeg, at der står 2019. Så den korrektion vil jeg lige komme med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, vi skulle lige ind på s. 253. Omkring tidspunktet for pressemeddelelsen kan vi se en mail

kl. 13.04 fra Mia Tang til Anne Nygaard Just og Line Skytte Mørk Hansen. På s. 254 har vi pressemeddelelsen. Det var sådan, den kom til at se ud. Så det ser ud, som om vi taler om kl. 13.04. Og der kan vi se, at sætningen om de menneskelige hensyn og den absolutte hovedregel ikke er med. Det var den, vi sluttede med aftenen før. Og du sagde lige før, at du havde Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen til dette møde. Var der andre inde i lokalet? Jeg tænker på, at der er noget, der skal rettes, går jeg ud fra. Der er nogle, der skal skrive, så medmindre det var dig selv, der førte pennen ...

Inger Støjberg:

Nej. Jeg mener, at det var Uffe Toudal Pedersen, Mark Thorsen og mig selv, der sad ved mit mødebord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad gik samtalen på i forbindelse med de menneskelige hensyn og den absolutte hovedregel?

Inger Støjberg:

Det gik på, om det skulle med, eller om det ikke skulle med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi nu tager kattelommen, som vel måtte relatere sig til den absolutte hovedregel, hvorfor skulle den så ikke ind i den her?

Inger Støjberg:

Det var de årsager, som jeg nævnte før, hvor jeg også brugte trafikeksempel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var Uffe Toudal Pedersen enig i det?

Inger Støjberg:

Nej, vi diskuterede det noget frem og tilbage, og til sidst sagde Uffe Toudal Pedersen: ”Jamen, så tag det ud, men der bliver administreret efter reglerne”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og sagde han også: ”Så tag det ud” til det med de menneskelige hensyn?

Inger Støjberg:

Det mener jeg faktisk ryger ud længe før. Ganske enkelt fordi det strider 100 pct. imod, hvad jeg mener, der er menneskelige hensyn. For jeg mener, at de menneskelige hensyn er at give pigerne et pusterum. Så det ville simpelt hen ikke give nogen som helst mening at skrive det ind. Jeg kan godt se, at det isoleret set – hvis man ikke tænkte på hele sagen – kan give mening. Men det gør det bare ikke i det her. Der giver det simpelt hen ingen mening.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan var stemningen på mødet?

Inger Støjberg:

Den var ret ligefrem. Vi diskuterede disse ting, og jeg har da nok været lidt utålmodig og sådan lidt: ”Lad os nu komme videre”. Det tror jeg rent faktisk også, at de andre har været. Man skal tænke på, at jeg på dette tidspunkt har talt solen sort om denne sag, og det lå mig så meget på sinde, så det var morgen, middag og aften, at de skulle høre om det her. Derfor tror jeg simpelt hen også, at alle var sådan: ”Nu skal det her kommunikeres ud. Ordningen er på plads. Lad os nu få den her pressemeddelelse af sted”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi prøver at se på notatet på s. 191, står der nede i indstillingen i den sidste linje:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Hvis vi går tilbage til pressemeddelelsen på s. 254, står der:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Og ovenover:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindre-årige under 18 år indkvarteres på samme asyl-center som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Det virker som en stramning i forhold til notatet, fordi efter notatet måtte man jo godt ... hvis en af disse situationer opstod, kunne man jo bo sammen? Så hvorfor denne stramning fra den 9. til den 10. februar?

Inger Støjberg:

Jeg tror ikke, at vi kommer det meget nærmere end det, jeg har sagt: En pressemeddelelse er netop ikke et juridisk dokument. Det er et kommunikationsværktøj, som skal beskrive de overordnede linjer. Og hovedbudskabet i denne pressemeddelelse synes jeg passer ret nøje med ordningen, nemlig at ingen må bo sammen. Så jeg synes, at når man ser hovedbudskabet i det, så ligger det meget, meget tæt op ad notatet. Og så er der lige præcis det lille element, som forsvarerne selv var inde på under vores modforelæggelse: at der kan man måske sige, at der var en lille stramning i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det din opfattelse, at denne pressemeddelelse – og det bringer mig næsten tilbage til starten af i dag – hvor der ikke angives undtagelser, er retvisende?

Inger Støjberg:

Ja, det mener jeg, at den er. Med den enkelte undtagelse, som vi selv har været inde på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Altså den med, at man ikke kan bo på samme center?

Inger Støjberg:

Præcis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Mener du også, at den er fyldestgørende?

Inger Støjberg:

Ja, som pressemeddelelse set. I og med at det ikke er et juridisk dokument. Det er en pressemeddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis du nu tænker på ombudsmandens udtalelse fra december 2015 om, at pressemeddelelser skulle være fyldestgørende?

Inger Støjberg:

Det var vel ret beset annoncer?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, men det gælder også pressemeddelelser efter ombudsmandens opfattelse.

Inger Støjberg:

Hvis du tager det helt overordnet set, så mener jeg, at hovedbudskabet svarer ret nøje til ordningen. Det er et kommunikationsredskab – instrument, om du vil – når du har med en pressemeddelelse at gøre. Så ja, det vil jeg mene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det var dig, der tog beslutningen om at tage sætningen ud?

Inger Støjberg:

Ja, det var mig, der tog den beslutning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev du advaret?

Inger Støjberg:

Vi havde en diskussion, og så ender det op med, at Uffe Toudal Pedersen siger: ”Jamen så tag det ud”. Og så siger han: ”Men det er jo klart, at der bliver administreret efter reglerne”. Og det er jo selvsagt. Så nej. Igen, det er ikke et juridisk dokument. Det er ikke et dokument, som man styrer et land efter. Det er et dokument, der overordnet set beskriver en ny ordning, som nu bliver sat i værk, og sådan set ikke mere. Der har aldrig været lagt op til, at det skulle være juridisk dokument. Det var ordningen, der var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du så går til sidste sætning i pressemeddelelsen, hvor du skriver: ”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene ad i aktuelle sager”, så giver du ligesom en meddelelse om, at du *har* bedt, og at der *er* sat noget i værk om adskillelse?

Inger Støjberg:

Man kan i hvert fald sige, at jeg på det tidspunkt har godkendt ordningen. Notatet er godkendt på det tidspunkt. Det ved jeg jo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige høre til sidst: Fik du den endelige udgave ind til godkendelse, inden der blev trykket på knappen send?

Inger Støjberg:

Nej, som jeg husker det, falder ordene sådan, at Uffe Toudal Pedersen, som så tager det ud, siger: ”Men vi administrerer jo efter ordningen eller lovgivningen, som den nu er”. Jeg kan ikke helt præcis huske, hvordan han formulerer det, men noget i den retning. Og så bliver pressemeddelelsen sendt. Så nej, det er ikke sådan, at de kommer med et nyt print. Det gør de ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Spurgte du på det tidspunkt om, hvordan man varslede Udlændingestyrelsen om det, og hvor hurtigt ordningen skulle iværksættes?

Inger Støjberg:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad skulle der efter din opfattelse ske fra det øjeblik, du havde godkendt pressemeddelelsen? Ud over at den skulle sendes ud til offentligheden, hvad skulle der så ske i forhold til Udlændingestyrelsen?

Inger Støjberg:

Enten før pressemeddelelsen eller senest nu skulle Udlændingestyrelsen selvfølgelig have besked om at iværksætte ordningen. Men som jeg også har nævnt før: Når man som minister

har godkendt noget, er det på en eller anden måde ude af dine hænder. Så kører maskineriet. Det er jo dét, der er start-knappen eller sæt i værk-knappen. Det er, når en minister har godkendt en ordning, eller hvad det nu kan være. Og sådan vil det være i ethvert ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 256 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen sender pressemeddelelsen til Lene Vejrum kl. 14.25. Og vi har set fra Frank Bundgaards notat, at han mener, at Uffe Toudal Pedersen bad om, at hun orienterede ... i hvert fald stod der asylcentre, men det kunne også være Udlændingestyrelsen. Hvorfor var det nødvendigt at orientere styrelsen, når Henrik Grunnet var med til koncerndirektionsmødet? Har du gjort dig nogen tanker om det?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg ikke. Og Henrik Grunnet må selv forklare, hvad han præcis lægger i det. Fordi igen – som jeg har nævnt et par gange – når du først har godkendt noget, så kører maskineriet, og så har man som minister en helt berettiget forventning om, at sagerne bliver bragt videre. Det er ikke sådan, at det ryger i skralde-spanden, når jeg godkender noget. Tværtimod er det sådan, at når jeg godkender noget, så kommer ud i verden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg også godt. Nu er det bare en styrelseschef på et højt niveau, og det er din væsentligste styrelse. Han sidder til et koncerndirektionsmøde, hvor jeg har forstået, at notatet ikke blev drøftet. Og så kan det godt være, at han kunne være lidt i tvivl om, hvorvidt der overhovedet var noget. Så jeg tænker bare, om du på det tidspunkt har hørt, at han havde en viden om notatet?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg ikke. Og det havde jeg heller ikke nogen grund til at efterspørge. Det er vitterligt ikke sådan, at man som minister går ned igennem kontorerne for at høre, om de har ringet til nogen eller sendt noget til nogen eller

ringet ud til styrelsen. Det gør man simpelt hen ikke. Det var den daglige arbejdsgang i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at der kommer – hvis vi går til s. 262 – en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard Just, Anette Görtz, Lykke Sørensens og Jesper Gori kl. 14.41, hvor hun siger, at hun:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Ved du, hvorfor der skulle gives den tilbage-melding, og blev du orienteret om den?

Inger Støjberg:

Jeg ved ikke, hvorfor der skulle gives den tilbage-melding. Jeg vil tro, at det er normal kutyme, uden at vide det. Det kan modtagerne og afsenderen bedre sige noget om. Og nej, jeg blev ikke orienteret om denne mail. Og som du også kan se, modtog jeg den heller ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg er klar over, at du ikke modtog den. Men jeg spurgte dig tidligere i dag, hvor meget du talte med bl.a. Mark Thorsen, og jeg forstod, at det var round-the-clock. Og derfor kunne det godt være, da det var en sag, der fyldte så meget i dit hoved, at han lige stak hovedet ind – du var der stadigvæk – og sagde, at de er i gang?

Inger Støjberg:

Jamen jeg vil næsten sige det sådan, at jeg ville skulle have den orientering, hvis de *ikke* var gået i gang. Så ville jeg have det, fordi jeg har en helt berettiget forventning om, at når jeg sætter noget i værk, så går det også i gang. Og det har det så også gjort. Så på en eller anden

måde kan det for mig næsten se ud, som om det er en konstatering og ikke så meget andet. Jeg vil sige, at der var noget at orientere mig om, hvis de *ikke* havde gjort det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævnte du før din reaktion på artiklen i Berlingske den 25. januar, da vi talte om den. Og jeg tænkte – men det er bare gætværk – at man som minister måske gerne ville vide, hvis politiet skulle involveres på en eller anden måde, for det kunne give en omtale bagefter, som måske ikke var så rar, og derfor var det rart at have et beredskab. Men jeg forstår, at Mark Thorsen ikke har fortalt dig om disse ting?

Inger Støjberg:

Nej. Men det kan godt være, at vi lige skal prøve at tage det med politiets hjælp. Mit indtryk er, at politiet nogle gange også ved andre flyttepåbud vil være involveret i det. Så jeg tror ikke, at der er nogen særskilt begrundelse for at orientere mig om det. Politiet var jævnlige på asylcentre af den ene eller den anden årsag. Det kunne også være asylanter, der var utilfredse med, at de skulle flytte på et andet center til den anden del af landet eller noget i den stil, og så vil jeg tro, at politiet også jævnlige var inde over. Det var ikke helt usædvanligt desværre, at politiet også havde sin gang på asylcentre af den ene eller den anden art eller med den ene eller den anden begrundelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det forstår jeg godt. Men jeg tænkte mere, at den gruppe, du gerne ville beskytte her, var jo nogle sårbare unge piger. Derfor kunne der være en holdning, som var anderledes end for andre asylansøgere, til, om politiet var inde eller ikke. Men det er ikke noget, du har gjort dig tanker om på dette tidspunkt?

Inger Støjberg:

Jeg forstår udmærket godt dit spørgsmål, men det er vel ikke så meget anderledes end f.eks. nogle af disse samværssager, der kan være meget besværlige og lige så ... De kan være enormt hjerteskerende. Når børn skal flytte fra den ene

forælder til den anden, og den ene part sætter sig imod, er politiet nogle gange er inde over. Jeg ved også, at vi har et ekstremt dygtigt politi, der ikke farer frem i sådan nogle sager, men er enormt dygtige til at vise de hensyn og den respekt og ro, ikke mindst, der skal være i den slags situationer.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 sidst på eftermiddagen samme dag kommer der også en orientering, igen til Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg og Mark Thorsen. Du er ikke med på den, men alle andre er med på den. Det er en status, og man videresender en mail fra kl. 16.40, hvor man siger, at man har orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og delt det ind i fire grupper. På s. 284 kan vi se meddelelsen til operatørerne, hvor man henviser til pressemeddelelsen, og så hedder det i andet afsnit:

”Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”.

Blev du orienteret om denne mail på det tidspunkt eller kort tid efter af Mark Thorsen eller Uffe Toudal Pedersen? Sagde de f.eks. dig: ”Der er sendt den her ud”, ”Du får lige en kopi”, eller ”Vi vil lige fortælle dig, hvad der står”?

Inger Støjberg:

Nej, det kan jeg ikke helt sige, om jeg gjorde. Men jeg vil sige det sådan, at jeg blev løbende orienteret om det og spurgte også selv løbende ind til det, så derfor kan det være vældig svært at sige, hvornår jeg præcis er blevet orienteret om hvad, her efterfølgende. Jeg henholdt mig til og vidste, at tingene måtte være sat i gang, for jeg havde jo med min godkendelse af ordningen sagt, at nu kører toget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så når de skriver til sidst i andet afsnit på s. 284:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Så er det heller ikke noget, du er blevet orienteret om?

Inger Støjberg:

Jamen igen, jeg formodede, at tingene var sat i gang. Og man kan sige, at de skulle orientere mig, hvis de *ikke* gjorde det. Man skal jo ikke orientere om noget ... Det er i hvert fald ikke min opfattelse, at man som minister fik orientering om, at man gjorde det, der var blevet besluttet, man skulle gøre. Hvis man *ikke* gjorde det, der var blevet besluttet, så skal en minister involveres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Et sidste spørgsmål før kl. 15. Når det er en sag, der fylder så meget i ens hoved, og som man går så meget op i, ville man så ikke gerne have en orientering om, at det nu var gået i gang og sat i værk? Jeg ved godt, at man ikke skal orienteres om alt muligt, men netop om noget, der fylder så meget hos en, ville det være naturligt at sige: ”Kører det nu også, som det skal”?

Inger Støjberg:

Jamen det er derfor, jeg siger, at det kan være svært for mig præcis at tidsfæste og stadfæste, hvornår jeg har fået hvilke oplysninger at vide, og hvad jeg selv har spurgt ind til. Det kunne også være, hvis jeg mødte Line Skytte Mørk Hansen ude på gangen, at så kunne jeg spørge: ”Hvordan går det nu med det her?” Og jeg kan i dag dårligt sige præcis, at jeg spurgte om det den og den dag. Men jeg kan garantere for, at jeg fulgte alt det med, jeg overhovedet havde behov for. Og jeg tror, at hvis I spørger dem, så vil de nikke genkendende til, at jeg spurgte voldsomt ofte og meget ind til denne sag både før og selvfølgelig af gode grunde også efter. Så jeg følte mig fuldt betrygget i, at tingene var sat i værk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg ved ikke, om det er et passende tidspunkt at ...

Retsformanden:

Jo.

René Offersen:

Undskyld. Vi vil gerne bede om lov til at sige om overskriften i det nøglebilag, som anklagerne gjorde det til, på s. 248: Vi kan se, at der står "Re:". Det er jo svar. Spørgsmålet var, om det var Henrik Grunnets overskrift eller Nils Baks overskrift, og det kan vi ikke se nedenunder her. Men hvis vi går til s. 247, kan vi se den oprindelige mail fra Nils Bak. Så det er Nils Baks overskrift. Det er ikke noget, Henrik Grunnet har fundet på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Helt enig, men jeg tror også, jeg sagde, at han svarede på den.

Retsformanden:

Vi mødes igen i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.01.

Retsmøde den 14. september 2021 (dag 6)

Tirsdag den 14. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte afhøringen. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret.

Vi sluttede i går lige inden udtalelserne til pressen den 10. februar, så der starter vi i dag.

Inger Støjberg, vi har nu på skærmen en artikel på hoveddekstraktens s. 263, som kom, efter at pressemeddelelsen blev udsendt. Den er fra

Ritzau, og vi kan se, at det er den 10. februar 2016 kl. 14.51. Der står nederst:

”- De skal splittes ad, og det skal de, fordi jeg ikke vil acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang. Så længe man bor i asylsystemet og ikke har fået afgjort sin sag, så kan man altså ikke komme til at bo sammen.”

På s. 264 er der skrevet:

”Inger Støjberg erkender, at der er tale om ”et voldsomt indgreb”:

- Men jeg vil ikke se tvang i systemet. Så længe man er på et asylcenter, er det altså os, der bestemmer.”

Det er ganske voldsomme ord for en minister at bruge. Du siger selv, at det er et voldsomt indgreb, og at de skal splittes ad. Hvad er dine bemærkninger til det? Hvorfor bruger du så voldsomme ord?

Inger Støjberg:

Det er, fordi jeg ønsker at give pigerne den størst mulige beskyttelse, og det mener jeg er ved at få parrene adskilt og dermed give pigerne det pusterum, som jeg synes, at de fortjener. Et voldsomt indgreb, ja, det er det, men det mente jeg også – og mener også den dag i dag – var nødvendigt, fordi kom der ikke et indgreb a la det her, ville de stadig bo sammen. Det bød mig inderligt imod dengang, og det gør det i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor nævnte du ikke her, at der var en hypotetisk mulighed? Vi talte om notatet i går, hvor du selv var inde på, at det var dit ståsted, og at du vidste, at der var en hypotetisk mulighed. Hvorfor nævnte du ikke det her?

Inger Støjberg:

Det var af præcis de samme årsager, som jeg nævnte i går: at hvis man begynder at hejse flaget for noget, som jeg på daværende tidspunkt ikke troede nogen sinde måske vil gøre sig gældende, altså at der ville komme et par, som ikke kunne blive adskilt ... hvis jeg begyndte på det

tidspunkt at flage det, var det jo det, som det kom til at handle om. Og jeg tror, at enhver politiker vil vide, at så ville det komme til at handle om det og ikke om det pusterum, som det reelt skulle handle om. Og i og med at det var hypotetisk på daværende tidspunkt, at der kom en sag, synes jeg også, at det er helt rimeligt at sige, som jeg gør. Og det ligger fuldstændig i forlængelse af den pressemeddelelse, som vi sendte ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil lige spørge dig: Ligger det i forlængelse af notatet? For nu siger du f.eks. her: ”Jeg vil ikke se tvang i systemet.” Men i det notat, som vi også beskæftigede os med i går, stod der ikke noget om tvang. Det blev netop taget ud af notatet.

Inger Støjberg:

Men tvang er stadigvæk en del af det, og det var også en del af den snak, som vi havde i ministeriet. Det her handler om, at der kan være piger i systemet, der er tvunget ind i det ægte-skab, som de er i, og netop at give dem muligheden for at komme ud af det. Nu nævnte jeg i går, at tvang er meget andet end blå mærker. Tvang er også kulturel tvang, det er social tvang, og det er den mangel på ligestilling, der er i muslimske kulturer, hvor de her mennesker jo primært kommer fra.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går videre samme dag, kan vi se på s. 287, at der er syv spørgsmål fra Ritzau. Først skal jeg lige spørge dig: Er det er nogen spørgsmål, du havde fået forinden, altså sådanne spørgsmål – Q&A's? Hvordan er processen, når der svares på sådanne syv spørgsmål fra Ritzau?

Inger Støjberg:

Nej. Processen er sådan ... som jeg husker det, er det her taget fra det doorstep, som kom i umiddelbar forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen. Jeg nævnte i går, at man nogle gange sendte en pressemeddelelse ud, nogle gange tweetede man fra ministeriet, hvis der var noget nyt, og nogle gange gjorde man begge dele. Som jeg husker det – men det er der

givetvis nogle pressefolk, der kan svare endnu mere indgående på – blev pressemeddelelsen sendt ud, og så blev der indkaldt til – i gåseøjne – et doorstep, altså et kort pressemøde, som foregik i Vandrehallen på Christiansborg, hvor en række journalister møder op. Det er ofte noget, der sker med meget kort varsel. Så møder journalisterne op, og som jeg husker det, er de her spørgsmål en del af det doorstep. Så jeg er ikke engang sikker på, at det er Ritzau selv, der har stillet alle spørgsmålene. Som jeg husker det, tror jeg faktisk, at Lautrup-Larsen har stillet nogle af spørgsmålene, men jeg er ikke 100 % sikker. Men det foregår ikke sådan, at man som minister – det sker meget, meget sjældent – får spørgsmålene på forhånd og endnu mere sjældent – det sker praktisk talt aldrig – at man får sine artikler til gennemsyn efterfølgende. Det ved jeg godt, at man gør i mange andre tilfælde. Jeg ved f.eks., at jurister ofte vil få lejlighed til at få en artikel til gennemsyn, inden den bliver trykt i avisen. Sådant foregår det ikke i politik. Vi er selvsagt forhåbentlig mere vant til pressehåndtering, end man er i så mange andre brancher, så der må man forvente, at det, man har sagt, også er det, der kommer i avisen. Det betyder dog, at man også nogle gange som politiker oplever, at det bliver skåret lidt til, eller at man bliver fejl citeret. Ikke at jeg umiddelbart kan huske om det her, at der er noget, der er fejl citeret, men jeg erindrer slet ikke denne artikel så præcist. Men det kan vi måske komme ind på?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, lad os lige komme ind på det. Men det var bare for at få sat rammen: om du havde fået nogle spørgsmål og selv svarede, eller om du i princippet selv med dine pressefolk havde stillet nogle spørgsmål til dig selv og svaret på dem. Det kunne også være en mulighed. Men her på s. 287 udtaler du dig igen som minister, kan vi se. Der står:

”Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) beder Udlændingestyrelsen om at ændre praksis ...”

Et af de spørgsmål, du får her, er så:

”Nogle af barnebrudene har børn - skal de adskilles fra faren?”

Og så svarer du:

”Ja, de bliver også skilt ad. Det er ganske enkelt fordi, jeg ikke vil acceptere, at der kan være forhold, der på den ene eller anden måde har været tvang indblandet i.”

Igen, hvad er det for en tvang, som du her har i tankerne?

Inger Støjberg:

Først vil jeg sige, at man kunne have ønsket, at verden var så god, men det er den ikke, hverken som folketingsmedlem eller som minister, at man bare kan stille spørgsmålene selv og så sende dem til Ritzau, og så trykker de dem. Den tvang, som jeg henviser til her, er bl.a. den sociale og kulturelle tvang. Man skal forstå, at de kommer fra en helt anden kultur, hvor der er stor mangel på ligestilling og kvinderettigheder. Det er det, som jeg mener her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men så får du længere nede spørgsmålet igen:

”Hvorfor er det nødvendigt at adskille dem, hvis man ikke er sikker på, om der er tale om tvang?”

Og der svarer du:

”Vi har det sådan i Danmark, at man jo ikke umiddelbart kan flytte sammen.”

Du svarer sådan set ikke på spørgsmålet:

”Hvorfor er det nødvendigt at adskille dem, hvis man ikke er sikker på, om der er tale om tvang?” Og vi ved fra det notat, den første høring, der var fra styrelsen, at der ikke var indikationer på tvang. Så hvordan harmonerer det med den drøftelse, I har haft i ministeriet, og de oplysninger, der er, og det svar, du giver?

Inger Støjberg:

Jeg synes sådan set, at det harmonerer vældig godt. For det var også sådan, at hvis der bare var en generel risiko for tvang, var det nok til at

kunne adskille parrene som et sagligt hensyn. Og derfor må man bare sige, at når man ved, at langt de fleste af de asylanter, der kom til Danmark, kom fra en verden, hvor ligestilling er en mangelvare, og at der kommer mindreårige piger med mænd, der er betydeligt ældre end dem selv, og hvor især den relative aldersforskel er meget stor, så er der en formodning om tvang. Eller der er en generel risiko, vil jeg hellere sige, for tvang. Derfor mener jeg godt, at jeg kan sige, som jeg gør her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Et andet svar kunne have været: ”Vi vil undersøge, om der er tvang. Og så vil vi adskille.” Men det var ikke en tanke, du gjorde dig?

Inger Støjberg:

Det er sådan set det, der kommer til at ske i den proces, hvor de er adskilt. Det er netop, at man undersøger. Men når en generel risiko for tvang er nok til at kunne adskille som et sagligt hensyn, må det også i min verden være sådan, at så skiller man dem ad, og så går man i gang, så pigerne har muligheden for at få det her pusterum, mens der også er opbakning fra systemet – vejledning, hjælp og støtte i det system, som de var i. For de står ikke alene. Det ikke sådan, at man skiller parrene ad, og så kommer pigen til at sidde på et værelse, og så sidder hun dér og kukkelurer og skal tænke selv, om hun ønsker at komme tilbage til sin mand. Man skal bare lige være klar over, at der er et system, der bakker hende op og støtter hende og vejleder hende i alt det her. Så hun er ikke ladet alene. Det er det, der foregår i den proces. For jeg kan godt forstå, at man lige umiddelbart kan tænke: ”Hold da op, det er godt nok også et voldsomt indgreb.” Man skal bare have den anden side med: at der også er støtte omkring de her piger. Det var faktisk noget af det, vi også gik op i. Man lod simpelt hen ikke pigerne i stikken.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men forstod jeg dig rigtigt før, da du sagde, at dét, at der er ”en generel risiko for tvang”, efter din opfattelse var tilstrækkeligt til, at man kunne skille dem ad?

Inger Støjberg:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så er der et spørgsmål til dig på s. 288 om:

”Hvor langt fra hinanden skal de bo?”

Så svarer du:

”Det må vi se på hen ad vejen. Hvis der er børn indblandet, kan det give god mening, at faren også får lov at se barnet. Det, der er helt afgørende for mig, er, at vi sender et fuldstændig utvetydigt signal om, at vi ikke vil se tvang under nogen som helst former.”

Der vil jeg egentlig godt spørge dig, også i forhold til notatet, som vi havde fremme, hvor der stod, at hvis der var indikationer på de ting, kunne man bo sammen på samme asylcenter. Det siger du ikke her, så vidt jeg kan se. Men du siger, at vi må se på hen ad vejen, hvor de skal bo. Gjorde du dig nogen tanker om det på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Det var en del af selve den ordning, som jeg godkendte. Det var netop, at der kunne være sager, hvor man ikke kunne adskille dem på hvert sit asylcenter, men så kunne man i det mindste gøre det på en måde, så de var på det samme center, så pigen havde en mulighed for at trække sig. Jeg mener, at det, jeg siger her – at vi må vi se på det hen ad vejen – i virkeligheden er at sige: ”Prøv at høre, vi må kigge på de praktiske løsninger hen ad vejen”. Det er helt klart for at sige, at det er vigtigt – det ligger faktisk også i hele spørgsmålet om ligestilling – at faren også har mulighed for at se barnet, og at barnet altså også har brug for både en mor og far, også når de kommer til Danmark. Sådan er det. Så for mig ligger der i det, at det må vi løse praktisk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til ekstraktens s. 242, har vi en transskription af et TV-interview med TV 2 News samme dag. Jeg antager, at det er i

forbindelse med det doorstep, som du har nævnt tidligere. Er det korrekt?

Inger Støjberg:

Ja, det er det, og jeg vil tro, at man her vil kunne genfinde nogle af de spørgsmål og svar, der er i Ritzau-telegrammet. Som sagt kan jeg være lidt i tvivl, om det er taget af fuldstændig det samme, men det er lavet i samme moment.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er i samme moment, tænker jeg. Jeg tror ikke, at jeg har genfundet helt nøjagtig det samme, men der kan også være forskellige måder at skrive det på, for det er en transskription af et talt interview. Men her udtaler du dig også. Øverst kan vi se, at Lautrup siger:

”Ja, jeg står klar med udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg.”

Så du udtaler dig også her som minister, og det er du vel også enig i?

Inger Støjberg:

Det er jeg fuldstændig enig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går ned i spørgsmålene, er det et spørgsmål to afsnit nede, hvor Lautrup siger:

”Og Inger Støjberg, de har lige sagt, at du er på vej med nye regler og vi har set dem allerede omkring det, vi kalder barnebrude på Christiansborg. Prøv og uddyb – hvad er det vigtigste i dit indgreb?”

Så svarer du:

”Jamen jeg har meddelt Udlændingestyrelsen, at fremover kan man ikke indkvartere unge under 18 sammen, og det betyder også, at de tilfælde hvor der er unge, der er under 18, der bor sammen i dag, der vil de blive skilt ad.”

Her nævner du ikke noget om undtagelser, så vidt jeg kan se, og du nævner heller ikke noget om kommende retningslinjer. Er det rigtigt?

Inger Støjberg:

Ja, og jeg kan helt henholde mig til det, jeg sagde tidligere. Jeg kan også se her, at nogle af spørgsmålene simpelt hen må være de samme som dem, Ritzau har bragt, hvor de bare har plukket i det, kan man sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi så går ned til ca. femte afsnit regnende nedefra, er der en anden journalist – og det er så ikke Lautrup – der siger:

”Hvorfor er det nødvendigt overhovedet og skille de her par ad, hvis ikke man er sikker på, der er tvang og det er frivilligt, de har indgået de her ægteskaber?”

Så svarer du:

”Vi har det jo sådan i Danmark, at man jo ikke bare umiddelbart kan flytte sammen, så har man jo sine forældres accept af det, hvis man er under de 18 år, og så længe man er i det her system, jamen så er det altså os, der bestemmer.”

Men du svarer sådan set ikke på spørgsmålet, og derfor ville jeg egentlig godt stille dig det igen her: Hvorfor er det overhovedet nødvendigt, hvis man ikke er sikker på tvang, og de frivilligt har indgået de her ægteskaber? Skal man ikke finde ud af det først, før man tvinger dem ad?

Inger Støjberg:

Jeg kan helt henholde mig til det, jeg sagde tidligere: Det, at der var en risiko for tvang, var nok til at adskille som et sagligt hensyn. Det er sådan set mit bedste svar på det spørgsmål. Jeg ønskede simpelt hen ikke at løbe den risiko, at der sad piger i det her system, som var underlagt tvang fra hjemlandet – fra deres forældre og onkler og tanter, og hvem det kan være, der har bestemt, hvem de skulle giftes med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det en diskussion, som du også havde haft med dine embedsmænd i departementet, inden du udtalte dig her om det med risiko – altså at man kunne adskille bare på den blotte risiko for tvang?

Inger Støjberg:

Ja, det er sådan, jeg klart forstod det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvem har du talt med om det? Er det med Uffe Toudal, Lykke Sørensen, Jesper Gori, eller er det alle? Når du siger, at du klart forstod det, er det så noget, der har været drøftet på møder, eller hvordan skal jeg forstå det?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke helt tidsfæste hvornår, men jeg er helt sikker på, at i hvert fald Jesper Gori har været en del af den diskussion.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 243 nederst, fjerdesidste afsnit, får du også et spørgsmål, hvor der står:

”Indtil videre har der været 27 tilfælde – er det virkelig nødvendigt og lave overordnet lovgivning for 27 tilfælde? Kunne man ikke have lavet individuel sagsbehandling her?”

Der svarer du så:

”Men det her er jo individuel sagsbehandling, og det er jo sådan, at indtil nu er det jo blevet vurderet, at de godt må bo sammen, nu vurderer vi bare anderledes.”

Hvordan skal det forstås? Hvori består den individuelle sagsbehandling?

Inger Støjberg:

Man kan sige, at den individuelle sagsbehandling består i, at nu er der så en risiko for tvang, man adskiller, og så ser man på de forhold, som de enkelte par nu har, altså netop det med, om der er indikationer på tvang, og generelt på de forhold, der er omkring dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad er det, I vurderer? Du siger, at ”nu vurderer vi det anderledes”. Hvad er det, ”vi vurderer anderledes”?

Inger Støjberg:

Altså, for det første bliver man nødt til også lige at sætte sig i det sted, jeg var på det tidspunkt.

Det sted var, at kort forinden var jeg blevet opmærksom på, at der var barnebrude i systemet. Det kom som et stort chok for mig, at der var det. Og der havde jeg i hvert fald en anden vurdering på det tidspunkt, end jeg havde en måned før, hvor jeg ikke vidste, at der var barnebrude. Derfor ønskede jeg selvfølgelig at komme med dette indgreb, og vi var bare et andet sted, end vi var en måned før.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har også lige ovenover – og det minder lidt om det fra Ritzau med, om det bliver i den ene ende af landet – hvor Lautrup spørger, og du siger:

”Jamen det må vi se på hen ad vejen, hvis der er børn indblandet, så kan det jo give god mening, at f.eks. faren også kan få lov at se barnet, men det, der er helt afgørende for mig, det er, at vi sender et fuldstændigt utvetydigt signal om, at vi vil ikke se tvang under nogen som helst former, og det betyder altså også, at hvis den ene er f.eks. 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen, men jeg vil ikke forhindre faren i at se barnet.”

Hvordan hænger det her med 16 og 22 år sammen som et eksempel?

Inger Støjberg:

Det tror jeg lige, at jeg må få præciseret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstår faktisk ikke dit svar. Du siger først, at vi – som vi også har set fra Ritzau – må se på hen ad vejen, hvor de skal bo, og så fortsætter du med:

”og det betyder altså også, at hvis den ene er f.eks. 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen”.

Er det et kriterie, du har stillet op, så du siger, at hvis én er 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen?

Inger Støjberg:

Nej, alle der var mindreårige og gift med en ældre mand skulle have muligheden for at få det

pusterum, som vi har talt meget om – af gode grunde. Når jeg siger 16 og 22, kunne jeg også have valgt at sige 17 og 29 eller noget helt andet. Så det er blot et eksempel. Det er sådan set for at sige, at jeg ikke vil forhindre, at man ser sit barn. Faktisk tværtimod. Jeg ønsker at finde nogle praktiske løsninger på det her, så det foregår så gelinde som muligt. Der er også den form for ligestilling i det, at faren også har retten til at se sit barn. Jeg synes, at det giver meget god mening. Men man skal ikke lægge noget i, at jeg siger 16 og 22. Jeg kunne have brugt hvilke som helst andre aldersbetingede forskelle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Også 17 og 18?

Inger Støjberg:

Det kunne jeg også have sagt. Men nu valgte jeg så 16 og 22, og jeg ved simpelt hen ikke, hvorfor jeg sagde 16 og 22. Jeg kunne have sagt hvilke som helst. Der var jo par af flere forskellige typer. Det, der var det helt afgørende, var, hvorvidt man selv havde valgt sin ægtefælle, og om man ønskede at leve sammen med vedkommende eller ej, og at man fik det pusterum og den hjælp og den støtte, der skulle til for at afgøre det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du stod på Christiansborg i Vandrehallen, eller hvor det nu var, hvem havde så du med dig af embedsmænd? Havde du Mark Thorsen eller Jesper Gori med? Kan du huske det?

Inger Støjberg:

Hvis der har været nogen med – og det har der givetvis – må det være Mark Thorsen. Embedsmænd fulgte ikke med til interviews. Der er en klar linje imellem pressehåndtering og den juridiske bistand. Så det er 100 % sikkert, at Jesper Gori ikke har været med. Han var heller ikke med inde over forberedelsen af interviews eller noget i den stil. Der er meget, meget klare linjer for det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 302 har vi et opslag, som du lagde ud på Facebook dagen efter. I den udtalelse siger du:

”Vi skal ikke acceptere, at f.eks. en 14-årig pige bor sammen med sin 28-årige mand på et asylcenter fordi det er en del af deres hjemlands kultur.”

Og så siger du videre:

”Derfor meddelte jeg i går, at man ikke kan bo sammen på vore asylcentre før begge er 18 år, og de par der allerede bor på vore asylcentre skal skilles ad.”

Der er heller ikke her nogen undtagelsesmuligheder, og nu skal begge være 18 år. Hvad er begrundelsen for det?

Inger Støjberg:

Vi har her at gøre med Grimhøjmoskéens talsmand, El-Saadi, som siger, at han synes, at man skal acceptere, at en 14-årig gravid bor sammen med sin ældre mand på et asylcenter. Det strider så meget imod alt. Ikke nok med, at hun med stor sandsynlighed er barnebrud – der er en enorm risiko for, at hun ikke selv har valgt det. Derudover er hun under den seksuelle lavalder. Det hører ingen steder hjemme. Og når en så markant mand fra det muslimske miljø udtaler det, mener jeg simpelt hen, at det er på tide at få sagt alvorligt fra.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så som jeg forstår dig her, er det et svar, du giver til ham. Det er ikke et svar, du giver ud til alle andre. Er det en mailtråd, du har på din Facebook, med Grimhøjmoskéens talsmand?

Inger Støjberg:

Det er et opslag på Facebook, efter at han til B.T. har udtalt i en artikel, at han synes, at det er helt på sin plads, at en 14-årig bor sammen med sin ældre mand på et asylcenter. Vi har at gøre med en pige, der er under den seksuelle lavalder, og vi har at gøre med en mand, der tydeligvis prøver på at påvirke en politisk proces, som er helt skæv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men vi er enige om, at en 14-årig også efter den hidtidige praksis, der har været ... den er slet ikke ændret, fordi de blev jo skilt ad?

Inger Støjberg:

Ja, det burde de have gjort, men vi kan efterfølgende se, at det sandsynligvis ikke skete i alle tilfælde, men at det i hvert fald skete nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du er enig i, at det ikke har noget med din nye praksis at gøre?

Inger Støjberg:

Både-og. For hvis man kigger ned i det, kan man se, at der tilsyneladende var eksempler, hvor man ikke havde fået skilt dem ad. Og det er klart, at når Grimhøjmoskéens talsmand, El-Saadi, siger, som han gør, er det jo det, jeg forholder mig til. Jeg forholder mig til hans udtalelser i en artikel i B.T. og sådan set ikke så meget andet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Efter din opfattelse nu, fremgik det så af nogen af de udtalelser, som vi har været inde på, altså i pressen den 10. og den 11. februar til offentligheden, at der kunne være undtagelser?

Inger Støjberg:

Nej. Og det var af helt samme hensyn, som jeg nævnte før, nemlig at det på det tidspunkt var en hypotetisk mulighed, at der kunne komme et eksempel, hvor man – i gåseøjne – kun kunne adskille og give pusterummet på samme center. Men det havde formodningen for sig på det tidspunkt, at der slet ikke ville komme nogen sager, og at de ellers ville komme langt hen ad vejen. Det var derfor det andet, der blev vinklet i pressemeddelelsen. Jeg mener også den dag i dag, at det er helt på sin plads at gøre det på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Et andet spørgsmål: Kan du se af nogen af disse udtalelser – når du nu har set dem igen, og vi har gået dem igennem – at du siger, at Udlændingestyrelsen vil gå i gang med at omsætte i retningslinjer?

Inger Støjberg:

Vi har ikke set alle interviews, så det kan jeg ikke præcis sige. Men jeg kan i hvert fald sige, at der bliver lavet et hav af interviews, også i

denne periode, om barnebrude. Så jeg kan ikke fuldstændig huske det. Vi taler om mange, mange interviews. Så det kan sagtens være, at man ville kunne finde det, og det kan også være, at man ikke kan. Det kan jeg ikke sige i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men der er ikke lagt noget frem, heller ikke fra din og dine forsvareres side, hvor du har udtalt dig om, at der er retningslinjer på vej, og at du har bedt Udlændingestyrelsen herom?

Inger Støjberg:

Nej, men jeg må sige, at jeg ikke har siddet og gennemtrawlet alle interviews fra dengang. Det er uladsiggørligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skal vi frem til s. 329 og netop den praksisændring. Det første, som vi har her, er en mail fra den 12. februar 2016, hvor Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just og Mia Tang får en tilbagemelding kl. 15.18 fra Line Skytte Mørk Hansen. Hun siger:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårige – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”.

Fik du en løbende orientering fra Mark Thorsen eller andre i dit ministerium om, at man var i gang med at skille dem ad?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvordan kom den form for orientering til dig? Var det én, der stak hovedet ind på dit kontor, eller var det bare på gangen, eller hvordan fik du den?

Inger Støjberg:

Det kunne givetvis både være én, der stak hovedet ind på kontoret, men det kunne også være

én, der sagde det på gangen, når vi gik forbi hinanden eller ved kaffeautomaten. Det var jo en sag, som vi talte meget om, så det kunne være det hele.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik du så også at vide, at der var nogen af parrene ude omkring på centrene, der reagerede voldsomt på din beslutning?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke om man sagde til mig, men det ville ikke være usædvanligt – hverken at de havde sagt det til mig, eller hvis der var nogen, der reagerede voldsomt, jævnfør også det, som vi talte om i går.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg tænker: Hvis du nu fik at vide – hvis vi antager det – at der blev reageret lidt voldsomt, gav det dig så ikke anledning til nogen drøftelser, f.eks. med Uffe Toudal eller andre, om den måde, som man håndterede ordningen på?

René Offersen:

Sådan kan man altså ikke stille spørgsmål. Man kan ikke sige: ”Hvis vi antager, at der skete noget, gav det dig så ikke anledning til at tale med nogen?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Talte du med nogen om de her reaktioner, og gav det dig anledning til at tale med Uffe Toudal eller andre om, hvorvidt der skulle ske nogen ændringer i ordningen?

Inger Støjberg:

Ikke som jeg husker det. Og igen, det er altså ikke usædvanligt. Hvis det er danske familier, vil der jo også kunne være eksempler, hvor man reagerer voldsomt på nogle ting. Så det kan jeg ikke sige, om det gav anledning til. Det gav ikke anledning til møder eller noget i den stil. Det, som det gav anledning til, var selvfølgelig at sikre, at pigerne fik den hjælp og opbakning, som de skulle have, og det mener jeg, at de fik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan sikrede du, at pigerne fik den opbakning og hjælp, som de skulle have?

Inger Støjberg:

Det lå ganske enkelt i operatørernes arbejde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er fint, at det ligger i operatørernes arbejde. Men hvordan sikrede du, at operatørerne vidste, at det lå i deres arbejde, at de i denne situation skulle sikre, at pigerne fik den ekstra hjælp, som der måske var behov for?

Inger Støjberg:

Det er ikke noget, som vi på den måde holdt møder om. Men det var noget af det, der selvfølgelig blev talt om i ministeriet – hvordan man sikrede, at pigerne fik den hjælp og opbakning, de skulle have. Og jeg vil sige, at det ligger helt i naturlig forlængelse ikke bare af dette indgreb, men også i operatørernes daglige arbejde. Der er rigtig mange ting, operatørerne er meget opmærksomme på og skal være opmærksomme på, og jeg vil også tro – uden at jeg kan sige det helt nagelfast – at du i nogle af de operatøraftaler, der ligger rundt omkring, vil kunne se, at hele det – skal vi sige – sociale element af deres arbejde også fyldte rigtig meget i hverdagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu var det jo en ny situation og en ny praksis, der skulle ind. Så når du siger, at I drøftede det – sådan forstod jeg det – også i ministeriet, hvem havde du så de drøftelser med? Sad I på nogen møder og talte om, hvordan vi nu håndterer situationen for pigerne ude på centrene og sikrer, at de får de oplysninger og den opbakning?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke sige fuldstændig på hvilke møder, men det lå implicit i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 392 har vi et spørgsmål. Allerede den 10. februar, og det er altså samme dag som pressemeddelelsen, får du et spørgsmål fra Naser Khader – det hedder spørgsmål S 630 – hvor han spørger:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

På s. 388 nederst er der en mail:

”Kære Line,

Hvad siger du til vedhæftede besvarelse af spørgsmål S 630? Lene Vejrum og Mark har nikket til den.”

Så vi kan se, at de er inde over.

Vi går tilbage til s. 392 igen. Var du inde at drøfte denne besvarelse af spørgsmålet med Mark Thorsen?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg ved ikke, om vi skal tage det med, hvordan man svarer på spørgsmål, nu? Som en sådan lidt mere generel betragtning?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det havde jeg sådan set ikke tænkt mig, at vi behøver. Jeg tror godt, at vi ved, hvordan man svarer på spørgsmål. Det er et langt svar, og der er også blevet dokumenteret fra det, men hvis vi går ned i tredje afsnit, siger du:

”Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Men når spørgsmålet er, om man gør nok for at opsøge og hjælpe dem, har du et afsnit, hvor du siger:

”I forhold til hjælp og støtte til mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever fremgår det af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.”

Men som jeg ser det, er der ikke noget i ... og det er spørgsmålet til dig: Er der noget i det her, hvor du fortæller om de særlige tiltag, som I vil tage over for operatørerne nu?

Inger Støjberg:

Nu skal jeg lige forstå dit spørgsmål korrekt. Hvis du spørger til den støtte, som de får, er det lige præcis det, du læste op, og som jeg også nævnte før: at man givetvis i kontrakterne med operatørerne vil kunne se, at de skulle bakke op og støtte pigerne. Det er det, som Naser Khader spørger til, dvs. om jeg hjælper, og til det svarer jeg: ”Ja, det gør jeg”. Og det svarer jeg altså på ud fra operatøraftalerne, og hvilke paragraffer i sociallovgivningen det handler om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du nævner ikke noget om særlige tiltag, om pusterum i det her?

Inger Støjberg:

Jo, det gør jeg sådan set: at man fremadrettet sikrer, at de ikke skal bo sammen med deres ægtefælle eller samlever – det er jo pusterummet, der er omtalt dér. Og at man ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på et asylcenter – det er jo pusterummet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nævner du noget i notatet om undtagelsesmulighederne og individuel behandling?

Inger Støjberg:

I notatet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, i svaret.

Inger Støjberg:

Nej, men det er heller ikke det, som Naser Khader spørger til. Naser Khader spørger til, hvilken hjælp jeg giver til barnebrudene. Så er det klart, at jeg svarer på, hvilken hjælp de får, altså at de får pusterummet, og at de ikke bliver ladet i stikken. De er med andre ord ikke alene, fordi der er en række tiltag både i sociallovgivningen, men også direkte i aftalerne med operatørerne, om, at de skal kigge på, hvilke særlige behov pigerne har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 437-438, kan vi se, at der kommer en henvendelse den 18. februar kl. 14.35 fra Orla Borg på Jyllands-Posten til pressechef Sarah Andersen. Man vil gerne høre, om du vil kommentere på det forhold, at der er nogle universitetsprofessorer, der mener:

”at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 - den om retten til familieliv - hvis man vil hindre, at par i asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, kan bo sammen - i alle tilfælde for de pars vedkommende, hvor der er børn involveret, eller hvor kvinden er gravid. Af ministeriets høring kan man se, at ud af de 27 par, hvor kvinden er under 18 år, er der seks par, som har børn, og seks par, hvor kvinden er gravid.”

Og så ønsker man at vide:

”Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK’s artikel 8?”

Vi kan også se, at den 18. februar kl. 14.49 står der længere oppe, midt på s. 437:

”Kære Jesper,

Jeg har lige vendt denne historie med Mark – han synes ikke, ministeren skal kommentere, men han vil gerne have lavet et faktuel, kort svar, om at ministeriet ikke vurderer, det er i strid med Menneskerettighedskonventionen – vil du hjælpe med det?”

Blev du orienteret af Mark Thorsen om denne henvendelse?

Inger Støjberg:

Nej, det gør jeg ikke. Det er der en helt bestemt årsag til, og det ender faktisk med, at der slet ikke kommer et svar til Orla Borg på Jyllands-Posten. Årsagen er, at det er vinterferie, og min far er alvorligt syg, og jeg er på hospitalet stort set hele tiden. Så det er en af de få henvendelser, hvor vi slet ikke vender tilbage. Det var meget, meget sjældent, at jeg ikke var til at få fat på, men ved en artikel som den her, som man ikke behøver at svare på, har man vurderet – jeg vil skyde på, at det er Mark Thorsen, men jeg ved det ikke – at det er bedre, at jeg passer mine forpligtelser omkring min far, end at jeg svarer Jyllands-Posten. Det er en vurdering, som jeg helt enig i, og der kommer ikke et svar til Jyllands-Posten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er helt rigtigt. Der kommer ikke et svar til Jyllands-Posten, men man arbejder på et svar i ministeriet, og vi kan på s. 518 bl.a. se, at der er en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Adam Khalik, som på daværende tidspunkt er i Justitsministeriet, hvor hun skriver:

”Kære Adam

Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten (et faktuel, kort svar fra ministeriet) i anledning af, at Jyllandsposten lørdag vil køre en historie om, at ordningen med separat indkvartering af barnebrude kan være i strid med EMRK artikel 8 i visse tilfælde.

Nedenfor udkast til ministersvar som godkendt af Lykke”.

På s. 519 kan vi se det svar, som Lykke Sørensen har godkendt:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

På s. 517 er der en mailkorrespondance mellem Merete Milo og Lykke Sørensen om, at man har vendt svaret med Justitsministeriet, og midt på siden den 19. februar kl. 13.59 står der:

”Kære Merete

Det kan vi ikke ...”

Og det, som Merete Milo beder om, kan vi se nederst på siden:

”+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket”.

Til det svarer Lykke Sørensen med kopi til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men det skal vi selvfølgelig forsøge, og vi mås skrive, at det har været forelagt JM.”

Er det nogen drøftelser, som du bliver orienteret om?

Inger Støjberg:

Nej, det er det ikke. Hele den lange korrespondance, der kører i ministeriet, som jeg kan se nu, er slet ikke noget, som jeg har været involveret i. Jeg blev ikke orienteret om, at det foregik. Det er først noget, som jeg kan se i

ekstrakten. Så jeg har simpelt hen ikke noget at bidrage med i forhold til de diskussioner, der må have været internt imellem medarbejdere i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se af mailen den 19. februar kl. 13.59, at Lykke Sørensen på spørgsmålet, om man kan berigtige eller justere pressemeddelelsen, siger, at det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Er det en tilkendegivelse, hvorom du kan sige: ”Ja, den tilkendegivelse har jeg givet”?

Inger Støjberg:

Så er vi helt tilbage til den 10. februar om eftermiddagen, hvor undtagelsen i pressemeddelelsen bliver taget ud. Det må være det, hun henviser til. Men det bedste er næsten at spørge Lykke Sørensen om, hvad det er, hun henviser til, i og med at jeg ikke har været en del af det og ikke kan vide, hvad hun har tænkt, i det øjeblik hun har skrevet denne mail.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi vil også spørge Lykke Sørensen om det, men har du givet en klar tilkendegivelse af, at der ikke skal være undtagelser?

Inger Støjberg:

I pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så siger hun også, at hun og Jesper Gori har haft et længere forløb med ministeren om sagen. Hvad tænker hun på her?

Inger Støjberg:

Det er også rigtig svært for mig at sige, hvad hun har tænkt. Det er næsten bedre at spørge Lykke Sørensen om det. Jeg vil være meget ked af at begive mig ud i tankespind om, hvad Lykke Sørensen har tænkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i forløbet op til pressemeddelelsen haft drøftelser over længere tid om det her med Lykke Sørensen og Jesper Gori?

Inger Støjberg:

Forløbet op til pressemeddelelsen var den 9. og 10. februar, kan man sige. Det er jo i de dage, at pressemeddelelsen bliver diskuteret, og Lykke Sørensen var ikke med til mødet, da pressemeddelelsen blev færdiggjort. Så jeg har meget, meget svært ved at kunne bidrage med, hvad hun har tænkt, da hun har skrevet det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der et længere forløb omkring notatet?

Inger Støjberg:

Ja, det kender vi nu forløbet omkring, og vi ved – det var jeg også inde på i går – at Lykke Sørensen ikke var i ministeriet hele tiden, fordi hun havde gøremål uden for ministeriet i de dage. Hun havde mig bekendt simpelt hen andet arbejde, som hun skulle udføre uden for ministeriet i de dage. Så jeg har svært ved at bidrage med mere til det, end jeg gjorde i går.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan huske, at vi i går netop var inde på at tidsfæste omkring notatet, og vi mente nok, at du havde fået det lagt op den 5. februar, og at du kom med dine noteringer den 8. februar. Så det længere forløb, der har været, kan det efter din opfattelse være før den 5. februar?

Inger Støjberg:

Jeg er altså meget, meget ked af at begive mig ud i, hvad Lykke Sørensen har tænkt, da hun skrev den mail, og jeg synes, at den bedste måde at få det klarlagt på er at spørge Lykke Sørensen selv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jamen det gør vi. Men jeg forstår dig sådan, at du ikke husker et længere forløb med Lykke Sørensen og Jesper Gori?

Inger Støjberg:

Det er bare svært at sige ret meget mere til det. Hvad ligger der i ordet længere? Altså, er det timer, er det dage? Kun Lykke Sørensen kan klarlægge, hvad hun mener med et længere forløb.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 523 har vi artiklen i Jyllands-Posten, og på s. 524 kan vi se, at to professorer udtaler sig om, at det kan være i strid med Menneskerettighedskonventionens fastlæggelse af ret til familieliv, og at der kan opstå problemer, som Vedsted-Hansen siger, i forhold til konventionen. Og man kan se længere nede:

”Også underdirektør Louise Holck fra Institut for Menneskerettigheder vurderer, at en adskillelse af de pågældende familier kan være en overtrædelse af menneskerettighederne.”

Og så står der:

”Udlændingestyrelsen begyndte allerede i denne uge at tvangsflytte unge kvinder i par, der ikke har børn.”

Jeg er fuldstændig klar over, at du ikke var der i de dage, og du var syg. Vi kan også se, at der står, at det på grund af ferie ikke har været muligt at få en kommentar fra dig. Men læste du, eller drøftede du disse henvendelser med nogen senere, da du kom tilbage til ministeriet?

Inger Støjberg:

Vi diskuterede ikke artiklen efterfølgende, og når der står, at jeg var på ferie, var det selvfølgelig – og det kan jeg lige så godt sige – for at dække over, at min far var syg. Jeg var ikke interesseret i, at Ekstra Bladet eller andre skulle begynde at udpinde mit privatliv. Sådan er det også at være politiker nogle gange. Så må man sige, at man er på ferie.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det har jeg fuld forståelse for. Men jeg tænker, at der er nogle, der samler op, når man er på ferie, og så tager man en debat om det, der rører sig, når man kommer hjem. Men det er ikke sket her, kan jeg forstå?

Inger Støjberg:

Det er ikke sådan, at man vender tilbage til gamle avisartikler, medmindre der er noget banebrydende i det. Og vi kunne simpelt hen ikke gennemgå enhver artikel om barnebrude i den periode, fordi det var enormt, hvad der blev

skrevet og sagt om den sag fra alle sider. Det var ikke sådan, at man så gennemgik presseklippene mandagen efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan godt forstå, at man ikke kan gennemgå samtlige avisartikler. Det skal man jo heller ikke. Noget kan være mere relevant end andet. Men hvis man har avisartikler, der taler om konventionsbrud, kunne jeg godt forestille mig, at man som minister – men det er bare min forestilling, og det kan være, at det forholder sig anderledes – bliver orienteret om, at det er en diskussion, der er oppe. Men det er du ikke blevet orienteret om?

Inger Støjberg:

Nej, sådan foregik det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 525 har vi en artikel i Jyllands-Posten fra dagen efter, altså den 20. februar. Der kan man se i næstsidsste afsnit, at Dansk Folkeparti udtaler sig:

”Det mener partiet, selv om eksperter vurderer, at det kan være et brud med menneskerettighedskonventionerne, fortæller deres udlændingeordfører, Martin Henriksen.

- Det skulle ikke undre mig, hvis der er et brud på konventionerne, men det understreger bare, hvor håbløs konventionen er, når den kan bruges til at blåstemple ægteskaber mellem voksne og mindreårige”.

Var det en drøftelse, som du havde med de andre udlændingeordførere på det tidspunkt – forholdet om konventionsbrud, og hvor håbløse konventionerne var?

Inger Støjberg:

Der kan givetvis godt have været snak om det. Det foregik sådan, at udlændingeordførerne fra de blå partier var ganske tæt knyttet op på ministeriet. Vi havde meget ofte møder, og det skulle bestemt ikke undre mig, at det her også har været til diskussion på et tidspunkt. Men i givet fald præcis hvornår og hvordan, ved jeg ikke. Men det er ikke nogen hemmelighed, at

Dansk Folkeparti har haft den holdning hele vejen igennem, og det må man jo gerne have politisk set, og det var så det, som Martin Henriksen giver udtryk for her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er jeg helt enig i, at man selvfølgelig må. Det var bare for at komme tilbage til det spørgsmål, som jeg stillede før – måske ikke særlig tydeligt – om I drøftede konventionerne. Man kan se, at i hvert fald Dansk Folkeparti har det oppe. Og jeg forstod egentlig også dit svar nu således, at du ikke vil udelukke, at man har drøftet konventionerne?

Inger Støjberg:

Jeg vil gerne bede om, at det er lidt mere præcist – altså, hvornår og i hvilken sammenhæng skal drøftelserne om konventioner have foregået? For ordet konvention eller en eller anden bestemt konvention blev jo ofte nævnt, og det kunne være i en hvilken som helst sag. Derfor bliver vi næsten nødt til at have det lidt mere konkret, hvis jeg skal kunne bidrage ordentligt med det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lad mig spørge om det i forhold til barnebrude, for det er kun det, som det drejer sig om. Havde du i februar eller begyndelsen af marts 2016 en drøftelse med ordførerne om konventioner og konventionsbrud i forhold til barnebrude?

Inger Støjberg:

Det kan vi godt have haft, fordi vi havde, som jeg har nævnt, jævnligt ordførermøder. Der var to forskellige slags ordførermøder. Der var de ordførermøder, hvor regeringspartierne ordførere deltog, og så var der ordførermøder, hvor Dansk Folkeparti var med, og så var der meget, meget ofte møder med Dansk Folkepartis ordførere. Så det har helt sikkert været oppe på et eller andet tidspunkt og sikkert også ad flere omgange. Det blev ofte nævnt af Dansk Folkeparti, og det er ikke nogen hemmelighed. Dansk Folkeparti har også flere gange stillet beslutningsforslag i Folketingssalen om netop at udtræde af konventioner og rejste den debat. Så det ville være meget, meget mærkeligt, hvis

ikke det havde været på ordførermøder indimellem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis det var på ordførermøder, ville det så være sådan, at du inden havde en drøftelse med Uffe Toudal eller nogen andre for at blive klædt på til, hvad du skulle svare?

Inger Støjberg:

Men igen er det et lidt svært spørgsmål at svare på. For hvis det nu havde været oppe, hvordan ville det så foregå? Det bedste, jeg kan sige, er, at der indimellem var embedsmænd med på ordførermøderne, men kun noget af tiden. Det var mest, hvis der var nogle faktuelle ting – det kunne være, hvis der var nogen lovforslag, som skulle behandles, så bad man om faktuelle input fra embedsmændene. Sådan en type ordførermøder kunne der være. Men det var også ofte sådan, at når den del var slut, forlod embedsmændene mødelokalet, og så var der den frie snak. Men der kunne også være ordførermøder, hvor der aldrig nogen sinde dukkede embedsmænd op, og hvor vi bare sad og udviklede politik og diskuterede politik imellem hinanden. Det er efter min mening virkelig afgørende, at man også har det rum som politiker – og også med politikere fra andre partier – fordi det er noget af det, der er politikudvikling. Og uden politikudvikling går det hele i stå.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men man vil vel også gerne som politiker være klædt på til nogle drøftelser, f.eks. – som du siger – om faktuelle ting. Og en faktuel ting kunne også være konventionsbrud, sådan at man sikrer sig ved drøftelser med nogle i sit ministerium, at man kan komme og sige: ”Der er ikke konventionsbrud” eller ”Der er risiko for et konventionsbrud”. Og så tilbage igen: Er det en drøftelse, som du har haft med Uffe Toudal, Lykke Sørensens eller andre?

Inger Støjberg:

Som jeg også nævnte i går: Hvis man skulle udfordre eller løbe en procesrisiko i forhold til konventioner – sådan var det i hvert fald i min tid som minister – var det ikke noget, som jeg afgjorde, eller som vi lige afgjorde ovre i

ministeriet. Så var det et regeringsanliggende, og så var det helt klart et anliggende, som statsministeren var involveret i. Det er ikke sådan, at man bare lige går ud og udfordrer konventioner. Men diskussioner om: Hvor går grænsen, hvor er den røde linje, hvornår nærmer man sig den, hvor langt kan man gå? Sådanne diskussioner var der i ministeriet. Men at løbe en procesrisiko i forhold til konventioner, måske direkte at bryde konventioner, er simpelt hen ikke noget, som man lige gør en onsdag eftermiddag i et ministerium og heller ikke på et ordførermøde. Men derfra og så til, at der kan være en ordfører, der har sagt: ”Nu synes jeg simpelt hen, at vi skal træde ud af den konvention”, er der meget, meget langt. Det er jo det, jeg mener: Det er det politiske rum. Og det er dér, man spiller bold med hinanden eller – om man så må sige – politisk bold med hinanden, ordførere imellem og politikere imellem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går så til et koncerndirektionsmøde. Vi har en indkaldelse på s. 584 med en dagsorden. Det er et koncerndirektionsmøde, som også er i de dage i februar, nemlig den 24. februar kl. 10.30-11.30. På s. 582 kan vi se nederst, at det er Annika Falkvard – og det er jo din sekretær – der den 23. februar kl. 14.23 sender indkaldelsen til de sædvanlige: Henrik Kyvsgaard, Kasper Højvang Kyed, Jonas From Soelberg, Frank Bundgaard, Uffe Toudal, Henrik Grunnet, Lykke Sørensens og Line Skytte Mørk Hansen. På s. 583 kan vi se:

”I Sofies fravær får I her materiale til koncerndirektionsmødet i morgen. Vedhæftet er dagsorden” – som vi lige så før – ”+ bilag til punkt 5.”

Hvis vi går tilbage til s. 582 igen, kan vi se, at der i styrelsen kommer en mail til Lene Vejrum, hvor der står:

”Barnebrude er på dagsordenen til koncerndirektionsmødet i morgen, og Henrik står på sammen med Line som ansvarlig for punktet.

Han vil derfor høre, om I hurtigst muligt vil sende ham en opdatering på, hvor vi er pt. med det – hvad har vi gjort siden beslutningen ...”

Og hvis vi går til dagsordenen på s. 584, kan vi se, at det er en af dem, som vi også har talt om tidligere, hvor ministeren deltager, nemlig i de aktuelle sager, to- og treparts-sagerne og et pkt. 3 med status på mindreårige ægtefæller, hvor der i parentes står ”LIN+HG”, hvilket må være Line Skytte Mørk Hansen og Henrik Grunnet. Så er der nogle andre punkter, og til sidst er der nogle få punkter, som er uden ministeren, om kalender og eventuelt.

Hvad skete der på mødet under pkt. 3, som du husker det?

Inger Støjberg:

Givetvis den orientering eller status, der er lagt op til. Jeg husker det ikke specielt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 586-595 har vi en status. Jeg vil ikke gennemgå den i detaljer med dig, men man kan se, at der under ”Samlevende par med børn” står:

”Er der sket aldersundersøgelse?”

Og så står der:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

Hvis man går dem igennem, kan man faktisk se, at der i langt de fleste af de eksempler, der er fra s. 586-595, ikke er holdt samtale. Drøftede I på mødet, om der var holdt samtale med parrene?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde vi ikke. Jeg tror mere, at man skal se det, der foregik på mødet, som en status, altså antal og den slags. Men ud fra det her skema kan det være lidt svært at se, hvem der rent faktisk er blevet adskilt, og hvem der ikke er blevet adskilt endnu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan godt lige hurtigt gå det igennem.

Vi har på s. 586 ”Samlevende par med børn”, og det fortsætter på s. 587, hvor man igen kan se:

”Er der sket aldersundersøgelse? Nej – der er endnu ikke holdt samtale, og behovet for aldersundersøgelse er derfor ikke vurderet.”

Det fortsætter længere nede. Det er det samme med det næste par, og det samme med det par, der står sidst. Hvis vi går til s. 589, kan vi igen se, at der er ikke sket noget, og det er det samme længere nede. På s. 590 kan vi igen se, at det er ikke vurderet:

”Nej – alderen er lagt til grund”.

Det er altså ikke vurderet. Der er ikke holdt samtale. På s. 591 har vi igen:

”Nej, det er ikke vurderet”.

Så har vi ”Samlevende par uden børn/graviditet”. Der kan vi se igen:

”Nej – alderen er lagt til grund”.

Og længere nede:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

På s. 592 har vi ”Par, som er blevet adskilt”. Det var det, som du spurgte ind til, og hvor der står:

”Er der sket aldersundersøgelse? Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

Det vil sige, at man har adskilt uden samtale. Så er der én nedenunder, som man har adskilt, og hvor hun er indkaldt til en undersøgelse den 3. marts, så man har adskilt uden samtale. Hvis vi går videre til s. 593, kan vi se flere af dem, der er adskilt:

”Er der sket aldersundersøgelse? Ja – men alderen er ikke ændret, da resultatet var i overensstemmelse med ansøgerens” – oplysninger, skulle der formentlig have stået.

Længere nede står der:

”Nej – alderen er lagt til grund”.

Og:

”Er der sket aldersundersøgelse? – Ja”.

Så er der længere nede endnu:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale, og behovet for aldersundersøgelse er derfor ikke”.

Så går vi til s. 594. Igen står der:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

Midt på siden:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”

Og:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

På s. 595 – og vi er altså stadig i gang med dem, der er adskilt:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”,

Og:

”Nej – der er endnu ikke holdt samtale”.

Så er der én fra Afghanistan, hvor der er sket en aldersundersøgelse, og hvor alderen er lagt til grund. Og næste gang igen nederst:

”Nej – alderen er lagt til grund”.

Så der har ikke været samtale.

Og på s. 596:

”Nej”.

Så det, jeg lige vil spørge dig om, er: Nu gik I dem igennem på en eller anden overordnet måde, sagde du. Drøftede man, om der havde været samtaler eller ej?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde man helt bestemt ikke. Jeg tror, at jeg sagde, at vi givetvis havde fået antallet at

vide, altså meget, meget overordnet. Og det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 607 har vi talepunkter til brug for mødet. Sagsbehandleren er Anne Nygaard Just, og vi blev vist under forelæggelsen enige om, at det var talepunkter til Line Skytte Mørk Hansen. Hvis du går ned i bulletpoint 4, siger hun som talepunkt:

”

- På baggrund heraf anmodede ministeren som bekendt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever
- Status er nu, at Udlændingestyrelsen er ved at effektuere dette.
- De mindreårige, som ikke har børn, vil som udgangspunkt blive indkvarteret på børnecentre, mens deres ægtefælle eller samlever indkvarteres på voksencentre.
- Vi havde i mandags en drøftelse med Udlændingestyrelsen om indkvartering af de par, der har børn samt en række konkrete sager. Det vil bero på en konkret vurdering, hvor parrenes fælles barn/børn fremadrettet skal indkvarteres.”

Er det sådan, du husker den status, der kom frem på det møde?

Inger Støjberg:

Det kan godt være. Jeg er ikke klar over, hvilke talepunkter Line Skytte benyttede, og jeg var faktisk slet ikke klar over, at embedsmændene på den måde fik udarbejdet talepunkter, men det kan jeg se her. Det er et meget overordnet rids, hun giver. Så det kan det godt være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I på mødet nogen form for undtagelser? I bulletpoint 4 står der:

”at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret ...”

Drøftede I ordet ”ingen”? Altså undtagelserne?

Inger Støjberg:

Som jeg nævnte før, husker jeg det som en overordnet gennemgang. Jeg tror faktisk ikke, at jeg kan komme det nærmere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når det nu var en overordnet gennemgang, kan du så heller ikke huske, om der var nogen, der drøftede notatet? Eller tog du notatet frem og sagde: ”Hvordan går det med de hypotetiske muligheder? Er der kommet nogen af dem op?”

Inger Støjberg:

Nej, det husker jeg ikke. Hvis jeg lige må uddybe: På det tidspunkt havde vi jo fokus på adskillelserne og på, at det sandsynligvis – troede jeg også på det tidspunkt – kunne lade sig gøre at adskille alle. Det var dér, fokus var. Og så dukker der nogle sager op hen ad vejen. Så det her undrer mig ikke, fordi det også var det, jeg har fået at vide af embedsmændene helt fra begyndelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Helt konkret til den sidste sætning:

”Det vil bero på en konkret vurdering, hvor parrenes fælles barn/børn fremadrettet skal indkvarteres.”

Hvordan hænger det sammen med det, som vi talte om tidligere vedrørende faren osv.? Var der en drøftelse om, at man skulle adskille børnene fra parrene?

Inger Støjberg:

Nu vil det måske være bedst at spørge Line Skytte – hvis det er hende, der har brugt talepunkterne – om hun vitterlig brugte talepunkterne. Hun vil givetvis bedre kunne huske, om hun har brugt sine talepunkter, end jeg kan. Men det handlede om, at hvis der var børn, hvor skulle børnene så være? Og – som jeg også sagde i interviewene – hvordan kunne man så eventuelt sikre, at faren også havde mulighed

for at være sammen med barnet? I dag er det forudsat, at moren skal bo sammen med barnet, men det er egentlig ikke engang sikkert, at det er. Men det var klart det, som jeg lagde til grund i selve interviewet. Men jeg tror næsten, at det er bedre at spørge Line Skytte, om hun overhovedet brugte talepunkterne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det vil vi bestemt også gøre, men det er mere din erindring nu: om du husker, at det punkt var oppe til drøftelse? Så kan det være, at Line Skytte har en anden erindring, men det er egentlig mere din erindring ...

Inger Støjberg:

Nej, jeg husker det, som jeg nævnte før, nemlig at der var en helt overordnet gennemgang. Det er simpelt hen ikke noget, der står særlig klart for mig, og det er også, fordi der ikke er nogen røde signaler, der blinker, eller noget som helst på det tidspunkt. Det går, som vi forventede: at man begyndte at adskille parrene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så når vi til en forespørgselsdebat vedrørende værdier, som statsministeren skulle have, og hvor du skulle bidrage. På s. 730 har vi et notat af 24. februar, hvor der står bl.a.:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Hvis vi så for fuldstændighedens skyld ser på s. 731, er der nogle talepunkter knyttet til det her – 5 styk, herunder:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren har på baggrund af de sager, som for nylig har kastet lys over denne problematik, hurtigt bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet kan

indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.”

Så kan vi gå til s. 748. Det er i F2-systemet. Vi kan se, at der er tale om bilaget ”Notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte”, og at der den 26. februar 2016 kl. 11.54 står:

”Inger Støjberg (godkendt fredag, 26. feb. kl. 11:54)

Godkendt pr. mail.”

Notatet synes altså at være godkendt den 26. februar.

Men på s. 820 kan vi se en mail fra Sofie Odgaard den 3. marts til Uffe Toudal, hvor hun skriver:

”Barnebrude – revideret notat og talepunkter med to versioner

Kære Uffe

Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om den sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

Så har vi på s. 823:

”[Husets vurdering]

- [Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.]”

Og så er der:

”[Ministerens vurdering]

- Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtigelser. Skulle der opstå en situation, hvor udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtigelser, må vi naturligvis løse problemet.”

Og så den sidste dot:

”

- Men det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

Det var en lang indflyvning, men hvad skete der faktisk mellem den 26. februar og den 3. marts? Du havde godkendt et notat den 26. februar, og så pludselig kommer der et revideret notat den 3. marts. Hvorfor det?

Inger Støjberg:

Jeg husker det ikke, men jeg tror nu ikke, at der i det første notat er talepunkter til statsministeren? Der er talepunkter? Nå. Men jeg kan ikke sige, hvad det er. Jeg kan ikke engang helt præcis sige, om han har skullet bruge noget materiale inden til et eller andet. Det ved jeg ganske enkelt ikke. Men jeg ved, at når der er denne slags værdidebatter eller f.eks. spørgetimer, bliver statsministeren forberedt – er mit indtryk – på alle mulige tilfælde, da der kan blive spurgt til hvad som helst. Og det her er en meget, meget bred værdidebat, som Dansk Folkeparti havde indkaldt statsministeren til i Folketinget. I den forbindelse havde Statsministeriet bedt om, at der i hvert fald skulle laves nogle talepunkter til barnebrudssagen, fordi det på det tidspunkt var et hot emne, som han meget nemt ville kunne blive spurgt ind til. Det blev han så – frit fra hukommelsen – faktisk ikke. Jeg tror faktisk slet ikke, at det kom til at indgå i selve værdidebatten. Men det er lige meget, fordi han skulle have sit materiale, og så ligger der de to talepunkter. Mit temperament var mest til det

sidste. Jeg tror endda selv, at jeg selv skrev det i hånden, og så er det blevet omsat, så det også var til at læse. Det endte med, at man egentlig kogte de to talepunkter sammen og så sendte et helt tredje til Statsministeriet, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 819 har vi en mail fra Tanja Franck til Stephan Andreas Damgaard. På det tidspunkt sidder Tanja Franck i Statsministeriet, så det er en intern mail i Statsministeriet. Hun siger til Damgaard:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage.”

Hvad er det for problemer?

Inger Støjberg:

Det ved jeg ikke. Det vil Tanja Franck selv kunne sige. Det kender jeg ikke til. Det er jo en intern mail i Statsministeriet. Det ved jeg ganske enkelt ikke noget om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har ikke nogen erindring om, at du havde drøftelser før om det med ”husets vurdering” og ”ministerens vurdering”, og at det var det, der gav adgang til, at der var nogen problemer?

Inger Støjberg:

Det var ikke noget, der fyldte vældig meget i ministeriet. Det var ikke sådan, at alt stod på gloende pæle, faktisk tværtimod. Det var helt normalt at skulle udarbejde talepinde til statsministeren, f.eks. hvis han, som sagt, var med i større debatter. Det kunne både være i Folketingssalen, men det kunne også være andre steder eller i spørgetid i Folketingssalen, hvor politikere også kunne komme fra alle andre partier og stille spørgsmål til ham. Så der er overhovedet ikke noget usædvanligt i at skulle udarbejde nogle talepunkter til ham. Så nej, jeg ved ikke, hvad hun taler om her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der ikke en drøftelse om undtagelser på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Nej, det her er slet ikke noget, der på nogen måde fylder i min hukommelse. Og det må være, fordi det var ret almindeligt at skulle lave de ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis jeg nu nævner, at første udkast er uden undtagelser og andet udkast er med undtagelser: Ringer det heller ikke en klokke hos dig, at man havde en drøftelse om, hvorvidt det skulle være med eller uden undtagelser?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg tror nærmere, at det, der var begyndt at fylde mere på det tidspunkt, var det med, hvor meget man skulle nævne de internationale forpligtelser. Det tror jeg måske også mere var det, der kunne fylde for statsministeren, men det kan jeg i virkeligheden ikke præcis sige. Men jeg ved, at i hvert fald diskussionen omkring konventioner, og om at regeringen overholdt de internationale konventioner, var noget af det, som statsministeren jævnligt vendte tilbage til. Det ville heller ikke være helt unaturligt, hvis det var den del, som f.eks. Dansk Folkeparti også ville kunne rejse under en sådan værdidebat. Og det var Dansk Folkeparti, der havde rejst værdidebatten. Så det ville ikke være unaturligt, hvis man rejste spørgsmål i forhold til det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kigger på s. 820 igen, hvor Sofie Odgaard spørger Uffe Toudal:

”Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

Har du nogen erindring om, hvorvidt du talte med Uffe Toudal, eller om det var med Sofie Odgaard?

Inger Støjberg:

Jeg vil antage, at jeg har talt med dem begge. Men igen, det kan næsten lyde helt dramatisk. Det er det slet ikke. Det var den daglige gang i ministeriet, at man selvfølgelig også lige vendte de ting. Og der var et vist tidspres, for når man skulle aflevere noget til Statsministeriet, skulle

det helst være der absolut til tiden. Det gik ministerierne meget op i, og det gjorde Statsministeriet også. Der var en vis respekt. Så der har sikkert også på det tidspunkt været et pres for, at tingene hurtigt skulle igennem, så han kunne have sit materiale. Værdidebatten var – så vidt jeg husker – den 4. marts. Og her er vi henne ved den 3. marts om eftermiddagen, så det skal også til at være, hvis han skal have det med hjem og have læst på det. Det er simpelt hen sådan, at det foregår. Man får materialet med hjem, og så sidder man typisk og forbereder sig aftenen før.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 743 er vi inde i F2 igen. Vi kan se, at det for Uffe Toudal Pedersens vedkommende den 3. marts 2016 kl. 10.34:

”afventer regodkendelse efter revidering torsdag”.

Og så står der:

”Ok skal drøftes med m jf. snak i flyet 2/3”.

Harve du en snak i et fly med Uffe Toudal den 2. marts?

Inger Støjberg:

Jeg husker slet ikke, om jeg var ude at flyve den 2. marts. Men vi kan givetvis slå det efter i min kalender.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men husker du, at du talte med Uffe Toudal om notatet?

Inger Støjberg:

Nej, det husker jeg ikke. Som sagt var det ikke noget, der fyldte vældig meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 826 har vi den endelige formulering. Næderst står der:

”

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i

retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser.”

På s. 827 er der den sidste dot om, at ”Det ændrer jo ikke ved ...”, som man – som Sofie Odgaard skrev – var enige i.

Vi går tilbage til s. 826 og det der anførte om, at det skal anvendes i en generel instruks. Hvad forstod du på det tidspunkt ved generel instruks?

Inger Støjberg:

Ordnningen. At ordningen skulle anvendes i de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor anvendes ordet instruks? Som du siger, kunne der lige så godt have stået ordningen – den generelle ordning. Hvorfor bruger man ordet instruks her?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke sige. Ordnningen ... instruks. Instruks er i virkeligheden også lidt specielt, for der er rigtig mange instrukser. Der kan være rigtig mange instrukser hver dag i et ministerium. Det kan dække over, at man har bedt om at få noget udført, eller dække over en ordning. Det kan dække over alt muligt. Jeg kan ikke sige, hvorfor man anvender ordet instruks lige præcis her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er et ord, der går igen, og som kommer fra ministeriet ... et ord, som du har set rigtig, rigtig mange gange i de papirer, som du har fået forelagt. Har I nogen sinde drøftet det ord?

Inger Støjberg:

Nej, det har vi faktisk ikke. Jeg kan godt forstå, at du spørger ind til det nu, for ordet instruks har nærmest fået en helt mytisk karakter. Men i virkeligheden kan instruks dække over alt muligt. Det kan anvendes i rigtig mange af livets

forhold og også i et ministerium og i dagligdagen i et ministerium. Så jeg kan faktisk godt forstå, at du spørger til, hvorfor man bruger ordet instruks her. Men for mig er der ikke en eller anden særlig forklaring på det, og det er helt sikkert ikke noget, som jeg har studset over på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan det være, fordi du har opfattet det som en instruks?

Inger Støjberg:

Nej. Jeg tror nærmere, at du bare skal lægge det i det, at instruks kan være hvad som helst og kan bruges i mange, mange former.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg ved ikke, om det ville passe at holde pause her?

Retsformanden:

Jo, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte, værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Inden pausen talte vi om værdidebatten og notatet med talepunkter, der blev sendt til Statsministeriet. Vi var i gang med den bulletpoint, som vi har nederst på s. 827, og vi talte om den ”generelle instruks” på s. 825. Og nu vil jeg godt spørge dig: Der står også efter det med den generelle instruks, at den skal omsættes i retningslinjer. Skal det efter din opfattelse forstås sådan, at der på det tidspunkt ikke er nogen retningslinjer?

Inger Støjberg:

Det har jeg svært ved præcis at sige. Der var ikke nogen, der over for mig talte om, at det her nu skulle omsættes i retningslinjer. Men det med retningslinjer dukkede på et eller andet tidspunkt op. Jeg ved egentlig ikke, hvem det var, der besluttede sig for, at der skulle laves retningslinjer, og hvorfor man besluttede, at der skulle laves retningslinjer. Det blev ikke

diskuteret her i begyndelsen. Om det her er det første sted, hvor diskussionen dukkede op, kan jeg ikke helt sige. Men på et eller andet tidspunkt dukker det op. Det skulle så vise sig, at det kom til at tage meget, meget lang tid at få lavet de retningslinjer, og at det blev kastet noget frem og tilbage mellem styrelsen og departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når der nu skal laves retningslinjer – der er jo noget fremadrettet i ”skal laves” – hvad administrerede man så, efter din opfattelse, efter i styrelsen på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Min opfattelse på det tidspunkt var, at man administrerede efter den ordning, som jeg havde godkendt. Og jeg havde – jævnfør det, vi talte om i går – heller ikke rigtig grund til at tro andet. Det er jo normal procedure, at når man som minister har godkendt noget, så er det ude af ens hænder. Så er der nogle andre, der tager over, så de får omsat den beslutning, man nu har truffet som minister.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men var der ikke på det tidspunkt en refleksion over, at hvis det nu var efter ordningen, hvad var det så, der skulle omsættes i retningslinjer? Hvad var det for nogen retningslinjer, der skulle bruges, hvis man havde notatet, og det var ordningen?

Inger Støjberg:

Det var jo ikke mig, der begyndte at skrive retningslinjer, og der var heller ikke nogen, der nævnte, at ordningen nu nok skulle omsættes til retningslinjer. Så det var ikke noget, jeg studerede over. Det virker helt almindeligt. Der er overhovedet ikke noget usædvanligt i det for mig at se.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du stiller ikke spørgsmålstegn ved det og siger: ”Hvad skal I bruge retningslinjer til? Har I ikke retningslinjer allerede med den ordning, jeg har godkendt? Hvad er det yderligere, vi mangler?”

Inger Støjberg:

Nej, det gør jeg ikke. For mig at se er der ikke noget usædvanligt i at omsætte en ordning til nogle retningslinjer, men det var bare ikke noget, der blev diskuteret. Jeg var meget, meget sikker på, at det, der ville komme til at fylde i den debat, som statsministeren skulle i, var spørgsmålet om de internationale konventioner. Det var derfor, at jeg faktisk selv med egen hånd skrev det ind, fordi jeg tænkte, at det kunne man lige så godt få med. For hvis der bliver spurgt ind til barnebrude, kan det meget, meget vel være, at der blev spurgt ind fra to vinkler til det med de internationale konventioner. Den ene vinkel var fra Dansk Folkeparti, og det ville give god mening, hvis de spurgte ind til det på det tidspunkt – altså, hvis der var noget, der bremsede, skulle vi så ikke bare få gjort op med de konventioner? Det kunne de spørge om. Og fra den anden side af Folketingssalen ville man typisk på det tidspunkt spørge ind til: ”Er I nu sikre på, at de internationale konventioner bliver overholdt?” Derfor vælger jeg selv at skrive det her ind og sige: ”Det synes jeg lige så godt, at vi kan få med.” Og i det forslag, som jeg lægger på bordet, er det derfor det første, som jeg nævner. For jeg synes, at man lige så godt kan få elefanten ud af rummet, også fordi jeg ved, at det er noget, som statsministeren lægger vægt på. Og i det tilfælde er det ikke noget, som jeg selv skal bruge, men noget, som statsministeren skal bruge.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 836 har vi en mail fra Lykke Sørensen til Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen. Den er fra den 3. marts kl. 18.13. Hun skriver:

”Jeg forstår, at det nu er endt med dette beredskab til STM. Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager.”

Var det en del af jeres drøftelser, at det skulle meldes klart ud til statsministeren, at der kunne være sager, altså undtagelser?

Inger Støjberg:

Igen, for mig fyldte det med de internationale konventioner mest, fordi jeg vurderede rent

politisk, at det nok var det, der ville være størst fokus på. Men det med, at der langt nede ad vejen ... det er der også en diskussion om i de to versioner: ”Hvordan skal man sige det?” Det bliver jo sagt i begge versioner, og så ender det med noget helt tredje – et sammenkog af det hele. Men det bliver sagt i begge versioner, at der kan dukke sager op. Jeg ved ikke, om vi skal prøve at have dem op på skærmen? Så er det måske lidt nemmere at forklare, fordi der ikke er så stor forskel på det, der bliver sagt. Det er måske mere en temperamentsforskel, hvordan man får det sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad vil du gerne have op? Det, som vi havde lige før, med ”Husets vurdering” og ”Ministerens vurdering” på s. 823?

Inger Støjberg:

Ja, hvis vi skal diskutere det med sager, for det står jo i dem begge, bare på to forskellige måder – altså både ”Husets vurdering” og det, der hedder ”Ministerens vurdering”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi finder det lige frem, så du kan få det op på skærmen.

René Offersen:

Og måske man skulle tage angivelsen med i notatet, hvor det udtrykkeligt er beskrevet, at der skal gøres undtagelser?

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var den. Hvad siger du her? Siger du, at der allerede her står, at der kan være sager?

Inger Støjberg:

Ja, at vi selvfølgelig skal overholde de internationale forpligtelser, og at det derfor ikke må være i strid med det. Og at hvis der skulle opstå en situation, så løser vi problemet hen ad vejen. Det er jo spørgsmålet om, at der kan dukke nogle sager op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det ikke mere i ”Husets vurdering”? Her siger man:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser.”

Deri ligger en mulighed for undtagelser.

Inger Støjberg:

Nej. Det siger de, men det siger mit forslag sådan set også. Der skriver jeg egenhændigt først og fremmest, at vi skal overholde de internationale forpligtelser. Og skulle der opstå en situation, løser vi problemet. Skulle der være en sag, må man løse det. Det betyder jo, at der kan dukke noget op hen ad vejen. Så i virkelighedens verden er der ikke særlig stor forskel på de to måder at udtrykke det på. Det er måske mest af alt et temperamentsspørgsmål og også et spørgsmål om, hvor højt oppe i svaret det med de internationale forpligtelser skal stå. Jeg vælger, at man lige så godt kan få elefanten ud af rummet og få det sagt fra begyndelsen, fordi jeg vurderer, at statsministeren vil lægge vægt herpå.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 826 har vi det endelig sammenkog – kan man sige – af din og husets vurdering, som ender med, at din:

”generelle instruks skal ... omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser”.

Men den dækker egentlig begge situationer. Gør den ikke det?

Inger Støjberg:

Jo, lige så vel, som både det, der hed ”Husets vurdering”, og det, der hed ”Ministerens vurdering”, gør. Det er i virkeligheden bare et temperamentsspørgsmål: Hvordan skal man skrive det, og hvad skal man fremhæve? Er det de internationale forpligtelser, der skal stå først, eller skal det andet stå først? Begge dele skal jo med,

og det kommer så med. Og så synes jeg, at man laver et fint sammenkog, som alle er tilfredse med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak, men når jeg så kommer tilbage til Lykke Sørensens bemærkninger, som vi havde på s. 836, hvor hun siger, at vi i det mindste fik med, at der kunne være undtagelser – var der så en diskussion om, hvorvidt det skulle med eller ikke med?

Inger Støjberg:

Jeg tror mere, at der var en diskussion om, hvilke ord der skulle bruges. Hvordan skulle det stå? Og det er helt almindeligt. Men som sagt: Dette papir til statsministeren fyldte faktisk ikke enormt meget, og han kom aldrig nogen sinde til at bruge det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det ved jeg godt. Det er vist helt klart. På s. 840 – for lige at tage den med – har vi en mail fra Tanja Franck den 3. marts sent på aftenen. Det er også i Statsministeriet, og hun skriver:

”Vedlagt sidste beredskab om mindreårige gifte på asylcentre til brug for F12 i morgen.

STM” – altså statsministeren – ”må gerne gøre opmærksom på nedenstående afsnit fra baggrunden, og at der formentlig vil være konkrete sager, hvor dette vil gøre sig gældende.”

De konkrete sager, som Lykke Sørensen også havde været inde på i en mail kort tid før det her, må have været noget, der har fyldt i debatten eller i drøftelserne om dette indlæg – siger det dig noget?

Inger Støjberg:

Igen, hvad der foregår internt i Statsministeriet blandt en hel række medarbejdere, og hvad de skriver til hinanden på tværs af ministerier med Lykke Sørensen ... det er svært for mig at sige, hvad de mener med det, som de skriver. Men jeg ved bare – så godt kender jeg Dansk Folkeparti – at når Dansk Folkeparti rejser en værdi-debat, kan det meget vel også ende i en debat om internationale forpligtelser. Og jeg ved, at

det er noget, som statsministeren lagde meget vægt på og gik meget op i. Derfor synes jeg egentlig, at vi fik konstrueret et svar, der var rigtig fint, og som dækkede det hele.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 828 har vi også en intern mail fra samme dag. Det er denne gang også fra Tanja Franck til Christian Kettel Thomsen, som er departementschef i Statsministeriet på det tidspunkt og vist også ham, som du i går nævnte, at du talte med, da man skulle antage en departementschef i dit nye ministerium. Men der er altså en mail, hvor der står:

”Kære Christian

Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem

...

Men nok vigtigt, at han” – og det må være statsministeren – ”får at vide, at UIBM’n har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Er det en drøftelse, som du har haft på det tidspunkt med din departementschef eller andre i dit ministerium, altså om at man i Statsministeriet havde den overvejelse, at der var meldt hårdere ud, end juraen kan holde til?

Inger Støjberg:

Nej, og igen – det er noget, der foregår blandt medarbejdere i Statsministeriet, og mails, som de sender til hinanden en aften. Det kan jeg simpelt hen ikke redegøre for. Men jeg ved, at Tanja Franck med stor sandsynlighed skal ind for at vidne, og så vil hun kunne forklare det selv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er klar over, at du ikke er modtager af mailen, men derfor kunne du godt have fået en henvendelse fra din departementschef eller Lykke Sørensen eller andre om, at der var et problem med juraen på området.

Inger Støjberg:

Men hverken Lykke Sørensen eller min departementschef er en del af denne mailtråd. Så jeg kan helt klart sige, at jeg ikke kender til denne mail, og at jeg ikke ved, hvad der ligger til grund for den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Inden jeg går over til det næste med udmøntningen, havde Nicolai Mallet et spørgsmål, som han godt ville have lov til at stille dig.

Nicolai Mallet:

Ja, tak. Jeg kommer lige lidt tilbage til noget af det, der var genstand for afhøringen tidligere i dag, hvor Inger Støjberg forklarede, at hun havde forstået det sådan, at risiko for tvang var et sagligt hensyn i forbindelse med adskillelsen af asylpar. Anklageren nævnte i den forbindelse, at dette ikke figurerer i notatet. I den forbindelse vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 187. Det er notatet i den endelige udgave, som du godkender den 9. februar. Det er dateret den 2. februar. Hvis vi går til s. 189, nederst under pkt. 3, kommer overvejelserne i notatet, Og hvis vi går videre til s. 190, står der i det næstsidste afsnit på siden:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.”

Det var i virkeligheden mere for at gøre opmærksom på, at det faktisk figurerer i notatet, og ikke så meget et supplerende spørgsmål til Inger Støjberg. Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var ikke noget spørgsmål i den forbindelse?

Nicolai Mallet:

Nej, der var ikke noget supplerende spørgsmål til det. Jeg tror, at det, der blev spurgt om, var, hvor Inger Støjberg havde den oplysning fra. Og jeg tror nok, at svaret var, at det vistnok var

noget, som hun havde fået fra Jesper Gori. Men det var mere det, at spørgsmålet blev indledt med, at det ikke figurerer i notatet, og det gør det altså.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som jeg husker det – men nu skal det ikke udvikle sig til en procedure – tager Jesper Gori det med tvang ud af pressemeddelelsen. Det er den model, der er oppe med de fem bulletpoints, og der var tvang en af dem. Men det kan være, at vi kommer tilbage til det, når vi skal afhøre nogle af de andre vidner.

Det bringer mig over til det, der – hos mig – hedder udmøntning af praksisændringen. Vi skal til perioden fra den 1. marts. Vi har beskæftiget os med januar og februar 2016, og nu er vi så i marts 2016. Når du tænker tilbage på marts 2016, modtog du da også orienteringer om, hvordan man håndterede praksisændringen i Udlændingestyrelsen – enten på gangen eller i formelle møder i ministeriet?

Inger Støjberg:

Ja, det gør jeg, fordi jeg interesserer mig jo meget for, hvordan det går med adskillelserne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvordan fik du de orienteringer? Altså, var det på gangen, og var det uformelt? Eller var det under formelle rammer?

Inger Støjberg:

Det er både det ene og det andet, forstået på den måde, at på et tidspunkt begynder jeg at se nogle af de her lister med parrene. Jeg kan ikke fuldstændig tidsfæste, hvornår jeg første gang hører om, at der kan være par, der ikke bliver adskilt. Men jeg skal jo i et samråd den 15. marts. Og op til det samråd ved jeg godt, at der nok bliver spurgt ind til de ting dér. Så ud over at jeg selv går meget op i, hvordan det egentlig forløber, er jeg også godt klar over, at det bliver et tema på samrådet, omend det ikke er det, samrådsspørgsmålet er blevet stillet på, fordi det var sådan en automatindkaldelse til et samråd – kan man næsten kalde den – fra Dan Jørgensens side. For lige med det samme, da det kommer frem, at der er barnebrude i Danmark,

indkalder han ... altså helt i samme moment, siger han: ”Hvordan søren kan det være, at det her ikke er blevet opdaget?” Men der går noget tid, fra han indkalder i slutningen af januar måned, og til samrådet bliver afholdt den 15. marts. Og jeg kan godt regne ud, at det ikke er tiden omkring den 25. januar, der bare skal fylde. Nu skal det fylde, hvad der rent faktisk er sket siden. Og derfor går jeg meget op i også at kunne svare så godt som overhovedet muligt på det samråd. Så af to årsager følger jeg meget op på sagerne: dels af egen interesse, og dels fordi jeg ved, at jeg også snart skal svare på det i et samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og de orienteringer, som du fik, gav de dig indtryk af, at der blev foretaget en individuel sagsbehandling i Udlændingestyrelsen?

Inger Støjberg:

Ja, forstået på den måde, at det på et tidspunkt begynder at se ud, som om der er par, der ikke bliver adskilt. Og i og med at der er par, der ikke bliver adskilt, er der jo en eller anden form for individuel sagsbehandling helt fra begyndelsen i det, må jeg formode. Det er også årsagen til, at jeg også kommer til at dykke lidt nærmere ned i parrene for at høre, hvad det egentlig er, der foregår. På koncerndirektionsmødet, som vi havde oppe tidligere, så det ud til – det var stadigvæk helt i begyndelsen – at det bare kørte. Man begyndte at adskille og give pigerne pusterummet. Så dukker der pludselig nogle sager op derude, som kommer, før jeg har forventet. Den hypotetiske mulighed, der skulle dukke op meget langt nede ad vejen, dukker pludselig op og begynder at rykke nærmere. Det kan jeg godt se, for jeg begynder at høre, at der muligvis er par, der ikke skal adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du begynder at kunne høre – som du siger – at der er par, der ikke skal adskilles, hvem hører du det så fra?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke helt sige, men det begynder at dukke op på radaren, at der er par, der muligvis ikke skal adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 789 en mail, som er fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori, og det er den 3. marts kl. 14.45. Den vedrører ”Notat om adskillelse af mindreårige ægtefæller med børn Endelig version”, og så har den et bilag. I mailen skriver hun:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi fremlægger fem konkrete sager om mindreårige ægtefæller/samlevende med fællesbørn.”

Hvis vi går til s. 790, kan vi se notatet og de fem konkrete sager. Der er en sag nr. 1 og længere nede en sag nr. 2. På s. 791 er der sag nr. 3 og sag nr. 4, og på s. 792 er der sag nr. 5. Vi kan gå et skridt videre over på s. 793, hvor vi har bilag til de konkrete sager. Og hvis vi går til s. 834, kan vi se en mail fra Line Skytte Mørk Hansen, også fra den 3. marts kl. 17.50, til Anne Nygaard Just, hvor hun bl.a. skriver:

”Kære Anne og Anette

Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

Så svares der på s. 833 nederst fra Anne Nygaard Justs side:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Ved du, hvorfor Andreas kom og bad hende om at få sagerne?

Inger Støjberg:

Det kan godt være, fordi jeg begynder at interessere mig rigtig meget for de undtagelser, så jeg vil i hvert fald gerne vide noget mere om dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var dig, der kunne have bedt ham om det og sagt: ”Kan du ikke finde de sager frem til mig?”

Inger Støjberg:

Ja, det kunne jeg godt have gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men så har du vel også vidst, at de var på vej over?

Inger Støjberg:

Jamen det er jo det, jeg siger: Det begynder at dukke op på radaren, at der er sager. Jeg er ikke sikker på, at jeg ved, at det er fem konkrete sager. Men det viser, at man på et meget tidligt tidspunkt, i hvert fald i Udlændingestyrelsen, er opmærksom på det, og at man vurderer, at ud fra nogle givne ting kan der være par, der ikke skal adskilles. Og det er sikkert det, jeg hører – altså, at der kan være noget, der gør, at der er nogle, der ikke bliver adskilt. Så er det klart, at når jeg nu har et stort ønske om, at alle skal adskilles inden for lovens rammer, og at jeg har en klar forventning om, at det er helt hypotetisk, hvis der er nogen, der ikke bliver adskilt ... når jeg hører det, er det klart, at jeg synes, at der så skal dykkes ned i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad gjorde du med sagerne? Du fik dem ind på dit kontor? Begyndte du så at gå igennem bilagene til de enkelte sager?

Inger Støjberg:

Jeg læste mig ned i dem, men ikke – som jeg husker – fuldstændig detaljeret ned i de bilag, der var med. Jeg kan ikke engang helt huske, hvor mange bilag jeg havde med. Men jeg begyndte selvfølgelig at sætte mig ind i situationen omkring disse sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved – og det kommer vi til om et øjeblik – at I havde et møde den 9. marts. Hvis vi går til s. 1027, har vi en mail fra Jesper Gori kl. 13.15 til Lykke Sørensen, hvor han nederst siger:

”Jeg tænker derfor, at vi ikke kan bruge dette argument for at undgå ministerens involvering. Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager: det giver mulighed for, at hun kan indtage den principielle holdning, mens myndighederne konkret vurderer de enkelte sager.”

Var der en drøftelse i dit ministerium om, hvorvidt du skulle blande dig i de enkelte sager?

Inger Støjberg:

Nej, ikke en drøftelse, jeg var involveret i. For mig at se handler det om, at man som minister selvfølgelig gerne må sætte sig ind i de sager, der er. Det ville også være mærkeligt at sætte en orden i gang, som virkelig er noget, der har fyldt for mig, hvis jeg så ikke også interesserer mig for, når ordningen imod min forventning ikke gennemføres fuldt ud. Det ville være mærkeligt. Det var det ene. Og derfor bliver jeg jo nødt til at sætte mig ind i, hvad det er for nogle sager. For ellers kan jeg ikke rigtig forstå, hvad der er galt her. Hvorfor kan jeg ikke få gennemført min politik? Det andet er selvfølgelig, at samrådet nærmer sig, og det ville ikke være usædvanligt, at der selvfølgelig ville blive spurgt ind til, om alle også blev adskilt. Derfor bad jeg selvfølgelig om at se de sager, der måtte være. Men der er en verden til forskel på at orientere sig i sagerne, som jeg gjorde, og så at ville afgøre sager, for det er jo ikke en ministers kompetence. De sager, som jeg som minister kunne afgøre, var f.eks. sager om humanitært ophold. Det er et ministerianliggende, at man kan give det i nogle tilfælde, hvis der er gode grunde til det. Og så kunne der være nogle småbevillinger inden for satspuljen eller noget i den stil. Men hvis det er i den boldgade, er det nok bedst at sammenligne det med humanitært ophold, og dér er vi jo slet ikke. Jeg kan ikke og skal ikke og havde ikke et ønske om at afgøre disse sager. Om der så blandt embedsmændene har været en overvejelse om, hvorvidt jeg kunne gøre det, er noget andet. Men det var ikke noget, som jeg var en del af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske den 9. marts og mødet den dag? Du havde et møde med folk fra styrelsen på et tidspunkt på dagen til gennemgang af de konkrete sager. Er det er korrekt?

Inger Støjberg:

Jeg husker, at jeg havde et møde, hvor Uffe Toedal var med, Mark Thorsen var med, Jesper Gori var med, og muligvis var Anne Just og en

ministersekretær med. På mødet går vi de fem sager igennem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var ikke nogen med fra styrelsen til det møde, som du husker det?

Inger Støjberg:

Ikke som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der et formøde alene mellem dig og Uffe Toudal, forud for at du startede mødet med de andre?

Inger Støjberg:

Nej, det mener jeg bestemt ikke, at der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1028 i Jesper Goris mail her, kan vi se, at han fortsætter med at sige:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Hvad var det for et møde, som Jesper Gori mener var ”lidt stormfuldt”?

Inger Støjberg:

Det må være det møde, som jeg henviser til. Det vil jeg tro, at det er. For det var et møde, hvor vi gik sagerne igennem, og hvor jeg også – om jeg så må sige – trykkede Jesper Gori noget på maven for, om det nu også kunne passe, at de fem par ikke kunne adskilles. Og det var for at se, hvad det var, der skulle til, for at man ikke kunne adskilles. Igen, jeg kom – med rette, synes jeg selv – ind med en forventning ... da de første artikler kom, får jeg at vide af Lykke Sørensen, at alle kan adskilles, og det er jo min forventning. Så kan man se, at der begynder at dukke sager op nu, hvor de ikke kan adskilles, og derfor trykker jeg lidt på maven – altså taster, hvor grænsen er. Så det kan da godt være, at jeg har været lidt obsternasig til mødet og er gået lidt tæt på nogle af sagerne. Det skal jeg

ikke kunne afvise. Eller det har jeg givetvis gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad får ham til at skrive i en mail, at man har måttet fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion? Var spørgsmålet om at handle ulovligt op til drøftelse på mødet, som du husker det?

Inger Støjberg:

Nej, det var det ikke, og jeg havde ingen intentioner om at afgøre de sager. For man kan i virkeligheden sige, at hvis jeg havde haft det, ville jeg jo have forsøgt at gennemtrumfe det, og så ville man enten have sagt: ”Det kan du godt”, eller: ”Det kan du ikke”, men dér var vi slet ikke. Vi var i en diskussion om, hvad der skulle til. Igen, jeg husker ikke, at jeg sad med store mængder af sagsakter, men jeg ved, at Mark Thorsen faktisk sad og læste dem igennem inden mødet og derfor også trykkede hårdt på. Det, som man kunne se i sagsakterne, var f.eks., at medarbejderne på asylcentre var personligt involverede på en eller anden måde i disse sager. Og det kan jeg vitterlig godt forstå. Fordi hvis man går op og ned ad de her mennesker hver eneste dag, så bliver man personligt involveret, og så er det ikke særlig sjovt. Det kan jeg sagtens sætte mig ind i. At skulle sige til en ung pige og en ældre mand, at nu skal I bo hver for sig – jævnfør den snak, vi havde i går – det påvirker folk, og det påvirker ikke bare asylanterne, men også de mennesker, der arbejder på centrene. Og det skinnede måske nok lidt igen i det materiale, som blev gennemgået på mødet, og som især Mark Thorsen havde læst sig nok lidt dybere ned i, end jeg havde, men som jeg også fik kendskab til, både før, men også især under mødet, hvor vi sad og så på nogle af psykologudtalelserne. Så er det klart, at det nemt kan udarte sig til en diskussion, og det bør det vel egentlig også gøre. Altså, hvor meget af det er næsten partsindlæg? Hvor meget er de personligt involveret? Og hvad kan ordningen holde til? Og det var vel dér, vi var. Det kan være behårdt at se på sådan nogle sager, og det kan godt være det, som Jesper Gori henviser til, når han f.eks. skriver, at det var et stormfuldt møde. Det er ubehageligt, og det er

også ubehageligt, at vi diskuterer de her ting med ham sådan meget, meget nært.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævnte du selv ordet psykologudtalelser. Det er noget af det, der bl.a. er i materialet om nogle af disse par. Følte du, at du ikke kunne stole på det materiale, der var kommet? Altså, når en psykolog, som er uddannet til det, kommer med nogle udtalelser, ville det som udgangspunkt være sådan, at man siger: ”Det er en fagperson, der udtaler sig, og derfor må man jo tro på, hvad fagpersonen siger.” Så havde du en holdning til, at man ikke kunne stole på psykologudtalelserne?

Inger Støjberg:

Det skal måske nærmere ses i lyset af det, som jeg sagde lige før: at når du går så tæt op og ned ad de mennesker ... Der er også en grund til, at man netop har søgt ind på det her felt, og at man arbejder med feltet. Altså, hvis man er ansat på et asylcenter, så er det, fordi det er noget, der interesserer én dybt. Og det ville være mærkeligt, hvis det ikke også nogle gange smitter lidt af på det, som man afleverer. Derfor kan man være stærk fagligt, men der kan stadigvæk godt smitte noget af, og det var mit indtryk, at det gjorde der indimellem.

Anne Birgitte Gammeljord:

I den samme mail, på s. 1028 i nederste afsnit, siger Jesper Gori:

”I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center. Anni oplyste hertil under hånden, at der tidligere har været en sag om bigami ... hvor parterne blev særskilt indkvarteret i værelser, der stødte op mod hinanden.”

Hvad var det for uroligheder, der var på mødet, og hvor udfaldet blev en bestilling?

Inger Støjberg:

Det er nok her, at det begynder at dukke op, at det ikke er sikkert, at det er nok blot at adskille

på hver sit værelse på et asylcenter, hvis forudsætningerne ikke er til stede for helt at adskille dem ... eller undskyld ... at det ville man ikke engang kunne, altså adskille dem på samme center, men at de skal bo sammen. Det er nok heromkring. Det kan godt være, at det er på dette møde, at det begynder at stå klart. Det kan jeg i hvert fald ikke afvise. Så det kan være det. Men hvis man lige ser på det sidste, som du læste op: Det med, at der på centrene var en sag om bigami – altså én, der var indrejst med to koner – og det gjorde man altså heller ikke så meget ved. Dem lod man bare indkvartere på værelserne ved siden af hinanden. Det var det, jeg sagde i går: Så vender man lidt det blinde øje til dansk lovgivning og siger: ”Så undgår vi den diskussion.” Det kan jeg godt forstå, at man gør, hvis man arbejder ude på et asylcenter, men det viser, at der også er noget i det med, at man vender det blinde øje til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tror jeg, at det var et eksempel fra Jesper Gori til modtageren i Justitsministeriet. Men det med, at parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center – det er jo notatets udgangspunkt, men det er ikke pressemeddelelsens udgangspunkt. Så hvorfor skulle der være uroligheder på det tidspunkt i forhold til ordningen i notatet?

Inger Støjberg:

Som jeg forstår det, er det, som han henviser til her, at det måske ikke engang kan lade sig gøre at adskille dem på samme center, men at man måske slet ikke kan adskille dem. Det er det, jeg siger: Det kan godt være dukket op på dette møde eller i hvert fald lige heromkring. Men igen, det er Jesper Goris udlægning af et møde. Men det har i hvert fald affødt en eller anden form for bestilling i Justitsministeriet, hvor man skal prøve at undersøge tingene lidt nærmere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du må på en eller anden måde have været bekendt med, at det var udfaldet af mødet, at man skulle til Justitsministeriet for at høre lidt mere om de internationale forpligtelser?

Inger Støjberg:

Ja, det antager jeg er heromkring ... som jeg sagde, kan det være på det møde. Det er i hvert fald heromkring, at det begynder at stå klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I kongebrevseksemplet på det møde?

Inger Støjberg:

I hvert fald er et af de fem par det armenske par, der rejser ind i Danmark og bliver gift et sted i det sydjyske eller i Trekantområdet, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at det var i Jelling eller Vejle.

Inger Støjberg:

Ja, men så bliver de gift på rådhuset i Vejle eller Jelling. Og det er sådan, at når danske myndigheder har sagt ja til at give et kongebrev, har de danske myndigheder blåstemplet et ægteskab. Derfor er det et eksempel på, at man selvfølgelig ikke kan adskille. Man kan ikke med den ene hånd sige: ”Det er fint, at I har et godt ægteskab, og tillykke med det”, og så med den anden hånd sige: ”Nej, det har I så ikke alligevel. I må i hvert fald ikke bo sammen.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har ikke nogen erindring om, at I drøftede det på mødet?

Inger Støjberg:

Det er et af de fem par, der er oppe på mødet. Det er det par, hvor det med flammeskrift står, at det ikke kan adskilles. Og det giver god mening, når de danske myndigheder nu engang har blåstemplet ægteskabet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I de andre eksempler? Altså, konkluderede I noget på de andre fire eksempler på mødet?

Inger Støjberg:

Konklusionen på mødet var – eller det var i hvert fald min konklusion – at der var par, der ikke nødvendigvis kunne adskilles. Der var ét par, der helt sikkert ikke kunne adskilles. Det

var det armenske par. Og som jeg husker det, var man meget i tvivl om, hvorvidt tre af de andre par kunne adskilles eller skulle forblive sammen. Og så var der et par, som var måske knap så tvivlsomt, men hvor man stadigvæk ikke var helt sikker. Som jeg husker det, kunne man ikke adskille det armenske par, kongebrevseksemplet. Det var, som det var, og det forstår jeg udmærket. Så var de andre par lidt mere tvivlsomme og i lidt forskellige grader. Det er det, som jeg går fra mødet med. Så ved jeg, hvordan tingene står, og så kan jeg derfra også begynde at forberede mig på at få disse ting – det var måske nok især det med det armenske par – fortalt på det samråd, som jeg skal til ikke så lang tid efter. Det er en lille uges tid efter, fordi det er den 15. marts, og dette møde er den 9. marts. Så det er vel min konklusion på mødet, men helt klart også, at jeg ikke ønskede at sagsbehandle og afgøre sagerne. Det kan jeg jo ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men sendte du så Jesper Gori og de andre deltagere afsted med et budskab om de fire andre sager? Hvad skulle der ske dér?

Inger Støjberg:

Det er til videre foranstaltning, kan man sige. Men når det var vigtigt for mig også at være sikker – og også at spørge ret direkte ind til disse ting – var det for stadig at holde fast i, at jeg selvfølgelig ønsker, at man skal adskille i alle de tilfælde, hvor det overhovedet kan lade sig gøre, fordi det mener jeg nu engang er den måde, vi sikrer pigerne bedst på. Det skal selvfølgelig holde i forhold til juraen, men jeg ønsker at diskutere, hvor grænsen er. Det er også det, som de bliver sendt afsted med – altså en fornemmelse af, at jeg selvfølgelig står fast, men at der også er en eller anden form for grænse, og at den går, hvor juraen nu trækker den. Og at den i hvert fald bliver trukket ved det armenske par, som de danske myndigheder har godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 612 har vi samrådspørgsmål 302, som kom allerede den 26. januar. Der bliver du bedt om at oplyse:

”Hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Nede i svaret kan du oplyse, at du:

”Efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.

Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

På s. 427 kan vi se, at det spørgsmål ligger til godkendelse i systemet, og at det er blevet godkendt på de forskellige trin. Og da vi kommer ned til dit trin, står der faktisk:

”Inger Støjberg (godkendt onsdag, 9. mar. 10:01)

Godkendt efter intern drøftelse den 9. marts”.

Vi får spørgsmål 302 op på skærmen igen, så du lige kan få spørgsmålet foran dig. Det har vi på s. 612. Kan du huske, hvad det er for en drøftelse, der er omkring det spørgsmål?

Inger Støjberg:

Nu kan jeg se, at det i hvert fald ikke er det endelige svar, i og med at der er rettelsesnoteringer med. Jeg vil faktisk gerne bede om at se det endelige svar i stedet for et svar, der er halvfærdigt. Det ville være rart. Men jeg kan godt sige, at jeg ikke kan huske, hvad det er for en drøftelse. For mig at se er det et ligeud ad landevejen-svar til Martin Henriksen. Men jeg vil godt se det endelige i stedet for noget, der ikke er færdigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kunne vi gå til s. 2. i svaret på s. 613, hvor der står:

”Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Nu er vi henne ved den 9. marts. Vi skal nok lede efter det endelige svar, så vi lige kan se, om det ser anderledes ud. Men jeg ville egentlig godt spørge dig: Den 9. marts står der ikke noget her om dit notat af 2. februar?

Inger Støjberg:

Som sagt ville jeg være lidt ked af at svare på spørgsmålet, førend jeg har set, hvad der rent faktisk blev sendt til Folketinget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi leder videre efter det endelige og vender tilbage til det. Vi går videre til samråd Z. Du har selv været inde på samråd Z. Vi kan se samrådsspørgsmålet på s. 580. Og som du sagde, fik du det allerede den 11. februar 2016, altså dagen efter pressemeddelelsen. Spørgsmålet lyder bare:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksom på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

På s. 1037 har vi en mail fra Anne Nygaard Just til Jesper Gori, hvor der skrives:

”Kære Jesper,

Jeg har lige talt med Uffe og retter talen med track changes efter hans anvisninger. Han vil meget gerne have argumentationen om tvang ud. Jeg sender det til dig, når jeg lige har rettet det til, så kan vi lige tale om det. Herefter vil han gerne kort have det ud i Udlændingestyrelsen for at de kan godkende den faktuelle del af det og herefter videre til Jonas, Mark og Inger, der er i Aalborg i dag og vist nok også i morgen.”

Jeg skal først lige spørge dig: Var du i Aalborg i den periode? Kan du huske det?

Inger Støjberg:

Det har jeg sikkert været, hvis det står der. Og det ser ud til, at det har haft et eller andet med ministeriet at gøre, i og med at Jonas Soelberg er med, og at Mark Thorsen er med, så det har helt sikkert været et eller andet ministerielt. Men det kan slås efter i min kalender.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har ikke nogen særlig erindring om, at du var i Aalborg i disse dage?

Inger Støjberg:

Nej, men jeg har bestemt ingen grund til at betvivle det. Bestemt ingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1108 har vi en mail til Sofie Odgaard, hvor Anne Nygaard Just skriver:

”Hermed samrådstalen, som den ser ud på baggrund af DC’s bemærkninger. Talen er sendt til fakta-tjek i Udlændingestyrelsen” – det var også det, vi hørte før, at den skulle – ”dog uden rettelsesmarkeringerne. Når vi får den tilbage fra Udlændingestyrelsen sender vi den til Jonas, som jeg håber vil vende den med Mark og ministeren.”

Lidt senere kan vi se, at den også sendes til ministeren. Det er på s. 1150, hvor der står:

”Mange tak for bidrag! Talen er nu sendt videre til ledelsessekretariatet, der vil drøfte talen med ministeren.”

Her ville jeg gerne spørge dig, om du så de forskellige udkast til talepapir og Q&A’s, som blev udvekslet forud for denne fremsendelse til ledelsessekretariatet og til dig?

Inger Støjberg:

Nej, det gør man ikke som minister. Som minister ser man det færdige resultat. Og det samme er tilfældet, hvis det er svar til Folketinget. Så ser man det, som det nu er blevet

gennemarbejdet i systemet, og så er det det, som det videre arbejde kommer til at gå med.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1209 kan vi se en mail kl. 19.38 den 10. marts fra Anne Nygaard Just:

”Kære alle tre,

Endnu engang tak for bidrag. Sagen er til jeres orientering lagt op i huset nu. Ministeren har særskilt set talen og er kommet med få bemærkninger.”

Så der er næppe nogen tvivl om, at du har set den. Men, som du siger, ser du i princippet først det endelige udkast uden rettelsesmarkeringer.

På s. 1161 skriver Line Skytte Mørk Hansen, at hun har haft Jonas From Soelberg i telefonen, og at der er tre bemærkninger til talen, som hun har skrevet ind i dokumentet.

Vi går så til den første bemærkning. Det er på s. 1164. Den er til det første punkt, hvor du vil indlede samrådet med at takke. Og så skriver du, at du vil gerne have det ”lidt mere neddæmpet”, i forhold til hvornår du vidste besked. Hvorfor det?

Inger Støjberg:

Fordi jeg var rigtig, rigtig træt af, at jeg ikke havde fået det at vide, inden Berlingske bragte en artikel om det. Det talte vi også om i går. Jeg var rimelig chokeret over det, og – hvis jeg skal være helt ærlig – syntes jeg også, at det var lidt underligt, at det ikke var noget, som styrelsen havde rettet henvendelse om, men som jeg skulle høre igennem pressen. Jeg tror, at enhver minister helst ikke vil flage, at man har fået det at vide igennem pressen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Din næste bemærkning er på s. 1166. Det var noget om, at du gerne ville have medtaget en bemærkning om, at det havde henhørt under Justitsministeriet og justitsminister Mette Frederiksen. Det skal jeg ikke spørge ind til. Men din tredje bemærkning er på s. 1170. Bemærkningen er i det afsnit, der hedder:

”Men Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindre-årige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod. Og det skal altså være meget specielle grunde.”

Så har du bedt om at få føjet til:

”det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Jeg går jeg ud fra, at du på det tidspunkt godt var bekendt med, at der var en række andre tilfælde, der kunne komme, ud over kongebrevet?

Inger Støjberg:

Det var det, som jeg sagde lige før: at der var ét par, hvor det nærmest stod med flammeskrift, at de ikke ville kunne adskilles. Det var det armenske par med kongebrev. Så var der de resterende fire sager, som havde været oppe på mødet den 9. marts, og hvor man med forskellige usikkerheder ikke helt vidste, om de kunne adskilles på det tidspunkt eller ej. Og derfor er det et helt særligt tilfælde, som man lige så godt kunne gå ud med. Det er det, som jeg sagde før: at da det stod klart for mig, tænkte jeg: ”Så kan man lige så godt begynde med at få ...” Altså, jeg brugte dagen dér på at forberede mig på at sige: ”Prøv at høre. Vi har faktisk et par, der ikke kan adskilles, og det er det her armenske par, og det er af de her årsager”. Derfor syntes jeg, at det måtte være med i samrådstalen. Det ville være det rigtige. De andre var man jo ikke helt klar over på dette tidspunkt, mig bekendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fandt du ikke anledning til at overveje, om man kunne fortælle, at der hypotetisk kunne være andre tilfælde, og så måske tage nogen af de

fire andre sager med og oplyse om dem på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Det gør vi sådan set. For som jeg husker talen, ender det med, at der står ”for eksempel” parret med kongebrev. Det er det, som ”for eksempel” handler om. Det handler om, at der for eksempel kan være det her par, men der kan for eksempel også komme nogle andre. Men det er ikke nogen, vi på det tidspunkt er sikre på, og derfor er det her det nagelfaste at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kommer til transskriptionen fra samrådet om lidt. Men på s. 1274 kan vi se, at der indkaldes til et formøde om samrådet. Det er den 14. marts. Kan du huske, hvem der deltog i formødet til samrådet? Var det de personer, der er nævnt her, som er Anette Görtz, Line Skytte Mørk Hansen, Uffe Toudal, Anne Nygaard Just, Jonas From Soelberg og Mark Thorsen?

Inger Støjberg:

Og Jesper Gori er også nævnt dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Han er cc, så jeg ved ikke, om han er med til mødet, eller om han ikke er med til mødet. Kan du huske det?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ikke huske. Men det virker – synes jeg – som en meget stor kreds at indkalde til et formøde om et samråd. Men det kan godt være, og det kan også være, at de ikke alle sammen har været der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der nogen af dine ministersekretærer med til mødet? Vi kan ikke se dem på listen, så det er et åbent spørgsmål.

Inger Støjberg:

Det vil der formodentlig have været, for det var meget sjældent, at der blev afholdt møder af den karakter, uden at der var en ministersekretær med. Så det har sandsynligheden for sig. Men jeg kan af gode grunde heller ikke sige, hvem af dem det var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har ikke en egentlig dagsorden for det møde. Vi kan bare se, at der er indkaldt til et formøde. Var det noget, som I normalt havde i forhold til samråd?

Inger Støjberg:

Ja, det var helt normalt, at der var et formøde op til samråd. Jeg har endda svært ved at komme i tanke om, hvilke samråd der ikke var et formøde til. Det var måske i slutningen af min ministerperiode, hvis der havde været et samråd, der var indkaldt til utallige gange. For sådan kunne det godt nogle gange være – at der var samråd, der blev ved med at dukke op. Så var der muligvis ikke formøde til. Men det ville være den absolutte undtagelse, at der ikke var et formøde før et samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvor lang tid tog sådan et møde? Der kan være forskel, så du skal ikke tale om de andre. Men sådan et møde som det her, hvor lang tid ville det tage?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ganske enkelt ikke sige, fordi det kom an på – for at sige det, som det er – hvor besværligt samrådet ville være. Og dette samråd var vel – det er svært at rangere, hvor besværlige samråd er – men et middelsvært samråd. Men det var ikke et voldsomt kritisk samråd at komme igennem. Det kan man ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og sådan nogle samråd holdt I så i det store lokale, som vi har hørt om i går, eller holdt I dem på dit kontor?

Inger Støjberg:

Altså, formøderne til samrådet? Det ville nok være undtagelsen, hvis formødet ikke var på mit kontor. Det er også derfor, at jeg umiddelbart synes, at deltagerkredsen ser lidt stor ud til at kunne være på mit kontor. Men det kan godt være, at alle har deltaget. Men ja, det var for det meste på mit kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da vi ikke har en dagsorden, ved vi ikke rigtig, hvad I har drøftet, men havde I talen og de her Q&A's – som vi også så under forelæggelsen – fremme?

Inger Støjberg:

Det var helt generelt ved forberedelse til samråd – altså et formøde, som det her – at jeg havde fået materialet inden, for det meste senest aftenen før. Og så havde jeg brugt aftenen på at læse mig igennem og kigge de spørgsmål-svar – altså Q&A's – igennem, der var der. Der kunne også være andre bilag sendt med, f.eks. breve. Generelt lagde man meget ved, og det var heller ikke alt, der skulle læses igennem. Det var nok mere, at hvis der blev henvist til noget, kunne man have skimmet det inden eller lige orienteret sig i, at der lå et eller andet brev, der var blevet sendt til ministeriet. Så det var der. Og min forberedelse op til formøderne gik altid ud på, at jeg selvfølgelig havde læst talen igennem. Jeg havde streget ind, hvis der var nogen ting, som jeg var uenig i – altså noget, som jeg gerne ville have formuleret anderledes. Og det er også klart, at i begyndelsen af en ministerperiode er der streget mere ind, end der er til sidst, for til sidst ved de godt lidt, hvordan man taler, hvad man gerne ville have med, og simpelt hen også hvordan ordene skal ligge. Og så havde jeg selvfølgelig læst Q&A's igennem. Typisk havde jeg også taget nogle notater, hvis der var noget, som jeg var i tvivl om, eller som jeg gerne ville have udarbejdet Q&A's på. Det kunne også være, at der var nogle faktuelle oplysninger, som jeg enten syntes, der manglede i talen, eller som jeg gerne ville have med som Q&A's. Og det var dét. Det var sådan helt fast, og det er sikkert også derfor, at der ikke er en dagsorden, for det var den faste trummerum, når man havde formøder til samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

I forhold til spørgsmål-svar eller Q&A's, har vi har et, der hedder nr. 19. Det har vi på s. 1296, og nu er det med track changes, men man kan se, at der er føjet noget til:

”hvor dette følger af navnlig EMRK artikel om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen”.

Og så er der hovedreglen, at:

”[Det kan dog aldrig komme på tale at gøre undtagelse i tilfælde, hvor den ene part er under 15 år.]”

Det er det spørgsmål, der hedder:

”Er ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser?”

Kan du huske, om I drøftede dette spørgsmål på formødet?

Inger Støjberg:

Nej, jeg kan ikke huske, om vi havde særskilt drøftelse af det. Og igen, det her er også – kan jeg se – et foreløbigt materiale, så det er ikke et materiale, som jeg har haft, i og med at der stadigvæk er ændringsmarkeringer i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er fuldstændig opmærksom på, at du først fik det, da det var uden ændringsmarkeringer. Men på s. 1298-1299 er spørgsmålet, der drejer sig om:

”Hvornår foreligger der sådanne ”helt særlige grunde” til at gøre undtagelse?”

Og her er kongebrevseksemplet kommet ind.

Der er et eksempel, hvor vi kan se:

”at de par, der i dag kan få anerkendt et ægteskab indgået i udlandet, fortsat vil kunne gøre dette. Det berøres ikke af min instruks.”

Og så har du som et andet eksempel nederst:

”sager, hvor der foreligger helt, helt specielle omstændigheder. Det kan fx være sager, hvor parret har børn, hvor forældrene – fx moren til et nyfødt barn – er stærkt traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene efter de sundhedsfaglige udtalelser

er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Det er jo et andet eksempel end kongebrevssituationen. Er det noget, der kunne være affødt af jeres møde f.eks. den 9. marts?

Inger Støjberg:

Jeg vil være meget ked af at kommentere på et bilag som dette her, som ikke er et færdigt bilag. Så hvis jeg skal kommentere på det, vil jeg meget gerne bede om, at det rent faktisk er det papir, jeg havde. Selv om jeg kan se, at noget af det er små ændringer, så er det 80 % af papiret, der er under ændring her. Så det er lidt svært at forholde sig til. Men hvis det færdige bidrag er der, bliver det lidt nemmere at kommentere på, synes jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det endelig bilag er på s. 1445. Og nu kan det jo være svært at holde en finger ind elektronisk på s. 1296, men det må vi så klare på denne måde. Men her på s. 1445 er den så i endelig form uden track changes, hvor der står:

”Myndighederne skal i alle tilfælde naturligvis overholde Danmarks internationale forpligtelser. Det betyder også, at det kan være nødvendigt at gøre undtagelse i særlige tilfælde, hvor dette følger af navnlig EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.”

Og jeg kan sige, at den er fuldstændig i overensstemmelse med s. 1296, fordi dér har jeg fingeren på.

Så skal vi til s. 1447 til spørgsmål 21. Det var det, som vi havde på s. 1298-1299, hvor du rettelig sagde, at du gerne ville se det uden track changes, og hvor jeg læste op fra det med ægteskabet og dansk ret, og:

”at de par, der i dag kan få anerkendt et ægteskab indgået i udlandet, fortsat vil kunne gøre dette. Det berøres ikke af min instruks.”

Det var sådan set også det, der stod med track changes.

Og ”Et andet eksempel” – og jeg tror, at det var der, vi stoppede – ”kan være sager, hvor der foreligger helt, helt specielle omstændigheder. Det kan fx være sager, hvor parret har børn, hvor forældrene – fx moren til et nyfødt barn – er stærkt traumatiserede”.

Og her tror jeg, at jeg på det tidspunkt spurgte dig, om det kunne være afstedkommet af den drøftelse, som I havde den 9. marts?

Inger Støjberg:

Det er svært at vide, men på det tidspunkt står det i hvert fald klart, at der kan være helt særlige grunde til, at par ikke kan adskilles. Det er det, disse spørgsmål/svar, altså Q&A's, handler om. Det er at prøve at anskueliggøre, at der kan være eksempler, for at være forberedt på de spørgsmål, der kunne komme i sådan et samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og gælder det også til den næste side? Vi går til s. 1448, hvor vi også kan se, at:

”Efter omstændighederne kan det således i en sådan – aldeles ulykkelig – sag fx kræves, at omsorgen over for det nyfødte barn ikke rimeligvis kan håndteres på anden vis ved professionel støtte ...”.

Og så står der:

”Men heller ikke i disse sager vil det være udgangspunktet, at parret skal dele seng og bord. Jeg vil tværtimod søge at arbejde henimod en løsning, hvor myndighederne i disse helt, helt særlige sager i vidst muligt udstrækning indkvarterer parret på samme asylcenter, men i hver sin bolig på centeret.”

Var det også en drøftelse, I havde på formødet?

Inger Støjberg:

Det er i virkeligheden det, der henviser til det, der står i notatet: altså at hvis man ikke kan adskille dem helt, så ville man i hvert fald kunne gøre det på den måde, at det kunne være på samme center, så pigen havde muligheden for at trække sig. Det er vel det, der står her, som jeg ser det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er muligt, at det er sådan, du læser det. Jeg læser det måske anderledes. Der står:

”Jeg vil tværtimod søge at arbejde henimod ...”.

Hvis det nu havde været notatet, ville jeg have sagt: ”Der står i notatet.” Men nu vil du ”søge at arbejde henimod en løsning, hvor myndighederne i disse helt, helt særlige sager ...” Men jeg spørger dig mere her: Var notatet oppe til drøftelse på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Notatet var stadigvæk grundfundamentet. Det er rammen, og det er ud fra dét, at både taler og alt muligt andet bliver udarbejdet. Det er også ud fra notatet, at alle drøftelser i ministeriet foregår. Så notatet er omdrejningspunktet og er det hele vejen igennem i drøftelserne. Også nu, hvor det står klart, at der kan være ganske enkelte tilfælde, hvor parrene ikke kan adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på talen på s. 1169 – og jeg tror faktisk, at du selv har været inde på det – er der en sætning i andet afsnit, der hedder:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at skulle der opstå en tænkt sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, så skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor.”

På det tidspunkt en ”tænkt” sag. Der var jo sager. Hvorfor ville du ikke sige det i din tale?

Inger Støjberg:

I talen siger jeg sådan her, og så uddyber jeg det i spørgsmål/svar-runden. Jeg kan ikke huske, hvem det er, der spørger, men jeg tror faktisk, at det er Johanne Schmidt-Nielsen. Det skulle ikke undre mig, for hun var i hvert fald en flittig spørger på samrådene. Så det har formodningen for sig, at det er hende, der spørger ind til noget med et tænkt eksempel. Og så siger jeg: ”Ja, der er faktisk også et eksempel”, og så henviser jeg til det armenske par. Jeg husker

også, at jeg i spørgsmål/svar-runden endda fem gange henviser til undtagelser eller siger noget om undtagelser og særlige omstændigheder. Måske kan vi endda få det op på skærmen?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kommer vi til om lidt. Nu er du lige hurtigt nok for mig. Det er mere, når jeg nu siger ”tænkt sag”, og du siger, at du også nævnte den armenske sag. Den kommer vi til. Men her har du også de fire andre konkrete sager, som I havde drøftet. Og vi så lige den endelige formulering i Q&A for et øjeblik siden, om de stærkt traumatiserede og de situationer, der kunne være, som også var – kan man sige – måske en tænkt sag og måske ikke en tænkt sag. Hvorfor bliver de ikke nævnt her?

Inger Støjberg:

Der er i virkeligheden flere grunde til det. Man kan lige så godt bare sige det, som det er: Hvis man er politiker, ønsker man selvfølgelig ikke at åbne flanker, der nødvendigvis ikke skal åbnes i sådan nogle samråd som dem. Så vil der typisk ske det, at man siger det, man nu engang skal. Og så er der plads til i spørgerunden at ud-dybe. Der skal også være noget at tage fat på i spørgerunderne. Så går diskussionen i hvert fald ikke i stå. Så det er der plads til – kan man sige – i forhold til denne tale. Men så var der også det i det – og det kan jeg også lige så godt sige – at hvis jeg i talen nu begynder at give ind, så ville det også være et signal til embedsværket om, at jeg nu begynder at slå portene op, om man så må sige. Nu bliver kattelommen større. Og det ønskede jeg ikke, for man skal være klar over, at det, man siger i samråd, trods alt ikke er ... Altså, man siger godt nok, at det mest hemmelige sted, som man overhovedet kan sige noget i Danmark, er fra Folketingets talerstol. Men i samråd er det dog alligevel ofte sådan, at ud over at journalister følger med, følger embedsværket selvfølgelig også med i, hvad der bliver sagt. Og hvis jeg begynder endnu mere at sige: ”Nu åbner vi for den kattelommen. Den bliver nok større og større”, så gav mødet den 9. marts ikke så meget mening, hvor jeg netop også prøvede på at signalere, at vi nu holder fast. Det her er stadigvæk mit politiske ønske, og det er der ikke noget galt i, så længe

det holder sig indenfor den lovgivning og de rammer, der nu engang er. Så der er flere årsager til, at talen ser ud, som den gør. Og så kommer vi – det kan jeg forstå, at vi gør her – ind på det i spørgerunden, hvor jeg begynder at forklare lidt mere om de eksempler, der er, og at der kan dukke nogle særlige sager op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men vi kan måske lige åbne for s. 1372, for vi kommer til spørgerunden senere. Nede i det sidste afsnit, ca. ni linjer nede, siger du:

”Det kunne for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par var blevet gift i Danmark med et kongebrev. Det sker jo i ganske sjældne tilfælde. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til, at mindrearige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet.”

Er det de helt særlige tilfælde, du tænker på her?

Inger Støjberg:

Nu tror jeg lige, at jeg skal fange, hvad det er, du spørger om. Men i hvert fald: Det, jeg siger, er jo kongebrevet. Det her er selve talen, som jeg kan se det – ikke spørgsmål/svar-runden. Så det her må også være det, hvor juristerne i ministeriet har sagt: ”Det kan du godt sige, og du behøver sådan set ikke at sige mere nu.” Jeg kan også huske, at da vi når til spørgsmål/svar-runden, siger jeg netop: ”Det er faktisk ikke engang så tænkt et eksempel endda. Det er et armensk par, og de er kommet hertil.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, men jeg forstod dig sådan, at du mente, at du åbnede op ved at sige, at det kunne ”for eksempel” og ”i det tænkte tilfælde” være, og at der i de ord kunne ligge mere end kongebrevet. Jeg opfattede dit svar sådan, og det var egentlig derfor, at jeg lige ville gå tilbage til det og sige, at her har vi det i talen, og om det var sådan, du huskede det.

Inger Støjberg:

Præcis, og jeg beklager, at jeg ikke lige fangede det. Men præcis, fordi dér er ”for eksempel” netop sat ind for at sige, at det her er ét eksempel, men at der i begrebet ”for eksempel” kan ligge noget mere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lige tilbage til formødet. Nu skulle du afsted til samrådet næste dag. Hvordan var stemningen på formødet? Hvis det foregik på dit kontor, var det så et afslappet møde, eller var der en hektisk stemning? Var man uenige om forskellige ting, eller fornemmede du, at man havde klappet det af, da I var færdige med mødet?

Inger Støjberg:

Ja, med de ændringer, der kom ind, må man sige, at det var klappet af. Vi diskuterede det med, om der skulle stå ”for eksempel” eller ej. Det blev diskuteret. Men i en helt almindelig diskussion om ”skal det med, eller skal det ikke med?” og ”hvad er fordele og ulemper?” Det er sådan, det foregår, når man forbereder et samråd. Det, man diskuterer, er jo ret tekstnært, når man kan diskutere et ”for eksempel”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for det er lidt interessant, at du kan huske ned i den detalje, at I drøftede, om man skulle bruge ordene ”for eksempel” eller ej. Var der er en stærk holdning fra nogen af dine embedsmænd til det?

Inger Støjberg:

Jeg synes egentlig ikke, at det er så usædvanligt, at jeg kan huske det. For du skal tænke på, at det er i det øjeblik, at jeg skal til Folketinget og sige, at jeg troede helt fra begyndelsen, at man kunne adskille alle. Så måtte jeg indse, at der kunne være par, som man ikke fuldstændig kunne adskille, men som man så kunne adskille på samme center. Nu dukker der så sager op. Derfor er det ikke usædvanligt, vil jeg sige. Det ville næsten være mærkeligt, hvis jeg ikke kunne huske lige præcis det spørgsmål, om der skal stå et ”for eksempel” i talen eller ej. Det ville være mærkeligt, hvis ikke jeg kunne huske det, for det er første gang, at jeg træder ud på

planken. På det tidspunkt kender jeg godt stemningen i Folketinget. Når man ser, hvad Dan Jørgensen siger: ”Tak for, at du møder op”, og jeg siger: ”Tak for, at jeg måtte komme” og sådan noget, skal man ikke lade sig snyde af det. Det ser rigtig, rigtig høfligt ud, men det er det på ingen måde. Samråd er et 100-meterløb i at grille en minister. Så der er ikke noget høfligt i det. Jeg ved godt, at det ikke bliver en høflig omgang, men nu skal jeg ud på planken på en eller anden måde og sige: ”Der er faktisk noget, som jeg ikke er helt vild med i det her, og som I formodentlig heller ikke vil være helt vilde med alle sammen”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstod dig før, sagde du også, at én ting var politikerne og dem, der sidder i salen, men du havde også et bagland, nemlig dine embedsmænd. Så følte du også, at du ved at sige ”for eksempel” åbnede op for noget i forhold til baglandet, som de ikke var klar over indtil det tidspunkt, nemlig at der var eksempler?

Inger Støjberg:

Nej, for de var netop godt klar over det, for ellers havde vi ikke siddet og diskuteret de fem sager. Ellers havde Udlændingestyrelsen ikke sendt sagerne ind til departementet. Så de var helt klar over det. I forhold til dem var det mere at sige: ”Jeg holder stadigvæk fast i, at der skal være så faste rammer som overhovedet muligt i denne ordning.” Så det var det. Der var ikke i ”for eksempel” noget i forhold til Udlændingestyrelsen. De var fuldstændig klar over det og havde administreret efter det. Så ”for eksempel” var i forhold til Folketinget, og jeg var godt klar over, at det kunne give problemer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil godt lige gå tilbage til det, du siger, om, at de i Udlændingestyrelsen var fuldstændig klar over det. Hvis de havde været fuldstændig klar over det, havde de vel ikke forelagt dig de fire eller fem sager, fordi så ville de bare have administreret sådan, at det ikke var noget problem? Eller hvordan?

Inger Støjberg:

Det var sådan, at Udlændingestyrelsen konfronterede ... eller sendte sager ind til departementet, og det gjorde de, fordi de var i tvivl om: ”Skal der adskilles, eller skal der ikke?” Og de fem sager er jo fem sager, hvor der også på det møde, som jeg er med til, er tvivl om, hvorvidt alle fem skal blive sammen eller ej. Der er kun ét par, hvor man ved, at de ikke kan adskilles. Det er det armenske par. Så er der i forskellige grader diskussioner om, hvorvidt de fire andre kan adskilles eller ej. Og der er – som jeg husker det – et par, som skiller sig lidt ud. Man tror måske ikke, at de kan adskilles, mens man i højere grad tror, at tre af parrene kan adskilles. Så der er altså tvivl på det tidspunkt. Og det er selvfølgelig, fordi man sidder og arbejder sig ned i sagerne ude i styrelsen og forelægger dem for departementet, og det er også derfor, at jeg bliver klar over, at der er par, der ikke bliver adskilt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg har svært ved at forstå, hvordan styrelsen kan være i tvivl, hvis de har retningslinjer, og de ved, hvad de skal gøre. Så opererer de jo bare efter dem. Så er der sådan set ikke noget at spørge om i departementet. Så de kan vel kun komme i tvivl, fordi der ikke er nogen retningslinjer, og fordi det er en håndholdt proces fra departementets side?

Inger Støjberg:

Nej, når styrelsen agerer, som de gør, er det, fordi de godt er klar over, at der kan være undtagelser i det. Ellers ville der ikke dukke undtagelser op helt fra begyndelsen. Der dukker meget hurtigt undtagelser op. I min verden er det meget overraskende, at disse undtagelser dukker op, fordi jeg havde fået at vide, at det ville være helt hypotetisk, og at det ville være langt nede ad vejen. Men de dukker op ret hurtigt, og det er, fordi der ikke bliver administreret undtagelsesfrit i styrelsen. Der kan ikke dukke sager op, hvor man ikke kan adskille, hvis ikke det var, fordi man havde kigget på ordningen på en eller anden måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår hører du først om undtagelserne? Altså i Udlændingestyrelsen? Nu ved vi, at de fem konkrete sager kommer ind den 3. marts, men hører du om det før?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke fuldstændig tidsfæste det, men det er jo dér, at alle mine alarmklokker begynder at ringe. For nu kan jeg pludselig se, at alt det, som jeg troede – altså at der ville gå lang tid inden, og at der måske aldrig nogen sinde ville dukke sager op, hvor man ikke kunne adskille ... Nu kan jeg se, at der – efter min mening alt for hurtigt – dukker sager op, hvor man rent faktisk ikke kan adskille parrene. Men jeg kan ikke sige præcis, at det var på dét tidspunkt og dén dag og hvordan. Men det kommer ind på radaren deromkring og i hvert fald inden mødet den 9. marts. Det må komme noget før, fordi ellers havde jeg jo ikke bedt om at komme til at se de sager, der er undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker, at vi lige inden frokost skal gå tilbage til spørgsmål 302, hvor du selvfølgelig helt korrekt bad om at se spørgsmålet uden track changes. Det har vi oppe på skærmen nu. Det er på s. 1067-1068. I den forbindelse var vi inde at se på F2, hvor vi kunne se den 9. marts, at der skulle være en intern drøftelse. Og der spurgte jeg dig, fordi der var nogle markeringer omkring den sætning, der hed:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Der sagde du, at du ikke ville udtale dig, uden at du havde set den endelige formulering. Den endelige formulering har du så fra nederst på s. 1067 nu, hvor der skrives:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreaktige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i

retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Og så har du endvidere oplyst, at:

”min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Det ser ud, som om der var en drøftelse om dette svar. Og jeg spurgte dig til, om du kan huske, hvad det var for en drøftelse?

Inger Støjberg:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg mener sådan set, at det svar er lige ud ad landevejen. Jeg fik ualmindelig mange spørgsmål, ikke bare om barnebrude, men om alverdens ting, selvfølgelig på udlændingeområdet. Jeg tror, at vi var et af de ministerier, der fik flest spørgsmål, og hvor der var flest samråd. Så jeg kan ikke huske, at der var noget usædvanligt. Men det var meget tit, at man lige vendte en eller anden formulering. Så jeg kan ikke sige, hvad det lige præcis er.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, grunden til, at jeg spørger ind til det, er, at det er den 9. marts, hvor du godkender efter en drøftelse. Og vi ved, at der også var i hvert fald ét møde den 9. marts med Uffe Toudal og de andre om de fem konkrete sager. Derfor kunne det godt være, at du havde en erindring om, at man også havde drøftet det her. For det, som jeg hæfter mig ved, er, at der heller ikke her – og det er altså godkendt den 9. marts – står noget om undtagelser, uanset hvor hypotetiske de måtte antages at være, og hvor du allerede den 3. marts havde fået sagerne ind. Men du har ikke nogen erindring om, at der har været en drøftelse om, at der skulle være en henvisning til notatet eller til hypotetiske undtagelser eller noget som helst?

Inger Støjberg:

Nej, og det er jo slet ikke sikkert, at det er det. Altså, hvis der har været en eller anden form for drøftelse, er det slet ikke sikkert, at det er det, som det har handlet om. Det tror jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved jeg ikke, om det ville være passende at holde frokost?

Retsformanden:

Jo, vi holder tre kvarters frokost.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Før frokost var vi nået til samråd Z, som vi nu har en transskription af på skærmen og på s. 1371 ff. Jeg skal lige høre dig, Inger Støjberg, hvem var med fra embedsmands side til samrådet sammen med dig?

Inger Støjberg:

Det husker jeg simpelt hen ikke, men der plejede altid at være en ministersekretær med. Og så plejede der at være relevante embedsmænd med. I barnebrudssamrådene var Jesper Gori med de fleste gange. Han var i hvert fald med den 1. juni og den 23. juni. Om han var med på dette samråd? Det husker jeg desværre ikke præcist, om han var, men der ville være et lille udpluk af embedsmænd. Jeg var ikke den, der kom med et helt arsenal af embedsmænd. Det var lidt forskelligt fra minister til minister. Jeg havde ikke så mange med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstår dig, havde du normalt en ministersekretær med og så en embedsmand, eller måske to, hvis der var brug for det?

Inger Støjberg:

Ja, det kunne være dét setup. Og så var det ofte sådan, at Mark Thorsen var med, men på lidt en anden måde, så han sad ofte nede omkring presesfolkene – for at håndtere, kan man sige. Det er ofte sådan, at pressen står og beder om kommentarer, inden man går ind til et samråd, og det gør de også ofte efterfølgende. Så derfor var han med til simpelt hen at holde styr på dem. Det kan godt være nødvendigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 1372. Der er vi i gang med din tale, der starter på s. 1371. Nede i andet afsnits fjerde linje siger du:

”Hastehøringen blandt indkvarteringsoperatørerne på asylcentre viste, at der var 27 mindreårige asylansøgere, som havde en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter, eller som havde en herboende ægtefælle. Det tal er så sidenhen blevet opjusteret til 32 af indkvarteringsoperatørerne.”

Du fortsætter lidt længere nede:

”Men der er altså flere tilfælde, hvor der er meget lille aldersforskel. Men der er dog ikke, som man måske kunne frygte, tale om, at der er ældre mænd, der har en mindreårig ægtefælle.”

Oplysningen om hastehøringen var allerede den 26. januar i ministeriet, og her havde man også oplysninger om, at der ikke var indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager. Hvorfor blev det ikke oplyst på samrådet?

Inger Støjberg:

Igen, jeg synes, at man virkelig skal passe på med ikke at overse hele spørgsmålet om tvang. For tvang er bare mange ting, og som jeg også var inde på i går, kan det også tage tid at komme til bunds i spørgsmålet om tvang, fordi det er andet – som jeg nu har sagt det et par gange – end blå mærker. Det er også kulturel tvang, social tvang, og det er noget, der ligger dybt forankret. Derfor mener jeg simpelt hen, at det er for tidligt bare lige at kigge ud over asylcentre og sige: ”Her kan man ikke identificere tvang.” Så enkelt er det efter min mening ikke. Det mener jeg faktisk også viser sig senere, da man går igennem sagerne. Men det kan være, at vi kommer tilbage til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men man sagde også ”eller lignende”. Du mener ikke, at de ord fra operatørernes side også kunne omfatte anden form for tvang end blå mærker?

Inger Støjberg:

Som sagt mener jeg, at det stikker dybere, og at det ikke er noget, man bare lige kan afgøre ved en rask optælling. Det er også derfor, at der er forskel på en hastehøring og på, at man virkelig gennemgår sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er jeg sådan set enig i. Videre i din tale på s. 1372 i den fjerdesidste linje nedefra siger du:

”Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til barnebrude. Jeg har derfor instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at mindreårige asylansøgere ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller en samlever i de danske asylcentre.”

Her vil jeg egentlig godt spørge dig igen: Hvordan hænger den udtalelse sammen med det forhold, at operatørerne oplyste, at der ikke var indikationer på tvang eller lignende?

Inger Støjberg:

Må jeg ikke se første del af sætningen? Der blev skiftet side.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skal helt ned til fjerdesidste linje, men du skal selvfølgelig se hele siden. Det er klart.

Inger Støjberg:

Det synes jeg da hænger rigtig godt sammen, fordi hele den sætning handler om kvinders ret til selvbestemmelse, og at det er noget, som vi værner om i Danmark. Det synes jeg lige præcis viser, at det handler om ligestilling, at man har retten til at bestemme over eget liv, og at vi ønsker at sende et utvetydigt signal både til omverdenen, men selvfølgelig også til dem, der er kommet til Danmark.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1373 – lige inden Martin Henriksen får ordet – summerer du op og siger:

”Så for at summere op, så er det sådan, at for det første så er vi ved at udarbejde nye retningslinjer, som generelt sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i danske asylcentre. Og for det andet så har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller som udgangspunkt vil blive det inden for meget kort tid.”

Hvordan hænger det sammen med det, du lige har sagt om, at det var en hastehøring, og at der – som jeg forstod dig – skulle nogen afgørende oplysninger frem, for at man kunne tage stilling til, om der var tvang eller kulturel tvang eller formodning for det eller lignende?

Inger Støjberg:

Igen, jeg får oplyst, at det er muligt at adskille, og at det er et sagligt hensyn, hvis der bare er en generel risiko for tvang. Det er så det, man går i gang med. I denne tale sætter jeg så fokus på, at der f.eks. er kongebrevseksemplet, men at der med ”for eksempel” – som vi diskuterede før frokost – også kan komme andre eksempler, hvor man ikke skal adskille. I en kort opsummering kan man af gode grunde ikke have altting med. Så ville det ikke være en kort opsummering. Så man skal nok kigge tilbage i talen, og det skal ses som et samlet hele.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1376 – der er vi ude over talen og er nu inde i spørgsmålene – har vi bl.a. et spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen, som du også selv nævnte. Hvis vi går ind midt i det, står der:

”Derfor kan jeg ikke få ind i mit hoved, hvorfor vi taler om kongebrev i stedet for at vælge den helt simple løsning, nemlig at sige, at man har en individuel vurdering. Hvis der er nogen som helst vurdering af, at her er der er tale om tvang, så skal det selvfølgelig have nogen konsekvenser.”

På s. 1377 har vi en udtalelse fra Josephine Fock, hvor hun siger i anden linje:

”Jeg har svært ved at forstå, hvorfor der er sådan en angst mod at lave en individuel vurdering. Hvis de unge par, og man kan jo finde mange måder at interviewe dem på, så de ikke sidder i samme rum, og vi har utrolig kompetente medarbejdere, der kan forestå sådanne interviews, der kan finde ud af, om der vitterligt er tale om tvang. Så ministerens svar til mig. Jeg vil gerne fastslå, at jeg taler som udgangspunkt om nogle par, som man kan sige ikke er blevet gift af tvang. Det er dem, vi snakker om. Det er dem, jeg snakker om.”

På s. 1378 har vi dit svar midt i andet afsnit, hvor du skriver:

”Så er der, kan man godt sige, samstemmende spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen og Josephine Fock. Omkring dels om man kan se hinanden, og hvorfor kan man ikke lade folk bo sammen.”

Så svarer du, at det er:

”bare vigtigt eller helt afgørende, at vi får sendt det signal om, at man altså ikke bor sammen, før man er myndig. Det, det hele handler om, det er jo sådan set, at vi har et værdisæt i Danmark på det her felt. Og man kan sige, at det handler jo om, hvis man skal sige det med andre ord, at minimere risikoen for, at et ungt menneske, det vil jo i praksis med meget stor sandsynlighed være en meget ung pige, i den første tid, hun har i Danmark, er sikker på, at hun ikke får frataget sin selvbestemmelse. Fordi hun netop er kommet til et land, hvor der er fuldstændig ligestilling mellem kønnene. Så man kunne også sige det på en anden måde, at man giver den her pige et pusterum til at få tænkt tingene igennem også. Fordi det kan godt være også, at det måske ikke umiddelbart ser ud som om, at der er tvang. Men for mig at se, der er det skisma, det spørgsmål, der hele tiden vil rejse sig, det er, om det her er under fuldstændig selvbestemmelse eller ej. Derfor synes jeg, at det helt på sin plads, at vi netop giver det her pusterum, og at vi derfor adskiller de unge. Og dermed er det jo ikke at have sagt, at når de bliver 18, når de så bliver myndige, så kan de jo flytte sammen.”

Du svarer – så vidt jeg kan se – ikke på spørgsmålet fra de to folketingspolitikere: Hvorfor kan der ikke foretages en individuel sagsbehandling her? Og jeg vil egentlig gerne høre dig, hvorfor du ikke gør det?

Inger Støjberg:

Hvis jeg lige må starte lidt et andet sted, for jeg synes, at når der nu bliver læst så lang en passage op, skylder man lige at læse de tre første linjer op, hvor jeg vitterlig også svarer, nemlig om det med at kunne se hinanden, og hvorfor man ikke i nogle tilfælde kan lade folk bo sammen. Jeg siger, at jeg mener, at det er noget, som operatørerne vil gøre deres bedste for, og at hvis man får fornemmelsen af, at folk vitterlig gerne vil se hinanden, så tror jeg, at man vil prøve på at få det til at fungere på den måde. Og så kommer jeg til afsnittet om, at det er helt afgørende for mig, at vi får sendt et signal om, at der skal være i selvbestemmelse og sådan nogle ting. Det synes jeg rettelig skal med. Om den individuelle sagsbehandling: Ja, hvorfor går jeg ikke direkte ind i det? De spørger ret bredt og om ret mange ting, og jeg tror ikke, at det ville være helt fremmed for politikere, at man ikke går i detaljer med alle de spørgsmål, der kommer. Man skal tænke på, at der kommer en sværm af spørgsmål. Det ikke sådan, at man stiller ét spørgsmål, og så får man et svar, og så stiller man et spørgsmål. Der er jo masser af spørgsmål i deres runder her. Det er det ene. Og som minister plukker man vel lidt i det, man synes, der er mest bekvemt at svare på. Men hvis vi skal tage det med den individuelle sagsbehandling, står det meget klart allerede nu, at der er individuel sagsbehandling, fordi ellers ville der ikke være par, som ikke blev skilt ad, og det har vi jo. Det nævner jeg allerede i samrådet. Der er det armenske par. Og med ”for eksempel” nævner jeg indirekte, at der også er de fire andre par, man i hvert fald har kendskab til. Jeg gjorde det så på den måde, at jeg bare siger ”for eksempel”. Men det er, fordi man ikke kan sige, at der ikke sker en individuel sagsbehandling, hvis der er forskellige udfald, når man går igennem parrene. Så må der have været en individuel sagsbehandling.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan godt forstå, hvad du siger her. Men jeg tror, at du i går brugte et udtryk, da statsministeren havde givet et svar på, om man skulle tale sandt. Der var svaret ”ja”, og så sagde du, at det var måske også et lidt friskt svar. Men kunne du ikke have svaret her, at der foretages individuel sagsbehandling?

Inger Støjberg:

Jo, det kunne jeg godt, og jeg kunne også have svaret på en hel masse andre af de ting, der blev sagt. Hvis man går igennem hele deres spørgesække her og ser på hele det spørgsmål, de stillede, så ville jeg kunne have svaret på rigtig mange ting, og der ville kunne være brugt rigtig meget tid på det. Men sådan er det bare ikke til samråd, og så plukker man. Det gør man jo som politiker. Så plukker man lidt i de ting, man nu synes, at man helst vil svare på først, og så kan det være, at man vender tilbage til nogle af spørgsmålene. Det tror jeg ikke er ukendt. Det tror jeg sker både for røde og blå politikere, og det er en helt almindelig ting som minister at gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du svarer ikke blot under henvisning til notatet? Eller at der foretages en individuel sagsbehandling?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg så ikke følt anledning til i det tilfælde. Det har jeg så ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så vil jeg spørge dig i forhold til dette samråd: Gav de spørgsmål, du fik fra Johanne Schmidt-Nielsen og Josephine Fock – og der var også nogle fra Dan Jørgensen – dig anledning til, at du bagefter havde en drøftelse med din departementschef eller andre, om der var noget, der skulle rettes op på?

Inger Støjberg:

Nej, det husker jeg ikke at der var. Vi havde netop haft mødet den 9. marts om de fem sager. Så jeg vidste, at der netop var gang i sagsbehandlingen. Jeg vidste også, at der var nogle af sagerne, der faldt ud til den modsatte side af

det, som jeg havde forventet og håbet på med mit indgreb. Så nej, jeg husker ikke, at samrådet gav anledning til noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1387 har vi en mail fra Jesper Gori til Udlændingestyrelsen – til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert – den 16. marts kl. 16.01. I den sidste linje siger han:

”Jeg har her til eftermiddag talt med Uffe om den videre proces.”

Det er en proces efter samrådet, fordi der vil komme en tilbagemelding på samrådet, som han indikerer her. Var det en drøftelse, du deltog i? Hvad skulle den videre proces være efter samrådet?

Inger Støjberg:

Nej, det var det ikke. Nu er det også en intern korrespondance imellem medarbejdere. Uden at vide det helt præcist vil jeg tro, at det var ret normalt, at man oven på samrådet fra embedsmandsside lige kiggede det igennem. Men det må du spørge embedsmændene om. Men det er også det, som jeg sagde, med, at man også talte til embedsmændene i samråd, altså at der i hvert fald blev taget signaler ind fra samrådet og ned til embedsmændene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger ind på den måde, er det, fordi vi kan se i den mail, du har her, at han ville kigge forbi om processen. På s. 1415 kan vi se, at der kommer en mail fra Jesper Gori den 18. marts 2016 kl. 18.00, som har emnet: ”Samråd Z om barnebrude – opfølgning”. Der henviser han til en drøftelse, der har været i går, men så siger han:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A’s) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

Hvis vi går nogle afsnit ned, kan vi se i det tredjesidste afsnit:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Hvad skal der efter din opfattelse forstås med ordet ”herefter”?

Inger Støjberg:

Præcis hvor? Hvilket?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er i andet afsnit, første linje:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder” – og så står der ”herefter”.

Inger Støjberg:

Det er enormt svært for mig at sige, hvad Jesper Gori har tænkt, da han sender en mail til en medarbejder i Udlændingestyrelsen. Men som jeg ser det, er det bare en opfølgning, og han henviser til, at de konkrete spørgsmål skal rejses, hvis der er spørgsmål i forhold til internationale forpligtelser og dansk lovgivning. Jeg ser det fuldstændig som værende i tråd med, at der skal administreres efter gældende lovgivning og inden for de internationale forpligtelser, altså

dermed konventionerne. Så jeg ser ikke noget i ordet ”herefter”. Det må jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du ser på det andet, er det som opfølgning på en drøftelse, man har haft. Vi kunne jo se af mailen tidligere, at han ville have en drøftelse med dem. Og så siger han, at det materiale, som han sender over, vil:

”tillige med ministerens” – altså dine – ”tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.”

Der sender han altså noget materiale, som du har godkendt, over til styrelsen til udarbejdelse af retningslinjer og også til sagsbehandling. Det sender han vel ikke, uden at det er godkendt af dig?

Inger Støjberg:

Jo, jeg er da ikke inde over, om en medarbejder sender en samrådstale, som i øvrigt har været afholdt offentligt, og de Q&A's, der var med. Interne mails mellem ministeriets medarbejdere har jeg meget, meget svært ved at se, hvordan jeg skal ... altså, jeg ville være ked af at skulle ud at tolke på enkeltord, og hvilket materiale der er sendt over. Men enhver vil kunne gå ind og finde dette materiale. Det er endda sådan, at samrådstalen – ikke Q&A's, men samrådstaler – bliver oversendt til Folketinget som udvalgsbilag, så de ligger helt offentligt. I øvrigt kan man bare gå ind på Folketingets TV, så vil man den dag i dag – jeg har selv været inde at se samrådet – kunne se samrådet i sin fulde længde med tale og spørgsmål/svar og det hele.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jo, men han henviser til de konkrete sager, som I har drøftet i marts, går jeg ud fra?

Inger Støjberg:

Det må være op til Jesper Gori at svare på, hvad han har ment, og hvorfor han har sendt disse ting over. Jeg ville være uendeligt ked af at skulle begynde at tolke på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du ved heller ikke, hvorfor sager, hvis der var et problem, skulle forelægges departementschefen?

Inger Støjberg:

Det var en kendt sag – eller det blev det på et tidspunkt; jeg husker ikke hvornår – at hvis der var tvivlstilfælde, sendte man dem ind til departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 6020 har vi et andet samråd. Vi er i samråd AW-AZ den 23. juni 2017 – altså noget senere – hvor du bliver spurgt ind til nye retningslinjer. Her står der bl.a. i tredje afsnit:

”Så er der stillet spørgsmål til, om jeg vil redigere for forløbet i Udlændingestyrelsen efter modtagelsen af instruksen. Jeg har selvfølgelig bedt Udlændingestyrelsen om et bidrag til besvarelsen af det spørgsmål, og mit svar bliver derfor også lidt specielt, fordi jeg gerne vil læse styrelsens bidrag op i sin fulde ordlyd. Det synes jeg er det rigtigste at gøre i den her sag. Udlændingestyrelsen har om forløbet efter udsendelsen af pressemeddelelsen oplyst følgende, og nu læser jeg så op:

Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge- og Integrationsministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Udlændingestyrelsen modtog umiddelbart efter udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge- og Integrationsministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Udlændinge- og Integrationsministeriet anmodede desuden Udlændingestyrelsen om straks at orientere indkvarteringsoperatørerne om de nye retningslinjer. Indkvarteringsoperatørerne blev derfor den 10. februar 2016 orienteret om de nye retningslinjer.”

Vi går så tilbage til den mail, som vi havde før, fra Jesper Gori på s. 1415, hvor han siger:

”Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.”

Hvad er det så for retningslinjer, hvis du på s. 6020 i juni 2017 læser op, at:

”Indkvarteringsoperatørerne blev derfor den 10. februar 2016 orienteret om de nye retningslinjer.”

Og så i marts 2016 siger man, at ”der skal udarbejdes generelle retningslinjer på området”. Hvor er vi henne med retningslinjer? Hvad er det for retningslinjer, vi taler om?

Inger Støjberg:

Det eneste, jeg kan konstatere, er, at der i begyndelsen ikke var nogen, der sagde til mig, at der skulle udarbejdes retningslinjer. Det er der så nogen, der på et tidspunkt beslutter sig for, at der skal, og det er nede i maskinrummet. Det er længe efter, at jeg har truffet mine beslutninger – godkendt ordningen. Tilsyneladende er der nogle, der så mener, at der skal udarbejdes retningslinjer, og det er noget, som embedsmændene så gør. Det har jeg ikke noget med at gøre, og det er heller ikke noget, jeg skal have noget med at gøre. Da jeg godkender ordningen, som den er, tager embedsmændene over, som vi også mange gange har talt om. Og om der så skal udarbejdes retningslinjer eller cirkulærer, eller hvad søren der skal udarbejdes – det er ikke noget, som jeg tager stilling til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvorfor Jesper Gori den 18. marts ikke skriver til Udlændingestyrelsen, at notatet fra den 2. februar også med fordel kunne indgå i styrelsens nye retningslinjer, hvis det var det, der skulle indgå?

Inger Støjberg:

Nej, som sagt kan jeg simpelt hen ikke svare på, hvad afsenderen, altså Jesper Gori, af en intern mail mellem to medarbejdere i ministeriet har tænkt. Det kan jeg simpelt hen ikke, men jeg ved, at han kommer ind og bliver afhørt, og så kan man med fordel spørge ham.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige vender tilbage til det med den mundtlige instruks: Hvornår gik det op for dig, at der blev administreret på baggrund af en pressemeddelelse og en mundtlig tilkendegivelse efter pressemeddelelsen?

Inger Støjberg:

Det, der står klart for mig, er, at jeg godkender ordningen, altså ministernotatet. Det gør jeg den 9. februar. Den 10. februar godkender jeg pressemeddelelsen. Derfra er det ude af mine hænder, hvordan disse oplysninger, altså dels om ordningen – notatet – og dels om pressemeddelelsen, bliver formidlet videre. Hvornår det så præcis går op for mig, at der er noget knas i forhold til, hvordan og hvor meget der er blevet formidlet videre – der skal vi noget længere hen. Jeg kan ikke sætte dato på, men det står da i hvert fald klart på de samråd, der er i juni 2017. Der diskuteres man de her ting, og der er det med i både samrådstaler, spørgerunde og andet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du tror ikke, at det er tidligere? Kan det ikke være i forbindelse med udtalelsen til Folketingets Ombudsmand?

Inger Støjberg:

Jeg kan ikke tidsfæste, præcis hvornår det er.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi vender os mod et andet emne, er vi tilbage i marts 2016, hvor der kommer en henvendelse fra Røde Kors. Den har vi på s. 878. Den er stilet til Lykke Sørensen, og vi ved også, at den kommer til ministeriet på anden vis. Det kan vi se på s. 876, hvor Jesper Gori øverst oppe i en mail skriver:

”Røde Kors har i dag oplyst mig om, at anmodningen er sendt i kopi til ordførerne (i anonymiseret form, håber jeg) forud for samrådet i eftermiddag. Det betyder, partierne på samrådet er bekendt med, hvilke sager i hvert fald Røde Kors finder er på vippen.

Procesmæssigt har jeg oplyst over for Røde Kors, at anmodningen skal sendes til

Udlændingestyrelsen, der dels er i færd med at udarbejde generelle retningslinjer, dels vil skulle behandle de konkrete sager.”

Hvis vi går over til samråd Z igen på s. 1374, kan vi se i andet afsnit af dit svar:

”Så til Johanne Schmidt-Nielsens spørgsmål omkring Dansk Røde Kors’ brev. Jamen, jeg har jo selvfølgelig læst det, og jeg har også fulgt med i debatten, men jeg må altså også sige, at for mig er det så vigtigt at sende et signal omkring ligestilling og kvinders rettigheder, at det for mig har været meget, meget afgørende netop at få adskilt de her par.”

Tilbage til Røde Kors’ brev, som vi har på s. 878, og så skal vi lige en side frem til s. 879. Der har vi tre par nævnt, og hvis vi går til s. 880, har vi to yderligere, altså fem par nævnt. Og vi ved fra samrådet, at du har læst brevet og også fulgt med i debatten. Når du nævner de fem par, hvad mener du så med det? Det kan være, at vi skal gå til s. 1374 igen, hvor du siger:

”at det for mig har været meget, meget afgørende netop at få adskilt de her par.”

Er det så de par, der er nævnt i Røde Kors’ brev?

Inger Støjberg:

Nej, det er helt generelt betragtet. Jeg tror endda nok – med det vi ved i dag – at der vistnok figurerer to forskellige breve fra Røde Kors, altså med nogenlunde samme indhold. Jeg tror faktisk, at der er to breve, uden at være helt sikker på det. Så jeg er ikke helt klar over, hvad det er, Johanne Schmidt-Nielsen sidder med, og hvilket brev der ligger i min mappe. Men nej, det er en mere generel betragtning, når jeg siger ”de her par”. Det er ikke henvist til Røde Kors-brevet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til Røde Kors’ brev på s. 880. Der siger de i andet afsnit efter de fem par:

”For de unge par der har børn, finder vi det dybt bekymrende, at børnene uden forudgående individuel vurdering af familiens situation, skal adskilles fra den ene af deres forældre. Det er voldsomt indgribende over for familierne, og den planlagte adskillelse bør tage udgangspunkt i en vurdering af børnenes tarv.

Røde Kors håber på baggrund af ovenstående, at ministeriet vil overveje at dispensere for udgangspunktet om adskillelse af par, hvor den ene part er mindreårig i de sager, hvor de unge par har børn. Det er vores oplevelse af situationen, at der både er stærke humanitære og socialfaglige argumenter for, at der etableres en procedure, hvor de unge par høres inden eventuel adskillelse gennemføres.”

Nu ved vi fra samrådet, at du har læst brevet. Derfor vil jeg spørge dig, om du, når du nu har læst brevet, ikke undrede dig over det, der stod her, og måske tog en drøftelse med dit embedsværk, om det virkelig kunne være rigtigt, at man ikke foretog sig noget?

Inger Støjberg:

Nej, jeg tog ikke nogen drøftelse på baggrund af Røde Kors-brevet, fordi vi allerede i dagene forinden havde diskuteret nogle par. Der kunne man også se, at der var en individuel sagsbehandling, som vi var inde på før. Fordi ellers kunne det ikke falde ud til hver sin side, altså at nogle skulle adskilles, og nogle ikke skulle adskilles. Så jeg synes slet ikke, at der ville være belæg for at begynde at indkalde til møder eller noget som helst på baggrund af Røde Kors’ brev. Det er jo et brev, der slet ikke er stilet til mig. Jeg tror, hvis vi lige går frem til s. 878, at der står til Lykke Sørensen, gør der ikke? Ja, det er stilet til Lykke Sørensen. Så for mig er det vel mere et orienteringsbrev. Det er mere til orientering, at det ligger i sagen. Det er det, jeg sagde tidligere i dag, nemlig at til samråd var der samrådstalen, selvfølgelig. Der var Q&A’s, og så var der en række bilag – nogle gange flere, nogle gange færre – som man kunne orientere sig i, som man nu havde tid til, og som der nu ville være mulighed for og interesse i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du oplyser på samrådet, at du har læst brevet. Det havde du ikke behøvet, hvis du ikke havde læst brevet?

Inger Støjberg:

Nej, nej, men for læse et brev fra Røde Kors behøves jeg jo ikke at tromle alle embedsmænd sammen i ministeriet. Og endda et brev, der er stilet til Lykke Sørensen, og som jeg må forvente, at Lykke Sørensen svarer på. Det er ikke mig, der skal svare på et brev, som Lykke Sørensen har modtaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg taler heller ikke så meget om svaret på brevet. Jeg tænker mere, at man som minister og forvaltningschef indkalder sine embedsmænd eller én – Lykke Sørensen, kunne det være, da brevet er stilet til hende – og så siger: ”Jeg vil egentlig gerne have en drøftelse af det her. Hvordan håndterer vi det? Kan det virkelig være rigtigt, at der er de her store humanitære og socialfaglige argumenter? Bør vi ikke tage det ind?” Men jeg forstår på dig, at det har du ikke haft til drøftelse?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg da ikke, og det har jeg bl.a. ikke, fordi vi også den 9. marts diskuterede nogle af de psykologudtalelser, der var fra operatørerne. Røde Kors er jo en af operatørerne. Jeg husker ikke, om der var nogen af de psykologudtalelser, der var til drøftelse den 9. marts, der kom fra Røde Kors, men det har der givetvis været, i og med at det var en af de største operatører. Men altså, det her giver ikke anledning til noget, i og med at jeg jo også ved, at der er en individuel vurdering, for ellers kunne det ikke falde ud til hver sin side.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du læser Røde Kors' brev, ser det ud, som om de siger, at det er uden forudgående individuel vurdering af familiernes situation. Så hvis du havde haft brevet – og lad os måske antage det – på mødet den 9. marts, ville man så ikke have drøftet det og sagt: ”Er der virkelig ikke en individuel vurdering?”

Inger Støjberg:

Den 9. marts er det tydeligt, at der er en individuel vurdering, for ellers kan de ikke falde ud til hver sin side. Og dette brev ligger vel bare, tror jeg, som et af mange bilag op til samrådet den 15. marts, som ikke er lang tid efter. Der er det bare blevet lagt ind. Jeg kan ikke se, at det her skulle give anledning til noget som helst. Det må jeg altså sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var til samrådet den 15. marts, som du sagde. Vi går videre til s. 2897-2898. Igen er vi omkring retningslinjerne. Vi kan her se en mail, der sendes den 1. juli 2016:

”Kære operatører

Hermed sendes Udlændingestyrelsens retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

Retningslinjerne beskriver procedurene for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig asylansøger, som har indgået ægteskab eller er samlevende.”

Drøftede du denne vejledning til operatørerne med Uffe Toudal eller med andre i ministeriet?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde jeg ikke, fordi det er direkte opfølgning på det, som jeg har sagt tidligere: at når først ordningen er godkendt, er det op til folkene i maskinrummet – om jeg så må sige – at få drejet på knapperne og få besluttet, hvad der nu skal ske. Så det er ikke noget, jeg har været indover, og jeg indgår heller ikke i denne mailkorrespondance overhovedet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men vi kan på s. 2868 se en mail fra Mette Jønck til Jonas From Soelberg med emnet:

”Telefonsamtale med Uffe i morgen fredag den 1.7.”

Hvis vi går ned på siden, har vi en mail fra Mette Jønck, hvor hun skriver:

”Kære Inger

Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebrude. Ville et tidspunkt ml. kl. 11.00 og 13.00 passe dig?”

Så kan vi se, at du skriver:

”Jeg er desværre ikke på tlf fra i dag og frem til søndag eftermiddag. Kan vi ikke tage det der?”

Og så skriver Mette Jønck, at de vil finde ud af med Uffe Toudal, om det kan vente.

På til s. 2890 har vi et notat af 1. juli, som er stilet til ministeren, og som vedrører:

”*Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre (”barnebrude”)*”.

Der siger man:

”Udlændingestyrelsen genoptog som bekendt for nylig alle de afgjorte sager vedrørende mindreårige ægtefæller eller samlevere, hvor det fortsat er relevant at træffe afgørelse ...

... styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.”

Det, jeg egentlig godt vil høre dig om her ... Vi skal måske først om på s. 2892, fordi der til dette er knyttet:

”*Retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark*”.

Retningslinjerne er fra den 1. juli 2016. Det er styrelsens, og det er dem, der sendes til operatørerne – den første ved den mail, som vi har nævnt før. Så skal vi tilbage til s. 2891. Det, jeg

egentlig godt vil høre dig om, er: Hvad var det, du talte med Uffe Toudal om vedrørende det her? Det kan godt være, at det ikke var fredag den 1. juli, men så var det måske søndag den 3. juli?

Inger Støjberg:

Det kan jeg ganske enkelt ikke huske. Jeg kan heller ikke huske den korrespondance, der var. Det må jeg sige. Men den har tydeligvis været der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den har sandsynligvis været der, i hvert fald ...

Inger Støjberg:

Tydeligvis har den været der, ellers havde jeg ikke skrevet det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 2890, som vi lige læste op fra, at der nede i fjerde afsnit står:

”Udlændingefordelingen vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringssager. Der er tale om i alt 16 tilbageværende sager/par. I de øvrige sager er parterne enten visiteret til en kommune, eller sagerne er på en anden måde løst eller bortfaldet.”

Har du nogen erindring om, at I talte om, hvorfor retningslinjerne skulle gives mundtligt og på et møde og i overordnede linjer?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg ikke. Det er jo den administrative del. Det er udførelsen af ting, som jeg i virkeligheden ikke har noget med at gøre. Så det kan jeg ikke, nej. Det kan jeg ikke sige noget om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til s. 900, har vi en artikel i Politiken den 5. marts kl. 21.36: ”*Vi nægter at blive skilt*”. Læste du artiklen?

Inger Støjberg:

Ja, det gjorde jeg helt sikkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

Overvejede du i den forbindelse, når du nu har læst den, om der var tvang?

Inger Støjberg:

Nej, det gjorde jeg ikke. Men jeg husker tydeligt artiklen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor husker du den så tydeligt?

Inger Støjberg:

Det var nok mere af politiske årsager, at jeg husker den tydeligt. Jeg husker tydeligt, at vi havde et par, som anlagde sag imod Danmark, efter at vi havde taget dem til os og givet dem husly i asylcentrene. De fik deres erstatning, og så måtte det jo være sådan. Det var ikke noget, jeg skulle blande mig i. Det var helt ude af mine hænder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der kom en klage til Folketingets Ombudsmand, og den har vi på s. 1309. Blev du orienteret om den?

Inger Støjberg:

Nej, som jeg husker det, stiftede jeg bekendtskab med den sag via medieomtalen af den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis der var klager for Folketingets Ombudsmand – og det tænker jeg, at der måske ikke er så tit – er det så ikke noget, man lige drøfter med ministeren i ministeriet?

Inger Støjberg:

Mit indtryk er, at Folketingets Ombudsmand jævnlige modtager klager fra borgere af den ene og den anden art. Så nej, hvis der bliver indgivet en klage til ombudsmanden, så rykker man ikke straks ud til den minister, hvis ressort det er. Og man kan netop sige, at det er det fine ved ombudsmandsinstitutionen: at det ikke er noget, man som minister skal blande sig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil godt lige bede om at få brevet op fra ombudsmanden til ministeriet. Det har vi på s. 1460. Man kan se af brevet til ministeriet, at

ombudsmanden har bedt Udlændingestyrelsen om en udtalelse i anledning af klagen, og at den skal sendes igennem ministeriet. På s. 1461 kan vi se, at ombudsmanden siger:

”Jeg beder også om, at Udlændingestyrelsen sender mig kopi af sagens akter, herunder udlændinge-, integrations- og boligministerens meddelelse af 10. februar 2016, som styrelsen har henvist til i afgørelsen.”

Blev du ikke orienteret om henvendelsen fra ombudsmanden?

Inger Støjberg:

Nej, det mener jeg bestemt ikke, at jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har til Instrukskommissionen forklaret om det her.

René Offersen:

Jeg tillader mig lige. Det er første gang, tror jeg, at vi har et forehold. Er det rigtigste ikke, at man, når man vil foreholde noget, retter henvendelse til retsformanden og siger: ”Jeg vil gerne have lov til at foreholde”, sådan at vi får mulighed for at høre, om der er en modsætning?

Retsformanden:

Jeg mener ikke, at det er nødvendigt, at man retter henvendelse til retsformanden først. Men det er selvfølgelig klart, at forudsætningen for, at det er relevant at foretage et forehold, er, at der er en uoverensstemmelse. Og hvis det viser sig, at det ikke er tilfældet, så er det altså et misbrug, der har fundet sted. Men jeg tror, at det ville være u hensigtsmæssigt, hvis man skulle gøre det i den modsatte rækkefølge.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er jeg enig i. Jeg vil bare foreholde fra forklaringen på s. 127 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Der har du forklaret, da du blev foreholdt interviewet i Politiken, som vi lige har været igennem fra den 5. marts 2016, at du kendte til dette pars klage til Folketingets Ombudsmand, og at de klagede over den

manglende partshøring og fik medhold af ombudsmanden.

Inger Støjberg:

Hvorvidt jeg har svaret på selve artiklen ... altså at jeg kender til det via ... for der står, at jeg blev foreholdt et interview i Politiken, og så forklarede jeg, at jeg kendte til det, altså ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, undskyld, det er ikke det, som du er citeret for. Du er citeret for, at du forklarede, at du kendte til dette pars klage til Folketingets Ombudsmand.

Inger Støjberg:

Ja, og jeg kan den dag i dag være lidt i tvivl, om jeg rent faktisk henviser til, at jeg kendte til det fra Politikens interview, eller at jeg kendte til det før. Jeg mindes ikke, at jeg var blevet forelagt klagen. Det kan være, at jeg er blevet det, men det er simpelt hen ikke noget, som jeg mindes i dag. Men jeg kan tydeligt huske Politiken-interviewet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for i dag forklarer du også, at du nu kan huske retssagen. Retssagen nævner du ikke for Instrukskommissionen. Men tilbage til Folketingets Ombudsmand. Det, jeg skal forstå fra din forklaring, er: Du blev ikke orienteret om, at der til ministeriet var en klage fra et par til Folketingets Ombudsmand, og hvordan man agtede at håndtere den i ministeriet?

Inger Støjberg:

Jeg husker det i hvert fald ikke i dag. Men det centrale i det her er, at når der blev klaget til Folketingets Ombudsmand, og hvis der blev rejst en sag, er det selvsagt ikke noget, man som minister skal blande sig i. Hvis jeg gik ind og blandede mig i det, tror jeg, at vi havde et helt andet problem og med rette. Så det skal jeg simpelt hen ikke blande mig i. Men jeg husker ikke, at jeg blev forelagt parrets klage i første omgang. Men jeg husker tydeligt interviewet i Politiken og dermed udfaldet af denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du blev heller ikke orienteret om de drøftelser, der var med Udlændingestyrelsen om besvarelsen af henvendelsen fra Folketingets Ombudsmand, og de oplysninger, der skulle gives i den anledning?

Inger Støjberg:

Det kan være svært at komme det meget nærmere nu. Altså, det er ganske enkelt ikke noget, jeg har inde på radaren lige nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til hoveddekstrakten s. 1991, har vi en mail fra Lene Vejrum den 26. april kl. 18.42 til Tanja Franck, Ditte Kruse Dankert og Jens Vikner, hvor hun siger:

”Departementet har forelagt spørgsmålet for Forvaltningsretskontoret i JM.

Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.

Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklære afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.

Det er selvfølgelig en smule mærkeligt ...”

Havde du en drøftelse i ministeriet med Uffe Toudal, Lykke Sørensen eller andre om risikoen for, at de afgørelser, der var truffet, kunne erklæres ugyldige?

Inger Støjberg:

Nej, det mener jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 2273. Det er en intern mail i Udlændingestyrelsen, hvor Ronya Habo den 13. maj har:

”forsøgt at gennemgå listen, og jeg er kommet frem til, at der i 18 sager skal ske genoptagelse/partshøring ...

S3 af sagerne er jeg i tvivl om ...

I 12 af sagerne skal vi ikke foretage os noget.”

Blev du orienteret om, at man gik i gang med denne genoptagelse af de eksisterende sager?

Inger Støjberg:

På et tidspunkt går det i hvert fald op for mig, at der er genoptagelse af sagerne, men jeg kan ikke tidsfæste hvornår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var din reaktion på det?

Inger Støjberg:

At sådan må det jo være. Tingene skal gøres ordentligt. Der skal være styr på det. Og er det dét skridt, der skal til, er det nødvendigvis dét skridt, der skal til, og sådan er det. Det er ikke noget, hvor jeg skal sidde og sige: ”Det skal I bestemt ikke gøre”. Tværtimod. Hvis det er dét, der skal til, så er det dét, der skal til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi et øjeblik vender tilbage til Folketingets Ombudsmand, så sender ministeriet sit svar den 4. maj. På s. 2079 kan vi se, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Jesper Gori. Der er vedhæftet nogle bilag, nemlig pressemeddelelsen, ”Udlændingestyrelsens udtalelse” og ”Medsendte akter fra Udlændingestyrelsen”. Hun skriver:

”Kære Jesper

Ministeren har nu godkendt brevet til FO, som jeg kommer ind med til underskrift.”

Vi kan lige se på s. 2062, hvor vi har F2-systemet. Det er svaret til Folketingets Ombudsmand, og vi kan se, at Uffe Toudal har skrevet:

”OK til denne del, idet jeg læser udtalelsen til omb i mailversionen, da denne udgave ikke er tilgængelig i F2 [Dokumentet er nu lagt på sagen ...]”.

Jeg må gå ud fra, at det er dette, du godkender. Vi kan ikke se din godkendelse i det F2, vi har.

Men i og med den mail, som vi havde før på s. 2079, må vi antage, at du har godkendt den. Er det korrekt?

Inger Støjberg:

Ja, jeg havde det generelt sådan, at når der kom henvendelser til ministeriet fra ombudsmanden, trådte jeg et skridt tilbage og lod ministeriet selv svare på de ting, som ombudsmanden udbad sig svar og kommentarer til. Og helt principielt mener jeg, at man som minister ikke skal gå ind og hverken føje til eller trække fra i forhold til det, som ministeriet svarer til ombudsmanden. Så ja, jeg er sikker på, at jeg har godkendt det her. Jeg gjorde generelt det – og det var i alle forhold, når ombudsmanden skrev til ministeriet – at i det omfang, at jeg blev orienteret, tog jeg det netop som en orientering: godkendte det, men undlod at rette, tilføje, trække ting fra, fordi jeg mener, at det er det principielt rigtige at gøre, når Folketingets Ombudsmand kontakter et ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor skriver Jesper Gori under? Er der noget særligt i, at det ikke er Uffe Toudal eller dig, der skriver under til Folketingets Ombudsmand?

Inger Støjberg:

Ja, der er den helt særlige ting ved det, at det netop ikke er mig, der skal skrive under, og at det netop er embedsmændene, der skal skrive under, fordi det er ministeriet, det bliver rettet til. Men jeg kan ikke svare på, hvorfor det ikke er Uffe Toudal, der skriver under. Det er nok bedre, at Uffe Toudal eller Jesper Gori svarer på det. Som sagt: så snart ombudsmanden var involveret i noget, trådte jeg et skridt tilbage, fordi det principielt er det helt rigtige at gøre. Så man vil ikke kunne finde eksempler på, at jeg går ind og intervernerer i noget i forhold til ministeriets ageren i forhold til svar eller noget i forhold til ombudsmanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2183-2184 har vi i den konkrete klagesag en udtalelse fra ombudsmanden. Konklusionen i det er, at han ikke finder, at der var fyldestgørende partshøring. Han skriver til sidst:

”Jeg går ud fra, at Udlændingestyrelsen – hvis styrelsen fastholder afgørelserne – vil forholde sig til de relevante indsigelser, som [det pågældende par] måtte fremkomme med som led i partshøringen, således at afgørelserne ledsages af konkrete begrundelser.”

Drøftede I den afgørelse i ministeriet?

Inger Støjberg:

Det er noget, som jeg er orienteret om på den ene eller den anden måde. Jeg husker ikke, hvordan jeg blev orienteret om det. Men det er til fulde det, jeg svarede før: Når der var breve til og fra ombudsmanden, blev jeg orienteret og orienterede mig selv i det, i det omfang jeg mente, at det var nødvendigt, og trådte ellers et skridt tilbage, fordi jeg mente, at var det rigtige at gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi – hvis vi tager s. 2185 – at ombudsmanden allerede den 11. maj beslutter at genoptage sagen på egen hånd og foretage en undersøgelse. Var du inde over det forløb?

Inger Støjberg:

På samme måde som tidligere – altså, som jeg tidligere har svaret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til den 22. marts 2016. På s. 1482 har vi en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder. I modsætning til brevet fra Røde Kors er dette et brev, der er stilet til dig som minister, og instituttet oplyser, at de har fulgt den seneste tids debat. Så følger der et notat med til brevet. På s. 1484 kan vi se, at det var:

”Notat vedr. adskillelse af unge par på asylcentre”.

Læste du brevet og notatet?

Inger Støjberg:

Ja, men det var ikke noget, der fyldte så meget. Det er selvfølgelig ikke så rart at sige, når den tidligere direktør for Institut for Menneskerettigheder sidder her i lokalet, og når han ovenikøbet er en del af mit forsvarshold, men dette

brev var ikke noget, der fyldte voldsomt meget i ministeriet. Men jeg er selvfølgelig godt klar over, at det var der. Og jeg husker, at jeg fik forelagt svaret, og at mit svar på brevet i al væsentlighed var, hvad der var blevet svaret tidligere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad ville du normalt gøre med sådan nogle breve, som du fik? Lagde du dem til en medarbejder, til din ministersekretær eller andre og bad dem om at se på det og få udarbejdet et svar, læst det igennem, måske give dig en briefing?

Inger Støjberg:

Når ministeriet modtog breve – og ministeriet modtog et hav af breve – var det ikke noget, der kom ind på mit bord. En minister sidder ikke selv og sprætter kuverter op. Det er det samme, jeg fortalte dig i går om mails: at man ikke kunne skrive direkte til mig, men at man skrev til ministeriet. Så der har altid været folk inde over, inden jeg så brevene. Så det er ikke mig, der tager en aktiv handling om at lægge noget til en ministersekretær, når det er kommet med posten ind i ministeriet. Det er noget, der sker den anden vej rundt. Det bliver vel sorteret – grovsorteret, vil jeg tro – og i en eller anden form får jeg så det, der er relevant, og bliver orienteret om det. Og når der skal svares i mit navn, ser jeg selvfølgelig også svarene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til notatet, er der under pkt. 2.2 – og det er på s. 1486 – bl.a. et afsnit om proportionalitet i forhold til indgreb i retten til et familieliv. Og hvis vi går over på s. 1487, kan vi se, at:

”Det er derfor efter instituttets opfattelse også væsentligt, at der gennemføres partshøring, inden der træffes beslutning om at adskille et par, ligesom beslutningen om adskillelse bør begrundes og ledsages af klagevejledning.”

Nu har du jo læst brevet, og på det tidspunkt har du også kendskab til de konkrete sager. Var det noget, der gav dig anledning til overvejelser?

Inger Støjberg:

Nej, som jeg sagde tidligere, var dette brev ikke noget, der fyldte væsentligt i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har fået en tillægsekstrakt fra forsvarerne – tillægsekstrakt 2 – hvor vi på s. 21, 24 og 25 kan se, at brevet er lagt i en godkendelsesproces og afsendt separat. Vi har den desværre ikke elektronisk her, men retten har fået den udleveret. Vi behøver for min skyld ikke at gå ind i den, men jeg vil blot lige høre din bemærkning til, om det er korrekt, at du har godkendt svaret?

Inger Støjberg:

De ting, som blev lagt til godkendelse, blev jo ... Hvis det blev sendt ud i mit navn, har jeg selvsagt godkendt det. Det er helt klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Svaret har vi på s. 1981 i hovedekstrakten. Vi kan se på s. 1982, at det er dig, der svarer. Du har i hvert fald skrevet det under. Du gentager i brevet konklusionen om en konkret vurdering, men så vidt jeg kan se, svarer du ikke, at det gør I allerede. Du henviser til de ganske særlige tilfælde, der kan gøres, f.eks. et kongebrev. Men du skriver ikke som svar til instituttet, at I foretager en konkret, individuel vurdering, og at I foretager partshøring?

Inger Støjberg:

Nej, men det er ikke mig, at der har siddet og forfattet det brev. Brevet må embedsmændene have vurderet var inden for skiven af, hvad der skulle svares til Institut for Menneskerettigheder på daværende tidspunkt. Og mere er der sådan set ikke at sige til det. Som sagt var dette brev ikke noget, der fyldte i ministeriet på nogen måder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem du drøftede besvarelsen med?

Inger Støjberg:

Nej. Konkret var det ofte sådan, at jeg ikke drøftede den type besvarelser med nogen. Det ville blive lagt som sag i mit F2-system, og når

jeg fandt tid til det, kiggede jeg brevene igennem og svarede. Og så var det dét. Så var det godkendt. Det er rent fysisk sådan, at man heller ikke sidder og skriver under med kuglepen hver gang. Det bliver stemplet med ens underskrift – med det, som man kalder for et ministerstempel, tror jeg nok.

Anne Birgitte Gammeljord:

I gamle dage kaldte vi det et faksimilestempel, hvis det er det.

Inger Støjberg:

Jeg tror, at vi var mere jordbundne, så vi kaldte det bare ministerens stempel – som i øvrigt var låst inde, for at det ikke kunne blive misbrugt til noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er det andet også, kan jeg love dig. På s. 2406 kan vi se, at der kommer et brev til dig igen den 30. maj fra Institut for Menneskerettigheder. De har måske ikke været helt tilfredse, fordi de skriver, at de:

”pegede på to forhold af central betydning for sagernes behandling:

1) De berørte personer bør partshøres forud for beslutningen om adskillelse.

2) En beslutning om adskillelse bør ikke ske automatisk, idet der konkret skal foretages en vurdering af, hvorvidt der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvorvidt der er grundlag for at gøre indgreb i familielivet ved at adskille parrene.”

Og så siger de bl.a. nederst:

”Det fremgår derimod ikke, at der vil ske parts-høring ved den første afgørelse om indkvartering” – det er som svar på Folketingets Ombudsmands afgørelse – ”ligesom der ikke er anført noget om vejledning til de berørte om deres retsstilling ved en afgørelse om indkvartering truffet uden forudgående partshøring”

Og på s. 2407:

”Vi har også hæftet os ved, at du over for Folketingets Ombudsmand har oplyst, at udlændingemyndighederne ved den første beslutning om indkvartering efter en konkret og individuel vurdering kan finde, at det vil være i strid med internationale konventioner at adskille parterne.”

Blev dette brev drøftet i ministeriet?

Inger Støjberg:

Nej. Nu sagde jeg, at det første brev ikke fyldte meget, og jeg må sige, at det gjorde de efterfølgende breve bestemt heller ikke. Jeg kan faktisk slet ikke huske dette brev, hvis jeg skal være helt ærlig. Så man kan sige, at hvis jeg har set det, er det ikke noget, der har sat varige spor i mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du møder i den periode, altså i 2016, med instituttet? Måske ikke konkret om denne sag, men så om andre sager?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke om jeg havde personligt. Det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 1388. Der er et ordførermøde den 17. marts. Deltog du i forberedelsen af det?

Inger Støjberg:

Nej, og det var heller ikke den 17. marts. Det blev afholdt den 31. marts. Den forberedelse til ordførermøder, som jeg havde med at gøre, var, at jeg lige sagde, hvis der var nogle sager, som jeg synes skulle på. Så var vi sikre på, at man kunne få de relevante embedsmænd med – det var det, jeg sagde tidligere i dag – til nogle af punkterne og mest til faktuel opklaring af spørgsmål, hvis der var nogen lovforslag eller noget, man skulle drøfte. Og så kunne der typisk efterfølgende være en del af ordførermødet, hvor der ikke var embedsmænd med. Det var den måde, vi gjorde det på i vores ministerium, men der kan være forskel fra ministerium til ministerium.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1389 har vi nogle talepunkter til mødet. Gennemgik du dem inden mødet?

Inger Støjberg:

Jeg har i hvert fald haft dem. Jeg ved ikke engang, om jeg brugte dem på mødet. Det var ret uformelt, når der var ordførermøder, for blå bloks ordførere skulle jeg jo helst have så godt et forhold til, at vi ikke sad og travede igennem ting fuldstændig formelt og læste op af papirer, som var det et samråd. Men nogle gange var der nogle talepunkter, og det kunne f.eks. også være, hvis de lå der til anden anledning før, og så havde man måske lige kopieret dem over i et dokument til ordførermødet. Sådan kunne det godt være nogle gange. Og nogle gange var der ikke. Så det var meget forskelligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 14 i forsvarernes tillægsekstrakt 2 er der nogle aktdetaljer som materiale til ordførermødet. På s. 15 er der en indledning, altså et talepapir, til ordførermødet med tre punkter, hvor et af punkterne er ”Mindreårige gifte i asylindkvarteringen”. Og det, jeg egentlig ville spørge dig om, er, om det, der er på s. 16 og 17, er din tale til ordførermødet?

Inger Støjberg:

Der kunne som sagt godt nogle gange ligge et talepapir, men det ville ærlig talt være meget mærkeligt at sidde og læse op på et ordførermøde. De har måske lagt det ind som inspiration, nogle støttepunkter, eller hvad man skal kalde det. Men jeg ville aldrig nogen sinde, som på et samråd, sidde og læse op af et papir på et ordførermøde. Det ville jeg godt nok synes var usædvanlig. Man skal huske på, at blå bloks ordførere var mennesker, som jeg havde meget tæt på mig, og som jeg talte med næsten på daglig basis – i hvert fald meget ofte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Bliver der taget referater fra ordførermøder, eller var de fuldstændig referatløse?

Inger Støjberg:

Jeg vil tro, at når der var embedsmænd med, kunne der godt være en ministersekretær. For

ordførermøderne blev også brugt til, at der kunne komme bestillinger fra ordførerne – eller ikke bestillinger, men der kunne være ordførere, der sagde: ”Hvordan ser det egentlig ud med et eller andet bestemt område?” Og så kan det godt være, at der er en ministersekretær, der har noteret det. Jeg ved ikke, om de har, men hvis der efterfølgende skulle laves materiale, var det i hvert fald godt, hvis der var nogen, der præcis kunne huske, hvad der var blevet sagt. Og så var det noget, vi diskuterede: Er det noget, der måske skal laves? Skal der udarbejdes et notat på et eller andet? Men der er ikke et referat, som bliver sendt ud til ordførerne til godkendelse eller noget som helst i den stil. Det er meget uformelt. Og jeg vil sige, at hvis ikke man har meget uformelle møder på den måde, hvor alt kan drøftes, og alt kan rejses, så har man et problem som minister, når man har møder med dem, der holder én på taburetten. Der skal man helst have et godt forhold, ellers har man et andet problem, vil jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage til s. 1389 i hovedekstrakten. Kan du huske, om I drøftede noget på det ordførermøde om at omsætte den generelle instruks til retningslinjer i de konkrete sager, eller om I drøftede konkrete sager nu? På det tidspunkt har du både haft samrådet, og du har haft mødet i begyndelsen af marts.

Inger Støjberg:

Nej, det kan jeg ikke huske. Også fordi vi havde rigtig mange møder – møder som dem her, men også en masse, hvor man lige mødtes på gangen eller over en kop kaffe eller ringede sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 3. maj havde du en forespørgselsdebat. Vi er på s. 1692. Der kommer en opdatering fra styrelsen til ministeriet på nogle par. Og på s. 1705 er opdateringen med parrene, som vi lige så, også. Var du inde over udarbejdelsen af dette notat?

Inger Støjberg:

Må jeg ikke se, hvad det er for en forespørgselsdebat? Det står mig simpelt hen ikke klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Forespørgselsdebat den 3. maj.

Inger Støjberg:

Kan vi komme det nærmere? Man skal tænke på, at der er et hav af forespørgselsdebatter, så jeg er simpelt hen ikke klar over, hvad det er for en forespørgselsdebat, og hvad den handler om, og hvem der har rejst den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du ser ASJ1's kommentar på s. 1704:

”Generel bemærkning: talepunkterne er udarbejdet til STM, F23 hører under UIBM.”

Så det kan være en forespørgselsdebat, hvor statsministeren skal deltage.

Inger Støjberg:

Det er simpelt hen lidt svært, hvis vi ikke engang er helt klar over, om det er en forespørgselsdebat, som jeg har deltaget i, eller om det er en forespørgselsdebat, som statsministeren har deltaget i. Man kan slå op og se, hvad F23 er for en forespørgselsdebat, og hvem der har rejst den, og hvad det handler om. Jeg vil foretrække, hvis det kunne lade sig gøre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi lader det ligge et øjeblik og spørger måske nogle andre ind til det, tænker jeg. Så går vi i stedet for til s. 3385. Her er vi lidt længere fremme i tid. Vi kan se, at der er en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til Lykke Sørensens den 26. oktober med titlen ”Talepapir – S 84 til mundtlig besvarelse”. Og der står:

”Ministeren har bedt om, at ”kongebrevseksemplet” skrives ind i talepapiret til besvarelsen af S 84. Kan du godkende vedhæftede udkast ... (i så fald tænker jeg at skrive det direkte ind i talepapiret, der ligger hos ministeren nu).”

Jeg går til kongebrevseksemplet, mens vi lige finder spørgsmål S 84 til dig. Kan du huske, hvorfor man i efteråret 2016 igen tog spørgsmålet om kongebrevseksemplet op?

Inger Støjberg:

Nej, det kan jeg ikke. Og det kan jeg heller ikke vide, hvorfor man gør. Men jeg vil meget gerne se spørgsmålet. Jeg kan se, at det er to fra Dansk Folkeparti, der en onsdag i den mundtlige spørgetid i Folketingssalen har stillet et spørgsmål. Så jeg vil meget gerne se spørgsmålet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det finder vi. I mellemtiden vil vi så gå til s. 3415, som er nogle andre spørgsmål, nemlig spørgsmål 1006-1008. Hvis vi går ind og ser på spørgsmålene, har vi på s. 3206 først spørgsmål 1008, som relaterer sig til et tidligere spørgsmål, 771, og hvoraf fremgår, at:

”Udlændingestyrelsen ”i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig”. Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

Så har vi på s. 3211 spørgsmål 1007, som lyder:

”at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

Så har vi på s. 3247 spørgsmål 1006, som igen relaterer sig til spørgsmål 770, og hvoraf det fremgår:

”at Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 har identificeret 70 asylansøgere (35 par), som fra 10. februar 2016 har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par. Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771” – som også blev nævnt i 1008-svaret – ”fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være

foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering.”

Og så spørger man:

”Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

Hvis vi går tilbage til s. 3415, kan vi se en mail til dig fra Sofie Odgaard den 27. oktober 2016 kl. 16.40 med kopi bl.a. til Mark Thorsen og Jonas From Soelberg:

”Kære Inger

Hermed besvarelsen af UUI spørgsmål 1006-1008 mhp. drøftelse i morgen. Vi møder dig foran gruppe-lokalet ...”

Så vedlægger man også noget andet. Og ovenfor kl. 16.43 er der en mail fra Sofie Odgaard:

”Kære Uffe

M er uenig i linjen i udvalgsbesvarelserne vedr. barnebrude.

Vi drøfter sagen med hende ifm. gruppemødet i morgen”

Og så er der et svar fra Uffe Toudal, der hedder:

”Overrasker mig ikke. Husk at medtage svar fra i dag ...”

Og på s. 3414 kan vi se en mail fra din ministersekretær Louise Nielsen til din sekretær Annika Falkvard:

”Kære A

Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Hvad var du utilfreds med i denne besvarelse af spørgsmålene?

Inger Støjberg:

Det husker jeg ikke i dag. Men det vil være godt, hvis I prøver at gå ind i F2, for der har jeg sikkert anoteret noget, altså skrevet en besked – ligesom man kunne se tidligere på hele den diskussion omkring notatet, hvor jeg skriver, at det skal drøftes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi straks til s. 3208, og der har du skrevet ”Drøftes”. Vi kan også lige tage s. 3213: ”Drøftes”. Og for fuldstændighedens skyld tror jeg også, at vi tager s. 3249: ”Drøftes”.

Inger Støjberg:

Jeg husker ikke præcis, hvad det er. Det er faktisk derfor, at jeg håbede, at jeg havde skrevet noget ind i selve sagen om, hvad det var, jeg gerne vil drøfte. Og så vil jeg godt lige for min egen forfængeligheds skyld sige, at når det står så grimt, er det, fordi det er skrevet med min finger på min iPad. Jeg kunne være blevet læge med den håndskrift. Men jeg håbede altså, at jeg havde skrevet ind, hvad det var, jeg gerne vil drøfte. Og jeg tror, at det kommer til at kræve en nærmere granskning af hele svaret, hvis jeg skal kunne svare præcist på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du husker ikke, hvad du i det efterår var uenig i omkring besvarelsen af spørgsmålene? Det lod ikke til – på din ministersekretærs bemærkning – at det var første gang. Fordi hun skrev, at det var ”ligesom sidst”. Men det har du ikke nogen erindring om?

Inger Støjberg:

Nej. Man skal tænke på, at der var et hav af spørgsmål, der blev besvaret, og det kan man også næsten se på nummeret. Der blev virkelig stillet mange spørgsmål, så det kan jeg ikke huske i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lidt længere frem i tid. På s. 3691 er vi nået frem til den 7. december. Det var en onsdag, og der er en mail, som siger:

”Vores minister har udtrykt ønske om at holde møde med justitsministeren ang. Notatet om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser ...” – inden det skal offentliggøres.

Hvorfor ønskede du sådant et møde?

Inger Støjberg:

Det var ikke usædvanligt. Jeg havde et meget tæt samarbejde med Søren Pape Poulsen, fordi vi havde naboministerier – i flere betydninger. Dels var vi fysisk meget, meget tæt på hinanden, for han havde kontor lige oven over mig, men dels var der også et hav af sager, der lappede ind over hinanden, og han havde meget med internationale forpligtelser at gøre. Bl.a. havde han også hele statsløsekonventionssagen. Så det var i hvert fald ikke usædvanligt at holde møde med Søren Pape.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3693 er der en mail fra Jonas From Soelberg til Uffe Toudal, Mark Thorsen og Sofie Odgaard med et udkast til en talelinje, hvor der står:

”...

- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Vi må dog konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er således, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere mindreårige sammen med en ældre ægtefælle.
- Det er beklageligt, at de internationale konventioner i visse sager dermed pålægger os en praksis, som vi er fundamentalt uenige i.
- Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra.”

Var du inde i en drøftelse om, hvordan den talelinje skulle se ud, og hvorfor der skulle være en talelinje?

Inger Støjberg:

Nej, det var jeg ikke, og jeg kan også se, at jeg heller ikke har været inde over denne mailkorrespondance. Men jeg antager, at det har været i forbindelse med den almindelige forberedelse af et sådant møde. Man skal tænke på, at hvis to ministre skal mødes, er der rigtig mange ender, der skal gå op. For kalenderne er bare fyldte, så der er ikke plads til, at der bliver brugt tid på megen udenomssnak. Derfor vil jeg tro, at man lige har forsøgt at skære det lidt til, så det var hurtigt at gå til. Men det er en antagelse, som jeg ikke ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du nu siger, at du ikke var inde over, så lad os lige se på s. 3721. For her er der en mail fra dig til Mark Thorsen og Uffe Toudal, og det er ganske sent den 8. december. Det er et svar på "Talelinje ad barnebrude", og der er to punkter i det, du skriver. Du stiller et spørgsmål:

"1). Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer?"

Så vil du gerne:

"2). ... at vi, udover eksemplet med de 17/18 årige, skal give et klart eksempel på hvor parrene skal adskilles."

Og så er der et:

"Lad os tale om det i morgen".

Så du stillede et spørgsmål her. Så du må vel have været inde over talelinjen?

Inger Støjberg:

Ja, på et eller andet tidspunkt er jeg selvfølgelig inde over talelinjen, men interne mails medarbejdere imellem har jeg i hvert fald ikke været inde over. Så meget kan jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var det spørgsmål, du stillede:

"Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer?"

Hvorfor stillede du det spørgsmål?

Inger Støjberg:

Ja, det kan man godt spørge om. Det vil jeg egentlig også gerne spørge om i dag, fordi det giver jo ikke så meget mening.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det er derfor, jeg spørger dig.

Inger Støjberg:

Ja, det synes jeg heller ikke lige giver mening. Det må jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 3728, er der en mailkorrespondance, som du også er på. Den angår "HA-STER: Talelinje vedr barnebrude ...". Vi er nu på den 9. december kl. 11.06. I den øverste mail fra Uffe Toudal til dig står der:

"Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Men lad det ligge".

Hvis vi lige går lidt længere ned, kan vi se, at den starter kl. 10.51 med en mail fra Louise Nielsen til dig og Uffe Toudal:

"Her ser I kontorets tilføjelser og bemærkninger til JM's kommentarer.

Der er nu indsat et eksempel, hvor et par med sikkerhed vil kunne adskilles (pige på 16 og mand over 30).

Bemærk, at det er vurderingen, at man ikke kan skrive, at parrene altid vil kunne adskilles i den indledende fase. Derfor står der nu, at parrene "som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering". Jeg tror ikke, at det kan gøres skarpere."

Så beder hun om et OK. Og så kommer der ovenfor fra dig kl. 10.59:

"Det er efter min mening bedre at undlade at skrive noget om adskillelsen ved ankomst, end at dette står. Det her kan jeg i hvert fald ikke sige ja til".

Og så er der mailen med, at det er din beslutning.

Hvad er det for en diskussion, I har her, og relaterer den sig til det spørgsmål, du faktisk stillede aftenen før?

Inger Støjberg:

Det kan jeg simpelt hen ikke svare på. Det synes jeg er rigtig svært at sige, også ud fra det her. Men det kan være, at I har noget, som kan støtte op under det på en eller anden måde?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg har ikke andet end dit spørgsmål om aftenen. Og så kan jeg se, at der er denne drøftelse, om de kan adskilles eller ej, og at man ikke kan adskille i den indledende fase. Jeg tror, at det spørgsmål, som du stillede, var, at de vel alle bliver skilt i kortere eller længere tid, når de ankommer.

Inger Støjberg:

Det er det, jeg siger. Det giver i hvert fald ingen mening at stille det spørgsmål på det tidspunkt. Det gør det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu går vi videre i tid, og jeg skal lige høre dig: Du havde et ordførermøde den 19. januar 2017 kl. 13.16. Det har vi på s. 3864. Der er også et lille referat. Line Skytte Mørk Hansen må åbenbart have været med til mødet, for hun skriver en ”Tilbage melding fra ordførermøde tirsdag” til alle, ”der måske har en sag hvor det er interessant”. Og der står nede under ”Barnebrude:”

”M sagde at man skal henholde sig til konventionerne og hvis det er frivilligt og der er en lille aldersforskel kan de få lov at bo sammen.

Mark tilføjede at DF ønsker at træde ud af konventionerne –men at det er ikke regeringens holdning.

M- siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der. FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.”

Så er der en bemærkning fra Naser Khader, og så siger ”M”:

”at når de kommer til et modtagecenter, bliver de skilt ad –så de får en tænkepause indtil deres forhold er afklaret.”

Lykke Sørensen må have været med også, for hun:

”tilføjede at der var nogle der havde valgt at forblive skilt ad.”

Det med, at de bliver skilt ad, når de kommer, hvordan harmonerer det med den talelinje fra december, som vi lige havde før?

Inger Støjberg:

Altså, det referat, som Line Skytte har siddet og skrevet, må på en eller anden måde være upræcist, for ellers måtte Lykke Sørensen også have brudt ind, hvis hun var uenig i noget af det, jeg havde sagt, og det ville Line Skytte sandsynligvis have skrevet. Så jeg synes ikke, at det dér helt giver mening. Men man må i hvert fald sige, at hvis det første, jeg siger, er, at man skal henholde sig til konventionerne, og der tydeligvis er en eller anden form for diskussion om, at Dansk Folkeparti ønsker at udtræde af konventionerne, og det er der ikke noget hemmeligt eller nyt i, men det er ikke regeringens holdning – det er i hvert fald et vigtigt punkt i alt det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg godt vil spørge dig om dér, er, at du er citeret for – og det er jo ikke sikkert, at du har sagt det; det kan vi jo ikke vide – men du er citeret for, at:

”siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der.”

Jeg ville egentlig godt spørge dig: Hvordan harmonerer det med den tilkendegivelse og de oplysninger, du er kommet med omkring intentionen bag adskillelserne og formålet med praksisændringen om, at der skulle være et pusterum, og at det skulle være til fordel for pigerne? Her kan man jo næsten læse – men det er ikke

sikkert, at det skal læses sådan, så jeg spørger bare – at der ikke er:
”kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der.”

Hvordan skal den oplysning ses i lyset af det med pusterummet og de stakkels piger?

Inger Støjberg:

Det synes jeg er svært at sige ud fra det her. Men man må bare sige, at det helt afgørende netop er, at de får det pusterum. Og så skal man heller ikke være blind for, at udlændingepolitik også er at være klar om, hvad det er, man står for som land. Det er i virkeligheden også derfor, at hele diskussionen om annoncerne i Libanon også havde en betydning for tilstrømningen til Danmark – det var i hvert fald, hvad jeg antog. Men for mig var det helt afgørende selvfølgelig, at der var et pusterum. Det er jo det, som det hele har handlet om hele vejen igennem. Så jeg ser det her som løsrevet fra noget, som ingen ... jeg kan i hvert fald ikke huske det her. Og jeg vil sige, at hvis jeg havde sagt noget, der var fuldstændig forkert i forhold til adskillelser, så ville Lykke Sørensens da have sagt noget. Det må man da antage. Og hvis ikke det står i referatet, så har hun enten ikke sagt det, eller også er det her meget, meget upræcist og nogle løse betragtninger. Og det tror jeg altså, at man skal spørge Line Skytte om. Det er meget, meget svært for mig at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, men det vil vi også gøre. Men nu spørger jeg jo ind til hensigten, fordi du har talt meget om hensigten – om pusterummet og forholdet for pigerne og disse ting. Og så står det her jo måske ... det kan man jo se på, men – ligesom du selv nævner de libanesiske annoncer – så står det her, at:

”siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der.”

Der står jo ikke, at siden det her skete, har fem piger eller ti piger undgået tvangsægteskab?

Inger Støjberg:

Hvem ved, om det også er blevet sagt? Ingen kan vide, om det blev sagt. Det er det ene af det. Og det andet af det er, at det vel er fair nok at sige ... det kan også være, at jeg er blevet spurgt til, om der er kommet nye par hertil. Det kunne måske være Naser Khader, der spurgte om det – det ved jeg ikke. Det er simpelt hen så svært at sidde her flere år efter og vide, hvorfor noget er skrevet i et meget, meget løst referat fra et møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det må vi spørge nogle af de andre, der har været til stede, om også. Jeg har ikke flere spørgsmåls.

Retsformanden:

Ja, jeg skal høre forsvarerne: Har man en idé om, ca. hvor lang tid det vil tage at gennemføre forsvarernes spørgsmål?

Nicolai Mallet:

Ja, vores vurdering er lige nu, at det vil tage ca. en halv time.

Retsformanden:

Det er sådan med hensyn til i morgen, at Lykke Sørensens, som kommer for at skulle afgive forklaring, har været så venlig at stille sig til rådighed, således at hun kan komme før den tid, hun egentlig er tilsagt. Så jeg vil høre advokaterne, om de vil kunne aftale med Lykke Sørensens, at hun kommer kl. 09.30? Så passer det sikkert meget godt med planen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan vi sagtens.

Retsformanden:

Ja. Det næste, jeg vil sige, er, at der i morgen kl. 9.00 vil blive afsagt kendelse om afhøring af vidnet Ayaan Hirsi Ali. Og det afslutter så programmet for i dag. Ja?

René Offersen

Jeg vil gerne lige bringe det med forehold op. For det forehold, som vi fik foretaget i dag – jeg fangede i alt fald umiddelbart ikke, at det kom op på skærmen. Nu bruger vi elektroniske

ekstrakter, og jeg synes, at det er ret vigtigt, fordi man siger jo implicit til vidnet, at det, du siger nu, er anderledes end det, du engang har sagt. Jeg synes, at det er vigtigt for os alle sammen, at når man gør det, kan alle se, hvad der egentlig er blevet sagt. Så at man fra den, det nu er – om det er jer eller os – og sådan at det er tilgængeligt, har Instrukskommissionens afhøringsprotokol liggende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den var oppe på skærmen.

René Offersen

Det er bare, at vi gør det på den måde, at den kommer op.

Retsformanden:

Okay. Ja, men vi holder for i dag og mødes i morgen kl. 9.00.

Retten hævet kl. 14.58.

Retsmøde den 15. september 2021 (dag 7)

Onsdag den 15. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Reklings, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Der afsagdes kendelse vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt Ayaan Hirsi Ali skal indkaldes til at afgive forklaring i sagen. Kendelsen er sålydende:

”I påkendelsen har deltaget Rigsrettens dommere, 13 højesteretsdommere og 13 dommere valgt af Folketinget. De deltagende højesteretsdommere er: Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Reklings, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens

Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen. De af Folketinget valgte dommere er: Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Ved denne kendelse behandles spørgsmålet, om Ayaan Hirsi Ali skal indkaldes til at afgive vidneforklaring i sagen.

Spørgsmålet har været skriftvekslet mellem parterne og procederet på et retsmøde den 7. september 2021.

Påstande mv.

Forsvarerne har anmodet om tilladelse til, at Ayaan Hirsi Ali afgiver vidneforklaring ved fremmøde i Rigsretten, subsidiært via videolink.

Anklagerne har protesteret mod, at Ayaan Hirsi Ali indkaldes til at afgive vidneforklaring i sagen.

Forsvarerne har om baggrunden for den ønskede forklaring fra Ayaan Hirsi Ali oplyst bl.a.:

”Ayaan Hirsi Ali er en hollandsk statsborger født i Somalia, der over en årrække indgående har beskæftiget sig med integration af indvandrerkvinder, navnlig muslimske. Et af hendes fokusområder er social tvang, hvilket har rod i, at hun selv blev forsøgt tvangsgift.

Ayaan Hirsi Ali har været ansat som forsker ved Wiardi Beckman Stichting, hun har været medlem af det hollandske parlament for først Det Socialdemokratiske Arbejderparti, siden det liberale VVD, hun har skrevet internationalt anerkendte bøger om kulturel og social tvang, og i dag fylder hun i den globale debat om disse emner som feminist og forfatter.

Baggrunden for ønsket om at indkalde Ayaan Hirsi Ali som vidne er, at hendes person og forfatterskab har været en betydelig kilde til

inspiration for fhv. minister Inger Støjbergs politiske dagsorden om at beskytte piger og kvinders rettigheder ved at forhindre social tvang, herunder bogen ”Nomaden” i 2010. Det var således blandt andet Ayaan Hirsi Alis virke, som lå til grund for fhv. minister Inger Støjbergs opfattelse af, at der var behov for at skride resolut ind over for indkvartering af mindreårige med voksne ægtefæller/samleverer. Inger Støjberg fik i efteråret 2016 lejlighed til at mødes med Ayaan Hirsi Ali, idet Inger Støjberg og hendes norske kollega, indvandrings- og integrationsminister Sylvi Listhaug, mødtes alene og under private former med Hirsi Ali.”

Afhøringsstemaet er af forsvarerne angivet således:

”Ayaan Hirsi Ali skal afgive forklaring om tvangsægteskaber blandt indvandrerkvinder, navnlig muslimske.

Ayaan Hirsi Ali skal endvidere afgive forklaring om social og kulturel tvang blandt indvandrerkvinder, navnlig muslimske.

Endelig skal Ayaan Hirsi Ali afgive forklaring om adfærden og familierollen hos tvangsgifte indvandrerkvinder, navnlig muslimske.”

Fhv. minister Inger Støjberg er ved anklageskrift af 3. februar 2021 tiltalt for:

”overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring,

sagsoplysning og begrundede afgørelser. Det er en skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 om samrådsspørgsmål AW-AZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.”

Rigsretten har ved kendelse af 29. juni 2021 om anklageskriftet bestemt:

”De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som strafskærpende omstændigheder ved bedømmelsen af forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration.

Bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger til Folketinget kan ske, i det omfang det kan have betydning for bedømmelsen af skyldspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration, herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed.”

I Folketingets Udvalg for Forretningsordenens betænkning og indstilling af 27. januar 2021 om Instrukskommissionens beretning, som har dannet grundlag for Folketingets beslutning af 2. februar 2021 om at rejse tiltale for Rigsretten mod fhv. minister Inger Støjberg, er anført bl.a. (Folketingstidende 2020-21, tillæg A, beslutningsforslag nr. B 134, s. 6):

”Et flertal i udvalget (S, V, RV, SF, EL, KF, LA, ALT, Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG) og Susanne Zimmer (UFG)) lægger Instrukskommissionens faktumbeskrivelse, bevisvurderinger og bevisafvejninger samt de af underudvalget antagne advokaters (Anne Birgitte Gammeljord og Jon Lauritzens) vurdering til grund. Flertallet udtaler på denne baggrund følgende:

I. Ad indkvarteringsordningen og dens administration

...

Ifølge advokaterne er et ønske om at beskytte mindreårige mod tvangsægteskaber/tvangssamliv i sig selv et sagligt formål. Dette saglige formål kan imidlertid ikke varetages gennem en undtagelsesfri ordning, som er i strid med uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtsmæssigt skøn og proportionalitet, som udgør en krænkelse af menneskerettighedskonventionens artikel 8 og børnekonventionen, og som er i strid med de formelle og processuelle krav, der stilles både efter dansk forvaltningsret og menneskerettighedskonventionen. På baggrund af beretningen vurderer advokaterne, at ordningen ikke kan anses for sagligt begrundet.”

Anbringender

Forsvarerne har anført navnlig, at det ikke kan udelukkes, at Ayaan Hirsi Alis forklaring vil blive tillagt betydning for vurderingen af, om fhv. minister Inger Støjberg har forfulgt et sagligt formål, ligesom det ikke kan udelukkes, at forklaringen vil kunne have betydning for en eventuel sanktionsfastsættelse. Rigsretten bemærkede i den seneste rigsretssag, at strafansvar efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, må forudsætte, at der er tale om overtrædelser, som alvorligt kan bebrejdes ministeren, og at det i den forbindelse må tillægges betydning, om ministeren har forfulgt usaglige formål, ligesom forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenser for de berørte selvsagt vil være af betydning, jf. Rigsrettens dom af 22. juni 1995 (UfR 1995.672/2). Fhv. minister Inger Støjberg ønsker med vidneforklaringen fra Ayaan Hirsi Ali at sikre Rigsretten oplysninger om kulturel tvang og indsigt i en af de væsentligste kilder til forståelsen af hendes beslutning vedrørende adskillelsen af mindreårige fra deres ægtefælle eller samlever. Belysningen af det saglige formål får særlig betydning, hvis anklagerne mener, at der ikke i udlændingelovens § 42 a, stk. 7, var hjemmel til at adskille uden konkrete indikationer på tvang. Oplysninger om kulturel tvang får desuden betydning for, om grænsen for strafansvar i ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, er

overskredet. Det skal i den forbindelse tillægges betydning, hvilke konsekvenser separat indkvartering har haft for de enkelte par, og om separat indkvartering er sket og opretholdt i strid med loven. Det er væsentligt for fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, om der vurderes at foreligge et tvangselement i parrenes forhold.

Anklagerne har anført navnlig, at Ayaan Hirsi Ali ikke har været involveret i det konkrete sagsforløb og derfor ikke kan bidrage med oplysninger i relation til sagens bevistemaer. Hun vil ikke kunne fremkomme med relevante oplysninger om, hvorvidt fhv. minister Inger Støjberg ved sin beslutning om at adskille asylpar har forfulgt et sagligt formål og handlet i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og almindelige forvaltningsretlige principper. Hvis forsvarerne mener, at forhold vedrørende piger og kvinders rettigheder og retsstilling i den muslimske kultur, begrebet barnebrude, social og kulturel tvang mv. bør belyses yderligere, vil det kunne ske ved, at forsvarerne udarbejder en materialesamling med relevant litteratur herom. Der er ikke grundlag for, at Ayaan Hirsi Ali indkaldes til at afgive forklaring om sådanne forhold.

Rigsrettens begrundelse og resultat

Efter rigsretslovens § 37 afgøres tvist mellem parterne om indkaldelse af et vidne ved Rigsrettens kendelse. Det fremgår af forarbejderne, at ”Det ansees rigtigst, at Anklageren ordentligviis indstævner alle Vidner, som skulle afhøres i Retten. Men dog bør der sørges for, at denne Regel ikke misbruges af Tiltalte til at forhale Sagen eller til at faae Vidner afhørte om Gjenstande, der ei vedkomme denne”, jf. Rigsdagstidende 1851 (tredje session), tillæg A, sp. 339. Dette svarer til, hvad der efter retsplejeloven gælder i almindelige straffesager, hvor retten kan afskære bevisførelse, som skønnes at være uden betydning for sagen.

25 dommere udtaler herefter:

Ayaan Hirsi Ali har ikke været involveret i det konkrete sagsforløb og vil således ikke kunne bidrage med oplysninger herom.

Vi finder, at de generelle forhold vedrørende tvangsægteskaber og social og kulturel tvang mv., som forsvarerne ønsker, at Ayaan Hirsi Ali skal afgive forklaring om, ikke kan antages at have betydning for Rigsrettens bedømmelse af skyldspørgsmålet og en eventuel straffastsættelse. Det bemærkes herved, at det forhold, at Ayaan Hirsi Ali har været en væsentlig kilde til inspiration for fhv. minister Inger Støjberg, ikke kan begrunde, at Ayaan Hirsi Ali indkaldes til at afgive forklaring i sagen.

På den anførte baggrund finder vi, at Ayaan Hirsi Ali ikke skal indkaldes til at afgive vidneforklaring i sagen. Herefter stemmer vi for, at forsvarernes anmodning herom ikke imødekommes.

En dommer udtaler:

Jeg finder, at det ikke kan udelukkes, at en forklaring fra Ayaan Hirsi Ali vil kunne have betydning for vurderingen af skyldspørgsmålet og en eventuel straffastsættelse, og jeg stemmer derfor for at imødekomme forsvarernes anmodning.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Thi bestemmes:

Forsvarernes anmodning om, at Ayaan Hirsi Ali indkaldes til at afgive forklaring i sagen, imødekommes ikke.”

Retsformanden:

Værsgo at sidde ned.

Jeg kan oplyse, at kendelsen nu er offentliggjort på Rigsrettens hjemmeside, hvor den kan læses, og advokaterne vil nu få overbragt et fysisk eksemplar af afgørelsen.

Vi er herefter klar til at fortsætte afhøringen af Inger Støjberg, så jeg skal bede dig om at tage plads. Det er blevet forsvarernes tur til at stille spørgsmål. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Vi skal tilbage til den 9. februar 2016. Det var den dag, hvor du kl. 13.44 godkendte notatet om indkvartering. Vi skal til s. 202 i hovedekstrakten. Det er faktisk præcis samme tidspunkt, hvor du modtager en mail fra Sarah Andersen, som jo er pressemedarbejder i ministeriet, og det fremgår af emnet:

”Metroxpress: Barnebrude: Gravid 14-årig bor med sin mand på dansk asylcenter”.

Det er overskriften på den artikel, du får tilsendt af Sarah Andersen, og jeg vil lige læse den op for dig. Der står:

”En opgørelse fra Integrationsministeriet viser, at der med udgangen af januar boede 27 mindreårige ægtefæller på asylcentre. En 14-årig pige, der er gravid, bor med sin 28-årige mand.

Det er slet ikke unormalt med mindreårige asylansøgere, der kommer hertil med en ældre ægtefælle.

Det viser metroxpress aktindsigt i samtlige sager om ægtefæller under 18 år på de danske asylcentre hos Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

LÆS OGSÅ: Asylansøger tiltalt: Befamlede ti-årig i svømmehal

Den 28. januar i år boede der således 27 mindreårige ægtefæller på de danske asylcentre. Tre af dem var under 15 år - heraf er to 14-årige gravide. Den ene 14-årige har fået lov til at bo med sin 28-årige ægtefælle.

I Danmark kræver det ellers en særlig tilladelse i form af et kongebrev, hvis man vil gifte sig, mens man er under 18 år. Det er også ulovligt at have sex med en kvinde under 15 år.

LÆS OGSÅ: Tre asylansøgere udvises for voldtægt i Hjørring

Ti af de mindreårige kvinder er samlevende med deres mand på asylcentre. En af dem er en 17-årig kvinde, der bor med sin 29 årige mand

og parrets to drenge på henholdsvis tre og fire år.

Metroxpress afdækkede problemet med barnebrude på asylcentre i januar.

LÆS OGSÅ: Barnebrude ned til 14 år på danske asylcentre

Den gang fortalte Røde Kors, at de for tiden har en håndfuld barnebrude. Deres eget svar til Integrationsministeriet viser, at det reelle tal er otte mindreårige.

”Vi har for tiden cirka en håndfuld piger under 18 år, der er gift. De fleste er 16-17 år. Vi har haft en enkelt, der var under 15 år - 14 som jeg husker det. Vi tager individuelle hensyn. Hvis de er 17 år indkvarteres de som udgangspunkt sammen,” siger projektleder Helle Kjems til metroxpress dengang.

LÆS OGSÅ: DF: Barnebrude på danske asylcentre er vanvittigt

Sagen fik dengang Socialdemokraternes Dan Jørgensen til at kræve integrationsminister Inger Støjberg (V) i samråd om mindreårige ægtefæller.

Flere partier vil gribe ind.

”Personer som asyl med ægteskab med et barn bør slet ikke have lov til at få asyl,” siger konservative Naser Khader.

De radikales Sofie Carsten Nielsen (R) er ligeglad med om ægteskabet er lovligt i hjemlandet:

”Det er juridisk på linje med misrøgt af børn. Hvis en 14-årig er i et ægteskab må det være arrangeret. Det skal asylcenteret og politiet reagere på,” siger hun.”

Det er den artikel, du får tilsendt kl. 13.44 den 9. februar 2016 fra din presseafdeling.

Hvis vi slår op på s. 228, kan vi se en mødeindkaldelse til et møde samme dag kl. 15.30 til

16.00. Som arrangør står ”UIBM Minister Fællespostkasse”. Vi kan ikke se, præcis hvem det er, der har indkaldt til dette møde. Vi kan heller ikke se, hvornår det blev indkaldt. Men vi kan dog se under emnet, at det handler om ”Indkvartering af barnebrude”, at der er et sags-id-nummer, som hedder 40962, og at det skal være på ministerens kontor. Og her er anført deltagerne Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og Mark Thorsen. Du forklarede for Rigsretten, at i hvert fald også Jesper Gori deltog. Han står ikke med her.

Forsvarerne har prøvet at finde ud af, hvornår dette møde er blevet indkaldt, fordi det ikke fremgår af dette bilag. Derfor skal vi over til tilægsekstrakt 2 s. 81. Det er en oplysning, som vi har kunnet indhente fra Udlændingeministeriet her under sagen. Vi kan se, at arrangøren fortsat er ”UIBM Minister Fællespostkasse”. Under emnet står også ”Indkvartering af barnebrude”, og det er det samme id-nummer. Det er faktisk ikke det, der er det afgørende. Her fremgår det så, at det er sendt kl. 13.55 den 9. februar. Så vi kan se, at denne indkaldelse er sendt ca. halvanden time før den planlagte start af mødet kl. 15.30. Har du en erindring om, hvem der indkaldte til mødet kl. 13.55?

Inger Støjberg:

Nej, det har jeg ikke. Det kan være Uffe Toudal, men jeg er ikke sikker. Jeg kan ikke præcist sige, hvem der har indkaldt til det.

Nicolai Mallet:

Når jeg spørger, er det, fordi du faktisk 10 minutter før, at mødet blev indkaldt, modtog mailen fra din presseafdeling med den artikel, jeg lige har læst op. Med hvilke tanker gik du ind til mødet på baggrund af det, der var sket den dag?

Inger Støjberg:

Jeg havde lige godkendt ordningen, og så dukker der nærmest samtidig en pressehistorie op om, at der nu er en mindreårig mere. Og ikke bare en mindreårig. Simpelt hen en mindreårig under den seksuelle lavalder, der bor i et asylcenter med sin mand på 28 år. Og hun er ovenikøbet gravid.

Der er ingen tvivl om, at jeg på det tidspunkt er ved at være meget, meget utålmodig for at få pressemeddelelsen ud. Jeg ved på daværende tidspunkt, at der er eksempler på barnebrude. Der er også nævnt et andet eksempel i denne artikel. Og det er et eksempel, som har redet mig som en mare. Fordi det er den 17-årige og 29-årige, hvor man kan se, at hun er blevet gjort gravid som 12-årig. Og så kan det godt være, at hun er 17, da hun kommer hertil, men hun er blevet gjort gravid som 12-årig, har fået sit første barn som 13-årig og det næste barn ca. 10 måneder efter.

Efter det her dukker der pludselig endnu en historie op, og nu er vi endda under den seksuelle lavalder. De er heller ikke blevet adskilt. Altså, prøv at høre, der er piger hjemme på min vej, der har den alder, og jeg kan lige så tydeligt huske den dag, hvor jeg stod og kiggede ud ad vinduet, mens jeg var ude i køkkenet, og de løb rundt på vejen og legede, og jeg tænkte: ”Det kunne have været dem.”

Der er ingen tvivl om, at det gjorde noget ved mig at se, at det ikke bare er et enkelt eksempel, det er grelt, når man ser nogle eksempler som disse.

Nicolai Mallet:

Der er så et møde den dag – det er godt og vel halvanden time efter, at du modtager artiklen – kl. 15.30 på dit kontor, som du allerede har forklaret om. Kan du ikke ganske kort gentage, hvad dine fokuspunkter var på det møde?

Inger Støjberg:

Mit fokus var, at nu skulle pressemeddelelsen ud. Men det handlede dermed også om, hvorvidt kattelommen skulle med eller ej. Altså, hvor meget der skulle med i pressemeddelelsen. Kattelommen – ordningen – hvor meget skulle med af det? Altså, skulle kattelommen nævnes eller ej?

Nicolai Mallet:

Vi går over til tillægsekstrakt 1 s. 1. Nu ved vi, at mødet startede kl. 15.30, og vi kan se, at kl. 15.52, altså 22 minutter efter, sender Sarah Andersen fra presseafdelingen i ministeriet til bl.a.

Mark Thorsen og Mia Tang, som også er i presseafdelingen, en mail kl. 15.52 med emnet ”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelom”.

Hvis vi går over på s. 2, kan vi se den ene af de to vedhæftninger til mailen. Det er den pressemeddelelse, der er uden kattelom. Den svarer – så vidt jeg kan se – ganske godt til det, som pressemeddelelsen også ender med dagen efter. Men man kan se nederst, at der er markeret noget med gult. Der mangler stadigvæk ”En sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

På s. 3 er den anden vedhæftning. Det må ifølge den følgemail, der var med, være Jesper Goris forslag til en pressemeddelelse med kattelom. Og midt på siden, hvor de forskellige pinde er, kan vi se, at det er noget, der svarer til, hvad der også fremgik af den serviet, som Jesper Gori ifølge din forklaring havde med til mødet kl. 15.30 samme dag. Hvis vi går videre til s. 4, kan vi se, at der også her mangler en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen. Der var altså disse to. Var du bekendt med, at Mark Thorsen fik to udkast her?

Inger Støjberg:

Nej, jeg var ikke inde over de udkast, der blev skrevet.

Nicolai Mallet:

Hvis vi går videre til s. 5, kan vi se, at fem minutter efter, altså kl. 15.57, sender Sarah Andersen en ny mail. Denne gang er den til Jesper Gori med kopi til bl.a. Mark Thorsen med teksten:

”Kære Jesper,

Vil du kigge på den nye version af pressemeddelelsen, som jeg har vedhæftet?”

På s. 6 kan vi se, hvad det er for en ny version, hun vedhæfter. Det er den første. Det er altså den version, som hun sendte fem minutter tidligere, nu blot også med et sidste afsnit, hvor der står:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever.”

Skal jeg forstå dit svar lige før sådan, at du heller ikke var inde over det her? Altså den del af det?

Inger Støjberg:

Ja.

Nicolai Mallet:

Vi går over til s. 229 i hovedekstrakten. Det er samme dag kl. 16.13. Det er godt og vel et kvarter efter den mail, som Sarah Andersen lige har sendt med den ene version, altså den uden kattelerm, til Mark Thorsen. Og det er en mail fra Jesper Gori til Line Skytte Mørk Hansen, Anne Nygaard Just og med kopi til Lykke Sørensens, Sarah Andersen og Mia Tang. Og der står: ”Mine umiddelbare bemærkninger.”

Hvis vi går videre til s. 230, har vi igen pressemeddelelsen. Dette udkast svarer til det, som Sarah Andersen sendte kl. 15.57, altså et kvarter forinden, men nu med nogle kommentarer, som Jesper Gori har indsat. Og man kan se, at kommentarerne knytter sig til noget med danske normer og regler og noget med antallet af indkvarterede. Og de sidste to afsnit:

”Efter den nye praksis må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever.”

Dem er der ingen kommentarer til.

Har du været inde over det? Blev du orienteret om denne her, som jo er sendt i forlængelse af eller i forbindelse med det møde, der lige har været afholdt?

Inger Støjberg:

Nej, det blev jeg ikke orienteret om.

Nicolai Mallet:

Godt, så har jeg ikke flere spørgsmål til den 9. februar.

Så går vi over til s. 3721 i hovedekstrakten. Det er en mail, som vi havde fremme til sidst under afhøringen i går. Det drejer sig om mailen, som du sender kl. 23.21 den 8. december 2016 til Mark Thorsen og Uffe Toudal, hvor du bl.a. skrev:

”Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer?”

Og jeg husker, at du til det svarede, at det giver ingen mening.

Nu blev du stillet spørgsmålet uden at få foreholdt korrespondancen før og efter. Så jeg vil prøve at sætte det i en kontekst ud fra de bilag, der er fremlagt her. På s. 3786 har vi notatet, som har været undervejs siden foråret 2016. Altså notatet, som indeholder nærmere retningslinjer for, hvordan man skal håndtere den nye indkvarteringsordning. Hvis vi går videre til s. 3787, kan vi se, at der først er en indledning, og så er der et pkt. 2. ”Generelt om indkvarteringsordningen”, hvor der i nederste afsnit står følgende:

”Udlændingestyrelsen kan endvidere træffe afgørelse om påbud efter 3. pkt.” – det er altså 3. pkt. i § 42 a, stk. 7, som dette handler om – ”i de sager, hvor parterne ved første indkvartering efterkommer anvisningen om separat indkvartering, men ikke ønsker denne separate indkvartering. Det bemærkes herved, at det forudsætter et helt utvivlsomt grundlag – vurderet under behørig hensyntagen til parternes situation – at antage, at et par selv ønsker separat indkvartering, og at parterne skal gøres bekendt med muligheden for at få truffet afgørelse om spørgsmålet, herunder med inddragelse af hensynet til Danmarks internationale forpligtelser.”

Hvis vi går videre til s. 3788, vil jeg læse op fra de sidste to afsnit før pkt. 2.2:

”Udlændingestyrelsen skal dog allerede ved den første indkvartering vurdere, om der foreligger helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn og den mindreårige på grund af f.eks. et handicap er klart afhængig af den myndige partners pasning og pleje og bistand til at drage omsorg for parrets børn. Et andet eksempel kan være tilfælde, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er aldeles afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.

Endvidere skal Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse efter 3. pkt. hurtigst muligt under hensyntagen til intensiteten af indgrebet og til, at asylansøgere udgør en særligt sårbar gruppe.”

Det er dette notat, der som sagt har været undervejs i ganske lang tid, og som man nu er ved at lægge sidste hånd på i dit ministerium. Er det noget, du kan bekræfte?

Inger Støjberg:

Det kan jeg.

Nicolai Mallet:

Op det er dette notat, der tilsyneladende er ved at blive udarbejdet talepinde i forhold til. Der skal altså foregå en eller anden form for kommunikation. Når jeg siger det, er det, fordi vi skal på s. 3697. Der ser man en mail, som er skrevet den 8. december kl. 10.08 af Louise Nielsen. Er det korrekt, at det er din ministersekretær på det tidspunkt?

Inger Støjberg:

Ja, det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Louise Nielsen skriver til Marie Thorneman Miller, som er i Justitsministeriet og formentlig ministersekretær dér. Det har jeg ikke fået verificeret, men det er i hvert fald i Justitsministeriet. Emnet er ”Udkast til talelinje vedr. barnebrude”, og din ministersekretær Louise Nielsen skriver følgende:

”Kære Marie

Hermed vores udkast til talelinje vedr. barnebrudsnotatet.

Har I mulighed for at se det igennem og komme med eventuelle bemærkninger senere i dag?

Mvh. Louise”

På s. 3696 kan man i den nederste af de to mails se, at Marie Thorneman Miller kl. 10.15 skriver internt i Justitsministeriet til Jens Teilberg Søndergaard og Caroline Østergaard Nielsen med kopi til Mie Vinkel Sørensen, der efter det oplyste også er ministersekretær i Justitsministeriet, og Pelle Pape. Hun videregiver mailen ”Udkast til talelinje vedr. barnebrude” og skriver følgende til Jens Teilberg Søndergaard og Caroline Østergaard Nielsen:

”Kære begge

Se udkast fra UIBM. Kan jeg svare Louise, at vi kommer med bemærkninger i dag?”

Det var kl. 10.15, og dermed syv minutter efter at hun modtog mailen fra din ministersekretær.

Så skal vi til s. 3721, som vi havde fat i først, og nu skal vi prøve at kigge lidt på konteksten. Vi går til den nederste mail, som bliver sendt af Mie Vinkel Sørensen fra Justitsministeriet. Det er den nederste mail kl. 19.24, stadigvæk samme dag den 8. december, og hun skriver til din ministersekretær Louise Nielsen vedrørende ”Talelinje ad barnebrude”. Mailen kan vi læse på s. 3722, hvor der står:

”Kære Louise

Vedhæftede talelinje (godkendt af dc) med vores bemærkninger i t/c.

Kan I sige ok hertil?

Når I har sagt ok, vil vi lægge beredskaberne til vores minister.

Med venlig hilsen

Mie Vinkel Sørensen
Ministersekretær”

Det var kl. 19.24. Hvis vi går tilbage til den foregående side, 3721, kan vi se, at samme dag kl. 19.40, altså et kvarters tid efter, skriver Louise Nielsen en mail til Mark Thorsen og Uffe Toudal, og det er blot med teksten:

”Kære I

Se nedenstående fra JM. Ok?”

Og der er ikke – i hvert fald ikke sådan, som vi har kunnet finde det – noget bilag eller noget, der kan dokumentere, præcis hvilke bilag der er sendt. Men mon ikke det er det fra Justitsministeriet med de kommentarer, som man nu har haft derfra? Det var kl. 19.40.

Lidt længere oppe på samme side kan vi se, at der fra en iPad er sendt en mail fra Mark Thorsen. Det fremgår ikke, hvem den er sendt til. Det er kl. 20.07, altså en lille halv times tid efter, at Mark Thorsen har modtaget mailen fra Louise Nielsen, som jeg dokumenterede før.

Vi nærmer os den mail, som du blev foreholdt i går. Vi må nok sige, at du i hvert fald har foreholdt dig til noget, da du sender den kl. 23.21. Er du enig i det?

Inger Støjberg:

Ja, det er jeg.

Nicolai Mallet:

Når du nu har fået denne kontekst, i forhold til hvad der er gået forud for den bemærkning, som du kommer med kl. 23.21:

”Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer?”

Giver det så lidt mere mening for dig, at du har skrevet på den måde?

Inger Støjberg:

Når man ser konteksten, giver det fuldstændig mening.

Nicolai Mallet:

Kan du uddybe lidt, hvilken mening det giver?

Inger Støjberg:

Det handler om de nyttilkomne, og det handler om kommunikation. Når man læser ned i det notat, som talelinjerne refererer til, giver det fuldstændig mening, hvorfor jeg har skrevet, som jeg har skrevet. Jeg har formodentlig – det ser tidspunktet ud til – været ude til et møde, og så har jeg siddet i ministerbilen og lavet ministersager på vej hjem. Det passer meget godt.

Nicolai Mallet:

Vi kunne for så vidt godt slutte her i forhold til denne problemstilling. Men for fuldstændighedens skyld vil jeg lige følge op på, hvad der sker efterfølgende. Der er vi på s. 3728, og vi er nu ved dagen efter, den 9. december. Den første mail, jeg vil pege på, er den midt på siden kl. 10.51. Det er din ministersekretær Louise Nielsen, der skriver til Uffe Toudal og dig. Og der står:

”Her ser I kontorets tilføjelser og bemærkninger til JM’s kommentarer.

Der er nu indsat et eksempel, hvor et par med sikkerhed vil kunne adskilles (pige på 16 og mand over 30).”

Det var det andet punkt, du havde påtalt i mailen fra kl. 23.21 dagen før. Videre fremgår:

”Bemærk, at det er vurderingen, at man ikke kan skrive, at parrene altid vil kunne adskilles i den indledende fase. Derfor står der nu, at parrene ”som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering”. Jeg tror ikke, at det kan gøres skarpere.

Er I begge ok med vedhæftede? For så sender jeg til JM, så snart I har givet grønt lys.”

Det var kl. 10.51, og du er ikke længe om at reagere på det. Lidt længere oppe på samme side kan man se, at du kl. 10.59 skriver til formentlig både Louise Nielsen og Uffe Toudal – det fremgår ikke eksplicit, men det må man gå ud fra – følgende:

”Det er efter min mening bedre at undlade at skrive noget om adskillelsen ved ankomst, end at dette står. Det her kan jeg i hvertfald ikke sige ja til”.

Det slutter så med, at din departementschef, Uffe Toudal Pedersen, skriver til dig med kopi til bl.a. Louise Nielsen:

”Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Men lad det ligge Uffe”

Det var kl. 11.06 den 9. december. Vi kan se, at det minder lidt om den situation, du var i den 9. og 10. februar samme år. Men det her er, som du lige pegede på selv, et spørgsmål om kommunikation og en talelinje. Det er én ting. Men mit spørgsmål går på: Forsøgte du – i lighed med hvad du har gjort her i forhold til talelinjen – at påvirke indholdet af notatet? Altså med de nye retningslinjer?

Inger Støjberg:

Nej, retningslinjerne tog jeg til mig.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Jeg skal høre, om det giver anklagerne anledning til noget?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det gør det ikke.

Retsformanden:

Det betyder, at vi nu er klar til at høre Lykke Sørensen. Og jeg vil høre, om der er nogen, der vil bringe hende til stede?

Som vidne mødte **fhv. afdelingschef i Udlændingefdeling i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Lykke Sørensen.**

Retsformanden:

Jeg skal sige, at jeg har forstået det sådan, at der på baggrund af Instrukskommissionens beretning er rejst et spørgsmål om, hvorvidt der skal

gennemføres en disciplinærsag mod dig. Og det spørgsmål er, så vidt jeg har forstået, endnu ikke afklaret. Er det korrekt?

Lykke Sørensen:

Det er korrekt, ja.

Retsformanden:

Det betyder så, at jeg skal sige til dig, at det er frivilligt, om du ønsker at udtale dig her for Rigsretten. Og jeg skal spørge dig, om du har noget imod at udtale dig?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg vil gerne udtale mig.

Retsformanden:

Godt. Så giver jeg ordet til anklagerne. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Høje Rigsret.

Velkommen til. Tak, fordi du kom, og tak, fordi du vil udtale dig.

Jeg vil starte med at spørge ind til din faglige baggrund, så Rigsretten kan få et indtryk af den person, der sidder og skal give forklaring i et godt stykke tid. Jeg kan forstå, at du blev fær-dig som jurist i 1993. Er det korrekt?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt, ja.

Jon Lauritzen:

Jeg har prøvet at opsummere din karriere, så det ikke bliver eksercits i, hvad du kan huske. Men jeg kan se, at du i starten af din karriere var ansat i politiet, anklagemyndigheden og i Justitsministeriets departement. Fra 2007 til 2014 var du juridisk chef i PET. Fra 2014 til 2015 var du centerdirektør i Udlændingestyrelsen med ansvar for retlig behandling af asylansøgere og asylansøgninger. Fra august 2015 til september 2017 – det er den relevante periode for det, vi skal tale om – var du afdelingschef i Udlændingestyrelsen. Fra 2017 til 2020 var du fuldbyrdelsesdirektør i Kriminalforsorgen. Og som jeg har forstået det, er du for tiden ansat som politidirektør for politiområdet i Rigspolitiet?

Lykke Sørensen:

Ja, det er rigtigt. Bortset fra at jeg tror, du fik sagt, at jeg var afdelingschef i Udlændingestyrelsen. Jeg var afdelingschef i Udlændingeafdelingen i Udlændinge- og Integrationsministeriets departement i den relevante periode.

Jon Lauritzen:

Ja, det er fuldstændig rigtigt. Det beklager jeg. I din rolle som afdelingschef i Udlændingeafdelingen i Udlændingeministeriet, hvad var så din rolle, og hvem var dine nærmeste medarbejdere?

Lykke Sørensen:

Som afdelingschef er man chef for en afdeling og har det øverste ansvar for de opgaver, som afdelingen løser. Mine nærmeste medarbejdere var et antal kontorchefer i afdelingen, og så var der – jeg kan ikke huske det i dag – nogle og 200 medarbejdere eller sådan noget. Vi havde en ret bred ansvarsflade på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Og kan det i forhold til denne sag passe, at Jesper Gori var din nærmeste medarbejder?

Lykke Sørensen:

Ja. Indkvarteringsområdet hørte under en anden afdeling, men vi havde regelsættet, der vedrørte indkvartering af asylansøgere i Danmark. Og i denne sag landede det så hos Jesper Gori, der var kontorchef i det, der hedder Familiesammenføringskontoret.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi kan måske lige tage snitfladen med Koncernstyring – som du er lidt inde på – hvor Line Skytte Mørk Hansen var afdelingschef. Hvordan var snitfladen mellem Udlændingeafdelingen og Koncernstyring?

Lykke Sørensen:

Indkvarteringsområdet hørte i al væsentlighed under ... den praktiske del, om hvordan man indkvarterer, og pengene ikke mindst ... Det er ret dyrt at indkvartere asylansøgere i Danmark, og derfor lå det og har traditionelt ligget i koncernstyringsområdet. Og vi havde som sagt ansvaret for det regelsæt, der gjaldt for

indkvarteringen af asylansøgere. Vi havde generelt ansvaret for regelsæt for udlændinges indrejse og ophold i Danmark.

Jon Lauritzen:

Så kan man sådan lidt forsimplet – og jeg ved godt, at det er forsimplet – sige, at I var den juridiske afdeling i ministeriet?

Lykke Sørensen:

Ja, det var vi. Det var retlig behandling af en masse ting, som vi havde ansvaret for. Så det var vi.

Jon Lauritzen:

Og hvem var din nærmeste overordnede?

Lykke Sørensen:

Det var departementschef Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

Havde du direkte kontakt til ministeren i dit arbejde?

Lykke Sørensen

Ja, det tror jeg, man kan sige. Vi var i en periode med rigtig travlt på udlændingeområdet. Der var meget lovgivning. Der var rigtig meget aktivitet. Og jeg vil nærmest tro, at vi havde daglig kontakt.

Jon Lauritzen:

Og i det omfang du havde kontakt direkte med ministeren, hvordan var det så i forhold til din nærmeste overordnede, altså departementschefen? Man kan jo sagtens tale direkte med ministeren, men blev departementschefen orienteret, hvis du havde haft drøftelser eller snakket med ministeren?

Lykke Sørensen:

Departementschefen deltog i langt hovedparten af de drøftelser, som vi havde med ministeren. Og i det omfang han ikke gjorde, var udgangspunktet, at han blev orienteret. Eller han havde været orienteret på forhånd og sagde, at vi selv kunne tage sagen med ministeren. Men i hovedparten af tilfældene deltog han også.

Jon Lauritzen:

Så han var orienteret bredt om, hvad der foregik, også i din relation med ministeren?

Lykke Sørensen:

Ja, han var både orienteret og han traf nogle retlige beslutninger, også om hvad der skulle gå videre til ministeren og i hvilken form. Helt som normalt, når man arbejder i et ministerium.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg spørge lidt til den praksis, der var for mindreårige asylpar forud for februar 2016 og måske mere præcist forud for den 25. januar 2016. Hvilket kendskab havde du til Udlændingestyrelsens praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere?

Lykke Sørensen:

Det var et ret begrænset kendskab. Jeg havde en lille smule kendskab, fordi jeg havde været chef for asylområdet i Udlændingestyrelsen i et års tid og i den forbindelse havde et tæt samarbejde med den del, der varetog den praktiske indkvartering. Men grundlæggende var mit kendskab meget begrænset.

Jon Lauritzen:

Der var nogle presseskriverier den 25. januar om såkaldte barnebrude både på svenske og danske asylcentre. Fulgte du med i den dækning?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

I hovedekstrakten på s. 59 har vi et facebookopslag fra Inger Støjberg, som vi har beskæftiget os lidt med. Jeg ved ikke, om du lige vil have tid til at læse det, eller om du kan huske det? Kan du forklare lidt nærmere, hvad din rolle var i forbindelse med udarbejdelsen af opslaget?

Lykke Sørensen:

Jeg godkendte generelt ikke ministerens opslag på Facebook. Første gang, jeg hørte om denne sag, var under en tjenesterejse til Bruxelles, hvor vi deltog i en høring i Europa-Parlamentet. I den forbindelse opstod der en snak mellem

ministeren og mig og – jeg tror – ministerens særlige rådgiver omkring indkvartering af barnebrude. På det tidspunkt troede jeg, at vi talte om personer under 15 år.

Jon Lauritzen:

Den snak, som I havde, kan du uddybe den lidt? Og hvorfor du troede, at den handlede om unge under 15 år?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i detaljer i dag. Jeg kan huske, at vi havde en samtale om, hvorvidt der var vide rammer for indkvartering af asylansøgere, eller der ikke var. Og jeg tror, jeg sagde – men det baserer sig virkelig på noget, der ligger i baghovedet – at der efter min opfattelse var relativt vide rammer.

Jon Lauritzen:

Altså ”relativt vide rammer”. Og da du svarede på det, eller da du sagde det – jeg ved ikke helt, om det var et spørgsmål – der var det, som du forklarede før, din forudsætning, at det var unge eller børn under 15 år?

Lykke Sørensen:

Det var den opfattelse, jeg havde. Jeg vidste ikke ret meget om det. Jeg havde som sagt ikke fulgt mediedækningen.

Jon Lauritzen:

Jeg er lidt interesseret i, hvad Inger Støjberg baserede sit facebookopslag på. Og det er ikke, fordi jeg ikke forstod, hvad du sagde før, men jeg vil bare lige prøve at spørge ind igen: Gav du Inger Støjberg rådgivning eller indtryk af, at der var fagligt belæg for det opslag på Facebook? Så du opslaget? Læste du det igennem? Godkendte du det? Hvad var processen?

Lykke Sørensen:

Efter min opfattelse så jeg ikke opslaget. Og jeg godkendte det ikke. Som sagt godkendte jeg generelt ikke ministerens facebookopslag.

Jon Lauritzen:

Når tidligere minister Inger Støjberg skriver: ”Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen”. Hvad

betyder det så i forhold til embedsværket? Her tænker jeg både på departementet og Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg ikke helt, at jeg forstår.

Jon Lauritzen:

Det virker meget bastant: ”Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.” Ligger der en meddelelse eller en bestilling i det? Jeg vil ikke sige en befaling, men ligger der et signal til embedsfolkene?

Lykke Sørensen:

Efter min opfattelse indretter embedsværket sig ikke efter opslag på Facebook, men der gik jo en sagsbehandling i gang efter det her. Det her var ministerens ønske, og så gik embedsværket i gang med at kigge på, hvordan det i givet fald kunne udmøntes.

Jon Lauritzen:

Det er også lidt baggrunden for, at jeg spørger. Da Inger Støjberg gav forklaring for Rigsretten, blev hun spurgt lidt ind til baggrunden for det notat, som blev udarbejdet senere, som Jesper Gori skriver på, og hvor meget hun var involveret i det. Og der sagde hun, at han ved udarbejdelse af notatet skulle have taget udgangspunkt i hendes facebookopslag. Var det også sådan, det skete? Nu ved jeg godt, at det var Jesper Gori, men talte du med Jesper Gori – eller hvad var grundlaget for, da I lavede notatet – for at forstå ministerens ønsker?

Lykke Sørensen:

Nu skal jeg lige forstå, hvilket notat vi taler om. For det er jeg ikke helt sikker på.

Jon Lauritzen:

Det er notatet af 2. februar, der bliver godkendt af ministeren den 9. februar.

René Offersen:

Jeg vil godt have lov til at sige, at der er ingen af os tre, der kan genkende, at der blev sagt en sætning om, at man skulle tage udgangspunkt i det facebookopslag for at lave det notat.

Jon Lauritzen:

Det er sådan, jeg har noteret det, men det må vi se i protokollen.

René Offersen:

Det er der ingen herovre fra, der kan genkende.

Jon Lauritzen:

Nej, men det kan vi heldigvis se i protokollen. Men hvad var grundlaget for det videre arbejde, hvis jeg skal spørge bredt i stedet for? Hvordan fandt I ud af, hvad ministeren ønskede?

Lykke Sørensen:

For det første er det noget tid siden, at jeg har set dokumenter i denne sag. Derfor vil jeg bare sige, at jeg ikke er helt sikker på, at det er Jesper Gori, der har udarbejdet det notat. Vi har medvirket, men det er et notat, der er udarbejdet i en anden del af Udlændinge- og Integrationsministeriets departement. Vi deltog i visse dele af det. Så det er bare for at præcisere, hvis det er det samme notat, som jeg husker det. Men igen, det er noget tid siden, jeg har set de dokumenter.

For det andet var det her ministerens holdning til det. Hvis man følger med i almindelighed, vil man se, at ministre helt fint gør rede for, hvad deres holdninger er, på Facebook. Så går der en sagsbehandling i gang baseret på de ønsker, som ministeren har. Og i den forbindelse er der drøftelser frem og tilbage, også om hvad regelgrundlaget er. Jeg tror også, at jeg ved en anden lejlighed har sagt, at vi ikke laver sagsbehandling på grundlag af tre linjer og et facebookopslag. Men det er ministerens holdning og ønske, og det er vores opgave at prøve at se, om vi kan imødekomme det, og i givet fald hvad rammerne er for det.

Jon Lauritzen:

Det forstår jeg godt. Men når I skal i gang med at skrive videre på notatet – som jo nok kommer i forlæg ude fra Udlændingestyrelsen, og så skriver Jesper videre på det, og der er også andre, der arbejder på det – hvordan finder I så ud af, hvad ministerens ønske er? Havde du kontakt med ministeren efter det her? I har jo siddet i dette folkevognsrugbrød sammen. Har du fået

udbybet eller udboret, hvad ministeren ønskede?

Lykke Sørensen:

Igen skal vi lige holde fast i, at sagsbehandlingen gik i gang i en anden afdeling, og der har været nogle drøftelser med ministeren. Jeg kan ikke huske, hvilke datoer vi blev inddraget. Vi blev inddraget lidt senere, og så har man løbende drøftelser med ministeren om, hvad ønsket er. Det er vores opdrag. Og så kigger man på at forklare hende, hvad rammerne er for det. Så ja, jeg har ikke siddet og kigget på facebook-opslaget. Det kan jeg sige med sikkerhed.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige skal gøre samtalen i folkevognsbrugbrødet færdig: Inger Støjberg har i Rigsretten forklaret om din involvering – din rådgivning, eller hvad man skal sige, i forbindelse med det her. Hun har forklaret, at hun i forbindelse med udtrykket: ”det vil jeg omgående meddele ...” har spurgt: ”Kan jeg gøre, hvad jeg vil?”, og at du hertil har svaret: ”Ja, det kan du”, og med en eftersætning om: ”Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre.” Hvordan passer det med din erindring?

Lykke Sørensen:

Jeg mener ikke, at jeg har udtrykt mig sådan. Men som jeg sagde før, er det afgørende, at jeg havde en opfattelse af en anden aldersgruppe. Så vi har talt om to lidt forskellige ting under den samtale. Når vi taler om børn under 15 år, gælder der jo noget helt andet. Men det korte af det lange er – og det har jeg vist også sagt tidligere – at vi ikke foretager sagsbehandling af denne karakter på 2 minutter. Og der er mange, mange opslag i verden og på Facebook, som man må moderere. Så man kan sige det på en anden måde. Selv om jeg så havde taget fejl, kunne jeg også blive klogere. Og så kan det være, at der gjaldt nogle andre regler. Jeg er ikke enig i, hvordan samtalen foregik, men det afgørende er, at der efter det her var en sagsbehandling af, hvad rammerne er, for det som ministeren ønskede.

René Offersen:

Inden der bliver bygget en dårlig stemning omkring det: Det hører med, at Inger Støjberg lige så tydeligt sagde, at der var en fri tone, og at man netop ikke holdt vedkommende op på det – at det ikke var sagsbehandling.

Jon Lauritzen:

Det er jeg helt enig i. Og grunden til, at jeg spørger om det med: ”Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre”, er, fordi Inger Støjberg forklarede, at det var hendes opfattelse af muligheden for adskillelse helt frem til, at hun første gang så notatet. Og det har formentlig været den 5. februar eller den 8. februar, hvor hun lavede en annotering. Har du været i kontakt med ministeren forud for den 5. eller 8. februar? Nu ved jeg godt, at det er lang tid siden, men det er her, hvor hun skriver noget i F2 om mulighederne for adskillelse – eller den udvikling, der kunne have været i forståelsen af mulighederne for adskillelse.

Lykke Sørensen:

Det tror jeg ikke, at jeg har. Men jeg beklager: Det kan jeg simpelt hen ikke huske.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 53 ...

Retsformanden:

Jeg vil godt lige spørge for forståelsens skyld, inden vi forlader den tjenesterejse, hvor facebookopslaget blev lavet, som du forklarede, at du ikke var involveret i. Er det således, at ministeren under den tjenesterejse sagde noget om problemstillingen vedrørende barnebrude, og hvilke ønsker hun havde i den sammenhæng? Er det noget, du hørte?

Lykke Sørensen:

Hun gav udtryk for den holdning, som også er afspejlet her, at hendes ønske var, at de skulle adskilles. Hun gav også mange gange senere udtryk for, at det var hendes politiske holdning.

Retsformanden:

Men det var ikke de udtalelser, som kom, der satte en sagsbehandling i gang, kan jeg forstå på din forklaring?

Lykke Sørensen:

Det er klart, at den holdning, som hun gav udtryk for, ikke forsvandt, da vi kom hjem. Og på den baggrund blev der sat en sagsbehandling i gang. Men det var ikke i min afdeling til at begynde med.

Retsformanden:

Var det dig, der satte en sagsbehandling i gang? Eller hvem satte sagsbehandlingen i gang?

Lykke Sørensen:

Man kan se, at der er en mail fra en af mine kontorchefer til den anden kontorchef, som lige nu er på s. 53. Og det er også det, jeg gjorde. Jeg gjorde det i forbindelse med den drøftelse, vi havde haft. Så ringede jeg til en af mine kontorchefer og sagde, at jeg troede, at der måske kunne komme noget her. Men som man kan se, skriver jeg også, at det er den anden afdelings sag, men det kan være, at det bliver en sag for os, eftersom vi havde det retlige regelsæt osv. Så på den måde gik der sagsbehandling i gang i den anden afdeling. I første omgang ikke hos os.

Jon Lauritzen:

Som jeg forstod det, var baggrunden for denne sagsbehandling facebookopslaget. Nu har vi været dokumentet på s. 53 igennem. Jeg vil lige vise dig s. 44. Der er også et Ritzau-telegram. Det er fra kl. 19.01. Og jeg spørger bare helt bredt: Orienterede du dig om skrivelserne og sendte så den mail, vi kiggede på før?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg sige med sikkerhed, at jeg ikke gjorde. Jeg fulgte det ikke i pressen. Det gjorde jeg ikke. Jeg kan ikke sige, at det var lige præcis dét, der satte sagsbehandlingen i gang. Men det er sådan, at når ministre udbreder sig til offentligheden, vil de relativt ofte komme ind i ministeriet og sige, at vi skal have gjort noget ved det. Så om det var selve dét, som folk sad og læste, eller om det var, at hun sagde, at nu skulle der ske noget – det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Det kan jeg godt forstå. Så vil jeg vise dig en mail på s. 54. Og der skal jeg sige med det

samme, at det ikke er en mail, som du selv har fået. Den er fra Jonas From Soelberg, der er kontorchef i Ledelsessekretariatet i ministeriet, til departementschef Uffe Toudal. Og han skriver:

”OBS på denne:”

Så er der et link til en nyhedshistorie om barnebrude, og så skriver han:

”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Og nu spørger jeg dig, selv om du ikke har fået mailen: Jeg tænker, om Jonas From Soelberg eller departementschefen spurgte dig om en kommentar eller spurgte ind til det, siden du var sammen med ministeren, da hun skrev opslaget?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Godt. Så vil jeg gå videre til høringen af indkvarteringsoperatørerne. Vi kan se på s. 150-151, at der skete en høring af indkvarteringsoperatørerne. Mailen er sendt til Line Skytte Mørk Hansen, og den er på s. 149. Du har ikke fået mailen, og derfor vil jeg spørge dig igen lidt bredt: Havde du kendskab til høringen af operatørerne på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Ikke da den blev sat i gang. I min erindring var vi som sagt ikke her i de første dage involveret i sagsbehandlingen.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg tillade mig at gå ud fra, at det samme gør sig gældende for den supplerende høring, der skete om aldersforskellen?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg. Men jeg ved det ikke. Jeg kan ikke huske den.

Jon Lauritzen:

Hvad var jeres opfattelse af alder på det tidspunkt, altså i begyndelsen af sagen? Fordelingen aldersmæssigt? Havde I nogen forestilling om det, eller hvad tænkte I?

Lykke Sørensen:

Jeg tror – og det ligger også meget langt tilbage – at vores indledende drøftelser baserede sig på en opfattelse af, at vi talte om personer, der var indkvarteret med en relativt stor aldersforskel. Altså – for nu at nævne det klassiske eksempel – relativt yngre kvinder og nogle pænt ældre mænd. Men vi vidste det ikke. For vi havde ikke det overblik over dem, der var indkvarteret på daværende tidspunkt. Men det var den tese, vi gik ud fra. Og vi var godt klar over – og det kom også meget senere – at alder betyder noget her.

Jon Lauritzen:

Men det var ikke noget information, som du havde fra høringerne på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Nej, det havde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du har set høringerne senere? Bl.a. fremgår det af høringen, at operatørerne svarer, at der ikke er nogen indikationer på tvang. Kan du huske, om det var en oplysning, der var blevet bibragt dig?

Lykke Sørensen:

Ikke på det tidspunkt. Jeg tror, at jeg fik informationen på et langt senere tidspunkt. Men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå videre til notatet, som vi har været en lille smule inde på: notatet af 2. februar. På s. 117 kan vi se, at du den 27. januar indkaldte Line Skytte Mørk Hansen – det er hende, der er afdelingschef i Koncernøkonomi – Anne Nygaard Just, fuldmægtig i Koncernøkonomi, og Jesper Gori, kontorchefen i Familiesammenføringskontoret, til et møde med overskriften: ”Indkvartering af mindreårige”. Og det ser ud til, at mødet blev holdt, eller i hvert fald var

aftalt til den 28. januar kl. 09.30. Kan du forklare, hvorfor du indkaldte til mødet? Og hvad blev der drøftet på mødet? Forudsat selvfølgelig, at du kan huske mødet?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske mødet, men vi drøftede tydeligvis indkvartering af mindreårige. Og det var formodentlig, fordi den anden afdeling begyndte at række ud efter os i forhold til, hvad der gælder. Men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

På s. 119 kan vi se den første version af notatet, som Jesper Gori sender til sig selv. Og på s. 118 kan du se, at han sender en mail til sig selv, hvor han skriver:

”Mine umiddelbare bemærkninger – konklusionen er vel, at Udlændingestyrelsens initiativer bør sikre, at børn *som udgangspunkt* ikke kan indkvarteres med ægtefæller/samlevende, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Evt. tilføjelse om retten til familieliv ved længerevarende ophold (hvor den pågældende ikke fylder 18 år)?”

Nu spørger jeg igen sådan lidt åbent – og jeg hørte godt, at du sagde, at du ikke kunne huske mødet. Men kan det give dig en erindring om, at der kunne være en sammenhæng mellem indkaldelsen, og at han begynder at skrive det? Jeg kan se, at mailen til ham selv er kl. 17.40, og indkaldelsen var kl. 17.24. Det var bare sådan en tanke, jeg fik, og når vi nu har dig, ville jeg spørge dig.

Lykke Sørensen:

Det kan jeg hverken be- eller afkræfte. Det ved jeg ikke. Det kan jeg simpelt hen ikke huske.

Jon Lauritzen:

Der er to led i det. Det ene er udgangspunktet om, at man ikke kan bo sammen som mindreårige, og det andet er retten til familieliv. Indgik de betragtninger i jeres arbejde i starten? Og hvor meget kan du overhovedet huske om det?

Lykke Sørensen:

Jamen vores overvejelser – og det kan man også se meget, meget senere – centrerede sig om Børnekonventionen, og her var der for så vidt tale om flere børnehensyn. Der var både hensynet til den person, der muligt var under 18 år, og så var der de eventuelle børn, de pågældende havde. Og så var der selvfølgelig spørgsmålet om retten til familieliv. Så det var i al sin væsentlighed det, som vores overvejelser centrerede om på dette tidlige tidspunkt i meget, meget overordnede vendinger.

Jon Lauritzen:

Når du siger retten til familieliv, går jeg ud fra, at vi snakker om artikel 8 i EMRK?

Lykke Sørensen:

Det gør vi, ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I på dette tidlige tidspunkt talte om konventioner? Var det en del af samtalerne med Line Skytte Mørk Hansen?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske om vi konkret talte om, hvis du stadigvæk spørger til mødet. Men det her handler om konventionerne, og det var stort set det, der altid dukkede op, når det handlede om udlændingeområdet. Menneskerettighedskonventionen var tæt på vores hænder altid. Så det centrerede ofte om det.

Jon Lauritzen:

Jeg vil bede dig om at kigge på s. 122. Der har vi nederst en kommentar. Kommentaren vedrører det markerede afsnit forneden, hvor det fremgår:

”For mindreårige over 15 år foretages der en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det beslutes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefælle/samleverne.”

Det er et udgangspunkt, der er kommet fra Udlændingestyrelsen. Så er der en kommentar, der hedder ”F2”. Og det antager jeg er en kommentar fra Jesper Gori, men jeg ved det ikke. Der står:

”Som vi talte om: bør vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.””

Er det med at vende udgangspunktet noget, som du har talt med Jesper Gori om eller været en del af nogen samtaler med andre om?

Lykke Sørensen:

Det var det, vores overvejelser centrerede om. Og som man også kan se meget, meget senere i sagen var det dét, der blev udgangspunktet. At man blev adskilt, medmindre der forelå nogle omstændigheder, som gjorde, at man ikke skulle det. Men jeg kan ikke positivt huske det her. Det beklager jeg, men det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 147, har vi nedenunder ”Ad 2” i det andet afsnit ...

René Offersen:

Hvad er det for et dokument?

Jon Lauritzen:

Det er et udkast til notatet.

René Offersen:

Fra hvornår? Vi kan ikke sådan springe 15 sider ...

Jon Lauritzen:

Nej. Det er det notatudkast, som har forsiden på s. 144. Det er dateret den 27. januar 2016. Vi går til s. 147 og til det andet afsnit efter ”Ad. 2”. Og jeg kan sige, at det er samme formulering, der er i det endelige notat. Det er på s. 190, hvis vi lige skal se det. Vil du se det, René Offersen?

René Offersen:

Jeg vil bare gerne kunne følge med. Og sikre mig, at vidnet kan.

Jon Lauritzen:

Ja. Men der står her om faktisk forvaltningsvirksomhed, og jeg kan lige læse det op:

”Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.”

Kan du forklare, hvad det betyder, og hvorfor det er indsat?

Lykke Sørensen:

Jeg har, som tidligere sagt, stort set ingen erindring om dette notat. Det, som det handler om her, er noget af det, der kom langt, langt senere. Hele notatet handler grundlæggende om, hvad udgangspunktet er, og hvad udgangspunktet skal være i fremtiden, og det er skrevet relativt kort. Det handler om, at indkvartering af asylansøgere er faktisk forvaltningsvirksomhed, men at det selvfølgelig er underlagt saglige hensyn. Vi kan ikke bare sige, at man skal indkvarteres ét sted, fordi man er rødhåret. Der skal være nogle omstændigheder, som gør, at man skal indkvarteres på en anden måde. Det, der var ministerens ønske, handlede grundlæggende om noget, der også er blevet sagt tit: at give et pusterum til de mennesker, der kom her til. Ministerens tilgang til det var, at de kom fra nogle områder, hvor de ikke havde lov til at vælge ægtefælle frit, og derfor var det hendes ønske, at de, når de kom her, skulle have lov til at have en periode, hvor de kunne tænke sig om og finde ud af, om det nu var sådan, de ville leve. Det er meget enkelt sagt og meget kort forklaret. Det var dét, som vi prøvede at se, i hvilket omfang vi kunne imødekomme. Det ønske, som det var vores opgave at prøve.

Jon Lauritzen:

Men det med forvaltningsretlige grundsætninger som lighed og saglighed, var det en del af

drøftelsen med ministeren eller Uffe Toudal eller andre?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det kan jeg ikke huske om det var på det tidspunkt. Jeg kan ikke huske, at jeg har deltaget i drøftelser af dette notat. Men nogle få dage senere blev det et spørgsmål i den forstand, at vi var nødt til at holde fast i, at man ikke kunne have en absolut ordening. Man var nødt til at sige, at der skulle være plads til en konkret vurdering og undtagelser fra en ordening, der indebar adskillelse af de pågældende.

Jon Lauritzen:

Og når du siger få dage senere, kan du så tidsfæste det?

Lykke Sørensen:

Det var dateret engang i slutningen af januar, og frem mod den 9. og 10. februar kom der flere og flere drøftelser af det her.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt bede dig om at kigge på s. 148. Vi er stadigvæk i udkastet. Der er en kommentar til dig. Det kan vi sige ret sikkert, for der står:

”Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro.”

Det vedrører sætningen inde i notatet:

”Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Hvilken uro havde Jesper Gori, som jeg antager har skrevet det her?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det. Det må man spørge Jesper Gori om. Jeg kan simpelt hen ikke huske præcis, hvad denne sætning handler om. Vi havde forskellige ting i sagen, der gav os ... uro,

det ved jeg ikke ... men som i hvert fald gav os anledning til overvejelser.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at kigge på s. 156. Det er din mail til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hermed Jespers bud på et notat, som jeg har godkendt. Som du kan se, er der et par steder, hvor vi skal drøfte nærmere. Jeg har ladet bemærkningen om retten til familieliv stå, men jeg er enig med Jesper i, at vi nok ikke skal adressere dette særskilt i notatet.”

På s. 161 er det samme, som vi kiggede på før. Det er derfor, jeg vil bede dig om at prøve at se, om du kan genkalde dig, hvilken uro du formentlig også havde. Det var i hvert fald dét, du skrev.

Lykke Sørensen:

Jeg ville ønske, at jeg kunne det, men jeg kan ikke huske præcis, hvad dette handler om. Jeg kan kun sige det helt generelt. At det grundlæggende handlede om de problemstillinger, der var i forhold til en ordning, der var absolut. Det var den vurdering, vi hele tiden var inde i. Men jeg beklager. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Her kan vi i hvert fald se, at du også er med, om ikke i skriveprocessen, så i hvert fald med i tilblivelsesprocessen. Og lidt som jeg spurgte om før: Hvordan fik I oplysninger om, hvilke ønsker ministeren havde til jeres arbejde? Talte I med ministeren eller Uffe eller med Mark Thorsen eller andre? Kan du huske det?

Lykke Sørensen:

Sikkert alle dele i det forløb, sådan som det er helt normalt i vores arbejde. Nogle gange har man haft direkte møder med ministeren. Andre gange har ministeren haft det med departementschefen eller sin særlige rådgiver, og så går der noget videre til os. Og vi havde selvfølgelig en del møder om dette, men jeg kan ikke tidsfæste det i disse dage. Beklager.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, at du har talt med ministeren om udkastene? Det var lidt en følge af det, som jeg sagde før. Inger Støjberg forklarede, at hun ikke havde set notatet før den 5. februar – måske den 8. februar.

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg har talt med ministeren om dette notat. Det tror jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg bede dig om at kigge på s. 181. Der indkalder Anne Nygaard Just til et møde om barnebrude den 1. februar, og jeg kan se, at du er blandt de indkaldte deltagere. Kan du huske mødet? Jeg ved godt, at det er lang tid siden.

Lykke Sørensen:

Desværre. Jeg kan ikke huske mødet. Jeg har deltaget i en række møder om det tema i disse dage, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi går til notatet på s. 190 nederst. Af det næstsidste afsnit fremgår:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.”

Kan du forklare os lidt nærmere om det afsnit? Herunder om det godkender, at der skulle være en generel formodning for tvang, der medfører, at der kan ske adskillelse?

Lykke Sørensen:

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstod det spørgsmål. Det handlede grundlæggende om at forsøge at beskrive en ordning, der gik ud på, at udgangspunktet var, at de pågældende ikke blev indkvarteret sammen. I dette forløb var vi i gang med at finde ud af, hvor grænserne for det

var. Og det, som vi kredsede om her, var præcis det. Kunne man sige, at det forhold, at de pågældende skulle have mulighed for at få en tænkepause, når de kom hertil, ville være et sagligt hensyn? Det er det, der er forsøgt beskrevet her. Men igen, jeg er nødt til at sige, at jeg simpelt hen ikke kan huske det notat.

Jon Lauritzen:

Det, jeg spørger om, er, om Inger Støjberg er blevet bibragt en forståelse fra dig eller dit kontor om, at hvis der er en generel formodning for tvang for denne type asylansøgere, og en sådan generel formodning kan medføre adskillelser ...

René Offersen:

Sådan mener jeg ikke, at man kan spørge. Hvis du spørger til, hvorvidt Inger Støjberg er bibragt noget, så må du spørge om, hvornår det måtte være sket, hvis det ikke blot er den tekst, der står her.

Jon Lauritzen:

Jeg kan jo starte med at spørge om, hvorvidt hun er blevet bibragt en sådan forståelse, og hvis det er tilfældet, så kan jeg spørge om hvornår. Det andet ville forudsætte, at det var det. Det ville du vel synes var kaptiøst.

Retsformanden:

Man kan spørge, om vidnet eller nogen, hun har kendskab til, har bibragt Inger Støjberg den forståelse. Det kan vi høre om i første omgang.

Lykke Sørensen:

I fare for, at jeg svarer på det, der bliver spurgt om, vil jeg sige, at min afdeling ikke har bibragt en opfattelse af, at der var en generel formodning for tvang.

Jon Lauritzen:

Det forventede jeg heller ikke. Jeg tror, du svarede på det før, men nu vil jeg lige spørge dig bare for en sikkerheds skyld: Dette notat – og dét, vi har på s. 190, er fra det endelige notat, og vi kan godt bladre det igennem, hvis du ønsker det – kan du huske, om du har gennemgået notatet enten med departementschefen eller med ministeren?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke. Det er jeg ret sikker på, at jeg ikke har. Men igen, det ligger lang tid tilbage. Jeg har, som jeg har sagt før, stort set ingen erindring om dette notat. Og jeg er ret sikker på, at jeg ikke har gennemgået det med dem.

Jon Lauritzen:

På s. 198 er der en annotering foretaget af Inger Støjberg i jeres F2-system. Og der har Inger Støjberg den 8. februar skrevet: ”Vendes på et møde med Uffe og Mark”. Er Uffe eller Mark omkring den 8. februar kommet til dig med nogen spørgsmål til notatet? Eller ønskede de nogen kommentarer til notatet?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 194 har vi F2. I det øverste billede er der en kommentar kl. 18.26 den 4. februar:

”Så vidt jeg kan se, er de seneste ændringer ikke accepteret, dvs. dokumentet er med korrekturmarkering. Vi bør vel lægge et endeligt dokument op. Mvh. Lykke”.

Når der blev lagt noget op til ministeren, var det så altid endelige dokumenter, eller var det også med korrekturmarkeringer?

Lykke Sørensen:

Som udgangspunkt var det endelige dokumenter, men der kan godt have været nogle gange, hvor der var en kommentar eller noget, som ministeren måske skulle være særlig opmærksom på. Men ellers ville man generelt skrive i det, der hed forklædet, forsiden eller et cover, hvis der var noget, ministeren skulle være særlig opmærksom på i selve dokumentet. Men udgangspunktet var i hvert fald i min erindring, at det var endelige dokumenter, vi lagde frem.

Jon Lauritzen:

Og bare til vores forståelse: Når du siger forside, cover eller andet – bare så vi er sikre på, at vi taler om det samme – er sagsfremstillingen, som man kan se på s. 186, hvad du vil kalde et cover?

Lykke Sørensen:

Ja. Det er en kort sagsfremstilling og bemærkninger, som man kan se om, hvad ministeren måske skal være særlig opmærksom på, hvem der har godkendt osv.

Jon Lauritzen:

På s. 195 kan vi se, at ”Andreas Højmark Andersen (trin 7) godkender på vegne af Andreas Højmark Andersen”, og vi kan se lidt længere nede, at trin 7 er Inger Støjbergs trin. Nu ved jeg ikke, hvor meget du kender til F2, og hvordan praksis var, men er det sædvanligt, at en ministersekretær godkender på vegne af ministeren? Jeg spørger helt åbent. Det er bare, fordi vi ikke ved det.

Lykke Sørensen:

Hvis ministeren af en eller anden grund ikke sad med sin iPad, hvilket ministeren faktisk gjorde ganske ofte, så har hun i nogle tilfælde givet besked om, at man kunne godkende på hendes vegne. Særligt hvis der var sager, som hastede, eller noget andet. Jeg ved ikke, hvor ofte det skete. F2 fungerer på en sådan måde, at godkendelsen som udgangspunkt går tilbage til den, der er ansvarlig sagsbehandler. Jeg sad ikke og fulgte med i, hvem der godkendte hvad og hvornår.

Jon Lauritzen:

Nej, og det passer lidt med mit næste spørgsmål. For på det tidspunkt bliver notatet godkendt, og hvad skete der så med notatet? Var det noget, der fyldte hos jer? Eller hvad er din erindring om notatet?

Lykke Sørensen:

Jeg har som sagt stort set ingen erindring om notatet. Og som man kan se, er det i systemet sådan, at det var lavet i den anden afdeling. Det ville som udgangspunkt gå tilbage til den pågældende medarbejder, som fik en meddelelse om, at det var godkendt. Og så afhænger det af, hvad det var for et notat, hvad der så skulle ske yderligere. Hvis man f.eks. har svar på folketingsspørgsmål, skal de jo, når ministeren har godkendt det, sendes videre til Folketinget. Så det afhænger helt af, hvad det er for en sag.

Jon Lauritzen:

Men var notatet noget, der fyldte i den efterfølgende behandling?

Lykke Sørensen:

Nej, det har det ikke gjort.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger og nok også kommer til at stille spørgsmålet et par gange mere, er, at notatet er en hjørnesten i forsvarrets forståelse af sagen. Så kan du huske, om du tog dette notat som udtryk for, at ministeren havde anerkendt, at der kunne ske en undtagelse til adskillelsen?

Lykke Sørensen:

Jeg tror sådan set ikke, at jeg vidste, at ministeren havde godkendt det, fordi det sad jeg som sagt ikke og fulgte med i. Det var lavet i en anden afdeling. Så jeg er nødt til at gentage det, og jeg beklager, men jeg kan ikke huske noget om det notat. Og det er i hvert fald ikke noget, der har spillet en rolle efterfølgende.

Jon Lauritzen:

På det tidspunkt og dagen efter har vi koncern-direktionsmødet. Havde du da en opfattelse af, at ministeren havde accepteret en ordning med undtagelser?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at der var nogle drøftelser den 9. februar om eftermiddagen, som jeg ikke deltog i hos ministeren. Og så fik jeg en opringning fra departementschefen. Jeg tror, at det var den 9. februar om aftenen. Det var på det tidspunkt ikke og heller ikke den næste dag mit indtryk, at ministeren havde accepteret, at der måtte gælde og kunne være muligheder for undtagelser til ordningen.

Jon Lauritzen:

Inger Støjberg har forklaret, at hun ”slap sagen”, i forbindelse med at hun godkendte notatet og efterfølgende godkendte pressemeddelelsen og overlod det til driften at implementere. Er det også din hukommelse?

Lykke Sørensen:

Nej, det kommer an på, hvad man mener med ”slap sagen”. Som vi sikkert kommer til lige om lidt, var der både den 9. februar om aftenen og den 10. februar fortsat drøftelser af ordningen efter min opfattelse. Så jeg ved ikke – det må man spørge ministeren om – hvad hun mente med ”slap sagen”.

Jon Lauritzen:

Hun har sagt, at det er en sag, der interesserede hende meget, og at hun var meget optaget af den, men på et overordnet plan. Og selve driften eller implementeringen var overladt til embedsfolkene.

Lykke Sørensen:

Ja, det ... jeg har ikke helt samme erindring.

Jon Lauritzen:

Kan du uddybe det?

Lykke Sørensen:

Ja, som jeg sagde, var der nogle drøftelser den 9. februar om eftermiddagen, som jeg ikke deltog i. Men på den baggrund fik jeg en opringning den 9. februar om aftenen fra departementschefen. Og så havde vi en drøftelse – som jeg er sikker på, at vi kommer til lige om lidt – på et møde dagen efter. På det tidspunkt var det i hvert fald ikke klart for mig, at ministeren havde accepteret, at der måtte kunne være undtagelser til ordningen.

Jon Lauritzen:

Har du på noget tidspunkt udleveret eller omtalt notatet af 2. februar til eller over for Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Har du kendskab til, at andre har udleveret eller omtalt notatet over for Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Og så er klokken lige ved at være 10.30. Jeg ved ikke, om det er et passende tidspunkt at holde en kort pause?

Retsformanden:

Jo, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi stoppede før pausen ved spørgsmålet om notatets betydning. Jeg har noteret, at du ikke havde nogen særlig erindring om, at det spillede en rolle. Inger Støjberg interesserede sig, forståeligt nok, meget for denne sag. Har du oplevet på noget tidspunkt efter den 9. februar, at Inger Støjberg henviste til notatet af 2. februar?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Inger Støjberg har forklaret, at notatet var en grundforudsætning for hende i diskussionerne. Har du oplevet strejf af eller tanker fra notatet, eller har du hørt Inger Støjberg sige ”min grundforudsætning”, ”min basis for dette” eller ”mit grundlag for dette” i forhold til notatet?

Lykke Sørensen:

Nej. Det var som sagt min opfattelse, at hun havde vanskeligt ved at acceptere en ordning, som ikke var absolut, men skulle give mulighed for undtagelser. Og jeg har ikke hørt hende henvise til notatet.

Jon Lauritzen:

Har du oplevet, at Mark Thorsen har henvist til notatet?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Har du oplevet, at Uffe Toudal har henvist til notatet?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg heller ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt bede dig om at kigge på s. 190. Vi er tilbage i notatet. Der har vi øverst tre pinde, som var Udlændingestyrelsens forslag til, hvilke initiativer der kunne tages. Det tredje initiativ er:

”Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.”

Kan du huske, om der blev afholdt et sådant møde, eller om det blev drøftet, at der skulle holdes et sådant møde?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske noget om det. Og jeg ved ikke, om der har været afholdt et møde.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at hvis notatet var skabelonen for, hvad der skulle ske, ville det jo have været naturligt, at det møde, der blev foreslået, også rent faktisk blev holdt. Men det husker du ikke noget om?

Lykke Sørensen:

Jeg tror igen, at man skal huske på, at opgaverne med den faktiske indkvartering ikke hørte til i min afdeling. Så jeg behøver heller ikke at have vidst, om der var et møde. Men jeg ved det ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå over til pressemeddelelsen. Det ser ud til, at din involvering startede den 9. februar kl. 15.58. Vi prøver at kigge på s. 204. Der sender Sarah Andersen en mail til dig med kopi til Mia Tang. Jesper Gori er også adressat på mailen. Og der står:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kiggede på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude? Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

Udkastet er på s. 205. Der står i underoverskriften, at man som udgangspunkt ikke kan få lov til at bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Og nederst er der lavet en beskrivelse, hvor der er undtagelsesmuligheder. Kan du huske, at du har modtaget pressemeddelelsen, og hvad I gjorde i den forbindelse?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det. Men jeg ved, at jeg har modtaget den, fordi jeg har fået den på mail. Jeg var ikke i ministeriet i løbet af eftermiddagen, og derfor har jeg heller ikke deltaget i drøftelser af pressemeddelelsen om eftermiddagen.

Jon Lauritzen:

Ved du, hvem der tog initiativ til, at der skulle laves og udsendes en pressemeddelelse?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Men jeg vil tro, at det ministeren, for at man kunne komme videre med det ønske, som hun havde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi bliver lidt ved pressemeddelelsen, har vi den sidste sætning i citatet ca. midt på siden, hvor der står:

”... vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske asylcentre mod deres vilje.”

Ved du, hvad det citat bygger på? Det var ikke et citat, der kom fra jer, men fik I nogen baggrundsinformation? Det relaterer sig lidt til mit spørgsmål tidligere med høringen: Om I havde nogen konkret viden om situationen, om der var tvang, og hvor mange der var?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Som man kan se af mailen, fik vi forud et udkast til en pressemeddelelse, der formodentlig var udarbejdet af ministeriets kommunikationssektion med henblik på vores bemærkninger. Så jeg ved ikke i detaljer, hvordan den er blevet til.

Jon Lauritzen:

Var det en del af jeres opgave eller bestilling at vurdere citatet fra ministeren? Opfattede I det sådan, eller lagde I det til grund?

Lykke Sørensen:

Når vi fik forelagt et dokument, gik vi ind i alle dele af det for at se, om det var rigtigt, og om det burde stå på en anden måde. Det gjorde vi med den her, som med mange andre ting vi fik forelagt.

Jon Lauritzen:

I forbindelse med, at I arbejdede med pressemeddelelsen, var I dér ikke inde i eller fik besked, eventuelt fra Line Skytte Mørk Hansen, om høringen fra operatørerne? Jeg ved ikke, om vi skal kigge på høringen på s. 150. Jeg er ikke sikker på, at du fik set den tidligere. Vi kigger nederst. Det, der interesserer mig, er lige over ”Konkrete svar”. Der står:

”Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikatorer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Var det en information, der gik videre til jer, eventuelt fra Line Skytte eller andre, på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske om det har. Det har ikke været inddraget i forbindelse med, at vi fik høringen fra Line Skytte. Og som sagt deltog jeg ikke i drøftelserne af pressemeddelelsen om eftermiddagen. Jeg ved ikke, om det har været en del af det.

Jon Lauritzen:

Du sagde før, at du ikke vidste, at ministeren havde godkendt notatet. Jeg går ud fra, at det

også gør sig gældende på det tidspunkt? Det er den 9. februar kl. 13.

Lykke Sørensen:

Jeg har som sagt tilnærmelsesvis ingen erindring om notatet. Og jeg er ret sikker på, at jeg ikke har vidst, om hun har godkendt det. Det var som sagt ikke noget, jeg sad og fulgte med i hele tiden.

Jon Lauritzen:

I udkastet tilbage på s. 205 ser det ud til, at udkastet bygger på notatet – altså den indstilling, der er i notatet. Vi kigger på pind nummer to:

”mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det ligner rigtig meget notatet, men det var ikke oppe i forbindelse med, at I arbejdede med pressemeddelelsen?

Lykke Sørensen:

Jeg deltog ikke, så det kan jeg ikke svare på. Men det er ikke mærkeligt, hvis et udkast til pressemeddelelse bygger på noget, der er lavet tidligere. Så det ville være nærliggende. Men jeg deltog ikke i drøftelserne.

Jon Lauritzen:

Nederst er en sætning, der er markeret med gult i det originale dokument. Det er ikke os, der har farvet det ind. Der står:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Hvad tænkte I, eller hvad gjorde I i den forbindelse?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg kan sige, hvad vi gjorde i denne forbindelse. Jeg har som sagt ikke deltaget i drøftelsen af det, men det handlede grundlæggende om, hvorvidt ordningen var

fremadrettet, eller om der skulle foregå noget i forhold til dem, der allerede var indkvarteret. Og det handler også om – du læste det op før i den anden bindestreg – den sætning, der hedder:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindre-åriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det var en overvejelse, der også var på det tidspunkt. Om man i de situationer, hvor der var sådanne omstændigheder, som gjorde, at parterne ikke kunne skilles ad, så de skulle være på hver deres asylcenter, i det mindste kunne have det sådan, at de – sagt relativt populært – ikke skulle dele seng og bord. Det var nogle overvejelser, der var i forhold til den retlige ramme, og som blev afklaret senere hen.

Men jeg går ud fra, at det her handler om, hvad der skal ske med dem, der allerede er indkvarteret.

Jon Lauritzen:

På et senere tidspunkt var I inde over, om der skulle gøres noget anderledes for dem, der allerede var indkvarteret sammen. Ville den juridiske vurdering være anderledes? Eller skulle den inddrage noget mere, hvis man skiller et par, der allerede bor sammen på et asylcenter, i modsætning til nogen, der kommer til?

Lykke Sørensen:

På dette tidlige tidspunkt var der mange forskellige elementer oppe i forhold til, hvordan den retlige ramme overhovedet var. Det var ikke sådan, at vi bare kunne slå op i en paragraf og sige, at asylansøgere skal indkvarteres sådan her. Det handlede grundlæggende om at vurdere både dansk og international ret, og hvor grænserne var for det. Så der var mange elementer inde i vores drøftelser. Det er derfor, jeg siger, at dette sandsynligvis relaterer sig til det. Men jeg ved ikke, hvad der foregik af drøftelser omkring udkastet, for det deltog jeg ikke i.

Jon Lauritzen:

Men du siger, at I på det tidspunkt stadigvæk har mange forskellige retlige drøftelser eller

overvejelser. Og nu tør jeg næsten ikke spørge, men var det ikke lagt fast i notatet af 9. februar? Det er det, vi har hørt mange gange.

Lykke Sørensen:

Det var et ret overordnet notat, og hvis man kigger længere frem, kom der på et tidspunkt et meget, meget langt notat om, hvad der egentlig er de retlige rammer for det. Det er relativt kompliceret. Så det her var en helt overordnet ramme på daværende tidspunkt. Også baseret på, at vi faktisk ikke kendte alle sagerne i detaljer.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt vise dig et dokument, der er lidt længere fremme i tid. Det er på s. 4541, og det er en gennemgang af Justitsministeriets oversigt over det tidlige forløb. Det er Thomas Klyver og Nina Holst-Christensen, der har udarbejdet det. Jeg vil lige læse de første par afsnit op:

”9.2.2016: Lykke Sørensen, UIM, kontakter – uformelt - NHC på sit kontor mhp at få bekræftet, at det efter EMRK art. 8 ikke er muligt at opstille en generel instruks til asylcentrene om, at de såkaldte barnebrude skal adskilles, hvorfor det er nødvendigt at foretage en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. NHC bekræfter dette og spørger i den forbindelse om, ”jeg skal gå videre med sagen i Justitsministeriet, og om UIM har behov for Justitsministeriets bistand”, hvilket Lykke Sørensen afviser med bemærkningen ”Løbet er kørt”.”

Kan du genkende denne beskrivelse af forløbet? Det er samme dag, som vi taler om nu, den 9. februar.

Lykke Sørensen:

Vi havde løbende kontakt til Justitsministeriet i forløbet, navnlig til Menneskerettighedsenheden og til Nina Holst-Christensen. Jeg kan huske, at vi havde drøftelser om det den 10. februar om morgenen. Jeg kan også huske, at jeg havde en kort drøftelse med hende den 10. februar lidt senere på dagen. Jeg kan ikke huske præcis, at vi også havde drøftelser den 9. februar, men det er helt sikkert sådan, det har været. Jeg kan heller ikke huske, at jeg har sagt, at

løbet er kørt. Det tror jeg måske, at jeg sagde dagen efter. Jeg er ikke helt sikker på, at det var den 9. februar.

Jon Lauritzen:

Men du kan godt huske, at du har sagt til Nina Holst-Christensen, at løbet er kørt, i kontekst af at hun spørger, om hun skal gå videre med sagen? Om det så er den 9. eller den 10. februar, det er ...

Lykke Sørensen:

Det er ikke helt uvæsentligt, fordi den 9. februar var vi stadig i drøftelser om ordningen. Så skete der noget andet den 10. februar. For mig er det ikke helt uvæsentligt. Den 10. februar var det mit indtryk, at når vi taler om det, der var ordningen og det, der senere blev meldt ud i pressemeddelelsen, var der ikke så meget mere at sige. Der var ikke så meget mere at komme efter. Men det var ikke det samme, som at vi ikke arbejdede videre i forhold til ordningen.

Jon Lauritzen:

Nej, og du har næsten stjålet mit næste spørgsmål. Det var netop, om den 9. februar måske kunne være en skrivefejl eller noget andet? Det med, at løbet er kørt, og om Justitsministeriet skal gå videre med sagen, forudsætter næsten, at der har været en eller anden form for konfrontation eller i hvert fald noget, der skal afgøres, eller noget, der er endeligt. Husker du, at du havde nogen drøftelser om det den 9. februar?

Lykke Sørensen:

Jeg kan sagtens have haft drøftelser den 9. februar, men jeg kan ikke positivt huske det. Jeg kan huske dem, jeg havde den 10. februar ret tydeligt, men jeg kan sagtens have haft det den 9. februar. Spørgsmålet om, hvorvidt Justitsministeriet skulle gå videre, og i den forstand om de skulle lave yderligere notat eller andet, havde vi drøftelser af – tror jeg – den 10. februar, og det har vi muligvis også haft den 9. februar. Det kan jeg ikke huske. Ofte er det nødvendigt at få Justitsministeriets notat eller andet, hvis man er uenig. Det var vi ikke. Vi var helt på linje om, hvad der måtte gælde i forhold til denne ordning, og derfor havde jeg i

denne situation ikke noget behov for at skubbe Justitsministeriet foran mig. Det var ikke nødvendigt. Det er dét, det handler om. Skulle de gå videre med det og håndtere det højere oppe? Det havde jeg sådan set ikke noget behov for. Der var ikke nogen tvivl om – heller ikke hos os – hvad der måtte gælde.

Jon Lauritzen:

Ja. Og som vi kommer til om lidt, var der den 9. februar sent om aftenen en telefonsamtale med Uffe Toudal, hvor der i hvert fald kunne være noget, men ...

René Offersen:

Jeg vil tillade mig at henstille til, at når man er her i den helt centrale fase, er det rigtigst først at spørge vidnet, om man husker, at der har været et møde, og hvad det møde har været om. Her går man til et dokument, der er lavet af en anden medarbejder fra et andet ministerium et stykke tid efter, og beder dem om at få bekræftet, om man kan huske, om man mener, at der står det samme.

Retsformanden:

Jeg er enig med forsvarerne. Vi må have en afhøring, hvor vidnet bliver taget igennem, hvad hun har deltaget i af drøftelser mv. den 9. og den 10. februar. Når vi har fået den forklaring, kan man begynde at komme ind på, hvad der ellers ligger af dokumenter, som andre har været involveret i, og som kan beskrive forløbet. Men vi må starte med kronologisk at få at vide, hvilke drøftelser vidnet har været involveret i den 9. og 10. februar.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi kan se på s. 207, at der er en mail fra Jesper Gori, hvor han skriver:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Du er ikke modtager af denne mail. Drøftede du, eller blev du indviet i denne mail af Jesper

Gori på det tidspunkt, altså kl. 14.44 den 9. februar?

Lykke Sørensen:

Jeg er da cc på den, kan jeg se. Så det har jeg da fået. Men jeg var ikke i ministeriet, og jeg kan faktisk ikke i dag huske, hvad jeg foretog mig. Men jeg var der ikke, og jeg deltog ikke i de drøftelser.

Jon Lauritzen:

Havde du en drøftelse senere på dagen med Jesper Gori om indholdet af mødet? Jeg ved ikke, om du kom tilbage til ministeriet?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg kom tilbage, og jeg tror heller ikke, at jeg havde en drøftelse med Jesper Gori. Jeg tror først, at jeg blev sat ind i det, da jeg blev ringet op af departementschefen.

Jon Lauritzen:

Godt. De mellemliggende udkast vil jeg springe over, for dem går jeg ud fra, at du ikke er bekendt med. Så vil jeg gå frem til s. 239. Det er en mail, som du sender kl. 21.14 til Jesper Gori:

”Kære Jesper

Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Kan du forklare lidt om den samtale, som du havde med Uffe, og baggrunden for den?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke i dag huske samtalen ordret, men den gik jo ... Mailen er skrevet kort tid efter, at jeg havde samtalen, og jeg tror ... nu sprang du det over, men jeg har sikkert fået de forskellige udgaver cc eller efterfølgende sendt. Så jeg var godt klar over, hvad drøftelserne handlede om. Det var Uffe Toudal, der brugte ordet kattelem, og det er dét, jeg har skrevet videre: at ministeren og Mark Thorsen ikke kunne tilslutte sig det

seneste forslag, der havde været til formuleringen af pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Så ved jeg ikke, om vi måske alligevel skal kigge på tillægsekstrakt 1 s. 1. Der har vi ...

René Offersen:

Jeg blev blot bekymret over, at du gik direkte ind i den. For særligt her er det ret vigtigt at se, hvem den er sendt til.

Jon Lauritzen:

Ja, men vi er der også. Vi har her en mail, der er sendt kl. 15.52 fra Sarah Andersen til Mark Thorsen og Mia Tang. Overskriften er: ”To versioner af pressemeddelelsen -Jesper Goris forslag og en uden kattelem”. Er det den, du tænker på, når du siger, at du formentlig har fået noget efterfølgende? Jeg ved ikke, om vi lige skal videre på de næste to sider. Er det den, du tænker på?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke, for jeg er ikke modtager af den mail, du lige har fremvist. Så jeg kan ikke huske det. Altså, jeg har jo i en anden seance fået forelagt en masse dokumenter.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg lige tog dem her frem, er, fordi du før sagde, at du sikkert havde fået nogle udkast. Det forstod jeg, som om det var nogle, du havde fået om aftenen. Men det var måske senere?

Lykke Sørensen:

Nej. Jeg ved ikke, om Jesper Gori har sat mig cc på det i takt med, at han har sendt det frem til nogen. Det baserer sig på et forslag fra Jesper Gori, og normalt ville han sætte mig cc på. Men det ved jeg ikke, om han har gjort i denne situation.

Jon Lauritzen:

Vi skal måske prøve at gå til s. 5. Der kan vi se, at Jesper Gori får den nye version, og det er en version uden undtagelser. Giver det nogen hukkommelse?

Lykke Sørensen:

Nej. Den mail har jeg heller ikke modtaget. Jeg ved ikke, om jeg har modtaget dét, som Jesper Gori har fremsendt til nogen andre. Der ville han ofte sætte mig cc på, men det kan jeg ikke huske om han har.

Jon Lauritzen:

Prøv at gå til hovedekstrakten s. 235. Det er den, som jeg antager var udgangspunktet for jeres samtale. Der kan jeg også se, at du er cc:

”Kære I

Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

Den er fra Jesper Gori til Uffe Toudal, Line Skytte Mørk Hansen, dig selv og Anne Nygaard Just, og der er vedhæftet en pressemeddelelse, som er på s. 236. Og det, der er ændret, er nederst:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Jeg tænker, at du tænkte, at det var den, der var udgangspunktet, og ikke de forudgående udkast?

Lykke Sørensen:

Præcis.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle lidt nærmere om samtalen med Uffe? Var det Uffe, der ringede til dig, eller ringede du til ham?

Lykke Sørensen:

Det var ham, der ringede til mig, som det også står i mailen, tror jeg. Han ringede til mig og orienterede mig om ... formodentlig har han orienteret om de drøftelser, der har været. Og baseret på det har jeg sendt en relativ kort mail til Jesper Gori, som havde deltaget i drøftelserne.

Jeg kan ikke sige så meget andet, end at den er skrevet kort tid efter samtalen.

Jon Lauritzen:

Vi kigger på udkastet med de menneskelige hensyn. Jesper skriver, at han har forsøgt at tilrette det efter aftale med Uffe. Var du inde over den tilretning?

Lykke Sørensen:

Nej. Jeg deltog som sagt ikke i mødet eller drøftelserne om det den eftermiddag.

Jon Lauritzen:

Hvad talte du med Uffe om på det tidspunkt, altså under den samtale – efter din hukommelse?

Lykke Sørensen:

Jeg har ikke meget erindring om selve samtalen. Derfor må jeg henvise til det, jeg har skrevet ganske kort tid efter samtalen.

Jon Lauritzen:

Når du skriver i mailen i hovedekstrakten s. 239, at der ikke skal være en kattelerm, hvad betyder så det?

Lykke Sørensen:

Det betyder, at ministeren fortsat havde vanskeligt ved at acceptere en ordning, hvor der ikke var undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nu siger du ordning. Var det, som du talte med Uffe om på det tidspunkt, en formulering af en pressemeddelelse, eller var det en drøftelse af ordningen?

Lykke Sørensen:

Jeg har kun deltaget i drøftelser af en ordning. Jeg har ikke på noget tidspunkt deltaget i drøftelser af, om en pressemeddelelse kunne indeholde hele eller halve dele af en ordning. Jeg har kun drøftet en ordning.

Jon Lauritzen:

Og det var sådan, du forstod henvendelsen fra Uffe Toudal: at I talte om ordningen?

Lykke Sørensen:

Ja.

Jon Lauritzen:

I det med, at I ”skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny”, er ”på ny” lidt interessant, for det kunne godt give en indikation af, at det er noget, der skal ske igen. Hvem havde forslaget? Var det en bestilling fra Uffe Toudal, eller var det din idé?

Lykke Sørensen:

Som jeg husker det, var det Uffe, der bad os om at vende det på ny. Men det kan også være noget, vi var enige om: at så måtte vi jo prøve igen.

Jon Lauritzen:

Jeg har noteret mig, at du henviser til dét, der står i mailen. Men hvad var Uffes formål med at ringe til dig? Jeg kan gætte mig til, at han ringede til dig relativt sent om aftenen. Jeg ved ikke, om det var normalt, men hvad var hans agenda eller formålet med at ringe til dig?

Lykke Sørensen:

Det var på ingen måde usædvanligt, at han ringede til mig – også senere end det her. Det var en enormt travl tid med rigtig mange sager på udlændingeområdet, og det her var bare en af mange. Så det var helt normalt, og det var der sådan set ikke noget usædvanligt i. Jeg tror, at han ringede til mig, fordi det var en vanskelig sag at få håndteret.

Jon Lauritzen:

Hvordan vanskelig? Kan du sætte nogen ord på det?

Lykke Sørensen:

Det var rigtig vanskeligt at imødekomme det, ministeren gerne ville, overfor de retlige rammer, der var. Det er altid en svær sag at løse for et embedsapparat, der har et grundlæggende ønske om og en forpligtelse til at hjælpe ministeren så meget som overhovedet muligt med den politik, pågældende ønsker gennemført, når der kan være nogle retlige rammer, der gør, at det nok ikke helt kan lade sig gøre, som man gerne vil det.

Jon Lauritzen:

Var det også det, Uffe Toudal søgte råd om?

Lykke Sørensen:

Jeg tænker, at det var formålet med at kontakte Nina Holst-Christensen igen. Men jeg kan som sagt ikke huske samtalen i detaljer. Derfor er jeg nødt til at henvise til det her.

Jon Lauritzen:

Havde du så et møde den næste morgen med Nina Holst-Christensen?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg havde en samtale med hende ret tidligt om morgenen. Det var faktisk en relativt kort samtale. Vi vendte det igen, men vi var grundlæggende ikke uenige i situationen. Jeg tror næsten, at vi bekræftede hinanden i, at der ikke var så meget andet at sige, end at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Der skulle være mulighed for undtagelser baseret på en konkret vurdering. Jeg husker det ikke som nogen lang samtale.

Jon Lauritzen:

Men hvad var afsættet i samtalen? Var det pressemeddelelsen? Ordningen? Var det ministerens ønske om en undtagelsesfri ordning? Hvad var det nærmere, I talte om?

Lykke Sørensen:

Vi drøftede ordningen. Og igen vil jeg sige, at jeg ikke har deltaget i en drøftelse af, om en pressemeddelelse kunne indeholde hele eller halve dele af ordningen. Vi drøftede ordningen.

Jon Lauritzen:

Når I drøftede, om den kunne være undtagelsesfri, var det så på baggrund af, at du havde opfattet, at det, også efter notatet var godkendt af ministeren, var ministerens ønske, at den skulle være undtagelsesfri?

Lykke Sørensen:

For det første var jeg ikke klar over, at ministeren havde godkendt et notat. Jeg havde ikke opfattelsen af, at ministeren havde accepteret en ordning, der ikke var undtagelsesfri. Det var også baseret på opringningen fra Uffe Toudal

om aftenen. Så jeg var på det tidspunkt ikke af den opfattelse, at ministeren havde accepteret en undtagelsesfri ordning.

Jon Lauritzen:

Drøftede I andre emner? Vi har haft et dokument fremme om ombudsmandens kritik af flygtningeannoncer. Det kan du måske også lige få lov til at se. Det er på s. 6, hvor ombudsmanden i december 2015 udtaler kritik af flygtningeannoncer. Det er de libanesiske annoncer. Kan du huske den sag, eller vil du lige have tid til at skimme det igennem?

Lykke Sørensen:

Jeg kan godt svagt huske den sag. Den lå også i en anden afdeling i ministeriet, og jeg havde ikke noget med sagen at gøre. Men igen vil jeg bare sige, at det, som Nina Holst-Christensen og jeg drøftede – dét, som jeg drøftede den 9. og 10. februar – handlede om ordningen. Det handlede ikke om, hvorvidt man kunne sende en pressemeddelelse ud med forskellige undtagelser eller ikke – som sagt, om det skulle være hele eller halve ordninger. Så jeg tror ikke, at jeg kan komme det meget nærmere,

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om Jesper Gori også havde samtaler med Nina Holst-Christensen?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, om jeg personligt havde en samtale med Nina Holst-Christensen den 9. februar. Det kan jeg godt have haft, men der var på det tidspunkt kontakt med Justitsministeriet på både kontorchefniveau og afdelingschefniveau, og Jesper Gori kan sagtens have haft samtaler med Nina Holst-Christensen.

Jon Lauritzen:

Hvis man kigger på notatet og den pressemeddelelse, som lå der, er der nogle materielle forskelle. Bl.a. dét, som vi var inde på tidligere, at der er en forskel på, om man kan bo på samme asylcenter eller på hvert sit asylcenter. Da I talte om pressemeddelelsen, var der så nogen, der påpegede den forskel mellem notatets indhold, hvor, hvis man bliver skilt ad, er det på samme asylcenter, og pressemeddelelsen, som

har et andet udgangspunkt? Var det overhovedet oppe på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Jeg skal bare lige vide: under hvilke samtaler?

Jon Lauritzen:

Da I arbejdede med pressemeddelelsen, som også var nogle drøftelser om ordningen. Pressemeddelelsen giver udtryk for, at man skal adskilles på hvert sit center, hvor det modsatte er tilfældet i notatet. Var der nogen, der gjorde sig overvejelser om, at der er en materiel forskel på de to dokumenter?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke svare præcist i den forstand, at jeg ikke kan huske de præcise drøftelser, og om det relaterede sig til pressemeddelelsen. Og som sagt kan jeg ikke huske notatet ret godt, for at sige nærmest ikke. Det, vi havde af drøftelser, og også havde haft med Justitsministeriet, var, som jeg sagde før, om man i en situation, hvor man sagde, at de pågældende ikke kunne skilles ad og bo på hver sit asylcenter, så i det mindste kunne sige, at de ikke skulle bo på samme værelse. Der blev konklusionen – og jeg kan ikke huske, hvornår det kom ind – at vi ikke kunne reparere på det. Hvis vi måtte nå til konklusionen, at et par ikke kunne adskilles, så kunne de ikke adskilles, og så kunne de heller ikke adskilles på en sådan måde, at de skulle bo på hver deres værelse. Men jeg kan ikke huske, præcis hvornår vi konkluderede det. Det kan jeg simpelt hen ikke.

Jon Lauritzen:

Det gjorde I den 9. marts, men det kommer vi tilbage til. Vi bliver i februar. Om morgenen den 10. februar, hvor du har haft denne snak med Nina Holst-Christensen: Hvor lang tid tog den?

Lykke Sørensen:

Det var en ret kort samtale, men jeg kan ikke sætte minutter på. Jeg tror ikke, at det har varet meget mere end ca. et kvarter eller sådan noget. Det var ikke nogen lang samtale, fordi vi bekræftede blot hinanden i, hvad der var vores opfattelse. Jeg tror, at Nina Holst-Christensen

spurgte mig, om hun skulle gå videre med det, og der bekræftede jeg igen, at det behøvede hun sådan set ikke. Vi var ikke uenige om det. Og igen, jeg havde ikke behov for i denne situation at skubbe Justitsministeriet foran. Det var ikke nødvendigt, sagde jeg.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at der den 10. februar var planlagt et koncerndirektionsmøde til kl. 10.30. Hvad foretog du dig mellem mødet eller drøftelsen med Nina Holst-Christensen og koncerndirektionsmødet?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Jeg tror ikke, at jeg foretog mig noget i relation til denne sag. Måske har jeg haft en kort drøftelse med Jesper Gori. Jeg kan ikke huske, om han deltog i mødet med Nina Holst-Christensen den 10. februar. Men jeg mener ikke, at jeg ellers foretog mig noget i relation til denne sag.

Jon Lauritzen:

Var der forud for koncerndirektionsmødet et formøde eller en drøftelse med enten ministeren eller Uffe Toudal om tilbagemeldingen fra Justitsministeriet?

Lykke Sørensen:

Det mener jeg ikke, at jeg havde.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du deltog i koncerndirektionsmødet? Det går jeg ud fra, at du godt kan.

Lykke Sørensen:

Ja, det kan jeg huske ret tydeligt, at jeg gjorde.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at fortælle os lidt bredt om, hvad der skete, og så skal jeg prøve at lade dig tale frit?

Lykke Sørensen:

Jeg kan huske en del af det ret tydeligt. Det var et direktionsmøde. Ministeren deltog indimellem i disse møder med det formål, at vi også på ledelsesniveau i hele koncernen kunne have løbende drøftelser med ministeren om hendes

tanker og holdninger til forskellige spørgsmål. Dette møde blev stort set indledt med – sådan husker jeg det – at Uffe Toudal bad mig om at redegøre for status for denne sag, herunder for mine drøftelser med Justitsministeriet. Det blev jeg en lille smule overrasket over, og det er derfor, at jeg er ret sikker på, at jeg ikke har drøftet det med ham inden. For jeg er ret sikker på, at jeg ikke havde nået at melde tilbage til ham, at der ikke var noget nyt efter drøftelserne med Justitsministeriet. Så redegjorde jeg relativt kort for, hvad vores opfattelse var: at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Og jeg tror ikke, at ministeren umiddelbart sagde noget. Jeg har ikke tydelig erindring om det i hvert fald. Baseret på den drøftelse, der var, kan jeg huske ret tydeligt, fordi det var ret usædvanligt, at jeg var nødt til at sige, at uanset hvad hun sagde, skulle danske myndigheder overholde danske regler, herunder vores internationale forpligtelser. Det er ikke så tit, at man er nødt til at sige det i manges påhør, så derfor husker jeg det ret tydeligt og ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg lige afbryder. I hvilken kontekst sagde du, at uanset hvad ministeren siger, så skal man over... Var det en drøftelse eller diskussionen, eller hvad det nu var, om undtagelsesfri eller ej?

Lykke Sørensen:

Ja, det var et spørgsmål om, hvorvidt ordningen kunne være undtagelsesfri eller ikke. Det var det, vi drøftede under det møde.

Jon Lauritzen:

Var det en drøftelse eller en diskussion, du havde med ministeren? Det lyder, som om det var et udsagn, der var henvendt til ministeren?

Lykke Sørensen:

Det var det også. Men det var bare en gengivelse af, hvad der måtte gælde. Det var selvfølgelig også et signal til Udlændingestyrelsens direktør, som var til stede, og som er dem, der skulle håndtere det her.

Jon Lauritzen:

Og det var det første, der skete på mødet. Vi har dagsordenen på s. 201. Første punkt er ”Aktuelle sager”. Var det Uffe Toudal, der var mødeleder til møderne? Startede han med at give dig ordet? Kan du huske, hvad han sagde? Du sagde, du blev overrasket, men bad han dig om at redegøre for

Lykke Sørensen:

Ja, som jeg sagde, er min erindring sådan, at han stort set som det første spurgte, om jeg ikke ville give en status for denne sag og for de drøftelser, jeg havde haft med Justitsministeriet.

Jon Lauritzen:

Og jeg forstår dig sådan, at du ret klart sagde, at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Var det i kontekst af, at I talte om ordningen som sådan, eller var det en drøftelse af pressemeddelelsen?

Lykke Sørensen:

Vi drøftede ordningen. Vi drøftede ingen presmeddelelse under mødet. Det var ordningen, og jeg har ikke deltaget i drøftelser af en presmeddelelse.

Jon Lauritzen:

Var der andre end ministeren, der reagerede på dit udsagn?

René Offersen:

Hvordan reagerede hun?

Jon Lauritzen:

Hun reagerede, som vidnet forklarede før. Det er nok bedre, at du gentager det så?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at jeg sagde, at jeg ikke kan huske, hvordan ministeren reagerede. Det, jeg kan huske, er stort set mine egne udsagn, og det er, fordi det er en usædvanlig situation. Så jeg kan ikke huske i dag, hvordan ministeren reagerede, og hvad hun sagde præcist. Jeg kan huske, at jeg redegjorde for de drøftelser, som vi igen havde haft med Justitsministeriet, og at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Og så kan jeg huske, at jeg sagde, at det var

ligeegyldigt, hvad hun sagde. For det måtte være sådan, at danske myndigheder overholdt de danske regler. Jeg kan ikke huske hendes præcise reaktion.

Retsformanden:

Det, der måske kunne være rart at høre, var: Du forklarede, at du blev bedt om at komme med en redegørelse. Er det således, at der kom en redegørelse fra dig, således at der var en efterfølgende diskussion, eller blev det ved redegørelsen?

Lykke Sørensen:

Jeg ved næsten ikke, om jeg vil betegne det som en redegørelse. Det var en ganske kort tilkendegivelse af det, som vi havde sagt hele tiden: at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. De fleste, der deltog i koncerndirektionsmødet, havde ikke haft noget med sagen at gøre. Så jeg erindrer ikke, at vi havde en lang diskussion bagefter. Jeg erindrer, at Udlændingestyrelsens direktør nikkede i forhold til det, jeg sagde, men jeg kan som sagt ikke huske præcis, hvordan ministeren reagerede på det. Det kan jeg ikke i dag.

Jon Lauritzen:

Men dit udsagn om, at det ikke er så tit, at man skal fortælle en minister, at man skal overholde loven – eller hvordan du formulerede det før – antog jeg som et udsagn om, at ministeren ikke var enig i din redegørelse.

René Offersen:

Det kan man da ikke. Man kan ikke stille spørgsmål på den måde. Vidnet har lige forklaret noget andet.

Jon Lauritzen:

Hvad var baggrunden for, at du sagde, som du sagde?

Lykke Sørensen:

Jeg kan som sagt ikke huske, om det var en del af min redegørelse eller relativt korte præcisering af, hvad der måtte gælde, eller om det baserede sig på en reaktion fra ministeren. Jeg kan ikke huske det i dag. Jeg kan ikke huske

ordvalget, og jeg kan ikke huske, om ministeren sagde noget.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt have lov til at vise dig Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 53, andet afsnit syv linjer nede. Her forklarede du:

”Ministeren havde helt generelt i forløbet og også på dette møde vanskeligt ved at acceptere, at ordningen ikke kunne være undtagelsesfri. Der var ikke nogen tvivl om ministerens holdning til spørgsmålet. Ministeren mente, at det var misforståede hensyn, at der skulle gælde undtagelser. Ministeren var mildest talt ikke tilfreds med det.”

Giver det dig noget hukommelse om jeres ordveksling?

Lykke Sørensen:

Jeg kan sagtens vedstå det her. Det, jeg siger nu, er, at jeg ikke kan huske ministerens ordvalg. Det har jeg også sagt i kommissionen. At hun sagde noget – hvis det var uklart, så beklager jeg det. Men jeg kan ikke huske hendes ordvalg. Men nej, jeg var ikke på det møde i tvivl om, at hun stadigvæk ikke var dér, hvor hun syntes, at en ordening med undtagelser var en god idé. Jeg vil bare understrege, at jeg simpelt hen ikke kan huske hendes ordvalg.

Jon Lauritzen:

Det er også helt forståeligt. Kan ministeren have været i tvivl om, at din opfattelse var, at en ordening uden undtagelser ville have været i strid med de internationale forpligtelser?

Lykke Sørensen:

Jeg kan vanskeligt vurdere, hvad ministeren kan være i tvivl om, men jeg mener, at jeg sagde det meget klart og tydeligt.

Jon Lauritzen:

Hvordan var stemningen på mødet? Var det en almindelig drøftelse, eller var det en ophedet diskussion eller et skænderi?

Lykke Sørensen:

Nej, vi skændtes ikke, men der var en anstrengt stemning. Det var en vanskelig sag at håndtere. Det var anstrengt, og det er ikke så tit ... jeg har i hvert fald ikke prøvet før som afdelingschef at skulle sige tingene så præcist som dette. Så det var en anstrengt stemning, men det var ikke noget med, at nogen råbte ad hinanden.

Jon Lauritzen:

Men der var en uenighed på mødet?

Lykke Sørensen:

Ministeren ønskede en undtagelsesfri ordening, og vi måtte sige til hende, at det ikke kunne være sådan.

Jon Lauritzen:

Blev der i den forbindelse henvist til notatet af 2. februar?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde der ikke.

Jon Lauritzen:

Gav Uffe Toudal udtryk for sin stillingtagen til sagen, eller hvad bød han ind med?

Lykke Sørensen:

Jeg har ingen erindring om det, eller hvad Uffe Toudal i givet fald sagde.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du i din redegørelse forklarede om din kontakt med Justitsministeriet eller Nina Holst-Christensen? Fremdrog du dem i redegørelsen?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Det kan jeg godt have gjort, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

På s. 155 har du sagt:

”Hun er ret sikker på, at hun under koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 sagde, at de igen havde haft kontakt til Justitsministeriet.”

Lykke Sørensen:

Ja, det vil jeg ikke løbe fra, at jeg har sagt. Jeg kan ikke huske det. Jeg tror også, at forklaringen er, at jeg er ret sikker på, at jeg har gjort det, men jeg kan ikke huske det med sikkerhed. Det kan jeg ikke. Men det ville være nærliggende, hvis jeg havde sagt det.

Jon Lauritzen:

Blev der fra ministerens side udtrykt noget i retning af, at ”det er jeg sikker på, at Justitsministeriet mener”? Kan du huske sådan nogle drøftelser?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt bede dig om at kigge på s. 54. Det er i fjerde afsnit:

”Hertil forklarede hun, at hun er sikker på, at ministeren har sagt, at ”det er jeg sikker på, at det mener Justitsministeriet”. Som sagt havde ministeren meget, meget svært ved at acceptere, at det var sådan. Hun husker dog ikke ministerens præcise reaktion.”

Lykke Sørensen:

Og det er det samme, jeg svarer i dag.

Jon Lauritzen:

Drøftede I forvaltningsretlige principper på mødet?

Lykke Sørensen:

Det kommer an på, hvad du mener med forvaltningsretlige principper. Det er jo mange ting. Men det, der er forvaltningsretlige principper her, var grundlæggende, at ordningen ikke kunne være undtagelsesfri. Der er vel nødt til at være en konkret vurdering.

Jon Lauritzen:

Du siger, at det var ordningen og ikke pressemeddelelsen, som du talte om på mødet. Blev pressemeddelelsen i det hele taget nævnt på mødet?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde den ikke.

Jon Lauritzen:

Blev der talt om pressestrategi? Jeg tænker på det med, om man skal fortælle det hele i en pressemeddelelse. Var det oppe?

Lykke Sørensen:

Nej, det var det ikke.

Jon Lauritzen:

Du har nu haft lejlighed til selv at fortælle om din oplevelse af mødet, og nu vil jeg gerne vise dig et referat udarbejdet af Frank Bundgaard. Det er på hovedekstraktens s. 241. Jeg skal for en god ordens skyld nævne, at det er udarbejdet i november 2016. Og jeg har oversat, hvad han har skrevet, så jeg vil lige læse det op for dig. Jeg ved ikke, hvor god du er til at læse hans håndskrift, men der står:

”Direktionsmøde 10/2 2016

Min, Uffe, Henrik K, Henrik G, Lykke, Line, fb
++

Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser. Tydeligt at spm’et har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører. Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentre ASAP.”

Hvordan passer det med din hukommelse? Altså det med, at alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles? Kan du genkende det, og hvordan blev det præsenteret?

Lykke Sørensen:

Ja, det var jo det, drøftelsen handlede om – altså om man kunne have sådan en ordning med, at alle skulle adskilles. Og så har han givet, hvad jeg efter hans opfattelse har

tilkendegivet. Jeg har ikke nogen erindring om, at der var en konklusion, og det er vel også det, han skriver: at der ikke er nogen konklusion.

Jon Lauritzen:

Enig, men udsagnet, om at alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover ... Jeg kan høre på din forklaring, at det ikke er kommet fra dig. Blev det udtalt af andre på mødet? Han har i hvert fald fået den opfattelse, siden det er kommet ind i hans referat.

Lykke Sørensen:

Ja, altså, det var jo det, vi drøftede. Det var ordningen, vi drøftede. Hvorfor Frank Bundgaard lige præcis har skrevet sådan, må du spørge ham om. Men det var præcis den ordening, vi drøftede.

Jon Lauritzen:

Og så er der det med konventionerne – at det ville være i strid med konventionerne. Det har vi talt meget om. Kan du huske om tvang – eventuelt i form af kulturel eller social tvang – var oppe på det møde?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, om det var oppe specifikt her. Men det var det, som hele drøftelsen handlede om, og det var det, der var ministerens synspunkt og holdning: at parrene skulle have en mulighed for at vælge frit, og det skulle de opleve, når de kom til Danmark. Og det var det, der var hendes holdning til det her. Det tror jeg er almindeligt kendt, og det var det også her.

Jon Lauritzen:

Udsagnet: ”Ingen udtalt konklusion, men toget kører.” Var det også din opfattelse, at ”toget kører”? Blev der sat noget i værk?

Lykke Sørensen:

Der var ikke nogen konklusion på mødet efter min opfattelse. Jeg ved ikke, hvad der skete efter mødet. Det deltog jeg ikke i.

Jon Lauritzen:

Udsagnet: ”Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentre asap.” Var det noget, du hørte?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke erindringer om.

Jon Lauritzen:

Dette punkt var ikke engang på dagsordenen. Hvad skete der, efter at I havde talt dette punkt igennem? Gik I videre til de øvrige punkter på dagsordenen? Kan du huske det?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke. Det kan jeg ikke huske i dag.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvor lang tid drøftelsen her varede?

Lykke Sørensen:

Det er altid noget, der på lang afstand er svært at huske. Lige i øjeblikket føltes den pænt lang, men jeg tror, at det nok har været maksimalt en halv times tid.

Jon Lauritzen:

Nu har vi dagsordenen på s. 201 fremme igen. Der er to punkter mere. Der kunne også være andet under ”Aktuelle sager”. Men hvis I har brugt en halv times tid på det, tænker jeg også, at I nok har skullet gå videre. Kan du huske, om I talte om ”To- og trepart” – jeg går jeg ud fra, at ”KYV” er Kyvsgaard – og om ”Brug af sociale medier ift. oplysninger om dansk asylpolitik”?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg kan ikke huske yderligere fra direktionsmødet. Det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Det fremgår også af dagsordenen – og det hørte jeg dig også sige før – at det var helt sædvanligt, at ministeren deltog i nogle punkter, men ikke i alle. Kan du huske, at ministeren forlod mødet, og at du blev tilbage med de øvrige og talte om pkt. 4 til 7?

Lykke Sørensen:

Nej, det ville blive for meget gætværk. Jeg kan ikke huske det. Jeg har svage erindringer, men jeg kan faktisk ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Inger Støjberg har for Rigsretten forklaret, at dit udsagn kom lidt ud af det blå. Det var noget, der bare kom ud af det blå, og ikke noget, der tog så lang tid. Sådan husker jeg det. Nu må I korrigere, hvis jeg ...

René Offersen:

Du skylder os at fortælle, hvad det er for et udsagn, du tænker på.

Jon Lauritzen:

Udsagnet om, at man ikke kan have en undtagelsesfri ordning.

Lykke Sørensen:

Jeg mener ikke, at det kom ud af det blå. Det kom ud af, at jeg som sagt blev bedt om at redegøre for, hvad status var i den sag, af departementschefen. Og så var der en ... om det var en drøftelse af det ... i hvert fald redegjorde jeg for status og sagde også, hvad der måtte gælde. Jeg beklager, at jeg her temmelig lang tid efter ikke kan huske ordvalget frem og tilbage. Det kan jeg desværre ikke. Jeg vil også bestemt tage forbehold. Det kan godt være, at det tog 20 minutter eller et kvarter eller mindre. Det kan ikke jeg huske. Jeg erindrer det heller ikke som nogen lang drøftelse.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg også spurgte lidt ind til de andre dagsordenspunkter, er, fordi Inger Støjberg har forklaret for Rigsretten, at spørgsmålet om mindreårige asylansøgere ikke rigtig fyldte noget på koncerndirektionsmødet. Er det også din erindring?

Lykke Sørensen:

Det er sikkert rigtig forskelligt, hvordan man erindrer. For mig fyldte det rigtig meget, fordi det var en lidt usædvanlig situation. Det er sikkert forskelligt, hvordan vi opfatter det. For mig fyldte det ganske meget. Det var et usædvanligt møde for mig.

Jon Lauritzen:

Jeg er med på, at du ikke kan huske ministerens præcise ordvalg, men hvordan var hendes stemning? Var hun tilfreds, utilfreds, sur, glad?

Lykke Sørensen:

Ministeren var ikke tilfreds med det. Hun havde, som jeg siger, meget vanskeligt ved at acceptere, at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Jeg har også over tid haft rigtig mange drøftelser med hende om denne sag, men jeg kan ikke huske hendes præcise ordvalg i dag. Når det fylder meget for mig, er det, fordi det var relativt bombastisk at skulle sige det under det møde. Og jeg tror, at det er derfor – uden at jeg er ekspert i hukommelse – at jeg husker det relativt tydeligt. Og så forsvandt det meste af det andet nok lidt for mig i denne situation.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om mødet startede helt til tiden?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvad foretog du dig efter mødet?

Lykke Sørensen:

Det var sådan, at når jeg gik tilbage til mit kontor fra mødelokalet, kom jeg stort set forbi Nina Holst-Christensens kontor. Som jeg husker det, gik jeg forbi hendes kontor og fortalte hende om den drøftelse, der havde været her.

Jon Lauritzen:

Hvad fortalte du hende?

Lykke Sørensen:

Præcis det, jeg har sagt: at der havde været en runde om ordningen, og hvad jeg havde tilkendegivet. Det var sådan set det, vi havde drøftet om morgenen den selvsamme dag.

Jon Lauritzen:

Hvis du skal være lidt mere præcis: I har talt sammen om morgenen om, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Fortalte du noget til Nina Holst-Christensen om, hvad ministerens opfattelse var?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Jeg tror, at jeg vil holde mig til at sige, at jeg redegjorde for, hvad jeg

sagde under mødet. Jeg kan ikke huske, om jeg har sagt mere til Nina Holst-Christensen. Det kan jeg ikke lige huske nu i hvert fald.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 54 nederst, næstsidste afsnit:

”Adspurgt om forløbet efter mødet forklarede hun, at hun var påvirket af situationen. Det var ikke en hverdagsituation. Hun gik stort set direkte forbi Nina Holst-Christensens kontor efterfølgende, og hun tror ikke, at hun talte med nogen efter mødet. Hun var ikke med til det efterfølgende møde hos departementschefen, som Frank Bundgaard skulle have forklaret, at i hvert fald ministeren, departementschefen og Line Skytte Mørk Hansen deltog i.

Hun havde en snak med Nina Holst-Christensen, hvor hun blot refererede, hvad der lige nu var status: At ministerens tilgang fortsat var uændret, idet ministeren fortsat ønskede en absolut orden, og at hun over for ministeren havde tilkendegivet det, hun tilkendegav på mødet. Hun husker ikke, hvad hun i øvrigt sagde til Nina.”

Er det stadigvæk dækkende?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg sagtens henholde mig til.

Jon Lauritzen:

Så har jeg endnu et lidt mærkeligt spørgsmål, ligesom om hvornår mødet startede. Ved du, hvornår Henrik Grunnet forlod bygningen?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ingen anelse om.

Jon Lauritzen:

Jeg skal senere prøve at forklare, hvorfor jeg spørger. Nu foregreb jeg måske begivenhederne før med foreholdet. Men du var ikke til et møde med departementschefen eller andre, hvor pressemeddelelsens endelige ordlyd blev fastlagt samme dag?

Lykke Sørensen:

Nej, det var jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Modtog du kopi af pressemeddelelsen, i forbindelse med at Udlændingestyrelsen fik den?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg ikke. Men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 255 Henrik Grunnets mail kl. 13.45 samme dag – altså en rimelig samtidig redegørelse. Nu kan jeg forklare, hvorfor jeg stillede mit mærkelige spørgsmål før. Det er en mail fra kl. 13.45, og Udlændingestyrelsen har sagt, at han har sendt den i transport fra mødet. Og mødet sluttede formentlig ca. kl. 11.30. Så det var mere, om du eventuelt havde set ham eller talt med ham efterfølgende eller set ham inde i ministeriet?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på bilaget her, så er det Nils Bak, der skriver kl. 13.10:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Til det svarer Henrik Grunnet til bl.a. Line Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Hvordan harmonerer dette udsagn med din forståelse af, hvad der blev kommunikeret på mødet?

Lykke Sørensen:

For det første skal jeg sige, at jeg først har set disse mails i forbindelse med Instrukskommissionens behandling af sagen. Der var ikke nogen tvivl om ministerens holdning eller indstilling – hvis man skulle sige det på den måde – til sagen. Ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning. Det var der ikke nogen tvivl om. Det var også derfor, at vi blev ved med at drøfte det, for ellers var der jo ingen grund til at drøfte det.

Jon Lauritzen:

Fulgte du mediedækningen af instruksen eller pressemeddelelsen i løbet af dagen?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Det har tidligere været fremme, at ministeren under mødet eller på et andet tidspunkt under diskussioner skulle have sagt noget i retning af: ”Du kan godt lide barnebrude.” Er det noget, du kan genkende?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, at hun har sagt det på dette møde. Men hun har sagt det til mig før under vores drøftelser om denne sag, som fortsatte efter den 10. februar. Jeg har dog ingen erindring om, at det var noget, hun sagde under dette møde.

Jon Lauritzen:

Men på et andet møde? I hvilken kontekst? Var det i kontekst af, at det ikke kunne være undtagelsesfrit, eller hvordan faldt ordene?

Lykke Sørensen:

Vi havde rigtig mange drøftelser om denne sag. Det var svært, fordi ministeren ønskede en ting, som vi ikke kunne imødekomme. Og så var der af og til en meget konkret, direkte tone. Jeg har kun én erindring om, at hun skulle have sagt det. Og så tror jeg, at jeg svarede, at vi bare prøver at passe vores arbejde. Og så var den sådan set ikke længere.

Jon Lauritzen:

Vi ved, at der senere på dagen er en telefonsamtale mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Linnea Vejrum i forbindelse med pressemeddelelsen. Der er formentlig ikke enighed om, hvad der blev sagt under den telefonsamtale. Derfor vil jeg spørge dig, om du nogenlunde samtidig har hørt om denne samtale enten fra Lene Vejrum eller fra Line Skytte?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke. Jeg hørte først om det senere og kan ikke tidsfæste det på stående fod. Men ikke i disse dage.

Jon Lauritzen:

På hovedekstraktens s. 2054 springer vi til Udlændingestyrelsens udtalelse til Folketingets Ombudsmand den 28. april samme år. I andet afsnit efter overskriften ”Instruks af 10. februar ...” står der:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Giver det dig nogen erindringer fra dagen eller nogenlunde samtidig?

Lykke Sørensen:

Nej, det gør det ikke. Det kom frem på et tidspunkt, at der var uenighed om, hvad der mundtligt var tilkendegivet. Men igen, jeg kan ikke tidsfæste, hvornår det begyndte at blive klart for os, der sad i Udlændingeafdelingen. Jeg tror, at vi i de mange, mange svar og samrådstaler, som vi har begået i denne sag, har brugt udtrykket, at der ikke var ”stringent kommunikation” til

Udlændingestyrelsen. Men det var ikke noget, jeg havde kendskab til på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Og på tidspunktet for det dokument, som vi har fremme – der er vi i april måned – modtog I så bidrag fra Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Ja, det gjorde vi.

Jon Lauritzen:

Og på det tidspunkt havde du ikke en samtale med Line Skytte Mørk Hansen eller andre om, at det ikke helt er sådan, som Line Skytte havde husket det?

Lykke Sørensen:

Jeg havde ikke nogen samtale med Line Skytte om det. Nej, det havde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Tak. Så vil jeg godt ...

Retsformanden:

Undskyld. Inden vi forlader mødet den 10. februar, vil jeg godt være sikker på, at jeg forstod din forklaring. Du sagde på et tidspunkt, at det var et usædvanligt koncerndirektionsmøde. Hvori bestod det usædvanlige?

Lykke Sørensen:

For mig var det usædvanlige, at jeg på det møde, hvor der deltog en del mennesker – også mennesker, som ikke havde noget med denne sag at gøre – blev bedt om at redegøre for de drøftelser, som jeg havde med Justitsministeriet, uden at jeg på forhånd havde meldt tilbage til Uffe Toudal om, hvad vi havde drøftet, og hvad konklusionen var blevet. Så jeg blev bedt om, også med ministeren til stede, at redegøre for de drøftelser sådan ud i det blå. Det var usædvanligt på den måde, at normalt ville jeg have meldt tilbage til ham om, hvad det var, der var foregået. Nu var jeg nødt til at sige det, som det var: at meldingen var den samme, som den havde været hele tiden, og at der ikke kunne gælde en undtagelsesfri ordning. Som sagt kan jeg ikke huske reaktionerne i detaljer. Men det forhold, at jeg skulle sige, at ligegyldigt hvad

ministeren sagde og ønskede, måtte man overholde reglerne – det var usædvanligt for mig at skulle sige det i sådan en relativt præcis skarp tone. Det var dét, der var usædvanligt for mig – og sådan i et ret stort forum.

Retsformanden:

Når du siger, at ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning, var det så noget, ministeren sagde på det møde, eller baserede det sig på oplysninger, som du havde på anden måde?

Lykke Sørensen:

Igen, jeg er nødt til at holde fast i, at jeg ikke kan huske præcis, hvad ministerens ordvalg var på mødet. Men vi vidste fra drøftelserne i de foregående dage, at ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning. Det var ret klart for os. Det var også klart for min medarbejder, der havde deltaget i mødet dagen før. Jeg beklager, men jeg kan simpelt hen ikke huske, hvad der præcis blev sagt på mødet. Men for mig stod det i hvert fald ikke klart dér, at ministeren var indstillet på at acceptere en undtagelsesfri ordning.

Retsformanden:

Tak.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt drøfte forløbet af et ministersvar i en artikel til Jyllands-Posten. Jeg ved ikke, om du kan huske forløbet, men nu vil jeg prøve at ridse det op for dig. Vi har fået det forelagt, men der kommer en henvendelse fra Orla Borg fra Jyllands-Posten, og den er nederst på s. 437:

”Hej Sarah.

Vil du lige høre, om Inger vil kommentere.

Flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 - den om retten til et familieliv - hvis man vil hindre, at par i asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, kan bo sammen - i alle tilfælde for de pars vedkommende, hvor der er børn involveret, eller hvor kvinden er gravid.

Af ministeriets høring kan man se, at ud af de 27 par, hvor kvinden er under 18 år, er der seks par, som har børn, og seks par, hvor kvinden er gravid.

Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK's artikel 8?"

På s. 437 sender Sarah Andersen beskeden videre til Jesper Gori samme dag:

"Jeg har lige vendt denne historie med Mark – han synes ikke, ministeren skal kommentere, men han vil gerne have lavet et faktisk, kort svar, om at ministeriet ikke vurderer, at det er i strid med Menneskerettighedskonventionen – vil du hjælpe med det?"

Og så skriver Jesper Gori øverst på siden:

"Kære Anna-Sophie

Jeg kan ikke huske, om du også holder vinterferie?

Hvis ikke, må du gerne kigge på denne. Svaret er måske ikke helt, som ministeren kunne ønske det: generelt er det vores vurdering, at modellen ikke er i strid med EMRK art 8, men myndighederne skal gøre undtagelse i konkrete tilfælde, hvor en adskillelse kan være i strid m art 8."

Øverst skriver Anna-Sophie K. Saugmann-Jensen:

"Det skal jeg nok se på ... Jeg går ud fra, at det skal koordineres med JM?"

På s. 436 kan vi se nederst, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen spørger:

"Og findes der en endelig udgave af notatet til ministeren vedr. barnebrude, som jeg bør finde i F2?"

Så er der et forløb. Der skal vi på s. 518, hvor Anna-Sophie Saugmann-Jensen spørger Justitsministeriet, og det kan vi se nederst:

"Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten (et faktisk,

kort svar fra ministeriet) i anledning af, at Jyllandsposten lørdag vil køre en historie om, at ordningen med separat indkvartering af barnebrude kan være i strid med EMRK artikel 8 i visse tilfælde.

Nedenfor udkast til ministersvar som godkendt af Lykke:

Udkast til ministersvar:

"Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde."

Vi går tilbage til s. 518. Jeg kan sige, at Adam Khalik på det tidspunkt er i Stats- og Menneskeretskontoret i Justitsministeriet, og at han senere kommer ud til Udlændingestyrelsen. Han siger:

"Vi har ingen bemærkninger til jeres udkast til ministersvar.

Vi har – som bekendt – alene set på den uformelt ..."

På s. 517 nederst på siden:

"Kære Lykke

JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set det. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket:"

Og så er der en henvisning til pressemeddelelsen.

Det var en lidt lang indflyvning, men det var bare, så du kender sammenhængen. Til det svarer du, og det er midt på siden:

”Kære Merete

Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men det skal vi selvfølgelig forsøge, og vi må skrive, at det har været forelagt JM.

Så det kan sendes til kommunikationsenheden med den klare forholdsordre, at det skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.”

Kan du sætte ord på? Jeg ved ikke, hvor godt kan huske forløbet, men det er en meget klar udtalelse, du kommer med her.

Lykke Sørensen:

Jeg kan godt huske en del, når jeg nu har lejlighed til at kigge i mailene. Merete Milo var souschef i Familiesammenføringskontoret og havde sådan set ikke haft noget med denne sag at gøre, som i hovedsagen blev håndteret af Jesper Gori og en fuldmægtig, som også er cc på mailene her. Jeg tænker, at Merete Milo her prøvede at sige, at det ser helt mærkeligt ud, når ordningen faktisk har undtagelser. Så er det vel også det, der skal fremgå af den kommunikation, vi har sendt ud. Og det prøver hun at sige her: Skulle vi ikke tage at få berigtiget det? Det må da være en fejl. Og der svarer jeg, at det kan vi ikke, fordi der har været en længere runde med det her. Og her har vi jo sådan set i al sin enkelhed skismaet i denne sag. En ting var, hvad der var meldt ud offentligt. Noget andet var, hvad ministeren efterhånden måtte leve med: at der var undtagelser. Men problemstillingen var, hvor meget man ønskede at fortælle offentligheden om de undtagelser. Det er det, vi er inde på her. Derfor skriver jeg til Merete Milo, at jeg ikke tror, at vi kommer så langt med at bede om en berigtigelse af pressemeddelelsen, men at det udkast, der er lavet, hvor der klart står, at der skal være undtagelser, er det, vi må stå på og gå videre med. Og så skal det naturligvis godkendes hele vejen op.

Jon Lauritzen:

Men den 19. februar skriver du:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser.”

Er det udtryk for, at det også var sådan den 19. februar?

Lykke Sørensen:

Her svarer jeg grundlæggende på, om vi kan få berigtiget pressemeddelelsen. Det er det, jeg svarer på her.

Jon Lauritzen:

Forløbet, som du og Jesper har haft med ministeren om sagen – hvad refererer du til her?

Lykke Sørensen:

Forløbet, som vi lige har siddet og talt om. Altså bl.a. koncerndirektionsmødet. Der havde også været andet end koncerndirektionsmødet. Der havde været et møde dagen før koncerndirektionsmødet. Så det er det, jeg henviser til her.

Jon Lauritzen:

Var Uffe Toudal involveret i det videre forløb med artiklen? Du skriver, at det skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg ved, hvad der skete efterfølgende.

Jon Lauritzen:

På s. 456 kan vi se, at du får en mail fra Merete Milo den 19. februar kl. 15.53:

”T.O.

Se nedenfor - Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.

Jeg kan forstå på Pernille, at resultatet så nok bliver, at der slet ikke kommenteres herfra.”

Lykke Sørensen:

Ja, det har jeg fået. Hvad der så skete, tror jeg ikke, at jeg vidste på det tidspunkt. Det ved jeg godt i dag, men det vidste jeg ikke på det tidspunkt. Det er jo altid ministerens egen vurdering, om hun vil kommentere eller ikke vil kommentere noget.

Jon Lauritzen:

Ja, og det er også det, vi kan se i artiklen på s. 524, hvis vi skal gøre det helt færdig. Der er nogle udtalelser fra Jens Elo Rytter, Jens Vedsted-Hansen og Institut for Menneskerettigheder. Og så slutter artiklen med:

”Det har pga. af ferie ikke været muligt at få en kommentar fra Inger Støjberg.”

Var det også enden på det her for dig?

Lykke Sørensen:

Enden på det her?

Jon Lauritzen:

Jeg antager, at du blot konstaterede, at ministeren ikke ønskede at udtale sig. Det er ministeren også i sin gode ret til ikke at gøre. Men var der efterfølgende nogen overvejelser om det med pressemeddelelse – som Merete skrev – eller andre ting?

Lykke Sørensen:

Nej, det var der ikke – altså ikke i anledning af denne henvendelse. Der var masser af ekstra overvejelser om denne sag efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Det kan være, at jeg forklarede mig upræcist. Men dokumentsporet her slutter med artiklen, og jeg vil sådan set bare for at være grundig spørge, om der var noget efter denne orienteringsmail?

Lykke Sørensen:

Ikke noget, som jeg var involveret i. Men det ville der heller ikke være, og det var helt normalt. Igen, det er ministerens valg, om hun ønsker at kommentere noget. Om det skal være mundtligt eller skriftligt og alt sådan noget. Det blander vi os ikke i.

Jon Lauritzen:

Det afslutter forløbet her. Og jeg ved ikke, om vi skal snyde og gå til frokost ét minut før?

Retsformanden:

Jo, så passer det fint at holde tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak.

Det, som jeg lige vil spørge dig lidt ind til nu, er: Gav ministeren på noget tidspunkt udtryk for, at når hun udtalte sig i medierne, så var det én type kommunikation, altså politisk kommunikation, men at I på de indre linjer skulle gøre noget andet? Eller én ting var, hvad der blev sagt i medierne, og en anden ting var, hvad I skulle gøre internt?

Lykke Sørensen:

Jeg har ikke haft drøftelser af den karakter. Det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg kort spørge lidt ind til anvendelse af notatet i andre sammenhænge. Vi kommer tilbage til nogle af dem senere, men jeg vil godt lige spørge lidt ind nu. Der har været stillet en del folketingsspørgsmål i denne sag. Rigtig mange. Der har også været et samråd. Kan du huske, at notatet af 2. februar på noget tidspunkt har været oppe i forbindelse med besvarelse af spørgsmål til Folketinget og forberedelse til samrådet?

Lykke Sørensen:

Jeg har som sagt stort set ingen erindring om notatet. Da jeg har haft med rigtig mange af disse besvarelser at gøre, kan jeg sige, at det ikke har spillet en rolle dér.

Jon Lauritzen:

Der har også været henvendelser fra andre – Røde Kors, Institut for Menneskerettigheder –

og avisartikler med henvisninger til professorer og andet. Har notatet været oppe i den forbindelse?

Lykke Sørensen:

Jeg kan bare gentage, hvad jeg har sagt. Jeg har stort set ingen erindring om notatet. Og jeg har deltaget i de fleste af besvarelsene, herunder i forhold til hvordan man skulle håndtere henvendelser fra Institut for Menneskerettigheder og Røde Kors.

Jon Lauritzen:

Der er også ombudsmanden, som vi kommer tilbage til senere. Men der bliver spurgt ret direkte ind til det, hvis vi kigger på s. 2185. Det er en supplerende høring af ministeriet den 11. maj. Hvis vi går frem til s. 2191, fremgår det af tredje til sjette afsnit:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.

Jeg må imidlertid gå ud fra, at sådanne overvejelser har været foretaget, inden instruksen blev givet. Jeg bemærker i den forbindelse, at ændringer af en myndigheds praksis – også selv om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed – skal være sagligt begrundet og i overensstemmelse med det relevante retsgrundlag, jf. bl.a. Jens Garde og Karsten Revsbech m.fl., Forvaltningsret, Almindelige Emner (5. udg., 2009), s. 143.

Jeg bemærker også, at det er myndighedens ansvar at sikre sig, at de nødvendige retlige overvejelser er foretaget, inden en disposition som den foreliggende iværksættes, jf. bl.a. Kaj Larsen m.fl., Forvaltningsret (2. udg., 2002), s. 448 ff.

Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Kan du huske, om ministeren blev orienteret om brevet fra ombudsmanden i den forbindelse?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske, om hun positivt blev. Jeg mener, at det svar, der gik tilbage, i hvert fald gik igennem hende. Men det må man kunne se i sagsakterne.

Jon Lauritzen:

Og der var ikke nogen, der i den forbindelse henviste til notatet, eller noget, der mindede om det?

Lykke Sørensen:

Jeg mener ikke, at vi i forbindelse med besvarelsene af ombudsmandens henvendelse har henvist til notatet.

Jon Lauritzen:

Gør det sig også gældende for Uffe Toudal? Har han nævnt notatet? Når du siger ”vi”, er det så bredt forstået – altså ikke bare din afdeling?

Lykke Sørensen:

Der er afgivet et svar fra ministeriet til ombudsmanden, som jeg husker det. Og det ville have været helt normalt, at det er gået igennem både departementschefen og ministeren. Men det må man kunne se i sagen.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger lidt tættere ind til det, er, fordi han beder om at modtage sagsakter, som belyser jeres retlige overvejelser. Og der fandt I ikke frem til notatet?

Lykke Sørensen:

Jeg har ikke siddet og gravet alle sagens akter igennem, hver gang der skulle sendes noget til ombudsmanden. Det er jeg heldigvis forskånet for at være den, der skal gøre. Det, der er sendt frem, er det, som vi har fundet var relevant. Jeg er ret sikker på, at der ikke er henvist til det, men det må man kunne se i svaret.

Jon Lauritzen:

Det kan jeg godt røbe, at der ikke er. Ombudsmanden gentager sin anmodning den 13. juni og

spørger, om der er noget yderligere materiale. Det er på s. 2433 i andet og tredje afsnit:

”Af det materiale, som jeg allerede har modtaget, kan jeg ikke vurdere, i hvilket omfang ministeriet har inddraget hensyn til menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger i forbindelse med udstedelsen af instruksen den 10. februar 2016.

Jeg beder derfor ministeriet om – i det omfang, disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale, som ministeriet måtte sende mig – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forudgående gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.”

Ministeriets svar har vi på s. 2971. Der står i fjerde og femte afsnit:

”I relation til ombudsmandens anmodning af 13. juni skal ministeriet bemærke, at der ikke i Udlændingestyrelsen foreligger yderligere akter mv., der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for udstedelsen af udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks af 10. februar 2016. I ministeriet foreligger alene en ikke-journaliseret intern e-mail af 9. februar 2016, som ved en fejl ikke blev medsendt ministeriets brev af 30. maj 2016. Denne vedlægges.

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 endvidere anmodet ministeriet om – i det omfang disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forud for indkvarteringsinstruksen gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.”

Det var det, vi lige læste op før. Videre fremgår:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den

10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.

Undersøgelserne vedrørte bl.a. visse forvaltningsretlige spørgsmål, herunder betingelserne om hjemmel og saglighed i forbindelse med en generel praksisændring. Undersøgelserne vedrørte endvidere de rammer for indkvarteringsordningen, som følger af Danmarks internationale forpligtelser.”

Jeg kan starte med at spørge, om du også var involveret i dette svar, som du husker det?

Lykke Sørensens:

Det var jeg.

Jon Lauritzen:

I siger:

”undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Hvad er det, I forsøger at udtrykke?

Lykke Sørensens:

Det, der bliver sagt. Det var i høj grad mundtlige drøftelser, der havde fundet sted. Først langt senere lavede vi et virkelig langt notat om de internationale forpligtelser. Det skyldes, at der var et relativt tidsmæssigt pres for at få det her ud. Så der var ikke yderligere på skrift. Det er sådan set det, vi redegør for.

Jon Lauritzen:

Og det tidsmæssige pres, der var for at få det ud, kan du sætte lidt supplerende bemærkninger eller ord på det?

Lykke Sørensens:

Den politiske virkelighed på det tidspunkt. Det kan være, at ikke alle husker det, men der var et stærkt, stærkt ønske meget bredt i Folketinget

om stramme udlændingeregler og også om, at vi løbende håndterede de udfordringer, der var. Derfor var det selvfølgelig sådan, at når ministeren ville gennemføre en ordning af den karakter, ønskede hun, at det skulle ske hurtigt. Det var der sådan set ikke noget som helst usædvanligt i. Og der var et ganske stort politisk pres. Da denne sag først var fremme, var der ganske bredt et ønske om, at det blev håndteret. Derfor var der et pres for at få en ordning i stand ganske hurtigt.

Jon Lauritzen:

Gjorde I jer nogen overvejelser i den forbindelse, i forhold til hvordan ordningen skulle administreres, hvis I ikke havde et grundlag? Nu kan vi se i sagen, at vejledningen kom noget senere.

Lykke Sørensen:

Det, der var problemet i sagen, og som også viste sig senere hen, var, at der ikke på den måde var en meget præcis skriftlig vejledning til Udlændingestyrelsen før meget senere. Jeg vil også sige, at det ikke er usædvanligt. Der bliver ændret regler hver dag i Danmark, uden at der nødvendigvis foreligger lange, lange vejledninger til myndighederne. Og så er det grundlæggende op til myndighederne at finde ud af at udfylde den ordning og vurdere i hvert enkelt tilfælde, hvad man kan gøre, og hvad der ligger inden for rammerne. På den måde er det ikke usædvanligt. Denne sag var på den måde – det tror jeg også, at man kan se i sagsakterne – at Udlændingestyrelsen ønskede yderligere vejledning. Og så var der det problem, at det, der lå skriftligt til Udlændingestyrelsen, var pressemeddelelsen og ikke andet på det tidspunkt. Det her med ombudsmanden ligger jo senere hen. Men i forbindelse med, at pressemeddelelsen blev offentliggjort og et stykke længere frem, lå der ikke noget på skrift.

Jon Lauritzen:

Præcis. I denne situation, hvor man vender tingene på hovedet, er det vel i særlig grad nødvendigt at have nogle retningslinjer om, hvad det er, man har vendt på hovedet, og hvordan man skal administrere?

Lykke Sørensen:

Ja, det ville Udlændingestyrelsen i hvert fald gerne have. Det forstår jeg sådan set også godt. Men igen, det er jo ikke ganske usædvanligt, at man lægger en ny linje eller ændrer praksis eller andet i Danmark, og så er den udførlige vejledning der ikke nødvendigvis samme dag. Der sker også lovændringer hver dag, uden at der nødvendigvis er vejledninger. Men det er rigtigt, at Udlændingestyrelsen efterlyste vejledning, fordi det som sagt ikke sådan bare var at slå op et sted og finde ud af, hvor rammen lå.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om ministeren og departementschefen var inde over besvarelsen af brevet?

Lykke Sørensen:

Det har de med sikkerhed været. Men det må man kunne se i sagen.

Jon Lauritzen:

Hvordan var ministerens involvering i svar til Folketingets Ombudsmand? Jeg er med på, at de kommer på hendes brevpapir, eller i hvert fald ministeriets brevpapir. Var ministeren involveret? Eller hvordan var ministeren involveret?

Lykke Sørensen:

Hvis du spørger helt generelt, kommer det meget an på, hvad sagen handlede om. Ombudsmanden retter henvendelse om mange sager, også nogle, som ikke nødvendigvis fører til en undersøgelse. Men helt generelt: i de henvendelser, vi fik fra ombudsmanden, var ministeren inddraget, i hvert fald sådan at hun så svarene, fordi det typisk var sager, hvor der kunne være mere politisk interesse i det. Og det er jeg ret sikker på, at hun gjorde i denne sag.

Jon Lauritzen:

Ja, og det er det, jeg kredser om. For var ministeren orienteret om det, der kom ind, og jeres svar? Var hun involveret i selve besvarelsen også? Bare sådan generelt i forhold til Folketingets Ombudsmand.

Lykke Sørensen:

Som jeg sagde før, ved jeg ikke, om hun så det samme dag, som det kom ind, eller om hun først så henvendelsen, da der var lavet et svar. Det ved jeg faktisk ikke.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, fordi Inger Støjberg har forklaret i Rigsretten, at hun godkendte brevene til Folketingets Ombudsmand, men at hun ikke blandede sig i dem – at hun tog et skridt tilbage og sagde, at hun ikke skulle blande sig, når det var til Ombudsmanden.

Lykke Sørensen:

Det kan godt være. Det ved jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Samrådet vedrørende spørgsmål AW-AZ er på s. 6016. Det er den 23. juni 2017, og på s. 6019 cirka midt på står der:

”Jeg har ikke haft til sinds at tillægge Ombudsmanden vurderinger, som han ikke har givet udtryk for. For mig er det væsentlige i den her sammenhæng, at Ombudsmanden har haft alt, hvad der er om ministeriets retlige overvejelser i både departementet og i styrelse, til rådighed, og det er bl.a. på den baggrund, at udtrykket at lægge til grund skal læses.”

Erindrer du noget fra dette samråd? Det er kort tid, før du stopper i ministeriet, eller sommeren før du stopper, som jeg husker det. Samrådet handler jo om lovligheden af adskillelsen og ministerens instruks. Derfor er mit spørgsmål: Er der på dette sene tidspunkt nogen embedsfolk, ministeren eller spindoktor eller andre, der tog notatet af 2. februar op? Det ville vel om ikke løse alle ministerens problemer, så i hvert fald tage presset jævnt af.

Lykke Sørensen:

Nej, det var der ikke. Der var det i sagen, der var.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå lidt videre til orienteringen af operatørerne og departementet om adskillelsen. På s. 283 kan vi se, at der er en orientering fra

Lene Linnea Vejrum den 10. februar 2016 kl. 16.40 til Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære Line

Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet, og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecenter, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Mailen bliver sendt til orientering til en lang række medarbejdere i departementet, herunder dig. Kan du huske, om du læste mailen?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke i dag huske mailen, og jeg kan heller ikke i dag huske, at jeg har læst den, men jeg har sikkert noteret mig mailen.

Jon Lauritzen:

Og i mailen står der:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.”

Nu ved jeg fra din forklaring tidligere, at sagen nok primært bor ovre hos Line Skytte Mørk Hansen og hendes afdeling. Men gav denne bemærkning dig eller din afdeling nogen anledning til overvejelser?

Lykke Sørensen:

Det gjorde den sådan set ikke. Jeg tror faktisk ikke, at vi den eftermiddag fulgte særligt med i denne sag. Jeg gjorde i hvert fald ikke.

Jon Lauritzen:

Retningslinjer – ville det være noget, som kom forbi din afdeling ovre fra Koncernøkonomi eller Koncernstyring?

Lykke Sørensen:

Ja, hvis der var lavet skriftlige retningslinjer, så ville vi utvivlsomt have set dem.

Jon Lauritzen:

Du siger, at du ikke fulgte så meget med den dag. Var du optaget af andre ting? Eller var du ... nu skal jeg ikke været indiskret ...

Lykke Sørensen:

Nej, det må du gerne. Jeg vil bare sige, at jeg ledede en afdeling med rigtig mange sager. Det var en stor afdeling med alt fra indfødsret til familiesammenføring til asyl. Og vi havde utrolig mange sager i den periode, hvor jeg sad som afdelingschef. Vi havde mange lovforslag. Vi havde meget med alt muligt andet. Derfor havde jeg ikke løbende tid til at følge med i sager, der lå andre steder. Vi kom langt længere ind i det, efterhånden som der blev stillet spørgsmål, og Folketingets Ombudsmand var involveret. Men jeg fulgte ikke i detaljer med i timerne efter eller de næste par dage.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg lige spørger, er også, fordi det er den 10. februar, hvor du om morgenen har haft et interessant koncerndirektionsmøde, eller hvad man nu skal kalde det. Men det skærpede ikke opmærksomheden?

Lykke Sørensen:

Ja, det burde det måske have gjort, men det gjorde det ikke. Jeg havde andet at lave også. Det var nok virkeligheden.

Jon Lauritzen:

På s. 284 kan vi se, at der er vedhæftet en mail til den orientering, I får. Det er en mail, som Udlændingestyrelsen sender ud til operatørerne. Den er sendt den 10. februar 2016 kl. 16.08 med titlen: ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever”. Af mailen fremgår:

”Kære Operatører

Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”.

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at i fortsat holder os orienteret, hvis der opleves eksempler på sager med mindreårige, der ønsker indkvartering sammen med ældre ægtefælle, som vi ikke allerede er orienterede om.”

Nu ved jeg ikke, hvor dybt du fik læst hovedmailen, men så vil jeg tillade mig at spørge, om du fik klikket på den vedhæftede fil?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i dag at jeg gjorde, men jeg har sikkert noteret mig det. Jeg kan ikke sige det positivt, men det har jeg. Jeg plejer at

læse mine mails, så det har jeg sikkert også gjort med den.

Jon Lauritzen:

Hvis man læser især orienteringen til operatørerne, virker det, som om Udlændingestyrelsen opererer med en undtagelsesfri ordning. De skriver: ”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Lykke Sørensen:

Ja. For det første kan man sige, at der ikke var noget mærkeligt i, at de begyndte at skille dem ad. Det var sådan set det, der var udgangspunktet efter den nye ordning. På det møde, jeg havde deltaget i tidligere på dagen, havde også Udlændingestyrelsens direktør været til stede, og jeg havde sagt, hvad der efter min opfattelse måtte gælde for Udlændingestyrelsens håndtering af det, altså at danske myndigheder skulle følge de regler, der gælder. Så er det også sådan, at det her er til operatørerne. Det var ikke operatørerne, der skulle give flyttepåbuddet. Det var Udlændingestyrelsen, som havde en mulighed for at foretage undtagelser. Det er det, jeg kan sige om det.

Jon Lauritzen:

Ja, og jeg er enig i, at det i hvert fald ikke er operatørerne, der skal adskille dem. Men Udlændingestyrelsen skriver til operatørerne, at de derfor snarest muligt vil varsle flytning i samtlige disse sager.

Lykke Sørensen:

Ja. Igen, på det tidspunkt havde jeg et koncern-direktionsmøde i baghovedet, hvor jeg også havde tilkendegivet overfor Udlændingestyrelsens direktør, hvad der måtte gælde i forhold til de enkelte sager. Så det eneste, jeg kan sige i dag, er, at det ikke gav mig anledning til at reagere. Det må man så vurdere, om jeg skulle have gjort, men det gjorde det altså ikke.

Jon Lauritzen:

Nej, og mailen fra Henrik Grunnet – bare for at slå det fast for dem, der ikke kender sagens bilag lige så godt som os – fra om eftermiddagen har du først set langt senere? Den havde du ikke set på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Overhovedet ikke. Den har jeg set i forbindelse med det her. Jeg havde hørt om indholdet af mailen i forbindelse med besvarelsen af et folketingsspørgsmål, men jeg har ikke set mailen før i forbindelse med forberedelsen til Instrukskommissionen.

Jon Lauritzen:

Tilbage på s. 283 vil jeg kort gennemgå, hvem det egentlig er, der får denne orientering – både hovedmailen, men også det vedhæftede. Det er Uffe Toudal Pedersen (departementschef), Jonas From Soelberg (kontorchef i Ledelsessekretariatet), Mark Thorsen (særlig rådgiver for ministeren), dig selv, som er afdelingschef i Udlændingeforvaltningen, Anette Görtz (kontorchef i Koncernøkonomi), Anne Nygaard Just (fuldmægtig i Familiesammenføring), pressechef Mia Tang og Jesper Gori. Den kommer fra afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen.

Nu har du ikke set koncerndiagrammet, men det er jeg sikker på, at du kender bedre, end jeg gør. Det ser ud, som om stort set hele toppen i departementet allerede den 10. februar var informeret om eller i hvert fald havde mulighed for at få information om, at Udlændingestyrelsen planlagde en undtagelsesfri adskillelse af parrene?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke, om de gjorde. Det er jeg ikke enig i, og det var heller ikke det, der fandt sted. Men at det var det, der her blev skrevet om: at de ville dele dem op i forskellige grupper, er i hvert fald rigtigt. Og toppen af departementet var i hvert fald dem, det var relevant for at vide det. Men som sagt er jeg ikke enig i, at det var det, de nødvendigvis planlagde, og det var heller ikke det, de gjorde.

Jon Lauritzen:

Så skal vi lige prøve at kigge på den vedhæftede mail igen. Hvordan forstår du Udlændingestyrelsens udsagn: ”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.” Det må vel være alle?

Lykke Sørensen:

Ja, men igen må jeg gentage, hvad jeg sagde. Jeg havde klart tilkendegivet over for Udlændingestyrelsens direktør på et møde næsten få minutter før, at der ikke gjaldt en undtagelsesfri ordning. Og så skal man tænke på, at Udlændingestyrelsen sad i en lidt vanskelig situation. Der var udgået en pressemeddelelse, som ikke indeholdt undtagelser. Derfor vil jeg igen hæfte mig ved, at det var Udlændingestyrelsen, der skulle træffe en afgørelse om flyttepåbud. I sidste ende endte de heller ikke med at adskille alle parrene.

Jon Lauritzen:

Nej, men det kunne I ikke se på det tidspunkt. Var der ikke nogen blandt denne gruppe af mennesker ... Jeg er helt med på, at du selv havde sagt tydeligt fra eller givet udtryk for, at der skulle være undtagelser, om formiddagen. Men var der ikke nogen af de andre på listen, der syntes, at det var underligt, eller at det gav anledning til drama eller andet, at man nu gjorde noget andet end det, der stod i notatet?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke.

René Offersen:

Hov, hov, hov. Man gør ikke noget andet end det, der står i notatet. Der står ikke her, at man gør noget andet end i notatet.

Jon Lauritzen:

Det må du komme ind på enten i proceduren eller ...

René Offersen:

Nej, det må jeg ikke.

Retsformanden:

Hvad er spørgsmålet til vidnet?

Jon Lauritzen:

Mit spørgsmål til vidnet er, om der er nogen blandt denne personkreds, der gav udtryk for, at det var en underlig adfærd af Udlændingestyrelsen i lyset af notatet, fordi det virkede, som om de havde en undtagelsesfri tilgang til det?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Jeg har ikke talt med nogen om det.

Jon Lauritzen:

Ved du, hvordan ministeren blev orienteret om henvendelsen?

Lykke Sørensen:

Det er vel ikke en henvendelse. Det er en orientering fra Udlændingestyrelsen om, hvad de foretager sig nu. Men jeg ved ikke, om ministeren blev orienteret om det.

Jon Lauritzen:

Kan du sige noget om, hvordan ministeren generelt blev orienteret om denne sag løbende? Har du selv orienteret ministeren, eller hvad var dit indtryk?

Lykke Sørensen:

Det var to forskellige ting. Der var en sag, der handlede om, hvordan man i praksis indkvarterer asylansøgere. Og der var en opfølgning af det: Hvordan skulle man håndtere denne nye ordning? Hvordan det skulle udfolde sig i praksis var ikke vores opgave. Vi havde i høj grad at gøre med regelsættet, og derfor blev vi også i stigende omfang inddraget, fordi der skulle svares på en masse folketingsspørgsmål om, hvad der gjaldt her. Og så gik vi i gang med at lave nogle overordnede rammer om det. I forhold til den del havde vi løbende drøftelser med ministeren om, hvordan spørgsmål skulle besvares. Jeg tror, at der var tre samråd, som jeg lige kan huske det, hvor der skulle laves masser af materiale til. Det drøftede vi med ministeren. Jeg ved ikke, i hvilket omfang det her blev drøftet med ministeren, i forhold til det der lå i en anden afdeling.

Jon Lauritzen:

Foregik de drøftelser med ministeren alle sammen henover F2-systemet eller mail eller hvordan? Tog I fat i ministeren og talte om tingene på formelle eller uformelle møder?

Lykke Sørensen:

Det bliver et lidt generelt svar. Det kom enormt meget an på, hvad det var for noget. Hvis det

var et folketingsspørgsmål eller flere, ville det ofte være sådan, at vi lavede et udkast til en besvarelse af spørgsmålet. Og i mange tilfælde – nu taler jeg ikke nødvendigvis om denne sag, men helt generelt – godkendte ministeren det, hvis hun var enig, eller lavede ændringer, hvis hun syntes, at det skulle være med en anden politisk vinkel. Men vi fik også mange spørgsmål, som var af helt retlig karakter, og det gik ministeren på den måde ikke så meget ind i. Ministeren gik mere ind i det, hvis det var et spørgsmål om at give en politisk tilkendegivelse eller andet, og det er helt normalt.

I forhold til samråd var det i almindelighed sådan, at vi lavede et udkast til et talepapir. I denne sag drøftede vi de talepapirer rigtig meget. Det handlede både om, at ministeren kunne tilkendegive sine politiske synspunkter, og om, at vi samtidig kunne sige, hvad rammen var, og svare på de spørgsmål, der var stillet.

Så det var meget forskelligt. Men i denne sag havde vi ganske mange drøftelser af, hvordan konkrete spørgsmål skulle besvares. Det var skismaet mellem en minister, der gerne ville udmelde noget politisk, overfor trods alt at give og sige, at reglerne er sådan her, rammerne er sådan her.

Det er, hvad jeg kan sige sådan helt generelt om det her.

Jon Lauritzen:

Det er også meget fint. Men er det rigtigt forstået, at der var drøftelser? I talte med ministeren, så det var ikke kun i F2 eller på mail?

Lykke Sørensen:

Nej. Det, der var i F2, er det skriftlige spor. Og der er det sådan, at der er et udkast. Så kan der være nogle drøftelser, og så kommer der et nyt udkast eller andet. Men ja, vi havde masser af drøftelser om lige præcis dét. Også om besvarelser af spørgsmål og om, hvordan vi skulle håndtere samrådene og andet.

Jon Lauritzen:

På s. 381 har vi en mail af 16. februar fra Lene Linnea Vejrum. Hun er på det tidspunkt

fungerende vicedirektør og senere vicedirektør i Udlændingestyrelsen. Den er sendt kl. 16.50 til dig og Line Skytte Mørk Hansen, og emnet er: ”Seneste opdaterede liste: Under 18 år i parforhold”. Af mailen fremgår:

”Kære begge

Hermed den senest opdaterede liste over par i parforhold, hvor den ene part er under 18 år.

Vi er pt. i dialog med operatørerne omkring flytning af de par, hvor der er børn. Det rejser en række spørgsmål, som vi gerne vil drøfte med departementet.

Lykke, er det Jesper Gori vi skal tale med?”

På s. 382-384 er der et skema med parrene. Jeg vil ikke gennemgå skemaet, medmindre du ikke kan huske de skemaer. Men vi kan i hvert fald sige, at de er delt op i fire kategorier: 1) samlevende par med børn, 2) samlevende par, hvor kvinden er førstegangsgavid, 3) samlevende par uden børn/graviditet og 4) adskilte par.

På det tidspunkt er der seks adskilte par. Hvad tænkte du, og hvad gjorde du, da du modtog denne mail?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, hvad jeg gjorde. Men jeg har formodentlig enten mundtligt eller skriftligt sagt til Lene Vejrum, at hvis der var nogen retlige spørgsmål, var det Jesper Gori, de skulle tale med,

Jon Lauritzen:

Hvad var din opfattelse på det tidspunkt den 16. februar af ministerens holdning til, om der kunne være undtagelser i ordningen? Kan du huske det?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke huske. Det er også to forskellige ting. Jeg tror, at ministerens holdning til det her ... nu tør jeg ikke at lægge ord i hendes mund, men den dag i dag er det vel relativt klart, at hun ønskede en undtagelsesfri ordning. I takt med at det skred frem, måtte man acceptere, at det kunne det ikke være. Hun var også

langt senere bekendt med, at der også var par, der ikke blev skilt ad.

Jon Lauritzen:

Ja, det er noget, der fremkommer lidt senere. Men grunden til, at jeg spørger, er, fordi vi havde forløbet med Jyllands-Posten, hvor du den 19. februar skrev, at ministerens holdning var, at det skulle være undtagelsesfrit. Så det var set i den kontekst, at jeg spurgte.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke i dag tidsfæste, hvornår det stod klart, at hun i hvert fald måtte acceptere, at sådan var det. Det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Gjorde du dig på det tidspunkt nogle overvejelser om, hvilke oplysninger Udlændingestyrelsen burde have eller skulle have for at foretage en relevant vurdering af, om der kunne ske adskillelse?

Lykke Sørensen:

Ikke konkret her. Vi foretog ikke konkret sagsbehandling af sagerne. Men det er klart, at nogle af de drøftelser, vi havde allerede her, langsomt begynder at krystallisere sig, som man kan se meget senere. Det er alt det, der betød noget, i forhold til hvordan parterne havde det psykisk, hvor længe de havde boet sammen, hvad aldersforskellen var – en masse forskellige elementer, som man også kan se langt senere i det notat, vi lavede.

Jon Lauritzen:

Ja, og langt senere – hvad tænker du på her?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at vi havde et notat færdig meget, meget senere end det her. Jeg kan dårligt huske det. Var det i december 2016 eller sådan noget? Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Ja, den 12. december.

På s. 405 har vi en mail fra den 17. februar kl. 23.57 fra Lene Linnea Vejrum til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado. Du er ikke på

denne mail. Grunden til, at jeg spørger ind til den, er indholdet:

”Kære alle

Lad os lige drøfte i morgen, hvordan vi skal høre dep. Jeg har en aftale med Lykke om, at vi lige taler sammen telefonisk om nogen af de udfordringer vi har – navnlig for at de kan målrette deres retningslinjer til os, som vi jo endnu ikke har set (læs, som de endnu ikke er begyndt at skrive).”

Kan du huske, hvilke udfordringer I havde talt om?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke specifikt.

Jon Lauritzen:

På s. 406 har vi en mail, der er sendt fra Kristina Rosado den 17. februar kl. 15.38. Det er igen en intern mail, så den har du ikke set. Men hvis vi kigger på afsnittet under hendes signatur:

”Af ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 fremgår det, at asylansøgere under 18 år fremover ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever, samt at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Det fremgår endvidere af pressemeddelelsen, at ministeren har bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at Udlændingestyrelsen skal ændre den hidtidige praksis på området.

Indholdet af pressemeddelelsen giver anledning til en række overvejelser i forhold til, hvorledes adskillelsen af par, hvor den ene eller begge parter er mellem 15 og 18 år, rent praktisk skal foregå. Dette gør sig navnlig gældende i sager, hvor parrene har fælles børn. Vi skal derfor bede ministeriet forholde sig til følgende:

- Hvem skal tage stilling til, hvor fælles børn skal tage ophold? Er det

Udlændingestyrelsen – og i givet fald ud fra hvilke hensyn? – eller har parrene selv pligt til at tage stilling til dette?

- Kan forældrene indkvarteres på centre i umiddelbar nærhed af hinanden, således at forældrene har mulighed for at udøve samvær med børnene i det omfang, de selv ønsker?
- Skal forældrene have mulighed for at vælge samværløsninger, f.eks. 7-7-ordninger, og betyder det i givet fald, at både bopæls- og samværsforældre skal indkvarteres på eneværelser på deres respektive centre?
- Skal styrelsen dække udgifter til transport til samvær med børn, der ikke bor sammen med begge forældre, når dette er en direkte følge af en administrativ beslutning om at indkvartere forældrene hver for sig?
- Med hvilken vægt skal overvejelser om øvrige familierelationer på centeret indgå, når styrelsen skal beslutte at skille familierne ad, herunder evt. fælles børns relationer til eksempelvis bedsteforældre e.l.?
- Skal par, hvor begge parter er mindreårige, flyttes til hver sit center, selv om de for nuværende ikke deler værelse på børnecenteret? Det bemærkes, at børnecentrene typisk ligger med stor geografisk afstand til hinanden.”

Vi kan se ovenfor, at det er hendes udkast til nogle punkter, som I kunne tale om. Var det denne type diskussioner, I havde med Udlændingestyrelsen efter din hukommelse?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det specifikt, men der var en blanding af retlige spørgsmål, og hvad ordningen gav anledning til, og også forskellige praktiske spørgsmål fra Udlændingestyrelsen. Så det var mange ting. Jeg kan huske, at der blev holdt et par møder eller sådan noget, hvor jeg også deltog, også med deltagere fra Udlændingestyrelsen, og hvor jeg tror, at nogle af disse spørgsmål har været oppe. Jeg kan ikke huske dem specifikt i dag, men der har været en række

spørgsmål af både retlig karakter og mere praktisk karakter.

Jon Lauritzen:

Ja, de er i høj grad af praktisk karakter. Der er også noget med forskellige centre i forhold til adskillelse på samme center, som de i hvert fald ikke ... men vi ved også, at de ikke har fået notatet, så det er heller ikke så mærkeligt. Her ser det ud til, at de arbejder efter pressemeddelelsen. Er du enig i det?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det er jo deres udgangspunkt. Men igen, det kan jeg ikke se ud af det her – andet end at de har en masse overvejelser i forhold til parrene. Så det ved jeg ikke. Og igen, jeg har ikke set det her, på det tidspunkt da det blev lavet.

Jon Lauritzen:

Enig. Det er også en intern mail, og vi ved ikke, hvad der blev sagt på mødet. Mailen fra Lene Vejrum den 16. februar tager jeg som udtryk for, at det var deres opfattelse, at retningslinjerne skulle komme fra jer, og at I ikke var begyndt at skrive dem endnu. Er det også sådan, du dengang forstod det? Jeg ved godt, at der er noget med retningslinjer i det efterfølgende forløb.

Lykke Sørensen:

Ja, der var et forløb, som jeg ikke i dag rigtig kan huske i detaljer, hvor jeg tror, at det på et tidspunkt blev sådan, at det måtte være Udlændingestyrelsen, der skulle lave et udkast til retningslinjer og vejledning, eller hvad man nu kalder det. På et tidspunkt blev det så os, der skulle skrive på de rammer, der måtte gælde for ordningen. Jeg kan ikke i dag huske, hvornår det gik den ene eller den anden vej. Men der har været tale om, at der skulle laves nogle udbydende retningslinjer, stort set fra pressemeddelelsen blev udsendt. Det har der jo. Og det gik i forskellig retning.

Jon Lauritzen:

Er det er rigtigt forstået, at du på det tidspunkt var klar over, at der allerede var sket adskillelser?

Lykke Sørensen:

Ja, det stod der i en af de tidligere mails. Så det har jeg været. Og i sig selv var det ikke noget, der gav mig anledning til noget. Det var udgangspunktet for den ordning, som vi gennemførte senere, at det fortsat skulle være sådan. Det forhold, at man var begyndt at adskille nogle, gjorde ikke i sig selv, at jeg følte anledning til at reagere.

Jon Lauritzen:

Har du nogen erindring om, hvorvidt ministeren på det tidspunkt var orienteret om, at adskillelserne var påbegyndt?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg stiller dig spørgsmålet ... nu skal jeg lige bede dig om at kigge i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 64 fjerde afsnit:

”Foreholdt, at der den 16. februar 2016 var sket adskillelse i flere sager, uanset at de ikke på dette tidspunkt havde gjort sig klart, hvilke elementer der skulle anvendes i forbindelse med vurderingen, og adspurgte, om det ikke gav hende anledning til overvejelser, forklarede hun, at der ikke var tvivl om, at der var et voldsomt ønske fra ministeren om, at det skulle gå hurtigt.”

Jeg læser ud fra det, at du på det tidspunkt forklarede, at ministeren havde et ønske om, at det skulle gå hurtigt. Blev det fulgt op af orienteringer, så vidt du husker det?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Jeg har ikke orienteret om udviklingen i, hvem der blev skilt ad, eller hvor mange der blev skilt ad. Det lå i en anden afdeling, så det har jeg ikke orienteret om. Jeg ved ikke, hvem eller om der er nogen, der har det. Jeg har ikke gjort det.

Jon Lauritzen:

Men du forklarede dengang, at der ikke var tvivl om, at der var et voldsomt ønske fra

ministeren om, at det skulle kunne hurtigt. Hvad baserer du det på?

Lykke Sørensen:

Jamen det tror jeg, at jeg forklarede tidligere: at ministeren havde et ønske om, at når hun melder noget ud, så skal det ske relativt hurtigt. Det kunne man se på den pressemeddelelse, der blev sendt ud. Og så har der været et opfølgende forløb fra den anden afdeling i forhold til at sætte det i værk i Udlændingestyrelsen. Og at hun var optaget af, at der skete noget, lå helt klart, også når man talte med hende. Men jeg har ikke orienteret hende om, hvor langt man var i Udlændingestyrelsen. Det lå hos nogle andre.

Jon Lauritzen:

Det ser ud til, at der er et møde den 22. februar. Det kan vi se i hovedekstrakten på s. 505, og det var måske også det, som mailen, vi før kiggede på, er optakt til. Det ser ud til, at du indkalder til et møde med emnet: ”retningslinjer mv. om ”barnebrude”” den 22. februar kl. 09 til 10 på Lines kontor, og deltagerne er dig selv, Ditte Kruse Dankert, Line Skytte Mørk Hansen, Lene Linnea Vejrum, Jesper Gori og Anne Nygaard Just. Kan du huske, hvad formålet eller baggrunden for indkaldelsen til mødet var?

Lykke Sørensen:

Nej. Måske var det en opfølgning på henvendelser fra Udlændingestyrelsen, men det bliver lidt gætterier. Jeg kan ikke huske det i dag.

Jon Lauritzen:

I forhold til spørgsmål om, hvem der deltog, har vi på s. 405 en mail, der er sendt fra Udlændingestyrelsen til Udlændingestyrelsen, og vi kan se, at det er Ditte Kruse Dankert, der skriver:

”Mødet blev holdt hos Line, Lykke deltog (du, jeg, Line, Lykke, Kristina, Jesper).”

Og ”du” må være Lene, for hun svarer på noget fra Lene. Kan du huske, om det var deltagerkredsen?

Lykke Sørensen:

Jeg kan huske, at jeg har deltaget i et møde, hvor jeg er ret sikker på, at det var deltagerkredsen. Jeg kan ikke huske, om det var den 22. februar eller en anden dag. Men jeg kan godt genkende, at jeg har deltaget i et møde med denne deltagerkreds.

Jon Lauritzen:

Det fremgår videre af mailen:

”Talte faktisk med Kristina om netop dette møde i dag. Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles. Kan ikke huske, om det allerede var der, ministeren havde set de konkrete sager.”

Det er en mail fra den 23. maj 2017. Så den er bagudskuende. Hvad siger du til udsagnet om, at de ikke var i tvivl om, at alle kunne adskilles?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke genkende. Det, jeg kan genkende ... og igen, jeg ved ikke, om det var dette møde eller et andet møde ... som sagt tror jeg, at jeg har deltaget i et par møder i slutningen af februar eller starten af marts om det. Men man kan vel sige, at der var en stemning af, at vi fra departementets side måtte prøve at sige, at nu havde vi opgaven med i videst muligt omfang at imødekomme ministerens ønsker, men at vi havde en retlig ramme ved siden af. Og det er klart, at Udlændingestyrelsen syntes, at det var besværligt. Og der var også nogle forskellige hensyn, som vi måske ikke skulle tage i den sag. Så det var et møde, hvor vi måtte sige, at nu skulle man nu gå efter det, som var ministerens ønske, inden for den retlige ramme, der var. Jeg kan ikke huske det i detaljer, men jeg kan ikke genkende det med, at alle kunne skilles ad. Det kan jeg ikke se hvordan vi kunne vurdere. Vi har ikke set sagerne. Det har vi ikke haft nogen mulighed for at vurdere.

Jon Lauritzen:

De hensyn, som ikke skulle tages i denne sag, kan du sætte ord på det? Jeg er ikke helt sikker på, hvad du mener.

Lykke Sørensen:

Der var forskellige holdninger til, om det var en god idé, eller det ikke var en god idé, og det var ikke vores opgave at mene noget om, hvorvidt vi syntes, at det var en god idé eller ikke. Det var ministerens klare politiske udmelding. Der var kun én opgave, og det var at forsøge at imødekomme det, så langt vi kunne. Så mødet var måske sådan et møde, hvor man også måtte slibe lidt af og sige: ”Hvad er det egentlig, der er vores opgave her?” På den anden side var der ikke nogen tvivl om, at Udlændingestyrelsen havde – og det kunne man også se i de mange spørgsmål, der blev linet op – en masse udfordringer med at skulle imødekomme dette ønske.

Jon Lauritzen:

Hvad var det, der skulle slibes af? Var det Udlændingestyrelsens medarbejders personlige holdninger?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke sige så meget andet, end at det var et møde, hvor vi var nødt til at sige, at det godt kunne være, at det var besværligt, og at man syntes, at det var en dårlig idé set ud fra mange hensyn. Men udgangspunktet var, at vi skulle gøre det, som ministeren ønskede, så langt vi overhovedet kunne inden for den ramme, der var.

Jon Lauritzen:

Og hvad var det, I udtrykte, at ministeren ønskede?

Lykke Sørensen:

Ministeren ønskede, at parrene i videst muligt omfang blev adskilt. Det var vores udlægning af det. Vi sagde, at ministerens ønske er, at de skal adskilles, men at der er nogle retlige rammer på den anden side. Igen, jeg kan ikke huske alle detaljer i det her, men jeg kan godt huske, at der var sådan lidt – ja, hvad skal vi sige – frustration hos Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Ja ... modstand, frustration?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg vil ikke sige modstand, men frustration over, at det var en vanskelig opgave. Og det kan man se af de spørgsmål, som du viste frem lige før. Det gav anledning til mange ting. Der var både retlige og praktiske spørgsmål. Hvordan skulle de håndtere det her?

Jon Lauritzen:

Talte du på det tidspunkt eller tidligere med Henrik Grunnet om nogen af disse ... jeg gætter på, at I nok ikke har talt om de praktiske spørgsmål. Dem har du nok heller ikke haft så meget forstand på selv; det var nok Line Skytte Mørk Hansen. Men talte du med Henrik Grunnet om nogen af disse udfordringer eller drøftelser?

Lykke Sørensen:

Jeg talte ikke med Henrik Grunnet ud over det, vi talte om på koncerndirektionsmødet. Jeg talte ikke med Henrik Grunnet efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Nej. Og han stoppede med udgangen af februar måned. Så du talte ikke med ham fra koncerndirektionsmødet den 10. februar, og til han fratrådte?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Var notatet af 2. februar oppe på mødet den 22. februar med Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det kan jeg overhovedet ikke huske.

Jon Lauritzen:

De retlige drøftelser må have centreret sig lidt om retningslinjer. Kan du huske, hvilke drøftelser I havde af retlig karakter?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg kan ikke huske præcist, hvilke spørgsmål Udlændingestyrelsen stillede i forhold til sagernes behandling. Men igen, man kan se det på den måde, det er delt op på i børn/ikke børn

osv. Men jeg kan ikke huske det i dag. Jeg tror, at jeg deltog i to møder, men jeg kan ikke huske detaljer fra drøftelserne.

Jon Lauritzen:

På s. 570 er der en mail fra Nils Bak. Det er en intern mail, som du ikke er en del af. Han skriver nederst den 22. februar 2016 kl. 16.12 til Lene Linnea Vejrum vedrørende emnet "Presse: Barnebrude":

"Jeg får nogle spørgsmål om status på barnebrudene. Som jeg forstod dig, må jeg svare, at vi fortsat afventer instruks fra dept., ikke? Se herunder."

Ditte svarer kl. 16.47:

"Kære Nils

Beklager det sene svar. Vi får ikke retningslinjer fra departementet. De er afklaret på møde i dag. Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeddelelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn.

Ok, Lene?"

Så svarer Lene:

"Kære Ditte

Helt ok –jeg har også talt med Nils om sagen pr. telefon."

Det er skrevet efter mødet. Hvordan harmonerer den beskrivelse med, hvordan du husker mødet og de drøftelser, I havde?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke belyse nærmere. Det kan ikke huske. Det med, at de ikke får retningslinjer fra departementet, har sikkert været, at de ikke ville få dem i løbet af kort tid, fordi vi gik i gang med dem på et senere tidspunkt. Så det kan godt have været noget af det, vi havde drøftet. Men jeg beklager: Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

På s. 7299 er der en PowerPoint-præsentation til et operatørmøde den 23. februar, altså dagen efter jeres møde. Og på s. 7301 kan vi se under punktet med overskriften ”*Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevere*”:

”

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre
- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn
- ...
- Retningslinjer fra US”

Jeg vil tillade mig at gå ud fra, at det er det indtryk, som Udlændingestyrelsen havde på det tidspunkt, som de har forsøgt at skrive på planchen. Var det de samme overvejelser, I havde, eller de gav til kende på jeres møde dagen før?

Lykke Sørensen:

Det mener jeg ikke.

René Offersen:

Jeg tillader mig foreslå, at man i sammenhæng går til s. 582. Der er en mail på et højt niveau i styrelsen om mødet den 22. februar. Den har vi endnu ikke været inde på, men det synes jeg, at man skal gøre nu i forhold til vidnet.

Jon Lauritzen:

Du må godt stille spørgsmål, René Offersen.

René Offersen:

Det en mail fra Ditte Kruse Dankert den 23. februar kl. 16.22, og den er sendt til Lene Linnea Vejrum, der var vicedirektør. Der kan vi se, at hun i det sidste afsnit skriver:

”Vi er også ved at indsamle oplysninger til brug for forelæggelsen af i alt fem sager,” – der skal nok stå fem – ”hvor vi ønsker, at dep. skal tage stilling til, om adskillelse vil være i strid med Børnekonventionen, dvs. vi forelægger nogle af de sager, hvor der er tale om par med børn.”

Det har man gjort i forlængelse af mødet. Siger det dig noget?

Lykke Sørensen:

Ikke så detaljeret, men jeg kan godt huske, at vi på et tidspunkt fik forelagt nogle sager, hvor vi også havde drøftelse. Og jeg tror, at vi tilkendegav i hvert fald i forhold til to af sagerne, at de ikke skulle skilles ad. Men du må ikke hænge mig op på det. Jeg kan ikke helt huske det, men noget i den dur.

René Offersen:

Det kommer vi til senere, men ikke lige nu. Hvis vi holder fast i mødet den 22. februar, vil jeg spørge dig i forlængelse af det, om du erindrings, at der i afslutningen af mødet bliver spurgt til mulighed for at få bistand i forhold til de eventuelle tvivlsager?

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg bryder ind, René Offersen.

Kan du lige pege på, hvor der står, at det er en fortsættelse af mødet den 22. februar?

René Offersen:

Det er de mennesker, der har været til mødet, der skriver om ... Du viser nogle plancher, der helt åbenbart er lavet før den 23. februar på Udlændingestyrelsens niveau til brug for operatørmødet. Og det kan jeg sige til dig: Det er ret sikkert ikke vicedirektøren. Her er der de mennesker – Line Linnea Vejrum, der er vicedirektør, så vi er altså helt oppe i toppen, og Ditte Kruse Dankert – som sætter i værk, at der skal forelægges fem sager. Og som du ved, bliver der den 3. marts forelagt fem sager. Det er dem, som du taler om. Der bliver holdt et møde igen den 8. marts. Og når vi bevæger os i dette møde og springer frem til noget, der foregår i maj måned, synes jeg ærlig talt, at det hører med, hvad der på direktionsplan skrives efter mødet. Og nu spørger jeg til, om du i randen af mødet bliver spurgt om noget, hvor man eventuelt henviser til, at man kan rette henvendelse til Jesper Gori? Men hvis du ikke har nogen erindring om det, så er det jo ...

Lykke Sørensen:

Nej. Der var den mail, som blev vist lige før fra Lene Vejrum, hvor hun skriver til mig og Line Skytte Mørk Hansen, og hvor hun spørger, om det er Jesper Gori, de skal tale med. Jeg kan ikke i dag huske, om det handler om konkrete sager, og jeg kan heller ikke huske ”randen af mødet”. Jeg kan huske, at vi på et tidspunkt bliver forelagt nogle sager, men jeg kan ikke huske tidsforløbet i det.

René Offersen:

Tak.

Jon Lauritzen:

På s. 623 har vi Røde Kors’ bemærkninger til plancherne. Deres kommentarer er skrevet med rød skrift, og der står:

”US påpeger indledningsvist at der pt. er mange FT spørgsmål (lokalt baserede og nærgående). US prioriterer 100% korrekte svar, frem for hurtige svar.”

Og på s. 624 kan vi se, at kommentaren til punktet ”Par skal adskilles – på forskellige centre” er:

”Centrene må gerne ligge i nærheden af hinanden.”

Til punktet ”Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn” er kommentaren:

”Par skal spørges hvem børn skal bo med (næsten alle er små børn).”

Og til punktet ”Retningslinjer fra US retningslinjer” er kommentaren:

”US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet. Det er US ansvar at konventioner overholdes (også børnenes rettigheder). De forventer at retningslinje vil rumme at der kan dispenseres i nogle sager, så bekymringer om at skille familier ad skal rejses overfor US (om de kan dispensere og i hvilket omfang vides ikke endnu...)

Minister skal i samråd d. 15. marts - inden da forventes nogle svar at være klar.”

Hvis man ser på disse bemærkninger, er der en forventning om, at man vil forsøge at rejse nogle principielle sager. Men det fremgår også, at det ikke vides endnu, om der kan dispenseres og i hvilket omfang. Nu er dette Røde Kors’ noter eller kommentarer til plancherne. Havde I den type overvejelser eller drøftelser på mødet den 22. marts?

Lykke Sørensen:

Jeg skal lige forstå: overvejelser om hvad?

Jon Lauritzen:

Der står, at ”US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet”, og ”om de kan dispensere og i hvilket omfang vides ikke endnu”. Her fremstår det ikke som noget, man ved kan ske, men som noget, man ville forsøge at gøre.

Lykke Sørensen:

Jeg hæfter mig ved, at der også står, at det er Udlændingestyrelsens ansvar, at konventionerne overholdes. Der ligger i det, at man er nødt til at kigge på de enkelte sager. Det kunne for så vidt have været, at samtlige par kunne adskilles. Det afhænger af de konkrete omstændigheder. Men som jeg lige svarede før, kan jeg ikke huske, om det var genstand for drøftelser den 22. februar.

Jon Lauritzen:

Jeg er helt sikker på, at Røde Kors havde den opfattelse, at det er Udlændingestyrelsens ansvar. Det er jeg sådan set også enig i.

Vi går videre til et andet tema om statsministerens forespørgselsdebat. På s. 331 har vi en mail nederst på siden. Den er fra den 12. februar kl. 16.12 fra Ditte Rex ovre fra Statsministeriet til Andreas Højmark Andersen og Sofie Odgaard. I mailen står der på s. 332:

”STM skal deltage i en forespørgselsdebat vedr. værdier efter ønske fra DF.

Vi vil på den baggrund gerne bede om fakta/baggrund vedr. følgende emner om integration:"

Det næstsidsste punkt er:

"Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentre og generelt."

På s. 330 kan vi se, hvor det kommer fra:

"Hermed bidrag vedr. barnebrude godkendt af Line."

Det sendes fra Anne Nygaard Just til Katrine Bang Nielsen den 22. februar.

På s. 333 er bidraget til statsministerens forespørgselsdebat. Det er fra den 22. februar. Nede i bunden ser vi, at der står:

"Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, er i gang med eller vil blive indkvarteret adskilt."

I talepunkterne på s. 334 kan vi se, at der i bullet 4 og 5 står:

"...

- Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren har på baggrund heraf anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Udlændingestyrelsen er aktuelt ved at effektuere dette og de mindreårige, der

blev identificeret som værende indkvarteret med en ægtefælle eller samlever, vil således blive indkvarteret adskilt."

Det er en lang indflyvning, men vi kan se, at notatet også kommer forbi dig. Det kan vi se på s. 625 – eller jeg skal måske i virkeligheden spørge dig – hvor Jesper Gori skriver:

"Kære Katrine

Lige landet!

Dette er godkendt af Lykke. Vil du ikke selv acceptere ændringerne? Og måske lige runde KØ for en god ordens skyld?"

Og "KØ" må være Koncernøkonomi? Jeg noterer til protokollen, at vidnet nikker.

Lykke Sørensen:

Hvad er spørgsmålet?

Jon Lauritzen:

Om "KØ" er Koncernøkonomi, altsåovre hos Line Skytte Mørk Hansen?

Lykke Sørensen:

Ja, det er det.

Jon Lauritzen:

På s. 731 har vi talepunkterne, hvor det forsat er sådan, at ingen mindreårige kan indkvarteres sammen. På s. 748 har vi i højre side godkendelsen i F2. Der kan vi se, at "Notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte" er godkendt den 26. februar kl. 11.54 pr. mail. Er du enig i, at det notat og disse talepunkter reflekterer pressemeddelelsen?

Lykke Sørensen:

Der var flere udgaver, som jeg umiddelbart så. Men det gik lidt hurtigt, må jeg sige.

Jon Lauritzen:

Prøv at gå tilbage til s. 731 eksempelvis.

Lykke Sørensen:

Ja, der er en tredje bullet, som er en lille smule subtil, men der står:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”.

Jeg erkender, at det er subtilt, men i det lå der også for os, at der kunne være tale om undtagelser.

Jon Lauritzen:

Okay. Kan du huske, om notatet blev drøftet med ministeren, eller kørte det bare igennem F2?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det er lavet i udgangspunkt i en anden afdeling. Det er kørt igennem ved mig, og jeg har ikke drøftet det med ministeren

Jon Lauritzen:

Du siger godt nok, at bulletpoint tre er subtilt. Det er måske også for subtilt til mig. Hvori ligger det i bulletpoint tre, at der er mulighed for undtagelser?

Lykke Sørensen:

Hvis man skal omsætte ministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, kan man sige, at det var der ikke nogen særlig grund til, hvis man bare skulle skille dem alle sammen ad. For os lå der det i det. Det var vores forsøg på at få skrevet en lille smule ind om, at denne ordning ikke var fuldstændig eller uden undtagelser. Men det var subtilt, som jeg siger.

Jon Lauritzen:

Men kunne de retningslinjer ikke også være de praktiske retningslinjer, altså nogen af de praktiske ting, som Udlændingestyrelsen spurgte ind til?

Lykke Sørensen:

Det kunne det også være. Men for os handlede det også om det her.

Jon Lauritzen:

Fik du nogen reaktioner fra Statsministeriet på notatet?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg blev ringet op igen. Det her er noget, der kørte primært i en anden afdeling, men jeg blev ringet op af den daværende chef for indenrigsområdet i Statsministeriet, Tanja Franck, som spurgte, tror jeg – jeg kan det ikke ordret – om det her var helt som det skulle være: Var det rigtigt, at der ikke kunne være undtagelser? Jeg forklarede så, at ordningen var sådan, at man som udgangspunkt skulle skilles ad, men at der ville skulle foretages en konkret vurdering, og at der derfor skulle være en ordning, hvor der kunne være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nu ved jeg ikke, om man får en bestilling fra et andet ministerium, men jeg kan i hvert fald se, at der bliver lavet et revideret bidrag. Var det efter ønske fra statsministeriet, altså Tanja Franck?

Lykke Sørensen:

Ja, Tanja Franck bad om at få et nyt udkast, og jeg tror, at jeg orienterede Uffe Toudal om, at de havde bestilt et nyt udkast. Og det tror jeg, efter min erindring lige nu, at jeg bad Jesper Gori om at lave.

Jon Lauritzen:

Det er godt husket. På s. 727 kan vi se, at Jesper Gori den 2. marts skriver til dig kl. 07.56:

”Kære Lykke

Jeg kan ikke koble min computer på wifi-netværket med VPN-løsningen. Jeg indsætter derfor nedenfor udkast til revideret beredskab om barnebrude, desværre uden ændringsmarkeringer. Talepunkterne er alene ændret ved de sidste, nye afsnit”

Og så er der noget praktik om, hvordan man får det ind i F2. Øverst på s. 728 står der:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Lidt længere nede er der så en hård parentes:

”[Det har været fremført, at instruktionens absolute karakter - ingen mindreårige må indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever - i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]”

Så er der nogle talepunkter eller svarmuligheder:

”

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager.
- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.
- Men det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

Hvad mente I med, at man sikkert godt kan ”konstruere en helt særlig situation”?

Lykke Sørensen:

Det afspejler igen den vanskelige balancegang. Der var en minister, der rigtig gerne ville melde meget, meget klart og utvetydigt ud over for, at vi skulle balancere det i forhold til de retlige

rammer. Derfor var det her indledningsvis en af de vendinger, som vi brugte, når man skulle gøre rede for, at der selvfølgelig kunne være undtagelser. Senere hen blev det udfoldet mere i nogle af de besvarelser, som vi lavede. Men det var en meget vanskelig balancegang. Det er klart, at ministeren ikke havde nogen særlig interesse i, at det blev meget klart meldt ud, at der her måske ville være nogle undtagelser. Hun ønskede, at den politiske udmelding, som hun var kommet med, skulle stå relativt klart. Så det var hele tiden en balancegang at skrive noget, som kunne balancere de to hensyn.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige vise dig endnu et bilag på s. 819. Det er fra Tanja Franck til Stephan Andreas Damgaard, hvor hun skriver:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage. Tanja”.

Ved du, hvilke problemer der var? Var det noget, som du havde kendskab til?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det. Da jeg havde lejlighed til at forklare om det her tidligere, blev jeg foreholdt noget, som Tanja Franck havde sagt, og det kommer vi sikkert til nu. Men jeg kan ikke huske det selv, altså hvad baggrunden var for denne mail fra hende til en af hendes medarbejdere.

Jon Lauritzen:

Men var der problemer?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det. Jeg kan ikke huske drøftelser. Jeg kan huske, at jeg kontaktede Uffe Toudal, da Tanja Franck kontaktede mig og sagde, at der skulle et revideret bidrag over. Og jeg kan huske, at jeg kontaktede ham og sagde, at vi så måtte folde det mere ud, eller hvad jeg nu har brugt af udtryk. Men jeg kan ikke huske det efterfølgende forløb.

Jon Lauritzen:

Kan du have sagt til Tanja Franck, at du skulle hilse fra Uffe Toudal og sige, at det kan være, at der kommer to beredskaber: ét med ministerens holdning og ét med ministeriets?

Lykke Sørensen:

Jeg ved godt, at man ikke må referere til det, men som jeg forklarede i Instrukskommissionen, er jeg sikker på, at hvis hun siger det, er det sikkert rigtigt. Men jeg kan ikke selv huske det.

Jon Lauritzen:

På s. 820 har vi en mail fra Sofie Odgaard den 3. marts kl. 16.22 til Uffe Toudal med dig i kopi. Andreas Højmark og Jonas From Soelberg er også i kopi. Emnet er ”Barnebrude - revideret notat og talepunkter med to versioner”. Der står:

”Kære Uffe

Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om den sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

Hvis vi går til de to versioner på s. 823, har vi øverst:

”[Husets vurdering]

- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.

[Ministerens vurdering]

- Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser. Skulle der opstå en situation, hvor udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtelser, må vi naturligvis løse problemet.”

Var du inde over de to forskellige vurderinger, formuleringerne eller problemstillingen i det hele taget?

Lykke Sørensen:

Jeg har ikke været inde over og drøftet det. Jeg har fået det, og der er jo to forskellige bud på det.

Jon Lauritzen:

Har du i din tid i dette eller andre ministerier været ude for, at man har to mulige beredskaber: en vurdering fra huset og en vurdering fra en minister?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg har ikke været ude for, at man sender to forskellige til Statsministeriet. Men jeg har da været ude for, at man frem mod at skulle sende noget kan have forskellige ønsker til det. Men jeg har ikke været ude for, at man sender to forskellige.

Jon Lauritzen:

På s. 824 har vi en mail fra Sofie Odgaard til Inger Støjberg med kopi til Mark Thorsen, Andreas Højmark Andersen, Jonas From Soelberg og Uffe Toudal Pedersen:

”Uffe har drøftet formuleringen i beredskabet vedr. barnebrude med afdelingen.

Med udgangspunkt i din formulering har de udarbejdet følgende reviderede udgave (ændringen fremgår nederst side 2), som der således er opbakning til i huset.

Kan du godkende den?

...

STM rykker fortsat kraftigt for sagen.”

Den drøftelse, som Uffe Toudal havde med afdelingen, var det din afdeling, eller var det Line Skytte Mørk Hansens?

Lykke Sørensen:

Jeg vil tro, at det har været vores, men jeg ved det ikke med sikkerhed. Jeg kan ikke huske det, men jeg vil tro, at det har været vores.

Jon Lauritzen:

Kan du huske den drøftelse, som du eller I havde med Uffe Toudal om det her?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke i dag.

Jon Lauritzen:

På s. 826 nederst har vi kompromiseret:

”Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser”.

Det ligner et sammenkog af de to bidrag. Giver det dig nogen hukommelse?

Lykke Sørensen:

Ja, bortset fra at der her står, at vi skal overholde vores forpligtelser. I ministerens bud før stod der, at vi så måtte løse problemet. Det er i min verden lidt forskelligt. Så det var afgørende for os, at man klart tilkendegav, at vi selvfølgelig vil overholde vores forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Og var det første runde med ministeren om det?

Lykke Sørensen:

Det var et forløb fra den 9.-10. februar og nogle dage før. Og frem havde vi så sagen, hvor Jyllands-Posten rettede henvendelse, og så havde vi det her. Det var en balance hele tiden at forsøge, at ministeren kunne stå for en ordning, som var så absolut som muligt – og hun havde ikke så meget lyst til offentligt at sige noget om

undtagelser – over for at vi, når vi blev spurgt direkte, blev nødt til at sige, at det ikke var en undtagelsesfri ordning. Det var en balancegang, og det var i høj grad det, vores drøftelser med ministeren handlede om i forløbet, frem mod at der kom et første samråd engang i marts. Det var i høj grad dét, som det hele tiden handlede om. Jeg tror, at man skal forstå, at der var en politisk situation, som gjorde, at ministeren havde et meget klart ønske om, at hun skulle stå som én, der stod for en stram udlændingepolitik, og derfor kæmpede hun hele tiden rigtig meget for, at det skulle stå sådan udadtil. Og heroverfor stod det, at vi sagde, at for det første kan det ikke være en undtagelsesfri ordning, og for det andet er vi nødt til at fortælle den undrende offentlighed, at det ikke kan være en undtagelsesfri ordning.

Jon Lauritzen:

Hvad sagde ministeren til det? Du siger, at der er en ekstern og en intern drøftelse, og jeg ved, at det er svært at adskille det. Men på det tidspunkt i starten af marts, altså før samråd Z den 15. marts, kan du så huske nogen drøftelser?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at dette forløb afspejler det meget fint. Når jeg siger drøftelser, er det, fordi ministeriet generelt har nogle drøftelser. Det er ikke nogen, som jeg alle sammen har haft med ministeren. Men grundlæggende handlede det om, at hver gang vi lagde noget, hvor man skulle fortælle, at der var undtagelser til denne ordning, så var det rigtig svært, fordi hun gerne ville markere eksternt, at det var en stram ordning. Så det var en balance, og det er det her også udtryk for. Det, der var vigtigt for os at sige, var, at vi skal overholde vores forpligtelser, og ikke bare, at vi finder ud af det, hvis der opstår noget.

Nicolai Mallet:

Må jeg lige spørge, om s. 823 kan forevises igen med de to alternativer? Blot, Lykke Sørensen, ministerens vurdering indleder med, at ”Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser.” Det bare, i forbindelse med at du sagde, at der stod noget andet. Tak.

Jon Lauritzen:

På s. 828 – og jeg skal beklage igen, at det ikke er en mail, som er sendt til dig, men jeg tror, at du er blevet hørt om den tidligere, vil jeg gætte på. Men der skriver Tanja Franck til Christian Kettel Thomsen den 3. marts kl. 18.09:

”Kære Christian

Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem, da man ikke helt kan høre det komme ud af STM’s mund.

Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM’n har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Hvad tænker du om den kommentar?

Lykke Sørensen:

Det tænker jeg ikke rigtig noget om.

Jon Lauritzen:

Men er du enig i, hvad hun skriver? Hun skriver til sin departementschef, at statsministeren skal vide, at ministeren har meldt hårdere ud, end juraen kan holde til. Er det en vurdering, som du er enig i?

Lykke Sørensen:

Den absolutte undtagelsesfri ordning, som fremgår af pressemeddelelsen, er jo hårdere, end juraen kan holde til, hvis det er det, hun har hentydet til.

Jon Lauritzen:

Vi kan kigge på en mail, som du selv har skrevet. Så er det måske lettere at udtale sig om den – det er jeg helt enig i. På s. 836 skriver du kl. 18.13 til Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære begge.

Jeg forstår, at det nu er endt med dette beredskab til STM. Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager.”

Det med ”i hvert fald” lyder, som om du er glad for udkommet. Kan du udfolde det lidt?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske mailen. Jeg har sendt den, og det er mig. Jeg har formodentlig bare konstateret, at nu får vi i hvert fald offentligt meldt ud, at der kan være sager, hvor de pågældende ikke bliver skilt ad.

Jon Lauritzen:

Nu siger du offentligt, men så vidt vi har kunnet se, blev talelinjen eller beredskabet ikke taget i brug under forespørgselsdebatten?

Lykke Sørensen:

Nej, undskyld, at vi i hvert fald fik meldt ud, at sådan kunne det være. Jeg er aldrig herre over, hvorvidt et beredskab bliver brugt eller ej, men vi får i hvert fald sagt over for Statsministeriet, at der kan være sager.

Jon Lauritzen:

Delte I det med Udlændingestyrelsen? Du siger, at det var vigtigt at få det sagt overfor Statsministeriet. Syntes I også, at det var vigtigt at få det sagt over for Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Vi delte ikke et beredskab til statsministeren med Udlændingestyrelsen. Det tror jeg ikke, at vi gjorde.

Jon Lauritzen:

Tak. Så vil jeg gå videre til spørgsmål S 630 på s. 617. Det er et spørgsmål, der er stillet den 10. februar af folketingsmedlem Naser Khader, og svaret er fra den 24. februar. Vi kan starte med spørgsmålet:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

I tredje afsnit i svaret står der:

”Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle

eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig.. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Var du involveret i dette svar, som du husker det?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg har været inddraget i godkendelsen af det.

Jon Lauritzen:

Jeg tror også, at vi på s. 428 har F2-godkendelsen. Her kan vi se, at du er på trin 1, og så er det Jonas From Soelberg og Andreas Højmark på vegne af Uffe Toudal og Inger Støjberg. Den beskrivelse, som er i svaret, synes at flugte med pressemeddelelsen. Kan du huske, om I gjorde jer nogen overvejelser den 24. februar? Det er lidt før forløbet med Statsministeriet.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det i dag. Men jeg har også sagt i anden sammenhæng, at det nok burde have været mere præcist. Jeg kan ikke huske – og nu prøver jeg at speedlæse – om der i det her står noget om den vending, som vi som regel brugte, nemlig at man var i gang med at omsætte det til retningslinjer. Men det korte af det lange er, at et S-spørgsmål i højere grad er et politisk spørgsmål. Det kan man også se: Er ministeren tilfreds med hjælpen til barnebrude, og gør man nok for dem osv.? Det er af en anden karakter. Men i lyset af alt det andet, der er foregået i denne sag, synes jeg i dag, at jeg vil sige, at det da godt kunne have været mere præcist. Men igen, jeg kan ikke se, om der står noget på næste side overhovedet.

Jon Lauritzen:

Lad os endelig kigge på s. 618 og give dig tid til at læse det.

Lykke Sørensen:

Ja, så vidt jeg umiddelbart kan se, står der ikke det, som vi ellers plejede at sætte ind med, at det skulle udmøntes i retningslinjer osv. Så jeg kan ikke sige andet, end at det burde have været mere præcist. Det tror jeg også, at vi har tilkendegivet i samråd og andet.

Jon Lauritzen:

Ja, og der kan jeg godt hjælpe dig lidt, hvis vi går frem til spørgsmål S 810 på s. 6550, hvor der svares:

”Som tidligere nævnt skal jeg være den første til at sige, at det kunne have været formuleret klarere.”

Det kan være, at det er bedre at kigge på s. 5734:

”I lyset af ombudsmandens redegørelse vil jeg medgive, at svaret på dette punkt kunne have været mere præcist, da svaret ikke er juridisk udtømmende.”

Men det var bare for at sige, at du havde ret i, at det var blevet berigtiget senere.

I dit svar har du givet udtryk for – og det tror jeg også, at Inger Støjberg har givet udtryk for – at det er et politisk svar, et S-spørgsmål. Kan du forklare, hvad der ligger i det? Svarer I på en anden måde, når det er et S-spørgsmål, altså mindre præcist?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at man kan slå op i vejledninger om, hvordan S-spørgsmål skal ses over for spørgsmål fra Folketingets udvalg. S-spørgsmål er netop spørgsmål, som man stiller af mere politisk karakter. Udgangspunktet er f.eks. ikke, at man skal sidde og indhente oplysninger fra underliggende myndigheder eller andre steder. For at sige det enkelt kan man i højere grad give udtryk for sin politiske holdning. Det var også det, ministeren blev spurgt om i det spørgsmål, som det handler om: hvorvidt man gjorde nok for at hjælpe barnebrude. Men det ændrer ikke ved, at man ikke må sige noget, der er forkert, og derfor er jeg helt enig i det, du siger: at i

bagklogskabens klare lys burde det have været mere fyldestgørende.

Jon Lauritzen:

Ja, fordi mit opfølgende spørgsmål til det ville nok være, om du mener, at svaret er retvisende. Men når du siger, at det ikke er fyldestgørende, så ligger det lidt op ad retvisende – eller hvordan tænker du?

Lykke Sørensen:

Jeg tænker, at det burde have været mere fyldestgørende.

Jon Lauritzen:

Inden vi holder for i dag, vil jeg gerne vise dig et sted på s. 389. Det er en mail til Line Skytte Mørk Hansen fra Anne Nygaard Just med udkast til besvarelse af spørgsmål 630, og Lene Vejrum har været inde over besvarelsen. Mit spørgsmål er: Hvis man er embedsmand i Udlændingestyrelsen og læser dette folketings svar, som vicedirektøren for Udlændingestyrelsen har været inde over – og hvis man får det at vide, selvfølgelig – hvilken vejledning ville sådan en embedsmand få i forhold til forståelse af rækkevidden af eventuelle undtagelser?

Lykke Sørensen:

Det vil jeg slet ikke give mig i kast med at svare på. Det synes jeg ikke, at jeg kan. Og jeg ved ikke, hvordan spørgsmålene er blevet forelagt og andet. Så det vil jeg slet ikke give mig i kast med at mene noget om.

René Offersen:

Jeg vil tillade mig ... Vi kommer nok tilbage til det. Det, der bliver sprunget over fra anklagerne her, er, at det, der står i svaret til Naser Khader, flugter fuldstændig med det, der står i ministernotatet. Og den 9. marts – som også anklageren har sagt i dag – ændrer man standpunkt efter konstellation hos Justitsministeriet og siger, at man ikke længere kan indkvartere adskilt på samme center. Når man henviser heri i det svar, hvor man berigtiger til det, som man siger til Folketingets Ombudsmand, er det, fordi man i tid er længere fremme. Så det, der står i dette svar på det politiske spørgsmål, er efter ministernotatet fuldstændig korrekt.

Jon Lauritzen:

René Offersen, du får mulighed for at stille supplerende spørgsmål, når vi er færdige, og du får også anledning til at procedere sagen, når vi er helt færdige. Men jeg tror, at tiden er til at stoppe for i dag.

Retsformanden:

Ja, jeg vil godt lige sige, inden vi skilles, at vi mødes igen på mandag kl. 9. Der er efter tidsplanen afsat hele mandagen og hele tirsdagen til fortsat afhøring af Lykke Sørensen. Jeg vil godt henstille, at advokaterne internt drøfter, om der er brug for to yderligere fulde dage til denne afhøring, og hvis det viser sig ikke at være tilfældet, om der er mulighed for, at man eventuelt kan rykke Mark Thorsen, som er den næste, lidt frem og indgå en aftale med ham om det.

Jon Lauritzen:

Vi har været i kontakt med Mark Thorsen, og hvis vi skulle være klar, er han også klar tirsdag morgen kl. 9.

Retsformanden:

Ja. Vi holder for i dag og mødes på mandag.

Retten hævet kl. 15.02.

Retsmøde den 20. september 2021 (dag 8)

Mandag den 20. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtvæds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. afdelingschef i Udlændingeafdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Lykke Sørensen mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte med Lykke Sørensens forklaring. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Vi er nået til Røde Kors' henvendelse. I hovedekstrakten s. 876 kan du se den mail, som du fik den 4. marts om, at der var kommet et brev fra

Røde Kors. Og på s. 877 er der et følgebrev, hvor Røde Kors skriver:

”Indtil videre der sket adskillelse af de par, der ikke har børn, og vi er orienteret om, at de par der har børn skal adskilles i denne uge.”

Og så er der vedhæftet:

”Anmodning om dispensationsadgang for adskillelse af asylsøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn.”

Hvis vi kigger på baggrunden, har vi i andet afsnit:

”I forlængelse af integrationsministerens udmelding om, at asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig ikke må bo sammen på asylcentre i Danmark, har Udlændingestyrelsen i de sidste uger iværksat flytninger af den ene part i de par, der ikke har børn. Røde Kors er orienteret om, at de i denne uge vil iværksætte adskillelse af de par, der har børn.”

På s. 880 er der en beskrivelse af de forskellige par. Og det slutter af med en opfordring til, at der etableres en dispensationsadgang, og at det har både stærke humanitære og socialfaglige argumenter. Kan du huske, at du har modtaget dette brev?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det i dag, men jeg kan se, at jeg har modtaget det.

Jon Lauritzen:

Ja, der skete også meget i den periode. Som brevet er formuleret – og du må endelig sige til, hvis du har brug for længere tid til at kigge i brevet – ser det ud som om, at Røde Kors var af den opfattelse, at det var nødvendigt med en dispensationsadgang. De opfordrer også til, at der kommer retningslinjer, der tager højde for de unge pars trivsel og familieliv. Er du enig i, at det i hvert fald var Røde Kors' opfattelse?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke vide. Men det er tilsyneladende det, de skriver, ja.

Jon Lauritzen:

På s. 876 bliver mailen sendt til Line Skytte Mørk Hansen, Mark Thorsen, Anne Nygaard Just, Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Sofie Odgaard og Jesper Gori med en bemærkning om, at håndteringen af henvendelsen skal drøftes. Kan du huske, om den blev drøftet, og i givet fald hvad I drøftede?

Lykke Sørensen:

Jeg kan meget svagt huske henvendelsen. Men som jeg husker det i dag, blev henvendelsen sendt videre til Udlændingestyrelsen, som håndterede de konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Ja. Det tror jeg også, at du har ret i. Selv om jeg godt hørte, at det var en svag erindring – var der nogen, der undrede sig over, at det var nødvendigt for Røde Kors at bede om en dispensationsadgang?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske vores drøftelser i dag. I lyset af det, som var ved at blive igangsat i Udlændingestyrelsen, var Røde Kors' tilgang om en dispensationsadgang ikke så overraskende på den måde. Men for os var det – og det tror jeg, det er, men det er bare en generel bemærkning – for os var det ikke et spørgsmål om dispensation. For os var det et spørgsmål om konkret vurdering af sagerne.

Jon Lauritzen:

Ja. Du siger ”det, som var ved at blive igangsat i Udlændingestyrelsen” – kan du sætte lidt ord på det?

Lykke Sørensen:

Ja, det var det, vi var inde på under sidste forklaring. Som jeg husker det fra sidst, begyndte Udlændingestyrelsen at indsamle oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne. Det er vigtigt at huske, at udgangspunktet var, at de pågældende skulle adskilles, men at der skulle foretages en konkret vurdering. Det var ikke en undtagelsesfri ordning.

Jon Lauritzen:

Gav brevet dig eller andre anledning til at overveje, om ordningen var blevet kommunikeret godt nok til operatørerne?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i dag. Det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvordan var lydhørheden på det tidspunkt hos ministeren for en måske lidt mere generel dispensationsadgang, som der er udtryk for i brevet?

Lykke Sørensen:

Jeg drøftede ikke nogen generel dispensationsadgang med ministeren. Heller ikke på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om ministeren blev orienteret om brevet?

Lykke Sørensen:

Det gjorde hun i hvert fald frem mod det samråd, som kom senere i marts. Som man kan se øverst, var brevet sendt til ordførerne, og der skulle være et samråd. Som jeg husker det, blev brevet derfor vistnok lagt i sagen til ministeren. Men jeg ved ikke, om hun blev orienteret om den, da brevet kom ind. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at du har ret i, at den lå i sagen, hvis vi kigger på s. 906. Der har vi sagsfremstillingen til samråd Z, og hvis vi går til s. 907, kan vi i andet afsnit se:

”Det kan supplerende oplyses, at Lykke Sørensen har modtaget en henvendelse fra asylchef Anne la Cour, Røde Kors, om problemstillingen.”

Og nede under bilagene kan vi se, at der er en henvendelse fra Røde Kors, så det tror jeg, at du har fuldstændig ret i. Og vi kan også se, hvis vi kigger på s. 1373, som er transskriptionen af talen, at ministeren siger, at hun har læst brevet. Hvordan var forståelsen på det tidspunkt i ministeriet – eller hos ministeren, hvis du ved dét –

om Røde Kors eller de andre operatører havde varetaget deres tilsynsforpligtelse forud for praksisændringen på en ordentlig måde? Var der snak om det, eller kan du huske noget om det?

Lykke Sørensen:

Jeg skal bare lige forstå – ”tilsynsforpligtelse”?

Jon Lauritzen:

Ja, inden praksisændringen havde operatørerne en særlig tilsynsforpligtelse – det havde de så-dan set også efter – hvor man bl.a. henviste til nogle bestemmelser i sociallovgivningen om, at man havde en skærpet pligt, bl.a. for børnene. Havde I i ministeriet nogen viden eller mistanke om, at operatørerne ikke gjorde det godt nok?

Lykke Sørensen:

Nej, det havde vi ikke.

Jon Lauritzen:

Brevet blev sendt til ordførerne. Gav det anledning til nogle særlige diskussioner, eller var det blot en information?

Lykke Sørensen:

Det var blot en information. Der er intet usædvanligt i, at organisationer eller andre retter henvendelse til folketingsudvalg også i forbindelse med kommende samråd.

Jon Lauritzen:

Nogenlunde samtidig – den 3. marts – sender Udlændingestyrelsen – vi er på s. 815 – et notat til ministeriet til Jesper Gori, hvor de forelægger fem konkrete sager. Og notatet er på s. 816, og jeg ved ikke, om du lige vil have tid til at kigge på det? Kan du huske, om du har set notatet?

Lykke Sørensen:

Jeg kan svagt huske, at jeg har set det. Men jeg har ikke nogen tydelig erindring om det i dag. Men jeg er ret sikker på, at jeg har set det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at baggrunden er:

”Udlændingestyrelsen har i forlængelse af pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet både skriftligt og mundtligt orienteret asylcenteroperatørerne om, at ingen mindreårige under 18 år fremover må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever, og at dette også gælder, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen har samtidig orienteret asylcenteroperatørerne om, at Udlændingestyrelsen ligeledes vil tage skridt til at adskille parrene i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato effektueret adskillelse af parrene i langt hovedparten af de sager, hvor der er tale om mindreårige, der hidtil har boet sammen med ældre ægtefæller eller samlevende, herunder i sager, hvor parrene har fællesbørn.

Ved gennemgangen af de relevante sager, jf. ovenfor er Udlændingestyrelsen imidlertid i fem konkrete enkeltsager blevet opmærksom på særlige elementer og omstændigheder, der kan rejse spørgsmål om balancen særligt i forhold til hensynet til parrenes fællesbørns tarv.

Spørgsmålet er, om de pågældende par – trods det helt overvejende udgangspunkt om adskillelse, herunder uanset om der er fællesbarn – alligevel bør indkvarteres sammen eller fx på samme center, men på forskellige værelser.”

Du kan huske, at du har modtaget brevet, men kan du huske, hvad det afstedkom af drøftelser i ministeriet?

Lykke Sørensen:

Ikke i detaljer, men jeg har en svag erindring om, at vi drøftede flere sager. Og det var sikkert dem.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om det var første gang, at I fik konkrete sager ind?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg, men jeg kan ikke huske det med sikkerhed. Det tror jeg.

Jon Lauritzen:

Og initiativet til at forelægge sagerne kom fra Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvis du prøver at se på s. 3218. Der er vi godt nok fremme i oktober måned. Vi kan se, at det vedrører spørgsmål 1006 og 1008. Der skriver Adam Khalik:

”Departementet har åbenbart indført en håndholdt proces, hvor de ønsker, at alle spørgsmål drøftes mellem sagsbehandlerne inden der udarbejdes et udkast. Dette er også sket i forhold til disse spørgsmål – uden om DirStab.

Jeg har tidligere udarbejdet et udkast til jer om disse spørgsmål.”

Så skriver Kristina Rosado:

”Giver det ikke et lidt forkert indtryk af forløbet, når vi blot skriver, at de fem sager blev forelagt departementet? Det gjorde de ganske vist, og departementet var også indforstået med, at vi forelagde dem uden forudgående adskillelse, men de blev ved med at hænge i bremsen og tog jo netop aldrig egentlig stilling til sagerne. Beslutningen om ikke at adskille parrene var helt vores egen. Kan det skrives på en anden måde, så det ikke virker som om, det var departementets beslutning ikke at adskille i de fem sager?”

Og så har vi Ditte Kruse Dankert, der i et fri-sprog skriver, at det vil hun ikke give jer.

Kan du huske, om de også gav udtryk for dette, da I drøftede sagerne? At det var noget, der var initieret fra dem, og at de forsøgte – som jeg læser det – at komme igennem med noget?

Lykke Sørensen:

Jeg har aldrig set det, så det kan jeg ikke svare på. Som jeg sagde før, tror jeg, at initiativet til at forelægge sager var fra dem. Udgangspunktet var, at departementet ikke skal behandle konkrete sager. Det ville være naturligt, hvis det var Udlændingestyrelsen, der havde forelagt det, men jeg kan ikke huske det i detaljer.

Jon Lauritzen:

Det med, at ministeriet aldrig tog egentlig stilling til sagerne – er det noget, du har nogen erindring om?

Lykke Sørensen:

Det har vi sikkert kun gjort i meget begrænset omfang, eftersom det ikke var departementet, der skulle behandle konkrete sager. Jeg har en svag erindring om, at jeg har fået forelagt noget fra nogle af mine medarbejdere i spørgsmålet om, hvorvidt nogle par skulle skilles ad, men det er virkelig en svag erindring.

Jon Lauritzen:

På s. 2397 har vi en notits skrevet af Ditte Dankert den 10. marts:

”Den 9.3. 2016 talt med Jesper Gori, UIBM, vedrørende forelæggelsen af de fem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM’s stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen.”

Og hvis vi kigger på s. 2033, har vi bidraget til Folketingets Ombudsmand i det markerede afsnit:

”Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindreårige ægtefæller med ægtefæller/samlevende endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug

for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

Det var et bidrag til Folketingets Ombudsmand den 28. april. Kan du huske, hvornår der blev givet en besked til styrelsen?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke, og vi nærmer os et tidspunkt, hvor jeg var på ferie. Jeg tror, at jeg rejste den 9. marts, så det kan jeg ikke. Dette spørgsmål handler netop om, at der er nogle generelle problemstillinger i sagerne, som departementet skulle tage stilling til. Men som sagt – udgangspunktet er, at det er styrelsen, der træffer afgørelse om de konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 787, har vi en mail af 7. marts fra dig til Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz:

”Kære alle

Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelæggelsen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Kan du huske denne mail og baggrunden for den?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at baggrunden præcis har været, om det ”er forenelig med vores internationale forpligtelser”. En ting er at drøfte noget helt generelt på basis af nogle generelle betragtninger, og her var der åbenbart nogle sager, som kunne kaste lys over, hvad det egentlig var for nogle problemstillinger, som Udlændingestyrelsen havde fanget i de konkrete sager. Jeg kan ikke huske mailen i dag, men det er mig, der har skrevet den.

Jon Lauritzen:

Og din snak med Nina Holst – kan du huske den?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke i dag.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 928. Det er ikke en mail, som er sendt til dig, men den er sendt til Thomas Klyver fra Jesper Gori. Og han skriver:

”Kære Thomas

Jeg kan forstå, at Lykke har talt med Nina om ‘barnebrudssagen’ og jeres mulige bistand ved vurderingen af en række konkrete sager som afsæt for generelle retningslinjer.

Jeg kiggede derfor forbi dit kontor, men du var væk/smuttet under skrivebordet. Vil du sige til, når du er tilbage/er dukket op igen og har 10 min.?”

Jeg tror, at det med ”under skrivebordet” nok er ment som en morsomhed, men kan du huske, at du har talt med Jesper Gori om at indhente Justitsministeriets hjælp til vurderingen af nogle konkrete sager?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske, men det har jeg sikkert gjort i lyset af det, der stod i den forrige mail.

Jon Lauritzen:

Men det er ikke noget, der giver dig nogen ekstra hukommelse?

Lykke Sørensen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vidste du på dette tidspunkt, da du skrev den mail, som vi kiggede på lige før, at ministeren havde fået udleveret sagerne?

Lykke Sørensen:

Nej, det tror jeg ikke, at jeg gjorde.

Jon Lauritzen:

Det med, at der skulle laves en vurdering, hvis ministeren skulle forelægges sagerne – hvad var tankerne bag det? Kan du huske det?

Lykke Sørensen:

Som jeg husker det, var det et forslag fra departementschefen. Udgangspunktet for departementet er, at de konkrete sager skal afgøres i Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at det er derfor, at Jesper Gori skriver, at det handler om vurderingen af nogle konkrete sager som afsæt for generelle retningslinjer. Vi fokuserede på generelle retningslinjer og meget lidt på konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Og på s. 917 har vi en mail fra Jesper Gori til dig:

”Kære Lykke

Ganske få bemærkninger.

Det står mig ikke klart, om dette er USs notat, som vi redigerer i? Jeg har så vidt ses ikke modtaget notatet som aftalt med Ditte i torsdags. Men det kan vi lige vende i morgen tidlig.”

På s. 918-921 kan vi se, at Jesper Gori – må man antage – har redigeret i notatet.

Kan du huske, om du havde en drøftelse forud for, at Jesper Gori begyndte at redigere i notatet, eller er dette en orienteringsmail?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, om vi havde en drøftelse. Vi havde rigtig mange drøftelser om sagen i disse dage, så jeg kan ikke huske, om vi havde det forud for det her.

Jon Lauritzen:

På s. 920 kan vi se, at der i sag nr. 3 ikke er nogen juridisk vurdering, men at der er lavet en indstilling, eller skrevet noget under indstilling:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles, eller at parret alternativt forbliver indkvarteret på samme asylcenter.”

Og for parret i sag nr. 4 på s. 921:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles.”

Var du inde over de vurderinger?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg, at jeg var, forstået på den måde – som jeg også sagde tidligere – at jeg har en erindring om, at jeg har været med til at vurdere, at der var nogle par, der ikke skulle adskilles. Men jeg kan ikke huske det i detaljer, og jeg kan ikke huske, om det var to, tre eller fire par.

Jon Lauritzen:

Der blev afholdt et møde i ministeriet med Udlændingestyrelsen den 8. marts, hvor det er angivet, at du var deltager. Kan du huske, om du deltog i et møde med Udlændingestyrelsen på dette tidspunkt?

Vi kan lige se på s. 929. Der er en beskrivelse af mødet, hvis det hjælper på hukommelsen. Vi kan godt tage lidt fra den:

”1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. Den umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK). De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Sag nr. 4 er den med kongebrevet. Kan du huske mødet, og om det var, som beskrevet her?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske mødet konkret, men dette bekræfter, hvad jeg har sagt tidligere – at jeg har været inddraget i forbindelse med vurderingen af nogle få sager.

Jon Lauritzen:

Og punktet her slutter med, at Udlændingestyrelsen skal have en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt ministeren. Er det også noget, du kan huske?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger i pkt. 3:

”Vejledning til operatørerne. Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen. I forhold til spørgsmålet om politianmeldelse var dep. enige i, at der ikke skal ske politianmeldelse af en forhold med en mindreårig under 15, såfremt parret adskilles straks i forbindelse med første indkvartering.”

Er det korrekt, som beskrevet her, at ministeren skulle godkende vejledningen til operatørerne?

Lykke Sørensen:

Hvis det står her, så har jeg ikke grund til at betvivle, at det er dét, der er fremgået, men jeg kan ikke huske det. Som bekendt var der denne drøftelse, som vi også snakkede om sidste gang ... spørgsmålet var, om det var Udlændingestyrelsen, der skulle lave vejledningen, eller om det var departementet. Men jeg kan ikke huske det i dag. Men hvis det står her, så har det sikkert været det, vi har drøftet.

Jon Lauritzen:

Ja, dette er vejledningen til operatørerne, som Udlændingestyrelsen også ender med at skrive. Der står ikke noget om det i dette referat. Kan du huske, om I talte om vejledningen til Udlændingestyrelsen, altså de retlige rammer?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det konkrete møde, så det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går til s. 1027. Det er en mail fra Jesper Gori til dig den 9. marts, der beskriver et møde. Hvis vi lige går øverst på s. 1028, hvor der står:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Og så nederst:

”I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Hvad tænkte du, da du fik det her? Og gav det dig en anledning til at drøfte forholdet nærmere med enten Uffe Toudal eller Jesper Gori?

Lykke Sørensen:

Jeg er nok nødt til at se den foregående side for at få det i sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Ja.

Lykke Sørensen:

Det er en drøftelse, der var på et tidspunkt om, hvorvidt ministeren ligefrem skulle afgøre sagerne. Og vores tilgang til det – som man også kan se her – var, at udgangspunktet var, at vi ikke mente, at ministeren skulle afgøre de konkrete sager. Det var styrelsen, der skulle det. Og det har Jesper Gori – må jeg forstå på denne mail – haft en drøftelse om. Og det er vel det, der foregår på næste side ... at han ikke ved, om ministeren er enig i det. Jeg har ikke deltaget i drøftelsen. Jeg er meget tæt på at rejse på ferie denne dag. Jeg tror, at det er det, jeg umiddelbart kan sige.

Jon Lauritzen:

Men dér, hvor han skriver, at han måtte fastholde over for ministeren, at myndighederne ikke må handle ulovligt på instruktion. Det var

ikke noget, du drøftede med hverken Uffe Toudal eller Jesper Gori?

Lykke Sørensen:

Hvis man ser på den foregående side, s. 1027, kan man se, at jeg er meget tæt på at rejse på ferie. Så jeg havde ikke nogen drøftelse. Jeg tror, at jeg svarede tilbage på hans mails lidt senere på dagen. Men det kræver, at vi kigger på dem, for at jeg kan huske det.

Jon Lauritzen:

De uroligheder, I havde i forhold til internationale konventioner – kan du huske, hvad de var? Vi skal måske lige gå en side frem til s. 1028. Nu spørger jeg til det sidste afsnit, hvor Jesper Gori skriver:

”... vores uroligheder ift. internationale konventioner ...”.

Jeg vil bare høre om ”vores”. Det lyder som departementets uroligheder?

Lykke Sørensen:

Det var jo hele det generelle spørgsmål, at nok var der en generel ordning om, at parrene skulle adskilles, men der skulle også foretages individuelle vurderinger, så vi kunne leve op til vores internationale forpligtelser. Det var vores generelle urolighed. Jeg tror ikke, at der er noget nyt i det. Så havde der været – og var – en drøftelse af, om man kunne reparere på det ved at lade dem bo på samme center, men dog ikke sammen. Og som jeg husker det, nåede vi frem til, at det ikke ville kunne reparere på det. Hvis de ikke skulle adskilles, så skulle de ikke adskilles.

Jon Lauritzen:

Ja, det er det korrekt. Det kommer vi til om lidt. Hvis vi kigger på s. 1029, svarer du Jesper Gori:

”Kære Jesper. Tak for det. Nu er det i hvert fald undersøgt.” – det er det med forelæggelsen for ministeren – ”Og det må jo fortsat være sådan, at der ikke kan træffes ulovlige afgørelser. Beklager at du skal efterlades med den med den sag. Set i bagklogskabens klare lys skulle vi måske være gået til STM før udmeldinger.”

Hvad mente du med, at I skulle have gået til STM før udmeldinger?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke i dag huske det. Når man ser denne korrespondance, som jeg har med Jesper Gori, kan man se, at sagen er svær at håndtere. Det var et beskedent ... fra en chef over, at jeg efterlod ham nu med denne sag. I lyset af de udfordringer, der har vist sig at være med den, har det nok været en tanke for mig, at hvis vi havde fået hjælp til, at vi også havde meldt hele ordningen ud fra begyndelsen, havde vi måske været et andet sted og ikke stået med de udfordringer, der helt åbenbart var i sagen. Men det har været en øjeblikstilbage melding til Jesper Gori på det tidspunkt ... ”vi” ville betyde, at departementschefen skulle være gået i Statsministeriet.

Jon Lauritzen:

Det notat, vi kiggede på før, som Ditte Kruse Dankert havde skrevet om, at de skulle afvente jeres stillingtagen, før de afgjorde sagerne. Kendte du til den melding fra Jesper Gori på det tidspunkt? Jeg er med på, at du ikke har set notatet. Men efter mødet mellem Jesper Gori og ministeren, hvor de ser på de konkrete sager, kommer der en melding om, at de skal afvente styrelsens stillingtagen og ikke adskille på nuværende tidspunkt. Var du inde over den melding til Udlændingestyrelsen om, at de skulle afvente, dvs. ikke afgøre sagerne?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Det kan jeg godt have været. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Så er det selvfølgelig svært at spørge dig, hvorfor der skulle afventes. Man kunne vel forvente – især for de berørte par – at det ville være godt for dem, at der blev truffet en afgørelse. Vi kan se dér efterfølgende til ombudsmanden, at de stadig afventer i slutningen af april.

Lykke Sørensen:

Det ville utvivlsomt have været rigtigt, men det var en af problemstillingerne i denne sag. Det var vanskeligt at få håndteret dem, fordi det var

en blanding af, at vi skulle gøre det rigtige juridisk, over for, at ministeren havde stærke holdninger til sagen.

Jon Lauritzen:

Ja, det så ud til, at Jesper Gori havde kigget på de fem sager, og i hvert fald i to af dem havde han hjulpet med en indstilling om, at der ikke skulle ske adskillelse. Men kan du komme nærmere, hvorfor der ikke kunne træffes sådan en afgørelse?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske, men man kan her se, hvad Jesper Goris opfattelse var. Jeg var meget med det ene ben ud af kontoret her, så jeg har ikke nogen erindring om det, som jeg sagde før. Jeg mener bestemt, at jeg har været inde over og drøftet nogle konkrete sager. Og sikkert på basis af de overvejelser, som Jesper Gori havde gjort sig.

Jon Lauritzen:

Men årsagen til, at Udlændingestyrelsen skulle afvente – kan vi komme den nærmere?

Lykke Sørensen:

Ikke andet end det, der fremgår her. At det tilsyneladende var sådan, at de sager enten lå hos ministeren, eller at ministeren skulle høres om det. Det er det, der til dels fremgår af mailtråden her.

Jon Lauritzen:

Og i svaret til ombudsmanden den 28. april afventer man stadig. Der henviser man til jeres generelle vurdering. Er det retningslinjerne, de venter på? Jeg ved ikke, om vi skal kigge på s. 2033 igen, så du lige får en chance:

”Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

Er det vejledningen eller notatet, som det ender med at blive?

Lykke Sørensen:

Ja, det er enten notatet eller nogle generelle vurderinger af nogle problemstillinger, som kan hjælpe med det. Så der kan jeg bare henholde mig til, hvad Udlændingestyrelsen skriver.

Jon Lauritzen:

Men du har ikke haft nogen konkret drøftelse med Jesper Gori om de to sager, som han egentlig havde taget stilling til?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Det har vi nok, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Så har vi spørgsmål 302 den 9. marts på s. 1067 nederst. Spørgsmålet er stillet den 26. januar af Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Og så er der det bidrag fra Udlændingestyrelsen nederst:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Kan det efter din opfattelse udledes af dette svar, at der er undtagelser?

Lykke Sørensen:

Som jeg sagde sidst, var det noget subtielt. Det, vi skrev her – at ”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager” – var vores forsøg på at skrive, at det var der ikke nogen grund til, at de skulle, hvis alle par skulle adskilles. Men jeg tror også, at jeg

har sagt tidligere i forskellige sammenhænge, at det burde vi have udtrykt tydeligere, end det her.

Jon Lauritzen:

Ja, det er jeg enig i. Kan du huske på det her tidspunkt omkring den 9. marts – og jeg ved godt, at tingene nok flyder lidt sammen – hvem der skulle lave retningslinjerne for operatørerne? Det så vi jo før – og så rammerne for de internationale forpligtelser. Kan du huske, om I havde talt med Udlændingestyrelsen om det på det her tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Som jeg også sagde sidste gang – det gik fra, at Udlændingestyrelsen skulle lave nogle retningslinjer – og på et tidspunkt blev det sådan, at vi skulle lave nogle retningslinjer, der beskrev rammerne for ordningen. Og det var de retningslinjer, der kom i december, eller noget i den dur. Så det skiftede, men jeg kan ikke sætte dato på, hvornår det skiftede. Og der var forskel, som du også selv påpegede før, i forhold til, hvad der skulle gå ud til operatørerne, og hvad departementets retningslinjer til styrelsen var. Men på dette tidspunkt – som jeg husker det – var det et spørgsmål om, at det var styrelsen, der skulle forsøge at lave nogle retningslinjer.

Jon Lauritzen:

Vi kunne se i brevet fra Røde Kors – og der kommer også meldinger herom fra Udlændingestyrelsen til departementet – at der var foretaget adskillelse i mange af sagerne. Og det, der får Røde Kors til at skrive til dig, er, at de har fået besked om, at man nu også går i gang med at skille de par, som har børn. Hvis der på dette tidspunkt ikke var retningslinjer, hvad administrerede Udlændingestyrelsen så efter?

Lykke Sørensen:

Som jeg sagde tidligere, så sker det, at der bliver ændret regler i det her land, uden at der ligger udførlige retningslinjer til myndighederne om, hvordan man skal håndtere det. Udgangspunktet var, at Udlændingestyrelsen skulle administrere det efter det, der nu var gældende ret herunder vores internationale forpligtelser. Men

som vi også talte om sidst, så efterlyste Udlændingestyrelsen retningslinjer og efterlyste rammerne. At rammerne først lå i december 2016, var også et udtryk for, hvor vanskeligt det var. Det var ikke så nemt at få fastlagt helt præcist, hvor disse rammer lå. Det var ikke sådan, at vi kunne slå op i en bog og sige, at det var her grænsen lå for det ene eller det andet. Det er dét, jeg kan sige om det.

Jon Lauritzen:

Man kan godt se, at sagen udvikler sig, og jeg er helt enig i, at det er vanskeligt ... Overvejede I på et tidspunkt før genoptagelsen at give besked til Udlændingestyrelsen om, at de skulle afvente jeres retningslinjer, før de begyndte at administrere efter ordningen, pressemeddelelsen, eller hvad man nu kalder det?

Lykke Sørensen:

Det gjorde vi ikke. Det var ikke aktuelt. Der var et ønske om, at dette skulle ske nu. Det tror jeg også, at jeg sagde sidste gang. Der var et stærkt politisk ønske fra ministeren, men der var også andre partier, der havde stort fokus på præcis denne sag. For os var det overhovedet ikke en overvejelse, at det var realistisk at se for sig, at man skulle afvente.

Jon Lauritzen:

Det er ret indgribende at blive skilt fra sin samlever eller ægtefælle og måske ovenikøbet også sine børn – indgik det i jeres overvejelser om, hvorvidt I kunne – i anførselstegn – tillade, at Udlændingestyrelsen ikke havde nogen retningslinjer at arbejde efter?

Lykke Sørensen:

Igen, det er ikke usædvanligt, at der laves nye regler eller en ny praksis, uden at der ligger en udførlig vejledning eller lignende. Som jeg sagde, var det ikke en realistisk mulighed – som verden så ud – at det hele kunne sættes i stå, og at det kunne afvente nogle udførlige retningslinjer. Dertil var det politiske landskab ikke på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg tror, at jeg har forstået, hvad du mener.

Retsformanden:

Inden vi forlader det, vil jeg godt lige høre – hvordan og med hvilket indhold skete kommunikationen til Udlændingestyrelsen af, hvordan de skulle administrere ordningen, forud for at der blev udarbejdet retningslinjer?

Lykke Sørensen:

Det var vel en af udfordringerne. Der var ikke en kommunikation. Jeg havde ikke på den måde kommunikation til Udlændingestyrelsen ud over de møder, vi havde. Der var ikke nogen skriftlig kommunikation. Hvad der var fra Koncernstyrings område, er jeg ikke bekendt med. Det er jeg først blevet bekendt med i forbindelse med undersøgelsen af sagen.

Retsformanden:

Hvordan kunne styrelsen så vide, hvordan de skulle administrere ordningen?

Lykke Sørensen:

Det var præcis et af problemerne i denne sammenhæng. Det var også Udlændingestyrelsens frustration, og man efterspurgte retningslinjer, særligt i forhold til de internationale forpligtelser. Men det kom først noget senere.

Jon Lauritzen:

Så er jeg nået til samråd Z. Jeg vil indledningsvis spørge, hvor meget du var involveret? Og det er fordi, at jeg kan se på s. 1033, at du den 9. marts kl. 18.33 skriver:

”Det sidste svar fra mig, inden jeg flyver sydover.”

Også for at sætte scenen for dig, for det er lang tid siden. Du var på ferie fra den 10. marts eller i hvert fald den 9. marts om aftenen. Kan du huske, hvor lang tid du var på ferie?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at jeg var væk i 14 dage, og så løb det hen mod påske det år. Så jeg var i hvert fald væk i 14 dage og så oven i påsken. Jeg kan ikke præcis huske datoerne i dag.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi kigger på s. 977 på Jesper Goris mail til Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Lykke, der gælder her det samme som før: Hvis du har tid til at kigge det igennem, er det fint – og ellers er jeg ret tryk ved kontorets linje.”

Og så svarer du:

”Jeg kigger om lidt – selv om jeg nu også er helt tryk.”

Og så ved jeg ikke, om du skal se de næste par sider – vi skal på s. 979. Det er det, der bliver sendt frem. Der står nederst ved:

”Q&A nr. X: Hvornår foreligger der sådanne ”helt særligt grunde” til at gøre undtagelse?”

Og der kan man se i bulletpoint 2:

”Hvis udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering finder, at det vil være i strid med EMRK artikel 8 eller Børnekonventionen at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således gøre undtagelse.”

Var det dette, der gjorde dig tryk ... eller jer trykke? Kan du huske det?

Lykke Sørensen:

Det kan det sikkert godt have været, men jeg kan ikke huske, om det specifikt var det.

Jon Lauritzen:

På s. 984 kan vi se, at du har to bemærkninger:

”- Jeg synes ikke, at vi skal bruge ordet ”konstruere” i forhold til de enkelte sager, der måtte opstå, bl.a. fordi vi nu ved, at der er sager. Denne formulering tog vi ud af beredskabstalepunktet til STM og erstattede det med en anden formulering med noget i retningen af ”skulle der opstå...”. Jeg er sikker på, at jeg sendte det til både dig og Anne.

- Jeg synes heller ikke, at vi skal sætte tal på i forhold til de konkrete sager, hvor vi ved, at der er problemer, jf. drøftelsen med Uffe. Vi kan nøjes med at sige, at der formentlig vil være enkelte sager.”

Kan du huske drøftelsen med Uffe Toudal om ikke at sætte antal på konkrete sager?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 856, kan vi se, at der er en mail af 7. marts fra Anne Nygaard Just bl.a. til dig, men også til Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anette Görtz. I den mail fra Margit Sander Rasmussen, der bliver sendt til jer, er der et notat om indkvartering af mindreårige med samlevende, og så er der en opdateret liste. Kan du huske, om bidraget fra Udlændingestyrelsen indgik i det materiale, som ministeren fik til rådighed?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke, nej.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige kigger på s. 870. Det er dét notat, som bliver sendt ind fra Udlændingestyrelsen. Og på s. 872 er der et kort afsnit om ændret praksis pr. 10. februar:

”Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Det ligner en afskrift af pressemeddelelsen. Gav det jer anledning til overvejelser at få et bidrag som dette fra Udlændingestyrelsen?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Men man skal stadig huske, at det jo også blev ordningen, at udgangspunktet var, at parrene skulle skilles ad.

Så det i sig selv ville ikke give anledning til det. Men jeg kan ikke huske mailen.

Jon Lauritzen:

Det er også forståeligt. Hvis vi kigger på s. 1008, har vi bidraget fra den 8. marts, som var afstemt med dig. På s. 1009 kan vi se, at ”konstruere en helt særlig situation” blev ændret til ”skulle der opstå en sag”. Det minder jeg jo lidt om det forløb, som vi havde med bidraget til Statsministeriet. Kan du huske jeres drøftelser om det? Vi kan se her:

”Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vores internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser”

Og det erstatter det, som vi så på før, hvor man henviser til EMRK artikel 8 om respekt til familieliv eller børnekonventioner. Kan du huske overvejelserne bag at ændre det her?

Lykke Sørensen:

Jeg tror sådan set ikke, der var andre overvejelser for mig, end dem jeg skrev i mailen, som vi så før – at vi vidste, at der var sager. Så kunne vi ikke skrive, at vi kunne konstruere dem – det behøvede vi ikke at gøre. Der var jo konkrete sager, der rejste spørgsmålet om vores forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Men når man skriver: ”Skulle der opstå en sag” – det lyder i hvert fald ikke for mig som om, at der er aktuelle sager?

Lykke Sørensen:

Nej, jeg tror, at du skal forstå det som, at vi ikke vidste, tror jeg, på dette tidspunkt, om der rent faktisk ville være sager, hvor de kunne skilles ad eller ikke. Men vi vidste, at der var sager, der rejste spørgsmålet om vores forpligtelser. Og derfor kunne vi jo ikke skrive, at de skulle konstrueres. Det vidste vi, at der var. På dette tidspunkt tror jeg ikke, at vi vidste, om vi også lå dér, at det faktisk var sådan, at de ikke skulle skilles ad. Men jeg kan ikke huske det

helt i tidsmæssig sammenhæng. Der var mange ting lige i begyndelsen af marts.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg kan godt se, at I havde meget travlt. Men det var på dette tidspunkt, at Jesper Gori rent faktisk havde taget stilling til to af sagerne, hvor han mente, at der ikke skulle adskilles.

Lykke Sørensen:

Han havde lavet en indstilling om det, og det er ikke det samme. Det er derfor, at formuleringen – i forhold til det papir, der også gik over i Statsministeriet – blev foretrukket.

Jon Lauritzen:

Når I skriver sådan, var det fordi, at I ikke var endeligt afklaret, eller hvad man skal sige?

Lykke Sørensen:

Sagerne var ikke endeligt afklaret mig bekendt.

Jon Lauritzen:

Det kan vi konstatere. På s. 1035-1036 har vi den problemstilling, du nævnte før. Forneden har vi en mail fra Jesper Gori af 9. marts til Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Anne Nygaard Just og Jonas From Soelberg, og du er på i kopi. Jeg kan lige læse den op for dig:

”Jeg har med JM mundtligt forsøgt at afstemme 1) den mulige betydning af adskilt indkvartering af en mindreårig og dennes ægtefælle/samlever (”deler seng og bord”) på en sådan måde, at parret indkvarteres på samme center i separate værelser (måske ovenikøbet på værelser, der ligger ved siden af hinanden) holdt op i mod 2) adskillelsens forenelighed med børnekonventionen (barnets tarv) eller EMRK (retten til familieliv) i tilfælde, hvor indkvartering på separate centre ellers ville være ulovligt.

JM anerkender, at det vil kunne have en betydning ved vurderingen af, om de internationale forpligtelser er overholdt. Det *afgørende* er imidlertid, hvad konsekvensen er, hvis et par, der er tildelt separate værelser på samme center, alligevel ”deler seng og bord”, dvs. sover sammen fra tid til anden. Hvis konsekvensen af, at

parret i realiteten ”deler seng og bord”, er, at parret (eventuelt efter flere advarsler) adskilles fysisk på separate centre, reducerer en sådan praksis – trods det umiddelbare ‘udseende’ – ikke alvorligheden af indgrebet. Det gælder i særlig grad i sager, hvor farens tilstedeværelse er påkrævet også om natten af hensyn til parrets børn. Adskillelsen vil derfor skulle sammenlignes med den situation, hvor adskillelsen også fra begyndelsen i praksis sker ved indkvartering på separate centre – og adskillelsen vil dermed efter omstændighederne være ulovlig.”

Hvis vi går et afsnit længere ned:

”JM’s klare vurdering var derfor, at en adskillelse i separate værelser, men dog på samme center, ikke reelt vil få betydning for vurderingen af, om adskillelsen er ulovlig. JM satte i øvrigt spørgsmålstegn ved, om der i disse situationer overhovedet vil være hjemmel til at iværksætte et flyttepåbud; en vurdering jeg umiddelbart deler.”

Gav denne tilbagemelding fra Justitsministeriet anledning til overvejelser eller drøftelser mellem jer og ministeren, eller dig og Uffe Toudal, eller andet?

Lykke Sørensen:

Jeg skal lige se starten af mailen. Som man ved, er jeg den 9. marts på vej på ferie. Derfor har jeg også fået den cc. Jeg tror ikke, at jeg på den måde har haft nogen drøftelse med Jesper Gori om det. Men det var – som du selv sagde – den problemstilling, om man kunne have en situation, hvor de skulle adskilles, men kunne bo på samme asylcenter. Ville det reparere på det, hvis en adskillelse ville være i strid med vores internationale forpligtelser? Der er tilbagemeldingen, at hvis de ikke kan adskilles, kan de heller ikke adskilles på en sådan måde, at de bor på samme asylcenter, men i forskellige værelser ... hvis man kan sige det på den måde.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at gå til s. 1036. Det afsnit, jeg sprang over, vil jeg også godt spørge dig til. Det er afsnit 2:

”Jeg vil umiddelbart antage, at ministeren vil være optaget af, at myndighederne griber ind i det omfang, der er muligt, hvis man bliver bekendt med, at en mindreårig pige rent faktisk deler seng og bord med sin voksne ægtefælle/samlever trods separat indkvartering. I modsat fald svækkes udsagnet om, at parret ikke ved myndighedernes mellemkomst skal kunne dele seng og bord, i ret betydelig grad. Det er vel – siger jeg – værre end at anerkende, at der kan være sager, hvor meget vægtige hensyn til parret eller deres små børn betyder, at samlivet må accepteres.”

Var det også en drøftelse, du havde med Jesper Gori? Det lyder som om, at det er et spørgsmål om at vælge mellem to dårlige situationer?

Lykke Sørensen:

Ja, forstået på den måde, at ministeren var optaget af, at den mindreårige pige fik en mulighed for at tænke sig om. Det er klart, at der ville det – som Jesper Gori også skriver – lidt svække det udsagn, hvis de alligevel var sammen på samme asylcenter. Så det er vel det, han prøver at skrive.

Jon Lauritzen:

Ved du, om ministeren blev gjort opmærksom på denne vurdering fra Justitsministeriet?

Lykke Sørensen:

Vurderingen om, at man ikke kunne håndtere det på den måde? Ja, det tror jeg, at hun gjorde, men jeg ved det ikke med sikkerhed. Men det tror jeg.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt vise dig et udkast til samrådstalen, og den har vi på s. 1162. Der har vi Line Skytte Mørk Hansen, der sender til Anne Nygaard Just:

”Har lige haft Jonas i telefonen – der var ter bemærkninger til talen – for så vidt finde nok – jeg har skrevet ind i dokumentet hvad hendes bemærkninger var”.

Og hvis vi så går ind i selve papiret, skriver hun på s. 1170 ... og vi kan lige tage hele afsnittet, det er det midterste:

”Men Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod. Og det skal altså være meget specielle grunde.”

Og her har ministeren ... må man forstå fra Jonas' mail ... så følgende input:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Var du inde over dette? Jeg er med på, at du på det tidspunkt måske allerede er på ferie.

Lykke Sørensen:

Jeg er på ferie her, så det var jeg ikke. Men det er klart, at jeg kender godt til kongebrevseksemplet. Det var et eksempel på en situation, hvor parrene ikke ville kunne skilles ad, og det er jo det, ministeren vil have tilføjet her som en særlig grund.

Jon Lauritzen:

Nu siger du ”tilføjet”. Jeg tror måske, at det er lidt anderledes, fordi – hvis vi kigger på selve samrådstalen på s. 1373:

”Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre at helt særlige grunde, for eksempel det med kongebrevet, som jeg tidligere nævnte,

kunne være tilfældet. Det vil i realiteten være meget, meget få par, hvor det her er gældende, altså hvis man for eksempel er blevet gift med et kongebrev.”

Så det er kongebrevssituationen, og så er der et ”for eksempel” føjet til. Ved du, hvorfor de internationale konventioner ikke blev nævnt i forbindelse med kongebrevseksemplet?

Lykke Sørensen:

Som sagt har jeg ikke deltaget i drøftelserne. Jeg tror ikke, at dette nødvendigvis er samrådstalen. Jeg tror, at det er svar på nogle spørgsmål og udskrift fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg, men det afgørende for os var at sige, at kongebrevet var et eksempel, men at der kunne være andre grunde.

Jon Lauritzen:

Men var det vanskeligt at få ministeren til at medtage internationale konventioner i taler?

Lykke Sørensen:

Jeg tror også, at jeg sagde det sidst. Det var vanskeligt at få ministeren til offentligt at sige, at der ville være situationer. Ordningen skulle være sådan, at der ville være mulighed for situationer, hvor de pågældende ikke skulle adskilles. Derfor forsøgte hun udadtil at holde balancen mellem at få tilkendegivet, at det var meget få situationer ... eller nogle helt bestemte situationer ... eller andet.

Jon Lauritzen:

Og nu siger du ”udadtil”. Hvordan var det indadtil?

Lykke Sørensen:

Jeg tror bare, at jeg skal gentage det, jeg har sagt før. Hun havde vanskeligt ved at acceptere, at denne ordning ikke kunne være undtagelsesfri.

Jon Lauritzen:

Den 18. marts sender Jesper Gori en mail til Udlændingestyrelsen. Vi er på s. 1415. Mailen, der sendes til Ditte Kruse Dankert, har overskriften ”Samråd Z om barnebrude – opfølgning”, og der er vedhæftet ”Tale til brug for

samrådsspørgsmål Z ...” og ”Q&A’s til samrådsspørgsmål Z i UUI d. 15. marts 2016”. Og der står:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A’s) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.

I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

I disse tvivlssager træffer Udlændingestyrelsen herefter – som i alle andre sager – bestemmelse om indkvarteringen. Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens anvisning af indkvartering, træffer Udlændingestyrelsen efter omstændighederne afgørelse om flyttepåbud. Det følger af udlændingeloven, at denne afgørelse ikke kan påklages til ministeren.

Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også,

hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Det første jeg vil spørge dig om, er, at der i andet afsnit står:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter ...”
Hvad forstår du ved det?

Lykke Sørensen:

Det vil jeg helst ikke give mig i kast med at gætte på.

Jon Lauritzen:

Men man får indtryk af, at det, der skrives, er noget, der gælder fremadrettet?

Lykke Sørensen:

Ja, man kunne også sige, at – baseret på det, der var sagt under samrådet – er det nu, at vi sender de første skriftlige bemærkninger til Udlændingestyrelsen. Men det må man næsten spørge forfatteren om.

Jon Lauritzen:

Det vil vi gøre. Ved du, hvorfor departementschefen skulle orienteres, hvis man i en konkret sag – efter at have afsøgt alternative indkvarteringsmæssige løsninger – ikke kunne adskille? Der skulle sendes en besked til departementschefen ... kender du baggrunden for den ordning?

Lykke Sørensen:

Jeg var ikke med til at introducere denne ordning. Som jeg har forstået det efterfølgende, var det et ønske om at holde tæt øje med administrationen af ordningen.

Jon Lauritzen:

Ved du, om ministeren blev orienteret om denne mail fra Jesper Gori?

Lykke Sørensen:

Nej, det ved jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Så har vi en klage til ombudsmanden. Der blev den 14. marts indgivet en klage, som kan ses på s. 1308. Blev du orienteret om denne klage? Jeg går ud fra, at du godt kan huske klagesagen?

Lykke Sørensen:

Det gjorde jeg i hvert fald efter, at jeg kom hjem fra ferie.

Jon Lauritzen:

På s. 1459 har vi et telefonnotat fra Jørgen Steen Sørensen, hvor han skriver:

”Jeg har igen i dag talt med Uffe Toudal om denne sag. Han ville oplyse, at ministeriet og styrelsen – som ministeren også nævnte i samrådet – er ved at udarbejde nærmere retningslinjer, og at man selvfølgelig vil genoptage de allerede iværksatte adskillelser, hvis retningslinjerne fører til det.

Vi drøftede ikke sagen i detaljer, men jeg nævnte, at det kunne forekomme overraskende, at man var begyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Det kommenterede han ikke.

Nu må vores konkrete sag jo foreløbig gå sin gang, men vi må nok lige have dette spørgsmål – der jo efter omstændighederne kan være ganske problematisk – i baghovedet.”

Var det en samtale, som du drøftede med Uffe Toudal?

Lykke Sørensen:

Samtalen har fundet sted, mens jeg var på ferie. Men jeg er ret sikker på, at man orienterede mig om, at han havde haft en samtale med ombudsmanden, da jeg kom hjem.

Jon Lauritzen:

Nogenlunde med dette indhold, eller kan du huske nærmere?

Lykke Sørensen:

Ja, det tror jeg faktisk, men jeg kan ikke huske det helt i detaljer.

Jon Lauritzen:

På s. 1608 fremgår det her af mailen, at der var et møde med Udlændingestyrelsen. Kan du huske, om du deltog i dette møde?

Lykke Sørensen:

Et møde om ... det kræver, at jeg sætter mig ind i de mange mails ... hvad det handler om?

Jon Lauritzen:

Ja, vi kan lige læse op. Det er Ditte Kruses mail af 13. april kl. 13.02 på s. 1608:

”Kære Jens

Beklager det sene svar. Vi var inde og drøfte det udkast, som du kender, i går. På baggrund af drøftelserne skal vi lave et nyt udkast, hvor vi ændrer lidt i forhold til den gennemgang af drøftelserne med og instruksen fra departementet. De mente, at vi skulle skive det sådan, at vi får en instruks, og at vi (samtidig) får besked på, at vi straks skal adskille, men at vi så efterfølgende har haft drøftelser med dem om kategoriseringen af sager, hvor der skulle ske adskillelse – ctr. sager, hvor der kunne være spørgsmål om de internationale forpligtelser.”

Det må have været et møde den 12. april. Kan du huske, om du var med til det møde?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg ikke, at jeg var.

Jon Lauritzen:

På s. 1610 kan vi se et møde i en kalender, formelt for Jesper Gori:

”Møde med US vedr. ”barnebrude” – vejledning, FOB, sager

Lykkes kontor

Anna-Sophie K Saugmann-Jensen”

Lykke Sørensen:

Sandsynligvis har jeg så været til stede. Det ville jo være smart at forelægge mig det her. Jeg kan ikke huske alle datoerne for møderne, men hvis det har fundet sted hos mig, er det meget sandsynligt, at jeg har været med.

Jon Lauritzen:

Det kunne også være, at mødet ikke blev holdt eller blev flyttet, fordi du ikke var med, eller noget andet? Så det var ikke for ...

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 1659 har vi en udtalelse. Og på s. 1660 har vi en kommentar:

”Kommenterede [dkd2]: Er det rigtigt at nævne det her? Lykke lød til, at vi skulle skrive det sådan, synes jeg.”

Og det er en henvisning til den del, hvor der står:

”Det var ligeledes en del af instruksen af 10. februar 2016 til styrelsen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivsforhold med en person, der opholder sig i Danmark.”

Giver det dig nogen hukommelse? I kommentaren ovenover står der:

”Kommenterede [11]: Vi kan ikke skrive at det fremgik af instruksen af 10 feb. da vi jo i en periode troede, at det var departementet, der ville skive retningslinjerne. Men vi kan godt skrive at det var en del af instruksen ...”

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at vi er tilbage ved drøftelsen af, om det var Udlændingestyrelsen eller departementet, der skulle lave retningslinjer. Jeg tror ikke, at jeg kan tilføje så meget til det.

Jon Lauritzen:

I parekstrakten på s. 1159 kan vi se, at det par, som det handler om – og nu vil jeg ikke læse deres navne op – blev besluttet adskilt den 25. februar, altså før samråd Z og Jesper Goris mail. Og jeg tror måske, at du har svaret på det, men hvilket grundlag havde

Udlændingestyrelsen på det tidspunkt for at træffe beslutningen om at adskille parret?

Lykke Sørensen:

Ja, de havde for så vidt ikke noget fra os. De havde deres almindelige kendskab til danske regler og vores internationale forpligtelser, men de havde ingen retningslinjer fra departementet, hvis det er det, der er spørgsmålet.

Jon Lauritzen:

Ja tak. På s. 1989 i hovedekstrakten fremgår, at Uffe Toudal var enig i, at der skulle ske parts-høring, og at Udlændingestyrelsen skulle ændre deres bidrag, alternativt at I svarede, at I ville bede dem om det. Var du inde over denne drøftelse om partshøringen? Og hvordan opstod den?

Lykke Sørensen:

Jeg var inde over drøftelsen. Jeg kan ikke huske i dag, hvordan den opstod. Jeg kan ikke huske, om det måske var Udlændingestyrelsen selv, der rejste spørgsmålet om, at selv om indkvartering var faktisk forvaltningsvirksomhed, var der tale om en anden type afgørelse. Derfor havde vi i departementet nogle drøftelser, også med Justitsministeriet. Så jeg har været inde over det spørgsmål, og det kan man også se her.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker også på, om det var klagen til Folketings Ombudsmand eller behandlingen, der afstedkom det? Jeg tænker på den samtale, som departementschefen havde med ombudsmanden.

Lykke Sørensen:

Nej, det tror jeg ikke havde noget med det at gøre, som jeg husker det. Jeg tror også, man kan se det i nogle mails, at vi på et eller andet tidspunkt – igen, jeg kan ikke tidsfæste uden at have mails – overvejer det spørgsmål sammen med Udlændingestyrelsen, om der er tale om en afgørelse i forvaltningsrettens forstand eller i hvert fald en sådan beslutning, at der bør ske partshøring. Det er det, som vi på et tidspunkt har nogle drøftelser med Justitsministeriet om.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg vil godt gå videre til s. 2036. Det er en mail af 28. april fra Merete Milo til Jesper Gori. Den er markeret med ”Importance: High”, og der står:

”Kære Jesper

Jeg er ked af at forstyrre, men vi er nødt til lige at tale om FO-sagen med frist i morgen. Nina siger, at den konkrete sag er i strid med artikel 8. Lykke har bedt mig ringe til dig, så vi lige kan vende det. Ringer du?”

Kan du forklare lidt nærmere, om du har talt med Nina – og jeg går ud fra, at det er Nina Holst-Christensen – og hvad du talte med Merete om?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i dag. Beklager.

Jon Lauritzen:

Jeg går ud fra, at du heller ikke kan huske, om den her melding gik videre til Uffe Toudal, ministeren eller andre?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på den udtalelse, som Udlændingestyrelsen kom med til ombudsmanden den 28. april. Vi har kigget lidt på den før. Der fremgår det af s. 2026, tredje afsnit:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivsforhold med en person, der opholder sig i Danmark.”

Læste du denne del af udtalelsen?

Lykke Sørensen:

Det har jeg helt sikkert gjort.

Jon Lauritzen:

Studsede du – eller måske andre i departementet – over, at instruksen og pressemeddelelsen var det samme?

Lykke Sørensen:

Som bekendt er der – og det var der også på det tidspunkt – uenighed – tror jeg – om, hvilke mundtlige tilkendegivelser der var videregivet til Udlændingestyrelsen. Det havde jeg ikke noget kendskab til, udover det, som jeg selv vidste, at jeg havde sagt under et møde, hvor Udlændingestyrelsens direktør var til stede.

Jon Lauritzen:

Ja, den forskel der kunne være i, hvilken besked de havde fået ude i Udlændingestyrelsen – hvornår blev du opmærksom på, at der var forskellige opfattelser?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke tidsfæste præcis, men det har nok været i nabolaget af det her tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Der var ikke nogen i departementet, der ønskede at korrigere eller præcisere denne meddelelse?

Lykke Sørensen:

Ikke mig bekendt.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi kigger på s. 2029 i det andet afsnit under ”Afsluttende bemærkninger”:

”I forhold til de sager, som allerede er afgjort, herunder sagen vedrørende [klagerne], vil

styrelsen genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Under sagsbehandlingen, i forbindelse med genoptagelsen af sagerne, vil parterne forblive adskilt. Udlændingestyrelsen vil tilstræbe en hurtig afgørelse af sagerne.”

Var det noget, som departementet blev hørt eller spurgt om – beslutningen om genoptagelse?

Lykke Sørensen:

Ja, det tror jeg også viste sig før – at vi i forbindelse med partshøringsspørgsmålet var inde over i forhold til for det første at vurdere, om der skulle ske partshøring, og så denne problemstilling, som betød, at de skulle genoptages.

Jon Lauritzen:

Blev ministeren orienteret om beslutningen, inden genoptagelserne blev gennemført?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, om hun blev orienteret inden eller samtidig. Hun var ikke inde over drøftelserne af, hvorvidt der skulle ske partshøring eller ikke.

Jon Lauritzen:

Men hun var orienteret om, at der ville ske genoptagelse?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg med sikkerhed, at hun blev på et tidspunkt, men jeg kan ikke huske, hvornår hun blev det. Jeg tror, at det afgørende er at sige, at hun ikke var involveret i spørgsmålet om, hvorvidt der skulle ske partshøring eller ikke.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvordan ministeren reagerede på genoptagelserne?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg faktisk ikke, at jeg ved ... og i givet fald kan jeg ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Gjorde I jer nogen overvejelser i forbindelse med genoptagelse af partshøringen? Om der

kunne foreligge ugyldighed i de sager, der var truffet afgørelse om?

Lykke Sørensen:

Det er jo udgangspunktet, så det har vi sikkert gjort. Jeg tror ikke, at vi har behøvet at gøre os så mange overvejelser om det. Man skal holde fast i her – jeg ved godt, at det er meget enkelt for alle, der sidder i dag, at finde ud af det her – men faktisk var det sådan, at det står meget tydeligt i forarbejderne, at der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, så vi brugte lidt tid på at finde ud af, hvordan de skulle håndteres. Så udgangspunktet, når der ... det ville jo være ugyldighed.

Jon Lauritzen:

Så har vi ministeriets udtalelse af 4. maj på s. 2168. Der står i andet afsnit under pkt. 2:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en presmeddelelse om instruksen, som vedlægges.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksen på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Hvad var det, I ønskede at udtrykke med disse tre afsnit?

Lykke Sørensen:

Ikke andet end sagens forløb.

Jon Lauritzen:

Det med retningslinjerne – der står:

”... at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks”.

Hvad baserede I den oplysning på?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i dag. Jeg tror, at det er det samme, som har stået i forhold til om – vi har været omkring det nogle gange – det var på det tidspunkt stadigvæk drøftelsen af, om det var Udlændingestyrelsen eller os, der skulle lave generelle retningslinjer.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 2079, står der fra Anna-Sophie K Saugmann-Jensen til Jesper Gori:

”Ministeren har nu godkendt brevet til FO, som jeg kommer ind med til underskrift.”

I den første del af din forklaring fortalte du generelt om forelæggelse af breve til Folketingets Ombudsmand. Som jeg forstod det, blev ministeren generelt informeret. Kan du huske denne godkendelse? Det ser ud til, at det sker hen over en mail. Giver det dig nogen hukommelse?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at det er sket hen over en mail, men jeg ved det ikke. Det kræver, at man kigger ind i F2. Den medarbejder, der har lavet sagen, vil normalt få den tilbage. Så det er sikkert bare hende, der orienterer sin kontorchef om, at den nu er godkendt, så den kan gå ud. Men det kræver, at man kigger ind i F2.

Jon Lauritzen:

Ja, og i afsnittet med retningslinjerne står:

”... er ved at udarbejde”.

Jeg går ud fra, at vi godt kan lægge til grund, at den generelle vejledning på det tidspunkt ikke var der?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt.

Jon Lauritzen:

Så har vi noget, vi har talt om før. Det er, at ombudsmanden beder om en supplerende hørings den 11. maj. Vi er på s. 2185. Hvis vi går til s. 7 i brevet, s. 2191. Det er det brev, hvor han tager sagen op som en egen drift-undersøgelse. Han beder om at få de retlige overvejelser, der lå til grund for denne ændring. Kan du, inden vi holder pause, fortælle os kort om egen drift-undersøgelser? Hvor alvorligt er det, når man sidder i et ministerium? Jeg går ud fra, at der godt kan være mange klagesager af mere eller mindre lødig karakter. Men når Folketingets Ombudsmand starter en egen drift-undersøgelse – hvor ligger det så på alvorlighedsskalaen, eller hvor alvorligt tager man det?

Lykke Sørensen:

Det kommer meget an på, hvad det er. Ombudsmanden indleder egen drift-undersøgelser af mange problemstillinger. Det kan være alt fra, om man generelt overholder sagsbehandlingstider eller andet. Men vi var godt klar over, at denne sag ikke var forsvundet. Vi var også godt klar over, at det var en sag, som kunne give anledning til, at vi fik kritik og endog alvorlig kritik.

Jon Lauritzen:

Godt. Så tror jeg, at tiden er til en pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi var nået til Folketingets Ombudsmands besvarelse. Og vi kan se, at ministeriet svarede den 30. maj, at I ville vende tilbage med uddybende redegørelse om de retlige overvejelser, og at det nok ville være samtidig med oversendelse af fortolkningen af Danmarks

internationale forpligtelser. Hvorfor skulle I bruge så lang tid på det?

Lykke Sørensen:

Fordi det var kompliceret.

Jon Lauritzen:

Også de retlige overvejelser, I havde foretaget jer, som man jo rykker for på dette tidspunkt?

Lykke Sørensen:

For os hang de retlige overvejelser sammen med de internationale forpligtelser, som vi også henviser til her.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at han beder om – og han anmoder igen den 13. juni – det er vel jeres oprindelige retlige overvejelser, han forsøger at få?

Lykke Sørensen:

Ja, men de oprindelige retlige overvejelser, som jeg også har redegjort for her, og som vi vist også skriver senere til ham, var mundtlige overvejelser. Jeg tror, at det kommer i et senere svar til ombudsmanden.

Jon Lauritzen:

Det gør det, ja. Helt enig. Hvis vi kigger på s. 2825, er der en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 27. juni til Jesper Gori med kopi til dig:

”Kære Jesper,

Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg nåede at aflyse høringsen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede). Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast.”

Var det en fejl, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen bad om et bidrag fra Udlændingestyrelsen om, hvornår undtagelserne blev kommunikeret til dem? Eller overfortolker jeg mailen?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke, om du gør. Jeg kan ikke huske denne mail, men det her begynder vel at centrere sig om spørgsmålet om, hvad der egentlig er blevet videregivet til Udlændingestyrelsen, både skriftligt og mundtligt, og hvad der ikke er.

Jon Lauritzen:

Ja, for hvis vi på s. 2827 kigger på det svar, de kommer med, altså bidraget, så svarer de under pkt. 1:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.]”

Op på den mail, vi kiggede på før, lød det som om, at det var noget, I skulle drøfte. Det kan godt have været en drøftelse mellem Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori. Men kan du huske, om du var inddraget i den drøftelse?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke helt præcis huske tidsfæstelsen af det, og derfor ved jeg ikke, om det er direkte i forbindelse med denne mail, men på et tidspunkt blev det i hvert fald klart for mig, for det første at den tilkendegivelse, jeg var kommet med under koncerndirektionsmødet den 10. februar, hvor også Udlændingestyrelsens direktør var til stede, åbenbart ikke var gået videre til Udlændingestyrelsen. Derudover blev det på et eller andet tidspunkt – og det kan jeg heller ikke tidsfæste nærmere – nok klart for os, der sad i Udlændingeafdelingen, at der ikke var enighed mellem Udlændingestyrelsen og Koncernstyring om, hvad det var, der var videregivet mundtligt i øvrigt til Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Ja, for hvis vi kigger i det svar, som I kommer med den 14. juli på s. 2971, har vi præcis det, som du sagde før, så det behøver jeg ikke spørge dig om igen. Det er den sidste sætning:

”Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Det var også det, du forklarede før. Men der står også, at der var en klar forudsætning, som var udtrykt til Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at du lige har forklaret, at det var det møde i koncerndirektionen den 10. februar, hvor Henrik Grunnet var til stede. Var det det, I mente med det?

Lykke Sørensen:

Ja, og det tror jeg også, at vi skriver længere omme.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på det bidrag, I det, som I sender til ombudsmanden, lader det ikke til, at I nævner den oplysning, som I har fået ind fra Udlændingestyrelsen om, at det først var den 18. marts, at de fik besked om, at instruksen ikke var undtagelsesfri. Kan du huske, om I havde nogen overvejelser om det?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg ved ikke, om ikke det kommer senere i dette – altså præcis hvad det er, vi skriver til ombudsmanden. Som jeg sagde før, baserer det sig på – men det er måske nemmere, hvis vi ...

Jon Lauritzen:

Senere i brevet, eller?

Lykke Sørensen:

Ja, på et tidspunkt skriver vi til ombudsmanden præcis det, som jeg sagde før, nemlig at det mundtligt var tilkendegivet over for Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at vi skrev, at det handlede om koncerndirektionsmødet, og jeg tror ikke, at vi skrev andet.

Jon Lauritzen:

Nej, og mit spørgsmål var, om det bidrag, som I fik ind fra Udlændingestyrelsen om, at det først var den 18. marts, at de fik besked om, at det ikke var undtagelsesfrit ... hvem besluttede – om nogen – at det ikke skulle indgå i jeres svar?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Men det handlede grundlæggende om, at det, som vi kunne stå på mål for i Udlændingefaldningen, var det, jeg sagde før. Det var det, jeg vidste, at jeg havde tilkendegivet. Og så var der – og det er en kendt sag nu i hvert fald – uenighed mellem Udlændingestyrelsen og departementet om, hvad der var givet af mundtlige beskeder samtidig med instruksens udsendelse eller pressemeddelelsens udsendelse.

Jon Lauritzen:

Hvornår blev du opmærksom på uenigheden om, hvad der var blevet kommunikeret? Nu kan jeg ikke lige huske skriftstedet fra ...

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke tidsfæste det, men det begyndte nok i forbindelse med vores drøftelser også med Udlændingestyrelsen. Ikke nødvendigvis mine egne, men med medarbejdernes, at Udlændingestyrelsen ikke mente, at der var kommunikeret på den måde til dem. Så jeg kan ikke tidsfæste det præcist.

Jon Lauritzen:

Men der var ikke på det tidspunkt tanker om at gøre opmærksom på, at der var en forskellig opfattelse i forhold til det bidrag, som Udlændingestyrelsen nu var kommet med, hvor de skrev det med det mundtlige?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg ikke. Det kan jeg ikke huske. Som sagt ... det som vi skrev ind, var det, jeg kunne stå på mål for, altså det som var videregivet under det møde.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå videre til en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder. Der kommer et svar til instituttet den 25. april – på s. 1981 – på et brev, som kom i marts måned. Kan du huske, om du var involveret i dette svar?

Lykke Sørensen:

Det har jeg sikkert været, ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske brevet fra Institut for Menneskerettigheder, eller vil du lige se det? Det er på s. 1482.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

I jeres svar den 25. april svarer I ikke – som brevet måske nok lægger op til – at der skal foretages konkrete og individuelle vurderinger. Men kort tid efter – allerede den 28. april – skriver I til Folketingets Ombudsmand, at der vil ske genoptagelse. Overvejede I at medtage det i svaret til Institut for Menneskerettigheder?

Lykke Sørensen:

Nu kan jeg ikke huske præcis, hvad vi svarede til Institut for Menneskerettigheder ... [vidnet læser svaret] ... Så tror jeg lige, at jeg skal have spørgsmålet igen.

Jon Lauritzen:

Institut for Menneskerettigheder lægger op til, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering. Og denne besvarelse svarer lidt udenom eller undlader at svare på det. Jeg tænkte på – det her er den 25. april og kort tid efter meddeler I ombudsmanden, at der vil ske genoptagelse af sagerne og partshøring. Overvejede I, om I skulle have svaret det til Institut for Menneskerettigheder? I kunne jo principielt have besluttet genoptagelsen lidt senere end 25. april?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg kan ikke huske de nærmere overvejelser her, men det er jo klart, at det her i høj grad også er et politisk svar. Når man svarer ombudsmanden, er det af en anden karakter.

Jon Lauritzen:

Og hvad mener du med ”et politisk svar”?

Lykke Sørensen:

At – som jeg kan se her – lægger vi os fuldstændig op ad den linje, som også blev kommunikeret i forbindelse med samrådet i marts måned.

Jon Lauritzen:

Tak. Så vil jeg gå over til et andet spor. Det er en drøftelse af 9. juni ... hvis vi kigger på s. 2428. Det er en orientering til Udlændingestyrelsens direktør, hvor der er gengivet en samtale med dig. Du er ikke selv på mailen. Der står:

”Kære Tanja

Jeg har haft en lang snak med lykke om sagen og om status. (har orienteret Ditte telefonisk). Baggrunden for, at vi ikke hører fra departementet er ene og alene manglende tid.”
Og så, hvis vi går ned til afsnittet:

”I forhold til aspektet omkring tvang, som vi i starten ikke skulle se på, da der var tale om et pusterum for kvinden, mens hun var indkvarteret som asylansøger, er der også sket en udvikling, således at vurderingen af tvang skal indgå.

Lykke forventer, at den måden vi i fællesskab, kommer til at håndtere dette på bliver, at vi holder fast i, at der sker adskillelse umiddelbart, men at der derefter kan komme oplysninger frem i sagen, der gør at vi mener at der konkret ikke er tale om tvang, hvorefter parret kan flytte sammen igen. Mine tanker er, at det fx kunne være indberetninger om, at parret savner hinanden meget, ofte er sammen, ringer maget sammen mv.”

Kan du huske samtalen, som formentlig har været den 9. juni?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske samtalen konkret, men jeg har ingen grund til at betvivle, at vi har været omkring disse spørgsmål, som Lene Vejrum skriver.

Jon Lauritzen:

Og det her med, at tvang nu skal indgå – kan du huske drøftelserne om det? Eller tankerne bag det?

Lykke Sørensen:

Ja, hvis der var konkret dokumentation for, at der var tale om tvang, så ville det være nogle af de enkle sager. Så jeg ved ikke, om man kan sige, at tvang nu skal indgå, sådan som hun

beskriver det dér. De drøftelser, som vi har haft med at gøre er, at – som det også bliver beskrevet her – hvis de pågældende bliver ved med at have tæt kontakt, så er der i hvert fald formodning for, at der ikke er tale om tvang.

Jon Lauritzen:

Vedrørende retningslinjer står der i fjerde-femtesidste afsnit:

”I forhold til Retningslinjerne, vil Lykke følge op i morgen. Der burde ikke i dem være noget, der strider mod det ovenfor beskrevne.

Vejledningen var også ret langt, inden der kom hastelovgivning mv. på bordet.

Lykke/Jesper vil vende tilbage med forslag til mødetidspunkt hurtigt, formentlig i morgen, da jeg sagde at vi synes det haster, og da kalenderne er ved at være booket godt op.”

Det, der hastede, vil jeg lige spørge dig om. Det lyder på mig som om, at vejledningen haster. Kan du huske samtalen?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det i detaljer, men det er på det tidspunkt, at vi arbejder på vejledningen. Og igen efterspørger Udlændingestyrelsen – for så vidt helt forståeligt – hvornår det er klart.

Jon Lauritzen:

Men der står, at den er ret langt i starten af juni. Er det også din hukommelse af det?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at den forelå i udkast ... jeg kan ikke huske det. Som jeg husker det ... i september måned lå den vel i en nogenlunde færdig udgave, og så var der drøftelser frem og tilbage både med justitsministeren og også – tror jeg – i forhold til ministeren, inden den blev endeligt færdig i december.

Jon Lauritzen:

Ja, tak. Så vil jeg gå over til samråd AJ. Vi har samrådsspørgsmålet på s. 2901:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til de seneste oplysninger om omfanget af de fysiske og psykiske konsekvenser det har for asylsøgende par, at ministeren i februar 2016 indførte nye retningslinier for indkvartering af asylsøgende par? Ligeledes bedes ministeren redegøre for, hvordan ministeren agter at rette op på området, således at par, der ikke er sammen af tvang og som åbenlyst ønsker at blive sammen, ikke adskilles med tvang?”

Det er Josephine Fock, der har stillet det spørgsmål.

Hvis vi kigger på s. 2667, kan vi se den kommentar eller det bidrag, der kommer ude fra Udlændingestyrelsen, til dette udsagn:

”Sager, hvor der ville skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn.”

Her er – formentlig fra Ditte Kruse Dankert – en kommentar:

”Nyt for os – har ikke tidligere været kriterium i sig selv”.

Og hvis vi går på s. 2673, står der:

”Jeg vil også gerne gentage, at det indgår i denne vurdering, om der er oplyst om særlige forhold – f.eks. at parret har børn, eller at der foreligger særlige trivsels- eller helbredsmæssige forhold.”

Der er kommentaren igen fra Ditte Dankert:

”Trivselsproblemer er ligeledes nyt ift tidligere meldinger”.

Hvad gav det af overvejelser i departementet, at der kommer de tilbagemeldinger fra Udlændingestyrelsen om, at det var nyt for dem?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Det kan sagtens have givet os anledning til at overveje nogle af formuleringerne, og nogle af formuleringerne har vi sikkert fastholdt. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg tænkte mere på, at det godt kunne tyde på, at de manglede den vejledning, som I sad og skrev på, hvis I havde nogle kriterier, som de slet ikke lagde vægt på?

Lykke Sørensen:

Men det var helt evident, at det gjorde de. De efterspurgte den også, og de var også frustrerede over ikke at have fået den. Det kan jeg sådan set godt forstå.

Jon Lauritzen:

Det er også nævnt i talepapiret på s. 2913 under pkt. 4:

”Jeg vil gerne slutte af med at minde udvalget om, at udlændingemyndighederne er ved at udarbejde retningslinjer omkring indkvarteringsordningen. Retningslinjerne forventes at foreligge senest sommeren 2016. I disse retningslinjer vil der blive bl.a. blive redegjort nærmere for, i hvilke tilfælde der skal ske fælles indkvartering.”

Og så igen – og det er lidt et gentaget spørgsmål fra tidligere – på hvilken baggrund skulle Udlændingestyrelsen så træffe afgørelser på det her tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Det har jeg svaret på. Det skulle de på baggrund af deres almindelige kendskab til både de danske regler og forvaltningsretlige regler og vores internationale forpligtelser. Og ja, det er rigtigt, at de efterspurgte nogle retningslinjer, som vi også lavede, men som først kom langt, langt senere.

Jon Lauritzen:

På s. 2795-2796 har Justitsministeriet også nogle bemærkninger til talepapiret. Der står:

”Desuden tror jeg fuldt og fast på, at unge kvinder – og her er der jo tale om piger – skal have frihed til at indrette deres liv, som de ønsker. Den samme valgfrihed gælder ikke nødvendigvis i det land, som de kommer fra.

Dét signal – altså signalet om, at i Danmark bestemmer kvinder over eget liv – bør vi klart og tydeligt række ud til disse piger.

”Pusterummet” kan derfor også bruges til, at pigerne indser, at i Danmark er normerne og rammerne for kvinders liv et andet, end hvad der gælder mange steder i verden.”

Og så er der kommentarerne:

”JM understreger, at sådanne overvejelser ikke vurderes at spille en rolle i forbindelse med domstolenes overvejelser om ordningens lovlighed.”

Hvad gjorde I jer af overvejelser? Hvis vi kigger på s. 2791, kan du se, at bidraget kommer ind til Anna-Sophie Saugmann-Jensen fra Jesper Gori med dig i kopi. Hvad gjorde I jer af overvejelser?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske præcis, hvad vi gjorde os af overvejelser, andet end dem, som den pågældende fuldmægtig selv gør sig her. Jeg tror, at man skal sige, at de afsnit, der er sat ind her under s. 2795-2796, i høj grad er nogle politiske tilkendegivelser fra ministeren. Og i forbindelse med udarbejdelsen af samrådstalepapirerne var der en redegørelse for, hvad der var sket. Men det lå også ministeren meget på sinde, at hun under samrådene ønskede at komme med nogle af de politiske tilkendegivelser, som lå hende meget på sinde i denne sag.

Jon Lauritzen:

Men jeg tænker på – pusterummet bliver nævnt ganske meget. Både i spørgsmål, samråd og også til medierne. Og her understreger Justitsministeriet, at:

”... sådanne overvejelser ikke vurderes at spille en rolle i forbindelse med domstolenes overvejelser om ordningens lovlighed.”

Blev det formidlet videre til ministeren, at Justitsministeriet så sådan på det?

Lykke Sørensen:

Jeg kan simpelthen ikke huske, i hvilket omfang disse kommentarer gik videre til ministeren. Beklager.

Jon Lauritzen:

Det er også helt fair. På s. 3386 har vi et spørgsmål nr. S 84 fra Carsten Kudsk og Pernille Bendixen fra Dansk Folkeparti:

”Mener ministeren, at det er forenelig med Danmarks syn på børn, at børn tilsyneladende efter internationale konventioner må acceptere, at barnet, her bruden, kan leve sammen med sin voksne ældre mand, eftersom ægteskabet er indgået i udlandet, trods ministeren tilbage i februar skilte disse par på asylcentrene?”

Og på s. 3385 skriver Anna-Sophie Saugmann-Jensen til dig:

”Jesper er i Udlændingenævnet, og jeg skriver derfor direkte til dig.

Ministeren har bedt om, at ”kongebrevseksemplet” skrives ind i talepapiret til besvarelsen af S 84. Kan du godkende vedhæftede udkast, hvor jeg med rettelingsmarkering har indføjet eksemplet? (i så fald tænker jeg at skrive det direkte ind i talepapiret, der ligger hos ministeren nu).

Bemærk, at eksemplet kommer til at blive efterfulgt af følgende sætning: ”Undtagelsesmuligheden skyldes navnlig, at Udlændingestyrelsen skal administrere indkvarteringsordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser”. Jeg mener umiddelbart godt, at formuleringen kan rumme, at undtagelsesmuligheden givetvis *også* følger af almindelige forvaltningsretslige grundsætninger om saglighed mv. i kongebrevstilfældet.”

Og på s. 3391 svarer du meget kort og præcist:

”Fint.”

Kan du huske dette forløb overhovedet? Nu var der jo rigtig, rigtig mange spørgsmål ... det ved jeg godt.

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Okay, så går vi videre til spørgsmål 1006-1008 på s. 3247:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 770 fremgår, at Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 har identificeret 70 asylansøgere (35 par), som fra 10. februar 2016 har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par. Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

Vi har også spørgsmål 1007 på s. 3211:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

Og så har vi på s. 3206 en afart af det:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen ”i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig”. Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

Og så har vi på s. 3218 en intern kommunikation. Det var den, som vi så på før med, hvem

det var, der besluttede eller ønskede at forelægge sagerne.

Hvis vi kigger på s. 3354, har vi i forbindelse med bidraget fra Udlændingestyrelsen følgende tilbagemelding:

”Udlændingestyrelsen ønsker ikke at imødekomme departementets forslag til ændring i styrelsens bidrag til besvarelse af UUI 1008, stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 30. september 2016.

Udlændingestyrelsen lægger herved vægt på, at departementets forslag til ændret formulering ikke giver en forklaring på, hvorfor de 5 konkret nævnte par i besvarelsen ikke har været indkvarteret hver for sig.

Udlændingestyrelsen lægger endvidere vægt på, at den af styrelsen valgte formulering er identisk med den, som tidligere er anvendt i et brev til Folketingets Ombudsmand.

Endelig lægger Udlændingestyrelsen vægt på, at styrelsens formulering indeholder et ”f.eks.”, og at departementets forslag dermed kan rummes inden for styrelsens formulering.

Udlændingestyrelsen er af den opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at departementets forslag til ændret formulering medtages i departementets vejledning til Udlændingestyrelsen, men styrelsen mener ikke, at forslaget bør skrives ind i besvarelsen af UUI 1008.”

På s. 3365 kan vi se den sætning, der er drøftelser om:

”Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældre- og omsorg over for børnene er afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.”

Departementet kommer med en ændret formulering i kommentaren:

”Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, og den mindreårige på grund af f.eks. et handicap er klart afhængig af den myndige partners pasning og pleje og bistand til at drage omsorg for parrets børn.”

Det er den ændring, som Udlændingestyrelsen – jeg ved ikke, om man kan sige, at de nægter, men de fastholder, hvad de har skrevet. Var det sædvanligt, at Udlændingestyrelsen sagde fra, og var du overhovedet inde over det?

Lykke Sørensen:

Jeg beklager meget. Der blev stillet virkelig mange spørgsmål, og vi besvarede rigtig, rigtig mange spørgsmål. Jeg kan ikke huske enkelte drøftelser af det. I forhold til spørgsmålet, om Udlændingestyrelsen nægtede at ændre noget – ja, det tænker jeg, at de gjorde, hvis de mente, at det ikke forholdt sig sådan. På den måde er det ikke usædvanligt.

Jon Lauritzen:

Okay. Det lader til, at det er henvisningen til relevante fagpersoner, der er taget ud, og så også muligheden/risikoen – afhængigt af, hvordan man ser på det – for undtagelse til indledningsvis adskillelse. Det er det, der er forskellen på de to forslag.

På s. 3414-3415 kan vi se, at det ikke kun er Udlændingestyrelsen. Her skriver Louise Nielsen til Annika Falkvard med kopi til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen og Sofie Odgaard. Og jeg skal nævne, at du ikke er på denne mail. Der står:

”Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Grunden til, at jeg spørger dig, er, om henvisningen til, at hun vil have kontoret op til en drøftelse – kunne det have været dit kontor?

Lykke Sørensen:

Det tænker jeg nok, eftersom det var os, der lavede langt de fleste udkast til svar på spørgsmålene.

Jon Lauritzen:

På s. 3418 skriver du til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Kære begge

Jeg forstår nu på LS, at ministeren ønsker en ”slankere” og mindre detaljeret gennemgang af sagerne i spørgsmål 1008.

Det vil hun gerne have rettet og derefter se svarerne på ny.”

Ved du, hvorfor ministeren ønskede en slankere udgave? Jeg kan sige, at slankningen bestod i, at beskrivelsen af sagerne ikke blev medtaget.

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske i dag. Jeg kan ikke huske drøftelsen. Helt generelt havde vi mange samtaler med ministeren om besvarelse af spørgsmålene. Og igen ... heroverfor var et spørgsmål om, at ministeren i høj grad ønskede at få gengivet sin politiske linje. Samtidig skulle vi sikre, at svarene på spørgsmålene også var en korrekt gengivelse af enten det, der foregik, eller de retlige rammer.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi kigger på mailen på s. 3429 fra Jonas Soelberg til Sofie Odgaard:

”Tror du egentlig, LYS sørger for tilpassede barnebrudssvar pbga snakken inde ved Uffe? Jeg tror måske lige vi skal give en konkret melding til Gori også. Tænker du ikk det?”

”LYS” er dig, tænker jeg?

Lykke Sørensen:

Det vil jeg tro.

Jon Lauritzen:

Var du en del af snakken med Uffe Toudal? Jeg tror, at det vedrører disse tre spørgsmål, som jeg kan se det.

Lykke Sørensen:

Det har jeg nok været. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Ministeren var uenig i talelinjen. Var det stadig – her i november 2016 – vanskeligt for ministeren at acceptere undtagelser i ordningen?

Lykke Sørensen:

Igen ... jeg kan ikke tidsfæste, hvornår ministeren accepterede noget. Men det gjorde hun om ikke andet tilbage i marts, da man også på samråd – og efterfølgende i spørgsmål i juni – foldede mere ud, hvad der egentlig lå i denne ordning. Men det er klart, at det var en løbende drøftelse med ministeren i forhold til, hvilken politisk tilkendegivelse hun ønskede at få frem i forbindelse med både samråd og besvarelse af folketingsspørgsmål, over for at vi skulle sikre os, at vi besvarede spørgsmålene korrekt, også i forhold til den ordning, der var gældende.

Jon Lauritzen:

Ja, tak. Så vil jeg gå over til noget, som vi faktisk har talt en del om, nemlig udarbejdelse af retningslinjerne – det, der ender med at blive til notatet af 12. december. Kan du fortælle lidt om processen med retningslinjerne – eller notatet, eller hvad vi nu skal kalde det?

Lykke Sørensen:

Ja, som jeg husker det, var det en medarbejder i Familiesammenføringskontoret, som begyndte at skrive på retningslinjerne på et tidspunkt, da vi kobled hende på. Og jeg kan ikke præcis huske, hvornår det foregik. Og så prøvede vi at få dem færdigt så hurtigt som overhovedet muligt. I takt med skrivningen var der drøftelser med Justitsministeriet for at få fastlagt, hvor grænserne gik – hvad var det for parametre, der skulle indgå i forbindelse med vurderingerne. Øhm, ja, det tror jeg, er dét. Så må du spørge lidt mere konkret.

Jon Lauritzen:

Tak. Ja, fordi vi kan se allerede den 3. marts i det reviderede beredskab, der bliver lavet til Statsministeriet – der er vi på s. 837 – at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte generel instruks til retningslinjer osv. Hvis vi prøver at gå til s. 838, hvor der står, at man:

”... skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Her er der en sammenkædning mellem de helt særlige tilfælde og retningslinjerne. Og det er også dét, som vi var inde på før, da vi kiggede på svaret til Folketingets Ombudsmand af 4. maj. Vi kan godt lige kigge på det igen på s. 2170. Der har vi i tredje afsnit, at:

”Det kan endvidere oplyses, at ministeriet er ved at udarbejde en generel vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller til brug for Udlændingestyrelsens fremtidige vurderinger i konkrete indkvarteringssager.”

Og vi kan jo se, at vejledningen først var klar i december måned – 10 måneder efter, at instruksen blev udstedt. Jeg tror, at du var lidt inde på det, men kan du forklare, hvad der gør, at det tager så lang tid?

Lykke Sørensen:

Det er der flere grunde til. Men en af grundene er, at det var vanskeligt at få fastlagt ret præcist, hvad det var for nogle elementer, der skulle indgå i det. Det var den ene del af det. Så havde vi også andet at lave i den periode, både at besvare mange spørgsmål og håndtere samråd. Og det er klart, at i det omfang, at vi brugte kræfter på det, blev vejledningen desværre skubbet. Men som sagt – jeg tror, at der formodentlig ligger dokumenter i sagen. Jeg erindrer det sådan, at vi var ved at have en ret færdig skabelon en gang i september eller sådan noget. Men jeg kan huske forkert.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg er nogenlunde rigtigt. Det ser ud til, at I den 12. maj starter på at beskrive ordningen. På s. 2225-2227 har vi det første. Det er Anna-Sophie Saugmann-Jensen, formentlig den medarbejder fra Familiesammenføring, du tænkte på før. Det er første gang, at jeg kan se, at I begynder på skrift at gå i dybden med den konkrete afvejning. Passer det nogenlunde med din hukommelse?

Lykke Sørensen:

Ja, det er det, der ligger som et udkast her. Hvornår medarbejderen præcis er gået i gang med at skrive det, er jeg ikke på det rene med. Men jeg mener, som jeg sagde før, at det var i det forløb i foråret 2016.

Jon Lauritzen:

Men kunne I ikke have sagt den 10. februar, da den nye praksis kom, at Udlændingestyrelsen skulle afvente egentlige retningslinjer, før de begyndte at administrere efter den nye ordning? Du forklarede tidligere om den politiske virkelighed ...

Lykke Sørensen:

Ja, jeg tror, at jeg har svaret på det tidligere. Det var ikke en mulighed. Der var et stærkt ønske fra ministeren om at iværksætte det. Og der var også et ret bredt politisk ønske om at skulle have en anden ordning. Så for os var det ikke en mulighed, at man skulle afvente.

Jon Lauritzen:

På s. 2888 er der et referat fra et møde den 1. juli, hvor du er angivet som deltager. I hvert fald står der i mailen fra Adam Khalik:

”Til stede var:” – bl.a. – ”afdelingschef Lykke Sørensen”.

Og der står videre:

”Rammen for mødet var, hvorledes US skal forholde sig til de endelige afgørelser i barnebrudssagerne. Samtalen drejede sig derimod ikke om den indledende adskillelse, som ifølge UIBM skal fortsætte som hidtil.”

Kan du huske mødet? Jeg er med på, at du sikkert deltog i mange møder.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det konkrete møde, nej.

Jon Lauritzen:

På næste side, s. 2889 fremgår det af den sidste sætning, at:

”UIBM beder om, at vi 1 gang ugentligt eller 1 gang hver 2. uge orienterer Lykke Sørensen om udfaldet i sagerne.”

Og på s. 2964, 2965 og 2966 kan vi se, at der rent faktisk sker en orientering. Hvorfor skulle du have en orientering, og kan du huske drøftelserne bag det?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg sådan set ikke, andet end at det var en sag, der optog ministeren rigtig meget. Jeg tænker, at det var derfor, at det var vigtigt, at vi orienterede om, hvad der foregik, altså hvad det var for nogle afgørelser, som styrelsen traf.

Jon Lauritzen:

På s. 2868 kan vi se, at Uffe Toudal meget gerne vil tale med Inger Støjberg. Havde du en drøftelse med Uffe Toudal om det? Vi kan se nederst:

”Kære Inger

Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebrude.”

Kan du huske, om du i slutningen af juni eller i starten af juli måned havde en drøftelse med Uffe Toudal om det?

Lykke Sørensen:

Jeg havde rigtig mange drøftelser med Uffe Toudal om denne sag. Men jeg ved ikke præcis, hvad dette handler om.

Jon Lauritzen:

På s. 2890-2891 kan vi se, at der er et notat til ministeren pr. 1. juli, som kommer ud af familiesammenføringskontoret og har overskriften:

”Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre (”barnebrude”)

Af det, der er markeret i afsnit 2, fremgår:

”... Udlændingestyrelsen har nu meddelt, at styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første

sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.”

Og lidt længere nede:

”Der er nedenfor redegjort overordnet for disse retningslinjer.

Dette vil blive fulgt op af departementets udstedelse af en vejledning (notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sommeren 2016.”

Det efterfølges af:

”II. Generelle og overordnede retningslinjer for indkvarteringen”

Kan du huske, om du var involveret i det notat?

Lykke Sørensen:

Det vil jeg tro, men jeg kan ikke positivt huske det.

Jon Lauritzen:

Har du nogen hukommelse om ministerens respons på notatet?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 2875 har vi en oversigt fra F2-systemet, hvor vi kan se, at du godkender på trin 2 den 1. juli. Louise Nielsen godkender på trin 5. Det er på vegne af ministeren.

Og på s. 3459 skriver Jens Teilberg fra Justitsministeriet:

”Jeg har talt lidt med Lykke om udkastet til deres notat om barnebrude og har senest fået tilsendt vedhæftede udkast.

Vil I se på det, så vi kan drøfte det? Jeg vil gerne drøfte det med jer, før I giver tilbagemelding til UIBM, så I også kan få et par ord med om, hvad jeg har talt med Lykke om.”

Vi går et par sider frem til s. 3461. Det er det reviderede udkast til notatet.

Kan du huske, om Justitsministeriet var inde over det notat, som vi så på før i F2 – det, der er på s. 2875? Det var det notat, som vi kiggede på før. Det ser ud til, at det er godkendt den 1. juli af dig og den 8. juli på vegne af ministeren. Det, som vi kiggede på før med Jens Teilberg på s. 3459, var vejledningen. Er der et sideløbende forløb med dette notat og vejledningen?

Lykke Sørensen:

Forudsat at jeg har forstået det helt rigtigt, var det første, du viste, om status til ministeren om, hvad der var af tilbageværende par. Så vidt jeg kunne se – og med den fare, at jeg kun meget kort har set det lige her – var det status for sagen, og så stod der vist noget om, at vi var ved at lave vejledningen. Jeg kan ikke huske det helt, for vi hoppede fra det. Men jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår, hvad det præcise spørgsmål gik på?

Jon Lauritzen:

På s. 3602 kan vi se – jeg har måske en forkert sidehenvisning i mine notater, men der er ...

Lykke Sørensen:

Jeg syntes, at jeg før så et andet notat end det her ...

Jon Lauritzen:

Det har du også ret i.

Ombudsmanden tilkendegav, at han ville komme med en afgørelse på det foreliggende grundlag, hvis han ikke fik noget senest den 9. december. Kan du huske det, og om det havde nogen betydning for færdiggørelse af jeres notat af 12. december?

Lykke Sørensen:

Vi var allerede pænt forsinkede. Jeg tror, at vi havde lovet, at det ville være klar før sommerferien. Så det gør selvfølgelig indtryk, når ombudsmanden siger, at han vil afgøre det på det foreliggende grundlag. Så er vi selvfølgelig optaget af at få det hele på plads. Så det har det sikkert betydet. Men vi var i fuld gang med at

lave det. Så jeg ville tro, at det var tæt på færdigt under alle omstændigheder. Men det kan jeg ikke huske helt præcist.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 3555, er det vejledningen i F2, altså ikke det notat, vi kiggede på før. Du har en kommentar, der lyder:

”Notatet er blevet til efter meget indgående drøftelser med JM, og jeg vurderer ikke, at der kan ændres yderligere ved indholdet.”

Hvad ligger der i den kommentar? Var det, at I havde strakt jer så langt, som I kunne, eller hvad tænkte du på her, hvis du kan huske det?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det positivt, men det er et signal om, at nu er der ikke så mange flere ændringer, der kan komme ind i det her. Jeg tror, at der har været nogle drøftelser i de forgangne uger om indholdet af notatet, som jeg husker det. Både med Uffe Toudal og ministeren. Og derfor er det bare et signal om, at nu tror jeg, at det er det, som det er.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad de drøftelser, der havde været op til, gik ud på?

Lykke Sørensen:

Det handlede præcis om, hvor rammerne var. I og med at der ikke var et sted, hvor vi kunne slå op, var en masse af de forhold, som vi også skriver i notatet, en vurdering af en række forskellige kriterier, der skulle indgå. Hvor de præcise grænser gik og går kunne ingen svare på. Derfor havde vi – også med Justitsministeriet – meget detaljerede drøftelser om, hvor rammen præcis var henne.

Jon Lauritzen:

På s. 3559 kan vi se, at der skal være enighed mellem ministeriet og Justitsministeriet om talelinjen til denne vejledning. Er det sædvanligt, at Justitsministeriet skal godkende, eller at der skal opnås enighed om talelinjer mellem ministerier?

Lykke Sørensen:

Justitsministeriet har ekspertisen på menneskerettighedsområdet, og derfor var der ikke noget usædvanligt i, at vi skulle være enige om det. Det var ikke unormalt.

Jon Lauritzen:

På s. 3561 skriver Uffe Toudal:

”Videre til M og Mark. Jeg læser parallelt- vi er lidt under tidspres. Foreslår et M møde med Lykke og co, hvor vi kan drøfte notatet/ løbe det igennem. Gerne hurtigt, men der skal også være tid til at Inger kan få læst det.”

Kan du huske, om der var sådan et møde eller en drøftelse?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke positivt huske.

Jon Lauritzen:

På s. 3864 er der et referat udarbejdet af Line Skytte Mørk Hansen fra et ordførermøde den 19. januar 2017 – altså efter, at vejledningen blev godkendt den 12. december:

”Barnebrude:

M sagde at man skal henholde sig til konventionerne og hvis det er frivilligt og der er en lille aldersforskel kan de få lov at bo sammen. Mark tilføjede at DF ønsker at træde ud af konventionerne –men at det er ikke regeringens holdning.

M- siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der ...”

Blev der sat nogen flere ord på, hvad ”M” – jeg går ud fra, at det er ministeren – mente med det? Og jeg kan sige, at jeg tror, at du var til stede, fordi det fremgår:

”Lykke tilføjede at der var nogle der havde valgt at forblive skilt ad.”

Så vi kan måske starte med at spørge, om du overhovedet kan huske mødet, før jeg spørger om andet?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke positivt. Der var ganske mange ordførermøder også i den tid, hvor jeg var afdelingschef. Så jeg kan ikke huske det konkret.

Jon Lauritzen:

Men det synspunkt, at der ikke er kommet nogen barnebrude, så det betyder noget, at drøftelsen har været der – mindes du at have deltaget på møder eller i samtaler med ministeren, hvor der er kommet lignende synspunkter frem?

Lykke Sørensen:

Altså, den omstændighed, at der har været den debat og udmelding – at det skulle betyde, at der ikke var kommet barnebrude, eller?

Jon Lauritzen:

Ja, det er sådan, jeg læser det. Jeg vil bare høre, om referatet er korrekt, og om det også er noget, du har ...

Lykke Sørensen:

Det tror jeg. Det var ministerens generelle holdning, at det forhold, at ordningen var sat i værk, betød, at der ikke var kommet yderligere. Det tror jeg, at hun har givet udtryk for andre gange.

Jon Lauritzen:

Ja, og den næste sætning:

”FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.”

Det virker lidt underligt, at man er glad for kritik fra ombudsmanden, eller at den er kærkommen. Har du deltaget i ...

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske ministerens ordvalg her. Men jeg tror ikke, at ministeren var helt så optaget af kritik fra ombudsmanden, som embedsmændene var.

Jon Lauritzen:

Godt. Så vil jeg gå over til et kort spørgsmål om samråd AT og AU. Der er vi fremme i juni 2017. Og hvis vi kigger på s. 4592, skriver du:

”Kære Jens

Vedhæftet et udkast til beredskab udfærdiget af vores Ledelsessekretariat, som jeg synes, at du skal læse.

Jeg har ikke meldt tilbage endnu, men jeg har dog tilkendegivet, at vi skal passe på med at tilkendegive, at meldingen til US var tydelig.”

Du kan godt få lov til også at se samrådet, men jeg tænker, at du måske kan huske det. Det med udmeldingen til Udlændingestyrelsen, dvs. at:

” ... vi skal passe på med at tilkendegive, at meldingen til US var tydelig.”

Vil du komme med et par opfølgende ord til det?

Lykke Sørensen:

Ja, på dette tidspunkt i maj 2017, var det ret klart, at der var forskellige opfattelser af det. Og uanset, at jeg havde det sådan, at jeg under et møde havde tilkendegivet over for Udlændingestyrelsens direktør, hvad der var gældende, var det ret tydeligt, at der kun havde været mundtlige tilkendegivelser indtil dette tidspunkt. Og her taler jeg ikke om maj 2017, men om det tidspunkt, samrådet handlede om. Og derfor tilkendegav jeg bare, at man skulle være forsigtig med at sige, at meldingen til Udlændingestyrelsen var tydelig.

Jon Lauritzen:

Og så et generelt spørgsmål – på hvilke niveauer foregik meldingerne eller kommunikationen til Udlændingestyrelsen? Jeg tænker, at det måske var dig, Jesper Gori og Uffe Toudal, der havde kontakten til dem. Og hvem havde I så kontakt med? Hvordan foregik det frem og tilbage?

Lykke Sørensen:

Helt generelt havde vi – også helt uden for denne sag – i Udlændingeafdelingen et meget tæt samarbejde med Udlændingestyrelsen, i og med at rigtig meget af lovgivningen, som vi beskæftigede os med, vedrørte sager, som Udlændingestyrelsen behandlede. Og der havde vi kontakt på alle niveauer. Men den mest

intensive kontakt var på sagsbehandler- og kontorniveau, men jeg havde løbende kontakt med både vicedirektører og direktører, og det havde Uffe Toudal også. Men det er klart, at den mest intensive kontakt var på sagsbehandler- og kontorniveau, også i forhold til at lave regler. Vi lavede ikke lovændringer uden at høre Udlændingestyrelsen, som var dem, der skulle praktisere det i det daglige. Så vi havde et meget tæt samarbejde og en meget tæt kontakt.

Jon Lauritzen:

Jeg medgiver, at jeg stillede spørgsmålet meget bredt. Jeg tænkte mere i forhold til i kommunikationen vedrørende denne sag om barnebrude.

Lykke Sørensen:

Det var ikke meget anderledes. For mit eget vedkommende kan jeg sige, at jeg typisk havde kontakt – det har man også kunnet se i nogle mails – med Lene Vejrum, som var chef for det område i Udlændingestyrelsen. Og så var der tæt kontakt igennem sagens forløb på både kontorchef- og sagsbehandlerniveau, men navnlig på kontorchefniveau. Jeg ved ikke i detaljer, hvordan kontakten var i forhold til andre.

Jon Lauritzen:

Havde du kontakt med Henrik Grunnet efter den 10. februar?

Lykke Sørensen:

Nej, det tror jeg også, at jeg svarede på sidst. Det havde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg afslutningsvis spørge – Koncerndirektionsmøder efter den 10. februar ... jeg er med på, at barnebrude blev drøftet den 10. februar, men var barnebrude oppe på koncerndirektionsmøder efter den 10. februar?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg faktisk ikke, og ellers har det kun været en passant.

Jon Lauritzen:

Tak.

Retsformanden:

Det vil sige, at vi går til forsvarernes spørgsmål til vidnet. Værsgo.

René Offersen:

Jeg skal bede Rigsretten gå til s. 823. Der er vi begyndt på toppen, nemlig medvirken til statsministerens mulige svar til Folketinget. Altså, det beredskab, som bliver lavet til brug for debatten den 4. marts. Vi kan se, at vi har det, der hedder ”Husets vurdering”, der lyder:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.”

Jeg forstod på din forklaring i onsdags, at du var en del af huset, og at du stod bag den formulering?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det positivt, men det har jeg sikkert gjort.

René Offersen:

Du kan ikke huske, at du stod bag den formulering?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske forløbet omkring det, men jeg sagde, at jeg var en del af huset, ja. Det er helt rigtigt.

René Offersen:

Du sender både husets vurdering og ministerens vurdering over. Som jeg forstod dig i onsdags, så kunne du godt huske, at du havde haft en telefonsamtale med Tanja Franck, og at der måske kom to forslag til beredskab fra ministeriet til brug for statsministeren. Er det ikke rigtigt?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at det, jeg forklarede sidst, var, at jeg sagtens kunne huske, at jeg havde en samtale med Tanja Franck, som bad om at få et andet beredskab. Og jeg blev forholdt, at Tanja

Franck har forklaret, at jeg så havde svaret, at der vil komme to. Og jeg sagde, at det havde jeg ikke grund til at bestride, men at jeg ikke kunne huske det positivt. Jeg tror, at mit svar var sådan.

René Offersen:

På s. 820 kan vi se, at Sofie Odgaard skriver til Uffe Toudal den 3. marts kl. 16.22:

”Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens ...”

Her er du på, hvor Sofie Odgaard som ministersekretær sender denne. Er du sikker på, at det ikke er dig, der har været inde og arbejde med den tekstformulering?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke bestridt. Jeg siger, at jeg ikke kan huske det positivt. Men det er heller ikke det samme som, at jeg har sagt, at der ville komme to versioner til Statsministeriet. Men jeg kan bekræfte – og det sagde jeg også – jeg kan bare ikke huske det positivt.

René Offersen:

På s. 823 skriver man under ”Husets vurdering”:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation ...”

For mig lyder det som om, at det ikke fremstod helt nærtliggende for jer, at der ville opstå sådan en situation?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at vi på det tidspunkt vidste fuldstændig, hvad det var. Da vi kom længere hen, kan vi ikke bruge ordet konstruere, for så ved vi, at der er nogen særlige situationer.

René Offersen:

Det er rigtigt. Men nu er vi ved den 3. marts, hvor man kan se, at huset kommer med en formulering, som man kæmper lidt for. Så meget, at man ringer til Statsministeriet eller har en samtale med dem i Statsministeriet om, at der

helt usædvanligt eventuelt vil komme to vurderinger. Når man skriver: ”Man kan sikkert godt konstruere”, synes jeg, at det er svært ikke at læse det sådan, at I på daværende tidspunkt faktisk ikke mener, at det er givet, at der er nogen situationer?

Lykke Sørensen:

Vi vidste det jo ikke. Jeg tror lige igen, jeg vil sige, at vi ikke ringede til Statsministeriet. Statsministeriet ringede til os.

René Offersen:

Ja, men under samtalen drøftede man den mulighed, at der kom to alternativer, ikke?

Jeg spørger ind til det på denne måde, fordi Inger Støjberg har forklaret, at hun den 9.-10. februar opfattede det sådan, at det var en hypotetisk situation, om der engang ude i fremtiden kom en sag. Er det noget, der afviger fra din opfattelse på dette tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg vidste, om det var hypotetisk. Det afgørende var, at vi sagde, at der uanset hvad ikke kan gælde en undtagelsesfri ordning. Vi vidste ikke, om der var eksempler.

René Offersen:

Det var ikke det, jeg spurgte dig om. Jeg viser dig, at du til brug for statsministeren har ... Han skal i Folketinget. Det må være, må jeg tillade mig mene, en alvorlig situation. Man gør sig umage. I kæmper for, at han skal anvende en formulering, hvor han siger: ”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation ...”. Så synes jeg, at det ikke lyder så fjernt fra, som når Inger Støjberg siger, at der måske var noget hypotetisk ude i fremtiden?

Lykke Sørensen:

Det er jeg ikke enig i. Vi vidste ikke, om der ville være sager. Heroverfor står også, at ministeren ønskede en ret klar offentlig udmelding. Så det her var også et spørgsmål om at imødekomme hendes ønsker om, hvordan man kunne melde det ud. Det var også det, man kunne se senere hen. Så jeg er ikke enig i det. Det her var grundlæggende. Vi vidste ikke, om der var sager eller ikke ville være sager.

René Offersen:

Hvad er der for en distinktion til, når ministeren siger, at hun opfattede det som hypotetisk, det du selv beskriver her?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke vide, om der var nogen sager.

René Offersen:

Vi går til s. 984. Der har vi en mail af 8. marts fra dig i en anden sammenhæng senere, hvor du siger:

”Jeg synes ikke, at vi skal bruge ordet ”konstruere” i forhold til de enkelte sager, der måtte opstå, bl.a. fordi vi nu ved, at der er sager.”

Jeg tænker, at det lyder som om, at der i den mellemliggende periode – mellem det, der lå til grund for de drøftelser, der foregik den 3. marts og til det, der er nu – at der ved I lige pludselig, at der faktisk kan vise sig sager?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg også, at jeg har svaret på før. Jeg kan også se, at vi tog denne formulering ud af beredskabstalepunkterne til statsministeren. Det ved jeg ikke, om vi gjorde, for jeg har ikke de mails præsent.

René Offersen:

Det gjorde I, både-og. I ændrede den, fordi Uffe Toudal hjalp med, tror jeg, at finde en formulering, som alle uden videre kunne acceptere.

Lykke Sørensen:

Jo, men ... præcis.

René Offersen:

Så vil jeg gerne gå til minibussen. Jeg forstod din forklaring sådan, at barnebrude blev drøftet, og at det optog ministeren meget. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Det er helt rigtigt, ja.

René Offersen:

Jeg forstod også, at ministeren i bussen skrev facebookopslaget om, at det skulle stoppes,

men at du ikke læste opslaget. Er det også rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt, ja.

René Offersen:

Og jeg forstod, at du opfattede spørgsmålet sådan, at det dengang drejede sig om mindreårige ægtefæller/samlevende med en lavere alder end 15 år. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt forstået, ja.

René Offersen:

Så det er også rigtigt forstået, at du ikke dengang havde den forståelse og den forudsætning, at det drejede sig om mindreårige mellem 15 og 18 år?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt. Jeg havde ikke fulgt debatten om det.

René Offersen:

Nej, den var lige startet. Du sad i minibussen. Lad os gå til s. 33. Her har vi den artikel, som ifølge ministeren udgør grundlaget for den samtale, som hun reagerer på, da hun sidder i bussen. Den er fra TV 2 den 25. januar 2016. Hvis du prøver at kigge med, står der i første afsnit:

”I Danmark er det som udgangspunkt ikke tilladt at gifte sig med mindreårige børn – altså børn under 18 år.”

Hvis vi prøver at kigge videre på s. 34, tænker jeg egentlig ikke, at jeg kan se, at artiklen handler om nogen, der er yngre end 15 år.

Lykke Sørensen:

Det er også helt korrekt.

René Offersen:

Det vil sige, at den artikel, som ministeren reagerer på, og som man sidder og drøfter nede i minibussen ... Der skal jeg forstå det sådan, at du som afdelingschef sidder og lytter til det. Du har registreret, at ministeren har en meget stærk

interesse for emnet. Vi kan se, at det indholdsmæssigt – også i det efterfølgende forløb drejer det sig om nogle mellem 15 og 18 år. Men du registrerer ikke på det tidspunkt og forstår ikke i den samtale, at det faktisk ikke drejer sig om nogen, der er yngre end 15 år?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at jeg er nødt til at sige, at vi havde en meget kort ordveksling under en tjenesterejse om det. Og nej, jeg havde ikke fulgt debatten. Det var det, jeg sagde før. Det havde jeg ikke. Så jeg havde ikke læst det.

René Offersen:

Lad os prøve at gå til s. 53. Her er vi kommet hjem, må man antage. Der er en mail den 25. januar kl. 20.35 fra Jesper Gori, og der kan man se, at der står:

”Lykke bad os være opmærksom på ministerens klare afvisning af at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller.”

Du må have haft en dialog/kontakt til Jesper Gori?

Lykke Sørensen:

Jeg havde meget kort samtale, ja.

René Offersen:

Du havde en meget kort samtale med ham. Kan du huske, om det under den samtale bliver bragt op, om det drejer sig om mindreårige under 15 år eller også mellem 15 og 18 år?

Lykke Sørensen:

Det tror jeg overhovedet ikke, at vi talte om.

René Offersen:

Det er vel en ret forskelligartet problematik, om man taler om nogle, der er under den kriminelle lavalder, eller om man taler om nogle mellem 15 og 18?

Lykke Sørensen:

Jeg er nødt til at sige, at jeg ikke foretog sagsbehandling her. Det har jeg også sagt før. Jeg foretager ikke sagsbehandlingen på tre sekunder i en bus i Bruxelles.

René Offersen:

Men det er ikke det, der interesserer mig lige nu. Det ved vi godt, at du ikke gør, og det holder vi dig heller ikke op på. Men ministeren har i hvert fald fået den opfattelse, at hun stort set kunne gøre, hvad hun ville i sine centre, og at hun drøftede nogen mellem 15 og 18 år. Så tænker jeg – nu har vi så Jesper Gori involveret her den 25. januar – kan du huske, hvornår det går op for dig, at ministeren interesserer sig for dem, der er mellem 15 og 18 år?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke tidsfæste i dag. Det er jo et relativt kort tidsforløb fra den 25. januar til jeg for alvor bliver involveret i det omkring den 8., 9. og 10. februar.

René Offersen:

Skal vi prøve at se, om du bliver involveret lidt tidligere? Kan vi gå til s. 143? ... Her har vi en mail den 28. januar. I har været i Bruxelles om mandagen, og her er det blevet torsdag. Og der står så fra Jesper Gori:

”Kære Lykke

Et revideret udkast.”

Og hvis vi her går til s. 146. Der lyder en overskrift: ”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år”. Her må det vel være blevet tydeligt for dig, at det omfatter ikke bare mindreårige under 15 år?

Lykke Sørensen:

Ja, men der begynder vi en sagsbehandling i forhold til, hvad en ordning så kan være.

René Offersen:

Det er rigtigt. Som jeg forstod dig i onsdags, talte du ikke med Inger Støjberg om indholdet af en eventuelt ny ordning efter minibussen og indtil notatet af 2. februar?

Lykke Sørensen:

Nej, det tror jeg ikke gjorde.

René Offersen:

Men jeg tænker, at det i hvert fald her må have været tydeligt for dig, at det også omfatter nogen mellem 15 og 18 år? Nu har vi en minister, der er gået offentligt ud med det. Du overvejede ikke på dette tidspunkt at sige noget til ministeren om, at din forudsætning for samtalen var, at det var nogle under den seksuelle eller den kriminelle lavalder?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde jeg ikke. Vi gik i gang med at sagsbehandle her. Så nej, det gjorde jeg ikke.

René Offersen:

Jeg vil nu gå til den nye indkvarteringsordning. Og der vil jeg gerne bede om, at vi først går til s. 194. Der har vi F2-systemet. Hvis vi går til s. 195, kan vi se, hvem der har godkendt. Jesper Gori har godkendt som trin 2. Så kan vi se, at du godkender som trin 3 den 5. februar 2016. Det er fredag. Så kan vi se, at afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen også godkender den 5. februar. Og vi kan se, at Andreas Højmark Andersen godkender på vegne af sig selv den 5. februar. Den 5. februar kl. 13.30 ved vi, at Sofie Odgaard godkender på vegne af departementschef Uffe Toudal. Og så går den i stå. Det vil sige, at den 5. februar bliver dette dokument – som er det notat, vi kalder ministernotatet, dateret den 2. februar – godkendt både af kontorchefen, to afdelingschefer og departementschefen.

Hvis vi går til tillægsekstrakt 2 s. 33, finder vi en vejledning om godkendelser i F2, som forsvarene har indhentet og fik dagen før, vi begyndte hovedforhandlingen. Vi kan se nederst til venstre, at den er opdateret i juni måned 2021, så vi har fået den version, der er gældende i dag. Det skal vi lige være opmærksomme på. Vejledningen er sammenlagt på 49 sider. På s. 35 kan vi se øverst, at der står om at oprette en ny godkendelse. Jeg læser op:

”Godkendelser oprettes på akter i F2, når der er behov for, at én eller flere personer kvalitetssikrer og formelt godkender en given arbejdsopgave. Det kan eksempelvis være et notat, en

orientering, et udkast til ministersvar eller besvarelse af borgerhenvendelse.”

Svarer denne beskrivelse – efter den forståelse, du havde dengang – til, hvad det betød at godkende noget i F2?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Der gav man en formel godkendelse af eller tilslutning til det?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Vi så før, at den 5. februar kl. 09.59 godkendte du selv i F2 ministernotatet. Når du godkendte det, hvad opfattede du så, at det var udtryk for?

Lykke Sørensen:

Så havde jeg godkendt det.

René Offersen:

Ja, så kunne du tilslutte dig det, der stod i det?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Jeg skal lige spørge også – vi var inde på det i denne sammenhæng med minibussen – men det så ud som om, at du også undervejs i et eller andet omfang var involveret omkring tilblivelsen af notatet?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Hvor lang tid vil du selv mene, at du har brugt på notatet den 5. februar, hvor du godkender?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Og det kan man heller ikke nødvendigvis se i F2. Det er sådan, at en række af de ting, der bliver lagt i F2, har vi drøftet eller på anden måde sagsbehandlet, inden det bliver lagt i F2. Jeg kan ikke svare på det her. Men

det er bare for, at man ikke tror, at fordi nogen har brugt 1 minut i F2, er det ikke det samme som, at de kun har kigget på det i 1 minut.

René Offersen:

Nej, det kan jeg godt regne ud. Og det kunne man måske få indtryk af, fordi det går stærkt den 5. februar. Det er også derfor, at jeg gerne lige vil trække med ind, at du også har været involveret i processen forud for tilblivelsen af ministernotatet. Da du så godkender den 5. februar, ved du så, at notatet herefter tager retning mod bl.a. departementschefen og ministeren?

Lykke Sørensen:

Det var helt normalt, når jeg godkendte noget, medmindre jeg var endelig godkender. Man kan se i F2, om man er endelig godkender eller ikke.

René Offersen:

Du var så ikke endelig godkender her. Er du bekendt med, om der var nogen særlige regler for, hvordan man oprettede i F2, hvis det var ministeren, der var endelig godkender?

Lykke Sørensen:

Jeg har heldigvis ikke haft erfaring med at oprette en sag i F2 nogensinde. Så det ved jeg ikke.

René Offersen:

Du var også inde på det i onsdags, men når den, der er den endelige godkender – som det hedder i dette sprogbrug – meddeler sin godkendelse, hvad sker der så med det derefter?

Lykke Sørensen:

Så mener jeg, at der bliver givet en form for besked til den, der har oprettet sagen, med henblik på, at der er i givet fald skal ske, hvad der så måtte skulle ske med det. Hvis det f.eks. er et svar på et folketingssspørgsmål, og det er godkendt af ministeren, skal det sendes til Folketinget.

René Offersen:

I F2-vejledningen i tillægsekstrakt 2 s. 55 har vi et afsnit, der hedder ”Godkend en godkendelse som sidste godkender”. Det, der sker, når man

laver den sidste godkendelse i godkendelsesforløbet, er, at der går en besked tilbage til den godkendelsesansvarlige, og det er den, der har sat tingene i gang. Nu brugte du et eksempel med, at der kom noget konkret ud af det. Og så er det vel den godkendelsesansvarlige, der herefter skal tage sagen og gå videre og gøre det, som nu er konsekvensen af godkendelsen?

Lykke Sørensen:

Det vil være det altovervejende udgangspunkt, ja.

René Offersen:

Nu f.eks. som i denne sag kan vi se, at departementschefen kommer ind og godkender det den 5. februar efter dig. Og ministeren godkender den 9. februar, også efter dig. Du har undervejs godkendt. Nu tænker jeg ikke teknisk, men juridisk – kan du så gå ind bagefter som afdelingschef og ændre i det, som ministeren eller departementschefen havde godkendt?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det tror jeg ikke. Det ved jeg faktisk ikke. Det har jeg ingen anelse om. Men det tror jeg ikke.

René Offersen:

Prøv at give det en tanke. Du er afdelingschef. Nu er det gået op, og departementschefen har truffet en beslutning. Derefter træffer ministeren på baggrund heraf en tilsvarende beslutning. Så er det vel ret oplagt, at du ikke kan gå ind og ændre i det?

Lykke Sørensen:

Det er også det, jeg siger. Det tror jeg ikke. Jeg har ikke været ude for det. I de situationer, hvor det har vist sig, at der var et eller andet, man skulle være opmærksom på eller lignende, vil man typisk enten skrive en mail eller rette henvendelse til den, der godkender, og sige, at der er et eller andet, eller at der er kommet noget nyt, eller hvad ved jeg.

René Offersen:

Det er klart, hvis du opnår godkendelse. Men du siger: ”Det tror jeg ikke”. Jeg synes, at det er ret oplagt, at det kan du ikke?

Lykke Sørensen:

Men det bestrider jeg heller ikke. Jeg har ikke prøvet det, så jeg ved det ikke, men jeg tror ikke, at man kan det.

René Offersen:

Jeg spørger ikke systemteknisk. Jeg spørger i forhold til din placering i embedshierarkiet. Når du har truffet en beslutning som afdelingschef, der skal lægges videre, og den er blevet bekræftet både af departementschef og ministeren, så kan du ikke ændre i den?

Lykke Sørensen:

Nej, det er det, jeg siger. Men hvis der viste sig at være noget – en fejl eller et eller andet – er det min forpligtelse at gøre opmærksom på, at det kan godt være, at ministeren eller departementschefen har godkendt dem, men det viser sig, at vi skal have ændret i et afsnit eller lignende.

René Offersen:

Hvis vi holder fast i det konkrete forløb, kan vi se i hovedekstrakten s. 195, at Inger Støjberg godkender dokumentet kl. 13.44. Det har vel som sin virkning, at du så ikke kl. 13.45 kan gå ind og bestemme noget andet?

Lykke Sørensen:

Nej.

René Offersen:

Nu har vi set på, hvordan dette er blevet processeret i F2-systemet. Man har udførlige regler om, hvordan det nu skulle behandles. Det ser vi med vejledninger og sådan. Nu synes jeg, at vi skal prøve at kigge på, hvad du den 5. februar har godkendt, og som efterfølgende er blevet godkendt af en yderligere afdelingschef, departementschefen og ministeren. Hvis vi går til s. 187, ser vi her – og det er lige for at blive enige om det, om jeg så må sige – det er ministernotatet, hvor det indledes. I det sidste afsnit på denne side står der:

”Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.”

Hvad bliver der henvist til her?

Lykke Sørensen:

Hvad mener du?

René Offersen:

Hvad jeg mener? Nederst i det sidste afsnit på siden står der:

”Efter udlændingeloven træffer Udlændingestyrelsen bestemmelse om indkvartering af asylansøgere, herunder også mindreårige asylansøgere. Det er i forarbejderne præciseret, at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.”

Hvad er det, der står her, og hvilken betydning har det?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg forstår spørgsmålet.

René Offersen:

Har det anførte om, at afgørelser omkring indkvartering er faktisk forvaltningsvirksomhed, betydning for, hvorvidt der skulle gennemføres partshøring eller ej?

Lykke Sørensen:

Ja, det har det. Og det er en problemstilling, som opstod noget senere i vores overvejelser.

René Offersen:

Men når man på dette niveau i et ministerium kvalificerer noget som faktisk forvaltningsvirksomhed, så er det for at sige, at de formelle regler ikke gælder?

Lykke Sørensen:

Ja, men det er helt rigtigt. Vores opfattelse var, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed.

René Offersen:

Hvis vi går til s. 190, kan vi se, at der i næstsidste afsnit står:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af

myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.”

Det, man forholder sig til i notatet her – er det ikke spørgsmålet om, at der ikke behøver at være indikationer på tvang?

Lykke Sørensen:

Ja, det kan jeg bekræfte.

René Offersen:

Det, man tager stilling til, er, om man kan adskille, selv om man ikke har nogen konkrete indikationer på tvang, og give et pusterum, eller hvad man nu skal kalde det?

Lykke Sørensen:

Ja, og det blev også ordningen.

René Offersen:

Ja ...

Retsformanden:

Advokat Offersen – er vi kommet til et naturligt sted, hvor vi kan holde en frokostpause?

René Offersen:

Ja.

Retsformanden:

Så gør vi det. Vi holder tre kvarters pause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

René Offersen:

Tak. Lykke Sørensen, vi var i ministernotatet. Hvis du ser på s. 191, er der i andet og tredje afsnit noget, jeg gerne vil fremhæve. Det lyder:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset,

og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.”

Hvad er det, som bliver adresseret her i ministernotatet?

Lykke Sørensen:

Ja, det er forskellige ting. Men det er bl.a. et spørgsmål om, hvornår der vil skulle ske fælles indkvartering, og hvad baggrunden er for det. Det er nogle forskellige ting, der kan indgå i den vurdering.

René Offersen:

Ja, det er det, ja. Men kan man ikke sige, at det, der bliver beskrevet, er situationer, hvor der skal gøres undtagelser i forhold til den almindelige bestemmelse om, at der skal kunne ske adskilt indkvartering?

Lykke Sørensen:

Jo.

René Offersen:

Det er det, der adresseres her.

Hvis vi går lidt længere ned på siden, s. 191, så har vi først en overskrift, der hedder ”Indstilling”, og så står der bagefter: ”På denne baggrund indstilles det”, og ordet indstilles er streget under. Når jeg lægger vægt på brugen af ordet indstilling, er det, fordi det fremstår også for mig som om, at der nu kommer nogle ting, der er egnede til at være konkluderende, og som siger, hvordan noget skal være fremadrettet. Hvordan forstår du det?

Lykke Sørensen:

Det er korrekt.

René Offersen:

Hvis vi ser den første pind, så står der her:

”...

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever”.

Og så kommer der om dem, der er mellem 15 og 18:

”...

- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det, der interesserer mig, er selvsagt i anden pind i indstillingen. Når man taler om, at det åbenbart vil stride imod den mindreåriges tarv, har det så noget at gøre med de internationale forpligtelser, Børnekonventionen og EMRK?

Lykke Sørensen:

Ja, blandt andet.

René Offersen:

Blandt andet og hvad mere?

Lykke Sørensen:

Der kunne være andre forhold. Men det er det, der hentydes til.

René Offersen:

Så når man bruger de udtryk, og når man læser det som fagperson på området, ved man godt, at der bagved det med, at der åbenbart er noget imod den mindreåriges tarv, ligger, at det er konventionerne?

Lykke Sørensen:

Ja, og det refererer til det, der står oppe over, som du læste lige før.

René Offersen:

På s. 830 går vi nogle dage frem til det notat, der ender med at indgå i statsministerens beredskab. Det er fra den 3. marts – det er ca. 3 uger senere – og der har man skrevet fra ministeriets side:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Tilbage på s. 830 igen. Er der nogen forskelle imellem det, der står den 3. marts, og det, vi så i ministernotatet?

Lykke Sørensen:

Indholdet er det samme. Det er skrevet med lidt andre ord, men indholdet er efter min opfattelse det samme.

René Offersen:

Det er jeg enig i. Nederst på s. 191 på den sidste pind står der, at når vi har at gøre med nogle mindreårige mellem 15 og 18 år, der ikke kan adskilles af de grunde, vi har talt om, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter. Hvad betyder det? Kunne alle par adskilles efter ministernotatet?

Lykke Sørensen:

Ja, som jeg har været inde på før, så var det vurderingen på det tidspunkt, at i de situationer, hvor man måtte nå frem til, at der var hensyn, som gjorde, at de ikke kunne adskilles, så ville de kunne adskilles og indkvarteres på samme asylcenter, men hver for sig. Og som jeg også var inde på for et øjeblik siden, viste det sig, at den vurdering ikke helt holdt i den forstand, at vi også blev klogere – at det ikke ville kunne reparere på det, hvis der var en vurdering af, at de pågældende ikke kunne adskilles, så kunne

de ikke adskilles, uanset om vi kunne indkvartere dem i samme asylcenter på hvert sit værelse.

René Offersen:

Det kan jeg godt følge dig i. Hvis vi går til s. 1027, har vi denne mail, som anklagerne også var inde på i forbindelse med afhøringen af dig. Den nederste fra den 9. marts kl. 13.15, hvor Jesper Gori skriver til dig: ”Kære Lykke”. Hvis vi går om på s. 1028, vil vi se, at nederst skriver han:

”I øvrigt var udfaldet af mødet” – det var det møde, der fandt sted om morgenen den 9. marts – ”en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Hvis vi går videre til s. 1035, har vi forinden en mail fra Jesper Gori, hvor han senere samme dag kl. 17.44 har fået et svar, som jeg ikke synes, at jeg behøver at læse op igen. Det var anklagerne også inde på tidligere i formiddag, hvor Justitsministeriets svar kommer. Og Justitsministeriet mener ikke, at man kan beskytte retten til et familieliv i disse undtagelsestilfælde ved at indkvartere på samme center i forskellige rum. Så det er rigtigt, at det ser ud til, at det her ca. den 9. marts bliver slået fast, at det punkt var ikke rigtigt.

Hvis man kigger på dagen den 9. februar 2016 – det er mig, der vælger den – og ser frem til det tidspunkt, hvor man svarer Folketingets Ombudsmand den 4. maj 2016. Den 4. maj er ikke så afgørende – det kunne også hedde den 1. maj, men jeg tager mit udgangspunkt den 4. maj, hvis du er med på det. Så tænker jeg – hvor mange ændringer er der egentlig i forhold til indholdet af retstilstanden eller indkvarteringsordningen i forhold til det, vi ser i ministernotat?

Jeg kan måske lige, for at det ikke bliver sådan - jeg kan se to, for at sige det, som det er. Jeg kan se det, der sker den 9. marts, som vi lige har været inde på. Og så er der det, at man den

28. april fra Udlændingestyrelsens side har resolveret, at man skulle have gennemført parts-høring. Men er der andre?

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke et overblik over i dag. Det afgørende er, at vi var ikke på noget tidspunkt omkring starten af februar præcis klar over, hvor linjerne i ordningen skulle ligge. Det, vi var helt klar på, var, at der ville skulle foretages en individuel vurdering af sagerne.

René Offersen:

Jeg vil bede dig om at give det en tanke til. Fordi jeg synes ikke, det er så ... Vi har det her ministernotat, der bliver godkendt på den måde, det gør. Vi har kigget på, hvad der står indholdsmæssigt i det, og vi kan identificere i hvert fald to ændringer. Og det er lidt de samme ting, vi taler om. Nu har du været her i halvanden dag. Er du sikker på, at du ikke kan overskue, som tidligere afdelingschef på dette område, om der er andre ting?

Lykke Sørensen:

Jeg tænker, at du har talt det op. Det kan jeg ikke vurdere. Der er sikkert andre ændringer, fordi det var en relativt vanskelig problemstilling.

René Offersen:

Jeg vil gå til den 9. februar om aftenen. Vi ved, at du ikke er med i mødet den 9. februar. Det er det, du har forklaret, og det er også det, vi kan se. Du er ude af huset hele dagen. Men om aftenen, kommer du ind i sagen igen. Jeg forstod på din forklaring, at du ikke vidste, at Inger Støjberg faktisk havde godkendt notatet, da du talte telefonisk med Uffe Toudal Pedersen? Eller senere den 9. februar?

Lykke Sørensen:

Som jeg har forklaret, har jeg stort set ingen erindring om notatet.

René Offersen:

Det var ikke det, jeg spurgte dig om. Jeg spurgte dig, om det er rigtigt forstået, at du den 9. februar om aftenen – og senere den 9. februar

for så vidt – ikke vidste, at Inger Støjberg faktisk havde godkendt notatet?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg bekræfte.

René Offersen:

Du forklarede også i onsdags, at du ikke gik ind i udkastet til pressemeddelelse, og at du kun interessererede dig for selve ordningen. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Ja. Det, jeg drøftede på mødet den 10. februar, var ordningen.

René Offersen:

Vi tager en ting ad gangen. Vi bliver ved den 9. februar om aftenen. Det er det, vi interesserer os for nu. Jeg forstod, at du ikke gik ind – efter din forklaring, som jeg har noteret det i onsdags – det kan være, at jeg har fejlnoteret det, og det er derfor, at jeg spørger dig på denne måde. Der ligger ikke andet i det, end at jeg gerne vil have, at vi har en fælles forståelse af, hvad du har oplevet. Men jeg har forstået, at du ikke gik ind i udkastet til pressemeddelelse, og at du kun interessererede dig for indkvarteringsordningen?

Lykke Sørensen:

Det er korrekt.

René Offersen:

Jeg har også noteret, at du flere gange forklarede, at du i dag ikke huskede noget fra samtalen med departementschefen, og at du derfor henholdt dig til ordlyden af den mail, som du selv skrev til Jesper Gori. Er det rigtigt?

Lykke Sørensen:

Det er rigtig, ja.

René Offersen:

Kan vi prøve at gå til mailen på s. 239? Du skriver til ham kl. 21.14:

”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelerm.”

Forslaget, vil jeg mene, er udkastet til pressemeddelelse?

Lykke Sørensen:

Ja, men for os, og for mig – og det kan være forkert – men for mig var det en drøftelse af ordningen, som den skulle afspejles i pressemeddelelsen. Jeg har ikke deltaget i en drøftelse af, om vi skulle fortælle hele eller halve dele i pressemeddelelsen om ordningen.

René Offersen:

Men jeg forstår din forklaring sådan, at du er enig med mig i, at ordet ”forslaget” er pressemeddelelsen eller udkastet?

Lykke Sørensen:

Jeg kan henholde mig til det, jeg forklarede.

René Offersen:

Ja, og der beder jeg dig om at bekræfte, at jeg har forstået det rigtigt?

Lykke Sørensen:

Det har du.

René Offersen:

Hvis vi læser sætningen én gang til, står der:

”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget.”

Her skriver du da om pressemeddelelsen. Du skriver da ikke noget om indkvarteringsordningen i den første sætning?

Lykke Sørensen:

Nej. Jeg tror ikke, at jeg kan komme det nærmere, end det jeg har forklaret om det.

René Offersen:

Jeg beder om, at vi går til s. 235. Så har vi pressemeddelelsen, som du har fået senest. Du står cc. Og hvis vi går til s. 236, har vi pressemeddelelsen, hvor der bliver henvist til menneskelige hensyn og sådan. Det er for mig tydeligt, at det er pressemeddelelsen, der bliver adresseret i mailen fra dig. Det er forslaget, som du har på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Jeg forstod det sådan, at der sker ikke mere om aftenen. Men om morgenen den 10. februar taler du med Justitsministeriets Nina Holst Christensen. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Det er korrekt.

René Offersen:

Jeg forstod også, at du ikke over for hende omtalte ministernotatet, og herunder selvfølgelig heller ikke, at ministeren havde godkendt det. Er det rigtigt?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt.

René Offersen:

Nu har vi kigget på ministernotatet igen. Vi genbesøgte det for lidt siden på s. 191. Var der noget i ministernotatet og det, som Nina Holst-Christensen sagde under den korte samtale den morgen, der var uforeneligt i størrelse?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg ikke. Det har jeg ikke forholdt mig til. Det, jeg talte med Nina Holst-Christensen om, var, at der ville være nødt til at være en konkret vurdering af sagerne. Altså, det kunne ikke være en undtagelsesfri ordning. Det var det, den relativt korte samtale handlede om.

René Offersen:

Hvis vi kan gå til s. 191 ... Følge det ikke også af, hvad der bliver beskrevet her? Man kan vel ikke andet end foretage en konkret vurdering, hvis man skal se, om noget er i strid med den mindreåriges tarv?

Lykke Sørensen:

Det er jeg enig med dig i. Jeg siger bare, at det eneste, vi samtalede om, var en helt overordnet ordning. Vi var ikke inde på ret mange konkrete problemstillinger. Det var en kort samtale.

René Offersen:

Nej, men jeg kunne bare godt tænke mig at forstå, om du mener, at der er nogen uoverensstemmelser mellem det, der står i ministernotatet, og det, som du fik ud af samtalen med Nina Holst-Christensen?

Lykke Sørensen:

Nej, det er der ikke. Jeg siger bare, at udgangspunktet for samtalen ikke var ministernotatet.

René Offersen:

Så er vi nået til koncerndirektionsmødet den 10. februar, som begyndte kl. 10.30 og sluttede en times tid senere. Jeg vil begynde med at stille dette spørgsmål - var der ved mødets begyndelse den 10. februar kl. 10.30 en af ministeren godkendt indkvarteringsordning og i givet fald hvilken?

Lykke Sørensen:

Det havde jeg ikke noget kendskab til.

René Offersen:

Det havde jeg på fornemmelsen, at du ville svare. Men selv om du ikke har kendskab til det, ændrer det ikke på, at der godt kan være sådan en ordning. Nu har du et dybere kendskab til det. Så spørger jeg dig igen - var der så en godkendt indkvarteringsordning, da mødet begyndte?

Lykke Sørensen:

Ja, det var uklart for mig forstået på den måde, som jeg også har forklaret den anden dag. Det stod ikke klart for mig, at ministeren havde accepteret den ordning, at den ikke kunne være undtagelsesfri.

René Offersen:

Men jeg kan godt forstå på din forklaring, at du var uden kendskab til det. Men du må også som afdelingschef kunne svare mig på nu, efter det forløb vi har været igennem, om det ikke var sådan, at der rent faktisk var en godkendt indkvarteringsordning kl. 10.30 den 10. februar?

Lykke Sørensen:

Der var det notat, du har vist her. Ja.

René Offersen:

Men er det ikke også ...

Lykke Sørensen:

Jo, men det kan jeg bekræfte ... at det var der.

René Offersen:

Det var der. Du sagde flere gange i onsdags, at du på et tidspunkt under direktionmødet havde sagt, at lige meget hvad ministeren sagde og mente, så skulle der administreres efter gældende danske regler. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Ja, stort set.

René Offersen:

Hvad har jeg ikke forstået?

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at jeg sagde mere ordret, at uanset hvad ministeren sagde, så skulle danske myndigheder administrere efter danske regler, herunder også internationale konventioner.

René Offersen:

Jeg forstod også, at du opfattede det som usædvanligt at skulle sige sådan noget?

Lykke Sørensen:

Det er helt rigtigt.

René Offersen:

Herefter vil jeg gerne bede om, at Rigsretten går til s. 200. Her finder vi navnene på mødedeltagerne. Vi ser, hvem der sidder med, og det er dem, hvor der står ”Til”, der deltager, og formentlig også Andreas Højmark Andersen. Jeg kunne godt tænke mig med det som afsæt at spørge - nu er du på et møde, hvor du siger, at du usædvanligt har måttet sige det, vi med fælles hjælp fandt frem til, at du har sagt. Var det noget, du skrev ned bagefter til dig selv?

Lykke Sørensen:

Nej.

René Offersen:

Overvejede du at gøre det, når du trods alt står med noget, som du opfatter selv som

usædvanligt, og du taler om, at en minister skal overholde gældende regler ud i et rum fuld af direktionskollegaer?

Lykke Sørensen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

René Offersen:

Var der efter koncerndirektionmødet nogen af de andre mødedeltagere, der kontaktede dig i anledning af det stærke udsagn om gældende danske regler?

Lykke Sørensen:

Nej, det var der ikke.

René Offersen:

Hvis vi går til s. 241, har vi - nu var jeg lige ved at sige en lap papir, det mente jeg ikke - et notat, der er skrevet af afdelingschef Frank Bundgaard, som er en af dine kollegaer inde i systemet. Er det ikke rigtigt?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Det har Frank Bundgaard skrevet ned i november 2016, altså 9 måneder senere. Og det har han nok nærliggende gjort, fordi han syntes, at det var vigtigt. Og så er det, jeg vil spørge dig - når du nu læser det, mener du, at han gengiver det stærke udsagn, du har, om, hvad du efter din erindring sagde til ministeren?

Lykke Sørensen:

Ja, det rammer det vel meget godt ind ... det, han siger, at jeg skulle have sagt.

René Offersen:

Hvor ser du det her?

Lykke Sørensen:

Han skriver, som jeg kan se det:

”Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser.”

René Offersen:

Du vil ikke have den næste med også?

Lykke Sørensen:

”Tydeligt, at spm’et har været drøftet før.”

René Offersen:

Men det vil det også være. Jeg tænker blot, at hvis nu Frank Bundgaard skriver noget ned ... Hvis du ligefrem har sagt, at du skulle sige til en minister, at lige meget, hvad hun sagde og mente, skulle man administrere efter gældende regler ... du opfatter det selv som et stærkt udsagn, som var helt usædvanligt. Det her er da ikke noget, der kræver specielt hår på brystet at sige?

Lykke Sørensen:

Det må du spørge Frank Bundgaard om, for jeg har ikke skrevet det.

René Offersen:

Det forstår jeg godt, at du ikke kan. Men jeg vil alligevel gerne konfrontere dig med udsagnet. For jeg kan ikke se, at det, han skriver ned, fordi han syntes, det er vigtigt, giver dækning for det alvorlige udsagn, som du siger, at du husker selv være fremkommet med.

Lykke Sørensen:

Nej, jeg kan bare sige, hvad jeg mener, at jeg har sagt ... og fastholde det.

René Offersen:

Og du mener, at hvis vi skal finde noget tilslutning til det hos Frank Bundgaard, skal det være i det afsnit, du lige har læst op?

Lykke Sørensen:

Jeg ved ikke, om der skal findes tilslutning til det, men det er det, han i hvert fald har skrevet ned dér. Du må spørge Frank Bundgaard om det.

René Offersen:

Det gør vi også. Efter direktionsmødet – der kommer ikke nogen og opsøger dig og nu har vi set det her fra Frank Bundgaard – så spørger jeg dig nu – har du noget som helst andet sted hørt eller læst, at nogen fra direktionsmødet skulle

have ment det samme som dig? Omkring dette stærke udsagn, at de har hørt dig sige det?

Lykke Sørensen:

Det ved jeg faktisk ikke. Jeg har ikke hørt dem sige det til mig.

René Offersen:

Nej, men har du eventuelt bagefter læst noget sted – nu kunne jeg høre før, at du havde læst Tanja Franck – det kunne du sådan her på en spids omkring Instrukskommissionens beretning. Jeg tænker, at ...

Lykke Sørensen:

Jeg blev spurgt om det. Der er masser af ting her, jeg ikke kan huske. Jeg kan huske, at der er andre, der har afgivet forklaring under Instrukskommissionen om noget af det her, men jeg kan ikke huske, hvad de har sagt.

René Offersen:

Det er selvfølgelig rigtigt, at der er afgivet forklaring om det her, men det lader vi så ligge lige nu. Så kunne jeg godt tænke mig at bede dig om at lægge tre ting til grund. Det ene er, at Inger Støjberg mente, at hun den 9. februar i F2 havde godkendt ministernotatet og indkvarteringsordningen. Og efter mødet, som du ikke var med i den 9. februar, beskæftigede Inger Støjberg sig kun med det fremsendte udkast til pressemeddelelse. Det er det eneste, der interesserer hende. Og som tredje punkt kendte Inger Støjberg ifølge sin forklaring før koncerndirektionsmødet ikke noget til, at du havde været på besøg hos Justitsministeriets Nina Holst-Christensen. Så spørger jeg dig – hvis man nu lægger forudsætningerne til grund – er det så egentlig underligt, hvis Inger Støjberg under en eller anden form eventuelt har reageret lidt negativt på dit indlæg vendt mod hende på direktionsmødet den 10. marts 2016?

Lykke Sørensen:

Jeg vil helst ikke forholde mig til, hvad jeg synes er underligt eller ikke underligt ved ministerens reaktion.

René Offersen:

Du siger, at du sagde under mødet, at lige meget, hvad hun sagde og mente, så ville danske myndigheder skulle følge gældende regler. Og det var usædvanligt at skulle sige noget så alvorligt. Og nu konfronterer jeg dig med, at ministeren selv tror, at hun har godkendt en ordning uden undtagelser. Hun tror, at hun derefter kun skal beskæftige sig med pressemeddelelsen. Og hun har aldrig nogensinde hørt om, at du har været ovre hos Nina Holst-Christensen. Er det ikke en mærkelig ting at blive konfronteret med?

Lykke Sørensen:

Det synes jeg ikke, at jeg vil gå ind i en nærmere vurdering af.

René Offersen:

Du forklarede også, at du efter koncerndirektionsmødet på ny talte med Nina Holst-Christensen. Er det rigtigt forstået af mig?

Lykke Sørensen:

Ja, jeg passerede hendes kontor på vej til mit.

René Offersen:

Efter mine notater fortalte du også, at du havde givet udtryk for, at der ikke var grund til, at hun foretog sig noget, fordi – du brugte et malende udtryk – ”toget var kørt”. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske det præcise udtryk, men jeg har ikke nogen grund til at betvivle det, som Nina Holst-Christensen har sagt.

René Offersen:

Det var ikke det, jeg spurgte dig om. Jeg forstod på din forklaring i onsdags, at du ikke havde brug for noget fra hende, fordi ”toget var kørt”?

Lykke Sørensen:

Ja, men som jeg siger, tror jeg, at det havde været omkring drøftelsen af, om der var behov for, at Justitsministeriet skrev et notat. Og det var der som sagt ikke, for der var ikke behov for at skubbe Justitsministeriet foran os. Vi havde tilkendegivet, hvordan vi så det. Det ville ikke

blive bedre af, at Justitsministeriet også skrev det.

René Offersen:

Så vil jeg gå herfra til at se på Folketingets Ombudsmand. Og der beder jeg om, at vi finder frem til s. 2061. Vi skal tale om det svar, som bliver afgivet den 4. maj 2016. Og vi kan se, at bl.a. Jesper Gori og du selv godkender, og sidenhen bliver det også godkendt af departementschefen og ministeren. Men er det rigtigt forstået, at ansvaret for at processere det og lave det ligger i din afdeling, og at det er forankret hos Jesper Gori?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt, ja.

René Offersen:

Jeg forstod dig sådan, da du besvarede anklagerens spørgsmål, at det var en sag, hvor man havde risiko for at kunne blive mødt med en – du brugte udtrykket – ”alvorlig kritik”. I det lys – og dine oplevelser på koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 – altså den oplevelse, du har forklaret, at du havde – så var det vel en situation, hvor man havde grund til at gøre sig endda meget store anstrengelser ved udarbejdelsen af svarene og håndteringen af sagen i forhold til ombudsmanden?

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder. Det var til spørgsmålet, da Folketingets Ombudsmand tog sagen op selv. Det var ikke ved dette.

René Offersen:

Det er rigtigt. Men du skal medvirke til at lave et svar til ombudsmanden, og der vil jeg spørge – er det ikke en alvorlig sag for en embedsmand?

Lykke Sørensen:

Vi gør os generelt umage, når vi svarer på henvendelser fra Folketingets Ombudsmand.

René Offersen:

Det forstår jeg godt. Jeg ved ikke, om man kan gradbøje sådan noget her, men vi har en sag, der skal op til ministergodkendelse, og vi har en

sag, hvor du den 10. februar har en oplevelse, som for dig er meget usædvanlig og ret voldsom.

Lykke Sørensen:

Ja. Jeg ved ikke helt, hvad spørgsmålet var.

René Offersen:

Jeg vil bare gerne have dig til at fortælle mig, at når du som afdelingschef skulle lave et svar til Folketingets Ombudsmand i en sag som den her, så ville du gerne vise det allerbedste af juristen Lykke Sørensen.

Lykke Sørensen:

Ja, det er dine ord. Jeg siger bare, at vi gør os umage, når vi svarer ombudsmanden.

René Offersen:

Jeg beder om, at vi kommer til s. 2168. Det er et svar, I sender den 4. maj. Her kunne jeg godt tænke mig at prøve at henlede din opmærksomhed på noget i pkt. 2. Der står:

”Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen”.

Og forudgående har man hele tiden skrevet ”ministeriet”, men så siger man her:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruksen, som vedlægges.”

Og så er der igen en reference til ministeren nedenunder, men det er i forhold til samrådet, hvor det pr. definition er hende.

Er det almindeligt i svar til Folketingets Ombudsmand på den måde at sondre mellem ”ministeren” og ”ministeriet”?

Lykke Sørensen:

Det kommer helt an på, hvad for en sag det er. Jeg tror, at sondringen handlede om, at ministeren havde ønsket formuleringen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016, som den blev. Men det er rigtigt, at det er ministeriet, der offentliggjorde den.

René Offersen:

I tager æren for pressemeddelelsen, hvor det bliver omtalt. I det, jeg nævnte før, tales der ikke om pressemeddelelsen. Der står: ”Udlændinge-, integrations og integrationsministeren instruerede den 10. februar ...”. Det, I siger, er, at det var ministeren. Det var hende, der instruerede styrelsen. Og så spørger jeg dig ad – det er ikke rigtigt, er det?

Lykke Sørensen:

Hvis du taler om formuleringen af pressemeddelelsen, så er det vores opfattelse, at det var rigtigt.

René Offersen:

Det gør jeg ikke. Jeg taler om, hvem der forestod instrueringen af Udlændingestyrelsen. Var det ministeren, der ringede over og sagde: ”Nu skal I ...”?

Lykke Sørensen:

Nej, det var det ikke.

René Offersen:

Nej, vel? Hvis man skulle have givet ministeren noget, var det sådan set pressemeddelelsen, som I tager længere nede ... i det øjemed, den er lavet, nemlig til brug for pressen.

Lykke Sørensen:

Jeg ved ikke, om det var et spørgsmål?

René Offersen:

Der står her, at ”ministeriet” laver en pressemeddelelse, som bliver brugt som pressemeddelelse. Det er det, som ministeren med sikkerhed vil vedkende sig. Men længere oppe har I skrevet, hvad jeg synes er mærkeligt – det kan du nok godt høre, at jeg synes - at ”ministeren” instruerede den 10. februar Udlændingestyrelsen.

Lykke Sørensen:

Jeg har også forklaret, hvorfor vi har skrevet sådan. Det kan man være enig eller uenig i, men det er baggrunden for, at det er skrevet sådan.

René Offersen:

Men mener du, at det var ministeren, der instruerede – der kontaktede – der formulerede noget over for styrelsen?

Lykke Sørensen:

Den pressemeddelelse, som blev udsendt, var grundlaget for instruktionen af styrelsen, sådan som vi forstod det den 4. maj. Hvordan det mundtligt er foregået, havde vi ikke noget kendskab til. Men nu har jeg forklaret, hvorfor det står sådan. Det kan man være enig eller uenig i. Men jeg har forklaret, hvorfor vi har skrevet sådan.

René Offersen:

Det ordvalg med ”ministeren” omkring disse ting ... at det var ”ministeren”, der instruerede Udlændingestyrelsen – er det noget, du var involveret i?

Lykke Sørensen:

Jeg har været involveret i dette svar. Så, ja. Jeg tror også, at man kan se, at jeg har godkendt det og jeg tænker også departementschefen og måske også endda ministeren.

René Offersen:

Jo, jo. Ministeren har bestemt godkendt det. Man læser nok sådan noget lidt forskelligt. Jeg undrede mig som jurist på en studs, da jeg læste det. Jeg tænkte, at det var underligt, hvorfor det nogle steder hedder ”ministeren”, og andre steder hedder det ”ministeriet”. Jeg får det indtryk, at det er velbegrunderet, at det er sådan, det er formuleret?

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Var det dig, der sagde, at man skulle skrive sådan?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske. Det tror jeg ikke specielt. Vi har haft en drøftelse af, hvordan det skulle formuleres. Men jeg kan ikke huske det i detaljer.

René Offersen:

Kan vi prøve at gå til s. 2054? Vi kan se, at der i andet afsnit under overskriften ”Instruks af 10. februar ...” står:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”.

Kan du se det? I styrelsen ser det ud til, at man har fået instruks fra ministeriet.

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

I overvejede det og nåede frem til at skrive, at det var ministeren. Er det rigtigt forstået?

Lykke Sørensen:

Ja, vi overvejede det, som jeg husker.

René Offersen:

Der er ikke vedhæftet nogle bilag til det svar, som I laver den 4. maj. Og Udlændingestyrelsen har ikke ministernotatet, efter alt hvad vi nu har fået oplyst. Var du inde i overvejelser om, hvorvidt ministernotatet skulle fremsendes til ombudsmanden?

Lykke Sørensen:

Som jeg har sagt tidligere, har jeg ingen erindring om notatet. Derfor har jeg heller ikke været inde i at overveje, om det skulle sendes til ombudsmanden.

René Offersen:

Nej, det forstår jeg for så vidt. Men er det ikke sådan, at notatet ligger inde i F2, når det er godkendt?

Lykke Sørensen:

Jo, men som jeg også har forklaret, har jeg ikke været involveret i at finde alle akterne til Folketingets Ombudsmand. Der er sendt rigtig mange akter til ombudsmanden, og jeg har heller ikke siddet og kigget F2 igennem i forbindelse med, at akterne skulle sendes. Det er der andre, der har gjort.

René Offersen:

Jeg synes bare, at det er tankevækkende. Vi er ikke så lang tid efter februar måned. Du og Jesper Gori har været med til at lave det ministernotat, og det ligger inde i F2. Nu skal I svare Folketingets Ombudsmand, og det ligger inde på sagen. Det er det eneste notat, der eksisterer af juridisk art. Er det ikke rigtigt? Jeg kan ikke forstå, at der ikke er nogen, der kommer og siger: ”Hov, vi har da også det her notat. Skal vi ikke lige overveje, om det skal med?” Det var der ikke nogen, der gjorde?

Lykke Sørensen:

Ikke som jeg erindrer det. Og jeg er bare nødt til at sige - beklager dybt – jeg var afdelingschef, jeg sad ikke og ledte F2 igennem, hver gang jeg skulle lave et svar.

René Offersen:

Det betvivler jeg ikke et øjeblik. Men jeg tænker også, at hvis man er afdelingschef og skal svare Folketingets Ombudsmand i sådan en sag, hvor man selv har tænkt, at ministeren har været ved at sende én af sted på noget, der rejste spørgsmål, om man overholdt gældende regler – der vil man sikre sig, at ens medarbejdere har fået det hele med? Det, der springer mig i øjnene, er, at det ligger på sagen. Det er det eneste notat, der er.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke komme det nærmere.

René Offersen:

På s. 2185 har vi Folketingets Ombudsmands svar på det. Han synes også ligesom mig, at det var et lidt mærkeligt svar. Fordi allerede en uge efter skriver han tilbage til jer. På s. 2191 skriver han:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.

Jeg må imidlertid gå ud fra, at sådanne overvejelser har været foretaget, inden instruksen blev givet.”

Så kommer der nogle henvisninger til den juridiske litteratur, og så skriver han længere nede:

”Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Læste du det brev dengang?

Lykke Sørensen:

Det har jeg helt sikkert gjort, ja.

René Offersen:

Det, som ombudsmanden siger her, er det ikke: ”Det kan da ikke være rigtigt, at I ikke har gjort jer nogen retlige overvejelser om sådan noget her. Nu vil jeg altså have alle de sagsakter, der må være, både før og efter den 10. februar”. Nu går han ind og tager fat, eller hvordan ser du det?

Lykke Sørensen:

Ja, og vi svarer på det senere hen. Og så forstår jeg, at du mener, at der skulle have indgået et notat. Og jeg er nødt til at gentage – jeg har ingen erindring om det notat, ligegyldigt hvor mange gange du spørger.

René Offersen:

Jeg kommer til at spørge nogle gange endnu. Herunder også, fordi der kommer nogen og afgiver forklaring senere end dig, der har været

med i processen. På s. 2408 har vi et fremsendelsesbrev. Og her sender I materiale frem til ombudsmanden. I tredje og fjerde afsnit skriver I:

”Det bemærkes, at udlændingemyndighederne har valgt at foretage en bred afgrænsning af de relevante akter. Der er således – udover dokumenter, der indeholder særskilte forvaltningsretlige og menneskeretlige overvejelser vedrørende indkvarteringsordningen – i vidt omfang også medtaget akter, der har en mere indirekte forbindelse hermed. Det gælder bl.a. oversigtsark vedrørende de berørte personer samt interne udkast til ministersvar og -beredskaber, notitser og besvarelser til ombudsmanden m.v.

Henset til den korte tidsfrist har det ikke været muligt for ministeriet at samle alle relevante akter på en enkelt sag og at sikre, at dubletter m.v. er fjernet. Der fremsendes således i alt fire sager – tre fra departementet og én fra Udlændingestyrelsen.

Folketingets Ombudsmand er naturligvis velkommen til at vende tilbage, såfremt der ønskes en anden sortering af akterne.”

Her vil jeg gerne bede om lov til – og jeg skal nok lige uddybe det – at gå til Instrukskommissionens beretning, s. 323. Instrukskommissionen har skrevet her:

”Med brevet modtog” – det er det brev, som jeg refererede til – ”Folketingets Ombudsmand en meget stor mængde akter, der efter det oplyste fyldte, hvad der svarer til en flyttekasse. Blandt disse akter findes bl.a. det notat af 2. februar 2016, der er omtalt i afsnit 5.2.2.3. Notatet indgik ikke i materialet sammen med de tidligere versioner af samme notat, som også blev sendt til ombudsmanden, men ses alene vedlagt som en vedhæftning til en mail, der den 18. februar 2016 blev sendt fra Anne Nygaard Just til Anna-Sophie Saugmann-Jensen i anledning af besvarelsen af den henvendelse fra en journalist, der er omtalt i afsnit 5.4.3. Notatet blev fremsendt uden nogen særskilt tilknyttede bemærkninger.”

Var du involveret i arbejdet med at få lavet denne pakke til Folketingets Ombudsmand?

Lykke Sørensen:

Jeg har som tidligere forklaret ikke gennemgået sagsakter til brug for ombudsmanden. Det gør en afdelingschef altså ikke.

René Offersen:

Det kan jeg godt regne ud, men det kunne jo være, at der kom en kontorchef til dig og sagde: ”Nu skal du lige høre. Vi er ved at pakke her til ombudsmanden, der har skrevet sådan lidt karsk, og vi har det her notat, eller noget andet. Hvad siger du, Lykke Sørensen som chefen, skal det med, eller skal det ikke med?”

Lykke Sørensen:

Ja, men det skete ikke på den måde.

René Offersen:

Jeg er også nødt til at spørge direkte. Betyder det så også – det tror jeg, at det gjorde – at du ikke var klar over, at notatet lå i materialet, der faktisk blev udleveret?

Lykke Sørensen:

Ja, som jeg har forklaret, var jeg ikke klar over, hvilke akter, flyttekasser eller andet, der var sendt til ombudsmanden.

René Offersen:

Lad os prøve at gå til den næste runde med ombudsmanden. Den kommer på s. 2432. Det er et brev af 13. juni til Udlændinge- og Integrationsministeriet. Og jeg skal først spørge, om du dengang blev gjort bekendt med dette brev?

Lykke Sørensen:

Det gjorde jeg.

René Offersen:

Tak. Så skriver ombudsmanden:

”Jeg forstår, at ministeriet har sendt mig samtlige akter, der er journaliseret på Udlændingestyrelsens eller ministeriets sager.

Jeg beder ministeriet om at oplyse, hvorvidt der foreligger yderligere (eventuelt ujournaliseret) skriftligt materiale, der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for

udstedelsen af ministerens instruks af 10. februar 2016.

Jeg beder i givet fald om at modtage materialet, uanset i hvilken form det måtte foreligge, herunder f.eks. e-mails, ”mavebælter”, sms’er, håndskrevne notater, forelæggelser for ministeren eller andre og resolutioner i den forbindelse, eventuelt i digital form.

Jeg beder ministeriet om at sende mig både Udlændingestyrelsens og ministeriets eget materiale af denne karakter.”

Lyder det i dine ører som om, at ombudsmanden havde tillid til, at han havde fået et dækkende materiale fra jer?

Lykke Sørensen:

Det må man næsten spørge ombudsmanden om. Men jeg vil sige, at han jo er på jagt efter, om der kan være yderligere. Kan der være mails og som sagt sms’er og andet? Han undrer sig over, at der ikke er yderligere, herunder skriftligt materiale. Det kan jeg sagtens læse også.

René Offersen:

Når han begynder at skrive om, hvad en ombudsmands fantasi rækker til – ”e-mails, ”mavebælter”, sms’er, håndskrevne notater” – så virker det for mig som en mand, der siger: ”Nu skal I forstå, at vi skal hele vejen rundt”.

Lykke Sørensen:

Det er også helt korrekt.

René Offersen:

Så kommer vi til jeres svar. Det kommer den 14. juli. Vi skal se, hvad der står i F2 om, hvem der er med til at lave det. Det er tillægsekstrakt 2 s. 29. Der kan vi se, at den ansvarlige er Saugmann-Jensen, og trin 1 er Jesper Gori, og så kommer du ind som trin 2. Og du skriver om det:

”Hermed udkast til supplerende svar til FO, der har frist i morgen. Der er enkelte udestående spørgsmål, som kræver stillingtagen ... Mvh. Lykke”.

Vi kan se, at Uffe Toudal Pedersen sidenhen også godkender dette brev og til sidst også Inger Støjberg.

Så kan vi se, hvem der i hvert fald har været inde over det. Jeg vil gerne bede om, at vi går tilbage til hovedekstrakten s. 2971. Dette brev har du været med inde over. Nede i pkt. 2 kan vi se, at I skriver, at ombudsmanden har anmodet om oplysninger ved brev af 13. juni, og så skriver I herefter i det sidste afsnit:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Er det ikke objektivt forkert? Har jeres overvejelser netop ikke fundet udtryk i ministernotatet?

Lykke Sørensen:

Som sagt har jeg i dag stort set ingen erindring om det notat, og det havde jeg heller ikke dengang. Så nej, det har ikke været omtalt. Det er der åbenbart heller ingen andre af dem, som har skrevet det, der har været opmærksom på. Og jeg vil ikke give mig i kast med at forklare hvorfor. Jeg har stort set ingen erindring om det.

René Offersen:

Det har du ikke, kan jeg forstå. Men det kan være, at det viser sig, at andre har det, når de kommer. Vi er nødt til at blive her lidt endnu, for vi har lige set, at I har fået en skærpet henvendelse – eller i hvert fald i en mistroisk stemning – og så skriver I – du og Jesper Gori har i hvert fald været inde over det her – til ombudsmanden, at der har været ”en række undersøgelser” og ”en række drøftelser”, men disse ”har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de

fremsendte akter”. Jeg har simpelthen svært ved at forstå, at en afdelingschef og en kontorchef, der har et F2-system, hvor der ligger et notat, de selv har lavet ikke særlig lang tid før – at det ikke på et eller andet tidspunkt kommer op til overfladen hos en af dem.

Lykke Sørensen:

Det er vist ikke et spørgsmål.

René Offersen:

Udtrykket ”hovedsageligt” bliver brugt. Kan du huske det udtryk? Var du involveret i at vælge det?

Lykke Sørensen:

Det har jeg sikkert været, men jeg kan ikke nærmere i dag redegøre for alle detaljer af formuleringerne til ombudsmanden.

René Offersen:

Nu siger du, at det har du sikkert været. Nu tillader jeg mig – i lyset af, hvordan du ofte har svaret, at der er noget, du ikke kan huske – at få det indtryk, at du faktisk var med til at vælge det udtryk, og at du kan huske det?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg altså ikke. Jeg har været med til at lave dette brev, men jeg kan ikke huske alle ord, og hvordan vi har vendt og drejet disse ord. Der er vendt og drejet mange ord i denne sag. Beklager.

René Offersen:

Det er rigtigt, at der er vendt og drejet mange ord, men vi er i en type brev, der efter sin art er noget, hvor man gør sig umage. Og vi er her et sted, hvor det lykkes jer at sige noget, som er forkert, vil jeg tillade mig sige. Fordi der ligger et notat, der beskriver, hvilke overvejelser I havde. Det er det, vi har været igennem – ministernotatet. Og samtidig bliver der sat et ord ind som ”hovedsageligt”. Det er sådan et rigtig juristord.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke komme det nærmere.

René Offersen:

Så vil jeg gerne have, at vi går tilbage til ministeriets første brev til ombudsmanden. Det er s. 2168. Vi kan se i tredje afsnit, at man fra ministeriets side henviser til Udlændingestyrelsens udtalelse af den 28. april 2016, der på det tidspunkt er afgivet. Styrelsens udtalelse har vi på s. 2053. På s. 2054 beskriver Udlændingestyrelsen, hvordan de samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar modtog en mundtlig instruks, om hvordan det skulle være. Og så står der videre:

”Det var ligeledes en del af instruksens, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer”.

Der står også her en beskrivelse omkring adskillelsen og de mindreårige.

Har du overvejet, da du ser Udlændingestyrelsens beskrivelse af, hvad der skete – hvis man nu havde haft ministernotatet på bordet – ville I så ikke havde været nødt til at dele det med Udlændingestyrelsen på det tidspunkt? Havde man kunnet svare ombudsmanden på den måde, som man svarede ham? Hvis man havde fået lagt frem, at man havde et notat, hvor man havde beskrevet, at der skulle gælde undtagelser – der korrekt oversat var, hvis der var internationale konventioner og andet – er sandheden så ikke, at I slet ikke kunne have svaret på den måde, som I svarede på?

Lykke Sørensen:

Nej, hvis Udlændingestyrelsen havde haft et andet notat end pressemeddelelsen og en mundtlig instruks, så skulle der have stået noget andet og ...

René Offersen:

Jo, det er rigtigt. Men jeg viste dig lige før, at jeres svar henviser til Udlændingestyrelsen. I bygger videre på dét. Jeg tænker blot – vi har i dag også været igennem ministernotatet, og vi er, som jeg har forstået det, enige om, at der står i notatet, at der skal være undtagelser – formuleret på den måde, at der skal være undtagelser, hvis det åbenbart vil stride mod barnets tarv, og det er reelt internationale forpligtelser

og så videre – ville svaret til Folketingets Ombudsmand ikke skulle have været skrevet helt anderledes, hvis man havde haft ministernotatet på bordet?

Lykke Sørensen:

Hvis ministernotatet havde været på bordet og var sendt til Udlændingestyrelsen – jo, så havde det været noget helt andet.

René Offersen:

Jeg tænker også på det tidspunkt, hvor man laver svarene.

Lykke Sørensen:

Jo, altså, vi kan godt gå omkring det mange gange. Jeg kan simpelthen ikke svare på det. Og jeg skal lige gøre opmærksom på, at notatet var lavet i en anden afdeling. Så det er muligvis også en af forklaringerne på, at det ikke har været præsent.

René Offersen:

Men ministernotatet var du jo selv inde over? Det er Jesper Gori, der har været hovedforfatteren på det.

Lykke Sørensen:

Nej, det er det så ikke. Vi har tilføjet noget, som man kan se. Så nej, det er det ikke. Og derfor er det også gået tilbage til en anden medarbejder i en anden afdeling, skal vi lige huske. Du viste selv vejledningen om F2 før, så det er bare for at præcisere det. Men det ændrer ikke ved, at jeg ikke har nogen erindring om ministernotatet. Jeg kan desværre ikke komme det nærmere. Som du selv sagde – det er der nok nogle andre, der kan.

René Offersen:

Jeg vil nu bede dig om at gå til noget mere stilfærdigt, nemlig et møde med Justitsministeriet. Kan du huske, om der kort tid efter den 10. februar – og endda meget kort tid efter – blev afholdt et møde mellem jer fra Udlændingeministeriet og Justitsministeriet?

Lykke Sørensen:

Ikke på stående fod, men det kan der sagtens have været. Vi havde løbende drøftelser.

René Offersen:

Siger det dig noget, hvis jeg siger, at et eventuelt møde kan have været med Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver?

Lykke Sørensen:

Det var dem, jeg typisk holdt møder med, så det kan der sagtens have været.

René Offersen:

Jeg tror godt, jeg nu kan gå til s. 4541. Der har vi et notat, der er udarbejdet af de nævnte på det tidspunkt, hvor vi kan se, at det er ved at blive en alvorlig sag. Der skriver de nogenlunde midtfor:

”Mellem den 11.2. og den 17.2.2016 kontakter Lykke Sørensen og Jesper Gori NHC på NHC’s kontor mhp at drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed ifm en adskillelse af de såkaldte barnebrude. Thomas Klyver deltager også i dette møde. NHC nævner, at undtagelsen i hvert fald skal dække traumatiserede ægtefæller, familier med børn, der er afhængige af begge forældre samt de tilfælde – for at undgå forskelsbehandling – hvor en dansk mindreårig statsborger ville kunne opnå såkaldt kongebrev til at indgå ægteskab”.

Kan du huske det nu?

Lykke Sørensen:

Det er helt sikkert, at vi har haft drøftelser af denne karakter.

René Offersen:

Nina Holst-Christensen har under afhøringerne i Instrukskommissionen – det er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 618 – sagt, at det formentlig var den 12. februar 2016.

Lykke Sørensen:

Det har jeg ikke grund til at bestride overhovedet, men jeg kan ikke huske det.

René Offersen:

Det er to dage efter udsendelsen.

Lykke Sørensen:

Det er helt sikkert. Det er meget sandsynligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, vi kan ikke have forehold fra Instrukskommissionen her.

René Offersen:

Når vidnet ikke kan huske, at der har været – i stedet for, at hun skal genindkaldes for næsten ingenting ... Men vi kan ikke komme det nærmere. Anklagerne kom slet ikke ind på det. Det ved jeg ikke, hvorfor de ikke gjorde. For det er egentlig meget interessant.

Lykke Sørensen:

Det kan meget vel have været. Jeg kan ikke huske det. Vi havde masser af drøftelser, og der kan sagtens have været en drøftelse den 12. februar.

René Offersen:

Hun skriver, at det var med henblik på drøftelse af omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed. Det lyder som om, at man straks fra begyndelsen med Justitsministeriet har drøftet, at man skal have undtagelser.

Lykke Sørensen:

Ja, det var den klare forudsætning, at der kunne ikke være undtagelsesfri ordning.

René Offersen:

Så er jeg kommet til det sidste afsnit, som jeg ville tale med dig om. Det er dem, vi kalder de fem tvivlsomme sager. Og hvis vi lige går til hovedekstrakten s. 815. Vi kan se, at der kl. 14.51 kommer et notat til ministeriet, hvor man forelægger fem konkrete sager. Det kommer i to forsøg, først kl. 14.45 og endelig kl. 14.50. Det er kommet til ministeriet her. Hvis vi herfra går til s. 787. Der har vi en mail fra dig til tre andre fra departementet. Og du skriver:

”Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelæggelsen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at

vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Det ligger tilsyneladende fast her den 7. marts, at der skal ske en forelæggelse for ministeren. Hvad er det, der skal forelægges?

Lykke Sørensen:

Så vidt jeg kan se, er det nogle konkrete sager. Jeg kan ikke huske det i detaljer i dag, men det er tilsyneladende det, aftalen går ud på.

René Offersen:

Man har modtaget sagerne den 3. marts, og der er, som vi vil komme til at høre, et møde om morgenen den 9. marts, hvor du ikke deltager. Mon ikke det er dét møde den 9. marts, hvor du ikke skal deltage, hvor det bliver Jesper Gori ...? Det siger dig ikke noget?

Lykke Sørensen:

Det er meget sandsynligt. Men det siger mig ikke noget.

René Offersen:

Det interesserer mig lidt, fordi man taler om, at der skal være en forelæggelse for ministeren. Så siger I her, at der skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Ministeren har for mig at se den 3. marts i forbindelse med forelæggelsen for statsministeren med dette notat bekræftet, at der skal være overholdelse af internationale forpligtelser. Har hun ikke?

Lykke Sørensen:

Jo, jeg ved ikke præcis, hvad ...

René Offersen:

Det er for, at vi lige får en ramme for det. I forbindelse med forelæggelsen for statsministeren er der lavet et notat, hvor man fuldstændig korrekt beskriver, at der er disse undtagelser. Og så skal man ind nu her og belyse det nærmere indhold af undtagelserne. For mig lyder det som om, at det, der skal til at ske nu, ikke er et spørgsmål, om der skal være undtagelser, men hvad udstrækningen af disse undtagelser er.

Lykke Sørensen:

Som jeg kan se det, er spørgsmålet her, om adskillelsen i de konkrete sager er forenelig med vores internationale forpligtelser. For mig at se kan det nå til hvad som helst.

René Offersen:

Ja, det kan det godt, men der ligger jo også samtidig implicit i det her, at det ikke er en diskussion, om det skal være undtagelsesfrit. Det er en diskussion om, hvad der egentlig er foreneligt med de regler, som vi har.

Lykke Sørensen:

Ja.

René Offersen:

Nu skal jeg bede Rigsretten om at gå til s. 929. Der har vi en intern mail fra Udlændingestyrelsen, og den kan du selvfølgelig ikke stå på mål for. Men det er noget om materiale til koncern-direktionsmøde den 9. marts 2016, og det er sendt den 8. marts. Vi kan se, at man gennemgik noget på mødet. Og så siger man:

”De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet, blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Det, der umiskendeligt efterlades én som et indtryk, er, at der den 8. marts 2016 har fundet et møde sted mellem Udlændingestyrelsen og departementet, og at du som afdelingschef og Lene Linnea Vejrum som vicedirektør i styrelsen var blandt deltagerne.

Lykke Sørensen:

Det ser sådan ud, ja.

René Offersen:

Det ser nemlig sådan ud. Man kan også se, at I har de fem konkrete sager. Det var ret klart de

fem sager, der kom med styrelsens mail af 3. marts. Er det ikke rigtigt? Og dem har I vendt på dette møde. Er det ikke det, der står?

Lykke Sørensen:

Det er gengivelsen her. Jeg tror også, at jeg tidligere har sagt, at jeg har en erindring om, at jeg har været involveret i drøftelsen af nogle sager.

René Offersen:

Vi går til s. 789. Vi kan se, at det er den her mail igen. På s. 790 har vi det korte notat, som i øvrigt også har vedhæftet noget dokumentation på forskellig vis, som man kunne bruge til at sætte sig nærmere ind i det. Jeg tænker, at det må være det grundlag, man havde til mødet den 8. marts. Er det ikke rigtigt?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke huske, men det sikkert meget rigtigt.

René Offersen:

Kan du heller ikke huske, når du tænker dig om, hvorvidt du havde drøftelser om det notat og de fem sager inden mødet med Jesper Gori og eventuelt Line Skytte Mørk Hansen?

Lykke Sørensen:

Det kan jeg ikke, men det kan jeg sagtens have haft. Jeg kan ikke huske det positivt.

René Offersen:

Hvis vi går til s. 929, kan vi se, at I har vendt disse sager. Og vi kan også se, at par nr. 3 og nr. 4 – eller i hvert fald med sikkerhed nr. 4 – ikke kunne adskilles, mens de andre tre var mere tvivlsomme. I det lys synes jeg, at vi skal prøve at kigge på de tre sager, som var tvivlsomme. Vi går til s. 816. Sag nr. 1 vedrører et par, der har to børn på tre og fire år. Og hun var gravid, den mindreårige. Men det lyder som om, at du ikke på det tidspunkt syntes, at den sag var mere end tvivlsom. Den var i hvert fald ikke blandt dem, hvor der med sikkerhed ikke kunne ske adskillelse. Kan du genkende det?

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke genkende sagerne i dag. Det beklager jeg.

René Offersen:

Vi kan i hvert fald se fra denne mail af 8. marts, at det, der er kommet med fra mødet, er, at et forhold som det, der er beskrevet her, ikke med den fornødne sikkerhed var omfattet af undtagelsen.

Lykke Sørensen:

Som sagt kan jeg ikke huske drøftelsen, men jeg har ikke nogen grund til at bestride, at det er det, der kom ud af mødet. Jeg vil meget nødig sagsbehandle konkrete sager.

René Offersen:

Vi går videre til s. 930. Det kan være, at du bedre kan huske nogle af de andre sager. I sag nr. 2 – det er ikke nogen meget lang tekst – er der tale om et par, der har et spædbarn, og kvinden var traumatiseret. Men det var heller ikke en sag, der med sikkerhed var omfattet af undtagelserne. Det var nogle af dem, som var udvalgt.

Lykke Sørensen:

Jeg kan ikke huske, hvilke sager der stod omtalt før. Men hvis du siger det, er det sikkert rigtigt. Som sagt vil jeg meget nødig sidde og sagsbehandle sagerne.

René Offersen:

Det er rigtigt, når jeg siger det. Der står på s. 929:

”Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 ...)”.

Det var sag nr. 1 og 2, vi kiggede på her nu.

Lykke Sørensen:

Jeg tror, at mit svar var, at jeg kunne ikke huske, hvad for nogen numre du henviste til. Men hvis du sagde det, var det sikkert rigtigt. Så det kan jeg også bekræfte her. Men som sagt vil jeg meget nødig sidde og sagsbehandle konkrete sager her.

René Offersen:

Det beder jeg dig heller ikke om. Det ser ud til, at du har sagsbehandlet dem på det tidspunkt. Men der står, at du ville vende sagerne senere med departementschefen, Uffe. Kan du huske, om du gjorde det?

Lykke Sørensen:

Nej, det kan jeg ikke.

René Offersen:

Vi ved, at du tager på ferie den 9. marts, og det skal være dig vel undt. Der er her tale om drøftelser vedrørende indholdet af nogle undtagelser, som har givet anledning til en del i ministeriet op til det her. Jeg har lidt svært ved at forstå, at det ikke står dig klarere. Du har været inde i konkret sagsbehandling. Du har siddet til møde med styrelsens vicedirektører. Og du har konkluderet, at det i sag nr. 3 og 4 er konventionsstridigt at skille ad, eller det peger det umiddelbart på. Og du skulle tale med departementschefen. Han skal nu mødes med ministeren næste morgen og stå på mål for det. Men du kan ikke huske det?

Lykke Sørensen:

Jeg tror ikke, at jeg kan andet end at gentage det. Jeg kan ikke forholde mig til, hvad du har svært ved at forstå, men det er nogle år siden, og der er foregået meget siden.

René Offersen:

Jeg vil lade dig få det sidste ord med det. Vi har ikke mere.

Nicolai Mallet:

Der er lige et par supplerende spørgsmål fra mig, Lykke Sørensen.

Vi skal tilbage til ministernotatet, hvor vi ved fra F2-systemet på s. 195 – vi har været inde på det nogle gange – at Inger Støjberg den 9. februar 2016 godkendte de juridiske rammer for ordningen, som de fremgår af notatet og af den indstilling, der er i notatet af 2. februar. Hovedbudskaberne i notatet er – det hørte jeg også dig forklare i dag og i går – at der skulle ske en individuel vurdering, og at der allerede af den grund også ville være mulighed for, at ikke alle

par ville ende med at blive adskilt på hver sit center. Det er du enig i. Du var – det har vi også været inde på et par gange – på koncerndirektionsmødet den 10. februar ikke klar over, at ministeren ikke havde godkendt ordningen, altså med det indhold, der fremgår af notatet. Men så kommer mit spørgsmål til dig – Var ministeren efter din opfattelse før koncerndirektionsmødet af dig og af Jesper Gori blevet oplyst om, at der skulle ske en individuel behandling af sagerne, og at det i den forbindelse kunne være, at nogle par endte med ikke at blive adskilt på hver sit center? Var ministeren forud for koncerndirektionsmødet af dig og/eller Jesper Gori blevet gjort opmærksom på det hovedindhold, der fremgår af notatet?

Lykke Sørensen:

Som sagt var jeg ikke til stede ved det møde, der fandt sted den 9. februar om eftermiddagen hos ministeren, så jeg ved ikke, hvad der konkret har været af drøftelser. Det eneste, jeg kan forholde mig til, var det udkast til pressemeddelelse, hvor vi havde tilføjet – jeg kan dårligt huske sætningen nu i den pressemeddelelse. Men derudover havde jeg ikke drøftelser med ministeren før under koncerndirektionsmødet.

Nicolai Mallet:

Så lad os gå til koncerndirektionsmødet. Var der tale om drøftelser, som du havde med ministeren på selve koncerndirektionsmødet?

Lykke Sørensen:

Som jeg også forklarede den anden dag, blev jeg af departementschefen bedt om at redegøre for de seneste drøftelser med Justitsministeriet – eller status for sagen, tror jeg, at han sagde. Jeg kan som sagt ikke præcis huske, om det kom frem, at der havde været drøftelser med Justitsministeriet. Da redegjorde jeg og sagde det, som jeg forklarede i onsdags. Det har jeg redegjort for.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at Rigsretten kan lægge til grund, at du ikke før koncerndirektionsmødet den 10. februar overhovedet har haft drøftelser om ordningens indhold med ministeren?

Lykke Sørensen:

Nej, det mener jeg ikke, at jeg har.

Nicolai Mallet:

Du forklaret et par gange, at du på koncerndirektionsmødet den 10. februar sagde, og nu håber jeg, at jeg citerer dig rigtigt: ”Uanset hvad ministeren siger, skal danske myndigheder administrere efter danske regler, herunder internationale konventioner.” Er det rigtigt?

Lykke Sørensen:

Det er rigtigt, ja.

Nicolai Mallet:

Blev du modsagt af ministeren, da du sagde dette, som jeg kan forstå, at du opfattede som den alvorlige del af dit udsagn?

Lykke Sørensen:

Som jeg vist også forklarede den anden dag, kan jeg ikke huske, om ministeren sagde noget under det møde.

Nicolai Mallet:

Ville du ikke kunne huske, hvis du blev modsagt af ministeren? Hvis du lige havde sagt, at uanset, hvad ministeren siger, skal danske myndigheder overholde reglerne, og hvis du så var blevet modsagt? Vil du mene, at du havde bidt mærke i sådan en bemærkning fra ministerens side?

Lykke Sørensen:

Jeg kan huske, at ministeren sagde noget, men jeg kan ikke huske, hvad hun sagde.

Nicolai Mallet:

Har Inger Støjberg på noget tidspunkt før – og jeg kan forstå, at der ikke rigtig har været noget tidspunkt før – men efter koncerndirektionsmødet den 10. februar – givet dig en tjenestebefaling, eller hvad du måtte opfatte sådan, om, at alle par skal adskilles, uanset hvad reglerne og konventionerne siger?

Lykke Sørensen:

Nej, det har hun ikke.

Nicolai Mallet:

Har du kendskab til, at ministeren har sagt noget tilsvarende, eller givet noget, der ligner en ordre, en tjenestebefaling, en indirekte tjenestebefaling, eller noget, der kunne forstås som en tjenestebefaling, til andre end dig? F.eks. til Jesper Gori eller til andre i din afdeling?

Lykke Sørensen:

Nej, det har jeg ikke.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Jeg skal spørge anklagerne, om det giver anledning til supplerende spørgsmål?

Jon Lauritzen:

Ja, jeg skal gøre det kort. Jeg vil bede dig om at kigge i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 53. Det er vedrørende koncerndirektionsmødet, og det er seks linjer nede i andet afsnit:

”På koncerndirektionsmødet redegjorde hun for, at der i en ordning skulle være en mulighed for undtagelser, og at der skulle foretages en konkret vurdering. Ministeren havde helt generelt i forløbet og også på dette møde vanskeligt ved at acceptere, at ordningen ikke kunne være undtagelsesfri. Der var ikke nogen tvivl om ministerens holdning til spørgsmålet. Ministeren mente, at det var misforståede hensyn, at der skulle gælde undtagelser. Ministeren var mildest talt ikke tilfreds med det. Hun husker ikke ministerens ordvalg ...”

Det er protokollen fra Instrukskommissionen. Kan du vedstå dig det, der står her?

Lykke Sørensen:

Ja, det tror jeg også, at jeg gjorde den anden dag. Jeg mener ikke, at det adskiller sig fra det, jeg sagde. Jeg kan bare ikke huske præcis, hvad hun sagde.

Jon Lauritzen:

Tak.

Retsformanden:

Lige til sidst ... I hovedekstrakten s. 239 ff. finder vi mailen, der bliver sendt efter den samtale, du har med departementschefen om aftenen. Når du skriver: ”Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattedem.” Hvad er din viden om, hvad ønsket var på det tidspunkt?

Lykke Sørensen:

Som jeg husker det, havde jeg det udkast til pressemeddelelse, hvor Udlændingeafdelingen – det var Jesper Gori – havde tilføjet noget, som vi mente skulle ind i pressemeddelelsen. Jeg kan ikke huske formuleringen lige nu, for jeg har det ikke foran mig, men tilføjjelsen sagde, at vi skulle respektere vores internationale forpligtelser. Det er det, jeg har kendskab til – og så baseret selvfølgelig på den samtale, jeg havde med Uffe Toudal – men jeg kan ikke huske i detaljer i dag, hvad samtalen konkret gik ud på.

Retsformanden:

Er der yderligere spørgsmål til vidnet? ... Så siger vi tak for, at du kom. Jeg kan forstå, at Mark Thorsen er klar til at møde i morgen kl. 09.00 og afgive sin forklaring. Så vi slutter for i dag.

Retten hævet kl. 14.36.

Retsmøde den 21. september 2021 (dag 9)

Tirsdag den 21. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. særlig rådgiver Mark Thorsen**.

Retsformanden:
Godmorgen.

Det er Mark Thorsen. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring her i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og du har pligt til at udtale dig. Du udtaler dig under strafansvar. Med de bemærkninger giver jeg ordet til anklagerne. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Mark Thorsen, vi skal lige have lidt oplysninger om dig først. Mark Thorsen er dit fulde navn?

Mark Thorsen:

Jeg hedder faktisk Mark Arne Thorsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du er født den 7. januar 1983?

Mark Thorsen:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har læst statskundskab på Københavns Universitet, og du er cand.scient.pol. fra 2008. Du begyndte som student i Venstre i 2005 og blev senere konsulent i Venstre. Er det korrekt?

Mark Thorsen:

Det er også korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så har du været særlig rådgiver for fhv. minister Inger Støjberg, også tilbage i et tidligere ministerium. Kan du huske, hvad det var for et ministerium?

Mark Thorsen:

Ja, det var Beskæftigelsesministeriet og Ligestillingsministeriet i en kort periode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du var i begge de to ministerier?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så blev du særlig rådgiver for fhv. minister Inger Støjberg i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i 2015?

Mark Thorsen:

Præcis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du sideløbende været ansat i eller tilknyttet Venstre?

Mark Thorsen:

Mens jeg arbejdede i ministeriet? Nej, der var jeg alene ansat i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi over til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Det var et nyt ministerium, du kom til i juni 2015. Var det på foranledning af fhv. minister Inger Støjberg?

Mark Thorsen:

Ja, det var det. Det er som udgangspunkt ministeren, der vælger sin særlige rådgiver. Man bliver ansat af ministeriet. Men ministeren har en meget stor indflydelse på, hvem ministeren ønsker som særlig rådgiver, og hun valgte mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi kigger på s. 7468 i hovedekstrakten, har vi en publikation, som ministeriet udgav i august 2015. Vi er inde på den side, der handler om det tværgående ledelsessekretariat, og vi kan se, at du er nævnt under medarbejdere som særlig rådgiver. Jonas From Soelberg er nævnt samme sted. Var I sideordnede?

Mark Thorsen:

Når man er særlig rådgiver, er man ikke embedsmand i linjen. Man er en form for blindtarm på systemet og refererer til departementschefen direkte. Så jeg ved ikke, om man kan sige, at vi var sideordnede på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du refererede til departementschefen?

Mark Thorsen:

Ja, det gjorde jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og til ministeren?

Mark Thorsen:

Og til ministeren, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til s. 7466, har vi koncerndirektionen og departementschefen øverst. Nedenunder har du direktør Henrik Grunnet, direktør Kasper Højvang Kyed, afdelingschef

Lykke Sørensen, afdelingschef Frank Bundgaard, afdelingschef Henrik Kyvsgaard, afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen og så Jonas From Soelberg, som vi lige nævnte. Var der nogen af dem, som du havde arbejdet sammen med tidligere?

Mark Thorsen:

Nej, det var der ikke. Jeg kan blive en lillebitte smule i tvivl om Kasper Kyed. Ham har jeg arbejdet i nærheden af, da jeg var i Beskæftigelsesministeriet. Og Henrik Kyvsgaard var også i en afdeling under Beskæftigelsesministeriet. Men ikke i deres egenskab af afdelingschefer på den måde, som jeg gjorde her.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 7468 har vi ministersekretær Andreas Højmark Andersen. Var der flere ministersekretærer i ministeriet?

Mark Thorsen:

Ikke på det tidspunkt, hvor denne publikation er lavet, tror jeg, men Sofie Odgaard blev også ansat som ministersekretær. Og så kom der flere ministersekretærer sidenhen. Men dem behøver jeg måske ikke gennemgå.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det skal du ikke. Vi kommer i hvert fald tilbage til Sofie Odgaard. Under "Presse" står "Pressechef NN". Var det, fordi man ikke havde antaget en pressechef endnu?

Mark Thorsen:

Ja, der var ikke en pressechef. Det var jo et nyt ministerium, så der var ikke en pressechef på daværende tidspunkt. Der blev ansat én relativt kort tid efter. I den periode fungerede Marie Andergren som pressechef. Hun står som pressemedarbejder her. Men sidenhen blev Mia Tang ansat. Det tror jeg at hun gjorde i oktober eller november i 2015.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se, at der mangler en medarbejder, som vi også kommer ind på. Det var presse- og kommunikationsrådgiver Sarah Andersen. Hvornår kom Sarah Andersen til, som du huser det?

Mark Thorsen:

Det tror jeg at hun gjorde i oktober eller november eller deromkring. Det kan også være september. Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Men meget kort tid efter, at ministeriet var startet op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvem var chef for pressedelen? Var det Jonas From Soelberg? Eller hvem kunne det være?

Mark Thorsen:

Jonas From Soelberg var chef for pressechefen, da der kom en sådan. Han var chef for Ledelsessekretariatet, og under ham var der en pressechef. Det var Mia Tang, da den tid kom.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så vil jeg godt høre, Mark Thorsen: Hvad gik dine opgaver som særlig rådgiver for ministeren ud på? Jeg kan fortælle dig, at Inger Støjberg bl.a. har forklaret for Rigsretten, at du var én, man var meget, meget tæt på.

Mark Thorsen:

Ja, jeg var også fysisk i nærheden. Jeg kan forstå, at I har gennemgået kontorerne, så det skal jeg undlade. Som særlig rådgiver har man en række forskellige opgaver. Man har en opgave, der består i at yde politisk rådgivning til ministeren. Man har for mit vedkommende en opgave i forhold til pressehåndtering. Og så har man de opgaver, der relaterer sig til ministerens virke som partipolitiker. Når man er særlig rådgiver, er man ikke underlagt de samme krav som de øvrige embedsmænd om partipolitisk neutralitet, og derfor må man betjene ministeren også i ministerens egenskab af partipolitiker. Så det gjorde jeg også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du også formidler af ministerens politiske ønsker tilbage til medarbejderne i departementet?

Mark Thorsen:

Ja. Det er ikke alle sager, hvor man nødvendigvis ulejlig ministeren med et egentligt møde. Så hvis embedsmændene var i tvivl om

bestemte sager – måske særligt nogle holdningsbårne sager eller sager, hvor man ikke kunne læse sig til, hvad regeringens politik var i regeringsgrundlaget – kunne man indimellem spørge mig, om jeg havde en pejling på, hvad ministeren mente. Det var f.eks. meget relevant i forhold til § 20-spørgsmål, hvor der ofte blev stillet holdningsbårne spørgsmål. Så i det omfang, man ikke havde adgang til eller syntes, at man vil spørge ministeren direkte, kunne man også stikke hovedet ind til mig og høre, om jeg havde en opfattelse af, hvad hun mon mente om det ene eller det andet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sad du med ved bordet til mange af møderne med medarbejderne i departementet?

Mark Thorsen:

Ja, det gjorde jeg. Jeg deltog langt fra i alle ministerens møder. Men jeg deltog i de møder, der handlede om større politiske beslutninger og større pressesager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du tilgængelig for ministeren på alle tidspunkter af døgnet, og var ministeren tilgængelig for dig på alle tidspunkter?

Mark Thorsen:

Det var min klare opfattelse, at hun havde den forventning, at jeg skulle være tilgængelig på alle tider af døgnet, og det var jeg også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Uden at vi skal omkring kontorerne, går jeg ud fra, at du havde eget kontor, og at det lå tæt på ministerens kontor. Er det korrekt?

Mark Thorsen:

Ja, det lå på den modsatte side af det, som vi kaldte ministergangen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kunne du gå ind og ud uden problemer i ministerens kontor? Hvem passerede du på vejen?

Mark Thorsen:

Når jeg gik ind, passerede jeg Annika Falkvard, som sad lige ude foran ministerens kontor, og

så kunne man gå ind til højre til ministerens kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lidt tilbage. Hvem arbejdede du mest med inde på ministergangen eller på ministerens kontor? Var det ministersekretærerne, presseafdelingen, Jonas From Soelberg? Hvem havde du mest samarbejde med?

Mark Thorsen:

Ja, det var dem, du nævnte. Ledelsessekretariatet var ens tætteste daglige samarbejdspartnere. Og for min del særligt presseenheden. Der var en ret markant presseinteresse for udlændingepolitik på det tidspunkt. Jeg havde selvfølgelig meget at gøre med Jonas From Soelberg, i forhold til de sager der gik op og ned til ministeren. Jeg havde meget kontakt med departementschefen og talte med ham på daglig basis. Jeg havde også kontakt med kontorchefer og afdelingschefer rundt omkring i ministeriet i forbindelse med de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan med ministersekretærerne? De var også en del af serviceapparatet omkring ministeren, så dem må du vel også have haft en del at gøre med?

Mark Thorsen:

Ja, dem havde jeg rigtig meget at gøre med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan fik du materiale? Var du en del af F2-systemet, eller hvordan fik du adgang til at se det materiale, der var? Vi har ikke kunnet se dig i F2-systemet i nogen af de sager, vi har fremme, og det kommer vi til. Så jeg vil godt høre lidt om, hvordan du fik dokumenter og papirer frem?

Mark Thorsen:

Jeg havde også adgang til i F2-systemet. Som det også fremgår, havde jeg ikke nogen godkenderrolle i systemet. Det var ikke sådan, at sager skulle gå forbi mig for at blive lagt videre til ministeren. Men jeg havde en læseadgang og kunne se de sager, der lå hos Jonas From Soelberg, Uffe Toudal og ministeren. Så jeg læste

med på dem. Jeg læste ikke med på dem alle sammen, men jeg havde adgang til at læse med på dem alle sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var simpelt hen oprettet en særlig læseadgang for dig i systemet, som gjorde du, at du kunne komme ind at se?

Mark Thorsen:

Ja, det var der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det på de tre personer, du nævner, altså ministeren, departementschefen og Jonas From Soelberg? Kunne du se nogen af de andre lidt længere nede i systemet?

Mark Thorsen:

Nej, det kunne jeg ikke via læseadgangen. Der er en mulighed i F2 for, at man kan blive chatet ind i en sag. Nogle kan chatte én, og så kan man se den pågældende sag, som eventuelt ligger et andet sted. Men jeg havde ikke adgang til f.eks. at gå ned og læse Lykke Sørensens eller Jesper Goris sager, for nu bare at nævne to.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige forstå det med at chatte. Det er et af de spørgsmål, der har været tilbage i tiden, for disse chats blev slettet efter et stykke tid, så vi har dem ikke i sagen. Var det noget, man benyttede en del i ministeriet, som du husker det?

Mark Thorsen:

Jeg har ikke ofte været inde at chatte på sager. Jeg ved, at det blev gjort, men det var ofte meget korte bemærkninger, som kunne være "se denne", "obs på denne" eller "denne skal drøftes på et møde ved en senere lejlighed", eller hvad det nu kan være. Den type meget korte beskeder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvordan var det i forhold til ministerens mailkonto – havde du adgang til den også?

Mark Thorsen:

Nej, jeg havde ikke adgang til hendes indbakke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til det daglige samarbejde i ministeriet. Hvordan foregik det mellem dig og ministeren på en ordinær hverdag? Kunne du prøve at sætte ord på det? Du mødte ind kl. et eller andet, eller mødte du ind sammen med ministeren?

Mark Thorsen:

Nej, jeg er ikke morgenmenneske på den måde. Jeg mødte som regel ind omkring kl. 8.30 og havde forinden læst hjemmefra, hvad der var af aviser og set nyheder og så videre. Det var en del af mit arbejde. Så mødte jeg ind og deltog i enkelte møder, afgrænset på den måde, som jeg sagde før. Og så havde jeg ellers kontakt med ministeren i løbet af dagen. Jeg kunne gå ind på kontoret og vende ting, hvis der var brug for det. Der var i den periode rigtig mange pressehenvendelser, og dem afklarede vi løbende i løbet af dagen. Så det var en normal arbejdsdag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og i forhold til Udlændingeafdelingen og Koncernøkonomi: I Udlændingeafdelingen har vi Jesper Gori og Lykke Sørensen siddende, og ovre i Koncernøkonomi har vi Line Skytte Mørk Hansen og Anette Gørtz. Var det nogen, som du havde kontakt med i løbet af dagen?

Mark Thorsen:

Ja, det havde jeg i det omfang, der var relevante sager. Det kunne være, at jeg havde kontakt med dem, hvis de var til møder hos ministeren. Det kunne også være, at der var pressesager eller politiske sager, som man gerne ville vende med dem direkte. Line Skytte Mørk Hansen havde kontor ikke så langt fra, hvor jeg sad, så hende kunne jeg ret nemt gå ned til. Udlændingeafdelingen lå lidt længere væk. Men jeg gik også en gang imellem ned til Lykke Sørensen og vendte sager. Og det samme med Jesper Gori.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på koncerndirektionsmøderne – deltog du i dem?

Mark Thorsen:

Nej, det gjorde jeg ikke, fordi jeg ikke havde et ledelsesansvar på den måde. Så jeg var ikke en del af koncerndirektionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du siger ledelsesansvar – fordi der blev vel drøftet forskellige ting på koncerndirektionsmøderne – skal jeg bare forstå: Du har aldrig deltaget i et koncerndirektionsmøde?

Mark Thorsen:

Jeg tør ikke udelukke, at jeg måske en enkelt gang har været special guest star til et koncerndirektionsmøde i forbindelse med et eller andet. Men helt generelt deltog jeg ikke i møderne. Jeg var ikke en del af det faste møderul. Jeg blev ikke fast indkaldt til møderne, og jeg modtog som udgangspunkt heller ikke det materiale, der var til møderne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu ved vi jo, at du kunne se lidt i F2. Hvad med dagsordenen til sådanne møder? Var det noget, du gennemgik med ministeren forud for ...?

Mark Thorsen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan i forhold til Udlændingestyrelsen? Havde du nogen kontakt med medarbejderne i Udlændingestyrelsen, f.eks. styrelsens direktør, Henrik Grunnet?

Mark Thorsen:

Meget sjældent. Den, man mest havde kontakt med for min del, var den presseansvarlige, Nils Bak.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 6 kan vi se, at der i december 2015 var en kritik fra ombudsmanden i forbindelse med nogle flygtningeannoncer i de libanesiske aviser. I det sidste afsnit siger ombudsmanden:

”Der er vide rammer for myndighedernes valg af kommunikationsform. Men kommunikationen må ikke blive så kortfattet og unuanceret, at

den giver modtagerne et forkert billede af deres situation.”

Og så er der en kommentar til annoncerne. Var det en kritik, som gav anledning til drøftelse i ministeriet, og som du havde drøftelser med fhv. minister Inger Støjberg om?

Mark Thorsen:

Ja, det var en sag, der kørte, og som vi sikkert også har drøftet. Jeg kan ikke huske, hvor meget vi egentlig drøftede, da kritikken kom. Det, jeg kan huske om det, er, at ministeriet grundlæggende var uenigt i ombudsmandens kritik og ikke tog den kritik til sig, og det erklærede man også på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men nu var du, som du selv sagde før, ansvarlig for pressen og kommunikationen. Du så udad. Og en af de ting, der kritiseres, er, at kommunikation kan ”blive så kortfattet og unuanceret, at den giver ... et forkert billede” af en situation. Drøftede I ordet retvisende, og at kommunikation ud af ministeriet skulle være retvisende?

Mark Thorsen:

Det husker jeg ikke særskilte drøftelser om på det tidspunkt. Jeg husker, at man i ministeriet givetvis har været enig i den sætning, men at man i den konkrete sag i forhold til de konkrete annoncer så anderledes på det. Det husker jeg om den drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at den også kommer op lidt senere i denne sag i forløbet. Hvis vi går til s. 5137, er vi fremme i juni 2017. Der kommer et spørgsmål til Statsministeriet:

”Er en pressemeddelelse udsendt af et ministerium efter statsministerens opfattelse omfattet af den pågældende ministers sandhedspligt?”

På næste side, 5138, kan vi se, at der står:

”Sandhedspligten indebærer, at det, man oplyser, skal være retvisende og fyldestgørende (ikke vildledende). Det vil imidlertid bero på en konkret vurdering, hvornår sandhedspligten er

opfyldt. Der kan herunder næppe i alle sammenhænge stilles samme krav til, hvor præcist et svar skal være, for at det er retvisende og fyldestgørende.”

Og hvis vi går til s. 5172, har vi et meget kort svar fra statsministeren, som siger: ”Ja”. Er det en ting, som du har været inde over at drøfte og også har drøftet med fhv. minister Inger Støjberg?

Mark Thorsen:

Spørger du til, om jeg har drøftet dette svar med fhv. minister Inger Støjberg? Det tror jeg ikke, at jeg har. Ikke det konkrete svar. Jeg tror, at vi har drøftet, at svaret var givet, men selve indholdet af svaret mener jeg ikke, at vi har drøftet. Jeg tror bare, at vi har konstateret, at det var en del af den verserende sag, og at dette svar nu var givet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi vi på s. 5156 kan se, at der i juni 2017 er en mail fra Mia Tang til Jesper Gori med dig cc, hvor hun skriver:

”Kære Jesper – som aftalt i telefonen..

I lyset af at svaret på UUI 803 går i aften eller senest i morgen, vil vi efter ønske fra Mark gerne bestille et supplerende svar. Det kommer nok til at foregribe samrådsspørgsmål AX, men vi har brug for et ”ministeriet oplyser...”, som vi kan bruge, når pressen reagerer på svaret fra STM.”

Så kan vi se ovenover den 9. juni kl. 11.32 fra Jesper Gori til Mia Tang med kopi til dig, at der står:

”Kære Mia

Følgende svarudkast er afstemt med Lykke:

”Ministeriet er naturligvis enig i, at en pressemeddelelse udsendt af et ministerium er omfattet af sandhedspligten. Som oplyst under samrådet den 1. juni 2017 valgte udlændinge- og integrationsministeren at beskrive den generelle

indkvarteringsordning i pressemeddelelsen af 10. februar 2016, så det politiske signal til omverdenen stod helt klart.”

Svaret bør afstemmes med Uffe.”

Så vi kan se, at det er efter ønske fra dig, at der på denne baggrund kommer en bestilling. Har du nogen erindring om, hvad der ligger bag dette?

Mark Thorsen:

Ja, jeg vidste, at dette spørgsmål var stillet til statsministeren. Jeg går ud fra, at det politiske formål med at stille spørgsmålet var at bruge det i de samråd, der skulle være. Jeg tror, at du før spurgte mig, om jeg har haft konkrete drøftelser med ministeren om, præcis hvad Statsministeriet svarede, og det mener jeg ikke at have haft. Men jeg vidste, at svaret var på vej. Jeg tror egentlig også, at den særlige rådgiver i Statsministeriet, Jacob Bruun Christensen, orienterede mig om, at de havde fået spørgsmålet, og at de ville svare på det på et tidspunkt. Derfor var det selvfølgelig en del af det beredskab, der skulle være til et samråd, at man også skulle kunne forholde sig til: ”Hvad siger du til statsministerens svar på dette spørgsmål?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Igen skal jeg lige forstå dig ret. Når nu sådan et spørgsmål kommer op, og du måske er blevet orienteret i Statsministeriet gennem den anden særlige rådgiver, er det så ikke en orientering, som du vil give til din minister? Eller er det noget, du bare bestiller selv?

Mark Thorsen:

I dette konkrete tilfælde mener jeg ikke, at jeg har vendt det med ministeren. Det var generelt sådan, at man inden et samråd overvejede, hvilke beredskaber der kunne være brug for. Og det var ikke sådan, at man altid var forbi ministeren og sige: ”Er der brug for dette beredskab?” Som jeg husker det, tror jeg, at det gav sig selv, at spørgsmålet var stillet med et politisk formål. Det ville sandsynligvis blive brugt i samrådet, og derfor skulle der også være et beredskab, der besvarede spørgsmålet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lidt tilbage i tiden til begyndelsen af 2016. Havde du på det tidspunkt nogen viden om, hvad der var praksis gældende for indkvarteringer af mindreårige i Danmark?

Mark Thorsen:

Nej, det fik jeg den 25. januar henad aftenen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Efter du tiltræder som særlig rådgiver i slutningen af juni 2015, har du så været med ministeren ude på besøg på asylcentre eller hos nogen af operatørerne?

Mark Thorsen:

Ja, det har jeg flere gange været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i den forbindelse har haft nogen drøftelser eller overværet nogen drøftelser om mindreårige og deres håndtering?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke, nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 10 kan vi se, at der den 22. januar 2016 er kommet et spørgsmål fra Lars Fogt i Metroxpress til Udlændingestyrelsen, og det svarer Janus Sejersen Laursen på:

”Hej Lars

Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre. Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.

Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret

mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Hvis vi går til s. 31, har vi en artikel, der var i Berlingske den 25. januar 2016 kl. 13.53. På næste side citerer man det, jeg lige har læst op. På s. 33 kan vi se, at der også på TV 2 kl. 16.36 er det samme citat nederst, og det fortsætter på s. 34.

Du foregreb lidt begivenhedernes gang omkring den 25. januar 2016 lige før. Hvor var du på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

Der var jeg i Bruxelles sammen med ministeren, som havde været nede til et møde i det udvalg, der hedder LIBE, i Europa-Parlamentet og skulle svare på nogle kritiske spørgsmål om smykkeleven.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem var ellers med på jeres rejse?

Mark Thorsen:

Det var Lykke Sørensens, ministeren og jeg selv. Og Andreas Højmark, mener jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde I andre med til selve mødet med LIBE? Var der andre ministre med eller andre, som du husker det?

Mark Thorsen:

Ja, udenrigsminister Kristian Jensen deltog også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu var det et møde i LIBE, så hvorfor var du med? Det er et embedsmandsmøde, kunne jeg forestille mig, så hvorfor skulle du med?

Mark Thorsen:

Nej, det var ikke et embedsmandsmøde. Det var et møde med europaparlamentarikere. Det var et politisk møde, og jeg var med, fordi der var en del presseinteresse på det tidspunkt om

smykkeleven. Så man måtte forvente, at der nok ville være lidt opfølgning, idet ministeren formentlig ville komme under beskyndning for den danske smykkelev i Europa-Parlamentet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår læser du artiklerne? Er det efter mødet?

Mark Thorsen:

Ja, dem læser jeg, da vi kommer ud fra mødet og sætter os ind i en minibuss og skal køre ud mod lufthavnen. Der læser jeg. Jeg er lidt i tvivl, om jeg muligvis har fået en mail fra Mia Tang med den ene artikel. Men ellers læser jeg dem på netaviserne for TV 2 og Berlingske i minibussen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad sker der så? Gør du ministeren opmærksom på, at artiklerne er der, eller har ministeren selv læst dem på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

Jeg mener, at jeg gør ministeren opmærksom på, at artiklerne er der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lige for at komme tilbage til denne minibuss: Vi har hørt lidt forklaringer om det, men sad du ved siden af ministeren eller over for ministeren? Eller hvordan sad du egentlig?

Mark Thorsen:

Som jeg husker det, sidder jeg ved siden af ministeren. Ministeren sidder ud mod døren i venstre side af minibussen, og jeg sidder på midten af sædet i minibussen, og overfor sidder Lykke Sørensens. Og Andreas Højmark sidder oppe foran på forsædet, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var reaktionen fra ministeren på disse artikler?

Mark Thorsen:

Utilfredshed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du uddybe det lidt nærmere?

Mark Thorsen:

Ja, det kan jeg godt. Ministeren var utilfreds med, at der blev indkvarteret barnebrude på danske asylcentre, og at der var en artikel, som var kommet bag på hende, og som også var kommet bag på mig på den måde, som den stod. Og hun var utilfreds med, at man meldte dette ud. Det var et kritisk spørgsmål, og det var meget forventeligt, at der ville komme en form for politisk opfølgning på det. Så ministeren var ret utilfreds med, at det var meldt ud på denne måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad mener du med, at det var meldt ud på denne måde eller den måde, det stod på? Var det, fordi I ikke var blevet orienteret om det på forhånd, eller hvad var baggrunden for utilfredsheden?

Mark Thorsen:

Jeg tror, at ministeren mente, at hun ikke var blevet orienteret om det på forhånd. Nu kan jeg se, at jeg tilsyneladende har fået en mail med citatet. Det ikke en mail, som jeg har haft inde på lystavlen, fordi da jeg læste dette, overraskede konteksten, det indgik i, også mig. Det var måske også et spørgsmål om vinklingen. Hvis man bliver spurgt, om man indkvarterer barnebrude, vil man politisk gerne have, at man svarer, at man naturligvis ikke gør det. Så der var noget i konteksten i det, der fra starten stod skævt efter ministerens opfattelse. Og i øvrigt også efter min egen opfattelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad blev konklusionen på det her? Drøfter I, da I sidder i bussen, hvordan man vil reagere på det og skal reagere på det?

Mark Thorsen:

Ja, det drøfter vi. Det er forventningen, at ministeren meget hurtigt vil blive spurgt til, hvad hun synes om praksis i indkvarteringssystemet. Derfor vender ministeren og jeg kort, at der er brug for at reagere på det her. Og ministeren sætter sig til at skrive et facebookopslag, som går i rette med denne praksis. Hun skriver det på sin telefon. Hun rækker telefonen over til mig og spørger, om jeg umiddelbart har nogen

kommentarer til det. Der skal jeg lige sige, at det ikke er sådan, at jeg godkendte ministerens facebookopslag, men jeg læste en del af dem, før de blev publiceret, og somme tider havde jeg synspunkter om, at noget kunne stå skarpere eller bedre, eller hvad det nu kunne være. Men lige præcis dette opslag synes jeg er meget klart i både tone og budskab, så jeg har ikke nogen bemærkninger til det. Men fordi Lykke Sørensen – som kort tid forinden havde arbejdet i Udlændingestyrelsen – sidder lige over for os, tænker jeg, at man for en god ordens skyld kan spørge hende, om hun har nogen synspunkter, når nu hun alligevel er her. Så jeg rækker telefonen over til Lykke Sørensen efter at have fået den fra ministeren. Og som jeg husker det, siger jeg: ”Kan man ikke godt sige det her?” Og så siger Lykke Sørensen henvendt til ministeren: ”Jo, det kan man godt. Du kan gøre, hvad du vil. Det er dine centre.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er sådan, du husker det, og det er fint nok. Jeg tænker, at du har læst artiklerne og gjort ministeren opmærksom på dem. Så går jeg ud fra, at ministeren lige skal læse dem igennem. Selvfølgelig tager det lidt tid afhængig af trafikken – jeg går ud fra, at I har været inde i EU-området i Bruxelles – ud til lufthavnen. Men så lang tid tager det ikke. Viste du også artiklerne til Lykke Sørensen?

Mark Thorsen:

Nej, det er jeg ikke sikker på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lykke Sørensen har bl.a. forklaret, at hun havde opfattet diskussionen eller debatten sådan, at det drejede sig om dem under 15 år. Har du nogen bemærkninger til det?

Mark Thorsen:

Nej, det er ikke et indtryk, jeg har givet hende. Det er ikke noget, jeg har sagt til hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan Lykke Sørensen have sagt det i bussen til dig eller ministeren?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke at hun sagde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Måske skal vi lige komme tilbage til den et øjeblik. Jeg tror, at du sagde før, at du ikke godkendte alle facebookopslag, men nogle gange havde du en holdning til, hvor politisk de skulle udtrykkes, eller hvor skarpt de skulle udtrykkes. Når du ser denne meddelelse om, at det skal stoppes omgående, at man omgående vil meddele det til Udlændingestyrelsen, og at det er danske regler og normer, der gælder ... Hvem rettede facebookopslaget sig egentlig til?

Mark Thorsen:

Offentligheden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du med nogen – Inger Støjberg eller andre – hvad danske normer og regler betyder? Havde I en drøftelse af indholdet i opslaget?

Mark Thorsen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 19 og din viden om pressedelen, kan vi se en afskrift af en sms-korrespondance, der har været mellem Henrik Grunnet og Line Skytte Mørk Hansen fra den 25. januar om aftenen kl. 22.03 til den 26. januar. Midt på siden kan vi se, at der står:

”Kære Line Selvfølgelig. Vores pressemand var udtrykkeligt instrueret om at orientere/cleare. Vh Henrik”.

Og længere nede:

”Kære Line Han har orienteret Mia T. 17.22 i fredags. Han har læst op og hun har ikke bedt om at få det skriftligt ind. De taler sammen i 22 minutter. Han sender derefter kl 17.58 til Lars Fogt fra Metro Exp.”

Det indikerer, at Mia Tang var inde over det og havde set det og godkendt det, inden det blev sendt ud. Ved du, om du har haft drøftelser med

Mia Tang om fredagen, altså op til weekenden, hvor I er i Bruxelles den 25. januar?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke. Jeg har i hvert fald ikke forstået, at der havde været en pressehenvendelse, der handler om, hvorvidt vi indkvarterer barnebrude. Hvis Mia Tang har nævnt noget, må jeg sige, at det ikke har været klart formidlet til mig, at spørgsmålet i virkeligheden handler om, hvorvidt der indkvarteres barnebrude på danske asylcentre. Det har jeg i givet fald ikke forstået, at det handlede om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du så sad i bussen, og I havde sendt det her afsted, ringede du da hjem til Mia Tang og sagde: ”Hvad er det her for noget? Hvorfor har jeg ikke hørt noget?”

Mark Thorsen:

Ja, det gjorde jeg. Jeg mener i hvert fald, at jeg snakkede med Mia Tang og sagde, at jeg ikke var så begejstret for den måde, sagen var kommet ud på – at man havde meldt det ud på denne måde – fordi jeg syntes, at det satte ministeren meget på bagkant i sagen. Det var meget forventeligt, at når det blev meldt ud, ville der rejse sig et eller andet politisk pres for at gøre noget ved denne praksis. Derfor følte jeg, at ministeren fra starten var på bagkant ved den måde, det var kommet ud på. Og det mener jeg også at jeg videregav til Mia Tang på dagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Videregav du det også i dine drøftelser med ministeren? At det var et spørgsmål om, at nu var man kommet på bagkant og ikke på forkant?

Mark Thorsen:

Ja, jeg tror også, at jeg sagde til ministeren, at jeg syntes, det var irriterende, at vi stod i den situation.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 23 kan vi se nederst, at der kommer en mail kl. 13.57 fra Janus Sejersens Laursen i styrelsen til Mia Tang, hvor han til orientering sender noget omkring disse henvendelser. Og vi kan se, at hun sender det videre til dig lidt efter

kl. 17.33. Der er ikke nogen tekst. Så svarer du kl. 17.50: ”Det er fuldstændig håbløst. Inger pander det ned nu.” Hvad er ”pander det ned nu” udtryk for? Er det facebookopslaget?

Mark Thorsen:

Ja, det er en henvisning til facebookopslaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad mente du med ordet håbløst?

Mark Thorsen:

Jeg syntes, at det var udtryk for dårligt politisk boldøje at melde ud, at man indkvarterer barnebrude, og at der stod et medie billede tilbage af, at det var en praksis, vi havde. Og jeg syntes, at det var forventeligt, at det ville udløse en eller anden form for politisk pres. Så hvis ikke ministeren af egen drift gik ud og satte en retning på denne diskussion, ville hun blive trukket til trugget. Det er det, jeg mener med ”pander det ned nu”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 27, at Mia Tang kl. 18.19 sender Janus Sejersen Laursen teksten i facebookopslaget til orientering. Og på s. 26-27 kan vi se, at der er en mail kl. 20.00 fra Janus Sejersen Laursen til Mia Tang med høj prioritet, hvor han skriver:

”Kære Mia

Vi har følgende præcisering, som vi gerne vil sende til pressen:

Fg. vicedirektør Lene Vejrum, Udlændingestyrelsens Center for Administration og Økonomi, udtaler:

- I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over

tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

På s. 26 skriver hun til dig kl. 20.02. Det går altså stærkt her:

”Kære Mark.

Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok –men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

På s. 25 kan vi se, at du svarer kl. 20.10:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Det svar, du sender om, at de ”skal rette 100 pct. ind”, er det noget, du drøfter med ministeren?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan skal svaret forstås? Hvad skal man rette ind efter?

Mark Thorsen:

Det skal forstås på den måde, at ved, at der er blevet meldt ud på denne måde – altså at Udlændingestyrelsen på et spørgsmål om indkvartering af barnebrude dybest set svarer: ”Ja, det gør vi” – står der et lidt uheldigt billede tilbage. Det går ministeren med sit facebookopslag ud og forsøger at gå i rette med for at komme den forventede pressestorm i forkøbet. Efter at ministeren har meldt ud og sagt: ”Nu har jeg sat en retning på, hvor jeg gerne vil hen med dette”, spørger Udlændingestyrelsen, om de ikke skal gå ud at nuancere ministerens udtalelser. Og det tror jeg, at alle, der har arbejdet med politisk kommunikation og kommunikation i det hele taget, godt kan se ikke er nogen rigtig god fremgangsmåde. Derfor var mit ønske ... og jeg medgiver, at det kunne have været formuleret rundere og også gerne mere diplomatisk. Men ikke desto mindre var synspunktet bare, at tiden ikke var til, at vi skulle

kommunikere mere om denne sag. Der var blevet sagt, hvad der skulle siges fra ministerens side.

Anne Birgitte Gammeljord:

Orienterede du ministeren om, at man gerne ville ud med en præcisering, og at du havde sagt nej til det?

Mark Thorsen:

Det tror jeg, at jeg gjorde, ja. Jeg tror i hvert fald, at jeg orienterede hende om, at de havde et ønske. Og så tror jeg, at jeg sagde, at det er vi vel enige om ikke er nogen god idé.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 25 kan vi se, at Jonas From Soelberg sender dig og Mia Tang en mail kl. 20.25, hvor han siger:

”Hej Mark

Har prøvet at ringe, men du er uden for rækkevidde ;-)

Vil gerne lige vende sagen. US-udtalelsen står jo ikke i modsætning til M’s kommentar og skal jo blot nuancere historien en smule, idet US pt. kan fremstå som totalt tonedøve. Selvfølgelig skal udmeldingen effektueres, men vi gør nok klogt i at fastholde et fortolkningsrum lidt endnu ift., hvad der forstås som en barnebrud, samt hvad vi vil nægte folk at gøre frivilligt. Der er jo allerede visse regler ift. sex i almindelighed, som vi nok bør være konsistente ift.

Vil som sagt gerne vende hurtigst muligt.”

Har du en snak med Jonas From Soelberg om det her?

Mark Thorsen:

Det kan jeg have haft. Jeg kan ikke huske det helt klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor kunne der ikke være et fortolkningsrum?

Mark Thorsen:

Det er ikke så meget et spørgsmål om et fortolkningsrum på det tidspunkt. Det er et

spørgsmål om pressehåndtering. Det er meget forventeligt, at det her vil afføde en pressestorm, en politisk debat, et krav om handling fra ministeren. Og det er ikke så gavnligt i den type sager, hvor man i forvejen er på bagkant, at have mange forskellige budskaber flyvende rundt i luften, om man så må sige. Og jeg synes, at ministeren meget klart havde meldt ud, hvilken retning hun gerne ville i denne sag, og derfor så jeg ikke noget behov for det. Jeg er sådan set enig i det, Jonas From Soelberg skriver i forhold til, at Udlændingestyrelsen kan fremstå tonedøve. Men det var også det, der var formålet med, at ministeren meldte ud. Det var at få rettet op på det billede, der står tilbage af, at man havde en tonedøv praksis.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 35 er der en mail nederst, hvor Lene Vejrum skriver kl. 21.31:

”Kære alle

Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.

Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.”

Var det den samtale, du mener, at du havde med Jonas From Soelberg?

Mark Thorsen:

Som sagt er jeg ikke 100 pct. sikker på, om jeg talte med Jonas From Soelberg. Jeg kan meget vel have talt med Jonas From Soelberg, da vi lander fra Bruxelles. Men jeg kan bare huske, at mit synspunkt fra den aften var, at der ikke var behov for yderligere nuancer i sagen på det tidspunkt.

Jeg kan måske også lige tilføje, at mit job var at være særlig rådgiver. Jeg har ikke nogen

instruktionsbeføjelse i forhold til embedsværket, og jeg havde heller ikke nogen instruktionsbeføjelse i forhold til Udlændingestyrelsen. Så mit synspunkt er alene en pejling på, om vi mener på det tidspunkt i sagen, at det vil gavne den politiske kommunikation, at styrelsen går ud med yderligere udtalelser. Det bliver jeg bedt om min holdning til blandt nogle af mine tætteste samarbejdspartnere internt i ministeriet, Jonas From Soelberg og Mia Tang. Det er det, jeg forholder mig til på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var derfor, du mente, at præciseringen ikke duede?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Her skriver man, at ”Jonas er med på sagens kompleksitet.” Jeg ved godt, at det ikke er en mail til dig, men det er en drøftelse, man har. Hvorfor var sagen så kompleks?

Mark Thorsen:

Som jeg husker Jonas From Soelbergs synspunkt – og det kan han selv redegøre for, hvis han får lejlighed til at komme herind – tror jeg, at han umiddelbart havde et synspunkt om, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, og derfor kunne der være en eller anden juridisk kompleksitet i at begrænse et samvær for nogle, der var over den seksuelle lavalder. Det er sådan, jeg husker Jonas From Soelbergs synspunkt i den indledende fase.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er du bekendt med, om ministeren forsøgte at ringe? Vi har på s. 47 en mailkorrespondance fra Udlændingestyrelsen også samme dag, hvor Kristina Rosado skriver til Ditte Kruse Dankert:

”Jeg læser lige nyheden på TV 2 nu. Det er jo vores egen tekst, men hvad har hun forestillet sig med så kategorisk en udmelding? Nu skal vi så til at skille par på f.eks. 17 og 19 år, eller hvad?”

Ovenover skriver Ditte Kruse Dankert til Kristina Rosado kl. 19.34:

”Lene ringede lige-inger har forsøgt at ringe en gang- og så har hun herefter kun drøftet med sig selv....?”

Ved du, om ministeren forsøgte at ringe til Udlændingestyrelsen?

Mark Thorsen:

Det føler jeg mig ret overbevist om, at ministeren ikke gjorde. Jeg har i hvert fald ikke kendskab til, at hun prøvede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Forsøgte du selv at få fat i nogen i Udlændingestyrelsen, eller tog du kontakt til Mia Tang?

Mark Thorsen:

Nej, jeg talte med Mia Tang og muligvis også Jonas From Soelberg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 60. Dagen efter, den 26. januar, har vi bl.a. en artikel med Røde Kors, der driver centrene, hvor de nederst siger, at det kun er ”ganske få gange”, at de har været inde over det her, og at man nu skal prøve at se på omfanget. Jeg forstod dig sådan, at du startede morgenen med at læse aviser, så jeg går ud fra, at du også har læst artiklen?

Mark Thorsen:

Ja, det vil jeg tro, at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i dette forløb drøftet med ministeren, at man nu skulle finde ud af, hvad omfanget var, og hvor væsentligt et problem det var? Var der kun et enkeltstående tilfælde, eller var der flere?

Mark Thorsen:

Med fare for at foregribe begivenhedernes gang: Meget kort tid efter, at der var meldt ud, måske allerede samme dag, bliver der iværksat en høring i indkvarteringsystemet om, hvor mange tilfælde der er. Og det ved jeg går i gang. Jeg vil tro, at jeg har drøftet med

ministeren, at det er i gang. Vi har talt om, at det nu bliver kortlagt, men det er ikke noget, jeg husker særskilt meget om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, vi kommer til høringen om et øjeblik. Men inden da vil jeg gerne vende tilbage til facebookopslaget. Hvad var ønsket fra ministeren, efter at facebookopslaget kom ud sidst på eftermiddagen den 25. januar? Hvad skulle der ske nu? Hvad skulle gå i gang?

Mark Thorsen:

Praksis skulle laves om. Man må forstå fra de pressehistorier, der er, at man med åbne øjne har en praksis, hvor man indkvarterer barnebrude. Ministeren ønskede, at man havde en anden praksis, hvor man ikke gjorde det. Facebookopslaget er et signal til offentligheden, men det er også først og fremmest et signal til pressen. Vi var i Bruxelles, og vi var på vej ud i en lufthavn, så der var ikke mange muligheder for at stille sig op foran et kamera på TV 2 News eller andet. Derfor var det også et spørgsmål om at vælge den meddelelsesform, som havde et umiddelbart gennemslag i forhold til pressen. Og det var vores erfaring, at en del journalister læste med på, hvad ministeren skrev på sin Facebook. Så det var en meget effektiv måde at kommunikere til pressen på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du bruger ordet ”vores”, mener du så din og ministerens erfaring?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger her, at det var et signal til offentligheden, og det har du også sagt lidt tidligere i dag. Nu lægger du også pressen på. Jeg tænker, at offentligheden og pressen måske næsten er det samme. Men var det også et signal hjem til Udlændingestyrelsen og til departementet om, at der skulle ske en ændring?

Mark Thorsen:

Det er normalt sådan, at et departement også følger med i, hvad en minister udtaler i pressen

og også prøver at følge op på, hvis ministeren har sagt noget i pressen. Men det er jo ikke et styringsredskab.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg er godt klar over, at det ikke er et styringsredskab. Er der en drøftelse med departementschefen, da du kommer tilbage, eller med juridisk afdeling eller nogen andre om, at der nu skal sættes noget i gang?

Mark Thorsen:

Ja. Jeg ved ikke, om det er dagen efter, eller om det er et par dage efter, hvor denne høring går i gang, i forhold til at få kortlagt hvad omfanget er. Og sidenhen går der også et arbejde i gang med at udarbejde en ny praksis på området.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan godt starte på høringen, for nu har du været inde på den et par gange. Hvis vi går til s. 69, kan vi se, at man sætter en høring i gang den 26. januar kl. 10.21 med en meget kort frist. Blev du orienteret om, at den høring var ved at gå i gang?

Mark Thorsen:

Ja, det gjorde jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev ministeren også orienteret om det?

Mark Thorsen:

Det mener jeg også at hun gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går videre til s. 95, har vi en mail fra Ditte Kruse Dankert til Line Skytte Mørk Hansen den 26. januar sent om aftenen kl. 22.16, hvor hun skriver:

”Hermed et kort notat om indkvartering af mindreårige. Som det fremgår af notat, vil vi eftersende et særskilt notat i morgen vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne.”

På s. 99 kan vi se, at det notat bl.a. indeholder et forslag til nogle ”Kommende initiativer i

forhold til håndtering af mindreårige”, hvor man siger:

”

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager ...
- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever
- Det overvejes, om operatørernes forpligtelser i relation til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlevere fremover skal fremgå direkte af operatørkontrakterne”

Så du det notat?

Mark Thorsen:

Det tror jeg. Der bliver jo i den periode arbejdet på et notat, og hvad jeg har set af udkast, er jeg ikke helt sikker på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan ikke se i mailkorrespondancen, at du har modtaget kopi af det. Men jeg forstår, at du godt kan have modtaget materiale, som du ikke fik som cc på mails. Er det ikke korrekt?

Mark Thorsen:

Jo, det er helt korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske at have drøftet initiativerne i forhold til håndteringen af mindreårige?

Mark Thorsen:

Det er et meget bredt spørgsmål. Med hvem og hvornår?

Anne Birgitte Gammeljord:

Med nogen i departementet? Det kan have været med Jesper Gori. Det kan have været med ministeren.

Mark Thorsen:

Ja, der kommer et langt forløb, som jeg tænker, at vi nok også skal snakke om, hvor der er drøftelser om, hvilken ordning der kan være på dette område fremadrettet. Det er der en række møder om, og jeg deltager i langt de fleste af de møder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tænker jeg på, at der er tale om nogle specifikke direktiver. Man vil gerne have et dialogmøde. Har du nogen sinde hørt, at der skulle være et dialogmøde? Det kunne være for at finde ud af, hvad omfanget var, og at det var en meget god måde at starte på.

Mark Thorsen:

Det kan jeg godt have hørt om. Det er ikke noget, der står meget klart for mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går videre til s. 110, er vi en dag længere fremme, den 27. januar. Der kommer en mail fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til Henrik Grunnet og Ditte Kruse Dankert, hvor hun sender ”notat fra i går sammen med vores notat vedrørende resultaterne” og skriver: ”De to notater bør læses i sammenhæng.” Kan du have modtaget en kopi af det materiale også?

Mark Thorsen:

Ja, det kan jeg godt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger: ”Det kan jeg godt”, vil jeg lige høre: Hvis det ikke lå i F2, fik du så noget i fysisk form, hvor man kom ind og lagde det på dit bord?

Mark Thorsen:

Ja, det skete en gang imellem, men det ville ofte være i relation til, at man f.eks. havde et møde hos ministeren, hvor der eventuelt blev runddelt noget materiale. Så det kan jeg have fået. Jeg vidste godt, at der var et arbejde i gang med et notat. Præcis hvornår i processen jeg ser notatet, er jeg ikke helt sikker på.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 115 – og det er i dette notat – har man spurgt ude hos operatørerne, om der er indikationer på tvang. Og man kan se, at de skriver:

”Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikationer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Er det en oplysning, du kan huske at have modtaget i forløbet?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det en oplysning, som du har drøftet med ministeren?

Mark Thorsen:

Da man lidt senere i forløbet skal fastlægge den fremadrettede praksis på området, er der nogle diskussioner om, hvad der er et sagligt kriterie i forhold til adskillelse. Der er en række drøftelser om, hvad det kan være. Og en formodning om tvang eller en beskyttelse mod tvang er en del af disse drøftelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du prøve at komme lidt nærmere ind på formodning om tvang som et sagligt kriterie? Hvad skulle der til for, at der var en formodning om tvang?

Mark Thorsen:

Nu er jeg ikke jurist. Jeg er, som du nævnte tidligere, cand.scient.pol., så det vil jeg afholde mig fra at gå ind i en meget lang redegørelse om, for det er jeg ikke sagkyndig til. Men som jeg husker det, er det en konklusion i ministernotatet, der senere blev godkendt, at det er et sagligt kriterie i forhold til at adskille, at man generelt sigter mod at undgå situationer, hvor der kan være risiko for tvang. Det er gennemarbejdet af juristerne på et tidspunkt, og det har jeg ikke haft selvstændige tolkninger af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg beder heller ikke om din tolkning. Jeg vil mere spørge dig, om du kan huske, at I har haft drøftelser om tvang og forskellige former for tvang?

Mark Thorsen:

Ja, jeg kan huske, at vi har drøftelser om tvang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Også forskellige former for tvang og indikationer på tvang?

Mark Thorsen:

Ja, jeg husker særligt, at vi drøfter kulturel tvang. At der kan være forskel på ægteskaber indgået i den danske kultur og indgået i andre kulturer, og at der i forskellige kulturer er forskellige syn på kvinders, og i dette tilfælde pigers, ligestilling. Det kan jeg huske at vi har drøftelser om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det er drøftelser, hvor ministeren også indgår?

Mark Thorsen:

Ja, i den grad.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vil du lige uddybe, hvad du mener med ”i den grad”? Havde ministeren nogen stærke holdninger om ...?

Mark Thorsen:

Ja, det havde ministeren meget stærke holdninger til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad gik de ud på?

Mark Thorsen:

De gik ud på, at ministeren grundlæggende ikke ønskede, at det indkvarteringssystem, som hun var ansvarlig for, på en eller anden måde kunne være medansvarlig for, at nogen var indkvarteret sammen, med den risiko at en ung pige blev udsat for at være i et forhold, som hun grundlæggende ikke havde lyst til at være i. Det var den risiko, som ministeren ønskede at undgå.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 118 har vi et notat om barnebrude fra Jesper Gori til Jesper Gori. På s. 119 kan vi se, at det er et notat med sagsbehandler Anne Nygaard Just, og det er Jesper Goris kommentarer, der sættes ind. Hvis vi springer tilbage til dagen før på s. 81, kan vi se, at der er en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Görtz kl. 11.14, hvor hun skriver:

”Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

Og derefter skal vi have Lykkes folk til at se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag i forhold til den nuværende lovgivning.”

Ved du, hvorfor denne sag endte hos Line Skytte Mørk Hansen?

Mark Thorsen:

Ja, fordi Line Skytte Mørk Hansens kontor grundlæggende var ansvarlig for indkvartering, altså for driften af asylcentre. I denne meget indledende fase af sagen tror jeg at man i hvert faldt til at starte med først og fremmest så det som et spørgsmål om indkvartering, om praktisk indkvartering af disse par. Derfor giver det mening, at det ligger i det kontor, der er ansvarlig for det. Det er vel også, fordi det er Line Skytte Mørk Hansens afdeling, der har dialogen med operatørerne i det daglige. Så i den indledende fase var det et meget naturligt et sted, at den sag lå.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 126 har Jesper Gori en kommentar, der hedder F4. Den knytter sig til afsnittet om indkvartering af mindreårige over 15 år, hvor man kan se, at han har lavet nogle tilføjelser i sidste sætning:

”I styrelsens vurdering indgår indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige

vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste, jf. hensynet til barnets tarv.”

Og så kommer noten her:

”Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis.”

Siger det dig noget?

Mark Thorsen:

Ja, det er det, sagen handler om. Udlændingestyrelsen har den praksis og siger meget tidligt i forløbet, at hvis en pige er under 15 – for det var som regel piger – bliver de altid adskilt. Spørgsmålet er, hvilken praksis der fremadrettet skal være for dem, der er mellem 15 og 18 år. Det er sagens kerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at dette notat bliver revideret løbende. Deltager du i drøftelserne omkring de ændringer, der foretages i notatet? F.eks. sammen med Lykke Sørensen, Jesper Gori eller andre?

Mark Thorsen:

Jeg har et møde, som jeg ikke helt kan tidsfæste. Relativt tidligt i forløbet, kort tid efter den 25. januar, er jeg til et møde på Lykke Sørensen's kontor med deltagelse af Jesper Gori, hvor de, som jeg forstår, er i de indledende øvelser med at arbejde på, hvad der skal være den nye praksis for denne gruppe. Og de spørger: ”Hvad tænker du, at ministeren godt kunne tænke sig i forhold til praksis?” Det kan jeg huske at jeg syntes var et lidt specielt spørgsmål. For det kunne man godt læse ud af facebookopslaget. Men ikke desto mindre gør Jesper Gori det klart – på det møde, tror jeg – og siger, at der er nogle sager, hvor det bare er et par, altså en dreng og pige eller en mand og en pige, og at der også er nogle sager, hvor der er børn involveret. Og han spørger: ”Hvad tænker du, at indstillingen skal være, i forhold til at der er tale om to forskellige typer af sager?” Og der mener jeg, at jeg siger til Jesper Gori, at jeg synes, at man på en eller anden måde i det fremadrettede skal gøre klart for ministeren, at der er tale om forskellige typer af sager.

Så jeg ved ret tidligt i forløbet, at der pågår et arbejde med at lave nogle nye retningslinjer. Jeg kan ikke rigtig huske at have set nogen af dem. Det ringer i hvert fald ikke nogen klokker for mig umiddelbart, når jeg ser disse rettelse. Jeg ser det endelige notat sidenhen, så det kan være lidt svært adskille de samme tekstbidder. Men jeg kan ikke huske at have set papiret på det tidspunkt. Jeg mener heller ikke, at der er papirer på bordet til det møde, som jeg nævner her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Orienterede du ministeren om, at du havde de møder, f.eks. mødet med Lykke Sørensen og Jesper Gori, i jeres daglige samtaler?

Mark Thorsen:

Nej, det gjorde jeg ikke. Hverken generelt forstået på den måde, at jeg ikke afrapporterede til hende om alle, som jeg havde talt med i løbet af en dag, og heller ikke specifikt i forhold til dette.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kunne være, at ministeren spurgte dig og sagde: ”Har du hørt, hvordan det går med retningslinjerne? Er der noget på vej? Kommer der noget?” Fordi det var en sag, der optog ministeren meget, som jeg forstår det.

Mark Thorsen:

Ikke om dette specifikke møde. Ikke på det tidspunkt. Men jeg mener, at det også stod klart for ministeren på det tidspunkt, at der var et arbejde i gang. Ministeren vidste mig bekendt også godt, at der var iværksat en høring. Og ministeren vidste også godt, at der blev arbejdet med nye retningslinjer. Så der var ikke rigtig grund til at meddele ministeren noget, som jeg tænkte, at hun godt vidste.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 103 har vi en pressemeddelelse fra Social- og Indenrigsministeriet, hvor Karen Ellemann siger, at hun ”stopper blåstempling af mindreåriges ægteskab”. Var det et initiativ eller tiltag, som du drøftede med ministeren?

Mark Thorsen:

Ministeren Inger Støjberg og ikke Karen Ellemann? Ja, jeg husker det sådan, at vi konstaterede, at det var godt, at Karen Ellemann havde meldt det ud. Men det var ikke noget, vi havde lange drøftelser om.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 172 har vi en mail fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert, hvor hun skriver:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Senere kl. 16.11 den 29. januar skriver Udlændingestyrelsen:

”På vegne af Ditte sender jeg hermed notatet med vores bemærkninger.”

Og det er op til en weekend, fordi vi kan se, at der siges: ”God weekend”.

Hvis vi går om til s. 177, er der en sætning under ”Ad 1.” lige før ”Ad 2.”, hvor der står:

”Endvidere bør der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne.”

Og så har vi en kommentar fra Ditte Kruse Dankert:

”man bør vel formulere det således, at man mener, at det er hensynet til barnets tarv, der tilsiger, at man skiller dem ad – ikke det omvendte: at man gør noget med mindre det åbenbart strider mod barnets tarv. Barnets tarv er vel et hensyn, der ikke kan ”vælges fra”.”

Kan du huske, om du fik dette notat?

Mark Thorsen:

Det ligner et ret foreløbigt udkast til et notat. Når jeg så notater, var det normalt i deres endelige version, og når de blev lagt til enten Jonas From Soelberg, Uffe Toudal eller Inger Støjberg. Så det ringer ikke nogen klokke for mig.

Jeg må også sige, at vi er rimelig langt nede i maskinrummet her i forhold til, hvad en særlig rådgiver har ind over sit bord. Så normalt ville jeg ikke se, hvis man sad styrelse og departement imellem og finjusterede et notat på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi der står i mailen på s. 172, at det skal lægges til ministeren samme dag. Og jeg forstår – for det har Inger Støjberg bekræftet – at der var en rejse til Palermo i Italien i de dage. Jeg går fra, at du var med på den rejse?

Mark Thorsen:

Ja, det var jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem der ellers var med på rejsen?

Mark Thorsen:

Ja, hvem var med på den rejse? Det tror jeg at Jonas From Soelberg var. Så havde vi en tolk med, som jeg ikke kan huske navnet på. Der har været en ministersekretær. Jeg kan ikke huske, hvem af dem det var. Det er jeg usikker på. Jesper Gori fra Udlændingeafdelingen kan også have været med. Jeg kan ikke huske på stående fod, hvem der var med på rejsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I kan have drøftet denne sag på turen?

Mark Thorsen:

Notatet specifikt eller barnebrudsproblemstillingen overordnet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Begge dele.

Mark Thorsen:

Notatet har jeg ikke nogen erindring om, at vi skulle have drøftet. Jeg kunne levende forestille mig, at vi kunne have drøftet barnebrude generelt på turen. For der var på det tidspunkt i sagen ikke nogen ny praksis. Der var ikke meldt noget ud. Der var også et vist politisk pres, og

der var en løbende medieinteresse, i forhold til hvornår der bliver ageret på denne problemstilling. Så det kan vi godt have snakket om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da I kommer hjem i begyndelsen af februar – du siger, at der ikke er meldt noget ud endnu, og der er et vist pres på – kan du så huske, om du har haft nogen møder med Lykke Sørensen eller andre om, hvor de var henne, og hvor langt de var kommet?

Mark Thorsen:

Ja, der er et møde, og der er sandsynligvis også flere møder. Men der er i hvert fald et møde, hvor ministeren, Uffe Toudal, Jesper Gori og jeg selv drøfter, hvor langt vi er i sagen. Og det, som diskussionen drejer sig om, er det udtryk, som I nok også har stiftet bekendtskab med, nemlig kattelēm. Hvilke undtagelsesmuligheder skal der være i dette regelkompleks? For mig at se er der tre faser i sagen. Der er en første fase, hvor min opfattelse er, at ministeriet har den holdning – også ud fra, hvad Lykke Sørensen siger i minibussen – at der på en eller anden måde er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, og det er mest et spørgsmål om, hvor folk skal bo henne. Derfor er der meget vide rammer, om ikke nærmest ubegrænsede rammer, i forhold til at adskille disse par.

I forbindelse med det møde mener jeg at Uffe Toudal siger, at det kunne være politisk rart at have en mulighed for ikke at skille alle ad – at der kunne opstå en sag, hvor man af den ene eller den anden grund syntes, at det ville være politisk skævt eller politisk uhensigtsmæssigt, at der skulle ske adskillelse – og snakker om kattelēm, som vi kaldte den, som en politisk mulighed. Da vi når frem til snorene – og det gør vi langsomt, men sikkert – står det klart, at kattelēm ikke alene er noget, som kunne være politisk rart, men også er juridisk betinget. At der bliver nødt til at være en eller anden mulighed for, at nogle par stadig vil skulle indkvarteres sammen.

Og i løbet af denne periode fra minibussen frem til den 9.-10. februar er drøftelserne om den fremtidige ordning fokuseret på kattelēm.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem kom med udtrykket kattelem? Var det var et udtryk, som Uffe Toudal opfandt?

Mark Thorsen:

Jeg kan ikke huske, hvem der opfandt udtrykket kattelem, men det var sådan, vi talte om det. Det var den generelle term for undtagelsesmuligheden. Det blev kaldt kattelemmen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Brugte I ordet pusterum?

Mark Thorsen:

Ja. Forstået sådan, at pusterummet sigtede på at give pigen en mulighed for selv at beslutte sin fremtid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var sådan set to emner. Der var pusterum, og der var kattelem. Og de to ting havde ikke nødvendigvis noget med hinanden at gøre. Kattelemmen var, hvor mange der skulle komme ind. Når de så var kommet ind, var pusterummet noget med, om man skulle have tid til at tænke sig om.

Mark Thorsen:

Ja, sådan kan du godt sige det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er vi tilbage til et møde, du husker – forstod jeg på dig – i begyndelsen af februar. Sandsynligvis det første. Der var flere møder, siger du. Havde man papirer fremme på møderne, eller sad man bare og drøftede uden at have dokumenter ved hånden?

Mark Thorsen:

Jeg husker ikke, at der var papirer til det specifikke møde, og jeg er også meget tvivl om, hvorvidt det var et rigtigt møde. Jeg husker det, som om Jesper Gori sidder lidt på kanten af en sofa, og vi andre sidder ovre på ministerens kontor ved bordet. Så drøfter man lidt løst om, hvor vi er med det her. Og det er her, Uffe Toudal har dette synspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som jeg forstår dig, var Uffe Toudals synspunkt ikke et juridisk synspunkt. Det var et politisk synspunkt?

Mark Thorsen:

Ja, Uffe Toudal havde på det tidspunkt i forløbet et synspunkt om, at det måske kunne være meget rart, at der var den mulighed – som en hjælp både til ministeren, men måske også i særdeleshed til systemet – at man ikke behøvede at gøre adskillelse, hvis der opstod en eller anden sag. Det var sådan, jeg forstod Uffe Toudals synspunkt på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede man også i de møder – måske et kort møde i sofaen, eller hvad det nu var – om der skulle være forskel? Altså mellem folk, der var her allerede, og de, der måtte komme? Var der nogen drøftelser omkring det også?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke at der var. I hvert fald ikke i sofasnakken. Det er der nogle korte vendinger om senere i forløbet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der i dette forløb på noget tidspunkt noget om, at der ikke skulle være undtagelser? At alle skulle kunne adskilles?

Mark Thorsen:

Ja. På det møde, som jeg snakker om, frembringer Uffe Toudal synspunktet om, at det måske kunne være rart, at der var en eller anden undtagelsesmulighed af politiske grunde. Der er en diskussion, og ministerens synspunkt er rimelig håndfast, at hun ønsker den skrappest mulige ordning og spørger: ”Er vi tvunget til at have en kattelem?” Det svarer Jesper Gori i første omgang ikke meget klart på, men Uffe Toudal spørger ham en lille smule insisterende: ”Jamen Jesper, kan man lave en ordning, hvor der ikke er undtagelser?” Og Jesper Gori svarer på det tidspunkt: ”Ja, det kan man godt.” Men det er også tydeligt for mig, at Jesper Gori ikke er meget sikker i sin sag.

Man skal også være fair og tilføje, at der var en kultur i ministeriet, hvor man godt måtte give udtryk for sine foreløbige vurderinger af nogle bestemte sager, uden at man sidenhen blev hængt op på dem. Der var rigtig mange drøftelser, hvor ministeren og Uffe Toudal eller jeg selv for den sags skyld ønskede at have en pejling på, om vi er på vej mod grønt eller rødt lys. Og det var ikke sådan, at man blev trukket på skafottet, hvis man i en indledende fase havde fået peget lidt i den forkerte retning.

Men på dette møde, som jeg vil tro ligger lige i starten af februar, var det i hvert fald mit indtryk, at kattelommen ikke var klart defineret som en juridisk nødvendighed, når vi snakkede om den. Det var min opfattelse, at der stadig var en tvivl om, hvad man egentlig kunne på dette område, og at man var ved at blive kloget på problemstillingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er der nogen tvivl om, at ministeren gerne ville have, at det skulle være en håndfast – jeg tror, at du brugte det udtryk – ordning uden undtagelse?

Mark Thorsen:

Ministeren ønskede den strammest mulige ordning, og det var det, der gik igennem alle drøftelser, der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 186 er der den 2. februar en sagsfremstilling vedrørende ”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”. Nede i bemærkningerne står der:

”I vedhæftede notat fremgår Udlændingestyrelsens redegørelse af deres nuværende praksis i forhold til indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever. Endvidere indeholder notatet indstillinger til den fremtidige praksis vedrørende Udlændingestyrelsens indkvartering ...”

På s. 187 har vi notatet. Det bliver lagt i F2. Er du inde at læse det i F2?

Mark Thorsen:

Jeg mener, at jeg læser det notat enten den 8. eller den 9. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøfter du på noget tidspunkt notatet med ministeren?

Mark Thorsen:

Ja, det gør jeg på et møde den 9. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kommer vi tilbage til. Hvis vi går ind i notatet på s. 191, står der i andet afsnit:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Kan du huske, om du har drøftet disse, som vel i realiteten er undtagelser, med ministeren?

Mark Thorsen:

Ja, det sker på mødet den 9. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 194 er vi i F2-systemet. Øverst er der en sagsfremstilling. Det er den, vi lige har set. Så er der notatet, og der er også et bilag 1 med opfølgningen vedhæftet her. Og så kan vi se længere nede, at den starter med en godkendelse fra Anne Nygaard Just den 2. februar. Så er der Anette Görtz og Jesper Gori, der godkender, og så kan vi se, at Lykke Sørensen den 4. februar har en bemærkning, hvor hun returnerer den. På s. 198 er der en annotering fra ministeren om, at den skal ”Vendes på et møde” med Uffe Toudal og dig. Og så er vi tilbage til mødet. Hvornår

bliver det holdt? Vi kan se, at denne annotering er fra den 8. februar 2016 kl. 11.51.

Mark Thorsen:

Som jeg husker det, mødes ministeren, Uffe Toudal Pedersen og jeg på gangen, og ministeren siger: ”Jeg kunne godt tænke mig at drøfte dette notat.” Og vi siger: ”Skal vi ikke bare indkalde de relevante til et møde om det?” Og der bliver så aftalt et møde den 9. februar kl. 15.30, hvis jeg husker ret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du siger, at det er den 9. februar kl. 15.30?

Mark Thorsen:

Ja, mødet om notatet er den 9. februar om eftermiddagen. Det er, tror jeg, tidligere på dagen samme dag, at Uffe Toudal, ministeren og jeg kort aftaler, at mødet skal være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 8. eller den 9. februar?

Mark Thorsen:

Den 9. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg tænker, at vi holder pause her.

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Før pausen var vi lige kommet til et formøde på gangen. Det er den 9. februar, hvor du, så vidt jeg forstod, sagde, at I aftalte mødet kl. 15.30 senere på dagen. Var det korrekt forstået?

Mark Thorsen:

Ja, det var korrekt forstået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du komme lidt nærmere, hvornår det formøde er? På s. 196 har vi en kalenderudskrift

for Inger Støjberg. Den 9. februar starter dagen med et møde med morgenmad på Egelund og derefter afgang kl. 07. Og så er der et gruppemøde kl. 11.30. Hvad tid på dagen tror du at du har mødt Uffe Toudal og ministeren?

Mark Thorsen:

Jeg tror, at det var omkring middagstid, men jeg er ikke helt sikker på det. Vi aftaler bare, at vi skal stikke hovederne sammen senere på dagen og drøfte notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til pressemeddelelsen. Vi har et første udkast på s. 204. Der en mail den 9. februar kl. 13.58 til Lykke Sørensens fra Sarah Andersen:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kigge på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude?

Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

På s. 205 har vi udkastet til pressemeddelelsen. Kan du huske, hvem der fik idéen til, at der skulle udsendes en pressemeddelelse?

Mark Thorsen:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad forlægget for den var? Om det skulle være facebookopslaget, eller om der var nogen andre ting, der skulle bruges?

Mark Thorsen:

Nej, det kan jeg heller ikke. Det normale vil være, at man tager udgangspunkt i det notat, der bliver udarbejdet i forbindelse med en sag. Men jeg ved ikke, hvem der får idéen, og jeg ved heller ikke, om skrivningen af pressemeddelelsen starter i presseafdelingen, Udlændingeafdelingen eller Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har set det første udkast?

Mark Thorsen:

Jeg er ret sikker på, at jeg har set alle udkast. Jeg kan ikke skille dem fra hinanden den dag i dag. Jeg tror, at der er 4-5 udkast i løbet af en 16-timersperiode eller sådan noget. Jeg kan ikke den dag i dag skelne dem fra hinanden. Det eneste, jeg ved, er, at jeg synes, at det sidste udkast næsten er det dårligste, men det kan vi måske komme tilbage til. Men ellers kan jeg altså ikke skille dem fra hinanden i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kommer vi tilbage til, for du slipper nok ikke for at se alle udkastene. Var det Sarah Andersen, der var pennefører på det her?

Mark Thorsen:

Ja, det mener jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 207 er der en mail kl. 14.44 fra Jesper Gori til Sarah Andersen og Mia Tang, hvor han skriver:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Ganske kort tid efter, kl. 14.46, får du den også fra Line Skytte Mørk Hansen. På s. 208 kan vi se den model, som Jesper Gori omtaler, om hvad der skal ske fremover, dels for dem under 15 år og dels for dem over 15 år, og den har nogle bulletpoints:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor”

På s. 209 har vi hans bemærkninger i forslaget, som han har fået fra Sarah Andersen lidt før, hvor han har slettet et afsnit og i stedet tilføjet nederst:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:”

Så følger de betingelser, som vi netop har været igennem, og herefter fremgår:

”Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Du får den her, kan vi se. Havde du nogen bemærkninger til denne fravigelse, eller gjorde du dig nogen overvejelser om det?

Mark Thorsen:

Ja, det gælder for alle pressemeddelelserne stort set. Dem, hvor kattelemmen har en meget fremtrædende rolle, som i dette eksempel, hvor kattelemmen fylder rigtig meget, var jeg grundlæggende ikke særlig begejstret for. Jeg ønskede en pressemeddelelse, der afspejlede hovedreglen om, at der nu ville ske adskillelse. Det var også det, som ministeren ønskede at kommunikere. De udkast, der blev lagt op, som indeholdt kattelemmen enten i en lang eller en kort form, var jeg grundlæggende ikke så begejstret for.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 210 er der en gul markering. Det er der i flere af dem: ”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.” Hvad var din holdning til den?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke at jeg havde nogen holdning til som sådan. Jeg husker den endelige pressemeddelelse sådan, at der bliver indføjet en sætning herom. Men jeg husker egentlig ikke, at der var mange og lange drøftelser om lige præcis det spørgsmål. Hverken i relation til ordningen eller i relation til, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen specifikt om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var begrundelsen for det? Var det, fordi det skulle gælde alle? For du kan se her, at det er en sætning om, hvad der skal gælde for dem, der i øjeblikket er indkvarteret sammen. Man kunne godt forestille sig, at man havde haft en drøftelse, som sagde: ”Der er nogen, der kommer, og der gør vi ét. Og så er der nogen, der er her, og der gør vi noget andet.”

Mark Thorsen:

Min forståelse på det tidspunkt var – og nu er jeg jo ikke jurist, men – at det var de samme momenter, der skulle lægges vægt på ved vurderingen af sagerne. At praksis gjaldt alle. Det ville være lidt underligt – det ville det i øvrigt også være kommunikativt – hvis man sagde: ”Hvis du kommer i morgen, er der én praksis for dig. Hvis du har været her i to dage, er der en anden praksis”. Det var sådan min lidt lavpraktiske tilgang til det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 217 har vi igen Jesper Goris mail nedenfor, som vi har stiftet bekendtskab med. Der er også en mail kl. 15.09 fra Sarah Andersen, og den er til dig og Mia Tang, hvor hun skriver:

”Læs denne version af pressemeddelelsen:”

På s. 219 har vi først modellen, og på s. 221 kan vi se nederst, at den ikke er gul her, men der står:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen – skal flere par skilles ad end det ene par, der er omtalt i opgørelsen?”

Kender du baggrunden for det spørgsmål?

Mark Thorsen:

Nej, det ringer ikke lige en klokke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi det udtrykkeligt fremgår af en mail til dig. Så derfor kunne det være, at der var et spørgsmål til dig her?

Mark Thorsen:

Jeg tror ikke, at det spørgsmål er henvendt til mig. Jeg opfatter det som henvendt til dem, der fagligt skulle kigge på pressemeddelelsen. Så jeg tror ikke, at det er et spørgsmål til mig. Sådan har jeg i hvert fald ikke opfattet det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvad det er for en opgørelse, der er henvist til? Man stiller spørgsmålet: ”skal flere par skilles ad end det ene par, der er omtalt i opgørelsen?” Det kunne give det indtryk, at man har været inde at se på en opgørelse over nogle par og var i gang med en sagsbehandling.

Mark Thorsen:

Til den endelige pressemeddelelse, der bliver udsendt, er der en opgørelse, der viser, hvor mange par der er. Så jeg går ud fra, at det henviser til den opgørelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Altså bilag 1 til pressemeddelelsen, som det jo faktisk er?

Mark Thorsen:

Ja, det er den præcise term.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har en mail fra Jesper Gori, som siger, at han nu sender disse ting til brug for drøftelse på mødet. Og du har sagt, at mødet var kl. 15.30. Hvem deltog i mødet ud over Uffe Toudal og dig?

Mark Thorsen:

Det gjorde ministeren, Jesper Gori, Line Skytte Mørk Hansen og Anne Nygaard Just. Jeg er lidt i tvivl, om Mia Tang også deltog. Det gjorde hun måske ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 228 er der en indkaldelse, hvor der står Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz og dig. Der står bl.a. ikke Jesper Gori, og der står heller ikke Anne Nygaard Just og Mia Tang. Men du mener, at de deltog i mødet alligevel?

Mark Thorsen:

Ja, altså mødet om eftermiddagen den 9. februar, hvor vi drøfter notatet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg går ud fra, at det må være mødet kl. 15.30 den 9. februar. Var der andre møder den eftermiddag?

Mark Thorsen:

Det har jeg ikke nogen erindring om. Men jeg mener, at dem, der var til stede på det møde, var dem, som jeg lige har nævnt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er helt i orden. Der kan sagtens være nogle til stede, der ikke står på indkaldelsen. Men det var bare for at være sikker på, at det var det møde. Kan du huske, hvor mødet foregik?

Mark Thorsen:

På ministerens kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og som jeg forstod dig, var formålet med mødet at drøfte notatet?

Mark Thorsen:

Ja, altså, jeg tror ud fra det, som du viste mig lige før, at der skulle drøftes både pressemeddelelse og notat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi tager notatet først: Kan du huske, om notatet blev drøftet, og hvad drøftelserne gik ud på?

Mark Thorsen:

Ja. Mødet starter med – og det er derfor, jeg føler mig ret overbevist om, at Jesper Gori var der – at Jesper Gori, ud fra det, man kan kalde en serviet eller et lille kort papir, grundlæggende redegør for, hvad det er for en ordning, man er nået frem til, der kan gælde fremadrettet. Det er en ordning, hvor man siger, at man kan skille alle ad. Dog vil der være nogle, der stadig vil skulle indkvarteres på samme asylcenter, men på hver sit værelse. Det er konklusionen i det notat. Det starter mødet med, og derefter går det over i en drøftelse af, hvordan det vil blive

administreret i praksis. Der er også en række spørgsmål, dels fra mig selv og også nogle fra ministeren i forhold til: ”Er I nu helt sikre på, at det er den endelige model?” Hvis man skal forstå den drøftelse, er det, fordi der før i tiden – som jeg redegjorde for før pausen – har været lidt skiftende meldinger i forhold til, hvad man egentlig kunne på dette område. Skulle der være en kattelerm? Skulle det være en politisk kattelerm? Var det en juridisk kattelerm? Så jeg spørger på det møde ind til, om det her er det endelige svar, og om det er dér, vi er nu. Jesper Gori giver så udtryk for, at det er dér, man er nu. Og det er der en drøftelse om.

Sidst i mødet husker jeg det sådan, at det bare bliver konstateret, at vi skal have færdiggjort arbejdet med pressemeddelelsen. Jeg husker ikke, at vi har en meget grundig tekstmæssig gennemgang, hvor vi sidder med en rød pen eller noget og egentlig diskuterer pressemeddelelsen meget grundigt igennem. Men det bliver bare konstateret, at der er en pressemeddelelse, og at den skal gøres færdig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at du brugte ordet servietten. På s. 208 kommer der en model fra Jesper Gori, som er med sammen med pressemeddelelsen. Er det den, eller er det selve notatet, I har fremme på mødet? Kan du huske det?

Mark Thorsen:

Jeg mener, at Jesper Gori sidder med det papir foran sig – en enkelt sides papir. Jeg sidder skråt over for ham, og jeg kan ikke læse, hvad der står på hans papir, for jeg er ikke så god til at læse på hovedet. Men det er mit indtryk, at det er det papir, han sidder med og læser op fra, som er hans noter, hans gengivelse af indholdet i notatet. Jeg tror også, at vi har notatet, men jeg husker ikke, at man sidder og slår op i det. Det var meget normalt, når man havde møder hos ministeren, at hvis der var et notat, blev det forelagt, og hovedkonklusionerne i notatet blev gengivet. Og det er det, jeg husker, at der sker på mødet. Jesper Gori gengiver de pointer, der fremgår her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du siger, at der i relation til pressemeddelelsen er en drøftelse om det her. Er alle enige om drøftelsen? Altså at det, man beslutter nu, er det, der skal være gældende?

Mark Thorsen:

Der er ikke nogen tvivl om, at mødet afspejler, at både jeg selv og ministeren gerne havde set, at det endelige svar var et andet. Det er derfor, at man spørger kritisk ind til, om det nu er her, man er. Det er særligt mig selv, der spørger ind til det, fordi der har været det forudgående forløb. Jeg spørger ind til, om det er det endelige svar. Og der får man svaret, at ja, det er det endelige svar. Så spørger jeg også lidt ind til: Når det nu er sådan, hvad regner vi så med, at der vil ske ude i virkeligheden? Regner vi med, at kattelommen ofte vil blive benyttet? Er der mange par, som ikke vil kunne adskilles på hvert sit center? Eller vil det være sådan, at man de facto vil kunne adskille dem alle sammen på hvert sit asylcenter? Det interesserer jeg mig for, fordi det også er lidt afgørende, når man skal ud at kommunikere bagefter. Hvad er det egentlig for en forventning, som man har til effekten af den ordning, man sætter i drift? Så det spørger jeg ind til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvilket svar får du på det?

Mark Thorsen:

Jeg får det indtryk, at det er ret hypotetisk, at denne kattelom vil komme i brug.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan kan man vide det på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

Ja, det kan du sige. Det kan man ikke vide med sikkerhed, fordi man ikke har behandlet alle sagerne. Men det er meget normalt, når man sidder og drøfter et politisk udspil, at man stiller spørgsmål ved, hvad den forventede effekt er. Hvis man ændrer familiesammenføringsreglerne, vil man også gerne have et sjus over, hvor mange færre familiesammenføringer det resulterer i, eller hvor mange flere det resulterer i. Det er selvfølgelig bedste mands bedste bud,

og det er ikke noget, man kan sige med fuldstændig sikkerhed. Men ikke desto mindre interesserer man sig for det. Er det nærmest hypotetisk, at man skal bruge denne kattelom? Eller ser man for sig, at det måske er i 20, 30, 40, 50 pct. af sagerne, at man vil skulle benytte kattelommen? Jeg forlader mødet med det indtryk, at det er rimelig hypotetisk, at kattelommen vil skulle i brug. Man føler sig ret sikker på, at man vil kunne iværksætte en ordning, som når man er nede for enden af vejen, og man har været gennem disse sager, jamen så vil parrene være adskilt. Det er det indtryk, som jeg går fra mødet med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Talte man om, hvor hurtigt det kunne ske at få det gennemført?

Mark Thorsen:

Nej, jeg tror, at der lå en implicit forståelse af, at det ville man gå i gang med umiddelbart efter det her. Jeg tror ikke, at vi særskilt talte om, hvorvidt det var noget, der skulle tage dage, uger eller måneder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tænker jeg mere på, at i facebookopslaget, som vi havde, stod der ”omgående”. Derfor kunne det godt være, at der var en drøftelse om, hvor lang vejen var, og hvor hurtigt man kunne gennemføre det?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke at der var en drøftelse om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der drøftelser om retsregler og konventioner på mødet?

Mark Thorsen:

Om der specifikt er nogen, der siger ordene Børnekonvention eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, er jeg lidt i tvivl om. Men det er det, der er udgangspunktet. Det, der er beskrevet i notatet, er, at det, der udgør en hård juridisk kant, er konventionsspørgsmålet. Kan der være nogen par, hvor man af konventionsmæssige grunde ikke vil kunne gøre adskillelse? Det er det, notatet afspejler. Så jeg tror

ikke, at man var langt inde i diskussioner om konventionerne, men der var en forståelse af, at det er det, der udgør rammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var det en forståelse, som ministeren også havde efter din opfattelse?

Mark Thorsen:

Ja, det er mit indtryk, at ministeren også forstod det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var debatten på mødet åben med udveksling af synspunkter, eller var der nogen, der var lettere irriterede?

Mark Thorsen:

Det var tydeligt på det møde, at ministeren tidligt i forløbet har fået indtryk af, at man kan mere, end det reelt viser sig, at man kan. For mit eget vedkommende havde jeg også – ud fra Lykke Sørensens udsagn i minibussen, mødet i sofaen osv. – fået et indtryk af, at der var et meget, meget bredt handlerum i disse sager. Og så er det klart, at når man sidder med et notat, som siger, at handlerummet ikke er så bredt alligevel, så stiller man selvfølgelig nogle spørgsmål til det. Det er også, fordi der er en virkelighed, der starter efter det her. Man ved godt, at der allerede er fokus på, hvordan disse sager vil blive behandlet. Og hvis det er sådan, at der ikke sker adskillelser af parrene, kunne man godt forestille sig, at Dansk Folkeparti som eksempel kunne stille nogle spørgsmål ved det. Man kunne også forestille sig, at Socialdemokratiet, der havde ønsket en skrap praksis på dette område, ville stille spørgsmål. Man kunne sågar forestille sig, at Radikale Venstre, der ikke er kendt som udlændingepolitiske hardlinere i klassisk forstand, også kunne stille nogle spørgsmål til det. Så man vidste godt, at der var et forløb efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på servietten eller modellen, er der nederst på s. 219 sætningen:

”Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover,

skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Var det en drøftelse, I havde på mødet?

Mark Thorsen:

Ja, det er i hvert fald noget, som jeg mener, at Jesper Gori siger i sin fremlæggelse. Det er kattelommen på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du opfatter den sidste sætning som kattelommen. Du opfatter ikke de øvrige bulletpoints som kattelommen?

Mark Thorsen:

Jo, men kattelommen på det tidspunkt skal forstås sådan, at udgangspunktet er, at folk bliver skilt ad på hvert sit asylcenter. Undtagelsen til det udgangspunkt er, at der er nogle, som også bliver skilt ad, men indkvarteret på samme asylcenter, men på hvert sit værelse. Det er kattelommen, der er på dette møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er en dobbelt kattelom?

Mark Thorsen:

Nej. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal forklare det. Kriterierne er adgangsbilletten til kattelommen. For at komme ind i kattelommen skal du opfylde kriterierne. Det er sådan, jeg forstår det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Pressemeddelelsen drøftede I ganske kort?

Mark Thorsen:

Jeg husker det sådan, at det bare til sidst i mødet bliver konstateret, at vi også skal have gjort pressemeddelelsen færdig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem fik den opgave?

Mark Thorsen:

Jeg mener, at opgaven lå hos Sarah Andersen og Mia Tang.

Anne Birgitte Gammeljord:

I tillægsekstrakt 1 s. 1 kan vi se, at Sarah Andersen kl. 15.52 sender: ”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelerm” til dig og Mia Tang. Er det under mødet eller efter mødet? Mødet starter kl. 15.30, har jeg forstået, og det her er kl. 15.52. Er I færdige med mødet på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

Det er jeg i tvivl om. Jeg husker det som et kort møde, der varer mellem 15 og 30 minutter. Men om det varer 22 minutter, som der står her, eller om det varer 24 minutter, er jeg i tvivl om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er mere for at prøve at spørge dig, om du ved, om man er gået tilbage og har set på to udkast bagefter, og så får man dem efter mødet? Det er dig og Mia Tang, der får det. Så én må have givet Sarah Andersen besked på at gøre et eller andet til kl. 15.52.

Mark Thorsen:

Jeg mener ikke, at det er mig, der har givet Sarah Andersen besked, så det kan jeg ikke rigtig opklare.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så spørger vi Mia Tang og Sarah Andersen om det. Men hvis vi går til tillægsekstrakt 1 s. 2, har vi det, der er gået ud fra uden kattelerm. Men der har vi stadig denne ”sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen”. Det kunne tyde på, at det stadig var uafklaret. Hvad er dit svar til det?

Mark Thorsen:

Det samme svar, som jeg gav tidligere. Jeg mener, at der på mødet den 9. februar er en meget, meget kort vending om det med, om det gælder både dem, der er her, og dem, der kommer i morgen. Og min forståelse var hele tiden, at du kan jo ikke have ... Jeg syntes, det forekom mærkeligt at have ét sæt regler for nogle, der var kommet i går, og et nyt sæt regler for nogle andre. Men jeg husker bare ikke, at vi har nogen lange drøftelser om det. Jeg tror, at det er et spørgsmål, som er under afklaring meget sent i

processen, men jeg kan ikke rigtig huske, at vi diskuterer det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Spørgsmålet er, hvor sent det er i processen. For vi kan se på s. 5 i tillægsekstrakt 1, at Sarah Andersen kl. 15.57 skriver til Jesper Gori med kopi bl.a. til dig:

”Vil du kigge på den nye version af pressemeddelelsen, som jeg har vedhæftet?”

Hvis vi går til næste side, s. 6, kan vi se, at den gule pind ikke længere der, men der står:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om, at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Så man kan jo spørge sig selv, om der er sket noget i de få minutter mellem kl. 15.52 og nu 15.57, hvor det spørgsmål er ændret. Kan du huske noget om det?

Mark Thorsen:

Nej. Det må jeg sige, at det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage i hovedekstrakten s. 229 sender Jesper Gori det, han er blevet bedt om: ”Mine umiddelbare bemærkninger.” Og på s. 230 kan vi se, at han har skrevet noget ind i bemærkningerne. Han skriver til citatet om danske normer og regler:

”Korrekt ift. børn under 15 år - men i Danmark anerkendes faktisk udenlandske ægteskaber med mindreårige, når barnet er 15 år eller over (det er de regler, indenrigsministeren vil kigge på). Kan man undlade denne sætning helt (der selvfølgelig altid er korrekt, men her kan give anledning til spørgsmål som ”hvilke regler og normer forhindrer, at par på 17 og 18 år med 2 børn bor sammen?”) og i stedet fokusere på, at ingen må (risikere at) blive tvunget til at leve i et forhold på et center mod deres vilje?”

Så kan vi se på s. 231, at Line Skytte Mørk Hansen kl. 16.30 skriver til bl.a. dig, men stilet til Mia:

”Kære Mia

Vi har forsøgt at skrive Jesper bemærkninger ind – og taget det med tvang ud – bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang – så forholder vi os kun til at en mindreårig ikke skal bo med en voksen – kan man ikke skrive det på den måde vi har rettet?

Husk Uffe gerne vil se den”.

Og der står ovenover:

”Jo, jeg synes, det er fint. Retter til og vender citat med Mark, før den ryger til Uffe.”

Kan du huske drøftelsen om det citat?

Mark Thorsen:

Nej, jeg kan ikke huske de særskilte pressemeddelelser. Som det også fremgår tydeligt, er det et ret komprimeret forløb, hvor der er ret mange versioner frem og tilbage. Og jeg kan simpelt hen ikke huske drøftelser om de præcise citater eller de enkelte versioner så tydeligt. Det kan jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at der kommer endnu et forslag fra Jesper Gori på s. 236. På s. 235 sendes det til Uffe Toudal. Så vidt jeg kan se, er du ikke med på denne, men der står:

”Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

På s. 236 kan vi se, at:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Vi går til s. 237. Vi ved, at der kommer et udkast, der ligner det, til dig og Inger Støjberg kl. 18.31. Når jeg siger, at det ligner det, er det, fordi den sidste sætning er: ”Efter de nye retningslinjer”, men i den, vi havde før, stod der: ”Efter den nye praksis”. Det er den ændring, der er. Hvad var din holdning til det udkast, som du fik kl. 18.31?

Mark Thorsen:

Den samme, som jeg også redegjorde for tidligere. Generelt var jeg ikke meget begejstret for de udkast, hvor kattelommen var skrevet så tydeligt ud, som den var her. Det var jeg ikke, fordi jeg har siddet til møder og fået det indtryk, at det er meget, meget hypotetisk, at kattelommen vil blive brugt. Og jeg syntes, at det var meget forudsigeligt, at hvis man sendte det her ud, ville alle spørgsmål dreje sig om, hvem det er, der ikke skal adskilles. Ministeren ville gerne ud med et politisk budskab, der handlede om, at vi ændrer praksis. Når man skrev disse ting ind, pegede projektørlyset direkte over på, at der var nogle, der stadig skulle være sammen, ganske vist på hvert sit værelse, men ikke desto mindre. Og der var et ønske om et klart budskab og et klart signal i forhold til det.

Jeg syntes også, at man på en eller anden måde ville stille ministeren i en lidt mærkelig situation, fordi hvis hun blev spurgt til, hvem det er, så ville hun skulle opfinde et eksempel. Hun ville skulle sige, at det var sådanne og sådanne par, som skulle være indkvarteret sammen eller på samme asylcenter. Jeg syntes, at det var at sætte ministeren i en lidt mærkelig kommunikativ situation i forhold til at melde ændringen af denne ordning ud.

Jeg syntes derudover specifikt i forhold til denne tekstbid, at Uffes formulering med ”nødvendige menneskelige hensyn” var lidt spøjst. For ministerens udgangspunkt var, at man skulle sikre en adskillelse netop af hensyn til den unge pige. Når man læser det her, får man det indtryk, at nødvendige menneskelige hensyn fører til det modsatte. Det fører ikke til adskillelse. Så jeg syntes, at formuleringen ikke var særlig hensigtsmæssig, og derfor var jeg

heller ikke glad for dette udkast til pressemeddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du de overvejelser, som du nu giver udtryk for, med ministeren?

Mark Thorsen:

Det er jeg i tvivl om. Det er jeg ikke sikker på, at jeg gjorde. Jeg havde en ret intuitiv opfattelse af, hvordan hun gerne ville kommunikere og også kommunikere denne ordning. Så jeg tror ikke, at vi havde en særskilt drøftelse om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du svarede uden at tale med ministeren, at det her ikke luede?

Mark Thorsen:

Ja, det tror jeg, at jeg gjorde. Det har jeg gjort mange gange. Det var en del af mit job at prøve at tage en pejling på, hvad man mon mente, at ministeren ville mene om dette eller hint. Og jeg var ret overbevist om, at hun i forhold til denne formulering af pressemeddelelsen gerne ville have pressemeddelelsen så stram som muligt. Det var et generelt gennemgående hensyn i al hendes kommunikation, at hun gerne ville kommunikere tingene relativt stramt, og også denne. Så nej, det mener jeg ikke, at jeg vendte med hende. For jeg har følt mig ret overbevist om i situationen, at det nok var sådan, hun så på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi vi på s. 239 har en mail fra Lykke Sørensen til Jesper Gori kl. 21.14 samme aften, hvor Lykke Sørensen skriver:

”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelerm. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Det må vi også høre Uffe Toudal om. Men her er der indikation af, at ikke kun du, men heller

ikke Inger Støjberg kunne tilslutte sig forslaget. Og det er ikke, fordi du ringer og siger, at Inger Støjberg ikke kan tilslutte sig, så du mener, at der må have været en separat telefonsamtale?

Mark Thorsen:

Ja, eller også har ministeren stadig været i ministeriet og sagt det til Uffe – nu har jeg ikke kalenderen foran mig – det er jeg ikke helt sikker på den dag i dag. Jeg er sikker på, hvad min egen holdning var til det, og jeg husker ikke nogen meget lang drøftelse med ministeren om det udkast til pressemeddelelsen. Jeg er simpelt hen ikke sikker på, at jeg har vendt det her med hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, at du har hørt, at der skulle forelægges noget for Justitsministeriet?

Mark Thorsen:

Nej, det er jeg sikker på, at jeg ikke har. For denne mail kommer frem i forbindelse med ombudsmandssagen – som man også kan se – og jeg har ikke været bekendt med hverken mailen på det tidspunkt eller med indholdet af den. Jeg vidste ikke den aften, den 9. februar, at Lykke Sørensen tilsyneladende ville vende noget med Nina Holst-Christensen i Justitsministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er jeg klar over, at mailen først kommer frem på et senere tidspunkt. Men det kunne godt være, at man i de møder, som du har haft med Lykke Sørensen og Jesper Gori i forløbet, har fortalt, at man også drøfter noget med Justitsministeriet?

Mark Thorsen:

Det var generelt sådan, at der var en meget tæt dialog mellem Udlændinge- og Integrationsministeriet og Justitsministeriet. Jeg har bare ikke noget særligt tidspunkt inde på lystavlen, hvor Lykke Sørensen skulle have sagt, at hun har drøftet det her med Justitsministeriet. Det er også sådan, som jeg husker det, at Lykke Sørensen ikke er på arbejde på dagen den 9. februar. Så jeg tror ikke, at jeg har haft lejlighed til at tale med Lykke Sørensen om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Samme dag, den 9. februar, har vi på s. 202 en mail fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen. Baggrunden er den, at Sarah Andersen har sendt en mail til Inger Støjberg kl. 13.44, fordi Metroxpress åbenbart har bedt om en aktindsigt. Og der skriver Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære Line

Vi har sendt svar på aktindsigt i går pr. (fysisk) post til Metroxpress. Vi har givet aktindsigt i høringsen og svarene – men ikke i notater mv. til departementet. Operatørerne er også direkte er blevet anmodet om aktindsigt i dette materiale fra forskellige medier, så det på den måde ikke er materiale, som vi er herre over. Vi må antage, at den del af materialet allerede har været hos forskellige medier, inden vi har sendt vores aktindsigt. Ditte har aftalt, at vi sender materialet, som vi har givet indsigt i, til Mark Thorsen. Når vi fremsender vil vi også lige kommentere på artiklen, hvoraf fremgår flere faktisk forkerte oplysninger.”

Havde du en samtale med Ditte Kruse Dankert om det her?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i forløbet på det tidspunkt talt med Ditte Kruse Dankert i forbindelse med ...?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke at jeg har. Jeg er ikke sikker på, at jeg ville kunne genkende Ditte Kruse Dankert, hvis jeg mødte hende på gaden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man kan godt have talt sammen.

Mark Thorsen:

Bevares, det kan man godt. Men jeg kan ikke huske, at jeg skulle have talt med Ditte Kruse Dankert. Hun var ikke én, som jeg normalt talte med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var henvendelsen her? Drøftede du med ministeren, at der nu var en aktindsigtsbegæring fra Metroxpress på det her? Det er også den 9. februar. Det er dér, hvor I har travlt.

Mark Thorsen:

Nej, det tror jeg ikke, at jeg gjorde. Jeg tror, at jeg konstaterede, at der var en betydelig medieinteresse for spørgsmålet. Og jeg tror bare, at jeg har taget den ind som en afspejling af det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 200 kan vi se, at der næste dag er et koncerndirektionsmøde. Vi kan også se, at du ikke er indkaldt. Har du deltaget i det møde?

Mark Thorsen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu fortalte du før, at du ikke mødte så tidligt. Kl. 8.30 tror jeg du sagde at du var der. Var du på kontoret den dag?

Mark Thorsen:

Ja, det var jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Omkring hvornår mødte du ind?

Mark Thorsen:

Hvad dag er det nu?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er den 10. februar.

Mark Thorsen:

Ja, og det er en onsdag, ikke? Ja, det kan godt være, at jeg har tænkt, at jeg kunne møde lidt senere ind, fordi hun skulle til koncerndirektionsmøde. Det er jeg ikke helt sikker på. Normalt mødte jeg ind kl. 08.30-9.00. Det har jeg sikkert også gjort den dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 201 har vi dagsordenen for mødet. Vi kan se, at der skal drøftes nogle aktuelle sager, noget om to- og trepart og brug af sociale medier. Der er ikke noget umiddelbart, der tyder på, at

der skal drøftes notat, pressemeddelelse eller andre ting på mødet. Har du nogen viden om, hvad der blev drøftet på mødet?

Mark Thorsen:

Ja, det har jeg. Det har været et relativt omtalt møde, så det har jeg haft lejlighed til at stifte bekendtskab med sidenhen. Jeg forstår, at man også vender barnebrudsproblematikken på det møde. Men det er ikke noget, som jeg ved noget om på dagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var egentlig det, jeg ville spørge dig om. Ved du, om ministeren deltog i hele mødet? Jeg ved godt, at der står her, at ministeren deltager i de første punkter, men derfor kan det godt være, at man ikke når så langt, sådan så ministeren er der hele tiden. Så jeg vil spørge dig, om du ved, om mødet varer en time, om ministeren deltager i hele mødet, eller hvornår du ser ministeren igen?

Mark Thorsen:

Nej, jeg ved simpelt hen ikke, om hun deltager i hele mødet. Og jeg kan ikke huske, hvornår jeg ser ministeren efter mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om der har været et formøde inden dette møde mellem ministeren, Uffe Toudal og Lykke Sørensen eller andre?

Mark Thorsen:

Nej, jeg har set det omtalt, men jeg ved det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da mødet er overstået, får du så en orientering om, hvad der er passeret på mødet fra nogen af deltagerne?

Mark Thorsen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, om du samme dag på gangen eller på anden vis møder f.eks. Henrik Grunnet og har en udveksling med ham om noget?

Mark Thorsen:

Jeg mener ikke, at jeg møder Henrik Grunnet. Og jeg taler i hvert fald ikke med ham.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at der er et møde senere på dagen. Spørgsmålet er, hvornår det er. Men der er i hvert fald omtalt et møde senere på dagen. Fhv. minister Inger Støjberg har omtalt det. Vi ved, at pressemeddelelsen er klar omkring kl. 13.04, og koncerndirektionsmødet slutter kl. 11.30. Er det et møde, du har hørt noget om?

Mark Thorsen:

Jeg er lidt i tvivl om, hvad jeg bliver spurgt til? Der er et møde senere på dagen hos ministeren. Jeg er selv inde at tale med ministeren på hendes kontor sammen med bl.a. Uffe Toudal om tilretning af pressemeddelelsen. Jeg ved ikke, om det er det, du spørger til?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er nok det, jeg spørger til.

Mark Thorsen:

Ja. På et eller andet tidspunkt den dag – jeg kan ikke huske præcis hvornår på dagen – skal vi have pressemeddelelsen ud. Som jeg husker det, er det Uffe Toudals udkast, der foreligger – den version, der er tilrettet af Uffe Toudal, hvor der står det med de menneskelige hensyn. Ministeren er ikke så begejstret for dette udkast til pressemeddelelse. Det er jeg heller ikke selv. Vi står så inde på ministerens kontor og vender det her. Jeg husker, at jeg siger noget i retningen af: ”Hvis man sender det her ud, så kommer fokus kun på undtagelsen.” Ministeren siger noget af det samme. Og Uffe Toudal siger så på et tidspunkt, nærmest lidt opgivende: ”Jamen så tag det da ud”, om det afsnit hvor der står det med de menneskelige hensyn. Han siger så også: ”Du skal bare være opmærksom på, at undtagelsen stadig er der. Der vil blive forvaltet, som der står i notatet.” Det er ikke præcis de ord, han bruger. Jeg kan ikke huske hans præcise ordvalg, men han gør klart, at ændringen af pressemeddelelsen ikke betyder en ændring af ordningen. Det føler han en eller anden anledning til at gøre klart, og det siger han så. Og som jeg husker det, så ... jeg ved ikke, om

det er mig, der stikker hovedet ind til Mia Tang og siger: ”Jamen nu er vi ved at være i mål med denne pressemeddelelse, og den skal afsted”.

Anne Birgitte Gammeljord:

I mødes inde på ministerens kontor. Hvem beder jer om, at I mødes derinde?

Mark Thorsen:

Som jeg husker det, mødes vi ude på ministergangen og går ind til ministerens kontor og siger, at vi lige skal vende det her – ministeren, Uffe Toudal og jeg. Som jeg husker det, er vi stående. Det er ikke et indkaldt møde. Det er et spontant møde, hvor man lige vender en sag hurtigt, som man tit gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg godt. Du siger, at man mødes ude på gangen, men alligevel – at tre mennesker, der er tre forskellige steder, tilfældigvis lige mødes ude på gangen. Én må vel have taget initiativet til det?

Mark Thorsen:

Ja. Jeg husker ikke den dag i dag, hvem der tager initiativ til det. Det kunne godt for så vidt godt have været mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så forstår jeg på dig, at I nærmest står ude på gangen. I har ikke dokumentet foran jer, så I lige kigger ned i pressemeddelelsen fra om aftenen med de menneskelige hensyn og så videre?

Mark Thorsen:

Jo. Jeg mener, at jeg selv, og jeg tror egentlig også Uffe Toudal og ministeren, har pressemeddelelsen i print. Det er det, vi står meget kort og snakker ud fra. Og konklusionen er: ”Jamen så tag det da ud.” Det er konklusionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men der må være én, der spørger, om det kan tages ud. Inden man siger: ”Tag det ud”, må der være én, der har sagt: ”Det her kan jeg ikke leve med. Det vil jeg ikke have.” Og så må der være en meningsudveksling om det?

Mark Thorsen:

Som jeg sagde: Jeg siger, at jeg ikke er så glad for det afsnit i pressemeddelelsen, fordi det drejer fokus hen på undtagelsen. Jeg tror, at ministeren siger nogenlunde det samme. Og Uffe Toudal siger så sådan lidt træt måske: ”Jamen så tag det da ud.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der er ikke en anden drøftelse? Du siger stille og roligt: ”Det dér drejer den hen på den forkerte ordning”, og ministeren siger: ”Det synes jeg også.” Og så trækker Uffe Toudal på skuldrene og siger: ”Så må det bare tages ud”?

Mark Thorsen:

Ja, og tilføjer så, fordi der også har været drøftelser om ordningen: ”Men det betyder altså bare ikke noget i forhold til ordningen.” Det er ikke de ord, han bruger, men han føler af en eller anden grund anledning til lige at gøre det klart. Og det siger han så.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg skal lige forstå dig: Drøfter I også ordningen, mens I står der?

Mark Thorsen:

Nej, vi drøfter ikke ordningen. Vi drøfter formuleringerne i pressemeddelelsen. Men da Uffe Toudal har sagt: ”Jamen så tag det da ud”, har vi ligesom afsluttet tilretningen af pressemeddelelsen. Da vi så er enige om, hvordan pressemeddelelsen skal se ud, føler han bare anledning til at sige: ”Det betyder bare ikke, at der ikke er undtagelser. Det er den samme ordning, selv om du har taget det her ud af pressemeddelelsen.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kigger på s. 5016. Det er i forbindelse med et af samrådene, nemlig samråd AT og AU. Der kan vi se nederst, at der står, at ministeren oplyser, at det er hende, der tog forbeholdet ud af pressemeddelelsen. Det har ministeren også sagt i forbindelse med samråd AW og AZ på s. 6022. Så spørgsmålet er: Hvem tog det ud?

Mark Thorsen:

Det er til syvende og sidst ministerens beslutning, at det afsnit ikke er med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det var en beslutning, som ministeren traf, at det afsnit ikke skulle med?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad sker der så? Er der pressemedarbejdere med inde her? Eller hvor står I nu, for jeg er stadig lidt i tvivl om, hvorvidt I står ude på en gang eller inde på et kontor? Er der pressemedarbejdere tilbage på kontoret, som kan gå i gang med at lave arbejdet?

Mark Thorsen:

Ja, det foregår meget tæt på Mia Tangs kontor, som ligger direkte over for Annika Falkwards kontor. Sarah Andersen har kontor lidt længere nede ad gangen. Så ja, der var nogle pressemedarbejdere, som var i nærheden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der skal jeg lige forstå dig. Som du sagde, har vi været igennem lokaliteterne. Vi har ministergangen, og overfor den er der et mødelokale. Så har vi en lille gang ind. Så har vi ministerens kontor på den ene side og departementschefens på den anden side. For at komme ind til ministeren kommer man først ind til Annika Falkvard, og så kommer man til ministersekretæren og så ministeren. Dit kontor var ovre på den anden side af gangen, og det var vel også Mia Tangs og Sarah Andersens. Hvor er vi?

Mark Thorsen:

Vi er på ministerens kontor. Jeg husker det dog sådan, at vi bare står et par skridt inde i kontoret. Vi står op, mens vi har drøftelserne. Vi har ikke sat os ved et bord, som var i den ene ende af kontoret, men man kunne stå inde i kontoret. Jeg tror sågar, at døren også er åben til ministerens kontor. Det ikke sådan, at vi er gået ind og har lukket døren bag os. Vi står bare på ministerens kontor og har denne drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der er et stykke over til Mia Tang, fordi det er udenfor på gangen, ikke? Så en eller anden skal stikke hovedet over til hende, hvis hun ikke selv deltager, eller Sarah Andersen for den sags skyld? Medmindre de kan høre noget derfra, hvor de sidder?

Mark Thorsen:

Mia Tangs kontor er måske fem meter væk fra dér, hvor vi står. Så jeg tør ikke sige, om Mia Tang har kunnet høre, hvad der foregik. Det det jeg simpelt hen ikke sige. Og jeg kan heller ikke huske, om det er mig, der efter mødet går over og siger til Mia Tang, at vi nu har den endelige pressemeddelelse. Det kan jeg ikke huske den dag i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var egentlig det spørgsmål, som jeg havde til dig. Hvem gav Sarah Andersen eller Mia Tang til opgave at rette den til?

Mark Thorsen:

Det tror jeg må være mig, fordi det er normalt ikke departementschefen, som er direkte involveret i tilretning af pressemeddelelser. Det var heller ikke normalt, at ministeren selv havde det. Så jeg vil tro, at det er mig, der går over og siger, at der nu er enighed om formuleringen. Dette afsnit skal ud, og så er den klar til at gå ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om ministeren så den endelige udgave, og om du så den endelige udgave, inden den blev sendt ud?

Mark Thorsen:

Det er jeg usikker på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der en drøftelse om bilaget til pressemeddelelsen? For pressemeddelelsen har et bilag. Man kan se det på s. 260, og jeg tænker, at det måske ikke er helt sædvanligt, at man har sådan et bilag. Havde I en drøftelse om det bilag til pressemeddelelsen på noget tidspunkt?

Mark Thorsen:

Nej, det husker jeg ikke, at vi havde. Det er rigtigt, at det ikke er så tit, at der er bilag til pressemeddelelser. Men der var i den periode en ret betydelig presseinteresse for dette spørgsmål. Og man kunne forestille sig, at noget af det, der ville blive spurgt til, var, hvor mange par det drejer sig om. I stedet for at vente på, at nogen spørger, hvor mange par det drejer sig om, kan man derfor lige så godt være serviceminded over for pressen og udarbejde et bilag og sende det ud, så de selv kunne orientere sig i, hvad der var af sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Bilaget minder meget om et bilag, som vi har set helt fra starten. Men i det første bilag stod der, at der ikke var indikationer på tvang. Den sætning er ikke med her. Har du nogen erindring om, hvorfor den ikke er med?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at pressemeddelelsen bliver sendt ud omkring kl. 14.00. På s. 246 har vi en mail, som Nils Bak skriver:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Ved du, hvorfor man orienterede Udlændingestyrelsen om det kl. 13.10?

Mark Thorsen:

Det var meget normalt, når man udsendte pressemeddelelser, der specifikt vedrørte en styrelses område, som denne gjorde, at man gav dem en headsup i forhold til, at en pressemeddelelse kommer ud. Det kunne også være, at der var nogle, der i den anledning ville kontakte Udlændingestyrelsen, og så er det meget rart at vide det, hvis man er presseansvarlig i Udlændingestyrelsen. Det var ikke mit job, men det

var en del af Mia Tangs job, at hun løbende holdt styrelserne orienteret om den type ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det kan være en orientering, som Mia Tang har givet Nils Bak, som du ser det?

Mark Thorsen:

Ja, det kunne være et bud. Jeg ved ikke, hvem der har orienteret Nils Bak, men det var meget ofte Mia Tang, der orienterede styrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er ikke dig, der har orienteret Nils Bak?

Mark Thorsen:

Nej, jeg mener ikke, at jeg taler med Nils Bak på dette tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 253 kan vi se, at der kommer en lidt mere officiel meddelelse. Det er fra Anne Nygaard Just til Lene Vejrum, hvor hun skriver:

”Kære begge,

T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud ...”

Og så får de pressemeddelelsen. Ved du, hvem der gav Line Skytte Mørk Hansen besked om at orientere Udlændingestyrelsen?

Mark Thorsen:

Nej, det ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 256, at den kommer igen kl. 14.25. Og vi ved fra et notat, vi har på s. 1515, som er lavet lidt senere, at der har været en telefonsamtale mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum. Har du kendskab til den telefonsamtale?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 262 har vi en mail fra kl. 14.41, hvor Line Skytte Mørk Hansen skriver til dig og nogle andre:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Hvorfor skulle du orienteres om det?

Mark Thorsen:

Ja, det skal du nok spørge Line Skytte Mørk Hansen om. Men grundlæggende var det sådan, at når der var disse større profilerede sager, som det her jo var, holdt man mig og presseenheden i øvrigt orienteret om fremdriften i sagerne. Og derfor kunne man godt forestille sig, at presseenheden kunne få et spørgsmål i retning af; ”Hvornår bliver de adskilt? Er man gået i gang med at adskille dem?” Så kan det være meget rart at have vidst det. Så jeg går ud fra, at det er en kollegial serviceorientering til os.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det også en orientering, så du kan give den videre til ministeren?

Mark Thorsen:

Nej, det tænker jeg ikke. Hvis Line Skytte Mørk Hansen gerne ville have, at ministeren skulle orienteres om det, ville det normale være, at det gik via ministersekretariatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du orienteret ministeren om, at det var sat i værk?

Mark Thorsen:

Nej, det tror jeg ikke at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 er vi lidt senere samme dag. Der kommer en orientering kl. 16.40 fra Lene Vejrum til

Line Skytte Mørk Hansen, hvor man fortæller, hvordan man nu er i gang med at skabe sig et overblik over de grupper, man har inddelt i. Og igen står der:

”Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Vi kan se øverst oppe, at den sendes videre kl. 17.42 fra Line Skytte Mørk Hansen til Uffe Toudal Pedersen og en række andre personer, og vi kan se, at du er med oppe i første linje. Var det en proces, du drøftede med nogen af de nævnte her eller med ministeren?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke. Jeg tror bare, at jeg konstaterede, at processen nu var i gang.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 263 har vi en udtalelse i Berlingske baseret på Ritzau. Og på s. 264 kan vi se denne udtalelse fra ministeren:

”Inger Støjberg erkender, at der er tale om ”et voldsomt indgreb”:

- Men jeg vil ikke se tvang i systemet.”

Vi går videre til s. 287, hvor vi har ”Syv skarpe til Støjberg om barnebrude” den 10. februar kl. 17.16. Og på s. 242 kan vi se en transskription af et interview med ministeren samme dag. Var du involveret i disse presseudtalelser den eftermiddag?

Mark Thorsen:

Da pressemeddelelsen er sendt ud, går ministeren over på Christiansborg og holder et mindre doorstep-pressemøde, som man kalder det, i Vandrehallen foran Folketingssalen, hvor hun stiller sig op og svarer på spørgsmål fra pressen om det her. Jeg er ret overbevist om, at Peter Lautrup og Ritzaus interviews er fra det doorstep. Og der står jeg i baggrunden og overværer de interviews.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det et doorstep, som du var involveret i at indkalde til? Det kunne have været nok bare at sende pressemeddelelsen ud. Hvorfor var det nødvendigt også at indkalde til en form for pressemøde eller doorstep?

Mark Thorsen:

Ja, bl.a. fordi dem, der laver tv, gerne vil have billeder og ikke bare tekst. På det tidspunkt var der en meget, meget betydelig presseinteresse for dette spørgsmål, og derfor var det naturligt, at ministeren stillede sig til rådighed for pressen i forhold til det. Det er også sådan, at der er noget kontakinfo, når man sender en pressemeddelelse ud, og der sker tit det, at journalisterne begynder at ringe. Så i stedet for, at man venter på at tage dem én for én ovre i ministeriet, kan det nemmeste være – og det var også beslutningen her – at man bare stiller sig over på Christiansborg og er tilgængelig for pressen i en kødrand.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du talt med ministeren inden om, hvad der skulle svares eller ikke svares på de spørgsmål, der blev stillet?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 302 har vi et facebookopslag næste dag, i forbindelse med at talsmanden for Grimhøjmoskéen åbenbart har udtalt sig. Var du inde at drøfte facebookopslaget med ministeren, eller var det ministerens eget, uden din involvering?

Mark Thorsen:

Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Til begge spørgsmål?

Mark Thorsen:

Jeg kan ikke huske, om jeg har drøftet dette konkrete facebookopslag med ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går over til s. 329, kommer der en opdatering igen to dage senere fra Line Skytte Mørk Hansen. Der kan man se, at du er med:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”.

Hvorfor fik du disse opdateringer efterfølgende?

Mark Thorsen:

Jamen som jeg også sagde før, var det jo en sag, der havde en betydelig medieinteresse. Og jeg tolker det, som om Line Skytte Mørk Hansen bare gerne ville sikre, at vi, der kunne blive kontaktet omkring dette spørgsmål, også vidste, hvad status var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Orienterede du løbende ministeren om, at det var i gang?

Mark Thorsen:

Nej, det var ikke min opgave at orientere ministeren om, hvad der generelt skete i hendes ministerium på den måde. Det gik via nogle almindelige kanaler. Det var ikke sådan, at jeg agerede postkontor eller informationskanal. Hvis oplysninger var tilpas vigtige, tilgik de også ministeren, somme tider på mail og andre gange i form af notater eller andet. Det var ikke min opgave at holde ministeren løbende orienteret generelt om sager og heller ikke specifikt om denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sagt på en anden måde: Når du nu var sammen med ministeren round-the-clock – som jeg har forstået det – og dette var en sag, der optog ministeren meget, havde du så på noget tidspunkt drøftelser med ministeren, hvor du sagde: ”Jeg kan forstå, at der sker noget”, eller hvor ministeren spurgte dig: ”Ved du, om der sker noget?”?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke. Men jeg tror egentlig også, at ministeren godt selv vidste, at der skete noget. Det er i hvert fald den opfattelse, som jeg har haft på daværende tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad bygger du den på?

Mark Thorsen:

Det kan jeg ikke bygge på noget specifikt, andet end at jeg går ud fra, at hvis hun ikke havde vidst, at der var noget i gang, ville hun vel på et eller andet tidspunkt have bedt om en status på, om der var noget i gang. Og fraværet af en efterspørgsel har jeg tolket sådan, at hun nok har været orienteret. Du skal også forstå, at Line Skytte Mørk Hansen har kontor meget kort fra ministeren. Det er meget hyppigt, at man taler med sine embedsmænd. Man fortæller også ting ud over, hvad der står i mails. Så jeg har ikke set det som min opgave på det tidspunkt at holde ministeren orienteret om det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er godt klar over, at det ikke har været din opgave. Det er heller ikke det, som jeg går efter. Men når man sidder og arbejder så tæt sammen og er så meget sammen, kunne man godt forestille sig, at man kom til at have en drøftelse om det her.

Mark Thorsen:

Ja, det kunne man selvfølgelig gøre. Jeg er lidt i tvivl om med hvilket formål?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, formålet ville være, at ministeren gerne ville vide, at det går fremad. Og som du sagde, fik du ikke nogen ryktere. Og så forstod jeg dig sådan, at du mente, at det var udtryk for, at ministeren godt vidste det. Der kunne også have været en positiv tilkendegivelse om, at ministeren godt var klar over, at det gik fremad?

Mark Thorsen:

Ja, det kunne der selvfølgelig godt have været. Det husker jeg ikke at der var i forløbet. Og igen, vi er i en periode, hvor der er meget, meget travlt. Der er rigtig mange

pressehenvendelser. Der er – hvad ved jeg – fem-syv forsider med ministeren hver evig eneste uge. Vi har ret travlt. Jeg kunne selvfølgelig godt have taget den service på mig at holde hende løbende orienteret, men jeg havde meget andet at lave end det, så det er ikke faldet mig ind. Jeg mener i øvrigt heller ikke, at det er min opgave, at jeg skulle holde hende løbende orienteret om det her. Det mener jeg heller ikke at jeg har gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det er fint nok. Det er jo dit svar på det. Hvis vi går til s. 392, har vi spørgsmål S 630. Var du inde over de her spørgsmål? Det er Naser Khader, der stiller et spørgsmål allerede den 10. februar. Det er samme dag, hvor I kommer med pressemeddelelsen. Var du med inde over besvarelsen af disse spørgsmål?

Mark Thorsen:

Generelt var det sådan, at § 20-spørgsmål var noget af det, som jeg var inde over. Som jeg husker godkendelseshistorikken på lige netop dette svar, er det udarbejdet og gået direkte glat igennem, havde jeg nær sagt. Det udkast, der bliver skrevet nede fra afdelingen, går uden anmærkninger videre til ministeren og bliver godkendt af ministeren. Jeg er ikke inde i nogen ændringer eller en skriveproces om det.

Det var meget normalt, at der var embedsmænd, som, når der var kommet § 20-spørgsmål, kunne finde på at stikke hovedet ind til mig og spørge, om jeg havde en eller anden pejling på, i hvilken retning ministeren gerne ville svare. Og det kan jeg også godt have gjort med det her. Jeg ved ikke, om det er Anne Nygaard Just, der har skrevet det her. Hun kan sikkert godt have stukket hovedet ind til mig og spurgt: ”Hvad tænker du, at ministeren vil svare?” Og så vil mit gæt være, at jeg vil have svaret: ”Så vil hun nok ca. svare det samme, som hun har givet udtryk for i sin pressemeddelelse.” For det var hendes holdning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har drøftet det med ministeren?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det, fordi man normalt ikke gjorde det med § 20-spørgsmål? Der signede man bare off på, hvad du mente, at man mente?

Mark Thorsen:

Nej, men det var sådan, at jeg primært var dér, hvor der var problemer – havde jeg nær sagt. Hvis der var knas i forhold til at få lavet et § 20-spørgsmål, f.eks. hvis ministeren ikke brød sig om det udkast til svar, hun havde fået, kunne det være, at vi havde en kreativ proces eller en sammenkomst, i forhold til hvad hendes budskab er, og hvordan man eventuelt kan få et svar, som hun godt kan lide. Et § 20-spørgsmål er jo et spørgsmål til ministerens holdning. Så hvis man i embedsværket af en eller anden grund var i tvivl om, hvad ministerens holdning var til et givent spørgsmål, var det meget normalt, at nogle også stak hovedet ind til mig og spurgte: ”Har du mon en pejling på det?” Lige på det spørgsmål tror jeg, at det var meget klart, hvad ministerens holdning var til det givne spørgsmål, hvis man havde fulgt med. Jeg husker ikke meget proces om det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så svaret på det spørgsmål må være, at det var i overensstemmelse med ministerens holdning?

Mark Thorsen:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 437 har vi en henvendelse fra Jyllands-Posten, der kommer den 18. februar 2016 fra Orla Borg. Vi kan se nederst på s. 437 og øverst på s. 438, at han gerne vil høre, om ministeren vil kommentere. Det er, fordi der er nogle universitetsprofessorer, som mener, at det her kan være i strid med menneskerettighedskonventionens artikel 8:

”Flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 - den om retten

til familieliv - hvis man vil hindre, at par i asyl-centrene, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, kan bo sammen ...

Af ministeriets høring kan man se, at ud af de 27 par, hvor kvinden er under 18 år, er der seks par, som har børn, og seks par, hvor kvinden er gravid.”

Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK's artikel 8?”

På siden før, 437, kan man se, at Sarah Andersen skriver til Jesper Gori midtpå:

”Kære Jesper,

Jeg har lige vendt denne historie med Mark – han synes ikke, ministeren skal kommentere, men han vil gerne have lavet et faktuel, kort svar, om at ministeriet ikke vurderer, det er i strid med Menneskerettighedskonventionen – vil du hjælpe med det?”

Hvorfor syntes du ikke, at ministeren skulle kommentere på det?

Mark Thorsen:

Som jeg husker det, var det i en vinterferie. Ministerens far var meget syg på det tidspunkt, og jeg syntes ikke, at det var noget, vi behøvede at ulejlig hende med i den situation. Og hvis ikke ministeren skal svare, så skal ministeriet. Det var i øvrigt også normalt sådan, at ministeren kommunikerede politik, og ministeriet kommunikerede teknik, hvis man kan sige det på den måde. Der var en arbejdsdeling – oppe i mit hoved i hvert fald. Men konkret var det, fordi ministerens far var meget syg på det tidspunkt, så jeg syntes ikke, at vi skulle forstyrre hende med det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det har vi også hørt, og det forstår jeg godt. Men hvis vi ser på s. 457, kommer der en mail fra Merete Milo til Sarah Andersen:

”Her er vores udkast til svar:

”Det er ministeriets vurdering ...”

Udkastet har været vendt med JM (som følge af vinterferien alene uformelt på kontorniveau ...)

Svaret skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.”

Så ministeren er under alle omstændigheder inde her. Også hvis det var ministeriets udtalelse, siger man, at den skal godkendes af ministeren.

Mark Thorsen:

Ja, det er klart. Men der er forskel på, om ministeren skal stille sig til rådighed for et interview i den periode, eller om der skal laves et kort, faktuel svar. Generelt kunne vi ikke sende ting ud af ministeriet, uden at det var et rent referat til noget faktuel. Hvis der var det mindste gran af politik i det, gik det forbi ministeren. Men i dette konkrete var det bare for at spare ministeren for den henvendelse, også af hensyn til at det var en vinterferie.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu havde jeg ikke læst Jyllands-Posten sådan, at de gerne ville have et interview. De ville bare have en kommentar. Det kunne også være skriftligt. På s. 456 nederst skriver du:

”Kunne ikke få fat i Gori, men kan du ikke prøve at få godkendt denne?”

På s. 457 øverst oppe står der:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.”

Så du kommer med et forslag til tekst her.

Og på s. 456 er der en melding til Lykke Sørensen fra Merete Milo:

”Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.”
Var det en drøftelse, du kan huske?

Mark Thorsen:

Jeg husker det ikke, som om jeg var på arbejde på det tidspunkt. Så jeg er ikke involveret i alle de bagvedliggende drøftelser, der er i forhold til Justitsministeriet, og mails frem og tilbage. Jeg er involveret i de mails, som går til eller er fra mig selv, i forhold til mit forslag om hvad man kunne svare.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du på noget tidspunkt i forløbet – altså her efter ministeren kommer hjem fra vinterferie, men også før – drøftet EMRK artikel 8 med ministeren i forhold til denne pressemeddelelse?

Mark Thorsen:

Nej, ikke EMRK artikel 8 i forhold til pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i øvrigt drøftet EMRK artikel 8 med ministeren?

Mark Thorsen:

Det har jeg gjort ved talrige lejligheder. Det var et tilbagevendende emne. Det har vi drøftet meget. Og som jeg sagde før: Da vi talte om notatet den 9. februar, kan jeg ikke huske, om der specifikt i notatet står EMRK artikel 8. Men man forstod godt, at det også var et af omdrejningspunkterne. Det er en af de paragraffer, man har inde på lystavlen, når man arbejder med dette område. Det er meget afgørende, så det har vi drøftet ved mange lejligheder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstår, at du læste aviser hver morgen. Har du drøftet de advarsler, der var i Jyllands-Postens artikel, med ministeren på noget tidspunkt?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke at jeg gjorde. Men nu ved jeg ikke, om vi skal snakke om, hvad jeg foreslår at svare.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan godt tage dit forslag på s. 457.

Mark Thorsen:

Det er blot, fordi der er nogle, der har udlagt dette svar, som om der står, at der ikke kan gøres undtagelser. Og det er ikke det, der står. Det er med vilje, at jeg foreslår udtrykket den generelle ordning, som henviser til, at der er en generel ordning, men at der også kan være undtagelser til den ordning. Og jeg medgiver gerne, at det ikke er noget krystalklart svar, men når nogen – ingen nævnt, ingen glemt, heller ikke i den ærede presse – udlægger det, som om der står her, at der ikke kan gøres undtagelser, er det ikke korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg godt, men det var så den. På s. 456 kan vi se, at man mener, at det, du er kommet med, ikke er juridisk holdbart. Så det var dit forslag. Men jeg skal lige tilbage til, hvordan du udlægger ”den generelle ordning”. Mener du, at der i ordet generelle ligger en undtagelse?

Mark Thorsen:

Ja, det mener jeg. Hvis jeg siger: ”Generelt er det ikke tilladt at køre i nødsporet på motorvejen”, betyder det ikke, at det er ulovligt for et udrykningskøretøj at køre på nødsporet i motorvejen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er, fordi det konkret er tilladt.

Mark Thorsen:

Men den første sætning er jo ikke usand eller positivt forkert. Jeg siger det blot, fordi jeg har set lige præcis det her udlagt sådan, at jeg skulle have skrevet, at der ikke kan gøres undtagelser. Jeg vil korrigere det. Det er simpelt hen ikke korrekt. Det er ikke det, der står.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg forstår på din forklaring, at du ikke har talt med ministeren om dette forslag?

Mark Thorsen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 584 kan vi se et koncerndirektionsmøde den 24. februar. Du fortalte før, at du ikke – i hvert fald ikke som udgangspunkt – havde deltaget i koncerndirektionsmøder. Er det her et koncerndirektionsmøde, du kan huske?

Mark Thorsen:

Nej, overhovedet ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skal vi til s. 730. Der er vi fremme ved en værdidebat, som statsministeren skulle have, og i den forbindelse har man bedt om at få lavet et notat fra Udlændingestyrelsen, som man skulle bruge. Vi kan se, at sagsbehandleren på den er Anne Nygaard Just. Og hvis vi går til s. 748, er vi inde i F2-systemet, hvor vi kan se ”Notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte”. Der er også noget andet med. Det er godkendt af ministeren den 26. februar kl. 11.54. Vi går tilbage til s. 730. Kan du huske, at du har været involveret i dette notat?

Mark Thorsen:

Jeg har virkelig prøvet at eftersøge min hukommelse i forhold til forløbet omkring beredskaberne til den værdidebat, og det ringer ikke rigtig nogen klokke for mig. Hverken lige præcis dette papir eller de drøftelser – som vi sikkert også skal snakke om – der er i relation til det. Jeg kan simpelt hen ikke huske noget om det. Og det kan være, fordi jeg slet ikke har været involveret i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 731 er der nogle talepunkter, som man har givet til statsministeren. Og her er der ikke noget om undtagelser.

Mark Thorsen:

Det afhænger af, hvordan du læser den tredje bullet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skal jeg forstå dig sådan, at du indlæser, at der er udtagelser, i sætningen om at man er i færd med at omsætte ministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager?

Mark Thorsen:

Nu er det ikke mig, der har skrevet det pågældende udvalgs svar. Men jeg mener, at ministeriet siden hen svarer, at det er første gang, at man på skrift over for Folketinget nævner, at der kan være undtagelser. Og det er den forståelse, der ligger i den tekstbid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstod dig lige før, har du ikke nogen erindring om, at du var inde over udarbejdelsen af notatet på det tidspunkt. Og du drøftede det ikke med ministeren på det tidspunkt, som du husker det?

Mark Thorsen:

Nej, det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi lidt videre i forløbet til s. 820 ...

Retsformanden:

Undskyld, måtte jeg godt lige spørge om en enkelt ting, inden vi går videre i forløbet? På s. 256 er vi tilbage til den 10. februar. Det er den endelige pressemeddelelse. Den ligger i flere versioner, men blandt andet her. Og der står i det sidste afsnit:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Kan du huske, om der i forbindelse med tilblivelsen af denne pressemeddelelse var drøftelser af, at man her skrev noget, der sådan set er i strid med notatet? For som du selv har forklaret, gik notatet ud på, at der var nogle betingelser, man skulle opfylde for at være inden for kattelommen. Og var man inden for kattelommen, skulle det være samme asylcenter, men på forskellige værelser.

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om, at der er. Jeg kan ikke den dag i dag forklare, hvorfor det er den formulering, der er. Den tilretning af pressemeddelelsen, som jeg var involveret i, og

som vi gennemgik tidligere, var et andet afsnit, som vi står og tager ud. Jeg kan ikke huske at have været inde i den formulering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 820. Der kan vi se, at Sofie Odgaard sender en mail til Uffe Toudal den 3. marts:

”Kære Uffe

Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om den sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

Nu skal vi til s. 823. Der har vi husets vurdering og ministerens vurdering. Ved du, hvad der skete mellem den 26. februar og den 3. marts? For der er godkendt et notat af ministeren, og så sker der noget nu, hvor der pludselig skal ske ændringer. Har du nogen erindring om det?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var slet ikke noget, du var inde over?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke at jeg var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker, at det måske ville være et godt tidspunkt nu at holde pause.

Retsformanden:

Vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Før frokost var vi kommet til statsministerens værdidebat, og vi var fremme ved den 3. marts. Der forstod jeg på dig, at du ikke har nogen erindring om, at du overhovedet har bidraget til det her eller haft nogen drøftelser med ministeren om det?

Mark Thorsen:

Nej, det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 840. Det er en intern mail fra Tanja Franck, som på daværende tidspunkt er i Statsministeriet, til folk i Statsministeriet, hvor hun skriver:

”Kære alle

Vedlagt sidste beredskab om mindreårige gifte på asylcentre til brug for F12 i morgen.

STM må gerne gøre opmærksom på nedenstående afsnit fra baggrunden, og at der formentlig vil være konkrete sager, hvor dette vil gøre sig gældende.”

På s. 828 er der også en mail, hvor Tanja Franck skriver til Christian Kettel Thomsen:

”Kære Christian

Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem, da man ikke helt kan høre det komme ud af STM’s mund.”

Men så skriver hun:

”Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM’n” – som vel må være ministeren – ”har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Det er ikke nogen overvejelser eller drøftelser, som du har været involveret i eller talt med nogen om?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 789 har vi en mail fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori. Du er heller ikke med på den, men der sender man et notat, hvor man kort ”forelægger fem konkrete sager om mindreårige ægtefæller/samlevere med fællesbørn.” På s. 790 har vi notatet. Vi kan se, at der her er sag nr. 1 og 2. Og på s. 791-792 er der sag nr. 3, 4 og 5. Hvis vi går videre frem, kan vi se, at der er bilag til i form af udtalelser fra kommunerne, og der er også andre bilag i form af psykolog-udtalelser og andet. Har du set det notat?

Mark Thorsen:

Ja. Jeg har deltaget i et møde, som jeg tror er den 9. marts – hvis jeg husker ret – hvor disse fem sager bliver vendt. Jeg selv, ministeren og Jesper Gori er til stede, og jeg mener også, at Uffe Toudal er til stede. Jeg kan være i tvivl, om Jonas From Soelberg også kan have været der. Men ja, det har jeg set. Jeg har også set i hvert fald en række af bilagene. Om jeg har været alle bilagene igennem, tør jeg ikke sige på stående fod. Men jeg har i hvert fald set en række af bilagene.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 834 starter der en mailkorrespondance. Der spørger Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære Anne og Anette

Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

På s. 833 svarer Anne Nygaard Just:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Ved du, hvorfor Andreas Højmark hentede sagerne og bragte dem ind til ministeren?

Mark Thorsen:

Nej, det ved jeg ikke. Jeg tror, at ministeren var generelt optaget af dette tema og også disse sager, og hun har vel også gerne villet følge, hvad der skete i praksis. Så jeg går ud fra, at det er det, der er baggrunden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstod dig før, så du også sagerne og fik dem også. Er det korrekt?

Mark Thorsen:

Ja. Men i forhold til det her tror jeg muligvis, at de blev fysisk hentet. Jeg ikke helt sikker på, om sagerne blev lagt op i F2. Jeg tror, at de blev håndbåret, om jeg så må sige. Det er i hvert fald sådan, jeg husker det. Men jeg kan være lidt i tvivl om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har også opfattet det sådan, at det ikke er F2-sager, men at det er håndbårne sager – eller hvad man nu kalder dem i et ministerium, når de er håndbårne. Det er fysiske sager, ikke F2-sager.

Mark Thorsen:

Så er vi enige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu har Andreas Højmark hentet dem. Afleverede han dem til dig eller til ministeren? Kan du huske det?

Mark Thorsen:

Det er jeg i tvivl om. Jeg ved, at jeg på et tidspunkt selv sidder og ser disse sager. Og om der er taget kopier, eller hvordan det har været, er jeg ikke sikker på i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er heller ikke så vigtigt. Men du har set sagerne, og du har set bilagene til sagerne. Gik du dem igennem?

Mark Thorsen:

Jeg orienterede mig i dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik ministeren dem? Og orienterede du ministeren om dem? Drøftede du dem med ministeren?

Mark Thorsen:

Der er et møde den 9. marts. Jeg tror egentlig, at mødet handler om noget andet, men der er en vending af disse sager på et møde, som jeg mener ligger den 9. marts. Man drøfter disse fem

sager, fordi det nu ser ud til, at der er sager, hvor der ikke bliver gjort adskillelse. Så ja, det har jeg deltaget i et møde om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg tænker på, er, at man nogle gange forbereder sig til et møde. Hvis man skal have et møde om konkrete sager, vil man måske have læst på dem, inden man mødes. Så man vil måske også have drøftet dem med ministeren eller andre, inden man mødes?

Mark Thorsen:

Ja, det kan jeg være i tvivl om. Jeg har læst sagerne inden mødet. Om jeg også har drøftet dem med ministeren inden mødet – det tror jeg faktisk ikke at jeg har. Det kan være. Men i hvert fald drøfter jeg dem på et møde den 9. marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det helt sædvanligt, at du fik konkrete sager i hænderne?

Mark Thorsen:

Ja, det skete indimellem, at der var håndbårne sager. Det var også meget sædvanligt, at jeg orienterede mig i konkrete sager. På udlændingeområdet er der rigtig, rigtig mange enkeltsager. Og hvis man skal forholde sig meningsfuldt til de enkelte sager, også i forhold til kommunikation, bliver man også nødt til en gang imellem at læse ned i de enkelte sager. Så jeg har gennem årene læst tonsvis af enkeltsager om familiesammenføringer, udvisninger og alle mulige andre ting, der kunne være. Så jeg har læst rigtig mange konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1027 har vi en mail fra Jesper Gori den 9. marts 2016. Det er nok noget af det, som du nævnte før med et møde den 9. marts. Der skriver han til Lykke Sørensen:

”Blot til orientering:

Den første melding fra Carsten Madsen ...”

Det er spørgsmålet om ministerens involvering i de konkrete sager, hvor han siger:

”Jeg tænker derfor, at vi ikke kan bruge dette argument for at undgå ministerens involvering. Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager: det giver mulighed for, at hun kan indtage den principielle holdning, mens myndighederne konkret vurderer de enkelte sager.”

Kan du huske, at det er en diskussion, du har været inde over på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

Det har jeg ikke på det tidspunkt. Jeg bliver bekendt med, at diskussionen har været der. Det mener jeg at jeg gør i foråret 2019, hvor Information skriver en række artikler omkring sagen. Jeg syntes, at det kunne være meget belejligt på det tidspunkt at kunne fortælle og også vise Information, at ministeren hele vejen igennem dette forløb havde været bekendt med, at der var sager, hvor der ikke var sket adskillelse. Derfor spørger jeg Jesper Gori i foråret 2019, om vi på en eller anden måde kan vise, at disse sager var hos ministeren, og at hun orienterede sig i disse sager. Jesper Gori siger, at det kan man på den måde, at der på et tidspunkt blev skrevet et notat om, hvorvidt det var okay, at ministeren havde set de konkrete sager. Så jeg har ikke kendskab til det, mens det pågår, men jeg får kendskab til det i foråret 2019.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1028 fortsætter Jesper Gori:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Så er der noget om faktisk forvaltningsvirksomhed, og så skriver han til sidst:

”I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center. Anni

oplyste hertil under hånden, at der tidligere har været en sag om bigami ...”

Var det mødet, som du omtalte før, hvor Jesper Gori, ministeren og flere andre var til stede?

Mark Thorsen:

Ja, jeg sagde, at Uffe Toudal også var der. Og så var jeg en smule i tvivl, om Jonas From Solberg også havde været der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu skriver Jesper Gori, at det var et stormfuldt møde. Hvad var det, I drøftede på mødet?

Mark Thorsen:

Jeg husker ikke mødet som stormfuldt. Jeg tror, at mødets egentlige tema er den udvalgsbesvarelse, som vi så før. Jeg kan ikke huske, om det hedder udvalgssvar 302 – det med de generelle retningslinjer, der er ved at blive omsat. Og så tror jeg, at de fem sager blev vendt i kanten af det møde. Jeg er i tvivl, om der var indkaldt til et særskilt møde om det her. Det tror jeg egentlig ikke at der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om sagsakterne var fremme på mødet?

Mark Thorsen:

Ja, jeg tror selv, at jeg havde dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede bilagene til sagsakterne, altså psykologvurderinger og holdninger til, om det nu var rigtigt, og fagpersoners indstillinger?

Mark Thorsen:

Ja. Jeg kan huske, at jeg havde et spørgsmål til et bestemt bilag. Jeg kan ikke huske navnet på den pågældende psykolog, men der er en vurdering, hvor en psykolog siger, at hun ikke mener, at parret bør adskilles. På mødet spørger jeg Jesper Gori: ”Det er vel ikke psykologen, der skal tage stilling til, hvorvidt der skal ske adskillelse? Efter min forståelse er det Udlændingestyrelsen, der skal tage stilling til det?” Så jeg spurgte opklarende ind til, hvad disse

baggrundsoplysninger betyder, og hvad oplysningerne i bilagene betyder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvilke svar fik du?

Mark Thorsen:

Jeg husker egentlig ikke noget konkret svar på det spørgsmål. Jeg husker mødet, som om Jesper Gori sådan var lidt ... jeg ved ikke ... Jeg tror ikke, at Jesper Gori måske helt var forbedret på at blive spurgt ind til de konkrete sager. For Jesper Gori var kontorchef i departementet og sad ikke og behandlede konkrete sager. Han har ikke på den måde været involveret i den helt konkrete sagsbehandling. Så jeg tror, at han nok på en eller anden måde følte, at han kom til at stå på mål eller skulle svare på nogle spørgsmål, som måske ikke helt var ham. Og det tror jeg ikke, at han var meget bekvem ved. Det var den opfattelse, som jeg havde på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan han have følt, at han er blevet udfordret på sin faglighed eller på noget andet på det møde?

Mark Thorsen:

Jeg mener aldrig nogen sinde at have udfordret Jesper Gori på hans faglighed. Jesper Gori er efter min bedste overbevisning en meget kompetent kontorchef og var en kompetent kontorchef. Jeg kan ikke sige, hvad nogen kan have følt. Jeg kan sige, at jeg ikke selv mener, at jeg på det møde på nogen måde stiller spørgsmålstegn ved Jesper Goris faglighed – eller andres faglighed for den sags skyld.

Anne Birgitte Gammeljord:

Han må åbenbart være efterladt med det indtryk, da han samme dag skriver i en mail til Lykke Sørensen, at det var et lidt stormfuldt møde. Og så må vi jo høre ham selv, hvad han mener om det. Men det næste, han også er efterladt med indtrykket af, er, at han og Uffe Tovald måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion. Så der må have været et eller andet oppe på det møde,

hvor man har drøftet, hvordan der skulle handles, og om noget var lovligt eller ikke lovligt?

Mark Thorsen:

Du må spørge Jesper Gori, hvad han mener med den formulering. For det er ikke noget, som jeg kan nikke genkendende til i forhold til indholdet af det møde. Det, jeg kan huske fra mødet, er, at jeg selv spørger opklarende ind til, hvad det betyder, når der ligger disse oplysninger bagved, og om det ikke er korrekt forstået, at det er Udlændingestyrelsen, der afgør spørgsmålet om indkvartering. Jeg kan ikke huske så meget mere om det end det. Så jeg ved ikke, hvad det dér henviser til, og det synes jeg, at Jesper Gori må have lov at svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det skal han også. Men du deltog også i mødet, så derfor spørgsmålet. Der står også til sidst, at udfaldet af mødet var en bestilling om, at han i Justitsministeriet undersøger ”vores uroligheder ift. internationale konventioner”, og at de skulle mindskes. Kan du huske, om man på mødet drøftede internationale konventioner?

Mark Thorsen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du kan heller ikke huske, at mødet blev afsluttet med, at han ville undersøge noget nærmere med Justitsministeriet?

Mark Thorsen:

Nej, jeg husker som sagt mødet som havende et dobbelt formål – eller at det i hvert fald kom til at have det. Som jeg husker det, vender vi den konkrete udvalgsbesvarelse, som vi snakkede om før pausen. Der kan sagtens have været nogle afledte spørgsmål af den. Det kan være det, som det sigter til. Jeg ved det ikke. Og så var der en vending om de konkrete sager, hvor jeg faktisk kun husker, hvad jeg selv spurgte om. Så jeg ved ikke, hvad det refererer til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du kan heller ikke huske, om ministeren stillede spørgsmål til sagerne?

Mark Thorsen:

Det tror jeg at ministeren gjorde, men jeg kan ikke huske hendes konkrete spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede noget om, hvor stramt ordningen skulle administreres? Om der skulle være dispensationsadgang eller lignende?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke. Den 10. februar tror man – eller jeg tror – at når man er nede for enden af vejen, og når de konkrete sager er blevet afgjort, vil man stå i en situation, hvor parrene er skilt ad. Nu står vi så her en lille halvanden måned senere, og der er tilsyneladende fem sager, hvor der ikke skal gøres adskillelse. Så det matcher ikke helt den forventning, som jeg i hvert fald havde på det tidspunkt. Og det tror jeg da at vi har snakket om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævner du selv spørgsmål nr. 302. Det er et spørgsmål af 12. februar. Vi har det på s. 612 med track changes:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Det er et spørgsmål fra Martin Henriksen.

På s. 427 kan vi se nederst ude til venstre, at udvalgsspørgsmål nr. 302 er godkendt kl. 10.01 den 9. marts af Inger Støjberg. Hvornår finder dette møde sted, siger du? Nu er vi tilbage til den 9. marts, og du sagde, at du mente, at I drøftede spørgsmål 302 på mødet, og at det var formålet. Nu kan vi se, at spørgsmål 302 faktisk har været gennem en godkendelsesproces og godkendes af ministeren på det tidspunkt. Så er du stadig sikker på, at det var spørgsmål 302, I drøftede?

Mark Thorsen:

Jeg husker det, som om vi var sammen i en anden anledning. Men jeg kan godt tage fejl. Det er 5 år siden. Jeg mener, at jeg på et tidspunkt

har været til stede til en drøftelse om spørgsmål 302. Jeg har også været til stede til et møde, hvor vi har snakket om de sager. I min hukommelse ligger det meget tæt op ad hinanden, og jeg troede egentlig, at det var det samme møde. Men det kan godt være to forskellige møder på samme dag. Det tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan fortælle, at du for Instrukskommissionen har forklaret – det er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 391 – at du ikke husker at have været inde over besvarelsen af spørgsmål 302.

Mark Thorsen:

Ja, det er korrekt. Men jeg siger også, at jeg er blevet bekendt med i Instrukskommissionen, at jeg har deltaget i det møde – altså, at jeg har deltaget i et møde om det her. Altså, jeg er indkaldt til et møde. Så er det rigtigt, at jeg i Instrukskommissionen ikke havde nogen umiddelbar erindring om det, men det står klart i Instrukskommissionen, at jeg har deltaget i mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der står på s. 391 Instrukskommissionens afhøringsprotokol, at du ”har ingen erindring om, at [du] var inde over besvarelsen af 9. marts 2016 af ... spørgsmål 302”, og at du ”havde ikke nærmere kendskab til drøftelserne om, at Udlændingestyrelsen var i færd med at omsætte ministerens generelle instruks til retningslinjer”. Det er noget af det, der fremgår om spørgsmål 302. Det foregik ”et godt stykke nede i driften”.

Mark Thorsen:

Jeg må sige, at min hukommelse i Instrukskommissionen har svigtet mig dér. For det fremgår sidenhen – og det blev jeg også gjort opmærksom på i Instrukskommissionen – at jeg rent faktisk har deltaget i det møde. Det kunne jeg ikke huske, at jeg havde, men jeg er siden blevet opmærksom på, at jeg rent faktisk har deltaget i mødet om spørgsmål 302. Det med ”et godt stykke nede i driften”, og hvordan man behandlede de konkrete sager, var jeg ikke involveret i. Men jeg kan konstatere, at jeg har deltaget i et møde om spørgsmål 302. Det huskede

jeg forkert i Instrukskommissionen, men er siden blevet opmærksom på, at jeg har været til stede til det møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til hovedekstraktens s. 612, kan du så huske, hvornår mødet har fundet sted, og hvad det var, I drøftede? Drøftede I retningslinjer eller andre ting i forhold til 302-besvarelsen?

Mark Thorsen:

Nej. Som sagt kan jeg ikke huske særlig meget om den konkrete drøftelse af det svar. Jeg er bare blevet gjort opmærksom på eller har taget til mig efter at have læst Instrukskommissionens rapport, at jeg tilsyneladende har været til stede til det møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til mødet den 9. marts, som vi havde på s. 1027. Kan du huske, om I drøftede retningslinjer på det møde? Nu havde vi spørgsmål 302 fremme, og spørgsmålet om retningslinjer var et af de punkter, der var i 302-spørgsmålet. Drøftede I retningslinjer på mødet den 9. marts?

Mark Thorsen:

Som sagt har jeg ikke rigtig nogen hukommelse om de konkrete drøftelser i indholdet af svaret på spørgsmål 302. Jeg har konstateret, at jeg har været til et møde om det. Men jeg kan ikke rigtig huske præcis, hvad de drøftelser gik ud på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men vi er tilbage til mødet den 9. marts. I drøfter i hvert fald nogle konkrete sager, og så drøfter I også noget andet. Drøftede I, at der skulle laves retningslinjer til Udlændingestyrelsen? Eller hvor var man henne med retningslinjer til Udlændingestyrelsen? Nu havde man jo fem konkrete sager foran sig, og så kunne det være et grundlag for en drøftelse at sige, hvad der egentlig gælder af retningslinjer for styrelsen?

Mark Thorsen:

Jeg tror, at jeg på det tidspunkt var bekendt med, at der pågik et arbejde med at lave nogle retningslinjer. Men det var ikke noget, som jeg

var inde over. Jeg tror, at jeg havde et overfladisk kendskab til, at det var noget, som Jesper Gori arbejdede med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om modellen/servietten eller notatet af 2. februar var fremme på mødet?

Mark Thorsen:

Nej, det tror jeg ikke at det var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 1264. Der har vi en indberetning, der er kommet fra systemet den 11. marts. Der har været en underretning fra Jammerbugt Asylafdeling, og den går op til Uffe Toudal. Og så skriver han videre: ”Tragisk sag. Jeg sender videre til M”. Kan du huske, om du har drøftet den konkrete tragiske sag og reaktionerne fra asylansøgeren med ministeren på noget tidspunkt?

Mark Thorsen:

Jeg kan ikke huske drøftelser om den konkrete sag. Der kom en henvendelse fra Røde Kors på et tidspunkt, så den ved jeg, at ministeren var bekendt med. Den var jeg også selv bekendt med. Jeg kan ikke huske, at vi konkret har drøftet den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi skal til s. 580. Vi kan se, at der kommer en indkaldelse til samråd, der hedder samråd Z, som blev afholdt den 15. marts. Men spørgsmålet kommer allerede den 11. februar:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksomme på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

Det er stillet af Dan Jørgensen.

På s. 1037 kan vi se, at Anne Nygaard Just skriver til Jesper Gori den 10. marts:

”Jeg har lige talt med Uffe og retter talen med track changes efter hans anvisninger. Han vil meget gerne have argumentationen om tvang ud. Jeg sender det til dig, når jeg lige har rettet det til, så kan vi lige tale om det. Herefter vil han gerne kort have det ud i Udlændingestyrelsen for at de kan godkende den faktuelle del af det og herefter videre til Jonas, Mark og Inger, der er i Aalborg i dag og vist nok også i morgen.”

Var du med til at skrive og kommentere på talepapir og Q&A's til dette samråd?

Mark Thorsen:

Nej, jeg var ikke med til at skrive talen. Når ministeren havde samråd, var det sådan, at der nogle dage forinden blev lagt et taleudkast op til ministeren. Der blev som regel også lagt en stribe udkast til Q&A's op til ministeren. Og så var der normalt et formøde, lidt afhængigt af karakteren af samrådet, hvor man gennemgik talen og Q&A's. Det var der også her, hvor vi gennemgik tale og Q&A's.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som du kan se, skal det videre til Jonas, Mark og Inger, som der står er i Aalborg i dag. På s. 1096 sendes den til Udlændingestyrelsen af Anne Nygaard Just:

”Vedhæftede er udkast til tale med DC's bemærkninger. Vil I fakta tjekke talen ...? Talen skal sendes videre til ministeren i dag”.

På s. 1108 vil de sende den til ministeren og håber, at Jonas From Soelberg vil vende den med dig og ministeren. På s. 1150 er den nu blevet vendt, og der takkes for bidrag. Den er sendt til ledelsessekretariatet, der vil drøfte den med ministeren. Og på s. 1161 har vi en mail om talespørgsmålet:

”Ok – så længe vi skriver: ”eksempelvis tale om de tilfælde, hvor kongebrev”.”

Har du nogen erindring om, at du var inde over spørgsmålet om kongebrev?

Mark Thorsen:

Ja. Jeg må indrømme, at det har undsluppet min hukommelse, at det tilsyneladende har været i Aalborg. Men som jeg husker det, var der i taleudkastet et langt afsnit, der handlede om undtagelser – internationale konventioner, tror jeg. I den endelige tale er det et lidt kortere afsnit, der henviser til kongebrevssituationen. Og jeg har været til stede, hvor det er blevet drøftet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1164 har vi en af bemærkningerne fra ministeren:

”M: Vil gerne have det lidt mere neddæmpet i forhold til hvornår hun vidste besked med det”.

Ved du, hvorfor ministeren gerne ville have det dæmpet ned?

Mark Thorsen:

Nej, jeg ved ikke, hvad det henviser til.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1170 har vi yderligere en kommentar fra ministeren. Der var tre kommentarer fra ministeren. Det her er én af dem. Den står i afsnittet med:

”Men Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod. Og det skal altså være meget specielle grunde.”

Så er der en kommentar fra ministeren:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Kan du huske, at du har haft den drøftelse i Aalborg med ministeren?

Mark Thorsen:

Ja, jeg kan i hvert fald genkende, at ministeren har givet udtryk for det synspunkt i forhold til den tale.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvorfor kongebrev kom ind? Og hvorfor ikke andre eksempler?

Mark Thorsen:

Min opfattelse var, at ministeren gerne ville give et eksempel, som var til at forstå, og som hun også følte sig tryk ved, forstået på den måde, at der var tale om, at der havde været en dansk myndighed inde over at blåstemple. Så det var min forståelse af det på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På det tidspunkt havde I haft mødet den 9. marts, så I var bekendt med, at der kunne være andre tilfælde. Så hvorfor ikke nævne andre tilfælde i talen på det tidspunkt?

Mark Thorsen:

På det tidspunkt er der mig bekendt ikke truffet afgørelse i de fem sager. Jeg tror, at det var et generelt gennemgående ønske fra ministeren ikke at tale størrelsen af kattelommen op. Det afspejler det her også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis der er en risiko for undtagelser efter mødet den 9. marts, er man også så tæt på, at man lige så godt kunne have sagt, at der er undtagelser?

Mark Thorsen:

Jeg ved ikke, om det var en vurdering eller et spørgsmål?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var et spørgsmål. Hvorfor sagde man ikke det?

Mark Thorsen:

Min forståelse af ministerens ønske var, at hun ikke ønskede at tale kattelommen større, end

den var. Derfor ønskede hun at give dette ene eksempel, og det var også det, der blev udgangspunktet i den tale, der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Deltog du i formødet? Vi har en indkaldelse til på s. 1274.

Mark Thorsen:

Formødet om det samråd? Ja, det tror jeg at jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan nemlig se, at den er sendt til dig, men jeg kan selvfølgelig ikke se, om du har deltaget. Men det mener du at du har gjort?

Mark Thorsen:

Ja, det tror jeg at jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om hele kredsen, altså Anette Görtz, Line Skytte Mørk Hansen, Uffe Toudal, Anne Nygaard Just og Jonas From Soelberg, deltog?

Mark Thorsen:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg mener, at Uffe Toudal deltog. Det er ham, der står klarest for mig. Men jeg kan ikke huske, hvem der ellers var med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Jesper Gori deltog?

Mark Thorsen:

Det er jeg i tvivl om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvor lang tid mødet til samrådet tog? Om det var et meget langt møde, eller om det var inden for en halv time eller en time?

Mark Thorsen:

Normalt var formøder til samråd ikke meget lange møder. Men det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har nogle af spørgsmålene til samrådet, disse Q&A's. Hvis man går til s. 1296, har vi

spørgsmålet om Danmarks internationale forpligtelser. Der har man tilføjet:

”hvor dette følger af navnlig EMRK artikel om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.”

Kan du huske, om I drøftede den tilføjelse, og om I drøftede spørgsmål 19?

Mark Thorsen:

Jeg kan ikke huske den særskilte drøftelse om Q&A 19.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi en lidt længere tilføjelse til spørgsmål 21 på s. 1298-1299. Det er dér, hvor man skal have svar på, hvornår der foreligger sådanne ”helt særlige grunde” til at gøre undtagelse. Kan du huske, om I var inde at drøfte den, hvis du kigger ned over siden?

Mark Thorsen:

Det normale er, at man har snakken om Q&A’s og løber dem igennem. Men jeg kan ikke huske den særskilte drøftelse om denne Q&A.

Anne Birgitte Gammeljord:

Heller ikke noget om de særlige tilfælde? For jeg tænker, at det må være interessant for ministeren at vide, at der kan komme nogle spørgsmål om de helt særlige tilfælde. Nu havde du kongebrevet. Så der skulle man måske klædes lidt mere på til det. Men der var ikke nogen særlige drøftelser om de ting på mødet?

Mark Thorsen:

Nej, jeg husker drøftelsen forud for det samråd som gående på, hvordan det skulle siges i talen. Skulle der være et meget langt afsnit om undtagelser, eller skulle der være et relativt kort afsnit om undtagelser, der refererede til kongebrevet? Det er det, jeg kan huske fra drøftelserne forud for samrådet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1300 har vi spørgsmål 22. Dér har man bl.a. tilføjet:

”Nu skal min generelle instruks så omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde disse.”

Det har du også nævnt i et af dine svar lige før. Men man drøftede ikke det punkt yderligere på mødet? Der var ingen, der rejste spørgsmål om, hvorfor retningslinjerne ikke er klar, og hvad vi adskiller efter?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1169 i selve talen står der:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at skulle der opstå en tænkt sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, så skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor.”

Her har vi udtrykket ”tænkt sag”. Var det noget, der blev drøftet på mødet? Om man skulle skrive ”en tænkt sag”?

Mark Thorsen:

Jeg mener, at det var Uffe Toudals forslag til formulering. Det afspejler egentlig meget godt, hvor man er på det tidspunkt i forhold til de konkrete sager. Man taler på det tidspunkt fortsat om det som en hypotetisk situation, at man ikke kan gøre adskillelse. Der er ikke på det tidspunkt truffet beslutning om, at der er nogle par, der ikke kan skilles ad, efter at man har været sagerne igennem og lavet en endelig vurdering af dem. Som jeg forstod det på det tidspunkt, talte man derfor om det som en tænkt sag, at det kunne være, at der en dag med tiden ville være en sådan sag. Det matcher meget godt min egen opfattelse af, hvordan man vurderede sagskomplekset på dette tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men I havde haft mødet den 9. marts. Og vi har også henvendelsen fra Røde Kors allerede den 3.-4. marts. Så der var jo sager?

Mark Thorsen:

Ja, ja, der var sager. Men der var mig bekendt ikke nogen sager, hvor der var truffet en afgørelse om, at der ikke kunne ske adskillelse. Du må korrigerer mig, hvis jeg tager fejl.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 917 ff. har vi notatet, som vi har set før, med de fem konkrete sager. På s. 920 kan vi se indstillingen i sag nr. 3:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles, eller at parret alternativt forbliver indkvarteret på samme asylcenter.”

Der er også en indstilling i en af de andre sager. Tilbage på s. 917 kan vi se, at vi her taler om den 7. marts. Så der var på det tidspunkt indstillinger fra Jesper Gori om, at der skulle ske noget. Skal jeg forstå dig sådan, at fordi der ikke er truffet afgørelse – at det er ordet afgørelse, der er det vigtige?

Mark Thorsen:

Ja, det var sådan, jeg forstod det. Når man talte om en tænkt sag, var det, fordi der ikke var sager, hvor der var truffet afgørelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Selve talen findes som transskription på s. 1372. Der kan vi se ca. syv linjer fra neden, at ministeren siger:

”Det kunne for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par var blevet gift i Danmark med et kongebrev. Det sker jo i ganske sjældne tilfælde.”

Kan du huske diskussionen om ”for eksempel”? Fordi det er jo sådan set udvidet. Det er ikke ”i det tænkte tilfælde”, men det er ”for eksempel i det tænkte tilfælde”.

Mark Thorsen:

Jeg kan huske, at der er en drøftelse om, hvordan man skal beskrive undtagelsesmuligheden i denne tale. Og nu ved jeg ikke, om det her er det eneste tilfælde, hvor kongebrevet var nævnt. Jeg har ikke lige hele talen frisk i erindring. Men som jeg husker konklusionen på de møder,

der var inden, så var det kongebrevseksemplet, som ministeren ønskede at bruge som eksempel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan fortælle dig, at det er det eneste sted i selve talen, at det anvendes. På s. 1334 – før talen holdes, men efter formødet – den 14. marts kl. 17.23 beder Andreas Højmark SIM, altså Social- og Indenrigsministeriet, om at få noget materiale vedrørende kongebrevssituationen:

”Vores minister har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ”barnebrudene” ikke indkvarteres sammen med deres ægtefælle. Det viser sig dog, at der er eksempler på, at par indgår ægteskab ved kongebrev i Danmark. Vi vil derfor gerne bede om et bidrag fra jer på:”

Og det er så efterfulgt af nogle spørgsmål.

Var du inde over den bestilling, som Andreas Højmark foretog her?

Mark Thorsen:

Nej, det tror jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi man på s. 1340 kan se, at man får et svar, og man medbringer det næste dag, og det bliver skrevet om i Q&A-form. Kan du huske, om du var inde over det?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke. Normalt var det ikke mig, der sad og skrev Q&A's igennem på den måde. Så det tror jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstod dig før. Hvorfor var kongebrevseksemplet så vigtigt for ministeren? Var det, fordi det var let at forstå?

Mark Thorsen:

Ja. Det var min opfattelse, at ministeren dels syntes, at det var et eksempel, der var til at forstå, og derudover havde det indbygget i sig, at i givet fald, hvis et kongebrevspar fik lov til at blive sammen, havde der været en dansk myndighed inde over at vurdere det. Det havde hun

grundlæggende tillid til. Det var sådan, jeg forstod hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til selve samrådet på s. 1376. Der har vi i et spørgsmål, som Johanne Schmidt-Nielsen stiller:

”Derfor kan jeg ikke få ind i mit hoved, hvorfor vi taler om kongebrev i stedet for at vælge den helt simple løsning, nemlig at sige, at man har en individuel vurdering. Hvis der er nogen som helst vurdering af, at her er der er tale om tvang, så skal det selvfølgelig have nogen konsekvenser.”

På s. 1377 i anden linje hedder det fra Josephine Fock:

”Jeg har svært ved at forstå, hvorfor der er sådan en angst mod at lave en individuel vurdering. Hvis de unge par, og man kan jo finde mange måder at interviewe dem på, så de ikke sidder i samme rum, og vi har utrolig kompetente medarbejdere, der kan forestå sådanne interviews, der kan finde ud af, om der vitterligt er tale om tvang.”

Og så siger hun længere nede:

”Jeg snakker om de par, der ikke er blevet gift af tvang. Hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at tage en individuel vurdering i forhold til at sikre, at de her mennesker får en god start på deres flygtningetilværelse her i Danmark?”

Var du med ministeren til samrådet?

Mark Thorsen:

Jeg tror ikke, at jeg var med ministeren til det samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Læste du talen bagefter?

Mark Thorsen:

Nej, jeg læste talen før.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kunne godt være, at du havde læst transskriptionen bagefter?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke. Og normalt bliver der ikke lavet transskriptioner af samråd i Folketinget. Jeg tror, at den her er lavet særligt, fordi der nu er den sag, som er anledningen til, at vi sidder her. Normalt bliver der ikke lavet fulde transskriptioner af samrådsdebatten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men så kan man lytte til dem.

Mark Thorsen:

Ja. Og der må jeg sige, at ministeren deltog i så tilpas mange samråd, at jeg ikke overværede dem, og at jeg heller ikke altid fik set dem efterfølgende. Det gjorde jeg simpelt hen ikke. Og jeg er ret overbevist om, at jeg ikke efterfølgende har set dette samråd fra ende til anden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du efterfølgende drøftet forløbet af samrådet med ministeren? Og nogen af de spørgsmål, der er blevet stillet, bl.a. hvorfor man ikke foretog en individuel og konkret vurdering i hver enkelt sag?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1387 har vi en mail fra Jesper Gori til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, hvor han den 16. marts – dagen efter samrådet – skriver:

”Jeg tænkte, om jeg lige skulle stikke forbi jer ... til en mundtlig tilbagemelding på samråd Z om barnebrude? ... Jeg har her til eftermiddag talt med Uffe om den videre proces.”

Hvad var det for en videre proces, der skulle ske efter samråd Z? Er det noget, du har været inde over?

Mark Thorsen:

Nej. Min forståelse af denne periode er, at der pågår et arbejde, hvor Jesper Gori skal sende

nogle retningslinjer, eller hvad man vil kalde det, ud til styrelsen. Og jeg mener, at han gør det i en mail den 18. marts – hvis jeg husker ret. Den har jeg set sidenhen. Jeg er meget i tvivl om, hvorvidt jeg ser mailen den 18. marts. Det tror jeg ikke at jeg gør. Men jeg vidste godt på et helt overordnet plan, at der var en efterspørgsel ude fra styrelsen i forhold til nogle retningslinjer. Det havde jeg hørt om. Og jeg vidste, at Jesper Gori var i dialog med Udlændingestyrelsen om dette spørgsmål. Det var det overordnede indtryk, jeg havde. Men jeg kendte ikke til det nærmere indhold, og jeg vidste heller ikke, præcis hvad der konkret efterspørges retningslinjer på. Det vidste jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige prøve at se på mailen den 18. marts, som vi har på s. 1415. Jeg går ud fra, at det er den mail, du taler om. Den er ikke stilet til dig, så hvordan har du fået den efterfølgende?

Mark Thorsen:

Jeg tror, at jeg bliver bekendt med den eller læser den i sin helhed, da sagen kører året efter i forbindelse med samråd i Folketinget. Det er sådan, jeg husker det. Mig bekendt indgår den også i ombudsmandens redegørelse fra foråret 2017. Men jeg må nok med skam erkende, at jeg ikke satte mig ned og læste ombudsmandens redegørelse fra ende til anden, da den kom. Så jeg er i tvivl om, præcis hvornår jeg har set den, men jeg tror, at jeg ser mailen i sin helhed i 2017.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var egentlig det, jeg ville spørge dig om. Du har ikke fået den i 2016 den 18. marts eller f.eks. den 20. marts?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er ikke en samtidig erindring, du har?

Mark Thorsen:

Sådan husker jeg det ikke. Jeg husker det, som om jeg stifter bekendtskab med den i 2017.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 876 er der en henvendelse fra Røde Kors. Den starter med en mail fra UIBM

Udlændingeafdelingen til Lykke Sørensen: ”Vi har modtaget denne.” Så skriver Lykke Sørensen, at der er en henvendelse, og hun sender den til Line Skytte Mørk Hansen. Vi kan se længere oppe, at du den 15. marts får en mail, hvor der står:

”Røde Kors har i dag oplyst mig om, at anmodningen er sendt i kopi til ordførerne (i anonymiseret form, håber jeg) forud for samrådet i eftermiddag. Det betyder, at partierne på samrådet er bekendt med, hvilke sager i hvert fald Røde Kors finder er på vippen.”

Kan du huske, at du har været inde over denne?

Mark Thorsen:

Jeg mener også, at Røde Kors’ public affairs-medarbejder – Kirsten, tror jeg hun hedder – sender dette notat, eller hvad det nu er, til mig. Så det er jeg bekendt med på det tidspunkt. Jeg tror også, at jeg sender den videre og siger, at vi skal være opmærksomme på, at det kan være, at ordførerne er inde i de konkrete sager, så der kan komme spørgsmål hertil. Det tror jeg nok at jeg gør.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var et af de spørgsmål, jeg havde til dig. Orienterede du også ministeren om, at ordførerne havde fået den?

Mark Thorsen:

Det kan jeg godt have gjort, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og henvendelsen, som du selv taler om ... På s. 1348 kan vi se, at du skriver til Kirsten Marie Kristensen, som du nævnte:

”Tak for tilsendte.

Bare for lige at forstå det ret: Har I sendt disse personoplysninger til ordførerne? Eller har I anonymiseret dem?”

Så skriver hun til dig kl. 13.46:

”Ja, vi har fået tilladelse til at videregive informationer af de omfattede personer. Der er vis sans for urgency på denne i asylsystemet.”

Gik du videre til nogen med oplysningen om, at der var en ”vis sans for urgency” i asylsystemet?

Mark Thorsen:

Forstået på den måde, at jeg sender mailen videre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er rigtigt. Vi kan se, at du sender den videre kl. 13.51 til Line Skytte Mørk Hansen, Jonas From Soelberg og Jesper Gori. Men du drøftede den ikke med nogen?

Mark Thorsen:

Jeg tror ikke, at jeg gjorde andet end det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor stillede du spørgsmålet om personoplysninger?

Mark Thorsen:

Fordi det ikke er normalt, at man sidder på samråd med konkrete personafgørelser og beder ministeren forholde sig direkte til personsager. Normalt kommenterer en minister ikke konkrete personsager i et samråd. Der er nogle hensyn til de enkelte mennesker. Derfor syntes jeg, at det var relevant for ministeren at vide, om ordførerne sad med disse personoplysninger. For så kan man jo spørge, hvad ministeren siger til, at konkret Haifa og hendes mand sådan og sådan, og de har de og de børn, og den og den alder. Det er, for at ministeren er klædt på til at gå ind i samrådet. Jeg synes, at det var relevant for ministeren at vide, om det var en konkret problemstilling eller helt konkrete enkeltsager, inden hun skulle i samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er jeg totalt enig med dig i. Og så spørger jeg dig igen, fordi nu får du at vide, at de har videregivet informationerne, også personoplysninger, og så tænker jeg: Hvordan får ministeren det at vide, inden hun går ind i samrådet? Vi er jo samme dag og kort før samrådet. Så er

det en oplysning, du giver? Eller hvem giver den oplysning?

Mark Thorsen:

Det kan godt være mig, der giver den oplysning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du mener stadig ikke, at du var med til samrådet?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke at jeg var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 900. Der er vi lidt tilbage i tid. Det er en artikel i Politiken om, at der er et par, der nægter at blive adskilt. På s. 1309 har vi et brev til Folketingets Ombudsmand. Det er en klage fra de pågældende. Og vi kan vi se på s. 1460, at Folketingets Ombudsmand meddeler, at man har fået klagen og igangsætter sagsbehandlingen. Læste du artiklen i Politiken, og havde du en drøftelse med ministeren herom?

Mark Thorsen:

Jeg tror, at jeg læste den, men jeg tror ikke, at jeg havde nogen drøftelse med ministeren om den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 1460. Det meddelelsen fra ombudsmanden om, at der er kommet en klage. Havde du en drøftelse med ministeren om, at der nu var kommet en klage i en konkret sag, og hvordan man skulle håndtere den, herunder presse-mæssigt og politisk?

Mark Thorsen:

Det tror jeg ikke. Jeg tror, at jeg på det tidspunkt noterede mig, at sagen var rejst. Siden hen udvider ombudsmanden sin undersøgelse, og det tror jeg at vi har vendt. Men jeg kan ikke huske at have vendt det konkrete pars klage.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, at du bliver informeret om den konkrete klage?

Mark Thorsen:

Jeg læser avis, og jeg tror også, at der var medieomtale om den. I dag kan jeg ikke vurdere, om nogen i ministeriet har sagt til mig, at der kunne være en konkret sag, eller om jeg har læst det i avisen. Det ved jeg altså ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævner selv, at der kom et efterspil, fordi ombudsmanden genoptog og lavede sin egen undersøgelse. Har du været involveret i drøftelser om det i ministeriet, da det sker?

Mark Thorsen:

Ja, forstået på den måde, at jeg ved, at ombudsmanden har begyndt en undersøgelse. Der foregår også et arbejde med at fremfinde akter til ombudsmanden, og der pågår et arbejde med at skrive svar til ombudsmanden. Men det var noget, som jeg var meget på afstand af. Det var ikke noget, som jeg var inde i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der kommer svar til ombudsmanden både fra Udlændingestyrelsen og fra ministeriet. Vi har et svar fra Udlændingestyrelsen den 28. april 2016 på s. 2031. Kan du huske at have set svaret på det tidspunkt i april 2016?

Mark Thorsen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 6092. Der er vi fremme i tid. Vi kan se en mail fra dig den 27. juni 2017 kl. 13.38 til Jesper Gori. ”I virkeligheden besvarer dette brev fra US til Ombudsmanden det meste” står der i overskriften. Vi kan se nede ved filerne, at der er en henvisning til en nyhed fra ombudsmanden fra den 28. april 2016, så det er sandsynligvis det brev, som vi lige har set på. Og så skriver Jesper Gori til Lykke Sørensen:

”En pointe fra dialogen med US er, at der umiddelbart –så vidt vides –ikke forud for den 10. februar blev foretaget adskillelse af ægtepar i disse tilfælde i strid med begge parter ønske. Disse sager (om +15-årige) fandtes så at sige ikke forud for den 10. februar; sagerne blev løst ved sociale foranstaltninger, men ægtepar ikke

adskilt, medmindre én af parterne ytrede ønske om det.

En anden pointe er, at (andre sammenlignelige) sager forud for den 10. februar, hvor der faktisk skete adskillelse, og hvor parterne efterkom bestemmelsen om indkvartering (uanset om de var enige heri eller ej), blev betragtet som faktisk forvaltningsvirksomhed.

Jeg har sagt til Mark, at vi følger op, når vi kan, men at vi skal passe på med at strække svaret for langt.”

Kan du huske, hvad det er for en samtale? Og hvad betyder det, at ”vi skal passe på med at strække svaret for langt”?

Mark Thorsen:

Vi er fremme i 2017, hvor der er en stribe samråd, og også en stribe lidt kritiske samråd, med ministeren. Det første samråd den 1. juni fokuserer meget på spørgsmålet om, hvorvidt der er foretaget en individuel vurdering i disse sager, hvorimod samrådet, der ligger den 23. juli – hvis jeg husker ret – i højere grad fokuserer på spørgsmålet om partshøring: at det på en eller anden måde var problematisk, at der ikke havde været en partshøring i disse sager.

Som jeg husker det, drøfter jeg med Jesper Gori, at hvis det for den daværende opposition er meget problematisk, at der ikke har været partshøring i de sager, hvor der er sket adskillelse, så må det have været tilsvarende problematisk, hvis der forud for den 10. februar 2016 eller under den tidligere regering heller ikke er foretaget partshøring i disse sager. Og derfor er min mail en detektivjagt, hvor jeg prøver at finde ud af, hvad Udlændingestyrelsen helt præcist har sagt om konkrete sager forud for den 10. februar 2016. Der er i ombudsmandens udtalelse en redegørelse fra Udlændingestyrelsen om, hvordan man behandlede disse sager før den 10. februar 2016. Det er det, jeg henviser til.

Når Jesper Gori skriver det med ikke at strække svaret for langt, husker jeg det, som om han var ret nervøs for, om man havde et totalt overblik

over, hvor mange sager og hvilke sager der havde været bagud i tid. Det baserede sig på noget lidt anekdotisk – at nogle engang havde hørt om, at der måske havde været en sag i Jammerbugt eller noget. Og det er klart, at vi ikke havde noget ønske om, at ministeren skulle sendes i byen med noget, der ikke holdt 100 pct. vand. Ministeren skulle også kunne svare sikkert, hvis hun blev gået på klingen og blev spurgt ind til, hvad der var af konkrete sager før den 10. februar 2016. Jeg tror, at konklusionen på det bliver, at det er ret svært at finde konkrete sager bagud i tid, hvor der var foretaget adskillelse efter en konkret og individuel vurdering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lidt tilbage i tiden til april 2016. På s. 1723 har vi et notat om betydningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager med mindreårige. På s. 1717 er der en mail af 21. april 2016 fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori, hvor hun sender:

”udkast til retningslinjer om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”.

Der fremsendes også:

”et notat, der angiver en række forhold og omstændigheder, som vi er stødt på ... og hvor vi ønsker departementets vurdering af forholdet til Danmarks internationale forpligtelser.”

Var du involveret i disse notater, og deltog du i drøftelser om det?

Mark Thorsen:

Mener du redegørelserne fra styrelsen til ombudsmanden?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, de her er ikke fra styrelsen til ombudsmanden. Man sender dels en udtalelse til ombudsmanden. Det er den, vi har talt om. Der er så et særligt forløb her, for styrelsen afgiver faktisk en udtalelse, som de må trække tilbage, og så afleverer de i stedet en ny udtalelse den 28.

april. Men det er ikke det, jeg spørger dig ind til. Styrelsen sender samtidig disse udkast til nogle retningslinjer. Ud over svaret til ombudsmanden sender de således også forskellige notater om retningslinjer for operatørerne og retningslinjer om Danmarks internationale forpligtelser, som egentlig skal være møntet på styrelsen. Det er de sidste to notater, som jeg spørger, om du er inde over: retningslinjerne til operatørerne og retningslinjerne om Danmarks internationale forpligtelser?

Mark Thorsen:

Jeg er rimelig meget i tvivl om, hvilke notater vi taler om lige nu, men ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi vil godt lige prøve at gå frem. På s. 1723 har vi et notat, der hedder:

”Betydningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager, hvor mindreårige adskilles fra ægtefæller eller samlevende”.

Det er det notat, som vi tror bliver færdigt i december 2016.

Mark Thorsen:

Nu er jeg med. Ja, det notat har jeg deltaget i drøftelser om. Der er et rimelig langt forløb, hvor notatet bliver udarbejdet, og der er også nogle møder. Jeg kan egentlig ikke huske vildt meget fra dem, men jeg ved, at der pågår et arbejde med dette notat. Det ved jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er det, vi kan se starter omkring det tidspunkt i april, hvor der bliver sendt. Men inden jeg kommer til forløbet med notatet om Danmarks internationale forpligtelser, vil jeg spørge dig ... På s. 1991 kan vi se, at der er en mail fra Lene Vejrum til Tanja Franck, som på det tidspunkt er i Udlændingestyrelsen, og til Ditte Kruse Dankert og Jens Vikner, hvor hun bl.a. siger:

”Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse” – det var den første udtalelse, som jeg nævnte før, altså udtalelsen fra den 21. april – ”eller ændre således at vi

genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.”

Den sætning, som jeg egentlig vil høre dig om, er:

”Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklære afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.”

Kan du huske, om du har deltaget i drøftelser i ministeriet om det med ugyldige afgørelser?

Mark Thorsen:

Nej. Jeg husker, at det på et eller andet tidspunkt – jeg tror, at det er den 28. april – bliver besluttet, at der skal foretages partshøringer i disse sager. Men de længere interne drøftelser mellem departement og styrelse, der må have været i den forbindelse, herunder de konkrete svar til ombudsmanden og den eventuelle betydning af konkrete svar til ombudsmanden, har jeg ikke været inde i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi jeg tænker, at hvis ombudsmanden kom ud og erklærede afgørelserne for ugyldige, ville jeg med dit job som spindoktor måske mene, at der lå en politisk bombe i det. Derfor kunne det være, at det var noget af det, du havde drøftet?

Mark Thorsen:

Det mener jeg ikke at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1482 har vi et brev fra Institut for Menneskerettigheder til Inger Støjberg, og på s. 1484 kan vi se, at det er vedlagt et notat vedrørende adskillelse af unge par på asylcentre. Har du nogen erindring om, at du har drøftet denne henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder med Inger Støjberg?

Mark Thorsen:

Nej, det har jeg ikke. Jeg vidste, at den var kommet, og jeg har muligvis også set svaret, men nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan fik du den viden, at den var kommet?

Mark Thorsen:

Jeg er ikke helt sikker, men jeg tror, at de gode mennesker i Institut for Menneskerettigheder også på det tidspunkt gjorde pressen opmærksom på, at de havde sendt dette brev, så jeg har i hvert fald læst det dér. Hvis ikke, var der nok også nogle, der måske havde sagt det i departementet. Men jeg tror egentlig, at jeg opdagede det via pressedækningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3414 er vi i oktober 2016. Der kommer en række spørgsmål. Nederst er der en mail fra Annika Falkvard, der relaterer sig til spørgsmål nr. 1006:

”Kære I

Også denne har M ønsket at drøfte – der er frist i morgen.”

Og så bliver der drøftet et fristspørgsmål øverst oppe.

Spørgsmålet kan vi se på s. 3247:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 770 fremgår, at Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 har identificeret 70 asylansøgere (35 par), som fra 10. februar 2016 har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par. Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

På s. 3211 har vi spørgsmål 1007, som også relaterer sig til spørgsmål 771, og her vil man gerne vide:

”Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat

indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?"

Hvad var det for en linje, ministeren var uenig i omkring barnebrudsspørgsmålene, som det hedder på s. 3414? Ved du det?

Mark Thorsen:

Nej, ikke de konkrete svar. Dem kan jeg ikke huske på stående fod. Når hun fik disse udvalgs spørgsmål, ville hun generelt gerne have, at man svarede noget let værdibaseret i indledningen af svarene i forhold til hendes generelle politik på dette område. Det kan være udtryk for, at hun gerne ville have en sådan politisk indflyvning på svaret, men jeg kan ikke huske lige præcis de to svar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er mere end to svar, kan du se. Det var i hvert fald tre her. Og vi kan se, at der står "lige som sidst", så det må være en uenighed, der har været der før. Men det siger dig ikke noget?

Mark Thorsen:

Jo, som jeg sagde, ville ministeren generelt gerne have – det gjaldt for så vidt i mange udvalgs svar, men måske i særdeleshed i denne sag – at der var en politisk indflyvning i udvalgs svarene. Det var der i hvert fald ikke i det eksempel, som du viste før, så det kan være en bemærkning til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3415 kan vi se, at der er et gruppemøde. Kan du huske, om du har deltaget i dette møde den 28. oktober? Jeg ved godt, at det er rigtig mange år siden.

Mark Thorsen:

Jeg kan med sikkerhed sige, at jeg ikke har deltaget i noget gruppemøde. Jeg kan ikke huske, om jeg har været oppe på gangen den 28. oktober og drøfte disse svar. Det kan jeg godt have været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi over til notatet om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som vi kort vendte før. På s. 3691 er der en mail fra Louise Nielsen til Justitsministeriet. Du er cc på mailen. Der står:

"Vores minister har udtrykt ønske om at holde møde med justitsministeren ang. Notatet".

Deltog du i det møde? Det holdes tidligt dagen efter, den 8. december, og må have været et møde mellem justitsministeren og fhv. minister Inger Støjberg.

Mark Thorsen:

Hvis jeg har deltaget i det, kan jeg ikke rigtig huske noget fra det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvorfor ministeren gerne ville have et møde med justitsministeren?

Mark Thorsen:

Jeg kan ikke huske den konkrete grund, eller hvad det præcis var, hun ville drøfte til det møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3693 kan vi se, at der er en mail fra Jonas From Soelberg til Uffe Toudal med dig cc om "Barnebrude", og der står:

"Hej Uffe

Mark og jeg foreslår følgende talelinje:

- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.

- Vi må dog konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er således, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere mindreamige sammen med en ældre ægtefælle.

- Det er beklageligt, at de internationale konventioner i visse sager dermed pålægger os en praksis, som vi er fundamentalt uenige i.

- Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra."

Kan du huske dette udkast eller forslag til talelinje?

Mark Thorsen:

Jeg kan huske, at der bliver arbejdet på dette notat gennem en længere periode. Hvis vi bliver i kattelømsanalogien, kan man sige, at notatet udvider kattelømslemmen relativt betragteligt, eller i hvert fald at beskrivelsen af kattelømslemmen er noget større, end det var i ministernotatet tilbage i februar. Og ministeren var grundlæggende ikke så glad for, at hegnsplænen rykkede sig i den retning. Det tror jeg at det her er et udtryk for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvad skulle I bruge talelinjen til?

Mark Thorsen:

Ja, jeg er i tvivl. Det ligner umiddelbart en talelinje, der er beregnet til ekstern kommunikation. Der kunne være nogen, der ville have spørgsmål til notatet, hvis det blev offentliggjort, og så kunne man tage udgangspunkt i det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3721 har vi en korrespondance med emnet ”Talelinje ad barnebrude” den 8. december. Der er tale om et udkast af 7. december, som kan ses på s. 3698-3699:

”...

- Vi har nu færdiggjort arbejdet med retningslinjerne for indkvartering af par, hvor den ene er mindreårig, på vores asylcentre.
- Med retningslinjerne slås det nu helt fast, at disse par, som det helt klare udgangspunkt vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering, ligesom par med en stor aldersforskel ikke vil kunne indkvarteres sammen.
- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.

- Vi må dog også konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er sådan, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere personer under 18 år sammen med sin ældre ægtefælle.
- Det gælder fx, hvor parret er hhv. 17 og 18 år, og hvor samlivet vurderes at være frivilligt.
- De internationale konventioner pålægger os dermed i disse sager en praksis, som vi gerne så anderledes, men vi vil kunne sikre en adskillelse i langt de fleste tilfælde. Det gælder altså fx i sager, hvor der er en meget stor aldersforskel.
- Der skal således ikke herske tvivl om, at myndighederne i praksis vil anvende det retlige råderum fuldt ud og dermed i videst mulige omfang sikre, at der sker adskillelse af parrene.”

På s. 3721 kan vi se en mail fra Louise Nielsen til dig og Uffe Toudal den 8. december 2016 kl. 19.40:

”Kære I

Se nedenstående fra JM. Ok?”

Den kommer altså fra Justitsministeriet. Så bliver den sendt fra dig til Inger Støjberg uden nogen kommentarer, så vidt jeg kan se. Og så er der en mail øverst fra Inger Støjberg til dig og Uffe Toudal, hvor der står:

- 1). Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer ?
- 2). Jeg synes, at vi, udover eksemplet med de 17/18 årlige,” – det var det, jeg lige læste op – ”skal give et klart eksempel på hvor parrene skal adskilles.

Lad os tale om det i morgen”.

Havde I en drøftelse om det den 9. december?

Mark Thorsen:

Ja, det tror jeg at vi havde. Jeg kan ikke rigtig huske indholdet af den, men det tror jeg at vi havde. Det lægges der i hvert fald op til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan kan det være, at ministeren kunne være i tvivl om, at alle ikke bliver adskilt, når de ankom?

Mark Thorsen:

Min forståelse er, at det handler om det, man kan kalde den indledende adskillelse. Vi taler ikke om, hvorvidt parrene skal være indkvarteret hver for sig hele tiden, mens de er indkvarterede. Vi taler om den situation, hvor et par ankommer til f.eks. Center Sandholm, og at man dér konstaterer, at den ene er mindreårig, og den anden er over 18 år. Og der er ministeren – som jeg læser det her, og det er jeg faktisk også selv den dag i dag – i tvivl om, hvad det egentlig er, man så helt præcist gør i den situation, før man overhovedet har foretaget nogen vurdering af parrene, og hvor man bare har konstateret, at vi har et par med en aldersforskel. Skiller man dem ad helt indledningsvis og laver herefter en vurdering af, om de skal være sammen? Eller er udgangspunktet, at de bliver indkvarteret sammen, og at man siden hen træffer en afgørelse? Jeg tror, at det er det opklarende spørgsmål. Og jeg kan ikke svare på i dag, hvad der egentlig gjaldt på daværende tidspunkt. Jeg kan heller ikke svare på, hvad der egentlig gælder i dag på det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Ja tak. Jeg skal bede Rigsretten om at gå til s. 787. Det er en mail, som du ikke har noget at gøre med direkte. Men det er i det forløb, der ligger forud for mødet den 9. marts. Den 7. marts skriver Lykke Sørensen, som ikke er med den 9. marts, til nogle andre medarbejdere i departementet:

”Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelæggelsen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser.”

Det, man refererer til, er de fem tvivlssager.

På s. 929 har vi en mail fra Udlændingestyrelsen. Der har været et møde den 8. marts, altså dagen før. Der står:

”De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag.”

Som jeg forstod dig, drejede mødet den 9. marts sig egentlig ikke i sit udgangspunkt om de fem tvivlssager efter din forståelse?

Mark Thorsen:

Nej, jeg må indrømme, at jeg dér er blevet klogere. Jeg tror, at jeg tog fejl i Instrukskommissionen. Jeg kan se, at jeg har været til møde om svaret på dette udvalgs spørgsmål. Og jeg mener og kan forstå på Instrukskommissionens rapport, at det er i forbindelse med det møde, at vi har drøftelsen om de fem konkrete sager.

René Offersen:

Kan du huske, hvornår mødet begynder?

Mark Thorsen:

Mødet den 9. marts? Nej, det er jeg ikke sikker på.

René Offersen:

Vi kunne se, at du i F2 blev konfronteret med en registrering fra Inger Støjberg kl. ca. 10. Kan det have været et morgenmøde?

Mark Thorsen:

Ja, det kan det godt have været.

René Offersen:

Nu viste jeg som tilløb til det, jeg ville spørge dig til, de to mails. Vi kan se, at der bliver lagt op til, at Uffe Toudal Pedersen, som deltager i mødet, skal forelægge sagerne. Siger det dig noget?

Mark Thorsen:

Ja, som jeg husker det, er ministeren blevet gjort bekendt med, at der er de fem sager, hvor der i hvert fald ikke er truffet afgørelse om, hvorvidt der skal ske adskillelse. Og der vil hun gerne drøfte, hvor vi er på de sager, og hvor vi måske generelt er i forhold til, hvordan denne ordning skrider frem. Om det er Uffe Toudal, der først siger noget om sagerne, eller om det er Jesper Gori, der siger noget om sagerne, kan jeg ikke huske.

René Offersen:

Nej, det kan jeg godt forstå, og det kunne meget nærliggende være sådan, at departementschefen bad kontorchefen om at forelægge de konkrete sager. På s. 816 har vi notatet om adskillelse, som jeg forstår at I også havde fået. Hvis vi f.eks. ser på sag nr. 1, drejer det sig om et par, der har to børn på henholdsvis 3 og 4 år, og som venter tredje fællesbarn. Kan du huske, når du nu ser sag nr. 1, om den bliver drøftet på mødet?

Mark Thorsen:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg kan huske fra det møde, at jeg stiller spørgsmål til en bestemt psykologudtalelse. Det er det, jeg kan huske fra mødet.

René Offersen:

Det fremgik på s. 929 af den mail, der var 8. marts fra mødet i styrelsen, at Lykke Sørensen umiddelbart havde tilkendegivet, at det var mere tvivlsomt, om sag nr. 1 var omfattet af en undtagelse. Kan du huske, om der er nogen, der på dette møde refererer, at der er nogle af de fem sager, hvor der formentlig ikke kan ske adskillelse, og at der er nogle, der er mere tvivlsomme?

Mark Thorsen:

Jeg forstår mødet sådan, at de fem sager er tvivlsomme, altså at de alle sammen er tvivlsomme. Jeg husker ikke, om der var en gradbøjning af tvivlsomhed på mødet. Det husker jeg ikke.

René Offersen:

Giver ministeren på mødet udtryk for, at der slet ikke skal kunne ske adskillelse?

Mark Thorsen:

Nej, det gør hun ikke.

René Offersen:

Er du sikker på det?

Mark Thorsen:

Ja, det er jeg fuldstændig sikker på.

René Offersen:

Og hvorfor er du så fuldstændig sikker på det?

Mark Thorsen:

Stop. Altså, det er jo ikke ministeren, der afgør konkrete sager. Det var det ikke i dette sagskompleks med barnebrudene, og det var det heller ikke, hvis der var tale om familiesammenføringssager eller alle mulige andre typer sager. Det er helt grundlæggende, at ministeren ikke sidder og foretager konkret sagsbehandling på den måde. Så det er jeg helt sikker på.

René Offersen:

Men der er vel to sider. Den ene side kan være, at man siger, at der slet ikke skal ske adskillelse, og at vi slet ikke skal ind at kigge på det konkrete. Og så er der den situation, hvor man siger, at vi er nødt til at kigge på det konkrete og se, om der i det konkrete tilfælde skal ske adskillelse.

Mark Thorsen:

Ja, som jeg husker mødet, spørger jeg – og jeg tror muligvis også, at ministeren spørger ind til – hvad disse oplysninger, der ligger til grund, betyder. Og jeg spørger selv – og det er bare det, jeg har en klar erindring om – ind til en specifik psykologudtalelse, hvor psykologen siger: ”Jeg mener ikke, at dette par bør skilles ad”, som jeg husker formuleringen. Og så spørger man bare ind til, hvilken vægt det har, at der er nogle, der mener noget sådant. Men det er ikke sådan, at ministeren på det møde ønsker at sagsbehandle eller træffe afgørelse om, at der skal ske adskillelse.

René Offersen:

Og hvem mener du skulle træffe de afgørelser?

Mark Thorsen:

Det skal Udlændingestyrelsen gøre.

René Offersen:

Så kan jeg forstå dig sådan, at der ikke bliver sagt noget på mødet om, hvordan de fem afgørelser hver især skal løses fra ministerens side?

Mark Thorsen:

Nej, det mener jeg ikke.

René Offersen:

Har du nogen idé om, hvor lang tid mødet tog samlet?

Mark Thorsen:

Jeg husker det ikke som noget meget langt. Som sagt er min hukommelse ikke ... Jeg har været i tvivl om, hvorvidt vi også drøftede spørgsmål 302 på det møde. Når jeg læser Instrukskommissionens rapport, forstår jeg, at vi også har gjort det. Uanset hvad husker jeg primært drøftelsen om de fem sager. Og det husker jeg ikke som nogen meget lang drøftelse. Så et relativt kort møde.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så siger vi tak, fordi du mødte og afgav forklaring. Og det betyder, at vi holder for i dag og mødes igen på fredag kl. 09, hvor Uffe Toudal Pedersen skal afhøres.

Retten hævet kl. 14.48.

Retsmøde den 24. september 2021 (dag 10)

Fredag den 24. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønne.

Til stede var endvidere protokolsekretærene Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. departementschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Uffe Toudal Pedersen.**

Retsformanden:

Godmorgen. Uffe Toudal Pedersen, du er indkaldt til at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal indledningsvis sige til dig, at du har pligt til at afgive forklaring for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Og jeg giver ordet til anklagerne. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Godmorgen, og tak, fordi du ville komme. Uffe Toudal, jeg vil starte med at spørge dig lidt ind til din faglige baggrund, så Rigsretten kan få en fornemmelse af, hvem der giver forklaring. Jeg kan forstå, at du blev uddannet cand.scient.pol. i 1981? Du nikker. Jeg har også kigget på din karriere. Jeg kan se, at du startede i Landbrugsministeriet, hvor du arbejdede fra 1981 til 1993. Så var du i Statsministeriet fra 1994 til 2002. Så var du chef for Uddannelsesstyrelsen fra 2002 til 2005. Fra 2005 til 2015 var du departementschef i Uddannelses- og Forskningsministeriet. Og fra den 1. juli 2015 til den 31. oktober 2018 var du departementschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Er det korrekt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg havde et spring på godt fire år, hvor jeg arbejdede for EU-Kommissionen i Bruxelles tilbage i midten af 80'erne, men det er ikke specielt relevant i dag, tror jeg.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg, at du har ret i. Jeg har forstået, at du i dag nyder tilværelsen som pensionist?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg er i al fald gået på pension.

Jon Lauritzen:

I denne sag er din rolle departementschef i Udlændingeministeriet. Vi kalder det bare Udlændingeministeriet. Vi tager ikke alle mellemløbene med. Hvem var din nærmeste medarbejder i sagen vedrørende adskillelse af de unge asylpar?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi havde vores ministersekretariat, som vi byggede op omkring ministerbetjening og min betjening. Der sad de folk, som var i sekretariatet på det tidspunkt. Sekretariatschefen var Jonas Christoffersen. Og vi havde også nogle sekretærer i sekretariatet – min sekretær var Sofie Odgaard – og andre, som var der. Men i forhold til selve sagens substans er det i første række Udlændingeafdelingen, som jeg har arbejdet sammen med. I forbindelse med starten af

sagen var det også Line Skytte og Koncernøkonomi – nu nævner jeg ikke alle personer. Koncernøkonomi varetog opgaverne i forbindelse med selve indkvarteringen og de økonomiske spørgsmål i relation til asylcentre og hele den forvaltningsproblematik, der var omkring det. Men i hovedlinjerne var det to søjler: Det var Koncernøkonomi omkring indkvartering og økonomi, og så var det Udlændingeafdelingen i forhold til fortolkningen og forvaltningen af reglerne.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at du fik sagt, at Jonas Christoffersen var i ledelsessekretariatet. Mener du Jonas From Soelberg?

Uffe Toudal Pedersen:

Undskyld. Det var en fortællelse. Det er Jonas From Soelberg, som kom fra Finansministeriet.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker, at du i din tid som departementschef har haft nogle ministre gennem årene. Hvordan klædte du som departementschef en minister på, når de startede op? Jeg tænker på orientering om igangværende sager og information om mulige problemsager. Og fortalte du ministeren noget om ansvar og pligter som minister?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg prøvede at gøre det på den måde, efterhånden som jeg kom ind i rytmen, at når der kom en ny minister – jeg har prøvet nogle stykker, men så mange var det trods alt heller ikke – bad jeg forholdsvis hurtigt om at få et kvarter alene med ministeren, inden ministeren fik talt med ministerchauffører, sekretærer, presse og alt det, man gør, når man starter som minister. Der er altid den overvejelse, når der kommer en ny minister, om systemet er med ministeren. Hvis der er sket et regeringsskifte, tænker man så i de gamle baner? Tænker man med, eller tænker man imod? Og i min samtale med ministeren sagde jeg altid, at du skal vide som minister, at nu er du her, og der er et system, som vil bakke dig op. Du skal ikke være bekymret for, om der er nogen, der sidder og tænker, at sådan gjorde vi ikke førhen osv. Det er en del af

professionalismen. Folk tænker med og prøver at forstå, hvad du vil have. Sådan er tænkningen i vores verden. Derfor skal du ikke være bekymret for, at huset ikke vil tænke med. Men du skal også vide – og det sagde jeg faktisk hver gang – at jeg også får min løn for at sige dig imod. Og du skal være klar over, at når jeg siger dig imod, er det ikke udtryk for, at jeg er illoyal eller noget. Men jeg får min løn for også at sige dig imod, når jeg synes, at du siger noget, der ikke er rigtigt, eller noget, der er forkert, eller hvor vi har en anden holdning. Og derfor er det vigtigt, at du som minister og jeg som departementschef – og det er dér, bindeledet er mellem dig som politisk leder og huset som system – har en meget tæt dialog, og at vi har tillid til hinanden, også når vi er uenige. Det var den prædiken, jeg holdt, når vi startede. Så er praksis i alle ministerier, tror jeg, at man – når der kommer en ny minister, uanset regeringsskifte eller ej – laver et ringbind med en oversigt over, hvad for nogle igangværende sager, der er, hvad der ser vanskeligt ud, og hvad ministeren skal være klædt på til. Og det har vi forberedt under valgkampen, hvis det er valg, og ellers laver man det hurtigt. Desuden selvfølgelig også noget rent informativt om, hvor tit vi er til rådsmøde, og hvad der sker dernede, og sådan nogle ting.

Jon Lauritzen:

Var der i ringbindet også en beskrivelse af, hvilke pligter og hvilket ansvar man har som minister?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det tror jeg ikke. Det var ikke sådan, at jeg foretog en juridisk lektur i forhold til, hvad ret og pligt – eller mest pligt – var som minister. I tilfældet med Inger Støjberg havde hun jo ministererfaring. Hun vidste godt, hvad det betød at være minister, så på den måde var det måske en lidt anden situation. Men jeg følte stadigvæk behov for at sige det med, at man ikke måtte tolke uenighed som mangel på loyalitet.

Jon Lauritzen:

Den beskrivelse, du kom med før, om, hvordan du plejede at gøre med ministre – jeg bad dig om en generel beskrivelse. Foretog du dig det

samme, da du blev departementschef for Inger Støjberg?

Uffe Toudal Pedersen:

Det vil jeg bestemt mene, for det sagde jeg, når vi havde et ministerskifte. Jeg vil ikke sværge på, at jeg også sagde det i Inger Støjbergs tilfælde, fordi det var så presset, og der var meget, der skete lige der. Men jeg kan ikke tro andet, end at jeg har gjort det, fordi jeg lagde meget vægt på, at det var mig, der satte det første aftryk på tavlen, hvis man må bruge det billede.

Jon Lauritzen:

Hvordan var dit forhold til ministeren, altså Inger Støjberg?

Uffe Toudal Pedersen:

Som til andre ministre, synes jeg. Et professionelt forhold. Vi talte lige ud af posen. Det har jeg også gjort til de tidligere – det har vi også gjort i de samtaler og det samarbejde, jeg har haft med tidligere ministre. På den måde var det ikke anderledes. Professionelt og lige ud af posen, men også hurtigt med en stemning omkring det at være departementschef og minister, som gjorde, at vi kunne sige tingene ligeud.

Jon Lauritzen:

Og jeg går ud fra, at du som departementschef havde direkte kontakt til ministeren. Hvordan var jeres rytme? Havde I faste møder, morgenmøder, eftermiddagsmøder, eller hvordan samlede I op?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var forskelligt, og det udviklede sig vel også hen over årene og var selvfølgelig meget præget af, hvordan dagligdagen var. Det er klart, at de dage, hvor der foregik ting i Folketinget, som tog hele dagen, så man ikke meget til ministeren. Og så var der andre dage, hvor ministeren var meget i huset, og hvor man så mere til ministeren. Vi havde ikke en fast rytme om, at vi fra kl. 9.00-9.30 hver morgen drak kaffe og gik pressen igennem og diskuterede, hvad der var. Det havde vi ikke. Også fordi, at det var sådan et – næsten hele vejen igennem – opbygningsministerium. Vi var stykket sammen af mange forskellige enheder. Også derfor var

der en uformel rytme omkring den måde, vi arbejdede sammen på. Jeg kom gerne kl. 8.00-08.30 og ministeren ca. samtidig, måske lidt senere, afhængig af om der var morgenmøder i partiet og sådan nogle ting. Så drak vi en kop kaffe, og så stod vi og snakkede om det på den måde. Men det var ikke sådan, at der var en skabelon for, hvordan ugen var strikket sammen. Bortset fra – det tror jeg, at vi kommer tilbage til – at vi havde koncerndirektionsmøde hver uge, og hver anden uge var ministeren med. Det var en fast ramme, hvor vi mødtes med ministeren.

Jon Lauritzen:

Vi kommer tilbage til i hvert fald ét koncerndirektionsmøde, muligvis også to. Hvor ofte havde du kontakt med ministeren, og hvordan foregik kontakten i forhold til skriftlighed, mundtlighed, sms'er og mails? Hvordan kommunikerede I?

Uffe Toudal Pedersen:

Jamen hvordan foregik det? Jeg vil næsten sige, at det foregik hele tiden. I forhold til, hvordan dagen forløb, foregik det på den måde, at vi – hvis der var et eller andet, vi skulle snakke om – talte om det. Og hvis der var sket et eller andet, så vekslede man ord om det, når man mødtes om morgenen: ”Hvordan griber vi det an?” Vi havde selvfølgelig også en fast ugentlig rytme. Det var sådan, at ministeren mødtes med ordførerne ca. hver uge. Og vi sendte dagsorden ud til, hvad der skulle drøftes på ordførermøderne. Vi havde en drøftelse med ministeren om, hvad der skulle med på ugens ordførermøde. Og så lavede vi et håndark til hende med nogle stikord – måske et notat – til brug for det ordførermøde. Og det løb vi også igennem med hende, inden vi havde ordførermødet. På samme måde, hvis hun havde en snak med f.eks. Venstres ordfører, eller hun havde en bilateral snak med Dansk Folkepartis ordfører – det kunne hun godt have sommetider, hvis der var et eller andet. På den måde talte vi med hende, men det var meget efter behov, vil jeg sige.

Jon Lauritzen:

I havde kontor lige ved siden af hinanden med nogle ministersekretærer og HK-sekretærer imellem jer. Var kommunikationen primært mundtlig eller skriftlig? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er igen både-og. Fordi det er klart, at der er en hel masse sager – kommunikation – som er skriftlig, og til det havde vi vores F2-system, som vi måske også kommer tilbage til i løbet af i dag. Så der var rigtig meget skriftlig kommunikation gennem de sager, der blev lagt op. Jeg tror – bare for at tage et eksempel – at vi sammen med Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet var de tre ministerier, som havde flest § 20-spørgsmål i Folketinget og flest skriftlige spørgsmål. Der var rigtig mange sager. På den måde gik der rigtig meget papir op i maskineriet. Men derudover var der også meget mundtlig, uformel kontakt sideløbende med det. Det kunne også være i forhold til nogle af de sager, som blev lagt op. Og den måde, som vi havde fået indrettet os på oppe på ministergangen, var, at jeg havde et kontor i den ene ende af rækken, og ministeren havde i den anden ende. Og så havde vi derimellem min sekretær, ministersekretærene og ministerens sekretær. Så vi var tæt på hinanden. Havde vi stadig været der, og det var fredag formiddag, så havde vi sikkert også fået en kop kaffe og en kringle nu. Det var den måde, som vi arbejdede på, ligesom man gør på rigtig mange andre arbejdspladser. På den måde var den ikke forskellig, bortset selvfølgelig fra, at vi havde en minister gående.

Jon Lauritzen:

Tog du noter eller referater af jeres samtaler, hvis det var sagsrelateret?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Vi sidder her i dag for at tale om de mindreårige asylpar. Forud for den 25. januar – og den 25. januar er den dag, hvor ministeren kommer med sin statusopdatering på Facebook, for lige at sætte rammen for perioden – hvad havde du

af kendskab til Udlændingestyrelsens praksis for indkvartering af mindreårige asylpar på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg havde ikke noget specifikt kendskab til det. Jeg vidste selvfølgelig, at vi befandt os – det behøver jeg ikke at underholde med her – i en meget turbulent periode. Der var lige kommet i hvert fald 20.000 til, hvis vi er ovre på den anden side af 2015. Vi befandt os i en periode, hvor der var meget fokus på asylsystemet. Og den arbejdsdeling – eller den virkelighed – vi havde, var, at det var Udlændingestyrelsen, som stod for administrationen og indkvarteringen af vores asylansøgere, og der havde vi en armslængde. Det var ikke noget, jeg var inde over på den måde.

Jon Lauritzen:

Nej, det er også forståeligt nok. Hvis vi kigger på s. 59 i hovedekstrakten, har vi Inger Støjbergs statusopdatering på Facebook. Kan du fortælle lidt om, hvordan og om du var involveret i den, og hvordan du fik kendskab til den?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg var ikke involveret i skrivningen af den. Ministeren var til møde i Bruxelles i Europa-Parlamentet. Det var på det tidspunkt, hvor sagen om smykkeloven kørte, og hvor der var meget opmærksomhed. Der var rejst kritik fra mange sider omkring den lovgivning. Samtidig med mødet i Bruxelles var jeg stedfortræder for ministeren til et uformelt rådsmøde i Haag eller i Amsterdam, hvor man diskuterede flygtningesituationen og asyltilstrømningssituationen. Så jeg var et andet sted. Jeg fik kendskab til facebookopdateringen. Jeg ved ikke, om jeg fik den på en sms, eller om der var nogen, der ringede og fortalte, at sagen var der. Det kan jeg ikke huske, men det var ad den vej, jeg fik kendskab til den.

Jon Lauritzen:

Bad ministeren dig om rådgivning forud for opslaget?

Uffe Toudal Pedersen:

Ingen rådgivning, jeg var involveret i.

Jon Lauritzen:

Var du opmærksom på den medieomtale, der var forud for opslaget? Vi kan eksempelvis se på s. 33, hvor vi har noget fra TV 2 News. Jeg tror, at det er den artikel, der bliver henvist til i opslaget. Kan du huske, om du havde set presedækningen forud for opslaget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er sikker på, at jeg har set artiklen. Vi fik nogle nyhedsklip, og man fulgte, hvad der skete på området. Jeg vil sige det på den måde: Jeg må have set det. Men det var ikke noget, jeg på den måde tog handling på den dag.

Jon Lauritzen:

På s. 54 er der en mail fra samme dag, altså den 25. januar kl. 21.06, fra Jonas From Soelberg til dig, hvor han skriver:

”OBS på denne:” – og så et link til en artikel – ”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Hvad var baggrunden for det, og hvad gav det anledning til?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg læste den mail – men der kan godt være et element af efterrationalisering i det – som en observation fra Jonas From Soelberg om, at her var noget, vi skulle være obs på. Og selvfølgelig skal hun ikke love noget, hun ikke kan holde. Det kan ingen være uenig i. Jeg gjorde ikke videre ved det.

Jon Lauritzen:

Nu skal jeg ikke lægge ord i munden på dig, men det virker lidt markant, at du får en mail fra en i ledelsessekretariatet, der siger: ”Nu skal du passe på, at ministeren ikke er ude at love noget, hun ikke kan holde”. Skærpede det din opmærksomhed? Havde du og Jonas From Soelberg nogen drøftelser om, hvad han mente med det? Eller var du klar over, hvad han mente, når han sagde det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, det kan godt se markant ud, når man ser det her seks år efter. Men du skal tænke på, at på

det her tidspunkt skete der noget markant hele tiden. Der var voldsomme nyheder hele tiden. Og selvfølgelig lægger man da mærke til, når der kommer sådan en mail, som jeg fik her. Jeg kan ikke lige komme med et andet eksempel, men der var mange andre eksempler, hvor jeg også fik at vide: ”Hov, nu sker der noget her, nu sker der noget der”. Og undskyld, det er ikke for at være arrogant, men man kunne heller ikke gå i chok, hver gang der kom en ny melding om, at der nu skete et eller andet voldsomt. Det havde ikke en karakter, som gjorde, at jeg følte, at jeg nu måtte lægge andre ting til side og reagere på det. Jeg tror faktisk også, at jeg på det tidspunkt – men det kan jeg bekræfte eller tjekke, hvis der er behov for det – befandt mig til et møde. Jeg var på vej hjem fra det møde, som var i Haag. Så der var så meget andet, som også fyldte.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger ind til det, er, at jeg tænker, at en af de opgaver, man har som departementschef, også er at passe på sin minister. Her er der en fra ledelsessekretariatet, der siger, at vi skal passe på, at ministeren ”ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde”. Men det var ikke noget, der gav dig anledning til overvejelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Det synes jeg ikke, at det gjorde. Uden at geråde ud i en større politisk diskussion, var der mange udtalelser fra Inger Støjberg, som gav anledning til opmærksomhed. Jeg betragtede den diskussion og det, hun sagde, som ... det var hendes felt som politiker at komme med de udtalelser. Hun var politiker. Hun havde fornemmelsen af, hvor linjerne lå i forhold til regeringsgrundlaget, sin statsminister, parti, og hvad ved jeg. Jeg synes ikke, at jeg hele tiden kunne gå ind ... og nu er jeg måske også lidt længere fremme i tiden ... men jeg så det som hendes felt – som en meget værdiorienteret politikers ret til at kommunikere, som hun gjorde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi ser på opdateringen på s. 59 igen, kan vi se, at noget af teksten er:

”Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen”.

Er det noget, der får departementschefens administrative rygrad til at rejse sig for at sige: ”Her kommer noget, som ikke bare er en værdiudmelding, men noget, der skal gøres”. Var det en tanke, du havde på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var det faktisk ikke. Jeg betragtede facebookkommunikationskanalen som ministerens kommunikationskanal. Det var ikke den vej, vi kommunikerede med vores styrelse eller med os selv. Jeg så det meget som ministerens egen udmelding i rollen som minister.

Jon Lauritzen:

Der er også et forløb, hvor Udlændingestyrelsen på baggrund af den mediedækning, som vi var inde på før, ønskede at komme med en præciserende udtalelse. På s. 26-27 kan vi se, at Janus Sejersen Laursen fra Udlændingestyrelsen skriver til Mia Tang, som er presseansvarlig:

”Vi har følgende præcisering, som vi gerne vil sende til pressen:

Fg. vicedirektør Lene Vejrum, Udlændingestyrelsens Center for Administration og Økonomi, udtaler:

- I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig om ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Var du inde over dette? Kan du huske det? Jeg kan sige, at hvis vi går tilbage til s. 26, skriver Mia Tang øverst på siden:

”Kære Mark

Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok –men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Var du inde over den drøftelse?

Uffe Toudal Pedersen:
Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 25 svarer Mark Thorsen også:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Og ”de” må så være Udlændingestyrelsen. Her har du så spindoktoren – eller den særlige rådgiver for ministeren – og kontorchefen i ledelsessekretariatet, hvor den ene siger: ”Jamen det her synes jeg godt, vi kan sende ud”, og den anden siger: ”Nej”. Du blev heller ikke involveret i denne meningsforskel?

Uffe Toudal Pedersen:
Nej.

Jon Lauritzen:

Heller ikke i forbindelse med den mail, som Jonas Soelberg skriver til dig om, at vi skal passe på, at ministeren ikke kommer til at love mere, end hun kan holde? Der var det her forløb heller ikke ... jeg tænkte, hvis I drøftede det senere?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg havde det ikke på lystavlen, hvis man kan bruge det udtryk.

Jon Lauritzen:

Så gik der en høring i gang af indkvarteringsoperatørerne. Vi kan se resultatet på s. 150, men jeg kan starte med at spørge, om du var bekendt med denne høring? Vi kan måske lige læse op for dig. Det er de sidste to afsnit, inden der står ”Konkrete svar”:

”For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over

18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partnere.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Havde du kendskab til den høring, der kom ind?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og oplysningen om aldersforskellen, og at der ikke var indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager, var det også noget, du var opmærksom på?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Jeg vil sige det på den måde, at da diskussionen starter – affødt af artiklen, som jeg tror var fra Berlingske Tidende – går maskineriet i gang. Hvad gør man så? Ja, allerførst prøver man at få sagen oplyst, så godt man nu kan: Hvor mange er der? Hvad kender vi til den? Hvad er profilen? Der var det så, at papiret kom ind. I den proces kom de forskellige tilbagemeldinger fra operatørerne med, herunder det med, at der ikke var tegn på tvang. Og jeg tror også – om det var i den høring, eller om det var på et senere tidspunkt, at det også kom med – at det vist kun var ... Der var på det tidspunkt en opfattelse af, at der var en meget betydelig aldersforskel mellem parrene. Nogle meget gamle mænd, som havde nogle meget unge ægtefæller. Men det viste sig efterhånden, at forskellen ikke var så stor. Det var ikke et spørgsmål om, at nogen på 64 år havde en ægtefælle på 16 år. Det var måske snarere noget med en på 32 år, der havde en på 16 år, for nu at eksemplificere det billede, vi fik ind.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg tror, at 16 og 32 år var den største aldersforskel – hvis jeg husker rigtigt. Fik Inger Støjberg efter din hukommelse kendskab til denne høring?

Uffe Toudal Pedersen:

Det vil jeg bestemt mene. Nu har jeg ikke sagsfremstillingen foran mig, men det var for at danne os et billede af, hvordan den virkelighed, vi havde med at gøre, så ud. Det har vi da givetvis talt om.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt gå videre til notatet, som blev udarbejdet, om indkvartering af de mindreårige udlændinge. Hvordan var processen med udarbejdelsen af notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis du spørger til processen, kan man sige, at det var en klassisk proces på den måde, at vi havde en sag – et problem – som var opstået. Vi havde en minister, som ønskede, at der skete en opstramning på området. Og hvad gør man så? Ja, man starter med at få dannet sig et billede af, hvordan situationen ser ud, og hvad vores regelsæt er. Og der kom så et bidrag til det fra Udlændingestyrelsen, som var det første: ”Hvad gør vi i dag?” – dvs. inden den 2. februar. Der var det sådan, at hvis man stødte på ægtepar, hvoraf den ene var under 15 år, blev de skilt med det samme, allerede dengang. Hvis jeg husker ret, var praksis omkring dem, der var mellem 15 og 18 år, på det tidspunkt, at hvis der var sådan nogle ægtepar, ville styrelsen og operatørerne være særligt opmærksomme på, hvordan det fandt sted. Uden at jeg kan gå meget mere i detaljer omkring, hvad det så betød. Der var et styrket fokus på det. Der var så et ønske om, at man fik lavet en stramning, og så gik processen i gang med at få notatet skrevet. Det startede med et bidrag fra styrelsen, og det havde vi så en dialog på embedsmandsplan og med ministeren om. Og på et tidspunkt i den proces kommer tanken frem om, at man også kan vende det rundt og dele parrene, når de kommer ind, og gøre det den vej rundt. Og så havde vi diskussionen om – men det bringer du sikkert også på banen i løbet af kort tid – om

man kunne gøre det undtagelsesfrit, eller om der var nogle situationer, hvor det ikke ville være muligt at dele folk.

Jon Lauritzen:

Og i denne proces – jeg tror, at du sagde, at I havde drøftelser ”på embedsmandsplan og med ministeren” – hvilke drøftelser havde I med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi havde den drøftelse, at ministerens udgangspunkt var, at hun ville skille alle ad uden undtagelser. Så havde vi diskussionen om undtagelser. Der var ministerens synspunkt, at alle skulle skilles ad. Jeg tror, at jeg i forbindelse med afhøringen i Instrukskommissionen beskriver det på den måde, at ministerens tilgang til det var, at hun så sig selv som en slags efterskoleforstander. Disse mennesker var kommet frivilligt til Danmark – ligesom man tager frivilligt på en efterskole. Der er en drengefløj og en pige fløj. På samme måde var der her, når man kom til Danmark, et ønske om, at vi havde en regel, som betød, at mænd og kvinder skulle adskilles, når der var denne aldersforskel – når den ene part var mellem 15 og 18 år. Der sagde vi til hende: ”Det kan ikke lade sig gøre. Vi kan ikke lave en regel, der er undtagelsesfri”. Og det diskuterede vi temmelig indgående. Det lagde vi arm om. Og jeg vil sige, at der var forskellige vinkler på den diskussion. På et tidspunkt var holdningen, at det måske kunne lade sig gøre, men det var meget tidligt i forløbet, og forholdsvis hurtigt nåede juristerne frem til, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi vi havde nogle konventionsmæssige forpligtelser. Jeg havde selv det synspunkt ... fordi i den forberedende diskussion, vi havde omkring dette, var jeg blevet bekendt med – og nu har jeg skrevet det ned her til min forberedelse i dag – jeg tror, at det var par nummer tre af de fem par, som ikke blev skilt. Det var det eksempel, jeg stødte på meget tidligt, som I også har talt om tidligere. Det var et syrisk ægtepar, som havde en ganske forfærdelig historie, som jeg ikke behøver ridse op igen. Og jeg ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg lige afbryder dig. Par nummer tre, var det på dette tidspunkt, at du kendte til dem?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det var det.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt prøve at få dig til at spole tilbage til, hvad tidspunktet er, for det ser ud til, at det er et notat, der kommer ind i ministeriet i starten af marts.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er måske en rodet fremstilling, men i starten af marts kommer det med de fem par, som ikke kan skilles ad. Meget tidligt i diskussionen kommer det på bordet, at vi ved, at der er et tilfælde, som er et syrisk ægtepar – og den historie vil jeg ikke rulle op igen – der har en helt forfærdelig historie. De er kommet til landet omkring årsskiftet 2015/2016. Det eksempel var blevet nævnt i de drøftelser, vi havde haft på embedsmandsplan, og jeg tror også, at vi drøftede det med ministeren. Der sagde jeg, at ud fra enhver fornuftsmæssig og humanitær betragtning giver det ikke nogen mening at adskille et ægtepar, som hænger i laser. Vi havde en juridisk betragtning, som gik på, at det ikke kunne være undtagelsesfrit. Og så havde jeg i tillæg til det min egen mere – synes jeg selv – fornuftsmæssige tilgang til det; at ud fra enhver fornuftsmæssig og humanitær betragtning, hvad skulle meningen være i at adskille et ægtepar, som var så skrøbeligt, og som kun kunne holde sig selv sammen, fordi de var sammen? Hvad skulle meningen være ved det? Det talte også, synes jeg, meget klart for, at man havde et system, som levede muligheder for undtagelser.

Jon Lauritzen:

Kan du komme lidt nærmere, hvornår du fik besked om par nummer tre, og hvem der gav dig den information?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke sige, hvem der gav mig den. Jeg husker bare, at det eksempel kom op meget

tidligt i dialogen omkring notatet. Det var det eksempel, jeg havde i min bevidsthed.

Jon Lauritzen:

Det var under notatets udarbejdelse? Det må have været i starten af februar så?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Du forklarer, at juristerne i starten sagde, at det måske godt kunne lade sig gøre at adskille undtagelsesfrit. Det passer også med den forklaring, som Inger Støjberg har givet, nemlig at det var den opfattelse, hun havde i hvert fald i starten af sagen. Hvordan tog Inger Støjberg det, da I sagde – som jeg hørte din forklaring før – at det alligevel ikke kunne være undtagelsesfrit?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil godt sige omkring den juridiske tvivl, hvis man kan kalde det dét, at der ikke gik ret lang tid, før juristerne var nået frem til, at det krævede undtagelser. Det var meget hurtigt, at det også juridisk lå klart, at man ikke kunne lave noget undtagelsesfrit. Hvordan ministeren tog imod mit ræsonnement? Jeg tolkede hende på den måde, at der var lidt teflon omkring den diskussion. For et eller andet sted tror jeg godt, at hun kunne se mit synspunkt og forstå det, men ville alligevel helst have, at det stod der. Det stod og fik lov at stå lidt alene, at ... okay. Så diskuterede vi videre.

Jon Lauritzen:

Tog Inger Støjberg det til sig? Accepterede hun, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu spurgte du ind til, hvordan hun tog imod diskussionen i forhold til det konkrete ægtepar.

Jon Lauritzen:

Nåh, undskyld, så var jeg uklar. Jeg tænkte mere på det generelle statement om, at vi alligevel ikke kan have en undtagelsesfri ordning – hvis jeg hører dig rigtigt.

Uffe Toudal Pedersen:

Da vi nåede længere frem i diskussionen, og juristerne havde gjort klart, at vi ikke kunne køre med en undtagelsesfri ordning, var det også det, som blev afspejlet i notatet, som blev startet den 2. februar, og som endeligt blev vinget af den 9. februar. Der er en undtagelsesmulighed skrevet ind. Og den accepterede ministeren ikke med begejstring overhovedet, men kunne det ikke være anderledes, så måtte det være sådan. Sådan tolkede jeg hende. Og det er jo også det, som er kommet frem med den forelæggelses-sag, som har været igennem den godkendelse, den har. Men det var ikke med begejstring. Det var det overhovedet ikke.

Jon Lauritzen:

Men slap hun den tvivl, der var, om, at det ikke kunne være undtagelsesfrit?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil sige det på den måde, at det var noget, hun vendte tilbage til mange gange. Fordi det lå dybt inde, at hun syntes, at det var bedst, hvis det var undtagelsesfrit. Men omvendt tog hun det til sig, som noget, hun måtte tage til sig. Og så havde hun det sådan, at hun flere gange kom tilbage til det, når vi diskuterede sagerne. Og så sagde vi: ”Undskyld, minister. Vi har været igennem det. Vi kender godt dit synspunkt, men nu skal vi videre, og sådan er det altså”. Og det tog hun til efterretning.

Jon Lauritzen:

Og hvor er vi henne i tid? Du siger, at I talte om det mange gange – ”vi har været igennem det”?

Uffe Toudal Pedersen:

Der er vi i den proces, som gik i gang efter udsendelsen af pressemeddelelsen. Der er vi, da vi talte om de fem sager, da vi var inde at trykprøve de fem sager, da vi talte om samrådet den 15. marts, samråd Z. Der er vi ... flere gange det med ...

Jon Lauritzen:

Så det er en diskussion, der kører helt ind i marts måned?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er en diskussion, men det er en diskussion, som har den karakter, at det bliver sagt, og så har hun alligevel taget til efterretning, at sådan må det være. Det var helt klart min læsning. Hun havde accepteret, at sådan måtte det være, men – igen – det var ikke noget, der skete med klapsalver.

Jon Lauritzen:

Men hvis hun havde accepteret det, og I stadig talte om det i marts måned, var det så noget, som kun du og ministeren talte om, eller var der andre til stede? Jeg har lidt svært ved at forstå, at det, hvis det var accepteret, kom op igen og igen – hvis jeg hørte dig rigtigt.

Uffe Toudal Pedersen:

Men jeg tolkede det på den måde, at det var noget, som hun sagde, fordi hun mente det og følte det. Men det baserede sig på det faktum, at vi jo kørte. Notatet var gjort færdigt. Det var det, der formede vores holdning. Det var der, vi kom igennem med den diskussion, også med ministeren, at der måtte være undtagelser, og at det derfor godt kunne være, at hun sagde det, men: ”Jamen så sig det, Inger, og så kører vi videre”. Det var den måde, vi tog det på.

Jon Lauritzen:

Så også efter, at notatet var lavet – du refererer til diskussionen af de fem par og samråd Z, der begge var i marts måned – havde I fortsat diskussionen?

Uffe Toudal Pedersen:

”Diskussionen” er måske et stærkt ord at bruge om det. Men synspunktet kom frem, vil jeg sige. For mig var diskussionen slut. Da vi lavede notatet, formede det vores holdning. Det var dér, at vi var igennem ræsonnementerne, og at det blev tydeligt for alle og enhver, at man ikke kunne have en ordning uden undtagelser. Og jeg har ikke set nogen i det her forløb, som har gjort sig til talsmand for, at man kunne have en ordning uden undtagelser. Notatet formede vores holdning til det, og det blev – i hvert fald – min referenceramme for de diskussioner, som vi havde efterfølgende, på den måde at vi sagde: ”Vi har jo været igennem det. Vi har

vendt det. Det kan ikke lade sig gøre. Punktum. Slut. Så undskyld, minister, du kan godt sige det, som du har lyst til at sige, men det ændrer ikke noget i virkelighedens verden, for vi kan ikke have en ordning uden undtagelser. Slut.” Nu talte jeg mig lidt op i højderne, men det var det toneleje, som vi diskuterede det i.

Jon Lauritzen:

Men hvis notatet var normgivende, forstår jeg ikke helt, hvorfor det blev ved med at komme op, hvis ministeren havde taget det til sig? Hvorfor blev hun ved med at bringe det op så sent som i marts?

Uffe Toudal Pedersen:

Men den diskussion opfattede jeg ikke som en diskussion om notatet, hvor vores holdning var formuleret om, hvad vi kunne, og hvad vi ikke kunne. Jeg opfattede den som et holdningsmæssigt grundsynspunkt – at egentlig kunne hun bedst have tænkt sig en ordning uden undtagelser. Og hun måtte nødtvungent acceptere, at det kunne hun ikke få. Og det accepterede hun så.

Jon Lauritzen:

Okay. Når I sidder og skal arbejde med et sådant notat – og jeg kan se, at det bl.a. var Jesper Gori, der arbejdede med det, i hvert fald juradelen af det – på baggrund af noget input fra Udlændingestyrelsen, hvordan blev medarbejderne bibragt ministerens syn på det? Hvad gjorde I, når I skulle finde ud af, hvor snittet skulle lægges?

Uffe Toudal Pedersen:

Notatet er måske lidt atypisk på den måde, at – det kan man også se i godkendelseskæden – rigtig mange har været inde over. Det startede som et notat om indkvarteringssituationen affødt af diskussionen om, hvor mange og hvor få der var. Penneføreren var i første række Koncernøkonomi, som skrev for på det, men der indgik også de retlige overvejelser om muligheden for adskillelse/ikke adskillelse, og det stod Udlændingeafdelingen for. Derfor var det et fælles produkt mellem de to afdelinger. Et sådant notat – som er meget typisk for alle sådanne notater – bliver til på den måde, at man starter nede i maskinrummet, og så får man skrevet sig

igennem det. Så var der nogle drøftelser, hvor ministeren var med, og hvor vi løb det igennem, og hvor holdningerne kommer til kende, og meningerne brydes. Og så prøver man i skrivningen af notatet at fange ministerens holdninger op og finde en løsning, som også ministeren kan se sig i. Det er den måde, som sådan noget bliver til på – i en tæt dialog.

Jon Lauritzen:

Ja, for som jeg forstod Inger Støjbergs forklaring for Rigsretten, skulle Jesper Gori udarbejde notatet på baggrund af hendes facebook-opslag. Når man sidder som embedsmand og skal ...

René Offersen:

Hvor har hun sagt det henne?

Jon Lauritzen:

Det fremgår af hendes forklaring den 13. september 2021 (dag 5), hvor hun sagde:

”Jo, og det betyder vel, at man arbejder på at omsætte det, jeg har lavet et facebookopslag om, og det, som jeg har fået at vide i minibussen: ”Du kan skille alle ad. Det er dine centre.””

Og mit spørgsmål til dig, Uffe Toudal, er: Hvad var grundlaget? Hvordan blev Jesper Gori eksempelvis bibragt, hvad sigtet var med notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke genkende denne beskrivelse. Vi har ikke lavet et notat på grundlag af et facebookopslag eller en samtale i en minibus. Vi lavede et notat, som havde en helt klassisk forbedelse med, at vi gjorde status over, hvor vi var henne, og hvad ministerens ønsker var. Det kan godt være, at hun har sagt det samme under de drøftelser, som hun sagde i den minibus, men minibussen var for længst kørt forbi, da vi sad med det her.

Jon Lauritzen:

Så der var drøftelser med ministeren tidligt i forløbet med at udarbejde notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, notatet blev vendt med ministeren, og vi prøvede at fange ministerens synspunkter op i notatet ved at sige: ”Okay, vi strammer op. Vi vender det rundt”, og så skrev vi altså en undtagelsesmulighed ind i indstillingen. Vi skrev dengang:

”... medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Jon Lauritzen:

Ja, det lyder, som om du læser op fra notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det gjorde jeg også.

Jon Lauritzen:

Det kan vi lige kigge på om lidt. Kan du huske, om I havde en drøftelse om en generel risiko for tvang – om det var tilstrækkeligt til at adskille? Vi har lige været igennem høringen af operatørerne, der siger, at de ikke har nogen konkrete eksempler på tvang eller lignende. Drøftede I så, om en generel risiko for tvang var tilstrækkeligt?

Uffe Toudal Pedersen:

Efter min hukommelse, nej.

Jon Lauritzen:

Talte I om tvang i flere former? Der kan være fysisk tvang – altså med blå mærker, som vi har fået det beskrevet tidligere – og så kan der være social tvang og kulturel tvang. Kan du huske, om I på det tidspunkt drøftede flere typer af tvang?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg bede dig om at kigge på godkendelsesforløbet. Vi er på s. 195. Kan du kort fortælle os lidt generelt om F2-systemet? Vi har hørt om det før, men vil du kort sige, hvordan det fungerer, når man lægger en sag op i F2?

Uffe Toudal Pedersen:

Der er nok nogen, der bedre kan redegøre for F2, end jeg kan. Men hvis jeg kort skal sige noget: Vi gik forholdsvis hurtigt i 2015 over til at forelægge alle sager digitalt for ministeren. Vi havde rigtig mange sager, og hvis det hele skulle omsættes i sagsmapper og papir, ville det blive rigtig meget. Derfor gik vi over til F2, som er et digitalt journaliserings- og sagsbehandlingssystem. Det er altså ikke bare et mailsystem, men et journaliserings- og sagsbehandlingssystem. I al korthed betyder det, at når der skulle skrives et nyt notat eller en ny sag, startede den pågældende sagsbehandler sagen op i F2. Når vedkommende havde skrevet det, der skulle skrives, og det var klar til at gå videre, blev det sendt til næste led i godkendelseskæden. Som man kan se, var der så en stribe trin i godkendelseskæden. På hvert trin kunne kontorchefen sende det tilbage og sige: ”Nej, de og de punkter i notatet skal rettes til, og jeg har et spørgsmål vedrørende det og det”. Og sådan gik det op i systemet. Jeg har aldrig selv oprettet en sag i F2. Jeg skrev ikke sager på den måde. Så hvis du spørger mig, hvordan man opretter en sag i F2, kan jeg altså ikke fortælle dig det. Men jeg kan sige, at jeg fik rigtig, rigtig mange sager i min indbakke og på min PC, som jeg ekspederede videre til ministeren på mange forskellige tider af døgnet. ”Ekspederet” på den måde, at det kunne være, at jeg sendte det retur og sagde: ”Nej, her er noget, der skal laves om på det og det punkt”. Det kunne også være, at jeg returnerede det med henvisning til ”behov for drøftelse”. Det skrev jeg tit, og så satte min sekretær et møde ind, hvor vi diskuterede det. Så er der også den facilitet – hedder det vel – i systemet, at man kan lave en digital gul klister-seddel, som man sætter på. Den brugte jeg faktisk nogle gange, fordi det var en nem måde at gøre det på. Så satte man et gult klistermærke ind i sagen og skrev: ”Jeg kunne godt tænke mig, at vi på det og det punkt får belyst nogle flere ting”. Jeg tror, at man på forskellige steder i det materiale, vi har lavet, vil kunne finde klistermærker.

Jon Lauritzen:

Er det dem, der bliver kaldt annoteringer?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, men annoteringer kan også være, at du har en marginkommentar. Jeg kunne nemmere finde ud af at lave gule sedler. Så jeg satte nogle gule sedler op, og så kunne jeg nemmere gøre det. Jeg syntes, at det var nemmere at bruge for mig på min iPad, end det var at lave annoteringer ude i marginen.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi prøver at kigge på det øverste skærmbillede ude til højre på s. 195, kan vi se godkendelsesforløbet. På trin seks kl. 13.30 den 5. februar godkender Sofie Odgaard:

”Sofie Odgaard (trin 6) godkender på vegne af Sofie Odgaard”.

Hvis vi går lidt ned på siden, kan vi se – hvis ikke du kan huske det – at trin 6 er dig. Og så er der også to kopimodtagere, Karin Baunsgaard og Jonas From Soelberg. Hvordan foregik det, når andre godkendte på dine vegne?

Uffe Toudal Pedersen:

For det første vil jeg sige, at det var meget sjældent, at andre godkendte på mine vegne. Men det ville i så fald altid være sådan, at vi havde talt om det forinden. Jeg boede temmelig langt fra København, og det kunne derfor være, at jeg var på vej hjem i toget, og at der var noget, der skulle godkendes. Men som hovedregel godkendte jeg selv. Det kunne godt være – hvis jeg f.eks. gerne ville have en tilføjelse ind – at jeg fik et opkald fra en i ministersekretariatet om, at det nu var skrevet ind: ”Er det så okay?” – ”Ja, det er okay”. Så kørte det på den måde. Men jeg vil sige, at der aldrig er noget, der er lagt videre fra mig, uden at jeg på en eller anden måde har sagt OK for det.

Jon Lauritzen:

Nej, det har jeg heller ikke ...

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis der lå i spørgsmålet, om noget kunne være sluppet forbi mig, uden at jeg havde været inde over det, vil jeg sige: Nej, sådan fungerede det ikke.

Jon Lauritzen:

Nej, det var ikke det, der lå i spørgsmålet. Det var bare, at både trin 5, 6 og 7 blev godkendt af nogle andre end dem, der formelt set var godkender. Så jeg ville høre, om det var sædvanligt. Og nu kunne jeg høre på dig, at det var usædvanligt for dig. Men i dette tilfælde har du formentlig taget fat i Sofie Odgaard og sagt, at nu kunne hun godkende på dine vegne?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går til s. 198, kan vi se en annotering. Der er også en lille gul seddel ude til venstre, så jeg ved ikke, om dette i virkeligheden er en gul seddel. Du kender systemet bedre end jeg. Men vi kan se, at Inger Støjberg den 8. februar kl. 11.51 har lavet en annotering eller en anmærkning:

”Vendes på et møde med Uffe og Mark”.

Vi er stadigvæk i godkendelsesprocessen fra F2. Kan du huske, at du har vendt notatet på et møde med Inger Støjberg og Mark Thorsen? Kan du huske dette?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi kan lige tage notatet frem. Det er på s. 186 og frem. Kan du huske, at du har gennemgået det endelige notat med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Min hukommelse er, at vi diskuterede notatet med ministeren. Så blev der skrevet denne version, som nu ligger i notatet, og den gik så op igennem godkendelseskæden. Og det var så det. Jeg husker ikke, at jeg med ministeren i detaljer har løbet den version igennem, der er godkendt den 9. februar. Men den afspejler den drøftelse, vi havde.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du har haft en drøftelse med ministeren og Mark Thorsen om noget her den

8. eller 9. februar i forbindelse med afslutningen af godkendelsesprocessen?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke. Og vi er ikke ovre i pressemeddelelsen endnu?

Jon Lauritzen:

Nej.

Uffe Toudal Pedersen:

Vi taler kun notatet? Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Inger Støjberg har forklaret, at hun mente, at I havde et møde, hvor I stod op – måske i en døråbning ud til ministergangen. Giver det dig nogen hukommelse om, at I skulle have haft et stående møde ude i en døråbning i ministergangen, hvor I har drøftet det her?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, om pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Ikke om notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

I Mark Thorsens forklaring her for Rigsretten har han også forklaret, at han kan huske, at I mødtes på gangen, men hans hukommelse var ikke, at I dér drøftede notatet, men at I aftalte et møde senere, kl. 15.30, hvor notatet skulle drøftes. Kan du huske det? Giver det nogen hukommelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker, at vi havde en drøftelse om pressemeddelelsen om eftermiddagen. Der har vi sikkert haft notatet i vores hånd, da vi diskuterede pressemeddelelsen. Men jeg husker ikke et særskilt møde, hvor vi specifikt diskuterede notatet af 9. februar.

Jon Lauritzen:

Og de her tre spor, som du talte om, altså ministerens spor, dit spor – eller fornuftens spor,

som jeg tror, du kaldte det – og det retlige spor. Hvornår var de drøftelser? Var det forud for din godkendelse den 5. februar?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Stod det på dette tidspunkt, den 9. februar om eftermiddagen, efter din opfattelse klart for ministeren, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning?

Uffe Toudal Pedersen:

Det vil jeg bestemt mene. Vi havde diskuteret det så intenst. Vi havde diskuteret det frem og tilbage. Min klare genkaldelse er, at det på dette tidspunkt var klart, at der skulle være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Det næste, der sker den dag – jeg tror, at du så småt var i gang med det før: Fik du at vide, at ministeren havde godkendt notatet? Jeg hørte din hukommelse sådan, at du ikke kan huske et møde ude på gangen. Hvordan fik du at vide, at ministeren havde godkendt notatet? Hvis du da fik det at vide?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, jeg fik min viden om, at ministeren havde godkendt det, da jeg så, at det var vinget af i systemet. Jeg har sikkert set, at det var vinget af, og at det var godkendt.

Jon Lauritzen:

Hvornår så du det? Gik du jævnlige ind og kiggede i F2?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg simpelthen ikke tidsfæste.

Jon Lauritzen:

Var det, før I drøftede pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan være sammen med den. Men det centrale var, at på det tidspunkt, hvor vi diskuterede pressemeddelelsen, havde vi været

igennem diskussionen i forhold til notatet. Der lå konklusionen klar.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går videre til pressemeddelelsen: Kan du forklare lidt generelt om processen med pressemeddelelsen, herunder hvem der ønskede, at der skulle laves en pressemeddelelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Uden at lave den helt store fortælling, så var situationen højspændt. Der var et politisk fokus på ægteparrene – havde vi dem indkvarteret i vores asylsystem eller ej? Der var kritik i pressen for – fra den ene og den anden side – at ministeren ikke gjorde nok. Socialdemokraterne kritiserede hende for ikke at tage hånd om det, og jeg forstod på hende, at den kritik gjorde ondt, fordi det var en kritik, hun var enig i. Og det var en kritik, som landede på hendes egen banehalvdel. Der skulle gøres noget. Det var derfor, at vi satte arbejdet i gang. Om det var fra ministeren eller Mark Thorsen, eller hvem det var, så kom der et ønske om at få en pressemeddelelse sendt ud, som kommunikerede ministerens linje i sagen. Dette også med henblik på at svare på den efterspørgsel, der var i offentligheden, på at få at vide, hvad ministerens linje var. Det var baggrunden for, at der skulle en pressemeddelelse ud. Omkring tilblivelsen af selve pressemeddelelsen ...

Jon Lauritzen:

Må jeg lige afbryde dig for at stille et spørgsmål? Jeg er ikke helt sikker: Var det ministeren, der efterspurgte pressemeddelelsen? Du siger, at det ellers var Mark Thorsen eller nogle andre. Kan du komme det lidt nærmere?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke komme det meget nærmere, andet end at jeg kan kvalificere det ved at sige, at når man står midt i en ømtålelig politisk situation med fuldt fokus på det her spørgsmål – et område, som har ministerens meget stærke bevågenhed, både fordi det ligger hende meget for, og fordi hun er ressortminister for området – så var det vel heller ikke usædvanligt, at man ville ud med en pressemeddelelse. Der er ikke så meget mystik i, at der kommer en

presmeddelelse ud. Om det var Mark Thorsen eller ministeren selv, som havde behov for at få den presmeddelelse ud, ved jeg ikke. Men forslaget om en presmeddelelse kom ikke fra mig.

Jon Lauritzen:

Du beskriver det politiske pres eller politiske landskab, der var, og at ministeren var under pres på ”hendes egen banehalvdel” – tror jeg, din formulering var. Gav det dig anledning til at tage en drøftelse med Henrik Grønnet, som var direktør for Udlændingestyrelsen, som stod for det her? Søgte du oplysninger eller indsigt fra hans side?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så høringsvarene og arbejdet med notatet var jeres vidensgrundlag på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Grundlaget for presmeddelelsen var notatet. Det var den referenceramme, der var for arbejdet. Det var den fælles forståelse, som vi var nået frem til, at der var i denne sag.

Jon Lauritzen:

På s. 205 har vi et udkast til presmeddelelsen. Vi kan se, hvis vi kigger på citatet, der er ca. midt på siden, at den sidste halve sætning lyder:

”... og vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske asylcentre mod deres vilje.”

Var det en udtalelse, som I drøftede nærmere? Jeg tænker, at den står lidt i kontrast til den høring, som var sket forud for, og som sagde noget med, at der ikke var indikationer på tvang. Kan du huske, om I drøftede dette citat og tvang?

Uffe Toudal Pedersen:

Har du noget imod at gentage, hvad den præcise passus var?

Jon Lauritzen:

Det er den sidste sætning. Jeg kan lige læse den op for dig. Det er i tredjesidste linje, helt ude til højre:

”... og vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske asylcentre mod deres vilje.”

Det læser jeg i hvert fald, som om det handler om tvang. Og det, jeg spørger ind til, er: Hvor havde I grundlaget for den udtalelse? Det står lidt i kontrast til den høring, I havde fået ind.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg læser den som et generelt politisk udsagn fra ministeren om, at vi selvfølgelig skal sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske centre mod deres vilje. Jeg ser det ikke i meget tæt sammenhæng med det billede, som vi havde dannet os af, hvordan virkeligheden var. Jeg læser det som hendes politiske udsagn om, hvad hun mener om disse forhold.

Jon Lauritzen:

Den første sætning i citatet er:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at der i øjeblikket bor mindreårige i det danske asylsystem sammen med en ægtefælle eller samlever, og jeg har bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis med det samme.”

Det må klart relatere sig til den praksisændring, der var. Og så kommer den første del af sætningen, som vi lige har haft den sidste del af:

”Når man opholder sig i Danmark, skal man rette sig efter danske normer og regler, og vi skal selvfølgelig sikre ...”

Der er vel en ret tæt sammenhæng mellem det her udsagn og begrundelsen for praksisændringen. Eller læser jeg det forkert?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, udtalelsen afspejler den opstramning, som ministeren fandt skulle finde sted. Og vores opgave var at finde en model for, hvordan opstramningen kunne finde sted med respekt for

de rammer, der nu engang var for at lave sådan en opstramning. Det var det, som vi fik formuleret i de indstillinger, som lå i notatet fra den 9. februar.

Jon Lauritzen:

Den sidste sætning om, at:

”... unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske asylcentre mod deres vilje.”

Hvis man tager udgangspunkt i høringssvaret, var der ikke nogen konkrete indikationer på tvang. Var det jeres udtryk for en generel formodning om, at der var tvang? Kan du huske, om I har talt om det?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi havde ikke en specifik diskussion om tvang, som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Okay. Men det var ikke et citat, du sad og nærlæste med lup, kan jeg næsten høre?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg var mere optaget af, hvad der stod nede i pindene.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi kigger på s. 207, kan vi se, at Jesper Gori skriver:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Det er ikke sendt til dig, men til Sarah Andersen og Mia Tang med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen. Og vi kan se, at Line Skytte Mørk Hansen også sender det til Mark Thorsen og Anne Nygaard Just. Hvis vi går videre i det vedhæftede, s. 208, kan vi se beskrivelsen af modellen, som Jesper Gori henviser til. Kan du huske, om du har set den før, og om den eventuelt var fremme på mødet kl. 15.30?

Uffe Toudal Pedersen:

Den har givetvis været fremme, men jeg kan ikke huske detaljerne – hvilke tekstforslag der præcis lå på møderne.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi går en side frem til s. 209, kan vi se den version af pressemeddelelsen, som Jesper Gori skriver måske kunne danne grundlag for mødet. Vi kan se nederst, at der er foretaget nogle ændringer nede under pindene, og her er ændringen:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt: Parterne har haft et forudgående samliv; parterne har et eller flere fælles børn; aldersforskellen mellem parterne er begrænset; parternes samliv indeholder ikke et element af tvang; og hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor.

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Kan du huske, om det var den version af pressemeddelelsen, I havde på mødet kl. 15.30?

Uffe Toudal Pedersen:

Det vil jeg næsten tro, at det var.

Jon Lauritzen:

Nu tror jeg næsten, at jeg fik stillet et spørgsmål, der forudsatte, at du deltog i mødet kl. 15.30. Det var måske lidt groft. Kan du huske, om du deltog i mødet kl. 15.30?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg deltog i mødet kl. 15.30.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der ellers var med? Jeg ved godt, at det er lang tid siden.

Uffe Toudal Pedersen:

I og med at vi diskuterede pressemeddelelsen, er jeg temmelig sikker på, at der har været nogen med fra presse- og kommunikations-

afdelingen. Om det var Sarah Andersen eller Mia Tang, eller begge to ... det har måske nok kun været Sarah Andersen. Så har Jesper Gori været med. Måske Anne Husted – tror jeg, at hun hed – som sad i Koncernøkonomi. Måske nogen fra ministersekretariatet. Jeg tror, at det var dem, der var der.

Jon Lauritzen:

Hvad med Mark Thorsen og ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, selvfølgelig. Han har også været med. Og ministeren.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om Anne Nygaard Just var til stede?

Uffe Toudal Pedersen:

Det tror jeg, at hun var. Men jeg er ikke sikker. Jeg kan ikke huske det, for at sige det, som det er.

Jon Lauritzen:

Hvis du ikke kan huske det, er det også vigtigt, at du siger det.

Uffe Toudal Pedersen:

Når du spørger, hvem der præcis var med, har jeg svært ved at genkalde, præcis hvem det var. Men når jeg ved, at vi talte om pressemeddelelsen, kan jeg ræsonnere mig frem til, hvem jeg bestemt tror var med.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at fortælle os om mødet? Altså din oplevelse af mødet fra start til slut.

Uffe Toudal Pedersen:

Min hukommelse af mødet er den, at ministeren gerne ville ud med en stærk og en entydig kommunikation – selvfølgelig affødt af den situation, som vi stod i. Det var en ømtålelig politisk situation, som var overophedet, og der var et klart ønske om klare meldinger. Og så stod vi i den situation, som jeg tror, at mange embedsfolk står i en gang imellem, at man på den ene side har et kompliceret emne, som man gerne vil have respekt for, og hvor man gerne vil give

plads til, at det er kompliceret, over for et politisk ønske om en klar og entydig kommunikation. Specielt i en situation, hvor offentligheden efterspørger klare meldinger, og hvor det er meget politisk, og hvor det måske næsten kan være overophedet. Og jeg ved, at det kan være trætende at få det gentaget, men vi befandt os i en meget speciel situation i begyndelsen af 2016, efter at der var kommet 20.000 til landet, 160.000 til Sverige, 1 million til Tyskland. Vi befandt os i et farvand, som det ikke altid var lige nemt at navigere i. Det var i dén kontekst, at pressemeddelelsen blev sendt ud. Vi havde en diskussion om, hvor unuanceret og entydig kommunikationen skulle være. Jeg syntes selv, og Udlændingeafdelingen syntes, at det var vigtigt at få spørgsmålet om undtagelser med. Fordi der var plads til undtagelser – det havde vi diskuteret og været igennem. Over for dette synspunkt stod ministeren og den særlige rådgivers holdning, som var, at når hun skal kommunikere det her, gælder det om at kommunikere hovedbudskabet. Og hovedbudskabet var, at der skulle føres en stram politik på området, og at vi ikke ville acceptere, at de her ægtepar blev indkvarteret i vores system. Deres ræsonnement var – og nu skal jeg ikke argumentere deres sag – at hvis vi begyndte at tale meget tydeligt om undtagelserne, ville pressen fokusere på, hvilke undtagelser der gjaldt, og man ville komme væk fra hovedbudskabet. Det var den diskussion, vi havde. Den kørte frem og tilbage. Jeg er næsten sikker på at kunne huske, at pressefolkene syntes, at de formuleringer, du har fundet frem på s. 209, var for detaljerede, og at det ikke er pressemeddelelsesstof. Det var alt for detaljeret. Og at hvis det kom ud i den form, ville hele diskussionen fokusere på fortolkningen af det, og ikke på det centrale, set med ministerens øjne.

Jon Lauritzen:

Men var det ikke også centralt, at det var korrekt, hvad der stod i pressemeddelelsen? Var det en drøftelse på det her tidspunkt, om den skulle være retvisende?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, i den grad. Det var også derfor, at vi diskuterede det.

Jon Lauritzen:

Jeg spurgte dig før, om du kunne huske, hvilke dokumenter der var fremme. Vi går til s. 208 igen. Jeg tror, at denne muligvis er blevet beskrevet som en serviet, som Jesper Gori sad med. Giver det dig nogen hukommelsesflashbacks? For vi har hørt flere omtale en serviet på det møde – vist ikke forstået som en fysisk serviet, men som noget, der var kort. Kan du bidrage til det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske det med en serviet. Men jeg kan huske, at vi selvfølgelig diskuterede, under hvilke momenter og forudsætninger og i hvilke situationer man ikke kunne adskille. Og der har disse ting været fremme. Det var det, som det turnerede omkring.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at se på s. 4788 ff. Der har vi en del af Q&A til det samråd, der hedder AT-AU, og nu er vi fremme i maj 2017. På s. 4788-4789 kan man ud for datoen den 9. februar kl. 15.30 se:

”Drøftelse af pressemeddelelse (udgave kl. 14.44) hos ministeren.

På mødet runddeltes Familiesammenføringskontorets forslag til model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis.

Familiesammenføringskontoret oplyser på mødet, at der efter omstændighederne – uanset indholdet af en pressemeddelelse – vil kunne være konkrete sager, hvor adskillelse vil være i strid med internationale forpligtelser.”

Og i den højre kolonne:

”Familiesammenføringskontorets modelforslag:

”Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige asylansøgere skal fremover ske efter følgende praksis:

- Mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Denne praksis kan ikke fraviges.”

Og så kommer der følgende bulletpoint:

”- Mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.

Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:”

Og så har vi de betingelser, som vi lige har været igennem.

Og så står der:

”Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det minder rigtig meget om det, vi før kaldte for servietten. Giver det dig nogen hukommelse om, hvad der var fremme på mødet? Det er en beskrivelse, som er langt senere i tid, altså i maj 2017, der blev brugt til samrådet.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, ikke andet end det, som jeg allerede har sagt, nemlig at vi havde diskussionen om, hvor eksplicit pressemeddelelsen skulle være i forhold til at omtale undtagelsesmulighederne. Og den diskussion havde vi virkelig.

Jon Lauritzen:

Den tror jeg også, at vi skal lidt nærmere ind på, men jeg tror, at tidspunktet er passende til at holde en pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause. Vi mødes kl. 11.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. Inden vi går tilbage til det mere konkrete i mødet, har vi siddet i pausen og prøvet at finde Husted – tror jeg, at det var, du fik sagt. Det er ikke et navn, som vi umiddelbart kan finde. Kan du hjælpe os lidt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det er en fortalelse. Det er en person, som slet ikke har noget med det her at gøre. Jeg beklager meget både over for retten og over for vedkommende.

Jon Lauritzen:

Så har vi i hvert fald i referatet, at Husted ikke har noget med sagen at gøre – og også til de skrevne medier.

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan skyldes alderen.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt tilbage til mødet kl. 15.30. Du fortalte lidt generelt om det. Jeg kunne godt tænke mig, at vi blev en smule mere konkrete. Jeg tænker, at det måske kan hjælpe på hukommelsen, hvis vi prøver at sætte rammerne. Hvor foregik mødet? Sad I, stod I? Kan du prøve at sætte de fysiske rammer for mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke her knap seks år efter sige, hvilket mødelokale vi sad i. Men i og med, at vi har været flere til mødet, har det ikke været et uformelt gangmøde. Så vi har siddet enten inde i vores mødesal eller på ministerens kontor. Det vil være min klare forventning/billede af, hvordan det foregik. Og vi har siddet med vores papirer og med den forberedelse og diskussion in mente, som vi havde været igennem. Det er, hvad jeg kan sige om selve setuppet. Og så var situationen jo den, at vi skulle have pressemeddelelsen ud. Det var det – nu taler jeg selvfølgelig for mig selv – som jeg havde på min bevidsthedstavle, at det var pressemeddelelsen, som vi skulle diskutere, og at det var det, som vi ikke var enige om på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Før pausen kiggede vi på Q&A's fra AT-AU-samrådet, hvor der stod, at modelforslaget var runddelt. Modelforslaget – i hvert fald i denne Q&A – havde samme ordlyd som dokumentet på s. 208. Og du siger, at I sad med papirerne. Kan du huske, om dette var et af papirerne? Var notatet fremme? Eller var det pressemeddelelsen? Eller var det begge dele?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske i detaljer, hvilke papirer jeg havde med. Ting er jo tit, som de plejer, og derfor vil jeg sige, at jeg givetvis havde notatet med, og så havde jeg det udkast til pressemeddelelse med, som lå på det tidspunkt på dagen, hvor vi mødtes.

Jon Lauritzen:

Ministerens særlige rådgiver, Mark Thorsen, har afgivet forklaring her for Rigsretten, og han forklarede – og det er ud fra mine egne notater, vi har ikke transskriptionen endnu – at mødet primært handlede om notatet. At det mere var som en afsluttende bemærkning, at pressemeddelelsen blev nævnt – sådan lidt en passant i slutningen af mødet i kontekst af: ”Vi skal også have kigget på pressemeddelelsen” – men at mødet altså primært handlede om notatet. Hvordan stemmer det med din erindring?

Uffe Toudal Pedersen:

Min erindring er, som jeg har sagt, at det handlede om pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der havde ordet, da I startede? Bad du eksempelvis Jesper Gori om at redegøre for noget? Der er flere, der kan huske den serviet, som lyder, som om det er modelforslaget. Kan du huske, hvad han sagde? Noget med hovedregel og undtagelser, eller hvad?

Uffe Toudal Pedersen:

Men det, der var centrum for diskussion, var, i hvilken udstrækning undtagelsen skulle beskrives og omtales. Og der har vi givetvis igen talt om ordningen som sådan. Fordi det var det, der var indgangen til diskussionen om pressemeddelelsen. Men i min verden var vi igennem den

diskussion. Vi har givetvis frisket den op igen, og vi har givetvis talt om, hvorfor det nu var, som det var. Og når jeg ser på s. 208, husker jeg det som et tekstbidrag – men det er ikke tydeligt – som i givet fald, hvis det stod til Jesper Gori, skulle med i pressemeddelelsen. Og det var det, vi diskuterede. Men hvis det er det, der ligger i dit spørgsmål, så husker jeg ikke diskussionen om pressemeddelelsen som en underliggende diskussion om ordningen.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, om der på mødet blev drøftet eller talt om, hvorvidt en undtagelsesfri ordning kunne lade sig gøre eller ikke kunne lade sig gøre?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi diskuterede, om det ville være retvisende at komme ud med en pressemeddelelse, hvor undtagelsen ikke var med.

Jon Lauritzen:

Jeg kunne godt tænke mig at vise dig noget fra protokollen fra Instrukskommissionen for at se, om det hjælper lidt. Der skal vi på s. 79 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol:

”Som han husker det, var det eneste dokument, der var fremme, pressemeddelelsen. Han kan dog ikke huske mødet særskilt fra andre møder. Der var en uendelig række af møder om dette spørgsmål.”

René Offersen:

Vi skal også have det næste punktum med.

Jon Lauritzen:

Der står videre:

”På mødet diskuterede de pressemeddelelsen, der var det eneste omdrejningspunkt. Ministeren har selvfølgelig sagt, at hun ville have en pressemeddelelse uden undtagelser. Det var det, de drøftede og diskuterede. Han er sikker på, at de så har haft den samme diskussion, som de havde haft tidligere, om, hvorvidt man kunne administrere uden undtagelser. Han er sikker på, at det blev sagt, at ”det kan man ikke”. Han husker ikke, om ordet ulovligt blev nævnt i

denne forbindelse. Juristerne har dog givetvis sagt, at man ikke kunne administrere en ordning uden undtagelser, hvis Danmarks internationale forpligtelser skulle overholdes. Ministeren reagerede på den måde, at hun sagde, at hun ville have en ordning uden undtagelser. Han vil tro, at det er det, ministeren har sagt, for det var det, de vendte tilbage til senere, da der kom en ny udgave, hvor de skrev undtagelsesmulighederne ind.”

Kan du vedstå dig denne udtalelse fra Instrukskommissionen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Her ser det ud til, at I i hvert fald bliver ved med at tale om ordningen, og om den kan være undtagelsesfri. Hvordan kan det være, hvis den var blevet godkendt tidligere på dagen? For mig lyder det som en fortsættende diskussion.

Uffe Toudal Pedersen:

Forklaringen eller situationen eller billedet er, at ministeren havde uendelig svært ved at slippe tanken om, at det kunne være uden undtagelser. Derfor kom diskussionen tilbage. Det gjorde den også flere gange senere. Men det ændrer ikke ved, at det – i min optik – var pressemeddelelsen, vi diskuterede, for vi havde været igennem notatet.

Jon Lauritzen:

Det med, at hun ikke kunne slippe tanken eller diskussionen, og at det kom op igen senere: Var det i marts måned, som du snakkede om med de fem sager og samråd Z, eller var det også senere endnu?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var, når vi diskuterede emnet, hvor hun sagde: ”Grundlæggende set synes jeg, at det er forkert, at jeg ikke kan skille de folk ad. De er jo kommet til Danmark frivilligt. Det er os, der indlogerer dem i Danmark. Så kan vi vel også stille betingelser om, hvordan de skal indlogeres.” Det var sådan set bare det – eller der er ikke noget, der er ”bare” her, vel? Men det var

det grundsynspunkt, som hun havde: ”Jeg har ikke tvunget dem til at komme til Danmark. De er kommet af sig selv. Derfor kan jeg også stille betingelser.” ”Nej, det kan du ikke, minister. Der er nogle ting, vi skal efterleve”. Det var den diskussion, vi havde.

Jon Lauritzen:

Hvor længe havde I den? Hvor ofte eller hvor sent kom det op? Var det også, da I snakkede om vejledningen senere på året – altså i efteråret? Var det stadig et tema dér?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, vejledningen diskuterede vi ikke meget med ministeren. Det kommer vi tilbage til. Men da vi f.eks. diskuterede samråd Z, som vi sikkert kommer til på et tidspunkt i løbet af dagen, diskuterede vi også det med, hvor tydeligt vi skulle omtale undtagelsesmuligheden. Den var der jo. På det tidspunkt – nu jeg ved ikke, om jeg foruddiskonterer det omkring kongebrev, men så må du stoppe mig ...

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt stoppe dig. Vi har også en artikel fra Politiken fra den 30. april 2021 på s. 7505 i hoveddekstrakten. Her er du citeret for at have sagt, at du har givet 117 advarsler. Det antager jeg ikke er helt bogstavelig ment. Kan du komme det lidt nærmere? Hvor mange gange og hvornår du gav de – om ikke 117 – så mange advarsler?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg skulle måske ikke have brugt ordet advarsel i Politiken. Jeg ved ikke, om det er et forkert ord. Men det, jeg mener med det, er, at jeg har sagt rigtig mange gange til Inger Støjberg, at vi ikke kan administrere uden undtagelser. Det sagde vi den ene gang efter den anden til hende. Det hørte hun også og tog til sig på den måde, at vi jo administrerede med undtagelser. Men grundlæggende – og nu vil jeg ikke lægge en tidligere minister et synspunkt i munden – var det, at hun helst havde set, at man kunne gøre det uden undtagelser. Det er den diskussion, som vi vender tilbage til igen og igen. Lidt ligesom sådan et ”I øvrigt mener jeg, at Kartago ...” osv. Det var lidt i den boldgade.

Jon Lauritzen:

Men i forhold til, at du siger, at I vendte tilbage til det igen og igen: Det, der interesserer mig, er, hvor mange gange igen og igen at I vendte tilbage til det efter den 9. februar, altså efter at notatet var godkendt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg har ikke tal på, hvor mange gange vi gjorde det. Men når vi diskuterede disse ting, var det et synspunkt, som kom frem: at hun gerne ville have en ordening uden undtagelser. Og nu bruger jeg det som eksempel igen, selv om vi kommer tilbage til det senere: Det var den diskussion, som vi også havde omkring samrådet den 15. marts. Det eksemplificerer det, synes jeg.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om det også kom frem igen og igen efter den 15. marts? Der var en ombudsmandsundersøgelse, som tog ret lang tid. Var det oppe dér? Var det oppe i andre samråd?

Uffe Toudal Pedersen:

Det husker jeg ikke så nøje.

Jon Lauritzen:

Det er også forståeligt nok. Det er jo lang tid siden. Var ombudsmandens kritik af de libanesiske annoncer en del af jeres drøftelse på mødet den 9. februar – altså det møde kl. 15.30? Nu siger du, at du mener, at det handlede lidt mere om pressemeddelelsen, end Mark Thorsen mente. Vi kan lige prøve at se på s. 6. Der har vi kritikken, som jeg antager, at du godt kan huske. Var det en del af rammen for jeres snak?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg tror, at jeg blev spurgt om det samme i Instrukskommissionen. Det var det ikke. Jeg så ikke de to ting i forbindelse med hinanden.

Jon Lauritzen:

Så det her med, at man skal komme med en retvisende oplysning – hvis man skal koge det, som ombudsmanden sagde til jer i december måned, lidt ned – det var ikke en diskussion på mødet? Heller ikke i den del af mødet, der handlede om pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det var det ikke.

Jon Lauritzen:

Drøftede I under mødet, hvad der skulle ske med de unge asylpar, som allerede var indkvarteret? Grunden til, at jeg spørger om det, er, at vi kan se, at det står åbent på det tidspunkt. Det kan være, at vi lige skal tilbage til s. 205. Det er ikke os, der har markeret det med gult:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Kan du huske, om I drøftede på mødet, hvad der skulle ske med de allerede indkvarterede?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Nu har jeg hørt og også forstået, at det ligger langt tilbage for dig, men kan du huske, hvem der sagde noget, og hvad de sagde? Kan du genkalde dig nogen drøftelser overhovedet fra mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi har givetvis diskuteret det igennem igen. Og jeg er sikker på, at Jesper Gori har forklaret, hvordan tingene hang sammen set ud fra den juridiske synsvinkel. Men jeg kan ikke genkalde en bestemt ordveksling andet end den generelle, jeg har refereret.

Jon Lauritzen:

Men hvorfor skulle Jesper Gori fortælle jer, hvordan tingene juridisk hang sammen? Var det ikke bare at læse notatet langsomt op? Hvorfor den drøftelse, hvis notatet var på plads? Det forstår jeg ikke.

Uffe Toudal Pedersen:

Men det var ikke for at fortælle, hvordan den juridiske virkelighed hang sammen. Det var i diskussionen om, hvorvidt undtagelserne var så væsentlig en ting, at de skulle nævnes i pressemeddelelsen – hvad var argumenterne for det, og burde man ikke tage det med? Og så selvfølgelig ud fra den diskussion, som også lå i det,

nemlig om man ikke i en pressemeddelelse burde lade pressemeddelelsen være nuanceret nok til at medtage, hvilke undtagelser der vil komme til at gælde, og under hvilke omstændigheder de vil blive skilt ad. Og det var så dér, vi havde diskussionen om, hvor balancen er mellem nuancerne og det entydige budskab.

Jon Lauritzen:

Men hvis omdrejningspunktet var rammerne for, hvad man skal skrive eller undlade at skrive i en pressemeddelelse, var det så ikke lige for at tage udgangspunkt i den kritik, I havde fået få måneder før af ombudsmanden om en annonce? Nu ved jeg godt, at en annonce ikke er en pressemeddelelse, men ville det ikke have været naturligt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan man godt mene, at det var. Uden at trække den sag ind i denne sag var min egen opfattelse dengang, at den kritik, vi fik fra ombudsmanden, ikke var fair eller berettiget. Jeg er opdraget i den tradition, at man ikke diskuterer med ombudsmanden, og det skal man heller ikke gøre. Men vi sagde dengang, at vi ikke syntes, at den kritik, han kom med, var den mest retvisende. Og derfor var det ikke et argument for at omtale undtagelsen i pressemeddelelsen. Jeg brugte ikke den tidligere ombudsmandssag som et argument for, at undtagelsen eksplicit skulle nævnes. Men jeg vil også godt sige, at jeg fravalgte den heller ikke. Det var ikke sådan, at jeg sagde: ”Nej, vi vil ikke slet tænke på den”. Det var ikke på den måde. Men det var bare ikke på min tavle, da vi diskuterede det her. Jeg vil så sige, når vi nu taler om ombudsmanden, at da vi fik hans kritik i denne sag – det kommer vi sikkert også tilbage til – var min holdning dengang, at vi havde fået en kritik fra ombudsmanden, og at vi skulle lytte til kritikken og ikke skulle ud i en ny diskussion med ombudsmanden. Vi skulle ikke have en ny krig med ombudsmanden. Dem skal man slet ikke have for mange af. Men det fyldte ikke på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Hvis det ikke var på tavlen, var det jo ikke på tavlen. Jeg har bare lidt svært ved at følge,

hvorfor lige præcis en ombudsmandsudtalelse, der er kommet ret kort tid før, ikke var omdrejningspunktet. Men du har forklaret, som du har forklaret. Hvad skete der, da mødet sluttede?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg ved ikke, om du lader det følge op af nogle andre skærmbilleder? Fordi som jeg husker forløbet, endte vi vel med at have i alt to, tre, måske endda fire pressemeddelelser, hvor den fjerde var den endelige. Og der kom en version – tror jeg – efter den første drøftelse, hvor undtagelsesmuligheden slet ikke var nævnt.

Jon Lauritzen:

Ja, vi kan godt prøve at gå til det. Men jeg tænkte nu også mere praktisk. Mødet sluttede. Kan du huske, hvad tid ministeren skulle ud af huset? Skulle du til andre møder? Blev der givet nogen bestillinger som følge af mødet? Sådant lidt mere lavpraktisk.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske, hvilke møder vi så gik til den eftermiddag. Det eneste, jeg mener at huske rigtigt – men det kan andre bekræfte – er, at jeg tror, at ministeren havde et arrangement ude af huset, eller at hun i hvert fald skulle noget andet. Som jeg husker det, var hun der ikke resten af eftermiddagen. Men det betød så, at der skulle skrives videre på pressemeddelelsen, og det blev der også. Og så kom der en version. Jeg ved ikke, om du viser den? Så kom der en anden. Der kom en version, som ikke havde undtagelsen med, og ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg bryder ind. Du kan få dem op på skærmen her. På s. 1 i tillægsekstrakt 1 har vi fra Sarah Andersen til Mark Thorsen og Mia Tang, men ikke til andre:

”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelerm”.

Det er kl. 15.52. Var Sarah Andersen med på mødet? Kan du huske det? Jeg ved godt, at du har svært ved at huske det, men der er nogen, der har bedt hende om at gøre det, tænker jeg.

Kan du huske, om du har gjort det eller overværet andre gøre det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at hun var med. Men jeg tror ...

Jon Lauritzen:

Okay. Så det kunne have været en direkte følge af mødet. Her er der to versioner; en er Jesper Goris forslag, og så er der en uden kattelerm. Var det dig, der gav hende bestillingen om at lave de to versioner? Nu kan jeg sige, at den ikke er sendt til dig. Den er sendt til Mark Thorsen og Mia Tang. Var det noget, du var inde over?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kunne godt tænke mig at se de to versioner.

Jon Lauritzen:

Her på s. 2 har vi den uden undtagelser, hvor vi kan se i underoverskriften:

”Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.”

Og så nederst, lige over det gule, står der:

”Efter den nye praksis må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Og så har vi også på det tidspunkt den sætning med gult, der står åben, om, hvad der skal ske med dem, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er jeg med på. Det er den næste, jeg gerne vil se. [Vidnet forevises s. 3-4.] Jeg husker ikke, om jeg var inde over de to versioner, der ligger der. Men jeg husker, at der kommer en yderligere version, som jeg selv er med til at skrive en sætning ind i.

Jon Lauritzen:

Det er rigtigt, men der er vi længere fremme på dagen. Vi slowwalker lige den her lidt. På s. 5 kommer der en mail fra Sarah Andersen kl. 15.57, altså fem minutter efter mailen med de to versioner. Denne gang bliver den sendt direkte til Jesper Gori, der ikke var på den første mail, med kopi til Mia Tang, Mark Thorsen og Line Skytte Hansen med spørgsmålet, om han vil se på den nye version af pressemeddelelsen, som hun vedhæfter. Vi kan også se på selve pressemeddelelsen på s. 6. Hvis vi kigger fornedet, kan vi se, at den gule sætning nu ikke er længere gul. Nu står der:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om, at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever.”

Det virker, som om der fra mailen kl. 15.52 til mailen kl. 15.57 er truffet to beslutninger. Den ene om, at det skal være versionen uden undtagelser, og den anden om, at pressemeddelelsen også skal dække de aktuelt indkvarterede. Hvem traf beslutningen om de to ting?

Uffe Toudal Pedersen:

Det lyder voldsomt, at der blev truffet en ”beslutning”. Jeg tror hellere, at man skal sige, at der ligger to versioner: Én med en undtagelse, og én uden en undtagelse. Jeg var ikke inde over de her mellemstationer, hvis man kan kalde dem det.

Jon Lauritzen:

Men der er nogen, der har taget stilling til, at det nu også skal gælde for dem, der aktuelt bor sammen. Det kan godt være, at det ikke er en beslutning, men så et udkast til en beslutning?

Uffe Toudal Pedersen:

Det ved jeg ikke. Jeg var ikke inde over det. Jeg var ikke inde over den version.

Jon Lauritzen:

På hovedekstraktens s. 229 sender Jesper Gori kl. 16.13 til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til Lykke Sørensen og Sarah Andersen:

”Mine umiddelbare bemærkninger.”

Og på s. 230 har han skrevet nogle bemærkninger, som er af lidt mere praktisk karakter. Han skriver ikke videre på det med undtagelser. Som jeg læser det, er kommentar 2 noget med, at der måske ikke skal stå ”27” par, fordi det kan misforstås, da det ikke er alle, der bor sammen, og fordi der er nogen, der har en ægtefælle i landet, som de besøger – og nogen ikke besøger. Og så er der i kommentar 1 noget med, om man helt kan undlade sætningen med normer og regler og fokusere på, at ingen må risikere at blive tvunget til at bo mod deres egen vilje. Men han kommenterer ikke det udkast uden undtagelser, som han fik. Drøftede du den undtagelsesfri version med Jesper Gori, som du husker det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg drøfter på et tidspunkt om eftermiddagen en undtagelsesfri version med ham, hvor vi sætter en sætning ind. Men jeg kan ikke tidsfæste, om den diskussion er i tilknytning til denne version, eller om det er i tilknytning til en version, du kommer med om et øjeblik.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at kigge på s. 232, hvor vi nederst kan se en mail kl. 16.43 fra Anne Nygaard Just til Mia Tang:

”Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe – så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Og længere oppe kan man se:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Var den version inde ved dig? Det er måske her, vi kommer frem til det, som du var inde på før?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker forløbet, foregik det på den måde, at der kom en pressemeddelelse uden undtagelser. Så enten har jeg fået det på mail, eller også har nogen fortalt mig det, eller også

kom Jesper Gori forbi og sagde, at Udlændingeafdelingen altså ikke var glade ved det her. Det var ikke godt ikke at have undtagelsen nævnt. Og på den baggrund satte vi os ned og skrev en tilføjelse til pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Og ”vi” er dig og Jesper Gori?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Jeg tror endda, at han kom ind til mig, og så læste vi den igennem. Og så tror jeg, at det foregik på den måde, at jeg sagde: ”Hvis vi nu fjerner det og det på, er det så ikke godt nok?”

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at kigge på s. 235, for det er nok den, du tænker på. Her skriver Jesper Gori kl. 17.23 til dig og Mia Tang med kopi til Line Skytte, Lykke Sørensen og Anne Nygaard Just. Hvis vi går til næste side, s. 236, kan vi se, at der står:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Det lyder, som om det var den, du var ophavsmand til?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det var den, vi skrev ind.

Jon Lauritzen:

Og det forløb, der var forud for ... altså, vi har et møde med en pressemeddelelse med en undtagelse, og så efter mødet kommer der en pressemeddelelse uden en undtagelse. Og så sætter du den ind igen. Hvad var tankerne eller dynamikken? Det her med med/uden? Jeg kunne forstå på din forklaring fra før, at du ikke var inde over mailen med de to versioner – Jesper Goris og en uden kattelerm. Havde du samtaler i forbindelse med, at du nu genintroducerede undtagelsesmuligheden? Drøftede du det med

ministeren, Mark Thorsen eller andre, inden I skrev det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, i forhold til det sidste, du spørger om, kan jeg svare meget klart, at det var noget, som Jesper Gori og jeg skrev ind inde på mit kontor. Han gik så ned og rettede det til, og det var det. Det vendte vi ikke med nogen. I forhold til det, du spurgte om, vedrørende de forskellige versioner, vil jeg sige, at de forskellige versioner afspejler den proces, der var, i forhold til at finde en formulering, som både vi og ministeren kunne se os selv i. Og det afspejler diskussionen om – jeg vil ikke gentage mig selv, men det gør jeg så alligevel – hvor meget og hvor lidt, der skal med i sådan en pressemeddelelse i forhold til at få nuancerne med over for hensynet til et entydigt budskab. Og det var så det. Og der ser man så de forskellige versioner i den proces. Og så kommer det sidste, hvor vi siger: ”Nej, vi synes stadig, at der må kunne findes en løsning, hvor vi får hensynet til undtagelserne nævnt i pressemeddelelsen”. Og det var så vores behjertede forsøg på at få det skrevet med ind.

Jon Lauritzen:

Men da du skrev undtagelsen ind på ny, havde du da en fornemmelse af – nu ved jeg ikke, om det var en bestilling – at den undtagelsesfrie pressemeddelelse var kommet fra enten Inger Støjberg eller Mark Thorsens hånd? Gjorde du dig nogen overvejelser om det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg gjorde mig ikke større indre overvejelser om det. Vi har en diskussion. Vi vil gerne have undtagelserne med. Jesper Gori skriver en version, som er meget præget af et notat, og det går så ikke i en pressemeddelelse. Så er der en ren udgave, som vi ikke synes er retvisende. Så prøver vi, om vi kan lande det – finde en mellemvej, finde en løsning – ved at lave en sætning, som er kortere, og som ikke har de pinde, der var i den notattekstbid, som var sat ind i en tidligere version af pressemeddelelsen. Så den er mere generel. Den er meget mindre specifik, end den anden var. Det var et trin på vejen i at

prøve, om vi kunne lave et kompromis på det her område.

Jon Lauritzen:

På s. 237 kan vi se, at Mia Tang sender en pressemeddelelse – og det ligner din version af pressemeddelelsen – til Inger Støjberg kl. 18.31:

”Kære Inger

Så er den tilrettet. Ok?”

Kan du huske, hvad der skete efter kl. 18.31 i forhold til ministerens tilbagemelding på

”Ok?”?”

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Igen, som jeg husker det, var ministeren ude af huset, og den blev sendt til hende, og jeg tog hjem. Så fik jeg på et tidspunkt en besked.

Og om lidt vil du spørge mig, hvem der gav mig den besked, men det kan jeg simpelt hen ikke huske – om jeg fik den fra min egen sekretær, fra en af ministersekretærerne, eller hvem det var. Men jeg fik altså en melding om, at ministeren ikke var enig i den sætning, vi havde skrevet ind, og det ringede jeg så og fortalte Lykke Sørensen om.

Jon Lauritzen:

Vi har også en mail, der kredser lidt om den samtale, på s. 239. Nu ved jeg ikke, hvornår du har talt med Lykke Sørensen, men hun skriver i hvert fald til Jesper Gori kl. 21.14 den 9. februar:

”Kære Jesper

Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen. Mvh. Lykke”

Er det også sådan, du husker din samtale med Lykke Sørensen?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er i hvert fald sikker på, at den mail, som Lykke Sørensen har sendt den 9. februar kl. 21.14, er en korrekt gengivelse.

Jon Lauritzen:

Men du husker ikke samtalen som sådan?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan huske, at jeg ringede, og at vi talte sammen. Men jeg kan ikke huske, hvordan ordene lige præcis faldt. Men jeg er sikker på, at når hun har skrevet, som hun har skrevet her, så er det rigtigt.

Jon Lauritzen:

Og ”Nina” antager jeg er Nina Holst-Christensen fra Justitsministeriet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og så håber jeg, at I gik i seng ikke alt for længe efter det her, og så er der en ny dag morgenen efter, den 10. februar. Fik du en tilbagemelding fra Lykke Sørensen om, hvorvidt hun havde fået fat i Nina Holst-Christensen?

Uffe Toudal Pedersen:

Hun fik fat i hende. Hvis du spørger, om jeg fik tilbagemeldingen fra Lykke Sørensen før eller efter vores koncerndirektionsmøde, kan jeg ikke tidsfæste det så nøje. Men det er i hvert fald korrekt, at Lykke Sørensen talte med Nina Holst-Christensen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad udfaldet var af samtalen? Fik du det at vide?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu kan det være meget svært at sige, hvornår ordene faldt. Og vi har læst og genfortalt det mange gange. Men jeg er sikker på, at Lykke Sørensen har sagt til mig, at hun har fået bekræftet i Justitsministeriet, at den opfattelse, som hun havde af tingene, var den rigtige, og at det var det, der var gældende ret.

Jon Lauritzen:

Og hvilken opfattelse var det, hun havde? Bare så vi har det med i referatet.

Uffe Toudal Pedersen:

At man ikke kunne administrere en ordning og have en ordning uden undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nu siger du – og det kan jeg godt forstå – at det er svært at huske, hvad der er sket for så mange år siden. Men kan du huske, om der var et formøde eller en drøftelse forud for koncerndirektionsmødet? Vi har også hørt, at I muligvis mødte lidt senere ind til koncerndirektionsmødet end de andre.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at jeg svarede på den måde i Instrukskommissionen – i hvert fald første gang – at jeg ikke huskede, at vi havde haft et formøde. Det kunne vi godt have haft. Men så var der en af mine tidligere kolleger, som nævnte, at vi var kommet lidt senere ind til koncerndirektionsmødet, og det kan godt bekræfte, at vi har vendt Lykke Sørensens tilbagemelding fra Justitsministeriet med ministeren, inden vi gik til koncerndirektionsmødet.

Jon Lauritzen:

Talte du med ministeren forud for koncerndirektionsmødet om det forløb, der havde været med pressemeddelelsen? Først var der en pressemeddelelse med undtagelser, som I drøftede på et møde. Så kom der efter mødet en pressemeddelelse uden undtagelser. Så genindskrev du en undtagelse, og så fik du besked fra en ministersekretær eller en anden sekretær om, at det var ministeren ikke tilfreds med. Vendte I ord om det? Nu ved jeg ikke, om det ville være naturligt lige at vende det, når du talte med ministeren første gang dagen efter?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan i hvert fald slå fast, at vi ikke havde et egentligt møde om det, hvor vi sad omkring et bord med flere andre og diskuterede pressemeddelelsen nok en gang. Men jeg er sikker på, at ministeren har udtrykt en form for ... at vi har mødtes på gangen ude i forkontoret, og som jeg

husker det, var stemningen, at nu skulle den pressemeddelelse snart ud. Og jeg er sikker på, at hun har udtrykt irritation: ”Kan vi nu ikke få den ud? Vi kan ikke blive ved, og vi må videre”. Men det var ikke sådan, at vi havde et formaliseret møde, hvor vi tog en runde til på den med tekstforslag og andet.

Jon Lauritzen:

Forklarede du så på det tidspunkt, hvorfor du mente, at det var rigtigst, at der kom undtagelser med? Eller var det ligesom kørt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke den ordveksling, der var. Men det var de velkendte synspunkter. Jeg behøvede ikke at forklare det én gang til. Hun kendte udmærket min holdning til det, og jeg kendte hendes. Og det var dér, vi stod. Så jeg tror ikke, at vi behøvede at tegne den tegning op en gang yderligere.

Jon Lauritzen:

Vi går til koncerndirektionsmødet den 10. marts kl. 10.30 – eller hvornår det nu startede – men inden vi går til det konkrete møde, kan du så ikke fortælle lidt om koncerndirektionsforummet eller koncerndirektionsmøderne? Vi kan se, at det er tilbagevendende møder, og du forklarede før, at det var en gang om ugen, og hver anden uge var ministeren med. Kan du give os en generel forklaring eller indføring i dem?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg skal gøre det forholdsvis kort. Da vi blev etableret som ministerium, blev vi stykket sammen af enheder fra i alt fire eller fem forskellige ministerier. Vi kom til at hedde Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Vi var altså også boligministerium på det tidspunkt. Når vi var så forskellige, men arbejdede med den udlændinge- og integrationspolitiske vinkel alle sammen i en eller anden forstand, også i boligafdelingen, følte jeg, at der var behov for – og jeg fandt det meget naturligt – at etablere et forum, hvor chefkredsen kunne mødes. Det var også en erfaring, jeg havde haft fra mit tidligere job i Uddannelses- og Forskningsministeriet, hvor vi havde nogle møder, hvor de forskellige dele af organisationen mødtes. Det foregik på

den måde, at ministeren var med hver anden uge på en del af dagsordenen. Dette hang sammen med, at vores koncerndirektionsmøder i al væsentlighed havde til formål at sikre en information på tværs i organisationen. Det var information. Det var ikke et sted, hvor vi traf store, forkromede beslutninger. Men der var dog ting, som vi besluttede, som ikke er relevant for denne sag, f.eks. omkring vores IT-strategi, hvordan vores dialog skulle køre med Rigsrevisionen, hvornår og hvordan processen skulle være med MUS-samtaler og selvfølgelig vores budget – altså de indre organisatoriske ting, som også er en del af huset. Det var dér, at vi var ovre i et beslutningsforum. Den anden del af dagsordenen var, hvor vi informerede hinanden. Og det var dér, hvor ministeren også var med. Og det kan måske lyde lidt selvforherliggende, men det er det ikke, fordi når man sidder som chef inde i en bredt forankret organisation, er der nogle chefer, som ofte ser ministeren, og der er andre, der aldrig ser ministeren, eller hvert fald ikke ofte ser ministeren. Derfor var det også vigtigt for dem en gang imellem at høre, hvad ministeren sagde, og høre hendes ord om, hvordan hun ville have det til at køre. Og også for at sikre sig, at ministeren ikke bare hørte om de ting, som hun interesserede sig mest for, men at der rent faktisk også var en anden virkelighed i hendes hus, end den der handlede om stram udlændingepolitik – at der også var noget, der hed integration, og noget, der hed boligpolitik. Formålet var at prøve at binde det sammen. Det kan godt være, at man, når man har sin gang andre steder i samfundet, måske forbinder ordet koncerndirektionsmøde med noget, som er meget mere hardcore i en eller anden forstand – at der er notater, indstillinger og beslutninger. Jeg er sikker på, at hvis koncernen i Nykredit mødes, er det på en anden måde, end det var hos os. Men det var altså sådan, det var hos os. Og jeg udpensler det lidt for at sige, at gangen i koncerndirektionsmøderne var, at det ikke var dér, vi traf beslutninger. Det var ikke der, vi sad og tæskede rundt i en pressemeddelelse – om den skulle have den ene eller den anden formulering. Det var ikke forummet for dét. Men det var et forum, hvor jeg betragtede mig selv som ordstyrer. Det var mit møde, og

ministeren var med. Vi kørte altid en bordrunde, når hun var med. Så fortalte hver afdelingschef/direktør om, hvad der skete på deres område. Og så havde ministeren nogle ting, hun kunne fortælle. Og det var selvfølgelig også interessant at høre hendes ord om, hvordan det sidste ordførermøde var gået, hvad det handlede om, og hvordan hun så det politiske landskab – de gange hun åbnede op for det. Det gjorde hun ikke så tit, men det var det, der var meningen med det ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, men ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg tror, jeg har talt nok om det, så nu kan du spørge noget mere.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg, at jeg er enig i. Blev der taget referater af møderne?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, ikke decideret referater. Hvis der var et eller andet konkret, der skulle følges op på, tog min sekretær normalt et stikord om det. Men det var ikke referatmøder.

Jon Lauritzen:

Og var det dig, der havde besluttet, at der ikke skulle være referater på disse møder?

Uffe Toudal Pedersen:

”Besluttet” ved jeg ikke, men ja, det var jo mit møde. Det var mig, der havde etableret dette forum. Men jeg vil godt sige, at det altså ikke var for at holde offentligheden ude, eller fordi vi skulle i undersøgelseskommissioner bagefter. Det var ikke det, der lå i det. Der lå det i det, at det skulle være et uformelt regi, hvor man udvekslede erfaringer. Og så er det klart, at på den del, der vedrørte beslutningsdelen omkring budget og IT-systemer osv., var der selvfølgelig en konkret opfølgning på det.

Jon Lauritzen:

Vi går til det konkrete møde den 10. februar. Vi har mødeindkaldelsen på s. 183. Kan du fortælle, hvad der skete på mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan fortælle lidt om det med støtte fra det, som jeg har læst mig til, at andre har sagt, fra Instrukskommissionens afhøringer. Det skal vi ikke? Så lader jeg være med det.

Jon Lauritzen:

Nej, det, der er interessant, er, hvad du selv kan huske. Og hvis du ikke kan huske noget, så er det dét, du skal sige.

Uffe Toudal Pedersen:

Det, jeg er sikker på, er sket på mødet, er, at vi er gået frem efter dagsordenen. Så har vi haft de aktuelle sager, og det var jo bl.a. den, vi sidder med nu. Jeg har givetvis bedt Lykke Sørensen om at give en status på, hvor vi var henne med den, fordi den fyldte så meget.

Jon Lauritzen:

Og nu siger du ”givetvis”, er det noget, du kan huske, eller er det noget, du deducerer dig frem til, fordi det allerede har været undersøgt én gang? Jeg spørger konkret, fordi i Instrukskommissionens afhøringsprotokol på s. 82 er du citeret for at sige, at du ikke husker noget konkret fra mødet. Og det er vigtigt, at din forklaring er, hvad du kan huske, og ikke hvad du har hørt eller læst dig til.

Uffe Toudal Pedersen:

Så skal jeg prøve at se bort fra, hvad jeg har læst mig til. Det, jeg husker fra mødet, er, at det foregik som andre koncerndirektionsmøder med, at jeg sad for bordenden billedligt talt, og at vi tog en bordrunde om de ting, som fyldte.

Jon Lauritzen:

Og hvad var det, der fyldte på mødet, efter din hukommelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Efter min hukommelse var det spørgsmålet om indkvartering. Jeg husker, at det var det, der fyldte. Men jeg kan også se af dagsordenen –

og nu må du stoppe mig igen – at to- og trepartsdrøftelser var sat på, og det er jeg sikker på, at vi også har vendt med ministeren, for det var nogle drøftelser, hun var involveret i. Jeg er næsten sikker på, at der blev givet en status på, hvor man var henne med forberedelserne af to- og trepartsdrøftelser, som fyldte meget på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Og hvad med det tredje punkt om brug af sociale medier i forhold til oplysning om dansk asylpolitik?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige prøve at gengive, hvad Inger Støjberg har forklaret om mødet her for Rigsretten. Hun siger, at det med de unge asylpar ikke er noget, der fylder på koncerndirektionsmødet, og at det nok er, fordi man snakkede om overordnede temaer. Og hun husker, at det ikke er et emne, der fylder rigtig meget. Som hun husker det, tog det ganske kort tid, og det var ligesom sagt ud i rummet – altså, at Lykke Sørensens forklaring var noget, som hun sagde lidt ud i det blå. Men det lød, som om din hukommelse var, at det fyldte meget på mødet – eller i hvert fald mere end ikke særlig meget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror ikke, at jeg kan komme det nærmere. Jeg tror ikke, at jeg kan kvalificere nærmere, om det fyldte meget eller lidt. Jeg er bare overbevist om, at vi har vendt det på mødet, fordi vi havde haft det forløb om pressemeddelelsen i dagene op til. Så selvfølgelig har vi drøftet det. Men om det fyldte meget eller lidt i forhold til to- og trepart, kan jeg simpelthen ikke huske.

Jon Lauritzen:

Lykke Sørensen har forklaret, at hun ikke kan huske andet fra mødet end disse drøftelser om de unge asylpar. Hvad kan du huske fra mødet om de unge asylpar, om noget?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis du spørger, hvad jeg præcis kan huske, så kan jeg ikke huske den drøftelse – altså drøftelsen om indkvarteringen.

Jon Lauritzen:

Okay.

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis du spørger, hvordan ordene helt præcist faldt, kan jeg ikke gengive, hvordan ordene faldt. Jeg kan sagtens forestille mig eller se for mig, og jeg kan sagtens sandsynliggøre, at der er givet en redegørelse for den her sag, som fylder meget, og hvor vi skal ud med noget. Lykke Sørensen har givetvis sagt to ord om sin snak med Justitsministeriet, og ministeren har sikkert sagt sine velkendte synspunkter. Og den diskussion havde jeg hørt flere gange. Så jeg har ikke fæstnet mig meget ved det, for det var ikke nyt for mig. Der var ikke noget i den diskussion, der var nyt. Og det var heller ikke i det forum, at vi skulle tranchere den sag eller gøre den færdig. Så derfor har jeg set mig selv som ordstyrer i den diskussion.

Jon Lauritzen:

Men du siger, at Lykke Sørensen givetvis har forklaret om tilbagemeldingen fra Justitsministeriet, og at ministeren så svarer med sine velkendte synspunkter – og hvad var det?

Uffe Toudal Pedersen:

Hendes velkendte synspunkt var, at hun havde svært ved at forstå det – igen det her efterskole-synspunkt – at når nogen kom til Danmark, skulle de så ikke indordnes under vores forhold? Altså ikke noget nyt. Jeg husker ikke diskussionen.

Jon Lauritzen:

Men du forklarede før, at det, som Lykke Sørensen havde fået at vide eller fået bekræftet fra Nina Holst-Christensen, var, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Så hvis hun har refereret, hvad hun havde talt med Justitsministeriet om, så må det også have været det. Og til det svarede ministeren med sine velkendte holdninger. Og de var?

Uffe Toudal Pedersen:

De var, at det var underligt, at man ikke kunne have et system, hvor man kunne stille sådan nogle betingelser op. Men jeg er ude i noget, som jeg ikke refererer fra min hukommelse. Jeg er ude i noget, som er et referat af min forventning af, hvordan ordvekslingen faldt på det møde – givet de drøftelser, vi havde haft om det inden.

Jon Lauritzen:

Men hvis ministeren havde godkendt ordningen dagen før, hvorfor var det så overhovedet en diskussion? Det lyder, som om ministeren ikke havde taget undtagelserne til sig?

Uffe Toudal Pedersen:

Sådan synes jeg ikke, at du kan udlægge det, fordi det forum, vi var i her, var et forum, hvor vi diskuterede tingene, og hvor vi informerede hinanden om, hvor vi var henne med de forskellige sager. Og derfor kan der sagtens have været den slags diskussion, som jeg refererer her, uden at det dermed skal opfattes, som om det var en grundlæggende diskussion af selve ordningen, for det var ikke i det forum, at vi diskuterede det.

Jon Lauritzen:

Nu siger du, at du ikke kan huske så meget fra mødet. Kan du genkalde dig stemningen på mødet? Var den trykket? Var den let? Var den jovial? Hvor er vi henne?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker det som et temmelig sædvanligt koncerndirektionsmøde. Jeg husker ikke nogen særlig store humørmæssige udsving omkring det. Jeg kan se, at nogle af mine kollegaer har refereret det på den måde, men sådan husker jeg det ikke.

Jon Lauritzen:

Lykke Sørensen har forklaret, at det, som hun talte om, var ordningen – altså ikke en pressemeddelelse, men ordningen – og at en undtagelsesfri ordning ville være i strid med konventionerne. Kan du genkalde dig det synspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan godt genkalde mig synspunktet, men jeg kan ikke huske diskussionen.

Jon Lauritzen:

Det er helt fair. Så er det også det korrekte svar. Nu har du haft mulighed for at tale lidt ud fra din egen hukommelse. Vi har også et referat fra Frank Bundgaard. Vi skal til s. 241 i hovedekstrakten. Det skal lige nævnes, at han har skrevet referatet i november 2016, altså ikke på dagen. Jeg kan lige læse det op:

”Direktionsmøde 10/2. 2016.

Min,” – det er nok ministeren – ”Uffe, Henrik K, Henrik G, Lykke, Line, FB ++

Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser.

Tydeligt at spm’et har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører.

Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.” – altså as soon as possible.

Det første udsagn med, at linjen fremover skal være, at

”Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles”.

Ringer det nogen klokker?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Og så udsagnet:

”Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser.

Tydeligt at spm’et har været drøftet før.”

Er det noget, der ringer en klokke?

Uffe Toudal Pedersen:

Det ringer ikke en klokke. Men jeg er helt sikker på, at hvis Lykke Sørensen har sagt noget, så har hun sagt det dér.

Jon Lauritzen:

Og så det med:

”Ingen udtalt konklusion, men toget kører.”

Siger det dig noget?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Og det sidste er noget, hvor du er direkte involveret:

”Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.”

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg har i hvert fald ikke bedt Line Skytte om at sikre besked til asylcentrene, for dem kommunikerede vi ikke med.

Jon Lauritzen:

Kan du have givet besked til Line Skytte om, at hun skulle give besked til Udlændingestyrelsen ”asap”?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kunne godt have givet besked til Line Skytte om, at hun skulle give besked til Udlændingestyrelsen, når pressemeddelelsen på et eller andet tidspunkt var gået. Men om jeg skulle have sagt det på koncerndirektionsmødet, har jeg svært ved at huske. Jeg synes ikke, at vi var dér. Så langt var vi ikke dér, men jeg vil ikke ... jeg kan ikke huske det, simpelt hen. Men jeg har i hvert fald ikke sagt, at hun skulle give besked til centrene, for dem kommunikerede vi ikke med.

Jon Lauritzen:

Vi kan lige komme tilbage til, hvad du har bedt eller ikke bedt Line Skytte Mørk Hansen om.

Lykke Sørensen har forklaret for Rigsretten – jeg har ikke transskriptionen, så det er efter min hukommelse – og hendes opfattelse var, at ministeren ikke havde accepteret en undtagelsesfri ordning, og at det var ordningen, og ikke pressemeddelelsen, der blev drøftet. Hun kan huske mødet meget tydeligt, fordi hun i en større forsamling skulle undsige ministeren. Giver det dig nogen hukommelsesserindring?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi har et mere samtidigt bidrag på s. 248. Det starter forneden med en mail fra Nils Bak fra Udlændingestyrelsen:
”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Det er en mail kl. 13.10. Og Henrik Grunnet svarer kl. 13.45:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Havde du nogen drøftelser med Henrik Grunnet under eller efter mødet? Var det noget, han involverede dig i? Og hvad siger du til udsagnet?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg havde ikke nogen drøftelser med Henrik Grunnet om det i randen af mødet. Hvis du spørger til, hvad jeg mener om udsagnet, er det den måde, som Henrik Grunnet har hørt det på. Det var hans opfattelse. Og hvis jeg skal tolke på det, kan det være hans tolkning af den mere generelle drøftelse, der har været omkring det. Men jeg ville være lidt overrasket, hvis diskussionen på koncerndirektionsmødet skulle være gået så langt ned, at vi har talt om

børnekonventionen. EMRK, ja, men børnekonventionen? Der er vi nede i en detaljeringsgrad, som jeg ikke tror, at vi havde oppe at vende på koncerndirektionsmødet, hvis det var oppe at vende. Det er bare en observation. Jeg tror, at det måske er Henrik Grunnets udlægning af, hvad implikationerne af samtalen har været, som han opfattede det. Men jeg tror ikke, at vi diskuterede børnekonventionens muligheder og begrænsninger.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, om I talte om EMRK, som du nævnte før? Eller bare konventioner som en generel ting?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kommer til at turnere om det samme. Jeg husker ikke, i hvilken detaljeringsgrad Lykke Sørensen redegjorde for disse ting. Men Lykke Sørensen kan i sin orientering til koncerndirektionen meget vel have redegjort for, hvad begrænsningerne og mulighederne er i forhold til EMRK.

Jon Lauritzen:

Og af de øvrige dagsordenspunkter kunne du huske, at det med to- og trepart blev drøftet, men ikke det med sociale medier?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke positivt huske, at vi diskuterede to- og trepart. Men jeg vil tro, at vi diskuterede to- og trepart. Koncerndirektionsmødet handlede om – som jeg også sagde – at vi skulle fortælle ministeren, hvad der skete, og at hun skulle fortælle os, hvad der skete, dér hvor hun kom. Og her var et område, hvor hun skulle bringes i spil. Hun var en del af den to- og trepartsdrøftelse, og derfor må vi have nævnt det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 201, at pkt. 4, 5, 6 og 7 er uden ministeren. Forlod ministeren mødet før alle andre, eller var der andre, der også forlod mødet? Hvordan foregår det? Når man er færdig med pkt. 3, forlader ministeren så mødet, og resten bliver siddende, eller hvordan er det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Normalt foregik det på den måde, at de første punkter var dér, hvor ministeren var med. Når det var slut, gik hun, og vi blev siddende og kørte videre.

Jon Lauritzen:

Og på koncerndirektionsmødet – med respekt for, at du har forklaret, at du ikke kan huske så meget – kan du huske, om ombudsmandens kritik var oppe? Eller om pressestrategi eller andre presserelaterede ting var oppe på koncerndirektionsmødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Det tror jeg ikke, at den var. Og når jeg siger det på den måde, er det, fordi jeg trods alt tror, at jeg ville have kunnet huske det, hvis den havde været det. For jeg var selv rigtig meget involveret i den proces.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvor lang tid mødet varede? Hvor længe var ministeren med, og hvornår sluttede mødet? Jeg kan se, at der var sat en time af. Jeg går ud fra, at det var en time til alle punkterne.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske, hvornår det stoppede. Men jeg vil næsten tro, at vi kort– uden at jeg skal gå langt ind i det – har vekslet ord under pkt. 4 om IT. For vi havde, som andre steder i det offentlige, problemer med vores IT-systemer. Og det var noget, som vi skulle have fat i og gå videre med. Så jeg tror, at vi også har vendt pkt. 4.

Jon Lauritzen:

Og passer tidsplanen nogenlunde med, at I brugte en times tid?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, den samlede tidsplan er rimelig præcis. Folk havde – ikke mindst på det tidspunkt – en meget stram kalender, så når klokken blev 11.30, var det slut.

Jon Lauritzen:

Og kan du huske, hvor lang tid den del, hvor ministeren deltog, varede?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke. Beklager.

Jon Lauritzen:

Det er helt fair. Og nu er koncerndirektionsmødet slut. Hvad sker der så for dit vedkommende?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, sker der det, da koncerndirektionsmødet er slut, at vi skal have gjort pressemeddelelsen færdig. Vores mødelokale var lige overfor på den anden side af gangen. Jeg tror, at det starter med, at vi mødes i døren og så går ind og vender det inde på ministerens kontor. Og så diskuterer vi det frem og tilbage igen – spørgsmålet om nuancer versus tydelig kommunikation. Det er ikke mindst Mark Thorsen, som understreger, at hvis man skal have en tydelig kommunikation, kan man ikke have mange forskellige budskaber med i sådan en pressemeddelelse, og at det derfor gælder om at have hovedbudskabet klart stående i pressemeddelelsen. På et tidspunkt i den diskussion – og den tager ikke så lang tid, for vi havde været igennem det adskillige gange – kører det frem og tilbage med en armlægning, og så siger jeg til sidst noget i retning af: ”Okay, okay. Så tag det dog ud”.

Jon Lauritzen:

Men forud for det, havde du da sagt til ministeren, at det ville være et lovbrud at administrere uden undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det havde vi jo været igennem i forbindelse med sagen. Altså, ministeren gav mig ikke nogen ordre om at administrere ulovligt, hvis det er det, du vil spørge ind til. Hun sagde ikke, at vi skulle administrere med lovbrud eller ulovligt. Jeg ved ikke, om jeg sagde, at det ville være ulovligt, men når vi skriver i vores papirer, og når vi siger i vores diskussioner, at de konventionsmæssige rammer og Justitsministeriets vurdering er, at vi ikke kan administrere

uden undtagelser, så er det jo det. Det havde vi været igennem.

Jon Lauritzen:

Jeg prøver bare at få klarlagt, hvad ministeren havde fået besked på. Og grunden til, at jeg spørger så direkte, er, at jeg har kigget i protokollen fra Instrukskommissionen. Her kan vi se på Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 83:

”Efter koncerndirektionsmødet mødtes han med ministeren og Mark Thorsen på ministerens kontor. De skulle have gjort pressemeddelelsen færdig. Ministeren var synligt irriteret over ikke at kunne få sendt pressemeddelelsen ud. Han sagde til hende, at de havde gjort opmærksom på behovet for undtagelserne, og at det ville være et lovbrud ikke at administrere ordningen med undtagelser. Det er han sikker på, at han har sagt. Det var i forhold til ordningen.”

Kan du vedstå dig den udtalelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og så vil jeg spørge: Hvorfor har I stadig den diskussion på dette tidspunkt? Det er dagen efter, at notatet er blevet underskrevet. Det kan godt være, at jeg er lidt fatsvag, men jeg forstår ikke, hvorfor I har den diskussion. Hvorfor er det nødvendigt for dig at sige til ministeren, når I snakker, at det vil være et lovbrud at administrere uden undtagelser? Hvis din forklaring fra tidligere er korrekt, skulle det være klappet og klart på det her tidspunkt. Der lå notatet, hvor der var undtagelser. Så jeg forstår ikke, hvorfor det var nødvendigt for dig at sige, at det var et lovbrud at administrere uden undtagelser.

Uffe Toudal Pedersen:

Hvordan skal jeg forklare det? Vi havde jo diskussionen om pressemeddelelsen. Og det er ikke nogen hemmelighed, at jeg synes, at det havde været mest rigtigt, at det havde stået i pressemeddelelsen, at der var undtagelser i ordningen. Og da vi diskuterer det her frem og tilbage igen, og hensynet til den entydige

kommunikation ender med at slå igennem, synes jeg, at det er rigtigt at sige – for at der ikke skal være nogen som helst tvivl – at ”uanset din kommunikation omkring det her med den entydige kommunikation, så skal du bare vide, at der bliver administreret med undtagelser. Der bliver administreret med undtagelser, uanset hvad du siger”.

Jon Lauritzen:

Det, jeg ikke forstår, og det, du må prøve at forklare mig, er: Hvorfor har I i det hele taget denne diskussion, når I taler om pressemeddelelsen? Jeg ville godt kunne forstå, hvis du havde sagt: ”Ombudsmanden var efter os i december 2015. Han sagde, at når vi har en annonce i libanesiske aviser, skal den være retvisende.” Jeg ville godt kunne forstå, at I havde haft en drøftelse af, om det nu var retvisende. Men når du i dén kontekst siger: ”Det, du skal være opmærksom på, er, at det er et lovbrud, hvis der administreres uden undtagelser”, kan jeg ikke få det til at hænge sammen med, at I taler om pressemeddelelsen.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er, fordi jeg syntes, at det havde været mest retvisende at få med i pressemeddelelsen, at der var undtagelser. Jeg syntes ikke, at pressemeddelelsen var fuldt dækkende. Og hvorfor var den ikke fuldt dækkende? Det var den ikke, fordi undtagelserne ikke var nævnt. Og så siger jeg til ministeren, som et argument for, at pressemeddelelsen ikke er retvisende: ”Du skal bare vide, at uanset hvad du siger, administrerer vi med undtagelser. Det skal du vide.”

Jon Lauritzen:

Og hvordan reagerede Inger Støjberg på, at du sagde, at det ville være et lovbrud ikke at administrere med undtagelser?

René Offersen:

Det sagde han ikke.

Jon Lauritzen:

Undskyld, var der et spørgsmål?

René Offersen:

Det er den måde, du formulerer det på ... men bare fortsæt.

Uffe Toudal Pedersen:

Hun siger med en meget træt mine: "Okay, ja" – sådan et eller andet. Kropssproget var "jamen okay. Hvis det er sådan, det er, så er det sådan, det er". Der var ikke noget i det. Der var ikke noget nyt i den diskussion på den måde.

Jon Lauritzen:

Sagde hun, at det var i orden?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg læste ministeren på den måde, at hun skulle tage til efterretning, at sådan måtte det være.

Jon Lauritzen:

Var det en drøftelse om intern/ekstern kommunikation, eller hvordan skal jeg forstå det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan godt se, at det ser lidt kompliceret ud. Men ministeren ønskede en klar kommunikation på det her punkt. Jeg sagde så til mig selv: "Okay, i sidste ende er det ikke mig, der er leder af dette ministerium, det er ministeren. Det er hende, der er politikeren. Hvis hun føler, at denne kommunikation flugter med det, som regeringsgrundlaget siger, som statsministeren siger, som hendes partigruppe siger, og som hendes ordfører siger, og hvis det er den kommunikation, hun vil have ud: Okay, så er det det, vi gør". Så siger jeg: "Du skal bare vide, at det kan du godt kommunikere ud, men vi administrerer ikke ulovligt, vi administrerer med undtagelser." Og jeg læser hendes kropssprog på den måde, at hun siger okay. Hun siger ikke "okay", men jeg læser hendes kropssprog på den måde, at hun tager det til efterretning, og så må det være sådan. Men for hende er det afgørende kommunikationen.

Jon Lauritzen:

Og skal det forstås som ekstern kommunikation?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Drøftede I, hvordan det skulle meldes ud internt? For nu har du lige sagt ja til, at der skal sendes en pressemeddelelse ud, som – vi kan kigge på den senere – også siger noget om, hvad Udlændingestyrelsen skal gøre. Drøftede I, hvordan det skulle meldes ud internt?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, vi drøftede ikke den interne kommunikation med ministeren. Det, der var presserende her, var at få pressemeddelelsen gjort færdig. Og det var det, som ministeren pressede på for. Den efterfølgende kommunikation ud i huset diskuterede vi ikke dér.

Jon Lauritzen:

Søgte I at få noget juridisk rådgivning under mødet? Ringede I til Jesper Gori eller Lykke Sørensen eller andre for at få et juridisk indspark til jeres drøftelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Udtrykte ministeren under mødet sin holdning til embedsværket?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det tror jeg ikke, at hun gjorde. Jeg tror, at hun var lidt træt af mig den dag. Og lidt irriteret over, at det skulle være så tungt. Men jeg husker ikke en generel kritik af den måde, vi gjorde vores arbejde på.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at du under din forklaring for Instrukskommissionen siger, og det er på s. 83:

"Som han tolkede det, var ministeren irriteret over, at hun sad med et vrantent embedsværk, som blokerede for, at hun kunne komme ud med et centralt politisk budskab på et for hende helt centralt politisk område."

Uffe Toudal Pedersen:

Det var ikke hendes ord, men det var sådan, jeg tolkede og fornemmede stemningen.

Jon Lauritzen:

Og du siger OK til at sende denne pressemeddelelse ud. Hvad var baggrunden for, at du gav dig?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var det, som jeg har redegjort for i Instrukskommissionen. Vi havde igennem flere dage haft en meget intens diskussion med ministeren om dette spørgsmål. Og vi stod i hvert vores – jeg tror, jeg brugte billedet – ringhjørne og diskuterede med ministeren. På et eller andet tidspunkt måtte vi videre. Jeg så det også som min opgave som chef for et nyt sammenbragt ministerium, hvor vi skulle have mange forskellige ting til at fungere – man glemmer måske sommetider, at der også var andet end denne sag på dagsordenen. Der var rigtig mange andre ting på dagsordenen også. Derfor måtte vi videre, og derfor sagde jeg til mig selv: ”Okay, jeg får jo også min løn for at skære igennem.” Og så skar jeg igennem, og så gjorde vi det på den måde, som vi gjorde. Vi kunne ikke blive ved med at sidde der og køre rundt i det frem og tilbage. Og så sagde jeg det, som jeg sagde, om, at vi ville administrere lovligt. Og det var det. Og det er ikke for at være forherligende, men jeg gjorde det meget bevidst – at det var min beslutning som chef. Jeg inddrog ikke resten af Udlændingeafdelingen eller andre i huset. Det var min beslutning som chef. Jeg så det som min opgave og forpligtelse som chef at træffe den beslutning. Man kan diskutere bagefter, om det var en klog beslutning. Men det var min.

Jon Lauritzen:

Og hvad gjorde du efterfølgende for at kommunikere det her påståede forbehold ud til administrationen?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil allerførst sige, at jeg ikke kan lide, at du bruger udtrykket påståede forbehold.

Jon Lauritzen:

Nej, det vil jeg også godt beklage. Det var ufint.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er ikke, fordi jeg skal diskutere, men det var ikke noget, vi påstod. Hele reference-

rammen for vores diskussion var, at der skulle være undtagelser. Alle vidste, at der skulle være undtagelser. Og jeg er ikke – i de drøftelser og de møder, der har været omkring disse ting – stødt på nogen, som havde den opfattelse, at det kunne gøres undtagelsesfrit. Derfor lå det i hele vores vidensbase, at det måtte være med undtagelser. Det kunne ikke være undtagelsesfrit. Og jeg bad i hvert fald Line Skytte Mørk Hansen – og det er dér, jeg ikke rigtig kan tidsfæste i forhold til koncerndirektionsmødet – om at tage en kontakt til styrelsen og fortælle dem, at pressemeddelelsen var enten sendt ud eller på vej. Fordi det var mig lidt magtpåliggende, at de ikke skulle høre om pressemeddelelsen gennem Ritzau, men at de fik det at vide direkte. Igen ud fra den betragtning, at vi var et stort samlet hus, og at det derfor var lidt vigtigt at holde informationskanalerne varme.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt have lov til at foreholde dig din forklaring fra Instrukskommissionen. Vi skal til s. 84:

”Han forventede, at den kommunikation gik i gang, men det var ikke noget, han var en del af. Han husker ikke, at han drøftede med Line Skytte Mørk Hansen, hvad der skulle ske. Han kan godt forestille sig, at Line Skytte Mørk Hansen fortalte ham, at det var blevet kommunikeret videre til Lene Linnea Vejrum, og at det var blevet sat i gang. Han husker det dog ikke. Opfølgningen ville ikke være et tema de to imellem, for det ville være naturligt, at det var hende, der ”kørte” videre med det.”

Det tyder jo ikke på, at det er noget, du har sagt til hende, hvis du kan vedstå dig dette?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg skal lige læse det igen. Det, jeg hørte, at du spurgte om – det kan være, at jeg tager fejl – var, om jeg gav Line Skytte besked om at orientere styrelsen om, at der kom en pressemeddelelse?

Jon Lauritzen:

Nej, jeg spurgte lidt mere generelt om, hvad du gjorde for at sikre, at det forbehold, du tog over

for ministeren i forhold til administrationen, blev kommunikeret videre, og hvordan.

Uffe Toudal Pedersen:

Nu gentager jeg mig selv: I forhold til pressemeddelelsen bad jeg Line Skytte om at kommunikere ud til styrelsen, så de vidste, at der ville komme noget. I forhold til den bredere kommunikation – det med, hvordan jeg sikrede mig, at forbeholdet om, at der skulle administreres med undtagelser, sivede ud i organisationen – så gjorde jeg ikke noget specifikt omkring det. Fordi det lå som en følge af hele den diskussion, vi havde været igennem, og den sag, der var godkendt.

Jon Lauritzen:

Gjorde du noget for at sikre, at notatet blev sendt ud til Udlændingestyrelsen eller til andre?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi er ikke helt færdige med dette emne, kan jeg røbe. Men jeg tror, at tiden er til frokost?

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokost, og mødes kl. 13.15.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi sluttede, hvor du svarede på, om du havde gjort noget for at drøfte implementeringen eller tilbagemeldingen. Og til det svarede du – som jeg har noteret – at det havde du ikke, fordi det vidste alle. Du havde heller ikke gjort noget for at sikre, at notatet blev sendt ud til Udlændingestyrelsen. Er det korrekt husket?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvis vi ser på den endelige version af pressemeddelelsen på hoveddekstraktens s. 254, står der:

”Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg udtaler:” – og så i anden linje – ”jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det.”

Og den nederste sætning:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager ...”

Man får indtrykket af, at der er sat noget i værk. Fortalte du nogen om, at der – i forbindelse med at du accepterede pressemeddelelsen uden forbehold – skulle administreres med undtagelser, måske nærmest på trods af pressemeddelelsens ordlyd?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, fordi – og det går måske lidt tilbage til det spørgsmål, som du genstartede eftermiddagen med – det nye var, at der kom en pressemeddelelse. Det nye var ikke, at der skulle administreres med undtagelser. Det havde vi været igennem. Og alle dem, som var involveret i sagen, vidste det.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at tage Lykke Sørensen: Aftenen før koncerndirektionsmødet ringede du hende op og informerede hende om, at ministeren og Mark Thorsen ikke ville have en ordning med en kattelem. Og I aftalte, at hun skulle ringe til Justitsministeriet og tale med dem om sagen på ny.

René Offersen:

Undskyld, sådan har vi simpelthen ikke hørt det forklaret.

Jon Lauritzen:

Hvad har du ikke hørt forklaret?

René Offersen:

Den måde, du gengiver det på.

Retsformanden:

Er det ikke en gengivelse af den mail, der bliver sendt fra Lykke Sørensen om aftenen?

René Offersen:

Den handler om pressemeddelelsen. Det handler om forslaget.

Retsformanden:

Vi kan lige få mailen frem.

Jon Lauritzen:

Den er på s. 239. Det er den mail, hvor du sagde – som jeg i hvert fald hører det – at den var en gengivelse af den samtale, I havde:

”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelerm. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Og så har du den samtale med Lykke Sørensen aftenen før. Der er en drøftelse med Justitsministeriet om morgenen, som du får besked om. De holder fast i, at der ikke kan være en undtagelsesfri ordning. Så er der et koncerndirektionsmøde, hvor hukommelsen var lidt mere uklar, men der er i hvert fald en drøftelse, hvor konventioner bliver nævnt, og at det ikke kan være undtagelsesfrit. Hvordan forestiller du dig, at Lykke Sørensen skulle vide, at der skulle være undtagelser til ordningen, når der kort tid efter det koncerndirektionsmøde, hvor hun har en diskussion eller et skænderi med ministeren, bliver sendt en pressemeddelelse ud uden undtagelser? Hvordan skulle Lykke Sørensen forstå, at der var et forbehold om, at man internt skulle gøre ikke det modsatte, men noget andet, end det der stod i pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

S. 239 refererer til pressemeddelelsen. Det var det, vi diskuterede den aften. Det var ikke ordningen.

Retsformanden:

Undskyld, må jeg godt lige høre: Hvis det er pressemeddelelsen, man diskuterer, hvorfor skulle man så kontakte Nina Holst?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at der er flere gange undervejs, hvor vi har en kontakt til Justitsministeriet for at være helt sikre på, at vi har forstået det rigtigt, sådan at der ikke efterfølgende opstår uklarhed omkring, hvorvidt vi nu har forstået det. Jeg ser det som en ekstra sikring af, at vi er helt sikre på, at vi har ret. Og i forhold til den, der er på s. 239: Den diskussion, vi havde om aftenen, gik jo på pressemeddelelsen. Det var det, vi diskuterede. Det var i relation til pressemeddelelsen, at kattelermen blev drøftet. Vi havde været igennem sagen. Der er jo – som der også er på et andet skærmbillede – godkendelseslisten i syv trin. Der har vi alle sammen vippet af på den indstilling, der er. Og hvis det var sådan, at nogen havde opfattet, at pressemeddelelsen indeholdt en ændring af den underliggende ordning, er det da meget underligt, at der ikke er nogen, der har taget fat i mig og spurgt: ”Hvad er det, der er gang i her? Hvordan hænger det sammen?” Det er der ingen, der har gjort. Jeg har ikke fået et eneste opkald om, hvorvidt den pressemeddelelse – som blev diskuteret som pressemeddelelse – trak det andet med sig. Så derfor havde jeg ikke behov for at have en særskilt kommunikation omkring det med, at der skulle være undtagelser. Fordi igen – men det er min udlægning af det – i min verden var alle, som deltog i den her diskussion, klar over, at selvfølgelig kunne man ikke have en ordning uden undtagelser.

Jon Lauritzen:

Jeg kan sige, at Lykke Sørensen, da hun afgav forklaring, forklarede, at hun mente, at det vedrørte ordningen, og at det også var ordningen, hun talte med Nina Holst-Christensen om dagen efter, altså om morgenen den 10. februar. Og at den drøftelse, hun havde på koncerndirektionsmødet, vedrørte ordningen og ikke pressemeddelelsen.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er ikke i tvivl om, at når Lykke Sørensen siger, at hun har talt med Nina Holst om ordningen, så har hun gjort det. Det sætter jeg ikke spørgsmålstegn ved. Jeg er også sikker på, at Lykke Sørensen har haft behov for at få betrygget sig i, at den fortolkning af ordningen, som vi havde gjort færdig, var den rigtige. Det kan man jo godt have. Men vi diskuterede ikke ordningen på koncerndirektionsmødet. Det gjorde vi altså ikke. Det var ikke – nu gentager jeg mig selv – i det setup, at man diskuterede den slags ting. Og så må jeg bare sige, at det må Rigsretten tage stilling til. Så er der et punkt her, hvor Lykke Sørensen har én opfattelse, og jeg har en anden.

Jon Lauritzen:

Ja, enig i begge dele. Hvis Lykke Sørensen havde opfattet, at I havde talt om pressemeddelelsen, ville hun formentlig også have drøftet ombudsmandens kritik og ikke undtagelsesfri ordn...

René Offersen:

Undskyld, hvor har du det fra? At Lykke Sørensen ville have drøftet ombudsmandens kritik? Vi tænker, at det er Libanonsagen, du mener nu?

Jon Lauritzen:

Det er det.

René Offersen:

Og hvad adgang har du til at tillægge det til Lykke Sørensen?

Jon Lauritzen:

Hun forklarede, at det, som hun talte med Nina Holst-Christensen om, var ordningen, og om den kunne være undtagelsesfri. Hvis hun havde haft en diskussion om pressemeddelelsen aftenen før, ville det være relevant at tage en diskussion om indholdet af en pressemeddelelse. Og om den skulle være retvisende og fyldestgørende, som ombudsmanden havde givet kritik for til ministeriet få måneder før.

René Offersen:

Men er vi enige om, at det er noget, der foregår oppe i dit hoved? Du sætter en vis præmis op. Det er ikke noget, som Lykke Sørensen har forklaret.

Retsformanden:

Nej, du må stille et spørgsmål, som vidnet kan svare på.

Jon Lauritzen:

Okay. Vi prøver at kigge på Jesper Gori, som jeg også antager, at du ikke har fortalt det her til. Dagen før deltog han i et møde kl. 15.30, hvor ministeren også deltog, og hvor han forklarede, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Du var også med til det møde. På mødet var der enten en serviet med en beskrivelse af en ordning, der ikke var undtagelsesfri, eller pressemeddelelsen med angivelse af en undtagelsesfri ordning eller en ordning med undtagelser. Efter mødet bliver han præsenteret for en pressemeddelelse uden undtagelser. Han taler med dig. Og I laver så i fællesskab eller – nok nærmere – du genindsætter en undtagelse, som ryger ud om aftenen. Og så har du den snak med Lykke Sørensen. Dagen efter kan han konstatere, at der nu kommer en pressemeddelelse ud uden undtagelser. Hvordan skulle han vide, at det betød, at der alligevel internt skulle gøres noget andet eller noget mere, end det der stod i pressemeddelelsen? Hvordan skulle han forstå det?

Uffe Toudal Pedersen:

For det første var det, som vi diskuterede, pressemeddelelsen. Vi har kredset om det et par gange nu. Vi diskuterede pressemeddelelsen og formuleringen af den – skulle det ind, skulle det ikke ind? Min helt klare opfattelse er, at det kun var pressemeddelelsen, vi diskuterede i den sammenhæng. Til det, som du spørger om efterfølgende: ”Hvordan kunne han tro andet, end at det så ikke også var en underliggende ordning, der skulle justeres?” vil jeg bare sige, at jeg aldrig har været ude for i min karriere – men jeg har heller ikke oplevet alt – at en pressemeddelelse blev til en intern instruks. Pressemeddelelsen er ikke skrevet i sin ordlyd og sin form som en kontraordre til, at vi nu lige pludselig skulle

til at mene noget andet end det, der stod i notatet. Jeg kan heller ikke huske – det kan være, at jeg husker fejl – at der er nogen, der har modtaget en pressemeddelelse, og så har opfattet den og efterlevet den som en ordre om at gøre noget bestemt, eller at vi nu havde lavet en sag om. Den måde, som vi normalt kommunikerede på, var, at hvis man lavede noget om, kom der en justering i notatet, eller vi fik en ny sag op, eller vi fik noget andet. Det var ikke sådan, at man gik ind og sagde, at når der kommer en pressemeddelelse, laver vi en afledt ændring af det underliggende notat. Beslutningsgrundlaget var det samme.

Jon Lauritzen:

Vi kommer til, hvordan Udlændingestyrelsen opfattede pressemeddelelsen, om lidt. Vi har endnu ikke hørt Jesper Goris forklaring om, hvad der passerede på mødet kl. 15.30 den 9. februar. Men Mark Thorsen forklarede, at mødet primært handlede om notatet, og at pressemeddelelsen var i slutningen af mødet. Men nu skal vi høre, hvad Jesper Gori mener om det. Jeg har hørt din forklaring. I forhold til Line Skytte Mørk Hansen var du tidligere inde på, at du bad hende om at sende pressemeddelelsen ud. Kan du forklare lidt nærmere om det?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg sagde før frokost, lagde jeg meget vægt på, at Udlændingestyrelsen ikke skulle læse pressemeddelelsen gennem Ritzau, men at de skulle have en viden om det så hurtigt som muligt. Og så bad jeg Line Skytte om at kommunikere pressemeddelelsen videre til styrelsen, og det gjorde hun.

Jon Lauritzen:

Det var også det, jeg hørte dig sige før – at den besked, du gav hende, var om at sende pressemeddelelsen ud. Ringede du til direktøren for Udlændingestyrelsen, Henrik Grunnet, og sagde: ”Nu kommer der en pressemeddelelse ud. Den ser lidt bastant ud, men vi melder noget ud eksternt, og internt gør vi noget andet?”

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde jeg ikke. Jeg gav Line Skytte den besked, som jeg nu har refereret, at jeg gav

hende. Så var kommandovejen – sådan er kommandovejen – at hun tog affære i forhold til at bringe det videre. Henrik Grunnet havde selv været til stede på koncerndirektionsmødet og havde også overværet diskussionen, så han kendte også holdningen til det.

Jon Lauritzen:

Men hvad er det for en kommando? Jeg hørte din forklaring som, at du ikke huskede så meget fra koncerndirektionsmødet. Så den kommando, som Henrik Grunnet skulle have fået, var fra ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Så skal jeg tale tydeligere. Det, jeg mente, er, at der en kommandovej i et departement, og jeg var departementschef, Line Skytte var afdelingschef, og Lykke Sørensen var afdelingschef. Og nu havde vi været det her igennem, og så bad jeg Line Skytte, som på dette tidspunkt havde haft sagen mest i hænderne i Koncernøkonomi, om at bringe pressemeddelelsen videre til Udlændingestyrelsen. Og det var så det, som vi gjorde der. Det er den normale kommandovej. Så siger jeg så: Oven i det er der det forhold, at styrelsens direktør, Henrik Grunnet, havde været med til koncerndirektionsmødet og var bekendt med den meningsudveksling, der havde været. Så der er altså ikke givet nogen kommando til Henrik Grunnet på koncerndirektionsmødet, hvis det var det, du spurgte ind til.

Jon Lauritzen:

Og den besked, som du gav til Line Skytte Mørk Hansen, var at sende pressemeddelelsen ud og ikke andet? Der var ikke det her forbehold med?

Uffe Toudal Pedersen:

At orientere dem om, at nu kom der sådan en. Og det var det.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg skal lige prøve at se, om jeg kan forstå det. Dagen før er der et møde med en pressemeddelelse, hvor ministeren får at vide, at man ikke kan administrere uden undtagelser. Om der så er talt om pressemeddelelsen eller ordningen – det er én ting. Så kommer der en undtagelsesfri pressemeddelelse ud af mødet – hvem, der

har besluttet det, var lidt uklart. Du prøver at få en ny undtagelse ind, som ministeren afviser om aftenen. Du har en snak med Lykke Sørensen om, at der ikke skal være en kattelem – om det så er i pressemeddelelsen eller om notatet – og beder hende om at snakke med Justitsministeriet. Hun får bekræftet, at man ikke kan gennemføre en undtagelsesfri ordning, og der er så en drøftelse – om den er ophedet, jovial, eller om det er et skænderi, ved vi ikke – på koncerndirektionsmødet, hvor i hvert fald Lykke Sørensen opfattede det således, at hun skulle undsige ministeren. Og efter det koncerndirektionsmøde har du et møde alene med ministeren og Mark Thorsen, hvor du accepterer det her. Er det hændelsesforløb nogenlunde rigtigt forstået? Grunden til, at jeg spørger, er: Er der ikke noget af dette, der får dig til at tænke, at der er nogen i departementet eller Udlændingestyrelsen, der skal have besked om, at de ikke skal gøre det, der står i pressemeddelelsen, som jo også har et operationelt indhold?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at du i dit resumé nævnte, at jeg havde bedt Lykke Sørensen tage kontakt til Justitsministeriet. Det var hendes eget initiativ – hun ville gerne sikre sig. Det var ikke noget, jeg bad hende om. I forhold til resten tror jeg, at det er en rigtig gengivelse, du giver. Og når du spørger til sidst, om jeg – sådan hørte jeg dig, ellers må du rette mig – følte, at der var behov for at tage en særskilt kontakt til styrelsen for at sikre mig, at de administrerede med undtagelser, kan jeg gentage mig selv igen og sige: Det nye her var, at der kom en pressemeddelelse om det. Det var ikke en nyhed om, at nu skulle der administreres med undtagelser. Det vidste vi jo alle sammen, at der skulle. Sådan var det. Det var vores forståelsesramme. Og det er sådan set det. Derfor følte jeg ikke – for at runde af – et særskilt behov for at sikre mig det. Det lå, synes jeg, i vores fælles forståelsesramme.

Jon Lauritzen:

Jeg spurgte både til departementet og til styrelsen, så det er lidt et dobbelt spørgsmål. Vi kan starte med styrelsen. Styrelsen har ikke adgang til F2, og du havde heller ikke sikret, at de fik

notatet. Hvor skulle de have denne fælles forståelsesramme fra?

Uffe Toudal Pedersen:

De havde leveret bidrag ind til notatet. Jeg er enig i, at de leverede bidrag ind, da det begyndte, og de har så ikke set det, da det var slut. Men jeg havde – vi havde – en klar forventning om, at når et notat bliver vinget af i syv led, og det er færdigt i den formelle proces, så går det videre til dem, som det involverer, herunder også styrelsen. Jeg er så med på, at det fysiske notat ikke fandt vej ud til styrelsen, og det kan man så beklage. Jeg kan forundres over det. Det er en ting for sig. Men det ændrer ikke ved, at den ramme, den forståelse, som alle – jeg tror også juristerne i Udlændingestyrelsen – havde om, at man ikke kunne administrere ordningen uden undtagelser, var gældende. Og hvis det var sådan, at man havde den opfattelse, at det lige pludselig skulle være undtagelsesfrit, så skulle nogen have spurgt ind og sagt: ”Hov, hvad er det lige? Hvad betyder det her? Hvordan skal det forstås?” Og det sidste, jeg vil sige, er, at vi ikke instruerer en styrelse gennem pressemeddelelser.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til departementet – om det så er Lykke Sørensen, Jesper Gori eller Line Skytte: Der var heller ikke nogen af dem, du overvejede at give besked om, at der nu kommer en pressemeddelelse ud uden undtagelser, men at det ikke er det, vi gør indadtil?

Uffe Toudal Pedersen:

Det gjorde jeg faktisk slet ikke, fordi de alle havde været involveret i tilblivelsen af notatet. Det var vinget af fra deres hånd. De havde været med alle sammen. Og hvis det var sådan, at de havde været i tvivl om, hvorvidt det skulle være undtagelsesfrit, er jeg da sikker på, at de havde råbt vagt i gevær. Og jeg ser heller ikke efterfølgende – i de afhøringer, der har været, og i det materiale, der er samlet sammen i denne forbindelse – afspejlinger af, at det kunne gennemføres uden undtagelser. Og det bekræfter mig igen i, at vi havde en fælles forståelsesramme, som var den, jeg har redegjort for.

Jon Lauritzen:

Lykke Sørensen var herinde og forklare, og vi har ikke hørt så mange andre vidner udover dig. Hun sagde, at notatet ikke spillede nogen rolle overhovedet efter den 9. februar. Hun kunne nærmest ikke huske det. Vi har ikke hørt de andre vidner endnu, og vi kommer tilbage til notatet senere, men det spillede i hvert fald ikke nogen rolle for Lykke Sørensen.

Uffe Toudal Pedersen:

Det spillede en meget klar rolle for mig. Det kan godt være, at det fysiske notat – de fem sider, eller hvor meget, det er – på en eller anden måde ikke kom med i mailstrømmen efterfølgende. Men jeg siger bare, at den holdningsdannelse og den afklaring, som skete i processen med at skrive notatet, var der – uanset at det notat åbenbart ikke er blevet sendt videre rundt. Jeg føler for at få tydeliggjort, at man må sondre mellem, om notatet forsvandt som et stykke papir – og det gjorde det åbenbart på nogens lystavle ... men dermed forsvandt analysen og konklusionen jo ikke. Det var det centrale. Og den havde vi været igennem, så blodet sprøjtede: At vi måtte have undtagelser. Vi kunne ikke gøre det undtagelsesfrit. Jeg sad med den konkrete viden om, at der ville være mindst ét tilfælde, hvor der skulle gøres en undtagelse, uanset hvor mange eller hvor få tilfælde, der ville være. Jeg er helt med på den diskussion omkring notatet – og det har fået en nærmest overnaturlige karakter – men det centrale er, at meningsdannelsen, holdningen, analysen, referencerammen blev formuleret gennem notatet.

Jon Lauritzen:

Vi kører lidt i ring, men Lykke Sørensen forklarede, at det stod hende klart, at ministeren fortsat ønskede en undtagelsesfri ordning efter mødet den 10. februar.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er Lykke Sørensens opfattelse.

Jon Lauritzen:

Enig. Vi går videre. Vi har på s. 254 den endelige version af pressemeddelelsen. På s. 253 kan vi se, at den bliver sendt ud. Kan du huske,

om du fik den endelige version, før den blev sendt ud til godkendelse eller efter mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Fulgte du mediedækningen af pressemeddelelsen eller sagen om de unge asylpar den 10. februar?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg har givetvis fulgt mediedækningen, men jeg kan ikke huske, om jeg læste Ritzau eller Politiken eller Information eller andre. Det kan jeg ikke. Men jeg har givetvis fulgt den.

Jon Lauritzen:

Vi kan godt prøve at kigge på Ritzau, som du ...

Retsformanden:

Undskyld. Jeg skal lige høre én ting, inden vi forlader s. 254, som er den endelige udgave af pressemeddelelsen – den, der altså blev udsendt. Hvis jeg forstår din forklaring rigtigt, var det sådan, at da man nåede til det punkt, hvor pressemeddelelsen blev udsendt, var notatet stadig gældende. Er det rigtigt opfattet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Retsformanden:

Så hæfter jeg mig ved, at det, der står i notatet, er, at der er disse undtagelser; en række betingelser – fem betingelser, så vidt jeg husker. Og hvis man er inden for dem, kommer det i øvrigt til at foregå på den måde, at man så godt kan blive indkvarteret på samme center, men dog sådan, at man skal adskilles på centeret, så man skal bo på forskellige værelser. Det er det, der står i notatet. Hvis man ser i pressemeddelelsen, står der:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter ...”

Det er altså noget andet end det, der står i notatet. Det vil sige, at der er en direkte modstrid mellem notatet og pressemeddelelsen. Hvordan kan man sende en pressemeddelelse ud med et indhold, der ikke svarer til den ordning, der er gældende efter din opfattelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg må være oprigtig og sige, at jeg ikke har været opmærksom på den forskel før i denne runde.

Retsformanden:

Du har jo været helt opmærksom på, hvordan notatet var formuleret. Det har du selv beskrevet tidligere. Og der har været ganske mange diskussioner. Man kan jo se, at det i starten af forløbet er sådan, at de første udkast svarer fuldstændig til notatet. Men så ender det altså med at blive på den måde her.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke komme det nærmere, end at der på et tidspunkt var en diskussion mellem vores ministerium og Justitsministeriet, om man kunne lave en adskilt indkvartering, sådan at parrene var på samme center, men hver for sig. Om den diskussion tidsmæssigt falder sammen med færdiggørelsen af pressemeddelelsen eller efterfølgende, kan jeg ikke stadfæste. Men justitsministerens konklusion var så, at hvis der skulle være adskillelse, kunne man ikke reparere på adskillelsen ved at lade folk bo på samme asylcenter. Sådan en diskussion var der.

Retsformanden:

Men det er først på et langt senere tidspunkt. Nu tænker jeg på situationen den 9. og 10. februar.

Uffe Toudal Pedersen:

På det tidspunkt havde vi ikke den diskussion. Jeg erindrer den ikke. Jeg kan ikke svare dig bedre.

Jon Lauritzen:

Jeg kan i øvrigt sige, at det med Justitsministeriet var den 9. marts, men det kommer vi også tilbage til. Vi prøver at kigge på Ritzaus

telegram på s. 287. Du sagde, at du givetvis fulgte med. Hvor meget fulgte du med i dækningen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ikke tæt vil jeg sige. Ikke tæt.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger, fordi hvis man kigger på de her spørgsmål-svar, som også kan findes mere udførligt på s. 242, der er TV 2 News' transskription af et interview, så går i hvert fald den eksterne kommunikation på dette tidspunkt meget tæt på pressemeddelelsen. Den eksterne kommunikation lader til at beskrive en ordning, der er undtagelsesfri. Gav det dig anledning til at genoverveje, om du skulle række ud til nogen enten i Udlændingestyrelsen, altså Henrik Grunnet, eller Jesper Gori, Lykke Sørensen, Line Skytte eller andre og sige: "Nu er ministeren ude at slå på tromme for sin politiske holdning, men I skal vide at ..."?

René Offersen:

Jeg er nødt til at sige, at vi ikke kan tilslutte os udtrykket undtagelsesfri. Du må vise, hvor i det her der er udsagn, som ikke omfattes af ministernotatet, hvor der – som retsformanden sagde – i undtagelsestilfælde kan ske adskillelse i hvert sit værelse, så man ikke bor sammen. Du må godt vise, hvor det er.

Jon Lauritzen:

Vi kan tage midt på s. 242:

"Lautrup: Men jeg forstår, der er jo også børn? Nogle af det, vi kalder barnebrude, altså kvinderne under 18, de har børn med den ægtefælle, de efter deres opfattelse er gift med. Dem skiller I også ad fra, i det her tilfælde jo nok mest deres far?"

Inger Støjberg: Ja, de bliver også skilt ad. Og det er ganske enkelt fordi, jeg vil ikke acceptere, at der kan være forhold, der på den ene eller på den anden måde, har været tvang indblandet i. Og derfor så bliver de skilt ad.

Journalist: Hvorfor er det nødvendigt overhovedet og skille de her par ad, hvis ikke man er

sikker på, der er tvang og det er frivilligt, de har indgået de her ægteskaber?

Inger Støjberg: Vi har det jo sådan i Danmark, at man jo ikke bare umiddelbart kan flytte sammen, så har man jo sine forældres accept af det, hvis man er under de 18 år, og så længe man er i det her system, jamen så er det altså os, der bestemmer. Og jeg mener, det er meget, meget afgørende, at vi sender et helt utvetydigt signal om, at man ikke i Danmark accepterer nogen som helst former for tvang, og jo selvfølgelig heller ikke, når nu det gælder de her barnebrude.”

Og hvis vi går til næste side, s. 243 ...

René Offersen:

Men var der er noget i det, du læste op, der var i strid med ministernotatet?

Jon Lauritzen:

... og så journalisten næstnederst:

”*Journalist:* De kan jo stadig godt sove sammen, f.eks. på det her asylcenter? De kan jo stadig mødes vel og de kan stadig besøge deres ægtefæller uden for centrene, så al kontakt kan man vel ikke afskære?”

Inger Støjberg: Næ, man må godt have kontakt, men man kan ikke sove sammen og man bliver skilt ad på asylcentret.”

René Offersen:

Det er lige præcis det, der står i ministernotatet.

Jon Lauritzen:

Men det, som jeg vil tilbage til, er, om det gav anledning til, at du rakte ud til nogen i departementet?

Uffe Toudal Pedersen:

Som sagt har jeg givetvis fulgt pressedækningen, sådan som man selvfølgelig gør, når der er en stor sag i gang på ens område. Men det var ikke sådan, at jeg fra den her diskussion og det interview, som Lautrup havde, gik tilbage og sagde: ”Vi må se på det én gang til”. Nu var vi ude i det politiske rum, og det var den

diskussion, som man kunne forvente, med den udmelding, der kom. Så det gjorde jeg ikke. Og så kan jeg sige det, som jeg sagde før, om vores referenceramme osv., og jeg kan også føje til – men det kommer vi formodentlig også ind på – at der straks efter, at pressemeddelelsen gik ud, var en stribe kontakter mellem departementet og styrelsen omkring det her. Og det kan godt være, at jeg husker forkert – det tror jeg nu ikke, at jeg gør – men som jeg husker Lene Vejrum's afhøring i Instrukskommissionen, tror jeg endda, at hun sagde, at hun, da hun fik pressemeddelelsen fra ministeriet, ikke opfattede, at hun sad med en ulovlig ting, en ulovlig ordre eller noget andet. Men hun forventede, at der kom noget mere. Det kommer vi sikkert tilbage til. Så det var den stemning, som jeg fornemmede, at der var.

Jon Lauritzen:

Nu skal vi nok ikke foregribe, hvad de kommende vidner har sagt.

Uffe Toudal Pedersen:

Overhovedet ikke, men ...

Jon Lauritzen:

Og nu har jeg faktisk fundet det citat, jeg tænkte på. Jeg læste det forkerte op før. I det fjerde afsnit på s. 243 spørger Lautrup: ”Bliver det i hver sin ende af landet? Altså, det er jo ikke et ægtepar i dansk forstand, så det ord vil jeg måske ikke bruge her, men et par så skal bo eller hvor lang afstand - skal de kunne se hinanden dagligt eller hvad forestiller du dig i retningslinjerne?”

Til det svarer Inger Støjberg:

”Jamen det må vi se på hen ad vejen, hvis der er børn indblandet, så kan det jo give god mening, at f.eks. faren også kan få lov at se barnet, men det, der er helt afgørende for mig, det er, at vi sender et fuldstændigt utvetydigt signal om, at vi vil ikke se tvang under nogen som helst former, og det betyder altså også, at hvis den ene er f.eks. 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen, men jeg vil ikke forhindre faren i at se barnet.”

Det var det, jeg tog som, at i hvert fald som jeg læser ”hver sin ende af landet”, vil det nok ikke være på samme center.

Du fulgte mediedækningen, men det gav dig ikke anledning til noget. Er det sådan, jeg skal forstå dit svar?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at kigge på spørgsmål 630. Grunden til, at jeg vil spørge ind til det, er for at prøve at høre, hvad din forståelse af indholdet af ordningen var i februar måned. Inden vi går til selve spørgsmålet: Hvordan ser du på rammerne i forhold til at svare Folketinget i relation til sandhedspligt? Er der forskellige typer af folketingsspørgsmål eller forskellige typer af svar i forhold til sandhedspligten?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvordan forstår du så sandhedspligten i forhold til at svare Folketinget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg ved ikke, om jeg har en fuldt færdig formaningstale omkring det, men man skal svare sandt.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at gå til svaret, og det har vi på s. 392. Vi kan lige se spørgsmålet, som er:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Og hvis vi tager tredje afsnit:

”Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere

fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det flugter med pressemeddelelsens tema og opbygning. Da I arbejdede med det her, overvejede du, om der i dette svar skulle indarbejdes nogen forbehold eller muligheden for individuel, konkret vurdering?

Nicolai Mallet:

Undskyld, mener du, at det, der siges her, er i strid med det, der står i ministernotatet?

Jon Lauritzen:

Det, som jeg spørger vidnet om, er, om man af denne tekst kan udlede, at der er undtagelsesmuligheder.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, om jeg har svaret på det i Instrukskommissionen. Men jeg vil sige det på den måde, at jeg ikke husker – der kom rigtig, rigtig mange spørgsmål – om jeg havde en særlig diskussion om spørgsmål 630. Men når jeg ser det nu, var det ikke noget godt svar. Der skulle selvfølgelig også have stået i det svar, at der var en undtagelsesmulighed. Det synes jeg, at man må tage på sig. Det er ikke noget godt svar til Folketinget. Men jeg vil også sige i samme åndedræt, at jeg i hvert fald ikke har siddet og taget en sætning ud, hvor man også beskriver undtagelsesmuligheden. Overhovedet ikke. Men det er ikke noget godt svar. Det er gået for stærkt. Men jeg beder også om, at man har forståelse for, at der var rigtig, rigtig meget, der skulle laves samtidig i de dage. Det er ikke nogen undskyldning. Det er bare en forklaring – at sådan er virkeligheden også.

Jon Lauritzen:

Og den sidste sætning:

”De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det fremstår også lidt absolut?

Nicolai Mallet:

Hvordan absolut i forhold til ministernotatet?

Jon Lauritzen:

Absolut i forhold til, at ”de øvrige vil også blive adskilt” indikerer, at det er resten.

Nicolai Mallet:

Det er vel også det, der fremgår af ministernotatet? Det er så bare på samme center, hvis de betingelser er opfyldt.

Jon Lauritzen:

Det, jeg spørger om, er, om det fremstår, som om der er undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg svarede generelt og under ét på det afsnit, du fremhæver. Det fremgår ikke af det afsnit, at der er undtagelsesmuligheder, og det burde have været med. Det er ikke noget godt svar.

Jon Lauritzen:

Det fremgår i øvrigt også af et senere svar, at det kunne have været bedre. Men hvis vi kigger på F2-systemet på s. 428, har vi her godkendelsesforløbet. Kan du huske dette forløb, og om du har talt med ministeren om svaret, eller om du selv har gjort dig nogen overvejelser? Vi kan se her, at det er Andreas Højmark Andersen, der godkender på dine vegne på trin 3.

Uffe Toudal Pedersen:

Som sagt havde vi rigtig, rigtig mange spørgsmål, som vi ekspederede i den periode. Og jeg kan ikke huske godkendelseskæden fra 630 til forskel fra andre. Men jeg må tage på mig, at jeg er en del af godkendelseskæden, og der er ikke gået noget til ministeren, som ikke har passeret mig. Der var ikke nogen tvivl om, hvad rækkefølgen var – at det, der blev lagt op til ministerens godkendelse, havde passeret mit

skrivebord og min skærm. At jeg skulle have fanget den der, kan jeg godt ærgre mig over i dag. Det var der måske andre, der også skulle, men det er ikke derfor, vi er her. Den må vi tage på os som system.

Jon Lauritzen:

Ja, for vi kan se, at Lykke Sørensen og Jonas From Soelberg også har været inde over. Jeg vil også godt vise dig s. 389. Det er en del af en mail fra Anne Nygaard Just, der skriver til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hvad siger du til vedhæftede besvarelse af spørgsmål S 630? Lene Vejrum og Mark har nikked til den.”

Grunden til, at jeg spørger, er, at Lene Vejrum af naturlige årsager ikke er inde over F2. Og vi kan ikke se, om Mark Thorsen har set det. De har i hvert fald heller ikke fanget det. Jeg hører godt, at du forklarede, at svaret kunne være bedre, men det lader til, at der er en større gruppe af mennesker, som ... ingen har set det her i departementet.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, der er selvsagt en større kreds. Fordi den måde, som et notat bliver lavet på, er, at det starter nede i systemet. Og det er et meget godt eksempel på det forhold, at hvis noget ikke er skrevet godt i starten, er der stor risiko for, at det går videre i en forkert udgave. Når vi havde intromøder for nye medarbejdere, sagde jeg altid, at det var enormt vigtigt, at første udgave var god. Fordi hvis ikke første udgave var rigtig god, risikerede man, at de andre trin op i systemet heller ikke var gode. Fordi det så var reparationsarbejde og ikke godt arbejde. Og det er dette et eksempel på.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at gå frem i tiden til Udlænd...

Retsformanden:

Undskyld, lige et øjeblik, inden vi helt forlader det. Prøv at gå tilbage til s. 392. På midten af siden står der:

”Derfor har jeg” – altså ministeren – ”i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre

praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Hvad er det for en kommunikation med Udlændingestyrelsen, der henvises til?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan kun være pressemeddelelsen. Og så vil du sikkert sige, at var pressemeddelelsen så kommunikationen? Og til det vil jeg sige: Pressemeddelelsen blev sendt ud som det, den var, nemlig det politiske signal, ministeren ville sende. Og sideløbende med det var der den kommunikation, som der nu var mellem styrelsen og departementet.

Retsformanden:

Og var det en kommunikation, der omfattede undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var en kommunikation, som knyttede an til hele spørgsmålet om, hvordan det her skulle administreres, herunder også hvilke særlige tilfælde der ville være, som man skulle forholde sig til i den her proces.

Retsformanden:

Og hvordan skete den kommunikation?

Uffe Toudal Pedersen:

Den skete mundtligt i dagene efter.

Retsformanden:

Og hvad kan du fortælle nærmere om det? Hvilke personer opstod kommunikation imellem?

Uffe Toudal Pedersen:

Fra min første afhøring i Instrukskommissionen havde jeg lavet mig en lille notits om, hvilke kontakter der var i dagene efter. Og nu tager jeg så nogle pluk fra det. Den 10. februar var der en mail fra Line Skytte til Lene Vejrum. Der var mail fra Lene Vejrum til Line Skytte om, at operatørerne var varslet. Der var dialog med Justitsministeriet mundtligt om konflikt i forhold til EMRK artikel 8. Der var en løbende dialog mellem Jesper Gori og Ditte Dankert om,

hvordan dét og dét skulle gennemføres i praksis – hvad der skulle meldes ud osv. Så der var en meningsudveksling om de her særlige tilfælde, som ville dukke op.

Retsformanden:

Du sagde før, at umiddelbart efter eller i tilknytning til pressemeddelelsen var det Line Skytte, der blev sat til at ringe til Udlændingestyrelsen. Og den besked, hun gav dér, var sådan set bare en orientering om, at nu kom pressemeddelelsen. Den forståelse, Udlændingestyrelsen må have haft, beroede på det, som Henrik Grunnet kunne opfatte fra koncerndirektionsmødet. Det var i hvert fald det indtryk, jeg fik af din forklaring.

Uffe Toudal Pedersen:

Pressemeddelelsen bliver sendt over. Der er en mundtlig samtale mellem Line Skytte og Lene Vejrum, som vi efterfølgende kan se, at de har en forskellig opfattelse af. Men at der gik en kommunikation over, og at der var anledning til at spørge ind til, hvordan det skulle forstås og så videre ... altså, jeg havde ingen grund til på det tidspunkt at være i tvivl om, hvordan denne ordning skulle administreres. Det havde jeg altså ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge på den udtalelse, som Udlændingestyrelsen kom med den 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand, skal vi på s. 2083. Nu er vi i april måned, så vi hopper lidt frem. Der har vi en beskrivelse fra Udlændingestyrelsen, der hedder:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en

mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Fik du – eller fik departementet – denne udtalelse til Folketingets Ombudsmand ind til orientering eller godkendelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg mener bestemt ikke, at vi fik den til godkendelse. Det var styrelsen, der svarede for sig. Det næste er så, om vi fik den til orientering. Jeg er sikker på, at den er sendt til departementet. Jeg kan ikke forestille mig andet.

Jon Lauritzen:

Det var heller ikke for at lade dig hænge. Jeg kan sige, at den var vedhæftet jeres eget svar af 4. maj. Men gjorde du eller nogen andre i departementet sig nogen overvejelser, da I i slutningen af april så dette bidrag?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er ikke en refleksion, jeg var inde over. Men jeg synes også, at det hører med til beskrivelsen af det, at det i næste afsnit hedder:

”Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer ...”

Og jeg skal være den første til at sige, at det med de retningslinjer kørte lidt frem og tilbage. Hvem havde egentlig førertrøjen i forhold til at skulle skrive dem? Men det var også i forbindelse med de retningslinjer, at spørgsmålene om de forskellige særtilfælde kom op og bankede på døren, så man måtte forholde sig til dem. Så jeg synes, at man må have det hele med.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi skal nok komme tilbage til retningslinjerne, som I som bekendt først får klar i december måned.

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, jo.

Jon Lauritzen:

På s. 1515 har vi en notits, der er udarbejdet den 31. marts af Lene Linnea Vejrum, om denne situation. Hun skriver:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Det fremgår, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer. Og det må forstås som presmeddelelsen. Var du bekendt med denne notits? Og hvad tænkte du, da du så den? Hvis du så den?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg så ikke Lene Vejrum's telefonnotat før meget senere – eller hørte om det.

Jon Lauritzen:

Og da du så det meget senere, var det noget, du reagerede på?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg blev på et tidspunkt orienteret – tror jeg – af Line Skytte om, at Lene Vejrum havde udarbejdet dette telefonnotat, og at det ikke svarede til Line Skyttes opfattelse af den samtale, de havde haft. Jeg sagde så, som jeg husker det, og som jeg husker, at jeg også har svaret i Instrukskommissionen, at ud fra en almindelig kildekritisk tilgang er det notat skrevet, syv uger efter at samtalen fandt sted. Og det er skrevet i en kontekst, hvor der var kommet endnu mere politisk

fokus på det område, og der var endnu mere opmærksomhed på sagen. Jeg synes, at det hører med til læsningen af det. Og hvorfor bliver det skrevet lige på det tidspunkt? Er det, fordi man godt er klar over, at der nu kommer noget her, som kan blive til en rigtig besværlig sag? Det var det jo i øvrigt allerede. Dermed ikke være sagt, at det, som Lene Vejrum har skrevet i sit notat, er forkert. Det har jeg ikke noget grundlag for at sige, at det er. Men det fører til, at jeg sagde: ”Okay, den er, hvad den er”. Og jeg synes ikke, at jeg på det grundlag, der forelå – at to embedsmænd var uenige om opfattelsen af en samtale – havde grundlag for at gøre mere ved det. Så det lange svar på dit korte spørgsmål er, at jeg valgte at registrere, at den var der, og det var det.

Jon Lauritzen:

Og det lå også lidt i spørgsmålet, om du kunne tidsfæste det? Jeg kan prøve at vise dig spørgsmål 904. Det er fra den 21. juni 2017. Det er på s. 5932, og der er spørgsmålet:

”Er det korrekt, når Udlændingestyrelsen i sin udtalelse til Folketingets Ombudsmand den 28. april 2016 skriver:” – og så er der en gengivelse af det, jeg læste op før.

Og hertil er svaret:

”Ja, det er korrekt.”

Kan du huske, om du har godkendt besvarelsen af spørgsmål 904? Svaret er dateret den 21. juni 2017.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg har godkendt det. Jeg godkendte alle svar.

Jon Lauritzen:

Det er selvfølgelig lidt svært, hvis du ikke kan huske det, men kan det have været efter dette svar, at du får oplysningen om, at Line Skytte ikke er enig i udlægningen fra Lene Vejrum?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg ikke tidsfæste.

Jon Lauritzen:

På s. 4786 har vi et udkast til Q&A med en indstilling til ministeren. Og der er vi i slutningen af maj, den 30. maj 2017. På s. 4809 kan vi se, at der står:

”Q & A nr. 6: Er det ikke rigtigt, at dit embedsværk umiddelbart efter, at pressemeddelelsen blev udsendt, samme dag instruerede Udlændingestyrelsen om at adskille samtlige par?

- Det er rigtigt, at ministeriet samme dag som pressemeddelelsen fulgte op telefonisk over for Udlændingestyrelsen og anmodede om, at indkvarteringsoperatørerne straks blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at styrelsen ville igangsætte en adskillelse af parterne.
- Og at styrelsen modtog en mundtlig instruks om administrativt at effektuere i overensstemmelse med pressemeddelelsen.”

Det er Q&A’s som forberedelse af AT-AU-samrådet i maj 2017. Kunne du forestille dig, at du ved disse Q&A’s og ved spørgsmål 904 havde informationen om, at Line Skytte var uenig i den her udlægning af telefonsamtalen, uden at have taget det med i de her svar?

Uffe Toudal Pedersen:

Prøv at gentage spørgsmålet. Kunne man forestille sig, at jeg havde accepteret denne tekst, hvis jeg havde en viden om Line Skyttes udlægning af sagen? Det er det, du spørger til?

Jon Lauritzen:

Ja.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det tror jeg godt, at jeg kunne.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at uddybe det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ud fra den betragtning, at der var rigtig meget fokus på denne sag. Der var rigtig meget diskussion. Der var rigtig mange spørgsmål, der

blev svaret på osv. Og nu havde vi lagt en linje i forhold til, hvordan vi besvarede de spørgsmål. Og så opstår der en situation, hvor to embedsfolk har en forskellig opfattelse af sagen. Og så sidder man i en klemme: Skal man vikke det hele op, eller skal man prøve at opklare sagen? Hvad skal vi gøre? Og min vurdering var, at jeg ikke ville gøre mere ved det. Nu havde vi anlagt en linje, og det var den, vi fulgte.

Jon Lauritzen:

Det har jeg måske lidt svært ved at forstå. På dette tidspunkt var der vel relativt meget pres på både ministeren og ministeriet? Og oplysningen om, at Line Skytte Mørk Hansen havde en anden udlægning af, hvad der var passeret – at der var blevet ringet ud, og at de havde fået en mundtlig instruks – kunne vel have taget noget presset af?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men jeg synes, at man skal huske på, at i forbindelse med tidspunktet, hvor det her blev besvaret, vidste vi, at vi administrerede med undtagelser. Vi vidste, at der var særtilfælde. Vi vidste, at der blev administreret efter ånden i notatet, og derfor tillagde jeg det måske ikke den store betydning. Fordi i en eller anden forstand taler handling højere end ord. Og handlingen var jo, at der blev administreret med undtagelser.

Jon Lauritzen:

Men spørgsmål 904 er et meget direkte spørgsmål, hvor der bliver spurgt: ”Er det korrekt forstået at ...”. Og så står der: ”Ja, det er korrekt.” Det er vel bare at svare?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu var det Q&A, vi var på.

Jon Lauritzen:

Ja.

Uffe Toudal Pedersen:

Nu var det Q&A nr. 6, som jeg svarede på. Og til det spørgsmål, du var inde på før, svarede jeg, at ja, jeg kunne godt have ladet det her passere, men at det var på et tidspunkt, hvor vi

vidste, at der var blevet administreret med undtagelser. Sådan var virkeligheden jo.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at kigge på din protokol, da du var inde at blive genafhørt i Instrukskommissionen. Vi er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 745. Vi kan tage det næstsidste afsnit med også. Det er om spørgsmål 904:

”Han forklarede, at han har godkendt besvarelsen af dette spørgsmål. Adspurgt, om det er korrekt, at der som angivet i besvarelsen blev givet den anførte besked til Udlændingestyrelsen den 10. februar 2016, forklarede han, at svaret er blevet formuleret for firkantet. Der var en virkelighed ved siden af.

Han blev herefter adspurgt, om det kan tænkes, at han først hørte om Line Skytte Mørk Hansens opfattelse af samtalen med Line Linnea Vejrum på det tidspunkt, hvor han talte med Line Skytte Mørk Hansen i februar 2017. Hertil forklarede han, at han ikke kan tidsfæste, hvornår Line Skytte Mørk Hansen sagde til ham, hvad hun havde sagt til Lene Linnea Vejrum. Han har læst, at Line Skytte Mørk Hansen for undersøgelseskommissionen har forklaret, at hun blev opmærksom på Lene Linnea Vejrum's telefonnotat i forbindelse med udtalelsen til Folketingets Ombudsmand. Han erindrer ikke, om han først hørte om Line Skytte Mørk Hansens opfattelse af samtalen i 2017. Da han hørte herom, var hans reaktion, at man måtte respektere Udlændingestyrelsens udtalelse til Folketingets Ombudsmand.”

Giver det dig anledning til at tilføje noget? Eller giver det dig nogen hukommelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på tilbagemeldingerne fra Udlændingestyrelsen: Hvornår fik Udlændingestyrelsen retningslinjer for de retlige rammer for indkvartering af unge asylpar?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg hører godt dit spørgsmål. Hvis man ser på, hvornår retningslinjerne var færdige, er vi helt henne i december måned. Derom ingen tvivl, og det er jeg meget opmærksom på. Jeg vil så også sige, at der startede jo med det samme – og det var det, jeg var inde på for et øjeblik siden, da formanden spurgte – en dialog, som gik i gang mellem departementet og styrelsen om, hvordan det skulle effektueres. Og den har jo mange led og mange trin i sig.

Jon Lauritzen:

Den kan vi godt prøve at kigge på. I hovedekstrakten på s. 283 kan vi se, at Lene Vejrum sender en status den 10. februar kl. 16.40 til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til Anne Nygaard Just og Ditte Dankert:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene. Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet, og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecenter, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Og foroven kan du se, at Line Skytte Mørk Hansen kl. 17.42 videresender denne mail med en vedhæftet fil, og den bliver sendt til dig, Uffe Toudal. Så bliver den sendt til Jonas From Soelberg, som er kontorchef i ledelsessekretariatet, særlig rådgiver for Inger Støjberg Mark Thorsen, afdelingschef i Udlændingeforvaltningen Lykke Sørensen, kontorchef i Koncernøkonomi Anette Gørtz, fuldmægtig i Familiesammenføring Anne Nygaard Just, pressechef Mia Tang og kontorchef i Familiesammenføring Jesper Gori. Var der nogen af disse personer – eller dig selv – der tænkte over denne besked? Vi skal måske også lige se den vedhæftede fil på s. 284. Her kan vi se den orientering, der bliver sendt til operatørerne fra Udlændingestyrelsen, som er vedhæftet den mail, som vi kiggede på før:

”Kære Operatører

Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at i fortsat holder os orienteret, hvis der opleves eksempler på sager med mindreårige ...”

Jeg går ud fra, at du læser dine mails, og at du også har set disse to mails?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Det med, at der ville blive varslet ”flytning i samtlige disse sager” – og vi kan også se, at man skal flyttes på forskellige centre – var det noget, du eller nogle af de andre ... jeg ved ikke, om man kan sige, at det er toppen i departementet, men det er i hvert fald otte personer i alt, der har ganske meget med denne sag at gøre ... var der nogen, der studsede over eller gjorde anskrig over denne tilbagemelding?

Uffe Toudal Pedersen:

Ikke som jeg husker det, men jeg vil også godt føje til, at i forbindelse med skrivningen af notatet af 2., 5. og 9. februar var det, som jeg husker det, en del af diskussionen, at der sikkert ville være nogle par, som det ville være vanskeligt at skille ad. Operatørerne gav også udtryk for nogle synsmåder på det tidspunkt. Så til dit spørgsmål: Nej, jeg reagerede ikke på den. Men jeg havde det også på den måde, at vi nu måtte vente og se, hvad der skete. Ja, det tror jeg er det, jeg vil sige om det. Jeg reagerede ikke på den der. Og jeg tror heller ikke, at der var nogen af de andre i departementet, der gjorde det.

Jon Lauritzen:

Og heller ikke på, at Udlændingestyrelsen har skrevet til operatørerne, at de varsler adskillelse i samtlige sager?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var ikke en betænkelighed, en bekymring, en aktivitet, som jeg blev bekendt med.

Jon Lauritzen:

Hvordan blev ministeren holdt orienteret om sagen i denne periode? Kan du huske det? Fik hun løbende orienteringer, og kan du huske, om hun fik orientering om denne tilbagemelding om, at de nu var gået i gang?

Uffe Toudal Pedersen:

Dette var jo en højprofileret politisk sag, og jeg vil næsten tro, at Mark Thorsen har fået den, og ministersekretariatet har også fået den. Så gad vide om ikke den også er nået ministeren – det vil jeg da tro. Men det var ikke sådan, at vi havde en daglig indrapportering om: ”Hvor mange var nu skilt ad?” og ”Hvordan gik det?”

på samme måde som man på et vist tidspunkt havde det med arbejdsløshedstallet, hvor der kom et nyt tal hver dag. Det var ikke på den måde. Men det blev da fulgt tæt, fordi det var et højprofileret område. Men jeg synes også, når vi taler om dialogen med styrelsen, at det hører med til billedet, at der forholdsvis hurtigt udkrystalliserede sig nogle spørgsmål, som vi skulle tage stilling til – hvori ligger, at der var nogle tilfælde, hvor vi kunne se, at det ville være meget vanskeligt at gennemføre en adskillelse. Og det leder så helt frem til – jeg tror, at det var – den 4. eller 5. marts, hvor vi havde de der fem tilfælde, som vi så nærmere på. Men det var med til at danne det billede af, at det ikke var så enkelt endda. Man kan sige – og det er ikke for at være provokerende – at hvis det var sådan, at man bare havde hæftet sig ved instruksen uden at bruge hovedet, så havde man jo bare skilt ad fra dag ét. Det gjorde vi jo ikke. Det gjorde styrelsen selvfølgelig ikke, fordi de havde erfaringen med at drive det område. De vidste, at der ville være særlige tilfælde. De vidste, at der ville være vanskelige familier osv. Instruksen lander ikke på et ubeskrivet blad. Den lander i fortsættelsen af en integrationstradition på det område.

Jon Lauritzen:

Prøv lige at se på næste side, s. 284. Er det ikke præcis det, de skriver:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”?

Det er det, som Udlændingestyrelsen skriver til alle operatørerne.

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, det står der. Men du kan også finde nogle mails og nogle meningsudvekslinger fra de følgende dage, hvor det viser sig, at der er mange bekymringer om, hvordan det skal udmøntes. Der er mange spørgsmål til, hvordan det skal gribes an. Og jeg tror, at der allerede i den første, du havde fat i, står, at det vil tage mindst en uge at finde ud af, hvem der skal skilles ad og sådan nogle ting. Det var ikke bare, at man kørte ud med salatfadet og delte folk på dagen. Sådan foregik det jo ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går tilbage til s. 283, står der:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer ...”

Det er 4 timer efter, at pressemeddelelsen er sendt ud. Var det noget, du bed mærke i? Også i sammenhæng med vedhæftningen om, at de adskiller i samtlige sager.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Var der overhovedet for dig en kobling mellem denne mail og retningslinjerne?

Uffe Toudal Pedersen:

Om der var en kobling mellem den mail, der står på s. 283, og retningslinjer?

Jon Lauritzen:

Ja, der står:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer”

og i pressemeddelelsen er der også nævnt nye retningslinjer. Og du er departementschef. Så var der en kobling her? Fra spørgsmål 630, som vi havde før, kan man se – det er lidt senere – at adskillelserne er i gang. Hvad tænkte du, at Udlændingestyrelsen brugte som administrationsgrundlag for at adskille?

Uffe Toudal Pedersen:

Til spørgsmålet om retningslinjer var min holdning hele vejen igennem, at vi lidt skyldte i departementet at være mere aktive i forhold til at få udarbejdet nogle retningslinjer – indledningsvis og helt overordnet sagt. I forhold til her og nu var den situation, vi var i – og det system, som ministeren og jeg overtog – at der var et armslængdeprincip på området, som betød, at det var styrelsen, som administrerede de vanskelige sager – som tog enkeltsagerne. Vi var i departementet ikke inde over den detaljerede forvaltning. Man kan også se af den mail-korrespondance, som i øvrigt også afspejler, at

der var tvivl omkring disse ting, at styrelsen – synes jeg, og det ser jeg tydeligere nu, end jeg gjorde dengang – med god ret efterspørger nogle retningslinjer for, hvordan det skal administreres. Og der var holdningen i Udlændingefdeling – det tager jeg fuldt medansvar for – at vi har et armslængdeprincip her. Det må styrelsen med den ekspertise, faglighed og erfaring, de har på området, først og fremmest selv kunne håndtere og administrere. Det fører så til, at der i processen opstår det her behov for at få en pejling på: ”Hvordan skal vi administrere dette? Hvad er det for nogle tilfælde, hvor vi ikke skal skulle ad?” Og det munder i sidste ende ud i de fem tilfælde, som bliver fremsendt til departementet, og som vi har et møde med ministeren om – og om: ”Er det på denne måde, vi skal administrere det her system?” Og jeg kan godt stoppe her, men jeg kan også godt sige noget mere om det med de fem tilfælde?

Jon Lauritzen:

Lad os tage det lidt senere.

Uffe Toudal Pedersen:

Det var mere for at sige, at det var sådan, det udviklede sig. Og det var dér, spørgsmålet om retningslinjer fandt sin form. Vi sendte så – og så går jeg igen for hurtigt frem, det ved jeg godt – en mail til styrelsen den 18. marts. Jeg kan huske, at dette i hvert fald var én, som jeg bad om blev sendt. Der sagde vi: ”Nu har vi i hvert fald dette som et bidrag til jeres skrivning omkring retningslinjerne”.

Jon Lauritzen:

Ja, og den 18. marts er den mail fra Jesper Gori ...

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og dette er – det er i hvert fald det, jeg kan se i sagen – det første, som Udlændingestyrelsen får på skrift efter den 10. februar. Og vi var inde på før fra Folketingets Ombudsmand, at de den 10. februar havde modtaget pressemeddelelsen samt en mundtlig instruks om at administrere i henhold til pressemeddelelsen. Så kommer der

den 18. marts en mail fra Jesper Gori, som vi kommer tilbage til senere. Hvad var administrationsgrundlaget for adskillelserne i perioden fra den 10. februar og frem til den 18. marts? Vi kunne se før på spørgsmål 630, at du i hvert fald den 24. februar, da I afgav svar, var bekendt med, at der var adskillelser i gang.

Uffe Toudal Pedersen:

Der lå ikke i den periode et fuldt beskrevet administrationsgrundlag, andet end at man kan sige, at administrationen jo skete på grundlag af den erfaring, som Udlændingestyrelsen havde og har med dette område, og den – igen gentager jeg – fælles forståelse for, at dette skulle administreres med undtagelser. Så hører det også med til billedet af, hvad der ligger mellem den 10. februar og den 18. marts, at vi jo havde dialogen om de fem sager. Jeg kan ikke processen i detaljer, men der var i hvert fald en dialog mellem styrelsen og Udlændingeafdelingen om de fem sager. Det var ikke en, som jeg var inde over på det tidspunkt. Og på et tidspunkt ender det ud i, at vi også har et møde med ministeren og den særlige rådgiver, hvor vi løber de fem sager igennem for at pejle os ind på, hvor smertegrænsen går. Hvor er det, at man kan dele? Og hvor er det, at man ikke kan dele? Det var et led i den proces, som førte frem til retningslinjerne. Og så lige én ting til, inden du cutter mig af ... nej, nej, jeg stopper dér.

Jon Lauritzen:

Du skal være velkommen til at tale ud.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det var noget andet.

Jon Lauritzen:

Men jeg spurgte ikke så meget til, hvad der skete den 18. marts og derefter. Det kommer vi tilbage til. Jeg spørger mere til det grundlag, som Udlændingestyrelsen skulle administrere efter frem til den 18. marts. Var der andet grundlag end pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Og der svarer jeg så ved at gentage mig selv: Der var pressemeddelelsen, ja. Der var ikke et fuldt beskrevet skriftligt grundlag, men der var

jo en dialog mellem vores folk i Udlændingeafdelingen og styrelsen. Og så var der en ekspertise og en erfaring og et grundlag, som man havde i Udlændingestyrelsen, for, hvordan man administrerer det her område. Og de kendte jo i styrelsen bedre end os i departementet ... det var dem, der i det daglige arbejdede med konventionerne og rammerne for, hvor hårdt man kunne gå til det her område. Det var også derfor, at de stillede spørgsmål ind til os. Så derfor på dit spørgsmål om: "Var der et andet administrationsgrundlag?" svarer jeg præcist: Nej. "Var der et skriftligt administrationsgrundlag?" Nej, det var der ikke. "Var der andet?" Ja, det var der. Der var en masse kontakter mellem folk i huset. Det er bare det, jeg gerne vil have frem.

Jon Lauritzen:

Og en af kontakterne var den mail, vi så på lige før, men den skal vi ikke kigge på igen. Vi prøver at kigge på s. 77. Det er Henrik Grunnet, der nederst på siden spørger Lene Linnea Vejrum:

"Vi er enige om, at der ikke er tilgået os nogle instrukser på skrift (udover pressemeddelelsen) og at der arbejdes på det i ministeriet, ikke?"

Det er den 16. februar. Og hun svarer:

"Kære Henrik

Vi har ikke fået nogen retningslinjer endnu. På forespørgsel i dep. i går fik jeg oplyst, at de snarest vil begynde at se på dem.

Pt. får vi en række konkrete spørgsmål fra operatørerne som vi vil samle og give videre til departementet."

Så der er i hvert fald heller ikke den 16. februar andet end pressemeddelelsen set fra Udlændingestyrelsen. Men de forsøgte så at få noget.

Uffe Toudal Pedersen:

Men hvis jeg lige må bryde ind: Det er jo også et godt eksempel på de kontakter, der var:

”Pt. får vi en række konkrete spørgsmål fra operatørerne som vi vil samle og give videre til departementet.”

Så det er jo ikke udtryk for, at der ikke var kontakter, eller at der slet ikke var nogen overvejelser om det. Det er et udtryk for, at man bliver klogere på det og arbejder med det.

Jon Lauritzen:

Men hvis Udlændingestyrelsen har fået den besked, som de har beskrevet i svaret til Folketingets Ombudsmand, og som også stod i notitsen, vi kiggede på før, om, at de den 10. februar fik besked om, at de skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, kan de så undlade at gøre det? Der er vel en lydighedspligt over for ministeren? Medmindre det er klart ulovligt.

Uffe Toudal Pedersen:

Nu var det en pressemeddelelse, de fik. Og de var bekendt med den diskussion, der havde været i departementet med ministeren om muligheden for at gøre noget undtagelsesfrit. De havde al mulig anledning til at spørge om, hvordan det her skulle forstås. Og det var der ingen, der gjorde. Henrik Grunnet, Anni Fode, Lene Vejrum, eller hvem det nu var – der var ikke nogen af dem, der ringede til mig for at spørge: ”Uffe, hvordan hænger det her sammen?”

Jon Lauritzen:

Men hvordan kendte Udlændingestyrelsen den drøftelse, der havde været i departementet om undtagelser? Den var de jo slet ikke en del af.

Uffe Toudal Pedersen:

Der var adskillige eksempler på, at man har refereret til diskussionerne internt i departementet, og at man kendte de overvejelser, der var. Og jeg synes jo stadigvæk, at jeg er nødt til at sige, at med den faglige viden og tradition, og hvad det nu var, man havde i styrelsen, så er det da underligt, at ingen havde ringet ind og kontaktet mig og spurgt: ”Hvordan skal det her foregå?” – hvis det var sådan, at man havde opfattet, at man skulle ud at eksekvere en klar ulovlighed.

Jon Lauritzen:

Vi kommer til det senere, men sådan som jeg opfatter det, var det præcis det, de forsøgte med de fem sager. Men det kommer vi tilbage til. Hvis vi prøver at kigge på s. 559, har vi ministersekretær Andreas Højmark Andersen, der svarer Laura Purup, der er i udvalget:

”Kære Laura

Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.”

De dygtige og kloge mennesker, som Andreas Højmark Andersen har rådført sig med, er du en af dem? Jeg tænker på, at I vel har siddet næsten dør om dør?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi sad dør om dør, men den der kender jeg overhovedet ikke.

Jon Lauritzen:

Så kan vi se, at der er et koncerndirektionsmøde, der er indkaldt til den 24. februar. Og på s. 584 er der en dagsorden, hvor vi har ”Aktuelle sager”, som vi også så på den tidligere dagsorden. Og så har vi det tredje punkt, som er det, der interesserer mig. Det er:

”Status mindreårige/ægtefæller”.

Hvordan foregik det at lave dagsordenen til et koncerndirektionsmøde? Du sagde før, at det var dit møde, og at du var ordstyrer. Var det også dig, der lavede dagsordenen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var mig, der godkendte dagsordenen. Typisk foregik det på den måde, at min departementschefsekretær tog kontakt til de forskellige

faste deltagerer eller deres sekretariater og spurgte, om de havde noget, de gerne ville have på dagsordenen. Og det var den måde, det kom på. Jeg tror i øvrigt, at det koncerndirektionsmøde aldrig fandt sted.

Jon Lauritzen:

Det var faktisk det, jeg ville spørge dig om, fordi Inger Støjberg har her for Rigsretten forklaret om mødet. Vi har ikke fået transskriptionen endnu, men det må betyde, at det blev afholdt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det må man spørge Inger Støjberg om. Jeg tror altså ikke, at det blev afholdt. Det var oppe at vende i Instrukskommissionen, og der er ikke nogen, der kan huske, at det blev afholdt.

René Offersen:

Jeg vil også tillade mig at sige: Forklarede Inger Støjberg ikke, at hun ikke kunne huske noget fra mødet?

Jon Lauritzen:

Nu er det jo bare mine egne notater, men jeg har noteret mig, at hun forklarede om mødet. Men der kommer en transskription.

Retsformanden:

Transskriptionen er der allerede. Den blev sendt til jer i går.

Jon Lauritzen:

Okay, den hænger så måske i sikker mail. Jeg har kun fra den 13. september, men det kigger vi på. Vi har en dag mere, så vi kan vende tilbage til det.

Uffe Toudal Pedersen:

Men hvis jeg lige må bryde ind her: Vi blev spurgt ganske meget til det i Instrukskommissionen, og flere var tilbage for at kigge i deres kalendere og andet. Og jeg tror, at det nærmeste, jeg kan komme det, er, at det ikke blev afholdt.

Jon Lauritzen:

Okay. Men du sagde, at du godkendte dagsordenen. Modtog du også materialer? Vi kan se

på s. 582, hvor der bliver sendt noget materiale. Det er ikke sendt til dig, men vi kan bl.a. se dagsordenen og en status på, at:

”... der er sket adskillelse i langt de fleste sager ...”

Og vi har et skema på s. 586, som jeg vil vise dig. Kan du huske, om du har modtaget materialet til koncerndirektionsmødet? Uanset om det er blevet holdt eller ej, kan det jo godt være, at du har fået materialet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det har jeg ikke set. Og jeg vil egentlig også tro, at det materiale – når jeg ser på karakteren af det – måske var noget til direktøren og ikke fremsendt til kredsen som helhed. Det var i hvert fald noget, som ville kunne bruges af en mødedeltagende direktør i fremlæggelsen og diskussionen af det her emne. Det er ikke rigtig noget, der har en sådan karakter, hvor jeg vil tro, at det var blevet sendt til f.eks. Frank Bundgaard på boligområdet.

Jon Lauritzen:

På s. 607-608 har vi et notat med talepunkter til koncerndirektionsmødet. Det fremstår, som om det er udarbejdet den 23. februar – altså dagen før – af Anne Nygaard Just. Kan du huske, om du har set disse talepunkter? Og bliver du orienteret om sådan noget forud for møder?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg tror, at det er direktørernes egne talepunkter. Dem så jeg selvfølgelig ikke. Og jeg havde heller ingen forventning om – det lå også, håber jeg, i den fremstilling, jeg gav af koncerndirektionsmøderne – at de forskellige punkter blev understøttet af meget uddybende materiale. Men det kunne da godt være, at der lå et notat, der var sendt. Men det var ikke sådan, at der var en klar forventning om, at det ville komme til de enkelte punkter.

Jon Lauritzen:

Hvis du ikke har set dokumentet, må vi spørge Line Skytte Mørk Hansen om indholdet af hendes talepunkter. Vi har, som du var inde på tidligere, også en forespørgselsdebat til

Statsministeriet, der sendte noget den 12. februar. På s. 331 kan vi se, at de beder om bidrag til forespørgselsdebat F12 om værdier, som der vistnok blev indkaldt til af Dansk Folkeparti. I det næstsidste punkt beder de om et bidrag til:

”Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentre og generelt.”

Var det noget, du var bekendt med?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er sikker på, at jeg ville være bekendt med, at der var blevet indkaldt til en forespørgselsdebat i Folketinget. Ja, det ville jeg være bekendt med. Hvad den så afstedkom af bestillinger ud i huset på de forskellige punkter, var ikke noget, som jeg ville være bekendt med i opstarten af det.

Jon Lauritzen:

På s. 730 kan vi se bidraget. Og vi har her i det næstsidste afsnit:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Og hvis vi går til s. 747, kan vi se, at du godkender det den 26. februar kl. 11.40, og på næste side, s. 748, har vi ministerens godkendelse på mail. Kan du huske, om du drøftede dette bidrag med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske, om jeg drøftede det med hende. Det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Blev du orienteret om nogen reaktioner fra Statsministeriet på bidraget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg blev på et tidspunkt – men det er altså senere end den 24. februar – bekendt med, at der blev spurgt ind til, om det kunne være rigtigt, at alle skulle skilles ad, og om det kunne være rigtigt, at man ikke kunne være mere specifikt på det punkt.

Jon Lauritzen:

Ja, det passer også meget godt med Lykke Sørensens forklaring her for Rigsretten. Hun forklarede, at Tanja Franck kontaktede hende og spurgte, om det kunne være rigtigt, at alle kunne adskilles. Og til det svarede hun, at der skulle foretages undtagelser i nogle tilfælde, og så blev der bedt om et revideret bidrag. Var det en drøftelse, du var inde over?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, forstået på den måde, at jeg vidste, at der var blevet bedt om et revideret bidrag, som skulle forklare det yderligere.

Jon Lauritzen:

Vi kan også se, at der bliver lavet et revideret bidrag, og at Jesper Gori på s. 727 skriver, at han ikke kan koble op på sin wi-fi med sin VPN-løsning, og at han derfor har lavet det reviderede direkte i mailen. Og hvis vi kigger på s. 728:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager” – og så kommer det – ”Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Og så er der også en slags Q&A, hvor der står i kantet parentes:

”[Det har været fremført, at instruktionens absolute karakter - ingen mindreårige må

indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever - i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]"

Og der er så nogle bulletpoints:

"...

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager.
- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne."

Hvordan reagerede du, da du fik sådan et revideret bidrag op? Det er noget, der skal over til Statsministeriet, så jeg tænker – ikke, at I ikke ellers gør jer umage – men at man gør sig særligt umage, hvis det er noget, som statsministeren skal udtale eller bruge?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er fuldstændig rigtigt. Det talepunkt afspejlede den linje, som vi arbejdede efter. Det omtalte også den situation, at der ville kunne være tilfælde, hvor man af hensyn til vores internationale forpligtelser ikke kunne lave en adskillelse. Og det syntes jeg var retvisende. Ja, jeg tror ikke, at jeg kan komme det ...

Jon Lauritzen:

Men tænkte du ikke på det her tidspunkt at blot sige til dine embedsfolk, at de bare skulle henvise til notatet, hvis det var klappet af? Var det nødvendigt at komme med noget revideret? Eller ville det ikke være naturligt at henvise til notatet og sige: "Vi har allerede et notat på det her"?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men nu diskuterede vi et papir, som skulle sendes over i Statsministeriet til brug for dem til deres arbejde derovre. Sådan er det jo. Jeg har også arbejdet i Statsministeriet i nogle år, og den typiske arbejdsfacon er, at hvis der er et beredskabspunkt som det her, så beder man ressortministeriet om at lave et baggrundsafsnit og nogle talepunkter. Dem får man over i Statsministeriet, og de bliver så skrevet ind i den sammenhæng og i den sagsfremstilling, de laver til statsministeren. Der kan det godt være, at nogle af de formuleringer, man kommer med i ressortministeriet, kommer til at se lidt anderledes udovre i Statsministeriet. Det bliver måske rundet lidt mere, perspektiveret lidt mere. Så for mig var det et bidrag til det videre arbejde og til den videre proces, som Statsministeriet skulle have i deres hus.

Jon Lauritzen:

Men havde I ikke behov for at markere over for Statsministeriet, at selv om vi nu har sendt et bidrag over, som ikke er helt fyldestgørende – eller i hvert ikke fald nok til, at der ikke skulle laves noget revideret – har vi rent faktisk allerede et notat, der beskriver det her?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, for det, som tæller, og som er det centrale for Statsministeriet, er, at de får et bidrag, som de kan bruge i deres proces. De har ikke brug for at få metervis af notater. De har brug for at få det, de skal bruge til den samrådstale på den dag og på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge på s. 747, kan vi se, at det er godkendt. Hov, det er nok en forkert reference her. Men jeg kan spørge dig, om du var involveret i processen her? Jeg kan måske lige vise dig s. 819, så du ikke føler, at jeg lokker dig i baghold. Der er en mail fra Tanja Franck til Stephan Andreas Damgaard, hvor der står:

"Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage."

Så jeg har tænkt, at du nok har været inddraget. Kan du genkalde dig, hvilke problemer der lå og ventede på dig, da du kom tilbage?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg kan prøve at gengive det, så godt som jeg nu kan huske det uden at have et papir foran mig. Situationen var, at der var den værdipolitiske forespørgselsdebat, som var stillet til statsministeren. Den skulle vi levere bidrag ind til. Så leverer vi et bidrag ind, hvor et spørgsmål om undtagelser er holdt lidt mere generelt, vil jeg sige. Vi skriver, at der skal arbejdes videre med retningslinjerne, som lå deri, og der var den parentes, som vi talte om for lidt siden. Som jeg husker det, rejser Tanja Franck spørgsmålet over for Lykke Sørensen: ”Er der ikke tilfælde, hvor der ikke skal ske adskillelse?” Og så er vi lidt tilbage til den samme diskussion, som den vi havde om pressemeddelelsen, fordi – men så meget var jeg heller ikke inde i det – som jeg husker det, var ministerens holdning på det tidspunkt, at hun var lidt betænkelig ved, om statsministeren i sådan en forespørgselsdebat pludselig gik ud og sagde: ”Ja, nu er kattelommen blevet til en meget stor port, og der er mange undtagelsesmuligheder”. Derfor var hun optaget af at holde kattelommen så lille som muligt. Omvendt var der i Statsministeriet et ønske om at være mere tydelig på det punkt. Og jeg har – som jeg tillod mig at sige før – selv været i Statsministeriet i en del år og kunne leve med sætte mig ind i den situation, at når man sidder og skal lave et beredskab til statsministeren, vil man ikke have statsministeren ud i et meget firkantet og meget bastant synspunkt. Man vil gerne sikre sig, at der er et handlerum, så statsministeren ikke kommer ud i noget – sådan er statsministre ikke, men altså – som de ikke rigtig kan vikle sig ud af. Derfor vil man gerne lave noget, som giver en platform for en statsminister til at deltage i en sådan debat. Og så lavede vi den mere generelle formulering, som endte med at gå over den 3. marts – eller hvornår det nu var – og som ministeren også nikkede til. Og så var der ikke mere i det. Men der var en proces.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige vise dig det sidste, og så tror jeg ikke, at vi når meget mere i dag. S. 749 – det var den, jeg havde skrevet forkert før. Lykke Sørensen skriver til Jesper Gori:

”Uffe er forberedt på sagen, og jeg har lovet STM, at bidraget kommer over i løbet af i dag.”

Var det Lykke Sørensen, der forberedte dig på det? Og vi skal bruge et kort svar, ellers kan vi tage det op på tirsdag.

Uffe Toudal Pedersen:

To ting: Det tror jeg ikke, at det var. Og det andet er, at det ikke var en stor sag den dag. Det var en ting, som vi skulle have gjort færdig, og som vi skulle have af sted. Ministeren var vist et andet sted, så vi kunne ikke bare lige få fat i hende, og derfor trak det ud. Og så var der også den diskussion om, hvor specifikt og hvor generelt man skulle formulere det. Tættere tror jeg ikke, at jeg kan komme det. Men det var ikke en sag.

René Offersen:

Undskyld. Nu har vi talt om ministerens forslag. Jeg synes, at det er rimeligt at vise det, der er husets og ministerens formuleringer. Det er på s. 823.

Jon Lauritzen:

Det er et forløb, som vi kommer til på tirsdag, må det være. Det er det næste spørgsmål i rækken.

René Offersen:

Det beklager jeg. Jeg synes lige, at du spurgte vidnet ud om, hvad det var for et forslag, ministeren havde. Og han har i hvert fald afgivet forklaring om det. Jeg synes bare, at det var meget rimeligt, at han så det, fordi det er dér, hvor ministeren bare vil henvise til de internationale forpligtelser, og husets vurdering så står ovenfor. Og så bliver det skrevet sammen.

Jon Lauritzen:

Jeg spurgte om, hvilke problemer der lå og ventede på departementschefen. Vi er ikke nået til de to versioner endnu.

René Offersen:

Nåh.

Jon Lauritzen:

Men jeg tror, at vi ...

Retsformanden:

Mon ikke, at det er et passende sted at holde, og så kan vi samle op på det, når vi mødes på tirsdag kl. 9, hvor afhøringen fortsætter. Tak for i dag.

Retten hævet kl. 15.04.

RIGSRETSSAG NR. 6

mod
forhenværende minister
Inger Støjberg

RIGSRETSSAG NR. 6

**mod
forhenværende minister
Inger Støjberg**

RIGSRETSSAG NR. 6
mod forhenværende minister
Inger Støjberg

Bind 2

Produktion: Prinfo Denmark A/S

Trykt i Danmark 2022

978-87-94313-08-7

1. udgave, 1. oplag.

BIND 1 • Side 1-604
BIND 2 • Side 605-1266
BIND 3 • Side 1267-1874

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Rigsrettens sammensætning	9
2. Tiltalebeslutningen	10
3. Anklageskrift	11
4. Kendelser og beslutninger mv.	
<i>a. Rigsrettens sammensætning</i>	
Kendelse om medlemmers habilitet	10
<i>b. Billed- og lydtransmittering</i>	
Kendelse om optagelse fra retsmødet den 25. juni 2021	9
Kendelse om optagelse fra hovedforhandlingen	18
<i>c. Betydningen af udtrykket ”skærpende omstændigheder” i anklageskriftet</i>	
Kendelse om ”skærpende omstændigheder”	13
<i>d. Vidneførsel af Ayaan Hirsi Ali</i>	
Procedurer	221
Kendelse	355
5. Forelæggelse af sagen	
Anklagernes forelæggelse	24
Forsvarernes supplerende forelæggelse	195
Anklagernes supplerende dokumentation	1577
6. Afhøring af tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	229
7. Vidneafhøringer	
Lykke Sørensen	364
Mark Thorsen	481
Uffe Toudal Pedersen	545
Mia Tang	684
Sofie Odgaard	712
Jonas Christoffersen	729
Anne Nygaard Just	739
Henrik Kyvsgaard	769
Frank Bundgaard	774
Andreas Højmark Søndergaard	783
Line Skytte Mørk Hansen	807
Jesper Gori	889
Anna-Sophie Saugmann-Vasi	1053
Anni Fode	1079

Margit Sander Rasmussen	1094
Sarah Andersen	1132
Merete Milo	1141
Carsten Madsen	1150
Jens Teilberg Søndergaard	1161
Nils Bak	1169
Nina Holst-Christensen	1179
Jens Vikner	1193
Dan Jørgensen	1203
Adam Abdel Khalik	1213
Jonas From Soelberg	1236
Henrik Grunnet	1267
Lene Linnea Vejrum	1321
Ditte Kruse Dankert	1398
Kristina Rosado	1462
Anne la Cour Vågen	1509
Helle Kjems	1523
8. Dokumentation af afhøringer fra Instrukskommissionen	
Christian Kettel Thomsen	1538
Kasper Højvang Kyed	1543
Thomas Klyver	1545
Tanja Franck	1552
Trine Kristensen	1560
Anette Görtz	1563
Ronya Habo	1567
9. Procedurer	
Anklagernes procedure	1649
Forsvarernes procedure	1703
Anklagernes replik	1758
Forsvarernes duplik	1759
10. Afsluttende bemærkninger fra tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	1761
11. Dom	1767
Retsformandens talepapir fra domsafsigelsen	1871

Retsmøde den 28. september 2021 (dag 11)

Tirsdag den 28. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. departementschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Uffe Toudal Pedersen mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:
Godmorgen.

Vi er klar til at fortsætte afhøringen af Uffe Toudal. Værsgo.

Jon Lauritzen:
Mange tak. Godmorgen.

Uffe Toudal, vi var nået til forespørgselsdebatten til Statsministeriet, hvor der skulle leveres et bidrag. Og vi kiggede, da vi sluttede sidst, i hovedekstrakaten s. 819, hvor der står:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage.”

Hvilke problemer lå og ventede på dig, da du kom tilbage? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg kan huske, at vi skyldte at melde tilbage på et bidrag til statsministeren til denne forespørgselsdebat. Sidste gang var situationen den, at vores minister, Inger Støjberg, var bekymret for, om de bidrag, vi lavede til Statsministeriet, åbnede meget i forhold til beskrivelsen af den kattelerm, som vi havde diskuteret i så lang tid. Vi havde i den første version en forholdsvis generel tekst, hvor man kunne læse, at der skulle arbejdes videre med retningslinjerne.

Og der kom denne forespørgsel fra Statsministeriet, om vi ikke kunne være lidt mere specifikke på, hvordan det her skulle forstås, og om der ikke var mulighed for undtagelser. Så skrev vi, hvad jeg vil kalde en mere præcis tekst i forhold til det med undtagelserne, som vi selvfølgelig skulle have godkendt af ministeren. Som jeg også tror, at jeg fik sagt sidste gang, var min hukommelse, at hun var ude af huset, så vi havde ikke mulighed for at få det stemt af med hende. Derfor trak besvarelsen ud.

Vi havde hele tiden den armlægning eller afvejning med ministeren om, hvor specifikt, bredt eller snævert det skulle fortælles. Det var det her også udtryk for. Min tilgang til det var, at når man skal lave et bidrag til statsministeren, vil man gerne have noget plads, som statsministeren kan tale ud fra. Det er selvfølgelig også farvet af, at jeg selv har været i Statsministeriet. Derfor kunne jeg godt forstå, at de ville have en tekst, som var mere rummelig og lidt mere klar, end den vi måske havde sendt over i første omgang. For det er heller ikke god skik, at man sætter statsministeren til at lave nogle meget

vidtgående fortolkninger på et område, som statsministeren selvfølgelig ikke kan kende i detaljer.

Det var så en lang fortælling for at sige, at det var det, der lå bag ved, at jeg skulle have det stemt af.

Jon Lauritzen:

Men den første version – jeg ved ikke, om den blev kasseret i Statsministeriet – var vel meget mere rummelig? Der stod ikke rigtig noget? Det var i det reviderede bidrag, hvor der antageligvis var problemer, hvor huset havde én vurdering, og ministeren havde den anden? Du sagde, at du egentlig gerne ville have, at man meldte ud med konventionerne. Hvad var ministerens holdning til det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke, at vi diskuterede det spørgsmål med ministeren. Når jeg siger, at den første tekst var mere rummelig, er det rigtigt, men den var også mere upræcis. Og derfor, hvis man skal give statsministeren en hjælpende hånd til sådan en debat, er det bedst at kunne fortælle vedkommende, hvad der er op og ned. Og op og ned var, at der skulle være mulighed for undtagelser, også i forhold til konventioner og andet, selvfølgelig. Og det var det, som vi fik sagt tydeligere i den anden tekst end i den første.

Jon Lauritzen:

Fortalte du Lykke Sørensen, at hun skulle hilse Tanja Franck og sige, at det kunne være, at der kom to beredskaber, et fra ministeriet og et fra ministeren? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg støtter mig selvfølgelig til de mails, der indgår i materialet. Men jeg har givetvis sagt til Lykke Sørensen, at hun skulle sige til dem derovre, at der måske kommer to versioner. Og når jeg sagde det, var det også, fordi det altid var under tidspres at lave disse ting. Jeg minder igen om min egen baggrund derovre. Derfor tænkte jeg ved mig selv, at hvis de kommer i tidsnød, så giv dem to versioner, som de kan arbejde med. Så vinder man noget tid på det.

Noget rent praktik. Men jeg vil også sige, at jeg aldrig har været med til at sende en ministerversion og en embedsmandsversion til Statsministeriet. Man afleverede ét bidrag til Statsministeriet. Men det var for at være praktisk og komme videre frem i vælten. Vi endte også med at sende én version derover, som var den, der blev brugt, og den, der afspejlede den tekst, som vi syntes var den rigtige.

Jon Lauritzen:

Nu har jeg ikke arbejdet i Statsministeriet, som du har. Men det lyder lidt dramatisk, hvis man fra et andet ministerium sender to forskellige bidrag over, henholdsvis ministeriets og ministerens holdning. Men det hørte jeg dig også sige at du ikke har prøvet før?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det har jeg ikke prøvet før. Og det gjorde vi heller ikke. Men jeg har før prøvet at være med til at sende nogle udkast for at sige: ”Det er det, vi arbejder i. Og nu kan I se, hvor vi er henne med det osv.” Men det er jo ikke det samme som, at vi sender to udkast frem til Statsministeriet, der så skal lægges op til statsministeren: ”Nu skal du se, statsminister. Her er én fra systemet, og her er én fra ministeren.” Sådan arbejdede vi ikke.

Jon Lauritzen:

Det var mere udsagnet til Statsministeriet om, at det kunne være, at der kom to bidrag. Det virker noget usædvanligt. Men lad os prøve at kigge på de to vurderinger. På s. 820 har vi en mail fra Sofie Odgaard af 3. marts til dig med kopi til Lykke Sørensen, Jonas From Soelberg og Andreas Højmark Andersen:

”Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om den sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

På s. 823 kan vi se de to versioner, henholdsvis husets vurdering og ministerens vurdering. Husets vurdering er:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.”

Og ministerens version:

”Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser. Skulle der opstå en situation, hvor udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtelser, må vi naturligvis løse problemet.”

Her er ministeren, om ikke gået i gang med sagsbehandlingen, så i hvert fald blevet meget konkret. Jeg tror, at det er ministerens egen tekst her. Hvilken uenighed var der mellem huset og ministeren? Hvad var drøftelserne eller diskussionerne på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

I forhold til diskussioner og drøftelser husker jeg ikke, at vi havde et møde med ministeren om det. Det kørte på papir og på mail.

Jon Lauritzen:

Prøv at kigge på s. 743. Det er mere for at hjælpe din hukommelse lidt. Der har vi det reviderede beredskab i F2. På højre side er din kommentar:

”OK skal drøftes med m jfr snak i flyet 2/3”.

Det er derfor, at jeg spørger lidt ind til, hvilken drøftelse du eventuelt havde med ministeren om det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, at vi havde et fysisk møde om det. Jeg kan huske diskussionen, der er afspejlet i de to versioner, som vi så før. Vores synspunkt var, at vi skulle levere et bidrag til

statsministeren og forberede ham på det spørgsmål, der kunne komme i Folketinget om, hvorvidt man kunne forestille sig en konkret sag, hvor der alligevel ikke skal ske adskillelse. Og så lavede vi et svar, som vi syntes var anvendeligt og præcist i den sammenhæng.

Hvis man ser på forskellen mellem det, som ministeren skrev, og det, som vi skrev, synes jeg, at vores tekst er mere præcis på den måde, hvor vi skriver: ”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder ...” Det var altså en sag. Det var ikke en generel situation. Det var en konkret sag. Og det synes jeg er det centrale ord i forskellen mellem de to tekster. Vi nævner en konkret sag, et konkret tilfælde, som betyder, at vi under hensyntagen til vores internationale forpligtelser ikke kan gennemføre adskillelse. Det var det centrale her. Vores tekst var bedre end ministerens, og den var mere præcis.

Jon Lauritzen:

Det er jeg enig i. I den diskussion eller drøftelse, som I havde, tog du eller ministeren så fat i notatet? Eller drøftede I notatet af 2. februar? Det ville være helt oplagt, hvis det var normgivende for jer, at lægge det ved til Statsministeriet som grundlag?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde vi ikke. Og så gentager jeg mig selv fra, hvad jeg sagde i fredags. Det gjorde vi ikke, fordi vi i min optik var forbi punktet, om der skulle eller ikke skulle være en undtagelse. Det var ikke det centrale. Vi havde en forståelsesramme, som var, at der kunne komme sager, hvor der skulle være undtagelser. Ingen tvivl om det. Og så havde vi den armlægning med ministeren, hvor hun hele tiden vendte tilbage og trykprøvede os på, hvor meget og hvor lidt man kunne adskille. Men vi vendte ikke tilbage til grundspørgsmålet, om der skulle eller ikke skulle være en undtagelse. For i min optik og i mine kollegaers optik skulle der selvfølgelig være undtagelser, de steder hvor der var behov for det. Men jeg var da også træt af, at vi skulle vende tilbage gang på gang og så igennem den trykprøvning, som ministeren gav os. Men okay, så var det sådan, det var. Men det var

ikke sådan, at vi vendte tilbage til en grundlæggende diskussion af det hele. Det var bare et eksempel på, at vi måtte tage diskussionen igen.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at du har svaret på det, og så behøver vi ikke at komme tilbage til det. Jeg ser nu det første ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nu spurgte du ad, og så prøver jeg at svare, så godt jeg kan.

Jon Lauritzen:

Det er jeg også glad for. Du siger, at dine kollegaer var enige med dig om det. Men det første bidrag var vel ikke udtryk for ... Det er i hvert fald meget vanskeligt at se, at der var undtagelser. Det ligner jo pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker den første version, skrev vi, at vi var ved at udarbejde retningslinjer. Og i vores læsning af det lå, at det var det, vi skulle folde ud om undtagelserne. Men det er klart, at det også var det, som Statsministeriet var inde på. Kunne vi ikke sige det lidt tydeligere? Det var så det, vi gjorde i version to.

Jon Lauritzen:

Ja, vi må spørge Statsministeriet, hvad de mente – om de mente tydeligere. Er det her så en afart af de drøftelser om ekstern/intern kommunikation, som vi havde, sidst du var her? For du siger selv, at du egentlig bedst kunne lide ministeriets version. Som du sagde sidst: ”Jamen der bliver administreret efter reglerne”, da du tog undtagelserne ud. Her har vi sådan noget, der centrerer lidt omkring det igen. Bliver I ved med at vende tilbage til det her? Hvordan passer det sammen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det bliver lidt både ja og nej til det, som du siger. Man kan selvfølgelig godt sige, at det her er en fortsat diskussion om, hvordan kommunikationen skulle være om det med undtagelserne. Her var ministerens tilgang, at der skulle kommunikeres politisk. Det gjorde hun selv, og

det ville hun selvfølgelig også gerne have sin statsminister til – at der skulle kommunikeres så restriktivt som muligt om det med undtagelserne. Så er det, at Statsministeriet som system spørger lidt ind til, om vi ikke vil være lidt mere specifikke på det. Og så laver vi denne tekst, som er mere præcis end den første, der kom i slutningen af februar. Jeg synes, at det centrale er ordet ”sagen” i modsætning til en mere generel situation. Og nu skal jeg nok lade være at sige det én gang til.

Jon Lauritzen:

Ja, ministerens vurdering er lidt mere abstrakt, og ministeriets er lidt mere konkret. Det er jeg enig med dig i.

På s. 824 er der en mail fra Sofie Odgaard til ministeren med kopi til Mark Thorsen, Andreas Højmark Andersen, Jonas From Soelberg og dig. I emnefeltet står der:

”HASTER MEGET: Revideret notat og talepunkter vedr gifte mindreårige”

Og mailen lyder således:

”Kære Inger

Uffe har drøftet formuleringen i beredskabet vedr. barnebrude med afdelingen.

Med udgangspunkt i din formulering har de udarbejdet følgende reviderede udgave (ændringen fremgår nederst side 2), som der således er opbakning til i huset.

Kan du godkende den?

Hvis du har behov for at drøfte sagen med Uffe, ringer han gerne til dig, eller du kan ringe til ham.

STM rykker fortsat kraftigt for sagen.”

Hvem drøftede du denne nye formulering med? Det med: ”Uffe har drøftet formuleringen ... med afdelingen”. Kan du huske, hvem du drøftede den med?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil næsten tro, at det har været Jesper Gori.

Jon Lauritzen:

Vi har haft Lykke Sørensen inde, og hun har forklaret, at hun ikke var inde over at drøfte det. Og vi kan se, at Mark Thorsen, Andreas Højmark, Jonas From Soelberg og Uffe Toudal er på cc på denne. Jesper Gori er der ikke, men du husker det, som om Jesper Gori var inde over? Han kommer ind og afgiver forklaring, så det var bare ...

Uffe Toudal Pedersen:

Min hukommelse er, at han var pennefører. Vi talte om det, men det var ham, der var pennefører på formuleringerne. Så det er jeg nærmest sikker på, at han har været.

Jon Lauritzen:

Ja. Vi kigger på den endelige version på s. 826. Der har vi forneden:

”Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser.”

Der står lidt, at det er en fusion af de to ting. Er det også sådan, du husker det? Var det også de tanker, I havde?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 825 står der nederst:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. ... Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Her ser det ud til, at der er et meget klart link mellem overholdelse af de internationale forpligtelser og retningslinjerne. Var det også sådan, I tænkte det? Eller talte I om det på det tidspunkt? Både i den Q&A, vi snakkede om før, og også her i selve notatet er der denne sammenhæng. Var det noget, I var bevidste om?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det vil jeg sige. Men jeg vil også sige, for at det skal være retvisende, at vi som hus ikke var ret langt med retningslinjerne på det tidspunkt. Men den tænkning, vi havde om det, var selvfølgelig, at de retningslinjer, som skulle formuleres, både skulle afspejle de begrænsninger og forpligtelser, som vi havde i henhold til konventionerne, og hvad der ellers måtte være af regler på området. Det var ikke sådan, at vi så retningslinjerne som én ting og de internationale begrænsende konventioner som et andet spor, hvis det er det, du spørger ind til. De skulle selvfølgelig ses i sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Ja, det er præcis det, der står. Der står, at ”retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.” Hvordan tænkte I/du på det tidspunkt, at myndighederne skulle administrere, når der ikke var nogen retningslinjer? Heraf fremgår det for mig, at der er en ret klar kobling mellem de to ting.

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men – som vi også var inde på i fredags – var der, straks efter at denne udmelding kom, et ønske fra Udlændingestyrelsen om at få nogle retningslinjer, som der skulle arbejdes videre med. Og det arbejde kom for langsomt i gang. Det kommer vi nok også tilbage til senere i dag. Men der var straks en dialog mellem departementet og styrelsen om, hvordan vi skulle gribe det an. Og så vil jeg sige, at det i min optik var Udlændingestyrelsen, der sad med kompetencen på det område. De arbejdede med konventionerne til daglig. Det var dem, som havde den praktiske erfaring med, hvor snitfladerne var. Derfor var jeg egentlig tryk ved, at den tidligere administration, der var omkring det, skete inden for de rammer, der nu engang var, uanset at det

ikke var skrevet ned. Men det lå også i kortene, og det var også det, de svarede, at der skulle laves nogle retningslinjer på et tidspunkt. Der skulle arbejdes videre med det. Jeg ser ikke en modsætning mellem det forhold, at der skulle udarbejdes retningslinjer, og det forhold, at vi havde nogle konventioner, som skulle respekteres.

Jon Lauritzen:

Nej, men på det tidspunkt ved I alle sammen, at Udlændingestyrelsen er i gang med at adskille. Bad ministeren dig om at sikre, at retningslinjerne kom ud, nu hvor I havde haft det lidt rodede forløb i forhold til hendes chefovre i Statsministeriet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, vi diskuterede ikke retningslinjerne i forhold til denne besvarelse. Men der var allerede på det tidspunkt denne dialog mellem departementet og styrelsen om, at der var nogle særlige tilfælde, hvor de godt kunne efterlyse en tilbagemelding – noget vejledning fra departementet. Det ligger der selvfølgelig også i det, igen som et udtryk for, at der var en følelse af frem og en diskussion om, hvor snitfladen gik for, hvad man skulle gøre, og hvad man ikke skulle gøre – uanset at der ikke lå et fuldt beskrevet sæt af retningslinjerne. Det kom efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Ja, det kom først i december måned.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er ikke helt rigtigt, fordi vi diskuterede ... Vi kommer sikkert også tilbage til de fire-fem sager, som styrelsen gerne ville have trykprøvet i ministeriet. Så vidt jeg husker, lå der også et første udkast til nogle retningslinjer allerede i begyndelsen af april, som var trædestenen frem til det notat, der blev gjort færdigt helt henne i december. Der kom tidligt en proces i gang. Vi sendte også en mail til styrelsen den 18. marts med vores bidrag til arbejdet med retningslinjer. Så det er rigtigt nok, at den endelige vejledning formelt først ligger meget sent, og jeg vil også medgive for sent. Men det er ikke et udtryk for, at der mellem den 3. marts 2016, som dette knytter sig til, og december 2016 var et

fuldstændigt tomrum. Det var der ikke. Der var nær og tæt kontakt om skrivning af disse ting. Vi havde det også inde at vende med Justitsministeriet. Ikke at jeg vil trække dem ind i sagen. Det er ikke det, der ligger i det. Men bare som et udtryk for, at det var noget, som vi diskuterede, og som blev diskuteret.

Jon Lauritzen:

På s. 828 nede på midten kan vi se, at Tanja Franck skriver til Christian Kettel Thomsen, hendes departementschefovre i Statsministeriet:

”Kære Christian

Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem, da man ikke helt kan høre det komme ud af STM's mund.”

Og så står der:

”Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM'n” – og jeg går ud fra, at det står for ministeren – ”har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Hvad tænker du om den kommentar? Er du enig?

Uffe Toudal Pedersen:

For det første vil jeg sige, at jeg ikke så mailen, før den kom op i denne sammenhæng. Det andet er, at det afspejler den diskussion, som vi har været inde på flere gange: at ministeren havde en hård retorik i sin udadvendte kommunikation, og at vi så sagde: ”Jamen uanset hvad du siger, minister, så administrerer vi lovligt, og så administrerer vi inden for rammerne”. Det er Tanja Francks melding til Christian Kettel Thomsen, og det må hun svare på. Men den afspejler den diskussion, som vi havde.

Jon Lauritzen:

Men er du ikke enig i, at jo hårdere eller klarere ministeren melder ud ekstern, jo vigtigere er det, at I internt melder fra og siger: ”Det kan godt være, at ministeren siger det her ude i

medierne, men I skal vide, at der skal administreres anderledes end det, ministeren siger”?

Uffe Toudal Pedersen:

Men det blev der også. Der var fra dag ét en dialog mellem departement og styrelse om, hvordan det her skulle administreres. Den 3.-4. marts var der jo disse prøvesager – hvis man må kalde dem det – hvor snitfladerne skulle testes af. Der var det på vej ind. Der var en dialog om det. Vores notat fra den 5. februar var referencerammen. Det var det, som vi agerede ud fra. Jeg har ikke mødt nogen i forbindelse med arbejdet i Instrukskommissionen, som havde den opfattelse, at vi kunne administrere uden undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nu skal vi ikke procedere sagen her, mens der er forklaringer, men det skriftlige materiale i sagen viser relativt klart, at i hvert fald Udlændingestyrelsen mente, at de havde fået en besked om at administrere uden undtagelser, fordi de fik besked om at administrere efter pressemeddelelsen.

Uffe Toudal Pedersen:

Men der er også masser af vidnesbyrd om, at der også var en tæt mundtlig kontakt ved siden af den skriftlige.

Jon Lauritzen:

Vi kan lige komme tilbage til det. Jeg er heller ikke sikker på, at det her er det rette forum. Fulgte du med i statsministerens forespørgselsdebat?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Jeg kan sige, at statsministeren endte med ikke at bruge jeres bidrag, fordi spørgsmålet ikke kom op.

Du har svaret lidt på det, men da I har haft forløbet med, at først kommer der et bidrag, der er modelleret over pressemeddelelsen, så beder Statsministeriet om et revideret bidrag, og så er der diskussion internt mellem ministeren og

huset om, hvordan man skal formulere det – gav det dig anledning til at overveje, om der skulle kommunikeres lidt mere klart om det her? Måske ikke til Udlændingestyrelsen, men i hvert fald bare i departementet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 877 kan vi se, at der kommer en henvendelse fra Røde Kors. Den er sendt til Lykke Sørensens, hvor de skriver:

”Indtil videre der sket adskillelse af de par, der ikke har børn, og vi er orienteret om, at de par der har børn skal adskilles i denne uge. Det rejser nogle alvorlige spørgsmål af både humanitær og socialfaglig karakter som vi beskriver i vedlagte brev, og jeg håber at vi kan gå i dialog om sagen.”

Var du orienteret om dette brev?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg faktisk ikke huske. Jeg sidder med en erindring om, at ministeren fik et tilsvarende brev fra Røde Kors.

Jon Lauritzen:

Nej, det tror jeg ikke. På s. 876 står der midtfor, og du er med i kopi:

”Kære alle

Hermed en henvendelse fra Dansk Røde Kors asylchef Anne la Cour vedrørende adskillelsen af mindreårige.

Vi må drøfte håndteringen af henvendelsen.”

Vi kan se oppe foroven, at den også ”er sendt i kopi til ordførerne ... forud for samrådet i eftermiddag.” Det er samråd Z. På s. 906 kan vi se sagsfremstillingen til samråd Z. På s. 907 kan vi se, at henvendelsen fra Røde Kors er anført under bilag. Det blev også nævnt i samrådstalen, at der har været en henvendelse fra Røde Kors. Det er måske lidt svært, hvis du ikke helt kan huske, at du har fået brevet, men kan du huske,

om I drøftede denne mulighed for dispensation, som Røde Kors havde bedt om, med ministeren forud for samrådet?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil mene helt tydeligt, at vi i forbindelse med forberedelsen af samrådet har nævnt over for ministeren, at der var en henvendelse fra Røde Kors om disse ting. Derfor er der sikkert lavet et Q&A på det. For erfaringsmæssigt ville den slags henvendelser afstedkomme nogle spørgsmål i forbindelse med selve samrådet. Men efter min erindring førte Røde Kors' henvendelse ikke til, at der blev foretaget en særlig drøftelse af det spørgsmål, eller at der skete en særlig udmelding i forhold til Udlændingestyrelsen. I hvert fald ikke noget, som jeg var involveret i.

Jon Lauritzen:

Undrede det dig, at Røde Kors henvendte sig formelt til jer og bad om at få en dispensationsordning? Vi kan godt kigge på brevet, men jeg kan næsten høre, at du godt kan huske brevet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det undrede mig ikke. Det er da klart. Røde Kors var operatør på området og drev nogle af centrene. Røde Kors havde også – som jeg husker det – spillet ind dengang, da vi skulle danne os et overblik over, hvor mange sager der var. Så Røde Kors var en aktør på området, både som aktør og som operatør.

Jon Lauritzen:

Men den interne kommunikation om, at der kunne være undtagelser, lader ikke til på det tidspunkt at være trængt igennem til operatørerne, hvis de skriver både til ministeriet og ovenikøbet også retter henvendelse til ordførerne på dagen for et samråd. Der er vel ikke meget, der tyder på, at de havde en opfattelse af, at der kunne være undtagelser, når de beder om dispensation. Det er vel bare en anden måde at sige ”undtagelse” på?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg ved ikke, om jeg er den rigtige til at svare på, hvordan operatørerne opfattede det. Der er to lag i diskussionen, som vi hele tiden vender

tilbage til. Det ene er princippet om, hvorvidt der kan være undtagelser eller slet ikke være undtagelser. Det er én ting. Og så er der den anden diskussion om, hvor snitfladen lå i forhold til, hvad der skulle undtages for. Jeg havde helt klart opfattet det sådan, at alle – i hvert fald i vores eget system – var klar over, at der kunne være undtagelser. Hvor snitfladen lå – om det var lige det par, som Røde Kors havde fat i, eller nogle andre – var en anden diskussion. Men jeg kan af gode grunde ikke vide, hvad Røde Kors' opfattelse af situationen var på det tidspunkt. Jeg talte ikke med Røde Kors.

Jon Lauritzen:

Blev ministeren orienteret om antallet af adskillelser forud for samrådet? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, om der specifikt i forhold til samrådet den 15. marts blev foretaget en ajourføring af indkvarteringsoversigten. Men der kom regelmæssigt en opdatering om, hvordan det gik, om der var kommet nye par til, om man havde fundet flere par, om hvordan det gik med adskillelserne, og hvordan det gik med undtagelserne.

Jon Lauritzen:

I dette brev er der beskrevet fem eksempler for fem konkrete par. Var der fra ministerens side fokus på, hvordan det gik med de adskilte piger?

Uffe Toudal Pedersen:

I forhold til de fem sager eller generelt?

Jon Lauritzen:

Begge dele.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det var der ikke. Min erindring er, at sagerne blev diskuteret som anonymiserede sager. Vi diskuterede ikke ansigterne nede bagved. Der var fokus på, om der var undtagelser. Hvor mange var der? Hvad var begrundelsen for, at der i dette tilfælde ikke skete adskillelse eller skete adskillelse? Men jeg ved ikke, om vi kommer tilbage til at diskutere eller drøfte de fem prøvesager, som vi havde inde?

Jon Lauritzen:

Det gør vi. Det her er Røde Kors' fem eksempler, og så kommer Udlændingestyrelsen også med fem. Og de er ikke helt ens. Der er tre af sagerne, der er rigtige, men ...

Uffe Toudal Pedersen:

Så vil jeg godt for at være helt præcis sige, at vi ikke diskuterede Røde Kors' sager.

Jon Lauritzen:

Men spørgsmålet var, om der var fokus på, hvordan det gik med de piger, der var blevet adskilt. Var det et fokus for ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Du, ministeren eller andre i departementet tænkte ikke på at sige: "Jamen bare rolig, Røde Kors, vi har et notat her, der beskriver, at der er en dispensationsadgang. Vi er bare ved at finde ud af, hvordan den skal være"?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde jeg ikke, for det centrale for mig var ikke, om vi havde et notat. Det centrale for mig var, om der blev handlet efter, at der var tilfælde, hvor der kunne være undtagelser. Og den tilbagemelding, som jeg fik fra huset, var, at man diskuterede nogle særtilfælde, hvor operatørerne fandt, at det var svært at gennemføre adskillelser. Det var sådan set det centrale for mig. Det centrale var, at vi i vores handling, i vores ageren, havde rum for, at der var undtagelser. Og det er derfor, at jeg vender tilbage til det hele tiden. Det centrale var, at vi i vores praktiske administration havde undtagelser. Så kunne der være en diskussion om, hvorvidt snittet lå rigtigt. Vi havde ikke en diskussion af det i forhold til de konkrete sager, som Røde Kors pegede på. Og der tror jeg – men der ligger også en usikkerhed i det ord – at jeg i hvert fald sad med den opfattelse, at styrelsen håndterede det med den ekspertise, som de havde i at håndtere vanskelige sager.

Jon Lauritzen:

Og nu gentager du dig selv, så jeg vil tillade mig at gøre det samme. På hvilket grundlag skulle de håndtere det, de havde fået? Ministeren havde været ude at sige, at vi nu vender bøtten på hovedet. Der kommer en pressemeddelelse. De får en instruks om, at de skal gøre, som der står i pressemeddelelsen.

René Offersen:

Hov, det er dig, der siger, at de får en instruks.

Jon Lauritzen:

Ja, det er også det, som styrelsen har sagt til ombudsmanden.

René Offersen:

Der er ikke nogen af vidnerne, der har sagt, at de skal gøre, som der står i pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Nej, men det er det, som styrelsen skriver til ombudsmanden den 28. april, og det bliver ikke kommenteret. Jeg prøver bare at ...

Retsformanden:

Kan spørgsmålet ikke stilles, uden at vi har den forudsætning indbygget?

Jon Lauritzen:

Lad os bare gå videre. Lad os gå til de fem sager, som Udlændingestyrelsen ønsker at forelægge. På s. 789 kan vi se mailen af 3. marts, hvor styrelsen sender sagerne frem til ministeriet:

"I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete sager om mindreårige ægtefæller/samlevende med fællesbørn."

Og så har vi notatet med de fem konkrete sager på de følgende sider. Kom initiativet til at forelægge sagerne fra Udlændingestyrelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, ja.

Jon Lauritzen:

Ja, for jeg vil godt prøve at vise dig et lidt senere skriftsted. Det er på s. 3218. Det er om spørgsmål 1006 og 1008, og det er en intern drøftelse i Udlændingestyrelsen, som du givetvis ikke har set. Men der skriver Kristina Rosado midt på siden:

”Giver det ikke et lidt forkert indtryk af forløbet, når vi blot skriver, at de fem sager blev forelagt departementet? Det gjorde de ganske vist, og departementet var også indforstået med, at vi forelagde dem uden forudgående adskillelse, men de blev ved med at hænge i bremsen og tog jo netop aldrig egentlig stilling til sagerne. Beslutningen om ikke at adskille parrene var helt vores egen. Kan det skrives på en anden måde, så det ikke virker som om, det var departementets beslutning ikke at adskille i de fem sager?”

Det er en lidt anden nuance end den, du lægger her. Her virker det, som om Udlændingestyrelsen har en opfattelse af, at de kæmpede lidt med departementet for at få lov til at forelægge sager, og at der ikke rigtig blev taget stilling til dem?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er jeg simpelt hen ikke enig i. Som jeg husker forløbet omkring de fire sager, startede det med, hvis vi går helt tilbage i begyndelsen af marts, at styrelsen bl.a. med indspark fra operatørerne fandt, at der var nogle sager, hvor det var meget vanskeligt at skille nogle par ad ud fra beskrivelsen af omstændighederne for de enkelte par. Det var ikke en dialog, jeg var en del af, men der var en dialog mellem departement og styrelse om, at der var nogle sager, som de godt ville forelægge for at få en vejledning i, hvordan de skulle håndtere dem, og hvor snitfladen gik, i forhold til hvilke par der skulle adskilles.

Jeg kører lige videre, hvis jeg må det. Det endte med det notat, som var på det forrige skærmbillede, fra den 3. eller 4. marts med fem sager. De fem sager blev først drøftet på embedsmandsplan. Vi drøftede det endelige notat med ministeren, hvor hun lavede sådan en trykprøvning

igen. Det var lidt til beskrivelsen af de fem sager, og hvordan det blev håndteret.

I forhold til den kritik, som Kristina Rosado udtrykker ved sin mail den 12. oktober 2016, altså godt et halvt års tid efter ... Det møde, der var i begyndelsen af marts, sigtede på at finde ud af, hvor vi skulle pejle os hen. Og det førte – hvis man tager nogle små trædesten – til nogle overvejelser, som i virkeligheden ledte hen til den mail af 18. marts, hvor vi kom med retningslinjer for, hvordan man skulle afgøre de sager, og hvor vi sagde, at det er styrelsen, som afgør sagerne, og at vi kommer med svar, hvis de har brug for at række ind for at få noget vejledning om, hvor de konventionsmæssige begrænsninger går. Vi sagde også, at vi kunne trække Justitsministeriet ind og få lidt hjælp til det. Og efter det kom de yderligere retningslinjer. Så jeg synes ikke, at det er rigtigt at sige, at vi trådte på bremsen. Fordi sagen var, at vi ikke så for os, at det var departementet, der skulle træffe afgørelsen i de sager. Det var styrelsen, der skulle træffe afgørelse i sagerne. Og det stod vi mere end på mål for. Det kommer vi måske også tilbage til. Det var sådan, det var. Og derfor er der ikke noget mærkeligt i, at vi ikke traf afgørelse i de sager. Så vidt jeg husker, endte de nærmest med ikke at blive afgjort, fordi de var verserende, indtil de mere eller mindre løste sig selv.

Jon Lauritzen:

Ja, og hvorfor blev de ikke afgjort?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke svare på, hvorfor de ikke blev afgjort. Jeg kan bare sige, at ...

Jon Lauritzen:

Så lad os prøve at kigge på f.eks. s. 2397. Det er en notits af 9. marts fra Ditte Dankert:

”Den 9.3. 2016 talt med Jesper Gori, UIBM, vedrørende forelæggelsen af de frem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM’s stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette

videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen.”

Og på s. 2033 finder vi det, som vi var kort inde på før. Det er Udlændingestyrelsens svar af 28. april til ombudsmanden:

”Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindre-årige ægtefæller med ægtefæller/samlevende endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

Styrelsen fik at vide af Jesper Gori, at de skulle afvente jeres stillingtagen, og i slutningen af april afventer de jer stadigvæk. De skriver også her, at de afventer jeres generelle vurderinger. Det lyder lidt som retningslinjerne. Er du enig i det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, men hvad jeg skal svare på helt præcis?

Jon Lauritzen:

Du siger, at det er styrelsen, der skulle træffe afgørelser, men i det bidrag, som vi lige har kigget på, og i den notits, der var, har de fået at vide, at de skal afvente jer. Så de har ikke kunnet træffe afgørelser.

René Offersen:

Undskyld, jeg er nødt til at sige, at der er en mail fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert. Jeg sidder og leder efter den lige nu. Det må du også vide. Den er fra omkring den 15.-16. marts, hvor han svarer det samme. Han deler sine umiddelbare refleksioner omkring de fem par, ligesom Lykke Sørensen har gjort på mødet den 8. marts. Man kan ikke springe mellem disse to ting uden at tage den mail med.

Jon Lauritzen:

De fire konkrete sager, der bliver nævnt her, er de sager, der har været forelagt. Og bidraget er fra den 28. april 2016.

René Offersen:

Jo, men i mellemprioriteten er der gået en mail fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert. Det må du vide. Jeg skal finde den. Det er dig, der bringer det ind på denne måde, og du sætter to ting op imod hinanden. Men der er inden da givet en besked fra departementet til styrelsen vedrørende de fem par, der flugter med det, som Lykke Sørensen er refereret for at have sagt på mødet den 8. marts. Og den ligger omkring den 18. marts, hvor man sender den generelle instruks om administrationen. Men der er en mail fra Jesper Gori om disse par.

Jon Lauritzen:

Ja, dem må vi så vende tilbage til.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg ved ikke, om jeg må give min version af det?

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det er det, der er meningen med din afhøring.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg vil bare i al fredsommelighed sige, at jeg egentlig ikke ser nogen modstrid mellem det, du har fremhævet her, og det, vi talte om før. For situationen var, at styrelsen efterspurgte nogle retningslinjer – noget at gå på – om, hvordan de skulle afgøre de sager. Så havde vi de fire sager, som vi var inde at se på. Jeg tror, at Jesper Gori og Lykke Sørensen nåede frem til, at der var to af de fire sager, hvor man umiddelbart kunne se, at der ikke skulle ske adskillelse. Så skulle det vendes, og vi skulle tænke os godt om. Og i den periode, hvor vi tænkte os godt om, adskilte styrelsen jo ikke, for de havde ikke fået den tilbagemelding fra departementet. Derfor synes jeg ikke, at der er noget odiøst i, at det trak ud. Så kan man diskutere det skønne i, at det trak ud. Man burde nok have klaret nogle af sagerne noget hurtigere. Men jeg ser ikke nogen modsætning mellem det

for... jeg ser det i hvert fald ikke som et udtryk for, at sagerne rettelig skulle være afklaret i departementet, fordi det var ikke det, der var sigtet. Vores holdning var meget klar fra starten: at der var armslængde her, at det var styrelsen, der i disse sager som i alle andre traf de konkrete afgørelser. Så kunne vi give noget vejledning. Den vejledning trak ud, og derfor trak sagernes afklaring ud, og derfor blev det verserende. Det er sådan set historien om det.

René Offersen:

Jeg beder om lov til at gå til s. 1400. Der kan man nederst se mailen fra Jesper Gori af 17. marts kl. 17.44 til kontorchef Ditte Kruse Dankert. Og på s. 1402 har man det vedhæftede notat med kommentarer til de enkelte sager fra departementets side.

Jon Lauritzen:

Ja. Tak for det.

Du nævnte, at der var et møde med departementet og Udlændingestyrelsen dagen før mødet med ministeren. Vi har en mail på s. 929, hvor Lene Vejrum kommer med en beskrivelse af mødet. Vi kigger på pkt. 1:

”De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 –navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).”

Kan du huske, at du drøftede sagerne med Lykke?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så er der, hvis vi ser senere i samme ...

Uffe Toudal Pedersen:

Men hvis jeg lige må tilføje: Jeg kan ikke huske det, men det er ikke et udsagn om, at vi ikke kunne have drøftet det. Jeg husker det bare ikke.

Jon Lauritzen:

Det fremgår videre af mailen på s. 929:

”De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Var der et møde den 9. marts med ministeren, hvor du deltog?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Er du sikker på det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger sådan, er, at i din første forklaring for Instrukskommissionen mente du ikke, at der var blevet forelagt konkrete sager for ministeren. Og ved din genafhøring havde du en lidt mere uddybende forklaring om det. Men du er sikker på, at du deltog i et møde?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der var et formøde forud for mødet med ministeren på dit kontor sammen med Jonas From Soelberg?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske mødet, men det kunne der godt have været, og jeg kan se – men det er ikke interessant, hvad jeg har læst mig frem til – at Jonas From Soelberg er citeret for, at vi havde et hurtigt formøde om det.

Jon Lauritzen:

Hvordan var mødet den 9. marts? Kan du forklare lidt med dine egne ord om det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Jeg skal måske også, bare for at der ikke skal være nogen tvivl om, hvad jeg kan huske

og ikke huske ... Jeg er med på, at jeg i forbindelse med afhøringen i Instrukskommissionen i første runde ikke erindrede det møde. Men da jeg så læste Jesper Goris vidneudsagn, kunne jeg godt genkalde mig det. Og det, jeg husker fra mødet var, at ... jeg tror endda, at jeg fik udtalt mig sådan lidt upassende på den måde, at jeg sagde, at det var et atypisk møde, fordi ministeren og den særlige rådgiver havde forberedt sig til mødet. Altså, de forberedte sig normalt til møderne. Men det, der var lidt specielt her – som jeg husker det – var, at jeg med det samme sad med et indtryk af, at ministeren og den særlige rådgiver havde gennemgået disse sager, inden de havde snakken med os. Og de havde – det havde de også i andre tilfælde – nogle meget præcise spørgsmål til de forskellige sager. Det var derfor, at det fik denne karakter af trykprøvning. Der svarede vi så på de spørgsmål, som ministeren og Mark Thorsen stillede sammen. Det var sådan set det.

Jon Lauritzen:

Hvad dannede grundlag for disse meget præcise spørgsmål? Hvad sad I med af dokumenter? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, sad vi med notatet og en skemaoversigt over de forskellige sager. En oversigt, hvor sagerne var gengivet i skematisk form.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der var udtalelser fra fagpersoner?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, så præcist kan jeg ikke huske det, men – og det tror jeg også, at jeg fik sagt i genafhøringen i Instrukskommissionen – den gennemgang, vi havde af det, mindede mig om nogle sager, vi havde haft i forbindelse med noget helt andet, nemlig spørgsmålet om tildeling af statsborgerskab, hvor der var en tilbagevendende diskussion om nogle krav, der skulle være opfyldt. Bl.a. skulle man op til en danskprøve for at få adgang til at få dansk statsborgerskab. Og der var en tilbagevendende diskussion om dispensationssager i forhold til

danskprøvekravet, fordi der var nogen, der – altså, hvis man f.eks. led af PTSD – ikke kunne holde til at gå til en danskprøve. Der var nogle fagpersonudtalelser, der gav disse dispensationer. Det var lidt den samme diskussion her. Var der på dette område nogen standardformuleringer, som gik igen? Var der nogen, som syntes, at der skulle gives dispensation, fordi det var synd for dem, og fordi det ikke kunne være rimeligt osv.? Eller var det nogen hardcore, velfunderede, faglige psykologudtalelser, som tilføjede, at nogle personer ikke skulle skilles ad? Det var en trykprøve af validiteten i de udtalelser, som lå til grund for, om nogle skulle skilles eller ikke skilles ad. Det var karakteren af drøftelsen. Vi sad ikke og vingede af og sagde, at så skal par nr. 1 have lov at bo sammen, og at par nr. 2 ikke skal have lov at bo sammen. Den karakter havde det ikke. Bare for at det også er sagt.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger om det med fagpersoner og særligt psykologudtalelser, er, at Mark Thorsen har forklaret her for Rigsretten, at han havde fat i nogle psykologudtalelser og var kritisk overfor, om de nu også var objektive nok. Giver det dig nogen hukommelsesglimt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg synes, at det flugter fint med den beskrivelse, som jeg gav af drøftelsens karakter som lidt inspireret af diskussionen om statsborgerskabsdispensationer.

Jon Lauritzen:

Havde I notatet fremme, da I trykprøvede sagerne?

Uffe Toudal Pedersen:

Notatet af ...?

Jon Lauritzen:

... 2. februar?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt bede dig om at ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Undskyld, at jeg afbryder dig igen. Det havde de ikke, fordi mødet med de fem sager illustrerede præcis, at der kunne have været undtagelser. Det var lige præcis det, vi sad der for. Her var der undtagelser. Og det var dem, vi diskuterede. Så kan man diskutere, om det skulle være fem undtagelser, tre undtagelser eller noget andet, men der var ikke tvivl om, at der skulle være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Var der en tilkendegivelse fra deltagerne på mødet, om der skulle være undtagelser i nogen af sagerne? Nu er der dette referat fra Lene Vejrum. Hun siger, at den umiddelbare vurdering var, at sag nr. 3 og 4 vil være konventionsstridige. Var det oppe på mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Så nøje husker jeg ikke. Men jeg husker i hvert fald, at det par, som jeg hele tiden har fulgt nøje, var blandt de fem, som vi diskuterede. Og dér var jeg i hvert fald ikke i tvivl om, at der skulle være en undtagelse.

Jon Lauritzen:

Vi kigger på s. 920. Det er Jesper Gori, der har lavet disse rettelselser. Under ”Sag nr. 3” kan vi se, at der ikke er nogen juridisk vurdering, men der er en indstilling:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles, eller at parret alternativt forbliver indkvarteret på samme asylcenter.”

Og for sag nr. 4:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles.”

Kan du huske, om dette dokument var fremme? Eller fortalte Jesper Gori om, at han havde lavet disse udkast til vurderinger, eller hvad det nu er?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det husker jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Gav ministeren udtryk for, hvad hun mente om de fem sager? Om der var nogen af dem, der kunne gøres undtagelse fra?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker diskussionen eller gennemgangen fra mødet, løb vi dem igennem punkt for punkt. Ministeren fremførte sine synspunkter, og vi redegjorde så for de forskellige sager. Det var sikkert Jesper Gori, der gjorde det. Vi sad ikke og vingede af: ”Nu har vi behandlet den sag, og nu har vi behandlet den sag.” Sådan husker jeg det i hvert fald ikke. Det var en trykprøvning af de momenter, som ministeren fandt burde tillægges en betydning, når man afgjorde sagerne. Det var selvfølgelig også et signal fra hende om, at man skulle være påpasselig med, at de begrundelser, som blev brugt ved vurderingen af de konkrete sager, var valide.

Jon Lauritzen:

På s. 1027 finder vi en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen den 9. marts. Der er lidt om kompetencen til at kunne forelægge for ministeren. Det er ikke så relevant. Men øverst på s. 1028 skriver han:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Hvordan husker du mødet i forhold til den beskrivelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Du tænker formodentlig på formuleringen ”et lidt stormfuldt møde”?

Jon Lauritzen:

Jeg tænker på alle tre udsagn. Det er et stormfuldt møde. Så er der et udsagn om, at du og Jesper Gori måtte fastholde, at man ikke kan handle ulovligt på instruktionen. Og så at det er vendt, men ikke afklaret med dig.

Uffe Toudal Pedersen:

Om det lidt stormfulde tror jeg også at jeg fik sagt i min genafhøring, at jeg ikke husker det som et specielt stormfuldt møde. Men der beder jeg også om, at man har forståelse for, at der er forskellige personer i centraladministrationen. Min richterskala for, hvornår noget er stormfuldt, er måske anderledes, end Jesper Goris var. Min karriere blev meget påvirket af, at jeg tilbragte 4 år i Europa-Kommissionen, hvor der kunne være nogle meget kontante og rå diskussioner, der afspejlede en mødekultur, som vi ikke har i vores system. Derfor tror jeg, at der på min richterskala skal meget til, før noget bliver stormfuldt. Og i hvert fald før det bliver *lidt* stormfuldt. Det er det første. Og det andet er, at jeg ikke kan genkende, at vi skulle have sagt til ministeren, at vi ikke kan handle ulovligt på instruktion. Jeg vil tro, at vi har sagt, at vi administrerer lovligt, som vi har sagt hele vejen igennem. Og så det, at spørgsmålet er hurtigt vendt og ikke afklaret – det er vel spørgsmålet om de konkrete sager, ikke? Og det husker jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Opfattede du mødet som, om ikke stormfuldt, så usædvanligt? Hvilke tillægsord ville du, om nogen, sætte på? Eller var det almindeligt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg opfattede mødet som lidt usædvanligt, fordi det havde den karakter, at vi blev testet. Den måde, som disse sager var lagt op til afklaring på, var det nu – i anførselstegn – rigtigt? Var begrundelsen solid nok? Afspejlede det mere, at der var nogen ude i vores operatørsystem, som syntes, at det var synd? Eller var der nogen kontante, regulære begrundelser for, at man ikke skulle adskille i visse tilfælde? Det var sådan, jeg opfattede mødet.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker lidt mere på det med, at du er taget til indtægt for at måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktionen. Vi skal også høre Jesper Gori, så han kan svare for sig selv. Men ringer det en klokke hos dig, at I skulle have sagt noget i den stil?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er ikke mit ordvalg at sige, at jeg må fastholde, at vi ikke kan handle ulovligt på instruktion. Sådan udtrykker jeg mig normalt ikke. Jeg kunne meget vel have sagt: ”Uanset hvad du siger, minister, så gør vi ikke noget, der er ulovligt. Punktum. Og hvis vi synes, at det her er på denne side af stregen, så er det på denne side af stregen.”

Jon Lauritzen:

Sidst i mailen står der:

”I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Kan du huske, hvad jeres uroligheder var, og denne drøftelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var den diskussion, som vi kort var inde på i sidste uge, og som gik på, at hvis der var konventionsmæssige begrænsninger, i forhold til om man kunne adskille et par, kunne man så på en eller anden måde gøre det alligevel, ved at de blev adskilt, men på samme center, hvor de så boede på en fløj A og en fløj B, eller hvad ved jeg? Og det var den diskussion.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg tror, at vi var inde på den problemstilling, da du var her sidst. Men det med, at man kunne reparere på det ved at indkvartere på samme center, er jo, hvad der står i notatet. Så hvis det, notatet sagde, var normgivende for dig, hvordan havde I så den diskussion i det hele taget?

Uffe Toudal Pedersen:

Om adskillelse på samme center?

Jon Lauritzen:

Ja?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg ikke huske. Den detaljegrad kan jeg simpelt hen ikke huske.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg tror også, at det var det, du svarede sidst.

Det lader til, at både Jesper Gori og Justitsministeriet var effektive, for hvis vi kigger nederst på s. 1035, er der en mail kl. 17.44 til dig og til Line Skytte Mørk Hansen, Anne Nygaard Just, og Jonas From Soelberg. I mailen står der på s. 1036 i næstsidste afsnit:

”JM’s klare vurdering var derfor, at en adskillelse i separate værelser, men dog på samme center, ikke reelt vil få betydning for vurderingen af, om adskillelsen er ulovlig. JM satte i øvrigt spørgsmålstegn ved, om der i disse situationer overhovedet vil være hjemmel til at iværksætte et flyttepåbud; en vurdering jeg umiddelbart deler.”

Drøftede du dette udsagn med ministeren? Eller jeg skal måske spørge, om du kan huske at have fået mailen?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan godt huske, at jeg har fået mailen. Nej, jeg tror ikke, at jeg diskuterede den med ministeren. Jeg så det som svaret på den diskussion – den overvejelse, som havde kørt nogle dage – om man kunne lave denne adskillelse på samme center, og om det var en mulig vej frem. Det var hovedemnet i denne sag.

Jon Lauritzen:

Ja, og som du sagde før: Det med, at samme center egentlig var notatets udgangspunkt, er ikke noget, du kan huske, at I drøftede eller havde tanker om dengang?

Uffe Toudal Pedersen:

Kan du lige sige det igen?

Jon Lauritzen:

Det er måske også et urimeligt spørgsmål. Det var bare en konstatering af, at du før sagde, at du ikke kunne huske, at det med at reparere eller gøre noget andet ved at indkvartere på samme center, men adskilt, er det, der stod i notatet. Men du har svaret på det, så vi går videre

til besvarelse af spørgsmål 302. Der er vi ved den 9. marts på s. 1067. Spørgsmålet er:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Spørgsmålet er stillet af Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti. I svaret er der en beskrivelse fra Udlændingestyrelsen om praksis, og på s. 1067-1068 står der så:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Kan man af dette svar udlede, at der skulle være mulighed for undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Dette svar skulle have været mere præcist. Det vil jeg godt sige. Men der lå i det, at vi var i færd med at udarbejde disse generelle retningslinjer. Det vil være i den optik, at spørgsmålet, som du stillede, bliver håndteret. Men dette svar er ikke et godt svar.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg er helt enig.

På s. 4498 har vi en mail fra Jonas Christoffersen, der er skrevet i maj måned 2017. Og han skriver:

”Kære Lucienne.

I lyset af de seneste dages presseomtale af sagen har jeg undersøgt, om jeg tidligere har gjort

notater om min dialog med embedsværket. Det er ikke tilfældet. Med henblik på at sikre min hukommelse vil jeg bede dig om at arkivere det følgende på sagen, tak.

1. Kontakt med departementschef Uffe Toudal:

Jeg drøftede på et ubestemt tidspunkt formentlig i marts 2017 sagen med Uffe Toudal, som jeg løbende har en uformel dialog. Jeg ringede *dels* for at oplyse, at vi mente, at der var et klart menneskeretsproblem, *dels* for at spørge, om der var noget instituttet konkret kunne bidrag med for at løse problemet. Uffe Toudal var ikke meget meddelsom, men det var mit indtryk, *at* han opfattede sagen som vanskelig, og *at* han var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser. Uffe Toudal foreslog, at jeg skrev til ministeriet om vores syn på sagen, således at vores synspunkter kunne indgå i det videre arbejde. Det gjorde vi den 23. marts 2017. Jeg kan ikke huske tidspunktet for vores telefonsamtale, herunder om det var før eller efter samrådet den 15. marts 2017.”

Jeg tror godt, at vi kan sige, at der nok skulle have stået 2016 i dette punkt i stedet for 2017, for samrådet var i 2016. Kan du forklare, om du kan huske denne dialog til at starte med? Det har formentligt været i marts 2016.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan huske, at jeg i forbindelse med min tiltrædelse som departementschef prøvede at lave en lille rundtur til vores forskellige hovedaktører på området. Jeg fik inviteret mig selv til besøg i Røde Kors, og jeg fik også udvirket, at jeg var ude at besøge Institut for Menneskerettigheder. Jeg skulle også have besøgt Dansk Flygtningehjælp, men det tror jeg ikke at jeg nåede. Som jeg husker det, var det i forbindelse med dette besøg hos Institut for Menneskerettigheder, at vi diskuterede denne sag, og det kan godt være, at Jonas Christoffersen ringede til mig inden. Han udtrykte den bekymring, som også var afspejlet i et notat, som de skrev. Og så sagde jeg som sandt var, at det var en vanskelig situation, vi stod i. Vi skulle finde balancen mellem på den ene side ministerens ønske om at føre en meget stram linje på området og

på den anden side begrænsningerne for, hvor langt vi kunne gå. Og vi skulle respektere de internationale forpligtelser, som vi havde. Det er sådan, jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Men var det også en drøftelse eller et problem i marts 2016?

Uffe Toudal Pedersen:

Problem og problem. Det afspejlede igen den dialog, den armlægning, der var mellem os og ministeren hele tiden, i forhold til hvor stramningsgraden skulle ligge. Det var det, som jeg prøvede at forklare for Jonas Christoffersen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvilket klart menneskeret-tighedsproblem Institut for Menneskerettigheder havde identificeret? Kom Jonas Christoffersen nærmere ind på det?

Uffe Toudal Pedersen:

Det har han sikkert gjort. Men jeg kan ikke give vores samtale i detaljer. Det kan jeg ikke. Jeg kan selvfølgelig henholde mig til det, som instituttet skrev lidt senere i deres henvendelse. Men jeg kan ikke gengive samtalen med Jonas Christoffersen.

Jon Lauritzen:

Man kan se, at Institut for Menneskerettigheder fremstår løsningsorienterede og godt vil hjælpe med problemet. Og de kom med dette brev.

Kan du huske, hvilket problem de skulle hjælpe med? Var der et problem?

Uffe Toudal Pedersen:

Næh. Det, som jeg husker at jeg sagde til ham, er: ”Kom frem med jeres synspunkter, og lad os få det ind i den politiske beslutningsproces. Så må vi håndtere det i den sammenhæng.” Det var jo ikke en sag, som han og jeg kunne ... Jeg tror såmænd, at vi godt kunne have løst den sammen, hvis det var det, der stod på, men det var ikke der, vi var. Så jeg sagde til ham: ”Jamen lad os få et bidrag fra jer, og så få det ind ad hoveddøren.”

Jon Lauritzen:

Han siger, at du ikke var meget meddelsom, men at det var indtrykket, at du opfattede den som vanskelig. Du forklarede før, at I havde nogle armlægninger med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Jeg har ikke på noget tidspunkt lagt skjul på, at sagen var vanskelig. Det tror jeg også er kommet frem i afhøringerne her. Den var vanskelig at håndtere. Det var en udfordring at finde stien. Nu vil jeg ikke holde mit foredrag om, hvordan det er at være departementschef. Men vi skulle finde en eller anden balance mellem at være lydhøre over for de synspunkter, som ministeren havde, over for det forhold at der var nogle grænser for, hvor langt vi kunne gå. Derfor var den da vanskelig. Den var også meget vanskelig, fordi der var så meget politik i sagen. Selvfølgelig var der det. Der var enormt fokus på det. Der var samrådet. Der var det ene, og der var det andet. Jeg minder også om, at der var en masse andre ting, som vi også gjorde på det tidspunkt, som betød, at der var meget andet at tage sig til. Så det var på mange måder en vanskelig sag. Og så var den selvfølgelig vanskelig, fordi vi var igennem den mere eller mindre permanente trykprøvning af, om vi nu gik til grænsen. Det var jeg lidt træt af at vi skulle igennem hele tiden. Men sådan var det.

Jon Lauritzen:

I denne mail står der, at I drøftede ministerens instruks. Drøftede I, hvad instruksen gik ud på?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske det i detaljer. Det kan jeg ikke. Men Jonas Christoffersen har givetvis spurgt ind til vores udmelding, og hvad der lå i den. Det er jeg ikke i tvivl om.

Jon Lauritzen:

Og udmeldingen på det tidspunkt må have været pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Det fremgår også på s. 4498, at Jonas Christoffersen skriver:
”han” – det er dig – ”var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser.”

Hvad bestod den konflikt i?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror ikke, at jeg har brugt ordet konflikt mellem instrukser og forpligtelser. Men det kan I spørge ham selv om. Jeg har sagt, at det var vanskeligt at finde balancen mellem den udmelding, som ministeren gerne ville have, og de begrænsninger og forpligtelser, som følger af vores internationale aftaler. Igen, det var balancen mellem det ene og det andet hensyn. Det er givetvis det, som jeg har sagt til Jonas Christoffersen.

Jon Lauritzen:

Der kom en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder, der blev besvaret på s. 1981. Kan du huske, om du var inde over besvarelsen af det her? Jeg skal måske for en god ordens skyld henvise dig til mailen på s. 1709, hvor der står, at sagen ”ligger hos Uffe”, så du ikke synes, at jeg lægger dig i bagholdsangreb. Mailen vedrører bl.a., at der bliver føjet noget til om henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder. Vi går tilbage til s. 1981. Jeg vil bare høre, om du kan huske, at du var inde over besvarelsen, nu når du har haft en samtale med Jonas Christoffersen på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er et brev, der er skrevet under af ministeren, ikke sandt?

Jon Lauritzen:

Jo, det kan vi se på s. 1982.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, så har jeg været inde over det. Der gik ikke noget til ministeren, uden at jeg havde været inde over det.

Jon Lauritzen:

Vi går videre til samråd Z. Der kan vi måske starte med at kigge på spørgsmålet. Det er på s. 932:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksom på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

Spørgsmålet er stillet af Dan Jørgensen fra Socialdemokratiet.

På s. 984 er der en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen den 8. marts om talen til brug for samrådet, og man kan se af den anden bulletpoint:

”Jeg synes heller ikke, at vi skal sætte tal på i forhold til de konkrete sager, hvor vi ved, at der er problemer, jf. drøftelsen med Uffe. Vi kan nøjes med at sige, at der formentlig vil være enkelte sager.”

Kan du huske, om du havde en drøftelse med Lykke Sørensen, og hvilken problemstilling der var med ikke at sætte tal på de konkrete sager?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu er vi nede i et enkelt punkt i gennemgangen af en samrådstale. Hvis jeg må sige det lidt mere generelt: Når der kom udkast til samrådstaler i almindelighed, foregik det på den måde, at der kom et udkast fra huset. Vi gennemgik det først på mit kontor, hvor vi fik afklaret de spørgsmål, som jeg havde, og vi fik det måske skrevet ind og rettet til. Der har givetvis også været andet end det, som jeg har haft bemærkninger til. Jeg husker ikke, at det med de konkrete tal var en større ting. Jeg tror, at det godt kunne have spillet ind, at tallene flyttede sig i de dage. Så var det 26, så var det 27, så var det 32. For ikke at komme ind i talforbistring har jeg måske sagt, at vi ikke behøver at nævne et bestemt tal i samrådstalen.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det, der er refereret her, er at sætte tal på de konkrete sager, hvor vi ved, at der er problemer. Det er ikke antallet af par.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror ikke, at jeg kan komme det nærmere på det punkt.

Jon Lauritzen:

På s. 1037 er der den 10. marts en mail fra Anne Nygaard Just, hvor hun skriver:

”Jeg har lige talt med Uffe og retter talen med track changes efter hans anvisninger. Han vil meget gerne have argumentationen om tvang ud. Jeg sender det til dig, når jeg lige har rettet det til, så kan vi lige tale om det.”

Vi kan også kigge på selve talen, hvis du vil se på det. Men kan du huske, hvorfor du gerne ville have tvang og argumentationen om det ud?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, brugte man ordet samlivstvang i den skrivning, som det her knytter an til. Og jeg kan huske, at jeg syntes, at det var et stærkt ord at bruge om beskrivelsen af situationen, fordi min oplevelse var ikke, at der var mange, som var sammen på grund af tvang. Derfor ville jeg gerne have et lidt mere neutralt ord. Det var ikke et udtryk for, at man ikke skulle skilles ad, hvis der var tvang. Jeg syntes bare, at det var et stærkt ord at bruge i den kontekst, hvor det var skrevet. Jeg var i hvert fald ikke enig i, at vi havde et asylsystem, som var præget af samlivstvang.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at kigge på s. 1078. Her er der i talen indsat:

”denne form for samlivsforhold mellem en mindreårig og en voksen person.”

Det erstatter:

”at der i asylsystemet kan være eksempler på en eller anden form for samlivstvang.”

Havde det noget at gøre med den høring, der havde været, hvor der stod, at der ikke var indikationer på tvang? Var det dét, der havde bundfældet sig?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Godt, så tror jeg, at tiden er til at holde en pause.

Retsformanden:

Vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Mange tak. Vi er i gang med samråd Z, og jeg har et opklarende spørgsmål. Prøv at kigge på s. 1274. Der ser ud til at være en indkaldelse til et formøde om samråd Z den 14. marts. Kan du huske, om du deltog i det møde, og om ministeren deltager i sådan nogen formøder? Grunden til, at jeg spørger, er, at man kan se, at det er fra "Minister Fællespostkasse". Og vi kan se, at "BBGamma25" er der, og det er PET. Men ministeren er sådan set ikke indkaldt. Så mit åbne spørgsmål er, om ministeren er med på sådan nogen formøder?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, normalt ville ministeren ikke deltage i et formøde. Som jeg også sagde før, var et formøde til for, at ministeren ikke skulle sidde og høre på de spørgsmål, som jeg og andre havde, når vi havde gennemgangen med hende. Ved at have et formøde kunne vi lave et så færdigt produkt fra vores hånd som overhovedet muligt, inden vi snakkede med hende.

Jon Lauritzen:

Hvordan forberedte I så ministeren? Det er dagen før samrådet. Jeg antager, at ministeren deltog, fordi "BBGamma25", altså PET, var indkaldt. Men det gjorde hun ikke?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg forstod dit spørgsmål på den måde, om ministeren var med til det formøde, som vi havde inde ved mig. Men hvis du spørger til, om vi havde et formøde med ministeren forud for samrådet – ja, så havde vi dét. Vi gennemgik samrådstalen slavisk.

Jon Lauritzen:

På s. 1170 kan vi se talepapiret, hvor der er kommet en tilføjelse:

"M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan."

Kan du huske drøftelsen eller diskussionen af kongebrevseksemplet? Her ser det ud til, at det kun skal være kongebrevet. Hvad var drøftelserne?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var en gentagelse af den diskussion, som jeg har nævnt, at vi havde flere gange: Hvor bredt eller hvor snævert skulle det siges, at der var undtagelser? Det kom frem i forbindelse med dette arbejde, at der i hvert fald var det helt oplagte tilfælde, at et ægtepar af danske myndigheder havde fået tilladelse til blive gift. Så kunne man ikke lade det være en grund til, at de skulle adskilles igen. Ministerens tilgang til det var: "Jamen lad os få det nævnt så snævert som overhovedet muligt." Det var sådan, vi tolkede hendes udsagn. Hun skriver og siger det også selv her: "Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan." Det var den diskussion, som vi havde.

Jon Lauritzen:

Ved drøftelse af bidraget til Statsministeriet var det mere konventionerne, der var omdrejningspunktet. Ville det ikke være mere naturligt at nævne dem her i forhold til undtagelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan man argumentere for. Man kan også sige, at det centrale i en samrådstale var at sige politisk, at der er nogle tilfælde, hvor vi ikke kan skille de unge ægtepar ad. Og hvor bredt og hvor snævert skal man sige det i en samrådstale? Det var det, vi diskuterede.

Jon Lauritzen:

Lykke Sørensen har forklaret, at ministeren havde meget vanskeligt ved at acceptere undtagelser, og at der måtte findes en formulering, som ministeren ville acceptere. Passer det også med din hukommelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvis du kunne have bestemt, ville du så have ønsket, at de internationale konventioner blev nævnt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg ville da gerne have, at vi havde beskrevet det mere bredt. Jeg argumenterede for, at der ville være andre tilfælde i virkelighedens verden end bare et kongebrevseksempel. Det var min reference. Om det så skulle være hæftet til konventioner eller andet – min reference var meget det med, at der i virkelighedens verden ville være tilfælde, hvor vi ikke kunne skille ad. Vi ville selvfølgelig også skulle respektere vores internationale forpligtelser. Ingen tvivl om det. Derfor var jeg ikke enig i, at man sendte et signal om, at det eneste tænkelige eksempel ville være et kongebrevseksempel, og at det fik en eksklusiv status. Det kunne det ikke bære. Og det sagde vi tydeligt til ministeren.

Jon Lauritzen:

Og gav det nogen diskussioner?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, vi diskuterede det. Jeg tror endda, at jeg selv havde sat et beredskab ind om, at vi skulle forberede os på, at der kunne komme spørgsmål til, i hvilke tilfælde man kunne forestille sig, at der skulle være undtagelser. Jeg ved ikke, om

det fremgår af selve talen eller kommer i et Q&A.

Jon Lauritzen:

Var der en diskussion med ministeren om at indsætte ”for eksempel” i forbindelse med dette kongebrevseksempel?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det var der.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle lidt nærmere end det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker det ikke i detaljer. Vores holdning var, at kongebrevseksemplet ikke kunne stå alene. Der ville være andre tilfælde. Så vi skulle finde en formulering, som rummer andre tilfælde og sender et signal om, at kongebrevseksemplet ikke er et eksklusivt eksempel. Og så skrev vi dette ”for eksempel”, som kom ind, og som også blev nævnt i samrådet.

Jon Lauritzen:

Men sagde du på et møde, hvor ”for eksempel” blev nævnt: ”Nu står der ”for eksempel” i talepapiret, og ellers skal vi to have en snak på dit kontor, inden jeg ringer over til Statsministeriet”?

Uffe Toudal Pedersen:

Det har fået meget opmærksomhed, at jeg har sagt det. Jeg kan ikke huske, at ordene faldt på den måde. Men omvendt er jeg heller ikke i tvivl, når Jesper Gori siger det så præcist, som han har gjort. Det er jo ikke sådan nogle ord, som man bare henter ned ud i luften. Og jeg beder om forståelse for, at det var den tone, vi havde, når vi diskuterede. Vi kunne godt sige tingene meget ligeud. Jeg kan sagtens have sagt til ministeren: ”Prøv at høre her, minister, hvis vi ikke får det eksempel med, så er jeg nødt til at ringe over til Christian Kettel”. Sådan kunne ordene godt være faldet. Sådan var dialogen. Men om det så skulle opfattes som en meget – hvad skal man sige – voldsom trussel her og nu om, at jeg så ville gøre det, vil jeg lade stå lidt hen. Fordi det centrale var, at ”for eksempel” kom med. Vi fik vores synspunkt igennem. For

mig var det nok et eksempel på, at ministeren havde en hård retorik. Og det tror jeg at jeg har sagt flere gange. Det var hendes måde at udtrykke tingene på. Men når det kom til stykket, og vi så sagde tydeligt: ”Nej, og her er altså en linje”, oplevede jeg også, at det blev respekteret. Når jeg sagde det med, at eksemplet ikke kunne stå alene, så var det dér, vi var.

Jon Lauritzen:

Har du til andre ministre truet med at gå til Statsministeriet? Har du haft nogen andre situationer, hvor du har sagt: ”Nu er det sådan her, ellers går jeg til Statsministeriet”? Det er vel departementschefens ultimative våben eller trussel?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er aldrig gået til Statsministeriet med sager fra min tid som departementschef. Jeg har altid været i stand til at finde en løsning og diskutere mig hen til en løsning, som ministeren kunne leve med at se sig selv i. Og det er meget sjældent, at man ender i sådan nogle situationer her. Men jeg beder også bare om at have en forståelse for, at det ikke er usædvanligt, at en departementschef og en minister har en diskussion. Jeg tror da, at der er mange af mine kolleger, som også har haft diskussioner med deres ministre, og ministre, som synes, at de haft besværlige departementschefer. Sådan er det. Meningerne brydes, og selvfølgelig brydes de også på et område som udlændingeområdet, hvor der er meget stærke synspunkter. Jeg skal ikke gå i detaljer, men der var da andre ting, hvor ministeren og jeg også diskuterede, og hvor vi ikke så ens på tingene, men hvor vi alligevel fandt en måde at komme videre på.

Jon Lauritzen:

Jeg prøver at spore mig lidt ind på den drøftelse eller diskussion, der har været. Hvis man som departementschef truer med at gå til Statsministeriet, tænker jeg, at det har været en ret hård drøftelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Hvis man siger, at jeg truer med at gå til Statsministeriet, så er det bare, at jeg siger, at jeg givetvis har ladet disse ord falde. Og det er

ikke for at bagatellisere diskussionen – jeg siger bare, at i min erindring var det ikke en trussel, som faldt, så der blev stille i rummet, og folk sagde: ”Nu er vi ved at nærme os et historisk øjeblik”, eller den slags ting. Sådan opfattede jeg det ikke. Sådan husker jeg det ikke.

Jon Lauritzen:

Nej, og jeg bider lidt mærke i, at du angiveligt har sagt det, hvor i hvert fald Jesper Gori, en kontorchef, var til stede. Det er ikke hen over bordet, kun dig og ministeren. Jeg spørger bare åbent. Jeg synes, at det virker meget voldsomt. Men det var ikke sådan, du opfattede det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, men hvis du tager ham som sandhedsvidne, synes jeg også, at du kan tage mig som sandhedsvidne. Det er ikke for at polemisere, og jeg er sikker på, at Jesper Gori har hørt det. Min melding er, at jeg ikke opfattede det som en trussel i nuet. Jeg kunne meget vel have sagt det som et led i den armvridning, som jeg havde med ministeren mange gange. Men jeg vil også sige, at jeg tror, at jeg var gået ind i rummet ved siden af, hvis jeg virkelig stod i en situation, hvor jeg skulle til statsministeren. Men det skulle vi ikke, fordi vi fik jo vores vilje. Hun lyttede til vores synspunkt og sagde, at det ikke kunne stå alene. Og det blev også sagt i samrådet.

Jon Lauritzen:

Og bare så jeg er sikker: Denne diskussion handlede om, hvorvidt kongebrevseksemplet var det eneste, der skulle nævnes. Det var i den kontekst?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå til efter samrådet på s. 1387. Der har vi dagen efter samrådet en mail fra Jesper Gori til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

”Jeg tænkte, om jeg lige skulle stikke forbi jer fra morgenstunden – hvis der er tid i jeres kalender – til en mundtlig tilbagemelding på

samråd Z om barnebrude? ... Jeg har her til eftermiddag talt med Uffe om den videre proces.”

Kan du huske den drøftelse, som du havde med Jesper Gori om den videre proces? Jeg tillader mig at antage, at det er den videre proces om de unge asylpar.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske præcis fra ord til anden, hvad det var, vi talte om den 16. marts. Men det, som Jesper Gori og jeg talte om flere gange, var, at der var brug for, at vi kom videre, også med de retningslinjer – at vi fik skrevet noget, så styrelsen havde noget at stå på. Jeg tror, at vi begge to følte, at vi skyldte på den konto. Og så talte vi efter samrådet om, at det måske var en meget frugtbar ting, hvis han tog over i styrelsen og forklarede om, hvordan ordene var faldet på samrådet, og om de diskussioner, vi havde haft med ministeren op til samrådet, og at de også fik de Q&A's, som var lavet til samrådet, og som styrelsen også havde bidraget til, hvis jeg ikke husker fejl. For det var jo et centralt samråd. Det var en vigtig ting for dem i deres videre arbejde. Derfor syntes vi begge to, at det var en god idé. Udlændingeafdelingen havde den holdning ... og jeg bakker fuldt ud op om, at jeg også har medansvar, for det er slet ikke det ... men Lykke Sørensen og Jesper Gori var meget optaget af, at vi skulle holde armslængde. Det var også fornuftigt nok – det er slet ikke det. Men omvendt syntes vi også, at tiden nu var kommet til, at vi også måtte videre med de retningslinjer. Jeg kan ikke huske, om jeg på det tidspunkt var blevet spurgt af ombudsmanden om, hvordan det gik med retningslinjerne, eller om det kom senere. Men som jeg sagde før, følte vi alle sammen, at vi skyldte noget på den konto.

Jon Lauritzen:

Ja. Jesper Gori skrev også en mail den 18. marts. Den har vi på s. 1415. Vi kan lige læse noget af den op:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A's) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af

ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.

I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

I disse tvivlssager træffer Udlændingestyrelsen herefter – som i alle andre sager – bestemmelse om indkvarteringen. Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens anvisning af indkvartering, træffer Udlændingestyrelsen efter omstændighederne afgørelse om flyttepåbud. Det følger af udlændingeloven, at denne afgørelse ikke kan påklages til ministeren.

Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Blev denne mail forelagt dig, inden den blev sendt? Blev den godkendt af dig? Eller blev du orienteret?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi har i hvert fald talt det igennem. Om der er en godkendelseskæde, hvor jeg har vippet af, kan jeg ikke huske. Men vi diskuterede det igennem. Jesper Gori og jeg talte meget om formuleringen, f.eks. om orientering i de sager, hvor der ikke skete adskillelse.

Jon Lauritzen:

Blev brevet forelagt ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

I andet afsnit står der:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen ...”

Hvad betyder det? Hvorfor indsatte I ordet herefter?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke, at vi diskuterede ordet herefter. Det var Jesper Goris måde at formulere sig på.

Jon Lauritzen:

Så spørger vi ham. Så er der det med, at der skal afsøges alternative indkvarteringsløsninger. Det er nede i femte afsnit:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par ...”

Hvad mente I? Hvad er det for nogle alternative indkvarteringsløsninger, som I taler om her?

Uffe Toudal Pedersen:

Det husker jeg faktisk ikke. Om det var den med, at man kunne blive indkvarteret på samme center, men adskilt på centeret ...

Jon Lauritzen:

Det kunne måske godt tyde på det, men jeg skal nok lade være at spørge om, hvordan det hænger sammen med notatet. Det har du svaret på nogle gange. Der står også:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Hvad var budskabet til sagsbehandleren ude i Udlændingestyrelsen med det her?

Uffe Toudal Pedersen:

Da vi formulerede dette afsnit, bad vi for det første om at få oplyst de tilfælde, hvor der ikke skete adskillelser, så vi nogenlunde løbende havde en opdateret viden om, hvor mange og hvor få det ville være. Det gjorde vi ud fra den betragtning, at der ville være politisk fokus på disse tal. Det var det, der var hele baggrunden for samrådet den 15. marts: en opfattelse af, at vi i vores asylsystem husede rigtig mange af sådan nogle ægtepar. Derfor havde vi et behov for at være bekendt med, hvor mange og hvor få det var.

Jeg indsatte selv sætningen om, at orienteringen skulle stiles til departementschefen. Det gjorde jeg af to grunde. For det første ville jeg gerne have, at jeg fik oversigterne med det samme, så jeg kunne orientere ministeren om det, fordi jeg vidste, at der ville være politisk opmærksomhed på, hvor mange og hvor få der ville være. For det andet ville jeg gerne stå på mål for de sager, som styrelsen kom med, sådan som vi gjorde, da vi diskuterede de fem sager med ministeren. Det sagde jeg meget tydeligt til Jesper Gori. Jeg vidste, at ministeren ville trykprøve dem, og at hun vil stille spørgsmålstegn ved det. Og den opgave ville jeg gerne påtage mig. Det kan måske lyde lidt heroisk, men det var sådan, det var tænkt, det var sådan, det var ment, og det var sådan, det var sagt.

Jon Lauritzen:

Hvis jeg var sagsbehandler i Udlændingestyrelsen og læste det her, ville jeg nok umiddelbart ... når jeg er kommet igennem alle de ting, jeg

skal igennem, før jeg kan lade være med at adskille, og det sidste, jeg skal gøre, er at orientere departementschefen personligt, ville jeg som sagsbehandler ... Tænkte du over, om en sagsbehandler ville tænke det modsatte: at det i virkeligheden var noget, der ville gøre det endnu vanskeligere at træffe en beslutning?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde jeg ikke, fordi jeg også forventede, at denne mail til styrelsen fra Jesper Gori ville ledesaget af nogle mundtlige kommentarer, da det blev vendt senere. Og gad vide, om det ikke også blev sagt? Der har aldrig været tvivl i sigtet med den sætning. Vi stod på mål for det. Vi så det som en opgave, der skulle løftes i fællig mellem styrelse og departement.

Jon Lauritzen:

I det sidste afsnit i mailen står der:

”I øvrigt vil jeg gentage og bekræfte, at et udkast til generelle retningslinjer forelægges departementet.”

Så på det tidspunkt ser det ud til, at det i hvert fald indledningsvis skal komme fra Udlændingestyrelsen. Var det en bestilling eller en drøftelse, som ministeren havde bedt dig om at gå videre med? Vi har jo haft dette forløb med Statsministeriet og samråd Z. Rykkede ministeren dig for retningslinjer?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det gjorde hun ikke. Det var primært en sag, som kørte mellem os i departementet og styrelsen. Og der var det så – og det står jo også i første afsnit – at det materiale og den afklaring, der var sket i forbindelse med både forbedelsen og afholdelsen af samråd Z, kunne bruges som et indspark til skrivningen af retningslinjerne.

Jon Lauritzen:

Havde I til brug for samråd Z fået de skemaer ind, som du snakkede om før? Var du klar over, hvor mange der var adskilt på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det tror jeg ikke at jeg var. Jeg vender tilbage til det, som jeg har sagt tidligere. Det centrale for mig var, at jeg vidste, at der var undtagelser. Hvor mange og hvor få undtagelser, der så ville opstå eller var, måtte afgøres af dem, som sad med administrationen og havde en dybere indsigt i den praktiske forvaltning. Men det helt afgørende punkt for mig var, at der var undtagelser.

Jon Lauritzen:

Jeg tror ikke, at vi kommer det meget nærmere. Vi har talt om det nogle gange.

Jeg vil godt gå videre til den ombudsmandssag, som kørte på baggrund af en klage. Vi kan kigge på s. 1308. Der er et par, som klager til ombudsmanden over adskillelsen. Blev du orienteret om den klage?

Uffe Toudal Pedersen:

Muligvis. Jeg husker det ikke klart.

Jon Lauritzen:

Vi kan måske ...

Uffe Toudal Pedersen:

Men jeg er sikker på, at jeg er blevet orienteret om, at der var sendt en klage til ombudsmanden.

Jon Lauritzen:

På s. 1309 er selve klagen. Kan du huske, at du har set det? Der er også nogle bilag. Prøv at gå frem til s. 1311 øverst. Siger det dig noget? Nu er det ikke verdens bedste kopi:

”Udlændingestyrelsen beslutter, at du straks skal flytte fra Center Fredericia og flytte til Børnecenter Østrup ...

Vi beder politiet om at flytte dig, hvis du ikke flytter straks.

Vi kan også bede politiet om at frihedsberøve dig, hvis du ikke flytter.

Du får ikke længere kost eller kontante ydelser på Center Fredericia. Du vil igen modtage ydelser, når du er flyttet til Børnecenter Østrup.”

Ringer det nogen klokker?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg så ikke den slags henvendelser.

Jon Lauritzen:

På s. 1459 kan vi se den henvendelse, som jeg tror at du nævnte før. Det er et telefonnotat fra ombudsmanden, og han skriver:

”Jeg har igen i dag talt med Uffe Toudahl om denne sag. Han ville oplyse, at ministeriet og styrelsen – som ministeren også nævnte i samrådet – er ved at udarbejde nærmere retningslinjer, og at man selvfølgelig vil genoptage de allerede iværksatte adskillelser, hvis retningslinjerne fører til det.

Vi drøftede ikke sagen i detaljer, men jeg nævnte, at det kunne forekomme overraskende, at man var begyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Det kommenterede han ikke.

Nu må vores konkrete sag jo foreløbig gå sin gang, men vi må nok lige have dette spørgsmål – der jo efter omstændighederne kan være ganske problematisk – i bagehovedet.”

Kan du huske samtalen, du havde med ombudsmanden?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Er gengivelsen også, som du husker samtalen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Ombudsmanden skriver, at han igen har talt med dig. Kan du huske, at du tidligere har talt med ham om denne sag? Jeg går ud fra, at du har talt med ham tidligere?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg har talt med ham flere gange, også om andre sager end denne. Men nej, jeg kan ikke huske ... Jeg husker den samtale, hvor han spurgte ind til, hvordan vi kunne gennemføre disse adskillelser, når vi ikke havde retningslinjer på plads, og om vi ikke i den forbindelse burde afvente. Jeg tror, at han sagde, at det var mere korrekt at afvente adskillelsen, indtil retningslinjerne lå der. Der mener jeg, at jeg sagde til ham, at det var jeg enig i. Men forholdet var, at vi ikke kunne vente på, at vi fik skrevet nogle retningslinjer, før vi gik i gang. Og jeg sagde, at vi måtte begynde at skille ad, og at vi måtte rette op på det, hvis der var noget undervejs, som gjorde, at vi ikke kunne skille ad. Noget i den stil.

Jon Lauritzen:

Det er jeg ikke helt sikker på at jeg forstår. Du siger, at du er enig i, at det er problematisk. Nu kan jeg ikke huske ordet, men du sagde, at I ikke kunne vente. Hvorfor kunne I ikke det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men jeg er da enig. Det, jeg prøver at udtrykke, er, at det i den bedste af alle verdener havde været en fordel, hvis vi havde sat fuldt tryk på retningslinjerne, og så havde vi fået dem formuleret og brugt nogen tid på at skrive dem og bagefter delt dem. Der var det vores analyse, at der var et stærkt politisk pres, der var affødt af samrådet, situationen og hele konteksten i marts 2016, som gjorde, at vi blev nødt til at agere nu og selvfølgelig med respekt for de rammer, som vi selv havde formuleret – det referencegrundlag, som vi selv havde lagt ned i notatet af 2. februar. Forestil dig, hvis vi var kommet til Folketinget og havde sagt: ”Vi beklager. Vi kan altså ikke gå i gang med at skille dem her ad, før vi har fået nogen retningslinjer, og det varer 3 uger, inden vi gør det.” Det er ikke ensbetydende længere. Det var vi ikke kommet af sted med. Og det var vores analyse som system, at vi måtte gå i gang med det og administrere det på en måde, som vi fandt lovlig.

Jon Lauritzen:

Hvordan ville I ikke være kommet af sted med det? Jeg kan måske starte med at spørge, om du orienterede ministeren om denne samtale?

Uffe Toudal Pedersen:

Det vil jeg tro. Jeg vil tro, at jeg har nævnt for hende, at jeg har talt med ombudsmanden. Men jeg kan ikke huske, hvor detaljeret jeg har gjort det. Det er ikke hver dag, at man bliver ringet op af ombudsmanden, og derfor har jeg givetvis nævnt det for hende.

Jon Lauritzen:

Ja, præcis. Og det er måske det, som jeg ikke helt forstår. Du har en samtale med ombudsmanden, som siger, at det kan forekomme meget overraskende, at I har iværksat adskillelserne, før der er retningslinjer. Og du forklarede før, at du sådan set var enig i det, men at I ikke kunne lade være. Hvorfor kunne I ikke det? Du sagde, at du havde sagt, at du tillod, at ministeren tog undtagelsen ud af pressemeddelelsen, men at hun bare skulle vide, at I administrerer lovligt. Her har du ombudsmanden, der siger til dig ... Jeg tror, at han har sagt det på en pæn måde, hvis han har sagt, at det kan forekomme overraskende, at I adskiller uden retningslinjer. Du lader til også at være enig i det. Jeg skal lige prøve at forstå, hvorfor du ikke kunne sige: ”Vi bliver nødt til at have de retningslinjer på plads, før vi gør mere”?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan på den ene side godt forstå ombudsmandens synspunkt. I den bedste af alle verdener havde vi fået retningslinjerne formuleret, inden vi gik i gang med at lave adskillelserne. Så siger jeg bare, at vi stod på gaden med problemerne omkring os. Der var et stærkt politisk ønske om, at vi skulle gå ind at se i vores asylcentre, om der var nogle par, som ikke burde huses, og som vi ikke skulle give husly på den måde. Det var den virkelighed, vi stod i. Vi måtte lytte til politikerne, til signalerne om, at vi måtte gå ind at lave de adskillelser med respekt for de rammer, der var. Det var det arbejde, som vi gik i gang med ved notatet, og hvad deraf følger. Jeg vil ikke stille sådan nogle kunstige modsætninger op. Men det var

modsatningen mellem det principielt rigtige at gøre og det, man gør i den konkrete virkelighed. Og den konkrete virkelighed var, at der var indkaldt til et samråd den 15. marts, som var udtryk for en kritik af, at vi ikke gjorde nok i departementet og styrelsen for at skille ad i disse tilfælde. Vi prøvede at reparere på det og løse det ved den måde, vi greb sagerne an på. Andet og mere er der sådan set ikke i det. Det er selvfølgelig også nok. Men det var den virkelighed, vi stod i.

Jon Lauritzen:

Hvorfra kom det politiske pres, der gjorde, at du ikke kunne få det bedste af alle verdener? Var det et generelt politisk pres? Var det et pres fra ministeren? Eller begge?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var et generelt pres, som afspejledes i Dan Jørgensens indkaldelse til samrådet den 15. marts. Den kritik, som kom frem i de uger, ramte ministeren lidt hårdt på den måde, at det var en kritik, som hun var enig i, og som ramte på hendes egen banehalvdel. Den politiske virkelighed, som vi som system skulle agere i, var en virkelighed, hvor man forventede, at der blev gjort noget på det område. Selvfølgelig inden for lovens rammer, men hvor man – undskyld udtrykket – ikke kunne sidde og vente på, at vi fik snøvlet os færdig med at skrive nogle retningslinjer. Men det er ikke det samme som at sige, at vi ville administrere ulovligt. Det ville vi ikke. Vi ville administrere med den erfaring, som vi havde, og den indsigt og den faglighed, som var i Udlændingestyrelsen og departementet på det område. Der var en erfaring i at forvalte indkvarteringsystemet, og der var en viden og et kendskab til vores konventionsmæssige forpligtelser. Så det var ikke sådan, at det faldt ned på en ubeskrevet tavle. Men det var den virkelighed, vi stod i.

Jon Lauritzen:

Vi har en situation, hvor ministeren siger: ”Nu vender vi bøtten på hovedet” og kommer med en pressemeddelelse, som er meget absolut eller klar. Og der er et politisk pres. Det kan jeg godt forstå. Men I havde jo masser af muligheder. Der var samråd og spørgsmål. Kunne I ikke

bare have gået til Folketinget og sagt: ”Nu skal I høre her. Vi har denne situation, men for at kunne sikre, at vi overholder vores internationale forpligtelser, skal vi have udarbejdet nogle retningslinjer.” Det ville vel ikke være så vanskeligt at forstå som folketingspolitikere, at styrelsen skulle have nogle retningslinjer. Man bliver nødt til at kigge på sagerne. Man bliver nødt til at have noget at administrere efter.

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men det var også derfor, at vi med det samme gik i gang med at diskutere. Vi lavede vores notat, som skabte referencerammen for, hvordan de ting skulle køre. Vi havde dialogen med styrelsen. Vi havde alle sammen en fælles forståelse af, at der skulle være undtagelser, og at der var nogle forpligtelser, vi skulle leve op til. Vi styrede ikke bare ud i det blå. Vi arbejdede jo inden for den ramme, at vi skulle gennemføre noget, som var en lovlig administration. Så når jeg siger, at jeg godt kan følge ombudsmanden i synspunktet om, at det ville være dejligt med nogle retningslinjer – selvfølgelig ville det dét. Men jeg siger bare, at vores analyse og konklusionen var, at vi stod i en helt konkret situation og skulle agere. Vi valgte at gøre på den måde, som vi gjorde.

Jon Lauritzen:

På s. 856 kan vi se et bidrag til samråd Z fra den 7. marts, som kommer ind. Nederst er der en liste over de aktuelle sager, der indeholder oplysninger om alder, nationalitet, indrejsedato, evt. fællesbørn, evt. graviditet, indkvarteringssted, evt. planlagt flytning og oplysninger om aldersbestemmelse. I listen er der farvemarkeringer. Sager markeret med grøn er dem, der er forelagt for ministeriet. Sager, der er markeret med rød, er dem, hvor der er planlagt en flytning, eller hvor det vurderes, at der skal planlægges en flytning. Og de sager, hvor begge er mindreårige, er markeret med grå.

I skemaet på s. 859 kan vi se, at den første gruppe er samlevende par med børn. Det første par er grønt. Det er nogle, der er forelagt ministeriet og afventer jer. Det næste par er eller forventes at skulle adskilles. På s. 860 har vi igen et par, der afventer ministeriet, og derefter

et par, der er eller forventes adskilt. På s. 861 endnu et par, der er eller forventes at skulle adskilles. Så har vi et par, der afventer ministeriet, og derefter på s. 862 et par, der er eller forventes adskilt. Så kommer vi til dem, hvor kvinden er førstegangsgavid. Der er sket eller forventes at ske adskillelse ved det første par. Så er der på s. 863 to mindreårige. De er på hvert deres værelse i et børnecenter. Så er der nogle, der afventer. Så har vi på s. 864 nogle, hvor man skal adskille eller forventer at adskille. Så har vi to par, der begge er mindreårige. Og så har vi fra s. 865 resten af listen med dem, som er blevet adskilt. Vi kan lige rulle ned over dem. Det sidste par er forsvundet, for lige at være helt nøjagtig.

I fik dette ind til brug for samråd Z. Da du taler med Folketingets Ombudsmand, må du vide, at I er meget, meget langt med det her. Tænker du slet ikke, at I har adskilt en hel masse, uden de retningslinjer som ombudsmanden efterspørger?

Uffe Toudal Pedersen:

Min referenceramme var notatet og det forhold, at der var undtagelser. Jeg gik ikke ind i, hvor mange og hvor få undtagelser der var. Jeg forholdt mig ikke til de konkrete sager. Jeg fik ikke en konkret sag om flytning lagt på mit bord. Det skulle jeg heller ikke have. Det helt centrale punkt for mig var, at der var undtagelser. Og jeg var sådan set tryk ved, at afgørelsen af, om der skulle gøres undtagelse eller ikke, foregik, som det nu skulle være. Både Lykke Sørensen og Jesper Gori havde en fortid i Udlændingestyrelsen. Jesper Gori havde været kontorchef i Indkvarteringskontoret i styrelsen. De var også trykke ved, at administrationen foregik på en fornuftig måde. Jo, det ville være dejligt med nogle retningslinjer, men vi var trykke ved den erfaring og indsigt, som styrelsen havde på området. Det gjorde, at vi godt kunne leve med, at vi ikke havde nedfældet færdige skriftlige retningslinjer på området. At dette arbejde så skulle sættes i gang er en anden ting. Men det forhold, at vi ikke havde det skrevet ned på det tidspunkt, er ikke et udtryk for, at der ikke var en holdning til, hvordan de sager skulle klares af. Det var også derfor, at vi i

februar med det samme fik en meningsudveksling om, at der er nogle besværlige sager, at operatørerne siger, at der er nogle, som ikke kan holde til at blive skilt ad, og at vi også selv kendte til nogle sager, hvor det ud fra enhver betragtning ville være meget, meget forkert at skille dem ad. Vi var på den måde trygge nok ved at køre ud ad den vej uden at have alt på plads.

Retsformanden:

Må jeg godt spørge dig i den forbindelse: Du har lige forklaret, at din referenceramme var notatet. Hvorfor sendte I ikke notatet med til Udlændingestyrelsen, så man havde det at gå ud fra, indtil der kom retningslinjer?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi vendte det også i fredags. Jeg havde den klare forventning, at notatet også blev sendt ud i styrelsen. Der var ministersekretariatet. Der var sagsbehandlere. Der var kontorchefer. Der var mange, som havde en anledning til at sende notatet ud i styrelsen, og det burde også være sendt ud. Det sagde jeg også i fredags. Men det fysiske notats manglende tilstedeværelse er jo ikke udtryk for, at referencerammen, som det afspejler, ikke var der. Den var der alle steder fra starten. Det synes jeg er meget vigtigt at holde fast i. Men jeg havde da meget gerne set, at det fysiske notat var nået frem. Selvfølgelig. Det burde det da også være. Men det er ikke sådan, at jeg som departementschef går tilbage, når jeg kan se, at alle har vinget en sag af i en godkendelseskæde, og spørger: "Ministersekretær, har du husket at sende den videre?", "Lykke Sørensen, har I set, at ministeren har godkendt det?", "Jesper Gori, har I set, at ministeren har godkendt det?" Jeg følger det ikke ned. Det er den måde, vi arbejder på. Når man har et digitalt sagsbehandlingssystem, går man ind og ser, om sagerne er godkendt. Og så må de folk, som har ansvaret for at få det ekspederet videre, få det videre. Men jeg er enig med retsformanden i, at det havde være rigtigt, om det var gået ud. Men at det fysiske notat ikke gik ud, er ikke det samme som, at referencegrundlaget, processen og den afklaring, der skete i forbindelse med notatet, ikke var der.

Jon Lauritzen:

Du siger, at det ikke er det samme. Hvordan skulle Udlændingestyrelsen kende til referencerammen, hvis det ikke var gået ud? Du siger, at det ikke gør nogen forskel, at det ikke var kommet ud, men det gør vel alverdens forskel?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men man kan se i den dialog, som starter umiddelbart i midten af februar, at der er samme diskussion om, hvorvidt det kan gøres undtagelsesfrit. De finder ved hjælp af operatørernes indberetninger nogle tilfælde, hvor man kan sige sig selv, at der er par, som ikke skal skilles ad. Det er der på den måde. Der er ingen – og nu gentager jeg mig selv for 17. gang – der i denne proces har haft den opfattelse, at der skulle administreres uden undtagelser. Vi diskuterede meget, hvor snitfladen skulle lægges. Var det f.eks. rigtigt, at der var fem par, der ikke blev skilt ad? Skulle det tal have været ti, tre eller to? Men det forhold, at der skulle være undtagelser, blev knæsat straks.

Jon Lauritzen:

Udlændingestyrelsens folk kommer også ind og afgiver forklaring, så jeg tror ikke, at vi skal forregribe, hvad de mente om det her.

Uffe Toudal Pedersen

Nej, men når du stiller sådan nogle spørgsmål, er jeg også nødt til at forklare relationen til Udlændingestyrelsen, fordi vi var to om det. Og det er ikke, fordi jeg vil tørre noget af på Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Det forstår jeg godt. Lad os gå videre til spørgsmålet om partshøring, som du også var lidt inde på før. På s. 1989 kan vi se, at Jesper Gori skriver følgende til Lykke Sørensen den 26. april:

"Uffe var helt enig i, at der bør ske partshøring, og at US skal bedes om at ændre deres bidrag, alternativt at vi i svaret til OMB vil oplyse, at vi vil bede US om dette."

Hvad var baggrunden for, at du den 26. april mente, at der skulle ske partshøring i disse sager? Var det på grund af den verserende

ombudsmandssag eller din snak med ombudsmanden? Hvor kom det fra?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg skal prøve at skille det fra, som jeg har læst mig til siden. Jeg husker det i virkeligheden som et temmelig kort forløb. Tidligere blev adskillelserne betragtet som faktisk forvaltningsvirksomhed, som ikke krævede partshøring. På et tidspunkt i forløbet bliver man i vores hus lidt i tvivl om, hvorvidt det er rigtigt at gennemføre adskillelserne uden partshøring, fordi det havde så indgribende en karakter i forhold til de enkelte, berørte personer. Der var en diskussion, som var lidt oppe, om nogle særlige forarbejder til udlændingelovens § 42, som tilsagde, at man kunne gennemføre flyttepåbud uden partshøring. Men efter at Institut for Menneskerettigheder kom med deres henvendelse, begynder man i styrelsen at tænke, at det måske alligevel er så indgribende, at det kræver partshøring. Og på et tidspunkt er der en dialog mellem styrelsen og Udlændingeafdelingen, som fører frem til, at der nu skal gennemføres partshøring i alle sager – også de sager, hvor folk ikke har klaget, selv om der ad den vej var kommet partshøring. Så kommer Jesper Gori og fortæller mig, at de er enige om, at der skal være partshøring, og så siger jeg: ”Okay, hvis I er enige om det, så er det dét.” Jeg tror også, at han spurgte, om vi skulle forelægge det for ministeren. Og der sagde jeg: ”Nej, det skal vi ikke forelægge ministeren. Forvaltningsret er vores gebet.”

Jon Lauritzen:

På s. 1991 har vi måske et bidrag til det her, men nu vil jeg lade dig forklare først selv. Næderst kan vi se, at Lene Linnea Vejrum skriver, at hun har talt med Jesper Gori:

”Departementet har forelagt spørgsmålet for Forvaltningsretskontoret i JM.

Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse” – det er udtalelsen til Folketingets Ombudsmand – ”eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse

kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.

Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklære afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.

Det er selvfølgelig en smule mærkeligt – set i bakspejlet – idet departementet tidligere har sagt til os, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.”

Det minder lidt om de overvejelser, som du redegjorde for før. Kan du huske, om du var inde over det med, at I var bange for ugyldighed i forhold til den verserende sag eller andre klagesager hos ombudsmanden?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 2083 har vi den udtalelse, som blev sendt til ombudsmanden den 28. april. Jeg tror, at vi kiggede på den før. Der står:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at uarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivforhold med en person, der opholder sig i Danmark.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar

2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf snarest muligt ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever. Rækkevidden af instruksen i forhold til hvilke parter, der skulle adskilles, bl.a. under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtigelser, blev herefter løbende drøftet mellem styrelsen og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.”

Så du denne udtalelse? Blev den forelagt dig, eller blev du orienteret om den?

Uffe Toudal Pedersen:

Må jeg godt lige se forsiden? Det kan jeg ikke huske. Det kan godt være. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Man kan se, at der efter deres opfattelse blev givet en mundtlig instruks samme dag om at effektuere i overensstemmelse med pressemeddelelsen. Gav det dig nogen overvejelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan som sagt ikke huske, at jeg har været inde over det her. Jeg har givetvis set det, men jeg kan ikke huske, at det gav anledning til nogen overvejelser.

Jon Lauritzen:

Var der andre i departementet, der efterfølgende har refereret for dig, hvordan de reagerede på den udtalelse? Jeg kan sige, at udtalelsen var vedlagt jeres egen udtalelse af 4. maj til ombudsmanden.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg husker ikke, at vi drøftede det her specifikt.

Jon Lauritzen:

Så er det selvfølgelig svært at spørge dig om, hvordan I så på, at der samtidig blev givet instruks om at udarbejde retningslinjer. Det synes jeg ikke rigtigt at man kan læse ud af

pressemeddelelsen. Men hvis du ikke kan huske brevet, er det selvfølgelig et svært spørgsmål at svare på. Kan du huske jeres egen udtalelse til Folketingets Ombudsmand?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke, at vi havde detaljerede drøftelser af svaret til ombudsmanden. Der blev indsamlet materiale til brug for hans ... Nu skal jeg være helt sikker på, hvad jeg svarer på. Stiller du spørgsmål til sagen her, eller stiller du spørgsmål til hans redegørelse?

Jon Lauritzen:

Jeg stiller spørgsmål til jeres svar af 4. maj. Vi kan prøve at kigge på s. 2168 og frem. Der står her bl.a.:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruksen, som vedlægges.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksen på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.

Ministeriet uddybede endvidere sagsgangen i de konkrete sager i en e-mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen. I e-mailen fremgår det bl.a., at indkvarteringen skal ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt,

og at konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer.”

Kan du huske dette bidrag? Nu sagde jeg, at styrelsens bidrag var vedlagt. Det kan man se i afsnittet lige over pkt. 2:

”Udlændinge-, integrations- og Boligministeriet vedlægger i den anledning Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016 vedrørende den konkrete sag og rammerne om sagsbehandlingen i disse sager i øvrigt.”

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg har givetvis set det, men jeg husker ikke, at vi havde et møde eller indgående drøftelser af brevet til ombudsmanden. Jeg tror i øvrigt også, at det er skrevet under af kontoret.

Jon Lauritzen:

Men et svar til ombudsmanden – hvor er det i prioriteringen af, hvad man skal beskæftige sig med, eller hvad der er vigtigt, når man er departementschef, set i den kontekst at du også har drøftet sagen med ombudsmanden?

Uffe Toudal Pedersen:

Et brev til ombudsmanden er da vigtigt. Når jeg siger, at jeg ikke husker det klart, er det ikke udtryk for, at henvendelsen fra ombudsmanden ikke var vigtig. Jeg har givetvis set det og ræsonneret, at vi her var på kendt grund. Og derfor var det fint, hvad kontoret og Udlændingefædelingen skrev og sendte til ombudsmanden. Jeg har givetvis lavet en hurtig læsning af det. Der var ikke noget nyt i det for mig. Jeg har givetvis opfattet det som et svar, som det nu kun kunne være.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gentage spørgsmålet fra før. Femte afsnit starter med:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar ...”

Så står der i anden sætning:

”Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad ...”

Og så kommer det:

”... og om at udarbejde retningslinjer ...”

”Samtidig” må være den 10. februar. Hvad byggede I dette udsagn på?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke komme det tættere.

Jon Lauritzen:

Længere nede står der, at instruksen blev uddybet i samråd Z. Og så var der det med den 18. marts. Hvad skete der i den mellemliggende periode? Hvis I først ved samråd Z uddyber instruksen, er det så rigtigt forstået, at der i den mellemliggende periode ikke var andet?

Uffe Toudal Pedersen:

Der var de tætte mundtlige kontakter. Der var trykafprøvningen. Der var de fem sager, som vi havde inde. Der var hele den dialog, som mandede ud i afklaringen i forbindelse med samrådstalen den 15. marts. Fra den 15. marts og frem var der bidraget, som kom med mailen den 18. marts, hvor vi skrev, at styrelsen kunne række ind til departementet, hvis der var behov for at afklare nogle spørgsmål, og vi kunne om fornødent foretage afklaring med Justitsministeriet i forhold til vores internationale forpligtelser. Så gik arbejdet med retningslinjerne også i gang. Som jeg husker det, var der et udkast og nogle retningslinjer i slutningen af april, som er en trædesten på vej hen mod de retningslinjer, som kom meget sent i året.

Jon Lauritzen:

Ja, vi kan måske prøve at kigge i brevet på s. 2170. I skriver i tredje afsnit:

”Det kan endvidere oplyses, at ministeriet er ved at udarbejde en generel vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser ...”

Det må vel betyde, at I på det tidspunkt i bedste fald er i gang?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke sige, hvornår første udkast lå.

René Offersen:

Der ligger et udkast af 21. april.

Uffe Toudal Pedersen:

Det her er dateret den 4. maj. Og hvis jeg husker ret, lå der et udkast til retningslinjer fra styrelsen i slutningen af april.

Jon Lauritzen:

Det var nok nærmere nogle spørgsmål, men ...

René Offersen:

Anklager, prøv at finde det fra den 21. april, når du sidder og siger ...

Jon Lauritzen:

Prøv at kigge på s. 1723. Det er fra styrelsen, og man kan f.eks. se, at der under overskriften ”Betydningen af fællesbørn og deraf dokumenteret samliv af en længere varighed” står:

”Udlændingestyrelsen ønsker en vurdering af i hvilket omfang ...”

Det er derfor, jeg sagde, at det nok nærmere var nogle spørgsmål til jer end en vejledning. Og det eneste, jeg ville frem til, er, at arbejdet i ministeriet går i gang i starten af maj.

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men det afspejler stadigvæk den proces, som jeg prøvede at tegne op for lidt siden. Der var nogle forskellige trin undervejs i skrivningen af disse retningslinjer. Det her er et af dem. Det er meget naturligt, at der er nogle spørgsmål, der skal testes af, når man sidder med den opgave at skulle skrive nogle retningslinjer. Det er helt normal proces, at det kører sådan pingpong, når man skal lave noget. Det skal jeg ikke sidde og belære jer om, men det er sjældent, at man kommer med et sæt retningslinjer, som er fuldt fikst og færdigt i første udkast. Det var en proces, der gik i gang.

Jon Lauritzen:

Det usædvanlige består vel i, at man laver retningslinjerne, efter at man har administreret i de

fleste sager. Men det er procedure; det tager vi senere.

På s. 2079 kan vi se, at ministeren har godkendt brevet. Kan du huske ministerens involvering i brevet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ikke specifikt. Men det er klart, at hun selvfølgelig skulle orienteres om brevet, og hvad der blev svaret til Folketingets Ombudsmand. Jeg kan ikke huske en specifik drøftelse om det – hvis vi havde én; det er jeg ikke engang sikker på.

Jon Lauritzen:

Vi går lidt videre i forløbet med ombudsmanden. På s. 2185 ff. har vi en supplerende høring, hvor vi på s. 2191 kan se i tredje afsnit:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.

Jeg må imidlertid gå ud fra, at sådanne overvejelser har været foretaget, inden instruksen blev givet. Jeg bemærker i den forbindelse, at ændringer af en myndigheds praksis – også selv om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed – skal være sagligt begrundet og i overensstemmelse med det relevante retsgrundlag” – og så er der nogle henvisninger.

”Jeg bemærker også, at det er myndighedens ansvar at sikre sig, at de nødvendige retlige overvejelser er foretaget, inden en disposition som den foreliggende iværksættes” – igen med nogle henvisninger.

”Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Her rykker ombudsmanden jer for jeres retlige overvejelser, og han er også så venlig at komme med nogle relevante juridiske kilder. Hvad satte du i værk, om noget, da du fik dette brev?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke, at jeg satte noget specifikt i værk. Det er ikke sådan, at alle sager starter med, at jeg siger, at vi nu skal gå videre med sagen. Denne henvendelse kom ind og er så – som normal praksis er – tilgået det kontor eller den afdeling i departementet, som havde med det her at gøre, og så er den startet dér. Det er klart, at der skulle svares på nogle ting og følges op på noget. Det er vi givetvis gået i gang med. Men når der kommer et brev, er det ikke sådan, at det starter med, at jeg siger: ”Vi har fået et brev i dag, og nu skal vi så i gang med det.” Det bliver jo fordelt og gået videre med.

Jon Lauritzen:

Det forstår jeg godt. Men det er vel en lidt kras besked fra ombudsmanden om, at I skulle og burde have gjort jer nogle retlige overvejelser, og det må I redegøre for. Jeg tænker, at dette brev var hos dig efter sagsbehandlingen. Sagde du på det tidspunkt: ”Jamen vi har jo notatet af 2. februar, der er normgivende for mig og referencerammen for alle”? Det ville være meget let at svare på det her.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker som sagt ikke, at vi behandlede dette brev i detaljer. Det har vi givetvis gjort, men jeg husker det ikke. Og igen vil jeg sige, at ombudsmanden selvfølgelig skulle have notatet af 2. februar, hvad han også fik, som det viste sig. Det var sendt over. Vi kunne godt have gjort mere opmærksom på, at det lå der, og at det var en del af de retlige overvejelser. Men det ændrer ikke ved, at hele håndteringen af sagsområdet blev foretaget ud fra den meget klare præmis, at der måtte være undtagelser.

Så vil jeg sige til spørgsmålet om faktisk forvaltningsvirksomhed og de forskellige grundsatninger om korrekt forvaltning: Vi diskuterede ikke forvaltningsspørgsmålet, før vi kom til partshøringsspørgsmålet. Hvis der også lå det i dit spørgsmål?

Jon Lauritzen:

Nej, det gjorde der ikke.

Uffe Toudal Pedersen:

Nå okay, sorry.

Jon Lauritzen:

I notatet af 2. februar er der lidt om saglighed og lighed. Det gælder jo også for faktisk forvaltningsvirksomhed.

Den 13. juni gentager ombudsmanden sin anmodning. Vi er på s. 2432. I pkt. 2 skriver han:

”Jeg har noteret mig, at det fremgår af de akter, som jeg har modtaget, at der i hver enkelt sag skal foretages en konkret vurdering og afvejning af en række hensyn og omstændigheder, bl.a. vedrørende artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Uanset dette indeholder hverken pressemeddelelsen eller den instruks, som Udlændingestyrelsen sendte til indkvarteringsoperatørerne den 10. februar 2016, nærmere retningslinjer om, at myndighederne i hver enkelt sag skal overveje, om adskillelse af ægtefæller eller samlevende vil være i strid med gældende ret.

Af det materiale, som jeg allerede har modtaget, kan jeg ikke vurdere, i hvilket omfang ministeriet har inddraget hensyn til menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger i forbindelse med udstedelsen af instruksen den 10. februar 2016.

Jeg beder derfor ministeriet om – i det omfang, disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale, som ministeriet måtte sende mig – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forudgående gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.”

Her rykker ombudsmanden jer for anden gang. Gav det dig anledning til at overveje, om han havde fået det, han havde bedt om, og om notatet ikke skulle sendes ud til ham?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var en rykker, som vedkom os alle. Jeg gjorde mig ikke selv en specifik overvejelse

om, hvorvidt notatet af 2. februar var med i den materialesamling, som gik over. Det vedkom os alle sammen, at der skulle svares på spørgsmålene, og at der skulle redegøres for det. Men jeg opfattede det ikke som en specifik henvendelse til mig om at gå ind at foretage en minutiøs sagsgennemgang af, hvad der var sendt over til ombudsmanden eller ej.

Jon Lauritzen:

Vi har også været inde over det her nogle gange efterhånden, så jeg vil prøve at gå 14 dage frem. På s. 2868 kan vi se fornedet, at Mette Jønck skriver til Inger Støjberg:

”Kære Inger

Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebrude. Ville et tidspunkt ml. kl. 11.00 og 13.00 passe dig?”

Det passer ikke ministeren, der holder weekend, og der står så i en mail fra Mette Jønck til Jonas From Soelberg:

”Til orientering.

Jeg må lige have fat i Uffe –ved ikke, om sagen kan vente.”

Hvad var det, du skulle tale med ministeren om, der hastede så meget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at det handlede om, at vi skulle have svaret til ombudsmanden af sted.

Jon Lauritzen:

Vi har også været lidt i tvivl om det, men der står hernede, at det vedrører ”afgørelse om barnebrude”. På s. 2890 har vi et notat, der er dateret 1. juli 2016. Der står bl.a.:

”Udlændingestyrelsen genoptog som bekendt for nylig alle de afgjorte sager vedrørende mindreårige ægtefæller eller samlevere, hvor det fortsat er relevant at træffe afgørelse om indkvarteringen i asylsystemet. Det skete med henblik på at foretage partshøring og på den baggrund træffe fornyet afgørelse i sagerne.

Udlændingestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne i takt med, at sagerne bliver klar til afgørelse, og Udlændingestyrelsen har nu meddelt, at styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.

Departementet er ved at udarbejde en vejledning (et notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, hvor disse spørgsmål i videst muligt omfang vil blive besvaret. Der er dog behov for allerede på nuværende tidspunkt at give en tilbagemelding til Udlændingestyrelsen i forhold til nogle centrale spørgsmål om de generelle retlige rammer, således at styrelsen hurtigst muligt kan træffe afgørelse i de sager, der er klar til afgørelse.

Udlændingeafdelingen vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringssager. Der er tale om i alt 16 tilbageværende sager/par. I de øvrige sager er parterne enten visiteret til en kommune, eller sagerne er på en anden måde løst eller bortfaldet.

Der er nedenfor redegjort overordnet for disse retningslinjer.

Det vil blive fulgt op af departementets udstedelse af en vejledning (notat) om fortolkning af Danmarks internationale forpligtelser i sommeren 2016.”

Kan det være dette notat, som du skulle tale med ministeren om? Det har i hvert fald samme dato.

Uffe Toudal Pedersen:

Det kunne det godt. Jeg ved ikke, om jeg må sige sådan noget, men jeg synes, at det er en lille smule unfair, at jeg får en side, hvor der står, at jeg gerne ville tale med ministeren fredag den 1. juli, og at jeg så seks år senere skal svare specifikt på, hvilket notat jeg skulle drøfte. Jeg kan ikke huske alle notater udenad. Jeg synes, at det havde været mere retvisende

eller mere fair, at jeg var blevet forelagt nogle notater og herefter spurgt, om det kunne være det eller det. Jeg synes ikke, at det er fair at stille det sådan op, som du gør der.

Jon Lauritzen:

Hvis jeg havde gjort det på den anden måde, tror jeg, at forsvaret ville have sagt, at jeg prøver at lægge vidnet noget i munden. Det er derfor, at jeg har taget det i denne rækkefølge. Nu viser jeg dig dette bilag og spørger, om det kunne være det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det kunne det godt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad du talte med ministeren om? Hvis du kan huske, at du talte med ministeren om dette notat?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, for jeg tror faktisk ikke, at hun ringede. Vi talte ikke sammen.

Jon Lauritzen:

På s. 2874 kan vi se godkendelsesprocessen. Inger Støjberg er trin 5. På s. 2875 kan vi se, at det er godkendt på trin 5 den 8. juli. Jeg tager næsten dit svar, som om du ikke kan huske, om du har drøftet det her med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, som jeg læser den, er den godkendt. Jeg kan tænke mig til, at vi var lidt ovre i sommerferien. Den er formodentlig godkendt digitalt. Det er den. Men vi har ikke diskuteret det. Hun har godkendt den på afstand.

Jon Lauritzen:

Men gav sådan et notat om, at Udlændingestyrelsen nu er klar til at træffe afgørelser i sager, hvor der ikke kan ske adskillelse, ikke anledning til nogen særlige drøftelser med ministeren? Jeg tænker, at du har forklaret om det politiske miljø eller ...?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er lidt ude på usikker grund her. Det er klart, at når jeg beder om at få en telefonsnak

med ministeren om det, afspejler det, at notatet var en vigtig ting, og at det var noget, derastede. Det var faktisk ikke ret tit, at jeg i weekender og uden for normal kontortid bad om, at ministeren ville ringe mig op. Det afspejler, at det har haft en særlig plads i vores optik. Jeg kan så se på den forside, der er på nu, at ministeren har godkendt den på trin 5. Så kan man diskutere, om ministeren ikke har haft brug for at vende disse ting med os. Men jeg husker ikke, at vi havde et møde om det.

Jon Lauritzen:

Hvorfor var det i det hele taget nødvendigt at få notatet godkendt, når det var Udlændingestyrelsen, der traf afgørelserne selv?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men det var retningslinjerne, vi havde haft en dialog om. Vi havde haft trykprøvning. Vi havde testet os frem til det. Vi havde talt om det. Det var det, som havde fyldt på samrådet. Derfor var det meget naturligt, at vi i en sag som denne ikke bare kørte med det selv, men at vi fik ministeren ind over og fik hendes accept af, at det var sådan, vi gjorde det. Det synes jeg var meget naturligt. Jeg synes næsten, at det havde været mindre naturligt, hvis ikke vi havde nævnt for ministeren, at vi var ved at være færdige med eller langt med at formulere nogle retningslinjer. Det var også for at holde ministeren inde i denne proces.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå til et andet forløb. På s. 2825 har vi en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der skriver:

”Kære Jesper,

Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg nåede at aflyse høringen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede). Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast.”

Det er udkastet til ombudsmanden. Det, som de svarer til nr. 1, er på s. 2827:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.]”

Og det, som Udlændingestyrelsen har slettet her, er:

”undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret til [Udlændingestyrelsen]”.

Var du inde over dette forløb? Det ser lidt ud til, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen er kommet til at spørge forkert eller for meget ud til Udlændingestyrelsen. På s. 2825 kan vi se, at hun bl.a. skriver: ”inden jeg nåede at aflyse høringsen”. Var du inde over denne drøftelse om, at ”udtrykkeligt” blev slettet, og at det først var den 18. marts, at styrelsen fik besked om undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg var ikke inde over den mailråd.

Jon Lauritzen:

I svaret til ombudsmanden den 14. juli står der i det sidste afsnit på s. 2971:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruks den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Var du inde over dette brev? Tænkte du eller andre på det tidspunkt, at notatet af 2. februar måske skulle frem?

Uffe Toudal Pedersen:

Der kan jeg svare kort. For det første har jeg givetvis været inde over dette brev. Det var jeg. Og for det andet kan jeg i dag kun beklage, at jeg ikke opdagede, at notatet ikke er nævnt. Det burde selvfølgelig have været nævnt. Det er en fejl.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om ministeren var inde over dette brev?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg mener, at hun var inde over det, fordi det blev sendt den 14. juli, altså i midten af sommerferien. Jeg husker, at der var lidt praktik om, hvordan vi fik det ministergodkendt på det tidspunkt, hvor halvdelen af ministeriet var gået på ferie. Og jeg tror ikke, at ministeren var i ministeriet på det tidspunkt, så der var også noget praktik om det. Hun har i hvert fald fået det til gennemsyn.

Jon Lauritzen:

Så er jeg ved at være klar til at stille spørgsmål til spørgsmål 513. Men jeg tænker, at vi måske skulle have en pause først?

Retsformanden:

Lad mig høre, hvor vi står rent tidsmæssigt?

René Offersen:

Må jeg godt få en kommentar med her? For det vil jeg nemlig også godt spørge til. Forsvarerne har bedt om at få en halv dag. Det er 2½ time. Det kommer vi ikke til at skulle bruge. Men jeg kan mærke, at der begynder at blive et problem. Jeg vil godt lige skyde ind, at vi har bedt om det – altså en halv dag, men vi skal bruge mindre.

Retsformanden:

Men lad mig høre, hvor lang tid der er tilbage af anklagerens afhøring?

Jon Lauritzen:

Vi har i hvert fald en times tid, måske lidt mere. Og vi når ikke vores eftermiddagsvidne i dag, men vi når det i løbet af denne uge.

Retsformanden:

Det var også derfor, at jeg lige ...

René Offersen:

Vi ville være kede af at komme ind i sådan noget som det her med 30 minutter eller 45 minutter, hvorefter vidnet så kommer på, jeg ved ikke hvornår. Det burde måske have været bragt op her til morgen. Vi er meget, meget langt fra tidsplanen.

Retsformanden:

Men jeg kan måske sige det på den måde, at vi nu holder vores frokostpause. Anklagerne kan måske overveje, om der kan strammes en lille smule op i afhøringen, så vi på den måde kan vinde lidt tid, i forhold til det vi er efter. Og så må vi se, hvor vi står.

Jon Lauritzen:

Det vil vi gøre.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg tror, at jeg bebudede, at jeg ville starte ved spørgsmål 513, men det har jeg genovervejet. Så vi går lidt længere frem, helt til spørgsmål 1006-1008. Vi er fremme i oktober 2016. Vi har spørgsmål 1006 på s. 3247 i hovedekstrakten. Spørgsmål 1007 har vi på s. 3211 – hvis du lige vil se det – og så har vi spørgsmål 1008 på s. 3206. Jeg vil gerne spørge ind til s. 3208, hvor ministeren skriver, at hun vil drøfte spørgsmål 1008, og det samme med 1006 og 1007 på s. 3249 og 3213. Kan du huske, hvad I drøftede om disse tre spørgsmål? Du må sige til, hvis du vil se spørgsmålene igen.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke svare på det uden at se spørgsmålene.

[Spørgsmålene forevises for vidnet.]

Der kom rigtig mange spørgsmål på denne sag, som man kan se af sagsakterne. Der var nogle

ankersvar, som gik igen i besvarelsen af andre spørgsmål. Jeg kan ikke vurdere på stående fod, om nogen af disse spørgsmål er sådanne ankersvar. Men generelt vil jeg sige, at der var mange spørgsmål, og vi bestræbte os på at besvare dem, så hurtigt vi nu kunne. Nogle svar fik vi godkendt i vores F2 som rene mailsvar. Andre krævede en drøftelse. Jeg kan ikke huske, hvad vi drøftede omkring disse.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at kigge på s. 3414, hvor Louise Nielsen, der er ministersekretær, skriver:

”Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Vi går en side frem til s. 3415. Der svarer du:

”Overrasker mig ikke. Husk at medtage svar fra i dag”.

Giver det nogen hukommelse? Vi kan se på s. 3418, at ministeren ønskede en ”slankere” linje i spørgsmål 1008. Jeg kan sige, at det ”slankere” bestod i, at sagerne blev taget ud. Giver det nogen hukommelse om, hvad I talte om?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gerne spørge ind til s. 3354. Der kan vi se, at Udlændingestyrelsen på en måde siger fra over for departementet, hvor de skriver:

”Udlændingestyrelsen ønsker ikke at imødekomme departementets forslag til ændring i styrelsens bidrag til besvarelse af UUI 1008”.

Vi går over til det konkrete på s. 3365. Her kan man se:

”Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældre-evne og omsorg over for børnene er afhængig

af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.” Her foreslår departementet en anden tekst: ”Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, og den mindreårige på grund af f.eks. et handicap er klart afhængig af den myndige partners pasning og pleje og bistand til at drage omsorg for parrets børn.”

Den største forskel på de to bidrag er det med de relevante fagpersoner og den indledningsvise indkvartering. Fik du som departementschef besked om, at styrelsen ikke ville imødekomme forslag fra departementet til styrelsens bidrag? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke huske på den måde. Men jeg vil sige, at hvis det var sådan, at der på et meget afgørende punkt var en uenighed mellem styrelsen og departementet, sådan at det var kørt op i en spids – for at bruge det udtryk – ville jeg givetvis have hørt om det. Men disse tekstvarianter husker jeg ikke at jeg har set.

Jon Lauritzen:

Nej, og det oprindelige forslag var også det, der endte med at stå. Jeg overvejer lidt: Er det normalt, eller var det normalt, at departementet kom med forslag til ændringer til de bidrag, de fik fra styrelsen? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Der er nok nogle, der er bedre til at svare på det, end jeg er. Men mit klare billede er, at i de svar, hvor man bad om, at styrelsen redegjorde for en praksis eller noget i den stil, og hvor man havde den formulering, som er i mange folketings svar: ”Jeg har indhentet oplysninger fra styrelsen, som kan oplyse følgende ... kolon, citation” – i sådan nogle tilfælde mener jeg ikke, at departementet gik ind og foretog ændringer i teksten, medmindre de selvfølgelig var enige i det, for det stod jo i citation. Så kan der være andre typer af svar, hvor man beder styrelsen kommentere på et måske mere generelt svar eller noget, som ikke er en decideret redegørelse for det, de sidder med. Det er en anden situation.

Jon Lauritzen:

Så tror jeg, at jeg vil gå videre til udarbejdelse af retningslinjer. Vi har været en del inde over dem, så jeg skal nok holde det kort. Men retningslinjerne forelå den 12. december, altså 10 måneder efter instruksens eller pressemeddelelsens udstedelse. Og vi så før, at departementet i maj måned startede på sit bidrag til vejledningen. Der går syv måneder, før de er færdige. Var det en prioriteret opgave? Kan du prøve at sætte lidt ord på, hvordan det kunne være, at der gik så lang tid?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg gentager mig selv ved at sige, at jeg ikke er helt enig i, at arbejdet i departementet først startede i maj måned. Det startede med det samme med de meningsudvekslinger, som var mellem os og styrelsen. Så ligger der et udkast i april måned, som vi også var inde på inden frokostpausen, og som var det, jeg kaldte en trædesten på vej til det videre. Jeg kan ikke huske det fuldstændig på dato, men hvis man går sagsakterne igennem, er der en proces, som kører hen over sommeren og i efteråret, hvor Udlændingeafdelingen i departementet sammen med styrelsen og i dialog med Justitsministeriet arbejdede videre på retningslinjerne, som ender med at udkomme i midten af december. Så det er en lang proces.

Til dit spørgsmål om det blev prioriteret nok, kan man i denne sal, hvor vi sidder nu, sige, at det ikke gjorde, fordi det skulle være kommet noget før. Omvendt vil jeg igen tilføje, at der var rigtig meget at tage sig til i de måneder. Det var de samme folk i Udlændingeafdelingen og i kontoret, som sad med en stribe andre sager. Der kom også et fald i tilstrømningen meget hurtigt i 2016. Det kunne ingen vide på forhånd, så det kan man ikke tage til indtægt for synspunktet, men det har måske alligevel haft en vis indflydelse på, hvor presserende opgaven blev betragtet. Det viste sig, at vi ikke havde mange af den slags par i vores asylsystem.

Vi vidste med os selv, at der blev administreret i forbindelse med det, jeg kalder referencegrundlaget, og vi vidste, at der var undtagelser. Opfattelsen af, at vi sad med en meget

brændende opgave, forsvandt måske lidt. Det ændrer ikke ved, at vi selvfølgelig skulle have prioriteret retningslinjerne noget mere. Der valgte Udlændingeafdelingen, at der måske var andet, der også skulle gøres. Og det står jeg også på mål for.

Jon Lauritzen:

Jeg går lidt længere frem. På s. 3691 kan vi se en mail, også fra Louise Nielsen:

”Vores minister har udtrykt ønske om at holde møde med justitsministeren ang. Notatet om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser”.

Den slutter af med:

”Det er tanken, at der på mødet også skal deltage embedsfolk fra begge huse.”

Og vi kan se på s. 3693, at du fra Jonas From Soelberg får følgende mail:

”Hej Uffe

Mark og jeg foreslår følgende talelinje:

- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Vi må dog konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er således, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere mindreårige sammen med en ældre ægtefælle.
- Det er beklageligt, at de internationale konventioner i visse sager dermed pålægger os en praksis, som vi er fundamentalt uenige i.
- Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra.”

Nu tog jeg begge bidrag samtidig, så du ikke følte, at jeg lokkede dig i en fælde. Blev dette møde afholdt? Og brugte du i givet fald denne talelinje, hvis du deltog i mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Mig bekendt blev det ikke afholdt.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi kigger på s. 3721, har vi to ting fra Inger Støjberg øverst. Hun sender en mail til dig og Mark Thorsen, hvor hun bl.a. skriver:

”1). Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer?”

2). Jeg synes, at vi, udover eksemplet med de 17/18 årlige, skal give et klart eksempel på hvor parrene skal adskilles.

Lad os tale om det i morgen.”

Kan du huske, at I talte om det, og i givet fald hvad I talte om?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så det med adskillelse i kortere eller længere tid, når de ankommer, er ikke noget, der ...?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, at vi vendte det. Simpelt hen.

Jon Lauritzen:

Vi skal måske lige se midt på s. 3734, hvor der også er en mail fra Louise Nielsen:

”Hej Jesper

Jeg har vendt det med ministeren. Når der ikke kan stå, at alle par adskilles i den indledende fase, foretrækker hun, at afsnittet helt udgår.”

Og på s. 3728 skærer du igennem:

”Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Men lad det ligge”.

Kan du huske den drøftelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, fandt den mailkorrespondance sted, fordi det sikkert af mange forskellige årsager ikke var muligt at holde et møde. Jeg tror også, at jeg husker ret ved at sige, at mødet med justitsministeren ikke blev til noget. Til gengæld var udgangen på det, at der i stedet for mødet blev udvekslet talepunkter. Jeg tror, at det er den strøm, vi er inde i her.

Jon Lauritzen:

Det er korrekt. Det er talepunkterne, vi taler om her. Det er korrekt. Men det er ikke noget, du har sådan en ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Der blev udvekslet talepunkter, og vi arbejdede på at finde en formulering, som både Justitsministeriet og vi og vores minister kunne stå inde for. Det er sådan set det.

Jon Lauritzen:

På s. 3724 er vi inde i F2, og vi kan se, at status den 9. december er ”afventer revidering”. Kan du huske, om der var problemer eller udfordringer i forhold til ministerens godkendelse? Vi kan ikke rigtig se, hvad ”afventer revidering” er. Det er et åbent spørgsmål.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske det – og som jeg så alligevel husker det, mener jeg ikke, at ministeren havde ændringsforslag til selve notatet. Jeg tror, at det, der var punktet, var diskussionen om: Når nu det blev sendt over, og det blev gjort færdigt, hvad var så kommunikationen om det? Og ... nej, det var det. Mere vil jeg ikke sige.

Jon Lauritzen:

På s. 3752 beder Christian Kettel Thomsen dig om at ringe ham op om barnebrude, når det passer. Kan du huske, om I fik talt sammen, og i givet fald hvad I talte om?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke. Men hvis jeg alligevel lige skal tænke mig om ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg skal måske lige sige, at talelinjen er sendt over til Statsministeriet.

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, blev talelinjen sendt til Statsministeriet, og jeg har en eller anden svag erindring om, at spørgsmålet gik på, om den talelinje var en linje, som de to ministre var enige om. Men jeg er lidt ude på hukommelsen her. Så jeg vil igen have brug for lige at støtte mig til at læse nogle kilder igennem.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi kan se på s. 3753, at du sender sagen med vejledningen, også til Christian Kettel Thomsen. Hvorfor fik han sagen over?

Uffe Toudal Pedersen:

Han havde spurgt ind til den, og der var opmærksomhed om de vejledninger, som skulle komme. Klokkeren var 17.41 på det tidspunkt. Det var sidst på eftermiddagen, og så tænkte jeg, at han kunne få det hele, og så kunne han se det. Men så kunne jeg ikke – det lyder lidt ubehjælpsomt, og det var det måske også – skille vejledningen ud i tekstbehandlingssystemet. Derfor fik han hele sagen over.

Jon Lauritzen:

Vi kigger på s. 3763. Det er ikke en mail, som du har fået. Det er fra Christian Kettel Thomsen til Lars Løkke Rasmussen. Vi kigger i femte afsnit:

”UIBM’n er noget utilfreds over, det ikke er alle tilfælde, men de to ministerier er angiveligt meget klare på det, med udgangspunkt i børnekonvention og ERMK. Og det er selve konventionerne og ikke domspraksis, som der er udgangspunktet.”

Var det en oplysning, han havde fået fra dig? Det med, at ”UIBM’n er noget utilfreds over, at det ikke er alle tilfælde,” er det noget, du har videregivet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, men jeg ved ikke, om han har kunnet se det ud af den sag, jeg havde sendt over til ham.

Det, jeg husker i den diskussion, var, at i forbindelse med, at vi med den her talelinje skulle finde en fælles linje mellem vores minister og Justitsministeriet, ville vores minister gerne havde det budskab ud, at ”yes, vi respekterer konventionerne, men vi synes, at der er behov for at se på de konventioner, fordi de sætter nogle rammer, som ikke er tidssvarende.” Det var ikke en linje, som Justitsministeriet var enig i.

Jon Lauritzen:

Statsministeriet, går jeg ud fra?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, Justitsministeriet. Og det var jeg heller ikke. Tiden var ikke til at diskutere konventionsændringer. Vi havde slet ikke noget grundlag for at melde ud, at vi i Danmark havde det syn, at der var nogle af konventionerne, som skulle laves om. Men vores minister ville gerne sende et signal om, at vi respekterer de konventioner, som vi har tiltrådt, og som de ser ud nu, men at vi i øvrigt synes, at der er brug for at kigge dem efter i sømmene. Det budskab er Justitsministeriet ikke enig i.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg bede dig om at kigge på s. 3864. Det er et referat af et ordførermøde fra den 19. januar 2017. Der står ikke noget om, at du deltog, så jeg vil spørge, om du kan huske, at du har deltaget i det ordførermøde?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg deltog normalt i alle ordførermøder, medmindre der var en særlig grund til, at jeg ikke gjorde det. Det var der en gang imellem, hvis der var møder i styregrupper, koordinationsudvalget, det forberedende koordinationsudvalg og andre ting.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, om du har deltaget i dette møde? Det citat, som jeg ville høre, om du kunne sætte lidt ekstra ord på, er det andet afsnit under ”Barnebrude”:

”M- siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at

drøftelsen har været der. FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.”

Kan du huske, at du har deltaget på et ordførermøde, hvor der har været udsagn som dette?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg ikke spørge ind til det. Jeg har lige noget til AT-AU-samrådet den 1. juni 2017. Der vil jeg godt bede dig kigge på s. 4548. Der er to kantede parenteser, og du skriver til Lykke Sørensen, at du er lidt usikker på, om de skal med:

”Fra ministeriets side var rådgivningen, at der var grænser for, hvor langt man [i forhold til vore internationale forpligtelser] kunne gå og at der var par, som ikke ville blive skilt ad.”

Den anden kantede parentes længere nede vedrører også noget med internationale forpligtelser. Hvorfor var du usikker på, om der skulle nævnes noget med internationale forpligtelser på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Prøv lige at stille dit spørgsmål igen.

Jon Lauritzen:

Der er to kantede parenteser. Du skriver til Lykke Sørensen, at du er lidt i tvivl, om de skal med. De vedrører begge to noget med internationale forpligtelser. Hvad var din usikkerhed i forhold til her i maj 2017 at skrive noget med internationale forpligtelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Jeg husker ikke den mail. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Det er også helt fair. Jeg har et spørgsmål til samråd AW-AZ den 23. juni. I samrådstranskriptionen på s. 6020 kan vi se, at der i andet afsnit bliver sagt:

”Som jeg har sagt, så gav jeg internt i ministeriet meget klart udtryk for, at jeg ønskede en så restriktiv linje som overhovedet muligt. Derfor bad jeg tidligt i forløbet om at blive orienteret om implementeringen af den nye ordning, og jeg var af naturlige grunde særlig interesseret i de sager, hvor Udlændingestyrelsen ikke havde adskilt parrene.”

Det, der interesserer mig her, er orienteringen ”tidligt i forløbet”. Kan du huske, hvordan og hvornår ministeren fik den løbende orientering?

Uffe Toudal Pedersen:

Der var som sagt meget opmærksomhed om disse ting. Derfor fik vi – ikke hver fredag, men løbende – indrapportering på, hvordan tallene så ud, hvor mange der var kommet til, hvor mange der var blevet adskilt, og hvor mange der ikke var blevet adskilt. Det var også i den forbindelse, at vi havde prøvesagerne med de fem eksempler. Det var en del af den orientering, som ministeren fik på det tidspunkt om disse ting.

Jon Lauritzen:

Så det var disse skemaer, I fik fra Udlændingestyrelsen, svarende til det med farverne fra samråd Z, som vi så på før?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det var dem, vi fik. Men jeg tror ikke, at ministeren fik skemaerne i de forskellige farver med navne og sådan noget. Hun blev orienteret om, hvor mange der nu var adskilt, hvor mange der var kommet til osv. Som jeg husker det, var det i den form, at orienteringen til hende skete. Og så var der selvfølgelig det, som vi også har talt om tidligere, i forhold til den 3.-4. marts og trykprøvningen. Men det har vi været inde over.

Jon Lauritzen:

Så havde jeg her afslutningsvis tre sider med spørgsmål om, hvornår notatet var blevet brugt i andre sammenhænge, men det synes jeg at vi har været meget grundigt inde over, både i dag og sidste gang. Jeg har ikke andre spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne. Værsgo.

René Offersen:

Tak. Høje Rigsret.

Jeg vil gerne bede Rigsretten om at gå til s. 118. Her finder vi 2 dage efter facebookopslaget af 25. januar en mail fra Jesper Gori til sig selv med et udkast til det, som jeg kalder minister-notatet. Det er det, du kalder notatet af 2. februar. I denne mail til sig selv omtaler han allerede, at der skal være undtagelser.

På s. 143 finder vi Jesper Goris mail til Lykke Sørensen den 28. januar. Og her kan vi se, at han sender et udkast til ministernotatet. På s. 148 kan vi se, at han adresserer, at der skal være undtagelser.

Det ser ud til, at i alt fald juristerne meget hurtigt efter facebookopslaget er klar over, at der skulle være undtagelser. Var det noget, som du blev klar over tidligt efter den 25. januar?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det synes jeg. Der var den indledning til det – som jeg tror, at vi også har talt om – at ministeren i hvert fald i starten for en meget kort periode fik det indtryk, at juristerne måske kunne se en situation for sig, hvor man kunne gennemføre adskillelse uden undtagelser. Men meget hurtigt nåede juristerne frem til, at det kunne man ikke. Der skulle være undtagelser.

René Offersen:

Det var også det, jeg gerne ville vise dig – at juristerne meget hurtigt når frem til det. Vi kan se, at man allerede den 27.-28. januar har noter, hvor man arbejder med det. Mark Thorsen har forklaret her i Rigsretten, at der, før ministernotatet forelå, var et møde på dit kontor, hvor man talte om den nye indkvarteringsordning. Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Kan du ikke koble det op på en eller anden reference? Jeg synes, at det er svært at genkalde.

René Offersen:

Jeg ville gerne koble det op på, om det måske var på dette møde, eventuelt hos dig, hvor du bl.a. selv gav udtryk for, at der kunne være

behov for en adgang til undtagelser også af humanitære grunde – altså ikke decideret retlige grunde, fordi man er tvunget til det, men fordi det kunne være godt at have?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er rigtigt, at der var et møde meget tidligt i forløbet. Jeg tror, det var i forbindelse med, at vi fik tegnet billedet af, hvad situationen egentlig var – hvor vi fik bidragene fra Udlændingestyrelsen om, hvor mange og hvor få der var adskilt, og hvad deres praksis var. På et af de møder blev nævnt eksemplet med den familie, som jeg var inde på tidligere. Det satte sig meget hos mig. Det har jeg også sagt tidligere. Og derfor havde jeg meget tidligt den opfattelse, at ordningen kun kunne fungere med undtagelser. Det var det eksempel, som måske mest konkret trak mig i den retning.

René Offersen:

Lad os lige tage fat i den med det samme. På s. 789 er det notat, man sender over. Hvis vi prøver at gå videre til s. 791, har vi par nr. 3. Jeg synes nemlig under din forklaring i fredags, at du talte om par nr. 3. Nu er det her også meget tidligt i forløbet, fordi det er den 3. marts 2016. Og det var præcis det her, jeg godt lige vil tage op med dig, fordi jeg synes, at det virker mærkeligt, hvis du skulle kende noget til par nr. 3 allerede i de første dage efter facebookopslaget, herunder ved mødet hos dig. Jeg vil umiddelbart tvivle på, at det er kommet over til ministeriet før den 3. marts?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kom ikke til mig som par nr. 3 ud af 5. Det kom til mig som en oplysning, der blev givet i forbindelse med vores drøftelse om behovet for undtagelser. Der blev nævnt dette par og den rædsomme historie, som de havde været igennem. Det var dér, jeg havde det fra. Da vi fik de fem sager, kunne jeg så se, at den dukkede op som sag nr. 3. Og det var bare en bekræftelse af min instinktive fornemmelse af, at der i hvert fald her var et tilfælde, som vi ikke kunne være med til at skille ad. Men det var en oplysning, som tilgik mig meget tidligt i forløbet og i virkeligheden i optakten til skrivningen af notatet af 2. februar.

René Offersen:

Vi går til s. 984. Nu skal man altid passe på med at overfortolke sådan en mail. Den er heller ikke til dig. Den er fra Lykke Sørensen til bl.a. Jesper Gori. Den 8. marts 2016, kort tid efter at man har fået denne opdatering af 3. marts, skriver hun:
”... fordi vi nu ved, at der er sager.”

Det kunne godt lyde, som om det ligesom er her. Det er fire jurister, der skriver sammen om, at de nu har set, at der er sager. Det overrasker mig en lille smule, hvis der allerede skulle være en enkelt sag, som du var bekendt med på det meget tidlige tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvorfor skulle det være overraskende? Den 8. marts havde vi jo haft trykprøven med de fire sager.

René Offersen:

Nej, det er dagen efter. Så vidt jeg kan se, kommer sagerne over den 3. marts. I den proces og umiddelbart før dagen med trykprøvningen er der den bemærkning fra Lykke Sørensen i en mail, som kunne tyde på, at I nu ved, at der er sager. Det undrer mig stadig lidt, men du forklarer jo, som du gør. Du mener, at du allerede ultimo januar, helt tidlig februar har hørt om en bestemt sag?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg hører tidligt i forløbet om denne sag. Ikke som sag nr. 3 ud af 5, for du har ret i, at det først kommer senere. Men det, jeg siger, er, at denne mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen er sendt den 8. marts kl. 23.06, og på det tidspunkt vidste vi godt, at der var fem sager.

René Offersen:

Det ved jeg godt. Men man får det indtryk fra din forklaring, at du har hørt om en sag allerede i de første dage i perioden op til den 9. februar. Det er det, som jeg gerne vil udfordre – om det kan være rigtigt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er rigtigt.

René Offersen:

Så skal jeg bede Rigsretten om at gå til s. 195. Der kan vi se, at du ved Sofie Odgaard i F2 godkender kl. 13.30 den 5. februar. Vi kan også se, at de to afdelingschefer, Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen, har godkendt lidt tidligere samme dag. Da du får dette i F2 om fredagen, er du da forinden blev gjort bekendt med konklusionen i notatet? Eller læser du det først, da den kommer op i F2?

Uffe Toudal Pedersen:

Min erindring er, at notatet afspejlede den diskussion, vi havde haft. Derfor fik jeg det ikke at se inden. Det afspejlede den diskussion, vi havde haft, så derfor havde jeg ikke grund til at diskutere det i detaljer igen.

René Offersen:

Nu tænkte jeg ikke nødvendigvis på, om du har diskuteret det. Jeg spurgte mere til, om du rent faktisk havde fået det og var blevet gjort bekendt med på anden vis, hvad der stod i notatet, inden du fik det til formel godkendelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Det husker jeg ikke. Det tror jeg ikke.

René Offersen:

I tillægsekstrakt 2 på s. 35 finder vi noget om godkendelser i F2. Mens vi finder det, vil jeg spørge dig: Hvad betød det efter din opfattelse, når du godkendte et papir i F2? Hvad betød det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg var sidste led i godkendelseskæden inden ministeren. Det vil sige, at jeg vingede det af, og så var det husets endelige indspil eller oplæg til ministeren. Det var produktet, summen af husets overvejelser.

René Offersen:

Vi ser på s. 35, at dokumentet er dateret juni 2021. Det er, fordi det er en levende manual i ministeriet. Man har i dokumentet foroven en angivelse, der lyder:

”Godkendelser oprettes på akter i F2, når der er behov for, at én eller flere personer

kvalitetssikrer og formelt godkender en given arbejdsopgave. Det kan eksempelvis være et notat, en orientering, et udkast til ministersvar eller besvarelse af borgerhenvendelse.”

Er den beskrivelse dækkende for, hvordan du opfattede at det var på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Da du godkender dette notat den 5. februar kl. 13.30, går det videre til ministeren. På det tidspunkt går der en besked til hende om, at der nu ligger en ting til hende i F2. Kan huske, om du ved din godkendelse gjorde dig nogen overvejelser om, hvordan Inger Støjberg ville tage imod notatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det husker jeg egentlig ikke. Jeg husker det sådan, at det var produktet af den samtale, de overvejelser frem og tilbage, som vi havde haft, og at det samlede op på det. Jeg tror heller ikke, jeg skrev en kommentar på forsiden om, at der var behov for drøftelse med ministeren. Det kunne jeg somme tider gøre, når jeg havde en fornemmelse af, at der var noget, som ikke var helt færdigt. Jeg skrev ikke, at der var behov for drøftelse, fordi jeg syntes, at notatet afspejlede, hvad vi havde været igennem.

René Offersen:

Kunne man også nogle gange forestille sig, at der ville være et eller andet i indholdet, som ministeren ville reagere imod, og som man derfor selv ville tage op og tale med hende om inden?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror bare, at jeg vil sige, at jeg sendte den videre, som et udtryk for at sagen nu var færdig fra husets side på grundlag af de drøftelser, vi havde haft. Hverken mere eller mindre. Jeg gjorde mig ikke de store teoretiske overvejelser eller mere end det. Nu var den færdig.

René Offersen:

I hovedekstrakten s. 195 kan vi se, at Inger Støjberg godkender notatet i F2 kl. 13.44 via

Andreas Højmark Andersen. Hvad sker der rent teknisk med notatet på det tidspunkt, hvor hun godkender?

Uffe Toudal Pedersen:

Altså ...

René Offersen:

I systemet?

Uffe Toudal Pedersen:

Der sker det, at jeg sender sagen videre i F2 til ministeren. Ministeren læser sagen igennem og sætter sit kryds på skærmen. Så er sagen ude af mine hænder på den måde, at der bliver fulgt op på den, som der sædvanligvis gøres, ved at enten ministersekretæren eller den ansvarlige sagsbehandler eller begge taler om, hvordan sagen kommer videre. Det vil efter min mening være hovednormen, at ministersekretariatet eller den, som har sagen i F2, kører videre med den. Jeg var ikke meget inde i den efterfølgende papirgang. Som jeg husker det, var det normalt ministersekretariatet, der stod for at sende f.eks. folketingsbesvarelser over til Folketinget, når det var gjort færdigt. Der gik den ikke ned til sagsbehandleren. Der var det sekretariatet, der gjorde det.

René Offersen:

Undskyld, lad os vente. Vi skal ikke tale om Folketinget og sådan noget endnu.

Uffe Toudal Pedersen:

Nu fortæller jeg bare om, hvordan papirgangen var.

René Offersen:

Men jeg vil gerne forfølge notatet her og holde det helt enkelt. I F2-systemet sker der vist det, når den ”endelige godkender” godkender – og det er så ministeren, når det er ministeren – at så går det rent teknisk til den godkendelsesansvarlige, dvs. den, der er angivet som ansvarlig i systemet?

Uffe Toudal Pedersen:

Det ville være min forventning.

René Offersen:

Når man nu har godkendt et dokument fra ministerens side, ville du så efter din opfattelse kunne ændre i det på forhold af betydning uden at indhente ministerens godkendelse forudgående?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede Rigsretten gå til notatet på s. 187 i hovedekstrakten. I det sidste afsnit på siden anføres det:

”at styrelsens virksomhed i den forbindelse har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.”

Kan du huske, om du dengang var opmærksom på det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det var det ikke. Det var ikke noget, vi diskuterede – altså faktisk forvaltningsvirksomhed over for afgørelsessager.

René Offersen:

Det er efter din erindring ikke oppe på det tidspunkt, at man kvalificerer det som faktisk forvaltningsvirksomhed?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede om, at man går til s. 190. Her har vi en angivelse i det næstsidste afsnit, hvor man skriver:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.”

Og ”barnet” er den mindreårige her. Adresserer man her spørgsmålet om, hvorvidt der skal være konkrete indikationer på tvang, for at man sagligt kan adskille, eller om man godt må gøre det blot for at give et pusterum eller en betænkningstid, som man sidenhen kalder det? Kan du huske, om denne problematik var oppe til drøftelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det jeg kan ikke huske.

René Offersen:

Så beder jeg om, at Rigsretten går til s. 191. Det er undtagelserne, vi kommer til at tale om her. I andet afsnit hedder det:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Kan du huske den formulering?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi diskuterede hele papiret. Jeg kan ikke huske diskussionen om de enkelte afsnit i papiret. Men diskussionen om, hvordan sagen skulle gribes an, skete på grundlag af den praksis, der var før, hvor der også var regler for, hvordan man skulle forholde sig, hvis der kom nogen, der var under 15 år, og hvis der var ægtepar, hvor den ene part var mellem 15 og 18 år. Så skulle der føres et skærpet opsyn med dem. Det skulle operatørerne gøre, og det skulle den pågældende kommune også. Så der var en praksis, en erfaring med, hvordan man drev disse ting. Jeg gik ikke ind i en diskussion af de vurderinger, som fremgår af dette afsnit om barnets tarv. For i min optik var det noget, som byggede

videre på den erfaring og den praksis, som man allerede havde. Det skal man ikke glemme. De ting, som vi taler om her, byggede videre på en erfaring, man havde. Men der skete selvfølgelig en skærpelse. Det siger sig selv.

René Offersen:

Prøv at se på s. 191. Der står: ”Det gælder f.eks. i tilfælde ...” Så bliver der nævnt nogle ting, og så står der: ”hvor parret har fælles barn”. Så er der nogle yderligere kriterier, og så står der: ”Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge”. Vi taler om de 15-17-årige. Kan du huske, om det fyldte, at det som udgangspunkt var alle betingelserne, der skulle være opfyldt, og at et af dem var, at parrene skulle have et barn?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske diskussionen så nøje. Jeg kan bare huske, at det var en redegørelse fra huset – fra dem, som havde erfaring med og forstand på det – om, hvordan man kunne arbejde med sådan et setup. Det var deres bud, og det var ikke noget, som jeg forholdt mig dybt til, herunder om der skulle være et barn eller ikke. Der ligger ikke nogen arrogance i det, men det var ikke en substantiel diskussion, som jeg gik ind i. Det var den faglige diskussion.

René Offersen:

Vi bliver nødt til indholdsmæssigt at køre rundt om notatet, inden vi kigger på den 9. februar, så vi begge to er opdateret på, hvad det egentlig er, der står. Nederst på s. 191 står der med fed ”Indstilling”, og så står der:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,
...

- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres

hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Når du læser det nu, kunne der så altid ske adskillelse? Hvis du læser det, der står her, hvordan forstår du så det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, der kunne ikke ske adskillelse i de tilfælde, hvor det ville stride mod den mindreåriges tarv.

René Offersen:

Det kan jeg ikke se, der står. Der står, at man først opstiller som almindelig regel, at man ikke kan indkvartere nogen sammen, hvis de er 15 år eller derover ”medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.” Hvad står der så derefter:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Prøv at sige, hvad der står her.

Uffe Toudal Pedersen:

Der står, at de ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen, medmindre dette åbenbart strider mod den mindreåriges tarv. Hvis det strider mod den mindreåriges tarv at adskille, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme center.

René Offersen:

Det er rigtigt, og du lagde ordet ”adskille” ind, men det, der står her, er, at man som hovedregel kan adskille på hvert sit center. Hvis der så er disse særlige hensyn, altså at det ”åbenbart ville stride mod den mindreåriges tarv”, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme center, altså på hvert sit værelse. Er det ikke det, der står? Det er ret vigtigt. Der kommer sidenhen måske en ændring til det, men det er det, der står her. Der er ikke noget finurligt i det. Det er vigtigt, fordi vi skal have en forståelse for, om der altid kan ske adskillelse, eller om der ikke altid kan ske adskillelse.

Uffe Toudal Pedersen:

Nu forvirrer du mig.

René Offersen:

Nej. Jeg tror godt, at jeg ved, hvad der sker oppe hos dig lige nu, i forhold til nogle svar som du har givet på andre spørgsmål. Der er ikke noget finurligt i det.

Uffe Toudal Pedersen:

I min optik betyder det, at man kunne skille de mennesker ad, medmindre særlige forhold tilsagde, at man ikke kunne.

René Offersen:

Det er ikke det, der står her.

Uffe Toudal Pedersen:

Så har jeg misforstået det.

René Offersen:

Eller også husker du det anderledes?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker det, men altså ...

René Offersen:

Det er derfor, at vi er nødt til at gøre os umage og blive i ministernotatet først for at finde ud af, hvilken reference og platform I går ind med til møderne den 9. og 10. februar, og når I sidenhen laver svar til Folketinget og sådan noget. Den 9. marts siger Justitsministeriet nej til et spørgsmål fra jer om, hvorvidt man kan opfylde kravet ved at adskille på samme center på hvert sit værelse. Men på det tidspunkt, som vi taler om her, er det svært at læse det anderledes, end at I siger, at hvis vi er i en undtagelsessituation, kan der ske adskillelse, men kun på samme center, og det vil sige på hvert sit værelse.

Uffe Toudal Pedersen:

Det er rigtigt.

René Offersen:

Det er det nemlig, og det er vigtigt for det, som vi skal i gang med nu. Nu skal vi til den 9. februar, og der vil jeg bede om, at vi går til tillægsekstrakt 2 s. 81. Her har vi til brug for Rigsretten fået tilvejebragt mødeindkaldelsen til mødet kl. 15.30. Den bliver sendt kl. 13.55 samme dag, dvs. blot 1½ time før. Det ligner

ikke et møde, der har været planlagt i længere tid.

Så vil jeg godt bede om, at vi går til hovedekstrakten s. 202. Vi kan se nederst, at der kommer en mail kl. 13.44, dvs. 11 minutter før mødeindkaldelsen bliver sendt ud. Så umiddelbart før mødeindkaldelsen kommer der en mail til Inger Støjberg fra Sarah Andersen om, at man nu har en gravid 14-årig, der bor sammen med sin mand på et dansk asylcenter. Den sender man direkte til Inger Støjberg. Det kunne tyde på, at man har skønnet, at det var meget væsentligt for ministeren at se. Samme dag bliver der skrevet rundt på et højt niveau i ministeriet og styrelsen. Det kan vi se ovenfor. Du er ikke på. Kan du huske, om denne sag, der bliver omtalt her i Metroxpress – om en 14-årig gravid, der bor med en 28-årig mand på et asylcenter – var en del af presset, ministeren var kommet under på egen banehalvdel, som du forklarede om i fredags?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg husker ikke specifikt diskussionen om den sag. Men det er klart, at den var med til at tegne den politiske stemning om dette felt. Den var med til at lægge undertonen for diskussionen og debatten, som vi havde om disse ting.

René Offersen:

Ja, men du husker den ikke? Du husker heller ikke, om det eventuelt var den, der gjorde, at I nu skulle have gjort noget ved det? Man kan se, at der bliver indkaldt til mødet 11 minutter efter.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Den sag var med til at sætte tonen og sætte mere tryk på diskussionen om det. Men det fulgte af de gældende regler, at en 14-årig pige ikke kunne bo sammen med en 28-årig mand. Så situationen var allerede omfattet af de regler, som vi havde på det pågældende tidspunkt.

René Offersen:

Det er jeg helt med på, men det viser i hvert fald, at denne problematik er kommet helt op på opmærksomhedsskalaen. Der bliver skrevet

direkte fra en kommunikationsrådgiver til ministeren om sagen.

Uffe Toudal Pedersen:

Det gør den. Det er rigtigt.

René Offersen:

Så har vi mødet den 9. februar. Det skulle ifølge sin indkaldelse begynde kl. 15.30. Kan du huske, hvor lang tid mødet varede ca.?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

René Offersen:

Kan du huske, om det var et kortere møde eller et længere møde?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke komme det meget tættere, end at det normalt tager en ½ times tid, når man starter et møde med en minister og skal gennemgå et område.

René Offersen:

Ja.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, hvor lang tid mødet tog.

René Offersen:

Nej, men vi kan se i tillægsekstrakt 1 s. 1, at der kl. 15.52 sendes to udkast til en pressemeddelelse. Der behøver mødet ikke at have været slut. Det kan have en anden forklaring. På s. 5 kan vi se, at man sender det ene videre kl. 15.57. Så er det også nået at blive godkendt. Det kunne tyde på, at mødet har haft en varighed på i hvert fald højst 27 minutter, og så går der nok lidt tid med de andre ting. Det kunne tyde på en varighed helt nede omkring 20 minutter.

Uffe Toudal Pedersen:

Sikkert.

René Offersen:

Det er lidt interessant for at forstå karakteren. For mange af os andre er et møde sådan noget, hvor man får lidt kaffe, og det tager 1 time,

inden man er i gang. Men det er noget lidt andet, der foregår her.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det var ikke sådan en hyggekomssammen om eftermiddagen. Men jeg beder også om forståelse for, at jeg har svært ved at fortælle her knap 6 år efter, om et møde varede 15 minutter eller 23½ minut. Det er altså lidt svært. Men det var ikke noget, som vi sad og diskuterede i lang tid. Og det, vi diskuterede på mødet den eftermiddag, var spørgsmålet om, hvordan det skulle kommunikeres ud.

René Offersen:

Jeg forstår godt, at det kan være svært at huske, men jeg var nødt til at spørge. Det betyder lidt for os at have en fornemmelse af, hvad det egentlig er for en type møde, som vi har at gøre med. Det har du fint belyst.

Jeg forstod i fredags, at du opfattede formålet med mødet som, at udkastet til pressemeddelelse skulle drøftes. Det er også i grove træk, hvad Inger Støjberg har forklaret som sin opfattelse af formålet. Men anklageren oplyste helt korrekt i fredags under afhøringen af dig, at Mark Thorsen efter sin forklaring opfattede ministernotatet som det primære formål, mens pressemeddelelsen lå i randen. Hvad anklageren derimod ikke sagde var, at Mark Thorsen opfattede det sådan, at det lå fast, at en indkvarteringsordning skulle omfatte undtagelser. Han ønskede på mødet sikkerhed for, at ministernotatet var det endelige fra juristerne, der jo havde skiftet lidt mening. Og så handlede det om forståelse for den egentlige rækkevidde af disse undtagelser. Når jeg nu siger det, giver det dig så anledning til at komme med nogen bemærkninger vedrørende formålet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja og nej. Ja på den måde, at min klare erindring var, at vi havde gjort notatet færdigt, og at der var et stærkt ønske fra ministeren om, at der nu kom en pressemeddelelse ud om disse ting, som der var så stor efterspørgsel på. Det var derfor, at vi sad der. Der var nogle udkast til, hvordan en sådan pressemeddelelse kunne skrives. Og det var derfor, at vi sad der. Jeg

opfattede ikke, at vi startede forfra, for nu at bruge det billede.

René Offersen:

Nej, men det er heller ikke det billede, Mark Thorsen gav. Han mener også, at det lå fast, at der skulle være undtagelser. Var der på mødet noget oppe om, hvorvidt Mark Thorsen eller ministeren spurgte til, om det var den endelige vurdering? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

René Offersen:

Kan du huske, om man på mødet har nogen drøftelser om, hvad rækkevidden af undtagelserne er? Begyndte ministeren og hendes særlige rådgiver at spørge ind til, hvad det betyder, hvor mange det drejer sig om, og hvad det er for noget? Kan du huske det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske den detaljerede diskussion om notatet. Vi havde været gennem de samme overvejelser tidligere, og for mig var notatet slutproduktet på den øvelse, som vi havde været igennem. Hvis vi havde haft en diskussion om, hvor mange og hvor få det var, synes jeg, at det ville være en meget vanskelig diskussion at byde ind på. Vi kendte billedet af, hvor mange der var, men vi vidste ikke, hvor mange der var i undtagelseskategorien.

René Offersen:

Vi går til hovedekstrakten s. 226. Her har vi det, som vi kalder Jesper Goris serviet. Jeg tror også, at du brugte den betegnelse, servietten, i fredags. Jeg forstod på din forklaring, at den var fremme på mødet. Er det ikke rigtigt?

Uffe Toudal Pedersen:

Den var fremme på mødet med henblik på at kunne bruges som et tekstbidrag i pressemeddelelsen.

René Offersen:

Der står i den, at der kun kan ske fravigelse af udgangspunktet, "hvis følgende betingelser alle er opfyldt". Her er der ikke noget forbehold

eller ”f.eks.” som i ministernotatet. Betingelserne er:

”...

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Vi kan selvfølgelig ikke vide, hvad den vil betyde i praksis, men den efterlader i hvert fald ikke et billede af et meget vidtstrakt indhold af undtagelserne.

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Det er rigtig opfattet.

René Offersen:

Vi har vist også nogle referencer på, at man på mødet drøfter, om det er en kattelerm – om det er en smal eller en stor kattelerm – som kommer med disse undtagelser. Kan du huske, at man bruger det udtryk?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Når du ser det nu, peger det så hen imod en smal administration af undtagelserne fra Jesper Goris side?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja og nej, vil jeg sige. Vi diskuterede, under hvilke omstændigheder man kunne tænke sig, at der ikke skulle ske adskillelse. Det var et forsøg på at sætte ord på, hvad det skulle være. Om det var en snæver eller en bred ... Det var for at sætte ord på, hvilke momenter der skulle tælle med, når man gjorde det her.

René Offersen:

Vi har servietten med det indhold, som den har. Prøv at gå til s. 821. Nu er vi sprunget i tid, men det har noget med det her at gøre. Det er beredskabet til statsministeren fra marts måned. På s. 823 har vi noget, der hedder ”Husets vurdering” og ”Ministerens vurdering”. Formuleringen under ”Husets vurdering” er oprindeligt affattet af Jesper Gori, og Lykke Sørensen forklarede i mandags, at hun har været inde over og også kunne stå på mål for den. Vi prøver at læse op, hvad der står om undtagelserne:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser.”

Det er skrevet den 3. marts, altså ca. 3 uger senere. Det er i tid tæt på. Når jeg læser ordene ”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation”, lyder det, som om det, som I beder statsministeren om at svare, er, at det slet ikke er sikkert, at der er nogen situation. Hvordan forstår du det?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg forstår det, som det står her: at man godt kan forestille sig en ”situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser.” Altså, at vi har nogle internationale forpligtelser – EMRK og Børnekonventionen m.v. – som sætter en grænse for, hvor langt vi kan gå.

René Offersen:

Det kan jeg godt forstå. Men hvis I havde den opfattelse, at der ville komme f.eks. 10 sager med det samme, kunne man vel dårligt sende statsministeren i Folketinget og svare: ”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation ...” Det er da en formulering, der lægger op til, at det faktisk slet ikke er givet, at der opstår sådan en situation?

Uffe Toudal Pedersen:

Sådan kan du også læse det, men du kan også læse det som et udtryk for, at vi på det

tidspunkt ikke var sikre på, hvor mange og hvor få sager der ville komme. Derfor formulerede vi det sådan. Det afspejler selvfølgelig også ministerens tilgang, nemlig at vi skulle kommunikere så begrænset som muligt i denne sag.

René Offersen:

Jo, men tingene hænger vel lidt sammen. For meningsfuldheden i at kommunikere uden at omtale undtagelser handler vel om, hvorvidt man forventer, at der står en kø af mennesker, der skal have en undtagelse, eller om der måske slet ikke viste sig at være nogen, eller et sted midt mellem?

Uffe Toudal Pedersen:

Men vi kunne ikke vide på det tidspunkt, om der var 0 eller 30 sager. Vi har vidst, at der ville være én sag. Men vi kunne ikke vide, hvor mange der ville være. Derfor kan vi godt diskutere formuleringen, men det afspejler det forhold ...

René Offersen:

Prøv at tage første sætning her:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation ...”

Det er Jesper Gori og Lykke Sørensens måde at beskrive området for undtagelserne 3 uger efter. For mig peger det imod et meget, meget snævert område. Og måske slet ingen undtagelser.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan godt se dit synspunkt nu. Jeg siger bare, at det på det tidspunkt var vores bedste bud på, hvordan vi kunne udtrykke den situation, vi stod med.

René Offersen:

Så lad os gå tilbage til den. Det må som udgangspunkt være den, der er på s. 226, Jesper Goris serviet. På det tidspunkt, 3 uger tidligere, er det ikke statsministeren, som han sender i byen, men det er en pressemeddelelse, som han er ved at bidrage til på et eller andet plan. Han siger, at følgende betingelser alle skal være opfyldt for at være en undtagelse. For det første skal parterne have haft et forudgående samliv.

Vi har altså at gøre med en kvinde mellem 15 og 17 år, og kvinden skal have haft et forudgående samliv med manden. For det andet skal kvinden have nået at få et eller flere fælles børn. Det er ikke nok, at hun er gravid. For det tredje skal aldersforskellen mellem dem være begrænset. Det må ikke være en alt for gammel mand. For det fjerde skal parternes samliv ellers udover ikke indeholde et element af tvang. Og så skal der i øvrigt være et hensyn, der med styrke taler herfor. Det peger da imod et meget snævert område?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Det er et forsøg på at kreds ind, hvilke momenter der skal i spil, for folk havde erfaring med at arbejde med de ting fra tidligere og havde en faglig tilgang til, hvordan det kunne kredses ind. Jeg er enig i, at det er en snæver kreds, vi taler om. Men det var også det, som var sigtet.

René Offersen:

Ja, det synes jeg også, eller det forstår jeg godt. Men for at vi lige har det på det klare: Det var ikke en kreds af kriterier, som hver især kunne begrunde undtagelse. Alle betingelser skal være opfyldt, står der. Alle disse betingelser skal være opfyldt, for at den mindreårige og hendes ældre mand kommer igennem nåleøjet.

Inger Støjberg har forklaret, at hun på mødet den 9. februar fik den opfattelse, at det var hypotetisk og ude i fremtiden, at der kunne vise sig sådanne sager, hvor der skulle være grund til at gøre undtagelse. Kan du forstå, at hun kan have fået den opfattelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan godt høre, hvor du bringer diskussionen hen, og hvordan du laver indflyvningen til det synspunkt. Men jeg vil bare sige, at da vi diskuterede disse ting – og vi diskuterede dem ad flere omgange – var vi flere, der gjorde det klart over for ministeren, at juraen ikke var sådan, at vi kunne lave en undtagelsesfri ordning. Og jeg sagde for mit eget vedkommende, at det – på baggrund af mit kendskab til i hvert fald ét eksempel og ud fra en almindelig fornuftsmæssig

betragtning – ikke kunne administreres undtagelsesfrit.

René Offersen:

Hun vil i det store og hele være enig i det. Hun vil måske nok udtrykke det på en lidt anden måde. Nu taler vi om mødet den 9. februar, og du siger det med, at der kunne være andre hensyn, der gjorde, at man skulle have adgang til at gøre undtagelse. Det er vel netop af andet end retlige grunde, fordi det kunne være klogt politisk, hvis der lige pludselig var et par, hvor man slet ikke kunne forsvare det. Altså, man kunne have brug for altid at kunne gøre en undtagelse. Var det ikke det, du talte for?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg talte for, at hvis man har et tilfælde, hvor der ud fra enhver humanistisk eller humanitær og fornuftsmæssig betragtning ikke skal ske adskillelse ... Der sagde jeg, at hvis man ved, at virkeligheden er sådan, så skulle pokker da stå i at lave et regelsæt, som ikke har en undtagelse i sig, og som kan tage højde for en sådan situation. Ellers ville man skabe sig selv en regel, hvor man var nødt til at foretage en adskillelse i en fuldstændig åbenbar situation, hvor enhver kunne se, at det var dumme på jorden. Det var mit supplerende argument oven i juraen. Jeg kunne ikke se, hvorfor man ikke skulle give sig selv en undtagelsesmulighed, når virkeligheden nu var sådan, at der ville være undtagelser. Og der kommer det politiske ind. Det vil også være dumt politisk ikke at skabe sig selv en undtagelsesmulighed. Det var ikke et udtryk for at lave en politisk ting omkring det her. Det var et udtryk for, at man ud fra en politisk betragtning ikke skal lave et regelsæt, som ikke har en undtagelse, hvis man ved, at der er brug for undtagelser.

René Offersen:

Det forstår jeg sagtens. Også rationalets fornuft. Men det, som vi taler om her, er jo ikke et spørgsmål om, hvorvidt der skal være undtagelser. Det er den anden side af det. Når man først siger, at der skal være undtagelser, så må det nødvendigvis også interessere den, der ikke bryder sig om undtagelser, hvad rækkevidden af det er. Og hvis vi kigger på servietten og din

forklaring om, at han havde den fremme, kunne det tyde på, at det rent faktisk har fyldt på mødet den 9. februar.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg erindrer det som en diskussion om, i hvilken udstrækning de momenter, som var på den såkaldte serviet, skulle indarbejdes og afspejles i pressemeddelelsen. Det er min erindring.

René Offersen:

Jeg forstod på din forklaring i fredags, at det på mødet den 9. februar stod klart for dig, at Inger Støjberg og hendes særlige rådgiver ikke ønskede omtale af undtagelserne i pressemeddelelsen. Er det rigtigt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Havde du umiddelbart efter mødet kl. 15.30 på dit kontor en samtale med Jesper Gori, hvor du spurgte ham, om han var sikker på, at der skulle være undtagelser? Jeg vil her tillade mig at sige, at hvis der ikke skulle være undtagelser, ville problemet med pressemeddelelsen have været løst som ved et trylleslag. Kan du huske, om du har en samtale med Jesper Gori umiddelbart efter mødet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg kan huske, at der efter mødet kommer nogle forskellige udgaver af pressemeddelelsen, men det kommer du måske tilbage til om et øjeblik?

René Offersen:

Det er ikke det, vi skal bruge. Vi skal lige finde ud af, om der er et møde eller en samtale med Jesper Gori. For den kan nok gøre, at der er nogle ting, der måske pludselig får en klar mening, alt efter hvordan din erindring er, når vi kommer rundt om det. Hvis du ikke umiddelbart kan huske det, kunne det måske alligevel være, hvis jeg siger, at Jesper Gori antageligvis på det møde havde fået en forespørgsel fra dig om at vende med Justitsministeriet, om der skulle være undtagelser. Siger det dig noget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg bad på et tidspunkt Jesper Gori om for en sikkerheds skyld at vende med Justitsministeriet, om vi nu var helt sikre på, at ordningen kræver undtagelser. Og det lyder måske lidt omvendt, men jeg ville ikke ende i en situation, hvor vi havde kørt en meget hård linje over for vores minister og sagt til hende, at der ikke kunne administreres uden undtagelser, og hvor justitsministeren så kom to dage senere sagde, at vi måske godt kan alligevel.

René Offersen:

Det er også, hvad Jesper Gori har forklaret. Det er på s. 245 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Han forklarer, ligesom du gør nu, at du efter mødet beder ham afklare det i Justitsministeriet, fordi du ikke vil stå i den situation, som du beskriver.

Jon Lauritzen:

René Offersen, kan vi ikke lige gå til det skriftsted, du henviser til, når du foreholder?

René Offersen:

Jeg foreholder ikke. Jeg bekræfter bare vidnet i ...

Jon Lauritzen:

Hvis du refererer til, hvad der står i en protokol, må vi i det mindste have den at se.

René Offersen:

Det kan jeg ikke se. Jeg havde foreholdt, hvis Uffe Toudal havde sagt, at han ikke ... Men jeg skal gerne tage det. Det er på s. 245. Der står nede midtfor, og det er Jesper Gori, der har forklaret det:

”Hertil forklarede han, at det efter mødet var hans helt klare opfattelse, at ministeren ikke ønskede, at der skulle være undtagelser. Der blev på mødet ikke aftalt noget om den videre proces. Han tror, at han på mødet havde udtrykt sig forsigtigt om, hvad der gjaldt. Han tror, at Uffe Toudal Pedersen blev usikker på, om man kunne stå fast på sin opfattelse ved siden af en minister, der havde en meget klar holdning. Uffe Toudal Pedersen bad ham gå med ind på sit kontor, hvor de havde en snak om dette

spørgsmål. ... Uffe Toudal Pedersen var nervøs over, om der efterfølgende ville komme eksperter, der sagde, at ”det kunne man godt”, dvs. have en undtagelsesfri ordning. Det var et nyt spørgsmål, om der kunne være tale om en undtagelsesfri ordning. Uffe Toudal Pedersen bad ham vende sagen med Justitsministeriet. Han gik forbi Nina Holst-Christensen umiddelbart efter mødet”.

Retsformanden:

Jeg vil godt lige nævne her, at man normalt ikke kan bruge protokollen fra Instrukskommissionen på denne måde. Det er jo en forklaring, som Jesper Gori har afgivet, som vi ikke har hørt endnu. Jeg nævner det bare, for at den fremgangsmåde ikke skal udarte i det videre forløb.

René Offersen:

Tak. Det forstår jeg godt. Det er mere for at spare en genindkaldelse af Uffe Toudal. Og så tror jeg, at det har betydning at have denne brik med for at forstå det efterfølgende forløb – hvad der sker med de mails, hvorfor de personer er involveret og sådan. Men jeg har forstået, hvad der bliver sagt.

I hovedekstrakten s. 229 har vi udkastet til pressemeldelse, som Jesper Gori laver umiddelbart efter mødet. På s. 230 har han knyttet nogle bemærkninger til udkastet uden kattede. Det er det udkast, der er uden undtagelser. Jeg forstår dig sådan, at Jesper Gori kommer ned til dig senere på eftermiddagen og siger, at de i afdelingen er i tvivl om, hvorvidt det går ikke at omtale undtagelserne i udkastet. Er det rigtigt husket?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg husker det, lå der et udkast til pressemeddelelse. Vi diskuterer det, og så kommer der et udkast med ”servietoplysningerne” fra før.

René Offersen:

Det gør der. Men den tror jeg faktisk ikke at du ser, fordi det er den anden, der bliver sendt videre.

Uffe Toudal Pedersen:

Der er forskellige varianter på bordet den eftermiddag. Og på et tidspunkt om eftermiddagen kommer Jesper Gori med et udkast, som ikke har en kattelerm i sig, og hvor Udlændingefdelingens vurdering er, at vi bør have det med.

René Offersen:

Jeg vil godt spørge dig, når vi nu tager det, vi lige har talt om. Du har formentlig sagt til ham, at han skal spørge nede i Justitsministeriet. Lykke Sørensen, hans chef, er ude af huset den dag. Kunne det ikke være, at han har været ovre i Justitsministeriet og dér fået at vide, at der skal være undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Det ved jeg ikke. Men det tror jeg egentlig ikke, fordi opfattelsen var, at det skulle være med undtagelser.

René Offersen:

Jo, men hvis du, som jeg forstod din forklaring før, selv gav udtryk for, måske efter mødet, at du faktisk godt ville have sikkerhed for, at der skulle være undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Og det har han bekræftet, ifølge det, som vi ikke må citere fra. Han har været i Justitsministeriet og fået bekræftet, at der skulle være undtagelser. Men hele vores tilgang til det, hele den diskussion, vi havde haft, og hele forløbet ugen inden, var baseret på, at der måtte være undtagelser.

René Offersen:

Selvfølgelig. Det forstår jeg godt.

Uffe Toudal Pedersen:

Og derfor var forløbet med Justitsministeriet en ekstra kontrolsikring på et standpunkt, som vi selv havde formuleret meget tydeligt i flere dage.

René Offersen:

Når jeg spørger, er det blot, fordi tingene ikke strider mod hinanden. Du vil gerne have en bekræftelse for at være helt sikker. Du har en minister, der helt klart gerne vil have

undtagelserne ud af en pressemeddelelse. Hvis der var én i Justitsministeriet, der sagde, at der ikke skulle være undtagelser, var der ikke noget problem med pressemeddelelsen. Så det kunne godt give fornuftig mening. Du forklarede i fredags, at Jesper Gori havde sagt, at man i afdelingen var utryg eller havde ubehag ved, at undtagelserne ikke blev nævnt. Men Lykke Sørensen er der jo ikke, og derfor tænker jeg, at det kunne være, at han har fået det fra Justitsministeriet. Og det vil måske hjælpe dig til at huske?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Som jeg forstår din forklaring, kommer Jesper Gori ned, og I laver den version, der bliver sendt til ministeren kl. 18.31. Det er den version, som vi kan se på s. 237. Nederst bliver der gjort en tilføjelse om ”nødvendige menneskelige hensyn” og sådan nogle ting. Som jeg forstod dig, var det noget, som du tilføjede pressemeddelelsen. Er det rigtigt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Det får I så et svar på. Inger Støjberg har forklaret, at hun ikke kunne godtage det. Men så er der en telefonsamtale om aftenen mellem dig og Lykke Sørensen. Det er rigtigt forstået, ikke?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo.

René Offersen:

Jeg forstod også, at det var dig, der ringede til Lykke Sørensen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Hvorfor ringer du til Lykke Sørensen? Hvorfor ringer du ikke til Jesper Gori, som du har haft med at gøre om eftermiddagen?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det gør jeg, fordi Lykke Sørensen var – som jeg husker det – til et arrangement ude i byen. Herefter vender hun tilbage på sin plads. Og det er Lykke, der er Jesper Goris chef. Derfor er det naturligt for mig – og det ligger også i den hierarkiske kæde – at kommunikere med Lykke Sørensen og ikke med Jesper Gori. Ikke at jeg ikke ville tale med Jesper. Det er slet ikke det. Men det er meget naturligt, at man ringer til afdelingschefen og giver en tilbagemelding.

René Offersen:

Du ringer til Jesper Goris chef. Hun er afdelingschef i hans afdeling. I har haft en samtale først om eftermiddagen, om han nu er helt sikker. Vi har stadigvæk en uløst problematik. Ministeren vil ikke give sig. Hun vil have undtagelserne ud af pressemeddelelsen. Det var vel egentlig også nærliggende, at du gerne ville høre fra chefen. Er hun enig i, at der skal være undtagelser? Er det derfor, at du ringer til hende?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Jeg ringer til hende for at give hende den tilbagemelding, at den version af pressemeddelelsen, som vi har givet ministeren, og som indeholder den sætning, som Jesper Gori og jeg havde indsat, ikke er blevet tiltrådt, og at vi må være beredt på at skulle håndtere det dagen efter. Jeg ringer ikke til hende for at indlede en diskussion om, hvorvidt Jesper Goris fortolkning af reglerne er den rigtige eller den forkerte.

René Offersen:

Det er du sikker på? Jeg kan ikke umiddelbart se, hvorfor hun ellers skal involveres i pressemeddelelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er da meget naturligt. Vi har en besværlig sag med en minister, som vil ud med noget, som vi diskuterer. Vi har nogle forskellige variationer af en tekst. Så er det vel meget naturligt, at jeg vender tilbage til kontorchefens chef, som nu er tilbage på sin pind, om, hvad udgangen på den drøftelse er, så vi kan starte på det dagen efter. Det ville da være mere underligt, hvis jeg

havde taget direkte kontakt til Jesper Gori. Så havde du sikkert spurgt mig, om jeg kørte uden om Lykke, fordi jeg i virkeligheden ikke ville snakke med hende om den sag.

René Offersen:

På s. 239 har vi den mail, som du ikke er direkte part i, men hvor vi kan se, at de har talt med dig om, at de ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er altså pressemeddelelsen. Der siger Lykke Sørensen:

”Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny.”

Det må være Nina Holst-Christensen. Hvis nu Jesper Gori har været nede at tale med Nina Holst-Christensen – sådan som han forklarede – er det vel ikke nogen fjerntliggende tanke, at du og Lykke Sørensen er nået frem til, at hun også lige går forbi og hører det fra hestens egen mund? Vi har fået forklaret, at man havde et meget nært forhold – man bor en etage oven over hinanden. Det siger dig ikke noget?

Uffe Toudal Pedersen:

Og hvad så?

René Offersen:

Jamen så vil jeg sige, at det hænger meget fornuftigt sammen, hvorfor Justitsministeriet lige pludselig dukker op igen her?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg hørte den aften Lykke Sørensen sige til mig, at det var tilbagemeldingen, og at hun lige vender det en ekstra gang med Nina Holst-Christensen i morgen. Jeg havde ikke bedt hende gå tilbage til Justitsministeriet og lave en kontrol på det her. Det havde jeg ikke. Og hvorfor har Lykke Sørensen følt behov for at vende det med Justitsministeriet en gang til? Det er hun bedre til at svare på, end jeg er. Men der er vel ikke noget overraskende i, at man i en sag som denne, hvor der er meget strøm på, gerne vil vende sagen en ekstra gang med en god kollega. Sådan tolker jeg det.

René Offersen:

Det forstår jeg godt. Men det tæller vist nu ikke så meget i denne sag, hvad jeg mener eller tænker. Men lad det ligge.

Lad os prøve at gå til implementeringsfasen nu. Jeg har ikke nået at spørge dig om forløbet op til, at pressemeddelelsen bliver godkendt – der har jeg forstået din forklaring. Jeg forstod også på din forklaring i fredags om den fase, vi kommer ind i nu, at det ikke påhvilede Inger Støjberg som minister at udsende pressemeddelelsen eller varetage kommunikationen med Udlændingestyrelsen om implementeringen af den nye indkvarteringsordning. Er det rigtigt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Den fysiske udsendelse af pressemeddelelsen forstås af kommunikationsafdelingen. Den administrative opfølgning på, hvad der nu skal ske, er noget, som vi som system må tage på os.

René Offersen:

Det var ikke Inger Støjberg, der skulle stå for den del. Gav Inger Støjberg den 10. februar eller i en af de næstfølgende dage dig konkrete ordrer om, hvornår eller hvordan kommunikationen med Udlændingestyrelsen skulle ske?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Bad Inger Støjberg den 10. februar eller i de næstfølgende dage dig om at udvirke, at Udlændingestyrelsen blev bibragt den opfattelse, at den nye indkvarteringsordning skulle administreres uden undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Jeg forstod på din forklaring i fredags, at du efter godkendelsen af pressemeddelelsen bad Line Skytte Mørk Hansen om at fremsende den eller få den fremsendt til Udlændingestyrelsen. Er det rigtigt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Var Inger Støjberg på nogen måde involveret heri?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Blev Inger Støjberg den 10. februar eller de næstfølgende dage af dig orienteret om din instruks til Line Skytte Mørk Hansen om at sende pressemeddelelsen til Udlændingestyrelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan da vel være, at jeg har sagt, at det var vigtigt, at Udlændingestyrelsen fik denne pressemeddelelse fra os og ikke skulle læse den på Ritzau. Men det var ikke noget, som jeg drøftede med ministeren som et punkt som sådan. Men vi har givetvis vendt, hvad der nu skete, også i lyset af hvordan den blev modtaget, og hvad ved jeg.

René Offersen:

Kan du huske, hvorfor du beder en afdelingschef om at kommunikere pressemeddelelsen i stedet for bare en af kommunikationsmedarbejderne, hvis der ikke skulle gøres andet end at sende pressemeddelelsen over, som de selvfølgelig skulle kende, fordi det vedrører deres område?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg sad ikke og reflekterede dybt over, hvem der nu skulle bringe den videre til styrelsen. Det lå mig meget på sinde, at vi vidste, hvad hinanden gjorde i det ministerium. Jeg bryder mig ikke om en situation, hvor man i styrelsen lige pludselig skal opdage, at departementet melder en eller anden pressemeddelelse ud. Jeg lagde meget vægt på, at vi vidste, hvad hinanden gjorde. Det er den ene ting. Den anden ting var, at denne sag også var blevet forberedt i et tæt samspil med Udlændingestyrelsen, og derfor syntes jeg, at det var naturligt, at den blev fulgt til dørs på denne måde.

René Offersen:

Jeg forstod på din forklaring i fredags, at du ikke den 10. februar eller i dagene derefter selv foretager dig andet i forhold til det, som jeg vil kalde implementeringen af denne instruks om pressemeddelelsen til Line Skytte Mørk Hansen. Er det rigtigt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Og det har du lidt været inde på, men det må vel også betyde, at du har forudsat, at andre tog sagen derfra? Det går jeg ud fra, at du vil sige ja til?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, jeg kan bekræfte, at det er rigtigt.

René Offersen:

Hvilke afdelinger i departementet skulle det i givet fald omfatte og hvorfor?

Uffe Toudal Pedersen:

Sagen startede som en indkvarteringssag, og derfor var det i første række Koncernøkonomi, som sad med den. Der kom meget hurtigt en retlig diskussion, og det var Udlændingeafdelingen, som tog den del af det. Hvis der var i uklarhed om den retlige del af det, så var det Udlændingeafdelingen. Hvis det derimod drejede sig om, hvor mange og hvor få der blev adskilt, og hvor langt man var i processen, så var det Koncernøkonomi – som havde forvaltningsdelen af økonomien – der tog den del af arbejdet.

René Offersen:

Jeg forstår ud fra din forklaring om organiseringen, at det ville ligge hos Lykke Sørensen som afdelingschef, hvis der var retligt tvivl vedrørende rækkevidden af undtagelserne, herunder også senere ved fastsættelse af generelle retningslinjer?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Du vidste, at Lykke Sørensen havde medvirket til at lave ministernotatet og godkendt det i F2. Er du bekendt med, hvorvidt Lykke Sørensen og Jesper Gori en af de første dage efter den 10. februar holdt et møde med Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver fra Justitsministeriet om rækkevidden af undtagelserne ifølge den nye indkvarteringsordning?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke huske, at jeg på det pågældende tidspunkt blev orienteret om, at der var et møde. Jeg kan efterfølgende se i materialesamlingen, at der har været nogle samtaler mellem vores hus og Justitsministeriet. Det var meget naturligt, men det var ikke en samtale, som jeg var en del af.

René Offersen:

På s. 4541 har vi et notat, der er udarbejdet af Thomas Klyver og Nina Holst-Christensen noget tid efter. De skriver hernede efter ”10.2.2016” om pressemeddelelsen:

”Mellem den 11.2. og den 17.2.2016 kontakter Lykke Sørensen og Jesper Gori NHC på NHC’s kontor mhp at drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed ifm en adskillelse af de såkaldte barnebrude. Thomas Klyver deltager også i dette møde. NHC nævner, at undtagelsen i hvert fald skal dække traumatiserede ægtefæller, familier med børn, der er afhængige af begge forældre samt de tilfælde – for at undgå forskelsbehandling – hvor en dansk mindreårig statsborger ville kunne opnå såkaldt kongebrev til at indgå ægteskab”.

Når jeg nu viser dig det, kan du så eventuelt huske, at du er blevet orienteret om, at der har været et sådant møde mellem de nævnte fra Justitsministeriet og Lykke Sørensen og Jesper Gori?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det kan jeg ikke erindre.

René Offersen:

Var du dengang bekendt med, hvorvidt der den 22. februar blev afholdt et møde med

Udlændingestyrelsen og repræsentanter fra departementet, hvori både afdelingschef Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen deltog, og hvor styrelsen var repræsenteret ved bl.a. vicedirektør Lene Vejrum?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg hørte ikke om alle møder, som fandt sted mellem departementet og Justitsministeriet, og departementet og styrelsen. Og det er ikke for at fraskrive mig et ansvar for noget som helst. Vi var en kæmpestor maskine. Der var meget andet på dagsordenen. Det kan man måske tro at der ikke var, men det var der rent faktisk. Og derfor kan det godt være, at jeg har hørt, at der f.eks. var et møde den 22. februar, hvor styrelsen var inde at udtrykke en form for bekymring. Jeg har kunnet læse efterfølgende, at de var bekymrede for, hvad de skulle administrere efter. Men det var ikke sådan, at der var en kø foran min dør for at fortælle mig, hvad konklusionen var, og hvad der var lavet af notater og notitser omkring det, når der f.eks. havde været et møde den 22. februar. Det er en del af den almindelige implementeringsproces, gennemførelse af og følgen op på en beslutning.

René Offersen:

Ja. Der er også den anden side af beslutningen: det praktiske om gennemførelsen af adskillelserne. Hvilken afdeling lå den i? Eller hvilken chef var det hos?

Uffe Toudal Pedersen:

Selve adskillelserne og selve kontakten til operatørerne var en sag mellem Udlændingestyrelsen og operatørerne. Tilbage meldingen om, hvor mange og hvor få som blev skilt, gik til Koncernøkonomi og måske i stigende grad også til Udlændingeforvaltningen. Operatørernes spørgsmål om, hvor snittet skulle gå i undtagelsestilfældene, og hvilke momenter der skulle lægges vægt på, kørte i Udlændingeforvaltningen.

René Offersen:

Ja, det var hos Lykke Sørensen. Men er det ikke rigtigt, at selve indkvarteringsordningen organisatorisk ligger i Koncernøkonomi?

Uffe Toudal Pedersen:

Det gør den. Men det er ikke sådan, at Koncernøkonomi forholder sig til, om et par skal indkvarteres på Center Østrup eller Center Fredericia. Så langt nede i detaljen er departementet slet ikke. Det kører i styrelsen.

René Offersen:

Omkring organiseringen har vi afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen. Det er hende, der er chef i Koncernøkonomi, som har den umiddelbare indkvartering, det mere praktiske, der har med asylcentre at gøre og sådan noget, ikke?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Nu har jeg været rundt om det, men hun godkender også. Hun er med i forløbet om ministernotatet og godkender det i F2.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Man kan sige, at ministernotatet startede i Koncernøkonomi og blev samordnet dér. Så kom der nogle retlige ting med, men hvis man ser på godkendelseslisten, er det en medarbejder i Koncernøkonomi, der har ansvaret for sagen.

René Offersen:

Ja. Hun deltager også på mødet den 22. februar, som du ikke havde nogen erindring om at være blevet orienteret om, da jeg omtalte det i relation til Lykke Sørensen. Så jeg må gå ud fra, at det også gælder i forhold til Line Skytte Mørk Hansen?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, men jeg vil igen sige, at jeg meget vel kan have fået at vide, at der har været et første møde den 22. februar mellem vores hus og styrelsen om de ting. Det var dog ikke et møde, som gav anledning til en opfølgende, intensiv drøftelse i departementet.

René Offersen:

Jeg er kommet til et sted, hvor jeg skal skifte tema.

Retsformanden:

Ja. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om forsvarerne har en idé om, hvor meget de mangler ca.?

René Offersen:

Højest en halv time.

Retsformanden:

I morgen har vi i øvrigt Mia Tang og Sofie Odgaard på programmet. Det vil sige, at disse afhøringer kan gennemføres som planlagt, går jeg ud fra? Og så må vi se, hvornår Jonas Christoffersen kan puttes ind.

René Offersen:

Jeg ved ikke, om man har haft den overvejelse, om Uffe Toudal eventuelt kunne komme fra morgenstunden i morgen? Jeg tænker også, inden vi får forklaringerne. Det er helt ...

Retsformanden:

Jo, men "som planlagt" betyder bare, at vi gennemfører afhøringerne. Det betyder ikke, at det er kl. 9. Jeg udtrykte mig lidt uklart. Min tanke var den, at vi naturligvis fortsætter med Uffe Toudal kl. 9 i morgen tidlig, indtil afhøringen af ham er færdig, og at vi så tager de to andre vidner. Vi skulle gerne kunne nå de to vidner i morgen. Det var mere det, der lå i det. Er det ikke korrekt?

Jon Lauritzen:

Jo. Og jeg tror også, at vi kan nå Jonas Christoffersen i morgen.

Retsformanden:

Ja, det må vi se. Vi mødes i morgen kl. 9. Og det vil sige, at vi gør dig færdig kl. 9 i morgen. Tak for i dag.

Retten hævet kl. 15.02.

Retsmøde den 29. september 2021 (dag 12)

Onsdag den 29. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtsveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offer- sen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. departementschef i Udlændinge-, Inte- grations- og Boligministeriet Uffe Toudal Pe- dersen mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte afhørin- gen. Værsgo, René Offeresen.

René Offeresen:

Tak. Jeg skal bede Rigsretten om at gå til s. 825 i hovedekstrakten. Det er angående beredskabet til Statsministeriet. Anklagerne kom ret grund- digt omkring det. Jeg skal kun adressere et

enkelt tema med dig. Det, som vi har foran os, er fra det beredskab, der bliver sendt over den 3. marts. Det vil sige, at det er det reviderede beredskab. Og det er selv om – det er jeg klar over, at du er helt vant til – at dateringen måske forvirrer. Men det er altså fra det, der bliver sendt over den 3. marts. Nederst på siden står der:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke ude- lukkes, at adskillelse af et eksisterende familie- liv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonven- tion eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndig- heder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Her vil jeg gerne spørge dig, om du erindrer, at Inger Støjberg som led i den proces, hvor hun godkendte dette dokument, udtrykte modvilje imod dette udsagn?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offeresen:

Tak. Så vil jeg forlade beredskabet til Statsmi- nisteriet og gå til det, som jeg vil benævne ”de fem tvivlsomme sager”. Der går vi først til s. 789 for at få genopfrisket kronologien i disse ting. Her sender Udlændingestyrelsens Ditte Kruse Dankert den 3. marts et notat med fem konkrete sager over til departementet. Og på s. 787 kan vi se, at Lykke Sørensen nogle dage ef- ter, nemlig den 7. marts, skriver til nogle for- skellige medarbejdere i departementet – ikke dig, men hun skriver:

”Kære alle

Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelægge- sen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at

vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Det blev du også spurgt ind til af anklagerne. Kan du i dag huske, om den forelæggelse, som skal ske for ministeren, er den, der kommer til at finde sted den 9. marts? Ligger den fast på det her tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan ikke stadfæste helt detaljeret, om notatet af 7. marts til punkt og prikke er det, der bliver drøftet med ministeren et par dage senere. Men sigtet her var – som jeg husker det – at vi fik præsenteret disse sager og skåret dem til i præsentationen, så det kunne bruges til trykprøven af det og gennemgangen af sagerne, sådan at man fik et hurtigt og overskueligt billede af, hvordan sagerne så ud, og hvad det var for nogle momenter, som havde gjort, at nogle var i én kategori, og at andre var i en anden kategori.

René Offersen:

Hvis vi prøver at gå videre til s. 929 i hovedekstrakten, har vi mailen af 8. marts internt i styrelsen. Man kan se ud af den, at der den 8. marts – samme dag – havde været et møde med nogle fra departementet, herunder i hvert fald Lykke Sørensen, og at du ikke var med i det. Men her taler man om de fem konkrete sager, og det er utvivlsomt de sager, der er sendt frem den 3. marts. Og de skriver:

”Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 –navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).”

På s. 790 har vi det notat, som blev sendt over – oprindeligt den 3. marts – med det, som man har drøftet på mødet den 8. marts, og med det, der har cirkuleret. Vi kan se sag nr. 1. Det er et par, der har to børn på 3 og 4 år, og som venter et tredje fællesbarn. Når man ser den mail, der blev sendt internt, lyder det, som om man i den sag ikke umiddelbart har ment, at der skulle ske adskillelse. Man har heller ikke sagt det modsatte. De var mere tvivlsomme. Hvis vi går til par nr. 2 – på s. 791 – kan vi se, at dette par

havde et fælles, nyfødt spædbarn. Det var heller ikke et af dem, hvor der med sikkerhed skulle ske adskillelse. Så kommer par nr. 3 og par nr. 4. Det er de to par, hvor der ikke skal ske adskillelse. Og par nr. 3 er vist det, som du har omtalt, at du kan huske. Hvis vi prøver at læse på det, kan du så genkende det, som du har refereret til flere gange, altså par nr. 3?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det er dét.

René Offersen:

Det er en af de sager – hvis vi husker, hvad Lykke Sørensen må have sagt – hvor der ikke kunne ske adskillelse, som altså var omfattet af undtagelsen med sikkerhed. Og det samme med par nr. 4. Hvis vi kigger på par nr. 5, kan vi også se, at man her ikke har fællesbørn, men at man har en niece på 3 år, som man har taget på sig og har forælderrolle og nogle andre positive ting. Men det er altså heller ikke en sag, hvor man har sagt, at de er omfattet af en undtagelse. Tilbage på s. 929 skriver man:

”Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag” – dvs. den 8. marts.

Nu kan du i overskrifter se, hvad det er for fem sager. Kan du huske, at du vender dem med Lykke Sørensen inden mødet med ministeren?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske det. Det kan jeg ikke. Vi kan godt have gjort det, men jeg kan ikke huske det.

René Offersen:

Der stod i mailen af 7. marts, som du heller ikke var en del af, at man skulle vende det med dig inden. Det var med henblik på at vurdere, om der kunne ske adskillelse efter konventionerne. Så kan vi se i mailen af 8. marts – på s. 929 – at man har haft et møde, hvor man har gennemgået de fem sager. Og så kan man se, at man her på mødet tilsyneladende fra departementets side – altså deres repræsentanter – har sagt, at Lykke Sørensen ville orientere dig senere samme dag.

Uffe Toudal Pedersen:

Det kan jeg godt se, at man kan udlede af disse mails. Jeg vil ikke udelukke, at vi har diskuteret det. Jeg synes, at det centrale her var, at vi fik eksemplerne ind, som viste, at der kunne være undtagelser, og at der var en vurdering fra huset, i forhold til hvilke af sagerne der tilfaldt, at man ikke skulle adskille. Og det var dét. Normalt i sådanne sager ville vi ikke sidde og vinge de enkelte sager af og sige, at her er der en sag, som har lige den specielle karakter. Det ville jeg ikke gøre. Men hvis vurderingen fra styrelsen og Udlændingeafdelingen var, at der var de to tilfælde, hvor der ikke skulle ske undtagelse, ville jeg lægge mig op ad det.

René Offersen:

Nu hører jeg dig sige, at I får nogle sager ind, hvor I kan se, at der kunne ske undtagelse. Her får man konkrete eksempler ind. Vi har fået forklaret, at ministeren har fået de fem sager særskilt på anden vis. Det, der interesserer ministeren og jer, er vel, at I nu pludselig får noget konkret at arbejde med om, hvad undtagelserne egentlig går ud på? Det er vel det, der gør, at ministeren også er interesseret i sagerne?

Uffe Toudal Pedersen:

Den situation, som vi står i, er, at vi har sagt – af flere årsager; det behøver jeg ikke at rekapitulere – at vi ikke kunne have en ordening uden undtagelser. Og der var straks fra starten af en påpegning fra operatørerne og styrelsen af, at der ville være sager, som så problematiske ud i forhold til at lave en adskillelse. Som led i den interne afklaring af, hvor vi er henne, og hvor snittet skal lægges – og selvfølgelig for at holde ministeren orienteret om, hvilken virkelighed vi møder – finder man de fem sager, der bliver sendt ind. Meningen med den drøftelse, som vi har med ministeren, er at vise, at der her er nogle undtagelser, og at få en drøftelse og pejling med hende om, i hvilke sager vi vil sige, at disse folk ikke kan skilles ad. Og så er der andre, hvor det er mere åbent, om de kan skilles ad. Det er den diskussion. Det er dét, der er sigtet med det her: at blive klogere på det. Det var en trykprøvning af, om den vej, vi valgte at gå, var nogenlunde, som den skulle være.

René Offersen:

Ja, for jeg forstår, at I har de fem sager med inde ved bordet – eller hvordan I nu sidder med disse ting – og taler om dem. Og I går ind og trykprøver: ”Hvad er det, der er i disse sager?” Der bliver refereret til – også fra anklagernes side – at Mark Thorsen f.eks. lagde vægt på psykologerklæringer og sad og trak det frem. Sidder I og arbejder med de enkelte sager?

Uffe Toudal Pedersen:

Som jeg klart husker det, sad vi ikke og lavede sagsbehandling på den måde, at man sagde: ”Okay, så tager vi sag nr. 1. Så er vi igennem den, og den faldt så ud med dét resultat, og sag nr. 2 faldt ud med dét resultat.” Men vi sad og gik dem igennem, og så havde ministeren og den særlige rådgiver nogle spørgsmål. Det var dét, vi var inde på i går, da jeg blev spurgt fra anklageren. Så havde vi en gennemgang af, hvilke momenter der spiller ind i forhold til de forskellige sager. Det var også dér, at jeg var inde på, at jeg havde et genkaldelsesblik fra sager om tildeling af statsborgerskab, som jeg ikke behøver at gentage. Men det var altså noget om: ”Er vi nu sikre på, at validiteten er sådan ...” – og undskyld udtrykket, men det er ikke en anklage mod det, der lå til grund for det – ”men er det sådan mere eller mindre standard-fabrikerede begrundelser, som bliver fremført her, og som kunne ligge til grund for, at man ikke skal adskille?” Det, som ministeren var optaget af, var f.eks. det forhold, at man fra norges side syntes, at det var synd for parrene at blive adskilt. Det kunne i hvert fald ikke være et bærende argument i forhold til ikke at adskille.

René Offersen:

Lad os prøve at gå til s. 1400. Der har vi allerede en mail fra Jesper Gori den 17. marts, altså ca. en uge senere, til Ditte Kruse Dankert. Han medsender notatet med nogle bemærkninger, som han i sagens natur har lavet efter mødet. Jeg kunne godt tænke mig at gå til s. 1402, hvor vi kan se sag nr. 1. Hvis vi går til s. 1403 først, kan vi se, at der ikke er nogen indstilling fra Jesper Gori. Det er faktisk den eneste sag, hvor han ikke har det. Lad os prøve at gå tilbage til s. 1402. Vi kan se, at han har lavet en

kommentar til styrelsen ude til højre, hvor der står:

”Bygger det på en udtalelse fra de sociale myndigheder?”

Det er noget med, at Asylcenter Frederikshavn i sagen er fremkommet med en udtalelse. Det lyder til, at han – for mig at se – sender sagen tilbage og siger: ”Prøv nu lige at få faktum på plads her.”

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder, René. ”LYS1” er nok Lykke Sørensen. Jeg tror ikke, at det er Jesper Goris kommentar.

René Offersen:

Den tager jeg til mig. Så har Lykke Sørensen også været inde over sammen med Jesper Gori. Det gør det kun bedre, tak. Vi så før, at man ikke har skrevet en konklusion på, men her har man sagt: ”Asylcentret i Frederikshavn, hvad baserer de det her på?” Det er dét, der går tilbage til Udlændingestyrelsen. Jeg tænker måske, at det kunne hjælpe dig med at genkalde det. For du siger, at man sidder og taler om det grundlag og de papirer, der er. Det siger dig ikke noget?

Uffe Toudal Pedersen:

Jo, jeg forstår godt dit spørgsmål. Jeg var ikke inde i denne sags behandling eller denne detaljerede gennemgang af det. Men man kan vel sige, at det afspejler sikkert de spørgsmål, som vi drøftede den dag: ”Er vi nu sikre på, at det er validt nok? Er vi sikre på, at den udtalelse, som lå til grund for den her, er solid nok?” Men det her skal også ses i sammenhæng med det efterfølgende forløb, som fører til, at vi får den mail, som er et første bud på, hvad retningslinjen kunne være, og som vi sender til styrelsen den 18. marts. Den har vi været inde på. Det er det, som det her leder op til.

René Offersen:

Undskyld, den vil jeg gerne lige vente lidt med. Vi skal blive i mødet lidt endnu. Du forklarer, at I sidder og drøfter de enkelte sager. Når I har drøftelserne af de enkelte sager, er det så sådan,

at Inger Støjberg ønsker, at rækkevidden af undtagelserne skal være så snæver som mulig? Er det dit indtryk?

Uffe Toudal Pedersen:

De spørgsmål, som ministeren og den særlige rådgiver stillede, var kritiske spørgsmål til den måde, som det her var afgrænset på. Det er selvfølgelig klart, at jo højere man sætter barren i en eller anden forstand, desto mere restriktiv eller desto færre tilfælde får man også med over barren. Det siger sig selv. Men igen vil jeg understrege, at vi ikke sad og afgjorde sagerne. Der blev spurgt kritisk ind til det, og vi svarede, så godt vi nu kunne på det.

René Offersen:

Ja, og jeg kan forestille mig – og det har Inger Støjberg også forklaret – at med hendes grundsynspunkt på det her, ville hun helst, hvis hun kunne, bare have adskilt dem alle sammen. Så er det vel også nærliggende at sidde og spørge kritisk ind og sige: ”Hvad er det nu for noget?” For man kan pludselig udtømme indholdet af ordningen, hvis undtagelserne får et meget bredt indhold.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Og her sidder I med sager for første gang. Kan jeg tage dig til indtægt for, at du har en erindring om, at Inger Støjberg spørger og arbejder kritisk med indholdet af de enkelte sager? Om det er sådan, at de skal kunne begrunde, at man undtager?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu er jeg altså ikke psykolog, vel? Jeg ved ikke, hvordan ministeren håndterer sagerne på sin indre lystavle. Men det centrale på mødet var, at der blev spurgt ind. Vi viste hende, at vi havde de fem sager, og at det var dem, vi var stødt på blandt de ca. 30, der nu var, og som påkaldte sig særlig opmærksomhed. Vurderingen var, at der i disse sager var behov, og at de kunne være velegnede til at lave en test på, hvor snitfladen skulle gå. I den forbindelse spørger ministeren kritisk ind til: ”Hvad er

bevæggrundene? Hvad med f.eks. udtalelsen fra Frederikshavn? – eller hvem det var, der lå en udtalelse fra – ”Hvad var validiteten i den?” Det var sådan, jeg opfattede det. Det afspejler selvfølgelig en diskussion og en interesse for sagerne, ja. Men det var dét, som det hele handlede om i de uger.

René Offersen:

Ja, det er klart nok, i hvert fald for Inger Støjberg. Det er første gang, at hun ser nogle sager for alvor, altså at hun får de konkrete sager i forhold til ordningen. Jeg vil spørge dig om, hvorvidt du kan huske, om Inger Støjberg på mødet stiller spørgsmålstegn ved, om der juridisk, retligt, overhovedet skal ske undtagelser? Altså om der skal være mulighed for at lave undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, den diskussion erindrer jeg overhovedet ikke var oppe her. Vi diskuterede de konkrete sager.

René Offersen:

På s. 1030 finder vi Jesper Goris omtale af det med, at det var et lidt stormfuldt møde, og at du skulle have været oppe at markere ... undskyld, det er måske den forkerte side ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, det står midt på siden i afsnittet, der starter med: ”Jeg tænker derfor ...”

René Offersen:

Mange tak. Han husker det som et lidt stormfuldt møde, og at du skulle have været oppe at fastholde, at man ikke kan handle ulovligt på instruktion. Til det med, at det var et stormfuldt møde, forklarede du meget fint i går, at sådan oplevede du det ikke – eller ”meget fint”, ja, det synes jeg jo. Men det, som jeg godt vil spørge dig til, er, om Jesper Gori kommer tilbage til dig efter mødet? Kommer han til dig og siger: ”Der er noget, jeg godt vil tale med dig om omkring forløbet af dette møde” – som du husker det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ikke som jeg husker det her og nu. Men hvis jeg havde fået lejlighed til at grave i akterne, kunne det godt være, at jeg kunne have genkaldt, at der måske var et møde bagefter. Men jeg kan ikke huske, her hvor jeg sidder nu, om der var en snak bagefter. Vi talte hele tiden om sagerne i de dage.

René Offersen:

Ja, det kan jeg godt forstå. Jeg har heller ikke set, at der er sådan nogle akter. Men derfor vil jeg bare gerne spørge dig. For hvis han oplevede, at der havde været nogle ting, hvor det ville komme på kanten af noget lovligt, kunne det være, at kontorchefen var kommet tilbage til dig og havde sagt: ”Det her bør vi tage en samtale om.” Men det husker du ikke?

Uffe Toudal Pedersen:

Det gør jeg ikke. Og Jesper Gori og Udlændingeafdelingen og jeg så fuldstændig ens på de ting. Det her tændte ikke en diskussion mellem ham og mig om det.

René Offersen:

Det bringer mig til, at jeg gerne vil bede om, at vi går tilbage til s. 1402. Her har vi det notat, som Jesper Gori og Lykke Sørensen er inde over en uges tid efter mødet, og som man sender til styrelsen. Vi prøver lige at løbe det igennem. Først kan vi se sag nr. 1. Det var den, hvor der var nogle kommentarer om, at der manglede faktum. På s. 1403 kan vi se, at der ikke er nogen indstilling. Så går vi ned i sag nr. 2, hvor er der skrevet ind:

”Det vurderes, at hensynet til det nyfødte barns tarv, jf. FN’s børnekonvention, ikke med afgørende styrke taler imod en adskillelse fra faren, under forudsætning af at moren aflastes på anden vis.

Det bør dog overvejes, om parret kan indkvarteres adskilt, men på samme center.”

På s. 1404 vil jeg blot sige, at man i sag nr. 3 og 4 indstiller, at der ikke kan ske adskillelse. På s. 1405 har vi så sag nr. 5, hvor der står:

”Det vurderes, at manden har ansvaret for (og efter de foreliggende oplysninger evner at) varetage sin nieces tarv, hvorfor en adskillelse af parret – hvor niecen indkvarteres med sin onkel – ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det forhold, at parret venter barn til september, vurderes ikke (i hvert fald aktuelt set) at kunne føre til et andet resultat.”

Det, som vi kan se her i notatet, der går afsted fra Jesper Gori – men Lykke Sørensen har tilsyneladende også været inde over – er, at der er to sager, hvor man siger, at der ikke kan ske adskillelse, sag nr. 3 og 4. I sag nr. 2 og 5 siger man, at der godt kan ske adskillelse. Og i sag nr. 1 siger man – for mig at se – at vi lige skal have nogle flere oplysninger på bordet. Kan du huske, om du er involveret i udarbejdelsen af denne indstilling?

Uffe Toudal Pedersen:

Det husker jeg ikke at jeg var.

René Offersen:

Det kan du ikke genkende?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej. Med al respekt havde vi jo en arbejdsdeling i huset. Jeg var departementschef, og jeg havde den funktion. De sad i Udlændingeafdelingen og havde den funktion, de nu havde, og de opgaver, de havde dér. Jeg var ikke nede i sagsbehandlingen på det niveau. Ikke at det ikke var interessant, og det kan da godt være, at de har nævnt for mig, hvad det var for begrundelser. Det kan godt være. Men jeg var ikke en del af en møderække eller en drøftelse om det. Det var noget, der kørte i Udlændingeafdelingen i den dialog, som de havde med styrelsen. Igen – det vil jeg gerne have lov at minde om en gang til – det afspejler de spørgsmål og den dialog, der var mellem styrelsen og departementet i forhold til: ”Hvor skal vi lægge os?” Og hvis man går rundt i mailene, er der mange eksempler på, at der er et udtrykt ønske om, at der kommer noget vejledning, og at der kommer noget retning på det. Det her var et trin i den proces. Jeg synes, at det er vigtigt at holde fast i, at det ikke er en enkeltstående sagsbehandling. Det er et trin i en proces med henblik

på at formulere en retningslinje, som kommer senere.

René Offersen:

Vi har for et øjeblik siden set en mail, hvor Jesper Gori til sin umiddelbare chef, Lykke Sørensen, taler om, at du skulle have sagt, at man ikke kan gøre noget ulovligt på instruktion. Det var mailen med det stormfulde møde, hvor han refererer dig. På det møde har man gennemgået de fem sager, og der er noget, der tyder på, at indgangen til mødet i hvert fald var, at der i sag nr. 3 og 4 ikke kunne ske adskillelse. I to af de fem sager siger man positivt, at der godt kan ske adskillelse. Inden mødet talte man bare om, at det var tvivlsomt. Og så siger man om sag nr. 1, at der mangler information. Jeg tænker, at hvis ministeren havde været inde over, kunne det måske være nærliggende, at du også var blevet inddraget, hvis det var noget, der var en direkte udløber? Det er jo det, man har drøftet på mødet. Men det har du ikke nogen erindring om?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, og min erindring er også, at der efter mødet selvfølgelig blev arbejdet videre med dette notat og den sagsopstilling, vi taler om nu – at det var noget, som Udlændingeafdelingen arbejdede videre med i lyset af den drøftelse, der havde været. Og det var dét.

René Offersen:

På s. 1415 kommer vi til den mail, der bliver sendt til styrelsen i forlængelse af de ting, der foregår. Dé noterede jeg mig, at anklagerne over for dig brugte den vending, at der blev opstillet en række ”forhindringer” i denne mail. Så jeg tror, at vi skal kigge på, hvad der egentlig står i mailen:

”Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

Det er vel en ret klar udtalelse om, at man skal følge reglerne. Det må man vel sige. Og så siger man i det næste:

”I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer.”

Nu vil jeg også spørge Jesper Gori om disse ting. Men når man nu spørger til de retlige rammer og ikke siger, at man vil afgøre det, er det vel netop, fordi ministeriet har det problem – eller ikke problem, men den juridiske stilling – at de ikke kan træffe afgørelse i de her sager. Så man kan vel kun udtale sig om de retlige rammer mere generelt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det var det paradigme, vi arbejdede efter. Der var et armlængdeprincip – at det var styrelsen, som traf afgørelse i de konkrete sager, som det også nævnes i første punktum i andet afsnit. Hvis der var spørgsmål af mere princip karakter i forhold til de retlige rammer, kunne der spørges ind til det med henblik på at afklare de retlige rammer. Og når de retlige rammer var afklaret, måtte styrelsen med den fornyede, ekstra viden, som man besad på det tidspunkt, træffe afgørelsen. Det var sådan, arbejdsdelingen lå.

René Offersen:

Ja, det forstår jeg. Og så skriver man bagefter:

”Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.”

Det fremstår for mig som en tilkendegivelse om, at hvis det er nødvendigt af hensyn til kvalitetssikringen, vil vi ikke bare selv gøre det, men endda inddrage Justitsministeriet?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det er fuldstændig standard. Det afspejler den arbejdsdeling og den måde, som vi arbejder på i centraladministrationen, nemlig at man sidder i et ressortministerium og selvfølger for-

tolker sine egne regler og arbejder med sit eget regelsæt. Hvis der så er noget, som man er i tvivl om, spørger man Justitsministeriet, fordi det er dem, der er ressort på reglerne. Sådan er det, så der er ikke noget usædvanligt i det. Det er faktisk ekstremt sædvanligt.

René Offersen:

I femte afsnit på s. 1415 står der:

”Orienteringen stiles til departementschefen.”

Det er altså, når man *har* truffet en beslutning om ikke at kunne adskille par. Så skal man orientere departementschefen. Du forklarede i går, at det også var, fordi du havde brug for at vide det, hvis det skete. Sådan forstod jeg det. For det ville meget hurtigt kunne komme til ministeren, og du skulle derfor vide, når det eventuelt skete. Her skal jeg blot lige sikre mig, at på det tidspunkt omfatter de mulige undtagelser – eller det gør det sådan set stadig – kun, når der er ”helt særlige tilfælde”. Er det ikke rigtigt? Altså, det er mere, når det bliver beskrevet som en forhindring ...

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, altså ... ja ... jeg ved ikke rigtigt, hvad jeg skal svare, andet end at sige, at i de tilfælde, hvor der ikke sker adskillelse, skal vi have en orientering om det, og den orientering skal stiles til mig af to grunde. Dels – som jeg nævnte i går – ville jeg gerne vide det med det samme, så vi kunne orientere ministeren om det, og ordførerne, fordi det var et emne, som også ordførerne gik meget op i. Altså, hvor var vi henne med de ting? Det var punkt ét. Og punkt to var – som jeg også sagde i går – at det var det signal, som jeg gerne ville sende med det her til styrelsen. Altså, at vi stod på mål for de beslutninger, de traf, og det ville jeg gerne stå på mål for selv over for ministeren. Ikke at jeg forventede, at hun ville omgøre det eller sådan noget. Det var bare et led i den vedvarende tilbagevendende til, hvor balancen skulle være, som jeg forklarede om i går.

René Offersen:

Det her er jo ...

Retsformanden:

Undskyld, må jeg godt? Jeg har et opklarende spørgsmål.

René Offersen:

Nåh, undskyld.

Retsformanden:

For forsvareren sagde: ”Når der er truffet afgørelse”. Jeg skal bare være sikker. Det afsnit på s. 1415, hvor der står:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille ...”.

Skal det forstås sådan, at Udlændingestyrelsen *har* truffet en afgørelse om ikke at adskille, eller skal det forstås sådan, at man har foretaget vurderingen, men at man endnu ikke har truffet afgørelsen? Forstår du, hvad jeg mener? Skal I have det forelagt, inden den formelle afgørelse er truffet, eller efter den formelle afgørelse er truffet?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis der er et uafklaret spørgsmål i forhold til forståelsen af, hvad vores retlige ramme er, så var tænkningen jo, at Udlændingestyrelsen stillede det spørgsmål til departementet, som så fik afklaret det enten selv eller ved at inddrage Justitsministeriet. Derfor ligger der i det, at der ikke kan være truffet afgørelse inden.

Retsformanden:

Så det er forud for, at der bliver truffet en formel afgørelse?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Retsformanden:

Tak.

René Offersen:

Det her er en mere generel retningslinje om håndteringen af sagerne på et overordnet plan – eller en procesbeskrivelse. Men vi har også hørt – og du er blevet spurgt ind til – at der skulle fastsættes nogle generelle retningslinjer for det

her, og det er dem, der ender med at foreligge den 16. december 2016. Her skal jeg spørge dig: Jeg forstod i går, at den er forankret i Lykke Sørensens afdeling, og at det er hende, der står for det arbejde. Er det ikke rigtigt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, altså, nu taler du meget om ”Lykke Sørensens afdeling”. Lykke Sørensens var afdelingschef. Det var Udlændingefdelingen, der stod for det. Det er ikke personers afdelinger. Det var Udlændingefdelingen, som havde det arbejde. Og som jeg også nævnte eller redegjorde for, var der nogle trædesten på vejen hen mod denne retningslinje: De første mundtlige kontakter, afprøvning af de fem sager, mailen af 18. marts, samrådet den 15. marts, osv. Der var altså forskellige ting, som byggede op, og som vi brugte i det arbejde. Man vil også kunne se – og det kommer du måske frem til på et senere skærmbillede – at der vistnok i anden halvdel af april måned ligger en første ansats til en retningslinje, som der bliver arbejdet videre med hen over sommeren.

René Offersen:

Det er rigtigt. Der ligger ét den 21. april, men umiddelbart ville jeg ikke gå ned i det med dig. Jeg ville blot spørge: Når jeg siger ”Lykke Sørensens afdeling” – og det er måske også uheldigt formuleret, men – det var den afdeling, som hun var chef for, og som du umiddelbart gik formelt ned igennem, og som hun gik op til dig med, ikke?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var Udlændingefdelingen, som sad med disse sager. Det var Udlændingefdelingen, som havde ekspertise og viden på det område. Og det var Udlændingefdelingen, som havde den løbende, tætte kontakt til Udlændingestyrelsen i de retlige spørgsmål.

René Offersen:

Ja, og vi kan se, at man har sat gang i det arbejde, og du refererer selv til, at Udlændingestyrelsen den 21. april sender et første udkast ind, og at det først kommer til at foreligge i december måned. Jeg vil godt spørge til din involvering i det. Er du involveret i

sagsbehandlingen på et eller andet niveau, altså også overordnet om fremdriften? Har du noget at gøre med det, eller ligger det nede i afdelingen i den periode?

Uffe Toudal Pedersen:

Du stiller i virkeligheden to spørgsmål, hvis jeg må sige det på den måde. Det første spørgsmål er: Er jeg inddraget i selve skrivningen af retningslinjerne? Er jeg nede at diskutere, om retningslinjerne er præcise nok på dette punkt? Det var jeg ikke. Det andet spørgsmål er: Var jeg involveret i fremdriften? Ja, jeg blev selvfølgelig orienteret om, hvordan det gik med dem. Jeg tror også, at jeg en gang imellem selv spurgte, hvordan det gik med dem. For der blev stillet spørgsmål om disse retningslinjer, og om hvornår de kom. Og stemningen om det var, at det var kompliceret arbejde at skrive retningslinjerne. Ingen tvivl om det. Det andet var også – og det er ikke en undskyldning; det ved jeg godt – men vi var rimelig trygge ved, at den sagsbehandling, som foregik, var rigtig på den måde, at vi jo så undtagelser, og at vi havde en diskussion om disse ting. Og det tredje – og det er heller ikke andet end et moment, man bare skal tage med – var, at det ikke var sådan, at vi havde 300 par i vores asylsystem, som var i denne situation. Så havde det måske også fået en anden fylde, hvis man skal være praktisk. Dette var altså rammen og stemningen om det. For at summe op: Jeg var ikke involveret i selve den detaljerede skrivning, men vi diskuterede selvfølgelig nu og da fremdriften.

René Offersen:

Blev det diskuteret, at det var et problem med hastigheden i fremdriften, som du husker det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, vi havde alle sammen et ønske om, at retningslinjerne var blevet skrevet noget hurtigere. Men som jeg også har sagt et hav af gange de sidste to dage, var der meget andet på tapetet. De folk, som skulle lave disse ting, skulle også lave mange andre ting. Det gjorde, at denne opgave måske blev skubbet lidt til side.

René Offersen:

Når jeg spørger dig, er det også, fordi jeg interesserer mig for, hvordan ministeren måtte have været involveret i det. Hun kommer på en eller anden måde i forlængelse af dig i forhold til embedsværket. Husker du, at Inger Støjberg var involveret i processen med at lave retningslinjerne?

Uffe Toudal Pedersen:

Hun var ikke involveret i processen med det. Det var ikke sådan, at hun fik et udkast undervejs, eller at vi til hendes weekendmappe sagde, at hun her fik et udkast til, hvordan retningslinjerne så ud her og nu, altså i den forstand, at ”her er vi nået til”. Det gjorde hun ikke. Hun er sikkert op til ordførermøder og andet blevet orienteret om, hvordan det gik med fremdriften i det. Men det var ikke noget, som på den måde var et stort opmærksomhedspunkt.

René Offersen:

Altså hos hende?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Fordi det bringer mig til, om hun på nogen måde har bedt dig eller andre om at nedprioritere arbejdet eller på anden vis sige, at det ikke skulle fremmes?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej.

René Offersen:

Så vil jeg forlade det punkt og bede dig om at gå til spørgsmål 630 på s. 392. Her skal vi se på et spørgsmål, som Naser Khader stiller. Der forstod jeg din forklaring sådan, at du i hvert fald synes, at svaret kunne have været bedre. Jeg forstod dig også sådan, at din rolle i sagen har været indskrænket til eller har bestået i, at du har godkendt et svar, hvor du måske – synes du nu – burde have fanget, at der var noget, der skulle have været bedre. Er det rigtige grundpræmisser?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Vi starter med at se på, hvad Naser Khader i grunden spørger om – altså, hvordan lyder hans spørgsmål, og hvad skal der svares på? På s. 392 siger han:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opøge og hjælpe dem?”

Så er det interessante i relation til svaret, om man siger noget, der er forkert. Der står:

”Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Hvad er det, der angiveligt skulle være forkert her? Hvis du da mener, at der er noget, der er forkert?

Uffe Toudal Pedersen:

Vi burde have sagt, at den måde, som vi vil administrere ordningen på, vil ske under respekt for de internationale konventioner og begrænsninger. Hvis der i særlige tilfælde var behov for at tage hensyn til barnets tarv, skulle vi gøre det.

René Offersen:

Så prøv lige at gå op at læse, hvad det er, Naser Khader spørger om. Hvorfor skal man begynde at fortælle om internationale konventioner og sådan noget for at besvare det spørgsmål?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu spurgte du, hvad jeg synes, der skulle være besvaret bedre i spørgsmålet. Man kunne jo også have besvaret Khaders spørgsmål ved at sige: ”Ja” ...

René Offersen:

Jo, men der ligger det i det, at ...

Uffe Toudal Pedersen:

... men det var så det, vi ikke gjorde. Og så siger jeg: ”I det svar, som vi rent faktisk afgav”. Det er bare det, jeg siger.

René Offersen:

Jo, det forstår jeg godt. Men når du forklarer, at svaret er uhensigtsmæssigt, og at det, som kommer op igennem systemet til dig, viser sig ikke at være, som det skal være, så synes jeg, at det er ret vigtigt – også for ministeren – at få klarhed på: Er der noget her, der er forkert? Og når vi skal bedømme, om det er forkert eller ej, er vi nødt til at starte med: Hvad er det for et spørgsmål, der bliver stillet?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er jeg med på. Men det, du så i virkeligheden siger med dit spørgsmål – som jeg forstår dig – er, at det svar, vi gav i 630, var et forkert svar, fordi det ikke svarede på spørgsmålet?

René Offersen:

Nej, det jeg ...

Uffe Toudal Pedersen:

Det, jeg svarer på, er, at det svar, som vi afgav, og som vi bliver bedømt på – dér siger jeg så, at det svar godt kunne have været bedre.

René Offersen:

Men så spørger jeg dig ... Altså, alting kan blive bedre. Men mener du, at det svar, I giver, indeholder nogen angivelser, der er forkerte?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg synes, at det er en strid om ord, det her.

René Offersen:

Det er det ikke.

Uffe Toudal Pedersen:

Okay, så er det ikke en strid om ord. Jeg siger bare, at jeg synes, at det svar, som vi endte med at formulere, kunne have været mere fyldestgørende.

René Offersen:

Det kan du synes. Men jeg har lov til ... for det er lidt vigtigt at komme ind til benet på. Her har vi noget, der bliver svaret til Folketinget. Er der noget i dette svar til Naser Khader på det spørgsmål, som han stiller, der er forkert? Og i givet fald hvad?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg synes, når jeg ser det igen, at det var forkert, at vi ikke fik oplyst om, at der også vil være tilfælde, hvor vi ikke skiller ad.

René Offersen:

Men synes du så, at man giver Folketinget en forkert oplysning? Prøv nu at se, hvad han spørger om. Han spørger:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Er du ude i nu at sige, at du mener, at det, som dine medarbejdere har sendt op og har sendt ministeren i Folketinget med, er forkert?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg fangede det jo ikke på det tidspunkt, hvor vi afgav svaret. Og det kan jeg så ...

René Offersen:

Fangede hvad?

Uffe Toudal Pedersen:

På det tidspunkt, da vi afgiver dette svar, opfatter jeg ikke svaret som forkert, for så havde jeg lavet om i det. Det vil jeg bare sige allerførst. For det andet synes jeg, at spørgsmålet kører lidt i ring på den måde, at du i virkeligheden spørger til, om det svar, vi har afgivet i sin helhed i 630, er et retvisende svar på det spørgsmål, der er stillet.

René Offersen:

Ja, selvfølgelig.

Uffe Toudal Pedersen:

Det, jeg så forholder mig til, er, at det svar, vi rent faktisk afgav, kunne have været mere fyldestgørende. Det er bare det, jeg siger.

René Offersen:

Nej, jamen der er jeg nødt til ... for ellers bliver det her brugt på en anden måde. Det er ikke nok at sige, om noget kunne være mere fyldestgørende. Du er nødt til at sige, om du mener: Er der noget, der er forkert? Og hvad er det, der gør, at det er forkert?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg synes, at det er forkert, når vi svarer på den måde, som vi gør. At vi ikke får sagt, at der er en undtagelsesmulighed. Så siger du til mig: ”Jamen var det svaret på spørgsmålet?”

René Offersen:

Ja, det var dét, I skulle hjælpe ministeren med at svare på, for pokker.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, men så vil du sige: ”Var det nødvendigt at skrive det, i forhold til det der bliver spurgt om i spørgsmålet, nemlig om ministeren er tilfreds med hjælpen?” Og så siger jeg: ”Ja, man kunne måske have formuleret svaret på en anden måde, men nu var det sådan her, vi formulerede det.” Og det er det, jeg bliver holdt op mod.

René Offersen:

Jo, men du skylder at kunne ... når du lægger afstand til dem, der har lavet det, og til den minister, du har sendt i Folketinget med det, må jeg spørge dig: Er der noget i det svar, der er forkert? Ligesom at $2 + 2$ giver 4 og ikke 5. Er der noget her ...

Retsformanden:

Jeg tror altså, at jeg bliver nødt til at sige, at vidnet har svaret fem gange på det spørgsmål. Nu må det høre op.

Uffe Toudal Pedersen:

Det synes jeg altså også.

René Offersen:

Så beder jeg dig om at gå til ombudsmanden, og der beder jeg Rigsretten om at gå til s. 2168. Her har vi brevet af 4. maj 2016 til Folketingets Ombudsmand. Det er det første svar, som ministeriet afgiver. Jeg forstod dig i går sådan, at du har godkendt svaret i F2 – det kan vi også se – men at du, som du husker det, ikke var nærmere inde i sagsbehandlingen. Er det rigtigt forstået?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja, det er det.

René Offersen:

Jeg forstod dig også sådan – på dit svar i går på mit spørgsmål – at Inger Støjberg ikke var involveret den 10. februar eller i dagene derefter i kommunikationen med Udlændingestyrelsen, hverken i forbindelse med den direkte fremsendelse af pressemeddelelsen eller i implementeringen af den nye ordning?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er rigtigt.

René Offersen:

Hvis du går ned i pkt. 2, kan du se, at man først henviser til:

”Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen:”

Her taler man om ”ministeriet”, og det har man også gjort tidligere i brevet. Men herefter siger man i næste afsnit:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever.”

Og der vil jeg spørge dig: Her står der lige pludselig, at det er ministeren, der instruerede. Ellers omtaler man ”ministeriet”. Det var det vel egentlig ikke – efter det, du forklarer?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var i hvert fald ikke ministeren. Der gik ikke en ministerskrivelse fra ministeren eller fra ministersekretariatet til styrelsen om, at det skulle gøres på denne måde. Det var ministeriet – vi sendte pressemeddelelsen over til Udlændingestyrelsen. Og det var dét.

René Offersen:

Når du nu ser det her – var du involveret i drøftelser med Lykke Sørensen og/eller Jesper Gori om, at man her burde skrive ”ministeren” i stedet for ”ministeriet”?

Uffe Toudal Pedersen:

Det husker jeg ikke.

René Offersen:

Herefter kommer der som det næste, at man fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det var det, som vi også var inde på i går fra ministernotatet. For spørgsmålet er, om der oprindeligt stod, at man skulle indkvarteres på hvert sit center, eller om man i undtagelserne kunne indkvarteres på det samme center. Jeg vil godt prøve at gå til s. 191 igen, hvor vi forinden kan se, at der i indstillingen i ministernotatet står, at man:

”... ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det var det, jeg viste dig i går. I den forbindelse vil jeg også gerne vise dig Jesper Goris udkast til pressemeddelelse på det tidspunkt, den 9. februar. Det ser vi på s. 224, og her beskriver Jesper Gori – du kan se hans ændringsmarkeringer nederst – undtagelsen:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover ...”

Og så skriver han bagefter:

”Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Jeg kan også oplyse, at Lykke Sørensen også har forklaret, at det i begyndelsen var sådan, at hvis der var en undtagelse, var antagelsen, at man kunne indkvarteres på det samme asylcenter, men på hvert sit værelse. Det fragår man så senere, men ikke til en begyndelse. Siger det dig noget nu?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis det er det sidste, du spørger ind til – at der i starten af forløbet var en forventning om, at man kunne indkvartere adskilt på samme center – så ja.

René Offersen:

Ja, man kunne i undtagelsestilfælde adskille parrene, så de boede hver for sig på det samme center.

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

René Offersen:

Tilbage til s. 2168. Her kan vi se, at ministeren skulle have givet denne instruks, og så siger man også, at mindreårige:

”ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever.”

Det er vel egentlig ikke en fuldt dækkende beskrivelse for, hvordan man opfattede det den 9.-10. februar, for der regnede man efter ministernotatet med, at man i undtagelsestilfælde skulle indkvarteres på samme asylcenter. Kan du følge mig i det?

Uffe Toudal Pedersen:

Prøv lige at sige det én gang til. Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår det.

René Offersen:

Her skriver man, at hvis man har at gøre med mindreårige under 18 år, skulle de ikke indkvarteres på samme asylcenter. Det skulle de

ikke. Man oplyser til Folketingets Ombudsmand, at det var sådan, det var, da man gav en instruks den 9. februar. Men når jeg nu kigger på det, der var i ministernotatet på det tidspunkt, og det, jeg har gennemgået om Jesper Gori og Lykke Sørensen, lyder det, som om det faktisk var opfattelsen, at der kunne ske adskillelse, og at det i givet fald kunne ske på det samme asylcenter. Det er ikke det, der står her. Det, der står her, er den retsopfattelse, der kommer, efter at Justitsministeriet har været inde i det. Kan du se det?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Retsformanden:

Jeg vil lige sige, at jeg synes, at når man stiller sådan et spørgsmål, skylder man også at fortælle vidnet, hvad der kom til at stå i den endelige pressemeddelelse. Så prøv lige at vise det først, inden du stiller spørgsmålet.

Uffe Toudal Pedersen:

Og i den endelige pressemeddelelse er det ikke med.

René Offersen:

Jamen det er, fordi ... det kan man gøre, det forstår jeg godt, men det er ikke det spor, jeg er på vej ud ad. Jeg forstår godt, hvad der er pointen.

Retsformanden:

Så må du stille spørgsmålet på en anden måde.

René Offersen:

Du fortalte i går, at ministernotatet ikke var med sammen med dette brev. Og som jeg forstod dig, husker du heller ikke, hvorvidt det blev drøftet, om det skulle med. Det var ikke noget, du var involveret i?

Uffe Toudal Pedersen:

Det er rigtigt.

René Offersen:

Min pointe med at fremhæve disse ting er, at den måde, man beskriver det på i forhold til Folketingets Ombudsmand – det ville vel også

have været svært at beskrive på denne måde, hvis man havde vedlagt ministernotatet, som er det eneste retlige notat, man har på det tidspunkt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det synes jeg ikke, fordi den måde, som vi rent faktisk forvaltede det her på, var inden for den referenceramme, der var fastlagt med notatet.

René Offersen:

Ja, og som du også selv sagde i går, kom ministernotatet aldrig til ombudsmanden, eller han blev i hvert fald aldrig opmærksom på det. Mit synspunkt er, at man nok heller ikke fra ministeriets departement kunne have svaret på den måde, som man gjorde, hvis man havde taget ministernotatet op og adresseret det i det her. Så ville man have skullet komme med en forklaring på, hvad det egentlig er, der så er sket. Der ville man have været nødt til at tage udgangspunkt i ministernotatet?

Uffe Toudal Pedersen:

Men jeg synes stadigvæk, at det centrale er, at vi – ministernotat eller ej – administrerede efter den referenceramme, som lå i det. Derfor vil jeg også godt gentage, at jeg synes, at det havde været godt, hvis det var tydeligt i det, der var sendt til ombudsmanden, at notatet lå der. Men det havde ikke ændret noget, fordi vi administrerede efter ... som jeg sagde på et andet tidspunkt: Handlingen taler højere end ord her. Det centrale er, at vi rent faktisk administrerede på den måde, som vi gjorde.

René Offersen:

Vi kan se på s. 2168, at I omkring tilblivelsen af denne instruks kommer med denne beskrivelse, og så henviser I til Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april vedrørende den konkrete sag. På s. 2169 kommer disse ting, som du fortæller om konventioner og sådan noget. Men der kommer ikke yderligere om tilblivelsen. Der står det, som jeg forklarede før. I henviser til Udlændingestyrelsens svar, og I giver denne sammenfatning, hvor I henviser til ministeren. På s. 2053 har vi Udlændingestyrelsens udtalelse. På s. 2054 har man en beskrivelse af instruksen af 10. februar, og man citerer også fra

pressemeddelelsen. Men styrelsen kender ikke til notatet på det tidspunkt. Det er svært for mig at se, hvordan den beskrivelse, som styrelsen har, skulle kunne stå alene i forhold til ombudsmanden, hvis man havde inddraget og beskrevet ministernotatet. Så havde man jo været nødt til at fortælle en helt anden historie?

Uffe Toudal Pedersen:

Men det er så dét, som jeg – og så gentager jeg mig selv – sagde før. Jeg kan ikke se, at historien er så forskellig, for der blev administreret og ageret inden for den referenceramme, som lå i notatet.

René Offersen:

Jo, men vi er vel enige om, at der ikke er omtalt undtagelser i selve pressemeddelelsen. Og som retsformanden også var inde på, står der i pressemeddelelsen, at der skal ske adskillelse på forskellige centre. Der står jo noget andet i pressemeddelelsen end i ministernotatet. Og hvis man skulle have inddraget ministernotatet i svaret til Folketingets Ombudsmand, havde man vel været nødt til at forklare, hvorfor man den 9. februar kunne have et af ministeren, departementschefen og to afdelingschefer godkendt notat, og så kom tingene til at blive anderledes. Nu gør man det i stedet for, at man ingenting gengiver fra ministernotatet, men siger, at ministeren gav en instruks, og henholder sig til Udlændingestyrelsens svar, der er skrevet uden kendskab til notatet.

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er da enig med forsvareren i, at det havde været mere retvisende og bedre, hvis notatet havde været med, og hvis det havde været udførligt omtalt. Sådan må det ikke forstås. Det havde det da. Men jeg siger bare, at jeg ikke tror, at det havde ændret noget i forhold til vurderingen af sagsbehandlingen, og af hvilke sager der kom frem, og hvilke sager der skulle gives undtagelse for. Selvfølgelig havde det ikke det, fordi det var fastlagt med notatet. Men jeg er enig i, at det i orienteringen af ombudsmanden selvfølgelig havde været mere retvisende og bedre, om det havde været med. Det kan vi overhovedet ikke blive uenige om.

René Offersen:

Der kommer så nogle breve fra ombudsmanden, som I besvarer. Jeg forstod på din forklaring i går, at du ikke var nærmere involveret i besvarelsen af dem, så det lader vi ligge til nogle, der kommer senere. Men jeg vil godt lige gå til hovedekstraktens s. 2971. Der finder vi et svar til Folketingets Ombudsmand af 14. juli 2016 fra jer. Her er vi i en situation, hvor ombudsmanden først har bedt om at få alle akter over i en – anklageren brugte formuleringen – lidt karsk tone. Så har vi et svar fra jer den 14. juli, og der står nederst:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Når vi nu ved, at der er et ministernotat, kan udtrykket ”hovedsageligt” godt fremstå som en reservation. Man vælger at sige, at der ikke er noget på skrift – ”hovedsageligt”. Valget af ordet hovedsageligt – kan du huske, om der var drøftelser af det med enten Lykke Sørensen eller Jesper Gori, når du ser det konkret her?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, jeg kan ikke huske, at vi diskuterede ordet hovedsageligt. Jeg kan huske – som jeg også nævnte i går eller i fredags – at jeg syntes, at det havde været mere retvisende, om vi havde henvist til notatet af 5. februar, fordi det lå der jo. Men jeg husker ikke, at vi havde en detaljeret drøftelse af de enkelte afsnit og af formuleringerne i de enkelte afsnit. Vi var under tidspres for at få denne redegørelse til ombudsmanden gjort færdig. Dermed ikke sagt, at det var andenhåndsarbejde, for det var det overhovedet ikke, men vi var under tidspres. Folk var på vej på ferie, og ministeren var på vej på ferie. Vi skulle have det her af sted, og derfor var tiden og situationen ikke til, at vi havde lange,

indgående drøftelser. Men dermed ikke sagt, at det var et andenhåndsarbejde. Jeg vil meget gerne understrege, at det var det ikke. Men vi sad ikke og diskuterede det her, som man ville have diskuteret en tekst i f.eks. en bekendtgørelse.

René Offersen:

Tak. Jeg har ikke flere spørgsmål.

Nicolai Mallet:

Uffe Toudal, det er snart forbi med alle disse spørgsmål ...

Uffe Toudal Pedersen:

Er det rigtigt?

Nicolai Mallet:

Ja, men jeg har lige par supplerende. Jeg beder Rigsretten om at gå til hovedekstraktens s. 273. Det er en mail af 10. februar kl. 16.09 fra Ditte Kruse Dankert, der er kontorchef i Udlændingestyrelsen. Det er den dag, hvor pressemeddelelsen sendes ud, og styrelsen har på det tidspunkt modtaget pressemeddelelsen fra departementet. Ditte Kruse Dankert sender mailen til operatørerne, og det fremgår bl.a.:

”Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.””

I det næste afsnit står der, hvad det betyder:

”Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn.” – osv.

Altså en videreformidling af den pressemeddelelse, som styrelsen havde modtaget samme dag. Nu opstod der i går – som jeg hørte det – et spørgsmål om, hvorvidt og i virkeligheden

hvordan operatørerne skulle håndtere denne situation, altså håndtere adskillelserne, når de nu ikke havde andet end dette citat og en kopi af pressemeddelelsen at gå ud fra, hvoraf fremgik – i hvert fald af pressemeddelelsen – at alle skulle adskilles på hvert sit center. Mit spørgsmål går bare på at få helt på det rene: Var det operatørerne, der skulle forholde sig til, hvorvidt der skulle ske adskillelse, altså hvilke par der skulle adskilles? Eller var det en opgave, som lå hos styrelsen og kun hos styrelsen?

Uffe Toudal Pedersen:

Den lå hos styrelsen og kun hos styrelsen. Altså, styrelsen skulle have indberetning om de tilfælde, hvor adskillelse ikke kunne ske, og så skulle styrelsen forholde sig til det.

Nicolai Mallet:

Men enhver form for beslutning og afgørelse i sager om adskillelse eller ikke-adskillelse henhørte udelukkende under styrelsen? Altså, hvis man ser det i forhold til operatørerne?

Uffe Toudal Pedersen:

Nu skal jeg være sikker på, at jeg svarer dig rigtigt. Jeg vil godt sige, at jeg overhovedet ikke var involveret i den helt daglige kontakt og administration mellem styrelsen og operatørerne – overhovedet ikke. Men min genkaldelse eller min hukommelse omkring disse ting er, at i de tilfælde, hvor der ikke skulle ske adskillelse ... ikke adskillelse ... der skulle ... nej, nu er jeg usikker. Jeg er usikker. I de tilfælde, hvor der skulle ske adskillelse, skulle styrelsen orienteres.

Nicolai Mallet:

Mit spørgsmål går på de tilfælde, hvor der skal ske adskillelse af nogle, der på det tidspunkt er indkvarteret sammen. Enhører beslutningen om, at der skal ske adskillelse, udelukkende under styrelsen, eller er det en beslutning, som operatørerne kan tage?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg er ikke den rigtige til at svare på, hvordan det rent formelt hænger sammen. Men jeg kan sige ud fra det materiale, som jeg har gjort mig bekendt med i forbindelse med sagen, at der

blev sendt oversigter ind fra operatørerne om, hvor mange og hvor få de havde, og om, hvilke momenter der gjorde sig gældende. Og så var der en dialog mellem styrelsen og operatørerne om, hvordan det skulle gennemføres i praksis. Men hvis du spørger til det formelle, er altså jeg nødt til ... det kan jeg ikke svare dig på lige nu og her.

Nicolai Mallet:

Du vil altså ikke udelukke, at operatørerne – uden at Udlændingestyrelsen havde været inde over og godkendt det – kunne foretage en adskillelse? Det vil du ikke udelukke, at de havde kunnet gøre?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja. Det kunne de godt. Det vil jeg ikke udelukke at de godt kunne gøre.

Nicolai Mallet:

Godt. Vi skal lige en enkelt gang tilbage til notatet af ...

Uffe Toudal Pedersen:

Men jeg vil godt understrege, at vi er nede i en administrationsproces her, som jeg ikke var en del af i hverdagene. Det er jeg altså nødt til at fastholde. Jeg har aldrig haft kontakt til et asylcenter. Jeg har været ude at besøge det, men jeg var ikke en del af beslutningsgangen om, hvordan og hvor mange og hvor få der skulle skilles ad og ikke skilles ad, eller hvor folk skulle indkvarteres henne, og hvilke asylcentre der skulle etableres og sådan nogle ting. Det var ikke min opgave i den arbejdsdeling, vi havde.

Nicolai Mallet:

Nej, og det er netop den arbejdsdeling, som jeg spørger ind til. Du talte om armslængdeprincipet. Og du var inde på, at det i hvert fald gjaldt mellem departementet og styrelsen, sådan at det i hvert fald ikke var departementet, der traf beslutningerne om, hvorvidt der skulle adskilles?

Uffe Toudal Pedersen:

Rigtigt, og der var i hvert fald meget lang afstand fra dér, hvor jeg sad, og fra det, som jeg arbejdede med, til kontakten til den enkelte asylcenteroperatør.

Nicolai Mallet:

Så må vi stille spørgsmålet til nogle andre. Vi skal lige tilbage til notatet, som du kaldte for notatet af 5. februar 2016, altså ministernotatet. Her har jeg det spørgsmål til dig, om du mener, at notatet ændrede status under de drøftelser, der fulgte, efter at det var blevet godkendt hele vejen igennem systemet? Altså om den grundlæggende juridiske vurdering, der lå i notatet, stadig var gældende efter den 9. februar, hvor det blev endeligt godkendt?

Uffe Toudal Pedersen:

Det var den helt klart. Det er også det, som jeg har givet udtryk for en række gange, hvor det spørgsmål har været oppe at vende her i salen.

Nicolai Mallet:

Hvad er dit svar?

Uffe Toudal Pedersen:

Svaret er, at den analyse og den konklusion, som ligger i notatet, ikke ændrede status.

Nicolai Mallet:

Så kan vi lige så godt tage fat i det. Hvad kan efter din opfattelse være forklaringen på, at notatet – altså som notat og ikke bare som den referenceramme, du har forklaret om, men som dokument – faktisk ikke ser ud til at have været brugt i særligt omfang i det videre forløb? Det er i hvert fald ikke mange gange i det efterfølgende forløb, at der er blevet henvist til notatet udtrykkeligt som dokument. Hvordan forklarer du det?

Uffe Toudal Pedersen:

For det første vil jeg sige, at det i hvert fald ikke er så nemt at forklare. Som vi også var inde på under den første dag, burde notatet være sendt rundt i de forskellige dele af huset. Der var en sagskæde, hvor rigtig mange havde været inde over og vinget det af, så det var ikke, fordi notatet ikke var kendt af de folk, som havde med sagen at gøre. I virkeligheden var det meget kendt, og det involverede to afdelinger i huset, så der var rigtig mange, der kendte det. Men det blev åbenbart ikke sendt rundt. Den næste er så, at – når det er det, du spørger ind til – hvis man alligevel skal prøve at

forklare det, er det måske det, at uanset den formelle godkendelseskæde, som er på F2-forsiden, må man sige, at det er et notat, som i en eller anden forstand falder mellem to afdelinger. Det er et fælles produkt mellem to afdelinger. Det betyder ikke, at en sag må falde mellem to afdelinger, men et eller andet kunne tyde på, at det er faldet mellem to afdelinger, i og med at alle har kendt til det, og at alle har været med til det og involveret i det. Og måske af samme grund er der ikke rigtig nogen, der har taget ansvaret for det, fordi man har syntes, at det har andre taget sig af. Men det er jo ikke en særlig god forklaring. Men igen siger jeg – og det kan der efterhånden ikke være så meget tvivl om – at ja, det fysiske papir med notatet var ikke synligt, men den proces, afklaring og konklusion, som man nåede frem til i skrivningen og færdiggørelsen af notatet, bestod i den grad efterfølgende. For jeg har ikke mødt nogen i forbindelse med vores afhøringer i Instrukskommissionen, som har haft den opfattelse, at der ikke skulle være undtagelser.

Nicolai Mallet:

Er det din erindring, at der på noget tidspunkt, efter at notatet har været godkendt hele vejen op, har været drøftelser om, hvorvidt det er blevet overhalet af en virkelighed eller af andet?

Uffe Toudal Pedersen:

Nej, notatet er notatet.

Nicolai Mallet:

Nu vender vi os til pressemeddelelsen. Når du nu accepterede, at pressemeddelelsen blev sendt ud, uden at det var nævnt i pressemeddelelsen, at der var mulighed for undtagelser, hvad var det så, der fik dig til at gå ud fra, at dit system – altså både departementet og styrelsen – faktisk var klar over, at der skulle administreres med mulighed for undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Det centrale var, at da jeg – med meget lidt begejstring – sagde ja til, at vi i pressemeddelelsen tog omtalen af undtagelsesmuligheder ud, gjorde jeg det ud fra de hensyn, som talte for, at man i en pressemeddelelse havde en entydig og klar kommunikation i forhold til et hoved-

budskab. Når jeg tog det ud, var det, fordi det, som vi sad og arbejdede med, var en pressemeddelelse. Det var ikke en forvaltningsakt. Og det var fuldstændig klart for mig i den situation, at sådan var det. Når du så spørger mig, hvordan jeg efter pressemeddelelsen kunne vide, at huset fortsat ville gå ud fra, at det var med undtagelser – til det vil jeg bare sige, at vi havde en ministergodkendt sag på det, som vi havde vundet af. Jeg har ikke været ude for tidligere, at man ændrer et notat gennem en pressemeddelelse. Sådan er verden ikke. Hvis det var sådan, at vi havde ændret notatet, var der blevet lavet et nyt notat med en ny indstilling og nye formuleringer. Men det var ikke dér, vi var. Pressemeddelelsen er en kommunikationsting. Det er en måde, som ministeren udtrykker sine holdninger på. Det er ikke den måde, som man normalt instruerer sine underordnede og sine styrelser på. Den måde, som pressemeddelelsen var formuleret på, har heller ikke ordlyden af noget, der kunne minde om en instruks. Hvis det havde været en instruks, havde den været meget mere præcis – hvis det er det, du vil hen til.

Nicolai Mallet:

Ja, mit spørgsmål går også på, om der var konkrete indikationer hos dig på, at der i styrelsen, som jo skulle omsætte den nye ordning – og du har også forklaret om det i forbindelse med drøftelserne, som førte til ministernotatet – var nogen, der udmærket var bekendt med, at der skulle administreres med undtagelser? F.eks. styrelsens direktør?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror, at vi har været igennem det. Men fra starten var der en dialog mellem os og styrelsen om, hvordan det skulle forstås. Jeg tror endda, at jeg forleden fik sagt, at Lene Vejrum i forbindelse med afhøringerne i Instrukskommissionen har sagt – og det tillader jeg mig at gentage – at hun ikke opfatter, at hun har fået en ulovlig ordre, da hun får mailen eller pressemeddelelsen, men at hun sad og ventede på, at der ville komme flere oplysninger, hvilket er meget forståeligt. Men jeg har ikke mødt nogen – andre end Henrik Grunnet og den mail, som han formulerede – som har en opfattelse af, at

der var blevet givet en ulovlig ordre. Det er en diskussion om hans opfattelse, som jeg ikke skal gå ind i. Men der er ingen andre, der opfatter, at der er givet en ulovlig ordre.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt bede om, at vi går til Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 92, som jeg gerne vil forholde dig. Det er det din forklaring fra Instrukskommissionen, og der står:

”Foreholdt Henrik Grunnets forklaring om, at der efter hans opfattelse blev etableret en ulovlig tilstand på baggrund af pressemeddelelsen, og at styrelsen efterlevede pressemeddelelsen, forklarede han, at der var en diskussion på koncerndirektionsmødet, hvor Henrik Grunnet også var til stede. Hvis Henrik Grunnet mente, at det var ulovligt, skulle han have ringet til ham eller de andre og sagt det. Det gjorde han ikke. Henrik Grunnet havde også hørt, hvad Lykke Sørensen sagde om sin samtale med Justitsministeriet. Han forstår derfor ikke, hvordan Henrik Grunnet kunne sidde i den tro.”

Det refererer til koncerndirektionsmødet den 10. februar og de udtalelser, som Lykke Sørensen kom med på mødet – du har allerede været inde på det i fredags – hvor hun oplyste om, hvad der kom ud af hendes samtale om morgenen med Justitsministeriet. Er det her, som du forklarede i kommissionen, et udtryk for, at Henrik Grunnet efter din opfattelse på koncerndirektionsmødet den 10. februar blev gjort bekendt med, at der skulle administreres med undtagelser? Kan du vedstå dig det, du sagde her?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg kan vedstå mig det, jeg har sagt her.

Retsformanden:

Må jeg godt lige ...?

Nicolai Mallet:

Ja.

Retsformanden:

Jeg forstår på din forklaring tidligere, at pressemeddelelsen i den form, den endte med at få,

først blev vedtaget efter koncerndirektionsmødet. Er det korrekt?

Uffe Toudal Pedersen:

Ja.

Nicolai Mallet:

En ting er, hvad Henrik Grunnet efter din opfattelse har måttet vide om det her. En anden ting er, om styrelsen i øvrigt var bekendt med, at der skulle administreres, sådan som det var din opfattelse, at der skulle administreres. Vidste du omkring den 10. februar 2016, hvor ordningen skulle igangsættes i styrelsen, om man i øvrigt i styrelsen, ud over Henrik Grunnet, var blevet orienteret om departementets vurdering af, at en absolut ordning – en ordning uden undtagelser – ikke var mulig og ikke var lovlig?

Uffe Toudal Pedersen:

Hvis du spørger mig, om styrelsen var blevet orienteret af departement om, at det skulle administreres uden undtagelser – hvis det er dét, du spørger om – så er svaret: Nej, det blev de ikke.

Nicolai Mallet:

Lad os prøve at gå til s. 172 i hovedekstrakten. Der er nederst en mail fra Anne Nygaard Just fra departementet til Ditte Kruse Dankert i styrelsen, og indholdet er:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Det er fredag den 29. januar 2016. Det notat, der er omtalt her, er ministernotatet. Det er det notat, der ender med at blive godkendt hele vejen op den 9. februar. Man kan se øverst, at der senere på dagen, den 29. januar, kl. 16.11 er en mail fra Catrine Primdahl i styrelsen til Anne Just:

”Kære Anne

På vegne af Ditte sender jeg hermed notatet med vores bemærkninger.

God weekend til jer.”

På s. 174 ff. har vi notatet, og vi kan lige bladre det igennem. Det er notatet med kommentarerne ude til højre. ”DKD” er Ditte Kruse Dankert. Vi kan bladre det videre igennem. Der er et pkt. 3, ”Overvejelser”, på s. 176. Det er i store træk stillet op ligesom det notat, som det ender med at blive den 2. februar, og det ender også med en indstilling til sidst på s. 179. Dette notat – som jeg ikke i den version, der ligger her, skal gennemgå med dig i detaljer eller i det hele taget – har altså været i høring. Kan du huske i dag, at det var til høring den 29. januar, altså et par dage før, at det fik sin endelige udformning?

Uffe Toudal Pedersen:

Jeg tror også, at vi har været inde på det tidligere. Notatet blev til i et samarbejde og samspil mellem styrelsen og departementet – Koncernøkonomi var det på et tidspunkt især. Det gjorde det, fordi det var affødt af hele sagen, da den begyndte med Berlingske Tidende osv. Det skal jeg ikke begynde på igen. Men dér startede det med, som en sag helt normalt og traditionelt gør, at man får beskrevet: Hvad er situationen? Hvad er praksis i dag? Og hvordan kan man forestille sig, at den praksis bliver strammet op? Jeg husker, at der i det første udkast, som kom fra styrelsen, var forslag til, hvor man kunne stramme op, som var af mere processuel karakter: at hvis der kom nogen tilfælde, skulle man have øget opmærksomheden om de tilfælde – men det havde man jo allerede – og at man skulle inddrage de sociale myndigheder i den pågældende værtskommune, hvor centeret lå, osv. Det blev senere til de indstillinger, som vi ser. Men jeg siger det mere for at få sagt, at notatet blev til i en pingpongproces, hvor der kom bidrag ind fra styrelsen. Så blev der skrevet noget ind, og så tilbage igen.

Nicolai Mallet:

Tak. Det er rigtigt. Du har været inde på før, at styrelsen kommer med en beskrivelse af, hvordan administrationen foregår på det tidspunkt. Men det, som jeg gerne vil vise dig – både på denne s. 178 og også de to forudgående sider – er, at den sidste del af notatet er det, som din

udlændeafdeling bidrager med, og at der har været foretaget en høring af notatet – altså at notatet i denne form har været til høring i styrelsen, og at også den del, som din udlændeafdeling har stået for, bliver kommenteret af Ditte Kruse Dankert. Var du klar over, at samarbejdet om udarbejdelsen og skabelsen af notatet også omfattede styrelsens kommentering af den juridiske del, som din udlændeafdeling ellers stod for?

Uffe Toudal Pedersen:

Om jeg var specifikt opmærksom på, at styrelsen også kommenterede på den juridiske del af det? Jeg var vidende om, at styrelsen kommenterede på notatet i sin helhed. Det omfattede både den redegørelsesmæssige del af det om, hvordan praksis så ud, og selvfølgelig også de øvrige dele af notatet. Det var ikke sådan, at jeg sad og var opmærksom på, om styrelsen nu kommenterede på afsnit ét, men ikke på afsnit fire. De fik det hele til gennemsyn.

Nicolai Mallet:

At de har haft det til gennemsyn – inklusive den juridiske vurdering, der er i den del, som Udlændeafdelingen har lavet – har det betydet noget for din opfattelse af, at styrelsen heller ikke kunne være i tvivl om, at der selvfølgelig skulle kunne være undtagelser?

Uffe Toudal Pedersen:

Jamen det er jo det samme, som jeg sagde for lidt siden. Alle dem, som har været med i denne proces, har vidst, hvad det var for nogle overvejelser, der blev gjort, og dermed også, at man ikke kunne administrere sådan en ordening uden undtagelser. Og igen må jeg sige, at jeg ikke har mødt nogen, som har haft en opfattelse af, at det her kunne ske uden undtagelser. Og den opfattelse er selvfølgelig også blevet bibragt – den blev krystalliseret ud gennem arbejdet, dialogen og skrivningen af det notat, som du har fremhævet her.

Nicolai Mallet:

Hvis nu det er sådan – som noget materiale i sagen tyder på – at Henrik Grunnet i hvert fald har haft den opfattelse, og at man i styrelsen har haft den opfattelse, at instruksen var en

administration uden undtagelser, hvad ville den naturlige reaktion i dine øjne så have været fra direktørens side i forhold til dig?

Uffe Toudal Pedersen:

Den sædvanlige reaktion ville have været, at styrelsens direktør havde taget telefonen og ringet til mig og sagt: ”Departementschef, der er noget her, som vi ikke kan forstå. Forklar lige, hvad det her betyder. Er I ved at pålægge os en ulovlig ordre?” Hvis det var opfattelsen, at der var et pålæg om en ulovlig ordre, havde det været helt naturligt, om det var blevet sagt. Det blev det ikke. Der var ingen, der ringede til mig. Der var – mig bekendt – heller ikke nogen, der ringede til de andre chefer i departementet og sagde: ”Vi har fået pålagt en ulovlig ordre. Den kan vi ikke efterkomme.”

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål. Tak.

Retsformanden:

Jeg skal lige høre, om det giver anklagerne anledning til yderligere? Nej. Så siger vi tak for din forklaring. Vi holder nu en formiddagspause, og efter formiddagspausen kl. 11 er vi kommet til at skulle høre Mia Tang.

PAUSE

Som vidne mødte **fhv. pressechef i Udlænde-, Integrations- og Boligministeriet Mia Tang.**

Retsformanden:

Mia Tang, du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal starte med at sige til dig, at du har pligt til at afgive forklaring for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Jeg giver ordet til anklagerne. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Mia Tang, først undskylder jeg forsinkelsen, men jeg håber, at du er blevet taget vel af, inden du kom ind nu. Vi skal lige have lidt oplysninger om dig. Er du uddannet journalist?

Mia Tang:

Ja, jeg er uddannet cand.mag. og journalist og arbejdede som pressechef i en kommune, før jeg blev ansat i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvornår blev du ansat i ministeriet?

Mia Tang:

Det gør jeg i efteråret 2015 pr. september. Det falder nogenlunde sammen med, at flygtningene går op ad motorvejen, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem ansatte dig i ministeriet?

Mia Tang:

Det gjorde sekretariatschef Jonas From Soelberg som udgangspunkt. Det var ham, jeg var til samtale med sammen med den særlige rådgiver. Men jeg var ansat af systemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men til din ansættelsessamtale var både Jonas From Soelberg og Mark Thorsen til stede?

Mia Tang:

Ja, det var de.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 7468 er der en publikation, der kom ud i august 2015 fra ministeriet. Her har vi en angivelse af nogle medarbejdere, og vi kan se, at der står "Pressechef NN". Er det dig?

Mia Tang:

På det tidspunkt var jeg ikke ansat endnu. Det bliver mig umiddelbart efter. Men der sker stor udskiftning i flokken dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, kan du lige nævne, hvilken udskiftning i flokken der sker? Sarah Andersen kan vi jo ikke se her?

Mia Tang:

De to første, Tina Lysdal Hansen og Marie Andergren, er begge to overflyttet fra tidligere ministerier og vælger at gøre noget andet karriere-mæssigt. Sarah Andersen bliver ansat

umiddelbart før mig, sådan som jeg husker det. Hun er lige startet, da jeg træder til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du er ikke med til at ansætte hende? Hun er der, da du kommer?

Mia Tang:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at der midt på s. 7468 under "Presse" står:

"Presseteamet har ansvaret for håndteringen af henvendelser fra medier, udarbejdelse af pressemateriale og medieovervågning. Presseteamet forestår i samarbejde med fagkontorerne opdatering af ministeriets generelle hjemmeside www.uibm.dk, der er indgangen til information om ministeriet og ministeren."

Svarer det nogenlunde til de opgaver, du skulle varetage?

Mia Tang:

Ja, det gør det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Varetog du andre opgaver end det, der stod her?

Mia Tang:

Nej, men i den periode var det også alt rigeligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at det i den periode var alt rigeligt – hvordan fik du opgaverne i ministeriet? Hvordan vidste du, hvad du skulle lave?

Mia Tang:

Vi havde et tæt samarbejde i ledelsessekretariatet på kryds og tværs. Overordnet betragtet kom opgaverne fra min direkte chef. Men i og med at der var så stor bevågenhed på området, opstod rigtig mange ting også spontant ved pressehenvendelser, og også ud fra, hvad fagkontorerne mente, der skulle tages fat i. Så det kom fra mange, mange forskellige sider og i et højt tempo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger, at I havde et nært samarbejde i ledelsessekretariatet. Så det var et nært samarbejde med Jonas From Soelberg, som står her som kontorchef, og særlig rådgiver Mark Thorsen. Er det er korrekt?

Mia Tang:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du også et nært samarbejde med ministeren?

Mia Tang:

Ja, det føler jeg da, fordi vi havde mange snakke på tværs i sekretariatet om: Hvad rører sig i denne uge? Hvad skal vi? Hvad kommer der? Hvad er vores rolle? Hvad tager særlig rådgiver sig selv af? Der var som sagt et hav af pressehenvendelser, så der var meget at forholde sig til og mange snakke, også med ministeren, i forhold til hvad der var ønske om at kommentere på eller ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du adgang til F2-systemet, som man brugte, så du f.eks. kunne gå ind at se, hvad der var i gang, når du skulle bruge oplysninger?

Mia Tang:

Ja, jeg havde adgang til F2.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og havde du en læsefunktion? Eller kunne du også være inde over et eller andet godkendelsesforløb?

Mia Tang:

Jeg var ikke involveret i godkendelsesforløb, men jeg kunne følge med i, hvor sagen befandt sig henne. Jeg havde ikke nogen sagsbehandlende funktion, så jeg kan faktisk ikke svare på, om jeg kunne gå ind at ændre i dokumenterne. Det er jeg faktisk ikke klar over. Som udgangspunkt har jeg kun brugt det til at orientere mig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Igen, på s. 7468 har vi ledelsessekretariatet. På den næste side, 7469, har vi Udlændingeafdelingen, og længere fremme i beskrivelsen på s. 7481 har vi Koncernøkonomi. Hvordan var dit samarbejde med afdelingerne i ministeriet?

Mia Tang:

Det var generelt fint, synes jeg. Men det var også præget af, at der var meget travlt, og at tingene bevægede sig hurtigt nogle gange. Det vil sige, at vi brugte en del tid på, ja, nærmest at løbe rundt i huset for at tale med fagkontorerne og få input til de forskellige sager, som kom. Så jeg synes generelt, at vi havde et fint forhold til hinanden på kryds og tværs, men det var også et travlt hus.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 183 kan vi se, at der holdes koncerndirektionsmøder. Vi har en standardindkaldelse, som løber fra den 4. januar til den 20. juni 2016. Og vi kan se, at du står nævnt som deltager. Deltog du i koncerndirektionsmøderne?

Mia Tang:

Nej, det gjorde jeg ikke. Så det må være en fejl, at jeg står på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du har ikke på noget tidspunkt deltaget i koncerndirektionsmøder?

Mia Tang:

Nej, det mener jeg ikke, at jeg har. Det kan jeg simpelt hen ikke huske nogen eksempler på. Så skulle det have været en eller anden ekstraordinær ... men nej, som udgangspunkt kan jeg ikke huske, at jeg har deltaget i nogen koncerndirektionsmøder overhovedet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der møder i ledelsessekretariatet?

Mia Tang:

Ja, men meget ad hoc efter behov. Det var meget ud fra, hvad der var brug for at få vendt og diskuteret. Og typisk var det en dialog mellem embedsværket, eksempelvis Lykke Sørensen, særlig rådgiver, minister osv. Og så fik vi i

anden runde orientering om, hvad der var i støbeskeen, og hvad der var af behov for vores assistance.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 10 kan vi se, at der kommer en henvendelse i Udlændingestyrelsen til Janus Sejersen Laursen. Det er fra Metroxpress, der har bedt om at få nogle oplysninger fra Udlændingestyrelsen. Til det svarer Janus Sejersen Laursen:

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsdydigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre. Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.

Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er det tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Hvis vi går videre til s. 31-32, har vi en artikel i Berlingske den 25. januar. På s. 32 kan man se, at det citat, jeg lige læste op, er gengivet. På s. 33-34 har TV 2 det samme.

På s. 19 har vi en afskrift af en sms-korrespondance. Det er en korrespondance mellem Henrik Grunnet i Udlændingestyrelsen og Line Skytte Mørk Hansen i departementet. Midt på siden står der:

”Kære Line Selvfølgelig. Vores pressemand var udtrykkeligt instrueret om at orientere/cleare. Vh Henrik”.

Det er på baggrund af denne udtalelse, og så står der:

”Kære Line Han har orienteret Mia T. 17.22 i fredags. Han har læst op og hun har ikke bedt om at få det skriftligt ind. De taler sammen i 22 minutter. Han sender derefter kl 17.58 til Lars Fogt fra Metro Exp.”

Kan du huske den samtale med Janus Sejersen Laursen?

Mia Tang:

Ja, det kan jeg godt. I helt korte træk ringer han og fortæller mig, at de har fået en henvendelse om det her, og at de arbejder på et svar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er 22 minutter jo en lang samtale. Hvis den har varet 22 minutter, læste han så op for dig, hvilke svar de havde tænkt sig at give?

Mia Tang:

Nej, det mener jeg ikke. Nej, det gør han ikke, så vidt jeg husker. Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Talte I om nogen konkrete omstændigheder i den forbindelse? Og overvejede du, om det var så politisk en sag, at du ville spørge andre om, hvordan der skulle svares på den her?

Mia Tang:

Ja, det gjorde jeg. Og jeg tror måske, at vi misforstår hinanden i telefonsamtalen, fordi jeg havde en oplevelse af, at vi skulle tale sammen igen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du havde en oplevelse af, at I skulle tale sammen igen. Hvorfor havde du den oplevelse?

Mia Tang:

Netop for at blive klogere på, hvad der var op og ned i det, og hvad der var af eventuelle sager i systemet. Fordi det netop – som jeg husker det – var noget, der havde fået medieomtale i Sverige. Så vi talte lidt frem og tilbage om, at det skulle vi tales ved om – sådan som jeg opfattede det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du skrev ikke noget til ham om, at han skulle huske at clear det med dig, inden han udtalte sig?

Mia Tang:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu siger du, at der havde været lidt medieomtale. Var du bekendt med, at der var drøftelser om det her i ministeriet, inden du havde samtalen med Janus Sejersen Laursen?

Mia Tang:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du selv bekendt med, hvordan man håndtere mindreårige asylansøgere ude på asylcentre?

Mia Tang:

Nej, overhovedet ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 23 kan vi se, at du får en henvendelse den 25. januar fra Janus Sejersen Laursen vedrørende barnebrude. Det er nederst på siden, hvor han skriver til dig:

”Kære Mia

T.o.

Vi oplever et stigende antal henvendelser vedr. omfang af ‘barnebrude’ blandt asylansøgere – på baggrund af en historie fra Sverige.

Vi har ikke statistik på området, men har svaret, som det fremgår nedenfor.

Der er derudover søgt aktindsigt i emnet, som p.t. er under besvarelse af relevante fagkontor (Ægtefæller og Børn – 1. kontor).”

Han giver denne oplysning, og den sender du så videre – kan vi se på s. 23 – til Mark Thorsen. Hvorfor sendte du den videre?

Mia Tang:

Det kan jeg ikke svare dig entydigt på. Det er almindeligt at orientere videre til særlig rådgiver. Jeg sendte masser af ting videre til Mark Thorsen i den periode. Jeg kan ikke svare mere klart på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 23, at det medfører en mail fra Mark Thorsen til dig kl. 17.50, hvor han skriver:

”Det er fuldstændig håbløst. Inger pander det ned nu.”

Harve du en samtale med Mark Thorsen om det her? Og ved du, hvad han mener med ”at pande ned”, og hvorfor det er ”fuldstændig håbløst”?

Mia Tang:

Jeg har helt sikkert talt med Mark Thorsen om det her, men jeg kan altså ikke huske ordlyden i det 5½ år senere. Men vi har helt sikkert snakket om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når jeg spørger dig til, at det er ”fuldstændig håbløst” – hvad var det, han mente, der var håbløst? Var det situationen? Var det udtalelsen fra styrelsen? Har du drøftet det med ham?

Mia Tang:

Jeg kan ikke svare dig på, hvorfor han skriver, som han skriver. Det kan jeg ikke svare dig på. Jeg opfatter det som et udtryk for at få kommunikeret klart politisk om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jamen der er jo ikke nogen politisk kommunikation lige nu. Altså, ”Inger pander det ned nu”, men der er ikke nogen politisk kommunikation endnu, så hvad er det, der er håbløst?

Mia Tang:

Nej, okay, det er den 25. januar ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, det er mere, fordi vi nu taler tidspunkter på dagen.

Mia Tang:

Det kan jeg ikke svare på. Jeg kan ikke svare dig på, hvad han mener.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 23, at du også sender den videre til Jonas From Soelberg kl. 19.49. Hvorfor gør du det?

Mia Tang:

Fordi han er min chef i det her, og hvis særlig rådgiver vil ind at have fat i noget her, er det jeg ikke mit ansvar. Så skal der lige en chef indover. Så det ville også være naturligt at sende videre til min chef i den sammenhæng. Det er almindelig praksis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Følte du, at der var en problematisk situation her, der gjorde, at du var nødt til at involvere din chef? Var det derfor, at du sendte den til Jonas From Soelberg?

Mia Tang:

Jeg vidste, at der var stor bevågenhed på det. Derfor var det ikke noget, der skulle ligge på mit bord, men noget, de lige måtte tage en snak om – som jeg husker det. Men igen, det er 5½ år siden. Jeg kan ikke huske præcis, hvad jeg tænker, i det øjeblik jeg trykker på send. Men det er helt normalt at informere både særlig rådgiver og Jonas From Soelberg, min chef, om de ting, der kommer ind, som har lidt større interesse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har facebookslaget på s. 59. Du har sikkert set det mange gange, så jeg tænker ikke, at du skal bruge lang tid til at læse det. Men hvis vi går til s. 27, kan vi se, at du sender det kl. 18.19 samme dag til Janus Sejersens Laursen. Og det er bare en gengivelse af det. Kan du huske, hvorfor du sendte det til ham?

Mia Tang:

Det er til almindelig orientering om, hvad ministeren har sagt. Det er der i virkeligheden heller ikke noget usædvanligt i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du talte med ham omkring det tidspunkt?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 26-27, kan vi se, at der kommer en mail kl. 20.00 fra Janus Sejersens Laursen til dig, og den har høj prioritet. Der står:

”Kære Mia

Vi har følgende præcisering, som vi gerne vil sende til pressen:

Fg. vicedirektør Lene Vejrum, Udlændingestyrelsens Center for Administration og Økonomi, udtaler:

- I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.

Har ministeriet nogen bemærkninger hertil?”

På s. 26 kan vi se, at du sender den videre til Mark Thorsen kort tid efter, nemlig kl. 20.02:

”Kære Mark

Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok –men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Hvad ligger der i det? Jeg går ud fra, at du har talt med Jonas From Soelberg, for det skriver du. Og det, som ”Inger lige har skrevet”, var facebookslaget, går jeg ud fra. Kan du sætte ord på, hvad det var for nogle drøftelser, I havde på det tidspunkt?

Mia Tang:

Det er virkelig svært at huske, hvordan samtalerne forløb. Men det, som ministeren meldte ud på Facebook, var meget klart. Og de snakke, som vi havde efterfølgende, handlede om at holde fast i den klare kommunikation. Jeg kan ikke huske præcis, hvad Jonas From Soelberg og jeg har talt om på det tidspunkt, og det beklager jeg meget, men det kan jeg simpelt hen ikke. Men jeg spørger Mark Thorsen, fordi vi godt ved, at det er vigtigt for ministeren at være meget klar i mælet på det her. Og så vil jeg egentlig gerne løfte den af mit bord og over til, at Mark Thorsen og Jonas From Soelberg finder ud af med hinanden og eventuelt videre med systemet, hvordan de ønsker, at der kommunikeres. Det ansvar har jeg ikke lyst til at have liggende på mit bord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du drøftede det med andre? Vi må gå ud fra, at når du siger: ”Jonas siger ok”, må du have talt om det med Jonas From Soelberg, og at han egentlig har syntes, at præciseringen var i orden. Men så spørger du Mark Thorsen, og han er sådan set ikke din chef, vel? Han er særlig rådgiver for ministeren. Så din chef har sagt, at det er ok, men så spørger du Mark Thorsen:

”Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Går du her ind i en rådgivningssituation, som er i modstrid med det, du har fået at vide af din chef?

Mia Tang:

Nej, det synes jeg egentlig ikke. Altså, vi arbejdede som nævnt meget tæt sammen, og det var ganske normalt at høre alle parter: ”Hvad synes du, og hvad synes du?” Derfor også den særlige rådgiver til ministeren. Det kan lige så vel være Jonas From Soelberg, der har sagt: ”Lad os lige høre, hvad Mark Thorsen siger.” Det var helt normalt, at vi talte meget tæt sammen på kryds og tværs, så hvem der besluttede hvad, kan jeg simpelt hen ikke huske. Men der er ikke noget usædvanligt i, at alle er involveret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du på det tidspunkt talte med andre i ministeriet – i Udlændingeafdelingen, i Koncernøkonomi eller med nogen af dem, der i øvrigt var i ledelsessekretariatet – om denne henvendelse og præciseringen?

Mia Tang:

Det husker jeg ikke at jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 25 har vi en mail fra Mark Thorsen til dig med kopi til Jonas From Soelberg kl. 20.10, altså ca. 8 minutter senere:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Kan du huske den mail?

Mia Tang:

Det ærlige svar er: Nej, det kan jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du talte med Jonas From Soelberg, som er cc på den, om mailen?

Mia Tang:

Det har jeg muligvis gjort, men jeg kan simpelt hen ikke huske det. Jeg kan ikke huske, om jeg stadigvæk var i ministeriet på det tidspunkt. Jeg kan simpelt hen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se ovenover på s. 25, at der kl. 20.25 kommer en mail fra Jonas From Soelberg til Mark Thorsen og dig med emnet ”T.o. – Henvendelser vedr. ”barnebrude””, hvor han skriver:

”Hej Mark

Har prøvet at ringe, men du er uden for rækkevidde ;-))

Vil gerne lige vende sagen. US-udtalelsen står jo ikke i modsætning til M’s kommentar og skal jo blot nuancere historien en smule, idet US pt. kan fremstå som totalt tonedøve.

Selvfølgelig skal udmeldingen effektueres, men vi gør nok klogt i at fastholde et fortolkningsrum lidt endnu ift., hvad der forstås som en barnebrud, samt hvad vi vil nægte folk at gøre frivilligt. Der er jo allerede visse regler ift. sex i almindelighed, som vi nok bør være konsistente ift.

Vil som sagt gerne vende hurtigst muligt.”

Kan du huske, om du har haft en samtale med Mark Thorsen om det?

Mia Tang:

Nej, det mindes jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at det ”mindes” du ikke ...

Mia Tang:

Forstået på den måde, at jeg ikke 100 pct. kan lægge hovedet på blokken og sige: ”Det har jeg ikke.” Men jeg kan ikke huske, at jeg på det tidspunkt har talt med Mark Thorsen, fordi jeg netop har lagt bolden over til, at jeg gerne have, at de to stikker hovederne sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan du heller ikke huske, om du har talt med Jonas From Soelberg om, hvorvidt udtalelsen fra styrelsen står i modsætning til ministerens kommentarer? Når vi før lige havde din egen udtalelse om, at du mente, at det ikke svarede til det, som ministeren sagde?

Mia Tang:

Det er muligt, men jeg kan simpelt hen ikke huske det. Det kan også være, at det er mig selv, der tænker det. Jeg kan simpelt hen ikke huske præcis, hvad jeg sidder på det tidspunkt og tænker. Jeg tænker bare, at jeg gerne vil have vendt det med chef og rådgiver, så de to beslutter noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 36 er der en mail kl. 20.28, også den 25. januar, fra Lene Vejrum til Henrik Grunnet og Janus Sejersens Laursen. Du er ikke cc på den, men der er en kommentar, hvor der står:

”Kære Henrik

Udtalelsen ligger fortsat hos Mia Tang – som har bedt Janus vente.

Sagen er nu i Metroexpress”.

Her er det jo et spørgsmål, om det er denne præcisering, der ligger og venter, og om du har bedt dem vente. Kan du huske, at du har givet en meddelelse til Janus Sejersens Laursen om, at de ikke må sende den ud, og at de skal vente på, at der kommer en tilbagemelding?

Mia Tang:

Det kan jeg faktisk ikke huske, men det er da sandsynligt, at vi har talt sammen, og at jeg har sagt: ”Vi vender det lige engang, og så ringer jeg tilbage”. Det er meget svært at huske præcis, hvad der blev sagt og hvornår, men det lyder sandsynligt, at jeg har sagt, at vi lige skal vende den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 36, at Janus Sejersens Laursen internt i Udlændingestyrelsen kl. 20.58 den 25. januar, altså samme dag og ikke så meget senere, skriver:

”Kære alle

Ministeriet – med Mark Thorsen i spidsen – vil ikke have, at vi går ud med en udtalelse i aften.

Til gengæld efterspørger de noget på skrift om reglerne på området. Kan vi ikke henvise regler om, hvornår et ægteskab kan anerkendes efter dansk ret? På nydanmark står bl.a.” – og så citerer han noget derfra.

Er det, eller kan det være din samtale med Janus Sejersens Laursen, han refererer til?

Mia Tang:

Ja, det kan det principielt godt. Det kan også være Jonas From Soelberg, der har talt med dem, men det kan også vel være mig. Jeg kan desværre simpelt hen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du kunne have givet en bestilling på, hvornår et ægteskab kan anerkendes efter dansk ret?

Mia Tang:

Nej, ikke umiddelbart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at Mark Thorsen den 25. januar var i Bruxelles sammen med ministeren. Det er et faktum i sagen, så han har sandsynligvis været uden for rækkevidde. Det kunne du også se på mailen, jeg læste op før, hvor Jonas From Soelberg skriver til Mark Thorsen, at han forsøgte at ringe. Kan du huske, om du har talt med Mark Thorsen, efter han er landet eller under rejsen om eftermiddagen den 25. januar?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 35 har vi en mail kl. 21.31. Den er fra Lene Linnea Vejrum, og hun skriver:

”Kære alle

Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”. – det er et af de udtryk, der bruges i facebookopslaget.

”Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.”

Det ser ud til, at du kan have haft en samtale med Lene Vejrum. Kan du huske det?

Mia Tang:

Overhovedet ikke. Det beklager jeg meget, men nej, overhovedet ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du i forløbet om barnebrudene på noget tidspunkt talt med Lene Vejrum?

Mia Tang:

Det kan jeg se her, at jeg har. Men jeg vil være ærlig og sige, at jeg altså ikke kan huske det. Jeg beklager, at det kommer til at lyde, som om man ikke kan huske noget som helst, men det var afsindigt travle dage i ministeriet i hele den periode. Jeg beklager, men jeg kan simpelt hen ikke huske at have talt med hende i den sammenhæng. Men det var ikke normalt én, som jeg havde dialog med i særlig udtalt grad.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har haft en dialog indimellem med Lene Vejrum?

Mia Tang:

Jeg bliver dig svar skyldig. Jeg har talt med utrolig mange mennesker. Jeg har muligvis også talt med Lene Vejrum, men jeg kan ikke huske om hvad. Der var bare højt tempo på arbejdsmængden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Denne udtalelse:

”Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.”

Er det en sætning, du har nogen erindring om?

Mia Tang:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ville det ikke være lidt pudsigt? Når du nu er pressechef, ville jeg tro, at det var en af de ting, man ville interessere sig for: om en udmelding var blevet så klar – eller for klar og bombastisk – at man måske havde brug for at bistå med at få den rykket lidt tilbage?

Mia Tang:

Jeg tænkte, at du spurgte i forhold til den konkrete formulering, der står her i mailen. Jo, vi interesserede os da absolut for, hvordan

ministeren fik meldt tingene ud. Men der var ikke noget usædvanligt i, at ministeren på det tidspunkt og i den periode i det hele taget udtrykte sig meget – i mangel af bedre udtryk – firkantet. I denne sag vidste vi godt, at det her var noget, som ministeren ønskede at forholde sig til meget aktivt. Så der kom en firkantet udmelding, og det forholdt vi os selvfølgelig til. Men det gjorde vi også i andre sager, hvor ministeren ønskede at udtrykke sig klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men nu er vi tidligt i forløbet, den 25. januar. Var du allerede den 25. januar klar over, at ministeren ønskede at udtale sig firkantet?

Mia Tang:

Nej, det kan man ikke sige, men at hun gør det – udtrykker sig firkantet – er jo den måde, hun udtrykker sig på. Sådan kommunikerer hun politisk. Det er det, jeg mener.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige høre – og jeg ved godt, at Jonas From Soelberg var din øverste chef. Men som pressechef, havde du så fastlagt regler for, eller var du bekendt med, at der var nogen regler for, hvad Udlændingestyrelsen kunne udtale sig om, og hvornår de skulle orientere dig, Jonas From Soelberg eller andre i ministeriet? Eller kunne de sådan set udtale sig om i hvert fald faktiske forhold, som de gerne ville?

Mia Tang:

Sidstnævnte. Men når det er sagt, så har man jo en løbende dialog med kollegaer på kryds og tværs for også at vide, hvad der dér er i støbeskeen, og hvad der foregår. Så der var ikke noget usædvanligt i, at vi også havde en dialog om arbejdet. Men der er armslængde i forhold til tingene. Og det er ganske almindeligt i alle mulige sager, at en styrelse kommunikerer ind til departementet, hvis der er noget, som er politisk interessant.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men så tilbage til din første samtale med Janus Sejersen Laursen – den på 22 minutter. Der forstod jeg på dig før, at du havde en forventning

om, at han ikke gik ud med den udtalelse, før det var godkendt af dig?

Mia Tang:

Nej, jeg havde en forventning om, at vi talte om det igen, så vi blev klogere på, hvad der var op og ned i det svar, de ville give. Jeg opfatter bestemt ikke min rolle i den sammenhæng som givende mundkurv på eller noget i den stil, hvis det er dét, du spørger til. Men det er klart, at hvis der er noget, som kan have en særlig bevågenhed, er det selvfølgelig rart at vide det og at snakke om, hvad der er i støbeskeen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 60 har vi en artikel – det er dagen efter, den 26. januar – med en overskrift, der bl.a. hedder:

”Støjberg siger fra over for barnebrude”.

På den anden spalte er der også noget med:

”Børneægteskaber udløser voldsom debat i Sverige”.

Og så er der nogle udtalelser fra Røde Kors, som siger, at de skal kende til omfanget, og at de kun har haft kendskab til det ganske få gange. Læste du denne artikel?

Mia Tang:

Jeg kan ikke genkende artiklen, når jeg ser den nu. Men jeg tror, at jeg læste det meste af det, der foregik i pressen i de dage. Vi forsøgte at være orienteret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du læste og orienterede dig om, hvad der var i pressen, var det så noget, du drøftede med nogen i ledelsessekretariatet? Drøftede du med Mark Thorsen eller Jonas From Soelberg, hvordan I nu skulle reagere på en sådan artikel?

Mia Tang:

Ja. Den konkrete artikel kan jeg ikke huske, men som i alle andre ministerier er det klart, at man orienterer sig i, hvad der er i pressen i dag. Er der noget, vi skal reagere på? Er der noget, vi skal forsøge at få opklarende informationer

om? Hvis der er en skæv vinkel på noget, har vi så lyst til at kommentere på det, eller er det bare almindelig nyhedsformidling? Det er noget, vi snakker løbende om. Vi havde løbende møder, men det var som sagt meget ad hoc efter behov.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har drøftet de artikler, der var i de dage, med ministeren?

Mia Tang:

Nej, det husker jeg ikke at have gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du ikke direkte adgang til ministeren?

Mia Tang:

Jo, jeg havde direkte adgang til ministeren, men jeg kan ikke huske, at vi har drøftet artiklen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men de artikler, der kunne være i de dage? Der er flere artikler. Det her er bare én.

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske, hvordan min dialog med Inger Støjberg er i de dage. Der er opmærksomhed på sagen, og jeg kan ikke huske, om jeg taler direkte med hende eller med Mark Thorsen eller med Jonas From Soelberg. Vi taler givetvis sammen på kryds og tværs om dét og om andre emner.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 103 har vi et initiativ, der kommer nogenlunde i de samme dage. Det er en pressemeddelelse, som kommer fra Social- og Indenrigsministeriet og Karen Ellemann om, at man ”stopper blåstempling af mindreåriges ægteskab”. Vi kan se øverst oppe, at den bliver sendt fra Jonas From Soelberg til Line Skytte Mørk Hansen med kopi til dig:

”Hvis vi kan lave en tilsvarende udmelding ift, hvad der betragtes som et gyldigt ægteskab i asylsystemet (hvem der kan betragtes som led-saget mindreårig), så kan det være, det giver mening? Vender i med US?”

Kan du huske den mail?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske initiativet?

Mia Tang:

Det kan jeg desværre heller ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du heller ikke huske, om du har vendt det med Udlændingestyrelsen?

Mia Tang:

Nej, jeg beklager meget. Det kan jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du på noget tidspunkt omkring dette tidspunkt – altså fra den 25. januar og frem – har deltaget i møder eller drøftelser, hvor man har talt om adskillelse af mindreårige asylansøgere?

Mia Tang:

Det gør vi som udgangspunkt ikke i presseenheden. De møder, der tages om, hvordan det praktisk skal effektueres, er jeg ikke en del af. Men vi ved godt, at der er et arbejde i proces, og vi afventer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis I ved, at der er et arbejde i proces, og I afventer – for at man ved, at noget er en proces, skal man have det at vide. Og når man afventer, skal man også vide, at man afventer noget, der er i en proces. Så man må få nogle oplysninger. Jeg går ud fra, at man ikke sidder alene i et elfenbenstårn og ikke ved ikke, hvad der sker, når man er pressechef?

Mia Tang:

Det er fuldstændig korrekt. Vi har som sagt mange snakke på kryds og tværs og tæt dialog om, hvilke sager der kører, og også hvor de er henne. Men jeg er ikke en del af de snakke, der er imellem ledelsessekretariatet og fagkontorerne. Vi holder os orienteret om, hvad der er i gang i huset, men det foregår i en løbende proces, hvor vi har morgenbriefinger – somme

tider med særlig rådgiver, og somme tider deltagere Jonas From Soelberg også – og andre gange foregår det ad hoc. Det er én lang løbende proces. Det ikke sådan, at jeg kan huske, at vi nu sætter os ned og holder et møde om det her. Som jeg husker det, indgår det i en helt almindelig, travl driftskommunikation om alt, hvad der rører sig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var også det, jeg spurgte ind til. Jeg spurgte ind til, om du hørte noget i dit arbejde i huset og ikke nødvendigvis, om du var indkaldt til møder. Men det er klart, at for at du skal kunne lave en pressemeddelelse, eller for at du skal kunne komme med feedback på det, skal du have nogle oplysninger, og de oplysninger må du få på en eller anden måde. Der er nogle, der må fortælle dig noget. Der er noget, du må høre.

Mia Tang:

Jo, men i forhold til de mange stramninger, der kom i den periode, var det normalt et fagkontor, der udarbejdede et udkast, og vores rolle var typisk at arbejde med ministerens citat i forhold til at få det til at afspejle den retorik, hun ønskede at bruge, og selvfølgelig også at slibe lidt på selve teksten. Men det var altså meget typisk, at oplæg til pressemeddelelser kom fra fagkontorerne. Det er det, jeg mener med, at vi afventede. Råskitsen blev typisk skrevet i et fagkontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 187 et notat af 2. februar 2016, som nogle omtaler som ministernotatet. Jeg skal bare spørge dig: Kan du huske, at du nogen sinde har set det notat eller hørt om det på møder?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke huske at have hørt om på møder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du kan heller ikke huske, om du har fået notatet eller set det?

Mia Tang:

Jeg kan ikke udelukke at have set det, men jeg kan ikke huske at have fået det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 202 er der en mail fra den 9. februar kl. 14.40. Den er til Mark Thorsen fra Line Skytte Mørk Hansen, og du er også modtager:

”I får lige denne”.

Og så kan vi se, at det, der sendes videre, er fra styrelsen. Det er en mail fra Lene Vejrum, hvor hun skriver, at de har fået en aktindsigt fra Metroxpress, og den går sandsynligvis på – kan vi se nederst på siden – at der er kommet en sag op om en gravid 14-årig, der bor med sin mand på et dansk asylcenter. Kan du huske, at du har været inde over den sag?

Mia Tang:

Jeg kan godt huske selve sagen. Jeg kan huske omtale af den gravide 14-årige. Men jeg kan ikke huske processen omkring forløbet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der var nogen særlig reaktion i ministeriet omkring den oplysning, eller om det bare var en af mange?

Mia Tang:

Det ærlige svar er, at jeg ikke kan huske den konkrete reaktion. Men selvfølgelig ville der være en reaktion på det. Det har der helt sikkert været.

Anne Birgitte Gammeljord:

En af grundene til, at jeg spørger dig, er, at der i mailen fra Lene Vejrum står:

”Vi må antage, at den del af materialet allerede har været hos forskellige medier, inden vi har sendt vores aktindsigt. Ditte har aftalt, at vi sender materialet, som vi har givet indsigt i, til Mark Thorsen. Når vi fremsender vil vi også lige kommentere på artiklen, hvoraf fremgår flere faktisk forkerte oplysninger.”

Kan du huske, om du var bekendt med, at der har været samtaler mellem Ditte – som vi tror må være Ditte Kruse Dankert fra

Udlændingestyrelsen – og Mark Thorsen? At du har hørt om det?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 204 kan vi se, at der er en mail kl. 13.58 fra Sarah Andersen. Og vi skal lige have igen: Sarah Andersen er din medarbejder i presseafdelingen. Er det korrekt?

Mia Tang:

Ja, det er korrekt. Hun er min medarbejder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sarah Andersen skriver på s. 204 til Lykke Sørensens med kopi til dig:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kigge på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude?

Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

Og så har vi på s. 205 et udkast til en pressemeddelelse. Nu hørte jeg dig sige før, at det normalt var fagkontorerne, der lavede et udkast, og så kom der et oplæg til jer, og så sad I og ventede på at se på citatet. Men hvordan stemmer det med det, der sker her? På s. 204 kan vi i hvert fald se, at det er Sarah Andersen, der sender en pressemeddelelse i udkast, som har været forbi Line Skytte.

Mia Tang:

Jeg bliver dig svar skyldig på, om den er skrevet i Anette Görtz’ kontor, altså i Koncernøkonomi, som stod for indkvarteringsdelen, eller om det er Sarah Andersen, der har lavet et udkast. Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Jeg ved, at den cyklede fra Sarah Andersen – min medarbejder – og rundt i systemet i et stykke tid. Men om Sarah Andersen har skrevet udkastet, eller om den er skrevet i udkast fra et fagkontor, kan jeg simpelt hen ikke svare dig på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er du pressechefen, og vi har forstået, at det her er en vigtig sag, nu også med de mails og facebookopslag, der har været. Er du så ikke inde over, hvordan man får lavet en sådan pressemeddelelse?

Mia Tang:

Både-og. Det er ikke mig, der beslutter, om den skal skrives af os eller af fagkontoret – hvis det er dét, du spørger til. Og som sagt kan jeg ikke huske, om det er Anette Görtz i det kontor, der skriver et udkast, som Sarah Andersen så arbejder videre i, eller om Sarah Andersen laver udkastet, som så kommer forbi Anette Görtz og videre til Line Skytte Mørk Hansen. Det er som sagt forskelligt. Og jeg kan simpelt hen ikke huske, hvem der fører pennen først.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 205 kan vi se, at der nederst står:

”*Kontakt:*

Presse- og kommunikationschef Mia Tang”.

Og på s. 206 kan man se, at Sarah Andersen også står der. Når man nu står som kontakt på en pressemeddelelse – og det gør du også på den endelige udgave, der udkommer senere den 10. februar – hvad ligger der så i det? Betyder ”kontakt”, at dem, der har læst pressemeddelelsen, kan ringe til Mia Tang på dette nummer, og så kan man få at vide, hvad det her drejer sig om, og hvad I vil med det? Er du blevet briefet om det?

Mia Tang:

Helt lavpraktisk tror jeg, at jeg er på de fleste pressemeddelelser i den periode og er indgangen til pressehenvendelserne i forhold til at servicere pressen og også formidle videre, hvis de ønsker et interview med ministeren. Så det er ikke usædvanligt, at jeg står på, men der er heller ikke noget usædvanligt i, at det ikke er mig, der skriver teksten eller laver forarbejdet i det. Vi har hver især mange opgaver på bordet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstår godt, at det ikke er usædvanligt, og at der var mange bolde oppe osv. Men hvis man bliver ringet op – det er jo ikke kun pressen; det kunne også være andre, der ringede til dig og sagde: ”Hvordan skal det her forstås?” – er du så ikke blevet briefet om, hvordan pressemeddelelsen skal forstås, så du kan forklare, hvad indholdet er og hvorfor?

Mia Tang:

Jo, det er klart. Vi forsøger at sætte os bedst muligt ind i, hvad der kommer ud. Det er klart, at det gør vi. Vi forsøger at sætte os bedst muligt ind i det, og hvis man har tvivlsspørgsmål, går man det rigtige sted hen med de opklarende spørgsmål til fagkontoret eller Jonas From Soelberg – eller til særlig rådgiver, hvis det er ministerrelateret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem har briefet dig om indholdet af denne pressemeddelelse?

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske, at vi sætter os ned og får en decideret briefing på det her. Som sagt er det noget, vi taler løbende om. Vi har talt om det, undervejs i at den bliver lavet. Vi har snakket om det løbende og er bedst muligt klædt på, i forhold til at det her er vigtigt for ministeren. Men det er noget, vi har talt om i ledelsessekretariatet som led i alt det andet, vi også taler om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så dem, du har talt med, er ledelsessekretariatet, dvs. Jonas From Soelberg og Mark Thorsen?

Mia Tang:

Ja, det er først og fremmest de to, jeg har arbejdet tættest sammen med her. Det kommer til at lyde lidt uldent, og det beklager jeg, men det er, fordi vi i den periode simpelt hen taler om så mange ting hele tiden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er det her så blevet en af de lidt større sager, kan man sige. På s. 207 kan vi se, at der kommer en mail fra Jesper Gori til Sarah Andersen

og dig kl. 14.44 den 9. februar, hvor han skriver:

”Kære I

Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Så kan vi se, at den også sendes fra Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen og Anne Nygaard Just lidt efter. På næste side, 208, har vi først den model, der er omtalt i mailen. På s. 209 er der nogle bemærkninger fra Jesper Gori i sidste afsnit, hvor han sætter noget ind og sletter noget. På s. 212 kommer der en mail fra Sarah Andersen kl. 14.47 til Mark Thorsen og med dig cc:

”Pressemeddelelsen som den ser ud nu efter at have været forbi Line og Jesper Gori.”

På s. 221 har vi så en ny version, hvor der nederst står:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen – skal flere par skilles ad end det ene par, der er omtalt i opgørelsen?”

Kan du huske dette forløb om drøftelserne med Jesper Gori og hans bemærkninger til pressemeddelelsen?

Mia Tang:

Jeg kan godt huske, at Jesper Gori har bemærkninger til pressemeddelelsen, og jeg kan godt huske, at det er noget, der bliver vendt af fagkontorerne med ledelsessekretariatet. Men da jeg ikke sidder til de møder og drøfter frem og tilbage med dem, og da bolden ligger hos min kollega Sarah Andersen i forhold til at få rettet til efter deres ønsker, er det ikke noget, jeg på det tidspunkt aktivt sidder og korrigerer med i, eller hvad man skal sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kunne se, at der skulle være et møde kl. 15.30. Deltog du i det møde?

Mia Tang:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvem der deltog? Om der deltog nogen fra presseafdelingen? Om Sarah Andersen deltog?

Mia Tang:

Det ved jeg ikke. Vi var normalt ikke med til de møder, hvor de diskuterede et indhold af en udmelding. Vi fik normalt orientering efterfølgende om, hvad der var blevet afgjort. Jeg kan simpelt hen ikke huske det, men det ville undre mig, hvis vi var til stede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i tillægsekstrakt 1 s. 1, at der kl. 15.52 fra Sarah Andersen til Mark Thorsen og dig skrives:

”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelem”.

Og vi ved, at der er et møde, der er startet omkring kl. 15.30, hvor du ikke deltager. Du siger også, at det undrer dig, og at du nok heller ikke vil tro, at Sarah Andersen deltog. Men nu har vi kl. 15.52 Jesper Goris forslag, og så har vi et uden kattelem, som vi kan se på s. 2, og som ser ud på denne måde: Der ikke nogen undtagelse i, og der er:

”En sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Det står i gult, så det er uafklaret. Vi går tilbage til s. 1 igen. Har du nogen erindring om det forløb?

Mia Tang:

Nej, det har jeg ikke. Jeg kan sagtens huske, at pressemeddelelsen går rundt i systemet og frem og tilbage. Men jeg kan ikke huske præcis, hvem der sendte hvad og hvornår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis I ikke har deltaget i mødet, hvordan har man så kl. 15.52 fået et nyt forslag frem fra Sarah Andersens side til dig og Mark Thorsen? Det sendes jo til jer, og det er uden kattelem, som det hedder.

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske at have deltaget i mødet, og jeg kan ikke huske, om Sarah Andersen deltog i mødet. Jeg kan simpelt hen ikke svare på, om hun har siddet der og rettet til undervejs. Jeg kan ikke huske det. Jeg ved det simpelt hen ikke. Når man diskuterede pressemeddelelser, foregik det somme tider ved, at man, når der netop havde været afholdt et møde om noget, stod og kiggede hinanden over skulderen ved computeren og sagde: ”Kan man så formulere det sådan her?” Det er ikke så rigid en proces, når man arbejder med det kommunikative. Jeg kan ikke svare dig på, præcis hvornår Sarah Andersen rettede til på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når hun sender til dig og Mark Thorsen – til jer to – må det være, fordi hun gerne vil have et input?

Mia Tang:

Ja, men den primære, som tager stilling i den sammenhæng, er ikke mig. Det vil være særlig rådgiver, der først og fremmest har et say, i forhold til hvad ministeren ønsker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du været inde over drøftelser om ordet kattelem og anvendelse af det?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke huske at jeg har. Jeg kan heller ikke udelukke det. Men jeg kan ikke huske, at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 2. Kan du huske, om du har været inde over drøftelser om den sætning, der er med gult:

”En sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”?

Mia Tang:

Nej. Altså, jeg kan sagtens huske, at det blev diskuteret, hvordan det skal formuleres. Men jeg har ikke siddet og tilrettet – som jeg husker det – i pressemeddelelsen, og derfor kan jeg ikke ... altså, den cykler rundt i systemet, som pressemeddelelser typisk gør.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du siger, at du kan huske, at der var noget, der blev diskuteret. Hvad er det, der bliver diskuteret?

Mia Tang:

Der er løbende drøftelser om denne sag og kommunikation med fagkontoret og særlig rådgiver frem og tilbage om, hvordan det skal rettes til. Jeg kan ikke huske den sætning. Som sagt afventer vi, at der skal tages en beslutning om, hvordan den skal se ud i sidste ende. Men det er min kollega, der har dialogen med fagkontorerne på det tidspunkt, og det er normalt, at jeg er cc på alt på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu var du ikke cc på den her. Du var direkte modtager.

Mia Tang:

Ja, det kan jeg godt se. Men det vil stadig ikke være op til mig at afgøre, om en sætning som denne skal med eller ej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men det var sådan set heller ikke det, jeg spurgte dig om. Jeg spurgte dig, om der var drøftelser – om du kan huske, at der var drøftelser om den sætning? Drøftelser om, hvad der skulle sættes ind dér?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke, men det må der have været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det antager jeg også, men det er mere, hvad du kan huske. På hoveddekstraktens s. 229 har vi en mail til Line Skytte Mørk Hansen fra Jesper Gori, og her er du cc, men det er Sarah Andersen også. Han skriver:

”Kære begge

Mine umiddelbare bemærkninger.”

Og på s. 230 har han nogle bemærkninger ude i marginen. Er det noget, du kan huske: at der kommer bemærkninger fra Jesper Gori til en pressemeddelelse og noget, I skal lave om på?

Mia Tang:

Jeg kan godt huske, at der kommer bemærkninger fra Jesper Gori, og jeg kan huske, at der er en lang proces om det, men jeg kan ikke, når jeg sidder og kigger på dokumentet her 5½ år senere, sige, at jeg sagtens kan huske hans konkrete bemærkninger. Det kan jeg ikke, men jeg kan huske, at der er løbende dialog og tilretning.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 231 kan vi se, at der er en mail kl. 16.30 fra Line Skytte Mørk Hansen, og den er til dig først – men det er jo nok forskelligt, hvem der kommer til at stå først – og hun skriver:

”Kære Mia

Vi har forsøgt at skrive Jesper bemærkninger ind – og taget det med tvang ud – bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang – så forholder vi os kun til at en mindreårige ikke skal bo med en voksen – kan man ikke skrive det på den måde vi har rettet?

Husk Uffe gerne vil se den”.

Og så kan vi se, at du svarer:

”Jo, jeg synes, det er fint. Retter til og vender citat med Mark, før den ryger til Uffe.”

Der er noget, der tyder på, at du er inde over det her, og at du er inde over Jesper Goris bemærkninger. Det er i hvert fald det, man måske kan antage, når man læser din mail, hvor du siger, at du synes, det er fint, og at du retter til?

Mia Tang:

Ja, nu ser det ud til at ligge hos mig, kan jeg godt se.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, der er vist ikke i tvivl om, at den ligger hos dig. Hvad kan du huske om det her på det tidspunkt?

Mia Tang:

Det ærlige svar er, at det kan jeg faktisk ikke huske. Jeg kan huske, at processen er meget gnidret. Jeg har åbenbart fået den ind på mit bord nu på det tidspunkt. Jeg retter til, vender citat med Mark Thorsen og går ind til Uffe Toudal med den. Det er der heller ikke noget usædvanligt i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man nu skriver, at det er ”for sårbart” at skrive noget om tvang – er det ikke dét, det hele handler om? Om tvangsægteskaber? Hvorfor var det for sårbart at skrive noget om tvang?

Mia Tang:

Jeg kan ikke svare dig på, hvorfor Line Skytte Mørk Hansen skriver, som hun skriver. Det, jeg kan huske, er, at den cykler meget frem og tilbage, for at finde en ordlyd, der er fyldestgørende og klar. Lige præcis ordet sårbart kan jeg ikke ... jeg kan ikke huske den konkrete mail fra Line Skytte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der var drøftelser om, hvor langt man kunne gå?

Mia Tang:

Jeg ved, at der var drøftelser om, hvor langt man kan gå. Men jeg har ikke siddet som en del af dem. Det er selvfølgelig et spørgsmål om at holde den klare kommunikation op imod det faglige indhold.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du kom til ministeriet i 2015. Kan du huske den kritik, der kom i december 2015 fra Folketings Ombudsmand om, at annoncerne skulle være retvisende og fyldestgørende?

Mia Tang:

Ja, men det var ikke på den måde en sag, som jeg var meget involveret i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg bare tænkte på, var, at det må vel også være retningsgivende for jer i presseafdelingen?

Mia Tang:

Jo, altså, nu var det annoncer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Mener du, at det forholder sig anderledes med pressemeddelelser?

Mia Tang:

Nej, bestemt ikke. Men pressemeddelelser er jo et udtryk for – i sådan en sammenhæng – dels et faktuel indhold og dernæst en politisk udmelding. Og vores fokus lå rigtig meget på at få begge dele til at balancere. En pressemeddelelse er i min optik ikke nødvendigvis udtømmende. Den er en pressemeddelelse. Den er retningsgivende for, at nu gør vi det her. Vi har taget et politisk initiativ af denne årsag. Nu blev den her langt hen ad vejen til en instruks, og det har jeg undret mig meget over, for det er en pressemeddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du brugte lige nu ordet retningsgivende. Er en pressemeddelelse retningsgivende, eller skal den være retvisende?

Mia Tang:

Selvfølgelig skal den være retvisende. Men den behøver i min optik ikke at være udtømmende. Den kan sagtens beskrive et emne, og så vil der omme bag ved det være et stort apparat, i forhold til hvordan det konkrete skal udmøntes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var bare, fordi du brugte ordet retningsgivende. Og retningsgivende og udtømmende er jo ikke to synonymmer.

Mia Tang:

Nej, jeg forstår, hvad du mener. Selvfølgelig skal en pressemeddelelse være korrekt. Det er

klart. Men den behøver i min optik ikke at være udtømmende på et emne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så tror jeg, at vi er enige.

Mia Tang:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du er journalisten, så du kan sikkert sproget bedre end jeg. Men jeg tænkte, at retningsgivende og udtømmende ikke var det samme. Hvis vi går tilbage til s. 231, står der, at du:

”Retter til og vender citat med Mark, før den ryger til Uffe.”

Kan du huske, at du vendte citatet i pressemeddelelsen med Mark Thorsen? Og kan du huske, om du var forbi Uffe Toudal, og på hvilken måde?

Mia Tang:

Det korte svar er nej. Men det gjorde vi med alle Inger Støjbergs citater helt generelt. Og ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld. I vendte Inger Støjbergs citater helt generelt med Mark Thorsen?

Mia Tang:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det har han i princippet godkendt, inden det kommer til ministeren?

Mia Tang:

Jeg ved ikke, om man kan sige, at han har godkendt det, men det er ham, der kender hende allerbedst. Så i forhold til hvordan en ordlyd skal være, er det ham, der kan se klarest, om det her er noget, hun kan spejle sig i eller ej. Så det var meget normalt at sige: ”Gider du øje den her igennem? Gider du skimme det her igennem for at se, om det rammer skiven?” Det betyder ikke, at ministeren ikke kunne have andre holdninger til tingene, men som udgangspunkt var det meste forbi Mark Thorsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du også huske, om du var forbi Uffe Toudal?

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske, at jeg var inde tidligere, men jeg kan huske, at jeg var inde efterfølgende, altså efter at ministeren havde set den.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 232 har vi en mail fra Anne Nygaard Just til dig, hvor hun skriver:

”Kære Mia,

Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe –så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Og så kan vi se ovenover, at du skriver:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Du sender også denne mail cc til Lykke Sørensen, Mark Thorsen og Sarah Andersen. Havde du, som du husker det, en drøftelse med Inger Støjberg om det her? Der står jo:

”og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Mia Tang:

Altså i forhold til hvornår hun så pressemeddelelsen?

Anne Birgitte Gammeljord:

Om hun godkendte den? Nu er den blevet færdig den 9. februar kl. 16.43. Og så siger du:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Mia Tang:

Ja. Da vi har pressemeddelelsen i den endelige version – og jeg må ærligt indrømme, at jeg ikke kan huske, at Uffe Toudal så den inden, men det har han så gjort – tager jeg et print af den og går ind til ministeren med den, som vi plejer at gøre. Hun læser den igennem og ønsker – som bekendt – det afsnit taget ud om undtagelserne. Og det gør, at jeg siger: ”Jamen

så må vi lige prøve at vende den med Uffe”, før vi går videre. Jeg går ind til ham i følgeskab med min chef, Jonas From Soelberg, sekretariatschefen. Som jeg husker det, tager Uffe Toudal, Inger Støjberg og Mark Thorsen så en vending på det, hvor de snakker om det. Og så får jeg grønt lyst til, at det afsnit bliver taget ud. Jeg husker ikke, at jeg er med i deres snak. Jeg husker det som, at Uffe Toudal går ind til Inger Støjberg. Men jeg får grønt lys til, at det afsnit – efter ministerens ønske – kan tages ud, og så kan vi udsende den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at du nu springer lidt i tid, fordi vi er stadigvæk kun ved den 9. februar.

Mia Tang:

Undskyld, det er mig, der roder rundt i datonerne. Jeg havde ikke kigget på datoen dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det skal du ikke undskylde. På s. 235 kan vi se, at der går en mail fra Jesper Gori til Uffe Toudal og dig kl. 17.23. Det er også den 9. februar, altså lidt efter den mail, vi så lige før. Der står:

”Kære I

Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

Så det, jeg tænker, at der er sket – men det er kun min tanke, og måske skal vi lige gå tilbage til den anden mail på s. 232, hvor vi kan se, at du siger:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Det er altså kl. 16.44, og så har vi den kl. 17.23 på s. 235, hvor den er søgt tilrettet efter aftale med Uffe Toudal. Så der må være sket noget i den tid. Hvis vi går videre på s. 236, har vi den pressemeddelelse, som Jesper Gori sender, der er søgt tilrettet. Der står i den:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en

ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Vi går videre til s. 237, hvor vi har en:

”Pressemeddelelse om barnebrude (final).docx”.

Og så står der nederst:

”Efter de nye retningslinjer ...”

I den version, som jeg læste op for dig lige før, stod der faktisk ”praksis”, så der er sket en eller anden ændring siden den version, der kom fra Jesper Gori, og til nu. Men så kan vi se en mail øverst på s. 237 fra dig til ministeren – cc Uffe Toudal og Mark Thorsen – hvor du skriver:

”Kære Inger

Så er den tilrettet. Ok?”

Nederst på siden kan du se, at det er den version, der har det her med:

”Ordnningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Fik du et svar fra ministeren på dit ”Ok?”?

Mia Tang:

Jeg bliver simpelt hen nødt til at sige, at jeg ikke kan huske, at jeg mailede den ind til hende. Jeg husker det, som om vi havde et stykke papir i hånden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er vi stadigvæk ved den 9. februar. Vi er ikke den 10. februar. Vi er den 9. februar kl. 18.31. Ændrer det ved din erindring?

Mia Tang:

Nej, det gør det ikke. Jeg kan som sagt huske, at den kørte utrolig meget rundt i systemet, men jeg kan simpelt hen ikke huske, at jeg sender den til Inger Støjberg på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 239 har vi en mail fra Lykke Sørensen til Jesper Gori, hvor hun skriver:

”Kære Jesper

Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina” – det er Nina Holst-Christensen i Justitsministeriet – ”på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Harvedu en drøftelse med Mark Thorsen om, at han ikke kunne tilslutte sig forslaget?

Mia Tang:

Nej, jeg kan ikke huske, at jeg taler med ham på det tidspunkt. Men jeg kan heller ikke udelukke det. Igen, den cyklede meget frem og tilbage i systemet. Jeg kan simpelt hen ikke huske eksakt, hvornår vi har talt om det dengang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du kan have haft en samtale med Uffe Toudal om, at Inger Støjberg eller Mark Thorsen ikke kan godkende forslaget?

Mia Tang:

Nej. Altså, der har været en form for dialog. Der er én, der har sagt til mig i dette forløb, at vi lige skal have en vending mere på det. Men jeg kan simpelt hen ikke huske, om det er den ene eller den anden, der sagde det til mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 200 kan vi se en indkaldelse til et direktionsmøde den 10. februar. Jeg forstod på dig før, at du ikke deltog i koncerndirektionsmøderne, og du er heller ikke med på indkaldelsen her. Jeg skal bare høre, om du var til stede, eller om du ikke var til stede?

Mia Tang:

Nej, det var jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om der var andre fra presseteamet til stede?

Mia Tang:

Nej, vi fra presseenheden deltog ikke i koncerndirektionsmøderne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om pressemeddelelsen blev drøftet på det møde?

Mia Tang:

Det må den jo være blevet. Altså, det kan ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skal ikke gætte. Jeg spørger dig, om du ved, om den blev drøftet, eller om den ikke blev drøftet – altså om du har hørt det? Om den blev drøftet eller ikke drøftet?

Mia Tang:

Det er meget svært nu at skelne sin hukommelse fra alt det, der har været omtalt i pressen. Jeg kan ikke huske, hvad vi står og taler om på gangen den dag, og hvordan vi diskuterer, hvad der er blevet snakket om på koncerndirektionsmødet. Det har vi givetvis talt om kort, men jeg kan ikke præcis huske, hvem der sagde hvad og hvornår. Og da jeg ikke selv har været på mødet, er det meget svært i dag, her 5½ år senere, at skelne mellem, hvad jeg ved fra sagens op- og nedgang, og så til, hvad jeg selv oplevede den pågældende dag. Jeg synes, at det er meget svært at skille tingene ad i hukommelsen. Det beklager jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skal ikke beklage det. Hvis du ikke ved, at den blev drøftet, så ved du det ikke.

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske at have fået at vide, at vi skal drøfte den på koncerndirektionsmødet. Det har jeg ikke fået at vide.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. På s. 253 kan vi se, at der kommer en pressemeddelelse ud. Den kommer fra Mia Tang – det er dig – kl. 13.04 til Anne Nygaard Just, og

hun sender den videre. Og den pressemeddelelse, vi har, er på s. 254. I forhold til den, vi så før – den, der var om aftenen, og som havde det med de menneskelige hensyn og retningslinjerne nederst – er sætningen om de menneskelige hensyn nu taget ud. Vi går tilbage igen til s. 253 kl. 13.04, hvor du sender denne pressemeddelelse ud. Fra den 9. februar om aftenen, hvor du sender den til Inger Støjberg, kan du så prøve at forklare, hvilket forløb der var – som du husker det – om pressemeddelelsen?

Mia Tang:

Det var det, som jeg tog forskud på før. Jeg husker, at da den endelige version foreligger efter x antal runder, går jeg ind til ministeren med den – som vi plejer at gøre med at få godkendt pressemeddelelser – og hun har et ønske om, at sætningen udgår. Jeg går sammen med Jonas From Soelberg ind til Uffe Toudal, departementschefen, og beder ham om at forholde sig til den ændring, netop fordi den har cirklet rundt i systemet. Så tager de en snak om det, og så får jeg grønt lys til, at sætningen udgår, da de har taget en vending på det. Og så udsender jeg pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om der var et møde inden mellem Uffe Toudal, Mark Thorsen og ministeren om pressemeddelelsen, som du blev kaldt ind til?

Mia Tang:

Jeg mener ikke, at jeg deltog i det møde. De stak hovederne sammen om det, fordi hun havde et ønske om, at den politiske kommunikation var så skarp som muligt. Og det er jo ud fra det, at vi tilpasser den, så der ikke er et forbehold – så det er soleklart, at det er den vej, vi politisk går nu. Det er derfor, at forbeholdet – efter hendes ønske – ikke skal med i selve pressemeddelelsen. Som jeg husker det, er jeg altså ikke en del af det møde, som Uffe Toudal, Mark Thorsen og Inger Støjberg har. De snakker sammen om det en sidste gang, før jeg får grønt lys. Jeg kan heller ikke huske, hvem af dem der siger til mig – om det er Mark Thorsen eller Uffe Toudal – at vi kører med denne version uden den sætning. Men jeg får i hvert fald grønt lys til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er fra Uffe Toudal, at du får grønt lys til at tage sætningen ud. Og hvad sker der så? Kommer du ind med et udkast, som er endeligt, og som du beder om at få godkendt? Og går det også forbi ministeren?

Mia Tang:

Jeg kan ikke huske, hvordan vi laver de tilretninger. Det drejer sig – som jeg husker det – om én sætning. Så jeg vil næsten tro, at vi har gjort det i fællesskab ved min computer. Jeg husker ikke, at ministeren er der. Det vil sandsynligvis være Mark Thorsen og mig, der har gjort det. Jeg ved ikke, om Uffe Toudal er der. Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Jeg kan bare huske, at jeg får grønt lys til, at vi laver pressemeddelelsen skarpere rent retorisk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 255 en mail fra Nils Bak i Udlændingestyrelsen kl. 13.10, hvor han skriver:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Gav du orientering til Udlændingestyrelsen om, at denne pressemeddelelse kom?

Mia Tang:

Det kan jeg ikke huske, men det vil jeg bestemt tro.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har talt med Nils Bak?

Mia Tang:

Det var Nils Bak, der var pressekontakt derovre, så jeg vil tro, at jeg har ringet til Nils Bak og sagt, at vi er klar og går ud med den klokken et eller andet. Det kan også være ... jeg kan simpelt hen ikke huske, om jeg sendte den over til ham. Jeg kan ikke huske, hvordan kommunikationen har været. Men det ville være normalt at gøre det, så det har jeg givetvis gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at ”det ville være normalt at gøre det”, vil jeg spørge dig, om det var noget, I gjorde sædvanligvis? At I gav en melding om, at der nu kom en pressemeddelelse fra jer? At det skulle man vide i Udlændingestyrelsen?

Mia Tang:

Det kommer lidt an på sagen, vil jeg sige. Men når der kommer nogle ting ud, som berører en styrelse ... Igen, vi havde løbende kommunikation om, hvad vi kommunikerer ud. Da denne pressemeddelelse havde været vendt, vil jeg da tro, at jeg har ringet over til Nils Bak og sagt, at vi nu var klar med pressemeddelelsen. Men jeg kan ikke huske min konkrete dialog med ham.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 262 kan vi se, at der fra Line Skytte Mørk Hansen kommer en mail, som du også er på. Den er fra kl. 14.41, og hun skriver:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Kan du huske, at du fik den mail?

Mia Tang:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ville det ikke være noget, som man interesse-rede sig for – du er jo ikke kun cc på den – når man sidder i presseafdelingen, og der står, at noget kun kan lade sig gøre med politiets hjælp?

Mia Tang:

Jo, bestemt. Og jeg har sikkert også læst den med stor interesse. Men du spørger, om jeg kan huske den konkrete mail, og det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 kan vi se, at der kommer en mail kl. 16.40 fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslat, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.”

I sidste sætning, nederst på siden, kan du se, at der står:

”Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

På s. 284 kan vi se, at Ditte Kruse Dankerts orientering til operatørerne er vedhæftet, og at man sender pressemeddelelsen ud. Hvis vi går tilbage til s. 283 igen, kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen kl. 17.42 sender denne meddelelse til hele ledelsesteamet, og også til dig. Kan du huske, at du har modtaget den?

Mia Tang:

Jeg kan godt huske, at vi modtager orientering om, at det er sat i værk, men jeg kan ikke huske den eksakte ordlyd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvorfor du skal orienteres?

Mia Tang:

Nej, men det er ikke usædvanligt i de større sager, og når der er et samspil på tværs af departementer og styrelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske ministerens reaktion på udsendelsen af pressemeddelelsen? Her tænker jeg på, at vi har i sagen, at der blev lavet såkaldte doorsteps, og at der også var en række udtalelser til pressen i løbet af eftermiddagen. Var det noget, du var inde over?

Mia Tang:

Ja, det var både Mark Thorsen og jeg. Der kom selvfølgelig pressehenvendelser på bagkant af pressemeddelelsen, og vi var på det tidspunkt

selvfølgelig meget optagede af at få det til at spænde af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du også involveret i udarbejdelsen af svarene, altså Q&A's, til f.eks. Ritzau og til andre?

Mia Tang:

Som jeg husker det, kom medierne selv for at lave de relevante interviews, og så er det et spørgsmål om at få kalenderen til at gå op. Jeg husker ikke, at vi leverede særskilte citater eller andet på den måde. Jeg husker, at vi fik en del pressehenvendelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu sagde du, at Nils Bak var den presseansvarlige i Udlændingestyrelsen. Drøftede du i øvrigt forløbet med ham den 10. februar? Altså, hvis vi går tilbage til opringningen til Nils Bak.

Mia Tang:

Det kan jeg ikke huske, om jeg gjorde. Det tror jeg ikke. Det kan jeg simpelt hen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 437 har vi et forløb om en artikel i Jyllands-Posten. Der kommer en henvendelse fra Orla Borg. Vi kan se, at den sendes fra Sarah Andersen til Jesper Gori og med cc til dig. Jyllands-Posten vil bringe en historie om barnebrude og eventuelt konventionsbrud, og Orla Borg spørger Sarah Andersen, om hun vil høre, om ministeren vil kommentere på den. Og der har vi, som du kan se, en melding fra Sarah Andersen, hvor hun siger:

”Kære Jesper,

Jeg har lige vendt denne historie med Mark – han synes ikke, ministeren skal kommentere, men han vil gerne have lavet et faktuel, kort svar, om at ministeriet ikke vurderer, det er strid med Menneskerettighedskonventionen – vil du hjælpe med det?”

Var du inde over denne henvendelse?

Mia Tang:

Nej, det husker jeg ikke at have været. Jeg kan heller ikke udelukke, at jeg har været det, men jeg kan ikke huske det. Det er muligt, at Sarah Andersen bare har vendt det med Mark Thorsen. Om jeg har været inde over? Måske. Det kan jeg desværre simpelt hen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du kan heller ikke huske, hvorfor Mark Thorsen ikke syntes, at ministeren selv skulle kommentere på den?

Mia Tang:

Nej, men vi fik absurd mange pressehenvendelser i den periode, så det at afgive skriftlige svar var også noget, vi gjorde meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 454 kan vi se, at Sarah Andersen rykker for et svar. Det gør hun, fordi Jyllands-Posten gerne vil have et svar. Hun siger, at Mark Thorsen skal se på det. Og vi kan se, at Mark Thorsen har et forslag øverst på s. 457:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.”

På s. 456 kan vi se, at det bliver forelagt bl.a. for Justitsministeriet, som siger:

”at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.”

Var du inde over den diskussion?

Mia Tang:

Nej, det husker jeg ikke at have været. Men jeg kan som sagt ikke huske, om jeg har siddet og læst med på lige præcis denne konkrete pressehenvendelse. Det kan jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 523 kan vi se artiklen i Jyllands-Posten under overskriften:

”Flytning af unge flygtninge kan stride mod konvention”.

Og der står:

”Regeringen kan på være på vej til at bryde menneskerettighedskonventionen, hvis den som bebudet vil sørge for, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever.”

På næste side, 524, er der en række professorer, der udtaler sig, og Institut for Menneskerettigheder udtaler sig også. Og på s. 525-526 er der yderligere en artikel i Jyllands-Posten. Jeg går ud fra, at du har læst disse artikler i Jyllands-Posten om konventionsbrud og reaktionerne fra Røde Kors, Institut for Menneskerettigheder og professorerne?

Mia Tang:

Ja, det har jeg helt sikkert på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du drøftet det med ledelsessekretariatet?

Mia Tang:

Der blev sagt og skrevet meget i den periode. Jeg kan ikke huske, om jeg har siddet med de artikler i hånden, eller om de er blandt dem. Vi har selvfølgelig diskuteret emnet og selve indholdet i det, da denne kritik kom. Det kan jeg godt huske, at vi har drøftet. Men jeg kan ikke huske præcis, hvordan, hvornår og med hvilke artikler i hånden. Jeg kan sagtens huske, at det kommer op, og at det er noget, vi vender som en del af den løbende kommunikation.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvor vender I det som en del af den løbende kommunikation? Er det i ledelsessekretariatet?

Mia Tang:

Igen, det er langt væk fra min hukommelse. Men vi har en løbende dialog om de pressesager og pressehistorier, der er, og løbende snakke om, hvad og hvornår der skal kommenteres. Jeg kan godt huske denne kritik. Men jeg bliver dig svar skyldig om, præcis hvordan vi diskuterer det. Vi har løbende snakke inde i

vores pressekontor, hvor Jonas From Soelberg deltager somme tider, og Mark Thorsen deltager nogle gange. Så det har med stor sandsynlighed været ved et af de morgenmøder, at vi også har vendt dette emne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om ministeren også blev holdt orienteret om reaktionen i pressen?

Mia Tang:

Nej. Men jeg ved, at ministeren selv holdt sig orienteret om reaktionerne i pressen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan holdt ministeren sig selv orienteret om reaktionerne i pressen?

Mia Tang:

Jeg ved, at ministeren læser rigtig meget avis. Vi læste alle sammen masser af avis. Vores medieovervågning var på det tidspunkt 27 sider lang, så der var masser af historier at forholde sig til. Det gjorde vi alle sammen efter bedste evne, og det gjorde ministeren også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg ved ikke, om det vil passe, at vi holder frokost nu? Jeg har ca. et kvarter tilbage, men jeg tænker, at forsvaret måske også har noget.

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokost.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Mia Tang, før frokost var vi omkring Jyllands-Posten, og vi var også omkring forløbet med pressemeddelelsen. I forhold til pressemeddelelsen havde jeg en lige enkelt ting, og derfor har jeg taget den frem på skærmen igen på s. 254. Det er den endelige udgave, som jeg godt vil vende med dig. Jeg tror, at du fik sagt på et tidspunkt, at det var en lidt gnidret proces, og at I cyklede lidt rundt. Jeg tænkte, om du måske ville uddybe det lidt mere? Var det

sådan, at I filede på pressemeddelelsen, og var der udfordringer om det? Kan du sige lidt mere om det?

Mia Tang:

Ja. Som jeg sagde, kørte den meget frem og tilbage mellem flere forskellige fagkontorer. Denne praksis lå jo også fordelt på flere forskellige fagkontorer. Og i den periode var det ikke usædvanligt, at der blev krydset klinger mellem, hvad man politisk ønskede at kommunikere, og hvordan det så juridisk blev formuleret. Jeg har ikke siddet og talt på, hvor mange gange den kørte frem og tilbage i denne proces. I bagklogskabens lys ville jeg da ønske, at jeg havde taget notater eller taget en stor stak mails med under armen, da jeg stoppede i ministeriet, men det gjorde jeg ikke. Som mange andre forløb på det tidspunkt var der her et langt forløb med at få afstemt: Hvad er muligt? Hvor langt er det muligt at gå politisk, og hvordan skal det understøttes i kommunikationen? Og som sagt er det altid dilemmaet for en presseafdeling at være den glade budbringer af, at nu ønsker ministeren at gøre det her, og hvad er så muligt? Det kan der godt være temmelig stor uenighed om nogle gange, og det var der her. Den gik frem og tilbage mange gange, og jeg var cc på masser af mails. Jeg kan godt forstå, hvis det er svært at forstå at ... jeg burde måske kunne huske nogle flere ting om forløbet frem og tilbage, men der var et langt flow af kommunikation på den her og på mange andre ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske konkret på den her, om der var en udfordring med at få den til at se ud, som den endte med at se ud?

Mia Tang:

Ja, jeg kan sagtens huske, at den tog mange runder, men i sidste ende er det ikke mig, der som pressechef har det endelige say. Det var det, jeg sagde helt indledende. Vi var oftest i den situation, at vi måtte afvente og se, hvad de øverste herrer og damer nåede frem til – altså hvordan ordlyden skulle være. Og når der blev foretaget stramninger, var der med jævne mellemrum diskussioner på eksakt ordlyd. Der blev gennemført over 50 stramninger, bare mens jeg

var i ministeriet. Så der var mange snakke af den type, både i forhold til lovgivning og konventioner, hvor det skulle vejes meget præcist, hvordan ordlyden skulle være. Sådan var det også med den her. Jeg ville ønske, at jeg havde taget en stak mails med under armen, da jeg forlod ministeriet, men det gjorde jeg ikke. Derfor er det rigtig svært nu at huske alt det, som jeg kun har været cc på, eller hvor jeg kommer ind i processen, når nogle af dem, der har haft møderne og diskussionerne, er færdige med at beslutte, hvordan tingene skal se ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så skal jeg lige spørge dig om enkelte andre ting. Vi har på s. 878 en henvendelse fra Røde Kors den 3. marts 2016. Kan du huske, om du har set og været inde over den henvendelse?

Mia Tang:

Det kan jeg ikke. Jeg kan huske omtale af den, og i dag kan jeg ikke skelne, om det er omtalen af den, som jeg kan huske, eller om det er den konkrete henvendelse. Så nej, jeg kan ikke svare klart på det tidspunkt. Jeg kan godt huske selve emnet, men om det skyldes det, som jeg har læst mig til senere hen, synes jeg er svært at sortere i hukommelsesmæssigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1482 har vi en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder den 22. marts. Her vil jeg stille dig det samme spørgsmål: Kan du huske, at du har været inde over drøftelser eller hørt noget om den henvendelse, og hvordan den i givet fald skulle besvares?

Mia Tang:

Nej, det samme som med den anden. Jeg beklager, at det kan jeg ikke. Jeg kan godt huske de forskellige røster, der kom undervejs, men ikke, at jeg har siddet med den eller har været inde over en besvarelse af den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi på s. 1371 en transskription fra det, som vi kalder samråd Z, der var det første store samråd den 15. marts 2016. Deltog du i noget arbejde i den forbindelse?

Mia Tang:

I forhold til samrådet – altså forberedende materiale? Nej. Jeg var med til samrådet. Mit ansvar var at sørge for, at pressen kunne komme til at tale med ministeren uden for meget tumult. Som jeg husker det, læste jeg materialet igennem i F2, og jeg deltog i samrådet. Jeg husker det som værende utrolig langt. Men jeg har ikke siddet og været med til at lave beredskab til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så din deltagelse var mere nede i salen og at sørge for, at pressen kom til at tale med ministeren bagefter?

Mia Tang:

Ja. Jeg kan ikke huske, at jeg har haft nogen aktiv rolle. Det var ikke presseafdelingen, der sad med at lave beredskaber. Men vi hjalp selvfølgelig med at afvikle det rent praktiske i forhold til henvendelser og adgang til ministeren efter samrådet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi på s. 900 en artikel i Politiken den 5. marts 2016 med et par, der siger, at de nægter at blive skilt ad, og det er så dem, der efterfølgende kommer med klagen til ombudsmanden. Kan du huske, om du var involveret i et presse-mæssigt forløb og nogen drøftelser om det?

Mia Tang:

Ja, jeg kan godt huske den sag, og den har vi helt sikkert drøftet. Men det præcise møde – altså, ”nu sætter vi os ned og drøfter denne henvendelse” – kan jeg ikke gengive. Men det har vi helt sikkert talt om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at ”vi helt sikkert” har talt om den, er det så i ledelsessekretariatet, altså med Mark Thorsen og Jonas From Soelberg, eller har du også været involveret i nogen drøftelser om det her, hvor ministeren er indgået?

Mia Tang:

Det ville i vores pressekontor som sagt typisk være med Mark Thorsen og/eller Jonas From Soelberg. Jeg kan ikke huske at have drøftet

den med ministeren. Dermed ikke være udelukket, at vi har talt om det, men jeg kan ikke huske at have drøftet denne konkrete henvendelse med ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 2220. I forbindelse med en besvarelse af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand får du den 20. maj kl. 15.00 en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen, hvor hun skriver:

”Kære Mia,

Katrine har foreslået, at jeg hører jer om nedenstående – kan I hjælpe? Det drejer sig om diverse presseudtalelser mv.”

Og henvendelsen går på:

”Kære Katrine,

Vi har i flere omgange udarbejdet talepunkter vedr. ”barnebrudene”; herunder med information om den vejledning, som US er ved at udarbejde. Kan du oplyse, om disse talepunkter er blevet anvendt, til brug for vores svar til OMB, jf. også nedenstående formulering (i mit ikke-godkendte udkast)?

Og så skriver man, at man gerne vil have et svar. På s. 2219 ser det ud til, at du er i tvivl, for du skriver den 20. maj til Mark Thorsen med kopi til Sarah Andersen og Pernille Rølle Hansen:

”Kære Mark

Det kan jeg simpelthen ikke huske. Kan du?

Det går jeg nærmest ud fra, men jeg kan ikke huske et konkret eksempel lige nu. Måske kan Inger selv?”

Kan du huske denne problemstilling om, hvilke oplysninger man skulle have frem i relation til den generelle instruks?

Mia Tang:

Nej, ikke denne konkrete tråd. Det kan jeg ikke. Når jeg læser det her, tænker jeg, at der har

været så mange forskellige udtalelser, at jeg simpelt hen ikke på ståede fod har kunnet huske et konkret eksempel, vi kunne bruge, men at det kunne være, at Mark Thorsen kunne huske et konkret eksempel. Jeg har ikke siddet og leveret ind til noget af det andet, hun henviser til. Så nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Mia Tang, jeg har lige et par enkelte yderligere spørgsmål til dig. Det knytter sig især til den situation, hvor det jo er dig – som jeg forstår det – der foretager den endelige tilretning af pressemeddelelsen. Hvis du, bare så vi har noget at tage udgangspunkt i, ser på s. 237 – det er den 9. februar kl. 18.31, hvor du til Inger Støjberg med kopi til Uffe Toudal og Mark Thorsen sender det, som er produktet på det tidspunkt. Hvad der er udkommet af de forskellige udgaver indtil det tidspunkt, kan man se nederst på siden. Det er det, der har været inde og ude. Vi går så til s. 254. Det er den endelige udgave af pressemeddelelsen, hvor det, du lige så, er ændret. Den er ændret lidt, og det er den ændring, du selvfølgelig ikke selv indholdsmæssigt beslutter skal ske. Men det er det, du får at vide skal ske. Er det rigtigt forstået?

Mia Tang:

Ja, det er rigtigt forstået.

Nicolai Mallet:

Med hensyn til beskrivelsen af de konkrete omstændigheder om, hvordan det blev foretaget, forklarede du, at du havde taget din chef, Jonas From Soelberg, ind til et møde. Var det både mødet med Inger Støjberg og det efterfølgende med Uffe Toudal? Kan du ikke prøve at forklare én gang til i en sammenhæng, hvordan den ændring, som ender med den endelige pressemeddelelse, foregår rent forløbsmæssigt?

Mia Tang:

Som jeg husker det, får jeg den endelige version, tager et print af den og går ind til ministeren. Da hun gerne vil have den mere skarp i retorikken, siger jeg, at den så skal vendes med Uffe Toudal. Min chef er med. Jeg går sjældent direkte til departementschefen. Jeg vil altid normalt gå via min chef. Og så tager de en snak. Jeg kan ikke huske, om Jonas From Soelberg deltager i mødet mellem Uffe Toudal og Inger Støjberg på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Men det møde, du først har – du går ind til Inger Støjberg først. Gør du det alene, eller er Jonas From Soelberg også med dér?

Mia Tang:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Men det ville han normalt ikke være, og jeg husker ikke, at han er med. Det ville normalt være enten mig eller en af mine kollegaer, som går til ministeren med et stykke papir i hånden, så hun kan trække en rød kuglepen frem og rette i det, som hun ikke bryder sig om.

Nicolai Mallet:

Er det formentlig sådan, at det er det, du lige så før som det første, jeg viste dig – den på s. 237, som du selv sendte kl. 18.31 – er det den, du går ind til ministeren med og siger: ”Er det sådan her?”?

Mia Tang:

Ja, jeg har efterhånden mistet overblikket over alle versionerne. Men ja, udgaven, hvor den linje er med, som i den endelige udgave er ude.

Nicolai Mallet:

Så er min forståelse af din forklaring sådan, at du er inde hos ministeren, og at ministeren ikke er tilfreds og vil have noget ud. Næste skridt er, at du går ind til departementschefen sammen med din chef, og at du dér får at vide, at departementschefen nu lige skal tale med ministeren og Mark Thorsen først. Eller hvordan forløber det?

Mia Tang:

Jeg kan slet ikke huske, hvordan den præcise formulering er. Men ja, departementschefen og ministeren skal vende det, og særlig rådgiver er også med. Det er han altid. Og jeg venter pænt på, at de har stukket hovederne sammen.

Nicolai Mallet:

Har du et kontor i nærheden, eller venter du udenfor?

Mia Tang:

Mit kontor er lige over for ministerens kontor, så jeg antager, at jeg har ventet på mit kontor. Jeg kan altså ikke huske det, men jeg vil helt sikkert tro, at de er gået derind og har lukket døren, som man gør, når man lige skal diskutere noget, og så har jeg ventet pænt på mit kontor, som var fem meter væk.

Nicolai Mallet:

Vi har her i Rigsretten fået forklaringer fra de tre personer, der har deltaget i det møde, du omtaler, altså Mark Thorsen, Uffe Toudal og ministeren. Det næste, der sker i forhold til dig, er, at du så bliver kaldt på, eller hvordan foregår det?

Mia Tang:

Det kan jeg simpelt hen ikke svare dig på. Jeg kan simpelt hen ikke huske, om det er Uffe Toudal eller Mark Thorsen, men en af dem giver grønt lys til, at vi kører med den version, som ministeren ønsker, altså uden denne sætning. Så jeg tilretter dokumentet. Jeg kan ikke huske, om Mark Thorsen står på mit kontor, mens vi gør det. Det er meget muligt, for sådan gør vi det ofte. Når vi har lavet en vending på noget i pressemeddelelser og i ekstern kommunikation, er det ikke usædvanligt, at vi laver rettelserne i fællesskab ved den computer, der nu har dokumentet liggende – hos mig eller hos en af mine kollegaer. Så jeg kan ikke huske præcis, hvordan vi gør den dag, men det sandsynlige er, at vi gør det i fællesskab. Jeg kan simpelt hen ikke huske det. Men i hvert fald får jeg grønt lys fra dem til at gøre det.

Nicolai Mallet:

Husker du, om du får et stykke papir udleveret med nogle overstregninger, eller om det er en beslutning, du får meddelt, og som du så effektuerer ved den tilretning på din PC?

Mia Tang:

Jeg husker det ikke som et stykke papir. Jeg husker det som, at jeg har taget et print af pressemeddelelsen, og at Inger Støjberg har markeret den sætning, hun ønsker ud. Så jeg har pressemeddelelsen i hånden og den sætning, hun ønsker fjernet. Så jeg får ikke nogen skriftlig overlevering. Det er noget, vi taler om – som jeg husker det.

Nicolai Mallet:

Godt. Tak, at du lige fik det på plads. Du forklarede tidligere, at det sædvanlige var, at der kom et udkast fra fagkontoret, når der skulle laves en pressemeddelelse – at det i hvert fald ikke var usædvanligt, at det skete. Er det rigtigt forstået?

Mia Tang:

Ja, det er rigtigt forstået. Det kom lidt an på emnet, men ofte – i og med at det var stramninger på stribe – kom der et udkast fra fagkontoret.

Nicolai Mallet:

Når der kommer et udkast, hvad er så presseafdelingens opgave i forhold til sådan et udkast?

Mia Tang:

I bund og grund er det, som vi også talte om før. Indholdet skal selvfølgelig være fuldstændig i orden, men det skal også afspejle, hvilken minister der er afsender. Og da Inger Støjberg er ret klar i mælet, har vores opgave meget været at få retorikken spidset, citaterne gjort skarpere, og ordlyden gjort klarere, sådan at ministeren også kunne se sig selv i det, i og med at hun var afsender på det.

Nicolai Mallet:

Det er sådan, I opfatter jeres opgave, når I får noget ind. Det er typisk jurister, I får det ind fra. Altså, at I så formulerer det på den måde, som I mener at det skal formuleres kommunikationsmæssigt?

Mia Tang:

Ja, jeg tror, at jeg før kaldte det den glade budbringer, fordi somme tider er den rolle ret klemt. Der kan være utrolig stor forskel på, hvad en politiker ønsker at kommunikere, og hvordan en embedsmand synes, at det skal se ud. Det skal jo lykkes et eller andet sted på midten.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Giver det anledning yderligere fra anklagerne?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej.

Retsformanden:

Men så siger vi tak for din forklaring. Og det betyder, at vi er klar til at skulle høre Sofie Odgaard.

Som vidne mødte **fhv. ministersekretær i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Sofie Odgaard.**

Retsformanden:

Sofie Odgaard, du er indkaldt for at skulle afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal starte med at sige til dig, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Værsgo til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Sofie Odgaard, vi skal lige have lidt oplysninger på plads om dig. Jeg har forstået, at du er cand.scient.adm. fra 2012, og at du i 2015 blev ressortoverført til Udlændingeministeriet, som vi kalder det her, hvor du først var departementschefsekretær og derefter blev ministersekretær. Og så har du været pressechef og souschef i koncernstyringskontoret. Er det korrekt?

Sofie Odgaard:

Ja, det er korrekt. Det hedder dog Koncernøkonomi. Men ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er fint. Det får vi rettet. Er du stadig ansat i ministeriet?

Sofie Odgaard:

Jeg er stadig souschef i Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor blev du overført fra?

Sofie Odgaard:

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 7468 kan du se en publikation, der blev lavet i 2015 – for det var jo et nyt ministerium, da blev overført til. Vi kan se, at der var nogle medarbejdere, og det er ledelsessekretariatet, vi har her. Der er en kontorchef, Jonas From Soelberg, og en særlig rådgiver, Mark Thorsen. Og så er der sekretariatsbistand. Det er på det tidspunkt ministersekretær Andreas Højmark Andersen og to sekretærer for henholdsvis ministeren og departementschefen. Og nede under ”Strategisk koordination” står du som departementscheffuldmægtig sammen med en Karin Baunsgaard og Katrine Bang Nielsen. Hvad gik din rolle ud på i starten som departementscheffuldmægtig? Var det kun for departementschefen, at du var fuldmægtig på det tidspunkt, eller var du det også for ministeren?

Sofie Odgaard:

Det var primært for departementschefen, men jeg sad i sekretariatet og sad fysisk over for Andreas Højmark. Så min rolle var primært at betjene Uffe Toudal. Og så havde jeg særligt ansvar for boligområdet, fordi jeg havde kendskab til det. De to andre, Karin Baunsgaard og Katrine Bank Nielsen, havde ansvaret for henholdsvis udlændingeområdet og integrationsområdet. Så det var, inden jeg blev ministersekretær.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor lang tid går der, inden du bliver ministersekretær?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke huske det præcist, men jeg tror, at der går et par måneder. Det var ikke så længe, at vi havde denne konstruktion. Så blev jeg ministersekretær, og så fortsatte Karin Baunsgaard og Katrine Bang Nielsen i den mere strategiske koordination.

Anne Birgitte Gammeljord:

Mens du var ministersekretær, havde du så også ansvaret for Uffe Toudal, eller blev det nogen andre, der tog over på de opgaver?

Sofie Odgaard:

Nej, både Andreas Højmark og jeg havde titel af ministersekretær, og vi kunne i princippet begge to betjene Inger Støjberg og Uffe Toudal. Men jeg var primær på Uffe Toudal, og Andreas Højmark var primær på Inger Støjberg, så vi nogenlunde kendte arbejdsdelingen fra starten. Men vi var cc på hinandens ting og sager og kunne træde i hinandens sted hele tiden. Så vi koordinerede meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du sætte lidt ord på, hvilke opgaver du havde for henholdsvis ministeren og for Uffe Toudal? Hvilke opgaver havde man som ministersekretærer i det nye ministerium? Var I kun postkontor, eller skulle I også lave andre ting?

Sofie Odgaard:

Ministersekretariatet er selvfølgelig meget postkontor, men vi laver også andre ting. Som ministersekretær har man en procesrolle, hvor man skal sørge for at få særligt ministerens og departementschefens kalendere og dage til at glide. Vi skulle sørge for, at de fik læst og godkendt de sager, der var vigtigst at godkende. Vi skulle sørge for, at kalenderne gik op. Vi skulle sørge for at få dem fra A til B på de rigtige tidspunkter. Vi skulle sørge for at bestille det materiale, som de havde brug for, og sørge for, at det kom frem. Vi havde dialogen med Folketinget og dialogen med eksterne, der havde brug for at komme i kontakt med departementschef og minister. Så vi var bindeled og blæksprutter, der både skulle lave lavpraktik og sørge for at prioritere nogle af sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Deltog I også i møder sammen med ministeren?

Sofie Odgaard:

Ja, det glemte jeg. Vi deltog i møder med ministeren og departementschefen. Og det var her, at min og Andreas Højmarks rolle adskilte sig lidt, fordi han primært sad med til Inger Støjbergs møder, og jeg primært sad med til Uffe Toudals møder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Rejste I også med ministeren, både ude i landet og også i udlandet?

Sofie Odgaard:

Ja, det gjorde vi. Inger Støjberg havde altid én med, og Uffe Toudal havde som regel også altid én med, uanset om det var i udlandet eller herhjemme.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at der har været en rejse til Italien, til Palermo, i januar 2016, hvor ministeren var af sted sammen med Mark Thorsen. Var du med på den rejse?

Sofie Odgaard:

Måske. Jeg kan huske, at vi var på Malta til et rådsmøde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at du var med. Men det er ikke noget, du husker?

Sofie Odgaard:

Vi har haft mange spændende rejser og oplevelser. Det havde jeg både i min tid som ministersekretær for Inger Støjberg og Uffe Toudal og i min tid som ministersekretær i mit tidligere ministerium. Jeg husker noget fra alle rejser, tror jeg, men jeg kan ikke huske, hvornår de er placeret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kommer jeg tilbage til om lidt. På s. 183 har vi en standardindkaldelse til et koncerndirektionsmøde, som skulle forekomme ugentligt.

Du står også som nødvendig deltager. Deltog du i alle koncerndirektionsmøderne?

Sofie Odgaard:

Ja, som udgangspunkt deltog jeg i alle koncerndirektionsmøder. At deltage i dem var noget af det, der lå særligt i min rolle som tilknyttet Uffe Toudal. Han var mødeleder på de møder, og ministeren var med ca. hver anden gang, i hvert fald på papiret. Jeg deltog altid i dem, hvis jeg var der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det var hver mandag, eller om man ændrede ugedagen hen ad vejen?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Jeg troede faktisk, at det var onsdage, men det kan jeg så se, at det ikke var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er derfor, at jeg spørger dig, fordi nogle har sagt, at det er onsdage, og her står der mandag. Så det var derfor, at jeg ville spørge dig, om mandag var blevet ændret til onsdag. Og det er vel egentlig det, du siger?

Sofie Odgaard:

Ja, altså, vi havde jo en masse faste indkaldelser, men Inger Støjberg og Uffe Toudal havde travle kalendere, og det havde resten af direktionen også, så vi rykkede tit rundt på møder for at få det hele til at gå op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor var det nødvendigt, at du deltog?

Sofie Odgaard:

Jeg havde ikke nogen rolle andet end at sidde og lytte efter, om der var ting, der skulle følges op på – ting, som Uffe Toudal, direktionen eller ministeren gav udtryk for skulle bestilles, eller som man skulle have på dagsordenen til næste møde – og sørge for, at de kom igennem dagsordenspunkterne. Måske også nogle gange sige til Uffe Toudal eller andre, at tiden var ved at være gået, og at vi nu skulle skynde os at komme rundt om resten af dagsordenspunkterne. Så mere en koordinations- og procesrolle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tog du referat fra møderne?

Sofie Odgaard:

Nej, det gjorde jeg ikke. Jeg skrev ned til mig selv, hvis der f.eks. var noget, der var blevet sagt, som jeg skulle huske at følge op på, men jeg tog ikke referat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du skrev ned til dig selv i din egen notesbog, ville der så være initialer på, hvem der havde deltaget, og – netop som du siger – bestillinger, som du skulle huske at følge op på?

Sofie Odgaard:

Ja, jeg skrev ikke, hvem der havde sagt hvad, fordi jeg netop ikke skulle tage referat. Men hvis Uffe Toudal havde bedt om noget, skrev jeg typisk hans initialer eller Lykke Sørensens, så jeg vidste, hvem der havde sagt hvad, hvis ikke det var klart for mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan blev dagsordenen til de møder til? Var det en fast dagsorden eller én, som du lavede fra gang til gang sammen med Uffe Toudal?

Sofie Odgaard:

Jeg husker det, som om der altid var en bordrunde, hvor de forskellige direktionsmedlemmer kunne sige, hvad der rørte sig i deres afdeling. Men den blev typisk til ved, at Uffe Toudal havde ønsker til den, som jeg talte med ham om, også baseret på mine egne forslag. Jeg havde jo også en fornemmelse af, hvad der rørte sig, eller vi kunne have talt om noget sidst, der skulle følges op på. Det kunne også være, at der var direktionsmedlemmer, som meldte punkter ind, der skulle tages stilling til. Så det var lidt et joint venture, hvor jeg også kunne finde på at høre, om der var nogen, der havde noget til dagsordenen. I sidste ende forelagde jeg dagsordensudkastet for Uffe Toudal, og så tog han stilling til, om den så ud, som den skulle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du så var dér, var den så klar til udsendelse?

Sofie Odgaard:

Ja, nogle gange var der var materiale med, som også lige skulle være klar. Men ja, så kunne jeg sende den ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at I arbejdede i F2-systemet. Det er ikke, fordi jeg vil eksaminere dig i det, men jeg har alligevel spørgsmål til det. Hvis vi går ind i tillægsekstrakt 2 s. 33, har vi fået en vejledning om ”Godkendelser i F2” fra juni 2021. På s. 44 kan vi se, at der øverst står:

”

- Til godkendelse
- Til orientering
- Til drøftelse
- Til underskrift”

Det er så det, man skal angive. Hvad betyder det, efter din opfattelse, når der står ”til godkendelse”?

Sofie Odgaard:

Der er et system her, hvor man på forhånd skal udfylde, om det er til godkendelse, orientering, drøftelse eller underskrift. Men de sager, der blev lagt op, har også en egentlig sagsfremstilling, hvor der står en indstilling. Så det er typisk den, man kigger i. Men hvis noget er lagt til godkendelse, betyder det, at den, det er lagt til, skal læse det og godkende det. Så vil der typisk være en indstilling, der hedder f.eks.: ”Det indstilles, at minister eller departementschef godkender materialet.” Og det involverer at læse det, som man nu synes, at man har brug for, for at nikke til det, der står.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 55 kan vi se, at ikonet ændres, når den er godkendt, og så skal man godkende endeligt. Så man kan altså ”godkende”, og derefter kan man trykke på ”godkend endeligt”. Ved du, hvad forskellen er?

Sofie Odgaard:

Som systemet er sat op her, er det til dem, som sagen bliver forelagt. I og med at jeg ikke har haft en position, hvor jeg har været den, der øverst og endeligt skulle godkende en sag, har

jeg ikke nødvendigvis siddet med lige de knapper. Men ”godkend” betyder, at den, der har læst sagen, godkender den. Og ”godkend endeligt”-knappen er typisk den, som f.eks. jeg eller Andreas Højmark ville trykke på, når vi havde fået en sag retur og skulle gøre det synligt for resten af huset – i systemet – at den var godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Grunden til, at jeg spørger dig, er, at man i denne vejledning på s. 80 kan se nogle ikoner, og vi kommer også til at kigge på dem. Vi har et blåt ikon:

”Der ligger en godkendelse på akten uden godkendelsesfrist”.

Så har vi en grøn:

”Der ligger en igangværende godkendelse på akten med mere end 7 dage til godkendelsesfrist”.

Så er der en gul og en rød. Og så kan vi se, at de nogle gange får en pil, hvis de er returnerede. Nederst får de nærmest en præmiesløjfe:

”Godkendelsen på akten er endeligt godkendt og godkendelsesforløbet er afsluttet”.

Var det også sådan i 2016, som du husker det?

Sofie Odgaard:

Ja, som jeg husker det. Det er i hvert fald sådan, det er nu. Og det er forskellen, når vi er oppe på minister-/departementschefniveau: at der er et sekretariat, der sidder og behandler deres sager, og at de godt kan lægge noget ud til sekretariatet som godkendt, og så bekræfter sekretariatet det som godkendt. Grunden til, at der er den forskel, kan være, at de har skrevet noget til sekretariatet: ”Jeg vil gerne have sagen printet”, eller: ”Jeg vil gerne se noget mere på det her”, eller ”Hvorfor det her?” Det er spørgsmål, som vi i sekretariatet dengang skulle behandle, og som resten af huset ikke nødvendigvis skulle involveres i. Så vi tog os af de bemærkninger, inden vi godkendte sagen endeligt. Nogle gange involverede det også huset, dvs. at skrive nogle

spørgsmål ned, som der kom svar på, inden sagen var godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til hoveddekstraktens s. 195 og husker den blå præmiegodkendelse. Så vil jeg spørge dig: Ville præmiegodkendelsen komme op ude i ... nu er der hakket af ned igennem alle trin, men jeg kan ikke se en sådan præmie. Hvem ville kunne se den?

Sofie Odgaard:

Det er, fordi vi ikke kigger det rigtige sted. Her er man inde på den enkelte akt, der er godkendt, og så ser det sådan ud. Præmiegodkendelsen, som du kalder den, ligger ude, når man kigger på f.eks. sin indbakke i F2. Man skal altså ud på en oversigt over forskellige sager. Der kan man se, hvilken status de har, ved at kigge på det ikon i venstre side. Så her er vi altså for langt inde på en enkelt sag til at kunne se det symbol.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ville alle kunne se det symbol, eller er det kun den, der har oprettet det?

Sofie Odgaard:

Det kommer an på, hvilken adgang akten har til at starte med, fordi der er forskel på, hvor mange der kan se den, alt efter hvilken adgang man gav den. Men i princippet ja. Hvis den havde ”adgang alle”, ville alle kunne se, at den var endeligt godkendt, når den var blevet frigivet i ministersekretariatet ved den endelige godkendelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Da du var ministersekretær, hvordan kunne du så være sikker på, at ministeren var enig i en godkendelse, hvis det var dig, der skulle hakke af? Hvis vi f.eks. ser på s. 195, kan vi se, at du på trin 6 godkender på vegne af dig selv. Jeg går ikke ud fra, at du godkender det på vegne af dig selv. Det må være på vegne af en anden – eller hvordan skal det forstås?

Sofie Odgaard:

Som ministersekretær godkender man altid på vegne af nogle. Det kan være, fordi systemet har givet en besked om, at sagen er godkendt,

og sendt den retur fra den, som den lå hos. Det kan også være, hvis vi har fået en mundtlig tilkendegivelse om, at sagen var godkendt, eller at vi har sendt den på mail og fået et skriftligt svar om, at den er godkendt, og at vi så skal opdatere systemet. Men som jeg husker det, var F2 i starten sat op til, at man ikke kunne se, hvem vi havde godkendt på vegne af. Det er siden blevet lavet om, så der står: ”Den person godkender på vegne af den person.” Jeg husker det, som om det var et problem, der blev rettet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du skulle ind at godkende på dette trin, som er trin 6 – og hvis vi kigger længere nede, ser det ud til, at det er på vegne af Uffe Toudal – hvordan fik du så at vide, at du kunne godkende?

Sofie Odgaard:

Når sagen nåede til Uffe Toudals trin, kunne vi se den i sekretariatet og sørge for at lægge den til ham, så han kunne se den. Det var en af de ting, vi havde som en daglig og meget vigtig opgave, dvs. at prioritere i hvilken rækkefølge han skulle se sager. Vi kunne lægge dem med forskellig indikation af, hvor meget de hastede. Når han havde set på dem, kom de retur og havde en anden farve, så vi kunne se, at han havde kigget på dem. Og så stod der, om han havde godkendt dem eller ej, og om han havde bemærkninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var i F2-systemet? Det var ikke sådan, at Uffe Toudal kom forbi dig og sagde: ”Nu har jeg godkendt den her, Sofie. Nu kan du godt skrive under eller godkende den for mig?”

Sofie Odgaard:

Det var i F2-systemet, men han kunne også godt komme forbi og sige det. Det kunne godt være mundtlige tilkendegivelser, sms, telefonopkald eller mail. Men grundreglen var F2-systemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så vil jeg spørge dig ind til indkvartering af mindreårige asylansøgere, som sagen drejer sig om. Havde du nogen viden om det forud for

februar 2016? Har du været på besøg med ministeren ude på asylcentre eller andre steder, hvor der havde været en drøftelse om indkvarteringen af asylansøgere?

Sofie Odgaard:

Det husker jeg ikke at jeg har været med til, men det kan jeg sagtens have været. Men generelt vil jeg sige, at det var 3/4 år efter, at jeg oplevede at blive flyttet til et nyt ressortområde, så jeg havde ikke en kæmpe grundviden om udlændingeområdet og asylindkvarteringssystemet. Og jeg havde ikke så meget tid til at sætte mig ind i de enkelte sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 10. Der var den 22. januar en henvendelse fra Metroxpress til Udlændingestyrelsen, hvor de gerne ville have en udtalelse i anledning af nogle avisartikler, og der kom de med en udtalelse om indkvartering af mindreårige. På s. 31 kan vi se, at der den 25. januar blev bragt en artikel kl. 13.53 i Berlingske Tidende med et citat fra Udlændingestyrelsen om problemstillingen. Vi kan se på s. 33, at der også var en artikel på TV 2. Læste du de artikler på det tidspunkt, hvor de kom? Har du nogen erindring om det?

Sofie Odgaard:

Nej, jeg har ikke nogen erindring om, at jeg har læst lige præcis de artikler. Generelt vil jeg sige, at vi – eller jeg kan selvfølgelig kun tale for mig selv – at jeg prøvede at følge med så godt som muligt på området. For det er klart, at det fyldte meget i Inger Støjbergs hverdag og i vores hverdag, hvad der skete i pressen. Generelt fyldte ministeriet bare rigtig meget i pressen, fordi der var så sindssygt travlt i den periode. Så jeg har prøvet at holde mig orienteret, og vi fik også daglige presseklip. Men jeg kan ikke huske, om jeg har læst de konkrete artikler på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 59 har vi et facebookopslag, som kommer samme dag, og som foretages af Inger Støjberg. Inger Støjberg var i Bruxelles den dag. Du var ikke med på turen. Kan du huske, hvorfor du ikke var det?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke. Men formentlig var det, fordi Andreas Højmark var med. Det var den opdeling, vi havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Delte I selv op imellem jer, hvem der skulle af sted og ikke af sted? Var det en beslutning, I selv tog?

Sofie Odgaard:

Både-og. Det lå i rollerne, at han var mest på Inger Støjberg, og at jeg var mest på Uffe Toudal. Vi talte nok om nogle af de større ting – hvad der passede hvem og på hvilket tidspunkt – og vi prøvede også at fordele dem, efterhånden som tiden gik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du den dag – eller nogle dage efter – har haft drøftelser om dette opslag med Uffe Toudal eller andre i ministeriet?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Det tror jeg ikke at jeg har, men omvendt kan jeg godt have haft det. Men for mig har opslaget nok bare været ét blandt mange på det tidspunkt. Der skete så sindssygt meget på vores område. Vi havde virkelig travlt, og mit fokus var på at få alle sager til at glide og ikke kun én sag til at glide. Vi havde jo et helt ministerium, som skulle gå op. Så jeg var nok ikke specifikt fokuseret på en bestemt ting, selv om det her selvfølgelig var stort. Men der var også mange andre store ting på vores område.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu brugte jeg måske et forkert ord ved at sige ”drøftelser”. Men jeg tænker, at man hører rigtig meget, når man sidder som ministersekretær, fordi der sker noget rundt omkring én hele tiden. Så har du hørt nogen drøfte denne sag i dagene efter? Altså ikke nødvendigvis at du selv var en del af drøftelserne. Men har du hørt nogen omtale den og hørt nogen reaktioner på, hvad man kunne tænke sig at gøre i den anledning?

Sofie Odgaard:

Det kan jeg ikke afvise at jeg har. For som du siger, sad man med på langt de fleste møder. Det kan også være, at nogen har stået i ministersekretariatet og drøftet et eller andet. Men jeg kan ikke huske, at jeg har overhørt nogen drøfte facebookopslaget. Igen, selvfølgelig har jeg lagt mærke til, hvis vi har diskuteret store eller små ting. Men i min hverdag bliver der diskuteret mange ting, og jeg lytter selvfølgelig på indholdet, men jeg var først og fremmest koncentreret om, hvorvidt der var et eller andet skridt i det, som vi skulle forholde os til eller gøre noget ved.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 172. Du er ikke med i denne mailkorrespondance, men fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert, som sidder i Udlændingestyrelsen, har vi en mail, hvor der står:

”Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Det er den 29. januar. Så kommer der nogle bemærkninger til Anne Nygaard Just fra styrelsen samme dag. Den 29. januar var du på rejse til Italien med ministeren. Det er et faktum, kan jeg fortælle dig. Det siger de i hvert fald i ministeriet. Ministeren har også bekræftet det. Det, som jeg vil spørge dig om, er: Har du overhovedet nogen erindring om, at der har været en drøftelse? Ikke at du har drøftet, men at der har været en drøftelse på rejsen om dette notat?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske at der har været. Men igen, når vi er på rejse, er der mange drøftelser af, hvad der sker derhjemme også. Så bruger man busture eller flyvture eller lufthavnen til at diskutere, hvad der skal diskuteres, og får ministeren til at se på nogle af de sager, der skal kigges på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det var netop derfor, at jeg stillede dig spørgsmålet. Fordi der kunne jo være et eller andet, som ministeren skulle se på, f.eks. i F2.

Jeg går ud fra, at du havde adgang til F2-systemet, også når du var ude at rejse?

Sofie Odgaard:

Ja, sådan husker jeg det. Jeg kan ikke huske, hvornår vi fik det på telefonerne. Men jeg tænker, at vi havde det her. Det er bl.a. også derfor, at man var med – for at sørge for, at hvad der kørte på hjemmefronten stadig kunne køres, selv om ministeren var ude at rejse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går videre til dette notat. Vi har på s. 187 det endelige notat, som du også er inde over. Det var det, du så på s. 195 før, hvor du var inde at godkende. Har du nogen erindring om, at du har siddet med til drøftelser? Ikke at du selv har været med i drøftelserne, men overhørt drøftelser om dette notat?

Sofie Odgaard:

Nej, jeg kan ikke huske, at jeg har siddet med til drøftelser specifikt af det notat. Men det er klart, at jeg overordnet har en erindring om, at denne sag var noget, der blev drøftet. Men jeg kan ikke pege på, om det lige var dette notat, om det lige var dette møde, og hvornår det lige præcis var. Men det er klart, at det var en stor sag, som fyldte meget for både Uffe Toudal og Inger Støjberg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når den ”fyldte meget”, og ”det var en stor sag”, var det så, fordi der var nogen holdningsforhold om det? Et spørgsmål om, hvorvidt man skulle adskille eller ikke adskille? Prøv lige at sætte nogle ord på, at du føler, at den ”fyldte meget”.

Sofie Odgaard:

Når jeg synes, at noget fylder meget, er det dels ud fra et arbejdsmæssigt perspektiv. Hvis der var behov for mange drøftelser om noget, tog det helt lavpraktisk tid fra andre ting, som de også skulle kigge på. Det kunne godt udfordre min og Andreas Højmarks hverdag sådan helt lavpraktisk. Men det var jo også politisk, pressemæssigt eller holdningsmæssigt noget, der blev drøftet og tog længere tid end en sag, der

bare glider glat igennem. Så det var også, at der var holdninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der også en række møder, som du skulle sørge for, at der blev indkaldt til i dette forløb, og som du skulle sørge for at skaffe materiale til? Kan du huske noget om det?

Sofie Odgaard:

Jeg husker det, som om der var rigtig, rigtig mange møder, men jeg kan ikke huske ... jeg tror måske, at jeg blander nogle af dem sammen med de mange møder, der var, i tiden lige efter at det var højest i pressen, og hvor vi skulle besvare folketings spørgsmål og samrådsspørgsmål osv. Så jeg kan huske, at der har været rigtig mange møder, og jeg kan også huske, at der har været nogle møder, hvor det er foregået på et højt plan, hvor ikke engang Andreas Højmark og jeg var til stede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger møder "på et højt plan", ville det måske være møder med departementschefen og ministeren? Måske Mark Thorsen? Altså meget tætte møder?

Sofie Odgaard:

Ja, og eventuelt med afdelingschef og kontorchef. Men ja, som du siger, nogle tætte drøftelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er noget med, at du var på ferie i februar 2016. Kan du huske, hvornår du var på ferie?

Sofie Odgaard:

Det har jeg slået op, og det var jeg fra den 9. til den 23. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at det er fra den 9. til den 23. februar, var du så på kontoret den 9., eller var din sidste arbejdsdag den 8., og var du tilbage den 23. eller først den 24.? Når du nu har slået det op, ved du det sikkert.

Sofie Odgaard:

Min sidste arbejdsdag var den 8. februar, og så var jeg tilbage igen den 24. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så vil jeg ikke spørge dig ind til så meget andet om notatet og pressemeddelelsen, men vil gå over til et koncerndirektionsmøde, som var den 24. februar. Det har vi på s. 582. Det er dagen, hvor du er tilbage. På s. 584 har vi en dagsorden til mødet den 24. februar. Der er nogle "Aktuelle sager", noget med "To- og trepart" og så "Status mindreårige/ægtefæller". På s. 583 kan man se, at Annika Falkvard i dit fravær sender materialet til mødet, og at der er vedhæftet en dagsorden og bilag til pkt. 5. Deltog du i dette koncerndirektionsmøde? Kan du huske det?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Men det har jeg formentlig gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 584 igen, kan vi se, at der under pkt. 3, "Status mindreårige/ægtefæller", står: "LIN+HG". Vi antager, at "LIN" er Line Skytte Mørk Hansen, og at "HG" er Henrik Grunnet. På s. 607 er der nogle talepunkter, som vi har identificeret som Line Skytte Mørk Hansens talepunkter. Kan du huske de drøftelser, der var under pkt. 3 om dette emne?

Sofie Odgaard:

Nej, jeg kan ikke huske nogen specifikke drøftelser. Det kan jeg ikke. Og jeg kan ikke huske, at jeg har siddet og overhørt det dér. Men hvis du spurgte mig om, hvad der havde været på dagsordenen på et andet møde et ½ år før eller ½ år efter, ville jeg formentlig heller ikke kunne huske det. For der har været rigtig mange møder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forstår jeg fuldt ud. Når jeg spørger dig her, er det, fordi det var en sag, der fyldte noget. Det var også det, du sagde. Og der gives her en status om, at man er ved at effektuere adskillelse af de mindreårige asylansøgere. Derfor kunne man godt forestille sig, at der havde været en

meningsudveksling, og at du havde en eller anden erindring om, hvad der var sket på mødet?

Sofie Odgaard:

Ja, det kunne man sagtens, men det har jeg ikke. Og ja, jeg tror også, at jeg på en eller anden måde var lidt vant til, at der var nogle ... ikke meningsudvekslinger, men at man drøftede sager. Og at der var masser af sager, som var komplicerede, og som der blev givet status på, og hvor dem, der nu havde hatten på for den enkelte sag, drøftede den med de relevante.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du overhovedet huske – og det er jo ikke sikkert, at du kan – om der har været nogen drøftelser om selve adskillelserne? Om der skulle være undtagelser, om nogen ikke skulle adskilles, eller om alle skulle adskilles?

Sofie Odgaard:

Ja, det vil jeg sige. Jeg kan huske, at der har været talt om det, og at det har været en ting eller en sag. Men jeg kan ikke pege på et bestemt møde, hvor jeg kan huske, at det har været diskuteret, eller en bestemt sag, der var meget polemisk om. Men det var det, der var kernen i sagen, og det, som det handlede om. Så det har fyldt, kan jeg huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er helt forståeligt, at du ikke husker. Det er så lang tid siden. Men kan du huske, om Henrik Grunnet gav en status på mødet og gennemgik en række af parrene, og hvor langt man var kommet? Og havde han nogen bilag med måske?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 308 kan vi se, at der i februar 2016 kommer en henvendelse, og at den både er til dig og Andreas Højmark Andersen. Den kommer fra Ditte Rex, som er i Statsministeriet, og hun skal have nogle oplysninger til brug for statsministerens deltagelse i en forespørgselsdebat. Så kan vi se på s. 335, at der sendes et bidrag til forespørgselsdebatten. Når I fik sådan en

henvendelse fra Statsministeriet, hvad var så din opgave?

Sofie Odgaard:

Det var at sende bestillingen ned i det rette fagkontor og sørge for at sætte en frist, der lå inden Statsministeriets frist, så de rette kunne nå at se på sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 746 har vi ”Notat og talepunkter ...”, og der er også noget om boligregler. Vi kan se, at du godkender på både trin 2 og 3. Kan du huske baggrunden for det?

Sofie Odgaard:

Det var igen det, der lå i mine og Andreas Højmarks fælles opgaver, nemlig at sørge for at prioritere sagerne til Uffe Toudal og ministeren. Det var den, der havde en ledig hånd, som sørgede for at lægge de nye sager, der var kommet ind, og tage sig af dem, der var kommet retur fra Uffe Toudal og Inger Støjberg, og så godkende dem. Så det er bare tilfældigt, at det er mig, der har håndteret sagen både på Uffe Toudals og Inger Støjbergs trin. Det kunne lige så godt været Andreas Højmark på begge trin eller en af os hver på de to trin.

Anne Birgitte Gammeljord:

På næste side, 747, kan vi se – og det er vel også det, du har givet udtryk for – at der under Uffe Toudal står:

”Godkendt af DC pr. mail med følgende bemærkning: Foreslår vi samtidig siger tik StM at der følges op med notits om flygtningsskylsbyer.”

Er det en bemærkning, som du har sat ind, eller er det en bemærkning, som han selv sætter ind?

Sofie Odgaard:

Det er en bemærkning, som jeg sætter ind i systemet, og som han har givet på mail.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 748 kan vi se tilsvarende for Inger Støjberg. Her står der:

”Godkendt pr. mail.”

Og det betyder så i din verden, at du har fået en mail, hvor det er blevet godkendt?

Sofie Odgaard:

Ja, det gjorde vi nogle gange. Hvis en sag hastede meget, sendte vi den på mail til Inger Støjberg eller Uffe Toudal. Og fordi vi har sendt den på mail, er der ikke en teknisk besked i systemet om, at de har godkendt den. Så skrev vi det ind i stedet for, netop for at redegøre for, hvordan forløbet har været – så det ikke bare er os, der har godkendt den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja netop, for det rejser det spørgsmål, jeg også havde til dig tidligere: Hvordan sikrer man sig dokumentation for, at noget er godkendt? Men det ville I så typisk gøre på denne måde. Journaliserede I så mailen sammen med, eller hvad gjorde man egentlig rent praktisk?

Sofie Odgaard:

Det gjorde vi nok ikke. Det var vi nok ikke så gode til. Det skulle man måske have gjort, men det var der nok ikke praksis for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er ikke sikkert, og det er jo i hvert fald ikke det, der er problemet i denne sag. Det var bare et spørgsmål. På s. 742 kan vi se, at der er kommet et revideret udkast til notat og talepunkter til Statsministeriet. Der er du også inde at godkende på trin 4, og vi har Andreas Højmark på trin 5. Kan du huske, at du har overværet nogen drøftelser om, hvorfor der skulle laves et revideret notat til Statsministeriet? Nu havde I jo afleveret det den 24. februar – som vi så før – og nu er vi så i begyndelsen af marts.

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Jeg vil tro, at det var, fordi der er tale om en kompliceret problemstilling, og så bliver man klogere hen ad vejen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan på s. 819 se en mail, som du ikke er en del af, fra Stephan Andreas Damgaard. Var han

ministersekretær i Statsministeriet? Kan du huske det?

Sofie Odgaard:

Nej, det er jeg ret sikker på at han ikke var. Jeg tror, at han var vores, dvs. Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets, indgang til Statsministeriet. Hvert ministerium har en eller anden form for indgang, som man skriver til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Okay, så han skulle holde særligt øje med jer?

Sofie Odgaard:

Ja, han var ansvarlig for vores område. Det var typisk ham, der sendte bestillinger, og ham, vi talte med, hvis vi havde brug for det.

Anne Birgitte Gammeljord:

For vi kan se, at han internt fra Tanja Franck får en besked, hvor der står:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage.” Jeg går ud fra, at det var jer, der blev rykket normalt, hvis der manglede noget?

Sofie Odgaard:

Ja, vi er blevet rykket rigtig, rigtig mange gange af Stephan Andreas Damgaard.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske denne rykker, og hvorfor der ikke skulle rykkes mere?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 820 kan vi se, at du den 3. marts skriver til Uffe Toudal med kopi til Lykke Sørensen, Andreas Højmark og Jonas From Soelberg:

”Kære Uffe

Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner af anden sidste dot, husets hhv. ministerens (punkter står nederst på side 2 og frem).

Der er enighed om den sidste dot.

Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?"

De to versioner har vi på s. 823, hvor du også har sat en bemærkning ind: "Enighed om denne sidste dot". Det var også det, som du skrev i mailen:

Det dokument, der nu kommer, er det noget, du har lavet?

Sofie Odgaard:

Nej. Et beredskab vil være noget, som et fagkontor har lavet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi går tilbage til s. 820, sender du beredskabet. Det er jo dig. Vi kan se, at du har skrevet en bemærkning ind. Det var den, vi så lige før. Så du har skrevet en kommentar ind. Derfor spørger jeg dig igen: Er det noget, du kan have siddet og lavet – den sidste side, hvor man har "Husets vurdering" og "Ministerens vurdering"? Jeg ved godt, at der står "Side 3/3", men det kunne være, at det lå lidt uden for resten af beredskabet, og at der er én, der har siddet og skrevet på det her. Jeg vil bare høre, om det er dig?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke huske, om det er mig. Men jeg kan sagtens have skrevet noget ind i notater. Bl.a. har jeg sat en kommentar ind. Kommentaren kan jeg have sat ind som en servicekommentar til Uffe Toudal, så det var lettere for ham at kigge på sagen. Jeg kan også have skrevet noget ind, hvis nogen har sagt til mig, at det skulle skrives ind. Jeg ville ikke selv skrive en juridisk faglig vurdering ind, men der har været masser af situationer, hvor jeg har haft min computer med til et møde og siddet og rettet i det dokument, der blev drøftet. Eller vi kan have stået i ministersekretariatet og skrevet noget ind i et notat. Der er også nogle gange, hvor jeg har oprettet et dokument og skrevet noget ind eller klippet noget fra et dokument over i et andet, så det ser ud, som om det er mig, der har lavet det.

Der er mange praktiske måder at få et dokument til at være helstøbt på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du eventuelt kunne have fået et stykke papir fra ministeren, som sagde: "Det er min vurdering. Vil du skrive det ind?"

Sofie Odgaard:

Det kan jeg ikke huske, at jeg har fået. Men ja, hvis ministeren havde noget, som hun gerne ville have ind i et notat, kan jeg godt have skrevet det ind for at samle sagen til den, der skulle kigge på den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du kan ikke konkret huske, om du har gjort det i denne situation, og om ministeren har givet dig noget, som du skulle sætte ind, med de to alternative versioner?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad svaret var fra Uffe Toudal – og jeg ved godt, at det er lang tid siden – om han skulle tale med ministeren om sagen, eller om I skulle orientere hende? Når du siger "vi" på s. 820, ved jeg ikke helt, om det er dig, eller om det bare er ledelsessekretariatet, du tænker på?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg heller ikke helt tyde, ud fra den måde jeg har skrevet det på. Men jeg vil tro, at hvis det var noget indholdsmæssigt, hvor vi skulle sige til hende, at hun ikke kunne få det, som hun gerne ville have det, har det typisk ikke været mig. Hvis ikke det var den ansvarlige fagperson, ville det typisk være Jonas From Soelberg eller Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 824 har vi en mail fra dig til Inger Støjberg, hvor du skriver:

"Kære Inger

Uffe har drøftet formuleringen i beredskabet vedr. barnebrude med afdelingen.

Med udgangspunkt i din formulering har de udarbejdet følgende reviderede udgave (ændringen fremgår nederst side 2), som der således er opbakning til i huset.

Kan du godkende den?

Hvis du har behov for at drøfte sagen med Uffe, ringer han gerne til dig, eller du kan ringe til ham.

STM rykker fortsat kraftigt for sagen.”

Og det er en ”HASTER MEGET”-mail, kan vi se øverst oppe. Giver det dig nogen erindring, når du læser den?

Sofie Odgaard:

Nej, det synes jeg ikke – andet end at det tydeligvis er en sag, hvor vi har haft behov for, at nogle med større stjerner på skulderen har talt med Inger Støjberg om at få sagen igennem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når der står drøftelser med afdelingen, hvad ligger der så i dét? Det er sikkert svært at huske, men ”drøftet formuleringen ... med afdelingen”, er det med Koncernøkonomi, tror du? Eller er det med Udlændingefdelingen? Eller er det i ledelsessekretariatet? Hvad dækker det ord over?

Sofie Odgaard:

Afdelingen refererer til den rette fagafdeling. Det kan her både være Koncernstyringsafdelingen, og det, der hed Udlændingefdelingen. Uffe Toudal ville typisk snakke med afdelingschefen, som var leddet under ham, så det var Lykke Sørensen eller Line Skytte Mørk Hansen. Men han kunne også sagtens ringe til kontorcheferne. Men det er altså ikke ledelsessekretariatet. Det er en fagafdeling.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skriver i mailen til Inger Støjberg:

”Med udgangspunkt i din formulering har de udarbejdet følgende reviderede udgave”.

Og vi så tidligere ”Ministerens vurdering” og så ”Husets vurdering”. Hvad ligger der i dét? Er det tilbage til det, der er skrevet tidligere, tror du?

Sofie Odgaard:

Som jeg læser det, har Inger Støjberg fået noget at kigge på, som hun ikke har været tilfreds med, og så har hun skrevet, hvad hun gerne ville have, at der skulle stå i stedet for. Så har Uffe Toudal fået det med henblik på at drøfte det med fagafdelingen – drøfte, om det kunne stå sådan. Og så er der kommet et revideret bud. Det betyder, at den måde, Inger Støjberg har skrevet det på, ikke kunne gå én til én, fordi der var behov for, at hun så på det igen, for hendes bud var ændret.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 828 kan vi se nederst, at du den 3. marts kl. 17.37 sender en mail:

”Hej Stephan

Her beredskab vedr. gifte mindreårige.

Vi beklager den meget sene fremsendelse.”

Har du nogen erindring om, hvad der sker i de dage, inden man når dertil? Det går jo stærkt. Men er der drøftelser og møder mellem Uffe Toudal og Inger Støjberg om det her?

Sofie Odgaard:

Igen, jeg har ikke nogen specifikke, konkrete erindringer om dét og dét møde. Men når jeg læser korrespondancen og det, som vi talte om lige før, får jeg mere den fornemmelse – som jeg også udtrykte før – at der skete noget, og at der var mange drøftelser om sagen. Og at den var problematisk, og at hvert komma blev vendt. Og at det var – nu siger jeg – besværligt at få sagerne igennem, fordi min rolle var at få sagerne igennem. Så det er et udtryk for, at der har været drøftelser og overvejelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 834, kommer vi lidt frem i tid. Vi kan se, at der kommer nogle konkrete sager fra Udlændingestyrelsen over til departementet, og der skriver Line Skytte Mørk Hansen den 3. marts til Anne Nygaard Just og Anette Görtz:

”Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

På s. 833 får man at vide, at svaret fra Anne Nygaard Just er:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Har du nogen erindring om, at der kom nogen sager fra Udlændingestyrelsen, og at de blev hentet i fysisk form af Andreas Højmark?

Sofie Odgaard:

Nej. Der kom masser af sager ind fra Udlændingestyrelsen, men jeg har ikke nogen konkret erindring om denne her. Typisk ville det også blive lagt op via et fagkontor. Og i forhold til ... undskyld, sagde du, at Andreas Højmark kom fysisk og hentede sagen, eller at han fysisk kom og bad om at få sagen?

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at der kommer fem sager over, og vi kan se, at de kommer fra Udlændingestyrelsen. På s. 834 kan du se, at der er kommet nogle sager, og så siger man:

”Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

Og den, jeg læste op for dig før, er på s. 833. Man kan se, at svaret er:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Sofie Odgaard:

Jeg blev bare lidt forvirret, fordi vi også havde fysiske sager på et tidspunkt. Men hvis de er sendt, så er de sendt og ikke fysiske. Nej, jeg har ikke nogen erindring om, at Andreas Højmark gik over og bad om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du kan heller ikke huske, om du har hørt, at ministeren, Mark Thorsen eller en anden har bedt om, at sagerne blev sendt til ministeren?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige gå til s. 834 igen:

”Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

Og så får vi at vide, at Andreas Højmark har bedt om at få dem sendt. Vi antager så, som du også siger, at de er sendt elektronisk. Er det sådan, jeg skal forstå dig? For du nævnte, at I også fik fysiske sager.

Sofie Odgaard:

Ja, når jeg kigger på det her, antager jeg, at de er sendt. Men det med fysiske sager var bare, fordi vi i starten ikke havde et elektronisk sagsbehandlingssystem, så der var vi papirer rundt til nogle, der skulle læse det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og ”i starten” – for lige at blive helt sikker på det – er det i 2015, eller er vi også i 2016, hvor I ikke havde ét?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke huske, hvornår vi fik det, men jeg tænker da, at vi har haft det i ... ja, det har vi jo; det har vi set tidligere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så er vi enige. Vi kan se på s. 876-880, at der kommer en henvendelse fra Røde Kors. Kan du huske, om den henvendelse også endte ude hos jer, hos ministersekretærene, og at det er en, du har set før?

Sofie Odgaard:

Jeg kan helt klart huske, at jeg har set den før, men jeg kan ikke huske, om det er fra dengang eller i hele det efterfølgende forløb. Men det er ikke usædvanligt, at henvendelser fra f.eks.

Røde Kors ville gå igennem os, for hvis de sendte et brev direkte stilet til ministeren, gik det ind i ministersekretariatet med henblik på, at vi kunne sende det derhen, hvor det skulle. Ud over at ministeren selvfølgelig skulle orienteres og have det, skulle det også ned i det rette fagkontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er brevet stilet til Lykke Sørensens. Det er ikke stilet til ministeren. Men den mail, som jeg viste dig på s. 876, er en oplysning om, at brevet også var sendt til ordførerne forud for samråd Z. Vi ved også fra samråd Z, at ministeren oplyser, at hun har læst brevet. Men sådanne henvendelser ville ofte komme til jer, og så sørgede I for at få dem sendt hen de steder, hvor de skulle hen? Sådan forstod jeg dig.

Sofie Odgaard:

Ja, hvis de var stilet til ministeren, kom de til os.

Anne Birgitte Gammeljord:

I forhold til samråd Z kan vi se på s. 1108, at du den 10. marts fra Anne Nygaard Just får samrådstalen:

”Hermed samrådstalen, som den ser ud på baggrund af DC’s bemærkninger. Talen er sendt til fakta-tjek i Udlændingestyrelsen – dog uden rettelsesmarkeringerne. Når vi får den tilbage fra Udlændingestyrelsen sender vi den til Jonas, som jeg håber vil vende den med Mark og ministeren.”

Og vi ved, at der var et formøde til samrådet den 14. marts. Deltog du i formøder til samrådet?

Sofie Odgaard:

Ja, det gjorde jeg nogle gange. Men hvis det var samråd, var det typisk Andreas Højmark, der var med, og typisk også ham, der var med til formødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1334 kan vi se, at det er Andreas Højmark, der sender en mail, men du er cc på den. Det er den 14. marts, sandsynligvis efter formødet til samrådet. Der sender han en bestilling over til Social- og Indenrigsministeriet. Kan du

huske, at du har hørt om den bestilling? Det er om ægteskaber.

Sofie Odgaard:

Ja, det tror jeg faktisk godt at jeg kan. Det var en af de ting, der skulle afdækkes for at få indkredset hele sagen om barnebrude. Så det tror jeg godt at jeg kan. Det var heller ikke unormalt, at vi bad andre ministerier om bidrag til materiale.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu brugte du ordet at få ”indkredset” hele sagen om barnebrude. Hvad tænker du på, når du bruger ordet indkredset?

Sofie Odgaard:

Jeg skulle måske i virkeligheden hellere have sagt afdækket. Hvad er op og ned? Hvad må man, og hvad må man ikke?

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det kongebrevssituationen, der var oppe til drøftelse? Kan du huske det?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Men det var det jo nok, når man kigger på mailen – blandt andet, i hvert fald.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du kan ikke huske det, så ... fint. På s. 1308 er der kommet en klage til Folketingets Ombudsmand. Vi kan på s. 2019 se, at du den 29. april på trin 4 godkender et svar til Folketingets Ombudsmand. Kan du huske at have været inde over drøftelser og møder, hvor besvarelsen til Folketingets Ombudsmand har været fremme?

Sofie Odgaard:

Nej, ikke specifikt.

Anne Birgitte Gammeljord:

å s. 2023 er vi også inde i dette godkendelsesforløb. Der kan vi nederst se en bemærkning fra Uffe Toudal:

”Ok til denne del, idet jeg læser udtalelsen til omb i mailversionen, da denne udgave ikke er tilgængelig i f2”

Og så har du en bemærkning:

”[Dokumentet er nu lagt på sagen også i en pdf. sod]”

Jeg går ud fra, at det er dine initialer?

Sofie Odgaard:

Det er mine initialer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Bringer det her nogen erindring frem hos dig omkring drøftelser om forløbet om godkendelse af svaret til Folketingets Ombudsmand?

Sofie Odgaard:

Nej, det gør det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 1482. Der har vi fået en henvendelse den 22. marts 2016 fra Institut for Menneskerettigheder, og vi har også en senere rykker. Dette brev er stilet til Inger Støjberg. I lyset af den forklaring, du gav før, går jeg ud fra, at det brev må være startet hos jer. Er det korrekt forstået?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke bekræfte med dette konkrete brev, men ja, det er det formentlig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske at have set det konkrete brev eller henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 3415 ...

Sofie Odgaard:

Måske skal jeg bare lige tilføje, at når vi får sådan et brev ind, læser vi det med henblik på hurtigt at finde ud af, hvilket fagkontor det skal

ned i, så det kan komme hurtigt videre, og vi kan komme hurtigt videre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstod dit svar sådan, at du heller ikke husker at have deltaget i møder eller noget, hvor brevet har været drøftet.

Sofie Odgaard:

Det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3415 har vi en mailkorrespondance, som vedrører besvarelse af nogle folketingsspørgsmål i oktober 2016. Det er spørgsmålene 1006, 1007 og 1008. Jeg kan vise dig dem om et øjeblik. Der sker det, at der kommer en mail fra dig kl. 16.43 til Uffe Toudal, hvor du skriver:

”M er uenig i linjen i udvalgsbesvarelserne vedr. barnebrude.

Vi drøfter sagen med hende ifm. gruppemødet i morgen. Der er du formentlig i FKU, men det er det eneste tidspunkt, der kan lade sig gøre.

Spørgsmålene har frist i morgen, så vi håber at vi kan få dem hurtigt igennem igen i morgen...”

Så er der en bemærkning fra Uffe Toudal til dig:

”Overrasker mig ikke. Husk at medtage svar fra i dag - det seneste.”

Hvis du ser spørgsmålene, har du på s. 3206 spørgsmål 1008. Det var der, hvor ministeren skulle oplyse:

”hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

På s. 3211 har du spørgsmål 1007, hvor man gerne vil vide:

”Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat

indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

På s. 3247 er der et spørgsmål om:

”Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

Vi går lige tilbage til s. 3415. Havde du en drøftelse med Uffe Toudal om det her? Og hvad skete der på gruppemødet til den 28. oktober? Kan du huske det?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke huske, hvad der skete på gruppemødet, for det har jeg helt sikkert ikke været med til, hvis det er et politisk gruppemøde. Jeg tolker det sådan, at dem, der skulle mødes med ministeren, har mødt hende i forbindelse med det møde. Nogle gange holdt vi møder på Christiansborg, fordi det af praktiske årsager var det bedste i forhold til kalenderen. Jeg kan ikke huske, at jeg har haft drøftelser med Uffe Toudal om det her. Men korrespondancen er et meget godt billede på, hvad jeg har forsøgt at sige, nemlig at sagerne fyldte. For det var ikke sager, som bare gik lige igennem. Der var altid problemer med dem – set fra mit synspunkt, fordi min opgave var at få sagerne igennem.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3414 har vi en mail:

”Kære A

Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Det er fra Louise Nielsen. Hun kom til som ministersekretær i forløbet, er det ikke rigtigt?

Sofie Odgaard:

Jo, det gjorde hun. Jeg kan ikke huske hvornår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men her står der ”ligesom sidst”. Var det dét, du gav udtryk for før? At der generelt var problemer med disse sager i forhold til ministeren?

Sofie Odgaard:

Ja. Det var sager, der skulle drøftes, og som ikke bare gled igennem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 3420. Det er i forhold til spørgsmål 1007, hvor ordet ”dog” er markeret med gult, og der er et spørgsmål, som kommer op:

”Sofie Odgaard har spurgt, om ordet ”dog” i andet afsnit i UUI 1007 kan udgå”.

Og det er der en drøftelse om. Det er meget konkret, at du er inde at spørge, om ordet ”dog” kan udgå. Kan du huske, hvem du spørger på vegne af? Er det på vegne af ministeren?

Sofie Odgaard:

Jeg kan ikke huske, om jeg spørger på vegne af Uffe Toudal eller ministeren. Men det ville være en af de to eller Jonas From Soelberg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det kunne også være på vegne af Jonas From Soelberg?

Sofie Odgaard:

Ja. Det ville nok mest være Uffe Toudal eller Inger Støjberg, men det kunne også være på vegne af Jonas From Soelberg, fordi han var første godkendelsestrin i ledelsessekretariatet, ministersekretariatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3698 ser vi en talelinje, der bliver brugt – eller måske bliver brugt – i december 2016 i forbindelse med, at der bliver lavet en vejledning om Danmarks internationale forpligtelser. Den bliver færdig den 12. december. I den talelinje står du anført som sagsbehandler. Kan du huske noget om det? Var du sagsbehandler på den? Var det dig, der skrev det?

Sofie Odgaard:

Nej, jeg var ikke sagsbehandler på den. Jeg har oprettet dokumentet, og det er derfor, at mine data står ude i metadatafeltet. Men jeg skrev ikke indholdsmæssige talepunkter. Så jeg har taget talepunkterne et sted fra. Måske har jeg fået dem på mail, eller måske har jeg fået et papir stukket i hånden. De kan også have været dikteret til mig. Men vi havde jo nogle formater, som tingene skulle lægges op i, og det har formentlig været min rolle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad formålet med talelinjen var?

Sofie Odgaard:

Nej. Men det er nogle, som Uffe Toudal eller ministeren har skullet bruge.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 3691, at der kommer en mail fra Louise Nielsen, som du er cc på, om, at ministeren:

”har udtrykt ønske om at holde møde med justitsministeren ...”

Kan du huske, om det forholdt sig sådan, og om der blev afholdt et møde med justitsministeren?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Det var bare ét af mange møder, vi skulle planlægge.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3728 har vi en mail fra Uffe Toudal til ministeren, og den er du også cc på. Det drejer sig igen om talelinjen, som vi så på før. Der har været nogle kommentarer til, hvordan den skulle laves, om et bestemt ord skulle med, og om et bestemt eksempel skulle ind. Der er en bemærkning fra Uffe Toudal:

”Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Men lad det ligge”.

Har du nogen erindring om det forløb?

Sofie Odgaard:

Nej, ikke specifikt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du nu siger ”ikke specifikt” – har du nogen erindring om det overhovedet?

Sofie Odgaard:

Nej. Når jeg siger ”ikke specifikt”, mener jeg bare, at det er endnu et af de udtryk for, at sagerne blev drøftet, når de handlede om dette emne.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3753 får du en henvendelse fra Uffe Toudal. Han har brug for en mailkopi af sagen. Du skriver, at du vil sætte et møde med ”M” i kalenderen. Kan du huske den henvendelse?

Sofie Odgaard:

Nej. Det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvorfor hele sagen skulle sendes til Christian Kettel Thomsen?

Sofie Odgaard:

Nej, det kan jeg ikke. Og det har jeg heller ikke nødvendigvis været inde over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var et ordførermøde i januar 2017, som vi har på s. 3824. Bistod I som ministersekretærer i forbindelse med ordførermøderne?

Sofie Odgaard:

Ja, det gjorde vi. Og det var typisk min kollegas opgave, fordi det var ministerens møder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du deltog heller ikke i ordførermødet den 19. januar?

Sofie Odgaard:

Nej, det tror jeg ikke, at jeg har gjort, fordi det var typisk Louise Nielsen. Men hvis der var et eller andet kalendermæssigt, som gjorde, at det var bedre, at jeg deltog, så har jeg nok deltaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Vi har ingen spørgsmål.

Retsformanden:

Okay. Tak for din forklaring. Nu er der 10 minutter tilbage. Hvor lang tid regner I med, at afhøringen af Jonas Christoffersen tager?

Jon Lauritzen:

Det tager ca. en halv time, måske 40 minutter.

Retsformanden:

Det gælder om at udnytte tiden, så skulle vi ikke gå i gang med det og se, hvor langt vi når?

Jon Lauritzen:

Ja, lad os gøre det. Er han her, René Offersen?

René Offersen:

Ja, det er den flotte herre, der sidder derhenne.

Som vidne mødte **fhv. direktør for Institut for Menneskerettigheder Jonas Christoffersen.**

Retsformanden:

Jonas Christoffersen, jeg skal sige til dig, som du godt ved som advokat, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Men jeg skal også sige, at der på grund af din advokatrelation kan være en tavshedspligtsproblemstilling, som jeg dog går ud fra, at du selv er opmærksom på ved din besvarelse af spørgsmålene. Så med de bemærkninger giver jeg ordet til anklageren.

Jon Lauritzen:

Tak, fordi du er kommet, og beklager, at du skulle skydes ud. Kan du starte med kort at forklare om din faglige baggrund?

Jonas Christoffersen:

Jeg er uddannet i jura på Københavns Universitet i 1995, og så har jeg været ansat forskellige steder, har haft en forskningsbaggrund og var

11 år på Institut for Menneskerettigheder. Det er den periode, som sagen finder sted i.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg har noteret mig, at det var i perioden fra 2009 til 2020, og det er her, hvor denne sag køber. Kan du fortælle lidt om Institut for Menneskerettigheder? Hvilket grundlag bygger instituttet på? Og hvilke opgaver har instituttet?

Jonas Christoffersen:

Hvis jeg skal gøre det kort, er der etableret nogle FN-principper om uafhængige institutioner i de enkelte lande. De er implementeret i Danmark ved, at man lavede det her, først et center og siden et institut. En af instituttets opgaver er at overvåge udviklingen af menneskerettigheder i Danmark og at rådgive offentlige myndigheder og Folketinget, hvis man oplever, at der er menneskerettighedsproblemer et eller andet sted.

Jon Lauritzen:

Det med at rådgive Folketinget, regeringen og andre offentlige myndigheder fremgår også af lov om Institut for Menneskerettigheder. Kan du huske, hvilke opgaver Institut for Menneskerettigheder havde tilbage i 2016, måske også slutningen af 2015, i forhold til udlændingemyndighederne? Jeg ved ikke, om det er opgaver, I får, eller om det er opgaver, I påtager jer. Det kender jeg ikke instituttet godt nok til.

Jonas Christoffersen:

Vi kunne sådan set gøre, hvad vi ville. Vi havde ret bredt mandat, og hvis vi faldt over noget, kunne vi tage det op. Det kunne være alt, fra at man ringede til nogle og sagde: "Hvad foregår der her?" til at vi besluttede os for at lave en rapport. Så der var ting, som vi tog op af egen drift. Og så blev vi også spurgt om ting, og det var typisk hørings svar. Det, der fyldte i den periode, var, hvad der var i forhold til flygtningekrisen. Det vil sige, at i efteråret havde treårsreglen om familiesammenføring fyldt. Så havde vi hele smykke Lovgivningen, der kørte henover jul. Og så dukkede denne sag jo op i foråret.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at gå til den sag, var der jo et samråd Z den 15. marts. Ved du, eller kan du huske, om Institut for Menneskerettigheder var til stede i salen eller deltog på anden måde?

Jonas Christoffersen:

Det kan jeg ikke huske, og jeg var der ikke selv.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail, som du sender fra dig selv til dig selv på s. 4498. Jeg går ud fra, at du godt kan huske mailen, men vi kan godt prøve at gå den igennem.

Jonas Christoffersen:

Ja, jeg kan godt huske den. Jeg har læst den for nylig.

Jon Lauritzen:

Okay. Så sparer vi også lidt tid. Mailen handler om ”Notater om adskillelse af unge asylpar”. Der står:

”I lyset af de seneste dages presseomtale af sagen har jeg undersøgt, om jeg tidligere har gjort notater om min dialog med embedsværket. Det er ikke tilfældet. Med henblik på at sikre min hukommelse vil jeg bede dig om at arkivere det følgende på sagen, tak.

1. Kontakt med departementschef Uffe Toudal:

Jeg drøftede på et ubestemt tidspunkt formentlig i marts 2017 sagen med Uffe Toudal, som jeg løbende har en uformel dialog. Jeg ringede *dels* for at oplyse, at vi mente, at der var et klart menneskeretsproblem, *dels* for at spørge, om der var noget instituttet konkret kunne bidrage med for at løse problemet. Uffe Toudal var ikke meget meddelsom, men det var mit indtryk, at han opfattede sagen som vanskelig, og at han var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser. Uffe Toudal foreslog, at jeg skrev til ministeriet om vores syn på sagen, således at vores synspunkter kunne indgå i det videre arbejde. Det gjorde vi den 23. marts 2017. Jeg kan ikke huske tidspunktet for vores telefonsamtale, herunder om det var før eller efter samrådet den 15. marts 2017.”

Lidt dataafklaring: Jeg antager, at vi med referatet her i virkeligheden er i marts 2016, bl.a. fordi du henviser til samrådet og også til det brev af 23. marts, som nok var af 22. marts, men begge dele var i 2016. Er det også sådan, du husker det?

Jonas Christoffersen:

Ja. Det er lidt ubehageligt, at når man får stukket hurtigt udarbejdede ting i næsen, så kommer alle mine slåfejl frem, og dem er der en del af i det her, herunder årstallet og den pågældende dato. Det handler om, hvad der skete et år før.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, jeg har forstået det. Inden vi går til indholdet af mailen: Denne uformelle dialog, som du havde med Uffe Toudal, kan du forklare lidt om, hvordan den var?

Jonas Christoffersen:

Det var vigtigt for mig som direktør for instituttet, at instituttet havde gode forbindelser til nøgleaktører, især i det politiske liv og det administrative liv. Derfor prøvede jeg at opbygge en god relation til Uffe Toudal, og det lykkedes forstået på den måde, at han og jeg havde nogle møder, hvor vi snakkede om, hvad der skete på udlændingeområdet. Han kunne tale lidt om, hvad der kom af initiativer. Og vi snakkede måske lidt om nogle ting, som instituttet havde ment før, eller vendte andre ting sådan helt uformelt. Det var min fornemmelse, at vi begge to var glade for, at vi havde den tillidsrelation. Han fortalte mig på et tidspunkt, at hans embedsfolk ikke var så glade for, at han tog møderne alene, men vi var enige om, at det, som vi havde på de møder, var en fri og uformel diskussion. Det var denne samtale også. Jeg kan huske den relativt tydeligt, fordi det er lidt usædvanligt, at jeg skulle ringe til Uffe Toudal og vende en sag med ham. Derfor kan jeg faktisk nogenlunde huske, hvor jeg var henne, men jeg kan ikke huske indholdet særligt meget mere end det lidt løse, der står her, som jeg har skrevet ned et år efter.

Jon Lauritzen:

Denne uformelle dialog: Hvad ligger der i, at den var uformel – andet, end at der tydeligvis

ikke blev skrevet referater? Var det også uforpligtende? Var det dét, du sagde?

Jonas Christoffersen:

Nej, det var det ikke. Det var uformelt. Altså, det var en løs snak uden dagsorden, hvor vi talte lidt løst og fast om, hvad der skete. I forbindelse med smykkekrisen talte vi bl.a. om, hvordan det kunne være, at FN reagerede sådan, når der kom sådan noget fra dansk side. Det var en løbende og uformel snak om ting og sager, som var relevante for vores arbejdssituationer.

Jon Lauritzen:

Jeg kan se, at Institut for Menneskerettigheder afgav et høringssvar i januar 2016 om den lov, hvor man ændrer familiesammenføringsreglerne, vistnok fra 1 til 3 år. Kunne det også være et tema for nogen af jeres løbende drøftelser?

Jonas Christoffersen:

Jeg kan ikke huske, om det konkret var. Men det kunne godt have været sådan en ting, vi drøftede bagefter, hvis vi havde en sag: Hvad lå der egentlig i det? Hvorfor mente vi det? Og hvorfor lå vi et andet sted, end regeringen var endt med at ligge? Og så var der en forståelse fra min side af, at der var grænser for, hvad han ville og kunne sige til mig.

Jon Lauritzen:

Okay, nu er vi ved at nå til de mere konkrete ting, så jeg ved ikke, om det er passende at holde for i dag?

Retsformanden:

Jo, lad os bare holde for i dag. Men så synes jeg, at vi gør det sådan, at vi fortsætter med Jonas Christoffersen i morgen kl. 9, inden vi tager fat på de andre vidner. Jeg vil lige sige, at der er tre vidner, som efter planen skal afhøres i morgen, og jeg vil spørge: Er det realistisk, at vi når tre vidner i morgen?

Jon Lauritzen:

Det er vores bestemte intention at nå alle tre i morgen.

Retsformanden:

Igen vil jeg godt – også i lyset af forløbet i dag – måske lige anmode anklagerne om at overveje, om man kan stramme lidt op i den måde, man hører på. Man må godt bruge Instrukskommissionen på den måde, i hvert fald i forberedelsen af arbejdet, at man måske dér kan få et fingerpeg om, hvad vidnerne kan og ikke kan sige noget relevant om, og så måske koncentrere det på den måde. Ja, men vi siger tak for i dag.

Retten hævet kl. 15.02.

Retsmøde den 30. september 2021 (dag 13)

Torsdag den 30. september 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtsveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. direktør for Institut for Menneskeret-tigheder Jonas Christoffersen mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte afhøringen af Jonas Christoffersen. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Godmorgen. Vi var nået til hovedekstraktens s. 4498: Din mail af 22. maj 2017, som du skrev for at sikre din hukommelse, som det fremgår.

Kan du huske baggrunden for, at du tog kontakt til Uffe Toudal?

Jonas Christoffersen:

Ja, der sker det, at vi snakker lidt på gangene i instituttet, da sagen starter. Er det noget, vi skal gøre noget ved? Og hvad skal vi gøre ved det? Der var nogle af medarbejderne, der syntes, at vi skulle gøre noget, for det så skralt ud. Louise Holck, som var vicedirektør og nuværende direktør, og jeg besluttede, at vi ikke syntes, at der var grundlag for det, på baggrund af den presseomtale, der var. Vores erfaring var, at der tit kunne stå noget i medierne. Og så var der typisk nogle nuancer og noget andet, og man skulle ned i det for at komme tættere på. Så vi besluttede ikke at gøre noget ved det.

Det ændrer sig på et tidspunkt, hvor Anne la Cour Vågen fra Røde Kors kommer ind på mit kontor en dag. Hun var i huset i anden anledning. Hun kommer ind til mig og siger, at hun er bekymret, fordi de har skrevet et brev til departementet og ikke har fået noget svar. Hun er bekymret for, at man adskiller alle parrene, og fortæller lidt om de historier, de havde skrevet til departementet om. Hun hæfter sig meget ved det ene par, som vi senere kender som par nr. 3 fra de fem sager, der var blevet forelagt ministeren i marts måned. Med det eksempel fortæller hun – og det er jeg enig med hende i – at det lyder helt vildt at skille et par ad, hvor kvinden er blevet voldtaget, de har mistet et barn, og han har været kidnappet undervejs. Så kommer de til Danmark, og så vil man skille dem ad. Og så beslutter jeg mig for, at vi må kigge på, hvad det er for noget. Fordi jeg havde denne gode kontakt til Uffe Toudal, ringer jeg til ham for at høre, hvad det er for noget, og om vi skal gøre et eller andet.

Nu kan du se, at jeg har skrevet, om vi skulle bidrage med at løse problemet. Grunden til, at jeg havde det i tankerne, var, at vi tidligere havde hjulpet ministeriet og styrelsen med at få styr på nogle sager under radaren. Der var et eksempel nogle år tidligere, hvor man havde haft et problem i styrelsen med, at man havde fejlregistreret personers statsborgerskab. Ministeren havde svaret til Folketinget, at det slet

ikke var noget problem. Men det fandt vi ud af, at det var, og kontaktede departementschefen. Han fik et møde i stand med styrelsen, som sagde til os, at det var rigtigt nok, at der var et problem. Men de havde svært ved at gøre noget ved det, fordi ministeren havde sagt til Folkeetinget, at der ikke var et problem, fordi han ikke vidste på det tidspunkt, at der var et problem. Så aftalte vi en proces, hvor vi simpelt hen hjalp dem med at rydde op i problemstillingen. Hvad var juraen i det? Hvordan skulle de få det på plads? De retningslinjer, de lavede for at administrere det fremadrettet, var vi med til at kvalitetssikre, og dem sagde vi god for. Der aftalte vi, at det hele skulle køre under radaren, og ingen skulle vide, at vi hjalp dem. Og så besluttede styrelsen bagefter at offentliggøre, at vi havde hjulpet dem. Det var sådan noget, jeg havde i tankerne. Havde de brug for, at vi var med tæt inde på at finde ud af, hvad man skulle gøre med det her? Det sagde han grundlæggende nej tak til. Men han sagde, at vi kunne skrive til dem, og så kunne de tage det i betragtning.

Jon Lauritzen:

Det står også i din påmindelsesmail til dig selv, at du oplyste, at I mente, at der var et klart menneskeretsproblem. Jeg tænker, at det er en lidt markant udtalelse til en departementschef. Hvad mente du med det? Og hvordan reagerede departementschefen på det?

Jonas Christoffersen:

Jeg kan ikke huske præcis, hvad jeg sagde til ham. Men i dag tolker jeg det, der står her, sådan, at jeg har tænkt, at hvis man skilte alle ad, var der et klart menneskerettighedsproblem. Det var derfor, at jeg ringede til ham for at spørge, om det virkelig kunne have sin rigtighed. Og som jeg husker det, sagde han, at der var en konflikt mellem det, man kaldte instruks, og forpligtelserne. Det er skrevet i maj 2017, så jeg tror, at det står lidt hen i det uvisse, hvad det helt præcis har dækket over – også for mig. Jeg havde det indtryk, at han var opmærksom på det, og han havde ikke behov for, at vi skulle hjælpe dem yderligere med det. Men vi kunne da skrive til dem, hvis vi havde noget.

Jon Lauritzen:

Et af de næste udsagn er, at du skriver:

”han var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser.”

Hænger de to ting sammen? Nu vil jeg ikke lægge ord i munden på dig, men var han enig i, at der var et klart menneskerettighedsproblem, når man tager den ekstra sætning med?

Jonas Christoffersen:

Jeg har skrevet, at mit indtryk var, at han syntes, at det var en svær sag. Han sad ikke og sagde til mig i telefonen: ”Vi kører ud over rampen, og det ved vi godt.” Som der står her, var mit indtryk, at hvis udgangspunktet var, at man skulle skille alle ad, så skulle man det ikke alligevel på grund af menneskerettighederne. Min erindring er, at han var enig i, at der kunne være et problem. Men mit indtryk var ikke, at han syntes, at det var et uoverstigeligt problem. Han sagde grundlæggende: ”Det har vi fod på. Du kan skrive til os, hvis der er noget.”

Jon Lauritzen:

Nu ved jeg godt, at det er et stykke tid siden. Men vi har en samtale, hvor jeg tænker, at du starter med at sige, at der er et klart menneskerettighedsproblem. Han opfatter sagen som vanskelig, og så skriver du, at ”han var enig i, at der var en konflikt mellem ...” Det er ikke ”der kunne være”, men ”der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser.” Kom I nærmere ind på, hvad konflikten bestod i?

Jonas Christoffersen:

Det, der står i mailen, er, at ”Uffe Toudal var ikke meget meddelsom, men det var mit indtryk, at han opfattede sagen som vanskelig”.

Jon Lauritzen:

Det næste er:

”og at han var enig i, at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser.”

Jonas Christoffersen:

Ja. Det, jeg prøver at sige, er, at jeg ikke kan huske det præcis. Jeg prøver at sige, at jeg ikke kan komme det nærmere – hvis du tror, at vi kan det. Men det, jeg har skrevet dengang, var, at han ikke var meget meddelssom, men at mit indtryk var, 1) at han opfattede sagen som vanskeligt, og 2) at der var en konflikt mellem ministerens instruks og de internationale forpligtelser. Hvad der så præcis har ligget i det dengang, tør jeg ikke sige. Det her er skrevet 14 måneder efter samtalen, så jeg kan ikke komme det nærmere, præcis hvordan ordene faldt. Men jeg kan sige, at det var ikke sådan, at jeg på det tidspunkt tænkte, at den er rygende gal i ministeriet. Men jeg tænkte, at de skulle finde ud af, hvad de skulle gøre ved det. Og så siger han: ”I kan jo hjælpe. I kan skrive til os, så jeres synspunkter kunne indgå i det videre arbejde.” Jeg kan ikke komme det meget nærmere. Jeg kan huske, at det her er kerneindholdet af det.

Jon Lauritzen:

Jeg har godt hørt, at du har sagt, at vi ikke kan komme det nærmere. Men du ringer til en departementschef og siger: ”Institut for Menneskerettigheder mener, at der er et klart menneskerettighedsproblem”, og han er enig i, at der er en konflikt mellem instruks og de internationale forpligtelser. Men så siger du, at du ikke tænkte, at der var noget rygende galt. Hvornår er der så noget rygende galt?

Jonas Christoffersen:

Jeg kan ikke svare på, præcis hvornår der er det. Men jeg kan konstatere, at jeg har skrevet ca. 1 år efter samtalen, at han siger, at vi kan skrive, så ”vores synspunkter kunne indgå i det videre arbejde.” Så på en eller anden måde må jeg have fået det indtryk, at han talte om, at der var et videre arbejde.

Jon Lauritzen:

Det er også helt fair. Nu kan vi også se, at mailen er skrevet i maj 2017. Jeg kan godt læse, at det er for at sikre din hukommelse, men kan du huske, hvorfor du skrev mailen til dig selv?

Jonas Christoffersen:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg kan ikke huske, hvad den konkrete anledning var. Men jeg ved så i dag, hvorfor det var.

Jon Lauritzen:

Det var måske, hvis der kom en sag som denne eller noget tilsvarende?

Jonas Christoffersen:

Nu var der jo noget presseomtale. Men man kan se, hvis man orienterer sig i sagen, at jeg har lavet dette notat nogenlunde samtidig med, at Justitsministeriet har lavet sit notat. Jeg tror, at man kan sige, at man i maj 2017 tænkte: ”Hvad ender det her med?” Og så tænkte jeg, at jeg hellere lige måtte skrive den smule ned, jeg kunne huske – som vi i øvrigt også har udleveret til kommissionen, da den bad om det et par gange.

Jon Lauritzen:

Det næste er kontakten med Tanja Franck. Det er et lidt kortere referat, hvor man kan se, at du den 10. maj sammen med din vicedirektør, Louise Holck, var til møde med Tanja Franck, der på det tidspunkt var direktør i Udlændingestyrelsen. Kan du forklare lidt om mødet?

Jonas Christoffersen:

Som jeg var inde på i går, var det vigtigt for instituttet, at vi havde gode kontakter, også i embedsværket, og det er klart, at Udlændingestyrelsens direktør var en vigtig kontakt for os. Vi havde fået etableret en proces med Henrik Grønnet, hvor vi mødtes i hvert fald en gang om året, og nogle gange to gange om året, for at tale om, hvad der skete, hvad der foregik på området, og hvad styrelsen havde af issues. Havde vi noget, som vi ville tale med dem om, tog vi det dér. Så starter Tanja Franck, og mødet den 10. maj er et hilse-på-møde, hvor vi skal tale om, hvem hun er, og hvem vi er. Jeg har, i forbindelse med at jeg skulle afgive forklaring her, spurgt ude på instituttet, om vi havde gemt en dagsorden for mødet, men det var ikke gemt i systemet. Det, jeg kan huske, var, at det her ikke var på dagsordenen som sådan. Det har jeg ikke skrevet her. Jeg mener ikke, at det var på dagsordenen som sådan, men

vi kom ind på det i starten, fordi det var en sag, der havde fyldt. Og mit indtryk var, at hun sagde, at de havde fod på det, og den skulle ligge nede i ... Altså, sagen var proppet ned i halsen på styrelsen, og så måtte de rode med den og finde ud af, hvad der skulle ske.

Jon Lauritzen:

Du skriver: ”Vi kom meget kort ind på sagen”, så det lyder meget rigtigt, at det ikke var på dagsordenen. Og så siger Tanja Franck noget i retning af:

”Vi ved alle, hvad ministerens syn på sagen er, men det skal jo også være lovligt.”

Og du skriver videre:

”Vi gik fra mødet i fortrøstning om, at de kommende retningslinjer på området ville være i overensstemmelse med de internationale forpligtelser.”

Det lyder lidt, som om I eller Tanja Franck har set et link mellem retningslinjerne, og at der kom styr på tingene. I siger, at I gik derfra ”i fortrøstning om, at de kommende retningslinjer på området ville være i overensstemmelse med de internationale forpligtelser.” Kan man læse det, som om I på det tidspunkt i maj ikke mente, at der var styr nok på tingene?

Jonas Christoffersen:

Nej, det kan man ikke. Det er, efter at vi har skrevet til ministeren og fået et svar tilbage, og det er, efter at der har været samråd og alt det dér. Det nævner jeg dér med Uffe Toudal. Jeg kan ikke huske, om det var før eller efter samrådet. Så jeg har i hvert fald i maj 2017 haft en eller anden forståelse af, at der var noget omkring samrådet, som havde betydning. Men det her er så efter samrådet, og efter at Tanja Franck er tiltrådt. Jeg tror, at når vi ikke havde det på dagsordenen, var det, fordi vores opfattelse på forhånd var, at det ikke var en sag, der fyldte længere. Det, hun grundlæggende siger til os, er: ”Jamen de skal jo lave nogle retningslinjer.” Og så tænker vi: ”Det er fint med os, og vi gør

ikke mere.” Så for os var sagen død på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Der er et brev på s. 1482, som Institut for Menneskerettigheder skriver til ministeren. Var du involveret i udarbejdelse af brevet? Jeg kan se, at det er underskrevet af Louise Holck. Jeg kan måske bare for en god ordens skyld sige, at du har fået det i kopi, men det er ikke sikkert, at du har været med til at udarbejde det.

Jonas Christoffersen:

Jo, jeg var med til at udarbejde det. Jeg kan ikke huske, hvor langt jeg var nede i det, men jeg er ret sikker på, at jeg har læst både brevet og notatet. Jeg vil næsten også skyde på, at vi besluttede, at Louise Holck skulle underskrive det, fordi det ikke var en sag på direktørniveau.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at I skrev det, har været dit møde med departementschefen, kan jeg næsten gætte mig til?

Jonas Christoffersen:

Min telefonsamtale, ja.

Jon Lauritzen:

Ja, undskyld, telefonsamtale. Hvad var jeres grundlag, da I skrev brevet? Var det jeres møde med Røde Kors og samtale med departementschefen?

Jonas Christoffersen:

Grundlaget for brevet var den medieomtale, der havde været. Og så den samtale, jeg havde med Røde Kors og den samtale, jeg havde med Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

I brevet på s. 1484 står der i de første afsnit:

”I februar 2016 meddelte udlændinge-, integrations- og boligministeren, at asylansøgere under 18 år fremadrettet ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever, og at par, som bor sammen, vil blive skilt ad.

Den 15. marts 2016 blev der afholdt samråd i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget om indkvartering af mindreårige og ægtefæller på asylcentre. Samrådet medførte ikke klarhed over menneskerettighedernes betydning for spørgsmålet om adskillelse.”

Og så kommer jeres konklusion:

”Det er instituttets konklusion, at der skal foretages en konkret vurdering af, hvorvidt der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvorvidt der er grundlag for i medfør af EMRK artikel 8, stk. 2, at gøre indgreb i familielivet ved at adskille parrene. Det er desuden instituttets vurdering, at parterne skal partshøres forud for beslutningen om adskillelse.”

Hvad var grundlaget for de to konklusioner? Det ene, at der skal laves en konkret vurdering, og så partshøring?

Jonas Christoffersen:

Så vidt jeg husker, havde vi en drøftelse, om man egentlig skulle partshøre i disse situationer. Vi havde på det tidspunkt i instituttet en ret fast praksis for at hyre en person, der enten havde siddet i Udlændingestyrelsen eller Udlændingeministeriet, fordi vi ville have fat i nogen, der kunne udlændingeloven. Den pågældende medarbejder sagde helt med det samme: ”Der skal ikke partshøres. Det er faktisk forvaltningsvirksomhed.” Og så sagde vi andre: ”Det kan da ikke være rigtigt. Der står i loven, at man træffer bestemmelse om at indkvartere og så adskille. Det lyder som en afgørelse.” Jeg tror, at vi havde en instinktiv vurdering af, at man måtte partshøre, hvis man besluttede at meddele pålæg om, at folk skulle bo hver for sig. Men som jeg husker det, var det ikke noget, vi borede ud i forarbejder og læste, hvad der stod dér. Med hensyn til det andet er det ligesom børnelærdom, at hvis der er tale om et indgreb, skal man lave en konkret proportionalitetsvurdering. Det har ikke taget mange millisekunder at komme frem til det.

Jon Lauritzen:

Nej, fordi det er to ting, ikke? Det ene er, at der skal foretages en konkret vurdering, og desuden skal der partshøres, ikke? Så der er to led i det.

Jonas Christoffersen:

Ja, det ene er menneskeret, og det andet er forvaltningsret.

Jon Lauritzen:

Ja, men også, hvis man måtte komme frem til, at der ikke skulle partshøres – så er det vel stadig sådan, at der skal laves en konkret vurdering af, om der er et beskyttelsesværdigt familieliv?

Jonas Christoffersen:

Det er klart.

Jon Lauritzen:

Godt. Jeg vil ikke gå nærmere ind i brevet, der jo – som du også siger – næsten er en tekstbogsbeskrivelse af artikel 8 og proportionalitet. Du skriver et brev den 30. maj. Det er på s. 2406. Kan du huske baggrunden for, at du skrev brevet? Der er en måske lidt spids kommentar nede efter pkt. 2:

”Du svarede ved brev af 25. april uden at forholde dig til det anførte, idet du i al væsentlighed gentog, hvad der var sagt under et tidligere samråd.”

Det er også derfor, at jeg ikke synes, at det er nødvendigt, at vi kigger på ministerens brev. Det tænker jeg at du har læst. Hvad var budskabet i dette brev til ministeriet?

Jonas Christoffersen:

Jeg havde faktisk glemt, at jeg havde skrevet det brev, før du forelagde sagen. Jeg tror, at det var dig, der forelagde den del af sagen. Jeg troede faktisk heller ikke, at vi havde fået svar på vores første brev. Det viser sig, at det havde vi så også. Det var jeg godt klar over, inden vi kom så langt som det her. Så jeg kan ikke huske konkret, at vi har skrevet det brev, men når jeg læser det, er det et brev, hvor vi i virkeligheden lidt puster os op over for ministeren. Nu kan jeg forstå, at hun ikke har set brevet, så det har ikke

rigtig virket, desværre. Men vi siger grundlæggende det, der står her: ”Vi skrev til dig den 22. marts 2016, fordi vi var bekymrede.” Så får vi dette svar tilbage. Vi siger: ”Husk menneskerettighederne”, og så siger vi: ”Det blev der ikke rigtig talt om.” Hun gentog så, hvad der blev sagt på samrådet, og vi kunne godt have tænkt os på instituttet, at man havde været mere klar i mælet om, at man også ville overholde menneskerettighederne. Og så slutter brevet med, at vi siger, at vi ikke gør mere ved sagen, bl.a. fordi ombudsmanden er gået ind i sagen.

Jon Lauritzen:

Det er rigtigt, at I hæfter jer ved svarene både fra styrelsen og fra ministeriet om, at nu vil der ske partshøring. Men der står også nederst på siden:

”Det fremgår derimod ikke, at der vil ske partshøring ved den første afgørelse om indkvartering, ligesom der ikke er anført noget om vejledning til de berørte om deres retsstilling ved en afgørelse om indkvartering truffet uden forudgående partshøring.”

Her borer I vel lidt mere i, hvad der skal ske ved den første adskillelse. Kan du huske jeres overvejelser om det og grundlaget for det?

Jonas Christoffersen:

Lad mig lige læse engang ... Nej, det tør jeg ikke sige. Jeg tror, at vi har haft en opfattelse af, at der skulle partshøres, også ved den første indkvartering.

Jon Lauritzen:

Jeg er enig. Og jeg læser den mere sådan lidt: ”I skal lige være opmærksomme på disse to punkter, som måske ikke var helt så klare.” Eller I havde jo ikke taget det med i det første brev. Måske har I tænkt jer lidt mere om. Men det er også fair, hvis du ikke kan huske det. Hvis vi tager s. 2407 ...

Jonas Christoffersen:

Hvis jeg lige må sige ... Grunden til, at jeg kan tøve lidt, er, at jeg heller ikke kan huske, præcis hvad det er, der står i de breve fra ombudsmanden, eller præcis hvor vi har set, at der skulle

være en kile, man skulle sætte ind. Men det, der står her, er, at vi har ment, at man skulle parts-høre ved den første afgørelse om indkvartering.

Jon Lauritzen:

På s. 2407 slutter I af med at skrive i andet afsnit:

”Vi har endelig hæftet os ved, at Folketingets Ombudsmand i pressemeddelelse af 11. maj 2016 har anmodet om en række oplysninger og udtalt, at han blandt andet vil se på ministeriets vejledning om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser vedrørende indkvartering af mindreårige ægtefæller.

På den baggrund foretager vi os ikke videre for nuværende.”

Jeg læser det lidt, som om den nu ligger hos ombudsmanden, og så trækker I jer lidt, i hvert fald for nuværende. Er det en korrekt læsning?

Jonas Christoffersen:

Ja, det er det, der står. Det er også det, der var tanken i det. Vi havde på instituttet forskellige kriterier for, hvornår vi skulle gå ind i sagerne, og et af kriterierne, som var meget vigtigt for mig, var, at vi ikke skulle gå ind i noget, hvor vi kunne se, at der var andre, der var bedre egnet til at gå ind i det. Hvis der var andre, der var bedre egnet, skulle vi prøve at få dem til at gå ind i det. Og hvis der var andre, der var bedre egnet til at gå ind i det, kunne vi trygt overlade sagen til dem. Denne sag krævede i virkeligheden to ting, som vi ikke kunne. Dels skulle man meget tæt på sagens akter, og dem kunne vi ikke få fra ministeriet. Ombudsmanden havde en bedre adgang til oplysninger. Man skulle også meget tæt på de konkrete sager, og det var noget af det, som vi af princip ikke gjorde. Vi gik ikke ned i konkrete vurderinger i konkrete enkeltsager. Det var ikke en del af vores opgave. Derfor var det helt naturligt for os, at vi trak os ud, når ombudsmanden var gået ind i sagen. Og det er det, vi skriver. Vi skriver, at vi må se, hvad der kommer ud af det.

Jon Lauritzen:

Enig. Så vil jeg lige vise dig en artikel fra Information på s. 6006 ff., hvor der er en udtalelse. På s. 6007 er der et citat fra dig:

”Et ægtepar kan kun adskilles uden partshøring og individuel sagsbehandling i en kort periode, før jeg vurderer, det er ulovligt. Der er ingen præcis tidsgrænse, men med kort periode tænker jeg omkring to-tre-fire uger, ikke flere måneder,” siger Jonas Christoffersen, der har fået forelagt skemaet.”

Og nede i afsnit seks:

”I omkring 20 sager foretager man ikke inden for kort tid en konkret og individuel vurdering af, om man kan opretholde adskillelsen i overensstemmelse med parrenes menneskerettigheder. Den vurdering bliver først foretaget en rum tid senere, bl.a. fordi en række af sagerne lå stille i to måneder, fordi der skulle foretages principielle overvejelser i styrelsen. Det er erkendt i flere sager, at man ikke kunne opretholde adskillelsen, og jeg kan ikke se, hvordan det kan være lovligt at holde parrene adskilt så længe.”

Nu vil jeg ikke bede dig om at lave juridisk vurdering, men jeg vil bare spørge dig, om citaterne er korrekte?

Jonas Christoffersen:

Jeg kan ikke huske, om jeg har fået de citater til citatkontrol, men jeg vil ikke bestride, at det kan være fuldstændig korrekt gengivet, eller at jeg har godkendt citatet. Jeg kan endda have skrevet det om til det her. Jeg kan ikke huske det konkret, men jeg har ingen grund til at sige, at jeg ikke skulle have sagt det her dengang.

Jon Lauritzen:

Jeg har ikke yderligere.

Jonas Christoffersen:

Hvis jeg må tilføje ...

Retsformanden:

Ja.

Jonas Christoffersen:

... så mener jeg også, at det er rigtigt, hvad jeg siger her. Som jeg forstår det, handler det om perioden uden partshøring, og hvor længe man kan holde dem adskilt. Det er sådan, jeg læser det. Det er det, det handler om. Rigsretten må i givet fald finde ud af, hvor lang tid man kan adskille i forskellige situationer med og uden partshøring, men jeg synes, at det her ser meget fornuftigt ud.

Jon Lauritzen:

Det er også derfor, vi ikke vil bede dig om at lave en vurdering af det, fordi det har vi Rigsretten til. Jeg skulle bare høre, om citaterne var, nogenlunde som du huskede dem, og det kan jeg forstå. Tak.

Retsformanden:

Ja. Og forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Vi har ingen supplerende spørgsmål.

Retsformanden:

Så siger vi tak til dig for din forklaring. Og det betyder så, at vi skal høre Anne Nygaard Just.

Som vidne mødte **fhv. fuldmægtig i Koncernøkonomi i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Anne Nygaard Just.**

Retsformanden:

Anne Nygaard Just, du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal sige til dig indledningsvis, at du har pligt til at afgive forklaring, og du udtaler dig under strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Godmorgen, og tak, fordi du kom. Indledningsvis vil jeg høre dig om din faglige baggrund, så vi kan få indtryk af, hvem vi har besøg af i dag.

Anne Nygaard Just:

Jeg er cand.scient.adm. fra Aalborg Universitet. Jeg blev færdig i sommeren 2012, hvor jeg fik arbejde i Justitsministeriet i Anette Gørtz' kontor. Der var jeg i 3 år indtil valget i sommeren

2015, hvor jeg sammen med Anette Görtz og stort set resten af kontoret og hele Udlændingefdelingen rykkede fra Justitsministeriet og ned i det nyoprettede Udlændinge-, Integrations- og Boligministerium. Der sad jeg i lidt over 1 år, indtil jeg stoppede og startede som udvalgssekretær.

Jon Lauritzen:

Jeg har læst protokollen fra Instrukskommissionen. Der står, at du stoppede i efteråret 2016. Kan du huske lidt mere præcist, hvornår du stoppede?

Anne Nygaard Just:

Jeg stoppede ved udgangen af oktober.

Jon Lauritzen:

Hvilken stilling havde du i ministeriet, og i hvilken afdeling arbejdede du?

Anne Nygaard Just:

Jeg sad i Anette Görtz' kontor i Koncernøkonomi, som lå under koncernstyringsafdelingen eller administrationsafdelingen. Jeg kan ikke længere huske, hvad den hed, men det var Line Skytte Mørk Hansens afdeling. Jeg sad som ministeriets finanslovsansvarlige, og jeg sad med den overordnede kapacitetsstyring af asylindkvarteringssystemet. Altså, skal man lukke eller åbne asylcentre, og hvis man skal, hvilket center er så mest rentabelt at have åbent osv.? Der var virkelig travlt på det tidspunkt. Jeg sad også med alle mulige andre sager, og barnebrudssagen landede også på mit bord. Men det var kun én ud af virkelig mange andre sager, som jeg også sad med på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Anette Görtz var din umiddelbare overordnede?

Anne Nygaard Just:

Ja. Det var min kontorchef.

Jon Lauritzen:

Hvornår hørte du første gang om de mindre-årige asylpar?

Anne Nygaard Just:

Jeg husker det, som om det var den 26. januar. Jeg kan ikke huske, om Anette Görtz og Line Skytte Mørk Hansen kom ind på mit kontor og fortalte om sagen, eller om jeg opdagede det, ved at Martin Henriksen stillede et alm. delspørgsmål om sagen.

Jon Lauritzen:

På s. 10 kan vi se, at de ude fra styrelsen kommer med en udtalelse til medierne, som bliver startskuddet til, at der er en del medieomtale den 25. januar. Kan du huske, om I drøftede medieomtalen på kontoret? Eller var det først, da der kom spørgsmål i sagen, at du kom ind i den?

Anne Nygaard Just:

Jeg tror måske, at Line Skytte Mørk Hansen eller Anette Görtz har vendt sagen med mig den 26. januar om formiddagen. Men inden da havde jeg ikke hørt om sagen.

Jon Lauritzen:

På s. 81 kan vi se en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Anette Görtz:

”Kære Anette

Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

”Og derefter skal vi have Lykkes folk til at se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag i forhold til den nuværende lovgivning.”

Så kan vi se, at Anette Görtz sender den videre til dig om formiddagen den 26. januar:

”Jeg kommer lige med supplerende...”

Det passer jo med din hukommelse. Jeg ved godt, at det er lang tid siden, men kan du huske, hvordan du fik opgaven, og om der var noget supplerende fra Anette Görtz?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, hvad vi talte om. Jeg kan kun gætte på, at hun har sagt, at der er blevet bestilt et notat ude i styrelsen. Det var det notat, jeg efterfølgende arbejdede videre på. Jeg kan ikke huske, hvad hun konkret sagde.

Jon Lauritzen:

Så der var en bestilling på et notat. Hvis vi kigger på s. 95, vil jeg spørge dig, om det her var dit udgangspunkt? Det er fra styrelsen til lin@uibm.dk. Det er Line Skytte Mørk Hansen, ikke? Jeg ved ikke, om vi kan bladre et par sider frem, så du lige kan se det. Jeg tænker, at det her var udgangspunktet for dit arbejde. Er det korrekt?

Anne Nygaard Just:

Det er korrekt. Jeg kan ikke huske, hvem der bestilte notatet. Det var i hvert fald ikke mig. Men det er korrekt. Jeg arbejdede videre på dette notat – skrev det igennem primært for sproglige rettelser. Og så var der en proces efterfølgende, hvor det juridiske skulle ind i det, og det stod Udlændingefdelingen for.

Jon Lauritzen:

Så din opgave var at skrive igennem og indhente bidrag fra Udlændingefdelingen, og også fra styrelsen? Eller hvad bestod den nærmere i?

Anne Nygaard Just:

Jeg ved ikke, om man kan sige, at jeg indhentede bidrag. Jeg tror, at vi var fælles om notatet. Jeg føler ikke, at notatet var mit på den måde. Jeg tror, at jeg gennemskrev det i første omgang for rent sproglige ting. Så har jeg nok sendt det videre til min chef og formentlig også med Udlændingefdelingen på mailen. Og så har de arbejdet videre med den juridiske del af teksten. Fordi de dele, som vi skulle kvalificere i vores kontor, var sådan noget med, om formuleringerne passede, om antallet passede med det, vi eventuelt havde oplysninger om, osv.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der bidrog til arbejdet med notatet i departementet?

Anne Nygaard Just:

Line Skytte Mørk Hansen og Anette Gørtz var på fra vores afdeling og stod for det statistiske, men ellers var det Jesper Gori, der sad som kontorchef i Udlændingefdelingen, og Lykke Sørensen, der var afdelingschef i Udlændingefdelingen. Det var dem, det stod for det juridiske.

Jon Lauritzen:

Fik du nogen instrukser om, hvad du skulle gøre? Mailen, vi så lige før, var en relativt kortfattet bestilling. Fik du nogen nærmere instrukser, eller var det dét, du fik?

Anne Nygaard Just:

Jeg husker det ikke, men jeg vil tro, at det var nogenlunde dét, jeg fik. Vi lagde løbende sådan nogle notater op, som handlede om status på indkvarteringssystemet. Jeg tror, at det var en gang om ugen eller en gang hver anden uge til ministeren. Og der gjorde jeg præcis det samme, dvs. skrev det igennem for det sproglige og tjekkede de ting, som vi eventuelt kunne dobbelttjekke. Så det var en helt sædvanlig gennemskrivning. Det er ikke det store, man gennemskriver. Det er bare, hvis der er noget, som man synes lyder bedre. Eller hvis man kan tjekke nogle ting, så gør man det.

Jon Lauritzen:

Foretog du materielle ændringer eller indholdsmæssige ændringer i notatet?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, jeg har opfattet det. Når jeg spørger fremadrettet, om du var involveret i noget, mener jeg også, om du har hørt eller oplevet noget. Svaret kan godt være, at du ikke var med i det her, men at du så hørte et eller andet. Bare så du ikke tænker, at jeg spørger alt for smalt.

På s. 107 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen skriver til dig, at der skal:

”strammes i forhold til det US havde skrevet. Fx også det med aldersforskel.”

Husker du, hvad der skulle strammes op på? Det er lang tid siden, at du har set dokumenterne. I mailen nedenfor skriver du:

”Kære Line,

Jeg sender vedhæftede til Lykke og Jesper – uden ændringsmarkeringer. Vi har slettet overskriften ”Herudover kunne følgende iværksættes”, da punktet jo er taget fra det, som Udlændingestyrelsen allerede gør. Punktet står derfor bare under ”Initiativer.”

Anne Nygaard Just:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Den proces, der var med notatet, om ændringer: Hvad kan du huske? Hvad har du overværet? Nu spørger jeg meget bredt. Kan du huske processen med at få notatet færdigt eller få det skrevet igennem? Er der nogen ting, som du hæfter dig ved eller kan huske?

Anne Nygaard Just:

Ikke rigtig. Jeg kan huske, at Jesper Gori skrev videre på det. Den sidste del af det endelige notat har han skrevet – eller de har skrevet detovre i Udlændingeafdelingen i hvert fald. Så notatet kørte lidt frem og tilbage med nogle forskellige formuleringer. Men eftersom det var et fagområde, som jeg ikke sad med – altså udlændingeret – blandede jeg mig ikke i den del. Det kørte bare sin gang. Jeg går ud fra, at de i Udlændingeafdelingen blev enige om, hvad ordene skulle være.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du var i kontakt med Mark Thorsen eller andre for at få en retning på notatet? Nu spørger jeg igen lidt bredt.

Anne Nygaard Just:

Ja, det var jeg ikke, for det var Udlændingeafdelingen, der skulle lægge retningen. Jeg var slet ikke inde i den juridiske retning om, hvor man kunne gå, hvor langt man kunne gå osv.

Jon Lauritzen:

Der er jo nogen, der skal pege i den retning, man ønsker at afsøge. Havde du den opfattelse, at det var Udlændingestyrelsen, der selv fastsatte, hvilken vej man skulle gå?

Anne Nygaard Just:

I forhold til at bestemme, hvor langt man kunne gå i forhold til at adskille, og hvad retningslinjerne skulle være på området, havde jeg opfattelsen af, at det var Udlændingeafdelingen, der satte retningslinjerne. Men de kan sagtens have haft drøftelser med Udlændingestyrelsen om det. Det er jeg bare ikke bekendt med.

Jon Lauritzen:

Der var også et høringssvar sammen med det notat, som du tog udgangspunkt i. Vi kan se det på s. 115. Kan du huske, om du modtog det? Høringssvaret og notatet, som du tog udgangspunkt i, var i samme mail, så jeg antager, at du også har modtaget høringssvaret. Er det en rigtig antagelse?

Anne Nygaard Just:

Jeg husker, at de først sendte notatet ind, og at de efterfølgende sendte høringsnotatet ind sammen med det oprindelige notat. Jeg så det også.

Jon Lauritzen:

I de sidste to afsnit før overskriften ”Konkrete svar” står der:

”For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Kan du huske, om du bed mærke i det? Og om det var en del af drøftelserne om notatet?

Anne Nygaard Just:

Jeg har helt sikkert læst det. Jeg tror ikke, at jeg har bidt mærke i det. Det var ikke en del af drøftelserne i vores afdeling. Men jeg kan ikke udelukke, at de har drøftet det i Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

På s. 117 kan vi se, at der fra Lykke Sørensen er en indkaldelse til et møde med overskriften ”Indkvartering af mindreårige”. Det ser ud til, hvis vi kigger på s. 130, at det bliver afholdt den 28. januar kl. 09.30-10.30, formentlig på Line Skytte Mørk Hansens kontor. Kan du huske det møde?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvem arbejdede med notatet? Der var to afdelinger. Var du krumtappen i at få det processe-ret? Eller hvem styrede processen? Nu spørger jeg igen lidt bredt.

Anne Nygaard Just:

Jeg tror, at hele sagen landede i vores kontor, fordi det i første omgang handlede om at få af-dækket, hvor mange par det drejede sig om i indkvarteringssystemet, og vi sad jo med øko-nomi og statistik i vores kontor. Udlændingeafdelingen fik aldrig rigtig – i hvert fald ikke lige de første par uger eller måneder – tilkoblet deres egen sagsbehandler. Derfor sad jeg også med sagen på Udlændingeafdelingens vegne og fik også lagt sager op i F2, som var vores sags-behandlingssystem dengang, når man skulle lægge sager, der skulle godkendes, op til mini-steren. Derfor blev jeg på en eller anden måde lidt bindeleddet mellem at få det hele samlet og få det lagt op i systemet, uden at jeg nødvendigvis havde fagligheden på området. Derfor lå en hel del af de juridiske diskussioner i Udlændin-geafdelingen, men når de havde afsluttet dem, var det min opgave at få det lagt op i systemet. Jeg tror også, at det er derfor, at jeg står på cc på virkelig mange mails, selv om jeg ikke nød-vendigvis sad med fagligheden på området.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg tror, at jeg har forstået det, fordi på s. 157 kan vi se, at der er en version af notatet, hvor du står på som sagsbehandler. Og på s. 156 kan vi se, at der står følgende fra Lykke Sørensen til Line Skytte Mørk Hansen om det notat, som vi lige har kigget på:

”Hermed Jespers bud på et notat, som jeg har godkendt. Som du kan se, er der et par steder, hvor vi skal drøfte nærmere.”
Og så får du det:

”Kære Anne

Vil du se på denne – der er et par ting der skal afklares med styrelsen.”

Det er også sådan, vi har opfattet notatet: Selv om du står som sagsbehandler, har det måske i virkeligheden været, fordi det var dig, der op-rettede dokumentet. Jeg ved ikke, om det her er en bestilling, men når Line Skytte Mørk Hansen skriver til dig, at der er nogle ting, der skal af-klares med styrelsen, kan du så huske, hvad det var?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske det lige nu. Jeg kan godt hu-ske, at jeg har set en mail med nogle spørgsmål, som jeg har sendt derud, men jeg kan ikke hu-ske konkret lige nu, hvad det handlede om.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du læste notatet igennem?

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 166 kan vi se, at du skriver til Ditte Kruse Dankert:

”Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til oriente-ring lægges til ministeren i dag.”

Når du ikke var med i de indholdsmæssige ting, skal jeg nok lade være med at spørge dig om selve kommentarerne. Men der står, at sagen

skal lægges til ministeren i dag, så jeg tror, at det må være et vink til Ditte Kruse Dankert om, at hun skal skynde sig. Blev sagen lagt til ministeren? Kan du huske det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan kun huske det, fordi jeg mener at have læst, at det først blev lagt op den 2. februar.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg også er rigtigt, fordi på s. 172 kan vi se, at de svarer den 29. januar kl. 16.11. Og det er en fredag, så jeg gætter på, at der ikke skete meget mere den dag.

På s. 181 er der igen en indkaldelse fra dig til et møde, og her er overskriften ”Barnebrude”:

”Kære alle,

I indkaldes hermed til et kort møde vedr. sagen om barnebrude.”

Var der en sammenhæng mellem bidraget fra Udlændingestyrelsen, og at du indkaldte til dette møde?

Anne Nygaard Just:

Mit bedste gæt er, at det har der sikkert været, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Det er også fint. På s. 184 kan vi se, at mødet er sat i kalenderen til kl. 15.30. Så det er nok blevet rykket lidt, og jeg gætter på, at det måske var lidt senere på dagen. Men det ændrer nok ikke det helt store ved, om du kan huske mødet?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

Nu går vi lidt frem og ser i F2-systemet. På s. 195 kan vi se, som du også rigtigt siger, at notatet bliver lagt op den 2. februar. Men kl. 14.18 er noteret følgende:

”Andreas Højmark Andersen (trin 7) returnerer til Anne Nygaard Just på vegne af Andreas Højmark Andersen”.

Og du ”genoptager” 5 minutter senere, altså kl. 14.23. Kan du forklare både det tekniske i, hvad der sker her, og om du eventuelt kan huske, hvorfor den blev returneret til dig?

Anne Nygaard Just:

Ministeren har formentlig haft et spørgsmål, en kommentar eller en bemærkning. Så er Andreas Højmark formentlig kommet ned og har fortalt om det, og så har jeg eventuelt svaret på spørgsmålet og sendt det tilbage til ministeren. Jeg kan ikke huske indholdsmæssigt, hvad det handlede om, men siden det har taget 5 minutter, tænker jeg ikke, at det er store indholdsmæssige ændringer.

Jon Lauritzen:

Nu spørger jeg måske lidt dumt. Man kan vel ikke se her, hvor lang tid du har haft den genoptaget? Når der står her, at du genoptager, betyder det vel, at du genaktiverer, og det gør du kort tid efter. Men hvor kan man se, hvornår du slipper den igen? For vi kan se, at det næste er, at Andreas Højmark Andersen den 9. februar godkender på vegne af sig selv, og trin 7 er ministerens trin. Jeg har ikke arbejdet i et ministerium, men jeg har været med i en masse undersøgelseskommissioner, og når noget går tilbage i linjen, har jeg i hvert fald oplevet mange gange, at så skal man hele rækken igennem. Når du genoptager, genoptager du så direkte til trin 7, eller går det så videre til Jesper Gori, Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen osv.? Kan du huske det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske det, men som det ser ud her, sender jeg det direkte videre til ministeren, og det er også en af grundene til, at jeg siger, at der nok ikke har været noget indholdsmæssigt i det. Hvis der havde været nogen indholdsmæssige ændringer, skulle det godkendes hele vejen op i huset igen.

Jon Lauritzen:

Okay. Og det kan man godt gøre i systemet? Det med ikke at gå op gennem linjen? Jeg hørte godt, at du sagde, at det formentlig er, fordi det ikke har været noget indholdsmæssigt, men hvis det havde været det, så havde du taget det op gennem linjen?

Anne Nygaard Just:

Så havde jeg helt sikkert taget det op gennem linjen. Men man kan ændre i linjen, altså slette de mellemliggende trin, hvis man har behov for det. Så man kan bare sætte ministeren på direkte efter sig selv, hvis det er. Jeg kan ikke huske de nærmere specifikationer i systemet, men det mener jeg at man kunne.

Jon Lauritzen:

Kan du huske din involvering i notatet, efter det blev godkendt? Det ser ud til, at det blev godkendt den 9. februar af i hvert fald Andreas Højmark Andersen. Kan du huske, hvad der skete med notatet efter det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, at jeg havde noget med det at gøre efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der var nogen drøftelser af eller om notatet efterfølgende?

Anne Nygaard Just:

Ikke som jeg var involveret i.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, fordi vi interesserer os lidt for notatet – også om det blev brugt eller omtalt efter den 9. februar. Kan du huske det?

Anne Nygaard Just:

Det eneste, jeg kan huske, som jeg har været involveret i vedrørende dette notat, er, at jeg sendte det til Familiesammenføringskontoret langt senere. De skulle bruge det til baggrund til et eller andet. Ellers har jeg ikke hørt eller deltaget i drøftelser om notatet. I hvert fald ikke som jeg husker.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt bede dig om at se i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 339-340: ”Drøftelserne om, hvordan ordningen skulle være, tog efterfølgende over, og de ”overhalede” notatet. Hvis der havde været en indstilling i notatet, som skulle have været sat i værk, ville det have været Udlændingeafdelingens ansvar, idet notatet indeholdt en juridisk indstilling om adskillelsen af asylpar.” Kan du sætte lidt flere ord på det med, at drøftelserne om, hvordan ordningen skulle være, efterfølgende tog over og overhalede notatet?

Undskyld. Jeg skal lige starte med at spørge, om du kan vedkende dig, hvad der står i protokollen?

Anne Nygaard Just:

Det kan jeg vedkende mig. Det her var det første notat, som blev lavet fra embedsværket, med deres indstillinger til, hvordan man kunne sætte nogle retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller en samlever. Og så blev der holdt et møde, umiddelbart efter at notatet blev godkendt. Det er kl. 15.30. Der var i øvrigt en hel række drøftelser om det juridiske i det, som jeg efterfølgende har hørt om. Derfor var det min opfattelse, at notatet blev overhalet – som jeg sagde sidste gang – af de drøftelser, som var efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Og du havde ikke nogen drøftelser efter den 9. februar med nogen om notatet, ud over at du har sendt det en enkelt gang?

Anne Nygaard Just:

Ikke så vidt jeg husker.

Jon Lauritzen:

På s. 344 står der endvidere:

”Hun drøftede ikke på dette tidspunkt notatet af 2. februar 2016 med nogen. Hun tror, at notatet blev glemt ret hurtigt.”

Kan du prøve at sætte lidt ekstra ord på det med, at det blev glemt ret hurtigt? Hvad baserer du det på?

Anne Nygaard Just:

Jeg baserer det på, at notatet blev lavet og godkendt den 9. februar, og så husker jeg ingen drøftelser om notatet efterfølgende. Og jeg husker ikke, at der blev henvist til notatet i nogen folketings svar eller andet i øvrigt. Det er det, jeg mener med ”glemt”. Jeg tænkte ikke på det efterfølgende, og jeg hørte heller ikke, at Udlændingefdelingen gjorde det. Men der kan selvfølgelig sagtens have været drøftelser om det, uden at jeg har hørt om det.

René Offersen:

Nu skal I nok få lov at gøre det her færdigt, men det er ikke helt klart for mig, hvad det er, der var uoverensstemmende i forhold til din forklaring for Instrukskommissionen. Vi kører fra punkt til punkt i afhøringsprotokollen fra kommissionen, og så vil jeg tillade mig at sige helt stiltfærdigt, at jeg har på fornemmelsen, at du har din forklaring fra Instrukskommissionen liggende ved dig. Jeg kan godt forstå, at du har tænkt den tanke. Men jeg tror ikke, at man må have den liggende til at følge med i sin forklaring, når vi kommer til nogle af de andre ting også.

Retsformanden:

Nej, det er bedst, hvis du lægger den væk, sådan at den forklaring, vi får fra dig, bliver det, du kan huske nu. Og hvis du siger et eller andet, som giver anledning til et forehold, så må advokaterne komme ind på det. Men vi skal have din forklaring, som du nu kan huske den.

Jon Lauritzen:

Det med, at notatet ret hurtigt blev glemt: Var der efterfølgende drøftelser om ordningen? Det hører jeg dig sige, men jeg skal bare være sikker på, at jeg har forstået det rigtigt?

Anne Nygaard Just:

Der var mødet kl. 15.30 den 9. februar, som jeg deltog i. Og ellers foregik der – så vidt jeg har forstået efterfølgende – en hel række drøftelser

på et højere niveau end mig og i Udlændingefdelingen.

Jon Lauritzen:

Vi kan godt gå til mødet den 9. februar. Vi har en pressemeddelelse i udkast på s. 205. Den tror jeg ikke at du har været en del af. Det er Sarah Andersen, der sender den. Kan du huske, om du har set den pressemeddelelse? Og i givet fald hvad jeres rolle var i din afdeling?

Anne Nygaard Just:

Ja, vi så det allerførste udkast til pressemeddelelsen. Og Mia Tang, som var pressechef, enten ringede eller skrev også til mig for at høre om de præcise formuleringer, i forhold til det med at barnebrude er lig med mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever. Altså, hun skulle bruge den korrekte formulering. Og ellers faktatjekkede vi efterfølgende pressemeddelelsen for de dele, som vi havde ansvaret for. Nu kan jeg ikke huske, om det står der, men f.eks. hvor mange par, der var tale om, osv. Det var noget af det, vi kunne gå ind i. Og ellers kørte pressemeddelelsen frem og tilbage, og jeg var cc på en hel del mails med forskellige udkast til pressemeddelelser.

Jon Lauritzen:

Den sidste sætning:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Var det noget, som du eller andre i afdelingen skulle undersøge? Genbesøgte I notatet for at se, om I kunne finde svar på spørgsmålet?

Anne Nygaard Just:

Det sketeovre i Udlændingefdelingen.

Jon Lauritzen:

Okay. Vi ved, at der er et møde. Og du har forklaret, at du kan huske, at du deltager i mødet senere på dagen kl. 15.30. Hvad kan du fortælle os om mødet? Sådan frit.

Anne Nygaard Just:

Nu er det ved at være lang tid siden, men jeg kan bedst af alt huske, at der var en lidt presset

stemning. Jesper Gori var presset. Han sagde, at det ikke kunne udelukkes, at det var imod de internationale konventioner at skille alle par ad, og prøvede at give et bud på, hvor langt man kunne gå. Ministeren ville gerne have, at man gik lidt længere, og det samme ville Mark Thorsen.

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder dig allerede. Kan du huske, hvad der afstedkom drøftelsen af, om man kunne gå længere? Og hvad var længere?

Anne Nygaard Just:

Så vidt jeg husker, skulle man finde linjen i pressemeddelelsen, inden den skulle ud. Det var det, drøftelserne på mødet handlede om. Hvor langt kunne man gå? Og det skulle man have afklaret, inden man kunne lave pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Men var det ikke afklaret i notatet? Jeg er med på, at pressemeddelelsen lå der. Men hvis I talte om, hvor langt man kunne gå, så spørger jeg åbent: Talte I om ordningen eller om, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen?

Anne Nygaard Just:

Jeg mener, at vi talte om begge dele. Vi talte om, hvor langt man kunne gå, og det handlede også om, hvad man så kunne skrive i pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Og hvor langt ønskede ministeren at gå? Gav hun udtryk for det?

Anne Nygaard Just:

Jeg tror, at hun gerne ville have, at man så vidt muligt kunne skille alle parrene ad. Og det var der en drøftelse om, hvor de prøvede at trykke Jesper Gori lidt på maven, i forhold til om man kunne gå lidt længere, end hvad de måske umiddelbart tænkte. Men så vidt jeg husker, var der ikke nogen konklusion på mødet. Jeg kan ikke huske, om det var dér, man drøftede, om Jesper Gori og Lykke Sørensens afdeling skulle vende sagen endnu en gang med

Justitsministeriet, eller hvad det var. Men jeg kan ikke huske, at der kom nogen konklusion på mødet.

Jon Lauritzen:

Men du forklarer, at stemningen var trykket. Var den trykket, fordi Jesper Gori blev trykket på maven, så at sige? Du startede med at sige, at stemningen var trykket, og så siger du, at den er lidt trykket. Hvordan? Kan du prøve at komme det lidt nærmere?

Anne Nygaard Just:

Det er nok, fordi jeg bedst af alt kan huske selve stemningen på mødet. Og jeg kan bare huske, at jeg kunne se på Jesper Goris ansigtsudtryk, at han var lidt presset over, at hans umiddelbare udlægning af, at det ikke kunne udelukkes at være i strid med internationale konventioner, ikke bare blev taget for gode varer. Man vil altid gerne – tror jeg – imødekomme en ministers ønsker. Ministeren ville måske gerne være gået lidt længere, end det han lagde op til. Hans ansigtsudtryk signalerede – for mig i hvert fald – at han var lidt presset over, at man ikke bare kunne finde linjen i det og sige, at det er det, vi gør.

Jon Lauritzen:

Og hvad udtrykte Jesper Gori? Jeg tror måske, at du sagde det før, men holdt han fast i, at der skulle kunne være undtagelser? Jeg er med på, at du ikke kan huske ordvekslingen, og det beder jeg dig heller ikke om at huske. Men hvad var dit indtryk?

Anne Nygaard Just:

Jeg gik fra mødet med en opfattelse af, at man umiddelbart ikke kunne adskille alle, fordi det ville være imod de internationale konventioner. Men så var der jo en proces efter mødet, som jeg ikke deltog i.

Jon Lauritzen:

Kan du huske processen efter mødet? Eller er det noget, du har læst dig til i forbindelse med Instrukskommissionen? For vi er mest interesseret i, hvad du kan huske. Det er dét, der er interessant for retten.

Anne Nygaard Just:

Det eneste, jeg kan huske, var, at der var drøftelser med Justitsministeriet. Jeg kan huske, at de havde svært ved at få fat i Nina Holst-Christensen, som var kommitteret deroppe, for at få hendes vurdering af sagen. Og så kan jeg huske, at der var en række mails frem og tilbage med udkast til pressemeddelelsen i forskellige former, som jeg ikke gik ind i, men jeg var cc på dem.

Jon Lauritzen:

Og det med at få fat i Nina Holst-Christensen, var det under mødet eller efter mødet? Næste dag? Samme dag?

Anne Nygaard Just:

Det var i hvert fald ikke under mødet. Jeg husker det, som om det var efter mødet, men jeg kan tage fejl.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvor lang tid mødet tog ca.? Jeg beklager de meget specifikke spørgsmål, men du skal bare forklare, hvad du kan huske. Hvis du ikke kan huske det, kan du ikke huske det.

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske det. Jeg vil gætte på en halv time.

Jon Lauritzen:

Vi går til tillægsekstrakt 1 s. 1 hvor der er en mail med:

”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelem”.

Det er fra Sarah Andersen til Mark Thorsen og Mia Tang, og du er ikke på. Kan du huske, at du har hørt eller oplevet nogen drøftelser af, at der blev sendt et forslag fra Jesper Gori og et forslag uden en kattelem? Var du inde over det?

Anne Nygaard Just:

Det er nyt for mig. Så det husker jeg ikke at jeg har været inde over.

Jon Lauritzen:

Godt. Så prøver vi at kigge i hovedekstrakten på s. 233-234. Der har vi en mail fra Line Skytte Mørk Hansen, hvor du er cc. Jeg tror også, at du sagde, at du var cc på meget. Der står:

”Kære Mia

Vi har forsøgt at skrive Jesper bemærkninger ind –og taget det med tvang ud –bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang –så forholder vi os kun til at en mindreårig ikke skal bo med en voksen –kan man ikke skrive det på den måde vi har rettet?”

Kan du huske, om du var inde over det? Du er cc på mailen, men Line Skytte Mørk Hansen skriver ”vi”, så jeg spørger af den årsag.

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Vi går til s. 232, hvor Mia Tang svarer. Ved alle de mails, hvor du er cc, registrerer du så bare, at du har modtaget mailen uden at gå mere ind i det?

Anne Nygaard Just:

Det kan godt ske, at jeg har læst det. Men det handlede om den juridiske del – om hvor langt man kunne gå, i forhold til om der skulle være en såkaldt kattelem – og der sad jeg ikke med fagligheden på området. Så det gik jeg ikke ind i.

Jon Lauritzen:

Og du husker heller ikke drøftelser om tvang på det tidspunkt? Altså noget, som du har hørt på kontoret?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 232 kan vi se nedenfor på siden, at du skriver til Mia Tang med kopi til Line Skytte

Mørk Hansen, Jesper Gori, Lykke Sørensen, Mark Thorsen og Sarah Andersen:
”Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe –så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Og svaret er:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Kan du forklare lidt nærmere om denne mail? For her virker det, som om du i hvert fald mener, at den er klar?

Anne Nygaard Just:

Nej. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Okay. Lad os prøve at kigge på s. 235. Det er også en af de mails, hvor du er cc. Den er fra Jesper Gori til Uffe Toudal og Mia Tang, og så er en række personer cc, bl.a. dig. Der står:

”Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

Der er vedhæftet en version af pressemeddelelsen, som ikke er undtagelsesfri, men med ”menneskelige hensyn”.

Kan du huske, om du eller nogen andre på kontoret undrede sig over, at der nu kom en ny pressemeddelelse? Fordi i den mail, som vi så før på s. 232, virker det, som om I har været klar til at sende noget ud til Udlændingestyrelsen, som de skulle agere på. Og så kommer der tre kvarter senere noget andet.

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, at vi undrede os over det. Men jeg tror også, at en del af de juridiske drøftelser foregik højere i ministeriet end mit niveau. Så jeg tror bare, at vi tog til efterretning, at de ikke var færdige med den alligevel.

Jon Lauritzen:

Okay. Så lad os prøve at gå til dagen efter på s. 253. Den 10. februar sender du en pressemeddelelse ud til Lene Vejrum og Ditte Kruse

Dankert med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Mia Tang og Anette Görtz:

”T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud nu her inkl. det bilag i leverede om de konkrete tilfælde af barnebrude i indkvarteringsystemet.”

Vidste du på det tidspunkt, at pressemeddelelsen var endelig? Det antager jeg at du gjorde, men hvorfor?

Anne Nygaard Just:

Jeg går ud fra, at jeg fik at vide af Mia Tang, at den var endelig. Og jeg gik ud fra, at den var færdig. Ellers ville jeg ikke sende den til Udlændingestyrelsen,

Jon Lauritzen:

Og hvem bad dig om at sende den til Udlændingestyrelsen?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, om Anette Görtz eller Line Skytte Mørk Hansen bad mig om det, eller om jeg gjorde det af egen drift, fordi jeg syntes, at det var så stor en sag, at de skulle advares hurtigst muligt. Nogle gange sidder sådan nogle afdelingschefer og kontorchefer i møder meget af dagen. Derfor tror jeg muligvis, at jeg har tænkt, at den ikke skulle ligge på mit bord og sejele, men at det var bedre, at de blev varslet så hurtigt som muligt.

Jon Lauritzen:

Men du kan ikke huske, om du fik besked fra Line Skytte Mørk Hansen om at sende den ud?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 262 kan vi se, at der kommer en tilbagemelding fra Line Skytte Mørk Hansen kl. 14.41, altså ca. en halv time efter, at du havde sendt pressemeddelelsen ud:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de

mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Fik du nogen anden tilbagemelding fra Line Skytte Mørk Hansen om hendes samtale med Lene Vejrum, end hvad der fremgår af denne mail?

Anne Nygaard Just:

Nej, ikke hvad jeg kan erindre.

Jon Lauritzen:

På s. 283 er der en orientering. Den nederste mail den 10. februar kl. 16.40 er en besked fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen med dig og Ditte Kruse Dankert cc, hvor de siger:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.”

Den bliver senere sendt rundt til en del andre i departementet, også med den vedhæftede mail på s. 284. Det er selve beskeden til operatørerne, hvor der sidst i andet afsnit står:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Kan du huske, at du har modtaget disse mails? Og kan du huske, om du læste dem, og om der var nogen drøftelser eller snak om tilbagemeldingerne på dit kontor eller i afdelingen?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske det. Jeg kan huske det, fordi jeg forberedte mig til Instrukskommissionen og har læst mailene. Jeg kan ikke huske, at der var nogen drøftelser om dem, som jeg var involveret i. Det tror jeg ikke at der var.

Jon Lauritzen:

På s. 286 kan vi se, at du sender nogle oplysninger til Uffe Toudal Pedersen. Det er nogle oplysninger om, hvor mange par der er osv. Kan

du huske den bestilling, eller hvad han skulle bruge oplysningerne til?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Retsformanden:

Jeg vil godt lige vende tilbage til s. 253. Det er dér, hvor du udsender pressemeddelelsen. Nu har der været forskellige udkast. Hvordan var du klar over, at det, du nu sender ud, er den endelige, vedtagne pressemeddelelse?

Anne Nygaard Just:

Jeg tror, at jeg fik det oplyst af Mia Tang.

Retsformanden:

Tak.

Jon Lauritzen:

Ved du, om tilbagemeldingerne fra Udlændingestyrelsen også blev sendt til ministeren? Ministeren er ikke i kopi på noget, men ved du, om der var nogen i din afdeling, der orienterede ministeren om tilbagemeldingerne?

Anne Nygaard Just:

Ikke så vidt jeg ved.

Jon Lauritzen:

Vi går lidt videre tidsmæssigt. På s. 505 har vi endnu en mødeindkaldelse, og hvis vi kigger på s. 532, ser det ud til, at det er et møde om retningslinjer om barnebrude den 22. februar 2016. Kan du huske det møde? Vi kan se, at overskriften er ”retningslinjer m.v. om ”barnebrude””. Giver det dig et eller andet?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Hvor meget var du i kontakt med Andreas Højmark Søndergaard i dagligdagen?

Anne Nygaard Just:

Ikke på daglig basis.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, fordi han sender en besked. Vi kigger på s. 559. Der sender han til Laura Purup med kopi til Sofie Odgaard og dig:

”Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre. Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.”

Det er samme dato som et møde om retningslinjer, og du er i kopi på denne mail. Så jeg vil spørge dig, om du kunne være en af de ”kloge og dygtige mennesker”, som Andreas Højmark har talt med?

Anne Nygaard Just:

Han var i hvert fald nede på mit kontor. Jeg er ikke sikker på, at jeg var en af de ”kloge og dygtige mennesker”. Men han var nede på mit kontor og spørge. Og der tror jeg, at jeg sagde til ham, at det eneste, jeg vidste, der var på skrift, var pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Vi går videre til dagen efter. Vi kan se på s. 607, at der er indkaldt til et koncerndirektionsmøde den 24. februar, og at der bliver udarbejdet et talepapir i den forbindelse. Der er nogle talepunkter. Du står som sagsbehandler, og det er Line Skytte Mørk Hansen, der har punktet på koncerndirektionsmødet. Kan du huske, om det er dig, der har lavet de talepunkter? Og i givet fald på hvilken baggrund?

Anne Nygaard Just:

Jeg mener at erindre, at Line Skytte Mørk Hansen enten sendte en mail eller bad mig mundtligt om at lave nogle talepunkter til mødet. Og jeg kan huske, at vi havde vanvittig travlt, så det var noget, jeg lavede på 5-10 minutter. Jeg tror, at det er kopieret fra pressemeddelelsen eller et eller andet, der lå i forvejen.

Jon Lauritzen:

Det kan godt se ud, som om det er udarbejdet på baggrund af pressemeddelelsen. Kan du huske, om du har talt med nogen i styrelsen om, hvordan de var ved at effektuere? Fordi hvis der er noget andet end pressemeddelelsen, risikerer du sådan set, at din chef går ind i et koncerndirektionsmøde, hvor både departementschefen og ministeren og andre er til stede, hvor hun måske får sagt noget, der er ikke helt rigtigt, hvis det er undtagelsesfrit, som det ser ud til her. Kan du huske, om du havde et grundlag for, hvad du skrev?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan huske, at jeg brugte 5-10 minutter på det, og jeg har ikke lavet andet end at kopiere nogle punkter ind i et dokument og måske lige rettet det til. Line Skytte Mørk Hansen kendte sagen lige så godt, hvis ikke bedre end mig, fordi hun deltog i nogle af de drøftelser, der var på chefniveau, som jeg ikke gjorde. Derfor var jeg på det tidspunkt måske også lidt irriteret over, at jeg skulle lave de talepunkter, fordi hun kendte sagen så godt, og jeg skulle bruge tid på det, når vi havde så mange andre ting på bordet. Line Skytte Mørk Hansen stod på som ansvarlig for det punkt sammen med – jeg kan ikke huske, om det var Henrik Grunnet, eller hvem det var. Men Lykke Sørensen var også på mødet som den juridiske kapacitet, og vi sad ikke med juraen i vores kontor, så derfor tror jeg ikke, at jeg gjorde mig større overvejelser om det juridiske i det. Jeg tror, at jeg gjorde mig lige så store overvejelser om, hvorvidt der stadig var tale om 27 mindreårige asylansøgere.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, om I havde fået nogen oplysninger fra Udlændingestyrelsen til brug for det her?

Anne Nygaard Just:

Ikke så vidt jeg husker.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger, fordi jeg har kigget lidt i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Jeg vil bede dig om at se på s. 347 i fjerde afsnit, tredjesidste linje:

”... forklarede hun, at de havde fået at vide af Lene Vejrum, at styrelsen var ved at effektuere adskillelserne på baggrund af den pressemeddelelse, der blev sendt ud. Det var på dette tidspunkt hendes opfattelse, at Udlændingestyrelsen var ved at effektuere adskillelserne.”

Jeg vil starte med at spørge, om du kan vedkende dig protokollen? Talte du selv med Lene Vejrum, eller hvor havde du det fra?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan selvfølgelig vedkende mig det, der står. Men det, der står, kan også betyde det, at Lene Vejrum svarede på mailen den 10. februar, efter at pressemeddelelsen var kommet ud, hvor hun sagde, at de var i gang med at effektuere adskillelserne. Jeg kan ikke huske, om vi fik eller indhentede andre oplysninger. Jeg tvivler også på, at jeg selv har snakket med Lene Vejrum om sagen.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige tage dig lidt længere frem i tid. Der skal vi til s. 1688 i hovedekstrakten. Det er i april måned. Vi kan se forneden, at Jesper Gori skriver en mail til dig den 15. april:

”Kære Anne

Hvilken karakter havde instruksens til US om barnebrude egentlig – udover pressemeddelelsen? Blev instruksens videreformidlet mundtligt, eller blev der sendt en skriftlig instruks (fx med henvisning til pressemeddelelsen)? Har på fornemmelsen, at pressemeddelelsen *er* instruksens, så at sige – men jeg kan tage fejl?”

Der svarer du:

”Kære Jesper,

Jeg beklager den sene tilbagemelding. Jeg husker kun, at den er givet mundtligt efter pressemeddelelsen kom ud, men jeg ved ikke, om Lykke eller Moya (som jeg husker var en smule inde over sagen i starten) har sendt noget på skrift fra dem.”

Kan du huske den mailudveksling? Og kan du huske noget fra det her?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan godt huske mailudvekslingen. Og jeg kan særligt huske det, fordi jeg undrede mig over, at han spurgte mig, fordi han selv havde været lige så meget inde over pressemeddelelsen, hvis ikke mere end jeg havde. Så derfor undrede jeg mig lidt over spørgsmålet. Det er det, jeg kan huske.

Jon Lauritzen:

Når du skriver: ”Jeg husker kun, at den er givet mundtligt”, læser jeg ”den” som instruksens. Er det er også sådan, du tænkte det? Hvis du kan huske det?

Anne Nygaard Just:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå over til besvarelsen af spørgsmål 630. Den har vi på s. 388. Der kan man se forneden, at du skriver til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hvad siger du til vedhæftede besvarelse af spørgsmål S 630? Lene Vejrum og Mark har nikked til den.”

Line Skytte Mørk Hansen svarer, at hun synes, at den er blevet fin. Kan du forklare om din involvering i besvarelsen af spørgsmål 630?

Anne Nygaard Just:

Ja. Spørgsmålet landede som så mange andre spørgsmål på mit bord. Så har jeg nok skrevet første udkast til det og formentlig sendt det forbi Udlændingeafdelingen, for at de skulle finde ud af, hvad der skulle stå i forhold til den juridiske del. Og så har jeg åbenbart – som jeg kan læse mig frem til her – sendt det til Lene Vejrum og Mark Thorsen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske mere præcist, hvad de har sagt eller gjort? Du skal måske lige have lov til også at se spørgsmålet og svaret. Vi kan kigge på s. 392. Det er det endelige. Kan du huske

spørgsmålet, og hvilket grundlag du havde for at besvare det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan godt huske det endelige svar. Jeg kan ikke huske processen i ministeriet om, hvem der skrev hvilke sætninger osv. Det var kun ét ud af virkelig mange spørgsmål, som jeg svarede på, så på det tidspunkt bed jeg ikke særligt mærke i det her.

Jon Lauritzen:

Nu behøver vi ikke at gå meget ind i detaljer, men den sidste sætning midtpå:

”De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det er noget, der semantisk lyder, som om alle bliver skilt ad. Kan du huske, om det var et tema, eller hvor det kom fra?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske, hvor det kom fra. Det var som sagt ikke mig, der sad med den juridiske faglighed på området. Derfor tror jeg ikke, at jeg har skullet kvalificere, at det var det, der skulle stå.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at Lene Vejrum og Mark Thorsen har nikked til det. Kan du huske, om denne oplysning kom fra Lene Vejrum?

Anne Nygaard Just:

Det tror jeg ikke at den gjorde. Jeg tror, at den kom fra Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Vi har også – jeg tror godt, at vi kan nå det inden pausen – et beredskab til Statsministeriet på s. 330. Der var en forespørgselsdebat om værdier, som statsministeren skulle deltage i, hvor I skulle komme med et bidrag. Kan du fortælle lidt om din involvering i det?

Anne Nygaard Just:

Ja, det var det samme som mange af de andre sager. Den landede på mit bord, fordi jeg var

den eneste sagsbehandler i ministeriet, der sad med sagen, selv om Udlændingeafdelingen måske i virkeligheden havde det største ben i sagen. Derfor var det min opgave at lave første skriv på det og få Udlændingeafdelingen til at udfylde de steder, hvor der skulle stå en juridisk tekst.

Jon Lauritzen:

På s. 573 kan man se, at du skriver til Katrine Bang Nielsen:

”Hermed bidrag vedr. barnebrude godkendt af Line.”

Og så kommer der tilbage til dig øverst:

”Udlændingeafdelingen har lidt forslag til justeringer af notat/talepunkter vedr. barnebrude (godkendt af Lykke). Er det ok med jer?”

Det haster desværre med at få sagen til Uffe/ministeren ...”

Der var et møde den 22. februar, som du ikke kan huske så godt, og det kan jeg godt forstå. Kunne det have været dette bidrag, I talte om på mødet? Kunne det give et hukommelsesglimt?

Anne Nygaard Just:

Beklager, jeg havde ikke nogen erindring om det sidste år under Instrukskommissionen, og jeg er desværre ikke blevet klogere på det siden. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Der var et forløb, hvor I kommer med et første udkast, og så bliver der lavet et revideret udkast. Kan du huske forløbet, eller hvorfor der var et revideret udkast?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg blev ikke orienteret om, hvorfor vi skulle lave et revideret udkast. Jeg blev bare orienteret om, at vi skulle lave et revideret udkast. Der var en proces om det. Det, jeg ved om forløbet, er noget, jeg har hørt senere, og ikke noget, jeg selv kan huske.

Jon Lauritzen:

På s. 741 kan vi se, at du er sagsbehandler på det reviderede beredskab, eller i hvert fald på sagsfremstillingen. Er det – ligesom du har forklaret tidligere – fordi du har oprettet dokumentet, men i virkeligheden har du fået bidrag fra andre om, hvad der skal stå? Jeg kan også se på s. 742, at du startede godkendelsesprocessen i F2 den 2. marts.

Anne Nygaard Just:

Lige så snart jeg opretter sagen og opretter det første dokument, er det mig, der kommer til at stå på som sagsbehandler. Også selv om de, der måtte stå på trin ovenover, kan rette lige så meget i det, som de ønsker.

Jon Lauritzen:

Så har jeg igen lidt det samme spørgsmål, som jeg havde før. Vi kan se, at sagen bliver returneret til dig på trin 5, og det er ministerens trin. Kan du huske hvorfor? Eller forløbet?

Anne Nygaard Just:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi kan også se dokumenter, som viser, at der var to versioner: ministerens version og husets version. Var det noget, du var inde over?

Anne Nygaard Just:

Ikke så vidt jeg husker. Det har formentlig været Udlændingefdelingen, fordi det formentlig er det juridiske, der har været uenighed om.

Jon Lauritzen:

Så har jeg ikke mere til beredskabet til Statsministeriet. Og jeg tænker, at det er et godt tidspunkt at holde en pause.

Retsformanden:

Ja, lad mig lige høre: Regner I med at skulle bruge al tiden til frokost på den resterende afhøring af Anne Nygaard Just? Jeg spørger udelukkende, fordi jeg kan se, at næste vidne er sat til efter frokost. Det er mere et spørgsmål, om man skal høre vedkommende, hvis forsvarerne også skal have mulighed for at stille spørgsmål. Det kan I måske lige drøfte i pausen.

Jon Lauritzen:

Det vil vi gøre.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi er nået til den 9. marts og spørgsmål 302. Vi kan måske prøve at tage s. 105 frem. Hvad var din rolle i forbindelse med besvarelse af spørgsmål 302? Vi kan se, at du får et svar, som du godt vil have lidt ekstra på.

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke lige huske det konkrete spørgsmål. Men jeg har formentlig været sagsbehandler på sagen og har bedt Udlændingestyrelsen om et bidrag. Og når vi har fået bidraget, har det formentlig været drøftet – nu kan jeg ikke lige se spørgsmålet, men – enten i mit eget kontor eller også sammen med Udlændingefdelingen.

Jon Lauritzen:

Vi har spørgsmålet og svaret på s. 612:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Det er stillet af Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti.

Anne Nygaard Just:

Jamen så har jeg været sagsbehandler på sagen, som har været forankret i vores kontor, i forhold til hvor mange par der har været, som er statistikdelen og det, som vi normalt ville tage os af. Og så har vi formentlig haft Udlændingefdelingen inde over den sidste del af spørgsmålet.

Jon Lauritzen:

Ja, det har I. På s. 611 kan vi se, at Jesper Gori skriver, at han har:

”Enkelte forslag til ændringer som markeret. Jeg har e.o. ikke afstemt med Lykke.”

Og hvis vi går frem til s. 612, kan vi se, at det, han har tilføjet, er:

”Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Kan du huske, om du havde en drøftelse eller fik at vide af Jesper Gori, hvorfor de ændringer blev lavet? Nu kan jeg godt se, at det er hen over en mail, så jeg spørger lidt åbent.

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske at jeg har haft drøftelser med ham om.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg spørge dig lidt ind til samråd Z. På s. 857 kan vi se forneden, at du sender en mail ud til ”Dirstab”. Når du havde kontakt til Udlændingestyrelsen – jeg kan se, at du skriver til direktionshovedpostkassen med kopi til en del derude, både Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado – havde du så en kontaktperson eller en indgang i Udlændingestyrelsen, som du plejede at tale med?

Anne Nygaard Just:

I forhold til formelle bestillinger som den her er det helt normalt at skrive til ”Dirstab”, dvs. direktionssekretariatet. Men hvis man sad med en specifik sag, ville man også nogle gange gå direkte til kontorchefen for området. Jeg havde meget at gøre med Thomas Mortensen, der sad i økonomikontoret, og som ikke er relevant for denne sag. Det var Ditte Kruse Dankert, som var inde over, og så har jeg sat hende cc. Men ellers er ”Dirstab” den normale indgang til officielle bestillinger.

Jon Lauritzen:

Men hvis du skulle have fat i en person derude, var det så Ditte Kruse Dankert, du ville tage fat i, eller var det fra sag til sag?

Anne Nygaard Just:

Det er fra sag til sag.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på bestillingen, at I har modtaget et samrådsspørgsmål Z, og at du har brug for en række materialer. På s. 858 skriver du:

”Først og fremmest har vi brug for en opdateret liste over de mindreårige, der pt. er indkvarteret, og som har en ægtefælle eller samlever. Vi vil desuden gerne have af vide, om det i alle tilfælde er en kvinde, der er den mindreårige, hvor mange børn de har eller om de er gravide, indrejsedato, nationalitet samt om de har ID, der verificerer deres alder eller om der i visse tilfælde er foretaget en aldersbestemmelse eller hvordan man i øvrigt har vurderet de mindreåriges alder i de tilfælde, hvor de ikke har ID med.”

Hvorfor spørger du om det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, hvorfor jeg spørger om det her. Men det normale ved et samråd vil være, at man drøfter med sin kontorchef, hvilke oplysninger man skal bede om i Udlændingestyrelsen. Det har jeg formentlig også gjort denne gang. Det er meget muligt, at jeg har haft Jesper Gori inde over, fordi sagen lå i begge kontorer.

Jon Lauritzen:

Bestillingen er formentlig noget, du er blevet bedt om at indhente. Det er ikke noget, som du selv har tænkt, at det ville være rart at have på sagen. Så det er fra Anette Gørtz eller Jesper Gori?

Anne Nygaard Just:

Ja. Det kan godt ske, at jeg har tænkt, at vi skal bruge det og det, og hvad tænker de? Så har vi nok haft en drøftelse om det.

Jon Lauritzen:

Den næste pind interesserer mig også lidt, for der står:

”Vi vil endvidere gerne bede om en status på, om alle parrene er adskilt eller hvornår de forventes at være det.”

Det virker, som om der er en forudsætning om, at alle bliver adskilt, fordi det er ”om” eller ”hvornår”, og det vedrører ”alle parrene”. Kan du bidrage lidt til tankerne bag denne bestilling?

Anne Nygaard Just:

Ikke andet end det samme igen. Det er nok noget, vi har drøftet. Det var det, vi skulle bruge. Men jeg kan ikke huske, hvem der ville have den formulering.

Jon Lauritzen:

Det med, at det virker, som om det er alle par, der forventes adskilt, er det en tanke, drøftelse, stemning, du kan huske fra dengang? Eller overrasker det dig, når du ser det nu, at det står på den måde?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske drøftelser om det. Men jeg er da enig i, at det lyder, som om det, der står her, er undtagelsesfrit.

Jon Lauritzen:

På s. 856 kan vi se, at du fra Margit Sander Rasmussen får et opdateret bidrag til samrådspørgsmål Z. Der er et notat om indkvartering og en opdateret liste. Kan du huske, at du har modtaget denne mail? Vi kan også se, at du har videresendt den til Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anette Görtz.

Anne Nygaard Just:

Jeg kan huske mailen, ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du også læste notatet og det skema, der blev sendt?

Anne Nygaard Just:

Det ville undre mig, hvis jeg ikke gjorde.

Jon Lauritzen:

Prøv at gå frem til s. 870. Der er et ”Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge med

ægtefæller eller samlevere”. På de første sider er der en beskrivelse af praksis. På s. 871 er der afsnit om ”Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år” og ”Konkrete sager om mindreårige under 15 år”. Og på s. 872 er der et afsnit om ”Ændret praksis pr. 10. februar 2016”. Det er et relativt kort afsnit, hvor der står:

”Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Var det noget, du bed mærke i? Eller var det noget, I talte om? Det er en meget kort beskrivelse her i marts.

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske, at vi talte om det. Men jeg har læst det og har ikke tænkt mere over det. Notatet kom, samtidig med at vi drøftede linjen i samrådstalen. Og der kan jeg huske, at det blev drøftet, at man gerne ville flage, at der kunne være undtagelser. Så selv om de to ting – altså det, der står i notatet, og det, vi gerne ville flage i talen – virker modstridende, så bed jeg ikke yderligere mærke i det.

Jon Lauritzen:

På s. 859 er der et skema. Disse skemaer får du relativt mange af. Det er en løbende opdatering. Indgik notatet og skemaet i forberedelsen eller i dokumentpakken til samråd Z? Kan du huske det?

Anne Nygaard Just:

Ja, det mener jeg at det gjorde.

Jon Lauritzen:

Var du involveret i forberedelsen af ministeren til samrådet? Deltog du i det?

Anne Nygaard Just:

Det var mig, der lavede første skriv på talen. Jeg kan ikke huske, om vi holdt et møde med ministeren forud for samrådet.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at kigge på første skriv på talen. Det er på s. 931, hvor du sender det til Udlændingefdeling:

”Hermed udkast til samrådstalen med forhold for bemærkninger fra både Anette og Line.”

Det er dig, der har skrevet første udkast. Er det er korrekt?

Anne Nygaard Just:

Det er korrekt. Formentlig har jeg drøftet linjen med nogen, inden jeg har skrevet den. Men jo, ellers er det mig, der har ført pennen på første skriv.

Jon Lauritzen:

Når du siger, at du måske har drøftet med nogen, er det så Anette Görtz eller Line Skytte Mørk Hansen?

Anne Nygaard Just:

Ja. Jeg kan ikke huske, om det er dem begge to eller den ene eller den anden. Mark Thorsen har muligvis også været forbi med et par punkter, som han syntes skulle ind i talen.

Jon Lauritzen:

På s. 939 kan vi se i det sidste afsnit, at der bliver nævnt:

”Jeg har hele tiden været klar over, at der kan være en enkelt sag eller to, hvor det kan være i strid med børnekonventionen eller menneskerettighedskonventionen.”

Kan du huske baggrunden for, at det her kom ind? Nu har vi kigget på det talepapir, der var, og på nogle af de første svar til Folketinget, og her kommer børnekonventionen og menneskerettighedskonventionen ind. Kan du huske baggrunden for, at de kom ind? Var det forløbet med Statsministeriets bidrag?

Anne Nygaard Just:

Spørgsmålet er, om det måske endda er derfra, det er kopieret. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Det var ikke noget, der fyldte noget, da du skrev det her? Jeg ved godt, at det er lang tid siden. Jeg prøver bare at se, om vi kan få et erindringsglimt.

Anne Nygaard Just:

Det har sikkert fyldt, men det er ikke noget, jeg kan huske længere.

Jon Lauritzen:

Vi kan også se, at du kommer med nogle udkast til Q&A's. På s. 943 er der et udkast til en liste med Q&A's. Var det dig, der forberedte første udkast til disse Q&A's?

Anne Nygaard Just:

Ja, det er jeg ret sikker på.

Jon Lauritzen:

Vi går frem til spørgsmål 11 på s. 956. Spørgsmålet er:

”Hvor langt væk fra hinanden skal parret bo?”

Og det mulige svar:

”...

- Det er der ikke fastsat nogen retningslinjer for.
- Hvis der er børn indblandet, kan det give god mening, at den af forældrene, der ikke har barnet boende ved sig, får lov at se barnet, og dermed ikke bor i den anden ende af landet.
- Det helt afgørende for mig er, at vi sender et fuldstændigt utvetydeligt signal ...”

Kan du huske grundlaget for det mulige svar om det med, at det ikke skulle være i den anden ende af landet?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske, om det er taget et eller andet sted fra. Jeg har en vag erindring om, at det blev drøftet, hvor parrene skulle bo, hvis de nu ikke skulle bo på samme center. Men

eftersom det ikke var min faglige kompetence, tror jeg ikke, at jeg har bidt så meget mærke i det. Jeg kan bare huske, at der var en eller anden drøftelse af, hvor langt væk man skulle bo fra hinanden, for at man kunne sige, at de var adskilt.

Jon Lauritzen:

Det er rigtigt, at der var noget med Gedser og Skagen på et tidspunkt. Men grunden til, at jeg spørger, er, at det fremgår af notatet af 2. februar, at man kan blive adskilt på samme center, men på hvert sit værelse. Jeg tør næsten ikke spørge dig, men havde du notatet fremme, i forbindelse med at du lavede det her, fordi det er umiddelbart lidt i modstrid med notatets udgangspunkt?

Anne Nygaard Just:

Det tror jeg ikke at jeg havde. Jeg tænkte på, om der har været noget i beredskabet til Statsministeriet eller noget i det materiale, vi har modtaget til brug for samrådet fra Udlændingestyrelsen. Ellers kan jeg ikke huske, hvor det kommer fra.

Jon Lauritzen:

Men da du sendte de Q&A's ud, var der ikke nogen, der gjorde anskrig mod, at der ikke stod, at adskillelsen skulle være på samme center?

Anne Nygaard Just:

Ikke så vidt jeg husker.

Jon Lauritzen:

På s. 1037 har vi en mail fra dig, hvor du skriver til Jesper Gori:

”Jeg har lige talt med Uffe og retter talen med track changes efter hans anvisninger. Han vil meget gerne have argumentationen om tvang ud.”

Kan du huske, hvorfor han gerne ville have det ud? Var det bare en kort besked? Eller satte han nogen ord på, hvorfor argumentationen om tvang ikke længere skulle være en del af talen?

Anne Nygaard Just:

Jeg tror ikke, at han argumenterede over for mig, fordi det var ikke mit område. Derfor gav det ikke så meget mening at gå ind i en faglig diskussion med mig om, hvorvidt tvang skulle ud.

Jon Lauritzen:

Det hænger også fint sammen med, hvad du ellers har sagt. Jeg ville bare lige spørge ind, for det med tvang har lidt vores interesse.

På s. 1209 kan vi se en mail, som du sender den 10. marts til Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado. Du takker for bidrag og skriver:

”Ministeren har særskilt set talen og er kommet med få bemærkninger.”

Hvordan vidste du, at ministeren havde set talen? Havde du talt med hende om det? Eller var det noget, du fik at vide på det tidspunkt den 10. marts?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, om det er i denne forbindelse, at Line Skytte Mørk Hansen har snakket med hende og sendt talen med track changes. Jeg tror ikke, at jeg selv har snakket med hende om talen.

Jon Lauritzen:

Vi kan i hvert fald se, at der kommer noget senere. På s. 1252 har vi spørgsmål 27 i Q&A, hvor der står:

”*Er der nogle af de par, der bor er blevet adskilt, som bor på samme center?*”

Muligt svar:

- I de få tilfælde, hvor begge parter i ægteskabet eller samlivet begge er under 18 år, er der ikke sket adskillelse på hvert sit center. Her bor de fortsat på samme center, men som hidtil indkvarteres de pågældende i den situation på separate værelser.”

Det stemmer i øvrigt også overens med det skema, du havde fået ind. Det var de par, der var markeret med grå. Her har vi en situation, hvor der sker adskillelse på samme center, men på separate værelser. Men her ser det ud til, at det kun er for den gruppe, hvor begge er under 18 år. Kan du huske grundlaget for den ændring eller dette mulige svar? Jeg ved godt, at det er lang tid siden.

Anne Nygaard Just:

Nej. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 1161 – og vi er lidt tilbage til spørgsmålet fra før – kan vi se nederst, at Line Skytte Mørk Hansen skriver, at hun:

”Har lige haft Jonas i telefonen – der var ter bemærkninger til talen ... jeg har skrevet ind i dokumentet hvad hendes bemærkninger var”.

Du sender den videre til Jesper Gori:

”Hvad siger du – især ifht. det med kongebrev, som nu er inde igen?”

Og han svarer:

”Ok – så længe vi skriver: ”eksempelvis tale om de tilfælde, hvor kongebrev”.”

Kan du huske det forløb?

Du kan godt få lov til at se på s. 1170, hvis vi skal se, hvad ministerens ønske var. Der står:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Fik du nogen supplerende forklaring fra Line Skytte Mørk Hansen om, hvorfor det skulle italesættes på den måde?

Anne Nygaard Just:

Nej, det gjorde jeg ikke. Det eneste, jeg kan huske, var, at vi internt – i hvert fald i vores kontor – snakkede om, at vi gerne ville have haft, at der stod noget med de internationale konventioner, og at det ikke var et ønske oppefra.

Jon Lauritzen:

Når det ikke var et ønske ”oppefra” at nævne de internationale konventioner, hvor langt oppe er vi så?

Anne Nygaard Just:

Jeg tænker, at det var ministeren, der hellere ville have, at vi nævnte kongebrevseksemplet.

Jon Lauritzen:

Hvor sikkert er ”tænker”?

Anne Nygaard Just:

Ret sikkert.

Jon Lauritzen:

Okay, tak. Så har vi spørgsmål 19. Det er på s. 1296. Der kommer Jesper Gori med en tilføjelse til spørgsmålet om, hvorvidt ordningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser:

”hvor dette følger af navnlig EMRK artikel om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.”

Var du inddraget i eller hørte om nogen drøftelser i forhold til denne tilføjelse?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske den konkrete tilføjelse. Jeg kan bare huske, at vi gerne ville have adresseret de internationale konventioner i talen. Jeg kan ikke huske, at vi snakkede om lige præcis denne formulering i Q&A nr. 19.

Jon Lauritzen:

På s. 1274 kan vi se, at der er et formøde – eller du er i hvert fald indkaldt til et formøde om samråd Z. Kan du huske, om du deltog i dette formøde? Ministeren er ikke på, men jeg kan se, der står ”BBGamma25”, dvs. PET. Kan du

huske, om ministeren deltog i mødet, hvis du altså deltog selv?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske mødet.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå videre til forelæggelse af fem konkrete sager for ministeren. Kan du fortælle, om du var involveret i at forelægge sager, og i hvilket omfang?

Anne Nygaard Just:

Så vidt jeg husker, havde Udlændingestyrelsen rejst over for departementet, at de havde fem sager, som de gerne ville vende med departementet, i forhold til om der kunne ske adskillelse eller ej, eller om der skulle gøres en undtagelse. Og jeg var blandt modtagerne af de fem sager, selv om de skulle drøftes med Udlændingefordelingen, fordi der var tale om en juridisk vurdering i forhold til Børnekonventionen, menneskerettighedskonventionen osv. Det, jeg kan huske, og som jeg tænker, at du er interesseret i, er, at ministersekretæren Andreas Højmark Søndergaard kom ned og spurgte til de fem sager og gerne ville have dem udleveret. Og det gav jeg ham.

Jon Lauritzen:

Og kan du huske, hvad du gav ham? Kan du huske, om du sendte ham noget elektronisk? Eller fik han udleveret noget? Vi har notatet på s. 790, så du kan orientere dig, hvis du bare lige bladrer et par sider frem.

Anne Nygaard Just:

Jeg går ud fra, at det er det, der er udleveret. Men om jeg har sendt det på mail, eller om jeg har udleveret det på skrift, kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Der er også nogle bilag til notatet. Det er jo en kort beskrivelse af sagerne. Hvis vi bladrer frem til s. 793, kan vi f.eks. se bilag 1. Kan du huske, om det var sådan en stak, eller om det var et lille, tyndt stykke papir, som du enten sendte eller udleverede?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan huske, at han fik notatet. Jeg kan ikke huske, om bilaget var med.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du printede det ud til ham eller sendte det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du deltog i et møde, hvor sagerne blev drøftet? Det var et møde den 9. marts.

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail på s. 1027-1028 fra Jesper Gori, hvor han beskriver mødet som "lidt stormfuldt". Han og Uffe "måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion", og han "ved ikke, om ministeren var enig heri". Kan du huske, om du har deltaget i møder, hvor der blev sagt noget a la det?

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske. Men det er heller ikke mit fagområde, så det ville give god mening, hvis jeg ikke deltog.

Jon Lauritzen:

Nu har Jesper Gori ikke været her endnu, og Uffe Toudal kunne ikke helt præcis huske, hvem der var på mødet. Men det har tidligere været fremme, at du muligvis deltog, så det var derfor, jeg lige ville spørge dig. Men hvis du ikke kan huske det, så kan du ikke huske det.

Så har vi et ordførermøde den 31. marts. På s. 1493 kan vi se nederst, at du har bedt om "status på, hvor mange par der på nuværende tidspunkt er skilt ad" til brug for det ordførermøde. Fik du bestillingen fra Line Skytte Mørk Hansen? Og hvordan var jeres involvering i ordførermøderne?

Anne Nygaard Just:

Jeg vil tro, at det er Line Skytte Mørk Hansen, der bestilte det. Hvis der er noget på ens område, laver man et skriv til ministeren til brug for ordførermødet. Så jeg er ret sikker på, at vi i den sag – som i de andre sager – har kørt et parallellforløb ved Jesper Goris kontor om at lave et beredskab.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du deltog på ordførermøderne for at tage referat, tage imod bestillinger eller svare på spørgsmål?

Anne Nygaard Just:

Det gjorde jeg helt sikkert ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg bede dig om at kigge på s. 2819. Der er vi fremme i juni 2016. Du skriver til Jens Vikner ude fra Udlændingestyrelsen og det er til brug for samråd AJ:

”Bare for at være sikker:

Der er i alt 16 par pt.

- 13 par er adskilt.
- 1 par er uledsagede mindreårige, der bor på samme center, men på hver deres værelse.
- 2 par bor fortsat sammen.”

Og han svarer:

”De 2 par, der fortsat bor sammen, er der endnu ikke truffet afgørelse om. Det ene par er forelagt departementet, og det andet par er det ny par ... ”

Man kan se, at det er et revideret bidrag til samråd AJ. Kan du huske henvendelsen? Og det med, at ”det ene par er forelagt departementet” – drøftede I, om Udlændingestyrelsen ventede på jer, eller I ventede på dem?

Anne Nygaard Just:

Nej, det tror jeg ikke at vi drøftede. Og det med, at det er forelagt departementet – det var Udlændingefærdningen, det blev forelagt. Vi

havde ikke noget at gøre med den konkrete sagsbehandling af parrene.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg afslutningsvis spørge dig lidt ind til et lille forløb i forhold til Folketingets Ombudsmand. Vi skal til s. 2823. Der skal indhentes et bidrag til besvarelse af Folketingets Ombudsmand, og nederst kan man se, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen spørger dig:

”Kære Anne,

Kan I hjælpe med følgende tal? Det er til brug for besvarelsen af en høring fra Folketingets Ombudsmand med frist på tirsdag den 28. juni 2016. Vi skal meget gerne have dem senest kl. 15 mandag:

1) ”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved [x] af den [x], at undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret til Udlændingestyrelsen.[ASJ1]]”

2) Det bemærkes herved, at Udlændingestyrelsen i forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad skilte [X] antal par ad, men foreløbigt lod [Y] par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte [Y] par fandt Udlændingestyrelsen således, at sagerne rejste retlige spørgsmål, herunder om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt [X af] disse par ad, idet der pågår nærmere overvejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 2822 kan vi se nederst, at du beder om bidrag til pkt. 2. Kan du huske, hvorfor du ikke beder om pkt. 1? Var det en overvejelse, at I specifikt bad om pkt. 2 og ikke pkt. 1? Det undrer mig lidt, hvorfor I ikke spørger Udlændingestyrelsen, hvornår det var kommunikeret til dem?

Anne Nygaard Just:

Jeg tænker, at vi lige så godt som Udlændingestyrelsen kunne svare på, hvornår det var kommunikeret til dem fra departementet. Så jeg tror, at det er derfor.

Jon Lauritzen:

Det var også mere, om du kan huske noget fra dengang. På s. 2825 kan vi se, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Jesper Gori:

”Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg nåede at aflyse høringen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede). Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast.”

På s. 2826 kan vi se, at Udlændingestyrelsen svarer, og at de svarer på begge dele. På s. 2827 har de streget ud, at ”undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret”. Og så har de skrevet, at det først den 18. marts blev oplyst, at instruksens ikke var undtagelsesfri. Her ser det ud, som om der er sket en eller anden form for fejl. Og jeg vil bare spørge, om du kan huske noget i den anledning? Nu er det jo dig, der sendte den ud. Det er ikke, fordi jeg siger, at du har lavet en fejl, for du har jo gjort, hvad du blev bedt om: Du bad dem om at svare på nummer to. Var det noget, der gav anledning til nogen drøftelser?

Anne Nygaard Just:

Nej, hele besvarelsen til Folketingets Ombudsmand lå i Udlændingefælden, fordi på det tidspunkt – i maj/juni, eller hvornår det var – havde alle fundet ud af, at sagen lå bedst dér, hvor den juridiske kompetence lå, og ikke i økonomikontoret. Derfor indhentede jeg bare bidrag og tjekkede muligvis, om vi havde nogen tal liggende, som vi kunne kvalificere. Men jeg ved ikke, om Udlændingestyrelsen, når de kun blev bedt om at svare på pkt. 2, så har grebet chancen og har svaret på pkt. 1 også, sådan at de fik deres bidrag med. Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Nej, og hvis du ikke kan huske det, er det jo også det korrekte svar. På mailen mellem Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen så det bare ud, som om der var sket en fejl. Men det er fint, tak. Jeg har ikke andet.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne. Værsgo.

René Offersen:

Ja tak. Anne Nygaard Just, jeg forstod, at du i forbindelse med udarbejdelse af det udkast til pressemeddelelse, som blev drøftet på mødet den 9. februar, var i forbindelse med Mia Tang. Og jeg forstod det sådan, at du blev foreholdt det udkast til pressemeddelelse, der er på s. 205. Jeg forstod det sådan, at du ikke mente, at du/I gjorde brug af notatet af 2. februar – det notat, som jeg kalder ministernotatet. Er det rigtigt forstået?

Anne Nygaard Just:

Det er korrekt forstået, at jeg husker det sådan.

René Offersen:

Der står i dette udkast i den mere juridiske del forneden, at man indkvarterede efter følgende praksis:

”- mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever

- mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Vi kan prøve at gå til s. 191. Når jeg kigger ned i indstillingen på s. 191, hvor der er to sætninger, der starter med ”at”, er det – så vidt jeg kan se – vist det samme, der står, bortset fra at der ikke står ”at” først, men der står ”mindreårige”. Jeg har prøvet at sammenholde det efter bedste evne, og der står ordret det samme. Det er helt forståeligt, at det kan være svært at huske i dag,

men vi går lige tilbage til s. 205, fordi så kan vi se, at den fortsætter med:

”Dette kan dog kun ske i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har et fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv taler for at indkvartere dem sammen. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret kun har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Tilbage på s. 191 står der i andet afsnit: ”Det vurderes ...” I næste sætning står der: ”Det gælder f.eks. ...” Og så tror jeg, når jeg sammenholder det, at det er ordret fra og med ”i tilfælde ...” og så fire linjer ned, hvor der står ”skulle foreligge”. Så bliver der sprunget over ordene ”for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren”. Så genbruger man også udtrykket ”det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Jeg kan sagtens forstå, at det er lang tid tilbage, men er du sikker på, at I ikke gør brug af ministernotatet, når I beskriver den juridiske del?

Anne Nygaard Just:

Det er jo ikke mig, der har formuleret pressemeddelelsen, så jeg ved ikke noget om, hvorvidt Mia Tang har siddet med notatet og kopieret derfra.

René Offersen:

Det er rigtigt. Men hvordan er det så, at I er involveret i det?

Anne Nygaard Just:

Vi får pressemeddelelsen tilsendt i vores kontor og også i Udlændingeafdelingen for at kvalificere det, der står. Hvis der står noget, som vi ved noget særligt om, skal vi sige, om det er rigtigt. Det kunne i vores tilfælde f.eks. være, hvor mange par der er i systemet.

René Offersen:

Nu kommer vi tæt på mødet den 9. februar kl. 15.30, og jeg vil gerne bede om, at vi går til s.

223. Der kan vi se, at Jesper Gori før mødet, nemlig kl. 14.44, sender en mail, hvor du ikke er sat på som modtager, men det er Line Skytte Mørk Hansen. Han sender et udkast til en pressemeddelelse – det er på s. 224 – hvor han har skrevet i det udkast, som vi så lige før. Her er han med ændringsmarkeringer kommet med nogle forslag til ting, der skulle skrives på en anden måde. Kan du huske, om du modtager det udkast? Det kunne f.eks. være fra Line Skytte Mørk Hansen.

Anne Nygaard Just:

Det kan jeg ikke huske, men jeg kan sagtens have modtaget det.

René Offersen:

Når jeg gerne vil ind på det, inden vi bevæger os nærmere ind i, hvad der bliver drøftet, er det, fordi jeg gerne vil gøre dig opmærksom på Jesper Goris beskrivelse af ”Fravigelse af det klare udgangspunkt” – altså det, vi kalder undtagelserne. Det er i de tilfælde, hvor han nu beskriver det, og så skriver han i det næste afsnit:

”Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet” – så er vi inde i undtagelsen – ”for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Kan du genkende det?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske den konkrete formulering, hvis det er det, du spørger om.

René Offersen:

Jeg hæftede mig også ved, at anklageren på et tidspunkt spurgte dig om det med, at hvis man nu adskiller, står det så i modsætning til, at det skal være undtagelsesfrit? Men det, man skriver her, er det ikke, at hvis man – som Jesper Gori skriver i et forståeligt format – er inde i undtagelsen, så adskiller man på samme asylcenter?

Anne Nygaard Just:

Det er meget muligt. Hvis jeg skal være helt ærlig, er det nogle juridiske fortolkninger, som jeg

ikke har været inde i dengang, og som jeg også ville være ked af at gå ind i nu.

René Offersen:

Det vil jeg for så vidt heller ikke have, at du gør. Det er derfor, jeg viser dig, at Jesper Gori siger det her. Jeg kan også sige til dig, at Lykke Sørensen, afdelingschefen, har bekræftet, at man i starten – indtil et tidspunkt – mener at kunne opfylde kravene om undtagelse ved at indkvartere på hvert sit værelse. Det fremgår af hendes forklaring den 20. september 2021 (dag 8). Departementschef Uffe Toudal sagde det også i går. Jeg mener også, at man kan sige, at man dermed adskiller på samme center. Det vil jeg nemlig gerne have, at du tager med dig – at det er sådan på det tidspunkt.

Vi går til s. 191. Det er ministernotatet, som du var involveret i fra begyndelsen. Jeg kan også godt forstå, at din tilgang til det ikke er fagjuristens. Nederst i pkt. 4 har vi en indstilling. Hvad er det egentlig, indstillingen går ud på? Det har også noget at gøre med, hvad der eventuelt skal implementeres senere. Hvad er indstillingen ifølge ministernotatet?

Anne Nygaard Just:

Som det fremgår af notatet, er indstillingen, at ingen mindreårige under 15 år må indkvarteres på et asylcenter sammen med deres ægtefælle eller samlever. Og jeg tror i virkeligheden ikke, at jeg kan udlægge den meget bedre, end det står:

”at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.”

René Offersen:

Man bruger senere udtrykket fra departementschefens side, at der som absolut hovedregel skal ske adskillelse på hvert sit center. Og så har vi disse undtagelser efter ministernotatet. Så vil jeg gerne gå ind i mødet fra den 9. februar kl. 15.30, som jeg forstod havde en varighed på ca. 30 minutter. Det harmonerer meget godt med, hvad der generelt er forklaret, og hvad nogle af papirerne kunne understøtte. Jeg

forstod dig sådan først, at du forklarede, at udgangspunktet var pressemeddelelsen – udkastet til pressemeddelelse – som du huskede det?

Anne Nygaard Just:

Jeg tror, at jeg sagde, at drøftelsen var foranlediget af, at der skulle en pressemeddelelse ud, så vidt jeg husker. For at man kan lave en pressemeddelelse, hvor der skal være en eller anden form for undtagelse – hvis det var det, der skulle have været – så var man nødt til at finde ud af, hvad den undtagelse skulle være.

René Offersen:

Det er rigtigt. Husker du, eller oplevede du som anledningen til mødet, at man skulle drøfte et udkast til en pressemeddelelse, hvori der er beskrevet en ordning?

Anne Nygaard Just:

Ja, men jeg husker ikke, at vi skulle sidde og nærdrøfte pressemeddelelsens formuleringer – hvis det er det, du spørger om? Jeg husker det, som om man skulle drøfte, hvad linjen skulle være. Det var man nødt til at fastlægge, inden man kunne færdiggøre pressemeddelelsen.

René Offersen:

Ja, fordi når vi kigger på, hvad linjen skal være, er der i hvert fald to spørgsmål. Der er et spørgsmål om, hvorvidt man overhovedet skal have undtagelser. Men så er der også som det næste tæt forbundne spørgsmål, hvad rækkevidden af undtagelserne i grunden skal være. Der er to spørgsmål. Jeg vil godt bede dig om at gå til s. 226, fordi Jesper Gori fyldte meget i din forklaring om din erindring om, hvad der skete på mødet. Vi har her et stykke papir, som i hvert fald af nogle er blevet betegnet som servietten. Jeg ved ikke, om du har hørt det udtryk?

Anne Nygaard Just:

Jeg har godt hørt i medierne, at den er blevet omtalt som servietten, og at nogle mener, at vi har haft den med på mødet. Og det er meget muligt. Jeg kan ikke huske den.

René Offersen:

Du kan ikke huske, om Jesper Gori sidder med et stykke papir?

Anne Nygaard Just:

Nej. Jeg kan ikke huske, at jeg sidder med et papir. Men altså, det er 5½ år siden. Det er meget muligt, at vi gjorde. Jeg har ikke nogen erindring om det.

René Offersen:

Du forklarede, at du oplevede, at Jesper Gori var trykket på mødet. Det har vel også at gøre med, at Jesper Gori er blevet afkrævet svar eller har talt relativt meget på mødet?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, hvem der talte mest eller mindst. Men det var ham, der kom med den juridiske udlægning, og derfor var det ham, der blev presset, fordi ministeren og Mark Thorsen gerne ville have, at man kunne gå lidt længere end det, han umiddelbart lagde op til.

René Offersen:

På s. 226 har vi som sagt servietten – eller det stykke papir, som i hvert fald er lavet til brug for det. Der skriver Jesper Gori:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor”.

Det er, hvad jeg vil tillade mig at betegne som et spørgsmål om rækkevidden af undtagelserne. Når du nu får læst dem op, kan du så huske noget om drøftelserne om indholdet af undtagelserne?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske andet end det, jeg allerede har sagt.

René Offersen:

Der bliver også brugt udtrykket ”en kattelem”. Det er et lidt specielt udtryk. Siger det dig noget?

Anne Nygaard Just:

Jeg nævnte det kun, fordi det stod på et af de papirer, der var foran mig.

René Offersen:

Og det var et papir, som du ikke havde været involveret i – som jeg husker din forklaring?

Anne Nygaard Just:

Ja, det var det.

René Offersen:

Selve udtrykket kattelem er ikke et udtryk, som du genkalder dig fra mødet? Det er det, jeg hører dig sige.

Anne Nygaard Just:

Ikke umiddelbart. Nej.

René Offersen:

Vi går til forløbet omkring implementeringen. Du videresender pressemeddelelsen kl. 14.11 til Udlændingestyrelsen. Så har vi en mail den 10. februar kl. 17.42 på s. 283. Her kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen har fået en orientering fra Udlændingestyrelsen om, hvad der er sat i gang i forhold til operatørerne. Og vi kan se, at hun sender det til orientering til en række personer, herunder dig. Nu er vi i gang med arbejdet med at gennemføre adskillelser. Det betyder også, at implementeringen er sat i gang. Er det ikke rimeligt at sige?

Anne Nygaard Just:

Jo, det virker rimeligt.

René Offersen:

Jeg vil godt spørge dig hertil. Vi går over på s. 195, som anklageren også var inde på. Du er den godkendelsesansvarlige på det såkaldte ministernotat, hvor vi så, at der var nogle indstillinger. Der var en indstilling om, at alle under 15 år skulle adskilles. Alle over 15 år, men under 18 år skulle som absolut hovedregel adskilles. Og så har vi undtagelsesproblematikken.

Kan du huske, om du har nogen drøftelser eller andet med f.eks. Line Skytte Mørk Hansen om, hvorvidt der skulle gøres andet fra din side?

Den må være kommet op hos dig – eller som vi forstår systemet teknisk, er den tilbage hos dig. Og vi kan se, at der er gået noget forskellig implementering i gang den 10. februar. Der også sendt en pressemeddelelse.

Anne Nygaard Just:

Dagen efter at notatet er godkendt, er der jo møde på ministerens kontor. Sagen ruller automatisk videre, uden at jeg når at tænke, om vi skal gøre andet. Sagen kører stadigvæk og bliver drøftet løbende.

René Offersen:

Det er også det, jeg tænker. Hvis jeg nu ser fra din stol som fuldmægtig på det tidspunkt – selv om du ikke kan huske det, må det være kommet tilbage dér. Og så kan vi se, at sagen med det samme er gået i gang med at blive implementeret.

Anne Nygaard Just:

Først efter at pressemeddelelsen er sendt ud.

René Offersen:

Der ligger ikke noget finurligt i, når jeg siger ”pressemeddelelse”. Det er mere det, at man uanset hvad går i gang med de første initiativer til at adskille den 10. februar sidst på eftermiddagen. Men jeg har brug for, at du svarer tydeligt på, om du taler med Line Skytte Mørk Hansen eller Anette Gørtz om, hvorvidt du skal gøre andet og mere end det? Om du har en erindring om, at du taler med en af de to personer? Det kan godt være, at du gjorde det, men jeg har det i hvert fald ikke helt på det rene.

Anne Nygaard Just:

Jeg taler helt sikkert med enten en eller begge to, men jeg erindrer ikke, at vi snakker om, at vi har bolden og skal gøre noget. Det er som sagt sagens kerne, om man skal adskille nogen, og under hvilke betingelser de skal adskilles, om der skal være undtagelser osv. Hele fagligheden på det område ligger i Udlændingefdelingen. Min opfattelse har hele tiden været, at hvis der skulle ske noget på det tidspunkt, var det

Udlændingefdelingen, der havde teten på det. For hvis jeg sendte et eller andet ud, og de kom tilbage med spørgsmål til mig, hvad skulle jeg så svare? Jeg ved ikke noget om udlænderet, og det gjorde jeg heller ikke dengang. Jeg følte ikke, at der lå nogen opgaver hos mig på det tidspunkt.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 436. Her er vi inde i et forløb i forbindelse med, at Jyllands-Posten har henvendt sig, fordi de mener, at det kan være i strid med konventioner. Du bliver involveret i det på den måde, der står her:

”Og findes der en endelig udgave af notatet til ministeren vedr. barnebrude, som jeg bør finde i F2?

Vh.
Anna-Sophie”.

Jesper Gori svarer, og så kan vi se, at du bliver tilskrevet den 18. februar kl. 15.26, og der står:

”Kære Anne,

Har du mulighed for at sende mig den endelige version af notatet vedr. barnebrude ...? Jeg kunne ikke umiddelbart søge det frem i F2.

Vh.
Anna-Sophie”.
Så skriver du heroppe:

”Sagsnummeret er 2016-970 (hvor der også ligger bilag mv.) og jeg har vedhæftet notatet.”

Er det ministernotatet, du sender frem?

Anne Nygaard Just:

Det er ministernotatet. Det er det, jeg forklarede tidligere – at notatet var fremme igen senere, da jeg skulle sende det til Anna-Sophie Saugmann-Jensen.

René Offersen:

På s. 559 har vi mailen af 22. februar fra Andreas Højmark Andersen om ”kloge og dygtige

mennesker”, som du blev spurgt til før. Her har han – forstod jeg – også spurgt dig, om du vidste, om der var nye retningslinjer i forbindelse med det her, eller om der alene var pressemeddelelsen. Er det rigtigt forstået?

Anne Nygaard Just:

Ja, som vi kunne udlevere til Folketinget.

René Offersen:

Nu kan jeg se, at du havde fat i ministernotatet til brug for besvarelsen af Jyllands-Posten den 18. februar. Det er i tid meget tæt herpå. Det kunne man vel også have udleveret her?

Anne Nygaard Just:

Jeg tænker, at det ville være ret atypisk at udlevere et internt ministernotat til Folketinget på den måde.

René Offersen:

Kan du huske, om der er overvejelser om det, som du er involveret i?

Anne Nygaard Just:

Nej. Jeg tror, at han har spurgt, om der er noget, vi kan udlevere. Og så har jeg henvist til det eneste offentligt tilgængelige dokument, nemlig pressemeddelelsen.

René Offersen:

Så det ligger implicit i det og giver mening for dig, at fordi pressemeddelelsen i sagens natur er et offentligt dokument, så er det dét, der er vel-egnet til Folketinget?

Anne Nygaard Just:

Ja, når man får en uformel henvendelse fra en udvalgssekretær, der spørger til det.

René Offersen:

Jeg vil gerne bede om, at vi ser på forløbet om Folketingets Ombudsmand. Vi går til s. 2185. Der har vi en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand af 11. maj i anledning af denne klage, hvor han beslutter sig for at se bredere på sagen. På s. 2191 står der:

”Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset

om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

På s. 2192 kan vi se, at det var ombudsmanden selv, der underskrev dette brev om at få bl.a. oplysninger, men der er selvfølgelig flere ting i brevet forinden. Kan du huske, om du så brevet dengang i maj 2016?

Anne Nygaard Just:

Nej, det kan jeg ikke huske. Jeg kan bare huske, at vi fik at vide fra Familiesammenføringskontoret, at vi skulle fremfinde alle de dokumenter, vi havde i sagen, og aflevere det til dem.

René Offersen:

Det er rigtigt, at du her er blevet tilskrevet af Anna-Sophie Saugmann-Jensen. Det kan vi se på s. 2216. Hvilken afdeling er hun i? Hun tilskriver dig, og du skal så bistå til brug for dette svar til ombudsmanden med at fremfinde dokumenter, som I har i Koncernøkonomi. Er det rigtigt forstået?

Anne Nygaard Just:

Det er rigtigt forstået, og hun er fuldmægtig i Familiesammenføringskontoret.

René Offersen:

Og så går du i gang med at fremfinde dokumenter til det her. Kan du forklare, hvad det er for dokumenter, du finder frem til Familiesammenføringskontoret?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, hvilke konkrete dokumenter jeg finder frem. Det var en stak, der var minimum så høj [vidnet gestikulerer]. Jeg går ind i sagsbehandlingssystemet F2 og udskriver alle de sager og dokumenter, jeg kan finde derinde, hvor der er noget i relation til barnebrude eller mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever, og så går jeg ind i min mailboks og søger det samme frem og udskriver alt, hvad jeg kan finde om det.

René Offersen:

Tilbage på s. 436 har vi mailen fra dig øverst oppe. Der er henvist til sagsnummeret, hvor

notatet ligger: ”2016-970”. Kan du genkende det sagsnummer?

Anne Nygaard Just:

Nej.

René Offersen:

Det kan man nogle gange, hvis man har en sag i lang tid. Sådan er det i hvert fald i vores systemer, men lad det ligge. Du går ind på sagen og tager alt, hvad du kan finde i F2 om indkvartering af barnebrude?

Anne Nygaard Just:

Nej. Jeg sagde, at jeg var inde at finde alle de sager, jeg kunne finde inde i systemet, og udskrev det, der lå på dem.

René Offersen:

Og herunder F2?

Anne Nygaard Just:

I F2 og min mailindbakke.

René Offersen:

Kan du huske, om notatet af 2. februar, altså ministernotatet, er blandt det, du videregiver til Familiesammenføringskontoret?

Anne Nygaard Just:

Det kan jeg ikke huske. Jeg tror, at jeg udskrev alt, hvad der var relevant: alt, hvad jeg kunne finde om barnebrude eller andre formuleringer af selvsamme, og udskrev det.

René Offersen:

Da du så har udskrevet – du har en bunke på, hvis du lige kan sætte centimeter på, sådan ca. 30-40 cm, ser det ud til – afleverer du den i Familiesammenføringskontoret, forstår jeg. Og så er opgaven med at finde oplysningerne til brug for besvarelse af ombudsmandens henvendelse, som du er blevet bedt om af Anna-Sophie Saugmann-Jensen, slut for dit vedkommende. Er det rigtigt forstået?

Anne Nygaard Just:

Jeg afleverede alle dokumenterne til Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og så sagde hun – jeg tror, at hun blev overrasket over mængden – at

jeg selv måtte sortere det, i forhold til hvad der var relevant, og hvad der ikke var relevant. Jeg fik at vide, at alt, hvor der var noget juridisk i, var relevant. Så jeg sorterede nogle skemaer fra, så vidt jeg husker. Bunken blev måske halvt så stor. I stedet for 30 cm var der måske 20 cm dokumenter. Og så overtog de. Jeg tror, at man skal have i mente, at vi på det tidspunkt i maj stort set ikke havde noget med sagen at gøre. Den lå på det tidspunkt i Udlændingefdelingen.

René Offersen:

Er det en slags relevansvurdering, eller hvad er det, du foretager, når du bliver bedt om at reducere eller kigge det igennem?

Anne Nygaard Just:

Ja, det var vel en form for relevansvurdering.

René Offersen:

Der bliver bunken ca. halveret?

Anne Nygaard Just:

Jeg kan ikke huske, hvor meget mindre den blev. Jeg tog nogle skemaer ud. Hun sagde, at alt, hvor der stod noget indholdsmæssigt, skulle med. Der var nogle skemaer. Der var f.eks. – lad os sige – 10 gange de skemaer med alle 30 par, eller hvor mange det nu var. Af dem tog jeg måske nogle fra. Det er noget i den dur.

René Offersen:

Når vi nu taler om den frasortering: Husker du, om du forholdt dig til ministernotatet i den forbindelse?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg kan ikke huske, om jeg forholdt mig til det. Hvis jeg sad med det, var det naturligvis en af dem, der var kommet med, eftersom det var skemaer mv., som jeg pillede ud, og ikke tekst med indhold, der kunne give en forståelse af, hvordan ministeriet havde behandlet sagen.

René Offersen:

Så vil jeg sige tak.

Retsformanden:

Advokat Mallet?

Nicolai Mallet:

Jeg har et par supplerende spørgsmål til dig. Hvis vi lige går til ministernotatet igen på s. 191, kan du se – og det har du set på et par gange nu – at der er en indstilling. Når der er et notat af denne karakter, og der er en indstilling i notatet, hvad er så den sædvanlige forretningsgang i forhold til at få implementeret den indstilling? Altså, hvem har ansvaret for det?

Anne Nygaard Just:

Hvis man kan sige, at nu er sagen slut, og der er en indstilling i et notat, vil det normale være, at det relevante fagkontor sørger for, at indstillingen gennemføres.

Nicolai Mallet:

Og det relevante fagkontor var i det tilfælde? Du var lidt inde på det tidligere. Den startede godt nok hos dig i dit kontor i Koncernøkonomi, men de spørgsmål, som indstillingen handlede om, henhørte i virkeligheden under Udlændingeafdelingen. Hvad vil du sige er det relevante fagkontor i det konkrete tilfælde, som skulle følge op og havde ansvaret for at bringe det her videre og implementere indstillingen?

Anne Nygaard Just:

Jeg tænker, at det ville være Familiesammenføringskontoret, eftersom det var deres kontorchef, der havde formuleret teksten.

Nicolai Mallet:

Altså Udlændingeafdelingen?

Anne Nygaard Just:

Ja, Udlændingeafdelingen.

Nicolai Mallet:

Det andet spørgsmål, jeg har til dig, knytter sig til mødet den 9. februar. Husker du mødet sådan, at Mark Thorsen eller ministeren insisterede på, at de adskillelser, der var på bordet, skulle ske uden undtagelse i en absolut regel? Husker du det sådan?

Anne Nygaard Just:

Nej, jeg tror, at jeg formulerede det som, at de forsøgte at trykke Jesper Gori på maven, i

forhold til om man kunne gå lidt længere end det, hans indstilling var.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere? Nej. Så siger vi tak til dig. Og så skal jeg lige høre, hvordan det ser ud med hensyn til ...?

Jon Lauritzen:

Der skulle sidde ét og muligvis to vidner og vente. Så jeg tænker, at vi kan gå i gang med den af vidnerne, der nu dukker op først.

Retsformanden:

Det gør vi.

Som vidne mødte **fhv. afdelingschef i Integrationsafdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Henrik Kyvsgaard.**

Retsformanden:

Så må jeg lige høre, hvilket vidne vi har foran os?

Henrik Kyvsgaard:

Det er Henrik Kyvsgaard.

Retsformanden:

Ja. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og så skal jeg også sige til dig, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Anklagerne lægger for med spørgsmål. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Og tak, fordi du kom lidt før tid. Indledningsvis kunne jeg godt tænke mig at høre om din uddannelsesmæssige baggrund.

Henrik Kyvsgaard:

Jeg er uddannet i statskundskab og har været i centraladministrationen siden 1987.

Jon Lauritzen:

Og dit karriereforløb? Ikke tilbage fra 1987, men bare i forhold til denne sag.

Henrik Kyvsgaard:

Jeg har været i det oprindelige Integrationsministerium, fra det blev oprettet i 2001. Og så kom jeg tilbage til Udlændinge- og Integrationsministeriet, da det blev oprettet i 2015, hvor jeg var afdelingschef for integrationsområdet, dvs. den indsats, der handlede om udlændinge, efter at de havde fået ophold.

Jon Lauritzen:

I Integrationsafdelingen, hvad består arbejdsopgaverne med integration efter ophold så nærmere i? Hvordan er det afgrænset, måske også i forhold til de øvrige afdelinger?

Henrik Kyvsgaard:

Det er ret klart afgrænset. Vores område handlede om den indsats, som kommunerne havde ansvaret for. Når flygtninge havde fået asyl, kom de ud til en kommune, hvor de skulle have et integrationsprogram, og hvor kommunerne skulle tilbyde bolig og danskundervisning. Og det var selvfølgelig i høj fokus i 2016. Det var også spørgsmålet om at skaffe permanente boliger til de mange flygtninge, der kom ud i kommunerne.

Jon Lauritzen:

Havde I overvejelser om, hvorvidt mindreårige asylansøgere – når de kom over I jeres system – kunne indkvarteres sammen? Eller var det en kommunal opgave?

Henrik Kyvsgaard:

Det var et kommunalt ansvar. Og diskussionen om barnebrude var ikke noget, jeg på nogen måde havde hørt om før.

Jon Lauritzen:

Og hvad med efter diskussionen?

Henrik Kyvsgaard:

Efter at sagen var kommet op, kan jeg huske, at der var en enkelt sag om en kommune, der havde fået anvist et flygtningepar, hvor kvinden var 17 år. Som jeg husker det, var svaret til

kommunen, at det var en kommunal afgørelse i henhold til serviceloven.

Jon Lauritzen:

Jeg går ud fra, at din nærmeste overordnede var departementschefen?

Henrik Kyvsgaard:

Ja, det er korrekt.

Jon Lauritzen:

På s. 59 har vi et facebookopslag. Det er fra den 25. januar. Kan du huske, om der var drøftelser i ministeriet eller departementet om opslaget? Og drøftelser om barnebrude i det hele taget i den periode, altså omkring den 25. januar?

Henrik Kyvsgaard:

Det var ikke noget, jeg var en del af.

Jon Lauritzen:

Der var heller ikke snak ved kaffeautomaten eller i frokoststuen eller noget?

Henrik Kyvsgaard:

Ikke andet, måske, end det, vi havde læst i aviserne.

Jon Lauritzen:

Hørte du – eksempelvis på andre møder – om der skulle være en konflikt mellem ministeren og Lykke Sørensens om disse unge asylpar?

Henrik Kyvsgaard:

Det eneste, jeg kan huske, er – jeg tror, at det var et par dage før direktionsmødet, hvor departementschef Uffe Toudal nævnte i kanten af et møde, at der var en konflikt mellem ministeren og Lykke Sørensens om det spørgsmål. Men jeg tror bare, at det var ment som en orientering om, at det fyldte.

Jon Lauritzen:

Nu siger du ”direktionsmødet”. Det er det samme som koncerndirektionsmøde, antager jeg?

Henrik Kyvsgaard:

Ja, det er koncerndirektionsmøde.

Jon Lauritzen:

Nu spørger jeg dumt: Var der også direktionssmøder? Eller var der var to lag af direktionssmøder?

Henrik Kyvsgaard:

Så vidt jeg husker, var der også et direktionsforum på direktionssmøder – eller hvad man nu kaldte det – hvor Udlændingestyrelsen og SIRI ikke deltog. Men det var mere et forum, hvor man drøftede mere driftsmæssige ting.

Jon Lauritzen:

Den konflikt, der var mellem ministeren og Lykke Sørensens, som blev drøftet i kanten af mødet, fortalte Uffe Toudal Pedersen nærmere om den? Hvad den bestod i? Jeg kunne forstå, at det handlede om sagen, altså om de unge asylpar.

Henrik Kyvsgaard:

Sagen blev ikke drøftet. Jeg tror bare, at Uffe Toudal bemærkede, at der var en debat.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der ellers var til stede på mødet?

Henrik Kyvsgaard:

Som jeg husker det, var det et møde, hvor vi skulle drøfte en helt anden sag. Og jeg mener, at det var sammen med afdelingschef Frank Bundgaard.

Jon Lauritzen:

Var det før koncerndirektionssmødet den 10. februar, som vi primært skal snakke om i dag?

Henrik Kyvsgaard:

Det er sådan, jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Den primære grund til, at du er indkaldt i dag, er koncerndirektionssmødet den 10. februar, og jeg har læst din protokol fra Instrukskommissionen. Vi kan lige se mødeindkaldelsen, der er på s. 183. Vi har fået at vide, at det her var de sædvanlige, der var indkaldt. Dagsordenen for det pågældende møde er på s. 201. Her vil jeg

spørge, om du kan huske, at du deltog på koncerndirektionssmødet den 10. februar?

Henrik Kyvsgaard:

Ja, jeg har en svag erindring om mødet.

Jon Lauritzen:

Og hvad går din svage erindring ud på?

Henrik Kyvsgaard:

Indledningsvis bør man nok lige sige, at det hedder koncerndirektionssmødet, men det er ikke et forum, hvor man træffer beslutninger som sådan. Direktionssmøderne var et forum, hvor der var en drøftelse af primært driftsmæssige forhold omkring IT, HR, økonomi og ledelse. Det var ikke et forum, hvor man forelagde sager og tog en beslutning. Så var der i tilknytning til koncerndirektionssmøderne som regel en orientering om større sager på tværs af afdelingerne, og jeg tror nok, at ministeren også deltog hver anden gang for at redegøre for større politiske sager. Men det er altså vigtigt at lægge mærke til, at det ikke er et beslutningsforum som sådan.

Jeg mener, at spørgsmålet om indkvartering af mindreårige kom op i starten af mødet. Det var ikke et punkt på dagsordenen, og jeg mener helt bestemt ikke, at det var et punkt, der var skriftligt materiale til. Jeg kan ikke gengive i detaljer, hvad der blev sagt, eller hvem der sagde hvad, men jeg kan huske, at der var en drøftelse mellem ministeren, direktør Henrik Grunnet og afdelingschef Lykke Sørensens om denne sag. Jeg kan ikke gengive i detaljer eller huske det nærmere indhold. Jeg kan ikke huske, om det handlede om pressemeddelelsen, eller om det handlede om de generelle retningslinjer. Men jeg kan i hvert fald huske, at der var en meningsudveksling. Jeg mener ikke, at det var et punkt, der tog så lang tid. Jeg mener, at mødet fortsatte med nogle af de andre punkter. Som det fremgår af dagsordenen, var der sat en time af til mødet, som også handlede om meget andet.

Jon Lauritzen:

Jeg kan godt forstå, at det er lang tid siden, og jeg går ud fra, at når der ved punkt to om ”to-

og trepart” står ”KYV”, var det dit punkt, så du har måske også siddet og tænkt lidt på, at du skulle på talerstolen, eller hvad I nu kalder det. Og jeg er sikker på, at ”to- og trepart” er meget interessant, men ikke for os. Så vi vil godt prøve at spole tilbage til den drøftelse eller diskussion, der var. Kan du komme det lidt nærmere?

Henrik Kyvsgaard:

Ja, det er korrekt, at mit fokus nok mest var på det, der lå senere på dagsordenen, og på de udfordringer, som vi i øvrigt havde. Det præger måske også min erindring. Men jeg kan ikke huske særlig meget andet, end at der var en meningsudveksling mellem Henrik Grunnet, Lykke Sørensen og ministeren. Den bar lidt præg af, at der var en vis meningsforskel. Men jeg kan ikke huske eksakt, hvad der blev sagt, eller om det handlede om pressemeddelelsen eller om retningslinjerne.

Jon Lauritzen:

Kan du genkalde dig stemningen under drøftelsen eller diskussionen?

Henrik Kyvsgaard:

Den var præget af, at der ikke var enighed. Den var måske en smule anspændt, men jeg vil ikke sige, at den var atypisk.

Jon Lauritzen:

Nu vil jeg vise dig et bilag på s. 241. Det er et referat, som er udarbejdet af Frank Bundgaard. Det er udarbejdet lidt senere i tid – i november 2016. Jeg vil lige læse det op for dig for at se, om det giver dig nogen erindringsglimt. Jeg ved ikke, hvor godt du kan læse hans håndskrift, men jeg har oversat det på mit eget papir her, så hvis det hjælper, vil jeg læse det op:

”Direktionsmøde 10/2. 2016.

Min, Uffe, Henrik K, Henrik G, Lykke, Line, fb
++

Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: Generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser.

Tydeligt, at spm’et har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører.

Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.”

Giver det dig yderligere erindring?

Henrik Kyvsgaard:

Jeg kan genkende, at sagen blev drøftet, men jeg kan ikke erindre, at der var nogen konklusion, og hvordan der skulle følges op.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige prøve at læse op fra din protokol i Instrukskommissionen. Vi skal på s. 223 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol ...

René Offersen:

Bør man ikke have tilladelse til sådan noget her? Bør man ikke først få rettens tilladelse til, om det er noget ...

Retsformanden:

Ikke til forehold. Hvis det er dokumentation, skal man have tilladelse.

Jon Lauritzen:

Her bliver du også foreholdt Frank Bundgaards forklaring om:

”at de startede med en indledende orientering, og at Lykke Sørensen reagerede på det, og at det var tydeligt, at hun havde brug for at markere, at det ikke gik rent juridisk i forhold til konventionerne, samt at hun blev mødt med et skuldertræk,”

hvorom du forklarede:

”at han som sagt ikke kan gengive, hvad der præcis blev sagt. Han kan heller ikke erindre det indtryk af mødet, der er beskrevet. Han husker alene, at der var en lidt anspændt stemning.”

Det med skuldertrækket – kan du huske mimikken fra nogen? Vi har også hørt, at Henrik

Grunnet nikkede, så vi er nede i de små detaljer. Jeg prøver bare at fange, om der er et eller andet, der giver noget.

Henrik Kyvsgaard:

Nej, der er ikke nogen ting, jeg har hæftet mig specielt ved.

Jon Lauritzen:

Som du selv sagde, var mødet sat til en time, og du havde selv pkt. 2. Måske skulle vi tage dagsordenen på s. 201 i hovedekstrakten frem. Kan du huske, hvor lang tid der gik med de forskellige punkter? Vi har de første tre punkter med ministeren, og så ser det ud til, at der er fire punkter uden ministeren. Kan du genkalde dig fordelingen tidsmæssigt?

Henrik Kyvsgaard:

Jeg mener ikke, at vi nåede hele dagsordenen. For jeg kan faktisk huske, at pkt. 3 ikke blev drøftet.

Jon Lauritzen:

Men I nåede dit punkt. Kan du huske, hvor lang tid det tog?

Henrik Kyvsgaard:

Jeg tror, at det har været ganske kort og overordnet.

Jon Lauritzen:

Okay. Så vil jeg spørge dig til koncerndirektionsmødet den 24. februar.

Retsformanden:

Undskyld, inden vi forlader det: Du forklarede for lidt siden, at der ikke var enighed. Kan du beskrive lidt nærmere, hvori den uenighed bestod? Og hvem der mente hvad?

Henrik Kyvsgaard:

Jeg kan ikke gengive eller huske, hvad der eksakt er blevet sagt. Men som jeg husker det, var det en uenighed mellem Lykke Sørensen og ministeren om formuleringerne. Men jeg kan ikke komme det nærmere.

Jon Lauritzen:

I Instrukskommissionen forklarede du om koncerndirektionsmødet den 24. februar, at du måtte tage forbehold for at tjekke din kalender. Har du efterfølgende tjekket din kalender? Vi kan måske prøve at se dagsordenen på s. 584. Det interessante er selvfølgelig særligt det tredje punkt med ”Status mindreårige/ægtefæller”. Kan du huske, at du har deltaget i sådan et møde?

Henrik Kyvsgaard:

Jeg har ikke kunnet finde noget materiale om mødet. Jeg har heller ikke nogen erindring om det. Umiddelbart har jeg måske formodningen, at mødet ikke blev afholdt.

Jon Lauritzen:

Ja, for det er stadigvæk lidt uklart for os, om det blev afholdt eller ej. Inger Støjberg har forklaret lidt af mødet, men det giver dig ikke nogen erindring?

Henrik Kyvsgaard:

Nej, det gør det ikke.

Jon Lauritzen:

Drøftede I eller fik I orientering om sagen på senere koncerndirektionsmøder efter den 10. februar?

Henrik Kyvsgaard:

Det har jeg ikke nogen klar erindring om.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om det blev drøftet på andre møder? F.eks. de direktionsmøder, vi talte om lige før?

Henrik Kyvsgaard:

Som sagt var områderne relativt klart opdelt på tværs af de ansvarsområder, man sad med. Jeg hæftede mig ikke ved, at det kom op, og det ville også være unaturligt, at det kom op i de fora, hvor jeg deltog.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har ikke yderligere.

Retsformanden:

Nu er klokken 12.30. Jeg ved ikke, hvor meget forsvarerne har, men det var måske meget hensigtsmæssigt, at vi ... der er kun en lille smule, kan jeg se på din mimik. Så det tager vi lige.

Nicolai Mallet:

Ja, jeg har ét supplerende spørgsmål. Den diskussion eller drøftelse eller uenighed, som du fornemmede – i din erindring – at der var på koncerndirektionsmødet den 10. februar: Deltog Henrik Grunnet i den?

Henrik Kyvsgaard:

Det er sådan, jeg husker det.

Nicolai Mallet:

Tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din forklaring. Og vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Som vidne mødte **fhv. afdelingschef i Boligafdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Frank Bundgaard.**

Retsformanden:

Frank Bundgaard, jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og det er sådan, at når du afgiver forklaring, har du pligt til at udtale dig, og det skal være sandt, hvad du siger. Jeg starter med at give ordet til anklagerne, som vil lægge for.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til, Frank Bundgaard. Vi plejer at starte med at spørge ind til den uddannelsesmæssige baggrund, så vi kan få en fornemmelse af, hvem der sidder i den varme stol.

Frank Bundgaard:

Ja, det er snart længe siden. Jeg er mag.scient.soc. fra Københavns Universitet og ph.d. i samfundsfag.

Jon Lauritzen:

Og jeg kan forstå, at du i 2016 var afdelingschef i Boligafdelingen i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet?

Frank Bundgaard:

Det er korrekt.

Jon Lauritzen:

Og at afdelingen blev skilt ud af ministeriet – var det i slutningen af 2016?

Frank Bundgaard:

Ja.

Jon Lauritzen:

Var departementschef Uffe Toudal din nærmeste overordnede?

Frank Bundgaard:

Jeg er ikke sikker på, at jeg hørte helt ... de nærmeste år, sagde du det?

Jon Lauritzen:

Hvem var din overordnede, din nærmeste chef?

Frank Bundgaard:

Det var Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg sagde ikke pårørende, hvis det var det, du troede. Hvornår hørte du første gang om debatten om de unge asylpar? Kan du huske det?

Frank Bundgaard:

Ja. Jeg hørte via pressen, at der rumstere nogle ting. Der blev meldt noget ud fra ministeren undervejs i januar-februar. Jeg havde ikke hørt noget på jobbet, før vi havde mødet den 10. februar.

Jon Lauritzen:

Jeg vil vise dig ministerens facebookopslag fra den 25. januar. Kan det passe, at det er nogenlunde deromkring, at du hørte om det? Samme dag og i dagene efter og i lang tid efter var der meget medieomtale. Men kan det have været i slutningen af januar?

Frank Bundgaard:

Det passer meget godt.

Jon Lauritzen:

I forhold til om du har hørt noget om det før, har vi lige haft din koncerndirektionskollega Henrik Kyvsgaard på besøg i Rigsretten. Han forklarede, at der i kanten af et møde – på et ikke nærmere bestemt tidspunkt, men før den 10. februar – faldt en bemærkning fra Uffe Toudal om, at der var en konflikt mellem Lykke Sørensen og ministeren om denne sag med de unge asylpar. Han nævnte også, at du var til stede – eller vistnok var til stede, tror jeg, at han sagde. Giver det dig nogen erindring om, at du har hørt noget før den 10. februar?

Frank Bundgaard:

Nej, det mener jeg ikke. Jeg har givetvis været til stede på direktionsmødet, men jeg har ikke nogen erindring om, at der skulle være nævnt en konflikt på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Det mest interessante for os i forhold til din involvering er koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016. Vi har dit håndskrevne notat på s. 241 i hovedekstrakten. Nu har jeg læst det op én gang i dag, og jeg tænker, at du godt kan læse din egen håndskrift. Hvorfor skrev du notatet? Kan du huske det?

Frank Bundgaard:

Ja, det var dybest set ikke en sag, som jeg havde med at gøre, men jeg tænkte på et tidspunkt, at jeg da lige skulle se, hvad det egentlig var, jeg havde fået skrevet ned om det her, fordi det rumsterede meget med samrådet og med ombudsmanden. Det viste sig så, at det var et af de møder, hvor jeg ikke havde fået min notesbog med, så jeg kunne ikke finde notatet. Så tænkte jeg: ”Jeg må hellere skrive det ned, som jeg nu husker det.”

Jon Lauritzen:

Kan det passe, at det var omkring november 2016, at du lavede det her?

Frank Bundgaard:

Måske i oktober. Men på det lag.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at tage os igennem mødet den 10. februar, som du husker det?

Frank Bundgaard:

Det var et fuldstændig normalt direktionsmøde med ministerdeltagelse – til at begynde med, i hvert fald. Da Uffe Toudal, Lykke Sørensen og ministeren kom, så det ud til, at de havde været i en eller anden form for diskussion i forvejen. Jeg har siden forstået, at det nok var dagen før, at de havde været det. Men i hvert fald kunne man mærke, at der var et eller andet i luften, som ikke var så godt. Så blev det introduceret af Uffe Toudal eller af ministeren, at alle flygtningepar skulle adskilles, hvis der var en mindreårig i det. Det fik Lykke Sørensen til – meget insisterende, syntes jeg – at læne sig frem og sige, at det vil være i strid med konventionerne, hvis man laver en generel regel. Der skal ske en individuel sagsbehandling, og der skal være mulighed for undtagelser. Det syntes jeg var et ret klart budskab fra Lykke Sørensen. Det kom meget kontant. Så min tanke var i hvert fald, at det her er en fortsættelse af noget, der er foregået tidligere. Og det var her, at jeg tænkte, at det måske var et møde, der lige var blevet afsluttet tidligere om formiddagen. Men det gav ikke anledning til meget diskussion. Jeg husker ikke, at Uffe Toudal sagde noget som helst. Henrik Grunnet sagde vist heller ikke noget, og ministeren – som jeg husker det – trak lidt på skulderen og signalerede: ”Ja, ja.”

Jon Lauritzen:

Nu sagde du før, at det var alle flygtningepar, der skulle adskilles fremover – at det var sådan, du hørte det. Kan du huske, hvem der sagde det? Og var det sådan et udsagn, som Lykke Sørensen reagerede på?

Frank Bundgaard:

Det var flygtningepar, hvor den ene var mindreårig, vi snakkede om. Og det var det, hun reagerede på – at der tilsyneladende var oplæg til helt generelt at skille dem ad.

Jon Lauritzen:

Var der en diskussion af noget med undtagelser? Det er bare, fordi du sagde ”alle par”, og

noget af det, vi snakker en del om herinde, er, om der var mulighed for undtagelser eller ej. Men efter din hukommelse var det en absolut udtalelse, der fik Lykke Sørensen til at reagere?

Frank Bundgaard:

Ja, som jeg sagde, husker jeg ikke nogen som helst diskussion af det her. Det blev ret hurtigt lukket af, og det var helt klart med en opfattelse af, at det var det, der skulle køres efter fremover.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der kom med det udsagn, som Lykke Sørensen reagerede på? Var det ministeren?

Frank Bundgaard:

Jeg er som sagt ikke helt sikker på, om det var ministeren eller Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om mødet startede til tiden?

Frank Bundgaard:

Ikke helt nøjagtigt, men jeg tror, at vi sad og ventede lidt på de sidste deltagere.

Jon Lauritzen:

Og hvem var de sidste deltagere?

Frank Bundgaard:

Det var i hvert fald Uffe Toudal og ministeren.

Jon Lauritzen:

Hvordan var stemningen ved mødets start?

Frank Bundgaard:

Den var som sagt lidt anspændt. Det virkede helt klart, som om der havde været en konflikt forudgående.

Jon Lauritzen:

Hvordan opfattede du det? Hvordan fangede du den stemning?

Frank Bundgaard:

Hvordan opfanger man sådan noget? Det er vel nærmest fraværet af friske bemærkninger, når man møder hinanden og starter et møde. Det er

kropssprog. Det er den måde, som folk kigger på hinanden eller ikke kigger på hinanden på.

Jon Lauritzen:

Og den stemning eller fraværet af god stemning, eller hvad man nu skal sige – den trykkede stemning, anspændte stemning, hvad det nu var – var det mellem ministeren, Lykke Sørensen og Uffe Toudal?

Frank Bundgaard:

Det var i hvert fald mellem Lykke Sørensen og Uffe Toudal. Og formentlig også ministeren, men ministeren er ikke sådan én, der skilter med stemning.

Jon Lauritzen:

Du sagde, at der ikke var nogen lang diskussion. Det blev lukket ned. Hvordan blev det lukket ned?

Frank Bundgaard:

Det blev vel nærmest lukket ned på den måde, at efter Lykke Sørensen havde sagt, hvad hun ville sige, og hvor man måske ville forvente, at der kom en replik fra en eller anden, kom der ingenting. Og dér opfattede jeg det sådan, at sagen var afgjort, og nu kørte vi bare videre. Der skulle ikke ske nogen ændringer på baggrund af det, som Lykke Sørensen havde sagt. Det var sådan, jeg opfattede det. Og så gik vi videre.

Jon Lauritzen:

Var det dét, du mente i dit referat med, at ”toget kører”?

Frank Bundgaard:

Ja. Som jeg også har noteret i notatet, var det ikke sådan, at ministeren eller Uffe Toudal konkluderede og sagde, at nu er det sådan og sådan. Der blev ikke sagt noget.

Jon Lauritzen:

Men udsagnet fra Lykke Sørensen om, at en generel regel vil være i strid med konventionerne – at sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser – det var et klart budskab efter din hukommelse?

Frank Bundgaard:

Ja, det var fuldstændig umisforståeligt, synes jeg.

Jon Lauritzen:

Og hvordan reagerede ministeren på det?

Frank Bundgaard:

Ministeren sagde ikke noget, som jeg husker det. Det var mest sådan en træk på skulderen-markering af, at det gider vi ikke diskutere nu eller diskutere mere – eller hvad det nu betød. Men det var i hvert fald ikke noget, som vi skulle tage os af.

Jon Lauritzen:

Har du på dette eller andre koncerndirektionsmøder hørt ministeren sige eller give udtryk for noget i forhold til denne sag a la: ”Det tager jeg gerne en sag på” eller ”det er en politisk god sag” eller noget i den retning?

Frank Bundgaard:

Ja, uden at kunne koble det til et bestemt koncerndirektionsmøde, er jeg sikker på at have hørt begge formuleringer i virkeligheden, dvs. at ”det er en god sag” – underforstået politisk – og ”det tager jeg gerne en sag på”. Og jeg opfattede det i hvert fald sådan, at det var en god sag at tage, fordi de politiske benefits var større end den risiko, der kunne være ved, at der kom en sag. Det var det, der var vurderingen.

Jon Lauritzen:

Var det på flere forskellige koncerndirektionsmøder? Du siger, at du havde hørt begge udsagn, og det lyder, som om det er flere gange. Hvor tæt kan vi komme på det?

Frank Bundgaard:

Det tør jeg ikke sige 100 pct. sikkert, men jeg tænker, at det i hvert fald har været to eller flere. Flygtningesituationen var jo på dagsordenen hele det forår igennem, ligesom den havde været det fra efteråret 2015, så der blev jævnlige drøftelser om slags ting. På et tidspunkt i løbet af foråret kom der nogle opgørelser over antallet af par, hvor der var en mindrerårig, og det er formentlig i forbindelse med drøftelserne af de statistikker, at det blev sagt.

Jon Lauritzen:

Så på senere koncerndirektionsmøder skete der opdatering af denne sag med skemaer?

Frank Bundgaard:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail fra Henrik Grunnet, som også deltog i mødet. Jeg går ud fra, at du godt kan huske, at Henrik Grunnet var til stede. På s. 248 har vi en mail, som jeg vil vise dig. Den starter forneden, hvor Nils Bak, som er kommunikationsmedarbejder i Udlændingestyrelsen, den 10. februar kl. 13.10 skriver:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindrerårig under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og det svarer Henrik Grunnet på kl. 13.45:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Det er et meget kort referat, men hvad tænker du om hans refleksioner af mødet, i forhold til at du var på samme møde?

Frank Bundgaard:

Jeg synes umiddelbart, at det ligner meget det indtryk, jeg havde.

Jon Lauritzen:

Så har vi et koncerndirektionsmøde igen den 24. februar, hvor barnebrude var på dagsordenen. Kan du huske, om du deltog i et koncerndirektionsmøde den 24. februar?

Frank Bundgaard:

Jeg husker ikke noget specifikt fra det. Men jeg har givetvis deltaget, eftersom jeg deltog i dem alle sammen.

Jon Lauritzen:

Vi kan måske prøve at se på dagsordenen. Der skal vi til s. 584. Giver det dig nogen hukommelse? Grunden til, at jeg spørger åbent, er, at det er lidt uklart, om mødet har været holdt. Vi har fået nogle forklaringer fra mødet, og vi har også fået nogle forklaringer om, at mødet måske ikke blev holdt. Så jeg spørger helt åbent. Det, der er interessant for os, er selvfølgelig pkt. 3, ”Status mindreårige/ægtefæller”, hvor Line Skytte Mørk Hansen og Henrik Grunnet står på. Kan du huske, om der har været et møde? Vi kan måske lige prøve at bladre frem. Her kan vi se sagens bilag. Det er nogle af de her skemaer. Vi har også et talepapir – vi kan prøve at se, om det kunne give et hukommelsesglimt. Det er på s. 607. Det er et talepapir, der er skrevet til Line Skytte Mørk Hansen. Er det noget, der giver dig nogen hukommelse? Vi kan godt læse det op, men det giver i hvert fald indtryk af, at det er en ordning uden undtagelser.

Frank Bundgaard:

Det var rigtig mange spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Men det var bare for at prøve at se, om vi kunne ryste hukommelsen lidt – om du kan huske noget fra den 24. februar? Jeg tror også, at du blev spurgt om det i Instrukskommissionen, og der havde du ikke nogen klar erindring om det.

Frank Bundgaard:

Nej. Der bliver behandlet to- og trepartsforhandlinger. Det var jeg selv lidt involveret i. Og der er helt sikkert blevet orienteret om status for, hvor mange par der var, men ikke med sådan nogle skemaer, som du havde her. Og det, som jeg lige nåede at læse af Line Skytte Mørk Hansens talepapir, synes jeg flugtede meget godt med det, jeg havde opfattet.

Jon Lauritzen:

Og blev ...

Retsformanden:

Undskyld, jeg synes ikke, at vidnet svarede på: Kan du huske, om mødet blev afholdt?

Frank Bundgaard:

Jeg kan genkende dagsordenspunkterne, men de har selvfølgelig også været på andre direktionssmøder. Jeg kan ikke lige på stående fod sige, om det var den 24. februar, eller om det var i begyndelsen af næste måned, men jeg vil næsten tro, at det har været holdt, fordi der var brug for at snakke om status på to- og trepart. Udflytning var helt bestemt også et issue, som der skulle snakkes om. Og når der så oveni var de mindreårige ægtepar og flygtningesituationen generelt, kan jeg ikke forestille mig, at det bare er blevet aflyst.

Jon Lauritzen:

Og så lige afslutningsvis: Kan du huske, om du har hørt noget om sagen med de mindreårige asylpar til andre møder eller på gangen eller ved kaffeautomaten eller andre steder? Jeg er klar over, at du sidder i Boligafdelingen, så du har nok ikke haft så meget med det at gøre i din arbejds hverdag.

Frank Bundgaard:

Jeg har intet haft med det at gøre i min arbejds hverdag. Det kan vi godt slå fast. Og nej, jeg har ikke diskuteret nærmere med nogen, hvad der skete i det her. Den eneste aktie, som Boligafdelingen har haft, har været med flygtninge og den permanente indkvartering eller husning af dem.

Jon Lauritzen:

Så din hukommelse, som vi har hørt om i dag, kommer fra koncerndirektionssmøde eller -møder?

Frank Bundgaard:

Ja, udelukkende.

Jon Lauritzen:

Tak.

Retsformanden:

Forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Ja tak. Jeg har lige et par supplerende spørgsmål, Frank Bundgaard. Vi går tilbage til referatet – den note, du lavede – på s. 241. Når man

ser på det og de punkter, du har noteret ned dér, vil du så sige, at du har fået det væsentligste med af det, som du på det tidspunkt, da du skrev den, huskede fra det møde?

Frank Bundgaard:

Det var i hvert fald det, jeg bestræbte mig på. Og jeg tror, at jeg har fået nogenlunde fat i, hvad det var, der foregik under det punkt.

Nicolai Mallet:

Er det også udtryk for, at det, som du har skrevet ned her, er noget, som du på det tidspunkt, da du skrev det ned, følte dig sikker på, at det kunne du i hvert fald huske?

Frank Bundgaard:

Det må jeg svare ja til. Jeg vil sige, at det møde var jo et lidt specielt møde, og der var en god grund til, at det var noget, som jeg havde i hovedet og huskede på, fordi det er bestemt ikke hverdagskost, at der er sådan en stemning på et direktionsmøde. Der kan godt være diskussioner af faglige uenigheder og sådan noget, men her var det noget andet. Jeg troede sådan set, at jeg havde fået det noteret ned, og det har jeg givetvis også, men mit referat var der ikke mere.

Nicolai Mallet:

Du bruger ordet ”diskussioner”. Vi skal lige have på plads igen: Hvem var det, der diskuterede?

Frank Bundgaard:

Der var som sagt ikke særlig meget diskussion. Når jeg snakkede om diskussion før, var det mere generelt. Direktionsmøderne kunne godt fra tid til anden have en diskussion. Det var ikke altid, at der var store diskussioner, men de kunne være der. Her mener jeg faktisk ikke, at der var nogen lang diskussion om spørgsmålet.

Nicolai Mallet:

Når jeg er tilbage ved dit referat, er det egentlig mest for det allersidste, hvor der står:

”Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentre asap.”

Har du mulighed for at uddybe baggrunden for den bemærkning i dit referat? Herunder om du kan huske detaljer, eller om du kan uddybe det på nogen måde?

Frank Bundgaard:

Som jeg husker den del, var det ikke sådan, at der var en instruktion fra Uffe Toudal til Line Skytte Mørk Hansen om, hvad hun skulle gøre osv. Det var mere, at da vi gik ud derfra, sagde han til Line Skytte Mørk Hansen: ”Nu skal du sørge for, at de hurtigst muligt får besked i centrene om det her.” Og det forstod Line Skytte Mørk Hansen umiddelbart og skyndte sig at komme afsted.

Nicolai Mallet:

Det er ikke, fordi der er den store forskel, men jeg vil godt foreholde dig, hvad du sagde i kommissionen om det. Det er på s. 39 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol, hvor der står:

”I kanten af mødet, hvor alle var på vej ud af mødelokalet, sagde Uffe Toudal til Line Skytte Mørk Hansen, at hun skulle sørge for at orientere asylcentre så hurtigt som overhovedet muligt. Han tror, at ministeren var med til hele mødet. Uffe Toudal og ministeren havde kontor på den anden side af gangen, og han overhørte Uffe Toudals besked til Line Skytte Mørk Hansen ude på gangen.”

Husker du også i dag, at det forløb sådan den gang?

Frank Bundgaard:

Ja. Vi var på vej ud fra direktionsmødet, og der siger Uffe Toudal sådan til Line Skytte Mørk Hansen ude på gangen, hvor jeg også er kommet ud. Så skynder Line Skytte Mørk Hansen sig som sagt videre, og jeg går ned på min pind. Uffe Toudal går – så vidt jeg ved – ind til møde med ministeren.

Nicolai Mallet:

Godt. Det er mere for at få helt på plads, hvor sikker du er i din erindring om det. Jeg har også et spørgsmål – og det er lidt en anmodning om

at uddybe – med hensyn til hvornår du egentlig skriver referatet. Hvad forklarede du om dét?

Frank Bundgaard:

Jeg bekræftede, at det var i oktober, november – deromkring. Og tænker du på at uddybe baggrunden for det?

Nicolai Mallet:

Ja. Anledningen til, at du gjorde det.

Frank Bundgaard:

Mødet havde gjort et vist indtryk på mig, kan jeg roligt sige. Jeg havde fået tanken, at det her kan gå rigtig galt. Jeg tror, at det var i juni måned, at der var samråd, og der var en masse spørgsmål, der kørte, og dem læste jeg nogle af. Og der tænkte jeg bare, at jeg blev bekræftet i, at det her kan godt gå rigtig skævt. Så mon ikke det var klogt at sikre sig, at der var nogle, der havde de notater, og det havde jeg så desværre ikke. Så derfor skrev jeg det ned.

Nicolai Mallet:

Det giver god mening, Frank Bundgaard. De samråd, der har været om sagen: Der var et samråd den 15. marts 2016, men det næste samråd er faktisk, som du siger, i juni måned, nemlig den 1. juni, og det næste den 23. juni. Men det er altså ikke i 2016, men 2017. Kan det være, at du har lavet det her i oktober 2017?

Frank Bundgaard:

Nej, det kan det ikke. Det er muligt, at jeg husker forkert med samrådene, men det er i hvert fald korrekt, at der var stillet spørgsmål, og det er korrekt, at ombudsmanden var begyndt at rumstere og havde henvendt sig – så vidt jeg husker i flere omgange.

Nicolai Mallet:

Altså ombudsmanden?

Frank Bundgaard:

Folketingets Ombudsmand.

Nicolai Mallet:

Så det var altså ikke foranlediget af samråd eller spørgsmål dér, men af ombudsmandens henvendelse?

Frank Bundgaard:

Jeg kan ikke sige, at det var én bestemt ting. Det var mere, sådan som det hele udviklede sig, herunder også hvad der blev nævnt på direktionsmøder. Så tænkte jeg lige at tjekke mit notat om det.

Nicolai Mallet:

At du ville tjekke dit notat om det?

Frank Bundgaard:

Se, hvad jeg havde skrevet i referatet.

Nicolai Mallet:

Og du havde ikke skrevet noget?

Frank Bundgaard:

Det havde jeg. Men som sagt kunne jeg ikke finde det. Det skete jævnlige, at hvis jeg var til et møde og skulle skynde mig ned at hente nogle mødepapirer og sådan noget, kunne jeg godt forlægge min sorte bog. Så plejer jeg gerne at lave et notat på dagsordenen, og den er i dette tilfælde blevet væk.

Nicolai Mallet:

Tak. Det sidste spørgsmål, jeg har, knytter sig til det, som du blev spurgt til, om – som jeg forstod dig – gentagne bemærkninger fra ministeren om, at det ville hun gerne tage en sag på. Du kunne ikke helt tidsfæste dem. Også her vil jeg foreholde dig noget, som du har forklaret for Instrukskommissionen. Vi er på s. 41 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Der står i andet afsnit:

”Adspurgt om, hvorvidt ministeren flere gange sagde, at hun gerne ”ville tage en sag på det”, forklarede han, at han tror, at hun sagde det på flere møder, men det kan godt flyde lidt sammen med, hvad han har hørt ministeren sige i offentligheden. Der har ikke været større diskussioner om sagen på efterfølgende koncerndirektionsmøder.”

Er det en forklaring, som du vedstår?

Frank Bundgaard:

Ja. Det kan jeg godt stå inde for. Der har ikke været større diskussioner. Der har været

diskussioner, men der har ikke været større diskussioner.

Nicolai Mallet:

Jeg mente nu faktisk mest det, der står før det, om, at det godt kan flyde sammen med, hvad du har hørt ministeren sige i offentligheden. Det var mere det. Kan du vedstå dig det?

Frank Bundgaard:

Ja, jeg kan godt bekræfte, at jeg har hørt hende sige, at hun gerne vil tage en sag på det. Det, som jeg sagde til Instrukskommissionen, var, at når tiden går, og man følger med i medierne – hører, hvad man nu hører – kan det godt nogle gange blive lidt svært at placere helt nøjagtig, hvor det er, man hørte det henne. Men jeg er ret sikker på, at jeg har hørt både ”ville gerne tage en sag på det”, og at det ”ville være en god sag”. Det har jeg hørt på et direktionsmøde.

Nicolai Mallet:

Men ikke på direktionsmødet den 10. februar?

Frank Bundgaard:

Det mener jeg ikke. Der var som sagt ikke nogen rigtig meningsudveksling.

Nicolai Mallet:

Bare lige for at få det helt på plads: Det med at tage en sag på det, handlede det om denne problemstilling, eller kunne det lige så godt have handlet om andre problemstillinger?

Frank Bundgaard:

Nej, jeg tror, at det handlede om denne problemstilling.

Nicolai Mallet:

Så er jeg nødt til alligevel at tage fat i det igen: Ministeren skulle – efter din opfattelse – altså have sagt ”ville tage en sag på det” på et andet direktionsmøde end den 10. februar? Er det korrekt forstået?

Frank Bundgaard:

Det er korrekt forstået.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere?

Jon Lauritzen:

Det bliver meget kort. Jeg vil bare lige foreholde dig protokollen, for der er flere steder, hvor du nævner det med, om man vil tage en sag. Vi skal på s. 39 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol:

”Han overværede flere gange efterfølgende, at ministeren sagde, at hun var klar til at ”tage en sag på det” eller ”det tager jeg gerne en sag på” og ”politisk er det her en rigtig god sag”. Han ved ikke, om hun sagde det under mødet den 10. februar 2016. Når han har hørt ministeren komme med disse udtalelser, har det været i koncerndirektionssammenhæng.”

Det er mere bare for fuldstændighedens skyld, i forhold til hvad du sagde for Instrukskommissionen. Kan du også vedstå dig dette afsnit?

Frank Bundgaard:

Ja.

Jon Lauritzen:

Tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din forklaring. Det betyder, at vi har tilendebragt programmet for i dag, således at vi holder nu, og så går der nogle dage, inden vi mødes igen. Det er nemlig først på onsdag den 6. oktober, hvor vi skal høre Andreas Højmark om formiddagen og påbegynde afhøringen af Line Skytte Mørk Hansen om eftermiddagen.

Retten hævet kl. 13.53.

Retsmøde den 6. oktober 2021 (dag 14)

Onsdag den 6. oktober 2021 kl. 09.55 blev Rigsretten sat i Eigtsveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærene Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. ministersekretær i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Andreas Højmark Søndergaard.**

Retsformanden:

Jeg vil starte med på Rigsrettens vegne at beklage den forsinkelse, som er indtrådt her til morgen, som skyldes trafikproblemer for en af dommernes vedkommende. Men vi er nu klar til at fortsætte med sagen, og vi er nået til afhøring af Andreas Højmark Søndergaard. Du sidder dér, og jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring her i rigsretssagen

mod fhv. minister Inger Støjberg. Du har pligt til at udtale dig, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Jeg giver ordet til anklagerne, som lægger for med spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Og velkommen, Andreas. Jeg skal starte med lidt oplysninger om din uddannelse. Jeg forstår, at du er cand.jur. Du startede i Justitsministeriet i 2013. Så har du været assisterende ministersekretær for Karen Hækkerup i 2014 og senere for Mette Frederiksen. Og så blev du på et tidspunkt ressortoverført – og det kommer vi tilbage til – til Udlændingeministeriet, som vi her kort kalder det. Du forlod ministeriet den 1. maj 2016. Så har du været en tur omkring Rigspolitiet, og i dag er du ansat i Statsministeriet. Er det korrekt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det er korrekt, med den ene tilføjelse, at jeg, efter at jeg forlod Udlændingeministeriet, vendte tilbage til Justitsministeriet, inden jeg tog i Rigspolitiet. Men ellers er det korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Vi skal se på dine relationer, og vi går derfor til s. 7468 i hovedekstrakten, som er fra en publikation, ministeriet udgav i august 2015. Der kan vi se under ”Sekretariatsbistand”, at du er nævnt som ministersekretær. Som jeg har forstået det – og det sagde du også ja til før – blev du ressortoverført fra Justitsministeriet, så du kom til et nyt ministerium. Er det rigtigt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er meget rigtigt. Forstået på den måde, at jeg til en start var udlånt, og den start endte med at blive en ressortoverførsel til Udlændingeministeriet på ca. 10 måneder. Men ellers er det fuldstændig rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Her står du som ministersekretær. Og så er der en sekretær for departementschefen, og så længere nede har vi departementscheffuldmægtig Sofie Odgaard. Hvor længe havde I den opdeling imellem jer?

Andreas Højmark Søndergaard:

Den havde vi til en begyndelse. Vi startede ministeriet op i sommeren 2015 fra nul. Det vil sige fra starten med min pc, en blækprinter og et lokale, der var ribbet for alt andet. Jeg var eneste ministersekretær, og mit telefonnummer var i øvrigt ministeriets telefonnummer. På den led var det en lidt hektisk begyndelse, vil jeg sige. Efter et par måneder blev Jonas From Soelberg, som står som kontorchef her, og departementschefen enige om, at vi skulle prøve at lave en ordning, så Sofie Odgaard og jeg kunne dække mere ind for hinanden. Så hun fik også titel af ministersekretær. Hvornår det præcis er, kan jeg ikke lige svare på. Men det er i løbet af et par måneder, efter at ministeriet er grundlagt i juni 2015.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men er det rigtigt forstået, at din primære opgave var at bistå ministeren?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det er det. Udgangspunktet var, at vi var to, der havde titel af ministersekretær, men jeg var den, der primært dækkede ministerens aktiviteter, og Sofie Odgaard dækkede primært departementschefen. Men altså på en måde, hvor vi kunne dække ind for hinanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Hvis du vil sætte lidt ord på dine opgaver som ministersekretær, og her tænker jeg mere på, at du hjalp med frister, at du deltog med at arrangere møder, går jeg ud fra, og en række andre ting ... og du var vel meget tæt på ministeren i det daglige? Men hvis du lige vil knytte ord til det.

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er rigtigt. Det var en funktion, som var en blanding af praktisk og privilegeret mappebærer, og det var, som du selv så fint beskriver, en blanding af at arrangere møder, sørge for, at det rigtige materiale var klar til tiden inden møderne, forhandlingsmøder osv. Der var besøg ude i landet i forskellige sammenhænge. Alt lavpraktisk i forbindelse med udlandsrejser osv. Det var en god blanding af det ene og det andet – at sørge for, at de rigtige mennesker var til

stede i lokalet forud for samråd osv. Så det var en blanding af praktik og koordination. Meget, meget lidt – for ikke at sige nærmest ingen – konkret sagsbehandling. Det var servicering af ministeren og departementschefen, og nul sagsbehandling.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du nu siger ingen ”konkret sagsbehandling”, så mener jeg, at ministeren, Inger Støjberg, har forklaret her, at hun opfattede sine ministersekretærer, herunder dig, som værende utroligt godt inde i stoffet. Så jeg går ud fra, at der også må have været nogle samtaler eller noget sparring om forskellige problemstillinger, når I nu kørte sammen, eller var meget sammen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, men ikke sådan, at min rolle var decideret rådgivende. I politisk sammenhæng var det jo særlig rådgivers funktion, og i øvrige sager var det departementschefens funktion. Men det er klart, at når der var sager, der blev lagt til ministeren, læste jeg ofte med på indholdet af sagerne uden selv at være producerende på dem. For det tilfælde, at der var et spørgsmål fra ministeren – også af lavpraktisk karakter – var jeg så klar over, hvem der havde udarbejdet den konkrete sag, så jeg kunne række ud til de relevante i departementet for at kunne hjælpe ministeren med at afklare spørgsmålet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når vi ser på, hvem de relevante i departementet er ... nu har vi her på s. 7468 kun nogle af medarbejderne på det tidspunkt, men Jonas From Soelberg og Mark Thorsen er nævnt, og de er i ledelsessekretariatet. Var det dem, du havde mest samarbejde med i det daglige? Eller hvem havde du egentlig mest samarbejde med?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er også en blanding. Det var selvfølgelig ledelsessekretariatet. Men for det tilfælde, at der var en konkret sag – et folketingsspørgsmål, forhandlingsforløb eller andet, der var tilrettelagt af et fagkontor i Udlændingeforvaltningen – var det enten Udlændingeforvaltningens chef eller den relevante kontorchef, som jeg havde et

samarbejde med. Det er klart, at de nærmeste nære samarbejdspartnere var Sofie Odgaard, Annika Falkvard og Lisbeth Sørensen, som også fremgår her på s. 7468. Så var det ledelsessekretariatet, ”Strategisk koordination” og ”Presse”, for vi sad på samme gang. Men det er klart, at i de daglige forhold ... hvis der var et konkret spørgsmål om indfødsret, var det ikke Strategisk koordination, som jeg gik til, men til Udlændingeafdelingen ved enten afdelingschef eller relevant kontorchef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og afdelingschef og kontorchef i Udlændingeafdelingen ville være Lykke Sørensen og Jesper Gori?

Andreas Højmark Søndergaard:

I denne sags sammenhæng. Hvis det var i indfødsretssammenhæng, var det en anden. Og det var oprindeligt Kim Lunding ved ministeriets etablering. Men Lykke Sørensen blev afdelingschef efter en måned eller to.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du nævner Kim Lunding her – var han inde over?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er alene, fordi du spurgte, hvem der var afdelingschefen. Så for korrekthedens skyld var det indledningsvis Kim Lunding.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Det var mere for at få hans navn sat ind i en relation. Hvordan foregik dit daglige samarbejde med departementschefen? Havde du også opgaver for Uffe Toudal?

Andreas Højmark Søndergaard:

I et begrænset omfang. Det var mere i tilfælde, hvor Sofie Odgaard var fraværende, syg, på ferie, til tandlæge, eller hvad man nu kan være i det daglige. Ellers var opdelingen primært, at Sofie Odgaard sammen med sekretær Lisbeth Sørensen servicerede Uffe Toudal med de behov, som han havde for praktikaliteter i løbet af dagen. Og så var det primært Annika Falkvard og jeg, der varetog opgaver for ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og din samarbejdsrelation i forhold til særlig rådgiver Mark Thorsen. Hvordan var den? Havde I et løbende samarbejde, hvor han briefede dig, og du briefede ham, eller hvordan foregik det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det kan man godt sige. Det er klart, at han som særlig rådgiver var en del af setuppet omkring ministeren og selvfølgelig skulle – det opfattede jeg i hvert fald også som en del af min funktion – varsles, hvis der f.eks. kom en tale til et samråd igennem sagsbehandlingssystemet, som han skulle være opmærksom på. Der var ikke som sådan de store indholdsdiskussioner. Men derudover var Mark Thorsen utrolig behagelig at arbejde sammen med. Samarbejdet gled utrolig let. Det var at holde hinanden gensidigt orienteret om, hvad der foregik. Og ellers sørge for, at han var til stede i de rigtige møder og selvfølgelig var til stede og kunne rådgive ministeren i politiske spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 183, har vi en indkaldelse til et koncerndirektionsmøde. Det er en standardindkaldelse, og vi kan se, at Sofie Odgaard står på, men at du ikke står på. Deltog du normalt i koncerndirektionsmøderne?

Andreas Højmark Søndergaard:

I udgangspunktet, nej. Det var departementschefens forum, og derfor Sofie Odgaards primære opgave. Men i tilfælde af – som jeg nævnte før – tandlægebesøg, ferie og alt muligt andet har jeg dækket ind for Sofie Odgaard. Og jeg har i få tilfælde deltaget for det tilfælde, at ministeren har deltaget. Men ellers var det primært Sofie Odgaard, der varetog opgaven sammen med Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg har forstået det, deltog ministeren ca. hver anden gang. Betød det, at du ville være med ca. hver anden gang?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg kan simpelthen ikke huske, om det var hver anden gang. Men jeg har forsøgt at konsultere

mine egne notesbøger, og det er få optegnelser fra koncerndirektionsmøder, som jeg har med her. Og det er klart, at hvis det var et møde, som ministeren deltog i, og hvor både departementschefen og den anden ministersekretær/departementscheffuldmægtig deltog, var der ikke altid nødvendigvis behov for, at jeg også var der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har forstået, at der ikke er blevet taget referater fra koncerndirektionsmøderne. Er det også din erindring?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er det. Jeg har ikke erindring om andet i hvert fald. Men det var som sagt primært et forum, som Sofie Odgaard betjente.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævnte du selv din notesbog. Tog du selv noter fra de koncerndirektionsmøder, du deltog i? Eller fra møder i øvrigt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, i det klare udgangspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og er det nogle noter, du har delagtiggjort andre i efterfølgende?

Andreas Højmark Søndergaard:

Instrukskommissionen har i hvert fald modtaget dem og har forsøgt at grave sig igennem mine kragetæer. Men ellers er det ikke noget, jeg strør om mig med, hvis det er det, du fisker efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Inden vi kommer til de konkrete møder, vil jeg spørge dig ind til F2-systemet, som jeg ved, at du også er blevet spurgt ind til før. Det er fordi, at vi kommer til et godkendelsesforløb omkring et notat. På s. 44 i tillægsekstrakt 2, har vi en beskrivelse fra juni 2021, og det kan selvfølgelig have været anderledes tidligere, men det ser ud som om, at man har en mulighed, som hedder "Til godkendelse", "Til orientering", "Til drøftelse" og "Til underskrift". Erindrer du, om man også havde det, da du var der?

Andreas Højmark Søndergaard:

De fire nuancer tør jeg ikke lægge hovedet på blokken for. Jeg er ret sikker på, at de tre første også var der. Min rolle i F2-systemet var, at jeg ikke som sådan var sagsbehandler. Og nu kan jeg se, at det her ligner den måde, som man opretter et godkendelsesflow på, og det var – om ikke aldrig – så i hvert fald yderst sjældent, at jeg selv lavede sådan et forløb. Men jeg kan i hvert fald genkende, at det er korrekt, at der var sager "Til godkendelse", "Til orientering" og "Til drøftelse". "Til underskrift" er givetvis rigtigt, men det kan jeg simpelthen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 55, har vi det, der hedder "Godkend en godkendelse som sidste godkender", og hvor man så har en "Godkend" og en "Godkend endeligt". Og du har været inde – og det kommer vi også tilbage til – som sidste godkender i nogle situationer. Kan du huske, at du har måttet trykke både på "Godkend" og "Godkend endeligt"?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg vil godt lige anholde: Jeg har ikke været anført som personlig slutgodkender på nogen af disse forløb. Det er lidt vigtigt at understrege. Det har jeg ikke været. Jeg er helt enig i, at der har stået "Godkend". Om der har stået en knap, der hed "Godkend" og "Godkend endeligt", kan jeg simpelthen ikke huske. Men jeg har ikke personligt været slutgodkender. Jeg har ikke været trin nr. 4 med mit navns nævnelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det ser ud til, at ministersekretærene var sat op sådan, at I kunne godkende på vegne af ministeren. Er det korrekt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det er korrekt. Den måde, som det var sat op på, og som det fungerede i praksis ... og det er med det forbehold, at jeg ikke har anvendt systemet på den måde siden ultimo april 2016 ... Men det var sådan, at når en sag var færdigbehandlet i de relevante afdelinger og blev forelagt departementschefen, så poppede der en sag op på min og Sofie Odgaards pc med en markering om, at den skulle lægges videre til først og

fremmest departementschefen. Så var det vores opgave at vinge et flag af eller lave en drop-down på en eller anden måde. Jeg husker ikke den præcise måde at gøre det på, men der var en funktion, der hed ”Læg til iPad”. Og så lagde man den først til departementschefens iPad. Når han havde færdigbehandlet sagen, forsvandt den fra hans iPad og returnerede så i den oversigt, som Sofie Odgaard og jeg havde. Hvis han havde bemærkninger, skulle sagen naturligtvis tilbage til rette sagsbehandler og afdeling. Men var der ingen bemærkninger, kunne den lægges videre til ministeren efter samme modus, altså ”Læg til iPad”, og så forsvandt den fra vores oversigt og dukkede op hos ministeren. Når ministeren var færdig, enten med bemærkninger eller en konkret godkendelse, vendte den tilbage i vores indbakke, hvorefter vi trykkede ... om det så hed ”Godkend endeligt” eller ”Godkend”, eller hvad det nu var ... i overensstemmelse med det, der har foreligget fra ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige, inden vi forlader det her, går til s. 80, så har vi nogle forskellige godkendelsesikoner. Vi har ”hak af” i både blå, grøn, gul og rød afhængigt af, hvilke frister der er, og om fristerne er overskredet. Og så har vi nederst et ikon med teksten:

”Godkendelsen på akten er endeligt godkendt og godkendelsesforløbet er afsluttet”.

Hvilke ikoner ville du normalt se?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det ville være fluebenene i toppen med farve på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du ville ikke se den, der hed ”Godkendelsen på akten er endeligt godkendt ...”? Den poppede ikke op hos dig?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, den ville poppe op hos sagsbehandleren. Når jeg havde trykket på det, jeg skulle, ville den poppe op med seglet – eller hvad man nu kalder det – hos den sagsbehandler, der havde

sendt sagen i godkendelsesflow. Som jeg husker det, har jeg ikke set de der ”pile tilbage”, for det er et spørgsmål om at returnere. Det med, at der er frister på, var noget, vi arbejdede lidt med ... kan man sige uden at fornærme nogen. Så vi har brugt farvekoderne: Er der ingen godkendelsesfrist? Har vi en uge, eller har vi kortere tid? Hvad haster, og hvad haster ikke? Men jeg mindes ikke i vores del af systemet at have set de der ”pile tilbage”. Men i hvert fald de fire flueben kan bekræftes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvordan var arbejdsformen så, når du havde lagt noget videre i systemet til ministeren, og ministeren skulle se på det? Hvordan fik du besked tilbage om, hvis ministeren ikke selv godkendte det, men ønskede, at du skulle godkende det? Var det mundtligt eller på skrift? Og hvordan håndterede du en sådan besked?

Andreas Højmark Søndergaard:

Den altovervejende hovedregel var, at ministeren i systemet selv trykkede godkend, og på baggrund af hendes tryk har jeg trykket godkend i systemet. Ellers kan det være mundtligt efter en drøftelse. Det er også sket et par gange, at jeg har kigget ind på kontoret og spurgt: ”Vi har tre sager, der ligger og roder. De haster. Har vi set på dem?” ”Ja, det har jeg. Tryk du bare godkend.” Og så har jeg trykket godkend. Jeg har selvfølgelig ikke – det ville nærmest være en større skandale – siddet og leget minister og selv godkendt sager på egne vegne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det regnede jeg heller ikke med, at du havde. Men jeg tænkte, at det kunne være, at du som jurist noterede dig et eller andet sted, at det var blevet godkendt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det tror jeg, at jeg har gjort på nogle sager. På andre sager har jeg sikkert glemt det. Jeg har i hvert fald en hukommelse, der siger, at jeg i visse sager har skrevet ”godkendt af ...” og så ministerens initialer og en dato. Det kan være smuttet. Jeg tror heller ikke, at det kommer bag på nogen, at der var mere end 10 sager hver dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige vender tilbage til forløbet i sagen. Nu har jeg forstået, at du var tæt på ministeren og med rundt. Og derfor vil jeg spørge dig – havde du nogen viden om praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere forud for den 25. januar 2016?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du har været rundt i landet med ministeren, går jeg ud fra, at du også har været med på besøg, måske på asylcentre og andre steder. Det kunne jo være noget, der var kommet op i forløbet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det har det sikkert også været. Men igen, når vi var ude på besøg, var min rolle ikke så meget – med al respekt for ellers glimrende besøg mange steder – at lytte så meget efter, hvad der blev sagt, men mere at besøget blev afviklet efter den drejebog, der nu var lavet, så vi kunne komme videre til det næste punkt i en meget travl ministerkalender. Apropos hvad jeg sagde tidligere, var min rolle nok at bære tasken – det er i hvert fald også sket et par gange – mere end det var at forholde sig til, hvad der stod i indholdet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går frem til den 25. januar, kom der nogle avisartikler i Berlingske Tidende. Vi kan minde dig om dem på s. 31 i hovedekstrakten, hvor du kan se overskriften:

”Barnebrude bor med voksne ægtefæller på asylcentre i Danmark.

Og der er i den forbindelse en udtalelse fra Udlændingestyrelsen om, at der, dem bekendt, ikke er så mange tilfælde. I TV 2 på s. 33-34 var der også en artikel, og der var igen et citat fra Udlændingestyrelsen. Jeg har forstået, at du var på rejse med ministeren den 25. januar?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I var i Bruxelles?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad formålet med mødet i Bruxelles var?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja. Som jeg husker det, var udlændingeministeren og udenrigsministeren kaldt til møde i Europa-Parlamentet for at udlægge teksten omkring den såkaldte smykkelov. Det var et læn-gere forhør af de to ministre i Europa-Parlamentet, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På et eller andet tidspunkt på dagen bliver I vel færdige med det møde. Har du nogen fornemmelse af eller kan du huske, hvornår I var på vej hjem?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, de konkrete tidspunkter kan jeg ikke huske. Men det er rigtigt, at vi blev færdige med mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, ellers sad du her nok ikke nu. Så I var på vej hjem, og I tog en taxa eller en minibus ud til lufthavnen – har vi også forstået det korrekt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja. Vi sad i en minibus. Om det var en taxaminibus, eller om det var en minibus, som EU-repræsentationen havde hjulpet os med at skaffe, kan jeg simpelthen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du måske prøve at huske tilbage på turen? Er der noget dér, der har sat sig i din erindring? Hvor sad du f.eks. selv i bussen? Sad du forrest, eller sad du bagerst? Hvor sad ministeren i forhold til dig? Drøftede I artiklerne?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg er nok svar skyldig på, hvor jeg selv sad. Jeg har en svag erindring om, at ministeren og den særlige rådgiver sad bag ved mig, og at Lykke Sørensen også sad bag ved mig. Men om de har siddet ved siden af, eller hvordan det har været ... jeg håber ikke, at det kommer til at afgøre forløbet her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg heller ikke. Men vi kunne forstå, at ministeren nok havde et eller andet problem med, hvor hun skulle sidde, når hun kørte. Og derfor har vi hørt, at du måske sad oppe foran.

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var det også, når vi kørte i mindre biler. Men hvordan vi har siddet i bussen, og om der har været ekstra pladser eller tomme sæder osv. tør jeg ikke lige garantere for. Men jeg var med, det vil jeg godt garantere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Læste du artiklerne?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det kan jeg ikke huske. Det vil jeg tro. Der har givetvis været snak om artiklerne, og så har jeg sikkert læst dem. Men jeg tror ikke, at det er noget, jeg har forholdt mig til direkte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der i bussen var en holdningsudveksling omkring artiklerne og indholdet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Der har ikke været direkte begejstring.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det må du godt uddybe lidt mere.

Andreas Højmark Søndergaard:

Som jeg husker det, blev artiklerne læst, og så er det vist ikke nogen hemmelighed, hvad ministerens holdning var til barnebrude. Jeg var nok selv lidt søgende på, hvad barnebrude i det hele taget var. Jeg kendte ikke begrebet, før det dukkede op i artiklerne, og var usikker på, om det var to 16-årige, der var gift, eller hvordan

begrebet hang sammen. Det havde jeg sådan set ikke styr på. Det er selvfølgelig heller ikke så meget mit gebet. Men det er klart, at det var sager, som også meget hurtig affødte konkrete reaktioner fra det øvrige politiske miljø her i Danmark, og som jeg havde en fornemmelse af, at ministeren gerne ville være en del af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du forklare lidt om, hvad der skete? Blev der skrevet et opslag under turen, og var der nogen, der kommenterede det opslag, der blev skrevet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg kan ikke huske, hvad der konkret er sket omkring et opslag, men jeg har jo også det sidste år fået genopfrisket en del af min hukommelse og kan så konstatere, at der er skrevet et facebookopslag. Jeg er ret sikker på, at hvis der er skrevet noget, så har ministeren selv skrevet det, og hvis der er givet konkret sparring, tør jeg ikke gisne om, hvorvidt det har været den ene eller den anden, der har hjulpet til. Jeg har i hvert fald ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du kan heller ikke huske, om der var en drøftelse eller en diskussion i bussen om artiklerne og om, hvad man skulle melde ud? Om der var nogen, der forsøgte at ringe hjem til ministeriet for at finde ud af, hvad der skete?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det kan jeg simpelthen ikke huske, og hvis der var nogen, der ringede hjem, kan jeg også sagens selv have gjort det uden at kunne huske det i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på opslaget på s. 59 ... kan du huske, om du så det på det tidspunkt, da du sad i bussen? Om det blev vist rundt og læst op?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det kan jeg ikke huske. Hvis det har været vist rundt, har jeg givet set det, men det er ikke sådan, at jeg på nogen måde har hverken den ene eller den anden form for redigeringsret over ministerens Facebook.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det er jeg udmærket klar over, at du ikke har. Men derfor kan det godt være blevet vist rundt, og man kan have sagt: ”Dækker det? Eller er der nogen, der har nogen kommentarer til det her?” Har du hørt, om Lykke Sørensen blev spurgt, om hun havde kommentarer til det, og om hun har givet nogle udtalelser?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg mindes det ikke. Og det skal ikke forstås sådan, at det ikke er sket. Men jeg kan simpelthen ikke i detaljer redegøre for, hvad der skete i minibusen. Det betyder heller ikke, at jeg dermed afviser, hvad du siger. Jeg kan hverken be- eller afkræfte, hvordan det konkrete forløb har været, andet end at jeg også har været til stede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 23 en mail fra Mark Thorsen, som kl. 17.50 går til Mia Tang, pressechefen. Og baggrunden er, at Udlændingestyrelsen gerne vil ud med en berigtigelse, som man har bedt om. Der får man så at vide:

”Det er fuldstændig håbløst. Inger pander det ned nu.”

Har du nogen erindring om den drøftelse i busen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om. Jeg tror bare ... hvis man skal være venlig over for Mark Thorsen, så har han et dejligt åbent og frit sprog. Det gør sig tydeligt i mailen her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, hvad der sker, da I kommer tilbage? Har du nogen samtaler med Sofie Odgaard, Uffe Toudal eller andre i de første dage efter facebookopslaget? Nu taler vi ikke langt ind i februar, men den 25.-26. januar?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg mindes det ikke. Men igen, jeg kan ikke udelukke, at hvis ministeren har haft et ønske om at drøfte sagen, har jeg givetvis talt med Uffe Toudal om at få sat en snak i kalenderen,

eller hvordan det nu har været. Jeg har ikke har nogen erindring om det og heller ikke nogen noter, der tilsiger det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 81 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen sender en mail den 26. januar til Anette Gørtz – det var om formiddagen, hvor I er kommet hjem sidst på dagen den 25. Og der siger hun:

”Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

Og derefter skal vi have Lykkes folk til at se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag i forhold til den nuværende lovgivning.”

Har du været inde over denne bestilling?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg husker den ikke, men det er meget tænkeligt. Det er meget tænkeligt. Jeg husker den ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ville du vide, hvorfor den bestilling ligger hos Line Skytte Mørk Hansen, som er i Koncern- økonomi, som jeg har forstået det, og f.eks. ikke direkte hos Lykke Sørensen i Udlændinge- afdelingen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg vil gætte på, at det dybest set er et spørgs- mål om den interne ressortfordeling. Som jeg husker opdelingen, blev det oprindeligt anset som en indkvarteringssag, altså en driftsopgave for Udlændingestyrelsen i forhold til centrene. Og driftsopgaven og den del af arbejdet lå i Koncernstyring med kontakt til Udlændingesty- relsen. Og så er det klart, at den juridiske del, lovgivningsdelen osv. lå i Lykke Sørensens af- deling.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 186 det notat, der bliver lagt op, og som er dateret den 2. februar. Der er det første gang, at det bliver lagt op i F2-systemet. Det kommer vi tilbage til. Var du involveret i de møder, der førte til, at notatet blev lavet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det mindes jeg ikke. Jeg bemærker i hvert fald, at der står, at notatet er sendt op den 2. februar. Og hvis det er interne drøftelser f.eks. mellem – apropos Line Skyttes mail fra tidligere – Udlændingefdelingen og Koncernstyringsafdelingen, har jeg givetvis ikke deltaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har hørt bl.a. fra Mark Thorsen, at der har været møder, hvor ministeren også har deltaget, omkring det arbejde, der er gået i gang, og også møder, hvor han selv har deltaget. Hvis der har været møder, hvor ministeren har deltaget – måske endda kun korte møder – ville du så naturligt også have været deltager i møderne?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det ville jeg have været i de fleste tilfælde. Det, som jeg prøvede at sige før, var mere bare, at hvis det var et internt koordineringsarbejde mellem to afdelinger, har jeg ikke været en del af drøftelserne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi kigger på s. 8 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Der kan vi se, at du for Instrukskommissionen har forklaret:

”Han husker, at ministeren på et tidspunkt havde drøftelser på sit kontor med en række embedsmænd, men han husker ikke, om det var før eller efter den 10. februar 2016. Han husker også, at han har deltaget i et møde, hvor spørgsmålet om forældremyndighed over barnebrudene, når de blev adskilt fra deres ægtefæller, blev drøftet. Det blev drøftet, om det var statens ansvar, men konkluderet, at denne retsstilling ikke hørte til under ministerets ressortområde. Han husker, at ministeren og Jesper Gori deltog, men ikke hvem der i øvrigt var til stede. Han kan heller ikke tidsfæste mødet.”

Har du i dag nogen hukommelse om, hvorvidt det møde kan have været før eller efter den 10. februar?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg har ikke nogen anelse om, hvornår det var. Og jeg vil også bare sige, at det, som jeg svarede på før, var på dit spørgsmål om, hvorvidt jeg i dagene i slutningen af januar har deltaget i møder. Og det kan jeg simpelthen ikke tidsfæste. Lige såvel som at det er fuldstændig korrekt, at jeg har deltaget i et møde på ministerens kontor, hvor man har drøftet spørgsmålet om forældremyndighed over barnebrudene, og at både ministeren og Jesper Gori deltog. Men hvornår det har været, kan jeg ikke tidsfæste.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi tilbage til hovedekstraktens s. 166, hvor vi kan se, at der er en meddelelse fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert i Udlændingestyrelsen:

”Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Har du nogen erindring om, at ministeren har fået notatet på det tidspunkt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det har jeg ingen erindring om. Jeg kan hverken bekræfte eller afvise, at ministeren har fået notatet dér. Men det vil F2 givetvis kunne forklare.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik ministeren det altid kun gennem F2?

Andreas Højmark Søndergaard:

Som det helt klare udgangspunkt, hvis det var en sag, som man skulle forholde sig til. Medmindre det var noget, der var ekstremt hastende. Og i givet fald ville det heller ikke være en sag, som lægges direkte fra en fuldmægtig i Koncernøkonomi til ministeren. Det ville have været gennem de relevante godkendelsesled.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ville det have været gennem dig eller Sofie Odgaard?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja. Eller alternativt via en afdelingschef direkte. Det er også muligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 194 kan vi se, at der starter et godkendelsesforløb den 2. februar. Og så er der en godkendelse fra Anette Görtz den 3. februar og Jesper Gori den 4. februar. Så har Lykke Sørensen nogle bemærkninger, og så har vi den der pil, der returnerer. Og den 5. februar kl. 11.50 godkender du på trin 5 på vegne af dig. Og det er selvfølgelig ikke dig selv, som du godkender på vegne af her, men er det så på vegne af departementschefen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det ville jeg ikke umiddelbart tro, da Sofie Odgaard står på det nederste trin. Jeg vil tro, at det, der hedder kl. 11.50, er på vegne af Jonas From Soelberg, al den stund at Sofie Odgaard står som godkender på næste led, og det ville typisk være hende, der havde varetaget funktionen for Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg, at du har ret i. For hvis vi går til s. 195, kan vi se, at Jonas From Soelberg er trin 5. Har du nogen erindring om, hvorfor Jonas From Soelberg skulle godkende notatet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jonas From Soelberg var en fast del af godkendelseskæden efter aftale med Uffe Toudal. Når sagerne var færdige i afdelingerne, læste Jonas Soelberg dem igennem, og så blev de forelagt Uffe Toudal umiddelbart efter. Det var en fast del af flowet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var det også en fast del af flowet, at du kunne godkende på vegne af Jonas From Soelberg? For det må være det, du har gjort, hvis vi går tilbage til s. 194?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det var en fast del af aftalen. Enten på baggrund af en mundtlig aftale med ham, eller hvis han havde været fraværende på grund af ferie eller andet, og man ved en fejl ikke havde fået pillet ham af, og det var en hastesag. Så ja, det var en del af aftalen. Igen, det var ikke noget, jeg gjorde uden konkret aftale med ham eller en generel aftale om, at vi i en periode – hvor han var fraværende – lagde sagerne videre til Uffe Toudal. Det er ikke noget, jeg selv har siddet og fundet på og tænkt, at nu har Jonas Soelberg godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har talt med Jonas From Soelberg om notatet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Teoretisk set kan han have været fraværende på det her tidspunkt, og så har du blot godkendt det på hans vegne, for at det kan komme videre i systemet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du samme aftale med ministeren?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 195, øverst, kan vi se, at du returnerer den 5. februar kl. 14.18. Kan du huske, hvorfor du gør det? Det gør du på trin 7. Det er altså på ministerens trin.

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke huske. Men henset til, at flowet er genoptaget direkte til ministeren 5 minutter senere, har det enten været en teknikalitet eller en lille detalje, som ikke har haft substansbetydning. For hvis den havde haft en substansbetydning, skulle sagen naturligvis igennem den samlede kæde igen. Det er klart, at jeg efter

departementschefens godkendelse selvfølgelig ingen bemyndigelse har til på nogen måde at ændre i indholdet eller returnere, medmindre det har været en formting, trykfejl eller lignende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går til s. 240, har vi her en beskrivelse – en oversigt – hvor vi kan se, at Anne Nygaard Just den 5. februar kl. 14.23 gør følgende ved dokumentet:

”Dokumentindhold ændret: ’Bilag 1. Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge”.

Det svarer nogenlunde til det tidspunkt, hvor Anne Nygaard Just sender det tilbage igen. Har du nogen erindring om, hvorvidt der skulle ændres i bilaget?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 195 kan vi se, at du godkender den 9. februar 2016 kl. 13.44. Har du nogen erindring om, at du inden det tidspunkt havde en drøftelse med ministeren omkring din godkendelse?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, jeg har ikke nogen konkret erindring om det, men det er klart, at jeg selvfølgelig ikke har godkendt nogen sag, medmindre ministeren eksplicit enten i F2-systemet eller mundtligt har tilkendegivet, at den nu kunne godkendes.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 198, kan vi se, at ministeren har lavet en annotering den 8. februar, hvor hun skriver, at den skal:

”Vendes på et møde med Uffe og Mark”.

Har du nogen erindring om, at du har arrangeret eller deltaget i et sådant møde, og hvad der er passeret på et sådant møde?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg har ifølge mine begrænsede noter deltaget i et møde den 9. februar, hvor jeg ikke har skrevet andet end: ”Ledsage opdeling? Nej.” Det er, hvad jeg har noteret. Men jeg tør ikke sige, om det har været på baggrund af det her konkrete, eller om der har været en mundtlig drøftelse mellem de tre på gangen, eller om de har drøftet det færdig i anden anledning. Men den er naturligvis ikke godkendt af mig, før der har været en reel drøftelse, som ministeren har kunnet godkende på baggrund af. Det går igen tilbage til, hvad jeg har sagt tidligere, nemlig at vi naturligvis aldrig ville godkende en sag, uden at en drøftelse har fundet sted, medmindre ministeren har ændret holdning og sagt: ”Nej, det er ikke nødvendigt. Tiden er løbet fra det møde. Nu mener jeg, at det bare kan godkendes”. Det er også en mulighed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men er det en erindring, du har, eller er det noget, du gætter?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var bare for at sige, at sådan kan det være. Jeg kan simpelthen ikke huske, om der har været et møde, og om jeg har arrangeret et møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu henviste du til en notering, du havde gjort. Når du noterer noget, noterer du så også klokkeslæt?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, desværre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi går tilbage til s. 195, må vi vel antage, at den godkendelse, som du har fået fra ministeren, ligger før kl. 13.44?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, hvis det er dér, at jeg har godkendt det, så ligger det før kl. 13.44.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og dvs. hvis der skulle have været et møde, skulle det ligge før kl. 13.44?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, et møde, en samtale eller lignende. Igen, medmindre ministeren har vurderet på baggrund af overvejelser eller andet, at mødet var irrelevant. Det kan også have været en drøftelse, vi har haft. Det kan jeg simpelthen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 240, kan vi se, at der øverst oppe igen står ved dig den 9. februar 2016:

”Slettet dokument ’Aktdokument (annoteret af IS)’”.

Hvad står ”Slettet dokument” for?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg vil bestemt gå ud fra, at det betyder, at noteringen – altså det, som ministeren havde skrevet om, at hun ønskede et møde eller ”drøftes med Uffe og Mark” – enten har fundet sted, eller at ministeren har besluttet, at dokumentet kan godkendes i den forstand, som det ligger, uden yderligere drøftelse. Det er sket på baggrund af en konkret aftale. Jeg har naturligvis ikke bare tænkt: ”Ej, nu skal ministeren ikke have sit møde alligevel. Jeg godkender bare på hendes vegne.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Men er det udtryk for, at du her sletter ministerens annotering?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det er sådan, jeg forstår det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det gør du vel kun, hvis du har fået at vide, at der ikke skal være et møde, eller at ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Eller at det er afholdt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 228 kan vi se, at der bliver indkaldt til et møde den 9. februar kl. 15.30. Kan du huske, at du har deltaget i det møde?

Andreas Højmark Søndergaard:

Om det er det møde eller ikke det møde ... altså, jeg har deltaget i et møde den 9. februar. Det har jeg. Nu skal jeg lige bladre op på det, beklager forsinkelsen ... jeg går bestemt ud fra, at jeg har deltaget i et møde den 9. februar, al den stund at jeg på siden forud i min notesbog har et møde den 9. februar. Men jeg har ikke skrevet andet end: ”Møde om barnebrude”. Og så har jeg skrevet: ”Deltagerliste”, som foruden ministeren er Jesper Gori, Line Skytte, Mia Tang, Mark Thorsen, Anne Just og Uffe Toudal. Og det eneste, jeg har skrevet derefter, er: ”Ledsage opdeling?” og et ”Nej”. Så man kan ikke kalde det et fyldigt referat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du mulighed for lige at gentage det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja. Der er en overskrift, der hedder: ”Møde om barnebrude”, og så har jeg noteret en deltagerliste, som foruden ministeren er Jesper Gori, Line Skytte, Mia Tang, Mark Thorsen, Anne Just og Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så havde du yderligere en påtegning, hvor du sagde noget med ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Der står: ”Ledsage opdeling?” og ”Nej”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske i dag, hvad det dækker over?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvor langt mødet varede?

Andreas Højmark Søndergaard:

Heller ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at mødet den dag sandsynligvis – måske – har handlet om en pressemeddelelse. Hvis vi går til s. 207, har vi en mail fra Jesper Gori til Sarah Andersen og Mia Tang og med kopi til

Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen, hvor han skriver:

”Kære I

Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Og hvis vi går til s. 208, har vi det, som Jesper Gori kalder en ”model”:

”Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige asylansøgere skal fremover ske efter følgende praksis:”

Og så er der en opdeling mellem dem under 15 år og dem på 15 år eller derover, hvor der for dem på 15 år eller derover er fem fravigelsespunkter, for at der kan ske en ”Fravigelse af det klare udgangspunkt”. Hvis vi går videre til s. 209, har vi et udkast til en pressemeddelelse med hans bemærkninger i. Og på s. 210 har vi til sidst en gul sætning:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen.”

Kan du huske, hvad der var fremme af papirer på mødet kl. 15.30, og om det her var fremme? Om det var noget, som I drøftede?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det husker jeg ikke. Det betyder ikke, at det ikke har fundet sted, eller at man ikke har drøftet papirerne, men jeg kan simpelthen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den bemærkning, som du lige læste op fra dit notat – kan det have noget at gøre med eftersætningen:

”Evt. en sætning om, hvad der skal ske med de par, der i øjeblikket er indkvarteret sammen”?

Andreas Højmark Søndergaard:

Godt spørgsmål. Det ved jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvordan drøftelserne var på mødet? Hvem der sagde noget? Hvem der førte ordet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem sad du ved siden af?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er et godt spørgsmål. Det er et rigtig godt spørgsmål. Det er dejlig lavpraktisk. Jeg tror, at vi drak Cola Zero, men ellers ved jeg simpelthen ikke, hvad jeg skal svare.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sad du normalt ved siden af ministeren?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var lidt afhængigt af, hvordan setuppet var, og hvor mange der var. Jeg var den mindst vigtige i mødet. Så hvis der var x antal stole om bordet, og hvis der var tilstrækkeligt mange sagsbehandlere – forstået som relevante sagsbehandlere, kontorchefer, afdelingschefer osv. – trak jeg mig over og satte mig i noget andet møblement. Jeg skulle ikke optage en plads fra dem, der havde ansvar for sagens indhold.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du husker nærmest ikke andet fra mødet end en Cola Zero?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var en festlig antagelse. Det er ikke noget, jeg har en konkret erindring om, ud over at der var rigelige mængder på kontoret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du husker heller ikke, om I drøftede kattelerm eller pusterum eller indkvarteringsordning? Eller i øvrigt, om der skulle være tvang til stede, for at man kunne adskille?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske om nogen af de andre, f.eks. Mia Tang, havde nogen betragtninger? Nu har du jo noteret, at hun var til stede, og det har hun sikkert været – antager jeg – fordi der var noget med presse. Husker du noget i den forbindelse?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej. Og igen – i forhold til, hvad der er sket på et konkret møde – er jeg bare nødt til at understrege, at mit fokus ikke var på materien, og hvordan det endelige produkt blev. Mit fokus var på, at de rigtige mennesker var i rummet, så ministeren kunne få den service, der skulle til, for at orientere ministeren om sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det havde jeg også forstået. I øjeblikket prøver jeg at finde ud af, hvad det var for en service, som ministeren skulle have på mødet, og hvad ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Hvis der var tale om en faglig rådgivning, ville det være en rådgivning fra departementschefen og de relevante afdelingschefer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du husker ikke, om det var dét, der var tilfældet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej. Men det vil jeg i høj grad gå ud fra, al den stund at jeg har noteret, at f.eks. Uffe Toudal deltog i mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du kan ikke huske, hvad den faglige rådgivning vedrørte?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 235 kan vi se, at der bliver sendt en pressemeddelelse, som efter aftale med Uffe Toudal er tilrettet af Jesper Gori. Den bliver sendt til Uffe Toudal og til Mia Tang. Og vi ved også, at den lidt senere – på s. 237 – bliver sendt med en enkelt lille ændring til ministeren til

godkendelse. Kan du huske, at du har været inde over det forløb?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 239 har vi en mail, og den er du ikke modtager af, men den er fra Lykke Sørensen til Jesper Gori senere samme aften, hvor Lykke Sørensen skriver, at hun:

”... forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelēm. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Har du været inde over samtalen om, at ministeren eller Mark Thorsen ikke kunne godkende?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det mindes jeg ikke. Jeg kan ikke afvise, at det er sket, men jeg mindes det ikke. Og igen, jeg har ikke været en del af udarbejdelsen af det formelle indhold af en pressemeddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, men jeg tænker, at det kunne være, at du havde haft en samtale med ministeren, som sagde: ”Kan du ikke lige give den besked videre?”

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er helt legitimt at spørge, men det mindes jeg simpelthen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du orienteret om, at der i de dage foregik nogle drøftelser med Justitsministeriet, herunder med Nina Holst-Christensen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det tør jeg ikke sige. Jeg kan simpelthen ikke udelukke, at jeg har været vidende om det, men det er heller ikke noget, jeg klart erindrer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 200, går vi næsten en dag frem i tid. Vi har forstået, at Sofie Odgaard var på ferie fra den 9. februar og frem til den 23. februar, og på s. 200 sender du – i hendes fravær, som du også skriver – et foreløbigt materiale til et koncerndirektionsmøde næste dag. På s. 201 kan vi se dagsordenen for det pågældende møde. Var du med til at lave det foreløbige materiale om det materiale, der bliver sendt frem?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det var jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var noget, som Sofie Odgaard havde lagt til dig, så du bare skulle trykke på knappen, da du indkaldte?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det ville i hvert fald ligne hende godt. Det er ikke materiale, som jeg mindes at have været med til at udarbejde. Og det ville oftest være sådan, at hun havde indsamlet alt, hvad hun havde, inden hun tog enten på ferie eller var fraværende på anden vis, og så skulle vi andre bare formidle den samlede pakke videre. Jeg er ret sikker på, at det er sådan, det er foregået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg går ud fra, at du deltog i koncerndirektionsmødet næste dag, når Sofie Odgaard ikke var der?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er jeg ikke så sikker på, at du skal gå ud fra. Jeg har ingen erindring om at have deltaget i mødet. Det eneste, jeg har noteret mig, er snarere det modsatte, nemlig en tilbagemelding fra koncerndirektionsmødet, hvor jeg har skrevet tre bullets, som i øvrigt har at gøre med noget helt andet. Så nej, jeg går bestemt ikke ud fra, at jeg selv har deltaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Må vi høre de tre bullets?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, hjertens gerne. Hvis du kan få mere ud af dem end jeg, så er det rigtig fint. Der står:

”Tilbagemelding fra koncerndirektionen”. Og så er den første bullet ”Fristpapir”. Den næste bullet hedder ”Inddragelse af SIRI/Udlændingestyrelsen”. Og den tredje bullet hedder ”FEU-spørgsmål/proces”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så din erindring er, at det er en tilbagemelding, som du får efterfølgende, og at du ikke deltager i det møde. Har du nogen erindring om, hvor lang tid ministeren deltog i mødet? Om ministeren deltog i hele mødet? Og hvem, der har givet dig den tilbagemelding, som du har noteret i dine tre bulletpoints?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var mange spørgsmål på én gang. Nu skal jeg se, om jeg kan kapere dem alle sammen. Jeg mindes ikke mødets længde. Heller ikke, hvor længe ministeren var med. De tilbagemeldinger, jeg ville få, ville i de fleste tilfælde være fra Jonas Soelberg, alternativt ville de være fra Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der var et møde efter koncerndirektionsmødet enten på ministerens kontor, inde hos Uffe Toudal eller i gangen med deltagelse af Uffe Toudal, ministeren og Mark Thorsen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det mindes jeg ikke. Det betyder ikke, at det ikke har fundet sted, men det betyder, at jeg ikke kan huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at pressemeddelelsen bliver færdig senere på dagen. Vi kan lige tage den frem på s. 254. Og på s. 253 kan vi se, at den bliver sendt fra Mia Tang til Anne Nygaard Just, og så videre fra Anne Nygaard Just til Udlændingestyrelsen den 10. februar. Har du nogen erindring om, at du var inde over den del?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det har jeg ingen erindring om, men det tror jeg bestemt ikke. Som jeg husker de forløb, har det været en sag for fagkontorerne og ikke noget, jeg har gjort. Medmindre det har været på

eksplicit opfordring, og det mindes jeg ikke at have gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår så du selv pressemeddelelsen første gang?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er et godt spørgsmål. Jeg vil tro, at det var da den blev offentliggjort. Jeg kan ikke udelukke, at jeg undervejs – hvis den har ligget i systemet – har lagt den videre til ministeren eller andet, og at jeg har set den dér. Men jeg har ikke været en del af de løbende trin undervejs eller den interne dialog om pressemeddelelsen. Så jeg kan ikke svare dig på, hvornår jeg har set den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at ministeren havde en række interviews senere samme dag. Blandt andet blev der arrangeret et doorstep, der blev holdt nede i Vandrehallen på Christiansborg. Var det noget, du var involveret i forberedelsen af?

Andreas Højmark Søndergaard:

Så skulle det ikke være andet end at holde taksen på vej derover eller stå i baggrunden. Jeg har ikke deltaget i det indholdsmæssige. Det kan sagtens have været sådan, at det var i en blanding af koordination med mig og Sofie Odgaard på den ene side og så pressefolk og Mark Thorsen på den anden side – så vi kunne finde tid i kalenderen til, at det kunne lade sig gøre, og så vi fandt ud af, hvordan det logistisk kunne lade sig gøre. Men det er ikke noget, jeg husker den konkrete planlægning af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu var Sofie Odgaard jo på ferie, så ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Nå ja, undskyld, så var det ikke med Sofie Odgaard.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har ikke nogen erindring om, at du deltog i noget og arrangerede noget sammen med Mark Thorsen den dag?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, jeg har ikke haft den konkrete kontakt til medieerne. Presseafdelingen havde den type kontakt og eventuelt Mark Thorsen selv. Men det er klart, at hvis ministeren skulle deltage i et doorstep, skulle det passe i hendes øvrige forpligtelser. Så på den måde kan det givet tænkes, at jeg har været taget med på råd i forhold til, hvornår det kunne lade sig gøre, og hvor det kunne lade sig gøre. Men jeg tror bestemt ikke, at jeg har haft noget at gøre med den konkrete dialog med journalister.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du kan have været involveret i at arrangere ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja, det er vigtigt at understrege ”kan have været”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det dig, der styrede ministerens kalender?

Andreas Højmark Søndergaard:

I et samarbejde med sekretæren Annika Falkvard og så med Sofie Odgaard ... i en generisk betragtning, al den stund at hun var på ferie.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så i den her periode må det have været dig og Annika Falkvard?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 283, kan vi se, at der kl. 16.40 kommer en orientering fra styrelsen til Line Skytte Mørk Hansen om, at man er i gang med processen. Den bliver sendt videre lidt senere samme dag. Og på s. 329, kan vi se, at der også kommer en opdatering den 12. februar kl. 15.18. Som du husker det – blev du orienteret, eller videregav du sådanne orienteringer til ministeren om, hvordan det forløb med processen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Hvis jeg har fået besked på det, har jeg naturligvis gjort det. Jeg ser ikke mig selv som

modtager af mailen. Men hvis det var et ønske fra en afdelingschef eller departementschef eller lignende, at ministeren skulle orienteres om det, så har jeg givetvis gjort det. Men jeg mindes ikke, at jeg selv har set det, og jeg står i hvert fald ikke som modtager på den. Men det kan bestemt ikke udelukkes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, at man i den her periode har drøftet i ministeriet, hvordan det forløb med processen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ikke nogen umiddelbar erindring. Men det er klart, at det var en sag, der fyldte meget, også for ministeren selv, så det har givet været drøftet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du siger ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Men jeg kan ikke tidsfæste eller konkretisere. Så det er en antagelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at det var en sag, der fyldte meget – også for ministeren – kan du knytte lidt ord til det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det var en sag, som fyldte meget i medierne. Der var en række øvrige politikere, der krævede handling straks, og der var indkaldt til samråd osv. Så ud over sagens substans, var det en sag, der naturligt kom til at optage ministeren i flere henseender med efterfølgende samråd osv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når sagen optog ministeren meget, havde ministeren vel også et ønske om at få oplysninger om, hvor langt man var kommet med de forskellige tiltag i sagen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det vil jeg gå ud fra. Men jeg kan ikke huske den konkrete servicering i den forbindelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 559, at du har fået en henvendelse fra Laura Purup, og at du svarer hende:

”Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.

Håber, det er ok!”

Og så laver du en henvisning til pressemeddelelsen. Kan du huske den samtale og henvendelse fra Laura Purup?

Andreas Højmark Søndergaard:

Uden ordret at kunne gengive det, så ja. Vi fik en henvendelse fra Laura Purup, som var udvalgssekretær for Udlændinge- og Integrationsudvalget i Folketinget, der ønskede en udvalgsorientering, teknisk gennemgang, eller hvad man nu kan kalde det, af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere på asylcentre. Og det er klart, at når et folketingsudvalg spørger til den slags, må man undersøge i ministeriet: Hvad har vi af retningslinjer? Kan vi gennemføre en meningsfuld høring osv.? Og så bærer mailen også lidt præg af, at Laura Purup og jeg havde en god personlig relation i det gode samarbejde. Og derfor den lidt friske melding om ”dygtige og kloge mennesker”, om end ministeriet var fyldt af den slags. Og så en henvisning til pressemeddelelsen, som var de oplysninger, jeg fik af systemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det er netop de oplysninger, du fik af ”systemet”, der selvfølgelig er interessante her. Hvem er det, du kan have talt med? Kan du huske det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg desværre ikke huske. Men det er klart, at når det er Folketinget, der henvender sig og ønsker en konkret orientering, går jeg naturligvis ikke ned til Anne Just alene, der var fuldmægtig i Koncernstyring, og beder hende om ministeriets samlede svar. Det har været drøftet på et højere niveau. Jeg tør ikke sige, hvem det er. Det kan jeg simpelthen ikke huske. Men det er noget, jeg har aftalt med nogle på højere niveau. Det er ikke noget, jeg har aftalt med ministeren. Det her vil typisk være et svar, jeg vil give efter aftale med departementschefen. Jeg kan ikke huske det, men jeg vil bestemt gå ud fra, at det har været i det lag. Som minimum en afdelingschef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis det som minimum er en afdelingschef, hvem kunne det så have været? Ville det så have været Line Skytte Mørk Hansen eller Lykke Sørensen, du havde talt med?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg vil gå ud fra, at det er Line Skytte Mørk Hansen, al den stund at jeg har sat Anne Just cc på oversendelsen. Ellers vil jeg antage, at jeg havde sat Jesper Gori eller en af hans sagsbehandlere på som cc. Så ja, jeg vil gå ud fra, at det ville have været med Line Skytte Mørk Hansen. Men som sagt: Jeg kan simpelthen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvorfor notatet af 2. februar – det, du godkender nogle dage før kl. 13.44 – ikke er med her? Har du nogen erindring om det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, og det er også derfor, at min pointe er, at når jeg skriver sådan et svar, så er det ikke noget, jeg selv sidder og finder på. Det er noget, som jeg er nødt til at have rygdækning for i departementet. Så det kan jeg ikke svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du giver jo de her oplysninger til en officiel udvalgsorientering, går jeg ud fra. Så det er bare, som du siger, at det er godkendt et andet

sted i systemet, og at det er derfor, at der kun er det her, der kan sendes på det tidspunkt. Skal det forstås sådan?

Andreas Højmark Søndergaard:

Kan jeg ikke lige få dig til at tage det igen?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jo, jeg kan se, at du siger, at det er til brug for en officiel udvalgsorientering. Og det er også – som du selv nævner – til brug for Folketinget. Når du ikke sender andet, er det fordi, at man har den opfattelse – som du husker det – at der ikke er andet at sende?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er i hvert fald aftalt, at det er dét, jeg skal sende, og at det er sådan, det skal være. Om det har været sådan, at jeg har sendt et skriftligt udkast rundt, eller om det er noget, jeg har aftalt mundtligt med den relevante – det kan jeg simpelthen ikke huske. Men det er klart, at 1) det er ikke noget, jeg selv har fundet på, 2) det er noget, der er aftalt på et relevant niveau i ministeriet, og 3) det er selvfølgelig på den måde også et udtryk for, hvad ministeriet melder tilbage. Hvorfor det konkrete notat ikke er nævnt, tør jeg ikke svare på. Andet end at der står, at de endelige, nedskrevne retningslinjer endnu ikke er klar, men er under revidering i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi frem i tid – og du har også nævnt det – for der kommer allerede den 12. februar en henvendelse. På s. 308, har vi henvendelsen nederst fra Ditte Rex. Den er til dig og til Sofie Odgaard, der er på ferie på det her tidspunkt. Statsministeren skal deltage i en forespørgselsdebat. Og på s. 574 kan vi se en bestilling, som Katrine Bang Nielsen skriver til Henrik Torp Andersen og en række andre – du er cc på – og hvor der er sat noget ind med rødt. Og jeg går ud fra, at det er de kontorer, som skal bidrage på det. Nederst i næstsidste bulletpoint står der:

”Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentrene og generelt. [Koncernøkonomi]”.

Og hvis vi går til s. 573-574, kan vi se, at du skriver til Katrine Bang Nielsen:

”Kære alle

STM har uddybet deres mail fra fredag eftermiddag. De beder om, at den oprindelige bestilling suppleres med:”

Og så bulletpoint 2:

”Et par talepunkter vedr. mindreårige gifte (koncernøkonomi – jf. pkt. 6 nedenfor)”

Det var dét pkt. 6, som vi havde om baggrund for de mindreårige. Kan du huske, hvem du talte med i Statsministeriet omkring det her? Og hvorfor det skulle suppleres?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske selve arbejdet med at give oplysningerne ... samle dem ind og videregive dem?

Andreas Højmark Søndergaard:

I forhold til det konkrete ... nej. Men det var en ongoing øvelse i forbindelse med enten forespørgselsdebatter, tirsdagsspørgetimer eller andet, at Statsministeriet bestilte et beredskab med lidt baggrund og nogle talepinde til forskellige emner. Det er en ganske vanlig opgave, og den konkrete husker jeg ikke. Men det var en opgave, hvor der typisk skete det, at Statsministeriet kontaktede ministersekretærene – altså Sofie Odgaard og jeg – og så kunne enten vi, Katrine Bang Nielsen eller Karin Baunsgaard fra ledelsessekretariatet forestå den interne koordinering.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 731 har vi nogle talepunkter. Det er måske fair lige at vise dig s. 730 først. Der har vi notatet, og vi kan se, at Anne Nygaard Just er sagsbehandler, så den er ovre i Koncernøkonomi. Og overskriften er:

”Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentre og generelt”

På s. 731 har vi som nævnt talepunkterne. Det her materiale – var du overhovedet involveret i det, læste du det igennem, og drøftede du det med nogen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, ikke i udgangspunktet. Jeg kan ikke huske, om jeg har læst det igennem eller drøftet det med nogen. Den indholdsmæssige udarbejdelse af konkrete sager, som den her, tilkom det relevante fagkontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når der kom sådanne henvendelser fra Statsministeriet, var det så noget, man også vendte med statsmini ... nej, ikke med statsministeren, men ministeren?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, statsministeren er nok lige at stramme den. Jeg er en lille smule svar skyldig på, om det var noget, som departementschefen godkendte som slutgodkender, eller som ministeren godkendte. Jeg vil langt hen ad vejen tro, at det var noget, som ministeren havde set, når det skulle bruges af statsministeren. Jeg mindes faktisk ikke rigtig den konkrete proces.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at ministeren har godkendt det, for det kan vi se på s. 748. Vi ved også, at der kommer et nyt udkast, for der er en diskussion med ... Ja, vi kan lige se her på s. 748, at det er ministeren selv, der godkender den 26. februar.

Andreas Højmark Søndergaard:

Nå, det var da heldigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der er du ikke inde over. Har du hørt om, at talepapiret her og beredskabet blev ændret?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg mindes det ikke – som i, at jeg kan hverken be- eller afkræfte. Det er ikke drøftelser, jeg husker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så må du lige se – det kan være, at det bringer hukommelsen frem – på s. 823 har vi noget, der

hedder ”Husets vurdering” og ”Ministerens vurdering”. Har du nogen erindring om, at der har været sådan en drøftelse om husets og ministerens vurdering?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det mindes jeg ikke. Det kan bestemt være, at den har været der. Men jeg kan ikke huske drøftelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi lidt frem i tid. Vi går frem til den 9. marts. Der er på s. 833 en orientering om – den starter faktisk på s. 834. Der er et spørgsmål fra Line Skytte Mørk Hansen til Anne Nygaard Just og Anette Görtz, hvor hun siger:

”Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

Og hvis vi går en side tilbage til s. 833, skriver Anne Nygaard Just:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Kan du huske, at du kom og bad om at få nogle sager?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, men det ser meget troværdigt ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kan du ikke huske, at du kom og bad om dem. Men kan du huske, at du fik dem, og i hvilken form du fik dem? Om du fik dem fysisk, eller om du fik dem ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det mindes jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem ville have bedt dig om at gå ned og hente dem?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det kommer lidt an på, hvordan setuppet har været. Altså, afhængigt af, hvad det er, der kommer ind, og om vi har været vidende om, at det skulle dukke op – ”vi” som i et bredt vi –

har jeg været henne og spørge: Hvad er status på det, som vi har talt om skulle dukke op? Alternativt kan det have været ministeren, departementschefen. Det kan være hvem som helst. Men hvordan dette her er kommet i stand – om det er på baggrund af et forventet produkt, der skulle afleveres i ministeriet til en vis frist – kan jeg simpelthen ikke svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var et møde den 9. marts. Hvis vi lige ser på s. 1027, har vi nederst en form for referat fra Jesper Gori til Lykke Sørensens, for Jesper Gori var en af deltagerne i det møde. Det var Uffe Toudal også, og ministeren deltog. På s. 1028 siger Jesper Gori, at det var et stormfuldt møde, og vi har forstået, at de her sager, som du havde hentet nogle dage før, var fremme på det møde. Får det dig til at gøre lidt ved din hukommelse – at du altså henter nogle sager, som skal med på et møde, og hvor jeg tænker, at du som ministerens ministersekretær – dvs. primært fokuseret på ministeren – måske også har været til stede?

Andreas Højmark Søndergaard:

Må jeg spørge, hvad datoen var?

Anne Birgitte Gammeljord:

Et møde den 9. marts.

Andreas Højmark Søndergaard:

Ifølge hvad jeg har stående i mine noter, så har jeg deltageret i et møde den 3. marts, hvor jeg har skrevet, at det handler om udvisningsregler og barnebrude. Og jeg har skrevet, at jeg har noteret mig, at der var en diskrepans mellem pressemeddelelsen og praksis, og at der er givet en orientering om substans i fire sager. Men det er den 3. Jeg kan have noteret forkert dato, det skal jeg selvfølgelig ikke kunne udelukke. Og så har jeg i tidsrummet mellem den 3. og den 9. – det kan have været den 9., men jeg har ikke dateret den konkrete sag – noteret, at jeg har deltageret i et møde om budgetanalyse og et konkret udvalgsspørgsmål, som handlede om barnebrude. Men ellers har jeg ikke nogen konkret erindring om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Din notering fra den 3. marts – har du også der noteret, hvem der deltog?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, desværre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og heller ikke noget klokkeslæt eller noget som helst?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, ”3/3/16”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du have holdt mødet den 3. marts alene med ministeren?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej. Jeg ville ikke have orienteret om substansen i fire konkrete sager alene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan det være et møde med ministeren og Mark Thorsen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det kunne det have været. Det kunne også have været med Uffe Toudal og Line Skytte. Det har jeg ikke nogen erindring om. Jeg vil hverken have lagt det ene eller det andet navn i munden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 1482, kommer der en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder den 22. marts. Og hvis vi går til s. 1709, er der en mail til Jesper Gori fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen på det tidspunkt:

”Efter anmodning fra Andreas har jeg skrevet følgende ind i sagsfremstillingen på den sag, der vedrører udkastet til Institut for Menneskerettigheder, og som ligger hos Uffe nu”

Kan du huske svaret til Institut for Menneskerettigheder og din involvering i det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Nej, det kan jeg simpelthen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 22 i tillægsekstrakt 2, kan vi se, at du på trin 5 godkender brevet den 25. april.

Andreas Højmark Søndergaard:

Det hjælper desværre ikke. Beklager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men vi kan vel antage, at ministeren har læst og godkendt brevet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Naturligvis. Igen, jeg ville ikke selv have siddet og godkendt sager på egne vegne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du deltaget i ordførermøder?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har et ordførermøde den 31. marts på hovedekstrakten s. 1388, hvor der fra Anne Nygaard Just sendes:

”... talepunkter og baggrund til ordførermødet med blå blok den 31. marts”.

Hvis vi går til s. 1514, er der et statuspapir med overskriften:

”Status på adskillelse af mindreårige asylansøgere indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever”.

Og så har vi på s. 15 i tillægsekstrakt 2 en indledning til mødet, og på s. 16 noget om:

”Mindreårige gifte i asylindkvarteringen”.

Var det sædvanligt, at ministeren havde et talepapir med til sådanne ordførermøder?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ja. Det var i hvert fald ikke usædvanligt, forstået på den måde at hvis der var konkrete sager, som ministeren ønskede at drøfte i ordførerkredsen, kunne ministeren godt bede om

talepinde eller noget baggrund, så alt, hvad der blev sagt, også var i fuldstændig overensstemmelse med faktum. Det var ikke ualmindeligt.

Og var det heller ikke ualmindeligt, at ministeren brugte talepapiret, netop som du siger, så det, der blev sagt, var i overensstemmelse med faktum? Så ministeren holdt sig i hvert fald også til det, der stod i talepapiret?

Andreas Højmark Søndergaard:

Ministeren læste ikke op af talepapiret, men har givetvis støttet sig til dem undervejs. Jeg har ikke nogen erindring om at have oplevet et ordførermøde, hvor ministeren sad og læste op af et papir.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går en side længere frem til s. 17, kan vi se, at der står:

”[Ordet kan evt. gives til ordførerne ad bemærkninger. Ved spørgsmål kan ordet evt. gives til afdelingschef, Line Skytte Mørk Hansen]”

Kan du huske – og jeg skal nok lade være med at forlange for meget ...

Andreas Højmark Søndergaard:

Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

... om Line Skytte Mørk Hansen sagde noget på det her ordførermøde?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det har jeg ikke nogen erindring om. Jeg har heller ikke påtegnet i mine egne noter, om hun deltog. Men det vil jeg bestemt gå ud fra, al den stund at nogen har skrevet i talepapiret, at ordet kan gives til hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen noter i din lille notesbog fra ordførermødet den 31. marts?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg tør ikke sige den 31. marts, for her har jeg heller ikke noteret datoen. Men det er meget

sandsynligt, al den stund at den foregående dato, som jeg har noteret, er den 29. marts, og så har jeg en note umiddelbart efter, der hedder den 2. april. Så den 31. marts lyder sandsynligt. Og der har jeg skrevet, at det var et punkt på dagsordenen, og at ministeren lavede en gennemgang. Og så har jeg bare skrevet: ”Orientering om ombudsmand”. Og så ikke mere end det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du siger, at det var et punkt på dagsordenen ... hvad var et punkt på dagsordenen?

Andreas Højmark Søndergaard:

Godt spørgsmål. Det var et af de temaer, der blev drøftet. Vi prøvede at lave en oversigt over, hvad der skulle drøftes efter samråd med ministeren. Men det var et tema, der blev ... jeg har noteret mig et tema, der blev drøftet ... tror jeg, at jeg ville kalde det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Altså barnebrude?

Andreas Højmark Søndergaard:

Om der lige har været udsendt en dagsorden, hvor der stod ”barnebrude” eller ej, tør jeg ikke sige. Men ja, det har været et punkt, der har været drøftet på et ordførermøde i de dage.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Ja, tak. Andreas Højmark – jeg vil gerne bede dig om at svare på, om du i dag ved, hvad en undtagelsesfri indkvarteringsordning nærmere dækkede over?

Andreas Højmark Søndergaard:

Hvis du tænker på en samlet gennemgang af indholdet, så vil jeg næppe kunne give en retvisende gengivelse af det.

René Offersen:

Jeg vil gerne prøve – med det som udgangspunkt – at gå til hovedekstrakten s. 186. Der har vi det notat af 2. februar, som bliver godkendt i F2, og som vi har været rundt omkring. Det såkaldte ministernotat. Når vi ser det notat på s. 186, kan du så se, om det er et notat, du har set tidligere?

Andreas Højmark Søndergaard:

På baggrund af sagsfremstillingen kan jeg ikke erindre det. Men det lyder sandsynligt, al den stund at jeg læste med på meget af det, der lå i ministerens indbakke – ikke i mailindbakken, men i sagsindbakken – for simpelthen at kunne vide, hvad der var op og ned, og hvad der rørte sig. Om det er den her konkrete forside, eller hvad det har været – for det her er jo netop en forside og ikke en indholdsside.

René Offersen:

Vi kan gå til s. 187. Der har vi selve forsiden på notatet. Jeg vil gerne herfra gå til s. 191, for her kan du se, at vi nederst har noget, der hedder en ”Indstilling”. Og så har vi en opdeling i to punkter. Først noget, der drejer sig om mindreårige under 15 år. Og så den anden del, hvor man indstiller, at:

”... Udlændingestyrelsens praksis ... tilrettelægges således,
...

- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Når du ser den her beskrivelse nu, er det så noget, du kan genkende, at du eventuelt har set før?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg mindes ikke det konkrete indhold. Og slet ikke på et detaljeringsniveau af, hvordan indstillingerne er udformet.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede dig om at gå til mødet, som blev afholdt den 9. februar kl. 15.30, og hvor det på baggrund af dine optegnelser lyder til, at du har været til stede. Jeg vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 208. Det var også et dokument, som anklageren var rundt omkring. Det er et papir, der er skrevet af kontorchef Jesper Gori, som nærliggende i hvert fald har været med på mødet. Og jeg vil jeg gerne have, at du prøver at se der, hvor der står:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det kunne godt ligne en udlægning af, hvad der er indholdet af undtagelser, hvor man ikke kan gennemføre adskillelse ubetinget. Når jeg nu viser dig indholdet her – er det så noget, der genkalder noget i din erindring omkring, at det har været drøftet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Jeg mindes desværre ikke drøftelsens indhold.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede Rigsretten om at gå til s. 559. Det er den her udvalgsorientering, hvor du efter at have talt med nogle mennesker siger, at:

”... vi pt. alene kan henvide til pressemeddelelsen.”

Og så blev der fra anklagerens side spurgt ind til det her ministernotat. Så nu vil jeg gerne lige prøve, at vi går tilbage til ministernotatet på s. 186 – vi tager forklædet. Vi kan se her, at det er et notat, og hvad det omhandler, og så kan vi se, at ”Modtager” er ministeren, og at det er ”Til godkendelse”. Og jeg kan i øvrigt også fortælle, at det i F2 – ud over ministeren – er godkendt af departementschefen, to afdelingschefer og nogle kontorchefer. Hvis vi lige går til s. 187, så ser vi her, at der er et notat, og at det så redegør for forskellige overvejelser. Det starter her på s. 187, og den indstilling, som vi så før, er på s. 191. Så vil jeg gerne spørge dig med din erfaring: Et notat som det her – er det noget, man giver fra ministeriet til Folketinget?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er et godt spørgsmål. Der er klart givet eksempler på, at man deler konkrete notater, konkrete juridiske vurderinger, konkrete oplysninger om indkvarteringsforhold og andet med Folketinget. Det er der givet praksis for. Særligt, når Folketinget beder om det. Men hvad der er det konkrete forløb op til, kan jeg desværre ikke erindre. Det er jeg ærgerlig over, at jeg ikke har noteret mig i dag.

René Offersen:

Et notat, der indeholder en retlig vurdering til brug for en minister, kan vel også være det, man vil kunne betegne som et arbejdsblad – en indstilling – ovre i ministeriet?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det vil det være.

René Offersen:

Og giver det så mening for dig, om man i alle tilfælde delte den slags ting med Folketinget?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det giver sig selv, at der er visse sager, som har fortrolighedshensyn, altså i forhold til konkrete personer eller andet konkret – indfødsretssager osv. – hvor der er nogle ting, man ikke kan dele ude i det åbne landskab. Men det er klart, at

hvis Folketinget beder om en samlet redegørelse, skal Folketinget have en samlet redegørelse. Det er sådan, at systemet hænger sammen.

René Offersen:

Hvis vi går tilbage til omkring den 10. februar, hvor vi får sendt den her pressemeddelelse. Efter din erindring var det så dig bekendt, at Inger Støjberg dengang var af den opfattelse, at ministeriet hermed gennemførte en undtagelsesfri indkvarteringsordning?

Andreas Højmark Søndergaard:

Hvis det er ministerens forståelse af, hvad hun mente på daværende tidspunkt, er det nok bedst at spørge ministeren. Det tør jeg ikke svare på.

René Offersen:

Det bringer mig så til, om hun over for dig dengang, som du erindrer det, har givet udtryk for, at det var hendes opfattelse, eller at hun i øvrigt havde anmodet embedsværket om at gennemføre en undtagelsesfri ordning?

Andreas Højmark Søndergaard:

Kan jeg få den igen? Bare for at kunne svare så korrekt som muligt.

René Offersen:

Ja. Jeg spørger dig, om Inger Støjberg dengang omkring den 10. februar over for dig – efter din erindring – gav udtryk for, at hun havde udvirket, at der blev gennemført en undtagelsesfri ordning, ved at der er givet besked til embedsværket om det?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det er et godt spørgsmål. Vi har givetvis haft samtaler i perioden om, hvad der er op og ned, men jeg mindes ikke, at ministeren har gentaget over for mig, hvad det er, hun har bedt systemet om, eller hvad det er, der står i en pressemeddelelse eller andet. Det mindes jeg ikke. Hvis du fisker efter, hvorvidt hun har tilkendegivet, at man skulle køre over for rødt og lave en ordning, der var i strid med regler og konventioner, er det ikke på nogen måde noget, jeg har hørt.

René Offersen:

Det var det, jeg fiskede efter. Nu spurgte jeg dig til, om hun havde tilkendegivet det over for dig. Så vil jeg spørge dig, om du erindrer fra tiden dengang, om der var andre i embedsværket, der over for dig tilkendegav, at det var deres opfattelse?

Andreas Højmark Søndergaard:

Det husker jeg ikke. Det husker jeg simpelthen ikke.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Det giver ikke anledning til yderligere. Så siger vi tak for din forklaring. Og spørgsmålet er, om vi ikke lige skal strække benene i 20 minutter og mødes igen kl. 11.45 og så fortsætte med Line Skyttes forklaring? Godt, det gør vi.

PAUSE

Som vidne mødte **afdelingschef i Koncernøkonomi i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Line Skytte Mørk Hansen.**

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Og jeg skal lige sige med hensyn til forløbet i dag, at vi tager en afhøring på en time, indtil klokken er 12.45. Dvs. vi skubber frokostpausen med et kvarter, og køkkenet har fået besked om det, så de kan indrette sig. Og dvs. vi holder stadigvæk tre kvarters frokostpause. Men det betyder altså, at vi har halvanden time efter frokostpausen i stedet for en time og tre kvarter.

Og så skal jeg sige til dig, Line Skytte Mørk Hansen, at du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg forstår det sådan, at der på baggrund af Instrukskommissionens beretning er en uafklaret problemstilling om, hvorvidt der vil blive indledt en disciplinærsag mod dig. Og hvis det er rigtigt forstået, betyder det, at du ikke har nogen pligt til at udtale dig for Rigsretten. Og jeg skal spørge, om du ønsker at udtale dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, jeg vil gerne udtale mig.

Retsformanden:

Tak for det. Så giver jeg ordet til anklagerne, der ligger for med spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til. Og tak for, at du ville komme lidt før tid. Jeg vil godt starte med et par spørgsmål om din faglige baggrund og dit karriereforløb?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg blev uddannet jurist i 1995. Derefter blev jeg ansat i Socialministeriet, og derefter i Uddannelses- og Forskningsministeriet. Og så blev jeg ansat i Udlændinge- og Integrationsministeriet den 1. september 2015, hvor jeg fik ansvaret for det, der hedder Koncernstyring. Koncernstyring er den administrative afdeling, som havde Koncern HR, Koncern IT, Koncernøkonomi og et lille jurakontor. Koncern HR har ansvaret for alt, hvad der hedder personaleadministrative opgaver og HR i hele koncernen, både for styrelserne og for departementet. Og det samme med Koncern IT ... basisdriften ligger selvfølgelig i Statens It, men ellers har Koncern IT ansvaret for it-porteføljerne, også på tværs af hele ministeriet. Det lille jurakontor havde primært aktindsigtssager og så lidt tværgående ting ... whistleblowerordning, persondataforordningsopgaver. Og så er der Koncernøkonomi, som er det interessante i den her sammenhæng. Det er et klassisk økonomikontor i et departement. Det har ansvaret for de helt overordnede bevillingsmæssige rammer for finanslovsprocessen, for bevillingsager, for økonomiudvalgssager osv. Kontoret har den lille krølle, at det også er Udlændingestyrelsens indgang i forhold til den praktiske del af indkvarteringsopgaven, altså af asylcentersystemet - dvs. lokaliseringen af centre, om der skal være kantine eller selvhusholdning - hele den del af problematikken i forhold til asylcentersystemet. Og så vidt jeg ved, har det været sådan i mange år, også inden jeg kom til. Og det handler selvfølgelig om, at selv bittesmå greb i asylcentersystemet har store økonomiske konsekvenser. Det er derfor, at det ligger i Koncernøkonomi. Jeg

skal måske også sige, at det ikke er Koncernøkonomi, der varetager den konkrete indkvarteringsopgave. Det er selvfølgelig Udlændingestyrelsen. Men det er Udlændingestyrelsens indgang til departementet i forhold til den konkrete indkvarteringsopgave. Der er ikke nogen jurister ansat i Koncernøkonomi. Der er økonomer. Jeg kan huske, at jeg i Instrukskommissionen gav et eksempel på, hvordan delingen er i forhold til opgaveporteføljen, som nogle måske kan synes er lidt pudsigt – men når man f.eks. skal indkvartere i telte, er det Udlændingefdelingen, der skal finde ud af, om det er lovligt at indkvartere i telte, mens det er Koncernøkonomi, der skal finde teltene og finde ud af, hvad de koster, og hvem der skal sætte dem op og sådan nogle ting – sammen med Udlændingestyrelsen. Det var helt kort.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg er ikke sikker på, at du fik nævnt din titel. Men kan det være rigtigt, at du var afdelingschef i Koncernstyring her i 2016?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er korrekt.

Jon Lauritzen:

Og jeg tror, at du nævnte det, men lige for at få det afklaret, så det ikke er noget, vi bliver i tvivl om senere: Det jurakontor, som du nævnte, har ikke haft noget med den her sag at gøre.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har de ikke.

Jon Lauritzen:

Du var også lidt inde på forskellen eller arbejdsfordeling mellem Udlændingefdelingen og Koncernøkonomi. Kan du i forhold til indkvartering af de unge asylpar prøve at sætte lidt flere ord på, hvordan fordelingen er? For vi kan se, at det har været en delt sag – i hvert fald på nogle områder.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det har lige præcis været en delt sag med dobbeltgodkendelse hele vejen op. Sagen starter i Koncernøkonomi. Det gør den formentlig, fordi der bliver spurgt til, hvor mange par der

er, og hvilken praksis Udlændingestyrelsen har. Jeg kan ikke huske, hvordan den faktisk bliver startet op hos os. Jeg kan ikke huske, om vi får en bestilling nede fra ministersekretariatet, eller hvordan det sker. Men vi sender i hvert fald en bestilling ud i Udlændingestyrelsen om det. Men det er helt klart fra starten af, at det juridiske handlerum i forhold til den her sag ligger i Udlændingefdelingen. Der er jo ikke nogen jurister overhovedet i Koncernøkonomi. Det er økonomer, og det handler om penge og om praktiske forhold på indkvarteringsområdet ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder – så når der var noget jura i en sag, der lå i Koncernøkonomi, ville I spørge ovre i Udlændingefdelingen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, altid. I Udlændingefdelingen, Integrationsafdelingen eller Boligafdelingen. Det kunne være alle tre af de øvrige afdelinger. Det var ikke usædvanligt, at der var sager, som gik op med dobbeltgodkendelse, hvis der var to ben i sagen. Den juridisk-faglige del og den økonomisk-praktiske del.

Jon Lauritzen:

Jeg skal også lige have relationerne på plads. Var Uffe Toudal din nærmeste overordnede?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er korrekt. Det var Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

Og din nærmeste underordnede medarbejder var Anette Görtz?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det var Anette Görtz, der var kontorchef i Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Og Anne Nygaard Just har også figureret lidt i sagen. Hvordan passer hun ind i hierarkiet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Hun er fuldmægtig i Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til Udlændingestyrelsen – hvem talte du mest med? Hvem var indgang? Eller var det fra sag til sag?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Min primære indgang var Lene Vejrum, fordi Lene Vejrum var vicedirektør for den søjle, som havde Økonomikontoret, hvor Thomas Mortensen sad. Og Thomas Mortensen var den kontorchef, som var den mest almindelige indgang for Anette Görtz.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på de unge asylpar. Hvilket kendskab havde du forud for den 25. januar til indkvartering af mindreårige? Du kan se, at vi faktisk på s. 1 har en ”Vejledning om indkvartering af mindreårige, der indrejser sammen med voksne asylansøgere, som ikke er forældre”. Men hvilket kendskab havde du forud for den 25. januar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der havde jeg ikke noget kendskab til det overhovedet.

Jon Lauritzen:

Så har vi på s. 31 noget presseskriveri om såkaldte barnebrude fra den 25. januar. Fulgte du mediedækningen dengang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ved ikke, om jeg ”fulgte” ... jeg fulgte sådan den almindelige mediedækning på vores område, og vi var rigtig meget i medierne på alle mulige ledder og kanter. Så jeg har helt sikkert fulgt den almindelige mediedækning. Og som jeg husker det, er det, der starter den her sag en eller anden artikel, som beskrev, hvordan det var i Sverige. Jeg kan faktisk ikke huske, om det var en artikel i Berlingske. Og det er på den baggrund, at vi sætter i gang: Hvordan gør vi det egentlig her i Danmark, og hvor mange af denne type par findes der i vores asylcentersystem? Osv. Jeg kan ikke huske den konkrete dér.

Jon Lauritzen:

Det er også fair nok. Så har vi på s. 59 en statusopdatering fra den 25. januar fra Inger Støjberg. Kan du huske, at du så den dengang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke. Jeg er ikke særlig aktiv på Facebook og heller ikke på Inger Støjbergs facebookprofil.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger, fordi der bl.a. – og det er også noget, der bliver gengivet i medierne – står:

”... Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.”

Hvad har det af betydning, eksempelvis for dig og din afdeling? Det her med, at der i medierne bliver tilkendegivet noget, som Udlændingestyrelsen skal gøre med det samme. Hvad betyder det for jer?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der er ikke noget, der bare sker med det samme. Vi bliver først nødt til at finde ud af, hvad der er op og ned, og hvordan det forholder sig i vores asylcentersystem. Og det er også det, vi gør. Det er derfor, at vi beder Udlændingestyrelsen om at oplyse os om, hvor mange par der er, og hvordan deres praksis er i dag, for det ved vi sådan set ikke. At man i sig selv udsender en meddelelse på Facebook gør ikke, at hele systemet lige pludselig sætter i gang med at gøre et eller andet.

Jon Lauritzen:

Men jeg tænkte på – gav det her f.eks. reaktioner fra Udlændingestyrelsen ind til jer: ”Hvad er det her? Skal vi forberede os på noget?” Kan du huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ikke til mig. Så har de formentlig talt med Udlændingeafdelingen. Det ville være det mest naturlige sted at henvende sig.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvornår sagen – hvis vi skal kalde den dét – begyndte for dig? Nu skal jeg

lige vise dig s. 12. Der er en sms-korrespondance med Henrik Grunnet – jeg antager, at ”Henrik” er Henrik Grunnet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle, om det var sædvanligt, at du sms’ede med Udlændingestyrelsens direktør, og om der var et forløb forud for de her sms’er? Vi kan se her, at han den 25. januar kl. 22.03 skriver til dig:

”Kære Line

Mht ministerens udmelding

Det er vigtigt at holde tingene adskilt. Et er anerkendelse af ægteskaber, noget andet er beskyttelse af børn, der tvinges eller presses. Det er det sidste, vi har fokus på at modvirke ved indkvartering.”

Mit spørgsmål er – har der været et forløb forud for det her, altså kl. 22 den 25. januar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg ikke. Nej, jeg sms’ede ikke i øvrigt med Henrik Grunnet. Jeg kan ikke huske, at jeg har sms’et med ham på andre tidspunkter end det der, og jeg er heller ikke den rigtige indgang. Det er Lykke Sørensen i forhold til det her spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Du svarer ham næste dag:

”Kære Henrik. Det går jeg ud fra, at Lene også sagde til ministersekretæren i går, da hun talte med ham. Vh Line”.

Var du gået i gang med at tale med nogen, eller var det bare et hurtigt svar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu kan jeg ikke huske ... er det ikke den 26. januar, at vi sætter i gang med høringen af ... vi bestiller notatet ude i Udlændingestyrelsen, ikke? Det er i hvert fald senere på ...

Jon Lauritzen:

Jo, det er senere på dagen. Det kommer vi til lige om lidt. Jeg tænker bare, om du forud for, at du svarede Henrik Grunnet her, havde taget fat i nogen? Nu kan jeg jo se, at det er kl. 7.56 om morgenen, så jeg ved ikke, hvor mange der var på arbejde på det tidspunkt.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan simpelthen ikke huske, at jeg har talt med nogen om det. Det kan godt være, at jeg har gjort det, men det kan jeg simpelthen ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 10 har vi forneden det citat fra Janus Sejersén Laursen til Metroxpress, som startede medieskriverierne dagen før. Og så sender Lene Vejrum til dig den 26. januar kl. 13.07:

”Til o.

Er også sendt til Mia.”

Og en times tid efter sender du den videre til Jonas From Soelberg og Mark Thorsen og med kopi til Anette Görtz og Anne Nygaard Just. Hvorfor sendte du den besked videre?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg sidder ikke og sagsbehandler. Og jeg har – formentlig, jeg kan ikke huske det i dag – tænkt, at det var relevant for ministersekretariatet at have den her oplysning. Og også for mine egne medarbejdere Anette Görtz og Anne Nygaard Just, når jeg nu har fået den fra Lene Vejrum.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er også fordi, at vi ved fra aftenen før, at der var et forløb, hvor Udlændingestyrelsen ønskede at fremkomme med en præciserende udtalelse, som blev afvist af bl.a. Mark Thorsen. Var du inde over det aftenen før? Hvis du vil se siderne, kan du godt. Men hvis du kan huske, om du var eller ikke var ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Det har jeg ikke været inde over.

Jon Lauritzen:

Så har vi på s. 53 en mail, som jeg også vil vise dig. Det er også en mail fra aftenen før. Det er fra Jesper Gori til Moya-Louise Lindsay-Poulsen, dvs. ikke en mail, som du har fået. Han skriver:

”Kære Moya

Lykke bad os være opmærksom på ministerens klare afvisning (på Facebook!) af at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller. Det er KØs sag – men kan ramme os (dig?). God aften,
Jesper”

”KØ” er Koncernøkonomi, går jeg ud fra. Ramte den også jer, og fik I også besked aftenen før om, at der måske var noget på vej?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, KØ er Koncernøkonomi. Det kan jeg simpelthen ikke huske. Jeg kan se i skriftsporet, at vi bestiller et notat ude i Udlændingestyrelsen – eller en opdatering af, hvad deres praksis er, og hvad det konkrete ude hos dem er. Jeg kan ikke huske, om jeg har talt med nogen den 25. januar 2016, men jeg mener ikke, at jeg har talt med nogen om det den 25. januar.

Jon Lauritzen:

Sms'en fra Henrik Grunnet er fra kl. 22.03 om aftenen. Var dette det første, du hørte om den her sag?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det har det nok været.

Jon Lauritzen:

På s. 54, har vi en mail, og den er også fra den 25. januar. Den er fra Jonas From Soelberg til departementschef Uffe Toudal, og han skriver:

”OBS på denne:”

Og så er der et link til en af nyhedshistorierne, hvorefter han skriver:

”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Er det en drøftelse, som du før eller siden har været inde over eller har talt med enten Uffe Toudal eller Jonas Soelberg om?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er ikke en drøftelse, jeg har været inde over, men det, han skriver, er da meget fornuftigt.

Jon Lauritzen:

Ja, og jeg tænker, at hvis det er Jonas Soelbergs allerførste indskydelse – var det her et tema, en drøftelse eller en snak, som kom op igen senere? Altså det med, om ministeren havde lovet noget, hun ikke kunne holde?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke været med i snakke om, hvorvidt ministeren har lovet noget, hun ikke kunne holde. Jeg har været med i to drøftelser, hvor det var det tydeligt, at ministeren gerne ville have flest muligt adskilt og gerne ville have, at alle blev adskilt, men ikke i forhold til, at hun kommer til at love noget, hun ikke kan holde. Jeg tænker, at det er en almindelig ministersekretariats omsorg for, at der ikke bliver meldt noget ud, som ikke har bund. Men det kan I spørge ham selv om.

Jon Lauritzen:

Ja, tak. På s. 13-17 har vi lidt yderligere sms-korrespondance. Og der kan vi se, at Henrik Grunnet kl. 11.18 den 26. januar skriver:

”Kære Line

Køreplan her internt:

1) Haste-høring af operatørerne, hvor vi beder dem oplyse os om sager vedr. mindreårige personer under hhv. 15 år og 18 år, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med myndig ægtefæller/samlever. Vi vil bede dem forholde sig til sager indenfor det seneste år. Vi vil Samtidig benytte anledningen til at gøre operatørerne opmærksomme på, at de som indkvarteringsoperatører på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel (dvs. erindre om den skærpede

indberetningspligt over for værtskommunen). Høringen er sendt i dag med frist til kl. 12.

2) Vi vil straks gennemgå de meddelte tilladelser til lovligt fravær ...”

Og så er der noget med det dér fravær. Og så står der:

”3) Vi vil lave et (kort) notat, hvor vi:

a. Beskriver de to sager, vi har haft om mindreårige under 15, hvor spørgsmålet om indkvartering sammen med myndig ægtefælle har været oppe ...”

Og så kan vi gå ned til:

”b. Beskriver aktuel praksis, herunder at operatørerne har indberetningspligt til kommunen, at vi har aftalt en procedure, hvor vi i FK/Booking modtager info fra UMI-enheden, hvis de støder på sager, hvor der er en myndig ægtefælle, således at vi kan sikre, at problemstillingen er kendt i relation til indkvarteringen af den pågældende mindreårige.

c. Beskriver at vi vil holde dialogmøde med operatørerne, for at gøre det helt klart, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle. Det vil vi følge op med udtrykkelige retningslinjer ligesom vi vil overveje i forlængelse af dialogmødet, om det bør fremgå af operatørkontrakterne, hvad operatørernes forpligtigelser er i sagerne.”

Nu læste jeg den lige op, for jeg var ikke helt sikker på, om det var lang tid siden ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Gik der forud for den her sms en bestilling til Henrik Grunnet inde fra jer? Kan du huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Hvornår var hans ... altså, der går en bestilling den 26. januar, ikke? Jeg tror, at det er der, jeg i

mit eget system bestiller, at vi skal finde ud af, hvor mange par, der er, og at vi skal finde ud af Udlændingestyrelsens praksis. Og det er Udlændingefdelingen, der skal finde ud af det.

Jon Lauritzen:

Du kan se den her på s. 81.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, lige præcis.

Jon Lauritzen:

Det er kl. 11.14, hvor du skriver til Anette Görtz, at der skal laves et notat. Men det ser ud til her, at de allerede er i gang. Hvis vi lige kigger på s. 75, kan vi se, at Margit Sander Rasmussen kl. 10.21 sender den her høring, hvor der er frist ”i dag kl. 12.00”. Nu var det en meget lang indflyvning, men mit spørgsmål er: Kan du huske, om du forud for den her sms kl. 11.18 og din mail kl. 11.14 havde en bestilling ude hos Udlændingestyrelsen om, at der skulle laves en høring?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ville aldrig selv sende en bestilling ud til Udlændingestyrelsen. Det ville typisk være den fuldmægtige i kontoret, der gjorde det.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går tilbage til den bestilling på s. 81, som du giver til Anette Görtz. Der skriver du:

”Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

Og derefter skal vi have Lykkes folk til at se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag i forhold til den nuværende lovgivning.”

Hvad var dit grundlag på det tidspunkt for at give bestillingen? Havde du noget indtryk af, hvad ministerens holdning var på det her tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg altså ikke huske, om jeg havde. Det er ret lang tid siden, men jeg tænker, at vi har set artiklen. Det kan også sagtens være, at nogen fra ministersekretariatet har sagt, at det ville ministeren gerne have oplyst, men jeg kan altså ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske ministerens holdning til adskillelse på det her tidspunkt? Og eventuelt om der skulle være undtagelser eller andet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke talt med ministeren om den her sag overhovedet på det her tidspunkt den 26. januar.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 95, har vi en mail til dig den 26. januar kl. 22.16 fra Ditte Kruse Dankert og med kopi til Henrik Grunnet og Lene Vejrum. Den er med et notat om indkvartering af de mindreårige, og så vil der blive eftersendt et særskilt notat vedrørende den iværksatte høring. På s. 107 ser det ud til, at Anne Nygaard Just har arbejdet lidt videre på notatet:

”Jeg sender vedhæftede til Lykke og Jesper – uden ændringsmarkeringer. Vi har slettet overskriften ”Herudover kunne følgende iværksættes”, da punktet jo er taget fra det, som Udlændingestyrelsen allerede gør. Punktet står derfor bare under ”Initiativer”.”

Og til det svarer du:

”Jeg ikke helt enig. Da den jo skulle strammes i forhold til det US havde skrevet. Fx også det med aldersforskel.”

Hvad var det, der skulle strammes op? Kan du huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke huske.

Jon Lauritzen:

Her ser det ud til, at du har forholdt dig indholdsmæssigt til det her notat. Kan du huske,

om du har haft drøftelser med Jonas Soelberg eller ministerens særlige rådgiver, Mark Thorsen, eller andre?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke huske.

Jon Lauritzen:

Det, der skulle strammes op, er det noget, du – nu lyder det lidt forkert at sige – selv har fundet på? Hvor kommer det fra?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det må jo komme et eller andet sted fra. Men jeg kan simpelthen ikke huske, hvem jeg har talt med om det.

Jon Lauritzen:

Så det kan du ikke komme nærmere?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, desværre ikke.

Jon Lauritzen:

Okay, hvis vi prøver at kigge på den næste side, s. 108, så skriver Lene Vejrum:

”Kære Line

Jeg sender hermed Udlændingestyrelsens notat fra i går sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne. De to notater bør læses i sammenhæng.

Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltage på vej på området, herunder vil det fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Og til det skriver du:

”Tak for det. Jeg tror at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Men vi kan lige vende det i morgen.”

Lene Vejrum's svar er også lidt det, som Henrik Grunnet var inde på i sin sms. Det var også

dem, der var under 15 år. Kan du huske, hvad du talte – og om du talte, først og fremmest – med Lene Vejrum dagen efter? Det virker lidt som om, at du her siger: ”Hov, I har misforstået noget”.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan godt have talt med Lene Vejrum, men jeg kan ikke huske, at jeg har talt med hende om det her. Så vidt jeg husker, er der dagen efter møde mellem Udlændingefdelingen og Koncernøkonomi, så jeg tænker, at vi dér har talt med Udlændingefdelingen om det her spørgsmål. Er det ikke dér, at der er det?

Jon Lauritzen:

Ja, på s. 129 har vi i hvert fald en kalender ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

... hvor vi kan se, at der kl. 9.30 ”Hos Line” er et møde med overskriften ”Indkvartering af mindreårige”, og så står der ”Lykke Sørensen”. Og på s. 117 kan vi se, hvem der formentlig har været med. Lykke Sørensen, dig selv, Jesper Gori og Anne Nygaard Just ser ud til at være dem, der i hvert fald blev indkaldt. Kan du huske, om det også var dem, der deltog, og hvad I snakkede om på mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, hvem der deltog. Det er rigtig lang tid siden. Men hvis man ikke afslår et møde, deltager man som regel, så jeg vil gå ud fra, at dem, der står her, har deltaget i mødet. Så vidt jeg husker, er der også et møde i samme kreds den 2. februar, og det er jo også et udtryk for, at sagen har to ben, og at den juridiske del af sagen ligger i Udlændingefdelingen, og at det er dem, der skal komme med input til det, mens sagen er startet hos Anne Just. Det er hende, der har lavet flowet i F2 og beskriver de mere praktiske dele af den her sag.

Jon Lauritzen:

Ja, for som vi så før, har Anne Nygaard Just sendt notatet videre til Lykke Sørensen og til Jesper Gori. Og du har den her mail, hvor du –

jeg ved ikke, om du korrekser Lene Vejrum – men du skriver i hvert fald, at det også skal være vedrørende dem, der er over 15 år. Og så har vi det her med, at der skal strammes op, som du skriver. Giver det dig nogen hukommelse af mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det giver mig ikke nogen hukommelse af mødet, men jeg tror da ikke, at der var nogen tvivl om, at styrelsen var nødt til at forholde sig til både dem under 15 år og dem over 15 år. Og det kan godt være, at jeg husker forkert, men jeg husker at have læst et eller andet om, at Jesper Gori og Ditte Dankert taler om det notat, som kommer fra styrelsen og ind i huset til os. Så de har en dialog om det helt konkrete juridiske. Måske husker jeg forkert.

Jon Lauritzen:

Ja, det er jo lang tid siden. Kan du huske, om du deltog i møder, hvor I eventuelt kaldte på eller ringede til Mark Thorsen for at høre, hvilken retning noget skal have? Jeg spørger, fordi han har været inde og forklare noget i retning af, at han en gang imellem blev kaldt på eller ringet til i forbindelse med at kunne give en pejling på retningen i forhold til, hvad ministeren eventuelt måtte synes om noget. Kan du huske, om I har gjort det i de her sammenhænge?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg ikke huske, om vi har gjort i den her sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi prøver at kigge på s. 149, får du her en mail fra Lene Vejrum:

”Hermed det samlede materiale vedr. indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevende. Der er vedlagt et supplerende notat om aldersforskelle ...”

Og på s. 150, skal vi se de to afsnit lige over ”Konkrete svar”:

”For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen

16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partnere.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Kan du huske, hvad den her tilbagemelding havde af betydning for jer inde i departementet – altså de to oplysninger om aldersforskelle og fraværet af tvang eller lignende?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan ikke huske, hvad det havde af betydning for os. Nej, ikke sådan noget særskilt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I drøftede tvang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg var ikke med til nogen møder, hvor man drøftede tvang, så vidt jeg husker. Og jeg tænker, at den drøftelse har været i Udlændingeafdelingen og mellem Udlændingeafdelingen og Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der var drøftelser om andre former for tvang? Det kunne f.eks. være social eller kulturel tvang. Var det noget, du var en del af?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det var jeg heller ikke en del af.

Jon Lauritzen:

De oplysninger her – du får ligesom sådan en pakke fra Lene Vejrum – gik den videre til ministeren?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det gjorde den. Altså, sagen går op til ministeren, så det har den jo gjort. Er det dét, du tænker på?

Jon Lauritzen:

Jeg tænker på, om de oplysninger her – notater og høring osv. – bliver sendt videre op i systemet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er i hvert fald ikke sendt råt til ministeren. Det kan sagtens være sendt over til ministersekretariatet, da det er kommet ind. Det kan jeg faktisk ikke huske, om det bliver. Er det den, der bliver det? Det kan det sagtens være blevet i hvert fald. Men man får styrelsens notat ind, og så går Jesper Gori i gang med at lave den sag, der går op på et senere tidspunkt, på baggrund af de informationer, der er kommet ind fra styrelsen. Jeg kan ikke huske, om deres fulde notater var med som bilag, eller om der kun blev lagt et notat op.

Jon Lauritzen:

Da du blev afhørt i Instrukskommissionen, forklarede du – det er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol, s. 187:

”Ved at gennemlæse sagens akter er hun kommet i tanke om, at hun sendte et af høringssvarene til ministersekretariatet og Mark Thorsen. Hun læste selv notatet, men Udlændingeafdelingens juridiske vurderinger skulle ind over. Det er tænkeligt, at notatet var oppe på mødet den 28. januar 2016.”

Det med, at det var sendt videre til ministersekretariatet og Mark Thorsen, kan du vedstå dig det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg sagtens vedstå mig. Det er en meget sjov måde at skrive det på, fordi jeg er jo ikke kommet i tanke om det. Jeg er kommet i tanke om det, fordi jeg så papirerne. Jeg så et skriftspor, for ellers ville jeg ikke kunne huske, hvad jeg har sendt videre til ministersekretariatet og Mark Thorsen. Jeg kan se det, fordi det ligger et eller andet sted i materialet. Så det er ikke sådan noget, som jeg lige pludselig kom i tanke om at kunne huske. Fordi rigtig, rigtig mange ting blev sendt videre frem og tilbage. Så det er bare lige for at sige: Det lyder her som om, at jeg lige pludselig fik et lys og kunne huske, at

et hørings svar var sendt videre. Det har jeg kunnet huske, fordi jeg har kunnet se det.

Jon Lauritzen:

Ministerens ønske om adskillelse – kan du huske, om den forudsatte, at der forelå tvang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Undskyld, én gang til?

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om ministerens ønske om adskillelser ... om det var en forudsætning for adskillelsen, at der forelå tvang? Det er lidt en opfølgning på spørgsmålet fra før.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg var ikke inde over nogen drøftelser med ministeren i forhold til tvang. Jeg har reelt kun haft to møder med ministeren om det her emne. Det tænker jeg, at vi kommer tilbage til. Jeg tænker, at de mere detaljerede drøftelser, der har været med ministeren i forhold til den juridiske del, har været med Lykke Sørensen, Jesper Gori og Uffe Toudal.

Jon Lauritzen:

Men havde du dengang en opfattelse af, hvad ministerens ønske var? Vi kan måske prøve at – og det er ikke for at lokke dig i en fælde – det er bare, at du også har en udtalelse om det her på s. 188. Og der skal vi ned i andet afsnit:

”Foreholdt, at der efter operatørernes opfattelse ikke var indikationer på tvang, og adspurg, om hun gjorde sig en overvejelse i den anledning, forklarede hun, at ministeren ønskede den hovedregel, at alle par skulle adskilles. Dette var ministerens klare udgangspunkt, uanset om der var tale om tvang. Hun ved ikke, om spørgsmålet om tvang fyldte så meget i diskussionen.”

Og det er baggrunden for, at jeg spørger så konkret ind. Kan du vedstå dig den her udtalelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan sagtens vedstå mig den udtalelse. Jeg siger bare, at jeg ikke har haft noget med ministeren at gøre, hvor vi har drøftet tvang. Det ligger i Udlændingeafdelingen, og det kan sagtens

være, at jeg har fået en melding fra og talt med Lykke Sørensen og Jesper Gori om det her. Men jeg har ikke talt med ministeren om det.

Jon Lauritzen:

Det havde jeg forstået. Jeg ville bare lige høre, hvad din opfattelse var på det her tidspunkt, og det har du fint forklaret. Hvis vi går til s. 195 i hovedekstrakten, har vi godkendelsen i F2-systemet. Der kan vi se, at du den 5. februar kl. 11.30 godkender på trin 4. Og vi kan se, at Andreas Højmark godkender på vegne af Andreas Højmark på trin 7, og at trin 7 er ministerens trin. Kan du forklare lidt om det her med at godkende på vegne af andre? Hvordan var systemet for det, eller hvad gjorde man?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ministersekretærerne kunne godkende på vegne af ministeren. Det var jo ikke sådan, at de var mini-ministre. Det var en praktisk foranstaltning i forhold til, hvis ministeren af en eller anden årsag ikke selv havde mulighed for fysisk at godkende. Jeg tror også, at det handlede om, at man nogle gange forelagde sagerne for ministeren mundtligt, og så gik de ind og godkendte og fik sagerne videre i systemet. Men mere ved jeg ikke om det konkrete i forhold til det. Det er i hvert fald ikke mærkeligt, at ministersekretærerne er inde at godkende på vegne af ministeren. Det var ikke særligt i den her sag.

Jon Lauritzen:

Og vi kan se her, at godkendelsen sker kl. 13.44. Fik du besked på det her tidspunkt om, at notatet var godkendt af ministeren?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, men det er heller ikke sådan, at man nødvendigvis får besked om, at notatet er godkendt. Man forudsætter, at et notat bliver godkendt, når det går op, men man får altid besked, hvis det ikke er godkendt. Fordi så går notatet retur i systemet. Og typisk går det retur til den fuldmægtige, og så ændrer den farve – hvis man kan sige det på den måde – inde i F2. Og så går flowet i gang en gang til, hele vejen op igennem godkendelsesflowet. Så det er ikke sådan, at man sidder og venter på, at nu skal ministersekretærerne ringe over og sige, at sagen er

godkendt. Men man får altid besked, hvis den ikke er godkendt.

Jon Lauritzen:

Så på det her tidspunkt, om eftermiddagen den 9. februar, havde du ikke fået besked om, at notatet var godkendt af ministeren? Og det var helt standard, at det fik man ikke?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det var helt standard, at det fik man ikke.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige vise dig noget på s. 80 i tillægsekstrakt 2. Der har vi nogle ikoner for godkendelse, og vi kan se, at der er nogle med hakker på, og der er også en angivelse af noget tidsmæssigt. Den sidste på siden er en præmiesløjfe, hvor der står:

” Godkendelsen på akten er endeligt godkendt og godkendelsesforløbet er afsluttet”

Hvornår figurerer den?

Line Skytte Mørk Hansen:

Den figurerer, når den sidste godkender på en sag, har godkendt. Så hvis en sag skal op til ministeren, er ministeren sidste godkender. Hvis sagen kun skal op til departementschefen, er departementschefen sidste godkender. Jeg har faktisk aldrig tænkt over, at der er sådan en ting. Men det er fordi, at når man ser på sit flow inde i F2, så skifter den farve derhenad, og man ved, at farvekoderne skal være afsluttet med, at den sidste godkender skal have den rigtige farve. Så kan man se, at alle har godkendt.

Jon Lauritzen:

Hvad er den rigtige farve? Er det blå?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, den rigtige farve er blå. Hvis den f.eks. bliver returneret, skifter hele farveflowet igen. Så kan man se, at man skal tage den op igen, og at den kommer til en igen.

Jon Lauritzen:

Nu skal jeg lige for en god ordens skyld sige – når du siger, at du ikke helt har lagt mærke til

den her præmiesløjfe – at det her kommer fra Koncern IT og er opdateret i juni 2021. Det er altså en manual for godkendelsesforløbet. Men hørte jeg dig rigtigt, at du ikke har set en sådan godkendelse? Eller hvor er de henne, de her præmiesløjfer?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har bare ikke tænkt over, at de er inde i F2, men det må de jo være, enten foran eller til sidst i flowet af F2. Jeg har bare aldrig tænkt på, at det var en præmiesløjfe. Det er sikkert fuldstændig rigtigt, og de er sikkert derinde. Det er bare ikke dem, jeg har siddet og tænkt over. For når man ser flowet, så ser man jo bare på, hvilken mørkeblå eller lyseblå farve den sidste har, dvs. om den sidste er godkendt. Så det er ikke fordi, at det er forkert. De er der helt sikkert.

Jon Lauritzen:

På s. 195 i hovedekstrakten kan vi se, at vi her har de der blå hakker.

Line Skytte Mørk Hansen:

Men det dér er godkendelsesflowet. Man kan sætte sin F2 op på mange måder. Min F2 er sat op på den måde, at den kører den anden vej i flowet. Jeg har normalt den her stående som en lille en ude i enden af mit billede, og så kører den igennem, og så kan man se farverne. På min kan jeg også se, hvis de overskrider den frist, der er på den – så bliver den rød. Så man kan sætte sine F2-billeder lidt forskelligt op. Det herude er godkendelsesflowet, og det ligger typisk ude i højre side af billedet.

Jon Lauritzen:

Jeg ved ikke, om jeg undrer mig, men der er i hvert fald lidt diskrepans med, at den sidste godkendelse her, altså ministerens godkendelse – eller Andreas Højmarks godkendelse – er et hak og ikke en præmiesløjfe?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ved ikke, hvorfor det ikke er en præmiesløjfe.

Jon Lauritzen:

Vi har fået en forklaring om, at det måske er ude i indboksen, at man kan se det her, og ikke i godkendelsesforløbet. Siger det dig noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Mit billede i F2 ser i hvert fald anderledes ud, fordi jeg har ønsket at få den sat op, så jeg kan se nogle frister. Så jeg kan se, hvornår sagerne springer. Det her er godkendelsesflowet. Det ligger ude i den ene side, så det kan godt ... hvis det er det, han mener, så er det nok det.

Jon Lauritzen:

Nu er det her kommet ind lidt sent, så jeg ville bare prøve at spørge, hvad du vidste om det. Det kan være, at vi skal spørge, om vi må komme over og kigge på F2.

Line Skytte Mørk Hansen:

I skal være meget velkomne til at komme over og se, hvordan mit F2 er sat op.

Retsformanden:

Så kunne man godt lige spørge ... Nu synes jeg, at det lå lidt i anklagerens spørgsmål til vidnet, om *du* har lavet en præmiesløjfe? Er det sådan, det er? Om det så er et spørgsmål til anklagerne ... det er nok i virkeligheden et spørgsmål til dig: Er det systemet, der laver en præmiesløjfe, når godkendelsesproceduren er afsluttet? Eller hvordan er det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ved ikke, om systemet laver en præmiesløjfe. Sagerne bliver jo afsluttet. Når den sidste, der skal godkende et notat, har afsluttet, så er sagen afsluttet inde i F2. Om der så kommer et ikon på, der hedder præmiesløjfe, ved jeg altså ikke. Det må jeg ærligt indrømme.

Retsformanden:

Nej, jeg spurgte kun, fordi det ligesom lå i forudsætningen for spørgsmålet, om det var Line Skytte, der havde lavet præmiesløjfen.

Line Skytte Mørk Hansen:

Men I er altså meget velkomne til at komme og se F2, også med alle mine farvekoder på.

Jon Lauritzen:

Okay, jeg vil lige prøve at vise dig ét skærmbillede mere fra den her manual. Der er vi i til-lægsekstrakt 2 s. 55. Hvis du ser den her boks, så er der "Godkend" og "Godkend endeligt". Er der nogen af dine godkendelsesforløb, hvor du er den sidste brik? Og kan du forklare os, hvad forskellen er på "Godkend" og "Godkend endeligt"?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Jeg er ikke helt sikker, men jeg tror altså ikke, at jeg har brugt "Godkend". Jeg tror altid, at jeg har brugt "Godkend endeligt". Ellers så returnerer man. Jeg ved faktisk ikke, hvad forskellen er på "Godkend" og "Godkend endeligt".

Jon Lauritzen:

Okay, tak. Vi går videre til pressemeddelelsen. Var du involveret i udarbejdelsen af pressemeddelelsen? Vi skal måske lige kigge på s. 204 i hovedekstrakten.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det, som jeg husker – og det husker jeg igen, fordi jeg har læst det i akterne. Jeg kan simpelt hen ikke huske så mange år tilbage. Men efter mødet med ministeren den 9. februar skriver Anne og jeg et eller andet til i pressemeddelelsen og sender den til Jesper Gori, så vidt jeg husker. Og derefter er jeg og Anne ikke med inde over pressemeddelelsen i det videre forløb.

Jon Lauritzen:

Det er lidt forud, men lad os tage ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Jamen, det kan sagtens være.

Jon Lauritzen:

Jeg skal bare lige høre – du siger: "Efter mødet den 9. februar" - det går jeg ud fra er mødet kl. 15.30.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og der siger du, at du og Anne skriver til ... det må være Anne Just?

Line Skytte Mørk Hansen:

Anne Just, ja.

Jon Lauritzen:

Og hvad skriver I til?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke konkret huske, hvad vi skriver til, når jeg sidder her. Men den har I jo også ... og jeg tror nok, at den er skrevet til med korrektur. Bemærkningen er, at det er skrevet til i forhold til det, som Jesper Gori har sagt, og så går den af sted tilbage. Og hvis jeg lige skal svare på denne her pressemeddelelse på s. 205, som Sarah Andersen i Presse har lavet, så har Anne Just formentlig set på den. Og så har Anne Just og jeg formentlig set på den, og vi har syntes, at den skal forbi Udlændingefdelingen, fordi de juridiske vurderinger i det her er Udlændingefdelingen, og ikke Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Her på s. 205 har vi pressemeddelelsen i noget, der formentlig er det første udkast. Hvis vi kigger på citatet fra ministeren, så står der i den sidste sætning:

”... og vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold på danske asylcentre mod deres vilje.”

Kan du huske, om nogen på det her tidspunkt overvejede, om der var dækning for sådan et udsagn eller citat? Jeg tænker selvfølgelig på høringen fra operatørerne om, at der ikke var indikationer på tvang eller lignende.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I opererede med en generel formodning om tvang, hvis man kom fra nogle bestemte lande?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan heller ikke huske, at vi opererede med en formodning for almindelig tvang.

Jon Lauritzen:

Hvis vi så kigger her på pressemeddelelsen, kan vi se, at mindreårige efter de nye retningslinjer ikke må indkvarteres på samme asylcenter. Var det noget, du bed mærke i, altså det her med, at de ikke måtte indkvarteres på samme asylcenter? Hvis jeg forstod dig rigtigt, er praktikken bl.a. noget af det, som I sidder med, så hvis man skal adskilles på hvert sit center, er det vel noget, der også får regnemaskinen til at gå i gang ude i din afdeling?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg tænker ikke, at det får regnemaskinen til at gå i gang. På det her tidspunkt var der små 100 centre og omkring 18.000 i indkvarterings-systemet. Om der var nogle, der skulle skilles ad på forskellige centre, var ikke i det store billede noget, der fik regnemaskinen til at gå i gang.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at der står noget andet i det notat, som blev lavet, og som du har været med til at godkende. Hvis vi kigger på s. 191, kan du lige få lov til at se det igen. Der kan vi se, at der forneden i indstillingen står:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Nu har vi en pressemeddelelse, der siger det modsatte, altså at man ikke kan indkvarteres på samme center. Jeg spørger, fordi det for mig virker meget som noget praktik, og – nu spørger jeg åbent – om ikke det var noget, som I ville interessere jer særligt meget for?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det er ikke praktik. I det her notat er det jura, og det er jura, der er skrevet af Udlændingefdelingen, hvor de har vurderet, hvad der kan lade sig gøre, og hvad de synes indstillingen til ministeren skulle være. Det bliver til praktik i sidste ende, men i det her notat handler

det om, hvad juraen kan holde til i forhold til det, som ministeren ønsker i forhold til de her mindreårige par.

Jon Lauritzen:

Og det her er jo et notat, som du har godkendt, og så er der en pressemeddelelse, hvor der står noget andet. Var det ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Må jeg godt lige sige noget om det her notat? Når der er en dobbeltgodkender på hele vejen op i systemet, er det fordi, at vi er to forskellige afdelinger, der med hver vores input til en sag leverer noget ind. Alt det, der er juridisk i det notat, er skrevet og godkendt af Udlændingeafdelingen, dvs. af Jesper Gori og Lykke Sørensen. Det er ikke skrevet og godkendt af en økonom i Koncernøkonomi eller af mig. Det er det, der er hele formålet med, at der er dobbeltgodkender op igennem systemet. Jeg tror, at det var Lykke Sørensen, der sagde, at det var lavet i en anden afdeling. Det synes jeg simpelthen ikke er korrekt at sidde og sige. Det her notat – det juridiske i dette notat, er lavet i Lykke Sørensens afdeling. Det er lavet af Jesper Gori, og det er lavet af Lykke Sørensen. Vi har en fælles sag, som går op, og den er godkendt af begge parter, men man godkender det, man selv leverer ind i notatet.

René Offersen:

Når man bliver ved med at referere til pressemeddelelsen, og hvad der står i den, synes jeg, at det rimeligt, at vidnet får lov til at se den. Jeg synes nemlig ikke, at det står helt på den måde, som det bliver citeret på.

Jon Lauritzen:

Vi kan tage pressemeddelelsen i den endelige form på s. 295. Det er det tredjesidste afsnit:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Og min undren er, at der her lader til at være en direkte modstrid mellem, hvad der står i notatet,

og hvad der står i pressemeddelelsen. Og jeg er med på, at du ikke har jura-delen af det. Men grunden til, at jeg spørger dig ind til det, er, at du har praktikkdelen af det. Og det her ændrer praktikken – om man skal flytte én fra et værelse på samme center, eller om man skal flytte én til et helt andet center. Jeg tænker også, at der må være noget med transport, om faren kan se børnene, hvem der skal betale for transporten, og hvad med 7-7-ordninger? Jeg tænker, at det må give en masse tanker?

Line Skytte Mørk Hansen:

Men alle de spørgsmål, som du stiller dér, er lige præcis nogle spørgsmål, som Udlændingestyrelsen tager med Udlændingeafdelingen. Hvordan de konkret skal adskilles ... at tage stilling til eller vurdere, hvad der juridisk holder i de spørgsmål ... ligger ikke i Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Så svaret er, at du ikke noterer dig forskellen mellem notatet og pressemeddelelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jo, altså, jeg ved godt ... det er også derfor, at vi sidder her ... det gør vi fordi, at pressemeddelelsen fik en lidt anden udformning, fordi ministeren ønskede at få undtagelserne ud af pressemeddelelsen. Så jeg er helt med på, at der står noget andet i pressemeddelelsen, end der gør i notatet. Og jeg siger bare, at jeg ikke har været inde over at ændre pressemeddelelsen, så undtagelserne kom ud. Og det er ikke Koncernøkonomi eller min afdeling, der har en drøftelse med Udlændingestyrelsen om, hvordan man kan håndtere det i de konkrete tilfælde.

Jon Lauritzen:

Men det her er sådan set ikke et spørgsmål om undtagelserne. Det her ville også gælde, selv om undtagelserne stod der. I notatet er der en forudsætning om, at man bliver adskilt på samme center. Og i pressemeddelelsen står der, at man bliver adskilt på forskellige centre.

Nicolai Mallet:

Så er det vel også et spørgsmål om undtagelser?

Jon Lauritzen:

Den her forskel vil jo også gælde, selv om undtagelserne var beskrevet i pressemeddelelsen. Jeg spørger bare om – og jeg tror, at du har svaret – men du bemærkede ikke på det her tidspunkt den forskel, der er på pressemeddelelsen og notatet? Altså det med samme center kontra forskellige centre?

Retsformanden:

Det var vist ikke det, som vidnet svarede.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg sagde – der er ikke nogen, der er i tvivl om, at den her pressemeddelelse er anderledes end det notat, der ligger. Jeg ved ikke, hvad jeg ellers skal sige om det.

Jon Lauritzen:

Okay, det kan være, at vi kommer lidt tilbage til det. Jeg tror, at tiden er til en pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokostpause og mødes igen kl. 13.30.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte, værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi var så småt i gang med tilblivelsen af pressemeddelelsen, men jeg kunne faktisk godt tænke mig at spole en lille smule tilbage. Du sagde i starten af din forklaring, at du kunne huske, at der var et møde den 2. februar, og vi bliver altid meget glade, når der er nogen, der kan huske noget. Jeg har fundet bilaget frem på s. 181, hvor Anne Nygaard Just indkalder dig, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori. På s. 184, kan vi i kalenderen kl. 15.30 se, at der står:

”Barnebrude; Lines kontor; Anne Nygaard Just”.

Kan du huske, hvad der skete på mødet? Det er samme dag, hvor F2-godkendelsen blev oprettet. Kan du sige lidt nærmere om mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan ikke sige noget nærmere om, hvad vi talte om på mødet, for det kan jeg ikke huske. Grunden til, at jeg kan huske mødet, er, at jeg har fået forelagt de her dokumenter i Instrukskommissionen, hvor jeg har kunnet se, at mødet er der. Men det, som er interessant, og grunden til, at jeg nævnte det, var, at Udlændingeafdelingen og Koncernøkonomi havde møder den 28. januar og den 2. februar. Og det har de fordi, at det er en sag, der går op med dobbeltgodkendelse, altså med to afdelinger, som har hver sit ben i den sag. Jeg sagde det i forbindelse med, at jeg også sagde, at jeg havde svært ved at forstå, at Lykke Sørensen har sagt, at det var i ”en anden afdeling”, at sagen lå. Det var det ikke. Det var en sag, der var fælles, og den juridiske vurdering lå i Udlændingeafdelingen. Jeg kan ikke huske, hvad der blev talt om på mødet. Men jeg tænker, at vi har talt om, hvorvidt den fælles sag, som vi nu skulle have op, havde fået alle hjørner med, og om den nu var klar til at gå op.

Jon Lauritzen:

Okay. Man skal jo forsøge, når nu der er et vidne, der faktisk siger, at de kan huske noget, for så smiler vi jo alle sammen. Hvordan bliver det med dobbeltgodkendelse besluttet? Det er første gang, at vi hører noget med dobbeltgodkendelse. Vi kan godt se, at der er nogle godkendelsesflow, der har tre trin, nogle, der har fem trin, og nogle, der har syv trin. Hvem beslutter, at noget skal dobbeltgodkendes? Hvis jeg har forstået det rigtigt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja. I den konkrete sag tænker jeg, at Anne Just, Anette Görtz og jeg måske har talt om det. Det giver god mening. Det handler typisk om, at ministeren ikke skal have to sager op om det samme emne. Så hvis der er to afdelinger, som har et ben i sagen, laver man den med dobbelt sagsbehandler – nu er der ikke dobbelt sagsbehandler på her, der er kun Anne Just – men der er dobbelt kontorchef og dobbelt afdelingschef på. Man kan også gøre det på en anden måde, nemlig hvor man bare skriver, at sagen har været koordineret med Udlændingeafdelingen, og at de har oplyst følgende til sagen eller et eller

andet. Sådan kunne man også gøre det. Men man kunne også lave de her dobbeltgodkendelsessager.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på forklædet på s. 186, tror jeg også, at der er angivet det med ... der har vi ude til højre:

”Clearet med Udlændingefdelingen”.

Det er lidt det samme. Men her har I gjort både-og, fordi den er også dobbeltgodkendt inde i F2?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, der er det også markeret med clearet. Man kunne gøre begge dele. Der var ikke noget, der ikke kunne lade sig gøre i den sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Jeg vil gå videre til s. 207. Der har vi en mail fra Jesper Gori, som du modtager i kopi:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Og på s. 209, kan vi se pressemeddelelsen. Der er foretaget nogle formuleringændringer, men den fremstår fortsat med undtagelser. Og så er der modellen, og der skal vi tilbage til s. 208. Var du inde over de korrektioner eller rettelser, som Jesper Gori havde lavet i pressemeddelelsen? Vi kan måske lige gå tilbage til s. 207 ... og det er jo fordi, at vi ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at jeg har været konkret inde over dem.

Jon Lauritzen:

Og det næste, der står, er, at der er en model for den fremtidige praksis for Udlændingestyrelsen. Den har han lavet efter aftale med dig. Det er den, som vi har på s. 208. Kan du sætte flere

ord på, hvad I talte om? Hvorfor han lavede den? Og hvad var formålet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke. Jeg kan heller ikke huske, at jeg har bestilt den hos ham. Men vi kan godt have talt om, at han ville lave sådan et lille forblad til mig, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Og hvad ville man – hvis vi kigger lidt bredt på det – hvad skulle formålet være med at have sådan en model? Er det noget, som I har gjort før, når der har været praksisændringer? Eller hvad tænker du?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu ligger juraen jo normalt ikke hos mig. Jeg har i hvert fald ikke været vant til at få en lille ekstra side fra mine chefer, inden jeg skulle ind til et møde med ministeren. Så jeg ved ikke helt, hvorfor Jesper Gori lavede den. Jeg kan ikke huske, at vi har aftalt, at han skulle lave den, men det kan sagtens være. Hvis han skriver det, har vi formentlig talt om det. Men det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Okay, hvis du ikke kan huske det, er det jo det rigtige svar.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er det.

Jon Lauritzen:

Du sender den også til Mark Thorsen, hvor du skriver:

”Du skal også lige have den”.

Kan du huske, hvorfor du gjorde det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at jeg har gjort det, fordi pressefolkene er sat på i kopi – eller den er sendt fra Jesper Gori til pressefolkene. Og så har jeg bare tænkt, at det så måske er meget smart, at Mark Thorsen også har den. Jeg tror ikke, at jeg har overvejet det så dybt.

Jon Lauritzen:

Okay. Vi ved, at der var et møde kl. 15.30 i departementet om sagen. Deltog du i mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Altså i mødet om eftermiddagen? Ja, jeg deltog i mødet.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der ellers var til stede på mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan huske, at – og nu er det jo spørgsmålet, om jeg kan huske det, eller om det er fordi, at jeg har set mødeindkaldelsen – det står lidt hen i det uvisse. Men ministeren, Mark Thorsen, Uffe Toudal, Anne Just, Jesper Gori og jeg var der. Og så kan jeg ikke huske, hvem der derudover var der fra ministersekretariatet.

Jon Lauritzen:

Kan du ikke fortælle med dine egne ord, hvordan du husker mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker mødet på den måde, at Jesper Gori gennemgik sagen, altså hvad der var juridisk muligt, og han forelagde de forbehold, der var. Ministeren blev oplyst om, at der ville være undtagelser i forhold til de mindreårige. Der var nogen, der ikke ville blive adskilt. Og som jeg også sagde i Instrukskommissionen, tror jeg nok, at Uffe Toudal havde en bemærkning om, at det heller ikke nødvendigvis var kloget at skille sårbare familier ad, uanset om man faktisk kunne det eller ej. Jeg er ikke helt sikker på, at det var på dét møde, at det blev sagt, men sådan husker jeg det. Jeg kan ikke huske, at ministeren sagde så frygtelig meget på mødet, og heller ikke præcis hvad hun sagde. Men jeg husker det som om, at hun udfordrede eller stillede spørgsmål til Jesper Goris fremlæggelse og sagde, at hun ønskede flest mulige par adskilt. Og hun var ikke tilfreds med, at der skulle være undtagelser. Det er i store træk det, som jeg husker fra mødet. Jeg husker ikke, at jeg selv sagde noget på mødet.

Jon Lauritzen:

Du siger, at ministeren udfordrede Jesper Gori i forhold til, at der ikke skulle være undtagelser – kan du huske stemningen eller måden, det blev gjort på?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg ville nok have kunnet huske det, hvis der var en rigtig dårlig stemning på mødet. Det husker jeg ikke, at der var. Men det er aldrig ... altså, på et møde, hvor ministeren gerne vil én vej, og hun får at vide, at hun ikke kan det, er der jo ikke en super stemning. Men der er heller ikke en dårlig stemning.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der var nogle dokumenter fremme på mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker det som om, at Jesper Gori sad med sine papirer. Og jeg er ret sikker på, at jeg selv havde sagen med. Det er fordi, at jeg altid printer sagen ud og har den med, når jeg får en indkaldelse til et møde, og sagsnummeret står i mødeindkaldelsen – og det gjorde det vist her. Så jeg er også ret sikker på, at jeg selv havde sagen med, men kun fordi jeg har kunnet se det på den måde. Jeg kan jo ikke huske, at jeg sad med mine papirer foran mig, men det er jeg ret sikker på, at jeg gjorde, når jeg nu kan se på indkaldelsen.

Jon Lauritzen:

Mark Thorsen har forklaret her for Rigsretten, at han mente, at Jesper Gori havde en serviet med, og servietten er den model for fremtidig praksis, som vi har på s. 208. Siger det dig noget, herunder at den blev kaldt ”servietten”? Det er der vist enighed om.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har aldrig brugt ordet ”serviet” om sådan et notat, så jeg ved ikke, hvor det kommer fra. Det må komme fra et andet system – ikke noget i det system, jeg er kommet fra i hvert fald. Så det ved jeg ikke. Men den har Jesper Gori da sikkert haft med. Det kan han sikkert også selv huske, om han har.

Jon Lauritzen:

Hvis vi bliver ved, hvad der er af dokumenter – på s. 4788-4789, kan vi se i den nederste, midterste spalte:

”På mødet runddeltes Familiesammenføringskontorets forslag til model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis.”

Er det noget, der ringer en klokke? Det er fra Q&A til samråd AT-AU, så det er selvfølgelig lidt længere fremme i tid.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Og du siger, at Jesper Gori forklarede om sagen med ... jeg tror, at du sagde hovedregel og undtagelser osv. Hvordan kan det være? Undrede du dig ikke over det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det undrede jeg mig ikke over. Det er fair nok, at ministeren indkalder til et møde, hvor hun godt vil have oplyst en sag, som ligger til godkendelse hos hende – især en sag, som hun måske dybest set ikke er enig i. Så det undrer mig ikke. Og det er også fair nok, at man som minister godt vil have oplyst sagen og trykprøvet, om det, der nu er i sagen, er støbt i beton. Så det undrer jeg mig egentlig ikke over.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at notatet på det tidspunkt er godkendt af Andreas Højmark. Vi kan lige kigge på s. 195. Det, der undrer mig lidt ... kl. 13.44 – og det her mødet er kl. 15.30 – hvordan det kan være, at man fortsat taler om sagen og undtagelser på et tidspunkt, hvor ministeren skulle have godkendt notatet? Der var vel ikke så meget mere at tale om?

Line Skytte Mørk Hansen:

Arh, det ved jeg ikke. Jeg synes, at det er fair nok, at man taler om en sag, som fylder rigtig meget, og hvor ministeren gerne vil et andet sted hen, end hun har fået at vide, at hun kan komme. Så jeg synes ikke, at det er mærkeligt, at man taler om det.

Jon Lauritzen:

Og det, som I talte om, var ordningen eller sagen. Hvor meget talte I om pressemeddelelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at vi talte om pressemeddelelsen på mødet. Det kan godt være, at vi har gjort det, men jeg kan bare ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Det stemmer meget fint overens med Mark Thorsens forklaring, der siger, at det var noget, der kom sådan lidt en passant i slutningen af mødet – at ”vi skal også lige huske pressemeddelelsen”. Så du husker ikke nogen drøftelser af pressemeddelelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg husker ikke, at vi drøftede pressemeddelelsen på mødet.

Jon Lauritzen:

Den gennemgang, der var af ordningen eller notatet, eller hvad det nu var ... hvor grundig var den? Kan du huske det? Det må have været Jesper Gori, der førte ordet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jesper Gori er en meget grundig mand, så jeg husker det som om, at det var en relativt grundig gennemgang. Ikke ned i alle detaljer, men jeg husker det som en grundig og ordentlig gennemgang. Men altså, jeg har jo ikke sat mig ind i alle de juridiske detaljer. Jeg forholdt mig ikke til de juridiske detaljer. Det var ikke min opgave eller min rolle. Så jeg husker det som en saglig og ordentlig gennemgang, som Jesper Gori lavede.

Jon Lauritzen:

Hvor han beskrev hovedregel og undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og jeg tror måske, at du svarede før, men hvordan responderede ministeren eller andre på det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker faktisk ikke, at ministeren sagde så meget på mødet, andet end at hun spurgte ind til noget af det, som Jesper Gori sagde. Men egentlig husker jeg ikke, at hun sagde så meget på mødet.

Jon Lauritzen:

Holdt Jesper Gori på mødet fast i, at der skulle være undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det gjorde han.

Jon Lauritzen:

Og du siger det sådan med patos. Det lyder som om, at det er noget, du er meget sikker på?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jamen, Jesper Gori har jo selv lige siddet og lavet et notat, hvor han beskriver, at tingene ikke kan være undtagelsesfrie. Så han kommer jo ikke ind på mødet og har – lige pludselig – tryllet en anden holdning frem til det notat, som han selv har skrevet. Det tænker jeg ikke har nogen gang på jorden. Det var også derfor, at vi sad der. For at synspunkterne blev prøvet af.

Jon Lauritzen:

Og blev det på mødet klart fortalt, at der skulle være undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det mener jeg, at det gjorde.

Jon Lauritzen:

Og hvor sikker er du på det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er jeg ret sikker på. Jeg mener ikke, at der var nogen, der gik ud af det møde, som ikke udmærket vidste, at der ville være undtagelser i forhold til adskillelse af parrene.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der på mødet blev truffet nogen beslutninger? Blev der konkluderet noget i forhold til, om man skulle have undtagelser eller ikke? Var der andre konklusioner?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg ikke, at der var.

Jon Lauritzen:

Så det stod klart efter mødet kl. 15.30 den 9. februar, at en undtagelsesfri ordning ikke ville være lovlig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at du sagde før, at du havde sagen med, og med det hørte jeg også, at du havde notatet med. Kan du huske, om du efterfølgende, altså efter den 9. februar, har deltaget i møder, hvor notatet har været med eller drøftet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, og det er måske heller ikke så mærkeligt, fordi det notat var ikke et notat, som Koncernøkonomi skulle bruge til så meget, hvis man kan sige det på den måde. Det var et notat, som Udlændingeafdelingen skulle bruge til noget, og jeg ved ikke – nej, det kommer vi måske tilbage til.

Retsformanden:

Jeg vil godt lige her – jeg mener ikke, at vidnet har sagt, at notatet var med. Det må vi lige spørge om, fordi det, du sagde før, var, at du havde printet materiale ud til dig selv. Men vi må hellere lige spørge: Blandt det materiale, du printede – var notatet med der?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ville det normalt være. Fordi når sagsnummeret står oppe i min mødeindkaldelse, så er det sagen, og så ville jeg normalt gå ind i F2 og printe hele sagen, altså også notatet.

Retsformanden:

Okay.

Jon Lauritzen:

Vi har også et forløb efter mødet. Jeg kunne måske lige spørge: Kan du huske, hvor lang tid mødet tog? Bare sådan ca.?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at det har taget en halv time eller sådan noget.

Jon Lauritzen:

På s. 1 i tillægsekstrakt 1 har vi en mail – du har ikke fået den, og jeg ved ikke, om du har set den før – fra Sarah Andersen til Mark Thorsen og Mia Tang, hvor det i overskriften hedder:

”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelem”.

Kan du huske nogen drøftelser eller samtaler på gangen om to versioner af pressemeddelelsen? Mailen bliver sendt kl. 15.52, så det er ret kort tid efter mødets afslutning, må vi formode. Vi kan godt prøve at bladre en gang fremad til s. 2. Der har vi den uden kattelem. Og så til s. 3. Der har vi Jesper Goris forslag. Kan du huske noget om, at der kort tid efter mødet forelå to versioner?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg husker ikke, at jeg var involveret overhovedet i de efterfølgende drøftelser om, hvor meget eller hvor lidt der skulle stå i pressemeddelelsen. Så vidt jeg ved, var det en drøftelse, der endte med at være mellem Uffe Toudal, ministeren, Mark Thorsen og Jesper Gori. Eller jeg ved ikke lige, hvem der var med, men det var i det setup. Jeg kan huske, fordi jeg har set dokumenterne fra Instrukskommissionen, at Anne Just og jeg sender en mail efter mødet til Jesper Gori. Men derefter slipper vi den sag.

Jon Lauritzen:

Ordet ”kattelem” – kan du huske, om det var et ord, der blev brugt på det her tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 5, sender Sarah Andersen en mail til Jesper Gori, og denne gang er du også i kopi ligesom Mia Tang og Mark Thorsen, som var de eneste modtagere af den første. Der kommer så her en ny version af pressemeddelelsen om barnebrude med beskeden:

”Kære Jesper,

Vil du kigge på den nye version af pressemeddelelsen, som jeg har vedhæftet?”

Den kan vi se på næste side, s. 6. Vi kan se her, at det er en uden undtagelser. Og at den gule bjælke, som vi har haft nederst på de andre pressemeddelelser, nu er skiftet ud med:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om, at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever.”

Var det noget, som du bed mærke i eller tænkte over?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg gik ikke ind i den pressemeddelelse, så vidt jeg husker.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, at du – altså, du har slet ikke kigget i den?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg altså ikke huske, om jeg har. Jeg kan simpelthen ikke huske, om jeg har set den. Måske.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger, fordi der også her er en forskel i forhold til notatet. Hvis vi kigger på notatet igen på s. 191 i hovedekstrakten ... det er et notat, der handler om ... hvis vi kigger under pkt. 4:

”4. *Indstilling*

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således...”

Og nu kan vi se i pressemeddelelsen, at den også gælder for aktuelle par, der er indkvarteret. Og så er mit spørgsmål lidt ligesom det, som jeg vist forvirrede dig med før pausen, at det er vel også noget, der har praktisk betydning? Nu er det ikke kun, hvad man gør

fremadrettet, men også, hvad der skal ske med alle de par, der allerede er der. Var det noget, du tænkte over på det her tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det er ikke min rolle eller opgave at forholde mig til den juridiske del. Den praktiske del af indkvarteringen er sådan noget med, om der er en kantine, eller om der er selvhushold, eller hvor mange centre der er. Dét, hvor man går ind i nogle juridiske vurderinger af, hvor grænserne går for, hvad man kan med den her gruppe af asylansøgere – det ligger i Udlændingefdelingen. Og jeg har ikke forholdt mig til de juridiske detaljer. Det var ikke min opgave. Det var ikke min rolle eller min kompetence, hvis man kan sige det på den måde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge nederst på s. 232. Det er en mail kl. 16.43 fra Anne Nygaard Just til Mia Tang:

”Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe – så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Det virker i hvert fald meget operationelt på mig.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Er det en opgave, som Anne Nygaard Just – jeg ved ikke – hun har påtaget sig den? Var du inde over det her med, at I skulle give meddelelse til Udlændingestyrelsen om, at de skulle sætte i værk, når pressemeddelelsen var færdig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der var jo ikke nogen tvivl om, at det, der skulle ske i forhold til Udlændingestyrelsen, var, at hovedreglen nu skulle være adskillelse ude i centersystemet. Det tror jeg sådan set godt, at Udlændingestyrelsen allerede vidste på det her tidspunkt, men det nye var altså, at alle par skulle adskilles som hovedregel. Og det var en ny praksis, som skulle igangsættes ude i Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Men grunden til, at jeg lige kom i tanke om det her bilag, var, fordi du sagde, at I ikke rigtig havde noget med det at gøre. Og så siger jeg, at det her tyder på, at I havde meget med implementeringen at gøre, hvis det var jer, der skulle give beskeden?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu er Anne Just jo sagsbehandler på sagen som den eneste. Der var ikke nogen sagsbehandler på fuldmægtigniveau ovre fra Udlændingefdelingen. Så den har hun formentlig taget på sig.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 229, at Jesper Gori sender et kommenteret udkast. Vi kan lige gå en side frem til s. 230, hvor han har nogle bemærkninger om bl.a. tvang. Og hvis vi kigger på s. 231, tror jeg, at vi har den mail, du nævnte tidligere i dag, hvor du skriver til Mia Tang, Jesper Gori, Mark Thorsen og Sarah Andersen med kopi til Lykke Sørensen og Anne Nygaard Just:

”Vi har forsøgt at skrive Jesper bemærkninger ind – og taget det med tvang ud – bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang – så forholder vi os kun til at en mindreårige ikke skal bo med en voksen – kan man ikke skrive det på den måde vi har rettet?”

Husk Uffe gerne vil se den”

Hvad var det, der var for sårbart ved at have ”tvang” stående?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg altså ikke huske. Det må jeg ærligt indrømme. Men vi har jo åbenbart, som jeg også sagde tidligere, haft en dialog med Jesper Gori og skrevet de her bemærkninger ind til pressefolkene.

Jon Lauritzen:

Men du husker ikke de nærmere overvejelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gør jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 235 sender Jesper Gori endnu et udkast til Uffe Toudal og Mia Tang og med kopi til dig, Lykke Sørensen og Anne Nygaard Just:

”Søgt tilrettet efter aftale med Uffe”.

Og hvis vi kigger på s. 236, kan vi se, at han her forsøger efter aftale med Uffe Toudal at få undtagelser ind igen, skrevet på den måde, som du kan se her:

”Ordringen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Drøftede du den her ændring med Jesper Gori? Eller med Uffe Toudal for den sags skyld?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det husker jeg ikke, at jeg gjorde.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at vi har en pressemeddelelse, hvor undtagelserne ikke er med. Kan du huske, hvornår du fik at vide, at undtagelserne kom ud af pressemeddelelsen, og hvorfor?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er svært at huske så lang tid tilbage, men jeg tror, at jeg fik det at vide dagen efter.

Jon Lauritzen:

Dagen efter er der jo et koncerndirektionsmøde. Kan du tidsfæste, om det var før eller efter koncerndirektionsmødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg er ikke sikker, men jeg tror, det var før.

Jon Lauritzen:

Så lad os prøve at gå til dagen efter, hvor der er koncerndirektionsmøde den 10. februar. Hvad var din opfattelse, inden du gik ind til koncerndirektionsmødet, i forhold til hovedregel og undtagelser i ordningen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg havde ikke nogen anden opfattelse end den, som jeg havde fået på mødet dagen før. At der stadigvæk ville være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Og vil du fortælle os om koncerndirektionsmødet, sådan lidt med dine egne ord? Så skal jeg nok supplere med spørgsmål.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, men som jeg også har sagt til Instrukskommissionen, kan jeg simpelthen ikke huske specifikt, hvad der blev sagt på mødet, og, som jeg også har sagt tidligere, så tror jeg, at det er fordi, at det var de samme argumenter og de samme drøftelser, som var på mødet dagen forinden. I mit hoved, så tror jeg, at det, som Jesper Gori har sagt dagen før, helt sikkert har været afstemt med Lykke Sørensen. Det ville være mærkeligt andet. Så der er jo ikke noget nyt for mig i, at synspunkterne er forskellige. Der er ikke noget nyt i ministeren kontra Uffe Toudal/Jesper Gori og ministeren kontra Uffe Toudal/Lykke Sørensen. Så jeg tror, at det er derfor, at det ikke har fæstnet sig hos mig specielt andet end, at det var de samme synspunkter, og at de var forskellige.

Jon Lauritzen:

Så du siger, at det var en gentagelse af drøftelsen eller diskussionen fra dagen før?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tænker, at det er derfor, at det i hvert fald ikke har fæstnet sig hos mig. Jeg tænker, at det er fordi, at det har været en gentagelse fra dagen før, ja.

Jon Lauritzen:

Blot på den måde, at Lykke Sørensen var blevet til Jesper Gori?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, der var sket en udskiftning på bænken.

Jon Lauritzen:

Jeg kan godt forstå, at du ikke kan huske det ordrette, men kan du huske essensen af, hvad der skete på mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, jeg kan ikke huske, hvem der sagde hvad. Men essensen af mødet – at der var en uenighed mellem ministeren kontra Lykke Sørensen og Uffe Toudal – ja, det kan jeg huske.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om Lykke Sørensen bragte på banen, at hun havde talt med Justitsministeriet om sagen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Og så har jeg lidt samme spørgsmål – og jeg gætter på, at du også har samme svar – i forhold til det med, hvorfor overhovedet at have en drøftelse af hovedregel og undtagelser, når der dagen før var et ministernotatet, der var godkendt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det var jo en sag, der fyldte rigtig meget i pressen, i ministeriet og i samfundet. Så det er ikke unaturligt, når man har et koncerndirektionsmøde, at man har sådan en sag oppe at vende. Det var sådan, at man orienterede på tværs af styrelserne og departementet om, hvad der fyldte på dagsordenen, så det ville da have været meget mærkeligt, hvis man ikke havde drøftet det på sådan et møde.

Jon Lauritzen:

Jeg forstår godt, at man orienterer om sagen. Det er vist også et af formålene med dagsordenspunktet ”Aktuelle sager”. Men det kan godt undre mig lidt, hvorfor diskussionen fortsætter, hvis der ligger et godkendt notat fra dagen før?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu ved jeg heller ikke, om diskussionen fortsætter ... altså, andet end at synspunkterne er forskellige.

Jon Lauritzen:

Og var det ordningen eller pressemeddelelsen, der blev drøftet på koncerndirektionsmødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker i hvert fald ikke, at pressemeddelelsen blev drøftet på koncerndirektionsmødet. Og det ville også være ualmindeligt, hvis man sad og drøftede en pressemeddelelse på et koncerndirektionsmøde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 241, har vi et referat af mødet, som afdelingschef Frank Bundgaard har skrevet. Han har skrevet det i november 2016, fordi han – efter hvad han forklarede herinde – ikke havde sine noter fra mødet. Nu er det skrevet med håndskrift, men jeg har oversat det, så jeg vil lige læse det op for dig:

”Direktionsmøde 10/2 2016.

Min, Uffe, Henrik K, Henrik G, Lykke, Line, FB ++

Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser. Tydeligt at spørgsmålet har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører. Uffe bad Line sikre besked til asylcentrene asap.”

Og mit spørgsmål er – hvad siger du til det her referat? Hvad er dine bemærkninger til det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg synes i hvert fald, at det sidste afsnit er lidt pudsigt. Der tror jeg simpelthen, at Frank Bundgaard har husket en lille smule forkert, hvis jeg skal være helt ærlig ... når han nu også har skrevet referatet lidt senere end begivenhedsnært. For jeg ville synes, at det var meget, meget mystisk, hvis jeg har fået en besked om, at jeg skal sikre besked til asylcentrene så

hurtigt som muligt. Jeg taler jo aldrig nogen-
sinde med operatørerne. Jeg har aldrig talt med
operatørerne, altså dem, der driver asylcentre.
Så måske var det, som han vel tænkte, at han
hørte, at jeg skulle give besked til styrelsen om,
at asylcentre skulle have besked. Jeg ved det
ikke, men det dér giver i hvert fald ikke særlig
meget mening.

Jon Lauritzen:

Ja, det er givetvis det, han har tænkt.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan det være i hvert fald.

Jon Lauritzen:

Frank Bundgaard har også været inde at afgive
forklaring her, og han har suppleret lidt med
den sidste bemærkning, hvor han har forklaret,
at han overhørte Uffe Toudal give dig den be-
sked ude på gangen, efter at koncerndirektions-
mødet var afsluttet. Kan du huske noget om
det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg er ret sikker på, at det ikke er blevet sagt
inde på mødet, så det er også fint, hvis Frank
Bundgaard heller ikke husker det. Fordi det
ville havde været endnu mere mystisk, hvis
Uffe Toudal havde sagt det til mig inde på mø-
det, hvor styrelsens direktør, Henrik Grunnet,
sad. Så havde det været helt besynderligt. I til-
læg til det, som jeg har sagt om, hvad Uffe To-
udal bad mig om i forhold til at sende presse-
meddelelsen ud i styrelsen og i forhold til at
ringe Lene Vejrum op, kan jeg ikke huske, at
han har sagt det med, at jeg skulle sikre besked
til asylcentre. Det kan jeg simpelthen ikke
huske, at han har sagt til mig. Jeg kan huske de
to andre ting, men jeg kan ikke huske det dér.

Jon Lauritzen:

Hvad med de andre udsagn, der er i det her re-
ferat? Det med, at:

”Alle flygtningepar, hvor den ene er mindre-
årig, skal adskilles fremover”.

Og det med at:

”Lykke: generel regel vil være i strid med kon-
ventionerne. Sagerne skal behandles individuelt
og med mulighed for undtagelser ...

Ingen udtalt konklusion, men toget kører ...”

Hvad tænker du om ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kommer altså ikke til at huske mødet bedre,
fordi jeg sidder og læser Frank Bundgaards re-
ferat. Beklager.

Jon Lauritzen:

Efter din hukommelse gav ministeren på mødet
– og det behøver ikke at være ordret, bare en
stemning eller et tema, som du kan huske – ud-
tryk for sin holdning til undtagelsesfri adskil-
else?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker som sagt det med, at synspunkterne
var forskellige. Og at ministeren også gav til
kende, at hun havde et andet ønske eller en an-
den tilgang til det – som jeg hele tiden har sagt.
Men jeg husker det altså ikke mere præcist end
det.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig s. 193 i Instruks-
kommissionens afhøringsprotokol:

”Ministeren ville have adskilt flest mulige og
helst alle par, men hun fik en klar besked om, at
der ville være undtagelser. Hun tror, at ministe-
ren søgte efter at få ordningen gjort undtagel-
sesfri. Man var i en proces, og ministeren fik et
klart svar om, at alle par ikke kunne adskilles.”

Det er fra din forklaring i Instrukskommissio-
nen. Kan du vedstå dig den udtalelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg sagtens vedstå mig. Og det er også
det samme, som der blev sagt på mødet dagen
før.

Jon Lauritzen:

Og det med, at ”man var i en proces” – hvad
ligger der i det? Hvad menes med ”proces”?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg mener det, at Udlændingefdelingen var i en proces med at afklare, hvad der kunne lade sig gøre, og hvad der ikke kunne lade sig gøre. Og mere er der vel ikke i det.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, jeg har forstået det. Blev der truffet nogen beslutninger på koncerndirektionsmødet om, hvad man skulle eller ikke skulle gøre, som du husker det? Jeg tror, at Frank Bundgaard skrev:

”Ingen udtalt konklusion, men toget kører.”

Jeg ville høre, om du kan huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror ikke, at der var nogen, der sagde, at konklusionen er sådan og sådan. Det kan jeg i hvert fald ikke huske, at der var nogen, der gjorde. Men der var en meningsudveksling, og det var det. Nærmere tror jeg ikke, at jeg kan komme det.

Jon Lauritzen:

Jeg vil også godt vise dig en mail fra Henrik Grunnet, der er skrevet begivenhedsnært – det er i hvert fald samme dag. Vi er på s. 248 i hovedekstrakten. Og jeg tænker, at du nok har hørt om denne mail før, men jeg vil læse den op alligevel. Den starter kl. 13.10 med en mail fra Nils Bak, der er pressemedarbejder ude i Udlændingestyrelsen:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og til det svarer Henrik Grunnet kl. 13.45:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset

Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Hvordan stemmer tilkendegivelsen fra Henrik Grunnet – som også var på mødet – overens med din hukommelse af mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan godt være enig med Henrik Grunnet så langt, at der ikke var nogen tvivl om hendes indstilling til sagen.

Jon Lauritzen:

Fik Henrik Grunnet en besked eller en bestilling med hjem fra mødet til Udlændingestyrelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det tror jeg ikke – jeg ved ikke, om han har talt med Lykke Sørensen eller andre. Det ved jeg ikke. Det husker jeg ikke fra mødet i hvert fald.

Jon Lauritzen:

Frank Bundgaard har som sagt afgivet forklaring for Rigsretten. Han forklarede, at han – og det er lidt efter min hukommelse – på et eller flere koncerndirektionsmøder i relation til sagen om de unge asylpar har hørt ministeren give udtryk for noget i retning af: ”Det tager jeg gerne en sag på” eller ”Dette er en god sag”, underforstået politisk set. Kan du huske, om du har hørt tilsvarende tilkendegivelser fra ministeren, enten fra det her eller andre møder?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg altså ikke huske, at der er blevet sagt.

Jon Lauritzen:

Og hvad skete der så, efter at koncerndirektionsmødet sluttede? Og jeg antager, at det sluttede ca. kl. 11.30. I øvrigt – kan du huske, om de andre punkter på dagsordenen blev gennemgået? Eller hvor meget det her med barnebrude fyldte på mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, om der var andre punkter, der blev gennemgået. Jeg kan ikke huske, hvad

der var på dagsordenen. Måske hvis jeg ser den ... men nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Der var bl.a. noget med to- og trepart og så noget med brug af sociale medier i dansk asylpolitik, hvor det var Henrik Kyvsgaard, der havde det første.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, om det blev gennemgået. Jeg kan heller ikke huske, om mine egne punkter blev gennemgået.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her i dagsordenen på s. 201, at det er et opdelt møde, hvor ministeren deltager i noget af mødet og ikke i den resterende del. Kan du huske, om det også var sådan den dag, eller om ministeren deltog i hele mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg er helt sikker på, at ministeren i hvert fald ikke har deltaget under mit punkt, for hun var slet ikke inde i de der meget administrative sager.

Jon Lauritzen:

Men jeg synes også, at du sagde før, at du ikke helt kunne huske, om I havde gennemgået dem?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg heller ikke. Jeg kan ikke huske, om jeg har gennemgået det, men jeg er altså ret sikker på, at ministeren aldrig ville deltage i sådan nogle punkter her. Det har intet med hendes normale politiske forretning at gøre. Det er den administrative del af butikken, som en minister i hvert fald ikke skal interessere sig for.

Jon Lauritzen:

Jeg fisker efter, om de første tre punkter eventuelt endte med at fylde så meget, at det var det eneste, I nåede?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg ikke huske. Det kan godt være.

Jon Lauritzen:

Okay. Men nu er mødet så afsluttet ... ca. kl. 11.30, antager jeg. Hvad skete der for dig efter det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Så skete der det, at Uffe Toudal bad mig om at sende pressemeddelelsen ud til Lene Vejrum, sådan at styrelsen ikke bare fik den fra presseafdelingen. Og så bad han mig også om at ringe og sige, at uanset hvor hårdt pressemeddelelsen var endt med at blive trukket op, så ville der være undtagelser, hvor de mindreårige ikke skulle adskilles. Så sagde han også, at jeg skulle sige til styrelsen, at de ikke ville blive efterladt alene på perronen. Der ville blive blæst om den her sag. Den ville give støj. Og hvis de var i tvivl om noget, skulle de tage fat i departementet. Jeg husker kun, at han sagde de her to ting til mig. Jeg kan ikke huske, at han også skulle have sagt noget til mig om, at jeg skulle sætte noget i gang i forhold til operatørerne i indkvarteringssystemet.

Jon Lauritzen:

Og hvornår sagde han det her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Altså, jeg husker det ikke som om, at det var inde på hans kontor. Jeg husker det som om, at vi gik ned ad gangen. Men jeg er ikke sikker. Jeg tænker, at det var umiddelbart efter mødet her. Måske lidt senere.

Jon Lauritzen:

Uffe Toudal har for Rigsretten forklaret – og igen efter min hukommelse – at han alene gav dig besked om at sende pressemeddelelsen til Lene Vejrum, og at han ikke derudover gav dig andre beskeder. Og han har også forklaret, at der var et møde med ministeren og Mark Thorsen, hvor Uffe Toudal accepterede at tage undtagelserne ud, og at han i den forbindelse sagde, at der ville blive administreret lovligt, men at den besked ikke gik videre til andre, altså at det forbehold, som han havde over for ministeren, hverken blev fortalt til dig, Lykke Sørensen eller Jesper Gori. Så din forklaring om at stå ”på perronen” og undtagelser og sådan noget er i

hvert fald ikke noget, som Uffe Toudal har forklaret.

Line Skytte Mørk Hansen:

Var det et spørgsmål?

Jon Lauritzen:

Jeg ville give dig anledning til at kommentere på det.

Line Skytte Mørk Hansen:

Til det må jeg bare sige, at jeg jo ikke ringer ud i styrelsen og siger noget om en pressemeddelelse og i øvrigt siger noget om ikke at blive efterladt alene på perronen, hvis der ikke er nogen, der har bedt mig om det. Så det var dét, som Uffe Toudal bad mig om. Så er den altså ikke længere.

Jon Lauritzen:

Det her er ikke for at genere dig, men hvis ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det er jeg helt med på.

Jon Lauritzen:

Men hvis Uffe Toudal skulle bede nogen om at ringe ud til Udlændingestyrelsen og fortælle nærmere om undtagelser eller om at stå på perronen ... jeg har forstået på din forklaring i dag, at alt med jura ikke havde noget med dig at gøre – hvorfor ville han så bede dig om at gøre det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ved det jo ikke. Men jeg tror, at det var fordi, at jeg stod dér ved siden af ham, og så syntes han, at de skulle have pressemeddelelsen ad flere kanaler ude i styrelsen. Der skete også nogle andre ting ude i styrelsen på det tidspunkt. Så jeg tror, at han syntes, at det var fint, at der blev formidlet ad flere kanaler, så budskabet blev formidlet til Lene Vejrum, at de skulle rette ind. Du har da fuldstændig ret i, at det kunne han da lige så godt have bedt Lykke Sørensen om. Det havde da givet noget mere mening.

Jon Lauritzen:

Enig. Du siger, at der skete nogle andre ting ude i Udlændingestyrelsen på det her tidspunkt. Kan du forklare lidt om det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det kan jeg godt. Der sker det, at Udlændingestyrelsens direktør skal ophøre med at være direktør i styrelsen med udgangen af måneden, og det vidste Udlændingestyrelsens direktør også godt på det her møde. Så jeg tror, at der var et eller andet med, at det var vigtigt at få budskaberne ud til styrelsen ad alle kanaler. Men jeg ved det ikke, så det må I spørge Uffe Toudal om.

Jon Lauritzen:

Okay. Nu vil jeg spørge lidt ind til tidspunkter. Vi så på den mail før, at Nils Bak skrev kl. 13.10, at der ville komme en pressemeddelelse. Nu har vi ikke hørt hans forklaring endnu, men jeg tænker, at det må være noget, som han har hørt fra departementet. Kan du huske, om du havde kontakt med Nils Bak, eller om andre havde? Det er for at kredse lidt ind, hvornår den her pressemeddelelse var klar.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg havde i hvert fald ikke kontakt til Nils Bak. Nils Bak var styrelsens pressechef eller pressemedarbejder, og han må have haft kontakt til Mia Tang. I hvert fald ikke til mig.

Jon Lauritzen:

Ja, for vi kan se på s. 253, at Anne Nygaard Just ca. en time efter – kl. 14.11 – sender pressemeddelelsen til Lene Vejrum og Ditte Dankert og i øvrigt med dig i kopi. Vidste du på det her tidspunkt, at pressemeddelelsen var endelig? Og var det dig, der bad Anne Nygaard Just om at sende den ud til Lene Vejrum og Ditte Dankert?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg er ret sikker på, at jeg må have vidst, at den var endelig. Jeg ved ikke, om jeg har bedt Anne Nygaard Just om at sende den ud. Det kan jeg simpelthen ikke huske, om jeg har bedt hende om. Jeg har ikke nødvendigvis bedt hende om det.

Jon Lauritzen:

Vi har også haft Anne Nygaard Just på besøg, og hun forklarede, at hun ikke med sikkerhed kunne huske, hvem der havde bedt hende om at sende pressemeddelelsen, men at det formentlig var enten dig eller Anette Görtz. Men det giver dig ikke noget hukommelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det giver i hvert fald god mening, at en af os godt kunne have sagt det til hende. Men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi går videre til selve telefonsamtalen ...

Retsformanden:

Undskyld, inden vi går til telefonsamtalen, vil jeg godt lige spørge dig – du får at vide af Uffe Toudal, at du skal sende pressemeddelelsen, og at du skal give besked om det med undtagelser. Det er de to ting, du skal kommunikere videre til Udlændingestyrelsen. Fik du nærmere at vide, præcis hvad du skulle sige om undtagelserne, når du nu kontaktede Udlændingestyrelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Eller jo. Jeg ved ikke, hvad ”nærmere” betyder. Men jeg fik at vide, at jeg skulle formidle til dem, at ministeren havde taget undtagelserne ud af pressemeddelelsen, og at departementet udmærket godt vidste, at der ville være undtagelser, men at den stod ultimativt, som den blev sendt ud. Ikke nærmere end det.

Retsformanden:

Jeg tænker bare på, at Udlændingestyrelsen – som nu skulle administrere det her – jo måtte være interesseret i, hvad omfanget af de undtagelser var, og hvordan de skulle tilrettelægge administrationen af undtagelserne. Det er derfor, at jeg spørger, om du var blevet klædt på til at kunne give dem en nærmere oplysning om det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan man ikke sige, at jeg var klædt på til. Og det var også derfor – det kommer vi

sikkert også tilbage til – at jeg sagde til Lene Vejrum i den samtale, som jeg havde med hende, at hun skulle tage fat i Jesper Gori, og at hun skulle tage fat i departementet, hvis de havde spørgsmål. Jeg havde ikke andet at stå på end sagen, der var lagt op til ministeren, og jeg havde ikke været inde i drøftelserne om, hvordan pressemeddelelsen endte med at se ud. Budskabet fra mig – som jeg skulle videreforsmidle for Uffe Toudal – var, at han vidste, at der ville blive blæst, og at han opfordrede dem til at tage fat i departementet, hvis der var noget, de var i tvivl om.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi kigger på forløbet lige før jeres telefonsamtale, kan vi se på s. 256, at du kl. 14.25 sender pressemeddelelsen igen – eller ikke igen, da det var Anne Nygaard Just, der havde sendt den lidt før. Og så ser det ud til, at I talte sammen ca. kl. 14.30. Er det også, hvad du kan huske?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det passer nok meget godt.

Jon Lauritzen:

Og hvordan forberedte du dig på samtalen? Nu er det kort tid efter, men havde du gjort dig nogen overvejelser, eller havde du forberedt andre ting?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg har ikke siddet og forberedt samtalen. Som jeg også har sagt før, opfattede jeg det ikke som min sag, forstået på den måde, at jeg ikke var nede i de juridiske detaljer i forhold til, hvad der skulle ske nu. Jeg opfattede mig som – du kan kalde mig en budbringer, eller hvad man nu vil. Jeg vil også godt sige, at jeg synes, at det er rigtig, rigtig svært at huske, hvad der blev sagt i sådan en samtale. Jeg skal nok sige, hvad jeg husker, men det er altså rigtig svært at huske så mange år tilbage, og jeg har ikke skrevet et telefonnotat, hverken lige efter og heller ikke efterfølgende. Og hvis jeg skriver et telefonnotat, plejer jeg normalt at sende det til den anden part, så vi skriver det sammen, og så man er enige om, hvad der står. Men fred nu være med det. Fik jeg egentlig svaret på dit spørgsmål?

Nej, jeg forberedte mig ikke særligt til samtalen.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at du var i gang med at fortælle om samtalen, og at det passer meget fint, for det var mit næste spørgsmål.

Line Skytte Mørk Hansen:

Godt, så går jeg videre. Jeg husker, at der var tre temaer i samtalen. Det første tema var – om de lige kommer i den rækkefølge, kan jeg heller ikke huske – men jeg husker det som om, at jeg ringer ud til Lene Vejrum og siger, at ministeren har taget forbeholdene ud af pressemeddelelsen, men at det ikke ændrede på, at der kunne være tilfælde, hvor parrene ikke kunne adskilles. Og så vidt jeg husker, siger Lene Vejrum i Instrukskommissionens afhøring, at det ikke var en detaljeret og dyb juridisk drøftelse, vi havde, og ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg lige afbryder dig. Nu refererer du til, hvad Lene Vejrum forklarede til Instrukskommissionen. Her til at starte med – og du skal nok få anledning til at sige mere – men prøv bare at forklare, hvad du selv kan huske fra mødet.

Line Skytte Mørk Hansen:

Grunden til, at jeg sagde det, var, at det er vi helt enige om. Det var ikke nogen dyb juridisk drøftelse, vi havde. Det var egentlig kun derfor, at jeg sagde det. Jeg havde ikke sat mig ind i alle de juridiske detaljer. Det var ikke min opgave eller rolle. Jeg formidlede det, der stod i notatet. Og jeg mener – men jeg kan jo ikke huske det præcis – at jeg sad med sagen foran mig, enten i papir eller på min pc, og læste op for Lene Vejrum om, hvad der var for nogle konklusioner. Det var for at understrege over for hende, at vi godt vidste, at der ville være nogle undtagelser. Og jeg tror også, at det var i den samtale, at jeg sagde til hende, at der selvfølgelig ikke var nogen, der skulle gøre noget, der var ulovligt. Det næste emne, som vi havde på dagsordenen i samtalen, var, at ministeren ønskede flest mulige par adskilt. Og det var vigtigt, at Udlændingestyrelsen fik oplyst

indkvarteringsoperatørerne om, at hovedreglen i fremtiden var adskillelse, og at indkvarteringsoperatørerne skulle få identificeret de par, der var ude på centrene. Det, jeg husker i forhold til den dialog, var, at Lene Vejrum sagde, at det var en meget, meget stor, kompleks og besværlig opgave at sætte i værk. Og det var det givetvis også. Det var der ikke tvivl om. Der var små 100 centre, og der var 18.000 indkvarterede, så selvfølgelig var det en stor opgave. Det var vi godt klar over, og mit budskab til hende i den sammenhæng var, at de hurtigst muligt måtte komme i dialog med deres operatører, sådan at de fik et overblik over antal, og sådan at styrelsen kunne vurdere sagerne konkret i forhold til, om der skulle ske adskillelse. For det er ikke operatørerne, der træffer en afgørelse om at adskille parrene. Og det sidste ben i samtalen var det med, at hvis de havde nogle spørgsmål, som de havde behov for at vende, så skulle de række ind mod departementet. Nu skal jeg nok lade være med at citere noget fra Instrukskommissionen, men så kan det være, at jeg kan få lov at komme tilbage til det, fordi det var netop også det, der skete.

Jon Lauritzen:

Nu sagde du, at det ikke var en længere juridisk eller dyb samtale. Men hvad fortalte du om undtagelser? Du sagde, at du havde taget notatet frem. Og vi kan måske også lige tage notatet frem på s. 186. Startede du ... du har nok ikke læst fra sagsfremstillingen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke siddet og været nede i detaljerne i det her notat, som jeg ikke selv har skrevet. Jeg har måske været nede i konklusionerne og sige til hende: ”Prøv nu at høre her. Vi er udmærket godt klar over, at der vil være nogle undtagelser. Der vil være nogle særlige undtagelser, hvor barnets tarv gør ...” osv. Det var på det helt overordnede niveau. Jeg var ikke nede med den juridisk spidse pen. Den dialog skulle Lene Vejrum have med Lykke Sørensen, og Ditte Dankert skulle have den med Jesper Gori. Og det er også det, jeg siger til hende. Så det er jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Men vi kan lige prøve at sidde og bladre lidt igennem. Du siger, at du læste op fra notatet. Så er jeg interesseret i, om du kan huske, hvad du i givet fald læste op. Det kan være, at vi skal gå til - du sagde konklusionerne. Så skal vi nok ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Altså, jeg kan ikke huske præcist, hvad jeg læste op fra notatet, men jeg er ret sikker på, at jeg var omme i konklusionerne. Jeg har ikke siddet og læst de fem sider op for hende. Det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Det er lidt en gentagelse af, hvad vi talte om tidligere. Men hvis du har læst indstillingen op - det er jo nok det tætteste, som vi har på en konklusion, og det med under 15 år er ikke så interessant - men hvis du har læst dét op, hvor der står:

”...

- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det var det, jeg stillede spørgsmål til tidligere. Hvis du har siddet og læst det op, og I sidder med pressemeddelelsen som det eneste skriftlige, havde I så en snak eller en overvejelse om, at der står det modsatte i pressemeddelelsen?

René Offersen:

Det var ikke det modsatte. Der er en forskel på ét punkt.

Jon Lauritzen:

Der står i notatet, at man skal adskilles på samme center. Og i pressemeddelelsen står der, at man ikke kan bo på samme center.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker simpelthen ikke, om vi var så detaljerede i forhold til det her. Det gør jeg virkelig ikke. Og det kan sagtens være, at Lene Vejrum har stillet spørgsmål til mig ved det her punkt - måske faktisk i den anden samtale, vi havde - men jeg har ikke været inde i den juridiske vurdering. Jeg har ikke kunnet sige til hende, at det er sådan og sådan, det skal være. Jeg har opfordret hende til at tage fat i Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Det andet er det her med, at hvis du har siddet og læst op af det her, så ville du formentlig også have læst op, at notatet vedrører - jeg kan lige læse det op for dig:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således ...”

Og i pressemeddelelsen står der, at det også gælder allerede indkvarterede par. Det er jo også - i hvert fald i min verden - to modsætninger.

Line Skytte Mørk Hansen:

Men jeg tror faktisk ikke, at jeg kan komme det nærmere. Det var det, jeg havde at stå på. Det er Udlændingeafdelingens juridiske notat, som ligger der. Og der går en pressemeddelelse ud, hvor der ikke er nogen undtagelser i - de er taget ud - og jeg skal formidle ud til Lene Vejrum: ”Vi ved udmærket godt, at undtagelserne er taget ud, men vi ved også godt, at der vil være undtagelser. Det ved I i øvrigt også godt selv, for I har selv siddet og skrevet det her notat om konventionerne”. Så det er den dialog, vi har.

Jon Lauritzen:

Men jeg kan forstå det sådan, at du ikke sendte notatet til Lene Vejrum?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er rigtigt. Det gjorde jeg ikke. Det har også sit eget - ja, det har jeg i hvert fald også tænkt meget over, altså det, som folk siger, om, at notatet ikke blev sendt ud. For det første vil jeg

sige, at omdrejningspunktet i notatet var en juridisk vurdering. Så jeg ville have forventningen, at det var Udlændingeafdelingen, der kommunikerede den del til Udlændingestyrelsen. Og det var jo også Udlændingeafdelingen, der efterfølgende havde dialogen med styrelsen.

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder dig, men nu var det jo dig, der havde kommunikationen. Du gav beskeden til Udlændingestyrelsen. Har du tidligere meddelt en praksisændring pr. telefon?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, for det ikke er mig, der meddeler juridiske praksisændringer til styrelsen. Det vil altid være Udlændingeafdelingen. Og jeg vil også sige om det med at sende et notat – at normalt ville man ikke sende et notat, som var lagt til ministeren. Det ville man i hvert fald ikke i Koncernøkonomi. Det ville man ikke bare sende ud i styrelsen. Man ville på en eller anden måde formidle notatet. Det kunne være, at der var en fuldmægtig eller en kontorchef, som ringede derud. Det kunne være, at de skrev en mail om, at nu havde ministeren godkendt eller var blevet orienteret om det her, så nu var det den vej, vi skulle gå. Det er bare for at sige, at det med at sende et notat ud i styrelsen, som er gået til ministeren – det har jeg i hvert fald ikke – det er ikke særlig normalt, i hvert fald ikke i Koncernøkonomi. Og jeg vil også bare sige, at det med at formidle notatet til Udlændingestyrelsen lå i Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Men er det ikke præcis formidlingen af praksisændringen – er det ikke det, du gør, da du ringer ud? Og jeg forstår godt, at du siger, at det ikke er normal praksis – i hvert fald i din afdeling – at sende et notat ud til styrelsen. Men hvad skulle de så basere praksisændringen på? Skulle det være, hvad Lene Vejrum kunne huske? Eller de notater, hun havde taget efter din snak?

Line Skytte Mørk Hansen:

For det første har de selv været med til at skrive store dele af notatet, og de har i øvrigt drøftet det med Jesper Gori. For det andet var deres

direktør, Henrik Grunnet, med til koncerndirektionsmødet den 10. februar. Og jeg må også bare sige, at de tidligere kollegaer, Ditte Dankert og Jesper Gori, har udtalt, at de pingpongede om alt, og at de nærmest talte sammen hver dag. Så jeg synes simpelthen, at det er mærkeligt, hvis der ikke også har været en løbende og tæt dialog om den her sag, selv om det lige nu godt kan virke lidt som om, at der er et kollektivt hukommelsestab i Udlændingestyrelsen og i Udlændingeafdelingen om, hvem der talte sammen mellem den 9. og den 12. februar. Og det synes jeg er meget pudsigt. Det må jeg bare sige. Så kommer der skriftspor igen fra den 15. februar om, at de taler sammen. Men det var ikke naturligt, at det var mig, der skulle gå ind i den juridiske vurdering af det her sammen med Udlændingestyrelsen. Det var Udlændingeafdelingen, det lå naturligt for.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det med, at Udlændingestyrelsen skrev med på notatet, var i den helt spæde start. De var ikke med i afslutningen af notatet.

Nicolai Mallet:

Den har været i høring den 29. januar. Det hører med til historien.

Jon Lauritzen:

Helt enig. Men da du ringer ud til Lene Vejrum – hvad er dit budskab egentlig? Hvis du siger, at det ikke var for at meddele dem praksisændringen, for det skulle Udlændingeafdelingen gøre – hvad var dit formål så?

Line Skytte Mørk Hansen:

Mit formål var jo lige præcis at fortælle, at ministeren havde taget undtagelserne ud af den her pressemeddelelse, så den stod ekstremt skarpt, og den fremstod uden undtagelser, og at vi godt vidste, at der ville være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Spurgte Lene Vejrum ind til nye retningslinjer eller andet supplerende materiale under jeres samtale?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg ikke huske, at hun spurgte mig om, men hvis hun har gjort det, har jeg formentlig svaret hende, at der ikke kom noget fra Koncernøkonomi i forhold til det her, og at hun skulle tage fat i Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Fordi hvis vi kigger på pressemeddelelsen – vi kan se på s. 256 – er der nogle operationelle dele i den, og den slutter af med:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter”.

Spurgte hun til, om der kom nye retningslinjer? Fortalte du hende om det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, om hun spurgte, om der kom nye retningslinjer. Det kan godt være, at hun har gjort det, og så har jeg formentlig svaret, at hvis der kom nogle retningslinjer, så kom de fra Udlændingeafdelingen. De kom i hvert fald ikke fra Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at sådan, som jeg læser pressemeddelelsen, så beskriver den jo, hvis man kigger i femte afsnit:

”Efter den nuværende praksis skal mindreårige asylansøgere under 15 år altid indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle eller samlever. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte par indledningsvist alligevel er blevet indkvarteret sammen ...”

Og så i det næste afsnit:

”I sager om mindreårige på 15 år eller derover har Udlændingestyrelsen vurderet i hver enkelt sag, om den pågældende skulle indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Det er sket på baggrund af faglige vurderinger og hensynet til barnets tarv.”

Det er altså en beskrivelse af, hvad praksis var, og så:

”Efter de nye retningslinjer ...”

Det må referere til det, der er i starten af pressemeddelelsen. Men du husker ikke, at der var en snak om retningslinjerne? Altså, om der kom noget, eller om pressemeddelelsen var retningslinjerne?

Line Skytte Mørk Hansen:

Vi drøftede ikke retningslinjer, men det ville heller ikke være naturligt – og heller ikke for Lene Vejrum, tror jeg – at snakke retningslinjer med mig.

Jon Lauritzen:

Og da du havde haft den her snak med ...

Retsformanden:

Undskyld, inden vi forlader telefonsamtalen – prøv lige at gå over til s. 191 igen. Jeg vil godt lige være sikker på, at jeg forstod din forklaring rigtigt, eller i hvert fald lige spørge ind til det. Det, du læste op for Lene Vejrum under telefonsamtalen, omfattede det de to punkter, der står nederst på s. 191? Det med:

”...

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Var det bl.a. de to punkter – eller måske kun de to – du læste op for Lene Vejrum?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke konkret huske, hvad jeg har læst op for hende. Men jeg tænker, at jeg ville gå ned i indstillingen og se på det. Men jeg kan ikke huske det. Det må jeg indrømme.

Retsformanden:

Så kan jeg spørge på en anden måde: Det, du læste op for hende, drejede det sig om undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det, som jeg i hvert fald sagde til hende, drejede sig om undtagelser. Det, som jeg formidlede til hende, var, at vi jo godt vidste, at der ville være nogle undtagelser. Vi vidste godt, at der ville være hele den her drøftelse i forhold til konventionerne osv. Og det er ikke, fordi jeg var inde i det juridiske – men mit budskab til hende var, at vi udmærket vidste, at de flag, der var hejst i den her sammenhæng, var der.

Retsformanden:

Jeg tænker bare på, at det jo er lidt markant at begynde at læse op af et notat, og derfor vil jeg godt spørge dig igen: Handlede det, som du læste op, om undtagelser, eller handlede det om noget andet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan jo altså ikke huske, hvad det præcis var, jeg læste op. Men jeg tror, at det, som jeg formidlede til hende – og læste op om – var undtagelser. Men jeg kan ikke huske det.

Retsformanden:

Det næste, som jeg lige vil spørge dig om, er: Hvordan kunne du vide, at det, der stod i notatet, stadig var gældende på det her tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er jo også noget meget sjovt i den her sag – det med, at der er nogen, der finder, at notatet var dødt og borte. Jeg ved ikke helt, hvordan et notat i F2 går bort. I min optik lever det i hvert fald videre, indtil der er nogen, der tager livet af det. Eller indtil det bliver afløst af noget andet. Og jeg er helt med på, at tingene kan ændre sig, og det gør de også i den her sag. Men normalt vil man foretage sig et eller andet aktivt, hvis man mener, at det, der var godkendt af ministeren, ikke længere var godkendt af ministeren. Jeg tror også, at der er nogen, der har brugt begrebet ”overhalet af virkeligheden”. Jeg havde bare ikke andet at stå på, så hvis Udlændingeafdelingen mente, at det her notat var dødt

og borte, så forstår jeg ikke, at man ikke dokumenterer det på en eller anden vis. At man ikke lægger en revideret sag op. At man ikke lægger en chat på sagen, som man så gemmer på sagen. Eller at man ikke journaliserer en mail eller gør et eller andet for at markere, at det notat, der ligger, ikke har ret mere, hvis det er sådan, det er.

Retsformanden:

Når jeg spørger, så hænger det sammen med to ting. Det ene er, at man kan se, at pressemeddelelsen endte med at få den ordlyd, den nu engang har, uden undtagelser. Og det andet er, at du forklarede, at man på mødet den 10. februar fortsatte diskussionen og de standpunkter, der var blevet markeret på den måde, du har fortalt om. Derfor kunne man måske forestille sig, som du selv nu netop er inde på, at noget var blevet ændret. Og mit spørgsmål gik altså så på, hvordan du sikrede dig, at det ikke var tilfældet? Eller om du spurgte nogen, om det var tilfældet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, så dyb var vores drøftelse altså heller ikke. Og jeg tror, at jeg mange gange i den samtale med Lene Vejrum har henvist til, at hun skulle tage fat i Jesper Gori eller Lykke Sørensen. Jeg sidder ikke og gør mig klog på deres område. Jeg havde det her notat – og det kan man så sige, at jeg gjorde – men jeg havde jo ikke andet at stå på end det notat, som havde været drøftet dagen før inde på ministerens kontor.

Jon Lauritzen:

Det, jeg ville spørge dig om, er, om du efterfølgende bad Jesper Gori eller Lykke Sørensen eller andre fra Udlændingeafdelingen om at sammenskrive notatet eller på anden måde formidle notatet? Jeg har hørt, at du siger, at man ikke sender notatet ud, men gav du besked videre til andre om, at de skulle formidle budskabet i notatet til Udlændingestyrelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg gav ikke Udlændingeafdelingen besked om, at de skulle formidle deres egne juridiske vurderinger til Udlændingestyrelsen. Det tænker jeg, at de selv var helt klar over, at de

skulle. De har ikke sendt notatet eller en opsummering – det fremgår i hvert fald af bilagene her – men jeg er ret overbevist om, at der har været en dialog mellem Udlændingestyrelsen og Udlændingeafdelingen om det her.

Jon Lauritzen:

Nu har vi talt en del om, hvad du har sagt til Lene Vejrum. Hvordan reagerede Lene Vejrum? Jeg ved ikke, hvor lang tid samtalen tog, men hvad svarede hun dig, eller hvad sagde hun? Gav hun udtryk for noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at det var lidt det, som jeg sagde før. Jeg husker fra samtalen, at hun gav udtryk for, at det var en stor opgave for dem. Ja, mest at det var en stor opgave, og at det var besværligt og krævede mange ressourcer og sådanne ting.

Jon Lauritzen:

Udtrykte hun bekymring, undren eller noget andet i forhold til undtagelser og familier og sådan noget? Kan du huske, om I havde drøftelser af, hvorfor det var besværligt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er klart – hun udtrykte også, at hun var bekymret for de sårbare familier – og det kan jeg da godt forstå, det er et fuldstændig fair synspunkt – og at der var nogle sårbare familier med børn osv. Det sagde hun også.

Jon Lauritzen:

Da du før forklarede om dine tre temaer for samtalen, var det andet tema – som jeg lige nåede at notere ned – at flest muligt skulle adskilles, og at operatørerne skulle have besked. Talte I om hastigheden, altså hvornår det skulle ske?

Line Skytte Mørk Hansen:

Som jeg også tror, at jeg har sagt i Instrukskommissionen – altså, det er ikke noget, der bare sker, det er et stort system – men jeg tror, selv om det er svært at huske, at jeg har sagt til Lene Vejrum, at de var nødt til at komme i dialog med deres indkvarteringsoperatører ret hurtigt. Der skulle ikke gå flere uger, inden de fik orienteret operatørerne om, at hovedreglen var, at der var adskillelse. Ellers tror jeg ikke, at jeg

har sagt noget om, hvor hurtigt tingene skulle gå. Det er bare et stort system, og jeg kan ikke huske, om de på det tidspunkt havde seks eller syv operatører rundt omkring i landet. Så tingene tager lidt tid i det system, og sådan er det.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvor lang tid samtalen tog?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke. Men jeg tror ikke, at det var nogen lang samtale.

Jon Lauritzen:

Nu er jeg jo timebetalt, så jeg elsker lange samtaler. Hvad er en lang samtale for dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

En lang samtale er – jeg ved ikke, hvad det har taget. Et kvarters tid, eller – det kan jeg altså ikke huske. Men det var ikke sådan, at vi sad og snakkede sammen i en time i telefonen.

Jon Lauritzen:

Nej, for hvis vi kigger på s. 262, har vi en mail, som du sender kl. 14.41. Og hvis du har ringet op kl. 14.30 – nu er advokater ikke så gode til at regne, men du skal også lige nå at sende mailen – så tænker jeg, at samtalen har taget under 10 minutter. Er det sådan?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er sikkert rigtigt. Det viser det her jo, at det nok har gjort – deromkring i hvert fald. Jeg husker det heller ikke som nogen lang samtale.

Jon Lauritzen:

På s. 262 skriver du:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Det er en mail, som du sender til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard

Just, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori. Så det er, om ikke hele flokken, så i hvert fald mange. Nu er Lykke Sørensen og Jesper Gori jo også med på den her mail. Overvejede du at skrive til dem, at du havde givet besked om, at der skulle være undtagelser? Det her ser for mig også lidt absolut ud. Ville det ikke være god kommunikation, i hvert fald til Udlændingeafdelingen, lige at sige til dem: "I behøver ikke være så bekymrede, for jeg har sagt til dem, at ..."?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke, om det ville. Den her mail er meget en nedskrivning af den dialog, jeg har haft med Lene Vejrum, altså hvad hun har sagt til mig. Det er det, som jeg har skrevet ned og sendt videre, og jeg sender det ud bredt. Dels til Lykke Sørensen og Jesper Gori, som har det juridiske ben, og dels til pressefolkene og ministersekretariatet, så alle er orienteret om, hvad jeg har talt med Lene Vejrum om. Så det tænker jeg ikke, at jeg nødvendigvis skulle. Altså, jeg læser den her mail sådan, at jeg har siddet og skrevet, hvad Lene Vejrum har sagt. Og så sender jeg den.

Jon Lauritzen:

Jeg er nået dertil, hvor jeg egentlig ville foreholde dig det notat om telefonsamtalen, som Lene Vejrum har udarbejdet. Men henset til, at klokken er 14.59, ved jeg ikke, om vi skal vente med det til i morgen?

Retsformanden:

Jo, det er måske et forløb, der tager lidt mere tid. Så jeg tror, at vi holder for i dag, og så mødes vi igen i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.00.

Retsmøde den 7. oktober 2021 (dag 15)

Torsdag den 7. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtvæds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Afdelingschef i Koncernøkonomi i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Line Skytte Mørk Hansen mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte afhøringen af Line Skytte Mørk Hansen. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Det, vi var nået til i går, var, at vi var færdige med den første samtale, du havde med Lene Vejrum i telefonen. Inden vi går videre til

efterfølgende dokumenter og ting, der viser noget om denne samtale, ville jeg høre dig, om der var flere telefonsamtaler med Lene Vejrum den 10. februar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror også, at jeg sagde i en bisætning i går, at der var to samtaler. Der var også én lidt senere på dagen. Jeg kan ikke meget skarpt huske, hvad der blev sagt i den ene samtale og den anden samtale. Det tror jeg også, at jeg sagde. Jeg er ikke sikker, men jeg tror nok, at jeg i den anden samtale også henviste til, at hendes egen direktør, Henrik Grunnet, havde været til stede på koncerndirektionsmødet, og at hun selvfølgelig også bare skulle tale med ham.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at kigge på spørgsmål 875 i hovedekstrakten s. 5334. Der kan vi se, at der bliver stillet et spørgsmål om at redegøre for den samlede kommunikation. Midt i spørgsmålet er angivet følgende oplysning fra ombudsmandens redegørelse:

”Det fremgår endvidere af Ombudsmandens redegørelse (side 10), at Udlændingestyrelsen den 10. februar modtager mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om ”administrativt at effektuere ...”.

Vi kan se øverst på siden, at det er Louise Michaëlis, der skriver bl.a. til dig og kommer med et revideret udkast til besvarelse på baggrund af nogle drøftelser. På s. 5335 står der bl.a. i svaret på spørgsmål 2:

”Derudover er der endvidere den 10. februar kl. ca. 17.30 endnu en telefonisk samtale mellem afdelingschef i Koncernstyringsafdelingen Line Skytte Mørk Hansen og vicedirektør i Udlændingestyrelsen Lene Linnea Vejrum.”

Og så kommer det her:

”Ved samtalen orienteres departementet om, at indkvarteringsoperatørerne er blevet kontaktet af pressen vedr. sagen.”

Hjælper det lidt på, hvad I talte om? Og kan det passe, at det var ca. kl. 17.30?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan sagtens passe, at det var kl. 17.30. Jeg kan ikke huske det, men når det står der – og det er skrevet ned for lang tid siden – passer det nok meget godt. Det opfrisker ikke min hukommelse om, hvad vi konkret talte om ved samtalen. Det passer meget godt, at Lene orienterede mig om, at de havde orienteret indkvarteringsoperatørerne, for det var sådan set det, jeg havde bedt hende om. Og at de så er blevet kontaktet af pressen ...

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, at du var inde over dette bidrag? Det fremgår i hvert fald forudsætningsvis af mailen på siden før.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det kan jeg sagtens. Jeg kan sagtens huske, at jeg har været med til at besvare disse spørgsmål, som var lidt specielle, hvis man kan sige det på den måde.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at vi er færdige med samtalen kl. 17.30. I går talte vi en del om den første samtale, altså den ca. kl. 14.30. Der har vi på s. 1515 et notat – eller en notits – om den orientering. Den er skrevet den 31. marts 2016, altså ca. halvanden måned efter, og er udarbejdet af Lene Linnea Vejrum. Der står:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i

forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Vi har set på dokumentet før her i retten, men jeg vil godt give dig lejlighed til at komme med nogle bemærkninger til notatet, hvis du har nogen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det vil jeg gerne. Det, der står, er ikke forkert. Der står bare ikke det hele. For der står sådan set ikke, at de har fået besked om, at de skal adskille uden undtagelser. Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg mere skal sige om et notat, man skriver til sig selv 7 uger efter begivenheden. Jeg vil meget gerne på et tidspunkt – jeg ved ikke, om det er det rette tidspunkt lige nu – sige noget, som jeg synes er meget, meget uforståeligt i forhold til det her med at være begivenhedsnær og i forhold til at bruge de naturlige veje til at gøre opmærksom på, hvad man mener, at der er sket den 10. februar. Er det nu?

Jon Lauritzen:

Det bestemmer du. Eller jeg bestemmer det selvfølgelig også lidt ...

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, du bestemmer det.

Jon Lauritzen:

... men hvis du har noget, du gerne vil sige – ikke procedure, det er ikke det, vi skal – er det din lejlighed til at fortælle, og det er ikke, fordi du skal forklare notatet. Jeg ville bare give dig lejlighed til at kommentere det, hvis du havde nogen kommentarer.

Line Skytte Mørk Hansen:

Så vil jeg gerne det. For jeg har selvfølgelig tænkt rigtig meget over Lene Vejrum's opfattelse. Og jeg har det sådan, at hvis det faktisk var hendes opfattelse den 10. februar om eftermiddagen, at hun fik besked om at gøre noget, der ikke var lovligt – noget, der var undtagelsesfrit – er det simpelthen uforståeligt for mig, at hun ikke har brugt andre, naturlige veje for at finde ud af, om det nu var rigtigt, hvad hun fik at vide. Jeg forstår for det første ikke, hvorfor hun ikke skriver en mail til mig, hvor hun

kunne have skrevet: ”Line, det lyder fuldstændig forskruet, det, du har sagt til mig. Vil du være venlig at bekræfte på en mail, at det er det, du mener?” Eller hun kunne have gået til sin egen chef. Jeg er ikke Lene Vejrum's chef. Hun kunne have gået til sin egen chef, Henrik Grunnet, som havde alle indgange i departementet. Han kunne have gået til Uffe, Lykke eller mig. Hvorfor ringer hun ikke til Lykke Sørensen, som er hendes nærmeste samarbejdspartner på dette område – gammel kollega og alt muligt – som i øvrigt er den, som hun normalt skulle tale med om det? Hvorfor beder hun ikke Ditte Dankert ringe til Jesper Gori om det? De to taler i øvrigt sammen hver dag, pingponger om alt – gamle kollegaer. Hvorfor tager hun det ikke op dagen efter, den 11. februar? Det er måske det mest mærkelige. Eller jeg ved ikke, om det er det mest mærkelige, men det er også mærkeligt. Den 11. februar er hun faktisk til møde med departementschefen. Alle tre vicedirektører sidder inde i et mødelokale sammen med departementschefen. Hvorfor siger hun ikke til ham: ”Jeg fik en meget, meget mærkelig besked af Line i går. Den forstår jeg simpelt hen ikke helt. Vil du godt være sød at bekræfte, at jeg har fået at vide, at jeg skulle gøre noget ulovligt?” Det ville da være det mest naturlige sted at gøre det, hvis man virkelig mente, at man havde fået det. Når hun i øvrigt sidder og skriver en mail til Lykke Sørensen – jeg tror, at det er den 16. eller den 15. februar – hvorfor skriver hun det ikke også der? Og endelig, den sidste naturlige mulighed for at råbe op, hvis man virkelig mener, at man har fået en ulovlig ordre, er et møde den 22. februar, hvor Lene Vejrum, Lykke Sørensen, Jesper Gori og jeg sidder der. Det kan også være, at vi vender tilbage til det møde på et tidspunkt. Det var sådan set alle de naturlige veje – indgange – man kunne have brugt, hvis man mente, at man på det tidspunkt havde fået at vide: ”Du skal altså gøre noget ulovligt”. Og det vælger hun ikke. Hun vælger 7 uger efter at skrive et notat til sig selv. Ikke til mig, men til sig selv, til sagen, og det synes jeg bare er så mærkeligt.

Jon Lauritzen:

Det er også en vigtig sag for dig, så jeg synes, at det er fint, at du får lejlighed til at sige det, som du har på hjerte. Vi kommer til at høre både Lene Vejrum og hendes direktør, så vi kan prøve at stille dem nogle af de spørgsmål. Det har vi også planlagt at gøre. Der er nogle mails senere på dagen, som vi kommer til lidt senere, så det er ikke, fordi hun ikke skriver til dig. Hvornår bliver du opmærksom på dette telefonnotat? Kan du huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske den præcise dato, men jeg ser det meget sent. Jeg tror først, at jeg ser det i forbindelse med, at vi får Folketingets Ombudsmands udkast til svar engang i januar 2017. Jeg ser det inde i hans materialesamling på en eller anden måde.

Jon Lauritzen:

Det må være i starten af februar 2017. Hvis du prøver at kigge på s. 4045, kan du se, at ombudsmanden her sender sin udtalelse i udkast. Jeg kan se på din tidligere forklaring, at du kunne genkalde dig, at du havde set et dokument, hvor der stod ”Udkast” henover. Og jeg er ikke sikker på, at du fik vist s. 4066 i Instrukskommissionen, så nu vil jeg lige prøve at vise dig den og se, om det er det dokument, du har forsøgt at genkalde dig. Der kan vi i hvert fald se, at notitsen er skrevet ind, og der står også ”Udkast” henover. Jeg tror, at det var det, du ledte efter i Instrukskommissionen.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det kunne godt være det. Jeg kan ikke huske, om det var præcis sådan, det så ud. Men det er sådan, jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Og da du blev opmærksom på det, hvad gjorde du så? Foretog du dig noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg gjorde departementschef Uffe Toudal opmærksom på, at jeg ikke havde set notatet før, og at jeg heller ikke havde været inddraget eller hørt om notatet, som er skrevet af Lene Vejrum. Den får også en ekstra skalle i

Udlændingestyrelsens svar til ombudsmanden, der i øvrigt er lavet i samarbejde med Udlændingefdeling. Der bliver skruet en gang op for retorikken i forhold til det, som Lene har skrevet her 7 uger efter. Det bliver endnu voldsommere. Jeg kan ikke huske ordene, men der står et eller andet med, at de ”med det samme” eller ”straks” skulle, eller sådan nogle meget voldsomme ord. Og jeg gør Uffe Toudal opmærksom på, at jeg ikke er enig i det. Jeg er ikke enig i, at det er den rigtige udlægning af, hvad der er sket ved den samtale.

Jon Lauritzen:

Og hvad siger Uffe Toudal til det? Jeg går ud fra, at vi er nogenlunde enige om, at vi må være i februar 2017? Og bidraget, du talte om lige før, skal vi nok komme til om lidt. Det var tilbage i april 2016. Men hvad svarer Uffe Toudal dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Han svarer et eller andet med, at det er styrelsens udgave af det, og at det er skrevet 7 uger efter, og at det ikke er afgørende. Jeg kan ikke helt huske, hvordan ordene faldt, men noget i den stil.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at gå tilbage i tid til den 28. april, hvor Udlændingestyrelsen kommer med et svar til Folketingets Ombudsmand. Vi er på s. 2054. Jeg går ud fra, at det er det, du taler om, hvor vi lidt over midten kan se:

”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det fremgik bl.a. af pressemeddelelsen, at ”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i

aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”.

Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivsforhold med en person, der opholder sig i Danmark.”

Jeg går ud fra, at det var det, du henviste til, i dit svar fra før?

Line Skytte Mørk Hansen:

Er det niende udkast til deres svar til Folketingets Ombudsmand?

Jon Lauritzen:

Jeg er ikke sikker på antallet – om det er det niende udkast. Dette er, hvad der bliver sendt ind til ombudsmanden. Kan du huske, om du har set det før? Det ligner også lidt en gengivelse af din telefonsamtale med Lene Vejrum.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har aldrig set styrelsens svar til Folketingets Ombudsmand, selv om man omtaler en samtale, som jeg er en del af.

Jon Lauritzen:

Ja, det kommer vi til om lidt. Jeg vil godt vise dig s. 2088. Det er selve telefonnotitsen, der er vedlagt som et bilag til svaret her. På s. 2087 kan vi se, at det er bilag 1. Vi sætter lige til side, om du har set det eller ej. Har du en

forklaring på, hvorfor der ikke er nogen i departementet, som fik det i høring, der reagerer på det her, hvis der skulle have været en anden udlægning af samtalen? Kan du huske, om du har talt med nogen om din samtale eller refereret, hvad I har talt om?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg sagde det til Uffe Toudal, da jeg opdagede det i starten af 2017. Jeg tror, at I skal spørge nogle andre om, hvorfor man ikke har valgt at høre mig eller Koncernøkonomi i april 2016.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige spørge dig også. På s. 2168 har vi departementets udtalelse af 4. maj. Vi kan se lige før pkt. 2, at styrelsens udtalelse af april er vedlagt. På s. 2023 kan vi se, at du er kopimodtager nede under ”Trin 2”. Og hvis vi ser oppe, hvad der ligger af dokumenter på F2-sagen, er der bl.a. ”Udtalelse til FOB version 28. april 2016” og også et dokument, der hedder ”Medsendte akter”. På s. 1717 kan vi se en mail fra Ditte Dankert til Jesper Gori med kopi til Saugmann-Jensen. Du er ikke på. Men der sendes udtalelsen inklusive akter, og vi kan se oppe i de vedhæftede filer, at der også er et dokument, der hedder ”Medsendte akter”. Hvis vi nu skal være helt grundige, kan vi også gå til s. 1731, hvor vi kan se, at det er vedhæftet mailen. Vi har det også på s. 1863. Der kan vi se, at titlen på dette dokument er ”Medsendte akter”.

Det var en lidt lang indflyvning, men hvis vi kigger på s. 2023 på F2-dokumentet, vil jeg spørge dig, om du kan huske, om du har læst det igennem, eller hvor meget du har kigget på det? Vi kan jo se, at du har modtaget det.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke på det tidspunkt læst det igennem, for jeg kan ikke huske, at jeg så det dér.

Jon Lauritzen:

Hvad betyder det, at du er kopimodtager? Jeg synes, at du sagde i går, at du læste alle dine mails. Er sådan en F2-orientering ikke næsten vigtigere end mails?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det tror jeg ikke, at du kan sige. Det betyder, at den ikke kommer op i mit godkendelsesflow, når jeg er på i kopi. Den kan godt være kommet op, men jeg skal ikke godkende. Jeg skal ikke gøre noget aktivt inde i F2. Den ligger ikke og blinker oppe i min boks.

Jon Lauritzen:

Men her skal ministeriet svare ombudsmanden i en klagesag – i en sag, som du er involveret i. Interesserede det dig ikke? Det er et lidt bredt spørgsmål.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det var stadigvæk Udlændingefdelingens sag. Det var ikke vores sag på den måde. Sagen kørte udelukkende nede hos Jesper Gori og Lykke Sørensen. Nu har jeg så åbenbart fået den som kopi, men jeg har ikke været involveret i den. Jeg er ikke blevet hørt om den.

Jon Lauritzen:

Heller ikke brevet fra den 4. maj, som vi kiggede på før? Det har du heller ikke hørt om?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har jeg ikke. Man kan så spørge, om man skal ligge og læse alt, hvad man er på kopi i inde i F2. Det har jeg altså ikke gjort. Og jeg opdager det reelt først i starten af 2017, da jeg står og ser Folketingets Ombudsmands udkast til besvarelse til os.

Jon Lauritzen:

Vi må så prøve at spørge Jesper Gori og nogle af de andre om, i hvilket omfang de mener, at du har været involveret.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror faktisk, at der også er nogle skriftspor om, at jeg ikke er involveret, så vidt jeg husker fra Instrukskommissionen.

Jon Lauritzen:

I det skriftspor, som vi kiggede på før, kan vi i hvert fald se, at du er med som kopimodtager på sagen. Men jeg har hørt din forklaring om, at du ikke har læst dokumenterne. Vi prøver at gå tilbage til spørgsmål 875. Det var det på s.

5334. Som jeg forstod din forklaring, har du i hvert fald set notatet før her i juni 2017, så der må du være bekendt med det. Og som jeg læste op tidligere, står der nederst i svaret på spørgsmål 875:

”Det fremgår endvidere af Ombudsmandens redegørelse (side 10), at Udlændingestyrelsen den 10. februar modtager mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om ”administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen”.”

Og vi kan se, at Louise Michaëlis bl.a. hører dig – eller det kan du måske svare på – men der er nogle drøftelser om disse spørgsmål, og det er et revideret udkast. Og så kan vi se i spørgsmål 4 foruden:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan den interne uoverensstemmelse mellem den mundtlige instruks givet telefonisk til Udlændingestyrelsen, og den mundtlige drøftelse på koncerndirektørmødet blev håndteret efterfølgende, og hvad man i ministeriet gjorde for at sikre, at der i effektueringen af indkvarteringsinstruksen blev givet forrang til drøftelsen på koncerndirektørmødet, hvorfra der ikke foreligger et referat?”

Du bliver i hvert fald hørt her. Det kan vi jo se, og du har måske også svaret. Men der er et spørgsmål, der forudsætter ret klart, at der er givet en mundtlig instruks om at effektuere i overensstemmelse med pressemeddelelsen den 10. februar, og det kan næsten ikke være andet end et referat af din samtale. Hvad tænkte du på det tidspunkt? Det ser ikke ud til, at det bliver korrigeret her.

Line Skytte Mørk Hansen:

Spørgsmålet kan jeg jo ikke stille. Det er udvalget, der stiller det, og det stiller de med udgangspunkt i Udlændingestyrelsens svar til Folketingets Ombudsmand, og det var også det, jeg sagde i Instrukskommissionen. Man kan ikke komme 1 år efter og sige til Folketinget, Folketingets Ombudsmand og alle andre: ”Ja, den ene afdeling har ikke hørt den anden. Nej, der er to forskellige udgaver af, hvad der blev sagt i

den samtale”. Det er også derfor, at svaret ikke passer med det, som Udlændingefordelingen og Udlændingestyrelsen mener, og det er også derfor, at der – så vidt jeg husker – ikke bliver svaret skriftligt på det. Det ender med, at man lader ministeren svare i samråd mundtligt, hvor man svarer lidt mere blødt rundt om spørgsmålene, så vidt jeg husker det. Er det ikke korrekt husket?

Jon Lauritzen:

Jeg har lidt svært ved at forstå: Du har på dette tidspunkt en opfattelse af – og det må være en opfattelse, der har ligget og lejret sig et par måneder på det tidspunkt – at der er kommet en meget voldsom udtalelse fra Folketingets Ombudsmand.

Line Skytte Mørk Hansen:

Så er jeg med.

Jon Lauritzen:

I får meget kraftig kritik. Og kritikken centrerer sig bl.a. om forståelsen af, hvad der skete den 10. februar i telefonsamtalen. Det, jeg har vanskeligt ved at forstå, er, hvorfor du ikke har behov for, at det bliver berigtiget, enten over for ombudsmanden, eller her hvor du får et konkret spørgsmål fra Folketinget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det bliver jo også sagt på mødet med Jesper Gori og Lykke Sørensen, at jeg og Koncernøkonomi ikke er enige i svarene, som er givet tidligere. Og de får så nogle svar fra os, som de vælger ikke at bruge. Jeg har rejst spørgsmålet over for Uffe Toudal. Han er den øverste administrative chef i departementet og har valgt ikke at gå videre med sagen. Jeg tror ikke, at han havde lyst til at have en konflikt med Lykke Sørensen. Det skal jeg ikke kunne sige. Det må I også snakke med ham om. Men jeg tænker, at det ligger til grund for, at han ikke løfter den sag. Det er den ene del af det. Den anden del af det er, at det var en sag, der fyldte ekstremt meget. Jeg tror ikke, at han havde lyst til at gå ud og berigtige sagen eller gøre noget andet i sagen, når den fyldte så meget alle mulige steder. Men det ved jeg selvfølgelig ikke noget om. Det er min egen udlægning.

Jon Lauritzen:

Men havde du ikke lyst til det? Havde du ikke behov for det, hvis du mente, at der var sket næsten det modsatte af, hvad der står?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jo, det havde jeg. Men når man har sagt det til sin chef, er det rigtig svært at sige ... Man kan sige det en gang til, men man kan ikke tvinge nogen til at gøre noget, som de ikke vil gøre.

Jon Lauritzen:

Tænkte du på det tidspunkt at skrive din bekymring til Uffe Toudal? Vi kan i hvert fald ikke se nogen spor af, at der ligger noget.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Jeg har ikke for vane at skrive notater om mine samtaler og slet ikke mine samtaler med mine overordnede, som jeg som udgangspunkt stoler på og tror på vil gøre det bedste. Ellers kan man jo ikke arbejde sammen, havde jeg nær sagt.

Jon Lauritzen:

På s. 4977 har vi F2-godkendelsesforløbet om nogle udkast til Q&A's til AT-AU-samrådet. Du står som kopimodtager – det står derude til højre. Udkastet starter på s. 4786. På s. 4809 har vi Q&A nr. 6:

”Er det ikke rigtigt, at dit embedsværk umiddelbart efter, at pressemeddelelsen blev udsendt, samme dag instruerede Udlændingestyrelsen om at adskille samtlige par?”

- Det er rigtigt, at ministeriet samme dag som pressemeddelelsen fulgte op telefonisk over for Udlændingestyrelsen og anmodede om, at indkvarteringsoperatørerne straks blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at styrelsen ville igangsætte en adskillelse af parterne.
- Og at styrelsen modtog en mundtlig instruks om administrativt at effektuere i overensstemmelse med pressemeddelelsen.”

Kan du huske dette forløb? Spørgsmålet er lidt det samme som før: Gav det dig ikke anledning til at sige fra eller sige, at det ikke er sådan, som du husker det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke rigtig sige andet, end at jeg har sagt det til Uffe Toudal. Det er jo min nærmeste chef. Så kunne man lave al mulig ballade. Det gør jeg bare ikke. Jeg går ikke til pressen. Jeg går ikke nogen steder hen. Det ligger bare ikke i mit DNA at gøre sådan noget. Jeg har sagt det til ham. Jeg har en eller anden forventning om, at han må håndtere sagen. Det er trods alt ham, der er den øverste chef i ministeriet. Og det gør han ikke. Og så kan jeg jo ikke gøre så meget mere ved det.

Jon Lauritzen:

Jeg vil også godt vise dig spørgsmål 904 på s. 5932. Spørgsmålet er:

”Er det korrekt, når Udlændingestyrelsen i sin udtalelse til Folketingets Ombudsmand den 28. april 2016 skriver ...”

Og så kommer det, som vi har fået læst op nogle gange. Jeg kan godt læse det op for dig igen, hvis du gerne vil have det, men det er en gengivelse af, hvad ombudsmanden lagde til grund. Svaret er relativt kort:

”Ja, det er korrekt.”

Og så henvises der til udtalelsen af den 28. april, og at der vil blive redegjort for den.

Hvis vi kigger på godkendelsesoplysningerne på s. 5457, kan vi se, at du ikke er på som en af dem, der skal godkendes, men det var Uffe Toudal. Kan du huske, om du var inde over spørgsmålet? Om Uffe spurgte dig? I havde haft den samtale i februar, og nu dukker det her op.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske, at han har spurgt mig om. Men er der ikke også et eller andet sted, hvor han siger et eller andet med, at den ligesom er lagt i spor, og at vi ikke kan ændre

sporet? Jeg kan ikke huske, hvor det er. Det synes jeg bare, at jeg har læst et eller andet sted, men det kan godt være, at jeg husker forkert. Det var vel grundlæggende hans holdning.

Jon Lauritzen:

Det kan måske være fra en forklaring. Det er jeg ikke sikker på. Men jeg spurgte Uffe Toudal, da han var i Rigsretten, om man kunne forestille sig, at han havde accepteret teksten i den Q&A og svaret på spørgsmål 900, selv om han havde talt med dig. Han havde også en hukkommelse om, at det godt kunne være i starten af 2017, at han havde talt med dig. Og der svarede han, at han godt kunne forestille sig at godkende den tekst, selv om I havde talt sammen.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er måske det, som jeg kan huske eller har læst i pressen.

Jon Lauritzen:

Dette var en gengivelse af, hvad han har forklaret her i Rigsretten, men jeg tror, det stemmer nogenlunde overens med, hvad han tidligere har sagt. Som jeg hører dit svar her, overlader du det ene og alene til Uffe Toudal. Tænkte du ikke på anden måde at gøre opmærksom på, at ministeren vel i princippet nu er i gang med at give forkerte oplysninger til Folketinget? Inger Støjberg er jo også med på den her.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det havde bare ingen gang på jorden at gå ud og sige til Folketinget, at der var en afdeling i et ministerium, som ikke havde hørt den anden afdeling, og som i sin tid har siddet og skrevet svaret til Folketingets Ombudsmand sammen med styrelsen. Det kan man ikke. Det giver simpelthen ingen mening. Det ville kun være Uffe, der kunne gøre det, hvis han skulle have taget fat i den sag. Det kunne jeg ikke. Man kan sige i bagklogskabens klare, ulidelige lys, at hvor havde det været skønt, at man havde sid-det og skrevet et notat om det. Men det gør jeg bare ikke normalt. Jeg har én gang i mit arbejdsliv i forhold til Udlændingestyrelsen skrevet et notat, fordi jeg mente, at de gjorde noget, der ikke var korrekt. Det er ikke noget, jeg lå og

gjorde meget ofte. Der skal rigtig meget til. Slet ikke i forhold til sådan en sag her, hvor jeg synes, at det kun er Uffe, der kan tage den. Det ville selvfølgelig give rigtig meget larm i ministeriet, især om denne sag. Og det valgte han så ikke at gøre.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at jeg har forstået dine svar. Jeg tror stadigvæk, at det er lidt svært for mig helt at forstå. Det var jo en ret stor sag. Ministeriet har fået ret alvorlig kritik af ombudsmanden, som også centrerede sig bl.a. om din rolle. Jeg har lidt svært ved at se, hvorfor du ikke har lyst til, om ikke andet, at skrive til Uffe Toudal eller til andre og sige: ”Det her er altså ikke sådan, som jeg opfattede det?”

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at der ligger et skriftspor, hvor jeg ikke skriver til Uffe Toudal, men til Anette Gørtz og Sultana Baig. Jeg skriver, at jeg havde sagt til ham, at vi aldrig nogensinde ville bryde konventionerne ad bagdøren – eller sådan et eller andet begreb. Den ligger der et eller andet sted.

Jon Lauritzen:

Ja, vi kommer også til den senere.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er i virkeligheden meget et referat af, hvad han siger til mig, at han tror, at der sker i forhold til sagen.

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder. Tænkte du på det tidspunkt, altså i februar 2017, på at tale med Lene Vejrum og sige: ”Hvad er der gået galt i den samtale, siden vi husker den så forskelligt?”

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde jeg ikke. Da jeg i februar ser hendes mail og den måde, de beskriver det på i deres svar til Folketingets Ombudsmand, tænker jeg, at løbet er kørt. Så det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Okay. Det var, hvad jeg kunne finde af efterfølgende skriftlige kilder på denne samtale. Så vil

jeg gå tilbage til den 10. februar. På s. 283 tror jeg, at vi har den mail, du omtalte lige før. Der kan vi se, at Lene Vejrum skriver til dig kl. 16.40:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet, og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecenter, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Vi kan se, at du sender mailen videre kl. 17.42 til en lang række personer i departementet. Vi kan også se, at der er vedhæftet en mail. Den er på s. 284. Det er mailen fra Ditte Dankert til operatørerne, og der står:

”Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeldelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt

Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at i fortsat holder os orienteret”

Jeg bemærker her, at Ditte Dankert skriver til operatørerne, at de vil varsle flytning i ”samtlige” sager. Det er de to mails, der er. Tilbage på s. 283 skriver Lene Vejrum til dig:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer ...”

Bed du mærke i det? Og så er der en mail om, hvad de har skrevet, og det er det, jeg lige læste op. Var det noget, du bemærkede? Her fremstår det, som om pressemeldelsen er de nye retningslinjer.

Line Skytte Mørk Hansen:

De nye retningslinjer er, at de som hovedregel skal adskilles. Det er det, de varsler. Det er ikke operatørerne, der træffer en konkret afgørelse om, hvorvidt parrene kan adskilles. Så de varsler operatørerne om, at hovedreglen er, at der vil være adskillelse.

Jon Lauritzen:

Prøv lige at gå en side frem til s. 284. Jeg er enig i, at det ikke er operatørerne, der skal træffe afgørelserne. Det er Udlændingestyrelsen. Men er det ikke også det, Ditte Dankert skriver?

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

De siger til operatørerne, at de kommer til at adskille i samtlige sager.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, hun skriver faktisk: ”Vi vil snarest muligt *varsle* flytning i samtlige disse sager.” Hun skriver sådan set ikke, at de vil flytte.

Jon Lauritzen:

Hvad er forskellen? Og hvor ser du noget med, at der bliver beskrevet en hovedregel?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu var det jo Ditte Dankert, der havde skrevet det, så det må I også spørge hende om. Men jeg reagerer ikke, da jeg ser det. Og jeg tænker, at hvis der er nogen, der skulle reagere på de juridiske spidsfindigheder i det, er det Lykke Sørensen og Jesper Gori.

Jon Lauritzen:

Nu har jeg jo forudsat, at du har læst mailene. Det burde jeg lige have spurgt om. Kan du huske, at du læste mailene, da du fik dem?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg vil gå ud fra, at jeg har læst i hvert fald Lene Vejrum's mail. Jeg ved ikke, om jeg har været nede i Ditte Dankert's mail, men jeg har i hvert fald læst Lene Vejrum's. Det er jeg helt sikker på.

Jon Lauritzen:

Det er jo dig, der vedhæfter mailen fra Ditte Dankert til dine kollegaer i departementet. Så jeg spørger åbent, om du har ... På s. 283 kl. 17.42 sender du en mail til din departementschef, kontorchefen i ledelsessekretariatet, Jonas From Soelberg, den særlige rådgiver, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, der er afdelingschef i Udlændingestyrelsen, din kontorchef, Anette Görtz, kontorchefen i familiesammenføring, Jesper Gori, og også til Anne Nygaard Just og Mia Tang. Det er mange prominente folk i departementet. Og du kan se, at der er den mail, jeg lige læste op før. Det er den, der er vedhæftet denne mail.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu kan jeg altså ikke huske, hvordan den mail er kommet ind. Er den kommet ind selvstændigt fra Ditte Dankert til mig? Eller har den ikke bare været vedhæftet Lene Vejrum's mail?

Jon Lauritzen:

Det, vi har fundet, er denne mail, hvor vi kan se, at du har vedhæftet mailen fra Ditte Dankert til dine kollegaer.

Line Skytte Mørk Hansen:

Har jeg ikke bare videresendt Lene Vejrum's mail til mig, hvor Ditte Dankert's mail var vedhæftet? Det tænker jeg da. Hvordan har I ellers fået den?

Jon Lauritzen:

Det kan godt være, at du har trykket videresend. Men du sender en orientering til vigtige personer i departementet, og mit spørgsmål var, om du kunne forestille dig, at du havde videresendt noget til den persongruppe, uden at vide hvad du havde videresendt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan godt forestille mig, at jeg har videresendt Ditte Dankert's mail, som har været vedhæftet Lene Vejrum's mail, uden at jeg har været nede og læse Ditte Dankert's mail. Det kan jeg godt forestille mig. Jeg kan ikke forestille mig, at jeg har videresendt Lene Vejrum's mail uden at have læst den.

Jon Lauritzen:

På s. 289 kan vi se, at du svarer: ”Tak for status” til bl.a. Ditte Dankert. Det leder dig ikke nærmere i tankerne, om du kan huske, at du har læst mailen fra Ditte Dankert?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gør det ikke.

Jon Lauritzen:

Nu sagde du, at hvis der var nogen, der skulle reagere på det her, var det måske nogle andre end dig. Nu er det en relativt stor gruppe, der får den. Var der nogen, der reagerede? Var der nogen, der var bekymrede eller bestyrkede over, at der kom et bidrag ind fra Udlændingestyrelsen, hvor det – hvis man læser mailen – ser ud til, at de vil adskille samtlige par, eller i hvert fald varsle adskillelse af samtlige par?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke noget om. Det kan jeg i hvert fald ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 329 har vi en mail fra dig til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just og Mia Tang, hvor du skriver:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”

Kan du huske samtalen med Lene den 12. februar? Og jeg ved godt, det er lang tid siden.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan ikke huske samtalen, og som jeg læser det der, har jeg sådan set bare citeret det, hun har sagt til mig, i forhold til at vi får et opdateret regneark ind.

Jon Lauritzen:

Spekulerede du over, hvordan de, allerede to dage efter at de har fået det at vide om eftermiddagen den 10. februar, kunne sige, at de skiller dem ad? Gav du det nogen tanker?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde jeg ikke. Drøftelsen om den faglige juridiske vurdering af, hvorvidt de kunne skille dem ad, lå i Udlændingestyrelsen, og der ville de skulle have en dialog med Udlændingefordelingen, hvis der var noget, de var i tvivl om.

Jon Lauritzen:

Jeg vil også vise dig mailen på s. 381. Jeg tror, at det var den, du omtalte før, hvor der fra Lene Vejrum den 16. februar kommer:

”Hermed den senest opdaterede liste over par i parforhold, hvor den ene part er under 18 år.

Vi er pt. i dialog med operatørerne omkring flytning af de par, hvor der er børn. Det rejser en række spørgsmål, som vi gerne vil drøfte med departementet.

Lykke, er det Jesper Gori vi skal tale med?”

Kan du huske, hvilke bekymringer Udlændingestyrelsen havde?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg talte ikke med Udlændingestyrelsen om sagen. Jeg var i øvrigt på ferie den 16. februar, så det gjorde jeg ikke. Det var også helt naturligt, at de talte med Lykke og Jesper. Det er også det, de selv skriver.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg bede dig om at kigge på s. 415. Det er dagen efter, den 17. februar. Der sender Anne Nygaard Just en mail til ”Dirstab” i Udlændingestyrelsen med bl.a. dig i kopi, men også til Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og Anette Görtz:

”Vi har modtaget vedhæftede samrådsspørgsmål Z. Vi har indtil videre fået frist til at lægge en sag op til ministeren tirsdag d. 23. februar, da samrådet forventes at skulle afholdes tirsdag d. 1. marts. Samrådet er dog endnu ikke berammet. Til brug for samrådet har vi brug for en række materiale:

- Først og fremmest har vi brug for en opdateret liste over de mindreårige, der pt. er indkvarteret, og som har en ægtefælle eller samlever. Vi vil desuden gerne have af vide, om det i alle tilfælde er en kvinde, der er den mindreårige, hvor mange børn de har eller om de er gravide, indrejsedato, nationalitet samt om de har ID, der verificerer deres alder eller om der i visse tilfælde er foretaget en aldersbestemmelse eller hvordan man i øvrigt har vurderet de mindreåriges alder i de tilfælde, hvor de ikke har ID med.
- Vi vil endvidere gerne bede om en status på, om alle parrene er adskilt eller hvornår de forventes at være det.”

Det er især pind to, som jeg interesserer mig for: ”... om alle parrene er adskilt eller hvornår de forventes at være det.” Her kan man i hvert fald se, at det lader til at være Anne Nygaard

Justs forudsætning i spørgsmålet. Kan du huske, om du har drøftet mailen, eller om du på nogen måde reagerede på den, da du modtog den?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at jeg har drøftet mailen med Anne Just. Og hvis jeg skal være helt ærlig, tror jeg simpelthen ikke på, at Anne Just har ment, at der ikke var nogen undtagelser. Men jeg kan godt se, at det er det, hun skriver. Men hvor skulle hun have det fra? Undskyld, jeg siger det.

Jon Lauritzen:

Fra pressemeddelelsen.

Line Skytte Mørk Hansen:

Anne Just var i øvrigt selv med til mødet med ministeren den 9. februar, og hun hørte også både Jesper Gori og Uffe Toudal sige, at der ville være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Du har ikke nogen erindring om, at du har deltaget i udarbejdelsen af mailen, eller at du har reageret, da du fik den?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om. Og jeg er stadig på ferie den 17. februar, så det tænker jeg ikke, at jeg har – på nogen som helst måde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at gå videre ...

Retsformanden:

Jeg vil godt lige spørge anklagerne om den mail, vi havde fat i før, hvor Udlændingestyrelsen sender en mail til vidnet, som vidnet videre-sender til en række personer vedlagt bilag 1. Man må vel kunne se, om det bilag var med i den oprindelige mail fra Udlændingestyrelsen til Line Skytte. Derfor er mit spørgsmål, om anklagerne har mulighed for at oplyse det, så vi ved det med sikkerhed?

Jon Lauritzen:

Det kigger vi på. Jeg kan ikke lige svare på stående fod, men vi skal nok undersøge det.

Hvis vi prøver at kigge på forløbet med fore-spørgselsdebatten til statsministeren om vær-dier, kan vi på s. 330 se, at der er et bidrag ved-rørende barnebrude godkendt af Line Skytte. På s. 333 fremgår af de sidste to afsnit:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren anmodede på baggrund af høringsen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samle-ver. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samle-ver, er i gang med eller vil blive indkvarteret adskilt.”

Vi har også på s. 334 et udkast til talepunkter til statsministeren, og der kan vi se nede i bullet-point 4 og 5:

”...

- Udlændinge-, Integrations- og Boligministeren har på baggrund heraf anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samle-ver.
- Udlændingestyrelsen er aktuelt ved at effektivere dette, og de mindreårige, der blev identificeret som værende indkvarteret med en ægtefælle eller samle-ver, vil således blive indkvarteret adskilt.”

Vi så før på mailen, at dette bidrag var godkendt af dig. Kan du huske forløbet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg faktisk ikke.

Jon Lauritzen:

Vi kan se i sagens dokumenter, at der kom et revideret bidrag til Statsministeriet. Kan du huske det forløb?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker faktisk ikke, at jeg var inde i bidraget til Statsministeriet, det reviderede bidrag eller den diskussion, der var omkring det.

Jon Lauritzen:

Prøv at kigge på s. 742. Der står ”Revideret notat og talepunkter vedr. mindreårige gifte” foroven under ”Aktdokument”, og du står som godkender på trin 1. Giver det dig nogen hukommelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Er det den, du viste mig lige før? Er det den sag?

Jon Lauritzen:

Den, vi så på før, var det første bidrag, der blev sendt over. Og så kommer der et revideret bidrag. Det er det. Jeg ville godt kigge på det reviderede bidrag.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan se, at jeg har været inde over, men jeg kan ikke huske det. Men jeg kan også se, at Lykke Sørensen er inde som godkender efter mig, så jeg tænker, at den juridiske del ... Jeg tænker, at Anne Nygaard Just igen har startet sagen op, men jeg tænker også, at Udlændingefdelingen er inde over i forhold til det endelige dokument.

Jon Lauritzen:

Vi kan godt lige kigge på det reviderede. Det står på s. 727, og hvis vi går frem til s. 728, kan vi se, at det, der er kommet til, er:

”Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og

retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Giver det dig nogen hukommelse? Hvis du ikke kan huske, at du har været inde over det, kan du ikke huske det.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at jeg har været inde over det, men dette viser bare, at Udlændingefdelingen er inde med deres juridiske pen. Og det er jo også det, de skal.

Jon Lauritzen:

Der er også et forløb om, hvorvidt der kan være to versioner af det her. Du kan lige prøve at kigge på s. 820 for at se, om det er noget, du kan huske, at du har været en del af. Det er en mail fra Sofie Odgaard til Uffe Toudal med kopi til Lykke Sørensen, Andreas Højmark og Jonas From Soelberg. Du er ikke modtager af denne mail. Der står:

”Som aftalt her beredskabet vedr. barnebrude med to alternative versioner”.

På s. 823 kan man se de to versioner. Kan du huske, at du har været en del af, eller at du har hørt noget om, at der var ”Husets vurdering” og ”Ministerens vurdering”, i forhold til hvad Statsministeriet skulle have oplyst?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Og det her med, at I skulle sende noget revideret over, hvor der i anden omgang blev henvist til konventioner og undtagelser, er heller ikke noget, der ringer en klokke?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske noget om, at jeg har været involveret i.

Jon Lauritzen:

Hvis vi går frem til den 22. februar på s. 559, har vi en mail fra Andreas Højmark Andersen til Laura Purup, som er udvalgssekretær i Folketinget. Han skriver:

”Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering ...”

Kan du have været et af de ”kloge og dygtige mennesker”, som Andreas Højmark har talt med?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker ikke at have talt med ham om det. Det gør jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at Andreas Højmark nævnte, at du muligvis kunne være en af dem. Han nævnte også nogle flere navne, og jeg skal måske sige, at hans hukommelse ikke var meget stærk, så det er mere et åbent spørgsmål, om det kunne have været dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Hvis jeg skal være helt ærlig, tror jeg, at han har talt med sin egen chef eller stukket hovedet ind til Uffe Toudal. Det ville være mit bedste bud på det, men jeg ved det ikke. Han har i hvert fald ikke talt med mig om det. Ikke sådan som jeg kan huske det.

Jon Lauritzen:

Det var bare, fordi han nu havde forklaret det andet i går. Men han nævnte flere, og hans hukommelse var ret usikker.

Der er også et møde den 22. februar mellem ministeriet og styrelsen. På s. 505 kan vi se, at du bliver indkaldt til et møde den 22. februar kl. 9-10 af Lykke Sørensen med overskriften ”retningslinjer mv. om ”barnebrude””. Kan du huske, om du deltog i et møde den 22. februar, hvor Udlændingestyrelsen også var med?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er et lidt spøjst møde. Jeg kan ikke huske, hvad der blev sagt på mødet. Mødet bliver aftalt

af Lykke Sørensen og Lene Vejrum, mens jeg er på ferie. Jeg møder op den 22. juni kl. 9 til mødet. Jeg har været på arbejde i knap en time. Og det er virkelig et syret møde, i hvert fald når man sider bagefter og læser om, hvad andre har sagt om, hvad der skete på mødet. Jeg kan ikke selv erindre, at jeg har sagt noget ved mødet. Og der er i hvert fald nogle ting, som jeg er 100 % sikker på, at jeg ikke har sagt på mødet, fordi det er sådan noget, jeg slet ikke ved noget om. Så det ved jeg, at jeg ikke har sagt noget om.

Jon Lauritzen:

Men lad os lige prøve at holde os til, hvad du selv kan erindre fra mødet.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan faktisk ikke erindre noget fra mødet.

Jon Lauritzen:

Lad os prøve at kigge på s. 406. Det er en intern mail i Udlændingestyrelsen fra Kristina Rosado, og hun har et udkast til nogle punkter, som hun gerne vil have bliver drøftet på mødet. Mailen er ikke sendt til dig eller til departementet. Vi kan lige prøve at løbe nogle af dem igennem:

”Vi skal derfor bede ministeriet forholde sig til følgende:

- Hvem skal tage stilling til, hvor fælles børn skal tage ophold? ...
- ...
- Skal forældrene have mulighed for at vælge samværløsninger, f.eks. 7-7-ordninger ...
- Skal styrelsen dække udgifter til transport ...
- Med hvilken vægt skal overvejelser om øvrige familierelationer på centeret indgå ...”

Var det den type spørgsmål, som I drøftede? Når jeg læser disse spørgsmål – og du kan godt få tid til at læse dem også, hvis du vil – ser de ud til at have en meget praktisk karakter. Og jeg tænkte på, om det ringede en klokke for dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, for det er Koncernøkonomi ikke inde over. Det var helt klart nogle spørgsmål, som de skulle drøfte med Lykke Sørensen og Jesper Gori, og ikke nogle spørgsmål, som Anne Just og jeg, som var med på mødet den 22. februar, ville kunne svare på for dem. Det ville da være helt naturligt, at de havde taget det op på mødet, når de nu har gjort sig de tanker om det. Jeg husker bare ikke, at det blev taget op på mødet, men det kan være, at de selv husker det.

Jon Lauritzen:

Det er meget naturligt, hvis du ikke rigtig kan huske så meget fra mødet. På s. 405 har vi en mail fra den 23. maj 2017, så den er bagudskude. Der skriver Ditte:

”Ja, tror det blev oplægget til der første møde med dem. Mødet blev holdt hos Line, Lykke deltog (du, jeg, Line, Lykke, Kristina, Jesper). Talte faktisk med Kristina om netop dette møde i dag. Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles. Kan ikke huske, om det allerede var der, ministeren havde set de konkrete sager, vi havde spurgt til. Det var nok først næste gang.”

Nu er det her ikke skrevet begivenhedsnært, men det er i hvert fald et tekstbidrag om, at styrelsen fik en opfattelse af, at departementet ikke var i tvivl om, at alle kunne adskilles. Giver det dig noget hukommelsesglimt fra mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gør det ikke, forstået på den måde at jeg i hvert fald ikke husker, at der var nogen, der sagde på mødet, at alle kunne adskilles. Det ville jeg nok have husket, hvis Lykke havde siddet og sagt. Og det mener jeg simpelthen ikke bliver sagt på noget tidspunkt. Jeg mener igen, at det er en efterrationalisering fra styrelsens side i forhold til deres egen historiefortælling.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om notatet af 2. februar var oppe på mødet? Det er ikke et trickspørgsmål. I går sagde du, at du ikke kunne huske, at notatet havde været oppe senere end mødet den 9. februar. Så det er bare for at spørge.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker ikke, om notatet blev drøftet på mødet. Det tror jeg ikke. Jeg husker ikke, at Jesper Gori eller Lykke Sørensen gennemgik notatet. Det husker jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 570 svarer Ditte Dankert på et spørgsmål fra Nils Bak. Det er altså også en intern mail i styrelsen. Han skriver:

”Kære Lene,

Jeg får nogle spørgsmål om status på barnebrudene. Som jeg forstod dig, må jeg svare, at vi fortsat afventer instruks fra dept., ikke? Se herunder.”

Og så svarer hun:

”Kære Nils

Beklager det sene svar. Vi får ikke retningslinjer fra departementet. De” – der skal nok stå ”det” – ”er afklaret på møde i dag. Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeddelelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn. Ok, Lene?”

Det siger Lene så OK til.

Kan du huske en drøftelse af eller en beslutning om, at der ikke kom retningslinjer?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at Lykke Sørensen eller Jesper Gori har sagt noget på mødet om, at der ikke kom retningslinjer. Så nej.

Jon Lauritzen:

Dagen efter, altså den 23. februar, er der et operatørmøde. Der kan vi kigge på s. 7299. Til mødet blev der udarbejdet nogle powerpointpræsentationer, og på s. 7301 har vi en powerpointplanche fra styrelsen, hvor der bl.a. står:

- ”Ny praksis jf. pressemeddelelse

- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre
- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn
- Ethvert kendskab til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlever skal viderebringes ...
- Kommunal underretning ...
- Er der tale om en mindreårig under 15 år, skal der ske kommunal underretning
- Retningslinjer fra US
- Spørgsmål og diskussion”

Jeg går ikke ud fra, at disse plancher var inde over departementet? Kan du huske, om du har set dem?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er i hvert fald ikke nogle plancher, som Koncernøkonomi har været inde over at skrive eller noget som helst. Men det kan sagtens være, at vi har fået dem til orientering på en mail. Det kan jeg faktisk ikke huske – om der ikke ligger sådan en. Men det er ikke noget, vi har været inde i. Vi har ikke fortalt Udlændingestyrelsen, hvordan de skulle kommunikere med deres operatører, så vidt jeg husker.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg viser dig det, er, at det er dagen efter jeres møde den 22. februar. Jeg hørte godt, at du sagde, at du ikke kunne huske mødet så godt. Det er et lidt ledende spørgsmål, men det lader i hvert fald ikke til, at Udlændingestyrelsen på mødet dagen før har fået indtryk af, at de skal gøre noget andet, end det der står i presmeddelelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke helt, hvad jeg skal sige til. Jeg kan reelt ikke huske, hvad der blev sagt på mødet. Det er ikke nogle mødedeltagerne, som jeg normalt holder møde med, ud over Lene Vejrum. Der har formentlig været en eller anden drøftelse af det med Lykke Sørensen og Jesper Gori. Nogle af de ting, der i øvrigt bliver

sagt på det møde, ved jeg i hvert fald positivt, er forkert. Så hvad de ellers har opfattet på det møde, skal jeg ikke udtale mig om. Men der er i hvert fald nogle ting, som nogle fra styrelsen kan huske fra det møde, som ikke er korrekt. Så hvad de ellers har fået ud af mødet, skal jeg ikke kunne sige. Men de siger bl.a., at jeg skulle have haft en holdning til ”uledsaget ved indrejse”. Jeg ved ikke engang, hvad ”uledsaget ved indrejse” handler om. Så jeg er fuldstændig sikker på, at jeg ikke har udtalt mig om det. Der er også nogen – ikke Lene Vejrum, Lykke Sørensen eller Jesper Gori, men nogle andre ude i Udlændingestyrelsen – som siger, at jeg gav en række tilbagemeldinger på mødet. Og jeg må bare sige: Hvad skulle det dog være om? Jeg er lige kommet tilbage fra ferie en time inden. Så vidt jeg ved, var der ikke nogen dagsorden til mødet, og jeg har ikke forberedt noget til mødet. Så jeg ved ikke rigtig, hvad jeg ellers skal sige til det møde.

Jon Lauritzen:

Nej, men jeg tror også, at du har forklaret, at du ikke husker mødet så godt, og at du huskede det, som om du ikke rigtig sagde noget.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg vil også sige: Hvis US virkelig mente, at de den 10. februar havde fået besked om at skulle administrere ulovligt, hvorfor i alverden sagde de det så ikke her?

Jon Lauritzen:

Det må vi spørge dem om. Men de havde ikke disse plancher med eller snakket om, at de skulle orientere operatørerne eller noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg faktisk ikke, at de gjorde. Men jeg husker altså ikke noget fra det møde, så det kan jo være, at der er andre, der kan huske det.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå over til spørgsmål 630, og det har vi på s. 617. Det er Naser Khader, der stiller et spørgsmål, og spørgsmålet er:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Vi har også svaret her, og det er den 24. februar:

”Da jeg blev bekendt med problemstillingen om barnebrude i de danske asylcentre i slutningen af januar, bad jeg med det samme Udlændingestyrelsen om at afdække omfanget af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret i danske asylcentre, og som har en ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har på baggrund af en høring af indkvarteringsoperatørerne oplyst, at der på tidspunktet for høringen var indkvarteret 27 mindreårige asylansøgere i de danske asylcentre, som havde en ægtefælle eller samlever, der enten var indkvarteret på samme eller et andet asylcenter, eller var herboende. Antallet af indkvarterede asylansøgere ændrer sig hele tiden og afhænger bl.a. af antallet af nyindrejste asylansøgere. Antallet af mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever vil derfor også løbende ændre sig.

Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig.. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Kan du huske din involvering i dette svar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske min involvering i svaret. Det er rigtig lang tid siden. Men som jeg kan huske skriftsporet, fordi jeg jo har set det i forbindelse med Instrukskommissionen, er jeg i dialog med Anne Just eller Anette Görtz i min ferie, hvor dette kører. Jeg kan ikke huske det konkret.

Jon Lauritzen:

Vi kan lige prøve at kigge på s. 376. Det var bare for at få din umiddelbare erindring. Vi kan se, at Anette Görtz skriver til Anne Nygaard Just:

”Kære Anne

Line vil godt have en lidt mere blød vinkel ind i besvarelsen noget ala der er stor opmærksomhed omkring at sikre at de unge piger trives eller havd ved jeg om hvad US og operatørerne har fokus på...”

Det er den 16. februar, så det må have været i din ferie. Kan du huske, at du har talt med Anette Görtz om det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske konkret, at jeg har talt med Anette Görtz om det. Men det har jeg jo ...

Jon Lauritzen:

Du vil godt have ”en lidt mere blød vinkel”. Jeg læser det sådan, at du i hvert fald har forholdt dig materielt til indholdet. Tænkte du på det tidspunkt at indarbejde – eller bede om, at der blev indarbejdet – at der kunne være undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, hvad jeg har tænkt dengang. Jeg kan heller ikke huske, om jeg ser et andet svar end det, der faktisk går ud. Men der er et eller andet med, at det er et andet svar, som vi kommenterer på. Det er et lidt andet svar, der ender med at gå ud. Lykke Sørensen går tilbage til den oprindelige udgave, som hun selv havde lavet, tror jeg nok. Der er i hvert fald et eller andet med, at der er flere udgaver af det. Er det ikke korrekt?

Jon Lauritzen:

Det er jeg ikke helt sikker på. Jeg tror, at det, vi kiggede på før, gik ud. Men jeg vil lige prøve at vise dig s. 388. Nederst på siden kan vi se, at Anne Nygaard Just skriver:

”Hvad siger du til vedhæftede besvarelse af spørgsmål S 630? Lene Vejrum og Mark har nikked til den.”

Du svarer:

”Jeg synes at det er blevet meget fint nu”.

Det er den 17. februar. Kan du huske dette? Det, der interesserer mig lidt, er, at Lene Vejrum og Mark Thorsen også har været inde over, og især at Lene Vejrum har været inde over. Husker du det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg husker det ikke. Jeg kan jo se det her. Jeg mener bare, at det var en anden udgave med nogle tal i, og at det er tallene, vi forholder os til og sådan noget. Men det kan være, at jeg husker forkert. Jeg kan ikke huske det konkret.

Jon Lauritzen:

Men undrede det dig ikke, at Lene Vejrum ikke sagde f.eks.: ”Jamen skal vi ikke også nævne, at der kan være undtagelser?”, hvis det var det, I havde talt om?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg ikke. Det ser i mailen i hvert fald ikke ud, som om jeg har undret mig på dette tidspunkt. Men jeg husker det ikke.

Jon Lauritzen:

Enig. Vi kan for god ordens skyld kigge på s. 428. Der har vi F2-godkendelsesflowet, hvor vi kan se, at du er kopimodtager. Det er bestillingen på S 630. Det var bare for at vise dig flowet. Din godkendelse har mere været på mail. Det giver dig heller ikke nogen hukommelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gør det ikke. Det er sådan en lidt pudsig sag, fordi det er Anne Nygaard Just, der starter den, men det er faktisk Lykke Sørensen,

der godkender den, selv om det er Anette Görtz, der står som underskriver. Men det er, fordi Lykke Sørensen har skrevet udkastet, og Jesper Gori har set det. Det kan du se med øjet, der bliver markeret inde i F2. Så nej, det er ikke noget, der har fyldt på min dagsorden.

Jon Lauritzen:

Mener du, at svaret, som vi så på s. 617, er fyldestgørende i forhold til beskrivelsen her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror også, at der med god mening ville have kunnet stå, at der var undtagelser. Det har jeg svaret på før, og det har Lykke Sørensen også svaret på. Og jeg ved ikke, hvad Lykke Sørensen bevæggrund har været for ikke at få det ind i dette svar. Men nu er det altså også et S-spørgsmål, så det er noget mere politiske spørgsmål end de almindelige udvalgsspørgsmål.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at sætte lidt flere ord på det? Svarer man forskelligt i forhold til, om det er S-spørgsmål eller ej?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det gør man lidt. Man skal svare lidt hurtigere. Det bliver lidt mere ministerens umiddelbare holdninger end de almindelige udvalgsspørgsmål.

Jon Lauritzen:

Men det, som man svarer på S-spørgsmål, skal vel stadig være fyldestgørende og sandt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, fuldstændig korrekt. Det skal det selvfølgelig. Jeg prøvede ikke at sige, at det ikke skulle være fyldestgørende og sandt. Jeg sagde bare, at de har en lidt forskellig karakter.

Jon Lauritzen:

På s. 5734 kan vi se spørgsmål 810, og det kan måske godt underbygge lidt, hvad du siger. Nu er vi fremme i juni 2017, hvor svaret er:

”I spørgsmål nr. S 630 ... bliver jeg spurgt til, om jeg er tilfreds med hjælpen til de såkaldte

barnebrude, og om man gør nok for at hjælpe dem.

Som enhver vil være klar over, så synes jeg ikke, at man havde gjort nok.

I svaret redegør jeg derfor blandt andet for det, jeg har sat i værk, og for min politiske holdning. Det betyder også, at jeg gentager ordlyden af min pressemeddelelse af 10. februar 2016”.

Grunden til, at jeg tager dette frem, er også, at du nævnte det med politiske svar. Her er svaret også, at der redegøres for ministerens politiske holdning. Kunne man godt have politiske svar på politiske spørgsmål? Eller hvordan skal jeg forstå det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke, hvad jeg skal svare til – om man kunne have politiske svar på politiske spørgsmål. Det er det vel det, som politik går ud på.

Jon Lauritzen:

Det kan være, at jeg har overfortolket, hvad du svarede. Men det er, fordi du sagde, at det var et S-spørgsmål, så der skulle man svare lidt hurtigere og lidt mere politisk. Du sagde så også, at det selvfølgelig skulle være fyldestgørende og sandt. Jeg prøver bare at spørge, om der var en differentiering af, hvordan man skulle svare, hvis det var et S-spørgsmål? Var det noget andet end andre spørgsmål?

Line Skytte Mørk Hansen:

De er i hvert fald defineret anderledes i Folketingets forretningsorden. Der er de i hvert fald beskrevet på en lidt anden måde, så vidt jeg husker. Så det var en lidt anden type spørgsmål. Jeg tror egentlig ikke, at Koncernøkonomi havde særlig mange S-spørgsmål. Vi havde primært almindelige udvalgsspørgsmål, for de folketingsspørgsmål, vi fik, handlede rigtig meget om tal. Det har været mere normalt at have de andre typer spørgsmål. I hvert fald i min del af butikken. Jeg kan ikke helt huske, hvordan Folketinget beskriver de to typer spørgsmål og fristerne for besvarelse og sådan noget. Men der

er en forskel i, om det er et S-spørgsmål eller et almindeligt udvalgsspørgsmål.

Jon Lauritzen:

Men jeg hørte dig også sige før, at du er enig i sandhedspigten, og i at man skal svare fyldestgørende, også for denne type spørgsmål?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er jeg enig i.

Jon Lauritzen:

Godt. Vi skal videre til koncerndirektionsmødet den 24. februar. Og jeg tænker måske, at det var et godt tidspunkt at holde en pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har lige ledt efter den mail, som formanden spurgte efter. Vi kan se mailen på s. 280. Der er en vedhæftet fil, der hedder ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevere”. Og på s. 283 kan vi se den mail, der blev videresendt. Der er også en vedhæftning. Der er sådan set to vedhæftninger. Den ene er ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevere.eml”. Det er en mail. Og så kan vi se den vedhæftede fil på s. 284. Den har samme overskrift: ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevere”. Så det er den, der er vedhæftet.

Retsformanden:

Tak for det.

Jon Lauritzen:

Vi var nået til koncerndirektionsmødet den 24. februar, og der har vi på s. 607 nogle talepunkter, som er udarbejdet af Anne Nygaard Just. På s. 584 kan vi se dagsordenen, og det tredje punkt er ”Status mindreårige/ægtefæller [LIN+HG]”. Jeg antager, at det er dig og Henrik Grunnet, som har stået – eller skulle stå –

for dette punkt. Tilbage på s. 607-608 kan vi se talepunkterne. Der står bl.a.:

”...

- På baggrund heraf anmodede ministeren som bekendt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever
- Status er nu, at Udlændingestyrelsen er ved at effektuere dette.
- De mindreårige, som ikke har børn, vil som udgangspunkt blive indkvarteret på børnecentre, mens deres ægtefælle eller samlever indkvarteres på voksencentre.
- Vi havde i mandags en drøftelse med Udlændingestyrelsen om indkvartering af de par, der har børn samt en række konkrete sager. Det vil bero på en konkret vurdering, hvor parrenes fælles barn/børn fremadrettet skal indkvarteres.
- Udlændingestyrelsen er endvidere ved at udarbejde nye retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever. Jeg ved, at emnet også blev drøftet på et møde mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne i går.
- Jeg kan afslutningsvis oplyse, at vi har modtaget en række udvalgs spørgsmål om emnet, og at ministeren skal i samråd om sagen d. 15. marts.”

Her har vi en beskrivelse af ordningen, der svarer til pressemeddelelsen. Kan du huske, om du har læst disse talepunkter? Og om det er en bestilling, som du har givet til Anne Nygaard Just?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg erindrer ikke, at det er en bestilling, jeg har givet til Anne Just. Og jeg mener faktisk ikke, at det koncerndirektionsmøde bliver afholdt, for jeg gik som sagt ind og tjekkede min egen kalender og de medarbejdere, der er tilbage i ministeriet, som kunne have været med til et koncerndirektionsmøde, og det ligger hverken i min, Jonas Soelbergs eller Henrik Kyvsgaards kalender. Så jeg tror ikke, at det har været afholdt. Jeg erindrer ikke, at jeg har givet denne bestilling, og jeg erindrer heller ikke, at jeg har brugt dette talepapir.

Jon Lauritzen:

Det er også lidt uklart for os – eller i hvert fald for mig – om mødet blev afholdt. Inger Støjberg har afgivet forklaring om mødet, men jeg har noteret mig, hvad du har sagt. Uanset om mødet blev holdt, er disse talepunkter blevet udarbejdet af Anne Nygaard Just til dit brug. Du mindes ikke, at du har læst dem eller set på det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg mindes i hvert fald ikke, at jeg skulle have brugt dem. Jeg kan ikke helt se, hvornår jeg skulle have brugt dem, for mødet ligger ikke i min kalender. Så jeg har ikke deltaget på et koncerndirektionsmøde den 24. februar.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om sagen med de unge asylpar – eller barnebrudssagen – blev nævnt på efterfølgende koncerndirektionsmøder? Vi kan se, at der er et punkt, der hedder ”Status mindreårige/ægtefæller”, og det var en sag, der fyldte meget. Kan du huske, om den blev nævnt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg ikke huske, om den gjorde, men det kan den sagtens være blevet. Mit gæt er, at der måske har været orienteret løbende i forløbet med Folketingets Ombudsmand. Eller det ville jeg da gætte på, at der har været, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Okay, tak. Jeg vil bevæge mig lidt videre. Vi har – og du har også – nævnt nogle gange, at

der kom fem konkrete sager fra Udlændingestyrelsen. Hvornår blev du bekendt med, at de ville forelægge fem sager for departementet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg ikke, for det har ikke været mig, som de umiddelbart har forelagt dem for. Men det kommer ind med den mail, som Lene Vejrum sender – jeg kan ikke huske, hvornår det er.

Jon Lauritzen:

Der er i hvert fald en mail den 2. marts fra Udlændingestyrelsen til Jesper Gori, der har titlen ”Konkrete sager om adskillelse - mindreårige ægtefæller med børn”. Kan du huske den mail? Og om du har hørt om det på det tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, om jeg har hørt om det på det tidspunkt, men jeg kan godt huske, at Udlændingestyrelsen havde nogle sager, som de gerne ville drøfte med Udlændingeafdelingen. Nærmere kan jeg nok ikke komme det.

Jon Lauritzen:

På s. 834 kan vi se, at du sender en mail til Anne Just og Anette Görtz og spørger:

”Er der en af jer der har sendt de fem konkrete sager vi har fået fra US om barnebrude til Ministeren?”

Og der svarer Anne Just på s. 833 den 3. marts kl. 17.51:

”Ja, Andreas kom og bad mig om det.”

Hvorfor spurgte du om det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske konkret, hvorfor jeg har spurgt om det. Men jeg tænker, at der er en eller anden, der har spurgt mig, om ministeren har fået dem. Jeg vil tro, at det var derfor. Det ser det ud til, når jeg spørger. Nærmere kan jeg nok ikke komme det.

Jon Lauritzen:

På s. 782 kan vi se en mail fra Ditte Kruse Dankert til bl.a. Jesper Gori, hvor hun skriver:

”I forlængelse af mødet i sidste uge om mindreårige ægtefæller med børn – en beskrivelse af de enkelte sager, som vi gerne vil have jeres respons på.”

Længere oppe skriver du til Lykke Sørensen:

”Du har måske fået det fra Jesper selvom han er på kursus – ellers får du det lige”

Så det er bare lige et skriftspor på det.

Men kan du huske, hvorfor du gerne ville have at vide, om ministeren ... Er der noget anklagende i den mail? Den ser sådan lidt hård ud.

Line Skytte Mørk Hansen:

Prøv lige at gå ned til mailen igen. Ser den hård ud?

Jon Lauritzen:

Det var et åbent spørgsmål. Det var ikke for at lægge noget i munden på dig. Den er på s. 834.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tænker, at der er nogen, der har spurgt mig, om ministeren har fået sagerne, eller hvor sagerne er. Så nej, jeg tænker ikke, at den er specielt hård. Jeg har fået stillet et eller andet spørgsmål, som jeg har behov for at få svar på.

Jon Lauritzen:

Var det sædvanligt, at ministeren så på konkrete sager?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Det er aldrig nogensinde sædvanligt. I hvert fald ikke, at en minister sagsbehandler konkrete sager. Og det er vel det, du indirekte spørger mig om, eller hvad?

Jon Lauritzen:

Nej, nej. Det var bare, om det var sædvanligt, at ministeren så sagerne.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, normalt gik sagerne op i F2. Det var sager, som vi mente skulle forelægges for ministeren. Om man på Udlændingefdelingens område har haft en anden praksis i forhold til nogen af de sager, ved jeg faktisk ikke. Jeg har i hvert fald ikke været ude for det. Jeg har heller ikke så mange konkrete sager, så det er ikke på samme måde som i Udlændingefdelingen. Jeg kan måske ikke lige sammenligne dem.

Jon Lauritzen:

Det er fint, tak. Det er ikke for at lade dig hænge. Der blev afholdt et møde den 8. marts i ministeriet om de fem sager. Kan du huske, om du deltog i mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske mødet den 8. marts. Jeg kan huske, at jeg har deltaget i et møde, men jeg tror, at det var med Udlændingefdelingen, om disse sager fra Udlændingestyrelsen eller de sager, der kom ind fra Dansk Røde Kors. Jeg har ikke deltaget i et møde med ministeren. Så det kommer an på, hvem der deltog i det møde den 8. marts, du spørger til.

Jon Lauritzen:

Den 8. marts er uden ministeren. Det er med Udlændingestyrelsen. Vi kan godt prøve at kigge på s. 929. Der har Lene Vejrum givet en beskrivelse af mødet.

Line Skytte Mørk Hansen:

Men jeg kan sige med det samme, at jeg er ret sikker på, at jeg ikke har deltaget i et møde med Udlændingestyrelsen om disse sager.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg vil ikke spørge dig til, hvad du eventuelt kan huske fra mødet, hvis du ikke har deltaget. Har du deltaget i mødet dagen efter med ministeren og Mark Thorsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har jeg heller ikke deltaget i.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg heller ikke spørge dig så meget til det. Vi har en mail på s. 1027-1028. Der kan vi

se forneden, at Jesper Gori skriver til Lykke Sørensens, hvor han beskriver mødet med ministeren som et stormfuldt møde. Grunden til, at jeg spørger dig til det, er, at jeg senere i samme mailtråd kan se, at Jesper Gori kl. 10.59 skriver:

”Kære I

Blot til orientering – i Lykkes fravær. Lykke har kvitteret for overvejelserne, som hun er enig i.”

Her henviser han nok til forelæggelse af sager for ministeren – om hun kunne se sagerne. Jeg spekulerer på, om du var så nysgerrig, at du kiggede ned i mailtråden, da du fik mailen? Eller om du har hørt om et stormfuldt møde, hvor ministeren og Jesper Gori deltog?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at jeg har hørt om, at dette møde specifikt skulle være stormfuldt. Jeg vil ikke sige, at der var mange stormfulde møder, men det er stærke personligheder, der mødes, indimellem. Så der er nok nogle møder, hvor stemningen har været lidt mere tændt. Men jeg kan ikke huske, at jeg konkret har hørt om, at det her skulle være særligt stormfuldt.

Jon Lauritzen:

Det var også bare lige ... Nu var du så uheldig, at du var nævnt i toppen af en mailtråd, hvor der stod noget i bunden, og så gik jeg på fisketur ved at spørge, om det kunne have givet anledning til et spørgsmål fra dig til nogen af dem, der deltog – altså Uffe Toudal eller Jesper Gori – om, hvad det var for et stormfuldt møde. Men det gjorde det ikke, og det har jeg forstået.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde det ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 877 kan vi se, at Røde Kors henvender sig. De skriver til Lykke Sørensens:

”Den udmeldte indsats med adskillelse af par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig er ved at blive gennemført på Røde Kors' centre. Indtil videre der sket adskillelse af de par, der ikke

har børn, og vi er orienteret om, at de par der har børn skal adskilles i denne uge. Det rejser nogle alvorlige spørgsmål af både humanitær og socialfaglig karakter som vi beskriver i vedlagte brev, og jeg håber at vi kan gå i dialog om sagen. Jeg vedlægger også til orientering et notat vi i dag har sendt til Udlændingestyrelsen med et forslag til ændring af indkvartering af de kvinder, der er blevet flyttet på børnecenter.”

Måske skal vi også for en god ordens skyld kigge på selve brevet. Det er på s. 882. Har du nogen erindring om den henvendelse? Røde Kors spørger her, om der kan etableres en dispensationsadgang. Hvordan husker du forløbet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg husker ikke så meget om det forløb, fordi det lå i Udlændingeafdelingen. Jeg har været med til en eller anden drøftelse – måske et tirsdagsmøde, hvor afdelingscheferne sidder sammen med departementschefen. Jeg tror måske, at den har været oppe på et sådant møde, men jeg kan ikke konkret huske det. Jeg kan godt huske, at den er kommet ind, for det er ikke ligegyldigt, når en af operatørerne skriver ind til departementet. Man bliver nødt til at forholde sig til det, de skriver. Selvfølgelig skal det konkrete brev drøftes med Udlændingestyrelsen. Det var sådan set stilet til Lene Vejrum og bliver bare sendt ind til Lykke Sørensen også. Så jeg har set det, men jeg kan ikke præcis huske hvorhenne eller hvordan.

Jon Lauritzen:

Brevet er på s. 878. Det andet, jeg viste dig på s. 882, var et notat. Dette er selve brevet, hvor overskriften er: ”Anmodning om dispensationsadgang for adskillelse af asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn”. Kan du huske, om du har set dette brev? Vi kan godt dokumentere lidt fra det. Det er også de fem sager, der bliver nævnt. Vi kan se på s. 1346, at brevet bliver sendt til ordførerne. På s. 876 kan vi se, at der også er en mail fra Lykke Sørensen til bl.a. dig, hvor hun skriver:

”Kære alle

Hermed en henvendelse fra Dansk Røde Kors' asylchef Anne la Cour vedrørende adskillelsen af mindreårige.

Vi må drøfte håndteringen af henvendelsen.”

Nu har jeg vist dig lidt forskellige bidrag for at se, om det kunne give noget i hukommelsen. Kan du huske, om I drøftede håndteringen af henvendelsen, og i givet fald hvad I drøftede?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske det præcis. Det, jeg husker, er, at den skal retur til Udlændingestyrelsen. Jeg kan ikke huske, hvornår det blev drøftet, men mit gæt er, at det var på et tirsdagsmøde, hvor Lykke måske har taget den med i afdelingschefkredsen med Uffe Toudal. Men det er et gæt. Det kan også være et andet møde, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Nu ved jeg ikke, om Røde Kors er den vigtigste, men det er i hvert fald en stor operatør. De skriver ind til departementet den 4. marts og beder om, at der skal være en dispensationsadgang. Gav det dig nogen overvejelser? Der er i hvert fald noget, der kunne tyde på, at budskabet om undtagelser ikke var nået ud til Røde Kors.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke, om det ikke var. Det, som Røde Kors gør, er sådan set det samme, som Udlændingestyrelsen gør.

Jon Lauritzen:

Men du tænkte ikke over, at du måske skulle overveje kommunikationen til Udlændingestyrelsen om undtagelserne, siden der er en operatør, der henvender sig direkte og beder om, at der kan være en dispensationsadgang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Det husker jeg ikke, at jeg gjorde. Og hvis nogen skulle gøre det, skulle det være Lykke Sørensen. Det er hende, den er stilet til, og det er også hendes ressort. Så nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå videre til spørgsmål 302. Der er vi på s. 856, hvor vi kan se en mail fra Anne Nygaard Just til bl.a. dig til orientering. Det, der bliver sendt til orientering, er mailen af 4. marts fra Margit Sander Rasmussen om "Opdateret bidrag til samrådsspørgsmål Z". Det er vedhæftet et notat om indkvartering af mindreårige med samlevende og en opdateret liste. På s. 872 kan vi se slutningen af notatet. Det kan være, at vi skal bladre igennem notatet. Vi går lige et par sider tilbage til s. 870. Det er et "Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende". Der er på de første par sider en beskrivelse af praksis, og så slutter det på s. 872 med:

"Ændret praksis pr. 10. februar 2016

Som følge af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn."

Kan du huske, om du gennemgik skemaet, da du modtog denne mail? Skemaet er en oversigt over parrene. Det behøver vi ikke at kigge på. Men kan du huske, om du kiggede på notatet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske. Og jeg tror også, at jeg umiddelbart ville have set på skemaet, hvis jeg skulle se på noget af det her, for det er primært det skema, der går frem og tilbage, som ligger i Koncernøkonomi, mens jeg går ud fra, at Udlændingestyrelsen har drøftet retningslinjerne her med Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Det, jeg selvfølgelig tænker lidt på, er, at der i denne relativt korte beskrivelse af den ændrede praksis ikke er nævnt noget om, at der kan gøres undtagelser. Men du mindes ikke, at du har set det notat. Er det sådan, jeg skal forstå dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Det kan jeg jo godt have gjort. Jeg har fået det på en mail, men jeg mindes ikke, at jeg har læst det igennem og har tænkt over, hvad der stod i de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen har drøftet med Udlændingeafdelingen.

Jon Lauritzen:

Svaret på spørgsmål 302 kan vi se på s. 1067-1068:

"Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?"

Så er der et bidrag fra Udlændingestyrelsen, og nedenunder står der:

"Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever."

På s. 427 kan vi se, at du er på trin 4 i F2-godkendelsen.

Mener du, at man kan udlede af svaret, at der kan forekomme undtagelser? Du kan lige se svaret igen, det er på s. 1067-1068.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke lige, hvad jeg skal sige til. På s. 1068 siger man:

"Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager."

Her bliver der jo sagt, at der er konkrete sager. Det er måske lidt subtilt. Der kunne godt have stået: ”... de konkrete sager, hvor der eventuelt kunne have været undtagelser”, men der står sådan set, at de er ved at lave retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Det kunne vel også forstås sådan, at det var, hvor børnene skal bo, hvor langt de skal bo fra hinanden, om de har 7-7-ordninger, hvem der skal betale togbilletter og alt sådan noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det kunne det måske godt. Det kan jeg ikke sådan lige vurdere. Jeg tænker, at Udlændingefordelingen har været inde over de juridiske overvejelser i svaret.

Jon Lauritzen:

Ja, vi kan se, at det er Anette Görtz, der er medunderskriver. Jeg ved ikke helt, hvad det har af betydning?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er, fordi den er startet hos Anne Just. Når hun starter sagen op, ligger den automatisk i spor i Koncernøkonomi. Den er blevet visiteret ind til Anne Just fra ministersekretariatet. Hvis den havde startet i Jesper Goris kontor, så havde der stået ”Jesper Gori” ude i siden.

Jon Lauritzen:

På det tidspunkt har I været igennem de bidrag, der skulle til statsministeren, og det reviderede bidrag. Der er de fem sager fra Røde Kors, som I også havde kendskab til. Og så notatet her fra Margit Sander fra dagen før, som du ikke kan huske, at du har læst. Men set i lyset af de input, I fik: Hvis det her er en kode for, at der er undtagelser, tænkte I så på, om det måske skulle være lidt tydeligere, hvis det er sådan, det skal forstås?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror ikke, at Koncernøkonomi og heller ikke jeg selv ... I den her godkendelse har vi lagt os i spor af, hvad Udlændingefordelingen har sagt. Det er jeg ret sikker på. Nu ved jeg ikke, om der ligger nogle forskellige udkast og sådan.

Men det er jeg ret sikker på, at Anne Just har gjort, da hun har startet sagen op. Det er jo dem, der ...

Jon Lauritzen:

Undskyld. Og ved du på det tidspunkt, hvad stadie de retningslinjer på? Der er både nogle retningslinjer, som Udlændingestyrelsen skal lave til operatørerne, og så er der retningslinjerne til Udlændingestyrelsen. Har du nogen hukommelse om, hvad status var på retningslinjer på dette tidspunkt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om status på, fordi ingen af de to typer retningslinjer ville ligge i Koncernøkonomi.

Jon Lauritzen:

Så du overvejede heller ikke, hvordan de skulle administrere uden retningslinjer?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg vil sige det på den måde, at det er en grundlæggende opgave i styrelsen at sagsbehandle. Så på den måde er sagsbehandling ikke en fremmed fugl for dem. Jeg tror også, at jeg sagde det i går. Deres direktør er med til mødet og hører om meldingen, der kommer fra Lykke Sørensen og Uffe Toudal Pedersen, og de har en dialog med Udlændingefordelingen. Så jeg tænker ikke, at det er helt fremmed for dem, hvad de skal i gang med. I forhold til retningslinjerne, som Udlændingefordelingen skal udforme til styrelsen, ved jeg ikke, hvorfor det tager så forholdsvis lang tid, inden de kommer. Jeg tror først, at de kommer i november-december eller sådan noget.

Jon Lauritzen:

Den 12. december. Det ser heller ikke ud til, at du er inde i forløbet med retningslinjer, så det var bare et helt kort spørgsmål om, hvorvidt der var nogen, der gjorde sig nogen overvejelser. Men jeg har forstået dit svar.

Line Skytte Mørk Hansen:

Som jeg så svarede meget langt på, ja.

Jon Lauritzen:

Det er også fint. Jeg vil gå videre til samråd Z, som var den 15. marts. På s. 931 kan vi se, at Anne Nygaard Just skriver:

”Hermed udkast til samrådstalen med forhold for bemærkninger fra både Anette og Line. Lad os eventuelt tales ved i morgen formiddag om proces.”

Du modtager den i kopi. Kan du huske, hvordan du var involveret i samrådet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der ligger nogle skriftspor om, at vi har nogle møder. Der skal for det første sikkert stå ”forbehold for bemærkninger”, tænker jeg. Og som jeg husker det, har Anette Görtz, Anne Nygaard Just og jeg et møde. Og så tror jeg også, at der ligger et møde ...

Jon Lauritzen:

Vi kan lige prøve at kigge. Der er i hvert fald en mødeindkaldelse her på s. 1274. Er det dét, du tænker på?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan godt være. Jeg kan bare huske, at der ligger nogle møder op til samrådet, dels internt i forhold til de Q&A-spørgsmål, som vi skal levere ind på, fordi det igen er en fælles sag, der går op, og så ...

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig udkastet til samrådstalen på s. 939. Der kan vi se forinden:

”Det er mit helt overordnede udgangspunkt, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller asylansøger. Jeg har hele tiden været klar over, at der kan være en enkelt sag eller to, hvor det kan være i strid med børnekonventionen eller menneskerettighedskonventionen. Det kan f.eks. være, hvis parret er gift ...”

Kan du huske, om I på mødet den 14. marts drøftede internationale forpligtelser i forhold til de unge asylpar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg ikke konkret huske.

Jon Lauritzen:

På s. 1162 er der en mail fra dig til Anne Nygaard Just:

”Har lige haft Jonas i telefonen – der var ter bemærkninger til talen – for så vidt finde nok – jeg har skrevet ind i dokumentet hvad hendes bemærkninger var”.

Og jeg tænker, at der nok skal stå ”for så vidt fine nok”. Kan du huske den samtale, du havde med Jonas? Vi kan godt prøve at kigge på s. 1170. Der kan vi se en af bemærkningerne, som jeg vil spørge dig til. Der står i det punkt, som vi lige var inde på:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Kan du huske samtalen med Jonas Soelberg? Og om der blev sagt noget mere end det? Jeg går ud fra, at det er dig, der har skrevet det ind.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, at der skulle være sagt mere. Det ser ud, som om jeg har siddet og skrevet det, som han har sagt til mig i telefonen, og fået det sendt afsted til Anne Just på min iPad, for det er stavet forkert. Jeg kan ikke huske, at der blev sagt mere, andet end at ... Det fremgår hvert fald, at ministeren åbenbart ville have dette eksempel ind i stedet for i sin tale. Jeg husker ikke, at Jonas gav mig en særlig begrundelse eller et eller andet udover det. Jeg tror egentlig også, at jeg ville have skrevet det til Anne Just, hvis der var andet i forhold til den samtale.

Jon Lauritzen:

Ved du, hvorfor han ringede til dig? Jeg tænker, at det var Udlændingeafdelingen, som han skulle tage fat i, hvis det var noget med jura?

Line Skytte Mørk Hansen:

Fordi den startede hos Anne Just, og hun er blevet visiteret til sagen af ministersekretariatet. Så har han ringet til mig. Han kunne vel også have ringet til Anne Just, men han har ringet til mig.

Jon Lauritzen:

Men du fik ikke nogen forklaring på, hvorfor det skulle være kongebrevssituationen og ikke internationale konventioner, som var omdrejningspunktet i udkastet? Også henset til det, som I sendte i revideret udgave til statsministeren?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tænker, at han har haft en dialog med ministeren. Det er i hvert fald ikke unaturligt, at kontorchefen for ministersekretariatet havde en dialog med ministeren. Og jeg tænker, at han har sagt til mig: ”Det ville ministeren gerne have ind i talen. Vil I godt være venlige at rette det til?” Jeg kan ikke huske samtalen – det ville være at gøre vold på hukommelsen – og hvad der ellers er blevet sagt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du har hørt noget om, at der har været drøftelser eller diskussioner om, hvorvidt der skulle indsættes ”for eksempel” i forbindelse med kongebrevssituationen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg bliver nogle gange lidt i tvivl, om jeg kan huske det, eller om det er, fordi jeg har læst det efterfølgende. Men jeg kan godt huske, at der var nogle diskussioner om, hvordan talen skulle være, og at det var vigtigt for ministeren, at hun kunne se sig selv i den tale. Samtidig var det vigtigt for Udlændingeafdelingen og for departementschefen, at de kunne se sig selv i, at der var undtagelser. Jeg kan da godt huske den underliggende diskussion. Jeg kan ikke huske specifikt, hvem der har sagt hvad og hvornår. Jeg kan godt huske, at der var den dialog i departementet på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Vi kan se i folketingssvarene og også i samrådet, at der ikke bliver nævnt noget med de internationale forpligtelser. Var det også en del af

det tema eller drøftelse eller snak, som du har overhørt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan bare huske, at der var en diskussion af, hvad der skulle være i talen, og de to forskellige synspunkter, hvor ministeren ønskede at kunne se sig selv i talen, og hvor systemet havde nogle holdninger til, hvad der skulle ind i talen. Jeg kan ikke huske det mere specifikt.

Jon Lauritzen:

Tak. Så vil jeg spørge dig til et ordførermøde, der var den 31. marts. På s. 1396 har vi en mail fra Anne Nygaard Just til dig med kopi til Jesper Gori:

”Hermed udkast til materiale om barnebrude til ordførermødet den 31. marts. Har du bemærkninger? – Vi kan evt. tale om den i morgen formiddag, der er frist kl. 10.”

På s. 1410 kan vi se en mail fra Anne Nygaard Just til Katrine Bang Nielsen med kopi til dig:

”Hermed bidrag om barnebrude til ordførermødet”.

Selve bidraget kan vi se på s. 1412. Nederst står der:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Det lyder lidt som noget, vi har set i forbindelse med bidraget til Statsministeriet. Hvordan husker du dette forløb? Om overhovedet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg altså ikke huske.

Jon Lauritzen:

I tillægsekstrakt 2 s. 15 har vi talepapiret. På s. 16 kan vi starte forneden, så vi ikke skal gentage:

”Udlændingestyrelsen er nu i gang med at omsætte min generelle instruks til retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Samtidig er de fleste af parrene i de aktuelle sager nu blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde gør sig gældende. Det kan for eksempel være, hvis de er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Her går vi tilbage til kongebrevseksemplet og nævner ikke konventioner, og på s. 17 kan vi se i den hårde parentes:

”Ordet kan evt. gives til ordførerne ad bemærkninger. Ved spørgsmål kan ordet evt. gives til afdelingschef, Line Skytte Mørk Hansen”.

Og det får mig til at spørge, om du kan huske mødet? Og om du deltog?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske mødet, og det må fremgå af min kalender, om jeg deltog. Hvis det står i min kalender, har jeg deltaget.

Jon Lauritzen:

Og det med, at jeres bidrag nævner konventioner og EMRK artikel 8, og at det ender med kongebrev: Kan du huske forløbet, eller hvad der skete? Er det lidt det samme som med samråd Z?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at det er lidt det samme som med samråd Z. Ministeren har haft en klar holdning til, hvad hun har ønsket at sige i samrådet, og det er det, der kommer til at stå. Henvisningen til konventionerne ville være noget mere bred, hvis man kan sige det på den måde. Men det var åbenbart bare ikke ministerens ønske at sige det i samrådstalen.

Jon Lauritzen:

Her snakker vi ordførermødet den 31. marts.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja. Til ordførermødet bliver der også lagt op til, at konventionerne skal beskrives som undtagelser. Jeg kan ikke huske, om det blev sagt, men det er det, der er lagt op til.

Jon Lauritzen:

Vi har også et ordførermøde i januar 2017. Der er den 19. januar, og vi er i hovedekstrakten s. 3864. Du sender en mail den 19. januar, og det ligner et referat af et ordførermøde:

”Tilbage melding fra ordførermøde tirsdag.

...

Barnebrude:

M sagde at man skal henholde sig til konventionerne og hvis det er frivilligt og der er en lille aldersforskel kan de få lov at bo sammen. Mark tilføjede at DF ønsker at træde ud af konventionerne –men at det er ikke regeringens holdning.

M- siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der. FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.

Naser bryder sig ikke om præmissen om at man blåstempler at fx en pige er blevet gravid som 14 årig.

M sagde at når de kommer til et modtagecenter bliver de skilt ad –så de får en tænkepause indtil deres forhold er afklaret. Lykke tilføjede at der var nogle der havde valgt at forblive skilt ad.

Udvalget spurgte til om man kunne få nogle eksempler på hvornår man bliver adskilt og hvornår man må blive sammen.”

Kan du huske mødet? Jeg ved godt, at det er lang tid siden.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan ikke huske mødet. Jeg tænker, at jeg har skrevet ned fra mødet, hvad jeg har hørt. Men jeg har haft rigtig, rigtig mange møder, og

jeg kan altså ikke huske et specifikt ordfører-møde i januar 2017. Men jeg har til brug for mine medarbejdere ... Der var rigtig mange forskellige ting på dagsordenen, så der har været lidt forskellige, den er sendt til. Jeg kan ikke huske noget fra mødet. Jeg kan se, hvad jeg har skrevet.

Jon Lauritzen:

Det med, at ministeren siger, at der siden drøftelsen af barnebrude ikke er kommet nye par, så det betyder noget, at drøftelsen har været der: Kan du huske, om der blev sat nogen ekstra ord på det, eller hvad formålet var?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg går ud fra, at dit svar er det samme med hensyn til, at ministeren siger, at kritik fra ombudsmanden om, at hun er gået for langt, er kærkommen. Kan du huske det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej. Jeg kan ikke huske, hvad der ellers er blevet sagt.

Jon Lauritzen:

Det er fint. Vi nøjes med referatet.

Så vil jeg også spørge dig om ombudsmandens redegørelse. Vi var lidt inde på den tidligere. I den forbindelse skal vi se på s. 4211. Jeg tror, at det var den mail, som du også nævnte i starten i dag, og der kan vi se, at du skriver til Anette og Sultana:

”Talte med Uffe - her hans refleksioner om FOB redegørelse som han taler med M om.”

Og så står der bl.a.:

”Mundtlig instruks - Kan ikke efterprøve hvad der er sagt”.

Kan du huske, eller kan du sætte nogen ord på, hvad der menes med ”Mundtlig instruks - Kan ikke efterprøve hvad der er sagt”?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg går ud fra, at det er min og Lene Vejrum's samtale.

Jon Lauritzen:

Det må være en samtale med Uffe Toudal, ikke? Der står jo ”Talte med Uffe”.

Line Skytte Mørk Hansen:

Men du spurgte om ”mundtlig instruks”, ikke?

Jon Lauritzen:

Ja.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, præcis hvad jeg har tænkt, da jeg har skrevet det her. Men jeg går ud fra, at det er det, jeg mener.

Jon Lauritzen:

At fordi det var en mundtlig samtale, er det svært at efterprøve, hvad der er blevet sagt? Det kan også være her, I har haft drøftelsen af telefonsamtalen, altså at du opfattede den anderledes? Eller var det først i starten af februar? Det var det, vi startede dagen med. Kan du huske, om det var på det møde, I talte om noget i den retning?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, om det her var første gang. Det kan jeg faktisk ikke huske. Men jeg har i hvert fald åbenbart haft behov for at skrive til Anette Görtz og til Sultana Baig. Det handler selvfølgelig også meget om den første del – det med, at de skulle orienteres om, hvad der eventuelt kunne ramme os i forhold til denne sag.

Jon Lauritzen:

Forneden står der:

”Man bryder ikke bare konventioner mv. af ’bagevejen”.

Jeg tror, at det var det, du snakkede om i formiddags. Hvordan kan det være, at du havde den snak med Uffe Toudal om Folketingets Ombudsmands redegørelse? Ville det ikke være sådan en jurating?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror, at det er, fordi jeg har set den. Jeg tror, at det er dér, jeg har set udkastet til Folketingets Ombudsmands redegørelse. Det er derfor, tror jeg, at jeg har talt med ham her. Det vil jeg næsten tro.

Jon Lauritzen:

Jeg har ikke yderligere. Tak.

Retsformanden:

Altså, du har ikke mere til afhøringen i det hele taget?

Jon Lauritzen:

Nej, jeg har ikke mere.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Line Skytte, jeg kommer lige til at samle op på nogle ting, som jeg synes kunne trænge til en uddybning, så vi kommer til at vende tilbage til nogle af de ting, som du allerede har været inde på. Det første, som jeg vil høre dig til, er de møder, du har haft, hvor ministeren har været til stede. Som jeg har forstået dig, har du deltaget i to møder, hvor hun har været til stede. Det ene møde var den 9. februar, hvor Jesper Gori også var til stede, og det andet møde var koncerndirektionsmødet dagen efter. Er det rigtigt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er helt rigtigt.

Nicolai Mallet:

Du deltog i mødet den 9. februar kl. 15.30. Og jeg har noteret fra din forklaring, at du ikke huskede, at ministeren sagde så meget, men alligevel, at hun udfordrede Jesper Gori i hans udrødninger om ordningen. På det tidspunkt kl. 15.30 den 9. februar havde ministeren faktisk netop et par timer forinden godkendt notatet. Det ved vi fra materialet. Det gjorde hun kl. 13.44. Kan du huske, om du var klar over, at ministeren havde godkendt notatet, da du deltog i mødet kl. 15.30?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er jeg ikke sikker på, at jeg var bevidst om. Men det betyder heller ikke så meget i min optik. For når et notat går op, ved man, at det er godkendt, hvis det ikke kommer retur. Men jeg har printet det ud til mødet. Så jeg har jo kunnet se på det, at det var godkendt. Nu efterrationaliserer jeg lidt. Det er ikke noget, som jeg har tænkt over. Jeg har kunnet se på forsiden af F2-udprintet, at den var godkendt. Men det er sådan en efterrationalisering lige nu.

Nicolai Mallet:

Vi kommer tilbage til F2-godkendelsesforløbet. Jeg vil bede Rigsretten om at gå til s. 208. Du har fået foreholdt det papir, som Jesper Gori havde lavet forud for mødet. Jeg tror, at du har set det et par gange under din afhøring her. Det, der fremgår af papiret her, er de betingelser, der ifølge ministernotatet skulle være opfyldt, for at man ikke vil kunne adskille par på forskellige centre. Er det også sådan, du genkender det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Nicolai Mallet:

Du forklarede, som jeg husker det, at du udfordrede Jesper Gori, og at du ikke syntes, at der var noget mærkeligt i det. Og der vil jeg godt foreholde dig de forklaringer, som Mark Thorsen og Uffe Toudal har afgivet her i Rigsretten om mødet den 9. februar.

Line Skytte Mørk Hansen:

Der var lige noget, jeg ikke forstod: At jeg udfordrede Jesper Gori?

Nicolai Mallet:

Nej, at ministeren – ikke dig – udfordrede Jesper Gori, og at du ikke syntes, der var noget mærkeligt i, at hun gjorde det. I den forbindelse vil jeg godt foreholde dig noget fra de forklaringer, som Mark Thorsen og Uffe Toudal har afgivet. Mark Thorsen forklarede bl.a. under afhøringen den 21. september 2021 (dag 9):

”Ja. Mødet starter med – og det er derfor, jeg føler mig ret overbevist om, at Jesper Gori var der – at Jesper Gori, ud fra det, man kan kalde

en serviet eller et lille kort papir, grundlægende redegør for, hvad det er for en ordning, man er nået frem til, der kan gælde fremadrettet. Det er en ordning, hvor man siger, at man kan skille alle ad. Dog vil der være nogle, der stadig vil skulle indkvarteres på samme asylcenter, men på hver sit værelse. Det er konklusionen i det notat. Det starter mødet med, og derefter går det over i en drøftelse af, hvordan det vil blive administreret i praksis. Der er også en række spørgsmål, dels fra mig selv og også nogle fra ministeren i forhold til: ”Er I nu helt sikre på, at det er den endelige model?” Hvis man skal forstå den drøftelse, er det, fordi der før i tiden – som jeg redegjorde for før pausen – har været lidt skiftende meldinger i forhold til, hvad man egentlig kunne på dette område. Skulle der være en kattelerm? Skulle det være en politisk kattelerm? Var det en juridisk kattelerm? Så jeg spørger på det møde ind til, om det her er det endelige svar, og om det er dér, vi er nu. Jesper Gori giver så udtryk for, at det er dér, man er nu. Og det er der en drøftelse om.”

Hvis vi nu starter med den forklaring: Er det en beskrivelse, som er dækkende med din hukommelse? At det er sådan, det er eller kan være foregået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja. Jeg kan heller ikke huske, præcis hvordan det er sagt. Men det her med, at ministeren spørger ind til det, som Jesper har gennemgået, er også sådan, jeg helt overordnet husker det.

Nicolai Mallet:

Jeg vil gå til en del af den forklaring, som Uffe Toudal afgav den 24. september 2021 (dag 10). Her forklarede han bl.a.:

”Jeg kan ikke huske det med en serviet. Men jeg kan huske, at vi selvfølgelig diskuterede, under hvilke momenter og forudsætninger og i hvilke situationer man ikke kunne adskille. Og der har disse ting været fremme. Det var det, som det turnerede omkring.”

Er det noget, som overordnet stemmer med din hukommelse?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er det.

Nicolai Mallet:

Vi skal nu til den telefonsamtale, som du havde med Lene Vejrum den 10. februar. Den har du været inde på et par gange. Du forklarede i går, at du læste op fra notatet, men at du ikke i dag præcis husker, hvilke afsnit du læste op. Er det rigtigt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er rigtigt forstået.

Nicolai Mallet:

I den forbindelse spurgte retsformanden dig supplerende ind til, hvordan du kunne vide, at notatet af 2. februar, altså det, som du læste op af, stadig var gældende. Du svarede bl.a., at et notat, der er godkendt af ministeren, lever videre, indtil det bliver afløst af noget andet, og at det kræver noget aktivt, og at du ikke havde andet at stå på i den situation, da du talte med Lene Vejrum. Er det rigtigt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er rigtigt forstået.

Nicolai Mallet:

Nu var du også i går inde på, at du havde sat dit F2-system op sådan, at du ville få en markering – du har lige været inde på det for et øjeblik siden – hvis et notat ikke var blevet godkendt. Har du mulighed for at uddybe for Rigsretten, hvad den opsætning betyder i praksis?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg tror sådan set, at alle har den opsætning, at man kan se farvemarkeringen inde på forsiden af F2, inden man går ind i den konkrete sag. Og man kan se, at når man selv godkender, skifter den fra mørkeblåt til lysegråt eller sådan et eller andet. Jeg kan ikke huske, præcis hvordan det er med farverne. Så kører den videre, og hvis nu Lykke Sørensen ligger efter mig, kan man se, når hun, ministersekretariatet, Uffe Toudal og ministeren har godkendt den. Så den ligger derude og er åben, og de ligger – i hvert fald i min F2 – åbne øverst i mit flow, så jeg kan se, hvis de ikke bliver godkendt. Man kan altså

sætte det op på mange forskellige måder, så det er ikke sikkert, at alle har sat det op på den måde. Men det, jeg også bare sagde, er, at det normale jo er, at et notat bliver godkendt, og det er ikke sådan, at man sidder og venter på at få en opringning fra ministersekretariatet om, at ens notat nu helt ekstraordinært er godkendt. Det er jo ikke sådan, det er. Normalt går notatet igennem og bliver godkendt, og man skal nok få det at vide, hvis det ikke bliver godkendt, for så bliver det returneret hele vejen – typisk til sagsbehandleren – og så starter det hele forfra én gang til. Og det gør det jo, fordi hvis der skal ændres et eller andet, er det sagsbehandleren, der gør det, men alle andre skal godkende den ændring, der kommer ind, hvis det er en stor ting. Var det svar på spørgsmålet?

Nicolai Mallet:

Det var det i hvert fald. Jeg vil godt tage dig igennem forløbet tidsmæssigt. Det er i virkeligheden noget, der blot skal fremstilles for dig her, så du kan komme med dine bemærkninger til det. Vi ved som sagt, at notatet bliver godkendt af ministeren kl. 13.44 den 9. februar, og mødet finder sted kl. 15.30. Jeg beder Rigsretten om at gå til tillægsekstrakt 2, s. 81. Her finder du indkaldelsen til mødet, der skal finde sted kl. 15.30 den 9. februar. Indkaldelsen, som du kan se øverst til højre, er kl. 13.55. Det er – med den spidse pen – 11 minutter efter at ministeren har godkendt notatet. Husker du det sådan, at du udskriver fra F2, efter at du har fået indkaldelsen til mødet, der skal finde sted et par timer senere?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu kan jeg ikke huske det konkret, men det ville i hvert fald være sådan, jeg normalt altid gjorde. Når nummeret på sagen står i mødeindkaldelsen, får jeg den altid printet og har den med. Nu kan jeg ikke huske det præcist, men jeg er ret sikker på, at jeg har printet den og haft papirerne med. Det er meget, meget sjældent – for ikke at sige aldrig – at jeg går til et møde med ministeren og ikke har sagen med, som mødet drejer sig om.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at hvis det ræsonnement holder, har du udskrevet det, efter at ministeren har godkendt det. Jeg er ikke sikker på, at jeg forstod alt, hvad du sagde om F2. Du udskriver noget, efter at ministeren har godkendt det. Vil der i sådan en situation tænde nogen røde lamper om, at det notat, som du nu udskriver, ikke har været godkendt? Du har været lidt inde på det. Ud fra den måde, du skriver det ud, vil du kunne se, om det er godkendt. Er det rigtigt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er rigtigt forstået. Det ville ikke i sig selv tænde en rød lampe hos mig, hvis jeg gik over til et møde, og ministeren ikke havde endeligt godkendt endnu. Det kunne godt være det, som mødet drejede sig om – at hun skulle have en eller anden gennemgang af notatet og sådan noget, inden hun godkendte det. Jeg kunne sagtens have skrevet det ud, også selv om hun ikke havde godkendt det, fordi det ligger derinde, og der er en formodning om, at det bliver godkendt, når det er godkendt af departementschefen og ligger som sidste trin. Så jeg ville ikke have tænkt over, om det var godkendt eller ej.

Nicolai Mallet:

Men det, som jeg også bare gerne vil have 100 % på plads, er, at hvis du udskriver noget – nu tager vi den forudsætning, at du har udskrevet det, efter at du blev indkaldt til mødet, og at det på det tidspunkt har været godkendt, hvad vi jo ved – så fremstår det, du udskriver, også som godkendt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Undskyld, så forstod jeg spørgsmålet. Ja, så ville det fremstå som godkendt.

Nicolai Mallet:

Det næste, jeg vil spørge dig om, handler om dit kendskab til detaljer i notatets juridiske del. Der forklarede du i går, som jeg har noteret det, at din godkendelse i F2 mest var udtryk for, at du godkendte den del, som Koncernøkonomi – altså din egen afdeling – havde stået på mål for. Er det er rigtigt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er rigtigt forstået. Jeg godkender ikke noget, som Jesper Gori har siddet og skrevet, og som Lykke Sørensen har godkendt efter ham. Det kan jeg ikke. Der er en ressortdeling af, hvad man har ansvaret for. Og jeg godkender ikke noget, som de har lavet. Eller laver om i det, for den sags skyld.

Nicolai Mallet:

Vil det sige, at du ikke i detaljer var inde i enkelthederne i den juridiske vurdering, der var blevet leveret af Udlændingestyrelsen? Jeg tænker her f.eks. på spørgsmålet om faktisk forvaltningsvirksomhed, at betingelserne for undtagelse var kumulative, forskellen på indkvartering på samme center og forskellige centre og den slags.

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er fuldstændig korrekt forstået. Det var jeg ikke detaljeret inde i og satte mig ikke detaljeret ind i.

Nicolai Mallet:

Nu må du sige, hvis det ikke er rigtigt, men kan man sammenfatte det kendskab, du havde til notatets juridiske del, sådan, at det i hvert fald var et notat, som forudsatte, at der skulle kunne gøres undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan man sagtens sammenfatte. Jeg havde min portefølje, som jeg skulle forholde mig til, og vi havde i det hele taget alle sammen nok at lave. Jeg forholder mig ikke til, om det, som Udlændingeafdelingen har skrevet ned, er korrekt. Jeg forholder mig ikke til konventionerne. Jeg forholder mig til, at jeg får at vide, at der ligger et notat, og jeg forholder mig til, at Jesper Gori gennemgår, at der vil være undtagelser. Og det er det, jeg har med mig i mit videre arbejde – ikke detaljeret i forhold til hvorfor og hvornår og hvordan. Den juridiske afklaring og uddybning ligger hos Jesper Gori og Lykke Sørensen i deres dialog med Udlændingestyrelsen.

Nicolai Mallet:

Det er også sådan, jeg havde forstået dig. Jeg ville bare gerne have det bekræftet. For lige at

afslutte samtalen, du havde med Lene Vejrum den 10. februar – for nu i hvert fald – vil det så sige, at du ikke under samtalen med Lene Vejrum den 10. februar drøftede enkeltheder i, hvordan administrationen skulle foregå?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er fuldstændig korrekt. Jeg drøftede ikke enkeltheder med Lene Vejrum. Og det er også det, jeg tidligere har sagt. Der var ikke nogen dyb juridisk drøftelse. Min tilbagemelding til hende var: ”Ja, der vil være undtagelser. Ja, I skal tale med Udlændingeafdelingen om det konkrete. Ja, pressemeddelelsen står meget ultimativt, men nu har du fået at vide, at vi udmærket godt ved, at der vil være undtagelser”.

Nicolai Mallet:

Det fører mig hen til pressemeddelelsen og udformningen af den. Du har forklaret rigeligt om din involvering og manglende involvering i det, men er det rigtigt, at du grundlæggende ikke har været særlig involveret i udformningen af pressemeddelelsen, som den kom til at se ud?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke været involveret i pressemeddelelsen om aftenen, hvor det begynder at spidse til, og hvor der er drøftelser om, hvorvidt der skal være undtagelser ude og inde af pressemeddelelsen. Som I også har kunnet se, er Anne Just og jeg inde umiddelbart efter mødet, hvor vi skriver nogle ting ind, som jeg tænker, at Anne Just har aftalt med Jesper Gori. Jeg kan ikke huske det præcis. Men hele den efterfølgende dialog, der kommer, om, hvorvidt undtagelserne skal være med i pressemeddelelsen, i hvilken form, og hvordan det ender, er jeg ikke en del af.

Nicolai Mallet:

Var det så Uffe Toudal, der fortalte dig, at ministeren havde taget undtagelserne ud af pressemeddelelsens tekst?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke præcis huske det. Jeg tror, at det er Uffe Toudal eller Jesper Gori, men jeg kan ikke huske det.

Nicolai Mallet:

Og det, som du sagde til Lene Vejrum under telefonsamtalen om det her, var det grundlæggende og overordnet set de to ting, at undtagelserne var blevet taget ud af pressemeddelelsen på ministerens foranledning, men at de stadig skulle administrere med undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det var de to budskaber. Og det sidste budskab var, at de skulle gå i dialog med deres operatører. For der var heller ingen tvivl om, at ministeren ønskede, at hovedreglen skulle være adskillelse, og det skulle de jo i dialog med operatørerne om. Det bliver også sagt til samtalen.

Nicolai Mallet:

Det næste, som jeg godt vil høre dig lidt til, er høringen af styrelsen i forhold til notatet. På s. 172 i hovedekstrakten kan du nederst se en mail af 29. januar kl. 10.10. Den er fra Anne Just til Ditte Dankert i styrelsen, hvor hun sender et udkast til notat. Emnet er ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”, og teksten er:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne?” – der er nemlig nogle kommentarer i i forvejen – ”Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Længere oppe på samme side, 6 timer senere, kommer der en mail fra Catrine Primdahl, som hun sender på vegne af Ditte Dankert. Hun returnerer den til Anne Just, og det er med teksten:

”På vegne af Ditte sender jeg hermed notatet med vores bemærkninger.”

Du var i går inde på, at styrelsen på et tidligt tidspunkt havde leveret bidrag til notatet. Kan du fortælle lidt om de bidrag, som styrelsen leverede?

Line Skytte Mørk Hansen:

Dem kan jeg faktisk ikke fortælle så meget om. Jeg vil gå ud fra, at de havde en dialog med

Jesper Gori om de bidrag, de leverede, fordi det bl.a. var spørgsmålet om konventioner, som de var med til at beskrive i notatet, så vidt jeg husker. Jeg var ikke inde i notatet i forhold til det, som Ditte Dankert meldte ind med.

Nicolai Mallet:

Hvad var din afdelings opgave i forhold til notatet?

Line Skytte Mørk Hansen:

At få beskrevet, hvad praksis var på daværende tidspunkt. Det var den del af notatet, som var vores ben. Hvordan foregik det i dag? Hvor mange er der af dem? Hvor mange af de her par findes rent faktisk i de her systemer? Det er sådan, den starter op. Og så er det Udlændingeafdelingen, der skal tage over med hensyn til, hvad det juridiske handlerum er i denne sag.

Nicolai Mallet:

De oplysninger, som notatet starter med at indeholde – altså hvordan administrationen er på det tidspunkt – er det oplysninger, som I selv har i Koncernøkonomi, eller indhenter I det fra styrelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, de bliver indhentet fra styrelsen. Det er en helt almindelig praksis, at man indhenter det fra styrelsen, og så beskriver de, hvordan praksis er, og hvordan de gør i dag. Og så er det Jesper Goris opgave at beskrive, hvordan en fremtidig mulig juridisk model kunne se ud. Det er også det, han gør i dette notat.

Nicolai Mallet:

Det kan vi så se. Der foreligger i hvert fald et udkast den 29. januar, som indeholder Jesper Goris juridiske model, som du kalder det. I udkastet på s. 178 står der midt på siden:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som

udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Dette er en beskrivelse af de undtagelser, der efter Udlændingefdelingens opfattelse skulle gøres. Er det også sådan, du forstår det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Nicolai Mallet:

Kan du huske, hvem der besluttede, at styrelsen skulle orienteres om Udlændingefdelingens syn på den juridiske ramme for den ordning, og at styrelsen skulle have mulighed for at kommentere på det? Kan du huske, hvem der gjorde det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg kan ikke huske, hvem der gjorde det, eller hvordan det er sket. Men det er bare helt naturligt. Det ville være mærkeligt andet, end at man havde en dialog med styrelsen om det.

Nicolai Mallet:

Men den dialog formidles gennem din afdeling. Det er Anne Just, der sender den videre til styrelsen. Er det en del af en koordinerende opgave, som I har haft i Koncernøkonomi, omkring dette notat? Fordi indtil videre har jeg

ikke hørt, at I selv har bidraget med noget egentligt til notatet andet end at sende det frem og tilbage.

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan du godt sige. På en eller anden måde er den blevet visiteret over til Anne Just, og der har ikke været nogen sagsbehandler på fra Udlændingefdelingen i første omgang, så vidt jeg kan se. Så det er klart, at Anne Just og Jesper Gori har haft en meget, meget tæt dialog om det. Anne Just har været den, der sørgede for, at tingene blev sendt rundt, og at det blev koordineret.

Nicolai Mallet:

Altså en bekræftelse af min antagelse om, at jeres rolle i Koncernøkonomi først og fremmest har været koordinerende og en opsamling og indhentning af de forskellige bidrag, så der kunne laves et samlet notat. Er det rigtigt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er rigtigt forstået. Det er også det, jeg har sagt rigtig mange gange: at det var et notat, der gik op i to ben. Vores ben i Koncernøkonomi er det talmæssige og økonomiske. Vi var dem, der i første omgang spurgte, hvad praksis var derude. Men lige så snart der kommer en juridisk vurdering ind over, er det hverken Koncernøkonomis eller min rolle at skrive det, formidle det eller godkende det.

Nicolai Mallet:

Det næste, jeg gerne vil ind på, er, at du under din forklaring for Rigsretten har givet udtryk for, at Udlændingestyrelsen efter din opfattelse hele tiden har været klar over, at der har været mulighed for undtagelser. Og at den opfattelse har været der, uanset den oplysning du gav den 10. februar. Hvad er det, du støtter det på?

Line Skytte Mørk Hansen:

For det første siger de selv hele vejen igennem, at de har administreret med undtagelser. Og for det andet er det også det, de rent faktisk gør. Man kan se, at de allerede spørger den 15.-16. februar eller deromkring. Nu kan jeg ikke huske, præcis hvordan det er. Jeg tror, at det er deromkring, at Lene Vejrum skriver til sine

egne medarbejdere, at de skal forelægge alle sager med børn for departementet. Der er hun fuldt ud klar over, at der vil være undtagelser, hvis de forestiller sig at forelægge alle sager med børn for departementet. Og det skriver hun dagen efter ind til mig og Lykke Sørensen, tror jeg nok, og Lykke Sørensen svarer, at Jesper Gori tager den. Så jeg har svært ved at se andet, end at de er fuldt ud klar over det. Og det er også det, de selv kommunikerer den 16. februar.

Nicolai Mallet:

På s. 316 kan du se en mail. Jeg tror ikke, at det er den mail, som du refererer til, for den er ikke fra den 16. februar, og den er ikke med Lene Vejrum som afsender. Mailen er fra Kristina Rosado, som er i Udlændingestyrelsen, til tre kollegaer. Den er stilet til Margit Sander Rasmussen med cc Ditte Dankert og Lene Vejrum. Mailen går afsted kl. 12.14, og der står:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Du har ikke været cc på den, men er det en meddelelse, der stemmer overens med den opfattelse, du havde?

Line Skytte Mørk Hansen:

Den stemmer i hvert fald overens med den anden mail, som jeg kan huske, at jeg har set i forbindelse med Instrukskommissionens materiale. Og denne siger det samme.

Nicolai Mallet:

Denne mail er fra den 15. februar. Den 15. februar er en mandag, og der henvises til noget, som Henrik Grunnet har sagt i sidste uge. Sidste uge var den uge, hvor koncerndirektionsmødet fandt sted, hvor pressemeddelelsen gik ud, og hvor du havde din samtale med Lene Vejrum. Har du en eller anden form for hukommelse om, hvad Henrik Grunnet var orienteret

om i forhold til undtagelser, og hvad der skulle gælde her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg har ikke anden hukommelse, end at han sad med til koncerndirektionsmødet den 10. februar. Så han er blevet orienteret om, at der ville være undtagelser, på samme måde som resten af dem, der sad i lokalet. Jeg kan ikke huske mere fra mødet. Men som jeg har forklaret før, var der på mødet den 10. februar det samme budskab som på mødet den 9. februar.

Nicolai Mallet:

Og den, der afsendte budskabet den 10. februar, var Lykke Sørensen. Er det ikke rigtigt?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jo, det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Spiller høringen også en rolle i forbindelse med den opfattelse, du har givet udtryk for her – at Udlændingestyrelsen hele tiden havde været klar over, at der skulle administreres med undtagelser? Ditte Dankert får den jo i høring og kommenterer udkastet. Det gør hun om fredagen den 29. januar. Du har forklaret, at du deltager i et møde om tirsdagen den 2. februar. Og hun returnerer den kommenterede udgave af ministernotatet til Anne Just via en kollega kl. 16.11 den 29. januar. Er det en del af det, du støtter din opfattelse på?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er også det, jeg mener, at jeg sagde – jeg tror, at det var – i går eller i formiddags. Styrelsen var udmærket godt klar over, hvad der stod i det notat, fordi de selv havde været med til at skrive det. Nu er det altså et stykke tid siden, at jeg har set de notater på skrift, men så vidt jeg husker, er det ikke, fordi det indholdsmæssigt ændrer sig særlig meget i forhold til det, hun ser. Så de ved udmærket godt, hvad det er for et notat, der er gået op til ministeren.

Nicolai Mallet:

Du har været lidt inde på det, og det her er også kun opfølgende og afklarende spørgsmål, men et af de emner, som har været oppe et par

gange, er, om styrelsen efter din samtale med Lene Vejrum blev ladet tilbage uden nogen form for vejledning i, hvordan de overhovedet skulle gribe det her an. Hvis man nu tager Lene Vejrum's version for gode varer, nemlig at der kun var pressemeddelelsen, og at de faktisk ikke rigtig havde andet: Mener du, at styrelsen overhovedet ville være i stand til at administrere en indkvarteringsordning – også en ny indkvarteringsordning – uden nærmere retningslinjer fra departementet? Var styrelsen gearret til det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er også det, jeg har sagt. Det er jo en styrelse, hvis fornemste opgave er at lave sagsbehandling, så selvfølgelig kan de sagsbehandle. Og hvis de var i tvivl om et eller andet, skulle de række ind, og det er også det, de gør. Så ved jeg godt, at der ikke er noget skriftspor i dagene den 9., 10., 11. og 12. februar, men jeg er ikke i tvivl om, at de har haft en dialog, hvis der var noget som helst, de var i tvivl om ude i styrelsen. De snakkede sammen hver dag. Der kommer så et skriftspor igen fra den 15., 16. og 17. februar, hvor de skriver sammen, og de taler også sammen – Lene Vejrum og Lykke Sørensen i hvert fald. Så jeg mener ikke, at de var i tvivl om, hvordan de skulle sagsbehandle og administrere. Og de vidste udmærket godt, hvem de skulle tale med, hvis de var i tvivl om noget.

Nicolai Mallet:

Mit spørgsmål gik i virkeligheden lige så meget på, om de fagligt var klædt på til det. En ting er, hvis der var tvivlsspørgsmål, f.eks. vedrørende konventioner, som de måske ikke var i stand til at håndtere umiddelbart, men alle de ting, som du blev forevist i en mail med forskellige punkter om praktiske forhold: Er den slags ting noget, som efter din opfattelse var noget, som styrelsen var i stand til at håndtere?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er jo det, som styrelsen laver. Så ja. Og man kan også godt se det i den mail – jeg kan ikke huske, om det var Ditte Dankert, eller om det var Kristina Rosado, der skrev den – med de mange spørgsmål. De har jo alle disse

refleksioner om den konkrete sagsbehandling i de her sager. Så selvfølgelig er de det.

Nicolai Mallet:

Lige i forhold til, hvad du egentlig læste op for Lene Vejrum den 10. februar: Jeg tror, at de ord, du brugte, var, at du læste konklusionen op. I ekstrakten s. 191, som du har set et par gange nu, står der under pkt. 4 en indstilling:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreårige tarv.”

Nu har du sagt flere gange, at du ikke præcis kan huske, hvad du læste op af notatet, og derfor vil jeg lige foreholde dig den forklaring, du afgav for kommissionen. Det er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 778:

”Hun blev foreholdt, at hun tidligere har forklaret, at hun under telefonsamtalen med Lene Linnea Vejrum den 10. februar 2016 læste op af ministerens indstilling. Hun bekræftede, at hun læste op af den juridiske vurdering i notatet. Hun husker ikke præcist, hvad hun læste op, men hun havde ikke selv noget fagligt at stå på vedrørende det juridiske, og hun var derfor nødt til at læse op af notatet. Hun havde ikke planlagt i forvejen, at hun ville læse op af notatet.”

Som du kan se, forklarede du dengang i kommissionen, altså sidste år, at du læste op af ministerens indstilling. Kunne det være den indstilling, som jeg lige citerede for dig?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja. Nu kan det godt være, at jeg kaldte det konklusion her, men ja, ministerens indstilling.

Nicolai Mallet:

Du startede med at sige i forbindelse med min afhøring af dig her, at dine hovedbudskaber var, at der nu kom en pressemeddelelse, som havde det indhold, hvor ministeren havde taget undtagelserne ud, men at der i øvrigt skulle administreres med undtagelser. Var det sætningen ”medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv”, som var undtagelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske, præcis hvad jeg har sagt. Men det var de mindreåriges tarv, der fyldte. Så det ville være meget naturligt, at jeg havde brugt det, som står nede i andet punkt af indstillingen. Jeg kan ikke rigtig forestille mig, at jeg har siddet og gennem... eller det har jeg ikke. Og det var samtalens længde heller ikke til. Og jeg var slet ikke nede i de juridiske detaljer. Jeg formoder, at det var sådan, at jeg gik ned til indstillingen og læste op for hende og sagde, at det er det her, der er at stå på lige nu.

Nicolai Mallet:

Hvordan reagerede Lene Vejrum på det, du læste op? Og i det hele taget på din oplysning om, at der skulle administreres med undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der er vel to ting, som jeg husker fra samtalen, om, hvad Lene meldte tilbage. Det ene er, at det var en meget, meget stor opgave for dem – jeg skal ikke bruge ordet besværligt, for det var ikke det – men de syntes, det var en meget, meget stor opgave for dem, fordi der var mange centre, og der var mange kroge, de skulle ud i, og de skulle have alle operatørerne i tale osv. Så selvfølgelig var det en stor opgave. Og den anden ting, hun italesatte, var, at der kunne være sårbare familier, hvilket de var meget opmærksomme på. Det fyldte meget hos dem. Det er fuldstændig korrekt, og det skal de også være opmærksomme på, men det fyldte også hos Lene i samtalen.

Nicolai Mallet:

Jeg vil i den forbindelse godt lige foreholde dig det næste afsnit på s. 778. Jeg har ikke nogen ...

Retsformanden:

Jeg skal bare lige høre, hvor lang tid du – og forsvarerne i det hele taget – har tilbage ca.? Det er mere et spørgsmål, om vi skal skyde frokostpausen for at gøre det færdigt?

René Offersen:

Vi kommer til at gå over frokost.

Retsformanden:

Så må vi lige standse et eller andet sted. Vi kan godt tage foreholdet med.

Nicolai Mallet:

Beklager, tiden løb fra mig. Der står her i din forklaring på s. 778:

”Adspurgt, hvordan Lene Linnea Vejrum reagerede på at få læst op af et notat, herunder om Lene Linnea Vejrum lød, som om hun kendte notatet, forklarede hun, at Lene Linnea Vejrum kendte notatet, i og med at Udlændingestyrelsen selv havde leveret input til notatet. Hun kan ikke vurdere, om Lene Linnea Vejrum kendte til den endelige udgave af notatet, hvilket hun formentlig ikke gjorde, medmindre Jesper Gori havde sendt det til hende.”

Er det en forklaring, du kan vedstå?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, det er en forklaring, jeg kan vedstå.

Nicolai Mallet:

Så er det et naturligt sted at stoppe.

Retsformanden:

Ja. Vi holder frokostpause til kl. 13.15.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak. Line Skytte, for lige at afrunde den 10. februar og hvad den udløste – du var også kort inde på det før i din afhøring her: Der var møder efter den 10. februar. Ikke møder, som både du og ministeren deltog i, men møder, som du

deltog i, efter den 10. februar, hvor der efter din opfattelse kunne have været anledning til fra styrelsens side at nævne, at man havde fået en undtagelsesfri instruks fra dig. Jeg noterede den 11. februar. Var det et møde, som du deltog i, altså den 11. februar hos Uffe Toudal?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det var ikke et møde, jeg deltog i. Det var de tre vicedirektører fra styrelsen og Uffe Toudal.

Nicolai Mallet:

Deltog Henrik Grunnet også i mødet?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, Henrik Grunnet deltog ikke, fordi det handlede om, at Henrik Grunnet ikke længere skulle være direktør i styrelsen ved udgangen af måneden. Uffe Toudal skulle tale med de tre vicedirektører om, at en af dem nu blev konstitueret som direktør, når Henrik Grunnet stoppede. Det var bl.a. en orientering til dem om det.

Nicolai Mallet:

Ud over det møde noterede jeg, at der var møde den 22. februar lige efter din ferie. Det behøver du ikke at uddybe yderligere. Kan du huske, om der var andre møder i ugerne efter den 10. februar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, ikke hvor jeg deltog, så vidt jeg husker, for jeg havde ferie fra den uge, der startede den 15. februar.

Nicolai Mallet:

Så går vi over til noget andet. Jeg vil godt bede Rigsretten om at gå til hoveddekstrakten s. 5120. Her kan vi se en mail, som er skrevet den 7. juni 2017, og det vil sige, at det er lidt retrospektivt. Mailen er sendt fra Ditte Dankert til Adam Khalik, som på det tidspunkt også er ansat i styrelsen. Teksten er kort. Den er stilet til andre også. Der står:

”Kære Begge

I har da virkelig knoklet. Vedhæftet er inkl. mine forslag til rettelser og kommentarer. Man

kan jo godt korte ned – omvendt er det godt at komme med dette som 1. udkast for at sætte rammen.”

Det, som det drejer sig om, er et udkast til et svar på spørgsmål AY. Hvis vi går en side ned til s. 5121, står der under pkt. 2 lige under midten:

”Det var Udlændingestyrelsens vurdering den 10. februar 2016, at en ordning, hvorefter en mindreårig over 15 år uden undtagelse ikke kunne indkvarteres sammen med sin ægtefælle eller samlever, rejste spørgsmål i forhold til Danmarks internationale forpligtelser. Disse spørgsmål blev drøftet mellem Udlændingestyrelsen og Udlændinge- og Integrationsministeriet.”

Hele næste afsnit er streget, og så står der videre:

”Departementet tilkendegav i den forbindelse, at styrelsen kunne forelægge konkrete problemstillinger for departementet, hvis styrelsen i relation til de konkrete sager ønskede departementets vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser.”

Til den bemærkning er der en kommentar, som Ditte Kruse Dankert har sat ind:

”Fremstillingen er i harmoni med Uffes tilkendegivelse til Henrik”.
Er du enig i den kommentar?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, den er jeg enig i. Hvis det skal forstås sådan, at det var ... Jeg ved ikke, om Uffe Toudal og Henrik Grunnet har talt sammen efterfølgende, men ellers er det vel en henvisning til concern-direktionsmødet, tænker jeg.

Nicolai Mallet:

Du har i øvrigt forklaret – og vi kommer lidt over til noget andet nu – at det var ministerens politiske holdning, at alle skulle adskilles. Men var det en holdning, som ministeren stod så fast på, at hun af dig direkte eller indirekte krævede, at ordningen skulle gøres absolut, altså

undtagelsesfri, uden hensyn til de klare juridisk råd, hun havde fået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg har hverken fra Inger Støjberg eller for den sags skyld fra Uffe Toudal Pedersen, fra Lykke Sørensen eller fra nogen anden hørt, at ordningen skulle være undtagelsesfri.

Nicolai Mallet:

Når du siger ”fra nogen anden”, vil det så sige, at du heller ikke har kendskab til, at ministeren stillede et sådant krav, altså at ordningen skulle være absolut og undtagelsesfri, til andre af dine kollegaer, som du måtte have talt med?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det har jeg i hvert fald ikke hørt om.

Nicolai Mallet:

Vi skal nu over til samråd Z den 15. marts 2016. Samrådet er udløst af et spørgsmål fra Dan Jørgensen. Der skal vi ind i talepapiret. På s. 1162 kan vi se din mail af 10. marts med bemærkning til talepapiret, som du sender til din medarbejder Anne Just. På s. 1169 står der noget om tvang. Du har også tidligere fået et par spørgsmål om det. Der står følgende:

”Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til barnebrude.”

Det er altså et udkast til en tale, som ministeren kan holde i anledning af samråd Z. Hvilke oplysninger om tvang lå til grund for taleudkastet, som du husker det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det husker jeg faktisk ikke. Jeg kan ikke huske, hvad der lå til grund for det.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt foreholde dig, hvad du forklarede i kommissionen. Det er på s. 209 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Der står bl.a. i det sidste store afsnit:

”Hovedreglen var, at der i alle sager skulle ske adskillelse, og der kunne godt være sager, hvor man adskilte, selvom der ikke forelå et tvangselement. Det var ikke en betingelse for at adskille, at der beviseligt forelå et tvangselement, og tvang var ikke i sig selv en præmis for adskillelse. Udlændingestyrelsen gik ikke ind og undersøgte, om der var tale om tvang. Udlændingestyrelsen adskilte som hovedregel. Adspurgt om, hvilket sagligt formål adskillelsen i så fald forfulgte, forklarede hun, at det var ministerens politiske holdning, at flest muligt skulle adskilles.”

Hvis vi begrænser os til den del, kan du så genkende og vedstå dig, at det var din opfattelse af tvang i forhold til det her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja.

Nicolai Mallet:

Vi skal til Lene Vejrum's notits af 31. marts 2016 på s. 1515 i hoveddekstrakten. Indholdet er kendt. Det, som jeg vil spørge dig om, er, om Jesper Gori nogensinde kontaktede dig i forbindelse med notitsen for at høre din mening om den?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde han ikke.

Nicolai Mallet:

Var der noget til hinder for, at han kunne gøre det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det var der ikke noget til hinder for. Min dør var åben for alle i alle sammenhænge, også for Jesper Gori – om det var denne sag eller alt muligt andet. Så det var der bestemt ikke.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg bede Rigsretten om at gå til s. 4045. Det handler også om notitsen. Det er også et dokument, som du har været foreholdt før, nemlig ombudsmandens udkast til redegørelse af 1. februar 2017. På s. 4045 har vi følgebrevet. Hvis vi går videre til selve redegørelsen og frem til s. 4055, finder vi afsnittet om notitsen

af 31. marts, som Lene Vejrum havde lavet om jeres telefonsamtale den 10. februar. Der står:

”Derimod udarbejdede styrelsen den 31. marts 2016 en notits om en telefonisk samtale den 10. februar 2016, hvoraf det fremgår, at ministeriet anmodede styrelsen om ”straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.”

Så står der, og det er så ombudsmandens egen bemærkning:

”Der fremgår ikke af notatet yderligere oplysninger om, hvorledes retningslinjerne skulle forstås.”

Så vil jeg bede Rigsretten om at gå til s. 273. Det er også et dokument, som du har fået forelagt et par gange. Det er den mail, som Ditte Kruse Dankert sender til operatørerne den 10. februar kl. 16.09. I det første afsnit er der citeret direkte fra pressemeddelelsen. Citatet er i anden linje og frem:

”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

I næste afsnit står så, hvad det betyder. Der står nemlig:

”Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Er du enig i den betydning, som Ditte Kruse Dankert lægger i pressemeddelelsen her? For skellen er, at mens citatet indeholder en

bemærkning om, at adskillelsen skal ske på hvert sit center, så er andet afsnit om, hvad det betyder, uden den tilføjelse. Er du enig i den måde, det er formuleret på?

Line Skytte Mørk Hansen:

Den skal jeg have en gang til.

Nicolai Mallet:

I den mail, der sendes ud til operatørerne, er der to lidt fyldige afsnit. Det første afsnit indeholder et citat fra pressemeddelelsen, hvor der bl.a. står, at adskillelse skal ske på hvert sit center. Men i næste afsnit, hvor der redegøres for, hvad ministerens beslutning betyder, står der ikke noget om, at det skal være på hvert sit center, men stadigvæk, at der skal ske adskillelse. Er det en udlægning af pressemeddelelsen, som du er enig i?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det ved jeg ikke. Det har jeg simpelthen ikke været inde i. Om det er en udlægning, jeg er enig i ... Jeg kan se, hvad der står, men jeg ved ikke helt, hvad jeg skal svare til det her. Jeg har jo ikke været inde i den her beslutning.

Nicolai Mallet:

Ved du hvad? Det er egentlig også helt i tråd med, hvad du har forklaret tidligere. I hvert fald hvis jeg skal forstå det sådan, at spørgsmål om, hvorvidt adskillelse skulle ske på samme center eller på forskellige centre, ikke var noget, som du var specielt inde over.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det er fuldstændig korrekt. Jeg ville også være ked af at skulle sidde og have en masse meninger om det lige nu. Det har jeg altså ikke haft før.

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder, Nicolai Mallet. Jeg vil bare for god ordens skyld nævne, at selve pressemeddelelsen er med i mailen. Vi kan se den forneden på s. 273 og videre på s. 274. Den er også med til operatørerne. Bare for en god ordens skyld.

Nicolai Mallet:

Det er godt, og tak for det. Det er altså den pressemeddelelse, hvis betydning bliver beskrevet i den mail.

Det sidste spørgsmål fra mig vedrører spørgsmål 302, som vi har på s. 1067:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Og i det sidste afsnit på s. 1067 og øverst på s. 1068 står følgende:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Hvad er din forståelse af formuleringen ”omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”?

Line Skytte Mørk Hansen:

Der er min forståelse, at der ligger i det, at der er undtagelser i forhold til hovedreglen. Det var også det, som jeg sagde før.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål. Det tror jeg, at René Offersen har.

Retsformanden:

Ja.

René Offersen:

Ja tak. Jeg har to supplerende temaer. Lidt om implementeringen og så lidt om Folketingets Ombudsmand.

I forhold til implementeringen tager jeg udgangspunkt i, at der den 10. februar 2016 var en ny indkvarteringsordning. Jeg forstod din

forklaring i går sådan, at Uffe Toudal Pedersen efter godkendelsen af pressemeddelelsen bad dig om at fremsende den til Udlændingestyrelsen. Er det korrekt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er korrekt forstået.

René Offersen:

På s. 253 har vi en mail af 10. februar kl. 14.11 fra Anne Nygaard Just til Lene Linnea Vejrum, Ditte Kruse Dankert og med dig på cc. Du må nærliggende have givet hende beskeden om at gøre noget?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, enten har jeg, eller også har Anette Görtz bedt hende om at sende den ud. Det ville jeg næsten tro. Jeg kan simpelthen ikke huske det, men det ville jeg næsten tro.

René Offersen:

Vi går videre til s. 256. Der har vi igen pressemeddelelsen. Nu sendes den af dig selv kl. 14.25, altså 14 minutter senere, og den sendes kun til Lene Linnea Vejrum. Kan du huske, hvorfor du sender den? Hun har jo lige fået den. Er der nogen grund til det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Måske har jeg ikke set, at Anne Just har sendt den ud. Jeg ved det ikke. Det er sådan lidt spekulationer. Jeg ved simpelthen ikke, hvorfor jeg sender den igen. Men jeg sender den, fordi jeg får besked på, at den skal sendes ud til Lene Vejrum, og så gør jeg det. Jeg tænker, at jeg ikke har været opmærksom på, at den er gået ud til hende én gang. Nu har hun da i hvert fald fået den.

René Offersen:

Og man kunne forestille sig, at det er noget, du gør umiddelbart før eller tæt på det tidspunkt, hvor du ringer til hende for at være sikker på, at de har det? Men det er nok en gisning.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan ikke huske det. Men jeg tror ikke nødvendigvis, at jeg ville have sendt den, hvis jeg lige havde set, at Anne Just havde sendt den.

Det kan da godt være, at jeg så ikke havde sendt den. Men det har jeg formentlig ikke set, og så sender jeg, fordi Uffe Toudal har spurgt mig, om jeg ikke godt vil være venlig at sende den til Lene Vejrum direkte.

René Offersen:

Nu har vi set, at den bliver sendt ud. Så vil jeg gerne spørge dig, om Inger Støjberg – efter din erindring – den 10. februar eller i de næstfølgende dage blev orienteret af dig om din fremsendelse af pressemeddelelsen til Udlændingestyrelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde hun ikke. Ikke af mig.

René Offersen:

Så vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 283. Der har vi den mail, som du sender kl. 17.42 til en række personer i departementet, hvor du til orientering deler det, du har modtaget fra styrelsen, om, hvad de har sat i værk af forskellige ting. Og foroven kan vi se, at du har sendt den til bl.a. Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensen og Jesper Gori. Det, der selvfølgelig interesserer mig, er, at Inger Støjberg ikke er sat på som en af modtagerne. Og så vil jeg spørge, om du efter din erindring den 10. februar eller i dagene derefter orienterede Inger Støjberg om indholdet af mailen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

René Offersen:

I forhold til den kommunikation, der var med Udlændingestyrelsen om den nye indkvarteringsordning, skal jeg spørge dig, hvorvidt Inger Støjberg den 10. februar eller i de næstfølgende dage gav dig konkrete ordrer eller lignende om, hvornår eller hvordan kommunikationen med Udlændingestyrelsen skulle ske?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde hun ikke.

René Offersen:

Bad Inger Støjberg dig om den 10. februar eller deromkring at udvirke, at Udlændingestyrelsen

blev bibragt den opfattelse, at den nye undtagelsesordning skulle administreres uden undtagelser?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det gjorde hun ikke.

René Offersen:

Så vil jeg gå til lidt om Folketingets Ombudsmand, og der vil jeg gerne bede Rigsretten gå til s. 2168. Vi har hørt tidligere i dag og kan se i F2, at du var involveret i besvarelsen den 4. maj 2016 på den måde, at du fik det til orientering, men ikke til godkendelse. Og vi kunne se, at det, du fik til orientering, omfattede både svaret og bilagene, herunder bl.a. Udlændingestyrelsens udtalelse. Jeg vil lige være sikker på, om jeg har forstået rigtigt. Jeg forstod, at du ikke havde erindring om at have læst brevet af 4. maj i F2, hvor der også var en række bilag. Men læste du brevet dengang? Altså i dagene omkring den 4. maj op til afsendelsen?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg simpelthen ikke huske, om jeg gjorde. Når man er på i kopi, går man ikke nødvendigvis ind i sagerne og læser dem – eller sådan har jeg det i hvert fald. Jeg læser selvfølgelig de sager, hvor jeg selv skal godkende, men om jeg har været inde at læse, kan jeg simpelthen ikke huske. Det tror jeg ikke umiddelbart, at jeg har.

René Offersen:

I forlængelse af det vil jeg gerne være helt sikker på, om du efter din erindring var involveret i nogen former for drøftelser med nogen fra Udlændingeafdelingen, navnlig Lykke Sørensen eller Jesper Gori, omkring tilblivelsen af svaret?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det kan jeg i hvert fald svare fuldstændig klart på: Det var jeg ikke.

René Offersen:

Vi kan se af det her brev, at man i pkt. 1 henviser til Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april, og det gentager man så nedenfor. Jeg

forstod dig sådan, at du ikke har set det på det her tidspunkt. Er det rigtigt forstået?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det er rigtigt forstået.

René Offersen:

Vi går frem til den 11. maj på s. 2185. Her ser vi, at ombudsmanden skriver tilbage, efter at have modtaget dette svar, og stiller nogle spørgsmål og beder om at få yderligere dokumentation. På s. 2191 kan vi se, at ombudsmanden skriver i tredje afsnit:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.”

Og længere nede beder han om at få:

”... de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Der kommer altså en anmodning om at få denne dokumentation. Kan du huske, om du ser dette brev dengang og bliver involveret i det?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, jeg mener ikke, at jeg har været involveret i den beskrivelse. Og det er også noget af det, der er så mærkeligt i denne sag – at man ikke henviser til det notat, der rent faktisk ligger, og hvor man rent faktisk har gjort sig nogle overvejelser. Det er meget mærkeligt, at man ikke orienterer ombudsmanden om det.

René Offersen:

Det kommer vi til lige om lidt, men det kan jeg godt forstå, at du tænker. På s. 2216 kan vi se, at sagen – svaret til ombudsmanden – på det praktiske plan bliver forankret hos Saugmann-Jensen. Hun skriver bl.a. til Anne Nygaard Just umiddelbart efter modtagelsen af det her. Hun beder din afdeling om at hjælpe med at besvare det her, idet hun beder om at få at vide, om man

har noget materiale. Kan du huske, om du er involveret i sådan noget som det her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg gik ind helt primitivt og søgte på, hvad jeg havde sendt til Lykke Sørensen, Jesper Gori og Anne Just. Så sendte jeg alle de mails til Anne Just, og hun sendte materialet videre til Udlændingeafdelingen. Så vi prøvede at scanne alt, hvad der lå i vores mailboks, og så har hun selvfølgelig også gjort opmærksom på, at der lå en sag inde i F2, hvis de ikke selv vidste det. Det har de nok selv vidst, men vi gjorde det i hvert fald.

René Offersen:

Anne Just forklarede også, at hun tømte eller kopierede alt, hvad der var i sagen på F2, og sendte med. Så har hun også fortalt, at de kom tilbage, efter at de havde modtaget det, og bad om at få en sortering af det. Er det noget, du kan erindre noget om?

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder dig, René Offersen. Jeg tror ikke, at Anne Nygaard Just forklarede, at hun tømte alt, hvad der var i F2. Hun forklarede, at hun kiggede i sin indbakke, hvad der var af mails. Der kommer en protokol på det. Det var bare lige for at bemærke det.

René Offersen:

Uanset hvad forklarede hun, at det betød, at hun afleverede ganske meget materiale, og så blev hun bedt om at foretage en sortering af det. Er det noget, du har nogen erindring om, at du har hørt om dengang?

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg kan faktisk ikke huske, hvad det endte med. Jeg tror, at Anne Just sagde, at de selv kunne gøre det, men jeg er altså ikke helt sikker på det. Det kan jeg faktisk ikke huske. Det har Anne Just nok sagt noget om selv.

René Offersen:

Så sker der det, at departementet sender det materiale, man har samlet sammen, til ombudsmanden. Nu omtalte du ministernotatet, og det er ikke, fordi jeg vil spørge dig nærmere ind til

det i lyset af din forklaring, men det er med i materialet på den måde, at det i sin endelige version er vedhæftet en mail af 18. februar mellem to fuldmægtige. Men derudover ligger det ikke i en ren udgave.

Så kommer der et svar fra ombudsmanden, og det vil jeg ikke gå ned i med dig, men den 14. juli svarer ministeriet på det. Der vil jeg godt først bede om, at Rigsretten går til s. 2971. Der har vi svaret. Og i tillægsekstrakt 2 s. 29 har vi en udskrift fra F2 vedrørende svaret. Som jeg ser den udskrift, vi har modtaget fra F2, er du ikke på i forbindelse med udarbejdelsen af svaret. Og så vil jeg spørge dig ad, om du har nogen erindring om, at du på en eller anden måde i øvrigt var involveret i eller medvirkede til udarbejdelsen af dette svar fra ministeriets side til ombudsmanden?

Line Skytte Mørk Hansen:

Nej, det var jeg ikke.

René Offersen:

Kan du huske, om du har set svaret efterfølgende? Om det er indgået i noget af det, du har lavet? Du fortæller senere – og det forstod jeg godt – at du i hvert fald så det udkast til udtalelse, der kom fra Folketingets Ombudsmand, men har du nogen erindring om, at du efterfølgende har set svaret af 14. juli?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det har jeg ikke nogen erindring om.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Jeg skal spørge anklagerne, om det giver anledning til yderligere?

Jon Lauritzen:

Ganske kort. Jeg vil godt spørge lidt til din involvering i forhold til Folketingets Ombudsmand. Du er lige blevet spurgt ind til det. Jeg vil godt bede dig om at kigge i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 188:

”Foreholdt brevet af 21. marts 2016 fra Folketingets Ombudsmand til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (ekstrakten side 883) forklarede hun, at hun ikke var inde over ombudsmandssagen, der lå i Udlændingeafdelingen. Hun leverede akter i sagen. Hun læser ikke alt i F2-systemet, som hun bliver kopieret ind på. Hun fulgte med i ombudsmandssagen.”

Jeg vil høre, om du kan uddybe det med, at du fulgte med i ombudsmandssagen, og om du kan vedstå dig, hvad der står her?

Line Skytte Mørk Hansen:

Ja, og man kan sige, at det er fuldstændig korrekt, hvad der står. Jeg læser ikke alt i F2-systemet, som jeg bliver kopieret ind på. Og ”fulgte med i ombudsmandssagen” – det var ikke inde i F2 eller i forhold til Uffe Toudals og Lykke Sørensens dialog med ministeren. Det var på et helt overordnet niveau.

Jon Lauritzen:

På s. 189 bliver du foreholdt de henvendelser fra ombudsmanden, som forsvaret havde fremme lige før, og til det svarer du:

”Hun blev herefter adspurgt, om hun på noget tidspunkt fandt anledning til at henvise til notatet. Hertil forklarede hun, at hun ikke udfordrede tilbagemeldingen til Folketingets Ombudsmand. Det havde været fint at henvise til notatet, og hun ved ikke, hvorfor man ikke gjorde det.”

Jeg hører din forklaring lidt anderledes her, fordi her virker det, som om du har taget stilling til det. Forklaringen er ikke, at du slet ikke kendte til dem, eller at du ikke havde set dem. Så jeg spørger bare opklarende.

Line Skytte Mørk Hansen:

Nu kan jeg ikke lige huske, hvordan der blev spurgt. Da jeg bliver opmærksom på den svarmetodik, som man vælger at bruge i forhold til Folketingets Ombudsmand, er det som sagt fuldstændig korrekt, at jeg ikke udfordrer det. Og jeg ved heller ikke, hvorfor man ikke sender notatet med til ombudsmanden.

Jon Lauritzen:

Hvis det var noget, du ikke udfordrede, virker det, som om det er noget, du har forholdt dig til på det tidspunkt. Jeg skulle bare være sikker på, at jeg ikke hørte din forklaring før sådan, at du nærmest ikke vidste, at der var disse henvendelser.

Line Skytte Mørk Hansen:

Jeg ved godt, at ombudsmanden henvender sig og beder om at få akter. Jeg ved ikke, præcis hvornår i forløbet det er. At han senere får notatet, men vist ikke i første omgang, vidste jeg også godt på et eller andet tidspunkt. Jeg kan ikke lige huske hvornår.

Jon Lauritzen:

Det næste er lidt mere en praktisk ting. På s. 192 i hovedekstrakten ...

René Offersen:

Må jeg sige, mens vi finder det: Når man ser på brevet, når man spørger vidnet til det, foreholder hende, hvad hun har forklaret i Instrukskommissionen om brevet til ombudsmanden af 14. juli, skal man være opmærksom på, at udskriften fra F2, der viser, at hun ikke medvirkede, først er blevet tilvejebragt for Rigsretten. Den var ikke i Instrukskommissionens materiale. Så udspørgningen foregik på et lidt andet grundlag.

Jon Lauritzen:

Det her på s. 192 er bilaget til pressemeddelelsen. Og grunden til, at jeg vil vise dig det, er, at det vel er et af de få dokumenter, vi ikke har haft dig grundigt igennem. Og grunden til, at jeg lige vil vise dig det, er din forklaring om, at Lene Vejrum under jeres telefonsamtale den 10. februar sagde, at det var en meget stor opgave med mange forskellige centre og andet. Men det eneste, der ikke står i bilag 1 til pressemeddelelsen, er navnene på de par, der skal adskilles – og det er nogle oplysninger, som de selv havde leveret. Kan du prøve at komme det lidt nærmere, hvad den store opgave var?

Line Skytte Mørk Hansen:

Det må du hellere lade Lene Vejrum forklare om. Men til gengæld vil jeg godt sige, at der ikke er nogen tvivl om, at Udlændingestyrelsen

havde rigtig, rigtig meget at se til på det tidspunkt. Så det, at departementet pludselig kommer og beder om, at der skal administreres på en anden måde, end de er vant til, og at der skal ske noget andet ude i centersystemet, kan da godt have ... Jeg kan godt forstå, at hun siger, at det måske ikke lige er en opgave, de synes er superdejlig at få midt i, at de kæmper med at få indkvarteret alle 18.000 og få tingene til at hænge sammen. Men ellers må du hellere spørge Lene Vejrum om det.

Jon Lauritzen:

Det vil jeg gøre. Tak. Jeg har ikke yderligere.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din forklaring. Det betyder, at vi har afsluttet dagens program. Jeg forstår det sådan, at når vi mødes på tirsdag kl. 09.00, er Jesper Gori klar fra morgenstunden. Vi ses på tirsdag.

Retten hævet kl. 13.56.

Retsmøde den 12. oktober 2021 (dag 16)

Tirsdag den 12. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørddam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. kontorchef i Familie-sammenføring i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Jesper Gori**.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til Jesper Gori. Du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal indledningsvis sige til dig, at jeg har forstået det på den måde, at der ikke er taget stilling til, om der skal gennemføres en disciplinærsag mod dig i anledning af Instrukskommissionens beretning. Derfor er situationen den, at du ikke har pligt til

at afgive forklaring for Rigsretten, men jeg skal spørge, om du har noget imod at udtale dig?

Jesper Gori:

Nej, det har jeg ikke.

Retsformanden:

Tak for det. Så giver jeg ordet til anklagerne, som vil lægge for med spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Og tak, Jesper Gori, fordi du er kommet. Jeg vil starte med lidt oplysninger om din baggrund og uddannelse. Vi har forstået, at du er cand.jur., og at du i 2016 var kontorchef i Familiesammenføringskontoret under Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet – det kalder vi fremadrettet bare Udlændingeministeriet. I marts 2019 skiftede du til et andet kontor som kontorchef, og i dag er du chefkonsulent og juridisk rådgiver i Udlændinge- og Integrationsministeriet. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan forstå, at du tidligere har været kontorchef i Udlændingestyrelsen. Hvornår var du det?

Jesper Gori:

Det var jeg fra 2014 til foråret 2015, godt et år.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du siger foråret 2015 ...

Jesper Gori:

Undskyld, det er ikke rigtigt. Det var i efteråret 2015. Jeg sagde noget forkert. Jeg tror, at jeg kom til Udlændinge- og Integrationsministeriet i efteråret 2015 – i september, så vidt jeg husker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 7469 i hovedekstrakten, har vi en publikation, der viser, hvordan ministeriet så ud i 2015. Det var et nyt ministerium, du kom til. I Udlændingeafdelingen har vi afdelingschef Lykke Sørensen. På s. 7470 kan vi se nede

under ”Familiesammenføring mv.”, at Merete Milo og Anna-Sophie Saugmann-Jensen er nævnt, men du er ikke nævnt endnu. Og det er fordi – og det var egentligt tilbage til dit svar – at du endnu ikke er ankommet fra Udlændingestyrelsen. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, det er korrekt. Jeg tror, at denne sag er lagt op i forbindelse med regeringsskiftet i sommeren 2015, og jeg starter i september eller oktober 2015.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du flyttede over fra Udlændingestyrelsen til ministeriets departement, hvad var så begrundelsen for det? Var det en stilling, du søgte, eller blev du hentet over?

Jesper Gori:

Jeg gav udtryk for, at det var et ønske, jeg havde, og jeg tror, at jeg nævnte det for Lykke Sørensen. Og så blev der en stilling ledig, så det var på helt sædvanlig vis et skifte mellem en styrelse og et departement, hvor jeg før har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kunne se på s. 7469, at Lykke Sørensen var din afdelingschef, da du kom over. Og hvis vi går tilbage til Familiesammenføringskontoret på s. 7470, kan vi se, at de havde ansvaret for:

”Familiesammenføring og det øvrige udlændingeområde. Familiesammenføring efter EU-reglerne. Forlængelse af ophold. Tidsbegrænset ophold. Ud- og afvisning. Inddragelse og bortfald af ophold. Konkrete udlændingesager vedrørende statens sikkerhed. Ophold på Færøerne og i Grønland. Associeringsaftalen vedrørende Tyrkiet, herunder konkrete sager om ret til ophold. Udlændingenævnets virksomhed. Koordinationsansvar på udlændingeområdet, herunder med integrationsområdet.”

Var det også kontorets område, da du tiltrådte i september-oktober?

Jesper Gori:

Ja, det er min opfattelse. Det var det samme, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvor lå dit hovedansvarsområde i denne opremsning?

Jesper Gori:

Som kontorchef havde jeg ansvar for alle områderne – altså det faglige ansvar og også det ledelsesmæssige ansvar ud over det personaleansvar, der nu er i et kontor. Jeg tror ikke, at vi på det tidspunkt havde en særlig opdeling imellem områderne, f.eks. imellem en souschef – sådan en var der ikke på det tidspunkt – men imellem en chefkonsulent og mig. Som det nu er i et kontor med en kontorchef, havde jeg ansvaret for alle fagområder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og som jeg forstår det, må det være fungerende kontorchef Anders Herping Niensens stilling, som du i princippet overtager. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og dine to nærmeste medarbejdere i din afdeling var chefkonsulent Merete Milo og fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann-Jensen?

Jesper Gori:

Ja, i hvert fald i den sag, som det her drejer sig om, var det Anna-Sophie Saugmann-Jensen, som var min nærmeste medarbejder. Og Merete Milo var min i praksis fungerende souschef og sparringspartner. Vi havde – på grund af det arbejdspress, der var på daværende tidspunkt – en ret skarp opdeling, når dagene gik hen over ugen. Merete Milo var ikke inde over denne sag. Da jeg på et tidspunkt fandt ud af, at det ikke var en sag, der sluttede i morgen, var det Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der var den person, som jeg bad om at kigge med, og som blev sagsbehandler på sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi i oversigten går nogle sider tilbage til s. 7467, ”Departementet”. Der har vi afdelingschef Lykke Sørensen. Og Lykke Sørensen var din nærmeste chef, forstår jeg på dig. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så er der selvfølgelig departementschef Uffe Toudal. Havde du et løbende samarbejde med Uffe Toudal, eller var det typisk gennem Lykke Sørensen?

Jesper Gori:

Jeg tror, at der var en kultur i ministeriet, hvor man ofte var med. Det var ikke sådan, at vi var med til alt, og det er klart, at der også var snakke mellem Uffe Toudal som chef for Lykke Sørensen, som vi selvsagt ikke var med i. Men når der var sager oppe, og det var sager, som jeg havde ansvaret for, var det min oplevelse, at jeg ofte var med til forelæggelsen af sagerne for departementschefen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 7468. I det tværgående ledelseskretariat har vi Jonas From Soelberg som sekretariatschef og særlig rådgiver Mark Thorsen. Havde du også et løbende samarbejde med de to?

Jesper Gori:

Ja, det havde jeg. Jonas From Soelberg som kontorchef for ministersekretariatet var en ankerperson i ministersekretariatet, som man ofte var forbi, både i forhold til proces og indimellem også i forhold til indhold. Ministerens særlige rådgiver, Mark Thorsen, havde vi ofte en snak med for at finde ud af, hvad vej vi skulle gå i bestemte sager, indimellem også for at afstemme helt konkrete produkter – ikke i forhold til indhold og faglighed, men i forhold til den politiske linje.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du i forhold til Mark Thorsen siger, hvor langt I skulle gå i forskellige sager, var det så for at få en pejling på, hvad ministeren måske ønskede, hvis I talte med ham?

Jesper Gori:

Ja, det var det i hvert fald også. Det var det ofte. Både hvad ministeren måtte have af ønsker, også i forhold til regeringen, og indimellem

også i forhold til hvor oppositionen stillede sig. Så det var det politiske landskab, som vi, når vi håndterede sager, havde behov for at vide noget om: Hvad var det, vi spillede op imod eller med?

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man skulle have møder med Mark Thorsen, blev han så en gang imellem hentet til de møder, eller blev han indkaldt i mødesystemet? Har du nogen erindring om det?

Jesper Gori:

Det var meget forskelligt. Jeg tror oftest, at jeg anvendte Mark Thorsen på den måde, at jeg gik forbi hans kontor, stillede mig i døren og vendte en sag med ham for at finde ud af, om det arbejde, vi sad med, var nogenlunde inden for skiven. Det var den sædvanlige praksis, i hvert fald for mit vedkommende. Og så var Mark Thorsen meget ofte med til de drøftelser, der var. Både til møder, hvor ministeren var med, men også til møder med Uffe Toudal, når man diskuterede en sag frem og tilbage. Ikke alle sager, og slet ikke sager, hvor der alene var et fagligt indhold. Men han deltog ofte i de sager, hvor der var en politisk bevågenhed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du et løbende samarbejde med ministersekretærerne? Møder, hvor de deltog, og bestillinger i forhold til dem?

Jesper Gori:

Ja, det tror jeg, at alle havde. De er blæksprutterne, der får systemet til at virke i forhold til de sager, der går op og ned. Så dem har man ofte behov for at tale med for at sikre, at en sag kommer hurtigt igennem systemet, hvis der er behov for det af hensyn til frister, eller for at få en tilbagemelding på, hvad der var hændt under forskellige drøftelser, hvor man ikke selv havde været med. Og i det hele taget i forhold til at ramme ministeren på rigtige tidspunkter. Sådan er den funktion. De bistår huset med at få tingene til at glide og fungere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og endelig i forhold til ministeren: Har du deltaget i møder med ministeren sammen med

Uffe Toudal og Mark Thorsen? Vi kommer til møderne i den konkrete sag, men var der en åben tilgang til ministeren?

Jesper Gori:

Ja, det var klart min oplevelse. Jeg havde den oplevelse, at ministeren også satte pris på, at det ikke var et lille, lukket mødeforum, når vi drøftede sager, men at de personer, der havde siddet og arbejdet med sagerne nede i huset, faktisk var med og gav deres besyv med i sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så en lille smule til dokumenthåndteringen: Inden dokumenterne blev lagt op i F2, sad I så selv og arbejdede med dem i et andet system? Forstået sådan, at de først kom i F2, når de i princippet var klar til godkendelse?

Jesper Gori:

Det tror jeg er forskelligt. Jeg tror måske, at hovedreglen er, at man arbejder i F2. F2 er det sagsbehandlingssystem, der findes, hvor sagsbehandlerne opretter sagerne. Det var ikke helt usædvanligt, at jeg selv startede sager op. Hvis jeg gjorde det, brugte jeg ofte ikke F2. Det skyldes alene mine manglende F2-evner. Man kunne godt oprette en sag i Word, og når den var klar lægge den i F2. Det var ofte det, jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

I Koncernøkonomi, som også er en af afdelingerne, har vi Line Skytte Mørk Hansen, Anette Gørtz og Anne Nygaard Just. Arbejdede du også løbende sammen med dem?

Jesper Gori:

Ja, det gjorde jeg. Det gjorde jeg navnlig om spørgsmål, der vedrørte økonomi, og de sager på familiesammenføringsområdet, som havde med økonomi at gøre, fordi de er et generelt kontor. Under Koncernstyring er der et Koncernøkonomikontor, som generelt har med økonomi at gøre. Det er relevant i alle sager og navnlig i lovgivningssager, som var vores hovedområde. Spørgsmål om indkvartering var ikke et område, der lå under Familiesammenføringskontoret. Så der var ikke i forhold til

asylområdet eller indkvarteringsområdet et samarbejde på det tidspunkt forud for denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og endelig, inden vi kommer til det konkrete: I Udlændingestyrelsen, som du forlod i efteråret 2015, hvem havde du samarbejde med derude? Var det med Henrik Grunnet, Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum? Var det nogle af dine samarbejdspartnere i din tid i Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Fra september og indtil sagen om indkvartering af uledsagede mindreårige med en ægtefælle eller samlever opstod, havde jeg et samarbejde på familiesammenføringsområdet og indimellem også på den del af udvisningsområdet, der vedrørte religiøse forkyndere, men det var en anden del af butikken. Det vedrørte ikke det kontor, der sad med indkvarteringsvilkår. Så når jeg i den periode havde samarbejde med Udlændingestyrelsen – og det havde vi i meget vidt omfang – var det et tæt samarbejde med Anni Fode og hendes kontorchefer på den del af området, navnlig kontorchef Lone Zeuner, fordi vi arbejdede med lovgivningen om familiesammenføring. Jeg tror ikke, at jeg havde nogen kontakt overhovedet hverken med Lene Vejrum eller med Ditte Kruse Dankert, indtil denne sag opstod.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 31-32. Der kommer nogle artikler i Berlingske og TV 2 den 25. januar 2016, hvor man udtaler sig om, hvordan man håndterer mindreårige asylansøgere. Der er et svar, som man har fået fra Udlændingestyrelsen, og hvor det oplyses:

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre”.

Og så siger man videre:

”Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen”.

Problemstillingen om indkvartering af og praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere – var det noget, som du havde kendskab til forud for den 25. januar?

Jesper Gori:

Nej, det var det ikke. Det er rigtigt, at jeg også havde med indkvarteringsområdet at gøre, da jeg sad i Udlændingestyrelsen. Men jeg husker ikke, at vi på noget tidspunkt dér stødte på problemstillingen, eller at det var en problemstilling, som var oppe at vende.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1 har vi fra oktober 2014 en:

”Vejledning om indkvartering af mindreårige, der indrejser sammen med voksne asylansøgere, som ikke er forældre”.

Er det en vejledning, du er stødt på i din tid i Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstod dig, har det ikke givet anledning til problemstillinger i den tid, du var i styrelsen?

Jesper Gori:

Nej, jeg mener ikke, at der på noget tidspunkt, hvor jeg var i Udlændingestyrelsen, opstod en sag, hvor denne problematik var oppe at vende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Læste du de artikler, der var i aviserne den 25. januar?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg læste dem den 25. januar. På det tidspunkt var det ikke et område, som jeg

havde behov for at orientere mig i. Jeg tror, at jeg læste det efterfølgende, op imod at vi skulle begynde at skrive på en sag til ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 53 har vi en mail fra dig til Moya-Louise Lindsay-Poulsen. Det er den 25. januar kl. 20.35, hvor du skriver:

”Kære Moya

Lykke bad os være opmærksom på ministerens klare afvisning (på Facebook!) af at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller. Det er KØs sag - men kan ramme os (dig?).”

Det er den 25. januar om aftenen. Der må du – tænker jeg – have haft en samtale med Lykke Sørensen. Vi ved, at hun var i Bruxelles den dag. Har du nogen erindring om det?

Jesper Gori:

Jeg tror, at Lykke Sørensen ringer til mig netop fra Bruxelles, hvor ministeren har været – som jeg husker det – i Europa-Parlamentet med nogle sager, som fyldte meget på det tidspunkt. Jeg tror, at Lykke Sørensen havde forsøgt at få fat på min kontorchefkollega Moya-Louise Lindsay-Poulsen. Da hun ikke fik fat på hende, ringede Lykke Sørensen til mig for at aflevere det budskab, at der var en sag her, hvor der muligvis var behov for, at afdelingen bistod. Jeg tror, at jeg var en del af ringeringen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det forhold, at det er en ”KØ-sag” – som du skriver her – betød det, at den allerede var sendt over til KØ?

Jesper Gori:

Ja, som jeg husker det. Det var min forståelse og også Lykke Sørensens forståelse. Jeg tror også, at hun fik sagt, at nu kigger Koncernøkonomi på sagen, men at der kan være behov for, at Udlændingeafdelingen bistår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Lykke Sørensen gengav noget i relation til facebookopslaget eller nogen drøftelser, som hun havde haft med ministeren under turen til Bruxelles?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at der var en fortælling om, hvad der blev sagt. Heller ikke, da de kører, og hvor opslaget bliver lagt op. Jeg tror blot, at hun siger det, der var det faktuelle, nemlig at ministeren havde lagt et opslag på Facebook, og hvad – i hovedtræk, formentlig – indholdet af det facebookopslag var. Så nej, jeg fik ikke en fortælling om, hvordan det præcis var foregået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men vil du tro, at det, du skriver her, svarer nogenlunde til det, som Lykke Sørensen har sagt til dig? Ordvalget var jo altså:

”ministerens klare afvisning (på Facebook!) om at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller.”

Svarer det nogenlunde til det, hun har sagt til dig?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 43 har vi en mail fra Nina Holst-Christensen til Lisa Holm Petersen, og det antager jeg er en intern mail oppe i Justitsministeriet:

”Kære Lisa. Jeg har været en chokoladetyv og nuppet chokoladen i dit skab, idet jeg har afholdt møde med UIBM her til aften ... ”

Har du nogen erindring om, at du har haft et møde med Nina Holst-Christensen omkring kl. 18?

Jesper Gori:

Nej, det har jeg ikke. Hvis der har været et møde, og jeg har deltaget i det, har det ikke vedrørt den sag, som vi sidder her for. Der var på det tidspunkt ikke nogen kontakt fra mig til Justitsministeriet. Og jeg har ikke overværet det, der foregik dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du har heller ikke fået et stykke af chokoladen? På s. 81 har vi næste dag en mail kl. 11.14

til Anette Görtz fra Line Skytte Mørk Hansen, hvor hun siger:

”Vi skal have lavet et notat vedr. barnebrude og indkvartering af dem.

Vi skal have input fra styrelsen om hvor mange det drejer sig om og hvad deres praksis har været ind til nu.

Og derefter skal vi have Lykkes folk til at se på den juridiske del – hvad er det juridiske handle- rum i dag ...”

På s. 94 kan vi se en mail fra Lykke Sørensen den samme dag, men kl. 15.45, og der har vi også Moya-Louise Lindsay-Poulsen, som du nævnte før, som modtager. Men der sidder du i et eller andet arbejde, hvor du skriver, at mens du spilder tiden til tredjebehandling, har du været inde at se i Karnov om dispensationsadgang for ægteskabsbetingelser. Kan du huske, hvorfor du på det tidspunkt er gået i gang med at se på ægteskabsretten og adgang til dispensation?

Jesper Gori:

Jeg husker det sådan, at Lykke Sørensen bad os om at tænke med. Og det tror jeg at jeg var meget tro imod på det tidspunkt. Og derfor, da jeg sad dér til tredjebehandlingen – og jeg husker ikke, hvor aktuelt det var, at vi skulle have nogen rolle under tredjebehandlingen, som man kan se af udråbstegnet på s. 94 – har jeg kigget i Karnov for at begynde på de overvejelser, man kunne have, når spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med en samlever eller ægtefælle opstod. Jeg kan ikke huske, hvordan jeg var blevet bekendt med det. Jeg har formentlig på et eller andet tidspunkt været bekendt med, at der gælder nogle særlige regler om aldersdispensation i forhold til mindreårige, og har tænkt, at jeg ville prøve at slå op, hvad der står dér. Det er helt lavpraktisk, tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 92, som er fra Line Skytte Mørk Hansens kalender, kan vi se, at der er et møde ”Hos Line” med Lykke Sørensen den 26. januar. Og

på s. 93 er der en indkaldelse kl. 13 til 14 den dag fra Lykke Sørensen og med:

”Nødvendige deltagere: Line Skytte Mørk Hansen”.

Og der står:

”I forlængelse af vores snak i dag, og jeg har nogle praktiske ting.”

Kan du huske, om du var med til et møde med Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen den 26. januar kl. 13.00?

Jesper Gori:

Nej, det mener jeg ikke at jeg var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har fået en forklaring fra Mark Thorsen her i Rigsretten den 21. september 2021 (dag 9). Han sagde bl.a.:

”Jeg har et møde, som jeg ikke helt kan tidsfæste. Relativt tidligt i forløbet, kort tid efter den 25. januar, er jeg til et møde på Lykke Sørensens kontor med deltagelse af Jesper Gori, hvor de, som jeg forstår, er i de indledende øvelser med at arbejde på, hvad der skal være den nye praksis for denne gruppe. Og de spørger: ”Hvad tænker du, at ministeren godt kunne tænke sig i forhold til praksis?” Det kan jeg huske at jeg syntes var et lidt specielt spørgsmål. For det kunne man godt læse ud af facebookopslaget. Men ikke desto mindre gør Jesper Gori det klart – på det møde, tror jeg – og siger, at der er nogle sager, hvor det bare er et par, altså en dreng og pige eller en mand og en pige, og at der også er nogle sager, hvor der er børn involveret. Og han spørger: ”Hvad tænker du, at indstillingen skal være, i forhold til at der er tale om to forskellige typer af sager?” Og der mener jeg, at jeg siger til Jesper Gori, at jeg synes, at man på en eller anden måde i det fremadrettede skal gøre klart for ministeren, at der er tale om forskellige typer af sager.”

Det, som jeg igen tænker på her, er – for det var det, jeg spurgte dig til om den 26. januar – er der allerede på det tidspunkt, altså ganske kort

tid efter den 25. januar, et møde, og kan det være dette møde den 26. januar?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke at jeg kan fastslå fuldstændig præcist. Men som jeg husker det, var der et møde den 28. januar, hvor jeg deltog, og også derefter et møde, formentlig den 2. februar. Det var på et af de to møder, formentlig det første møde, hvor vi begyndte at kigge på ordningen, og hvor det blev klart for os med de sager, der var, og med de oplysninger, der var kommet, at aldersforskellen mellem nogle af parrene ikke var specielt stor. Der kunne være tale om en 17-årig pige og en 18-årig mand. Samtidig var der i nogle af de sager par med børn – altså med små børn, i sagens natur. Vi var helt klar på, hvad det var, ministeren ønskede i forhold til det generelle spor, men vi var usikre på, når nu vi kiggede en lille smule nærmere ind i, hvad sagerne indeholdt, om det var den samme indstilling, hvis der f.eks. var tale om et par, hvor begge var unge – lad os sige det på den måde – og hvor parret havde et barn. Altså, om de stillede sig på samme måde i forhold til den konsekvente udmelding i facebookopslaget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger, at I var klar på, hvad ministeren ville i det generelle spor. Hvad var det, ministeren gerne ville?

Jesper Gori:

Det tror jeg at hun gav udtryk for i facebookopslaget, og hun gav også udtryk for det i ministeriet. Sådan hørte jeg det. At hendes meget ærlige ønske var, at disse par skulle adskilles, hvis man kunne gøre det. Jeg tror simpelthen, at hun havde meget svært ved at se for sig, at myndighederne skulle lægge seng og bord til par, hvor der var denne karakteristik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi tager facebookopslaget på s. 59. Ministeren lægger den 25. januar det her op:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående,

og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgerne.”

Var det den holdning, som du også husker at ministeren har givet udtryk for i de møder, du har haft?

Jesper Gori:

Jeg husker ikke, at jeg på det tidspunkt selv havde møder med ministeren, Men ja, det var klart det, som jeg fik meldt tilbage fra Lykke Sørensen. Det var den snak, vi havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 95 kan vi se, at Ditte Kruse Dankert den 26. januar kl. 22.16 sender en mail til Line Skytte Mørk Hansen. Du er ikke i kopi på den, men hun sender følgende:

”Hermed et kort notat om indkvartering af mindreårige. Som det fremgår af notat, vil vi eftersende et særskilt notat i morgen vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne.”

På s. 96 kan vi se notatet med overskrifterne: ”Baggrund for og indholdet af notatet” og ”Generelt om indkvartering af mindreårige”. På s. 97 er der: ”Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år” og ”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år”. Så fortsætter det på s. 98 med: ”Aktuelle sager”. På den sidste side, 99, er der: ”Kommende initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever”, hvor man fortæller om et dialogmøde, og hvordan man vil lave retningslinjer om indkvartering af mindreårige under 15 år, og at man vil overveje at ændre operatørernes forpligtelser.

Vi kan se på s. 107, at notatet sendes videre, først fra Anne Nygaard Just til Line Skytte Mørk Hansen:

”Jeg sender vedhæftede til Lykke og Jesper – uden ændringsmarkeringer. Vi har slettet overskriften ”Herudover kunne følgende

iværksættes”, da punktet jo er taget fra det, som Udlændingestyrelsen allerede gør. Punktet står derfor bare under ”Initiativer.”

Og så fortæller Line Skytte Mørk Hansen, at hun ikke er helt enig i det.

På s. 118 er der en mail fra dig til dig selv den 27. januar kl. 17.40, hvor du siger:

”Mine umiddelbare bemærkninger – konklusionen er vel, at Udlændingestyrelsens initiativer bør sikre, at børn *som udgangspunkt* ikke kan indkvarteres med ægtefæller/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Evt. tilføjelse om retten til familieliv ved læn-gerevarende ophold (hvor den pågældende ikke fylder 18 år)?”

På s. 119 er der skrevet i notatet.

Tilbage til s. 118: Det notat, som kommer dér, er det dét, som du får fra Anne Nygaard Just, og som du går i gang med at skrive på i dit word-system?

Jesper Gori:

Ja, jeg får et notat på ministeriets brevpapir, altså med ministeriets logo på – ikke det, som vi så fra Udlændingestyrelsen – men finder ud af senere, at det er Udlændingestyrelsens bidrag sat over på departementets papir. Så tror jeg nok, at der i det papir, jeg får, allerede er indsat nogle kommentarer, og at der formentlig også er skrevet i det. Jeg opfatter det sådan, at Lykke Sørensen allerede har sat pen til papiret på nogle punkter, og så skriver jeg videre i det. Men det er rigtigt, at mailen, der ligger her – som er en mail til mig selv, en huskeseddel – er skrevet, tror jeg, efter at jeg har læst notatet lynhurtigt, og så har jeg sat nogle umiddelbare tanker på papir.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger, at det er en huskeseddel til dig selv. Vi kan se, at:

”konklusionen er vel, at Udlændingestyrelsens initiativer bør sikre, at børn” – og så har du sat det i kursiv – ”som *udgangspunkt* ikke kan indkvarteres med ægtefæller/samlevere, medmindre dette” – og så har du sat det i skarp parentes – ”[åbenbart] vil stride mod barnets tarv.”

Og så har du det med:

”Evt. tilføjelse om retten til familieliv ...”.

Hvis vi først ser på ”*som udgangspunkt*” – er det en huskeseddel til dig selv om, at det var udgangspunktet, men at der skulle være undtagelser?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den skarpe parentes om ”åbenbart” går faktisk igen senere i dokumenterne. Ligger der noget særligt i det, altså at det skulle være åbenbart? Gjorde du dig nogen tanker i den forbindelse?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg på det tidspunkt har forstået opgaven sådan, at vi skulle tegne en model op. Og det her var et forsøg på at tegne en model op. Derfor tror jeg endda – og det kan man også se senere i notatet, når vi bevarer ”åbenbart” i firkantet parentes – at det i virkeligheden er udtryk for, at vi lægger en model op, som kan bestå af flere dele, eller den kan have forskellige strammingsgrader. Man kan tage ”åbenbart” med, eller man kan udelade ”åbenbart”, og så vil strammingsgraden være en lille smule forskellig i de to scenarier. Det her var bare et udtryk for, hvad jeg havde forstået, at ministeren ønskede. Og det her kunne være en model, der søgte at udmønte ministerens ønske, og hvor ”åbenbart” altså var en gradsforskel, som man kunne indsætte eller udelade, afhængigt af hvilken model man foretrak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og den sidste sætning:

”Evt. tilføjelse om retten til familieliv ved længevarende ophold ...”.

Hvad havde du i tankerne her? Er det EMRK artikel 8, eller har du gjort dig andre tanker i den forbindelse?

Jesper Gori:

Det er EMRK artikel 8, altså retten til familieliv og privatliv som udtrykt i den artikel. Det er netop det, jeg tænker på. Og her er det nogle umiddelbare tanker om, hvad rækkevidden af EMRK artikel 8 kunne være, hvis man faktisk adskiller og mener, at man kan adskille.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 62-63, at der bliver sat en høring i gang. Margit Sander Rasmussen fra Udlændingestyrelsen skriver den 26. januar kl. 10 med en høringsfrist kl. 12 samme dag til operatørerne i lyset af presseudtalelserne og de politiske udmeldinger. Hun beder om at få oplyst:

”antallet af mindreårige asylansøgere, som iaktuelt har indkvarteret – uanset centertype”.

Så er der en fordeling på mindreårige under 15 år og mindreårige mellem 15-17 år. Og så skal der tilføjes:

”oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML” – altså ægtefælle/samlever – ”også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdning til ægteskab/parforholdet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc.”

Så står der videre under pkt. 2, at man skal angive antallet af mindreårige asylansøgere, igen opdelt i dem under 15 år og dem mellem 15 og 17 år.

På s. 131 kan vi se, at der den 28. januar igangsættes en ny høring. Var du involveret i de høringer, og modtog du resultatet af høringerne?

Jesper Gori:

Hverken-eller.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 130 kan vi se, at der er et møde den 28. januar kl. 09.30 ”Hos Line”. Du står som deltager, og det gør Anne Nygaard Just også. Du nævnte selv den 28. januar lige før. Er dét det første møde, du husker at have i sagen, hvor Line Skytte Mørk Hansen og Anne Nygaard Just også deltager?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om andre deltog i mødet? Nu fik du Mark Thorsens forklaring før. Kan du huske, om han deltog eller blev tilkaldt til mødet? Eller om Uffe Toudal kom ind og deltog i mødet? Eller om ministeren kan være kommet ind og have deltaget i mødet?

Jesper Gori:

Det var et møde mellem embedsmænd, og ministeren deltog ikke i hverken dette møde eller mødet den 2. februar. Deltagerkredsen var, som man kan se her. Og på et af møderne – jeg tør ikke sige, hvilket det var, men det var formentlig det første, fordi vi dér havde nogle oplysninger om alderssammensætninger, og om, at nogle af parrene havde børn – har vi en snak om, hvorvidt den melding som ministeren har givet, skal forstås på den måde, at også sådanne par skal adskilles. Og der gør vi dét, som vi gør, når vi er usikre på, hvilken vej pilen peger, at vi spørger Mark Thorsen. Og her er der simpelt hen én, der går hen og henter Mark Thorsen, og han deltager i et af disse møder. Om det er præcis den 28. januar, tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad I havde fremme på mødet? Havde du dit første udkast til notat med? Havde I høringssvarene fremme? Hvis vi går til s. 110, kan vi se, at Lene Vejrum den 27. januar sender høringssvar. På næste side, 111, har vi notatet. Og på s. 115 får du resultatet. Der er nogle:

”Konkrete svar

...

Røde Kors har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret” – og så kommer det dernedad.

På næste side, 116, fortæller man, at det er:

”baseret på en manuel gennemgang”.

Kan du huske, om sådan et var fremme?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det kan vi meget sandsynligt have haft. Jeg tror, at de oplysninger, der fremgår her, er nogle af dem, som vi tager stilling til, også da det besluttes at høre den særlige rådgiver. Men jeg tør ikke sige, om det lå foran os på mødet, eller om jeg på det møde var bekendt med dette papir.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage på s. 115 kan vi se, at der lige før det konkrete svar står:

”Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Kan du huske, om det var en drøftelse, som I havde allerede på et møde den 28. januar?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, vedrørte mødet ikke de juridiske spørgsmål eller de afvejsninger, der var. Mødet var en drøftelse af: ”Hvad er det for en ordning, vi her skal tegne op?” Jeg tror ikke, at dette spørgsmål var oppe at vende. Det er i hvert fald ikke noget, som jeg på det tidspunkt bed særligt mærke i. Og jeg tror, at hvis vi havde bidt mærke i det, havde det ikke været så afgørende for de overvejelser, som vi havde på det tidspunkt, om der faktisk i hver eneste sag var indikationer på tvang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I på dette møde drøfter noget med intensiteten i indgrebet, eller hvor hurtigt det skal gennemføres, og om det skal være uden undtagelser?

Jesper Gori:

Jeg tror, at spørgsmålet om intensitet var inde i vores overvejelser fra starten af. Det handlede bl.a. om, hvordan man så faktisk skulle indkvartere parrene, og hvor i landet man skulle indkvartere dem. Om det skulle være på det samme center eller på adskilte centre. Der var ikke på det tidspunkt – sådan husker jeg det – en snak om, hvorvidt en ordning kunne være absolut, altså undtagelsesfri. Her var vi i gang med at arbejde med en ordning, som mindede meget om den huskeseddel, jeg skrev til mig selv, hvor der var et udgangspunkt. Vi overvejede ikke på det tidspunkt, om en sådan ordning kunne have et andet udtryk. Her var det mere, hvor langt vi syntes, at vi skulle gå i forhold til den udmelding, som ministeren havde givet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 124 har vi det notat, som du er begyndt at skrive i. Og på s. 126 er der nogle kommentarer: "F1", "F2", "F3" og "F4". Der er også nogle kommentarer på s. 127-128. Dem kommer vi til. Men hvis vi tager F4, som er særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år, har du en kommentar, hvor du skriver:

"Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis."

Det angår særligt de mindreårige over 15 år. Er det dét her, som sagen i princippet drejer sig om? Altså en ændret praksis, som skal overvejes?

Jesper Gori:

Jeg mener ikke, at den kommentar, der står her, er min kommentar. Det er en kommentar, som Lykke Sørensen har sat ind i det papir, som jeg får, men som jeg reagerer på i papiret. Og når ordningen skal til at beskrives, har jeg også en kommentar i papiret, som minder meget om den, vi så i mailen lige før. Men lige præcis denne kommentar er Lykke Sørensens kommentar. Men den er ikke udtryk for andet, end hvordan jeg også opfattede det, nemlig at ministeren havde et ønske om at tage et opgør med den ordning, der havde været indtil da, og at vi

skulle overveje en anden praksis. Så jeg er meget enig i det, der står.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er det sådan, at vi ikke helt kan se på disse kommentarer, hvem der har skrevet dem, så det er derfor, jeg spørger. Men hvis vi går til s. 128, har vi en kommentar, "F7", til det nederste, markerede afsnit:

"...

- For mindreårige over 15 år foretages der en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det besluttes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste. Endvidere vil der blive set på aldersforskellen mellem ægtefællerne/samleverne."

Og der er altså en kommentar, hvor der står:

"Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ", medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv"? Børn indkvarteres jo også i børnecentre, selvom der er familie her i landet, som kan tage vare på børnene, medmindre børnene mistrives på centrene: også selvom det isoleret set vil være i barnets tarv at blive privat indkvarteret fx hos en mormor, som det 14-eller 16-årige barn kender og er tryk ved."

Er det er din kommentar?

Jesper Gori:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede i denne kommentar på mødet, som du husker det?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om vi drøftede kommentaren. Det tør jeg ikke sige. Men jeg tror, at vores – altså

Lykke Sørensens, Line Skyttes og min – forståelse af ordningen var den samme, nemlig at der var et behov for at gå videre, end sådan som Udlændingestyrelsen behandlede sagerne på det tidspunkt, hvis vi loyalt skulle imødekomme ministerens ønske. Og den sidste pind forstod jeg sådan, at den i bund og grund var en beskrivelse af, hvordan Udlændingestyrelsen på det tidspunkt behandlede sagerne. Og dér var vi meget klar over, at der skulle ske en opstramning, i forhold til den behandling der allerede fandt sted. Det her var et forsøg på at vende bøtten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis jeg forstår dig rigtigt, vender man bøtten i forhold til Udlændingestyrelsens forslag og den måde, de praktiserer det på. Er det dét, der er opgaven her: at vende det om?

Jesper Gori:

Ja, det var sådan, vi så det. Vi kunne se, at barnets tarv var bestemmende for, hvilken indkvartering man nåede frem til. Vi kunne også se, hvordan man lagde vægt på barnets tarv i den praksis, der allerede var. Og min overvejelse, som man kan se i kommentaren, var, at barnets tarv fortsat skulle være bestemmende i de sager, hvor der skulle ske fælles indkvartering, men at det ikke skulle have den samme vægt som i den praksis, Udlændingestyrelsen havde på det tidspunkt. Altså en opstramning, men fortsat med fokus på barnets tarv som et bestemmende element og ikke bare som et særligt prioriteret hensyn.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det din opfattelse, at den ordning, som ministeren ønskede på det tidspunkt, afveg så væsentligt fra det, som man havde af praksis i Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Ja, det var klart min opfattelse. Og det var vores opfattelse, at der var behov for at fastsætte en ny praksis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var den uafhængig af, om der var tvang eller ej? Jeg forstod på dig før, at diskussionen om

tvangselementet først kom ind langt senere. Så det var slet ikke et emne, der var oppe her?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at tvang som sådan – i forhold til om det skulle være definerende for, hvilken ordning der blev lagt frem – var oppe. Jeg tror ikke, at vi var i tvivl om, at hvis der forelå tvang, ville der allerede efter den praksis, der var på det tidspunkt, skulle ske adskillelse. Vores overvejelse var, om man kunne gå videre. Og på et eller andet tidspunkt – og det kan jeg ikke tidsfæste, men inden vi færdiggjorde notatet, som vi kigger på her – tog vi en vending med Justitsministeriet, og vores overvejelse var, om risikoen for tvang var et hensyn, som man kunne lægge vægt på. Altså om der var tale om et sagligt hensyn, hvis man skulle gøre et indgreb i familielivet – om det i givet fald ville være et hensyn, der ville være sagligt efter EMRK artikel 8, hvis hensynet var at undgå risiko for tvang. Hvordan det tidsmæssigt passer ind i forhold til mine kommentarer her, tør jeg ikke sige. Men det er en overvejelse, vi har, inden vi skriver notatet færdig, og jeg kan lige knap huske, hvornår det skrives færdig.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 187 i notatet – og det er det notat, der lægges op den 2. februar – kan vi heller ikke se, at der er omtalt en praksis om den ægteskabsretlige dispensationsadgang eller kongebrev. Var det heller ikke oppe på det tidspunkt, som du husker det?

Jesper Gori:

Nej, det var det ikke. Ikke som jeg husker det. Det var det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 136 kan vi se, at du den 28. januar sender en mail til Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Merete Milo med:

”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller ...”

Og så skriver du:

”Vil I ikke læse dette igennem og komme med jeres uforbeholdne, umiddelbare reaktion?”

Vi har notatet på s. 137, og det sender du altså den 28. januar kl. 14.24. Det er efter mødet hos Line Skytte Mørk Hansen tidligere på dagen. Jeg vil godt lige spørge dig: Hvad var din hovedopgave i forhold til notatet? Var det et notat, som du skulle skrive? Eller skulle du kommentere på det? Hvad var processen egentlig i forhold til notatet?

Jesper Gori:

På det tidspunkt er der ikke nogen sagsbehandlere knyttet til sagen. Og jeg opfattede det i virkeligheden sådan, at Lykke Sørensen havde spurgt mig, om ikke jeg ville kigge på denne sag, som var lidt særlig og måske ikke faldt ned i et helt bestemt sagsområde. Jeg havde ikke nogen sagsbehandlere eller fuldmægtige hos mig, der havde det som fagområde. Derfor kiggede jeg selv på papiret. Vi havde fået et udkast fra Koncernøkonomi, og når dokumenter udveksles, og man kigger på dem, så er opgaven at komme med forslag til, hvordan det kan stå anderledes, end sådan som det er lagt videre. Jeg tror, at det gik op for mig senere hen, at det i realiteten var Udlændingestyrelsens papir, som vi skrev i. Jeg troede på det tidspunkt, at det var Koncernøkonomis papir, som vi skrev i. Jeg opfattede det også sådan, at nogle af de retlige overvejelser, som vi havde, var overvejelser, som jeg skulle forsøge at sætte ind i papiret. Der var ganske travlt i de dage, så jeg tror, at jeg har brugt en halv til en hel time på disse papirer – deromkring – med henblik på at give udtryk for den ordning, som vi havde talt om, og som jeg havde forstået, at ministeren ønskede, og på baggrund af drøftelsen, der havde været, også med Mark Thorsen. Så det her var et hurtigt forsøg på et tidspunkt, hvor der var en fornemmelse af, at det skulle lægges op hurtigt. Jeg gav ikke så lang tid til de personer, der var hos mig, til lige at kigge på det. Det er en hurtig reaktion på, hvordan en model kunne se ud. Og når jeg beder de to om at give bemærkninger, er det, fordi det er to dygtige medarbejdere, og fordi det her ikke rigtig ligger nogen steder. Så jeg har behov for, at der er nogle, der kigger

med hen over skulderen, hvis der er noget, jeg har overset.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 137 er det stadigvæk dateret den 27. januar. Det notat, som vi så lidt tidligere på s. 124, havde nogle bemærkninger, men på s. 137 og frem kan vi se, at nogle af kommentarerne er slettet. På s. 138 er der stadigvæk en kommentar, ”F1”, med:

”Hvad tænkes der herved på?” – altså med ”danske regler og normer”.

Kan du huske, at I har haft en drøftelse om det?

Jesper Gori:

Nej, som jeg husker det, er det kommentarer, som Lykke Sørensen har sat ind. Og det er ikke spørgsmål, som jeg kan svare på – det kan Udlændingestyrelsen, fordi de relaterer sig til den forvaltning, som finder sted i Udlændingestyrelsen. Derfor tror jeg, at jeg lader dem stå som spørgsmål, der fortsat er relevante, når papiret havner i Udlændingestyrelsen til bemærkninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Gælder det også bemærkningen ”F2” længere nede:

”Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgår oplysninger om ”ægteskab” eller lignende?”

Er det også en bemærkning fra Lykke Sørensen, som du husker det?

Jesper Gori:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På næste side, 139, er der vedrørende dem over 15 år den kommentar, vi havde før som ”F4”. Der har du allerede sagt, at det var Lykke Sørensens, og så har vi længere nede en kommentar som ”F4”:

”Kan vi afvise, at den meddelte tilladelse til fravær er blevet misbrugt? – grundlag for at skærpe praksis?”

Er det igen Lykke Sørensen's bemærkning?

Jesper Gori:

Ja, det er det.

Retsformanden:

Jeg kan lige sige af hensyn til referatet, at jeg tror, du kom til at kalde kommentar ”F3” for ”F4”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at jeg sagde, at den, der hedder ”F3” her, vist var ”F4” før.

Retsformanden:

Okay.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var i hvert fald det, jeg mente. Hvis vi går til næste side, s. 140, har vi – forstår jeg – dine tidligere kommentar, og netop fordi nogle af kommentarerne her er slettet, var den, der nu er ”F5”, tidligere ”F7”. Er det tilretninger, som du erindrer? Er det dig, der har været inde at slette nogle kommentarer? Er I nået så langt, at noget er afklaret, og noget ikke er afklaret?

Jesper Gori:

Det er meget præcist.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 142 nederst er den mail, som vi havde lige før, fra dig til Merete Milo og Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 28. januar. Så får du en mail fra Merete Milo lidt senere, hvor hun skriver:

”Kære begge

Ad. Gruppen over 15 år

Det fremgår af indstillingen, at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Det efterlader indtrykket, at samme indkvartering kun bør ske rent undtagelsesvist.

Af notatet fremgår:

”Det vurderes dog, at hensynet til barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.”

Vil det i realiteten betyde, at samme indkvartering bliver mere almindeligt? Har de ikke ofte haft et forudgående samliv?”

Og du svarer lidt senere:

”Tanken er, at alle betingelser skal være opfyldt – det præciserer jeg.”

Hvad ligger der i, at alle betingelser skal være opfyldt?

Jesper Gori:

I det eksempel, der gives – som er et meget tydeligt eksempel – er der en opregning af forskellige elementer, som skal være til stede. Jeg tror, at man retfærdigvis kunne læse det, som om der i eksemplet var tale om sideordnede betingelser. Der var altså behov for at præcisere det eksempel, vi gav – som jo var en af de situationer, hvor barnets tarv med styrke vil tale for, at der sker indkvartering samlet – på en sådan måde, at det var betingelser, der som udgangspunkt alle skulle foreligge. Ellers ville man stå i en situation, hvor den omstændighed, at man har haft et samliv, ville betyde – hvis det var sideordnede betingelser – at man ikke ville kunne adskille. Og det var helt klart ikke den model, som vi forsøgte at tegne op.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 143 kan vi se, at du sender et revideret udkast til Lykke Sørensen, og at du har fået Merete Milo og Anna-Sophie Saugmann-Jensen til at løbe det igennem:

”men det er jo svært sige noget meget klart og fast (og klogt) om, hvor grænsen går.”

Det går meget stærkt her, kan vi se. Hvorfor hæster det egentlig så meget? Der er udkast på udkast, og det kører hurtigt rundt, og der er meget kort tid imellem. Har du mulighed for lige at sætte nogen bemærkninger på, hvad årsagen var til, at det hastede så meget?

Jesper Gori:

Det tror jeg faktisk ikke at jeg vidste på det tidspunkt. Jeg tror, at jeg reagerede på de frister, der blev sat op for mig, og jeg tror, at jeg på det tidspunkt opfattede det som en maskine, der skal fungere. Og så havde vi et behov for relativt hurtigt at lægge noget op til ministeren, der jo nogle dage før havde lagt en klar tilkendegivelse op på Facebook. Så der var behov for at få fulgt op på det. Jeg tror, at det var en helt almindelig maskintanke om, at det selvfølgelig skal afklares, når ministeren har et ønske om noget bestemt. Jeg tør ikke sige, om der var andre grunde til det. Men det tror jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger i mailen, at det er svært at sige noget meget klart og fast og klogt om, hvor grænsen går. Hvad er det for en grænse, du tænker på her? Er det EMRK artikel 8, eller er det forvaltningsretlige grænser, eller hvad har du i tankerne?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det bliver en efterrationalisering. Jeg tør simpelt hen ikke sige, hvad jeg på det tidspunkt tænkte på. Men vi var i gang med at tegne en ordning op, og hvor skulle grænsen gå i den ordning? Ramte vi det, som ministeren gerne ville, eller gjorde vi ikke? Det var vi var usikre på, om vi gjorde, men det her var i hvert fald et bud. Og hvis man skulle læse notatet med det ønske at blive klog på, hvor grænsen går efter vores internationale forpligtelser, er papiret aldeles uegnet. Det skyldes, at når vi nævner rammen for papiret, er det en ramme, der går ud på, at vi vender ordningen på hovedet. Men vi forstod det ikke således, at vi vendte den på hovedet på en sådan måde, at vi skulle gå så langt, som vi overhovedet kunne.

Så havde dét været rammen i papiret, men det er ikke den ramme, vi fastslår. Her fastslår vi, at udgangspunktet skal være et andet, end det er i dag. Så jeg vil tro, at det er den grænse, jeg tænker på. Det bliver en efterrationalisering, men som jeg arbejdede på det tidspunkt og med den forståelse, jeg selv havde, var vi ikke ude at afsøge grænser. Vi var ude at afsøge ministerens grænser, så at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

I notatet, som vi har på s. 148, har vi en bemærkning under ”F6”, og den tænker jeg kommer fra dig. Der er en bestemmelse her:

”Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Og i ”F6” står der så:

”Kære Lykke. Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering, som volder mig en anelse uro.”

For det første skal jeg selvfølgelig spørge dig: Er det en kommentar, der kommer fra dig?

Jesper Gori:

Det er min kommentar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad var det, der voldte dig en anelse uro?

Jesper Gori:

Jeg kan godt se, at der står ”normalt”, men når man læser sætningen, sidder man tilbage med en fornemmelse af, at retten til familieliv, altså Danmarks internationale forpligtelser som udtrykt i EMRK artikel 8, normalt ikke sætter en særlig grænse, når det handler om indkvarteringsvirksomhed. Og notatet indeholder ikke i øvrigt bidrag til, hvordan EMRK artikel 8 skal forstås. Denne model indeholder, hvad den nu indeholder. Jeg husker ikke, hvordan den sætning er kommet ind, men en sådan henkastet sætning voldte mig en anelse uro, og jeg var bange for, om man her lagde op til, at man

kunne gøre mere inden for rammerne af EMRK, eller at EMRK ikke satte nogen grænser i forhold til den indkvarteringsvirksomhed, der finder sted i Udlændingestyrelsen. Det var ikke min opfattelse. I den mail, som jeg til at starte med skrev til mig selv, da jeg havde skrålæst papiret, nævnte jeg tilfælde, hvor indkvartering varer i længere tid, og i hvert fald i sådanne tilfælde så jeg for mig, at der var noget at komme efter – sikkert også i øvrigt. Det var ikke en bestemmelse, som vi her havde foldet ud eller var gået i dybden med. Men at den skulle være egnet til at gøre, hvad man ville på indkvarteringsområdet, så jeg ikke for mig, og derfor ville jeg ikke lægge op til, at vi skrev det. Jeg mente ikke, at det var rigtig. Hvis det skulle stå der, skulle vi i det mindste sørge for at få det afstemt, sådan som det stod. Man kan spørge, om den var nødvendig, for så ville det være forkert at tage den ud. Min vurdering var, at det ikke var nødvendigt at undersøge det spørgsmål. Det kan man altid gøre. Man kan undersøge hvad som helst. Men min vurdering var, at det ikke var nødvendigt at undersøge, hvor langt retten til familieliv allerede beskytter par indkvarteret på den måde i asylsystemet, fordi det ikke var relevant i forhold til de overvejelser, vi havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I på det tidspunkt havde konkrete drøftelser om bestemte par? Om der var nogen særlige sager oppe at vende allerede her?

Jesper Gori:

Vi havde ikke konkrete par oppe at vende. Vi havde ikke set sagsakter på konkrete par. Jeg tror, at der var en drøftelse med Udlændingestyrelsen, og jeg ved ikke, om nogle af de meldinger derfra satte sig i ”f.eks.” – altså det eksempel, som jeg beskriver som et blandt flere eksempler, hvor der skal ske fælles indkvartering. Det tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 156 kan vi se, at Lykke Sørensen den 28. januar om aftenen sender til Line Skytte Mørk Hansen med dig i kopi:

”Hermed Jespers bud på et notat, som jeg har godkendt. Som du kan se, er der et par steder, hvor vi skal drøfte nærmere. Jeg har ladet bemærkningen om retten til familieliv stå, men jeg er enig med Jesper i, at vi nok ikke skal adressere dette særskilt i notatet.”

Havde du drøftelser med Lykke Sørensen om det her, eller er det bare på skriftligt grundlag? Og kan du huske, om du efterfølgende havde drøftelser med Line Skytte Mørk Hansen omkring det?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er det her på skriftligt grundlag. Jeg sender mine bemærkninger til Lykke Sørensen. Og nej, jeg har ikke en drøftelse med Line Skytte Mørk Hansen om bemærkningen om retten til familieliv.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 172 kan vi se, at Anne Nygaard Just den 29. januar om formiddagen sender en mail til Ditte Kruse Dankert, hvor hun skriver:

”Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Og vi kan se ovenfor, at der kl. 16.11 fra Cartrine Primdahl på vegne af Ditte Kruse Dankert kommer:

”notatet med vores bemærkninger.”

Bemærkningerne har vi på s. 174-179. Havde du selv nogen telefoniske drøftelser med Ditte Kruse Dankert om styrelsens bemærkninger til notatet?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det mener jeg ikke at jeg havde, men jeg tør ikke sige det med sikkerhed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at du ikke tør sige det med sikkerhed – det, jeg tænkte på, var: Ringede hun dig op og sagde: ”Hvordan skal det her forstås?” Eller ringede du til hende og havde nogle drøftelser om, hvad det var, I gerne ville have?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, var min rolle – i hvert fald lige på det tidspunkt – en lidt anden, nemlig at jeg havde givet nogle skriftlige bemærkninger til et notat, som huset var ved at udarbejde. Og jeg havde andre sager at kigge på. Jeg havde ikke noget særligt behov for at gå ind i denne sag. Jeg havde givet de bemærkninger, jeg syntes, at man kunne tage med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ser lige ser notatet igennem. På s. 174 har vi en bemærkning, og ”DKD” må være Ditte Kruse Dankert, antager jeg:

”Bør man ikke skrive mindreårige asylansøgere?”

Det er en praktisk bemærkning. På s. 175 er der kommentarer til nogle af de tidligere kommentarer, først til kommentar ”F2”, som var:

”Hvad tænkes der herved på?” – og det var altså i forhold til ”danske regler og normer”.

Og så skriver hun i ”F3”:

”I forhold til indkvartering, så tager vi de hensyn m.v., der er gængse i en dansk sammenhæng”.

Nede til kommentar ”F4” kommer hun også med en kommentar, ”F5”, om, hvad der er praksis, og hvordan de håndterer det. Og den her er nu er blevet til ”F6”:

”Er det i situationer, hvor de allerede er indkvarteret sammen, men hvor der tilgår oplysninger om ”ægteskab” eller lignende?”

Hertil siger hun i ”F7”, at:

”udgangspunktet har været, at de pågældende adskilles i forbindelse med indkvarteringen.. Men der har været eksempler, hvor de alligevel indkvarteres sammen (indledningsvist), fx fordi det ikke indledningsvist har været klart, at der er tale om en mindreårig under 15 år.” – så det er om dem under 15 år.

Vi går videre til ”F11” på s. 177, hvor hun siger:

”man bør vel formulere det således, at man mener, at det er hensynet til barnets tarv, der tilsiger, at man skiller dem ad – ikke det omvendte: at man gør noget, med mindre det åbenbart strider mod barnets tarv. Barnets tarv er vel et hensyn, der ikke kan ”vælges fra”.

Det bemærkes i øvrigt i forhold til kommentar nr. 12, at styrelsen ikke har mulighed for at tage det, at der evt. er mistrivsel på centeret, i betragtning i forhold til 6-måneders kravet for privat indkvartering. Der er ingen muligheder for at dispensere for 6 mdr’s kravet.”

Og endelig går vi til ”F13” på s. 178. Det er til den sætning i ”F14”, vi har haft før, hvor du:

”foreslår, at afsnittet udgår – jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Der skriver hun så:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtigelserne, jf. artikel 8.”

De kommentarer, der kommer ind fra Ditte Kruse Dankert: Har du erindring om, at man sidder og drøfter dem med enten Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen eller Lykke Sørensens? Eller forsøger at få dem afklaret på en eller anden måde i forhold til styrelsen?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Som jeg husker det, så jeg kommentarerne fra Ditte Kruse Dankert – eller fra Udlændingestyrelsen – og forsøgte også at rette papiret til som reaktion på de kommentarer. Enten ved at noget blev ændret, eller ved at vi følte os betrygget i, at det var korrekt, sådan som det stod. Især den kommentar, som de har set i Udlændingestyrelsen i F14, er ikke helt ensartet med den kommentar, som jeg havde sat ind, hvor der var en eftersætning om, at den volder mig en anelse uro. Og derfor er jeg sådan set enig i den kommentar, der står i F13. Når vi alligevel valgte at lade sætningen udgå, var det, fordi vi skulle undersøge det, og så

ville vi bruge tid på det. Hvis vi her skulle beskrive, hvor langt vores forpligtelser efter artikel 8 rakte, så vi ind i et andet tidsmæssigt forløb, også fordi det i givet fald ville være et afsnit, som vi ikke selv ville kunne stå inde for uden at have afstemt det med Justitsministeriet. Så jeg er enig i, at det kunne have været meget relevant – og da navnlig, når vi sidder her – at have sådan et afsnit med, men vores vurdering var, at der ingen grund var til at folde noget ud, som ikke var relevant for den ordning, der blev foreslået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan man sige, at dette notat blev til i en proces med styrelsen? Eller er det et arbejde, der i princippet ligger inde i departementet, og så har man hørt styrelsen? Når jeg spørger dig, er det, fordi vi ikke kan se, at der ligger yderligere, der er sendt ud til styrelsen til kommentering.

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Jeg tror også, at min opgave på det tidspunkt var at indsætte på skrift de bemærkninger, jeg havde. Jeg tør ikke sige, hvilken proces der var derefter. Jeg vil umiddelbart tro, at med de bemærkninger, der var fra styrelsen, og med de tilretninger, som blev foretaget – hvor nogle af dem blev foretaget af mig – blev sagen lagt videre til ministeren. Det vil jeg umiddelbart tro, men det er ikke noget, jeg kan svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har ikke haft en løbende dialog selv eller diskussion med styrelsen om nogen af disse ting og de ændringer, der tilrettes? Det er egentlig det, jeg efterspørger.

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Jeg talte med styrelsen om denne sag. Men om vi arbejdede papiret igennem, tør jeg simpelthen ikke sige. Det ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 176 har vi note ”F8”, og det er for dem over 15 år. Det er den note, som har været der helt fra starten af og tidligere var ”F4”. Som jeg har forstået det, er det Lykke Sørensen, som har

indsat den. Når den bliver ved med at stå der, er det så, fordi det stadigvæk kun er en overvejelse?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, hvorfor den bliver ved med at stå der. I hvert fald i det papir, vi lægger op, gør vi netop det, at vi overvejer en anden praksis. Der er simpelt hen et afsnit, der handler om overvejelser netop om en anden praksis. Jeg tør ikke sige, hvilket hensyn kommentaren har tjent i processen. Det er ikke en kommentar, der skal med til ministeren, men hvorfor den ikke udgår, tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 181, at der indkaldes til et kort møde. Det er en indkaldelse, der kommer fra Anne Nygaard Just og går til Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz, Lykke Sørensen, og dig. Og vi ved – hvis vi ser på s. 185 – at mødet finder sted den 2. februar kl. 15.30. Kan du huske, at du deltog i det møde? Og var det her deltagerkredsen, altså Line Skytte Mørk Hansen, Anette Görtz, Lykke Sørensen, Anne Just og dig?

Jesper Gori:

Ja, jeg mener, at jeg deltog, og jeg mener også, at det var deltagerkredsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Mark Thorsen også kan have været deltager i dette møde eller en del af det?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, havde vi behov for at række ud til Mark Thorsen tidligt i forløbet, og derfor mener jeg, at det var den 28. januar, at vi hentedede Mark Thorsen. Hvorimod jeg tror, at dette møde handler om at sikre, at vi nu er enige om, hvordan det skal stå i papiret, sådan at vi er klar til at lægge papiret op til ministeren. Sådan husker jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ligger der også det i ordene ”kort møde”, at I nu er ved at være klar til at lægge det op til ministeren?

Jesper Gori:

Ja, det mener jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 194 ser vi F2. På det første billede kan vi se, at Anne Nygaard Just lægger en sagsfremstilling op den 2. februar kl. 18.35. Den er ganske kort, kan vi se på billedet ved siden af. Og så er der:

”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”

og et bilag:

”Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge”.

Så starter der en godkendelsesproces næste dag. Men på det korte møde, Jesper Gori, er der så noget, der skal rettes til? Har du nogen erindring, om der er noget, I drøfter og siger: ”Det her skal vi lige ændre”?

Jesper Gori:

Det ved jeg ikke. Jeg kan ikke huske, om der var konkrete formuleringer eller andet, som vi syntes, at vi skulle rette til, eller om der var en viden, vi ikke havde. Jeg tror, at vi kiggede ned over papiret sammen og kiggede hinanden i øjnene, i forhold til om vi nu havde styr på det, der skulle være styr på, i den form som papiret nu havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede bilaget til papiret? Bilaget har vi på s. 192.

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke, at vi gjorde. Jeg tror, at jeg var bekendt med, at bilaget var der, og at sagerne så nogenlunde sådan ud. Jeg tror, at der var andre, der havde meget bedre styr på, hvordan alderssammensætningen og det samliv og ægteskab, der nu var, så ud, end jeg havde. Det gik jeg ikke så meget ned i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 191, tre afsnit nede:

”Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.”

Den skarpe parentes står der stadigvæk. Hvordan kan det være? Er det, fordi der stadigvæk er elastik i det forslag, der lægges op?

Jesper Gori:

Ja, det er det. Det er et meget godt udtryk. Jeg vil tro, at elastikken kunne være blevet fjernet på vejen op. Men da jeg skrev det her, syntes jeg, at det var rimeligt at lægge op til, at elastikken kunne strammes eller slækkes, alt efter hvad man ville. Og så kunne der have været en indstilling hos de af mine chefer, der læste det – hvad enten det var afdelingschef eller departementschef – om, at vi ville lade det udgå. Men man har syntes, at det var rimeligt at vise ministeren, at her var der et handlerum inden for den ordning, der blev tegnet op, sådan at ordningen kunne være mere eller mindre stram.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I også på det tidspunkt – altså på mødet den 2. februar – det med indkvartering hver for sig eller på samme asylcenter? Det er den sidste sætning, som vi har i indstillingen på s. 191, hvor der står:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Jesper Gori:

Om vi drøftede det på dét møde, tør jeg ikke sige. Men det var en drøftelse, vi havde. Drøftelsen handlede om, hvad intensiteten af adskillelsen ville være, hvis et par, som man ikke kunne adskille, alligevel blev indkvarteret hver for sig, men på samme asylcenter på en sådan måde, at man f.eks. frit, som man nu ønskede det, ville kunne udøve et samliv med et fælles barn, uden at der var en geografisk afstand. Så det var helt klart en overvejelse, som vi havde drøftet og var nået frem til som en del af ordningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg ved ikke, om vi skal holde pause her? Jeg er ikke helt færdig med det emne, så jeg tænker, at vi kommer for langt over, hvis jeg bliver ved med at snakke.

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jesper Gori, lige før pausen var vi i gang med mødet den 2. februar og nogle drøftelser om notatet. På s. 178 har vi de bemærkninger, der den 29. januar kommer fra Ditte Kruse Dankert i styrelsen. Det, jeg lige ville høre dig om, er, at vi kan se bemærkningen øverst på s. 175 vedrørende ”danske regler og normer” og spørgsmålet:

”Hvad tænkes der herved på?”

Svaret fra Ditte Kruse Dankert er:

”I forhold til indkvartering, så tager vi de hensyn mv., der er gængse i en dansk sammenhæng”.

Kan du huske, om I på mødet den 2. februar eller på tidligere møder har drøftet den formulering, og om det er fra facebookopslaget? For facebookopslaget, som vi har fra den 25. januar, bruger jo udtrykket ”danske normer og regler”. Jeg skal bare lige høre dig, om du kan huske, om du har været inde over en drøftelse af det, eller om det i realiteten er en afskrift af facebookopslaget?

Jesper Gori:

Nej, jeg kan ikke huske, om der har været en drøftelse af præcis det ordvalg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om ministeren i den forbindelse har givet udtryk for et eller andet med at ”træde

i forældrenes sted” eller noget andet – at det var dét, der var danske normer og regler?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige, i forhold til selve skrivningen af papiret her og hvorfor det står netop sådan. Jeg vidste godt efter min snak med Lykke Sørensen, at ”træde i forældrenes sted” var et ordvalg, der blev anvendt. Jeg tror også, at vi anvender det senere, netop fordi det var sådan, man hørte ministeren på det tidspunkt. Situationen her er jo, at parrene ikke selv beslutter, hvor de ønsker at bo. Det er myndighederne, der efter reglerne bestemmer, hvor man skal bo. Det er der en realitet i, idet det også i situationer, hvor en asylansøger ikke ønsker at bo det sted, hvor det bestemmes, at man skal bo, er myndighedernes bestemmelse, der er afgørende for, hvor man skal bo. Derfor tror jeg, at ministeren, når hun tænkte på politikken, opfattede sig som en art efterskoleforstander, som i denne situation, hvor der ikke var voksne, der kunne varetage hensynene til børnene, så sig selv som den, der skulle varetage hensynene til børnene – her de unge piger. Og at det dér var ønskværdigt, at man ikke i kraft af de bestemmelser, som danske myndigheder foretog, risikerede at sætte et par sammen, hvor pigen i realiteten ikke havde det ønske – at det altså var et samliv, der var i overensstemmelse med hendes eget frie valg, uanset hvordan det nu kom til udtryk hos pigen selv. Det er helt klart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I på det tidspunkt havde en drøftelse om, hvorvidt det her skulle gælde alle, altså også dem, der var her, eller om det skulle gælde fremadrettet, dvs. for dem, der kom til landet?

Jesper Gori:

Det var ikke et spørgsmål, som var oppe. Sådan husker jeg det ikke. Jeg indrømmer også, at mit fokus, når jeg sad og redigerede i papiret her, navnlig var på den fremtidige ordning. Der var ikke, i hvert fald fra min side, særlig opmærksomhed på ... og det kan man forholde sig til, som man nu vil – men jeg tror, at det her blev set som enhver anden af de opgaver, som vi havde på det tidspunkt, der handlede om

lovgivning, altså fremadrettede forhold, og der var måske ikke en særlig klar opfattelse af, at det her også var en virkelighed, som var derude. Jeg husker ikke, at det var oppe. Vi havde meget fokus på: ”Hvordan skal det her være?” Og det var dér, vores retlige overvejelser kom ind. Så nej, jeg husker faktisk ikke spørgsmålet om, hvordan man skulle forholde sig til de personer, der allerede var indkvarteret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu har vi hørt om, at du husker de to møder den 28. januar og den 2. februar, og vi har i forklaringen fra Mark Thorsen fra den 21. september (dag 9) nogle udsagn, som jeg godt lige vil nævne for dig. Jeg spørger ham:

”Da I kommer hjem i begyndelsen af februar – du siger, at der ikke er meldt noget ud endnu, og der er et vist pres på – kan du så huske, om du har haft nogen møder med Lykke Sørensen eller andre om, hvor de var henne, og hvor langt de var kommet?”

Og så siger Mark Thorsen, der har været på rejse i Italien med ministeren på det tidspunkt:

”Ja, der er et møde, og der er sandsynligvis også flere møder. Men der er i hvert fald et møde, hvor ministeren, Uffe Toudal, Jesper Gori og jeg selv drøfter, hvor langt vi er i sagen. Og det, som diskussionen drejer sig om, er det udtryk, som I nok også har stiftet bekendtskab med, nemlig kattellem. Hvilke undtagelsesmuligheder skal der være i dette regelkompleks?”

Kan du huske at have deltaget i et møde med ministeren, Uffe Toudal og Mark Thorsen, hvor I har drøftet bl.a. kattellemen?

Jesper Gori:

Jeg ved, at der ikke har været indkaldt til et sådant møde. Jeg husker ikke, at der har været et sådant møde. Men om vi i randen af et møde har vendt dette spørgsmål, kan jeg ikke fuldstændig afvise. Der har det nok været meget afgørende, hvordan der er blevet spurgt, og hvordan der er svaret, men det er ikke noget, der er i min hukommelse. Det er blot for at sige, at jeg

ikke vil afvise, at der har været et møde, hvor man i kanten har sagt: ”Så er der i øvrigt denne sag. Hvor langt kan man egentlig gå på det område?” Og hvor jeg har sagt, at der er meget vide rammer i forhold til indkvarteringsordningen. Det vil jeg ikke afvise, at jeg har sagt, hvis det er sådan, det huskes fra andre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu prøver vi lige at finde ud af det med kattellemen, og så selvfølgelig om der har været andre møder. Er disse drøftelser om kattellem noget, du husker?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at ordet kattellem er mit ord. Jeg ville formentlig udtrykke mig på en anden måde. Men jeg er meget sikker på, at der ikke har været nogen drøftelser om, hvorvidt der skulle eller ikke skulle være en kattellem. Der kan meget muligt have været et spørgsmål om, hvad man egentlig kan gøre. Men en drøftelse af, om man kunne forestille sig en ordning, som var undtagelsesfri, mener jeg helt bestemt ikke, at der har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ser lige i Mark Thorsens forklaring, hvor han siger:

”Jeg husker ikke, at der var papirer til det specifikke møde, og jeg er også meget tvivl om, hvorvidt det var et rigtigt møde. Jeg husker det, som om Jesper Gori sidder lidt på kanten af en sofa, og vi andre sidder ovre på ministerens kontor ved bordet. Så drøfter man lidt løst om, hvor vi er med det her. Og det er her, Uffe Toudal har dette synspunkt.”

Det her kan godt tyde på det, du siger, om udkanten af et møde. Har du nogen erindring om, at du har siddet på kanten af en sofa, og de andre har siddet ved et mødebord?

Jesper Gori:

Nej, det billede kan jeg ikke lige genkende. Nej, det siger mig ikke noget. Men jeg kan ikke fuldstændig afvise, at der har været et sådant møde. Om jeg lige har siddet på kanten af en sofa – dér sad jeg ikke ofte, vil jeg sige, på

disse møder. Men jeg kan ikke afvise, at jeg har gjort det på et sådant møde, og at der har været en eller anden drøftelse om dette spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fra Mark Thorsens forklaring vil jeg også godt foreholde dig følgende:

”På det møde, som jeg snakker om, frembringer Uffe Toudal synspunktet om, at det måske kunne være rart, at der var en eller anden undtagelsesmulighed af politiske grunde. Der er en diskussion, og ministerens synspunkt er rimelig håndfast, at hun ønsker den skrappest mulige ordning og spørger: ”Er vi tvunget til at have en kattelerm?” Det svarer Jesper Gori i første omgang ikke meget klart på, men Uffe Toudal spørger ham en lille smule insisterende: ”Jamen Jesper, kan man lave en ordning, hvor der ikke er undtagelser?” Og Jesper Gori svarer på det tidspunkt: ”Ja, det kan man godt.” Men det er også tydeligt for mig, at Jesper Gori ikke er meget sikker i sin sag.

Man skal også være fair og tilføje, at der var en kultur i ministeriet, hvor man godt måtte give udtryk for sine foreløbige vurderinger af nogle bestemte sager, uden at man sidenhen blev hængt op på dem.”

Erindrer du et møde, hvor det her kan være blevet sagt?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke afvise, at der har været et møde, hvor det her i randen af et andet møde har været oppe at vende. Jeg er også enig i, at der helt sikkert var en kultur i ministeriet, hvor man godt kunne give udtryk for foreløbige vurderinger. Når jeg mener mig sikker på, at jeg ikke har sagt, at man kan have en undtagelsesfri ordning, skyldes det mødet den 9. februar, som vi sikkert kommer tilbage til. Min erindring om det møde er, at det på mødet er allerførste gang, jeg forholder mig til, om en ordning faktisk kan være undtagelsesfri. Og også, at jeg på det møde har behov for meget hurtigt at overveje, hvad det egentlig rejser af spørgsmål, hvis man skulle have en undtagelsesfri ordning, og at jeg forsøger at give et svar, som var nogenlunde

retvisende på mødet den 9. februar. Jeg husker, at jeg blev overrasket over det spørgsmål på mødet den 9. februar, og derfor er jeg meget sikker på, at jeg ikke sådan lidt henkastet fra kanten af en sofa har svaret noget sådant. Men jeg kan ikke afvise, at jeg kan have sagt, at der er meget vide rammer, for det var vores holdning. Hvordan det er blevet opfattet, tør jeg ikke sige. Men min hensigt med at sige det har ikke været, at man kunne have en ordning uden undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage på s. 194 kan vi se – og det har vi lige været inde på før pausen – at notatet bliver lagt op den 2. februar. Den 3. februar godkendes det af Anette Gørtz, og så godkender du det den 4. februar. Lykke Sørensen returnerer det den 4. februar, fordi der åbenbart er nogle ændringer i dokumentet med korrekturmarkeringer, så det skal være et endeligt dokument, der lægges op. Kan du huske, hvad der passerer omkring notatet, fra det lægges op den 2. februar til Lykke Sørensens bemærkninger den 4. februar? Er der nogen drøftelser om det i de dage?

Jesper Gori:

Det mener jeg ikke at der er. Jeg tror, at vi har ladet ændringsmarkeringerne stå, sådan at Lykke Sørensen, som selv har været inde over notatet tidligere, kunne se, hvilke ændringer der var foretaget. Men jeg husker ikke, at der har været drøftelser om notatet fra det tidspunkt, hvor det lægges op, og indtil den 9. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Af godkendelsesprocessen kan vi også se, at Lykke Sørensen godkender på trin 3, da det er kommet tilbage igen. Så er det Line Skytte Mørk Hansen på trin 4 og Andreas Højmark på trin 5 – det har vi forstået er Jonas From Soelberg. Så kommer det op på trin 6, som er Sofie Odgaard på vegne af Uffe Toudal. Er der noget usædvanligt i den proces – at der er så mange inde over godkendelsesforløbet?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke at der var noget usædvanligt i på det tidspunkt. I sager, hvor der var to afdelinger inde over samme spørgsmål, og hvor

flere afdelinger havde bidraget til papiret, kunne man godt vælge den forelæggelsesform. Jeg tror, at man senere i ministeriet ønsker at nå frem til en forelæggelsesproces, hvor der alene er én afdelingschef på, som godkender. Og så må man afstemme på det niveau, man nu ønsker, i den afdeling, som ikke er med. Men nej, på det tidspunkt er der ikke noget usædvanligt i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

I notatet på s. 191 – og det er det notat, der lægges op – har vi stadigvæk, som vi også har talt om, ”[åbenbart]” i skarp parentes. Men så har vi nederst en sætning, der siger:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

I det udkast, som vi havde før, og som man drøftede den 28.-29. januar, er den sætning ikke med. Kan du huske, hvad årsagen til det kan være?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ser på andet afsnit på s. 191, som er sidste side i notatet:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde ...”

Så er der nævnt fire muligheder:

”... hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.”

Og så kommer der videre:

”Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge ...”

Er det her en udtømmende opstilling, eller er der andre muligheder, som du ser det?

Jesper Gori:

Det her var et forsøg på at give ét eksempel og – i min opfattelse – et meget klart eksempel på en situation, hvor man ikke kunne adskille. Men ”f.eks.” understreger – og det var også hensigten – at der kunne være andre situationer. Det tror jeg ikke at vi kunne beskrive udtømmende. Men det er klart, at vi gerne vil give et eksempel, så man kunne se for sig, hvornår det kunne ske. Men kvalificeringen af ordningen ligger ikke i eksemplet, men i sådan som indstillingen nu er, hvilket også er oplægget til eksemplet – altså at der er sager, hvor barnets tarv med styrke vil tale for, at der sker en samlet indkvartering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der står ikke noget her om de internationale forpligtelser. Var det noget, I havde drøftet heroppe på det tidspunkt – at Danmarks internationale forpligtelser også skulle overholdes?

Jesper Gori:

Undervejs, mens vi udarbejder notatet, er vi på et tidspunkt forbi Justitsministeriet for at vende det spørgsmål, om hensynet til at undgå en risiko for tvang for den mindreårige pige i sådanne parforhold ville være et sagligt hensyn efter EMRK artikel 8 – i virkeligheden for at få en første pejling på, om vi var på rette vej, hvis det var det hensyn, som en ordning skulle bygges op omkring. Jeg ved ikke, om vi til Justitsministeriet sagde, at det var dette hensyn, som en ordning skulle bygges op omkring, men jeg tror, at vi sagde, at vores overvejelser var at etablere en ordning, hvor det hensyn skulle gøre sig gældende, og om det så var et sagligt hensyn. Så EMRK artikel 8 udgjorde klart baggrundstæppet for vores overvejelser, og vi havde behov for at afstemme f.eks. sådan et spørgsmål, inden vi gik videre med vores overvejelser. Og det genfindes her på s. 190 med en beskrivelse af, at et sådant hensyn vurderes at være et sagligt hensyn. Det er udtryk for det.

Man kunne have gået til ordningen på mange forskellige måder. Man kunne have gået til

ordningen på en sådan måde, at afsættet var en undersøgelse af, om man kan gå til kanten og måske også på kanten i forhold til vores internationale forpligtelser angående spørgsmålet om indkvartering. Det ville have betydet, at man havde redegjort for EMRK, og hvad rækkevidden af EMRK ville være i disse sager. Vores tilgang var det, der fremgår af overvejelserne, nemlig at vende ordningen rundt og lægge vægt på det hensyn, der handler om at undgå risikoen for tvang. Så angiver vi, at der er meget vide rammer for indkvarteringsvirksomheden – det var vores forståelse. Og så kan man se, at vi giver et eksempel. Jeg ved ikke, om det er verdens bedste eksempel, men vi giver et eksempel på, at hensynet til barnets tarv er et særligt prioriteret hensyn, men ikke nødvendigvis et bestemmende hensyn, i sager, der handler om indkvartering. Alligevel siger vi, at ”det vurderes dog”, at der er nogle af disse sager, hvor hensynet til barnets tarv netop bør være bestemmende, og derfor foreslår vi et udgangspunkt, og så med mulighed for at gøre undtagelse i visse tilfælde.

Man kan overveje, hvorfor de netop ser sådan ud. I min forståelse, og sådan som vi arbejdede med det, var vi ikke henne at arbejde med, hvad rækkevidden af vores internationale forpligtelser var. Det kunne vi godt have gjort, men det var ikke den ordening, vi foreslog. Og da vi lægger ordningen op, er vi ikke i tvivl om, at der her sker en opstramning, og at man vender et udgangspunkt rundt. Men vi er samtidig overbevist om, at der er et mellemrum mellem den ordening, som her foreslås, uanset om det er en ordening, hvor noget strider mod barnets tarv eller ”åbenbart” strider mod barnets tarv, og så til en ordening, hvor man går til kanten og måske også på kanten af vores internationale forpligtelser. Vi ved ikke, hvor stort det mellemrum er, og vi gør ikke nogen bestræbelser på at udfylde, hvad det mellemrum måtte bestå i. Jeg tror simpelt hen, at det skyldes, at vi troede, at vi ramte det, som ministeren ønskede efter de drøftelser, der nu havde været om ordningen undervejs, hvor der klart var sager, hvor der helt sikkert skulle ske adskillelse, men hvor virkeligheden så lidt anderledes ud, fordi der også var par, hvor aldersforskellen var meget lille,

og fordi der var par, hvor aldersforskellen var lille, og hvor parret havde et lille barn. Og der så vi for os som udgangspunkt, at virkeligheden nok ville se lidt anderledes ud, når det handlede om indkvartering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 240. Det er inde fra F2-systemet, og der kan vi se, at du er nævnt i hvert fald to gange. Den 4. februar:

”Dokumentindhold ændret: ’Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller’”,

og igen den 5. februar:

”Dokumentindhold ændret: ’Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller’”.

Det er rent gætværk, men dét den 4. februar kunne måske være på baggrund af Lykke Sørensens bemærkninger om, at der var noget, der skulle slettes. Den 5. februar kan jeg ikke helt se, hvad det kan være. Har du nogen erindring om, at du har været inde at få rettet noget den 4. og 5. februar?

Jesper Gori:

Nej, det tør jeg ikke sige. Nogen har accepteret ændringsmarkeringerne. Jeg ved ikke, om det har været mig, der er faldet over det først på baggrund af Lykke Sørensens besked i godkendelsesforløbet. Jeg tør ikke sige det. Jeg kan ikke huske, at jeg har været inde at ændre i indholdet på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 195 kan vi se, at trin 5, Jonas From Soelberg, også skal godkende. Og jeg skal lige forstå: Var det sædvanligt, at Jonas From Soelberg var inde at godkende notater af den type, eller var der noget ekstraordinært i det?

Jesper Gori:

Som jeg forstår det, var det helt sædvanligt, at Jonas From Soelberg var på ethvert godkendelsesforløb – i virkeligheden ud fra et ønske om, at Jonas From Soelberg var bekendt med de sager, der blev lagt op, og på den måde havde mulighed for at reagere, hvis han i en sag med

det tværgående blik, han havde, så, at der var noget, der skulle reageres på. Nede fra afdelingen så man ikke nødvendigvis Jonas From Soelberg som en, der var inde over de sager, som vi lagde op. Det var et ekspeditions-skridt med det formål at sikre, at Jonas From Soelberg var bekendt med sagen, hvis der kom en drøftelse af det senere hen. Jonas From Soelberg var meget ofte med til de møder, der var med afdelingen og departementschefen, og også meget ofte med til de møder, der måtte være med ministeren. Jeg tror, at det var det, der var hensynet. Det kan jeg ikke svare fuldstændig på. Jeg er ikke chef for Jonas From Soelberg, men vi forstod det sådan – og det var ikke bare mig, tror jeg – at det var derfor, Jonas From Soelberg var på i godkendelsesforløbene generelt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 198, at der kommer en annotation til dokumentet. Den kommer fra Inger Støjberg, som siger:

”Vendes på et møde med Uffe og Mark”.

Det er en besked, der er sat ind den 2. februar 2016 ...

Retsformanden:

Den 8. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, ja, den 8. februar 2016. Kan du huske et sådant møde eller et forløb om denne annotation?

Jesper Gori:

Nej, det er ikke noget, jeg har været bekendt med.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 195 kan vi se, at Andreas Højmark den 9. februar kl. 13.44 godkender notatet på ministerens trin – trin 7. Fik du besked om, at notatet var godkendt af ministeren på det tidspunkt?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg røbede, at jeg ikke er nogen F2-ekspert. Jeg havde vældig mange – og formentlig også for mange – sager liggende til

godkendelse i F2. Som jeg forstår det – i hvert fald sådan som min opsætning var i F2 – fik jeg i de sager, hvor jeg ikke selv var sagsbehandleren, altså selv havde startet sagen op, ikke nogen orientering eller notificering af, at en sag enten var eller ikke var godkendt. Og jeg tror, at jeg havde så mange sager i F2, at risikoen for drukning var overhængende. Så jeg havde selv den praksis – og det vidste mine medarbejdere også – at jeg lagde dem i arkiv, når jeg havde godkendt dem, ud fra en forståelse af, at hvis sagen dukkede op igen med bemærkninger, havde sagsbehandleren ansvaret for det i mit kontor og fulgte op, hvis der var behov for det. Det var der sjældent. Ofte gik sagerne direkte igennem. Når et ministersvar, f.eks. i form af et folketings svar, var godkendt, håndterede min fuldmægtig det, og det behøvede jeg ikke at være orienteret om eller følge op på. Der var en medarbejder, der havde ansvaret for det. Men jeg fik ikke nogen notificering generelt, og det gjorde jeg heller ikke i denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og én ting er notificeringen i F2, men der var heller ingen, der sagde til dig: ”Nu er notatet godkendt af ministeren”?

Jesper Gori:

Nej, det var der ikke på noget tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har der været en drøftelse, som du har deltaget i, om, hvad der skulle ske med notatet, når det nu var godkendt? Om det så skulle sendes til styrelsen? Om det skulle omsættes i retningslinjer? Altså hvad resultatet af notatet skulle være?

Jesper Gori:

Der har ikke, inden mødet den 9. februar finder sted, været nogen drøftelse om, hvordan man skulle følge op, hvis ministeren nikkede til notatet. En sådan drøftelse har der ikke været. Jeg tror, at man kan have forskellige oplevelser af, hvad der skulle ske. Min opfattelse af, hvordan dette papir på det tidspunkt så ud, handlede om at have forsøgt at lægge en model op til ministeren – et papir, som i øvrigt indeholdt nogle firkantede parenteser, men også nogle indstillinger til ministeren. Det var ikke på baggrund

af dette papir, at man skulle administrere eller forvalte området i Udlændingestyrelsen. Der skulle ske et eller andet, men det er ikke en drøftelse, vi har haft, hvad det et eller andet præcis skulle være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lidt senere på dagen den 9. februar kan vi se på s. 204, at der kl. 13.58 – altså ganske kort tid efter at Andreas Højmark har godkendt notatet – er en pressemeddelelse. Den er sendt til dig og Lykke Sørensen fra Sarah Andersen, og der står:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kigge på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude?

Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

Vi har den på næste side, 205. Hvorfor skulle du og Lykke Sørensen se på den? Har du nogen erindring om det?

Jesper Gori:

Af den samme grund som den generelle praksis, der var. Den generelle praksis var klart, at i de tilfælde, hvor der kom en pressemeddelelse, som ikke alene gav udtryk for en politisk holdning, men også indeholdt faktabaserede oplysninger, afstemte man pressemeddelelsen med afdelingen. Presseenheden er ikke langt nede i sagerne, og det skal de heller ikke være. Men de forsøger – og det var den helt sædvanlige praksis – at give et bud på, hvordan man kunne kommunikere et bestemt initiativ eller en bestemt politik, inklusive et oplæg til, hvordan et citat fra ministeren kunne se ud. Og så var det helt sædvanligt, at et fagkontor eller en afdeling var inde over for at kvalitetssikre det. Både så det citerede stod korrekt, i forhold til hvad man nu var blevet enige om, og så fakta, der i øvrigt måtte fremgå, var korrekte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvorfor man på det tidspunkt ønskede en pressemeddelelse?

Jesper Gori:

Nej. Det var ikke en overvejelse, jeg havde været inde i.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 204 kan vi se, at det første udkast kommer fra Sarah Andersen med kopi til Mia Tang. Har du nogen viden om, hvorvidt det er Sarah Andersen, der har siddet og lavet et udkast, eller om udkastet er lavet et andet sted i departementet?

Jesper Gori:

Det kan jeg ikke vide. Sarah Andersen var medarbejder i presseenheden. Jeg forestiller mig, at når Sarah Andersen har sendt det, er det også udtryk for, at hun er pressesagsbehandler på sagen og derfor har udarbejdet det. Men jeg kan ikke vide, om det forholder sig sådan, bare fordi hun sender det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 207 er der en mail fra dig kl. 14.44 til Sarah Andersen og Mia Tang. Der skriver du:

”Kære I

Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Nu skriver du her:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30.”

Det kan se ud, som om du ikke er indkaldt til et møde kl. 15.30, når du siger, at du kan ”forstå” det. Har du nogen erindring om, hvorvidt du var indkaldt til mødet på det tidspunkt, eller om du bliver det efterfølgende?

Jesper Gori:

Nej, det ved jeg desværre ikke. Jeg kan ikke huske tidsrækkefølgen på lige de dele.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har du sat dine forslag ind, og dem ser vi på om et øjeblik. Men du skriver også:

”Endvidere vedhæftes efter aftale med Line” – Skytte Mørk Hansen – ”en model for USs fremtidige praksis”.

Kan du huske en samtale med Line Skytte Mørk Hansen om dét – om du skulle lave en model for den fremtidige praksis?

Jesper Gori:

Jeg husker, at der var en helt kort snak med Line Skytte Mørk Hansen om, at der var et møde om pressemeddelelsen. Det tror jeg var indkaldelsen. Jeg tør ikke sige, om der har været andre drøftelser på andre niveauer i ministeriet, men mig bekendt har der ikke været nogen drøftelse på det tidspunkt med ministeren om det notat og den model, der lægges op til i notatet. Vi ved ikke, om vi har ramt rigtigt, og derfor har vi en kort snak om, at – jeg tror, at det mig, der synes at – det altid er sundt at have et papir liggende foran os, som en snak eller en drøftelse kan tage afsæt i. Og det papir, som jeg tænkte på, var den model, vi havde lagt op til i notatet, som vi mig bekendt endnu ikke havde haft mulighed for at vende med ministeren – om det var netop den model, som ministeren ønskede. Jeg tror, at det er baggrunden for ordvalget her, som beskriver meget præcist, hvordan jeg så det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 208 har vi modellen, og den er i sagen her også blevet omtalt som ”servietten”, men det kommer vi til. Der har du nogle fravigelser fra det klare udgangspunkt, og hvis jeg tæller op i forhold til de fire, der er i notatet – som vi før så på s. 191 – er der nu en femte, som hedder:

”...

- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang”.

Er det her, du finder anledning til at sætte ordet ”tvang” ind?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er det ikke her, at tvang kommer ind. Også det, at der efter sagens oplysninger måtte foreligge tvang i en bestemt sag, var vi hele tiden opmærksomme på ville have en bestemt betydning for, hvordan man skulle indkvartere. Sådan var ordningen allerede i dag. Så jeg tror mere, at det var for at tydeliggøre, at det element selvfølgelig også var med, ligesom det var i dag. Det var selvfølgelig ikke sådan, at det udgik med den opstramning, der var. Ja, det er foretaget meget hurtigt og er et forsøg på at lave en hurtig tegning, som opsummerede de konklusioner, der var i notatet. Det tror jeg ikke at jeg er lykkedes med hele vejen igennem, men det var et forsøg på at lave et hurtigt papir, som vi kunne dele rundt på mødet, så man sad og kiggede ned i papiret, og ikke på hinanden, så at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 209-210 har vi også dit bud på ændringer til pressemeddelelsen. Der kan vi se nederst, at du har fået ind, at:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:”

Så har vi betingelserne, som vi kender fra notatet, men også fra modellen med ”et element af tvang”:

”Parterne har haft et forudgående samliv; parterne har et eller flere fælles børn; aldersforskellen mellem parterne er begrænset; parternes samliv indeholder ikke et element af tvang; og hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor.

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Og så har du slettet noget nedenunder.

Vi går videre til s. 227. Der har vi en mødeindkaldelse fra Line Skytte Mørk Hansens kalender, hvor der kl. 15.30 er et møde på

ministerens kontor. På s. 228 kan vi se, at der er nogle "Nødvendige deltagere", og det er Uffe Toudal, Line Skytte Mørk Hansen, "BBGamma25" – det ved vi er politiet – og så er der Anette Görtz og Mark Thorsen. Du står ikke som indkaldt til mødet her, og det var sådan set grunden til mit spørgsmål til dig før, om du vidste, at der skulle være et møde kl. 15.30. Kan du huske, hvem der ellers deltog i mødet? Var der andre end dem, der er opremset her?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, om alle dem, der står dér, deltog. Jeg er faktisk usikker på, om Anette Görtz, som er kontorchef i Koncernøkonomi, deltog. Det kan hun meget vel have gjort, men jeg husker det ikke. Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte og Mark Thorsen deltog, og så deltog Anne Nygaard Just, som er fuldmægtig i Koncernøkonomi. Det her er ministersekretariatet, der indkalder. Det gør de formentlig på baggrund af den F2-sag, der ligger. Så kan Line Skytte Mørk Hansen være blevet opmærksom på, at jeg ikke var indkaldt, men at jeg også var nødvendig for drøftelsen, og så får jeg besked fra Line Skytte Mørk Hansen. Det kan sagtens være derfor, at vi har haft snakken. Nu siger jeg "sagtens", men jeg tør ikke sige det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvor mødet finder sted? Finder det sted på ministerens kontor – det står der jo her – eller finder det sted ovre i det lidt større lokale?

Jesper Gori:

Det finder sted på ministerens kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du skal beskrive, hvad der skete på mødet: I kommer ind, I sætter jer ned, og der er én, der fører ordet. Hvem er det? Og hvornår bliver du bedt om at sige noget?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke gengive dramaturgisk, hvad der skete, og heller ikke præcis, hvad det var for en dialog, der ordret fandt sted. Det ligger simpelt hen for langt tilbage. Men jeg husker, at jeg får ordet og bliver bedt om at tegne ordningen op,

som vi nu har lagt op – den model, vi har lagt op. Det papir, som jeg har udarbejdet, har jeg taget med i et antal eksemplarer, sådan at man kan sidde med det og kigge ned og se, hvad den ordning, som vi har foreslået, er i hovedtræk. Det redegør jeg så for, formentlig ret præcist efter det papir, der ligger. Det er ikke sådan, at man går meget i dybden med et helt bestemt afsnit i et notat, medmindre der er grund til det. Så jeg har formentlig givet en overflyvning hen over den model, som vi har lagt op.

Og så – som jeg husker det – tilkendegiver ministeren, at det ikke er den ordning, som hun ønsker. Hun ville gerne have en ordning, hvor alle par adskilles. Og som jeg husker det – det er der nok lidt forskellig erindring på, men min forståelse var, at den ordning, vi havde lagt op, flugtede meget godt med, hvordan vi havde læst ministeren, også efter at have drøftet sagen med den særlige rådgiver. Og som jeg husker det, siger Mark Thorsen: "Ja, jeg ved godt, at vi har haft en drøftelse om denne sag før." Jeg ved ikke, om han siger, hvad det var, vi nåede frem til dér. Men han er enig i, at det bør være en ordning, hvor pigerne adskilles fra deres voksne ægtefælle eller samlever. Jeg husker ikke præcis, hvordan ordene faldt. Hos mig sker der det fra det tidspunkt, at vi kommer ind med en ordning, som jeg forstår flugter nogenlunde med det, som ministeren gerne ville. Det var én ordning. Der var et mellemrum fra den ordning og til en ordning, hvor vi går til kanten af vores internationale forpligtelser. Og det, som jeg forstår på ministeren, er, at det ikke er sådan en ordning, hun vil have. Fra det tidspunkt, hvor jeg har redegjort for den model, vi har lagt op, tror jeg i virkeligheden ikke, at det papir længere er relevant. Jeg tror simpelt hen, at det fysisk bliver lagt på bordet og vendt rundt på hovedet. Det sidste var i overført betydning.

Derefter er der en drøftelse af det ønske, som ministeren har, nemlig at alle par adskilles i denne situation. Og så tror jeg, at Uffe Toudal, departementschefen, tager ordet og siger, at det formentlig rejser nogle spørgsmål, hvis det ikke er den ordning, der er lagt op til, men en ordning, som ministeren ønsker. Så giver han ordet til mig og kigger på mig, og som jeg husker det,

spørger han: "Giver det anledning til noget? Kan man overhovedet gøre det her, hvis man skulle gøre det?" Og i hvert fald efter min egen opfattelse er det første gang, jeg på stående fod skal tage stilling til, om man her kan operere med en ordening, der ikke har nogen undtagelser. Og der er jeg nok lidt hæmmet af, at vi ikke har afsøgt det felt. Vi har ikke i notatet eller til brug for notatet i et sidepapir eller andet forsøgt at beskrive, også for os selv, hvad rækkevidden af vores internationale forpligtelser egentlig er. Kan man f.eks. operere med en undtagelsesfri ordening? Derfor svarer jeg på stående fod, men formentlig for nogle forbehold og nogle "tror" og "jeg vil mene". Men jeg svarer, at sådan som jeg ser sagen, kan man ikke operere med en absolut ordening, da virkeligheden er mangfoldig, og der vil kunne være sager, hvor et udgangspunkt om, at man skal adskille, ikke kan følges, hvis en ordening skal være i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser. Jeg ved, at jeg siger noget, som jeg før har haft i tankerne, og måske er det derfor, at jeg griber ned i det. Men jeg siger, at det i hvert fald med tiden vil være sådan, at hvis indkvartering i asylsystemet er af længere varighed, vil der ikke længere være tale om en proportional ordening. Når hensynet er at give den unge mulighed for at undgå risikoen for tvang, vil det hensyn ikke længere være proportionalt, hvis parret fortsat ønsker at være indkvarteret sammen, hvis de giver udtryk for dét, og hvis der ikke i øvrigt er oplysninger fra operatørerne eller andre om, at det her ikke kan tages som udtryk for et reelt ønske, men for en tvangssituation – nogle ord, der flugter med det, tror jeg. Som jeg husker det, er det ikke nogen lang drøftelse, vi har af dette spørgsmål. Det er ikke sådan, at vi sidder og jonglerer med juridiske begreber eller med detaljer om, hvorvidt det er på den ene eller den anden måde. Jeg tror, at det er den umiddelbare reaktion fra mig på, at det kan man ikke, og at man ikke kan operere med en absolut ordening. Og så giver jeg det eksempel. Jeg tror også, at jeg siger dét til ministeren, som vi også har givet udtryk for i notatet, nemlig at det altovervejende udgangspunkt er, at man kan adskille alle, og at der er meget vide rammer på dette område.

Jeg tror, at ministeren – det tror jeg at hun giver udtryk for – siger: "Hvis der måtte komme en sag, hvor man ikke kan adskille, er jeg indstillet på at tage den procesrisiko, der måtte være i en sådan sag." Og dette spørgsmål om procesrisiko – nu bliver jeg lidt teknisk – er ikke så relevant i en situation, hvor man ikke er i tvivl om, hvad der gælder. Det kan navnlig være relevant i f.eks. lovgivning, hvor man ved, at det et spørgsmål, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke har taget stilling til, og hvor man ønsker en generel ordening – altså hvor man i realiteten ikke ved, om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vil nå frem til det ene eller det andet resultat, men hvor man også mener med sig selv, at det ville kunne lade sig gøre. Men hvor man fastsætter et eller andet kriterium, der er af en eller anden bestemt stramhed, og man ikke fuldstændig kan afvise, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan nå frem til et andet resultat, kan dét, om der foreligger en procesrisiko, være en helt relevant overvejelse – og i virkeligheden en overvejelse, hvor der er et politisk svar, nemlig om man ønsker at tage en sådan procesrisiko eller ikke. Og det forstår jeg godt at ministeren dykkede ned i. Det var en overvejelse, som hun i de dage kort tid forinden havde haft – også sammen med mig – i en anden sagstype, hvor vi havde haft lovgivning, der handlede om netop det. Og i min verden var det ikke helt det samme. Det her handlede nok snarere om, at myndighederne kunne adskille, og så kunne der blive rejst en sag ved domstolene om, hvorvidt en sådan adskillelse var proportional, og så kunne en domstol – og det kunne være en byret eller en højesteret – nå frem til, at en sådan adskillelse ikke ville være proportional. Så dér var begrebet procesrisiko ikke superrelevant. Så jeg tror bare, at det var det, som jeg sagde til hende. Her handlede det nok nærmere om, at det var et spørgsmål om, hvorvidt domstolene i de konkrete sager ville nå frem til, at man faktisk kunne adskille.

Som jeg husker det, var det de emner, der blev drøftet på mødet. Jeg husker i virkeligheden ikke, at der blev sagt så meget, og det var ikke sådan, at departementschefen summede op eller konkluderede på: "Hvor er vi så? Hvad er det,

vi har talt om? Hvor efterlader det os i forhold til det næste skridt?" Jeg tror, at der kort og klart var et ønske fra ministeren om, hvad hun ønskede, og en tilbagemelding fra mig på, om det ud fra min umiddelbare vurdering var noget, som man kunne følge.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede pressemeddelelsen? Var den også fremme på bordet? Nu har vi din serviet her, og vi har lige set dit udkast til pressemeddelelse. Og vi ved, at der kort tid efter mødet – eller måske endda under mødet – også kommer et nyt udkast til pressemeddelelse. Har du nogen erindring om, at pressemeddelelsen også var på bordet? At man sad og talte om den, og hvad den skulle have af indhold?

Jesper Gori:

Nu har jeg fortalt, hvordan jeg opfattede mødet. Faktuelt var pressemeddelelsen ikke på bordet, og det var ikke sådan, at vi på noget tidspunkt under mødet kiggede ned i pressemeddelelsen eller drøftede, om ting skulle stå på den ene eller anden måde i pressemeddelelsen. Jeg tror sådan set, at min fornemmelse af mødet meget godt reflekteres på den måde, som vi senere svarer Folketinget, og også ombudsmanden, i forhold til hvad det er for drøftelser, der har været om ordningen, og hvilke drøftelser der ikke har været i forhold til pressemeddelelsen. Her gik det specifikt på, hvordan man kunne skrive en pressemeddelelse, så den var i overensstemmelse med sandhedsplichten. Det sidste spørgsmål var ikke oppe på mødet. Min forståelse af mødet var, at vi kom ind – for jeg tror, at det var et møde, der handlede om pressemeddelelsen, men det var også det første møde, hvor vi havde mulighed for at drøfte ordningen med ministeren. Den drøftelse, der er på mødet, vedrører ordningen, og hvordan ordningen skal se ud – hvordan ordningen ikke skal se ud, bliver hurtigt lagt til side – og så en drøftelse af, hvad man egentlig kan gøre i forhold til vores internationale forpligtelser. Det er drøftelsen. Og der er efter min opfattelse ikke tale om, at vi på mødet drøftede pressemeddelelsen på nogen måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan sluttede mødet, som du husker det? Du sagde, at der ikke blev summeret op. Det kunne du huske. Men hvad skulle der så ske? Du har haft et stykke papir med. Der har måske været en pressemeddelelse, fordi det kan vi se, at man har talt om. Så hvad skulle der egentlig ske nu? Skulle du tilbage og arbejde på ordningen? Skulle nogen tilbage og arbejde på pressemeddelelsen? Hvad var egentlig det videre forløb, sådan som du husker det?

Jesper Gori:

Som sagt husker jeg ikke, at der blev samlet op på mødet. Som jeg husker det, fik det lov at hænge. Der var et synspunkt og så det, som jeg har sagt. Da vi går ud fra mødet, beder departementschefen mig om at følge med ind på hans kontor. Og som jeg hører det, er Uffe Toudal optaget af, om vi nu er helt sikre på, at det, som jeg har givet udtryk for på stående fod på mødet, også holder. Det er klart, at ministeren gav udtryk for, at hun ønskede noget andet end det, som jeg sagde var de retlige rammer. Derfor kan jeg godt forstå, at han griber fat i mig og spørger, om vi nu er helt sikre på det: "Bør vi ikke vende det her?" Jeg ved ikke, hvem der siger det, men vi når i hvert fald frem til, at det er et spørgsmål, som vi må vende med Justitsministeriet, så vi er sikre på, at det faktisk er det korrekte retlige svar på ministerens spørgsmål, når vi siger, at vi ikke kan have en absolut ordning. Aftalen er, at jeg skal gå ned omkring Nina Holst-Christensen – som er kommitteret i Justitsministeriet i Lovafdelingen, og som bl.a. sidder med menneskeretlige spørgsmål, og som er den person, vi ofte gik til, når der opstod spørgsmål af den karakter – og med hende vende netop dette spørgsmål: "Kan man forestille sig en ordning, som er absolut? Eller hvad er egentlig den retlige ydre grænse i forhold til EMRK?"

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad sagde Nina Holst-Christensen til dig?

Jesper Gori:

Måske skal jeg bare lige sige, at jeg er meget sikker på, at vi ikke på det møde, altså med Uffe Toudal, drøftede, om man kunne sende en

pressemeddelelse ud med det ene eller det andet indhold. Så beskeden til mig i forhold til Justitsministeriet var et ønske om at sikre, at når vi sagde, at der skulle være undtagelser, kunne vi stå på det. Som jeg husker det, går jeg ned til Nina Holst-Christensen – enten på vejen eller lidt senere, det husker jeg ikke. Og hun kender godt sagen, fordi vi havde været der før i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt et hensyn til at undgå risiko for tvang kunne være et sagligt hensyn. Men jeg går ned senere og fortæller, hvad det er for et møde, vi lige har haft, og siger hurtigt: ”Der har været dette møde, hvor vi har lagt denne model op, som ministeren ikke har ønsket. Hun har ønsket en undtagelsesfri ordning. Kan man det?” Og igen er det ikke ordret, i forhold til hvordan udvekslingen af ord sker. Men som jeg husker det, finder Nina Holst-Christensen den kommenterede udgave af EMRK frem og læser op fra bestemmelsen i EMRK artikel 8, stk. 2 – altså i de sager, hvor der er et familieliv, hvornår kan man så gøre undtagelser? Og hun siger et eller andet med, at vi jo har drøftet spørgsmålet, om der er tale om saglige hensyn. Det er ikke oppe at vende, om der er det tilstrækkelige grundlag. Det tror jeg at vi går ud fra. Jeg går ud fra, at der er, og det er ikke noget, der bliver drøftet, altså at der er hjemmel i loven til at gøre det, vi gør. Og så siger hun: ”Men der skal i alle tilfælde foretages en vurdering af, om det er nødvendigt.” Og i dét ligger flere forhold. Jeg tror ikke, at hun nævner egnethedsvurderingen, men hun siger: ”Og det betyder, at der skal foretages en proportionalitetsvurdering, og for at I kan foretage den proportionalitetsvurdering, skal der foretages en vurdering i alle sager. Altså, der er krav om, at der er tale om en individuel vurdering. Så I kan ikke operere med en undtagelsesfri ordning. Der vil være tilfælde, hvor praksis skal være anderledes.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Den samtale, du har med Nina Holst-Christensen, refererer du den for nogen, efter at du har haft den? Det kunne være Uffe Toudal, men det kunne også være Lykke Sørensen?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er Lykke Sørensen ikke til stede i ministeriet den eftermiddag. Jeg ved ikke hvorfor. Det betyder også, at det fra Ud-lændingefdelingen alene er mig, der deltager i mødet hos ministeren kl. 15.30. Aftalen på Uffe Toudals kontor er, at jeg nu går ned og undersøger det her, og så kommer jeg tilbage til Uffe Toudal og fortæller, hvad tilbagemeldingen fra Justitsministeriet er på dette spørgsmål, inden vi gør mere i den sag. Det er en aftale, at jeg går op og vender med ham, hvad tilbagemeldingen fra Nina Holst-Christensen er, når jeg har talt med hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Går du så også tilbage? Som jeg forstår dig, går du tilbage til Uffe Toudal og fortæller ham, hvad du har fået at vide. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se på s. 229, at der kl. 16.13 igen er en pressemeddelelse om barnebrude. Der er en mail fra dig til Line Skytte Mørk Hansen og Anne Nygaard Just:

”Kære begge

Mine umiddelbare bemærkninger.”

Og på s. 230 er der sat nogle kommentarer ind i en pressemeddelelse, som du har modtaget. Jeg ved godt, at det er rigtig lang tid siden, men kan du huske, om det ligger før eller efter din samtale med Nina Holst-Christensen? Her taler vi om kl. 16.13, og mødet kl. 15.30 har måske været en halv time til kl. 16. Kommer det her før eller efter dit møde med Nina Holst-Christensen? Kan huske det?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige med sikkerhed. Jeg kan med sikkerhed sige, at det ligger før, at jeg som aftalt har givet Uffe Toudal en mundtlig tilbagemelding om, hvad meldingen fra Justitsministeriet var. Det skal tages bogstaveligt, når jeg skriver, at det er mine umiddelbare

bemærkninger. Og jeg ved godt, at jeg skal reagere på pressemeddelelsen i det hele taget. Men jeg vil tro, at det er før, for mens jeg venter på, at det spørgsmål, som jeg nu er blevet sat til at afklare, er afklaret, kan jeg lige så godt give mine umiddelbare bemærkninger til de andre dele af pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og de andre dele: Er det noget faktuel, du er inde at kommentere på, eller er det noget juridisk? Hvad er det, du kommenterer på her?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er det både-og. Det om, hvor mange der er indkvarteret, er et faktuel spørgsmål. Men der er også et afsnit, der handler om, hvad ”danske normer og regler” er, og hvor jeg indsætter en kommentar og gør opmærksom på, hvordan det var på det tidspunkt i forhold til adgang til dispensation for ægteskab for mindreårige. Derfor syntes jeg ikke, at det netop var dét – uanset at det helt sikkert var ministerens holdning, i forhold til hvad der var danske normer, og hvor ministeren stod i forhold til sine værdier. Men når jeg kiggede på det som jurist, var jeg ikke glad for, at der var en henvisning til det. Så jeg foreslår en lidt anden beskrivelse af det. Og som bevæggrund nævner jeg dét om adgang til dispensation. Og det er ikke, fordi det er det samme område, for det er det ikke. Der varetages forskellige hensyn på de to forskellige områder. Det var ikke et forsøg på at trække én til én imellem det ene og det andet, men et forsøg på at sige: ”Dér behøver vi nok ikke at bevæge os hen”, og hvis det stod til mig: ”Lad os forsøge at formulere det på en anden måde.” Ja, det var nok nærmere, at der var tale om mere retligt prægede overvejelser fra min side.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 235 har vi en mail fra dig til Uffe Toudal og Mia Tang, hvor du med ”Pressemeddelelse om barnebrude” i titlen skriver:

”Kære I

Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

På s. 236 har vi en pressemeddelelse, hvor der i næstsidsste afsnit står:

”Efter den nye praksis er den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Og som sagt, på mailen før står der:

”Søgt tilrettet efter aftale med Uffe.”

Er det noget, der sker, da du går ned fra Nina Holst-Christensen? Eller op, eller hen – hvordan man nu lige ser på det. Kommer I også til at tale om pressemeddelelsen, og går I i gang med at se på den?

Jesper Gori:

Ja, det gør vi. Aftalen var, at jeg skulle gå tilbage til Uffe Toudal med den tilbagemelding, vi nu havde fået fra Justitsministeriet, og det gør jeg. Og jeg forklarer det, jeg har forklaret her, om den tilbagemelding, jeg fik fra Nina Holst-Christensen. Så finder Uffe Toudal pressemeddelelsen frem og spørger, hvordan vi skal ændre pressemeddelelsen, som den ser ud i den form, den har her, hvis det skal reflektere den tilbagemelding, vi har fået fra Justitsministeriet. Og jeg tror, at jeg er typen, der tænker, mens jeg skriver, og det er Uffe Toudal ikke. Han skriver, mens han tænker, og skriver denne sætning ned og spørger, om den vil kunne omfatte det, som jeg her har givet udtryk for er Justitsministeriets tilbagemelding. Det nikker jeg til. Det her opfattede jeg som et forsøg med en kommunikativ vinkel uden at bruge meget juridiske termer. Det var ikke nødvendigvis Uffe Toudals kop te at beskrive, hvad der skulle ske i disse sager. Så jeg nikker til, at det er et udtryk for, at vi her har en ordning, hvor der er en absolut hovedregel, men at den i overensstemmelse med EMRK skal administreres, sådan at der kan gøres undtagelse i visse tilfælde. Og ”nødvendige menneskelige hensyn” var for mig en omskrivning af det, der står i EMRK artikel 8, stk. 2, som vi lige havde talt om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er Uffe Toudal, der sidder og skriver den? Det er ikke dig, der skriver den? Sådan forstod jeg dig næsten: at det ikke er sådan, at du bliver sendt op med en bestilling på at skrive den, men at han skriver den, og så retter du den til og sender den bagefter?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Jeg kan huske det, fordi han giver mig sedlen med, hvor han med sin fyldepen har skrevet den sætning ind, som han foreslog. Den gemte jeg faktisk i et stykke tid bagefter, men kunne ikke finde den, da vi skulle sende materialet til ombudsmanden. Men ja, jeg gik tilbage med en seddel, hvor jeg havde nikket til, at det, som Uffe Toudal havde skrevet, fint kunne modsvare tilbagemeldingen, som vi havde fået fra Justitsministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu er pressemeddelelsen sendt ud til dem, der lige skulle se den. Og på s. 239 kan vi se, at der er en mail fra Lykke Sørensen kl. 21.14 til dig, hvor hun skriver:

”Kære Jesper

Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelēm. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Har du en samtale, eller er det alt, hvad du får fra Lykke Sørensen den aften? Er det kun mailen, eller har du også en samtale med hende om, hvad der ligger bag meddelelsen?

Jesper Gori:

Ja. Mailen ligger, før pressemeddelelsen blev udsendt. Det bliver den næste dag. Og som jeg husker det, får jeg denne mail fra Lykke Sørensen, og jeg ved, at jeg næste morgen skal til møde i Socialministeriet – som jeg husker det – netop om retningslinjerne for dispensationsmuligheder ved indgåelse af ægteskab for mindreårige, og derfor har jeg ikke mulighed for at

følges med Lykke Sørensen, hvis vi på ny skal hen at vende sagen med Nina Holst-Christensen. Så jeg ringer til hende og siger, at det kan jeg ikke, så hun ved det. Som jeg husker det, er der ikke nogen særlig ... altså, der står, hvad der står. Vi har sikkert haft en kort snak om, at det så er det, der står her, som gælder, nemlig at man ikke ønsker en kattelēm. Men jeg husker ikke, at der var en videre snak om det her på det tidspunkt, andet end at jeg ikke kunne følges med hende hen til drøftelsen med Nina Holst-Christensen næste dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du under den samtale have fortalt Lykke Sørensen, hvad der passerede på mødet kl. 15.30? Og måske også have drøftet servietten med hende?

Jesper Gori:

Når jeg bruger ordet serviet, skyldes det, at jeg på et tidspunkt hørte en klog mand sige, at det var bedre at komme ind til et møde, hvor man skulle kigge på et hus, der var ved at blive tegnet, hvis man lige kunne nå at tegne huset op på en serviet. Så havde man dog dét at snakke om i stedet for at tale med hinanden. Så det er baggrunden for det. Men servietten var ikke længere relevant efter det møde, som vi havde haft tidligere på dagen. Jeg kan se, at Lykke Sørensen godt ved, at jeg har vendt dette spørgsmål med Nina Holst-Christensen, så hun må have fået det at vide. Jeg vil tro – men jeg gætter – at hun har fået at vide fra Uffe Toudal, at jeg havde været hos Nina Holst-Christensen om eftermiddagen og fået den melding, jeg nu havde fået. Hun har så talt med Uffe Toudal om, at man skal vende sagen på ny. Om vi også har snakket om det? Det har vi meget muligt gjort. Det er helt sikkert, at servietten eller den ordning, som den beskrev, ikke var noget, vi vendte på det tidspunkt. Der kiggede vi på et andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om vi kunne gå til kanten – og måske også på kanten – men i hvert fald til kanten i forhold til vores forpligtelser. Skal der være en undtagelse, eller skal der ikke? Det ligger i mailen, at det var det, vi talte om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu sagde du, at servietten ikke længere var relevant på det tidspunkt. Hvordan med notatet, som var lavet forud for, og som vi lige så var godkendt? Var det stadig relevant efter din opfattelse?

Jesper Gori:

Jeg bliver først bekendt med, at notatet er godkendt, forud for de samråd, der skal finde sted i sommeren 2017. Så jeg er ikke på det tidspunkt bekendt med, at notatet er blevet godkendt. Det har vi ikke nogen snak om. Vi kom ind til mødet med en serviet, der beskriver det, der står i notatet. Og vores opfattelse var vel det, som jeg skrev til Line Skytte Mørk Hansen, inden vi gik ind til mødet, nemlig at nu tager jeg en serviet med, som beskriver den model, vi har lagt op til, og at det, vi kom ud med efter mødet, var, at den model ikke længere var relevant. Jeg tror, at jeg har sagt, at det notat var dødt og borte, og på det tidspunkt var det bestemt også min oplevelse, at det ikke længere havde nogen relevans. Det kunne have haft en relevans, hvis det på nogen måde var egnet til at belyse, hvad rammerne af vores internationale forpligtelser var, i forhold til den indkvarteringsordning der var. Men det var simpelt hen ikke en overvejelse, vi havde haft, da vi skrev notatet, fordi det ikke var den model, vi havde lagt op. For mig var det – ja, dødt og borte, det kan man godt sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til den 10. februar. Du siger, at du ikke er med til mødet med Nina Holst-Christensen, fordi du er et andet sted, så Lykke Sørensen har mødet selv. Og vi ved, at der er et koncerndirektionsmøde den 10. februar, og som jeg har forstået det, deltager du ikke i det. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, jeg deltog og deltager ikke i koncerndirektionsmøder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår hører du fra Lykke Sørensen om hendes samtale med Nina Holst-Christensen? Er det først efter koncerndirektionsmødet?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, hører jeg om det før. Det skyldes, at Lykke Sørensen ringer til mig, mens jeg sidder til møde i Socialministeriet, fordi Nina Holst-Christensen nævner et spørgsmål i forhold til flygtningekonventionen, som Lykke Sørensen godt vil have, at jeg følger op på. Jeg kan simpelt hen ikke huske, hvad spørgsmålet var, men det er i hvert fald rigtigt, at flygtningekonventionen, selv om det er en konvention, ikke ligger under Justitsministeriet og ikke er en del af Justitsministeriets ressort. Og derfor er det sædvanligt – og godt set af Nina Holst-Christensen – at hun spørger: ”Er der egentlig noget i flygtningekonventionen i forhold til anerkendelse af ægteskaber eller andet, som kan få betydning for jeres sag? I skal bare vide, at det ikke er noget, som jeg har noget med at gøre. Det er et ressortområde, der alene ligger i Udlændingeministeriet.” Der var et eller andet spørgsmål, hvor Nina Holst-Christensen peger på noget i forhold til flygtningekonventionen, som hun godt vil have, at Lykke Sørensen og jeg følger op på, og derfor ringer Lykke Sørensen til mig, mens jeg sidder til møde. Og jeg tager telefonen, fordi jeg ved, at når det er Lykke Sørensen, der ringer på det tidspunkt, så er det vigtigt, at jeg gør det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det et spørgsmål, du fulgte op på sideløbende?

Jesper Gori:

Jeg sad på daværende tidspunkt ikke i asylafdelingen eller i den afdeling, der havde med asylområdet at gøre, og for så vidt heller ikke med indkvartering af asylansøgere. Men i hvert fald skulle spørgsmålet vedrørende flygtningekonventionen håndteres af et andet kontor – vores Asyl- og Visumkontor. Så derfor giver jeg, hvad det end har været for et spørgsmål relateret til flygtningekonventionen, videre til det kontor. Så på det tidspunkt ekspederer jeg bare sagen videre og giver på et eller andet tidspunkt Lykke Sørensen en tilbagemelding om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så denne samtale må – som jeg forstår det – være, før Lykke Sørensen deltager i koncerndirektionsmødet kl. 10.30?

Jesper Gori:

Ja, det er helt givet. Både fordi jeg sidder til mødet derovre, men også fordi jeg ikke husker, at Lykke Sørensen overhovedet nævnte noget med et direktionsmøde på det tidspunkt. Hun nævnte, at Nina Holst-Christensen havde sagt det, som Nina Holst-Christensen også havde sagt dagen før, og sådan var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og koncerndirektionsmødet, hvor du ikke deltog: Hører du noget om det møde efterfølgende fra Lykke Sørensen eller andre?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg. Jeg hører også om det senere den dag. Jeg ved ikke præcis, hvornår det er. Der er travlt hos Lykke Sørensen og også hos mig. Og der er et chefmøde, som Lykke Sørensen afholder for cheferne i hendes afdeling. Det ligger kl. 12 hen over frokosten. Som jeg husker det, har vi en hurtig snak, inden vi går ind til det chefmøde, hvor jeg får en meget kort tilbagemelding på drøftelsen, der havde været på koncerndirektionsmødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvilken tilbagemelding får du? At man har besluttet en bestemt ordning? Eller hvad er egentlig den melding, du får tilbage fra Lykke Sørensen?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er Lykke Sørensen noget pikeret og oprømt. For som jeg husker det, siger Lykke Sørensen, at der på vej ind på koncerndirektionsmødet er en kort dialog mellem hende og ministeren, hvor ministeren siger – uden at jeg ved, med hvilken betoning det er sagt – til Lykke Sørensen: ”Nå, det er så dig, der godt kan lide barnebrude.” Nu er Lykke Sørensen min chef, så ud over at hun er lidt oprømt, tror jeg også, at hun har behov for at sige til mig, at hun dér havde svaret: ”Vi forsøger sådan set bare at gøre vores arbejde.” Det fyldte lidt hos

hende på det tidspunkt. Og så fortalte hun, at hun på mødet havde sagt til ministeren og til dem, der nu sad der – og det er ikke ordret, for det kan jeg af gode grunde ikke vide, men det er, som jeg husker det – at ”uanset hvad du siger, minister, kan du ikke beordre danske myndigheder til at handle ulovligt på instruktion.” En meget kort og klar – og også forbilledlig klar – og kontant melding. Og jeg tror, at jeg har sagt, at det var en sætning, som jeg godt ville have sagt dagen før, fordi jeg syntes, at den var meget præcis, i forhold til hvad man kunne sige om det spørgsmål, og derfor bed jeg mærke i den. Som jeg husker det, var vi på vej ind på et chefmøde. Lykke Sørensen havde behov for at sige, at der var denne drøftelse, formentlig på vejen ind, som der nu var, mellem hende og ministeren, og at: ”På mødet sagde jeg det her, som det nu er”, så jeg var klædt på i forhold til det. En længere snak om det var der ikke. Det tror jeg ikke at der var anledning til dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hører du mere om pressemeddelelsen? Nu har du om aftenen lavet et oplæg sammen med Uffe Toudal, som I har sendt. Og du har Lykke Sørensens meddelelse om, at den ikke gik. Og så skulle der være et koncerndirektionsmøde. Hører du noget om, at der var blevet godkendt en pressemeddelelse på mødet eller senere, og hvad den går ud på?

Jesper Gori:

Efter koncerndirektionsmødet er sagen om pressemeddelelsen stadigvæk verserende – stadigvæk i live – i den forstand at vi ved, at vi har lagt et udkast til pressemeddelelse op, men der er ikke nogen reaktion på, om det udkast, der er lagt op, skal sendes ud. Og jeg er ikke den 10. februar involveret i drøftelser, hverken om ordningen eller om pressemeddelelsen, med ministeren, departementschefen eller med andre. Der er helt tavst på den dag efter den drøftelse, jeg har haft med Lykke Sørensen, om, hvad der skete på koncerndirektionsmødet, hvor vi begge to godt ved, at der ikke er nogen resolution på, hvordan pressemeddelelsen skal se ud.

Retsformanden:

Undskyld, lige inden vi forlader Lykke Sørensens tilbagemelding om, hvad der skete på koncerndirektionsmødet: Du fortalte, at hun havde sagt til ministeren, at uanset hvad ville der blive administreret med undtagelser. Sagde Lykke Sørensens noget om, hvad reaktionen på den besked havde været fra ministeren eller andres side?

Jesper Gori:

Det husker jeg ikke om hun sagde. Men det tror jeg ikke at hun sagde – altså at der var nogen reaktion fra ministeren. Det er ikke noget, jeg har noteret mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 255 en intern mail i Udlændingestyrelsen, hvor Nils Bak skriver:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Så er der et svar fra Henrik Grunnet, som siger:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Og så skriver Ditte Kruse Dankert øverst:

”Hørte fra Jesper, at Nina Holst har sagt, at vi bliver dømt – Inger svarer bare, at det er værd at få en dom på...”

Har du haft en samtale i disse dage, altså den 9.-10. februar med Ditte Kruse Dankert, som du kan huske?

Jesper Gori:

Jeg husker ikke, at jeg har haft nogen samtale med Ditte Kruse Dankert den 10. februar. Jeg tror, at det er rigtigt, at jeg den 9. februar, efter at jeg har vendt spørgsmålet med Nina Holst-

Christensen, har givet en tilbagemelding til Ditte Kruse Dankert på spørgsmålet. Jeg tror ikke nødvendigvis, at jeg har sagt det med de ord, der står her. Jeg tror snarere, at jeg har redegjort for det, som jeg også har redegjort for her i dag, i forhold til den tilbagemelding der var. Jeg husker ikke, at Nina Holst-Christensen skulle have sagt, at vi bliver dømt. Men Nina Holst-Christensen har sagt, at der skal være en undtagelse, og at vi ikke kan operere med en ordning, hvor der ikke foretages en konkret vurdering. Det sidste udsagn reflekterer det, som vi havde på mødet den 9. februar kl. 15.30 med ministeren. Igen er jeg usikker på, om det lige er sådan, ordene er faldet fra min side, men jeg kan godt forstå, hvis det er blevet opfattet sådan her. Jeg skal retfærdigvis sige, at sådan som jeg hørte ministeren, sagde hun, at hun syntes, at hun var villig til at tage en procesrisiko i forhold til disse sager, og det er måske ikke helt det samme.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sådan har jeg også forstået det: at det i realiteten reflekterer procesrisikoen. Nu kommer der en meddelelse til Udlændingestyrelsen om, at departementet har varslet, at man går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse og en redegørelse. Kom der den samme varsling internt i departementet? Har du nogen erindring om det?

Jesper Gori:

Det gjorde der ikke. Altså, det tør jeg ikke sige, men der kommer ikke nogen varsling til mig. Jeg bliver bekendt med, at der bliver sendt en pressemeddelelse ud, efter at der er blevet sendt en pressemeddelelse ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi i sagen nu en dokumentation for nogle telefonsamtaler. På s. 262 kan vi se, at der er en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen og flere, og at du også er på den. Der står:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Er det en tilbagemelding, der bliver drøftet mellem dig og Lykke Sørensen eller nogen andre i afdelingen?

Jesper Gori:

Nej, jeg tror ikke, at denne specifikke tilbagemelding bliver drøftet. Jeg er lidt usikker på, hvornår jeg læser den. Jeg tør ikke sige, hvornår pressemeddelelsen blev udsendt, men jeg går ud fra, at den her kommer, efter at pressemeddelelsen er blevet udsendt. Men jeg erindrere ikke, at denne mail eller indholdet af mailen er blevet drøftet. Ikke med andre afdelinger, men heller ikke i min afdeling – og her er det med Lykke Sørensen, som er den, der er inde over sagen ud over mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved, at pressemeddelelsen går ud ca. kl. 14.11. Det er i hvert fald dér, den synes at komme frem. Det, som jeg også tænkte på, er, at der har været en samtale mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum. Er det noget, du har viden om på det tidspunkt? At der skulle en samtale i gang med dem ude i styrelsen?

Jesper Gori:

Nej. Nu er det jo svært at svare forlæns, når man sidder her og kigger på sagen baglæns, men jeg har ikke på det tidspunkt viden om, at nogen har bedt nogen om at tage en samtale med styrelsen, eller at der har været en samtale med styrelsen, eller hvad indholdet af den samtale skulle være. Som sagt ser jeg, at pressemeddelelsen bliver sendt ud. Det registrerer jeg selv, for jeg får ikke nogen besked om det. Og så kan jeg se, at jeg også får mailen og sikkert har læst den. Så det er dét, jeg får at vide. Det er ret firkantet dét, jeg ved på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 har vi yderligere en mail. Der er vi lidt senere på eftermiddagen, kl. 16.40. Det er også en tilbagemelding og en orientering fra Lene Vejrum om, at processen er i gang, og hvordan de deler op i nogle kategorier. Den

bliver sendt videre kl. 17.42, og du er også en af modtagerne. Igen er spørgsmålet: Er det en mail, du husker? Og det næste spørgsmål: Hvorfor skulle du orienteres om det her på det tidspunkt?

Jesper Gori:

Jeg har fået mailen, og jeg vil derfor tro, at jeg har læst den. Det er ikke en mail, jeg husker særligt. Og hvorfor jeg skulle orienteres? Jeg tror, at det er helt sædvanligt, at man bliver sat på, når man har været involveret i en sag, og der sker opfølgning på den sag, man dagen før har siddet og drøftet. Der er sat flere på, også presseenheder og andre. Så jeg tror bare, at det er et udtryk for, at man sætter en del på en sådan mail. Der er ikke nogen særlig grund til, at netop jeg skulle være sat på her, ligesom jeg ikke tror, at der er nogen særlig grund til, at Mia Tang fra presseenheden eller Lykke Sørensen skulle være sat på. Men det tør jeg ikke sige. Det er ikke mig, der har sendt den. Men der er et element af eftertænkning her, for jeg kan hverken huske denne mail, den forrige mail, eller hvilket indtryk de efterlod mig, da jeg fik dem.

Da jeg læste dem forlæns, så at sige, i forhold til at man igangsætter en proces, og hvad der nu står – det kan man dykke ned i. Det tror jeg ikke, at jeg dykkede særlig meget ned i på det tidspunkt. Men jeg tror, at den omstændighed, at pressemeddelelsen blev sendt ud, og at den havde det udseende, den havde – og muligvis kombineret med de mails, der ligger her – efterlod mig lidt forvirret, i forhold til hvad det her egentlig var for noget. Jeg tror, at det skyldes, at vi i mit hoved indtil nu havde drøftet ét spørgsmål, nemlig hvordan ordningen skulle se ud, og når ordningen skulle have et bestemt udseende, så skulle pressemeddelelsen have det samme udseende. Der havde ikke været en drøftelse af, om ordningen kunne have ét udseende, og pressemeddelelsen et andet udseende. Så kommer der en pressemeddelelse, som har et andet udseende. Og så ved jeg ikke, om det er klart, men jeg bliver i hvert fald noget usikker på, om det her så betyder, at ordningen også skal have dette udseende, på trods af at der ikke har været nogen drøftelse den 10. februar.

Der har ikke været en opfølgning på det, som pressemeddelelsen indtil da var udtryk for, nemlig den drøftelse, som jeg har haft med Nina Holst-Christensen, og tilbagemeldingen om, at der skal være en undtagelse. Jeg tror ikke, at vi på det tidspunkt på nogen måde kunne sætte ord på, hvornår der skulle være undtagelser. Men vi vidste, at der skulle være en undtagelse. Det var ligesom bagkanten på hele ordningen den dag, den 10. februar. Og så har vi en pressemeddelelse, som er uden en sådan bagkant, men som fremstår absolut og undtagelsesfri. Så jeg bliver noget usikker på, hvad det egentlig er for noget, vi har mellem fingrene. Jeg kan vel sidde og drøfte med mig selv, om det her er udtryk for, at vi nu begynder at have én måde at kommunikere på udadtil og en anden måde at administrere på indadtil. Men jeg tror, at jeg bliver lige så usikker på, om der nu er tale om, at man nu har taget den beslutning, at pressemeddelelsen faktisk er én til én i forhold til ordningen. Så den usikkerhed har jeg. Og på et eller andet tidspunkt, og jeg kan ikke huske, hvornår det er – det er helt sikkert efter den første mail kl. 14.41, som vi så lige før på s. 262, men om det er før mailen kl. 17.42 på s. 283, ved jeg ikke. Men på et eller andet tidspunkt går jeg til Lykke Sørensen med denne naturlige forvirring over, hvad det nu egentlig er, vi har mellem fingrene, fordi pressemeddelelsen er endt med det udseende, som pressemeddelelsen er endt med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad svarer Lykke Sørensen, da du går til hende på et tidspunkt med din forvirring?

Jesper Gori:

Igen, jeg kan ikke huske ordret, hvad det handlede om, eller hvordan ordene faldt i snakken. Jeg forstod på Lykke Sørensen, at hun heller ikke havde haft en drøftelse med ministeren – eller måske mere nærliggende med departementschefen eller med Line Skytte Mørk Hansen, der var den anden afdelingschef involveret i sagen. Som jeg forstod det, blev pressemeddelelsen sendt ud på det tidspunkt, den nu blev sendt ud, også uden at Lykke Sørensen havde været inde over dét, at pressemeddelelsen bliver sendt ud med det indhold, den nu har. Og

Lykke Sørensens tilbagemelding til mig var, at der ikke er tvivl om, hvad der er det retlige snit i sagen. Det har vi sagt på møder, selvfølgelig både med ministeren, men også på møder, hvor departementschefen er til stede, og hvor de øvrige involverede er til stede. Og vi måtte bare holde fast i, at sådan er den retlige forståelse af dette spørgsmål. Jeg tror, at Lykke Sørensen også på det møde – eller det er ikke et møde; det er en gangsnak, eller hvad det nu er, hvor vi træffer hinanden. Jeg kommer ind på hendes kontor, hvor hun hurtigt siger til mig, at nu må vi se. Hvis/når sagerne kommer, må vi tage disse spørgsmål. Men vi må nok indstille os på, at det her er et spørgsmål, vi kommer til at drøfte igen. Jeg opfattede det som et forsøg på at betrygge mig i, at vores rådgivning havde været klar og tydelig, i forhold til hvad de retlige rammer var. Og sådan var det. Det, at man nu sender en pressemeddelelse ud med det indhold, ændrer ikke ved, at vores rådgivning er, som den er, nemlig at man ikke kan have en ordning uden undtagelser.

Retsformanden:

Vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Før frokostpausen var vi lige omkring den 10. februar og de meldinger, der gik ud og frem og tilbage fra Udlændingestyrelsen og departementet. Vi har også i sagen – på s. 1515 – et telefonnotat, som er lavet af Lene Vejrum den 31. marts, altså noget senere, hvor hun redegør for en samtale, som hun har haft den 10. februar efter modtagelsen af den mail, som vi har talt om. Hun skriver:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM

anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt op af en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Vi kan lige gå tilbage til s. 283. Det er den mail, der henvises til. Og på næste side, 284, er der en orientering til operatørerne givet kl. 16.08 fra Ditte Kruse Dankert. Og det, som jeg egentlig godt vil spørge dig om her, Jesper Gori, er: Har du haft drøftelser med nogen i Udlændingestyrelsen om den samtale mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen på det tidspunkt?

Jesper Gori:

Nej, det har jeg ikke. Jeg kan se af den mail, som I viste før, at der må have været en eller anden form for snak, men jeg kender ikke nærmere til, hvad det var for en samtale, der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår hører du første gang fra styrelsen om, at der er en problemstilling?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg kan komme med en fuldstændig præcis tidsangivelse. Nu tegner jeg bare forløbet op i hovedrids, som jeg forstod det. Der er en drøftelse med Udlændingestyrelsen om retningslinjer for denne ordning på et møde indkaldt i uge 7, hvor jeg er på vinterferie. Så er der det møde den 22. februar, og – som jeg husker det – er der en kort snak på vejen ud om, hvem Udlændingestyrelsen ville skulle forelægge sager for eller vende spørgsmål relateret til de konkrete sager med. Så siger Lykke Sørensen til Lene Vejrum, vicedirektør i Udlændingestyrelsen, at dem kan de komme til mig med. Så er der på et eller andet tidspunkt derefter formentlig en telefonisk snak med Ditte Kruse Dankert i forhold til det spørgsmål, altså

at der er nogle sager, som de ønsker at vende med departementet. Og de sender – uden flere ord i øvrigt – sagerne til departementet. Det er fem sager, som man har identificeret. Det sker første gang den 2. marts og igen den 3. marts, nu med lidt flere ord på, efter jeg har talt med Ditte Kruse Dankert. Så henviser man tilbage til det møde, der har været i sidste uge, og det tror jeg er en henvisning til mødet den 22. februar. Så der har været en eller anden drøftelse mellem Ditte Kruse Dankert og mig i den periode om disse sager og det, at der skulle forelægges nogle sager for os, eller hvordan man skulle gøre det. Jeg kan ikke huske, om tanken var, at man skulle forelægge dem, men der var i hvert fald nogle spørgsmål, som de ønskede at vende. Jeg tror, at jeg gik ind i de samtaler med det klare afsæt, at ordningen var en ordning med undtagelser. Og den drøftelse, vi har, der leder frem til, at de sender fem sager til ministeriet den 2. marts – uden i øvrigt at skrive noget andet og mere – baserer sig netop på, at der er en aftale om, at de skal sende disse sager. Ellers ville de komme lidt dumpende ned fra himlen, hvis de bare kom i en situation, hvor de måtte forstå mig sådan, at der var en undtagelsesfri ordning. Det er i hvert fald sådan, jeg forstår det. Og om vi på et eller andet tidspunkt dér har haft en vending, eller om det først sker senere, ved jeg ikke. Men på et eller andet tidspunkt er der en vending, hvor Ditte Kruse Dankert siger til mig: ”Når du nu siger, at det her er en ordning, der skal administreres efter EMRK artikel 8, og at der i den forbindelse skal foretages individuelle vurderinger, skal du bare vide, at det ikke er den besked, vi har fået, i forbindelse med at pressemeddelelsen blev kommunikeret til os den 10. februar.” Så jeg ved ikke, hvad der er blevet sagt under samtalen den 10. februar. Men jeg ved, at der har været en samtale, for det snakker jeg med Ditte Kruse Dankert om. Og jeg ved også, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet det, der blev sagt under den samtale.

Retsformanden:

Undskyld, det gik ikke lige op for mig, hvornår den samtale, du refererer til, fandt sted?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, om det har været en telefonsamtale, vi har haft i den uge, der leder op til, at de sender fem konkrete sager den 2. marts og igen den 3. marts, eller om det ligger på et tidspunkt derefter. For vi har også frem mod den 8. marts, hvor vi faktisk drøfter disse konkrete sager, nogle snakke om denne ordning. Altså, på et eller andet tidspunkt, hvor jeg formentlig bliver ved med at sige som en selvfølge, at det er en ordning med undtagelser, får jeg en oplysning fra Ditte Kruse Dankert om, at det ikke er sådan, Udlændingestyrelsen har opfattet den besked, de fik den 10. februar. Men jeg tør ikke at tidsfæste, om det ligger inden den 2.-3. marts, eller om det ligger efter den 2.-3. marts.

Retsformanden:

Men jeg forstår din forklaring på den måde, at det ikke er en samtale, der finder sted i dagene kort tid efter den 10. februar. Er det rigtig opfattet?

Jesper Gori:

Ja, da jeg går ind til mødet den 22. februar, ved jeg ikke, at der har været en samtale, eller hvad indholdet af den er. Og jeg ved ikke, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet den samtale, der måtte være.

Retsformanden:

Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ganske kort vender tilbage til pressemeddelelsen, kan vi se på s. 265, at du skriver til Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”...det blev den hårde model”.

Det er kl. 14.57 den 10. februar. Hvad lagde du i det? Jeg ved godt, at det er mange år siden, men at sige, at det blev den hårde model, er det et nej til servietten?

Jesper Gori:

Det bliver en efterrationalisering. Det gør det. Jeg tror, at jeg forklarede tidligere, at på det tidspunkt, hvor jeg bliver opmærksom på, at pressemeddelelsen er udsendt, er jeg i tvivl om,

hvad virkeligheden er nu. Der er i hvert fald ikke længere tale om en virkelighed med en pressemeddelelse, der beskriver det, som vi havde sagt ikke bare kunne, men også skulle være modellen, nemlig en ordning med undtagelser. Og så bliver det en efterrationalisering. Jeg kan se af pressemeddelelsen, at den lægger op til en undtagelsesfri ordning. Jeg tør ikke sige, om jeg lige dér har troet, at så er det også sådan, ordningen er – altså ikke bare udmeldingen over for omverdenen, men også ordningen, som den må blive administreret af Udlændingestyrelsen – at det er den hårde model, forstået som en model uden undtagelser, hvor man skal adskille alle. Det kan jeg sikkert godt have troet på det tidspunkt i min diskussion med mig selv om, hvad det er for noget, vi her ser på, altså inden jeg går til Lykke Sørensen og giver udtryk for, at der er noget, jeg ikke rigtig forstår.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 4541 har vi en tidsmæssig oversigt, som er lavet af Thomas Klyver og Nina Holst-Christensen i sommeren 2017. Her har de redegjort for det tidlige forløb, og de skriver i fjerde afsnit:

”Mellem den 11.2. og den 17.2.2016 kontakter Lykke Sørensen og Jesper Gori NHC på NHC’s kontor mhp at drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed ifm en adskillelse af de såkaldte barnebrude. Thomas Klyver deltager også i dette møde. NHC nævner, at undtagelsen i hvert fald skal dække traumatiserede ægtefæller, familier med børn, der er afhængige af begge forældre samt de tilfælde – for at undgå forskelsbehandling – hvor en dansk mindreårig statsborger ville kunne opnå såkaldt kongebrev til at indgå ægteskab (f.eks. ved en mindre aldersforskel, som 17-19 årigt par, graviditet o.lign.)”

Er det nogen kontakter og drøftelser i den periode, som du også husker? Og kan du huske, hvor mange gange I har været forbi? Om det var mere end én gang?

Jesper Gori:

Nu kan jeg ikke lige de præcise datoer i hovedet. Jeg tror, at den 17. februar 2016 rækker ind

i uge 7, hvor jeg ikke er til stede i departementet, fordi jeg holdt ferie. Jeg kan ikke huske det møde, som Thomas Klyver og Nina Holst-Christensen nævner her, men at der har været møder med Justitsministeriet er korrekt. Og så tror jeg, at det står klart, at i forhold til den melding, der kom, navnlig for så vidt angår spørgsmålet vedrørende kongebrev, er der dér tale om et element og betydningen af et element, hvor vi i hvert fald senere bliver opmærksomme på, at vi må have misforstået, hvad det var, der blev sagt i forhold til det spørgsmål. Om der har været et sådant møde, kan jeg simpelt hen ikke huske. Men at der var møder med Justitsministeriet – jeg husker det selv som, at de møder lå senere, altså efter vinterferien. Jeg husker ikke, at der var noget før vinterferien, men jeg ved ikke, om det er afgørende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man skulle drøfte behovet for undtagelsesmuligheder, var det så i lyset af pressemeddelelsen, servietten, notatet? Har du nogen erindring om det?

Jesper Gori:

Jeg kan se, at der står, at man skal drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed. Hvis det ligger på det tidspunkt, dvs. efter den 9. februar, er det omfanget af de undtagelsesmuligheder, som kræves efter vores internationale forpligtelser, navnlig EMRK artikel 8. Det er i øvrigt også det, som Justitsministeriet har ressource på og skal rådgive om. Det er helt givet, at det er de spørgsmål, som vi har drøftet, og ikke en eller anden ordning.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 446 er vi lidt længere fremme i tid ved den 18. februar. Det er her, du er på ferie, som du siger. Der kommer en henvendelse fra Orla Borg på Jyllands-Posten, som gerne vil høre ministerens kommentarer til det forhold, at:

”Flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 - den om retten til et familieliv - hvis man vil hindre, at par i asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under

18 år, kan bo sammen - i alle tilfælde for de pars vedkommende, hvor der er børn involveret”.

Og så spørger man til sidst:

”Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK’s artikel 8?”

På s. 445 kan vi se, at du får den kl. 14.49 fra Sarah Andersen, som spørger, om du kan hjælpe med det. Og så sender du den videre til Anna-Sophie Saugmann:

”Jeg kan ikke huske, om du også holder vinterferie?”

Hvis ikke, må du gerne kigge på denne. Svaret er måske ikke helt, som ministeren kunne ønske det: generelt er det vores vurdering, at modellen ikke er i strid med EMRK art 8, men myndighederne skal gøre undtagelse i konkrete tilfælde, hvor en adskillelse kan være i strid m art 8.”

Til det om, at:

”Svaret er måske ikke helt, som ministeren kunne ønske det ...”

Kan du knytte lidt bemærkninger til, hvad du troede, at ministeren måtte ønske som et svar på, om man var ved at bryde konventionerne?

Jesper Gori:

Jeg faktisk usikker på, om det er dét, jeg mener. Svaret er i hvert fald, at i forhold til den ordning, der er, så er det dét, jeg beskriver her. Jeg kan godt forstå, hvad det er, du spørger til, men jeg ved ikke, om jeg var klar over på det tidspunkt ... og jeg ved ikke, om mit svar flugtede direkte med det, som Orla Borg spørger til, nemlig om det, man nu gør, er i strid ... Her sad vi med en fornemmelse af, at vi havde en bestemt ordning, der indeholdt en undtagelse. Det var i hvert fald det, som vi fastholdt, og som var rådgivningen. Og man kan sige, at det ikke var en sådan ordning, som ministeren ønskede sig, men det er den rådgivning, vi giver, og det er dét, som vi tænker må være svaret til journalisten, når han henvender sig. Det kan godt være,

at jeg misforstod spørgsmålet, men det var i hvert fald ikke sådan, at vi tænkte, at der lige nu er en ordning i gang, som ikke indeholder undtagelser, og at det er i strid med EMRK artikel 8, og at det svarer vi så journalisten på. Det var ikke sådan, jeg forstod det svar, der gives her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis man går tilbage til spørgsmålet på s. 446 om, hvorvidt man kan være på vej til at bryde EMRK's artikel 8, fordi der ikke er undtagelser, kunne svaret vel være, at der var undtagelser, og at der derfor var ikke noget problem i forhold til EMRK artikel 8. Og så er mit spørgsmål til dig: Ville det være et svar, som ministeren ville ønske sig?

Jesper Gori:

Nej, jeg tror, at det, som jeg på telefonen – dér ude i virkeligheden et sted – sender videre til min fuldmægtig, er udtryk for, hvordan jeg har hørt ministeren på mødet den 9. februar. Det er også influeret af den pressemeddelelse, der kom ud. Men på det tidspunkt ved jeg ikke, om man er begyndt enten at adskille eller træffe afgørelse om at give pålæg om at adskille personer, som ikke ønsker det selv. Jeg tror slet ikke, at jeg er nede i den faktiske virkelighed. Det her er en refleksion på netop den drøftelse, vi havde. Jeg ved ikke, om det svarer på dit spørgsmål, men det er mere for at sige, hvordan jeg gik til dette spørgsmål på det tidspunkt, og hvordan jeg også læser det, som jeg sender videre til min fuldmægtig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstår dit svar sådan, at det reflekterede de drøftelser, du havde haft med ministeren forud. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, det er dét, jeg prøver at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage på s. 445 kan man se, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen øverst oppe spørger dig:

”Og findes der en endelig udgave af notatet til ministeren vedr. barnebrude, som jeg bør finde i F2?”

På siden før, 444, svarer du, at hun skal spørge Anne Nygaard Just, og så spørger hun Anne Nygaard Just:

”Har du mulighed for at sende mig den endelige version af notatet vedr. barnebrude mv. ...?”

Det kunne hun ikke finde i F2. Så får hun et sagsnummer, og så spørger hun til, om der er:

”andre bilag, der kunne være relevante for mig at se irt. spørgsmålet om forholde til EMRK artikel 8?”

Hun er kommet lidt ind fra sidelinjen, og du er på ferie. Har du nogen forklaring på, hvorfor Anna-Sophie Saugmann-Jensen ikke blot kunne finde notatet i systemet? Hvorfor var det lukket for hende?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, hvilke søgemuligheder hun har anvendt for at søge det frem. Det er ikke et notat, der er placeret i Familiesammenføringskontoret, men i Koncernøkonomikontoret, og jeg ved ikke, om hun har anvendt søgeord, der har gjort det muligt at finde notatet frem. Jeg forstår det ikke sådan, at det har været låst, eller at der var nægtet adgang. Nu er vi ude i randområderne af min viden om F2, men når man opretter en sag og et godkendelsesforløb i F2, bliver man indimellem bedt om at give tilladelse til, at en person, som ikke tilhører den afdeling eller det kontor, hvor sagen er hjemmehørende, også får adgang til at se dokumentet. Altså underforstået: Man kan give adgang i en sag til hele departementet, men man kan også oprette en sag på en sådan måde, at det alene er bestemte personer, et bestemt kontor eller en bestemt afdeling, der har adgang til sagen. Om det er det, der er tilfældet her, når hun ikke har kunnet søge det frem, skal jeg ikke kunne sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har drøftet med Anna-Sophie Saugmann-Jensen, om hun kunne anvende notatet og bruge det i sin besvarelse?

Jesper Gori:

Jeg husker ikke, at jeg på det tidspunkt talte med Anna-Sophie Saugmann om sagen. Jeg tror, at vi har drøftet notatet siden hen. Jeg giver hende besked om, at EMRK artikel 8 betyder, at der vil skulle gøres undtagelse i særlige tilfælde, og så spørger hun til, om der ligger noget mere, hvor man kan se noget om EMRK artikel 8. Vi har også sagt til Anna-Sophie Saugmann, at det ikke ligger i det papir, som det er lagt op. Vi er i papiret ikke inde at afsøge, hvad rammerne er efter EMRK artikel 8. På et eller andet tidspunkt har vi en snak om, hvad der er sket i sagen. Vi vender også det svar, der gives til journalisten, efter jeg kommer tilbage. Jeg ved ikke med hvilke ord, men jeg har helt givet sagt til Anna-Sophie Saugmann, at notatet ikke er relevant for den vurdering, der skal foretages i forhold til EMRK artikel 8, og at hun ikke kan finde nogen bistand, når hun læser ned i notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 456 kan vi se, at Merete Milo også kommer ind over. Det er Pernille Rølle Hansen, der skriver til Merete Milo:

”Jeg kan ikke få fat i Jesper Gori til godkendelse af følgende citat.

Mark har justeret det og jeg vil høre, om I kan godkende.”

Det er givet, fordi du er på ferie. Og man kan se ovenfor, at Merete Milo skriver til Lykke Sørensen:

”Se nedenfor - Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.

Jeg kan forstå på Pernille, at resultatet så nok bliver, at der slet ikke kommenteres herfra.”

På s. 457 kan vi se citatet øverst:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8.”

Og det, man har taget ud fra Mark Thorsens side, er den sætning, vi har lidt længere nede:

”Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Havde du en drøftelse om det her, da du kom tilbage fra ferie?

Jesper Gori:

Jeg kan se, at den mail, som bliver sendt fra Merete Milo til Lykke Sørensen, også er sendt til mig. Så jeg ved godt, hvad der er sket. Som jeg husker det, vender jeg sagen med Anna-Sophie Saugmann, også fordi der er behov for hendes bistand i forbindelse med et samråd, som finder sted i marts måned. Jeg er Anna-Sophie Saugmanns chef, og jeg har behov for at klæde hende på i forhold til at kunne løfte den opgave, der nu er. Og det er klart, at det her er et element i dét. Hvor tæt og hvor detaljeret vi har snakket lige præcis om dette svar, tør jeg ikke sige. Men det var et lidt særligt svar – og måske også et lidt særligt svar på de udkast, som vi lagde op – nemlig at meldingen nok er, at der slet ikke kommunikeres herfra. Det tror jeg at nogen undrede sig over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor undrede man sig over det?

Jesper Gori:

Ja, det kan vi i virkeligheden ikke vide, fordi vi ikke ved, hvorfor man vælger ikke at kommentere. Men jeg tror, at der var nogle, der syntes, at det var meget nærliggende, at når man ikke kommenterede på det, skyldtes det indholdet af det svarudkast, som vi har givet, som indeholdt, at der skulle gøres undtagelse i særlige tilfælde. Og hvis man skulle sige dét, var det nok bedre slet ikke at kommunikere. Der kan være mange grunde til det, men den slutning blev foretaget. Det gjorde den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for på s. 503 – så er vi i tid lige lidt før – er der en mailkorrespondance den 18. februar mellem dig og Anna-Sophie Saugmann-Jensen, hvor hun skriver til dig:

”Det er lidt varierende hvordan ordningen refereres i aviserne, men se f.eks. nedenstående artikel, hvor man ser ud til helt at lukke af for undtagelser”.

Så er der henvist til en artikel, og ovenfor siger hun:

”Samme ordlyd som i pressemeddelelsen af 10. februar i øvrigt, som du jo også sendte.

Men som jeg forstod din mail er det fortsat vurderingen, at myndighederne vil skulle gøre undtagelse i konkrete tilfælde, deraf udkastet.

Men udtalelserne kommer jo unægteligt lidt i modstrid med hinanden. Måske man kan nøjes med første del af sætnngen , hvor som udgangspunkt fremgår.”

Så kan vi gå til s. 457 nederst og se, at det var den, man var nået til på det tidspunkt. Men her ser det ud, som om der er en drøftelse, og at man er opmærksom på, at der er en uoverensstemmelse mellem svaret og pressemeddelelsen og den måde, som offentligheden har reageret på oplysningerne på. Er det en drøftelse, du kan huske fra det tidspunkt, ud over det vi kan se i mailene?

Jesper Gori:

Nej, jeg husker ikke konkrete drøftelser og slet ikke i uge 7, hvor jeg tror, at jeg skriver det, der nu gælder, på skrift. Der har været en drøftelse i ugerne efter, også som led i forberedelsen af samrådet osv., så min fuldmægtig er klar over, at der er en pressemeddelelse, men også hvad vi har sagt på det møde, der har været med ministeren, hvor jeg har deltaget. Jeg ved måske ikke helt, om jeg svarede på, hvad du spurgte om. Jeg husker ikke, at der var møder, der yderligere udfoldede det, der står dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker også på, om der har været en telefonsamtale mellem dig og Anna-Sophie Saugmann-Jensen om det her på det tidspunkt? Fordi hun synes at undre sig over, at det, der skrives i aviserne, og det, der står i pressemeddelelsen,

og nu det svar, man skal give, ikke helt harmonerer.

Jesper Gori:

Ja, det forstår jeg godt. Som jeg husker det, skriver hun den mail til mig på et tidspunkt, hvor jeg har nikket tilbage i forhold til det udkast, hun lægger op, nemlig et udkast med et svar, som også nævner undtagelsen. Og inden jeg når at svare på det, fordi der går vi vist lidt forbi hinanden, tror jeg nok, at Anna-Sophie Saugmann selv svarer tilbage: ”Nåh, nu kan jeg se, at du har godkendt det svarudkast, der ligger med undtagelser. Så nu lægger jeg det videre”. Jeg husker det ikke sådan, at jeg ringede. Det kunne man godt gøre kort fra en telefon, hvis det blev for svært at forklare alt, hvad der var op og ned i en sag. Nu husker jeg altså ikke, hvor jeg befandt mig på det tidspunkt, men jeg forstår det sådan, at Anna-Sophie Saugmann fangede, at et svar med undtagelser var det, jeg havde godkendt, og at det var det, der skulle lægges videre. Og den mail, som vi så lige før, hvor hun siger, at det er i modstrid med hinanden, er altså en mellemkommende mail, som ligger samtidig med, at jeg nikker til det svar, der bliver sendt. Så jeg tror ikke, at der var nogen snak på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 517-518 – det er den 19. februar, hvor vi også lige har set det andet – er der en korrespondance mellem Merete Milo og Lykke Sørensens, og du er cc på den sidste del af den. Merete Milo skriver:

”JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set den. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket:

...

Det fremgår bl.a., at:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindre-årige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.””

På s. 517 svarer Lykke Sørensen kl. 13.59:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men det skal vi selvfølgelig forsøge, og vi må skrive, at det har været forelagt JM.

Så det kan sendes til kommunikationsenheden med den klare forholdsordre, at det skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.”

Så skriver Merete Milo en melding tilbage:

”OK – det gør vi.”

Nu er du på ferie, men har du efterfølgende drøftet forløbene med Merete Milo og Lykke Sørensen, da du kommer tilbage?

Jesper Gori:

Jeg kan faktisk ikke sige, om jeg har drøftet det med Merete Milo, som ikke i øvrigt var inde over sagen, og som efter dette lille forløb, hvor jeg er på ferie, også træder helt og aldeles ud af sagen. Jeg har drøftet forløbet med Anna-Sophie Saugmann, så hun forstod, hvad baggrunden var for det, der skete. Jeg kan ikke huske, om jeg har drøftet det med Merete Milo. Det skulle ikke have været af hensyn til de opgaver, der skulle udføres, men fordi hun er min kollega og havde en souschef-lignende karakter. Jeg tror ikke, at jeg har drøftet det med Lykke Sørensen. Jeg tror, at det, som Lykke Sørensen skriver her, fint gav udtryk for det, som jeg også havde opfattet. Det var ikke sådan, at vi havde tid til at falde tilbage i sådan nogle mails. Det tror jeg ikke, at vi gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det længere forløb, der er henvist til, er det forløbet fra den 9. og 10. februar og måske før?

Jesper Gori:

Ja, det er det. Det er den 9. og 10. februar. Jeg tror ikke, at det skal forstås som et tidsmæssigt længere forløb, men som et forløb, der var intensivt og omhandlede det, som jeg har forklaret om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at du nævnte, at du efterfølgende gav en forklaring til Anna-Sophie Saugmann-Jensen om det. Hvad orienterede du hende om i henseende til det her?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke huske, hvad det var for en orientering, jeg gav. Så når jeg siger, at det var meget naturligt, at jeg fortalte hende det, præcis som jeg har fortalt i dag, er det en efterrationalisering, men også nærliggende. Det var det, der var foregået, og sådan som jeg har opfattet sagen, også i forhold til det, som var vores opgave, nemlig at forsøge at blive klogere på, hvad der lå i de undtagelser, som vi mente, at der skulle være. Men undskyld, jeg kan ikke sige, hvad jeg sagde til Anna-Sophie Saugmann. Det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det kan være noget lignende det, som du har forklaret i dag? Sådan har jeg forstået dit svar.

Jesper Gori:

Jeg har som kontorchef en interesse i at klæde mine medarbejdere på. I sådan et forløb her er det vigtigt – og også i alle mulige andre forløb – at klæde på, både med en forklaring om de dokumenter, der ligger, men også de drøftelser, der har været, hvis man skal kunne varetage sine opgaver. Så det havde været en fejl af mig, hvis jeg ikke havde forklaret det, netop som det var foregået set fra min stol.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi lidt frem i tid. Vi har spørgsmål nr. 630 på s. 392. Det er et spørgsmål, der kommer

allerede den 10. februar 2016 fra Naser Khader til ministeren, hvor man spørger:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Så er der et svar, hvor der bl.a. står:

”Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

På s. 427 er der en besvarelse af spørgsmål nr. 302 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. Vi kan se nede i trin 2, at du står som godkender den 4. marts. Kan du huske, at du har været inde over det svar?

Jesper Gori:

Det kan godt være, at jeg simpelthen havde et udfald, men jeg tror nok, at det svar, der blev vist, var svaret på et § 20-spørgsmål, S 630. Kan det passe? Altså svaret til Naser Khader. Mens det her er svaret på et udvalgsspørgsmål, nr. 302, hvor jeg er med inde over i godkendelsesprocessen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan det faktisk godt. Så det er det andet spørgsmål, vi skal til. Det er den 12. februar 2016. På s. 612-613 har vi spørgsmål nr. 302:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til børnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Så har vi neden for nogle rettelsesmarkeringer, hvor vi kan se, at der står:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Så er vi tilbage til F2, som vi talte om før. Der står ikke noget i svaret om undtagelser. Er det korrekt forstået?

Jesper Gori:

Det er rigtigt, at ordet ”undtagelser” ikke er nævnt. Men som en eftersætning vil jeg sige, at i de ændringer, der er foretaget af mig nederst på siden, har jeg – udover at skrive det lakonisk, som det er, nemlig at ministeren:

”har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever”

– også skrevet en eftersætning. Den første sætning var mit forsøg på at holde pressemeddelelsen ud i strakt arm, navnlig når det bliver efterfulgt af den næste sætning. Altså, ministeren har sendt en pressemeddelelse med et bestemt indhold. Og på det tidspunkt er vi dårlige – jeg skulle til at sige ikke særlig skarpe, men jeg vil nærmest sige dårlige – til at adskille, om vi talte om en instruks eller en pressemeddelelse. Det var blevet til ministerens instruks i den måde, som vi skrev det på. Uanset hvilke retlige konsekvenser, det måtte have, så var selve skrivningen sådan, i et forsøg på at sige at det var sådan, ministeren havde bedt om, at det skulle være i den pressemeddelelse, der blev sendt. Men – og det er eftersætningen:

”Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks ...”

Den er ”generel” netop i den forstand, at det ikke bare er én instruks med ét helt præcist indhold, men en instruks, der fastslår, hvad der generelt skal gælde i disse sager. Men denne generelle instruks er nu ved at blive omsat:

”i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Ordet ”undtagelser” står der ikke. Men hensigten var forsigtigt at vise, at når der overhovedet var behov for at omsætte en instruks – som ikke var bestemt, men generel – i retningslinjer, som skal anvendes i konkrete sager, er det, fordi der var behov for at arbejde med pressemeddelelsen, der blev sendt, på en sådan måde, at den kunne udgøre et administrationsgrundlag i de konkrete sager. Jeg er helt med på, at det her – og det har jeg været med til at skrive både som beredskaber og som svar på spørgsmål fra Folketinget – er en meget forsigtig omtale af, at der skal være undtagelser. Men det var ikke desto mindre det, der var formålet med at sætte den sætning ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så henvisningen til den generelle instruks, er det henvisningen til pressemeddelelsen? Det er bare for lige at forstå det.

Jesper Gori:

Det er det lige præcis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har haft møder om besvarelsen af spørgsmål 302 med ministeren eller Mark Thorsen?

Jesper Gori:

Jeg kan se af sagen, at det møde, der er indkaldt til den 9. marts – så vidt jeg husker – netop angår det spørgsmål. Men som jeg husker det, var spørgsmålet ikke oppe at vende. Det er i hvert fald helt sikkert, at de sætninger ikke var nogen, vi sad og drøftede eller forholdt os til på mødet den 9. marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det vender vi tilbage til. Men du siger, at punktet også var med på dagsordenen til jeres møde den 9. marts – altså besvarelse af spørgsmål 302?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, men det kan man tjekke i sagen. Jeg tror, at mødeindkaldelsen alene henviser til spørgsmål 302. Jeg tror, at det var det, der var emnet – eller det, som var anført i det felt, der hedder ”emne”, for den mødeindkaldelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til spørgsmål 630, kan vi se på s. 388, at vi igen har en mail fra Anette Görtz til dig, Louise Gertrud Michaëlis og Mathilde Smedegaard Gulddahl, og der er også flere nedenunder. Der står:

”Kære Anne

Jeg synes at det er blevet meget fint nu”

Og længere nede står der:

”Kære Line,

Hvad siger du til vedhæftede besvarelse af spørgsmål S 630? Lene Vejrum og Mark har nikked til den.”

Det er som sagt den 17. februar, og vi ved også fra det, du har forklaret, at du var på ferie på det tidspunkt. Hvis vi ser på side ...

Jesper Gori:

Undskyld, må jeg gøre en bemærkning? Jeg vil blot bemærke, at da den bliver sendt den 17. februar 2016, bliver den ikke sendt til mig. Jeg tror, at det er den nederste af de to bokse, hvor den bliver sendt fra Line Skytte Mørk Hansen til Anne Nygaard Just. Og i boksen ovenfor kan man se, at den bliver sendt ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har helt ret. Det er mig, undskyld. Den kommer først til dig den 7. juni 2017. Det er en fejl fra min side, så det er jeg helt enig i. Vi går videre til s. 505. Der har vi en mødeindkaldelse,

og det møde har du allerede talt en lille smule om. Den sendes den 18. februar, og det er til mødet den 22. februar med retningslinjer for barnebrude. Kan du huske lidt mere konkret om det møde den 22. februar?

Jesper Gori:

For at sige det ærligt er det ikke et møde, der står superklart i min erindring. Jeg tror, at det skyldes de drøftelser, der var på mødet. Ud over at vedrøre spørgsmålet om, hvorvidt man overhovedet kunne nå frem til den ordning, som vi havde nikket til, altså det politiske ønske, var der også – siger jeg, for jeg ved ikke, om det var en fælles forståelse på det møde – en drøftelse af, om man overhovedet burde ændre den ordning, der allerede var, hvor man lagde vægt på hensynet til barnets tarv. Og måske snarere, om der var grundlag – rimeligt, havde jeg nær sagt – for at forlade den ordning, som allerede blev anvendt af Udlændingestyrelsen, og som Udlændingestyrelsen havde redegjort for i notatet fra den 2. februar, til fordel for en anden ordning, altså den ordning, som Lykke Sørensen og jeg vidste indebar et bestemt udgangspunkt om, at man skulle gå til kanten, men at til kanten indebar, at der skulle gøres undtagelse i bestemte tilfælde. Men der var langt hen ad vejen en drøftelse af dét spørgsmål, altså om man overhovedet burde forlade Udlændingestyrelsens tidligere ordning. Og så var der en række meget tekniske spørgsmål i forhold til den praktiske udførelse af den nye ordning, som ikke nødvendigvis vedrørte den butik, som jeg sad med. Det handlede om betaling af transportudgifter, hvor et barn – altså et lille barn til en mindreårig og dennes ægtefælle/samlever – skulle opholde sig osv.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 405 har vi en mailkorrespondance den 17. februar 2016 fra Ditte Kruse Dankert, hvor man siger:

”Med (stor) frygt for at være (virkelig) irriterende, når jeg blander mig fra distancen: jeg fik bare den tanke, da jeg læste mailen nedenfor (hvor jeg bestemt ikke synes, at der er noget, der ikke er berettiget), at departementet går helt i baglås, hvis vi sender den i den form.”

Den mail, der er nedenfor på s. 406, er fra samme dag fra Kristina Rosado til Lene Vejrum og Margit Sander Rasmussen:

”Nedenfor mit udkast til en første mail til departementet med de punkter, som vi drøftede med RK i går.” – det må være Røde Kors – ”Hvis I kan komme på mere, vi skal høre dem om, må I jo endelig sige til. Jeg forestiller mig umiddelbart, at vi i første omgang alene beder dem om at forholde sig til det generelle, hvorefter vi forelægger de konkrete sager i en separat mail. Lene, fik du svar på, hvem vi skal stile mailen til?”

Så kan vi se en række tekniske spørgsmål nedenfor, som du også selv lige har nævnt:

”...

- Hvem skal tage stilling til, hvor fælles børn skal tage ophold? ...
- Kan forældrene indkvarteres på centre i umiddelbar nærhed af hinanden ...?”

Tilbage på s. 405 har vi en mail øverst. Den er fra 23. maj 2017, så den er ikke fra 2016. Det er en intern mail i Udlændingestyrelsen fra Ditte Kruse Dankert, hvor der står:

”Ja, tror det blev oplægget til der første møde med dem. Mødet blev holdt hos Line, Lykke deltog (du, jeg, Line, Lykke, Kristina, Jesper). Talte faktisk med Kristina om netop dette møde i dag. Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles. Kan ikke huske, om det allerede var der, ministeren havde set de konkrete sager, vi havde spurgt til.”

Ringer det nogen klokke hos dig? At I måske også dér har drøftet, at man ikke var i tvivl om, at alle kunne adskilles?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om der var en seriøs gennemgang af de lidt mere tekniske spørgsmål, som de i øvrigt havde ret i, at det ikke var sikkert, at departementet syntes, at de skulle svare på. Som jeg husker mødet, var der denne drøftelse af, om man overhovedet burde forlade den ordning, der var. Og som jeg husker det, fastslog Lykke

Sørensen ret præcist, at vi havde vurderet – og også retligt kvalificeret – den ordning, der var, og at vi mente, at der var tale om en lovlig ordning. Om vi dér har talt om den samme ordning, kan jeg ikke vide. Hvis man tager denne mail og dens indhold, kunne det tyde på, at vi ikke har talt om den samme ordning. Jeg ved ikke, hvordan man skal kvalificere den opfattelse, der var – i hvert fald blandt nogle af medarbejderne – i styrelsen. Men jeg tror, at selv Ditte Kruse Dankert peger på, at vi skal passe på, at vi ikke virker indignerede, og det tror jeg måske nok var lidt en fornemmelse, da vi sad på mødet. Dé der havde Lykke Sørensen behov for at sige: ”Nu er ordningen, som den er, og vi skal loyalt forsøge at imødekomme ministerens ønske.” Og jeg ved ikke, om hun har henvist til Justitsministeriet, men ”vores vurdering er, at der er tale om en lovlig ordning.” Og det kan man opfatte på forskellige måder. Det kan man sikkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det, som du siger her, det samme, som nogen måske har sagt, nemlig at der var en lidt skarp tone under mødet? Var der en meningsudveksling, som du husker det?

Jesper Gori:

Ja, sådan husker jeg det, og jeg husker også, at Lykke Sørensen med nogen skarphed understregede: ”Det er sådan, det er. Det er altså vores vurdering, at der er tale om en lovlig ordning. Den diskussion bliver vi nødt til at forlade, fordi nu er ordningen, som den er. Det er en lovlig ordning.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Der er i den samme mail på s. 405 også henvist til ”et uformelt morgenmøde med Jesper hos mig”, altså hos Ditte Dankert. Husker du det morgenmøde? Er det nogenlunde samtidig, eller er det efterfølgende? Det kan det jo godt være. Denne mail er skrevet i 2017, så det kan godt være, at det ikke er den 22. februar.

Jesper Gori:

Ja, nu er mailen skrevet i 2017. Det er rigtigt, at der var et uformelt morgenmøde, hvor jeg cyklede forbi, men det møde fandt sted efter

samrådet den 15. marts. Det tror jeg er meget præcist. Jeg tilbød efterfølgende at komme forbi og fortælle noget om det forløb, der havde været, og hvordan de skulle forstå de oplysninger, der blev givet dér. Jeg tror, at man her har mikset oplysninger sammen, ligesom vi heller ikke på dette møde sad med de konkrete sager. Men det uformelle morgenmøde, hvor jeg cyklede forbi, var den 17. marts, vil jeg tro.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som jeg forstår din erindring fra det formelle møde – ikke det uformelle møde – havde I ikke konkrete sager fremme. Var det ikke dét, du nævnte nu? I havde ikke en liste fremme over sager, I gik igennem?

Jesper Gori:

På et tidspunkt sender Udlændingestyrelsen et antal sager til os – fem, så vidt jeg husker – men der var ikke på dette møde nogen konkrete sager på bordet. Som jeg forklarede, mener jeg, at det var på netop dette møde, da vi var på vej ud fra mødet, at Udlændingestyrelsen spurgte til, om spørgsmål til de konkrete sager skulle vendes med mig, og hvor Lykke Sørensen kvitterede for, at det var netop det, de skulle gøre. Så der var ikke konkrete sager på bordet. Det her var de langt hen ad vejen administrative spørgsmål og så den drøftelse, som jeg har prøvet at forklare om.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 709 har vi igen en intern mail, denne gang fra Lene Vejrum til Kristina Rosado og Nils Bak:

”Jeg har netop talt med departementet, men ikke om pressevinklen.

Min aftale med departementet er, at vi samtidig med at vi sender de sager ind, som vi gerne vil vende med dem sender en ny status, hvor vi oplyser at øvrige (resterende) flytninger sker i næste uge – formentlig onsdag.

Nils – jeg tror du skal høre kommunikationsfolkene i dep. om denne oplysning på nuværende tidspunkt kan gå ud til pressen. Det kan jo skade processen tænker jeg.”

Det, jeg vil spørge dig om, er: ”Jeg har netop talt med departementet”. Kan det have været en samtale mellem dig og Lene Vejrum, der er givet udtryk for her?

Jesper Gori:

Det kan det godt have været, og det var ikke usædvanligt, hvis det havde været tilfældet. Jeg kan ikke huske samtalen, men det kan sagtens have været tilfældet. Altså, jeg tror, at jeg forklarede, at da jeg modtog sagerne, kom de ikke dumpende ned fra himlen – hvilket man måske kunne tro, hvis man ser den mail, hvor de bliver sendt ind – men de ligger oven på, at der har været en eller anden form for drøftelse, hvor jeg er klar over, at jeg nu modtager nogle sager fra Udlændingestyrelsen. Om jeg har haft denne drøftelse med Lene Vejrum – det kan jeg godt have haft – eller med Ditte Kruse Dankert, tør jeg ikke sige, men at der har fundet en sådan samtale sted, og at den finder sted inden den 2. marts, er givet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, fordi – som du siger – den 2. marts kan vi se på s. 764, at der kommer en mail til dig:

”Kære Jesper

I forlængelse af mødet i sidste uge om mindreårige ægtefæller med børn” – det er mødet den 22. februar, går jeg ud fra – ”en beskrivelse af de enkelte sager, som vi gerne vil have jeres respons på.”

På næste side, 765, har vi under overskriften ”Mindreårige ægtefæller” et sagsresumé, der siger:

”Kvinden bliver 18 år i juni 2016.

Parret har to små børn ...

Kvinden er gravid med parrets 3. barn. Hun har termin i august.

Manden fik en blodprop for 5 år siden. Han har søvnproblemer og undertiden synsforstyrrelser som følger heraf.”

Og der er lagt nogle bilag ved. På s. 782 kan vi se, at den bliver sendt videre. Først ”TO.” mellem Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen, og så kommer den videre fra Line Skytte Mørk Hansen til Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Du har måske fået det fra Jesper selvom han er på kursus – ellers får du det lige”.

Så har vi øverst en mail fra Lykke Sørensen til Line Skytte Mørk Hansen med dig i kopi, hvor hun skriver:

”Jeg troede måske, at US havde lavet en indstilling????”

Det, som jeg egentlig godt vil spørge dig ind til, er: Hvad var det for en indstilling, man forventede, at Udlændingestyrelsen skulle lave?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, talte jeg med Lykke Sørensen om det i telefonen. Jeg tror, at de papirer, som vi havde fået, var sådan en lakonisk opremsning af fakta, og spørgsmålet var, hvordan vi skulle håndtere det. Det var i hvert fald ikke vores opfattelse – uanset hvem der skulle træffe afgørelse eller forholde sig til, hvad udfaldet skulle være – at vi skulle reagere på en sådan opremsning af fakta, uden at Udlændingestyrelsen selv havde forholdt sig til, hvad man forestillede sig, at det skulle munde ud i. Jeg tror, at det er det, som det her er udtryk for. Jeg tror nok, at jeg præciserede over for Ditte Kruse Dankert, at vi godt kunne tænke os en lidt anden form på papiret, så vi havde noget at arbejde med, i forhold til hvor Udlændingestyrelsen var, andet end alene sagerne, som de nu engang var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg er helt rigtigt. For hvis vi går til s. 784, har vi også en mailkorrespondance, hvor du skriver til Ditte Kruse Dankert:

”Helt kort imellem oplæg (vi misser hinanden på telefonen): vi vil gerne hjælpes lidt mere på vej med dokumenterne i form af en

sagsfremstilling (hvad er de væsentligste relevante elementer i de konkrete sager af betydning for indkvarteringsovervejelserne) og en indstilling alternativt en redegørelse for de relevante overvejelser i de enkelte sager (hvad taler for/imod, med hvilken styrke, e. lign.). Jeg har forståelse for, hvis I ikke i denne situation kan komme med en egentlig indstilling. Ring endelig; jeg er med på, at jeg kan overse vanskeligheder, selvom min bestilling vil være ret styrende for vores ønsker.”

Så får du et svar tilbage:

”Ok, vi prøver at lave et oplæg, der sammenfatter de relevante hensyn i de enkelte sager på en mere overskuelig måde.”

Hvis man går ned i den sidste sætning i din mail:

”... min bestilling vil være ret styrende for vores ønsker”,

hvad er det så, du bestiller her?

Jesper Gori:

Jeg tror bare, at det er en lidt ændret form på det materiale, vi har fået samme dag, den 2. marts. En bestilling om, at de i stedet for bare at sende oplysningerne hjælper os på vej med en sagsfremstilling med nogle af de elementer, der står dér. Men vi kender ikke sagerne og ved ikke, hvad der er op og ned, eller hvad der i øvrigt præger de sager. Så der kan være noget, som de ikke bare lige kan levere til os af den art, som jeg har beskrevet. Men det er nu engang bestillingen, og så må de sige til, hvis der er noget, der bøvler, i forhold til at der er nogle oplysninger, som de ikke kan komme med, eller andet. Men det er nu engang det, vi gerne vil have. Sådan læser jeg mailen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi fortsætter efter ”bestilling”. Der skrev du:

”... vil være ret styrende for vores ønsker.”

Og så spørger jeg: Hvad er jeres ønsker, og hvad er det, der er det styrende her?

Jesper Gori:

Jeg tror, at vores ønske er, at det materiale, vi fik den 2. marts, ser ud på en anden måde. Bestillingen er, at vi gerne vil hjælpes mere på vej i forhold til sagsfremstilling osv. Det er ikke et udtryk for – hvis jeg må tolke på det, du spørger mig om – at vi har ønsker til, hvad de skal nå frem til i de enkelte sager, men det er et udtryk for, hvordan de skal lægge sagen ind til os. Altså hvad det er for noget, der skal indgå i denne sag. Så vi har bare et ønske om, at vi skal hjælpes lidt mere på vej, og jeg prøver at fortælle, hvordan vi bliver hjulpet lidt mere på vej. Det er den bestilling, der er, og den vil være ret styrende. Men det kan godt være, at de kommer og siger: ”Vi kan ikke levere det, som I har lagt op til her.” Der er bare en sagsadministration derude og en adgang til oplysninger, så noget kan tage lang tid at finde frem. Det er ikke sikkert, at de ligger med alle sagerne åbne på bordet. Der kan ske alt muligt. Når man besvarer folketingssspørgsmål, er man også meget klar over, om vi rammer en administration i en styrelse, for tingene ikke er så nemme, som vi tror, hvis vi skal levere noget materiale. Så det kunne være noget, hvor de må sige: ”Det kan vi faktisk ikke.” Jeg tror, at jeg prøver at være meget lydhør, i forhold til at det ikke er sikkert, at de bare kan levere den bestilling, jeg giver. Det kan godt være, at jeg mistolker det, du spørger om. Men det var ikke sådan, at vi havde noget ønske om, at resultatet skulle være et bestemt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det er netop det næste: Hvad skulle I gøre med det materiale, I fik ind? For som jeg har forstået det, er det som udgangspunkt styrelsen, der træffer beslutninger i disse sager. Så hvad er det, I vil hjælpe styrelsen med her? Er det med de internationale regler – at se, om man er på kant eller ikke kant med de internationale regler? For det er vel ikke at træffe en afgørelse i sagen – eller er det?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke var afklaret på det tidspunkt. Man var meget optaget af, at det her var sager, som vi måtte forvente, at der kunne være spørgsmål til, navnlig hvis der ikke skete en adskillelse. Det kunne være spørgsmål fra begge

sider af salen i Folketinget. Det kunne også være spørgsmål fra ministeren, eller det kunne være spørgsmål fra pressen. Og vi var endnu ikke helt afklaret med, om det her var afgørelser, som styrelsen skulle stå med alene på en sådan måde, at de kunne række ind i forhold til de generelle spørgsmål, som sagerne måtte rejse, men selve afgørelsen måtte de selv træffe – eller om vi, sammen med dem, skulle stå på mål for, at man mente, at man var kommet frem til en korrekt afgørelse i hver enkelt sag. Det tror jeg ikke var afklaret på det tidspunkt. Det er ikke helt det samme som, at vi havde et ønske om, at udfaldet skulle være noget bestemt. Men jeg tror, at det er rigtigt, at vi ikke havde givet Udlændingestyrelsen et klart svar på, om det var dem, der skulle træffe afgørelser, eller hvordan det her skulle administreres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se på s. 789:

”I forlængelse af vores ...”

Retsformanden:

Undskyld, jeg har lige et enkelt spørgsmål tilbage til Naser Khaders spørgsmål, fordi det kom vi meget hurtigt forbi. Jeg skal bare lige være sikker på din forklaring: Havde du noget som helst at gøre med besvarelsen af det spørgsmål? Jeg tror, at vi har det på s. 392.

Jesper Gori:

Som jeg husker det, bliver det lagt op igennem F2-godkendelsesforløbet i uge 7. Og jeg er ikke involveret i udarbejdelsen af spørgsmålet. Jeg bliver ikke hørt over spørgsmålet på det tidspunkt, hvor det bliver lagt op, men jeg bliver sat på i kopi i godkendelsesforløbet, så vidt jeg husker. Og da jeg kommer retur på arbejde den 22. februar – eller hvornår det nu er, jeg ser det – ser jeg, at det er en sag i min F2. Jeg kan se, at jeg er sat på i kopi. Jeg kan også se, at det er godkendt af Lykke Sørensen. Jeg kan ikke huske, hvor i godkendelsesforløbet det er henne – om det ligger hos ministeren. Og så sætter jeg et øjeikon på, som er noget, man gør, når man faktisk har været inde at se svaret. Jeg vil tro, at jeg har læst svaret på det tidspunkt, hvor det ligger et eller andet sted oppe i systemet –

muligvis hos ministeren – efter at det er godkendt af bl.a. Lykke Sørensen. Jeg stopper ikke op, da jeg læser svaret, og tænker: ”Hov, her er noget helt galt.” Jeg læser hen over svaret, som det nu ligger. Jeg brugte ikke lang tid på det – og det kan jeg jo godt sige, men det var realiteten. Og jeg reagerer ikke, i forhold til hvordan det ligger dér. Jeg bliver ikke hørt over svaret. Jeg er ikke inde at arbejde med svaret. Men jeg læser det, også inden det bliver sendt ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 789 har vi en mail fra Ditte Kruse Dankert:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete sager om mindreårige ægtefæller/samlevende med fællesbørn.”

Og så er der på s. 790 et:

”Notat om adskillelse af mindreårige ægtefæller med børn”.

Nu har vi dem opdelt i sager på en anden måde. Der er kommet lidt mere materiale og flere oplysninger ind om det. Og på s. 787 kan vi nederst se, at Ditte Kruse Dankert har opdaget en fejl i formatet og skriftstørrelsen. Men så står der i en mail fra Lykke Sørensen:

”Kære alle

Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelæggelsen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Det er en mail til Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen og Anette Gørtz, og du er ikke cc på den mail. Men det, jeg vil spørge dig om, er: Var du inde over den forelæggelse for Justitsministeriet, som er nævnt her?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er det korrekt, at der er nogle overvejelser om, hvorvidt man skal forelægge sagerne for ministeren. Men jeg tror også, at man skifter hest undervejs. Jeg tror også, at jeg er forbi Justitsministeriet, ikke Nina Holst-Christensen, men kontorchefen i Stats- og Menneskeretskantoret, Thomas Klyver, og nævner for ham – eller sender en mail, eller hvad jeg gør – at vi har behov for deres bistand i forhold til vurderingen af nogle af de konkrete sager. Jeg kan ikke huske, hvad han svarer. Så når jeg nu siger, at han formentlig har sagt, at det har de meget lidt lyst til, er det nok en efter-rationalisering, men det vil jeg bestemt tro, at han har sagt. Men mig bekendt bliver der ikke nogen sinde forelagt en sag for ministeren med de fem sager med en vurdering af, om adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Men man kan se, at det har været en overvejelse her, om det var noget, man skulle gøre. Jeg mener også, at jeg kan huske, at der er dokumentation i sagen for, at jeg er forbi Justitsministeriet og nævner netop dette. Men jeg er ret sikker på, at jeg ikke konkret har haft en afstemning eller en vending med Justitsministeriet i forhold til de konkrete sager. Det er jeg meget sikker på.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 917 har vi en mail den 7. marts fra dig til Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Ganske få bemærkninger.

Det står mig ikke klart, om dette er USs notat, som vi redigerer i? Jeg har så vidt ses ikke modtaget notatet som aftalt med Ditte i torsdags. Men det kan vi lige vende i morgen tidlig.”

Så har vi på s. 918 et notat, hvor der er skrevet noget ind og rettet noget til. Og på s. 919 kan vi se, at der er skrevet ”*Juridisk vurdering*” og ”*Indstilling*” på sag nr. 1, og også på sag nr. 2. På s. 920 har vi under sag nr. 3 ”*Juridisk vurdering*”, hvor der stadig ikke står noget, men der er en ”*Indstilling*”, hvor man siger:

”Det indstilles, at parret ikke adskilles, eller at parret alternativt forbliver indkvarteret på samme asylcenter.”

Men tilbage til din mail på s. 917 til Lykke Sørensen, hvor du siger:

”Det står mig ikke klart, om dette er USs notat, som vi redigerer i?”

De ting, der er redigeret i, som vi kan se i notatet på de efterfølgende sider, er det dine tilføjelser og noget, hvor du begyndte at skrive ind?

Jesper Gori:

Ja, det tror jeg, at det er. Jeg tror, at det kan være en arbejdsmetode – det er i hvert fald min arbejdsmetode – at når jeg læser et sådant papir, så retter jeg undervejs det, jeg falder over, hvor jeg tænker, at noget kunne se anderledes ud. Og jeg følger op på den drøftelse, der havde været med Ditte Kruse Dankert tidligere, i forhold til hvordan vi godt kunne tænke os, at et papir så ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstod dig før, bliver det arbejde aldrig gjort rigtig færdigt fra din side, eller fra hvem der nu egentlig skulle gøre det færdigt. Det ligger så her?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Det stopper her – det med, at departementet begynder at skrive i et notat, som vedrører konkrete sager, og som tager stilling til spørgsmålet om, hvordan de konkrete sager skulle falde ud. Jeg tror, at jeg forklarede, at det i hvert fald ikke for mig var klart, om det var lagt fast, om departementet skulle have nogen rolle i forhold til det spørgsmål. Jeg tror, at det er derfor, jeg begynder at skrive med i det, når jeg nu læser det. Men det er ikke et papir, som departementet siden hen skriver videre i. Der var et forløb, som vi måske kunne vende, men det var ikke tanken, at det skulle til Udlændingestyrelsen over hånden som et papir, der skulle reflektere, hvordan departementet så på de sager og de spørgsmål, det rejste.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skulle det have været under hånden?

Jesper Gori:

Jeg nævner det, fordi lige præcis dette papir, som jeg på det tidspunkt begynder at skrive i, men stopper i, har jeg en kort snak om med Ditte Kruse Dankert på et tidspunkt en sen aften, hvor hun står og skal levere papiret næste dag, og hvor der i øvrigt ligger andre sager på hendes bord. Og jeg tror, at hun siger til mig: ”Det kan være svært at nå.” Og som jeg husker det, siger jeg så: ”Jeg har faktisk skrevet i dette papir, og jeg kan godt sende det under hånden” – som en kollegial håndsrækning til en tidligere kollega, og også nuværende kollega, som skal gøre det her. Og så siger jeg et eller andet med, at: ”Det er ikke rocket science, det, der ligger her. Det er bare nogle ting, jeg har sat ind, da jeg sad og skrev det. Men du må godt få det, hvis det overhovedet er nogen hjælp, når du nu skal gøre det arbejde, du skal gøre.” Det kunne være, at jeg skulle have ladet være med det, men tanken var ikke, at det var noget, der skulle være en reaktion fra departementet til Udlændingestyrelsen. Det er givet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kommer tilbage til rocket science lidt senere, tror jeg. På s. 330 har vi en forespørgselsdebat i forhold til statsministeren, og øverst vi har en mail fra den 22. februar:

”Kære Katrine,

Hermed bidrag vedr. barnebrude godkendt af Line.”

Vi kan se, at du er cc på den. På s. 625 kan vi også se, at der sendes en mail fra dig til Lykke Sørensens med udkast til:

”Notat og talepunkter vedrørende mindreårige gifte ...”

Og du skriver:

”Kære Lykke

Måske sådan?”

Og på s. 626 kan vi se, at der er lavet lidt ændringer. Det er:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret i på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.”

Og så har man slettet sætningen:

”Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, er i gang med eller vil blive indkvarteret adskilt.”

På s. 2 i notatet på s. 627 er der slettet noget igen, men tilføjet:

”...

- Det er efter min opfattelse helt uacceptabelt, hvis asylansøgerbørn under 18 år må se sig selv i et ægteskab eller et samliv, som ikke er farvet af parternes frie vilje. Og det siger sig selv, at danske myndigheder ikke uforvarende skal kunne havne i en situation, hvor man fastholder eller legitimerer et sådant ægteskab i den tid, hvor parterne opholder sig i asylsystemet som asylansøgere.”

Og så er der længere nede skrevet til:

”...

- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.
- Jeg har også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Så tilbage igen til s. 625, hvor du spørger Lykke Sørensen:

”Kære Lykke

Måske sådan?”

Er det dig, der retter disse ting til?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 626. Kan du forklare, hvorfor man under ”Baggrund” fjerner oplysningen om, at der er ét par, der er adskilt, og at de øvrige er i gang med eller vil blive indkvarteret adskilt? Har du nogen erindring om, hvorfor det afsnit udgår, og hvorfor man i stedet for indskriver det andet med retningslinjerne ovenover?

Jesper Gori:

Nej, jeg tør ikke sige, hvorfor der var behov for at lade det udgå. Jeg ved ikke, om jeg på det tidspunkt er klar over, at der er nogle sager, som styrelsen vil rejse over for os – hvornår det nu er – den 24. februar. Det kan have været på det tidspunkt, at der har været en snak mellem Udlændingestyrelsen og mig om nogle sager, som de vil sende ind, og som de så sender ind efter weekenden. Men om jeg ved det på det tidspunkt – om det er baggrunden for det – tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Henvisningen til ”den generelle instruks” her, altså anvendelsen af det ordvalg – er det igen pressemeddelelsen, du henviser til?

Jesper Gori:

Det ordvalg, der anvendes her, er – sådan husker jeg det – én til én det samme ordvalg, som anvendes i svaret på udvalgs spørgsmål nr. 302, som jeg forklarede om lige før. Så ja, det er rigtigt, at vi med ”den generelle instruks” sigter til pressemeddelelsen. Den er generel – den er altså ikke specifik – i forhold til hvad der skal ske, og denne generelle instruks skal så omsættes i retningslinjer. Og dét behov er der, fordi der vil være undtagelser i disse sager, hvis

omstændighederne er sådan, at der skal være undtagelser. Det ved man først, når sagerne opstår.

Anne Birgitte Gammeljord:

På næste side, 627, kan man se – og det står også andre steder:

”...

- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks ...”

I næste punkt står der:

”...

- Jeg har også forstået, at ministerens instruks ...”

Og derefter:

”...

- Det siger sig selv, at jeg bifalder udlændinge-, integrations- og boligministerens klare standpunkt og hurtigt handlen i denne sag.”

Er der en sondring for jer på det tidspunkt, når man skriver noget sådant, altså mellem ministeren og ministeriet?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Når vi skriver det, er der en sondring imellem pressemeddelelsen og den administration, der skal foldes ud i disse sager. Jeg siger ikke, at vi lykkes fuldstændig, for det gør vi ikke. Men her bliver vi skarpere i vores skrivning på, at ministeren har en holdning til dette spørgsmål – det er noget af det, der står indledningsvis – og at ministeren selv har meldt noget ud. Dét kunne vi med fordel have skrevet ”pressemeddelelsen”. Men så også dette afsnit om, at i forhold til udmeldingen og i forhold til hvordan der administreres, er der en skelnen. Det er jo udtryk for, at det var det, ministeren ønskede, og så siger vi bare lakonisk, at det ønske nu er ved at blive omsat. Det ønske, som har fundet udtryk i en generel instruks, som er pressemeddelelsen, er nu ved at blive omsat i

retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager – underforstået, at det er der behov for. For ellers kunne pressemeddelelsen i princippet have stået for sig selv, hvis alle skulle adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

I udkastet til svar, som I laver i februar, henviser I ikke til Danmarks internationale forpligtelser, så vidt jeg kan se. Er det korrekt? Og hvad er årsagen til det?

Jesper Gori:

Ja, det er korrekt. Det her bliver en efterrationalisering, men jeg tror, at vi på det tidspunkt er noget farvet af det forløb, der var i forhold til henvendelsen fra Jyllands-Posten og Orla Borg, hvor vi læste det sådan, at der ikke var noget ønske om at kommunikere ud, at der i visse sager skulle gøres undtagelse. Det var sådan, vi oversatte den bemærkning, der kom retur, om, at holdningen herfra nok er, at der slet ikke skal kommunikeres. Det var den forståelse, vi havde fået. Vi havde forstået, at der var et meget lille ønske om at kommunikere noget ud om undtagelser. Jeg skal ikke kunne sige, hvad der ligger i det, men det var i hvert fald det, der var forståelsen, og det reflekterer sig ind i det her, hvor det bliver skrevet meget forsigtigt, at der kan være undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 729 har vi igen en mail, og den er fra den 1. marts. Ved de tidligere var vi lidt tilbage i tid i februar, men her du får en mail den 1. marts fra Lykke Sørensen:

”STM har bedt om beredskab på barnebrude til brug for forespørgselsdebatten på fredag.

Du kan evt. ringe om, hvordan vi håndterer det, da du er på kursus.”

Så skriver du til Anne Nygaard Just:

”Ved du, hvad andet og mere der er tale om, end det som I/vi allerede har leveret? Vil du ikke sende en kopi af det, som allerede er lagt op?”

Og så svarer hun dig:

”Nej, det er jeg ikke klar over. Vedhæftede er oversendt til STM til forespørgselsdebatten fredag, men det har Lykke også været inde over.”

På næste side, 730, kan vi se, at det er det her af 24. februar, som vi lige har været igennem. Og på s. 727 sender du den 2. marts en mail til Lykke Sørensen, hvor du siger:

”Kære Lykke

Jeg kan ikke koble min computer på wifi-netværket med VPN-løsningen. Jeg indsætter derfor nedenfor udkast til revideret beredskab om barnebrude, desværre uden ændringsmarkeringer. Talepunkterne er alene ændret ved de sidste, nye afsnit.

Det nemmeste er måske at få Anne til at lægge sagen ind i F2, når du har godkendt linjen. Anne er sat cc. på mailen. Jeg har derfor også udarbejdet et kort afsnit, som kan indgå i sagsfremstillingen.

Vores oprindelige bidrag er vedhæftet.”

Vi kan også se, at Merete Milo er inde over. Hvad er det, der sker her? Har du en erindring om det? For I har sådan set lavet et oplæg – det er også det, du skriver – og det er sendt af sted, og så sker der et eller andet.

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt, og når det er lidt bøvlet, er det, fordi jeg sidder et eller andet sted ude i virkeligheden på et kursus. Som jeg husker det, ved jeg ikke, da jeg får mailen fra Lykke Sørensen om, at der skal udarbejdes et beredskab til Statsministeriet, hvorfor der nu kommer, hvad jeg selv lige umiddelbart opfatter som den samme bestilling en gang til. Jeg tror ikke, at man kunne se af den mail, at det beredskab, vi allerede havde leveret, skulle se anderledes ud. Så spørger jeg Anne Nygaard Just, som er fuldmægtig i Koncernøkonomi, om hun har nogen viden om, hvor sagen ligger. Og så vil jeg tro, at jeg på det tidspunkt den 1. marts, hvor jeg får det at vide, og da jeg sender det her om morgenen, har talt med Lykke Sørensen – og at Lykke Sørensen har givet mig en eller anden form for

orientering om, hvad det er for en reaktion, der er kommet fra Statsministeriet til det første bidrag, som blev lagt op igennem huset og godkendt og sendt over, som gør, at der nu er behov for at revidere linjen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad Lykke Sørensen sagde til dig, og hvad tilbagemeldingen var fra Statsministeriet?

Jesper Gori:

Det kan jeg ikke præcis. Jeg kan bare huske, at Lykke Sørensen har talt med Tanja Franck, som er departementsråd i Statsministeriet – mener jeg – på det tidspunkt. Og Tanja Franck har undret sig over, når hun har læst det her, at vi ikke nævner noget om undtagelser. Om Lykke Sørensen har fremhævet det afsnit, vi har skrevet, og Tanja Franck har sagt: ”Det vil jeg godt have en lille smule klarere, end sådan som det står her. Knap så forsigtigt, tak”, eller hvad hun har sagt, ved jeg ikke. Jeg tror helt lakonisk, at jeg fik at vide, at der er behov for at uddybe det, som vi her forsigtigt forklarer til Statsministeriet. At vi nu må skrive det, som det er, i forhold til de vurderinger der skal foretages, og den opfattelse, vi har af, at de internationale forpligtelser danner kanten i forhold til den ramme, som ordningen har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 749, at Lykke Sørensen godkender. Hun siger:

”Kære Jesper

Jeg synes, at det er meget fint.”

Så beder hun om at få det lagt op i F2, og så skriver hun til dig:

”Uffe er forberedt på sagen, og jeg har lovet STM, at bidraget kommer over i løbet af i dag.”

Hvorfor skulle hun skrive til dig, at Uffe Toudal er forberedt på sagen?

Jesper Gori:

Det bliver en efterrationalisering, men vi har lagt ét beredskab op, og nu lægger vi det samme beredskab op, men i revideret form. Det kræver nok en forklaring på, hvorfor vi nu lægger et sådant beredskab op. Jeg vil tro, at det er det, der menes. Men det er min egen tolkning.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 823 har vi en side til det reviderede beredskab. Vi kan starte på s. 821, så du lige ser første side. Der er ingen ændringer. Men så kommer vi til s. 822, hvor vi kan se, at der står nederst:

”[Det har været fremført, at instruktionens absolute karakter - ingen mindreårige må indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever - i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]”

Så er der nogle nye bulletpoints:

”...

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager.”

På s. 823 kommer der så to muligheder. Der er:

”[Husets vurdering]

- Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.”

Og så er der:

”[Ministerens vurdering]

- Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser. Skulle der opstå en situation, hvor

udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtelser, må vi naturligvis løse problemet.”

Og så er der endnu en bulletpoint, som der er enighed om. Kan du huske den uenighed, som synes at være udtrykt i ”Husets vurdering” og ”Ministerens vurdering”?

Jesper Gori:

Jeg har ikke set dette udkast. Jeg tror først, at jeg bliver bekendt med det i forbindelse med, at Instrukskommissionen behandler sagen. På et eller andet tidspunkt bliver jeg orienteret om, hvad der er baggrunden for, at Lykke Sørensen udarbejder det ændrede beredskab, men jeg bliver også senere hen orienteret om, at der er et forløb, hvor man overvejer, om der skal lægges to beredskaber over i Statsministeriet. Så jeg ved godt, at der er den overvejelse, men jeg tror ikke, at jeg ved, hvad indholdet er af det andet udkast, altså det andet beredskab, som man kunne sende over som et alternativ. Så jeg har ikke set det afsnit, der står her, og jeg har ikke været involveret i drøftelsen af, hvordan det skulle se ud, eller om man kunne skrive det på den måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 824 har vi en mail fra Sofie Odgaard til Inger Støjberg, og du er ikke cc på den. Men ud over at den haster meget, står der i første linje:

”Uffe har drøftet formuleringen i beredskabet vedr. barnebrude med afdelingen.”

Det, jeg spørger ind til, er ”afdelingen”. Kan det være din afdeling, altså Udlændingeafdelingen, eller kan det være Koncernøkonomi? Hvem er ”afdelingen”? Og hvem ville det være mest naturligt at drøfte formuleringen i beredskabet med?

Jesper Gori:

Det kan jeg ikke nødvendigvis svare på autoritativt. Men hvis jeg skulle komme med et bud, er det ret sikkert, at det må være Udlændingeafdelingen, man har drøftet det med, allerede fordi det spørgsmål, der er genstand for de to

alternativer, angår, hvordan man skal formulere hensynet til vores internationale forpligtelser. Det er ikke noget, der er drøftet med mig. Drøftelserne gik – sådan forstår jeg det – via Lykke Sørensen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 836 skriver Lykke Sørensen til dig og Line Skytte Mørk Hansen. Det er også den 3. marts, en stor time senere:

”Kære begge

Jeg forstår, at det nu er endt med dette beredskab til STM. Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager.”

Får det dig til at huske en eller anden drøftelse om en problemstilling, også i forhold til svaret til Statsministeriet?

Jesper Gori:

Det kan være, at jeg tager fejl, men som jeg forstår det, er det beredskab, der blev sendt til Statsministeriet, det beredskab, som jeg havde udarbejdet udkast til. Jeg tør ikke sige, om der har været mindre ændringer til det, men jeg forstår, at det basalt set er det beredskab, som jeg udarbejder udkast til. Jeg tror ikke, at det her er udtryk for andet og mere, end at jeg godt vidste, at man havde overvejet, om der skulle udarbejdes flere beredskaber, men at det var dette beredskab, det endte med – altså det, som afdelingen stort set lagde op til, og som blev sendt til Statsministeriet. Jeg tror i øvrigt ikke, at jeg er i huset på det tidspunkt. Jeg er på kursus et eller andet sted på landet på Sjælland. Så jeg tror ikke, at det er en drøftelse, som jeg har været med inde over. Men Lykke Sørensen orienterer mig og Line Skytte Mørk Hansen i forhold til det her, så en eller anden viden må jeg have om det. Men jeg tror ikke, at jeg har nogen præcis viden om, hvad det præcis var, man ellers kunne forestille sig at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi prøver at se på fusionen – hvis vi kan kalde det dét – mellem de forskellige udkast på s. 826, kan vi se nederste bulletpoint:

”Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser”.

Så tager vi på s. 827 den næste bulletpoint:

”Det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

Der kommer en kombination af de forskellige muligheder. Derfor spørger jeg dig igen: Når vi nu ser på Lykke Sørensens tilbagemelding til dig og Line Skytte Mørk Hansen om, at:

”Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager.”

Hvordan kan man se det i det her? Er det i det, der hedder:

”Skulle der opstå en sag ...”?

Jesper Gori:

Ja. Hvis jeg må sige det, er disse beredskaber jo bygget op ud fra et gætværk om, hvordan en sådan samtale under en forespørgselsdebat vil udforme sig. Man lægger et hovedberedskab op, der er det første under talepunkter, og så forestiller man sig, at der kunne komme spørgsmål – f.eks. det spørgsmål, der her er anført – og hvad man så kan sige. Men hvis man fjerner det afsnit, fordi det spørgsmål ikke stilles, og det alene er det første spørgsmål, der kommer, så ser talepunkterne sådan ud. Og det har vi ment var tilstrækkeligt. Men vi har behov for at klæde statsministeren på, hvis der kom spørgsmål i forlængelse af de artikler, der har været, som meget specifikt vedrørte adgangen til undtagelser op imod internationale forpligtelser. Og det er så dét, der står der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det spørgsmål, der melder sig hos mig, er: Nu er vi her den 3. marts, og vi har lige set på det forhold, at der var kommet et notat den 2. marts fra Udlændingestyrelsen, der godt nok skulle rettes til, men hvor de har angivet fem konkrete sager. Vi ved også, at der har været et møde den 22. februar, hvor de i hvert fald har ønsket at drøfte nogle tekniske og praktiske forhold, men også noget i relation til sager. Så er der en differentiering her i forhold til, hvordan man opfatter ordet ”sager”? For der er jo sager på det tidspunkt. Der er i hvert fald nogle, som styrelsen ikke umiddelbart mener, at de kan adskille.

Jesper Gori:

Jeg tror, at det er et udtryk for, at de sager, der er, ikke er afgjort, eller at der ikke er truffet beslutning om, hvad der skal ske i de sager. Og det, vi siger, er ikke andet, end at hvis der skulle opstå en sag, hvor det vurderes, at parret fortsat skal bo sammen, skal man overholde forpligtelserne. Det er jo i hvert fald sandt, og vel heller ikke i modstrid med, at vi ved, at der kan være nogle sager på vej. Men det er ikke besluttet i de sager, hvad der skal ske. Og det er ikke sådan, at vi her i et papir til statsministeren angiver, hvad udfaldet kunne være i nogle sager, som Udlændingestyrelsen i øvrigt ikke har behandlet endnu. De sager, der blev lagt ind til os, var ikke udtryk for, hvordan sagen så ud fra ende til anden med alle de oplysninger, som Udlændingestyrelsen nu måtte have. Men det var et rids over nogle af de sager, de havde, hvor de forsøgte at pege på nogle af de elementer, der navnlig kunne rejse spørgsmål i forhold til de internationale forpligtelser, med henblik på at der kunne være en drøftelse af det. Jeg tror ikke, at det var afgjort på det tidspunkt, om det så skulle føre til, at departementet skulle tilkendegive, hvad for et udfald der skulle være, eller om det skulle føre til, at man drøftede netop de generelle spørgsmål, det gav anledning til – eventuelt efter at have involveret Justitsministeriet, hvilket ville have været en helt sædvanlig praksis. Og derfor tror jeg, at det ser ud, som det ser ud her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lå der – det er måske mere, fordi jeg ikke helt forstår det – en sondring mellem, om en sag var afgjort, eller om den var sådan boblende og en mulighed, men at der ikke var truffet en endelig afgørelse?

Jesper Gori:

Det tror jeg faktisk ikke. Det her ville jeg også godt have kunnet finde på at skrive, selv om der havde været afgjort tyve sager, og at man i fem af de sager var nået frem til, at der ikke kunne ske adskillelse. Det her retter sig imod, hvordan ordningen er: ”Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at sådan og sådan, så skal man overholde vores forpligtelser.” Det var et udsagn, som det var vigtigt at statsministeren – hvis han blev spurgt – kunne svare på. Og det ville være gældende, hvad enten der var en sag, som var afgjort, eller der alene var nogle sager, hvor vi sad med en fornemmelse af, at der kunne være anledning til ikke at adskille. Jeg forstår godt, hvad du spørger om, men jeg tror ikke helt, at jeg kan følge det. Sådan læser jeg det ikke umiddelbart, nu når du spørger mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det mere, fordi jeg ikke helt kan forstå, hvordan Lykke Sørensen på s. 836 kan sige:

”Dermed får vi i hvert fald sagt, at der kan være sager.”

For det har jeg lidt svært ved at læse ind i den sætning. Men det mener du godt at man kan?

Jesper Gori:

Nu forstår jeg, hvad du spørger om. Det er nok ikke sådan, jeg har læst Lykke Sørensens mail, men det kan man jo opfatte forskelligt. For mig var det vigtigt at få sagt, at der kan være sager. Men oppe i mit hoved var det ikke en konkret sag, som jeg tænkte på, men den omstændighed, at der vil kunne komme sager. Der *er* sager, der *har været* sager – sådan læste jeg det ikke, må jeg sige. Undskyld, den præmis var måske vigtig. Men når jeg svarede, var det ikke ud fra præmissen om, at Lykke Sørensen siger, at der *er* sager, men at vi får sagt, at der *kan*

være sager, og altså underforstået: ”Det kan være, at der opstår en sag. Det kan være, at der er en sag. Måske er der en sag, der er afgjort.” Sådan læste jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lige tilbage igen til s. 823 til ”Husets vurdering”. Så vil jeg også godt spørge dig – for det kommer også igen lidt senere, og der ændrer ordet sig:

”Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser.”

Hvad ligger der bag ved ordvalget, at man kunne ”konstruere”? Det går ud senere – man tager det simpelt hen ud, fordi Lykke Sørensen ikke kan lide ordet ”konstruere”. Men jeg skal bare forstå, hvorfor man kan bruge det ordvalg på det tidspunkt? Er det, fordi det er så hypotetisk? Eller hvad er det, man tænker?

Jesper Gori:

Jeg tror, at tidssammenfaldet her er, at vi enten lige akkurat har fået en mail ind – som jeg ikke ved, om jeg har læst på det tidspunkt – om, at der er nogle sager, som Udlændingestyrelsen peger på, eller at den lige er på trapperne. Det her var en måde at beskrive det på, som vi havde båret med, i forhold til de drøftelser der lå, forud for at vi så de konkrete sager. Jeg ved ikke om ”hypotetisk” er det korrekte ord. Det er måske min opfattelse – uden at det skal blive semantisk – at hypotetisk beskriver en situation, som måske, måske ikke, sker, hvis man foretager et forsøg. Man ved det altså ikke. Jeg tror, at vi var klar på, at hvis omstændighederne var af en sådan art i en konkret sag, som skulle føre til, at man ikke kunne adskille, så var det sådan, det var. Men om sådanne sager ville opstå for øjnene af os afhang helt af, hvad det var for konkrete personer, der kom ind ad døren i asylsystemet. Men det er måske en strid om ord. Men det er rigtigt, at vi forlader det her, og det gør vi netop af den grund, du spørger om. Jeg tror, at vi går fra en situation, hvor vi havde set for os, at det kunne være, at der kom sager –

virkeligheden er mangfoldig – men vi så ikke for os, at der var et stort rum for undtagelser i den ordning, vi måtte fortælle ministeren, at man skulle følge. Og så til at vi faktisk ser nogle sager, hvor – jeg ved ikke om vi bliver overraskede – men det går op for os, at sagerne i asylsystemet er kendetegnet ved, at parterne i visse sager kan være traumatiserede, og at det også kan gælde i sager vedrørende helt unge piger, som har et barn, og hvad det nu ellers er for omstændigheder, der er i disse sager. Derfor prøver vi at tage det ud. Jeg tror ikke, at vi får taget det ud i alle tilfælde hen ad vejen, men det var Lykke Sørensens klare melding, at vi holder det ud i for strakt arm, når vi nu ved, at der er de sager, der er. Så vi skulle have ændret det fremadrettet herefter. Det er helt rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg ved ikke, om det passer meget fint at stoppe for i dag, hvis det passer Rigsretten?

Retsformanden:

Ja, vi holder for i dag, og så mødes vi igen i morgen kl. 9 og fortsætter.

Retten hævet kl. 15.01.

Retsmøde den 13. oktober 2021 (dag 17)

Onsdag den 13. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. kontorchef i Familiesammenføring i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Jesper Gori mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte med Jesper Gori. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jesper Gori, i går sluttede vi lige før den 8. marts. I hovedekstrakten s. 929 er der en intern mail af 8. marts fra Lene Vejrum til Anni Fode.

Og du er ikke i kopi på den, men der er nogle ting ... Emne er ”Materiale til koncerndirektionsmøde 9. marts 2016”, og der står:

”Kære Anni

Vi gennemgik følgende på mødet:

1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK). De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.
2. De retlige konsekvenser. Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges for departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud. Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling. Det betyder, at vi fx skal behandle asylsager på samme måde som tidligere for denne gruppe. (Som konsekvens heraf, kan en asylretlig vurdering principielt få betydning for at en adskillelse ikke længere bør være gældende). Såfremt denne melding giver anledning til tvivlsspørgsmål, fx i forbindelse med ledsagevurderingerne, må vi indbringe disse principielle spørgsmål for departementet.
3. Vejledning til operatørerne. Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen. I forhold til spørgsmålet om politianmeldelse var dep. enige i, at der ikke skal ske politianmeldelse af en forhold med en mindreårig under 15, såfremt parret adskilles straks i forbindelse med første indkvartering.
4. Brev fra Anne la Cour Vågen til Lykke. Lykke vil forelægge for Uffe, at hun ringer til Anne og henviser Anne til at drøfte de konkrete sager samt vejledningen med US.”

Og vi ved, at I den 3. marts har fået de her sager, der kom over fra styrelsen til dig med et

kort notat om dem. Det kan vi se på s. 789. Og på s. 917 har vi et notat – det er fra den 7. marts, altså dagen før – hvor der står:

”Kære Lykke

Ganske få bemærkninger.

Det står mig ikke klart, om dette er USs notat, som vi redigerer i? Jeg har så vidt ses ikke modtaget notatet som aftalt med Ditte i torsdags. Men det kan vi lige vende i morgen tidlig.”

Og ”i morgen tidlig” er den 8. marts. Og så vil jeg godt tilbage til s. 929 og lige høre dig, om du kan huske det møde den 8. marts?

Jesper Gori:

Ja, jeg kan godt huske, at der var et møde, hvor de konkrete sager blev drøftet og også et møde med dette indhold. Og derfor siger jeg ja til, at det har været det møde den 8. marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Referatet, jeg læste op, er styrelsens interne referat af, hvad I gennemgik på mødet. Kan du også genkende, at det var det, I gennemgik?

Jesper Gori:

Ja. Det svarer i det store hele til min opfattelse af, hvad det var for en drøftelse, der var på mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i pkt. 1:

”1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået.

Det er lang tid siden, og det er ikke sikkert, at du kan huske det, men sad I med notatet, eller med indstillingerne og de dokumenter, der var sendt over fra styrelsen? Kan du huske det?

Jesper Gori:

Ja, som jeg husker det, sad vi både med notatet med vores bemærkninger og med nogle af de oplysninger, som var blevet sendt med – det,

som fremgik af mailen den 3. marts, hvor der også var konkrete oplysninger bl.a. fra indkvarteringsoperatører eller fagligt personale på centre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så kan vi se, at de opfatter det som en kort gennemgang. Skal det tages som udtryk for, at I ikke var nede i de konkrete sager, men at I måske bare gennemgik det på et overordnet niveau?

Jesper Gori:

Ja, sådan husker jeg det. Hovedelementerne i sagerne var blevet bragt op i det notat, vi har fået, som jeg så havde givet bemærkninger til på et tidspunkt, hvor jeg var lidt usikker på, om det var Udlændingestyrelsens notat, som jeg gav bemærkninger til. Men ja, jeg husker det som en gennemgang, navnlig af det, og ikke ned i sagerne som sådan. Det tror jeg ikke, at vi var. Det tror jeg ikke, at rammerne var til. Og det var heller ikke det, som vi ønskede med sagerne. Det var ikke væsentligt for os at gå ned i hver eneste enkeltoplysning, men at have en overflyvning på sagerne i forhold til de mere generelle spørgsmål, som de nu gav anledning til. Og sådan som der nu viste sig, at der var sager, som nu havde det udseende, som de havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvorfor Lykke Sørensen senere på dagen skulle vende sagerne med Uffe Toudal?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, var vi på det tidspunkt ikke sikre på, om departementet skulle have en holdning til udfaldet af sagerne. Som jeg husker det, var det navnlig ud fra vurderingen af, at det var sager, som kunne påkalde sig opmærksomhed – også fra partier i Folketinget – og derfor var der behov for at stå sammen med Udlændingestyrelsen i forhold til at tage ansvaret på sig. Det var vanskelige sager, i den forstand at der ikke var en praksis, som nærmere kunne udfolde, hvordan sådanne sager skulle afgøres i forhold til vores menneskeretlige forpligtelser. Derfor var det på det tidspunkt et vanskeligt område at administrere. Det var det helt givet, og det

rejser nogle spørgsmål, som man ikke før havde taget stilling til i den her sammenhæng eller i den her konstruktion. Så det var overvejsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at det også har været nævnt eller drøftet, at sagerne skal forelægges ministeren, fordi der står: ”Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.” Kan du huske, om det også blev drøftet direkte på mødet, at det skulle forelægges ministeren, og hvorfor det skulle forelægges ministeren?

Havde det måske noget at gøre med det, at I, som du siger, var lidt i tvivl om, om det var departementet, der skulle have en indstilling til, hvordan sagerne skulle afgøres?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke huske den drøftelse, der var om det spørgsmål, men jeg betvivler ikke, at det har været vendt. Jeg tror, at det var netop af de grunde, som jeg har nævnt, i forhold til forelæggelsen for ministeren. Det mener jeg bestemt, at det var. Jeg tror, at jeg sagde i går, at jeg ikke har været med til at udarbejde en skriftlig sag, hvor de her sager har været forelagt ministeren. Jeg ved ikke, om der ligger det i denne sætning, eller om man har ønsket at tage en mundtlig vending, sådan at ministeren var orienteret om, at nu var der nogle sager, som havde bestemt udseende. Det tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Brevet fra Røde Kors fra den 3. marts skal også forelægges for Uffe Toudal. Kan du huske drøftelsen omkring den holdning, der var til besvarelse af Røde Kors' brev?

Jesper Gori:

Nej, jeg kan ikke særligt huske den drøftelse, der var omkring det spørgsmål. Jeg kan huske, at det var Lykke Sørensens opfattelse, at henvendelsen fra Røde Kors skulle sendes til Udlændingestyrelsen, fordi henvendelsen vedrørte de konkrete sager og noget omkring administrationen i forhold til de konkrete sager. Og det var Lykke Sørensens klare opfattelse, at henvendelsen derfor skulle til Udlændingestyrelsen og måtte indgå i Udlændingestyrelsens

overvejselser og eventuelt også i den kontakt, der var med Udlændingestyrelsen. Så det giver god mening, at det er netop den drøftelse, der har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg tænker lidt over, er, at man oplyser, at Lykke Sørensen vil forelægge det for Uffe Toudal, at hun ringer. Det er meget nede i detaljen. Og så var det en melding til styrelsen om, at de skulle besvare brevet. Det var ikke departementet, der ville besvare brevet.

Jesper Gori:

Som jeg husker det, kom der to breve/henvendelser fra dansk Røde Kors, hvor den ene var stilet direkte til Udlændingestyrelsen, mens den anden var stilet til departementet og til Lykke Sørensen personligt. Det her er en væsentlig interessant og også en indkvarteringsoperatør på området. Om det er derfor, at man ønskede at forelægge det for Uffe Toudal, tør jeg ikke at sige. Men henvendelsen var stilet – også direkte – til Lykke Sørensen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se her i mailen i pkt. 2 om de retlige konsekvenser, at man har fået at vide:

”Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges for departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud.”

Og så står der videre:

”Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling.”

Drøftede man her igen, at det var en udmelding fra ministeren, som ville få indflydelse på sagsbehandlingen på det her snævre område med indkvarteringen af asylansøgerne?

Jesper Gori:

Jeg husker ikke den ordveksling, der var om det spørgsmål. Men det er meget naturligt, at det har været oppe at vende, fordi der er andre

sager på asylområdet – og i virkeligheden også på familiesammenføringsområdet – hvor ægteskab og anerkendelse af ægteskab har en betydning for bestemte forhold. Men det her var en udmelding, der alene vedrørte spørgsmål om indkvartering af mindreårige asylansøgere i den periode, hvor de opholder sig i asylsystemet. Det har vi haft behov for at understrege. Og i forhold til spørgsmålet om klage i den situation, hvor Udlændingestyrelsen bestemmer, hvor en person skal opholde sig i asylsystemet og hvor den pågældende afviser at efterkomme den bestemmelse, og hvor man derfor træffer afgørelse om et flyttepåbud, så var det mig, der sagde, at når man klager over et sådan flyttepåbud til departementet, så kan det muligt få betydning, for – eller der var noget uordentligt i, at departementet i et helt almindeligt administrativt rekursystem skulle forholde sig til nogle sager, inden Udlændingestyrelsen havde forholdt sig til det. Men det var en fejl. Der har jeg husket forkert, fordi lovgiver har afskåret klageadgang i forhold til de afgørelser, der træffes om flyttepåbud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vidste I på dette tidspunkt, når du tænker tilbage, hvornår der skulle være et møde med ministeren omkring de konkrete sager, som vi kommer til om lidt? Der er et møde den 9. marts, altså dagen efter. Men var det en melding, man kunne give Udlændingestyrelsen allerede den 8. marts? At I havde et møde næste dag med ministeren?

Jesper Gori:

Nej. Som jeg husker det, vidste vi ikke, at der skulle være et møde, hvor nogle af de konkrete sager var oppe at vende. Jeg tror heller ikke, at det møde, der bliver indkaldt til dagen efter, har noget med de konkrete sager at gøre. Jeg husker ikke, at jeg kommer ind til et møde med de konkrete sager under armen, så at sige. Det tror jeg ikke, at vi kunne fortælle Udlændingestyrelsen. Jeg tror godt, at vi på det tidspunkt vidste, at en ministersekretær havde hentet dokumenter, der vedrørte de konkrete sager i Koncernøkonomikontoret. Og derfor havde vi nogle overvejelser i forhold til, hvordan snittet skulle være, hvis der var et ønske fra ministeren om at

komme til at forholde sig til de her sager. Hvis der var et ønske, det vidste vi ikke, om der var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går videre netop til mødet den 9. marts og går til s. 1027. Der har vi nederst kl. 13.15 en mail fra dig til Lykke Sørensen. Den indledes med, at du giver en orientering om, at du har været forbi Carsten Madsen, som skulle afstemme med Jens Klyver, og det er spørgsmålet om, hvorvidt kompetencen ved lov er tillagt den underordnede myndighed, og spørgsmålet om call-in på sager. Og det er vel den problemstilling, du lige nævnte for et øjeblik siden? Om ministeren kunne komme ind over sagerne, om det ville være forkert. Er det ikke den diskussion, du giver udtryk for her?

Jesper Gori:

Jo, det er det. Jeg bliver den 8. marts klar over, at den melding, som jeg gav udtryk for til Udlændingestyrelsen på mødet om, at det kunne rejse nogle spørgsmål, hvis vi som anden instans skulle være bekendt med sagerne, inden styrelsen havde truffet afgørelse, var en forkert melding, allerede fordi klageadgangen var afskåret ved lov. Og derfor aftaler jeg med Lykke Sørensen, at jeg følger op på det spørgsmål med Carsten Madsen, som var kontorchef i Forvaltningsretskontoret. Og det her er udtryk for, at der har været en uformel snak med Carsten Madsen om det spørgsmål, som han har behov for at afstemme med Jens Teilberg, som var afdelingschef i Justitsministeriet på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så kan vi se, at du skriver til Lykke Sørensen:

”Jeg tænker derfor, at vi ikke kan bruge dette argument for at undgå ministerens involvering. Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager: det giver mulighed for, at hun kan indtage den principielle holdning, mens myndighederne konkret vurderer de enkelte sager. Og det minder om tilgangen ved sager om opholdsplicht irtålt ophold.”

Det er den ene del af problemstillingen, som du orienterer Lykke Sørensen om. Var der et ønske om at forsøge at holde ministeren på armslængde i de sager?

Jesper Gori:

Det tør jeg faktisk ikke sige. Nu er jeg blevet sat til at undersøge spørgsmålet. Jeg tror, at jeg selv syntes, at der var gode grunde til, at ministeren ikke skulle ind over sagerne, navnlig fordi jeg så for mig, at der kunne være sager, hvor oplysningerne måtte føre til, at man ikke kunne adskille parrene. Og jeg ville være ked af, hvis ministeren havde været inde over sådanne sager og dermed også påtog sig en eller anden form for ansvar i forhold til udfaldet. Det ville gøre det nemmere for os, når vi som administration f.eks. skulle svare på folketingsspørgsmål, hvis man kunne italesætte ministerens politiske holdning på de spørgsmål og så efterfølge med en eller anden sætning om, at det nu engang er myndighederne, der træffer afgørelse, og sådan må det være. Der kan altid være sager, der ender på den ene eller den anden måde. For mig at se var det ærgerligt at havne i en situation, hvor ministeren også blev ansvarlig for de afgørelser, hvor adskillelse ikke kunne ske. "Ansvarlig" siger jeg i anførselstegn, men hvor hun påtog sig en eller anden form for ansvar ved at have været inde over sagerne, når sagerne også måtte ende ud i, at der ikke kunne ske adskillelse. Det var måske mindre jura og mere nogle overvejelser omkring, hvilken rådgivning man skulle give ministeren i sådan en sag, hvad udfaldet af sagen var, hvis man begav sig ned ad den vej, der handlede om, at ministeren faktisk forholdt sig til sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at du så går videre og siger:

"Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe."

Vi vender os lige mod mødet, fordi det er nogle bemærkninger fra et møde, som du har haft den

9. marts om morgenen. Du har sagt, og det har Mark Thorsen faktisk også, at han mente, at der var et andet emne på dagsordenen, nemlig spørgsmål 302. Vi har ikke kunnet finde en mødeindkaldelse, som siger noget om det. Så det har vi ikke, men det kan sagtens være, for vi har heller ikke kunnet finde en mødeindkaldelse til det stormfulde møde. Så det kan sagtens være, at der har været noget andet. Det, vi ved, er, at spørgsmål 302 er endeligt godkendt kl. 10.01. Det kan vi se på s. 1067. Så derfor tænker jeg, at jeg nu vil gå tilbage til mødet "i morges". Kan du huske, hvor tidligt på dagen mødet lå?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg er selv ganske sikker på, at emnet for mødet ikke var behandling af konkrete sager, men at emnet netop var drøftelser af besvarelsen af spørgsmål 302.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem der deltog i mødet? Hvem skulle være til stede for at drøfte det?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg ikke præcist. Jeg kan knap huske, hvem der var sagsbehandler. Det kan man ikke se af besvarelsen. Men det er et spørgsmål, som var forankret i Koncernøkonomi, og derfor går jeg ud fra, at der har været deltagere fra Koncernøkonomi, når det nu var emnet for det møde, der skulle holdes. Og så har ministeren selvklart deltaget sammen med Mark Thorsen. Og Uffe Toudal deltog også i mødet. Jeg er usikker på, hvem der i øvrigt deltog fra Koncernøkonomi og ministersekretariatet. Men der har været deltagere fra både ministersekretariatet og fra Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi må næsten kunne lægge til grund, at Uffe Toudal ... På s. 1028 skriver du: "både jeg og Uffe", så I må i hvert fald have været til stede. Vi ved også, at Mark Thorsen og ministeren har været til stede. Når du kommer ind til mødet, og I tænker, at I skal drøfte spørgsmål 302 ... Fordi sådan opfatter jeg det egentlig, at du troede, at du skulle drøfte spørgsmål 302. Er det korrekt forstået?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan kommer man så videre til pludselig at skulle drøfte konkrete sager?

Jesper Gori:

Som jeg husker mødet, så sidder ministeren og Mark Thorsen ved siden af hinanden, og der er sager/chartek-ark, hvor de sidder. Og det er ikke usædvanligt. Jeg ved ikke, om det er sagerne, eller om det er udprint af bestemte oplysninger ... om det er nogen af de oplysninger, vi har siddet med, da vi sad på mødet med Udlændingestyrelsen. Det ved jeg ikke. Men en af de to – enten ministeren eller Mark Thorsen – sidder med sagsoplysninger. Det er ikke de konkrete sager – sådan opfatter jeg det ikke – men dokumenter, der vedrører oplysninger om sagerne. Og drøftelsen starter – sådan husker jeg det – direkte med, at der er nogle bemærkninger, både fra ministeren, men også fra Mark Thorsen, i forhold til nogle af de oplysninger, som dokumenterne vedrører, som handler om de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan er drøftelserne? Bliver du bedt om at sige noget? Bliver du bedt om at forholde dig til nogen oplysninger i de konkrete sager? Drøfter I undtagelser og en undtagelsesfri ordning og indholdet af udtalelser fra psykologer eller andre i materialet?

Jesper Gori:

Jeg husker det sådan, at drøftelserne tager afsæt i nogle af de erklæringer, der er afgivet fra psykologer, sundhedspersonale eller andre sundhedspersoner på centrale, hvor der er en tilkendegivelse om, hvorvidt det, som man her registreret eller ser i forhold til den enkelte person, bør føre til, at den pågældende skal indkvarteres sammen med sin ægtefælle. Altså situationer, hvor der foreligger en meget direkte faglig vurdering af, hvordan den pågældende person fremtræder, hvilke mulige syn på traumer, man kan registrere, andre ting, som understøtter, at den pågældende er i en presset situation, oplysninger om, at den pågældende ønsker at flytte

sammen med sin ægtefælle osv. Nogle af disse forhold fremgår af oplysninger fra fagpersoner. Men der fremgår også oplysninger, som er af en karakter, hvor man kan spørge, om den pågældende fagperson har involveret sig i sagen på en sådan måde, at man mere personligt giver udtryk for, hvordan man synes en sag skal falde ud, hvilket denne fagperson ikke skal træffe afgørelse eller bestemmelse om. Og der bliver stillet spørgsmål til, om det er sådanne oplysninger om, at en fagperson mere personligt involverer sig i sagen, som vil kunne danne grundlag for, at man undlader at adskille parterne.

Jeg tror, at ministeren giver en holdning til kende, i forhold til om sådanne oplysninger burde kunne føre til det. Og som jeg husker det, folder Mark Thorsen lidt mere ud og læser formentlig også op i forhold til oplysningerne. Jeg sidder ikke selv med sagen. Det tror jeg ikke, at der er nogen af os, der gør. Det er ikke den konkrete sag i et omslag, hvor hele sagen er. Sådan opfatter jeg det ikke. Men oplysninger og dokumenter, som siger noget om oplysningerne i sagerne. Og der tror jeg, at Mark Thorsen læser op, i forhold til nogle af de udtalelser der er kommet fra fagpersoner, og stiller spørgsmål ved, om det er sådanne oplysninger, der kan føre til, at man kan undlade at adskille. Jeg bliver ikke bedt om at forholde mig til, om det er sådan. Jeg tror, at jeg bliver bedt om at sige noget om dette, at de foreliggende oplysninger i sagerne har en sådan karakter. Det er i hvert fald sådan, jeg forstår spørgsmålet.

Jeg svarer på det med reference til sager om humanitær opholdstilladelse, hvor nogle af de spørgsmål også gør sig gældende, og hvor lovgiver også har været inde over og har ønsket at sætte en bestemt retning for, med hvilken vægt det skal indgå i sagen, når der er oplysninger, hvor en fagperson mere personligt har involveret sig i sagen. Jeg tror, jeg giver udtryk for det generelle i forhold til, at det er noget, man må vurdere i forhold til, hvordan karakteren af udtalelsen nu er. I virkeligheden ikke meget mere end det, tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi nu tager den præmis, at du kommer til mødet og tænker, at du skal drøfte spørgsmål 302, så tænker jeg, at du vel ikke har notatet fra Ditte Kruse Dankert eller dine egne notater med? Var du så overrasket over, at I nu faktisk på ny skulle drøfte ordningen og undtagelserne?

René Offersen:

Det har han da ikke sagt, at de skulle på ny.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der bliver jo drøftet, om der kan ske adskillelse eller ikke adskillelse.

René Offersen:

Han har lige siddet og forklaret, hvad det er, der bliver spurgt ind til. Og det er de oplysninger, der er omkring personlige opfattelser og sådan.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg stiller spørgsmålet igen. Du tror, at du skal ind at tale om spørgsmål 302, har jeg forstået, og du bliver så bedt om, at I skal tale om noget andet. Blev du overrasket over det?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg. Det er selvk klart. Og jeg tror også, at mine svar og den drøftelse, der er – både fra mig og Uffe Toudal – er med god afstand til de konkrete sager. Det er ikke sådan, at Uffe Toudal eller jeg går ned i sagerne. Det er vi ikke klædt på til. Og jeg indrømmer gerne, at jeg også havde meget ulyst til at gøre det på det tidspunkt. Så det var nogle tilbagemeldinger til ministeren og Mark Thorsen, som var af meget generel karakter. Og jeg ved ikke, om spørgsmålene lagde op til andet. Det kan jeg ikke vurdere, men det var i hvert fald sådan, at vi syntes, at det var rigtigt at svare på den drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan jo se din mail til Lykke Sørensen på s. 1030, at du skriver, at det var et ”stormfuldt møde”. Hvad lægger du i det?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg skriver et ”lidt stormfuldt møde”. Det er jo en længere mail til min chef, som er tæt inde over sagen, men som på det her

tidspunkt har det ene ben på en flyver på vej på ferie, hvor jeg har behov for at følge op i forhold til det spørgsmål, som det meste af mailen i øvrigt handler om, nemlig spørgsmålet om, om man af retlige grunde kan fortælle ministeren, at hun ikke bør se de konkrete sager. Og så er det rigtigt, at jeg til min chef et stykke nede – for at sætte nogle ord på, sådan at hun er klædt lige så godt på som mig – siger: ”Men efter et lidt stormfuldt møde ...”. Jeg står ved, at det var en karakteristik, som jeg syntes, jeg skulle give min chef, så hun var klædt på. Jeg er med på, at det er et ordvalg, som man kan vende og dreje. Jeg tror, hvis jeg skulle have forklaret om det her møde, uden at det var skrevet på den her måde – hvis jeg skulle forklare det udadtil, og da navnlig til Rigsretten – så ville jeg nok have sagt, at det var et ”usædvanligt møde”. Jeg tror, at det her er et udtryk for et ordvalg, som jeg fortæller min chef. Og jeg tror ikke, at jeg ville have skrevet det sådan, hvis jeg skulle skrive det på svar fra andre, hvor det var eksternt. Men jeg står ved, at det var sådan, jeg skrev det, og jeg står også ved, at det var sådan, min fornemmelse var. At der var tale om et lidt stormfuldt møde, og det vedrører i virkeligheden navnlig det her med, at vi kommer ind til et møde, hvor jeg har en fornemmelse af, at vi sidder og går længere ned i sagerne – noget, som vi havde overvejet, men som jeg ikke havde set for mig – at det var dét, som mødet skulle handle om. Og så tror jeg også, at jeg var overrasket over, at noget af den drøftelse går over i en situation – og jeg husker ikke det præcise ordvalg – hvor Uffe Toudal og jeg siger det, som vi har sagt før, og hvor jeg nu siger det med de ord, som jeg før har hørt Lykke sige, nemlig at en indkvarteringsordning uden adgang til at gøre undtagelser ikke er en ordning, man kan pålægge danske myndigheder. Det er jo måske en lille smule nuanceret, men sådan er det. Det her er en mail til min chef, hvor jeg prøver at klæde hende på. Det er det. Og jeg står ved, at det var min oplevelse, når jeg skulle beskrive det til hende, at det var ”lidt stormfuldt”. Det vedrørte navnlig spørgsmålet om, at vi dykkede ned i de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se, at du – ud over det med, at man ikke kan handle ulovligt på instruktioner, som har du forklaret om nu – skriver, at du ikke ved, om ministeren er enig heri. Hvad lægger du i det? Er det også på baggrund af de drøftelser, som I har haft på mødet, så du er kommet i tvivl om, hvor du har ministeren?

Jesper Gori:

Sætningen om, at jeg ikke ved, om ministeren er enig heri, refererer ikke tilbage til, om myndigheder kan handle eller ikke kan handle ulovligt på instruktion. Det refererer tilbage til spørgsmålet om, hvorvidt vi kan sige til ministeren, at der er gode retlige grunde til, at hun ikke skal have forelagt de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du skriver, at spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe. Handler det også om, hvorvidt de konkrete sager skal vendes eller ikke vendes med ministeren?

Jesper Gori:

Ja, det er det. Det er i øvrigt et spørgsmål, som jeg følger op på senere, også over for Uffe Toudal.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at du i sidste afsnit skriver, at du har nogle uroligheder i forhold til de internationale konventioner, og at der derfor er noget, der skal undersøges. Er det en ”bestilling” – det kalder du det – der kommer på mødet, eller er det efterfølgende?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, er det en bestilling, der kommer på mødet, og som er en udløber af den drøftelse, der lige har været, om, hvorvidt man kan have en – jeg ved ikke, om det har været en drøftelse – men vores behov for at sige til ministeren, at man ikke kan have en undtagelsesfri ordning. Og som jeg husker det, er der et ønske både fra Mark Thorsen og ministeren om, hvorvidt man ikke i det mindste ville kunne adskille parrene på samme center, men på forskellige værelser, og hvilken betydning det ville have. Altså, et spørgsmål, som vi havde overvejet

tidligere, men som døde lidt efter, at jeg havde været forbi Justitsministeriet den 9. februar efter mødet på ministerens kontor kl. 15.30, men som nok ikke helt har været død. Og her kommer den så op igen. Og jeg tror ikke, at vi turde svare på det her, men hvad ville egentlig være situationen, hvis man adskiller godt nok på hver sit værelse, men på samme center, sådan at man i det mindste kan sige, at man har adskilt. Så det er en drøftelse, der er på mødet, og et ønske, der – sådan husker jeg det – kommer fra ministeren og Mark Thorsen om, at det blev undersøgt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er faktisk noget af det, I drøfter på mødet? Så I drøfter også de internationale konventioner på mødet? Det er bare for at være helt sikker på, at jeg har forstået.

Jesper Gori:

Jeg husker ikke, hvordan ordene faldt, men der er en drøftelse af, at den ordning, der er, ikke kan være uden undtagelse, fordi det er vores forståelse af de internationale forpligtelser. Og så er der et ønske om, at hvis det nu må være sådan, ville det så være i overensstemmelse med de samme internationale forpligtelser i den her situation, hvis man nok adskiller parret, men indkvarterer dem på forskellige værelser på samme center. Det er et spørgsmål om intensitet. Jeg tror ikke, det ord var oppe på mødet, men det er den vurdering, der ligger her, og som vi før havde været omkring. Og det er muligvis derfor, at der blev peget på den igen, så vi er sikre på, hvad vores svar egentligt er, når vi nu siger, at der i alle tilfælde ville skulle være en undtagelsesmulighed. Med hvilken betydning indgår den her mulighed, når man kigger på det spørgsmål en gang til?

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 1027, at du – og det er også det, du siger – sender en mail lidt senere kl. 15.31 til Lykke Sørensen, og den har overskriften: ”Ingen klageadgang ved flyttepåbud”. Det havde den anden mail faktisk også. Du skriver:

”Vi er lige straks der, hvor jeg ikke vil forstyrre dig mere. Her og nu blot en kort opsamling på nedenstående.

Jens havde ingen bemærkninger til dette; Carsten understregede dog, at tilbagemeldingen er foretaget uden at kende til baggrunden for og ræsonnementet bag afskæringen af rekurs i disse sager efter udlændingeloven – så han henstillede til, at vi ikke udadtil eller over for ministeren ‘skubber JM foran os’, hvis vi skal forsvare/forklare, at ministeren faktisk har de almindelige o-/u-beføjelser, i hvert fald ikke uden at runde JM igen med et fyldestgørende skriftligt grundlag.”

Var det en drøftelse, som du også havde med Uffe Toudal? Nu giver du denne melding til Lykke Sørensen, men siger du, at det er en uformel tilkendegivelse, der er kommet fra Justitsministeriet.

Jesper Gori:

Ja. Jeg tror, at man kan se i den anden mail, at jeg kort har vendt det spørgsmål med Uffe Toudal, så det har jeg. Jeg tror ikke, at vi under den korte vending nåede frem til, hvad svaret var. Men ja, det har jeg. Og jeg tror, at jeg i de dage, der kommer, derfor forsøger at presse lidt på i mit system i forhold til at få en eller anden form for svar, også sådan at vi ville kunne melde tilbage til Udlændingestyrelsen, hvad det egentlig er, der gælder i denne situation, og hvordan vi stiller os i forhold til det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1029 har vi en mail, der starter nedefra med den, vi havde lige før kl. 15.30, hvor du lige straks er der, hvor der ikke skal forstyrres mere. Og så får du en mail lidt senere fra Lykke Sørensen, hvor hun skriver:

”Kære Jesper. Tak for det. Nu er det i hvert fald undersøgt. Og det må jo fortsat være sådan, at der ikke kan træffes ulovlige afgørelser. Beklager at du skal efterlades med den sag. Set i bagklogskabens klare lys skulle vi måske være gået i STM før udmeldinger.”

Hvad mener Lykke Sørensen efter din opfattelse med ”set i bagklogskabens klare lys skulle vi måske være gået i STM før udmeldinger”? Går det helt tilbage til februar, eller hvad ligger der i det?

Jesper Gori:

Det bliver nødvendigvis min opfattelse af, hvad hun siger. Men sådan som jeg læste det og læser det, viser hun tilbage ... så er det her udtryk for, at når vi sidder her og bøvler med den sag, så handler det meget om, at pressemeddelelsen havde det udseende, som den havde. Og jeg opfatter det sådan, at Lykke Sørensen her siger, at hvis man, inden man havde sendt pressemeddelelsen ud, og hvis man i de drøftelser, der måtte have været med ministeren om, hvordan pressemeddelelsen skulle se ud, havde været omkring Statsministeriet, og muligvis ovenikøbet kunne skubbe Statsministeriet foran sig i forhold til at stå fast på, at pressemeddelelsen skulle have et bestemt udseende, så kunne det være, at vi ikke havde stået, hvor vi stod den dag i foråret 2016.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1035 har vi en mail fra dig midt på siden kl. 08.48 til Line Skytte Mørk Hansen, og der siger du:

”Jeg er lidt usikker på, hvad næste skridt er. Jeg har ikke hørt tilbage fra Uffe på denne – har I fået en nærmere reaktion på taleudkastet?”

I næste sætning, og det er sandsynligvis i forhold til samråd Z, som vi kommer til om et øjeblik, spørger du hende:

”Har du haft lejlighed til at tale med Uffe om, hvordan vi forholder os til de konkrete sager nu og her? Min indstilling er meget klart, at sagerne ikke forelægges ministeren – men der er umiddelbart ikke en afgørende retlig indvending imod, at dette sker”

Og så er I ved at undersøge det.

Hvorfor denne mail om, at Line Skytte Mørk Hansen skulle tale med Uffe Toudal om, hvordan vi skulle håndtere de konkrete sager?

Jesper Gori:

Som man kunne se af de mails, som vi kiggede på lige før, har der været en kort vending mellem Uffe Toudal og mig om det spørgsmål, men uden at der var en tilbagemelding. Nu er mailen her en reaktion på den mail, der står nedenunder, og jeg er lidt usikker på, om der i den mail, der er nedenunder, er noget omkring det her spørgsmål, altså hvordan vi forholder os til de konkrete sager, som er sendt til Uffe Toudal. Jeg har i hvert fald ikke på dette tidspunkt fået en tilbagemelding, og så er vi i en situation, hvor den afdelingschef, som jeg refererer til, Lykke Sørensen, ikke er til stede i ministeriet, fordi hun holder ferie. Det er vel ikke umuligt, at jeg kunne gå op og forstyrre Uffe Toudal med et sådant spørgsmål. Det kunne jeg sikkert sagtens. Men jeg tror ikke, at jeg opfattede det sådan, at jeg skulle komme rendende til departementschefen om de her spørgsmål. Derfor spørger jeg Line Skytte Mørk Hansen, om det er noget, hun har lejlighed til at gøre. Jeg tror, at det er fremadrettet, jeg skriver det – og ikke om hun har haft lejlighed til det. Så det er i virkeligheden en anmodning til Line, om hun ikke vil prøve at tage det her spørgsmål videre, fordi jeg går ud fra, at hun har en mere naturlig og direkte adgang til sin nærmeste chef, som er Uffe Toudal. Havde Lykke Sørensen været der, havde det været en snak mellem Lykke Sørensen og mig, og det havde været naturligt, at Lykke Sørensen tog den snak. Og nu går jeg til Line som afdelingschef på samme måde i virkeligheden.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2397 kan vi se – og det er fra EstherH-systemet – at der er registreret en samtale den 9. marts mellem dig og Ditte Dankert:

”... vedrørende forelæggelse af de fem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM’s stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen.”

Hvad ligger der i det her? Hvorfor skal der ventes med sagsbehandlingen? Hvad skal styrelsen gøre ”på nuværende tidspunkt”?

Jesper Gori:

Jeg opfatter det sådan, at min melding har været, at man ikke skulle bestemme, om parrene skulle adskilles på det tidspunkt. Man kan formentlig sagtens gå videre med sagsbehandlingen og oplyse sagerne, hvis nogle af sagerne også afventede det. Jeg husker det sådan, at det er en opfølgning på mødet, som vi havde, altså Lykke Sørensen og jeg. Jeg kan ikke huske, om der var flere med fra departementet – Line Skytte Mørk Hansen var der formentlig – på mødet med Udlændingestyrelsen den 8. marts, hvor netop de fem sager var oppe at vende, og hvor man også kunne se, at der var en umiddelbar reaktion fra Lykke Sørensen på to af sagerne. Og så bliver jeg spurgt, om de nu skal beslutte, om der skal ske separat adskillelse, og om det også gælder de tre sager, hvor vi var mere usikre. Der var det bare min lakoniske melding, når man er ved at overveje de her sager og de spørgsmål, de rejser. Det her er ikke ansøgningssager. Det er ikke sådan, at myndigheden er bragt i en situation, hvor man skal træffe en afgørelse, fordi en person har ansøgt om noget bestemt. Det her er sager, som Udlændingestyrelsen af egen drift kigger på, fordi de mener, at der i sagsoplysningerne er et grundlag for at træffe en bestemmelse om en bestemt indkvartering. Og er man usikker på, hvad der er op og ned i forhold til retsstillingen, skal man undlade at træffe en bestemmelse om, at man skal adskille.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på s. 1148 ...

Jesper Gori:

Jeg vil bare tilføje en bemærkning. Når der står ”videre” – at det ville jeg meddele videre i systemet – så husker jeg det sådan, at det var min opfattelse, at sådan måtte det være. Men jeg havde også behov for at få opbakning til, at det var den tilbagemelding, som jeg havde givet til Udlændingestyrelsen. Derfor bragte jeg svaret videre til Lykke Sørensen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Selvfølgelig. Nu har vi forløbet her, vi har samtalen med Line Skytte Mørk Hansen, og her på s. 1148 kan du se, at der er en mail fra dig til Uffe Toudal også den 10. marts, hvor der står:

”Efter at have drøftet spørgsmålet på ny med Line foreslår jeg, at vi – nu – meddeleler Udlændingestyrelsen, at styrelsen vil skulle tage stilling til de konkrete sager, herunder de sager der har givet anledning til tvivl, og at styrelsen i den forbindelse kan inddrage Stats- og Menne-skeretskontoret i Justitsministeriet, der efter behov kan bistå med generel vejledning om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i situationer, der måtte svare til de verserende konkrete tvivlssager, men at sagerne ikke forinden forelægges ministeren.”

Her ser det ud, som om du har bedt Line Skytte Mørk Hansen om at tale med Uffe Toudal. Og det ser så ud til, at du har haft en drøftelse på ny med hende, og så skriver du til Uffe Toudal. Kan du huske baggrunden for det?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det er sådan, at Line Skytte Mørk Hansen ikke har haft lejlighed til at drøfte det her spørgsmål med Uffe Toudal, og i lyset af det møde, der var dagen før, var jeg optaget af, at vi fandt en afklaring af det her spørgsmål, så vi vidste, hvor vi stod. Det er nok trods alt lidt usædvanligt, at jeg skriver en mail af den karakter til departementschefen. Ofte ville det her være et spørgsmål, som man vender på afdelingschefsniveau med departementschefen, og det ville formentlig foregå mundtligt. Men nu er jeg i den situation, at Lykke Sørensens ikke er til stede, og jeg har forsøgt at få Line Skytte Mørk Hansen til at vende det her spørgsmål. Og jeg tror ikke, at det er lykkedes. Det er der sikkert gode grunde til. Og så presser jeg lidt på her for, at vi får taget stilling til spørgsmålet. Det kunne man have lagt en sag op om i F2. Det er ofte sådan, jeg ville kommunikere med departementschefen på skrift, men her gik det lidt hurtigt, og jeg syntes, det var rigtigt at gøre det på en sådan måde. Det tror jeg ikke, at Uffe Toudal har studset over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tænker jeg heller ikke. Kan du huske, at du har drøftet med Uffe Toudal, hvad der skulle ske med de her konkrete sager? Altså, hvad du fik af svar? Om man blot skulle vente og ikke gå videre ind, eller om der skulle gives en melding? Når jeg spørger dig, er det, fordi vi kan se i jeres svar til Folketingets Ombudsmand den 28. april, at der i fire konkrete sager ud af de fem, der var, stadig ikke er truffet afgørelse.

Jesper Gori:

Som jeg husker det, tror jeg ikke, at jeg fik nogen reaktion på den her mail. Det var ikke sådan, at der kom en tilbagemelding på de spørgsmål, jeg her rejser. Der er et forløb senere, efter det samråd, der finder sted i midten af marts, hvor jeg har en snak med Uffe Toudal omkring processen i de her sager, herunder hvem der træffer afgørelse i sagerne eller beslutter, om der skal ske adskillelse – det fører ikke nødvendigvis til en afgørelse. Så jeg har senere – efter samrådet midt i marts og forud for, at jeg sender en mail til Udlændingestyrelsen den 18. marts – en drøftelse om processen med Uffe Toudal. Og det finder vej ind i den mail, jeg skriver til Udlændingestyrelsen på det tidspunkt, hvor vi også fastslår, at det er styrelsen, der behandler sagerne og beslutter, om der skal ske adskillelse i sagerne efter at have vurderet de internationale forpligtelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men på det tidspunkt er der, som du siger, ikke noget svar på det? Det kommer den 18. marts, altså efter samråd Z?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til samråd Z. På s. 579 kan vi se, at der den 22. februar kommer en mail fra dig til Moya-Louise Lindsay-Poulsen og Morten Duus. Og det må være lige efter, at du er kommet tilbage fra ferie. Som jeg husker det fra i går, var du på ferie på omkring det tidspunkt. I mailen skriver du:

”Kære begge

Som varslet skal jeg bede om et beredskabstalepapir til brug for besvarelse af samråd Z (vedhæftet). Beredskabet skal adressere synspunktet om, at personer (mænd) der indrejser med mindreårige ægtefæller eller samlever (kvinder) allerede af den grund skal kunne udelukkes fra at få asyl.”

Hvad ligger der i sætningen ”allerede af den grund skal kunne udelukkes fra at få asyl”?

Jesper Gori:

Sagen her, altså samrådssagen, er placeret i Koncernøkonomi, men Udlændingefdeling tænker med, og vi ved, at vi skal bidrage til sagen. Og dette spørgsmål må have været oppe. Jeg vil tro, at der er nogen, der har peget på, at der her er et spørgsmål i forhold til de regler, som handler om udelukkelse, altså reglerne i udlændingeloven om udelukkelsesgrunde, der kan føre til, at man ikke har krav på asyl her i landet. Det er der forskellige regler om, og det kan vedrøre forskellige situationer. Men det kan f.eks. også vedrøre situationer, hvor den pågældende her i landet begår kriminalitet, og i en sådan situation ville man skulle vurdere, om det forhold, at der foreligger kriminalitet, skal føre til, at den pågældende kan udelukkes fra at få asyl. Det er et forsøg på at have et fuldstændigt sæt til ministeren, når hun sidder i samråd, og der måtte komme spørgsmål af den karakter. Jeg ved ikke, om de har været oppe at vende, om der har været tilkendegivelser i pressen eller fra folketingspolitikere, hvor man spørger om de her personer, som ... Og det ville navnlig være relevant i forhold til mindreårige ægtefæller, der er under 15 år, og hvor et samliv, et seksuelt samkvem, derfor ville være i strid med reglerne i straffeloven herom. Det er et spørgsmål, der ikke vedrører indkvartering. Det vedrører asyl og muligheden for, at det, der sker i indkvarteringssystemet, har betydning for, om man efter de regler, der nu er om det, skal udelukkes fra at få asyl.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 906 kan vi se – og det svarer til det, du siger med, at sagen ligger ovre i Koncernøkonomi – at Anne Nygaard Just opretter en sagsfremstilling den 5. marts. Her skriver hun:

”Ministeren tilkendegav i en pressemeddelelse af 10. februar 2016, at mindreårige asylansøgere fremadrettet ikke må bo sammen med en ægtefælle eller samlever, og Udlændingestyrelsen blev i den forbindelse anmodet om at ændre praksis.

Udlændingestyrelsen har siden iværksat at par, hvoraf den ene part er under 18 år, indkvarteres særskilt. Et par har været forsvundet, men er ifølge Udlændingestyrelsen dukket op igen.”

Og så nævner man også her henvendelsen fra Røde Kors, og man ville orientere om, at henvendelsen rettelig skal stiles til Udlændingestyrelsen. Endelig siger man, at der har været en række spørgsmål fra Folketinget om emnet, bl.a. spørgsmål 630, som vi kort drøftede i går.

På s. 931 kan vi se, at du får et ”udkast til samrådstalen med forhold for bemærkninger fra både Anette og Line”, og dem får du fra Anne Nygaard Just. Lidt senere får du også Q&A’s. Og på s. 964 sender du dine umiddelbare bemærkninger. En af bemærkningerne på s. 973 er vedrørende afsnittet med:

”Jeg har hele tiden været klar over, at man ganske givet vil kunne konstruere sig frem til en enkelt sag eller to, hvor en adskillelse kan være i strid med børnekonventionen eller menneskerettighedskonventionen. Det kan f.eks. være, hvis parret er lovformeligt gift i Danmark. I så fald skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor.”

I noten siger du:

”Måske skal vi gemme dette eksempel til Q&A?”

Det er lang tid siden ... Hvad kan dine overvejelser have været om, at eksemplet om kongebrevet ikke skulle stå i talen, men gemmes til Q&A?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det her er taleskrivning. Og man kan naturligt overveje, om man i det

første svar, man giver på et samrådsspørgsmål, skal give eksempler, eller om man skal holde dem i baghånden, sådan at man kan give eksemplerne, hvis der spørges ind til, hvornår der så kan være tale om adskillelse. Jeg tror ikke, der ligger noget særligt i det på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 974 har du en bemærkning til sætningen:

”Hvis jeg skal være lidt mere konkret i forhold til, hvilke tiltag jeg har iværksat for at stoppe det her, så har jeg instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at det altovervejende udgangspunkt er, at man som mindreårig asylansøger ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever i de danske asylcentre. Det gælder som udgangspunkt også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn.”

Din bemærkning er:

”Bør vel udgå under indtryk af pressemeddelelsen – for i stedet at blive håndteret senere i talen?”

Igen skal det udgå og håndteres senere. Er det på grund af sætningen ”det altovervejende udgangspunkt”? Fordi pressemeddelelsen er uden undtagelser?

Jesper Gori:

Ja, det er et forsøg på at være konsistent i skrivningen. I virkeligheden lidt på samme måde, som vi gik til det udvalgs spørgsmål nr. 302, hvor vi refererer, hvad indholdet af pressemeddelelsen er. Og det har nu engang det indhold, det har, for så siden hen at folde ud, hvad rækkevidden af pressemeddelelsen er. Så det var et forsøg på at være tro mod indholdet af pressemeddelelsen og konsistent i forhold til, hvordan vi var gået til det spørgsmål tidligere.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 975 kan vi se, at du også har en bemærkning og foreslår, at det skal vente til Q&A. Der står:

”De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod, og det gælder formentligt maksimalt for et enkelt par eller to.”

Kunne I vide det på det tidspunkt? Og hvad var det for tanker, du gjorde dig her?

Jesper Gori:

Nej, det tror jeg ikke, at vi kunne vide på det tidspunkt. Jeg er usikker på, hvad det var for tanker, vi havde. Det virker ikke hensigtsmæssigt i en tale at begynde at nævne noget om, hvordan konkrete sager måtte falde ud, og hvilket udfald det ville have. Det tror jeg, at jeg har vendt mig imod. Hvis jeg husker rigtigt, ligger det her omkring den 8. marts, og der har vi det forløb, vi nu har, som vi i øvrigt har talt om. Så jeg tror ikke, at jeg var begejstret for, at ministeren i en tale skulle begynde at forholde sig til, hvordan udfaldet af sager kunne være. Og hvordan man så i de beredskaber, der skulle udarbejdes, skulle gå omkring det spørgsmål, kunne være noget med en baggrund til ministeren om, hvad status er i sagerne. Men jeg er ret sikker på, at jeg ikke var begejstret for, at ministeren skulle begynde at nævne noget om de konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvorfor var du ikke begejstret for det?

Jesper Gori:

Det kunne der helt sikkert være forskellige holdninger til, og det var ikke sådan, at én holdning var bedre end en anden, og derfor var det rigtige svar efter min opfattelse ikke nødvendigvis det, som det behøvede at ende med. Men jeg syntes, at der var meget vundet ved, at ministeren kunne give udtryk for sin holdning til det her spørgsmål – også give meget markant udtryk for det. Det stod hende frit for, men den administration, der fandt sted, blev refereret lidt mere i retlige termer og lakonisk, uden at ministeren på den måde forholdt sig til det spørgsmål. Det følger i forlængelse af nogle af mine overvejelser om, hvorvidt sagerne skulle forelægges ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det svarer måske også til, hvis vi lige går på s. 984, hvor vi har en mail fra Lykke Sørensen til dig med to bemærkninger til materialet, der er sendt frem. Dels ordet ”konstruere” – det var vi inde på i går, at hun ikke var så glad for – og så har hun denne bemærkning:

”Jeg synes heller ikke, at vi skal sætte tal på i forhold til de konkrete sager, hvor vi ved, at der er problemer, jf. drøftelsen med Uffe. Vi kan nøjes med at sige, at der formentlig vil være enkelte sager.”

Kan du genkende den drøftelse med Lykke Sørensen og Uffe Toudal om, at der ikke skal sættes tal på de enkelte sager?

Jesper Gori:

Jeg mener ikke, at det er en drøftelse, jeg har deltaget i, men det er en drøftelse, som Lykke Sørensen har haft i forhold til de konkrete sager efter mødet med Udlændingestyrelsen den 8. marts. Det mener jeg ikke, at jeg har deltaget i. Det er rigtigt, at Lykke Sørensen tidligere har peget på, at ”konstruere” bør udgå, og at det bliver for hypotetisk et ordvalg, som vi burde have forladt, og jeg tror, hun har rettet det tidligere – ja, som hun skriver – i beredskabstalepunkterne til Statsministeriet. Så det tror jeg bare var en fejl.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1037 kan vi se, at der kommer en mail til dig fra Anne Nygaard Just. Hun har talt med Uffe Toudal og retter talen til med nogle track changes efter hans anvisninger. Og den skal så videre efter noget faktisk gennemgang. På s. 1078 kan vi se, at der er foretaget nogle ændringer, og her er der en kommentar fra ”ANJ”. Jeg går ud fra, at det må være fra Anna-Sophie Saugmann, men det kan også være fra Anne Nygaard Just. Ja, det er det. I kommentarer står der:

”JESPER: DC IKKE VILD MED SAMLIVSTVANG – JEG HAR FØRSØGT MED EN ANDEN FORMULERING, HVAD SIGER DU?”

Kan du huske den drøftelse? Den overvejelse om, at man ikke var vild med ”samlivstvang” i forhold til talen?

Jesper Gori:

Nej, det er ikke en drøftelse, jeg har været med i. Anne Nygaard Justs kontor var tovholder på sagen, selv om der var væsentlige spørgsmål, som skulle afklares med os, og derfor er det en drøftelse, som hendes kontor har haft med departementschefen. Og jeg tror bare, at jeg forholder mig til kommentaren. Jeg tror, at det er sådan, som vi har arbejdet her. Så det bliver sendt på skrift frem og tilbage. Jeg ser alene den kommentar, der står her, med de bemærkninger, den nu indeholder. Og jeg skal forholde mig til, om det kan gå an, sådan som det står.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1079 kan vi se, at man har skrevet ordet ”tænkt” ind i følgende sætning:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at skulle der opstå en tænkt sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, så skal myndighederne selvfølgelig i disse sager, som i alle andre tilfælde, tage højde herfor. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til ...”

Kan du huske den drøftelse og indsættelsen af det ord?

Jesper Gori:

Det er ikke en drøftelse, jeg har deltaget i. Jeg tror, at det er Koncernøkonomi, der indsætter de bemærkninger, som Uffe Toudal har haft til sagen, med henblik på at jeg kunne forholde mig til det. Men jeg har ikke siddet med og overhørt en overvejelse af, hvorfor der skal stå ”tænkt” eller ikke ”tænkt”. Jeg er usikker på, om jeg anholder det. Det burde jeg have gjort og ikke bare tænke: ”Når nu departementschefen ønskede, at der skulle stå sådan, så lader vi det stå sådan.” Min opgave var at sikre, at det, der stod, var korrekt, og i hvert fald set baglæns er jeg ikke sikker på, at jeg synes, at det er det bedste ord at indsætte. Men jeg må have tænkt på tidspunktet, at det er rigtigt. Hvis der opstår en sag – og den er derfor tænkt, fordi den ligger

ude i fremtiden – så gælder det, der gælder, og det udelukker ikke, at der også allerede nu kunne være sager. Det kunne sikkert godt have stået bedre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det er departementschefens forslag, altså ordet ”tænkt”? Det er jo det, der er sat ind med rettelingsmarkeringer, men ...

Jesper Gori:

Det ved jeg i realiteten ikke, men jeg forstod det sådan, at alle de ændringer, der var – og jeg tror også, det er sådan, mailen fra Anne Nygaard Just bliver formuleret – er bemærkninger, som Uffe Toudal har haft.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1081 har vi yderligere en kommentar, og det er heroppe ved de ”specielle grunde”:

”De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre helt særlige grunde taler afgørende herimod. Og det skal altså være meget specielle grunde.”

Og så er der igen en kommentar:

”JESPER – DC VIL HAVE BEREDSKAB, HVOR DET STÅR, HVAD DET KAN VÆRE FOR SPECIELLE GRUNDE. KAN F.EKS. INDGÅ SOM BAGGRUND TIL EN Q&A. SPECIELLE GRUND KAN F.EKS. VÆRE:

- 1) GIFT I DANMARK
- 2) MAN KAN FORESTILLE SIG EN SITUATION MED EN MEGET TRAUMATISK FAMILIE... A LA SAG TO MEN SOM EKSEMPEL.”

Kan du huske en drøftelse omkring dette særlige beredskab, og hvorfor der skulle være et særligt beredskab om det her?

Jesper Gori:

Nej, for mig er situationen ganske tilsvarende de andre bemærkninger. Det er skriftlige bemærkninger, jeg får, og som jeg forsøger at imødekomme, så godt jeg nu evnede. Jeg var

ikke bekendt med, hvilke overvejelser der var her. Sådan mener jeg, at det var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Henvisningen til ”a la sag to” – er det sag nr. 2 af de sager, der kommer ind fra Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Ja, det tror jeg. Jeg tror, at Uffe Toudal havde bidt mærke i navnlig én sag, hvor der var nogle meget specielle grunde, og det var den sag, han ønskede afspejlet i beredskabet, sådan i generelle termer og som et eksempel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det viser også, at disse sager sådan set er fremme. Altså, man kender godt sagerne, da man sidder her.

Jesper Gori:

Ja, sådan forstår jeg det. Og jeg forstår også, at der på dette tidspunkt – den 8. marts, eller hvad det er – har været den drøftelse i forlængelse af mødet med Udlændingestyrelsen. Og jeg forstår det også sådan, at Lykke var optaget af, at de sager, vi nu så, blev delt, så hun ikke sad med dem selv, men at også departementschefen så sagerne, så han også havde mulighed for at orientere ministeren om, hvordan billedet så ud, når vi åbnede sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1084 kan vi se, at du sender dine bemærkninger ”med enkelte redaktionelle ændringer”, og du vil også udarbejde beredskabet. Og på s. 1092 har du en lidt ændret formulering til det afsnit, som vi så på lige før, med: ”Grunden til, at jeg har meldt meget klart ud er ...”. Og der har du nu fået skrevet ind:

”at jeg ikke på det her område, der jo altså hører under mit ansvar, vil blåstemple samliv, hvor en mindreårig deler seng og bord med en voksen person”

Kan du huske, hvorfor du kommer ”seng og bord” ind her?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg kan genkende sætningen som noget, ministeren har sagt, og som noget, hun var optaget af. Jeg kan lige knap gennemskue, hvordan Koncernøkonomi havde videreført det, som Uffe Toudal havde sagt i det ændrede forslag. Det har jeg åbenbart syntes, kunne strammes op på en eller anden måde. Og det er så det bud, jeg har givet her. Men selve ordvalget og det billede, der gives, opfatter jeg meget som noget, ministeren var optaget af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan det være noget, ministeren har sagt på nogle møder, du har deltaget i, eller på anden vis? Hvor har du fået fornemmelsen af, at ministeren var optaget af, at man ikke måtte dele seng og bord?

Jesper Gori:

Jeg vil tro, at jeg hørte ministeren sige det. Og ellers har jeg forstået på min afdelingschef, at ministeren har brugt de ord. Men jeg vil næsten tro, at jeg selv har hørt de ord anvendt. Det tror jeg, ville have været meget naturligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1161 bliver talen sendt til ministeren, og du bliver så igen fra Line Skytte Mørk Hansen bedt om at komme med nogle bemærkninger, efter at hun har talt med Jonas From Soelberg, som havde tre bemærkninger til talen. Og en af de ting, der kommer ind igen nu, er:

”Kære Jesper,

Hvad siger du – især ifht. det med kongebrev, som nu er inde igen?”

Og du svarer:

”Ok – så længe vi skriver: ”eksempelvis tale om de tilfælde, hvor kongebrev”

Kan du huske, hvorfor kongebrevssituationen kommer ind igen?

Jesper Gori:

Ja, og der er streg under ”eksempelvis”, og det er en meget kortfattet tilbagemelding på det ene

punkt, og så er der vist i øvrigt mine bemærkninger ... Nej, det tør jeg ikke sige, men jeg tror, jeg reagerede på ... Det gør jeg ikke her, undskyld, men det kan man også læse. Jeg beder dem om at sætte pen til papiret i første omgang, og jeg forstår, at det er bemærkninger enten fra ministeren eller bemærkninger, som Line Skytte har nedfældet på den måde, at hun har oversat, hvad ministeren sagde. Sådan forstår jeg det. Når man skulle nævne, at der kunne gøres undtagelse, skulle man nævne, at den undtagelse, der kunne finde sted, var, hvis der forelå et kongebrev. Og så har det været afgørende for mig hurtigt at sige – og også understrege, som jeg gør – at det er ok, så længe ordet ”eksempelvis” anvendes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 4541 – og det er den tidsmæssige oversigt, som er lavet af Thomas Klyver og Nina Holst Christensen – at de skriver:

”Op til samrådet 15.3.2016 kontakter Jesper Gori Thomas Klyver og foreviser i Thomas’ dør et udkast til samrådstale. Det fremgår af udkastet, at der i helt særlige tilfælde skal gøres undtagelser ifm en adskillelse. Som et eksempel herpå nævnes i talen ”kongebrevssituationen”. På den baggrund havde Thomas ingen bemærkninger til udkastet.

Kan du huske den samtale i døren? Og er det dét, som du lige har fortalt om her? At når ”for eksempel” er sat ind, så var det dækkende?

Jesper Gori:

Ja, jeg kan godt huske, at jeg har stået i døren til Thomas Klyver, som er kontorchef i Stats- og Menneskeretskantoret i Justitsministeriet. Og jeg tror, at når der står ”op til samrådet”, så er det rigtigt. Jeg tror, at det meget tæt på samrådet. Det er formentlig dagen før, og jeg tror, jeg er blevet opmærksom på, at det ville være godt, hvis Justitsministeriet havde set, hvordan vi skrev det, der nu ligger. Så det er en lidt senere version og formentlig meget tæt på den endelige version i forhold til det, vi så på lige før. Og det betyder også, at der i den version, som jeg der foreviste, står ”for eksempel”. Der skal gøres undtagelse. Det kan f.eks. være i den

situation, hvor der foreligger et kongebrev. Jeg vil tro, at vi også har haft en drøftelse om, at der stod ”eksempel” eller ”eksempelvis”, fordi det var vigtigt for mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der er den 14. marts et formøde til samrådet, og vi har en indkaldelse på s. 1274. Du er modtager, kan vi se nederst, men på den øverste del er du kun cc. Så jeg har været lidt i tvivl om, hvorvidt du deltager i formødet. Kan du huske det?

Jesper Gori:

Jeg er helt sikkert deltager på formødet. Jeg tror, at det er udtryk for, at ministersekretariatet har opgaven med at indkalde personer til de drøftelser, der nu er, og fordi sagen er forankret i Koncernøkonomi, får de indkaldt på den måde, de nu gør. Der var ikke tvivl om, at jeg også skulle deltage, fordi mange af de spørgsmål, der var i sagen, havde vi været inde over i Udlændingefordelingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1275 kan vi se, at du sender dine bemærkninger til Q&A's til Anne Nygaard Just. På s. 1298 har vi Q&A nr. 21:

”Hvornår foreligger der sådanne ”helt særligt grunde” til at gøre undtagelse?”

Og det går videre på s. 1299 også. Og så har vi på s. 1300 Q&A nr. 22. Og det ser ud, som om de ikke er færdige her på det tidspunkt til mødet. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Ja, som jeg husker det, har det været en første vending. Der har muligvis været flere vendinger af beredskaberne, men der har ligget udkast til beredskaber hos Uffe Toudal, før disse ændringer bliver indsat, hvor jeg har forsøgt at følge op på den kommentar, vi så lige før, ved at give eksempler på, hvornår der skal gøres undtagelse, og hvor jeg forsøger at følge op på en generaliseret beskrivelse af sag nr. 2 som det første punkt. Og så tror jeg, at der er et ønske om, at vi får vendt det om, sådan at det første eksempel, der nævnes, er kongebrevseksemplet og nogle bemærkninger til det, og som et andet

eksempel nævnes hensynet til internationale konventioner. Det tror jeg, var et ønske fra departementschefen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøfter I de konkrete Q&A's, da I sidder på mødet? Og ministeren deltager, forstår jeg, i sådan et formøde. Er der også holdninger fra ministerens side til, hvordan det skal formuleres, og til, om kongebrevseksemplet skal før, og om der skal være andre eksempler?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke er udelukket, men jeg husker ikke, at formødet den 14. marts er af en sådan karakter, at vi er nede at vende sider i beredskaberne. Og som jeg husker det, er det ikke ministerens ønske, at det her skal vendes rundt. Det tror jeg er Uffe Toudals tilkendegivelse, formentlig ud fra Uffe Toudals vurdering af, hvordan det bedst kan sættes sammen, hvis ministeren skulle sige det. Jeg tør ikke sige, om der har været en drøftelse mellem de to. Det er ikke sådan, jeg har forstået det. Jeg har forstået det sådan, at det er Uffe Toudal, der læser og kommer med bemærkninger, inden den endelige udgave lægges videre til ministeren. Jeg tror også, at den lå i F2 hos Uffe Toudal på det tidspunkt. Det kunne man se af mailen lige før. Men på mødet er fokus på samrådstalen, fordi samrådet var dagen efter. Der var ikke, som jeg husker det, noget fokus på de enkelte beredskaber.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som du siger, var der fokus på samrådstalen, og den har vi på s. 1163. Der er her nogle bemærkninger. På s. 1169 står der stadigvæk:

”Jeg vil selvfølgelig sige, at skulle der opstå en tænkt sag ...”

Her er den uden rettelsesmarkeringer eller andet. Har du nogen erindring om, at I drøftede det på mødet?

Jesper Gori:

Altså, ordet ”tænkt”? Det kan jeg ikke huske, at vi har drøftet særskilt. Jeg tror, at ordet har fået lov til at overleve nu uden ændringsmarkeringer i det endelige udkast, og jeg tror ikke, der var

nogen drøftelser af det. Det var ikke et spørgsmål, jeg selv rejste på mødet. Det var det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1170 har vi en kommentar fra ministeren. Og det er en af de kommentarer, der kommer, efter at ministeren har læst det. Der står:

”M: det skal italesætte sådan at når der tales om særlige grund så er det den situation hvor et par er blevet gift med kongebrev i Danmark vi henviser til. Retorikken skal være, at det vil selvfølgelig være meget, meget få tilfælde – men når det er sådan – så er det jo sådan.”

Kan du huske, at I havde drøftelser omkring det?

Jesper Gori:

Jeg bliver måske nødt til at korrigere mig selv – eller ikke korrigere, men lige sige, at da jeg svarede før, troede jeg, at det var det endelige taleudkast, som vi kiggede i. Dette taleudkast med bemærkninger fra ministeren er sendt fra Line Skytte Mørk Hansen, inden vi har formødet, forstår jeg. Det er ikke sådan, udkastet så ud, da vi har formødet med ministeren. Der ændrer det sig bl.a. på baggrund af de bemærkninger, jeg giver til udkastet. Så der ligger et senere udkast, som er det udkast, der går til ministeren til brug for formødet. Men det her er formentlig den reaktion, som Koncernøkonomi har fået efter at have drøftet sagen med ministeren. I hvert fald i en sammenhæng, hvor jeg ikke har deltaget, og hvor jeg så får de skriftlige bemærkninger retur, som jeg forsøger at følge op på, inden vi har formødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I eksempler på formødet? Kan du huske det?

Jesper Gori:

Ja, altså forstået på den måde, at sætningen om, at der er tale om en særlig grund, når der foreligger et kongebrev i det udkast, som lå til formødet, var inklusive ordet ”eksempelvis”, jf. den mail, hvor jeg skriver til Koncernøkonomi, at det er fint, hvis de følger op på disse bemærkninger, de skal bare være sikre på, at der

står ”eksempelvis”. Og den drøftelse havde vi på formødet. Altså, om ordet ”eksempelvis” skulle indgå, som vi havde lagt op til, eller om det kunne udgå.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde I en drøftelse om internationale forpligtelser, og om det skulle ind eller ikke ind i talen?

Jesper Gori:

Sådan husker jeg det ikke. Vores drøftelse handlede om, på hvilken måde man skulle sige, at der i de her sager skulle gøres undtagelse, fordi det vidste vi, at der skulle gøres af hensyn til vores internationale forpligtelser. Jeg tror, at det begreb havde været inde tidligere, men var taget ud. Jeg havde ikke nogen anledning til at sige på mødet, at det var afgørende, at der stod en specifik henvisning til internationale forpligtelser, så længe der står, at der kan være tilfælde, hvor der skal gøres undtagelse. I dette ligger jo – det gjorde der i hvert fald for os – at de undtagelser, der måtte være, var af hensyn til vores internationale forpligtelser. Det var en ordning til kanten. Og så er der det særlige eksempel om kongebrevet, som vi bliver opmærksomme på, fordi der er en sag, hvor et par er blevet gift med kongebrev, og hvor en dansk myndighed derfor har vurderet, at der er tale om et par, hvor pigen som konsekvens af det kongebrev bliver myndig. Og der mente vi ikke, at vi kunne gøre andet. Og jeg ved ikke, om det følger af internationale forpligtelser, eller om det bare følger af, at en dansk myndighed har truffet en afgørelse, hvor man har vurderet spørgsmålet. Og så var hele drøftelsen blot om, når vi siger, at der skal gøres undtagelser, om vi så henviser alene til den situation, hvor der er tale om et kongebrev, som ikke er en situation – sådan læste jeg det – der var afledt af vores internationale forpligtelser, men som var afledt af, at en dansk myndighed har truffet en afgørelse, eller om dette ene eksempel netop var ét eksempel blandt flere, og at der derfor også var andre eksempler.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 5224 har vi en mail fra Ditte Kruse Danskert til Adam Khalik. Den er fra juni 2017, så

det er mere end 1 år efter. Den relaterer sig til samråd Z og til spørgsmålet om ”for eksempel”, sådan som vi kan se det. Hun skriver:

”Ja, det er lige præcis det – hvordan skulle vi kunne kommunikere andet. Omkring samråd var vi på dagen ikke sikre på, at hun overhoved ville sige ”fx” – kun oplyst om, at man ellers ville kontakte STM.”

Kan denne oplysning stamme fra dig?

Jesper Gori:

Det vil jeg bestemt tro, at den gør. Efter samrådet den 15. marts har jeg et møde med Ditte Kruse Dankert og en medarbejder i hendes kontor, hvor jeg giver en tilbagemelding. Jeg har jo siddet med på samrådet den 15. marts. Og jeg giver hende en tilbagemelding omkring forløbet af samrådet og navnlig det spørgsmål, der vedrørte ”for eksempel”, fordi jeg ville være sikker på, at Udlændingestyrelsen havde hørt og også forstået, hvordan man havde kommunikeret omkring det her spørgsmål, og hvorfor det var vigtigt, at ordene ”for eksempel” var blevet oplyst. Og jeg tænker ikke, at jeg har haft grund til at tilbageholde oplysninger om, at det var vigtigt for os, at ordene ”for eksempel” blev nævnt. Jeg tænker, at jeg også har oplyst dem om, at det var så vigtigt, fordi vi sad lidt fast i det afsnit i talen under formødet. Det var vigtigt for mig, men også for Uffe Toudal på en sådan måde, at han på et tidspunkt siger: ”Det er afgørende for os, at ”for eksempel” står der, ellers skal vi have en snak på dit kontor, inden jeg ringer over i Statsministeriet”. Så det var et forsøg på at fortælle dem, at det var vigtigt, og at det også havde været vigtigt på formødet, og de måtte læse det på den rigtige måde, så de ikke troede, at kongebrevseksemplet var det eneste eksempel, men at det var et blandt flere eksempler.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var det på baggrund af den tilkendegivelse, som kom på formødet, at ministeren accepterede, at ordene ”for eksempel” kunne komme ind?

Jesper Gori:

Ja, det var det. Efter formødet lå taleudkastet fortsat med ordene ”for eksempel”, og det var også det taleudkast, som ministeren anvendte, som jeg husker det, stort set ordret. Det betyder også, at ordene ”for eksempel” indgik i det, som ministeren sagde i Folketinget på samrådet. Det var vigtigt for mig, at det var blevet hørt i Udlændingestyrelsen.

Retsformanden:

Er vi kommet til et sted, hvor vi kan holde pause? ... Ja, så holder vi en halv times formiddagspause og mødes igen kl. 11.05.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jesper Gori, før pausen var vi lige omkring samråd Z, og jeg forstod på dig, at du deltog i samrådet sammen med ministeren. Var det korrekt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det gjorde jeg sammen med kontorchefen fra Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det var Anette Görtz? ... Ja. På s. 1371 ff. har vi en transskription fra samrådet, og der er Johanne Schmidt-Nielsen på s. 1376 citeret for at have sagt:

”Derfor kan jeg ikke få ind i mit hoved, hvorfor vi taler om kongebrev i stedet for at vælge den helt simple løsning, nemlig at sige, at man har en individuel vurdering. Hvis der er nogen som helst vurdering af, at her er der er tale om tvang, så skal det selvfølgelig have nogen konsekvenser.”

Og vi kan også se s. 1377 en udmelding fra Josephine Fock, hvor hun siger, at hun har svært ved at forstå, at man har angst mod at lave en individuel vurdering. Og så taler hun igen om det hensigtsmæssige i at foretage en individuel vurdering.

Var der en drøftelse eller overvejelse i ministeriet om, at man ikke har forstået, at der var individuelle og konkrete vurderinger, da du kommer tilbage fra samrådet?

Jesper Gori:

Nej, sådan husker jeg det ikke. Jeg mener ikke, der var en opfølgning på baggrund af de svar, som ministeren gav. Jeg hørte det selv sådan, at de svar, der blev givet på disse spørgsmål, i virkeligheden ikke var svar på spørgsmålene – forstå mig ret – men politiske tilkendegivelser om, hvilket afsæt ministeren havde. Det tror jeg ikke, der var nogen reaktion på eller opfølgning på, da jeg kom tilbage. Det var ikke sådan, at Uffe Toudal – nu var Lykke Sørensen ikke til stede, så det havde været Uffe Toudal – gav en reaktion på det. Det var der ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du drøftede heller ikke med nogen, at omverdenen med de spørgsmål, der blev stillet, åbenbart ikke syntes at have forstået, at der var lagt op til en ordning, hvor der kunne være undtagelser, bortset fra kongebrevet?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg kan svare på, hvilken opfattelse omverdenen havde på baggrund af de svar, der blev givet. Når jeg læser svarene, kan jeg se, at der ikke bliver svaret på spørgsmålene. Om det er udtryk for, at der ikke sker individuelle vurderinger, tør jeg ikke sige. Det afhænger nok lidt af øjnene, der læser. Men jeg havde en drøftelse med Udlændingestyrelsen om, hvordan man skulle forstå de svar, der var givet, så jeg var sikker på, at man ikke dér misforstod, hvad der var blevet sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1387 er der en mail fra dig dagen efter samrådet til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, hvor du skriver:

”Jeg tænkte, om jeg lige skulle stikke forbi jer fra morgenstunden – hvis der er tid i jeres kalender - til en mundtlig tilbagemelding på samråd Z ... Jeg har her til eftermiddag talt med Uffe om den videre proces.”

Du har lidt selv nævnt spørgsmålet med den videre proces tidligere. Så vi tager det først. Hvad gik drøftelsen med Uffe Toudal om den videre proces på kort efter samråd Z?

Jesper Gori:

Det er her, at vi beslutter, at vi nu skal meddele Udlændingestyrelsen, at kompetencen til at træffe beslutning om, hvorvidt der skal ske adskillelse, ligger hos Udlændingestyrelsen. Men når det er sådan, så var Uffe også optaget af, at vi stod sammen, så at sige, med Udlændingestyrelsen i forhold til de afgørelser, der måtte komme, eller de beslutninger, der måtte blive truffet, og det vedrørte navnlig de tilfælde, hvor man ikke mente, at man ville kunne adskille parrene og derfor ikke traf en sådan bestemmelse og heller ikke nåede frem til et påbud om flytning. Der var en opmærksomhed på, at de sager kunne give anledning til kritik, og den kritik kunne komme mange steder fra med det politiske billede, der var, og derfor ville man række hånden ud til Udlændingestyrelsen, både i forhold til at der kunne være spørgsmål, som Udlændingestyrelsen havde behov for at vende, inden at de traf beslutning i sagerne, men også sådan at der skete en orientering af departementschefen, når beslutningen var truffet. Og det var lidt særligt, at det skulle være direkte til departementschefen. Og det skulle tages bogstaveligt. Det skulle stiles til departementschefen med henblik på, at Uffe Toudal kunne orientere ministeren om sagerne, sådan at den kritik eller undren, der måtte være fra ministerens side i forhold til de konkrete sager, ikke skulle ske mellem ministeren og Udlændingestyrelsen. Ministeren kunne nok have en generel holdning til det, men det var Uffe Toudal, der som departementschef tog den snak med ministeren. Det var det, der var hensigten. Det var den proces, som det var tanken, at jeg skulle skrive om i en mail til Udlændingestyrelsen. Og det var nok noget usædvanligt. Jeg tror også, at jeg var opmærksom på, at hvis jeg bare sendte en sådan mail, kunne der være en risiko for, at Udlændingestyrelsen ikke så for sig, hvad de bagvedliggende hensyn med en sådan proces var. Vi har i vores hoveder forestillet os, at nogle kunne se det som en proces, der indebar en eller anden form for pres, i forhold til hvilke

afgørelser eller fravær af samme man skulle nå frem til. Det har vi udarbejdet beredskaber på, og det tror jeg, vi var opmærksomme på også i den situation, og derfor havde jeg behov for at orientere dem om det, inden jeg sendte noget sådant. Der var også nogle andre ting, som jeg selv kom derud med, i forhold til hvordan samrådet var forløbet, og de eksempler, der var blevet nævnt, som vi har været omkring.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1400 har vi mailen, som vi også lige var omkring i går. Den med "rocket science". Der står:

"Til dig alene. Det er desværre ikke rocket science. Og det står og falder i nogle af sagerne måske med jeres overvejelser om adskilt indkvartering på samme center. Ellers må I jo forelægge alle 5 sager (igen).

En 'officiel' mail med samrådsmaterialet og opfølgning på det, vi aftalte i dag, følger lidt senere."

På s. 1402 har vi et notat, og det er det, du har siddet og skrevet i, der er vedhæftet. Men tilbage igen til s. 1400 ... Hvorfor var det "desværre ikke rocket science"?

Jesper Gori:

I det notat, jeg skrev i, havde jeg navnlig ændret noget omkring formatet og lagt op til, at der skulle være nogle indstillinger og en juridisk vurdering og andet. Det var et forsøg på at arbejde med papiret, og langt hen ad vejen navnlig form og ikke ret meget indhold. Og så var der givet et bud, tror jeg, i en enkelt eller to af sagerne på, hvor man kunne nå hen. Dengang jeg skrev på det, havde jeg fået papiret fra Lykke Sørensen og var lidt usikker på, hvem det stammede fra. Men jeg var ikke nået særligt langt med det. Jeg tror, at det var nogle meget hurtige og lidt spredte bemærkninger. Og så var det i øvrigt udtryk for en kollegial håndsrækning, som jeg nævnte. Altså i en situation, hvor jeg havde talt om aftenen med Ditte Kruse Dankert, der havde behov for at levere hurtigt, og som havde andre sager på sit bord, så tilbød jeg at sende det her. Så det er i virkeligheden et

udtryk for, at jeg ikke var nået ret langt ned i materien, og man kunne ikke ud af det, der stod her – hvis man sådan skulle lade sig inspirere – det måtte Udlændingestyrelsen selv om, havde jeg nær sagt – men hvis man skulle lade sig inspirere af det, der stod, så stod der ikke ret meget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er også det arbejde, der dør bagefter. Sådan har jeg forstået dig. Du gør i hvert fald ikke mere ved det. I havde besluttet ikke at træffe afgørelser i disse sager. Sådan forstod jeg din forklaring i går. Når du sætter ordet "igen" i parentes, er det så noget, du har tænkt over?

Jesper Gori:

De fem sager, jeg henviser til, er dem, som de allerede har delt med os. Det er i øvrigt også det, som papiret her vedrører. Så "igen" skal ses i lyset af den officielle mail, som følger lidt senere, som beskriver, på hvilken måde Udlændingestyrelsen kan række ind til departementet, og på hvilken måde departementet i den situation vil kunne forelægge spørgsmål af mere generel art om rækkevidden af vores internationale forpligtelser fra Justitsministeriet. Det skal ses i det lys. Jeg tror ikke, at vi havde formkrav til, hvordan Udlændingestyrelsen skulle forelægge de spørgsmål. Det kunne de gøre ved at forelægge sagerne. Det kunne de gøre ved selv at udfolde, hvilke generelle spørgsmål de konkrete sager giver anledning til i forhold til vores internationale forpligtelser. Men det skal læses i lyset af den mail, der blev sendt, hvor det er tydeliggjort, hvilken rolle departementet så for sig i disse sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1400 er der en mail fra Ditte Kruse Dankert. Du er ikke cc på den, men hun sender her "et (helt under hånden) notat" fra dig. Jeg tror også, at vi havde en drøftelse i går, om det var over eller under hånden, fordi hun er i tvivl, om hun kan sende det videre. Men så skriver hun i næstsidste afsnit:

"Og så sender Jesper papirerne fra samrådet, som kan give de fleste brikker til en færdig vejledning. Og her tror jeg bare, at det er meget

vigtigt, at vi, med den lynchstemning, som Jesper giver indtryk for bl.a. i dag vil medføre yderligere debat (og når vi ved, at der kommer fejl), garderer os. Operatørerne får ikke i praksis – og heller ikke når det går galt - et større ansvar, end de kan bære. Og jeg kan sagtens se formuleringer, der giver både os og dem nok, bl.a. kan det være en fast frase fx i forhold til besøg, at operatørerne i den forbindelse skal være opmærksomme på baggrunden for og hensigten med adskillelse af parret. Jeg tror, at den velvillighed/forståelse, vi oplever fra departementet, kun er så lang, at vi skal vise, at vi forstår balancen og ikke problematiserer længere end, hvad der er meget/bydende nødvendig saglig begrundelse for. Men det er også noget man kan vælge at reagere på i forskelligt omfang.”

Kan du genkende oplysningen om, at der kunne have været en ”lynchstemning”?

Jesper Gori:

Jeg tillader mig at sige, at det helt sikkert ikke er et ord, jeg har anvendt. Men i den gengivelse, jeg gav af det samråd, der havde fundet sted, har jeg helt sikkert gengivet ikke bare de spørgsmål, som kom fra Enhedslisten og Alternativet, og de svar, som ministeren har givet, af de grunde, som vi har talt om, men også den holdning, der i øvrigt var på samrådet. Og måske navnlig den holdning til spørgsmålet fra Dan Jørgensen, der navnlig handlede om – som jeg husker det – at han undrede sig over, at administrationen, her Udlændingestyrelsen, ikke havde forstået, hvad det var for værdier, ministeren stod på, siden man kunne gå så galt i byen at have ordening som den, der havde været gældende indtil da. Så jeg tror, at det, der menes og henvises til med det ord, som jeg ikke tror, at jeg selv har sagt, også vedrører den debat, der fandt sted på samrådet, og som fyldte meget på samrådet, måske i virkeligheden mere end spørgsmålet om individuel vurdering. Og så tror jeg i øvrigt, at der er tale om overvejelser, som Ditte gør med sig selv og med Udlændingestyrelsen. Og jeg genkender det ikke som overvejelser, jeg selv har haft. Der kan godt være noget for dem, men jeg genkender det ikke som noget, vi drøftede. Jeg gav en tilbage-melding på samrådet, som det nu havde været,

og den opfølgning, som vi ville sende i forhold til processen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du genkender heller ikke det med, at de skal gardere sig og ikke problematisere, hvad der så end måtte ligge i det? Det er også nogle af de ord, som hun bruger i sin mail.

Jesper Gori:

Nej, det genkender jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 18. marts sender du en mail, og du har allerede været inde på det. Vi har den på s. 1415. Og det er en ”opfølgning på drøftelserne i går”, altså den 17. marts, og det er også det, du har sagt – at der kommer noget officielt – og det kommer så her, hvor du skriver:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A’s) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion.”

Ordet ”herefter”, er det fremadrettet? Jeg går ud fra, at du er koncipisten, så det er dig, der har skrevet det. Har du tænkt, at ”herefter” skal det være sådan modsat? At det var det ikke før? Hvad ligger der i ordet ”herefter”?

Jesper Gori:

Nej. Dansk er et vanskeligt sprog, og jeg tror, at ”herefter” kan have flere betydninger. Og det kan helt sikkert læses med en tidsmæssig betydning. Jeg kan godt se, at det har været problematiseret, og havde jeg set det for mig, havde jeg helt sikkert valgt et andet ord. Indledningen

handler om, hvilket materiale der er, på hvilken måde det kan indgå i forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjerne. Og når jeg skriver: ”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter”, henviser det i virkeligheden tilbage til – siger koncipisten – det materiale, der er lagt ved, og som var afgørende for mig. Det husker jeg meget bestemt, og det ville heller ikke give mening for mig – efter min opfattelse af sagen, som den er her – hvis jeg på dette tidspunkt den 18. marts over for Udlændingestyrelsens skulle slå fast, at det nu som noget nyt i den situation gælder, at Udlændingestyrelsen ville skulle behandle sagerne i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Det var egentlig klart min oplevelse, at det var en drøftelse, vi havde haft gentagne gange, også med fælles forståelse af, at sådan måtte det være, siden et eller andet tidspunkt efter den 22. februar, hvor der er det første møde om retningslinjer, og de drøftelser, der nu har været. Det, som jeg har forklaret om de løbende drøftelser med Udlændingestyrelsen, og de tilkendegivelser, som vi gav i den forbindelse, ville ikke give meget mening, hvis ordet ”herefter” skulle have en tidsmæssig betydning. Så det har det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du henviser lidt længere nede i sætningen til ”ministerens generelle instruktion”, henviser du der til pressemeddelelsen?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg. Og det burde jeg have skrevet. Når ordet ”generelle” sættes ind, skyldes det de hensyn, som vi var omkring i går, i forhold til at vise, hvad ministeren dér havde – og så siger jeg ”instrueret om” – i en pressemeddelelse. Det var altså ikke min oplevelse, at det i retlig forstand var et cirkulære, men det var netop en pressemeddelelse, og det er et forsøg på nu her – og det er jo en efterrationalisering på det her tidspunkt – at indlægge nogle ord i, hvordan den pressemeddelelse skulle forstås. Den skulle forstås som noget, der generelt beskrev, hvad der skulle gælde. Jeg tror, at vi har været omkring det, men det er fuldstændig den samme forståelse, som jeg forklarede om i går.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skriver du her:

”Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

Hvordan skulle det ske? Skulle det forelægges for departementet, eller hvad havde man forestillet sig der?

Jesper Gori:

Ja, det kommer i afsnittet lige nedenfor, hvor vi giver et bud på, hvordan man kunne håndtere sager, hvor der er spørgsmål. Da jeg sender mailen, er jeg ikke begejstret for det tidsmæssige forløb i sagen, uden at der ligger et dokument, som meget præcist beskriver for Udlændingestyrelsen, hvad der skal gælde. Mailen har i virkeligheden ikke noget at gøre med det, jeg skriver her. Mailen beskriver noget omkring processen. Og når jeg synes, at det giver god mening at indsætte det andet afsnit, er det, fordi jeg synes, at forløbet fortjener det, og jeg er urolig over, at jeg ikke i forløbet kan genfinde afsnit, hvor vi præcis beskriver det, som jeg mente, at vi var enige om, og som jeg mente, at vi havde en fælles oplevelse af, nemlig at sagerne skulle behandles på netop denne måde. Så i mit hoved gentager jeg det, som alle ved, og det er i øvrigt lige frem ad vejen, at hvis man har nogen spørgsmål i forhold til internationale forpligtelser, skal de spørgsmål afklares. Jeg siger sådan set bare det naturlige. Det modsatte – at man ikke afklarede de spørgsmål – ville have været mærkeligt. Men jeg var også opmærksom på, at der ikke lå meget på skrift i sagen, som kunne vise, at vi havde drøftet dette med Udlændingestyrelsen. Og her tænker jeg ikke på ministeren. Jeg tænker i virkeligheden på administrationen, på os i departementet. Der er ikke et meget tydeligt skriftspor, i hvert fald ikke mig bekendt. Der er jo flere afdelinger og kontorer inde over. Der kan ligge noget dér, men mig bekendt var der ikke noget særlig tydeligt skriftspor. Så jeg ville meget gerne, at jeg i hvert fald havde bidraget til, at der var et

skriftspor på det tidspunkt. Det var et særskilt ærinde for mig, at der var et sådant skriftspor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Efter samrådet skulle du og Uffe Toudal drøfte den videre proces. Havde I dér også en drøftelse om, at I skulle sikre jer et skriftspor i sagen?

Jesper Gori:

Nej, det havde vi ikke. Jeg sluttede, at med det materiale, der lå - og jeg tror, at det er derfor, at jeg prøver at være præcis om, at der ligger noget materiale, inkl. beredskabsmateriale, og også sender det til Udlændingestyrelsen. Det er jo lidt mærkeligt, kan man sige. Men jeg var optaget af, at det materiale, der lå, faktisk var godkendt af ministeren. Jeg skriver det også. Og jeg gør særskilt opmærksom på, at hele materialet vil kunne indgå i forbindelse med udarbejdelsen af retningslinjer. Så det var min egen vurdering, at jeg her havde mandat til at skrive dette, som ikke afveg fra, hvordan vi drøftede denne sag i departementet på det tidspunkt. Det kan man i hvert fald forstå på den fortælling, jeg giver, om de møder, der er afholdt, og hvor Uffe Toudal og jeg siger, hvad der nu skal siges. Så jeg var ikke i tvivl om, at det her var en fælles forståelse. Men selve det, om det ville give god mening at have et skriftspor på det, var ikke et spørgsmål, jeg vendte med andre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg forstod dig lige nu sådan, at du også tillagde det vægt, at du kunne skrive, at materialet er godkendt af ministeren. Hvorfor gjorde du det? Var det, fordi det kunne stå i modsætning til pressemeddelelsen? Eller gjorde du dig andre overvejelser om, hvorfor det var så vigtigt at få skrevet, at det var godkendt af ministeren?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det handlede om, at man efter samrådet ville kunne blive i tvivl, om ordningen skulle administreres i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser, fordi ministeren ikke havde henvist til internationale forpligtelser. Men det fremgår tydeligt af det beredskabsmateriale. Og jeg ville ikke have været ked af det, hvis ministeren under samrådet

havde henvist til, at de undtagelser, der skal foretages, bl.a. vil skulle foretages der, hvor de internationale forpligtelser er til hinder for det. Men det sagde ministeren ikke. Hun gav et politisk svar. Så var det vigtigt for mig, at det materiale, der var godkendt, som indeholdt netop det, også kom til Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Længere nede i mailen står der:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Hvorfor skulle en sådan orientering både tilgå departementet og endnu mere stiles til departementschefen?

Jesper Gori:

Dette afsnit vedrører det, som jeg forklarede om lige før. Det tager afsæt i indledningen om, at det er Udlændingestyrelsen, der træffer bestemmelse om indkvartering. Så vi fastslår her, at det er Udlændingestyrelsen, der træffer bestemmelse om det. Med det følger selvfølgelig et ansvar og en pligt. Det er klart. Men der måtte heller ikke være tvivl om, at kompetencen nu engang ligger hos styrelsen.

Når styrelsen havde truffet bestemmelse om indkvarteringen, eller når de i overvejelserne om, hvorvidt man skulle træffe bestemmelse om en indkvartering, var nået frem til, at det skulle man ikke, fordi parret ikke burde adskilles, så syntes vi, at der var et hensyn til Udlændingestyrelsen i de her sager, som havde meget bevågenhed, og som jeg lige redegjorde for også havde bevågenhed fra f.eks. Socialdemokratiet under samrådet. Så syntes vi, der var et hensyn til, at Udlændingestyrelsen ikke skulle stå alene med den viden, og at den kritik, der måtte komme, skulle rette sig direkte mod

Udlændingestyrelsen. Så ville Uffe Toudal gerne, at han fik en orientering, og at den blev stilet direkte til ham, sådan at han havde mulighed for at tage den drøftelse, der nu måtte være, med ministeren, også hvis ministeren måtte stille sig kritisk over for, at man var nået frem til de resultater, man nu nåede frem til.

Det var i virkeligheden et forsøg på sikre det, som jeg gerne ville, nemlig at ministeren meget vel kunne have en meget kritisk generel holdning til, at der var par, som ikke blev adskilt ... det kunne hun godt forholde sig til, og vi ville af gode grunde ikke have nogen indvendinger imod, at hun forholdt sig til det ... men det skulle set fra vores synspunkt gerne være på det generelle plan og sådan, at det nu engang var Udlændingestyrelsen, som administrerede ordningen på den måde, man skulle, efter gældende regler.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men den orientering – og det er igen, hvordan man læser det – skulle den gives, før man traf beslutningen? Kunne man forestille sig en situation, hvor Udlændingestyrelsen træffer beslutning om ikke adskillelse, og så sender de blot en orientering til departementschefen om, at den beslutning har vi truffet? Eller skulle det være sådan, at orienteringen skulle gives, før beslutningen blev truffet?

Jesper Gori:

Det var aldrig oppe, at Udlændingestyrelsen skulle varsle departementet forud for en situation, hvor de fandt, at man ikke kunne adskille. ”Finder Udlændingestyrelsen” ... dette ordvalg anvendes for at vise, at det er en vurdering, som Udlændingestyrelsen har foretaget. Så det vedrører det efterfølgende forløb. Det var netop det, der var hensynet. Jeg tror, at vi har sagt indledningsvis, at det er Udlændingestyrelsen, der træffer bestemmelse. Det mente vi. Og det var vi optaget af at skrive, så rollefordelingen er klar. Det havde vi været usikre på. Men det er sådan. Og når de så træffer bestemmelse – og så bliver jeg nødt til at sige – eller ikke-bestemmelse ... Det er på grund af den særlige konstruktion om, at det ikke er ansøgningssager, men myndighederne, der beslutter at gå ind i en

sag, hvis man mener, at der er grundlag for det. Og mener man ikke det, er der ikke anledning til at gøre noget. Men det er det efterfølgende forløb, der er tale om. Det er helt sikkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

Uffe Toudal har forklaret lidt anderledes. Han har sådan set forklaret, at der skulle ske forelæggelse før.

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, hvad Uffe Toudal der tænker på. Det var ikke udelukket, at man, hvis man havde spørgsmål, kunne forelægge sagerne før, og det kunne ske på mange måder. Også ved at lægge sagerne ind, men i den situation var det ikke hensigten, at vi skulle gå ind i de konkrete sager. Det tror jeg, at alle myndigheder har mulighed for i sidste ende. Og det sker også ved, at styrelser eller kommuner eller andre rækker ind til f.eks. Lovafdelingen i Justitsministeriet og spørger om bestemte ting, hvad enten det nu handler om aktindsigt eller forhold til internationale konventioner. Og det her er i virkeligheden bare at anlægge en proces, hvor de spørgsmål der måtte være, går via departementet, sådan at det er departementet, der rækker ind i Justitsministeriet. Vi ved godt, at Justitsministeriet ikke vil forholde sig til konkrete sager, men der er ikke noget til hinder for, at man oven på de oplysninger, som er i konkrete sager, formulerer spørgsmål af generel art, som man ville kunne afstemme med Justitsministeriet. Og tanken er, at det var denne generelle afdækning, vi ville melde tilbage til Udlændingestyrelsen, der træffer bestemmelse om indkvartering. Jeg bliver nødt til at sige, at jeg tror, at Uffe Toudal her i dag har misforstået, hvad hensigten var med henvendelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, hvorvidt der er kommet en orientering til departementet om det her? Altså, at styrelsen har været i gang med at overveje ikke at adskille eller for den sags skyld måske at adskille under de internationale forpligtelser og har forelagt jer nogle sager om det på det her tidspunkt?

Jesper Gori:

Der er løbende en drøftelse af retningslinjer, og der er også frem mod sommeren flere drøftelser med Udlændingestyrelsen. Men der er ikke konkrete sager på bordet. Jeg er ikke orienteret om, at man har gjort det, som vi har lagt op til, nemlig at hvis man har besluttet, at adskillelse ikke kan ske, skal man orientere departementschefen. Jeg har ikke fået en sådan orientering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til side ...

Retsformanden:

Undskyld, jeg har et enkelt spørgsmål, inden vi forlader bilaget. Du forklarede for lidt siden, at det var vigtigt for dig, at du til Udlændingestyrelsen fik kommunikeret det med internationale forpligtelser, når nu ministeren ikke havde været inde på spørgsmålet i forbindelse med det samråd, som var afholdt. Hvis nu man overfører den tankegang til situationen, da pressemeddelelsen blev udsendt den 10. februar, var der så overvejelser om, hvorvidt der kunne være behov for at supplere med vejledning til Udlændingestyrelsen, når nu det kun var pressemeddelelsen, der var udsendt?

Jesper Gori:

Jeg tror, at den 22. februar er første gang, jeg taler med Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at vi på det møde kommer ind med forskellige opfattelser af, hvad ordningen er. På det tidspunkt ved jeg ikke, hvordan pressemeddelelsen er blevet kommunikeret til Udlændingestyrelsen. Det ved jeg stadigvæk ikke, om jeg gør. Det tror jeg ikke. Men jeg ved heller ikke, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet pressemeddelelsen, og hvordan den er blevet kommunikeret til Udlændingestyrelsen. Jeg tror i virkeligheden, at vi sidder på mødet den 22. februar med hver vores opfattelse af, hvad en lovlig ordning er – eller hvad det er for en ordning, vi beskriver, når vi siger, at der er tale om en lovlig ordning. Fordi Udlændingefdelingens opfattelse er, at en lovlig ordning er en ordning med undtagelser, men også en ordning, hvor man ændrer den hidtidige praksis. Og der tror jeg, at Udlændingestyrelsen har siddet med en anden opfattelse. Så der var ikke nogen overvejelser om det på det

tidspunkt. Men der var en snak om, at der skulle udarbejdes retningslinjer.

Jeg kan huske, at jeg var glad for, at der blev indkaldt til et møde om retningslinjer i uge 7, fordi der nu kom en proces på det her. Jeg havde været lidt utryk ved, hvad hensigten med pressemeddelelsen var, da den kom. Så tror jeg, at det er rigtigt, at der er lidt uklarhed om, hvem der så skulle skrive de retningslinjer. Det tror jeg, at myndighederne havde forstået forskelligt. Det var min forståelse, at det var Udlændingestyrelsen, der skulle skrive retningslinjerne. Og så havde jeg en snak – af den karakter, jeg nu har forklaret om – med Udlændingestyrelsen, hvor jeg siger, hvad der skal gælde. Så kunne man sige, at på det tidspunkt, hvor jeg hører fra dem, at det ikke er sådan, de har forstået pressemeddelelsen ... Det er i hvert fald ikke sådan, at de har fået forklaret, at pressemeddelelsen skal forstås. Sådan som de har forstået den samtale, der har været mellem to afdelingschefer i departementet og Udlændingestyrelsen, er pressemeddelelsen også udtryk for ordningen, der er absolut. Men på det tidspunkt sidder vi netop og snakker om en ordning, der handler om undtagelser. Det falder mig ikke ind, at der dér er behov for et skriftspor, som for eftertiden skal dokumentere, hvor vi er henne i forløbet på det tidspunkt. Og det kan ærgre mig. Vi var meget optaget af at løse sagen og måske knap så meget optaget af at kunne fremvise vores egen stilling i denne sag. Der er forskellige måder at arbejde på. Jeg tror ikke, at jeg har den her revisoragtige måde at arbejde på, men jeg erkender også, at jeg burde have gjort det i denne sag. Men på det tidspunkt, hvor sagens egentlige sammenhæng går op for mig, opstod ikke den tanke hos mig eller min afdelingschef – og heller ikke hos departementschefen, som, jeg må forstå, har den samme viden, som jeg har om, hvordan det her er foregået – nogle tanker om, at vi hellere for alle tilfældes skyld må få sat det her ned på skrift. Det spørgsmål er aldrig oppe at vende. Men jeg siger også, at jeg bliver urolig over, at det ikke har været oppe at vende. Det ville jeg ønske havde været oppe at vende på et tidligere tidspunkt end den 18. marts. Jeg sidder lidt uroligt på min stol. Ikke af hensyn til

departementet, men i virkeligheden fordi jeg er ærgerlig over, at vi ikke har gjort netop det, du spørger til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lige lidt tilbage i tid til den 3. marts. Der kommer et brev fra Røde Kors til Lykke Sørensen. Det er på s. 878. Og vi har været inde over det. Det er også blevet drøftet på nogle møder. På s. 879 kan vi se, at Røde Kors kommer ind på fem sager, hvor de føler, at der skal gøres noget. Tilbage på forsiden på s. 878 kan man se, at de i realiteten anmoder om en dispensationsadgang. Og du skulle ringe til Røde Kors, før Lykke Sørensen drager afsted på ferie, eller der på vejen, tror jeg. Det stod der i en af mailene. Og vi kan se på s. 876, at du giver en melding den 15. marts, altså på dagen for samrådet, om, at du har talt med Røde Kors, og at de oplyste dig om, at anmodningen er sendt i kopi til ordførerne. Så jeg tænker, at det nok er dér, du har haft en samtale. Men det første, jeg godt lige vil spørge til, er på s. 878, hvor man anmoder om en dispensationsadgang. Der må Røde Kors jo have opfattet det sådan, at der var brug for dispensation, og at det var noget, som man bad ministeriet forholde sig til. Er det noget, I har drøftet? Var det en misforståelse, når Røde Kors ønskede en dispensation?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke huske, om vi drøftede brevet, da det kom. Man kan se, at Lykke Sørensen sender den rundt i kredsen af involverede personer, også til mig, med en kort sætning om, at vi må drøfte, hvordan vi skal håndtere den. På et eller andet tidspunkt drøfter vi henvendelsen. Vi er Lykke Sørensen og jeg, og det er Lykke Sørensens opfattelse ... Jeg er i øvrigt usikker på, om vi lægger de sager, som vi her får beskrevet, ned over de sager, vi har fået fra Udlændingestyrelsen for at se, om det er de samme. Jeg tror, at jeg siden har fundet ud af, at nogle af dem er de samme, og at der muligvis også er nogle, som ikke er blandt de fem sager, som Udlændingestyrelsen nævner for os. Da det kommer den 3. marts, har vi inden da har haft en drøftelse med Udlændingestyrelsen om, at der var nogle sager, de gerne ville vende med os. Vi har fået et rids af sagerne den 2. marts,

og den 3. marts får vi så et papir, som er rettet til, efter vi har indstillet til dem, at vi syntes, at de med fordel kunne gøre det. I papiret den 3. marts skriver Udlændingestyrelsen selv, at det altovervejende udgangspunkt er, at der skal ske adskillelse. Så vi ved godt, at styrelsen på det tidspunkt behandler sagerne på en sådan måde, at man kan slå fast, om der er grund til at fravige det klare udgangspunkt om adskillelse. Og derfor forstår jeg det også sådan, at man må kigge på sagerne individuelt for at nå frem til en sådan slutning. Jeg tror, at Lykke siger på et eller andet tidspunkt, at de slår døren ind i forhold til disse spørgsmål, for vi sidder allerede og arbejder med dem. Og netop fordi det vedrører konkrete sager, og hvordan man håndterer de konkrete sager – den sagsbehandling eller administration, der finder sted – er det i virkeligheden ikke noget, departementet skal svare på. Det kan godt være, at den er stilet til Lykke Sørensen, men den bør gå til Udlændingestyrelsen. Så det er vurderingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan du huske, hvem du talte med i Røde Kors den 15. marts? Var det Anne Vågen eller en anden medarbejder?

Jesper Gori:

Det er Anne Vågen. Og som jeg husker det, er det desværre ikke mig, der ringer til hende, men hende, der ringer til mig. Det er, fordi Lykke Sørensen, da hun går på ferie omkring den 9. marts, siger til mig, at det ikke nødvendigvis haster, men at jeg godt lige må ringe til Røde Kors på et tidspunkt og give dem besked om, at henvendelsen retteligt skal sendes til Udlændingestyrelsen. Men hun ringer til mig, og jeg kan ikke huske, hvorfor hun gør det. Jeg tror, det er, fordi hun gerne vil orientere om, at de har orienteret ordførere om henvendelsen op mod det samråd, der skal finde sted. Og i den forbindelse gengiver jeg det, som Lykke Sørensen havde besluttet, om hvordan denne henvendelse skulle ekspederes. Og jeg tror i virkeligheden bare, at det er det. Jeg takker for, at hun orienterer os om det. Det synes jeg, er loyalt og fint. Og jeg orienterer om, hvor henvendelsen skal sendes hen. Og jeg beder hende i virkeligheden – lidt strengt, måske – om selv at sende den til

Udlændingestyrelsen, fordi det efter vores opfattelse er rette modtager. Jeg husker ikke, at vi på nogen måde er inde i materien eller de spørgsmål, som Røde Kors rejser her. Det var en kort samtale. Sådan husker jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som jeg forstår dig, fortæller du hende heller ikke under den korte samtale, at der faktisk ikke er behov for dispensationsadgang, fordi der vil være en individuel, konkret sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde med respekt for Danmarks internationale forpligtelser?

Jesper Gori:

Nej. Vi er slet ikke inde i indholdet af den henvendelse. Det er alene håndteringen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 14. marts kommer der en klage til ombudsmanden i en af de her sager. Vi kan på s. 1460 se, at ministeriet den 21. marts får en orientering om, at der er indgivet denne klage, og man bliver bedt om at komme med et svar. Styrelsen får det på samme tid.

På s. 1585 har vi en mail fra Ditte Kruse Dankert til Lene Vejrum, og den er du ikke med på, men du er omtalt i den. Der står:

”Kære Lene

Tilrettet jf. møder med Tanja. Rettelserne er markerede. Anni vil gerne se det – så måske du sender til Anni og Tanja t.o., hvis du er enig. Du kan samtidig sige, at jeg tager kontakt til Jesper i morgen og får et møde i kalenderen, hvor vi drøfter udkastet. Og hvor vi også tager et udkast til høring i forhold til problemstillingerne i sagerne med (var det ikke det, vi blev enige om?).”

Der holdes et møde, sandsynligvis den 12. april. Det kan vi se på s. 1638, hvor der er en mødeindkaldelse. Det er Ditte Kruse Dankert, der er arrangør, med Kristina Rosado og Lene Vejrum.

På s. 1610 kan vi se i din kalender, at der er også angivet et møde med

Udlændingestyrelsen. Det er på Lykkes kontor, og der ser det også ud, som om Anna-Sophie Saugmann-Jensen deltager.

Det var et større møde, ser det næsten ud til med antallet af mødedeltagere. Kan du huske mødet? Hvad skete der? Og hvad drøftede I?

Jesper Gori:

Det er ikke et møde, jeg husker. Jeg husker meget godt, at der var drøftelser med Udlændingestyrelsen, navnlig om spørgsmålet om partshøring, som var et spørgsmål, vi bøvlede med. Men hvilken drøftelse, der var på præcis dette møde, husker jeg ikke. Jeg husker heller ikke, om jeg var med til det. Det vil jeg tro, at jeg har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1688 har vi en mail af 18. april – det er et par dage senere – fra dig til Anne Nygaard Just, hvor du stiller hende et spørgsmål. Overskriften er ”Instruks om ‘barnebrude’”, og der står:

”Hvilken karakter havde instruks til US om barnebrude egentlig – udover pressemeddelelsen? Blev instruks videreføret mundtligt, eller blev der sendt en skriftlig instruks (fx med henvisning til pressemeddelelsen)? Har på fornemmelsen, at pressemeddelelsen *er* instruks, så at sige – men jeg kan tage fejl?”

Her er vi efter den 18. marts, som vi har talt om, og du gør dig nogle overvejelser om, hvad de egentlig har fået af oplysninger i Udlændingestyrelsen omkring instruks. Og så får du et svar ovenfor fra Anne Nygaard Just, som siger, at hun beklager den sene tilbagemelding. Det tager så et par dage. Hun skriver:

”Jeg husker kun, at den er givet mundtligt efter pressemeddelelsen kom ud, men jeg ved ikke, om Lykke eller Moya (som jeg husker var en smule inde over sagen i starten) har sendt noget på skrift fra dem.”

Kan du huske denne mail, og om den gav dig anledning til overvejelser?

Jesper Gori:

Mailen bliver sendt efter, at Anna-Sophie Saugmann – som er cc på mailen – og jeg har drøftet dette spørgsmål. Jeg tror i virkeligheden, at det er Anna-Sophie, der rejser spørgsmålet, også fordi vi er i færd med at finde relevante akter til ombudsmanden, og vi er optaget af, at vi finder alt til ombudsmanden. Derfor har vi en snak om, hvad det egentlig betyder, når vi bruger ordet instruks. Anna-Sophie spørger klogt, hvad det egentlig betyder. Altså, hvad var det egentlig, der blev sendt? Det er et spørgsmål, som jeg på det tidspunkt ikke kender svaret på. Det er ikke sådan, at jeg er blevet orienteret om indholdet af den kontakt, der har været mellem Udlændingestyrelsen og departementet, eller mere præcist, hvilken kontakt der har været mellem f.eks. Line Skytte og Lene Vejrum eller mellem Koncernøkonomi og Udlændingestyrelsen. Så det her er for at være sikker på, at der ikke ligger noget, som vi skal være opmærksomme på, når vi skal udarbejde svaret til ombudsmanden. Og det er vi i gang med at udarbejde i de dage her.

Og så er det også rigtigt, at det er skrevet på baggrund af den forståelse, jeg havde fået fra Udlændingestyrelsen, om, at det, de havde fået fra departementet, var pressemeddelelsen og en mundtlig besked om, at de skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen. Det er mig selv, der siger det, men jeg ved ikke, om det er sådan, det er foregået. Men jeg sidder med den viden, da jeg skriver denne mail. Derfor skubber jeg også lidt til Koncernøkonomi i forhold til, hvad det egentlig er for nogle oplysninger, der kunne ligge her for at være sikker på, at det faktisk bliver overvejet og undersøgt hos dem, om der er noget at komme efter.

Jeg tror, at jeg har sagt, at jeg fra det tidspunkt, hvor jeg har lagt pressemeddelelsen op og efter koncerndirektionsmødet den 10. februar, ikke har nogen viden om – hverken havde eller har, udover hvad jeg kan høre, at der bliver forklaret for Instrukskommissionen eller i Rigsretten – hvad der er sket i forhold til pressemeddelelsen, og om hvad der er sket på møder mellem ministeren og departementschefen, eller på møder mellem eller drøftelser mellem departementet

og Udlændingestyrelsen. Så det er ikke en viden, jeg har. Her er jeg ude at efterlyse, om der skulle være noget. For det vil være meget vigtigt for os, at vi er bekendt med, hvad der måtte være, når vi nu skal svare ombudsmanden i sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2063 kan vi se – og det er også i forbindelse med svaret til ombudsmanden – at du får en mail fra Saugmann-Jensen, hvor hun siger, at sagen nu ligger til dig i F2 som godkendt af Statsret og Forvaltningsret. Og så skriver hun videre:

”I udkastet er anført et enkelt spm. (skal ØK høres over vores gengivelse af instruksen 10.feb./kun de kender vel til de præcise omstændigheder?).”

Og så noget til underskrift.

På s. 2065 kan vi se den note, der er henvist til. Det er afsnit 2, hvor man er inde at forklare:

”Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.”

Og så spørgsmålet til dig:

”Kære Jesper, jeg har tidligere bem. om ØK skal høres over denne (kun de kan vel svare ...?) - jeg er usikker på, om du har talt med dem, eller om det skal gøres?”

Kan du huske, om de blev hørt omkring denne gengivelse?

Jesper Gori:

Det ville jeg ønske, at jeg kunne huske, men det kan jeg desværre ikke. Jeg tror, at jeg har en lidt forsigtig tilgang til sager som denne, og derfor var det generelt mit ønske, at det blev afstemt med alle, som det burde afstemmes med. Det var vigtigt, at vi ikke stod alene med det, som vi oplyste. Så jeg vil håbe, at jeg har bedt om, at

det blev afstemt med KØ. Jeg synes også, at det var meget naturligt, hvis det var det, der var svaret. Jeg har prøvet at genkalde mig, hvad mit svar kunne være, men det kan jeg desværre ikke. Og derfor kan jeg heller ikke sige med sikkerhed, om Koncernøkonomi er blevet hørt over disse udkast. Det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man skulle høre over den, er det så hele udkastet, eller er det den enkelte ting, og hvordan vil man normalt have gjort det? Ville det være dig, eller ville det være Saugmann-Jensen, der gjorde det, eller hvordan? Ud over at vi ved, at de modtager kopi i F2-systemet. Men ville der være en anden særlig måde at gøre det på?

Jesper Gori:

Jeg tror, at man ville have gjort det samme i denne sag som i alle andre sager, nemlig at sagsbehandleren – og her er det Anna-Sophie Saugmann – ville have sendt en høring med udkastet vedhæftet til den fuldmægtige, der nu sad med sagen i Koncernøkonomi, og det har formentlig været Anne Just på det tidspunkt. Og så kunne man meget vel have fremhævet det her afsnit og sat en bemærkning ind om, at KØ kunne være særskilt opmærksom på det her. Det siger jeg ikke er sket. Jeg siger bare, at sådan ville man kunne have gjort det. Der kunne sikkert også have været alle mulige andre måder at gøre det på. Det burde være sket. Jeg kan ikke se nogen steder i sagen, om det er sket. Og jeg kan ikke genkalde mig, hvad mit svar var på det, jeg her bliver spurgt om. En forsigtig tilgang ville være at sige, at det skal vi selvfølgelig gøre. Jeg kan sige, at jeg syntes, at Anna-Sophie Saugmann var en meget dygtig fuldmægtig, som havde mange gode tanker, ikke alene om indhold, men også om proces, så det ville have været naturligt for mig bare at nikke til det, som her foreslås. Men jeg kan simpelthen ikke se nogen steder, om det er sådan, det er foregået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det spørger vi hende om. Kan du huske, hvornår du første gang hører, at der kunne være en uenighed omkring forløbet? Vi har et telefonnotat på s. 1515 fra Lene Vejrum om den samtale,

som hun har haft med Line Skytte Hansen. Og der viser det sig, at der er en uenighed om den samtale. Kan du huske, hvornår du første gang hører om det?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg på noget tidspunkt hører, at der er en uenighed om det. Det er der ikke nogen, der siger til mig. Det jeg får at vide er, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet den besked, der her blev givet. Men det er også rigtigt, at vi på samme tidspunkt, som jeg får den viden om, at Udlændingestyrelsen har opfattet samtalen på en bestemt måde – på det tidspunkt får vi de her sager i departementet, altså sager, hvor man overvejer, om der skal gøres undtagelse, og vi sidder med på møder, hvor der er flere med, også Line Skytte Mørk Hansen, hvor vi indgående drøfter det her og står fast på synspunktet om, at der skal ske adskillelse. Jeg hører ikke, at Line Skytte Mørk Hansen på nogen af de møder siger, at hun har kommunikeret på en anden måde til Udlændingestyrelsen. Så jeg slutter mig til, at Line Skytte Mørk Hansen er af den opfattelse, at det ikke er forløbet sådan, siden hun ikke hæver stemmen på de møder og siger: ”Jeg mener, at jeg har kommunikeret på en anden måde til Udlændingestyrelsen”.

Det er et særligt spørgsmål, og det var det sådan set på det tidspunkt, hvor det kommer op for os. For det her kan man vælge at anskue på mange forskellige måder. Det tror jeg også, at parterne gør. Der, hvor jeg stod, kunne jeg se for mig, at styrelsen havde opfattet én ting, men gjorde noget andet. Sådan må jeg forstå styrelsen. Og jeg tror også, at Udlændingestyrelsen mener, at det skyldes deres indsats, at de gjorde noget andet. Det var i øvrigt noget, som vi kitterede for, i det øjeblik de rækker ind til Udlændingeafdelingen. Og hvis det var korrekt, at der var givet en anden besked, vil jeg mene, at der var tale om en fejl, på baggrund af de drøftelser vi havde den 9. marts, og på baggrund af det retlige snit, som vi angav, altså at der skal gøres undtagelser, hvis hensynet til vores forpligtelser tilsiger det. Det betyder også, at jeg ved, at styrelsen administrerer på en bestemt måde. At de foretager individuelle vurderinger. Det må jeg

forstå, siden de er i stand til at identificere sager, der skal forelægges os. Og at der muligvis er en uenighed om, hvad der er blevet sagt på en samtale. Det orienterer jeg Lykke om. Jeg tror, at Lykke Sørensen allerede ved det. Men jeg orienterer i hvert fald Lykke Sørensen om, at det er den viden, jeg har fået fra Udlændingestyrelsen. Og det er ikke sådan, at jeg ikke kunne gå til Line Skytte Mørk Hansen som kollega og drøfte sager med hende. Det kunne jeg sagtens. Men en samtale, der skulle handle om, hvorvidt der er forskellige opfattelser af, hvad der blev sagt under en telefonsamtale, og om der i givet fald måtte være sket en fejl, var ikke en samtale, som jeg mente, at jeg skulle foretage. Det var en samtale, som Line Skytte Mørk Hansens chef måtte have med hende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvornår du første gang hører om den uenighed?

Jesper Gori:

Jeg hører, at Udlændingestyrelsen har en bestemt opfattelse af, hvad der er blevet sagt. Og jeg sidder med til møder, hvor vi drøfter undtagelser i departementet, hvor Line Skytte Mørk Hansen også sidder med, og hvor der ikke kommer oplysninger frem om, at der er givet en anden melding til Udlændingestyrelsen. Jeg bliver nødt til at sige, at det er mig selv, der slutter, at der må være en forskellig opfattelse af, hvad der er fundet sted. Men det er ikke sådan, at jeg har en snak med Line Skytte Mørk Hansen på det tidspunkt eller efterfølgende om, at der er en anden opfattelse. Det er først noget, som jeg er blevet bekendt med i forbindelse med sagen i Instrukskommissionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1991 er vi på et tidspunkt, hvor Udlændingestyrelsen faktisk har afleveret deres udkast til svar til ombudsmanden. De har også skrevet det under. Man kan se nederst, at der er en mail fra Lene Vejrum til Tanja Franck, Ditte Kruse og Jens Vikner med udtalelsen til ombudsmanden, og hvor man skriver:

”Kære alle

Jeg har talt med Jesper.

Departementet har forelagt spørgsmålet for Forvaltningsretskontoret i JM.

Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.

Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklære afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.”

Kan du huske den overvejelse, de drøftelser, der var i den forbindelse?

Jesper Gori:

Ja, det kan jeg godt. Og jeg tror også, at det her i grove træk gengiver den drøftelse, vi har haft. Jeg ved ikke, om jeg har sagt, at vi ikke tør risikere, at ombudsmanden vil erklære afgørelserne for ugyldige. Det her var udtryk for, at vi mente, at det var rigtigst, at der blev foretaget partshøring på en sådan måde, at partshøringen også fandt sted, selv om parterne efterkom beslutningen om, at de skulle adskilles. Altså på en sådan måde, at man ikke nåede frem til det, man ellers normalt i administrationen på det tidspunkt nåede frem til, nemlig et påbud om, at man skulle adskilles. Det skete ikke i nogen af sagerne. I nogle af sagerne efterkom parterne den bestemmelse, som efter vores opfattelse var udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed. Når parterne efterkom den bestemmelse, var der ikke anledning til at partshøre. Det var i hvert fald noget, man kunne nå frem til. Og det havde vi lange overvejelser om. Også op imod forarbejderne, sådan som de er formuleret. Den præcisering, som Folketinget havde ment på et tidspunkt, var nødvendig for at understrege, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Og alligevel havde vi overvejslen, om det ikke var rigtigst, at man skulle partshøre de her par. Og vi havde behov for at finde en konstruktion, som sikrede, at den partshøring faktisk skete. Det kunne man have gjort på mange forskellige måder. Jeg tror, at vi syntes, at der var flere

måder, der var gangbare. Der var ikke – før vi kommunikerer det her til ombudsmanden – én måde at gøre det på. Det kunne formentlig være sket som led i god forvaltningsskik, at man også partshører på et tidspunkt, hvor der ikke er tale om en afgørelse. Men vi valgte at lægge op til en løsning, hvor man også i de sager, hvor man ikke entydigt kunne fastslå, at en adskillelse netop var et udtryk for det, som parterne selv ville, skulle anse det som en sag, hvor man skulle træffe en afgørelse om et påbud om at adskille, og i den forbindelse skulle der ske partshøring.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men ordet risiko ... man tør ikke risikere, at de bliver ugyldige. Det må være noget, I har antaget, var rimeligt nært. Og på s. 2036 har vi en mail til dig fra Merete Milo den 28. april – det er et par dage efter – hvor hun skriver:

”Jeg er ked af at forstyrre, men vi er nødt til lige at tale om FO-sagen med frist i morgen. Nina siger, at den konkrete sag er i strid med artikel 8. Lykke har bedt mig ringe til dig, så vi lige kan vende det. Ringer du?”

Kunne man allerede nu se, at der ikke blot var en risiko, men noget, der gjorde, at det ville være i strid med artikel 8?

Jesper Gori:

Det er ikke mig, der havde den drøftelse med Nina Holst-Christensen. Men det er min helt klare opfattelse, at der er tale om to forskellige ting. Det, som Nina Holst-Christensen peger på, er ikke spørgsmålet om de formelle regler og om den omstændighed, at man ikke har partshørt, efterlader sagen uoplyst på en sådan måde, at det ikke er muligt at træffe en korrekt afgørelse efter EMRK artikel 8. Jeg tror, at det, som Nina pegede på, var, at selve materien ud fra de foreliggende oplysninger i sagen – der var proportionalitetsvurderingen faldet forkert ud, sådan at der ville være tale om en sag, der er i strid med artikel 8, altså en adskillelse, der er i strid med artikel 8. Det her går ikke på spørgsmålet om partshøring. Det går på spørgsmålet, om man på baggrund af de foreliggende

oplysninger har truffet en korrekt afgørelse under iagttagelse af proportionalitetsprincippet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2168 har vi det endelige svar fra ministeriet til Folketingets Ombudsmand den 4. maj. Vi har været lidt inde på pkt. 2 igen, og jeg mener også, at vi var inde i går og vende det. Men jeg vil godt høre dig igen, om der her er en bevidst sondring mellem ministeriet og ministeren, når der i indledningen til pkt. 2 står: ”Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse ...”, og så taler I om ”ministeren” i det næste afsnit og derefter afsnittet: ”Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse.” Var det en sondring, som I brugte, og som I var bevidste om?

Jesper Gori:

Det er korrekt, at det er de samme overvejelser. I det omfang, at vi overhovedet gjorde os det meget klart, er det de samme overvejelser, vi havde. Når vi på det tidspunkt, inden ombudsmanden er nået frem til, hvad der udgør en instruks, fortæller, hvad ministeren havde instrueret om, var det netop pressemeddelelsen, vi mente. På samme måde som vi i notatet fra den 12. december 2016 – inden ombudsmandens udtalelse – benytter fuldstændig samme ordvalg i et notat, som netop vedrører, hvilke undtagelser der skal gælde. Der oplyser vi også, at ministeren har instrueret Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad. Det er en lakonisk tilkendegivelse om, hvad indholdet af pressemeddelelsen var.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2386 har der været en samtale, og det er en intern mail i Justitsministeriet, hvor Jens Tejlberg Søndergaard får en mail fra Klyver, hvor han skriver:

”Vi har talt med UIBM om de ”helt særlige tilfælde”. Ordvalget er som sagt brugt tidligere og kan første gang dateres tilbage til Støjbergs udtalelse i et samråd. UIBM vil overveje at bløde formuleringen op, men de er ikke sikre på, at det holder hele vejen op hos dem. Så jeg tænker, at vi har gjort, hvad vi kan på det punkt.”

Er det en samtale, du kunne have haft med dem, eller er det en samtale, en anden har haft? Kan du genkende bl.a. det med, at man ikke er sikker på, at det holder hele vejen op?

Jesper Gori:

Det tør jeg faktisk ikke sige. Jeg vil tro, at det er en samtale, der har været med mig. Jeg kan have lidt svært ved at adskille, om en viden om den samtale stammer fra det her papir, eller om det er noget, jeg kan huske. Men jeg mener at kunne huske, at der har været netop en sådan samtale, og at man kunne overveje det ordvalg, der nu har været, fordi vi på det tidspunkt ved, at der kan være flere tilfælde. Og så bliver det en anelse semantisk, og jeg er også usikker på, hvad udfaldet af disse overvejelser var. Altså, om man genfinder det her ord senere hen. Der kan i deres karakteristik godt have været tale om helt særlige tilfælde, men virkeligheden viser, at de "helt særlige tilfælde", som karakteristik, sker ofte. Jeg tør ikke sige, hvad det har udtart sig i. Det kan jeg simpelthen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du kan heller ikke huske, hvad der ligger i det med, at man ikke er sikker på, at det holder hele vejen op hos dem? Om det er en henvisning til, at der kan være en problemstilling i forhold til ministeren?

Jesper Gori:

Jeg tror, det handler om, at vi har klædt ministeren på, så hun kunne sige "helt særlige tilfælde" og har sagt det flere gange. Derfor tror jeg, at man – og også os selv, altså departementet – ville være kedede af at lægge op til en anden formulering, medmindre det var absolut nødvendigt. Jeg tør ikke sige, hvordan vi lagde snit på det tidspunkt. Vi har i hvert fald haft overvejselen, og det vil jeg helt givet tro, at jeg har sagt, når jeg nu har talt med Thomas Klyver i Stats- og Menneskeretskontoret – at med den melding er det bestemt noget, vi overvejer. Jeg tror, at der ligger i det, at jeg går videre med den overvejelse, sådan at man kan have drøftelsen hos os.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2825 har vi en mail fra den 27. juni. Nu går vi lidt frem i tid, og det er stadigvæk til brug for et brev til Folketingets Ombudsmand, og her får du en mail fra Saugmann-Jensen, hvor hun skriver:

"Kære Jesper,

Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg nåede at aflyse høringen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede). Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast."

På s. 2827 kan vi se det bidrag, der er kommet tilbage, og i svaret på spørgsmål 1 står der:

"Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruks af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruks ikke var undtagelsesfri.]"

Og så er der oplysninger om parrene nedenfor. Hvis vi går tilbage til s. 2825 ... Hvorfor skulle høringen aflyses? Kan du huske noget om det?

Jesper Gori:

Først vil jeg måske retfærdigvis lige nævne, at det betrygger mig i, at svaret på spørgsmålet fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen om, hvorvidt ØK skulle høres, må have været "ja". Og jeg husker ikke, hvorfor høringen skulle aflyses, hvad det er for en snak, der måtte have været. Det tør jeg simpelthen ikke sige. Men de er blevet hørt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du kan heller ikke huske, hvorfor I lige skulle vende det, de skriver, i lyset af jeres eget udkast? For det ser ud til på s. 2827, at man har indføjnet det med, at "undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret" til Udlændingestyrelsen, og det er sådan set det, de streger ud derude.

Jesper Gori:

Ja. Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til mig, at vi hellere lige må drøfte det. Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, siger Anna-Sophie Saugmann-Jensen i mailen til mig. Og det kan jeg godt forstå, at hun siger, fordi det, de skriver, er, at ... Jeg har nok behov for lige at se deres bidrag igen. Undskyld.

Anne Birgitte Gammeljord:

Selvfølgelig.

Jesper Gori:

Det, de skriver, er, at det ”først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.” Det var meget klart vores opfattelse, at det ikke var korrekt. Der er en mail af 18. marts, som har det indhold, den nu engang har, og hvor der også står noget om, hvordan man vil skulle administrere. Og så har vi haft drøftelsen om, hvad ”herefter” betyder, og min tilkendegivelse af, hvad meningen var, da jeg skrev det. Og så i øvrigt det forløb, som jeg ellers har forklaret om, og de drøftelser, der har været med Udlændingestyrelsen. Så hvis vi nu sendte et svar til ombudsmanden om, at det først var den 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri, ville det ikke være i overensstemmelse med det forløb, som vi mente, der havde været. Så det var klokkeklart forkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2971 har vi svaret til ombudsmanden. Der oplyser man nede i teksten, at der forud for udsendelse af instruksen var en række undersøgelser om rammerne, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser:

”Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter. Undersøgelserne vedrørte bl.a. visse forvaltningsretlige spørgsmål... ”

Så her bruger man ordet ”hovedsageligt fundet udtryk”. Er det en afstandtagen fra den tilbage melding, som I fik fra Udlændingestyrelsen om 18. marts?

Jesper Gori:

Nu håber jeg, at jeg svarer på det, du stillede spørgsmål om. Jeg er faktisk lidt usikker på, om jeg forstod det sidste. Men i forhold til spørgsmålet om, hvorfor ordvalget ”hovedsagelig” anvendes, så er det udtryk for, at der netop var overvejelser, som også havde et skriftligt grundlag, nemlig notatet fra den 2. februar, hvor vi gjorde os overvejelser om rammerne for ordningen. Og de overvejelser, vi gjorde i det papir, vedrørte det, som også nævnes her, nemlig visse forvaltningsretlige spørgsmål, herunder betingelsen om hjemmel – det ved jeg ikke, om er et forvaltningsretligt spørgsmål, men pyt med det – og spørgsmålet om saglighed, som klart er et forvaltningsretligt spørgsmål. Jeg tror også, at vi gjorde os overvejelser om betydningen af, at der var tale om en person under 15 år og straffebestemmelsen om seksuelt samkvem i de tilfælde.

Så der var noget på skrift i sagen, som vedrørte rammerne for denne ordning. Men der var ikke noget på skrift i sagen, der vedrørte spørgsmålet om, hvad rækkevidden af vores internationale forpligtelser var, der lå nogenlunde samtidig, eller der lå forud for, at pressemeddelelsen blev udsendt. Og derfor blev vi nødt til at bruge ordet ”hovedsageligt”. Det her var på det tidspunkt en sag, hvor vi havde behov for at beskrive over for ombudsmanden, hvilke rammer de internationale forpligtelser satte. Og der måtte vi sige til ham, at der altså ikke lå noget på skrift om det. Og derfor prøver vi at folde ud i svaret til ham, hvad det så er for nogle overvejelser, vi havde, som havde en mundtlig karakter. Jeg tror nok, at det anførte relaterer sig til de overvejelser, der var, forud for at pressemeddelelsen blev udsendt. Ikke hvad der sker, efter at pressemeddelelsen er udsendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I svaret står der bl.a. på s. 2975:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at pressemeddelelsen og instruksens af 10. februar 2016 umiddelbart fremstod undtagelsesfri.

Ministeriet skal samtidig bemærke, at instruksens ... vedrørte den *generelle*

indkvarteringsordning, og at det i alle tilfælde – uanset om dette udtrykkeligt fremgår af en ministers instruks – gælder, at danske myndigheder skal administrere i overensstemmelse med gældende ret ... Det gælder naturligvis også for Udlændingestyrelsens administration ...”

Hvordan skal ordet ”umiddelbart” forstås her? Pressemeddelelsen fremstod vel undtagelsesfri?

Jesper Gori:

Det er jeg enig i. Det gør den. Nu ved jeg ikke, hvad vi på det tidspunkt lagde i ordet ”fremstod”. Hvis det handlede om at læse op fra pressemeddelelsen, kunne man godt slette ordet ”umiddelbart”. Det er jeg helt enig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Længere nede på s. 2975 står der:

”Herved bemærkes, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende ...”

Hvor kommer ordet ”straks” fra? Kommer det fra pressemeddelelsen? Eller hvor kommer det fra, som du husker det?

Jesper Gori:

Det kan jeg faktisk ikke huske. Så har jeg behov for at se pressemeddelelsen. Jeg kan ikke huske, om ordet ”straks” er nævnt i pressemeddelelsen. Det ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Pressemeddelelsen er på s. 254. Og det fremgår af citatet:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at der i øjeblikket bor mindreårige i det danske asylsystem med en ægtefælle eller samlever, og jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det.”

Jesper Gori:

Ja. Det er åbenbart dér, vi har hentet det fra. Det var et forsøg på at gengive pressemeddelelsen. Jeg er med på, at vi ikke kalder det ministerens pressemeddelelse, men ministerens instruks, hvilket er noget mærkeligt noget, da det

ikke er en minister, der udarbejder en instruks. Det gør en administration. Men det kan godt være ministeren, der har et ønske om, at der skal være en bestemt instruks. Jeg tror ikke, at jeg kommer meget nærmere, hvorfor vi havde sådan nogle ordvalg, andet end at vi havde et behov for at holde det ud i strakt arm, når vi sagde, at der var tale om ministerens instruks – underforstået, at det var, hvad ministeren havde sagt og udtrykt ved pressemeddelelsen. Jeg beklager, hvis jeg kører i ring på det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at jeg har fået fuldt svar på det, du siger.

Jeg vil også gå til s. 1955. Lykke Sørensen laver åbenbart en gang imellem nogle opdateringer til sine chefer og medarbejdere, og her skriver hun under ”Aktuelle sager”:

”Vi har ganske mange store sager, der behandles på FKU og KU i disse uger. Det gælder tålt ophold, udsendelse, grænsekontrol og statsløsekonventionen. Hertil kommer hele arbejdet med religiøse forkyndere. En del af vores sager giver anledning til mange drøftelser på både embedsmandsniveau og efterfølgende på politisk niveau. Det betyder, at vi bruger meget tid på proces, herunder koordinering med adskillige ministerier, og da sagerne er relativt komplicerede bruges også meget tid på håndakter til Uffe og ministeren. Navnlig nogle af sagerne giver anledning til en del uenighed mellem UM og os, fordi UM ikke mener ...”

Og så er det noget med udenrigspolitikken.

Brugte I også disse ”håndakter” i denne sag om barnebrudene? Er det også noget af det, hun henviser til, når hun skriver, at der bruges meget tid på håndakter til Uffe og ministeren?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke. Det kan jeg bestemt ikke vide. Men begrebet ”håndakter” anvendes, om ikke udelukkende, så navnlig i sager, der skal til regeringen. Og FKU og KU er udtryk for konventionsudvalgsmøderne i regeringen. FKU er de forberedende konventionsudvalgsmøder. Til

brug for de sager udarbejder man håndakter, altså talepapirer, både til departementschefen og ministeren, når de skal forelægge sager, der vedrører Udlændingeministeriets ressort, for regeringen. Håndakter er ikke et begreb, vi bruger, i forhold til f.eks. beredskaber eller andet, som udarbejdes til brug for folketingsbetjening. Det er min forståelse, at det er noget, som vi bruger, i forhold til møder, der finder sted i regi af regeringen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg ved ikke, om det passer med ...?

Retsformanden:

Ja. Vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jesper Gori, vi skal se på spørgsmål 513 den 9. maj. Det er på s. 2179. Jeg har antaget, at du var inde over, for jeg kan se, at du også er underskriver på det. Spørgsmålet er:

”Ministeren bedes kommentere notatet fra Institut for Menneskerettigheder om adskillelsen af unge par på asylcentre ... og særligt forholde sig til instituttets påpegning af, at det ikke er foreneligt med asylansøgnernes ret til familieliv, hvis parrene adskilles, uden at der er foretaget en proportionalitetsvurdering.”

I svaret henviser man til besvarelsen, der er til instituttet. Hvis der er nogen, der vil slå den op, er den på s. 1981. Det behøver vi ikke her. Så siger man:

”Jeg kan endvidere henvise til min redegørelse under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts 2016. Talepapiret fra samråd Z er fremsendt til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget ...”

Og så står der videre:

”Der henvises herved særligt til, at det fremgår af såvel besvarelsen som min redegørelse under samråd Z, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse.

Dette gælder også for de helt særlige tilfælde, der måtte opstå, hvor en separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

Hvordan skal de to sidste afsnit forstås i forhold til hinanden? Der er de helt særlige tilfælde, som er nævnt i besvarelsen af samråd Z. Det er, som jeg husker det, kongebrevet. Og så var der ikke nævnt andet. Så kommer der her nu:

”Dette gælder også for de helt særlige tilfælde, der måtte opstå, hvor en separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

Jesper Gori:

Efter min forståelse gengiver det næstsidste afsnit, hvad der blev sagt i talen i forbindelse med samråd Z. At man i talen til samråd Z ydermere eksemplificerer det udsagn – som er sandt i sig selv, som det står – med, at det f.eks. kan være i den situation, hvor der foreligger et kongebrev. Det er to forskellige ting i min optik. Nu er det et meget specifikt spørgsmål, der henviser til betydningen af proportionalitetsvurderingen efter EMRK. Det må man forstå, når man læser brevet fra Institut for Menneskerettigheder. Og derfor er det også givet, at det, for at vi kan svare på de spørgsmål, der er blevet stillet, også er relevant at nævne, at de helt særlige tilfælde også er, når noget måtte være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, sådan som det også stod i udkast til samrådstalen, og som det stod i de beredskaber, som blev godkendt af ministeren til samråd Z.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg ser det – og det er muligvis ikke rigtig – så er det, første gang at Danmarks internationale forpligtelser bliver nævnt i forhold til Boligudvalget. Er det korrekt?

Jesper Gori:

Det tror jeg, er rigtigt. Det var ikke sådan i vores – altså i systemets – optik, at man ikke kunne have nævnt det på samråd Z, men det blev ikke nævnt, og man kan se, hvad det var for nogle svar, der blev givet der. Nu er der så et spørgsmål fra udvalget, som specifikt angår, hvorvidt en undtagelse også skal gøres op imod en proportionalitetsvurdering, som er relevant i EMRK artikel 8-situationer. Derfor bliver vi også nødt til, når vi skal svare på det – bliver nødt til, det lyder, som om vi har fået armen tvunget om på ryggen – men for at kunne svare på det, der bliver spurgt om, så er det nødvendigt at henvise til, at en undtagelse også gælder, hvor noget andet måtte være i strid med internationale forpligtelser. Det tror jeg, at vi har vurderet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2627 har vi ”Samrådsspørgsmål AJ” fra den 10. juni. Det var et lukket samråd, som fandt sted den 23. juni, hvor man igen beder om at redegøre for:

”... hvordan regeringen forholder sig til de seneste oplysninger om omfanget af de fysiske og psykiske konsekvenser det har for asylsøgende par, at ministeren i februar 2016 indførte nye retningslinier for indkvartering af asylsøgende par? Ligeledes bedes ministeren redegøre for, hvordan ministeren agter at rette op på området, således at par, der ikke er sammen af tvang og som åbenlyst ønsker at blive sammen, ikke adskilles med tvang?”

Det er det, der er samrådets kerne. På s. 2531 kan vi se, at du er inde over dette udkast til tale, fordi Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til dig:

”Jeg har - efter omstændighederne - givet mit bedste bud på udkast til tale og beredskaber. De ligger i f2 ...”

Og på s. 2541 kan vi se, at der nu nævnes to eksempler i denne Q&A nr. 4. Det står således:

”Et andet eksempel – som jeg også var inde på tidligere – kan være sager, hvor der foreligger

særlige omstændigheder, der betyder, at der skal gøres undtagelse efter Danmarks internationale forpligtelser, herunder retten til respekt for familielivet.”

Og det første eksempel har vi længere oppe.

Det er:

”... sager, hvor et par er blevet lovformeligt gift ...”

Her er vi jo et stykke tid inde, da I laver det her. Kunne der ikke være andre eksempler?

Jesper Gori:

Det tror jeg bestemt, der kunne være. Det kunne man godt have brugt tid på i forbindelse med forberedelsen. Det tænker jeg. Jeg tænker, at vi, i det omfang vi overhovedet mente, at det var tilstrækkeligt, genanvendte det materiale, der er udarbejdet tidligere. Det tror jeg, har været en effektiv ressourceudnyttelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis vi går lidt videre, f.eks. på s. 2667. Der er vi inde i samrådstalen ... Og vi kan se, at det stadig er work in progress, fordi der er markeringer, så det er ikke den endelige tale. Men den er sendt ud i styrelsen, og styrelsen er blevet bedt om at komme med nogle kommentarer, og nu har man – hvis vi måske lige går en side tilbage til s. 2666, kan vi se, at man her taler om:

”... en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet ... skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Det vil bl.a. indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.”

Og på s. 2667 står der:

”Sager, hvor der vil skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn,

forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreveje og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Og der er en bemærkning fra styrelsen, fra Ditte Kruse Dankert, hvor hun skriver:

”Nyt for os – har ikke tidligere været kriterium i sig selv”

På s. 2673 er der igen nogle bemærkninger. I taleudkastet står der bl.a.:

”Jeg vil også gerne gentage, at det indgår i denne vurdering, om der er oplyst om særlige forhold – f.eks. at parret har børn, eller at der foreligger særlige trivsels- eller helbredsmæssige forhold.”

Og så bemærkningen:

”Se tidligere note om nyt kriterium for US”

Og hun skriver videre:

”Trivselsproblemer er ligeledes nyt ift tidligere meldinger”

Kan du huske at have drøftet disse bemærkninger, der kommer fra Udlændingestyrelsen, med Tanja Franck, Ditte Kruse Dankert eller andre? For det lader til, at de på det her tidspunkt er overraskede over, at de her elementer ville kunne indgå i en vurdering.

Jesper Gori:

Jeg husker ikke, om der har været den drøftelse – om vi har haft en drøftelse som opfølgning på de bemærkninger, der har været. Jeg tror, at Udlændingestyrelsen har været meget agtpågivende i den her sag, også i forhold til hvordan vi skrev om det. Om vi udvidede den rådgivning, vi her gav. Her tror jeg måske, at man er lige agtpågivende nok, i forhold til om det her er nyt eller ikke. Det eksempel, vi så lige før, er, så vidt jeg lige kan huske, stort set ordret taget fra de beredskaber, der blev godkendt til brug for samråd Z, og som blev sendt til

Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at man kom til at misforstå det, idet man tror, at det forhold, at man har børn, er et kriterium, der i sig selv ville kunne betyde, hvordan en sag skal afgøres. Og der var vi ikke. Det var en opregning af forhold, og vi gentager ikke det, som vi på et eller andet tidspunkt nævnte, nemlig at nogle hensyn – for at det kan være tilstrækkeligt i en bestemt sag – alle skal foreligge. Men jeg tror, det var sådan, man skulle læse den sætning. Jeg tillader mig at tro, at man ikke har set for sig, hvad vi egentlig forsøgte at sige med det afsnit før i forhold til særlige trivsels- eller helbredsmæssige problemer. Jeg kan ikke huske, om jeg drøftede det med dem. Jeg tror, at det er rigtigt, at vi ikke før har skrevet noget om trivsels- eller helbredsmæssige forhold, og jeg tror ikke, at det var, fordi jeg syntes, at det var forkert, at man kunne skrive det. Og spørgsmålet er jo så, med hvilken vægt det indgår i en sag, og det afhænger af karakteren af de trivselsproblemer eller forhold, der er, hvordan de skal ses. Jeg tror, at det var en måde at skrive det samme på som i det afsnit, vi så lige før, om hvilke omstændigheder der kan have en betydning, når man afgør sagerne. Nu ved jeg ikke, hvad vi landede på, men jeg tænker, at vi i et forsøg på at imødekomme Udlændingestyrelsen har skrevet noget, så det stod mere klart, hvad vi mente, så andre ikke også skulle misforstå, hvad vi skrev. Men jeg tror ikke, at der var tale om nye oplysninger eller nye kriterier.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det her også udtryk for, at Udlændingestyrelsen mangler en vejledning? På det tidspunkt er der stadig væk ikke nogen vejledning. De er i gang med at lave én til operatørerne. I er i gang med at lave en til Udlændingestyrelsen. Så når de siger, at det er nyt for dem, har de i princippet ingen vejledning. Er det også udtryk for det?

Jesper Gori:

Nu mener jeg ikke, at det var nyt for dem. Jeg mener tværtimod, at det er en gentagelse af noget, vi har sagt før. Det kan meget vel være sådan, at det forhold, at der ikke ligger en vejledning på det tidspunkt, har haft betydning for, hvordan de så på disse afsnit. Men lige præcis

det, de her gør opmærksom på, mener jeg ikke er nyt, i forhold til hvad vi f.eks. oplyste i de beredskaber, der lå til samråd Z, og de beredskaber, som specifikt handlede om, i hvilke tilfælde der skulle gøres undtagelse. Alt andet lige, for sådan er det jo.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2735 er der en intern mailkorrespondance. Og på s. 2734 kan vi se, at der er en mail fra Maria Sander Holm til Thomas Klyver. Hun har læst samrådsmaterialet igennem. Det er hun blevet bedt om. Og du kan også se ovenover, når vi har været bemærkningerne igennem, at Klyver skriver til Sander Holm, at hun bare skal lave et notat på sagen, og at han nok skal ringe til Gori med bemærkningerne. Bemærkningerne har vi på s. 2735. Og til det første pkt. har hun ikke rigtig noget, men så siger hun nede i andet pkt. om side 4, afsnit 4-6 i taleudkastet:

”Jeg mener, at de nok bør udgå. Jeg har tidligere problematiseret denne lidt kulturelle argumentation over for UIBM. Ordningen skal bæres igennem af hensynet til at modvirke tvangsægteskab og overgreb på piger under 15 år, og ift. betænkningsperioden kan der endvidere henvises til deres unge alder og dermed manglende modenhed og forståelse for egen situation. Den skal derimod ikke bygges på UIBMs opfattelse af, hvad kulturen i DK tilsiger ift. samlivsforhold og dermed ministerens egen holdning til, hvordan man bør agere som pige/kvinde i Danmark. Jeg har talt med NHC om dette tidligere og bad UIBM om ikke at bruge denne kulturelle argumentation i deres papirer (det var vist i et udkast til vejledning, som de viste os. Men vi har jo set mange papirer)

Afsnit 4 kan blive, hvis det er med henvisning til tvang, det tror jeg bare ikke er hensigten hen-set til indledningen "desuden". Hvis det er tvang de vil henviser til med selvbestemmelse i de tre afsnit og den ikke mere kulturelle del, så skriver de det to gange, hvorfor det alligevel bør udgå.”

Kan du huske, om du har haft nogen samtaler, hvor det her omkring den kulturelle argumentation har været problematiseret? Og kan du

huske, om du har haft en samtale på baggrund af det her med Klyver?

Jesper Gori:

Det er helt givet, når vi rækker ud til Justitsministeriet i forbindelse med disse taleudkast, så er det netop, for at vi kan få skærpet de anvendte formuleringer, som netop henviser til hensyn, der er relevante. Jeg tvivler ikke på, at det har været sådan. Og det er også den tilbage-melding, vi har fået, som minder om det, der står her. Jeg tænker, at det netop er en del af det, at vi involverer de rigtige mennesker på det rigtige tidspunkt, så vi sikrer, at det, der ligger, er korrekt.

I forhold til den kulturelle argumentation, som skulle have indgået i en vejledning, tror jeg, at det er rigtigt, at der var en henvisning til det forhold, at der i bestemte samfund kan være en kultur om børneægteskaber, og at det indgår med en eller anden form for betydning eller vægt, når man kigger på disse sager. Det tror jeg sådant set også står i det endelige notat, som udarbejdes i december 2016, så vidt jeg husker.

I forhold til afsnittet om tvang er der en henvisning til, at det i den vurdering kan indgå, om den pågældende person kommer fra et land, hvor den kulturelle tradition – eller hvordan det nu står – er sådan, at børneægteskaber indgået under tvang er en ofte forekommende begivenhed. Jeg tør ikke sige, om det er det, de her har tænkt på. Men jeg tror da helt sikkert, at vi har strammet op på baggrund af disse bemærkninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du talte med Klyver om det?

Jesper Gori:

Det tror jeg helt bestemt, at jeg har gjort. Jeg kan godt huske, at jeg talte med Thomas Klyver op imod – i virkeligheden både det forrige samråd, altså samråd Z, og dette samråd, og at der her blev strammet op på afsnit, også i forhold til afsnit om modenhed. Jeg kan ikke huske præcis, hvad det var for opstramninger, der blev foretaget. Men det var helt naturligt, at der var den dialog.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man skriver her, at det er ministerens egen holdning. Der må derfor have været en dialog, tænker jeg. For at Maria Sander Holm kan skrive det her, må nogle have fortalt hende, at der var ministerens holdning.

Jesper Gori:

Jeg kan simpelthen ikke huske, hvordan det endelige talepapir ser ud. Men jeg tror, at det endelige talepapir er båret på en sådan måde, at ministerens holdning kommer klart til udtryk, og så er der nogle beskrivelser om, hvordan ordningen skal administreres. Og jeg tror helt sikkert, at vi muligvis kan have blandet det sammen, så man kunne blive i tvivl om, hvornår vi talte om det ene, og hvornår vi talte om det andet. Det er blev skærpet. Jeg forestiller mig ikke, at vi har udeladt det, der var ministerens holdning, og at vi i den forbindelse kan have talt om normer eller kultur, som det er i Danmark. Jeg tror, at der har været nogle overvejelser omkring det, men ikke lige med de ord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker på nogle overvejelser, når man nu siger her: ”og dermed ministerens egen holdning”. Hun starter med at sige, at det er problematiseret: ”Jeg har tidligere problematiseret denne lidt kulturelle argumentation.” Det tyder på, at der har været nogle drøftelser. Kan der have været nogle drøftelser, hvor I har videregivet ministerens holdning til det her område til Justitsministeriet? Og så er det her, at Sander Holm finder anledning til at sige til Klyver, at hun tidligere har sagt, at det ikke holder.

Jesper Gori:

Jeg er lidt usikker på, hvordan jeg skal svare på det spørgsmål, mest fordi jeg er lidt usikker på, om jeg forstår baggrunden. Og det kan godt have betydning for, hvordan man svarer. Jeg tror helt sikkert, at det har været sådan, at vi i nogle svarudkast har givet et bud. Vi var meget optaget af, hvad ministerens holdning var, og at den skulle have lov til at blive båret igennem. Om vi her nede i maskinrummet har skrevet det på en måde, så man kunne tro, at de to ting blev blandet sammen på en måde, der ikke var hensigtsmæssig, når det var EMRK, man holdt det

op imod. Det kan meget vel være. Jeg bliver nok nødt til at sige, at jeg ikke kan huske det. Jeg mener bestemt ikke, at det er en drøftelse, der har været oppe omkring ministeren. Jeg tror, at det her er skriveprocessen, og så er der lagt udkast op, som man har forholdt sig til derefter. Vi ville meget gerne have Justitsministeriet med indover, inden vi lagde ting op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 2796, og her er vi stadig i talepapiret til samrådet, og der er bl.a. en sætning om ”pusterummet”:

”Pusterummet” kan derfor også bruges til, at pigerne indser, at i Danmark er normerne og rammerne for kvinders liv et andet, end hvad der gælder mange steder i verden.”

Og så er der en note her, og den tolker jeg, er fra dig. Du skriver:

”JM understreger, at sådanne overvejelser ikke vurderes at spille en rolle i forbindelse med domstolens overvejelser om ordningens lovlighed.”

Kan du huske, om du har haft nogen drøftelser omkring det med ”pusterummet”? Også i lyset af det, vi lige talte om, i forhold til Sander Holms bemærkninger med det kulturelle, altså normer og rammer for kvinders liv. Og jeg kan fortælle dig, at det står i den endelige tale, så den sætning bliver ikke taget ud. Men jeg var interesseret i at høre, om du var inde i nogen diskussioner eller drøftelser omkring det her? Hvorfor skulle det være med?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det er to sider af samme sag. Eller i hvert fald bemærkninger og drøftelser, som har fundet sted på samme tidspunkt. Jeg tror, at min kommentar – det er mig, der har indsat den – alene er at fremhæve, hvad et ”pusterum” kan anvendes til. Det kan meget vel, siger jeg, være en del af ministerens tale. Man skal bare være opmærksom på, at det ikke er en del af den retlige kvalifikation, når man håndterer de konkrete sager. Det er ikke en del af proportionalitetsvurderingen. Det betyder ikke, at en

betækningsperiode eller et pusterum ikke indgår som en del af den retlige ordning. Men at henvise til, hvad pusterummet også kan bruges til, det er politik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går videre til vejledningen, der kommer i december måned. Var du involveret i udarbejdelse af vejledningen?

Jesper Gori:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du forklare, hvorfor der kommer et første udkast ude fra styrelsen? Hvorfor kunne det ikke bruges? Det leverer de i april, og vi har det på s. 1712. Der troede de åbenbart selv, at de skulle lave det.

Jesper Gori:

Som jeg husker det – og nu læser jeg lige hurtigt ned over det – havde vi forstået det sådan, og på et tidspunkt forstår Udlændingestyrelsen det også sådan, at det er Udlændingestyrelsen, der skulle udarbejde en vejledning. Både om den rolle, som operatørerne spiller, som ikke er helt løsrevet fra den anden vejledning, som handler om, i hvilke tilfælde man kan adskille et par. Det, der kommer her, er ikke en vejledning. Som jeg husker det, er det en række spørgsmål, som man kan se f.eks. i det første afsnit understreget og i fed, hvor Udlændingestyrelsen ønsker en vurdering af – og så kommer der noget om, hvad de ønsker en vurdering af, og det går igen i det næste afsnit. Jeg husker helt klart, at vi på det tidspunkt sad med opfattelsen af, at vi ville få noget fra Udlændingestyrelsen, som beskrev, hvad rammerne er i forhold til indkvartering af mindreårige holdt op imod Danmarks internationale forpligtelser. Men det var ikke et sådant udkast, vi fik. Så er det i hvert fald meget første udkast, for det her har navnlig karakter af, at man stiller nogle spørgsmål, som skal afklares.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og vi kan også se, at I går i gang. Det næste udkast, vi har, er på s. 2290, hvor der sendes et første oplæg. Hvis vi går til s. 2291, kommer

der et foreløbigt udkast den 13. maj. Og det ser helt anderledes ud end det, vi lige har set, som var styrelsens første udkast. På s. 2293 er der en note, som jeg godt vil spørge dig ind til. Jeg kan se, at det er Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der sidder med det – sikkert ikke alene – men hun stiller dig et spørgsmål i forhold til indkvarteringsordningen i hovedtræk:

”Det bør overvejes, om udgangspunktet for ordningen i vejledningen kan beskrives således, eller om man i stedet skal nøjes med at skrive, at der i alle tilfælde skal foretages en konkret vurdering.”

Kan du huske baggrunden for det spørgsmål, når du ser teksten her?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg ikke huske. Det er i øvrigt Anna-Sophie Saugmann-Jensen selv, der sidder med papiret. Og det er et meget dygtigt udkast, der bliver sendt til Lykke Sørensen i første omgang. Jeg tror, at det skyldes, at jeg er meget optaget af en anden sag, der var meget højt på dagsordenen på det tidspunkt. Jeg kan ikke huske den overvejelse, som Anna-Sophie Saugmann-Jensen har her, og hvorfor der er behov for at fremhæve den. Jeg kan heller ikke huske, om vi havde en drøftelse af det. Det er et udkast, der er udarbejdet hurtigt, men det er ikke noget hurtigt udkast. Det er stadigvæk et udkast, der har været under overvejelse. Jeg tør ikke at sige, hvorfor der har været dette spørgsmål, og jeg kan ikke genkalde mig, hvad det ender med i forhold til formulering.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2836 kan vi se en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen den 27. juni. Nu er vi lidt længere fremme i tid. Emnet er ”Intern notits til brug for DC-drøftelse...”, og hun skriver til dig:

”Jeg er i aften nået at gå i gang med den notits til DC, som jeg omtalte i en tidligere mail i aften.

Jeg har nok brug for lige at vende, hvad det præcis er, vi har brug for.”

Og så er der indsat nogle spørgsmål. På s. 2838 stiller hun et spørgsmål nede i kommentar nr. 1. Det er til afsnittet, der lyder således:

”Det er Udlændingefdelingens vurdering, at der er behov for at drøfte følgende ”typesituationer”, der giver anledning til retlig tvivl:

- Pigen er over 15 – parternes aldersforskel er lille (f.eks. 17 og 19 år) – parret har ikke børn /venter ikke børn – en eller begge parter er i moderat grad påvirket af krigstraumer mv. (dvs. ikke påvirket i større grad end asylansøgere i almindelighed vil være som følge af at være flygtet fra hjemlandet mv.)
- Pigen er over 15 – parternes aldersforskel er lille (f.eks. 17 og 19 år) – en af parterne er i moderat grad påvirket af særlige trivsels/helbredsmæssige forhold (f.eks. let handicap, depression mv.)”

Og så spørger hun:

”Er formålet med drøftelsen at få en res. fra DC herpå?”

Det har jeg tolket som en resolution. Jeg ved ikke, om det er rigtigt forstået. Er det rigtigt, at det skal fortolkes som resolution, og hvorfor skulle man have en beslutning fra departementschefen på det forhold?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det husker jeg ikke. Jeg husker, at der var møder med Udlændingestyrelsen, da udkastet til notat eller vejledning er i proces, men at der har været behov for, inden den var færdigudarbejdet – og det troede vi sådan set, at vi måske ville have været før sommerferien. Det tror jeg, at vi så for os. Det blev vi ikke. Der var behov for at give yderligere vejledning til Udlændingestyrelsen om de generelle rammer baseret på nogle af de tilbagemeldinger, som Udlændingestyrelsen har givet til os. Netop fordi der har været behov for at udarbejde noget til Udlændingestyrelsen, har vi haft behov for at have en drøftelse om de spørgsmål med departementschefen. Jeg kan ikke huske,

om formålet var at få en resolution fra departementschefen på spørgsmålene. Det var vel nogle spørgsmål, som vi bøvlede med i forhold til, hvordan de skulle beskrives i notatet. Men jeg tror ikke, at det var til brug for notatet. Så skal jeg måske se mere af papiret, men det tror jeg umiddelbart ikke. Det var formentlig til brug for et møde med Udlændingestyrelsen, hvor vi skulle forsøge at give nogle flere ord på, hvad retsstillingen var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det kan der måske komme lidt mere på. Det kan godt være, at det er rigtigt, for hvis vi går til s. 2890, har vi et notat, hvor modtageren er ministeren. Der står 1. juli 2016, og det er en orientering om status i sagen. Og der er først en baggrund. Man er ved at udarbejde en vejledning (et notat) om fortolkningen, kan vi se i 3. afsnit, og så står der:

”Udlændingefdelingen vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringssager. Der er tale om i alt 16 tilbageværende sager/par. I de øvrige sager er parterne enten visiteret til en kommune, eller sagerne er på en anden måde løst eller bortfaldet.

Der er nedenfor redegjort overordnet for disse retningslinjer.”

Og på s. 2891 er der afsnittet om ”de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger”. Det kommer ind her. Og så står der, at en række forhold kan indgå i den vurdering, dvs. den konkrete vurdering af, om parterne skal indkvarteres hver for sig, eller om de som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal indkvarteres sammen. Og de momenter, som er særligt tungtvejende, er:

”...

- parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er,
- om parret har børn sammen eller venter barn,
- om der foreligger et element af tvang, og

- om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdøm.”

Var du med til at lave det notat?

Jesper Gori:

Ja, det mener jeg bestemt. Det har formentlig været udarbejdet af min fuldmægtig, Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og afstemt med mig på vejen op i godkendelsesforløbet.

Anne Birgitte Gammeljord:

For di når vi ser på de ting, der nu er ridset op på s. 2891, altså vurderingen, er de ikke identiske, men nogle af dem kan vi genfinde i din ”serviet” fra februar måned. Hvad har ligget til grund for det arbejde, I laver her?

Jesper Gori:

Jeg opfatter det som en form for midtvejsstatus og en orientering af ministeren om, hvor vi er, herunder i forhold til vejledningen, og en tilkendegivelse om det møde, der nu skal være med Udlændingestyrelsen. Og det, der står her – så skal jeg have ”servietten” foran mig – men jeg tror, at de ordvalg, der her står, ikke handler om ”servietten”, men om de beredskaber, som vi udarbejdede til brug for samråd Z. Og det er helt givet, at der er tale om nogle af de samme overvejelser. Det kan man se. Det er ikke mærkeligt. Men det er et lån fra det materiale, som vi udarbejdede til brug for samråd Z. Sådan opfatter jeg det. Der tror jeg, at det står stort set ordret på samme måde som i beredskaberne. Og så har der været behov for at orientere ministeren om, at når de momenter er der, og de ovenikøbet indgår særligt tungtvejende, hvis man lægger det ned over nogle konkrete eksempler, ikke konkrete sager, men konkrete eksempler, vil det normalt føre til det ene eller det andet resultat, sådan at ministeren er opdateret på, hvad vores opfattelse i forhold til konkrete eksempler er.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i F2 på s. 2875, at det er igennem et godkendelsesforløb her, og at det også godkendes af ministeren, godt nok først den 8. juli. Kan du huske, om der var nogen drøftelser eller

nogen møder i den forbindelse? Vi kan se, at der den 4. juli trækkes noget tilbage, men så genoptages det igen ganske kort tid efter. Var der i anledning af dette notat møder eller drøftelser med ministeren, som du husker?

Jesper Gori:

Det mener jeg ikke, at der var. Det første notat, hvor der var en kommentar med en bemærkning om en resolution ... der tror jeg, at der har været et møde med Uffe Toudal om det papir, og det er så blevet til det, vi ser her. Men jeg mener ikke, at der var møder med ministeren om det her papir. Det er i hvert fald ikke noget, jeg husker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg tror, at dette papir er orientering vedrørende status i barnebrudssagen. Det var det, som vi havde på s. 2890. Det er i øvrigt i princippet et notat, der er stilet til ministeren, og måske en midtvejsstatus. Jeg tror, at det var det ord, du brugte. Det, der undrer mig, hvis vi ser på s. 2890, er modtageren. Det er jo til ministeren. Og så spørger jeg lidt mig selv, hvorfor ministeren skal godkende et notat til ministeren?

Jesper Gori:

Ja, jeg tror, at vi sidenhen har fået nogle mappeforsider – tror jeg, vi kalder dem – sagsfremstillinger, hvor det er tydeligere, om noget er til godkendelse, eller noget er til orientering. Men jeg opfatter umiddelbart det her som til orientering. Det gør jeg også, fordi det er det, der står i overskriften.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men nu så du lige F2. Det har i hvert fald været igennem et godkendelsesforløb og er også godkendt af ministeren. Vi kan se i notatet, at der skal være et møde:

”Udlændingefordelingen vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringssager.

Jeg får indtryk af, at det her er mundtligt. Er det korrekt forstået, at I ville holde et møde og orientere dem om det?

Jesper Gori:

Ja, det er tanken, at det skal holdes mundtligt. I de godkendelsesforløb, der er, tror jeg ikke, at man kan skelne mellem sager, hvor noget er til godkendelse, eller hvor noget er til orientering. Det skal følge af sagen i sig selv. Og en orientering er jo givet, for at ministeren har mulighed for at reagere. Selv om vi ikke har en indstilling, eller selv om der ikke er noget, som vi foreslår, men det alene er en orientering, så giver det altid mulighed for, at ministeren kan reagere på det, der ligger. Det var en opfølgning på det, du spurgte om lige før. Jeg er sikker på, at det er et mundtligt møde. Det er et mundtligt møde den 1. juli 2016 i Udlændingestyrelsen. Sådan husker jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige se på s. 2888. Der har vi en mail fra Adam Khalik til Lene Vejrum, hvor han skriver:

”Kære Lene

Er du enig i nedenstående? Hvis ja, kan vi sende til Jens, og høre, om han er enig. Tror det er fint, at vi har dokumentation for, hvilken besked vi fik i dag.”

Så er der en opremsning om, hvem der er til stede. Det er bl.a. Lykke Sørensen, dig og også Anna-Sophie Saugmann-Jensen. Og så står der:

”Rammen for mødet var, hvorledes US skal forholde sig til de endelige afgørelser i barnebrudssagerne. Samtalen drejede sig derimod ikke om den indledende adskillelse, som ifølge UIBM skal fortsætte som hidtil.”

Og så er der nogle eksempler. Kan du sætte lidt ord på det med, at samtalen ikke drejede sig om den indledende adskillelse, som skal fortsætte som hidtil? Hvad skal der forstås med det?

Jesper Gori:

Som jeg husker, er praksis på det tidspunkt den samme, som vi giver udtryk for i notatet fra

december 2016, nemlig at Udlændingestyrelsen som altovervejende hovedregel i alle sager skal foretage en indledningsvis adskillelse. Her handler det om, at der står asylansøgere og banker på porten til et asylcenter, og så skal man tage stilling til, hvor de personer skal indkvarteres i den allerførste fase. Der var udgangspunktet, at det skulle ske adskilt, medmindre der var helt særlige omstændigheder, som kunne tilsige, at man alligevel skulle indkvartere det par sammen. Der var ikke i den forbindelse tale om en afgørelse, men om faktisk forvaltningsvirksomhed. Det betød også, at der ikke – sådan husker jeg det – var tale om, at man skulle foretage en partshøring i medfør af reglerne om det i forvaltningsloven i en sag, hvor der træffes en afgørelse af forvaltning. Så jeg tror, at det er det, det henviser til. Der har været et mellemforløb, hvor vi mente, at den indledningsvise adskillelse kunne ske ubetinget. Det var i hvert fald sådan, det blev skrevet, og hvor vi får det rettet til. Så det står klart, at der også i den situation – altså i forbindelse med den indledningsvise adskillelse, når et par banker på porten – skal foretages en vurdering af de oplysninger, man nu umiddelbart har adgang til i sagen eller kan skaffe sig adgang til, umiddelbart efter at man har indkvarteret parrene.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2889 kan vi se, at man også skriver:

”UIBM beder om, at vi 1 gang ugentligt eller 1 gang hver 2. uge orienterer Lykke Sørensen om udfaldet i sagerne.”

Kan du huske, hvorfor I i princippet skulle orienteres? Svarer det lidt til meldingen fra 18. marts om, at I skulle orienteres om udfaldet i disse sager?

Jesper Gori:

Ja, sådan forstår jeg det. Jeg tror, at styrelsen her er på nippet til at have oplyst sagerne på en sådan måde, at de kan træffe afgørelse i sagerne. Så ja, jeg forstår det sådan, at det er det samme hensyn, der gør sig gældende.

Anne Birgitte Gammeljord:

For fuldstændighedens skyld kan vi gå til s. 2899, hvor der er en mail fra den 4. juli. Det er tre dage senere. Det er en opfølgning på drøftelserne i fredags. Det tænker jeg er den 1. juli. Der følger ”som lovet en generaliseret sammenfatning af den vurdering, som skal foretages i sager om indkvartering”. Og som jeg ser det, så gengiver du det fra ministernotatet af 1. juli, som vi har været inde på. Var det noget, som Udlændingestyrelsen bad om at få? De ville ikke blot nøjes med en mundtlig tilkendegivelse, da du var derude, men at de også bad om at få lidt på skrift?

Jesper Gori:

Ja, sådan forstår jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi lidt frem i tid. Vi går helt frem til december. Jeg ved godt, at der er et langt forløb med den vejledning, og at det tager lidt tid, men på s. 3727 er I ved at være ved vejs ende. Det her er den 9. december 2016. Og der sender du en mail til bl.a. Louise Nielsen, altså ministersekretæren, Mark Thorsen, Uffe Toudal, Jonas From Soelberg, Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Lykke Sørensen:

”Kære I

Vedhæftet revideret udkast til talepinde om barnebrudsnotatet med vores forslag og bemærkninger, herunder til JM’ets bemærkninger. Ændringerne er afstemt med Lykke.”

Og på s. 3728 kan vi se, at der er nogle kommentarer til disse talepinde, og at ministeren ikke er tilfreds med det og ønsker, at der skal tages noget ud. Har du nogen erindring om forløbet omkring de talepinde?

Jesper Gori:

Jeg kan i hvert fald godt huske, at vi udarbejdede talepinde. Jeg tror også, at vi udarbejdede et brev til brug for orienteringen af Folketinget ved samme lejlighed, og der var drøftelser om, hvordan man skulle gå til det spørgsmål. Om man skulle komme med en politisk tilkendegivelse, eller om det skulle være en ren og skær

oversendelse af et notat til udvalget, og så nogle talepinde, som skulle anvendes i forbindelse med, at udvalget modtog det, og der eventuelt ville komme offentlighed omkring notatet. Der var en drøftelse af, hvordan det kunne stå, så det stod rigtigt, og hvor vi var inde over, for at sikre, at der blev taget hensyn til det, der havde et retligt tilsnit eller en faglighed, som lå inden for vores, altså Udlændingefdelingens, gebet. Jeg tror ikke, at jeg kan sige noget meget præcist om, hvilke overvejelser og drøftelser der var i den periode, men der var helt sædvanligt en drøftelse af det her, og jeg kan godt huske, at ministeren havde et stærkt ønske om at kommunikere politisk, da notatet blev oversendt. Så det stod klart, hvad hendes ønske var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan måske lige se på s. 3740, for det er heller ikke helt fair. Her kan vi se nogle af de ændringsforslag, der er, og også nogle kommentarer fra bl.a. Anna-Sophie Saugmann-Jensen. Men er det de problemstillinger, der er oppe? Altså, det her med ”den absolutte hovedregel” og ”vil normalt ikke” – det er i princippet det samme, som vi har set helt fra tidligt i processen?

Jesper Gori:

Ja, det er det samme. Og når jeg ser ordvalget, kan jeg godt huske, at der var en drøftelse af, hvor kontant man kunne stille det op. Var der dækning for at skrive f.eks. ”den absolutte hovedregel”, når vi nu sad med dette notat med de undtagelser, det lagde op til. Jeg kan ikke huske, hvad udfaldet af det var, men der var helt bestemt en vurdering af, hvilket ordvalg man kunne anvende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at vi har udfaldet på s. 3750. Og der kan du se, at ”den absolutte hovedregel” er blevet til ”det helt klare udgangspunkt”, og der er også foretaget nogle andre ændringer. Men som jeg forstod dig, er dette i realiteten den samme diskussion, som der var tidligere i forløbet? Altså, hvor stramt man kunne melde ud?

Jesper Gori:

Ja. Det er ministerens talepunkter, så det handlede om, hvor kontant ministeren kunne melde ud. Og der var behov for vores faglige kvalificering af, om det lå inden for rammerne af ordningen efter det notat, som nu blev oversendt til Folketingsudvalget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne. Værsgo.

René Offersen:

Tak. Jesper Gori, jeg vil gerne starte med at stille dig nogle uddybende spørgsmål omkring indkvarteringsordningen, og i den forbindelse vil jeg om lidt komme til det såkaldte minister-notat. Det kalder vi notatet fra den 2. februar. Men jeg vil godt, inden vi kommer dertil, have i hvert fald nogle overskrifter på faktuelle ting, som jeg har fået indtryk af fra din forklaring. Og dem har du selvfølgelig også undervejs mulighed for at uddybe og præcisere.

På s. 118 finder vi denne mail til dig selv omkring det arbejde, som du er gået i gang med vedrørende udarbejdelsen af dette notat. Og der skriver du noget med barnets tarv og udgangspunktet i det, og du omtaler retten til familieliv. Når vi taler om retten til familieliv, hvad er det for en reference?

Jesper Gori:

Det er en reference til EMRK artikel 8 om retten til familieliv.

René Offersen:

Som jeg læser det, du skriver her, har jeg den opfattelse, at du fra starten af er klar over, at der er en undtagelsesproblematik, der skal adresseres i dette arbejde. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er det.

René Offersen:

Er det rigtigt forstået, når jeg forstod din forklaring i går sådan, at når vi taler om undtagelser,

er det lig med forpligtelser efter bagvedliggende internationale konventioner. Man kan selvfølgelig gå til grænsen eller mere eller mindre. Men det at tale om undtagelser handler om forpligtelser efter internationale konventioner. Er det rigtigt?

Jesper Gori:

Nej, det tror jeg afhænger af sammenhængen. Man kan godt i en sag, som slet ikke vedrører internationale forpligtelser, tale om, hvorvidt der skal være undtagelser båret af politiske hensyn. Det er klart, at når vi siger til ministeren, at det følger af internationale forpligtelser, at der skal være undtagelser, så er der en krog op imod de internationale forpligtelser. Det afhænger lidt af, hvad det er for en sammenhæng, det indgår i. Og det gør det også her.

René Offersen:

Vi refererer ofte til ordet undtagelserne her i sagen. Når vi taler om retligt bestemte undtagelser, taler vi så ikke reelt om de internationale forpligtelser? Sådan forstod jeg som sagt din forklaring i går.

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Når det handler om, hvorvidt der skal gøres undtagelse – med streg under ”skal” – er det netop de internationale forpligtelser.

René Offersen:

I går forstod jeg det sådan, at da du lægger ministernotatet i F2, var det på det tidspunkt din opfattelse, at Inger Støjberg var klar over og kunne acceptere, at der ville skulle være undtagelser i den nye ordning. Og jeg har forstået det sådan, at du havde fået den opfattelse gennem samtaler eller inddragelse af den særlige rådgiver. Er det rigtigt?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg sagde, at jeg havde en snak med Mark Thorsen om, hvor vi måtte tro, at ministeren lå henne i forhold til det spørgsmål. Det er helt rigtigt, ja.

René Offersen:

Men er det så ikke rigtigt, at da du skriver det notat, så gør du det med det udgangspunkt, at hun godt ved, at der vil skulle være noget med undtagelser, og at det vil være en del af det? Sådan forstod jeg det. Der er ikke noget finurligt i det her.

Jesper Gori:

Jeg accepterer helt, at det ikke er et finurligt spørgsmål, men svaret bliver måske lidt finurligt. Fordi når du lige spurgte mig, om undtagelser vedrører de internationale konventioner, er det rigtigt, at hvis der ”skal” være undtagelser, så handler det om de internationale konventioner. Jeg havde forstået Mark Thorsen derhen, at når vi så ned i sagerne, så viste det, at der var forskellige par. Parrene havde forskellige karakteristikker. Og der kunne man godt overveje, om man ønskede forskellige undtagelser. Der er nok en lille forskel dér.

René Offersen:

Det er de situationer, hvor man kunne tale om – Jeg tror, at Uffe Toudal Pedersen har sagt, at han havde en humanitær tilgang til det. Det var ikke så meget et spørgsmål om jura eller ej. Det kunne simpelthen være fornuftigt at have en mulighed for at kunne gøre undtagelser, lige meget hvad juraen sagde.

Jesper Gori:

Jeg har ikke haft den snak med Uffe Toudal. Men ja, det er helt rigtigt.

René Offersen:

Så vil jeg gerne have, at vi går til s. 187. Her har vi notatet, ministernotatet. I sidste afsnit her på siden adresserer I det med faktisk forvaltningsvirksomhed – at det har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Jo, det gør vi. Det er Udlændingestyrelsens afsnit, men vi lader det indgå i vores notat og redegør for, at det er faktisk forvaltningsvirksomhed, sådan som man har behandlet disse sager.

René Offersen:

Det er det, der vel et eller andet sted også kommer til at få betydning for spørgsmålet om partshøring?

Jesper Gori:

Ja, det er det. Det er helt sikkert. Jeg studsede ikke på det tidspunkt over, at det forhold, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed – og det var der i forhold til spørgsmålet om indkvartering – kunne få en anden betydning, når det kom til spørgsmålet om, hvorvidt man kunne adskille mindreårige fra deres ældre ægtefælle. Det er rigtigt.

René Offersen:

På s. 190 står der i næstsidste afsnit:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.”

Det interessante er, at man her bruger ordet ”risikerer”. Er det ikke rigtigt forstået, at det, man adresserer her, er et spørgsmål om, hvorvidt der skal være indikationer på tvang, eller om man på forhånd kan adskille?

Jesper Gori:

Ja, det er det. Og det er rigtigt. Det er netop det sidste, du sagde, som det her er udtryk for. Det her følger meget direkte op på den drøftelse, vi havde med Nina Holst-Christensen, om det ville være et sagligt hensyn – også efter EMRK – at henvise til risikoen for tvang og ikke alene til, at der forelå klare indikationer på tvang. Det er rigtigt.

René Offersen:

Jeg vil bede om, at vi går til s. 191. Vi starter øverst oppe, hvor der står:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Og så kommer vi ned i det næste hele afsnit. Der står her:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde ...”

Og så kommer der nogle eksempler og noget, som vi kommer nærmere ind i. Men er det rigtigt forstået, at det, vi har at gøre med her, er undtagelserne – en beskrivelse af undtagelsesproblematikken?

Jesper Gori:

Jo. ”Dog” refererer tilbage til afsnittet lige før. Og i det afsnit, der står lige før, forsøger vi at sige, at hensynet til barnets tarv ikke nødvendigvis er bestemmende for, hvor man skal være indkvarteret, men skal indgå med særlig prioriteret vægt. Det ved vi, at det skal. Og så fortsætter vi i forlængelse af det med dette ”dog”, der betyder, at vi i de her sager vurderer, at ”barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for ...”. Det her er en undtagelse. Det er den undtagelse, vi talte om lige før, der handler om de menneskelige hensyn i mere bred forstand.

René Offersen:

Det, du siger om de mere menneskelige hensyn i mere bred forstand, hvordan skal det forstås? Afspejler det ikke noget juridisk efter din opfattelse?

Jesper Gori:

Jo, jeg tror, det tager afsæt i juridiske termer. Det gør det helt sikkert. Og det relaterer sig også til, hvordan man vægter de hensyn, som barnets tarv kan indgå i bestemte sager med. Vi forsøger at sige, at barnets tarv ikke nødvendigvis behøver at være bestemmende for, hvor man skal være indkvarteret. Underforstået, at man godt kan have – også inden for rammerne af vores konventioner – en situation, hvor barnets tarv indgår med særlig prioriteret vægt, men ikke nødvendigvis er bestemmende. Det er det afsnit, der hænger sammen med de øverste to gule linjer. Og så siger vi, at vi dog her synes, at der med væsentlig styrke vil kunne være noget, der taler for, at man alligevel lader barnets tarv indgå, som den faktor, der afgør, hvor man skal være indkvarteret. Hvis du spørger, om det

her er en afsøgning af, hvilke undtagelser der ”skal” være i medfør af vores forpligtelser, er det ikke det, der var hensigten med afsnittet.

René Offersen:

Det forstår jeg godt. Men det, jeg godt vil prøve at komme lidt ind på her, er, at vi taler om barnets tarv i det afsnit, som jeg fremhævede, der starter med: ”Det vurderes dog”. Lidt længere nede står der: ”Det foreslås derfor”. I det næstfølgende afsnit har vi den her firkantede parentes omkring ”åbenbart”, hvor det refererer til, om det ”[åbenbart] vil stride mod barnets tarv”. Og så har vi senere også anvendelsen af udtrykket ”åbenbart” i forbindelse med barnets tarv længere nede. Der har jeg fået det indtryk, at det i hvert fald i processen har været sådan, at ”åbenbart”, der stod med de her firkanter midtfor, har haft en betydning for jeres overvejelser. At der var en sondring mellem, om der kunne kræves ”åbenbart”, eller om ”barnets tarv” er tilstrækkeligt eller hvordan?

Jesper Gori:

Det er udtryk for to forskellige strammingsgrader. Og her indstiller vi en bestemt strammingsgrad, fordi vi syntes, at det er det rigtige at gøre. Det kunne være ministeren syntes, at det var en anden strammingsgrad, der skulle være gældende. Og derfor syntes vi, at vi ville lade det stå og fremhæve det med en firkantet parentes. Men det er én indstilling som det ordentlige. Og det er det, som vi mente, at ministeren kunne tilslutte sig.

René Offersen:

Men lad os bare gøre den vinkel færdig først, fordi du siger, at der var der lagt op til to. Hvis vi ser nede i selve indstillingen, bruger man ordet ”åbenbart” uden nogen firkantet parentes. For mig fremstår det mere, som om at man i processen har overvejet, om det skulle være ”åbenbart” eller ej, og så blot ikke har fået det fjernet oppe midtfor. Hvis man går lidt højere op, bruger man også udtrykket ”åbenbart”, uden at der er en firkantet parentes om det. Jeg skal lige forstå, om der ligger noget tilsigtet i, at man afleverer et papir, hvor der er forskellig angivelse om det samme?

Jesper Gori:

Ja, som jeg har forstået papiret, og det, der var meningen med det, sætter vi ”åbenbart” i firkantet parentes i det afsnit, som indeholder et forslag. Det er for at vise, at der her er et valg. Nu sad jeg lige og ledte efter, hvor ”åbenbart” i øvrigt fremgår. Det fremgår måske dér ...

René Offersen:

Undskyld, jeg har taget ordet. Men hvis du ser på den sidste pind nede i selve indstillingen. Der har man behov for at adressere det samme forhold vedrørende den mindreåriges tarv, og der bruger man ”åbenbart” uden en firkantet parentes.

Jesper Gori:

Ja, og så kunne jeg se, at der også står ”åbenbart” allerøverst på siden. Jeg var lidt usikker på, om det var det, du henviste til. Jeg er helt med på, at der står ”åbenbart” både i forslaget og i indstillingen. Det, der står under forslaget, hører til i et afsnit, der handler om overvejelser. Så her er vi i gang med at angive forskellige betragtninger, overvejelser, som kan understøtte, hvilken løsning man skal frem til. Det er i øvrigt meget gængst, at man også udarbejder papirer til regeringen, hvor der er overvejelser, og hvor der også under overvejelserne kan være forslag, som er udtryk for, hvor man havner. Og så er det ofte sådan, at der kan være flere overvejelser. Man kunne også have skrevet det ud og sagt, at det kan ske med to forskellige strammingsgrader. Og under indstillingen, bør man, medmindre der er uenighed om det imellem forskellige interessenter, f.eks. forskellige ministerier, nå frem til én indstilling. Det var i hvert fald det, som vi syntes var det rigtige. Og det er så den ene indstilling, hvor ”åbenbart” står uden firkantet parentes.

René Offersen:

Når man læser selve indstillingen, siger den, at man ikke indkvarterer mindreårige ”med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.” Så det er den formulering, der gør, at der oftest vil skulle ske adskillelse. Men det er helt velbegrunderet, at der er den forskel imellem, hvad der står her nede og ovenfor, mener du?

Jesper Gori:

Ja, det er et valg i forhold til strammingsgrad. Det er det. Det er udtryk for, hvad vi mener, at ministeren vil kunne se sig selv i. Det er rigtigt.

René Offersen:

I afsnittet lidt højere oppe på s. 191 står der: ”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever.”

Så kommer der en eksemplifikation på indholdet af det, der så vil være undtagelsen ... hvornår det vil være. Der hæfter jeg mig ved, at her taler vi om barnets tarv. Vi taler ikke om, at det skal være åbenbart i strid med barnets tarv, men blot at det er i strid med barnets tarv. Er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Jo, der står ikke noget om ”åbenbart” her. Det her er en første beskrivelse af, at barnets tarv i disse sager efter vores vurdering med styrke vil tale for, at der vil være nogle sager, hvor der ikke sker adskillelse. Det er rigtigt.

René Offersen:

Hvis vi kigger på, hvad der gælder omkring barnets tarv, så skriver man her:

”Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Jeg kan ikke andet end at få det indtryk, når jeg læser det, at der er et ganske snævert område for, hvornår der ikke skulle ske fælles indkvartering, når det blot var hensynet til barnets tarv. Kan du følge mig i det?

Jesper Gori:

Det håber jeg, at jeg kan, når jeg svarer. Det er et eksempel, vi giver, og det er et klokkeklart eksempel. Men her er vi inde og tale om, hvorvidt barnets tarv med styrke taler for noget bestemt – at det er hensynet til barnets tarv, hvor det med styrke taler for noget bestemt, der skal være afgørende for, hvordan man skal indkvarteres. Og vi præsenterer den tanke, at man godt kan gå den vej.

René Offersen:

I præsenterer den tanke, at når alle betingelserne er opfyldt, er det som udgangspunkt barnets tarv, der taler for at indkvartere det sammen med ægtefællen, ikke?

Jesper Gori:

Jo, i det eksempel, der gives. Og i det ligger, at der også kan være andre eksempler. Men jeg tror, at man kan se af en korrespondance, at når andre læste det eksempel, kunne man få fornemmelsen af, at det var tilstrækkeligt, at man har haft et forudgående samliv, og så ville det med styrke tale for, at der skulle være et fælles samliv.

René Offersen:

Men vi skal holde fast i det her, fordi vi har i det her notat, som dog er udarbejdet til brug for at skulle op igennem systemet, to afdelingschefer og en departementschef og ind hos en minister. Der er det her eksempel, og der står, at det er et udgangspunkt. Og det er skrevet i forhold til situationen, hvor det blot er barnets tarv. Det, jeg selvfølgelig vil frem til – det tror jeg også, at du måske har tænkt over – er, at hvis man nu siger, at det skulle være åbenbart i strid med barnets tarv, måtte det vel kræve, at der skulle gælde en yderligere indsnævring af området. Eller sådan kan man måske ikke slutte?

Jesper Gori:

Det tror jeg simpelthen ikke, at jeg kunne følge. Det her er et modelpapir. Det tror jeg, at jeg har forklaret. Man kan måske også se det på tidsforløbet. Det her er noget, vi bruger til brug for overvejelsen af, hvor vi skal have hende. Men sådan er det. Den sidste sætning relaterer tilbage til det eksempel, der er. Om det skulle

have været den samme formulering i dette afsnit, altså det andet hele afsnit, hvis man skulle tage det afsnit og skrive det op imod to situationer, den ene situation, hvor det ville stride imod barnets tarv, og den anden situation, hvor det åbenbart vil stride imod barnets tarv ... Jeg tror ikke, at jeg kan gennemskue, om det skulle føre til, at man skulle ændre det eksempel eller den vurdering. Det ser jeg ikke umiddelbart for mig. Det her er en præsentation af, at der er sager, hvor barnets tarv med styrke kan tale for noget bestemt.

René Offersen:

Men når du forklarer, at det ikke blot er en arbejdsprocesovervejelse omkring, hvor langt man kan gå, og at der er en forskel mellem, om der står ”åbenbart vil stride mod barnets tarv” eller ”stride mod barnets tarv”, hvad der jo også er indholdsmæssigt. Hvis det beror på en overvejelse, er det nærliggende at forvente, at det, der bliver beskrevet omkring indholdet af undtagelsen, tilsvarende afspejler det. Men det er måske ikke tilfældet?

Jesper Gori:

Nej, jeg tror, at vi har en præsentation af den overvejelse i det andet hele afsnit, og i det tredje afsnit står vi oven på den præsentation og siger, at man så kan vælge at anvende det kriterium som det bestemmende kriterium, men når man gør det, er der også her mulighed for at variere det. Og hvad det præcist vil udmønte sig i, er måske svært at sige. Det tror jeg ikke, at vi vidste på det tidspunkt, men det kunne være et signal til administrationen om, hvad rammerne var for det skøn, der skulle foretages. Det er klart, at hvis man har sat ordet ”åbenbart” ind i en lovtekst, så siger det noget om, hvad det er for et skøn, der skal foretages.

René Offersen:

I det næstsidste afsnit før ”Indstilling” står der:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlevende, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står

parterne frit for f.eks. at udøve et samliv med deres fælles barn, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Det, der står her, er det ikke det, der også står til sidst i indstillingen, at når der er tale om en undtagelse, kan parterne indkvarteres på samme asylcenter, men i hvert sit rum?

Jesper Gori:

Jo, det er det samme.

René Offersen:

Du brugte i går udtrykket adskillelse, og du taler om, hvorvidt der kunne ske adskillelse i alle tilfælde. Kan der ikke ske adskillelse i alle tilfælde, selv om der er en undtagelse?

Jesper Gori:

Jo, det er helt sikkert den overvejelse, vi har her, og som vi heller ikke forlader. Den kommer vi til at dykke nærmere ned i i de efterfølgende uger. Men vores intensitetsovervejelser, vores overvejelser om, med hvilken intensitet en adskillelse vil være, hvis man indkvarterer på samme center, men på hvert sit værelse op imod den proportionalitetsvurdering, der nu engang skal foretages i alle sager ... Så kan det godt være, at vi er langt fra kanten i én sag og over kanten i en anden sag, men når vi er over kanten i forhold til vores internationale forpligtelser, var det vores overvejelser, at vi rykkede ved den kant, hvis man adskilte på den måde. Det vil mindske intensiteten på en sådan måde, at man kunne gøre mere.

René Offersen:

Vi har jo hørt, også i dag, og det kender vi også fra sagen, at Justitsministeriet bliver spurgt ad den 9. marts og kommer med et svar om, at de ikke mener, at det er tilstrækkeligt, at man bliver adskilt på samme center i hver sit værelse. Vi ved godt, at det i hvert fald har ændret sig, men nu vil jeg godt lige gribe fat i ... Du siger det her med, at det er en overvejelse, og du kalder det et modelnotat og sådan noget. Jeg mener ikke, at der er andre af dem, der har afgivet forklaring her i retten, der har brugt de udtryk,

og når man ser på pkt. 4, står der med kraftig overskrift ”Indstilling”, og så står der:

”På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således ...”

Så kommer der først noget om de mindreårige under 15 år, og dem vil vi ikke bruge tid på. Så kommer de mindreårige på 15 år eller derover, og der er det så, at de som hovedregel indkvarteres på hvert sit asylcenter, og er der tale om, at det ”åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv”, så kan det i stedet for ske ved, at man på det samme asylcenter indkvarterer i hver sit rum. Jeg kan ikke rigtigt forstå andet end, at når man bruger sådan en indstilling – og her er to meget klare udsagn – så har man vel godtaget den indstilling, da alle giver tilslutning til det, således som det sker i sagen?

Jesper Gori:

Det er helt sikkert, at det er det her, man skal arbejde videre med, og det er ikke sikkert, at der på ny er behov for at komme retur til ministeren. Det kan meget vel være netop de rammer, man mener, at man kan videregive i en eller anden omarbejdet form til Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at det ofte var sådan, at vi kunne præsentere ministeren for en bestemt retning i forhold til et lovforslag og den vej, man nu skulle gå. Også selv om der lå en politisk aftale, kunne der være forskellige veje at gå inden for den politiske aftale. Så præsenterede vi en eller anden form for vej at gå, og så kunne det være, at det blev den vej, men vi kunne undervejs også støde på forhold, som vi mente, at ministeren burde se igen.

René Offersen:

Jo, men sådan er det jo også, når man vedtager lovgivning eller andet. Sproget er jo mange ting, men når man taler om modeller, og hvad man nu gør ... Det korte af det lange er her, at der er en indstilling, det er understreget i notatet, og der skal i hvert fald for den sidste del gennemføres en forandring i det, der har været den gældende ordning. Er det ikke det, der indstilles?

Jesper Gori:

Jo, det er det helt sikkert. Og så siger jeg blot, at hvis vi måtte høre noget andet fra Justitsministeriet, når vi arbejder med det her, f.eks. sidste punktum i indstillingen om adskilt indkvartering, men på samme center, så er det klart, at vi bliver nødt til at lægge en sag op til ministeren igen, men det var ikke vores oplevelse, at det ville være nødvendigt. Så det her ville alt andet lige være den ordning, som man skulle køre videre med, hvis det var det, som ministeren ønskede. Det er rigtigt.

René Offersen:

Tak. Så vil jeg gerne bevæge os ind i mødet den 9. februar. Det behøver vi ikke at finde frem, men det bliver indkaldt kl. 13.55. Det har vi fået dokumenteret for Rigsretten. Så det indkaldes samme dag ca. 1½ time før, at det begynder kl. 15.30. Jeg noterede mig ikke, om du forklarede, hvor længe du husker, at mødet omtrent varede?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke sætte et minuttal på, men det har været i omegnen af 20-30 minutter. Det har formentlig snarere været 20 minutter end 30 minutter. Jeg husker det som et ganske kort møde.

René Offersen:

Det flugter også med de forklaringer, som der i øvrigt er givet om mødet. Jeg forstod din forklaring i går sådan, at du på mødet gennemgår ordningen ifølge ministernotatet. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg.

René Offersen:

Jeg forstod også, at det ikke var, som du helt havde forventet, da du skrev og nu præsenterede notatet, fordi Inger Støjberg tilkendegav, at hun ønskede en undtagelsesfri ordning. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt.

René Offersen:

Jeg fik den forståelse, at du oplevede det sådan, at du blev taget lidt på det forkerte ben, fordi du nu har skrevet notatet med den grundpræmis og var gået ind i det med det. Og nu siger hun, at hun faktisk ønsker en undtagelsesfri ordning. Det giver også anledning til, at der mellem dig og Uffe Toudal er en samtale om det bagefter. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er det rigtigt. Det er derfor, at Uffe også på mødet spørger mig, om man kan operere med en undtagelsesfri ordning. Og der bliver jeg i hvert fald taget på det ene ben i forhold til, om man så kan det, hvor jeg forsøger at give det svar, jeg nu giver, med de forbehold, det svar nu indeholdt.

Anne Birgitte Gammeljord:

René Offersen, jeg bryder lige ind her. Jeg mener, at det er det møde, hvor ”servietten” er med den 9. februar.

René Offersen:

Det er også dér, jeg er nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tror jeg, at du sagde, at det var notatet. Jeg husker vidnets forklaring i går sådan, at det var ”servietten”, der var med til mødet.

René Offersen:

Ja, det tror jeg også. Men jeg forstod det sådan på forklaringerne – det er også det, som vidnet umiddelbart har bekræftet – at han præsenterede notatet. Og nu vil jeg faktisk komme til ”servietten”. Den har vi på s. 226. Den har du med og har udformet til brug for mødet. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja. Det tror jeg, at jeg gør umiddelbart før mødet efter en snak med Line Skytte Mørk Hansen op imod, at vi skal tale om pressemeddelelsen. Og så tror jeg, at jeg forklarede, at det er første gang, hvor vi skal tale om selve ordningen. Derfor forsøger jeg at give et hurtigt rids af det notat, der ligger. Hvis man skulle omsætte det til en ”serviet”, ville den se sådan her ud.

Derfor er det denne ”serviet”, jeg har med ind, men den ligger ovenpå det notat, der er. Jeg har hurtigt taget det, der nu var indstillinger i notatet, og sat det over på ”servietten”. Jeg har i hvert fald forsøgt at gøre det.

René Offersen:

Det, du skriver her, og som du antageligt har præsenteret, er:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser” – og så står der: ”alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor.”

Nu har vi at gøre med mindreårige – jeg var lige ved at sige hovedsageligt kvinder, men det er nok udelukkende kvinder. Så tænker jeg, når jeg nu ser de eksempler, at der vel egentlig ikke er et særligt stort område for undtagelserne?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. På det tidspunkt, hvor vi sidder og arbejder med det, er det vores antagelse, at der vil være tale om særlige sager, hvor disse forhold gør sig gældende. Det er rigtigt.

René Offersen:

Ja. Fordi hvis man er en kvinde på 15 år og skal have nået – Det er ikke nok, at man er gravid, kan vi se af senere praksis også. Hvis man skal have nået både at have haft et forudgående samliv og have fået et eller flere fælles børn – det tager jo dog trods alt samme tid alle steder i verden. Aldersforskellen skal være begrænset mellem mand og kvinde, og der må ikke være et element af tvang. Det er der nok ikke så ofte. Hvad ved jeg? Det skal jeg ikke gå ind i. Derudover skal hensynet til den mindreåriges tarv

også tale med styrke herfor. Så er vi vel i et område, hvor man kan sige, at det i hvert fald ikke er noget, der efter sit indhold skriger på at have meget vid rækkevidde?

Jesper Gori:

Nej, det var vores forståelse, at vi skulle foretage en væsentlig opstramning af den praksis, der allerede var, så vægtningen af barnets tarv skulle være markant anderledes og strammere, end sådan som praksis havde været hidtil. Og så begår jeg den fejl, at jeg faktisk ikke er helt loyal over for notatet. Fordi notatet indeholder én indstilling, og det er det første, man kan se, og så indeholder notatet et eksempel. Men det er ikke det, jeg skriver her. Der mangler et ”for eksempel” i redegørelsen for, hvilke betingelser der skal foreligge opfyldt. Det skal de sådan set, hvis der var tale om det eksempel, man nu kunne se i notatet. Men det er ikke en loyal gengivelse af notatet. ”Servietten” var tænkt til at skulle ligge ovenpå notatet. Det var ikke tanken, at ”servietten” skulle være endnu en ordning, der var anderledes end notatet.

René Offersen:

Nej, men man kan sige, at ”servietten” er en stramning eller en indsnævring af rækkevidden i forhold til notatet. Det er du ikke enig i? Du ryster på hovedet? Hvis man læser det for pålydende, og jeg siger ikke, at det var din intention, men når man læser det for pålydende, er det en opstramning, en indsnævring. Men nu kan man måske sige, at I vel også har lagt jer fast på, at det skal være åbenbart i strid med den mindreåriges tarv, før man skal blive sammen. Det er vel også udtryk for en indsnævring af området?

Jesper Gori:

Det var ikke sådan, at jeg, Jesper Gori, på vej ind til et møde med ministeren foretager en opstramning af et notat, som er lagt hele vejen op igennem afdelingschef og departementschef. Det var – og det har du ret i – intentionen, at det skulle afspejle notatet en til en. Og når man nærlæser det, er jeg blevet opmærksom på, at ordet ”f.eks.” ikke står der. Så det er rigtigt, at det adskiller sig dér. Så skulle man forestille sig, at jeg havde ændret det notat, som jeg

vidste, at vi skulle ind og tale om, og hvor jeg syntes, der skulle ligge et eller andet, en ”serviet”, på bordet mellem os. Men det var ikke tanken, at jeg af egen drift skulle foretage en opstramning af det notat, som i øvrigt var blevet godkendt op igennem vores hierarkiske system.

René Offersen:

Nej, fordi, som du siger, så er det jo sådan, at notatet er blevet godkendt op igennem det hierarkiske system, og du forklarede i går, forstod jeg, at du ikke var klar over, at Inger Støjberg havde godkendt ministernotatet på det tidspunkt. Er det sådan, at du, når notatet er godkendt, ville kunne ændre på det som kontorchef?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, hvad du tænker på. Hvis det er sådan, at det er den formelle handling, at et notat er godkendt, kan det dække over mange forskellige situationer. Men jeg kan ikke gå ind i et notat og foretage en ændring og så sende det ud til en myndighed, hvis jeg må gå ud fra, at ministeren har godkendt det notat, der ligger der. Det er selvklart.

René Offersen:

Nu behøver vi ikke at tale om, hvad du går ud fra. Jeg har godt forstået, at du ikke her er klar over, at det er godkendt. Men vi har et notat, som vi lige før har set, der har en meget skarp, præcis indstilling. Det notat er blevet godkendt bl.a. af dine to afdelingschefer og departementschefen og ministeren. Og sådan et notat kan du vel ikke som kontorchef ændre på bagefter af dig selv i forhold til det, der er i indstillingen?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg selvklart ikke. Det siger sig selv. Det kan ministeren.

René Offersen:

Ja, det er klart. Der er ikke nogen tvivl om, at Inger Støjberg helst havde set en undtagelsesfri ordning. Det var hendes grundlæggende politiske synspunkt. Og du har også fortalt om den ordveksling, der var på mødet. Sagde Inger

Støjberg på mødet til dig eller til andre embedsmænd på mødet, at det var hendes beslutning, at der skulle gennemføres en undtagelsesfri ordning?

Jesper Gori:

Det sagde hun hverken på det møde eller i øvrigt. Jeg har ikke hørt Inger Støjberg sige direkte til mig, at der skal foretages administration, som er ulovlig, selv om jeg ved, at der er tale om en ulovlig administration.

René Offersen:

Nu sparede jeg det noget værdiladede udtryk ”ulovlig”, fordi det er altid sådan lige ... så lægger man et ekstra lag ovenpå. Jeg tænkte mere på selve det, at man bare faktisk siger: ”Det er min beslutning”. Så kan man have forskellige synspunkter om, hvorvidt det er lovligt eller ulovligt, men man har nu besluttet, at der skal gennemføres en undtagelsesfri ordning. Det var det, mit spørgsmål gik på. Giver den præcisering dig anledning til noget i forhold til dit svar?

Jesper Gori:

Undskyld, jeg tror, at jeg subjektivt forsøgte at komme dig i møde. Men nej, heller ikke det forudgående skridt – det, at hun siger: ”Det er sådan en ordning, jeg ønsker” – har jeg hørt hende sige på det møde. Nu bliver vi lige på det møde. Nej, det har jeg ikke.

René Offersen:

Vi er ganske nøjsomme. Der skal ikke så meget til at tilfredsstille. Jeg forstod, at du på et tidspunkt, der ligger i tæt forlængelse af mødet, anser ministernotatet for dødt og borte. Det kunne jeg godt tænke mig prøve at komme lidt nærmere ind på. Jeg har forstået, at du opfatter ministernotatet som værende dødt og borte. Men hvornår? Med virkning fra hvornår er det dødt og borte? Og mere præcist hvorfor?

Jesper Gori:

Efter min opfattelse har det ikke længere nogen relevans på det tidspunkt, hvor ministeren siger, at den ordning, hun ønsker, er en ordning, hvor alle par kan adskilles, og hvor Uffe Toudal spørger mig, om man kan det. Så giver jeg det

svar, jeg giver. Og nu ved jeg godt, at vi i denne sag ofte har talt om, hvornår noget blev til noget. Men lige præcis i det sekund blev notatet for mig irrelevant og afløst af en ny ordning, som handlede om at gå til kanten af vores forpligtelser.

René Offersen:

Vi kommer til, hvad den nye ordning er. Men du siger ”for mig”. Det, at notatet er dødt og borte, er det din subjektive, personlige opfattelse, for nu ophører det ud fra din opfattelse med at have nogen relevans? Jeg kan godt sige – det kommer nok ikke bag på dig – at jeg har lidt svært ved at forstå, hvordan det med et trykleslag kan holde op med at have nogen gyldighed. Det kan godt være, at du ikke ved det, men på det tidspunkt er det jo godkendt af alle med kors og bånd og stjerner på.

Jesper Gori:

Jeg kan kun svare på, hvordan jeg selv opfatter tingene. Og det var helt klart min opfattelse, at hvis man ønskede en ordning, der skulle gå til kanten, så nyttede det ikke noget at kigge ned i det notat, vi havde udarbejdet, for det var ikke egnet til at beskrive, hvor langt man kunne gå. Det nævner ikke noget om, at rammen for ordningen er en ordning, hvor man ønsker at gå til kanten. Og så tror jeg, at jeg har forsøgt at beskrive, at det heller ikke var en sådan ordning, vi tegnede op. Det var min helt klare opfattelse, at vi tegnede en anden ordning op.

René Offersen:

Jeg forstår, at Uffe Toudal siger til dig under indtryk af forløbet af mødet, om du ikke kan gå ned til Justitsministeriet og spørge til, for en sikkerheds skyld, om det, som ministeren ønsker sig – hvis hun kan få det, som hun gerne vil have det – kan lade sig gøre? Er det ikke det, der sker?

Jesper Gori:

Jo, det er næsten det, der sker. Jeg tror, at Uffe Toudal beder mig om at gå ned til Justitsministeriet og få bekræftet, at det, som jeg har sagt, er korrekt, nemlig at en ordning, der er i

overensstemmelse med vores forpligtelser, vil skulle indeholde en undtagelsesmulighed.

René Offersen:

Men du forklarede i går også, at mødet endte uden konklusioner. Du går så ned med det opdrag til Justitsministeriet. Justitsministeriet siger til dig, at det kan ikke lade sig gøre, hvad vi ikke kan blive overraskede over. Der skal være plads til undtagelser. Hvorfor er notatet ikke i live igen for dig også?

Jesper Gori:

Fordi notatet beskriver én undtagelse. Men den undtagelse er ikke defineret af vores menneskeretlige forpligtelser. Den er et udtryk for nogle menneskelige hensyn, som man ville kunne tage. Det beskriver derfor en model, en ordning. Jeg tror, at det er det, jeg prøver at forklare. Når vi foreslår noget, så er det dette. Det ville være bagvendt at foreslå en ordning, som gik til kanten af vores menneskeretlige forpligtelser. Hvis man skulle gå videre end det, ville vi sige, at det ikke var noget forslag. Så var det dét, som man skulle gøre. Det bliver vi nødt til at rådgive ministeren om. Hvis vi allerede på det tidspunkt havde forstået det sådan, at ministeren ønskede en ordning, der var undtagelsesfri, havde der været behov for at få afdækket, hvad vores forpligtelser siger om det spørgsmål. Og så kunne vi ikke foreslå en ordning, som gik til kanten. Så måtte vi sige, at medmindre man ønsker at gå i regeringen med denne sag, er den ordning en ordning, der alene går til kanten, og den indeholder undtagelser.

René Offersen:

Jeg kan godt følge dig så langt, at der i dette ministernotat ikke står noget sted, at det heri vurderes, hvor langt man kan gå for at ramme kanten. Men det ændrer jo ikke på – og det er jo en fortolkning, du indlægger, som er velbegrunnet – at hvis hun allerhelst ikke ville have en ordning med undtagelser, så ville det næstbedste være at komme ud omkring kanten. Sådan må det nødvendigvis være. Men jeg synes bare, at det er lidt svært at forstå, hvorfor selve notatet så ikke skulle kunne leve. Hvorfor skulle det være dødt og borte? Vi sidder her med en indstilling foran os, hvis vi prøver at kigge på din

serviet ... og så er den måske strammet lige en tand for meget op. Men det, der står her, afspejler jo også, hvad du mener, at der var hjemmel til i de internationale forpligtelser, ikke?

Jesper Gori:

Jo, det var der i hvert fald hjemmel til. Og jeg prøver at sige, at imellem det, der i hvert fald er hjemmel til, og de internationale forpligtelser, er der et mellemrum. Der er der et område, som vi ikke har afdækket, hvis ministeren ønskede det, for det er jo det, vi loyalt agerer efter. Men hvis vi skulle gå tættere på de internationale forpligtelser, ville det se anderledes ud end det her.

René Offersen:

Hvis det her er det sikre - det område, hvor du siger: "Her læner vi os ikke ud". Så må vi alligevel sige her, når man ser det - altså, vi taler om krav om forudgående samliv, et eller flere fælles børn, det er ikke nok at være gravid, aldersforskellen mellem dem skal være begrænset, ingen elementer af tvang, og barnets tarv i øvrigt. Og vi kan se nedenfor, at når det i øvrigt er opfyldt, kan man opfylde det ved at indkvartere dem på samme asylcenter på forskellige værelser. Altså, det er dog en ret snæver beskrivelse. Inger Støjberg har forklaret, at hun efter det her faktisk oplevede det sådan, at det var hypotetisk og ude i fremtiden, om der overhovedet kunne vise sig nogen, der var omfattet af det her.

Jesper Gori:

Som jeg har forstået det, relaterer det sig til det, vi siger om, hvor kanten går henne, altså at der skal være undtagelser. Så jeg ved ikke, om det handler om - sådan har jeg ikke forstået det - allerede fordi vi i min forståelse ikke længere taler om notatet her. Så reaktionen på, om noget var hypotetisk eller ikke, vedrører ikke den model, der er tegnet op, men det, at der skal gøres undtagelser i visse helt særlige tilfælde.

René Offersen:

Men undtagelser og det at gå til kanten er vel noget lidt andet? Det er vel et spørgsmål om, at man siger: "Hvor langt kan vi gå, hvis vi går så langt som overhovedet muligt for at indsnævre

rækkevidden?" Det siger vel ikke noget om, hvorvidt man ønsker at få ny ordening og med undtagelser?

Jesper Gori:

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstod spørgsmålet, så derfor kan jeg svare på den måde, jeg selv opfattede det. At det var klart for alle i den snak, som vi havde med Mark Thorsen, at disse sager så meget forskellige ud, og at der var sager, som nok ikke mindede så meget om det, som alle ville reagere imod, nemlig en meget ældre mand og en ung pige, men også sager, hvor et meget ungt par har børn. Det tror jeg var den fælles oplevelse. Og når de nu ser så forskellige ud - det kunne vi se på baggrund af det, vi fik - så kunne man overveje, hvad det så er for en ordening, der skal tegnes op. Der giver vi et bud på det, og vi er absolut med på, at ministeren ønsker en meget væsentlig opstramning. Men vi forstår det også sådan, at i nogle af de her sager vil der kunne gøres en undtagelse ud fra det, som Uffe Toudal sikkert - det har jeg ikke overværet - har kaldt mere menneskelige hensyn. Det var det forsøg, vi forsøgte at gøre.

René Offersen:

Når Uffe Toudal refererer til det humanitære, er det mere helt frigjort fra det juridiske. Det kunne være klogt at have sådan en kattelerm, eller hvad man nu skal kalde den.

Lad os prøve at gå til s. 237. Her finder vi det udkast til pressemeddelelse, som Uffe Toudal har været med inde over. Hvis du ser fornedet, er det de tre linjer, som jeg forstod på din forklaring, at han skriver inde på sit kontor, da du kommer op til ham og siger, at der skal være undtagelser med. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt.

René Offersen:

Jeg kan ikke rigtig vide, om du gjorde dig nogen overvejelser om det dengang. Men når du nu siger, at ordningen er død og borte, hvad gjaldt der så, da du går ned til departementschefen og siger, at der skal være undtagelser med,

og han så siger: ”Det er godt, så skriver jeg pressemeddelelsen om på den her måde.” Hvad var det for en ordning, der gjaldt her?

Jesper Gori:

På det tidspunkt gælder der den ordning, som jeg også tror, at vi forsøger at kommunikere ned på skrift til Jyllands-Posten, da de spørger, nemlig at den generelle ordning er i overensstemmelse med EMRK – det er vores vurdering – men at der vil være særlige tilfælde, hvor der skal gøres undtagelse. Og det er oppe imod vores forpligtelser.

René Offersen:

Er det en ”til kanten”-ordning?

Jesper Gori:

Ja. At man skal adskille alle, medmindre vores internationale forpligtelser tilsiger eller kræver, at man ikke skal? Det er en ”til kanten”-ordning.

René Offersen:

Og det, som Uffe Toudal sidder og skriver her, er på baggrund af endnu en ”til kanten”-ordning?

Jesper Gori:

Ja, det var den drøftelse, jeg havde med Uffe Toudal. Og det var den tilbagemelding, jeg gav fra Nina Holst-Christensen. Jeg tror, at nogen har talt om forskellige spor – at der her var et spor, hvor Uffe Toudal havde talt om menneskelige hensyn eller andet. Det var min opfattelse, at det er, sådan som Uffe Toudal kommunikativt oversætter det, jeg prøver at sige til ham, nemlig hvad en ”til kanten”-ordning er. Jeg tror, at jeg ville have udfordret Uffe Toudal, hvis jeg var blevet klar over, at han tidligere havde talt om menneskelige hensyn som noget andet end de menneskelige hensyn, der indgår i retten til familieliv.

René Offersen:

Det med de tre spor og det humanitære og sådan noget foregår på et tidligere møde end den 9. februar. Af Inger Støjbergs forklaring for Rigsretten kan vi se, at hun har forklaret, at når

man som hende var minister i en regering, tilkom det ikke hende som minister ...

Jon Lauritzen:

Hvilken dag taler du om, René Offersen? Det, som Inger Støjberg har forklaret, og det har hun helt sikkert, det er, at hun ikke havde bemyndigelse til som minister i forhold til regeringen – eller i hvert fald i forhold til statsministeren – at udfordre på en måde, hvor man kommer ind og pådrager sig en risiko for ikke at overholde konventioner. Lyder det fremmed i dine ører?

Jesper Gori:

Nej. Og så beklager jeg. Jeg fik ikke bemærket til pressemeddelelsen, som Uffe har udformet, at der stod ”nødvendige menneskelige hensyn”. Og det tror jeg, at jeg lagde vægt på. Pyt med det. Nej, det er jeg fuldstændig enig i. Jeg har også siddet i Statsministeriet. Det er klart, at en minister ikke kan gå enegang i forhold til de internationale forpligtelser. Det lå i regeringsgrundlaget, at man skulle udfordre dem på daværende tidspunkt i den regering, der sad, men ikke, at en minister kunne gøre noget, der gik over kanten i forhold til vores forpligtelser. Det skulle i givet fald ske ved en regeringssag. Det er helt givet.

René Offersen:

Er situationen sidst på eftermiddagen den 9. februar ikke den, at du har lavet et notat, som du har lagt op, som du ved har retning mod ministeren? Jeg medgiver, at du ikke ved efter din forklaring, at hun faktisk også har godkendt det. Hun stiller nogle spørgsmål, trykprøver nogle ting, og siger, hvordan hun gerne vil have det. Så drager du den konklusion, at det er dødt og borte. Jeg forstår dig sådan, at du så siger, at der i stedet for kommer en ny ordning, der går ud på, at man skal gå til grænsen. Er der andre, der ved, at der nu er kommet en ny ordning? Ministeren vil umiddelbart sige, at hun slet ikke kan godkende en sådan ordning.

Jesper Gori:

Jeg har en drøftelse med Uffe om, at jeg skal gå forbi Justitsministeriet og høre, om en sådan ordning er en ordning, vi kan stå fast på over

for ministeren, fordi jeg udtrykte mig forsigtigt eller med nogle forbehold under samtalen.

René Offersen:

Arh ... var det helt præcist dét, du skulle gå tilbage til Justitsministeriet? Var det for at spørge ad, om man kunne gå til grænsen? Det kan godt være, at det var det, der var konsekvensen. Det, du skulle gå tilbage og spørge om, var det ikke, om det var muligt at gennemføre en undtagelsesfri ordning?

Jesper Gori:

Uffe Toudal ønskede at være sikker på, at når jeg sagde til ministeren, at man ikke kunne operere med en undtagelsesfri ordning – man skulle i alle tilfælde have en ordning, hvor det var muligt at gøre undtagelse – om det også var det svar, som Justitsministeriet ville give, hvis Justitsministeriet blev spurgt af Folketinget eller andre. Og i den situation læser Nina Holst-Christensen op af de undtagelsesmuligheder, der er i ERMK artikel 8, stk. 2, og bekræfter mig i det, jeg har sagt om, at der skal foretages en vurdering, og at der skal være adgang til undtagelser. Det er også det, Justitsministeriet kommer til at sige, hvis vi bliver spurgt. Og så aftaler vi, at hun ikke behøver at gå videre med det spørgsmål. Vi er enige om, at sådan må det være.

René Offersen:

På side 821 har vi det notat, som bliver afleveret til statsministeren den 3. februar til brug for værdidebatten med Dansk Folkeparti. Og her ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder dig, René. Det er bare til referatet. Det var den 3. marts, ikke den 3. februar.

René Offersen:

Den 3. marts, selvfølgelig. Det her er ikke det endelige dokument, men teksten på det punkt, jeg vil fremdrage for dig, er færdig. Der står på s. 821:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke

udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Udtrykker denne formulering din opfattelse af, hvad det er for en ordning, der gælder, på det tidspunkt, du forklarede om før?

Jesper Gori:

Ja, det er i hvert fald den rådgivning, jeg giver til ministeren – at det må være ordningen.

René Offersen:

Jeg vil godt lige forstå – hvad er egentlig indholdet af den ordning, som du forklarer om, altså det her med at gå til kanten? Det tænker jeg ikke umiddelbart, at jeg læser ud af den beskrivelse, der afleveres til statsministeren her. Afspejler denne beskrivelse en anden ordning end ordningen om at gå til kanten, eller hvad gør den?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det lykkedes dig at gøre mig rundforvirret, men jeg vil gerne svare. Nej, den beskrivelse, der er her, er udtryk for den ordning, som jeg mener, at jeg sagde til ministeren, skulle gælde, og som jeg afstemte med Justitsministeriet. Det er rigtigt.

René Offersen:

Jeg skal lige forstå – som du sagde til ministeren, skulle gælde – hvornår?

Jesper Gori:

Så er vi på forskellige tidspunkter. Undskyld, det er mig, der ikke får det præciseret. På mødet den 9. februar, hvor vi drøftede ordningen.

René Offersen:

Altså den 9. februar? Jeg tror ikke, at jeg helt forstår, hvad det er for et møde i februar måned med ministeren. Du har fortalt os, at ministeren den 9. februar stiller de her spørgsmål. Hun

gerne vil høre, om du er sikker på – fordi hun ville egentlig hellere noget andet. Og så er ordningen væk, eller notatet er dødt og borte, har du forklaret. Så har jeg forstået på dig, at det, der efter din opfattelse gælder fra da af, er, at man har en ordening, der går ud på at gå til kanten. Og så er der et dokument, som du har medvirket til at lave og kender, hvor man over for statsministeren giver den beskrivelse, som vi lige har set. Det er første gang, man rigtigt beskriver det. Jeg tror, at vi går tilbage til s. 821. Og så spørger jeg dig nu ... Er denne beskrivelse udtryk for en ordening om at gå til kanten? Og hvis den er det, kan du så ikke prøve at forklare mig, hvoraf det fremgår?

Jesper Gori:

Ja, det er min opfattelse, at det er en beskrivelse af en ordening, der går til kanten. Man er ved at omsætte den generelle instruks, og det henviser formentlig tilbage til pressemeddelelsen, hvor vi skriver, hvad ministeren har bedt om, nemlig at alle skal adskilles. Det opfatter vi som en generel instruks, der skal omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Og så siger vi, at det ikke kan udelukkes, at en adskillelse kunne være i strid med retten til familieliv. Og i de tilfælde – men kun i de tilfælde – kan der ikke ske adskillelse. For mig at se, er det netop en beskrivelse af en ordening, der går til kanten, fordi adskillelse skal undlades i nogle bestemte tilfælde, nemlig hvis en adskillelse vil være i strid med EMRK artikel 8.

René Offersen:

Det tror jeg ikke, at jeg kan følge dig i. Efter at man indledningsvis udramatisk har fortalt, at nu skal man omsætte den her generelle instruks i nogle retningslinjer, så skriver man:

”Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med ...”

Og så kommer konventionerne her. Jeg synes, det er meget svært at læse ud af det, at statsministeren nu må forstå, at her har man bevæget sig ind på at ville gå til grænsen på konventionerne. Det kan jeg ærligt talt ikke læse ud af det her.

Jesper Gori:

Nej, jeg siger bare helt forsigtigt, at det synes jeg godt, at jeg kan. Sådan som vi mente det på det tidspunkt.

Retsformanden:

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at klokken er over 15.00. Jeg vil ikke afbryde dig midt i en sætning, men vi kommer til meget snart at skulle holde for i dag.

René Offersen:

Det passer vældigt fint. Det eneste, jeg gerne ville her, var - nu sagde du selv ”vi”. Fordi mit næste spørgsmål var, om du delte dette synspunkt om en ordening med at gå til grænsen med f.eks. Lykke Sørensen eller Uffe Toudal Pedersen?

Jesper Gori:

Som jeg har forklaret, har jeg sagt på mødet den 9. februar, at man ikke kan operere med en undtagelsesfri ordening. Min opfattelse er, at EMRK tilsiger, at der skal kunne gøres undtagelse i konkrete tilfælde. Og det får jeg så afstemt efter at have aftalt det med Uffe Toudal.

René Offersen:

Undskyld, jeg afbryder. Jeg synes ikke, at du svarer på det, jeg spørger dig om, fordi det forstår jeg ...

Retsformanden:

Jeg tror, at jeg bliver nødt til at gribe ind her og sige, at vi må holde for i dag og så fortsætte i morgen, for jeg kan se, at det her kan godt gribe lidt om sig.

Jeg bliver nødt til også lige at høre af hensyn til den videre plan, hvor lang tid forsvarerne har tilbage ca.? Det har noget at gøre med, hvad vi skal sige til de andre vidner, der er indkaldt. Er der ikke to vidner?

René Offersen:

Vi har højst 2 timer effektivt, og det vil sige, at jeg forventer 1½ time indtil første pause og så i hvert fald en halv time på den anden side af formiddagspausen. Og jeg beklager lidt. Vi håber at kunne gøre det på den tid, men det er helt

sikkert et meget vigtigt vidne, så det vil vi have lov til at gøre.

Retsformanden:

Det var også kun af hensyn til planlægningen. Men jeg går ud fra, at anklagerne laver nogle passende aftaler med de vidner, vi skal høre i morgen. Vi fortsætter i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.03.

Retsmøde den 14. oktober 2021 (dag 18)

Torsdag den 14. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørddam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. kontorchef i Familiesammenføring i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Jesper Gori mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

René Offeresen:

Tak. Jeg har bedt anklagerne om som det første at gå til Lykke Sørensens forklaring fra den 15. september 2021 (dag 7). Det handler om den 10. februar, som er det, vi nu er kommet til. I

tirsdays forstod jeg det sådan på din forklaring, at du senere på dagen den 10. februar, efter at den nye indkvarteringsordning var blevet offentliggjort, havde en samtale med Lykke Sørensens om den nye ordning. Og jeg forstod, at hun bl.a. fortalte dig, at Inger Støjberg på vej ind til direktionsmødet skulle have sagt til hende, at ”du kan vist godt lide barnebrude” eller noget i den stil. Er det rigtigt?

Jesper Gori:

Jeg tror, at den samtale, jeg havde med Lykke Sørensens, var op imod det chefmøde, vi havde kl. 12 den dag. Men ja, det er rigtigt i forhold til den ordveksling, som hun gengav.

René Offeresen:

Du siger, at samtalen med Lykke Sørensens var omkring kl. 12 den pågældende dag. Havde du også samtaler med Lykke Sørensens om den nye indkvarteringsordning senere på dagen?

Jesper Gori:

Ja, efter at pressemeddelelsen var blevet udsendt. På et eller andet tidspunkt derefter – jeg tør ikke sige, hvornår det var – gik jeg til Lykke Sørensens, fordi pressemeddelelsen var blevet udsendt med det indhold, den havde.

René Offeresen:

Det er fint. Det berører nogle lidt andre temaer. Det var det med, at ”du kan vist godt lide barnebrude”, som interesserede mig lidt. Af Lykke Sørensens forklaring kan vi se, at hun bliver spurgt af anklageren, hvad hun foretog sig den 10. februar i tiden fra, at hun havde en samtale – som du også kender – med Nina Holst-Christensen, og frem til direktionsmødet. Så svarer Lykke Sørensens, at det kan hun ikke huske, men hun siger:

”Jeg tror ikke, at jeg foretog mig noget i relation til denne sag. Måske har jeg haft en kort drøftelse med Jesper Gori. Jeg kan ikke huske, om han deltog i mødet med Nina Holst-Christensen den 10. februar. Men jeg mener ikke, at jeg ellers foretog mig noget i relation til denne sag.”

Hvis vi prøver at springe ned til hendes forklaring, hvor hun bliver bedt om at fortælle lidt bredt om, hvad der egentlig sker på det direktionsmøde, så siger hun:

”... Dette møde blev stort set indledt med – sådan husker jeg det – at Uffe Toudal bad mig om at redegøre for status for denne sag, herunder for mine drøftelser med Justitsministeriet. Det blev jeg en lille smule overrasket over, og det er derfor, at jeg er ret sikker på, at jeg ikke har drøftet det med ham inden. For jeg er ret sikker på, at jeg ikke havde nået at melde tilbage til ham, at der ikke var noget nyt efter drøftelserne med Justitsministeriet.”

Når jeg læser det her, får jeg det indtryk, at da Inger Støjberg går ind til mødet, har hun ikke kendskab til, at der har været de her samtaler med Justitsministeriet. Og herunder vidste hun heller ikke, at Lykke Sørensen skulle have haft det. Og hun var heller ikke klar over i det hele taget, at Lykke Sørensen var blevet involveret. Lykke Sørensen var ikke med på mødet den 9. februar. I det lys tænker jeg, at det er lidt underligt, hvorfor hun skulle sige sådan noget til Lykke Sørensen på det her tidspunkt, da man går ind i mødet. Det fører mig til at spørge: Er du sikker på, at det er sådan, det forholder sig?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg kan svare på hvorfor, men det, som Lykke Sørensen fortalte mig i forhold til den samtale, var det, som jeg forklarede i går. Det er sådan, jeg husker det, som Lykke Sørensen fortalte mig den dag. Det var ganske kort, som fortalt i går. Det var ikke nogen lang forklaring omkring, hvad drøftelsen på koncerndirektionsmødet var. Jeg tror, at Lykke Sørensen navnlig var lidt oprørt i forhold til ...

René Offersen:

Undskyld, men det, som jeg spørger til, er kun det her med udsagnet om, at Inger Støjberg skulle have sagt til Lykke Sørensen på vej ind i koncerndirektionsmødet: ”Du kan vist godt lide barnebrude”. Det er dét, der interesserer mig. Ikke hvad der i øvrigt sker – eller det gør det også, men ikke lige nu. Det er dét, som – i forhold til de ting, jeg her viser – i hvert fald for

mig fremstår lidt underligt. Derfor vil jeg gerne være sikker på, om du er sikker på, at det er sådan, som du umiddelbart forklarede det i går.

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg kan forklare hvorfor. Men jeg kan godt forklare, hvad det var, jeg hørte fra Lykke Sørensen, og det var dét, jeg forklarede i går. Og det er jeg ganske sikker på, ja.

René Offersen:

Det er godt. Så vil jeg gerne gå til implementeringen af ordningen. Og der vil jeg gerne bede Rigsretten om at gå til hovedekstraktens s. 262, hvor vi har den her mail fra den 10. februar kl. 14.41, hvor du er sat på, og hvor Line Skytte Mørk Hansen skriver:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan ...”

Det er vel sådan, som du også har forklaret i går, at du den 10. februar er blevet gjort bekendt med, at departementet har givet Udlændingestyrelsen meddelelse om, at der er vedtaget en ny indkvarteringsordning. Det må vel være rigtigt?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, hvordan den samtale er forløbet. Men ja, jeg får den mail og kan se, hvad der står i forhold til det med, at der er en proces, der nu skal gå i gang, og hvor der er noget, der skal planlægges.

René Offersen:

Jeg ville blot gerne stille og roligt føre dig ind i, at det er det tema, vi skal tale om nu. Fordi det næste, som jeg vil spørge dig til, er, om du den 10. februar 2016 på nogen måde medvirkede ved departementets kommunikation om den nye indkvarteringsordning mellem departementet og styrelsen?

Jesper Gori:

Nej, det gjorde jeg ikke.

René Offersen:

Som et underspørgsmål til det her, vil jeg lige sikre mig, at jeg har forstået det rigtigt, både for så vidt angår det, du har forklaret nu, og det, jeg forstod på dig i går: Du havde heller ikke nogen kontakt den 10. februar med Ditte Kruse Dankert fra Udlændingestyrelsen om det her og heller ikke senere før mødet den 22. februar?

Jesper Gori:

Ja, det er korrekt.

René Offersen:

Vidste du dengang, om Inger Støjberg på nogen måde medvirkede ved eller gav ordre angående kommunikation mellem departementet og styrelsen?

Jesper Gori:

Nej, det vidste jeg intet om.

René Offersen:

Så vil jeg spørge dig: Hvilken afdeling i departementet skulle den 10. februar eller i tiden derefter besvare eventuelle tvivlsspørgsmål fra Udlændingestyrelsen om rækkevidden af undtagelser? Selvfølgelig forudsat at de måtte have stillet sådan nogle.

Jesper Gori:

Det ville være helt naturligt, at spørgsmålene var rettet til Udlændingefdelingen, altså enten Lykke Sørensen eller mig. Og jeg ved ikke, om de var gået ind omkring Koncernøkonomi, som havde dialogen på det tidspunkt, men de skulle til Udlændingefdelingen. Det er givet.

René Offersen:

Vi skal lige have slået helt fast – og det er også det, jeg hører, at du siger – at hvis de var gået til Koncernøkonomi, ville det blot være som postkasse, og de ville skulle sende det videre til Udlændingefdelingen. Er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Ja, hvis det vedrørte rækkevidden af undtagelserne og dermed det retlige snit, ville det helt

givet være blevet sendt til Udlændingefdelingen.

René Offersen:

Nu siger du ”sendt til”, men spørgsmålene hører hjemme i Udlændingefdelingen, er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Spørgsmål, der vedrørte jura, hørte hjemme i Udlændingefdelingen. Det var den bistand, vi havde ydet, også op til den 10. februar. Det er rigtigt.

René Offersen:

Så vil jeg gerne gå til mødet den 22. februar 2016, idet jeg forstod i går, at du ikke huskede, at der eventuelt havde været et møde med Justitsministeriet forudgående. Så vi går altså til mødet den 22. februar, der var med Udlændingestyrelsen, og som var på et ret højt niveau. Jeg forstod det sådan, at du oplevede, at der var en vis indignation fra Udlændingestyrelsen – grundstemningen på mødet – og at Lykke Sørensen på et tidspunkt havde måttet indskærpe, at departementet anså den nye ordning for at være lovlig, som den skulle være. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Det var der i hvert fald hos visse af deltagerne fra Udlændingestyrelsen – hvor man hang fast i den tidligere ordning og rimeligheden ved den tidligere ordning og fraværet af behovet for en ny ordning. Sådan en indignation, hvor Lykke Sørensen indskærper: ”Nu er der den her ordning. Vores vurdering af den er, at den er lovlig. Vi skal loyalt forsøge at efterkomme det ønske, som ministeren har”.

René Offersen:

Men når I taler om, at der er en ny ordning, og at den er lovlig, er I så inde at tale om spørgsmålet om undtagelser?

Jesper Gori:

Jeg bliver usikker på, om ordet ”undtagelser” bliver nævnt. Og det kan være en efterrationalisering, efter at jeg har set, hvordan andre har forklaret for Instrukskommissionen. Men jeg

kan være bange for, at vi har talt om forskellige ordninger, og at den forståelse, der har været af ordningerne, har været forskellig. Så når Lykke Sørensen har talt om en ordening, har hun talt om en ordening med undtagelser. Men om den viden har været i hovederne på dem, der har deltaget fra Udlændingestyrelsen, skal jeg ikke kunne sige. Men det var klart for mig, at den ordening, vi talte om, var den ordening, som vi havde tilkendegivet, var den retlige. Det rigtige snit – det, som vi kunne lægge til grund – det, som vi havde kommunikeret i forbindelse med Jyllands-Posten. Det er klart.

René Offersen:

På s. 265, finder vi den mail til din fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann-Jensen, som du sender, da du ser omtalen i medierne som resultat af pressemeddelelsen. Her skriver du under emnet ”Nyhed om barnebrude”:

”... det blev den hårde model”.

Og du forklarede så i går – du var kort inde på det – at senere den 10. februar, har du, som jeg forstod dig, selv behov for i lyset af begivenhederne den 9. februar at tale med Lykke Sørensen og blive forsikret om, hvad den her ordening går ud på, og at der skal administreres med undtagelser. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Jo, det er rigtigt.

René Offersen:

Jeg tænker blot – nu sidder du med Udlændingestyrelsen, og vi har at gøre med et spørgsmål omkring undtagelser, som ligger inden for Udlændingeafdelingens ressort, altså Lykke Sørensen og dit ressort. Du har selv den 10. februar – selv om du er på ressortområdet – følt utryghed ved og en uklarhed omkring, hvad det her betyder. Og vi kan se, at du skriver om en ”hård model” og sådan. Det er selvfølgelig set i bakspejlet, men jeg synes, at det er underligt, at du ikke tænker, at der måske er et eller andet her – når vi sidder i en indigneret stemning mellem venner, og der bliver bragt sådan nogle spørgsmål op – at de mangler en præcisering og

tydeliggørelse af, hvad det her er for noget. Det er ikke noget, du tænker?

Jesper Gori:

På mødet den 22. februar?

René Offersen:

Ja.

Jesper Gori:

Som jeg husker det, var jeg ikke i tvivl om, hvad vi drøftede på det tidspunkt. Jeg var ikke klar over, hvad karakteren af en telefonsamtale måtte have været, og hvordan nogle måtte have opfattet den samtale. Jeg tror også, at jeg forklarede til Instrukskommissionen, at Lykke Sørensen nævnte ordet ”undtagelser”. Jeg må ærligt sige, at jeg efterfølgende er blevet i tvivl om, hvorvidt det ord faktisk blev nævnt, eller om det var fordi, at jeg havde den klare forståelse af, hvad ordningen var, og at jeg syntes, at vi talte om den samme ordening. Og så kan jeg se, at nogle har en fuldstændig anderledes opfattelse af, hvad der er blevet kommunikeret til dem, og hvad det er for en ordening.

René Offersen:

Kan du huske, om der omkring slutningen på mødet bliver truffet nogen foranstaltninger omkring eventuelle tvivlsspørgsmål?

Jesper Gori:

Som jeg husker det, spørger – jeg tror, at det er Lene Vejrum – til, hvem man skal rette spørgsmål til i forhold til de konkrete sager, for de har nogle spørgsmål i forhold til håndteringen af dem og løsningen af dem. Nu har vi lige siddet og talt om administrative forhold, noget omkring transport osv. Men det spørgsmål, der kommer dér, går i forhold til selve afgørelsen i sagerne. Sådan opfattede jeg det klart. Også fordi at Lykke Sørensen er klar på, at det ikke er nogle spørgsmål, der skal gå til Koncernøkonomi eller den del af butikken. Det skal gå til mig i den juridiske afdeling. Så jeg opfattede det klart sådan – og sådan forstod jeg det også på mødet – at man her vidste, at der var sager, hvor der var tvivl om, hvorvidt der skulle ske adskillelse. Det vedrørte selve afgørelsen af sagerne, og de spørgsmål kunne de rette til mig.

Jeg gik ud af mødet med den forståelse, at vi forstod det på samme måde.

René Offersen:

Ja, fordi så forstod jeg på dig, at du kort tid efter bliver ringet op af Ditte Kruse Dankert, som tidligere havde været din souschef. Og i forlængelse af den samtale sender man så senere de her sager ind den 3. marts. Det er rigtigt, ikke? Det må du godt lige bekræfte af hensyn til referatet.

Jesper Gori:

Det bekræfter jeg.

René Offersen:

For når vi er ved den telefonsamtale, vil jeg også gerne lige sikre mig: Jeg forstod det sådan, at Ditte Kruse Dankert under den telefonsamtale fortæller dig, at Line Skytte Mørk Hansen under den mundtlige samtale den 10. februar med Lene Vejrum havde oplyst – det var i hvert fald dét, man havde forstået – at der skulle administreres uden undtagelser. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, om det var den telefonsamtale. Jeg tror, at jeg forklarede, at jeg ikke kan huske, hvilken telefonsamtale der var tale om. Det kan have været den telefonsamtale, men det kan også have været senere i forløbet. Men det indhold, som du refererer, er korrekt – at opfattelsen hos Udlændingestyrelsen var, at de var blevet bedt om at administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, dvs. uden undtagelser.

René Offersen:

Når du siger eventuelt ”senere i forløbet” – nu har vi jo et ret langt forløb. Kan du komme lidt nærmere, hvornår det kunne være?

Jesper Gori:

Der er en dialog med Udlændingestyrelsen, forud for at de sender materiale. Der er også en dialog på det tidspunkt, hvor de skal sende materialet imellem den 2. og 3. marts, hvor det bliver let omarbejdet. Jeg vil tro, at det har været i én af de samtaler, altså ganske tidligt i forløbet

og i hvert fald før den 18. marts. Og jeg mener også, at det er før det samråd, der finder sted den 15. marts. Det anser jeg som ret sikkert, men jeg kan ikke præcist tidsfæste, hvilken samtale der var tale om.

René Offersen:

Nej, for jeg tænker også, at det sådan set er en ret markant oplysning at få, som må sætte sig et eller andet sted. Og jeg forstod det også sådan, at den oplysning, du får dér, deler du hverken med Lykke Sørensen eller Uffe Toudal Pedersen?

Jesper Gori:

Nej, den oplysning, som jeg får, deler jeg med Lykke Sørensen.

René Offersen:

Du deler den med Lykke Sørensen?

Jesper Gori:

Ja.

René Offersen:

Så fra det her tidspunkt – formentlig tidligt – enten den 22. februar eller helt tidligt i marts – senest den 18. marts – er hun godt bekendt med, at Line Skytte Mørk Hansen ifølge Udlændingestyrelsen har sagt, at der skal administreres uden undtagelser?

Jesper Gori:

Ja, det ved hun fra mig. Og jeg tør ikke sige, om hun også ved det fra en samtale, hun selv har haft med Lene Vejrum, men ja, hun ved det helt givet fra mig. Det var en væsentlig oplysning. Det har du ret i. Og det var en oplysning, som jeg havde behov for at give videre. Lykke Sørensen havde det samme billede af, hvordan Udlændingestyrelsen havde opfattet samtalen med Line Skytte, som jeg havde, på det tidspunkt, hvor jeg får den viden.

René Offersen:

For lige at runde den her af, så forstod jeg, at du i hvert fald ikke gik videre til Line Skytte Mørk Hansen, og at hvis der var nogen, der skulle gøre det, var det efter din opfattelse naturligt Lykke Sørensen?

Jesper Gori:

Jeg gik ikke videre til Line Skytte Mørk Hansen. Jeg tror, at jeg sagde i går, at hvis nogen skulle gå videre med den oplysning til Line Skytte Mørk Hansen, ville det formentlig naturligt være Line Skytte Mørk Hansens chef. Og det er ikke Lykke Sørensen, men Uffe Toudal.

René Offersen:

Men så skulle den jo først op til Uffe Toudal. Så skulle Lykke Sørensen i givet fald – det kan være den rigtige vej – være gået til Uffe Toudal Pedersen. Men det er i hvert fald ikke noget, der ligger inden for din rådighed.

Så vil jeg gerne gå til Folketingets Ombudsmand. Det ligger fast, at både departementet og Udlændingestyrelsen den 21. marts 2016 modtager en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand i anledning af den modtagne klage, og det skal man så til at sagsbehandle. I forhold til departementet er det så retvisende at sige, at sagen bliver forankret hos dig?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Jeg tror, at det er den første sag, som forankres hos mig og i mit kontor, og hvor der også er en sagsbehandler på sagen.

René Offersen:

I ved jo, at styrelsen også skal afgive et svar. Etablerer du med det samme en form for kontakt til styrelsen om det her - herunder om processen - og i givet fald til hvem?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Jeg tror, at det bliver behandlet fra min side ligesom alle andre sager. Der er en sagsbehandler, og det vil være udgangspunktet, at drøftelser til brug for, at sagen skal skrives, foretages mellem fuldmægtige på sagerne. Jeg husker ikke, om der har været en kontakt fra mig i forhold til Udlændingestyrelsen. Det tror jeg, at der har været undervejs. Navnlig i forhold til spørgsmålet om partshøring har der været drøftelser undervejs, også på mit niveau. Men om der indledningsvis blev taget skridt til en eller anden form for dialogforum – hører jeg dig spørge – husker jeg ikke, og jeg tror ikke, at det ville have været sædvanligt,

at vi gjorde det. Det var en sag som andre sager, hvor skrivningen starter på fuldmægtigens bord.

René Offersen:

Jeg skal bede om, at Rigsretten går til s. 1639, hvor vi finder en mødeindkaldelse sendt i departementet vedrørende et møde den 12. april. I går viste anklagerne dig en mødeindkaldelse omkring det her tidspunkt ovre fra styrelsen, hvor de havde en enslydende. Og her kan vi se, at der på ”Lykkes kontor” er et:

”Møde med US vedr. ”barnebrude” – vejledning, FOB, sager”

Det er arrangeret af Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og nødvendige deltagere er dig og Lykke Sørensen. Du var i går i tvivl om, hvorvidt du havde deltaget i mødet, da du så det præsenteret qua indkaldelsen ovre fra Udlændingestyrelsen, men jeg tænker, når jeg ser det her – der er noget, der tyder på, at du må have deltaget i det her møde, som med sikkerhed har fundet sted – det kommer vi til om lidt – også som den, hos hvem det var forankret.

Jesper Gori:

Ja, jeg tror, at vi også så det her bilag i går, og jeg tror, at jeg sagde, at det ville have været helt givet, at jeg deltog, og det vil jeg bestemt tro, at jeg gjorde.

René Offersen:

Så beder jeg Rigsretten om at gå til s. 1596. Og jeg vil gerne sige, at vi bevæger os ind i et forløb, som forsvarerne tillægger stor betydning, og som jeg ikke mener har været rigtigt belyst for Rigsretten tidligere. Her finder vi en intern mail af 7. april fra Ditte Kruse Dankert til Lene Linnea Vejrum og Anni Fode, som var konstitueret direktør. Vi kan se, at der er en udtalelse i styrelsen, der hedder: ”Version 7”. Det beder jeg om, at man hæfter sig ved. Det er version 7, der bliver sendt her. Den kan vi se nedenfor. Og i den her mail bliver der skrevet:

”Hermed nyt udkast, hvor jeg har forsøgt at rette til, jf. Jens’ bemærkninger. Jeg har ikke accepteret rettelserne.

Der er nu aftalt et møde med departementet på torsdag kl. 12.30 om udtalelsen, retningslinjer og forelæggelsen af problemstillingerne i de konkrete sager.

Kristina og jeg har talt om, hvordan vi skal skrive oplægget ...” det sidste har ikke betydning.

Hvis vi går lidt længere ned i version 7, kan vi se på s. 1598, at – det er den version af svaret, som styrelsen arbejder med til Folketingets Ombudsmand – og i version 7 lyder de første tre afsnit som følger – og det beder jeg også dig om at følge med i:

”Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var en del af denne instruks, at dette gælder uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlevende.

Styrelsen gik herefter i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016.”

Den tekst, jeg viser dig her – er det en tekst, du kan genkende? Har du set den før?

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, om jeg har set det her udkast før, og om udkastet er et af de udkast, der er delt med os. Vi så udkast undervejs, sådan husker jeg det. Det kan jeg være usikker på. Der var i hvert fald en dialog, også efter at vi modtog det, som var Udlændingestyrelsens bidrag,

og det bidrag blev ændret. Om vi inden da så udkast, tør jeg ikke sige, men jeg vil næsten tro, at vi har fået et udkast til brug for mødet senere. Den mødeindkaldelse, du viste lige før – om det er det her, ved jeg ikke.

René Offersen:

Når vi nu kigger på det her ... Jeg skal sige, at jeg ikke har været i stand til i det materiale, vi har i sagen, at finde en fremsendelsesmail omkring den her. Men der er noget i det, du vil se om lidt, der tyder meget på, at det er dét, der har udgjort grundlaget for drøftelserne på mødet. Når jeg læser det her – hvis du fulgte med – lyder det for mig, som om Udlændingestyrelsen i version 7 arbejder med, at det var en mundtlig instruks, man modtog. Og så omtaler man pressemeddelelsen på den baggrund, at man bagefter anvender den til at orientere operatørerne. Hvad siger du til det? Som jeg ser det, er pressemeddelelsen i version 7 fra Udlændingestyrelsen ikke en direkte beskrevet del af selve instruks.

Jesper Gori:

Jeg tør ikke sige, hvordan man skal læse det. Det tør jeg ikke sige. Jeg kan godt se, at det, de indleder med, er et afsnit om en mundtlig instruks, og der går jeg ud fra, at man henviser til den samtale, der har været mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum.

René Offersen:

Ja, og vi kan også se, at nede i tredje afsnit, efter at man omtaler, hvordan de orienterer operatørerne, igen bruger udtrykket ”den mundtlige instruks”. Det var blot for, at vi lige har det med. Det behøver vi ikke at gå ind i. Men i det her version 7-udkast er der en række forskellige ændringer, som er markeret på det her tidspunkt. Det parkerer vi lige nu, og så går vi til næste fase, og den finder vi på s. 1608. Her har vi en mail den 13. april 2016 fra Ditte Kruse Dankert til Jens Vikner – det er en intern mail i styrelsen – og der siger man:

”Beklager det sene svar. Vi var inde og drøfte det udkast, som du kender, i går. På baggrund af drøftelserne skal vi lave et nyt udkast, hvor vi ændrer lidt i forhold til den gennemgang af

drøftelserne med og instruksen fra departementet. De mente, at vi skulle skive det sådan, at vi får en instruks, og at vi (samtidig) får besked på, at vi straks skal adskille, men at vi så efterfølgende har haft drøftelser med dem om kategoriseringen af sager, hvor der skulle ske adskillelse - ctr. sager, hvor der kunne være spørgsmål om de internationale forpligtigelser.”

På s. 1658, finder vi en ny version af den her, og det er i et arbejdsflow, hvor den nu har været hos Lene Linnea Vejrum. Hun har indskrevet sine bemærkninger i det reviderede udkast til svar fra styrelsen, og der beder jeg Rigsretten om at gå til s. 1660, fordi vi skal prøve at se, hvordan den nu ser ud. Og her kan vi se oppe foroven under beskrivelsen af instruksens, at der med ændringsmarkeringer efter mødet den 12. april er ændret i det. Nu lyder den:

”Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det fremgik bl.a. af pressemeddelelsen, at ”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Det er altså tydeligt en ændring. Så kommer det næste afsnit på s. 1660:

”Udlændingestyrelsen modtog” – og nu er der igen en ændring – ”samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen” – så slutter ændringen – ”den 10. februar 2016” – og nu er der lavet en ny ændring – ”en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen.”

Det med at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen er altså også skrevet som en ændring. Og videre:

”Instruksens” – det er også med ændring – ”betød således, at” – og så kommer – ”ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde, uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksens betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var ligeledes en del af instruksens” – og nu med ændringer igen – ”at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at uarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivforhold med en person, der opholder sig i Danmark.”

Og hvis vi går lidt ned, kan vi se, at man i det næstsidste afsnit nu har slettet det afsnit, der var i versionen før, som vi så inden mødet:

”Styrelsen gik herefter i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016.”

Og ude til højre kan vi se, at Lykke Sørensen i alt fald har været med, fordi der står nede i det kommenterede fra Ditte Kruse Dankert:

”Er det rigtigt at nævne det her? Lykke lød til ...”

Det er helt tydeligt, at ”Lykke” ganske givet er Lykke Sørensen.

Hvis vi kigger på den ændring, der gennemføres her, og sammenholder den med den version, vi så før, på s. 1598-1599, er der for mig at se kun én – og det er ikke en uoverensstemmelse – men én ting, der har givet mig lidt hovedbrud. Det er altid lidt svært at sammenligne, når det er noget med ændringsmarkeringer. Hvis vi går til s. 1661, kan vi se i andet afsnit, hvor der står:

”herunder betydningen af Danmarks internationale forpligtelser”

Det er udstreget. Det hænger og flagrer, og det er helt givet fordi, at det først er en tilføjelse i

processen, der er lavet af én medarbejder i Udlændingestyrelsen, som så senere er blevet rettet af en anden. Men med undtagelse af de ord i andet afsnit – hvor der altså står: ”herunder betydningen af Danmarks internationale forpligtelse” – så svarer det til hinanden, sådan at de ændringer, der nu kommer ind, er skrevet på baggrund af den, som var i mødet. Hvis vi så lige går op på s. 1660, kan vi se, at vi her får pressemeddelelsen skrevet helt op, og man sætter den ”samtidig med” den mundtlige instruks. Og med det vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 1688.

Retsformanden:

Inden vi forlader det – bare lige for ikke at forvirre vidnet – altså, det sidste afsnit på s. 1660 indeholder bemærkninger om de internationale forpligtelser.

René Offersen:

Ja, men det er ikke det, der interesserer mig.

Retsformanden:

Nej, men det var bare for ikke at forvirre vidnet.

René Offersen:

Ja, men det, der er interessant her, er spørgsmålet om beskrivelsen af instruksens – om pressemeddelelsens rolle. Så det var det.

Retsformanden:

Ja, fint nok.

René Offersen:

Af ændringerne, som fremgår af det, vi ser her, kan vi se, at pressemeddelelsen nu bliver skrevet op helt først, og at den i det efterfølgende afsnit bliver skrevet sammen med, at man samtidig med den modtager den mundtlige instruks. Det med, at pressemeddelelsen skal ind og fylde, som den gør her – kan du huske, om det er noget, som Udlændingeafdelingen beder om?

Jesper Gori:

Om det var en del af drøftelsen på det møde, vi havde, tør jeg ikke sige. Det kan det meget vel have været. Det her er Udlændingestyrelsen, der beskriver, hvordan Udlændingestyrelsen har

opfattet det. Vi kan sikkert godt have haft en holdning til, hvordan man kunne skrive det, men det skal selvfølgelig være sandt i forhold til den oplevelse, som Udlændingestyrelsen selv havde. Vi – det er Lykke Sørensen og jeg – deltog ikke i den kommunikation, der var med Udlændingestyrelsen den 10. februar, som jeg har forklaret. Så det er Udlændingestyrelsen, der kan forklare, hvordan de opfattede forløbet.

René Offersen:

Ja, men når vi så version 7, som lå umiddelbart før mødet, som lå ude i Udlændingestyrelsen – der havde pressemeddelelsen ikke den rolle i beskrivelsen af instruksens, som den får, efter at I har været inde til mødet. Og det er vel – i hvert fald for mig – en nærliggende tanke, at de ændringer, som kommer her, er resultatet af det møde, som I har haft?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke afvise, at vi har spurgt dem, om ikke man bør nævne pressemeddelelsen på det tidspunkt. Jeg ved ikke, om vi har gjort det. Det har jeg ingen erindring om, men det kan jeg ikke afvise, at vi har gjort. Og så har de – hvis de syntes, at det var rigtigt – skrevet det. Det forstår jeg godt.

René Offersen:

Du siger, at du ikke kan afvise, at I har gjort det, men hvad vidste du om pressemeddelelsen og dens betydning?

Jesper Gori:

Jeg ved alene det, som Udlændingestyrelsen fortæller til os, som de sikkert også har fortalt på mødet i forhold til deres forståelse af, hvad for en kommunikation, der var til dem på dagen den 10. februar.

René Offersen:

Pressemeddelelsen er jo uden omtale af undtagelser, og du har forklaret, at du på det her tidspunkt – og det må Lykke Sørensen også – har den opfattelse, at Line Skytte Mørk Hansen har sagt til dem, at der skal administreres uden undtagelser. Er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Nej ... ja ... en nuancering: Jeg tror, at jeg forklarede, at vi havde forstået fra Udlændingestyrelsen, at det var deres opfattelse af, hvilken besked der var givet. Vi kender ikke til – jeg kender ikke til – indholdet af samtalen og har ikke drøftet den med Line Skytte Mørk Hansen, så derfor kan jeg ikke vide, hvad der er foregået i samtalen.

René Offersen:

Men nu sidder I her, og så skriver I om – vi kan se, at der – efter det her møde i alt fald – er en beskrivelse af, at der er givet en mundtlig instruks, og at den bliver bundet op sammen med pressemeddelelsen, som bliver trukket frem her – for mig at se for første gang – som en del af instruks, som den jo opleves, i hvert fald bagefter. Hvis vi prøver at gå til s. 1688. Denne mail var vi inde på i går. Nederst skriver du den 15. april – det er altså få dage efter det her møde – til Anne Nygaard Just, der er fuldmægtig i Koncernøkonomi:

”Hvilken karakter havde instruks til US om barnebrude egentlig – udover pressemeddelelsen? Blev instruks videreformidlet mundtligt, eller blev der sendt en skriftlig instruks (fx med henvisning til pressemeddelelsen)? Har på fornemmelsen, at pressemeddelelsen *er* instruks, så at sige – men jeg kan tage fejl?”

Den her mail – der må jeg få indtrykket, at du har den opfattelse, at pressemeddelelsen er en del af instruks?

Jesper Gori:

Ja, det spørger jeg i hvert fald til. Og det kan man jo reagere på. Men det spørger jeg til.

René Offersen:

Når jeg læser det her, siger du til Anne Nygaard Just: ”Der er den her pressemeddelelse. Og så er der videreformidlet noget mundtligt. Men er der ikke noget andet skriftligt på sagen? Er der virkelig ikke det? Vil du ikke kigge efter og se, om der ikke er det?”. Er det ikke dét, du siger her?

Jesper Gori:

Jo, det er lige præcis det, vi gør. Anna-Sophie Saugmann-Jensen er cc på mailen, og det er fordi, at vi er ved at finde materiale til ombudsmanden. Vi vil være sikre på, at alt materiale er der, navnlig i forhold til hvad der skete den 10. februar. Og jeg tror, at det er Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der spørger mig, hvad det egentlig var, der skete: ”Når vi nu bliver ved med at nævne ordet instruks, hvad betyder det så?” Det forsøger vi at afdække.

René Offersen:

Men det, som du spørger til, er det ikke, om der er andet på skrift på sagen end pressemeddelelsen? Kan man ikke koge det ind til det?

Jesper Gori:

Jo, det tænker jeg umiddelbart svarer til det, som jeg forklarede.

René Offersen:

Og nu siger du, at det er rigtigt, at I er ved at samle materiale sammen. I er ved at forberede jeres besvarelse, men I har også lige været til møde med Udlændingestyrelsen. På det tidspunkt har I ikke modtaget et udkast fra Udlændingestyrelsen, hvor vi kan se den endelige tekst. Men vi kan se, at du efter mødet den 15. april er inde at spørge om det. Er du sikker på, at det ikke har noget at gøre med, at det er en oplysning, som du skal dele med Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Undskyld, det spørgsmål tror jeg, at jeg skal have igen. Det forstod jeg simpelthen ikke.

René Offersen:

Du og Lykke Sørensen har været til møde den 12. april. Vi kan se, at der er noget, der tyder på – efter forløbet omkring beskrivelsen af Udlændingestyrelsens svar – at man er inde at arbejde med beskrivelsen af instruks. Så har du den 15. april skrevet til Koncernøkonomi til fuldmægtigen og bedt hende om at se, om der er andet skriftligt end pressemeddelelsen. Og så spørger jeg dig, om du er sikker på, eller om du husker, om der har været en dialog med

Udlændingestyrelsen om, at I skulle kigge efter, om der var andet?

Jesper Gori:

Nej, der er ikke nogen dialog med Udlændingestyrelsen om, hvordan vi finder materiale frem hos os. Jeg ved ikke, om det, du spørger om, er, om der var en drøftelse af, hvordan Udlændingestyrelsen havde forstået det på det møde, som vi var til den 12. april. Det har der givet været. Det kan jeg ikke huske. Men det har der sikkert været.

René Offersen:

Det, jeg selvfølgelig spørger til, er, at når I på mødet den 12. april ser ud til at have haft en drøftelse omkring beskrivelsen af instruks, og vi dér lige pludselig kan se – hvad Udlændingestyrelsen ikke selv har gjort til og med version 7 – at pressemeddelelsen bliver trukket helt frem på en måde, hvor du selv skriver her to-tre dage efter, at den er en del af instruks, og så spørger du ovre i Koncernøkonomi: ”Er der andet skriftligt?” Det er jo det, som du spørger om her. Så er det ikke nogen fjerntliggende tanke, at det kan skyldes, at man enten på mødet eller i forlængelse af mødet har ønsket at få en direkte afklaring fra jer af: ”Er der mon mere?”

Jesper Gori:

Nej, jeg kan huske sikkert, at den drøftelse ikke har været der. Jeg kan ikke huske, hvad drøftelsen var på det møde, men jeg kan huske helt sikkert, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen selv spørger, om der ligger noget sådant materiale. Jeg tror ikke, at det her spørgsmål er noget, vi vender med Lykke Sørensen. Det her er den forberedelse af svaret, som finder sted nede på mit kontor, og det er en drøftelse mellem mine medarbejdere og mig. Og så sender jeg den her mail til fuldmægtigen i Koncernøkonomi, og jeg skriver vist også, at jeg kan tage fejl. Det her er nogle konklusioner, javel, men jeg ved ikke, hvad der er foregået, så der skubber vi det over til dem og vil gerne være sikre på, at vi har fået, hvad der nu ligger. Det er mærkeligt, og det syntes vi også selv, at vi bliver ved med at nævne, at ministeren har givet en instruks, for vi ved godt, at ministeren ikke har ringet ud i Udlændingestyrelsen. Det ville være højst

usædvanligt. Så et eller andet må der være foregået, men for os i Udlændingeafdelingen er det et lufttomt rum, hvad der er sket den 10. februar, efter at pressemeddelelsen er sendt ud.

René Offersen:

I forlængelse af det møde, hvor I er med, går det fra, at det står helt tydeligt, at det drejer sig om en mundtlig instruks, til at pressemeddelelsen nu i det efterfølgende udkast bliver trukket helt op som en del af det. Og du omtaler den selv. Som jeg har forstået dig, har du ikke noget at gøre med kommunikationen omkring pressemeddelelsen. Du tror på det her tidspunkt, at Line Skytte Mørk Hansen, der sidder som afdelingschef i en anden afdeling, har givet – ifølge hvad Udlændingestyrelsen har sagt – en instruks om at administrere uden undtagelser. I det lys er det svært for mig at forstå, hvorfor du vælger at skrive til fuldmægtigen om at få oplyst, om der kan findes andet på skrift om det. Jeg synes, at det var et meget nærliggende tidspunkt, at du eller Udlændingeafdelingen havde konfronteret eller sikret, at Line Skytte Mørk Hansen fik mulighed for at forholde sig til, hvad det egentlig er, der foregår her.

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke rigtigt, at jeg kan følge. Det er en sag, hvor vi skal skrive et udkast til et svar, og det betyder, at vi bliver nødt til at skrive noget. Det er klart, at det, som vi skriver, skal afstemmes med dem, der er involveret i sagen. Men nogle skal skrive det første udkast, og så er det klart, at et sådant udkast kan blive rettet undervejs, og det bliver de næsten altid, også fordi forskellige personer sidder med forskellig viden. Her er vi ude i at sikre – at når vi i de bidrag, som vi skal sende til ombudsmanden, skriver noget om, at der ikke samtidig blev givet noget på skrift over for Udlændingestyrelsen på det tidspunkt – at vi så har ret, når vi skriver det. Men det er klart, at udkastet kan ændres på vej op i systemet, også i forhold til departementschefen og andre, som måtte have en anden viden, end vi sidder med på det her tidspunkt. Så vi skriver fra vores stol og opad.

René Offersen:

Ja, jeg forstår godt, at I skriver fra jeres stol, men det er jo lidt i det lys, at det undrer mig, at Udlændingeafdelingen tilsyneladende ... eller i hvert fald har der været den her drøftelse på mødet den 12. april, der gør, at man nu ændrer beskrivelsen af instruksen, sådan at pressemeddelelsen bliver trukket helt frem. Så synes jeg bare, at det er bemærkelsesværdigt, at I sidder med en kollega, Line Skytte Mørk Hansen, som nærliggende kan risikere at få betydelig kritik, når man sender det svar frem til ombudsmanden, der jo vil undre sig over at få oplyst, som han også gør, at der er en pressemeddelelse efterfulgt af en mundtlig instruks – at det er dét, der er instruksen. Og det er jo også det, han siger. Men I overvejer ikke at dele de her ting med hende?

Jesper Gori:

Jeg er usikker på, om jeg kan forklare det bedre, end jeg har gjort. Men på det her tidspunkt sidder vi og arbejder med selve papiret, altså selve de ord, der skal nedfældes på et papir. Der har vi behov for – og det er et nedslag blandt mange – at finde ud af, om der ligger noget på skrift. Og så kan vi skrive videre på den del af det svar, som vi skal give til ombudsmanden, der vedrører lige præcis dét. Og så er der ved siden af overvejelser om, hvorvidt Koncernøkonomi skal høres over udkastet. Og som jeg husker det i går, bliver de hørt over udkastet, og det ville også være helt naturligt. Det håber jeg meget, at de er blevet. Jeg synes, at vi så en mail i går, hvor man kan se, at det er blevet sendt af sted, efter at Anna-Sophie Saugmann-Jensen har afstemt det med mig. Og så tænker jeg, at det må være sådan – som jeg har forklaret – at det er Udlændingestyrelsen, der skal forklare sandt i de bidrag, de sender ind. Om det er kommet efter en dialog med os, er meget muligt. Det tænker jeg, at det må have været, men det er ikke os, der kan skrive deres bidrag. Men vi kan jo godt spørge, om det hænger logisk sammen, eller om det, som de ønsker at kommunikere, bliver tydeligt nok, men det må de selv stå på mål for, om det gør og er.

René Offersen:

Vi prøver at gå tilbage til s. 1660. Fordi du siger her, at I kan have talt om, hvorvidt det, som de ønsker at kommunikere, er tydeligt nok. Men vi har jo dog syv versioner på det tidspunkt, og det er vel rimeligt at sige, at pressemeddelelsen i denne version efter mødet med jer får en markant anden rolle i beskrivelsen af, hvad der egentlig er instruksen?

Jesper Gori:

Ja, jeg tror, at jeg prøvede at sige, at det, vi altid gør, når vi får noget på skrift, er at se, om det hænger sammen, sådan som det står – om logikken er fremherskende i de papirer, vi får. Jeg kan ikke huske, hvad det var for en drøftelse, der var på det møde. Der har sikkert været en drøftelse af, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet det. Når de så har forklaret, hvordan de opfattede det, spørger vi formentlig: ”Hænger det så sammen med, hvordan I har skrevet det?” – hvis vi faktisk har set deres udkast, og det ved jeg ikke, om vi har. Det kan være, at vi har. Det kan også godt være, at det har været en mundtlig drøftelse, hvor de forklarer, hvad de tænker at skrive. Jeg er enig med dig i, at det ser ud som om, at der har ligget et papir på bordet, hvor vi kan se med hen over skulderen, hvad det er. Enten fordi de har sendt det til os – det ser ikke sådan ud – eller fordi de kan have sidet med det på mødet. Hvad ved jeg? Det tør jeg ikke sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Må jeg lige til referatet sige, at hvis vi går til s. 1658, kan man se, at det her er version 14.4, så vi er længere end version 7. Det var mere for at få det til referat. Og jeg kan måske også lige sige, at hvis vi går tilbage til s. 1660 ...

René Offersen:

Jeg er nødt til at sige, at det, du er ved at gøre lige nu, er forkert. Det er rigtigt nok, at den hedder version 14, men det er helt tydeligt noget, der sker ude i styrelsen. Det er jo derfor, at jeg påviste før, at når man sammenholder den, der hedder version 7, som er den sidste inden mødet den 12. april – der kan man jo sammenholde ændringsmarkeringerne og versionerne – og den version, som er på s. 1660, så er der ikke

anden forskel end de ændringer, som man kan se, at der er skrevet til bagefter. Så det er rigtigt nok, at den hedder version 14, men det er givet fordi, at der har været flere medarbejdere inde over.

Anne Louise Bormann:
14 er datoen.

Jens Kruse Mikkelsen:
Og 7 er også datoen.

René Offersen:
Undskyld, jamen, sagde du ikke, at det var version 14?

Anne Birgitte Gammeljord:
Vi får at vide, at det er datoen, og at 7 er også datoen. Tak.

René Offersen:
Tak for hjælpen. Så er der altså dén sammenhæng. På s. 1716 modtager I en mail af 21. april fra styrelsen. I skulle gerne ... nu jeg synes ikke lige, at du står på. Der står:

”Kære Jesper og Anna-Sophie”

Der står godt nok, at det er til Udlændingestyrelsen, men det kan være fordi, at man har eftersendt den senere. I hvert fald Anna-Sophie Saugmann står her, men nu kan jeg ikke finde dig. Er det kun mig, der ikke kan det? Men i hvert fald står der:

”Kære Jesper og Anna-Sophie

Efter aftale fremsendes styrelsens udtalelse til Folketingets Ombudsmand i sagen vedrørende ...” de her to klagere.

Og vi kan se, at der til den her mail bl.a. er vedhæftet en udtalelse af 21. april som pdf. Vi ved, at man faktisk ender med fra styrelsens side først at afgive udtalelsen den 28. april. Men der er vedhæftet én som pdf. Kan du huske, om du så den mail? Fik du den mail på det tidspunkt med deres ...

Jesper Gori:
Jeg har i hvert fald snakket om det bi... det her er ikke et bidrag om det, der på det her tidspunkt, den 21. april, var det endelige bidrag fra Udlændingestyrelsen. Fordi vi har efterfølgende et forløb omkring afsnittet, der handler om partshøring.

René Offersen:
Hvis man ser på det, som I modtager, kan vi gå til s. 1725 ... det er første side, og på s. 1726, har vi den endelige tekst, altså beskrivelsen af instruksen. Når vi ser beskrivelsen af instruksen, kan jeg sige, at den er som den version, vi så før, dengang med ændringsmarkeringer. Den er som den på s. 1660 uden ændringsmarkeringer. Så vil jeg gerne prøve at blive heri, og så vil jeg gerne gå til s. 1729. Vi kan se nederst i næstsidste afsnit, at det er oplyst til ombudsmanden, at telefonnotatet af 10. februar om den mundtlige instruks vedlægges til ombudsmanden. Og det er en ændring, som ikke var med i udkastet, der forelå dengang til mødet den 12. april, altså det, vi ser på s. 1664. Men her har man nu fået indarbejdet telefonnotatet, og det vil jeg gerne lige prøve at se på s. 1731. Og det, jeg gerne vil fremdrage her, er, at den faktisk hedder:

”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse ...”

Og vi kan se, at man har vedhæftet – det har hun vedlagt til sig selv – pressemeddelelsen den 10. februar. Det står i anden linje. Men jeg vil godt lige nævne, at her er det faktisk sådan, at man taler om pressemeddelelsen og den mundtlige instruks. Og det bringer mig til at spørge dig: Den her notits fra Lene Vejrum, som er lavet den 31. marts 2016 ... kan du huske, hvornår du første gang ser den? Kender du den? Det ser ud til, at du i hvert fald har modtaget notitsen den 21. april. Men er det første gang, eller har du undervejs under de drøftelser, der var, hørt om den?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det kan jeg simpelthen ikke huske.

René Offersen:

Forstod jeg dig rigtigt, at du på det tidspunkt modtog den version af 21. april, som vi lige har set her, og som kommer til ombudsmanden, og hvori notitsen indgår som et bilag?

Jesper Gori:

Det vil jeg gå ud fra. Det var i hvert fald det, som vi troede, var det endelige udkast, som jeg har drøftet med min fuldmægtig ret tæt, navnlig i forhold til et spørgsmål, som vi fulgte op på. Så det vil jeg tro. Jeg forstod ikke, om også telefonnotatet var vedlagt den udgave, der bliver sendt ind den 21. april, men hvis det var det, vil jeg tro, at jeg har set det den 21.

René Offersen:

Jeg vil godt lige sammenfattende til protokollatet omkring det her forløb være sikker: I forhold til mødet den 12. april med Udlændingestyrelsen, har du da nogen erindring om, at enten du eller Lykke Sørensen bad Udlændingestyrelsen om, at der skulle henvises direkte til pressemeddelelsen som en del af instruksen ... som stod beskrevet som den mundtlige instruks?

Jesper Gori:

Nej, jeg opfatter det sådan, at det er Udlændingestyrelsen, der skal skrive, hvordan de har opfattet forløbet den dag, så vi har ikke bedt dem om at gøre noget bestemt. Jeg tror, at vi har bedt dem om at være grundige, når de skulle svare, sådan at det, der stod, svarede til den opfattelse, de havde.

René Offersen:

Det, jeg så spørger dig til, er: Når I bad dem om at være grundige – og hvad I nu gjorde på mødet – anviste I så, du eller Lykke Sørensen, efter din erindring, at det ville være en overvejelse værd, at pressemeddelelsen kom op og fik en anden placering i beskrivelsen af, hvad der var instruksen?

Jesper Gori:

Det tror jeg, at jeg har forklaret, at vi sikkert kan have spurgt dem om, hvorvidt det var logisk at nævne i den sammenhæng og på baggrund af den drøftelse, der var. Jeg tør ikke sige, hvordan ordene er faldet, eller om det overhovedet har været oppe, for jeg kan ikke huske det, så vi er ude i efterrationaliseringer og slutninger her. Men om det har været sådan, kan jeg ikke afvise overhovedet ... at vi har sagt til dem: ”Har I overvejet, om det, når I nu forklarer os det, I forklarer os, har været rimeligt at nævne pressemeddelelsen indledningsvis?”

René Offersen:

Du kan kalde det efterrationaliseringer og slutninger, men det er tydeligt, at der efter datoerne sker en markant forandring af beskrivelsen af, hvad der er instruksen, i det udkast til svar, som man sidder og laver i Udlændingestyrelsen til ombudsmanden. Der er i hvert fald en tidsmæssig sammenhæng i forhold til det møde, der er med jer.

Jesper Gori:

Ja, det anerkender jeg fuldt ud. Og det kan sagtens have været på baggrund af den drøftelse, vi havde, at Udlændingestyrelsen har besluttet at ændre deres udkast. Man må forstå det sådan, at det er for, at det står mere retvisende i forhold til den opfattelse, som Udlændingestyrelsen havde. Jeg kan afvise, at vi har bedt Udlændingestyrelsen om at gøre noget bestemt, og da navnlig hvis det bestemte skulle være i strid med, hvordan Udlændingestyrelsen selv har opfattet det. Hverken Lykke Sørensen eller jeg var involveret i, hvad der skete den 10. februar, så det var afgørende for os, at det var dem, der skulle beskrive, hvordan de havde opfattet det.

René Offersen:

Ja, fordi det er nemlig det ... at jeg har forstået det sådan, at du ikke var involveret i kommunikationen med styrelsen den 10. februar omkring den nye ordning. Jeg har også forstået det sådan, at det var din opfattelse den 10. februar efter samtalen med Lykke Sørensen, at der ikke ville blive administreret uden undtagelser. Er det ikke rigtigt?

Jesper Gori:

Ja, vi har skrevet gentagne gange til Folketinget – og det skrev vi fordi, at det er det, Udlændingestyrelsen har oplyst os om – at det allerede på dagen den 10. februar stod klart for Udlændingestyrelsen, at der ville skulle administreres med undtagelser.

René Offersen:

Jeg har forstået din forklaring sådan, at du var af den opfattelse den 10. februar og i tiden derefter, at der ville blive administreret med undtagelser. Du opfattede det sådan, at der ville blive administreret med undtagelser, sådan som der skulle?

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at det stod mig klart den 10. februar, at man ville gå i gang med at administrere. Der var nogle mails, der handlede om processen og tilrettelæggelsen af sagerne, og så er der det, som jeg har forklaret om, hvor jeg går til Lykke Sørensen og giver udtryk for den tvivl, jeg nu har, efter at pressemeddelelsen bliver sendt ud, og hvor Lykke Sørensen siger, at det retlige snit ligger klart. Det har vi kommunikeret. Så jeg tror sådan set ikke, at jeg den 10. februar ved, at man nu går i gang med at adskille – det ved jeg ikke, om man gør den 10. februar – det tror jeg, at efterforløbet har vist, at det gør man ikke den 10. februar. Og så kan jeg se i min ferie, at der kommer en mødeindkaldelse, som jeg accepterer, som handler om retningslinjer i forhold til indkvartering. Så jeg møder op den 22. februar i ministeriet til et møde om morgenen, hvor jeg tror, vi skal tale om de retningslinjer, som skal udfoldes i forhold til de konkrete sager. Og så tror jeg bare, at jeg refererede, hvordan Udlændingestyrelsen havde opfattet det, men jeg tror ikke, at jeg var inde på det spor den 10. februar. Jeg tror ikke, at jeg havde nogen anledning til at være inde på det spor den 10. februar.

René Offersen:

Vi kommer til at gå lidt nærmere ind på det med Line Skytte Mørk Hansen, som – det ved du nok – har forklaret bl.a. i Rigsretten, at hun har en helt anden erindring om indholdet af telefonsamtalen, som hun har med Lene Vejrum,

og at det er hendes opfattelse, at hun siger, at der skal administreres med undtagelser, og at hun sidder med det her ministernotat ... Hun har i hvert fald en noget anden opfattelse af, hvad der egentlig bliver sagt på det tidspunkt. Og vi kan også se – som jeg har kredset om – at I drøfter det her svar og beskrivelsen af, hvad instruksen var på det her møde. Hvis vi går til s. 2063, har vi den mail fra Anna-Sophie Saugmann, som vi også var inde på i går:

”Kære Jesper

Nu ligger ”barnebrude”-sagen til dig i F2 ...”

Og så skriver hun også:

”... skal ØK høres over vores gengivelse af instruksen 10.feb./kun de kender vel til de præcise omstændigheder?”

Mailen er sendt den 29. april. Det, hun skriver om her ... er det ikke rigtigt forstået, at det jo er jeres svar til ombudsmanden?

Jesper Gori:

Jo, sådan opfatter jeg det.

René Offersen:

Og det er vel også notorisk sådan, at Udlændingestyrelsen har afgivet sit svar den 29. april? Det gjorde de den 28. april.

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at vi har færdiggjort vores svar, før vi får svaret fra Udlændingestyrelsen. Vi bliver nødt til at arbejde oven på deres svar, når vi sender svaret til ombudsmanden.

René Offersen:

Når jeg siger det, er det blot for, at vi får tegnet op, at på det her tidspunkt, når vi kommer til den orientering, som Line Skytte Mørk Hansen bliver sat på, så er svaret afgivet fra Udlændingestyrelsen, hvor man kan se, at det er pressemeddelelsen efterfulgt af den mundtlige instruks, der udgør beskrivelsen af instruksen. På det tidspunkt kan hun sådan set ikke nå at have nogen indflydelse på det.

Jesper Gori:

Nej, det er rigtigt. Det er Udlændingestyrelsen, der skal give et bidrag og forklare, hvordan de ser sagens sammenhæng. Jeg vil ikke tro, at hun har været involveret f.eks. i det møde, der er den 12. april. Det forestiller jeg mig ikke, at hun har været. Jeg synes ikke, at man kunne se det af mødeindkaldelsen.

René Offersen:

Det er der heller ikke noget, der tyder på – heller ikke, når man har hørt hendes forklaring. Hvis vi ser på s. 2020, så har vi F2. Og vi kan se, at der nede under trin 2 står:

”Skjul kopimodtagere: Line Skytte Mørk Hansen”

På s. 2019 kan vi se, at det her forløb bliver sat i gang, som vi så før, den 29. april, hvor der er afgivet en udtalelse fra styrelsen. Og vi kan se, at du godkender som trin 1 kl. 11.16 den 29. april, og at Lykke Sørensen godkender som trin 2. Som jeg har forstået det – i hvert fald når man godkender – kommer den op, når den, der ligger forud, har godkendt. Det fører mig til, at når nu Line Skytte Mørk Hansen er sat på som én, der fik det til orientering – hun fik det ikke til godkendelse, hun modtog kopi ... det går jeg i øvrigt ud fra, eller tillader jeg mig at spørge dig til: Følger det godkendelsen på den måde, at hun får noget til kopi samtidig med, at den, der skal godkende det, får det til godkendelse, eller hvordan? Kan du svare på det?

Jesper Gori:

Jeg kan i hvert fald svare på, hvordan jeg tror, at det er. Jeg tror, at jeg fik løftet sløret for, at jeg ikke er F2-ekspert. Jeg tror, at når Anette Gørtz får den i kopi – jeg kan ikke huske, hvor hun var sat på, hun var kontorchef i Koncernøkonomi – sker det på det tidspunkt, hvor vedkommende, hun er sat i kopi til, får svaret til godkendelse. Sådan forstår jeg det. Hele forløbet bliver ikke rullet ud på det tidspunkt, hvor det bliver sat i gang. Man får først en orientering om, at der ligger en sag i F2, hvor man er på i kopien, når vedkommende, der er på samme trin – og som er godkender – får sagen. Var det klart?

René Offersen:

Ja, alt taler altså for, at den, der får noget på kopi, får det samtidigt med den, der får det, og som skal godkende. På s. 2168 har vi svaret til Folketingets Ombudsmand af 4. maj fra departementet, og her har vi jo så den her henvisning, og der vil jeg godt lige læse op nede fra pkt. 2:

”Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen:

Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.”

Det I skriver her, skriver I under henvisning til det svar, som Udlændingestyrelsen afgav, og som vi har set jeres involvering i. Her står der to gange, at det er ”ministeren”, der instruerede. Det var anklageren også inde på i går. Kan du komme nærmere på, hvad det var for overvejelser, der lå bag, at man her vælger at bruge betegnelsen ”ministeren” i stedet for ”ministeriet”?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg har forklaret, at det var sådan, at jeg opfattede det, og at der er et element af eftertænkning, for vi har ikke haft en metadrøftelse af, hvilke ord vi dér anvender. Men vi har i materialet til samråd og i nogle af de svar, der er givet på folketingsspørgsmål – og også i den mail, som jeg sender til Udlændingestyrelsen – skrevet det på den måde. Og når vi her siger, at ”ministeren” har instrueret om noget, har vi tænkt, at det var den pressemeddelelse, der blev sendt ud, altså indholdet af

pressemeddelelsen. Og derfor er det måske forvirrende, når vi nedenunder skriver:

”Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse ...”.

Det tror jeg ikke, at vi har skrevet andre steder. Jeg ved ikke, om jeg synes, at det er særligt klart, at vi gentager det på to måder her. Det er i virkeligheden det samme, og jeg tror, at det var det, som vi forsøgte. Og jeg erkender, at vi på den måde forsøgte at holde ministeren ud i strakt arm i forhold til, at der var pressemeddelelsen én ting – det var den politiske tilkendegivelse. Og så tror jeg ikke, at ordet ”instruerede” er supervelvalgt. Det tror jeg også, at jeg har erkendt, at der skulle vi nok have valgt et andet ord, men det var nu engang sådan, vi kommunikerede på det tidspunkt.

René Offersen:

Ja, og det kan jeg sådan set godt følge dig i, selvfølgelig, at som du – jeg ville ønske, at det var mig, der kunne formulere mig på den måde – siger: ”holder ministeren ud i strakt arm”, og at man bruger ordet ”instrueret”. Fordi man peger på de to steder, vi har været inde på, hvor man ellers taler om ”ministeriet”. Det, jeg godt lige vil spørge dig ind til, det er selve den måde, der blev instrueret på, som styrelsen beskriver. Der kommer en pressemeddelelse efterfulgt af en mundtlig instruks. Som jeg har forstået dig, har du ikke selv – i hvert fald før du taler med styrelsen – noget kendskab til, hvordan kommunikationen rent faktisk finder sted, herunder at det skulle være ministeren ... Hvis man vælger at pege ministeren ud, så siger man ligesom, at det er ministeren, der vil have, at det skal foregå på den måde?

Jesper Gori:

Det ved jeg ikke noget om. Det er rigtigt, at den dialog, der er den 10. februar ... Jeg tror, at jeg fik sagt det sådan, at efter jeg fik en tilbagemelding fra Lykke Sørensen om koncerndirektionsmødet, har jeg ikke nogen viden om, hvad der sker, hverken før eller efter at pressemeddelelsen bliver sendt ud. Det er rigtigt.

René Offersen:

Det, jeg godt vil frem til, er, at ingen af dem, der har afgivet forklaring i Rigsretten, har sagt, at Inger Støjberg er med til kommunikationen mellem styrelse og departement. Inger Støjberg godkender pressemeddelelsen. Ingen tvivl om det. Det gør hun – siger hun – som pressemeddelelse. Men hvad der sker derefter ... hvordan den bliver kommunikeret ... Hvis det er dét, der indgår, hvis det er dét, der er instruks: At det er pressemeddelelsen, og at der er en mundtlig samtale. De ting er der ingen, der siger, at Inger Støjberg har noget med at gøre. Og jeg kan ikke læse det her som andet end det, som du også forklarer nu, og det er: I holder hende ud i strakt arm og peger på hende omkring noget, som hun vel dårligt kan siges at være den, der forvaltningsmæssigt har noget med at gøre – at det er den måde, instruks kommer til at foregå på. Og det ved I ikke noget om.

Jesper Gori:

Jeg kender ikke til, hvad for en drøftelse, der har været mellem ministeren og Uffe Toudal eller mellem Uffe Toudal og Line Skytte Mørk Hansen. Jeg ved slet ikke, at der har været de drøftelser. Det forløb, som bliver forklaret til Instrukskommissionen og også i Rigsretten, er ikke et forløb, jeg er bekendt med her. Så hvis det skal skrives på en anden måde ... Vi skriver fra den stol, vi sidder på, og lægger op, og det er klart, at det kunne blive korrigeret opad, hvis der var nogen, der havde en viden, der var anderledes. Men du har også ret i, at her ... Jeg ved ikke, om vi forsøger at insinuere noget som helst. Det her var en skrivning, som vi var landet på også i folketings svar og andet, hvor vi holder hende ud i strakt arm, og man kan sikkert læse det på flere måder. Jeg ved ikke, om det var vores intention på det tidspunkt.

René Offersen:

Nej, men nu er du skribenten, og som du selv siger, holder man hende ud i strakt arm. Og det gør man, selv om du – sådan må jeg forstå dig – faktisk ikke ved, hvordan de underliggende forhold er omkring kommunikationen. Og jeg må også forstå det sådan, at du – og heller ikke Lykke Sørensen tilsyneladende, men det kan du selvfølgelig ikke stå på mål for – heller ikke

finder grund til direkte at spørge Line Skytte Mørk Hansen, som I ved, er den, der har forestået det, og som I endda har fået at vide af styrelsen, i givet fald skulle have givet dem en – må man opfatte det – ulovlig ordre, nemlig om at administrere uden undtagelser.

Jesper Gori:

Jeg kan jo kun svare for mig selv, og jeg har i hvert fald ikke konfronteret Line Skytte Mørk Hansen med det spørgsmål. Det er klart, når man svarer på den måde til ombudsmanden, er det ikke alene mig, der sidder og kigger på svaret. Det gør Lykke Sørensen også. Vi sender det i øvrigt i kopi, efter at vi har afstemt det med Koncernøkonomi, til både kontorchefen i Koncernøkonomi og Line Skytte Mørk Hansen. Og så sidder Uffe Toudal og godkender, at det her er også hans forståelse af, hvad der er foregået. Om han er nede i det ordvalg her, om han har tillagt det nogen særlig betydning – det her er et ordvalg, han har set før – det tør jeg ikke sige. Jeg tror, at det her er udtryk for, at vi ikke ved, hvad der er sket, så nu giver vi vores bedste bud på, hvad vi mener, at vi i hvert fald ved.

René Offersen:

Jo, men alligevel ... Vi skriver til Folketingets Ombudsmand om et forhold, som man må forvente vil have stor opmærksomhed fra hans side. Fordi det er jo et løjerligt forløb, når man beskriver, at man ændrer på den måde, som man gør, med en instruks, der består af en pressemeddelelse efterfulgt af en mundtlig instruks. Så synes jeg måske nok, at hvis man peger på en minister – holder hende ud i strakt arm – vedrørende nogle forhold ... Vi ved faktisk, at lige præcis de ting, som hun bliver udpeget for her, ikke er noget, hun havde med at gøre. Og hvor I har en kollega, der sidder ovre i afdelingen som afdelingschef, som ved, hvad der er foregået ... Jeg synes, at det meget svært at forstå, at man ikke går hen og siger: ”Hør her. Vi føler behov for to steder at bruge ordet ”ministeren” i stedet for ”ministeriet”. Vi har brug for at hænge ministeren ud for nogle forhold, der også indirekte peger på dig.” Men vi kan ikke komme det nærmere, end at du siger, at det syntes I ikke, der var grund til at dele med hende?

Jesper Gori:

Sådan forstår jeg det ikke. Jeg indrømmer, at da jeg kom til Rigsretten, var jeg ikke opmærksom på, om vi rent faktisk havde fået afstemt det med Koncernøkonomi. Men jeg forstod i går og syntes, at jeg kunne se på det, der var sendt... den mail, der ligger fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen om, at vi af en eller anden grund ikke skulle høre, men at nu har hun sendt den af sted. Det må jeg sige, at jeg blev glad for at se.

René Offersen:

Det gjorde jeg egentlig også med en lidt anden dagsorden. Lad os lige gå tilbage til den på s. 1688, fordi det var derfor, at jeg kredsede om den mail, som du sender den 15. april, dvs. tre dage efter mødet i styrelsen, hvor man har – kunne noget tyde på – drøftet placeringen af pressemeddelelsen i styrelsens svar. Og så skriver du her til en fuldmægtig. Og du sidder og skriver om noget, hvor du efter din egen forklaring har den opfattelse, at hendes chef har sagt, at man skal administrere ulovligt. Og du skriver, at instruksens består af det mundtlige pressemeddelelsen, og så spørger du hende, om der er andet skriftligt på sagen. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvordan at man – med den viden, du har efter det møde, du har været til – kan vælge at sende sådan en mail til fuldmægtigen for at høre, om der ligger andet på skrift?

Jesper Gori:

Jeg tror, at jeg forklarede om sammenhængen og baggrunden for, at mailen blev sendt. Og i min forståelse har det ikke noget at gøre med en opfølgning på det møde, der havde været med Udlændingestyrelsen. Og så er der ikke nogen punktummer i mailen. Der er tre spørgsmålstegn. Så jeg tror ikke, at jeg i mailen giver udtryk for, hvordan det er, eller hvordan min forståelse er. Men jeg spørger, om det kunne være på den måde.

René Offersen:

Men, Jesper Gori, i det svar, som I også afgiver den 4. maj, henviser I til Udlændingestyrelsens svar omkring instruksens. Og når I sidder ude og tilsyneladende drøfter spørgsmålet om instruksens indhold – det står der også i den mail, der er efter mødet internt i styrelsen – så er det jo

en ret nærliggende ting, at der er en eller anden, der siger: ”Når vi nu beskriver her – trækker pressemeddelelsen op sammen med den mundtlige instruks – er vi så sikre på, at der ikke er noget andet på skrift?”. Det er jo et titusindkronersspørgsmål, der må melde sig meget hurtigt. Og det er spørgsmålet, du stiller til fuldmægtigen hos afdelingschefen, som du mener har formidlet en ulovlig ordre.

Jesper Gori:

Det er to forskellige ting efter min opfattelse. Det titusindkronersspørgsmål bliver stillet af min fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann-Jensen i det udkast, der ligger, hvor hun i en kommentar spørger, om ikke vi bør afstemme det med Koncernøkonomi, der som de eneste kan vide, hvordan instruksen herfra er blevet givet. Og så er jeg glad for at kunne se, at jeg selvfølgelig har svaret ja til det, for sådan er det. Den her mail handler om noget andet. Den handler om at sikre, at vi har alt det skriftlige materiale, som vi skal sende til ombudsmanden.

René Offersen:

Ja, præcis ... i forhold til beskrivelsen af, hvad instruksen er ... det er jo det, som det her handler om.

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at jeg kan komme det nærmere i forhold til den forklaring, jeg lige gav.

René Offersen:

Nej. Jeg vil gerne gå videre til ...

Retsformanden:

Undskyld, inden vi går videre, kunne jeg godt tænke mig lige at se s. 392. Det er Naser Kader-besvarelsen. Det er ministerens besvarelse, som ministeren også har godkendt og skrevet under. Der bruger man formuleringen:

”Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således ...”

Har du været inde over den formulering også? Fordi den kan godt minde lidt om det, der står til ombudsmanden.

Jesper Gori:

Jeg var bekendt med formuleringen. Og jeg havde sat et øjeblik på i godkendelsesforløbet, også på svaret, som lå i Koncernøkonomi, men som blev godkendt af Lykke Sørensen – som jeg husker det – på et tidspunkt i uge syv. Så efter den er gået videre i godkendelsesforløbet i F2 med det her indhold, og efter at Lykke Sørensen godkendte det, ser jeg svaret og sætter et øjeblik på, som er udtryk for, at jeg har set det.

Retsformanden:

Okay.

René Offersen:

Men tillad mig lige den kommentar, at når vi taler om ombudsmanden, så taler vi nu om én, der skal have en besvarelse på, hvordan det her bliver forvaltningsretligt kommunikeret. Det tænker jeg nok er en særlig vinkel på det. Men lad det ligge. Vi ser på ombudsmandens brev af 11. maj. Det kommer en uge efter. Det er på s. 2185. Han skriver med det samme. Det er meget hurtigt. Det er syv dage efter. Hvis vi går til s. 2191, kan vi se, at han bl.a. skriver:

”Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.”

Og så skriver han lidt længere nede:

”Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.”

Det, som jeg skal spørge dig til, er følgende: Der bliver iværksat et arbejde med at besvare dette brev. Der er vi kun ca. tre måneder efter den 10. februar og herunder også det, jeg kalder ministernotatet. Kan du huske, om ministernotatet indgår i dine overvejelser, da du skal besvare det her brev? Altså at du positivt forholder dig til det?

Jesper Gori:

Ja, det gør jeg.

René Offersen:

Du har ministernotatet på nethinden? At det hører med?

Jesper Gori:

Ja.

René Offersen:

Så vil jeg gerne spørge dig til: Den bliver efter de oplysninger, vi har fra kommissionen, fremsendt på den måde, at den er vedhæftet en mail i den kasse, der går derover den 18. februar 2016. Den kan vi finde på s. 436, og det er i forbindelse med henvendelsen fra Jyllands-Posten. Der kan man se, at notatet er vedhæftet. Jeg kommer til at spørge dig ad: Er du på det tidspunkt, hvor I sender svaret over med dokumentationen, altså bilagene, bekendt med, at den kun tilgår ombudsmanden i form af at være vedhæftet den her mail?

Jesper Gori:

Så bliver jeg nok nødt til at forklare, hvordan vi tilrettelagde det arbejde, der handlede om at finde materialet. I Udlændingeafdelingen gennemgik vi grundigt alt det materiale, vi havde, både på sagerne, men også det, der måtte ligge ved siden af. Det betød også, at vi gennemgik vores outlookindbokse for at være sikre på, at der ikke lå materiale, som ikke var journaliseret, men som på en eller anden måde viste, hvilket materiale der kunne være relevant. Og allerede fordi vi ikke kan foretage den undersøgelse ned i andre afdelinger, og i øvrigt fordi det her var et meget stort arbejde, aftalte vi – og det gjorde Anna-Sophie Saugmann meget konkret med den afdeling, der i øvrigt havde været inde over – jeg kan ikke huske, om der var andre afdelinger, hvor der kunne ligge sager – med Koncernstyringsafdelingen, som også omfatter ministersekretariatet, og som omfatter Koncernøkonomi, at det var deres opgave at finde frem til det materiale, der lå. Både det materiale, der måtte ligge i ministersekretariatet, og det, der lå i Koncernøkonomi. Og så spørger kontorchefen fra Koncernøkonomi mig, om de overhovedet behøver at bidrage til dette arbejde. Det gør hun i en mail til mig. Fordi det, som ombudsmanden spørger til, er de overvejelser, vi har, af retlig karakter. Jeg tror, at jeg

må forstå mailen sådan, at allerede fordi det er overvejelser, der ligger i Udlændingeafdelingen, så så hun ikke for sig, at de skulle foretage en gennemtrawling af, om der lå sager hos dem. Og så svarer jeg hende i en mail i slutningen af maj: ”Jo, det skal I gøre, fordi der ligger sager, som kun er hos jer. Det gælder f.eks. nogle af de første notater, der kom fra Udlændingestyrelsen, og som jeg var inde over og kommenterede på, men hvor Anne Just lagde sagen op. Der kan også være andre sager. Derfor er det afgørende, at I foretager denne vurdering selv. Ellers skal I tage alle jeres sager og sende dem over uden at foretage en form for vurdering af, om det har nogen relevans ud fra en bred fortolkning i forhold til ombudsmanden.” Så der ligger dokumentation på, at jeg på det tidspunkt til brug for besvarelsen til ombudsmanden er opmærksom på, at notatet er der, og at Koncernøkonomi skal være opmærksom på det, når de nu læser deres sager igennem.

René Offersen:

Som vi lige så før, da vi så på ombudsmandens henvendelse til jer på s. 2191, så er det, han interesserer sig for, de retlige overvejelser, der ligger til grund for de her ting, og der vil han gerne have de ting, der ligger, uanset om de ligger lige før eller efter den 10. februar, der belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks. Jeg har godt forstået, at du mener, at ministernotatet ophører med at have betydning fra et eller andet tidspunkt. Men når jeg læser den her beskrivelse – og i og med, at det er det eneste, der er – synes jeg, at det må stå meget tydeligt, at den nu hører med til det, ombudsmanden skal have. Og du beskriver noget, hvor du i alt fald ikke nævner ministernotatet direkte. Det synes jeg er lidt svært at forstå. Vi kan godt lige springe til det med det samme som det sidste inden pausen. Det er, når vi kommer til det skriftlige svar, I følger op med, på s. 2971. Det er jo hernede, hvor du skriver – nu ligger jeg til grund, at det er dig, der har formuleret det:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række

undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Og så kommer du i øvrigt med en længere beskrivelse af forskellige juridiske ting. Men det, der for mig larmer, er fraværet af en omtale af ministernotatet. For mig at se er det præcis det, ombudsmanden beder om at få oplyst: ”Er der sådan noget?” Er det ikke det?

Jesper Gori:

Så hurtig en læser er jeg ikke, men som jeg husker det, spørger ombudsmanden til de retlige overvejelser, vi havde, om hvorvidt en ordning kunne være undtagelsesfri. Og det her notat er bestemt på lystavlen. Det her er skrevet op imod det notat. Det er det. Notatet indeholder bare ikke nogen vejledning om, hvad det er for retlige overvejelser, man må have, hvis man overvejer, om en ordning kan være undtagelsesfri. Men notatet indeholder nogle andre retlige overvejelser, og det er dét, vi reflekterer her. Det er også derfor, at vi skriver ”hovedsageligt”, fordi notatet fra den 2. februar indeholder noget om den seksuelle lavalder og betydningen af det. Det indeholder også nogle overvejelser om, hvorvidt et hensyn til at undgå risikoen for tvang er et sagligt hensyn. Og så siger jeg bare, at netop fordi det notat er der, og fordi det har en betydning, gør jeg i en mail fra slutningen af maj Koncernøkonomi opmærksom på, at den sag ligger hos dem. Som vi så, er den oprettet hos dem, og det betyder, at der ikke er nogen skyggesag eller en eller anden søstersag i Udlændingeafdelingen. Vi bidrager til den sag, der ligger i Koncernøkonomi. Og så sker der rent faktisk det, at vi aftaler, at hver afdeling så har ansvaret for at gå igennem de akter, der ligger, for at sikre, at det er et fuldstændigt sæt, som ombudsmanden får, og det kan både være sager, men det kan også være mails, sms'er og håndskrevne notater eller andet, som man måtte have liggende hos sig.

René Offersen:

Men hvis vi skærer ind til benet, har jeg så forstået det rigtigt, at du godt ved på det tidspunkt, hvor I svarer ombudsmanden om dokumentationsmaterialet, som I sender over først, at ministernotatet er der? Jeg er ikke helt sikker på – så det kan du lige svare på bagefter – om du er klar over, at det ikke ligger alene, men kun som en vedhæftet fil til mailen? Og som det andet ... da du udformer brevet af 14. juli 2016, har du også ministernotatet med som en del af de overvejelser, du har med dig, når du skriver svaret?

Jesper Gori:

Jeg tager det sidste spørgsmål først, for det kan jeg bedst huske. Det er Anna-Sophie Saugmann-Jensen, som er fuldmægtig på sagen, og både hende og jeg ved, at notatet er der. Nu kan jeg godt huske det første spørgsmål. Da vi gennemgår sagen, forud for at vi sender akterne til ombudsmanden, gør vi det, at både Anna-Sophie Saugmann-Jensen og jeg læser hver eneste akt igennem i bunken, som vedrører Udlændingeafdelingen. Og derfor ved jeg også, at notatet ligger der. Men det ligger der i en mærkelig bagvendt form, nemlig som et vedhæftet dokument til en mail, som Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver. Men det er fordi, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen sikrer, at den korrespondance, hun har, ligger i vores sag. Det er rigtigt. Det kan være, at vi skal finde den mail, som ligger fra den 25. maj, hvor jeg beder Koncernøkonomi om at være opmærksomme på, at der her er sager, bl.a. notatet. Eller jeg tror ikke, at notatet bliver nævnt med ord, men nu må vi se mailen. Jeg læser det klart sådan, at jeg gør opmærksom på, at der er et notat, som ligger i en sag, som er oprettet i Koncernøkonomi, og derfor skal de være sikre på, at det kommer med.

Retsformanden:

Jeg tror, at jeg må sige, at den nu er så meget over, at vi må holde en pause her.

René Offersen:

Hvis jeg må sige ... jeg er færdig.

Retsformanden:

Okay.

René Offersen:

Men Nicolai Mallet har ca. 1 time bagefter. Og det er koordineret med vidner efterfølgende.

Retsformanden:

Jeg kan sige, at vi har drøftet med hensyn til tidsforløbet i dag ... vi kan blive til kl. 15.15, men vi kan nok ikke strække os derudover. Jeg kan forstå, at der er en særlig problemstilling med, at vi meget gerne skulle blive færdige med Anna-Sophie Saugmann-Jensen i dag af hensyn til hendes personlige forhold. Så jeg håber, at det på en eller anden måde kan tilrettelægges.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det forsøger vi.

René Offersen:

Ja, det gør vi. Det er vi alle sammen opmærksomme på.

PAUSE

Retsformanden:

Værsgo, advokat Mallet.

Nicolai Mallet:

Mange tak. Jesper Gori, lige et par supplerende spørgsmål til dig herfra. Vi skal igen tilbage til ministernotatet af 2. februar 2016. Vi går til s. 187. Lad os prøve at se, hvad det grundlæggende overordnet består af. Vi ved, at det starter i Koncernøkonomi. Det er dér, det bliver oprettet, og som jeg forstår det, er det fordi, at udgangspunktet er, at det er et spørgsmål om indkvartering. Det består i alt af 4 punkter: Vi kan se på s. 187, at det starter med pkt. 1, "Indledning", og på s. 187 starter også pkt. 2, som handler om den nuværende praksis. Og hvis vi går over til s. 189, er det spørgsmålet om "Overvejelser" og om, hvordan en ny indkvarteringsordning kunne se ud. Og hvis vi går til s. 190, er der dels "Ad 1.", som handler om dem under 15 år, og "Ad 2.", som handler om dem, som sagen drejer sig om, nemlig dem over 15 år og op til 18 år. Og så har vi til sidst på s. 191: "Indstilling". Det er de fire punkter, som det består af. Er det rigtigt forstået, at det er dig, der

har formuleret udkastet til i hvert fald pkt. 3 og 4, altså om overvejelserne og indstillingen?

Jesper Gori:

Ja.

Nicolai Mallet:

Har du også været inde over pkt. 2 eller dele af pkt. 2? F.eks. afsnittene om faktisk forvaltningsvirksomhed og straffelovens § 222 eller andet?

Jesper Gori:

Jeg kan ikke huske, om jeg har haft sproglige bemærkninger til det. Men som jeg husker det, er det en beskrivelse af Udlændingestyrelsens gengivelse af den praksis, der er, både i forhold til unge under 15 år, og i forhold til hvordan man forvalter området.

Nicolai Mallet:

Godt. Det er altså grundlæggende afsnit 3 og 4, som du står for. Kan man sammenfatte Udlændingefdelingens og dermed også din rolle i forhold til notatet sådan, at efter du begynder med dit arbejde, altså med dit bidrag, havde Koncernøkonomi for så vidt ikke nogen rolle mere i forhold til notatet, i hvert fald ikke i forhold til notatets indhold? Er det en rimelig sammenfatning?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det kan jeg ikke svare på. Jeg kan svare på, hvad vi gør, eller hvad jeg gør, og hvilket bidrag det er. Det var en skriftlig proces. Der kunne godt være blevet lagt noget til, hvis Koncernøkonomi syntes, at der var noget, der skulle lægges til. Det havde jeg ikke som sådan noget med at gøre. Der kunne også være en drøftelse af de her afsnit, hvis de syntes, at de havde noget at bemærke til det. Men det var mit forsøg på ... på den måde, som vi nu arbejder, nemlig at komme med nogle overvejelser og på baggrund af det komme med en indstilling.

Nicolai Mallet:

Men er det din opfattelse, eller har du nogen erindring om, at der skete ændringer i afsnit 1 og 2, efter at du var kommet ind over det her?

Jesper Gori:

I afsnit 3 og 4 husker jeg ikke, at der har været det. Jeg kan ikke huske, om Lykke Sørensen havde bemærkninger til det. Jeg synes, at der var en gennemgang af ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, du har misforstået mit spørgsmål: Om der er sket ændringer i afsnit 1 og 2, altså om Koncernøkonomi er kommet med yderligere bidrag, med ændringer eller med noget, efter at du var kommet ind over – jeg tror, at det var den 26. januar – for at arbejde med den juridiske del?

Jesper Gori:

Undskyld, det var mig. Det ved jeg faktisk ikke. Men det er ikke min opfattelse, at der skete ændringer af afsnit 1 og 2, efter at jeg havde leveret mit bidrag.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt foreholde dig, hvad du forklarede i Instrukskommissionen. Det er i Instrukskommissionens afhøringssekstrakt s. 236. Vi er i det første hele afsnit, hvor jeg kun vil læse et par enkelte ting op, nemlig fra den første linje. Der står:

”Da sagen opstod, vurderede han fejlagtigt, at sagen ikke naturligt hørte hjemme i hans kontor.”

Og så den sidste sætning, tredjesidste linje:

”På et tidspunkt indså han, at sagen ikke ”ville holde op i morgen”, og sagen blev herefter forankret i hans kontor. På dette tidspunkt tilkendegav han over for Anna-Sophie Saugmann-Jensen, at hun var sagsbehandler på sagen.”

”På dette tidspunkt” ... var det dét tidspunkt, hvor du navnlig i dagene den 26. januar og frem til den 2. februar – tror jeg, at det var – arbejdede med dit bidrag til notatet?

Jesper Gori:

Nej, de sidste to sætninger vedrører ikke udarbejdelse af notatet eller mine bidrag. Det tror jeg, at jeg tilkendegav over for hende i

slutningen af marts måned. Der ligger en mail, hvor jeg tror, at vi får et brev fra Institut for Menneskerettigheder, som jeg videresender til hende, og så beder jeg hende også om at bistå med spørgsmålet, der handler om partshøring, og så siger jeg også til hende, at hun fra nu af bedes sørge for, at der bliver oprettet sager, og at de bidrag, som sendes fra os skal journaliseres osv. Men det er rigtigt, at jeg indtil da trækker på Anna-Sophie Saugmann-Jensen i forhold til nogle af de spørgsmål, der opstår. Det gælder også beredskaber til samrådstalen. Så hun er inde og ude, men det er nogle nålestik i forhold til helt præcise opgaver. Langt de fleste af de drøftelser og den kommunikation, der er, går direkte til mig fra Lykke Sørensen.

Nicolai Mallet:

Vi skal hen til mødet den 9. februar, som du har været afhørt om et par gange. Og forklaringen, du har afgivet om mødet den 9. februar, har sat sig spor både i medie billedet og i kommissionens beretning, altså at notatet efter din opfattelse var ”dødt og borte”. Du har givet din forklaring på, hvorfor du fik den opfattelse. Fra din forklaring har jeg noteret, at opfattelsen af, at det var ”dødt og borte”, kom i og med, at ministeren under mødet den 9. februar understregede sit politiske ønske om en ordning uden undtagelser. Har jeg forstået det rigtigt?

Jesper Gori:

Det er rigtigt. På det tidspunkt indser jeg, at det ikke er en model med nogle undtagelser, men en model med helt præcise undtagelser, nemlig det, der er afgrænset af vores menneskeretlige forpligtelser.

Nicolai Mallet:

Jesper Gori, når den melding fra ministeren fik dig til at konkludere, at notatet ikke længere havde nogen betydning, skyldtes det – som jeg har forstået din forklaring – at du havde en opfattelse af, at ministeren godt kunne se sig selv i en ordning med undtagelser. Men også at det ikke var ministeren selv, som du fik den opfattelse af, men at det var Mark Thorsen, der på et møde – formentlig den 28. januar – havde givet dig den opfattelse. Er det rigtigt?

Jesper Gori:

Det er det lige præcis. Der var sager, hvor forholdene så forskellige ud. Det havde vi en drøftelse med Mark Thorsen om. Min forståelse var, at der var et rum at arbejde med, i forhold til hvordan sagerne så ud. Det var ikke min forståelse, at man ønskede en anden model.

Nicolai Mallet:

Jeg kan måske allerede her spørge dig om forskellen på den model, som du beskriver i dit bidrag til notatet, og en model, der gik til grænsen af Danmarks internationale forpligtelser. Hvad var den?

Jesper Gori:

Den 9. februar tror jeg ikke, at jeg kan svare på, hvad indholdet er af en ordning, hvor vi går til kanten af vores internationale forpligtelser. Det er det arbejde, der går i gang, og hvor vi i samarbejde med Justitsministeriet forsøger at udarbejde en vejledning og undervejs giver nogle dessiner til Udlændingestyrelsen. Notatet, der ligger her, beskrev – sådan som jeg opfattede det – at hensynet til barnets tarv fortsat skulle indgå med bestemmende virkning for afgørelsen af sagerne, men med en ændret vægt og med en langt mere skærpet vægt eller ... skønnet, der skulle foretages, skulle strammes gevaldigt op, sådan at barnets tarv ikke i samme grad som tidligere skulle være bestemmende for, hvor barnet skulle være indkvarteret.

Nicolai Mallet:

Vi kommer tilbage om lidt til spørgsmålet om rummet mellem det, du beskrev, og hvad der ellers kunne være en ordning. Men hvis vi går til forklaringen, som Mark Thorsen afgav for Rigsretten den 21. september (dag 9). Her forklarede han bl.a.:

”Jeg har et møde, som jeg ikke helt kan tidsfæste. Relativt tidligt i forløbet, kort tid efter den 25. januar, er jeg til et møde på Lykke Sørensens kontor med deltagelse af Jesper Gori, hvor de, som jeg forstår, er i de indledende øvelser med at arbejde på, hvad der skal være den nye praksis for denne gruppe. Og de spørger: ”Hvad tænker du, at ministeren godt kunne tænke sig i forhold til praksis?” Det kan jeg huske at jeg

syntes var et lidt specielt spørgsmål. For det kunne man godt læse ud af facebookopslaget.”

Og hvis vi så går til Uffe Toudals forklaring for Rigsretten den 24. september (dag 10). Her sagde han:

”Vi havde den drøftelse, at ministerens udgangspunkt var, at hun ville skille alle ad uden undtagelser. Så havde vi diskussionen om undtagelser. Der var ministerens synspunkt, at alle skulle skilles ad”

Og så lidt længere nede:

”På et tidspunkt var holdningen, at det måske kunne lade sig gøre, men det var meget tidligt i forløbet, og forholdsvis hurtigt nåede juristerne frem til, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi vi havde nogle konventionsmæssige forpligtelser.”

Også Lykke Sørensen har afgivet forklaring om dette spørgsmål, og det gjorde hun den 15. september (dag 7), hvor retsformanden spurgte:

”Når du siger, at ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning, var det så noget, ministeren sagde på det møde, eller baserede det sig på oplysninger, som du havde på anden måde?”

Og svaret fra Lykke Sørensen var:

”Igen, jeg er nødt til at holde fast i, at jeg ikke kan huske præcis, hvad ministerens ordvalg var på mødet. Men vi vidste fra drøftelserne i de foregående dage, at ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning. Det var ret klart for os. Det var også klart for min medarbejder, der havde deltaget i mødet dagen før. Jeg beklager, men jeg kan simpelt hen ikke huske, hvad der præcis blev sagt på mødet. Men for mig stod det i hvert fald ikke klart dér, at ministeren var indstillet på at acceptere en undtagelsesfri ordning.”

Giver de forklaringer dig anledning til bemærkninger?

Jesper Gori:

Jeg lader være med at kommentere den sidste sætning i det, du lige læste op, for ...

Retsformanden:

Som vistnok også er udtryk for en fejl.

Nicolai Mallet:

Ja, jeg tror, at vi må lægge til grund, at det, der står i det sidste, er en fejl. Det har jeg ikke lige turdet anholde. Der skal nok stå:

”For mig stod det i hvert fald klart dér, at ministeren var indstillet på at acceptere en undtagelsesfri ordning.”

Men samlet set ... de her tre forklaringer, der er afgivet her for Rigsretten, giver det dig anledning til kommentarer i forhold til det, som du havde opfattet?

Jesper Gori:

Nej, det er rigtigt, at vi i starten havde ministerens facebookopslag og dér kunne se en beskrivelse af, hvad det var, hun ønskede. Og det var netop derfor, at vi på et af de allerførste møder henter Mark Thorsen, fordi vi har et billede af sagerne, som nok ændrede sig fra en opfattelse af, at der her var tale om gamle mænd og meget unge piger, til nogle sager, hvor oplysningerne var anderledes, hvor det måske var – kunne nogen synes – knap så grelt ... de relationer, der dér var imellem parterne. Det var et holdnings-spørgsmål, men vi kunne i hvert fald se, at det kunne blive et spørgsmål, og derfor henter vi Mark Thorsen og har den drøftelse, som jeg har forklaret om, nemlig at her ser sagerne forskellige ud. Jeg synes, at jeg så i går fra Mark Thorsens forklaring, at han også selv er inde på, at vi måtte gøre ministeren opmærksom på, at der her var sager, der så forskellige ud. Og så husker Mark Thorsen ikke det samme som jeg, men det ændrer ikke ved, at vi efter min opfattelse havde den her drøftelse af, at sagerne så forskellige ud, og at det var Mark Thorsens umiddelbare vurdering, at hvis man var et ungt par med et barn – og nu siger han det ikke med nogen bestemtthed, det er som et led i en drøftelse på det møde – så tror han umiddelbart, at ministeren nok er dér, at man ikke vil skulle

adskille et sådant par, men at han ikke kan vide det, og så tror jeg, at han formentlig siger:

”Men det må I jo forelægge for ministeren. Det må I gøre hende klart”.

Nicolai Mallet:

Men det er i hvert fald ikke dækkende – så vidt jeg kan læse det – med det, som Lykke Sørensen har opfattet, for hun var med til det samme møde som dig med Mark Thorsen, og hun udtaler sig noget mere klart i forhold til, at hun godt var klar over, at ministeren ikke ønskede en ordning med undtagelser.

Jesper Gori:

Jeg er lidt usikker på, hvilken situation hun dér tænker på – om spørgsmålet går på den 28. eller på et af de første møder, men det tør jeg ikke sige. Jeg kan ikke forklare, hvilken opfattelse Lykke Sørensen havde. Det her var den opfattelse, jeg havde af de indledende drøftelser.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Vi går tilbage til dit forslag til ordningen, sådan som den er beskrevet i minister-notatet. På din forklaring i går forstod jeg, at den var forsynet med en elastik, som du havde formuleret ind i ministernotatet, og som du redegjorde for – altså den her elastik – på mødet den 9. februar. Den kom bl.a. til udtryk ved, at du havde sat ordet ”åbenbart” i en firkantet parentes, og hvis man tog parentesen væk, var rummet for undtagelser mere snævert, end hvis man tog ordet ”åbenbart” helt ud. Er det en rigtig forståelse, jeg har?

Jesper Gori:

Det bliver jeg nok nødt til sige med mine egne ord, for jeg tror måske, at jeg misforstod det, du sagde. Hvis ordet ”åbenbart” står i teksten, er rummet for undtagelser mere snævert. Så er det en mere stram ordning, der bliver lagt op til.

Nicolai Mallet:

Så det var den mulighed, du lagde op til: At ”åbenbart” kunne blive stående. Så var det en snæver ordning – i hvert fald mere snæver, end hvis man tog det ud?

Jesper Gori:

Ja, det er korrekt. Undskyld.

Nicolai Mallet:

Nu kan vi se af ministernotatet, som vi var inde på lige før på s. 190, at ordet ”åbenbart” i en firkantet parentes optræder i afsnit 3, altså i det afsnit, som omhandler dine overvejelser – de overvejelser, der fører dig frem til den indstilling, som fremgår af punkt 4. I selve indstillingen på s. 191 står ”åbenbart” uden parentes. Jeg forstår det på den måde, at du har læst ministeren sådan, at det passede bedst. Det er derfor, at du lavede indstillingen på den måde. Det passede bedst med den forståelse, som du havde om ministerens holdning om, at der skulle være en væsentlig opstramning. Det var nogle ord, som blev brugt i går. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Det er rigtigt.

Nicolai Mallet:

Det betyder, at den juridiske ramme, der fremgår af notatets indstilling – altså under pkt. 4 – og de retlige overvejelser, der fører frem til indstillingen, også efter din opfattelse var udtryk for en væsentlig opstramning i forhold til gældende praksis. Det er vel også sådan, at den ordning, du lægger op til i notatet, betyder, at alle faktisk kan adskilles, og at de undtagelser, der måtte være, indebar adskillelse på samme center. Er det er også rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er rigtigt. Den ordning, der var lagt op til, var, at man ikke kan indkvarteres sammen på et asylcenter, medmindre det åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. I de tilfælde, hvor man ikke kan indkvarteres sammen, fordi det åbenbart strider mod den mindreåriges tarv, skal indkvarteringen have den form, der lagt op til – altså på samme center, men adskilt på hvert sit værelse.

Nicolai Mallet:

En korrekt forståelse af den indstilling, du giver ministeren, er altså, at alle vil kunne adskilles, enten på hvert sit asylcenter – det er det klare udgangspunkt – eller på samme center, hvis

undtagelserne kommer til at spille ind. Du er et par gange blevet spurgt ind til, om undtagelserne efter din opfattelse ville omfatte mange eller få, altså om mange eller få ville opfylde betingelserne, som fremgår af notatet, som du har lavet. Og helt forståeligt forklarede du, at det selvfølgelig kom an på, hvilke sager der kom ind, og de konkrete omstændigheder i forbindelse med sagerne. Men er det også rigtigt forstået, at uanset hvad ville det være sådan, at par uden børn ville kunne adskilles, altså de ville ikke kunne være omfattet af undtagelserne?

Jesper Gori:

Det tror jeg ikke, at man kan sige så konsekvent, fordi den retlige norm er, at adskillelse ikke kan komme på tale, hvis det åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Det kan gøre sig gældende i forskellige situationer, sådan som indstillingen står. Og jeg tror ikke, at jeg hverken dengang eller nu kan gætte på, hvornår noget sådant kan foreligge. Men det er den retlige norm, der lægges op til. Det er rigtigt, at eftersætningen er, at den indkvartering, der faktisk sker, sker i tilknytning til hinanden. Det sker på samme center, men på hvert sit værelse. Men den retlige norm nævner ikke noget om, at hvis man ikke har et barn, så kan man ikke adskilles. Og nu bliver det jo læst baglæns. Vi ved, at der kommer sager, hvor der gør sig helt særlige forhold gældende. Det kunne godt være omfattet af det her, også selv om man ikke har barn.

Nicolai Mallet:

Så skal vi lige op på s. 191, det andet afsnit, hvor du beskriver det her:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med

ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Er det en forkert forståelse af denne tekst, at de fire betingelser, der sættes op, er et eksempel på betingelser for, at man kan være omfattet af undtagelsen?

Jesper Gori:

Ja, også her er ordet ”f.eks.” vigtigt. Det første punktum beskriver det generelle, og så angiver jeg et eksempel i det næste punktum. Og i det sidste punktum forholder jeg mig ... og det kunne have været skrevet tydeligere, hvis man havde skrevet: ”I det eksempel, der netop er givet, vil disse hensyn som udgangspunkt skulle foreligge” osv. Men det sidste punktum refererer sig ikke til det generelle snit, men til det eksempel, der er givet. Og det var fordi, at min souschef gjorde mig opmærksom på, at hvis man skrev eksemplet, som det stod, ville man kunne slutte derfra – hvis man læste med de briller – at bare det, at man havde haft et forudgående samliv kunne være tilstrækkeligt til, at man ikke kunne adskilles. Og i det eksempel, der var givet, havde vi forsøgt at folde ud, at det skulle være sager, hvor barnets tarv med styrke kunne tale for, at der skete fælles indkvartering. Og jeg mente ikke, at det med styrke ville tale for, at der skete fælles indkvartering, hvis man var i en situation, hvor man alene havde haft et forudgående samliv. Så det sidste punktum refererer til det næstsidste punktum. Men jeg kan godt forstå, hvis man synes, at det kunne stå klarere, at det ikke refererer til det første punktum. Men det er ikke sådan, at de fire kriterier, som vi lige har nævnt, og som udtrykker et eksempel, skal foreligge i alle tilfælde i alle sager. Det vedrører det eksempel, der er givet. Det mener jeg også fremgår, når man læser afsnittet i sin helhed.

Nicolai Mallet:

Ja, det har jeg faktisk selv svært ved at læse, men det siger måske ikke så meget. Men den betydning, som du tillægger ordet ”f.eks.”, var det noget, som du f.eks. på mødet den 9.

februar redegjorde nærmere for? Det ser ud til at have en stor betydning i din læsning af afsnittet.

Jesper Gori:

Jeg tror ikke, at vi var inde i ordet ”f.eks.”. Det tør jeg simpelthen ikke at sige, om vi var. Indstillingen er, som den er. Og nede i indstillingen er der ikke gengivet, at der skal foreligge fire bestemte kriterier, som skal foreligge i alle sager, for at der kan være et åbenbart hensyn til barnets tarv. Det er en retlig norm, som nu er, som den er, og som den er skrevet. Og så er det klart, at vi også prøver at give et eksempel på, hvornår det kunne være tilfældet, når vi forsøger at kommunikere det til ministeren. I det andet hele afsnit har vi endnu ikke afgrænset det til, om det skal være en mere stram ordning eller en lidt mindre stram ordning, fordi ordet ”åbenbart” enten er eller ikke er med. Men det er et forsøg på at gengive et eksempel på en sag, hvor barnets tarv med styrke vil tale for, at der sker en samlet indkvartering.

Nicolai Mallet:

Hvilken selvstændig betydning har den tilføjelse, som du har i det afsnit, der lige er læst op, hvor der står:

”Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren”

Hvorfor alle?

Jesper Gori:

Det er på grund af eksemplet, der lige er givet ... og eksemplet nævner nogle hensyn, og det er netop disse hensyn, som man refererer tilbage til, og det er hensyn til forudgående samliv, at man har et fælles barn, at aldersforskellen er begrænset, og at hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Hvis man skulle forestille sig, at ét hensyn var tilstrækkeligt alene til at foretage en fælles indkvartering, kunne et hensyn til, at man har haft et forudgående samliv, tale for dét. Det kunne et hensyn til, at man havde et fælles barn også tale for, eller at aldersforskellen var begrænset. Og man kan have en holdning til, om det, der står, er

supergodt skrevet. Men når vi skrev det på den måde - med den viden, jeg nu havde og det, der var sket i forhold til den rådgivning, jeg havde fået fra mine medarbejdere; at det her kan misforstås - så havde jeg et behov for sige, at alle hensynene som udgangspunkt ville skulle foreligge. Det kunne også være, at ikke alle hensyn foreligger, men at man alligevel skal undlade adskillelse. Det afhænger af de omstændigheder, der er i sagen. Men det var for at afgrænse eksemplet, så ministeren ikke sad tilbage med en oplevelse af, at man skulle undlade at adskille, bare fordi parterne havde et barn, eller at man skulle undlade at adskille, bare fordi der var et forudgående samliv.

Nicolai Mallet:

Jeg kan høre på din forklaring her, at det kræver i hvert fald en nærmere fortolkning af det afsnit, som er et relativt centralt afsnit i notatet. Var det den fortolkning, du gik ind i til mødet den 9. februar, fordi der var mennesker, som måske ikke lige havde gjort sig alle de tanker, som du her gør dig? Umiddelbart står det som om, at der er fire kumulative betingelser, der skal være opfyldt, for at man er inde i undtagelsen.

Jesper Gori:

Jeg forklarer alene, at sådan som afsnittet stod, da jeg havde skrevet det, var det sidste punktum ikke med. Der stod der alene: "Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor sådan og sådan og sådan" - de hensyn, der nu dér er opregnet. Og når så en anden person læser med over skulderen og siger til mig: "Hov, det ser ud som om, at det er tilstrækkeligt, hvis et af hensynene foreligger. Er det i virkeligheden det, der er tanken?" Så skriver jeg tilbage: "Nej, det var ikke tanken. Det prøver jeg at stramme op på". Så det sidste punktum var ikke med, men bliver indsat af mig i et forsøg på at vise, at det ikke er sådan, man skal forstå det eksempel - at bare fordi ét af hensynene ligger der, er det tilstrækkeligt. Da jeg skrev det, tænkte jeg, at jeg havde en opremsning afsluttende med et "og", og derfor ville man ikke være i tvivl om, at det var dét, der gjaldt. Men når nu en person, der læste med hen over skulderen, blev i tvivl, syntes jeg, at det var rigtigt at prøve at folde det ud.

Nicolai Mallet:

Den person, hvem var det?

Jesper Gori:

Jeg sendte det til min souschef i funktion, Merete Milo, og til Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og jeg tror, at det er Merete Milo, der skriver tilbage i en mail, som vi så i går: "Det ser ud, som om at det alene, at man har haft et forudgående samliv, er tilstrækkeligt. Sådan ser det ud. Vil det ikke betyde, at langt de fleste skal indkvarteres sammen?" Og det ville være i strid med det, som jeg havde forstået, var ministerens ønske, hvor vi skulle vende bøtten på hovedet, og derfor forsøger jeg at stramme det op.

Nicolai Mallet:

Er du på mødet den 9. februar helt sikker på, at en ordning uden mulighed for undtagelser var udelukket?

Jesper Gori:

Mit skud fra hoften er... og jeg tror, at jeg forklarede, at det er et spørgsmål, jeg ikke har forholdt mig til før, så derfor bliver jeg usikker. Også fordi vi godt kendte til nogle af de bemærkninger, der ligger fra, ikke EMRK og børnekonventionen, men fra andre konventioner om, at børneægteskaber ikke har nogen gang på jord. Dér blev jeg faktisk usikker på, om vi fra menneskerettighedsekspertter ville få at vide - som vi måske havde fået på udvisningsområdet - at her gik vi simpelt hen for langt i forhold til beskyttelsen af menneskerettighederne. De havde ikke en sådan rækkevidde. Men det, jeg sagde, var, at sådan som jeg så det, ville der skulle foretages en vurdering. At virkeligheden var mangfoldig, og at der derfor ville være behov for en undtagelsesmulighed. Men jeg var jo bange for, om jeg sagde det rigtige. Og det tror jeg, at Uffe Toudal, departementschefen, delte, da vi kom ud bagefter. Det kunne have været sådan, at man mente, at intensiteten af en sådan adskillelse, når det sker i et indkvarteringsssystem i asylsager ... at der er vi slet ikke i nærheden af at have en adskillelse op imod det hensyn, der ligger til, at det vil udgøre en krænkelse i nogle sager. Jeg var bange for, om nogen ville komme og sige det til os. Men det var

ikke det, der var min vurdering. Så derfor tror jeg, at jeg tog et forbehold, da jeg gav den besked til ministeren.

Nicolai Mallet:

Altså på mødet den 9. februar?

Jesper Gori:

Ja.

Nicolai Mallet:

Vi er stadig ved mødet den 9. februar. Du forklarede i går, at du på det tidspunkt ikke vidste, at ministeren faktisk på det her tidspunkt havde godkendt den juridiske ramme, som fremgår af notatet, og at du først fandt ud af det i 2017, da du – så vidt jeg husker, sagde du – lavede en kronologisk oversigt over sagen. Er det en forklaring, som du kan bekræfte?

Jesper Gori:

Ja.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg vende mig mod ministernotatets retlige indhold. Én ting er jo, hvad du tillagde det af betydning efter mødet med ministeren den 9. februar, men nu det retlige indhold. Vi var lidt inde på det også i det, du lige har sagt. Selv om du har forklaret, at notatet var dødt og borte efter den oplysning, du fik fra ministeren om, hvad hendes politiske ønske var – altså at der skulle være en ordening uden undtagelser – er jeg alligevel interesseret i, hvad der præcis ligger i begrebet ”dødt og borte”, når du nu har brugt det. Det er sådan, at notatet og den indstilling, der ligger i notatet, på det her tidspunkt – bortset fra den fuldmægtig, som oprettede sagen – var blevet godkendt af to kontorchefer, to afdelingschefer, en departementschef, og – hvad du så ikke vidste – af ministeren selv. Og alle – vi mangler lige at høre kontorchefen i Koncernøkonomi – bortset fra Lykke Sørensen og dig har tillagt notatet ganske stor vægt som udtryk for den juridiske ramme for den fremtidige indkvarteringsordning. De har altså ikke været klar over, at notatet efter din opfattelse efter den 9. februar ikke havde nogen betydning. Derfor interesserer det mig, hvad det helt konkret var i notatets juridiske vurdering, som i

dine øjne ikke længere var gældende efter den 9. februar, som altså var dødt og borte. Og derfor vil jeg gå til de elementer i notatet, som andre, der har afgivet forklaring her for Rigsretten, har lagt særlig vægt på. Vi kan gå til s. 190 nederst. Der kan du se, at der i det andet afsnit under ”Ad 2.” står:

”Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.”

Altså et udsagn om, at indkvarteringsordningen er omfattet af faktisk forvaltningsvirksomhed. Det er et af de elementer. På samme side, næste afsnit, står der:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.”

Altså her en beskrivelse af, at det ikke er konkrete indikationer på tvang, men altså risikoen for tvang, der vurderes til at være et sagligt hensyn i forhold til den vurdering, der skal foretages af, om man er inde i undtagelserne eller ej. Og hvis vi går på s. 191, har vi allerøverst en sætning med teksten:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Så har vi det, der fremgår af det, som vi allerede har gennemgået på s. 191, nemlig at hvis der så endelig skulle ske en undtagelse her, ville det knytte sig til indkvartering på samme center, men stadig sådan, at adskillelse vil kunne ske.

Jesper Gori, jeg beder dig tænke tilbage til situationen den 9. februar 2016 og den opfattelse,

som du havde dengang, hvis du kan det. Og jeg vil spørge dig: De her elementer, som jeg nu har nævnt, altså faktisk forvaltningsvirksomhed, hvornår var det ikke længere udtryk for at være rigtigt juridisk? Hvornår var det dødt og borte?

Jesper Gori:

Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed eller afgørelsesvirksomhed, blev jeg bekendt med ... Jeg tror, at Lykke Sørensen nævner det for mig i en mail omkring den 8. marts. Og så har jeg en drøftelse med Justitsministeriet dagen efter. Det er på det tidspunkt, hvor vi er ved at undersøge, om ministeren, hvis hun måtte ønske det, kunne få sagerne ind til afgørelse. I den forbindelse drøfter vi det her spørgsmål om, hvorvidt der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed eller afgørelsesvirksomhed i forbindelse med indkvarteringen. Og vi var nede at kigge i forarbejderne til bestemmelsen, hvor det var udtrykkeligt fastsat, at i den situation ... ”fastsat”, det passer ikke ... men hvor bemærkningerne til lovbestemmelsen var, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, også i sager, hvor man adskiller folk, fordi der har været vold eller uro, eller som en motivationsfremmende foranstaltning. Vi overvejede, hvorvidt det havde betydning i forhold til vores vurdering af, om der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, at man skulle træffe den her type af bestemmelser.

Nicolai Mallet:

Tak. Det var mere sådan, så vi nogenlunde kan tidsfæste det, og det fik du sagt allerede i starten af dit svar. Det var i begyndelsen af marts. Spørgsmålet om risikoen for tvang, altså at det var et sagligt hensyn ... hvornår var det dødt og borte?

Jesper Gori:

Det er undervejs det bærende hensyn for ordningen. Det er også det, vi skriver i vores svar til ombudsmanden. Så det er undervejs et bærende hensyn.

Nicolai Mallet:

Vi kommer tilbage til det. Det med, at der var meget vide rammer for

indkvarteringsvirksomhed, hvornår holder det op med at være den rigtige retsopfattelse efter din opfattelse?

Jesper Gori:

Vores vurdering var, at der var meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed. Jeg tror, at man retfærdigvis må sige, at vi på et tidspunkt bliver nødt til at overveje, om ”meget” er et korrekt og retvisende ord. Men at der er vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed, bliver ved med at være en vurdering.

Nicolai Mallet:

Så er der spørgsmålet om de fire betingelser – sådan som du nu har foldet dem ud – der fremgår af s. 191. Hvornår holder det op med at være en retvisende beskrivelse af gældende ret efter din opfattelse?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om det er betingelser. Det er hensyn, som nævnes, og de hensyn kan tillægges forskellig vægt. Det lægger vi også op til, at de kan. Min forståelse er, at med den vægt, som vi siger, at de hensyn skal tillægges med det her forslag ... dér er der et mellemrum fra den vægtning og så til en situation, hvor det ikke er den her model, men Danmarks internationale konventioner, som er kanten for de undtagelser, der skal gøres.

Nicolai Mallet:

Men mit spørgsmål går i virkeligheden mere på, at notatet jo efter din opfattelse var uden betydning og dødt og borte den 9. februar. Og hvis vi nu siger den 15. februar ... var det så dér stadigvæk gældende som noget, der var i overensstemmelse med din retsopfattelse? Det med de fire hensyn.

Jesper Gori:

Min forståelse er, at det er hensyn. Og et hensyn bliver ved med at være relevant, men vægtningen af hensynene er afgørende. På det tidspunkt har vi lagt op til, hvilken vægtning der skulle foretages af hensynene her. Men jeg ved ikke på det tidspunkt – simpelt hen fordi vi ikke har afdækket det område – hvor langt der er fra

dén vægtning til vægtningen, der ville skulle foretages efter vores menneskeretlige forpligtelser.

Nicolai Mallet:

Og hvad så med spørgsmålet om, at indkvarteringen kunne ske på samme center, når der skulle gøres undtagelse? Hvornår gik du bort fra det?

Jesper Gori:

Det tror jeg løbende var en overvejelse, vi havde. Og hvilken betydning det har for intensiteten er også et spørgsmål, der kommer op senere. Jeg tror, at vores rådgivning ændrer sig, efter at jeg drøfter sagen med Nina Holst-Christensen om eftermiddagen, efter at vi har drøftet notatet, og hun siger, at der i alle tilfælde ville skulle foretages en individuel vurdering, og ville der skulle gøres undtagelse, så skal der gøres undtagelse efter EMRK.

Nicolai Mallet:

Hvor er du henne i tid her?

Jesper Gori:

Der er jeg efter mødet den 9. februar. Altså efter at Uffe Toudal beder mig om at gå forbi Uffe Toudal for at vende, om vi kan holde fast i det, som vi har tilkendegivet over for ministeren. Og så siger jeg bare, at det stadigvæk bliver ved med at være en overvejelse, vi har. Og man kan også se, at det er en overvejelse, vi har efter mødet, der finder sted den 9. marts. Men vi bliver mere skarpe, og vi bliver lidt mere kantede i vores kommunikation. Vi siger – uden at inddrage det her element – til ministeren, at man langt hen ad vejen kan operere med et udgangspunkt om, at der skal ske adskillelse, men der vil kunne være sager, hvor adskillelse ikke kan ske. Og så kan man overveje, om det ... det kom jo op igen langt senere, i forbindelse med at Socialdemokratiet stiller et ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, vi har lidt en tidsting her.

Retsformanden:

Må jeg godt lige sige af hensyn til transskriptionen: Du sagde ”Gå forbi Uffe ...”. Jeg går ud

fra, du mener ”gå forbi Nina Holst-Christensen”?

Jesper Gori:

Undskyld. Ja, jeg gik med Uffe Toudal ind på hans kontor, og der omtaler vi, at jeg skal gå forbi Nina Holst-Christensen.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke lige sidetallet på det, men mindes en mailkorrespondance, du har med Nina Holst-Christensen den 9. marts efter mødet den 9. marts, hvoraf det fremgår, at det er dér, hvor du får at vide – og egentlig også er enig i – at indkvartering på samme center i de undtagelsestilfælde, der måtte være, ikke er holdbart længere. Er det den samme erindring, du har?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det er en mail til Thomas Klyver, som er kontorchef i Stats- og Menneskeretskontoret. Jeg tror, at han kvitterer for, at det absolut er en relevant overvejelse, og at det vil have betydning for intensiteten. Og så skal man bare gøre sig klart, at hvis man indkvarterer på en sådan måde, og parterne i det øjeblik, de går ind ad porten, ikke går hen på hver sit værelse, men går hen på samme værelse og sover sammen og spiser sammen ved samme bord, kan man ikke sanktionere et sådant faktisk udlevet samliv. Og derfor har vi en overvejelse af, om man overhovedet skal gå videre med den tanke, at man kan indkvartere på den måde, for det vil betyde, at man ikke kan stå ved det udsagn, der handler om, at man ikke ønsker at lægge seng og bord til, for myndighederne vil ikke, hvis det skal være i overensstemmelse med EMRK, kunne skride ind over for det faktiske samliv, man vælger at få.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt, at det er den baggrund, som beskrives. Og hvornår var det, at du tidsfæstede konkretiseringen af de overvejelser, altså hvor I går væk fra – eller i hvert fald kraftigt genovervejer – den her model? Hvordan ville du tidsfæste den, sagde du?

Jesper Gori:

Jeg mener, at det er en bestilling på det møde, der finder sted den 9. marts med ministeren, at vi skal undersøge det spørgsmål. Og det vil jeg tro, at jeg gør samme dag eller dagen efter. Der ligger en mail på det.

Nicolai Mallet:

Ja, det er også sådan, jeg husker det. Men er det så ikke rigtigt konkluderet, at det faktisk ikke er den 9. februar, at i hvert fald indholdet af notatet er dødt og borte? Men at det sker hen ad vejen i de uger og måneder, der kommer ... at de enkelte elementer i notatet, som tilsammen danner den juridiske ramme, ikke længere er udtryk for, hvad I i Udlændingefærdningen vurderer som værende gældende ret?

Jesper Gori:

Notatet indeholder nogle relevante overvejelser og betragtninger og også nogle relevante overvejelser omkring hensyn osv. Men man siger ikke noget om, hvor grænsen af vores internationale konventioner skal være. Man lægger op til en bestemt model. Og så siger jeg, at den model, som notatet har lagt op til, er dødt og borte på det tidspunkt, hvor ministeren siger: "Det er ikke en sådan, lidt mere lempelig model, jeg kunne ønske mig. Jeg ønsker mig i virkeligheden – hvis jeg kan – at gå så langt som overhovedet muligt."

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt. Men når jeg dvæler ved den retlige ramme, er det fordi, at ministernotatet indeholder andet. Og i virkeligheden indeholder det ikke nogen direkte udtrykkelig omtale af konventionerne. Men det indeholder nogle retlige normer om f.eks. faktisk forvaltningsvirksomhed, f.eks. hensynet til, at risiko for tvang er et sagligt hensyn og den slags ting. Og det var dét, som jeg i virkeligheden gerne ville vide – om alle hensynene og vurderingen af, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed, og ikke afgørelsesvirksomhed, og at man kunne indkvartere på samme center, hvis der skulle gøres undtagelser, altså alle de ting, som jeg har gennemgået med dig – om det var væk, om det var dødt og borte efter mødet den 9. februar, eller om det

for så vidt levede videre, indtil man blev klo- gere?

Jesper Gori:

Det, der er dødt og borte, er indstillingen. Det er det, som notatet leder frem til. Den indstilling er dødt og borte. At notatet indeholder nogle retlige overvejelser, som fortsat bliver ved med at være relevante ... der vil jeg gerne sige, at de ikke er døde og borte. Det er klart.

Nicolai Mallet:

Jesper Gori, jeg har svært ved at slippe den tanke, at der kan være andre grunde til, at Lykke Sørensen og du nærmest ikke kan huske notatet længere, og at du anser det for dødt og borte allerede den 9. februar. Er det ikke rigtigt, at de elementer, der indgår her, i virkeligheden også er inde i billedet hos jer i det efterfølgende forløb, hvor der kommer konkrete sager fra Udlændingestyrelsen?

Jesper Gori:

Jo, det er rigtigt, at det overvejelserafsnit, der er, præsenterer nogle retlige overvejelser, og nogle af dem er bestemt relevante. Det her er et lidt mere kortfattet notat, som forsøger at tegne en ordening op, som man kunne foreslå. Det er også det, vi skriver. Vi foreslår noget bestemt, og det lægger vi også op til i indstillingen, at man skal gøre. Men det er helt rigtigt, at notatet indeholder nogle retlige overvejelser, som bliver ved med at være relevante, og som også danner bagtæppet for de svar, vi giver til ombudsmanden. Så det er ikke sådan for mig, at notatet forsvinder. Og det er også relevant at have liggende ved siden af sig, når man skal skrive svar til ombudsmanden. Det er ikke det samme – tillader jeg mig at sige – som at indstillingen skal skrives, for den indstilling har ikke længere nogen relevans.

Nicolai Mallet:

Så det, der er dødt og borte er i bund og grund ... igen, jeg prøver ikke at tolke på, hvad du siger, jeg prøver at forstå, hvad du siger ... det er i virkeligheden indstillingen. Så det er simpelt hen selve den beslutning og det beslutningsforslag, der ligger, der er dødt og borte. Det er ikke hele baggrundstæppet, det ligger på. Det,

der står under afsnit 3 om ”Overvejelser”, altså alle de juridiske overvejelser, der ligger bag den kortfattede indstilling ... det er ikke dem, der er døde og borte. Det er selve indstillingen, der efter din opfattelse er død og borte. Er det rigtigt forstået?

Jesper Gori:

Ja, det er både indstillingen og afsnittet i overvejelserne, som handler om, hvad vi foreslår. For det forslag, som vi præsenterer dér, er netop den indstilling, som vi giver – med de firkantede parenteser om ”åbenbart” ophævet. Indimellem skriver man i en indstilling – og det er et forsøg på at samle op – at ”på denne baggrund indstilles det, at”, så man får konkluderet, hvad der gælder. Det er det, vi forsøger på at gøre.

Nicolai Mallet:

Når jeg dvæler lidt ved det her, hænger det ikke kun sammen med, at der er flere, der har undret sig lidt over, hvorfor notatet ikke sendes videre til ombudsmanden, da du sender svaret den 14. juli, som du lige har gennemgået med min kollega. Kan den manglende henvisning til notatet skyldes, at du selv var nået til den opfattelse i løbet af juli 2016, hvor du sender det til ombudsmanden, at flere af de centrale elementer, som vi nu har gennemgået, simpelt hen ikke længere svarede til den juridiske vurdering, som du havde? Altså helt bortset fra, om indstillingen er godkendt eller ej, men simpelt hen at de elementer, som vi har været igennem, og som fremgår af overvejelserne, ikke var holdbare længere juridisk ... kunne det, at du ikke syntes, at du ville henvise til notatet – ikke finder det relevant – have sammenhæng med det?

Jesper Gori:

Nej, det kan jeg bestemt afvise. Og faktisk danner notatet bagtæppet for det, vi skriver til ombudsmanden. Vi skriver netop, at de overvejelser, vi har om den retlige ramme ”hovedsageligt” har fundet udtryk mundtligt. Men der er jo overvejelser om den retlige ramme, der har fundet udtryk skriftligt, og det har de i notatet. Og så skal man måske sondre mellem de to spørgsmål, nemlig om ombudsmanden skal have notatet, og det skulle han, det er klart. Når vi

udfinder akter i min afdeling, udfinder vi også den mail, der ligger, hvor min fuldmægtig spørger til det endelige notat, og hvor hun kan finde det. Og det ser og læser jeg, og jeg ser, at det er med i sagen. Og så ved jeg nu under sagen for Instrukskommissionen og under rigsretssagen, at notatet ikke i øvrigt er blevet sendt med over ... man har ikke sikret, at hele den sag, der ligger i Koncernøkonomi, er blevet sendt til ombudsmanden.

Nicolai Mallet:

Det er ikke for at afhøre dig igen om ombudsmandssagen. Jeg synes, at du har svaret på mit spørgsmål. Hvis vi nu vender os mod pressemeddelelsen, bliver den som bekendt sendt ud dagen efter mødet, altså den 10. februar. Der har du i går forklaret – i hvert fald som jeg har noteret det – at uanset at muligheden for at gøre undtagelser ikke nævnes i pressemeddelelsen, blev den ikke af jer – jeg går ud fra, at det er dig og dine kollegaer, som har haft med den her sag at gøre i departementet – opfattet som en tjenestebefaling om at administrere efter sit indhold, men at det blev opfattet som ministerens generelle instruks, der skulle udmøntes i retningslinjer i forbindelse med behandlingen af konkrete sager. Er det en rigtig forståelse af din forklaring i går?

Jesper Gori:

Ja, pressemeddelelsen, da den bliver sendt ud, er en pressemeddelelse. Og i det sekund opstår overvejslen hos os, om man nu kommunikerer på én måde, og at ordningen nedenunder er på en anden måde, altså at administrationen af ordningen skal være, netop som vi har rådgivet om i forhold til undtagelser.

Nicolai Mallet:

Kan en pressemeddelelse i dine øjne i sig selv være udtryk for en instruks, altså i betydningen tjenestebefaling eller ordre?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om man kan svare ”kan eller kan ikke”. Men i min forståelse ville det være højst usædvanligt, hvis den ændrede praksis skulle kommunikeres via en pressemeddelelse alene. Det ville være meget, meget usædvanligt.

Nicolai Mallet:

Har du nogensinde set det? Altså det usædvanlige?

Jesper Gori:

Nej.

Nicolai Mallet:

Vi skal nu over til det kronologiske sagsforløb, som bliver udarbejdet i maj 2017. Der vil jeg bede Rigsretten om at gå til s. 4786. Det udarbejdes til brug for samrådsspørgsmål AT-AU. Vi kan se på s. 4786, at du står som sagsbehandler. Er det dig, der udformer det kronologiske sagsforløb, som er et bilag til sagen?

Jesper Gori:

Ja, det er det. På det tidspunkt og i øvrigt under samtlige samråd og udvalgsspørgsmål er det stort set mig, der er pennefører.

Nicolai Mallet:

Det omfatter rigtig mange oplysninger, og sådan som du husker det, var det, du skriver i det kronologiske sagsforløb – det er et pænt stort arbejde, du dér har gjort dig ved at oprulle hele sagen fra begyndelsen – udtryk for din bedste opfattelse på tidspunktet, da du laver det, for den måde, som sagen har udviklet sig på?

Jesper Gori:

Ja, jeg bliver bedt om at lave en kronologisk oversigt, som jeg sender til Lykke Sørensen. Hun har nogle bemærkninger til den, vi omarbejder formatet en anelse, og så sender vi det i høring til Koncernstyringsafdelingen og sender det også på mail til Uffe Toudal.

Nicolai Mallet:

Jeg spurgte, om det var udtryk for din bedste opfattelse af, hvordan ting var foregået?

Jesper Gori:

Det var kun for at forklare, at når så den endelige kronologiske oversigt ligger her i sagen og bliver lagt op i godkendelsessystemet, kan jeg ikke huske, om der er tilføjelser dér fra andre end mig. Men det er rigtigt, at det er mig, der skriver den første udgave af den kronologiske

oversigt, og at den er udtryk for, hvordan jeg har forstået forløbet.

Nicolai Mallet:

Har du læst den sidste udgave?

Jesper Gori:

Ja, det tænker jeg helt sikkert, at jeg har.

Nicolai Mallet:

Var der noget i den, som du ikke var enig i?

Jesper Gori:

Nej, det husker jeg ikke.

Nicolai Mallet:

Lad os lige prøve at se på den måde, som du i det her bilag beskriver mødet den 9. februar. Vi skal til s. 4788-4789. Det er så mødet den 9. februar. Der står i venstre spalte:

”Drøftelse af pressemeddelelse (udgave kl. 14.44) hos ministeren.

På mødet runddeltes Familiesammenføringskontorets forslag til model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis.

Familiesammenføringskontoret oplyser på mødet, at der efter omstændighederne – uanset indholdet af en pressemeddelelse – vil kunne være konkrete sager, hvor adskillelse vil være i strid med internationale forpligtelser.”

Hvordan skal det forstås?

Jesper Gori:

Som jeg forstår det, svarer det til den forklaring, jeg har givet, og så er der det indskud, der handler om ”uanset indholdet af en pressemeddelelse”. Det tror jeg er en refleksion, som vi har på det tidspunkt, og ikke nødvendigvis – og sådan mener jeg også, at det var – et spørgsmål, der blev drøftet på mødet.

Nicolai Mallet:

Altså på mødet den 9. februar?

Jesper Gori:

Undskyld, ja.

Nicolai Mallet:

Lad os se på, hvordan du beskriver notatet i din redegørelse. Det er en redegørelse, der skal forelægges Folketinget, og det finder vi hverken under den 9. februar eller den 2. februar, men under den 5. februar. Der er vi på s. 4787-4788. Under den 5. februar 2016 står der i venstre spalte:

”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller forelægges ministeren.

I notatet indstilles det, at praksis ændres, således

- at det klare udgangspunkt i alle sager skal være, at mindreårige ikke indkvarteres med en ældre ægtefælle, og
- at udgangspunktet fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Og så er der en bemærkning her:

”[Sagen godkendes i F2 den 9. februar 2016 kl. 13.44 af ministersekretæren på vegne af ministeren.]”

Det fremgår her, at ministeren har godkendt det. Er det første gang, at du ser det?

Jesper Gori:

Ja, i forbindelse med, at jeg bliver bedt om at udarbejde oversigten, er jeg tilbage at finde materialet – det ligger noget tid tilbage – og kan se, at notatet er godkendt. Og det er mig, der indsætter den oplysning om, hvornår det er godkendt, og at det er godkendt af ministersekretæren på vegne af ministeren, som jeg skriver.

Nicolai Mallet:

Er der i din begrebsverden en forskel på, om det er en ministersekretær, der godkender noget på vegne af en minister, eller om det er ministeren egenhændigt, der gør det?

Jesper Gori:

Jeg tror, at det, jeg skriver dér, er upræcist. Jeg tror, at det er ministersekretæren, der godkender på vegne af ministersekretæren. Men vi opfattede det sådan på det tidspunkt, at det var ministersekretæren, der havde godkendt på vegne af ministeren.

Nicolai Mallet:

Satte det tanker i gang hos dig om, hvorvidt din opfattelse af mødet den 9. februar måske har været forkert? Eftersom du nu kunne se, at kl. 13.44 den pågældende dag... altså i et forløb, hvor du laver en kronologisk oversigt, hvor du også kan se, at mødet den 9. februar fandt sted kl. 15.30. Det er ikke sikkert, at du lige kunne huske det ellers, men det gik du så igennem i forbindelse med udarbejdelsen af det her. Satte det nogen tanker i gang hos dig om, hvad det mon kan have betydet, at ministeren rent faktisk havde godkendt den indstilling, du havde lavet forud for det møde?

Jesper Gori:

Nej. Det er netop baggrunden for, at vi udarbejder det tidsmæssige forløb, sådan at vi kan sikre, at vi er enige om, hvad der er foregået. Derfor var det også vigtigt for Lykke Sørensen, at der faktisk blev skrevet tidspunkter på, så man kunne se, hvornår de forskellige ting var sket. Så det er helt rigtigt, at notatet er der, og det skal også nævnes, hvornår det bliver godkendt tidsmæssigt. Det var netop vigtigt, fordi man kan se, hvad det så er for en drøftelse, der er på mødet kl. 15.30 derefter.

Nicolai Mallet:

Men her finder du ud af, at der rent faktisk på det møde, hvor du opfatter ministerens tilkendegivelser sådan, at hun ikke ønsker at godkende din indstilling ... at det havde hun faktisk gjort. Det var dét, som jeg gerne ville høre, om du havde nogen tanker om, på det tidspunkt da du finder ud af det.

Jesper Gori:

Nej, det tror jeg heller ikke, at jeg ville have haft, hvis jeg havde vidst det på det tidspunkt, hvor vi går ind til mødet den 9. februar – for nu at sige det, som det er. Fordi min opfattelse af mødet den 9. februar er, at uanset hvad ministeren måtte have godkendt, ændrer hun opfattelse af, hvad det er for en ordning, hun ønsker. Men det var vigtigt for os, at denne oplysning kom åbent frem, så man kunne se den. Og det kunne være, at der var forskellige opfattelser af, hvad der var forløbet, og at det skulle sætte sig i den

tale, vi skulle skrive til Folketinget. Det er helt klart ...

Nicolai Mallet:

Hov, undskyld, nu afbrød jeg dig.

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om det var en nødvendig eftersætning. Det var kun for at understrege, at det ændrede ikke for mig en forståelse af, hvad der var sket. Og karakteren af mødet den 9. februar kl. 15.30 ændrede sig ikke på baggrund af den oplysning. Det er kun for at sige, at ministeren var i sin gode ret til på et møde at komme og sige: ”Det er faktisk det her, jeg ønsker.” Og så er det vores opgave at forsøge loyalt at efterkomme det ønske, så langt som det nu er muligt inden for de retlige rammer. Det er vores opgave. Og så må man jo tage den derfra, hvis man ønsker noget, der rækker videre. Og det har vi snakket om, at det ville involvere regeringen. Sådan er det.

Nicolai Mallet:

Du brugte lige før ordene ”at ministeren havde ændret opfattelse”. Hvor har du det fra?

Jesper Gori:

Ja, der sidder jeg den 23. maj 2017 og skriver den her oversigt, og kan se, at hun har godkendt det her. Og så spørger du mig, om det ville ændre min opfattelse af, hvad der skete på mødet den 9. februar, og så siger jeg ”nej”. Ministeren har enhver ret til at ændre sin opfattelse på mødet den 9. februar kl. 15.30.

Nicolai Mallet:

Nu gentager du det: ”At ministeren har ret til at ændre sin opfattelse” ... det er selvfølgelig rigtigt, at ministeren har ret til at tilkendegive sin opfattelse, men hvad har du at have det i ... at hun har ændret sin opfattelse? Har hun nogensinde over for dig tilkendegivet en anden opfattelse end den, som hun tilkendegiver på mødet den 9. februar?

Jesper Gori:

Nej, altså det var svært at læse forlæns og baglæns på mødet den 9. februar. Da vi drøfter det, ved jeg ikke, at notatet er godkendt, så der

hører jeg alene i real time, hvad ministeren siger. Og hun siger, at hun ikke ønsker den ordning, vi har lagt op. Hun ønsker en ordning, hvor man adskiller alle. Og vi siger: ”Hvis det er dit ønske, skal du vide, at der er nogle internationale forpligtelser, der sætter rammen for den ordning.” Og så bliver jeg spurgt om den oplysning, jeg får her – ikke den 9. februar 2016, men når jeg går ned og kigger på forløbet i maj 2017 – om det får mig til at ændre opfattelse, i forhold til hvad det var, der var blevet sagt på mødet den 9. februar. Sådan hørte jeg spørgsmålet. Og så siger jeg bare: Nej. Det, der blev sagt på mødet den 9. februar, var det, der blev sagt på mødet den 9. februar. Og så er mit eget synspunkt, at det har ministeren enhver ret til at gøre. Hun må tilkendegive ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, det er noteret. Det, jeg spurgte om, var egentlig: Har ministeren på noget tidspunkt før den 9. februar, hvor hun tilkendegiver sit ønske, som – i øvrigt ud fra de forklaringer, som jeg har refereret for dig fra Uffe Toudal, Lykke Sørensen og Mark Thorsen – er et ønske, som hun tilsyneladende har haft hele tiden... Hvornår har hun over for dig tilkendegivet et andet ønske end det, hun tilkendegiver den 9. februar, sådan at du her kan forklare, at hun ændrede opfattelse?

Jesper Gori:

Den 9. februar sidder jeg til et møde, hvor jeg ikke ved, at hun har godkendt notatet. Og ministeren siger ikke den 9. februar: ”Jeg har i øvrigt godkendt et notat, men nu har jeg ændret opfattelse.” Så min forklaring er – sådan som jeg også tror, at jeg har sagt flere gange – at jeg på det tidspunkt tror, at hun ikke ønsker at følge den indstilling, vi har givet, og derfor dør indstillingen, så at sige.

Nicolai Mallet:

Men du har ikke hørt ministeren på noget tidspunkt sige noget andet, end at hun ønsker flest mulige adskilt og den strammest mulige ordning? Du har ikke selv hørt ministeren sige noget i den retning, har du?

Jesper Gori:

Jeg er usikker på, om jeg har forstået det korrekt, men jeg har aldrig hørt ministeren sige, at hun kunne se sig selv i en ordning, som fjernede sig fra kanten til vores internationale forpligtelser, men som var en mere lempelig ordning. Det har jeg aldrig hørt hende sige.

Nicolai Mallet:

Du har med andre ord aldrig hørt hende sige, at den ordning, som du beskriver i dit bidrag til notatet ... du har aldrig hørt hende sige, at det var sådan en ordning, hun gerne ville?

Jesper Gori:

Nej, den indstilling blev forkastet på mødet den 9. februar, hvor hun giver udtryk for, at det er en anden ordning, hun allerhelst vil have. Det er rigtigt.

Nicolai Mallet:

Jeg tror ikke, at vi kommer det nærmere. Jeg kan ikke se – og det kan være, at jeg har overset noget – i den her kronologiske oversigt, at en så væsentlig oplysning, som at notatet og dermed indstillingen på det her tidspunkt den 9. februar er død og borte, eller at den ikke længere har betydning ... at det er noteret ned. Hvordan kan det være?

Jesper Gori:

Jeg ved ikke, om du tænker på den kronologiske oversigt? Den er, som den er. Det er en kronologisk oversigt med et bud på, hvordan vi har opfattet forløbet, og så kunne der være ført flere oplysninger på. Jeg tror ikke, at der blev ført flere oplysninger på. Jeg mener ikke, at koncernstyringsafdelingen tilføjede yderligere oplysninger til oversigten, så ...

Nicolai Mallet:

Nu tænkte jeg på de oplysninger, som du selv kunne indføre. Vi kan se her, hvor det er refereret i notatet den 5. februar. Dine bemærkninger er i begge spalter. Men der står i hvert fald ikke på s. 4787, at der den 9. februar trods alt sker det ikke helt uvæsentlige, at notatet efter din opfattelse mister sin betydning. Hvis vi går til s. 4788, har vi den 9. februar. Det er der, det sker. Vi skal i virkeligheden hen til mødet den 9.

februar. Der står ikke under den 9. februar, heller ikke hvor det måske havde været det mest naturlige – i forbindelse med mødet den 9. februar – en notits om, at det notat, der er nævnt i den kronologiske oversigt under den 5. februar, nu mister sin betydning. Er det ikke en relevant oplysning for Folketinget at få? Mens de læser det her, kunne de jo få den tro, at det stadig er gældende. Og i din opfattelse er det fra den 9. februar jo ikke længere gældende.

Jesper Gori:

Så tror jeg, at jeg har misforstået forudsætningen for, hvad den her kronologiske oversigt skulle bruges til, og jeg skulle have rettet det, du sagde. Det her var en kronologisk oversigt, der skulle lægges til ministeren alene. Tanken var ikke, at den skulle sendes til Folketinget, og det bliver den heller ikke. Det var et forsøg på helt lakonisk at gengive handlingsforløbet med de oplysninger, som vi havde i hænde, altså et faktisk papir, der skulle elementært fastslå, hvad der var faktum i sagen. Der er ikke lagt nogen vurderinger ind. Sådan husker jeg det i hvert fald ikke i forhold til det faktum, vi nu mente at have. Notatet eller den her oversigt er udarbejdet med et andet formål. Det er også derfor, at den bliver sendt rundt i høring hos relevante parter. Det er for at sikre, at alle de oplysninger, der er relevante, når vi skal til at besvare spørgsmål fra Folketinget og de samråd, der er ... at der er man enige om, hvad det er for et hændelsesforløb, der har været. Men det bliver ikke sendt til Folketinget.

Nicolai Mallet:

Der er et par steder – hvis vi går tilbage til den 5. februar – det må være på s. 4787. Der har du i højre side et citat fra ministernotatet, og jeg kan se, at det knytter sig til den del, som du har udarbejdet, altså til pkt. 3, overvejelserne og indstillingen, og der citerer du så fra. Vi kan også se, at der i højre spalte på s. 4787 og også allerøverst i højre spalte på s. 4788 er nogle udeladelser. De er korrekt markeret, men kan du huske, hvad det er, du dér har udeladt, og hvorfor du har udeladt det? Har det været af pladshensyn, eller har det været af hensyn til, hvad du fandt relevant at citere fra notatet?

Jesper Gori:

Det her er hele hændelsesforløbet. Derfor medtager vi ikke alt under de enkelte hændelser. Heller ikke det hele fra ombudsmandens svar eller fra vores bidrag til ombudsmanden. Når ønsket om et samråd fra Folketinget opstod på det her tidspunkt, havde det afsæt i nogle svar og interviews, som ministeren har givet på det tidspunkt, hvor hun – sådan husker jeg det – nævner, at der ikke lå nogen advarsel fra ministeriet forud for, at man udsendte en pressemeddelelse, som var undtagelsesfri. Så som jeg husker det, forsøgte vi at medtage de oplysninger, der var af betydning i forhold til det spørgsmål.

Nicolai Mallet:

Undskyld. Til hvilket spørgsmål helt konkret?

Jesper Gori:

Om det var korrekt, at ministeren, forud for at pressemeddelelsen var blevet udsendt, ikke var blevet advaret imod, at en pressemeddelelse, der var undtagelsesfri, hvis man skulle administrere efter den, ville være en ulovlig instruks.

Nicolai Mallet:

Det giver dig måske god anledning til at prøve og se, hvad du konkret har udeladt. For det virker som om, at det har været rimelig målrettet. Det må vi lige se på, når vi gennemgår det. Vi skal skifte lidt mellem det, der er citeret – og vi skal på s. 4787. Der står:

”I notatet anføres bl.a. følgende:”

Og vi skal skifte lidt mellem den her side og ministernotatet på s. 190. Det, der er med i det citat, som du laver, er det første afsnit under ”Ad 2.”, altså afsnittet, der starter med:

”Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.”

Og så var der i den kronologiske oversigt en udeladelse, og den omfatter de næste fire afsnit. Og det første afsnit, som er udeladt, handler om

det, som vi lige var inde på, nemlig at det, som Udlændingestyrelsen gør i forhold til indkvartering, er udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed. Det næste afsnit, der er udeladt, er det tredje afsnit under ”Ad 2.”. Det er nemlig dér, hvor der står, at det er et sagligt hensyn at lægge vægt på risiko for tvang. Hvis vi tager siden videre, s. 191, er også det afsnit taget ud, hvor der står:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget viderrammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Og hvis vi går tilbage til s. 4787, er der et stort afsnit. Det er nemlig det afsnit, hvor de fire hensyn – som allesammen som udgangspunkt skal være opfyldt – er beskrevet. Og så kommer forslaget. Og efter forslaget er der igen noget, der er udeladt. Hvis vi går tilbage til s. 191, er det, der er udeladt, det næstsidste afsnit før pkt. 4, ”Indstilling”, hvor der står:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse”

Altså den ordning, som man gik væk fra i hvert fald i marts 2016. Det har du også udeladt. Hvis vi går tilbage til s. 4787 igen ... det var så nogle hele afsnit, der var udeladt. Og på s. 4788 der er den fjerde og sidste udeladelse. Den er inde i et afsnit. Og der kan vi igen skifte til s. 191. Det, du tager ud af afsnittet, er ordene:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det virker som en meget målrettet – i hvert fald ikke en tilfældig – udeladelse. Hvorfor lige de her punkter? Det her var præcis de punkter, der kunne beskrive, hvor snævert indstillingen og baggrunden for indstillingen kunne forstås... at risiko for tvang var et sagligt hensyn, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, som gjorde, at man ikke behøvede at overholde

partshøringsregler og den slags ting fra forvaltningsloven, at de undtagelser, der skulle gøres, i givet fald skulle gøres sådan, at adskillelse skulle ske på samme center ... med andre ord, at alle kunne adskilles, men på samme center i de mulige tilfælde, der måtte være som undtagelser, og at der var tale om en meget vid ramme for indkvarteringsvirksomhed. Faktisk er alle de elementer, som beskriver et meget snævert rum for undtagelser taget ud. Hvad er det for en tanke, der ligger bag din udvælgelse af det, du tager ud?

Jesper Gori:

Vi forsøger at lave en oversigt. Og en oversigt er kendetegnet ved, at man ikke tager alt med. Ellers behøver man ikke at lave oversigten, så kan man lave noget andet.

Nicolai Mallet:

Det er jeg med på, men hvorfor tager du lige præcis de her ting ud? Det er faktisk de samme ting, som jeg gennemgik med dig i starten af min afhøring, som nogen har lagt stor vægt på i beskrivelsen af, at der var tale om en meget snæver kattelem for undtagelser her. Hvorfor tager du lige præcis dem ud?

Jesper Gori:

Det sidste tror jeg ikke ... jeg har svært ved at forholde mig til, hvad der er forklaret. Jeg tror, at det, vi talte om lige før, var, at det, der var "dødt og borte" i notatet, er de afsnit, der handler om forslaget og det afsnit, der handler om indstillingen, altså det, som notatet leder frem til. Og det var vigtigt for mig, at det var en oversigt, jeg har udarbejdet til brug for, at vi ved, hvad der sådan nogenlunde er op og ned. Jeg tror ikke, at mine intellektuelle bestræbelser nåede et voldsomt højt niveau her, men det har været et forsøg på at sige, at det, der var relevant at orientere ministeren om, så hun var klar over det, var det, som stod i notatet, og som er det, som jeg opfattede som noget, der ikke længere havde en relevans. Det skulle hun selvfølgelig vide, at der var sådanne afsnit, og det var vigtigt for os, at man kunne se, at man går fra dét, og så til den beskrivelse, der nu er, af mødet kl. 15.30 den 9. februar.

Nicolai Mallet:

Du besvarer vel mit spørgsmål på den måde, at når du har taget det ud, har det været en bevidst handling, og det var en relevansvurdering, du foretog, i forhold til hvad der skulle med, og hvad der ikke skulle med?

Jesper Gori:

Ja, det har ikke været nogen ubevidst handling, men det har været et forsøg på at lave en oversigt, hvor det, som jeg opfattede som relevant på det her tidspunkt på baggrund af de interviews, som ministeren havde givet ... hvad det var, der dér skulle tages med. Ja, det er et hændelsesforløb og et handlingsforløb, hvor jeg forsøgte at sammenfatte det, der var relevant, og der kunne man sikkert godt have udbygget eller taget noget mere med. Det her var, hvad jeg fandt, var relevant at klæde ministeren på med, og der lå ikke nogen tanker om, at jeg ønskede at holde noget tilbage fra ministeren, sådan at der var noget, hun ikke kunne se. Det ville ligge mig fjernt.

Nicolai Mallet:

Du mente ikke, at det var relevant, at det af den fremstilling fremgik, at ordningen, der lå der, og som ministeren havde godkendt ... det vidste du jo godt på det tidspunkt, da du lavede det her ... at det var en ordning, hvor alle kunne adskilles?

Jesper Gori:

Det her spørgsmål ... hvordan man indkvarterer rent faktisk, så man mindsker intensiteten, var et spørgsmål, vi havde forladt. Det var ikke noget, der fyldte på det tidspunkt. Jeg kan godt forstå, hvorfor du spørger. Men nej, det så jeg ikke som et spørgsmål, der havde nogen relevans på det tidspunkt overhovedet. Det har det fået. Jeg ved ikke, om det har haft det nogen sinde, indtil vi sidder her i Rigsretten. Men det var ikke på det her tidspunkt noget, vi drøftede. Det var ikke noget, som Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen eller Uffe Toudal faldt over, da vi udarbejdede det her. Og de er alle sammen hørt på forhånd, inden vi lægger det op. Så jeg faldt ikke over det, og så siger jeg forsigtigt, at der heller ikke var andre, der gjorde det. Det var ikke et spørgsmål, der var

oppe. Det var en overvejelse, man havde haft, og som vi havde vurderet, ikke var relevant, for det ville betyde, at parterne kom til at dele seng og bord.

Nicolai Mallet:

Skal en kronologisk oversigt ikke afspejle, hvad der er sket på de tidspunkter, som den refererer til? Eller skal den afspejle det, man synes er relevant? Jeg kan godt se, at man selvfølgelig er nødt til at foretage en eller anden form for væsentlighedsvurdering, sådan at det ikke fylder 7.500 sider, som den her sag gør. Men at du lige præcis – og egentlig ret præcist – tager ganske bestemte elementer ud af den juridiske baggrund, der ligger for den indstilling, du gav tilbage i februar ... dét synes jeg godt, at man kan spørge til, og hvorfor du overhovedet inddrager, hvad der er relevant for ministeren på det her tidspunkt. Og igen må jeg spørge: Mente du ikke, at det var relevant for ministeren – der jo på det her tidspunkt var sat under pres, i forhold til hvorvidt den administration, der foregik, nu også var, som den skulle være – at hun var klædt på til, at der i hvert fald på et tidspunkt, da hun godkender et notat, faktisk var en lovlig juridisk ramme for det her, som indeholdt en meget, meget snæver kattelerm, i hvert fald sådan som nogen har læst det, og som det fremgår af lige præcis de elementer, som du tager ud. Synes du ikke, at det havde været relevant for ministeren at være klædt på til det i forhold til samrådsspørgsmålene?

Jesper Gori:

Min opfattelse af, hvad notatet udtrykte, er, som jeg har forklaret. Det var det på det tidspunkt, og det er det også i dag. Og så er det rigtigt, at det er en væsentligheds- og relevansvurdering, jeg foretager – det bliver jeg nok nødt til at foretage – til det produkt, der skulle leveres. Og det er en oversigt, der blev udarbejdet op imod et samråd, som handler om, hvorvidt ministeren har anerkendt, at der kan være undtagelser, eller om man kan operere med en absolut ordning. Og jeg tror, at ministeren får sagt i interviewene, at hun ikke er advaret om, at man ikke ville kunne sende en pressemeddelelse ud, der indeholdt en absolut ordning. Jeg opfattede det som et sidespørgsmål, det skal jeg erkende, og

også som et sidespørgsmål, som vi havde forladt helt og aldeles, i forhold til om indkvartering kunne ske på den her måde. Så det var en væsentligheds- og relevansvurdering, og jeg vurderede ikke på det tidspunkt, at det her havde nogen relevans. Det var et ærligt ment forsøg på at klæde ministeren på med de oplysninger, der var relevante. Om det er relevant i dag, og hvis man skulle bruge oversigten til en rigsretssag, er et andet spørgsmål, men det var ikke dét, vi udarbejdede på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Kan du huske, hvordan du rent teknisk gjorde? Nu er vi næsten ovre i den afdeling, som handler om, hvor man sidder i sofaen. Men kopierede du det over fra F2 og ind i notatet her?

Jesper Gori:

Det kan jeg ikke huske. Om jeg har skrevet det med tífingersystem, eller om jeg har kopieret det, kan jeg ikke huske. Jeg vil da tro, at jeg kopierede det, hvis jeg har kunnet finde dokumenterne. Også jeg er interesseret i at mindske den arbejdsbyrde, der ligger på mig, så jeg har haft en interesse i at kopiere det, hvis jeg kunne, og hvis jeg kunne finde det. Hvis jeg har haft det liggende ved siden af mig, har jeg siddet og skrevet det af. Det har jeg.

Nicolai Mallet:

Når jeg spørger – bare for at det ikke bliver betragtet som et helt overflødigt spørgsmål – er det fordi, at der faktisk er visse uoverensstemmelser ... ikke af indholdsmæssig, væsentlig karakter ... men visse uoverensstemmelser mellem den egentlige tekst i det endelige ministernotat, og det, du sætter i citationstegn i din oversigt.

Jesper Gori:

Det er ikke bevidst, kan jeg sige. Det er gået hurtigt med den ...

Nicolai Mallet:

Jamen, der er slet ikke nogen bebrejdelse i det. Jeg skulle bare lige høre. Det kunne være, at der var en eller anden særlig begrundelse for det. Jeg beder Rigsretten om at gå til s. 4789-4790 i selvsamme sagsoversigt. Vi går over til

et andet spørgsmål, nemlig den interne mail af 9. februar 2016 kl. 21.14, og vi kan lige tage den, fordi den citerer du faktisk i fuld længde. Det er en mail, som Lykke Sørensen sender til dig om aftenen den 9. februar før, at der er koncerndirektionsmøde, og efter mødet, som du havde, hvor hun ikke var med, den 9. februar. Der står:

”Kære Jesper, Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina (Holst Christensen, JM) på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen. Mvh. Lykke”

Og hvis vi lige går tilbage og ser den kommentar, du sætter på ... og jeg kan forstå, at den her oversigt også har været oppe at vende hos Lykke Sørensen. Der står:

”Departementschefen orienterer telefonisk afdelingschefen i Udlændingeafdelingen om, at ministeren ikke ønsker, at pressemeddelelsen indeholder en undtagelsesmulighed.

Det besluttes at drøfte dette med Justitsministeriet på ny den følgende dag.

Oplysningerne indgår i en intern mail, som er sendt til ombudsmanden, men ikke i øvrigt videregivet.”

Er det en fremstilling af det her, som du stadigvæk mener er korrekt?

Jesper Gori:

Det kan være, at jeg lige skal se den forudgående side. Jeg kan ikke huske, hvem der skriver det, men det med, at ministeren ikke ønsker, at der skal indgå en undtagelse i pressemeddelelsen, står her i en oversigt. Jeg har forklaret, hvad jeg vidste om, hvad forløbet var i forhold til pressemeddelelsen, nemlig intet. Jeg har lagt nogle forskellige udkast op ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, men det her handler om en mail kl. 21.14 den 9. februar. Hvem vil du tro har skrevet det her? Er det dig? Kommentaren i venstre spalte?

Jesper Gori:

Så skal vi tilbage og finde den korrespondance, der er mellem Lykke Sørensen og mig. Lykke Sørensen havde et antal ændringer til den oversigt, jeg har udarbejdet. Det var både på format, men også indholdsmæssigt. Jeg kan ikke huske, hvem der har skrevet det.

Nicolai Mallet:

Men det er enten dig eller Lykke Sørensen. Er det sådan, det skal forstås?

Jesper Gori:

Det vil jeg tro. Så skal man igen sammenholde det med, hvordan det ser ud, når det går fra mig og så op igennem systemet. Men ja, jeg vil tro, at det er et udtryk for, hvordan enten Lykke Sørensen eller jeg har skrevet det.

Nicolai Mallet:

Vi går til s. 4790 igen. Det startede med den her korte mail og beskrivelsen af den – at ministeren har besluttet, at pressemeddelelsen ikke skal indeholde undtagelsesmuligheder, og at det besluttes:

”... at drøfte dette med Justitsministeriet på ny den følgende dag.”

Det læser jeg som om, at det er den beslutning eller den omstændighed, at pressemeddelelsen ikke skal indeholde en undtagelsesmulighed, der skal drøftes med Justitsministeriet den følgende dag. Det er forståelsen, som enten du eller Lykke Sørensen har af den mail. For vi har haft den oppe her et par gange, så derfor er det måske meget godt at få det afklaret.

Jesper Gori:

Ja, jeg ved ikke, hvad det er for en drøftelse, Lykke Sørensen har dagen efter, fordi jeg har ikke selv deltaget i den. Men jeg forstår på Lykke Sørensen, at det, man har drøftet, ikke er, hvorvidt en pressemeddelelse vil skulle

indeholde en undtagelsesmulighed, men om ordningen ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, undskyld, men jeg er nødt til at afbryde dig her, fordi nu er du på næste dag. Vi er på kl. 21.14 og forståelsen af mailen, der kommer kl. 21.14. Det var før mødet. Hvordan det møde spænder af, er måske en anden sag, men forståelsen af den meddelelse, der kommer til dig kl. 21.14 fra Lykke Sørensen, altså det, der er citeret ovre i højre side ... og at det giver anledning til det, der står her:

”Det besluttes at drøfte dette med Justitsministeriet på ny den følgende dag.”

Det, som mit spørgsmål går på, er: Er det enten din eller Lykke Sørensens – du ved så ikke hvem – udlægning af den mail?

Jesper Gori:

Det tør jeg ikke sige. Det har jeg skrevet i maj 2017. Og når jeg så skal forklare ... og nu håber jeg ikke, at du mener, at jeg svarer på noget, som du ikke har spurgt om ... men der er en kobling over til, hvad der skal drøftes med Justitsministeriet den følgende dag. Og så bliver jeg nødt til at forklare, at min klare opfattelse var, at det, der skulle drøftes, var det samme, som jeg havde drøftet med Nina Holst-Christensen dagen før – ganske det samme, nemlig om man kunne operere med en ordning uden undtagelser. Og om der er dækning for det i det, der er sammenfattet i den her oversigt? Nej, den antyder, at det er noget andet, man har drøftet på mødet.

Nicolai Mallet:

Nej, undskyld, at det er noget andet, man *ville* drøfte på mødet. Det her er jo ikke efterfølgende. Det er kronologisk. Det er kl. 21.14 den 9. februar. Men fortsæt i øvrigt gerne.

Jesper Gori:

Ja, men det er ikke skrevet klokken et eller andet om aftenen den 9. februar. Det er skrevet i maj 2017. Men jeg ved ikke, om jeg kan lægge mere til. Det kan være, at jeg ikke helt fanger, hvor du gerne vil hen.

Nicolai Mallet:

Det er sådan, at jeg nok har en halv time igen, men ...

Retsformanden:

Det vil sige to timer i stedet for én. Men altså, hvordan ligger det med hensyn til ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Det giver os et problem i forhold til Anna-Sophie Saugmann-Vasi, som skal rejse til Sverige med sin familie i morgen ... altså flytte. Det er ikke en weekend eller et eller andet. Hun flytter.

Retsformanden:

Men lad mig lige høre ... hvis vi starter på hende efter frokostpausen, vil vi så realistisk kunne nå hende i dag?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er mit håb. Jeg har spurgt ovre på den anden side og fået at vide hos forsvarerne, at de ikke havde meget til hende. Og derfor, på den baggrund, regner jeg med, at vi med det ekstra kvarter, som Rigsretten har været villig til at give os, burde kunne nå hende i dag – hvis det, som jeg har fået at vide, holder. Ellers har vi en problemstilling.

Nicolai Mallet:

Vi har lige afstemt herovre, og vi har besluttet, at vi frafalder de resterende spørgsmål – for nu i hvert fald. Så medmindre Jesper Gori genafhøres, frafaldes de sidste spørgsmål, så vi kan nå det.

Retsformanden:

Okay, det lyder godt. Men det vil så sige, at vi siger tak for din forklaring.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil lige til Rigsretten ... jeg blev ikke spurgt, om jeg havde noget yderligere.

Retsformanden:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og jeg havde faktisk én ting, som kun tager 1½ minut, hvis jeg må tage det, inden vi slutter nu. Det var i forbindelse med de forklaringer, der er kommet de sidste to dage, Jesper Gori, omkring mødet den 9. marts. Der synes jeg, at der har været lidt forskellige tilkendegivelser, og jeg hørte dig også lige før sige lidt om, at I efter den 9. marts blev lidt mere firkantede. Så jeg vil godt foreholde dig din forklaring fra Instrukskommissionen i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 265, hvor du refererer fra mødet den 9. marts:

”Det var hans opfattelse, at ministeren klart gav udtryk for, at hun stadig ønskede en ordening, hvor der ikke skulle gøres undtagelser i nogen sager. Da ministeren gav udtryk for dette, havde han lært Lykke Sørensens sætning om, at uanset hvad du siger, kan du ikke instruere myndighederne i at træffe ulovlige afgørelser. Adspurgt, hvad ministeren sagde, forklarede han, er han er lidt usikker på, hvornår de forskellige ytringer kom, idet der i denne periode ligeledes var drøftelser op til samrådet den 15. marts 2016. Som han hørte ministeren, gentog hun flere gange, at hun ”simpelt hen ikke kunne have det”. Adspurgt, om hun sagde dette, efter at han havde sagt til hende, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktion, svarede han bekræftende og forklarede, at han tror, at ministeren gentog det mange gange og også efter at han havde sagt til hende, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktion. Der var ikke noget udfald af mødet.”

Jeg vil bare spørge dig, om det er en korrekt gengivelse af det, du kan huske fra mødet?

Jesper Gori:

Ja, det gengiver fint min opfattelse af det møde, der fandt sted.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så har jeg ikke yderligere.

René Offersen:

Vi må sige, at det synes vi er en meget problematisk måde at lave et forehold på ... at læse et entydigt langt stykke op og bede om at vedstå

med en bemærkning om, at der er 1½ minut tilbage. Det er klart, at forsvarrets beslutning om – det må jeg bare sige – ikke at spørge ind til mødet den 9. marts jo har noget at gøre med den forklaring, der blev givet her i går. Og jeg vil også godt sige: Vi har sagt det inden. Vi mener, at den her beretning er meget problematisk. Hvis det her ... så vil vi gerne have lov til at fremlægge hele Jesper Goris forklaring om forløbet den 9. marts, fordi man kan ikke trække det dér ud og lade det stå alene. Det var det, som jeg bl.a. gerne ville have vist under min modforelæggelse i sin tid. Jeg synes ikke, at det her er en rimelig måde at gennemføre en udspørgning af et vidne af Jesper Goris karakter.

Retsformanden:

Jeg tror, at vi kommer til at tage den diskussion på et andet tidspunkt. Nu er det blevet nævnt, at der kan være en mulighed for, at det bliver nødvendigt at genindkalde Jesper Gori til at afgive forklaring, og så må vi tage det i den forbindelse. Og hvornår det i givet fald skal finde sted, må vi også se nærmere på. Jeg tror, at vi må holde fast i, at vi har noteret os det, du har sagt, og så må vi slutte med Jesper Gori for i dag og sige tak for din forklaring. Så holder vi vores frokostpause til kl. 13.15 og gennemfører så afhøringen af Anna-Sophie Saugmann-Vasi.

PAUSE

Som vidne mødte **fhv. fuldmægtig i Familiesammenføring i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Anna-Sophie Saugmann-Vasi.**

Retsformanden:

Ja, vi er klar til næste vidne, og det er Anna-Sophie Saugmann-Vasi. Du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal sige til dig, at du har pligt til at afgive forklaring her for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Anna-Sophie Saugmann-Vasi, tak, fordi du er kommet, og undskyld forsinkelsen. Vi

skal lige meget hurtigt igennem din baggrund. Du er cand.jur., og så var du fuldmægtig i Familiesammenføringskontoret fra 2016 og har været i ministeriet indtil nu. Er det ikke korrekt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg startede i Justitsministeriet, da jeg blev cand.jur. i 2015, og var fuldmægtig i det, der blev til Familiesammenføringskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet efter ressortomlægningen i 2015. Og der var jeg frem til 2016, hvorefter jeg rokerede tilbage til Justitsministeriet på daværende tidspunkt, og hvor jeg er i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og da du bliver ressortflyttet over til Udlændingeministeriet, kommer du dér i Udlændingeafdelingen og får Jesper Gori som din nærmest chef?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kommer i Udlændingeafdelingen, og som jeg husker det, går der et lille stykke tid, før Jesper Gori kommer til som kontorchef. Men ja, han bliver min kontorchef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og ganske kort, hvad var dine opgaver i Udlændingeafdelingen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg havde forskellige opgaver. Jeg sad bl.a. med konkrete sager om familiesammenføring efter EU-retten. Jeg sad også med spørgsmålet om familiesammenføring efter udlændingeloven og havde i den forbindelse også forskellige konventionsproblemstillinger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var konventionsproblemstillingerne et af dine specialeområder?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, det var et af de områder, som jeg sad en del med i den periode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det er f.eks. EMRK artikel 8?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På hovedekstraktens s. 21 er der en artikel fra den 25. januar 2016 omkring barnebrude. Og vi har også på s. 59 et facebookopslag, som kom fra ministeren, også den 25. januar. Læste du artiklen og facebookopslaget på daværende tidspunkt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg husker ikke, at jeg læste dem, da de kom op. Jeg sad ikke normalt med indkvarteringsområdet. Men jeg har læst dem efterfølgende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvornår du efterfølgende begynder at læse dem?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske det præcist. Jeg mener bl.a., at jeg læser en del presse, i forbindelse med at min chef på et tidspunkt i februar beder mig om at hjælpe med at udarbejde et pressesvar til en henvendelse, der er kommet vedrørende ordningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på bl.a. s. 95, at der bliver lavet en høringsproces ude i Udlændingestyrelsen, hvor man beder Udlændingestyrelsen om at komme med nogle oplysninger. Og de går ind til Koncernøkonomi til Line Skytte Mørk Hansen. Var du involveret i høringerne i slutningen af januar 2016?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det har jeg ingen erindring om. Jeg kan godt huske, at jeg har set det på et tidspunkt, men det er efterfølgende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 136 en mail til dig den 28. januar. Den er fra Jesper Gori, og den er ikke kun til dig. Den er også til Merete Milo. Der står: ”Kære begge

Vil I ikke læse dette igennem og komme med jeres uforbeholdne, umiddelbare reaktion?”

På s. 137 kan vi se, at det er et notat om indkvartering, som Jesper Gori beder dig og Merete Milo om at se igennem. Kan du huske notatet? Og kan du huske, hvilke reaktioner du havde i den forbindelse?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan godt huske, at min chef sender notatet til os. Jeg kan også huske, at jeg spørger ham om, hvor hurtigt han skal bruge bemærkningerne. Og det skulle gå hurtigt, inden for en halv times tid. Så det giver sig selv, at jeg lavede en lynlæsning af notatet. Og jeg kan huske, at jeg hæftede mig ved, at der et sted er en sætning, hvor der står noget i retning af, at retten til familieliv og til respekt for familielivet ikke i almindelighed ville begrænse råderummet i forhold til indkvartering af de 15 til 17-årige. Den sætning kan jeg huske, at jeg var skeptisk overfor. På den tid, jeg har, når jeg at slå op i kommentaren til Menneskerettighedskonventionens artikel 8, og jeg ser, om jeg kan finde en sag eller praksis på en ordning, der svarer til dén, der blev lagt op til. Og det kunne jeg ikke på det tidspunkt. Men det, jeg umiddelbart finder, er nogle sager om tvangsfjernelser af børn, hvor Menneskerettighedsdomstolen lagde vægt på en konkret vurdering og på processuelle garantier. Og jeg husker, at jeg går ind til min chef og fortæller om det og siger, at dette var, hvad jeg kunne finde, inden for den tid der var, og at jeg mener, at noget tilsvarende vil gøre sig gældende i forhold til denne ordning, dvs. at der skal være en konkret vurdering.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 148 har vi en note angivet som "F6". Kan det være den bekymring, du siger, at du har givet udtryk for? Det er næppe dig, der har skrevet "Kære Lykke", men den vedrører et afsnit i forhold til familieliv:

"Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske."

Kan det være en af de ting, du har været bekymret for?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror, at det var det pågældende afsnit, jeg hæftede mig ved og videregav mine bekymringer om. Det er ikke mig, der har skrevet kommentaren. Den kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 142 kan vi se, at der også er nogle kommentarer fra Merete Milo. Havde du tid til også at have en drøftelse med Merete Milo omkring notatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, jeg husker ikke at have talt med Merete Milo i den forbindelse om sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til notatet igen på s. 144, og så skal vi til s. 145. Der er nogle kommentarer. Der står "F1". Der er ikke en angivelse af, hvem det kan være. I nogle af de dokumenter, som vi kommer ind på senere, er der angivet initialer. Kan du huske, om du kom med andre kommentarer til notatet? Om de her kommentarer, f.eks. omkring danske regler og normer, kan være noget, du har sat ind?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, jeg husker ikke, at jeg kom med mere tekstnære kommentarer. Jeg husker den overordnede bemærkning, jeg havde, men jeg var ikke nede i de enkelte detaljer på det tidspunkt. Det var der slet ikke tid til. Så jeg husker den overordnede bemærkning, jeg kom med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og den kom du med mundtligt? Sådan må jeg næsten forstå dig.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det var mundtligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du andet? Du har jo kort tid. Fik du andet til brug for gennemgang af notatet, altså andre oplysninger end blot selve notatet? Jeg

tænker på facebookopslaget eller måske nogle af høringssvarene.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg husker ikke, at jeg fik andet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 130 kan vi se, at der er et møde den 28. januar. Og jeg kan ikke se, om du har deltaget. Jeg vil bare spørge, om du kan have deltaget i dette møde hos Line Skytte Mørk Hansen vedrørende notatet, hvor Lykke Sørensen er arrangør? Har du nogen erindring om det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror bestemt ikke, at jeg har deltaget i det. Og det er måske også et meget godt tidspunkt lige at sige, at jeg bliver sagsbehandler på sagen et godt stykke tid senere. Så vidt jeg husker, er det i slutningen af marts. Forud for det tidspunkt er jeg involveret sporadisk nogle gange, hvor min chef har haft behov for det. Men det har været i hjørner af sagen, og jeg har ikke haft overblikket over hverken det materielle eller processen i sagen forud for det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger din chef, mener du Jesper Gori?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det er Jesper Gori.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fint, det tager vi bare til referatet. Bliver du i de sporadiske drøftelser involveret i yderligere med kontakt til Justitsministeriet og de undersøgelser, der skal være dér vedrørende EMRK?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg mener at kunne huske, at min chef nævner for mig efter den drøftelse, som vi har haft – men inden pressemeddelelsen den 10. februar bliver sendt ud – at han også har vendt spørgsmålet med Justitsministeriet, som har været enige i, at der skulle foretages en konkret vurdering. Så det kan jeg i hvert fald huske. Og jeg har også selv en kontakt til dem efterfølgende, da min chef beder mig om at hjælpe med et presseberedskab senere i februar. Det er det, som jeg lige umiddelbart kan huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du involveret i udarbejdelse af pressemeddelelsen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej. Jeg mener, at min chef siger – i forbindelse med det, jeg lige nævnte om, at han havde talt med Justitsministeriet – at han også havde indsat et forbehold i den pressemeddelelse, der var lagt op, men jeg mindes ikke at have set pressemeddelelsen. Og jeg mindes ikke i øvrigt at have været involveret i processen ud over det, som jeg lige hørte fra min chef på det tidspunkt. Som jeg husker det, er det næste, der sker, at han sender mig et link til den pressemeddelelse, der er sendt ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu viser jeg dig lige et bilag på s. 208. Der er her en model, som Jesper Gori har lavet, eller en ”serviet”, som han kalder det, til brug for et møde, der skulle være den 9. februar kl. 15.30. Du har ikke været inde over udarbejdelse af det dokument?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen viden om, eller fortæller Jesper Gori dig om nogen af de møder om ordningen, der finder sted i slutningen af januar og februar op til den 9. og 10. februar? Giver han dig nogen referater af det, eller fortæller han, hvad der er sket?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg har på et tidspunkt hørt fra min chef om de drøftelser, der var i den tidlige del af forløbet med ministeren. Jeg har svært ved i dag at sige, hvad der er sagt på hvilke møder. Jeg kan huske det overordnede indtryk, som jeg fik fra de drøftelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad var dit overordnede indtryk?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Som jeg husker det, er der tale om drøftelser, både før og efter pressemeddelelsen blev

udstedt. Det indtryk, jeg får, er, at ministeren ikke ønskede undtagelser til ordningen og ikke ønskede, at de skulle kommunikeres, og at ministeren så hen ad vejen affandt sig med, at undtagelserne blev kommunikeret. Sidstnævnte kunne jeg også selv konstatere på et tidspunkt i folketingsbesvarelser, hvor man begynder at omtale undtagelserne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske i de referater, om der var nogen tilbagemelding omkring internationale konventioner? Og om de skulle overholdes, og hvordan man skulle håndtere ordningen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg mindes, at min chef har fortalt mig, at han havde givet udtryk for, at der skulle gøres undtagelse, hvis det fulgte af Danmarks internationale forpligtelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om han gav udtryk for, at ministeren var enig i det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror desværre ikke, at jeg kan komme det nærmere end det, som jeg har sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 265 er der en mail fra Jesper Gori til dig – du har allerede nævnt den – hvor han skriver:

”... det blev den hårde model”.

Og så vedhæfter han et eksemplar af pressemeddelelsen. Hvorfor sendte han dig den mail? Det er den 10. februar, kort tid efter pressemeddelelsen er sendt ud. Den er nok sendt ud omkring kl. 13.30. Har du nogen erindring om, hvorfor du skulle orienteres om det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke sige, hvorfor min chef sender mig den. Men jeg kan sige, at jeg opfattede det sådan, at han sagde, at forbeholdet, han havde indsat, var udgået. Det er formentlig en opfølgning på det, som han havde nævnt for mig forinden om, at han havde indsat et forbehold.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede du den med ham efterfølgende? Kan du huske det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske, at vi har nogen drøftelser om ordningen på det tidspunkt. Jeg husker faktisk ikke, at vi følger op på det. Men det gør vi kort tid efter, da jeg blev inddraget igen. Og ved senere lejligheder har vi talt om det mange gange.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 303 kan vi se et papir, hvor du er sagsbehandler. Det er en sagsfremstilling, og der er en problemstilling:

”I forlængelse af medieomtalen af sager af ”barnebrude” – og det er den 11. februar, så det må være den medieomtale, vi meget hurtigt var igennem, fra januar måned – ”indkvarteret i asylcentre ønsker social- og indenrigsministeren at stramme op i relation til anerkendelsen af udenlandske ægteskaber mv. indgået af mindreårige”

Og så ser det ud, som om I beslutter, at der skal ske en orientering af ministeren omkring det her. Kan du huske det arbejde og den bestilling?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg har en ganske svag erindring om, at vi var til et møde om det, men det var ikke noget, der fyldte på det tidspunkt, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du kan ikke huske, hvad baggrunden var for, at du skulle lave det på det tidspunkt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg husker det umiddelbart, som om jeg blev taget med til et møde med kort varsel i Social- og indenrigsministeriet, og at dette er opfølgningen på mødet. Jeg har ikke hørt nærmere om baggrunden for, at vi blev inviteret til mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer vi til det, som jeg tror, at du omtalte som ”presseberedskab”. På s. 437 kan vi se, at

der kommer en henvendelse den 18. februar kl. 14.35 til Sarah Andersen, hvor man spørger, om ministeren vil kommentere på det forhold, at flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen er ved at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Så er der en gengivelse af det, og så vil man gerne vide, hvad ministeren siger til advarslerne om, at regeringen var på vej til at bryde EMRK artikel 8. Vi kan se lænere oppe i mailtråden, at Sarah Andersen spørger Jesper Gori, om han kan hjælpe. Vi ved, at Jesper Gori er på vej på ferie eller er på ferie på dette tidspunkt. Han skriver:

”Jeg kan ikke huske, om du også holder vinterferie?
Hvis ikke, må du gerne kigge på denne.”

Så kan vi se på s. 436, at du siger:

”Og findes der en endelig udgave af notatet til ministeren vedr. barnebrude, som jeg bør finde i F2?”

Og hvis du lige skal huske notatet – det er det, vi her kalder ministernotatet – så har vi det bl.a. på s. 191. Og vi skal måske lige gå et par sider tilbage til s. 186, så du lige kan se forsiden. Sådan ser det ud. Det er fra den 2. februar, og sagsbehandleren er Anne Nygaard Just.

Og så går vi tilbage til s. 436 igen. Hvorfor spørger du, om der findes en endelig udgave af notatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror, at det er, fordi det er det eneste, som jeg har været kort involveret i på det tidspunkt. Så det er meget naturligt at tage sit afsæt i det, som man senest har set i sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det relaterer sig faktisk helt tilbage til de første bemærkninger, du giver i slutningen af januar måned?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja. Det er for en god ordens skyld, at jeg spørger, om der findes en anden udgave af det, som jeg har været involveret i tidligere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du spørger, må det vel også betyde – men det kan være, at det ikke er rigtigt – at du ikke har hørt, at notatet var endeligt, fra Jesper Gori eller andre i din afdeling?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det tror jeg ikke, at jeg hørt noget om på det tidspunkt. Senere får jeg et indtryk fra min chef af, hvad der er sket med det notat. Men her kommer jeg ind fra sidelinjen, som jeg husker det, og prøver at finde ud af, hvad der er op og ned.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så et lidt praktisk spørgsmål. Det virker, som om du eftersøger det og ikke kan finde det, fordi du skriver til Anne Nygaard Just lidt efter:

”Har du mulighed for at sende mig den endelige version ... jf. nedenfor? Jeg kunne ikke umiddelbart søge det frem”

Og så giver hun dig et sagsnummer og vedhæfter notatet. Er der nogen særlig grund til, at du ikke kunne søge det frem? Ved du det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske det på stående fod. Men jeg mener, at der et sted står noget om, at jeg ikke havde kunnet komme ind på sagen, da jeg læste nogle akter sidste år forud for Instrukskommissionens gennemgang. Det har muligvis været en teknisk begrænsning, der har gjort, at jeg ikke kunne komme ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du talte med Anne Nygaard Just, eller om det blot er den mailkorrespondance, der er mellem jer?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke længere huske, om vi har talt eller skrevet, eller hvad vi har gjort. Men jeg tror i hvert fald, at jeg på et tidspunkt hører, om der

er andet på sagen, jeg skal kende til. Og jeg får at vide, at det er der ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen telefonsamtaler i det her forløb? Udover den mailkorrespondance med Jesper Gori, som vi kan se, har du så også nogen telefonsamtaler med ham?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det havde vi meget jævnlige om sagerne. Men jeg vil også sige, at det er ved at være meget lang tid siden. Det har jeg svært ved at huske i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Han skriver til dig her på s. 436:

”Sarah hører lige journalisten om fristen. Anne Just kan sende dig notatet” – det kan vi se, at hun gør – ”Det skal klart forbi JM. Sarah vil gerne ha’ et svar i tråd med: ministeriet vurderer, at modellen som udgangspunkt ikke rejser spørgsmål ift art 8 - og så må vi siden forklare, hvad der gælder, når udgangspunktet forlades (og måske hvornår - den tid, den sorg)”

Hvad ligger der i sætningen: ”så må vi siden forklare, hvad der gælder, når udgangspunktet forlades (og måske hvornår - den tid, den sorg)”?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke svare på, hvad min chef har ment med det. Jeg kan heller ikke huske, at vi drøftede lige præcis det her på daværende tidspunkt. Som jeg husker det, nævner vi undtagelsesadgangen i svaret. Det er det, jeg primært kan huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige prøve at se det første udkast til svar. Det har vi på s. 457. Det er Merete Milo, der sender det, og der står:

””Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Udkastet har været vendt med JM”.

Så kan vi se, at det kommer til Mark Thorsen, og han kommer tilbage med en ændret formulering, der fjerner den sidste sætning:

”Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Kan du huske de drøftelser, der har været i den forbindelse? Om du har været inde over dem?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Så vidt jeg husker, var jeg ikke involveret i det. Jeg mener at kunne huske, at Merete Milo har nævnt for mig på et tidspunkt, at hun på vejen hjem var blevet ringet op om dette forslag og havde sagt, at man ikke kunne fjerne den sidste del.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige kigger på s. 447 ...

René Offersen:

Jeg vil godt have lov til lige at tilføje ... Det er ikke kun den sidste del, der bliver fjernet. Der bliver faktisk ændret i første linje.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tager vi lige om et øjeblik, René Offersen. Vi skal lige tilbage til s. 447. Der sender du den 18. februar – dagen før den mail, vi lige så før – til Jesper Gori:

”Kære Jesper,

JM har oplyst, at det ikke er muligt på denne side af weekenden at afstemme formelt med Justitsministeriet. Men Nina vil gerne se uformelt se på vores udkast. Hun er dog på tjenesterejse og har et tætpakket program, så meldingen er, at jo hurtigere vi kan få det afsted jo bedre.

Jeg har lavet et udkast med nogle alternative formuleringer nedenfor, så der kan tilpasses lidt afhængigt af, hvor stor en rolle det lægges til grund, at EMRK artikel 8 har i forhold til

ordningen. Selve denne vurdering er jeg i første omgang ikke gået nærmere ind i. Hvis din tanke var, at jeg skulle dykke ned i dette, må du endelig sige til.

Og skal vi forelægge for Lykke mv.?

Udkast til ministersvar:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller generelt set er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Jeg går ud fra, at det er dig, der i første omgang har lavet dette svar?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan se, at der ikke er alternative versioner her, så jeg vil gå ud fra, at der er blevet fjernet noget, idet min chef har svaret mig, og at det så er den version, han er landet på. Ellers tror jeg, at man ville kunne se kantede parenteser med markering af, hvad det var, der kunne justeres på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men mailen her er vel fra dig, ikke?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jo. Mailen er sendt fra mig. Og så forstår jeg det sådan, at han svarer på den mail, som jeg har sendt, og i svaret fjerner han nogle ting, så det er den endelige, godkendte formulering fra hans side, der kommer retur.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det, du siger til mig nu, er, at forslaget her i realiteten Jesper Goris forslag, som nu står i din mail til ham.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, jeg tror, at det er sådan, det skal forstås.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har lavet et udkast til svar på et tidspunkt. Hvad havde du af materiale til brug for udarbejdelse af disse udkast?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror ikke, at jeg havde særligt meget materiale. Det er en af de gange, hvor jeg kommer ind fuldstændig fra sidelinjen og laver et udkast ud fra en overordnet retningslinje fra min chef. Og jeg tror, at det, som jeg prøver at sige her, er, at jeg er ikke gået ind i en endelig, detaljeret EMRK-vurdering. Og derfor lægger jeg op til, at der kan skrues på nogle formuleringer. Det sender jeg til min chef, som på det tidspunkt er den, der primært håndterer denne sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du nogen drøftelser med andre ud over Merete Milo, da du skulle lave det svar? Havde du drøftelser med nogen i Udlændingestyrelsen for at høre, hvordan de administrerede ordningen, eller med nogen nede i Koncernøkonomi?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg husker ikke, at jeg havde nogen drøftelser med Udlændingestyrelsen på det tidspunkt. Jeg tror heller ikke, at jeg har haft drøftelser med Koncernøkonomi. Jeg tror, at svaret bliver udarbejdet primært på baggrund af nogle overordnede retningslinjer fra min chef.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 457 kan vi se, at ordene ”generelt set” er taget ud i forslaget fra Merete Milo, hvor der nu står:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Har du nogen forklaring på, hvorfor ordene ”generelt set” er taget ud?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske det fra dengang, men igen mener jeg at have en erindring her, en svag erindring, fra da jeg læste akter for et år siden. Og hvis jeg ikke tager helt fejl, så er det ... Jeg tror, at det er min afdelingschef, der spørger, om ordene ”generelt set” kan udelades. Men det

er baseret på noget, som jeg har læst i akterne. Så det må findes et sted.

Anne Birgitte Gammeljord:

Udkastet bliver forelagt for Justitsministeriet. Det kan vi se på s. 510, hvor der er en mail fra dig til Adam Khalik den 19. februar:

”Kære Adam,

Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten (et faktisk, kort svar fra ministeriet) i anledning af, at Jyllandsposten lørdag vil køre en historie om, at ordningen med separat indkvartering af barnebrude kan være i strid med EMRK artikel 8 i visse tilfælde.

Nedenfor udkast til ministersvar som godkendt af Lykke”.

Det er de svar, som vi havde før, men uden ”generelt set”.

Og så på s. 510 har vi en intern mail i Justitsministeriet fra Caroline Østergaard Nielsen til Nina Holst-Christensen, hvor hun siger:

”Se udkast til ministersvar om barnebrude nedenfor.

Vi ved ikke rigtig, om der med ”ordningen” henvises til de retningslinjer, som er beskrevet i pressemeddelelsen.

Ifølge pressemeddelelsen ... må ingen under 18 år ifølge retningslinjerne indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Vi kan vel ikke stå på mål for at de beskrevne retningslinjer er i overensstemmelse med EMRK. Vi foreslår derfor som minimum, at ordet ”ordningen med” slettes. Så er sætningen isoleret set korrekt, men har jo ikke forbindelse til virkeligheden, hvis de rent faktisk vil praktisere ordningen som beskrevet i pressemeddelelsen.”

Kan du huske, at du haft drøftelser om dette med Justitsministeriet, med Adam Khalik eller Caroline Østergaard Nielsen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 517 en mailkorrespondance. Og den første mail den 19. februar kl. 13.03 er du ikke i kopi på, hvor Merete Milo skriver til Lykke Sørensen:

”JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set den. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket”

Og så er pressemeddelelsen der. Og så er der et svar lidt senere samme dag fra Lykke Sørensen til Merete Milo, hvor du er cc. Lykke Sørensen skriver:

”Kære Merete

Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men det skal vi selvfølgelig forsøge, og vi må skrive, at det har været forelagt JM.”

Og så kan den sendes til kommunikationsenheden. Kan du huske, at du har haft en drøftelse med Merete Milo om berigtigelse af pressemeddelelsen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, det kan jeg godt huske. Som jeg husker det, er det i forlængelse af, at jeg bliver bedt om hjælp med det pressesvar, hvor jeg går og tænker over pressemeddelelsen og bliver bekymret over den. Og det går jeg ind og taler med

Merete Milo om. Jeg vil tro, at det er, fordi min chef er på ferie og ikke er der. Så går jeg ind og taler med hende, og vi bliver enige om at formulere mailen sammen – som jeg husker det – og sender den til Lykke Sørensen, hvor vi spørger, om vi kan berigtige pressemeddelelsen. Som jeg husker det, er vores opfattelse på det tidspunkt, at den juridiske vurdering er, at der skal gøres undtagelse. Det reflekterede kommunikationen om ordningen ikke, og det var vi bekymrede over ... at det fremstod undtagelsesfrit i kommunikationen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du også en drøftelse om det med Jesper Gori efterfølgende?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan huske, at jeg senere har talt med Jesper Gori om, at det burde være fremgået af pressemeddelelsen. Men jeg kan ikke huske, om vi på dette tidspunkt følger op og taler om det. Jeg tror, at vi begge to er med på disse mails. Så jeg tror, at vi opfattede spørgsmålet som lukket på det tidspunkt, da vi fik svaret om, at vi ikke kunne berigtige pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og svaret er nemlig:

”Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.”

Og derfor er den klare tilkendegivelse, at der kan ikke ændres ved den. Har Jesper Gori også givet udtryk for den holdning over for dig? Altså, at der har været et længere forløb, og at det ikke er muligt at få den korrigeret?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske, at jeg har talt med Jesper Gori om at korrigere pressemeddelelsen. Men som jeg nævnte tidligere, har jeg efterfølgende talt med ham om de møder, der var, og har fået det indtryk, at ministeren ikke ønskede undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige slutter kommunikationen med Jyllands-Posten af, kan vi se på s. 456, at der

kommer en ændring fra Mark Thorsen, som går op gennem systemet. Der er en mail fra Pernille Rølle Hansen til Merete Milo, og du er ikke cc, men der står:

”Jeg kan ikke få fat i Jesper Gori til godkendelse af følgende citat.
Mark har justeret det”.

Og så har vi ovenfor en mail fra Merete Milo, og den går til Lykke Sørensen, men også til dig og Jesper Gori:

”T.O.

Se nedenfor - Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.”

Og på s. 457 kan vi se, at det, der ikke kan siges så firkantet, er:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.”

Det med, ”at det ikke er juridisk holdbart”, var det en drøftelse, som du også var inde over med Merete Milo?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det mener jeg ikke. Jeg har hørt, hvad hun har meldt tilbage, men jeg mindes ikke at have været involveret i Mark Thorsens forslag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går videre til samråd Z. Samrådsspørgsmålet finder vi på s. 580. Det kommer den 11. februar, og der beder man ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og hvilke tiltag man vil tage. Og på s. 713 kan vi se, at du i en mail den 29. februar kl. 12.49 til Anne Nygaard Just spørger om status:

”Kære Anne,

Jeg ville blot høre, om du kunne oplyse mig status på US' udarbejdelse af retningslinjer vedr. indkvartering af "barnebrude" mv. + de konkrete flytningssager?"

På s. 712 får du følgende svar:

"Jeg ved ikke andet, end at de er i gang med at udarbejde nye retningslinjer og ved at flytte de par, der fortsat er indkvarteret sammen. Det er særligt de par, der har børn, der har givet anledning til problemstillinger."

Og så siger du:

"Kære Anne,

OK, tak for svar, vi spekulerede bare på, hvad udsigten var, også ift. samrådet d. 15. – måske der er mulighed for at se en UH-version forud for samrådet?"

Hvad betyder "UH-version"? Er det en "under hånden"-version? Jeg har forsøgt at gætte.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, det er "under hånden".

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad betyder det, hvis du skal have en "under hånden"-version? Er det noget, der ikke ligger i F2-systemet, men hvor du får adgang på en anden måde?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det er et godt spørgsmål. Jeg tror også, at der kan være flere forskellige opfattelser af, hvad det præcis betyder, når man får noget "under hånden". Men det er, at man får noget mere uformelt – altså ikke-godkendt – til at orientere sig i, og som ikke kan bruges som noget godkendt, når man modtager det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du beder om det, er det så bare for at være forberedt på, at du skal i gang med at lave noget? Og så ville det være rart at se noget fra dem, lige så snart der var noget?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske den konkrete korrespondance, men det lyder som et godt bud, at jeg her igen har efterspurgt lidt baggrund. Som jeg husker, er jeg er også meget lidt involveret i forhold til samrådet. Jeg er stadig på sidelinjen her. Som jeg husker det, bliver jeg bedt om primært at lave et beredskab. Jeg tror, at det går på undtagelsesmuligheden og artikel 8.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 978 er der en mail til dig fra Jesper Gori med udkast til beredskab til samrådet. Han skriver til dig:

"Rigtig fint. Få forslag til ændringer som markeret."

Og på s. 979 har vi nogle udkast til beredskaber til samrådet, og jeg talte mig til, at der er en seks stykker. Der er tre her på s. 979, og på s. 980 er der lidt flere. Er det dem, du er inde over?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvilket materiale du havde til brug for dette arbejde bortset fra det, som du har fået "under hånden"?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg husker det ikke, som om jeg havde noget særligt materiale at forholde mig til her. Som jeg husker det, får jeg i hvert fald på et tidspunkt indtrykket fra min chef, at det, der står tilbage efter den 10. februar, er, at man har en pressemeddelelse, og som jeg forstår det, er der med grundlag i den givet en instruks til Udlandingsstyrelsen den 10. februar fra Koncernøkonomi. Og derudover er der noget, som Lykke Sørensen – min afdelingschef – har sagt. Det har hun også selv nævnt for mig. Hun havde på et koncerndirektionsmøde givet udtryk for, at der skulle gøres undtagelser til ordningen, hvor det fulgte af Danmarks internationale forpligtelser. Så jeg tror, at det var den overordnede ramme, som jeg havde at arbejde ud fra på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du var med til at udarbejde svar på spørgsmål 630? Du kan godt lige se spørgsmålet. Det har vi på s. 617. Det er et spørgsmål, som kommer den 10. februar fra Naser Khader. Jeg har ikke kunnet finde noget, der viser, at du var med, men når jeg spørger dig, så er det mere for at høre, om du ud fra din hukommelse kan sige, om du har været med inde over det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg har ikke nogen erindring om, at jeg har været inde over det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der bliver også lavet et beredskab til statsministeren til en forespørgselsdebat den 4. marts. Kan du huske, om du har været med til at lave det? Det er på s. 837.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror det ikke umiddelbart. Jeg kan ikke afvise det, men det er ikke noget, der umiddelbart ringer en klokke hos mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har også et spørgsmål 302. Det kan vi se på s. 1067. På dette tidspunkt er der stadig tale om et udkast, men det bliver godkendt den 9. marts. Det er dagen efter det, som vi lige har talt om, men det har selvfølgelig været under udarbejdelse i et lille stykke tid. Kan du huske, om du var inde over det spørgsmål?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det har jeg heller ikke nogen erindring om at have været inde over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til s. 979, og de Q&A's, som du er i gang med og har lavet til samrådet. Du sagde selv før, at du kun havde begrænset materiale. Det første spørgsmål angår, om ordningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Og i tredje bullet står der:

”Men det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis

den ene part er under 18 år – og dét vurderes at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.”

Er det din formulering, eller baserer det sig på en drøftelse, som du har haft med Jesper Gori eller andre?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det, der ikke fremgår med rettelsesmarkeringer, vil jeg tro, at jeg har skrevet. Jeg skal ikke kunne sige, om der er noget, der er genbrug fra noget andet. Man genbruger gerne, hvor man kan. Og det har jeg ikke nogen konkret erindring om her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lidt længere nede har vi et muligt svar på et spørgsmål om, hvornår der foreligger sådanne ”helt særligt grunde” til at gøre undtagelse. Der har Jesper Gori indføjet noget i den fjerde bullet:

”I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres.”

Kan du huske, at I har haft en drøftelse omkring ”utilbørligt pres”?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske, at vi har haft en drøftelse om denne specifikke tilføjelse, hvis det er det, du tænker på. Der har været drøftelser af tvangshensynet i ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der også på det tidspunkt drøftelser om tvangshensynet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det er svært for mig at tidsfæste. Der er løbende mange retlige overvejelser. Der er også mange faser i de overvejelser. Hvis jeg prøver at tænke tilbage overordnet på den periode fra engang i marts, hvor jeg rigtigt har været inddraget i sagen, husker jeg det sådan, at det tidligt stod klart, at tvangshensynet havde stor betydning. Hensynet til at undgå tvang var et af

hovedhensynene bag ordningen. Jeg husker også, at det skulle tillægges stor betydning, således at eventuel tvang skulle belyses i de konkrete sager. Men jeg husker også, at der er en række detaljer, der først blev fastlagt hen ad vejen og endeligt i retningslinjerne fra december 2016. Som jeg husker det, fremgår det også af de retningslinjer, at det skal indgå med stor vægt i afgørelsen af en sag, om der kan konstateres tvang. Men jeg mindes også, at vi ikke anså det for en absolut betingelse i alle tilfælde, fordi man også opererede med en betækningsperiode, hvor den mindreårige kunne få mulighed for at reflektere over, om et samliv var frivilligt. Som jeg husker det, var et af de tilfælde, hvor man vurderede, at man normalt kunne operere med sådan en betækningsperiode, det tilfælde, hvor der var en stor aldersforskel, f.eks. 16 og 30 år. Så det var ikke en absolut betingelse for at adskille, at der forelå tvang, men det skulle tillægges stor betydning. Spørgsmålet om, hvordan konkrete tvangsindikatorer skulle vurderes og vægtes, var ikke ukompliceret, som jeg husker det. Jeg mener også, at det først bliver nærmere fastlagt ret sent i processen. Jeg husker, at betydningen af de konkrete tvangsindikatorer blev uddybet og betonet bl.a. i de endelige retningslinjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 980 er der et beredskab til spørgsmålet:

”Har ministeren ændret holdning, når hun nu siger, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse?”

I den fjerde bullet står der:

”Denne generelle instruks skal omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, og som Udlændingestyrelsen netop nu er i færd med at udarbejde.”

Ved du, hvorfor man slettede ”netop nu” i denne sætning?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det ved jeg ikke. Jeg husker ikke, at min chef, Jesper Gori, og jeg drøftede hans rettelsermarkeringer til disse Q&A's.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du har skrevet, at ”denne generelle instruks skal omsættes i retningslinjer”, hvad henviser du så til?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan huske, at jeg på et tidspunkt hørte, at Udlændingestyrelsen skulle lave et udkast til retningslinjer, som departementet skulle gennemgå. Det bliver så senere til, at departementet laver det første udkast, som jeg husker det. Jeg mener, at den her formulering med omsætning af den generelle instruks i nogle retningslinjer, der skulle anvendes i de konkrete sager, var en formulering, som jeg kunne se, at man havde brugt igennem sagen. Jeg tror også, at jeg på et tidspunkt har drøftet den med Jesper Gori, og jeg tror, at det var et af de tidlige forsøg på at forsøge at kommunikere, at det ikke var en undtagelsesfri ordning, og at der kom noget mere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og selve det med den ”generelle instruks” ... Har du drøftet dette med Jesper Gori? Eller har du selv overvejet det? Er det pressemeddelelsen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg har ikke haft førstehåndskendskab til spørgsmålet om, hvad der udgjorde instruks, hvordan den blev givet, og hvad der udgik fra ministeren. Men jeg har fået et indtryk i forbindelse med mit arbejde med sagen og også i forbindelse med ombudsmandssagen, som jeg kommer ind i på et tidspunkt. Som jeg husker det, var det mit indtryk, at der var givet en instruks fra Koncernøkonomi til Udlændingestyrelsen, som havde grundlag i pressemeddelelsen. Det var så blevet suppleret af det, som Lykke Sørensen havde sagt på koncerndirektionsmødet. Det var vores opfattelse i afdelingen, at der ikke samlet set var givet en undtagelsesfri instruks, fordi man skulle se de to ting i sammenhæng. Jeg husker, at vi i Udlændingeafdelingen ikke havde detaljerne om, hvordan instruks var givet fra Koncernøkonomi. Og jeg kan bl.a. huske, at vi skal beskrive instruks, da vi skal svare ombudsmanden. Der kan jeg huske – som jeg også har set i akterne, da jeg

gennemgik dem – at jeg flere gange lægger op til, at vi skal høre Koncernøkonomi om beskrivelsen af, hvordan instruksen er givet. Og det er udtryk for, som jeg husker det, at vi ikke havde detaljerne om, præcis hvordan det var foregået.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I hørte Koncernøkonomi om detaljerne?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det kan jeg ikke positivt huske i dag. Jeg kan huske, at jeg har set, at jeg flere gange nævner det over for min chef. Og jeg vil tro, at vi har gjort det, fordi det åbenbart er relevant. Men det er ikke noget, jeg positivt kan huske i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1415 kan vi se, at der er en mail, som Jesper Gori sender til Ditte Kruse Dankert i Udlændingestyrelsen den 18. marts. Og du er ikke cc på den. Jeg vil blot høre dig, om du har været involveret i forbindelse med udarbejdelse af den? Eller har du haft nogen drøftelser med Jesper Gori omkring en orientering til Udlændingestyrelsen efter samråd Z?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg mindes hverken at have været involveret i at udarbejde mailen eller at have drøftet den med ham. Jeg har set den på et tidspunkt, men mere erindrer jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvornår du får den at se? Er det på et senere tidspunkt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke sige, hvornår det er. Det må være på et tidspunkt efter den 8. marts. Det er ikke lige i forbindelse med, at den bliver sendt. Jeg ser og hører om den på et senere tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så nævner du selv her ombudsmanden. Der kommer du måske lidt mere ind i sagerne. På s. 1688 har vi en mail fra Jesper Gori, og der er du cc på. Det er lige omkring det tidspunkt, hvor

man er i gang med at svare ombudsmanden. Der spørger han Anne Nygaard Just:

”Hvilken karakter havde instruksen til US om barnebrude egentlig – udover pressemeddelelsen? Blev instruksens videreformidlet mundtligt, eller blev der sendt en skriftlig instruks (fx med henvisning til pressemeddelelsen)? Har på fornemmelsen, at pressemeddelelsen *er* instruksens, så at sige – men jeg kan tage fejl?”

Han får svaret:

”Kære Jesper,

Jeg beklager den sene tilbagemelding. Jeg husker kun, at den er givet mundtligt efter pressemeddelelsen kom ud, men jeg ved ikke, om Lykke eller Moya (som jeg husker var en smule inde over sagen i starten) har sendt noget på skrift fra dem.”

Kan du huske – og det er ikke sikkert, du er kun cc – hvorfor I skulle prøve at finde ud af, hvilken karakter instruksens havde?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg vil tro, at det har været i forbindelse med, at vi har skullet redegøre for forløbet over for ombudsmanden. Som jeg nævnte før, havde vi ikke de detaljer, der var nødvendige at have for at kunne redegøre præcist for, hvordan instruksens blev givet. Jeg vil tro, at det er i den kontekst, at min chef spørger Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2065 kan vi se, at der arbejdes på et svar til Folketingets Ombudsmand. Dette udkast er dateret til den 29. april. Der afgives først endeligt svar den 4. maj. Men du står som sagsbehandler – ”ASJ” – og der er også nogle bemærkninger i dokumentet. Når der nu skal skrives et svar til ombudsmanden, starter du så skriveprocessen op, og hvad har du foran dig af materiale, som du husker, når du går i gang med at skrive?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det er mig som sagsbehandler, der primært skriver førsteudkastet. Nu kan jeg ikke længere

huske, om det allerede er i det udkast, at vi går nærmere ind i at beskrive forløbet i forbindelse med instruksens, men jeg kan i hvert fald sige, at den del af vores besvarelse til ombudsmanden, der handler om forløbet i forbindelse med instruksens udstedelse, og hvilke drøftelser der havde været forud omkring instruksens, baserer jeg primært på, hvad jeg hører fra mine chefer, fordi jeg ikke selv var inde i loopet af sagen på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det også derfor, at du skriver den kommentar, som vi kan se her, og som du også allerede har været inde på i din forklaring:

”Kære Jesper, jeg har tidligere bem. om ØK skal høres over denne (kun de kan vel svare på instruksens karakter?) – jeg er usikker på, om du har talt med dem, eller om det skal gøres?”

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Hvad var spørgsmålet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Spørgsmålet var, om det var i de overvejelser, du gjorde omkring beskrivelse af instruksens ...

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, det er i hvert fald en af de gange, vi har talt om, at vi skulle tale med Koncernøkonomi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og som jeg forstod dig før, kan du ikke huske, at det blev gjort, men du antager, at det blev gjort?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det vil være min antagelse, fordi jeg mener, at det åbenbart er relevant. Men jeg kan ikke positivt huske, at vi har gjort det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du selv har været forbi?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du kan heller ikke udelukke det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, jeg kan ikke udelukke det, men jeg kan simpelthen ikke huske, hvad der præcist er foregået i forhold til det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

I pkt. 2 skriver du:

”Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen ...”

Og så står der i linjen derefter, at det var ministeren, der ”instruerede” og ”oplyste”. Og længere nede skriver du:

”Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse”.

Gjorde du dig nogen overvejelser om en sondring mellem ”ministeren” og ”ministeriet”, da dette første udkast bliver skrevet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det kan jeg ikke huske. Jeg kan heller ikke huske, om det er noget, vi specifikt har drøftet, eller om den præcise ordlyd er noget, jeg har genbrugt, eller om det er baseret på noget, der er blevet sagt. Det kan jeg ikke huske i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2171 kan vi se, at der gives et endeligt svar. Det er svaret af 4. maj. Og så ved vi, at Ombudsmanden genoptager sagen ganske kort tid efter. Var du også inde i arbejdet med at besvare Ombudsmanden under genoptagelsessagerne?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Som jeg husker det, var jeg involveret i ombudsmandssagen i hele forløbet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1614 har vi en intern notits af 12. april. Og det er også med dig som sagsbehandler. Det vedrører afgørelsesbegrebet efter forvaltningsloven. Hvilke overvejelser gjorde I jer i den forbindelse?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Disse spørgsmål om afgørelsesbegrebet og partshøring og de sagsbehandlingsmæssige ting, som vi overvejede, ligger meget langt tilbage i dag. Jeg kan godt huske, at min chef på et tidspunkt beder mig om at hjælpe med at afklare nogle spørgsmål, som jeg tror, at Udlændingestyrelsen har rejst. Som jeg husker det, starter det med et spørgsmål om, hvorvidt der skulle partshøres i disse sager om indkvartering. Og som jeg husker det, havde Udlændingestyrelsen på daværende tidspunkt ikke partshørt, bortset fra de sager, hvor parterne ikke havde efterkommet en flytteanvisning. Så havde man partshørt over, at man ikke havde efterkommet den, men ikke over de relevante faktiske oplysninger i sagerne. Jeg mener dog, at man havde indhentet nogle oplysninger fra indkvarteringsoperatørene om de faktiske forhold i sagerne.

Vi starter med at kigge på spørgsmålet om partshøring og kommer, som jeg husker det, ret hurtigt frem til, at man skal partshøre over de faktiske forhold i sagerne. Og så har vi nogle overvejelser om, præcis hvornår man så skal partshøre. Det overvejer vi en del. Jeg mener, at vi kommer frem til, at man skal partshøre, allerede inden man giver flytteanvisningen til parterne. Det mener jeg også, at vi skriver i en mail til Udlændingestyrelsen efter at have drøftet et mailudkast med Justitsministeriets forvaltningsretskontor. Jeg er ikke helt sikker på rækkefølgen. Men jeg tror, at det er i forlængelse af det, at vi også siger til Udlændingestyrelsen, at man også kan træffe en egentlig afgørelse i forvaltningslovens forstand i alle sager, hvor separat indkvartering ikke er parternes eget ønske.

Så det er overordnet, hvad jeg lige kan huske om det her. Og så er det rigtigt, at der ligger denne interne notits. Det er et internt arbejdsdokument. Det har aldrig været tanken, at det skulle være et produkt. Noget af det har også lidt karakter af en strøm af overvejelser, som jeg husker det. Det produkt, vi laver, er et mailudkast, der bliver afstemt med Justitsministeriet og sendt til Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1711 kan vi se, at der er en mail fra Jens Vikner. Det er også en intern mail i Udlændingestyrelsen. Og der siger han:

”Jeg har nu to gange talt med Anna-Sophie Saugmann, som Jesper Gori havde bedt om at ringe til mig, og med forbehold for Jespers godkendelse er vi blevet enige om følgende vedr. den fremtidige administration:

Og så står der noget om, hvordan Røde Kors skal indkvartere et ægtepar, og nogle andre ting. Er det bl.a. udtryk for den drøftelse, du havde med Udlændingestyrelsen, som du lige har omtalt nu om, hvad man blev enige om? Var det samtaler, som du havde med Jens Vikner fra styrelsen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror, at jeg havde en række samtaler med Udlændingestyrelsen i forbindelse med de overvejelser, som vi havde om sagsbehandlingen. Jeg kan ikke huske den konkrete samtale, men jeg har talt med ham en række gange.

Anne Birgitte Gammeljord:

Talte du med andre end Jens Vikner, eller var det primært ham, du talte med? Talte du med Ditte Kruse Dankert eller med Lene Vejrum og Kristina Rosado? Det er mere for at høre, hvem var din primære ...

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Min primære kontakt var Jens Vikner. Jeg tror, at jeg nogle få gange i forbindelse med denne sag har talt med nogle andre derude, men det var helt klart primært Jens Vikner.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i styrelsens brev til ombudsmanden på s. 2055, at de omtaler, at der er fire konkrete sager, som man endnu ikke har taget stilling til, og at der er en række problemstillinger i de sager, hvor man nu afventer departementets tilbagemelding. Blev du på noget tidspunkt orienteret om, at der var møder mellem styrelsen og departementet – Lykke Sørensen og Jesper Gori – omkring konkrete sager? Der på s. 789 et notat, der kommer ind fra styrelsen den 3. marts,

og vi ved, at der er et møde den 8. marts. Bliver du orienteret om de problemstillinger, der er?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg tror ikke, at jeg bliver orienteret om mødet. Jeg kan godt huske, at jeg på et tidspunkt har set nogle dokumenter fra Udlændingestyrelsen, bl.a. en oversigtsbeskrivelse af konkrete sager, som jeg husker det. Men det er ikke noget, jeg husker, at jeg er inde i med disse konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Jesper Gori har orienteret dig eller fortalt dig om et møde, som han havde den 9. marts? På s. 1027 er der en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen, og du er ikke cc på den, men han har haft en drøftelse med Carsten Madsen omkring noget call-in, og det var spørgsmålet, om ministeren skulle være involveret i de konkrete sager. Og så kan vi se på s. 1028, at han også kommer med en kommentar om, at han har været til ”et lidt stormfuldt møde i morges”, hvor man har haft en drøftelse med ministeren omkring sagerne. Kan du huske, at Jesper Gori har orienteret dig om mødet, og også om problemstillingen omkring call-in på sager?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske, at han specifikt har fortalt mig om dette møde. Jeg tror, at jeg har set mailen på et tidspunkt. Jeg har også en svag erindring om, at han bad mig om at hjælpe med at grave nogle ting frem vedrørende klageadgang ... om klageadgangen var afskåret, og i givet fald hvorfor. Men det her er heller ikke noget, jeg husker at have været meget inde over.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2825 er der en mail fra dig til Jesper Gori, og der er vi langt fremme i tiden. Vi er fremme ved den 27. juni, og det er igen ombudsmanden, som vi taler om her. Og du skriver til Jesper Gori:

”Jeg sendte fredag eftermiddag 2 spørgsmål til ØK – nr. 1 til ØK (vedr. hvornår undtagelserne blev kommunikeret til US) og nr. 2 (tal) til US. De er begge kommet til US, som – inden jeg

nåede at aflyse høringen vedr. spm. 1 efter vores snak med Lykke i dag – har udarbejdet bidrag (se vedhæftede). Vi må nok hellere lige vende det, de skriver, i lyset af vores udkast.”

På s. 2827 kan vi se det bidrag, der er kommet under ”nr. 1”:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksen af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.]”

Kan du huske den samtale, der havde været med Lykke Sørensen, og hvorfor høringen skulle aflyses?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan i hvert fald huske, at det, som vi ender med at skrive i vores besvarelse til ombudsmanden, er baseret på Lykke Sørensens erindring om, hvad hun havde sagt på koncerndirektionsmødet. Dermed kom det til at udgøre vores opfattelse af, at der var kommunikeret undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan se, at du skriver, at I skal have en drøftelse omkring det her. Havde I en drøftelse om, at Udlændingestyrelsen her var af den opfattelse, at de først den 18. marts hører, at der kan være undtagelser?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske mere konkret om den drøftelse, end det jeg lige sagde om, at det, vi endte med at skrive, var baseret på, hvad Lykke Sørensens sagde. Det er så tæt, som jeg kan komme det lige nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Folketingets Ombudsmand beder om at få alt i forbindelse med egenundersøgelsen. Er du involveret i processen med at indsamle materiale til besvarelse af ombudsmanden og bede de forskellige afdelinger om at komme med materiale?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja. Som jeg husker det, taler jeg med min chef om, hvordan vi skal tilrettelægge indsamlingen. Igen, fordi jeg ikke var inde i loopet af sagen i perioden omkring instruksen, og vi bliver enige om at høre nogle forskellige kontorer, som vi mener, er de relevante. Jeg mener, at det var ledelsessekretariatet og Koncernøkonomi, som vi sendte en høring til.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2221 kan vi se, at du den 12. maj hører Katrine Bang Nielsen og Anne Nygaard Just. Katrine Bang Nielsen, er det ledelsessekretariatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja, sådan husker jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der beder du dem om oplysninger, og der får du en mail fra ledelsessekretariatet, hvor de siger:

”I Ledelsessekretariatet (Kommunikation) har vi kun pressemeddelelsen af relevans og dialog med Reuters.

Det er vedhæftet her.”

På s. 2220 kan vi se, at man også spørger Mia Tang, og på s. 2219 spørger hun Mark Thorsen, fordi man ikke kan huske, om man har andet.

Hvad får du fra Koncernøkonomi?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Som jeg husker det, udleverer Koncernøkonomi en relativt tyk fysisk sag til os, som vi så udleverer i sin helhed til ombudsmanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sorterede du i materialet, der kom ovre fra Koncernøkonomi?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, vi fjernede ikke noget, der blev udleveret fra dem. Vi gik ud fra, at de havde foretaget en vurdering af, at det var det, der var relevant, og det oversendte vi så i sin helhed.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2191 – og det er bare lige for at give dig erindring – beder ombudsmanden her i brevet af 11. maj om at få de retlige overvejelser, der lå til grund for ordningen. Og vi kan se, at I på s. 2408 svarer under pkt. 2:

”Ministeriet vil vende tilbage med en uddybende redegørelse for de retlige overvejelser og hensyn, der ligger til grund for ordningen, i forbindelse med oversendelsen af en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager ... Denne oversendelse påregnes at finde sted senest sommeren 2016.”

Du står som sagsbehandler på brevet her. Var det, fordi I mente, at I på det tidspunkt ikke havde andet, I kunne sende til ombudsmanden, omkring de retlige overvejelser?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nu kan jeg ikke længere huske den præcise rækkefølge. Er det her noget, vi svarer efter at have oversendt akterne, som ombudsmanden havde bedt om?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at I sender nogle akter med det her, men ikke det hele. I sender noget senere. Der er også et brev den 14. juli. Det kan vi lige se også. Det har vi på s. 2971.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Er det korrekt husket, at vi i det tidligere brev er kommet med en overordnet redegørelse for ordningen? Og så siger vi i det efterfølgende brev, at vi vender tilbage med en uddybende redegørelse?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er korrekt. Det svarer ombudsmanden jer på her. Han siger:

”Ved brev af 30. maj 2016 ...” – og det var det brev, jeg viste dig lige før – ”... fremsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet akter som svar på Folketingets Ombudsmands anmodning af 11. maj 2016.

Men i brevet fra 30. maj, der skriver I, at I vil vende tilbage med en uddybende redegørelse for de retlige overvejelser, der ligger til grund for ordningen. Og i brevet her skriver I så nederst:

”Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Hvad gjorde, at I ikke allerede med det samme den 30. maj kunne skrive det her til Ombudsmanden? Og hvad ligger der i, at ”disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter”? Og når jeg spørger dig, er det, fordi du står som sagsbehandler på den, så jeg tænker, at du har skrevet det første udkast.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske, præcis hvilke ord der er indgået i udkastet, jeg har skrevet, og hvad der måtte være blevet justeret undervejs. Det, jeg overordnet kan sige, og som også lige blev bekræftet, er, at vi først havde skrevet en helt overordnet redegørelse til ombudsmanden for, hvad ordningen bestod i, og så siger vi, at vi vender tilbage med en uddybende redegørelse. På det tidspunkt sidder vi – som jeg husker det – og arbejder på en udmøntning og arbejder på retningslinjerne. Og der er en masse overvejelser, som vi stadig er i gang med. Det var ikke sådan, at man havde færdige retningslinjer og en detaljeret ordning, da ordningen blev iværksat. Skinnerne blev delvist lagt, som man kørte. Og jeg vil umiddelbart tro, at det er, fordi det har hængt sammen, at vi vender tilbage til ombudsmanden og både redegør uddybende for, hvad der lå til grund af overvejelser forud for instruksen, og også for de overvejelser vi efterfølgende har haft.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du deltog i drøftelser omkring netop denne sætning: ”undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter”?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske konkrete drøftelser og lige præcis den her sætning. Det, vi skrev om overvejelserne i forbindelse med instruksen, var som sagt primært baseret på det, jeg fik oplyst af min chef. Jeg var ikke selv inde i loopet af forløbet. Så jeg har – i hvert fald i det, jeg har skrevet – forsøgt at gengive, hvad jeg har fået oplyst.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har omkring det her tidspunkt, også i juni måned, på s. 2622 en mail fra Adam Khalik. Den går ikke til dig, men det er alligevel sådan, at den på en eller anden måde synes at omtale dig, fordi den siger: ”Jeg kan forstå, at der nu – efter instruktion fra UIBM - er truffet beslutning om, at de pågældende skal adskilles under vores sagsbehandling.

Jeg mener, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, som jeg har pligt til at sige fra over for til min direkte foresatte og hendes foresatte.

Jeg arbejder naturligvis loyalt videre med sagen, men mener, at der er tale om en klart ulovlig ordning. En konsekvens af denne vurdering er, at det også vil være ulovligt at adskille det konkrete par. Hertil kommer, at der er særlige omstændigheder i sagen, som gør det særligt usagligt at adskille parret, nemlig, at de i en periode på 7 måneder har været indkvarteret sammen uden, at der i den forbindelse er fremkommet oplysninger om problemer.”

Adam Khalik var ansat i Justitsministeriet i februar måned. Og vi havde også en mail fremme tidligere mellem dig og ham. Og på dette tidspunkt er han så i Udlændingestyrelsen. Har du haft en drøftelse med Adam Khalik på noget tidspunkt om, at han mente, at der forelå en ulovlig tjenestebefaling?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg mener at have haft en række samtaler med Adam Khalik både i faglig sammenhæng og i mere privat sammenhæng. Jeg kan ikke tidsfæste hvornår i dag, men han har flere gange nævnt for mig, at han havde sagt fra over for sine overordnede i Udlændingestyrelsen, og også at han har brugt ordene ”klart ulovlig”. Jeg kan også huske, at han i forlængelse af et møde, vi havde været til, hvor departementet deltog, sagde, at nu var han mindre bekymret, fordi han nu ikke længere mente, at der var tale om en klart ulovlig ordning. Jeg kan i hvert fald huske, at jeg, min chef, og jeg tror også, at Lykke Sørensens deltog fra departementet, og så en række fra Udlændingestyrelsen. Jeg husker det som en samtale, der foregår ude på gangen i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du inde over besvarelsen af henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder? Vi kan se en mail på s. 1480. Det er til dig fra Jesper Gori, og der er vi tilbage i marts måned. Han skriver til dig:

”Jeg har endnu ikke modtaget instituttets brev direkte – men mon ikke det havner hos os.

Jeg vil meget gerne involvere dig tættere i denne sag, som ikke ser ud til at slutte lige med det samme. Det involverer også et udkast til retningslinjer, som US lige nu brygger på – og formentlig også håndteringen af de konkrete sager, som løbende måtte blive forelagt for os”.

Det er nogle af dem, vi har været inde omkring nu. Og så har han også ”lovet US at bistå med afklaringen af et forvaltningsretligt spørgsmål”. Det har du også nævnt. Og så sender han ombudsmandens involvering i en konkret sag om adskillelse.

Men i forhold til Institut for Menneskerettigheder ... var du inde i en besvarelse af brevet til dem?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det var jeg involveret i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvilket grundlag du havde for at besvare brevet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det, jeg umiddelbart kan huske, er, at jeg tror, jeg overordnet havde talt med min chef om, hvordan linjen skulle være i besvarelsen. Han kendte til hele forløbet og kendte også til mulighederne for at kommunikere om ordningen. Som jeg husker det, forsøger vi at sige så meget om undtagelserne i dette brev, som vi mente, var muligt at få godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man ser brevet igennem, står der ikke så meget om undtagelser. På hovedekstraktens s. 1981 står der:

”Det betyder ikke, at der ikke i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Det kunne for eksempel være i det tilfælde, hvor et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Så her skriver I sådan set ikke noget om alle de andre undtagelsesmuligheder, der kunne være. Er der en særlig begrundelse for dette brev? Er det et politisk brev, mere end det er et juridisk brev? Kan du huske, om I havde nogen overvejelser omkring det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja. Jeg tror, det er rigtigt nok, at der var lagt op til et kort politisk svar, og at det ikke skulle være en juridisk redegørelse for ordningen og dens detaljer, som vi i øvrigt også var ved at arbejde på. Og så tror jeg ikke, jeg kan sige mere end det, jeg sagde om, at jeg opfattede det, der står om undtagelser, som det, der var muligt at få godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du siger ”at få godkendt” ... var det i forhold til ministeren?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der står ikke rigtig noget i brevet om Danmarks internationale forpligtelser, som jeg kan se det. Kan du huske, om I havde en drøftelse om det?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg har i hvert fald en erindring om at have hørt, at det var kongebrevseksemplet, som skulle nævnes som eksempel. Vi omtaler også senere internationale forpligtelser i forskellige andre sammenhænge. Men på det tidspunkt mener jeg ikke, at det er meldt ud eksternt, at der er den undtagelse med hensyn til internationale forpligtelser. Og her mener jeg, at vi lægger os op ad det eksempel, som man tidligere har kunnet få godkendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Tak. Du bistod i forbindelse med udarbejdelsen eller håndteringen af sagen i forhold til ombudsmanden. Jeg vil gerne gå til s. 1639. Der kan du se en mødeindkaldelse til et møde den 12. april 2016. Det var et møde med Udlændingestyrelsen vedrørende ”barnebrude”- vejledning, FOB, sager”, der skulle holdes på Lykkes kontor. Du står på som arrangør, og Jesper Gori og Lykke Sørensen er angivet som nødvendige deltagere. Kan du huske, om du deltog i et møde formentlig den 12. april kl. 15?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske det møde.

René Offersen:

På s. 1597 kan vi se et udkast til brev til Folketingets Ombudsmand fra Udlændingestyrelsen, hvor Udlændingestyrelsen vil give sit svar på ombudsmandens henvendelse. På s. 1598 kan du se, at der her er en overskrift, der hedder ”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”, og så er der en beskrivelse af, at de den 10. februar modtog en mundtlig instruks og så fremdeles ned. Kan du huske, om du har medvirket på et møde eller

noget, hvor man har haft en drøftelse af indholdet af det svar, som Udlændingestyrelsen skulle give til Folketingets Ombudsmand?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det kan jeg simpelthen ikke huske på stående fod, men det er også svært for mig, når jeg kun ser det her lille uddrag. Det ville muligvis, hvis jeg sad og gennemgik de enkelte ændringer, bringe noget tilbage, men jeg kan ikke huske det på stående fod.

René Offersen:

De ændringer, som du kan se her, er med sikkerhed lavet i styrelsen. Det er deres arbejdsudkast. Det er nærliggende den sidste tekst, de selv har skrevet, før de mødes med nogen fra departementet. Jeg tror kun, at der har været ét møde, hvor nogen formentlig har drøftet ... det behøver ikke at være noget, du har været med til ... men hvor man har drøftet dette udkast til svar fra Udlændingestyrelsen.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske det på stående fod, men det er muligt, hvis der var noget konkret, at det kan bringe noget erindring tilbage. Men på stående fod kan jeg ikke huske det.

René Offersen:

Her på s. 1597 er vi inde i et udkast fra Udlændingestyrelsen, inden der har været nogen drøftelser. Der har vi så den overskrift, som du måske kan huske eller kender fra det svar, som Udlændingestyrelsen ender med at afgive.

På s. 1660 er vi samme sted, men i en senere version, som givet er lavet efter mødet. Ude til højre er der en kommentar:

”Er det rigtigt at nævne det her? Lykke lød til, at vi skulle skrive det sådan, synes jeg.”

Man må nok regne med, at det er Lykke Sørensen.

Man kan se her, at der er foretaget nogle ændringer. Vi behøver ikke at gå ind i ændringerne i første omgang. Men det peger i retning af, at man har drøftet instruksen og dens

indhold på det møde, der har været. Pressemødelelsen kommer til at fylde noget mere, end den gjorde tidligere. Og nede i andet afsnit skriver man:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt, at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen.”

Det er nogle ændringer, som styrelsen – vi kan kun se, at det er styrelsen – indarbejder efter mødet med bl.a. Lykke Sørensen. Og det får mig til at antage, at der nærliggende kunne have været nogle drøftelser omkring, hvad instruksen egentlig bestod af. Hjælper det måske?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg beklager, men jeg kan ikke huske nogen drøftelser i relation til det her. Jeg kan huske, at da vi skal svare ombudsmanden, får vi også nogle akter fra Udlændingestyrelsen, hvor der også ligger et telefonnotat fra Udlændingestyrelsen om, hvad de mener, at der blev sagt i forbindelse med en telefonsamtale. I den forbindelse kan jeg huske, at vi taler med Lykke Sørensen om forløbet i forbindelse med instruksen. Men jeg kan ikke huske den drøftelse på det tidspunkt.

René Offersen:

Vi prøver at gå til s. 1716. Så vil jeg godt lige bruge det som afsæt til at komme det, du var inde på her til sidst, lidt nærmere. Her sender Udlændingestyrelsen sin udtalelse. Du står som cc, og der står ”Kære Jesper og Anna-Sophie”. Det er den 21. april. Denne udgave bliver ikke sendt til ombudsmanden. Den er faktisk underskrevet og sådan, men den endelige udgave bliver først sendt den 28. april. I udtalelsen på s. 1729 står der til sidst: ”Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016”,

Og vi ved, at dette telefonnotat er skrevet den 31. marts, men det er en tilføjelse i forhold til de tidligere udkast, som du formentlig ikke har set efter det, du erindrer. Men i den, som du har

fået her, står der i hvert fald, at dette telefonnotat er med.

Telefonnotatet har vi på s. 1731. Er det dét, som du var inde på lige før? Det har du fået tilsendt på det tidspunkt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja.

René Offersen:

Vi kan i hvert fald se, at du har modtaget det den 21. april. Kan du huske, om det er det første tidspunkt, du ser notatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det tror jeg, at det er.

René Offersen:

Og kan du huske, at du læser det her papir?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan huske, at jeg har læst det på et tidspunkt. Det har formentlig været i forbindelse med, at vi skulle svare ombudsmanden i den her omgang.

René Offersen:

Her har vi så et papir, som er benævnt ”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen ...”. Og det fremgår heraf, at det er Line Skytte Hansen, som Lene Linnea Vejrum har talt med, og det er dateret den 31. marts 2016. Kan du huske, når du ser det nu, om det er noget, du havde nogen samtaler om med enten Jesper Gori eller Lykke Sørensen? Drøftede I, om man skulle forelægge det for Line Skytte Hansen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det kan jeg ikke huske i dag.

René Offersen:

Jesper Gori har her i Rigsretten forklaret, at han i en telefonsamtale med kontorchef Ditte Kruse Dankert fra Udlændingestyrelsen – på et tidspunkt efter den 22. februar, formentlig tidligt i marts – fik at vide af hende, at styrelsen havde forstået den mundtlige henvendelse fra Line Skytte Hansen den 10. februar sådan, at der skulle administreres uden undtagelser. Jeg

spurgte ikke Jesper Gori, om han havde talt med dig om det, men nu vil jeg så spørge dig. Har han sagt til dig, eller var du gjort bekendt med, at Ditte Kruse Dankert havde givet ham den opfattelse?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Lige præcis i forhold til dette må jeg sige, at jeg ikke i dag kan huske, om jeg har fået det at vide dengang, eller om det er noget, jeg efterfølgende har kunnet se i al den omtale, der har været. Det kan jeg simpelthen ikke huske i dag. Jeg kan huske, at vi i Udlændingeafdelingen holdt meget fast i, at Lykke Sørensen oplyste, at hun havde sagt, at der skulle gøres undtagelser på koncerndirektionsmødet den 10. februar, og det var sagt, mens Udlændingestyrelsens direktør var til stede. Så vores opfattelse var, at det den dag var blevet sagt, at der skulle gøres undtagelser. Det er i hvert fald sådan, jeg har forstået forløbet dengang.

René Offersen:

Det forstår jeg godt, for det er en forklaring, jeg også godt kan genkende. Men nu kommer der i hvert fald senest den 21. april dette telefonnotat, som er udarbejdet noget senere i tid, altså mens man arbejder med svaret til Ombudsmanden den 31. marts, hvor man refererer til en samtale med Line Skytte Hansen som en del af instruksen. Så kunne det jo – synes jeg – være meget nærliggende at sikre sig, at man fik hendes syn på, hvad der er foregået. Er du enig i det? Og det tager vel til, hvis man ligefrem er klar over, at det i Udlændingestyrelsen er opfattelsen, at hun har formidlet en instruks om at administrere uden undtagelser og dermed ulovligt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg forstår godt spørgsmålet, men jeg kan jo kun svare på, hvad jeg positivt kan huske i dag. Og jeg kan ikke huske, hvad vi har gjort med det telefonnotat. Noget vil man muligvis kunne se i sagssystemet ved forelæggelsen af svaret.

René Offersen:

Så vil jeg godt runde udarbejdelsen af selve besvarelsen af med at bede om, at du går til s.

2063. Der har vi en mail, som du skriver til Jesper Gori, hvor der bl.a. står:

”... skal ØK høres over vores gengivelse af instruksen 10.feb./kun de kender vel til de præcise omstændigheder?”

Vi så før, da du besvarede spørgsmålet fra anklageren, at du også i det dokument, der er dateret den 29. april, altså udkastet til svar til ombudsmanden, i en kommentar havde skrevet noget lignende. Her er vi i forbindelse med udarbejdelsen af departementets svar. Kan du huske, om det her giver anledning til nogen drøftelser eller samtaler med Jesper Gori?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det kan jeg ikke. Som jeg sagde før, kan jeg huske, at jeg flere gange lægger op til, at vi skal høre Koncernøkonomi over gengivelsen, fordi det er min opfattelse, at det kun er dem, der ved, præcis hvordan det er foregået. Jeg kan ikke positivt huske, hvordan vi fulgte op på det.

Retsformanden:

Undskyld, må jeg godt spørge ... Hvis man skulle høre Koncernøkonomi, hvordan ville det så rent praktisk ske?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Normalt ville det enten være sket ved, at en eller flere var gået ned og havde talt med dem, eller ved at man havde sendt en mail. Det kunne være forgået på begge måder, vil jeg sige.

René Offersen:

Så har vi forløbet med ombudsmanden. Som vi var inde på, modtog ombudsmanden svar fra jer den 4. maj og spørger så den 11. maj efter yderligere oplysninger og en redegørelse, herunder for hvilke overvejelser man har gjort om det retlige grundlag før og efter den 10. februar. Der er på s. 187 et notat af 2. februar 2016. Notatet indeholder på s. 191 en indstilling vedrørende retlige forhold. Det var det, som du var med til at lave. Du læste et af de allerførste udkast igennem. Notatet kommer med til ombudsmanden i sin endelige form som en vedhæftning til et dokument. Det er faktisk

vedhæftningen til den mail af 18. februar, der bliver sendt i forbindelse med Jyllands-Postens henvendelse.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Undskyld, må jeg lige spørge ... Kommer det med som en vedhæftning til svaret fra Anne Nygaard Just til mig? Det er den, der bliver sendt?

René Offersen:

Det er den måde, som notatet kommer over til ombudsmanden på. Jeg vil gerne spørge dig til, om du kan huske, om du med Jesper Gori eller andre taler om, hvorvidt ministernotatet – jeg kalder det ministernotatet, men det er dette notat – skal med over til ombudsmanden?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke huske positivt, at vi taler om notatet. Jeg har ikke førstehåndskendskab til, hvordan notatet er blevet brugt, og hvilke drøftelser det er indgået i, som jeg ikke mener, at man kan se notatet uafhængigt af. Jeg fik fra min chef generelt indtryk af, at notatet var blevet overhalet af en efterfølgende proces og ikke længere spillede nogen rolle. Og jeg mener i hvert fald ikke, at min kontorchef eller min afdelingschef – som kendte forløbet i forbindelse med instruksens udstedelse – nævner notatet, da vi skal svare ombudsmanden.

René Offersen:

Er det rigtigt forstået, at du ikke har nogen erindring om, at du har haft samtaler med Jesper Gori – eller for den sags skyld Lykke Sørensen – om ministernotatet i forbindelse med besvarelsen til ombudsmanden?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det mindes jeg ikke.

René Offersen:

På s. 2971 har vi brevet, som du også blev spurgt til før, hvor man fra ministeriets side efterfølgende uddyber de retlige overvejelser. Det kan vi se nede i pkt. 2. Der skriver man:

”Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 endvidere anmodet ministeriet om – i

det omfang disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forud for indkvarteringsinstruksen gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.”

Og så oplyser man relativt kortfattet:

”Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.”

Man skriver ”hovedsageligt”, men ministernotatet er ikke nævnt, og det er det heller ikke senere i brevet. Var du involveret i drøftelser med Jesper Gori og/eller Lykke Sørensen om, hvorvidt man i svaret skal medtage en redegørelse for eller inddrage ministernotatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Jeg kan ikke i dag huske, at vi har talt om notatet i denne forbindelse. Som jeg har sagt tidligere i dag, er det, der er skrevet om forløbet i forbindelse med instruksens udstedelse, baseret på det, jeg har fået at vide om forløbet, fordi jeg ikke selv var involveret i det på det tidspunkt.

René Offersen:

Jeg vil godt lige springe til noget i forlængelse af det her, fordi Line Skytte Mørk Hansen har også været herinde og afgive forklaring, og hun har forklaret, at hun først bliver bekendt med beskrivelsen af instruksen, da man senere modtager ombudsmandens udkast til afgørelse. Har du fra din tid i ministeriet stiftet bekendtskab med, at hun eventuelt var uenig i den måde, som det var beskrevet omkring instruksen?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Nej, det jeg kan ikke huske. Men som jeg også har sagt, har jeg ikke en positiv erindring om, hvorvidt og hvordan vi endte med at involvere dem i vores svar. Det, jeg kan huske, og det, man kan se, er, at der er lagt op til, at vi skulle involvere Koncernøkonomi i forhold til det afsnit, vi har været inde på.

René Offersen:

Ja, det gjorde du.

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja.

René Offersen:

Tak. Jeg har ikke flere spørgsmål, men ...

Nicolai Mallet:

Jeg har et par ganske enkelte supplerende spørgsmål. Du har – som jeg hørte det i begyndelsen af din afhøring – forklaret, at ministeren ønskede en ordning uden undtagelser?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det var det indtryk, jeg fik fra min chef.

Nicolai Mallet:

Og at hun ikke ønskede at kommunikere de undtagelser, der så måtte være alligevel. Er det rigtigt forstået?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Ja. Altså, indtil ministeren hen ad vejen affandt sig med, at man kommunikerede undtagelserne.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt. Det forklarede du. Knytter den opfattelse – som du havde, og som du her har bekræftet – sig tidsmæssigt til begyndelsen af din egen involvering i ministernotatet, altså da du laver en kommentar sidst i januar 2016? Er det dér, vi er tidsmæssigt, i forhold til det, som du husker om, hvad ministeren ønskede med notatet?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Det er svært for mig at tidsfæste præcist, men det indtryk, jeg henviste til, er et indtryk, jeg får, efter pressemeddelelsen er udsendt som et led i de løbende drøftelser, jeg har med min chef. Jeg kan ikke sige præcis hvornår.

Nicolai Mallet:

Var det din opfattelse, at formålet med notatet var at komme så på tæt på ministerens ønske som muligt?

Anna-Sophie Saugmann-Vasi:

Som jeg forklarede, var det en meget hurtig gennemgang af et udkast, som jeg fik tilsendt, hvor jeg ikke husker, at jeg har fået mere baggrund end det, der blev fremsendt i notatet. Og jeg husker ikke, at vi i den forbindelse talte om ministerens ønsker. Jeg husker, at jeg primært forholdt mig til, at der var noget, jeg retligt set var skeptisk over for i forhold til det, man skrev om artikel 8 på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere? ... Nej, så siger vi tak til dig for din forklaring. Og det betyder, at vi har afsluttet dagens program. Og i næste uge holder vi efterårsferie, og det betyder, at næste retsmøde i sagen bliver tirsdag den 26. oktober. Jeg går ud fra, at der lige bliver gjort nogle overvejelser om, hvad programmet for den 26. oktober bliver i lyset af de ændringer og justeringer, der er foretaget, men det får vi vel en eller anden besked om på et tidspunkt. Vi siger tak for i dag.

Retten hævet kl. 15.07.

Retsmøde den 26. oktober 2021 (dag 19)

Tirsdag den 26. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærer Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **vice direktør i Udlændingestyrelsen Anni Fode**.

Retsformanden:
Godmorgen.

Vi er klar til at byde velkommen til næste vidne, Anni Fode. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt til at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Det er sådan, at du har pligt til at udtale dig, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Tak. Godmorgen og tak, fordi du kom. Anni Fode, kan du til at starte med fortælle lidt om din faglige baggrund? Hvad er din uddannelsesbaggrund?

Anni Fode:

Ja. Jeg er jurist fra Københavns Universitet fra 1982.

Jon Lauritzen:

Jeg kan forstå, at du var vicedirektør i Udlændingestyrelsen med ansvar for familiesammenføringsager, visum og udvisningssager. Er det korrekt?

Anni Fode:

Jeg tænker, at du relaterer det til den periode, som vi taler om, fra 2016. For ellers har jeg haft ansvaret for forskellige områder. Jeg har været vicedirektør siden 1994. Men det er korrekt, at jeg på det tidspunkt har ansvaret for familiesammenføring, visum, permanent ophold, udvisning og en række andre områder, men altså ikke indkvartering af asylsøgere og heller ikke selve asylsagsbehandlingen.

Jon Lauritzen:

Vi kan se i sagen, at Henrik Grunnet stoppede i februar 2016. Bliver du så fungerende direktør? Eller bliver du konstitueret? Og fra hvornår?

Anni Fode:

Jeg bliver fungerende direktør i den periode. Henrik Grunnet stopper med udgangen af februar. På det tidspunkt er jeg på ferie. Jeg er på ferie i den sidste uge af februar og den første uge af marts. Det er aftalt med departementschefen, at når jeg vender tilbage, fungerer jeg som direktør for Udlændingestyrelsen, indtil en ny direktør måtte tiltræde. Det blev så frem til den 1. april. Og i perioden fra Henrik Grunnet er fratrådt, er det så Lene Vejrum, som er fungerende direktør, altså fra den 1. marts. Det er det, der blev aftalt med departementschefen på et møde, som vi havde med departementschefen den 11. februar.

Jon Lauritzen:

Hvornår var den faktiske fratræden for Henrik Grunnet? Kan du huske, om han arbejdede hele måneden ud? Nogle gange slutter man af med at holde lidt ferie eller afspadsering eller noget andet. Kan du huske det?

Anni Fode:

Jeg mener, at han arbejdede lige til den sidste dag. Nu var jeg der som sagt ikke den sidste uge, men det var mit indtryk, at han gjorde det.

Jon Lauritzen:

Skete der en overlevering fra Henrik Grunnet til dig, i forbindelse med at han fratrådte? Det må være, før du tog på ferie.

Anni Fode:

Nej, det havde vi faktisk ikke.

Jon Lauritzen:

Talte han med dig om verserende sager, eller var du så godt inde i tingene, at det ikke var nødvendigt?

Anni Fode:

Generelt vidste jeg overordnet, hvad der foregik i Udlændingestyrelsen. Og vi havde også direktionmøder typisk i hvert fald en gang om ugen. Så generelt var jeg orienteret om sagerne i styrelsen på et overordnet plan.

Jon Lauritzen:

Havde han fortalt dig om koncerndirektionmødet den 10. februar?

Anni Fode:

Nej, det har jeg simpelt hen ingen erindring om, at han har gjort. Jeg kan ikke afvise, at det på en eller anden måde har været rundet, for vi har i hvert fald haft, mener jeg, et par direktionmøder i perioden derefter, og indtil jeg tog på ferie, men jeg har ingen erindring om, at han har omtalt det møde for mig.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige prøve at se på hovedekstrakten s. 7049. Der har vi en mail fra Kim Lunding fra 2019, men den vender tilbage hertil. Kim

Lunding skriver om den mail, som Henrik Grunnet sender den 10. februar kl. 13.45:

”Jeg husker HGs bemærkninger på direktionmøde i samme retning efter koncerndir mødet.”

Og øverst svarer Ditte Kruse Dankert:

”Ja, enig – der er intet overraskende i det.”

Giver det nogen hukommelsesglimt?

Anni Fode:

Jeg må desværre sige nej. Det gør det ikke. Jeg har heller ikke set den mailkorrespondance tidligere. Det siger mig simpelt hen ikke noget.

Jon Lauritzen:

Vi prøver at se på mailen, som Henrik Grunnet sendte den 10. februar. Den er på s. 248. Det er et svar på, at Nils Bak skriver:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Til det svarer Henrik Grunnet:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

”Et” fælles barn skal der nok stå. Kan du huske den mail? Jeg kan se, at du ikke er blandt modtagerne, men blev den drøftet, eller fik du på anden måde besked om den på det tidspunkt?

Anni Fode:

Nej, det har jeg overhovedet ingen erindring om. Det siger mig simpelt hen ingenting. Mailen kom jo frem på et langt senere tidspunkt. Der sagde det mig heller ikke spor.

Jon Lauritzen:

Vi kom fra samarbejdsrelationerne. Jeg går ud fra, at du refererede til departementschef Uffe Toudal, da du var fungerende direktør?

Anni Fode:

Ja. Det var ikke noget, vi sådan nærmere aftalte. Det, vi aftalte, var egentlig, at hver vicedirektør i udgangspunktet havde ansvaret for egne sager. Men selvfølgelig var det mig, der havde det overordnede ansvar. Det var ikke noget, vi drøftede nærmere, men det ligger selvfølgelig i hele konstruktionen.

Jon Lauritzen:

Du var på ferie fra den 21. februar til den 7. marts. Blev du holdt orienteret af de øvrige vicedirektører – eller dine vicedirektører – mens du var på ferie? Kan du huske, om du blev holdt orienteret?

Anni Fode:

Nej, det erindrer jeg ikke. Jeg ville normalt, hvis jeg kunne, følge med i mailkorrespondancen, når jeg var på ferie, men jeg har ingen erindring om, at der var nogen, der ringede til mig. Jeg var på ferie i Burma, og jeg kan ikke i dag erindre, om jeg havde mulighed for at være opdateret løbende på mine mails i hele perioden. Jeg har ingen erindring om nogen kontakt fra de andre vicedirektører i den periode.

Jon Lauritzen:

Deltog du i koncerndirektionsmøder i egenskab af fungerende direktør?

Anni Fode:

Ja. Efter min kalender, som jeg har konsulteret her, har jeg deltaget i koncerndirektionsmødet den 9. marts, hvor jeg også havde noget opdatering forud for mødet. Men jeg har i dag ingen erindring om mødet. Jeg kan ikke erindre mig, hvad der er drøftet på mødet. Og jeg må også sige, at jeg ikke kan erindre deltagerkredsen nærmere, andet end at jeg selvfølgelig godt ved, hvem der naturligt var med. Det var ofte, men ikke altid, med ministeren og derudover departementschefen, afdelingscheferne og en række andre personer. Men jeg kan simpelt hen ikke erindre mig noget fra mødet.

Jon Lauritzen:

Og vi er selvfølgelig særligt interesserede i sagen om de unge asylpar. Vi kan se på koncerndirektionsmøderne, at det første punkt er

aktuelle sager. Kan du huske, om den er blevet vendt, eller om du er blevet bedt om at komme med en status eller andet?

Anni Fode:

Nej, jeg kan overhovedet ikke huske, at spørgsmålet var oppe. Men som sagt kan jeg heller ikke huske andre konkrete emner fra mødet. Så jeg må jeg sige det sådan, at det ikke er et møde, som har fæstnet sig i min erindring på nogen måde overhovedet.

Jon Lauritzen:

På s. 254 har vi den pressemeddelelse, der blev sendt ud. Kan du huske, hvornår du har set den?

Anni Fode:

Ja, jeg er ret sikker på, at jeg har læst den, da den blev udsendt den 10. februar. Normalt ville jeg følge med i, hvad der kom af pressemeddelelser fra ministeriet, så jeg er ret sikker på, at jeg har læst den på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad din reaktion var, og om du drøftede den med nogen i styrelsen?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg ikke, men jeg kan også erindre mig, at jeg blev foreholdt en mail i Instrukskommissionen, som jeg har sendt til Lene Vejrum, hvor jeg spørger om den, og om der er andre ting. Og jeg må indrømme, at jeg faktisk ikke kunne erindre den mail, før jeg så den i Instrukskommissionen.

Jon Lauritzen:

Det er den mail, vi har på s. 297, hvor du forinden den 11. februar skriver:

”Kunne jeg få kopi af ovennævnte – bare til almindelig orientering. Jeg synes, at det er interessant at se, hvad de skriver (glemte at bede dig om det g.d.).”

Og så svarer Lene Vejrum:

”Pt. har vi ikke fået andet end pressemeddelelsen, samt en opringning.”

Er det den mail, du tænker på?

Anni Fode:

Ja, det er det.

Jon Lauritzen:

Fik du på det her tidspunkt at vide, hvad op-ringningen bestod i?

Anni Fode:

Nej, det gjorde jeg overhovedet ikke, sådan som min erindring er. Jeg spørger kl. 08.55, Lene Vejrum svarer kl. 08.57, og vi var kl. 09.00 indkaldt til et møde hos direktøren, Henrik Grunnet. Det var på det møde, at han orienterede os om, at han skulle fratræde som direktør. Og jeg må ærligt indrømme, at mit fokus skiftede på det tidspunkt, og at det var det, som jeg var meget optaget af – at vi skulle have et direktørskifte. Styrelsen var i en meget presset situation med rigtig mange sager, og vi var også en af de styrelser, som regeringen havde besluttet skulle flytte fra København. Den beslutning var taget i efteråret, og det gav noget uro blandt medarbejderne – hele spørgsmålet om at skulle flytte til Næstved, og om man kunne få det til at hænge sammen. Så kom der et direktørskifte oveni, og jeg må ærligt indrømme, at det bekymrede mig noget. Jeg var bekymret for, om der var medarbejdere, som også på den baggrund sagde, at de ikke længere havde lyst til at være i styrelsen. Og det syntes jeg var bekymrende, fordi vi havde brug for dygtige og erfarne medarbejdere – også i den situation, vi stod i, med rigtig mange sager til behandling.

Jon Lauritzen:

Fik I nogen forklaring på, hvorfor Henrik Grunnet skulle stoppe?

Anni Fode:

Nej, ikke noget nærmere. Jeg og de øvrige vicedirektører blev indkaldt til et møde samme dag den 11. februar hos departementschefen, hvor han orienterede om det generelt, men ikke nærmere om baggrunden. Og det har Henrik Grunnet heller ikke uddybet over for mig. Mødet med departementschefen handlede mere om det praktiske frem til, at der kom en ny direktør. Mit fokus på mødet var at tilkendegive over for

departementschefen, at det var meget vigtigt, at der hurtigt kom en ny direktør, sådan at der bedst muligt kunne komme ro på i styrelsen.

Jon Lauritzen:

Hvem deltog udover dig og Uffe Toudal? Jeg kan næsten regne ud, at det var Lene Vejrum og ...

Anni Fode:

Ja, det var mig, Lene Vejrum og Morten Bo Laursen, som på daværende tidspunkt fungerede som vicedirektør for asylområdet, altså asylsagsbehandlingen.

Jon Lauritzen:

Talte I om praktiske ting på mødet med Uffe Toudal? Talte I om pressemeddelelsen eller sagen med de unge asylpar?

Anni Fode:

Nej, den blev overhovedet ikke berørt på mødet.

Jon Lauritzen:

Fortalte Uffe Toudal dig i anden forbindelse, at der skulle administreres anderledes end det, som pressemeddelelsen gav udtryk for?

Anni Fode:

Nej, jeg har aldrig talt med departementschefen om sagen. Så det har han ikke på nogen måde givet udtryk for.

Jon Lauritzen:

I mailen, som vi kiggede på lige før, henviser du til et møde, eller i hvert fald at du ”glemte at bede om det g.d.”. På s. 293 kan vi se, at der var et møde i Social- og Indenrigsministeriet om ægteskaber indgået af mindreårige den 10. februar, og du er i hvert fald skrevet på som deltager. I andet afsnit står der:

”UIBM oplyste, at der i ministeriet for tiden alene er fokus på problemstillingen med ægteskaber indgået af mindreårige for så vidt angår indkvarteringsområdet og endnu ikke på familiesammenføringsområdet. Der er for tiden et politisk ønske om et rent snit, hvorefter der ikke

skal kunne ske indkvartering af mindreårige i ægteskabslignende forhold.”

Kan du huske mødet? Og kan du huske, hvad UIBM i øvrigt sagde om det?

Anni Fode:

Ja, jeg kan udmærket huske mødet, som jeg deltog i, og den efterfølgende opfølgning. Min erindring er også det, der bliver givet udtryk for. Min erindring er, at Jesper Gori gav udtryk for det, der er citeret i andet afsnit. Men ellers blev det ikke berørt nærmere i indkvarterings-sammenhæng. Så redegjorde vi nærmere for, hvordan vores praksis var på familiesammenføringsområdet.

Jon Lauritzen:

Satte Jesper Gori nogen ord på det med et politisk ønske og et rent snit, og hvad der lå i det?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg ikke erindre nærmere. Jeg opfattede det sådan, at man for nærværende udelukkende ønskede at have fokus på indkvarteringen af de mindreårige og ikke andet. Det er også det, som jeg erindrer, at han har tilkendegivet senere, da vi måske senere på året, som jeg husker det, har haft lidt gangsnak om det. Han tilkendegav, at man udelukkende ønskede at fokusere på indkvarteringsspørgsmålet.

Jon Lauritzen:

Jeg forstår godt, at du sad med familiesammenføring, men jeg er lidt mere interesseret i den sidste del af sætningen, hvor der står:

”... hvorefter der ikke skal kunne ske indkvartering af mindreårige i ægteskabslignende forhold.”

Det fremstår lidt absolut. Var der drøftelser eller indikationer af, at der skulle kunne være undtagelser til det?

Anni Fode:

Det har jeg i dag ingen erindring om.

Jon Lauritzen:

I det næste afsnit redegør Udlændingestyrelsen for praksis i familiesammenføringsager. Der står bl.a.:

”US oplyste endvidere, at i tilfælde af, at et udenlandsk ægteskab ikke kan anerkendes foretages der en vurdering af, om der foreligger et fast samlivsforhold af længere varighed og endelig, hvis dette ikke er tilfældet vurderes det, om der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv efter EMRK artikel 8. US medregner i den forbindelse ikke samliv, der er udøvet forud for den yngste parts fyldte 15. år. US redegjorde endvidere for reglerne og praksis for vurdering af ægteskaber, hvor det er tvivlsomt, om ægteskabet er indgået efter begge parter egen vilje og ægteskaber, hvor det afgørende formål antages at være at opnå opholdstilladelse.”

Gav det nogen anledning til kommentarer eller spørgsmål fra deltagerne fra departementet? Jeg gætter på, at det måske var dig, der kom med denne redegørelse?

Anni Fode:

Nej, det var det nu ikke. Det var kontorchef Lone Zeuner, som var chef for et af familiesammenføringskontorerne på daværende tidspunkt – og det er hun stadigvæk. Det var hende, der redegjorde for det. Jeg har ikke nogen erindring om, at der blev spurgt nærmere ind til det.

Jon Lauritzen:

Vi går frem til, at du kom tilbage fra ferie. Det må være omkring den 8. marts. Der kan vi på s. 929 se et referat fra Lene Vejrum til dig:

”Vi gennemgik følgende på mødet:

1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 –navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Kan du huske baggrunden for, at du modtog denne mail fra Lene Vejrum?

Anni Fode:

Jeg erindrer det sådan, at hun orienterer mig til brug for koncerndirektionsmødet den 9. marts. Jeg kan ikke i dag nærmere huske selve mailen, men jeg husker, at jeg fik en orientering.

Jon Lauritzen:

Jeg skulle selvfølgelig have læst overskriften for dig:

”Materiale til koncerndirektionsmøde 9. marts 2016”

Jeg læser det også, som om det er en orientering. Kan du huske, om I talte mere om disse fem sager? Hvorfor de var forelagt eller problemstillingen om de her unge asylpar? Jeg tænker, at hvis du skulle forberede dig til dit første koncerndirektionsmøde, kunne det jo være, at det her havde været oppe. Det var det, som jeg fiskede lidt efter før.

Anni Fode:

Jeg tror nu ikke, at det var mit første koncerndirektionsmøde. Men nej, jeg kan ikke erindre, at vi drøftede det nærmere. Jeg tror, at jeg fik det med. Så havde jeg det med til baggrund. Og som sagt kan jeg ikke erindre noget fra det møde. Om spørgsmålet har været oppe, tvivler jeg lidt på. Jeg kan i hvert fald slet ikke huske noget om det selv.

Jon Lauritzen:

Det tredje punkt i orienteringen fra Lene Vejrum vedrører vejledningen til operatørerne, og der står:

”Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen.”

Talte I om, at det var ministeren, der skulle godkende vejledningen til operatørerne?

Anni Fode:

Det kan jeg ikke erindre. Jeg kan ikke erindre andet, end at jeg først kommer ind i sagen og sætter mig nærmere ind i det senere i marts måned, nærmere betegnet den 22. marts, hvor der dels er kommet en klage til ombudsmanden, og dels et brev fra Institut for Menneskerettigheder. Det er dér, jeg går ind i sagen og spørger nærmere ind til sagsbehandlingen. Så jeg må indrømme, at jeg ikke kan erindre, at jeg har talt med Lene Vejrum om det på daværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Jeg er med på, at du ikke kan huske det konkrete her. Var det sædvanligt, at det var ministeren, der skulle godkende vejledninger på jeres område? Altså i modsætning til at departementet eller ministeriet skulle godkende?

Anni Fode:

Nu er vores område generelt et med stor politisk bevågenhed, og jeg må ærligt indrømme, at jeg ikke helt kan redegøre for, i hvilket omfang departementet også forelægger vejledninger og lignende for ministeren. Jeg tror nok, at det på vores område er i noget videre omfang end andre, men jeg vil sige, at det ville være usædvanligt med en vejledning til operatørerne, fordi det ville være en vejledning af praktisk karakter. Det er også det, Lene Vejrum giver udtryk for – at det er styrelsen, der skriver på den vejledning. Så på den baggrund vil jeg da sige, at det forekommer lidt usædvanligt. Men de nærmere retningslinjer inde i departementet kan jeg ikke redegøre for.

Jon Lauritzen:

På s. 1467 har vi en mail kl. 23.10. Det er en mailkorrespondance mellem Ditte Dankert og Kristina Rosado. Der står:

”Jeg har aftalt med Anni, at vi ikke foretager os yderligere i de fem sager, som er forelagt, før efter påske.”

Kunne ”Anni” være dig?

Anni Fode:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske drøftelsen af, at I ikke skulle foretage jer yderligere før efter påske, og hvad baggrunden var for det?

Anni Fode:

Ja. Som sagt var der dels en ombudsmandsklage og dels et brev fra Institut for Menneskerettigheder, der var kommet den 22. marts, som jeg syntes lød bekymrende, også med hensyn til sagsbehandlingen, herunder hvordan sagerne var oplyst, og om der var foretaget partshøring. På den baggrund ville jeg gerne selv have mere indblik i, hvordan vi sagsbehandlede, og sikre mig, at det foregik, som det burde. Derfor ville jeg gerne have, at vi ikke skulle foretage yderligere i de fem sager, hvor man ikke havde adskilt de pågældende endnu.

Jon Lauritzen:

Du ville gerne have et overblik først. Er det sådan, man skal forstå det?

Anni Fode:

Ja. I sidste ende var det også mit ansvar, og som sagt syntes jeg, der var nogle bekymrende ting i det. Jeg var på daværende tidspunkt ikke klar over, hvordan den konkrete sagsbehandling foregik i forbindelse med adskillelsen af parrene, og havde heller ikke helt styr på, hvad der helt præcist var af retningslinjer og andet, og det ville jeg gerne sætte mig nærmere ind i og have styr på.

Jon Lauritzen:

Du nævnte brevet fra Institut for Menneskerettigheder. På s. 1465 kan vi se, at du og Kristina Rosado modtager instituttets brev og notat til orientering. Kan du huske, om du læste brevet og notatet, og i givet fald hvad du gjorde dig af overvejelser?

Anni Fode:

Ja, det kan jeg udmærket huske. Jeg læste det faktisk med det samme, da det kom ind. Mailen var stilet til mig og Kristina Rosado, og jeg syntes, at det så bekymrende ud. Der var dels

oplysningerne fra Røde Kors, og så var der hele spørgsmålet om, hvordan vi håndterede sagerne, hvordan vi oplyste sagerne, og partshøringen, som også var noget af det, instituttet pegede på. Derfor læste jeg det med det samme. Det er også derfor, at jeg gik ind og spurgte Kristina Rosado om partshøring, som man kan se efterfølgende. Jeg har en fornemmelse af, at såvel Lene Vejrum som Ditte Dankert var på ferie. Det var dagene op til påske, og min erindring er, at de var på ferie på daværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

På s. 1471 har vi lidt om det her. Du skriver forneden den 22. marts kl. 17.23:

”Kære alle

Som drøftet med Kristina, så har jeg vendt spørgsmålet med Jens Vikner, der har tilkendegivet nedennævnte.

Som I også selv har overvejet i kontoret, så synes jeg, at vi fremadrettet bør træffe en egentlig afgørelse og med partshøring forinden.

Men vi kan jo evt. vende det efter påske, hvis I gerne vil drøfte det nærmere.

Jeg har i øvrigt i dag telefonisk orienteret Tanja om FO-sagen og henvendelsen fra IMR og det er også vedlagt materialet som Tanja d.d. har fået. Tanja er klar til en drøftelse af problemstillingen, herunder de 5 konkrete sager – samt en drøftelse med UIBM, såfremt det bliver nødvendigt.”

Kan du huske, om du på dette tidspunkt havde drøftelser – eller om styrelsen eller Tanja Franck havde drøftelser – med departementet om at påbegynde partshøringen og træffe egentlige afgørelser i sagerne?

Anni Fode:

På daværende tidspunkt, den 22. marts, havde jeg ikke nogen drøftelser med departementet om det spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I havde det på et senere tidspunkt? Og hvornår det i givet fald var?

Anni Fode:

Jeg har ikke været involveret i drøftelserne med departementet. Vi drøftede det efterfølgende. Vi havde møde efter påske – vi havde flere møder. Vi havde også aftalt et møde med Tanja Franck. Hun tiltrådte den 1. april, der var en fredag. Vi havde først aftalt mødet til mandag, og det blev så rykket til om tirsdagen. Vi havde nogle forberedende møder op til det, hvor vi drøftede de her problemstillinger, men det var ikke noget, som jeg drøftede med departementet. De efterfølgende drøftelser med departementet om de spørgsmål har jeg heller ikke været involveret i.

Jon Lauritzen:

Med hensyn til de forberedende drøftelser, I havde, vil jeg godt vise dig s. 1478. Der har Ditte Dankert en mail med en ”brainstorm”. Hun siger, at det er hendes tanker forud for ”mødet i morgen”, så jeg tænker, at det møde, du forklarede om før, nok har været den 29. marts. Kan du huske mødet fra den 29. marts, og hvad I talte om?

Anni Fode:

Jeg kan ikke huske detaljerne. Som sagt havde vi flere møder. Jeg tror, at vi havde et møde den 29. marts og måske et yderligere møde den uge, og så tror jeg også, at vi havde et forberedende møde den 4. april. Vi drøftede sagen helt generelt. Vi drøftede de konkrete sager, og jeg spurgte ind til, hvordan vi rent faktisk sagsbehandlede, også for at danne mig et overblik over, hvad der løbende havde været af drøftelser med departementet siden pressemeddelelsen den 10. februar. Men jeg kan ikke i dag erindre nærmere om det, andet end at det var det helt grundlæggende og en opklaring af, hvad der hidtil var sket, og hvad rammen var for vores sagsbehandling.

Jon Lauritzen:

Hvad fik du at vide om rammen for sagsbehandlingen?

Anni Fode:

At vi havde pressemeddelelsen og så en telefonopringning fra Line Skytte til Lene Vejrum, hvor det blev meddelt, at der ikke var andet end pressemeddelelsen, og at det var en undtagelsesfri ordning. Og så blev jeg orienteret om, at der var nogle løbende drøftelser med departementet. Der var møder med departementet i februar, og der var også et møde den 8. marts, som du også var inde på før. Men som sagt kan jeg ikke huske detaljerne i møderne.

Jon Lauritzen:

Du kan fra mødet huske oplysningen om, at der skulle administreres efter pressemeddelelsen, og at det var blevet meddelt af Line Skytte?

Anni Fode:

Jeg kan ikke lige huske, om det er det møde, men det blev tilkendegivet i løbet af disse møder. Det blev også tilkendegivet på det efterfølgende møde med Tanja Franck. Hele spørgsmålet om, hvilke undtagelser der måtte være, var det, som Lene Vejrum og Ditte Dankert forsøgte ... det var de drøftelser, som de havde med departementet i de mellemliggende perioder. Derfor var de også inde at vurdere de enkelte sager og skilte ikke de pågældende ad i de fem sager, da de mente, at der var sådanne forhold, hvor vores internationale forpligtelser tilsagde, at der ikke kunne ske adskillelse. Det var det, de fortalte.

Jon Lauritzen:

Det, der interesserer mig lige nu, er, hvad der skete i starten af sagsbehandlingen. På s. 284 har vi en mail fra Ditte Dankert den 10. februar kl. 16.08, som går ud til operatørerne. Andet afsnit af mailen slutter med:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Kan du huske, om du på dette møde eller på andre møder er blevet gjort bekendt med denne udmelding til operatørerne fra Ditte Dankert?

Anni Fode:

Ja, det vil jeg næsten tro. Jeg kan ikke erindre det, fordi jeg som sagt fik forskelligt materiale.

Jeg er helt sikker på, at den del af det også har været med i materialet og også den orientering, som de har givet mig. Men jeg kan simpelt hen ikke huske det nærmere i dag.

Jon Lauritzen:

På s. 283 er der også en orientering fra Lene Linnea Vejrum samme dag, ikke til operatørerne, men til departementet. Kan du huske, om den var fremme eller blev drøftet?

Anni Fode:

Nej, den mail kan jeg simpelt hen ikke huske. Jeg kan ikke huske, at jeg har set den.

Jon Lauritzen:

Du fik at vide på mødet, at grundlaget for administrationen var pressemeddelelsen, og at styrelsen havde fået at vide af Line Skytte, at der skulle administreres i henhold til pressemeddelelsen. Havde I en drøftelse af, hvorfor der så blev forelagt fem sager?

Anni Fode:

Ja, for Lene Vejrum og Ditte Dankert tilkendegav også, at vi forventede, at der kom noget yderligere ... nærmere retningslinjer fra departementet. Og det var også det, som de søgte at få noget nærmere om gennem drøftelserne på møderne med departementet i februar/marts, og som de også har orienteret mig om. Men jeg kan ikke komme detaljerne nærmere i dag.

Jon Lauritzen:

”Detaljerne” – mener du tidspunkterne, eller hvad drøftelserne gik ud på?

Anni Fode:

Hvad drøftelserne gik ud på.

Jon Lauritzen:

Du talte før om et indledende møde med Tanja Franck, da hun startede. Jeg har læst mig frem til, at det nok har været den 5. april. Kan du huske mødet? Og kan du forklare om, hvad der blev sagt på mødet?

Anni Fode:

Ja. Sagen blev gennemgået. De fem sager blev også gennemgået med Tanja Franck, og vi

mente ikke, at der skulle ske adskillelse i de sager. Vi ville gerne høre hende, om hun var enig. Vi drøftede også, at vi via departementet skulle komme med et udkast eller et svar til ombudsmanden på den høring, som han havde sendt. Vi drøftede også henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder. Men jeg kan ikke huske strukturen i mødet og detaljerne i dag. Det var, som jeg husker det, primært Lene Vejrum og Ditte Dankert, som orienterede og forklarede nærmere om sagen over for Tanja Franck. Det var et meget langvarigt møde. Vi var mange mennesker til stede på mødet. Sådan husker jeg det. Og jeg tror, at mødet tog flere timer.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der også blev drøftet den her instruks, altså pressemeddelelsen og telefonsamtalen?

Anni Fode:

Ja, jeg er ret sikker på, at Lene Vejrum også orienterede om det. Eller også var det Ditte Dankert. Men jeg tror, at det var Lene Vejrum.

Jon Lauritzen:

Fortalte Tanja Franck noget på mødet? Vi har nogle oplysninger i sagen om, at hun var inde i forbindelse med et beredskab, som ministeriet lavede til brug for en tale til statsministeren. Kan du huske, om hun fortalte noget om det?

Anni Fode:

Det kan jeg ikke. Det har hun muligvis gjort. Jeg har en eller anden fornemmelse af, at hun nævnte, at hun havde været inde over sagen i Statsministeriet, da jeg orienterede hende om sagen, og også da jeg kontaktede hende den 22. marts. Men ikke noget nærmere.

Jon Lauritzen:

Blev du ved med at have noget med denne sag at gøre, efter at Tanja Franck tiltrådte som direktør, eller tog hun over?

Anni Fode:

Nej, så tog Tanja Franck over. Men jeg husker, at jeg også læste udkastet til udtalelse til ombudsmanden – den første udtalelse, der blev sendt til departementet. Der ville Tanja Franck

gerne have, at jeg læste med, så jeg læste det også og kom med mine bemærkninger til det. Men ellers var jeg som sådan ude af sagen igen.

Jon Lauritzen:

På s. 2988 har vi en mailkorrespondance, som er fra juli. Der kan vi se forneden, at Ditte Dankert skriver til dig:

”Kære Anni

Fint. Beklager - det er ikke for at komme med kommentarer fra sidelinjen. Blev faktisk noget rystet, da jeg læste det. Så jeg havde behov for at gøre opmærksom på, at det må være noget, vi skal tale om.”

Og du svarer:

”Kære Ditte

Det skal du da ikke beklage – jeg forstår dig så udmærket og synes, at det er fint, at du reagerer. Jeg sidder jo også noget på sidelinjen – på en anden måde – og jeg er noget bekymret over hele sagen og også hvordan den senest har udviklet sig – desværre helt klassisk, når man tænker på andre sager – hvor det, når det gælder, så beskytter departementet sig selv og prøver at skubbe ”aben” et andet sted hen. Jeg er ej heller glad for ministeriets tilkendegivelser om, hvornår der er ”et beskyttelsesværdigt familieliv” og at vi skal lægge os op af praksis for, hvornår man kan indgå ægteskab i DK (som jeg forstår Adam) – det mener jeg ikke holder.”

Hvad er det for en diskussion, I har her? Kan du huske det?

Anni Fode:

Ja. Det drejer sig om, at ombudsmanden lukkede den konkrete sag, der var påklaget, fordi vi havde besluttet at genoptage den, men han lavede så en egen driftsundersøgelse, og der stillede han en lang række yderligere spørgsmål. Og det var det svar, som ministeriet gav til ombudsmanden, som vi reagerede på.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige prøve at vise dig svaret fra den 14. juli. Vi er på s. 2971, og hvis vi går til s. 2975, kan vi se i det næstsidste afsnit:

”Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er ministeriets klare opfattelse, at Udlændingestyrelsen ved administrationen af indkvarteringsordningen – lige fra instruksens udstedelse den 10. februar 2016 – har lagt til grund, at denne skulle administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.”

Nu ved jeg ikke, hvad I skriver om, men når jeg læser brevet igennem, tænker jeg, at det måske kunne være dette afsnit. Også hvis man kigger på Ditte Dankerts kommentar øverst på s. 2988, hvor hun skriver:

”... ja - det er en meget bekymrende sag. Og nu kan jeg se i udtalelsen, at den potentielt ulovlige instruks nu er blevet til min mail til operatørerne, hvorimod Line Skyttes instruks til Lene (som var grundlaget herfor) er skrevet ud. Det er noget kreativt.”

Er det rigtigt gættet, at det var det, som denne mailtråd handlede om?

Anni Fode:

Ja, og så handlede det også om, at man gentagne gange over for styrelsen havde sagt, at der skulle være undtagelser, og der blev brugt sådan nogle vendinger om, at vi naturligvis skulle administrere efter de internationale konventioner eller sådan noget. Jeg kan ikke huske formuleringen, men det fremgår af brevet. Der var i hvert fald nogle ord, som Ditte Dankert og jeg reagerede på. Vi syntes ikke, at der blev givet et fuldt retvisende billede af forløbet. Da ombudsmanden på det tidspunkt gik ind meget detaljeret og spurgte til forløbet, herunder hvilke retningslinjer der var, så var det vores oplevelse, at der ikke blev givet et fyldestgørende billede.

Jon Lauritzen:

Hvornår havde Udlændingestyrelsen efter din opfattelse fået at vide, at der kunne gøres undtagelser til instruksen?

Anni Fode:

Jeg tror egentlig først, at det var ved mødet den 8. marts med de fem konkrete sager, som styrelsen forelagde. Og det blev også klart i samrådet den 15. marts, tror jeg, hvor der blev givet udtryk for, at der var mulighed for undtagelser.

Jon Lauritzen:

Det var den 15. marts – det var samråd Z. Jeg har ikke yderligere.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Tak. Jeg vil gerne bede Rigsretten om at gå til s. 297, og det vil sige, at jeg gerne vil tilbage til dagene omkring den 11. februar. Du fortæller, at I mødes kl. 9. Det er Henrik Grunnet, der indkalder og fortæller, hvad der skal ske den dag. Er det rigtigt forstået?

Anni Fode:

Ja, det er korrekt.

René Offersen:

Ved Henrik Grunnet, hvem der skal være fungerende direktør?

Anni Fode:

Altså når han fratræder, tænker du? Nej, jeg kan ikke erindre mig, at vi var inde på det emne overhovedet. Vi var samtidig blevet indkaldt til et møde hos departementschefen senere om formiddagen, men jeg tror ikke, at vi overhovedet drøftede det med Henrik Grunnet om morgenen.

René Offersen:

Og så får du senere at vide hos departementschefen, at du skal være fungerende direktør. Det er rigtigt, ikke?

Anni Fode:

Jo, at jeg var det fra den 7. marts, når jeg kom fra ferie, og at Lene Vejrum var det den første uge. Det var det, departementschefen bad os om på mødet.

René Offersen:

Da I så kommer hjem ... Det er ugen, der ligger op til vinterferien. Den begyndte den 13. februar. Den 11.-12. februar er torsdag-fredag, og så er der en uge, hvor der er mange, der var på vinterferie. Efter det har du ferie og er bortrejst. Bliver der ikke afholdt nogen møder eller noget imellem jer som vicedirektører den 11.-12. februar? Jeg synes, det er naturligt at forestille sig, at du og Lene Vejrum sætter jer ned og foretager en eller anden form for: "Hvad nu?".

Anni Fode:

Jo, vi har helt sikkert snakket sammen. Om det har været formelle møder, ved jeg ikke. Vi talte løbende sammen, nærmest hver eneste dag, og vi havde kontor rimelig tæt – i hver sin bygning, men tæt på hinanden – så vi havde en meget tæt og løbende dialog. Jeg kan ikke i dag erindre noget nærmere om, hvad vi har drøftet i de dage.

René Offersen:

Men hvis jeg må tillade mig at sige: Når man læser rundt i de ting, der er fra styrelsen omkring den 10. februar, hvor pressemeddelelsen kommer ... Der er andre, der i Instrukskommissionen har brugt udtryk som "der bliver talt på gangene". Det lød, som om den her sag fyldte rigtig meget ude i styrelsen den 10. februar. Det er det indtryk, jeg får. Og det lød, som om det var en meget bemærkelsesværdig sag. Jeg kan se, at du også har fået pressemeddelelsen. Du kan ikke komme det nærmere?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg fik ikke pressemeddelelsen. Jeg gik selv ind og opsøgte den, sådan som jeg plejer at følge med, når der er pressemeddelelser. Men jeg må sige, at sagen ikke fyldte hos mig. Den fyldte helt klart i Lene Vejrum's afdeling, men det, du skitserer med snakken på gangene, var jeg ikke en del af. Som sagt sad vi tæt på hinanden, men jeg sad i en anden bygning, så jeg har ikke oplevet det.

René Offersen:

Så vil jeg gerne gå frem til s. 929. Her er du umiddelbart kommet tilbage fra ferie, og du

modtager denne mail den 8. marts. Der står i pkt. 1:

”De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet ...”

Jeg får umiddelbart det indtryk, i og med at det er skrevet til dig, at det lyder som noget, Lene Vejrum regner med, at du kender til. Kan du huske, om I har haft et møde på ledelsesniveau, umiddelbart efter du hjemkommer, altså den 7. eller 8. marts?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg ikke.

René Offersen:

Så du kan heller ikke komme nærmere, om du på det tidspunkt, hvor du modtager mailen, kender noget til, at der er disse fem konkrete sager?

Anni Fode:

Nej.

René Offersen:

Så vil jeg gerne, at vi går frem til s. 1539, fordi jeg forstår det sådan, at I har et møde den 5. april med Tanja Franck, der er kommet til som ny direktør. Her i mailen står der:

”Til drøftelse på vores møde.”

Og det drejer sig om et udkast til udtalelse til ombudsmanden dateret den 4. april, som du kan se. Og det er nok nærliggende det møde, som skal være internt mellem jer den 5. april.

Anni Fode:

Nej, jeg tror, at det er den 4. april. Vi havde et formøde før, og Lene Vejrum skriver til mig og Jens Vikner. Så er der lavet et udkast til udtalelse til ombudsmanden, som hun gerne ville drøfte. Som jeg husker det, havde vi et formøde om det den 4. april, hvor vi kiggede på udkastet.

René Offersen:

Ja.

Anni Fode:

Og så har det igen været drøftet på mødet med Tanja Franck den 5. april. Men jeg kan ikke erindre, om den drøftelse, som jeg tror, vi har haft den 4. april på formødet, har affødt, at der er sket justeringer i det, som Lene Vejrum har haft med til mødet den 5. april med Tanja Franck. Det kan jeg altså ikke huske i dag.

René Offersen:

På s. 1541 har vi det udkast, som var til drøftelse på mødet den 4. april, altså det, der var vedhæftet mailen. Det var, for at du lige kunne se, at det var det her til Folketingets Ombudsmand. På s. 1542 kan du se, at der står:

”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var en del af denne instruks, at dette gjaldt uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der skulle adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige på dette tidspunkt allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af samme dato fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet den 10. februar 2016 samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf ville påbegynde varsling af flytninger i de pågældende sager, hvor mindreårige på tidspunktet var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever.”

I det første afsnit refererer man i udkastet til en mundtlig instruks, og så kommer det i næste afsnit, at man i forlængelse heraf orienterede med udgangspunkt i pressemeddelelsen. Kan du huske, om I taler om, hvad der egentlig er instruksen, da I behandler dette udkast?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg faktisk ikke.

René Offersen:

På s. 1731 har vi en notits, og som du kan se på den nederste del, er den dateret den 31. marts 2016. Det er en notits, som Lene Vejrum skriver i forbindelse med behandlingen. Det er i hvert fald efter, at man har modtaget klagen fra Folketingets Ombudsmand. Overskriften lyder således:

”Notits om UIBM's orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.”

Og så skriver hun videre:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Har du set den notits før?

Anni Fode:

Jeg kan ikke huske andet, end at jeg tror, at den var med i noget, der på et tidspunkt blev sendt til ombudsmanden. Men jeg kan ikke erindre notitsen nærmere. Jeg var klar over, at den blev skrevet, og som sagt tror jeg, at den var med til ombudsmanden.

René Offersen:

For lige at tage det baglæns ... Du har helt ret i, at den bliver sendt med den 28. april i den udtalelse, som man ender med at afgive. Jeg tror også, at den er med i udkastet af 21. april, som jeg tror er det, du har gennemgået efter ønske fra Tanja Franck. Men det, jeg tænker på her, er, at notitsen er dateret den 31. marts. I sidder her den 4. april, og så vidt jeg kan se, er det første gang, dit navn optræder blandt modtagerne af udkastet. Det udkast, vi har den 4. april, er ikke det første, men det er nok ikke underligt, at du som fungerende direktør ikke kommer på det allerførste. Den 4. april ser ud til at være den første gang, du får et udkast. Og så tænker jeg, om det måske også ville være nærliggende, når man skal lave det her svar, at du var blevet forevist sådan et dokument, som dog er et lidt bemærkelsesværdigt dokument?

Anni Fode:

Ja, det kan du have ret i. Jeg kan ikke huske at have set det i den forbindelse. Og det, du siger med, at det er første udkast til udtalelsen, som jeg har set: Jeg tror faktisk, at der til det møde, vi havde op til weekenden, var et råudkast med i hånden, som vi sad og snakkede om. Det var nok om torsdagen eller fredagen.

René Offersen:

Så du har ikke nogen erindring om, at du har drøftet det nærmere med Lene Vejrum?

Anni Fode:

Nej, det har jeg ikke. Det tror jeg ikke, at jeg har.

René Offersen:

Overskriften på notitsen lyder med tykke bogstaver:

”Notits om UIBM's orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.”

Hvis du lige prøver at erindre det, så godt du nu kan, og vi herefter ser på s. 1573. Her kan vi se en mail sendt til bl.a. dig og Tanja Franck:

”Hermed udkast til vores besvarelse til Folketingets Ombudsmand til brug for mødet i morgen.”

Kan du genkende, at du er involveret i denne version af 5. april? Der er et møde dér igen.

Anni Fode:

Jamen det er jo det møde den 5. april. Det er ikke ”i morgen”. Jeg tror, at det er, fordi Lene Vejrum sender mailen 00.15, og derfor bliver det den 5. april. Men hun sidder vel og tænker, at hun skriver det den 4. april.

René Offersen:

På s. 1596 kan man se, at der bliver arbejdet videre på det. Der er du også sat på. Vi ser her en version af 8. april. Der er en mail nedenfor af 7. april, hvor der bliver omtalt, at der er ”et møde med departementet på torsdag kl. 12.30 om udtalelsen, retningslinjer og forelæggelsen af problemstillingerne i de konkrete sager”. Kan du huske noget om, at der skulle afholdes et sådant møde med departementet om disse problemstillinger, herunder svaret til ombudsmanden?

Anni Fode:

Nej, det kan jeg ikke nærmere. Jeg var ikke involveret i mødet, og jeg deltog ikke i noget. Som sagt slap jeg sagen fra den første udtalelse, så jeg kan ikke huske noget om mødet.

René Offersen:

Vi går alligevel til s. 1639 for at runde det her af, for der er noget, der ifølge kalenderen tyder på, at der var et møde. Det blev tilsyneladende på et lidt andet tidspunkt, nemlig den 12. april mellem Udlændingestyrelsen og departementet. Det bringer dig ikke nærmere? Du er simpelt hen af sagen herfra? Eller du får den igen, da det endelige udkast til ombudsmanden ligger formentlig den 21. april. Men du er ikke med i de videre udkast, der kommer her?

Anni Fode:

Nej, dem er jeg ikke involveret i. Jeg er med i det første, der går ind til departementet, og så er jeg ikke med i det videre forløb, herunder møder, og jeg ser heller ikke udtalelsen før på et senere tidspunkt, hvor den er afgivet.

René Offersen:

Ser du den først, når den er afgivet? Ser du den ikke i den sidste, endelig form? Der er en version af 21. april, som man sender til departementet også.

Anni Fode:

Det kan godt være, at jeg har set den på det tidspunkt. Det tør jeg ikke sige. Jeg har ikke en præcis erindring om, hvornår jeg har set den.

René Offersen:

Det eneste, jeg bare gerne ville have rundet af, er, at den version, som du mindes at have set, efter I slipper den her på mødet den 5. april, er den, der ender med at være den endelige version, hvor der ikke længere er sagsbehandling. Er det rigtigt forstået?

Anni Fode:

Der blev afgivet to udtalelser til departementet. Den første udtalelse var jeg inde over. Så var der nogle drøftelser med departementet, og så blev der lavet en endelig udtalelse, som blev afgivet. Den var jeg ikke inde over. Der var bl.a. spørgsmålet om genoptagelse af alle de sager, hvor de pågældende var adskilt. Men den var jeg ikke inde over.

René Offersen:

Når du siger, at der blev afgivet ét udkast, der bliver sendt til departementet, er det nok det udkast, som vi kender som udkastet af 21. april. Jeg skal lige finde en sidehenvisning til det.

Anni Fode:

Det tror jeg, at du kan have ret i. Var der ikke et den 21. april og et den 28. april også? Er det ikke sådan, det var? Men det fremgår vel?

René Offersen:

Jo, det er præcis sådan, det er. Man sender en udtalelse ind den 21. april, som er underskrevet. Ditte Kruse Dankert har skrevet den under, men det er ikke den, der bliver sendt til ombudsmanden. Den bliver faktisk først sendt den 28. april.

Anni Fode:

Ja, og så kan man se, at der er sket nogle justeringer i mellemtiden. Jeg tror bl.a., at det var

spørgsmålet om genoptagelsen af de sager, hvor der allerede var sket adskillelse af par, og hvor man kom frem til, at sagerne skulle genoptages, fordi der ikke var sket en nærmere partshøring eller truffet afgørelse i sagerne. Man skulle se på dem igen. På den baggrund blev den første udtalelse justeret, og så kom den nye, endelige udtalelse, der gik til ombudsmanden den 28. april. Men jeg var som sagt ikke inde over den del af det.

René Offersen:

Tak, jeg har ikke yderligere.

Nicolai Mallet:

Jeg har lige et enkelt supplerende spørgsmål. Jeg forstod på dig, at du rent faktisk tiltrådte som fungerende direktør – det må have været – den 7. marts, efter at du kom hjem fra ferie. Og så hørte jeg dig også forklare, at du først rigtig kom ind i sagen om den nye praksis for indkvartering den 22. marts. Er det også rigtigt husket?

Anni Fode:

Ja, det er dér, hvor vi får brevet fra Institut for Menneskerettigheder, og som jeg husker det, har vi dagen forinden, den 21. marts, fået henvendelsen fra ombudsmanden. Så det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Du forklarede også i forhold til dine samtaler med Lene Vejrum eller Ditte Dankert – måske den 10. februar og i dagene efter – at det ikke var særlig grundigt, fordi du i virkeligheden var i en anden afdeling. Det var Lene Vejrum's sag. Er det også rigtigt husket?

Anni Fode:

Jeg har sagt, at vi givetvis har vendt den på en eller anden måde. Det vil jeg ikke udelukke. Men jeg kan overhovedet ikke erindre i dag, at vi har snakket om den på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Da du tiltrådte som fungerende direktør den 7. marts, gav Lene Vejrum eller Ditte Dankert straks efter din tiltræden over for dig udtryk for en meget stor bekymring for, at der var ved at

foregå noget i styrelsen, der var helt galt? For jeg undrer mig lidt over, at du først kommer på den her sag den 22. marts.

Anni Fode:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om, at de har gjort. Jeg fik en orientering om det til brug for koncerndirektionsmødet den 9. februar, men ellers ikke. Som sagt havde vi sindssygt travlt i Udlændingestyrelsen, og jeg havde også rigtig meget inden for mit eget ansvar. Så jeg opsøgte det ikke og har ikke nogen erindring om, at de er kommet til mig i de dage.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere fra anklagerne?

Jon Lauritzen:

Jeg har lige et kort spørgsmål, og det er sådan set et spørgsmål, jeg fik sprunget over, da jeg stillede mine egne spørgsmål, så det beklager jeg. Mødet i Social- og Indenrigsministeriet den 10. februar på s. 293: Kan du huske, hvad tid på dagen det var? Jeg ved godt, at det er lang tid siden.

Anni Fode:

Jeg er ret sikker på, at det var om formiddagen, for pressemeddelelsen kom om eftermiddagen. Den var ikke udsendt på daværende tidspunkt, så jeg er ret sikker på, at det var om formiddagen.

Jon Lauritzen:

Tak.

Retsformanden:

Jeg går ud fra, at det ikke giver anledning til yderligere, så det betyder, at vi siger tak for din forklaring. Er det korrekt forstået, at Margit Sander Rasmussen er det næste vidne? Og at hun er parat til at blive indkaldt nu?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja.

Som vidne mødte **chefkonsulent i Udlændingestyrelsen Margit Sander Rasmussen.**

Retsformanden:

Margit Sander Rasmussen, du er næste vidne, og du er indkaldt til at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal starte med at sige til dig, at du har pligt til at afgive forklaring for Rigsretten, og at du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er således, at anklagerne starter med at stille spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak for din fleksibilitet. Margit Sander Rasmussen, jeg vil godt spørge dig ind til din faglige baggrund. Du er cand.jur. fra 2002, har jeg forstået. Hvornår bliver du ansat i Udlændingestyrelsen?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Jeg er cand.jur. fra 2002 og blev den 1. september samme år ansat i det gamle Integrationsministerium. Og så har jeg været på udlændinggeområdet lige siden. Jeg har haft 1 års orlov, hvor jeg var i socialforvaltningen i en kommune, men kom tilbage igen til ministeriet, og rokerede så – det har været den 1. april 2013 – til Udlændingestyrelsen. Og der har jeg været lige siden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var dit ansvarsområde i styrelsen i januar 2016?

Margit Sander Rasmussen:

I januar 2016 var jeg specialkonsulent og ansat i Kontoret for Økonomi og Indkvartering. Jeg var leder af det, vi kalder bookingen. Det er dem, der bestemmer, hvor folk bor henne på de forskellige centre – flytter folk ud af Sandholm, når de er færdige med de ting, de skal nå i Sandholm, og flytter dem videre på opholdscenter eller til udrejsecentre osv. Jeg var den daglige, faglige leder af bookingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem var din overordnede på det tidspunkt?

Margit Sander Rasmussen:

Formelt set var det kontorchef Thomas Mortensen. Bookingen er lidt en sjov størrelse. Vi har to kontorer i Udlændingestyrelsen, nemlig Kontoret for Økonomi og Indkvartering og så Kontoret for Indkvarteringsvilkår. I 2016 hed det kontor Forsørgelseskontoret, men det har bare skiftet navn – det er præcis det samme kontor. Bookingen er sådan et delebarn. Nogle gange bor det i det ene kontor, fordi det er det, der giver mening, og andre gange bor det i det andet kontor, fordi det er det, der giver mening. Lige præcis i sagen om barnebrude kan det godt være, at bookingen formelt lå i Økonomi og Indkvartering, men der refererede jeg til Ditte Kruse Dankert, som var kontorchef i Indkvarteringsvilkår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der er noget med, at du er på vinterferie på et eller andet tidspunkt i 2016. Er det korrekt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg mener at have noteret, at det er fra omkring den 20. februar til den 28. februar. Er det også nogenlunde, som du husker det?

Margit Sander Rasmussen:

Må jeg lige kigge? For jeg har det skrevet ned her. [Vidnet kigger i sine medbragte noter.] Ja, jeg var på ferie fra den 22. til den 26. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er der også noget med, at du rokerer? Du bliver ikke i bookingen, men rokerer og kommer derfor også lidt ud af den her sag på et tidspunkt i 2016?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, jeg kommer tilbage fra ferie mandag den 29. februar. Det er faktisk min sidste dag i Økonomi og Indkvartering, og så rokerer jeg til et andet kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har lavet et notat. Det gør du den 27. juni 2017, og vi har det på hovedekstraktens s.

6094. Det vil jeg egentlig godt tage udgangspunkt i ved min videre afhøring af dig. Fordi du nu har skrevet det, og det også er indgået i sagen tidligere. Og så vil jeg give dig nogle konkrete spørgsmål i den forbindelse. Vi går til s. 6096, og vi skal til pkt. 5, hvor du skriver:

”Så den 10. februar 2016 havde vi to skriftlige udmeldinger at arbejde ud fra. Dels ministerens facebook-opdatering af 25. januar 2016 og dels pressemeddelelsen af 10. februar 2016.

Det fremgår af statsministerens besvarelse af 16. juni 2017 af spørgsmål S 1323, at statsministeren på et tidspunkt mellem den 10. februar 2016 og den 4. marts 2016 modtog et beredskab om barnebrudesagen, hvoraf det fremgik, at der var en undtagelsesmulighed. Dette beredskab blev jeg først bekendt med, da besvarelsen af spørgsmål S 1323 blev offentliggjort på folketingets hjemmeside.”

Spørgsmål 1323 har vi på s. 5447-5448. Vi kan se, at der svares den 16. juni. Spørgsmålet lyder:

”Hvilken dato fik statsministeren og/eller Statsministeriet kendskab til, at udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg havde udsendt en ulovlig instruks i sagen om undtagelsesfri adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er gift/samlevende med en voksen?”

Og så er der et svar, hvor der står:

”Den 1. februar 2017 sendte Folketingets Ombudsmand et udkast til redegørelse om adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere til Udlændinge- og Integrationsministeriet. I udkastet til redegørelse, som Statsministeriet også modtog, vurderede ombudsmanden bl.a., at ”instruks af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig”.

Jeg kan herudover oplyse, at en søgning i Statsministeriets elektroniske journalsystem mv. viser, at Statsministeriet i forlængelse af, at udlændinge- og integrationsministeren havde udsendt pressemeddelelsen af 10. februar 2016 om ændring af praksis for indkvartering af

mindreårige asylansøgere, modtog et beredskab om sagen til brug for statsministerens deltagelse i forespørgselsdebat i Folketinget om værdipolitik med fokus på indvandringen (F 12) den 4. marts 2016.

Af beredskabet fremgår det, at udlændinge- og integrationsministeren havde anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det fremgår endvidere, at Udlændingestyrelsen var i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager, og at det ikke kan udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention, hvilket retningslinjerne skal tage højde for i sådanne helt særlige tilfælde.

Statsministeriet noterede sig på den baggrund, at udlændinge- og integrationsministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 ville blive administreret indenfor disse rammer.”

Og når vi går tilbage til dit notat på s. 6096, vil jeg godt spørge dig, hvad baggrunden var for, at du skrev notatet på dette tidspunkt? For under pkt. 5 kan vi se, at du nævner spørgsmål 1323.

Margit Sander Rasmussen:

Baggrunden for, at jeg skrev notatet, var, at ministeren var i nogle samråd i sommeren 2017. Bl.a. et samråd den 23. juni 2017, som varede i over 5 timer. I samrådene kom der en fortælling frem om, at Udlændingestyrelsen fra starten havde fået at vide, at vi kunne administrere med undtagelser, og den fortælling kunne jeg ikke genkende. Vi havde en drøftelse, hvor jeg fik det gode råd af en kollega: ”Skriv ned, mens du kan huske det, fordi det her kan udvikle sig” til det, vi sidder i i dag. Så det gjorde jeg. Og det er af den årsag, at jeg har skrevet notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvorfor syntes du, at der kom en ny fortælling frem på de møder? Hvad var det, du ikke kunne genkende?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kunne ikke genkende historien om, at Udlændingestyrelsen fra starten havde fået at vide, at der kunne administreres undtagelsesfrit. Det var ikke den historie, jeg havde hørt. Det var ikke det, jeg havde hørt.

Retsformanden:

Må jeg lige bede dig om at gentage det, du sagde? For jeg tror, at der var en lille sproglig forbistring. Prøv at sige det igen.

Margit Sander Rasmussen:

Det, jeg ikke kunne genkende, var historien om, at Udlændingestyrelsen fra starten havde fået at vide, at man kunne administrere med undtagelser. Det var ikke sådan, jeg oplevede situationen tilbage i februar 2016.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem var den kollega, du talte med?

Margit Sander Rasmussen:

Det var min teamleder på det tidspunkt, som hedder Jens Vikner.

Anne Birgitte Gammeljord:

Foreviste du notatet for ham? Læste han det igennem? Og havde han samme erindring, som du husker?

Margit Sander Rasmussen:

Jens Vikner var ikke på samme måde involveret i sagen i 2016, men jeg skrev notatet og sendte det til ham, sådan at vi lige kunne have en drøftelse af, om jeg nu havde fået de rigtige ting med. Men han har ikke været inde over hverken indhold eller formuleringer. Vi har drøftet det nogle gange, det er klart. Selvfølgelig har vi drøftet det flere gange. Og der huskede han mig på, at jeg havde et eller andet argument – jeg kan ikke engang selv huske nu, hvad det var for et argument – men han sagde, at jeg havde glemt det argument. Og så puttede jeg det ind, og så så han det ikke igen. Jeg har forsøgt at

skrive det så faktisk som overhovedet muligt, og det var en ren og skær kollegial, venskabelig trykprøvning af, om jeg havde ramt det faktuelle her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sendte du notatet til andre i styrelsen? Eller forelagde du det for andre på det tidspunkt?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, jeg printede én kopi, og så slettede jeg den elektroniske. Den kopi tog jeg med hjem og gemte bag bøgerne i bogreolen, og der har den ligget i fire år.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tilbage på s. 6094-6095 skriver du i pkt. 2:

”I januar 2016 skrev pressen om de såkaldte barnebrude, og den 25. januar 2016 skrev Inger Støjberg en opdatering på sin facebook-profil om, at hun omgående ville meddele Udlændingestyrelsen, at indkvartering af barnebrude sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre omgående skulle stoppes.

Departementet bad herefter Udlændingestyrelsen om straks at undersøge, hvor mange barnebrude-par, der var indkvarteret på asylcentrene. Dette med henblik på senere at effektuere, at parrene blev indkvarteret adskilt.

Jeg sendte derfor på vegne af Udlændingestyrelsen en e-mail af 26. januar 2016 til indkvarteringsoperatørerne og bad om oplysninger om antal indkvarterede barnebrudepar samt konkrete oplysninger om parrenes personlige forhold.

Jeg bad bl.a. om at få oplyst det aktuelle antal indkvarterede barnebrudepar, hvor gammel den kvindelige del af parret var, om parret havde børn, om kvinden var gravid og om parret havde andre familiemedlemmer enten i indkvarteringsystemet eller bosiddende i Danmark.

Vi bad i en efterfølgende høring til operatørerne bl.a. om at få oplyst hvor gammel den mandlige del af parret var, og om par med børn havde

særlige ønsker i forhold til, hvem der skulle indkvarteres sammen med børnene, hvis parret blev indkvarteret hver for sig. Jeg husker ikke, hvem der sendte denne e-mail, men jeg var med til at affatte den. Mailen blev sendt i dagene umiddelbart efter den 26. januar 2016.”

Og så er der tilføjet:

”Rettelig 18. februar 2016”.

Og det er dig, der har skrevet den påtegning, hvor der står ”Rettelig 18. februar 2016”. Er det korrekt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er korrekt. Da Instrukskommissionen blev nedsat, tog jeg mit notat frem og læste det igennem igen, kiggede i, hvad jeg havde gemt af mails, og så kunne jeg se: ”Hov, det var faktisk ikke i dagene umiddelbart efter den 26. januar. Den høring, jeg beskriver her, blev sendt den 18. februar”.

Retsformanden:

Må jeg godt lige sige til anklagerne: Det her notat er ikke blevet dokumenteret i forbindelse med forelæggelsen. Nu sidder vi og bryder lidt ind i det ene punkt og det andet punkt. Jeg synes, at det kunne være rart at høre notatet i en sammenhæng. Så jeg vil foreslå, at vi får det dokumenteret, og så må der blive stillet spørgsmål til de afsnit, som er relevante.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det vil jeg foreslå, at jeg starter med efter pausen, hvis det passer Rigsretten.

Retsformanden:

Ja, det kan vi gøre. Vi kan godt, hvis det passer, holde pausen nu og så mødes kl. 10.55.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret. Jeg starter med at dokumentere bilaget på s. 6094, som vi nævnte før pausen:

”Østerbro, den 27. juni 2017.

1. I januar og februar 2016 var jeg leder af booking-funktionen (i det daglige kaldet bookingen) i Udlændingestyrelsen. Jeg var den daglige, faglige leder uden formelt personaleansvar. Bookingen var på daværende tidspunktet bemandet med 5 HK'ere og placeret i Økonomi- og Indkvarteringskontoret (Ø&I).

Bookingen var tidligere placeret i Forsørgelseskontoret (nu Kontoret for Indkvarteringsvilkår, KIV), men blev flyttet til Ø&I i sommeren/efteråret 2014. Det skyldtes de allerede i 2014 stige indrejsetal og et deraf følgende behov for et meget tæt samarbejde mellem bookingen og bygningsteamet, som er placeret i Ø&I, og som bl.a. håndterer åbninger, lukninger, indretning og drift af centre mv.

Bookingen løser opgaver i forhold til både Ø&I og KIV.

For Ø&I omfatter bookings opgaver bl.a. daglig drift, herunder den almindelige planlægning af flytninger ved center-lukninger og -åbninger, håndtering af udbetaling af kontante ydelser, håndtering af de indkvarteringsmæssige aspekter af konkret opståede, uopsættelige situationer på de enkelte centre mv.

For KIV omfatter booking-funktionens opgaver bl.a. flytning af indkvarterede til udrejsecentre, herunder flytning af udlændinge på tålt ophold, udviste udlændinge m.fl., samt flytning af de såkaldte barnebrude.

Det er KIV, der har ansvaret for håndteringen af de såkaldte barnebrude.

Bookingen håndterede i januar/februar 2016 et usædvanligt stort antal indkvarterede. Knap 18.000 asylansøgere var indkvarteret på knap 100 asylcentre.

Bookingen var dermed under et betydeligt pres i forhold til blot håndtering af den daglige drift.

2. I januar 2016 skrev pressen om de såkaldte barnebrude, og den 25. januar 2016 skrev Inger Støjberg en opdatering på sin facebook-profil om, at hun omgående ville meddele Udlændingestyrelsen, at indkvartering af barnebrude sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre omgående skulle stoppes.

Departementet bad herefter Udlændingestyrelsen om straks at undersøge, hvor mange barnebrudepar, der var indkvarteret på asylcentre. Dette med henblik på senere at effektuere, at parrene blev indkvarteret adskilt.

Jeg sendte derfor på vegne af Udlændingestyrelsen en e-mail af 26. januar 2016 til indkvarteringsoperatørerne og bad om oplysninger om antal indkvarterede barnebrudepar samt konkrete oplysninger om parrenes personlige forhold.

Jeg bad bl.a. om at få oplyst det aktuelle antal indkvarterede barnebrudepar, hvor gammel den kvindelige del af parret var, om parret havde børn, om kvinden var gravid og om parret havde andre familiemedlemmer enten i indkvarteringsssystemet eller bosiddende i Danmark.

Vi bad i en efterfølgende høring til operatørerne bl.a. om at få oplyst hvor gammel den mandlige del af parret var, og om par med børn havde særlige ønsker i forhold til, hvem der skulle indkvarteres sammen med børnene, hvis parret blev indkvarteret hver for sig. Jeg husker ikke, hvem der sendte denne e-mail, men jeg var med til at affatte den. Mailen blev sendt i dagene umiddelbart efter den 26. januar 2016.” – og så rettet i hånden til: ”Rettelig 18. februar 2016”.

”3. I tiden efter ministerens facebook-opdatering pågik der drøftelser og overvejelser dels i Udlændingestyrelsen, dels i departementet og dels mellem styrelsen og departementet om, hvordan den nye ordning for indkvartering af barnebrudeparrene skulle udformes.

Jeg ved, at KIV arbejdede på et udkast til notat med forslag til en ny praksis. Jeg ved også, at departementet arbejdede på et lignende udkast til notat. Endelig ved jeg, at de to udkast lagde op til to meget forskellige løsninger.

De interne drøftelser i Udlændingestyrelsen var jeg delvis involveret i. Den generelle holdning i styrelsen var, at der blev nødt til at være mulighed for at gøre undtagelse fra udgangspunktet om separat indkvartering i den nye ordning af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser, herunder retten til familieliv.

Det var Henrik, Lene og Ditte, der forestod drøftelserne med departementet. Det var jeg ikke involveret i. Men jeg fik refereret, at ministeren meget klart gav udtryk for, at hun helst så, at den nye ordning med separat indkvartering skulle være undtagelsesfri. Jeg fik ligeledes refereret, at departementets embedsmænd havde meget svært ved at komme igennem til ministeren med det synspunkt, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed.

4. Den 10. februar 2016 udsendte Inger Støjberg sin pressemeddelelse, hvoraf det fremgik, at ingen barnebrudepar fremover kunne blive indkvarteret sammen på et asylcenter, heller ikke hvis parret havde børn.

Jeg blev meget overrasket over den kategoriske udmelding. Jeg forventede, at vi ville få mere detaljerede retningslinjer fra departementet, hvoraf det efter min opfattelse måtte fremgå, at der kunne ske undtagelse fra udgangspunktet om separat indkvartering.

I stedet fik jeg refereret, at Line Skytte havde ringet til Lene og gjort det klart, at der så hurtigt som muligt skulle effektueres i overensstemmelse med pressemeddelelsens ordlyd. Jeg fik også refereret, at Lene i den forbindelse bad departementet om skriftlige retningslinjer for fremgangsmåden, og at vi som svar blot fik tilsendt pressemeddelelsen.

5. Så den 10. februar 2016 havde vi to skriftlige udmeldinger at arbejde ud fra. Dels ministerens

facebook-opdatering af 25. januar 2016 og dels pressemeddelelsen af 10. februar 2016.

Det fremgår af statsministerens besvarelse af 16. juni 2017 af spørgsmål S 1323, at statsministeren på et tidspunkt mellem den 10. februar 2016 og den 4. marts 2016 modtog et beredskab om barnebrudesagen, hvoraf det fremgik, at der var en undtagelsesmulighed. Dette beredskab blev jeg først bekendt med, da besvarelsen af spørgsmål S 1323 blev offentliggjort på folketingets hjemmeside.

6. Jeg har arbejdet på udlændingeområdet siden 2002, heraf ca. 11 år i departements-regi, og jeg har aldrig før oplevet så ukarakteristisk en fremgangsmåde ved implementeringen af en ny praksis. Hændelsesforløbet efterlod mig med det indtryk, at ministeren forsøgte at tvinge sine ønsker igennem.

I dagene og ugerne efter den 10. februar 2016 vedblev drøftelserne og overvejelserne dels i Udlændingestyrelsen og dels mellem styrelsen og departementet (og sandsynligvis også internt i departementet).

Internt i Udlændingestyrelsen drøftede jeg og Kristina Kodex VII. Vi nævnte ligeledes Kodex VII for Ditte og Lene. Eksempelvis som en bemærkning om, hvorvidt styrelsen burde nævne Kodex VII over for ministeriet.

Det var fortsat Henrik, Lene og Ditte, der forestod drøftelserne med departementet. Det var jeg ikke involveret i. Men jeg fik refereret, at vi fortsat holdt fast i, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed.

7. Jeg samlede oplysningerne fra operatøernes hørings svar i en oversigt. Jeg påtog mig opgaven, idet der hvilede et betydeligt pres på Udlændingestyrelsen for at få effektueret adskillelserne af barnebrudeparrene så hurtigt som muligt.

Jeg fandt det ikke rimeligt, at medarbejderne i bookingen skulle udsættes for dette pres, når der var tale om et så ukarakteristisk

hændelsesforløb forbundet med principielle, juridiske overvejelser.

Jeg holdt bookingens medarbejdere orienteret om udviklingen, og jeg sparrede med bookingens medarbejdere i forhold til korrekt registrering i Indkvarterings- og ydelsesBeregningsSystemet (IBS) mv.

Jeg sendte den 10. februar 2016 kl. 16:29 en e-mail til bl.a. Lene og Ditte med et hurtigt overblik over de – på daværende tidspunkt – 27 par samt et estimat over tidsperspektivet. De 27 par omfattede dels par, som samlevede på et asylcenter, og dels par, som ikke samlevede på et asylcenter. Jeg brugte i e-mailen udtrykket "... at der er *behov for* at skille 21 samlevende par ad", mens de øvrige 6 par ikke var samlevende på et asylcenter.

Formuleringen "*behov for*" skulle ikke forstås som resultatet af en vurdering af, om der var et sådant behov for at adskille parrene. Det skulle forstås som en klarlæggelse af, hvor mange par, der ifølge pressemeddelelsen og udmeldingen fra departementet skulle adskilles.

Lene skrev den 10. februar 2016 kl. 16:40 til departementet bl.a., at vi forventede at kunne planlægge flytningerne til gennemførelse ca. en uge senere, at vi ville planlægge flytningerne som sædvanligt, dvs. som faktisk forvaltningsvirksomhed, og at vi ville træffe afgørelse om flyttepåbud, hvis parrene ikke efterkom vores anvisninger.

8. Den 12. februar 2016 planlagde jeg i IBS at adskille en række barnebrude-par. Flytningerne skulle finde sted den 16. og 17. februar 2016.

Jeg påtog mig opgaven, idet jeg ikke fandt det rimeligt, at medarbejderne i bookingen skulle gennemføre adskillelserne, når der var tale om et så ukarakteristisk hændelsesforløb forbundet med principielle, juridiske overvejelser.

I lyset af ministerens klare udmeldinger, under det betydelige pres på Udlændingestyrelsen for at få effektueret adskillelserne af barnebrudeparrene så hurtigt som muligt, i mangel af reelle

retningslinjer, med viden om, at styrelsen fortsat over for departementet holdt fast i, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed, samt på baggrund af min egen opfattelse om, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed, gjorde jeg følgende:

Jeg lagde væsentlig vægt på de oplysninger om parrene, som på daværende tidspunkt fremgik af deres sager i Udlændingestyrelsen, samt på de oplysninger om parrene, som vi havde indhentet via operatørerne.

Jeg inddelte herefter parrene i fire kategorier (som var forskellige fra de kategorier, der fremgik af min mail af 10. februar 2016, der vedrørte både samlevende og ikke-samlevende par):

- samlevende par med børn,
- samlevende par, hvor kvinden var førstegangsgavid,
- samlevende par uden børn/graviditet, men med andre særlige omstændigheder og
- samlevende par uden børn/graviditet og uden andre særlige omstændigheder.

Kategorierne er udtryk for min vurdering af risikoen for, om gennemførelsen af en adskillelse efterfølgende ville blive betragtet som i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Jeg planlagde ikke adskillelse af

- samlevende par med børn,
- samlevende par, hvor kvinden var førstegangsgavid eller
- samlevende par uden børn/graviditet, men med andre særlige omstændigheder.

Disse tre kategorier omfattede pr. 12. februar 2016 ca. 17 par.

Jeg planlagde ikke adskillelse af disse par, idet jeg var af den opfattelse, at en adskillelse kunne være i strid med eller problematisk i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Jeg mente, at det var mest hensigtsmæssigt – trods presset fra departementet – at afvente at adskille disse par, indtil de pågående principielle drøftelser mellem styrelsen og departementet, bl.a. om muligheden for at gøre undtagelse, evt. senere ville nå til et resultat.

Derudover var jeg af den opfattelse, at hvis parrene skulle adskilles på daværende tidspunkt på det usikre grundlag, så skulle det ikke være mig, der skilte dem ad. En beslutning om at skille disse par ad på daværende tidspunkt skulle efter min opfattelse træffes af medarbejdere i Udlændingestyrelsen med højere charge end mig.

Jeg planlagde den 12. februar 2016 alene adskillelse af samlevende par uden børn, uden førstegangsgaviditet og uden andre særlige omstændigheder. Det drejede sig om 9 par.

Derudover var en række par pr. 12. februar 2016 allerede adskilt, herunder de to par, hvor kvinden var under 15 år. Endvidere var i hvert fald et par udeblevet fra det asylcenter, de var indkvarteret på.

9. Jeg orienterede – formentlig den 12. februar 2016 – Lene, Ditte og Kristina om, hvordan jeg havde grebet opgaven an, og hvad min holdning var til en evt. adskillelse af de par, som jeg ikke havde planlagt adskillelse af.

Jeg modtog ikke indvendinger imod min fremgangsmåde. Man kan vel sige, at min fremgangsmåde blev stiltiende accepteret.

Derudover kunne Lene og Ditte nu sige til departementet, at vi havde planlagt adskillelsen af de første par, så presset på os kunne aftage lidt.

10. Jeg sendte den 12. februar 2016 en mail til Lene, Ditte og Kristina om, at det efter min vurdering ville være mest hensigtsmæssigt at adskille par med børn på en sådan måde, at de små børn blev boende på det center, de allerede boede på, sammen med den ene forælder, så det alene var den anden forælder, der skulle flytte. Dette med henblik på at gennemføre en evt. adskillelse så skånsomt som muligt for parrenes

børn, som på denne måde kunne blive i deres vantede omgivelser.

Jeg sendte ikke mailen med henblik på en her-og-nu adskillelse af parrene, men for at give min faglige vurdering af, hvordan en evt. adskillelse kunne tilrettelægges mest skånsomt. Dette i overensstemmelse med min holdning og udmelding om, at det ikke burde være mig, der traf beslutning om samt gennemførte adskillelsen af par med børn.

Kristina sendte den 15. februar 2016 en mail til mig, Ditte og Lene med orientering om, at Henrik gerne så, at sager med par med fællesbørn blev forelagt for departementet, inden flytningerne blev effektueret.

Jeg sendt samme dag et svar herpå til Kristina, Ditte og Lene, hvori jeg foreslog, at vi fordelte opgaverne sådan, at KIV forelagde sagerne for departementet, og at KIV gav bookingen besked, hvis/når parrene skulle skilles ad, hvorefter bookingen ville planlægge flytningerne.

Jeg foreslog endvidere, at KIV – ud over par med børn – også forelagde for departementet, om UMI-par kunne bo på samme center, men ikke samme værelse, ligesom jeg foreslog, at to konkrete sager uden børn også blev forelagt for departementet grundet særlige omstændigheder.

Lene svarede samme dag bl.a., at det var en fin opgavefordeling, og at alle sager med børn skulle forelægges.

Dette er et øjebliksbillede af, hvad der skete den 15. februar 2016.

11. Så vidt jeg husker, var jeg herefter ikke længere direkte, kontinuerligt involveret i hændelsesforløbet. Den 1. marts 2016 rokerede jeg fra min stilling i Ø&I til Ledelsessekretariatet i Udlændingestyrelsen.

Jeg ved dog, at Lene den 16. februar 2016 sendte en e-mail til Line og Lykke om, at flytningen af par med børn rejste en række spørgsmål, som vi gerne ville drøfte med departementet.

Jeg ved også, at Ditte den 2. og 3. marts 2016 sendte mails til Jesper, hvor hun – i forlængelse af et møde ugen før samt i forlængelse af en telefonsamtale – fremsendte en beskrivelse af de sager, som styrelsen gerne ville have departementets respons på. Jeg ved, at der var tale om fem sager, herunder den ene af de to sager om par uden fællesbørn, men med andre særlige omstændigheder, som jeg havde peget på den 15. februar 2016.

/MTH”.

Margit Sander, jeg går ud fra, at du kan vedstå, at det er dig, der har skrevet det, jeg nu har læst op samlet?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det kan jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Før pausen var vi nået til pkt. 2 i notatet, og vi havde været inde på det med ”rettelig”. I den forbindelse nævnte du, at du tog notatet med hjem og slettede det i øvrigt. Tog du også bilag med? Altså de bilag, der er nævnt i notatet?

Margit Sander Rasmussen:

Det gjorde jeg faktisk ikke på det tidspunkt. Det gjorde jeg først, da Instrukskommissionen blev nedsat – så fandt jeg de her ting frem. Men da jeg skrev notatet, havde jeg adgang til både min mail og de dokumenter, der lå i vores elektroniske sagshåndteringssystem. Det er også derfor, at jeg har kunnet være så præcis med nogle af mailene. Det er, fordi jeg har været inde at kigge på mailene, samtidig med at jeg har skrevet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 79-80 har vi en mail af 26. januar kl. 10.37 fra Ditte Kruse Dankert til Henrik Grunnet, dig og Kristina Rosado med høj prioritet. Emnet er ”Mindreårige med myndige ægtefæller - køreplan”, og der står:

”Kære Henrik

Køreplanen er, at vi i dag:

1) Laver en haste-høring af operatørerne, hvor vi beder dem oplyse os om sager vedr. mindreårige personer under hhv. 15 år og 18 år, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med myndig ægtefælle/samlever. Vi vil bede dem forholde sig til sager indenfor det seneste år. Vi vil Samtidig benytte anledningen til at gøre operatørerne opmærksomme på, at de som indkvarteringsoperatører på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel (dvs. erindre om den skærpede indberetningspligt over for værtskommunen). Høringen er sendt og den vedhæftes som bilag til denne mail."

Så er der et pkt. 2, hvor I vil gennemgå tilladelser til lovligt fravær, og så står der under pkt. 3:

"3) Vi vil lave et (kort) notat, hvor vi:

a. Beskriver de to sager, vi har haft om mindreårige under 15 ...

b. Beskriver aktuel praksis, herunder at operatørerne har indberetningspligt til kommunen, at vi har aftalt en procedure, hvor vi i FK/Booking modtager info fra UMI-enheden, hvis de støder på sager, hvor der er en myndig ægtefælle, således at vi kan sikre, at problemstillingen er kendt i relation til indkvarteringen af den pågældende mindreårige.

c. Beskriver at vi nu, for at gøre det helt klart, vil tilføje det til vores retningslinjer, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle, og at vi vil holde dialogmøde med operatørerne om problemstillingen. Desuden vil vi overveje fx i forlængelse af dialogmødet, om det bør fremgå af operatørkontrakterne, hvad operatørernes forpligtigelser er i sagerne."

Kan du huske, om du var involveret i udarbejdelsen af denne køreplan?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, jeg var ikke involveret i udarbejdelsen af køreplanen. Jeg var i den praktiske del, så jeg

havde en aktie i pkt. 1. Kontoret for Indkvarteringsvilkår arbejdede på pkt. 2 og 3.

Anne Birgitte Gammeljord:

I dit notat skriver du, at I bad om oplysninger hos indkvarteringsoperatørerne. Her har vi en mail på s. 62. Den er fra dig og sendes kl. 10.21, hvor du skriver:

"Kære operatører

I lyset af gårsdagens historier i pressen samt politiske udmeldinger sendes hermed denne høring vedrørende gifte/samlevende mindreårige asylansøgere. I bedes sende jeres høringssvar til Ditte og Kristina fra Forsørgelseskontoret samt til mig".

Er det er den høring, der er omtalt i køreplanen?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var begrundelsen for, at du skulle sende høringen? Kan du huske det? Hvad fik du oplyst om baggrunden?

Margit Sander Rasmussen:

Efter den 25. januar, hvor der kørte disse pressehistorier, og hvor ministeren kom med facebookopdateringen, mødtes vi den 26. januar. Jeg kan ikke huske det helt konkret, men Lene Vejrum og Ditte Dankert var i hvert fald med. Jeg kan ikke huske, om Kristina Rosado også var med. Vi blev enige om, at vi lige så godt kunne komme i gang med at sende en høring, fordi vi lige om lidt ville blive spurgt om, hvor mange barnebrudepar der var indkvarteret. Vi fordelte det sådan, at jeg sendte høringen. Jeg havde alligevel daglig kontakt til operatørerne qua min arbejdsmæssige funktion. Indkvarteringsvilkår eller Forsørgelseskontoret kunne gå i gang med de andre punkter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad hører I om i denne høring? Er det primært alder, altså aldersforskellen?

Margit Sander Rasmussen:

Formålet er primært at finde ud af, hvor mange par der er. Hvor stort er problemet? Og derudover prøvede jeg at brainstorme, hvilke oplysninger departementet ellers ville spørge om. Og det var selvfølgelig alderen på den mindreårige og den myndige. Vi skulle finde ud af, hvilke centre de boede på. Havde de børn? Havde de ikke børn? Vi begyndte at tænke i, hvad vi ellers ville blive spurgt om, og hvilke oplysninger vi skulle bruge.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan se, at du skriver videre på s. 63:

”Tilføj oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdning til ægteskabet/parforholdet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc.”

Var det de særlige tanker, du gjorde dig, hvor du sagde: ”Det bliver vi nok også spurgt om”?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Udmeldingen fra ministeren allerede den 25. januar var jo ret kategorisk – at alle skulle skilles ad omgående. Så allerede der tænkte vi: ”Det kan man da ikke”. Og vi tænkte på, hvilke argumenter vi skulle bruge for at kunne sige, at der var særlige omstændigheder. Det her var så en brainstorm over de særlige omstændigheder, som vi hurtigt kunne komme i tanke om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om det var en høring, som også var aftalt med departementet, som skulle igangsættes? Fik I noget at vide om det?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tror, at vi ca. ½ time efter, at vi sendte høringen, fik bestillingen fra departementet, om vi ikke kunne høre operatørerne ad, hvor mange par vi egentlig havde derude. Jeg kan ikke huske den præcise ordlyd af bestillingen, og om de også bad om disse ekstra oplysninger, eller

om de bare ville have antal. Det kan jeg ikke huske længere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men I var gået i gang, inden I fik bestillingen fra departementet, som jeg forstår dig?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det var vi. Det var relativt lige til højrebenet, at vi ville få brug for det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 61 har vi en mail fra den 28. januar. Du nævner også en efterfølgende høring under pkt. 2 i dit notat, som jeg har læst op fra. Den her sendes ikke ud af dig. Den sendes af Ditte Kruse Dankert, men du er modtager på den sammen med en række andre, og der står:

”Kære operatører

Tak for jeres hurtige reaktion på høringen nedenfor. Vi desværre behov for at stille et supplerende spørgsmål. Vi vil gerne have oplyst alderen på den myndige person i hver enkelt sag, dvs. vi ønsker at få overblik over aldersforskellen i hver enkelt sag. Samtidig vil vi gerne have oplyst id-numre på de ikke-myndige og – om muligt – alder på fællesbørn. Vi har samlet oplysningerne fra jer, jf. nedenfor – og i må gerne give de supplerende oplysninger ved at notere dette i oversigten nedenfor og sende retur.”

Kan du huske, hvad baggrunden for den høring var?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Der begyndte at florere nogle historier om, at det var gamle mænd over 60 år og små piger på 12 år. Vi ville gerne dokumentere, hvad aldersforskellen egentlig var i disse sager. Typisk var det en pige på 15 til 17 år og en mand, der var mellem 18 år og op i 20'erne. Jeg tror, at 14 år var den største aldersforskel, som vi fandt. Jeg havde brainstormet til den første høring, men jeg havde alligevel glemt, at vi også skulle have alderen på manden, kan jeg se her. For det er det, som vi beder om i mail nr. 2.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om dette også var en bestilling fra departementet? Fordi jeg kan se, at I skriver:

”Vi desværre behov for at stille et supplerende spørgsmål.”

Så var det en idé, I selv fik, eller var det en anmodning, I fik fra departementet?

Margit Sander Rasmussen:

Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 401 har vi nederst en mail fra dig den 17. februar til Lene Vejrum og Kristina Rosado kl. 12.55. Du skriver:

”Kære begge

Har I bemærkninger, tilføjelser etc. til dette udkast?”

Og det er en mail, der skal sendes til en operatørchef:

”Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Med henblik på at finde den mest hensigtsmæssige fremtidige indkvartering for disse par med/uden børn, har vi brug for yderligere oplysninger fra jer om de nedenstående familier. Jeg beklager den korte frist, men I bedes sende svar på nedenstående spørgsmål senest fredag den 19. februar 2016”.

På s. 472 kan vi se, hvordan en af dem har set ud, for der sender du en mail den 18. februar 2016 til Ulrik Pihl og Trine Kristensen med cc til Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen med emnet ”Høring med frist mandag kl. 12.00 (ministeren i samråd om ”barnebrude”)”. Og så står der:

”Kære Ulrik og Trine

Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Vi har brug for yderligere oplysninger fra jer om de konkrete par, før vi kan vurdere, hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.”

Det er det samme, som det vi læste op før, men så er der en ny sætning:

”Derudover er ministeren nu kaldt i samråd om emnet, og til brug for samrådet har vi ligeledes brug for flere oplysninger fra jer.”

Hvad er det så, I hører om her? Fordi det er her, hvor du har skrevet ”Retteligt 18. februar” i dit notat. Så her har I sådan set en tredje høring, som jeg kan se.

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kan ikke huske den i detaljer, men jeg ved, at jeg har den liggende her i mappen. Er det okay, hvis jeg tager den frem?

Retsformanden:

Ja.

Margit Sander Rasmussen:

Okay. Jeg kan se, at der i mailen på s. 473 under den tykke streg står:

”Til brug for samrådet: ...”

Der havde vi brug for at høre, om de havde haft barnebrudepar indkvarteret før november 2015. Og til brug for den fremtidige indkvartering af de konkrete par er der så nogle forskellige oplysninger, vi gerne vil have.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skemaet, som du har foran dig, har vi på s. 474. Der er to skemaer. Først har du parrene ovenfor. Det er så de konkrete operatører, der har disse par, går jeg ud fra. Er det korrekt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har du nedenfor et skema, hvor du siger:

”Spørgsmålene, som bedes besvaret separat for hvert par (et skema pr. par), er disse: ...”

Du spørger så ind til ID på parret, og om den kvindelige part er gravid. Har den kvindelige part andre voksne familiemedlemmer i Danmark? Og så er der nogle alternativer. Så spørges der, om den mandlige part har andre familiemedlemmer i Danmark. Har parret fælles børn og/eller særbørn? Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt? Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien? Og så et punkt om øvrige forhold.

Som jeg forstod dig, lavede du begge skemaer. Er det korrekt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er i hvert fald sådan, jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var skemaerne – altså de oplysninger, der skulle frem – nogle, du havde drøftelser om med Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert eller andre?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det var det. Jeg kan huske, at jeg drøftede med Kristina Rosado, at vi også blev nødt til at spørge par med fælles børn om, hvor børnene skulle bo. Vi kunne ikke bare gå ud fra, at de skulle bo hos moren. Det ville være det mest rimelige at spørge parret selv, hvor de syntes, at deres børn skulle bo, hvis de skulle bo hver for sig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har I møder, hvor I drøfter de oplysninger, der kommer ind fra centrene eller operatørerne? Det var det første spørgsmål, jeg ville stille dig.

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det er lidt her, at jeg slipper sagen, fordi jeg går på ferie. Det var også derfor, at de skulle sende svarene til Kristina. Og så rokerer jeg, og så er jeg ikke længere med. Så det her er

mere eller mindre det sidste, som jeg helt konkret har med at gøre på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du noget om, hvad I gjorde? Hvordan I håndterede de indkomne oplysninger? Journaliserede I dem på sagen? Hvordan havde man adgang til dem, så man kunne se, at de relaterede sig til de konkrete sager?

Margit Sander Rasmussen:

Det ved jeg faktisk ikke 100 %, fordi ansvaret for, hvordan disse ting skulle journaliseres, lå i Indkvarteringsvilkår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har lidt spørgsmål til pkt. 3 i dit notat. Her skal vi til s. 95, og her er vi igen i høringsfasen. Vi kan se, at Ditte Kruse Dankert den 26. januar sender et kort notat om indkvartering af mindreårige til departementet, til Line Skytte Mørk Hansen, med bemærkning om, at der, som det fremgår af notatet, vil blive eftersendt et særskilt notat om resultatet af høringerne. Er det korrekt forstået, at du ikke har været involveret i udarbejdelsen af det notat? Vi kan se det på s. 96. Det er notatet om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevere. Det er også omtalt i den køreplan, som vi har været inde på. Har du været med til at udarbejde det notat?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det har jeg ikke. Jeg havde den funktion i bookingen ... det var meget det praktiske, der kørte der. Indkvarteringsvilkår stod for alt det med udarbejdelse af notater osv.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 99 kan vi se, at der er nogle initiativer, og det er omtalt, at der skal være nogle dialogmøder, og at man skal gøre noget fremadrettet i forhold til retningslinjerne med operatørerne. Har du været med til sådanne dialogmøder? Og har du været med til at tage initiativ til, at de blev holdt?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det har jeg ikke, for på det tidspunkt er jeg rokeret. Jeg rokerer til ledelsessekretariatet den 1. marts. Jeg ved, at der blev holdt et operatørmøde på et eller andet tidspunkt i 2016, hvor emnet barnebrude var på, men jeg var hverken med til mødet eller med til at forberede noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er rigtigt. Det blev der i hvert fald den 23. februar. Det har vi dokumenteret i sagen. På s. 110 har vi en mail fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen med Henrik Grunnet og Ditte Dankert cc, hvor man sender det notat, som vi lige var inde på, samt notatet vedrørende resultaterne af den iværksatte høring. På s. 115 har vi resultatet af høringen af indkvarteringsoperatørerne. Det fremgår, at den er sendt ud den 26. januar, og så er der angivet nogle hovedkonklusioner og konkrete svar. Var du med til at lave dette bilag? Altså samle de oplysninger om den høring, der blev foretaget, i et notat?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, ikke så vidt jeg husker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du nogen erindring om, hvem der kan have lavet notatet og samlet de modtagne oplysninger fra operatørerne?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg ved, at jeg lavede et excelark, hvor jeg skrev nogle af disse oplysninger ind, men jeg ved ikke, hvem der har skrevet det her, ud over at det må hidrøre fra Kontoret for Indkvarteringsvilkår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har været inde over en drøftelse på det her tidspunkt om de sidste to afsnit i hovedkonklusionen?

”For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens

indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Er det en drøftelse, du kan huske, at I har haft på det tidspunkt eller lidt senere, inden du forlader området?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kan ikke huske, om vi har haft en drøftelse om det, men det passer meget godt med, hvad vi bad om af oplysninger i høring nr. 2, så vidt jeg husker. Så det hænger nok sammen – altså at vi har bedt om oplysningerne for at kunne skrive noget om det i dette notat. Men jeg kan ikke huske, om jeg var inde over de drøftelser og overvejelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 166 kan vi se en mail fra Anne Nygaard Just i departementet til Ditte Kruse Dankert:

”Som aftalt hermed notatet om barnebruge – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

På s. 167-171 kan vi se, at styrelsen sender sine bemærkninger samme dag. Har du været inde over bemærkningerne til notatet?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det har jeg ikke. Jeg læste notatet, efter det var sendt ind. Jeg fik det sendt til orientering på en eller anden måde, men jeg har ikke været inde over det, før det blev sendt ind, så jeg har ikke været med til at afgive bemærkninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvornår du læste det eller fik det til orientering efterfølgende?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du læste det eller har drøftet det med nogen?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kan huske, at jeg læste det. Og vi drøftede nok det med, at vi stadig stod to forskellige steder, og at det ligesom ikke var landet endnu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor tror du, vi er hende tidsmæssigt? Du siger, at du læste det, og at I drøftede, at der var forskellige muligheder, og at det ikke var landet endnu. Er vi så omkring tidspunktet for pressemeddelelsen den 10. februar, eller er vi tilbage ved den 29. januar, måske begyndelsen af februar? Har du mulighed for at tidsfæste det nærmere?

Margit Sander Rasmussen:

Det kan jeg faktisk ikke huske. Det må jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem du drøftede det med?

Margit Sander Rasmussen:

Det har sandsynligvis været Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado. Der var ikke nogen grund til også at inddrage Lene Vejrum, for det var jo sendt ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 247 kommer der en mail fra Nils Bak sendt den 10. februar til Henrik Grunnet, Lene Vejrum og Morten Bo Laursen med Ditte Kruse Dankert cc. Emnet er "Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle", og der står:

"Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle."

Kan du huske, hvornår du hørte om pressemeddelelsen, og hvad reaktionerne var på den i styrelsen?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg hørte om pressemeddelelsen, da den kom. Samtidig med at den blev offentliggjort, fik vi den også sendt ud til styrelsen, hvor den blev distribueret til dem, der nu skulle bruge den. Som jeg også har skrevet i mit notat, blev jeg overrasket over, at den var så kategorisk, som den var. Vi kiggede også lidt på hinanden og tænkte: "Der må jo komme noget mere". Så reaktionen var nok overraskelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lige til pressemeddelelsen på s. 256. Det er her, hvor der kommer en mail fra Line Skytte Mørk Hansen til Lene Vejrum kl. 14.25, hvor man sender pressemeddelelsen. Og så kan vi se, at den har et bilag: "Læs om høringen i det vedhæftede bilag". Dette bilag har vi på s. 260, og det minder meget om et af jeres høringssvar, nemlig det sidste. Kan du huske, om I også havde en drøftelse om bilaget på det tidspunkt?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, de drøftelser var jeg ikke involveret i, hvis der var nogen. Jeg ved faktisk ikke, om der var nogen drøftelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger, er det, fordi det egentlig er meget detaljerede bilag. Det, der sendes ud her, er oplysninger om, hvor de pågældende er indkvarteret. Der mangler faktisk kun navnet på dem. Men du husker ikke, at I havde en drøftelse om det?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 262 en mail fra Line Skytte Mørk Hansen kl. 14.41, og der skriver hun:

"Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Har du hørt om en sådan samtale mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det har jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du hørt om mere end én samtale den 10. februar?

Margit Sander Rasmussen:

Det ved jeg faktisk ikke, om der har været. Jeg ved simpelt hen ikke, om de talte sammen flere gange den dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har hørt om en samtale. Hvem har fortalt dig om den, og hvad har du fået refereret?

Margit Sander Rasmussen:

Vi havde det her møde samme eftermiddag, hvor Lene Vejrum, Ditte Dankert, Kristina Rosado og jeg deltog, som jeg husker det. Det var på det møde, hvor jeg forklarede for Instrukskommissionen, at jeg kunne se på Lene Vejrum og Ditte Dankert, at der var sket noget ud over det sædvanlige. De var helt grå i ansigterne, og de sagde det her med, at de alle sammen skulle skilles ad, og at der ikke var noget at komme efter. Så jo, den telefonsamtale har jeg hørt om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hørte du, om der havde været forsøg på en dialog under telefonsamtalen? Nu var I gået i gang med at lave en høring og gøre klar til nogle undtagelser og nogle bemærkninger. Havde der så været en dialog om det og et forsøg på at påvirke departementet?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Lene Vejrum oplyste, at hun havde spurgt, om der var nogen undtagelsesmuligheder, fordi der var nogle af disse par eller familier, som var sårbare. Og hun havde spurgt, om vi fik nogen retningslinjer. Og det, vi fik tilsendt, var pressemeddelelsen en gang til. Og det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der på det tidspunkt nogen melding fra departementet om Danmarks internationale forpligtelser, EMRK eller andre ting?

Margit Sander Rasmussen:

Det fik jeg i hvert fald ikke refereret. Man kan sige, at vi havde haft disse drøftelser både internt i styrelsen og internt i departementet og mellem styrelsen og departementet fra den 25. januar og frem til den 10. februar. Men jeg fik ikke refereret, at der var noget omkring det i telefonsamtalen den 10. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at der var drøftelser forud for telefonsamtalen: Var det drøftelser, I havde i styrelsen omkring EMRK, da I indhentede oplysninger fra operatørerne, hvor I også gjorde jer overvejelser om, hvor langt I kunne gå i forhold til forpligtelserne?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Når ens minister går ud med en kategorisk udmelding på Facebook den 25. januar, begynder man at tænke: ”Okay, det her bliver vi bedt om lige om lidt. Hvordan administrerer vi det?” Og så begynder man at bruge hele sit juridiske bagkatalog, hvor man tænker: ”Okay, der er i hvert fald noget, der hedder artikel 8 i menneskerettighedskonventionen. Der er noget, der hedder børnekonventionen. Hvad er det for nogle oplysninger, vi skal have ind for at kunne vurdere disse sager?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der drøftelser om, hvor langt man kunne gå? Altså om man kunne gå helt til kanten, eller om man skulle holde sig lidt inden for kanten?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, der var helt klart drøftelser om, hvor langt man kunne gå. Og det var helt klart opfattelsen i Udlændingestyrelsen, at der blev nødt til at være undtagelsesmuligheder, netop af hensyn til at vi kunne holde os inden for konventionerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det også en melding, man gav tilbage til departementet, som du har hørt om?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, som jeg har fået det refereret. Og som jeg har fået det refereret, var Jesper Gori og Lykke Sørensen også enige med os.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 284 har vi en mail, som Ditte Kruse Dankert sender ud den 10. februar kl. 16.08 til operatørerne. Du er også modtager af den. Hun skriver:

”Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Var du med til at lave den her?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det var jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvorfor det skulle gå så hurtigt?

Margit Sander Rasmussen:

Som jeg husker det, var det et ønske fra departementet, at den mail skulle sendes til operatørerne samme dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

I andet afsnit tales der om ”beslutningen fra ministeren”. Opfattede I det som en ministerbeslutning?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kan kun tale på egne vegne, og min oplevelse var, at det var en ministerbeslutning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad bygger du din oplevelse på?

Margit Sander Rasmussen:

Den bygger jeg på, at jeg i perioden fra den 25. januar og frem til den 10. februar havde fået refereret, at der også var embedsmænd i ministeriet, som holdt fast i, at der måtte være en undtagelsesmulighed. Den 10. februar kommer så den her kategoriske pressemeddelelse, hvor der står, at der ikke er undtagelser, heller ikke hvis parret har børn. Og det, jeg også fik refereret, var, at embedsmænd i departementet havde svært ved at komme igennem til ministeren med det argument, at der blev nødt til at være undtagelsesmuligheder. Så derfor var det min opfattelse, at det måtte komme fra ministeren, når det nu endte med en ordning, hvor der ikke var nogen undtagelsesmulighed. Men jeg har hverken hørt eller læst noget direkte fra ministeren, som siger det. Det er en følgeslutning af de oplysninger, der var på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 kan vi se, at Lene Vejrum den 10. februar kl. 16.40 sender en mail til Line Skytte Mørk Hansen:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet, og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecener, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Var du involveret i samtaler med nogen i departementet på det her tidspunkt omkring status på adskillelserne, og hvor langt de var kommet?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg blev ringet op jævnlige af en fuldmægtig fra departementet og blev spurgt til, hvad status var, og hvornår vi forventede at skille nogen ad. Et eller andet sted sådan lidt: ”Kom nu i gang”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem du talte med?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det var Anne Just.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så i de her dage havde du flere samtaler med Anne Just om, hvor langt I er, og hvad der sker?

Margit Sander Rasmussen:

Som jeg husker det, talte vi sammen dagligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Følte du eller følte I i styrelsen et pres for, at I skulle se at få gjort noget?

Margit Sander Rasmussen:

Helt sikkert. Det kunne kun gå for langsomt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev presset mindre hen ad vejen, i tiden inden du tog på ferie?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, vi forsøgte på at gå stille og roligt i gang. Jeg lavede den her prioriterede rækkefølge, hvor vi ventede med dem, der havde børn, dem, der var gravide, og dem med særlige omstændigheder. Tilgangen var først at tage den lille gruppe med dem, hvor der hverken var børn, graviditet eller særlige omstændigheder, og så sige: ”Nu er vi i gang. De første er planlagt, og lad os så se, om ikke vi kan få dialogen med departementet op at køre igen.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Så på det tidspunkt var der ingen dialog med departementet om undtagelser eller noget som helst? I kørte i princippet efter en undtagelsesfri ordning?

Margit Sander Rasmussen:

Der havde været de her drøftelser fra slutningen af januar og frem til 10. februar. Og som jeg oplevede det, smækkede døren i den 10. februar. Så var der ikke mere at diskutere. Nu skulle alle skilles ad uden undtagelse, og det skulle gå hurtigt. Det, vi så forsøgte på, var at tage en lille gruppe og sige: ”Nu er vi i gang, men kan vi ikke godt snakke om det her igen, fordi nogle af parrene har børn”. Og så forsøgte vi på at få gang i dialogen igen omkring de ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så forstod jeg det rigtigt – var det dig, der definerede den første gruppe af dem, I hurtigst kunne flytte?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er det, jeg har skrevet i mit notat. Jeg har netop skrevet det i notatet, fordi det ellers kun eksisterede i min hukommelse. Hvorfor var det, vi lige tog de par? Det er også en af grundene til, at jeg har skrevet notatet. Mange af disse ting foregik jo som faktisk forvaltningsvirksomhed, hvor der ikke nødvendigvis var noget noteret nogen steder. Så jeg skrev notatet i 2017 for at få det ud af min hukommelse og ned på

papir, mens jeg stadigvæk kunne huske, hvad det var, jeg havde tænkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du, når du nu havde næsten daglige telefonsamtaler med Anne Nygaard Just, hvor hun rykkede, nævnte noget om betænelighederne?

Margit Sander Rasmussen:

Det gjorde jeg. Jeg sagde: ”Er I nu også helt sikre på, at det er en god idé?” Og vi snakkede lidt frem og tilbage om det. Men min opfattelse var, at vi havde en fælles forståelse af, at vi var fanget i det her. Vi var ligesom de laveste fodtudser, så der var ikke rigtig så meget, vi kunne gøre ved det. Det var den opfattelse, jeg havde i hvert fald.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lige tilbage til mailen til Ulrik Pihl og Trine Kristensen på s. 472. Ud over samråd Z spørger du også her:

”Vi har brug for yderligere oplysninger fra jer om de konkrete par, før vi kan vurdere, hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.”

Her nævnes der ikke noget om, at I vil lave en sagsbehandling, eller at I skal til at vurdere. Det lyder ret kategorisk, at I har brug for de her yderligere oplysninger for at vurdere, hvordan I mest hensigtsmæssigt skiller parrene ad. Var det også tanken på det her tidspunkt?

Margit Sander Rasmussen:

På det her tidspunkt håbede vi stadigvæk på, at vi kunne få en melding fra departementet om, at man godt kunne gøre undtagelser, så vi forsøgte her på at indhente de oplysninger, vi skulle bruge for at træffe en beslutning om, hvorvidt der skulle gøres undtagelser, og hvordan vi så gjorde det mest hensigtsmæssigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Meldte I ud på det tidspunkt, at det var grunden? Altså at I skulle bruge oplysningerne til brug for en konkret sagsbehandling?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tror ikke, at jeg helt forstår spørgsmålet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker på, om man meddelte f.eks. de her operatører – og det gælder også Røde Kors, fordi det er en identisk mail, der er sendt til alle – at de oplysninger, man skulle have ind her, var til brug for en egentlig sagsbehandling om, hvorvidt der kunne være undtagelser eller ikke undtagelser?

Margit Sander Rasmussen:

På det her tidspunkt vidste vi ikke endnu, om vi kunne få lov til at lave undtagelser. Det er i hvert fald min opfattelse. Det var sådan, jeg havde forstået det dengang. Vi vidste ikke, om vi fik lov til at lave de her undtagelser eller ej, så derfor kunne vi heller ikke melde mere konkret ud, om vi skulle sagsbehandle eller ej. Vi kunne bare bede om disse oplysninger, så vi havde dem, hvis vi fik lov.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er også sådan, jeg har forstået det – jeg ville bare være sikker. Hvor hurtigt ville en flytning kunne gennemføres?

Margit Sander Rasmussen:

I princippet ville vi den 10. februar kunne have planlagt samtlige par til at flytte dagen efter. Det kunne vi i princippet have gjort. Normalt planlægger man mandag en flytning til torsdag eller fredag. Og torsdag planlægger man en flytning til mandag eller tirsdag. Og det er, fordi vi planlægger det inde i det her system, IBS. De har også det system hos centerpersonalet på de forskellige centre. De trækker så nogle lister over, hvem der skal flytte ind og ud, og så går de ud og får fat i de pågældende beboere og siger: ”Du skal pakke dine ting, du skal videre til det og det center”. De skal lige have nogle dage. En normal flytning tager derfor ca. 3-4 dage, så centerpersonalet lige kan få fat på folk, og de kan begynde at pakke deres ting og sager. Men det er klart, at hvis vi har en hastesag, kan vi bede folk om at flytte på 10 minutter, altså: ”Pak dine ting nu, taxaen er her”. Så i denne situation kunne vi godt den 10. februar have

planlagt alle til at flytte med det samme, men det gjorde vi altså ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor gjorde I ikke det?

Margit Sander Rasmussen:

Det gjorde vi ikke, fordi vi var en lille smule i chok over, at vi havde fået den her kategoriske udmelding, og vi gjorde det ikke, fordi vi forsøgte at rygsvømme lidt for at se, om vi kunne komme igennem en gang til med at få noget dialog i gang igen – om der ikke skulle være undtagelsesmuligheder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så begrundelsen var ikke, at det var for besværligt? At I havde praktiske problemer med at få det gennemført, kæmpe arbejde eller et eller andet?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, i princippet tager det 10 minutter at planlægge en flytning i systemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

I pkt. 6 i dit notat nævner du, at du og Kristina Rosado drøftede Kodex VII. Kan du knytte lidt yderligere bemærkninger til, hvornår det var i forløbet, og hvad I særligt drøftede i Kodex VII? Var det lovligheden eller sagligheden? Hvad var det specielt, I havde en drøftelse om?

Margit Sander Rasmussen:

Det var særligt efter den 10. februar og den kategoriske pressemeddelelse og det her med, at vi bad om yderligere retningslinjer, og det eneste, vi fik tilsendt, var pressemeddelelsen en gang til, hvor der bl.a. står, at alle skal flytte fra hinanden, og at det også gælder, selv om parrene har børn. Og det kan lyde mærkeligt, men der står jo i Kodex VII, at man skal sige fra, hvis man får en ulovlig ordre, men når man står i situationen ... Det var nogle meget mærkelige dage, og jeg havde lyst til at knibe mig selv i armen og tænkte, at der lige om lidt kom én og sagde, at det var en misforståelse. Det skete bare ikke. Jeg tror, at vi blev en smule ... ”Passer det her virkelig? Sker det her virkelig?” Så vi drøftede det, og vi drøftede dels lovligheden,

dels sagligheden, og også hvorfor det skulle gå så stærkt, og hvorfor vi ikke kunne få lov til at gøre det på en skånsom måde over for de mennesker, som det gik ud over. Vi drøftede også, hvem vi skulle sige fra over for, for Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum var jo enige med os. Vi havde allerede sagt fra over for både vores nærmeste overordnede og den persons nærmeste overordnede. Og som vi havde hørt det, var embedsmændene i departementet også enige med os, i hvert fald Jesper Gori og Lykke Sørensens. Så skulle jeg gribe knoglen og ringe til Uffe Toudal? Skulle jeg gribe knoglen og ringe til Christian Kettel? Det var bare en meget mærkelig situation at være i, hvor det var utrolig svært at finde ud af, hvordan vi skulle manøvrere. Det var nogle af de drøftelser, vi havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nævnte du og Kristina Rosado ordene Kodex VII over for Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det gjorde vi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det er, som jeg forstår det, efter pressemeddelelsen i februar?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, lige præcis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til pkt. 7 i dit notat. Det vil sige, at vi går lidt tilbage i tid nu. Vi har en mail på s. 278. Nederst kan vi se, at den er fra dig den 10. februar kl. 16.29. Emnet er ”adskillelse af par, hvor en er mindreårig”, og prioriteten er ”Høj”. I mailen står der videre på s. 279:

”Kære alle

Et hurtigt overblik over de 27 par fører til, at der er behov for at skille 21 samlevende par ad.

De 21 samlevende par:

- 6 samlevende par har børn (mindst et par venter yderligere et barn)

- 5 samlevende par, hvor pigen er førstegangsgavid (her er medtalt et umi-par, som bor på samme center, men ikke samme værelse)
- 10 samlevende par uden børn eller graviditet (her er medtalt et umi-par, som bor på samme center, men ikke samme værelse)

For de øvrige 6 par er der ikke noget flyttebehov:

- 4 har herboende kæreste uden for centret
- 1 samlevende par uden børn er blevet adskilt (pigen under 15 år)
- 1 par, hvor pigen er gravid, er blevet adskilt (pigen under 15 år)

Jeg afventer en liste fra Forsørgelseskontoret med Person ID på de pågældende. Herefter kan vi begynde at tilrettelægge flytningerne.

Jeg har i første omgang bedt Røde Kors om at undersøge, om det er muligt at skabe kapacitet i kvindeafdelingen i Kongelunden til de 6 kvinder med børn.

Her kan mændene jo så bo i f.eks. Avnstrup.

Jammerbugt kommune har allerede to mindreårige (den ene er gravid) boende i eller med tilknytning til Vester Thorup, og mændene boende i Brovst. Jeg har bedt Jammerbugt kommune om at undersøge, om det er muligt at skabe kapacitet til flere førstegangsgravide (vi har pt. 5 stk.) samt deres mænd på de to centre.

Derudover har vi ledig kapacitet i Annebergparken, hvor vi kan flytte nogle af de ikke-gravide piger uden børn hen. Her kan mændene jo også bo i f.eks. Avnstrup. I princippet er der kapacitet til, at de alle 10 flytter til Annebergparken.

Tidsperspektiv:

Flytningerne til Annebergparken kan sættes i værk relativt hurtigt. Vi kan i morgen planlægge indflytning fredag eller mandag.

De øvrige flytninger afhænger af, hvor hurtigt operatørerne kan skabe plads. Flytningerne kan sandsynligvis planlægges til sidst i næste uge.

Hvornår flytningerne så reelt effektueres afhænger af, om der bliver behov for flyttepåbud m.v.”

Her bruger du udtrykket – og du nævner det også i dit notat – at der er ”behov for”. Kan du ikke knytte lidt yderligere bemærkninger til, hvorfor du sætter det i anførselstegn, da du laver dit notat?

Margit Sander Rasmussen:

På det tidspunkt havde vi rygende travlt. Vi plejede at synes, at vi havde travlt, når vi havde 6.000 indkvarterede. På det tidspunkt havde vi 18.000 indkvarterede og 98 centre, som vi kunne flytte frem og tilbage imellem. Så nogle af de her mails er ikke skrevet på en måde, hvor man har tænkt rigtig meget over formuleringerne. Det var også derfor, at jeg følte trang til at skrive i mit notat fra 2017, at det ikke er udtryk for, at vi har vurderet, at de skulle skilles ad, når jeg har skrevet ”behov for” her. Det var mere et udtryk for, at de 21 faktisk lever sammen på centrene, imens de andre 6 har herboende kærester andre steder eller allerede er skilt ad. Så det var mere sådan.

På et tidspunkt blev der også givet aktindsigt i den her mail, og det førte til en overskrift i pressen om, at styrelsen allerede her var i gang, og at de bare havde gjort det hele over stok og sten, netop på grund af ordene ”behov for”. Men det var altså ikke sådan, det skulle forstås. Det er simpelt hen en hurtigt skrevet mail.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 er den mail, som Lene Vejrum sender til Line Skytte Mørk Hansen kl. 16.40. Der opererer vi med fire grupper. Hvis vi går tilbage til s. 279, har vi også nogle grupper, men det er ikke de samme grupper, som jeg kan se det. Er det rigtigt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der er en ekstern melding om, at I opererer med fire grupper, altså aldersopdelt. På s. 283 opererer I med fire grupper: Mindreårige,

mindreårige gravide, mindreårige mødre, og så er der mændene. Det er de fire grupper, som I opererer med i forhold til departementet. Og så er der de andre grupper, der var nævnt på s. 279. Måske du lige vil knytte et par bemærkninger til forskellen?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tror faktisk, at det er helt tilfældigt. De fire grupper, som er nævnt her på s. 279, er en opdeling i, hvor mange der har børn, hvor mange der er førstegangsgravide, hvor mange der hverken har børn eller graviditet, og hvor mange der ikke har et flyttebehov. Det er én måde at gøre det op på. Jeg tror faktisk bare, at det er tilfældigt, at der i begge mails er fire grupper. På s. 283 er det mere et spørgsmål om, hvor vi skal flytte dem hen. UMI er en forkortelse for ”uledsagede mindreårige asylansøgere”. Og der har vi UMI-centre, altså børnecentre, hvor kun de er indkvarteret, hvor der er døgnbemanding, og hvor man har et specifikt fokus på den her særligt sårbare gruppe, der er her som uledsaget. En mindreårig, som i princippet er i et forhold med en voksen, er ikke uledsaget og bliver derfor indkvarteret på et opholdscenter sammen med sin ægtefælle/samlever og eventuelle børn. Men når vi skiller dem ad, bliver det pludselig en uledsaget mindreårig. Så det gav også nogle indkvarteringsmæssige udfordringer. For hvor gør man af en uledsaget mindreårig, som også har børn? Det kan man ikke rigtig håndtere på et børnecenter. Man kan faktisk heller ikke håndtere det på et opholdscenter, fordi moren også er mindreårig. Der var nogle ting her, hvor vi skulle overveje meget specifikt, hvordan vi skulle gøre det. Og mailen fra Lene Vejrum til Line Skytte handler mere om indkvarterings-specifikke ting, som hvordan vi bedst gør det her. Det er tilfældigt, at der også er fire grupper i den anden mail.

Anne Birgitte Gammeljord:

I pkt. 8 i dit notat fortæller du, hvordan du den 12. februar planlagde i IBS at adskille en række barnebrudepar. Jeg synes, at du nævnte før, at I havde et møde allerede den 10. februar, hvor I gik det her igennem. Kan du ikke knytte nogle bemærkninger til, hvem der deltog i mødet?

Margit Sander Rasmussen:

Om eftermiddagen den 10. februar, efter pressemeddelelsen var kommet ud, husker jeg det sådan, at Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og jeg mødtes på Lene Vejrum's kontor, hvor vi drøftede pressemeddelelsen, og hvad vi nu skulle gøre. Som jeg husker det, skulle jeg gå tilbage og få et overblik over sagerne, kigge i alle sagsakterne osv. Vi var jo gået i gang. Allerede den 25. og 26. januar gik vi i gang med den første høring, men jeg skulle ligesom trawle det hele igennem igen. Og så mener jeg, at vi omkring den 11. eller 12. februar fik en henvendelse fra Røde Kors om, at de havde talt forkert, så der var flere par, der skulle på listen, og dem skulle vi også have med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu så vi mailen fra Lene Vejrum før, og den var kl. 16.40. Kan du tidsmæssigt fæste mødet? Har det været, før hun sender mailen, at I har et internt møde imellem jer, eller ligger det efter?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg mener, at vi havde mødet før. Kan vi se mailen fra Lene Vejrum igen? Om det var den mail, hvor ... ja, fordi det sidste, hun skriver i mailen, er:

”Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud”.

Det foreslog jeg, at hun skrev ind. For vi havde også en drøftelse på mødet om, hvordan vi skulle skille dem ad. Hvad er det for en hjemmel, vi har i udlændingeloven? Det er udlændingelovens § 42 a, stk. 7, og så nogle forskellige punktnummer i den bestemmelse. Normal flytning er faktisk forvaltningsvirksomhed. Der bliver ikke truffet nogen afgørelser. Man går simpelt hen bare ind og taster i IBS. Det er det, der tager 10 minutter. Hvis en beboer ikke vil efterkomme den planlagte flytning, skal der partshøres. Når man er kommet igennem den proces og har vurderet, om det kan gøre en forskel, hvad beboeren siger om ikke at ville flytte, og vi fastholder, at beboeren skal flytte, så kan

vi bede politiet om at komme og hjælpe med at få gennemført flytningen. Det ville vi meget nødig ud i, fordi der i mange tilfælde var tale om unge par med børn, og vi syntes ikke, at det var superskånsomt at få politiet ud at hjælpe med de her ting. Derudover er hjemlen bygget sådan op, at man skal starte med en planlagt flytning som almindelig faktisk forvaltningsvirksomhed, og hvis de nægter, kan man gå videre med et flyttepåbud. I bagklogskabens ulideligt klare lys, kan man jo se, at der, selv om man ikke lige havde hjemlen til det her, findes almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, som siger, at vi godt kunne gå ind og partshøre alligevel og træffe en begrundet afgørelse. Det tænkte jeg i hvert fald ikke på dengang. Og jeg vil også sige, at med det pres, der var fra departementet, var det ikke muligt at sige: ”Vi venter lige 14 dage. Vi skal lige høre dem alle sammen ad.” Jeg tror, at jeg sagde i min forklaring for Instrukskommissionen, at jeg faktisk ikke tror, at jeg havde haft mit job i dag, hvis jeg havde sagt, at vi lige skulle give det 14 dage.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så som du husker det, var det ikke en drøftelse, I havde med departementet, om, hvorvidt I skulle igangsætte en egentlig partshøring og høre de enkelte par ad?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, som jeg husker det, var det ikke en drøftelse, vi havde dér. Jeg tror, at der kom noget efterfølgende, men det har jeg ikke været involveret i. Jeg kan bare huske, at der var et eller andet efterfølgende omkring det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der har sikkert været noget i forbindelse med genoptagelsessagerne, tænker jeg. Det kan være, at det er det, du kan huske. Hvornår begyndte du at se på, hvad I skulle have af oplysninger, når man nu skulle kategorisere parrene, som man f.eks. gør på s. 279?

Margit Sander Rasmussen:

Det var det arbejde, som startede allerede med den første brainstorm den 26. januar efter udmeldingerne på Facebook. Og så anden høring: ”Nåh ja, vi skal også have alderen på

mændene”. Og tredje høring: ”Vi bliver nødt til at finde ud af, hvilken forælder børnene skal bo sammen med, hvis vi skal skille dem ad”. Så det var sådan en løbende vurdering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du nu skulle træffe de her beslutninger, var det så din fornemmelse, at du havde de oplysninger, du skulle bruge? Når du kiggede ned i materialet, kunne du se om parrene kunne tale dansk, eller om de havde brug for tolkebistand eller andet? Havde du de oplysninger, du skulle bruge?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg havde kun mulighed for at lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og det var i mange tilfælde sparsomt. Det var jo folk, der var indrejst inden for det seneste halve år, og vi havde som sagt lynende travlt, så det var ikke dem alle, der havde været til asylsamtale. Nogle af dem havde udfyldt et asylskema, men det var på deres modersmål, og det var ikke blevet oversat endnu. Så det, jeg gjorde, var, at jeg læste alt, hvad jeg kunne finde. Jeg åbnede hver eneste sag, der lå i vores system, og så lagde jeg i et vist omfang også vægt på de oplysninger, der ikke var der, fordi jeg ved, hvordan systemet fungerer. Jeg ved, at hvis der er bekymring for børnenes trivsel, ville vi have en sag om det hos os. Hvis der er alvorlig sygdom, ville vi også have en sag om det hos os. Så jeg blev simpelt hen nødt til at sige, at hvis der ikke var sådan en sag, var der sandsynligvis ikke noget om det. Men jeg må sige, at jeg var meget udfordret på min faglighed. Det var meget, meget svært.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har fremlagt et støttebilag med oversigt over de berørte par for Rigsretten. Og der kan man på s. 2 finde et par, som hedder T-K og T-M. Det er par 9. Hun er fra 2000, så hun er 15, og han er fra 1996, så han er 19. Hun er gravid, og de er indrejst i november 2015. De overgår senere til integration. Hun er gravid, så i realiteten burde det vel være en af dem, der ikke burde have været adskilt? Vi kan se, at de bliver adskilt den 16. februar 2016.

Margit Sander Rasmussen:

Hvis de er blevet adskilt den 16. februar 2016, er det sandsynligvis mig, der har planlagt dem. Og så er der tale om en fejl.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan det være, fordi du havde for travlt? Eller kan det være, fordi de oplysninger, du skulle bruge, simpelt hen ikke var i materialet?

Margit Sander Rasmussen:

Ja til begge dele.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har også her på s. 2 et par, der hedder Å-K og Å-M. Det er par 6. Der kan vi se, at aldersforskellen igen ikke er så stor, 17 år og 18 år. De er indrejst i oktober 2015, og de bliver også adskilt. I parekstrakten s. 2723 er der en beskrivelse af parret. Kvinden oplyser bl.a., at de er forelskede, og at ægteskabet er frivilligt. Hvis man har et par, der oplyser at være gift og forelsket, og det er frivilligt, hvorfor skal man så skilles? Var det nogle overvejelser, du gjorde dig?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, helt sikkert. Jeg kan godt huske, at der var en sag, hvor deres asylmotiv faktisk var, at hendes forældre havde modsatte sig, at de skulle giftes. Og så oplyste de, at de var flygtet, fordi de gerne ville være sammen. Men der er det med de her par – og det ved jeg også fra min tid i socialforvaltningen, selv om den var relativt kort – at det ikke er altid, at man som det første fortæller: ”Jeg er i øvrigt i et tvangsægteskab”. Typisk vil man skulle arbejde med sådan en pige i et stykke tid, og hun vil skulle oparbejde en form for tryghed ved myndighederne og oparbejde en tro på, at hvis hun siger det, kan hun rent faktisk komme væk fra manden, hvis hun ikke har lyst til at være sammen med ham, før hun begynder at sige: ”Jamen det er måske ikke helt med min egen frie vilje, at jeg er sammen med ham her”. Det var den ordning, vi havde før. Der fik de lov til at bo sammen, og så blev det indberettet til kommunen, som så lavede en socialfaglig undersøgelse og havde samtaler med pigen for sig, uden at manden var der, hvor man kunne få opbygget det tillidsforhold til, at

pigen ville føle sig tryk ved at sige: ”Det var måske ikke min egen beslutning at blive gift med ham her”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævner du selv, at det var den ordning, I havde før 10. februar. Så efter 10. februar er det ikke længere ordningen. Så er det nærmest den anden vej rundt. Det er faktisk en omvendt bevisbyrde, hvis man taler som jurist. Man skal forsøge at bevise, at det ikke er et tvangsægteskab. Det er jo ret vanskeligt.

Margit Sander Rasmussen:

Ja, lige præcis. Udgangspunktet vendes om. Noget af det, jeg overvejede dengang, var, at det mindede en smule om den paragraf, der er i udlændingeloven i forhold til ægtefællesammenføring. I gamle dage var det § 9, stk. 8. Nu tror jeg, at bestemmelsen er flyttet til et andet sted. Af bestemmelsen følger, at hvis et ægteskab er indgået mellem en fætter og en kusine, hvilket jo i Danmark er lovligt eller i hvert fald var lovligt for 10 år siden, så er der en formodning for tvang. Og det var nok den logik, jeg på en måde lagde ned over de her sager og sagde: ”Okay, nu vender vi udgangspunktet om”. Så er der en formodning for tvang, og det er derfor, at de skal flytte fra hinanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, om der blev fulgt op over for de her par, efter at adskillelsen var blevet foretaget?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, der kom jo bl.a. en ombudsmandssag om, hvor længe de så skulle være adskilt, og om de skulle være adskilt resten af tiden. Jeg ved også, at vi også drøftede, at hvis de ender med begge at få asyl, så kan de bede om at komme til bo sammen igen ude i kommunen, efter at man har skilt dem ad i indkvarteringsssystemet. Hvad har vi så opnået? Så ja, der var nogle drøftelser om det efterfølgende, men det var jeg ikke involveret i arbejdsmæssigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I havde drøftelser om det tidsmæssige aspekt? En række af parrene, bl.a. de to par, vi har haft fremme, var kommet til

landet i oktober 2015, nogle endda noget før. Og der har de boet sammen, som du siger, for det gjorde man jo indtil den 10. februar. Havde I nogen overvejelser om den problemstilling? I princippet var det par, der var anerkendt til at kunne bo sammen, og så blev de pludselig adskilt.

Margit Sander Rasmussen:

Jeg kan ikke huske, om vi havde konkrete overvejelser om det, men faktum er, at den tidligere ordning ikke gjaldt længere fra den 10. februar 2016. Det var i hvert fald den opfattelse, vi alle sammen havde fået. Og derfor var det et eller andet sted ikke noget, vi kunne ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det, fordi vi bl.a. ved fra pressemeddelelsen – og det har du ikke været inde over – at det ser ud til, at man i forløbet har en drøftelse i departementet om dem, der er her, og dem, der kommer. Altså sådan en have-lågebetraktning. Jeg ville bare høre, om det var noget, du også havde en erindring om, at I havde drøftet i styrelsen?

Margit Sander Rasmussen:

I givet fald har jeg ikke været involveret i de drøftelser. Efter min opfattelse kom alle de her have-lågebetraktninger først, da ombudsmanden gik ind i sagen. Det var det første, jeg hørte til det. Men om der har været drøftelser i styrelsen på daværende tidspunkt, ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er nået til pkt. 10. Jeg tænker, at det måske ville være passende at holde pause nu, hvis Rigsretten er enig i det, og så tager vi det efter frokost, fordi det ellers kommer til at bryde ind midt i et forløb.

Retsformanden:

Så holder vi pause til kl. 13.10.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Inden pausen var vi nået til pkt. 10 i dit notat. Det er egentlig overgangen mellem pkt. 10 og pkt. 11, jeg vil spørge om. Du gik på ferie den 20. februar, og du skifter kontor med virkning fra 1. marts. Jeg kan ikke huske, om jeg fik spurgt dig, hvem du afleverede sagen til?

Margit Sander Rasmussen:

Det gjorde jeg til Lene Vejrum, Ditte Dankert og Kristina Rosado. I praksis nok mest Kristina Rosado, for jeg tror også, at Ditte Dankert var på ferie samtidig med mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved fra hovedekstrakten s. 505, at der bliver indkaldt til et møde i departementet den 22. februar. Der er du på ferie, så der er du ikke med. Blev du orienteret om resultatet af mødet, da du kom tilbage? Fordi du er der ganske kort tid, inden du skifter. Var der nogen, der fortalte dig om mødet den 22. februar i departementet, og hvad der skete?

Margit Sander Rasmussen:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til pkt. 11 i dit notat, som er tiden efter, hvor du siger, at du ikke længere var direkte, kontinuerligt involveret i hændelsesforløbet. Jeg vil godt gå tilbage til s. 248. Der har vi en mail fra Henrik Grunnet den 10. februar kl. 13.45. Du er ikke modtager af den, men der står:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har” – og så tror vi, at der skal stå: ”et fælles barn.”

Hvornår så du mailen? Og kan du huske, om du havde nogen drøftelser med Henrik Grunnet i dagene omkring den 10. februar?

Margit Sander Rasmussen:

Denne mail så jeg overhovedet ikke, hverken i 2016 eller 2017. Jeg så den på et senere

tidspunkt. Jeg får den videresendt den 4. februar 2019, og det gør jeg, fordi den blev lækket til pressen den 30. januar – eller nok før det, fordi det var den 30. januar, at der kom noget i pressen om den, og de skal jo lige nå at skrive det. Da mailen kom ud, henvendte ombudsmanden sig og bad om en ekstra udtalelse. Det blev jeg involveret i at skulle skrive, og til det havde jeg brug for at få mailen, så der fik jeg den. Men den var også omdrejningspunktet for besvarelsen af nogle udvalgsspørgsmål, og i den forbindelse kan jeg huske, at jeg har læst den på Nils Baks skærm, men uden at få den i min indbakke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og netop når du siger, at den var omdrejningspunkt i nogle udvalgsspørgsmål ... Vi har på s. 5557 spørgsmål 856, som er fra 2017. Spørgsmålet lyder:

”Vil ministeren oversende Styrelsens referat fra mødet den 10. februar 2016?”

Og så har vi først svaret her, hvor der står:

”Der er i Udlændingestyrelsen hverken nedskrevet referat eller andre oplysninger fra dette møde, ligesom ingen af Udlændingestyrelsens nuværende ansatte er bekendt med det nærmere indhold af disse drøftelser.”

Hvis vi så går til næste side, s. 5558, kan vi se, at der kommer et supplerende svar dagen efter, hvor der står:

”Udlændingestyrelsen er den 22. juni 2017 blevet opmærksom på en intern mail. Af mailen, som er svar på en intern mail om varsling af pressemeddelelsen af 10. februar 2016, fremgår kort, at spørgsmålet om indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlever blev drøftet på koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016. Mailen indeholder ikke oplysninger om, hvad det nærmere indhold af disse drøftelser var.”

Kan du huske, at du var inde i nogen overvejelser om indholdet? Du siger, at du læser den på

Nils Baks skærm. Er det efter, at dette svar er givet?

Margit Sander Rasmussen:

Det er det. Som jeg husker det, er det i forbindelse med, at svaret bliver givet. Den funktion, jeg har i ledelsessekretariatet – altså den funktion, jeg skiftede over til – er også en funktion, hvor man koordinerer Udlændingestyrelsens bidrag til besvarelse af udvalgsspørgsmål. Så besvarelsen af UUI 856 og det supplerende svar burde i princippet have været forbi mit team – eventuelt mig, eventuelt en af mine kolleger. Men en del af udvalgsspørgsmålene, der handlede om barnebrude, kørte direkte mellem Kontoret for Indkvarteringsvilkår og vicedirektøren og direktøren, og altså uden om mit team. Og lige præcis UUI 856 og det supplerende svar kørte ikke forbi mit team. Jeg var ikke involveret i selve udarbejdelsen af bidraget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du står inde hos Nils Bak og læser ham over skulderen, så må der jo være en, der har gjort dig opmærksom på, at der er et eller andet her, som man skal have frem?

Margit Sander Rasmussen:

Vi drøftede det her med, at Henrik Grunnets mail kan læses på to måder. Den kan læses sådan, at der ikke står noget, som ikke allerede var kommet frem. Det var allerede kommet frem, at bølgerne gik højt på mødet. Det var allerede kommet frem, at Lykke Sørensen og ministeren havde to modsatrettede opfattelser. Og det var sådan set bare det, der stod. Eller man kunne læse den på den anden måde, at her har vi the smoking gun. Her står der sort på hvidt, at styrelsens direktør er gået derfra med den opfattelse, at alle skulle adskilles uden undtagelse. Derfor syntes vi, at den mail var problematisk og svær at håndtere, og det drøftede vi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 7414-7415, og der er vi lidt længere fremme i tid. Jens Vikner er også med i den mailstreng. Der er en mail kl. 16.51, hvor du skriver:

”Kære alle

Jeg bliver her i 11. time nødt til at rejse et par flag i forhold til denne.

Vil det ikke være mere hensigtsmæssigt for styrelsen at fremsende mailen af 10. februar 2016 til departementet og herefter lade det være op til departementet at vurdere, om den bør eller ikke bør fremsendes fortroligt til udvalget?”

Vi kan se på s. 7413, at der er nogle drøftelser frem og tilbage. Den er forbi Tanja Franck:

”Hvad siger Tanja? Har hun ikke en mening om den famøse mail? Eller er det alene Lene, der kører løbet?”

Det er Jens Vikner, der spørger dig om det, og så svarer du:

”Jeg har – indtil videre – alene drøftet det med Lene (men mailen er sendt til Tanja, Lene og Ditte).

Jeg sendte et nyt udkast til Lene ved 19-tiden og tog så hjem. Hun har ikke svaret endnu. Måske fordi jeg kraftigt opfordrede hende til at genlæse Henriks mail.

Jeg har tænkt mig at nævne indvendingen over for Tanja i morgen.”

Hvad er det for en diskussion? Er det den samme, som du lige har nævnt, at I har i august?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er det lige præcis. Det er diskussionen om, at Henrik Grunnets mail kan læses på to forskellige måder. Og funktionen i mit team med at koordinere disse bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål er også en funktion, hvor vi skal gøre opmærksom på, hvis der er nogen røde lamper – nogen advarselsslamper – der blinker, eller noget, som kan give enten ministeren, departementet eller styrelsen problemer. Så det, jeg gør her ... Der kører to mailstrengede om det samme. Der kører én, hvor jeg gør mit arbejde og spørger Lene Vejrum og Tanja Frank, om de nu også er helt sikre på, at det er den vej, de gerne vil gå – om de er helt sikre på,

at vi ikke skal oversende den til departementet, så departementet kan tage stilling til, hvad de gerne vil. Jeg var – som jeg vist også sagde til Instrukskommissionen – lidt bange for, at der igen ville blive tørret noget af på Udlændingestyrelsen. Og så kører der en anden mailstreng, hvor jeg skriver sammen med Jens Vikner, som var min teamleder, hvor han hjælper og støtter mig i, at det er her, vi skal sige fra. Det er her, vi skal gøre noget. Det her er, vi skal lade den der lampe blinke og gøre dem opmærksomme på, at det kan være en farlig vej. Det er lidt det, der foregår her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Tak. Du har været godt rundt omkring i forhold til hele sagen. Jeg har et par supplerende spørgsmål. Jeg vil starte med et lidt overordnet spørgsmål om opgavefordelingen mellem departementet og styrelsen. Er det rigtigt forstået, at styrelsen grundlæggende har ansvaret for at håndtere konkrete sager og træffe afgørelser i konkrete sager, mens departementet har en mere overordnet rolle?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er det.

Nicolai Mallet:

Nu vil jeg vende mig mod EMRK artikel 8 og i det hele taget konventionerne. Er medarbejderne, altså juristerne i styrelsen, herunder du selv, efter din opfattelse klædt rimelig godt på i forhold til håndtering af konventioner, når det handler om afgørelser og beslutninger i forbindelse med f.eks. indkvartering af asylsøgere?

Margit Sander Rasmussen:

Når vi får tiden til det, så ja, det er vi.

Nicolai Mallet:

Gav den praksis om indkvartering af asylpar, der gjaldt før den 10. februar 2016, jer eller dig anledning til at overveje konventionerne på

nogen måde? Inddrog I konventionerne i den forbindelse?

Margit Sander Rasmussen:

Det er et godt spørgsmål. Det ved jeg simpelt hen ikke. Det gav i hvert fald ikke mig anledning til at overveje noget omkring konventionerne. Det var jo – i gåseøjne – bare en praksis, som kørte. Det var ikke, fordi vi så mange barnebrudepar i en lang periode. Så kom migrant-krisen, hvor der kom rigtig mange, og så dukkede de lidt op igen.

Nicolai Mallet:

Men der var dog en praksis, også før den 10. februar, og den har du også sagt noget om. Det kommer vi tilbage til. Den praksis, der var før den 10. februar 2016, hvilede den på skriftlige eller egentlige retningslinjer?

Margit Sander Rasmussen:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Det må jeg indrømme. Jeg har jo siddet på et andet område nu i 5 år. Jeg kan ikke huske, om det var nedskrevet eller ej.

Nicolai Mallet:

Vil du ud fra den position, som du nu har haft der, mene, at det er sandsynligt, at der har været skriftlige retningslinjer eller blot egentlige retningslinjer for det her? Eller tog man bare vurderingerne fra sag til sag?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg ved, at der står i operatørkontrakterne – og det har der stået i rigtig mange år, også før 2016 – at operatørerne har pligt til at holde øje med beboerne og fokusere på de beboere, som er særligt sårbare. Så operatørerne har også en forpligtelse til at opdage f.eks. barnebrude. Så på den måde har der været noget nedskrevet. Men om der decideret har stået noget om, hvad man gør, hvis man har en mindreårig, der bor sammen med en voksen, kan jeg simpelt hen ikke huske.

Nicolai Mallet:

Hvis nu operatørerne kom tilbage og sagde, at der måske var indikationer for noget, der ikke burde være, skulle der trods alt være nogen, der

traf en beslutning om, hvorvidt der skulle ske en adskillelse – også efter den ordning, der gjaldt før den 10. februar. Det var vel ikke operatørerne, der skulle træffe den beslutning?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det ville det ikke være. Men der er forskel på at sige: ”Her har vi en mindreårig, der bor sammen med en myndig” og sige: ”Her er der indikationer på tvang”.

Nicolai Mallet:

Jo, men nogen skulle vel vurdere, om de oplysninger om indikationer på tvang, der kom fra operatørerne, var tilstrækkelige, og hvordan de forholdt sig til dansk lovgivning og konventioner. Er det ikke rigtigt?

Margit Sander Rasmussen:

Jo, det er rigtigt. Men jeg tror ikke, at vi har haft sager, hvor der var indikationer på tvang. Det tror jeg faktisk ikke, at vi har. Det her er ud fra min hukommelse, men vi har haft sager, hvor vi har fået at vide, at der er en mindreårig, der bor sammen med en voksen, og så er det socialfaglige centerpersonale og de kommunalt ansatte socialfaglige medarbejdere gået i gang og har arbejdet med parret. Og så har vi ikke hørt mere til det par, medmindre der kom indikationer på tvang, og jeg har i hvert fald ikke i min tid oplevet en sag, hvor der var indikationer på tvang.

Nicolai Mallet:

Og hvad med dem under 15 år?

Margit Sander Rasmussen:

Der har hele tiden været en praksis om, at dem under 15 år ikke kan blive indkvarteret sammen med voksne ægtefæller og samlevende, og det er på grund af straffeloven.

Nicolai Mallet:

Er du bekendt med, at der rent faktisk har været indkvarteret nogen, hvor pigen var under 15 år? Jeg kan huske fra dit eget notat, at der stod noget om to par, hvor pigen var under 15 år. De var adskilt på det tidspunkt, da det her foregik, men kan du huske den slags sager?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, jeg kan huske, at vi havde to sager i 2015-2016, og de blev også adskilt.

Nicolai Mallet:

På hvis foranledning bliver de adskilt? Er det operatørerne selv, der gør det, eller gør de det efter at have fået at vide fra styrelsen, at det er sådan, de skal gøre?

Margit Sander Rasmussen:

Når man kommer og søger asyl, skal man registreres, og herefter bliver man indkvarteret. Så får bookingen og Kontoret for Indkvarteringsvilkår besked enten fra Center for Asyl, som har været med til at registrere dem, eller fra Røde Kors, som er med til at indkvartere dem – i første omgang i Center Sandholm. Der ville vi så normalt få beskeden om, at vi har en mindreårig under 15 år, som er indrejst med en ægtefælle, og så vil det være Kontoret for Indkvarteringsvilkår, der siger, at de skal indkvarteres hver for sig.

Nicolai Mallet:

Du siger, at det er strafbart. Er det strafbart at indkvartere en mindreårig under 15 år med en myndig person, eller hvad er det, der er strafbart?

Margit Sander Rasmussen:

Nej. Det, der er strafbart, er seksuelt samkvem med mennesker under 15 år.

Nicolai Mallet:

Når jeg spørger på den måde, er det, fordi det ikke giver sig selv, vil jeg mene, at blot fordi man er under 15 år, må man ikke være indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle. Så der må vel være nogen, der har truffet den beslutning, og som har givet den instruks til operatørerne, at i hvert fald disse par skal adskilles?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er korrekt. Det er en mangeårig praksis. Den er nærmest fra før min tid.

Nicolai Mallet:

Har du kendskab til, om departementet på nogen måde har været inde over den praksis, som

gjaldt før den 10. februar 2016? Altså om der har foreligget nogen former for retningslinjer, en fælles forståelse eller et eller andet håndfast, som styrelsen er gået ud fra? Eller var det noget, som styrelsen i bund og grund godt selv kunne håndtere med den juridiske viden, der var?

Margit Sander Rasmussen:

Det har jeg ikke kendskab til.

Nicolai Mallet:

Så beder jeg Rigsretten om at gå til s. 172. Du kan se, at det er den høring, der foregår den 29. januar. Du har været konfronteret med bilaget før. Det, der sker kl. 16.11 den 29. januar, er, at det udkast til notat, som var kommet fra departementet og var i høring i styrelsen, bliver sendt retur med Ditte Dankerts kommentarer. På s. 174 kan du se selve notatet. Der er en indledning, og så er der en redegørelse under pkt. 2 om ”Udlændingestyrelsens nuværende praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere”. På s. 176 starter nederst et afsnit 3, som handler om ”Overvejelser”, og det er et bidrag, som Jesper Gori har forfattet. Det har vi hørt ham forklare her i Rigsretten. Videre på s. 177 er der juridiske overvejelser i forhold til den nye ordning, der skal iværksættes. Er det dette, som du husker, at du fik til gennemsyn? Ikke på det her tidspunkt, den 29. januar, men noget tid efter?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det tror jeg. Jeg har prøvet at lede i mails osv., men det har jeg først gjort, da Instrukskommissionen blev nedsat, og der er løbet meget vand i åen siden, så jeg har desværre ikke mailene mere. Men jeg tror, at det er den udgave, jeg har set. Jeg kan bare ikke være helt sikker.

Nicolai Mallet:

Det er i hvert fald den eneste udgave, som vi har liggende her, som har været inde at vende i styrelsen, og det er den, der har været genstand for høringen. Du kan også se, at der ude i kommentarsporet står forskellige kommentarer fra ”DKD”, altså Ditte Kruse Dankert. Du forklarede, at du har læst det, men du var ikke helt

sikker på hvornår. Kan vi lægge til grund, at du har læst det inden den 10. februar?

Margit Sander Rasmussen:

Det kan jeg faktisk være i tvivl om.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg bede om, at vi kigger på Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 492. Der står i det store afsnit midt på siden:

”Hertil forklarede hun, at hun ikke var involveret i det notat, der blev udarbejdet i Udlændingestyrelsen. Hun så notatet,” – det er altså ikke dette notat – ”men hun har ikke haft det til godkendelse eller lignende. Det notat, som departementet sendte i høring hos Udlændingestyrelsen,” – og så er vi inde i det, som vi lige har set i ekstrakten – ”var hun heller ikke involveret i, men hun fik det til orientering et par dage – eller en uges tid – efter.”

Kan det passe?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det kan det godt.

Nicolai Mallet:

Tilbage på s. 177 i hovedekstrakten er der under ”Ad 2.” de juridiske overvejelser, som man havde gjort sig i Udlændingefærdningen i departementet om den kommende ordning. Der står i det første afsnit under ”Ad 2.”:

”Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer,

hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.”

På denne side har vi altså i hvert fald tre udsagn. Det klare udgangspunkt er, også for de mindreårige, der er over 15 år, at de ikke skal indkvarteres på et asylcenter sammen med ægtefælle eller samlever. Det næste er, at udmøntningen af det her er udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed. Og i det sidste afsnit står der, at det vurderes at være et sagligt hensyn at inddrage spørgsmålet om risiko for, at et barn bliver tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.

Videre på s. 178 står der i andet afsnit:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Kan du genkende, hvad det som jeg lige har læst op om ”retten til familieliv”, handler om?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, jeg tænker, at det er menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Nicolai Mallet:

Ja, det tænker jeg også. Hvis vi hopper et afsnit over og går videre til afsnittet i midten, er der en beskrivelse af de situationer, hvor man ville kunne gøre undtagelse. Der står:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem

parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Der opregnes en række hensyn, som man som jurist, der skal afgøre de her sager, kan tage op. Det fremgår, at det som udgangspunkt er sådan, at alle disse hensyn skal være opfyldt, for at man kan gøre undtagelse fra reglen om adskillelse. Er det også sådan, du læser det?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er det umiddelbart, men det er jo et udkast. Vi fik aldrig det endelige notat.

Nicolai Mallet:

Det er jeg helt med på. Men her har vi i hvert fald et udkast, som har været i høring, og jeg vil da gå ud fra, at udkastet også er ment som noget, som koncipisten har opfattet som rigtigt. Er det ikke også dit udgangspunkt?

Margit Sander Rasmussen:

Det skulle man da håbe på.

Nicolai Mallet:

Der er i det sidste afsnit før indstillingen på s. 178 et forslag:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlevere, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Altså et spørgsmål om adskillelse på samme center. Du var også inde på det i det notat, som du leverede i 2017. Jeg kan godt afsløre, at det her rent faktisk blev godkendt. Det fremgår af sagens materiale, at det blev godkendt hele vejen op gennem systemet, også af ministeren,

men det har du eller I ikke vidst noget om. Kan du læse ud af de overvejelser, der står her, og som jeg har læst op for dig, om der fremgår noget i det her notat – i de her juridiske overvejelser – som skulle føre til, at nogen ikke skulle adskilles?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, som det står her, skulle de alle sammen adskilles, men hvis der var særlige omstændigheder, skulle de trods alt bo på samme center, bare hver for sig. Det er vel det, der står her.

Nicolai Mallet:

Ja.

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tænker, at det ikke kan være det her notat med track changes og kommentarer, der er blevet godkendt.

Nicolai Mallet:

Jeg ville bare spørge om din forståelse af de juridiske overvejelser, der kom fra departementet. Vil du mene, at det også var den forståelse, du havde, da du læste det dengang?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg må indrømme, at jeg simpelt hen ikke kan huske det. Jeg har læst det som det, det var, nemlig et udkast. Så måtte vi jo se, hvor vi endte henne, når diskussionerne var tilendebragt.

Nicolai Mallet:

Talte I – altså Lene Vejrum, Ditte Dankert, Kristina Rosado og du – også efter den 10. februar om, hvad der egentlig var sket med notatet?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det gjorde vi. Og vi havde håbet på, da vi bad departementet om at sende os nogle retningslinjer, at der var blevet arbejdet videre med det her notat. Men realiteten er, at det eneste, vi fik, var pressemeddelelsen en gang til. Derfor konkluderede vi, at det her notat, som Jesper Gori sagde, var dødt og borte.

Nicolai Mallet:

Da Jesper Gori afgav forklaring her i Rigsretten forleden dag, fastholdt han, at det var dødt og borte, men at det for så vidt var forslaget og indstillingen i notatet, der var døde og borte, fordi han ikke vidste, at ministeren havde godkendt det. Men vi gennemgik de juridiske elementer i notatet, og de levede for så vidt videre, i hvert fald et stykke tid. Og jeg synes godt lige, at vi kan prøve at tage de enkelte elementer, for jeg vil da mene, at det trods alt kunne give en vis vejledning til jer i styrelsen, hvis det nu er sådan, at de enkelte elementer er juridisk holdbare, uanset om indstillingen eller forslaget er godkendt. Hvis vi tager det første om faktisk forvaltningsvirksomhed: Havde du, uanset dette notats skæbne, også efter den 10. februar en opfattelse af, at adskillelserne af asylpar var udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed?

Margit Sander Rasmussen:

Ja. Det var det jo.

Nicolai Mallet:

Du var klar over, at det var departementets vurdering, at risiko for tvang var et sagligt hensyn, da du havde læst det her. Er det noget, du inddrog i den måde, som du kategoriserede sagerne på?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg var ikke klar over det, for når det er et udkast til et notat, er det ikke noget, man lægger vægt på og begynder at arbejde efter. Så jeg vil ikke sige, at jeg var klar over det. Jeg vil sige det sådan, at der nu lå et udkast, hvor man kunne ... Som jeg også sagde til anklagerne, svarede det f.eks. lidt til den her fætter-kusineformodningsregel, hvor man siger: ”Bare det, at I er gift og er fætter-kusine, så er der en formodning for tvang.” Det var lidt det samme, jeg deducerede mig frem til.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt, men der er ikke den indskrænkning i det, som jeg lige læste op for dig, at der skulle være tale om fætre-kusiner. Der skulle i virkeligheden blot være en risiko for tvang.

Margit Sander Rasmussen:

Ja, lige præcis.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt lige dvæle lidt mere ved de her enkelte elementer, og jeg respekterer selvfølgelig fuldstændig, at du eller I ikke var klar over det endelige og godkendte notat – ganske enkelt, fordi I ikke havde fået det tilsendt – men som sagt ved vi, at det blev endeligt, og de elementer overlevede også i den endelige udgave, kan jeg afsløre. Så uanset om det her nu blev godkendt eller ej, lagde du fortsat til grund, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed, du var ude i, når du skulle kategorisere sagerne?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, der vil jeg sige, at vi blev nødt til at gøre det som faktisk forvaltningsvirksomhed, fordi der i perioden fra den 10. til den 12. februar var et betydeligt pres på os, for at vi skulle adskille alle uden undtagelse med det samme, og det kunne kun gå for langsomt. Så derfor blev det nødt til at være faktisk forvaltningsvirksomhed. Der var ikke mulighed for f.eks. at give 14 dages partshøring.

Nicolai Mallet:

Vi kommer lige tilbage til partshøringen, men vil du anerkende, at blot fordi dette notat, altså indstillingen i notatet, endte med ikke at blive godkendt – for det fik I aldrig at vide, at det blev – kan det godt være, at de juridiske elementer, altså de overvejelser, der ligger til grund for den indstilling, kan overleve og faktisk stadigvæk være gældende? For selv om et notat ikke bliver godkendt, kan juraen i det så ikke stadig være rigtig?

Margit Sander Rasmussen:

Jo, det kan den godt, men der er tale om en fortolkning i notatet, og den fortolkning kan altid blive taget op til debat. Det er ikke sikkert, at der er blevet fortolket rigtigt her. Men jo, det kan jeg godt anerkende princippet i.

Nicolai Mallet:

Jeg vil vende mig til samtalen den 10. februar mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum, som du ikke var en del af, men som du

blev orienteret om. Er det rigtigt forstået, at du blev orienteret samme dag, den 10. februar?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Gav Lene Vejrum over for dig, mens du var til stede, udtryk for, at den besked, hun lige havde fået fra Line Skytte Mørk Hansen, var en instruks om at gøre noget, som hun rent faktisk selv opfattede som en instruks om at adskille alle par, uden at der konkret og individuelt blev sagsbehandlet på dem?

Margit Sander Rasmussen:

Ja.

Nicolai Mallet:

Og det vil sige, at du svarer nej, når jeg nu kommer med mit opfølgende spørgsmål, som er, om hun i virkeligheden gav udtryk for, at sådan kunne det godt se ud, men der var en forventning om, at der kom mere, sådan at det blev modificeret?

Margit Sander Rasmussen:

Nej. Altså, vi var blevet bedt om eller beordret til – eller hvad man nu vil bruge for nogle ord – at skille alle ad straks uden undtagelser. Det kunne kun gå for langsomt, og der var ikke nogen mulighed for at tage hensyn til særlige omstændigheder.

Nicolai Mallet:

Hvad er det ulovlige i det?

Margit Sander Rasmussen:

Altså, det er ret indgribende at gå ind og sige: ”I må ikke bo sammen længere”. Der er noget proportionalitet i det. Jo mere indgribende en beslutning, man træffer, jo mere stilles der krav til, hvordan man gør det. I et sådant tilfælde som det her kunne det være en god idé at undersøge sagerne nærmere og også høre fra parterne selv. Det ville være god forvaltningsskik at gøre det.

Nicolai Mallet:

Men det gjorde du ikke?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det var der ikke mulighed for.

Nicolai Mallet:

Var der nogen, der sagde til dig, at du ikke måtte?

Margit Sander Rasmussen:

Vi drøftede det. Vi havde indhentet oplysninger allerede fra den 25. januar og frem til den 10. februar. Vi kiggede på hinanden, og der var en form for kollektiv forståelse af, at vi ikke ville komme igennem med det. Det var simpelt hen ikke en mulighed.

Nicolai Mallet:

Hviler den kollektive forståelse i alt væsentligt på den information, som Lene Vejrum gav dig og de andre om den samtale, som hun havde ført med Line Skytte Mørk Hansen?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, sådan kan man vel godt sige det. Det tænker jeg. Der var det her tidspres. Der var det her: ”Det skal ske nu. Det kan kun gå for langsomt.” Og så referatet af den samtale.

Nicolai Mallet:

Er det rigtigt forstået, at I allerede den 10. februar havde den opfattelse, at I sad med en instruks om simpelt hen at foretage en ulovlig administration af indkvarteringerne?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, og det var derfor, at vi ikke gjorde det. Det var derfor, at vi ikke skilte dem alle sammen ad samme dag. Det var derfor, at vi forsøgte på at trække tiden og forsøgte at få dialogen i gang igen.

Nicolai Mallet:

Men nu hvilede det her – trods alt og med al respekt – på en pressemeddelelse og på et referat af en telefonsamtale. Var det kun Lene Vejrum, der gav dig et referat af den telefonsamtale?

Margit Sander Rasmussen:

Ditte var der også, men som jeg husker det, var det Lene, der fortalte, hvad der blev sagt.

Nicolai Mallet:

Var der nogen af jer, herunder dig selv, der fik den tanke at række ud til departementet, når I nu sad med noget, som I opfattede som en instruks om at skulle iværksætte en ulovlig ordning? At række ud til departementet f.eks. ved en simpel mail om, hvorvidt det virkelig var noget, som departementet mente alvorligt, at pålægge jer at administrere ulovligt. Var der nogen, der fik den tanke, herunder du selv?

Margit Sander Rasmussen:

Ja og nej. Kristina og jeg nævnte jo Kodex VII. Vi kiggede på hinanden, og det var virkelig som at være i et parallelunivers, hvor man sidder og tænker: "Lige om lidt går døren op, og så siger de "aprilsnar" eller et eller andet i den stil." Det var virkelig så ukarakteristisk, at vi – eller jeg i hvert fald – på en eller anden måde blev handlingslammet. Det må jeg sige.

Nicolai Mallet:

På baggrund af hvad? Lene Vejrum's referat af telefonsamtalen?

Margit Sander Rasmussen:

Det forhold, at vi får pressemeddelelsen. Den er fuldstændig kategorisk. Lene Vejrum refererer telefonsamtalen – at hun har bedt om yderligere retningslinjer, og vi får bare tilsendt pressemeddelelsen en gang til. Så står man og tænker: "Okay, vi kommer jo ikke igennem med noget som helst her". Det var den virkelighed, jeg sad i.

Nicolai Mallet:

Var du vidne til, at der kom en yderligere pressemeddelelse?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tror faktisk, at jeg så mailen. Jeg tror, at den ligger i dokumenterne. Jeg synes, at jeg kan huske, at jeg har set den, og at Anne Just sendte den ud til os én gang til ved firetiden.

Nicolai Mallet:

Som jeg husker forløbet, sendte Anne Just pressemeddelelsen som den første, og så kom Line Skytte Mørk Hansen og sendte den én gang til sammen med et opkald, som hun foretog. Og

din forklaring er, at der efter det – ved firetiden eller deromkring – faktisk for tredje gang er blevet sendt en kopi af pressemeddelelsen til jer?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, der har du nok bedre styr på detaljerne, end jeg har. Det er nok min hukommelse, der ... Jeg har ikke helt styr på tidslinjen dér.

Nicolai Mallet:

Har du i dit karriereforløb i Udlændingestyrelsen nogen sinde oplevet, at en pressemeddelelse var noget, som skulle forstås som en administrativ instruks i sig selv?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, aldrig.

Nicolai Mallet:

Så det er rigtigt forstået, at det er Lene Vejrum's referat af telefonsamtalen, der gjorde, at pressemeddelelsen blev ophøjet til en administrativ instruks?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det kan man vel sige – sammenholdt med, at vi aldrig fik andet. Vi fik noget i december 2016. Der kom der et notat.

Nicolai Mallet:

Ja, det gjorde der. Men så er du også bekendt med, at der har været drøftelser og forskellige ting. Men det, jeg startede med at spørge om, er, om ikke der var nogen, der syntes, at det var naturligt, når I nu stod i den situation, som du beskriver her, simpelt hen at sende en mail, måske endda en fælles mail fra jer fire, der sad der – jeg tror, at du brugte begrebet i chok – til f.eks. Line Skytte Mørk Hansen, der i hvert fald ifølge Lene Vejrum havde givet sådan en besked, om det virkelig kunne være rigtigt? For det ville jo sætte jer i en meget voldsom situation, at I skulle gøre noget ulovligt, og vel ikke noget, I kunne finde på at gøre?

Margit Sander Rasmussen:

Det var også en meget voldsom situation. Jeg kan huske, at Kristina Rosado sagde til Lene Vejrum under den drøftelse, at hun syntes, at vi

fra nu af skulle have kommunikationen med departementet skriftligt. Jeg kan også huske, at Lene Vejrum sagde, at det ville optrappe konflikten yderligere, så det syntes hun ikke, at vi skulle.

Nicolai Mallet:

Så det var Lene Vejrum, der besluttede ikke at sende en mail til departementet, hvor man gjorde opmærksom på, at det, man lige havde fået at vide, faktisk var ulovligt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, det er Lene Vejrum, der beslutter, at vi ikke skal begynde at kommunikere skriftligt.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg gå tilbage til noget, som du også har afgivet forklaring om, nemlig Kodex VII, som ifølge dit notat fra 2017 indgik i dine overvejelser. Det indgik i dine overvejelser og i Kristina Rosados overvejelser. Indgik det også i overvejelserne hos de to andre?

Margit Sander Rasmussen:

Det går jeg ud fra, men det må du nok hellere spørge dem om.

Nicolai Mallet:

Når jeg spørger dig, er det, fordi I sad alle fire sammen. Har du drøftet det med dem?

Margit Sander Rasmussen:

Ja.

Nicolai Mallet:

Der er forskellige elementer i Kodex VII, grundlæggende syv i alt. Det ene af dem handler om lovligheden. Du blev spurgt lidt ind til det fra anklagerens side. Jeg kan lige læse op for dig, hvad pligten i afsnittet om lovlighed indebærer. Der står ganske kort:

”Embedsmænd skal altid handle inden for gældende ret. De må ikke handle i strid med grundloven eller lovgivningen i øvrigt, herunder gældende EU-ret.”

Der står også i Kodex VII, hvad pligten medfører, og det er bl.a.:

”...

- Embedsmænd skal sikre sig, at de dispositioner, der træffes i ministeriet, er i overensstemmelse med den relevante lovgivning på området, herunder har den fornødne hjemmel og overholder de gældende forvaltningsretlige regler.

...

- Hvis ministeren eller en overordnet giver en ordre til en handling, skal embedsmænd sige fra, hvis det er klart, at handlingen er ulovlig, jf. den femte pligt om ansvar og ledelse.”

Vi kan lige tage den pligt også. Det fylder heller ikke særlig meget. Den lyder:

”Embedsmænd skal aktivt medvirke til at realisere de opgaver, strategier og mål, som ministeren og den administrative ledelse har fastlagt. Og de skal inden for lovgivningens rammer efterleve de instruktioner, som de modtager fra overordnede i overensstemmelse med ansvarsfordelingen i deres organisation.”

Og den pligt medfører:

”...

- Embedsmænd skal gøre deres overordnede opmærksom på en tvivl om lovligheden af en handling eller tvivl om faglige spørgsmål eller overholdelse af sandhedspligten, så den overordnede kan tage stilling hertil. Ved uenighed skal en embedsmand som hovedregel efterleve den overordnede afbørelse.

- Embedsmænd skal sige fra, hvis det er klart, at en chef giver ordre til ulovlige handlinger eller brud på sandhedspligten. Hvis chefen fastholder sin ordre, skal embedsmanden underrette chefens umiddelbart overordnede om forholdet, samtidig med at chefen underrettes herom.”

Nu var I vel i den situation, sådan som jeg har forstået din forklaring, at I havde fået besked fra departementet, som er overordnet styrelsen,

om at gøre noget, der var ulovligt, hvilket faktisk opfylder gerningsindholdet i det her. Hvad var helt konkret jeres overvejelse i forhold til, hvad I skulle gøre for at overholde de regler?

Margit Sander Rasmussen:

Netop i drøftelsen af Kodex VII sagde jeg fra over for min nærmeste overordnede, Ditte Dankert, og over for hendes overordnede, Lene Vejrum. Så jeg har gjort det, som embedsmænd skal gøre i den situation. Jeg er jo heller ikke under tiltale her i dag. Men det er klart, at når man er udstyret med både faglig stolthed og en samvittighed, er det en meget, meget svær situation at stå i. I 2021 kan det synes fuldstændig klart, at det var en ulovlig ordre. Når man sidder dér i chok, kan man faktisk godt blive i tvivl. Det lyder måske mærkeligt, men hvis man ikke har været i situationen, kan jeg i hvert fald afsløre, at man godt kan komme i tvivl. Der er også det med, at hvis man får en ulovlig ordre, skal man nægte at udføre den, men hvad nu, hvis det kun er en del af ordren, der er ulovlig? Og det var lidt det, vi prøvede. I stedet for at adskille dem alle sammen straks uden undtagelser, prøvede vi alligevel på at liste ind og lave nogle prioriteringer. Her er der størst risiko for, at vi overtræder internationale konventioner, og her er der mindst risiko. Okay, så skiller vi nogle ad hernede, for vi har simpelt hen fornemmelsen af, at vi ikke kommer igennem til departementet med mere, før vi har skilt nogen ad. Så prøver vi at tage dem, hvor der er lavest risiko for, at vi overtræder noget, og så prøver vi at få dialogen i gang igen. Fordi, som der også står her, er der nogle saglige hensyn, som kan gå hen og gøre, at man godt kan skille folk ad. Det var det, vi forsøgte på. Men det er den sværeste og mærkeligste situation, jeg nogen sinde har været i fagligt.

Nicolai Mallet:

Nej, du er bestemt ikke under anklage, men jeg må alligevel spørge dig: Vil du sige, at du på den måde, som du valgte at tackle det her på, har overholdt Kodex VII's krav om, at man skal overholde loven? Altså, fik du skibet dig omkring på den måde, at du efter bedste evne undgik at overtræde loven?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg gjorde mit allerbedste i en utrolig vanskelig situation. ... Jeg vil godt lige have en pause. ... Hvis jeg kunne skrue tiden tilbage, så ville jeg rigtig, rigtig gerne det. Så ville jeg rigtig, rigtig gerne gøre noget andet, end det jeg gjorde. Men det kan man desværre ikke. Det er, som det er, og det blev, som det blev.

Nicolai Mallet:

Ja, og havde du bare vidst, at det notat var blevet godkendt, havde situationen måske også være en anden?

Margit Sander Rasmussen:

Lige præcis.

Nicolai Mallet:

Men var det din opfattelse, at det i det stormvejr, du var kommet ud i, og den choktilstand, som du og de andre var i, trods alt lykkedes jer på den måde, som du har beskrevet – ved at kategorisere sagerne, ved at vinde tid, ved at tage de lavthængende frugter først – at overholde Kodex VII og administrere lovligt, i hvert fald indtil de svære sager kom? Er det din opfattelse?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg ved ikke, om det er min opfattelse, men det var i hvert fald det, jeg forsøgte på. Om det så lykkedes, må andre vurdere.

Nicolai Mallet:

Jo, men din subjektive oplevelse af det her er ikke helt uvæsentlig. Var det din oplevelse, at det, du gjorde, overskred lovens grænser, eller at du ikke bare gjorde, hvad du kunne, men faktisk også holdt dig inden for lovens grænser?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg var i hvert fald i tvivl om, hvorvidt jeg overholdt de forvaltningsretlige grundsætninger. Jeg ville rigtig, rigtig gerne have partshørt folk først, og i forhold til internationale forpligtelser ... jeg gjorde mit bedste. Og så måtte man senere hen finde ud af, om det var godt nok eller ej.

Nicolai Mallet:

Undskyld, jeg spørger dig igen, men var din opfattelse dengang, mens du var i situationen efter 10. februar, at du gjorde alt for – men også syntes, at du trods alt efter omstændighederne lykkedes med – at holde dig inden for de grænser, du selv havde sat dig?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg tror kun, at jeg kan svare det samme, nemlig at jeg gjorde det bedste, som jeg kunne, og så må andre kloge mennesker vurdere, om det var nok.

Nicolai Mallet:

Du har forklaret, at du gjorde, hvad du skulle i forhold til at give din chef den melding, som Kodex VII kræver. Vi ved fra det notat, du lavede fra 2017, at du er et meget omhyggeligt menneske, og det er en meget grundig beskrivelse af hele forløbet. Strejfede tanken dig, at du måske skulle sende en mail til Ditte Dankert, hvor du lige gjorde opmærksom på, at du mente, at du befandt dig i en situation, som var meget vanskelig, og at du frygtede, at det her kunne gå hen og blive ulovligt?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det var noget, vi snakkede om. Det behøvede jeg ikke at sende en mail om. Hun vidste udmærket godt, at jeg havde det sådan.

Nicolai Mallet:

Jeg har et par spørgsmål til din konkrete sagsbehandling. Jeg forstår din forklaring sådan, at du vurderede de enkelte par konkret og individuelt, altså efter, at du havde indhentet de oplysninger, der var i systemet – og det var en del, som du har redegjort for her. Du foretog også en proportionalitetsvurdering. Er det rigtigt forstået? Foretog du også en risikoafvejning i forhold til konventionerne?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, altså proportionalitetsvurderingen er også udtryk for risikoafvejning.

Nicolai Mallet:

Bare lige helt lavpraktisk: En ting er, at Lene Vejrum havde fået en instruks, men den

instruks, du havde fået, hvem havde du fået den af?

Margit Sander Rasmussen:

Det var det, som vi aftalte på mødet den 10. februar – hvordan og hvorledes. Jeg måtte gå ned og kigge på sagerne igen og vurdere dem en gang til – lave den her proportionalitets- eller risikoafvejning – og så finde nogen, som vi kunne skille ad med mindst mulig risiko.

Nicolai Mallet:

Du forklarede om grundlaget for sagsbehandlingen, som du foretog i forhold til adskillelserne, at lovgrundlaget var udlændingelovens § 42 a, stk. 7, og så nævnte du, at der var forskellige punkummer i bestemmelsen. Er § 42 a, stk. 7, en bestemmelse, der i din optik dengang hjemlede, at en adskillelse kunne ske ved faktisk forvaltningsvirksomhed?

Margit Sander Rasmussen:

Det var noget, vi drøftede, og som vi var i tvivl om.

Nicolai Mallet:

Hvis vi nu tager de – jeg tror, at det var – ni sager, som du havde kategoriseret: Det var dem uden børn og også uden andre konkrete indikationer på, at der var en særlig følsomhed. Er det rigtig husket, at det var ni sager?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, jeg tror, at det var ni.

Nicolai Mallet:

Knyttede den tvivl, som I havde, sig også til de ni sager? Eller var de trods alt efter jeres opfattelse så relativt uproblematisk i forhold til begrebet faktisk forvaltningsvirksomhed og § 42 a, stk. 7, at det kunne ske som led i faktisk forvaltningsvirksomhed?

Margit Sander Rasmussen:

Gentag det lige, tak.

Nicolai Mallet:

De ni sager, som du kategoriserede som dem, der umiddelbart godt kan adskilles, bliver jo adskilt på baggrund af faktisk

forvaltningsvirksomhed. Der blev ikke truffet afgørelser. Der blev ikke partshørt. Følte du dig på rimelig sikker grund, da du besluttede dig for at adskille dem med udgangspunkt i faktisk forvaltningsvirksomhed?

Margit Sander Rasmussen:

Nej. Jeg var voldsomt udfordret på min faglighed, og jeg vil mene, at de her par burde have været partshørt.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at det er din opfattelse, at alle par i enhver form for adskillelse skulle have været partshørt?

Margit Sander Rasmussen:

Ja, og de skulle have haft skriftlige afgørelser med begrundelser. Det er min vurdering nu, men det var ikke muligt på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Det, som jeg godt vil høre dig svare på, er ikke så meget, hvad der er din vurdering nu, men hvad der var din vurdering dengang.

Margit Sander Rasmussen:

Min vurdering dengang var, at det, jeg lavede, var tvivlsomt. Men jeg prøvede på at gøre det så godt som overhovedet muligt.

Nicolai Mallet:

De tre andre, som du drøftede det med, havde de samme opfattelse?

Margit Sander Rasmussen:

Det ved jeg ikke. Det må du spørge dem om. Men jeg sendte en mail til dem alle tre om, hvordan jeg havde gjort, hvordan jeg havde prioriteret, og hvordan jeg havde planlagt. Så vidt jeg husker, svarede Lene også, at det var en fin vurdering, og at vi tager den videre herfra.

Nicolai Mallet:

Jamen det havde du gjort ud fra faktisk forvaltningsvirksomhed, og det blev så godkendt. Når jeg spørger dig om, hvad de andres opfattelser har været, er det ikke, fordi jeg ikke også vil spørge de andre, det er for at høre, hvad du har oplevet under møderne, altså hvad deres

reaktion var. Det er rigtigt, som du siger, at de andre – eller i hvert fald Lene Vejrum – ikke har bemærkninger til den måde, du håndterer det på, f.eks. med de ni sager. Det vil sige, at man må gå ud fra, at hun ikke er uenig med den måde, du gør det på. Jeg vil godt gå lidt mere i dybden med det med faktisk forvaltningsvirksomhed. Var der blandt jer fire enighed om, at alle sager burde have været partshørt? Altså at alle sager skulle have været afgørelsessager? Eller ville der være sager, hvor adskillelsen kunne ske som faktisk forvaltningsvirksomhed?

Margit Sander Rasmussen:

Som jeg husker det, drøftede vi det ikke helt konkret på den måde. Vi sagde: ”Okay. Det skal gå stærkt. Der er ikke så meget at raffe om. Det er bare at komme i gang.”

Nicolai Mallet:

Du har tidligere i dag sagt forskellige ting, og jeg har kun noteret et par af dem. Du har bl.a. beskrevet parrene som ”de mennesker, som det gik ud over”. Du har også udtalt dig om den tidligere ordning. Jeg vil godt spørge dig direkte: Synes du, at den tidligere ordning var bedre end den nye ordning?

Margit Sander Rasmussen:

Jeg synes, at den tidligere ordning var mere skånsom og mere fagligt velfunderet.

Nicolai Mallet:

Kan det skyldes, at du også har en holdningsmæssig tilgang til det? Med holdningsmæssig tilgang mener jeg, at man godt kunne have den holdning, at det ikke er særlig skånsomt for en 15-årig pige at være tvangsgift med en 25-årig mand. Det kunne man godt have. Er det, du siger her, også udtryk for, at det er den holdning, du har?

Margit Sander Rasmussen:

Nej. For det første var der ikke indikationer på tvang i nogen af disse sager. For det andet er det udtryk for min faglige holdning. Jeg vil rigtig gerne holdt fast i min faglighed. Jeg synes, at den tidligere ordning rent fagligt var en bedre ordning.

Nicolai Mallet:

Hvad mener du helt konkret med ”indikationer på tvang”?

Margit Sander Rasmussen:

Indikationer på, at den mindreårige part ikke ønskede at være i forholdet.

Nicolai Mallet:

Du har bl.a. forklaret, at det ikke er altid, at man kan tage et ja for et ja eller et nej for et nej – at der måske skal en eller anden form for tryghedsproces ind over, før de her piger tør sige, hvordan det virkelig er. Kunne du vide, om der måske blandt disse piger var nogen, som var tvangsgifte, og som ikke turde sige, at de gerne ville ud af det?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det kunne jeg ikke, det er fuldstændig rigtigt. Men det er også derfor, at der ikke var nogen indikationer på tvang. Det var, fordi der ikke var nogen, der havde haft disse trygheds-skabende samtaler med pigerne først.

Nicolai Mallet:

Nu læste jeg op fra Jesper Goris vurdering i det udkast til notat, som var til høring hos jer, at selve risikoen for tvang også var et sagligt hensyn. Var det ikke noget, der gjorde indtryk på dig?

Margit Sander Rasmussen:

Som sagt har jeg ikke læst notatet som noget, jeg skulle tilrettelægge sagsbehandlingen ud fra, for det var et udkast. Så længe det er et udkast, kan man lade sig inspirere af det, men man kan ikke tage det ord for ord og sige: ”Okay, så lægger vi de her vurderinger ned over”.

Nicolai Mallet:

Var der, som du så det, noget i vejen for at lægge vægt på det, der stod, nemlig at risiko for tvang kunne være en saglig grund til at adskille? Var der noget i vejen for det, altså uanset at du ikke kendte notatets skæbne?

Margit Sander Rasmussen:

Principielt nej.

Nicolai Mallet:

Mine sidste spørgsmål knytter sig til den opfattelse, som I ifølge din forklaring fik den 10. februar om, at alle skulle adskilles uden undtagelse, og hvornår I i virkeligheden blev klar over, at det måske ikke skulle forstås helt sådan.

I den forbindelse vil jeg bede Rigsretten om at gå til s. 316. Det er en mailstreng, og vi kan tage den nedefra. Det er Lene Vejrum, der den 12. februar skriver til bl.a. dig. Det var fredagen efter den onsdag, hvor pressemeddelelsen gik ud. Hun skriver:

”Hvis det er det bedste, har jeg ingen bemærkninger – det lyder meget fornuftigt i forhold til legekammerater m.v.”

Det er sikkert et eller andet forslag, som du har stillet, måske i forhold til indkvartering på samme center eller noget i den stil.

Så kommer den næste mail. Kristina Rosado skriver kl. 10.32 om mandagen til dig, og der er Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum cc. Hun skriver:

”Kære Margit

Det vil vel så sige, at den mindreårige forældre bliver boende på almindeligt voksencenter med barnet, hvis vi antager, at børnene forbliver indkvarteret sammen med mødrene?”

Jeg tog lige fejl. Det var selvfølgelig dit forslag om, at børnene bliver på samme sted, som de er nu.

Næste mail er kl. 11.53 mandag den 15. februar. Du skriver:

”Jeps. Tænk, at vi samtidig beder centret være ekstra opmærksomme på trivsel hos både pige/mor og små børn.”

Så kommer mailen kl. 12.14, stadigvæk mandag den 15. februar, hvor Kristina Rosado skriver til dig:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Og der svarer du så umiddelbart efter:

”Ja, det er korrekt.
Jeg tog ”de lavthængende frugter” først, dvs. hvor ej børn og efter det oplyste ej gravid...”

Henrik Grunnet havde i sidste uge – det var den uge, hvor han havde været til koncerndirektionsmøde, og hvor pressemeddelelsen var gået ud – oplyst, at sager skulle forelægges for departementet, hellere mange end få. Fik du den melding, som du får fra Kristina Rosado, og som er stilet direkte til dig, for første gang her om mandagen eller allerede i ugen før?

Margit Sander Rasmussen:

Som jeg husker det, fik jeg den om mandagen med denne mail.

Nicolai Mallet:

Hvordan stemmer sådan en melding overens med den desperation, som I følte, i forhold til at der nu var en absolut ordning? Ingen undtagelser kunne gøres, alle skulle adskilles, og I var i chok. Hvordan stemmer det med en melding fra jeres direktør om ”Hellere for mange forelæggelser end for få” i forhold til de par, hvor der er fællesbørn? Hvordan stemmer den melding med din opfattelse af, at det var en fuldstændig absolut ordning? Stoppedede den her?

Margit Sander Rasmussen:

Stoppedede hvad her?

Nicolai Mallet:

Ændrede du opfattelse af, at det var en absolut og ultimativ ordning, som I nu skulle administrere, da du fik denne meddelelse om, at din direktør allerede ugen forinden – altså i umiddelbar forlængelse af den pressemeddelelse, der blev sendt ud – tilsyneladende havde meddelt dine kolleger, hvis ikke dig selv, at der kunne

og skulle ske forelæggelser af hellere for mange end for få sager med fællesbørn?

Margit Sander Rasmussen:

Nej, det hænger sammen med den strategi, som vi forsøgte at lægge den 10. februar, om, at vi ville adskille nogle få og så prøve på at få dialogen i gang igen med departementet. Det hænger fint sammen med det.

Nicolai Mallet:

Tak.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere fra anklagerne? ... Så siger vi tak for din forklaring. Nu ved jeg ikke, om vi bliver færdige med det næste vidne i dag, men jeg synes i hvert fald, at vi starter på Sarah Andersen, som er det næste vidne.

Som vidne mødte **fhv. presse- og kommunikationsrådgiver i Udlændingeministeriet Sarah Andersen.**

Retsformanden:

Sarah Andersen, vi beklager den ventetid, du har haft.

Sarah Andersen:

Det er helt okay.

Retsformanden:

Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive forklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Det er således, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og du udtaler dig under strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål til dig.

Jon Lauritzen:

Velkommen til og beklager ventetiden. Sarah Andersen, kan du starte med at fortælle os, hvad din uddannelsesmæssige baggrund er?

Sarah Andersen:

Ja, jeg er uddannet journalist fra Syddansk Universitet i Odense i 2014, og jeg blev ansat i Udlændinge- og Integrationsministeriet i september 2015 som presserådgiver.

Jon Lauritzen:

Hvor var du forud for ministeriet?

Sarah Andersen:

Der var jeg ansat i Venstre som presserådgiver.

Jon Lauritzen:

Var din nærmeste overordnede Mia Tang?

Sarah Andersen:

Ja, Mia Tang var min personaleleder.

Jon Lauritzen:

Kan du kort fortælle om den rolle, du havde i ministeriet?

Sarah Andersen:

Ja, den handlede om at tage imod opkald på pressetelefonen fra journalister, som ønskede interviews med Inger Støjberg, og sørge for at få sat det i stand, hjælpe med at udarbejde beredskaber, udarbejde pressemeddelelser, holde pressemøder og få fat på journalister og solgt historien ind, når ministeren selv ønskede at gå ud med en melding.

Jon Lauritzen:

Tak for det. Så vil jeg godt spørge dig lidt ind til den konkrete sag med de unge asylpar. På s. 28 i hovedekstrakten kan vi se en mail fra Janus Sejersen Laursen med en udtalelse, som han sender til orientering til Mia Tang, og jeg kan se, at du er i kopi på mailen sammen med Pernille Rølle Hansen. Hvad gav den mail anledning til i departementet?

Sarah Andersen:

Jeg må indrømme, at jeg slet ikke ved, hvem Janus Sejersen er.

Jon Lauritzen:

Han er pressemedarbejder i Udlændingestyrelsen.

Sarah Andersen:

Jeg kan huske, at der startede med at være nogle historier i den danske presse om barnebrude, som der var lidt fokus på, og som fyldte en del. Og så kom der en dag den her historie, hvor Udlændingestyrelsen selv gik ud og sagde

noget om danske barnebrude, og så eksploderede det, men jeg kan ikke huske det nærmere i detaljer.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det, der bliver sendt ind her, er den udtalelse, der ender i avisen og starter pressesagen i hvert fald, men hvis du ikke kan huske det, behøver vi ikke at snakke så meget mere om det. På s. 103 kan vi se, at du den 27. januar sender en mail direkte til Inger Støjberg med en pressemeddelelse fra Karen Ellemanns ministerium. Hvorfor gjorde du det, og var det almindeligt, at du sendte noget direkte til ministeren?

Sarah Andersen:

Det var helt almindelig praksis. Vi sad hele dagen og holdt øje med, hvad der kom af nyheder på Ritzau og andre medier, og så sendte vi det direkte til ministeren, sådan at hun hele tiden var orienteret om, hvad der skete.

Jon Lauritzen:

På s. 202 har vi også et presseklip. Denne gang sender du det også med kopi til Line Skytte Mørk Hansen. Kan du huske, hvorfor hun var inddraget i den her?

Sarah Andersen:

Nej, jeg husker det, som om vi nogle gange ved større sager også satte de relevante embedsmænd cc på mailene.

Jon Lauritzen:

Så Line Skytte var for dig den relevante embedsmand på det her tidspunkt? Det må hun have været?

Sarah Andersen:

Ja, det må hun have været. Det er så mange år siden, men ja, det må hun have været.

Jon Lauritzen:

På s. 204 har vi en mail fra dig til Lykke Sørensen og Jesper Gori af den 9. februar, hvor du skriver:

”Kære Jesper og Lykke,

Vil I hurtigst muligt kigge på den vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude?

Den har været forbi Line Skytte, som siger, at I også skal godkende den.”

Kan du genkalde dig denne opgave eller pressemeddelelse?

Sarah Andersen:

Nej, ikke rigtig. Det har bare været én af rigtig, rigtig mange pressemeddelelser, jeg har skrevet både i dét ministerium og andre ministerier siden. Jeg husker det egentlig som en helt normal dag på kontoret. Jeg husker ikke, at det var en ekstraordinær sag. Min rolle var at sørge for, at alle relevante embedsmænd fagligt havde godkendt noget, inden det blev sendt ud. Det er helt almindelig praksis, at jeg sørger for at få den rundt i systemet, når Line Skytte beder om, at andre også skal godkende den.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, hvem der lagde pen til papiret i forhold til pressemeddelelsen? Vi kan eventuelt prøve at kigge på s. 221. Kan du huske, om det var dig, der skrev udkastet til den her?

Sarah Andersen:

Jeg kan ikke huske, om det var mig, der startede udkastet, eller om det kom fra fagkontoret. Jeg kan godt huske, at jeg har været inde over at rette i det og lave forskellige versioner, men hvem der lavede første udkast, kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Vi har haft Mia Tang på besøg herinde, og hun har bl.a. forklaret, at jeres rolle typisk var at arbejde med ministerens citat. Arbejdede I med mere end det? Kunne I også arbejde med selve grundteksten?

Sarah Andersen:

Ja, i forhold til det sproglige. Nogle gange var det jurister og andre embedsmænd, der havde skrevet det og måske ikke skrev så klart som os journalister, og så var der behov for, at vi kom ind med vores journalistiske pen og rettede til.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om den her sag fyldte i jeres kontor eller i ministeriet i det hele taget på det her tidspunkt?

Sarah Andersen:

Nej. Jeg kan som sagt godt huske, at der var fokus på det i pressen, men jeg må indrømme, at i den tid, jeg var i ministeriet, tror jeg, at vi var det mest travle ministerium overhovedet. Der skete simpelt hen så mange ting og så mange stramminger og nye politiske tiltag hele tiden. Så jeg kan godt huske, at det fyldte, men det var der også rigtig mange andre ting, der gjorde.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der bad dig om at sende udkastet til pressemeddelelsen?

Sarah Andersen:

Sende udkastet til hvem?

Jon Lauritzen:

Til Jesper Gori og Lykke Sørensen.

Sarah Andersen:

Nej. Men hvis det er mig, der har siddet og skrevet den, er det helt normal praksis, at jeg har sendt den til de relevante chefer for at få den godkendt og få bemærkninger.

Jon Lauritzen:

I den pressemeddelelse, som er den første, er der mulighed for undtagelser. Jeg er med på, at du nok ikke har siddet og vurderet meget på teksten, men kan du huske, om du på det tidspunkt eller senere har overhørt nogen drøftelser eller diskussioner om undtagelser i forhold til den her pressemeddelelse?

Sarah Andersen:

Jeg har ikke været med til nogen af de møder, der har været omtalt her i Rigsretten. Jeg kan godt huske, at der kørte mange forskellige versioner frem og tilbage, men jeg kan ikke huske, at vi inde hos os pressefolk snakkede ekstraordinært om det med undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nej, det forstår jeg godt. I har jo et andet sigte, bl.a. at man skal kunne læse, hvad der står. Har du overværet andres diskussioner om undtagelser?

Sarah Andersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 212 er der en mail den 9. februar kl. 14.44 fra Jesper Gori til dig og Mia Tang med kopi til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen. Han skriver:

”Kære I

Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Kan du huske, hvad du gjorde, da du modtog den mail? Jeg kan godt lige hjælpe dig og sige, at jeg kan se, at du sendte den videre til Mark Thorsen 3 minutter senere. Men hvorfor skulle han inddrages i det her?

Sarah Andersen:

Mit umiddelbare gæt er, at det var, fordi jeg vidste, at Mark Thorsen skulle med ind til mødet med ministeren, så han havde behov for at få den seneste version med ind til ministeren.

Jon Lauritzen:

På s. 217 har vi en version til Mark Thorsen, hvor der også er kopi til Mia Tang. Det ligner Jesper Goris, men uden track changes. Den bliver sendt relativt kort før mødet her kl. 15.30. Kan du huske, hvorfor du gjorde det?

Sarah Andersen:

Jeg tænker, at det er det samme, som jeg sagde lige før, at det nok er, fordi jeg vidste, at Mark Thorsen skulle ind til ministeren. Jeg havde behov for, at han inden mødet skulle vide, præcis hvad embedsværket lagde op til, at der skulle stå.

Jon Lauritzen:

Der var ikke længere markerede ændringer. Var det udtryk for, at han skulle have en ren version med ind, eller var det udtryk for, at ændringerne var godkendt? Kan du huske det?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg kunne næsten forstå på dig før, at du ikke deltog i mødet kl. 15.30?

Sarah Andersen:

Ikke så vidt jeg husker. Hvis det fremgår af min kalender fra dengang, har jeg, men det er ikke noget, jeg husker, at jeg har deltaget i.

Jon Lauritzen:

Har du hørt om mødet? Har du hørt mødet refereret eller omtalt på nogen måde?

Sarah Andersen:

Kun hvad der har været omtalt i pressen i forbindelse med sagen her.

Jon Lauritzen:

Vi har hørt, at det møde formentlig tog 20-25 minutter. I tillægsekstrakt 1 s. 1 har vi en mail kl. 15.52. Der sender du til Mark Thorsen og Mia Tang en mail med overskriften:

”To versioner af pressemeddelelsen - Jesper Goris forslag og en uden kattelem”.

Hvad var baggrunden for, at du gjorde det? Hvem havde bedt dig om det? Kan du prøve at genkalde dig det?

Sarah Andersen:

Er det forud for det samme møde kl. 15.30?

Jon Lauritzen:

Det her er en mail kl. 15.52, så det er formentlig, meget kort tid efter at mødet er sluttet, hvis det har varet 20-25 minutter.

Sarah Andersen:

Jeg kan ikke huske så meget. Jeg vil gætte på, at det er, fordi jeg godt har vidst, at der har

været én ting, som ministeren og rådgiveren ønskede, og noget andet, som embedsværket har ønsket. Jeg har så hele tiden sørget for at sende de nyeste versioner og gøre klart for Mark Thorsen, hvad der var af versioner og muligheder.

Jon Lauritzen:

Men var der kommunikation inde fra mødet og ud til dig, mens de sad derinde, eller var det noget, der kom bagefter? Hvis du overhovedet kan huske det?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Du bruger ordene uden kattelēm. Hvor kommer det fra?

Sarah Andersen:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 2 kan vi se, at der er en sætning markeret med gult. Kan du huske, at der var et udestående punkt i pressemeddelelsen?

Sarah Andersen:

Ja. Jeg kan godt genkalde mig nu, at der var de her forskellige versioner, og at der var kattelēmmen/ikke kattelēmmen. Men jeg tror helt ærligt ikke, at jeg dengang havde forstået det juridiske aspekt af det.

Jon Lauritzen:

Forberedte du noget forud for mødet? Var versionen uden undtagelser forberedt under eller før mødet kl. 15.30? Det går ret hurtigt her. Hvis de starter 15.30, og det tager 20 minutter, og du er klar med noget kl. 15.52, så er du hurtig på tasterne?

Sarah Andersen:

Ja, det kan jeg simpelt hen ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 5 kommer der en version kl. 15.57, altså 5 minutter efter du har sendt til Mark Thorsen og Mia Tang. Du sender til en ny version af

pressemeddelelsen til Jesper Gori med Mark Thorsen, Mia Tang og Line Skytte Mørk Hansen i kopi. Denne version er uden undtagelser. Kan du huske, hvorfor Jesper Gori ikke var med i den første mail, hvor der både var hans version og én uden undtagelser? Du sender den direkte til ham bagefter. Hvem besluttede, hvilken af de to pressemeddelelser der skulle bruges?

Sarah Andersen:

Den første mail har jeg sendt til Mia Tang og Mark Thorsen, så det har været en mail, der har været behov for at sende internt presserelateret. Og så ved jeg ikke, om jeg efterfølgende er blevet bedt om at sende den til Jesper Gori. Det kunne jeg forestille mig.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, hvem der bad dig om det? Det må næsten have været Mia Tang eller Mark Thorsen, der har besluttet, at I nu gik videre med den uden undtagelser?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

På s. 6 kan vi se, at der ikke længere er en gul sætning. Nu er den erstattet med en tekst, hvor der står:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om, at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefæller eller samlever.”

Kan du huske nogen drøftelser eller beskeder om, at nu skulle du skrive det ind?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Hvordan foregik det normalt, når I havde de her pressemeddelelser? Det ser ud til, at det går meget, meget hurtigt. Hvem sad og skrev på det her? Kan du huske, om det var dig, der skrev på det?

Sarah Andersen:

Jeg kan godt huske, at jeg har skrevet forskellige versioner af den. Det er normal praksis, at det godt kunne gå meget stærkt med en pressemeddelelse, hvis der pludselig var noget, vi gerne ville melde ud eller reagere på. Og så er det som her, at der både kører nogle mails med Mia Tang og Mark Thorsen og et spor med at få den faglige godkendelse. Det har kørt efter normal praksis, tænker jeg.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 229 i hovedekstrakten en mail fra Jesper Gori med hans ”umiddelbare bemærkninger” til pressemeddelelsen. Var du involveret i behandlingen af den? Vi kan godt prøve at gå til s. 230, så du kan se, at han har nogle kommentarer. På s. 231 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen skriver:

”Vi har forsøgt at skrive Jesper bemærkninger ind – og taget det med tvang ud – bliver ikke for sårbart at have stående hvis den mindreårige siger at der ikke er tale om tvang ...”

Du får den fra Line Skytte Mørk Hansen sammen med Jesper Gori, Mark Thorsen og Mia Tang. Kan du huske forløbet? Havde I nogen overvejelser, eller overværede du nogen drøftelser af det her med, at tvang skulle tages ud?

Sarah Andersen:

Nej, ikke hvad jeg husker. Eftersom det er Mia, der svarer på den mail, ved jeg ikke, om vi er nået til et punkt, hvor hun måske har overtaget processen fra mig.

Jon Lauritzen:

På s. 232 kan vi se, at Anne Nygaard Just kl. 16.43 skriver, ikke direkte til dig, men til Mia Tang, og du er på i kopi:

”Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe – så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Og så skriver Mia:

”Jo, og Inger skal også lige se den. Jeg siger til.”

Var du inde over dette forløb? Her virker det, som om Anne Nygaard Just er klar til at eksekvere på pressemeddelelsen, og så tænker jeg, at I også skulle være klar til at sende pressemeddelelsen ud. Kan du huske noget om forløbet?

Sarah Andersen:

Nej, så vidt jeg husker, er det Mia Tang, der har sendt den ud i sidste ende. Men jeg kan ikke huske det helt i detaljer. Og så var det normal praksis, at vi altid satte hinanden cc på alle mails, fordi vi skiftedes til at have pressevagten på mærkelige tidspunkter af døgnet. Så vi har været cc på rigtig mange mails hver dag.

Jon Lauritzen:

Det ser heller ikke ud til, at du har mere med den her at gøre. Vi ved, at der kommer en mail senere fra Jesper Gori, hvor han har nogle ændringer til pressemeddelelsen. Kan du genkalde dig noget om det?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 253 – og nu er vi på dagen efter, den 10. februar – kan vi se, at pressemeddelelsen bliver sendt ud. Ved du, hvem der godkendte den endelige pressemeddelelse? Vi kan se, at Mia Tang sender den kl. 13.04 med dig cc. Ved du, om dette var den endelige pressemeddelelse? Eller hvordan ved I, hvornår noget er klar til at blive sendt ud?

Sarah Andersen:

For mig som pressemedarbejder ville det enten have været Mia Tang eller Mark Thorsen, der i sidste ende ville komme og sige til mig, at noget var endeligt.

Jon Lauritzen:

Så du ved ikke, om ministeren havde godkendt den på det her tidspunkt? Jeg kan godt se, at der står ”Pressemeddelelse om barnebrude (slutversion).docx”, men ved du, om ministeren havde godkendt pressemeddelelsen på det her tidspunkt?

Sarah Andersen:

Nej, det ved jeg ikke. Men når der står, at det er den, der bliver sendt ud ... Vi ville ikke sende noget ud, uden at ministeren havde godkendt det. Men jeg ved ikke, om der er kørt et ekstra forløb efter de her mails.

Jon Lauritzen:

Jeg har lige et sidste spørgsmål. På s. 2020 har vi en F2-sag for godkendelse af et svar til Folketingets Ombudsmand. Du og Line Skytte Mørk Hansen er kopimodtagere på trin 2 på denne sag, altså under Lykke Sørensen ude til højre, og det er ministeriets udtalelse til Folketingets Ombudsmand. Hvad havde du med den sag at gøre?

Sarah Andersen:

Jeg husker ikke, at jeg har haft noget med sagen at gøre.

Jon Lauritzen:

Var det normalt, at du var kopimodtager på F2-sager?

Sarah Andersen:

Vi havde adgang til at læse alle ministerens sager i F2 – ikke at vi havde tid til at gøre det – men det er normalt, at vi havde adgang til at se, hvad der blev lagt op.

Jon Lauritzen:

Men her ser det ud til, at Lykke Sørensen har inkluderet dig som kopimodtager. Kan du huske, om du har drøftet sagen enten med Lykke Sørensen eller med Line Skytte Mørk Hansen, som også er kopimodtager sammen med dig?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har ikke andet.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Tak. Jeg vil gerne bede om, at vi først går til s. 205 i hovedekstrakten. Det var den, som

anklagerne også viste dig. Det er det første udkast til pressemeddelelse. Den, som du sender, efter at den har været rundt om Line Skytte eller har været vendt med hende. Forneden står der:

”Inger Støjberg har bedt Udlændingestyrelsen om fremadrettet at indkvartere mindreårige asylansøgere efter følgende praksis:”

Så er der to pinde, og så kommer der herefter:

”Dette kan dog kun ske i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv ...”

Vi prøver at have det i erindring og går til s. 191. Der har vi et notat af 2. februar. Vi har kaldt det ministernotatet. Det tror jeg ikke, at det hed på det tidspunkt, men det er et notat, der også bliver udarbejdet på det tidspunkt. Nederst er der en indstilling, og der er nogle små ændringer i forhold til den tekst, som vi så, hvor der også var de her pinde. Længere oppe står der: ”Det vurderes dog ...”, og det svarer også indholdsmæssigt – og nogle steder ordret – til det, der stod i den pressemeddelelse, som du lavede i udkast.

Kan du huske, om du har et notat liggende, da du arbejder og skriver det her udkast til pressemeddelelse? F.eks. det, som vi har set her?

Sarah Andersen:

Nej, jeg kan ikke huske, om det er mig, der har startet det første udkast, eller om det er fagkon-toret, der har startet det.

René Offersen:

Så det kan sagtens tænkes, eller man kan ikke udelukke, at det var Line Skytte Mørk Hansen eller én fra hendes afdeling, der har startet med at lave noget og så har sendt det til dig, og at du så arbejdede videre med det?

Sarah Andersen:

Det kan sagtens være. Det kan også godt være, at det er mig, der har startet det. Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Jeg ved ikke, om I kan grave den første version frem et sted, men det kan have gået begge veje.

René Offersen:

Men det er rigtigt forstået, at du ikke har nogen erindring om, at du har anvendt et notat i forbindelse med, at den blev gjort færdig?

Sarah Andersen:

Ja.

René Offersen:

Jeg vil gerne bede om, at vi går til tillægsekstrakt 1 s. 1. Det er den her følgemail, hvor man fremsender de to versioner af pressemeddelelsen, Jesper Goris forslag og en uden kattelem. Den uden kattelem ender med at være den, vi skal se på lige om lidt, som bliver sendt videre. Som anklagerne også var inde på, kan vi se, at den er sendt til Mark Thorsen, så det kunne godt se ud til – også af indholdsmæssige grunde – at Mark Thorsen har haft noget at gøre med, at der er kommet en på, der hed ”uden kattelem”. Men det har du ikke nogen erindring om?

Sarah Andersen:

Nej, men det var normal praksis, at Mark Thorsen skulle se en pressemeddelelse eller et beredskab, før vi forelagde det for ministeren. Vi ville aldrig lægge noget ind til Inger Støjberg, uden at Mark Thorsen havde set det.

René Offersen:

På s. 5-6 har vi den version af pressemeddelelsen uden kattelem, der sendes frem, og det er dig, der sender den. I næstsidste afsnit er der blevet tilføjet det nye, som anklageren gjorde opmærksom på, og i det næste afsnit står der:

”Efter den nye praksis må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever.”

Det er ikke helt rimeligt, når det ligger så langt tilbage, men jeg er nødt til lige at spørge dig for at komme rundt omkring det: Det her med, at der her står noget om, at det skal ske ”på samme asylcenter”, ringer det af en eller anden grund en klokke hos dig? Noget om, at du er blevet anmodet om at skrive det på den måde?

Sarah Andersen:

Nej, det kan jeg simpelt hen ikke huske.

René Offersen:

Så har jeg ikke flere spørgsmål til vidnet.

Retsformanden:

Jeg går ikke ud fra, at det giver anledning til yderligere.

Nicolai Mallet:

Undskyld, jo.

Retsformanden:

Du havde? Ja.

Nicolai Mallet:

Jeg har et par enkelte spørgsmål – faktisk et overordnet spørgsmål. Sarah Andersen, hvad er set fra din faglighed egentlig formålet med en pressemeddelelse?

Sarah Andersen:

Det er at orientere om et budskab fra ministeren eller ministeriet. Så det skal helt sikkert være retvisende. Det er ikke nødvendigvis altid udtømmende, men det skal selvfølgelig være retvisende. Det er også derfor, det bliver sendt til faglig godkendelse.

Nicolai Mallet:

Hvilket formål har den journalistiske pen, som du startede med at fortælle om? Hvad er det, du sprogligt kan gøre ved en tekst, og hvad er det specielt for nogle tekster, der trænger til den slags sproglige ...

Sarah Andersen:

Det er helt konkret at sørge for, at journalister forstår, hvad der rent faktisk står i pressemeddelelsen, og kan formidle det videre til borgerne. Hvis det er skrevet af f.eks. en jurist, som måske skriver meget fagligt inden for sit eget felt, kan det godt nogle gange være lidt svært selv for mig at forstå, hvad der står. Så jeg skal sørge for, at almindelige mennesker forstår det.

Nicolai Mallet:

Er det forkert at sige, at det handler om klarhed, tydelighed og at gøre ting enkelt kommunikativt?

Sarah Andersen:

Nej, det synes jeg er meget fint sagt.

Nicolai Mallet:

I den pressemeddelelse, som du kan se på s. 6, er der et ministercitat:

”Inger Støjberg udtaler: ...”

Er det sædvanligt, at I står for at indføre sådan nogle citater i pressemeddelelser?

Sarah Andersen:

Ja, det sørgede vi tit for, men selvfølgelig sendte vi det altid til faglig godkendelse for lige at være sikre på, at vi ikke havde strammet det for meget sprogligt, og så blev det også godkendt både af Mark Thorsen og Inger Støjberg, inden det blev sendt ud.

Nicolai Mallet:

Har du en idé om, hvorvidt Inger Støjberg nogensinde har udtalt det der? Eller det er måske slet ikke meningen, at hun ...

Sarah Andersen:

Nej, det er ikke nødvendigvis meningen. Så står det i en pressemeddelelse, og så kan journalisterne skrive det direkte i deres artikel. Så kan ministeren bagefter lave et interview med TV eller med Ritzau, og så vil hun måske sige det med nogle lidt andre ord. Det er jo ikke, fordi hun nødvendigvis står og læser præcis op, hvad der står.

Nicolai Mallet:

Er det så en rigtig måde at beskrive det på, at det at komme med citater inde i en pressemeddelelse grundlæggende er et kommunikativt instrument for at levendegøre en tekst?

Sarah Andersen:

Ja, og det er også for at give pressen mulighed for hurtigt at kunne citere ministeren, sådan at de har mulighed for at lave en artikel f.eks. på Ritzau, hvor ministerens citat er med, så snart vi sender den ud. Ellers skal de først ind forbi ministeriet og have en interviewaftale, og så kan der hurtigt gå lang tid, før de kan skrive, hvad hun vil sige.

Nicolai Mallet:

Tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din vidneforklaring. Det betyder, at vi har afsluttet dagens program og mødes igen i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 14.54.

Retsmøde den 27. oktober 2021 (dag 20)

Onsdag den 27. oktober 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Alexander M. P. Johannessen.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offersten og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **chefkonsulent i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Merete Milo.**

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til afhøring af Merete Milo. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Indledningsvis skal jeg bemærke, at det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og at du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Og det er sådan, at anklagerne starter med at stille spørgsmål til dig, så jeg giver ordet til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Merete Milo, vi starter med at spørge lidt ind til din faglige baggrund. Jeg ved, at du er cand.jur. fra 1995. Er det korrekt?

Merete Milo:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår kom du til Udlændingestyrelsen og blev ansat der?

Merete Milo:

Det gjorde jeg, forholdsvis kort tid efter at jeg var færdiguddannet. Så var jeg der i 2 år, hvorefter jeg kom til Indenrigsministeriets departement i Udlændingeafdelingen, og jeg har fulgt med Udlændingeafdelingen siden i forbindelse med de forskellige ressortomlægninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er du stadig i Udlændingeafdelingen i ministeriet?

Merete Milo:

Ja, det er jeg – i Integrationsministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem var din chef dér i 2016?

Merete Milo:

I 2016 var jeg souschef i Familiesammenføringskontoret, hvor Jesper Gori var kontorchef, og Lykke Sørensen var afdelingschef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvis du ser på, hvem du ellers arbejdede sammen med, var det så Anna-Sophie Saugmann-Vasi, som hun hedder nu, og var der nogen andre, du arbejdede sammen med i denne sag?

Merete Milo:

Anna-Sophie Saugmann var fuldmægtig i kontoret på det tidspunkt. Jeg var ikke involveret i sagen. Det var en periode, hvor der var meget travlt, så der var nogle sager, som Jesper Gori varetog, og nogle andre sager, som jeg varetog, og så var der også nogle sager, som vi var inde over begge to. Denne sag var ikke en sag, som

jeg var inde over – det var Jesper Gori, der håndterede den, og Anna-Sophie Saugmann var også lidt involveret i den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Din involvering kommer vi lidt tilbage til. For enkelte ting i sagen har du været involveret i, som vi kan se i sagens bilag. Det er vel korrekt, ikke?

Merete Milo:

Det er helt korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I Udlændingefærdningen, hvor I havde Lykke Sørensen som afdelingschef, og du arbejdede sammen med Jesper Gori, havde I dér nogen løbende møder, hvor I blev orienteret om, hvad der skete?

Merete Milo:

Ja, vi havde kontormøder ca. en gang om ugen, hvor vi snakkede om forskellige ting.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du tænker lidt tilbage til disse kontormøder en gang om ugen i januar-februar 2016 – måske også i marts og april – var denne sag om barnebrudene så noget, der blev nævnt bare ganske kort?

Merete Milo:

Jeg kan ikke huske det. Det vil jeg tro at den er blevet, fordi det fyldte meget. Jesper Gori brugte meget tid på den, og jeg er da sikker på, at han har nævnt den. Men jeg kan ikke huske det. Jeg kan ikke huske, hvad der blev sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du husker, at den fyldte meget – på hvilken måde fyldte den meget?

Merete Milo:

Den fyldte meget på den måde, at Jesper Gori brugte mange ressourcer på den, fordi der var mange folketingsspørgsmål, og jeg kan huske, at der var flere samråd. Og han var meget optaget af den og håndterede den selv, så det tog meget af hans tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i hovedekstrakten på s. 53 en mail fra Jesper Gori til Moya-Louise Lindsay-Poulsen. Den er ikke til dig, men han skriver til hende den 25. januar:

”Lykke bad os være opmærksom på ministerens klare afvisning (på Facebook!) af at lade mindreårige indkvartere med voksne ægtefæller.”

Det var det facebookopslag, der kom den 25. januar.

”Det er KØs sag - men kan ramme os (dig?).”

Kan du huske, at du omkring de dage den 25. januar også har haft en drøftelse med Jesper Gori om denne sag?

Merete Milo:

Nej, det mener jeg ikke, at jeg har. Det kan jeg ikke huske noget om. Jeg har ikke set det dér – altså hørt om den dér.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved også, at der bliver indhentet nogle høringssvar fra Udlændingestyrelsen. Og der skal jeg bare lige spørge dig, om du har hørt om, at der kom sådan nogle svar, og at de blev behandlet i jeres afdeling?

Merete Milo:

Nej, ikke på daværende tidspunkt. Jeg har nok hørt om det i forbindelse med kommissionen, men ellers nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 136 er vi fremme ved den 28. januar. Der kommer en mail til dig og Anna-Sophie Saugmann-Jensen fra Jesper Gori, hvor han vedrørende ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller” skriver:

”Kære begge

Vil I ikke læse dette igennem og komme med jeres uforbeholdne, umiddelbare reaktion?”

På næste side, 137, har vi så:

”Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, der angives at være ægtefæller eller samlevere”.

Og der er et punkt vedrørende ”nuværende praksis”. På s. 138 kan vi se, at det fortsætter med den nuværende praksis, og så er der nederst et punkt ”Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år”. På s. 139 er der nogle punkter om ”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år” og ”Særligt om adgang til midlertidigt fravær fra asylcenteret”. Der er nogle kommentarer fra Jesper Gori ude i marginen – vi antager, at det er hans kommentarer.

På s. 142 er der en mail den 28. januar kl. 14.59 fra dig til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen, hvor du skriver:

”Kære begge

Ad. Gruppen over 15 år

Det fremgår af indstillingen, at mindreårige på mindst 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Det efterlader indtrykket, at samme indkvartering kun bør ske rent undtagelsesvist.

Af notatet fremgår:

”Det vurderes dog, at hensynet til barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.”

Og så stiller du et par spørgsmål:

”Vil det i realiteten betyde, at samme indkvartering bliver mere almindeligt? Har de ikke ofte haft et forudgående samliv?”

Kan du huske, at du havde dette notat? Jeg ved, at det er i lang tid siden, men du havde åbenbart notatet til gennemgang, og du havde nogle konkrete kommentarer.

Merete Milo:

Jeg husker ikke, at jeg har svaret. Jeg kan godt se, at jeg har svaret på den, og det skulle jeg også tale om i kommissionen. Som sagt husker jeg det ikke, men jeg kan se, at jeg har svaret på det. Det har for mig været én høring blandt mange, og det er lang tid siden, så det er ikke en høring, jeg husker i dag. Jeg kan ikke genkalde mig situationen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan du heller ikke genkende, hvorfor du stillede de spørgsmål, altså bl.a.:

”Har de ikke ofte haft et forudgående samliv?”

Det virker, som om du forholder dig til det, der står i teksten, og måske har nogle overvejelser i den forbindelse?

Merete Milo:

Ud af det, jeg har skrevet, kan jeg regne ud, hvad jeg har tænkt. Jeg har tænkt, at notatet går ud på, at indkvartering skal ske undtagelsesvis. Så nævner jeg en passus, hvor jeg fremhæver den sætning med: ”Det gælder f.eks. i tilfælde ...”, og så opregner jeg nogle kriterier. Og det tænker jeg kan læses, som om det er nok, at ét af kriterierne er opfyldt. Jeg læser det, som om der er fire-fem forskellige kriterier, der kan gøre, at der ikke skal ske adskillelse. Det bemærker jeg til Jesper Gori, fordi det fremgår af notatet, at det skal ske undtagelsesvis, hvilket ikke ville være tilfældet, hvis kun ét af kriterierne skulle være opfyldt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu bruger du ordet ”undtagelsesvis”, men du mener ”undtagelsesfrit”, ikke?

Merete Milo:

Jo, det gør jeg nok.

Nicolai Mallet:

Nej ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Eller hvad? Nej, nu bliver du i tvivl, men det er derfor, jeg spørger dig.

Merete Milo:

Det, jeg mener, er, at hvis der kun er ét af kriterierne, der skal være opfyldt – sådan som jeg tænker, at det kan læses – og der er fire eller fem forskellige kriterier, så ville der jo meget sjældent ske adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja.

Merete Milo:

Hvorimod notatet går ud på, kan jeg se – og det konstaterer jeg oppe ovenover – at samme indkvartering kun bør ske rent undtagelsesvis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja. Så får du lidt senere – og det er det, du kan se længere oppe på s. 142 – en mail fra Jesper Gori, hvor han skriver:

”Tanken er, at alle betingelser skal være opfyldt – det præciserer jeg.”

Kan du huske, om du har hørt mere til dette notat efterfølgende?

Merete Milo:

Jeg kan ikke huske, at jeg har hørt om notatet før sagen i kommissionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævnte også indledningsvis, at Jesper Gori var meget travl, og I havde i øvrigt også meget travlt med andre sager. Har du hørt på gangen eller til nogle af de møder, I har haft, at der har været møder mellem Jesper Gori og ministeren – eller Jesper Gori, Lykke Sørensen, og ministeren – om denne ordning? Er det en gangsnak eller noget, du har hørt på jeres løbende møder?

Merete Milo:

Det er svært at huske tilbage og vide, om man rigtig kan huske det, eller om det er noget, man efterrationaliserer eller forestiller sig, at man kan huske. Jeg kan ikke genkalde mig konkrete situationer, hvor der var én, der sagde det ene,

og en anden, der sagde det andet. Men jeg ved da, at han har været til møder med ministeren om det her. Giver det mening?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det giver mening. Kan du fornemme eller huske, om der var en særlig stemning omkring de møder? Altså om det, at der skulle ske adskillelse, og at der var et vist pres på afdelingen for, at man skulle?

Merete Milo:

Igen, jeg kan ikke huske noget konkret, og det var ikke sådan, at jeg blev involveret i sagen, eller at vi talte om sagen som sådan. Det var en sag, som Jesper Gori håndterede med Lykke Sørensen, og der var andre sager, som jeg tog mig af. Så det er ikke noget med, at jeg har haft lange samtaler med Jesper Gori om det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du var på ferie i februar måned. Er det ikke rigtigt?

Merete Milo:

Det er korrekt. Jeg var på ferie i udlandet fra den 8. til den 16. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men da du kommer tilbage, hører du så noget om forløbet med udsendelsen af pressemeddelelsen? Er det noget, I har oppe, da du kommer tilbage – noget Jesper Gori og Lykke Sørensen orienterer om? Den sendes jo ud den 10. februar.

Merete Milo:

Da jeg kommer tilbage, er det uge 7 og vinterferie, og Lykke Sørensen og Jesper Gori er ikke på arbejde. Det første, jeg husker om det her og pressemeddelelsen, er den 19. februar. Jeg kan huske, at Jesper Gori som sagt ikke er der, og Lykke Sørensen er der heller ikke. Anna-Soophie Saugmann-Jensen kommer ind til mig, fordi der er kommet en henvendelse fra Jyllands-Posten, der skal besvares, og i den forbindelse viser hun mig pressemeddelelsen. Det er første gang, jeg ser den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, vi kan se henvendelsen, der kommer fra Jyllands-Posten, på s. 446. Og det er, fordi man gerne vil have en udtalelse i anledning af pressemeddelelsen. I har også Justitsministeriet inde over svaret. Er det ikke korrekt?

Merete Milo:

Det er korrekt. Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen har lavet et udkast til besvarelse på det tidspunkt, og det skal afstemmes med Justitsministeriet, kan jeg huske. Så det gør vi. Jeg sender så svarudkastet til Lykke Sørensen. Anna-Sophie Saugmann-Jensen har vist mig pressemeddelelsen, og vi har talt om den, og jeg kan se, at den fremstår undtagelsesfri. Det reagerer jeg på, for jeg kan se, at det ville være ulovligt. Derfor tænker jeg, at den ikke er retvisende, og at den skal justeres. Den skal rettes. Og der spørger jeg Lykke Sørensen, om vi ikke kan sørge for det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 517 har vi ganske rigtigt nederst på siden en mail, som du skriver kl. 13.03 den 19. februar:

”Kære Lykke

JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set den. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket”.

Når du stiller det spørgsmål, var det – du har vist været inde på det – fordi du siger, at den fremstod uden undtagelser, og at det var ulovligt. Havde du nogen drøftelser med Anna-Sophie Saugmann-Jensen eller andre om det?

Merete Milo:

Anna-Sophie Saugmann-Jensen og jeg taler om det på det tidspunkt, hvor hun viser mig pressemeddelelsen, og hun er bekymret over den. Så

siger jeg: ”Det kan jeg godt forstå, at du er, fordi det, der står, er ikke retvisende.” Og så foreslår jeg, at vi sender en mail til Lykke Sørensen om det, fordi jeg synes, at den skal rettes.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så får du et svar fra Lykke Sørensen kl. 13.59. Det kan vi se lige ovenover. Hun siger:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark ...”

Kan du huske forløbet herefter? Sender I den så til godkendelse?

Merete Milo:

Ja. Så sker der det, at jeg sender vores udkast til svar, hvor der er et forbehold for, at der skal tages undtagelser. Jeg ved ikke, om der står noget med særlige tilfælde eller et eller andet. Det sender jeg til kommunikationsenheden og skriver, at det er afdelingens udkast til svar til avisen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 456 kan vi se, at der kommer en mail fra Pernille Rølle Hansen til dig, også den 19. februar:

”Kære Merete

Jeg kan ikke få fat i Jesper Gori til godkendelse af følgende citat.

Mark har justeret det og jeg vil høre, om I kan godkende.”

Så sender du til Lykke Sørensen til orientering:

”Se nedenfor - Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet.”

På næste side, 457, kan vi se det, der står øverst, fra Mark Thorsen:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindre-årige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8.”

Vi går tilbage igen på s. 456 til det ”firkantede” og dér, hvor du også gerne ville have en berigtigelse på pressemeddelelsen. Hvad er det, der efter din opfattelse var problemstillingen, som du husker det i dag?

Merete Milo:

Det er, at man ikke kan se, at der skal gøres undtagelser, hvis det er i strid med forpligtelserne. Forbeholdet er taget ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men der var heller ikke noget forbehold i pressemeddelelsen. Er det ikke korrekt?

Merete Milo:

Jo, og det var derfor, jeg godt ville have den rettet. Men det forbehold, at ”det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde” er taget ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det er fra Justitsministeriet, at du får den dér med, at ”det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde”? Eller er det en sætning, som du har været med til at sætte ind?

Merete Milo:

Jeg mener, at det er det udkast, som Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori – allerede inden jeg kommer ind i det her – dagen før eller aftenen før har skrevet. Så det er det udkast, vi har sendt. Det er ikke Justitsministeriet, der har lavet det. Jeg tror, at det er afstemt med dem, men det er os, der har lavet det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at du i en af mailene nævner navnet Adam. Havde du en samtale omkring det tidspunkt med Adam Khalik?

Merete Milo:

Jeg mener, at det var Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der afstemte med Adam Khalik, men at jeg på et tidspunkt – på mail, tror jeg – spørger Adam Khalik om Nina Holst-Christensen også har set det. Som jeg husker det, taler jeg senere i telefon med Adam Khalik, men jeg tror ikke, at det er den dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 4132 en mailstreng, og der kan man se, at der er en bemærkning, hvor Adam Khalik siger, at han har talt med dig, og at der er noget med, at pressemeddelelsen var helt skæv. Kan du huske den samtale?

Merete Milo:

Ja, jeg kan huske, at jeg på et tidspunkt har talt med Adam Khalik og sagt, at jeg syntes, at den var skæv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det omkring det tidspunkt, som du husker det?

Merete Milo:

Som jeg husker det, var det senere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, i hvilken forbindelse I har haft den samtale?

Merete Milo:

Nej, det kan jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til den 19. februar, da I sidder og ser på udtalelsen til Jyllands-Posten. Kan du huske, hvilke dokumenter I havde foran jer? Du havde pressemeddelelsen. Det har du nævnt, for den fik du fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen. Havde I notatet foran jer eller noget andet?

Merete Milo:

Nej, det mener jeg ikke, at vi havde. Ikke som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du på det tidspunkt selv havde drøftelser med presseafdelingen, altså

med Sarah Andersen eller Mia Tang eller nogen andre i presseafdelingen?

Merete Milo:

Jeg husker, at jeg talte med Pernille Rølle Hansen. Det var dér, hvor jeg sagde, at man ikke kunne sige det så firkantet. Jeg husker ikke samtalen præcist, men jeg kan bare huske, at jeg sagde det til hende. Men det kan også godt være, at det er, fordi jeg ved det fra mailen. Jeg ved ikke, om det er noget, som jeg kan huske fra dengang, eller om jeg forestiller mig, at jeg kan huske det. Det må jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går lidt frem i tid til s. 727, kan vi se, at der her er en mail fra Jesper Gori til Lykke Sørensen, og det er i forbindelse med statsministerens forespørgselsdebat den 4. marts om værdier. Der kan vi bare se – og det er ikke sikkert, at du kan huske det – at der sker det, at der sendes noget fra dig til Anna-Sophie Saugmann-Jensen, og at det er det, som Jesper Gori har sendt til Lykke Sørensen. Var du inde over forespørgselsdebatten og leveringen af de dokumenter, der skulle leveres til Statsministeriet, som du husker det?

Merete Milo:

Nej, det var jeg ikke, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 888 en mail, og den hedder ”Orientering uge 9”. Den er fra Lykke Sørensen, og det er en intern mail i jeres afdeling, sådan som jeg læser det. Er det korrekt?

Merete Milo:

Undskyld, kan du gentage?

Anne Birgitte Gammeljord:

Om det er sådan en intern orienteringsmail, som I fik fra Lykke Sørensen om, hvad der skete i jeres afdeling? Hun kalder den ”Orientering uge 9”, og så er det fra Lykke Sørensen. Og så kan vi se, at du står som nummer fem af modtagere, lige under Jesper Gori.

Merete Milo:

Det er korrekt. Jeg mener, at Lykke Sørensen sendte sådan nogle jævnligt, altså ugentligt, tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var det for, at I alle sammen skulle have en løbende orientering om, hvad der skete i afdelingen?

Merete Milo:

Det tænker jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hun nævner her:

”I forhold til adskillelsen af mindreårige samlevende mv. i asylcentre er status, at US skal udarbejde en vejledning, der udmønter ministerens beslutning. Herudover skal ministeren i samråd om sagen den 15. marts 2016.”

Kan du huske, om du bistod i forbindelse med samrådet?

Merete Milo:

Det gjorde jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 1955, har vi endnu en orientering. Det her er ”Orientering uge 7”. Og hvis vi går ...

Retsformanden:

Nej, 16.

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, ”Orientering uge 16”. Og hvis vi går til s. 1956, kan vi se her, at der også står øverst:

”FO er også gået ind i en konkret sag, hvor US på grundlag af ministerens generelle instruks har besluttet at adskille et par, hvor den ene er under 18 år. US og vi skal afgive udtalelse inden for de næste 14 dage, og samtidig skal US færdiggøre retningslinjer til operatørerne, således at vi sikrer, at operatørerne handler i overensstemmelse med ministerens instruks. Vi skal dog samtidig sikre, at operatørerne sørger for,

at de sager, der giver anledning til tvivl, forelægges for US.”

Bistod du med at udarbejde retningslinjer?

Merete Milo:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Bistod du i forhold til ombudsmanden?

Merete Milo:

Jeg husker, at jeg i foråret 2017 skrev under på et brev til ombudsmanden. Det er efter, at redegørelsen fra ombudsmanden er kommet, hvor vi skal fortælle ombudsmanden om opfølgningen på hans redegørelse. Men det er først i foråret 2017.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er rigtigt. Den kommer vi tilbage til. Men det er faktisk sådan på s. 2036, at vi her har en mail fra dig til Jesper Gori. ”Barnebrude” hedder det i overskriften med ”Importance: High”, og så skriver du:

”Kære Jesper

Jeg er ked af at forstyrre, men vi er nødt til lige at tale om FO-sagen med frist i morgen. Nina siger, at den konkrete sag er i strid med artikel 8. Lykke har bedt mig ringe til dig, så vi lige kan vende det. Ringer du?”

Merete Milo:

Jeg ved, at jeg også så den mail i Instrukskommissionen. Jeg er ked af det, men jeg kan simpelt hen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du kan ikke huske at have været inde over den konkrete sag og haft en samtale med Nina Holst-Christensen og haft en samtale med Lykke Sørensen?

Merete Milo:

Jeg har helt sikkert ikke talt med Nina Holst-Christensen om den konkrete sag. Det her har været Lykke Sørensen, der har bedt mig ringe til Jesper Gori for at tale om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så hvis du skal oversætte det her, siger du, at det er Lykke Sørensen, der har sagt til dig, at Nina Holst-Christensen har ringet til hende, og så beder Lykke Sørensen dig om at sige det til Jesper Gori?

Merete Milo:

Ja. Jeg ved ikke, om Nina Holst-Christensen har ringet til Lykke Sørensen eller hvad. Men det er Lykke Sørensen, der har talt med Nina Holst-Christensen og sagt til mig, at jeg skal ringe til Jesper Gori, for at vi kan finde ud af det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg tænker, at hvis du skulle ringe til Jesper Gori, skulle du så ikke vide noget om det, du skulle ringe til ham om?

Merete Milo:

Jeg tænker, at jeg har gået ud fra, at Jesper Gori vidste, hvad det handlede om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du skulle vel give et budskab videre? Var det så bare, at det var i strid med artikel 8?

Merete Milo:

Jeg kan ikke huske de nærmere omstændigheder, men jeg ved, at jeg ikke har været inde i den sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så nævnte du selv, at du var inde i 2017. Hvis vi går til s. 4457, har vi et brev den 2. maj 2017 til Folketingets Ombudsmand. Og hvis vi går videre til s. 4459, kan vi se – som du også siger – at det er det, som du skriver under. Hvis vi går til s. 4457 igen, kan vi se, at I skriver:

”Ministeriet har noteret sig, at der ikke er foretaget ændringer i forhold til det udkast til redegørelse, som ombudsmanden den 1. februar 2017 fremsendte til ministeriet. Ministeriet kan således henholde sig til ministeriets svar af 3. februar 2017 i relation til den del af ombudsmandens henvendelse, der vedrører fremsendelsen af den endelige redegørelse.”

Og så siger man:

”Folketingets Ombudsmand har ligeledes den 23. marts 2016 anmodet ministeriet om at orientere om, hvorvidt – og i givet fald på hvilken måde – den gældende retstilstand i relation til indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre mv. er blevet for midlet til de berørte udlændinge.

Ombudsmanden har endvidere anmodet ministeriet om at oplyse, hvilke overvejelser ministeriet har gjort sig vedrørende en eventuel orientering af de pågældende fremover, hvis par, der er berørt af Udlændinge- og Integrationsministeriets notat af 12. december 2016, ikke aktuelt orienteres om retstilstanden.”

Kan du huske, hvad du var inde i på det tidspunkt, hvorfor du skal skrive brevet under, og hvorfor du er inde i sagen på det tidspunkt?

Merete Milo:

Jeg kan huske, at brevet skal sendes, og at Jesper Gori ikke er på kontoret, så Lykke Sørensen beder mig om at se på det og sørge for, at vi kan få det afsted. Og jeg læser det igennem og synes, at det ser fornuftigt ud, og skriver under.

Anne Birgitte Gammeljord:

Havde du på det tidspunkt hørt noget om, at der kunne være en overensstemmelse omkring en telefonsamtale den 10. februar 2016 mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum?

Merete Milo:

Jeg har ikke hørt om den samtale.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage i tid til samråd AJ i juni 2016 og til s. 2515, kan vi se her, at der kommer en henvendelse fra Anne Nygaard Just til Dirstab, og det er ude i Udlændingestyrelsen, og du er cc på. Og hvis vi går til s. 2514, kan vi dels se den nedenunder, men vi kan også se en mail fra Jens Vikner, som kommer kl. 15.22 til Anne Nygaard Just:

”Til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AJ, stillet af Folketingets Udlændinge-

Integrations- og Boligudvalg den 10. juni 2016, kan Udlændingestyrelsen oplyse, at der aktuelt i asylindkvarteringssystemet er 14 par, hvor en eller begge parter er under 18 år, der er indkvarteret hver for sig. I 2 af sagerne er dette sket i overensstemmelse med mindst en af parternes eget ønske. Styrelsen kan endvidere oplyse, at der aktuelt asylindkvarteringssystemet er 2 par, hvor en eller begge parter er under 18 år, der ikke er indkvarteret hver for sig (herunder par, der er indkvarteret separat på samme asylcenter).”

Og man kan også se, at der i sidste afsnit står:

”En opdateret oversigt over antallet af par, aktuelt indkvarteret i asylindkvarteringssystemet, hvor en eller begge parter er under 18 år, er vedhæftet. Endvidere er vedhæftet oversigt over de fem par, som er omtalt i Røde Kors’ brev til departementet.”

Og hvis vi så går op i den øverste, kommer der en mail kl. 15.23 fra Anne Nygaard Just til Anna-Sophie Saugmann-Jensen, Maria Freja Dahrup og dig. Hvorfor skulle du have det her? Var du involveret i arbejdet omkring det?

Merete Milo:

Jeg ved ikke, om hun har sat mig på, fordi jeg var souschef. Det var Anna-Sophie Saugmann-Jensen, der håndterede den, sammen med Jesper Gori.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og de øvrige mails omkring samrådet, som vi også har i sagen, hvor du enten er direkte modtager eller cc på ... du får dem ikke fordi, at du har været involveret, men bare fordi, at du er souschef?

Merete Milo:

Jeg vil ikke afvise, at jeg har sparret med Anna-Sophie Saugmann-Jensen omkring det, men jeg har ikke decideret været med til at forberede samråd.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på s. 2679, har vi en mail fra dig til Justitsministeriet, hvor du skriver:

”Kære Thomas

Som aftalt med henblik på jeres evt. bemærkninger (hovedparten er kendt stof)”

Jeg tænker, at når du sender det frem, så har du læst det? Du beder om at få nogle bemærkninger, og du skriver også, at hovedparten er kendt stof.

Merete Milo:

Den kan jeg godt huske. Det er Jesper Gori, der beder mig om at sende det dér afsted til Justitsministeriet, fordi han var på vej ud ad døren. Så jeg sender bare til Thomas Klyver, som jeg har aftalt med Jesper Gori.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er ikke, fordi du har været sagsbehandler på det eller noget som helst? Det er bare en ren ekspeditionssag? Du kunne lige så godt have skrevet ”efter aftale med Jesper”?

Merete Milo:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Forsvarerne?

René Offersen:

Nej tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din forklaring. Og det næste vidne er Carsten Madsen.

Som vidne mødte **fhv. kontorchef i Justitsministeriet Carsten Madsen.**

Retsformanden:

Carsten Madsen, jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og det er sådan, at du har pligt til at afgive forklaring for Rigsretten, og at du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål, så jeg giver ordet til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Carsten Madsen, er du blevet instrueret i mikrofonsystemet?

Carsten Madsen:

Ja, det tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg skal lige starte med at høre dig om din uddannelsesmæssige baggrund. Du er cand.jur. fra 1999, er det rigtigt?

Carsten Madsen:

Det er helt rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du bliver ansat i Justitsministeriet i 1999, har jeg også forstået. Er du der stadig, og hvilke – bare ganske kort – poster har du beklædt i Justitsministeriet?

Carsten Madsen:

Helt tilbage fra 1999?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, ikke helt tilbage. Men fra 2015-2016 ville være fint.

Carsten Madsen:

Et eller andet sted i 2013, tror jeg ... deromkring ... blev jeg kontorchef for det, der hedder Forvaltningsretskontoret. Og der stoppede jeg ca. i oktober 2017, hvor jeg flyttede over til Statsministeriet, hvor jeg arbejder nu.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du var i Justitsministeriet og i Forvaltningsretskontoret som kontorchef ... det var i den her periode i 2016. Er det rigtigt?

Carsten Madsen:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der dér en form for særlig kontaktperson i Justitsministeriet i forhold til Udlændingeministeriet – som vi kalder det – i den her sag? Var der en særlig indgang, eller kom man bare og spurgte fra Udlændingeministeriet?

Carsten Madsen:

Nu sagde du ”i den her sag” – mener du generelt, eller i relation til den konkrete sag?

Anne Birgitte Gammeljord:

I relation til den konkrete sag, altså i sagen om barnebrudene.

Carsten Madsen:

Det er jeg faktisk ikke helt klar over. Ikke mig bekendt. På det tidspunkt, hvor jeg – som jeg tænker, at du vil spørge mig om – snakkede med Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen om den her sag, var det ikke en sag for mig, hvis du forstår, hvad jeg mener. Der var ikke nogen sag at have en kontaktperson om, for mig at se. Det kan godt være, at der kom det senere, og jeg tror navnlig, at det har været vores statsretskontor i Justitsministeriet og vores menneskeretsfolk, navnlig Nina Holst-Christensen, som har snakket med Udlændingeministeriet om sagen, men om der decideret har været en kontaktperson ... Det har vel lidt givet sig selv, hvilke mennesker – alt afhængigt af, hvad det var, man skulle have rådgivning om – der var de relevante kontaktpersoner. Sådan var det som oftest. Og så spurgte du om noget andet. Du sagde noget om, hvorvidt ”man bare gik op”? Noget i den stil, ikke?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, fordi I sidder jo ret tæt på hinanden, i hvert fald med Udlændingefaldningen i Udlændingeministeriet, tænker jeg. Lykke Sørensen, Jesper Gori, Anna-Sophie Saugmann-Jensen og også Merete Milo sidder vel nærmest ovre i jeres hus i nr. 8, gør de ikke det?

Carsten Madsen:

Nej, ikke i nr. 8. Det er vist nr. 10-12 stykker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nr. 10, det er rigtigt.

Carsten Madsen:

Jeg tror måske, at de faktisk sad i 12’eren. Men ja, de sad tæt på. Og så spørger du: Hvordan søger man rådgivning? Jeg vil sige, at det afhænger af – og den fysiske afstand er ikke nødvendigvis et kriterium i den forbindelse. Jeg havde

mange forskellige typer af rådgivning, da jeg sad i Forvaltningsretskontoret, hvor man ligesom er Slotsholmens rådgiver om forvaltningsretlige spørgsmål, navnlig om sådan noget som offentlighedsloven, forvaltningsloven og andre forvaltningsretlige spørgsmål, og den rådgivning kunne tage mange former. Nogle havde brug for lige at ringe – for det kunne man også gøre – og bede om et hurtigt råd om et eller andet: ”Hvad tænker du lige umiddelbart om det her?” Og det var sådan set nok for folk. Andre havde brug for lige at tale en sag igennem, og nogle havde brug for at få Justitsministeriets egentlige vurdering af noget, og så er det typisk en lidt mere tidskrævende proces. Men andre gange kunne rådgivning altså, som jeg tænker, at vi vender tilbage til, bestå i sådan en hurtig snak om en sag: ”Hvad tænker du umiddelbart om det her?” Og hvor man kan sige, at linjerne mellem, om det var Justitsministeriets rådgivning, man fik, eller om det bare var sådan, at man ”ringede til en ven”, hvis man kan sige det sådan, nok var mere udviskede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at ”der var ikke en sag”, fordi du først brugte det udtryk senere, er det så udtryk for, at der ikke er oprettet en formel sag, men at der sagtens kan være diskussioner og drøftelser, altså hvor man lige kommer forbi og skal bede om et råd i døråbningen eller på gangen til en konkret problemstilling?

Carsten Madsen:

Når jeg sagde, at der ikke var en sag, er det fordi, at det virkede som om, at du refererede til den konkrete sag, som I behandler her. Og det var ikke en sag hos mig, før Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori kommer op på mit kontor og gerne vil snakke om nogle forvaltningsretlige spørgsmål. Der har sikkert været nogle skriverier i pressen, men jeg sad nørklede med alle mulige andre sager. Så det var ikke noget, jeg havde bidt særligt mærke i, vil jeg sige. Så det var ikke en sag på *mit* bord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til hovedekstrakten s. 982, kommer vi nemlig nok til det, du er inde på her. Vi kan se, at der er en mailtråd den 8. og 9. marts. Og

hvis vi måske starter på s. 983, kan vi se, at der er en mail fra Lene Vejrum – det er ude i Udlændingestyrelsen – til Lykke Sørensen omkring flyttepåbud efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt. Så er der en mail fra Lykke Sørensen til Lene Vejrum. Og hvis vi så går til s. 982, kan vi se, at der er nævnt her nederst fra Jesper Gori:

”Jeg er ikke 100 pct. sikker på, at det ændrer på udfaldet af vores overvejelser, da den ‘originære kompetence’ ved lov er henlagt til US. Men jeg vender spørgsmålet med Carsten Madsen i morgen – og orienterer hurtigt Uffe, hvis udfaldet er, at der ikke er habilitetsmæssige indvendinger mod at forelægge alle 5 sager for ministeren.”

Og så skriver Lykke Sørensen lidt senere:

”Når du alligevel er hos Carsten Madsen, bør vi nok få afklaret, om det fortsat er faktisk forvaltningsvirksomhed, når US efter en konkret vurdering, herunder efter EMRK, beslutter, om et par kan indkvarteres sammen eller hver for sig. I min verden nærmer det sig en afgørelse. Og den kan i givet fald påklages til UIBM.”

Er det den drøftelse og de møder, du kan huske?

Carsten Madsen:

Ja, jeg husker det sådan, at Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen kommer op på mit kontor på et eller andet tidspunkt. Præcis hvad for en dag, det er, i det her forløb, ved jeg ikke. Jeg tror, at det vel nogenlunde fremgår af de mails, der har været. De vil drøfte nogle spørgsmål i relation til det her med at flytte folk på centrene. Og som jeg husker det, var det navnlig et spørgsmål om, hvorvidt det var muligt at tage nogle konkrete sager ind i ministeriet og afgøre dem dér, altså tage konkret stilling til sagerne dér. Og der var så nogle komplekse spørgsmål om, hvordan retsstillingen er, når det er sådan, at klageadgang er afskåret i forhold til afgørelser.

Jeg tror, at de beskrev lovgivningen for mig og sagde: ”Vi har kigget ned i forarbejder osv., og der står, at når man flytter rundt på folk på de

her centre, så er det faktisk forvaltningsvirksomhed.” Man havde taget stilling til i forarbejderne, at sådan var det. Men hvis der var nogen, der var utilfredse med, hvor de blev flyttet hen, skulle man træffe en egentlig afgørelse herom. Og det var så en forvaltningsretlig afgørelse. Det var nogenlunde sådan, at de beskrev det for mig. Men det fungerede altså sådan, at de beskrev lovgivningen for mig, og så drøftede vi spørgsmålet om mulighederne for, om man i departementet kunne tage de her afgørelser og afgøre dem, dvs. træffe afgørelsen i sagen, enten ved at hive dem ind på bordet eller give en instruktion om, hvordan de konkrete sager skulle afgøres.

Og så kiggede vi i de forvaltningsretlige værker herom. Det er typisk noget meget generelt noget, der står i dem. Og jeg tror, at de kom til mig – som jeg husker det – med en forhåndsfor-modning om, at det kunne man nok ikke. De havde en vægring mod det: ”Det virker forkert, at man kan det.” Og så kiggede vi ned i bøgerne og tænkte: ”Hm. Det er faktisk ikke så sikkert, at man ikke kan det.” Vi snakkede samtidig om, at det var en rigtig dårlig idé – og hvad betyder det så? Jo, i virkeligheden ud fra en mere politisk betragtning, fordi den måde, man havde indrettet lovgivningen på på udlændingeområdet gennem mange år – så vidt jeg ved – havde været, at man prøvede at holde konkrete sager fra ministerens og departementets bord, fordi det var en u hensigtsmæssig måde at have administrationen af udlændingeområdet på – at konkrete afgørelser om konkrete mennesker skulle træffes centralt, nær ministeren. Det var sådan, at drøftelsen nogenlunde var om det spørgsmål. Og som jeg husker det, var det hovedtemaet for vores drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lige for at forstå det rigtigt, fordi du kan se, at det også er det, der står nederst her om de

”... habilitetsmæssige indvendinger mod at forelægge alle 5 sager for ministeren.”

Husker du også, at man havde den drøftelse? Om der var nogen konkrete sager, man ønskede at drøfte med ministeren?

Carsten Madsen:

Jeg husker det ikke som om, at habilitetsmæssige overvejelser var i hovedsædet for vores drøftelser. Hovedsædet for vores drøftelser var: ”Her er en kompetence, der ved lov er tillagt ... det må vel være Udlændingestyrelsen ... Hvad så? Hvordan er retsstillingen så, i forhold til om ministeren kan kalde sagerne ind på sit bord eller kan give konkrete instruktioner om, hvordan konkrete afgørelser skal træffes?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Jesper Gori nævnte, at ministeren havde et ønske om at få sagerne ind eller allerede konkret havde sager inde?

Carsten Madsen:

Nej, det husker jeg ikke. For mig lå det jo i konteksten, at det nok var det, det var, men om det var et spørgsmål om, at der var rejst et sådant ønske, eller om det var fordi, at man havde en forventning om, at der var et sådant ønske ... Altså, man kan jo godt nogle gange som embedsmand arbejde ud fra at sige: ”Vi tror nok, at ministeren gerne vil have, at vi undersøger det her. Vi må hellere lige undersøge det, inden ministeren spørger, sådan at vi ved, hvad vi skal svare, når ministeren kommer med det spørgsmål”. Og hvad der var tilfældet her, ved jeg ikke, men det lå i konteksten, at der måtte være en eller anden grund til, at de kom og spurgte om det. Men hvad den præcise grund er, kan jeg ikke svare på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er jo rigtig lang tid siden. Har du nogen erindring om, på hvilket tidspunkt af dagen det her møde finder sted? Om det er om formiddagen eller om eftermiddagen? Og om Jesper Gori kom ind til dig fra et andet møde?

Carsten Madsen:

Nej, det kan jeg altså ikke huske. Jeg vil sige det sådan: Jeg har ikke nogen erindring om, at det var på et meget skævt tidspunkt. Det kunne være, at jeg ville huske det, hvis det var kl. 20 om aftenen eller kl. 7 om morgenen, men det har jeg ingen erindring om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 1027, har vi en mail, som Jesper Gori sender kl. 13.15 – og så antager jeg nok nu, at mødet ligger før kl. 13.15 den 9. marts. Han skriver til Lykke Sørensen:

”Blot til orientering:

Den første melding fra Carsten Madsen – han afstemmer hurtigt med Jens ...”.

Og det går jeg ud fra er Jens Teilberg Søndergaard. Er det rigtigt?

Carsten Madsen:

Nu er det jo Jesper Gori, der har skrevet det, men det går jeg ud fra. Det må det være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og Jesper Gori skrev altså:

”Den første melding ... er følgende:

- Når kompetencen ved lov er tillagt den underordnede myndighed, er der ikke adgang til call-in for den overordnede myndighed
- Om den overordnede myndighed i øvrigt kan gøre brug af de sædvanlige overordningsbeføjelser, afhænger af lovgivningen om afskæring af rekurs
- Er der ikke anvisninger herom i loven eller forarbejderne, afhænger det af formålet med afskæringen af rekurs
- Er formålet at undgå politisk involvering, er der færre beføjelser; er formålet af administrativ karakter (det må være formålet her) er der flere/alle beføjelser, formentlig inkl. generelle og konkrete tjenestebefalinger forud for en sags afgørelse”.

Og så fortsætter han:

”Jeg tænker derfor, at vi ikke kan bruge dette argument for at undgå ministerens involvering. Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager: det giver mulighed for, at hun kan indtage den principielle holdning,

mens myndighederne konkret vurderer de enkelte sager ...”

Svarer det nogenlunde til, hvordan du også husker den drøftelse, I har haft?

Carsten Madsen:

Ja, det svarer nogenlunde til, at det var de temaer, vi drøftede. Og det lyder da rigtigt nok. Men jeg kan ikke huske, at det var præcis sådan, vi kom frem til, at det måtte være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg spurgte dig også lidt til mødet før. Hvis vi går til s. 1028, som er den næste side, kan vi se, at Jesper Gori fortsætter i forhold til Lykke Sørensens:

”... Men efter et lidt stormfuldt møde i morges ...”

Det var derfor, at jeg spurgte dig. Hvis vi nu tidsfæster det, er det her nok før kl. 13.15. Så kom han også, muligvis, fra et møde, før han var hos dig. Kan du huske, om der overhovedet faldt nogen bemærkninger om, at han havde været til et møde med ministeren, og at det var stormfuldt, og at han var påvirket af det?

Carsten Madsen:

Nej, det kan jeg ikke huske noget om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i den her mail, at han også skriver:

”I øvrigt var udfaldet af mødet” ... og det er ikke dit møde med Jesper Gori, men det andet møde ... ”en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Var det en drøftelse, du havde med Jesper Gori på det her tidspunkt? Eller er det en anden afdeling i Justitsministeriet, der skal have den bestilling?

Carsten Madsen:

Det var ikke en drøftelse, jeg havde. Det går jeg ud fra har været med vores statsrets- og menneskeretsfolk, formentlig navnlig med Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver, vil jeg gætte på.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1029-1030 har vi igen en mail, hvor Jesper Gori skriver:

”Vi er lige straks der, hvor jeg ikke vil forstyrre dig mere. Her og nu blot en kort opsamling på nedenstående.

Jens havde ingen bemærkninger til dette; Carsten understregede dog, at tilbagemeldingen er foretaget uden at kende til baggrunden for og ræsonnementet bag afskæringen af rekurs i disse sager efter udlændingeloven – så han henstillede til, at vi ikke udadtil eller over for ministeren ‘skubber JM foran os’, hvis vi skal forsvare/forklare, at ministeren faktisk har de almindelige o-/u-beføjelser, i hvert fald ikke uden at runde JM igen med et fyldestgørende skriftligt grundlag.

Som nævnt er situationen jo aktuelt denne, at vi ikke med henvisning hertil har støtte i argumentationen for, at ministeren holdes ude af de konkrete sager.”

Er det en tilbagemelding, du kan huske, efter at du har talt med Jens Teilberg Søndergaard? Og igen, jeg ved, det er lang tid siden.

Carsten Madsen:

Nej, jeg kan ikke huske den. Det ser fornuftigt nok ud. Det svarer nogenlunde til, hvad der kunne være en tilbagemelding på den vending, jeg måtte have haft med Jens Teilberg Søndergaard, men jeg kan ikke erindre den præcise drøftelse med Jens Teilberg Søndergaard. Jeg gætter på, at jeg må have ringet til Jesper Gori og sagt nogenlunde det der, men det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1655 – og så kommer vi lidt frem i tid, nemlig til den 13. april ...

Carsten Madsen:

Må jeg lige supplere med noget? For det illustrerer vel meget godt det, som jeg nævnte før, at vendingen med mig var, at de beskrev det, for jeg har ikke selv været nede at kigge i forarbejder, lovgrundlaget og alt sådan noget. Så det er vel det, som det illustrerer, som jeg ser det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige tager s. 1029-1030 igen – for det er jeg sådan set enig med dig i – så er der vel også det i det, at det – som jeg opfatter det – er et foreløbigt råd. Er det sådan? Man må ikke skubbe jer foran, og det vil vel sige, at hvis Jesper Gori siger til ministeren, at det forholder sig sådan, skal han ikke sige, at han har det fra Justitsministeriet?

Carsten Madsen:

Ja, det er det, der ligger i det. Et foreløbigt råd er måske en forkert formulering. Det kommer an på, hvad de skal bruge det til. Det var mere sådan: ”Det her er det bedste, vi kan komme frem til på det grundlag og den korte snak, vi har haft her. Min bedste vurdering ud fra det grundlag er, at I ikke vil kunne sige til ministeren: ”Det må du ikke.”” ... hvis det var sådan, at man havde et ønske fra ministerens side om at træffe afgørelse i de konkrete sager. Men hvis det var sat på spidsen, og departementet havde en situation, hvor det var meget vigtigt at understrege over for ministeren, hvad Justitsministeriets vurdering var, så havde vi ikke undersøgt det grundigt nok til det. Det ville kræve, at de måtte give os noget mere og i højere grad sætte os ind i lovgrundlaget og forarbejderne, så vi også havde tid og mulighed for selv at grave ned i det og kigge. Det er det, det er udtryk for. Men det er ikke udtryk for, at det nødvendigvis er foreløbigt, for det kommer helt an på, om de overhovedet måtte få et sådant behov. Så det er ikke udtryk for, at der nødvendigvis kommer noget efterfølgende, og det kom der heller ikke, så vidt jeg erindrer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, I får ikke noget efterfølgende på det her. Men man kan jo læse ud af det her, at Jesper Gori har et behov for at få en afklaring i en konkret situation. Og jeg forstod på dig ... at du

var i tvivl om, hvorvidt det var en konkret situation, eller ikke en konkret situation, han sad med foran sig?

Carsten Madsen:

Ja, det jeg sagde, var, at jeg ikke erindrer at have fået oplyst, om det var, fordi ministeren rent faktisk havde sagt: ”Jeg ønsker at træffe afgørelser eller give instruktionsbeføjelser i de konkrete sager.” Eller om det var, fordi man havde nogle overvejelser i den retning, eller om embedsværket agerede på en fornemmelse af, hvad ministeren måtte have af ønske. Det har jeg ikke nogen viden om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går til s. 1655, er vi fremme ved april. Vi har her en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen, som er sendt til Justitsministeriet med kopi til Jesper Gori:

”Kære Carsten,

Tak for snakken i dag.

Vi tænker at foreslå styrelsen følgende formulering vedrørende karakteren af afgørelserne om anvisning om indkvartering hhv. flyttepåbud (jeg kan evt. lige kigge forbi og knytte en bemærkning til de kantede parenteser)”

Kan du huske den drøftelse, og hvad den gik ud på?

Carsten Madsen:

Den konkrete mail dér kan jeg ikke erindre. Det dér vedrører noget partshøring, så vidt jeg kan se, og spørgsmålet om partshøring drøftede jeg – så vidt jeg husker – også med Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen på det samme møde, som vi drøftede det med adgangen til at kalde sager ind eller give instrukser i konkrete sager. Og sådan som jeg husker det, var det i virkeligheden et bispørgsmål, sådan lidt et en passant-spørgsmål, der kom op, hvor de bare gerne lige ville vende, at de havde gjort sig nogle tanker om det her med partshøring, som hverken var helt eller halvt færdige. For spørgsmålet om partshøring hænger nært sammen med spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en

afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Og der havde de – som jeg husker – nogle overvejelser om, hvorvidt man skulle partshøre, når man flyttede folk eller adskilte folk, som der jo vil være tale om her. Og der havde de, som jeg beskrev før, kigget ned i forarbejderne til de relevante bestemmelser og set, at man der lagde til grund, at det at flytte folk var faktisk forvaltningsvirksomhed. Men hvis folk var utilfredse og ikke var enige i, at de skulle flyttes, så skulle man give et flyttepåbud, og det ville være en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, hvor man havde alle de partsrettigheder, der nu engang følger af forvaltningsloven, herunder retten til partshøring. Og som jeg husker det, så vendte vi det spørgsmål meget løst. Og jeg tror, at jeg – da jeg afgav forklaring sidste gang – sagde, at de spillede bold op ad mig. De ville bare gerne lige vende: ”Vi har gjort os de her tanker, hvad tænker du umiddelbart herom?” Og jeg sagde noget i retning af: ”Jamen, hvis I siger, at det står i forarbejderne, at det er faktisk forvaltningsvirksomhed, når man flytter folk, så er det da sikkert sådan. Men kan det ikke være svært, hvis man i forbindelse med det at flytte folk skal lave en vurdering af, om det er i strid med EMRK at gøre det – det kan vel være lidt svært at lave den vurdering, hvis man ikke har snakket med folk? Taler det ikke for, at I bør partshøre initialt?” Som jeg husker det, var det den vending, vi havde. Jeg gjorde mig ikke nogen overvejelser om, hvorvidt det i sig selv var en afgørelse at flytte folk initialt. For mig var det sådan et spørgsmål om oplysningspligt. Jeg tror, at det var det greb i posen, jeg hev op og sagde: ”Det bliver da svært for jer at have et fyldestgørende grundlag at flytte rundt på folk i de her situationer, og sikre, at I ikke handler i strid med den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvis I ikke har snakket med folk. Hvis det er sådan noget med familieliv, så bliver man vel nødt til at snakke med folk?” Som jeg husker det, var det den tankegang, jeg prøvede at give udtryk for. Jeg husker det som om, at det ikke var meget velovervejet. Det var ikke nogen meget lang drøftelse, vi havde af det spørgsmål, hvor vi virkelig sad og studerede nede i forarbejder og bøgerne. Det var bare sådan en mere løs snak om: ”Hvad tænker du om det her?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg lige hører dig nu, så mener du faktisk, at det allerede var en drøftelse, som I startede på den 9. marts, måske i udkant af mødet eller blandt de andre ting. Er det rigtigt?

Carsten Madsen:

Som jeg husker det, var det ikke en drøftelse, vi startede på dér. Det var dér, vi havde drøftelsen. Jeg husker ikke andre drøftelser om det spørgsmål end den, der var på det samme møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du så huske, om der også blev givet dig en beskrivelse af ordningen, hvad ordningen egentligt gik ud på – altså med adskillelse – og om man hørte folk inden? Det har man så nok ikke gjort, når du reagerer på den måde. Så jeg tænker: Var der en kort forklaring til dig om, hvad det var for en ordning, der var etableret, og måske også lidt om, at man ikke havde retningslinjer endnu? Sådan fornemmede jeg lidt din forklaring.

Carsten Madsen:

Nej, det synes jeg ikke, jeg sagde noget om. Jeg kan simpelt hen ikke huske, hvordan de drøftelser er faldet, men der må jo have været en eller anden beskrivelse af, hvad det var for noget, man puslede med, om man så må sige. Altså en eller anden beskrivelse må der have været, ellers ville vi jo ikke have snakket om, at det med at flytte folk er en afgørelse, og at der var et eller andet EMRK-noget med familieliv inde over. Det har de jo også beskrevet for mig. Igen, det var ikke en sag. Det var ikke et spørgsmål, der var på mit bord eller på min radar ellers inden da. Så det må der have været, men hvordan den har været, kan jeg simpelt hen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så når du har en snak med Anna-Sophie Saugmann-Jensen her den 13. april, er det sådan set en opfølging på den 9. marts, sådan som du opfatter det? Altså, nu kommer man lidt mere konkret ind i, hvordan der skal ske partshøring?

Carsten Madsen:

Jeg kan ikke huske en snak med Anna-Sophie Saugmann-Jensen om det der. Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Men det, der står her, er vel, at de er landet på, at det er faktisk forvaltningsvirksomhed, som det var forudsat i forarbejderne, og at der ikke er nogen pligt til at foretage partshøring, men at de vil gøre det alligevel. Og jeg tænker, at jeg har tænkt: ”Nå, de foretager partshøring – fint.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Det gør du også, for der kommer lidt senere en bemærkning om, at I ikke har bemærkninger. Der kommer også en klage i den her sag til Folketingets Ombudsmand, og der kan vi se på s. 1808, at Jesper Gori skriver til dig den 21. april:

”Kære Carsten

Udlændingestyrelsen har d.d. fremsendt bidrag til svar til Folketingets Ombudsmand vedrørende en konkret sag om separat indkvartering i asylsystemet af mindreårige ægtefæller samt udkast til retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

Vi ville meget gerne høre jeres eventuelle bemærkninger til de forvaltningsretlige aspekter heraf. Af hensyn til (den nye) frist over for ombudsmanden d. 29. april skal vi anmode om bemærkninger senest på mandag den 25. april. Vi beklager den korte frist.

Vi kan eventuelt mødes og drøfte sagen, herunder vores bemærkninger, mandag.”

Så ved vi, at der sker det, at statsretskontoret får nogenlunde samme henvendelse. Og så sker der det, at der bliver foreslået et møde. Det kan vi se på s. 1980 i en mail:

”Kære Carsten og Maria,

Jesper har bedt mig spørge, om I har mulighed for at tage en drøftelse af OMB-sagen i morgen i stedet? ...”

Kan du huske, om der var et møde omkring svaret, og hvad problemstillingen var?

Carsten Madsen:

Nej, det mener jeg ikke, at jeg har deltaget i. Det kan jeg i hvert fald ikke huske. Hvor sikker kan man være på, at man ikke har deltaget i noget? Det er jeg rimelig sikker på, at jeg ikke har deltaget i.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1808 kan vi se, at du får et større materiale. Kan du huske du, at du læste det og havde drøftelser med Jesper Gori eller Anna-Sophie Saugmann-Jensen om det materiale, der var kommet over fra Udlændingestyrelsen?

Carsten Madsen:

Nej, det kan jeg simpelt hen ikke erindre. Det eneste, jeg kan huske omkring det, var, at jeg tænkte: ”Hvorfor sender I mig så meget? I bliver nødt til at sige, hvad det er, I vil diskutere.” Og hvad vi efterfølgende har haft af drøftelser, kan jeg simpelt hen ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at man ændrer svaret efterfølgende, fordi hvis vi ser på s. 2049, skriver man nederst i en mail:

”Kære Carsten og Maria,

Ministeriet har d.d. modtaget Udlændingestyrelsens reviderede udkast til svar til Folketingets Ombudsmand.

Efter aftale med Jesper skal jeg høre, om I har nogen bemærkninger til Udlændingestyrelsens og ministeriets reviderede udkast til svar til Folketingets Ombudsmand.”

Og det, der ændres i det, er bl.a. noget omkring partshøring. Har du nogen erindring om, at du har været inde over det?

Carsten Madsen:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om. Jeg er heller ikke klar over, hvad det er, der ændres i forhold til partshøring. Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1984 kan vi se – og jeg kan ikke se, om du har modtaget den – men der sender Maria Aviaja Sander Holm:

”Kære Jesper

Hermed det forslag til ændringer, som jeg talte om, som Nina og Klyver er enige i. Jeg har for-
søgt at genbruge i jeres i det væsentlige.”

På s. 1986 kan man se, hvad der foretages af ændringer. Igen, er det en drøftelse, du erindrer at have været inde over?

Carsten Madsen:

Nej, det erindrer jeg simpelt hen ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har haft en drøftelse med Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen om, at der kunne være en risiko for, at ombudsmanden ville erklære afgørelsen i den konkrete sag for ugyldig på grund af manglende partshøring?

Carsten Madsen:

Nej. Det erindrer jeg ikke. Jeg kan ikke udelukke det, men jeg kan simpelt hen ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og nu går vi langt frem i tid til 2017. Der har vi bl.a. et spørgsmål 835, som findes på s. 5323. Man kan se, at der bliver rejst et spørgsmål:

”Vil ministeren oplyse om en pressemeddelelse som den Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet udsendte den 10. februar 2016 efter sin ordlyd og i kombination med, at ministeriet fulgte op samme dag med ”en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen” kan betragtes som en tjenestebefaling?”

Og så er svaret:

”Med spørgsmålet og med det samtidigt stillede spørgsmål nr. 836 anmodes der om

Justitsministerens vurdering af forskellige aspekter af hændelsesforløbet i forbindelse med sagen om ændring af praksis for indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere.

Hændelsesforløbet er beskrevet i redegørelse af 23. marts 2017 fra Folketingets Ombudsmand, som bl.a. er oversendt til Udlændinge- og Integrationsudvalget, samt i en række af Udlændinge- og Integrationsministerens besvarelser til Folketinget.

Jeg finder ikke, at Justitsministeriet bør gå nærmere ind i en vurdering af spørgsmål relateret til det konkrete hændelsesforløb. Jeg skal i stedet henvise til Udlændinge- og Integrationsministeriet.”

Og på næste side, s. 5324, kan vi se, at det er dig, der skriver under sammen med Søren Pape. Det, jeg godt vil spørge dig om i den forbindelse, er: Når I sender sådan et svar, har I så også drøftelser med Udlændingeministeriet om det? Indhenter I nogle faktuelle oplysninger dér?

Carsten Madsen:

Jeg kan ikke huske en drøftelse med Integrationsministeriet om det konkrete svar. Det vil jeg tro, at vi har haft. Det ville være god stil og mærkeligt ikke at ringe over og orientere om, hvad vi havde tænkt os at svare på sådan et spørgsmål, og høre, at de ikke syntes, at det, vi agtede at svare, var helt på månen. Det her er ikke en usædvanlig type spørgsmål. Der kan blive stillet et folketingsspørgsmål, hvor man prøver at formulere et abstrakt spørgsmål, som reelt er et ønske om at få en minister til at forholde sig til en sag på en anden ministers ressortområde, og svaret er så udtryk for at sige: ”I spørger reelt til en sag på en anden ministers ressortområde. Det skal I spørge den minister om.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det fordi, at vi i sagen har en problemstilling omkring et telefonnotat og en telefonsamtale den 10. februar 2016. Og her kan man jo se, at der står:

”... vurdering af forskellige aspekter af hændelsesforløbet i forbindelse med sagen om ændring af praksis for indkvartering ...”

Hvis I nu havde fået at vide, at hændelsesforløbet var et andet ... altså, hvis man havde ringet til Udlændingeministeriet og fået at vide, at der var en drøftelse i Udlændingeministeriet om, hvorvidt en telefonsamtale var, som den var beskrevet i brevene til Folketingets Ombudsmand, ville det så være noget, I havde reageret på?

Carsten Madsen:

Det er en meget, meget teoretisk betragtning. Det her er for mig at se et spørgsmål, hvor man ved at formulere det som et abstrakt spørgsmål forsøger at få justitsministeren til at tage stilling til et konkret spørgsmål på udlændinge- og integrationsministerens ressortområde. Og svaret er udtryk for, at man siger: ”Hey, den leg er vi ikke med på.” Så den tankegang om, at man skulle ringe over og spørge ud til sagen i Integrationsministeriet, og hvad for en betydning det ville have for besvarelsen af et sådant spørgsmål, er meget teoretisk. Det kan jeg slet ikke se for mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men forstod jeg dig sådan, at du vil antage, at I har spurgt, om I kunne svare sådan, inden I svarer?

Carsten Madsen:

Jeg vil sige det sådan: Jeg kan ikke huske det, men det ville da være mærkeligt, hvis vi ikke selv havde ringet over til Integrationsministeriet og sagt: ”Vi har fået det her spørgsmål, og vi har tænkt os at svare sådan her.” Og I svaret ligger jo: ”Hvis I vil vide noget om den konkrete sag, skal I spørge integrationsministeren.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 7294 – og så er vi lagt fremme i tid – har vi en mail i marts 2019 fra dig til Christian Kettel Thomsen, hvor du skriver:

”Som aftalt en lille sammenfatning af orienteringen fra UIM om forventede svar til FT på barnebrudsspørgsmål.

UIM vil formentlig mandag svare på en række spørgsmål fra FT om barnebrude. Heraf vil det fremgå, at de nu vil gennemgå relevante medarbejdere i UST og UIMs e-mails for at sikre sig, at alt relevant er fremfundet. Endvidere vil der i svaret blive udtrykt en usikkerhed over for, om tidligere afgivne oplysninger til FT om, hvorvidt der har været kontakt mellem UIM og Udlændingestyrelsen i forbindelse med beslutningen om, hvorvidt en konkret mail skulle sendes til ombudsmanden, har været korrekte.

Navnlig det sidste vil formentlig give en del omtale – i hvert fald i de medier, der i forvejen interesserer sig for sagen. Nye samråd må også forventes.

Og dem, der mener, at der bør nedsættes en undersøgelseskommission, så snart der måtte være flertal for det, vil formentlig føle sig bestyrket i det.

Det forventede svar skyldes, at UIM har fået oplysninger om, at der formentlig findes yderligere mails, som ombudsmanden ville mene, de skulle have sendt til ham. Endvidere har de fået oplysninger om en mulig dialog mellem UIM og UST om udleveringen af mails til ombudsmanden. Den mulige dialog var UIM ikke bekendt med, da man tidligere oplyste, at der UIM ikke var involveret i USTs søgning efter materiale.

Der er intet i dette, der fjører noget til det indholdsmæssige i sagen om adskillelse af barnebrude som sådan, herunder uim’erens beslutning herom og gennemførelsen heraf. Det nye, der måtte være, drejer sig alene om det efterfølgende undersøgelsesforløb i forbindelse med fremfindelse af materiale til ombudsmanden, svar til Folketinget mv..”

Det, jeg lige vil spørge dig ind til, er sådan set den sidste sætning: Når du bruger det med ”uim’erens beslutning”, er det så ministeriet, du henviser til, eller er det ministeren, du henviser til?

Carsten Madsen:

Når jeg skriver det sådan, så er det ministeren, jeg henviser til. Men det der er for mig en abstrakt beskrivelse af sagen. Når jeg skriver ”uim’erens beslutning herom og gennemførelsen heraf”, er det en ren henvisning til sagen, om man så må sige, og ikke nogen indholdsmæssig vurdering af, hvordan forløbet har været omkring adskillelsen. Det er ikke hovedindholdet. Det er for at forklare, hvad det er for en sag, vi snakker om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men den sag, I snakker om, er den mail, der kommer frem fra Henrik Grunnet. Det er ikke sikkert, at du kan huske det, men der kommer en mail frem på det tidspunkt, som muligvis indeholder et referat fra et koncerndirektionsmøde den 10. februar. Men du giver her nogle bemærkninger om, at det ikke ændrer på forløbet, så du må på en eller anden måde lige have været inde og se på sagen, tænker jeg?

Carsten Madsen:

Nej, det kan man ikke sige. Jeg vil gætte på, at jeg er blevet ringet op af Integrationsministeriet ... sikkert af Christian Hesthaven eller en afdelingschef derovre, der har sagt, at de havde igangsat en gennemgang af mailbokse. Det bliver lidt svært at tidsfæste de forskellige ting, for så detaljeret kender jeg heller ikke sagen. Jeg kan ikke huske, om de gjorde før eller efter ... Men der var dukket et eller andet op, der gjorde, at der var en vis usikkerhed om, hvorvidt det, man havde oplyst tidligere, var 110 % korrekt. Og mailen til Christian Kettel Thomsen har jeg helt givet sendt med henblik på, at han kunne sende den videre til den daværende statsminister, således at statsministeren var orienteret om, at sagen om adskillelserne – som der allerede havde været en masse blæst om, en masse skrivelser om, en masse samråd om – nok kommer op at vende igen, og at der nok kommer en stor interesse for den igen på grund af det her. Det er essensen. Men det er bare for at sige, at det ikke har noget med hovedsagen at gøre. Jeg håber, at I forstår, hvad jeg mener. Der ligger ikke noget ladet heri. Det har ikke noget med hovedsagen at gøre, det er udenomstingene, som det her har at gøre med. Det er

formålet med mailen. Det er lige for at orientere statsministeren om, at der kommer noget her, og at man må forvente lidt blæst igen om den sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Vi har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Et enkelt spørgsmål. Det knytter sig til den henvendelse, du fik fra Jesper Gori og Anna-Soophie Saugmann-Jensen dengang i marts 2016 om forelæggelse af konkrete sager for ministeren. Og der vil jeg spørge dig, om den henvendelse – sådan som du husker det – handlede om spørgsmålet om ministerens adgang til at træffe afgørelser eller til at give konkret instruks om, hvordan afgørelser skulle træffes? Eller om den også – eller i stedet – handlede om ministerens adgang til at tage indsigt i sager for at se, hvordan administrationen faktisk foregik?

Carsten Madsen:

Jeg husker det som om, at diskussionen handlede om en ministers adgang til at træffe afgørelse, altså rent faktisk give instrukser. Men om vi også har drøftet det at kalde sagerne ind bare for at se dem og danne sig en mening om det – hvis det er det, du tænker på – kan jeg ikke huske.

Nicolai Mallet:

Jeg ved godt, at det måske er et lidt hypotetisk spørgsmål: Men hvis det var det sidste, gjaldt der så de samme hensyn i den opfattelse, du havde dengang – og måske stadig har – som hvis en minister ønsker at træffe afgørelse eller give konkrete instrukser i konkrete sager?

Carsten Madsen:

Nu vil jeg meget nødtigt sidde og lave juridiske vurderinger på afstand, men jeg tænker, at det ville være noget mindre i hvert fald. Hvis det svar giver mening?

Nicolai Mallet:

Ja, det giver fint mening. Tak.

Retsformanden:

Og det giver ikke anledning til yderligere?

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej.

Retsformanden:

Det betyder, at jeg kan sige tak til dig for din forklaring. Nu nærmer vi os jo pausen, men jeg skal lige høre, hvornår det næste vidne er til-sagt?

Anne Birgitte Gammeljord:

Kl. 11.

Retsformanden:

Det er fint. Jeg har lige par spørgsmål til advokaterne vedrørende tidsplanen, så hvis advokaterne – og Inger Støjberg må også gerne blive – sammen med formandskabet, kun os to, lige kan blive et øjeblik efter pausen her, så kan vi lige tage det.

PAUSE

Som vidne mødte **fhv. afdelingschef i Justitsministeriet Jens Teilberg Søndergaard.**

Retsformanden:

Vi er klar til at byde velkommen til næste vidne, Jens Teilberg Søndergaard. Jeg skal sige til dig, at du indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og det er sådan, at du har pligt til at afgive forklaring, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der starter med at stille spørgsmål, så jeg giver ordet til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jens Teilberg Søndergaard, du er cand.jur. – har jeg læst mig til – fra 1999 og har været i Justitsministeriet indtil for ganske kort tid siden. Du var chef for Lovafdelingen i Justitsministeriet i 2015-2016. Er det ikke rigtigt?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jo, jeg var fra maj 2015 og frem til udgangen af 2018 chef for Lovafdelingen i Justitsministeriet. Og så har jeg lavet andre ting sidenhen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det har jeg læst mig til, så det er rigtigt. Var du inde over, da man oprettede det nye ministerium i sommeren 2015? Der blev jo flyttet en del medarbejdere fra Justitsministeriet over i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Var det noget, du var inde over på det tidspunkt?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nu kommer det lidt an på, hvad du mener med ”inde over”. På det tidspunkt var jeg i Justitsministeriet og var ikke inde over beslutningen om ressortfordelinger mv., men var inde over det i praksis på den måde, at Udlændinge- og Integrationsministeriet simpelt hen blev placeret fysisk nedenunder Justitsministeriet. Og jeg mener, at ministeren i den første tid faktisk lånte mit kontor at sidde i, indtil der kom et kontor dernede. Så på den måde var jeg inde over – på en meget lavpraktisk måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, og det var lidt det lavpraktiske, jeg også godt ville spørge til. Så der var en nær forbindelse mellem Justitsministeriet og i hvert fald Udlændingeafdelingen, som det blev til i Udlændingeministeriet, hvor juristerne sad. Er det rigtigt?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, det var der i perioden, både på grund af, at der var medarbejdere fra Justitsministeriet, som kom over i Udlændinge- og Integrationsministeriet, og dermed mange gamle kollegaer, men også fordi de fysisk sad tæt på. Så det var meget nemt at have en hurtig og uformel dialog ofte.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den sag, vi her beskæftiger os med, er den, der har fået navnet barnebrudssagen. Og det, jeg vil høre dig om her, er: Hvornår hører du om den første gang?

Jens Teilberg Søndergaard:

Det gør jeg den 10. februar 2016, da Nina Holst-Christensen var kommitteret i Lovafdelingen. Hun kommer op og fortæller mig om en dialog, der har været med medarbejderne i

Udlændinge- og Integrationsministeriet om en pressemeddelelse, som sendes ud om sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad det er, hun fortæller dig? Jeg ved, at det er lang tid siden, men hvis du lige prøver at give en beskrivelse af, hvad det var, hun fortalte dig.

Jens Teilberg Søndergaard:

I grove træk var det, at hun var blevet spurgt – og det var særligt Lykke Sørensen, hun havde haft dialogen med – om man undtagelsesfrit kunne adskille de her asylpar, når den ene var under 18 år, eller om man skulle foretage en konkret vurdering. Og der havde hun sagt, at det var hendes klare opfattelse, at man skulle foretage en konkret vurdering af tilfældene, og at man derfor ikke kunne sige, at man skulle gøre det undtagelsesfrit. Så havde hun spurgt, om de til brug for udarbejdelsen af pressemeddelelsen gerne ville have noget mere formelt fra Justitsministeriet, og så havde hun så fået at vide, at nej i forhold til pressemeddelelsen er løbet kørt. Men min opfattelse var – nu kan jeg ikke huske, præcis hvordan ordene faldt – at der kom et efterfølgende forløb, hvor vi så skulle finde ud af, hvordan det nærmere administreres.

Anne Birgitte Gammeljord:

På hoveddekstraktens s. 4541 har vi et internt notat, som Nina Holst-Christensen har lavet, og det er fra 2017. I første afsnit skriver hun, at:

”Lykke Sørensen, UIM, kontakter – uformelt – NHC på sit kontor mhp at få bekræftet, at det efter EMRK art. 8 ikke er muligt at opstille en generel instruks til asylcentre om, at de såkaldte barnebrude skal adskilles, hvorfor det er nødvendigt at foretage en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. NHC bekræfter dette og spørger i den forbindelse om, ”jeg skal gå videre med sagen i Justitsministeriet, og om UIM har behov for Justitsministeriets bistand”, hvilket Lykke Sørensen afviser med bemærkningen ”Løbet er kørt”.

Er det den samme melding, som Nina Holst-Christensen giver dig?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, det er i grove træk ud fra min erindring noget i den retning, som vi taler om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Nina Holst-Christensen gav udtryk for nogen andre bekymringer, eller at Lykke Sørensen havde udtrykt nogen bekymringer i forhold til pressemeddelelsen?

Jens Teilberg Søndergaard:

Som bekendt er bekymringen jo i sig selv, om der skal indskrives nogen undtagelser i pressemeddelelsen, men ellers så talte vi på det tidspunkt også kort om – men også med henblik på, at det var noget, vi skulle tale nærmere om – hvilke hensyn der kunne gøre sig gældende i forbindelse med, at man skulle lave undtagelser. Og meget tidligt blev det italesat, at hvis man f.eks. kunne få kongebrev, og hvis det dermed havde været ligeartede forhold i forhold til danske forhold, så var det i hvert fald ... Der er nogle hensyn, der gjorde, at man ligeledes skulle sidestille det med, hvordan man behandle de her asylpar, og lige nøjagtigt det tilfælde tror jeg allerede, at vi talte kort om på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Nina Holst-Christensen og Lykke Sørensen over for dig har nævnt et notat? At der forelå et notat, som beskrev ordningen?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej, altså, det, som vi talte om på det tidspunkt, var en pressemeddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 301, så er det dagen efter. Og der får du en mail fra Tanja Franck i Statsministeriet, hvor hun skriver til dig:

”Har nu læst udmeldingen fra UIBM'n vi talte om tidligere. Spurgte UIBM't om hjælp, og ville så ikke have det, da I sagde, at der kunne være situationer hvor man ikke nødvendigvis kan skille ægtepar ad?”

Kan du huske den drøftelse, du har haft med Tanja Franck her, og hvad den nærmere går på?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke, og den mail så jeg først i forbindelse med Instrukskommissionen ... eller jeg har også set den tidligere, da den er sendt til mig, men den bliver først bragt i hu, eller hvordan man nu skal udtrykke det på mere nudansk, i forbindelse med Instrukskommissionen. Men Tanja Franck var en af mine gamle kolleger, fra da vi var i Statsministeriet sammen, og vi talte om mange aktuelle sager, og det har sikkert været i den forbindelse, at vi har haft den dialog. Jeg kan ikke huske den konkrete dialog, der er gået forud, og heller ikke, hvad jeg så har sponderet efterfølgende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går frem til perioden efter den 11. februar, kan du så huske, at du er inde over andre problemstillinger i forbindelse med, at der kommer en henvendelse fra Jyllands-Posten, hvor man gerne vil have en udmelding fra udlændingeministeren? Der er man oppe at spørge Justitsministeriet om hjælp, og Adam Khalik er inde over. Er det noget, du også bliver bragt ind i?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jeg kan faktisk ikke huske, om jeg har været inde over den konkrete henvendelse fra Jyllands-Posten. Jeg mener – også nu, når jeg ser på sagen efterfølgende – at den pågår hen over en ferie af en slags, der var på daværende tidspunkt. Men der kommer efterfølgende en del af forløbet ... men nu spørger du jo specifikt til henvendelsen fra Jyllands-Posten. Den har jeg altså ikke nogen erindring om, at jeg skulle have været inde over.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1027 er vi fremme i marts måned, og der har været en drøftelse med Carsten Madsen, som ”han afstemmer hurtigt med Jens”, som han skriver – det har vi gættet os til, er dig. Og det er noget om klageadgang ved flyttestpåbud. Kan du huske, at du var inde over den drøftelse?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, det kan jeg godt. Og der pågik to forskellige drøftelser med Carsten Madsen og Forvaltningsretskontoret, som var i afdelingen på det tidspunkt. Dels en drøftelse om partshøring, som hænger sammen med spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en afgørelse, og det er i den kontekst, det skal ses. Og så var der også en drøftelse om, hvorvidt ministeren havde en call-in-beføjelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og den her call-in-beføjelse ... vi kan også se nederst i den her mail, hvor Jesper Gori skriver:

”Jeg tænker derfor, at vi ikke kan bruge dette argument for at undgå ministerens involvering. Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager”

Kan du huske, om du vidste noget om eller blev forelagt, at der var et spørgsmål om nogle konkrete sager og spørgsmål om, hvorvidt ministeren skulle afgøre de sager eller blot se dem?

Jens Teilberg Søndergaard:

Som jeg husker det, var det en mere abstrakt frygt fra Jesper Gori og andres side om, at der ville komme sådan et ønske, mere end at det var et spørgsmål om, at ministeren havde efterspurgt at få sagerne ind. Det er i hvert fald sådan, at jeg har fået det gengivet. De ville forbedre sig på, hvad de kunne sige, hvis spørgsmålet skulle komme. Det håber jeg er et fyldestgørende svar på dit spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er det bestemt. Hvis vi ser nederst på s. 1028. Det er Jesper Goris mail til Lykke Sørensen, som du ikke har fået, hvor vi kan se, at der står:

”I øvrigt var udfaldet af mødet” ... og det er et andet møde end det møde, han har med Carsten Madsen ... ”en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Ville sådan en bestilling til Justitsministeriet være noget, der kom ind over dig?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jeg har ikke nogen erindring om, at lige nøjagtigt det spørgsmål – om de bliver adskilt på det samme asylcenter eller ej – var noget, jeg kom ind over. Hvis du spørger, om det var noget, jeg normalt ville komme ind over? Det afhænger lidt af, hvordan det landede.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det, jeg også tænkte på, er netop, at der er det med adskillelsen, men der er også ”uroligheder ift. internationale konventioner”, og så er det et spørgsmål om at mindske denne urolighed. Så det, jeg også ville spørge dig om, er: Hørte du på det her tidspunkt noget om, hvorvidt der var en urolighed for internationale konventioner – altså om man overholdt de internationale konventioner?

Jens Teilberg Søndergaard:

Man kan sige, at der var en urolighed i forhold til internationale konventioner helt fra den 10. februar, fordi baggrunden for, at Nina Holst-Christensen sagde, som hun gjorde, til Lykke Sørensen, var, at vi mente, at man skulle foretage en konkret vurdering, både i forhold til EMRK artikel 8 og børnekonventionen. Men særligt EMRK artikel 8 havde vi fokus på. Og præcis hvornår vi begyndte på den dialog, tør jeg ikke at sige. Men der var efterspørgsel på, at det også blev udmøntet i en eller anden slags beskrivelse af, hvad det så var for nogle hensyn, man skulle lægge vægt på, og som så også ender med det, der sendes til ombudsmanden i december 2016. Så det er klart, at det var noget, vi begyndte at forberede os på. Og vi var også godt klar over – det kunne vi jo forstå ud fra den dialog, der havde været – at vi ville blive bedt om at gå til grænsen i den beskrivelse, som vi gav, altså således at man lavede undtagelsesmuligheden så snæver som muligt. Så man kan sige, at der i et eller andet omfang har været en urolighed for internationale konventioner og en bekymring for, om vi landede den rigtigt i vores beskrivelse fra dag 1. Og også en bevidsthed om, at det ikke nødvendigvis var en nem beskrivelse, fordi det jo ikke er noget, man kan slå

op i en bog. Det var ikke sådan, at man havde et eller andet fortilfælde med en masse domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor man kunne se tilsvarende sager, og hvor de skulle lande. Så det var et eller andet sted noget, vi blev nødt til at tænke frem ud fra lidt mere frie overvejelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det helt fra starten tanken, at I skulle ind over den vejledning, der ender med at komme? Den 12. december 2016 kommer der en vejledning om de internationale forpligtelser, og der ved vi, at I er i inde over at skrive på den på et tidspunkt. Men i sagen kan vi se, at den faktisk starter ude i Udlændingestyrelsen, og så er det som om, at I først kommer ind i april-maj måned. Men var det egentlig tanken, at I skulle ind over allerede før?

Jens Teilberg Søndergaard:

Der var i hvert fald en efterspørgsel efter, at vi deltog i en dialog om, hvilke hensyn der kunne inddrages i forbindelse med en sådan konkret vurdering. Hvilket produkt, det skulle udmønte sig i, kom først undervejs, tror jeg. Og præcis hvornår det ligesom antog den karakter, som det endte med at have i december, tør jeg ikke at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2386 har vi her en mail fra Thomas Klyver den 25. maj til dig med overskriften:

”Snak med UIBM om barnebrude”

Og der skriver han:

”Kære Jens

Vi har talt med UIBM om de ”helt særlige tilfælde”. Ordvalget er som sagt brugt tidligere og kan første gang dateres tilbage til Støjbergs udtalelse i et samråd. UIBM vil overveje at bløde formuleringen op, men de er ikke sikre på, at det holder hele vejen op hos dem. Så jeg tænker, at vi har gjort, hvad vi kan på det punkt.

I modsætning til, hvad jeg fik sagt til dig, så har vi tidligere her i kontoret set papirer, hvor

UIBM har brugt formuleringen, bl.a. som et citat fra det pågældende samråd, uden at vi har reageret på formuleringen.

Vi kan eventuelt lige tales ved i morgen ...”

Kan du huske lidt om den her drøftelse med ”helt særlige tilfælde”, og hvad der ligger bag ved det?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jeg har fået forelagt et udkast til et dokument, hvor man brugte den formulering, ”helt særlige tilfælde”, og så har jeg over for Thomas Klyver givet udtryk for en bekymring for at bruge et sådant udtryk, da vi på det tidspunkt ikke vidste, i hvor mange tilfælde, når man fik gennemgået de konkrete tilfælde, at man ikke ville kunne adskille parrene. Det bliver jo helt tiden sagt, at man skulle gøre det inden for rammerne af de internationale konventioner, men hvis det så viste sig, når man fik gennemgået de konkrete sager, at det var et stort antal af sagerne, kunne udtrykket ”helt særlige tilfælde” give et misvisende billede af, hvor mange tilfælde det var, man ikke kunne adskille. Så jeg blev lidt bekymret for det, og da jeg så det der dokument, spurgte jeg: ”Kan man ikke formulere det mere åbent? Er det et udtryk, man brugte før?” Og som jeg lige husker det, mente Thomas Klyver ikke, at det var noget, man brugte før, men fandt så, da han kom ned på kontoret og kiggede på, hvad der havde været af korrespondance tidligere, ud af, at det var blevet brugt før, og så endte det ud i den korrespondance, som du kan se her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Han har også den bemærkning, at:

”... UIBM vil overveje at bløde formuleringen op ...”

Så jeg tænker – og det må vi høre ham om – at han har talt med dem om det. Men så siger han til dig, at:

”... de er ikke sikre på, at det holder hele vejen op hos dem ...”

Altså, en opblødning af formuleringen – går jeg ud fra. Kan du huske, om du har haft den drøftelse med ham, og hvad han mente med det? Altså ”hele vejen op”, er det op til ministeren?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jeg kan ikke huske, jeg har haft nogen drøftelse med ham, og hvad det nærmere dækkede over. Men det er jo op igennem systemet i forhold til dem, som han har haft dialog med. Om det er afdelingschef, departementschef eller minister-niveau, det tør jeg ikke at sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du var før selv lige ganske kort inde på det med vejledningen, og vi kan se på s. 2840, at du sender en mail den 28. juni til din departementschef, Barbara Bertelsen, hvor du skriver:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg det eksempel, som vi har tænkt os at sende til UIBM. Lykke har nævnt den pågældende case som en tilfældegruppe, de gerne vil have vores vurdering af.”

Og så kan vi se på s. 2844, at du så igen skriver:

”Jeg vil lige orientere dig om sagen om adskillelse af asylpar (der også nu og da benævnes sagen om ”barnebrude”).

Du nævnte over for mig, at Uffe havde henvendt sig til dig om sagen bl.a. med en påstand om, at vores rådgivning i sagen var ”skredet”.

Og så har du nogle bemærkninger i den forbindelse. Hvad var det for en problemstilling, der var her?

Jens Teilberg Søndergaard:

Det var udløst af, at den daværende departementschef i Udlændinge- og Integrationsministeriet, Uffe Toudal Pedersen, havde henvendt sig til Barbara Bertelsen og sagt, at de havde en oplevelse af, at vores rådgivning var skredet, og derved forstået, at de syntes, at den undtagelse i forhold til adskillelse, som vi tænkte, at der kunne blive tale om, synes at udvide sig, i forhold til hvad vi har sagt i første omgang. Og der talte jeg så med mine folk, fordi det meste af

dialogen – hvis ikke al dialogen – på det tidspunkt var foregået direkte imellem dem og Udlændinge- og Integrationsministeriet. De mente sådan set ikke, at de havde angivet det så snævert, som det nu blev påstået fra Udlændinge- og Integrationsministeriets side. Og det her eksempel ... det er sådan lidt vendt om, fordi vi nærmest blev spurgt om: ”Kan I nævne nogle tilfælde, hvor vi rent faktisk godt kan adskille dem?”. Og så blev der formuleret et klart tilfælde på det. Og nu da Barbara Bertelsen så var blevet involveret i sagen, tænkte vi også, at det var meget godt, at hun så det på forhånd, og da hun var ude at rejse med ministeren på det tidspunkt, blev han også orienteret om sagen, hvad forløbet havde været om sagen, og hvor sagen stod på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har her på s. 2841 det eksempel, der er fremme på det tidspunkt, og der siger man:

”Forudsætninger:

Et par bestående af en kvinde på 16 år og en mand på 22 år. Kvinden er gravid, eller parret har et mindreårigt barn. Det lægges til grund, at parret ikke kan få dispensation fra kommunen til at indgå ægteskab (såkaldt kongebrev).

Det forventes, at adskillelsen vil vare 4 mdr. med henvisning til sagsbehandlingstiden i asylsager. Det lægges i denne forbindelse til grund, at parret har mulighed for at besøge hinanden i den periode, som adskillelsen varer.

Vurdering:

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det vil være muligt at adskille et sådant par, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældrevede og omsorg for barnet vil være afhængig af, at forældrene bor sammen med barnet.”

Det var det eksempel. Og I skriver ikke noget i det her om Danmarks internationale forpligtelser – var det, fordi I mente, at det var der ingen grund til at nævne?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej, det er mere udtryk for karakteren af det her dokument. Man kan sige, at hele baggrunden for, at vi bliver bedt om at foretage den her vurdering, er, at vi skal holde det op imod vores internationale forpligtelser, og det var ikke et juridisk notat på den måde. Det var alene, at vi kortfattet skulle nævne et eksempel, hvor vi mente, at vi inden for vores internationale forpligtelser godt kunne adskille. Så når de internationale forpligtelser ikke er nævnt, er det mere et spørgsmål om dokumentets karakter og ikke et spørgsmål om, at de ikke er relevante – tværtimod var det hele forudsætningen for, at vi i det hele taget blev inddraget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan se, at I siger:

”... at parret ikke kan få dispensation fra kommunen til at indgå ægteskab ...”

Var der efter jeres opfattelse et lighedstegn mellem den dispensationsadgang og EMRK artikel 8?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej. I mere end én forstand, vil jeg sige. Det her eksempel ville vi placere, hvor vi var forholdsvist sikre på, at man godt ville kunne gøre det. Og dermed er det ikke tænkt som et eksempel, der ligger præcis på grænsen. Hvad angår det forhold, at vi skrev spørgsmålet om kongebrev ind i det, er det fordi, at vi særligt dér mener, at der ville være nogle lighedsbetragtninger efter artikel 14 i EMRK, der gør sig gældende, hvis man kunne få et kongebrev. På det tidspunkt efterspurgte og prøvede vi at få oplyst, hvad praksis er i forhold til at kunne få kongebrev og få dispensation i Danmark, og der var praksis åbenbart ikke særlig klar. Og indtil vi nærmere fik oplyst, hvad den var, og kunne udlægge den som et indhold, var det mere sikkert at lægge det ind som en forudsætning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sådan ville jeg egentlig også forstå det, men så står der nede i din vurdering:

”Det er Justitsministeriets opfattelse, at det vil være muligt at adskille et sådant par ...”

Og så har vi så forudsætningerne ovenfor, som jo skal være opfyldt – går jeg ud fra – og så skriver I:

”... medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder ...”

Så før man når til at adskille, læser jeg det faktisk også som udtryk for – men det er det, jeg spørger dig om – at I mener, at man skal ind og høre parrene og finde ud af, om der er særlige omstændigheder ... om de er traumatiserede, og om de har forældreevne osv. Så i realiteten er der en lang proces, før man ved, om man kan adskille dem. Er det korrekt forstået?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, og på det her tidspunkt har der også været den her dialog omkring partshøring, og hvor vi har givet udtryk for, at vores vurdering er, at man skal partshøre. Og der har vi da også tænkt det i en kontekst af, at det er for at oplyse de her forskellige omstændigheder, som kunne lede til, at man ikke kunne adskille.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du i den her periode – og også tilbage i tiden – i forbindelse med jeres partshøringsovervejelser har deltaget i en drøftelse om risiko for tvang og ordet ”pusterum”, altså om man kunne skille folk ad for at give dem et pusterum uden at spørge dem?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ideen om eksplicit eller implicit tvang eller ufrivillighed har ligget nede under hele diskussionen i et eller andet omfang. Og man kan sige: Det med et pusterum er jo i hvert fald også ... når vi indskriver det med de fire måneder, tænker vi, at det er et mindre intensivt indgreb, jo kortere det er. Om man så kalder det et pusterum, eller hvad man nu gør. Jeg er ikke sikker på, at vi brugte den sprogbrug selv. Jeg er indrer ikke, at vi har siddet meget og talt om det her element af implicit eller eksplicit tvang. Men vi har også fulgt så meget med i, hvad den generelle diskussion om emnet har handlet om,

til at sige, at det var selvfølgelig et element i den underliggende diskussion om emnet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så foregår der en dialog hen over sommeren, og vi ved jo, at I bliver færdige med notatet i december måned, den 12. december. Og det ser ud til i sagen, at du overtager ansvaret for færdiggørelsen på et tidspunkt. Er det korrekt?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, jeg var en del inde over sagen på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor gik der så lang tid? Kan du huske det? Var der mange diskussioner mellem jer og Udlændingeministeriet om, hvad resultatet skulle være, og hvor man skulle ende?

Jens Teilberg Søndergaard:

Der pågik nogle diskussioner, men jeg har ikke nogen erindring om, at der gik så forfærdelig lang tid fra det tidspunkt, hvor vi havde et udkast til et dokument, til at det lå endeligt færdigt i december. Men der var nogle diskussioner, og dynamikken i diskussionen har helt klart været, at embedsmænd fra Udlændinge- og Integrationsministeriet prøvede at lave undtagelserne så snævre som muligt, og vi ville sikre os, at vi kunne vurdere, at de internationale konventioner var overholdt. Så der var en dialog og noget snak frem og tilbage, men hvorfor der først kom et udkast til et dokument så sent, er mere noget, der lå ovre på Udlændinge- og Integrationsministeriets banehalvdel ... hvorfor de kom så sent frem til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men blev I tryktestet lidt i processen på, hvor langt I kunne gå? Er det en erindring, du har?

Jens Teilberg Søndergaard:

Ja, og jeg tænker også, at det var fair nok i lyset af det politiske ønske, der var, om, at man gik til grænsen ... at de så tryktester, om de rent faktisk har gjort det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer vi lidt frem i tid til februar 2017, og der har vi på s. 4146 en mail i forbindelse med, at ombudsmandens udkast til redegørelse foreligger. Der får du en mail fra Lykke Sørensen, hvor hun skriver til dig:

”Til orientering vedhæfter jeg Ombudsmandens udkast til redegørelse om instruks vedrørende adskillelse af indkvarterede mindreårige.

Ombudsmanden mener, at ministerens instruks af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig, og at den samtidig medførte en betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i konkrete sager om adskilt indkvartering.

Sammenfattende finder Folketingets Ombudsmand Udlændinge- og Integrationsministeriets fremgangsmåde i sagen særdeles kritisabel.

Ombudsmanden lægger dog også til grund, at det ikke var ministeriets hensigt at pålægge Udlændingestyrelsen en praksis, hvorefter mindreårige asylansøgere uden undtagelse – og dermed uden konkret vurdering af omstændighederne i de enkelte tilfælde – skulle indkvarteres adskilt fra ægtefællen eller samleveren, og at det således ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.”

Var det en drøftelse, du havde med Lykke Sørensen? En af de ting, jeg har hæftet mig ved, er, at hun sætter streger under ”ministerens” og ”ministeriets”. Er det en drøftelse, du kan huske?

Jens Teilberg Søndergaard:

Jeg kan ikke huske den specifikke drøftelse lige i forlængelse af den der mail, men hen over den her periode, hvor der også kom flere og flere samråd eller spørgsmål om sagen, og hvor Lykke Sørensen gerne ville have mit besyv med, kan jeg da huske at have haft en løbende dialog med hende om det. Generelt kan man sige, at den forståelse, der blev lagt ned over de forskellige dokumenter, og det, jeg fik forklaret fra Udlændinge- og Integrationsministeriet på det tidspunkt, var, at det er rigtigt, at

pressemeddelelsen blev formuleret betingelsesløst, men at man sådan set mener, at man skulle administrere med overholdelse af konventioner. Og jeg fik også forklaret, at der netop også af den grund var par, der ikke var blevet adskilt lige fra starten. Så at der på den måde var en forskel på, hvor betingelsesløst det blev kommunikeret i pressemeddelelsen, og hvordan det blev administreret, var det, der blev lagt til grund generelt i den dialog, jeg havde med Lykke Sørensen, hvis du spørger til de der to citater. Men det var i flere dialoger, som vi havde hen over den periode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hun siger også til dig, at:

”Jeg skal understrege, at JM ikke har været inddraget ved udfærdigelsen af ministerens instruks af 10. februar 2016, der i realiteten er en pressemeddelelse.”

Ved du, hvorfor hun finder anledning til at skrive det til dig? For vi ved, at det er uformelle drøftelser, men hun finder anledning til at præcisere det. Hvad er baggrunden for det, ved du det?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke konkret huske. Men jeg antager, at det på en eller anden måde er en reference tilbage til den dialog, der var med Nina Holst-Christensen, hvor vi spurgte til, om de ville have et bidrag til den dialog, de havde med ministeren om pressemeddelelsen, men at de afstod fra det og på den måde egentlig sagde: ”Vi håndterer selv spørgsmål om den her pressemeddelelse.”

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvis vi så lige går lidt længere frem i tid. På s. 4564 har vi igen en mail, og der er vi fremme ved samråd AT og AU, som vi havde den 1. juni 2017. Og der sender Lykke Sørensen dig:

”Kære Jens

Det seneste udkast til talepapir.

Jeg eftersender om kort tid et udkast til beredskab, som jeg synes, at du bør læse.”

Og lidt senere – på s. 4592 – skriver hun til dig:

”Kære Jens

Vedhæftet et udkast til beredskab udfærdiget af vores Ledelsessekretariat, som jeg synes, at du skal læse.

Jeg har ikke meldt tilbage endnu, men jeg har dog tilkendegivet, at vi skal passe på med at tilkendegive, at meldingen til US var tydelig.”

Kan du huske at have været inde over en drøftelse med Lykke Sørensen om, hvilken melding der blev givet fra departementet til Udlændingestyrelsen, og hvorfor man skulle passe på her?

Jens Teilberg Søndergaard:

Nej, det kan jeg ikke. Den sætning blev også foreholdt mig i Instrukskommissionen. Og jeg kan nu efterfølgende godt se betydningen af den konkrete melding, der blev givet til Udlændingestyrelsen, men jeg erindrer ikke, at det var noget, der var særligt fokus på på det tidspunkt. Det kan lige så godt være udtryk for, at man var lidt bekymret for at sige, at den var tydelig, når nu den ikke ... Og så meget har jeg en erindring om, at vi har snakket om, at det var noget, der blev gjort mundtligt, og derfor var man ikke helt sikker på: Hvad var det egentlig, der var blevet sagt i den dialog? Så det har lige så meget været udtryk for det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du hørt på det her tidspunkt – nu er vi fremme i maj 2017 – at der skulle være en uenighed om, hvad der kunne være blevet sagt under den telefonsamtale?

Jens Teilberg Søndergaard:

Det har jeg ikke nogen erindring om, at jeg skulle have hørt om på det tidspunkt. Det er mere noget, jeg kender fra pressen og Instrukskommissionen efterfølgende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så har jeg ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Forsvarerne?

René Offersen:

Nej tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak til dig til for din forklaring. Og det er sådan, at nu er klokken lidt over halv 12, og vi har forsøgt at få fremrykket det næste vidne, Nils Bak, men han kan ikke være her før kl. 13. Det betyder, at vi holder en pause på halvanden time til klokken 13, hvor vi foretager afhøring af ham.

PAUSE

Som vidne mødte **pressekonsulent i Udlændingestyrelsen Nils Bak.**

Retsformanden:

Inden vi går i gang, vil jeg lige, mens jeg husker det, nævne, at der er sket nogle ændringer i tidsplanen i morgen. Ikke med hensyn til de vidner, der skal afhøres, men det er blevet komprimeret på en sådan måde, at vi i morgen starter kl. 10 i stedet for kl. 9. Det kommer til at fremgå af Rigsrettens hjemmeside. Men nu er dem, der er her i lokalet, i hvert fald orienteret om det.

Og så vil jeg byde velkommen til Nils Bak. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og det er sådan, at du udtaler dig under sædvanligt strafansvar, og du har pligt til at afgive forklaring her for Rigsretten. Og det er således, at anklagerne starter med at stille spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til, og tak, fordi du ville komme lidt før. Nils Bak, kan du ikke starte med at fortælle os om din uddannelsesmæssige baggrund?

Nils Bak:

Jo. Jeg er uddannet journalist fra Journalisthøjskolen i 1994 og har været pressekonsulent i Udlændingestyrelsen siden januar 2006. Inden da havde jeg været i forskellige virksomheder – i Danske Bank og i et amerikansk olieselskab og flere forskellige steder i bankverdenen.

Jon Lauritzen:

Og du var også pressekonsulent i Udlændingestyrelsen i 2016 og frem?

Nils Bak:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du kort fortælle om dit arbejde i Udlændingestyrelsen som pressekonsulent og om din kontakt med andre i huset?

Nils Bak:

Ja, det har jo skiftet lidt gennem tiden, alt efter hvilken ledelse der har været, og hvad man har valgt. Men i det store hele er det at tage imod pressehenvendelser og koordinere internt og med departementet om besvarelser.

Jon Lauritzen:

Og hvem havde du kontakt med i din hverdag i forhold til 2016 og frem?

Nils Bak:

Det var pressefolkene i departementet og ledelsen i Udlændingestyrelsen, kontorchefer, souschefer, vicedirektører osv.

Jon Lauritzen:

Og hvordan var du placeret organisatorisk i 2016?

Nils Bak:

På det tidspunkt og med den kontrakt var jeg formelt ansat som direktørens presserådgiver, men i realiteten var det som pressemedarbejder og som en del af ledelsessekretariatet.

Jon Lauritzen:

Så du refererede til Henrik Grunnet?

Nils Bak:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og så senere Anni Fode og så Tanja Franck?

Nils Bak:

Ja.

Jon Lauritzen:

Havde du nogen faste samarbejdsrelationer i departementet, eller var det bare pressetjenerne?

Nils Bak:

Det var, hvem der nu tilfældigvis var til stede. Der var ikke nogen speciel fast person.

Jon Lauritzen:

I hovedekstrakten s. 247 kan vi se, at du den 10. februar kl. 13.10 sender en mail til Henrik Grunnet, Lene Linnea Vejrum og Morten Bo Laursen med kopi til Ditte Kruse Dankert. Og emnet er:

”Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”

Og så skriver du:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Kan du fortælle lidt om baggrunden for, at du skrev den mail?

Nils Bak:

Jeg fik et opkald fra en af ministeriets pressepersoner om det, der står i mailen her, ganske kort. Jeg kan simpelt hen ikke huske, hvem det var.

Jon Lauritzen:

Vi har haft besøg af Mia Tang. Hun har forklaret, at det sandsynligvis er hende. Hun kunne

heller ikke huske det helt præcist, men hun sagde, at det sandsynligvis var hende. Kunne det ringe en klokke hos dig?

Nils Bak:

Ikke specielt, men det kunne sagtens være, ja.

Jon Lauritzen:

Og hvad fik du at vide i den samtale, som du havde med Mia Tang eller en anden pressemedarbejder fra departementet?

Nils Bak:

Jeg kan ikke huske samtalen. Jeg kan bare referere til den her mail, hvor budskabet blev leveret.

Jon Lauritzen:

Ja, og jeg ved godt, at det er lang tid siden, men prøv at se, om du kan granske lidt tilbage. Nu står der eksempelvis i emnefeltet: ”Støjberg: INGEN ...”, og ”INGEN” er skrevet med store bogstaver, altså at det er noget, der skal markeres. Hvor har du det fra? Var det fra samtalen?

Nils Bak:

Ja, det går jeg stærkt ud fra. Som sagt har jeg ikke rigtig nogen erindring om den dag eller den periode specielt, men det må jeg gå ud fra.

Jon Lauritzen:

Du sender den til Henrik Grunnet, der er din direktør, og til to vicedirektører. Var budskabet, som du fik fra departementet, at der nu kommer en pressemeddelelse, og at du skal forberede din direktør på det? Jeg tænker, at det vel ikke er enhver pressehenvendelse, du sender til din direktør og dine vicedirektører?

Nils Bak:

Nu var Lene Vejrum vicedirektør, og Morten Bo Laursen var chef for ledelsessekretariatet, så vidt jeg husker, og Ditte Dankert var kontorchef. Jeg kan simpelt hen ikke huske, om jeg fik oplysning om, hvordan jeg skulle formidle det her budskab fra departementet, men presse-sager gik i vid udstrækning gennem direktøren. Og i mange tilfælde kunne vi sådan ret hurtigt afklare rammen for en eller anden reaktion eller

noget. Så der var et meget tæt samarbejde med Henrik Grunnet.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger ... og det kan være, at vi lige skal kigge i Instrukskommissionens afhøringsprotokol på s. 227:

”Han fik forhåndsorienteringen, fordi han skulle forberede direktøren på, at der kom noget nyt i sagen.”

Fik du at vide, hvad det nye var?

Nils Bak:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske.

Jon Lauritzen:

Fik du respons fra nogen af modtagerne? Henrik Grunnet, Lene Linnea Vejrum eller Ditte Kruse Dankert? Ja, sådan set også Morten Bo Laursen, for den sags skyld?

Nils Bak:

Ikke så vidt jeg kan huske fra den periode dér. Jeg var generelt ikke involveret i den sag, altså i de drøftelser, der måtte have været internt og så videre. Så jeg var ikke rigtig med på linjen i de drøftelser, om man så må sige.

Jon Lauritzen:

På hovedekstrakten s. 258 har vi en mail fra dig til Jens Vikner. Det er pressemeddelelsen, der bliver sendt videre, og så er der en mail, hvor du skriver:

”Der er en meget stor risiko for brud på børnekonventionen, eksempelvis hvis vi hindrer en 16-årig pige at bo sammen med en 24-årig ægtefælle, med hvem hun har et barn. Det oplyste Lykke på koncerndirektionsmødet pba. vurdering fra JM, og Støjberg skulle have udbrudt, højlydt: Den risiko tager jeg gerne! Hun mente på mødet – *alene* fordi Lykke videbragte JMs vurdering, sådan som hun havde pligt til – at ”I åbenbart godt vil ha’ barnebrude”. Så var der krig. Hun skaber splid. Uffe og Lykke kæmper med hende.”

Og jeg ved godt, at du også er blevet spurgt indgående ind til den her, da du gav forklaring nede i Instrukskommissionen. De her oplysninger, som du videregiver her, hvor havde du dem fra?

Nils Bak:

Det er et godt spørgsmål. Jeg kan simpelt hen ikke huske, hvad der skete, og hvem jeg talte med. Så der er jeg helt blank, simpelt hen.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at tage en mail mere. Det er på s. 298. Og så kan vi prøve at tage spørgsmålene til begge to. Det er en mail fra dig dagen efter til Kristina Rosado, og der står:

”På koncerndirektionsmødet oplyste Lykke – som det er hendes pligt – at JM har stærke forbehold overfor forslaget om at adskille mindreårige ægtefæller, hvis der fx er børn. Støjberg udbrød, før Lykke havde talt færdig: Den risiko tager jeg gerne! Og beskyldte så Lykke i alles påhør: ”Du kan nok godt li’ barnebrude, hva’!””

Det er lidt en variation af det samme, men der står ikke helt det samme. Vi har spurgt nogle af dem, der har deltaget på koncerndirektionsmødet, og nogle af oplysningerne kan genkendes, og andre kan ikke. Kan du komme det nærmere? Hvor kunne du have hørt de her ting? Den anden mail var fra den 10. februar. Den her er fra dagen efter.

Nils Bak:

Det, der står frem for mig, er, at første gang jeg talte med én, der havde været med i koncerndirektionsmødet, var med Lykke Sørensen, enten engang til et arrangement om foråret eller også i september det år, hvor jeg talte ganske kort med Lykke Sørensen. Grunden til, at jeg kan huske, at jeg talte med hende, var, at det slog mig, at det var første gang, at jeg talte med én, der havde været med i mødet. Altså, i det hele taget gik der rygter rundt i ledelsessekretariatet og styrelsen som sådan. Og jeg vil gætte på, at jeg har talt med nogle, der har talt med nogle, som har hørt et eller andet fra departementet.

Jon Lauritzen:

Okay, lad os prøve at tage Lykke Sørensen først. Du siger, at du talte med hende senere. Hvad talte I om vedrørende koncerndirektionsmødet?

Nils Bak:

Så vidt jeg husker, spurgte jeg ind til noget i retning af det, som jeg havde hørt, og som rygterne sagde, nemlig at hun ikke var blevet taget alvorligt i sine advarsler om brud på konventionerne.

Og så vidt jeg husker, sagde hun, at ja, det var sådan, hun havde oplevet det. Det var ganske kort. Jeg stod i indgangen og skulle svare på noget pressehenvendelse på min laptop, og hun kom forbi og stoppede lige op. Jeg mener, at det var noget i den stil, der lige blev vendt.

Jon Lauritzen:

Og det var en samtale med Lykke Sørensen om koncerndirektionsmødet?

Nils Bak:

Ja, som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

De andre oplysninger, du skriver eller fremkommer med i de her to mails ... nu er det måske et lidt akavet spørgsmål, men er det noget, du har fundet på, eller er oplysningerne valide? De fremstår lidt som om, at det er referater fra koncerndirektionsmødet. Kan pennen være løbet lidt af med dig?

Nils Bak:

Jeg vil sige, at det ikke er særlig sandsynligt, at jeg ville sidde og digte. Jeg vil tro, at jeg har talt med nogen eller flere, som har hørt rygter, og så har jeg tilsyneladende videreformidlet de rygter.

Jon Lauritzen:

Selve indholdet af mailene mener du er valide oplysninger?

Nils Bak:

Nu kan jeg ikke huske, hvad der skete, og hvem jeg talte med, men jeg ville ikke sidde og digte.

Jon Lauritzen:

Okay. Tak. Så har vi også fået nogle forklaringer om en telefonsamtale mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum den 10. februar. Har du noget kendskab til den telefonsamtale?

Nils Bak:

Jeg mener, at jeg talte med Lene Vejrum på et meget senere tidspunkt – det kan have været året efter om sommeren – hvor jeg spurgte til sagen. Og hun fortalte om, at hun havde følt et pres fra departementet.

Jon Lauritzen:

Kan du komme lidt nærmere, hvad hun sagde om telefonsamtalen?

Nils Bak:

Så vidt jeg husker, var det et pres fra en telefonsamtale – faktisk flere telefonsamtaler igennem den dag – hvor der blev spurgt om, hvorvidt vi var kommet i gang med at skille de her unge ad. Og jeg var trods alt mere interesseret i, hvordan hun havde det og sådan noget, så som jeg husker det, var det et pres at huske tilbage på den dag. Men jeg kan ikke huske, hvornår det var, at jeg talte med hende. Jeg mener, at det muligvis var i 2017.

Jon Lauritzen:

Da du afgav forklaring for Instrukskommissionen, og der skal vi til s. 231 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol, i det sidste afsnit, sagde du, at det måske var et par måneder efter:

”Det var formentlig adskillige måneder senere ...”

Og du skal jo ikke forklare, hvad du kan læse i din protokol – du skal prøve at forklare, hvad du kan huske. Jeg spørger bare for at høre: Et par måneder senere eller året efter – der er noget forskel.

Nils Bak:

Ja, det kan have været om sommeren 2016, men det kan også have været året efter. Jeg er ikke sikker på, hvornår den samtale lige præcis fandt sted.

Jon Lauritzen:

Og havde du – da du talte med Lene Vejrum – på det tidspunkt hørt om telefonsamtalen fra andre? Var det en ny information for dig, eller havde du også hørt noget fra andre?

Nils Bak:

Jeg kan simpelt hen ikke huske det. Det må jeg indrømme.

Jon Lauritzen:

Og det pres, der var ... hvad gik presset ud på, som Lene Vejrum forklarede dig det?

Nils Bak:

Jeg kan desværre ikke huske så mange detaljer, andet end at jeg husker det som om, at hun havde været under et pres fra flere telefonsamtaler med departementet. Det står ikke helt klart for mig, ord for ord hvad ...

Jon Lauritzen:

Hørte du noget om, at pressemeddelelsen skulle effektueres efter sin ordlyd eller uden undtagelser? Hvad kan du genkalde dig?

Nils Bak:

Det kan jeg ikke lægge hovedet på blokken på, for jeg kan simpelt hen ikke huske ordvekslingen.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg vil prøve at gå videre til den 16. februar. Og vi er på s. 78 i hovedekstrakten. Der sender du en mail, hvor du skriver:

”I Dittes køreplan (herunder) omtaler hun under punkt 3, at vi vil ændre vores egne retningslinjer, at vi vil holde dialogmøde med operatørerne m.m. Vi er tilsyneladende i gang med noget på de indre linjer ...”

Baggrunden for den mail er, at du har fået en henvendelse fra Jyllands-Posten, der spørger om status og oplysninger, og at operatørerne ikke har hørt noget fra Udlændingestyrelsen. Vi kan lige gå frem til s. 79, hvis du vil se henvendelsen. Og hvis vi så går tilbage til s. 77, skriver Henrik Grunnet:

”Vi er enige om, at der ikke er tilgået os nogle instrukser på skrift (udover pressemeddelelsen) og at der arbejdes på det i ministeriet, ikke?”

Og så svarer Lene Linnea Vejrum kl. 12.10:

”Kære Henrik

Vi har ikke fået nogen retningslinjer endnu. På forespørgsel i dep. i går fik jeg oplyst, at de snarest vil begynde at se på dem.

Pt. får vi en række konkrete spørgsmål fra operatørerne som vi vil samle og give videre til departementet.”

Fik du mere at vide om det her? Kom der et svar eller en reaktion på dit spørgsmål om retningslinjer? Ud over det, der fremgår af de her mails?

Nils Bak:

Ikke så vidt jeg husker. Og jeg kan heller ikke lige huske, hvad svaret til Jyllands-Posten var. I den her sag har jeg fungeret som en slags ekspeditionskontor, hvor jeg ikke har haft den sædvanlige dialog med nogen om substansen. Så jeg kan simpelt hen ikke huske, hvad der skete i den forbindelse.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige prøve at vise dig ... vi har en henvendelse på s. 569 fra Orla Borg fra Jyllands-Posten, der skriver til dig:

”Hej Nils.

Jeg har forstået af personale på nogle af asylcentrene, at Udlændingestyrelsen har givet centrene friste til klokken 12 i dag mht. at svare på et spørgeskema om de flygtningepar, der bor på centrene, og hvor kvinden er under 18 år.

Kan du opdatere mig på, hvad styrelsen gør med svarene, og hvornår der kan forventes at udgå en besked til asylcentrene om, hvad de skal gøre ved de par, som bor sammen, og som har børn?”

Kan du huske henvendelsen? Vi kan lige se på siden før, s. 568, hvor du svarer:

”Hej Orla,

Vores folk oplyste mig om, at der er et samråd i næste uge. Jeg har ikke tjekket efter. Måske er det et lukket samråd pga. de personfølsomme oplysninger... Jeg må lige vende tilbage, når jeg har forsket i det.

Den status, vi kan gøre lige nu, handler om, at vi har orienteret operatørerne om den fastlagte praksis, jf. ministeriets pressemeddelelse, samt at flere par allerede er adskilt, og at vi fortsat er i gang med processen omkring adskillelse af parrene. Så det kører, sådan som ministeren har meldt ud.”

Baggrunden for den her tilbagemelding til Orla Borg, særligt det andet afsnit med status ... hvem fik du den af?

Nils Bak:

Det kan jeg ikke huske, men det har sandsynligvis været enten Lene Vejrum eller Ditte Dankert ... og med direktørens godkendelse, for da det er et svar til pressen, ville direktøren selvfølgelig også have været inde over.

Jon Lauritzen:

Når du som her svarer en pressemedarbejder, hvor der er noget fagligt i det, så har du mandat til det, eller hvad man skal sige ... så har du fået bemyndigelse til at svare sådan?

Nils Bak:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 570 står der fornedet:

”Kære Lene,

Jeg får nogle spørgsmål om status på barnebrudene. Som jeg forstod dig, må jeg svare, at vi fortsat afventer instruks fra dept., ikke?”

Og så svarer Ditte Dankert:

”Kære Nils

Beklager det sene svar. Vi får ikke retningslinjer fra departementet. De er afklaret på møde i dag. Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeldelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn. Ok, Lene?”

Og så svarer Lene Vejrum til Ditte Dankert:

”Helt ok – jeg har også talt med Nils om sagen pr. telefon.”

Og det med, at Udlændingestyrelsen var i gang med processen om adskillelse – også adskillelse af par med børn – kan du huske den samtale, du havde med Lene Vejrum om det?

Nils Bak:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at se på s. 910. Der har vi en mail af 7. marts fra dig:

”Kære Ditte,

Politiken, Frank Hvilsom, vil gerne lave en fakta-artikel om de konkrete procedurer omkring adskillelsen af de mindreårige ægtefæller fra deres mænd.”

Og der skriver Ditte Kruse Dankert:

”Kære Lene

Hvor meget af dette skal afvente besvarelse til efter mødet i morgen i dep?

Vi kan vel kun oplyse (hvis vi skal oplyse noget nu), at der er truffet en beslutning om, at parrene (alle) skal adskilles, at operatørerne er orienteret om dette, og at adskillelse er sket i langt de fleste tilfælde, således at en af parterne er blevet varslet til flytning (evt. fulgt op af et flyttepåbud).”

Og Lene Vejrum svarer så:

”Det må vente til efter vores møde i morgen.”

Fik du nogen tilbagemelding på den her henvendelse fra Ditte Dankert eller fra Lene Vejrum efter deres møde?

Nils Bak:

Jeg kan slet ikke huske den henvendelse. Det må jeg sige. Så det kan jeg ikke svare på.

Jon Lauritzen:

Jeg vil prøve at vise dig en mail fra den 29. marts. Det er på s. 1479. Der er en mail fra dig til Lene Vejrum, og i den sidste sætning står der:

”Eftersom ministeren har været så urokkelig, skal jeg nok ikke komme ind på, at styrelsen har besluttet at overveje fem sager nøjere og høre Justitsministeriet om lovligheden.”

Den her oplysning – altså at ministeren har været urokkelig – hvad baserede du den på? Hvor havde du den information fra?

Nils Bak:

Det kan jeg ikke huske. Det er ikke usandsynligt, at det har været fra tidligere samtaler med Lene Vejrum eller Ditte Dankert. Men jeg kan simpelt hen ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Og det med at overveje fem sager og høre Justitsministeriet om lovligheden ... er det samme svar?

Nils Bak:

Jeg ved ikke, hvor oplysningen kom fra.

Jon Lauritzen:

Jeg vil prøve at vise dig en mail på s. 1476. Der har vi en korrespondance mellem dig og Anders Bindesbøll fra DR Østjylland. Han skriver til dig, midt på siden:

”Hej Nils,

Vi skrev sammen tilbage i marts omkring mindreårige flygtninge, der bor sammen med deres voksne ægtefælle på asylcenter.

Jeg kender til et tilfælde, hvor der i første omgang skulle ske adskillelse - men nu virker det til, at de får lov at blive sammen.

Jeg laver ikke noget journalistisk på det endnu. Men kan du bekræfte, at det ikke er i alle 27 sager, at der kommer til at ske adskillelse alligevel?"

Og der svarer du – og her er vi ved den 20. april, så vi er lidt langt fremme:

"Vi kan ikke sige så meget mere, end at ministeren har givet en instruks om, at alle disse par skal adskilles - der mangler vist endnu et mindre antal, men processen er i gang. Ministeren har mig bekendt ikke tilkendegivet, at der skulle dispenseres, og styrelsen skal derfor efterkomme instruksen."

Det her er også et svar til et medie, så jeg vil spørge lidt på samme måde som før ... om det her også er et svar, du har hentet mandat til at afgive?

Nils Bak:

Det vil jeg mene. Jeg kan ikke huske den korrespondance, men alle pressebesvarelser blev godkendt af ledelsen.

Jon Lauritzen:

Hvis du ikke kan huske svaret, er det selvfølgelig svært. Men var det Tanja Franck, du talte med på det tidspunkt?

Nils Bak:

Ja, det var det givetvis.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til ledelsen vil jeg spørge, om du var en del af direktionen tilbage i 2016?

Nils Bak:

Det var jeg frem til ... ja, det må vel have været i hvert fald 2015 med. Så var jeg på ferie i januar, og så kom jeg tilbage, og med Henrik

Grunnets afgang var jeg, så vidt jeg husker, ikke med til flere direktionsmøder. Og herefter blev selve direktionsmødernes karakter ændret sådan, at det ikke længere var relevant, at jeg var med.

Jon Lauritzen:

Okay. Men så længe Henrik Grunnet var direktør, var du med på direktionsmøder?

Nils Bak:

Ja, fordi møderne havde karakter af, at man gennemgik de aktuelle sager og status på de forskellige kontorer, og han ville gerne have, at der kom nogle kommunikationsmæssige øjne på – både internt og eksternt – også i forhold til at opfange eventuelle pressemæssige udfordringer.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig et bilag på s. 7049. Det er en mailkorrespondance mellem Kim Lunding og Ditte Kruse Dankert, og baggrunden er en artikel fra Information om:

"Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks".

Det er den mail, som vi har på s. 248, altså Henrik Grunnets svar på din mail. Vil du lige se den? Jeg tror ikke, at du så den før, der så vi bare dit eget. Han skriver:

"Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen – uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn."

Det er det, der er kommet frem her. Hvis vi kigger igen på s. 7049, skriver Kim Lunding til Ditte Kruse Dankert:

"Jeg husker HGs bemærkninger på direktionsmøde i samme retning efter koncerndir mødet."

Og Ditte Kruse Dankert siger:

"Ja, enig – der er intet overraskende i det."

Så jeg vil spørge, om du kan huske fra direktionsmøderne, om Henrik Grunnet kom med nogle udtalelser svarende til det, vi så i den mail, der var lige før?

Nils Bak:

Nej, faktisk har Henrik Grunnet aldrig – i hvert fald ikke i mit påhør – omtalt mødet i departementet eller nogen andre møder i departementet eller hans holdning til sagen. Det er ikke noget, jeg drøftede med ham.

Jon Lauritzen:

Tak. Det var, hvad jeg havde.

Retsformanden:

Forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Ja, tak. Jeg vil bede Rigsretten gå til s. 300. Nils Bak, det er en mailstreng, som starter den 11. februar kl. 11.05 – det er dig, der er afsenderen, og modtageren er Kristina Rosado, og Lene Linnea Vejrum er cc. Den handler om noget andet end den her sag, nemlig om smykkeloven. Det fortsætter længere oppe på siden samme dag kl. 14.34, hvor Lene Vejrum svarer dig, og hun sætter også Kristina Rosado på som modtager og Ditte Kruse Dankert cc – stadigvæk handler det om en pressemæssig håndtering af smykkeloven. Hvis vi går til s. 299, så fortsætter det samme dag kl. 15.19, hvor det stadigvæk er sådan, at det handler om smykkeloven, og nu er det en mail fra dig til Lene Vejrum med Ditte Dankert og Kristina Rosado cc. Og derefter – faktisk 2 minutter senere, kl. 15.21 – er korrespondancen kun mellem dig og Kristina Rosado, idet det er hende, der skriver til dig kl. 15.21. Det er vedrørende ”Presse – smykkelov”, og det, hun skriver, er:

”Hun vil helt sikkert sige, at det er vores og politiets skyld, at tingene ikke er blevet fundet ...”

Og så går vi videre til næste mail fem minutter senere, hvor du skriver til hende:

”Ja, eller at de gemmer det, de er jo så snu – i jakkeforet, i sokkerne, i bæltene, i selerne og oppe i røven. Vi må forvente nye skrappe

instrukser for politiets kropsvisiteringer! Vi kan allerede lægge til grund, at de forsøger at snyde den danske stat.”

Og fem minutter senere svarer Kristina Rosado til dig – og kun til dig:

”Det må være et trist liv, når man tror, at alle mennesker snyder og bedrager...”

Og hvis vi går til s. 298, hvor du svarer igen – det er stadigvæk samme dag, samme streng:

”Jeg tror støjsenderen har det bedst sådan. Jo værre, jo bedre for hendes dagsorden...”

Men mærkeligt at ingen anholder de modsætninger der opstår. Hvordan hænger al virakken om bedre integration sammen med, at man gør det sværere at få sin familie hertil, sværere at få TUB – og umuligt at få statsborgerskab?”

Hvortil Kristina Rosado minuttet efter svarer:

”Jeg tror helt ærligt ikke, at der er et reelt ønske om at skabe bedre forudsætninger for god integration. Det er trist!”

Det skriver hun til dig alene. Og den efterfølgende mail har du jo gennemgået sammen med anklageren. Og det sidste, der så er i den her mailstreng, er samme dag kl. 16.19, hvor det er Kristina Rosado, der skriver til dig:

”Det er sgu sørgeligt og ja, helt ude på et overdrev...”

Jeg vil sådan set, ud over at dokumentere den her korrespondance, blot spørge dig om, hvorvidt du har bemærkninger til indholdet og tonen i det her?

Nils Bak:

Jeg kan ikke huske den her tråd, men der var jo en ret bramfri tone i ledelsessekretariatet og i styrelsen, og det gælder sådan set, ligegyldigt hvem der var minister. En træthed af ... at hvis bare politikerne ville lade være med at blande sig, ville folk kunne passe deres arbejde i fred og ro. Så der var meget med jargoner og

bramfrit sprog ... og en træthed over det politiske niveau i det hele taget gennem årene.

Nicolai Mallet:

Så er jeg nødt til at spørge dig: Har det været din opfattelse på det her tidspunkt, at det ikke var i orden, at ministeren håndterede tingene, som hun gjorde?

Nils Bak:

Det kan tyde på det ud fra de her mails.

Nicolai Mallet:

Og var det en opfattelse, du delte med f.eks. Kristina Rosado, som du her korresponderer med, sådan som du ser det?

Nils Bak:

Jeg kan ikke huske min dialog med Kristina Rosado, men jeg har et generelt indtryk af gennem årene, at der har været en kritisk tilgang til det politiske niveau.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere?

Jon Lauritzen:

Nej.

Retsformanden:

Så siger vi tak til dig, og det betyder så, at vi har afsluttet dagens program og mødes i morgen kl. 10.

Retten hævet kl. 13.42.

Retsmøde den 28. oktober 2021 (dag 21)

Torsdag den 28. oktober 2021 kl. 10.00 blev Rigsretten sat i Eigtsveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **kommitteret i Justitsministeriet Nina Holst-Christensen**.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til at byde Nina Holst-Christensen velkommen. Men inden vi gør det, har jeg forstået, at der er indgået en aftale om vidneførslen her de kommende dage. Jeg kan forstå, at det er Jon Lauritzen, der har henvendt sig til fuldmægtigen med besked om det. Det kunne måske være hensigtsmæssigt, at du lige redegør for, hvad ændringerne går ud på.

Jon Lauritzen:

Ja, tak. For tre af vidnerne har anklagerne og forsvaret aftalt, at i stedet for at høre vidnerne – og det er Kasper Kyed, Thomas Klyver og Christian Kettel – dokumenterer vi protokollen fra Instrukskommissionen. Det betyder, at vi kan flytte Jonas From Soelberg fra i morgen til mandag og på den måde frigøre dagen i morgen. Det kan være, at mandagen bliver lidt tidspresset, men det ser ud til, at vi godt kan nå Adam Khalik og Jonas From Soelberg på mandag.

Retsformanden:

Ja. Jeg har også forstået det sådan, at vi putter de tre dokumentationer, som skal finde sted, ind, når der bliver et hul på et eller andet tidspunkt, og det betyder, at der ikke bliver nogen retsdag i morgen. Jeg går ud fra, at der ikke er bemærkninger fra forsvarerne, til det der er sagt her?

René Offeresen:

Nej, vi er helt enige i de her tre, og det er en god fremgangsmåde. Det, som jeg har forstået, at vi mellem advokaterne er enige om at gøre, er, at vi kan gøre brug af protokollaterne i sin helhed, men vi dokumenterer det, der skal indgå, sådan at Rigsretten får at vide, præcis hvilke afsnit fra protokollaterne, som skal gå med videre ind i sagen.

Retsformanden:

Ja, det ville være fint, hvis vi ikke får dokumenteret andet end det, der rent faktisk skal bruges. Det er jo formelt sådan, at en dokumentation kræver en tilladelse fra retten, men i lyset af at der er enighed – det skal vi selvfølgelig tale om – kunne jeg forestille mig, at der ikke bliver de helt store problemer med det. Men det ville være fint, hvis man som sagt koncentrerer det om de dele, som har betydning. Og det betyder altså, at vi aflyser retsdagen i morgen.

Herefter kan jeg byde velkommen til Nina Holst-Christensen, og jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for retten, og du udtaler dig under sædvanligt

strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Nina Holst-Christensen, tak, fordi du har rykket rundt på din kalender og er her kl. 10. Jeg vil godt starte med at spørge ind til din faglige baggrund. Du er cand.jur. fra 1984. Har jeg forstået det korrekt?

Nina Holst-Christensen:

Det er fuldstændig korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår kom du til Justitsministeriet, og hvad var dine arbejdsopgaver i 2015-2016?

Nina Holst-Christensen:

Jeg kom til Justitsministeriet i 1986 og har været kommitteret i EU-ret og menneskeret i Justitsministeriet siden. Det betød, at jeg i 2015-2016 sad med den EU-retlige og menneskeretlige rådgivning i lovfælgningen i Justitsministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i hoveddekstrakten s. 4540 en mail fra den 24. maj 2017 fra dig til en privat mailadresse om en "oversigt over det tidlige forløb vedr. barnebrude". På s. 4541 er den tidsmæssige oversigt, som jeg vil dokumentere om et øjeblik. Men jeg skal lige høre dig: Den mail, du sender her, er det en mail, du sender hjem til sig selv?

Nina Holst-Christensen:

Ja, det er det. Så kan man spørge sig selv, hvorfor jeg gjorde det. Det var helt åbenbart, at grunden til, at jeg ville sende den hjem til vores egen mail, var, at der på det tidspunkt i foråret 2017 var meget fokus i medierne og Folketinget på denne sag. Derfor regnede jeg af erfaring med, at der kunne blive behov for måske at lave en intern undersøgelse i Justitsministeriet. Og så satte Thomas Klyver og jeg os ned i foråret 2017 og skrev denne side om det tidlige forløb efter vores bedste erindring på det tidspunkt. Grunden til, at jeg sendte den hjem, er, at vi desværre nogle gange selv i 2021 har svært ved at finde vores sager i Justitsministeriet. Det må

jeg erkende. Og denne måtte ikke gå tabt, hvis det var sådan, at vi en dag stod og skulle redegøre for, hvad der var sket. Sidste år under Instrukskommissionen og i dag er jeg meget taknemlig for, at vi gjorde, som vi gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil dokumentere fra den, så vi får den i sin fulde ordlyd. Der står på s. 4541, at det er en "Tidsmæssig oversigt over det tidlige forløb vedr. Barnebrudssagen udarbejdet af Thomas Klyver og NHC". Herefter står der:

"9.2.2016: Lykke Sørensen, UIM, kontakter – uformelt - NHC på sit kontor mhp at få bekræftet, at det efter EMRK art. 8 ikke er muligt at opstille en generel instruks til asylcentre om, at de såkaldte barnebrude skal adskilles, hvorfor det er nødvendigt at foretage en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. NHC bekræfter dette og spørger i den forbindelse om, "jeg skal gå videre med sagen i Justitsministeriet, og om UIM har behov for Justitsministeriets bistand", hvilket Lykke Sørensen afviser med bemærkningen "Løbet er kørt".

10.2.2016: NHC orienterer JTS om Lykke Sørensens uformelle henvendelse.

10.2.2016: Pressemeddelelsen (der bliver instruks til Udlændingestyrelsen og asylcentre) udsendes fra UIM uden nogen undtagelsesmulighed.

Mellem den 11.2. og den 17.2.2016 kontakter Lykke Sørensen og Jesper Gori NHC på NHC's kontor mhp at drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed ifm en adskillelse af de såkaldte barnebrude. Thomas Klyver deltager også i dette møde. NHC nævner, at undtagelsen i hvert fald skal dække traumatiserede ægtefæller, familier med børn, der er afhængige af begge forældre samt de tilfælde – for at undgå forskelsbehandling – hvor en dansk mindreårig statsborger ville kunne opnå såkaldt kongebrev til at indgå ægteskab (f.eks. ved en mindre aldersforskel, som 17-19 årigt par, graviditet o.lign.).

19.2.2016: UIM kontakter Justitsministeriet via email og beder om Justitsministeriets bemærkninger til et udkast til pressemeddelelse til brug for en artikel til Jyllandsposten. Pressemeddelelsen har følgende ordlyd: ”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde”. Efter at Statsrets- og Menneskeretskontoret havde kontaktet NHC telefonisk, der var til møde i Amsterdam, og som sagde ok til formuleringen, svarede kontoret ved email s.d., at kontoret ikke havde nogen bemærkninger. (UIM har senere oplyst, at pressemeddelelsen aldrig blev afsendt).

Op til samrådet 15.3.2016 kontakter Jesper Gori Thomas Klyver og foreviser i Thomas’ dør et udkast til samrådstale. Det fremgår af udkastet, at der i helt særlige tilfælde skal gøres undtagelser ifm en adskillelse. Som et eksempel herpå nævnes i talen ”kongebrevssituationen”. På den baggrund havde Thomas ingen bemærkninger til udkastet.

Justitsministeriet bliver igen kontaktet af UIM den 24.4.2016 mhp at kommentere UIM’s udkast til udtalelse med bilag til Folketingets Ombudsmand. Herefter tager Justitsministeriet stilling til forskellige udkast til udtalelse til FO samt udkast til retningslinjer til Udlændingestyrelsen/asylcentre for indkvartering af mindreårige asylansøgere i løbet af foråret 2016 og sensommeren 2016.

Vi er bekendte med, at der i perioden efter samrådet på fuldmægtigniveau har været kontakt mellem UIM og JM om sagen.”

I notatet starter du med den 9. februar. Kan du huske, om du har hørt om denne sag før den 9. februar?

Nina Holst-Christensen:

Jeg har ikke hørt om den fra Udlændingeministeriet. Som almindelig avislæser har jeg læst om den – jeg husker, at det var i Berlingske Tidende i slutningen af januar, begyndelsen af

februar – men ikke på et fagligt niveau med Udlændingeministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 43 har vi en mail fra dig til Lisa Holm Petersen fra den 25. januar, og her kan du måske løse et mysterium for os. Der står:

”Jeg har været en chokoladetyv og nuppet chokoladen i dit skab, idet jeg har afholdt møde med UIBM her til aften”

Vi har tænkt over, om det var denne sag, som du har været til møde om i UIBM? For den starter også den 25. januar med et facebookopslag. Eller om det er en helt anden sag, du har været chokoladetyv i forbindelse med?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Jeg elsker chokolade, men har erkendt mine synder. Lisa Holm Petersen er jo sekretær hos os, så jeg har ikke været nede i UIBM at nuppe et stykke chokolade. På det tidspunkt havde jeg også meget med Udlændingeministeriet at gøre, navnlig fordi der var et kolossalt asylpres i 2015-2016, også i Danmark. I den forbindelse opstod spørgsmålet, om man kunne skærpe betingelserne for udlændinge, der er på tålt ophold, altså udlændinge, som opholder sig ulovligt i Danmark. Vi havde meget med Udlændingeministeriet at gøre i forbindelse med brexitforhandlingerne, hvor vi lavede en alliance med UK for at prøve at få mulighed for at få ændret nogle af de EU-retsakter, som regeringen også ønskede at skærpe. Mit bedste gæt er, at det er det, vi har at gøre med, og ikke den konkrete sag. Min bedste erindring er, at første gang, jeg kommer ind i sagen om muligheden for adskillelse, er, da Lykke Sørensens kommer om aftenen, som jeg har skrevet sammen med Thomas Klyver den 9. februar, og vil have bekræftet, hvad den menneskeretlige tilgang er til spørgsmålet om adskillelse af barnebrude. Så jeg kan ikke opklare mysteriet mere end at sige, at der var – og fortsat i dag er – mange, mange sager med Udlændingeministeriet. Så jeg kan ikke komme det tættere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du på det tidspunkt kan have haft en uformel drøftelse med Jesper Gori eller Lykke Sørensen om, hvorvidt man kunne lægge risiko på tvangsgætekaber?

Nina Holst-Christensen:

Jeg har selvfølgelig set i Instrukskommissionens beretning på dette punkt, hvor Jesper Gori og Lykke Sørensen skriver, at de har stået i min dør og spurgt om, hvorvidt det var noget, man kunne gøre. Jeg vil ikke afvise det. Jeg har bare ikke nogen som helst erindring om det. Jeg har virkelig forsøgt at genkalde mig det, men jeg kan ikke huske det. Den eneste lovlige undskyldning er, at hvis nogen henvender sig i ens dør og spørger om noget uformelt, så er ens erindring måske ikke så god allerede 1 år efter, hvilket vores oversigt bærer stærkt præg af.

Anne Birgitte Gammeljord:

I notatet siger du, at Lykke Sørensen kontakter dig uformelt den 9. februar. Lykke Sørensen har her for Rigsretten forklaret, at hun kan huske en drøftelse den 10. februar om morgenen og lidt senere på dagen. Hun har også sagt, at hun sagtens kan have haft en drøftelse den 9. februar, men det kan hun ikke positivt huske. Kan du huske, om du også havde en drøftelse med Lykke Sørensen den 10. februar?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Det kan jeg godt, efter at have læst Lykkes forklaring. Det viser, hvor skrøbelig ens hukommelse kan være allerede 1½ år efter, hvor vi laver den tidsmæssige oversigt. Vi har glemt at få Lykke Sørensens henvendelse den 10. februar om morgenen på. Jeg kan kun bekræfte Lykke Sørensens forklaring. Jeg kan tydeligt huske den 9. februar om aftenen, fordi jeg sad med nogle andre sager – det var om aftenen, og alle var gået – og så kom Lykke Sørensen forbi mig. Det er ikke så underligt, at Lykke Sørensen kommer forbi mig, for vi bor stort set dør om dør på det tidspunkt. Så kunne nogle af jer måske undre jer over, hvorfor det var så uformelt. Er det sådan, vi plejer at samarbejde ministerierne imellem? Så kan jeg sige, at det er det ikke. Der skal man tænke på, at et halvt år forinden var udlændingeområdet en del af

Justitsministeriets ressort. Da den daværende nye regering kommer til, bliver udlændingeområdet adskilt og indgår i et nyoprettet ministerium. Det betød, at det var gode kollegaer, som ikke var blevet skåret af – vi opretholder selvfølgelig denne kontakt. Men den særlige specialviden, der var før, står Udlændingeministeriet pludselig uden mulighed for at kunne trække lige så uformelt på. Og det forklarer, hvorfor det er så uformelt, for sådan foregår samarbejdet ministerierne imellem normalt ikke. Der er større skriftspor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan du også have haft en samtale med Jesper Gori den 9. februar? Når jeg spørger, er det, fordi Jesper Gori har forklaret, at han hen på eftermiddagen var forbi dig efter aftale med Uffe Toudal, fordi han skulle få afklaret, om en ordning kunne være undtagelsesfri. Han har også forklaret, at du læste op af EMRK artikel 8 og sagde, at der skulle være et lovligt grundlag, et sagligt hensyn og foretages en individuel vurdering, og det skulle der i alle sager. Har du en erindring om, at du har haft en sådan samtale med Jesper Gori? Vi har ikke hans protokol endnu, så jeg kan ikke henvide til den, men det er det, jeg har noteret, at han har sagt.

Nina Holst-Christensen:

Jeg husker forløbet sådan, som fremgår af vores tidsmæssige oversigt, suppleret af, at Lykke Sørensen kom igen den 10. februar om morgenen og på ny gerne ville have bekræftet, at det ikke var muligt at lave en undtagelsesfri ordning, og at der skulle foretages en konkret og individuel vurdering. Jeg spørger på ny, om hun har behov for, at Justitsministeriet går ind i sagen, hvilket hun afslår med de beskrivende ord: ”Løbet er kørt, for nu vil der blive udsendt en pressemeddelelse”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Lykke Sørensen har fortalt dig om et notat, man var i gang med at skrive om ordningen?

Nina Holst-Christensen:

På det tidspunkt er jeg ikke bekendt med, at der er noget notat, de er i gang med at skrive.

Thomas Klyver og jeg ville have skrevet det, hvis vi havde været inde over det. Så nej, det kan jeg desværre ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Beskrev Lykke Sørensen under samtalerne den 9. og 10. februar, hvilken ordning ministeren gerne ville have?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Lykke Sørensen fortalte, at ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning. Men det var lige så lysende klart for mig, at Lykke Sørensen godt var klar over, at det ikke menneskeretligt var muligt. Der skulle foretages en konkret, individuel vurdering, hvilket nødvendiggør, at der skal være undtagelsestilfælde. Så det, der sker både den 9. og 10. februar, er, at jeg kort kan bekræfte, at hendes retsopfattelse er fuldt ud korrekt. Der er ikke behov for en større gennemgang af, hvad konventionens artikel 8 om retten til respekt for familielivet indebærer, for hun er fuldt ud godt klar over, hvad retsstillingen er.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævnte, at hun den 10. februar kom forbi dig igen. Var det før udsendelsen af pressemeddelelsen? Kan du huske det? Og kom hun fra et koncerndirektionsmøde? Og har hun fortalt dig noget om forløbet på det møde?

Nina Holst-Christensen:

Jeg kan huske, at hun på mødet om morgenen den 10. februar fortæller, at det er Uffe Toudal, altså daværende departementschef i Udlændingeministeriet, der har bedt hende komme forbi og få bekræftet, hvad den menneskeretlige tilgang er til sagen. Jeg kan ikke erindre, at hun fortæller, at hun kommer fra et koncerndirektionsmøde på det tidspunkt. Jeg husker, at det var tidligt om morgenen, så jeg tror ikke, at der har været et koncerndirektionsmøde. Men jeg bruger udtrykket tror. Lykke Sørensen fortæller mig senere i forløbet, hvad hun har sagt til koncerndirektionsmødet, nemlig at der også skal være undtagelsesmuligheder. Jeg kan ikke i dag huske, om det skete i marts eller februar. Jeg kan huske, at hun har refereret fra

koncerndirektionsmødet på dette specifikke punkt, men ikke hvornår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvis hun fortalte dig, at løbet var kørt, og at pressemeddelelsen ville blive udsendt, så tænker jeg, at det må have været den 10. februar på et eller andet tidspunkt, at hun giver dig den oplysning?

Nina Holst-Christensen:

"Løbet er kørt" har jeg hele tiden forstået sådan, at uanset hvor meget det fra embedsværket side blev betonet, at der skulle være undtagelsesmuligheder, ønskede ministeren, at der skulle udsendes en pressemeddelelse uden afspejling af, at der skulle være undtagelsesmuligheder, og at det i den forbindelse ikke hjalp, at Justitsministeriet gik ind i sagen og understregede behovet for, at ordningen skulle indeholde en undtagelsesmulighed. Det er det, der ligger i "løbet er kørt".

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se i dit notat, at du samme dag orienterer Jens Teilberg Søndergaard om den uformelle henvendelse. Hvad er baggrunden for det?

Nina Holst-Christensen:

Fordi jeg hverken før eller siden har været inde over en sag, hvor der bliver meldt en ordning ud i medierne, som ikke kan lade sig gøre. Det var nyt for mig. Og da Jens Søndergaard er chef for lovafdelingen, skal han selvfølgelig have en orientering om det. Jeg erindrer, at Jens Søndergaard skriver det ned på små gule post-its, således at han kan sige det videre til min daværende departementschef, Barbara Bertelsen. Det var hans system, når han skulle orientere opad – at han lavede små post-its, som var på hans skrivebord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i sagen en mail fra Henrik Grunnet af 10. februar. Den er på s. 248. Den er først kommet frem senere. Jeg skal bare lige høre dig, hvornår du ser den første gang og hører om den problemstilling?

Nina Holst-Christensen:

Som sagt har jeg fået et referat fra Lykke Sørensen om, hvad der skete på koncerndirektionsmødet. Jeg kan ikke erindre hvornår, altså om det er i februar eller marts. Henrik Grunnets mail er for mig at se noget, der kommer meget senere, og jeg har ikke noget med det at gøre. Jeg har ikke haft noget at gøre med spørgsmålet om, hvad der skulle have været leveret til Folketingets Ombudsmand. Det er en anden del af vores butik i Justitsministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

I dit notat nævner du, at I fra den 11. februar og fremefter bliver kontaktet af Lykke Sørensen og Jesper Gori for en drøftelse af omfanget af undtagelsesmuligheder. Hvad er det, I skulle hjælpe med her? Kan du huske det?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Det er det, som jeg vil kalde for den anden fase, som vi i de indledende trin bliver uformelt involveret i. Anden fase består i, at der skal udarbejdes retningslinjer for, hvordan man skal administrere ordningen, som skulle være med en konkret, individuel vurdering, dvs. med mulighed for undtagelser. Der er så en drøftelse af, hvilke kriterier der skal indgå ved en sådan vurdering, fordi det jo er et indgreb i familielivet, når man adskiller mindreårige asylpar. Derfor er det nødvendigt at finde ud af, hvilke kriterier man skal bruge ved den vurdering. Der bliver som eksempel nævnt barnets tarv efter FN's børnekonvention, og da vi har at gøre med mindreårige asylansøgere, skal man huske på, at barnets tarv kan opstå i to relationer, nemlig både den ene eller evt. begge asylansøgere, som måtte være mindreårige og dermed børn, og også hvis parret har et eller flere børn. Så er det klart, at man også skal have fokus på børnenes tarv i den forbindelse. Det bliver nævnt. Og så nævner jeg som eksempel det, som desværre bliver misforstået. Jeg nævner, at man dengang kunne få kongebrev, fordi jeg tænker, at det kunne være en god lakmusprøve. Jeg kan huske, at jeg bruger det udtryk. Jeg var bekendt med, at det var muligt at undtage fra betingelsen om, at man skulle være fyldt 18 år for at kunne indgå ægteskab. Det var muligt på det tidspunkt, at man kunne få en administrativ

dispensation. Det var muligt, hvis der var meget lille aldersforskel mellem parret. Det var ud fra den tankegang, at hvis det var muligt for et dansk par at indgå et ægteskab, hvis aldersforskellen var 1-2 år, så kunne vi jo ikke behandle udenlandske asylansøgere på en anderledes måde. Men det bliver desværre af Lykke Sørensen og Jesper Gori opfattet, som om jeg siger, at der også skal laves undtagelse, hvis parret har fået kongebrev, altså en dispensation til at gifte sig. Så mine pædagogiske evner har åbenbart ikke været gode nok den 12.-13. februar, eller hvornår det var. Men man skal huske på, at det var et uformelt møde. Normalt ville man jo forberede sig og tænke det igennem, men på det tidspunkt var det et spontant opstået møde, som Lykke Sørensen og Jesper Gori gerne ville have. Så var Thomas Klyver med til det tredje møde. Det husker jeg tydeligt. Han sad inde på mit kontor sammen med mig, hvor vi tænkte højt om, hvad nogle mulige kriterier kunne være. Det er derfor, at vi også skriver for at folde ud, hvad der ligger i barnets tarv. Det kunne være familier med børn, hvor en af ægtefællerne er traumatiseret, og hvor det er nødvendigt, at begge forældre kan varetage forældreomsorgen over for barnet. Men jeg bliver, som det også fremgår af sagen, smertelig klar over, at det med kongebrevssituationen er blevet misforstået, men desværre meget sent i forløbet. Det er på det møde i juni, hvor jeg kan høre, hvad der kommer ud af Lykke Sørensens og Jesper Goris mund – at de opfattede det sådan, at et kongebrev var, hvis parret havde fået kongebrev, uanset at vi jo typisk har at gøre med udlændinge, der allerede er gift i forvejen, så det giver ikke mening. Det er en af de beklagelige misforståelser, der sker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan jo ske en gang imellem, når det er uformelt, og man ikke er forberedt.

Var de traumatiserede ægtefæller og de ting, du nævner her, kumulative krav, eller var det noget, der skulle være individuelt for hver enkelt?

Nina Holst-Christensen:

Nej, det er sørme ikke kumulativt. I så fald ville undtagelsen jo være meget, meget snæver. Det

er bare eksempler på kriterier og undtagelsestilfælde, som vi har drøftet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg er helt enig. Jeg ville bare spørge dig, så det ikke blev udlagt som en lovtekst. Kan du huske, om I drøftede, om der skulle være forskel på dem, der var her, og dem, der kom, altså en hvelågebetragtning?

Nina Holst-Christensen:

Det havde vi med sikkerhed ikke på det tidspunkt, fordi det var selve ordningen som sådan. Var det muligt at adskille, uanset om det var folk, der kom til, eller om det var folk, der allerede var der? Det var ordningen som sådan.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og drøftede I retningslinjer? Altså at der skulle laves retningslinjer til styrelsen om, hvordan man skulle håndtere den her situation?

Nina Holst-Christensen:

Ja, i høj grad. Jeg opfatter mødet omkring den 12.-13. februar 2016 sådan, at det var den indledende fase til at få fastlagt retningslinjer til Udlændingestyrelsen om, hvordan man skulle håndtere ordningen, herunder den konkrete individuelle vurdering med de fornødne undtagelsesmuligheder. Jeg kan tydeligt huske, at Lykke Sørensen svarede mæglende og udtrykte at ”det bliver så det næste, vi skal bakse med ministeren om” – at nu skal retningslinjerne kommunikeres, de skal offentliggøres, hvoraf det med klarhed vil fremgå, at det ikke kan være en undtagelsesfri ordning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går lidt frem i tid i dit notat til den 19. februar. Der kommer en henvendelse til Udlændingemanageriet fra Jyllands-Posten, som du også beskriver her, og der har de brug for at høre jer. Du var i Amsterdam på det tidspunkt. Vi kan se, at Adam Khalik er inde over. Kan du huske, om du har haft en samtale med Adam Khalik om det?

Nina Holst-Christensen:

Ja, det husker jeg også tydeligt. Jeg var til møde nede i Amsterdam mellem agenterne ved

Menneskerettighedsdomstolen. Caroline Østergaard, der var daværende souschef i Statsrets- og Menneskeretskontoret, havde sendt mig en mail om dette udkast til presseudtalelse. Thomas Klyver og jeg har skrevet, at det var et udkast til pressemeddelelse. Det er en fejl. Det var et udkast til presseudtalelse. Da jeg skulle holde oplæg, og vi havde drøftelser på mødet, kunne jeg ikke umiddelbart svare Caroline Østergaard, og jeg ringer så op, da mødet er færdigt. Jeg husker, at det er om eftermiddagen, og Caroline Østergaard er der ikke. Thomas Klyver, kontorchefen, er der heller ikke, og derfor er det Adam Khalik, fuldmægtig på det tidspunkt, som er tilbage i kontoret. Og så stod jeg jo og skulle give en tilbagemelding til Udlændingemanageriet. Han og Caroline Østergaard var bekymrede for, om man overhovedet kunne udsende sådan en presseudtalelse om, at det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering er i overensstemmelse med EMRK, for hvis ordningen gik ud på, at der skulle være total adskillelse, så kunne det jo ikke lade sig gøre. Men der står udtrykkeligt i udkastet til presseudtalelse, at det ville være nødvendigt at gøre undtagelse i særlige tilfælde. På det tidspunkt havde jeg holdt tre møder med Jesper Gori og Lykke Sørensen, og det var dem tindrende klart, at man ikke kunne lave en undtagelsesfri ordning. Derfor så jeg ikke nogen grund til, at vi skulle begynde at skrive presseudtalelsen om, og jeg var derfor rolig ved det, der stod.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror også, at det er det, som Adam Khalik har givet udtryk for i mailen på s. 514. Den behøver vi ikke at se, men på s. 517 kan vi se – og det er ikke en mailstreng, som du er en del af – at Merete Milo her spørger Lykke Sørensen den 19. februar kl. 13.03:

”+ kan vi ikke bede dem om at justere/berigtige pressemeddelelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket”

Og så får hun at vide af Lykke Sørensen:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være

undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.”

Kan du huske, om du har haft nogen drøftelser eller hørt om nogen drøftelser omkring ønsker om at berigtige eller ændre pressemeddelelsen?

Nina Holst-Christensen:

Det har jeg med sikkerhed ikke hørt. Det er en periode, hvor jeg også rejser meget, netop på grund af brexit. Jeg var i London, Amsterdam og Bruxelles for at få EU-Kommissionen til også at inddrage de danske synspunkter i forbindelse med brexitforhandlingerne. Så det har jeg med sikkerhed ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du har heller ikke fået den, men det kunne være, at du havde hørt om det, fordi I sidder så tæt. I det tredjesidste punkt i dit notat på s. 4541 står der:

”Op til samrådet 15.3.2016 kontakter Jesper Gori Thomas Klyver”

Var du selv inde over samråd Z og udarbejdelse af papirerne til det?

Nina Holst-Christensen:

Nej, det var jeg ikke. Jeg rejste som sagt meget i den periode og har genbesøgt min gamle kalender og kan se, at jeg heller ikke har været til stede. Så det er ikke, fordi min hukommelse begynder at blive en hullet ost på det tidspunkt. Jeg har simpelt hen ikke været til stede, hverken op til samrådet, hvor jeg var i Bruxelles, eller lige umiddelbart efter, fordi jeg også var på tjenesterejse. Men jeg kan huske, at Thomas Klyver fortæller mig, da jeg kommer hjem fra disse tjenesterejser, at Jesper Gori havde stået i hans dør og spurgt, om det ville være noget, vi ville være inde over. Det var igen meget uformelt. Det var ikke en formel anmodning til os, om vi ville se på det, men om vi havde behov for det. Thomas Klyver fortalte mig, at han havde spurgt, om de havde kongebrevssituationen med – hvilket Thomas Klyver havde forstået som den retlige hypotese ligesom mit eksempel – og det bekræftede Jesper Gori. Herefter havde han ingen interesse i at se talen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 787 har vi en mail fra Lykke Sørensen til Anne Nygaard Just, Line Skytte Mørk Hansen og Anette Görtz nede i hendes departement. Hun skriver:

”Kære alle

Jeg har aftalt med Uffe, at der ved forelæggelsen for ministeren skal foretages en vurdering af, hvorvidt adskillelsen er forenelig med vores internationale forpligtelser. Jeg har i dag kort nævnt for JM (Nina Holst), at det kan være, at vi kommer forbi med nogle sager for at drøfte vores vurdering med dem.”

Kan du huske, om Lykke Sørensen eller Jesper Gori har været forbi med nogle konkrete sager?

Nina Holst-Christensen:

Det kan jeg sige med sikkerhed, at de ikke har. Det er rigtigt, at Lykke Sørensen har været forbi og sige, at det godt kan være, at de vil tage udgangspunkt i nogle konkrete sager til brug for udarbejdelsen af retningslinjerne. Men vi har aldrig siddet med Udlændingeministeriets, dvs. Udlændingestyrelsens, konkrete sager og vurderet fra sag til sag, hvad svaret skulle være. Vi har heller ikke lavet udkast til afgørelser. Det ville også forvaltningsretligt være helt forkert at lægge det over i Justitsministeriet. Der står også ”kan være” og ikke ”vi vil gøre det”. Og det skete ikke. Da vi kommer til næste fase, som er retningslinjerne, er det selvfølgelig klart, at når man – altså Udlændingestyrelsen og Udlændingeministeriet – skriver nogle kriterier, er det på baggrund af inspiration fra det, man ved foregår ude i virkeligheden. Men vi har ikke – og det er ikke noget, jeg bare ikke kan huske – siddet med konkrete sager og forholdt os til dem, endsige set udkast om afgørelser, og hvordan de skulle falde ud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I omkring den 9. marts får en bestilling på ... Vi har på s. 1028 en mail fra Jesper Gori fra den 9. marts. Det er en intern mail. Det har ikke noget at gøre med Justitsministeriet, bortset fra at han skriver:

”I øvrigt var udfaldet af mødet en bestilling om, at jeg med JM undersøger, om vores uroligheder ift. internationale konventioner mindskes i tilstrækkelig grad, hvis parret nok adskilles, men indkvarteres på samme center.”

Har du nogen erindring om, at du kan have været inde over nogen drøftelser om, hvorvidt der var en ændret opfattelse konventionsmæssigt, hvis man kunne blive på samme center i hvert sit værelse?

Nina Holst-Christensen:

Lige det aspekt har jeg en meget, meget svag erindring om at være blevet spurgt om – af Jesper Gori eller Lykke Sørensen eller af begge – men det var igen ikke nogen formel bestilling. Jeg mindes også, at jeg sagde: ”Jamen hvis et par ikke kan adskilles, kan det ikke adskilles. Så er det sådan set ligegyldigt, om de kommer i hvert sit værelse og kan mødes på den måde.” Men igen, det er sådan helt tilbage i tågerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du har også en svag erindring, sådan forstod jeg dig?

Nina Holst-Christensen:

Ja, en svag erindring. Men igen, på et uformelt grundlag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til det sidste punkt i dit notat. I var inde igen i forbindelse med ombudsmanden. Kan du knytte lidt flere bemærkninger til det? I skriver, at I bliver kontaktet af Udlændingeministeriet den 24. april med henblik på at kommentere udkastet med bilag. Hvad var det, man gerne ville have jer til?

Nina Holst-Christensen:

Det er første gang, at Udlændingeministeriet på skrift udadtil skal redegøre for de menneskeretlige overvejelser, der lå bag ordningen, herunder behovet for en konkret, individuel vurdering, som så naturligvis indebærer undtagelser. Jeg husker, at det er udkastets pkt. 3, hvor Udlændingeministeriet gerne vil have vores legalitetstjek – kontrol – af, om det var skrevet i overensstemmelse med vores menneskeretlige

forpligtelser. Vi har på det tidspunkt ikke elektronisk sagsbehandling, så alt, hvad jeg skal forholde mig til, kommer på fysisk papir. Jeg får forelagt netop dette udkast, hvor Thomas Klyver og en medarbejder, Maria Holm, som var fuldmægtig i kontoret på det tidspunkt, havde omskrevet beskrivelsen i pkt. 3 i dette udkast. Jeg har den holdning, at omskrivningen ikke var nødvendig, fordi jeg sådan set syntes, at Udlændingeministeriets udkast var fuldt dækkende. Det, der var lagt op til i udkastet fra Thomas Klyver og Maria Holms side, var at bytte om på afsnittene, hvorimod Udlændingeministeriets udkast lagde op til en mere kronologisk fremstilling – det er i orden at lave en sådan ordning, men det er nødvendigt med en individuel vurdering. Jeg sagde derfor, at jeg ikke syntes, vi skulle komme med bessermachen-ændringer. Det, der bliver tilføjet som noget nyt, er, at den tidsmæssige faktor også skal ind, for det er klart, at jo længere tid et asylpar er adskilt, jo mere intensivt bliver indgrebet. Sådan husker jeg forløbet. Så husker jeg også noget om, at det selvfølgelig var vigtigt, at sagerne kunne genoptages. Det er det, vi tilføjer. Så det, man kan se på s. 1986, er Thomas Klyvers og Maria Holms udkast til ændringer, og så finder jeg, at vi ikke skal lave bessermachen-ændringer, men vil have det kriterie med, at jo længere tid, der går, jo mere intensivt bliver det, hvorfor man ikke kan opretholde en adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1985 står der i det sidste afsnit:

”Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksen på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Var det noget, du overså på det tidspunkt?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Der burde jeg have været mere vågen i stedet for kun at have fokus på den

menneskeretlige del, fordi set i bagklogskabens klare lys burde jeg have vågnet op og sagt, at mit eksempel, som jeg troede var så pædagogisk, var blevet taget forkert ned. Det, der står, er ikke forkert, fordi det var evident, at ministeren på samrådet nævnte, at der kunne være tilfælde, hvor par er blevet gift. Så det er fuldstændig rigtigt. Det var noget, jeg overså, fordi fokus var på den menneskeretlige del.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man bruger her udtrykket ”helt særlige tilfælde”. Vi har også en mail om det på s. 2386. Den er du ikke en del af. Den er fra Thomas Klyver til Jens Teilberg Søndergaard den 25. maj, og vi er et lille stykke fremme i tiden – en lille måned længere fremme – hvor han siger:

”Vi har talt med UIBM om de ”helt særlige tilfælde”. Ordvalget er som sagt brugt tidligere og kan første gang dateres tilbage til Støjbergs udtalelse i et samråd. UIBM vil overveje at bløde formuleringen op, men de er ikke sikre på, at det holder hele vejen op hos dem. Så jeg tænker, at vi har gjort, hvad vi kan på det punkt.”

Kan du huske, om du har haft en drøftelse med Thomas Klyver eller andre hos dig om anvendelsen af ordene ”helt særlige tilfælde”?

Nina Holst-Christensen:

Ja, det kan jeg godt. Jeg kan godt huske, at vi har talt om den sprogbrug. Den er ikke særlig retvisende. Når man skal foretage en konkret, individuel vurdering, skal der være nogle undtagelser. Og ved at sige ”helt særlige tilfælde” er det, som om den undtagelsesmulighed er meget minimal. Men man skal trods alt også se det i den sammenhæng, at ordene ”helt særlige tilfælde” kommer ind første gang udadtil i ministerens samrådstale. Jeg ser det lidt som et kontinuum, efter hvad udlændingeministeren udadtil har meldt ud. Først er det en undtagelsesfri ordning ved pressemeddelelsen den 10. februar. Næste offentlige udmelding er samrådstalen, hvor man åbner op – omend døren kun kommer en lille smule på klem – ved ”helt særlige tilfælde”. Og så kommer døren op i udtalelsen til Folketingets Ombudsmand, hvor den burde

være kommet fra starten, som en konkret og individuel vurdering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Thomas Klyver skriver også her, at man har overvejet det, men at de ikke er sikre på, at den vil holde hele vejen op hos dem. Hvad er det efter din opfattelse udtryk for?

Nina Holst-Christensen:

Som jeg beskrev tidligere om den anden fase, skal der laves nogle retningslinjer, og jf. Lykke Sørensens ord skal der bakses med ministeren for at få hende til at indse, at det er nødvendigt også at melde undtagelser ud. Jeg opfatter det sådan, at der er en kamp om ordene mellem ministeren og embedsværket på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du hørt om telefonsamtalen og den kommunikation, der blev givet fra Udlændingeministeriet til Udlændingestyrelsen, under dine samtaler med Lykke Sørensens? Er det noget, du overhovedet har været inde over og hørt noget om?

Nina Holst-Christensen:

Det har jeg ikke. Min kontakt til Udlændingeministeriet i denne sag har alene været den daværende Udlændingefdeling. Jeg har ikke på noget tidspunkt talt med Line Skytte eller hendes medarbejdere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Tak. Nina Holst-Christensen, jeg skal bede Rigsretten om at gå til s. 186. Her har vi et notat af 2. februar om ”Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”. Vi kan også lige prøve at gå videre til næste side. Jeg ved ikke, om du ud fra det kan sige, om du kender til notatet eller har set det, før du kom her i Rigsretten?

Nina Holst-Christensen:

Nej, som sagt ikke. Jeg husker ikke at have været inde over andet. Jeg vil ikke udelukke, at Jesper Gori og Lykke Sørensen i min dør i januar måned har spurgt mig om noget. Det vil jeg absolut ikke udelukke. Men jeg har ikke siddet og foretaget en sagsbehandling ved at gennemlæse og komme med kommentarer. Sådan husker jeg det på ingen måde.

René Offersen:

Det forstod jeg også godt fra din forklaring før. Det er der heller ikke nogen, der har givet udtryk for. Når jeg spurgte til det nu, så var det mere, fordi jeg godt vil have en fornemmelse af, om det er første gang nogensinde, at du ser det, når vi skal til at gå ind i notatet. Du kunne jo godt tænkes at have set det i den efterfølgende proces på et eller andet tidspunkt.

Nina Holst-Christensen:

Nej, jeg har ikke leget detektiv med at se det. Jeg ved, at det indgår med vægt i jeres forsvar, men nej, jeg har ikke selv gravet efter det.

René Offersen:

Så vil jeg godt bede om, at vi går til s. 191, og mens vi gør det, kan jeg lige fortælle, at det er et notat, som var udarbejdet i ministeriet, og som den 9. februar bliver godkendt af Inger Støjberg. Det har været op igennem hele systemet. Det er Jesper Gori, der er hovedforfatter, og Lykke Sørensen har også godkendt det og været inde i processen. Der er i andet afsnit en vurdering, som jeg gerne vil læse op for dig. Først har man sagt, at man som udgangspunkt kan adskille, og så siger man:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefælle/samleveren, og det er således ikke

tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Hvad tænker du om den materielle rigtighed af dette?

Nina Holst-Christensen:

Hvis jeg havde set det, ville jeg snuble over sidste halvdel af afsnittet, fordi hvis vi har at gøre med en 17-årig og en 19-årig, de har børn, eller den ene er gravid, og der intet er, der tyder på tvang, så er det jo ikke muligt at adskille dem. Så jeg tænker, at jeg ville have sagt, at det er alt, alt for snævert. Eksemplet med kongebrev er for mig hele tiden lakmusprøven, som jeg siger den 10. og 12. februar. Så det med, at der står, at det ikke er tilstrækkeligt, at parret alene har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden ... Hvis det var sådan, og der ikke var noget, der tydede på, at der var et tvangselement, ville vi efter daværende danske normer – kongebrevet er jo afskaffet nu – ikke kunne adskille et sådant par, mens de søgte asyl.

René Offersen:

Jeg kunne godt tænke mig at læse det en gang til. Der står:

”Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge ...”

Det, man siger her, er ret tydeligt – at man som udgangspunkt skal opfylde alle disse kriterier for at kunne være omfattet af en undtagelse, hvor man ikke kan adskilles. Hvad tænker du om det?

Nina Holst-Christensen:

Igen er det alt, alt for snævert. Og det er ikke bare noget, jeg sidder og siger i nuet. Udlændingeministeriet har efterfølgende i foråret i år udtrykkeligt præciseret, hvordan indkvarteringsordningen skal være. Det var som

konsekvens af Instrukskommissionens beretning, der mente, at der ikke var fornøden hjemmel i udlændingelovens paragraf § 42 a, stk. 7. Derfor lavede man en præcisering for at undgå en futil diskussion om, hvorvidt der er den fornødne hjemmel. I den forbindelse taler man udtrykkeligt om, at udgangspunktet er, at der kan indføres en betækningsperiode. Men det gælder selvsagt ikke, hvis hensynet til familiens enhed er til hinder herfor, altså ”medmindre barnets tarv” osv., og der bliver kriterierne så folde ud – hvad det er, man skal lægge vægt på. Så igen vil jeg sige, at jeg ikke selv ville skrive det sådan, fordi det ikke giver et retvisende billede af, hvad sagsbehandleren rent faktisk skal gøre.

René Offersen:

Det kunne jeg godt høre på din forklaring om, hvad du fortalte på mødet efterfølgende. Jeg vil godt lige prøve at følge op på den her beskrivelse. På s. 208 har vi det, som vi kalder for Jesper Goris ”serviet”. Det har han også selv kaldt den. Det er et talepapir, som han har med til et møde den 9. februar. Det er ikke noget, du har været inde over. Men her kan vi se, at det faktisk bliver indsnævret yderligere, for der står til sidst:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt”

Og nu kommer der nederst et kriterie mere på:

”Hensynet til den mindreåriges tarv taler også i øvrigt med styrke herfor”

Her indsnævrer man yderligere området, i forhold til hvad der står i notatet, som man har lavet umiddelbart forinden.

Ifølge dit notat på s. 4541 har I et møde i februar, hvor I drøfter de problematikker, fordi man nu skal udmønte undtagelserne. Det har Lykke Sørensen og Jesper Gori bedt dig om et møde om. Det er rigtigt forstået, ikke?

Nina Holst-Christensen:

Korrekt. Den 12. februar. Den 9.-10. februar er selve ordningen.

René Offersen:

Nu sagde du den 12. februar. Det kan godt være, at det var mig, der ikke var opmærksom før. Jeg synes ikke, at du nævnte det præcist før. Men du forklarede det også i Instrukskommissionen. Det er fredagen i den pågældende uge. Hvorfor kan du sætte på, at det formentlig er fredag den 12. februar?

Nina Holst-Christensen:

Fordi den 10. februar siger jeg til Jesper Gori og Lykke Sørensen, at de skal undersøge, hvordan de gør det i andre lande, og om vi går enegang. Jeg griber også ud i, om UNHCR har opstillet retningslinjer for, hvordan man skal tage højde for en sådan situation, hvor der kommer mindreårige asylansøgere. Kan man finde inspiration fra andet, som man i givet fald kan forelægge til ministeren? Det er et forsøg på at hjælpe Lykke Sørensen. Jeg kunne ikke huske det, da vi lavede det i foråret 2017, men kan godt genkalde mig det nu. Det fremgår også af Jesper Goris og Lykke Sørensens forklaringer for Instrukskommissionen. Det sker på det andet møde den 10. februar. Hvorimod vi på det tredje møde uformelt begynder at tænke nærmere over, hvordan en retningslinje skal se ud, og hvilke kriterier der skal indgå.

René Offersen:

Jeg synes ikke, at jeg helt fik fat i ... Når du nu siger, at det formentlig er den 12. februar om fredagen, kan du så eventuelt forklare, hvorfor du ... Jeg kan sige, at i den efterfølgende uge er der vinterferie ... Det er, fordi I holder det lidt mere åbent i notatet på s. 4541.

Nina Holst-Christensen:

Da vi sidder og laver notatet, har vi ikke været nede i sagen og set, om det passer. Så det er vores bedste erindring. Når jeg siger, at det er den 12. februar, er det, fordi jeg læner mig op ad, at Lykke Sørensen og Jesper Gori åbenbart kan huske meget bedre, end jeg kan. Så det er, fordi jeg går ud fra, at det er korrekt.

René Offersen:

Det er heller ikke uforeneligt med det, som du har skrevet med det angivne spænd. Vi går lige tilbage til s. 191 og ser i afsnittet, der starter med: ”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde ...”. Det var det, som jeg hørte dig sige, er for snævert, som det er beskrevet her. Jeg fik også den forståelse fra din forklaring tidligere, at det, som I havde givet udtryk for, var en noget videre adgang, end det vi kan læse her. Er det ikke rigtigt?

Nina Holst-Christensen:

Det er korrekt.

René Offersen:

Siger Lykke Sørensen og Jesper Gori på det tidspunkt noget til dig eller jer om, at de har den opfattelse, at det er meget snævert? Eller sidder de og lytter og skriver ned? Hvad sker der?

Nina Holst-Christensen:

Jeg kan i hvert fald huske, at Jesper Gori på et møde den 12. februar skriver ned, hvad vi siger. Det kan jeg godt huske. Vi bliver ikke modsagt. Det er ikke sådan, at der er en stor drøftelse, og at vi er uenige. Det er jo, fordi mit ulyksalige lakmusprøveeksempel bliver taget forskelligt ned. Hvis det var taget ned i den ånd, hvormed jeg havde udtrykt det – men åbenbart ikke godt nok – nemlig at det var en retlig hypotese om, hvordan et dansk par ville være blevet behandlet, så ville Jesper Gori og Lykke Sørensen selvfølgelig have sagt, at de ikke var enige. For det viser med al tydelighed, at aldersforskellen tillægges vægt, ikke afgørende vægt, men at den er et vigtigt element.

René Offersen:

Så er det rigtigt forstået, at der efter din erindring ikke var nogen af de to, der på mødet den 12. februar fortæller, at de har lagt et notat op for Udlændingeafdelingen, hvor de har givet udtryk for en helt anden snæver opfattelse, end den de nu får at vide af jer?

Nina Holst-Christensen:

Nej. Dette notat er fuldstændig nyt for mig og er kommet frem i forbindelse med sagen.

René Offersen:

Længere nede i notatet kan du se, at der er noget, der hedder ”Indstilling”. Den kan vi lige tage. I det sidste punktum på siden – det er, når vi er omfattet af undtagelserne – står der:

”Foreligger der sådanne hensyn til den mindre-åriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Det står der i indstillingen, og det er motiveret lidt højere oppe, hvor det starter med:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlevere, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for f.eks. at udøve et samliv med deres fælles barn, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Det var anklagerne også lidt inde på i deres spørgsmål til dig. Virker dette materielt rigtigt efter din vurdering?

Nina Holst-Christensen:

Nej. Jeg synes med al respekt, at man sætter sig mellem to stole. Hvis man er nået frem til, at det ikke er muligt at adskille parret, skal familien være sammen på et familieværelse. Hvis der er et åbenbart tvangselement, skal adskillelse jo ske med det samme, men det giver mening i den situation, hvor der ikke er et åbenbart tvangselement, men hvor det bliver nødvendigt – for at beskytte den mindreårige ægtefælle/samlever – at få vedkommende adskilt fra sin mand/kone med henblik på at få en betænkningstid. Der giver det mening, og for ikke at gøre indgrebet så intensivt, skal det være på samme center, hvor de kan besøge hinanden og i givet fald bo på hvert sit værelse. De behøver ikke ligefrem at være dør om dør. Men jeg synes, at det andet er en underlig sammenblanding.

René Offersen:

Det kan jeg for så vidt godt forstå. Jeg kan sige, at det lidt har at gøre med, at du også har fortalt, at du registrerer presseomtalen, da den går ud den 10. februar, og du bruger udtrykket adskillelse. Men jeg kan forstå, at du ikke på det tidspunkt kender til denne angivelse, som ministeren har fået at vide?

Nina Holst-Christensen:

Det gør jeg med sikkerhed ikke. Jeg kender ikke dette notat. Jeg kender ikke de tanker, der ligger bag, om man så må sige. Det er først nu i denne sene fase, at jeg har hørt om det. Lykke Sørensen og Jesper Gori har ikke på noget tidspunkt foreholdt det eller lagt det frem i forhold til processen med udarbejdelse af retningslinjer til brug for indkvarteringscentre.

René Offersen:

Hvis det her er de væsentlige konkluderende ting omkring det med undtagelser, er det vel heller ikke helt misvisende at konstatere, at der ikke rigtig er noget af det, som de skriver eller har lagt op, der umiddelbart er rigtigt, set med dine øjne fra Justitsministeriet? Det er simpelt hen forkert det hele?

Nina Holst-Christensen:

Ja. Som jeg har forklaret før, er det muligt at lave en betænkingsperiode. Det er også det, der er gældende ret. Men man skal lave en konkret og individuel vurdering, og det betyder, at man ikke kan låse nogen omstændigheder fast med det samme. Det afgørende er at få foldet ud, hvad der skal indgå i den vurdering, og der ved skal der være undtagelsestilfælde. Man kan ikke på forhånd sige, at den skal være så lille, eller at den skal være så stor, fordi det ikke er muligt at beskrive, hvordan verden ser ud. Det kommer an på, hvordan omstændighederne er for de enkelte asylypar.

René Offersen:

Tak.

Nicolai Mallet:

Lige et supplerende spørgsmål herfra i relation til det samme. Vi kigger på s. 208 igen. Det er lidt i samme genre som det spørgsmål, du lige

har fået. Når du læser det her, som er en slags sammenfatning af de hensyn eller kriterier, der indgår i vurderingen i det notat, som du lige har gennemgået med min kollega, ser du det så som mere snævert, end hvad grænsen efter artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen ville indebære? Er det her mere eller mindre snævert? Når jeg spørger, er det for at høre, om der er et rum hen mod færre undtagelser fra det her og frem til den grænse, som artikel 8 sætter?

Nina Holst-Christensen:

Det er lige ved at være lidt revolverjura at forholde sig til det her og nu. Mit bedste bud ville som sagt være, at det er alt, alt for snævert. Det er ikke muligt at indsnævre undtagelsesmuligheden endnu mere. Tværtom er det i min optik således, at det er nødvendigt at folde mange flere kriterier ud og dermed også muliggøre flere undtagelser, som det også fremgår af det lovforslag, som danner baggrund for den præcisering, der skete i foråret, som vi var formelt inde over og kom med bemærkninger til. Et eksempel er, at den mindreårige kvinde er gravid, hun er 17 år, og intet tyder på, at der er tvang. Så vil jeg sige, at et sådant par kan vi ikke adskille. Beskrivelsen på s. 208 ville jeg ikke selv skrive sådan. Med det forbehold, at jeg bliver taget lidt med storm, fordi jeg ikke har set det her før.

Nicolai Mallet:

Det har jeg fuld forståelse for. Mit spørgsmål gik egentlig på, om det, som du ser her, er mere eller mindre snævert end grænsen efter artikel 8?

Nina Holst-Christensen:

Det er alt for snævert, i forhold til hvad der er muligt efter artikel 8. Det er ikke retvisende.

Nicolai Mallet:

Tak.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere? Nej, så siger vi tak til dig for din forklaring. Jeg vil foreslå, at vi holder 20 minutters pause, så vi kl. 11.30 kan påbegynde afhøring af Jens Vikner, som er det næste vidne.

Som vidne mødte **fhv. chefkonsulent i Udlændingestyrelsen Jens Vikner**.

Retsformanden:

Vi er nået til Jens Vikner, og jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Jeg giver ordet til anklagerne, som vil lægge for med spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til, Jens Vikner. Vi plejer at starte med et spørgsmål om den faglige baggrund. Kan du fortælle om din faglige baggrund og kort om din karriere i Udlændingestyrelsen?

Jens Vikner:

Ja. Jeg er uddannet jurist fra KU i 1989. Jeg blev tilbage i september 1989 ansat i det, der dengang hed Direktoratet for Udlændinge, hvor jeg var ansat frem til oktober 2019. Og indimellem havde jeg en turnus i ...

Jon Lauritzen:

Arbejdsmarkedsstyrelsen?

Jens Vikner:

Ja, Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Jon Lauritzen:

Hvad var din stilling i 2016-2017 i Udlændingestyrelsen?

Jens Vikner:

Jeg var på det tidspunkt ansat som chefkonsulent. Jeg sad i Udlændingestyrelsens ledelseskretariat.

Jon Lauritzen:

Hvad var dine primære arbejdsområder?

Jens Vikner:

Mine primære arbejdsområder var besvarelse af høringer fra departementet i forbindelse med ministerbetjening. Det vil sige primært at udarbejde bidrag til folketingsspørgsmål og bidrag til lovgivningsændringer og bekendtgørelser.

Jon Lauritzen:

Hvor meget beskæftigede du dig med asylindkvartering?

Jens Vikner:

Stort set ikke.

Jon Lauritzen:

I denne sag var der et koncerndirektionsmøde den 10. februar 2016, hvor Udlændingestyrelsens direktør, Henrik Grunnet, deltog. Hvornår hørte du om det møde?

Jens Vikner:

Om at mødet skulle holdes eller mødets indhold?

Jon Lauritzen:

Mødets indhold.

Jens Vikner:

Det ved jeg ikke. Ikke i forbindelse med mødets afholdelse i februar. Der hørte jeg ikke om mødets indhold.

Jon Lauritzen:

Nej, sådan har jeg også forstået det. Vi kommer til nogle mails lidt senere, hvor vi kan prøve at tidsfæste det lidt nærmere. Det var bare for at få det introduceret. Vi har en mail i hovedekstrakten s. 248 fra Henrik Grunnet. Du er ikke på mailen. Jeg vil lige for en god ordens skyld spørge dig, om du var bekendt med eller hørte om denne mail på tidspunktet omkring februar, hvor han svarer på en mail fra Nils Bak og siger:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Jens Vikner:

Hvad var spørgsmålet?

Jon Lauritzen:

Om du på det tidspunkt eller senere hørte om denne mail?

Jens Vikner:

På det tidspunkt – den 10. februar kl. 13.45 – kendte jeg ikke eksistensen af den mail, og heller ikke i dagene efter. Jeg tror, at det var helt henne i 2017. Men nu er vi jo 5 år tilbage, så det er svært at huske. Men jeg husker det, som om det først var, da den blev genfundet. Var det i juni 2017?

Jon Lauritzen:

Det var i forbindelse med, om den skulle ind til ombudsmanden. Det er formentlig det, du tænker på. Men det var også mere for at få klarlagt, hvad du vidste, og hvad du ikke vidste. Hvis vi kigger på s. 258, kan vi se, at Nils Bak sender ...

Retsformanden:

Undskyld, nu har anklageren startet på det: Var det ikke hensigtsmæssigt at spørge vidnet, hvornår han første gang hørte om indholdet af koncerndirektionsmødet, og i givet fald hvad han hørte?

Jon Lauritzen:

Jo, lad os høre det nu.

Jens Vikner:

Altså mødet den 10. februar 2016? Hvornår jeg første gang hørte om det møde? Jeg hørte selvfølgelig om, at det blev afholdt. Men jeg hørte ikke så meget om indholdet af mødet og drøftelserne på mødet. Det var først langt senere i processen. Jeg hørte om den efterfølgende telefonsamtale – at der var givet en instruks til Udlændingestyrelsen telefonisk – og så vidt jeg husker, var det også den 10. februar. Men jeg hørte ikke om det den 10. februar. Jeg hørte først om det engang i marts 2016.

Jon Lauritzen:

Var det telefonsamtalen eller indholdet af koncerndirektionsmødet, som du hørte om i marts 2016?

Jens Vikner:

Det var telefonsamtalen. Jeg blev involveret i vores bidrag til ministeriets besvarelse af den klagesag, der var indbragt for ombudsmanden. I den forbindelse blev jeg gjort bekendt med, at

der var givet en instruks til Udlændingestyrelsen – til Lene Vejrum.

Jon Lauritzen:

For at gøre selve indholdet af koncerndirektionsmødet færdig vil jeg godt prøve at vise dig et bilag. Det er på s. 7405, og der er vi noget fremme i tiden. Vi er i august 2017. Her skriver du den 23. august kl. 15.46 til Margit Sander Rasmussen:

”Selvfølgelig kan enhver tilkendegivelse fra en minister ikke forstås som en ordre til at bryde loven. Deri er jeg enig med Tanja. Men denne sag er ikke enhver sag. Det havde været drøftet i ugevis med ministeren, at adskillelse ikke kunne ske lovligt uden konkret vurdering. Ministeren var udmærket bekendt med det ulovlige indhold af hendes opfattelse. På trods af dette fremtuer hun på et møde med eksterne deltagere med at gentage denne ulovlige holdning – ovenikøbet gentagne gange på samme møde. Ministeren fejer enhver modstand væk. Hun rejser sig ligefrem op og råber af Lykke. Det levner ingen tvivl om, at der her var tale om en ordre.”

Jeg læser det som en gengivelse af koncerndirektionsmødet. Kan du sætte lidt ord på baggrunden for mailen?

Jens Vikner:

De oplysninger, som jeg skriver her, var på det tidspunkt almindeligt kendt i Udlændingestyrelsen. Vi er her, 1½ år efter at mødet blev afholdt, og rygterne svirrer på kryds og tværs. Alle snakker om det, også på ledelsesplan. Det er omtalt i pressen. Både Politiken og Information har haft artikler om, at der havde været ”sværdslag” – det er udtrykket, der bruges, tror jeg – og at embedsværket og ministeren havde været oppe at toppes over udformningen af pressemeddelelsen og den instruks, der efterfølgende blev givet til Udlændingestyrelsen. Så det er det, som jeg skriver her. Man kan sige, at det er dokumentation for, hvilke rygter der gik i Udlændingestyrelsen på daværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Kan du komme det lidt nærmere? Du siger, at rygterne løber, og at det var almindeligt kendt. Kan det være fra Lene Vejrum, Ditte Dankert, Nils Bak eller Kristina Rosado?

Jens Vikner:

Nogle ting har jeg hørt af nogle, og andre ting af andre. Jeg kan ikke huske med sikkerhed, hvem det er. Helt sikkert kan jeg sige, at det ikke var én, der havde været til stede på mødet, for det ville jo have været Henrik Grunnet, og det er i hvert fald ikke ham, jeg har snakket med. Det er andenhåndsviden – måske endda tredjehåndsviden – på det tidspunkt. Det er muligt, at det var Ditte Kruse Dankert. Det er muligt, at det var Anni Fode. Jeg har helt sikkert snakket med Nils Bak om det. Jeg kan simpelt hen ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Kan du komme lidt nærmere, hvornår du hørte om mødet første gang? Det her er en mail fra august 2017.

Jens Vikner:

Jeg skyder på engang i løbet af sommeren 2017. Pressen begynder at bore i det, og der kommer rygter. Fra skjulte kilder skriver Politiken især om de diskussioner, der har været i departementet. Så mit bud er i løbet af sommeren 2017.

Jon Lauritzen:

Vi kigger på s. 258. Det er også en mail fra den 10. februar 2016. Her videresender Nils Bak pressemeddelelsen til dig, og så skriver han:

”Der er en meget stor risiko for brud på børnekonventionen, eksempelvis hvis vi hindrer en 16-årig pige at bo sammen med en 24-årig ægtefælle, med hvem hun har et barn. Det oplyste Lykke på koncerndirektionsmødet pba. vurdering fra JM, og Støjberg skulle have udbrudt, højlydt: Den risiko tager jeg gerne!

Hun mente på mødet – *alene* fordi Lykke viderbragte JM's vurdering, sådan som hun havde pligt til – at ”I åbenbart godt vil ha' barnebrude”. Så var der krig. Hun skaber splid. Uffe og Lykke kæmper med hende.”

Dette læser jeg også som en kommunikation fra Nils Bak til dig, men så vidt vi kan se, har du ikke svaret på den. Kan du huske, at du modtog denne mail med pressemeddelelsen og eventuelt, hvilke reaktioner eller drøftelser du havde med Nils Bak?

Jens Vikner:

Nej. Jeg blev også konfronteret med mailen i Instrukskommissionen, men jeg kan ikke huske, at jeg har modtaget den. Jeg har givet snakket om den, men jeg husker ikke hvornår og i hvilken forbindelse. Jeg var ikke involveret i sagen, så det her siger mig ikke noget. Jeg kan jo godt se, at jeg har modtaget den, men jeg kan ikke huske, at jeg har læst den, og jeg kan ikke huske, at jeg har reflekteret over den.

Jon Lauritzen:

Det er forstået. Deltog du i direktionsmøder i 2016?

Jens Vikner:

Nej. Jeg var ikke medlem af direktionen. Jeg sad i ledelsessekretariatet, men jeg var ikke direktør eller vicedirektør, så jeg deltog ikke i direktionsmøder.

Jon Lauritzen:

Du var lidt inde på telefonsamtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum. Hvornår hørte du første gang om samtalen? Og kan du referere, hvad du hørte om samtalen?

Jens Vikner:

Jeg hørte om samtalen i marts 2016, i forbindelse med at der skulle laves et bidrag. Styrelsen skulle lave et bidrag til brug for behandling af en klagesag, der var indbragt for ombudsmanden. Mere præcist kan jeg ikke komme det.

Jon Lauritzen:

Marts er fint – jeg er med på, at det er lang tid siden. Kan du huske, hvad du så hørte om samtalen?

Jens Vikner:

Det, jeg får genfortalt, er, at vi har fået at vide, at der skal foregå adskillelse af asylpar, hvor den ene er mindreårig, og at der ikke skal gøres

nogen undtagelser. Det er essensen af det, jeg får at vide.

Jon Lauritzen:

Hører du noget om, hvorvidt pressemeddelelsen er administrationsgrundlaget? Der kommer noget senere med retningslinjer, men hører du om det i forbindelse med denne samtale?

Jens Vikner:

I marts modtager Udlændingestyrelsen ikke andet skriftligt grundlag end pressemeddelelsen, og telefonsamtalen er jo ikke skriftlig. Jeg bliver i hvert fald ikke bekendt med, at der skulle være andet skriftligt materiale.

Jon Lauritzen:

Vi har haft Margit Sander Rasmussen på besøg herinde, og hun har forklaret om et notat, hun har lavet i juni 2017. Det har vi på s. 6094. Kan du forklare, hvad din involvering i notatet var?

Jens Vikner:

Jeg går ud fra, at det er det notat, som jeg ikke vil kalde et notat, men som hun har skrevet ned for sig selv med sin egen hukommelse af, hvordan sagsbehandlingen foregik. På det tidspunkt sad hun i Forsørgelseskontoret og havde med de konkrete indkvarterings-sager at gøre. Og på et tidspunkt i foråret 2017 – jeg tror, at det var i forbindelse med et af samrådene – siger jeg til Margit Sander Rasmussen, at jeg tror, at det ville være en god idé, hvis hun skrev ned, hvad hun oplevede, da hun sadovre i Forsørgelseskontoret, så hun har datoerne, og hvad hun fik at vide af hvem, og hvad hun så gjorde.

Jon Lauritzen:

Det passer også med, hvad Margit Sander Rasmussen har forklaret her i Rigsretten. Hvorfor gav du hende det råd?

Jens Vikner:

Fordi jeg anså det som meget sandsynligt, at der ville komme en undersøgelseskommission på et eller andet tidspunkt, måske først når regeringsmagten skiftede – det kunne man jo se på samrådene – og så ville der være gået rigtig lang tid. Og så ...

Jon Lauritzen:

Undskyld. Hvad mener du med, at man kunne se på samrådene, at det først var når regeringsmagten skiftede?

Jens Vikner:

Det, jeg husker fra samrådene i sommeren 2017, er, at der ikke er politisk flertal i Folketinget til at undersøge denne sag yderligere.

Jon Lauritzen:

Margit Sander Rasmussen har forklaret, at du gennemlæste notatet for hende og vistnok også kom med en enkelt bemærkning. Kan du bekræfte det?

Jens Vikner:

Jeg husker ikke, at jeg har gennemlæst det, men det er meget sandsynligt. Det er også meget sandsynligt, at jeg er kommet med en kommentar. Det vil jeg ikke sige, at jeg ikke har, men jeg kan ikke huske det. Jeg kan heller ikke huske, hvad den kommentar skulle gå ud på. Man læser fire notater i døgnet, som man skal forholde sig til, så jeg husker ikke dette notat specifikt.

Jon Lauritzen:

Jeg kan godt forstå det. Det er lang tid siden. Hvis vi prøver at kigge på næste side af notatet, s. 6095, har vi også nederst en beskrivelse af telefonsamtalen:

”I stedet fik jeg refereret, at Line Skytte havde ringet til Lene og gjort det klart, at der så hurtigt som muligt skulle effektueres i overensstemmelse med pressemeddelelsens ordlyd. Jeg fik også refereret, at Lene i den forbindelse bad departementet om skriftlige retningslinjer for fremgangsmåden, og at vi som svar blot fik tilsendt pressemeddelelsen.”

Passer det også med din hukommelse af, hvad du har fået at vide om den telefonsamtale? Også forud for, at du læste det her notat?

Jens Vikner:

Ja. I det store hele passer det med det, som jeg også hørte.

Jon Lauritzen:

I pkt. 3 i notatet står der, at departementets embedsmænd havde vanskeligt ved at komme igennem over for ministeren med, at der skulle være undtagelser. Har du været inde over nogen drøftelser, eller har du hørt samme beskrivelse, da du var i Udlændingestyrelsen?

Jens Vikner:

Det her er sommeren 2017. Der kan man læse i pressen, at der er sværdslag, og der har været diskussioner frem og tilbage – tilsyneladende temmelig heftige – i departementet, og nu bliver vi lukket inde. Bl.a. er den undtagelsessætning, som embedsmændene gerne ville have haft med i pressemeddelelsen, blevet taget ud. Jeg husker det sådan, at ministeren på et samråd selv erkender, at det var hende, der beordrede, at sætningen skulle tages ud.

Jon Lauritzen:

Mit spørgsmål – og det var måske lidt upræcist stillet – var, om du i perioden, hvor du begyndte at have med denne sag at gøre, altså i forbindelse med ombudsmandens klagesag, også fik refereret, at departementets embedsfolk havde svært ved at komme igennem over for ministeren i forhold til undtagelsesmuligheder. Det lød på din forklaring, som om det var lidt senere i forløbet?

Jens Vikner:

Det her, som Margit Sander Rasmussen har skrevet, er skrevet i sommeren 2017. Det er jo en helt anden sag end i marts 2016. I marts 2016 var mit vidensniveau meget, meget lavt. Jeg havde ikke været involveret i sagen i februar og ikke læst pressemeddelelsen. I marts 2016, hvor jeg blev involveret i et forvaltningsretligt spørgsmål i forbindelse med afgivelse af vores bidrag til Folketingets Ombudsmand, husker jeg ikke, at jeg var bekendt med, at der skulle have været større diskussioner i departementet. De interne oplysninger er jeg først senere blevet bekendt med.

Jon Lauritzen:

Det var også grunden til, at jeg spurgte, for det er interessant – også for Rigsretten – at vide, hvor din hukommelse stammer fra, og hvor den

tidsmæssigt er placeret. Så det var bare et opklarende spørgsmål.

I marts er der et forløb med forvaltningsvirksomhed eller afgørelser. Der er vi på s. 1463, hvor vi kan se, at du i en mail kl. 15.10 redegør for, at du mener, at der skal træffes egentlige afgørelser omfattet af forvaltningslovens regler. Jeg ved ikke, om du kan huske mailen, eller vi skal læse den op. Anni Fode skriver ovenfor, at hun er enig. Hun mener, at I fremadrettet bør træffe en egentlig afgørelse med partshøring forinden. Det her er en udløber af en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder. Kan du huske forløbet?

Jens Vikner:

Ja, det kan jeg godt huske.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 1462 et svar fra Ditte Dankert, hvor hun bl.a. skriver:

”Meget taler for, men en variant er også, at det ikke anses for en egentlig afgørelse, som jo så burde kunne påklages til departementet i henhold til den almindelige kompetence, men at man dog skal tillægge den enkelte partsrettigheder, fx i relation til partshøring. Jeg hørte det sådan, at JM’s forvaltningsretskontor bl.a. anbefalede denne løsning. Departementet har givet udtryk for, at det er administrativt uønskeligt, hvis vi anser det for en afgørelse, og de vil formentlig, vil jeg tro, stille sig anderledes til det nu aftalte om, at vi kan forelægge de konkrete sager fsva. vurderingen af spørgsmålet om forholde til EMRK og Børnekonventionen, hvis vi lægger til grund at de er en afgørelse, som de kan komme ind over.”

Og så står der senere, at der bliver booket et møde. Kan du huske det møde? Og kan du huske de drøftelser, der var? Ditte Dankert slutter af med at skrive, at det er en svær sag.

Jens Vikner:

Og spørgsmålet går på, om jeg kan huske ...

Jon Lauritzen:

Det her er to mails, som er oplæg til et møde, formentlig dagen efter, og jeg spørger dig, om du kan huske mødet og de drøftelser, der var?

Jens Vikner:

Jeg kan godt huske, at vi holdt et møde vedrørende spørgsmålet om partshøring og spørgsmålet om afgørelsesbegrebet, og om denne adskillelse kunne betragtes som en afgørelse i forvaltningsrettens forstand. Om det lige var den 23. marts, kan jeg ikke huske specifikt, men det var i forbindelse med denne korrespondance.

Jon Lauritzen:

Kan du huske drøftelsen af denne – man kan vel kalde det en – mellemløsning, som Ditte Dankert skriver om fra Justitsministeriets Forvaltningsretskontor? Hvad var din holdning til det?

Jens Vikner:

Min holdning var, at det var noget af en konstruktion, som mere eller mindre var opfundet til lejligheden. Det mener jeg også, at jeg har sagt på det møde og vistnok også før i en telefonsamtale med Anni Fode. Jeg syntes, det var en mærkelig situation – at fastholde, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed, og samtidig tillægge nogle personer partsrettigheder. Det gav jeg udtryk for. Det mener jeg også, at jeg har skrevet i en mail efterfølgende.

Jon Lauritzen:

Det har du skrevet senere i hvert fald. Fortalte Ditte Dankert under mødet, hvorfor departementet fandt, at det var administrativt uønskeligt, at der var tale om afgørelser?

Jens Vikner:

Det husker jeg ikke. Jeg kan godt se det her, og jeg kan også genkende den mail, som Ditte Dankert skrev til os, men jeg husker ikke, at vi drøftede departementets holdning til det uønskelige. Det husker jeg ikke. Jeg synes heller ikke, at det er et afgørende argument. Men jeg husker ikke, at det blev drøftet.

Jon Lauritzen:

Hun skriver det i sammenhæng, og hun kommer også med, hvad hun mener, at konklusionen kunne være. Hvis I nu mente, at det var afgørelsessager, ville hun tro, at de ville stille sig anderledes til det nu aftalte om at forelægge konkrete sager. Kan du huske, om der var en drøftelse eller en vending af, hvad konsekvensen kunne være, hvis I fastholdt dit synspunkt eller udgangspunkt?

Jens Vikner:

Nej, det husker jeg ikke. Jeg vil ikke benægte, at det skulle være blevet drøftet, men jeg husker det ikke.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du på det tidspunkt, altså den 22. og 23. marts, gjorde dig overvejelser om hjemmelskravet?

Jens Vikner:

Altså selve kravet til at kunne adskille asylparrene? Det gjorde jeg mig ikke overvejelser om. Løbet var kørt på det tidspunkt. Der var også par, der allerede var adskilt på det tidspunkt. Både direktør, vicedirektør og kontorchef havde lagt en linje for, hvordan styrelsen skulle forholde sig. Jeg var heller ikke blevet spurgt om det. Jeg var ikke blevet involveret i det. Ingen havde spurgt til min opfattelse af det. Jeg bliver spurgt om noget forvaltningsretligt i tilknytning til de afgørelser, der skal træffes. Og det er det, jeg forholder mig til. Sådan er det jo med embedsmænd – vi svarer på det, vi bliver spurgt om.

Jon Lauritzen:

Hvad betyder det her med, at ”løbet var kørt”? Hvad skal vi lægge i det? Var det, fordi I så måtte lappe på det, efterhånden som tingene kom frem?

Jens Vikner:

Når jeg siger, at ”løbet var kørt”, er det en subjektiv opfattelse. Beslutningen er truffet, kunne jeg lige så godt have sagt. Direktøren har truffet en beslutning – som jeg forstod det allerede den 10. eller 11. februar eller noget i den stil – og vicedirektøren er blevet orienteret, formentlig

også deromkring. Og så vidt jeg husker, har kontorchefen sendt en fax ud til samtlige asylcentre. Så det er det, jeg mener med, at løbet er kørt, altså at beslutningen er truffet. Og jeg bliver ikke spurgt ind til, om det er en rigtig beslutning, så det forholder jeg mig ikke til.

Jon Lauritzen:

Du nævnte du før, at du bestemt mente, at du havde sendt en mail, hvor du havde skrevet, at det var en konstruktion. Den kan vi godt vise dig. Det er på s. 1681, hvor du den 19. april skriver, at det er ”noget af en konstruktion”. Det var med samme begrundelse, som du forklarede om før, så det var bare lige for at vise dig, at din hukommelse var rigtig. På s. 1711 har vi en mail fra dig til Tanja Franck, Lene Vejrum og Ditte Dankert fra den 20. april. Den har emnet: ”FO-udtalelsen om barnebrude”. Jeg ved ikke, om du kan huske mailen, eller om vi lige skal læse den?

Jens Vikner:

Jeg kan godt huske mailen.

Jon Lauritzen:

Overskriften er ”FO-udtalelsen om barnebrude”. Var mailen til brug for udtalelsen til ombudsmanden? Det virker mere generelt på mig, men kan du forklare mig det?

Jens Vikner:

Udtalelsen til ombudsmanden førte til overvejelser over, hvorvidt den praksis, der hidtil havde foregået, altså fra omkring den 15. februar og frem, skulle fortsætte, eller om man skulle skifte spor eller begynde at gøre noget andet. Så derfor har udtalelsen to formål: At redegøre for, hvad der er sket, men også at tilkendegive, hvad styrelsen ønsker at gøre fremover. Og det her var et diktat fra departementet efter konsultation med Justitsministeriet om, hvordan partshøringsspørgsmålene skulle løses fremover.

Jon Lauritzen:

I pkt. 1 står der:

”Røde Kors indkvarterer de to ægtefæller, hvoraf den ene er mindreårig, hver for sig på

hvert sit asylcenter. ... Der sker ikke partshøring forinden, men RK indgår i dialog med parret om den forestående indkvartering.”

Og så er der en parentes, jeg vil spørge dig om:

”(Det er vigtigt, at vi bruger udtrykket ”indkvartering hver for sig” og ikke ”adskillelse”, og det er vigtigt, at vi bruger udtrykket ”dialog” og ikke ”partshøring”).”

Hvad var det for noget?

Jens Vikner:

Det var det, som departementet gav som instruks til os. Det var de udtryk, der skulle bruges i vores bidrag til Folketingets Ombudsmand.

Jon Lauritzen:

Og når du siger, at det var et diktat ... Nu står der i mailen på s. 1711, at I er blevet enige om det. Man kan selvfølgelig godt blive enige om, at man har fået et diktat, men jeg hører dig lidt, som om du ikke nødvendigvis er helt enig i det her?

Jens Vikner:

Jeg havde allerede på det tidspunkt forholdt mig til den problemstilling og også gjort vicedirektøren, altså Anni Fode, kontorchefen og også direktøren opmærksom på, hvordan jeg betragtede den situation, altså at adskillelsen i sig selv var en afgørelse i forvaltningsrettens forstand. Vi havde de her drøftelser frem og tilbage den 22.-23. marts, hvor jeg bliver involveret i det. Jeg skrev til vicedirektøren, hvordan jeg syntes, at vi skulle håndtere den situation. Så var der en lang periode, hvor jeg ikke var involveret – i hvert fald ikke synderligt meget – fordi der foregik bilaterale drøftelser mellem Forsørgelseskontoret, altså Udlændingestyrelsen, og Udlændingeministeriet, tilsyneladende fordi Udlændingeministeriet ikke var interesseret i eller syntes, at det var korrekt at betragte det som en forvaltningsretlig afgørelse. Det her den 20. april er udløberen af de drøftelser, som Udlændingeministeriet har haft med Justitsministeriet om, hvordan man skal håndtere det her partshøringssituation. Jeg var ikke involveret i de

drøftelser, som styrelsen havde med departementet, og heller ikke i de drøftelser, som departementet havde med Justitsministeriet.

Jon Lauritzen:

Du forklarede før, at ”løbet var kørt”. Er det her en måde at få juraen til at passe på, hvad der var sket? Eller hvad var situationen?

Jens Vikner:

Det her er jo et diktat fra ministeriet om, hvordan vi skal gøre fremover. Så jeg tænker ikke, at det havde så forfærdelig meget at gøre med, hvad der hidtil var sket. Eller det ved jeg ikke, om det havde. Det var jo ikke mine tanker, der manifesterede sig i den mail. Det er kloge tanker, som Justitsministeriet og Udlændingeministeriet har stykket sammen, og så meddeler de det også i en telefonsamtale.

Jon Lauritzen:

Den 21. april sender styrelsen den første underskrevne udgave af udtalelsen til ministeriet. Det kan vi se på s. 1717. Vi kan se selve udtalelsen på s. 1725, som i denne version er underskrevet af Ditte Kruse Dankert. På s. 1726 har vi en beskrivelse i det andet afsnit efter rubrikoverskriften:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen.”

Kan du huske, om der var nogen drøftelser om forløbet – altså hvordan I skulle beskrive forløbet – da I lavede den her udtalelse?

Jens Vikner:

Nej, ikke specielt. Jeg husker det, som om den eneste andel, som jeg havde i det her, var det forvaltningsretlige problem omkring partshøring.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi kan se her, at partshøring ikke er en del af denne udgave. Det bliver det så senere.

Kan du forklare, hvorfor det først kom med senere?

Jens Vikner:

Nej. Det er ikke mig, der har skrevet det, så det ved jeg ikke. Vi havde haft drøftelserne tilbage i marts. Jeg ved simpelt hen ikke, hvorfor det ikke indgår.

Jon Lauritzen:

Nu siger du, at du var med i den forvaltningsretlige del. Kan du huske, om I gennemgik sagen for det par, som klagen vedrørte? Eller om du gjorde?

Jens Vikner:

Jeg havde intet at gøre med den konkrete sag, der var påklaget til ombudsmanden. Jeg havde intet at gøre med nogen konkrete sager. Jeg så ingenting – ingen konkrete dokumenter eller noget.

Jon Lauritzen:

På s. 1729 står der nederst:

”Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016 om den mundtlige instruks i sagen, og mail af 10. februar 2016 fra styrelsen til samtlige indkvarteringsoperatører”.

Jeg tror, at det var den telefax, der nok var en mail, som du talte om før. Kan du huske, om du gennemgik eller så de vedhæftede bilag? Eller var det kun det smalle, du var involveret i?

Jens Vikner:

Jeg husker ikke, at jeg har set dette telefonnotat af 10. februar. Det ville jeg da meget gerne se, men det husker jeg ikke. Jeg er ret sikker på, at jeg aldrig har set telefonnotatet.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis du ikke har set det før, tror jeg ikke, at det hjælper så meget at vise dig det. Jeg vil i stedet for vise dig mailen af 26. april på s. 1991, hvor der står forned:

”Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse

med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende.”

Hvordan hænger det sammen med de drøftelser, som du havde bl.a. med Anna-Sophie Saugmann-Jensen om partshøring? Det virker lidt som den omvendte verden.

Jens Vikner:

Jeg husker ikke specielt den mail.

Jon Lauritzen:

Men husker du, at jeres bidrag til ombudsmanden blev opdateret, så der skulle ske partshøring og genoptagelse af sagerne? Var du inde over den del af det?

Jens Vikner:

I den endelige udtalelse, som jeg mener er fra den 28. april, står der i hvert fald, at der skal ske partshøring, hvis parrene protesterer. Er det korrekt husket? Det flimrer rundt med dokumenter og datoer, men sådan husker jeg det. Og det var jo i overensstemmelse med den instruks, som jeg modtog telefonisk fra departementet.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at det virker, som om du forud for det her har argumenteret for, at der skal ske partshøring, når det er en afgørelse. Der bliver du skudt lidt ned i din samtale med departementet. Og efter de har gennemgået jeres første endelige udkast, siger de så, at de vil kritisere jer for det, hvis I ikke ændrer udtalelsen til det, som du sådan set havde foreslået oprindeligt. Jeg tænkte, at det måske kunne give noget hukommelse hos dig? Altså, det er jo lidt et omvendt forløb?

Jens Vikner:

Ja, man får indtryk af, at der er tale om et omvendt forløb, men det er ikke det, der var realiteten. Jeg var ikke inde i de første sager, men jeg kunne forestille mig, at der slet ikke er foretaget partshøring i de første sager, heller ikke efterfølgende partshøring. Og det er vel den efterfølgende partshøring, der her er tale om, ikke?

Jon Lauritzen:

Ja. Det, der sker den 28. april, er, at man vil lave fyldestgørende partshøring, og man vil også genoptage de allerede afgjorte sager. Men hvis du ikke var en del af det, er der ingen grund til at spørge dig mere til det. Så har vi lidt senere i juni 2016 også et bidrag til Folketingets Ombudsmand, og der skal vi til s. 2825. Her kan vi se, at Anna-Sophie Saugmann-Jensen beder om at få to spørgsmål besvaret. På s. 2826 kan vi se, at du skriver:

”Kære Anne

Hermed bidrag til ombudsmanden vedhæftet.”

I det bidrag, der er kommet fra departementet, står der under pkt. 1:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksens af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved [x] af den [x], at undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret til Udlændingestyrelsen.]”

Og det bliver ændret til, at det først var den 18. marts 2016, at det blev oplyst, at instruksens ikke var undtagelsesfri. Kan du mindes begrundelsen for denne tilbagemelding?

Jens Vikner:

Har jeg haft noget med det at gøre? Jeg husker det ikke. Men jeg kan godt huske det, der foregik. Vi fik ikke at vide, at der skulle være nogen undtagelser tilbage i februar. Det er i hvert fald, hvad jeg er blevet fortalt. Men hvorfor de har streget noget ud her ...

Jon Lauritzen:

Det her er noget, som Udlændingestyrelsen har streget ud. Og jeg har godt set i din protokol fra Instrukskommissionen, at du forklarer, at du bare var postkontor på den besked. Men kan du huske forløbet? Ikke nødvendigvis den præcise mail, men kan du forklare, hvad du ved om det?

Jens Vikner:

Jeg får i hvert fald i marts forklaret, at vi har fået at vide, at den skal være undtagelsesfri, og

at der ikke er givet nogen besked i forbindelse med telefonsamtalen den 10. februar eller på mødet den 10. februar om, at der skulle være undtagelser. Men det er andenhåndsviden. Jeg var ikke en del af det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 2857, at du skriver:

”T.v.f. I kan svare UIBM direkte”

Den sender du til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado. Mit spørgsmål er, om det er dem, du er postkontor for på den her?

Jens Vikner:

Ja. Det var bare ikke noget, som vi forholdt os til. Efter den diskussion, der var i marts, var jeg ikke længere en del af de besvarelser, der gik ind og ud. Jeg sendte noget af det ind, fordi der var nogen, der ønskede, at jeg skulle sende det ind. Men jeg havde ikke noget med indholdet at gøre.

Jon Lauritzen:

Jeg vil lige afslutningsvis spørge dig til spørgsmål nr. 1007. Der skal vi kigge på s. 3496. Jeg ved ikke, om du kan huske spørgsmålet. Vi kan lige læse det op:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

Kan du huske spørgsmålet? Vi kan også læse svaret op.

Jens Vikner:

Nej, ikke specifikt. Jeg husker ikke, at jeg har været involveret i det spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Vi kan lige prøve at kigge på s. 3495. Der skriver du til Nils Bak den 16. november:

”Igen omgør UIBM sandheden på en lidet attraktiv måde”.

Det får mig til at tænke, at du nok har været inde over. Mit spørgsmål er, hvad du mente med det? Jeg ved ikke, om vi skal gå frem til s. 3496, så du også kan se svaret. Den første sætning lyder:

”Indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 indebærer, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.”

Jeg tænker, at det måske kunne være dette, som du har reageret på?

Jens Vikner:

Ja. Besvarelsen giver indtryk af, at vi allerede fra februar fik at vide – og det er igen andenhåndsviden – at der ikke skulle være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Undskyld, nu er jeg lige bange for, at jeg måske kom til at lægge svaret i munden på dig. Er det sådan, du husker det? Eller er du bare venlig, fordi jeg kommer med forslaget?

Jens Vikner:

Nej, det er sådan, jeg husker det. Jeg kan godt huske, at jeg sendte det videre. Men det er ikke ensbetydende med, at jeg har forfattet det, der står, eller i øvrigt godkendt det, der står. Jeg har slet ikke været involveret i besvarelsen af spørgsmål 1007.

Jon Lauritzen:

Det er jeg med på. Det var mere din mail. Den går jeg ud fra, at du har skrevet selv?

Jens Vikner:

Ja.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har ikke yderligere.

Retsformanden:

Ja, så er det forsvarerne. Jeg vil lige nævne, at vi har lovet Dan Jørgensen, at han kommer på præcis kl. 13, og det betyder, at vi er nødt til at holde en frokostpause kl. 11.30 for at kunne nå det. Det nævner jeg bare, fordi hvis ikke vi er færdige med Jens Vikner på det tidspunkt, bliver vi beklageligvis nødt til at genoptage afhøringen af ham efter Dan Jørgensen, men det kan godt være, at man kan nå det inden kl. 11.30.

René Offersen:

Det kan man sagtens. Vi har ikke nogen spørgsmål.

Retsformanden:

Jamen det løser jo problemet på den smukkeste måde. Det vil sige, at vi kan sige tak til dig, Jens Vikner, og holde frokost indtil kl. 13.

PAUSE

Som vidne mødte **klima-, energi og forsyningsminister Dan Jørgensen**.

Retsformanden:

Vi er nået til at byde velkommen til minister Dan Jørgensen, og du er indkaldt til at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Jeg skal sige til dig, at du har pligt til at afgive forklaring, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Hvis det er sådan, at der bliver stillet spørgsmål til dig, som kommer ind på din tavshedspligt, går jeg ud fra, at du selv er opmærksom på grænserne. Jeg giver ordet til forsvarerne for at lægge for med spørgsmål.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Velkommen, Dan Jørgensen, og tak, fordi du tog dig tid til at komme herind til Rigsretten. Når vi har bedt dig om at afgive forklaring her i dag, er det for at få belyst den politiske situation, der herskede på Christiansborg dengang i januar, februar og marts 2016 – det er efterhånden nogle år siden – da sagen om barnebrude på danske asylcentre kom op. Det var dengang, Inger Støjberg var udlændingeminister, og vi har forstået, at du på det tidspunkt var udlændingeordfører for Socialdemokratiet,

Danmarks største oppositionsparti dengang. Er det rigtigt?

Dan Jørgensen:

Det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Vi kan se af materialet, at du også har været inde at blande dig i debatten dengang. Det har du gjort på forskellige måder. Sagen startede den 25. januar med et facebookopslag fra ministeren. Jeg vil godt tage dig tilbage til dengang og beder Rigsretten om at gå til tillægsekstrakt 3, s. 1. Det er et ritzautelegram af 25. januar kl. 19.01. Der står bl.a. følgende:

”Støjberg vil have stoppet barnebrude på danske asylcentre

...

Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) vil have det stoppet, at såkaldte barnebrude bor sammen med deres ældre ægtefæller på danske asylcentre.

Det skriver hun på sin Facebook-profil mandag aften.

- Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre, skriver hun og tilføjer:

- Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Berlingske citerer en mail fra Udlændingestyrelsen. Ifølge mailen bliver det afgjort fra sag til sag, om en mindreårig asylansøger skal have lov til at bo sammen med sin ældre ægtefælle.

Men det er at gå langt over strengen, mener ministeren.

- Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgerne.

På s. 3 er der endnu et ritzautelegram fra samme aften kl. 19.16. Der står bl.a. følgende:

”DF: Barnebrude på danske asylcentre er vanvittigt

Det vurderes fra sag til sag, om mindreårige asylansøgere skal have lov til at bo sammen med ældre ægtefæller.

- Fuldstændig vanvittigt.

Sådan lyder reaktionen fra Dansk Folkepartis udlændingeordfører, Martin Henriksen, efter at det mandag ifølge Berlingske er kommet frem, at der findes eksempler på barnebrude på danske asylcentre.”

På s. 4 kan man se, at Politiken også er inde over samme aften her kl. 21.11 med overskriften: ”Støjberg vil have stoppet barnebrude på danske asylcentre”. Vi går videre til s. 6. Det er stadig Politiken, som kl. 22.10 samme aften har følgende artikel:

”Støjberg skal i samråd om barnebrude på asylcentre

Det er dybt utilfredsstillende, at sag om barnebrude graves frem af pressen, mener Dan Jørgensen.”

Så er vi nået frem til dig, og jeg vil godt dokumentere denne artikel fra s. 6 i sin helhed. Der står:

”Det er helt ude i hampen, at Udlændingestyrelsen har været opmærksom på, at der findes barnebrude på de danske asylcentre, uden at udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) har reageret.

Det mener Socialdemokraternes udlændingeordfører, Dan Jørgensen, der nu kalder ministeren i samråd om sagen.

”Det virker helt utroligt, at man ikke har været opmærksom på det her. Det er dybt utilfredsstillende, at det skal graves op af pressen, før ministeren reagerer”, siger han til Ritzau.

”Derfor kalder jeg hende i samråd for at få hendes vurdering af, hvor stort problemet er”, tilføjer han.

Ifølge en mail fra Udlændingestyrelsen til Berlingske findes der ”ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger”.

Udlændingestyrelsen oplyser desuden, at det bliver afgjort fra sag til sag, om en mindreårig asylansøger skal have lov til at bo sammen med sin ældre ægtefælle.

Men sådan bør det ikke være, mener Dan Jørgensen.

”Det er muligt, at man i nogle lande og kulturer har en bestemt indstilling, men det har vi ikke i Danmark. Man skal leve efter de regler og normer, som vi har i Danmark”.

Mandag aften har Inger Støjberg taget afstand fra, at der findes barnebrude på asylcentre. På sin Facebook-profil skriver hun, at det er ”fuldstændig uacceptabelt”, og at det skal ”stoppes omgående”.

Ministeren har ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering til Ritzau.

De Radikales udlændingeordfører, Sofie Carsten Nielsen, glæder sig over, at Inger Støjberg vil tage affære.

Hun undrer sig derimod over, at Dan Jørgensen kalder ministeren i samråd.

”Jeg er meget enig med ministeren for en gangs skyld, og jeg er mere optaget af, at hun får gjort noget ved det end at få tv-tid på et samråd”, siger hun.”

Det var den 25. januar. Den 27. januar er der en artikel i Berlingske. Der skal vi gå til hoveddeks-traktens s. 100. ”Politisk nej til barnebrude på asylcentre” står der, med underoverskriften:

”Konventionsbrud. Der befinder sig angiveligt mellem otte og ti børnebrude på danske asylcentre. En række partier er enige med integrationsministeren i, at det er uacceptabelt.

Meldinger om et mindre antal såkaldte barnebrude på danske asylcentre, piger under 18 år der er giftet væk til ældre mænd, vækker forargelse på Christiansborg, hvor et bredt flertal vil have det stoppet.

Ifølge Metroxpress bor der for øjeblikket otte-ti børnebrude mellem 14-17 år på danske asylcentre, der alle er gift med en, der opholder sig i landet. Ifølge danske regler må unge under 18 kun gifte sig med et såkaldt kongebrev. I Røde Kors’ centre bor en håndfuld barnebrude, de fleste omkring 16-17 år.

Men danske asylcentre skal slet ikke huse den type ægteskaber, skrev udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg (V) på sin Facebook-profil mandag aften. Hun har ikke ønsket at uddybe sin Facebook-opdatering til Ritzau. Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, de Konservative og Socialdemokraterne er ligesom ministeren oprørte over sagen. S-udlændingordfører Dan Jørgensen vil have Støjberg i samråd for at få overblik over problemets omfang.

Ifølge Udlændingestyrelsen skal operatøren, som driver asylcenteret, indberette til kommunen ved tvivl om, hvorvidt den mindreårige ægtefælle har bedst af at blive hos sin mand, eller om hun burde få ophold og blive behandlet som et barn.

UNICEF er også imod barnebrude, fordi tidlige ægteskaber ofte holder kvinderne nede og hindrer ligestilling, fastslår den danske generalsekretær, Steen M. Andersen.

”Barnebrude er i strid med FN’s børnekonventioner, så holdningen er krystallklar: Det er af det onde. Men når det er sagt, så er der selvfølgelig en masse forbehold,” siger Steen M. Andersen.

Der er oftest tale om piger over 15 år, men under 18:

”Det er ikke nødvendigvis børn, der er tale om. Og man kan jo fint være kæresten, så det er ikke, fordi vi vil blande os i folks privatliv. Men piger, der bliver gift, når de er under 18, har større risiko for at dø i barselsengen og få flere børn, end de måske ville,” fortæller Steen M. Andersen.

Fænomenet med barnebrude er voksende i Syrien og i flygtningelejrene i de omkringliggende lande, bl.a. fordi familier med mange børn har svært ved at brødføde dem.”

Det var lidt et udpluk fra det mediebillede, der var omkring den 25. januar 2016. Forløbet dengang blev så både på din foranledning og også i 2017 taget op på en række samråd i Folketinget. Det første samråd om sagen bliver indkaldt af dig, eller i hvert fald varslet indkaldt af dig, som vi kunne læse her. Det sker, meget hurtigt efter at du får kendskab til sagen. Det var det, der fremgik af medieomtalen allerede om aftenen den 25. januar.

Samrådet, som du indkalder til, bliver kaldt for samråd Z. Jeg skal bede Rigsretten om at gå til hoveddekstraktens s. 1369. Spørgsmålet, som du stiller på det samråd, er følgende:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksom på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

Dan Jørgensen, af det, som jeg har gennemgået her til en indledning, kan vi høre, at en hel række partier melder sig på banen i den her debat, meget hurtigt efter at facebookslaget kom op den 25. januar. Har du mulighed for at sætte nogle ord på, hvordan du selv – i den position, som du havde dengang – så på oplysningerne om, at der var barnebrude med ægtefæller indkvarteret på danske asylcentre?

Dan Jørgensen:

Ja, det vil jeg meget gerne. Jeg synes, at det, der er blevet fremlagt her, giver et meget retvisende, omend ikke fyldestgørende, billede af, hvordan medierne beskrev denne problematik. Skulle det være et fyldestgørende billede, skulle man nok også have haft den forudgående omtale af problemets karakter med. Altså beskrivelser, som så viste sig ikke at være i overensstemmelse med sandheden, men eksempler fra Sverige, hvor man tænkte, at det kunne være lige så slemt i Danmark. Der var med andre ord tegnet et billede af, at vi havde nogle meget store problemer her. Det er selvfølgelig klart, at man som ordfører i et oppositionsparti bruger de parlamentariske redskaber, som man har til rådighed, når den slags problemer opstår, og et af dem er, at man indkalder til et samråd for at få overblik over, hvor stort problemet egentlig er, men også for at høre ministeren, hvad hun har tænkt sig at gøre ved det.

Nicolai Mallet:

Da du allerede om aftenen den 25. januar varslende, at du ville indkalde til et samråd, hvad byggede du konkret det ønske på?

Dan Jørgensen:

At pressen og ministeren selv har givet udtryk for, at der var et problem, og så ville vi gerne kende karakteren og omfanget af problemet og selvfølgelig vide, hvad ministeren havde tænkt sig at gøre ved det.

Nicolai Mallet:

Nu er spørgsmålet i samråd Z ikke kun ét spørgsmål, men et par spørgsmål. Hvad var det især, der optog dig, af de spørgsmål, som du stillede i samråd Z? En ting er det, som du siger her, med at kende problemets omfang, og hvad ministeren havde tænkt sig at gøre ved det. Det er også omfattet af spørgsmålet. Men der er også andre spørgsmål i samrådet. Hvad var det især, der optog dig i den forbindelse?

Dan Jørgensen:

Spørger du stadig til min motivation for at stille spørgsmålet, eller spørger du til, hvordan samrådet rent faktisk forløb?

Nicolai Mallet:

Nej, jeg kommer til samrådet lige om lidt. Det, som jeg mener med mit spørgsmål, er i virkeligheden bare: Var dit primære ærinde med det her at hjælpe de mindreårige piger? Eller hvad var det primært?

Dan Jørgensen:

Det primære er at udøve den politiske indflydelse, man kan, når man sidder i opposition, hvor man ikke har den magt, der følger med at have regeringsmagten. Når man sidder i opposition, har man via forskellige parlamentariske redskaber – også via medieoffentligheden – mulighed for at lægge et pres på ministeren for at få hende til at gøre noget ved tingene, men også for at sikre, at der er styr på procedure, og at beslutninger bliver truffet på et godt og oplyst grundlag. Det er den slags ting, man tit spørger ind til i samråd, og det var også tilfældet her.

Nicolai Mallet:

Vi kommer til samrådet om lidt. Du er i artiklen i tillægsekstrakt 3, s. 6 bl.a. citeret for følgende:

”Det er muligt, at man i nogle lande og kulturer har en bestemt indstilling, men det har vi ikke i Danmark. Man skal leve efter de regler og normer, som vi har i Danmark.”

Kan du uddybe den udtalelse i forhold til indkvartering af mindreårige piger sammen med voksne mænd på danske asylcentre? Hvad mente du med den?

Dan Jørgensen:

Nu skal jeg tage det lille forbehold, at jeg selvfølgelig ikke husker den specifikke samtale med den journalist, og det er tydeligt, at det er et citat, der er taget fra en længere samtale med en journalist. Det direkte spørgsmål fremgår ikke. Men når det er sagt, synes jeg egentlig, at det indkapsler min holdning ganske godt. Vi synes, at barnebrude er uacceptabelt. Vi deler ministerens intention om, at der skal gøres noget ved det. Men det skal selvfølgelig foregå inden for danske normer og regler. Jeg kunne også have sagt dansk lovgivning, men jeg brugte udtrykket regler og normer.

Nicolai Mallet:

Nu er det, som du er citeret for, følgende:

”Det er muligt, at man i nogle lande og kulturer har en bestemt indstilling, men det har vi ikke i Danmark. Man skal leve efter de regler og normer, som vi har i Danmark.”

Tænkte du herved på, at det skulle administreres på en måde, der var i overensstemmelse med lovgivningen? Eller handlede det mere om den måde, der blev levet på?

Dan Jørgensen:

Jeg kan simpelt hen ikke huske, præcis hvad jeg bliver spurgt om, så jeg ved ikke, hvordan ordene er faldet. Men min holdning var og er den, som jeg lige har gengivet.

Nicolai Mallet:

Jeg har læst det anderledes. Jeg har læst det sådan, at det knyttede sig til den måde, som man lever på i visse kulturer, hvor man altså indgår ægteskab noget før, end man gør i Danmark. Er det en fejllopfattelse af den politiske holdning, som du som Socialdemokratiets udlændingeordfører stod for dengang?

Dan Jørgensen:

Jeg kan godt gentage det, som jeg lige sagde for 2 minutter siden. Jeg synes sådan set, at den sætning ganske godt afspejler min holdning dengang og min holdning nu. På den ene side finder vi det ikke acceptabelt, at der er barnebrude, og på den anden side skal de selvfølgelig, når de kommer til Danmark, leve efter danske regler og normer. Danske regler og normer dækker både det faktum, at vi ikke vil acceptere barnebrude, men selvfølgelig også, at man lever op til lovgivningen i det her land.

Nicolai Mallet:

Hvordan vil du selv beskrive, at ”vi ikke vil acceptere barnebrude”, hvis du skal prøve at gå lidt mere i dybden med det? Er det i din optik sådan, at den mindrearige, altså typisk pigen, ikke på danske asylcentre skal være indkvarteret sammen med en voksen ægtefælle?

Dan Jørgensen:

Jeg ved ikke, om det her er rette sted for mig at sidde og komme med en lang politisk deklaration om, hvad jeg mener om barnebrude, eller hvordan man præcis definerer og i hvilke forhold. Men nogle af de eksempler, der var i pressen, var ganske unge piger, faktisk børn, der var gift med meget gamle mænd, og det er selvfølgelig dybt uacceptabelt. Herudover er min holdning, at vi skal gøre, hvad vi kan for at undgå, at disse forhold kan finde sted på den måde, som det åbenbart gjorde, men selvfølgelig inden for den danske lovgivning, danske regler og normer.

Nicolai Mallet:

Skal man forstå det politiske billede på det tidspunkt sådan, at det også var vigtigt for dig som udlændingeordfører for det største oppositionsparti at markere klare holdninger på området?

Dan Jørgensen:

Hvis jeg ikke havde villet markere vores holdning på området, kunne jeg selvfølgelig have ladet være med at stille op til interviews om det. Det ville nok omvendt også være blevet kritiseret. Jeg vil også godt anerkende, at man i den handling, at man stiller op til et interview, hvor man redegør for, hvad man har tænkt sig at gøre parlamentarisk, selvfølgelig også lægger et vist politisk pres. Men det var ikke et pres, vi havde opfundet ud af det blå, og det var ikke bare drillerier. Det var, fordi der var et reelt problem, der skulle gøres noget ved. Det var der også med ministerens egne ord. Derfor indkaldte vi til det samråd. Men den rigtige politiske handling er ikke at give forskellige interviews. Den rigtige handling som parlamentariker er at indkalde til et samråd og stille ministeren de spørgsmål, der måtte være om sagen.

Nicolai Mallet:

Var det – med det kendskab, du havde til Inger Støjberg og den måde, hun var politiker på – din forventning, at hun ville gøre noget ved det her, eller at hun nok ikke ville, og at der skulle et samråd og pres til?

Dan Jørgensen:

Det var klart min forventning, at hun ville gøre noget ved det. Men vi havde ikke ordentligt kendskab til problemets karakter. Og så havde vi også en mistanke om, at der nok var noget i systemerne, som ikke fungerede, al den stund at vi syntes, det var underligt, at disse ting kunne foregå. I hvert fald, hvis det, der stod i pressen, skulle stå til troende, når man havde en minister som Inger Støjberg, som mildest talt ikke gik og puttede med, hvad hun mente om disse ting, og som stod for en ganske restriktiv flygtninge- og udlændingepolitik. Det syntes vi var underligt. Derfor indkaldte vi til samrådet. Det var også det, samrådet kom til at handle en del om, men det kan være, at vi kommer tilbage til det.

Nicolai Mallet:

Ja, det gør vi. Grundlæggende handler samrådet om at få et svar om problemets omfang, og der vil jeg lige spørge dig allerede nu, om det spørgsmål ikke kunne have været besvaret gennem Udlændingevalget ved simpelt hen at stille et spørgsmål til ministeriet eller ministeren om at få fremskaffet nogle tal og nogle flere oplysninger om problemets omfang? Eller var et samråd efter din opfattelse den nødvendige måde at gøre det på?

Dan Jørgensen:

Et samråd giver mulighed for at stille opfølgende spørgsmål, som vi formentlig kommer til om lidt. Det viste sig også, at der var en hel del spørgsmål, som ministeren ikke svarede på under samrådet.

Nicolai Mallet:

Jamen så lad os gå til samrådet. På s. 1369 i hovedekstrakten havde vi selve spørgsmålet, og på s. 1371 kan vi se transskriptionen fra samrådet. Det er i hvert fald i transskriptionen et ret langt samråd, så jeg vil spare alle tilstedeværende at læse det hele op, men helt slipper hverken du eller Rigsretten. Allerede på s. 1371 er din første udtalelse, og den vil jeg gerne dokumentere. Det er den første ud af i alt 13, og du siger følgende, efter at ordstyrer Martin Henriksen har budt velkommen:

”Tak for det, og tak til ministeren. Selvom hun altid plejer at sige, at hun gerne kommer, selvom hun sådan set skal komme, så behøves ikke takke for det, men det gør jeg nu alligevel. Det er klart, at den her problemstilling, som handler om, at voksne mænd er gift med, ja, reelt børn, altså mindreårige kvinder også i Danmark, er en problemstilling, som bekymrer mit parti meget, ligesom jeg tror, at det bekymrer de fleste andre partier her i Folketinget. Jeg har også noteret mig, at ministeren selv har udtalt sig i ganske hårde vendinger om det problem. Og derfor handler det ikke så meget om, hvorvidt vi mener, det er noget, vi skal gøre noget ved. Det er nok så relevant, men det tror jeg egentlig, vi er enige om, at vi skal. Det handler sådan set mere om, at jeg har undret mig over, at det af pressen har fremgået, at Udlændingestyrelsen sådan set har været bekendt med, at det har været praksis, at voksne mænd har boet med deres mindreårige hustruer på asylcentre i Danmark. Det kunne jeg godt tænke mig, at ministeren siger noget om, samtidig med at jeg godt kunne tænke mig, at ministeren siger noget om, hvor stort omfanget er. Måske dertil knytte et par bemærkninger om, hvad man kan gøre for at sikre sig, at vi får bugt med problemet i fremtiden.”

Du starter med den ene del af det spørgsmål, som er udgangspunktet for samrådet, nemlig spørgsmålet om, at man har vidst det i ministeriet, og hvordan det kan være, at det ikke er nået frem til ministeren. Og så slutter du af med også at tage det med om, hvor stort problemet er. Hvornår var der efter din opfattelse et problem i, at mindreårige piger var indkvarteret sammen med voksne mænd? Hvornår opstod problemet efter din opfattelse?

Dan Jørgensen:

Jeg ved ikke, hvornår det opstod. Jeg ved, hvornår jeg er blevet gjort opmærksom på det, og det var det, jeg refererede til tidligere, da du spurgte ind til den presseomtale, der var.

Nicolai Mallet:

Altså du blev i virkeligheden gjort opmærksom på det i forbindelse med Facebook?

Dan Jørgensen:

Nej. Jeg tror faktisk også, at jeg sagde tidligere, at vi blev gjort opmærksom på det før, via pressen, så vidt jeg husker. Jeg tror, at der havde været pressehistorier, før ministeren var ude, men det kan være, at jeg husker forkert.

Nicolai Mallet:

Jo, det var der. Ministerens facebookopslag var foranlediget af en presseomtale samme dag umiddelbart forinden. På s. 1373 har vi et udpluk af det, som ministeren svarer:

”Så for at summere op, så er det sådan, at for det første så er vi ved at udarbejde nye retningslinjer, som generelt sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i danske asylcentre. Og for det andet så har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller som udgangspunkt vil blive det inden for meget kort tid.”

Til det svarer du på samme side:

”Tak for det. Jeg er glad for, at ministeren handler resolut på den her problemstilling. Jeg synes også, at alt andet havde været kritisabelt. Jeg er kommet til at tænke på, at jeg engang læste sådan en bog om politisk ledelse og ledelsesteori og sådan noget. Der er sådan forskellige skoler inden for det, men der findes sådan noget, der hedder værdibaseret ledelse, og der har jeg egentlig tænkt på, at det er nok sådan en form for ledelse, som ministeren praktiserer. Jeg tror ikke, der er særligt mange i ministerens ministerium, som er i tvivl om, hvad ministeren egentlig mener. Jeg tror heller ikke, der har været nogen i ministeriet, som kan være i tvivl om, hvad ministeren vil mene om denne her sag. Det var ikke sådan, da jeg læste i avisen, at jeg tænkte: ”Nåh, det synes Inger Støjberg sikkert er rigtig fint det her”. Jeg tænkte: ”Det synes Inger Støjberg sikkert er noget rigtigt skidt det her”, ligesom jeg synes, det er virkelig kritisabelt. Så det spørgsmål, der selvfølgelig melder sig, det er: Hvordan kan mennesker i ministerens ministerium vide, at de her ting foregår, uden at man forhører sig højere oppe i systemet, uden at det nogensinde kommer på ministerens bord. Har ministeren ikke undret sig over det?”

I det, som jeg citerede fra ministerens eget svar, kunne vi høre, at hun i hvert fald kort havde redegjort for, hvad det var, hun havde sat i værk, nemlig udarbejdelse af nye retningslinjer, som generelt sikrer, at der fremadrettet ikke skal være barnebrude på danske asylcentre. Var det et svar, som – for så vidt angår, hvad hun havde tænkt sig at gøre – var tilfredsstillende for dig?

Dan Jørgensen:

Jeg tror – med al respekt – at du måske glemte det første, du læste op, nemlig mit første spørgsmål, hvor jeg siger, at samrådet sådan set ikke handler så meget om det, der skal gøres. Der havde vi tiltro til, at ministeren nok skulle agere på det. Så hvis jeg skal gentage og parafasere lidt over det, kan jeg sige, at det ikke var sådan, at vi troede, at ministeren ikke ville gøre noget ved det. Det havde hun jo også meget klart givet udtryk for. Vi var ikke indkaldt til nogen forhandlinger om det. Vi fik ikke forelagt nogen detaljeret gennemgang af, hvad der så blev lavet om og hvordan. Vi tog hendes ord for, at hun nu var på sagen, og at der blev lavet nye retningslinjer. Præcis hvori de retningslinjer bestod, og hvilke andre virkemidler, der blev brugt, kommer vi, så vidt jeg husker, ikke særlig meget ind på i samrådet, hvis overhovedet. Jeg gjorde det i hvert fald ikke i mine spørgsmål.

Nicolai Mallet:

Nej, for dine efterfølgende spørgsmål dvæler i virkeligheden mest af alt ved spørgsmålet om, hvordan det kan være, at der har været en viden i ministeriet, som ikke er nået frem til ministeren. Hvordan kan det være, at lige præcis det optog dig så meget?

Dan Jørgensen:

Fordi vi sådan set havde tiltro til, at når ministeren sagde, at hun ville gøre noget ved problemet, så ville det også ske. Men det faktum, at det kunne komme bag på ministeren – og alle os andre i øvrigt – at disse ting rent faktisk foregik, syntes jeg fortjente lidt opklarende spørgsmål, fordi det måtte betyde, at der var noget dysfunktionelt i systemet. Det var det, jeg mente med værdibaseret ledelse. Jeg tænker ikke, at retten er interesseret i et langt foredrag

om det. Jeg kan godt udtrykke det noget mere sofistikeret, end jeg gjorde i lige det spørgsmål, men jeg tror godt, at folk ved, hvad jeg mener. Der kan ikke være nogen ansat på daværende tidspunkt i det ministerium, som ikke tænkte, at de havde en minister, der nok ville se med lidt kritiske øjne på det her. Og ikke desto mindre var det pressen, der skulle bringe sagen frem. Jeg syntes, at det var ret rimeligt at spørge, hvordan det kunne ske. Det synes jeg sådan set stadig i dag.

Nicolai Mallet:

Det er et spørgsmål, som du stiller ministeren. Hvad havde du af forestilling om, hvad ministeren skulle svare på det, hvis ikke du havde en forestilling om, at ministeren handler på det i det øjeblik, hun får det at vide?

Dan Jørgensen:

Jeg havde et ønske om at få at vide, hvad der blev ændret. Jeg havde et ønske om at få en forklaring på, hvorfor der kunne foregå sådan nogle ting. Et system, der ved, at sådan nogle ting foregår, og som også må vide, at deres minister nok ikke vil synes, at det er særlig godt, er jo et dysfunktionelt system, hvis hun ikke engang er blevet gjort opmærksom på det.

Nicolai Mallet:

Jeg spurgte dig om, hvad du havde af forventninger til svar fra ministeren, som nu sad i samråd – og det var ikke noget, du havde rettet til ministeriet som sådan, men til ministeren – og som nu skulle svare på, hvorfor hun ikke havde fået noget at vide fra et system, der havde kendskab til, hvad der foregik.

Dan Jørgensen:

Ja, jeg prøvede at være høflig og svare ved at give min egen motivation, men når du nu spørger igen, må jeg være direkte og sige, at jeg ikke begiver mig ud i at forvente, hvad en minister vil sige. Og da specielt ikke, når vi sidder her i en ret. Så skal jeg ikke gisne om, hvad ministeren måske vil sige eller ikke vil sige. Det er også derfor, at vi har hende i samråd.

Retsformanden:

Advokat Mallet, jeg tror, at jeg kommer til at spørge om, hvor betydningen i denne afhøring er for den sag, som vi skal afgøre?

Nicolai Mallet:

Det vil jeg gerne oplyse om. Det handler om det pres, der bliver sat på ministeren i denne sag fra politisk hold, og det mener jeg, at dette samråd er et godt eksempel på. Det viser, hvordan pres set bliver udøvet, og at det i virkeligheden ikke handler så meget om indholdet, men om noget andet.

Retsformanden:

Okay, men måske kan det koncentrereres?

Nicolai Mallet:

Ja, det kan det sådan set godt. Der er en meget lang række af udtalelser – som sagt i alt 13 – fra Dan Jørgensen, og vi har været igennem måske to eller tre. Jeg kan sige, at alle de andre udtalelser, der kommer fra Dan Jørgensen på samrådet, knytter sig alene og på ganske fyldig måde til spørgsmålet om, hvordan det kan være, at ministeren er minister for et ministerium, der ikke har fortalt hende, hvad der foregår i forhold til mindreårige på asylcentre. Det er indholdet, og hvis det bestrides, må jeg hellere dokumentere det – men det gør det ikke. Du gør det på mange måder, men du dvæler altså udelukkende ved selve det spørgsmål. Det, der i virkeligheden er mit grundspørgsmål, hvis vi nu kan lægge det til grund – jeg synes, du nikker – er, om du reelt forventede, at ministeren kunne give dig et tilfredsstillende svar på det spørgsmål, som hun evident ikke rigtig kunne vide noget om?

Dan Jørgensen:

Jeg kommer nok ikke til at sidde her og gisne om, hvad ministeren ville eller ikke ville, men hvis jeg alligevel skal prøve at være behjælpelig, kan jeg godt sige, hvad jeg synes, at hun burde have gjort. Jeg synes, at hun faktisk burde have givet en forklaring på, hvordan man var kommet dertil, for jeg kan ikke forestille mig, at hun ikke har spurgt ind til det. Jeg havde selv ministererfaring på det tidspunkt og ville bestemt, hvis jeg havde været minister, og

der var foregået noget, som hele ministeriet måtte vide, at jeg var imod, have spurgt ind til, hvordan det kunne ske, og så ville jeg nok have sikret mig, at det ikke kunne ske igen. Det er selvfølgelig den sidste del, som er interessant i forhold til offentligheden, fordi når vi skulle diskutere, hvordan det her ikke kunne ske igen, var det selvfølgelig interessant for os at vide, hvad der var blevet rettet i den måde, som ministeriet fungerede på, så vi kunne være sikre på, at hvis den slags ting eller andre ting, som var åbenlyst imod, hvad ministeren mente, skulle ske, så var der procedure for, hvordan man faktisk håndterede det.

Nicolai Mallet:

Tak. Det var mit spørgsmål.

Retsformanden:

Har anklagerne spørgsmål?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, et par enkelte spørgsmål. Dan Jørgensen, forud for samrådet blev der stillet nogle spørgsmål. Det er spørgsmål 630 og 302. Du kan lige få lov at se på s. 617, hvor vi har spørgsmål 630. Svaret er fra den 24. februar, og det er til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. På s. 1067 ser vi svaret på spørgsmål 302 fra den 9. marts. Svaret er igen til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. Kendte du disse svar, da du kom til samråd Z?

Dan Jørgensen:

Jeg må være ærlig at sige, at jeg ikke specifikt kan huske de spørgsmål, men jeg kan sige, at den måde, man generelt – og jeg i hvert fald generelt – arbejder på som ordfører, er, at man inden et samråd går de forskellige spørgsmål med relevans for samrådet igennem, også dem, man ikke selv måtte have stillet. Så medmindre et af dem har gemt sig i en stak et eller andet sted, hvor jeg har overset det, så vil jeg have set dem, inden vi sidder der.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det næste, jeg vil spørge dig om, er samråd Z, som vi har været inde på. Jeg ved, at det er

rigtig lang tid siden. På s. 1372 – og det er ministerens tale – står der nederst:

”Det kunne for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par var blevet gift i Danmark med et kongebrev. Det sker jo i ganske sjældne tilfælde. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet.”

Det, jeg vil spørge dig til her – og det er slet ikke sikkert, at du kan huske det – er ordene ”for eksempel”. Var det noget, I bed mærke i? At der var undtagelser ud over kongebrevet?

Dan Jørgensen:

Nej. Jeg kan ikke huske præcis den situation, hvor jeg sidder i samrådet, men jeg kan godt sige, at der under samrådet og i den debat, der var forud og bagefter, var meget lidt fokus på mulige undtagelser, hvis noget overhovedet. Det spørgsmål kom først for alvor op på den politiske dagsorden langt senere, da man begyndte at tale om, hvorvidt der var et muligt lovbrud. Det var ikke sådan, at vi sad og havde en diskussion, hvor ministeren sagde: ”Men I skal lige være opmærksomme på, at der altså er den her række undtagelser. Vi bliver ifølge dansk lov nødt til at følge konventionerne.” Havde hun gjort det, havde man selvfølgelig sagt: ”Ja, okay, vi er ikke ude på at bryde loven”. Det kan godt være, at der er nogle partier, der ville have sagt: ”Konventioner er vi lige glade med”, men det havde i hvert fald ikke været Socialdemokratiets holdning, hvilket i øvrigt også fremgår af det samråd, vi deltager i året efter, som handler om, hvorvidt der var lovbrud. Der siger både jeg og forskellige partifæller ganske klart: ”Ja, vi forventede, at du gjorde noget ved det, men vi forventede sandelig også, at du gjorde det inden for lovgivningen”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det samråd, som du henviser til, er samråd AT og AU fra den 1. juni 2017. Det er vistnok et ganske langt samråd. Lige op til det kom der et facebookopslag, som vi har på s. 4484. Det ved jeg ikke, om du kan huske, men det er ministerens opslag, hvor hun den 21. maj 2017 skriver:

”Jeg er inderligt imod barnebrude, og at mindreårige piger dermed skal bo sammen med ældre mænd. Da jeg sidste år blev opmærksom på, at det rent faktisk foregik på vore asylcentre, så skred jeg straks ind. Jeg bad om at få parrene adskilt.

Den beslutning blev kendt ulovlig af ombudsmanden, og jeg blev tvunget til at ændre praksis.”

Og så siger hun, at hun nu har fået en masse kritik. I transskriptionen fra samrådet kan vi se nederst på s. 5071, at du henviser til dette facebookopslag, og du siger forudgående, at du synes, at det stemmer dårligt overens med de forklaringer, som Inger Støjberg har givet. Har du mulighed for at knytte nogle bemærkninger til den situation, der var på det tidspunkt på baggrund af facebookopslaget?

Dan Jørgensen:

Ja. Det var, fordi ministeren flere gange sagde, at der ikke var blevet ændret nogen praksis, men i facebookopslaget skriver hun direkte, at praksis blev ændret. Så en af tingene må være forkert. Jeg spørger selvfølgelig ind til, hvilket af udsagnene der er forkert. Enten var der en praksis, der skulle ændres, som blev ændret, eller også var der ikke en praksis, der skulle ændres. Men så er det, der står i facebookopslaget, forkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 4254 en omtale af en udtalelse fra Jyllands-Posten fra den 8. februar. Det er en intern mail mellem Christian Hesthaven og Christian Kettel Thomsen, og der er en henvisning til en debat. Det var et forslag, der kom fra Dansk Folkeparti, og så står der nedenfor:

”Tirsdag fastholdt [udlændingeministeren] den position. Uden at blå blok eller Socialdemokraterne ville kritisere hendes lovbrud.

Dels fordi hun respekterer, at de internationale konventioner skal overholdes også i denne sag.

Dels fordi de såkaldte strammerpartier står forsamlet og accepterer, at der er blevet gået hårdt til barnebrudeparrene. Hvis de fremover blot er

sikret en individuel vurdering, før de bliver skilt ad, så er flertallet tilfreds.”

Jeg vil godt lige høre dig om den politiske situation på det tidspunkt. Var det jeres opfattelse, at der var spændt et sikkerhedsnet ud under ministeren, så man ikke kunne komme videre?

Dan Jørgensen:

Det kan jeg simpelt hen ikke udtale mig om. Jeg kan ikke huske, om vi havde den type diskussioner. Det har vi sikkert haft, men jeg kan ikke huske indholdet af dem. Min egen vurdering var, at hun havde parlamentarisk opbakning til at gøre det, hun ville, men at der altså også var meget, der tydede på, at der var tale om et lovbrud, og derfor forfulgte vi selvfølgelig sagen parlamentarisk. Alt andet ville have været underligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere? ... Så siger vi tak for din forklaring. Det betyder så, at vi har afsluttet programmet for i dag og mødes igen på mandag kl. 9.

Retten hævet kl. 13.43.

Retsmøde den 1. november 2021 (dag 22)

Mandag den 1. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Alexander M. P. Johannessen.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. specialkonsulent i Udlændingestyrelsen Adam Abdel Khalik.**

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til at sige velkommen til Adam Khalik. Og jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsrets-sagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål til dig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Godmorgen, Adam Khalik, og tak, fordi du er kommet. Først nogle spørgsmål om din uddannelsesmæssige og faglige baggrund. Du er cand.jur. fra 2011. Er det korrekt?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du kom til Udlændingestyrelsen i juni 2016. Og før det var du i Justitsministeriet og er hos Folketingets Ombudsmand i dag. Er det også korrekt?

Adam Abdel Khalik:

Nu hørte jeg ikke tydeligt, om du sagde juni eller juli, men den 1. juni 2016 startede jeg i Udlændingestyrelsen og er nu hos ombudsmanden, ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg håber, at jeg sagde juni, men det kan være lidt ... med en nasallyd. Du har også været i Udlændingenævnet. Er det også korrekt?

Adam Abdel Khalik:

Ja, jeg har været medlem af Udlændingenævnet i et halvt års tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da du var i Justitsministeriet, inden du kom til Udlændingestyrelsen, hvilken afdeling var du i dér, og hvem arbejdede du nærmest sammen med?

Adam Abdel Khalik:

Først var jeg i Asyl- og Visumkontoret og rokede i juni 2015 til Stats- og Menneskeretskontoret, hvor jeg var indtil udgangen af maj 2016. Min souschef hed Caroline Østergaard Nielsen, og min kontorchef hed Thomas Klyver. Det var dem, der var min ledelse i kontoret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Arbejdede du også sammen med Nina Holst-Christensen i den tid, du var i Justitsministeriet i foråret 2016?

Adam Abdel Khalik:

Hun var over min kontorchef. Vi havde sager sammen, som var godkendt af min kontorchef eller min souschef, som hun skulle ind over, inden de kom til afdelingschefen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer du til Udlændingestyrelsen den 1. juni 2016. Hvilket kontor kommer du ind i, og hvem arbejder du sammen med?

Adam Abdel Khalik:

Det var et kontor, der på det tidspunkt hed Forsørgelseskontoret og senere ændrede navn til Kontoret for Indkvarteringsvilkår – tror jeg, at det hed. Dem, der udgjorde kontorets ledelse, var Ditte Kruse Dankert, der var kontorchef, og så var der en souschef, der hed Kristina Rosado. I Justitsministeriet var ordningen sådan, at både souschefen og kontorchefen kunne lægge sager videre op i systemet. I Udlændingestyrelsen skulle alle sagerne gå igennem kontorchefen, inden de kom til vicedirektøren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad blev dine arbejdsopgaver, da du kommer i Udlændingestyrelsen den 1. juni?

Adam Abdel Khalik:

Det var at koordinere aktindsigtssager og at behandle generelle sager, altså ministerbetjening. Og så var jeg leder af et team, som behandler sager om, hvorvidt Udlændingestyrelsen skal afholde udgifter til sundhedsbehandling for personer, der er indkvarteret i indkvarteringsssystemet. Det var de opgaver, jeg havde den 1. juni.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går tilbage til din tid i Justitsministeriet i januar-februar 2016 og måske helt frem til, at du skifter i slutningen af maj. Da du arbejdede i Justitsministeriet, blev du da bekendt med nogle problemstillinger omkring adskillelse af de mindreårige asylansøgere?

Adam Abdel Khalik:

Jeg var inde over en enkelt ekspedition, som foregik den 19. februar 2016. Det er det eneste, jeg har haft at gøre med den sag. Det var enten den 19. eller 18. eller 17. februar, hvor en fuld-

mægtig fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, Anna-Sophie Saugmann-Jensen – hed hun dengang – kom ned på mit kontor og spurgte mig, hvornår der kunne leveres rådgivning om Danmarks internationale forpligtelser i forhold til en pressehenvendelse, de havde modtaget fra Jyllands-Posten, som handlede om indkvartering af barnebrude. Og det var altså i uge 7, at det foregik. Sådan en henvendelse skulle godkendes af både afdelingschefen, departementschefen og ministeren. De havde alle sammen vinterferie, så jeg måtte skuffe hende og sige, at det ikke var noget, vi kunne hjælpe med i uge 7. Det måtte vente til uge 8. Og jeg kunne se på hende, at det kunne hun ikke bruge til så meget, så jeg sagde til hende: ”Hvis vi skal hjælpe her i uge 7, så kan det kun være uformelle bemærkninger på kontorniveau, du kan få.” Og så gik hun derfra. Og så fik jeg på et eller andet tidspunkt den 19. februar en mail fra hende med et udkast til, hvad de havde tænkt sig at svare Jyllands-Posten. Vi var ikke så mange på arbejde på det tidspunkt, så den landede hos mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den har du på s. 518 i hovedekstrakten. Der er en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen til dig den 19. februar kl. 10.23. Og hvis vi går til s. 519, kan vi se, at det er et udkast til minister-svar, hvor der står:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Kan du huske den ordlyd, og hvad I gjorde jer af overvejelser i den forbindelse – hvad du gjorde dig overvejelser?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det husker jeg relativt tydeligt. Jeg fik den her ind. Som jeg lige husker det, er der ikke nogen bilag, så det var bare det her, vi fik. Vi fik ikke oplysninger om pressemeddelelsen eller andet. Så jeg gik i gang med at finde ud af, hvad der er op og ned i det her, og fandt den

fhv. ministers facebookopslag af 25. januar – tror jeg, at det var – 2016, hvor der stod noget om det her, og pressemeddelelsen på Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets hjemmeside. Det var dét materiale, jeg fandt. Jeg ledte også i Retsinformation efter, om der var lavet en eller anden form for cirkulæreskrivelse eller en bekendtgørelse eller et eller andet om det her. Det så jo ud til at være relativt nyt på det her tidspunkt, så det måtte der ligge, men jeg fandt ikke noget. Så skulle jeg lave en indstilling til min souschef, Caroline Østergaard Nielsen. Jeg gjorde det, at jeg lagde et print af denne mail på hendes skrivebord, og jeg lagde også et print af pressemeddelelsen af 10. februar på hendes skrivebord. Og hvis vi spoler tilbage til dér, hvor vi var lige før, så var det, som lå på Caroline Østergaard Niensens bord, bl.a. den her side, hvor jeg havde streget den sidste sætning, hvor der i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udkast står:

”... Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Den havde jeg streget og i hånden påført i stedet, at ”ordningen selvfølgelig skal administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.” Min egen analyse af det var – som jeg også sagde videre til Caroline Østergaard Nielsen – at vi er inden for artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i det omfang, at de asylansøgere har et beskyttelsesværdigt familieliv. Hvis der er konstateret tvang, er der ikke noget problem. Så kan man sagtens adskille dem. Hvis en af parterne er under den seksuelle lavalder, er der heller ikke noget problem i at adskille dem. Og så er der den svære klump ud over det – den store klump af sager, hvor der, hvis der er et beskyttelsesværdigt familieliv, kan være et problem.

Nu havde jeg selv kendskab til udlændingeloven på forhånd, og det, jeg fandt frem, var en bestemmelse i udlændingelovens § 9, stk. 8, som er en særlig regel om familiesammenføring i de tilfælde, hvor parterne er nært beslægtet. Der gælder i de sager en formodning for tvang, som parterne kan tilbagevise. Når jeg kiggede på den, var det fordi, at jeg forestillede mig, at

baggrunden for den pressemeddelelse måtte være et hensyn til at forebygge tvang. Og der er beskrevet meget nøje i forarbejderne til § 9, stk. 8, hvordan man kan tilbagevise formodningen. F.eks. kan man tilbagevise den, hvis man har to levendefødte børn, som ikke er født på samme tidspunkt – så har man tilbagevist formodningen for tvang. Man kan også gøre det på alle mulige andre måder. Jeg drog så en parallel til det og sagde: ”Hvis vi tillader familiesammenføring i de sager – at man kan tilbagevise tvangsformodningen – så må man vel også kunne det her. Og det må være nogle af de samme kriterier, man kan lægge vægt på. Måske en lidt anden afvejning – det kan være, at de har en anden vægt. Men kriterierne er i hvert fald saglige.” Og med mit kendskab til, hvordan indkvarteringssituationen var, og hvordan billedet af asylansøgere så ud, forestillede jeg mig, at der var ret mange sager, hvor man skulle gøre undtagelser. Og jeg sagde til min souschef, at jeg var bekymret for, hvordan der blev administreret, fordi der udadtil var kommunikeret noget, der var fuldstændig undtagelsesfrit, og fordi den sidste sætning på s. 519 lod til at være rigtig, rigtig snæver – og også for snæver. Og det var baggrunden for min indstilling om, at vi blødte det lidt op.

Og så fortalte min souschef mig, at der havde været noget med Nina Holst-Christensen og Lykke Sørensen om den her sag. Hun forfattede så en mail – det er den her, kan jeg se. Jeg var til stede i lokalet, da den blev forfattet, men har ikke deltaget i udarbejdelsen af den. Jeg slap sagen lidt på det tidspunkt, fordi når der er to på afdelingschefniveau, der har talt sammen, og min souschef forfatter den mail, så gjorde jeg ikke meget mere ved det. Men ikke desto mindre var det mig, der blev rykket hele tiden af Udlændinge- og Integrationsministeriet. Og på et eller andet tidspunkt blev jeg træt af det og ringede til Nina Holst-Christensen – som var i Amsterdam på det tidspunkt på tjenesterejse – og rammesatte sagen for hende: At det er uformelle bemærkninger på kontorniveau, det her. Det betyder altså, at det ikke er noget, hvor man kan sige, at det har Justitsministeriet godkendt. Det er mere kollegasparringsagtigt. Hvis de ville have Justitsministeriets godkendelse,

måtte de vente til uge 8, og det kunne de åbenbart ikke. Så fortalte jeg hende, at vi var bekymrede for administrationen, fordi der udadtil var kommunikeret undtagelsesfrit. Og så kom jeg også til at sige noget, der så ikke – som jeg lige husker det – står i Caroline Østergaard Nielsens mail, nemlig at den formulering, der var i udkastet til svar til Jyllands-Posten, måske lige var snæver nok. Det er også medvirkende til min bekymring, i hvert fald. Nina Holst-Christensen svarede, at hun havde drøftet sagen med Lykke Sørensen, og der havde hun altså fået at vide, at der ville være en katteløse – det var det ord, som Nina Holst-Christensen brugte i den sammenhæng – og der ville blive administreret lovligt, og så skulle vi ikke gå så meget op i, hvilke ord de helt præcis brugte. Så spurgte jeg Nina Holst-Christensen til sidst i samtalen: ”Hvad skal vi så svare dem her?” ”Vi skal svare, at der ikke er nogen bemærkninger”. Og det gjorde jeg så.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige ser på den mail på s. 510, som Caroline Østergaard Nielsen forfatter til Nina Holst-Christensen. Der skriver hun i tredje afsnit:

”Vi kan vel ikke stå på mål for at de beskrevne retningslinjer er i overensstemmelse med EMRK. Vi foreslår derfor som minimum, at ordet ”ordningen med” slettes.”

Nu talte vi lige før om at slette den sidste sætning, men der er åbenbart også her en drøftelse ... en overvejelse om at slette ordene ”ordningen med”. Kan du huske det?

Adam Abdel Khalik:

Som nævnt var det en mail, som Caroline Østergaard Nielsen forfattede, mens jeg var til stede. Det var ikke noget, vi drøftede. Jeg præsenterede mit oplæg, og hun skrev så den mail, så man må jo høre hende om, hvad hun mener med det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 514 har vi en mail. Det er den samtale, du har beskrevet, med Nina Holst-Christensen nederst. Den skal vi ikke komme ind på, men der

er to mailtråde ovenover. Der er en fra Caroline Østergaard Nielsen til dig kl. 13.44:

”Fint.

Jeg vidste ikke, at retningslinjerne ikke var udarbejdet.”

Og så svarer du:

”Det vidste jeg heller ikke. Som PM er formuleret, ser det jo ud som om, at de er udarbejdet.”

Og jeg går ud fra, at ”PM” er pressemeddelelsen. Kan du huske, om I dér havde en drøftelse, om der var retningslinjer, og om I efterspurgte dem?

Adam Abdel Khalik:

Nej, det er ikke noget, jeg kan huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har drøftet den her sag med andre i Udlændingedepartementet end Anna-Sophie Saugmann-Jensen? Har du drøftet den med Merete Milo?

Adam Abdel Khalik:

Jeg drøftede ikke sagen indholdsmæssigt med Merete Milo, men der var et eller andet tidspunkt, hvor hun spurgte, om Nina Holst-Christensen havde været involveret i sagen, hvilket jeg bekræftede. Men nej, ikke indholdsmæssigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det var et ønske fra Merete Milo, at Nina Holst-Christensen også skulle ind over sagen?

Adam Abdel Khalik:

Det var et spørgsmål, efter at de havde fået svaret. Så det ville jeg ikke betegne det som. Det var bare et spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går der et stykke tid her, og som jeg forstod dig før, er du ikke involveret i den her sag længere i Justitsministeriet. Det er en sag, der slutter for dig, og så kommer du videre. Det er rigtigt forstået, ikke?

Adam Abdel Khalik:

Det er fuldstændig rigtigt, og jeg har heller ikke været involveret i de drøftelser, der har været før den 19. februar, og har heller ikke noget kendskab til dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men da du starter i Udlændingestyrelsen den 1. juni, hvornår bliver du så involveret i problemstillingen omkring adskillelse af de mindreårige eller barnebrudene? Er det meget hurtigt, efter at du ankommer?

Adam Abdel Khalik:

Det kommer an på, hvordan man gerne vil definere ”involveret”, men jeg blev ansat den 1. juni 2016, og enten dagen efter eller to dage efter var vi til et kontorarrangement ude på Amager. Det var svært underholdende. Vi spillede høvdingebold og var klædt i sumokostumer og alt muligt andet – skød med laserstråler, og det var simpelthen en fest. Og indimellem det gik Ditte Kruse Dankert og jeg og talte sammen om den her sag i de pauser, der nu var imellem, at jeg vandt samtlige konkurrencer – undtagen den med rodeotyren, det er ikke mig. Det gik så op for mig dér ... jeg troede egentlig, at det her var passé. Nu havde der været et eller andet i februar, og mon ikke det hele var afsluttet på nuværende tidspunkt? Men det gik så op for mig, at det var det langt fra. Der var stadig par, der var adskilt efter indkvarteringsinstruksen. Jeg fik at vide dér, at de ikke var blevet partshørt, og at man havde genoptaget eller skulle genoptage sagerne, fordi der skulle partshøres, og at de altså stadig boede adskilt fra hinanden i den her periode, og at man havde sendt den første partshøringsskrivelse på skrift i en af sagerne.

Det gik vi så og talte lidt om, og jeg fik sagt til hende, hvad jeg mente. Det er ikke meget indgående drøftelser, man kan have – fokus var mest på høvdingebold og andet – men jeg fik sagt dér, at jeg mente, at den her ordning var klart ulovlig, og at de her par under alle omstændigheder skulle indkvarteres sammen, fordi der altså nu er begået nogle sagsbehandlingsfejl i form af manglende partshøring. Det tæller i hvert fald med væsentlig vægt for, at man så må indkvartere dem sammen under

sagsbehandlingen. Og jeg gjorde også gældende, at den her partshøring af mindreårige udlændinge nok ikke var noget, man skulle gøre skriftligt, men noget, man burde gøre mundtligt. Og det talte vi om dér, og vi talte om det her hver eneste dag stort set indtil omkring den 1. juli, men det ville jeg nu ikke beskrive som, at jeg var involveret i sagerne.

Første gang, jeg bliver bedt om at komme med et input, er den 8. juni, hvor jeg bliver bedt om at komme med bemærkninger til det udkast til partshøringsbrev, som allerede var sendt til et af parrene. Men på det tidspunkt var jeg stadig ikke involveret i de konkrete sager. Det blev jeg først omkring den 13. juni – måske lidt senere, men deromkring.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det fra den 8. juni har vi så fået op på skærmen nu. Det er s. 2418. Der sender du dine bemærkninger i en rådgave, og den kan vi lige se på om et øjeblik. Men du skriver også:

”Det kan virke virkelighedsfjernt, men som jeg ikke har lagt skjul på, mener jeg, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, og at man skal fokusere på at finde en vej ud af blindgyden, som alle kan se sig selv i.”

Kan du ikke lige knytte lidt yderligere bemærkninger til det? Hvad mente du med ”blindgyden” og ”virkelighedsfjernt”?

Adam Abdel Khalik:

Med det virkelighedsfjerne mente jeg, at styrelsen ikke var i tvivl om, hvad departementet og den fhv. minister ønskede, og det var jo, at parrene skulle være adskilt i videst muligt omfang, og at de stadig skulle være det, og også at de skulle være det under sagsbehandlingen. Så når jeg skriver ”virkelighedsfjernt”, var det fordi, at det ikke var realistisk at gennemføre det, som jeg mente, var det rigtige her, nemlig at man, på grund af den lange sagsbehandlingstid og den manglende partshøring, indkvarterede dem sammen igen under sagens behandling. Og blindgyden går vel på noget af det samme. Altså, hvad Udlændingestyrelsen skulle gøre i den her situation. I min optik var de jo virkelig

... altså, kæmpestor respekt både for kontorchef Ditte Kruse Dankert og vicedirektør Lene Linea Vejrum, som formåede at etablere en situation, hvor ikke alle par blev adskilt – der var fem par, der ikke blev adskilt – og jeg har meget stor respekt for, at de formåede at gøre det. Men som jeg fik det beskrevet, var der et massivt pres for, at alle par skulle adskilles, og at det skulle ske så hurtigt som muligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du spurgte ind til, om der var retningslinjer? Og hvordan presset var formulert? Hvordan var det pres kommet?

Adam Abdel Khalik:

Jeg har ikke spurgt ind til, om der var retningslinjer, for jeg sad ikke selv med de konkrete sager på det tidspunkt. Så det har jeg først spurgt om, da jeg sad med de konkrete sager. Det har været i midten af juni på et tidspunkt. Og presset har bestået af den pressemeddelelse, som er kommet, og det efterfølgende opkald, der har været fra en afdelingschef i ministeriet til vicedirektøren i Udlændingestyrelsen, og en masse rykkere lige efter det, hvor Udlændingestyrelsen hele tiden blev spurgt til – det her er altså kun ting, jeg har hørt, det er ikke noget, jeg selv har oplevet – hvad der sker med de par, hvorfor de ikke er adskilt endnu, og hvad der mangler. Det oplevede de som et pres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu nævner du samtalen ... fik du også refereret en samtale mellem Lene Vejrum og departementet?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det gjorde jeg, i forbindelse med at jeg stod for meget ministerbetjening i den her sag. Jeg havde jo ikke selv oplevet tingene, så jeg var nødt til at vide, hvad der egentlig var op og ned her. Det, jeg fik at vide, var, at der havde været et telefonopkald, og at kontorchef Ditte Kruse Dankert havde været med på medhør, og at det, der blev givet udtryk for dér, var, at alle par nu skulle adskilles, ligesom der står i pressemeddelelsen. Og da man spurgte ind til: ”Kan det virkelig passe?”, så var de specifikke ord, jeg fik gengivet: ”Kan I ikke læse?” – altså i

forhold til, hvad der står i pressemeddelelsen, hvor det fremgår, at alle skulle adskilles.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår hører du om og får det referat af samtalen? Er det i juni måned?

Adam Abdel Khalik:

Det kan jeg ikke huske. Det skal være i forbindelse med en eller anden ministerbetjening, hvor jeg har skullet bruge den oplysning. Hvis jeg skulle svare på det, skulle jeg sidde og bladere i alle de samråd, der havde været, og sådan noget. Så desværre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til din mail den 8. juni, skriver du videre:

”Vejen kunne passende være, at man – i modsætning til før instruksen ...”

Med ”instruksen” – tænker du da på pressemeddelelsen?

Adam Abdel Khalik:

Nu sidder vi her mange år senere ... Men jeg vil tro, at det, jeg mener, er pressemeddelelsen og det efterfølgende opkald, der har været, og de drøftelser, der har været mellem Udlændingestyrelsen og ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2419 har vi et udkast til et brev med overskriften:

”Fornyset behandling af din sag om indkvartering for dig og din ægtefælle/samlever”

Og så er der indsat nogle kommentarer her, og der er skrevet ind i teksten. Kan du huske lidt om de her kommentarer? Jeg tænker på, om det er dig, der skriver inde i teksten, og Ditte Dankert, der skriver ude i noterne, eller er det dine kommentarer, der er ude i noterne?

Adam Abdel Khalik:

Det er både mine ændringsmarkeringer, og det er også mine noter.

Den første kommentar om ”Ulovbestemt parts-høring?”, handler om ... altså, jeg tror aldrig, at Udlændingestyrelsen egentlig har taget stilling til, om de mener, at sådan en beslutning om adskilt indkvartering er en afgørelse eller ej. Det, som de har sagt i udtalelsen til ombudsmanden – var det ikke den 28. april eller sådan noget? – var, at man ville behandle de her sager som afgørelsessager. Jeg prøvede at finde en formulering, der kunne rumme det hele, altså både at der var tale om egentlig partshøring efter forvaltningslovens § 19, og at der var tale om partshøring på ulovbestemt grundlag, fordi der er tale om en meget indgribende beslutning.

Den anden kommentar handler om det, som jeg sagde lige før, nemlig at der var begået en sagsbehandlingsfejl her i form af manglende parts-høring, og om konsekvensen af det – nemlig om den tid, der er gået siden parrene blev adskilt, ikke burde føre til, at de blev indkvarteret sammen under sagens behandling?

Anne Birgitte Gammeljord:

En sådan en overvejelse:

”Vi skal lige overveje, om der er grundlag for fortsat at holde dem adskilt under sagsbehandlingen ...”

Kan du huske, om den blev drøftet med Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum, og om de også drøftede den med nogen i departementet?

Adam Abdel Khalik:

Som jeg husker det her mange år efter, var det noget, som jeg talte med hende om løbende. Om det har været drøftet med departementet, ved jeg ikke, men det, jeg fik oplyst, var, at det var der ikke nogen chance for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går en side frem til s. 2420, har vi en note 6, som kommenterer på følgende tekst:

”Du har mulighed for at komme med dine kommentarer og oplysninger skriftligt eller mundtligt, inden vi træffer afgørelse i sagen.”

Og så skriver du altså i note 6:

”Overvej, at lade det være mundtligt ...”

Og så henviser du til en § 9, stk. 8-afgørelse, som lægger vægt på, hvordan ægtefællerne optræder over for hinanden. Kan du huske den kommentar, og hvad drøftelsen var om det?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tror ikke, at det er noget, som vi har drøftet meget indgående. Dette her er mit indspark. På et eller andet tidspunkt fik jeg grønt lys til, at der gennemføres samtaler. Men mellemregningerne kender jeg overhovedet ikke til. Men ja, jeg mente, at der skulle gennemføres mundtlige partshøringer, og at skriftlig partshøring ville være et helt uegnet middel til at oplyse de her sager ... eller det er nok mere sagsoplysning, end det er partshøring, for der er ikke specielt mange oplysninger i sagerne. Og som der står, er det troværdighedsvurderinger, som er vanskelige at lave på skrift, og det er modenhedsvurderinger, som også er vanskelige at lave på skrift. Og ikke mindst har vi at gøre med mindreårige, som ikke taler dansk, og som måske ville have vanskeligt ved at svare skriftligt på en partshøring. Så er det nok lidt bedre mundtligt med en tolk.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for mit spørgsmål til dig ville her være: Hvad havde man egentlig af oplysninger i sagerne, da man adskilte parrene? Da du kommer ind i juni måned, er du så inde at se, hvad der ligger af oplysninger forud for adskillelserne, og den måde man har gennemført dem på?

Adam Abdel Khalik:

Det er jeg i forbindelse med, at jeg partshører i de sager. Men det er ikke det, jeg har for øje. Der er dage, hvor jeg skal deltage i seks samtaler med dem her. Så det, jeg sidder og laver her, er ikke noget med at rejse tilbage i tid og finde ud af, om det var godt nok. Men jeg har i den forbindelse partshørt dem over de oplysninger, der var. I februar 2016 ... jeg tror måske, at jeg lige skal præsentere nogle begreber først. Der er noget, der hedder den indledningsvise adskillelse, som drejer sig om, hvorvidt parterne skal være indkvarteret under sagens behandling, eller om de ikke skal være indkvarteret under

sagens behandling. Og som det også fungerer i dag, er det ikke en afgørelse, og man partshører ikke dér. Det er en beslutning, man træffer. Det er et procesledende skridt. Og så skal der senere træffes en afgørelse om den egentlige adskillelse, som er en afgørelse, og hvor man gennemfører partshøring osv. Det, som Udlændingestyrelsen lavede i februar 2016, var det, der hedder den indledningsvise adskillelse. Jeg har taget et uddrag med fra den vejledning, der er lavet fra den 12. december 2016, om, hvad man lægger vægt på. Den ved jeg ikke, om jeg må læse op, så vi lige har rammen for det?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det behøver du ikke.

Adam Abdel Khalik:

Men det er dér, der står, hvad man skal lægge vægt på, og der står sådan set ret tydeligt, at det helt klare udgangspunkt er, at man skal adskille, og der skal et eller andet helt særligt til, før man ikke adskiller. Det kan f.eks. være oplysninger om traumatisering, forældreevne, alt mulig i den dur. Udlændingestyrelsen havde, i forhold til de indkvarterede par i februar 2016, sådan set ret mange oplysninger. Hvis der eventuelt er en bekymring i forhold til de her par, er der en indberetningsordning, hvorefter den slags skal indberettes til Udlændingestyrelsen, og det ville de kunne se, om der er. Hvis udlændingen har været på hospitalet eller fået anden lægelig behandling, der ikke er akut efter sundhedslovens § 80, så ville man også dér kunne se, om personen har været på hospitalet. Man ville kunne se, om der har været iværksat sociale foranstaltninger over for børnene, fordi det også er Udlændingestyrelsen, der betaler udgifterne til det. Så man har sådan set bare ved at slå det, der hedder et person-ID, op for en udlænding et rigtig fint billede af, hvad det egentlig er for nogle typer. Jeg har spurgt mere overordnet i forbindelse med ministerbetjening, hvad det er for en type oplysninger, som de har haft. Og det var dét, jeg fik at vide, at de kiggede på, altså om der var sundhedsager, sociale sager, indberetninger. Indkvarteringsoperatørerne var meget aktive i den her sag, både i forhold til at svare på høringer, men også ved af egen drift at komme med oplysninger, og det

indgik også i Udlændingestyrelsens vurderinger i februar 2016, sådan som jeg – jeg var der jo ikke selv – har fået det oplyst. Og så lagde de sagerne i nogle forskellige bunker, alt afhængigt af hvor bekymrede de var for de her sager, og startede så med dem, de var mindst bekymrede for. Så de havde sådan set ... hvis man slår et person-ID op, og der ikke kommer noget frem, ved man da i hvert fald, at det ikke er en person, der har været på hospitalet, og det er ikke en person, der har sociale problemer, som i hvert fald er blevet opdaget, og der er ikke noget bekymrende ved den her person. Og hvis man drager en parallel til, hvordan ordningen er i dag, er det også sådan, at man adskiller med det samme, når parrene rejser ind. Forskellen er bare, at man ikke ved noget om parrene i dag. Det vidste man dengang. Så hvis man synes, at det her er slemt, er det sådan set værre nu, kan man sige. De havde masser af oplysninger, og hvis der ikke var nogen oplysninger, var det sådan set også en oplysning i sig selv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 9. juni sender du en mail, som vi kan se på s. 2427. Og der skriver du i overskriften til Ditte Kruse Dankert:

”Har lige vendt barnebrude med JM...”

Og så skriver du:

”JM har ikke godkendt noget af det, som UIBM har lavet. JM er kommet med forslag til forbedringer af materialet, men har gjort det meget klart over for UIBM, at de ikke vil fedtes ind i sagen, og at UIBM selv må lave vurderingen. JM har dog samtidig også tilkendegivet (på embedsmandsniveau), at midlertidigheden af adskillelsen er et relevant kriterium, men at det ikke kan bære adskillelsen i sig selv. Der skal noget ”mere” til. Det ”mere” kan f.eks. være, at der er en abnormt stor aldersforskel, som giver anledning til mistanke om tvang, hvis adskillelsen er kortvarig, eller at der i øvrigt er konkret mistanke om tvang. JM har således ikke ”købt” midlertidighedsbetragtningen.

Hvis det er et tvangsgæsteskab, så er det ikke beskyttet af artikel 8, stk. 1.

Hvis der skal gøres indgreb, så skal der være tale om håndhævelsen af en retlig norm. ”Social tvang”/”kulturel tvang” mv. er uden betydning.”

Og så har du nogle korrigerende bemærkninger lige ovenover, hvor du siger, at det kan læses lidt forkert.

Kan du huske, hvorfor du kontaktede Justitsministeriet her? Hvad var baggrunden for, at du kontaktede Justitsministeriet?

Adam Abdel Khalik:

”Kontaktede dem” er måske så meget sagt. Jeg har jo stadig kontakt til mine tidligere kolleger i sociale sammenhænge, og på et eller andet tidspunkt fik jeg indsnæget nogle spørgsmål. Og når jeg har spurgt ind til det her, skyldes det, at det første, jeg blev mødt med af modargumenter, når jeg nævnte, at ordningen var klart ulovlig, var, at Justitsministeriet har godkendt det ud fra en betragtning om midlertidighed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, at der også var en drøftelse om social tvang og kulturel tvang? At I også havde en drøftelse omkring tvangselementet på det her tidspunkt?

Adam Abdel Khalik:

Altså, det står ikke meget klart for mig. Det kan jeg ikke huske, men det ville jeg gå ud fra, siden det står der. Men jeg kan ikke huske det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Spørgsmålet om proportionalitet, er det også et spørgsmål, I har oppe i de overvejelser på det tidspunkt?

Adam Abdel Khalik:

Det tror jeg egentlig ikke. Det tror jeg først kommer ... jo ... der var noget om ordningens intensitet, som vel også er en del af proportionalitetsvurderingen. Det er noget, vi har oppe. Men ikke med det ord, ”proportionalitet”. Det ord bliver først brugt, da Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet på et tidspunkt meddeler, at det ikke er meningen, at adskillelserne skal vare for altid. Der skal laves nogle

revurderinger af egen drift, som man også kender det fra området om f.eks. tålt ophold. Så det er først noget senere, at ordet proportionalitet indgår. Men Ditte Kruse Dankert og jeg har nogle drøftelser om, hvor intensiv denne ordning egentlig er for parrene, hvor det, jeg bliver mødt med, er, at de må være sammen fra kl. 7 om morgenen til kl. 22 om aftenen, og at de ovenikøbet får økonomisk støtte til at måtte besøge hinanden i dagtimerne. Og jeg blev også mødt med en parallel til familiesammenførings-sager: ”Hvis man kan sige” – og det kan man så åbenbart ikke, men – ”Hvis man kan sige i en familiesammenførings-sag, at et familiemedlem, der sidder i Syrien, ikke kan komme til Danmark i tre år, hvorfor skulle man så ikke kunne sige, når parrene er her, at I ikke må se hinanden om natten? Det andet er da meget mere intensivt?” Og det, jeg svarede, var så, at man ikke kunne sammenligne de to situationer. Det er jo en positiv forpligtelse, når det er en familiesammenførings-sag, og der er et immigrationshensyn, og det gør sig så ikke gældende i de her sager. Så vi har haft masser af drøftelser om ordningens lovlighed, og der indgik dette spørgsmål om intensitet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2435 sender du en mail den 13. juni til Hannah Sværke med Ditte Kruse Dankert i kopi, og der skriver du:

”Kære Hannah

Hermed bud på mere grundig partshøring (hvis det er den model, vi vælger) i sag nr. 4.

Jeg er stadig mest tilhænger af, at vi bare vedlægger relevante sagsakter. Det tager meget kortere tid end at ekstrahere og omformulere når sagerne er så rodede, som de er. Det er i øvrigt meget forståeligt, at de er rodede, henset til, hvor pludseligt man skulle i gang med sagen J.”

Jeg ved godt, at det ligger lang tid tilbage, men kan du huske, hvad der var rodet, og hvad der var uklart?

Adam Abdel Khalik:

Nej, jeg kan faktisk ikke huske, hvad der var rodet. Det, jeg kan huske om det her, er bare, at vi skulle ud over stepperne med de her partshøringer, når parrene havde været adskilt så længe – så skulle der bare træffes afgørelse så hurtigt som overhovedet muligt. Vi kunne behandle sagerne hurtigere, hvis der ikke skulle bruges kræfter på at sidde og finde rigtige formuleringer og uddrag af relevant materiale, og så kunne man lige så godt bare sende alt, hvad der var, til parterne. Det er det eneste, jeg kan huske om det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker, at Folketingets Ombudsmand jo er inde på det her tidspunkt – han kommer ind allerede i maj måned. Og vi kan se på s. 2492, at du har en samtale den 14. juni med en medarbejder hos ombudsmanden. Kan du huske baggrunden for den samtale ... hvorfor du ringede op? Vi kan se, at du gør det i anledning af høringsen af 13. juni, og du spørger til, hvilke oplysninger man har brug for. Men kan jeg få dig til at sætte dine egne ord på det?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det kan jeg sagtens huske. Vi havde fået en høring, og det sidste spørgsmål i den høring var meget uklart. Og hvis man skulle svare fyldestgørende på det, skulle man lave en redegørelse på måske 120 sider om, hvordan indkvarteringsystemet fungerer, og udbetaling af lompepenge. Det var meget, meget bredt formulert. Så formålet med opkaldet var at spørge ind til, hvad det var for nogle oplysninger, som de egentlig gravede efter, så vi kunne svare på det, som de egentlig efterspurgte, og ikke sende 120 sider til dem om noget helt andet.

Og så bliver jeg under samtalen opmærksom på ... jeg tror, at de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen lavede, er fra den 1. juli 2016, og de handler om sådan noget med transport, og hvor meget de må se hinanden, og hvornår, altså sådan meget praktiske forhold. Og der lå et udkast til de retningslinjer på det tidspunkt. Dem havde jeg ikke set, men det udkast havde ombudsmanden set. Og ud fra den samtale identificerede jeg så et problem i ordningen – sådan

som det var tanken, at den skulle administreres – nemlig, at det var meningen, at det var indkvarteringsoperatøren, der skulle træffe beslutning om den indledningsvise adskillelse. Og det mente jeg ikke, at man kunne delegere til dem. Allerede fordi, at min opfattelse var, at der ikke var hjemmel til ordningen overhovedet, så det kunne slet ikke lade sig gøre. Men hvis man mener, at der er hjemmel til ordningen, ville man ikke kunne delegere det til en privat eller en kommune eller sådan noget uden særskilt hjemmel. Så det, der kom ud af opkaldet, var, at det blev rettet, og at vi fik svaret ombudsmanden på det, som ombudsmanden egentlig efterspurgte, der – som jeg lige husker det – var sådan noget med: ”Hvad gør I i den situation, man kalder havelågesituationen? Der kommer et nyt par, og I ved ikke noget om dem. Hvem træffer beslutningen? Hvad lægger I vægt på?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Så er der et møde i sagen den 1. juli 2016. Det ved vi fra sagens bilag. Vi kan gå til s. 2888. Du skriver en mail den 1. juli kl. 19.24 til Lene Vejrum med kopi til Ditte Kruse Dankert. Du kalder den ”Referat”, og så spørger du:

”Er du enig i nedenstående? Hvis ja, kan vi sende til Jens, og høre, om han er enig. Tror det er fint, at vi har dokumentation for, hvilken besked vi fik i dag.”

Og så angiver du, hvem der var til stede ved mødet – altså Lykke Sørensen, Jesper Gori, Anna-Sophie Saugmann-Jensen, Tanja Franck, Lene Vejrum, Ditte Dankert, Jens Vikner og dig selv. Kan du huske det møde og sætte lidt kommentarer på det? Og også, hvorfor du syntes, at der skulle laves et referat?

Adam Abdel Khalik:

Da jeg kom ind over de her sager i midten af juni, var mit ønske, at vi fik truffet de her afgørelser så hurtigt som overhovedet muligt, og vi gik så i gang med at sagsoplyse eller partshøre, eller hvad man nu skulle kalde det. Det er ret udfordrende at gøre, når man ikke ved, hvad man skal lægge vægt på i sagen, så der blev skudt med spredehagl i håb om at ramme noget af det rigtige i sidste ende. Jeg pressede

selvfølgelig på for, at vi fik nogle retningslinjer, og fik så oplyst, at Tanja Franck havde haft fat i Lykke Sørensen og havde sagt, at vi altså er nødt til at få nogle retningslinjer nu. Vi kan ikke vente på et eller andet fint og forkromet notat, som først viste sig at blive færdig den 12. december 2016, hvor sagen som sådan også var stort set færdig, så det kunne man ikke bruge til så meget. Så det var altså baggrunden for mødet – at vi skulle have at vide: Hvordan skal de her sager egentlig afgøres? Hvad skal vi lægge vægt på?

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det både i forhold til genoptagelsessagerne og til dem, der måtte komme?

Adam Abdel Khalik:

Man skal da forhåbentlig lægge vægt på det samme, uanset om man skal genoptage sagen eller træffe afgørelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så dit svar er ja?

Adam Abdel Khalik:

Det tror jeg ikke, at vi talte om. Det er meget svært at svare på. Det ved jeg faktisk ikke, om det var, men når jeg har modtaget et budskab på det møde, ved jeg, at det skal gælde i begge sagstyper.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævner også kongebrevet i dit referat her. Var det noget, der fyldte på det tidspunkt også i drøftelserne?

Adam Abdel Khalik:

Det fyldte rigtig meget på det her møde i hvert fald. Det var næsten kun det, de talte om, og de havde en vejledning med fra Socialministeriet – tror jeg, det var – om praksis for kongebrev. Ja, den er også nævnt dér i næstsidsste afsnit. Den havde de med og sad og bladrede i, når vi nu havde spørgsmål og kunne opstille forskellige eksempler og cases, og det fyldte – i min optik – utilfredsstillende meget på det møde, fordi det sådan set kun er en lille flig af problemstillingen, at selvfølgelig, hvis man kan blive gift ude i samfundet, kan man da heller ikke sige til

folk, at de ikke skal bo sammen. Men der er også mange andre situationer, hvor man gerne må bo sammen ude i samfundet, selv om man ikke er gift, og det fyldte meget, meget lidt. Så jeg var ikke særlig tilfreds med de her retningslinjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 2899, kan vi se, at Jesper Gori sender en mail til Ditte Kruse Dankert den 4. juli:

”Som opfølgning på vores drøftelser i fredags følger nedenfor som lovet en generaliseret sammenfatning af den vurdering, som skal foretages i sager om indkvartering af par i asylsystemet i tilfælde, hvor den ene er mindreårig.”

Og så er der nedenfor:

”Vurderingen af, om der skal ske separat eller fælles indkvartering af et par, hvor den ene er mindreårig, tager afsæt i ministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 samt Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt.

Det er udgangspunktet, at der skal ske separat indkvartering på asylcentre af mindreårige ægtefæller og samlevende.

Der skal dog gøres undtagelse til dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger dette. Det er herved navnlig FN's Børnekonvention og EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet, som er relevante.

Udlændingestyrelsen skal i alle tilfælde foretage en konkret vurdering af, om parterne skal indkvarteres hver for sig, eller om de som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal indkvarteres sammen.

En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter vil i den forbindelse være særligt tungtvejende:

- Parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er

- Om parret har børn sammen eller venter barn
- Om der foreligger et element af tvang
- Om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom”

Kan du huske, om det var nogen af de ting, I også drøftede på det møde, I havde den 1. juli, og at det her kommer som en konsekvens af det møde?

Adam Abdel Khalik:

Det her er ministeriets referat af mødet. Og jeg bliver da rigtig glad for, at jeg selv lavede det referat, jeg lavede, for det er noget mere udførligt og operativt. Det her var ikke noget, vi hev frem. Vi brugte vores eget referat fra mødet, som er meget mere udførligt og operativt. Men jeg vil gætte på ... nu har jeg ikke haft lejlighed til at sidde og læse det her og sammenholde det med det andet referat. Men jeg vil gætte på, at det er tæt på at være det samme, men at det her er meget mere overordnet, hvor Udlændingestyrelsens referat er noget mere detaljeret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der har været en drøftelse i den tid om, at når I traf afgørelser, så skulle I først forelægge dem for ministeriet? Eller om I kunne træffe afgørelserne uden at spørge dem – efter f.eks. de konkrete retningslinjer?

Adam Abdel Khalik:

På mødet den 1. juli sluttede Lykke Sørensen af med at sige, at hun gerne – med et eller andet interval, som jeg ikke kan huske, hvad var, om det var en uge eller hver anden uge eller sådan noget – ville have en opdatering af, hvordan det gik med de sager. Så vi skulle altså træffe afgørelserne. Det lå hos os. Men de ville gerne kunne følge med i, hvordan det gik med sagerne. Som jeg husker det, var det for at se, om der var et nogenlunde fornuftigt snit – både nogle, der blev adskilt, og nogle, der ikke blev – også for at sikre fremdrift i sagerne. Men når det var beskeden til Udlændingestyrelsen, at de gerne ville orienteres om udfaldet af sagerne, må det betyde, at der var grønt lys til, at Udlændingestyrelsen på det tidspunkt kunne træffe

afgørelser. På et tidligere tidspunkt – det har muligvis været omkring den 15. marts – ligger der en skrivelse fra ministeriet om, at der var noget med, at noget kunne forelægges for departementschefen. Men det findes kun på det papir. Det er ikke noget, som har spillet en rolle på det tidspunkt, hvor jeg har været i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det noget med, at du havde et møde med Tanja Franck omkring den 1. juli om sagen her?

Adam Abdel Khalik:

Nej, jeg havde ikke et møde med hende, men umiddelbart efter det her møde, da ministeriets medarbejdere forlod mødet, fortsatte vi mødet. Og jeg var som nævnt ikke særlig tilfreds med den besked, vi her havde fået fra Udlændingeministeriet. Det viste sig også efterfølgende, at det, der står i de retningslinjer af 12. december 2016, adskiller sig meget væsentligt fra det, vi fik oplyst den 1. juli 2016. Og det, jeg sagde til Tanja Franck, var: ”Det var da utroligt at høre så dygtige jurister sidde og forsvare en klart ulovlig ordning”, hvortil hun svarede: ”Det der vil jeg slet ikke høre, det må du ikke sige”, og jeg svarede: ”Jamen det er det, jeg mener”. Og ellers har jeg faktisk aldrig drøftet lovligheden af den her ordning med Tanja Franck ud over det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det var lovligheden af ordningen, I drøftede den 1. juli?

Adam Abdel Khalik:

Det var i hvert fald et forsøg på en drøftelse. Jeg ved ikke helt, om man kan kalde det en drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lidt før, den 21. juni, har vi på s. 2622 en mail fra dig til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert under emnet ”Orientering om gift mindrerig”, hvor du skriver:

”Jeg kan forstå, at der nu – efter instruktion fra UIBM - er truffet beslutning om, at de

pågældende skal adskilles under vores sagsbehandling.

Jeg mener, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, som jeg har pligt til at sige fra over for”

Var det en konkret sag, og var det UIBM, der traf beslutning i den konkrete sag?

Adam Abdel Khalik:

Jeg kan jo ikke vide, hvem der har truffet beslutningen. Det var i hvert fald ikke mig. Men det, der står, er jo sådan set – det er i hvert fald intentionen, men det kan også være, at det kommer i en senere mail – at ordningen som sådan er klart ulovlig, og som en konsekvens af det er adskillelsen af det her par også klart ulovlig. Og under alle omstændigheder ville det være ulovligt at adskille det her par. Også klart ulovligt, fordi det er fuldstændig usagligt. De er meget, meget tæt på at være jævnaldrende. De har boet sammen i syv måneder uden nogen former for problemer overhovedet. Der er ingen indikationer på tvang. Hvis de har et beskyttelsesværdigt familieliv, ville det nok være i strid med artikel 8.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det blev drøftet, om den her sag skulle forelægges konkret for departementet?

Adam Abdel Khalik:

Forløbet var sådan, at sagen landede på mit bord ... eller det var nok ”Bookingen”, som det hedder, der har opdaget den. Det var et par, der har været indkvarteret sammen i en længere periode. Og det har de, fordi de begge to var registreret som over 18 år gamle. Og så skal den ene – det har nok været pigen – til en oplysnings- og motivsamtale i Udlændingestyrelsen, og der får hun oplyst, at hun er et år yngre. Det ville jeg også meget gerne, men jeg er nok et år ældre efter i dag. Og så opstår spørgsmålet: Hvad gør vi med den sag? Nu har vi pludselig en af parterne, som er under 18 år. Og det, som jeg indstillede til min kontorchef, var, at de ikke var omfattet af indkvarteringsordningen, fordi de begge to var under 18 år på det tidspunkt,

hvor de indrejste. Det kunne hun ikke rigtig tage stilling til. Så gik vi ind til Lene Vejrum, vicedirektøren, og sagde det samme. Jeg supplerede også med, at det vel ikke var det her, man mente med tvangsægteskaber, og gad vide, om de overhovedet findes, altså sådan nogle tvangsægteskaber mellem to mindreårige. Det mente hun nu nok, at de gjorde. Og så blev jeg bedt om at skrive en mail til hende med oplysninger om, hvor gamle parterne var, og hvorfor den her sag først var opstået nu. Og hun sagde så, at hun ville forelægge spørgsmålet for Udlændingeministeriet. Og så fik jeg jo en melding senere om, at de skulle adskilles. Hvad der er sket i den mellemliggende periode, ved jeg ikke. Altså, vi har aldrig talt om det her, så det hele står på skrift.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, vi kan lige gå en side tilbage til s. 2621, og der kan vi se, at Lene Vejrum skriver lidt senere:

”Der er ikke tale om en konkret instruks fra departementet. Men der har været en forespørgsel til departementet, om vi kan forvente ændringer i forhold til gældende instruks om adskillelse mhp. på et pusterum, når vi bliver bekendt med nye par. Det forventes der ikke. Henset her til mener Tanja og jeg ikke, at denne sag adskiller sig væsentligt fra andre sager, hvor vi har adskilt parrene.”

Så det er den melding, du får tilbage, går jeg ud fra. Og vi kan også se, at du fastholder, at det ikke er i orden.

På s. 2961-2962 kan vi se en mail fra dig til Anni Fode den 8. juli 2016 kl. 11.38:

”Kære begge

Som aftalt hermed kopi af relevant materiale:”

Og så sender du:

”UIBM’s instruks af 10. februar 2016”.

Og jeg går ud fra, at det er pressemeddelelsen, vi har her. Og så er der:

”UIBM’s supplerende instruks af 18. marts 2016”

Og den er gengivet nedenfor, og jeg tænker, at det var den, du henviste til lige før – at der var kommet noget, som I ikke havde brugt i realiteten?

Adam Abdel Khalik:

Altså, som ikke var blevet brugt, mens jeg var ansat i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er rigtig. Og så er der vedlagt:

”...

- UIBM’s supplerende instruks af 4. juli 2016 ...
- Referat af møde afholdt med UIBM d. 1. juli 2016 ...
- US’ udtalelse til Ombudsmanden ...
- US’ supplerende udtalelse til Ombudsmanden ...”

Og så skriver du:

”En opgørelse over de afgørelser, der er truffet, vil blive sendt til jer senere i dag.”

Kan du huske, hvorfor du skulle samle det her relevante materiale og sende det til Anni Fode på det tidspunkt?

Adam Abdel Khalik:

Jamen, det er jo en ferieperiode, og Anni Fode kan godt lide at holde lidt sen sommerferie, så hun har været fungerende direktør i nogle perioder, og de var altid præget af, at der var fuldstændig styr på tingene. Så når jeg også ser på modtagerne, herunder Lars Aarud Krogh, som var chef for direktionssekretariatet på daværende tidspunkt, handler det om at klæde dem på til den sommerferieperiode. Og jeg går ud fra, at det er sådan, så de er klar, hvis der kommer pressehenvendelser eller andet. Det ville være mit gæt. Anni Fode har også været involveret i selve afgørelserne i de perioder, hvor Lene Vejrum har haft ferie. Så det kan også godt være dét – at hun skulle have sådan en materialesamling. Nu er det jo svært her så mange

år efter, men det mest sandsynlige er, at det er med henblik på, at Anni Fode er klædt på i forhold til eventuelle pressehenvendelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Her er der ikke medsendt et notat fra den 2. februar 2016, som vi har i sagen. Det startede Udlændingestyrelsen på at lave på et tidspunkt, og så sendte de det til departementet. Har du nogen erindring om det notat, og hvorfor det ikke i givet fald skulle være med her?

Adam Abdel Khalik:

Det er fordi, der står:

”hermed kopi af relevant materiale”

Og Udlændingestyrelsens bidrag var nogle faktiske oplysninger om, hvordan forholdene var dengang i januar/februar 2016, så det er ikke relevant på det her tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det ligger før din tid i Udlændingestyrelsen, men kan du huske, om du har hørt fra nogen, at notatet spillede en rolle for dem i deres sagsbehandling?

Adam Abdel Khalik:

Nu skal jeg lige være sikker på, hvad det er for et notat, vi taler om. Altså det, der er, er Udlændingestyrelsen, der beskriver, hvordan praksis var før instruks, og hvilke sager, der er, så det kan man ikke rigtig bruge til noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det notat, vi taler om her, er et notat, som er fra ministeriet, og som er af 2. februar 2016:

”Notat om indkvartering af mindreårige asylansøgere, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever”.

Og det er egentlig det notat, jeg spørger til – om du kan huske, at det har været fremme?

Adam Abdel Khalik:

Det er ministeriets notat, og jeg har aldrig set det i Udlændingestyrelsen, og jeg har heller ikke kendskab til andre, der har set det i

Udlændingestyrelsen. Det eneste, jeg har set fra notatet, er det med de faktuelle oplysninger, som Udlændingestyrelsen har sendt til ministeriet til brug for udarbejdelsen af det her notat. Så jeg har ikke noget kendskab til det og heller ikke kendskab til andre, der har kendskab til indholdet af det – kun det bidrag, som Udlændingestyrelsen har sendt til det, som ikke er egnet til at indgå i grundlaget for afgørelserne, al den stund at det beskriver nogle faktuelle forhold og historiske forhold.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. På s. 3069 er der en mail fra dig den 18. september til Lene Vejrum og Ditte Kruse Danskert om:

”Genoptagelse af BB-sager”

Og du skriver:

”Kære Lene

Efter aftale med Ditte hermed udkast til notits om genoptagelse af BB-sager og en kalenderaftale ad drøftelse”

Og så kan vi på s. 3070 se, at der er den her notits:

”Behandlingen af sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”

Og så er der et pkt. ”1. Baggrund” med ”1.1. Adskillelsesordningen”. Kan du huske, hvorfor den notits skulle laves, og hvad formålet med den var?

Adam Abdel Khalik:

Jeg blev bedt om at lave det. Og jeg fik at vide, at det var Tanja Franck, der ønskede et notat om, at ordningen var lovlig, og hvordan ordningen blev administreret. Og jeg sagde: ”Det kan jeg da godt skrive. Men det ændrer jo ikke på, hvad jeg mener om ordningen”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var den beskrivelse fremadrettet eller bagudrettet? Hvad var opdraget til dig, når du skulle

beskrive, at den var lovlig? Var det så også den ordning, I havde udført indtil nu?

Adam Abdel Khalik:

Hovedindholdet er det fremadrettede – hvordan man skal administrere fremadrettet. Men i det indgår også noget bagudrettet. Men meningen med notatet var, at man skulle beskrive: ”Hvordan skal der administreres fremadrettet i Udlændingestyrelsen?”

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 167 ... og så er vi lidt tilbage igen til det, du også har nævnt for ganske kort tid siden. Det er det her notat om indkvartering af de mindreårige. Der kommer et notat fra ministeriet ud i styrelsen, hvor man bliver bedt om at kommentere på det notat, vi så før i den endelige udformning. Og det, jeg vil høre dig om her, er: Har du haft nogen drøftelser i øvrigt med nogen ude i styrelsen, omkring det her notat og de input, de leverede til ministeriet i januar 2016?

Adam Abdel Khalik:

Så er jeg nok nødt til at få lov til at læse notatet, hvis jeg skal kunne svare. Det kan jeg ikke svare på bare ud fra at kigge på det. Der har jeg nok brug for noget mere tid.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg kan måske lige foreholde dig din protokol fra Instrukskommissionen. I Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 330 forklarer du:

”... som han husker det, lå det alene i udkastform i styrelsen og indeholdt de faktiske oplysninger fra styrelsen om hidtidig praksis, men ikke en del om, hvordan man skulle administrere. Han blev ikke præsenteret for det, og det havde ingen rolle i den sagsbehandling, han deltog i.”

Er det dét, du kan huske?

Adam Abdel Khalik:

Det går jeg ud fra er rigtigt. Men hvis jeg skal svare på spørgsmålet, skal jeg have lejlighed til at læse notatet. Men jeg går da ud fra, at det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du kan vedstå dig det, du har sagt om notatet fra Instrukskommissionen, så er det tilstrækkeligt.

Adam Abdel Khalik:

Hvis du kan love mig, at det er det samme notat, vi taler om, så kan jeg svare ja til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan jeg.

Adam Abdel Khalik:

Det er godt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i september 2016 også en henvendelse fra pressen. I hovedekstrakten s. 3138 kan vi se, at der kommer en henvendelse – hvis vi først går til s. 3139 – hvor man gerne vil have forklaret til Ritzau, hvordan man har håndteret ordningen. Og på s. 3138 skriver Ditte Kruse Dankert til Nils Bak:

”Fint med mig – dog kunne vi slette det, jeg har markeret med gult (hvis det ikke er gået).

Vigtigt at vi får noget ud – vi bliver nu også kontaktet af operatører, der læser med – de tror, at ordningen er underkendt, og at de nu kan indkvartere par sammen.”

Og hvis vi går tilbage til s. 3139, kan vi se det, som man gerne ville have ud. Det er det med ”Efter en periode ...”. Er det en diskussion, du kan huske, at du har været inde over?

Adam Abdel Khalik:

Jeg kan godt huske situationen med, at man – både i pressen og blandt indkvarteringsoperatørerne – ikke var helt med på, at når man har besluttet, at der skal være en indledningsvis adskillelse, og at man efterfølgende beslutter, at parterne ikke skal være adskilt alligevel, er det ikke det samme som, at den indledningsvise adskillelse var forkert, hvis nu man mener, at ordningen er lovlig. Det kan bare være udtryk for, at noget, der engang var proportionalt, ikke er proportionalt mere. Det er det, jeg kan huske. Og vi har sikkert talt om det her, siden der er

nogle ændringsmarkeringer og sådan noget. Men det siger mig ikke noget, hvorfor der lige skal stå ”Efter en periode”. Det siger mig ikke rigtig noget på nuværende tidspunkt. Men jeg kan godt huske situationen, vi var i.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3218 har vi en mail igen, som er i en mailtråd, og der skriver du i forbindelse med et revideret bidrag til nogle spørgsmål, der skal besvares, spørgsmål 1006-1008, til Ditte Kruse Dankert med kopi til Kristina Rosado:

”Departementet har åbenbart indført en håndholdt proces, hvor de ønsker, at alle spørgsmål drøftes mellem sagsbehandlerne inden der udarbejdes et udkast. Dette er også sket i forhold til disse spørgsmål – uden om DirStab.”

Hvad var det for en problemstilling, der var på det her tidspunkt, og som gav dig anledning til at bruge ordene ”håndholdt proces”?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tror ikke, at det var en problemstilling. Det var også noget, som Justitsministeriet gjorde i forhold til Udlændingestyrelsen i 2014. Jeg tror, at baggrunden er, at man får en strammere og strammere friststyring i forhold til de her folketings svar, så det er vigtigt, at man rammer rigtigt i første hug, og sandsynligheden for det øges, hvis sagsbehandlerne har talt sammen på forhånd. Den her sag var relativt profileret i Udlændingestyrelsen, så jeg havde ikke noget mandat til at kunne afgive bemærkninger på vegne af Udlændingestyrelsen eller i øvrigt foretage mig noget i relation til sagen. Så på den måde bliver det måske lidt uheldigt – det er nok det, jeg har tænkt, når jeg ser den her – at det er mig, der skal tale med sagsbehandlerne i ministeriet, når jeg nu ikke har mandat til at gøre noget ved tingene. Det er mit bedste bud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du var inde over besvarelsen af de spørgsmål? Nu har du siddet med ministerbetjening, så derfor kunne du godt have været inde over besvarelsen af spørgsmålene?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tror, at jeg har været inde over besvarelsen af over 300 spørgsmål om den her sag, så det ville være meget underligt, hvis jeg ikke har været det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 3222, så har vi igen et referat af et møde af 13. oktober fra dig til Tanja Franck, Anni Fode, Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og Jens Vikner. Du sender:

”... et referat af dagens møde med UIBM om barnebrudsvejledningen”.

Kan du huske det møde, og hvad der skete på det møde?

Adam Abdel Khalik:

Det, mødet handler om, er den vejledning, der endte med at blive færdig den 12. december 2016. Det, jeg kan huske om mødet, var, at vi havde det referat fra 1. juli, som vi tidligere har haft fremme, meget in mente her i sagen, og at vi var ret overraskede over, hvor meget udkastet til vejledningen egentlig adskilte sig fra det, vi havde fået at vide den 1. juli. Så det er det, som fylder hos mig nu her mange år efter. Men ellers fungerer mit hoved sådan, at hvis jeg har skrevet et referat, er der ikke nogen grund til at gå og huske på tingene – så kan man hive det frem. Men det, som sidder her mange år efter, er det her med, at det, som vi fik at vide den 1. juli, ikke var det samme som det, der endte med at stå i vejledningen. Det var, hvad jeg kunne forholde mig til, og så var der andre deltagere, nemlig Ditte Kruse Dankert, der også skulle forholde sig til, i hvilket omfang det, der endte med at stå i vejledningen, svarede til det, man havde fået at vide, før jeg startede i Udlændingestyrelsen. Så det eneste, jeg kan huske om det, er det med, at der kom en masse ting frem, som ikke svarede til, hvad vi tidligere havde fået at vide.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3647 er der en mail fra dig den 6. december 2016 kl. 19:02:

”I vedlagte dokument har jeg indsat de mundtlige bemærkninger til vores bemærkninger til BB-notatet, som jeg i dag fik i departementet, da jeg tilfældigt stødte på Jesper på gangen. Inspireret af Tanja er bemærkningerne (af flere årsager) SKREVET MED STORE BOGSTAVER!

Mest opsigtsvækkende er, at betækningsperiode-synspunktet efter lange overvejelser med JM står væsentligt svagere nu. Der er ikke tale om et synspunkt, der kan bære ordningen i sig selv, men et blandt flere elementer i ordningen. Hvis der ikke er nogen indicier på tvang, skal vi ikke adskille. Jeg har givet udtryk for, at dette er meget væsentligt for os, og at vi ønsker at modtage bemærkningerne på skrift eller på et formelt møde, når der er en endelig afklaring.

Det er også opsigtsvækkende, at de har åbnet lidt op for, at der i nogle situationer også vil skulle træffes en egentlig afgørelse om adskillelse under sagsbehandlingen.

Status lige nu er, at de skal forelægge for Uffe i morgen. I JM ligger sagen hos deres DC, men de vil trække sagen tilbage igen, da Jesper ikke har haft mulighed for at få de sidste af vores bemærkninger med endnu.”

Kan du knytte lidt bemærkninger hertil? Er dét det samme, du har talt om nu – at den kom til at se meget anderledes ud, end det I havde forventet?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det er fuldstændig det samme, og også hvordan der var blevet administreret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du fortsætter så i mailen:

”Den afgørelse, som de mener, er forkert, er sag 23.

Herudover spurgte de ind til en sag, hvor vi har adskilt den 12. august, og samlet igen den 19. august. Jeg oplyste, at det skyldes, at snittet for, hvornår du kan lave indledningsvis adskillelse,

og hvornår du kan lave egentlig adskillelse, er forskelligt. Jesper købte argumentationen.”

Var der en holdning fra Jesper Gori – altså fra departementet – til, at der var truffet forkerte afgørelser i to af sagerne?

Adam Abdel Khalik:

De fik løbende indberetninger om sagerne. Dem har de siddet og kigget på. Og så har vi på en eller anden måde i Udlændingestyrelsen hørt fra dem i ministeriet – formentlig fra Jesper Gori – at der var en af afgørelserne, de ikke var enige i. Jeg kan ikke huske sag 23 i dag. Jeg kan godt huske den sidste sag, som er fuldstændig vanvittig ... at adskille nogen i 7 dage. Jeg mener, at det var fordi, at pigen blev 18 år den 19. august. Det var et forløb, der foregik, da jeg havde ferie, kan jeg huske, men at jeg – lige inden jeg gik på ferie – nåede at sige, at det ingen mening giver at adskille nogen i 7 dage. Det er decideret usagligt. Men som bekendt mener jeg selv, at ordningen er klart ulovlig, så derfor er afgørelserne jo alle sammen ulovlige, eller i hvert fald stort set alle sammen. Men ministeriet mente, at der var en sag, som var faldet forkert ud. Jeg kan ikke huske, hvad sag 23 var for én.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det behøver vi heller ikke konkret at gå ind i. Men der var en holdning om, at der var en sag, der var faldet forkert ud?

Adam Abdel Khalik:

Ja. Ud fra de få oplysninger, de havde om alder, og måske hvor mange børn de havde og sådan noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at Ditte Kruse Dankert lidt senere skriver til dig:

”Godt at du har sagt, at vi skal have noget formelt – de skal ikke komme senere og sige, at de havde de sagt (da de tilfældigvis møder nogen). Jeg mangler simpelthen ord – hvad er udgangspunktet snart?”

Kan du huske hendes reaktion? Og var der i det hele taget en reaktion fra styrelsens side på det, du skrev?

Adam Abdel Khalik:

Altså Ditte Kruse Dankert var ret rystet. Det tror jeg også fremgår af mange flere mails, end bare den her. Hun har to-tre små børn og sådan noget, så mange af vores drøftelser er foregået på skrift, fordi hun simpelthen har skullet være derhjemme og arbejde hjemmefra. Men jeg kan godt huske, at hun var ret rystet over, hvordan ordningen hele tiden rykkede sig mere og mere og blev udvandet i takt med, at der var drøftelser mellem Justitsministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet. Og som hun skriver: Hvad skal man så kunne regne med? Også i lyset af, at man har administreret ordningen undervejs. Jeg kan godt huske, at hun var meget rystet over det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når hun henviser til, at det er:

”Godt at du har sagt, at vi skal have noget formelt ...”

Tænker hun så helt tilbage f.eks. til 1. juli-referatet og det, vi så der, eller er det bare generelt, at hun refererer til, at det er godt, at du har bedt om det?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tror, at vi skal tilbage til det med, hvad mit mandat egentligt er. Jeg har jo ikke mandat til at godkende noget som helst eller afgive bemærkninger på vegne af Udlændingestyrelsen. Jeg tror, at hendes bekymring var, at hvis nu de opadtil i deres hus i ministeriet kunne sige: ”Jamen det har vi sagt til Udlændingestyrelsen, og det er de helt med på”. Så jeg gætter på, at det er det, hun mener, men det er måske bedre at spørge hende om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 2667 – og der er vi så ved et samråd i juni 2016 – er der nogle bemærkninger fra Ditte Kruse Dankert, hvor hun skriver til en kommentar til følgende tekst:

”Sager, hvor der vil skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Og så skriver hun i kommentaren:

”Nyt for os – har ikke tidligere været kriterium i sig selv”

Og hun har også på s. 2673 en note til det med, at det skal indgå:

”... i denne vurdering, om der er oplyst om særlige forhold – f.eks. at parret har børn, eller at der foreligger særlige trivsels- eller helbreds-mæssige forhold.”

Og der henviser hun til den tidligere melding også og siger, at det er nyt. Og der er vi i juni 2016, og der er du i Udlændingestyrelsen. Kan du huske, om der var drøftelser om det samråd og de oplysninger, der kom på det tidspunkt?

Adam Abdel Khalik:

Den har jeg været involveret i. Jeg kan ikke huske ... der har været mange samråd om den her sag, og det med at udsondre dem fra hinanden er måske ikke så let. Men det var meget i forlængelse af det, som jeg sagde før om – jeg ved ikke, om man kan kalde det mistillid, men i hvert fald – utryghed ved, at ordningen hele tiden bliver udvandet, og at man hele tiden ændrer på kriterierne. Her kommer der en masse nye kriterier, man ikke har hørt om før, og gad vide, om det rammer Udlændingestyrelsen på et eller andet tidspunkt. Er der nogen, der kommer til at sige: ”Det har vi da hele tiden sagt til jer. Det sagde vi på et møde den 22. februar” eller sådan noget. Så jeg oplevede Udlændingestyrelsen som værende meget i defensiven og lægge meget vægt på hele tiden at markere, når der var noget nyt, så der ikke var nogen, der kunne komme og sige: ”Det har I da hele tiden vidst”. Så når vi fik de her udkast fra ministeriet, gennemgik vi dem meget minutøst med henblik på at se på, om det svarede til det, vi havde fået at

vide før, og indikerede klart for dem, når der var noget, der var nyt, eller som var i strid med det, de tidligere havde sagt til os.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der en frygt for, at aben skulle ende hos Udlændingestyrelsen?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det var der, navnlig i forbindelse med samrådene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 5635. Det er et af de andre samråd, og vi er lidt fremme i tid, nemlig juni 2017. Der får du bemærkninger til samråd AW-AZ fra Ditte Kruse Dankert, og nederst er der en mail fra dig:

”Sender vi til Lene, eller venter vi til mødet i morgen?”

Jeg synes, det er en helt skæv tale, men mon ikke den har været så mange gange frem og tilbage i aksen, at der ikke er det store at forhandle om...”

Og man kan se, at Ditte Kruse Dankert skriver længere nede:

”Jeg har to ting, pusterum er først et argument fra samråd i marts – og det skriger stadig til himlen med vores bidrag ”effektuerer i overensstemmelse med pressemeddelelsen” osv.”

Er det en erindring, du også kan genkalde dig her fra juni 2017?

Adam Abdel Khalik:

Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår det spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker på, om du mener – som du skriver – at talen var skæv, men at der ikke var noget at gøre ved det?

Adam Abdel Khalik:

Ja, på den måde. Ja, det er sådan set også sådan, at jeg ... altså, nu kan jeg jo ikke se talen, men

jeg kan godt huske, at der har været et eller andet samråd, hvor jeg tænkte, at det her er helt galt. Det er igen den balance imellem, hvor meget af aben ligger hos Udlændingestyrelsen, og hvor meget af aben ligger i Udlændinge- og Integrationsministeriet. Og det, jeg mener med, at den har været så mange gange frem og tilbage i akserne, er, at styrelsens direktør, Tanja Franck, og afdelingschef Lykke Sørensen havde et meget tæt samarbejde og dialog om tingene. Ofte oplevede vi, når vi fik tingene ned, at de havde handlet dem af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Tak. Jeg vil gerne bede om, at Rigsretten går til s. 510. Der har vi den mail af 10. februar til Nina Holst-Christensen, som jeg forstod, at du var med til at skrive. Er det rigtigt forstået? Er det ikke det?

Adam Abdel Khalik:

Nej, det er ikke korrekt.

René Offersen:

Hvad er det, der ikke er korrekt?

Adam Abdel Khalik:

Det, som forsvareren sagde.

René Offersen:

Jamen, kunne du så ikke forklare, hvad det var?

Adam Abdel Khalik:

Jeg kan gentage det, som jeg sagde før: At den mail blev udarbejdet af Caroline Østergaard Nielsen, mens jeg var til stede på Caroline Østergaard Niensens kontor, og at jeg ikke deltog i udarbejdelsen af mailen.

René Offersen:

Det skal jeg så beklage, Adam Khalik. Jeg troede, at når du var til stede, afspejlede det, at du stod og bidrog. Men det var ikke rigtigt. Men I sender den mail den 19. februar ned til Nina

Holst-Christensen nede i Amsterdam ... eller det viser sig, at hun er nede i Amsterdam. Hvis vi går til s. 514, er der en mail nederst, hvor du skriver til Caroline Østergaard Nielsen kl. 12.52. Og det er fordi, at du har talt med Nina Holst-Christensen. Det er rigtigt, er det ikke?

Adam Abdel Khalik:

Ja.

René Offersen:

Du ringer hende op. Og er det rigtigt forstået, at det, som Nina Holst-Christensen sagde til dig – det er nemlig lidt vigtigt – er, at hun havde fået oplyst af Lykke Sørensen, at der ville blive administreret lovligt, og at der var en kattelem?

Adam Abdel Khalik:

Det er korrekt.

René Offersen:

Og du er sikker på, at udtrykket ”kattelem” er noget, du har helt tilbage fra den telefonsamtale, du har den 19. februar med Nina Holst-Christensen? Det er ikke et udtryk, du undervejs har taget til dig?

Adam Abdel Khalik:

Ja.

René Offersen:

Altså, det er du sikker på?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det er jeg sikker på.

René Offersen:

Du skriver her i mailen på s. 514 til Caroline Østergaard Nielsen, at:

”NHC var rimelig kold, men (naturligvis) også bedre inde i sagen end os, der jo ikke har nærmere kendskab til det møde, hun har holdt med Jesper Gori og den snak hun har haft med Lykke Sørensen. Hun sagde, at retningslinjerne jo ikke var udstedt endnu, og at vi vil blive inddraget i arbejdet med retningslinjerne. Så længe de ikke er udarbejdet, er hun ikke så bekymret for pressemeddelelsen (heller ikke ordene om ordningen).”

Når du bruger udtrykket, at hun var ”rimelig kold” ... jeg forstår det sådan, at hun var ikke bekymret for, at der ville blive administreret ulovligt, eller hvordan?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tror, at det, jeg mener, var, at hun var rimelig kold i forhold til at skulle ændre på udtalelsen til Jyllands-Posten. Det kunne ikke komme på tale.

René Offersen:

Og hun har refereret for dig, at der har været, som du skriver, både et møde med Jesper Gori og en snak med Lykke Sørensen. Du kan ikke huske, om hun har refereret til, at der har været et møde med deltagelse både af Jesper Gori og Lykke Sørensen?

Adam Abdel Khalik:

Nej, og så langt kom vi heller ikke ned i det. Det var et telefonopkald, der varede ganske få minutter. Jeg kan ikke i dag huske det dér med Jesper Gori. Jeg kan huske det med Lykke Sørensen. Men ja, den her mail er skrevet umiddelbart efter, så mon ikke det er rigtigt.

René Offersen:

Ja, det er også derfor, at den er lidt interessant – fordi den ligger tæt på den 10. februar. Jeg tror, at jeg siger tak for dit bidrag.

Nicolai Mallet:

Jeg har også lige et supplerende spørgsmål til dig, Adam Khalik. Og det knytter sig til den afhøringsrapport fra Instrukskommissionen, som du er blevet foreholdt. Og der er vi i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 329, hvor jeg lige vender tilbage til det notat, hvis indhold du ikke kender nærmere. Der står her:

”Forevist notatet af 2. februar 2016 om indkvartering af mindreårige asylansøgere ... forklarede han, at han ikke blev præsenteret for notatet i forbindelse med behandlingen af de konkrete sager. Han var bekendt med, at der var et notat, og som han husker det, lå det alene i udkastform i styrelsen og indeholdt de faktiske oplysninger fra styrelsen om hidtidig praksis, men ikke en del om, hvordan man skulle

administrere. Han blev ikke præsenteret for det, og det havde ingen rolle i den sagsbehandling, han deltog i.”

Du tiltræder først den 1. juni. Kan du huske, gennem hvem du fik kendskab til, at der faktisk havde været sådan et notat?

Adam Abdel Khalik:

Jeg fik kendskab til det i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtssag, hvor det var omfattet af aktindsigtsanmodningen. Og det er jo sjovt nok sådan, at styrelsen kun kan tage stilling til de dokumenter, styrelsen er i besiddelse af – og det, som jeg havde set – var den her faktuelle del, som så indgik i et bidrag til et notat, som jeg kan forstå, at ministeriet efterfølgende har udarbejdet, og som jeg ikke har set, mens jeg var i Udlændingestyrelsen. Det notat, som ministeriet havde udarbejdet, har jeg først set hos min bisidder i forbindelse med afhøringen i Instrukskommissionen.

Nicolai Mallet:

Der står, som du ser på skærmen:

”Han var bekendt med, at der var et notat, og som han husker det, lå det alene i udkastform i styrelsen ...”

Det er sådan, at styrelsen fik det i høring den 29. januar i overordnet set den samme form, som det også endte med – i hvert fald med de samme grundelementer. Når du var bekendt med, i hvert fald da du afgav forklaring i Instrukskommissionen, at det lå i udkastform, hvordan kunne det så være i din opfattelse, at ... hvis det bare indeholdt det, som styrelsen selv havde bidraget med, hvorfor skulle det så ligge i udkastform i styrelsen?

Adam Abdel Khalik:

Som nævnt har jeg kun set det i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtssag og er ikke blevet præsenteret for det i øvrigt, så jeg tror ikke rigtig, at jeg kan bidrage med så meget mere.

Nicolai Mallet:

Nej, det er muligt. Men din forklaring kan næsten forstås sådan, at det kun var Udlændingestyrelsens eget bidrag, som du kendte til i forbindelse med den her aktindsigtsanmodning, og ikke det notat, som det bidrag indgik i?

Adam Abdel Khalik:

Men det er også korrekt. Det er kun Udlændingestyrelsens bidrag, jeg har kigget på i forbindelse med aktindsigtssagen. Det er det, jeg har kendskab til.

Nicolai Mallet:

Så det, du lige bekræftede fra din forklaring her, er: Det var ikke af notatet af 2. februar, men det var Udlændingestyrelsens bidrag til det notat, der blev endeligt. Er det korrekt?

Adam Abdel Khalik:

Yes.

Nicolai Mallet:

Nu oplyste jeg dig lige om, at notatet af 2. februar... Det er i hoveddekstrakten s. 187. Du kommer selvfølgelig ikke til at stå på mål for indholdet af et notat, som du aldrig har set, men det er sådan, at notatet af 2. februar starter. Det er faktisk også det, der ender med at blive godkendt hele vejen op frem til den 9. februar. Og hvis vi går videre til s. 189, kan du se, at der er nogle overvejelser. Nu er vi i hvert fald et stykke henne i notatet, som ikke længere bygger på bidrag fra styrelsen. Det er de juridiske overvejelser, som Jesper Gori foretager sig i forhold til ordningen, der skal laves. Og hvis vi går videre til s. 190, står der under "Ad 2" ... det er dér, hvor vi er ved de asylansøgere, som er over 15 år, men under 18 år ... der står forskellige elementer her. I andet afsnit under "Ad 2." står der noget med faktisk forvaltningsvirksomhed, som du også har været inde på. Og så står der i tredje afsnit:

"Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske

forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste."

Og hvis vi går videre til s. 191, er der et element, der hedder:

"Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vidt rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn."

Og så står der på samme side et afsnit, som jeg vil prøve at læse op for dig:

"Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefælle/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden."

Og så kommer der i det afsnit, der følger efter det næste afsnit:

"Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde" – altså det, som jeg lige har opregnet her – "indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for f.eks. at udøve et samliv med deres fælles barn, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne."

Og så er der en indstilling til sidst, der afspejler det forslag, der ligger i det her. Du har som sagt ikke set det her. Men det har været i høring i styrelsen, og det er Ditte Dankert, der har kommenteret de forskellige elementer i det. Du har haft en del samtaler, netop om den her sag med

Ditte Dankert. Har hun nogensinde nævnt, at der har været den slags juridiske overvejelser i ministeriet?

Adam Abdel Khalik:

Hun har ikke nævnt notatet. Hun har nævnt masser af juridiske overvejelser i ministeriet, men hun har ikke nævnt notatet.

Nicolai Mallet:

Nej, men har hun nogen sinde nævnt, at der i Udlændingefædelingen har været helt konkrete juridiske overvejelser, som hun har haft i høring, og som hun har kommenteret på – som hun altså har gjort den 29. januar? Har hun nogensinde nævnt det?

Adam Abdel Khalik:

Det er jeg i tvivl om. Det er ikke noget, jeg kan huske nu, at hun skulle have gjort.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Jeg har lige et enkelt spørgsmål, der knytter sig til det, du fortalte i forbindelse med advokat Offersens spørgsmål til dig. Samtale med Nina Holst-Christensen, var det den 19. februar?

Adam Abdel Khalik:

Ja, det var den 19. februar.

Retsformanden:

Under den samtale refererede Nina Holst-Christensen en drøftelse, hun havde haft med Lykke Sørensen – efter din forklaring – om det med kattelēm. Opfattede du det som udtryk for, at Udlændingestyrelsen nu kunne administrere med undtagelser? Hvilken betydning tillagde du den oplysning?

Adam Abdel Khalik:

Jeg tillagde oplysningen den betydning, at der ikke ville blive administreret i overensstemmelse med pressemeddelelsens ordlyd.

Retsformanden:

Og hvem er ”der”? Er det ikke Udlændingestyrelsen, der står for at skulle administrere?

Adam Abdel Khalik:

Ja.

Retsformanden:

Hvordan forholder det sig til den besked, der blev givet under telefonsamtalen? Og var det noget, man drøftede? Om man skulle administrere efter det, der blev sagt under telefonsamtalen, eller det, som du fik refereret i samtalen mellem Nina Holst-Christensen og Lykke Sørensen den 19. februar?

Adam Abdel Khalik:

Det var som nævnt en samtale af meget få minutters varighed. Og vi var ikke nede i dybden på tingene. Det, som vi blev bedt om fra Udlændingeministeriets side, var at komme med råd i forhold til Danmarks internationale forpligtelser. Så det her var i hvert fald ikke på min nethinde. Jeg rejste en bekymring for, hvordan der mon bliver administreret, når der udadtil er kommunikeret uden undtagelser, og man kommunikerer så stramt i et pressesvar til Jyllands-Posten. Og det sagde jeg både til Caroline Østergaard Nielsen og til Nina Holst-Christensen. Men det var ikke noget, vi indgik i substansdrøftelser om. Det kan der godt have været andre steder i systemet. Men det var ikke noget, jeg indgik i.

Retsformanden:

Blev der efter den 19. februar administreret med undtagelser i Udlændingestyrelsen?

Adam Abdel Khalik:

Skal jeg så sidde med justitsministeriehatten på nu? I så fald har jeg ikke haft noget kendskab til det, fordi jeg ikke havde noget med den sag at gøre efter den 19. februar. Hvad jeg har fået oplyst i Udlændingestyrelsen, var, at de havde fået en undtagelsesfri instruks, og det mente de ikke var lovligt. Og de pressede på over for departementet i forhold til, at der skulle være undtagelser, og der gik ca. 14 dage fra den 10. februar, til at departementet nikkede til, at der kunne administreres med undtagelser. Og Udlændingestyrelsen prøvede i den periode at adskille parrene i en bestemt rækkefølge, der gjorde, at de mest sårbare blev adskilt til sidst, og der var også fem par, som ikke skulle adskilles.

Retsformanden:

Okay. Tak.

René Offersen:

Undskyld. For at jeg lige er helt sikker ... den viden, du refererer til her til sidst ... hvornår får du den? Altså at de opfattede det som en instruks om, at alle skulle adskilles?

Adam Abdel Khalik:

Den får jeg i forbindelse med ministerbetjeningen. For at jeg kan blive klædt på til at komme med bemærkninger til samrådsspørgsmål, får jeg oplysningen dér.

René Offersen:

Hvornår er vi i tid? Da du kommer ud til Udlændingestyrelsen fra Justitsministeriet?

Adam Abdel Khalik:

Ja, men altså ... hvornår i tid ... det kan jeg ikke svare dig på. Det med de 14 dage, det var ret sent. Det har først været et samråd i 2017. Men det med, at instruksen var undtagelsesfri, det har jeg fået at vide på et meget tidligt tidspunkt, men hvornår det præcis har været, det kan jeg ikke svare på.

René Offersen:

Nej, men hvornår er det, at du kommer ud i styrelsen fra Justitsministeriet?

Adam Abdel Khalik:

Det gør jeg den 1. juni 2016.

René Offersen:

I tidsrummet mellem den telefonsamtale, som du – i din egenskab af at være fuldmægtig i Justitsministeriet – har med Nina Holst-Christensen den 19. februar, og den 1. juni 2016 beskæftiger du dig dér med det her spørgsmål?

Adam Abdel Khalik:

Overhovedet ikke. Jeg har ikke noget med sagen at gøre i den periode.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere? Nej. Så siger vi tak til dig for din forklaring, og vi holder nu vores formiddagspause til kl. 11.05.

PAUSE

Som vidne mødte **kontorchef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet Jonas From Soelberg.**

Retsformanden:

Vi er nået til Jonas From Soelberg. Og jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål til dig.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til, Jonas From Soelberg. Vi plejer at starte med at spørge til den faglige baggrund, og det vil jeg også spørge dig om. Hvad er din faglige baggrund?

Jonas From Soelberg:

Jeg er uddannet cand.merc.(pol.) fra CBS i 2011. Jeg blev ansat i Finansministeriet og var der i et par år, indtil jeg blev ansat i Udlændinge- og Integrationsministeriet i 2015.

Jon Lauritzen:

Hvad var din stilling i ministeriet?

Jonas From Soelberg:

Jeg var kontorchef for ledelsessekretariatet.

Jon Lauritzen:

Tak. Kan du give os en kort beskrivelse af, hvilke opgaver ledelsessekretariatet havde? Det er sikkert stadigvæk det samme, men hvilke opgaver havde de i den periode, vi interesserer os for?

Jonas From Soelberg:

Det var først og fremmest ministerbetjening – at sørge for al praktikken omkring møder, papirhåndtering. Der er også kommunikationsfolkene, pressehåndteringen. Og så havde vi – i og

med at vi var et helt nyt ministerium i 2015 – også en opgave med at få skabt noget tværgående konsistens. Det var et nyt ministerium stykket sammen af en masse forskellige bidder, som kom forskellige steder fra. Så der var en tværgående opgave i at sikre, at vi fremstod ens, uanset hvor i huset vores faglige ting kom fra.

Jon Lauritzen:

Hvilke medarbejdere eller medarbejdertyper havde du i dit sekretariat?

Jonas From Soelberg:

Der var kommunikationsuddannede folk. Der var statskundskabere, jurister og HK'ere. Det var en blandet landhandel.

Jon Lauritzen:

Og du havde også ministersekretærene. Det var også dine, så at sige?

Jonas From Soelberg:

Det er korrekt.

Jon Lauritzen:

Hvem var din overordnede?

Jonas From Soelberg:

Det var Uffe Toudal Pedersen.

Jon Lauritzen:

Havde du adgang direkte til ministeren? Nu sagde du, at en af jeres opgaver var ministerbetjening.

Jonas From Soelberg:

Jeg ved ikke lige, hvad du mener med ”adgang”. Men ministersekretærene håndterer flowet til og fra ministeren. Det er som regel dem, der har den tætteste kontakt til ministeren. Men fra tid til anden steppede jeg også ind.

Jon Lauritzen:

Så du kunne godt gå direkte ind til ministeren?

Jonas From Soelberg:

Ja, hvis det var relevant.

Jon Lauritzen:

Jeg kunne godt tænke mig at få placeret ministerens særlige rådgiver, Mark Thorsen. Hvordan var hans rolle set fra dit synspunkt? Og hvordan var arbejdsfordelingen mellem dig og Mark Thorsen?

Jonas From Soelberg:

Den var først og fremmest ikke særlig formaliseret. Teknisk set godkendte jeg hans M-tid, tror jeg. Men han refererede i virkeligheden mere til Uffe Toudal Pedersen. Men sådan en særlig rådgiver er jo også meget en fri fugl på et eller andet plan og snakker med alle mulige i hele huset.

Jon Lauritzen:

Så Mark Thorsen refererede ikke sådan direkte til dig? Andet end noget ... jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt, om det var noget ”M-tid”. Det er jeg ikke helt sikker på, hvad er for noget, men det er nok heller ikke vigtigt for denne her sag.

Jonas From Soelberg:

Nej, han refererede ikke til mig.

Jon Lauritzen:

I forhold til den sag, vi interesserer os for – det er jo det med de unge asylpar. Hvornår hørte du første gang om sagen?

Jonas From Soelberg:

Det gjorde jeg den dag, hvor ministeren lavede et facebookopslag.

Jon Lauritzen:

Var du inde over det opslag? Gav du rådgivning, eller kom du med nogen vejledning eller andet?

Jonas From Soelberg:

Nej, ikke forud for opslaget.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge på hoveddekstraktens s. 25. Her skriver du foroven:

”Hej Mark

Har prøvet at ringe, men du er uden for rækkevidde ;-)
Vil gerne lige vende sagen.”

Det er den 25. januar klokken ca. halv ni om aftenen, kl. 20.25. Kan du huske, hvad det var, du gerne ville drøfte med Mark Thorsen?

Jonas From Soelberg:

Som jeg husker det, var det fordi, at Udlændingestyrelsen syntes, at der var blevet skabt et billede på baggrund af facebookopslaget, som ikke stod mål med, hvordan de håndterede sager om indkvartering af mindreårige. Derfor ville de gerne have en udtalelse ud. Det var Lene Vejrum, der gerne ville det. Men Mark Thorsen syntes, at hvis de gik ud og sagde noget på det tidspunkt, kunne det være med til at mudre det billede, som facebookopslaget tegnede af sagen lige nu. Så det var sådan lidt: Skulle kommunikationen mudres, eller skulle man prøve at være med til at præcisere nogle af de misforståelser, som man – i hvert fald fra Udlændingestyrelsens side – oplevede var blevet tegnet.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her på siden, at Mark Thorsen i hvert fald ikke var enig. Han skriver meget bramfrit:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Hvis vi lige kigger på næste side, s. 26, kan vi se, at Mia Tang skrev til Mark Thorsen:

”Styrelsen vil gerne ud med denne.” – og det er den her præciserende udtalelse – ”Jonas siger ok – men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Var der en konflikt eller en drøftelse? Du siger ok til, at den her præciserende udtalelse kommer ud ... vi kan godt lige se den, den er på næste side, s. 27, hvis du lige skal have den:

”- I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i

Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Hvad var problemet med at få den her udtalelse ud, som Udlændingestyrelsen selv kalder en præciserende udtalelse?

Jonas From Soelberg:

Du mener det problem, som Mark Thorsen oplevede?

Jon Lauritzen:

Ja, nu forudsætter det selvfølgelig, at du har snakket med Mark Thorsen om det, men du siger ok, og Mark Thorsen siger nej. Og vi kan også se på s. 35, at I skal prøve at tale sammen, når han lander, så vidt jeg kan se. Så jeg ville høre: Hvad var drøftelsen? Var der mere end det, du forklarede om lige før?

Jonas From Soelberg:

Hans ræsonnement var det her med, at når man begynder at præcisere nogle ting, får man også lidt trukket opmærksomheden væk fra det, som man på det tidspunkt gerne ville have, at opmærksomheden skulle være på, nemlig facebookopslaget.

Jon Lauritzen:

Men var der noget i præciseringen, som han var uenig i? Er det ikke godt at få nogle nuancer med i debatten, eller hvordan faldt ordene?

Jonas From Soelberg:

Det talte vi ikke om. Det var ikke det indholdsmæssige på den måde.

Jon Lauritzen:

På s. 54 vil jeg godt lige vise dig en mail fra den 25. januar kl. 21.06, som du sender til Uffe Toudal Pedersen, altså departementschefen:

”OBS på denne:”

Og så et link til en artikel. Og så:

”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Hvordan skal den mail forstås?

Jonas From Soelberg:

Den skal forstås sådan, at jeg på det tidspunkt troede, at det handlede om ... hvad skal man sige ... Hvordan skulle man skulle forstå udmeldingen? Hvad er ”barnebrude”? Hvad er det, der skal stoppes? De bolde var oppe i luften, tænkte jeg på det tidspunkt. Kunne man f.eks. virkelig mene, at det var okay, at man havde en holdning til, hvem asylansøgere over 15 år sov sammen med, når nu den seksuelle lavalder i Danmark var 15 år? Når man lige fik tænkt det igennem. Generelt, når der blev kastet bolde op i luften, synes jeg tit, at det var min opgave at lege djævlens advokat og spørge: ”Har vi nu lige tænkt det igennem?” i forhold til forskellige ting.

Jon Lauritzen:

Hvad var det, du tænkte, at ministeren havde lovet, som hun ikke kunne holde?

Jonas From Soelberg:

Jamen det var de 15-, 16-, 17-årige ... at vi skulle ind og have en holdning til, hvem de skulle dele seng med.

Jon Lauritzen:

Og hvorfor sendte du den til din chef? Hvorfor ikke til Mark Thorsen? Det var ham, som jeg forstod, at du havde drøftelsen med?

Jonas From Soelberg:

Når der var en eller anden pressesag, så tror jeg ikke, at det var ... jeg tror ikke, at det er den eneste gang, at jeg har sendt en mail til Uffe Toudal Pedersen om en eller anden sag, som han måske ikke havde superpræsent lige dér. Det var en tid, hvor der foregik rigtig, rigtig mange ting. Og den her sag ... lige i de dage, hvor der var facebookopslag og sådan noget ... jeg tror ikke det var noget, der fyldte på Uffe Toudals radar på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Og havde du på det tidspunkt dannet dig eller fået en mening om, hvad ministerens holdning var til, om unge asylpar eller såkaldte barnebrude kunne bo sammen – altså set fra ministerens synspunkt?

Jonas From Soelberg:

Ja. Hun syntes, at praksis skulle strammes.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at der var en høring hos indkvarteringsoperatørerne via Udlændingestyrelsen. Kan du huske, om du var involveret i det, eller om du havde kendskab til det?

Jonas From Soelberg:

Nej, ikke detaljeret. Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der blev drøftet tvang, eller måske nærmere mangel på indikationer på tvang eller lignende? Det fremgår af et af høringssvarene. Kan du huske, om det var noget, du var inde over?

Jonas From Soelberg:

Nej. Jeg kan huske – som det også fremgik af det, vi så tidligere – at Udlændingestyrelsen havde oplevelsen af, at de adskilte, hver gang de tænkte, at der var tvang.

Jon Lauritzen:

Men kan du huske, om I fik besked om i forbindelse med høringen, at der ikke var indikationer på tvang?

Jonas From Soelberg:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige foreholde dig din forklaring for Instrukskommissionen, hvis vi ser på s. 699 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Og der skal vi til andet afsnit, ca. midt i:

”Der blev talt om, at operatørerne ikke havde nævnt noget om indikationer på tvang, men det var ikke noget, han havde en holdning til.”

Kan du genkalde dig den her tale om, at der ikke var indikationer på tvang? Hvor havde du det fra? Var det eksempelvis noget, som ministeren var inde over, eller var det Mark Thorsen eller Uffe Toudal Pedersen?

Jonas From Soelberg:

Du mener, hvem ”Der” er, eller hvad?

Jon Lauritzen:

Du er refereret i Instrukskommissionen, og hvis du husker det anderledes, så skal du sige det anderledes. Men dér er du blevet refereret for at sige, at der blev talt om, at operatørerne ikke havde nævnt noget om indikationer på tvang, og så vil jeg høre lidt ind til: ”Der blev talt om”. Hvem talte om det? Der står også, at du ikke havde nogen holdning til det, men hvor hørte du det her fra? Fra hvem?

Jonas From Soelberg:

Som jeg sagde, var det generelt Udlændingestyrelsens opfattelse, at hvis der var tale om tvang eller noget, der pegede på tvang, så skilte de dem ad. Det var ikke nogen hemmelighed.

Jon Lauritzen:

Det ved jeg godt, for det kan vi godt se, men det her er spørgsmålet om: Hvordan blev der reageret, da der kom et høringssvar om, at der ikke var tvang eller indikationer på tvang? Du skal jo ikke huske noget, du ikke kan huske, men i Instrukskommissionen sagde du, at der blev talt om, at der ikke var nævnt noget om indikationer på tvang. Så mit spørgsmål er sådan set bare, om du kan huske, hvem der talte om det?

Jonas From Soelberg:

Når jeg tænker på det med tvang – fraværet af tvang og alt sådan noget – så tænker jeg, at det er Udlændingestyrelsen, der har kommunikeret det. Og det er vel også på baggrund af input fra operatørerne.

Jon Lauritzen:

Så det kan være, at du har det fra, at du har læst noget af det, som Udlændingestyrelsen ... altså det høringsnotat, de kom med, måske?

Jonas From Soelberg:

Ja. Jeg kan ikke lige placere lige præcis den her oplysning.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I talte om flere typer af tvang? Altså om der også kunne være kulturel tvang ... om det også var et tema på det her tidspunkt?

Jonas From Soelberg:

Altså, når jeg tænker tilbage på det, bliver det jo sådan lidt ... Jeg tror ikke, at det med kulturel tvang og det begreb er noget, som står superskarpt for mig i starten af den her proces. Men det er noget, vi bliver mere bevidste om i løbet af processen. Men det er bare min egen oplevelse af det. Og det er også derfor, at jeg i starten er meget optaget af det med, hvem man kan dele seng med, når vi har en seksuel lavalder ... Hvor jeg tror, at det, som tiden gik, også blev mere klart for mig, at det at være blevet giftet væk af sin familie som 12-årig og have fået at vide: ”Sådan er det” ... at når man så bliver 15 år, har man måske ikke den samme frihed til at vælge, hvem man vil dele sin seng med, som hvis man er vokset op i et land som Danmark.

Jon Lauritzen:

For at runde det her af: Talte du med nogen fra Udlændingestyrelsen? Du sagde det med, at det kom fra Udlændingestyrelsen ... nu er det et lidt åbent spørgsmål ... Eller har du bare læst noget fra dem?

Jonas From Soelberg:

Ikke i forbindelse med høringerne. Men jeg havde en samtale med Lene Vejrum den dag med facebookopslaget.

Jon Lauritzen:

Ja, det var dér, hvor hun prøvede at forklare, hvorfor de gerne ville have den præciserende udtalelse. Men ikke om det her med tvang? Det må så være efterfølgende i forbindelse med høringen?

Jonas From Soelberg:

Jeg går ud fra, at hun i forbindelse med den samtale, som vi har – jeg kan ikke huske det i detaljer – nævnte det med, at hvis der er indikationer på tvang, skiller vi dem ad. Det er jeg ret sikker på, at hun sagde.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige spørge dig lidt til notatet, og vi kalder det notatet af 2. februar – det er også blevet kaldt ministernotatet. Jeg går ud fra, at du er bekendt med notatet. Vi kan godt lige få det op på skærmen, hvis du gerne vil se det. Men den bestilling, der var, om at der skulle laves et notat, var du inde over det? Og kan du forklare om det?

Jonas From Soelberg:

Jeg var nok inde over det på en eller anden måde i forlængelse af det facebookopslag. Men jeg kan ikke huske det i detaljer.

Jon Lauritzen:

Jeg kan forstå, at du var på ferie fra den 1. til den 9. februar, og det her er jo noget, der er gået i gang før. Blev du orienteret om arbejdet, mens du var på ferie? Kan du huske det?

Jonas From Soelberg:

Det husker jeg ikke. Jeg læste mails en gang imellem, men det var ikke systematisk, og jeg husker ikke, at det var en sag, der optog mig.

Jon Lauritzen:

Og da du kom tilbage – det var den 10. februar, går jeg ud fra – var det her notat så stadig i spil? Var man færdig med det?

Jonas From Soelberg:

Jeg læser først det her notat, efter at det er godkendt på et eller andet tidspunkt. Jeg husker i hvert fald ikke formiddagen den 10. februar særlig tydeligt fagligt, fordi der var noget bøvl med nogle beløb, der var blevet trukket fra mit betalingskort på ferien, som optog min opmærksomhed.

Jon Lauritzen:

Men efter du kom hjem fra ferie – det behøver ikke lige være om formiddagen den 10. februar

eller på klokkeslæt – men var notatet eller ordningens indhold efter din opfattelse stadigvæk under drøftelse?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror ikke, at vi var færdige med at snakke om, hvordan og hvorledes det skulle være.

Jon Lauritzen:

Vi har jo også det her F2-system, og der har vi fået forklaret, at du var en fast del af godkendelsesflowet, som det bliver kaldt. Det er Andreas Højmark Søndergaard, der har fortalt om det. Kan du forklare, hvad din rolle var i forbindelse med F2-godkendelse? Vi kan se her, at Andreas Højmark har godkendt i dit fravær. Kan du fortælle os lidt om din rolle i godkendelsesflowet generelt set og bagefter til den her sag specifikt?

Jonas From Soelberg:

Generelt set ville Uffe Toudal Pedersen gerne have, at der var en eller anden i huset, som fik læst alle sagerne, som han fik på sit bord, så han havde en at sparre med – også i forhold til det tværgående. Som jeg sagde tidligere, var vi et helt nyoprettet ministerium med en masse forskellige enheder, der nu skulle stykkes sammen til en organisation, og der lå et arbejde i det med at sikre sig, at de forskellige dele af ministeriet fremstod ensartet udadtil, kan man sige. Der ville Uffe Toudal bare gerne have, at der var en anden, der også læste det hele på tværs. Så det var ikke i forhold til det faglige på fagområderne, fordi der havde han helt sikkert tillid til, at det havde afdelingscheferne styr på. Men han ville gerne have en, han kunne dele overvejelserne med i forhold til blikket på tværs.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til den her sag har Andreas Højmark Søndergaard også forklaret, at han kunne godkende i dit fravær. Der hørte jeg i hvert fald hans forklaring sådan, at det ikke var noget, der blev clearet med dig først. Var det den politik, I havde for dine godkendelser?

Jonas From Soelberg:

Ja, når jeg var fraværende, som jeg var i det her tilfælde.

Jon Lauritzen:

På det her tidspunkt havde du ikke læst notatet. Du sagde, at du først læste notatet senere?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Nu når vi lige er ved F2, har vi også fået en forklaring fra Line Skytte Mørk Hansen om dobbeltgodkendere, og hendes forklaring – jeg kan godt læse den op for dig – går på, at hun mente, at når der er dobbeltgodkendere, f.eks. både hendes afdeling og Lykke Sørensens, er man ansvarlig for, eller man godkender det, som ligger inden for ens område. Det er det, der ligger i en dobbeltgodkendelse. Så jeg vil høre, om du kender til det system eller det fænomen?

Jonas From Soelberg:

Ja, hvordan forstår man dobbeltgodkendelse? Jeg vil mene, at når man har godkendt et papir, har man godkendt papiret. Og den del, som ens egen del af butikken selv har bidraget med, står man selvfølgelig primært på mål for. Men hvis der var noget af det, andre har skrevet, som fik en til at løfte et øjenbryn, har man vel også, når man har godkendt, sagt, at det er der ikke.

Jon Lauritzen:

Hvordan var din proces så, når du godkendte noget? Eller hvordan var processen, når Andreas Højmark Søndergaard kunne godkende på dine vegne? Hvad var det så, I godkendte?

Jonas From Soelberg:

Primært godkendte jeg bare, at jeg havde læst papiret, og så var min forståelse med Uffe Toudal Pedersen, at hvis der var et eller andet, jeg tænkte, at han lige skulle overveje, når han læste det, sagde jeg det til ham eller chattede det til ham eller et eller andet.

Jon Lauritzen:

Så når du kiggede på noget, kiggede du ikke på indholdet? Fra hvilket perspektiv kiggede du på det?

Jonas From Soelberg:

Primært det tværgående, men hvis der var et eller andet i forhold til indholdet, hvor jeg tænkte: "Hvorfor er det egentligt sådan?", kunne jeg f.eks. godt finde på at chatte til Uffe Toudal Pedersen, at jeg kommer til at tænke på, hvorfor det egentligt er sådan. Så kunne han have den bemærkning med i sine overvejelser. Men det var ikke sådan, at jeg selv gik ind i sagerne og lavede om på det og sådan noget.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her, at Andreas Højmark Søndergaard den 9. februar har godkendt på dine vegne, og du har ikke læst notatet på det tidspunkt, som jeg forstår din forklaring. Før sagde du, at I ikke var færdige med at drøfte ordningen. Kan du sætte lidt flere ord på det?

Jonas From Soelberg:

Det var fordi, du spurgte, om det var min oplevelse, at ordningen var fastlagt, da jeg kom hjem fra ferie. Uden at jeg kan sætte det på noget specifikt, tror jeg, at det var min oplevelse, at man stadigvæk ikke var færdig med at fastlægge, hvor grænsen skulle gå.

Jon Lauritzen:

For ordningen?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvad bygger du det på? Var det drøftelser? Var det møder? Jeg spørger bare, fordi jeg ikke ved det.

Jonas From Soelberg:

Der var jo den pressemeddelelse, hvor mit indtryk var, at der neden under diskussionen af, om den skulle fremstå undtagelsesfri, var en diskussion om, hvor grænsen skulle gå. Og min oplevelse var generelt i den forbindelse, at ministeren havde en bekymring for, at hvis man

begyndte meget eksplicit at kommunikere undtagelsen, ville det også åbne for en videre brug af undtagelsen, end man var nødt til. Men hvis man derimod stod på den stramme kommunikation, ville man i højere grad være sikker på, at det blev så stramt som muligt.

Jon Lauritzen:

Ja, det tror jeg er en meget god forklaring på ministerens syn på det her. Men det, der interesserer mig lidt, er, at du sagde, at ordningen ikke var færdig eller på plads, da du kom hjem fra ferie. Jeg tror, at du beskrev det sådan i Instrukskommissionen, at ”modellen ikke var lagt fast”, da du kom hjem fra ferie. Er det fordi, at du overhørte drøftelser om ordningen? Eller hvordan husker du det?

Jonas From Soelberg:

Jeg husker det, som jeg lige sagde det. At der var en oplevelse af, at hvordan man kommunikerede kunne flytte noget i forhold til, hvor snittet i virkeligheden kom til at ligge. Og hvor snittet kommer til at ligge, er et spørgsmål om ordningens indhold. Så hvis man kan flytte snittet, flytter man også ordningens indhold.

Jon Lauritzen:

Og det var der stadig drøftelser om, da du kom tilbage fra ferie, som jeg forstår dig?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om notatet i det videre forløb – nu er vi forbi pressemeddelelsen – blev taget frem eller drøftet eller henvist til på noget tidspunkt?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Heller ikke indirekte eller som en baggrundsforståelse? Det er lidt det, vi har hørt fra Uffe Toudal Pedersen. Han sagde, at det ligesom var en referenceramme for folk i departementet. Kan du genkalde dig det?

Jonas From Soelberg:

Nej, notatet er ikke noget, der står lysende i min hukommelse. Nu har jeg så heller ikke læst det i forbindelse med godkendelsen. Det kunne være, at det havde været anderledes, hvis det var sådan. Det ved jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Okay, der er et møde den 9. februar kl. 15.30, og der er jeg med på, at du er på ferie. Det er dagen før pressemeddelelsen på din sidste feriedag. Jeg antager, at du ikke var med på det møde kl. 15.30 på grund af din ferie. Er det rigtigt?

Jonas From Soelberg:

Det er korrekt.

Jon Lauritzen:

Fik du refereret eller blev det omtalt, hvad der var foregået på det møde?

Jonas From Soelberg:

Ja. Det står mig ikke soleklart, men i hvert fald var man ikke enige.

Jon Lauritzen:

Og hvem er ”man”?

Jonas From Soelberg:

Det var dem, der havde skrevet papiret, og ministeren.

Jon Lauritzen:

Og hvad gik uenigheden på?

Jonas From Soelberg:

Jeg fik den fortælling – og jeg tror, at det er Mark Thorsen, der har fortalt mig det – at de sidder i den minibus nede i Bruxelles og snakker om, hvad man kan, og hvad man ikke kan, på baggrund af de historier, der er i medierne. Ministeren får i hvert fald det indtryk på baggrund af den vejledning, som Lykke Sørensen giver hende, at hun har meget vide rammer i forhold til at indrette det område, som hun mener er mest hensigtsmæssigt. Og som jeg forstår det, så rammer den model, der bliver forelagt – og som de drøfter på det møde – ikke det, hun

gerne vil. Og det er det, de snakker om, som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Og den her gengivelse af mødet – at ministeren fik forelagt en ordning, som hun ikke kan godkende – var der andre end Mark Thorsen, som refererede det her for dig?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror også, at jeg på et tidspunkt har snakket med Jesper Gori om det, men det tror jeg er noget senere.

Jon Lauritzen:

Men sådan som du fik refereret mødet fra de øvrige deltagere ... var det på den samme måde? Var de tilbagemeldinger, du fik, i overensstemmelse?

Jonas From Soelberg:

Ja, det er ikke sådan, at jeg har haft et billede af, at der for alvor var forskellige udlægninger af, hvad det møde gik ud på.

Jon Lauritzen:

Fik du indtryk af, om mødet handlede om ordningen eller om, at der skulle skrives en pressemeddelelse?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at jeg vil sige, at det handlede om ordningen.

Jon Lauritzen:

Det er jeg helt enig i. Så vil jeg gerne spørge dig lidt til koncerndirektionsmødet dagen efter. Vi ved, at der er et koncerndirektionsmøde. Kan du huske, om du deltog? Vi kan godt lige prøve at kigge på indkaldelsen, som er på s. 200, hvis du skal have noget at hæfte dig ved.

Jonas From Soelberg:

Undskyld, hvad var spørgsmålet?

Jon Lauritzen:

Spørgsmålet er, om du kan huske, om du deltog i koncerndirektionsmødet den 10. februar.

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske mødet, men jeg er ret sikker på, at jeg deltog. Men som sagt havde jeg mit hoved et andet sted den formiddag.

Jon Lauritzen:

Ja, og jeg har snydt og kigget i din protokol fra Instrukskommissionen. Der siger du også, at du givetvis har deltaget, men at du ikke rigtig kan huske noget fra mødet. Og så ville jeg prøve at høre dig – nu har du måske tænkt lidt over det her, og sikkert også da du var i Instrukskommissionen – om du kan huske noget som helst fra mødet? Jeg ved godt, at det er svært at huske noget, man ikke kan huske, men om der er kommet nogen glimt frem efterfølgende?

Jonas From Soelberg:

Det er ikke tilfældet.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du efterfølgende har talt med f.eks. Lykke Sørensen om mødet, altså koncerndirektionsmødet?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan huske, at hun engang ... jeg kan ikke huske sammenhængen, men på et eller andet tidspunkt siger hun noget a la, at det, som hun siger til Henrik Grunnet på det møde, skal man ikke blæse op til noget meget stort i forhold til, at der blev kommunikeret klart og tydeligt til Udlændingestyrelsen, at der skulle være undtagelser. Det synes jeg, at jeg kan huske, at hun har fortalt. Jeg kan ikke tidsfæste det.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, i hvilken forbindelse? Hvad var formålet? I hvilken relation drøftede I det her med ... at Lykke Sørensen sagde til dig, at man ikke skal lægge for meget i det ... det tror jeg også, at hun nogenlunde selv har forklaret. Kan du huske, i hvilken kontekst, og hvad formålet var med, at I havde den her drøftelse?

Jonas From Soelberg:

Det var ikke bare os. Det var i et rum, hvor der var flere, men konteksten var i hvert fald, at vi skulle prøve et eller andet sted at stykke forløbet sammen i en tidslinje eller forklare, hvad

der var sket – det handler om at forklare forløbet på en eller anden måde. Om det er samrådet eller ombudsmanden, kan jeg ikke ...

Jon Lauritzen:

Så det var i en kontekst, at I skulle forklare eller forsvare, hvad der var sket? Er det sådan, man skal forstå det? Og så sagde hun: ”I den forbindelse kan vi ikke lægge for meget vægt på, hvad Udlændingestyrelsen har fået at vide”. Er det en rimelig forståelse af, hvad du sagde?

Jonas From Soelberg:

Ja, det passer meget godt.

Jon Lauritzen:

Og kom hun i den forbindelse ind på, hvad det var, hun havde sagt? Jeg ved godt, at du ikke rigtig kan huske mødet, men vi har fået forklaringer om, at Lykke Sørensen sagde, at der skulle være undtagelser, og at man ikke kunne have en absolut orden. Var det også en del af den drøftelse? Eller var det kun, at man ikke kan lægge for meget i, hvad Udlændingestyrelsen har fået at vide?

Jonas From Soelberg:

Hun gengav jo det, hun havde sagt, men at man i den her sammenhæng bare ikke kunne bruge det til særlig meget.

Jon Lauritzen:

Kan du prøve at fortælle, hvad hun gengav, at hun havde sagt? Nu tror jeg, at dit ord tæller lidt mere end mit i forhold til den her sag.

Jonas From Soelberg:

At man ikke kunne have en undtagelsesfri ordening.

Jon Lauritzen:

Så ved vi, at der kommer en pressemeddelelse ud senere på dagen, den 10. februar. Hvordan var du involveret i det, kan du fortælle om det?

Jonas From Soelberg:

Det er noget af det eneste faglige, jeg kan huske fra den dag. Jeg tror, at det er Mia Tang, pressechefen, der kommer til mig og siger, at der er den her pressemeddelelse, som skal godkendes.

Og der har huset – som jeg husker, at hun siger det – sagt, at der skal en sætning med om noget med menneskelige hensyn, og den vil ministeren eller Mark Thorsen ikke have med. Og så går vi ind til Uffe Toudal Pedersen, og han ender med at sige: ”Jamen så tag den ud”. Og så, som jeg husker det, går pressemeddelelsen ud.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om det var ministeren eller Mark Thorsen, der sagde, at det med de menneskelige hensyn skulle ud af pressemeddelelsen?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at det var ministeren, men jeg er ikke sikker. Pressefolkene kunne fint snakke med Mark Thorsen, også omkring sådan nogle ting. Men i og med, at det var huset, som gerne ville ... så tænker jeg, at det har været ministeren, de har været inde ved.

Jon Lauritzen:

Og den drøftelse eller snak, som du og Mia Tang havde med Uffe Toudal Pedersen – hvor foregik den? Og sådan ca. hvornår, kan du huske det? Kan du prøve at beskrive det?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske tidspunktet, men som jeg husker det, står vi i dørkarmen ind til Uffe Toudals kontor og fremlægger sagen for ham, og han siger så: ”Tag den ud”.

Jon Lauritzen:

Og det med de menneskelige hensyn, der skulle ud, var i øvrigt Uffe Toudal Pedersens egen indsættelse. Var der andre til stede på det tidspunkt, eller var det bare dig, Uffe Toudal Pedersen og Mia Tang?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan huske, at jeg, Uffe Toudal Pedersen og Mia Tang står der, men det kan godt være, at der var andre. Det er os tre, jeg kan huske.

Jon Lauritzen:

Og det her med ”så tag det dog ud” ... var det sådan, du sagde det? Var det sådan, du husker, at ordene faldt fra Uffe Toudal Pedersen?

Jonas From Soelberg:

Jeg husker ikke et ”dog”. Men: ”Så tag det ud”.

Jon Lauritzen:

Og hvad skete der så efter det? Du sagde, at det her var meget kort tid før, at pressemeddelelsen blev sendt ud.

Jonas From Soelberg:

Som sagt er det dét, jeg kan huske. Jeg går ud fra, at Mia Tang så er gået tilbage og har sendt pressemeddelelsen ud.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige prøve at læse op for dig, hvad Mia Tang husker om det her – bare lige for eventuelt at sikre mig din hukommelse. Hun forklarede under afhøringen den 29. september 2021 (dag 12):

”Det var det, som jeg tog forskud på før. Jeg husker, at da den endelige version foreligger efter x antal runder, går jeg ind til ministeren med den – som vi plejer at gøre med at få godkendt pressemeddelelser – og hun har et ønske om, at sætningen udgår. Jeg går sammen med Jonas From Soelberg ind til Uffe Toudal, departementschefen, og beder ham om at forholde sig til den ændring, netop fordi den har cirklet rundt i systemet. Så tager de en snak om det, og så får jeg grønt lys til, at sætningen udgår, da de har taget en vending på det. Og så udsender jeg pressemeddelelsen.”

Er det også sådan, du husker det?

Jonas From Soelberg:

Ja, det passer meget godt.

Jon Lauritzen:

Hvor sikker er din hukommelse på det her?

Jonas From Soelberg:

Den er ret sikker.

Jon Lauritzen:

Og jeg spørger fordi, at vi også har haft Uffe Toudal inde at afgive forklaring om det her. Det

var under afhøringen 24. september 2021 (dag 10), hvor han sagde:

”Som jeg husker det, sker der det, da koncern-direktionsmødet er slut, at vi skal have gjort pressemeddelelsen færdig. Vores mødelokale var lige overfor på den anden side af gangen. Jeg tror, at det starter med, at vi mødes i døren og så går ind og vender det inde på ministerens kontor. Og så diskuterer vi det frem og tilbage igen – spørgsmålet om nuancer versus tydelig kommunikation. Det er ikke mindst Mark Thorsen, som understreger, at hvis man skal have en tydelig kommunikation, kan man ikke have mange forskellige budskaber med i sådan en pressemeddelelse, og at det derfor gælder om at have hovedbudskabet klart stående i pressemeddelelsen. På et tidspunkt i den diskussion – og den tager ikke så lang tid, for vi havde været igennem det adskillige gange – kører det frem og tilbage med en armlægning, og så siger jeg til sidst noget i retning af: ”Okay, okay. Så tag det dog ud””

Og det, som jeg vil spørge dig ind til, er: Da du havde den her snak med Uffe Toudal, havde du da en fornemmelse af, at det var en diskussion, han allerede havde haft én gang? Det er i hvert fald næsten det samme ordvalg. Der er lige et ”dog” for meget, ikke?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at jeg havde et indtryk af, at det var kommunikationen på en proces frem og tilbage, som vi stod med. Men der kan have været mange ting, jeg ikke har været en del af. Jeg ved heller ikke, om han er gået ind på ministerens kontor bagefter og haft en snak med Inger Støjberg og Mark Thorsen om de her ting. Men som jeg husker det, så er det Uffe Toudal, der træffer selve beslutningen om at tage den dér sætning ud af pressemeddelelsen, og den træffer han, mens Mia Tang og jeg står i døren. Og så ryger pressemeddelelsen ud.

Jon Lauritzen:

Det var heller ikke for at få dig til at tvivle på, hvad du har sagt. Det var bare for at give dig lejlighed til lige at tænke en ekstra gang og forholde dig til, at Uffe Toudal i hvert fald havde

sagt noget, der var en lille smule anderledes. Så vil jeg gå videre til lidt senere på dagen. Der har vi hørt om, at der er en telefonsamtale mellem Line Skytte Hansen og Lene Vejrum. Her tilbage i 2016 – i februar eller derefter – kan du huske, om du blev orienteret eller hørte om den her telefonsamtale?

Jonas From Soelberg:

Den fremgik jo af diverse materiale, når vi skulle udlægge sagens forløb. Det var Udlændingestyrelsens gengivelse af samtalen, der fremgik af materialet.

Jon Lauritzen:

Og vi kan måske lige prøve at se den. Jeg tror, at den er på s. 1515, hvis jeg ikke husker forkert. Det var godt husket. Er det den her, som du refererer til, når du siger, at den lå i materialet? Du skal lige have lov til at læse den. Jeg kan også læse den højt for dig, hvis du foretrækker det?

Jonas From Soelberg:

Ja, det er den. Men jeg er ikke sikker på, at jeg faktisk har læst den fra ende til anden. Indholdet af den har været gengivet i diverse sammenhænge. Jeg tror mest, at det, jeg læste, var deres udtalelse til ombudsmanden, hvor de også gengiver i hvert fald de væsentlige dele af det. Og så har jeg – det tror jeg også, at jeg sagde til Instrukskommissionen – ikke været bekendt med, at der var andre udlægninger sådan direkte af det, men som jeg husker det, har jeg haft nogle snakke med Line Skytte Hansen, hvor hun i hvert fald har udtrykt utilfredshed med notatet dér.

Jon Lauritzen:

Og de snakke, som du havde med Line Skytte Hansen – var det op til forklaringerne i Instrukskommissionen, at du havde de drøftelser?

Jonas From Soelberg:

Det kan jeg ikke huske. Jeg kan huske, at jeg – da jeg skulle forberede mig til Instrukskommissionen – læste en mail, som hun havde skrevet til nogle af sine folk i kontoret, hvor hun siger et eller andet a la: ”Hvis det virkelig var det, de havde hørt, så burde man jo have bedt om at få

det på skrift”. Jeg tror, at det var nogenlunde samtidig med, at hun skrev den mail.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger fordi, at du i din protokol fra Instrukskommissionen siger, at det først var i forbindelse med Instrukskommissionens undersøgelse, at du havde hørt om, at der var en anden udlægning.

Jonas From Soelberg:

Ja, det er også korrekt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du før indlægget til Folketingets Ombudsmand havde hørt om den her samtale, altså den 28. april? Kan du huske, om du havde hørt om telefonsamtalen i dagene efter den 10. februar eller måske ligefrem på dagen?

Jonas From Soelberg:

Nej, det siger mig ikke noget.

Jon Lauritzen:

Vi har også en udtalelse fra departementet den 4. maj til ombudsmanden. Der kan vi se – det er på s. 2168 – her øverst lige over pkt. 2, at der vedlægges den her udtalelse. Så er det i dét her forløb, at du husker, at du har set det? Vi kan godt lige kigge på s. 2020, for der kan vi se, at du er godkender på det her. Er det dét her, du genkaldte dig før, da du sagde det med ombudsmanden? Vi kan også se det i det dokument, der hedder ”medsendte akter”. Der er det her notat bilag 1. Er det dét, du kan genkalde dig?

Jonas From Soelberg:

Ja, det passer meget godt.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du i forbindelse med godkendelsen af det her til Folketingets Ombudsmand drøftede svaret eller sagen med Line Skytte Mørk Hansen?

Jonas From Soelberg:

Nej, det kan jeg ikke huske. Som jeg sagde før, har jeg haft nogle snakke med hende, hvor hun generelt har udtrykt utilfredshed med, at der blev taget det telefonnotat. Men jeg kan ikke

lige huske, i hvilken sammenhæng det var. Jeg tror, at det var umiddelbart tidsmæssigt sammenfaldende med, at hun skriver en mail til sine medarbejdere, som også gengiver den utilfredshed.

Jon Lauritzen:

Nu tror jeg måske, at jeg er lidt forvirret, fordi før synes jeg, at du sagde, at det først var i forbindelse med Instrukskommissionens arbejde, at du bliver opmærksom på, at der var en anden udlægning. Og den mail, som du refererer til, er fra midt i maj måned 2017 ... jeg er ikke helt sikker ... men kan du huske, om det var det ene eller det andet?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at det, jeg sagde til Instrukskommissionen, var, at det først er i forbindelse med de afhøringer dér, at jeg bliver bekendt med, at hun har oplevelsen af, at hun sidder med et notat foran sig og gennemgår det. Det, jeg hører hende sige i 2017, er en generel utilfredshed med telefonnotatet.

Jon Lauritzen:

Og den generelle utilfredshed, hun udtrykte der i 2017 på et eller andet tidspunkt – hvad bestod den i?

Jonas From Soelberg:

Det kom hun aldrig rigtig ind på. Ud over at sige det, som jeg gengav før, som hun også har skrevet til sine medarbejdere: at hvis det var dét, de havde hørt, så skulle man jo have reageret. Og deri må man jo også lægge, tænker jeg ... der må det ikke være det, der er hendes hukommelse. Men som jeg sagde før ... at hun rent faktisk har oplevelsen af, at hun sidder og læser op, bliver jeg først bevidst om i forbindelse med Instrukskommissionen.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige prøve at gå tilbage til den 10. februar, hvis vi kigger på s. 262. Det er kl. 14.41, så det er ret kort tid, efter at pressemeddelelsen er sendt ud. Der skriver Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen, Mia Tang, dig, Anne Nygaard Just, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori med overskriften ”tilbage melding”

og med et opfølgingsflag, der hedder ”Opfølgning”:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Kan du huske, om du læste den her mail, da du modtog den?

Jonas From Soelberg:

Nej, det kan jeg ikke huske noget detaljeret om.

Jon Lauritzen:

Det her med, at:

”De sætter det i værk så hurtigt de kan ...”

Kan du huske nogen drøftelser eller stemning eller andet om hastigheden i forhold til at få ordningen i gang eller iværksat?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Du havde ikke en fornemmelse af, at det her skulle gå stærkt?

Jonas From Soelberg:

Nej, jeg tror, at det var vigtigt, at der blev fulgt op på ministerens udmelding, men at det skulle gå superduperhurtigt, står mig ikke superpræsent.

Jon Lauritzen:

Vi har også senere samme dag på s. 283 en mail kl. 17.42, hvor Lene Vejrum's mail fra kl. 16.40 til Line Skytte Mørk Hansen bliver sendt videre bl.a. til dig og så til en række andre – departementschefen, den særlige rådgiver, Lykke Sørensen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just, Mia Tang og Jesper Gori, kontorchef i Familiesammenføring. Kan du huske, om den her blev

drøftet? Og jeg kan se, at du er på sammen med Mia Tang i den her mail, ligesom du var på den sidste mail. Hvorfor var I inkluderet i det her i ledelsessekretariatet, ved du det?

Jonas From Soelberg:

Jeg ved ikke, hvad Line Skytte Hansen har tænkt, men jeg tænker, at det nok er fordi, at hun tænker, at det er en pressesag, så der kan komme henvendelser på det.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om du læste den her mail eller den mail, der var vedhæftet – den kan vi lige se på den næste side, s. 284. Det er til operatørerne fra Ditte Kruse Dankert. Og det, der er interessant i den mail, er, at der til sidst i andet afsnit står:

”... Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Kan du huske, om du læste de to mails, eller om du overværede drøftelser af de her mails blandt personkredsen, der fik orienteringen? Vi kan lige gå en side tilbage, hvis du skal huske navnene.

Jonas From Soelberg:

Nej, det siger mig ikke noget.

Jon Lauritzen:

Har du nogen forklaring på, hvorfor der bliver orienteret så bredt ud i huset? Det er både to afdelingschefer, en departementschef, kontorchef og pressechef og alle mulige andre. Var det en sag, der fyldte hos jer på det tidspunkt?

Jonas From Soelberg:

Det var det jo nok. Der var i hvert fald presseopmærksomhed på det. Og der var også kritik fra andre politiske partier. Men jeg kan ikke huske noget særligt om det.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige går frem til den 12. februar, har vi en mail fra Line Skytte Mørk Hansen, og det er på s. 329. Og jeg ved ikke, om det betyder noget, men du står i hvert fald på som den første modtager, og så er der Mark Thorsen, Anette

Görtz, Anne Nygaard Just og Mia Tang. Og hun skriver kl. 15.18:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”

Kan du huske noget om den henvendelse?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Her kan vi se, at der er en udvikling i tallene. Ved du, om ministeren fik besked om det?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så har vi den 22. februar. Der har vi et svar – og det er på s. 559 – til Laura Purup, hvor Andreas Højmark Andersen skriver:

”Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.

Håber, det er ok!”

Og så med et link til pressemeddelelsen. Kan du have været en af de kloge og dygtige mennesker, som Andreas Højmark Andersen har talt med?

Jonas From Soelberg:

Det tror jeg ikke, men det kan da godt være, at han betragter mig som sådan.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger fordi, at vi også har haft Line Skytte Mørk Hansen inde, og hun troede – og det er også bare, hvad hun troede – at Andreas Højmark Andersen har talt med sin egen chef eller stukket hovedet ind til Uffe Toudal Pedersen. Det er baggrunden for, at jeg lige ville spørge, om du havde nogen hukommelse om det, men det hører jeg dig som om, at du ikke har.

Jonas From Soelberg:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Så har vi et folketingsspørgsmål 630 på s. 617. Det er Naser Khader, der den 10. februar stiller et spørgsmål, og jeg kan lige læse spørgsmålet op for dig:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Og så kommer svaret – jeg ved ikke, hvor præsent du har det, skal vi lige løbe det igennem? Det tror jeg, at vi gør:

”Da jeg blev bekendt med problemstillingen om barnebrude i de danske asylcentre i slutningen af januar, bad jeg med det samme Udlændingestyrelsen om at afdække omfanget af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret i danske asylcentre, og som har en ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har på baggrund af en høring af indkvarteringsoperatørerne oplyst, at der på tidspunktet for høringen var indkvarteret 27 mindreårige asylansøgere i de danske asylcentre, som havde en ægtefælle eller samlever, der enten var indkvarteret på samme eller et andet asylcenter, eller var herboende. Antallet af indkvarterede asylansøgere ændrer sig hele tiden og afhænger bl.a. af antallet af nyindrejste asylansøgere. Antallet af mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever vil derfor også løbende ændre sig.

Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det er især det tredje afsnit, jeg læste op for dig, som interesserer os. Vi kan se, at du har godkendt det her svar. Vi kan se på s. 428, at du står som godkender på trin 2. Kan du huske forløbet med det her folketings svar? Hvordan du var inde over, og om du læste det?

Jonas From Soelberg

Nej.

Jon Lauritzen:

Du kan ikke huske, at du har læst det?

Jonas From Soelberg:

Jeg har helt sikkert læst det, men jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Du kan ikke genkalde dig noget? Den formulering, der er nede i tredje afsnit, minder rigtig meget om pressemeddelelsen, og det slutter også af med, at dem, der i dag lever sammen med deres ægtefælle, ligeledes vil blive indkvarteret adskilt – altså absolut sprog. Men det er ikke noget, du genkalder dig?

Jonas From Soelberg:

Nej, det er ikke noget, der står i min hukommelse. Det er ikke noget, jeg har knyttet nogen erindringer til.

Jon Lauritzen:

Når du står som godkender på trin 2, hvad er det så udtryk for? Det var lidt det, vi var inde på før. Er det kun fordi, at du kan se, at du var godkender, at du kan huske, at du har læst det?

Jonas From Soelberg:

Ja, det er korrekt. Jeg kan konstatere, at jeg har læst det.

Jon Lauritzen:

Okay. Så vil jeg ikke spørge dig nærmere ind til det. Så har vi en forespørgselsdebat i marts måned, hvor Statsministeriet beder om bidrag. Vi kan se på s. 308, at der bliver bedt om bidrag. Hvad kan du huske fra jeres bidrag til den her forespørgselsdebat? Vi kan se, at Katrine Bank Nielsen til Statsministeriet med dig cc sender:

”... UIBMs bidrag til forespørgselsdebatten. Talepunkter er indarbejdet i de relevante notater”

Vi kan godt kigge på notatet. Det er på s. 310. Jeg kan godt røbe, at det minder relativt meget om det svar, vi lige kiggede på til Folketinget. Der er også nogle talepunkter på den næste side, s. 311, som det er meningen, at statsministeren kan sige, hvis det her kommer op, og det er især fra bulletpoint 3:

”...

- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.
- Jeg har også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.
- Det siger sig selv, at jeg bifalder udlændinge-, integrations- og boligministerens ...”

Giver det her nogen hukommelse for dig? Kan du huske drøftelserne?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske det her. Men den sætning:

”Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Den sætning er – som jeg husker det – gengivet i et svar til Folketinget. Jeg kan ikke huske det i den her forbindelse eller i forbindelse med svaret. Men efterfølgende har jeg snakket med Jesper Gori om, at det var noget, de skrev ind for at signalere, at det ikke er sådan, at alle skal skilles ad, for hvis det var tilfældet, ville det ikke give mening at snakke om, at man skulle omsætte den generelle instruks til retningslinjer i de konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvornår du har talt med Jesper Gori om det her?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Er det sådan nogenlunde på det tidspunkt, eller er det senere? F.eks. året efter, hvor man skal til at forklare sig?

Jonas From Soelberg:

Nu ved jeg ikke, hvornår du tænker, at man skal begynde at forklare sig. Mit bud ville være 2017.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg kan sige, at det også passer nogenlunde med, hvad Jesper Gori har sagt. Det kunne jo også være, at retningslinjerne var de mere praktiske retningslinjer. Men det skal jeg nok lade være at trætte dig med. Hvis vi ser på s. 819 – og jeg er opmærksom på, at du sagde, at du ikke kan huske så meget fra de her bidrag – men her skriver Tanja Franck til Stephan Andreas Damgaard, altså ovre i Statsministeriet:

”Du skal ikke rykke for barnebrude. Der er problemer og de venter på Uffe kommer tilbage. Tanja”

Er det noget, du kan genkalde dig – at der var problemer i forbindelse med det her?

Jonas From Soelberg:

Er det ikke dér, hvor der er den dér todelte bullet? Det mener jeg, at det er.

Jon Lauritzen:

Jo, nu prøver jeg jo at være opmærksom på ikke at lægge ord i munden på dig, men der kommer et nyt bidrag.

Jonas From Soelberg:

Det er også bare for at sige, at det er en sag, som man har tænkt over rigtig, rigtig mange gange, siden de her ting skete. Så hvornår man ligesom kan fæstne det til ... det flyder lidt sammen for én.

Jon Lauritzen:

Det kan jeg godt forstå, og jeg prøver som sagt også at undgå at lægge ord i munden på dig. Men vi kan se, hvis vi ser på s. 820, altså den næste side, at der kommer et bidrag mere. Og her er der på s. 823 to alternative versioner af den anden og sidste dot, henholdsvis ”husets” og ”ministerens”. Og mailen på s. 820 får du også lige. Du kan se, at du sammen med Lykke Sørensen og Andreas Højmark Andersen får den i cc, hvor Sofie Odgaard sender den direkte til Uffe Toudal Pedersen. Og hun spørger så Uffe Toudal Pedersen:

”Vil du tale med ministeren om sagen, eller skal vi orientere hende?”

Sofie Odgaard er en af dine medarbejdere, som jeg forstår det. Kan du huske det her forløb?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Det her med, at der er to alternative versioner, husets vurdering og ministerens vurdering... har du været ude for før, at I har skullet sende noget over til et andet ministerium – i det her tilfælde Statsministeriet – hvor huset og ministeren var uenige?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad uenigheden bestod i?

Jonas From Soelberg:

Når man læser det, kan man se, at det ene står lidt mere skarpt end det andet. Men igen, jeg sidder her og læser tingene og kommer med bud på det. Det er ikke hukommelse på den måde, som jeg tænker, at du er ude efter.

Jon Lauritzen:

Ja, jeg er mere efter, hvad du kan huske fra den gang end tekstanalyse – det har vi 26 dygtige dommere, der nok skal hjælpe med.

Jonas From Soelberg:

Præcis.

Jon Lauritzen:

Og vi kan også lige for en god ordens skyld tage godkendelsesforløbet. På s. 743 kan vi se, at du er inde og godkende på trin 3. Gjorde du dig her nogen overvejelser i forhold til, at du kort tid forinden havde godkendt et andet bidrag til Statsministeriet, eller var der nogen drøftelser om det?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske det.

Jon Lauritzen:

Det er også helt fair. Det er lang tid siden. Så har vi et andet udvalgs spørgsmål, og det er det, der hedder 302 fra den 9. marts på s. 1067, hvor spørgsmålet er:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Det er stillet af Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti. Der er først et bidrag med beskrivelse fra Udlændingestyrelsen, og så kommer det nederst på siden:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Og på s. 427 kan vi se, at du også er godkender på det her svar. Kan du huske det her?

Jonas From Soelberg:

Nej. Men som jeg sagde, er det noget, jeg har snakket med Jesper Gori om senere.

Jon Lauritzen:

Ja, det er det med, hvad man skal forstå ved at omsætte. Men du kan ikke huske selve forløbet af besvarelsen af spørgsmål 302?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Kort tid forinden dette her har vi også et forløb med forelæggelse af fem konkrete sager. Hvis vi kigger på s. 815, kan vi se, at Ditte Kruse Dankert den 3. marts kl. 14.50 sender et notat om forelæggelse af fem konkrete sager. Og vi kan godt se på notatet også, det er på s. 816, hvor der er fem sager. Kan du huske forløbet med, at der skulle forelægges fem sager?

Jonas From Soelberg:

Det, jeg kan huske, er, at vi på et eller andet tidspunkt sidder inde på Uffe Toudal Pedersens kontor med nogle papirer foran os, der beskriver nogle konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Undskyld, hvis vi prøver at bladre et par sider frem. Kan du huske, om det var det her, eller om I også havde selve sagsbilagene?

Jonas From Soelberg:

Det kan jeg ikke huske. Nogle papirer, der beskrev de konkrete sager på en eller anden måde.

Jon Lauritzen:

Og hvad gik mødet eller drøftelserne ud på?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at man til at starte med i forløbet har en oplevelse af, at der er nogle internationale forpligtelser, som på en eller anden måde begrænser os i at indkvartere, som man gerne vil. Også på baggrund af den rådgivning, ministeren havde fået nede i minibussen om, at der var relativt vide rammer for det. Et eller andet sted var grænsen, men om grænsen overhovedet var relevant i de konkrete sager, var tvivlsomt. Men da de her sager så kommer ind, og man ser den virkelighed, så kan man godt se, at vi nok rammer den dér situation før.

Jon Lauritzen:

Og du siger, at mødet var på Uffe Toudal Pedersens kontor, som du husker det?

Jonas From Soelberg:

Ja, det er det scenarie, jeg har i mit hoved, når jeg husker tilbage på de konkrete sager. Men om de andre er gået ind, eller om der var et efterfølgende møde inde ved ministeren også ... det kan godt være. Men jeg husker, at det var inde hos Uffe Toudal Pedersen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der ellers deltog i mødet?

Jonas From Soelberg:

Uffe Toudal Pedersen og i hvert fald Anne Just.

Jon Lauritzen:

Hvad med Line Skytte Mørk Hansen?

Jonas From Soelberg:

Det bliver spekulation.

Jon Lauritzen:

Jeg spørger fordi, jeg igen har snydt og kigget i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 706, og der forklarede du til Instrukskommissionen:

”Som han husker det, deltog Line Skytte Mørk Hansen, Uffe Toudal Pedersen og han selv, men der var flere mødedeltagere end de tre. Han erindrer ikke, om Inger Støjberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen eller Jesper Gori deltog.

Så det var derfor, jeg spurgte specifikt ind til Line Skytte Hansen.

Jonas From Soelberg:

Det kan sagtens være, at hun har været med. Det ville være nærliggende, eftersom Anne Just var ansat i hendes afdeling.

Jon Lauritzen:

Ja, og der står også samme sted, at det muligvis kan have været et formøde. Men I sad på mødet ... havde du selv nogen dokumenter med, eller lå de, da du kom? Og hvilke typer af dokumenter – kunne der have været udtalelser fra fagpersoner, eller var det notatet, som vi så før?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror faktisk ikke, at der var et sæt papirer til mig. Det var de andre, der sad med dem, så jeg kiggede lidt over skuldrene, og jeg kan ikke huske indholdet af papirerne detaljeret.

Jon Lauritzen:

Men lægejournaler eller udtalelser fra fagpersoner eller tilsvarende – kan det have været noget af det, du kiggede over skulderen på?

Jonas From Soelberg:

Som jeg sagde før, kan jeg ikke huske indholdet af papirerne detaljeret. Det var nogle papirer, som beskrev de konkrete sager. Det, jeg hæftede mig ved, var en bestemt sag om en pige, der var blevet gift som 12-årig, havde været på en forfærdelig rejse herop og var blevet voldtaget og havde en mand, som var altafgørende i forhold til, at barnet kunne have det godt om natten, fordi hun havde en masse psykologiske udfordringer. Det er det, jeg kan huske.

Jon Lauritzen:

Og kan du huske, om der var nogen psykolog-udtalelser eksempelvis i den eller nogen af de andre sager?

Jonas From Soelberg:

Nej, det var omstændighederne, jeg hæftede mig ved, så jeg kan ikke huske de der ting.

Jon Lauritzen:

Vi ved, at der samme dag også er et møde, hvor ministeren og Mark Thorsen deltager, hvor de her sager også er fremme. Kan du huske, om du har deltaget i et møde, hvor ministeren og Mark Thorsen også var med om de konkrete sager?

Jonas From Soelberg:

Nej. Det, jeg kan huske, er mødet inde på Uffe Toudal Pedersens kontor. Om der har været et med ministeren ... det kan sagtens være. Det er ikke det, jeg kan huske. Det, jeg kan huske, er det med Uffe Toudal Pedersen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om der blev refereret for dig, eller om du selv har oplevet, hvilken holdning ministeren eller Mark Thorsen havde til de her konkrete sager, som I sad og kiggede på? Eller om de havde en generel holdning til validiteten af udtalelser fra fagpersoner?

Jonas From Soelberg:

Det bliver sådan mere generelt, for jeg er ikke sikker på, at det er knyttet specifikt til den her sag. Men jeg kan huske, at vi i andre sammenhænge ... eller det kan også være, at det faktisk er i den her sammenhæng ... Jeg har hørt Mark Thorsen og – tror jeg – også ministeren sige, at sådan nogle fagpersoner nogle gange kan lave nogle udtalelser, fordi de gerne vil opnå et eller andet formål på en udlændings vegne.

Jon Lauritzen:

Det er også det, du forklarede for Instrukskommissionen. Kan du huske, om det var i den her forbindelse – altså i forbindelse med dette møde – hvor det synspunkt kom op, eller var det sådan et generelt synspunkt?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at jeg betragtede det som et generelt synspunkt. De eneste sager, jeg sådan konkret kan huske det i forhold til, var indfødsretssager, hvor der også var blevet lagt sag an mod læger,

som ordret havde brugt den samme udtalelse i 25 forskellige sager. Måske endda flere.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det her er godt sted for en pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. I forhold til drøftelserne om de fem konkrete sager ... kan du huske, om børnekonventionen var oppe i den forbindelse?

Jonas From Soelberg:

Det, som vi talte om i forhold til den sag, som jeg sagde, at jeg kunne huske lidt af detaljerne omkring ... der var det et spørgsmål, om det var i det lille barns tarv, at faren ikke kunne sove på værelset.

Jon Lauritzen:

Og det gjorde I i kontekst af børnekonventionen?

Jonas From Soelberg:

Når man snakker om barnets tarv, så er det i mit hoved børnekonventionen.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I kom til en konklusion på den sag, I drøftede der?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Lidt senere samme dag den 9. marts kl. 17.44, har vi på s. 1035 en mail fra Jesper Gori til bl.a. dig, og hvis vi kigger nederst på siden, står der:

”Jeg har med JM mundtligt forsøgt at afstemme 1) den mulige betydning af adskilt indkvartering af en mindreårig og dennes ægtefælle/samlever (”deler ikke seng og bord”) på en sådan

måde, at parret indkvarteres på samme center i separate værelser (måske ovenikøbet på værelser, der ligger ved siden af hinanden) holdt op i mod 2) adskillelsens forenelighed med børnekonventionen (barnets tarv) eller EMRK (retten til familieliv) i tilfælde, hvor indkvartering på separate centre ellers ville være ulovligt.”

Og hvis vi lige går en side frem, til s. 1036, har vi i næstsidste afsnit:

”JM’s klare vurdering var derfor, at en adskillelse i separate værelser, men dog på samme center, ikke reelt vil få betydning for vurderingen af, om adskillelsen er ulovlig. JM satte i øvrigt spørgsmålstegn ved, om der i disse situationer overhovedet vil være hjemmel til at iværksætte et flyttepåbud; en vurdering jeg umiddelbart deler.”

Nu er det her en mail, du har fået en kopi af. Kan du huske det her tema eller drøftelsen, der ligger bag det?

Jonas From Soelberg:

Lidt. Det, jeg i hvert fald hæftede mig ved – når jeg tænker tilbage på det – er det med ... som jeg husker Jesper Goris gengivelse af tilbagemeldingen fra Justitsministeriet, var det væsentlige sanktionering. Du kunne godt sige til folk: ”I skal sove på hver jeres værelse”. Men hvis de så ikke gjorde det, og du så sanktionerede det, så var det, at det kunne være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Og hvad var ministerens reaktion på det – at der ikke ville være forskel på, om man adskilte på separate værelser eller på forskellige centre?

Jonas From Soelberg:

Men emnet er ikke noget, jeg husker en drøftelse af med ministeren. Det er noget, jeg har snakket med Jesper Gori om, sikkert på gangen eller sådan et eller andet.

Jon Lauritzen:

Kan du erindre, hvad Jesper Gori fortalte dig på gangen?

Jonas From Soelberg:

Jeg mener i forhold til emnet, ikke i forhold til et eventuelt møde med ministeren.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige prøve at vise dig noget fra din forklaring for Instrukskommissionen. Vi er i det sidste afsnit på s. 708 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol:

”Efter at Justitsministeriet havde været inde over sagen, var det sanktionen, der var afgørende. Så længe der ikke var en sanktion for at bryde udgangspunktet om at sove på hvert sit værelse, var det i orden. Så vidt han erindrer, sagde enten ministeren eller Mark Thorsen, at det i så fald var ligegyldigt, hvorefter overvejelser om indkvartering på samme center, men på to forskellige værelser, blev lagt til side. Hele pointen var, at man skulle gå længere, og hvis man ikke kunne det, var det lige meget.”

Kan du vedstå dig det?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi har også en henvendelse fra Røde Kors. Den er i hovedekstrakten s. 876 og også til dig blandt flere. Kan du huske den henvendelse fra Røde Kors eller de drøftelser, der var om den?

Jonas From Soelberg:

Altså henvendelsen fra Røde Kors? Nej.

Jon Lauritzen:

Der var ikke nogen, der undrede sig over, at Røde Kors rettede henvendelse for at bede om en dispensationsadgang?

Jonas From Soelberg:

Henvendelsen fra Røde Kors er jeg blevet opmærksom på senere i forløbet. Det er ikke én, jeg kan huske fra 2016.

Jon Lauritzen:

Okay, vi går vi videre til samråd Z. Jeg vil høre, hvad du kan huske vedrørende forberedelsen og udarbejdelsen af beredskabet til samråd Z?

Jonas From Soelberg:

Det, jeg primært husker omkring forberedelsen, var drøftelsen om, hvorvidt man skulle nævne kongebrevseksemplet som et eksempel, eller om man bare skulle sige, at man i tilfælde af kongebrev ville gøre en undtagelse fra hovedreglen.

Jon Lauritzen:

Hvordan var du involveret i den her drøftelse? Det var vist noget med, at I var i Aalborg, hvis jeg ikke husker helt forkert?

Jonas From Soelberg:

Ja, vi drøftede det bl.a. oppe til et møde i Aalborg, som ministerens deltog i. Jeg tror, at det var et kommunaløkonomisk topmøde eller et politisk topmøde i hvert fald. Og så vidt jeg husker det, var det fra ministeriet mig, Andreas Højmark Andersen og Mark Thorsen, der var med deroppe. Og der kørte forberedelsen af det her ved siden af, og vi havde en kort drøftelse i foyeren omkring det med ”for eksempel” eller ej. Det er noget, som vi vender tilbage til senere, men der havde vi også en drøftelse af det.

Jon Lauritzen:

Havde I også en drøftelse om, hvorvidt der skulle nævnes internationale konventioner?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske, at vi drøftede det, men jeg tror, at det for mig har været klart, at ministeren ikke ønskede at nævne internationale konventioner.

Jon Lauritzen:

Og nu siger du, at ... Var ministeren meget klar på det her? Hvordan lød ordene? Eller hvordan var samtalen?

Jonas From Soelberg:

I den politiske kontekst, der var dengang, var linjerne jo lidt trukket op, og hun var meget opmærksom på, at hun skulle holde sig på den rigtige side af stregen. Og der var nogle ting, som rejste et rødt flag i den sammenhæng, og de internationale konventioner var en af dem. Så det vigtige for hende var at nævne et eksempel, som på en eller anden måde var blevet

blåstemplet af samfundet Danmark, og der lå kongebrevseksemplet bare mere i tråd med de synspunkter, hun ønskede at udtrykke. Når man tager ind til sådan et samråd, forestiller man sig også, hvad det er for nogle spørgsmål, der kommer. Jeg havde oplevelsen af, at det, hun tænkte, var, at hvis man sagde ”for eksempel”, ville der blive boret i det, og det var ikke en vej, hun ønskede, at det samråd skulle gå ned ad.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, om ministeren var meget klar på det, er, at det er sådan, du har forklaret det for Instrukskommissionen. Vi kan godt kigge på s. 709 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol i tredje afsnit:

”Som led i forberedelsen af talepapiret til samråd Z havde de i Aalborg en drøftelse af eksempler, hvor ministeren var meget klar på, at hun ikke ville nævne de internationale konventioner som et eksempel.”

Er det også sådan, du husker det i dag?

Jonas From Soelberg:

Ja, det var ikke det eksempel, hun ville nævne.

Jon Lauritzen:

Og så var du lidt inde på kongebrevseksemplet før. Hvad var drøftelserne i forhold til det?

Jonas From Soelberg:

Det var det, jeg også sagde før ... at når man har fået et kongebrev af myndighederne i Danmark, så er ens relation ligesom blåstemplet af myndighederne, og så løfter det ikke så mange øjenbryn, at man får lov til at sove sammen på samme center.

Jon Lauritzen:

Så budskabet fra Aalborg var, at det var alene kongebrevseksemplet, der skulle med i talen? Eller hvordan skal jeg forstå det?

Jonas From Soelberg:

Jeg husker, at vi landede den sådan, at hun sådan set var åben for at sige ”for eksempel” deroppe. Men det var ikke dér, det blev afgjort, for vi drøfter det igen senere.

Jon Lauritzen:

Det passer meget godt med mit næste spørgsmål, som er, hvad du kan huske om ”for eksempel”? Altså, om det skulle med eller ikke skulle med, og om du husker nogen møder om det?

Jonas From Soelberg:

Der er et møde inde på ministerens kontor, hvor emnet også er oppe, og vi snakker om det igen: ”For eksempel/ikke for eksempel”. Som jeg husker det, siger Uffe Toudal Pedersen et eller andet i stil med: ”Nu er det alvor” eller sådan et eller andet. Og jeg tror, at jeg i Instrukskommissionen blev foreholdt Jesper Goris forklaring, og det kan sagtens være, at det er rigtigt. Jeg husker det ikke så tydeligt. Jeg husker det dér: ”Nu bliver det alvor” eller sådan et eller andet.

Jon Lauritzen:

Kan du også huske, om der blev sagt: ”Ellers så ringer jeg til Statsministeriet”?

Jonas From Soelberg:

Jeg synes, at jeg kan huske, at Uffe Toudal Pedersen på et eller andet tidspunkt siger noget i den stil. Og det kan sagtens være, at det har været på det møde.

Jon Lauritzen:

Hvorfor var det så vanskeligt at få ministeren til at nævne undtagelser? Har du nogen hukommelse om det?

Jonas From Soelberg:

Uden undtagelser? Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår?

Jon Lauritzen:

Hvorfor var det vanskeligt? Altså, det kan være, at jeg forstod din forklaring forkert, men det var vanskeligt for ministeren at nævne undtagelser ud over kongebrevet. Hvordan kan det være? Har du dannet dig en opfattelse af det?

Jonas From Soelberg:

Ja, præcis – ud over kongebrevet. Det var det, som jeg sagde før. Der var en politisk dynamik, hvor der var de borgerlige partier, og så var der venstrefløjen. Og politisk handlede det om for

ministeren at sørge for at stille sig rigtigt i den diskussion. Og der er kongebrevseksemplet politisk set et bedre eksempel at nævne for en i ministerens situation, fordi det, som jeg sagde, er et par, som er blevet blåstemplet af de danske myndigheder. Det skulle ikke fremstå som om, at man havde en ordning, hvor man lå under for normer og regler, som ikke hørte til i Danmark. Og i og med at kongebrevseksemplet er blåstemplet af de danske myndigheder, er det et eksempel på noget andet. Sådan forstod jeg ræsonnementet.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå lidt videre frem til juli. Vi har hørt om Folketingets Ombudsmand tidligere. På hovedekstraktens s. 2868 kan vi se, at Mette Jønck skriver til Inger Støjberg, at:

”Uffe ville meget gerne tale med dig pr. telefon i morgen fredag den 1.7 vedr. afgørelse om barnebrude.”

Kan du huske det her forløb? Og jeg skylder dig lige at sige, at du bliver orienteret øverst i mailen, så det er ikke et trickspørgsmål.

Jonas From Soelberg:

Det er dér, hvor ombudsmandens udtalelse er på vej, ikke?

Jon Lauritzen:

Ja, altså det kan godt være. Jeg tror nærmere, at det er et notat af 1. juli. Ombudsmanden har på det her tidspunkt taget sagen op af egen drift. Det gjorde han den 11. maj, men vi kan måske lige prøve at vise dig s. 2890. Der er et notat om:

”Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre”

Jeg tror også, at baggrunden er – som du kan se nede i afsnit 2 – at styrelsen er ved at være:

”... klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om

rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.”

På det her tidspunkt er der jo også stadig gang i retningslinjerne. Og så vil jeg høre, om du husker det her forløb, eller hvad du husker fra det her forløb?

Jonas From Soelberg:

Nej, det står mig ikke så superklart.

Jon Lauritzen:

På s. 2874 kan vi se, at du er godkender på notatet. Nu den første mail, jeg viste dig ... der var det jo bare min antagelse, at det var det notat, som departementschefen ville tale med Inger Støjberg om. Men kan du huske, at du har godkendt det her notat eller været inde over det, når du ser det her?

Jonas From Soelberg:

Nej. Jeg har helt sikkert godkendt det og læst det, men det siger mig ikke lige noget.

Jon Lauritzen:

Okay. Hvis vi så prøver at gå videre til spørgsmål 1006 og 1008. Der er vi i slutningen af oktober 2016. Der kan vi se på s. 3208, at ministeren ønsker at drøfte det her svar. Og jeg skal måske lige sige til dig, at det her er skrevet på en iPad ... sådan tror jeg også, at jeg skriver på en iPad. Kan du huske, hvad den her drøftelse gik ud på? Vil du se spørgsmål 1008? Det er på s. 3206:

”Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen ”i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig”. Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

Siger det dig noget?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge på s. 3414. Der kan vi se, at Louise Nielsen, ministersekretæren, skriver til Annika Falkvard med kopi til dig:

”Har vendt det med M. Hun er uenig i linjen i alle barnebrudsspørgsmålene (ligesom sidst). Hun vil have kontoret op til en drøftelse, og så må de skride fristen, siger hun.”

Kan du fortælle om, hvad den her uenighed gik ud på, og hvad det var, kontoret skulle op og fortælle om?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så går jeg ud fra, at du heller ikke kan huske, hvad det var, hun var uenig i sidst?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så prøv at gå til s. 3429. Det er en mail, som du har sendt til Sofie Odgaard:

”Tror du egentlig, LYS” – og det tror vi, er Lykke Sørensen – ”sørger for tilpassede barnebrudssvar pbga snakken inde ved Uffe? Jeg tror måske lige vi skal give en konkret melding til Gori også. Tænker du ikk det?”

Og så vil jeg spørge: Hvad kan du huske om det her? Og hvilken snak var der hos Uffe Toudal Pedersen?

Jonas From Soelberg:

Jeg kan ikke huske indholdet af det. Men jeg tror, at Uffe Toudal Pedersen nogle gange havde oplevelsen af, at hvis han lige tog fat i afdelingschefen, så kom budskabet klart igennem, hvor vi nogle gange lidt havde oplevelsen af, at det også var vigtigt, at man tog fat i dem, der rent faktisk skulle sidde med det, så de var opmærksomme på, at der skulle følges op på et eller andet. Så jeg tror, at det her er praktik, men jeg kan ikke huske indholdet af det.

Jon Lauritzen:

Vi har også et forløb, hvor der skal udarbejdes retningslinjer. Har du nogen forklaring på, hvorfor det tager så lang tid at få lavet de retningslinjer? Instruksen eller pressemeddelelsen kommer jo i februar måned, og vi er fremme ved den 12. december, før de ligger der. Har du nogen viden om det?

Jonas From Soelberg:

Nej, ikke andet end, at det var en enormt travl tid, og at ansvaret for udarbejdelsen af retningslinjer næsten ikke kunne have ligget i et værre kontor i forhold til travlhed.

Jon Lauritzen:

På s. 3728 har vi en mail fra den 9. december, som du også er modtager af, hvor det ender med – kan vi se øverst oppe – at Uffe Toudal resolverer:

”Det er Ingers beslutning så ud med det.”

Og det, som ministeren siger, er, at:

”Det er efter min mening bedre at undlade at skrive noget om adskillelsen ved ankomst, end at dette står. Det her kan jeg i hvertfald ikke sige ja til”

Det var spørgsmålet om, hvorvidt alle kan adskilles ved havelågen så at sige. Kan du huske det her forløb?

Jonas From Soelberg:

Ikke specifikt. Men jeg kan godt huske, at vi nogle gange har haft snakke om – det, jeg også sagde tidligere – hvordan man kommunikativt kommer til ligge rigtigt i de signaler, man får sendt over til Folketinget.

Jon Lauritzen:

Hvis vi kigger på s. 3726. Det har vi en anden ting, som også var oppe:

”Ministeren kan under ingen omstændigheder acceptere den nye version, hvor ”langt” er taget ud af sætningen” langt de fleste”.

Det er lidt samme tema. Husker du noget om det forløb?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 3763 har vi en mail fra departementschef Christian Kettel Thomsen. Han skriver nede i femte afsnit:

”UIBM’n er noget utilfreds over, det ikke er alle tilfælde, men de to ministerier er angiveligt meget klare på det, med udgangspunkt i børnekonvention og ERMK. Og det er selve konventionerne og ikke domspraksis, som der er udgangspunktet.”

Var det også din oplevelse i december måned, at ministeren var meget utilfreds med, at der ikke kunne ske adskillelser i ...

René Offersen:

Der står nu ”noget utilfreds”.

Jon Lauritzen:

Tak.

Jonas From Soelberg:

Altså, ministeren har hele tiden givet udtryk for, at hun gerne ville have, at man gik så langt som muligt. Og i en verden, hvor man går så langt som muligt, ville hun gerne, at det førte til, at alle blev adskilt. Men det er ikke det samme som, at den er undtagelsesfri.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail på s. 3690 fra den 7. december om, at der skal være et møde med Søren Pape, altså justitsministeren, og på s. 3693 er der en mail fra dig til Uffe Toudal Pedersen med kopi til Mark Thorsen, Sofie Odgaard og Louise Nielsen med overskriften ”Barnebrude”:

”Hej Uffe

Mark og jeg foreslår følgende talelinje:

- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år

bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.

- Vi må dog konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er således, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere mindreårige sammen med en ældre ægtefælle.
- Det er beklageligt, at de internationale konventioner i visse sager dermed pålægger os en praksis, som vi er fundamentalt uenige i.
- Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra.

/Jonas”

Hvad ønskede du og Mark Thorsen her at udtrykke over for Uffe Toudal?

Jonas From Soelberg:

Som jeg husker det, er det her, at retningslinjerne kommer, og så skal der lægges en kommunikationslinje i den forbindelse. Jeg husker det som om, at Mark Thorsen og jeg sætter os ved tastaturet inde på mit kontor for at komme med et bud på et eller andet.

Jon Lauritzen:

Og var det talelinjen til mødet med Søren Pape, eller var det talelinjen til retningslinjerne?

Jonas From Soelberg:

Det var et bud på den offentlige kommunikation. Mødet med Søren Pape handlede om, at ministeren gerne ville være sikker på, at der også på politisk niveau i Justitsministeriet var blevet kommunikeret til folk, at de skulle sørge for at gå så langt som overhovedet muligt, og at ansvarliggøre ministeriet på ministerniveau i forhold til den rådgivning, de gav til os, som lå til grund for de retningslinjer.

Jon Lauritzen:

Og mødet mellem de to ministre, blev det afholdt?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Deltog du?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vil du fortælle, hvad der skete?

Jonas From Soelberg:

Det var en morgen. Vi var oppe i Justitsministeriet. Som jeg husker det, havde ministeren den indgang til det, at det her var ret frustrerende ... at vi var der, hvor vi var, i forhold til de retningslinjer. Og det var også kulminationen på en dialog med Justitsministeriet, hvor nogle i vores hus havde en oplevelse af, at deres rådgivning om, hvor grænsen gik, var skredet over tid. Ja, så det blev indledt med en frustration. Og jeg tror, at det var Barbara Bertelsen, der var departementschef i Justitsministeriet på det tidspunkt, der forsøgte at sige, at man også kan prøve at spinde en politisk fortælling over de her retningslinjer. Men det faldt lidt til jorden, som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Var der nogen problemer med at få godkendt retningslinjerne? Det her er et par dage før, men var der udfordringer i det? Var ministeren i tvivl om, hvorvidt hun ville godkende dem? Jeg tænker lidt på den sidste pind på s. 3693:

”Det er dybt utilfredsstillende, og vi vil nu overveje, hvordan vi kommer videre herfra.”

Hvad mente I med det?

Jonas From Soelberg:

Nej. Min oplevelse var, at da hun havde haft mødet med Søren Pape og dér fik oplevelsen af, at der var gjort det, der kunne gøres, så var den ikke længere.

Jon Lauritzen:

Okay. Så kan vi se på s. 3825, og nu går vi til januar 2017. Der er en mail om beslutningsforslag B 38. Og så kan man også se forneden, at det kommer på dagsordenen for ordførermødet den følgende tirsdag. Kan du huske, om du

deltog i det ordførermøde om tirsdagen, eller om du generelt deltog i ordførermøder?

Jonas From Soelberg:

Jeg deltog generelt, men jeg kan ikke huske det ordførermøde.

Jon Lauritzen:

Undskyld, prøv lige at sige det igen.

Jonas From Soelberg:

Jeg deltog generelt, men jeg kan ikke huske det ordførermøde.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg ikke spørge dig ind til det. Vi kan se, at der var planlagt et koncerndirektionsmøde til den 24. februar, og nu er vi tilbage i tid til 2016. Kan du huske, om det blev afholdt?

Jonas From Soelberg:

Nej.

Jon Lauritzen:

Jeg har ikke mere.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Jonas From Soelberg, jeg har lige et par supplerende spørgsmål til den grundige afhøring, du lige har været udsat for. Det første er i virkeligheden lidt mere generelt om ministerens holdning. Du læste facebookopslaget den 25. januar, og fra den position, som du havde, som du har redegjort for, hvad var efter din opfattelse ministerens holdning til hele den her problemstilling?

Jonas From Soelberg:

Altså i forhold til de konkrete sager eller i forhold til det politiske emne mere generelt?

Nicolai Mallet:

I forhold til den nye indkvarteringsordning. Det, du svarede, da du blev spurgt om noget lignende af anklageren, var, at det var din opfattelse, at hun ønskede, at praksis skulle strammes. Er det noget, du kan uddybe?

Jonas From Soelberg:

Ja, praksis skulle strammes, og hun ville gerne have, at så mange som muligt – og gerne alle – blev adskilt.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt foreholde dig din forklaring for Instrukskommissionen på s. 699 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol, som er lidt mere detaljeret, og så vil jeg høre, om det er noget, du kan vedkende dig eller genkende. Det er det andet hele afsnit, hvor der står:

”Facebook opslaget viste meget godt, hvad ministerens holdning var: ”De skulle bare ikke bo sammen”. Operatørerne oplyste, at de allerede efter den dagældende praksis tog hånd om det, hvis der var indikationer på tvang, men ministeren var som sagt af den opfattelse, at de mindreårige ikke skulle bo sammen med deres ægtefælle eller samlever. Der blev draget paralleller til situationen på en efterskole – hvis man kunne sige, at unge mennesker på en efterskole ikke skulle sove sammen, skulle unge på asylcentre heller ikke sove sammen. De 15-, 16- og 17-årige blev anset som barnebrude, og barnebrude var noget, man ikke brød sig om. Udsagnet ”de skulle bare ikke bo sammen” er ikke et citat fra ministeren, men hans opfattelse af den holdning, ministeren – støttet af sin særlige rådgiver – gav udtryk for på forskellige møder. Denne opfattelse havde baggrund i stemningen på disse møder. Det var målet for den retning, de skulle gå i.”

Er det en forklaring, som du kan genkende og vedstå dig her?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Nicolai Mallet:

Et andet spørgsmål er dit kendskab til, hvordan styrelsen opfattede deres måde at sagsbehandle disse sager på, før vi kommer til den nye ordning, altså før februar. Havde du et indtryk af, hvad styrelsens egen holdning var til den praksis, de selv havde lagt for administrationen af de her sager med mindreårige par?

Jonas From Soelberg:

Jeg tror, at de som udgangspunkt gjorde det fint, men der var vist en sag, hvor de faktisk ikke havde adskilt et par med en 14-årig. Og ovenpå det tror jeg, at de mente: ”Av, det skulle vi nok have gjort.”

Nicolai Mallet:

Men generelt, altså den ordning med, at der skulle være konkrete indikationer for tvang? Og du forklarede, at du talte med Lene Vejrum ret hurtigt efter facebookopslaget ... Var det dit indtryk, at man i styrelsen egentlig mente, at man var på rette spor med hensyn til den måde, man nu administrerede på – måske lige bortset fra det eksempel, du nævner?

Jonas From Soelberg:

Ja, bortset fra det eksempel, så tror jeg, at de gjorde det, som de tænkte, var det rigtige at gøre.

Nicolai Mallet:

Så skal vi til beredskabet til statsministerens forespørgselsdebat, der skulle finde sted den 4. marts. Du har også været inde på det før i de spørgsmål, du allerede har besvaret. På hovedekstraktens s. 823 er der to vurderinger: husets vurdering og ministerens vurdering. Jeg tror, at du forklarede i den forbindelse, at du ikke kunne huske andre eksempler på, at der var den slags forskellige vurderinger. Kan du sige noget om, hvad der efter din opfattelse var baggrunden for, at ministeren kunne have et ønske om, at talepunkterne her skulle have et lidt andet indhold, end det som huset havde lagt op til – altså ud fra sådan lidt mere generelle betragtninger? Jeg er med på, at du ikke har været med til at udarbejde det her.

Jonas From Soelberg:

Det var vel det, vi også snakkede lidt om før ... at det var vigtigt, at kommunikationen stod klart på den ene side, og på den anden side var hun også opmærksom på, at jo mere eksplicit man talte om undtagelserne, så kunne det også i sig selv indebære en risiko for, at snittet skred.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at kommunikationen var væsentlig i det her, men at kommunikationen også kunne have afsmitning på den måde, som sagerne rent faktisk blev håndteret – altså hvor man lagde snittet? Er det sådan, det skal forstås?

Jonas From Soelberg:

Det var sådan, jeg forstod ministeren.

Nicolai Mallet:

Var det dit indtryk, at ministeren helt generelt lagde meget stor vægt på den måde, hun kommunikerede på?

Jonas From Soelberg:

Det kommer an på sagen, men i de sager, der betød noget, så absolut.

Nicolai Mallet:

Var det her en sag, som betød noget?

Jonas From Soelberg:

Ja.

Nicolai Mallet:

Så skal jeg spørge dig: Har du hørt ministeren sige på noget tidspunkt til nogen – til dig eller til andre – at der skulle administreres på en måde, som overskred grænserne for, hvad modtagerne af beskeden opfattede som på den rigtige side af loven? Og nu er vi ikke ovre i kommunikationen, men i den rene administration.

Jonas From Soelberg:

Nej.

Nicolai Mallet:

Så mit sidste spørgsmål, og der skal vi tilbage til Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 709, hvor du blev foreholdt et citat fra dig selv fra Instrukskommissionen. Der er vi i det store afsnit lidt over midten i tredje linje. Det var dét, du lige blev foreholdt den første del af, men samlet set står der:

”Som led i forberedelsen af talepapiret til samråd Z havde de i Aalborg en drøftelse af eksempler, hvor ministeren var meget klar på, at hun ikke ville nævne de internationale konventioner

som et eksempel. Baggrunden herfor var, at der på dette tidspunkt var ved at være enighed mellem de øvrige blå partier og Socialdemokratiet om, at der skulle strammes op på dette område, og hvis hun i den situation begyndte at tale om undtagelser efter de internationale konventioner, ville hun stå med et mindre klart budskab i den politiske debat.

Er det en forklaring, du kan vedstå dig? Den er jo relativt i tråd med det, du har sagt.

Jonas From Soelberg:

Ja.

Nicolai Mallet:

Så har jeg ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Du havde ikke noget, advokat Offersen?

René Offersen:

Jo.

Retsformanden:

Værsgo.

René Offersen:

Tak. Jeg skal bede om, at vi går til forklaringen fra Inger Støjberg den 13. september 2021 (dag 5). Det drejer sig om den 10. februar efter koncerndirektionsmødet, hvor Inger Støjberg fortæller om et forløb, som hun har sammen med Uffe Toudal og Mark Thorsen. Der siger hun:

”Vi havde en diskussion, og så ender det op med, at Uffe Toudal siger: ”Jamen så tag det ud”. Og så siger han: ”Men det er jo klart, at der bliver administreret efter reglerne”. Og det er jo selvsagt. Så nej. Igen, det er ikke et juridisk dokument. Det er ikke et dokument, som man styrer et land efter. Det er et dokument, der overordnet set beskriver en ny ordning, som nu bliver sat i værk, og sådan set ikke mere

Og hvis vi lige går til Mark Thorsens forklaring den 21. september 2021 (dag 9), hvor han siger:

”Vi står så inde på ministerens kontor og vender det her. Jeg husker, at jeg siger noget i

retningen af: ”Hvis man sender det her ud, så kommer fokus kun på undtagelsen.” Ministeren siger noget af det samme. Og Uffe Toudal siger så på et tidspunkt, nærmest lidt opgivende: ”Jamen så tag det da ud”, om det afsnit hvor der står det med de menneskelige hensyn. Han siger så også: ”Du skal bare være opmærksom på, at undtagelsen stadig er der. Der vil blive forvaltet, som der står i notatet”.”

Og så – den behøver vi ikke lige at gå til – men du blev foreholdt af anklagerne et udsagn fra Uffe Toudal Pedersens forklaring den 24. september 2021 (dag 10), som flugter med det her. Det, som de tre fortæller, er, at de har et møde på ministerens kontor den 10. februar, hvor de har en samtale om, og hvor de konkluderer, de ting, som du lige har hørt her – at man skal tage det her ud, ledsaget af en bemærkning om, at det ikke ændrer på, hvordan det skal administreres. Deltog du i det møde?

Jonas From Soelberg:

Det kan jeg ikke huske. Altså, jeg kan ikke huske, om der har været sådan et møde.

René Offersen:

Det er fordi, at du fortæller om et møde med dig, Uffe Toudal Pedersen og Mia Tang. De tre, der har forklaret om det her møde ... der er ikke nogen af dem, der har forklaret andet, end at det er de tre, der deltog i mødet.

Jonas From Soelberg:

Jeg husker selve beslutningen om at tage det ud i forhold til udsendelsen af pressemeddelelsen som en dialog, der foregår på Uffe Toudal Pedersens kontor. Men om Uffe Toudal er gået ind til ministeren bagefter og har haft en snak med Mark Thorsen om præcis det samme emne, kan jeg ikke afvise. Jeg kan i hvert fald ikke huske, at jeg har været en del af det.

René Offersen:

Nej, og man kunne vel også forestille sig, at rækkefølgen har været en anden. Det ville være en lidt mærkelig beslutning, at det er Uffe Toudal Pedersen, der beslutter, at det her skal tages ud. Det, der er forklaringen omkring forløbet her, er, at de tre er med i den beslutning,

som Inger Støjberg træffer. Og bagefter skal det jo rent faktisk ud af pressemeddelelsen, fordi det skal det jo, inden den bliver sendt ud. Og det, som jeg spørger dig til, er, om du ikke kan ... Når du fortæller, at der er et møde med Uffe Toudal Pedersen på hans kontor, synes jeg, at det nærliggende kunne være, at det var en samtale, der har fundet sted efterfølgende?

Jonas From Soelberg:

Okay.

René Offersen:

Og det forstår jeg sådan set også godt, at du siger. Men vi er nødt til lige at have det her første møde med. Fordi efter din erindring siger han så: ”Jamen, tag det dog ud.” Det er et lidt mærkeligt udsagn fra departementschefen. Han har jo ikke nogen interesse i at skulle tage det ud. Hvis der har været et forudgående møde, synes jeg, at det giver god mening, at han eventuelt har sagt: ”Det her skal tages ud”. Så er du sikker på, at han siger: ”Jamen ...”? Altså at det ligesom er dér, beslutningen bliver taget?

Jonas From Soelberg:

Ja.

René Offersen:

Og i den samtale – mener du – deltager han, Mia Tang og dig?

Jonas From Soelberg:

Ja.

René Offersen:

Jamen, så har jeg ikke yderligere til det.

Retsformanden:

Eller til andet?

René Offersen:

Nej.

Retsformanden:

Så skal jeg lige høre, om det giver anklagerne anledning til yderligere? Nej. Jamen så siger vi tak til dig for din forklaring, og det betyder så, at vi har afsluttet programmet for i dag og mødes igen i morgen kl. 9. Og jeg skal lige have

en kort drøftelse med advokaterne her bagefter, så jeg må bede tilhørerne om at forlade lokalet, så vi lige kan snakke sammen.

Retten hævet kl. 13.59.

RIGSRETSSAG NR. 6

mod
forhenværende minister
Inger Støjberg

RIGSRETSSAG NR. 6

**mod
forhenværende minister
Inger Støjberg**

RIGSRETSSAG NR. 6
mod forhenværende minister
Inger Støjberg

Bind 3

Produktion: Prinfo Denmark A/S

Trykt i Danmark 2022

978-87-94313-08-7

1. udgave, 1. oplag.

BIND 1 • Side 1-604
BIND 2 • Side 605-1266
BIND 3 • Side 1267-1874

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Rigsrettens sammensætning	9
2. Tiltalebeslutningen	10
3. Anklageskrift	11
4. Kendelser og beslutninger mv.	
<i>a. Rigsrettens sammensætning</i>	
Kendelse om medlemmers habilitet	10
<i>b. Billed- og lydtransmittering</i>	
Kendelse om optagelse fra retsmødet den 25. juni 2021	9
Kendelse om optagelse fra hovedforhandlingen	18
<i>c. Betydningen af udtrykket ”skærpende omstændigheder” i anklageskriftet</i>	
Kendelse om ”skærpende omstændigheder”	13
<i>d. Vidneførsel af Ayaan Hirsi Ali</i>	
Procedurer	221
Kendelse	355
5. Forelæggelse af sagen	
Anklagernes forelæggelse	24
Forsvarernes supplerende forelæggelse	195
Anklagernes supplerende dokumentation	1577
6. Afhøring af tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	229
7. Vidneafhøringer	
Lykke Sørensen	364
Mark Thorsen	481
Uffe Toudal Pedersen	545
Mia Tang	684
Sofie Odgaard	712
Jonas Christoffersen	729
Anne Nygaard Just	739
Henrik Kyvsgaard	769
Frank Bundgaard	774
Andreas Højmark Søndergaard	783
Line Skytte Mørk Hansen	807
Jesper Gori	889
Anna-Sophie Saugmann-Vasi	1053
Anni Fode	1079

Margit Sander Rasmussen	1094
Sarah Andersen	1132
Merete Milo	1141
Carsten Madsen	1150
Jens Teilberg Søndergaard	1161
Nils Bak	1169
Nina Holst-Christensen	1179
Jens Vikner	1193
Dan Jørgensen	1203
Adam Abdel Khalik	1213
Jonas From Soelberg	1236
Henrik Grunnet	1267
Lene Linnea Vejrum	1321
Ditte Kruse Dankert	1398
Kristina Rosado	1462
Anne la Cour Vågen	1509
Helle Kjems	1523
8. Dokumentation af afhøringer fra Instrukskommissionen	
Christian Kettel Thomsen	1538
Kasper Højvang Kyed	1543
Thomas Klyver	1545
Tanja Franck	1552
Trine Kristensen	1560
Anette Görtz	1563
Ronya Habo	1567
9. Procedurer	
Anklagernes procedure	1649
Forsvarernes procedure	1703
Anklagernes replik	1758
Forsvarernes duplik	1759
10. Afsluttende bemærkninger fra tiltalte forhenværende minister Inger Støjberg	1761
11. Dom	1767
Retsformandens talepapir fra domsafsigelsen	1871

Retsmøde den 2. november 2021 (dag 23)

Tirsdag den 2. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeren og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **fhv. direktør i Udlændingestyrelsen Henrik Grunnet.**

Retsformanden:

Ja, godmorgen. Vi er nået til Henrik Grunnet. Jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål, så jeg giver ordet til anklagerne. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Godmorgen, Henrik Grunnet. Vi plejer at starte med at stille spørgsmål om baggrund og kort karriereforløb, og det vil jeg også gøre til dig. Kan du fortælle om din faglige baggrund?

Henrik Grunnet:

Jeg er jurist. Jeg er uddannet i 1987 og startede som dommerfuldmægtig i Retten i Ringsted, og der var jeg indtil 1991, hvor jeg blev ansat i Justitsministeriets departement. Jeg var indstationeret, som man kaldte det dengang, og var på det tidspunkt for så vidt også på udlændingeområdet. Jeg havde også andre sagstyper i det kontor i Justitsministeriets departement, som jeg var i. Så skete der en ressortomlægning i 1993, og jeg blev overført til Indenrigsministeriet. Det blev alle i kontoret. Og jeg blev så der og blev kontorchef som 30-årig i Indenrigsministeriets kommunalafdeling. Jeg kom så tilbage til udlændingeområdet i 1995, hvor jeg blev sekretariatschef for Flygtningenævnet, og siden blev jeg afdelingschef på udlændingeområdet fra oktober 1996. Det var jeg så i 10 år i forskellige udgaver, inden jeg blev direktør for Udlændingestyrelsen – Udlændingesservice, som det hed i første omgang – og det var jeg frem til begyndelsen af 2016. Og så har jeg siden været vicedirektør i Statsforvaltningen, hvor jeg blev flyttet til resten af direktørperioden. Der skete så det, at Statsforvaltningen blev nedlagt, og jeg aftalte en fratræden i den sammenhæng. Og jeg er i dag advokat hos Civitas Advokater, som er på det offentligtretlige område.

Jon Lauritzen:

Så i den periode, som vi interesserer os for, var du direktør i Udlændingestyrelsen. Kan du fortælle om, hvorfor du flyttede? Jeg kan forstå, at det var noget, der skete, før den her sag startede – den 21. januar – hvis jeg har læst rigtigt.

Henrik Grunnet:

Jeg havde en samtale med departementschefen, Uffe Toudal Pedersen, som sagde til mig, at der skulle findes en ny direktør, og samtalen kom til at handle om, hvordan jeg kunne gå videre i den situation. Det havde været en rigtig god periode som direktør for Udlændingestyrelsen, og

den havde været næsten 10 år, og jeg havde fokus på at finde en god platform videre. Det var der lidt vanskelige vilkår omkring lige umiddelbart, men det landede så på stillingen som vice-direktør i Statsforvaltningen.

Jon Lauritzen:

Hvornår ophørte din tid som direktør i Udlændingestyrelsen?

Henrik Grunnet:

Det står klart i samtalen, at vi skulle finde en løsning, der kunne effektueres, således at man kunne sætte en ny pr. 1. april. Det stod klart i den samtale. De ydre rammer var rimelig klare. Der var ikke så meget på det indholdsmæssige, men de ydre rammer var rimelig klare. Og det vil sige, at jeg fra det tidspunkt var klar over, at det ville være ved udgangen af februar, at jeg skulle stoppe. Så var det mere, at vi skulle mødes igen for at finde en løsning på, hvad jeg skulle gå ind til. Og det var rammen efter det.

Jon Lauritzen:

Hvorfor skulle det gå så hurtigt? Var det dit ønske, eller var det Uffe Toudal Pedersens?

Henrik Grunnet:

Nej, altså det var ikke sådan, at jeg på nogen måde var forberedt på, at der skulle ske noget på den front inden den samtale den 21. januar. Det havde jeg ikke noget ønske om, og jeg havde en kontrakt som direktør, der løb frem til den 1. juni 2020. Og den havde jeg regnet med at skulle fuldføre. Og der var i og for sig ikke noget i situationen, som efter min opfattelse kaldte på andet, men det var altså sådan, meddelelsen var.

Jon Lauritzen:

Du havde så din sidste dag med udgangen af februar. Det må så være den 29. februar. Var det også din sidste faktiske arbejdsdag? Nogle gange kan man jo godt slutte sin ansættelse af med noget ferie eller afspadsering eller andet?

Henrik Grunnet:

Det var der på ingen måde tale om i den fase. Jeg har selvfølgelig haft ferie undervejs i min tid som direktør, men jeg havde ikke nogen

ferieplaner og ændrede ikke på dem i denne sammenhæng. Der var nok at se til. Det var en meget travl tid. Og jeg var meget glad for mit virke og havde kun interesse i at gøre alt, hvad jeg kunne, i den sidste tid. Så der var ikke nogen neddrogning, næsten tværtimod, frem til at jeg stoppede den 29. februar. Jeg tog lige skud-dagen med.

Jon Lauritzen:

Præcis. Og jeg forstod, at du refererede til Uffe Toudal Pedersen?

Henrik Grunnet:

Ja. Ansættelsesmæssigt er departementschefen den nærmeste foresatte for direktøren i styrelsen.

Jon Lauritzen:

Hvem havde du kontakt til i departementet i det daglige? Hvem var din indgangsperson, eller hvad man skal sige?

Henrik Grunnet:

Det kom an på sagens karakter. Vi havde på det overordnede niveau koncerndirektionsmøderne. Jeg havde også jævnlig kontakt til Uffe Toudal Pedersen både i den sammenhæng og også i enkelte sammenhænge ellers. Men det var meget travlt. Vi havde meget kontakt omkring hele flygtningesituationen i løbet af den periode. Vi arbejdede sammen fra midten af 2015, hvor der skete en meget voldsom udvikling på flygtningeområdet, så i den sammenhæng var der en del kontakt. Men om dagligdags sager ville det mest være Udlændingeafdelingens chef, Lykke Sørensen, som bestred den stilling, jeg selv tidligere har virket i igennem 10 år, og også Line Skytte Mørk Hansen, som både havde asylcenterområdet og HR-området. Vi havde koncerndirektionen under hendes ledelse, og de spørgsmål, der hørte under det ressort, dominerede meget i forhold til dagsordenen og på koncerndirektionsmøderne. Så det gav selvfølgelig også en hel del kontakt til hendes ressortområde og til hende i den sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til din egen organisation, hvem var så dine nærmeste medarbejdere?

Henrik Grunnet:

Jeg havde en direktion bestående af Lene Vejrum, som havde hele asylcenterområdet. Hun havde også direktionssekretariatet. Sådan havde jeg organiseret det den senere tid. Altså, det er dem, der var nærmest omkring mig. Så havde jeg Anni Fode som mangeårig, meget erfaren på familiesammenføringsområdet. Dem havde jeg selvfølgelig, hele direktionen. Og så asylområdet, ikke mindst, som på det tidspunkt, hvis vi taler i begyndelsen af 2016, var ledet af en fungerende vicedirektør, Morten Bo Laurssen, som havde mange års erfaring på styrelsens område bredt og også en del i den senere år-række på asylområdet.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi har lige et lille ekstra spørgsmål til departementet. Havde du også kontakt til Jesper Gori, eller gik det via afdelingscheferne?

Henrik Grunnet:

Det ville ikke være naturligt, at jeg havde løbende kontakt med Jesper Gori. Jesper Gori kender jeg ganske glimrende. Jeg arbejdede sammen med ham, da jeg var afdelingschef, hvor han var i min afdeling tilbage i ministeriet. Han har også været i Udlændingestyrelsen, før han kom ind i ministeriet og blev kontorchef dér i sidste ombæring under min direktørtid. Men jeg havde ikke nogen anledning til at have direkte kontakt med Jesper Gori som kontorchef i en normal situation. Det ville normalt være Lykke Sørensen primært. Og først og fremmest ville de enkelte områdechefer, kontorchefer, have kontakten i en travl hverdag. Det ville være det mest hensigtsmæssige, at det foregik på den måde, og sådan foregik det også i de forløb, vi taler om i dag.

Jon Lauritzen:

I forhold til kompetence vil jeg lige kort spørge dig ind til ... Spurgte departementet i din tid i Udlændingestyrelsen ind til konkrete sager, eller fik de sager forelagt? Altså, fik de indleveret sagsmateriale, så de kunne kigge på konkrete sager, hvor I skulle træffe afgørelse?

Henrik Grunnet:

Hvad tænker du på, når du siger sager? Er det sager af den omhandlede karakter, altså det, vi har fokus på her?

Jon Lauritzen:

Det var sådan set lidt bredere, om ...

Henrik Grunnet:

Ordningen er den på en række områder, at det er Udlændingestyrelsen – og Udlændingestyrelsen selv – der træffer afgørelse. På asylområdet er ministeriet og departementet slet ikke involveret i sagsbehandlingen. Der er Flygtningesnævnet. Og ligeså på familiesammenføringsområdet er det Udlændingenævnet, der som dommerledet nævn har klagesagsbehandlingen. Så det ville ikke være relevant at forelægge konkrete enkeltsager på de områder, men naturligvis er der meget dialog om sagsudviklingen og også spørgsmål, der kommer op som led i sagsbehandlingen, herunder nye spørgsmål til overvejelse, også i forhold til det politiske niveau. Det var der selvfølgelig løbende dialog om. Og der var ikke mindst fokus på, at sagsbehandlingen havde det rigtige gear, og at man nåede resultaterne i forhold til den væsentlige sagsproduktion, der skulle finde sted for at præstere noget, der ramte rigtigt på sagsbehandling på den måde. Jeg kan ikke rigtig komme på et tilfælde, hvor det var naturligt at forelægge en enkelt sag for ministeriet til afgørelse, sådan som du spørger. Det er ikke relevant i sagsbehandlingen.

Jon Lauritzen:

Hvornår blev du første gang opmærksom på sagen med de unge asylpar, som vi behandler her? Kan du huske det?

Henrik Grunnet:

Der er jo forskellige faser i det. Hvornår blev jeg opmærksom på det? Det forhold, at det tilsyneladende var et mere udbredt fænomen, at der var mindreårige gift med voksne blandt asylansøgerne, kom op hen over årsskiftet, i januar, hvor det også gav anledning til noget pressemæssig bevågenhed. Allerførste gang jeg i denne fase havde anledning til at drøfte det, var, da der var en konkret sag med en mindreårig under 15 år, som blev skilt ad fra sin ældre

samlever eller ægtefælle. Men det var en konstatering af, at sådan måtte det være. Det skyldtes den seksuelle lavalder, og der var i og for sig ikke nogen overvejelser om nogen videregående ændringer af tilgangen til det område. Og det var også, fordi det ikke forekom jævnlige. Det var en unik situation, som blev drøftet dér. Jeg mener, det har været i november/december – starten af december måske – i 2015, at den sag var oppe at vende på direktionens møde som konstatering af, at det var sket, og det var den rigtige måde, det var håndteret på.

Jon Lauritzen:

På s. 1 i hovedekstrakten kan vi se, at der er en ”Vejledning om indkvartering af mindreårige, der indrejser sammen med voksne asylansøgere, som ikke er forældre”. Var du tilfreds med de dagældende rammer for at finde og behandle eventuelle mindreårige, der boede med voksne på det tidspunkt?

Henrik Grunnet:

Skal jeg forholde mig til præcis denne?

Jon Lauritzen:

Nej, det er ikke præcis denne vejledning. Den er også tilbage fra 2014. Men det var, om du opfattede, at det her var et problem? Vi kan også prøve at se på s. 10. Der har vi den udtalelse, der kommer ud fra styrelsen. Og det er Janus Sejersen Laursen, der sender denne udtalelse til Berlingske Tidende, og jeg kan godt lige læse den op for dig.

Henrik Grunnet:

Det behøver du ikke.

Jon Lauritzen:

Nej, okay. Kan du huske udtalelsen? Om du var inde over den? Om du havde godkendt den?

Henrik Grunnet:

Det kan jeg godt huske. Det var sådan, at alle henvendelser fra pressen som det klare udgangspunkt blev vendt med mig og ofte det relevante medlem af direktionen. I hvert fald alle henvendelser, som på nogen måde gav anledning til udtalelser og reaktioner fra Udlændingestyrelsen. Og denne udtalelse kom til verden

ved et samarbejde mellem pressemedarbejderen Janus Sejersen Laursen og vicedirektøren på området, Lene Vejrum. Sådan husker jeg det. Og den nikkede jeg til, inden den gik ud, men under den klare forudsætning, at den blev, som vi kaldte det, afstemt med ministeriet, altså at ministeriet blev orienteret, så man var klar over det, og at vi naturligvis ville tage hensyn til de indvendinger, man måtte have imod at fremkomme med en udtalelse overhovedet. På den måde repræsenterede vi naturligvis ministerområdet udadtil i en pressemæssig sammenhæng. Og det gav anledning til, at der var en længere samtale mellem pressemedarbejderen her, som vikarierede i den forstand, at Nils Bak, den sædvanlige pressemand, altid holdt sin lange ferie i januar og var væk i en længere periode på det her tidspunkt. Og han afstemmer med Mia Tang. Sådan husker jeg det faktisk også fra dengang, at det var Mia Tang, han talte med i den sammenhæng, hvor udtalelsen går af sted.

Jon Lauritzen:

Hvad synes du selv om indholdet og formen af udtalelsen?

Henrik Grunnet:

Den er meget fredsommelig. Det er, som jeg sagde tidligere, noget, som måtte vurderes, som det var, og vi var ikke dér, hvor vi havde nogen situation med ... Der var en særlig sag med en under 15 år, hvor der var omstændigheder vedrørende tvang eller andet, som havde givet anledning til at adskille nogen. Det var ikke sådan, at der var en meget tæt analyse på, hvem vi havde med at gøre. Men jeg var sikker på – også med Lene Vejrum's omhyggelighed – at hvis der var tale om en situation bare et enkelt sted, hvor man så, at der virkelig var indikationer på tvang eller andet, man måtte gribe ind over for, så havde vi også spejlet det tydeligt. Det er jo ingen grund til at lægge skjul på det, hvis der var sådan en situation, hvor der på den måde var noget helt konkret på spil, som Udlændingestyrelsen skulle værne unge mennesker i forhold til. Så på den baggrund var det fint for mig med en nedtonet, meget juridisk korrekt udmelding om det.

Jon Lauritzen:

På s. 21 kan vi se, at Berlingske Tidende skriver en artikel om det med en henvisning til nogle sager i Malmø. Overskriften er ”Malmø: Gravide barnebrude bor med deres voksne ægtemænd på asylcentre”. Og på s. 22 kan vi se udtalelsen fra Udlændingestyrelsen. Hvordan var reaktionen på denne artikel? Jeg tænker primært fra ministerens side, hvis du kan huske det.

Henrik Grunnet:

Jeg kan huske reaktionen i form af en presseudmelding, som ministeren kom med i tidsmæssig sammenhæng med, at pressehistorien kom frem. Derudover var der noget opfølgning – også meget naturligt – fra embedsværket i ministeriet, som ville have det belyst, og vi bidrog naturligvis, som vi skal og gerne ville, med en faktuel belysning af det. Hvordan hang det sammen? Hvad kunne man sige om det mere faktuel? Og det bidrog vi med i den næste fase, både i forhold til ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg lige stopper dig, for vi kommer til næste fase lige om lidt. Jeg var sådan set ikke så langt endnu. Vi kan se, at der er denne facebookudtalelse på s. 59, som jeg går ud fra, at du i hvert fald efterfølgende har set, hvor ministeren reagerer bl.a. ved at skrive på Facebook:

”... Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen ...”

Mit spørgsmål – og det kan være, at det ikke var helt klart nok – var, om der var nogen, der rakte ud til dig forud for den her udmelding? Fik du nogen henvendelser eller forgæves opkald eller andet forud for den offentlige udmelding?

Henrik Grunnet:

Nej, jeg vil ikke sige, at det ... Det var da noget overraskende, må jeg sige. Nu har jeg prøvet meget i mange år på det her område, men det var noget overraskende, at der kom så voldsom udmelding, efter at vi havde en oplevelse af, at det var forsøgt afstemt med ministeriet. Det må

jeg sige. På den måde var det overraskende. Ellers er det jo en politisk udmelding, som er, som den er. Det har jeg ikke nogen kommentarer til.

Jon Lauritzen:

Når du ser den her udmelding i offentligheden om, at ”Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen”, hvordan opfatter du så det i din egenskab af at være direktør for Udlændingestyrelsen?

Henrik Grunnet:

Jeg opfatter det, som det, det er. Et ønske om en bevægelse i en bestemt retning. Men hvordan den bevægelse præcis skulle ske, var noget uklart. Det må jeg sige.

Jon Lauritzen:

På s. 37-38 kan vi se, at der er et forløb, hvor Udlændingestyrelsen ønsker at komme med en præciserende udtalelse. Jeg ved ikke, om du kan huske den. Vi kan godt lige se den. Den er forneden:

”I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Og på s. 37 kan vi se, at du foroven her den 25. januar kl. 19.56 skriver til pressemedarbejderen:

”Er vel sendt til pressen. Det håber jeg sandelig.”

Henrik Grunnet:

Hvis jeg lige må kommentere på det? Det var mere en kommentar til det timingmæssige. Hvis man skal ud med noget, der når at komme med i den situation, så ... Det var mere det timingmæssige.

Jon Lauritzen:

På s. 35 kan vi se, at Lene Linnea Vejrum skriver kl. 21.31:

”Kære alle

Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.

Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.”

Det med, om I måtte udtale jer ... Der er en artikel, som er lidt kritisk, måske på baggrund af jeres udtalelse, og I har en præciserende udtalelse, som I gerne vil af med. Og her ser det ud til, at det får I ikke lov til. Var du inde over det forløb?

Henrik Grunnet:

Ja, det er jeg, som det fremgår.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker mere på – det var lidt upræcist igen – det med, at I p.t. ikke må udtale jer, men at der måske bliver tale om en udtalelse senere. Var det noget, der også kørte på dit niveau?

Henrik Grunnet:

Det gør det jo, fordi jeg er orienteret, og jeg skriver her: ”Tak. Fint.” Og så skriver jeg, hvad jeg mener om det, ikke?

Jon Lauritzen:

På s. 54 har vi en mail fra Jonas From Soelberg til Uffe Toudal Pedersen. Du er ikke en del af det. Han skriver:

”OBS på denne:”

Så er der et link til en af artiklerne, og så står der:

”Vi skal passe på M ikke kommer til at love noget, hun ikke kan holde...”

Kontaktede Uffe Toudal Pedersen eller Jonas From Soelberg dig i denne forbindelse? Jeg spørger lidt åbent, fordi du er direktør for Udlændingestyrelsen. Måske har Uffe Toudal Pedersen rakt ud til dig og spurgt, om ministeren har lovet noget, hun ikke kan holde. Hvad har du af vurdering til det?

Henrik Grunnet:

Nej, den overvejelse blev vi ikke inddraget i. Altså, man kunne godt tænke, at det ville komme til at knibe at gøre det så ultimativt, men det er der så en historie senere, der siger noget om.

Jon Lauritzen:

På s. 12-18 er der en SMS-korrespondance mellem dig og Line Skytte Mørk Hansen, der var afdelingschef i Koncernøkonomi. Først vil jeg lige høre, om det var normalt, at du kommunikerede via SMS med departementet?

Henrik Grunnet:

Nej, det var ikke det normale. Det var det ikke. Jeg tror måske, at det er på grund af tidspunktet. Jeg skriver kl. 22.03.

Henrik Grunnet:

Jeg har jo selv afleveret denne her. Jeg gennemgik mine SMS'er, og der var ikke andet. På det tidspunkt brugte jeg ikke – og man heller ikke – i videre omfang SMS til noget vedrørende sagsbehandling.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg ikke, at vi går nærmere ind i lige i disse dage. Men var der nogen kontakt forud for denne korrespondance? Det kunne godt se ud som om, at det var den første kontakt. Men jeg vil bare høre, om der var et forløb forud for mellem dig og Line Skytte Mørk Hansen?

Henrik Grunnet:

Jeg går ind her for at markere min opbakning. Vi taler løbende sammen, Lene Vejrum og jeg, og det er fint, at hun har dialogen og det direkte samarbejde med Line Skytte Mørk Hansen.

Men jeg går ind her for at markere den linje, som jeg synes, at vi må have på det.

Jon Lauritzen:

Ja, fordi mit næste spørgsmål er, hvad dit budskab er i den første SMS. Du skriver:

”Mht ministerens udmelding

Det er vigtigt at holde tingene adskilt. Et er erkendelse af ægteskaber, noget andet er beskyttelse af børn, der tvinges eller presses. Det er det sidste, vi har fokus på at modvirke ved indkvartering.”

Hvad var dit budskab til departementet?

Henrik Grunnet:

Det er, at vi er på samme hold, i den forstand at det handler om at tage fat om det problem, der er. Nu var det sådan, at det mere var fænomenet, at der var ægteskaber, der involverede et barn, som vi havde udtalt os om, og fokus var på, om der forelå tvang. Det var måske også retorikken på det ... ”barnebrude”. Der har også senere i sagen været meget omkring ægteskabsindgåelse, og det synes jeg var et sløret fokus i forhold til en ret alvorlig sag. Hvis der forekom tvang, var det meget vigtigt at værne imod det. Og jeg vidste ikke præcis på det tidspunkt, om der kunne være noget om det. Jeg var et lidt andet sted end at tænke i en mere generel ordning. Men det er klart, at hvis der forekom indkvarteringer i vores system, som indebar, at børn blev krænket, fordi de blev tvunget ind i noget, som de ikke skulle tvinges ind i, så skulle vi selvfølgelig være meget, meget omhyggelige med at screene over for det. Vores kurs var at have fokus meget på det og være de første til at se det, hvis der var noget af den slags, og have en meget tæt dialog med de kommunale operatører og Røde Kors om det. Og vi havde selvfølgelig også fokus på at belyse det faktuelte. Hvad er op og ned på det? Hvor mange er der? Hvad er alderssammensætningen? Og i hvilken udstrækning har de selv børn?

Jon Lauritzen:

På s. 13 er vi ved den 26. januar om morgenen kl. 09.07. Der skriver Line Skytte Mørk Hansen til dig:

”Det havde iøvrigt været rart at vi havde fået information tidligere og før det gik afsted til pressen.”

Og der svarer du så tilbage meget præcist to beskeder nede, at Mia Tang og din pressemedarbejder havde talt sammen i 22 minutter, som du forklarede før, og du skriver minuttallet på, hvornår han sender udtalelsen til pressen. Så jeg tænker, at denne henvendelse fra departementet har givet anledning til undersøgelser ude hos jer, siden du bl.a. ved, præcis hvor lang tid de har talt sammen.

Henrik Grunnet:

Ja. Vi sad dør om dør, så jeg fulgte med i det, mens jeg lavede noget andet. Så det kunne jeg gengive selv. Jeg har også spurgt ham, hvor lang tid de talte sammen, fordi der gik noget tid.

Jon Lauritzen:

På s. 13 har vi en køreplan, som du skriver om kl. 11.18. Og vi kan se den på s. 14. Hvad var baggrunden for, at du sendte køreplanen?

Henrik Grunnet:

Det var for at få lidt ramme om, hvad der skulle ske, og også konfirmere det, som jeg vidste, at Lene Vejrum havde igangsat og også gerne ville have, at departementet var opmærksom på. Og jeg tog det som køreplanen for, hvad der skulle ske.

Jon Lauritzen:

For det ser ud til, at det er en køreplan på dit eller Udlændingestyrelsens initiativ?

Henrik Grunnet:

Det var noget, som jeg aftalte med Lene Vejrum, så det var ikke specielt mit initiativ. Det var vi sammen om. Alt det praktiske i det er jo noget, som hun har iværksat.

Jon Lauritzen:

Nu er det ikke, fordi jeg ville give dig æren helt alene. Jeg ville blot høre, om det var noget, der kom fra Udlændingestyrelsen?

Henrik Grunnet:

Ja, det er styrelsens plan.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 17, at Line Skytte Mørk Hansen svarer, at det er meget fint, og hun spørger så:

”Hvad med problemstillingen hvis der er børn. Tager i også det med?”

Kan du huske, hvad det med børn gav af overvejelser hos jer?

Henrik Grunnet:

Jeg havde talt indgående med Lene Vejrum om, at hvis de selv havde børn, kunne jeg som udgangspunkt ikke se, at man kunne skille dem ad. Og det havde hun så sagt videre til Line Skytte Mørk Hansen. Og det her opfattede jeg som hendes kvittering for, at hun havde hørt det, som Lene Vejrum havde sagt, som havde baggrund i, at vi havde talt om, og hun også var enig i, at udgangspunktet i hvert fald ville være, at man ikke skilte ad, hvis de selv havde børn. Ikke at det var udelukket at skille et par ad, hvis de havde børn – man kunne godt måske forestille sig situationer, hvor det kunne forekomme.

Jon Lauritzen:

Vi kan så se i sagen, at der bliver besluttet en praksisændring. Var du eller Udlændingestyrelsen involveret i fastlæggelsen af den fremtidige praksis?

Henrik Grunnet:

Når du siger praksis ... Jeg synes ikke, at der nogen sinde i min tid kom en nærmere nuanceret praksis. Men udmeldingen den 10. februar og hele opspillet til den var vi ikke involveret i. Altså jo, vi var involveret i det på det rent faktuelle plan, men der var ikke nogen invitation til at deltage i drøftelser om, hvordan man greb det her an på den mest hensigtsmæssige måde med hensyn til ny regulering.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt spørge dig lidt ind til høringen af indkvarteringsoperatørerne. På s. 149 kan vi se, at du den 28. januar 2016 kl. 18.02 modtog en mail fra Lene Vejrum med et vedhæftet notat om høring af indkvarteringsoperatører. Og i notatet på s. 150 står der bl.a.:

”... Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Denne tilbagemelding, som I har fået fra operatørerne, gav den jer nogen anledning til overvejelser i forhold til det med aldersforskel og tvang?

Henrik Grunnet:

Nej, men det kunne det have gjort, hvis svarene havde været anderledes. Man skal tænke på, at der er rigtig mange indkvarteret i denne periode. Og hvis der er noget, som indkvarteringsoperatørerne er trænet i, så er det at se indikationer på noget, der kan have den karakter. Det synes jeg, at man må anerkende. Det var meget vigtigt for os – det sagde jeg også tidligere – hurtigt og nøje at få belyst, om der var det mindste at komme efter i den henseende. Det er klart, at hvis der var det – også måske indikeret med en noget større aldersforskel, end det vi ser her – så ville vi have gået nøje ind i det på dette tidspunkt af egen drift. Det var ikke noget, som vi skulle vente på ny praksis omkring. Det stemte efter vores opfattelse helt overens med den linje, der lå.

Jon Lauritzen:

Men der var ikke noget i den tilbagemelding, der fik dig som direktør for Udlændingestyrelsen til at sige, at der er noget her, som vi skal reagere på helt af os selv?

Henrik Grunnet:

Det vigtige her var at belyse det. Nu spurgte du før om vores involvering i

beslutningsprocessen. Vi så det som noget helt afgørende at få belyst det omhyggeligt og få meldt det ind i forhold til den proces, hvor man i ministeriet måtte antages at arbejde med det her på baggrund af ministerens udmelding på Facebook den 25. januar.

Jon Lauritzen:

Nu siger du omhyggeligt, og det får mig til at spørge ... Det her var en hastehøring, der gik ret hurtigt, som navnet også tilsiger. Havde I tillid til validiteten af de oplysninger, som I fik fra operatørerne?

Henrik Grunnet:

Ja, det havde vi. Men det er klart, at der altid i sådan et samarbejde givetvis er nogle forhold, som man må spørge ind til, og der er også en udfordring ved at få standardiseret det og sikre, at der bliver svaret, og at spørgsmålene bliver opfattet på samme måde hos de forskellige involverede. Så det går hurtigt, og der er mange aktører – der sker rigtig meget i det hele taget. Så det er et stort arbejde at gennemføre det her på kort tid. Det må man tage højde for. Både med en kæmpe indsats for at få det til at lykkes, men naturligvis også i formidlingen af det. Men jeg erindrer ikke nogen oplevelse eller opfattelse af, at der skulle være fejl eller klare misforståelser omkring nogen af de grundlæggende, vigtige spørgsmål. Men det betyder ikke, at der ikke kan have været en fejltælling eller en fejloplysning et sted i hastværket.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, om I på det tidspunkt talte om forskellige typer af tvang? Om I f.eks. forholdt jer til kulturel tvang eller social tvang?

Henrik Grunnet:

Hvad tænker du på, når du siger ”kulturel tvang”?

Jon Lauritzen:

Vi har fået nogle forklaringer om, at tvang ikke bare er tvang. Tvang kan også være kulturelt betinget. Hvis en asylansøger kommer fra en bestemt kultur eller et bestemt land, kan der være nogle kulturelt betingede tvangsformer.

Henrik Grunnet:

Jeg vil i hvert fald sige, at vurderingen af det vil finde sted. Det sikrer operatørerne ud fra danske normer. Det er ikke sådan, at man siger, at en ung kvinde på 15 år eller yngre skal finde sig i noget, fordi hun kommer fra et bestemt land. Så det vil være danske normer, man møder det med.

Jon Lauritzen:

På s. 110 kan vi se, at Lene Linnea Vejrum den 27. januar kl. 17.13 sender et notat om indkvartering af mindreårige til bl.a. dig. Vi kan se notatet her på de følgende sider. Jeg ved ikke, om vi lige skal blade det igennem. Kan du huske det? Var du inde over udarbejdelsen af det?

Henrik Grunnet:

Ja, det var jeg på den måde, som fremstår her. Det skulle gå meget hurtigt. Og vi har talt om det undervejs. Jeg har ikke prioriteret at sidde og rette sprog og kommaer i den sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Og hvilket formål havde notatet? Var det en beskrivelse af jeres praksis? Vi kan også se til sidst, at der er nogle initialer ...

Henrik Grunnet:

Det er en beskrivelse af, hvad der gøres på området. Det er ikke praksis ud fra en retlig betragtning. Altså, hvad siger Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i forhold til beskyttelse af familielivet? Det er ikke et praksisnotat på den måde. Det er et operationelt orienteret papir, som beskriver det faktuelle og også nogle initiativer i forhold til at sikre fuld bevågenhed.

Jon Lauritzen:

På s. 112 er der et særligt afsnit om indkvartering af mindreårige over 15 år. Der står bl.a.:

”I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.”

Afsnittet er jo meget kort, men beskrev det, hvordan I så på tingene?

Henrik Grunnet:

Ja, det er jo orienteret mod de måske mere tvivlsomme sager, der kunne opstå eller forekomme. Men jeg har hele tiden haft tillid til det samlede beredskab omkring indkvarteringsordningen. Hvis et pars fremtoning fra starten bar præg af, at den ene var mere eller mindre under direkte tvang, når de kom kl. 3 om natten og søgte asyl, havde jeg tillid til, at man så med det samme greb ind og skilte dem ad, fordi der var en situation, hvor den ene part blev udsat for tvang. Så det her beskriver de sager, der måtte være og opstå, hvor man skal tættere på for at tage stilling til, om der er noget utilbørligt, som skal stoppes.

Jon Lauritzen:

På s. 108 kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen svarer samme dag, at der skal være et tiltag i forhold til mindreårige over 15 år:

”Tak for det. Jeg tror at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Men vi kan lige vende det i morgen.”

Havde I nogen drøftelse om det? Og havde Udlændingestyrelsen misforstået opgaven? Kan du huske det?

Henrik Grunnet:

Drøftelse om hvad?

Jon Lauritzen:

Line Skytte Mørk Hansen svarer på det her. Hun siger, at hun tror, at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Der er nogle initiativer og tiltag. Det er et åbent spørgsmål, for jeg ved det ikke. Det kunne godt lyde, som om at Line Skytte Mørk Hansens besked her er, at I har misforstået, hvad hun har bedt om.

Retsformanden:

Man skal måske lige være opmærksom på mailen nedenunder ... om ikke det er en reaktion på det.

Henrik Grunnet:

Line Skytte Mørk Hansen skriver, at der skal være en fuldstændig klar udmelding om, at det aldrig vil kunne forekomme, at man indkvarterer et barn under den seksuelle lavalder sammen med en ægtefælle eller samlever, der er ældre. Og så skriver Line tilbage. Jeg ved ikke rigtig, hvad der ligger i det. Det er lidt svært for mig at gennemskue, men det er heller ikke det, der er fokus på. Det har hun ret i. Det er dem over 15 år, så det er bare det.

Jon Lauritzen:

På s. 167 kan vi se, at der bliver skrevet videre på notatet. Men nu ligger det i en skabelon fra ministeriet. På s. 174 kan vi se, at der kommer en tilrettet version, hvor Ditte Kruse Dankert bliver bedt om at se på kommentarerne i dokumentet. Jeg tror, at vi kan se det på s. 172. Var du inde over Ditte Kruse Dankerts kommentering af kommentarerne? Kan du huske forløbet for det? Det ser ud til, at det er den eneste involvering, styrelsen har i forhold til notatet.

Henrik Grunnet:

Jeg kan kun sige, hvordan jeg opfatter det. Jeg opfatter det sådan, at man tager de bidrag, som Udlændingestyrelsen har leveret på det mere faktuelle, ind i en notatmæssig ramme, og så beder man om genafstemning på det faktuelle. Hvis det var sådan, at Udlændingestyrelsen var blevet hørt over noget mere indholdsmæssigt – nye tiltag eller andet – så var forholdsordren den, at det skulle involvere mig og direktionssekretariatet. Det er der ikke tale om. Det er en indbyrdes afstemning: ”Har jeg forstået det rigtigt?”

Jon Lauritzen:

Så du mindes ikke, at du var inde over denne kommentering?

Henrik Grunnet:

Nej, jeg var ikke inde over kommenteringen.

Jon Lauritzen:

Jeg tror nu alligevel godt, at jeg vil prøve at vise dig s. 178. Der har vi i andet afsnit den kommentar, som Ditte Kruse Dankert

kommenterer. Hun kommenterer det anførte i kommentaren F14, hvor der står:

”Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Og kommentaren fra Ditte Kruse Dankert er:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne, jf. artikel 8”

Hvad er dine bemærkninger til dette?

Henrik Grunnet:

Det ville jeg ikke have nogen bemærkninger til, hvis jeg havde set det. Som jeg opfatter det, er det fra Ditte Kruse Dankerts side en måde at sige på, at det måske også er mere grundlæggende forhold, som man skal iagttage. Det er altid lidt vanskeligt – når man kun bliver spurgt og kun forventes at svare i forhold til det faktuelle – at flette noget ind. Jeg opfatter det sådan, at hun gør det på den måde. Mere grundlæggende var det vel en del af retsgrundlaget for hele overvejselsen. Men man kan sige, at man kunne starte med den relevante bestemmelse i udlændingeloven § 42 a, stk. 7. Og hvad har Udlændingestyrelsen af råderum? Hvor vidt et råderum er der? Og hvad er sagligt? Og der vil det også være naturligt ikke at gøre meget ud af det, men lige at flette de særlige hensyn ind, der er til familielivet i forhold til det her.

Jon Lauritzen:

Jeg forstod din forklaring sådan, at du ikke var inde over Ditte Kruse Dankerts kommentering. Var det ”jeres” notat?

Henrik Grunnet:

Notatet, som vi sidder med her, er ikke et notat, som Udlændingestyrelsen har taget aktie i. Jeg opfatter det som en afstemning i forhold til alt det, man beskriver, som handler om Udlændingestyrelsens indvendinger.

Jon Lauritzen:

Fik Udlændingestyrelsen det færdige notat?

Henrik Grunnet:

Der må du hjælpe mig for en sikkerheds skyld ... det færdige notat?

Jon Lauritzen:

Notatet, der bliver skrevet færdig den 9. februar. Modtog Udlændingestyrelsen det?

Henrik Grunnet:

Nej, altså ... Hvis det er notatet af 2. februar, som også blev omtalt under Instrukskommissionens arbejde ... Det har selvfølgelig haft en tilværelse, som det nu har haft det dengang. Men det var første gang, at jeg hørte om et notat. Men det hænger også sådan sammen, at det eneste, jeg kender til af skriftlig karakter, er det, der sker den 10. februar. Og som jeg sagde tidligere, var jeg eller Udlændingestyrelsen i øvrigt ikke involveret i den beslutningsproces, der førte frem til det. Tværtimod efterlyste vi efterfølgende nærmere retningslinjer, også fordi der står i pressemeddelelsen – eller udmeldingen på hjemmesiden – at der ligger retningslinjer. Og dette notat, hvordan det så nærmere ser ud, kender jeg sådan set ikke i detaljer, men det har i hvert fald ikke i min periode været noget, der landede hos mig.

Jon Lauritzen:

Det var heller ikke et trickspørgsmål. Vi har heller ikke nogen idé om, at I skulle have fået det. Jeg vil lige gå videre til pressemeddelelsen, hvor jeg vil spørge dig, om du var involveret i eller fik besked om, at der var en pressemeddelelse på vej? Og jeg tænker her bl.a. på udmeldingen på Facebook om, at ministeren omgående ville give Udlændingestyrelsen besked. Havde du før koncerndirektionsmødet fået nogen advisering om, at man arbejdede på en pressemeddelelse?

Henrik Grunnet:

Hvis vi taler om koncerndirektionsmødet og omtalen dér ...

Jon Lauritzen:

Nej, jeg spørger om før koncerndirektionsmødet?

Henrik Grunnet:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg nemlig gerne gå videre til koncerndirektionsmødet. Vi kan se, at der er et koncerndirektionsmøde den 10. februar. Kan du huske, om du deltog i nogen møder i departementet eller drøftelser eller snakke om de unge asylpar forud for koncerndirektionsmødet?

Henrik Grunnet:

Ja, det gjorde jeg i Udlændingestyrelsen, sådan som vi har fået det belyst her.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker, om der var et møde eller en drøftelse eller sådan noget umiddelbart før koncerndirektionsmødet, som du deltog i?

Henrik Grunnet:

Nej, jeg var ikke involveret i – og styrelsen var ikke involveret i – nogen drøftelse af, hvad der skulle komme af initiativer fra ministerielt hold omkring det her.

Jon Lauritzen:

Og så vil jeg gerne spørge lidt ind til selve koncerndirektionsmødet. Så vidt vi kan se og har fået oplyst, så var du den eneste deltager fra Udlændingestyrelsen. Og her på siden har vi en dagsorden. Kan du fortælle med dine egne ord, hvordan mødet startede?

Henrik Grunnet:

Ja, altså hvordan startede mødet ... Jeg kan fortælle om mødets forløb?

Jon Lauritzen:

Ja. Fortæl gerne om forløbet. Og jeg vil gerne undgå at prøve at lægge ord i munden på dig, så hvis du bare sådan kan fortælle frit.

Henrik Grunnet:

Det er helt i orden. Det er sådan, at i en meget travl situation, så var det en lidt flyvende start på sådan et møde, i den forstand, at det var præget af, at nogle af de involverede kom fra en anden drøftelse omkring den aktuelle sag. Pkt. 1 på dagsordenen er aktuelle sager. På den måde

passede det meget godt ind. Det, der skete senere den 10. februar med en udmelding på hjemmesiden omkring de mindreårige asylansøgere, der levede sammen med en ældre på asylcentre, var ikke noget, jeg på nogen måde var forberedt på, ville komme op. Jeg husker det sådan, at Lykke Sørensen var relativt oprevet. Og på et tidspunkt var hun alene på embedsmandsiden. Sammen med Uffe Toudal Pedersen reflekterede hun, at det var for galt at skulle blive beskyldt for at gå ind for barnebrude, fordi man videreformidlede Justitsministeriets forbehold eller krav om, at der skulle være undtagelser, eller hvordan ordene nu faldt.

Jon Lauritzen:

Var det i starten af mødet, eller hvornår faldt det her?

Henrik Grunnet:

Ja, sådan husker jeg det. Det var i indledningen af mødet. Inden mødet for alvor gik i gang.

Jon Lauritzen:

Du sagde også, at der var nogle, der kom senere. Kan du huske, hvem det var, der kom senere?

Henrik Grunnet:

Undskyld, det skal jeg lige forstå. Jeg kan sige noget om, hvem der deltog i mødet, men ...

Jon Lauritzen:

Det kan være, at jeg misforstod dig.

Henrik Grunnet:

Du har ret i, at jeg sagde, at ... Jeg husker det i hvert fald sådan, at ministeren ikke var til stede hele mødet. Jeg kan ikke huske præcis, hvor lang tid og hvornår, men i den helt indledende fase. Og det kan jo være under 1 minut, hvor ministeren kommer lidt forskudt, at det her fandt sted, som jeg husker det. Men ellers var det den sædvanlige kreds, der var til stede, dvs. afdelingscheferne fra ministeriet og departementschefen naturligvis samt de to styrelsesdirektører, mig selv og Kasper Kyed.

Jon Lauritzen:

Hvem var mødeleder?

Henrik Grunnet:

Mødet blev ledet af departementschefen. Der var også en del møder, hvor ministeren ikke kunne deltage og ikke deltog. Så koncerndirektionen havde ministeren som deltager, men ledelsen af mødet foregik normalt på den måde, at departementschefen ledte det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på dagsordenen på s. 201, at der er to dele. De første tre punkter, hvor ministeren deltager, og så er der pkt. 4-7 uden ministeren. Var det den sædvanlige opdeling? Og kan du huske, om der også var sådan to dele på det møde?

Henrik Grunnet:

Jeg husker ikke andet, end at det grundlæggende foregik som planlagt.

Jon Lauritzen:

Nu har du talt om, hvem der var, og at der var nogle, der kom lidt senere. Hvad blev der sagt på mødet?

Henrik Grunnet:

Ja, der var så også nogle andre emner på. Jeg kan ikke huske, hvor tæt man kom hen over det, men der blev sagt noget om problemstillingen i denne sag. Jeg refererede noget, og der var også nogle meldinger i øvrigt, som viste, at der var en vis uenighed. Men det, jeg primært husker, er udmeldingen fra Uffe Toudal Pedersen om, at der ville gå noget ud. Jeg kendte stadigvæk ikke indholdet. Jeg læste ikke den såkaldte pressemeddelelse, men indholdet af meldingen var, at noget, som man forventede skulle være med i pressemeddelelsen – et afsnit om forbehold og undtagelser – ikke var med.

Retsformanden:

Undskyld, det er mere, så der ikke opstår en misforståelse her ... Anklageren har nu to gange sagt, at der var nogle, der kom senere. Jeg har forstået det sådan, at vidnet ikke har forklaret dette, men at mødet bar præg af, at der var nogle, der havde været til et eller andet inden mødet. Men der var ikke nogen, der kom senere. Jeg skal bare lige høre, om det er rigtigt forstået, så vi ikke misforstår hinanden?

Henrik Grunnet:

Som det er, når et møde starter, er der altid nogle, der kommer lidt før andre, men der var ikke en situation, hvor nogle planlagt kom senere. Der var den her plan for det, og jeg kan ikke huske præcis, om ministeren gik ud undervejs, eller om hun gik ud undervejs kortvarigt, men grundlæggende var der ikke nogen af de forventelige deltagere, der ikke deltog i mødet.

Jon Lauritzen:

Okay. Jeg vil godt prøve at vise dig noget fra Lykke Sørensens forklaring her i Rigsretten. Under afhøringen den 15. september 2021 (dag 7) forklarede hun:

”Så redegjorde jeg relativt kort for, hvad vores opfattelse var: at det ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Og jeg tror ikke, at ministeren umiddelbart sagde noget. Jeg har ikke tydelig erindring om det i hvert fald. Baseret på den drøftelse, der var, kan jeg huske ret tydeligt, fordi det var ret usædvanligt, at jeg var nødt til at sige, at uanset hvad hun sagde, skulle danske myndigheder overholde danske regler, herunder vores internationale forpligtelser. Det er ikke så tit, at man er nødt til at sige det i manges påhør, så derfor husker jeg det ret tydeligt”

Kan du også huske det her tydeligt?

Henrik Grunnet:

Der er ikke nogen tvivl om, at jeg tydeligt kan huske, at der var den uenighed, som omtales her. Hvordan ordene faldt, kan jeg ikke sige helt præcis, men der er ikke nogen tvivl om, at der var en uenighed. Man kan nok sige, at det var lidt usikkert for mig, hvad man mere præcist talte om her, idet jeg ikke præcist kendte indholdet af det, som man talte om, altså den præcise formulering, og der samtidig var denne mening om noget fra Justitsministeriet, som tilsyneladende ikke kunne gå igennem eller i hvert fald afstedkom nogle klare holdninger. Jeg ville have meget fokus på, hvad man så skulle gøre i det brede perspektiv, for en fuldstændig undtagelsesfri ordning forestillede jeg mig ikke på det tidspunkt. Det må jeg sige.

Jon Lauritzen:

Du sagde, at du var enig i, at der var en uenighed. Kan du huske, hvem der var uenige?

Henrik Grunnet:

Det grundlæggende, som jeg bed mærke i, var, at Justitsministeriet havde givet en melding, som man ikke brød sig om, og det forstod jeg, at man ikke lige havde til sinds at følge.

Jon Lauritzen:

Og hvem?

Henrik Grunnet:

Det var det, jeg professionelt bed mærke i.

Jon Lauritzen:

Du taler om en melding, som ”man” ikke brød sig om. Hvem er ”man”?

Henrik Grunnet:

Der blev refereret til – andet kan jeg ikke gengive – at ministeren skulle have sagt det her med, at man gik ind for barnebrude, hvis man ville føre det ud i livet, som meldingen lød på. Men jeg havde ikke nogen anelse om, hvorvidt ministeriet ville følge det i en eller anden sammenhæng. Og jeg vidste heller ikke præcis, hvordan Justitsministeriet havde lagt sine ord omkring det her.

Jon Lauritzen:

Men lad mig spørge mere direkte ... Var det en uenighed mellem ministeren og Lykke Sørensen? Du var jo på mødet?

Henrik Grunnet:

Rent faktisk kan jeg kun gentage det, som jeg har sagt. Det er jo i hvert fald noget, man kan kalde en uenighed. En situation, hvor det slår lidt gnister omkring et tema. Jeg ved ikke, om det er udtryk for, at ministeren mener noget andet om det juridisk faglige. Men der er i hvert fald den situation, som jeg fortalte om.

Jon Lauritzen:

Jeg vil også godt lige ...

Retsformanden:

Det er ikke nemt at forstå det, som du siger her. Hvis du taler om, at en uenighed er noget, der slår gnister, må det jo nødvendigvis indebære, at der er meningstilkendegivelser i forskellig retning. Og det er de meningstilkendegivelser, vi gerne vil høre om.

Henrik Grunnet:

Det var ikke sådan på mødet, at den ene sagde: ”Jeg mener det her”, og den anden sagde: ”Jeg mener det her”. Jeg har en oplevelse af, at det var sket inden det møde, som jeg deltog i. Og jeg kunne bestemt kun opleve det som om, at der havde været uenighed under den drøftelse. Men det er ikke noget, som jeg har et førstehåndskendskab til. Nu refererer jeg det, som jeg oplevede på selve mødet her. Men det reflekterer jo helt sikkert en uenighed i den forstand, at ministeriet meget naturligt gerne ville tage højde for Justitsministeriets melding. Og det kunne man formentlig ikke få lov til. Sådan måtte jeg opfatte det. Så på den måde en uenighed.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige prøve at vise dig noget, som Lykke Sørensen også har forklaret.

Retsformanden:

Det kan godt være, at vi lige, inden vi helt forlader det ... Du sagde ”men det kunne man ikke få lov til”. Hvem er det, man ikke kunne få lov til det af?

Henrik Grunnet:

Da Uffe Toudal Pedersen sidder med pressemeddelelsen og siger, at et bestemt afsnit skal udgå, så er der ikke nogen tvivl om, at det er ministeren, der har krævet og ønsket, at det ikke skulle med.

Retsformanden:

Var det således, at man havde pressemeddelelsen fremme på koncerndirektionsmødet?

Henrik Grunnet:

Ja, i randen af mødet. Måske har der været en meget kort drøftelse mellem departementschefen og ministeren lige op til. Der sidder han og

en kreds af relevante chefer inkl. mig og får den melding, at pressemeddelelsen vil gå ud uden et afsnit om forbehold. Jeg kender stadig ikke det præcise indhold, og meldingen er også, at det så er det eneste, der går ud.

Retsformanden:

Men for at vende tilbage til mit spørgsmål ... Hvem var det, man ikke kunne få lov til det af?

Henrik Grunnet:

Jeg kan kun opfatte det sådan, at der har været en situation, hvor ministeren har sagt, at det afsnit måtte ikke være med. Sådan opfattede jeg det, der blev sagt.

Jon Lauritzen:

Under afhøringen den 15. september 2021 (dag 7) bliver Lykke Sørensen spurgt, om det var et udsagn, der var henvendt til ministeren, og så svarer hun:

”Det var det også. Men det var bare en gengivelse af, hvad der måtte gælde. Det var selvfølgelig også et signal til Udlændingestyrelsens direktør, som var til stede, og som er dem, der skulle håndtere det her.”

Det vil jeg godt lige give dig lejlighed til at kommentere på. Opfattede du dette signal fra Lykke Sørensen?

Henrik Grunnet:

For mig var og er det en selvfølge, at man ikke kan have en fuldstændig undtagelsesfri ordning på dette område. Dette signal blev givet i den meningsudveksling – lad os kalde det dét – som jeg har refereret tidligere, men det var der heller ikke nogen tvivl om hos mig. Det var mere, hvad der skal være grundlaget for den administration, der skal finde sted, når der kommer noget ud af det her. Og jeg vidste jo ikke noget om, hvordan det ville ende på det tidspunkt. Jeg kendte ikke indholdet af pressemeddelelsen, og jeg vidste ikke, om den kom til at stå alene, når det kom til stykket.

Jon Lauritzen:

Hvordan hænger det sammen med, at der var en kommunikation om, at undtagelsen i

pressemeddelelsen skulle tages ud? Hvordan reflekterede du over det? Det er to modsatrettede ting her?

Henrik Grunnet:

Jeg reflekterede over det, der bliver forklaret her, at det var ”et signal til ”Udlændingestyrelsens direktør, som var til stede, og som er dem, der skulle håndtere det her”. Jeg var heller ikke i tvivl om, da jeg gik fra mødet, at embedsværket var klar over, at man ikke kunne have en undtagelsesfri ordning. Men det, der var brug for, når det kom til udkommet af alt det her, var nogle nærmere retningslinjer for, hvad der skulle gælde, når der skulle gøres undtagelser.

Jon Lauritzen:

Udmeldingen fra Uffe Toudal Pedersen, som du fortalte om før, hvor du sagde, at der ikke kom mere ... Kan du prøve at sætte lidt flere ord på det?

Henrik Grunnet:

Ja. Jeg oplevede det sådan lidt slagent, at der ikke kom mere, underforstået at man havde tabt en kamp om, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen. Sådan oplevede jeg det også i situationen. Det er ikke en eftertænkning. Det var den ene del af det. Og deri lå også, som jeg oplevede det, at der havde været en plan om, at der skulle stå mere i udmeldingen på hjemmesiden, som det viste sig at blive. Det var helt klart. Jeg oplevede det sådan, at der skulle have fulgt noget mere med ... at der skulle have været nogle egentlige retningslinjer med. Men det var det, som man ikke kunne komme igennem med.

Jon Lauritzen:

Du talte om før, at pressemeddelelsen blev nævnt. Vi har fået andre forklaringer om, at det var ordningen og ikke pressemeddelelsen, der blev drøftet. Hvor sikker er du på, at pressemeddelelsen blev nævnt?

Henrik Grunnet:

Jeg er helt sikker på, at det var pressemeddelelsen. Det var den ledsagende udmelding fra ministeren, også med et citat. Det viste sig, at det var det, som Uffe Toudal sad med foran sig,

hvor et afsnit var streget over og ikke skulle gå med ud, som jeg husker det. Men jeg så det ikke. Jeg læste det ikke. Det var ikke sådan, at det blev delt ud til os alle sammen, og vi lige fik en chance for at øje, hvad der stod, og reagere på det, når der stod, at det var en helt absolut ordning, og at det også skulle gælde børnefamilier.

Jon Lauritzen:

Drøftede man indholdet, eller drøftede man, om man kunne sende en pressemeddelelse? Vi har bl.a. en ombudsmandsudtalelse om det med de libanesiske annoncer. Kan du huske, om det var indholdet, eller om man kunne sende en pressemeddelelse, der var drøftelsen?

Henrik Grunnet:

Det var naturligvis indholdet, det handlede om. Der var ikke noget mærkeligt i eller galt i, at man lægger information ud på hjemmesiden eller i øvrigt går ud i pressen med et budskab. Det særlige ved det var, at det på det tidspunkt blev opfattet sådan, at det kun var det, der skulle gå ud. Og det må jeg sige, at det havde jeg en forventning om, at det ikke kun blev. Jeg havde stadigvæk en forhåbning, en forventning, fordi jeg har været topchef på det her område under 11 ministre og i 20 år i alt. Jeg har ikke oplevet, at man ville gå ind at regulere alene i form af en kortfattet udmelding på hjemmesiden eller i pressen. Det kunne jeg i hvert fald konstatere, at det var. Der havde allerede været udmeldingen via Facebook. Det er også en udmelding. Jeg mener, at grundlaget for administrationen skulle have en anden karakter. Men der er ikke noget galt i, at man melder noget ud fra ministerens side omkring det, der reguleres. Det er helt sikkert. Det er der selvfølgelig ikke noget galt i. Det er helt naturligt.

Jon Lauritzen:

Var I inde i drøftelser af fremgangsmåden for adskillelserne under mødet? Altså, hvordan det procesmæssigt skulle ske?

Henrik Grunnet:

Jeg husker det sådan, at det også stadig var i den afsluttende fase, og vi drøftede mere konkret, at det kom til at lyde, som om det mere

havde karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, det, som vi talte om her. Altså, at det var noget, Udlændingestyrelsen bare sådan kunne gøre – at skille ad. Og selvfølgelig er der et element af faktisk forvaltningsvirksomhed i at drive indkvarteringscentre. Men det her er jo et område, som Udlændingestyrelsen har en originær kompetence på efter udlændingeloven og skal træffe afgørelse på. Og der er en lovgivningsmæssig og reguleringsmæssig ordning for, hvordan det skal finde sted. Ikke mindst, fordi det er sådan, at der er operatører, som står for selve indkvarteringen, og som måske skal gøre noget i første række, som man kan sige, har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Og så er Udlændingestyrelsens opgave at træffe de forvaltningsretlige afgørelser, der knytter an til det. Og det var, som om det slet ikke var fremme i bevidstheden i den drøftelse, jeg overhørte og tog del i, sådan at jeg måtte sige et par gange, at det ikke er faktisk forvaltningsvirksomhed. Det er afgørelser, der skal træffes.

Jon Lauritzen:

Snakkede I også om partshøring? Eller hvad var baggrunden for, at du sagde, at det ikke var faktisk forvaltningsvirksomhed?

Henrik Grunnet:

Vi var ikke fremme ved konkrete spørgsmål om partshøring. Det var det mere basale. Hvad er det for en form for forvaltningsvirksomhed, som vi har med at gøre her?

Jon Lauritzen:

Og var der nogen kommentarer til det? Eller var det dét, som det centrerede sig om?

Henrik Grunnet:

Nej. Der var ikke nogen, der modsagde det synspunkt. Men det bar ikke præg af overvejelser, som var kommet så langt, når vi talte om, hvilken karakter forvaltningsvirksomheden har på det område.

Jon Lauritzen:

Og var ministeren til stede under de drøftelser?

Henrik Grunnet:

Ikke de drøftelser, der hang sammen med Uffe Toudal Pedersens meldinger om indholdet af det, der gik ud. Sådan erindrer jeg det i hvert fald ikke.

Jon Lauritzen:

Foregik de drøftelser eller meldinger fra Uffe Toudal Pedersen inde i mødelokalet eller ude på gangen?

Henrik Grunnet:

De foregik i mødelokalet. Men som jeg sagde tidligere, var det i randen af mødet, et lille ekstra møde. Jeg husker det sådan, at vi sad lidt anderledes, end vi havde gjort under selve mødet. Det var samme mødelokale.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig fra Frank Bundgaards forklaring for Rigsretten den 30. september 2021 (dag 13). Han blev foreholdt sin protokol fra Instrukskommissionen, hvor han sagde:

”I kanten af mødet, hvor alle var på vej ud af mødelokalet, sagde Uffe Toudal til Line Skytte Mørk Hansen, at hun skulle sørge for at orientere asylcentrene så hurtigt som overhovedet muligt. Han tror, at ministeren var med til hele mødet. Uffe Toudal og ministeren havde kontor på den anden side af gangen, og han overhørte Uffe Toudals besked til Line Skytte Mørk Hansen ude på gangen.”

Og så blev han spurgt her i Rigsretten:

”Husker du også i dag, at det forløb sådan dengang?”

Og til det svarede han:

”Ja. Vi var på vej ud fra direktionsmødet, og der siger Uffe Toudal sådan til Line Skytte Mørk Hansen ude på gangen, hvor jeg også er kommet ud.”

Overhørte du det her? Og giver det dig nogen sådan ...

Henrik Grunnet:

Nej, jeg husker det ikke. Jeg mener ikke, at Frank Bundgaard har været med til delmødet, som jeg talte om før. Det ville ikke være naturligt. Han havde ikke nogen aktie i det her anliggende som sådan. Han var selvfølgelig med i kredsen, der havde det oppe at vende som et aktuelt emne. Men samtalen senere på dagen om udmeldingen fra ministeren tog Frank Bundgaard ikke del i. Der kan udmærket have været en situation, som den Frank Bundgaard erindrer. Men det var på en anden måde i kanten af mødet. Det var på vej ud af mødelokalet. Og det kan være før det, som jeg taler om, hvor man igen er samlet efterfølgende. Det kan jeg ikke sige. Men det er i hvert fald ikke den situation, jeg talte om tidligere, som han refererer til.

Jon Lauritzen:

Hvem deltog i det her delmøde?

Henrik Grunnet:

I hvert fald Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensens og jeg. Jeg vil også tro, at Line Skytte Mørk Hansen har deltaget, men jeg tør ikke sige det med 100 % sikkerhed. Det vil jeg bestemt tro, at hun har. Så det er jeg næsten sikker på, at hun har gjort.

Jon Lauritzen:

Jeg forstod fra din forklaring før, at Uffe Toudal Pedersen ikke var enig eller skuffet, da han melder ud, at der vil komme en pressemeddelelse uden forbehold. Er det rigtigt forstået?

Henrik Grunnet:

Det må jeg lige høre igen.

Jon Lauritzen:

Jeg forstod din forklaring før – jeg skal bare være sikker på, om jeg har forstået det rigtigt – at Uffe Toudal sagde resignerende, at undtagelsen gik ud. Kan du prøve at komme det lidt nærmere?

Henrik Grunnet:

Ja. Det var tydeligt, at han og ministeriet ikke havde ønsket, at den gik ud i den form. Det var ministerens ønske, at den gik ud i en anden form. Jeg havde som sagt ikke lejlighed til at

læse det indholdsmæssige. Det blev refereret som dér, hvor der stod, at der skulle gøres undtagelse. Jeg vil så tilføje, at når jeg senere har læst det – hvis det er det samme papir – så ville en kort passus om det have betydet en hel del. Men det ville ikke have givet hele administrationsgrundlaget, og det kunne måske også være vanskeligheden, fordi så ville det også være vanskeligt at gå videre med det i forhold til at gøre en hel masse på kort tid i forhold til at effektuere på adskillelser.

Jon Lauritzen:

Men hvis du skal prøve at summere op ... Hvad var essensen af mødets indhold for dig, da mødet var færdigt?

Henrik Grunnet:

Uenigheden, som jeg har fortalt om, og en situation, hvor der var nogen vildrede om, hvordan man skulle gøre det her. Og den meget usædvanlige situation, det er, at man tilsyneladende – men det var jo så kun tilsyneladende – ikke havde efterkommet det, som Justitsministeriet havde sagt til ministeriet. Det var det, der stod tilbage for mig som essensen.

Jon Lauritzen:

Og jeg tror, at du svarede på det før, men notatet af 2. februar – det, som vi kiggede på lige før – blev det nævnt eller henvist til under mødet?

Henrik Grunnet:

Nej, overhovedet ikke. Det undrede mig faktisk også, at der ikke var noget yderligere. Signalet var, at det var det eneste, der gik ud, og at man måske kunne have forestillet sig, at der blev lagt noget mere ved. Jeg husker det sådan, at der var et bilag til udmeldingen på hjemmesiden. Og der kunne tænkeligt have været flere i det oplæg til ministeren. Men det var sådan noget, jeg også tænkte på, på vejen tilbage fra mødet ... om der mon ikke kom noget mere ud til os. Det antog jeg sådan set. Jeg antog det som ret sandsynligt og nærmest nødvendigt.

Jon Lauritzen:

Og hvis du kigger på mødets forløb ... Var det sådan, at der var noget, der skiftede undervejs?

Var der nogen positioner, der rykkede sig, eller hvordan husker du det?

Henrik Grunnet:

Det eneste, men det bliver jo lidt en ren antagelse ... Der sker noget, hvor mødet i første omgang slutter, og indtil vi sidder og får meldingen om indholdet af den såkaldte pressemeddelelse. Der er en mellemdrøftelse. Det virkede på mig, som om at Uffe Toudal Pedersen refererede til noget, der havde været oppe for ganske kort tid siden tidsmæssigt. Det kunne også godt have været en reference tilbage til noget, der skete før mødet, men det var min fornemmelse, at erkendelsen af, at der ikke kom til at gå andet ud end pressemeddelelsen i den forkortede form, var helt frisk.

Jon Lauritzen:

Og ”helt frisk”? Nu kan det godt være, at jeg ikke ...

Henrik Grunnet:

Tidsmæssigt kunne det hænge sammen med en mellemdrøftelse mellem det egentlige møde og delmødet, der blev holdt, inden jeg tog fra ministeriet.

Jon Lauritzen:

Delmødet har vi ikke hørt så meget om. Var det i realiteten to møder, eller hvordan skal vi opfatte det?

Henrik Grunnet:

Det foregår i samme lokale, og det er i fortsættelse af mødet.

Retsformanden:

Vi skulle måske høre, om der har været en tidsmæssig pause mellem de to møder, du omtaler?

Henrik Grunnet:

I givet fald er det ganske få minutter. Det er noget, der foregår i tilslutning til mødet. Nu var der en dagsorden med nogle helt anderledes emner, og jeg kan ikke huske, i hvilken udstrækning vi nåede alle de emner. Og så kommer det som noget, vi vender tilbage til i forhold til dagsordenen i øvrigt. Og jeg siger bare,

at der godt kan have været et lille tidsmæssigt afbræk inden.

Retsformanden:

Men er det sådan, at nogen efter det egentlige møde – hvis jeg kan kalde det dét – forlader lokalet og kommer tilbage på det tidspunkt, hvor delmødet – eller det efterfølgende møde, som du taler om – finder sted? Eller hvad er situationen?

Henrik Grunnet:

Det foregår i samme lokale. Grunden til, at der kan have været et lille tidsmæssigt afbræk, er, at vi sidder anderledes. Jeg ser for mig, at Uffe Toudal Pedersen kommer tilbage med et papir og tager dette delmøde med en mindre kreds ved en anden del af mødebordet.

Retsformanden:

Vil det sige, at Uffe Toudal Pedersen har været ude af mødelokalet og kommer tilbage igen med papiret?

Henrik Grunnet:

Ja, det er i hvert fald sådan, som det muligt kan have foregået.

Jon Lauritzen:

Klokken er 10.32.

Retsformanden:

Ja, jeg tror, at vi holder vores formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Men inden jeg giver ordet til anklageren, vil jeg lige nævne, at flere af Rigsrettens dommere her i pausen har givet udtryk for, at de synes, at der hersker en vis uklarhed om, hvad der egentlig nærmere skete på koncerndirektionsmødet den 10. februar. Så jeg vil egentlig godt lige starte med at rekapitulere det. Hvis vi nu går fuldstændig kronologisk til værks ... Du ankommer til mødet, og der står her på s. 201, at det starter kl. 10.30. Er det er også sådan, du husker det?

Henrik Grunnet:

Ja.

Retsformanden:

Hvad er det første, der sker på mødet?

Henrik Grunnet:

Jeg erindrer, at der er det her hændelsesforløb lige i starten af mødet, altså inden mødet for alvor går i gang, som jeg har fortalt om.

Retsformanden:

Er det noget, der foregår på mødet? Altså som en slags uformel drøftelse?

Henrik Grunnet:

Det er simpelthen sådan, at Lykke Sørensen siger det, som jeg har forklaret, mens hun sætter sig i stolen, henvendt til Uffe Toudal Pedersen.

Retsformanden:

Vi skal lige have repeteret, hvad Lykke Sørensen siger?

Henrik Grunnet:

Hun siger det her, hvor hun refererer tilbage til en oplevelse af at være blevet beskyldt for at gå ind for barnebrude, fordi hun har refereret det, som Justitsministeriet har meldt om det juridiske.

Retsformanden:

Så det er den første bemærkning, du hører på mødet? Og Lykke Sørensen kommer med den, nærmest samtidig med at hun sætter sig ned?

Henrik Grunnet:

Ja, det er, inden mødet rigtigt går i gang.

Retsformanden:

Hvad sker der så umiddelbart derefter?

René Offersen:

Undskyld, må man ikke spørge med her i forhold til, hvad der blev sagt før, om Inger Støjberg var ankommet til mødet på dette tidspunkt?

Retsformanden:

Ja, vi kan høre, om alle mødedeltagere var der, herunder Inger Støjberg?

Henrik Grunnet:

Da det bliver sagt, er Inger Støjberg ikke til stede, men det kan sagtens være, at hun kommer til stede meget kort tid efter. Det kan det udmærket være.

Retsformanden:

Og hvad er det næste, du husker fra mødet, efter den bemærkning fra Lykke Sørensen?

Henrik Grunnet:

Jeg husker ikke detaljeret, hvem der siger hvad og hvornår, men der er en kort melding om, at der ville komme en udmelding på det her område med mindrearige asylansøgere, som lever i samliv eller ægteskab på centrene.

Retsformanden:

Og hvem siger det?

Henrik Grunnet:

Lykke Sørensen suppleret af Uffe Toudal Pedersen. Sådan husker jeg det.

Retsformanden:

Nu kommer ministeren så til stede her, formentlig kort efter Lykke Sørensens bemærkning. Er det sådan, at man formelt sætter mødet i gang? Siger departementschefen, som er ordstyreren på mødet: "Nu skal vi behandle dagens pkt. 1, som er aktuelle sager"? Eller hvordan starter sådan et møde?

Henrik Grunnet:

Det foregår ikke særlig formelt med en gennemgang af dagsorden. Sådan husker jeg det ikke. Jeg kan ikke huske detaljerne omkring mødets forløb i øvrigt.

Retsformanden:

Jeg vil bare gerne frem til, hvem der er den næste, der siger noget i relation til spørgsmålet om de unge asylansøgere efter Lykke Sørensens bemærkning, og efter at ministeren er kommet til stede?

Henrik Grunnet:

Det, jeg husker med sikkerhed, er det, som jeg lige har fortalt. Og så denne situation med Uffe Toudal Pedersen, der samler en kreds omkring den udmelding, der finder sted senere på dagen. Og jeg vil gerne præcisere det, som jeg har sagt om det. Det gør indtryk, fordi det er en departementschef, som er blevet overrulet og virker noget mast.

Retsformanden:

For lige at få forløbet klart ... Det her efterfølgende møde, du har omtalt, og som du nogle gange har kaldt et delmøde ... Er det således, at man kører dagsordenen igennem med de syv punkter, der står på s. 201, og at denne drøftelse finder sted, efter at man har været hele programmet igennem? Hvor ministeren så må antages at være gået, da man når til pkt. 4?

Henrik Grunnet:

Man har i hvert fald været de punkter igennem, som ministeren tager del i. Jeg kan simpelthen ikke huske – og jeg tror ikke – at vi nåede igennem de punkter, der er nævnt uden ministeren. Det var der simpelt hen ikke tid til. Det var situationen ikke til. Så jeg tror ikke, at de punkter blev til noget. Det husker jeg i hvert fald ikke, at de blev.

Retsformanden:

Men prøv igen at gengive her ... altså alle de bemærkninger, der kommer i relation til spørgsmålet om de unge asylansøgere. Hvad bliver der helt præcist sagt til dette punkt efter din hukkommelse?

Henrik Grunnet:

Man husker det, som man bider mærke i som det væsentlige, og navnlig så mange år efter. Sådan var det også i forhold til min forklaring under Instrukskommissionen. Det, jeg husker, er det, jeg har fortalt om.

Retsformanden:

Prøv lige at sige det igen, for at vi kan være helt sikker på, hvad din forklaring er?

Henrik Grunnet:

Udsagnet fra Lykke Sørensen, som klart reflekterer en uenighed med ministeren om at imødekomme det, som Justitsministeriet havde meldt omkring det juridiske – at der kunne gøres undtagelse. Og en forklaring fra departementschefen, som gjorde indtryk, fordi han var blevet overrullet på sit ønske om, hvad der skulle stå i pressemeddelelsen eller i udmeldingen, om hvad der kom til at være ...

Retsformanden:

Taler vi nu om selve hovedmødet, eller taler vi om det, der sker i tilslutning til mødet? Fordi jeg taler i øjeblikket kun om det, der sker på hovedmødet.

Henrik Grunnet:

Jeg betragter det som en del af det samlede mødeforløb. Nu er det ikke mig, der er ansvarlig for mødeafviklingen her. Men det er ikke sådan, at det foregår i ro og mag, stille og roligt fra den ene ende til den anden på dagsordenen. Sådan foregik det i hvert fald ikke. Jeg vil betragte det, som jeg har fortalt om, som en form for delmøde, en del af det samlede møde. Det, der blev sagt der, var i slutningen af mødet henvendt til de relevante i mødekredsen.

Retsformanden:

Det er alligevel lidt vigtigt at få frem, for at vi kan forstå, hvad det er, der sker. Jeg forstår på din forklaring inden pausen, at man har et forløb på hovedmødet, hvis man kan kalde det dét. Og så er der muligvis et lille mellem spil, en lille pause. Måske forlader Uffe Toudal mødet og kommer tilbage med et papir. Er det rigtigt forstået, at der er sådan et lille mellem spil, inden den efterfølgende drøftelse finder sted?

Henrik Grunnet:

Ja.

Retsformanden:

Jeg vil godt vende tilbage til din erindring, om det, der sker inden mellem spillet. Så kommer vi til det andet bagefter. Hvad husker du af ordveksling inden mellem spillet?

Henrik Grunnet:

Ordveksling? I starten af mødet er der den her situation med klar uenighed i forhold til, hvad Justitsministeriet har meldt.

Retsformanden:

Ja, og det er det, jeg gerne vil have, at du fortæller. Er der nogle, der refererer, hvad Justitsministeriet har sagt, og hvilke kommentarer kommer der?

Henrik Grunnet:

Jeg ser det som noget, der ligger i forlængelse af en forudgående drøftelse. Og derfor er der ikke nogen nærmere ordveksling under mødet. Det var heller ikke på dagsordenen som sådan. Der er et punkt, der hedder aktuelle sager ...

Retsformanden:

Jeg prøver bare at finde ud af, hvad der faktisk bliver sagt under dét punkt.

Henrik Grunnet:

Det forstår jeg, men jeg kan ikke bidrage med yderligere. Jeg syntes, at det var nogle vigtige observationer fra min del. Og begge dele også noget, der gør indtryk. Men der var ikke yderligere meningsudveksling.

Retsformanden:

Nu siger du ”yderligere”, men i det, der trods alt var, var der da nogen, der f.eks. omtalte Justitsministeriets melding på mødet?

Henrik Grunnet:

Ja. Det blev omtalt på den måde, at det var Justitsministeriets melding, at der skulle gøres undtagelse. Om det ordlydsmæssigt var på den måde, det ...

Retsformanden:

Hvem fortalte om det? Var det Lykke Sørensen?

Henrik Grunnet:

Det var Lykke Sørensen og kun i den ganske indforståede form, som det faktisk havde, hvor det var en reference tilbage til en oplevelse før mødet.

Retsformanden:

Hun refererede altså til den melding fra Justitsministeriet. Var der nogen, der havde kommentarer til det på mødet?

Henrik Grunnet:

Nej, det var ikke noget, der blev lagt op til en drøftelse af på mødet her. Det var en bemærkning primært henvendt til departementschefen i starten af mødet, som jeg har forklaret om det.

Retsformanden:

Sagde ministeren noget til det punkt her?

Henrik Grunnet:

Nej, det husker jeg ikke. Det blev i hvert fald ikke drøftet, og den uenighed, som meget tænkeligt kan være bragt frem inden mødet i anden sammenhæng, blev ikke udfoldet på det møde, jeg tog del i.

Retsformanden:

Sagde Uffe Toudal Pedersen noget på mødet? Nu tænker jeg igen på før mellemspillet.

Henrik Grunnet:

Nej.

Retsformanden:

Så det var i virkeligheden kun Lykke Sørensen, der sagde noget til dette punkt før mellemspillet?

Henrik Grunnet:

Ja, igen med det forbehold, at det er det, jeg har bidt mærke i som det, der var vigtigt for mig at være opmærksom på fra mødet. Der var så en drøftelse omkring hele det her område, da det kom til meldingen om udsendelse af den såkaldte pressemeddelelse.

Retsformanden:

Ja, og så er vi efter mellemspillet?

Henrik Grunnet:

Ja.

Retsformanden:

Skal det forstås sådan, at mødet sådan set er færdigt, og så er der dette lille mellemspil, og

så har man den efterfølgende drøftelse? Er det sådan, at jeg skal forstå din forklaring?

Henrik Grunnet:

Ja.

Retsformanden:

Kan du huske mellemspillet nærmere? Kan du huske, om Uffe Toudal Pedersen forlod lokalet og kom tilbage? Eller er det bare noget, du formoder er sket?

Henrik Grunnet:

Jeg kan huske, at Uffe Toudal Pedersen var ude. Hvor lang tid han var ude, tør jeg ikke sige, men han var ude af lokalet og kommer tilbage med papiret i hånden.

Retsformanden:

Var det sådan, at I andre var blevet bedt om at blive tilbage, fordi der var en efterfølgende drøftelse? Eller kom det som en overraskelse for dig, at I nu skulle til at diskutere noget mere?

Henrik Grunnet:

Det kan jeg ikke sige. Der var ikke nogen, der sagde, at vi skulle vende det, og at vi nu skulle have et delmøde. Det foregik nok på den måde. Det er det eneste, jeg kan sige.

Retsformanden:

Fordi hvis Uffe Toudal Pedersen forlader mødet, kunne det måske være et signal til jer andre om, at mødet nu er færdigt, så I også kan gå. Det er bare det, jeg tænker på. Havde du en fornemmelse af, at du ikke kunne gå?

Henrik Grunnet:

Ja. På den måde var mødet ikke slut. Jeg kan ikke sige, præcis hvordan den forståelse fremkom, men mødet var ikke endegyldigt slut.

Retsformanden:

Og hvad sker der så, da I sætter jer? Du har forklaret, hvilke personer det var. Prøv at gengive så meget, du kan huske, af forløbet derefter.

Henrik Grunnet:

Jeg kan tydeligt huske den lidt specielle oplevelse, at departementschefen sad med det her papir og holdt det meget krampagtigt, syntes jeg, og fortalte om, at det ikke kunne gå ud i anden form, end med at man strøg det afsnit, som indeholdt en sætning om, at der skulle gøres undtagelse. Han sagde, at det blev uden det, og at det kun blev det, der gik ud.

Retsformanden:

Sagde han noget om, hvordan Udlændingestyrelsen skulle administrere ordningen?

Henrik Grunnet:

Departementschefen sagde noget i retning af, at vi måtte tale om det, når eller hvis der blev enkelt-sager. Og det var i sammenhæng med nogle udsagn – også fra Lykke Sørensen – om, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed. Og det måtte jeg vende mig imod, og jeg nævnte, at det var afgørelser, som Udlændingestyrelsen skulle træffe. På den måde virkede det som en udvikling, som man ikke var særlig godt forberedt på. Det gav anledning til, at jeg havde bemærkninger, som jeg har nævnt.

Retsformanden:

Hvad var det for nogen bemærkninger?

Henrik Grunnet:

Man var ikke i tilstrækkelig grad forberedt på, at der var en sagsgang med afgørelser fra Udlændingestyrelsen. Sådan oplevede jeg det. Jeg oplevede det som en udvikling, som man blev nødt til at erkende, var nødvendig, men som man ikke var ordentligt forberedt på.

Retsformanden:

Hvem er ”man” i den sammenhæng?

Henrik Grunnet:

Det er ministeriet. Departementschefen, afdelingscheferne, ministeriets embedsværk.

Retsformanden:

Blev der sagt noget om konsekvensen for Udlændingestyrelsens sagsbehandling?

Henrik Grunnet:

Nej, det blev der ikke.

Retsformanden:

Hvad var afslutningen på drøftelsen?

Henrik Grunnet:

Undskyld. Jeg vil også sige, at man skal tænke på, at jeg fortsat ikke kendte indholdet af det, der gik ud.

Retsformanden:

Men ...

Henrik Grunnet:

Sådan er det. Det kan man måske synes er mærkeligt, men sådan er det. Jeg fik ikke papiret i hænde på det tidspunkt.

Retsformanden:

Men du fik at vide af Uffe Toudal Pedersen, hvad indholdet var. Prøv lige at gentage det, som Uffe Toudal Pedersen sagde.

Henrik Grunnet:

At det ville gå ud uden bemærkning om, at der skulle gøres undtagelse.

Retsformanden:

Var der en eller anden form for konklusion på mødet? Hvad sluttede mødet med?

Henrik Grunnet:

Det var en orientering om, at det var sådan, det ville blive. Det var kun af orienterende karakter. Der var ikke noget videre operationelt i det.

Retsformanden:

Forlod du så mødet og gik tilbage til Udlændingestyrelsen, da den efterfølgende drøftelse havde fundet sted?

Henrik Grunnet:

Ja, jeg tog tilbage til Udlændingestyrelsen.

Retsformanden:

Du havde ikke nogen mellemliggende drøftelser med nogen? Du stod ikke lige og talte med nogen og kommenterede det forløb, der havde været?

Henrik Grunnet:

Nej. Der var opbrud, og alle var videre.

Retsformanden:

Hvilken fornemmelse gik du fra mødet med, om hvordan Udlændingestyrelsen nu skulle agere i de her sager?

Henrik Grunnet:

Jeg må sige igen, at det var en noget usædvanlig og i og for sig lidt rystende oplevelse, at departementschefen sådan blev kørt over, hvilket man fik indtryk af. Men jeg gik fra mødet med en forventning om, at man ville gå tilbage til Justitsministeriet, og at man ville prøve at komme med noget, der kunne supplere det, der nu skulle gå ud som den absolutte melding, som kunne give et anvendeligt grundlag for administration. Så jeg gik fra mødet med en blanding af den noget anderledes og lidt chokerende oplevelse og så en forhåbning og forventning om, at der kom noget supplerende, som vi så kunne få med som grundlag for administrationen, når der gik noget ud senere på dagen. Det var udmeldingen, at der ville gå noget ud senere på dagen. Men det var ikke sådan, så det gik ud nu. Det ville blive lidt senere på dagen. Og ud fra det antog jeg – som var i en situation, hvor hverken jeg eller styrelsen i øvrigt var blevet inddraget – at der meget tænkeligt ville foregå noget, der gjorde grundlaget noget mere anvendeligt for styrelsen, inden man skulle sætte noget i værk.

Retsformanden:

Så giver jeg ordet til anklageren igen.

Jon Lauritzen:

Tak. Det stykke papir, som Uffe Toudal Pedersen havde i hånden, som du siger, at du ikke så ... Før pausen forklarede du, at der var streget noget ud på papiret. Er det rigtigt husket?

Henrik Grunnet:

Ja, der blev peget på et afsnit, og jeg mener også, at jeg så, at det var overstreget. Det er i hvert fald det, der klart blev tilkendegivet.

Jon Lauritzen:

Blev det over for dig tilkendegivet på koncerndirektionsmødet, at der skulle gøres undtagelser som følge af Danmarks internationale forpligtelser?

Henrik Grunnet:

Nej. Der var udsagnet om, at hvis der var enkelt-sager, så måtte man lægge dem ind i ministeriet eller lignende. Og det var i den forbindelse, at jeg gjorde klart, at det ikke foregik sådan. Der skulle træffes afgørelse i sagerne. Det var afgørelsessager.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at vi har et senere bilag. Det er ministeriets udtalelse af 14. juli 2016 til ombudsmanden. Den er på s. 2975. Der kan vi se i det femte afsnit:

”Endvidere har der efter instruksens udstedelse løbende været en dialog mellem departementet og Udlændingestyrelsen om forståelsen af de generelle retlige rammer for indkvarteringsordningen. Bl.a. har Udlændingestyrelsen som tidligere anført forelagt departementet en række generelle spørgsmål om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser ...”

Og så kan vi se i det næste afsnit:

”Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er ministeriets klare opfattelse, at Udlændingestyrelsen ved administrationen af indkvarteringsordningen – lige fra instruksens udstedelse den 10. februar 2016 – har lagt til grund, at denne skulle administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Herved bemærkes, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad besluttede at skille 23 par ad ...”

Fik du en sådan melding på koncerndirektionsmødet? Vi kan se, at der i afsnittet midt på siden står:

”Dette blev således bl.a. drøftet på et koncern-direktionsmøde afholdt den 10. februar 2016 – samme dag som indkvarteringsinstruksens udstedelse – hvor bl.a. Udlændingestyrelsens direktør deltog.

Henrik Grunnet:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Jeg er opmærksom på, at du ikke var i styrelsen på det tidspunkt, altså i juli måned. Var der nogen fra departementet, der rakte ud til dig og spurgte om dine kommentarer til dette skriftsted?

Henrik Grunnet:

På det tidspunkt, inden der blev lagt noget ud på hjemmesiden, foregik det alene på det niveau, om det skulle være en absolut ordning, eller der skulle gøres undtagelser. Den nærmere rækkevidde af undtagelser og betydningen af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions beskyttelse af familieliv i den sammenhæng var ikke en del af drøftelsen, sådan som det tilsyneladende kunne se ud her.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail på s. 248, som du skriver. Den starter forneden med, at Nils Bak skriver ud til huset. Overskriften er ”Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”, og der står:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og til det svarer du kl. 13.45:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Hvad var dit budskab her? Du starter med at skrive ”Ja”, og det læser jeg lidt som svaret på det, som Nils Bak skriver. Men kan du give det nogle flere ord?

Henrik Grunnet:

Jeg bekræfter, at det er sådan, det ser ud til at være. Det, der sker her kl. 13.10, er, at Nils Bak i sin egenskab af pressemedarbejder i styrelsen har fået en forhåndsmelding om den udmelding, der ville finde sted. Og der er formålet med min mail at formidle, hvordan det kan hænge sammen, og bekræfte, at den er god nok, at det – ud fra det, jeg har hørt fra morgenstunden – er sådan, det antageligt hænger sammen. Det er i hvert fald også det, der er varslet nu. Det er udtryk for, at man overordnet set vil noget andet end det, som vi i styrelsen kunne se for os som en mulighed i forhold til de internationale forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Nu siger du ”antageligt” ... Det skriftsted her fremstår relativt klart: ”Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen”. Jeg antager, at ”hendes” er ministeren. Og udsagnet er, at der var ”ingen tvivl om hendes indstilling til sagen”. Det går jeg ud fra, at du bygger på din oplevelse under mødet? Det er jo det første, som du skriver i sætningen.

Henrik Grunnet:

Ja, det gør det også. Som jeg har nævnt, havde ministeren insisteret på, at der gik en melding ud om, at der ikke skulle gøres undtagelser, og at der skulle være en absolut ordning med adskillelse. Det er det, der refereres til. Og der er på baggrund af mødets forløb ikke nogen tvivl om, at det er ministeren, der har sat sin vilje igennem omkring det.

Jon Lauritzen:

Godt. Jeg blev bare lidt i tvivl om klarheden, fordi du svarer lidt mere høfligt her, men det er forstået. Det her med ...

Henrik Grunnet:

Må jeg supplerende sige, at det er en intern formidling, som skal forklare, at det overhovedet kan være rigtigt, fordi der var en klar opfattelse i Udlændingestyrelsen af, at man ikke kunne gøre det. Man kunne ikke gøre det undtagelsesfrit, og hovedeksemplet er, når parret har et fælles barn – eller eventuelt to – og der ikke i øvrigt er omstændigheder, der indikerer tvang.

Der kan man ikke – bl.a. af hensyn til deres fælles barn eller børn – gribe ind i familielivet.

Retsformanden:

Her skulle vi måske også lige høre ... Hvad er det mere præcist på koncerndirektionsmødet, som du refererer til som grundlag for udsagnet i mailen kl. 13.45?

Henrik Grunnet:

Det er begge iagttagelser eller oplevelser. Den første, jeg har fortalt om, med Lykke Sørensens oplevelse i forhold til det, som Justitsministeriet havde meldt til ministeriet, og ikke mindst den orientering, som departementschefen gav om indholdet af det, der gik ud, og baggrunden for, at det blev, som det blev. Det er det, der giver mig grund til at skrive det, jeg gør.

Retsformanden:

Og for lige at være helt sikker ... Prøv lige at gentage, hvad der var baggrunden for, at det gik ud?

Henrik Grunnet:

Undskyld, der skal jeg lige være med.

Retsformanden:

Du talte om ”baggrunden” for, at det her gik ud af pressemeddelelsen, således at den kom til at fremstå uden undtagelser. Hvad var baggrunden for, at pressemeddelelsen endte med at få den formulering?

Henrik Grunnet:

Det var, at ministeren ikke ville have det med. Det var det, som Uffe Toudal Pedersen klart gav udtryk for.

Jon Lauritzen:

Det sidste i sætningen her, altså ”uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.” Var det også noget, der blev drøftet på mødet? Det er jo en sætning, der refererer til mødet.

Henrik Grunnet:

Det er mere en intern formidling i forhold til, at det som sagt var en fast opfattelse hos mig og i styrelsen, at det ville være udgangspunktet, at man ikke kunne skille ad i en situation, hvor der

var et fælles barn. Det hænger også sammen med, at børnefamilier er en helt særlig gruppe i forhold til indkvartering. Jeg går ud fra, at man også ser sådan på det i dag. Det har været sådan i årevis, at man gjorde meget særligt for børnefamilier. Der er en væsentlig anderledes tilgang til indkvartering af børnefamilier.

Jon Lauritzen:

Men på det tidspunkt må du have haft den opfattelse, at det, du oplevede på mødet, også inkluderede adskillelse af par med fællesbørn.

Henrik Grunnet:

Ja.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at foreholde dig noget fra samråd AT-AU. Der er vi fremme i juni måned 2017, og vi er på s. 5061. Der siger fhv. minister Inger Støjberg bl.a.:

”Altså, der er ingen, der den 10. er i tvivl om, at der udgår, kan man sige en retningslinje, der hedder, at alle internationale forpligtelser skal overholdes, og det fremgår jo, kan man sige, at de mundtlige tilkendegivelser, der kommer. Og så er det, at vi har pressemeddelelsen her. Den bliver så senere, kan man sige jo, opfattet som en instruks, og det gør den, fordi der mangler yderligere skriftlig kommunikation ...”

Er du enig i det her udsagn om, at der den 10. februar var en kommunikation om, at alle internationale forpligtelser skal overholdes?

Henrik Grunnet:

Som det forløber i løbet af dagen, hvor det, der bliver meldt ud på hjemmesiden, er en regulering eller en instruks ... det bliver det så at sige ophøjet til, ved at det bliver meldt, at der ikke kommer andet ... så er det ikke foreneligt med overholdelse af internationale forpligtelser. En absolut adskillelse af alle kan ikke hænge sammen med, at man samtidig iagttager de internationale forpligtelser, der som en del af dansk ret regulerer noget på det her område. Så man kan sige, at man ved at følge instruks ikke ville iagttage de internationale forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Hvad er det, der sker om eftermiddagen, hvor du siger, at der nu kommer en instruks? Kan du sætte nogle ord på det?

Henrik Grunnet:

Det foregår over ganske kort tid. Nu var der mailen fra Nils Bak kl. 13.10. Og omkring det tidspunkt – lige efter – har jeg Lene Vejrum på kontoret, og vi taler om situationen. Og jeg siger til Lene Vejrum, at der må komme noget nærmere fra ministeriet, som vi kan melde ud efter og melde mere endegyldigt ud i forhold til aktørerne på området. Og det er imens jeg taler med hende – i den sammenhæng eller lige efter – at jeg skriver svaret kl. 13.45. Allerede på det tidspunkt taler vi om, at vi må have fat i ministeriet. Og det kredser ind om at tale med Line Skytte Mørk Hansen, hvis afdeling havde sagen. Sådan husker jeg det. Vi taler sammen ad to omgange. Så er der senere en samtale, hvor Lene Vejrum har talt med Line Skytte Mørk Hansen, og ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder. På s. 253 kan vi se, at pressemeddelelsen kommer. Den bliver sendt kl. 14.11 fra Anne Nygaard Just til Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Mia Tang og Anette Görtz. Er det her, I taler sammen? Du sagde, at I talte sammen to gange forud for den efterfølgende samtale?

Henrik Grunnet:

På det tidspunkt – eller kort tid efter – taler vi sammen igen, efter at Lene Vejrum har talt med Line Skytte Mørk Hansen.

Jon Lauritzen:

Ja, men før den telefonsamtale havde du da fået besked om pressemeddelelsen? Jeg tænker, at det er her, hvor pressemeddelelsen kommer. Som jeg har forstået din forklaring, har du ikke set pressemeddelelsen på det tidspunkt. Du har set, at Uffe Toudal Pedersen havde den i hånden, men du sagde, at du ikke fik den. Fik du den på det her tidspunkt?

Henrik Grunnet:

Ja, der læser jeg den. Jeg tror også, at jeg havde læst den allerede inden kl. 14.11, fordi Nils Bak havde set den. Han skriver, at han har fået en varsling om, at den bliver sendt ud. Jeg mener også, at han kendte til indholdet af den.

Jon Lauritzen:

Det tror jeg ikke. Det, som han har forklaret ...

Henrik Grunnet:

Han kunne i hvert fald gengive indholdet, så jeg var bekendt med det.

Jon Lauritzen:

Men da du så kom tilbage fra departementet ...

Henrik Grunnet:

Jeg er tilbage fra departementet her efter kl. 13.

Jon Lauritzen:

Og der har du så en samtale med Lene Vejrum, hvor du ligesom før sagde, at du regnede med, at der ville komme noget mere. Og så er der en telefonsamtale mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen.

Henrik Grunnet:

Ja, vi er enige om, at der må komme noget mere, hvis vi skal have et administrationsgrundlag. Jeg var ikke sikker på, at der kom yderligere. Det må jeg sige. Det havde jeg en vis forventning om, og i hvert fald også forhåbning om. Og når man læste det, der stod, gav det bestemt også anledning til at tro, at der kom yderligere. Der står således i det, der blev lagt ud på hjemmesiden, at ”det følger af de nye retningslinjer”. I hvert fald er der så at sige henvist til nogle retningslinjer ... eller skal det forstås sådan, at selve den her udmelding er retningslinjer? Det var noget, som vi talte konkret om ... at der må komme noget mere meget snart.

Jon Lauritzen:

Du nævnte denne telefonsamtale før. Kan du forklare, hvad du fik refereret fra den?

Henrik Grunnet:

Ja, jeg husker tydeligt, at Lene Vejrum kom på mit kontor og ærlig talt var noget bleg og

bestyrtet over situationen, fordi meldingen havde været helt firkantet, at det her skulle efterleves, og jo før, jo bedre. Det var meldingen. Svaret på vores forventning eller forhåbning var, at det kunne vi godt glemme alt om. Denne regulering, som det reelt er, stod alene. Nu blev det også kaldt en instruks. Det var ikke kun et cirkulære henvendt til Udlændingestyrelsen. Det var noget, der fik virkning direkte ude på centrene. De følger også med – som de skal og gør – i sådanne udmeldinger og de reguleringer, der finder sted af relevans for deres virke. De kan læse her, at det efter nogen tids overvejelser er det, der kommer ud. Og det, der sker, er, at ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, at jeg afbryder. Du sagde før, at det var meget firkantet. Kan du lidt mere præcist sige, hvad det var, der var firkantet?

Henrik Grunnet:

Det, som Lene refererer til mig, er, at der ikke kommer andet, og at vi skal følge det her.

Jon Lauritzen:

Altså, at I skal administrere efter pressemeddelelsen?

Henrik Grunnet:

Ja.

Jon Lauritzen:

Jeg synes også, at jeg hørte dig sige noget om hastighed. Det skulle gå hurtigt. Eller hvordan var det?

Henrik Grunnet:

Ja, det var også en del af meldingen, at man skulle gå ud med det og effektuere på det med det samme.

Jon Lauritzen:

Da du fik beskeden fra Lene Vejrum om, at I havde fået en melding fra departementet om, at der nu skulle iværksættes administration i henhold til pressemeddelelsen. Hvordan vurderede du det? Hvad var dine overvejelser?

Henrik Grunnet:

Situationen er, at det på den måde bliver en regulering. Når vi har fået den melding, og den bliver fulgt op og ophøjet til en regulering – sådan vil jeg betragte det – med den telefoniske supplerende melding fra en afdelingschef, som må antages at have hele ministeriet i ryggen i den funktion, har vi ikke noget grundlag for at sige, at der gælder noget andet, over for operatørerne, som står med de konkrete sager. Det var også derfor, at jeg var meget klar i mælet på, at vi skulle spørge, og også efterfølgende bliver ved.

Jon Lauritzen:

Opfattede du det her som en lovlig tilstand? Du udtalte dig jo lidt tidligere om, hvad du mente om en undtagelsesfri ordning.

Henrik Grunnet:

Det er en ulovlig tilstand, og den afskærer fra, at vi i Udlændingestyrelsen umiddelbart kunne følge det fulde regelsæt så at sige, altså tage højde for de forpligtelser, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der er inkorporeret i dansk ret.

Jon Lauritzen:

Hvad var så dit næste skridt? Jeg hører din forklaring sådan, at nu har du fået en bindende ... jeg tror, at du kaldte det en regulering, vi har nok mere kaldt det en instruks, men det er nok det samme ... som du, hvis jeg forstod dig rigtigt, ikke selv mener, var lovlig. Og så satte I det i gang, eller hvad?

Henrik Grunnet:

Det var en ulovlig tilstand på den måde, som jeg lige har nævnt. Og vi gjorde med det samme hinanden klart, at vi måtte søge at afbøde, at det fik for vidtrækkende konsekvenser, og for så vidt trodse det internt, hvor vi havde mulighed for det. Igen, vi kunne ikke melde noget andet ud til operatørerne, så det var et spørgsmål om ikke at træffe beslutning om adskillelse i de sager, hvor der i hvert fald meget tænkeligt, kunne være en situation og gøre sig forhold gældende, der indebar, at der ikke kunne ske adskillelse. Og det ville for så vidt være at trodse den regulering, der havde fundet sted.

Ved at melde det ind til ministeriet og spørge, hvad de ville have, at vi skulle gøre i disse sager, arbejdede vi for at få nærmere retningslinjer, der gav mulighed for at gøre det, vi anså som det rigtige. Udfordringen var yderligere, at det jo ikke er os, der autoritativt kan fortolke overordnet på, hvordan menneskerettighedskonventionen virker ind i forhold til det her felt. Og der kunne være forskellige løsningsmuligheder med kortvarige adskillelser, eller hvad man nu kunne forestille sig. Det ville også kalde på en nærmere melding fra Udlændingeministeriet afstemt med Justitsministeriet. Vi kunne ikke vide, præcis hvor Justitsministeriet var henne i forhold til Udlændingeministeriet. Havde man sat foden ned? Var der noget på vej i morgen? Var der en ny situation, som gav grundlag for at gøre det rigtige? Så det var lidt en force majeure-situation i forhold til at undgå at træffe beslutninger, som med stor grad af sikkerhed ville krænke rettighederne hos de mennesker, det handlede om.

Jon Lauritzen:

Vi kan se i sagen, at I går i gang med administrationen i henhold til pressemeddelelsen. Hvis du siger, at du har fået en instruks eller en retningslinje fra departementet, og du siger, at I nu skal prøve at modarbejde den, ville det så ikke være i strid med den instruks, du havde fået, hvis I ikke gjorde, som der stod?

Henrik Grunnet:

Jo.

Jon Lauritzen:

Hvad var formålet?

Henrik Grunnet:

Formålet var at modvirke konsekvensen af den ulovlige tilstand, der var tilvejebragt, når der lå det her som administrationsgrundlag, som ikke gav rum for at iagttage det fulde regelsæt på området.

Jon Lauritzen:

Vi har haft Margit Sander Rasmussen på besøg her i Rigsretten, og hun har forklaret det sådan, at døren smækkede i den 10. februar, og nu var der ikke mere at diskutere, og at man så ville

forsøge at få dialogen i gang igen. Vi kan godt tage referatet. Hun sagde således under afhøringen den 26. oktober 2021 (dag 19):

”Der havde været de her drøftelser fra slutningen af januar og frem til 10. februar. Og som jeg oplevede det, smækkede døren i den 10. februar. Så var der ikke mere at diskutere. Nu skulle alle skilles ad uden undtagelse, og det skulle gå hurtigt. Det, vi så forsøgte på, var at tage en lille gruppe og sige: ”Nu er vi i gang, men kan vi ikke godt snakke om det her igen, fordi nogle af parrene har børn”. Og så forsøgte vi på at få gang i dialogen igen omkring de ting.”

Er det dét, som du udtrykte over for styrelsen, at I skulle gøre?

Henrik Grunnet:

Ja. De få involverede medarbejdere havde den forholdsordre, som Margit Sander Rasmussen beskriver med sine ord.

Jon Lauritzen:

Hvordan blev snittet lagt med hensyn til udvælgelsen af, hvilke par der skulle adskilles? Og hvem lagde det?

Henrik Grunnet:

Det område, hvor de havde fælles børn, holdt jeg fast i som et sikkert område at tage fat på. Jeg forventede sådan set, at man i mit hus sørgede for at indkredse den gruppe. Jeg mener også, at der havde været en dialog blandt mine folk om, at det var det, man skulle sikre. Men det var også sådan, at jeg samtidig arbejdede for og bad Lene Vejrum om vedholdende at efterspørge retningslinjer, der kunne give et mere præcist grundlag for at træffe beslutning om at undlade adskillelse – og også en anden procedure end bare adskillelse, sådan som det umiddelbart var lagt an.

Jon Lauritzen:

På s. 669 kan vi se en mail fra Kristina Rosado den 25. februar kl. 14.32. Nede i mailen på s. 673 står der:

”Endvidere planlægger vi flytning af følgende par med børn i løbet af næste uge”

Var du inde over denne beslutning? Vi kan se, at der er fem par, der bliver forelagt. Dem kan vi snakke om lige om lidt, men hvad var forholdsordren?

Henrik Grunnet:

Det var sådan, at jeg efter den 10. februar havde 13 arbejdsdage tilbage. Professionelt var det min opgave at prøve at tage højde for det på bedst mulige måde og følge det her meget, meget tæt, men også give rygstød for, at Lene Vejrum kunne fortsætte ovre på den anden side. Jeg havde i starten bestemt en forhåbning om – som jeg også har været inde på – at der kunne findes en løsning meget hurtigt, at der ville komme noget nærmere, fordi den ulovlige tilstand, der var tilvejebragt, var uholdbar. Men hvis vi springer frem til den 24. februar, hvor der sker en besvarelse af et spørgsmål fra Folketinget ...

Jon Lauritzen:

Det vil jeg godt lige vente med.

Henrik Grunnet:

Forløbet ændrer sig noget dér. Indtil da er jeg meget, meget vedholdende og også klar til at gå længere i forhold til at få det her ændret. Men med det tilbageslag, der kommer med besvarelsen den 24. februar, som jeg ser den 25. februar med to effektive arbejdsdage igen ...

Jon Lauritzen:

På s. 582 er der en korrespondance om noget materiale, der bliver lavet til forberedelse af et koncerndirektionsmøde den 24. februar. Og der kan vi se i mailen øverst:

”Vi kan desuden oplyse om status, at der er sket adskillelse i langt de fleste sager, at vi er i dialog med operatørerne om håndteringen af de resterende sager, hovedsageligt hvor der er tale om par med børn, ligesom vi skal lave en vejledning til operatørerne.”

Vi kan se senere, at der bliver forelagt fem sager for departementet, og at der også et par

dage efter bliver planlagt adskillelse af par med børn.

Var ordren, at man skulle vælge de værste sager ud? Eller var det alle par med børn? Hvordan husker du det?

Henrik Grunnet:

Først vil jeg sige, at det møde, der forberedes, blev ikke til noget. Så mødet den 24. februar blev ikke afholdt. Men det var min intention, at vi skulle undlade at skille ad, der hvor der var børn. Og jeg opfattede det også som en fælles forståelse med Lene Vejrum.

Jon Lauritzen:

Men vil det sige, at du ikke fik besked om mailen den 25. februar? Den, vi så på før på s. 673 fra Kristina Rosado, om, at der var blevet besluttet at adskille par med børn?

Henrik Grunnet:

Nej. Det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 316 en mail fra Kristina Rosado den 15. februar. Det er hende, der tit adskiller nogle par med børn. Hun siger:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu.”

Var der en udvikling i det her fra den 10. til den 25. februar? Nu vil jeg måske starte med at spørge, om du overhovedet har sagt det, du bliver refereret for her?

Henrik Grunnet:

Det er rigtigt gengivet, at jeg gerne så det. Vi skulle undlade at adskille, så længe det var muligt, når der var fælles børn. Det var klart forholdsordren. Og vi efterspørger jo retningslinjer, der gav grundlag for at varetage en lovlig administration på området.

Jon Lauritzen:

Det var du klar over på det tidspunkt. Det var i strid med den instruks, I havde fået den 10. Det var du bevidst om.

Henrik Grunnet:

Ja, af de grunde, som jeg har nævnt.

Jon Lauritzen:

Overvejede du at kontakte Uffe Toudal Pedersen og drøfte situationen med ham?

Henrik Grunnet:

Det ligger i hele tilgangen med at efterspørge retningslinjer og anskueliggøre det, at der var behov for at gøre opmærksom på ulovligheden. Også gerne med de enkeltsager, som vi sad med. Det var jo ikke muligt at tage højde for helt åbenbare hensyn til familieliv med den ordning, der var etableret. Så det var måden at gøre det på fra vores side. Der var ikke nogen tvivl om, at ministeriets embedsværk var klar over, at det ikke holdt. Det lå i situationen. Jeg vidste bare ikke, hvor langt Justitsministeriet kunne gå med på, at der kunne ske adskillelse. Det var det uklare forhold for os.

Jon Lauritzen:

Hvad bygger du på, at det var klart for ministeriets embedsfolk, at det ikke holdt?

Henrik Grunnet:

Det var klart for ministeriet, at der skulle have været noget med om undtagelser, og at det ikke kom med. Og det med undtagelser var begrundet i et retligt hensyn.

Jon Lauritzen:

Jeg tror lige, at du skal prøve at forklare mig, hvad du mener med det.

Henrik Grunnet:

Hele den situation, der opstår ved udmeldingen, hvor noget var taget ud af pressemeddelelsen, er udtryk for, at ministeriet er klar over, at der skulle være noget mere med i ordningen omkring undtagelse, og at det ikke er, som det skal være, når det går ud. Men der skal mere til end det. Skal der varetages en administration med et udgangspunkt om adskillelse, skal der

formentlig lovgivning til. Der skal i hvert fald noget meget mere udførligt til i form af en nærmere beskrivelse af de retsregler, der er på området og en nærmere angivelse af de kriterier, der skal lægges vægt på ved afgørelsen, der skal træffes, for at man kan tale om en lovformelig ordning, der kan praktiseres med respekt for menneskerettighedskonventionen.

Jon Lauritzen:

Men hvordan hænger det sammen med, at du har forklaret, at du fik at vide af Lene Vejrum, at Line Skytte Mørk Hansen ringede og sagde, at I skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, altså uden undtagelser? Det hænger ikke helt sammen, hvis du siger, at I udmærket godt vidste fra departementet, at det måtte man ikke. Eller hvordan skal jeg forstå det?

Henrik Grunnet:

Jeg opfattede det sådan, at den melding kom på trods af en viden om, at der ikke kunne administreres lovligt uden undtagelser.

Jon Lauritzen:

Jeg har læst din protokol fra Instrukskommissionen, og der fremgår det, at du på det tidspunkt, hvor pressemeddelelsen gik ud, var til møde med Uffe Toudal Pedersen. Vi kan godt lige prøve at kigge på den. Det er på s. 31 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol.

Henrik Grunnet:

Jeg var ikke til møde hos Uffe Toudal Pedersen på det tidspunkt, hvor pressemeddelelsen går ud. Den går ud ca. kl. 14.30.

Jon Lauritzen:

Prøv at se her i andet afsnit:

”På det tidspunkt, hvor meddelelsen gik ud, var han til møde med Uffe Toudal om sin egen situation. Spørgsmålet om pressemeddelelsen blev ikke nævnt, og han tog det ikke op under mødet.”

Jon Lauritzen:

Det kan godt være, at jeg har læst det forkert, men jeg har læst det sådan, at det var ...

Henrik Grunnet:

Jeg opfatter det sådan, at jeg er til mødet, altså henad kl. 16, da Udlændingestyrelsen sender pressemeddelelsen ud som ministeriets udmelding om reguleringen på området til operatørerne.

Jon Lauritzen:

Så mødet er efter kl. 16 eller noget i den stil?

Henrik Grunnet:

Ja.

Jon Lauritzen:

Nu har vi ikke behov for at høre om, at du skulle skifte stilling. Men tog du pressemeddelelsen og den melding, der var kommet, op på det møde? Eller tog Uffe Toudal Pedersen det op?

Henrik Grunnet:

Nej. Mødet handlede udelukkende ganske kort om mit fremtidige virke i anden sammenhæng. Det var det, der var formålet med mødet. Det var ganske kort, som jeg husker det. Og vi drøftede det og landede noget omkring det og også lidt om, hvornår en udmelding omkring det skulle finde sted senere på ugen.

Henrik Grunnet:

Det var ganske kort, og det var, som jeg så det, ikke relevant at tage denne sag op på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Uffe Toudal Pedersen sagde ikke til dig: ”Nu skal du høre. Vi har sendt en pressemeddelelse ud, men forholdsordren herfra er, at det, vi melder ud eksternt, ikke er det, vi skal gøre internt?”

Henrik Grunnet:

Nej, det gjorde han ikke.

Jon Lauritzen:

Nu vil jeg godt indrømme, at jeg ikke har arbejdet på Slotsholmen, så du må tilgive, hvis det her er et lidt naivt spørgsmål. Hvorfor sagde du ikke bare til din overordnede med henvisning til Kodeks VII: ”Jeg har fået en ordre her, som jeg

mener er ulovlig, og så giver jeg den besked videre?”

Henrik Grunnet:

Det var selvfølgelig en meget kedelig situation at skulle gå videre ud på centrene med det her samme dag. Men jeg havde ærligt talt en forhåbning og forventning om, at det kunne rettes op hurtigt, fordi det ikke holdt. Det var den bestræbelse, som jeg fortsatte med sammen med Lene Vejrum. Jeg hægtede det som sagt op på en forventning om, at når Justitsministeriet først har været inde over, så ville det også meget hurtigt lande et andet sted, når det kom til stykket. Jeg kunne ikke forestille mig andet.

Jon Lauritzen:

Så det var en tiltro om på de indre linjer at påvirke processen? Skal jeg forstå det sådan?

Henrik Grunnet:

Det var lidt nytteløst at tage det op over for Uffe Toudal Pedersen, fordi han havde jo været den situation igennem, som han havde beskrevet tidligere på dagen. Så jeg kunne ikke forestille mig, at han kunne gå tilbage til ministeren samme eftermiddag og sige: ”Nu skal du høre. Vi gør noget andet”. Der skulle noget nyt til, hvad det så måtte være. Men normalt ville der være en anden situation ret hurtigt, sådan som jeg vurderede det juridiske i det, og også den alvor, som jeg regnede med, at man ville sige det med fra ministeriets side.

Jon Lauritzen:

Hvis vi ser på, hvad Udlændingestyrelsen så rent faktisk gjorde ... På hovedekstraktens s. 284 er der en udmelding til operatørerne. I den sidste sætning i andet afsnit står der:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Det er Ditte Dankert, der sender den kl. 16.08 den 10. februar. Var det i overensstemmelse med dig, at det her blev meldt ud til operatørerne?

Henrik Grunnet:

Det var i overensstemmelse med den samlede

melding, der var givet fra ministeriet. Udmeldingen på hjemmesiden og den efterfølgende telefoniske melding, som jeg fik refereret som en klar melding fra afdelingschefen, der havde sagen i ministeriet. Og jeg mener også, at det er sådan, at samme afdelingschef vil blive orienteret om, at der var meldt sådan ud. Det var i overensstemmelse med det, som udgik som regulering på området på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Vi kan godt se på s. 283. Det er Lene Vejrum, der orienterer Line Skytte Mørk Hansen kl. 16.40 med kopi af den mail, som vi så på før. Og kl. 17.42 sender Line Skytte Mørk Hansen denne orientering videre – sammen med den mail, som Ditte Dankert sendte til operatørerne – til bl.a. Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just, Mia Tang og Jesper Gori. Så du husker helt rigtigt, at orienteringen blev sendt videre. Hvis du arbejdede på de indre linjer og håbede eller havde en tro på, at der kunne ske noget andet, eller at I kunne få nogle retningslinjer, hvorfor var det så nødvendigt at give besked til operatørerne så hurtigt? Jeg kan sige, at Margit Sander Rasmussen har forklaret, at det skulle ske med det samme, og det kun kunne gå for langsomt. Her giver I en besked til operatørerne med det samme. Hvordan kan det være?

Henrik Grunnet:

Det var forventningen i den telefoniske opfølgende melding, som afdelingschefen gav til Lene Vejrum, at der blev meldt ud med det samme. Det skal også ses i sammenhæng med, at operatørerne med det samme spørger til, hvad det betyder, og om der slet ikke er undtagelser. Og det er et svar på det ... at gå videre med det på den måde, det sker her, samtidig med, at der var en aftale om, at vi ikke skulle efterleve det i de sager, hvor der var fælles børn.

Jon Lauritzen:

Den besked blev ikke givet til operatørerne. De fik beskeden om, at I snarest muligt vil varsle flytning i samtlige sager.

Henrik Grunnet:

Det kunne vi ikke skrive til operatørerne, når meldingen var sådan i pressemeddelelsen, og når den var fulgt op af den telefoniske melding fra ministeriet. Og så siger jeg, at jeg var indstillet på, at vi skulle gøre noget andet i den tid, jeg var direktør. Og det arbejdede jeg for, når der var fælles børn.

Jon Lauritzen:

Hvad var dit eller Udlændingestyrelsens mandat til at melde ud til operatørerne? Hvad kunne I melde ud?

Henrik Grunnet:

Der var ikke mandat til at gøre noget andet, end det der stod i udmeldingen fra ministeriet. Det var vores grundlag suppleret med den telefoniske melding om, at der ikke kommer andet. Det var vores grundlag. Så vi trodsede sådan set det grundlag ved at sige, at vi, når vi får dem ind til afgørelse, ikke skulle skille ad i disse sager. Jeg opfattede det sådan, at det var aftalen, at det var i alle sager, hvor der var fælles børn.

Jon Lauritzen:

Var det et bevidst valg fra din side at sige, at I ikke ville overholde den regulering, som I havde fået, til punkt og prikke?

Henrik Grunnet:

Det er klart, at vi ikke kan melde ud til operatørerne, at der gælder noget andet, end det der står på ministeriets hjemmeside, uden at have et mandat til det.

Jon Lauritzen:

Kan man ikke sige, at det lå underforstået i pressemeddelelsen eller i stemningen, eller hvad man skal kalde det, at Udlændingestyrelsen skulle overholde internationale forpligtelser?

Henrik Grunnet:

Det er ikke rigtig muligt at få øje på den passus i udmeldingen, der giver grundlag for at komme frem til det. Tværtimod står der, at det gælder, uanset om der er fællesbørn, som for os var et hovedeksempel på, at man formentlig ikke skulle adskille.

Jon Lauritzen:

Hvordan opfattede du så retstilstanden eller tilstanden for Udlændingestyrelsen på det her tidspunkt, altså den 10. februar om eftermiddagen?

Henrik Grunnet:

Det var en ulovlig tilstand. Man kan sige, at det i virkeligheden var den eneste situation, hvor det kunne komme til at finde sted, at der skete mange adskillelser hurtigt, fordi man så at sige satte hele det apparat ud af spil, som indebar en nærmere stillingtagen i den enkelte sag. Sådan kom det til at virke i hvert fald.

Jon Lauritzen:

Hvordan ville I udvirke den her idé om at arbejde på de indre linjer?

Henrik Grunnet:

Min vurdering var i situationen – hvis vi tager udgangspunkt i den 10. med 13 arbejdsdage tilbage – at Lene Vejrum skulle arbejde for det på alle kanaler så at sige og efterspørge retningslinjer, som jeg også spurgte til undervejs.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her, at der allerede den 12. februar bliver igangsat adskillelser, og den melding, som du får forud for i hvert fald det planlagte koncerndirektionsmøde, er, at hovedparten er skilt ad. Hvad var tanken fra din stol? Vi kan jo se efterfølgende, at der bliver forelagt fem sager. Var det måden at påvirke på?

Henrik Grunnet:

Ja, man kan sige, at det er at efterleve det i de sager, hvor det i hvert fald var mindst problematisk at gøre det. Det var ikke uproblematisk, fordi procedurene og afgørelsesmåden var problematiske. Men at efterleve det og samtidig undgå, at det fik virkning dér, hvor det var meget sikkert, at det ville være i strid med reglerne.

Jon Lauritzen:

Nu siger du, at det ikke var sikkert, at man kunne adskille dem uden børn. Foretog du eller I en risikovurdering?

Henrik Grunnet:

Det kan du godt kalde det. Det er jo en vurdering af ... i hvert fald når der er fælles børn, så ville det normalt ville være sådan, at det ikke var det rigtige resultat at skille ad. Det kunne også være andre omstændigheder. I vores dialog har jeg aldrig lagt hindringer i vejen for, at man tog den enkelte sag og lagde op til at gøre noget andet, men hovedforholdsordren var situationen, hvor der var et fælles barn.

Jon Lauritzen:

Men kunne I være sikre på, at man kunne adskille de par, der ikke havde børn?

Henrik Grunnet:

Nej, det kunne vi først være sikre på, når vi havde gennemført en formfuldendt proces i henhold til et ordentligt administrationsgrundlag, som bestemt ikke forelå. Og det nærmere administrationsgrundlag må da også bero på en regulering af det. Det kunne være i lovbemærkninger i forbindelse med et hastigt lovforslag. Det kunne være et eksempel på en løsningsmodel, hvor man beskrev nærmere, i hvilke tilfælde de internationale forpligtelser, som er inkorporeret i dansk ret, ville føre til, at der alligevel ikke skulle ske adskillelse. Det er også det, der er sket nu her flere år senere, hvor man har gennemført sådan en regulering. Jeg har selv som afdelingschef i mange år været med til at gennemføre meget hurtige reguleringer, også på lovgivningsniveau, som kunne tage højde for sådan nogle særlige tilfælde, selv om der var et hovedformål, som man søgte fremmet med den lovgivning.

Jon Lauritzen:

Men blev der foretaget en konkret vurdering af de par, som blev skilt ad, i tiden mens du var direktør? Jeg tror, at du sagde, at der ikke var nogen formfuldendte undersøgelser.

Henrik Grunnet:

Det med det formfuldendte består bl.a. i, at parrene ikke fik mulighed for at blive inddraget i en ordentlig forvaltningsretlig proces.

Jon Lauritzen:

Hvilken proces blev foretaget for dem, der blev adskilt? Ved du det?

Henrik Grunnet:

En vurdering i styrelsen ud fra de oplysninger, der forelå fra operatørerne, som givetvis kunne være ganske udmærket. Men det er vigtigt, at parret selv også blev hørt mere direkte og mere forvaltningsretligt korrekt, end det skete. Rammen, der var sat, indebar en ulovlig tilstand i den henseende, fordi den slet ikke indebar en konkret individuel vurdering, når forholdsordren blev styrket med den opfølgende telefonske melding om, at man skulle effektuere på adskillelse uden nærmere skellinje, uden undtagelse.

Jon Lauritzen:

Nu siger du ”de oplysninger, I havde fra operatørerne” ... Var det de oplysninger, der kom i høringsen? Var det dét, der lå til grund for adskillelserne? Kan du huske det?

Henrik Grunnet:

Udlændingestyrelsens grundlag for at vide noget om de enkelte sager er operatørernes oplysninger om parrene. Deres alder. Har de børn? Er der andre forhold? Det er det, jeg mener. Det er ikke udtryk for, at der har været en forvaltningsretlig proces, hvor parrene er blevet gjort bekendt med, at vi nu skal tage stilling til det her, og at de har mulighed for at undgå at blive adskilt under de og de betingelser. Alt det, som en egentlig regulering ville indebære af mulighed for at vejlede og også bestyrke operatørernes grundlag for at bistå med at få sagen belyst ordentligt inden afgørelse.

Jon Lauritzen:

Overvejede I at igangsætte en sagsoplysning? Måske ikke en egentlig partshøring, men en sagsoplysning for at sørge for, at der var tilstrækkelige oplysninger i sagen?

Henrik Grunnet:

Nu refererede du til Margit Sander Rasmussen tidligere og andre på området, der har truffet disse afgørelser, herunder kontorchefen på området, Ditte Kruse Dankert. Jeg er sikker på, at

de har gjort deres ypperste for at få så meget med som overhovedet muligt. Men det har jo ikke været den rigtige proces, må vi sige.

Jon Lauritzen:

Men hvad skulle de kigge efter, hvis ordren var at ...

Henrik Grunnet:

I denne låste situation, hvor det var noget, vi gjorde i det stille og ikke meldte ud om, kunne jeg ikke fordre nogen bestemt fremgangsmåde. Det var noget, som jeg måtte bede Lene Vejrum om at styre, også fordi jeg meget vel kunne forestille mig, at det kom over på den anden side af den 29. februar, hvor jeg stoppede som direktør.

Jon Lauritzen:

Men hvis forholdsordren fra dig er, at I skal være særligt opmærksomme på par med børn – vi kan også se, at der er fem af dem, der bliver sendt ind til departementet – hvad skulle Udlændingestyrelsen så kigge på ved de par, som ikke havde børn? Var der nogen melding fra din side om noget, der kunne gøre, at de ikke skulle adskilles?

Henrik Grunnet:

Nej. For det første vil jeg sige, at Lene Vejrum var klar medspiller på dette. Det var ikke noget, som jeg gennemtrumfede mod nogens vilje. Men det er et brud på den overordnede regulering. Fra min stol kunne jeg ikke se andet entydigt – end det her med at parret har fælles barn – som grundlag for at skille nogen ud. På den anden side var der ikke i det, jeg sagde, nogen blokering for, at nogen kom tilbage og sagde, at de også her syntes, at der er noget, der gør, at vi skal lade være. Men det måtte komme an på et initiativ fra Lene Vejrum side sammen med folkene på området.

Jon Lauritzen:

Jeg forstår godt den knibe, du var i. Det, jeg efterspurgte – og jeg tror, at du har svaret på det – var, om de medarbejdere, som sad med de her indledningsvise adskillelser, havde nogen anden retningslinje, end om der var et barn involveret?

Henrik Grunnet:

Nej. Men igen, det er ikke en situation, hvor der er retningslinjer. Problemet er, at det er en ulovlig tilstand, og der er ikke nogen normal regulering, som danner udgangspunkt for, hvad der skal gøres. Det er en form for forvaltningsmæssig nødsituation, som opstår. Den udmelding, der sker på hjemmesiden, som gerne skulle være retvisende udtryk for regulering på et område, der ikke i øvrigt er reguleret, bliver lukket af for andet med den telefoniske melding fra en afdelingschef i ministeriet, og jeg har ikke på det tidspunkt grund til at tro andet, end at den tegner meldingen fra hele ministeriet, altså fra ministeren og embedsværket samlet.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig en mail på s. 1739. Den er fra den 18. februar 2016, og den er fra Margit Sander Rasmussen til Ulrik Pihl og Trine Kristensen med kopi til Kristina Rosado og hende selv. Der står bl.a.:

”Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Vi har brug for yderligere oplysninger fra jer om de konkrete par, før vi kan vurdere, hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.”

Det er det sidste – ”med/uden børn” – som jeg vil spørge dig til. Nu er vi fremme ved den 18. februar. Kan du huske, hvem der kendte denne interne plan? Var det dig og Lene Vejrum? Eller var det dig, Lene Vejrum og Ditte Dankert? Eller kendte Margit Sander Rasmussen til planen? For her skriver hun om: ”... hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.” Og vi er fremme ved den 18. februar.

Henrik Grunnet:

Mig bekendt er det ikke sådan, at det bliver meldt ud til operatørerne, at der er den forholdsordre om at undlade adskillelse, når der er børn. Det hænger simpelthen sådan sammen, at vi ikke har noget grundlag for at melde noget andet ud omkring den regulering, der har fundet

sted. Så det er ikke situationen, at det åbent kan meldes ud, i hvilken udstrækning det vil få betydning, om der er børn. Det, hun skriver til operatørerne her, er i virkeligheden mere for at sikre, at det med sikkerhed fremgår, om der er børn, altså fælles børn.

Jon Lauritzen:

Nej, det er vel ikke det, der står?

Henrik Grunnet:

I den indmelding, der sker, skal det være sikkert, om de har fælles børn eller ej. Det er det, hun siger til. Og så holder mailen fast i udgangspunktet om, at de allesammen skal skilles ad. De er alle i fokus i forhold til, at indkvarteringen skal være anderledes fremadrettet. Udlændingestyrelsen kan ikke sige noget om, hvorvidt der vil gælde noget andet på grund af de fælles børn.

Jon Lauritzen:

Jeg er ved at gå over til koncerndirektionsmødet og så nogle folketingsspørgsmål. Og jeg tror måske godt, at vi kan nå koncerndirektionsmødet den 24. februar, for jeg tror, at du fik sagt før, at det ikke blev holdt?

Henrik Grunnet:

Ja. Det gjorde det ikke.

Jon Lauritzen:

Hvor sikker er du på det? Vi kan se, at du får noget forberedelse dagen før. Det var det, vi kiggede på før fra den 23. februar 2016 på s. 582. Vi kan også se, at der i departementet bliver lavet et talepapir til Line Skytte Mørk Hansen til brug for mødet. Men det her er dit sidste koncerndirektionsmøde, som jeg lige kan se. Så er du sikker på, at det ikke blev holdt?

Henrik Grunnet:

Ja, det er jeg ret sikker på. Det blev forberedt, som det fremgår her.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der aflyste det?

Henrik Grunnet:

Det var i hvert fald ikke Udlændingestyrelsen, der aflyste. Det var ministeriet.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg ikke spørge dig ind til ...

Henrik Grunnet:

Der er intet fra min side om begrundelsen for det. Det har jeg ingen ...

Jon Lauritzen:

Nej, men så vil jeg ikke spørge dig ind til talepapiret, for det vil bare være tekstanalyse. Og så er klokken også 12.30.

Retsformanden:

Ja. Vi holder vores frokostpause til 13.15.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg er nået til det sted i mit spørgetema, hvor jeg faktisk var så uforskammet at afbryde dig tidligere på dagen. Det er nemlig spørgsmål 630. Jeg vil godt lige starte med at vise dig svaret. Vi er på s. 617. Der kan vi se spørgsmålet:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

I det tredje afsnit i svaret skriver man:

”Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par

adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig..

De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Kan du huske, om du læste det her svar? Og i så fald hvornår?

Henrik Grunnet:

Jeg læste svaret om morgenen næste dag, eller så snart det blev tilgængeligt for os i Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Så det må blive den 25. februar?

Henrik Grunnet:

Jeg læser det den 25. februar først på dagen og reagerer ved straks at kalde på Lene Vejrum. Der havde op til det været et møde i ministeriet den 22. februar mellem bl.a. Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen. Det havde vi lagt meget vægt på, og vi havde talt meget op til mødet i forhold til at få udvirket et andet grundlag. Det gav ikke umiddelbart noget resultat, men det var så at sige stadigvæk i live frem til det her. Da jeg ser dette svar, stiller det sig en del anderledes i forhold til sagen fremover, i hvert fald den tid, jeg har tilbage i stillingen som direktør. Det her er torsdag den 25. februar, og jeg har afskedsreception om mandagen den 29. februar. Og hvorfor det? Man kan diskutere, om slaget stod ved udsendelsen af pressemeddelelsen og det, der blev lagt ud på ministeriets hjemmeside. Det gør det selvfølgelig i høj grad. Men jeg vil også ud fra min erfaring sige – at skrive til Folketinget, at der gælder det her – det cementerer, at det skulle være grundlaget for administrationen. Det, som vi har været igennem tidligere med udmelding til centrene, står alene. Det gjorde ret voldsomt indtryk på mig, at det kunne lade sig gøre. Også fordi man kan sige, at når man skriver til Folketinget indbefatter det et vist ansvar for den samlede regering. Og jeg havde hørt om Justitsministeriets – ikke overraskende – vægning ved at sige god for en absolut undtagelsesfri ordning. Tidligere er det blevet beskrevet på fuldstændig tilsvarende måde i et folketings svar med det ansvar, der følger over for Folketinget fra

regeringens side. Det gjorde det noget vanskeligt at se lige rundt om hjørnet, at det kunne ændres. Vanskeligere, i hvert fald. Det må jeg sige.

Jon Lauritzen:

Hvordan oplevede du situationens alvor eller kompleksitet i forhold til dine planer om at påvirke på de indre linjer, da du havde læst dette svar?

Henrik Grunnet:

Jeg har nævnt et par gange, at jeg har været på topchefniveau både som afdelingschef under adskillige ministre i mange forskellige situationer og har oplevet en hel praksis bygge på folketingsvar. Hvis man skriver over til Folketinget – hvis vi nu tager det mere politiske først, som også hænger sammen med det retlige – så siger man jo til dem, der gerne vil gå længere end det, der er muligt, at det godt kan lade sig gøre. Det kan godt lade sig gøre at skille ad i alle tilfælde. Men det kunne det jo ikke. Og så vidste jeg også, at der var et stykke vej i mål i forhold til at bringe dette på ret kurs igen, allerede under hensyn til den mere politiske betragtning, kan man sige. Og i forhold til det mere retlige ville det som sagt normalt være sådan, at man kunne fæste lid til alt, hvad der stod. Man kan så vælge, hvor meget der skal stå i sådan et svar. Men det, der står af mere retlig karakter, må man fæste lid til. Det er den autoritative indstilling fra ressortministeriet, men for så vidt også regeringen som helhed, vedrørende et spørgsmål, som favner bredere end et enkelt ministeriums ressort. Så selvfølgelig kunne det lade sig gøre, men at trække i land på det og komme et andet sted hen ville kræve en hel del mere end før dette svar.

Jon Lauritzen:

Jeg med på, at du på det tidspunkt vel ikke har meget mere end 3-4 dage, måske 5 dage, tilbage på arbejde inkl. en weekend. Hvordan vurderede du muligheden for at påvirke ministeren/ministeriet på det tidspunkt, altså efter afgivelsen af dette folketingsvar?

Henrik Grunnet:

Af de grunde, som jeg lige har nævnt, var det vanskeligt for mig at gøre yderligere. Den største bekymring lå dér. Altså, hvordan skulle styrelsen gå videre i forhold til ... Det var også derfor, at jeg med det samme havde fat i Lene Vejrum. Jeg synes, at man helt overser, hvor væsentligt det er, at der bliver svaret anderledes til Folketinget i opspillet i en sådan proces, henset til den udmelding, som var kommet på hjemmesiden, der – som jeg tidligere har forklaret – gav en ulovlig tilstand og et ulovligt administrationsgrundlag. Men at svare sådan til Folketinget ... Jeg måtte også høre, om det var noget, vi overhovedet kendte til, fordi det var ikke noget, som jeg kunne stå inde for på nogen måde, at vi kunne bidrage til at skrive sådan til Folketinget.

Jon Lauritzen:

Du nævnte før også mødet den 22. februar kort. Og jeg hørte dig sådan, at du sagde, at der ikke kom så meget ud af det. Kan du sætte lidt flere ord på? Vi har ikke rigtig nogen skriftspor af, at du var involveret, men jeg er meget interesseret i at høre, hvad du fik at vide fra dine folk, der havde været derinde.

Henrik Grunnet:

Det møde talte meget i vores løbende dialog frem til – for jeg rykkede ... med respekt for, at der var nok at se til for Lene Vejrum og hendes folk på området. Mødet blev en milepæl i forhold til at kunne rykke på det. Også af praktiske grunde, idet Line Skytte Mørk Hansen vist også var tilbage fra ferie, hvis jeg husker rigtigt. Det var ligesom dér, man kunne få rykket på det her. Det havde jeg en forventning om. Så der var op til det her en intensiv dialog internt om at få arbejdet for at få det ændret. Jeg anså det fortsat i hele situationen som det rigtigste trods alt, at det var Lene Vejrum, der tog mødet. Line Skytte Mørk Hansen vidste alt om min situation. Det var også meldt ud. Jeg opfattede det ikke som det mest fremkommelige – alene fordi jeg skulle stoppe, så kort tid efter – at jeg gik ind i det, men jeg var sandelig meget ivrig for at påvirke, at vi kom så langt som overhovedet muligt. Det kom der ikke noget ud af. Der tegnede sig nærmest et billede af, at det var klaret.

Nu var det endt, som det var endt. Og jeg så det her, som noget, der bestemt først lige var begyndt og skulle ændres hurtigst muligt.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt lige spørge ind til en enkelt ting. Der er vi lidt længere fremme. Vi er på s. 5011. Det er en mail fra den 1. juni 2017. Det er ikke en mail, som du har fået, men jeg vil godt lige prøve at vise dig den alligevel. Det er Ditte Kruse Dankert, der skriver:

”Jeg synes ikke vi kan acceptere nogen kritik. Det er simpelthen udelukket. Vi redder dem, og så skulle takken være, at vi ikke forstod en instruks (eller hvad man snart skal sige). Jeg bliver bombarderet af beskeder fra US folk, der ikke forstår dagens samråd ”hvem sagde de det til?, har vi så været for restriktive? osv”. Jeg ved ikke engang, hvad jeg skal svare. Vil ikke desillusionere hele kontoret ift tillid. Jeg føler mig som gidsel i en løgn rent ud sagt. Der er simpelthen for mange, der kender vores version. Det kan ikke styres.

Nå, vi må vende det med Tanja.

Hvis du synes, så kan vi måske godt sige til Tanja, at Henrik har ringet til mig. Det styrer du. Men hun må endelig ikke nævne for Lykke eller departementet. Lykke går bananas. jeg bliver bare nervøs for, om Tanja pludselig tror, at vi er forkerte på den. Det var Lykke og Uffe, Henrik var nervøs for.”

Nu ved jeg jo ikke, om det er dig, der er Henrik, eller om det er en helt anden Henrik. Det her er juni 2017. Kan du huske, at du har talt med Ditte Kruse Dankert på dette tidspunkt?

Henrik Grunnet:

Ja, det har jeg givetvis på det tidspunkt – jeg ikke har talt med nogen fra Udlændingestyrelsen om den her sag eller i det hele taget om sagsanliggender, efter jeg fratrådte – men jeg ringede for at høre, hvad der var op og ned i forhold til det, som jeg så konturerne af i forbindelse med samrådet, om instruktionen til styrelsen i forbindelse med koncerndirektionsmødet, som vi har talt meget om tidligere. Det

var det, der var mit ærinde. Og så var det almindelig opbakning i forhold til situationen, fordi jeg havde fulgt meget med, og der var tilsyneladende en helt anden tilgang til forklaringen om sagens forløb. Og det var ikke nogen samtale, hvor jeg havde noget særligt formål andet end at prøve at forstå, hvad der var op og ned i det her. Jeg ved ikke rigtigt, hvad den senere direktør skulle have glæde af at få noget at vide om indholdet af samtalen. Der var ikke noget andet i det end det, som jeg nævner her. Det var simpelthen et forsøg på at få en forklaring på, hvad der var op og ned i det her.

Jon Lauritzen:

Hvorfor var du nervøs for Lykke Sørensen og Uffe Toudal Pedersen? Kan du huske det?

Henrik Grunnet:

Det kan jeg ikke genkende. Jeg kan ikke rigtigt forstå, hvordan det kommer op, og hvorfor jeg skulle være det. Jeg tror måske, at der kan ligge det i det, hvis jeg skal gætte, men det må Ditte Dankert jo selv forklare ... Jeg er ikke nervøs for dem, men der var denne vinkling af, at mødet skulle være brugt til at instruere mig og dermed styrelsen på en måde, som jeg i givet fald slet ikke havde effektueret. Det var en helt mærkelig konstruktion. Det var jeg ikke som sådan nervøs for, men det var det, som jeg spurgte efter. Så ordvalget ”nervøs” tror jeg mere, skal oversættes til, at det var det, jeg undrede mig over og spurgte efter ... udlægningen af det, som ministeriet havde sagt i forhold til den eneste deltager fra Udlændingestyrelsen. Jeg har forklaret, at det slet ikke var på tavlen på en måde, som gav anledning til at drøfte detaljeret, hvad de internationale forpligtelser skulle betyde. Sådan kunne man ikke administrere det under alle omstændigheder på grund af en mundtlig gennemgang af ganske kort varighed på mødet. Det gav jo ingen mening. Det var lidt det, jeg også spurgte efter ... om hvordan det overhovedet kunne hænge sammen.

Jon Lauritzen:

Ja. Og det var også det, som du blev spurgt ind til tidligere. Tak for gentagelsen. Ditte Kruse Dankert skriver: ”Jeg føler mig som gidsel i en løgn rent ud sagt.” Det er ikke noget, du selv

har skrevet, men var det også oppe, da du talte med hende?

Henrik Grunnet:

Nej. Det var ikke en samtale, hvor det handlede om at rase ud fra min side eller fra hendes side for den sags skyld. Det handlede om almindelig opbakning til, at det var en svær situation, man var i. Jeg har ikke nogen bemærkninger til, at Ditte Kruse Dankert udtrykker sig sådan her i en intern form.

Jon Lauritzen:

Det sidste, jeg vil vise dig, er s. 7049. Det er en mail fra Kim Lunding. Og jeg skulle selvfølgelig have stillet dig spørgsmålet tidligere, da vi snakkede om din mail. Det vedrører din mail fra den 10. februar kl. 13.45. Han skriver:

”Jeg husker HGs bemærkninger på direktionsmøde i samme retning efter koncerndir mødet.”

Kan du huske om, der har været noget tilsvarende oppe på jeres direktionsmøder i styrelsen?

Henrik Grunnet:

Vi har helt sikkert haft direktionsmøde senere. Eller ikke den 10. februar, men formentlig i samme uge også, selv om det var den samme uge, hvor det blev meldt ud, at jeg skulle stoppe. Jeg stoppede den 29. februar, og det blev meldt ud i den uge. Og idet direktionen fik det at vide den 11. februar, så har vi haft direktionsmøde i den samme uge. Og her er det naturligt, at man kommer ind på det, der sker aktuelt og fortæller om det. Jeg har ikke lagt noget til eller trukket noget fra i forhold til det, som jeg forklarede tidligere.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har ikke mere.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Ja, tak. Jeg har lige nogle supplerende spørgsmål til dig, Henrik Grunnet. Og jeg vil starte med styrelsens praksis før den 10. februar 2016.

Som jeg forstår det, var det udgangspunktet før, at mindreårige over 14 år som udgangspunkt ikke skulle adskilles, mens dem på 14 år og derunder skulle adskilles. Er det rigtigt forstået?

Henrik Grunnet:

Det synes jeg ikke, man kan sige, fordi der var ikke noget udgangspunkt. Det, der kunne komme på tale som grundlag for adskillelse, ville være tvang eller indikationer for utilbørlig tvang – og selvfølgelig med en konkret vurdering af parrets situation. Så det er en mere åben ramme, kan man sige. I forhold til menneskerettighedskonventionen ville det legale grundlag og det saglige grundlag være indikationer på en situation, hvor der forelå en form for tvang, som er utilbørlig og uforenelig med danske normer, og som så kunne afstedkomme en adskillelse. Kravet om, at der skal være en hjemmel, ville jeg mene, var opfyldt den vej rundt, også selv om der ikke på det tidspunkt var en udtrykkelig regulering af det i udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Det har også støtte i udlændingeloven i øvrigt, fordi der er bestemmelser i udlændingeloven, som direkte vedrører det fænomen, at der udøves tvang i forbindelse med ægteskabsindgåelse. Så det mener jeg, at vi var på sikker grund omkring. Og man kan ikke sige, at der var et udgangspunkt om ikke at adskille. Der var et udgangspunkt om at adskille, når det er det rigtige at gøre, det nødvendige at gøre, i forhold til at modvirke tvang.

Nicolai Mallet:

Og hvad med dem under 15 år?

Henrik Grunnet:

Min betragtning i forhold til dem, der er under 15 år, er, at man ikke kan have en situation, hvor der sker indkvartering under omstændigheder, hvor man – i hvert fald i alvorlig grad risikerer – at bryde med den seksuelle lavalder i Danmark. Så reguleringen om den seksuelle lavalder betyder som udgangspunkt – det klare udgangspunkt og vel næsten ufravigelige udgangspunkt – at der ikke skal ske indkvartering sammen.

Nicolai Mallet:

Skal jeg forstå det sådan, at det for dem under 15 år ikke var en absolut regel, at der kunne ske adskillelse?

Henrik Grunnet:

Jeg kan ikke forestille mig andet, end at det ville blive resultatet af overvejelsen. Der skulle ske en konkret prøvelse. Der ville ikke være tale om en absolut regel, sådan som udmeldingen her siger. Det ville være en konkret prøvelse. Resultatet ville være adskillelse – at man ikke kunne bo sammen. Det vil jeg mene ville være det helt klart normale resultat.

Nicolai Mallet:

Hvordan kan man forestille sig et andet resultat end det resultat?

Henrik Grunnet:

Det sagde Udlændingestyrelsens retningslinjer også – at det kunne man ikke forestille sig.

Nicolai Mallet:

Godt. Jeg vil godt lidt nærmere ind på administrationsgrundlaget fra den tidligere praksis. Forlår der nogen form for retningslinjer for, hvordan I gik til det her, som du lige har beskrevet det? Til mindreårige i ægteskab eller samliv, når spørgsmålet kom til, om de skulle adskilles? Hvad var jeres administrationsgrundlag for det?

Henrik Grunnet:

Det ville være den gældende regulering samlet set, herunder menneskerettighedskonventionens bestemmelser.

Nicolai Mallet:

Hvem traf beslutningerne om, hvorvidt der skulle ske adskillelse eller ej? Var det noget, I havde uddelegeret til operatørerne?

Henrik Grunnet:

En adskillelse mod parrets vilje ville altid ende med en afgørelse i Udlændingestyrelsen. Det ville ikke være en operatøraftgørelse. Den under 15-årige ville ikke få lov at bo sammen med den over 15-årige, men Udlændingestyrelsen ville skulle træffe en afgørelse, der konfirmerede det.

Nicolai Mallet:

Men hvem skulle træffe den beslutning om ikke at adskille?

Henrik Grunnet:

Det skulle Udlændingestyrelsen, som ordningen er.

Nicolai Mallet:

Ja. Som ordningen ...

Henrik Grunnet:

Uden klageadgang til ministeriet.

Nicolai Mallet:

Hvordan holdt I jer orienteret om antal og karakter af de par, hvor den ene var mindreårig? Skulle operatørerne indberette til jer, når der kom mindreårige i parforhold?

Henrik Grunnet:

Det var som sagt et nyt fænomen. Jeg kendte ikke til situationer med par, hvor den ene var mindreårig. Det var et nyt fænomen. Og så var der denne sag med den under 15-årige, hvor der skete adskillelse. Det har Udlændingestyrelsen gjort rede for i forskellige sammenhænge, hvor ...

Nicolai Mallet:

Vi kommer lige tilbage til den, men nu tænker jeg også på dem over 15 år, altså simpelt hen alle mindreårige. Som du lige forklarede, skulle Udlændingestyrelsen træffe afgørelse i sagerne om adskillelse før den 10. februar. Var der nogen instrukser til operatørerne om, at I orienteres om det, sådan at I kunne forholde jer til de kriterier, der nu var?

Henrik Grunnet:

Så snart fænomenet optrådte blev det kortlagt, hvor mange der var. Og man skulle tage stilling til det på det ene eller det andet grundlag. Men sagen er den, at der ikke havde været nogen tidligere. Det var en ny situation. Så uanset hvad grundlaget måtte være for det, skulle der tages stilling i forhold til disse sager. Noget andet er så spørgsmålet om indikationer på tvang. Og der forelå ikke indberetninger om indikationer på tvang i forhold til de konkrete sager, der

forelå. Det er noget andet. Men der skulle selvfølgelig tages stilling til spørgsmålet om adskillelse, hvis det var relevant at gøre det.

Nicolai Mallet:

Nu siger du, at det var et nyt fænomen ... Altså det, der blev konstateret i forbindelse med indførelsen af den nye ordning, var, at der trods alt var omkring 30 par, som var omfattet af den her situation. Skal jeg forstå din forklaring sådan, at du simpelt hen som direktør i Udlændingestyrelsen overhovedet ikke var klar over, at der var indkvarteret mindreårige i ægteskab på danske asylcentre?

Henrik Grunnet:

Jo. Vi havde bevågenhed på det. Vi havde denne konkrete sag i slutningen af 2015 med en under 15-årig, der blev adskilt. Og der var ikke nogen tvivl om, at det var noget, vi skulle følge op på. Så det ville være sket på det ene eller det andet grundlag uanset hvad, hvis der var grund til at adskille. Det er et andet spørgsmål, hvornår der skulle ske adskillelse efter de regler, der var på det givne tidspunkt. Men hvis der skulle ske adskillelse, ville det også være sket.

Nicolai Mallet:

Nu taler du igen om det par, hvor der var en, der var under 15 år, men jeg taler lige så meget om de par – som er langt de fleste af de ca. 30 par – som var 15, 16 eller 17 år. Det er her, jeg gerne vil høre dig, om du var klar over antallet og karakteren af de her sager? Om du eller din styrelse havde modtaget indberetninger fra operatørerne om, at de nu besluttede det ene eller det andet, og på hvilket grundlag de gjorde det?

Henrik Grunnet:

Det blev vi løbende klar over i den proces, hvor det blev kortlagt. Det ville vi også være blevet i forhold til de sager, hvor det virkelig var relevant at adskille på det hidtidige grundlag ... hvis der var indikationer på tvang, og det var der også forholdsregler om, at man skulle iagttage.

Nicolai Mallet:

Det hører jeg som en ganske stor tillid til operatørernes håndtering af det her. Er det en korrekt forståelse?

Henrik Grunnet:

Det bliver man sandelig nødt til at have. Der er tusindvis af asylansøgere indkvarteret, så de skal indberette om forhold, der kan give anledning til noget som sådan en overvejelse, vi taler om her. Der kan være andre omstændigheder. Vold eller indkvarterede, som er truet på forskellig måde, så man skal flytte nogen. Det er utrolig vigtigt, at operatørerne gør arbejdet ude i marken korrekt og betimeligt i forhold til at træffe de nødvendige afgørelser om indkvartering. Det er vi helt afhængige af. Det er klart.

Nicolai Mallet:

Harde operatørerne noget at holde sig til i forhold til disse par? Altså nogle retningslinjer fra styrelsen om, hvordan dette skulle håndteres i overensstemmelse med det, som du lige har forklaret.

Henrik Grunnet:

Jeg har kun opfattet det sådan, at lige så vel som man søgte at kortlægge, hvor mange der var, og hvordan parrene var sammensat, så var der udmelding om, at alle indikationer på tvang skulle iagttages og indberettes. Det var der naturligvis en stor grad af opmærksomhed på fra styrelsens side. Det var også den opmærksomhed, som man kunne se og læse, gjorde sig gældende i Sverige, hvor man har den samme forholdsregel, altså at adskille efter en konkret vurdering, når det er det rigtige at gøre ud fra tvangshensyn.

Nicolai Mallet:

Var der nogen særlige regler og retningslinjer fra jer i styrelsen til operatørerne, som var målrettet de mindreårige i ægteskaber og samliv? Eller var det blot en del af den samlede instruks om, at der skulle ses individuelt på parrenes forhold?

Henrik Grunnet:

Det er helt sikkert. Der er slet ingen grund til at være i tvivl om, at hvis Røde Kors iagttog en kvinde under tvang, som søgtes indkvarteret sammen med en ældre mand, som holdt hende i en eller anden form for tvangssituation, så skulle der reageres over for det. Det er jeg ikke et sekund i tvivl om, at man ville gøre.

Nicolai Mallet:

Men afgørelserne om, hvorvidt der skulle ske adskillelse, var ikke operatørernes, men styrelsens. Det er rigtigt forstået, ikke? Og vi er stadig ved praksis før den 10. februar.

Henrik Grunnet:

Ja. Og det er det også i dag. Ordningen er den samme efter § 42 a i udlændingeloven.

Nicolai Mallet:

I den slags afgørelser går jeg ud fra, at konventionerne også indgår. Du har også selv været inde på det i din forklaring her tidligere. Er det rigtigt forstået? Er det din vurdering, at styrelsen – da du var ved roret – var fortrolig med håndtering af konventionerne i forhold til de konkrete tilfælde, der opstod, og hvor operatørerne kunne være i tvivl om, hvad de skulle gøre?

Henrik Grunnet:

Der var fuld opmærksomhed på, at det, at et ægtepar eller samlevende skulle leve sammen som familieenhed, blev respekteret, så langt det overhovedet var muligt. Og så kommer det ind som en særlig omstændighed, når de har fælles børn. Og som jeg også har været inde på tidligere, var det helt afgørende at værne om børnefamiliers ve og vel, hvis man skulle gøre indgreb i det. Det kunne der også være grund til af andre kedelige årsager. Der kunne også i nogle tilfælde være tale om fjernelse af børn fra familier, der ikke kunne håndtere deres børn. Så iagttag man det, som man skal, og med den særlige forpligtelse, at det er nogle mennesker, som lever under meget ringere vilkår end de almindelige. Så det er en meget trænet organisation i forhold til at iagttage, om der er mistrivsel.

Nicolai Mallet:

Den organisation, du taler om ... er det operatørerne?

Henrik Grunnet:

Ja. Operatørerne og Udlændingestyrelsen i et samspil.

Nicolai Mallet:

Er det så et bekræftende svar på mit spørgsmål, om konventionerne indgik, og om I var fortrolige med håndtering af konventioner i forhold til disse tilfælde?

Henrik Grunnet:

Ja, det indgik, men først og fremmest i forhold til at værne om familieenheden positivt og understøtte, at den kunne trives så godt som muligt, også selv om der var vanskeligheder i de enkelte familier. Men naturligvis også med den virkning, at hvis et barn blev udsat for tvang og presset ind i et forhold og et seksuelt forhold, som hun eller han ikke ønskede eller ikke var i stand til at overskue, eller hvad man nu kan sige om det, så ville man også værne i forhold til det. Jeg er helt overbevist om, at både Røde Kors og kommunerne er de helt rette til at tage hånd om det i samspil med Udlændingestyrelsen. Og ja, det juridiske setup, der er på det område, tegner også et fagligt beredskab, der kunne håndtere de mere specielle overvejelser, som den slags sager kunne give anledning til.

Nicolai Mallet:

Kunne det ud fra din erfaring ske, at der opstod tvivlsspørgsmål i relation til konventionerne, som styrelsen ikke selv kunne håndtere?

Henrik Grunnet:

Ja, hvis man havde gjort noget andet her og indlagt en form for formodning om tvang under bestemte betingelser, altså en form for udgangspunkt, så skulle der også tages stilling til, i hvilken grad denne regulering måtte fraviges. Og der ville Udlændingestyrelsen have brug for – det var også det, jeg kredsede om i forhold til sådan en ny ordning, der er i spil her – et autoritativt bidrag til forståelsen af de internationale forpligtelsers rækkevidde, sådan som det også er helt sædvanligt at se med ny lovgivning og anden ny regulering.

Nicolai Mallet:

Når I var i en situation, hvor der var tvivl om, hvordan konventionerne regulerede et bestemt forhold, hvem ville det så være naturligt for styrelsen at række ud til? Er det til Udlændinge-

afdelingen eller direkte til Justitsministeriet, eller hvordan ser du det?

Henrik Grunnet:

Nu har jeg selv været afdelingschef i små 10 år på området og har haft mange situationer, hvor det naturligvis er vigtigt at kende til de faktiske udfordringer og situationer, som man møder i praksis. Det skulle styrelsen på området bidrage med, og så nøjagtigt som muligt i overordnet generel form beskrive rummet for at følge hovedreglen og det ofte mindre rum, der ville være for at dispensere fra eller undtage nogen fra en given regel. Det ville helt sikkert altid i en normal situation foregå via ministeriets departement i de vekslende udgaver, som det har haft. Og det har jeg også selv haft ansvaret for i samspil med Justitsministeriet, som er ressortministerium på de internationale forpligtelser, som normalt spiller den største rolle her. Så er der Flygtningekonventionen, som også i nogle sammenhænge kan have en betydning. Der er det i virkeligheden mere Integrationsministeriet selv, der er ressortministerium, for så vidt angår de forpligtelser isoleret set. Men grundlæggende, i en normal situation, ville det være Udlændingeministeriets departement i samspil med Justitsministeriets departement, som fastlægger råderummet – hvis man kan sige det sådan – for at manifestere en regel så 100 % som muligt.

Nicolai Mallet:

Mit spørgsmål gik måske lidt mere konkret på, om I var klar over, hvem I skulle række ud til, hvis I var i tvivl om, hvor I skulle lægge linjen i konkrete sager. Er det så Udlændingefdelingen?

Henrik Grunnet:

Men der er en kompetenceordning her, som gør, at det lige præcis på dette område kun er Udlændingestyrelsen, der er kompetent til at træffe afgørelse. Så der ville det være Udlændingestyrelsen, og så meget desto mere ville det være påkrævet med en klar linje. Og ellers måtte det være op til Udlændingestyrelsen at træffe sin afgørelse uden klageadgang. Der er mulighed for at indbringe for ombudsmanden og evt. gå videre til domstolene, men der er

ikke klageadgang i det almindelige rekursssystem.

Nicolai Mallet:

Jeg er helt klar over, at du selvfølgelig har efterlyst retningslinjer. Det har du forklaret om. Mine spørgsmål gik mere på, om I vidste, hvem I skulle række ud til, hvis I nu havde et antal sager eller blot en enkelt sag, hvor I simpelthen ikke vidste, hvordan I skulle håndtere den i relation til et snit? Ikke sådan, at nogle andre end I skulle afgøre den, men sådan at I fik noget faglig backup fra nogen i forhold til konventionerne?

Henrik Grunnet:

Det vidste vi i den konkrete sammenhæng, fordi det er rigtigt, at enkeltsager – det var jeg også inde på tidligere her – kan være med til at belyse, hvad det er, der skal tages stilling til. Hvad det er for nogle situationer? Hvad er det for nogle faktiske forhold, der gør sig gældende i de sager, som man skal tage stilling til ud fra det juridiske? Og der ville det være helt naturligt, at også Justitsministeriet blev delagtiggjort i typetilfælde. Kan f.eks. et par på 17 og 19 år med et barn adskilles med respekt for de rettigheder, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8?

Nicolai Mallet:

Og hvem skulle tage initiativet til det?

Henrik Grunnet:

Det synes jeg, at jeg har været inde på. Det ville helt naturligt være ministeriets departement, der tog initiativet til sådan en drøftelse. Det lagde jeg også til grund, at man gjorde i den konkrete sag her.

Nicolai Mallet:

Det er jo sådan, at der i 2016 var en i hvert fald meget værdibaseret minister ved roret i det ministerium, som du var en del af. Havde du en personlig holdning til, om udgangspunktet i sager som dem, vi taler om her, skulle være adskillelse eller ikke-adskillelse? Havde du en personlig holdning til det?

Henrik Grunnet:

Jeg havde en personlig holdning til, at det er vigtigt at have et entydigt og klart grundlag for administrationen. Det var min fremmeste opgave som styrelsesdirektør at virke for det. Ikke bare af hensyn til styrelsens afgørelsesproces, men i høj grad af hensyn til de borgere, de mennesker, som afgørelserne berører. Det sætter også den korrekte og normalt også den påkrævede ramme for at kunne træffe afgørelser, at oplyse sagerne præcist, at partshøre over det rigtige og begrunde på den rigtige måde.

Henrik Grunnet:

Det var det, jeg var optaget af. Jeg var ikke optaget af noget holdningsmæssigt. Det var tiden alt for knap til. Det var slet ikke min opgave.

Nicolai Mallet:

Vi går til s. 22 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Det er fra din forklaring for Instrukskommissionen. Der står her i 4. linje:

”Personligt var han ikke enig i, at udgangspunktet skulle være, at ægtepar skulle adskilles.”

Nicolai Mallet:

Har du bemærkninger til det?

Henrik Grunnet:

Jeg synes ikke, at det er helt formfuldendt givet. Det skal ikke forstås som en holdningsmæssig betragtning. Det er det rent juridiske. Jeg har også sagt et par gange her, at man skulle prøve at finde en ordning, som sikrede, at det saglige grundlag blev så entydigt som muligt.

Nicolai Mallet:

Det har du forklaret. Og det ...

Henrik Grunnet:

Der vil jeg bare lige tilføje, at det er bedre at starte med at sige, at det er sagligt at modvirke tvang. Så kan der opereres med mere generaliserede ordninger, som forfølger grundhensynet at modvirke tvang. Det, som jeg prøvede at sige her – og som ikke er lykkedes helt, kan jeg forstå på gengivelsen – er, at dét ville være det

rigtige udgangspunkt og ikke et absolut udgangspunkt om, at alle skulle adskilles. Så skulle det i hvert fald være, fordi man indlagde nogle forudsætninger om at kunne fastholde dem juridisk i forhold til den overordnede internationale ramme om, at det altid ville indebære en tvangssituation, når den ene var over 18 år, og den anden var under 18 år.

Nicolai Mallet:

Mit spørgsmål gik sådan set bare på, om du kunne vedstå det, der står ... at du personligt ikke var enig i, at udgangspunktet skulle være, at ægtepar skulle adskilles?

Retsformanden:

Når vi beder vidnet om at vedstå, synes jeg måske lige, vi skal have den næste sætning med også.

Nicolai Mallet:

Der står videre:

”Den kategoriske formulering gav efter hans opfattelse ikke svar på problemerne i relation til indkvarteringssituationen.”

Henrik Grunnet:

Det var det, som jeg prøvede at sætte lidt flere ord på. Det synes jeg også, at jeg gjorde i Instrukskommissionen. Det er klart. Det er ikke udtryk for nogen personlig holdning om det værdimæssige.

Nicolai Mallet:

Du nævnte, at der var et par, hvor pigen var under 15 år. Det har vi været inde på et par gange i dag. Vi går til hoveddekstraktens s. 150. Det er en høring af indkvarteringsoperatører, og der står under ”hovedkonklusioner” i andet afsnit, som også tidligere er blevet læst op for dig, at der var to sager vedrørende børn under 15 år. Om den ene af disse sager hedder det bl.a.:

”I den ene af disse sager har Udlændingestyrelsen besluttet, at den mindreårige skal bo på et børnecenter, mens den voksne ægtefælle er indkvarteret på et voksencenter.”

Du sagde, som jeg havde noteret det i den forbindelse, at det er operatørerne, der sikrer, at indkvarteringen sker korrekt. Og som jeg hørte dig, eller som jeg har noteret det, sagde du derefter, at det vil være danske normer, man møder det med. Er det rigtigt noteret?

Henrik Grunnet:

Ja, det har jeg i hvert fald sagt.

Nicolai Mallet:

Altså, i forhold til dem under 15 år?

Henrik Grunnet:

Det er en dansk norm, der kommer til udtryk i den seksuelle lavalder. I andre lande er det en anden alder. Så ville det også være anderledes.

Nicolai Mallet:

En ting er, hvordan operatørerne rent faktisk håndterer disse ting. Men var jeres holdning i styrelsen klar – at der skulle ske adskilt indkvartering af par, hvor den ene er under 15 år?

Henrik Grunnet:

Ja. Men det betyder også noget, om man er over eller under 18 år, ikke?

Nicolai Mallet:

Ja, nu spurgte jeg lige til det her. Vi går til s. 2169 i parekstrakten. Der har vi nemlig dette par. Indrejsedatoen er den 2. september 2015, og vi kan se kvindens navn og fødedato. Og det bærer jeres brevpapir. Det er en oversigt over den pågældende med personlige data, som er dateret den 3. november 2015. Og hvis vi går videre derfra til s. 2185, er der en mail fra to dage senere, nemlig den 5. november 2015. Og det er fra Udlændingestyrelsen. Maria Loller skriver:

”Til rette vedkommende.

Ansøger ... er en 14-årig pige, som er indrejst med sin ægtefælle ... Ægtefællen er født i 1987. Der er intet i sagen, der tyder på, at ægteskabet ikke er indgået frivilligt, og ... ønsker meget højt at blive boende sammen med sin ægtefælle, ligesom han gerne vil blive sammen med hende.

De er pt. indkvarteret i Sandholm, men kunne måske flyttes til Kongelunden, så der var lidt yderligere opsyn? Evt. på forskellige værelser, da ansøger jo er under den seksuelle lavalder.”

Det kommer fra din styrelse, og der er tale om et barn under 15 år. Er det i overensstemmelse med den holdning, politik eller retningslinjer, som I havde meldt ud internt?

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder. Jeg synes, at det er fair lige at vise s. 2187. Der står i afsnittet vedrørende ansøgers alder, ”at hun til sin første samtale (oplysnings- og motivsamtalen) først har oplyst at hun var født den 25. februar 2000 (og dermed var 15 år)”.

Nicolai Mallet:

Jeg vil godt lige replicere på det, inden du svarer. På s. 2185 er forudsætningen i hvert fald for den pågældende medarbejder, at vedkommende var 14 år. Og så kan det godt være, at der har været tvivl om, hvor gammel hun var ...

Henrik Grunnet:

Men det er jo en intern mail, som blot videreformidler noget. Jeg opfatter det sådan, at fuld-mægtigen på asylområdet skriver til bookingen, som varetager opgaver vedrørende indkvartering, at der er det her ønske fra ... og de må jo gøre, hvad de skal. Så længe det overhovedet har nogen relevans, skal de videreformidle det, som de bliver mødt med af ønsker fra asylansøgere. Det er ikke det samme som, at man imødekommer det. Det er et notat. Det er et helt normalt notat efter forvaltningslovens regler om notater. Der står ikke noget om Udlændingestyrelsens opfattelse her.

Nicolai Mallet:

Dette par forbliver sammen indtil den 29. januar 2016. Ændrer det din opfattelse?

Henrik Grunnet:

Du viser mig noget, som ikke er udtryk for en afgørelse om, at de bor sammen.

Nicolai Mallet:

Nej. Nu går vi over til et andet spørgsmål. Du forklarede, at du ikke var involveret i opspillet frem til den nye regulering, der kom den 10. februar. Er det korrekt husket?

Henrik Grunnet:

Jeg må bede dig om at gentage, hvad jeg skulle ...

Nicolai Mallet:

Spørgsmålet var, om du eller styrelsen var involveret i opspillet, altså i det, der førte frem til den praksisændring, der skulle ske pr. 10. februar?

Henrik Grunnet:

Udlændingestyrelsen var naturligt involveret med alskens oplysninger om de faktiske forhold på centrene. Og det er dette også udtryk for. Udlændingestyrelsen var ikke involveret i det mere indholdsmæssige i, hvad en nyordning skulle gå ud på.

Nicolai Mallet:

I relation til det mere indholdsmæssige fik du tidligere foreholdt den høring, som Udlændingeafdelingen foretog den 29. januar. Der er vi på s. 172 i hovedekstrakten. Jeg ved ikke, om du kan huske, at du blev foreholdt det. På s. 174 ser vi starten på det notat, som er under udarbejdelse her den 29. januar. I får dette fremsendt, som der tilsyneladende er blevet startet på den 27. januar, og som indeholder bl.a. det bidrag, som I har givet. Jeg skulle bare lige have dig til at forklare en gang til, hvilket kendskab du havde. Jeg er klar over, at du ikke har været med til at kommentere det eller inde over det. Det har du forklaret. Men var du bekendt med, at dette notat, som Udlændingeafdelingen arbejdede på, var sendt i høring hos jer?

Henrik Grunnet:

Jeg var fuldt bekendt med, som det også fremgår af sms-vekslingen med Line Skytte Mørk Hansen, at Udlændingestyrelsen bidrog på forskellige måder til belysning af området. Og man kan også sige, at hvis man havde fortsat en sag for sag-vurdering efter den hidtil gældende ordning, så...

Nicolai Mallet:

Kan du ikke bare prøve at svare på det, som jeg spørger om.

Henrik Grunnet:

Den nye ordning om fuldstændig adskillelse var der ingen, der spurgte os til råds om inden.

Nicolai Mallet:

Vi går lidt videre i dokumentet til s. 176. Næderst på denne side kan du se, at der er nogle overvejelser under pkt. 3, og det kommer ikke fra jer. I kommer med det faktiske input, som beskriver den hidtidige praksis og resultatet af høringerne, som I har foretaget hos operatørerne. Det er nogle overvejelser, som Udlændingeafdelingen har gjort sig. På s. 177 står der lidt under midten "Ad 2.", og her kan man se lidt mere konkret, hvad overvejelserne og grundlaget for den juridiske vurdering i Udlændingeafdelingen er baseret på. Der står bl.a. i andet afsnit under "Ad 2.":

"Udmøntning af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed."

Her fremgår det, at der som udgangspunkt er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Er du enig i det udgangspunkt, der her er nedskrevet af Udlændingeafdelingens jurister?

Henrik Grunnet:

Ikke i forhold til situationen, hvor der mod et pars vilje skulle ske adskillelse af et samlevede par. Der er det ikke faktisk forvaltningsvirksomhed. Der er det en afgørelse.

Nicolai Mallet:

Er det en holdning eller en opfattelse, som du havde afstemt med f.eks. Ditte Kruse Dankert, som skulle kommentere på det?

Henrik Grunnet:

Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige til det. Jeg kan kun sige, at det er, som jeg siger det. Altså, det er ikke faktisk forvaltningsvirksomhed at træffe

afgørelse om, at et par, der lever sammen, skal adskilles indkvarteringsmæssigt. Det kan være, at det er rigtigt at gøre det, men det er en afgørelse, der skal træffes.

Nicolai Mallet:

De første adskillelser, som skete i midten af februar, var fortrinsvis par uden børn. Er det din opfattelse, at det er udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed at adskille de par, hvis de ikke modsætter sig adskillelsen?

Henrik Grunnet:

Nu siger du ”ikke modsætter sig adskillelsen”. Så siger jeg, at ”mod deres vilje” er noget andet. Hvis det ikke er imod deres vilje ... hvis de selv siger: ”Det er helt fint. Vi vil egentlig helst bo hver for sig” ... så skal der ikke træffes afgørelse.

Nicolai Mallet:

Og er den måde ...

Henrik Grunnet:

Jeg ved ikke, om det virkelig er sådan og helt rent. Det skal ikke være noget, de siger, fordi de bare accepterer afgørelsen. Ellers skal der træffes en afgørelse.

Nicolai Mallet:

Betragter du enhver form for adskillelse som afgørelsessager? Jeg skal bare prøve at forstå, hvordan du ser det her.

Henrik Grunnet:

Det kommer an på, hvordan du har defineret adskillelse. Hvis vi har en situation med et par – gift eller ej – som har levet sammen hidtil på et dansk asylcenter, og hvor man siger: ”Nu skal I ikke gøre det længere”, så skal der træffes en afgørelse.

Nicolai Mallet:

En afgørelse i henhold til forvaltningslovens regler med partshøring og det hele?

Henrik Grunnet:

Ja.

Nicolai Mallet:

Der står videre i det næste afsnit:

”Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste.”

Er du er enig i, at risiko for tvang kan være et sagligt kriterium?

Henrik Grunnet:

Ja. Det er et sagligt hensyn. Det er jeg enig i.

Nicolai Mallet:

På s. 178 står der i andet afsnit, og du har fået læst det op før:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Er det også en opfattelse, som du har delt på det her tidspunkt?

Henrik Grunnet:

Nej. Jeg er enig i de kommentarer, der er. Jeg synes, at pennen flyder her. Der er ikke rigtig grundlag for det, der står. Det må jeg sige.

Nicolai Mallet:

Og hvis vi går videre til fjerde afsnit på siden, er der nogle hensyn, der kan lægges vægt på. Det handler om undtagelserne til adskillelse. Og det er formuleret på denne måde:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem

parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Det her er i hvert fald nogle hensyn eller kriterier, som er opregnet og opsat kumulativt i Udlændingenævnets fremstilling. Vil det efter din opfattelse være den slags kriterier, som I havde brug for i forbindelse med håndteringen af den nye ordning? Er det en vejledning af den karakter, som I havde efterlyst?

Henrik Grunnet:

Der ville have været en efterlysning om at få det konkretiseret yderligere. Der er også nogle ting, man kan sige om den måde, det bliver fremstillet på, som kunne stå anderledes, f.eks. det her med, om parterne har et forudgående samliv. Det første, man skal tage stilling til, er, om der er et beskyttelsesværdigt familieliv, og det ville være en indikation herfor, at man havde haft et forudgående samliv. Så er der en situation, hvor man skal iagttage artikel 8 i forhold til indgrebet. Så står der noget om hensynet til barnets tarv. Det er fællesbarnets tarv. Men det er klart, at familieenheden som sådan står i en anden position, når man er far, mor og barn, og barnets mulighed for at være sammen med begge forældre ... Det er ikke kun et hensyn til barnet, altså fællesbarnet. Det er også et hensyn til de to forældre, som præger hele den danske lovgivning. Nu snakker vi om at møde det her med danske normer, og det er vel helt klart, at også Menneskerettighedsdomstolen vil se på det ved en almindelig opfattelse ... at man som udgangspunkt skal værne om, at en familieenhed bevares. Så det ville være meget vigtigt i nogle nærmere retningslinjer at få et rimelig klart svar på, hvad skal det betyde, at parret har et fælles barn og den familieenhed, man derefter udgør? Skal det betyde, at det normalt giver undtagelse, eller hvad? Og hvad mener Justitsministeriet i forhold til det?

Nicolai Mallet:

Er det vigtigt for dig, at det er Justitsministeriet, der kommer med en melding. Er det ikke nok, at Udlændingefdelingens jurister gør det?

Henrik Grunnet:

Det er ikke så vigtigt for Udlændingestyrelsen, om Justitsministeriet kommer med en direkte melding. Men jeg antager, at det, der skal udgøre administrationsgrundlaget ... og sådan mener jeg også, at det har udviklet sig ... at man vender det hos ressortministeriet – som er Justitsministeriet i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – inden man kommer med en autoritativ udmelding om forståelsen af rækkevidden af de her ...

Nicolai Mallet:

Men ville det, som der står her, have hjulpet på vej i forhold til de retningslinjer, I efterlyste, hvis I havde fået det på jeres bord?

Henrik Grunnet:

Det er klart, at det ville have stillet sagen væsentligt anderledes, hvis der i den udmelding og den regulering, der fandt sted, havde stået, at der skal gøres undtagelse under hensyn til Danmarks internationale forpligtelser. Det i sig selv ville betyde, at vi kunne lægge et antal sager til side og bede om en nærmere melding om rækkevidden af de internationale forpligtelser i forhold til de sager. Og det ville også give et andet grundlag for at melde ud til operatørerne ... selvfølgelig igen i samspil med Udlændingeministeriet og evt. Justitsministeriet.

Nicolai Mallet:

En henvisning til Danmarks internationale forpligtelser er én ting, men her er det udmøntet i noget mere konkret. Er det noget, som du vil betragte som en eller anden form for retningslinje eller i hvert fald en start på det, som I havde efterlyst?

Henrik Grunnet:

Det bliver lidt en gentagelse. Hvis det havde været en del af reguleringen, så ...

Nicolai Mallet:

Nej, du behøver ikke gentage det. Vi vender os nu til koncerndirektionsmødet den 10. februar. Jeg er lidt usikker på din forklaring, i forhold til hvad der egentlig skete på dette møde. Var der en drøftelse mellem Uffe Toudal Pedersen og/eller Lykke Sørensen og ministeren om instruksen eller pressemeddelelsen? Fordi du sagde, at der var uenighed, og så ville jeg bare høre, om det var afstedkommet af en eller anden form for drøftelse.

Henrik Grunnet:

Drøftelsen blev reflekteret på de to måder, som jeg har forklaret om. Det synes jeg ikke, at jeg vil gentage. Men selve drøftelsen fandt ikke sted i dette mødeforum, for det var ikke på dagsordenen. Det var ikke relevant at drøfte med Udlændingestyrelsen, som ikke havde været involveret i processen, hvordan det her skulle skæres. Sådan blev det ikke iagttaget.

Nicolai Mallet:

Men den uenighed, som du har tilkendegivet, at der var, fandt sted helt uden, at ministeren havde sagt noget som helst på det møde?

Henrik Grunnet:

Ja. Den blev reflekteret ved det, som jeg har forklaret om, at Lykke Sørensen siger det her, lige inden mødet for alvor går i gang. Og den blev i høj grad reflekteret ved den orientering, som departementschefen gav, om hvordan det var endt med udmeldingen på hjemmesiden, som fandt sted senere samme dag. På den måde blev uenigheden reflekteret.

Nicolai Mallet:

Men ikke sådan, at du hørte en uenighed fra dem, der var uenige?

Henrik Grunnet:

Det var ikke et forum for på den måde at udveksle direkte synspunkter om det. Det var der ingen grund til over for os, som ikke skulle tage del i diskussionen. Der var ikke lagt op til på nogen måde at reflektere en uenighed. Det fandt ikke sted på anden måde end det, jeg har nævnt. Det er mere en refleksion af uenigheden. Og selvfølgelig var orienteringen fra Uffe Toudal

Pedersen, som jeg sagde tidligere, opsigtsvækkende og særlig at opleve. Det må jeg sige. Men det var mere et udtryk for noget, der havde fundet sted i anden sammenhæng, og ikke en del af mødet.

Nicolai Mallet:

Det, der havde fundet sted i anden sammenhæng ... der havde jeg noteret, at du sagde, at du så det som en forlængelse af et forudgående møde?

Henrik Grunnet:

Ja, altså koncerndirektionsmøder er i sit væsen et orienterende forum. Det er ikke et beslutende forum. Derfor ville det også være afvigende, hvis der blev truffet beslutning på det møde, eller hvis afgørende meldinger til Udlændingestyrelsen eller indholdet af en udmelding på hjemmesiden blev lagt fast under dette mødeforum. Det var ikke meningen med dette mødeforum. Du skal tænke på, at det er et meget bredt mødeforum bestående af samtlige afdelingschefer og styrelsesdirektør Kasper Kyed, som slet ikke har noget med det at gøre. De skal jo ikke sidde og tage del i de drøftelser. Det var ikke meningen.

Nicolai Mallet:

Det var nu heller ikke det, som jeg spurgte om.

Henrik Grunnet:

Nej, men jeg forklarer ...

Nicolai Mallet:

Henrik Grunnet, jeg spurgte dig om, hvorvidt du så det, du fik at vide og oplevede på mødet, som noget, der var i fortsættelse af et tidligere møde mellem ministeren og Lykke Sørensen?

Henrik Grunnet:

Ja. Den første del af det så jeg som en forlængelse af noget forudgående, formentlig mødet lige op til. Den anden del af det så jeg som udtryk for en afklaring af indholdet af det, der blev meldt ud på hjemmesiden, som havde fundet sted mellem Uffe Toudal Pedersen og ministeren.

Nicolai Mallet:

Jeg vil gerne lige foreholde dig s. 25 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Der skal vi til andet hele afsnit, tredje linje:

”Der var ikke en direkte konfrontation mellem Lykke Sørensen og ministeren under koncern-direktionsmødet. Det kan godt være, at der har været en meget kort meningsudveksling under mødet, men han erindrer ikke, hvad der blev sagt. Der var ikke tale om, at drøftelser fra et tidligere møde blev fortsat under koncern-direktionsmødet.”

Er det noget, du kan vedstå?

Henrik Grunnet:

Det kan jeg fuldstændig vedstå. Men som det også fremgår, var der ikke en fortsættelse af selve drøftelsen. Der var de her refleksioner, og det stod klart, at der var en uenighed.

Nicolai Mallet:

Du talte med Lene Vejrum, efter at hun havde haft samtalen med Line Skytte Mørk Hansen. Er det rigtigt?

Henrik Grunnet:

Ja, jeg husker det sådan, at jeg talte med hende både før og efter. Men ja, jeg talte også med hende efter.

Nicolai Mallet:

Da du talte med hende efter mødet, hvad var indholdet – så tæt, som du kan komme det – af den samtale? Du forklarede, at hun kom ind og var bleg, og at I var i chok over det her. Hvordan opfattede du som direktør det, du nu skulle gøre, når du havde modtaget en besked som denne, hvor I var i chok, og hvor I mente, at der var skabt et ulovligt administrationsgrundlag?

Henrik Grunnet:

Jeg så i øjnene, at det ikke var muligt at melde noget andet ud til operatørerne end det, der lå på hjemmesiden som grundlag for det, der skulle ske. Og så har jeg fortalt om forholdsregler for at mindske skadevirkningen af den ulovlige tilstand, der var opstået.

Nicolai Mallet:

Det er så beskeden ned til operatørerne. Men hvad med op ad? Jeg tænker på Kodeks VII. Er du bekendt med hovedreglerne i den?

Henrik Grunnet:

Jo.

Nicolai Mallet:

Hvad var det, der forhindrede dig i at række ud til departementschefen og få ham til måske at bekræfte det, som du opfattede som en instruks om et ulovligt administrationsgrundlag?

Henrik Grunnet:

Det var sandelig også forholdsordrerne at gøre det helt klart, hvad der rent faktisk skete her. Der var ikke nogen grund til at betvivle, at departementschefen, som er min umiddelbare foresatte, var klar over, at der var et problem med lovligheden med den hændelse, der havde været tidligere på dagen. Og det viste sig, at det blev det eneste grundlag. Og det, der blev sikret ved Lene Vejrum's foranstaltninger, var, at selv om der gik den her absolutte melding ud i overensstemmelse med opdraget på hjemmesiden og den opfølgende telefonsamtale, så gik der en orientering tilbage til Line Skytte Mørk Hansen, som så også orienterede videre til Uffe Toudal Pedersen. Det var samme dag.

Nicolai Mallet:

Hvorfor skete det ikke på skrift på noget tidspunkt? Enten fra dig til Uffe Toudal Pedersen ... Eller hvorfor bad du ikke Lene Vejrum om at bede om en skriftlig instruks?

Henrik Grunnet:

Jeg har lige refereret til, at der skete en skriftlig tilbagemelding om, at der blev ageret i overensstemmelse med udmeldingen på hjemmesiden. Der kunne ikke være nogen tvivl om ...

Nicolai Mallet:

Henrik Grunnet, mit spørgsmål går på noget andet. Du har lige her den 10. februar modtaget en instruks om en ulovlig administration. Det er det, som din styrelse er blevet pålagt, i hvert fald ifølge Lene Vejrum, der har haft en telefonsamtale. Den findes kun mundtligt. Jeg

tænker, at du ikke sætter spørgsmålstegn ved det udsagn, som du modtager fra Lene Vejrum? Det er nu engang hende, der har fået denne instruks. Hvorfor retter du ikke henvendelse? Skriver en venlig mail til din departementschef og spørger, om det er rigtigt, fordi det her er ulovligt? Er det ikke det, du skulle have gjort? Og da vi ved, at du ikke gjorde det, så er mit spørgsmål, hvorfor du ikke gjorde det?

Henrik Grunnet:

Fordi han allerede vidste det. Jeg måtte erkende, som dagen var forløbet, at det var det, han så i øjnene, da han fortalte om, hvordan pressemeddelelsen, som det blev kaldt, kom til at se ud ... at det ville ende sådan. Det blev så fulgt til dørs med telefonopkaldet fra ministeriet, så min departementschef var desværre helt klar over, at det, der skete, ikke holdt rent retligt set.

Nicolai Mallet:

Det var jo en pressemeddelelse. Er det din opfattelse, at pressemeddelelsen i det øjeblik, den bliver sendt ud – før samtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum – var en administrativ instruks til jer i styrelsen? Eller var det telefonsamtalen, der gjorde den til en instruks?

Henrik Grunnet:

Selve reguleringen ligger i udmeldingerne på hjemmesiden med det indhold, den har. Det bliver så klart, at der ikke er mulighed for at melde andet ud ... at det er det, vi skal holde os til.

Nicolai Mallet:

Jeg tænker på opad. Jeg tænker ikke på, hvad I kan melde ud til operatørerne. Det har vi fået forklaret fra dig. Hvorfor beder du ikke Lene Vejrum om at få det her på skrift, hvis I er i chok, og hvis det virkelig er et problem for jer?

Henrik Grunnet:

Jeg mener, at det er det, vi gør, nemlig at orientere omhyggeligt på skrift om den udmelding, der er sket. Det er en tilbagemelding, der stiller det på samme måde. Jeg tænkte i hvert fald på, at en ting er at agere anderledes end det, der

står i instruks, men ligefrem at skrive, at vi gør noget andet, var måske ...

Nicolai Mallet:

Nej, det handler ikke om, om I skulle skrive, at I gjorde noget andet. Jeg efterlyser bare en forklaring på, hvorfor du ikke bare skrev, eller bad Lene Vejrum at skrive i overensstemmelse med Kodeks VII: ”Vi opfatter det sådan, at vi nu har fået en instruks om en absolut ordning, hvor alle uanset hvad skal adskilles. Den betragter vi som værende ulovligt”. Hvorfor gjorde I ikke det?

Henrik Grunnet:

Fordi i de 13 dage, jeg havde tilbage, var det et spørgsmål om at spille bolden i første omgang, altså at lade være med at skille ad der, hvor det efter min opfattelse var ret sikkert, at det ville være ulovligt at skille ad. Det var den tilgang, der var i den første fase.

Nicolai Mallet:

Var det en tilgang, som du besluttede? At tilgangen skulle være sådan, og at der ikke kunne skrives en mail hverken fra dig eller fra Lene Vejrum til departementet for at få klarlagt, hvad der lå i ...

Henrik Grunnet:

Der blev sendt flere mails om at få nærmere retningslinjer, som kunne lovliggøre grundlaget. Det har jeg sagt flere gange. Og det var den fremgangsmåde, vi valgte ... at få lovliggjort grundlaget så hurtigt som muligt.

Nicolai Mallet:

Den administration, der rent faktisk blev foretaget, og som blev foretaget under dig som direktør, i første omgang og i hvert fald fortrinsvis i forhold til de par, som ikke havde børn ... Var det en administration, som du på det tidspunkt, opfattede som inden for rammen af det lovlige?

Henrik Grunnet:

Det synes jeg, at jeg har sagt et par gange. Jeg opfattede det ikke som en lovlig tilstand med det administrationsgrundlag, der var. Vi prøvede at gøre det så lovligt som muligt under de vilkår, men allerede fordi det ikke var muligt at

træffe afgørelse i den rigtige proces, var det af den grund en ulovlig tilstand.

Nicolai Mallet:

Du taler om ulovlig tilstand. Jeg taler om selve administrationen, om adskillelsen af de enkelte par, i hvert fald fortrinsvis dem uden børn. Var det ulovlige adskillelser efter din opfattelse?

Henrik Grunnet:

Det er ulovligt at gøre det uden en nærmere vurdering af de enkelte sagers omstændigheder i den rigtige form.

Nicolai Mallet:

Vi har af Margit Sander Rasmussen fået forklaret den måde, som hun greb sagerne an på ... at hun indhentede oplysninger fra operatørerne, at hun tolkede på det, der fremgik ... og også det, der ikke fremgik, f.eks. hvis der ikke var oplysninger om særlige traumatiserede forhold. Så hun gjorde sig umage for at gennemgå sagerne så nøje som muligt og foretage en konkret vurdering ud fra det. Har det efter din opfattelse været inden for rammen af det, som du kunne stå inde for juridisk?

Henrik Grunnet:

Jeg synes, at det er prisværdigt og al ære værd, at man har gjort sig umage, og at vi i styrelsen har forsøgt at gøre det så rigtigt som overhovedet muligt under de givne vilkår. Men det ændrer ikke på, at når den forvaltningsretlige ramme ikke er foldet ordentligt ud, og man ikke foranstalter partshøring og oplyser sagerne med medvirken af de involverede, så bliver det ikke en lovlig administration.

Nicolai Mallet:

Nu når vi frem til svaret. Det vil sige, at den administration, som foregik under dig i forhold til de første adskillelser, efter din opfattelse ikke var lovlig?

Henrik Grunnet:

Jeg har sagt flere gange, at det er en ulovlig tilstand. Det var nødvendigt at gøre det så rigtigt og ordentligt som overhovedet muligt. Det synes jeg, at Margit Sander Rasmussen – det, du refererer hende for at sige – har gjort sit

ypperste for. Men det ændrer ikke på, at det er bundlinjen.

Nicolai Mallet:

Godt. Mit sidste spørgsmål handler om det, som du forklarede allersidst i forbindelse med anklagerens spørgsmål. Det var, at mødet den 22. februar, som du ikke selv deltog i, var – ret mig, hvis jeg tager fejl – en milepæl i forhold til, at man kunne rykke noget på det her. Jeres ambition var jo at få rykket på det her. Hvori bestod den milepæl? Hvad var det, der var nyt dér?

Henrik Grunnet:

Det blev det så ikke i forhold til at rykke på sagen, kunne man konstatere. Det var noget, der blev set frem til som en mulighed for i det rette forum at få forklaret, hvordan sagerne stod helt konkret. Men det lykkedes ikke.

Nicolai Mallet:

Blandt andet Jesper Gori har fra mødet forklaret, at det, som dine folk fik at vide på det møde, var, at de kunne forelægge sager, og I gik så også i gang umiddelbart efter med at forelægge de fem sager for departementet. Var det dét, der var det nye på mødet?

Henrik Grunnet:

Jeg forstår det ikke. Jeg synes ikke, at der var noget afgørende nyt på mødet. Men der var selvfølgelig en dialog, og det er jo altid godt.

Nicolai Mallet:

Hvad var så milepælen?

Henrik Grunnet:

Det var et vigtigt forum for at få bragt de betæneligheder, der lå, til torvs og i forhold til ikke at have de rigtige retningslinjer og det rigtige administrationsgrundlag. Jeg må vende tilbage til, at der i udmeldingen på hjemmesiden blev henvist til retningslinjer, og det var simpelthen ikke tilstrækkeligt at operere på grundlag af det.

Nicolai Mallet:

Den melding, som du gav Lene Vejrum efter koncerndirektionsmødet, altså formentlig allerede den 10. februar ... var det, at sager kunne

forelægges for departementet, hvis de var i tvivl?

Henrik Grunnet:

Det var i hvert fald det, som jeg anså som det bedst mulige grundlag for at få rykket på ... når det gælder udnyttelse af egentlige retningslinjer fra administrationen.

Nicolai Mallet:

Ja tak.

René Offersen:

Et enkelt tema i tilknytning ...

Retsformanden:

Nu siger du et enkelt tema. Det kan jo godt være flere spørgsmål. Når jeg spørger, er det, fordi vi jo har Lene Vejrum siddende at vente. Er det realistisk, at vi når til hende, for ellers synes jeg, at vi skylder hende at sige, at hun ikke kommer på før i morgen?

René Offersen:

Det er realistisk. Hun kommer på kortfattet. Jeg vil tro, at det er rart for hende også lige at komme ind og mærke det.

Retsformanden:

Okay.

René Offersen:

Det, jeg gerne ville spørge dig til, er koncerndirektionsmødet og den forklaring, som du har givet, herunder omkring det forløb, der er i forlængelse af mødet, hvor Uffe Toudal Pedersen forlader mødet og kommer tilbage igen, og der er en eftersnak i randen af mødet. Der forstod jeg det sådan på retsformandens spørgsmål, at han, da han kommer tilbage, har pressemeddelelsen med i hånden, og du kan også se, at der er kradsat i det med kuglepen eller blyant. Er det rigtigt forstået?

Henrik Grunnet:

Ja. Det blev i hvert fald markeret med henvisning til et bestemt afsnit, at det gik ud. Jeg synes, jeg kan huske, at det var streget ud. Det er

jeg ret sikker på, at det var. Det er i hvert fald sådan, det blev kommunikeret.

René Offersen:

Jeg kan sige, at det også svarer til min erindring om, hvad der er forklaret af dem, der har siddet og arbejdet med den. Det næste, jeg forstod, var, at det så var sådan, at Uffe Toudal Pedersen sagde til dig eller til jer, at man så i takt med, at der måtte komme nogle sager, måtte forelægge dem for departementet i forbindelse med en afgørelse. Er det rigtigt forstået?

Henrik Grunnet:

Jo, der blev sagt noget i stil med det. Det var bare meget lidt fremkommeligt i praksis, fordi hvilke sager skulle det være? Det var så et bud på det at samle de sager ind, som handlede om par med egne børn. Det var ikke konkretiseret nærmere. Det var måske også en lidt misforstået tilgang på den måde at forstå ... Nu var det før, det kom til at stå klart, at udmeldingen på hjemmesiden stod alene. Det ville ikke være en måde at håndtere det på i forhold til den samlede situation på centrene over længere tid. Så det gav ikke på den måde den helt store mening. Men det var da også det, der lå i baghovedet i forhold til at samle nogle sager ind.

René Offersen:

Ja, for nu gør du dig bagefter refleksioner over, hvor fornuftigt det var. Der er nok meget i den her sag, man kunne eller ville have gjort anderledes, hvis man havde set, hvordan nogle ting udviklede sig. Men vi har brug for at holde fast i, hvad der egentlig bliver sagt på mødet, uanset om det så på længere sigt er klogt eller ej. Men jeg forstår det sådan, at Uffe Toudal Pedersen siger, at når sagerne viser sig, så må man lægge dem ind i departementet med henblik på, at de skulle træffe afgørelse om det. Og det hørte jeg dig også bekræfte her. Jeg forstod din forklaring sådan, at Lykke Sørensen siger noget her, fordi du siger, at I ikke kan lægge afgørelser ind til departementet. Og så bringer hun op, at det her er faktisk forvaltningsvirksomhed. Er det rigtigt forstået?

Henrik Grunnet:

Ja. Jeg gør klart, at de ikke bare kan gøre sådan, at man skiller alle ad, og så vender man tilbage og overvejer, om der er nogen, der alligevel ikke skal skilles ad. Og sådan blev det lidt sagt også, det her med enkeltsager. Og jeg tror, at ordene faktisk forvaltningsvirksomhed også blev nævnt fra Lykkes Sørensens side for at understøtte den betragtning, at man bare kunne starte med at skille alle ad. Det var det, der gav anledning til ordvekslingen om faktisk forvaltningsvirksomhed.

René Offersen:

Men det er rigtigt forstået, at ordvekslingen imellem dig og Lykke Sørensen foregår på dette eftermøde?

Henrik Grunnet:

Ja.

René Offersen:

Og så er det vel også sådan, at indlægget, som Lykke Sørensen kommer med, reelt skal understøtte det, som departementschefen siger? Er det ikke rigtigt?

Henrik Grunnet:

Det var ikke nogen lang ordveksling. Sådan som det blev fremlagt, var der anledning til at sige det, som jeg sagde, og som jeg har nævnt et par gange.

René Offersen:

Men hun spillede ind med nogle bemærkninger om, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed, hvilket også var det, som vi så lige før i udkastet til notat. Det var Udlændingefdelingens antagelse, kan man sige. Så vil jeg gerne bede om, at vi går til Frank Bundgaards notat på s. 241. Frank Bundgaards notat – det ved du sikkert nok – er lavet i november 2016. Og her står der nederst:

”Ingen udtalt konklusion ... Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentre asap”

Det har han ligesom tilføjet her til sidst. Du fortalte, at Line Skytte Mørk Hansen også deltog i det, der var her i randen af mødet. Kan du

genkende, om Uffe Toudal Pedersen eventuelt har sagt noget i den stil til hende?

Henrik Grunnet:

Det kan jeg ikke genkende, at han har sagt på koncerndirektionsmødet. Jeg kan ikke vide, om det er blevet sagt på et andet tidspunkt, men det var umiddelbart ikke en opgave for Line Skytte Mørk Hansen på det tidspunkt før udsendelse af pressemeddelelsen og inden udmeldingen på hjemmesiden. Der var ingen opgaver med at sikre besked til asylcentre. Så det er noget, der kommer op senere, og det er helt naturligt noget, som Udlændingestyrelsen står for. Det er klart, at det kommer til at ske på den måde, som vi har været inde på, at Line Skytte Mørk Hansen beder om at gå videre med det i forhold til asylcentre senere på dagen. Men det var ikke noget, der var oppe og vende på det møde, som jeg deltog i.

René Offersen:

Kan du huske, om du under dine samtaler med Lene Vejrum senere på dagen refererer til, hvad du har hørt, som Uffe Toudal Pedersen havde sagt om at tage sagerne?

Henrik Grunnet:

Det, som jeg har hæftet mig ved fra mødet, har Line Skytte Mørk Hansen også fået at vide af mig i opfølgningen på det.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Giver det anledning til yderligere fra anklagerne? ... Nej. Så siger vi tak til dig for din forklaring, og så kan vi lige nå at starte på Lene Vejrum.

Som vidne mødte **fhv. videdirektør i Udlændingestyrelsen Lene Linnea Vejrum.**

Retsformanden:

Ja, vi er nået til at kunne byde velkommen til Lene Linnea Vejrum, og jeg skal starte med at beklage, at du har måttet vente. Det trak lidt ud med den forrige afhøring. Og så skal jeg sige til dig, at jeg har forstået det sådan, at der på

baggrund af Instrukskommissionens beretning endnu ikke er taget stilling til, om der skal gennemføres en disciplinærsag mod dig. Og hvis det er rigtigt forstået, er situationen for dit vedkommende den, at du her, hvor du er indkaldt til at afgive forklaring i rigsretssagen mod forhenværende minister Inger Støjberg, ikke har nogen pligt til at afgive forklaring. Jeg skal spørge, om du er indforstået med at afgive en forklaring?

Lene Linnea Vejrum:

Det er jeg.

Retsformanden:

Tak for det. Så giver jeg ordet til anklagerne, som vil lægge for med spørgsmål.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak, Lene Vejrum, fordi du har ventet, og jeg beklager virkelig, at det skulle ske. Vil du ikke lige starte med at give en kort beskrivelse af din faglige baggrund og din karriere? Og jeg kan jo lægge ud med at sige, at jeg ved, at du er cand.jur. fra 1993, hvis det er rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt. Jeg er cand.jur. fra Aarhus Universitet fra 1993 og startede i Direktoratet for Udlændinge i februar 1993. Og der var jeg i mange år. Jeg var på udlændingeområdet frem til 2019. Jeg var i de første år juridisk sagsbehandler, og så flyttede jeg til HR-området, hvor jeg selvfølgelig også fungerede som jurist, men også som administrativ medarbejder. Og i 2000 blev jeg chef for HR i Udlændingestyrelsen. I 2001 blev jeg kontorchef og arbejdede som kontorchef for HR i rigtig mange år. Jeg var i 2011 Koncern HR-chef i Integrationsministeriet og kom tilbage til Udlændingestyrelsen, da der var en ressortændring i slutningen af 2011. Og så blev jeg i august 2014 fungerende vicedirektør, og det var jeg så for et bredt område, der dels bestod af det administrative område i Udlændingestyrelsen, og dels asylindkvarteringsområdet. I august 2016 blev jeg udnævnt vicedirektør, og det var jeg, indtil jeg flyttede til kriminalforsorgen i maj 2019, hvor jeg blev HR-direktør. Og i dag er jeg HR-direktør i Rigspolitiet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak skal du have. Det er rigtig fint. I forhold til styrelsen er du fungerende vicedirektør her i begyndelsen af 2016, og så bliver du udnævnt vicedirektør. Hvilke områder havde du under dig? Hvilke medarbejdere havde du under dig?

Line Linnea Vejrum:

Jeg havde fire kontorer under mig. Forsørgelseskontoret og Økonomikontoret, som beskæftigede sig med asylindkvartering. Økonomikontoret var todelte. Det havde både styrelsens interne økonomi og asylindkvarteringsøkonomien, som var langt den største. Så havde jeg Direktionssekretariatet, og så havde jeg et kontor, som havde lidt forskellige opgaver. Det har heddet mange forskellige ting. Jeg kan faktisk ikke huske, hvad det hed på det tidspunkt, men det havde bl.a. IT- og udviklingsopgaver. Samlet var der omkring 110 medarbejdere i de fire kontorer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg går ud fra, at din chef var Henrik Grunnet?

Line Linnea Vejrum:

Det er korrekt. Og vi var tre vicedirektører i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var Ditte Kruse Dankert en af dine medarbejdere, og refererede hun til dig?

Line Linnea Vejrum:

Ditte var kontorchef i Forsørgelseskontoret, som senere kom til at hedde Kontoret for Indkvarteringsvilkår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lå hendes kontor og dit kontor tæt på hinanden? Nu har vi jo ikke set, hvordan I sad ude i Udlændingestyrelsen. Vi ved, at Anni Fode har forklaret, at hun sad i en anden bygning. Men medarbejderne, som du havde omkring dig – altså Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado – sad de tæt på dig?

Lene Linnea Vejrum:

Forsørgelseskontoret lå på samme gang som mit kontor.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvem havde du mest at gøre med fra ministeriet? Var det både Koncernøkonomi og Udlændingefdeling afhængigt af sagen?

Lene Linnea Vejrum:

Indkvarteringsområdet lå under Line Skytte Mørk Hansen, og det var vores hovedsamarbejdspartner på dette område. Når der var juridiske sager, havde vi også den juridiske afdeling, men indgangen på indkvarteringsområdet var Line Skytte Mørk Hansens afdeling. Det var det i øvrigt på alle mine områder, fordi Line Skytte Mørk Hansen også sad med det administrative i departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var sædvanligt – som jeg forstod dig – at du talte med Line Skytte Mørk Hansen? Og du ville måske ikke tale så meget med Lykke Sørensens og Jesper Gori?

Lene Linnea Vejrum:

Det kommer an på, hvad det var for en type sag. Men den typiske indgang var Line Skytte Mørk Hansen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvordan var det i forhold til asylcentrene? Var du inde over, hvem der drev dem, og hvordan de blev drevet? Havde du møder med operatørerne? Og var du inde over de kontrakter, der blev indgået?

Lene Linnea Vejrum:

Ja. Begge kontorer – både Økonomikontoret og Forsørgelseskontoret – bidrog til udformningen af kontrakterne. Men selve kontraktindgåelsen var på det her tidspunkt i Økonomikontoret, og det var dem, der lavede udkast til det. Det er klart, at jeg som ansvarlig for området i sidste ende godkendte kontrakterne. Men selve forhandlingerne af kontrakterne skete typisk på kontorchefniveau.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan var jeres samarbejde med operatørerne? Hvis der f.eks. var tvang eller mistrivelser i nogle sager, fik I indberetninger, så I kunne reagere på det? Er det en erindring, du har?

Lene Linnea Vejrum:

Hvis der var mistrivelser, var det typisk sådan, at der skulle laves en eller anden form for social foranstaltning, og den type skal godkendes af Udlændingestyrelsen, navnlig fordi der er en økonomisk konsekvens ved sådan en foranstaltning. Der var nogle ting, som operatørerne kunne gøre inden for deres egne ramme. De havde bl.a. psykologer ansat. Så der var nogle ting, vi ikke blev informeret om, men hvis der skulle laves videre foranstaltninger, blev Udlændingestyrelsen inddraget. Vi kaldte det kaution. Altså, så skulle vi beslutte, at vi ville betale for den foranstaltning, der skulle gennemføres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis I nu havde fået en orientering – og det ved jeg jo ikke, om I har tilbage i 2015 – om, at der var mulighed for tvangsægteskab, ville det så være en indberetning, I fik, og noget, I skulle tage stilling til?

Lene Linnea Vejrum:

Et tvangsægteskab som sådan er jeg ikke enig i, ville gå direkte ind via Forsørgelseskontoret, men der var i 2015 en helt konkret sag med en 14-årig pige, der var gift med en ældre mand på Center Sandholm, som jeg husker det. Det fik vi at vide fra operatøren, som var Røde Kors, og så besluttede vi i Udlændingestyrelsen, at en 14-årig pige ikke kunne bo sammen med en ældre ægtefælle på et asylcenter, for hun var under den seksuelle lav-alder, men det var ikke sager, som vi så tit.

Anne Birgitte Gammeljord:

Netop. Du siger, at I ikke så de sager så tit. Så det er den, du erindrer, at du har set i 2015?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er den sag, jeg erindrer. Jeg mener dog, at der har været to sager i nyere tid. Men det her er den sag, hvor jeg selv var inde over og var med til at træffe beslutningen om, at det pågældende par ikke kunne forblive sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i hovedekstrakten s. 1 nogle retningslinjer – hvis man kan kalde dem det – der er helt

tilbage fra 2014. Det er en vejledning om indkvartering af mindreårige, der indrejser sammen med voksne asylansøgere, som ikke er forældre. Og det er en mail fra Rigspolitiet, som nævner problematikken omkring de mindreårige. Havde I nogen retningslinjer i styrelsen, som du husker det? Jeg ved ikke, om I havde disse. Det havde I måske. Men havde I nogen andre retningslinjer, som I også havde sendt til operatørerne, om hvordan de skulle håndtere mindreårige, der rejste ind i landet?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg bliver nødt til helt at forstå spørgsmålet. Altså, retningslinjer omkring indkvartering med ægtefæller eller generelt omkring mindreårige?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror, at vi holder os til indkvartering med ægtefæller eller samlever, altså nogle, der kommer til landet med en ægtefælle eller en samlever, og hvor den ene part er mindreårig, eller begge er mindreårige.

Lene Linnea Vejrum:

Vi havde ikke besludte retningslinjer på dette tidspunkt, som jeg husker det. Det var bl.a. noget af det, som denne sag foranledigede ... at vi ville skrive tydeligere i vores operatørkontrakter, hvad der skulle gælde for denne gruppe. Det var ikke meget tydeligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvordan blev man så opmærksom på, at man havde et problem? Altså, det er Rigspolitiet og UMI-vagten, hvor der sker underretning, hvis der er et problem. Men har I haft noget, der gjorde, at Røde Kors eller andre i asylcenteret skulle være særligt opmærksomme på, at der var mindreårige imellem? Måske til Sandholm, hvor mange af dem ville komme først.

Line Linnea Vejrum:

Vi var generelt meget opmærksomme på mindreårige. Der er en helt særlig forpligtelse, når der er tale om mindreårige i forhold til at sikre, at de har det ordentligt på centrene. Når man kom som uledsaget, var der særlige centre for dem. Når man kom sammen med voksne, blev der i forbindelse med asylsagen også lavet det,

man kalder en ledsagervurdering. Så der var stor fokus på den gruppe. Så jeg var ikke nervøs for – og vi ville få at vide – hvis der var sådan et tilfælde med en mindreårig under 15 år, som kom med en voksen. Det ville vi enten få at vide via ”asylsagen”, som altså var vores asylafdeling, eller direkte til Forsørgelseskontoret. Der ville også være en dialog mellem Asylafdelingen og Forsørgelseskontoret i sådan en situation. Så ville Asylafdelingen give Forsørgelseskontoret besked om, at der nu var sådan en sag. Så vi havde interne retningslinjer for, at vi skulle have det at vide. Men det stod ikke tydeligt i operatørkontrakten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var det, jeg ville spørge dig om. I havde interne retningslinjer, så I var trygge ved, at I kunne samle dem op, der måtte komme, hvis der kom nogen?

Line Linnea Vejrum:

Ja, det var vi helt trygge ved.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så ved jeg ikke ... Nu nærmer mit ur sig ...

Retsformanden:

Ja, det er nok et meget godt tidspunkt at holde en pause. Så det betyder, at vi slutter for i dag og mødes igen i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.00.

Retsmøde den 3. november 2021 (dag 24)

Onsdag den 3. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Alexander M.P. Johannessen.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offersten og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. vicedirektør i Udlændingestyrelsen

Lene Linnea Vejrum mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte afhøringen af Lene Vejrum. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Lene Vejrum, vi sluttede i går med s. 1 i hoveddekstrakten om tiden før. Det, jeg godt vil starte med at høre dig om i dag, er selve Udlændingestyrelsens organisering. Hvordan blev der holdt direktionsmøder ude i styrelsen i januar

og februar 2016, hvor ofte holdt I dem, og hvad blev der orienteret om på sådanne møder?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, holdt vi direktionsmøder en gang om ugen i hvert fald, og på den type møder blev der orienteret om større, igangværende sager. Det kunne være økonomisager, der skulle besluttes efter et årshjul, og hvad der ellers var af større sager, der dukkede op i løbet af sådan en uge.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der også på de møder orientering fra Henrik Grunnet? Han deltager jo som den eneste fra styrelsen i de koncerndirektionsmøder, der er i ministeriet. Blev der også dér givet jer en kort orientering om, hvad der skete i ministeriet på de koncerndirektionsmøder?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke efter en fast procedure, men ja, hvis der var sket noget særligt på et koncerndirektionsmøde, ville der typisk også blive orienteret om det på et direktionsmøde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til den 22. januar på hoveddekstraktens s. 10, har vi en mail fra Janus Sejersen Laursen til Lars Fogt fra Metroxpress, hvor man giver en udtalelse. Det har man bedt om at få i anledning af nogle skrivelser, bl.a. i svenske medier, og der svarer man så her:

”Udlændingestyrelsen oplever ganske få tilfælde, hvor mindreårige asylansøgere (under 18 år) har et retsgyldigt ægteskab med en anden mindreårig asylansøger eller med en voksen asylansøger over 18 år, og hvor parterne derfor som udgangspunkt kan indkvarteres sammen på asylcentre. Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreåriges alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.

Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret

mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetningspligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Var det en udtalelse, du var inde over?

Lene Linnea Vejrum:

Da det helt klart også vedrører forsørgelsesområdet, har jeg også været inde over den udtalelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvilke undersøgelser og tanker der blev gjort i den forbindelse?

Lene Linnea Vejrum:

Vi beskrev den praksis, der var på dagældende tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du skulle beskrive praksis på dagældende tidspunkt, hvem talte du da med? Talte du med Margit Sander Rasmussen, eller vidste du det selv?

Lene Linnea Vejrum:

Det er Forsørgelseskontoret, der har lavet denne her udtalelse, sandsynligvis i samarbejde med Asylafdelingen, fordi der er et overlap over mod Asylafdelingen. Så der har været flere inde over denne udtalelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se på s. 31, at svaret bliver bragt den 25. januar. Vi kan også se, at fhv. minister Inger Støjberg senere samme dag på s. 59 kommer med et facebookopslag om, at:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående”.

På s. 19 kan vi se en sms-korrespondance, som Henrik Grunnet har med Line Skytte Mørk Hansen, og der står:

”Kære Henrik. Det går jeg ud fra at Lene også sagde til ministersekretæren i går da hun talte med ham. Vh Line”

Det er noget med, at:

”Det er vigtigt at holde tingene adskilt. Et er anerkendelse af ægteskaber, noget andet er beskyttelse af børn ...”.

Det var også et spørgsmål, om man havde fået denne information tidligere, eller man ikke havde fået den tidligere.

På s. 35 kan vi se, at du den 25. januar kl. 21.31 skriver:

”Kære alle

Jeg har nu talt med både Mia Tang og Jonas Soelberg.

Jonas er med på sagens kompleksitet.

Problemet er nu, om ministeren har været for bombastisk i sin udmelding eller om man kan fortolke på ”danske normer og regler”.

Jonas taler med Mark Thorsen, når de lander fra Bruxelles. Pt. må vi ikke udtales os, men måske bliver der tale om en udtalelse senere.”

Nu har jeg givet en baggrund her. Det, jeg egentlig vil spørge dig om, er: Hvad skete der under de samtaler? Hvad var problemet, der opstod? Du taler med flere forskellige, kan vi se, både med ministersekretæren, Mia Tang og Jonas Soelberg. Så du har dér den 25. januar en lang række samtaler hen på eftermiddagen. Det var egentlig dem, jeg godt ville høre dig om.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg er nødt til at starte med at sige, at jeg simpelt hen ikke husker de her samtaler detaljeret. Det er lang tid siden. Men udfordringen her var, at ministeriet ikke var enig i den praksis, vi havde på det her tidspunkt, så det var det, som samtalerne gik på. Vi forklarede, hvordan vi opfattede reglerne på daværende tidspunkt, altså at når man kom til Danmark som

mindreårig med en voksen ægtefælle, og man var over 15 år, blev man som udgangspunkt indkvarteret sammen, og så blev der foretaget en vurdering, en såkaldt ledsagervurdering, om den voksne part var egnet til at tage sig af den unge. Det var den måde, som den type sager blev behandlet på. Hvis der var bekymringer, var det værtskommunen, altså den kommune, hvor parret var indkvarteret, der håndterede situationen, selvfølgelig i samarbejde med operatørerne og med Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tror jeg, at du brugte ordet enig – at man ikke var ”enig i den praksis”. Hvad ligger der i det?

Lene Linnea Vejrum:

Som det også fremgår, ønskede man, at de pågældende ikke skulle være indkvarteret sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det den melding, du fik allerede den 25. januar?

Lene Linnea Vejrum:

Den fik jeg ikke på den måde den 25. januar. På dette tidspunkt forklarer vi sådan set bare om reglerne, og så får vi at vide, at det skal der kigges nærmere på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jonas From Soelberg har her for Rigsretten forklaret om sin samtale – efter min erindring, vi har ikke transskriptionen endnu – at du skulle have sagt, at hvis der er indikationer på tvang, skiller vi dem ad. Har du nogen erindring om, at du allerede på det tidspunkt havde en drøftelse om tvang og om at skille nogen ad?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det har jeg ikke nogen erindring om. Det, jeg ville have sagt på det tidspunkt – som jeg husker det – var, at hvis der var bekymringer, og det kunne være forskellige typer af bekymringer, f.eks. om man kunne tage vare på barnet, så ville vi lave sociale foranstaltninger. Det kunne godt være i form af, at familien fik hjælp. Det behøvede på ingen måde være en

adskillelse. Normalt ville man ikke blive adskilt i den her situation, der ville man få hjælp til at blive sammen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 37-38 kan vi se, at der er en ny formulering den 25. januar kl. 18.51:

”Ny formulering.

I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, Udlændingestyrelsen vil på ingen måde acceptere, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.”

Hvis vi går tilbage til s. 37, kan vi se, at det er det forslag, I har, og så skriver Janus Sejersén Laursen på s. 36 kl. 20.58:

”Kære alle

Ministeriet - med Mark Thorsén i spidsen - vil ikke have, at vi går ud med en udtalelse i aften.

Til gengæld efterspørger de noget på skrift om reglerne på området. Kan vi ikke henvise regler om, hvornår et ægteskab kan anerkendes efter dansk ret?”

Og så har han slået noget op på nyidanmark.dk. Så kan vi også se, at Henrik Grunnet siger:

”Jo - det må vi give dem nu.”

Hvis vi går til s. 39, kan vi se, at der er en mail fra Ditte Kruse Dankert til Kristina Rosado, hvor hun siger:

”Talt ned Lene igen...det er gået helt grassat. De synes vi er sindssyge i dep, åbenbart. Der er ingen nuancer”.

Det, jeg vil spørge dig ind til, er de her samtaler og det, der sker. Hvorfor kommer præciseringen ikke? Kan du huske det? Og de samtaler, du har med Ditte Kruse Dankert ... hvad er det, der går helt grassat?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke, at jeg har nogen samtale med Ditte Kruse Dankert på det her tidspunkt. Kunne jeg prøve at se s. 36 igen? Den side, hvor den nye formulering var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, den er nederst på s. 37. Du kan se, at der står:

”Ny formulering.”

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke, hvorfor formuleringen ikke blev accepteret. Jeg kan godt huske, at der var noget polemik omkring det spørgsmål. Jeg kan ikke huske, hvorfor man ikke ville acceptere formuleringen.

Retsformanden:

Jeg kunne godt tænke mig lige at høre: Indeholder den nye formulering en dækkende beskrivelse af, hvordan praksis var? Er det rigtigt, det, der står om, at praksis var sådan?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt, at hvis der direkte var indikationer på tvang, ville vi være kommet frem til, at man ikke kunne bo sammen. Hvis en operatør kom og fortalte os, at vi her har en pige, der ikke vil bo sammen med sin ægtefælle, så ville vi være gået ind i den sag og have fundet ud af, hvad vi så skulle gøre. Det ville vi sandsynligvis have gjort sammen med værtskommunen, og så ville der have været mulighed for, at pigen kunne blive placeret et andet sted. Men det var ikke en fast praksis. Det var ikke noget, vi havde regler omkring på den måde, men vi ville gå ind konkret i hver enkelt sag og se. Og hvis der var sådan en sag, ville vi helt sikkert være gået ind og set på en alternativ måde at indkvartere pigen på.

Retsformanden:

Jeg spørger kun for at høre, om det her var udtryk for, hvordan praksis var på det tidspunkt, eller om det var et forsøg på at imødekomme et ønske om en opstramning?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg vil sige, at det var begge dele. For hvis der var kommet sådan en sag, så ville vi have håndteret den på den måde, som jeg forklarede før, men det var selvfølgelig også en måde at prøve at beskrive praksis på, altså på en måde, som kunne være en udtalelse fra mig. Men jeg synes stadig, at det er dækkende for, hvordan vi opererede i disse sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

I fortsættelse af retsformandens spørgsmål, vil jeg stille dig dette spørgsmål: Er denne udtalelse udtryk for noget nyt? Noget, som I ikke har gjort før? Et forsøg på at lave en ny ordning?

Lene Linnea Vejrum:

Det er et forsøg på at beskrive den måde, vi ville håndtere sådan en sag på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, så det er det gældende?

Lene Linnea Vejrum:

Det er det gældende, men jo ikke sådan at vi havde en nedskrevet praksis omkring det. Det var sådan, vi ville have håndteret sådan en sag. Hvis der var en operatør, der gjorde opmærksom på, at der var tvang, eller det kom frem i asylsagen – det kunne også være en måde, det ville være kommet frem på – så ville vi selvfølgelig have taget hånd om den sag. Eller hvis f.eks. en kommune var kommet ind i en sag med mistriksel, så ville vi også gå ind. Så det er en beskrivelse af, hvordan vi ville have håndteret sådan en sag. Men da det jo ikke var sager, vi havde mange af, så havde vi jo ikke en fast praksis for, hvordan vi håndterede sådanne sager. Det er meget konkret, hvordan vi håndterer sager, så det er en beskrivelse af, hvordan vi ville have håndteret sådan en konkret sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Så har jeg også forstået det. Vi har en sms-korrespondance på s. 19-20, og vi har været inde på den før. Der kan vi se, at Henrik Grunnet den 26. januar kl. 11.18 bl.a. siger:

”Kære Line
Køreplan her internt:

1) Haste-høring af operatørerne, hvor vi beder dem oplyse os om sager vedr. mindreårige personer under hhv. 15 år og 18 år ...

2) Vi vil straks gennemgå de meddelte tilladelser til lovligt fravær med økonomi siden 2009 ...

3) Vi vil lave et (kort) notat, hvor vi:

- a. Beskriver de to sager, vi har haft om mindreårige under 15 ...
- b. Beskriver aktuel praksis, herunder at operatørerne har indberetningspligt til kommunen ...
- c. Beskriver at vi vil holde dialogmøde med operatørerne ...”

Var du inde over denne køreplan, som bliver sendt den 26. januar, om hvad I skulle lave nu?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan simpelt hen ikke huske, om jeg var inde over den. Jeg ved, at det er Ditte Dankert, der har skrevet den. Det skulle gå meget hurtigt. Det kan godt være, at den er gået direkte til Henrik Grunnet, men jeg kender godt køreplanen. Om jeg var inde over beskrivelsen af den, inden den blev sendt til departementet, kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu brugte du frasen, at ”det skulle gå meget hurtigt” på det her tidspunkt. Var det et ønske fra departementet, at I omgående leverede noget materiale til dem?

Lene Linnea Vejrum:

Det var et ønske, at vi meget hurtigt fik lavet det, der er beskrevet i denne mail, altså både en høring af operatørerne og en beskrivelse af hidtidig praksis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi tager høringen af operatørerne og går til s. 69, kan vi se, at Margit Sander Rasmussen den 26. januar kl. 10.21 – og det er altså faktisk før, at køreplanen bliver sendt til departementet – sender en høring ud med frist samme dag. Du er cc på den ligesom Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado og en række andre. Kan du huske, at I blev enige om at sende den ud, og hvad det var, I skulle spørge om?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan godt huske, at vi blev enige om at sende den ud. Jeg er ikke sikker på, at jeg var inde i hele spørgerammen og var med til at beskrive, hvad der skulle spørges konkret om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske nogen drøftelser om ... fordi det, jeg lige sagde til dig før, var, at den her faktisk går ud, før køreplanen bliver sendt til departementet, og det var med en meget kort frist her. Jeg tænker, at det måske var noget, man har drøftet – altså om det overhovedet er realistisk. Og hvorfor har I sat det i gang, faktisk inden køreplanen går af sted?

Lene Linnea Vejrum:

Vi var blevet bedt om meget, meget hurtigt at komme med svar på, hvor mange mindreårige der var indkvarteret med ældre ægtefæller, og derfor gik vi i gang med det samme. Det har været på mundtlig basis, at vi har fået det at vide.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så stod der også i køreplanen, at I skulle lave et kort notat. Hvis vi går til s. 95, kan vi se, at Ditte Kruse Dankert også den 26. januar kl. 22.16 sender et kort notat om indkvartering af mindreårige – og der er du cc på. Og så fremgår det:

”... vil vi eftersende et særskilt notat i morgen vedrørende resultaterne af den iværksatte høring ...”

Hvis vi lige går til næste side, s. 96, kan vi se:

”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge ...”

Var du inde over dette notat? Havde I drøftelser om, hvad der skulle stå i notatet?

Lene Linnea Vejrum:

Notatet er, som det også fremgår, skrevet hurtigt. Jeg har helt sikkert godkendt det, inden det gik ud. Vi har ikke haft tid til at have lange drøftelser om indholdet, men det beskriver jo den måde, vi behandlede denne type sager på inden den 10. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du har været inde over notatet – nu vil jeg ikke læse det op og gennemgå det med dig i detaljer – er det så dit udgangspunkt, når du godkender det, at det giver et retvisende billede af den praksis, I havde på det tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Det mener jeg, at det gør.

Anne Birgitte Gammeljord:

På næste side, s. 97, står der i afsnittet:

”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.”

Var det sådan, I gjorde det?

Lene Linnea Vejrum:

Det er i hvert fald blevet misforstået til, at vi i hver sag havde en sagsbehandling, og det havde vi ikke. Udgangspunktet var sådan set det modsatte. Man blev indkvarteret sammen, og hvis

der så var bekymringer eller andet i sagerne, ville vi vurdere, om der skulle foretages noget i den anledning. Så når man læser det igen, kan man måske godt sige, at det kan læses på den måde, som det også blev læst på. Men den måde, vi behandlede sagerne på, og den måde, det skal læses på, er, at udgangspunktet var, at man blev indkvarteret sammen, og kun hvis der var bekymringer eller andet, ville der blive foretaget sådan en vurdering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu siger du, at det blev læst sådan eller blev ”misforstået”. Hvem kunne misforstå det?

Lene Linnea Vejrum:

Det har jeg bare læst i forskellige sammenhænge – og jeg kan ikke her huske i hvilke sammenhænge. Men der er det blevet udlagt, som om det var den måde, som det også blev behandlet på inden – at det blev behandlet som en eller anden form for sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde. Det, der blev foretaget, var denne her ledsagervurdering, som jo blev foretaget i alle sager, hvor der var mindreårige. Så der var en form for vurdering af, om den voksne ledsager var egnet til at være ledsager for barnet. Hvis den førte til, at det var den voksne ikke, så ville vi også kigge på det indkvarteringsmæssigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da jeg selv læste det, kunne jeg ikke se nogen grund til misforståelse, men det var derfor, at du sagde, at der havde været en misforståelse, eller at nogen havde læst det anderledes. Var det i departementet, at de læste det anderledes, eller er det i forbindelse med sagen, at det er blevet læst anderledes?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan simpelt hen ikke huske i hvilke sammenhænge, men det er i beskrivelser, der har været i løbet af den her periode på 5½ år, hvor jeg har set det beskrevet anderledes. Men hvis jeg lige må tilføje i forhold til det, jeg sagde før: Hvis der var bekymringer efter en ledsagervurdering, ville vi få det at vide på forsørgelsesområdet, og så ville den mindreårige typisk komme på et børnecenter. Og så ville man

vurdere, hvem der så skulle ledsage. Det kan virke, som om vi havde mange af den type sager. Det havde vi ikke. Det er meget, meget sjældent, og det ville være meget sjældent i tilfælde, hvor der var tale om en ægtefælle. Der var jo også andre sager, hvor der kom mindreårige med voksne ledsagere. Det kunne være en onkel eller en bedstemor, hvor der også blev foretaget de her vurderinger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer det her notat ind til ministeriet. Der kan vi se, hvis vi går til s. 110, at du skriver – det er dagen efter, den 27. januar – til Line Skytte Mørk Hansen:

”Jeg sender hermed Udlændingestyrelsens notat fra i går” – det er det, vi lige har været igennem – ”sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne. De to notater bør læses i sammenhæng.

Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltage på vej på området, herunder vil det fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Hvis vi går til s. 108, kan vi se, at du får en mail kl. 20.08 fra Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære Lene

Tak for det. Jeg tror at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Men vi kan lige vende det i morgen.”

Og så ved vi, at der var et møde hos Line Skytte Mørk Hansen den 28. januar. Kan du sætte lidt ord på mødet den 28. januar kl. 9.30? Vi kan se, at der er en indkaldelse på s. 130, hvor der står, at arrangøren er Lykke Sørensen, og nødvendige deltagere er Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anne Nygaard Just, og vi forstår, at du også var en af dem. Vi har også en indkaldelse, hvor du er med.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan godt huske den mailkorrespondance, men jeg kan simpelt hen ikke huske, at jeg har været til et møde den 28. januar. Det må jeg indrømme. Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 108 står der:

”Tak for det. Jeg tror at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Men vi kan lige vende det i morgen.”

Kan du huske, hvilke tiltag man gerne ville have fra ministeriets side i forhold til de mindreårige?

Lene Linnea Vejrum:

De mindreårige over 15 år?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er sådan, jeg opfatter det, for der står i mailen fra Line Skytte Mørk Hansen, at der skal være:

”... tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år.”

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan sige, at det, vi tænkte på det tidspunkt, var, at vi – i stedet for kun at se på tilfælde i forbindelse med ledsagervurdering eller i forbindelse med indberetninger fra operatørerne – i alle sager også skulle have en form for indkvarteringsvurdering fra start. Men ikke noget ud over det. Og så var det vores klare opfattelse, at alle var klar over spørgsmålet om de mindreårige under 15 år, men det stod ikke eksplicit i vores retningslinjer til operatørerne. Derfor ville vi skrive det ind i operatørkontrakten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det var i forhold til dem under 15 år, som jeg forstår dig. Når du ikke kan huske mødet, kan du så huske, om du har fået tilkendegivet på anden vis, hvad ministerens holdninger var til sagen på dette tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Jamen jeg havde jo både hørt om facebookopslaget, og selvfølgelig var jeg også orienteret via de drøftelser, jeg havde haft med Line Skytte Mørk Hansen i forbindelse med pressecasens sagen, som blev omtalt før, om at det var ministerens holdning, at der ikke skulle bo mindreårige på asylcentre med voksne ægtefæller. Men det var ikke beskrevet nærmere for os, hvordan det så skulle håndteres.

Anne Birgitte Gammeljord:

I laver også en høring samme dag, som det her møde finder sted, den 28. januar. Det kan vi se på s. 131. Denne gang er det Ditte Kruse Dankert, der sender den ud. Du er cc på den, og den er også til operatørerne, hvor man skriver:

”Vi desværre behov for at stille et supplerende spørgsmål. Vi vil gerne have oplyst alderen ...” – og så noget med id.

Kan du huske den supplerende høring, og hvorfor I skulle spørge om alderen? Var det noget, I havde glemt i første omgang?

Lene Linnea Vejrum:

Da vi sender vores første svar til departementet, bliver vi spurgt om det med alder, og det har vi simpelt hen ikke fået spurgt om i første omgang. Så det er, fordi vi ikke har fået spurgt konkret nok i første omgang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 149, er vi ved den 28. januar kl. 18, hvor du sender følgende til Line Skytte Mørk Hansen:

”Hermed det samlede materiale vedr. indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever. Der er vedlagt et supplerende notat om aldersforskell”.

Det er det, vi lige har været inde på. Det, jeg vil spørge dig om, er: De her høringsnotater, I har ude, er det nogen, I bearbejder eller gennemgår? Har I et møde, hvor I kigger igennem og ser, hvad det er for oplysninger, I har fået?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener ikke, at vi har et møde. Det går meget hurtigt, men vi har jo fået oplysningerne ind, og jeg kan ikke afvise, at de er kommet ind i forskellig form. De er selvfølgelig forsøgt sat ind i et skema, som er det, der bliver sendt ind. Der kan godt have været nogen, der har sendt det ind på forskellig vis. Det er klart, at jeg selvfølgelig også har læst det, inden jeg sender det ind.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det var det, jeg ville spørge dig om: Om du har læst det, og om du også lige har set igenem, om det er oplysninger, som du synes, er i orden? De giver dig ikke anledning til at reagere på nogen måde. Kan det forstås sådan?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, som jeg husker det, er der ikke nogen af de oplysninger, jeg reagerer på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil lige vise dig s. 150. Det er høringssvaret med hovedkonklusioner. Hvis vi går ned til næstsidsste afsnit inden ”Konkrete svar”, står der:

”For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partnere.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Er det noget, du kan erindre at have læst på det tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg godt erindre. Generelt i de her sager var der ikke den helt store aldersforskel. Også i det efterfølgende forløb kan man se, at vi hele

tiden liner op: Hvad er alderen på den unge pige – som det er i alle tilfælde her – og den ældre ægtefælle eller samlever? Så det kan jeg godt erindre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu bliver notaterne sendt ind til departementet, og man må også antage, at de læser dem. Har du nogen erindring om, at der på det her tidspunkt er drøftelser med dig – eller drøftelser, som du har hørt om – om, hvorvidt nogen af de her oplysninger giver dem anledning til noget?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke på det her tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se på s. 99, hvis vi går tilbage til jeres notat, som I sender ind – altså det korte notat – at I har nogle:

”Kommende initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever”.

Der skal være et dialogmøde, og så vil I lægge noget i retningslinjerne for dem under 15 år – det var også det, du nævnte før. Og så skal det overvejes, om der skal fremgå noget af operatørkontrakterne. Hvad blev der egentlig af de her initiativer? Er det nogen, du husker, er blevet gjort til genstand for drøftelse med departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg tror, at de er blevet overhalet af det, der skete senere i forløbet. Men jeg vil da mene, at det fremgår af operatørkontrakterne, at ingen mindreårige under 15 år må være indkvarteret sammen med en ægtefælle eller samlever. Men jeg kan ikke sige 100 %, hvad der egentlig står i operatørkontrakterne i dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det skal du heller ikke, men det var mere, om der var nogen drøftelser med departementet om det. Nu har I givet nogle initiativer – noget, I vil gøre. Er der så nogen, der kommer tilbage til jer og siger: ”Det skal I ikke”, eller hakker man af og siger: ”Gå endelig i gang med det”? Men jeg

forstod dig næsten sådan, at du sagde, at det blev overhalet.

Lene Linnea Vejrum:

Ja, der kom ingen konklusion på det notat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer der den 29. januar 2016 på s. 166 en mail fra Anne Nygaard Just til Ditte Kruse Dankert. Du er ikke cc på den. Der står:

”Kære Ditte,

Som aftalt hermed notatet om barnebrugere – vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Så har vi på s. 167 et notat, som nu er skrevet på ministeriets papir. Det hedder:

”Notat om indkvartering af mindreårige udlændinge, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever”.

Kan du huske, om du havde nogen drøftelser omkring det her notat og kommentarerne?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg ved i hvert fald, at jeg har læst det, inden det blev sendt af sted. Jeg husker ikke, om vi har nået at drøfte kommentarerne, f.eks. på et møde. Men jeg har helt sikkert haft det forbi og læst det og har muligvis også haft noget mailkorrespondance. Det tør jeg ikke sige. Jeg kan i hvert fald huske, at jeg læste det i forbindelse med, at det blev sendt ud til os, og at Ditte Dankert gav kommentarer til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for hvis vi lige går til s. 172, kan vi se, at Catrine Primdahl den 29. januar 2016 kl. 16.11 – altså samme dag – sender en mail i rød kategori. Der står:

”Kære Anne

På vegne af Ditte sender jeg hermed notatet med vores bemærkninger.”

Hvis vi går til s. 175, har vi bl.a. en note. Og det, som I bliver bedt om, er at komme med kommentarer til kommentarerne. I teksten står der:

”Til brug for Udlændingestyrelsens fastlæggelse af, hvor en asylansøger skal indkvarteres, inddrages danske regler og normer ...”

Og så er der en note fra departementet, der siger:

”Hvad tænkes der herved på?”

Og så er der et svar fra Ditte Kruse Dankert i note 3, der siger:

”I forhold til indkvartering, så tager vi de hensyn my., der er gængse i en dansk sammenhæng.”

Kan du huske den overvejelse om danske regler og normer og det svar, I giver her?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke sige, præcis hvad det er, Ditte Kruse Dankert tænker på her. Men generelt tog vi selvfølgelig hensyn til danske regler. Hvad hun lige tænker på i den her sammenhæng, tør jeg ikke at udtale mig om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser længere nede på s. 175, er der et afsnit med:

”Mindreårige asylansøgere, der opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller en anden omsorgsperson, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Udlændingestyrelsen er ved bestemmelsen om indkvarteringen opmærksom på, hvorvidt den myndige person reelt er en omsorgsperson, eller hvorvidt den myndige person søger at omgå praksis for indkvartering ved at angive, at pågældende er f.eks. onkel til den uledsagede.”

Jeg tror også, at du selv har nævnt den ting før. Der er her et spørgsmål fra departementet:

”Dette har styrelsen ikke oplyst, men det ved jeg pga. af min baggrund – men det bør vi nok have bekræftet hos US. Kan I bekræfte US?”

Og så skriver Ditte Kruse Dankert en forklaring:

”Hvis den mindreårige ifm den asylretlige ledsagevurdering registreres som ledsaget fx af en onkel, indkvarteres vedkommende rutinemæssigt sammen med ledsageren. Herefter er det operatørens ansvar i overensstemmelse med alm. praksis fagligt at vurdere ledsagerrelationen, herunder om relationen er bæredygtig, og om den voksne ledsager reelt kan tage vare på den mindreårige. Denne ledsagevurdering foretages typisk på Center Kongelunden ...

Såfremt operatøren finder, at der er grund til bekymring for den mindreårige, underretter operatøren den stedlige kommune og evt. Udlændingestyrelsen, hvis der er behov for iværksættelse af sociale foranstaltninger e.l.

Der er ikke erfaring for, at der ikke oplyses i overensstemmelse med sandheden ift ledsagerrelationer.”

Er det også den forklaring, du faktisk har givet før – at det er den måde, I gør det på? Og kan du huske, om du og Ditte Kruse Dankert også drøftede det her?

Lene Linnea Vejrum:

Vi har ikke drøftet det på det her tidspunkt, men ja, det svarer til den forklaring, jeg gav tidligere. Vi var ikke i tvivl om, hvordan det foregik. Det er til gengæld heller ikke et område, jeg har været specielt involveret i, da det med ledsagevurderingen typisk hører til asylsagen og ikke til indkvarteringsagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går videre til s. 178, står der i teksten:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget viderrammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en

særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Og så er der en ”F13”-kommentar fra Ditte Kruse Dankert, som siger:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne, jf. artikel 8”.

Nedenunder er der en kommentar, ”F14”, hvor der står:

”Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Kan du huske, om I på dette tidspunkt havde en drøftelse om artikel 8, som er Menneskerettighedskonventionen og retten til familieliv?

Lene Linnea Vejrum:

Vi havde ikke nogen konkrete drøftelser på det tidspunkt. Det er en vurdering, som Ditte Kruse Dankert sætter ind i vores tilbagemelding, og som jeg godkender, men det er ikke noget, som vi har haft drøftelser om på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så på det tidspunkt har du og Ditte Dankert ikke en drøftelse om artikel 8 og retten til familieliv?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, der skal gives hurtige bemærkninger, og retten til familieliv vil jo altid være noget, vi skal tage hensyn til. Så det er en bemærkning til, at der er de her meget vide rammer. Det er også noget, vi kommer til at drøfte senere i forløbet – at der er meget vide rammer for indkvartering – men vi er godt bevidste om artikel 8.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den sidste kommentar, jeg lige vil spørge dig om, har vi i note 15 på s. 178. Der er et afsnit, hvor der står:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en

ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor.”

Og i ”hvor parret har fælles barn” er der sat en bemærkning ind fra Ditte Kruse Dankert, hvor hun skriver:

”Bør man fremhæve, at det så kan være hensynet til fælles barnets tarv, der er afgørende.?”

Skal US i de tilfælde, hvor man skiller par med børn ad, tage stilling til, hvor fællesbarnet skal bo?”

Der kommenterer Ditte Kruse Dankert ikke en kommentar, men der kommer hun med en særskilt kommentar. Kan du huske, om det er noget, I drøfter på det tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Igen har vi ikke nogen længere drøftelse, men jeg er enig i Ditte Dankerts kommentar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu bliver det her sendt ind til departementet. Kan du huske, om I får nogen tilbagemelding på de kommentarer, I sender ind? Om I bliver indkaldt til et møde, eller om der kommer nogen anden form for tilbagemelding?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke nogen tilbagemelding på notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så hvis jeg spørger dig, om notatet efter din opfattelse blev til i en pingpong eller en dialog med Udlændingestyrelsen og departementet, hvad ville du så sige til det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg vil sige, at notatet bygger på de oplysninger, vi sætter ind oprindeligt, altså på beskrivelser af nuværende praksis, og så får vi dette udkast til kommentarer og giver kommentarer her den 29. januar. Derefter hører vi ikke til notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvornår hører du så om notatet igen?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener ikke, at jeg hører om notatet igen før under Instrukskommissionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu har I ikke hørt om notatet – eller du har ikke hørt om det i hvert fald. Var der yderligere drøftelser om barnebrude med departementet, som du har deltaget i, fra den 29. januar og frem til, at pressemeddelelsen kommer den 10. februar?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke drøftelser, som jeg på nogen måde kan huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var tavshed?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det, som om der var tavshed. Men igen, det er lang tid siden. Kan der have været en enkelt snak, der har ligget dér, som jeg husker ligger et andet sted? Det kan jeg ikke afvise, men jeg husker, at der var fuldstændig tavshed.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis jeg spørger dig, om du har hørt, om der var drøftelser i departementet den 9. februar om udarbejdelse af en pressemeddelelse, hvad ville du svare på det?

Lene Linnea Vejrum:

At det hørte jeg ikke om på det tidspunkt, men at jeg har hørt om det senere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den 10. februar deltager Henrik Grunnet i et koncerndirektionsmøde. Vi kan se senere – men det er så, eftert sagen er opstået, og det kommer vi til – at du har bistået med noget materiale til brug for et koncerndirektionsmøde, som Henrik Grunnet måske har haft. Kan du huske, om du var blevet bedt om at levere noget til Henrik Grunnet op til koncerndirektionsmødet den 10. februar?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke om det her emne. Jeg kan ikke huske, om der var andre emner. Det står mig ikke klart. Men i hvert fald ikke om det her emne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var hos dig ingen forventning om, at det her emne var til drøftelse inde i departementet den 10. februar?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke hos mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nils Bak udsender kl. 13.10 en meddelelse internt, og vi kan lige gå til s. 247, hvor han skriver til Henrik Grunnet, Morten Bo Laursen og dig med cc til Ditte Kruse Dankert:

”Emne: Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle

Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Kan du huske, at du modtog den meddelelse fra Nils Bak?

Lene Linnea Vejrum:

Det er et godt spørgsmål, om jeg lige kan huske, at jeg modtager den, men jeg har jo set den mange gange siden. Men jeg har i hvert fald modtaget den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan på s. 245 se, at Henrik Grunnet – og det er så kl. 13.45, altså 35 minutter efter – sender en mail, hvor han skriver:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har er fælles barn.”

Der er du også på. Kan du huske, hvornår Henrik Grunnet kommer tilbage til styrelsen? Og da han kommer tilbage, har I så en drøftelse af, hvad forløbet var på koncerndirektionsmødet?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, taler jeg først med Henrik Grunnet, efter at jeg har fået pressemeddelelsen og telefonopkaldet fra Line Skytte Mørk Hansen. Kan noget af den samtale med Henrik Grunnet, jeg husker, have ligget før? Det kan jeg ikke afvise, men som jeg husker det, har jeg først en samtale med Henrik Grunnet efter telefonsamtalen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad sagde Henrik Grunnet til dig efter telefonsamtalen?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, der havde vi jo en drøftelse om, hvordan vi skulle håndtere meldingen om, at ingen mindreårige måtte bo sammen med en ældre ægtefælle på et asylcenter. Jeg havde bl.a. fået at vide, at vi skulle orientere operatørerne, og hvordan vi skulle håndtere den sag. Jeg var overrasket over, at udmeldingen var så bombastisk, og vi talte om, at vi ikke kunne administrere i overensstemmelse med det. Vi måtte bede om at få nogle retningslinjer, så vi kunne lave de undtagelser, som vi mente, var nødvendige at foretage. Men vi diskuterede ikke koncerndirektionsmødet. Vi diskuterede den melding, som jeg havde fået fra Line Skytte Mørk Hansen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du fik ingen tilbagemelding fra koncerndirektionsmødet fra Henrik Grunnet om, hvad der var sket derinde? Og om det, der stod i pressemeddelelsen, passede med det, han havde fået at vide derinde? Han sender den her mail, som du også får kl. 13.45 – og den får du, inden du får pressemeddelelsen, men det er ikke sikkert, at du har læst den inden – hvor han skriver:

”Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen ...”

Så man kunne godt forestille sig – men det er bare min måde at tænke på – at man lige starter

et møde med at sige: ”Hvad skete der egentlig? Hvad var holdningen?”

Lene Linnea Vejrum:

Der var ikke tale om et møde. Der var tale om, at jeg går over på Henrik Grunnets kontor efter telefonsamtalen, og vi står og taler sammen. Vi har ikke indkaldt til et møde om den her sag. Så det er rigtigt, at vi mødes, og at vi drøfter, hvordan vi skal håndtere meldingen, men jeg kan ikke huske noget om, at vi havde en længere drøftelse om, hvad der var sket under koncerndirektionsmødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 253 er der en mail fra Anne Nygaard Just fra kl. 14.11. Du og Ditte Kruse Dankert er modtagere, og Line Skytte Mørk Hansen, Mia Tang og Anette Görtz er på som cc. Der står:

”Kære begge,

T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud nu her inkl. det bilag i leverede om de konkrete tilfælde af barnebrude i indkvarteringsssystemet.”

Hvis vi går til s. 256, kan vi se en mail kl. 14.25 fra Line Skytte Mørk Hansen til dig. Der er ikke nogen tekst i den, hun sender bare pressemeddelelsen. Og så ved vi, at der muligvis er en telefonsamtale kl. 14.30. Det kan vi se, hvis vi går til s. 5335. Det er et svar, I giver noget senere i forbindelse med et spørgsmål 875. I bliver bedt om at svare på, hvad der skete den 10. februar. Der kan vi se, at der står:

”Kl. 10.30 – 11.30: Koncerndirektionsmøde
Kl. 14.11: Afsendelse af mail med pressemeddelelse vedhæftet v. fuldmægtig
Kl. 14.25: Afsendelse af mail med pressemeddelelse vedhæftet v. afdelingschef
Kl. ca. 14.30: Opkald fra afdelingschef i Koncernstyringsafdelingen Line Skytte Mørk Hansen til vicedirektør i Udlændingestyrelsen Lene Linnea Vejrum.”

Nils Bak har vi altså kl. 13.10. Du har en mail fra Henrik Grunnet kl. 13.45. Du får så den her mail kl. 14.11, og så har du endnu en mail kl.

14.25, der er adresseret direkte til dig. Og så har I oplyst i det her spørgsmål, at du har et opkald ca. kl. 14.30, så det går jeg ud fra, at nogen har tjekket på det tidspunkt. Er det den første samtale, du har? Og hvad sker der under samtalen?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, ringer Line Skytte Mørk Hansen i umiddelbar forlængelse af, at hun sender mailen, og det er derfor, at vi siger, at det er ca. kl. 14.30. Hun oplyser, at der nu er udsendt den her pressemeddelelse, og hun vil bede om, at Udlændingestyrelsen går i gang med at adskille alle de par, hvor der er en mindreårig, der er gift eller samlevende med en voksen ægtefælle. Det skal vi gå i gang med straks. Som jeg husker det, har vi faktisk to samtaler ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kommer vi tilbage til.

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har I to samtaler på det her tidspunkt? For I oplyser nemlig også, at der den 10. februar kl. ca. 17.30 er endnu en telefonisk samtale. Har I også to samtaler omkring kl. 14-15?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det sådan, at det er fordelt over to samtaler, hvor den første resulterer i, at jeg går over og taler med Henrik Grunnet, og så går jeg tilbage og taler med Line Skytte Mørk Hansen. Men igen, det er lang tid siden, så hvordan rækkefølgen præcis er, kan være svært at huske. Jeg kan huske indholdet, men hvordan dagen præcis er forløbet, er altså lidt svært helt at genkalde. Men som jeg husker det, er der først en lidt kortere samtale, så taler jeg med Henrik Grunnet, og så går jeg tilbage til Line Skytte Mørk Hansen. Og det er under anden samtale, at jeg siger, at vi meget gerne vil have nogle retningslinjer, og at vi skal være opmærksomme på, at det ikke er noget, man bare lige gør – at adskille de her par. Vi skal have lavet yderligere undersøgelser. Vi skal finde ud af, hvordan vi skal håndtere det. Der vil være sårbare familier, hvor det vil være svært at

adskille, og jeg kommer med en række forskellige bekymringer i den forbindelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige ser på, hvad vi har af dokumentbevis, så har vi en mail fra Line Skytte Mørk Hansen kl. 14.41. Den har vi på s. 262, og der er du ikke cc, men det er internt i departementet, hvor hun skriver:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Det må antages at være på baggrund af samtalen kl. ca. 14.30. I den samtale, du har kl. 14.30, er det Line Skytte Mørk Hansen, der ringer op til dig. Var det en lang samtale? Kan du huske det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det ikke som nogen lang samtale, men der er jo nået at blive sagt nogle ting. Bl.a. har jeg forklaret, at det vil være vores vurdering, at der vil være nogle, hvor vi er nødt til at give et såkaldt flyttepåbud, dvs. tilfælde, hvor man i sidste ende, hvis parret ikke ønsker at lade sig adskille, vil være nødt til at bede politiet om bistand til at adskille. Og det synes vi er meget indgribende – de tilfælde, hvor man må bede politiet om bistand til at flytte. Det her er jo en ny situation, men man kan efter udlændingelovens § 36 bede politiet om hjælp til at flytte en asylansøger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Under afhøringen i Rigsretten den 6. oktober 2021 (dag 14) forklarede Line Skytte Mørk Hansen:

”... at ministeren har taget forbeholdene ud af pressemeddelelsen, men at det ikke ændrede på, at der kunne være tilfælde, hvor parrene ikke kunne adskilles.”

Kan du huske, om Line Skytte Mørk Hansen under den samtale eller måske den senere samtale kan have sagt det til dig?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan med sikkerhed sige, at hun under samtalen ikke sagde, at der kunne være situationer, hvor der ikke skulle ske adskillelse. Hun var meget tydelig i, at vi skulle adskille i henhold til pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det må du lige uddybe, for jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår, hvad du siger der. Du siger, at hun var meget tydelig i, at I skulle adskille i henhold til pressemeddelelsen?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, hvor der står, at ingen asylansøgere må bo sammen med en voksen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan hun også have sagt til dig, at der kan være undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Det har hun ikke sagt til mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det din fornemmelse, at Line Skytte Mørk Hansen sad med noget foran sig, som hun læste op for dig?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke ud over pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Læste hun op fra pressemeddelelsen? Kan du huske det?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg ikke huske, men vi sad begge to med pressemeddelelsen foran os.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der nogen indsigelser fra din side om, at det her var besværligt? I den form, at du havde masser at se til, at du havde travlt, og at det var en stor opgave for jer at gøre det her på nuværende tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg havde en række indsigelser. Dels at jeg ikke mente, at man bare lige kunne adskille, fordi der var forskellige forhold, der skulle undersøges nærmere, dels at der var en række sårbare familier imellem, hvor vi ikke mente, at vi bare lige kunne gå ud og lave en adskillelse af forskellige grunde. Bl.a. var der nogle, der havde børn, og hvad skulle der ske med dem, osv. Det havde vi overhovedet ingen afklaring af på det her tidspunkt.

René Offersen:

Undskyld, det kan godt være, at det bare er mig, men kan vi ikke prøve at være meget skarpe på, hvilken samtale vi tager – der er to samtaler – og gøre den færdig? Jeg er f.eks. ikke sikker på, om det her er den første eller den anden samtale.

Retsformanden:

Jeg er lidt enig med forsvarerne. Det sad jeg også lige og tænkte på. Jeg kunne godt tænke mig, at vi simpelt hen ... de her samtaler er jo ret centrale. Hvis du nu tager den første samtale, du havde. Det er Line Skytte Mørk Hansen, der ringer til dig. Prøv simpelt hen at give, hvordan ordene faldt. Når det er Line Skytte Mørk Hansen, der ringer, så er det vel hende, der starter med at sige et eller andet. Hvad sagde hun?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg er simpelt hen nødt til at sige, at jeg ikke kan huske, præcis hvordan ordene falder i den her samtale. Det er ikke sådan, at jeg kan give samtalen ordret – jeg kan fortælle, hvad der blev sagt i løbet af denne her dag til mig, og det er, fordi det er 5½ år siden. Line Skytte Mørk Hansen ringer, hun henviser til pressemeddelelsen og siger, at vi skal gå i gang med at adskille. Men om det er her, at hun også beder os om at orientere operatørerne øjeblikkeligt, eller om det er senere på dagen, kan jeg ikke sige med sikkerhed. For mig er det én lang samtale, men jeg mener helt sikkert, at den består af to samtaler, for det giver kun mening for mig, at jeg har talt med Henrik Grunnet i mellemtiden, for jeg beder også om, at vi skal have retningslinjer. Det er noget, som jeg med

sikkerhed taler med Henrik Grunnet om, inden jeg siger det videre til Line Skytte Mørk Hansen. Men hvordan samtalen præcis er forløbet ordret, kan jeg ikke sidde her 5½ år senere og fortælle.

Retsformanden:

Er det dig, der ringer til Line Skytte Mørk Hansen i anden omgang?

Lene Linnea Vejrum:

Sådan husker jeg det.

Retsformanden:

Og hvad siger du til Line Skytte Mørk Hansen under den samtale?

Lene Linnea Vejrum:

Der siger jeg til Line Skytte Mørk Hansen, at vi ønsker at få nogle yderligere retningslinjer, og hun siger til mig, at det får vi ikke på nuværende tidspunkt. Der er pressemeddelelsen, vi kan forholde os til, og at det er vigtigt, at vi går i gang med det samme, og at vi får orienteret operatørerne om den nye praksis.

Retsformanden:

Og så er der den samtale – den vender vi sikkert tilbage til – om aftenen kl. 17.30, som vistnok handler om noget med operatørerne. Men det er altså forløbet af de to samtaler, du har om eftermiddagen med Line Skytte Mørk Hansen?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er det.

René Offersen:

Undskyld, er der en samtale ud over den første kl. 14.30 og den kl. 17.30?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, er der en samtale i forlængelse af den kl. 14.30, hvor jeg har talt med Henrik Grunnet i mellemtiden.

René Offersen:

Og så kommer der en tredje samtale kl. 17.30?

Lene Linnea Vejrum:

Så kommer der en tredje samtale, og om den ligger kl. 17.30, kan vi se af materialet. Det ville jeg ikke kunne have sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak.

Retsformanden:

Jeg går jeg ud fra, at når anklagerne nu får ordet igen, kommer vi til at høre noget om, hvem der var til stede sammen med vidnet, da de her samtaler fandt sted?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det gør vi. Men det var også, fordi jeg havde opfattet vidnet sådan, at samtalerne faldt sammen, så det ikke nødvendigvis var sådan, at man kunne huske samtale 1, 2 og 3, men at det var et billede fra dagen over samtalerne. Det var derfor, at jeg forlod det med at spørge ind til hver enkelt samtale. Men tilbage til netop samtalerne. Du får en opringning ca. kl. 14.30. Det er det, som vi ved fra Line Skytte Mørk Hansen. Er du da – og det var det, retsformanden også refererede til – alene på dit kontor? Er der andre til stede på det tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener, at jeg er alene på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som du har forklaret, og som jeg forstod på dig, blev ordet straks anvendt i den samtale. Er det korrekt?

Lene Linnea Vejrum:

Der var ingen tvivl om, at det skulle gå meget hurtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik du at vide, hvorfor det skulle gå så hurtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det var på grund af den debat, der var på det tidspunkt, hvor der var stor kritik af, at der var mindreårige piger på asylcentre, der boede med voksne ægtefæller eller samlevende, og det blev betragtet som om, at der nærmest var daglige overgreb på de her piger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så har du den her samtale. Var du rystet? Hvordan havde du det ovenpå samtalen? Er det sædvanligt, at du får en opringning inde fra ministeriet om, at du skal gøre noget straks?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg var overrasket over indholdet. Det er ikke første gang, at jeg har prøvet, at der var noget, der skulle gå hurtigt på det her område. Vi er på et tidspunkt, hvor vi har 18.000 indkvarterede asylansøgere i Danmark. Der var mange ting, der skulle gå rigtig, rigtig hurtigt på det her tidspunkt. Vi var i gang med alle mulige andre initiativer, etablerede teltlejre og var i gang med at etablere udrejsecentre i Kærshovedgård og andre ting. Der var også en smykkelovgivning, der var undervejs. Det var så dog en lovgivning, som tog noget tid. Der var mange ting, hvor vi på det her indkvarteringsområde var nødt til at træffe hurtige beslutninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men er du tidligere blevet bedt om at agere straks på noget, hvor du ikke har en lovgivning?

Lene Linnea Vejrum:

Det her ville ikke nødvendigvis være et område med indkvarteringen, hvor der skulle ny lovgivning til, men som jeg også siger til Line Skytte Mørk Hansen, ønsker vi nogle nærmere retningslinjer end pressemeddelelsen. Jeg kan ikke afvise, at der har været andre tilfælde, hvor vi har skullet gøre noget, uden at der egentlig lå decideret lovgivning eller retningslinjer, hvis det var noget, vi kunne gøre inden for de rammer, vi havde at arbejde med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det en drøftelse, du har med Line Skytte Mørk Hansen her ca. kl. 14.30?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det er ikke en drøftelse, vi har på det her tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad gør du så, da telefonsamtalen er færdig?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har den her drøftelse med Henrik Grunnet, og så har jeg også en drøftelse med Ditte Dankert og – som jeg husker det – er Kristina Rosado også med og muligvis også Margit Sander Rasmussen. Margit Sander Rasmussen sidder ikke i samme kontor som Ditte Dankert og Kristina Rosado. Margit Sander Rasmussen sidder som leder af det, vi kalder bookingen. Bookingen er dem, der fordeler asylansøgere på centrene. Om hun er med her eller på et senere tidspunkt i løbet af dagen, tør jeg ikke sige, men vi begynder at snakke om: Hvad skal der til for at føre det her ud i livet? Og vi er også blevet bedt om at sende en mail til operatørerne, hvor vi beskriver, at der nu vil skulle ske adskillelse, og der sender vi senere på dagen en mail, hvor vi også vedlægger pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det her møde, I har efter din snak ... Du går ind til Henrik Grunnet. Kommer de ...

Retsformanden:

Undskyld, inden vi kommer ind på det, vil jeg godt lige spørge: Du blev spurgt før, om du var alene på dit kontor under den samtale, du havde med Line Skytte Mørk Hansen. Men nu er der jo to samtaler om eftermiddagen. Gælder det, du sagde, begge samtaler?

Lene Linnea Vejrum:

Nej. På et tidspunkt kommer Ditte Dankert ind på mit kontor. Det gør hun under det, jeg vil kalde den anden samtale. Om hun er med fra starten? Det kan hun faktisk godt have været. Men jeg husker egentlig nærmere, at hun kommer ind på kontoret – vi har kontor lige over for hinanden – og at jeg så sætter min telefon på medhør, så hun kan høre med på, hvad det er for en melding, vi får fra Line Skytte Mørk Hansen.

Retsformanden:

Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er så under din samtale nr. 2, at Ditte Kruse Dankert er til stede. Er det korrekt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt, at Ditte Dankert kommer ind. Før sagde du selv det her med, at det for mig godt kan virke som én lang samtale. Men som jeg husker det, må der være en pause imellem, hvor jeg taler med Henrik Grunnet. Og så er det under anden del af samtalen. Men det er altså meget svært at huske, præcis hvor mange samtaler jeg har haft. Jeg har jo mange samtaler med Line Skytte Mørk Hansen på daglig basis. Men som jeg husker det, er der en meget kort samtale. Så taler jeg med Henrik Grunnet. Og så er der en ny samtale, hvor jeg går mere i detaljer efter at have talt med Henrik Grunnet, og det er dér, at Ditte Dankert er med. Det er i hvert fald på det tidspunkt, hvor vi taler om, at der vil være sårbare, som skal adskilles, og at vi gerne vil have nogle retningslinjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg godt vil frem til, er, at vi ved fra s. 284, at meddelelsen til operatørerne bliver sendt ud kl. 16.08. Det er Ditte Kruse Dankert, der sender den ud. Og pressemeddelelsen er vedhæftet, som du også har forklaret. Og det, jeg godt vil prøve at forstå, er, om meddelelsen til operatørerne bliver sendt ud før eller efter din anden samtale?

Lene Linnea Vejrum:

Det er efter. Den anden samtale ligger umiddelbart efter den første, altså hvor jeg har været ovre at tale med Henrik Grunnet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser det i et tidsforløb, har du omkring kl. 14.30 ... dér bliver du ringet op af Line Skytte Mørk Hansen. Og det er en kort samtale. Så går du ind og taler med Henrik Grunnet. Og så går du tilbage og ringer til Line Skytte Mørk Hansen. Er Ditte Kruse Dankert til stede under den samtale?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, under en del af samtalen i hvert fald.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du ringer tilbage til Line Skytte Mørk Hansen – samtale nr. 2 – er det for at efterspørge retningslinjer. Er det korrekt forstået?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt forstået, og det er også dér, hvor jeg uddyber de besværligheder, jeg ser i forbindelse med adskillelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad svarer Line Skytte Mørk Hansen på dine indsigelser?

Lene Linnea Vejrum:

Hun svarer, at der skal ske adskillelse, at vi skal gå i gang nu, og at vi også skal orientere operatørerne samme dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Skulle der være undtagelser til de adskillelser, eller skulle det være en undtagelsesfri adskillelse, I gik i gang med?

Lene Linnea Vejrum:

Hun henviste til den ordlyd, der var i pressemeddelelsen. Altså uden undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvor lang tid tager den samtale? Har du nogen erindring om det? Er det en halv time, eller er det 5 minutter?

Lene Linnea Vejrum:

Det er ikke en halv time. Jeg oplevede Line Skytte Mørk Hansen som ret kortfattet i forhold til de indvendinger, jeg havde. Men jeg tør ikke at sætte præcise minuttal på, men det er en relativt kort samtale.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad sker der så efter det? Du har haft samtale nr. 2, og du har fået at vide, at I skal adskille. Og forstod jeg det rigtigt, at I også skulle sørge for, at operatørerne fik besked om det? Var det også en melding, I fik dér?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er sådan, jeg husker det ... at vi skulle ... og at det var vigtigt, at de også fik beskeden samme dag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi skal tidsfæste det, må det være før kl. 16.08, hvor I sender den her meddelelse ud til operatørerne?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad sker der efter din samtale nr. 2 med Line Skytte Mørk Hansen? Der har du Ditte Kruse Dankert inde på dit kontor. Har I et møde herefter, hvor I bliver enige om, hvordan I skal orientere operatørerne, og hvad der nu skal ske?

Lene Linnea Vejrum:

Vi har et møde, hvor vi drøfter, hvordan vi skal håndtere meldingen. Og noget af det, vi drøfter, er, at vi ikke mener, at der kan ske adskillelse i alle de her sager, men at vi må prøve at finde ud af noget mere i de enkelte sager. Så vi må lige nu og her orientere operatørerne. Det er i øvrigt også noget, som jeg taler med Henrik Grunnet om. Jeg spørger Henrik Grunnet om, hvad vi skal gøre, og han siger, at vi er nødt til – som sagen er lige nu – at orientere operatørerne om, at vi gør det, men at det kun er en orientering på nuværende tidspunkt ... at de skal forvente, at der kommer noget mere. Og så drøfter vi, at vi må begynde at indhente yderligere oplysninger. Vi må prøve at dele sagen op i bidder, fordi der – med det kendskab, vi har på det her tidspunkt – vil være sager, hvor det vil være uproblematisk at adskille. Det vil typisk være sager, hvor der ikke er børn eller andre særlige forhold, og vi beslutter så, at vi må prøve at dele sagerne op. Det er også en drøftelse, vi har i dagene efter. Det er ikke sådan, at alle beslutninger bliver truffet den 10. februar. Vi har forskellige drøftelser om, hvordan vi skal håndtere det i de kommende dage. Men det, som vi bl.a. vil se på, er, hvad vi gør i de sager, hvor der er fælles børn, og om der er andre særlige ting, som gør, at vi ikke mener, at der kan ske adskillelse. Det kunne være nogen, der har nogle særlige sociale

behov eller andet. Men vi er bevidste om på det her tidspunkt, at der sandsynligvis vil være nogle sager, hvor vi ikke kan adskille. Det drøfter jeg også med Henrik Grunnet på det her tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøfter du og Henrik Grunnet også på det tidspunkt, om det her ville være en ulovlig ordning?

Lene Linnea Vejrum:

Vi drøfter ikke, om det decideret er en ulovlig ordning. Det er ikke den måde, vi italesætter sagen på. Vi taler om, at der vil være sager, hvor der ikke vil kunne ske adskillelse. Vi brugte ikke ordene lovlig/ulovlig. Det var slet ikke den måde, vi drøftede det på, på det tidspunkt. Når jeg sådan tænker tilbage, var den måde, vi tænkte på omvendt, at det ville være ulovligt, hvis vi ikke lavede adskillelser. Men vi brugte ikke ordlyden ulovligt på det tidspunkt. Det var ikke sådan, vi talte om det. Vi talte om, at der må være sager, hvor man efter de internationale forpligtelser må komme frem til, at der ikke vil kunne ske adskillelse. Men vi var ikke meget konkrete om, hvilke sager. Det var noget af det, vi skulle kigge på i dagene efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg synes, at du brugte formuleringen, at I drøftede, at det ville være ulovligt, hvis der *ikke* skete adskillelser. I forhold til hvem?

Lene Linnea Vejrum:

Det drøftede vi ikke på den måde. Det, jeg siger, er, at vi ikke brugte ordet ulovligt. Når jeg tænker tilbage på vores tankegang, så ville det være, at det ville være ulovligt, hvis vi ikke foretog undtagelser – hvis vi adskilte alle. Men det var ikke den måde, vi talte på. Vi talte om, at der må være nogle, hvor vi ikke kan adskille.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det kan godt være, at jeg ikke helt forstår, hvad du siger. Ville det være lovligt at adskille alle, eller ville det ikke være lovligt at adskille alle?

Lene Linnea Vejrum:

Det ville ikke være lovligt at adskille alle, men vi talte ikke om det med de ord på det tidspunkt. På dette tidspunkt havde vi pressemeddelelsen, og vi havde en telefonsamtale fra Line Skytte Mørk Hansen, og så havde vi selvfølgelig den forhistorie, at vi selv havde beskrevet praksis og set det notat, der lå tilbage fra den 29. januar. På dette tidspunkt drøftede vi ikke lovligheden af ordningen. Det var noget, der kom senere. Det, vi drøftede, var, at der må være sager, hvor der skulle være undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er bare fordi, at Henrik Grunnet har forklaret her for Rigsretten – efter min erindring – at han mener, at der forelå en ulovlig instruks eller tilstand med det her, og at det havde han også drøftet eller nævnt for dig.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske, at Henrik Grunnet på det her tidspunkt bruger ordene, at der ikke lå ”en lovlig tilstand”. Men vi drøftede, at der ville være sager, hvor vi måtte lave undtagelser.

Retsformanden:

Jeg kunne så godt lige tænke mig at høre: Det var din opfattelse, at hvis man lavede en undtagelsesfri ordning, så ville det være ulovligt. Er det rigtigt forstået?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt.

Retsformanden:

Når du så har den eller de samtaler med Line Skytte Mørk Hansen den 10. februar om eftermiddagen, og du fortalte før, at du fik den besked, at der ikke skulle være undtagelser: Gav det dig anledning til at nævne for Line Skytte Mørk Hansen, at det ville være ulovligt, eller at det kunne man ikke bare lige gøre?

René Offersen:

Jeg vil bare lige have lov til at spørge, om vidnet har forklaret, at Line Skytte Mørk Hansen positivt sagde, at der ikke skulle være undtagelser ... kan man ikke spørge til det? Det blev lagt ind i ...

Retsformanden:

Ja, det mener jeg, at vidnet har forklaret, men det kan vi godt.

René Offersen:

At hun positivt sagde det ...

Retsformanden:

Sådan hørte jeg forklaringen, men det kan vi godt lige spørge om igen.

Lene Linnea Vejrum:

Det kan vi godt, men så er du nødt til at gentage det andet spørgsmål igen bagefter, for det kan jeg ikke længere huske. Men ja, der blev sagt, at ingen mindreårige måtte bo sammen med en ældre ægtefælle. Så ja.

Retsformanden:

Ja, og så vil jeg godt vende tilbage til mit spørgsmål: Gav det dig anledning til at sige til Line Skytte Mørk Hansen, at man ikke kan det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg sagde til hende, at jeg så forskellige besværligheder i den melding. Jeg har ikke sagt til hende, at jeg opfattede den som ulovlig. Det havde jeg ikke rum for på det tidspunkt. Jeg fik at vide, at jeg skulle høre efter, hvad der blev sagt – det var en lidt kommanderende tone. Så jeg gik over i at forklare, hvad jeg syntes, der var besværligt ... at der ville være personer, vi syntes ville være svære at adskille. Der ville være sårbare familier. Der ville være familier med børn. Og jeg var ikke på det her tidspunkt i en situation, hvor jeg havde gjort mig klart, at det ville være ulovligt. Det var ikke en ordlyd, jeg brugte på det tidspunkt overhovedet. Det var et spørgsmål om, at jeg prøvede at se, om jeg kunne fortælle, hvilke besværligheder og hvilke problemer, jeg syntes, der var i sagen. Jeg har ikke sagt til Line Skytte Mørk Hansen på det her tidspunkt, at jeg mente, at det, hun sagde til mig, var ulovligt.

Retsformanden:

Hvad sagde Line Skytte Mørk Hansen til de besværligheder, du redegjorde for?

Lene Linnea Vejrum:

Hun sagde, at vi skulle følge ordlyden i pressemeddelelsen, og at vi skulle gå i gang med at lave adskillelser. Men igen, det var ikke nogen lang samtale, vi havde, så jeg gik tilbage og ville drøfte det her med min organisation og med Henrik Grunnet. Så jeg var ikke i en situation, hvor jeg tænkte, at det var en drøftelse, jeg skulle tage med Line Skytte Mørk Hansen på det her tidspunkt.

Retsformanden:

Nu skal vi jo så fortsætte, men spørgsmålet er, om vi ikke lige skal holde pausen nu, for nu er klokken blevet 10.30. Så jeg tror, at vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Lene Vejrum, før pausen var vi i gang med den 10. februar og møderækken, og jeg vil godt lige gå tilbage til kl. 14.11, hvor den første pressemeddelelse kommer, på s. 263, og det er fordi, at jeg godt lige vil prøve at tidsfæste den første samtale lidt nærmere. Her får du kl.

14.11 pressemeddelelsen, og så ved vi, hvis vi ser på s. 256, at du får den næste, og det er en mailafskrift fra Ronya Habos mailboks. Men dér er der sendt en kl. 14.25, og vi har fået en forklaring fra Margit Sander Rasmussen for Rigsretten. Hun blev under afhøringen den 26. oktober 2021 (dag 19) spurgt om, hvad hun ved om de her telefonsamtaler, og der siger hun:

”Ja. Lene oplyste, at hun havde spurgt, om der var nogen undtagelsesmuligheder, fordi der var nogle af disse par eller familier, som var sårbare. Og hun havde spurgt, om vi fik nogen retningslinjer. Og det, vi fik tilsendt, var pressemeddelelsen en gang til. Og det var det.

Og det, jeg lige ville spørge dig ind til her, er: Kan den telefonsamtale, du havde først, have ligget mellem kl. 14.11 og kl. 14.25, sådan at du efterfølgende får tilsendt pressemeddelelsen igen?

Lene Linnea Vejrum:

Det mener jeg ikke. Jeg mener, at telefonsamtalen ligger, efter at Line Skytte Mørk Hansen sender mig pressemeddelelsen. Det er i hvert fald sådan, jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg ville bare lige være sikker på, at den ikke lå mellem, for I har i 2017 skrevet ”ca. kl. 14.30”, og jeg forstod dig, at det var sådan, I mente, at det måske var?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er sådan, vi genkalder det i 2017.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så vil jeg godt gå videre til en mail, vi har på s. 262. Det er den mail, hvor Line Skytte Mørk Hansen orienterer internt i departementet. Og der skriver hun også, at I har et møde samme eftermiddag, hvor I går i gang med at planlægge processen. Og som jeg forstod dig, var der måske flere møder den dag. Det vil jeg godt lige bede dig om og at komme ind på. Der var et møde før operatørerne, som jeg forstod dig. Men kunne du ikke give en beskrivelse af de møder, du husker, at I har internt hos jer i løbet af eftermiddagen?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg bliver nødt til at starte med at sige, at vi har møder over flere dage her i den kommende tid, så det her er ikke noget, der sker over én dag, men over nogle dage. Jeg kan ikke sige 100 % sikkert, om noget af det, jeg siger, hører til den 10. februar eller til dagene efter. Men vi har interne drøftelser om, hvordan vi skal tilrettelægge og se på de enkelte sager. Vi har allerede på det her tidspunkt en række oplysninger i sagerne. Vi har lavet høringsen tilbage i januar måned, og det er sådan set det, vi tager udgangspunkt i. Så der kender vi de sager, der er i spil, fordi dem har vi allerede kortlagt. Og der begynder vi at drøfte, hvordan vi kan dele sagerne op i nogle kategorier – hvilke sager, der med den nye beslutning, der er truffet, umiddelbart ville kunne ske adskillelse i, og hvilke sager vi skal indhente yderligere oplysninger i, og hvordan vi skal gøre det, herunder hvad vi skal se på i vores egne sager. Der er jo nogle

forsørgelsessager, hvor der vil ligge oplysninger om de pågældende. Der er nogle asylsager, hvor der vil ligge oplysninger om de pågældende. Vi drøfter, hvordan vi kan komme til at vide noget mere om de enkelte sager og også høre operatørerne om yderligere i sagerne. Så vi prøver dels at dele dem op i nogle kategorier, og dels at finde ud af, hvad vi har af oplysninger, vi kan bruge til at lave den her adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i Rigsretten fået følgende forklaring fra Margit Sander Rasmussen om mødet om eftermiddagen den 10. februar:

”Vi havde det her møde samme eftermiddag, hvor Lene Vejrum, Ditte Dankert, Kristina Rosado og jeg deltog, som jeg husker det. Det var på det møde, hvor jeg forklarede for Instrukskommissionen, at jeg kunne se på Lene Vejrum og Ditte Dankert, at der var sket noget ud over det sædvanlige ...”

Hun forklarede endvidere, at du refererede telefonsamtalen.

Kan du prøve at genkalde dig det her møde om eftermiddagen? Hvad der skete, om det er rigtigt, at det var jer fire, der var der, og hvad I talte om?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det også, som at det er os fire, der holder et møde, og jeg refererer sandsynligvis telefonsamtalen, og vi drøfter, hvordan vi skal gå i gang med det her arbejde, og hvem der skal gøre hvad i processen. Jeg kan ikke blive meget detaljeret i, præcis hvordan ordene falder i det møde, men vi drøfter overordnet, hvordan vi skal gribe processen an, og hvem der skal gøre hvad. På det tidspunkt er det som udgangspunkt en sag, der ligger i vores booking – altså dem, der flytter asylansøgere. Men da det er lidt ekstraordinært, har vi også Kristina Rosado, der skal hjælpe med arbejdet. Så det er Margit Sander Rasmussen og Kristina Rosado, der bliver sat til at stå i spidsen for det, der nu skal gå i gang.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og lægger I en strategi for, hvad der skal sættes i gang i den forbindelse? Jeg kan fortælle dig, at Margit Sander Rasmussen også har forklaret om det.

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg nævnte før, så lægger vi den strategi, at vi skal prøve at dele sagerne op. Vi har den grundholdning – jeg ved ikke, om man kan kalde det juridisk mavefornemmelse – at der vil være sager, hvor der ikke kan ske adskillelse. Men vi har ikke en grundig juridisk gennemgang af det på det tidspunkt, og derfor taler vi også om, at der ville være sager, vi skal kigge nærmere på, og som skal lægges fra. Men om det lige præcis sker den 10. eller 11. februar ... det er noget, vi drøfter ad flere omgange. Vi har flere drøftelser omkring det her. Jeg kan ikke sige, at vi lægger hele strategien den 10. februar. Det sker over nogle dage, at vi får drøftet, hvordan vi skal håndtere de her sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Margit Sander Rasmussen har forklaret følgende om strategien:

”... det hænger sammen med den strategi, som vi forsøgte at lægge den 10. februar, om, at vi ville adskille nogle få og så prøve på at få dialogen i gang igen med departementet.

Lene Linnea Vejrum:

Det er helt korrekt, at vi på det tidspunkt tænker, at vi skal prøve at se, om vi ikke kan få nogle retningslinjer, og vi skal også prøve at se, om vi kan komme i en nærmere dialog med departementet. Vi forventer på en eller anden måde, at vi kan påvirke den beslutning, som Line Skytte Mørk Hansen har kommunikeret over for mig. Da vi mener, at der helt sikkert vil være sager, der ikke kan ske adskillelse i, så vil vi også kunne komme igennem med at få det forklaret over for departementet. Men vi har ikke lagt nogen ... vi lægger strategien over dagene og i takt med, at de sager, hvor vi mener, at der ikke ville kunne ske adskillelse, dukker op, og vi snakker om dem. Men vi er allerede her meget bevidste om, at der vil være sager, vi

mener, der nok ikke vil kunne ske adskillelse i. Vi har ikke defineret dem på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu bruger du ordet påvirke departementet. Hvad ligger der i det? Havde I fået at vide, at I kunne spørge i departementet, hvis I var i tvivl?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det havde vi ikke fået at vide på det her tidspunkt. Men vi har løbende dialoger med departementet i forskellige sammenhænge. Så det var vores ønske, at vi kunne komme i dialog om sagen. Der var ikke på det her tidspunkt nogen, der havde sagt til os: ”Ring, hvis I har spørgsmål.” Men vi har normalt dialog med departementet om forskellige ting og forskellige sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg godt vil høre dig om, er: Er der på det her tidspunkt nogen, der har sagt til dig – Line Skytte Mørk Hansen, må det i givet fald være – at du kan række ind til departementet, eller at du kan række ind til Udlændingefædelingen, hvis I har spørgsmål? At hvis der er undtagelser, så skal I bare spørge?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det er ikke blevet sagt på det her tidspunkt. Det sker senere. Længere henne i sagsforløbet sker der forskellige ting, hvor vi får mulighed for at række ind mod departementet. I første omgang beder vi om retningslinjer. Det gør vi den 10. februar. Det mener jeg også, at jeg gør den 12. februar under en samtale med Line Skytte Mørk Hansen. Jeg skriver en mail den 16. februar, hvor jeg beder om yderligere retningslinjer. Der skriver jeg til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen og siger, at vi har nogle forskellige spørgsmål af juridisk karakter, og om det er Jesper Gori, vi skal tale med i den forbindelse. Det fører til et møde, som vi afholder den 22. februar. Der begynder vi at have en dialog med departementet. Langt senere i forløbet er det så, at vi holder flere møder og også kommer til at tale om de konkrete sager, som vi har taget fra, fordi vi mener, at det vil være i uoverensstemmelse med de internationale forpligtelser at adskille i de sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev ordet internationale forpligtelser nævnt den 10. februar under dine samtaler med ...

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det mener jeg ikke, at det gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kommer til den 22. februar – og også dagene længere henne i februar – lidt senere. Men jeg vil godt tilbage til den 10. februar. I har det her møde, vi lige har omtalt, og I lægger en strategi. Hvad sker der så herefter? Vi kan se, hvis vi går til s. 289 ... der sender du en mail til Lene Vejrum kl. 16.40, om at I har orienteret operatørerne om de nye retningslinjer, og at I er gået i gang med at skabe jer et overblik, og I har også igen her delt det op i de her grupper. Er det efter det møde, du har internt med Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen, at du nu giver den her opdatering?

Lene Linnea Vejrum:

Det er efter det møde, og man kan sige, at den her opdeling er jo sådan, som vi ser det, vi kan melde ind til departementet. Ved siden af det har vi den her drøftelse om, at vi skal holde øje med sager, hvor der ikke kan ske adskillelse. Men på det her tidspunkt oplyser vi Line Skytte Mørk Hansen om, at nu har vi meddelt operatørerne ... som jeg husker det, mener jeg også, at jeg sender den mail, vi har sendt til operatørerne, til Line Skytte Mørk Hansen. Det kan jeg ikke se i den her, men det mener jeg, at vi gør. Og så oplyser vi, at det her er den måde, vi har tænkt os at fordele på centrene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og i den mail, du sender her til Line Skytte Mørk Hansen, skriver du:

”Vi har nu orienteret operatørerne” ... og så anvender du ordlyden ... ”om de nye retningslinjer”.

Hvad er de nye retningslinjer?

Lene Linnea Vejrum:

Det er de retningslinjer, som Line Skytte Mørk Hansen har givet mig i telefonsamtalen, altså pressemeddelelsen og hendes udmelding om, at vi skal gå i gang med at adskille i henhold til pressemeddelelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er det, du henviser til her, når du skriver tilbage til hende? Det er simpelt hen, at de nye retningslinjer for dig er pressemeddelelsen og telefonsamtalen?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se, at hun skriver til dig kl. 17.42:

”Kære Lene

Tak for status.”

Men der er også nævnt en anden telefonsamtale den dag. Det er ca. kl. 17.30, tror vi, og hvis vi tager det på den måde, ligger den før den mail med ”Tak for status”. Er det dig, der ringer op igen til hende?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan faktisk ikke huske præcis den her samtale, og hvad den omhandler. Det kan være fordi, hun vil høre, om vi har orienteret operatørerne, for det var vi blevet bedt om. Men jeg kan faktisk ikke huske samtalen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men når du siger her, at det kan være fordi, at hun ville høre, om I havde orienteret operatørerne, er det så noget, du slutter nu? Eller har du en fornemmelse af, at du har talt med hende på et tidspunkt, hvor hun har spurgt dig, om I nu har orienteret operatørerne?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener, at hun skulle melde tilbage i systemet, når operatørerne var orienteret. Det er sådan, jeg husker det, men jeg husker ikke ordlyden af den her samtale.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går tilbage til jeres samtaler. Og bare for at være på den sikre side: Var det din opfattelse, at pressemeddelelsen og meldingen her var, at der ikke skulle gøres undtagelser? At den ordning, der nu skulle praktiseres, var undtagelsesfri?

Lene Linnea Vejrum:

Det var det, vi fik at vide den 10. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har jeg forstået dig ret, når du sagde, at du ikke fik at vide den 10. februar, at du kunne række ind til departementet, hvis I havde nogen spørgsmål?

Lene Linnea Vejrum:

Det er også korrekt. Det blev ikke sagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev der nævnt under de samtaler noget om Danmarks internationale forpligtelser eller konventioner?

Lene Linnea Vejrum:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Overvejede du på et tidspunkt her at bede Line Skytte Mørk Hansen om at give dig et eller andet på skrift på det her ud over en telefonsamtale?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg bad om at få yderligere retningslinjer. Og det gjorde jeg ved flere lejligheder i dagene efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad fik du af svar på det, når du bad om dem?

Lene Linnea Vejrum:

Den 10. februar fik jeg at vide, at der ikke ville komme yderligere. På et senere tidspunkt spørger jeg igen, og der får jeg i hvert fald at vide, at de ikke er under udarbejdelse endnu. Det er nogle dage efter.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 278 har vi en mail kl. 16.29 nederst fra Margit Sander Rasmussen. Den er til dig og med høj prioritet. Hvis vi går til næste side, s. 279, gives der et hurtigt overblik over de 27 par, hvor der er behov for at skille 21 samlevende par ad – og Margit Sander Rasmussen har også forklaret, hvordan ordet ”behov” skal forstås. Kan du huske, at hun er blevet bedt om at gøre det her? Og om det er nogle oplysninger, der eventuelt kan være givet videre, måske til Line Skytte Mørk Hansen i samtalen kl. 17.30?

Lene Linnea Vejrum:

Var det også den 10. februar?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er også den 10. februar.

Lene Linnea Vejrum:

Det kan godt være oplysninger, jeg har givet videre, men jeg kan ikke huske, at jeg har givet dem videre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lavede du på et tidspunkt, nemlig den 31. marts, en notits om orientering af styrelsen om pressemeddelelsen. Den har vi på s. 1515, og der har du skrevet, at:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Hvorfor laver du den notits den 31. marts?

Lene Linnea Vejrum:

På det tidspunkt har vi fået en forespørgsel fra Folketingets Ombudsmand, og vi er ved få journaliseret alt det materiale, vi har på sagerne, og i forbindelse med det er der kommet et eftersløb i journaliseringen. Som flere af os husker det, havde jeg skrevet en mail efter telefonsamtalen med Line Skytte Mørk Hansen, og den skal på sagen, tænker vi, men det viser sig, at der ikke findes sådan en mail, så jeg har kun orienteret mundtligt om samtalen. Det gør, at jeg beslutter mig for, at jeg så må skrive ned på daværende tidspunkt, hvad der foregik under telefonsamtalen, og så lægge det på sagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det en drøftelse, du havde på det tidspunkt med nogen i styrelsen – med din direktør eller andre – at du skulle lave et sådant telefonnotat?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg havde en drøftelse med dem, der sad og samlede materiale til ombudsmanden, om, at der manglede den her mail, som vi troede var der. Men jeg har ikke drøftet det med Henrik Grunnet. Jeg besluttede selv, at jeg måtte skrive et telefonnotat på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu tænker jeg, at Henrik Grunnet jo på det tidspunkt var fratrådt, så det har enten været med Anni Fode eller måske endda med Tanja Franck, men det kan vi komme tilbage til.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg drøftede ikke med min direktør, om jeg skulle skrive et telefonnotat.

Anne Birgitte Gammeljord:

Inden vi forlader den 10. februar, vil jeg godt vise dig en ...

Retsformanden:

Jeg har – inden vi forlader s. 1515 – lige et spørgsmål. Altså, i det her notat omtaler du kun én samtale. Hvad er baggrunden for, at du ikke omtaler, at der var to samtaler om eftermiddagen, som du har forklaret her i dag?

Lene Linnea Vejrum:

Det er, at det var essensen bag samtalerne, jeg beskriver. Jeg skriver ikke ordret, hvad der er sket i samtalen. Jeg skriver den samlede beskrivelse af, hvad de samtaler gik ud på i en meget kortfattet form.

Anne Birgitte Gammeljord:

Til det vil jeg så godt lige spørge igen: Der var tre samtaler, som du husker det?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, er der tre samtaler. Men den sidste – der kl. 17-et-eller-andet – kan jeg ikke huske indholdet af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så går vi til s. 7049. Det er fordi, at der i forløbet opstår et spørgsmål om en mail, som vi har set fra Henrik Grunnet, om hvad der er blevet sagt eller ikke sagt på koncerndirektionsmødet. Og der kan vi se, at vi har en mailkorrespondance – du er ikke med på den – men det er fra Kim Lunding til Ditte Kruse Dankert, hvor han skriver:

”Jeg husker HGs bemærkninger på direktionsmøde i samme retning efter koncerndir mødet.”

Og så kan man se, at der står:

”Ja, enig – der er intet overraskende i det.”

Og så er vi tilbage til mailen med ministerens indstilling, som vi havde på s. 248:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Det ser ud til, at Kim Lunding har deltaget i et direktionsmøde hos jer – sådan læser jeg i hvert fald hans mail på s. 7049 – hvor det også har været oppe efter koncerndirektionsmødet. Det behøver ikke at have været samme dag, men det kan have været et kommende møde i ugen efter. Har du nogen erindring om det?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det har jeg ingen erindring om. Men det kan nemt være blevet nævnt på et direktionsmøde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 297, får du en mail kl. 08.55 fra Anni Fode den 11. februar, hvor hun skriver:

”Kære Lene

Kunne jeg få kopi af ovennævnte – bare til almindelig orientering. Jeg synes, at det er interessant at se, hvad de skriver (glemte at bede dig om det g.d.)”

Og du skriver så til hende kort tid efter:

”Kære Anni

Pt. har vi ikke fået andet end pressemeddelelsen, samt en opringning.”

Var Anni Fode også involveret i nogen drøftelser, som du husker det? Gårs dato er jo altså den 10. februar.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke, at Anni Fode var inde i nogen drøftelser den 10. februar. Hun var ikke med til nogen møder, jeg deltog i. Men det er klart, at det var en speciel situation med pressemeddelelser og stor kritik af Udlændingestyrelsen for den måde, vi havde indkvarteret asylansøgere på. Så selvfølgelig var Anni Fode, der har været i Udlændingestyrelsen i mange år, også meget interesseret i den her sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hvad var det, der var så usædvanligt? Det var vel ikke det, at I fik kritik? Det fik I indimellem – tænker jeg – på den måde. Så hvad var det, der var så usædvanligt? Var det, at det var en pressemeddelelse og en opringning?

Lene Linnea Vejrum:

Det var, at der skulle ske adskillelse af samtlige mindreårige fra deres ældre ægtefælle eller

samlever. Det var specielt. Det var en speciel melding.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var det, der ligger specielt her. Så du siger, at man er optaget af det. Vicedirektøren er også optaget af, hvad det er for en melding, der er givet.

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det var vi alle sammen optaget af.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at der var et møde i departementet med Uffe Toudal Pedersen den 11. februar. Kan du huske det møde?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg godt huske. Det var også et specielt møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det må du godt uddybe. Og du må også godt fortælle mig, hvornår du blev indkaldt til det møde.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg tør ikke sige, hvornår jeg blev indkaldt til det. Men det var et specielt møde på den måde, at vi får oplyst, at Henrik Grunnet ikke længere skal være direktør i Udlændingestyrelsen. Det havde han selv fortalt os inden. Men Anni Fode, Morten Laursen og jeg bliver indkaldt til møde sammen med Uffe Toudal Pedersen og Line Skytte Mørk Hansen, og der oplyser Uffe Toudal Pedersen, at Henrik Grunnet skal stoppe som direktør.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og du sagde, at Henrik Grunnet havde fortalt jer det inden. Hvornår fortalte han jer det?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske præcis. Det er svært at tidsfæste det hele i forhold til hinanden. Men jeg er helt sikker på, at Henrik Grunnet havde fortalt mig det inden.

Anne Birgitte Gammeljord:

I kommer ind til mødet, og du siger, at Line Skytte Mørk Hansen også er med til mødet. Vender I tilbage til den telefonopringning, du fik dagen før, og pressemeddelelsen? Er det noget, I drøfter på mødet?

Lene Linnea Vejrum:

Det mener jeg ikke, at vi gør overhovedet. Jeg mener kun, at vi drøfter, at Henrik Grunnet skal stoppe, som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvor lang tid mødet varede?

Lene Linnea Vejrum:

Det er et kort møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik I nogen begrundelse for, at Henrik Grunnet skulle stoppe?

Lene Linnea Vejrum:

Kun en overordnet begrundelse om, at man havde opnået enighed om, at han ikke længere skulle være direktør – noget i den stil. Men igen, det har jeg også hørt fra mange andre, herunder Henrik Grunnet selv, så den præcise ordlyd kan jeg altså ikke huske. Men jeg kan huske, at vi kommer ind på Uffe Toudal Pedersens kontor og får den her oplysning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Samtidig sker der det, at Anni Fode bliver fungerende direktør, og så er der noget med, at du bliver udpeget som fungerende direktør i Anni Fodes ferie. Er det rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg synes ikke, at det er så formelt, at jeg bliver udpeget fungerende direktør. Jeg tror, at der bliver sagt noget i retning af, at jeg holder skansen, mens hun er på ferie, men det er Anni Fode, der er fungerende direktør. Men selvfølgelig skulle Anni Fode ikke aflyse sin ferie, fordi hun skulle være fungerende direktør i en måned. Det kunne vi godt håndtere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige forstå: Du har heller ikke nogen samtale med Line Skytte Mørk Hansen på vejen ud om, at ”det var godt nok en mærkelig telefonsamtale, vi havde i går eftermiddags” og ”har jeg virkelig forstået det rigtigt?” eller et eller andet? Der er ikke nogen drøftelse omkring det?

Lene Linnea Vejrum:

Nej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og heller ikke med Uffe Toudal Pedersen? Han siger heller ikke noget?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det mener jeg ikke, at han gør.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du rykkede Line Skytte Mørk Hansen, da du går ud ad døren, og siger: ”Hvordan går det med retningslinjerne?” Eller sådan et eller andet?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener slet ikke, at vi talte om den her sag på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 329. Der kan vi se en mail fra Line Skytte Mørk Hansen – du er ikke cc på den – til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen og nogle andre, hvor hun skriver den 12. februar kl. 15.18:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårige – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”

Der har været en samtale her, og jeg tror også, at du måske kort har været inde på den allerede. Samtalerne med Line Skytte Mørk Hansen – havde du flere af dem? Og blev du rykket for antallet?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg havde over en periode flere samtaler med Line Skytte Mørk Hansen, og der var også samtaler mellem andre medarbejdere – måske Anne Just – direkte til Margit Sander Rasmussen med anmodning om status og herunder at rykke for adskillelse. Og her giver vi i en status, og det er i den forbindelse, at jeg også igen spørger ind til retningslinjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du spørger ind til retningslinjer ... gjorde du også nogen indsigelser eller sagde: ”Det her er ikke i orden. Det kan vi ikke.”

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har i hvert fald spurgt ind til, hvornår der kommer nogle retningslinjer. Det var svært at have den her drøftelse med Line Skytte Mørk Hansen, som var meget bestemt i forhold til, at det skulle gå hurtigt, og at vi skulle adskille. Så jeg havde ikke nogen juridiske drøftelser med Line Skytte Mørk Hansen. Jeg siger til hende, at vi har behov for nogle retningslinjer, og hun får en status.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hun får også her en status om – for det er det, hun giver videre – at I ”skiller dem ad”. Og I har ingen retningslinjer, så hvordan hænger det sammen? Altså, hvad har du brug for retningslinjer til, når du er i gang med at skille dem ad? Jeg tænker ... kan man ikke bare skille alle ad? Det har man jo ikke brug for retningslinjer til.

Lene Linnea Vejrum:

Det er Line Skytte Mørk Hansens fortolkning, at hun skriver, at ”de skiller dem ad”. Men det er klart, at vi er i gang med at skille par ad på det her tidspunkt. Det er også den 12. februar, at de første par bliver varslet om adskillelse. Adskillelsen sker noget tid senere, men det er de første par ... så vi er i gang med at foretage adskillelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det gør I så uden retningslinjer?

Lene Linnea Vejrum:

Det gør vi uden retningslinjer, fordi det er de sager, hvor vi mener, at der ikke er noget særligt – det er par uden børn. Så ud fra den viden, som vi har på det tidspunkt, er vores opfattelse, at det vil være i overensstemmelse med de nye retningslinjer, og der er ikke noget, der gør, at det er sager, hvor vi ikke ville kunne foretage adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men jeg har forstået – og det kan være, at det er forkert, så må du rette mig – at der ikke er sket nogen partshøring eller noget som helst af nogen på det her tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Spørgsmålet om partshøring er et helt andet spor i den her sag. Det er et spørgsmål om, hvorvidt der er tale om faktisk forvaltning eller afgørelsessager. Og på det her tidspunkt er der ingen, der sætter spørgsmålstejn ved, at der er tale om faktisk forvaltning, som det i øvrigt også fremgår af notatet tilbage fra januar. Når man placerer asylansøgere på centrene, er det ifølge udlændingeloven faktisk forvaltning. Der, hvor vi første gang bliver i tvivl om det, er, da vi kommer hen til de første påbud, altså hvor de pågældende ikke følger vores beslutning om adskillelse. Der begynder vi at drøfte spørgsmålet om faktisk forvaltning. Jeg kan ikke sige, om der også har været en drøftelse helt tilbage i januar mellem navnlig Ditte Dankert og Jesper Gori, eller om den først ligger i slutningen af februar-marts, men det er først i den forbindelse, at vi begynder at tale om spørgsmålet om faktisk forvaltning over for afgørelsessager. Det betyder jo ikke, at det ikke stadig skal være sagligt, og at der kan være undtagelser. Alle de flytninger, vi lavede, skal jo være saglige og overholde dansk lov, uanset om det er faktisk forvaltning eller ej.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der tænker jeg, at når de skal det, så skal man jo have nogen oplysninger. Man kan jo ikke bare flytte folk?

Lene Linnea Vejrum:

Det havde vi også i sagerne. Det har vi også i andre flyttesager, hvor der ikke har været tvivl om, at det var faktisk forvaltning. Men på det her tidspunkt taler vi ikke om, at der skal foretages egentlige forvaltningsafgørelser. Det er noget, der kommer senere i processen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Margit Sander Rasmussen har for Rigsretten den 26. oktober (dag 19) oplyst om netop dette spørgsmål:

”... på en skånsom måde over for de mennesker, som det gik ud over. Vi drøftede også, hvem vi skulle sige fra over for, for Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum var jo enige med os.”

Og så svarer hun på et spørgsmål om, hvorvidt hun nævnte ordene Kodex VII over for Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert. Til det svarer hun:

”Ja, det gjorde vi.”

Og det er i februar måned. Hun siger det i forbindelse med det, der sker her. Har du en erindring om, at det blev nævnt over for dig og Ditte Kruse Dankert, at i hvert fald Margit Sander Rasmussen mente, at det var i strid med Kodex VII, det, der skete her?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har ikke nogen erindring om, at vi decideret diskuterede Kodex VII. Men jeg har godt kendskab til Kodex VII. Men jeg kan ikke huske, at vi har siddet og diskuteret Kodex VII på den måde, som det bliver sagt her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu var det ikke så meget om den måde, det bliver sagt ... har du en erindring om det, eller har du ikke en erindring om det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har ikke nogen erindring om, at vi diskuterede Kodex VII. Men vi diskuterede, at der skulle være undtagelser. Vi diskuterede nøje, hvordan vi skulle få talt med departementet om det. Vi havde drøftelser om, hvordan vi kunne

italesætte vores bekymring om, at der skulle være undtagelser. Den type drøftelser havde vi. Og det var det, der i sidste ende førte til – da vi fandt ud af, at der ikke kom nogen retningslinjer – at vi besluttede os for, at det, vi må gøre, er at vise de konkrete eksempler. For jo mere konkret det blev, jo tydeligere blev det, at der måtte være undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstår dig, var der bekymringer?

Lene Linnea Vejrum:

Der var bekymringer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og der var bekymringer for, at juraen ikke holder?

Lene Linnea Vejrum:

Det var der også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så ville I prøve at finde nogle eksempler. Og hvad var det så, I ville? Prøve en dialog og se, om I kunne formå departementet til at ændre deres opfattelse?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt. Og det ender også med, at vi får en dialog om fem helt konkrete sager, som vi forelægger først. Så sender vi alt i sagerne ind, og så får vi at vide, om vi vil prøve at sætte det op i en eller anden form for notatform, hvor vi beskriver, hvad det er, vi mener, der er problemet i sagerne. Og det fører så til et møde, men der er vi henne ved 8. marts. Men allerede fra de sidste dage i februar er der noget dialog mellem Ditte Dankert og Jesper Gori om, at vi har nogle sager, vi gerne vil forelægge. Og det ender så med mødet den 8. marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men for at forstå det rigtigt ... og det kan være, at jeg ikke har forstået det rigtigt, og så må du sige til ... men på det her tidspunkt er det jeres ønske at prøve at finde nogle sager, som I kan komme i en dialog med departementet om, så I kan prøve at få undtagelser, fordi det er en undtagelsesfri ordning. Er det rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Retsformanden:

Jeg har lige et spørgsmål. Du fortalte, at I var gået i gang med at foretage adskillelse af nogle af parrene. Og forstod jeg det rigtigt, at det var par, hvor der ikke var børn, som I koncentrerede jer om i den forbindelse?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt.

Retsformanden:

Og så er mit spørgsmål: Var det opfattelsen i Udlændingestyrelsen på det tidspunkt her, at det i alle tilfælde ville være i overensstemmelse med internationale forpligtelser at foretage adskillelse, så længe der ikke var børn? Eller kunne man forestille sig, at der også dér ville være situationer, hvor det ville krænke retten til familieliv at foretage adskillelse?

Lene Linnea Vejrum:

På det her tidspunkt var vores opfattelse, at det ville være i overensstemmelse med de internationale forpligtelser.

Retsformanden:

Hvad byggede I det på?

Lene Linnea Vejrum:

Det byggede vi bl.a. på de drøftelser, der havde været tilbage i januar måned, og at vi havde fået en klar melding fra departementet om, at der skulle ske adskillelse. Og den gik vi som udgangspunkt ud fra, var en lov... altså, at udgangspunktet var, at det, vi havde fået at vide – at der skulle ske adskillelse i de her sager – var lovligt, og så stod vi tilbage og mente, at der måtte dog være undtagelser, men at udgangspunktet om adskillelse var lovligt. Det var det, der var vores opfattelse på det her tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men skal det forstås sådan, at det ikke er en selvstændig vurdering, I foretager? I bygger jeres opfattelse på det, I mener, at departementet har sagt til jer – at det er lovligt at adskille alle?

Lene Linnea Vejrum:

Og på de drøftelser, der er i januar, hvor der også ligger en vurdering fra departementet om, at udgangspunktet er adskillelse, og så vender man det om og siger: Medmindre det er i barnets tarv ikke at blive adskilt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I foretager ikke nogen selvstændig vurdering af, om det, som departementet siger til jer, er rigtigt eller forkert?

Lene Linnea Vejrum:

Det gør vi jo på den måde, at vi mener, at det ikke kan ske i alle tilfælde, men vi laver ikke selv en lang juridisk udredning. Det er ikke normalt Udlændingestyrelsen, der sidder og laver den slags vurderinger. Det er vores departement, og det er også departementet, der i sidste ende i december kommer med en vejledning, hvor alle de her ting er udbygget og gennemgået. Men vi har ikke lavet en egen gennemgang af alle de internationale forpligtelser i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men der bliver jo adskilt par i den her periode, også den 25. februar?

Lene Linnea Vejrum:

Det forstod jeg ikke ... ja, altså, der blev adskilt par.

Anne Birgitte Gammeljord:

Også i den her periode? Hvis vi går til pareks-traktens s. 763 ...

Lene Linnea Vejrum:

Men jeg synes heller ikke, at jeg har sagt, at der ikke blev adskilt par.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg mener også par med børn.

Lene Linnea Vejrum:

Undskyld, det havde jeg ikke forstået. Jamen, det er rigtigt, at der også var par med børn. Da vi var henne ved den 25. februar, havde vi defineret de fem sager, hvor vi mente, at vi ville komme i karambolage med de internationale

forpligtelser. På det her tidspunkt var vores opfattelse, at der også ville kunne ske adskillelse af par, hvor der var børn. Men at der ville være nogle sager, hvor det ikke kunne ske, fordi der var andre forhold også. Det var den opfattelse, vi havde fået. Og det havde vi bl.a. på baggrund af den ordlyd, vi havde fra departementet. Og vi havde også haft et møde den 22. februar, hvor der ikke på noget tidspunkt over for os blev givet indtryk af, at der kunne være undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det møde kommer vi nemlig tilbage til, men det var bare for at sige til dig her, at den 25. februar ... det er det, vi har øverst her, det er fra Kristina Rosado til Lone Iversen ... der kan man se, at der er man ved at adskille to par, der begge har børn, og som er indrejst i 2015.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går tilbage til hoveddekstraktens s. 351, så har vi her en mail fra Margit Sander Rasmussen – og jeg beklager, at den er lidt svær at læse – og du er ikke cc på den. Men der skriver hun til Helle Jørgensen i Røde Kors:

”Hermed som aftalt en liste over de planlagte flytninger.”

Og der er vi altså ved den 12. april. Og på det her tidspunkt er der altså otte konkrete sager. Fik du forelagt, hvem der skulle adskilles, og hvad der var af oplysninger og grundlag for, at I kunne tage stilling til det her?

Lene Linnea Vejrum:

Vi havde lagt en plan for, hvordan sagerne skulle behandles. Jeg var ikke inde i alle sagerne. Der er nogle enkelte, jeg har været inde over, men de her konkrete sager har jeg ikke været inde over. Jeg vil sige, at jeg var inde over bl.a. de sager, der skulle ind til departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du erindre noget om, at I har taget de nemme sager først eller de lavthængende

frugter – det udtryk har vi også set fremme – at det var dem, I tog i første omgang?

Lene Linnea Vejrum:

Det er en anden måde at sige det samme, som jeg sagde før: Vi tog de par, hvor der ikke var børn allerførst, og så gik vi videre derfra. Det er en anden måde at sige det samme på, tror jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det ud fra en risikovurdering?

Lene Linnea Vejrum:

Sådan har jeg ikke tænkt på det tidligere. Det var jo fordi, at vi var i en periode, hvor vi tænkte, at der skulle komme retningslinjer, og at vi havde mulighed for at påvirke departementet. Så vi startede med de sager, hvor vi mente, at her kom der i hvert fald ikke til at kunne ske undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når jeg spørger dig, er det fordi Henrik Grunnet for Rigsretten har forklaret i går, at det var en risikovurdering. Sådan at forstå, at her var der ikke børn, så der var ikke en stor risiko for, at I greb forkert.

Lene Linnea Vejrum:

Sådan kan man også vælge at se på det. Jeg har aldrig tænkt på ordet risikovurdering før. Men det er klart, at det var de par, hvor der ikke var børn.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og I tænkte ikke ...

Retsformanden:

Undskyld, jeg skulle lige ...

Lene Linnea Vejrum:

De par, hvor det var mindst indgribende, kan man sige.

Retsformanden:

... det, jeg lige ville spørge om, som ligger i forlængelse af det, jeg spurgte om før ... jeg skal bare lige have fulgt op på det. Det, du sagde, da jeg spurgte dig, om det var jeres opfattelse i styrelsen, at man godt kunne adskille

par, hvor der ikke var børn, uden at det var i strid med internationale forpligtelser ... der henviste du til, at det bl.a. beroede på noget, I havde fået fra departementet i januar. Tænker du dér på det notatudkast, som I blev bedt om at kommentere på?

Lene Linnea Vejrum:

Det tænker jeg bl.a. på. Og på nogle generelle drøftelser, som jeg også ved, at der har været om, at rammerne for indkvarteringen er rigtig brede. Det er nogle drøftelser, vi allerede har tilbage dér. Vi har det også på et eller andet tidspunkt i det her forløb – ikke den 12. februar – men senere har Ditte Kruse Dankert og Jesper Gori nogle drøftelser. Jeg har faktisk også selv en samtale med Jesper Gori på et tidspunkt. Og jeg kan simpelt hen ikke tidsfastsætte, hvornår jeg har den her samtale. Men jeg har en samtale med Jesper Gori, hvor vi drøfter, at rammerne for indkvartering er meget brede. Altså at man faktisk kan beslutte som land – når der er den her midlertidighed, der er omkring indkvartering – hvor man vil placere folk. Et eksempel, der bliver nævnt, er, at man kunne have kvindecentre og mandecentre. Jeg tror ikke, at det er den samtale, jeg har, men måske en samtale Ditte Kruse Dankert har ... dér, hvor der kommer det måske lidt pudsige eksempel op omkring rødhårede, altså kunne man have centre, hvor man kun placerede rødhårede? Det er nogle af de eksempler, vi får, som er sådan lidt karikerede, men det var for at ... altså, der er meget brede rammer for, hvordan man kan indkvartere. Og det er jo det, der bl.a. ligger til grund for vores vurdering af, at vi ville kunne adskille. Men igen mener vi, at der må være situationer, hvor hensynet til navnlig de små børn og også familiens enhed ... i sager, hvor der er psykiske belastninger eller andet, der gjorde, at man ikke kunne blive indkvarteret. Men det var primært hensynet til de små børn, altså barnets tarv, vi tænkte på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men igen – også for at jeg kan forstå det – det er altså oplysninger, der kommer fra departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Det er oplysninger, der kommer fra departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det med kvindecetre og mandecetre og hårfarve osv. er også oplysninger, der kommer fra departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Det er jo for at karikere. Det er eksempler på at sige, at det altså er meget brede ... Vi har jo nogle drøftelser – bl.a. har jeg den drøftelse med Jesper Gori, som han selv kan huske – hvor han prøver at forklare mig, at det er meget vidtgående, hvad man kan ... og så som et karikeret eksempel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men tidsmæssigt skal jeg lige forstå – og det kan være, at det var forkert – men jeg opfattede det sådan, at den samtale, du havde med Jesper Gori, lå efter det her forløb, og ikke før 10. februar?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det sådan, at det ligger efter. Jeg kan bare ikke tidsfæste samtalen, men den ligger i starten af 2016.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men kan du huske, at du i dagene her fra den 10., 11., 12. – og så er det weekend – og så den 14., 15., 16. februar taler med Jesper Gori om det her?

Lene Linnea Vejrum:

Hvis det er i den forbindelse, er det først efter den 16. februar, fordi der rækker jeg ind og spørger departementet – Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen – om vi kan tage fat i Jesper Gori i nogle sager. Men jeg kan simpelt hen ikke huske, om det er i den forbindelse, at jeg har den samtale. Men jeg ved også, at Ditte Kruse Dankert har en række samtaler med Jesper Gori. Det er sådan, at vi kender Jesper Gori rigtig godt. Jesper Gori havde været kon-torchef i Forsørgelseskontoret, inden han kom ind til departementet. Jesper Gori har på et

tidspunkt refereret til mig, og Ditte Kruse Dankert har været hans souschef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan godt gå til dér, hvor du siger, at du rækker ind. Det er den 16. februar, og det er på s. 381. Du sender en mail til Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen:

”Kære begge

Hermed den senest opdaterede liste over par i parforhold, hvor den ene part er under 18 år.

Vi er pt. i dialog med operatørerne omkring flytning af de par, hvor der er børn” – det var det, jeg nævnte lige før – ”Det rejser en række spørgsmål, som vi gerne vil drøfte med departementet.

Lykke, er det Jesper Gori vi skal tale med?”

Det er dér, du rækker ind, som du siger ... er det sådan, det skal forstås?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvad du fik af svar på den her? Når jeg spørger, er det fordi, at vi ikke har noget skriftspor.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det ikke. Men vi begynder i hvert fald at tale med Jesper Gori derefter. Jeg tør ikke sige, om Lykke Sørensen kunne have fundet på at ringe tilbage, eller om hun har sendt en sms eller ... det tør jeg simpelt hen ikke sige. Men vi begynder i hvert fald at tale med Jesper Gori herefter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi ved fra en anden problemstilling – som er ovre i departementet, og ikke hos dig – at Jesper Gori er på vinterferie på det tidspunkt.

Lene Linnea Vejrum:

Det er også korrekt, at vi har jo ... altså, det kan også være, at det er det her, der egentlig fører til

mødet den 22. februar. Men jeg ved, at Ditte Kruse Dankert også har drøftelser med Jesper Gori på et eller andet tidspunkt i det her forløb. Og så er det nok, fordi rigtig mange på det tidspunkt er på vinterferie, at det her fører til mødet den 22. februar. Men jeg kan ikke huske hvordan ... om det er Line Skytte Mørk Hansen eller Lykke Sørensen, der ringer tilbage. Men mødet den 22. februar er i hvert fald indkaldt af Line Skytte Mørk Hansen. Og både Lykke Sørensen og Jesper Gori deltager også.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det møde kommer vi til, for det forstår jeg nærmest er første arbejdsdag efter vinterferien. Det vender vi lige tilbage til. Inden vi når dertil, vil jeg godt tage dig hen på s. 365. Og det kommer sig af, at vi har en mail fra Anne la Cour Vågen i Røde Kors, og det er en intern mail i Røde Kors, som går på indkvartering af unge par, hvor den ene part er under eller over 15 år, og den anden part er voksen. Og der skriver hun:

”Kære alle

Jeg har talt med Lene Vejrum, vicedirektør i Udlændingestyrelsen, for at få nogle klare retningslinier for, hvordan vi indkvarterer par, hvor den ene part – som typisk er kvinden – er under eller over 15 år og den anden part er voksen.

US er på vej med retningslinier. Indtil de foreligger, skal vi gøre følgende:”

Og så har de nogle ting. Og så står der længere nede:

”Ifølge ministeriets beslutning skal parrene bo på hvert deres center. Hvis der opstår problemer i forbindelse med flytningen, skal parrene konsekvensvejledes som ved andre flytninger.

Der synes ikke at være en åbning for dispensationer, men vi sender en række eksempler på meget uhensigtsmæssige konsekvenser, som US vil forelægge ministeriet.”

Og så er der et eksempel. Kan du huske den samtale med Anne la Cour Vågen?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har under hele processen haft flere samtaler med Anne la Cour Vågen. I forhold til den helt konkrete samtale kan jeg ikke sådan lige sige, at det var den 15. februar, men jeg har helt sikkert haft den her samtale. Og ja, der kan man også se, at vi på det tidspunkt er ved at samle nogle sager, som vi mener, at der ikke kan ske adskillelse i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Som jeg læser hende, skriver hun, at:

”Der synes ikke at være en åbning for dispensationer ...”

Hun mener også – men det bliver jo min læsning – at den er undtagelsesfri, fordi ellers skal man jo ikke have dispensation.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt, at jeg sikkert har ... jeg har ikke brugt ordet dispensation, det er jeg helt sikker på. Jeg har helt sikkert sagt til hende, at vi på nuværende tidspunkt ikke har mulighed for undtagelser, men at vi prøver at finde sager, som vi kan drøfte med departementet med henblik på at få undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det ser vel egentlig også ud til på s. 365, at hun siger:

”... men vi sender en række eksempler på meget uhensigtsmæssige konsekvenser, som US vil forelægge ministeriet.”

Så det er som om, at det er hende, der får til opgave at sende nogle eksempler ind til jer?

Lene Linnea Vejrum:

Vi har jo ikke kendskabet til alt, hvad der foregår ude på centrene, så vi beder alle operatørerne om på forskellig vis ... Vi har jo dialog med dem alle sammen om, at hvis der er eksempler på sager, hvor det er meget problematisk, fordi der f.eks. er særlige omsorgssager eller særlige traumer eller andet, der gør, at det ville være forkert at adskille i de her sager, så vil vi meget gerne have det at vide. Og det gør

vi på forskellig vis, altså får sagt til operatørerne, at de skal sende alt ind, hvad de har, i de konkrete sager, så vi har så dybt et kendskab til sagerne som muligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men hun slutter også af med:

”Den sag bringer vi videre, så ministeriet i hvert fald bliver bekendt med konsekvenserne af de nye regler.”

Så hun må have haft den opfattelse, at det er nye regler, der er på her, og så vil man gerne give konsekvenserne videre til ministeriet gennem jer?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er også i overensstemmelse med den måde, jeg ser det – med andre ord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skriver hun også, at I er på vej med retningslinjer:

”Indtil de foreligger, skal vi gøre følgende:”

Og så er der nogle konkrete eksempler. Hvad er det for retningslinjer, I er på vej med?

Lene Linnea Vejrum:

Vi er på vej med mere praktiske retningslinjer. Der er mange spørgsmål, der åbner sig, i og med at der skal ske adskillelse. Hvor skal man bo? Hvor langt fra hinanden skal man bo? Hvis der er børn, hvor skal de så være? Skal forældrene selv bestemme, hvem der vil have dem? Hvis der er anden familie i Danmark, hvor skal man så bo? Må man besøge hinanden, og hvor tit? Asylansøgerne har jo kun lommepege, som er med henblik på, at de kan få dagligdagen til at køre, men her har vi lige pludselig en ekstraudgift. Hvis man skal til at transportere sig mellem to asylcentre for at besøge hinanden, skal de have betalt transporten i den forbindelse. Der er mange forskellige praktiske spørgsmål, som vi skal have afklaret, og som operatørerne selvfølgelig helt naturligt spørges om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er de retningslinjer, hun nævner her, dvs. praktiske. Og det er dem, I kommer med den 1. juli, som jeg husker. Er det ikke rigtigt forstået?

Lene Linnea Vejrum:

Det er dem, der først ligger endeligt klart dér, men der er truffet forskellige beslutninger undervejs, som jeg husker det, bl.a. omkring det med kørsel ... at man formidler særlige midler til det, for ellers har man faktisk ikke mulighed for at besøge hinanden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går tilbage til den 12. februar, har vi på s. 317 en mail igen fra Margit Sander Rasmussen kl. 15.38, hvor hun skriver til dig og Kristina Rosado:

”Har i øvrigt genovervejet i forhold til parrene med børn:

Det vil nok alligevel være bedst for de små børn, at de bliver boende på det nuværende center med den ene forælder (sandsynligvis mor). Så vi alene flytter den anden forældre (sandsynligvis far).

Hvad siger I til det?”

Og på s. 319 er der også nogle af de her sager, og der siger du:

”Det er et fint snit ...”

Kan du prøve at sætte lidt flere ord på? Du vil måske også godt lige se en mail på s. 320. Det er igen en mail med Margit Sander Rasmussen, hvor hun siger:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Det ser ud som om, at der er en melding fra Henrik Grunnet – i hvert fald efter Margit

Sander Rasmussens opfattelse – om, at I skal have så mange forelæggelser som muligt. Kan du huske den drøftelse?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker, at vi drøfter det her med børn, og så er der i mellemtiden nogle forskellige tilkendegivelser, der gør, at vi er klar over, at det ikke vil være alle par med børn, som departementet vil acceptere, at der ikke skal ske adskillelse i. Derfor vælger vi nogle par ud, og det er de par, hvor vi mener, at der med sikkerhed ikke vil kunne ske adskillelse i de her sager. Og hvornår den drøftelse præcis er ... det er ikke mig selv, der har den drøftelse, men den bygger bl.a. på mødet den 22. februar, hvor der heller ikke er nogen åbning for undtagelser, som vi oplever det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi tager fat på mødet den 22. februar, kan vi se på s. 505, at der er en indkaldelse – den kommer den 18. februar – til det møde. Mødet er om:

”retningslinjer mv. om ”barnebrude””

Det er den indkaldelse, der ligger ovre i departementet.

Og hvis vi går til s. 405-406, har vi en mail, der starter nederst, fra Ditte Kruse Dankert til Kristina Rosado, og du er cc på den, hvor hun skriver:

”Kære alle

Med (stor) frygt for at være (virkelig) irriterende, når jeg blander mig fra distancen: jeg fik bare den tanke, da jeg læste mailen nedenfor (hvor jeg bestemte ikke synes, at der er noget, der ikke er berettiget), at departementet går helt i baglås, hvis vi sender den i den form. Flere af de ting, vi spørger til, går virkelig meget praktisk i detaljen, fx spm om 7/7 ordning, godtgørelse til transport, vægten af bedsteforældre, eneværelse osv osv. Vi kommer med åbne spørgsmål og kan virke nærmest indignerende/teoritiserende ;) Det er særligt de spørgsmål, der er sat op på pinde, jeg tænker på.

De vil nok nok studse selv over det berettigede spørgsmål om, hvem man skal indkvarteres med, når børnene under 4 år (som jeg husker det).

Jeg tænker også, hvilket er langt vigtigere, end hvad de vil synes om os, at det måske kan være usmart at spørge om nogle af tingene, frem for selv at lægge op til en linje og få den godkendt? Jeg tror bare, at vi kan få noget mere ud af det, hvis vi kommer med nogle svar frem for kun spørgsmål. Men det er svært helt at følge udviklingen i denne sag herfra (fx kender jeg ikke til indhold af det omtalte møde i går) så mine bemærkninger er helt umiddelbare. Og jeg er jo enig i, at det er rimelige spørgsmål, som de bør forholde sig til ...”

Og så er der nedenfor et forslag fra Kristina Rosado til dig og Margit Sander Rasmussen, hvor hun skriver:

”... udkast til en første mail til departementet med de punkter, som vi drøftede med RK” – det, går jeg ud fra, er Røde Kors – ”i går. Hvis I kan komme på mere, vi skal høre dem om, må I jo endelig sige til. Jeg forestiller mig umiddelbart, at vi i første omgang alene beder dem om at forholde sig til det generelle, hvorefter vi forelægger de konkrete sager i en separat mail. Lene, fik du svar på, hvem vi skal stile mailen til?”

Og der kan vi se, at i det udkast, der er lavet af Kristina Rosado, er der først henvist til ministeriets pressemeddelelse af 10. februar – det er bare en loyal gengivelse af det. Og så står der i andet afsnit:

”Indholdet af pressemeddelelsen giver anledning til en række overvejelser i forhold til, hvorledes adskillelsen af par, hvor den ene eller begge parter er mellem 15 og 18 år, rent praktisk skal foregå.

Dette gør sig navnlig gældende i sager, hvor parrene har fælles børn. Vi skal derfor bede ministeriet forholde sig til følgende:”

Og så er der de her praktiske punkter, som Ditte Kruse Dankert også er inde på. Men når man

går det igennem, ser det ikke ud som om, at I sætter spørgsmålstegn ved ordningen.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt. Det gør vi ikke i den mail. Vi beskriver uhensigtsmæssighederne, men måske – som Ditte Kruse Dankerts input også indikerer – er vi lidt bekymrede for at få smidt døren i hovedet. Vi beskriver de forskellige problemstillinger, vi ser, i forhold til at skulle adskille, og hvad det kan give af forskellige udfordringer. Længere nede står der også noget om børnenes trivsel m.v.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor var I bange for at få smidt døren i hovedet eller lukket døren?

Lene Linnea Vejrum:

Fordi i de forsøg, der på det her tidspunkt hidtil havde været på at spørge ind til – om ikke ordningen – så til retningslinjer og de bekymringer, vi kom med, fik jeg bl.a. selv en meget direkte tilkendegivelse af, at vi skulle adskille, og at vi skulle gøre det hurtigt. Så vi oplevede ikke, at der var nogen åbning for debat, og det er derfor, at vi prøver lidt strategisk med forskellige andre indgange til at få den her drøftelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går tilbage til s. 405, kan vi se, at du skriver:

”Kære alle

Lad os lige drøfte i morgen, hvordan vi skal høre dep. Jeg har en aftale med Lykke om, at vi lige taler sammen telefonisk om nogen af de udfordringer vi har – navnlig for at de kan målrette deres retningslinjer til os, som vi jo endnu ikke har set (læs, som de endnu ikke er begyndt at skrive).”

To spørgsmål i den forbindelse: Din oplysning om, at de endnu ikke begyndt at skrive, hvad baserer du den på?

Lene Linnea Vejrum:

Når jeg læser den mail nu, kunne det godt tyde på, at jeg har haft en snak med Lykke Sørensen

på baggrund af den mail, som jeg sender til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen, hvor jeg bl.a. spørger, om vi skal tale med Jesper Gori. Der kan det se ud som om, at hun har svaret på den telefonisk. Og der har jeg så igen spurgt ind til retningslinjer og fået at vide, at dem er de altså ikke i gang med at skrive på nuværende tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du under en samtale med Lykke Sørensen på det her tidspunkt har fået at vide, at I skal administrere i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser eller med undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se øverst oppe på s. 405 – og så er vi helt fremme i 2017 – at der er tvivl om, hvorvidt mailen bliver sendt. Det er Ditte Kruse Dankert igen, og der står:

”Ja, tror det blev oplægget til der første møde med dem. Mødet blev holdt hos Line, Lykke deltog (du, jeg, Line, Lykke, Kristina, Jesper). Talte faktisk med Kristina om netop dette møde i dag. Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles. Kan ikke huske, om det allerede var der, ministeren havde set de konkrete sager, vi havde spurgt til. Det var nok først næste gang. Jeg kan ikke huske, hvornår jeg skrev notatet med de konkrete sager.

Der var også et uformelt morgenmøde med Jesper hos mig ...”

Og så står der nedenunder:

”Kære Ditte

Er det en af dem, der aldrig blev til en mail til dep. fordi de hellere ville mødes med os?”

Hvad ligger der i det? Man kunne godt have sendt en mail til departementet og så få et møde med dem. Det hele behøvede jo ikke nødvendigvis at foregå på mundtligt plan?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg læser det, er det mailen nedenfor fra Margit Sander Rasmussen, som vi så før, som aldrig er blevet sendt til departementet. Det kan bl.a. være på baggrund af den drøftelse, som Ditte Dankerts mail gav anledning til. Og så har jeg øjensynligt haft en samtale med Lykke Sørensen, og den fører så til et møde. Hvordan Ditte Dankert fortolker den sag i 2017, kan jeg ikke lige svare på, men det er sådan, jeg læser det ... at det nok er endt med, at vi aldrig har sendt mailen, men i stedet blev det til mødet den 22. februar ... at vi har aftalt, at vi så holder et møde om vores spørgsmål den 22. februar. Altså, jeg kan ikke se, at der ikke kunne være blevet sendt en mail, men den er øjensynligt ikke blevet sendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg reflekterer bare over det, som du selv skriver den 23. maj 2017. Det er jo altså også et stykke tid efter, og det er den, som Ditte Dankert svarer på øverst. Men du spørger hende:

”Er det en af dem, der aldrig blev til en mail til dep. fordi de hellere ville mødes med os?”

Og det er egentlig den eftersætning, altså:

”... en af dem, der aldrig blev til en mail ... fordi de hellere ville mødes med os”

Og så er spørgsmålet fra mig bare: Var det sådan, at man hellere ville mødes med jer, end at I skulle sende mails?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har ikke en oplevelse af, at vi ikke måtte sende mails, men ofte ville det være nemmere at drøfte nogle ting på et møde end via mails. Men jeg kan godt se, at jeg kan lyde en lille smule indigneret dér i den formulering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, jeg ved ikke, om du er indigneret, men jeg tænker bare – hvis vi lige går til s. 406 – at det er jo egentlig en række meget relevante spørgsmål. Og der kunne man da synes, at det, for at

fremme drøftelserne på et møde, var meget rart, at alle havde noget at forholde sig til.

Lene Linnea Vejrum:

Men det kan nemt være, at vi har fået at vide: ”Lad os tage det på et møde først og så høre, hvad det er for nogle spørgsmål, I kommer med”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går til mødet den 22. februar. Hvad var det for et møde? Kan du sætte lidt ord på det? Nu ved vi jo her fra den mail, som vi så lige før øverst på s. 405, hvem der sandsynligvis deltog. Men du må godt lige forklare om mødet.

Lene Linnea Vejrum:

Mødet bliver holdt på Line Skytte Mørk Hansens kontor, og som jeg husker det, deltager Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og jeg fra Udlændingestyrelsen og Lykke Sørensen, Jesper Gori, og Line Skytte Mørk Hansen. Og jeg mener, at der deltager én mere fra Line Skytte Mørk Hansens afdeling. Jeg kan ikke huske præcis hvem, men måske Anne Just. Som man kan se, foregår det fra morgenstunden, lige efter vinterferien, og det har karakter af at være en lille smule uforberedt. Der ligger ikke nogen dagsorden, altså hvad det egentlig er, som vi skal drøfte på det her møde. Og vi kommer jo med henblik på bl.a. at drøfte de her ting og får ret hurtigt at vide, at det er lidt for konkret, og at vi selv kan prøve at lave et forslag til, hvordan vi vil svare på spørgsmålene, og så sende det ind som et udkast til en form for vejledning med de spørgsmål, vi stiller omkring det her. Så det er sådan set hovedelementet på mødet. Og det bliver et – som jeg husker det – ret kort møde.

På et tidspunkt under mødet prøver vi ... og det er så faktisk Kristina Rosado, der prøver at spørge lidt ind til ordningen. Det gør hun på den måde, at hun siger, at vi har overvejet, at vi synes, at det er mærkeligt, at man vil blive betragtet som ledsager for en mindreårig som voksen ægtefælle, men ikke kan bo på samme asylcenter. Og det spørgsmål bliver afvist ret klart med, at de to ting ikke har noget med

hinanden at gøre. Vi kommer ikke til at drøfte ordningen nærmere på det her møde. Efter mødet går vi hjem og siger: ”Nu må vi have de konkrete sager forelagt for departementet”, og vi drøfter så over de næste par dage, hvordan vi skal sende dem ind til departementet. Vi møder ikke nogen åbning for at komme til at drøfte ordningen som sådan på mødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem der førte ordet på mødet?

Lene Linnea Vejrum:

Det var primært Line Skytte Mørk Hansen, der førte ordet på mødet, men både Lykke Sørensen og Jesper Gori kan have sagt noget på mødet. Men det står ikke helt klart, hvad deres rolle var på mødet. Men vi sad der jo alle sammen i et lille kontor. Så det vil være underligt, hvis ikke alle har sagt noget på mødet, men det var Line Skytte Mørk Hansen, der sad for bordenden til mødet, hvis man kan kalde det sådan.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede undtagelser? I havde nogle konkrete eksempler, I gerne ville drøfte – altså ud over de praktiske ting med 7/7-ordning osv. – men havde I nogen oppe allerede her, hvor I godt ville have deres bemærkninger?

Lene Linnea Vejrum:

Dem havde vi ikke med til det her møde. Det var i dagene efter, at vi i første omgang begynder at tale med Jesper Gori, og derefter aftales det mellem Ditte Dankert og Jesper Gori, at vi skal sende sagerne ind til departementet. Det sker umiddelbart nogle dage efter det her møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg vil godt lige foreholde dig noget fra Jesper Goris forklaring her i Rigsretten den 12. oktober (dag 16). Og det er på spørgsmålet om mødet, nemlig om der var en lidt skarp tone under mødet, og om der var en meningsudveksling. Og der siger han:

”Ja, sådan husker jeg det, og jeg husker også, at Lykke Sørensen med nogen skarphed understregede: ”Det er sådan, det er. Det er altså vores vurdering, at der er tale om en lovlig

ordning. Den diskussion bliver vi nødt til at forlade, fordi nu er ordningen, som den er. Det er en lovlig ordning

Kan du huske, om den drøftelse er rigtig, og om Lykke Sørensen også udtrykte sig i en skarp tone under mødet?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg ikke huske. Men jeg kan huske, at vi gik derfra med en helt klar fornemmelse af, at det ikke var på det her møde, at vi kom igen med undtagelser. Men hvordan ordlyden faldt, kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på hovedekstraktens s. 578, at du kl. 15.20 den 22. februar skriver til Ditte Dankert og Kristina Rosado:

”Kære begge

På baggrund af dagens møde kan vi nu bede operatørerne høre om forældrene ønsker at deres barn/børn skal bingos mor eller far.” – og der skal nok stå: bo hos mor eller far.

Så du siger, at I kommer tilbage, som jeg forstår dig, med den melding eller den fornemmelse af, at der ingen undtagelser er. Det er vel så en konsekvens af dagens møde, at man nu bare skal stilling til, om børnene skulle bo hos far eller mor?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt. Og samtidig er vi stadig selv der, hvor vi mener, at der må være sager, hvor der skal ske undtagelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige forstå dig nu med den eftersætning. Det her ser nærmest ud til, at nu beder man operatørerne høre, hvad forældrene ønsker med hensyn til deres børn, altså hvor de skal være i den her adskillelisesperiode. Det må være fordi, at det spørgsmål sådan set nu er afklaret, ellers var der ingen grund til at spørge operatørerne ... altså at de skal bekymre forældrene nu og spørge forældrene, hvor barnet skal være. Det er en bekymring, når man siger det. Så det må være sådan, at efter dagens møde er I nu

klar over, at nu skal forældre med børn også adskilles.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt. Sådan læser jeg det også. Men jeg kan ikke huske præcis, at vi har den drøftelse på det her møde, men det viser mailen tydeligt, at vi har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det må man næsten tro, for ellers ville du ikke have skrevet:

”På baggrund af dagens møde ...”.

Lene Linnea Vejrum:

Det er jeg enig i.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg ved ikke, om det passer at gå til frokost nu?

Retsformanden:

Jo, vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Jeg har lige en bemærkning, inden vi starter igen. Den går ud på, at vi har fået at vide, at NATO’s generalsekretær kommer her i eftermiddag, og det betyder, at hvis vi gerne vil være ude af lokalerne, inden det foregår, og ikke blive lukket inde, er vi faktisk nødt til at holde i dag kl. 14.55. For kl. 15.05 er sidste frist for at komme ud, ellers skal vi vente måske en halv time på at komme af sted. Så vi er nødt til at holde kl. 14.55 i dag. Ja, men så værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak, så iler vi derudad. Lene Vejrum, før frokostpausen var vi lige omkring mødet den 22. februar. Og så ved vi, at der den 23. februar er et møde med operatørerne, hvis vi går til s. 621. Jeg ved godt, at du – som jeg forstår det – ikke var deltager i det møde. Hvis vi går videre til s. 623, har vi en side fra det materiale, der blev uddelt, som styrelsen har lavet til operatørmødet den 23. februar. De kommentarer, vi har her, er Røde Kors’ kommentarer. Vi har et

andet sted i ekstrakten et rent eksemplar, men jeg tror bare, at vi bliver på den her med Røde Kors først. Vi skal tilbage til s. 623. Der påpeges det indledningsvist:

”... at der pt. er mange FT spørgsmål (lokalt baserede og nærgående). US prioriterer 100% korrekte svar, frem for hurtige svar.”

Hvis vi går til den næste side, s. 624, så er der her en af de plancher, der er omdelt:

”...

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre”

Og så har Røde Kors skrevet ind:

”centrene må gerne ligge i nærheden af hinanden.”

Og så står der:

”...

- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn”

Og i Røde Kors-kommentaren:

”Par skal spørges hvem børn skal bo med (næsten alle er små børn)”

Og så står der:

”...

- Ethvert kendskab til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlever skal viderebringes til US (Forsørgelseskontoret)
- Kommunal underretning efter behov – som hidtil
- Er der tale om en mindreårig under 15 år ...” – og så er der noget andet.

Og herefter står der:

”...

- Retningslinjer fra US”

Og ud for det står der i kommentaren:

”US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet. Det er US ansvar at konventioner overholdes (også børnenes rettigheder). De forventer at retningslinje vil rumme at der kan dispenseres i nogle sager, så bekymringer om at skille familier ad skal rejses overfor US (om de kan dispensere og i hvilket omfang vides ikke endnu...)”

Og endelig står der i kommentaren:

”Minister skal i samråd d. 15. marts – inden da forventes nogle svar at være klar.”

Det, jeg ville spørge dig om i forhold til det her, var: Er det her et materiale – ikke Røde Kors’ bemærkninger, men planchen – som du har godkendt, inden det bliver anvendt?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske, om jeg konkret har godkendt den her planche, men jeg kunne nemt have haft den forbi min mailbakke til godkendelse. Det behøver jeg dog heller ikke at have haft.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men her den 23. februar, altså dagen efter, er der så en melding om, at der ingen undtagelser er, heller ikke hvor der er fællesbørn, og før på s. 578 havde vi også lige den mail med, at man begynder at skille par med børn ad, og at alle skal adskilles. Er det stadigvæk meldingen udadtil på det her tidspunkt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er meldingen udadtil. Vi har på det her tidspunkt ikke mandat til at sige andet udadtil, men vi arbejder jo stadig på de interne linjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 387 – så er vi ovre ved spørgsmål 630 – kan vi se, at du fra Anne Nygaard Just den 17. februar med høj prioritet får sendt

et udkast til besvarelse på spørgsmål 630. Og hvis vi går til s. 392, har vi spørgsmålet:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Og så er der svaret henedad, og der står bl.a. i tredje afsnit:

”... Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det er det spørgsmål, der bliver afleveret den 24. februar. Kan du huske, at du har været inde over det, og om det gav anledning til nogen reaktioner fra jer ude i styrelsen?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan faktisk ikke huske, at vi har været inde over andet, end at ... i mange af sådan nogle folketingsspørgsmål bliver vi spurgt ind til de faktuelle oplysninger, der er i svaret. Og jeg kan ikke huske det her konkret, men jeg kan huske, at vi, i forbindelse med at det bliver givet, bliver bekræftet i, at der ikke er undtagelser i forhold til adskillelserne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har talt med Henrik Grunnet om det?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det kan jeg ikke huske, at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Henrik Grunnet forklarede her for Rigsretten i går, at da han læste det, talte han med dig den 25. februar – altså dagen efter – hvor han kaldte på dig efter at have læst det, fordi det efter hans opfattelse cementerede situationen, og det gik fra meget vanskeligt til rigtig svært.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske den konkrete samtale, men vi havde flere samtaler om den her sag i løbet af perioden, indtil Henrik Grunnet stopper ved udgangen af måneden. Jeg kan ikke huske konkret, at vi havde en snak om det, men det kan vi meget nemt have haft.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis du vil lige gentage ... Du har læst det, og det gjorde, at der nu – efter din opfattelse – ikke var undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Det var ikke et svar, som gjorde, at der ikke var undtagelser. Det havde der ikke været på noget tidspunkt. Det beskriver det, som vi havde fået at vide i forvejen. Der kommer ikke noget nyt i det her svar.

Anne Birgitte Gammeljord:

I de samtaler, du har haft med Henrik Grunnet ... Han ophører den 29. februar. Og vi har forstået på ham i går, at han faktisk arbejdede til det sidste. Det var skudår, og derfor var det den 29. februar. Men var der en plan? Nu er du hans vicedirektør, og du skal være fungerende direktør i en periode. Drøftede I, eller havde I en plan om, hvordan I skulle håndtere det her på de indre linjer, og hvordan I kunne afbøde konsekvenserne?

Lene Linnea Vejrum:

Henrik Grunnet var orienteret om de ting, vi foretog os. Han blev også orienteret om, når vi havde været til møde i departementet, og herunder også, at vi ville bringe de konkrete sager ind til departementet. Det skete i forlængelse af mødet den 22. februar, at vi begyndte at have drøftelserne – først med Jesper Gori – og det var Henrik Grunnet selvfølgelig både inde over og orienteret om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men du havde ikke nogen drøftelser med Henrik Grunnet om, hvordan man nu skulle håndtere det her på de interne linjer? Altså, at I ikke adskilte alle med det samme, men at I tog de lavthængende frugter først, og at I så ville forsøge at bringe det ind og måske – jeg vil ikke sige, at I brugte ordet trods – men alligevel prøve at gøre noget andet i styrelsen, end ministeriet forventede af jer.

Lene Linnea Vejrum:

Jo, det kan godt være, at jeg ikke fik sagt det tydeligt, men det er det, jeg prøvede at sige: At det var jo det, vi valgte at gøre som strategi. Det var ikke at gøre det, vi blev bedt om, men at gøre noget andet ... netop at holde nogle sager tilbage, som vi ikke adskilte i, og som vi i stedet for ville bringe ind for departementet. Og det var noget, som Henrik Grunnet selvfølgelig også var inde over, og som vi drøftede i fællesskab.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Hvis vi går til forelæggelsen af de konkrete sager, kan vi se, at vi har en mail på s. 709. Det er den 26. februar. Det er altså to dage efter 630-svaret. Du skriver til Kristina Rosado og Nils Bak, at du lige har talt med departementet. Der har været en pressevinkel, men det er ikke det, du har talt om. Du skriver videre:

Min aftaler med departementet er, at vi samtidig med at vi sender de sager ind, som vi gerne vil vende med dem sender en ny status, hvor vi oplyser at øvrige (resterende) flytninger sker i næste uge – formentlig onsdag.”

Det, jeg godt vil spørge dig om her, er: Er det i den forbindelse, at I laver en udvælgelse af de konkrete sager, I gerne vil forelægge departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Det starter vi allerede med meget tidligere. Det er noget, vi gør løbende i processen. Det er noget, vi gør helt tilbage fra ... om ikke den 10. februar, så da vi begynder at se på sagerne. Der tager vi jo sager fra. Så det er ikke noget, vi

først gør på det her tidspunkt, hvis jeg forstår dit spørgsmål rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

I sagen har vi en mail fra Margit Sander Rasmussen – det er rigtigt, meget tidligere – hvor hun har 11 par, som hun egentlig gerne vil forelægge. Og vi ved, at I ender med at forelægge fem. Og ud af de fem har alle jo ikke børn. Det er fem forskellige sager. Der må være en udvælgelsesproces i forløbet. Hvordan kommer man fra 11 til 5, og hvordan vælger man de 5 ud, som er forskellige? Hvornår går den udvælgelsesproces egentlig i gang?

Lene Linnea Vejrum:

Den sker ikke på én dag, som jeg husker det. Det er i forbindelse med, at vi ser på parrene. Men der er en gruppe af sager, som vi går ind i, og dem drøfter vi nærmere, og der finder vi de fem par. Og det er rigtigt, at der er forskellige situationer. Der er en situation, hvor de pågældende er blevet gift i Danmark, som vi mener, må være en helt særlig situation. Og så er der tre par, hvor der er børn. I den ene sag er der faktisk to børn, og så har parret mistet et barn i hjemlandet i forbindelse med krig, og de er stærkt traumatiserede i den familie. Og så er der en helt særlig situation med et par, som tager sig af en niece, der har mistet sine forældre. Men præcis hvordan vi udvælger, er noget, som dem, der sidder med sagerne, kigger nærmere ind i. Og så snakker vi om det ... at det er de sager, som vi mener, er de sager, hvor vi ikke kan adskille.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kan vi gå til en mail den 2. marts på s. 764. Der har vi en mail fra jer ude i styrelsen. Det er fra Ditte Kruse Danker, og du er også cc på den, og det er i forlængelse af mødet ”i sidste uge”, altså mødet den 22. februar. Så er der en beskrivelse af enkeltsager, som I gerne vil have respons på.

Og hvis vi kigger på s. 765, har vi forskellige sager. Den her har jeg hos mig kaldt sag A, og det er et par, der er indrejst den 10. november 2015, og de har to børn. Og der er også nogle beskrivelser der. Hvis vi går til s. 767, har vi

par D, som jeg har kaldt dem. De er igen med ét barn. Og barnet – det gjaldt også en af dem, der var før – er født efter indrejse til Danmark, og de er også indrejst i november 2015. Og hvis man går til s. 776, har vi igen et par med to børn. Et af børnene er født efter indrejse. De er også indrejst i november 2015, og der er også en længere beskrivelse her. Hvis vi går til s. 780, har vi et par igen. Og det er dem med ægteskabet, men de er indrejst helt tilbage i 2014 og har et barn, der er født i 2016 efter indrejsen. Og endelig har vi på s. 781 et par, hvor det er sådan, at de tager sig af en niece.

De her fem par er meget forskellige i karakter. Der er nogle med børn. Der er nogle, der venter barn. Der er nogle, der er gift med dispensation. Er det fordi, at I prøver at få en form for retningslinje for, hvad det er for kriterier, der så i givet fald vil kunne anvendes, hvis man ikke skal adskille?

Lene Linnea Vejrum:

Der er to ting i det. Det ene er, at det her er de fem sager, hvor vi føler os sikre på, at der ikke ville kunne ske adskillelse. Og så viser de samtidig nogle forskellige ting, som vi har lagt vægt på i den forbindelse. Og det er alt fra, at der er nogle børn, der skal tages vare på, og at der er nogle ... der var f.eks. også en af kvinderne, der havde nogle meget svære traumer, og hvor kommunen er inde at vurdere, at hun ikke ville kunne varetage børnene alene, og at de kun ville kunne varetage børnene i fællesskab. Så der er forskellige kriterier, som vi har lagt vægt på. Og derfor bringer vi sagerne ind. Men det er selvfølgelig med henblik på, at det kan føre til at få nogle nærmere kriterier og nogle nærmere retningslinjer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, eller er det for, at det skal føre til, at ministeriet godkender, at der ikke kan ske adskillelse?

Lene Linnea Vejrum:

Vi ønsker selvfølgelig, at de godkender, at der ikke kan ske adskillelse i de her sager. Det er derfor, vi forelægger dem ... det er for at få lov til, at der ikke skal ske adskillelse i sagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Sådan har jeg faktisk også forstået det. Den 8. marts har I så et møde – det kan vi se på s. 908 – og det møde går jeg ud fra, at du også deltager i. Kristina Rosado siger, kan vi se her, at hun ikke kan deltage i mødet i morgen, men Ditte Kruse Dankert deltager. Kan du huske mødet? Og jeg kan sige til dig, at du laver et referat til Anni Fode, som vi har lidt senere på s. 929.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan godt huske mødet den 8. marts. Det er et møde, der foregår på Lykke Sørensens kontor, og ud over Lykke Sørensen deltager Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen i hvert fald også og så Ditte Dankert, Kristina Rosado og jeg selv. Og jeg kan ikke huske, om der eventuelt er andre fra departementet, der deltager – det er der muligvis. Så jeg kan godt huske mødet, og der forelægger vi de her fem sager og drøfter de fem sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går til s. 929, kan vi se de fem konkrete sager, som du siger, at I har forelagt, og de bliver kort gennemgået. Når du skriver kort her, kan man forstå det på forskellige måder ... men at det måske ikke var det, der fyldte mest på mødet?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det sådan, at det var en væsentlig del af mødet, at der skulle tages stilling til, hvad vi gjorde videre i forhold til de fem sager, vi havde forelagt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se, at du skriver, at:

”Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag.”

Og så er der en umiddelbar vurdering af, at det i sag 3 og 4, navnlig i sag 4, vil være konventionsstridigt at adskille. Men hvad var årsagen til, at de skulle vendes med Uffe Toudal Pedersen – altså departementschefen – senere? Hvorfor skulle departementschefen ind over at se, om man kunne adskilles eller ikke adskilles?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg forstod det og oplevede det, var det for, at vi ligesom fik en åbning for, at der kunne ske undtagelser, altså at vi fik et ja til, at de her sager var sager, hvor der ikke skulle ske adskillelse. Og det skulle departementschefen godkende.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det skulle helt op på departementschefniveau. Skal det forstås sådan?

Lene Linnea Vejrum:

Det er den opfattelse, jeg fik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige tage punkterne. Under pkt. 2 skriver du:

”De retlige konsekvenser. Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges for departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud. Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling.”

Hvordan skal det forstås?

Lene Linnea Vejrum:

Det skal forstås således, at det ikke får betydning for behandlingen af asylsagen – og i øvrigt det, vi tidligere også har talt om, omkring ledsagervurdering osv.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skriver du oppe under pkt. 1 på s. 929:

”Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Kan du huske, om I fik en tilbagemelding?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske selve tilbagemeldingen. Da jeg læste op i forbindelse med Instrukskommissionen sidste år, så det ud til, at vi på et eller andet tidspunkt har fået en eller anden form for tilbagemelding. Jeg tror ikke, at den er givet til

mig. Så jeg kan ikke huske selve tilbagemeldingen. Det ligger også noget længere henne i forløbet. Der sker i mellemtiden det, at der er samråd den 15. marts, og efter samrådet får vi en ny melding fra departementet den 18. marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se under pkt. 3 på s. 929, at der omkring "Vejledning til operatørerne" står:

"... Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen ..."

Her taler vi altså om vejledningen til operatørerne. Var det sædvanligt, at en minister skulle godkende en vejledning til operatørerne?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke i sådan en praksis. Det her er meget praktisk vejledning. Men det rejste også nogle mere principielle spørgsmål i forhold til f.eks., hvor langt man skulle bo fra hinanden. Og det var nogle af de ting, som ministeren også havde været ude at udtale sig om, altså hvor langt man skulle bo fra hinanden. Derfor var der nødt til at være en godkendelse af, at det, som vi besluttede i styrelsen, også var godkendt af ministeren. Så helt konkret skulle det godkendes af ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi endelig se, at der er kommet et brev på det her tidspunkt fra Røde Kors til Lykke Sørensen, og det kommer også ud til jer i styrelsen. Men der står så på s. 929, at:

"... Lykke vil forelægge for Uffe, at hun ringer til Anne og henviser Anne til at drøfte de konkrete sager samt vejledningen med US."

Der tænker jeg på: Hvilken vejledning kunne I drøfte med Røde Kors på det tidspunkt? I havde vel ikke nogen?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg tænker, at det er ... på det her tidspunkt efterspørger Røde Kors en vejledning, så det er den, jeg henviser til. Som jeg husker det lige

nu, må det være den vejledning, som Røde Kors efterspørger, som det selvfølgelig er bedre, at de drøfter med os end med departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se henvendelsen fra Røde Kors på s. 882, og den er stilet til dig. Kan du huske, om du har haft nogen drøftelser – mundtligt eller skriftligt – med Røde Kors? Hvis vi går til næste side, s. 883, kan vi se, at de her har en vurdering, og at de har en anbefaling. De udtrykker dyb bekymring:

"De mindreårige som adskilles fra ægtefælle udviser tegn på krise, faldende trivsel, for nogle af dem i alvorlig grad, og flere af de unges udvikling vurderes truet."

Kan du huske, om du havde nogen drøftelser omkring det med hende?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, jeg havde også flere mundtlige drøftelser, og det var der også andre i Udlændingestyrelsen, der havde. Det var ikke kun med Røde Kors, det var også med nogle af de andre operatører. Men Røde Kors havde faktisk flest af den her type sager – flere end de andre operatører. Men nogle af de her bekymringer kom fra en række af operatørerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var det bekymringer, der blev givet videre til ministeriet også?

Lene Linnea Vejrum:

Det var også bekymringer, man kendte til i ministeriet, både fordi vi har givet dem videre, men Røde Kors har også selv skrevet til ministeriet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men I har også givet dem videre? Det var egentlig det, jeg ville spørge dig om.

Lene Linnea Vejrum:

Vi har også givet bekymringerne videre.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lige før nævnte du selv samråd Z. Var du involveret i samråd Z?

Lene Linnea Vejrum:

Hver gang der har været samråd, er Udlændingestyrelsen blevet hørt ind til konkrete bidrag, f.eks. til nogle faktuelle ting eller andet. Og til dét samråd har vi også givet bidrag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se et af de konkrete bidrag, hvis vi går til s. 856. Der kommer den 4. marts fra Margit Sander Rasmussen til Anne Nygaard Just et opdateret bidrag til samrådspørgsmålet, og til brug for det skriver hun, at hun sender et notat om indkvartering af mindreårige med samlever og en opdateret liste over de aktuelle sager om mindreårige med ægtefæller og samlever. Og så knytter hun nogle bemærkninger til dem, der er på listen. Men der følger også det her notat med, og det har vi på s. 870. Det er et notat om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever. Der er først en gengivelse af, at børn er et ”særligt fokusområde”, og så står der, at udgangspunktet i forhold til samlivsforhold tager ”udgangspunkt i danske normer og regler”, og det har vi stiftet bekendtskab med før. Og så er der noget med kontrakterne med indkvarteringsoperatørerne. Og så nævnes det, at:

”Der har løbende fra tid til anden været eksempler på mindreårige asylansøgere, som er indrejst sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Og så er der noget med den skærpede underrettingspligt. Og hvis vi går videre til næste side, s. 871, har vi noget om:

”Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år”.

Og så er der konkret om nogle sager om de under 15-årige. Og på næste side, s. 872, er der:

”Ændret praksis pr. 10. februar 2016

Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar

2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Hvad er det for et notat, I lægger ved her? Altså hvis vi går tilbage til den 4. marts igen, det er på s. 856.

Lene Linnea Vejrum:

Det er et notat, der bygger på notatet helt tilbage fra januar måned, hvor vi beskriver praksis, som så er blevet tilrettet i forhold til de ekstra spørgsmål omkring de konkrete sager. Og så en meget, meget kortfattet beskrivelse af ny praksis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er faktisk en opdatering på jeres korte notat fra januar? Og så selvfølgelig tilrettet med de ændringer, I har foretaget efterfølgende, og så en kort beskrivelse af den nye praksis?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1400 har vi en mail, og det er aftenen før den 18. marts. Der kan vi se, at der er kommet en orientering til Ditte Kruse Dankert fra Jesper Gori, og så kan vi nederst se en oplysning om, at der kommer en officiel mail med samrådsmaterialet og opfølgning på noget, man har talt om, lidt senere. Og så har vi på s. 1415 den mail, der er henvist til fra Jesper Gori. Hvis vi lige går tilbage til s. 1400, kan vi se, at Ditte Kruse Dankert i den siger, at der skal laves et oplæg i nogle af de her sager inden påske. Kan du huske, om I nogen sinde fik lavet et oplæg i de sager, hvor der skulle ske adskillelse?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det husker jeg ikke. Og nu kan jeg ikke lige huske, hvornår påsken lå ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Undskyld, det er det afsnit, hvor hun siger:

”Hvis vi skal lægge os i forlængelse af dette (det skal vi jo ikke nødvendigvis), så er det 3 og 4, hvor vi i en orientering til dep chefen kan orientere om, at vi ikke vil adskille henset til de internationale forpligtigelser (inkl. stillingtagen til hvorfor adskillelse på samme center ikke er ”nok”) og så evt. sag nr. 2 og 1, hvor der kan lægges op til adskillelse men indkvartering på samme center (igen med angivelse af baggrunden for dette). Jeg ville tænke, at det var hensigtsmæssigt, at vi lavede oplægget i sagerne i morgen, så det kan komme ind inden påske – og så kunne adskillelse effektueres i den/de sidste sager.”

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker det, bliver der aldrig lavet en opfølgning på det, for der bliver ikke noget med, at man kan adskille på forskellige værelser på samme center. Og de pågældende par blev aldrig adskilt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tror faktisk, at to af dem bliver.

Lene Linnea Vejrum:

Af de to par her – 3 og 4? Det tror jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

De bliver besluttet adskilt, men de når det ikke, fordi det bliver udsat på grund af – tror vi – at ombudsmanden kommer ind i sagen.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener helt klart ikke, at parret, der er gift i Danmark, og parret, der har et barn, der døde, på noget tidspunkt er blevet adskilt eller forsøgt adskilt. Ikke de to par, det mener jeg ikke. Men det er rigtigt, at nogle af de andre par, hvor vi har fået at vide, at der kan ske adskillelse, så sker det ikke. Der var også et af parrene – som jeg husker det – hvor der sker adskillelse, fordi pigen ønsker adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er også rigtigt, det sidste i hvert fald. På s. 1415 har vi den her mail fra Jesper Gori. Nu er den ikke stilet til dig, men jeg går ud fra, at du også har set den og modtaget den på det tidspunkt. Er det korrekt?

Lene Linnea Vejrum:

Nu skal jeg lige se, hvad det er for en mail. Nu kan jeg se, hvad det er for en mail. Ja, den har jeg selvfølgelig set.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad er den udtryk for? Var det en opfattelse hos jer, at I nu fik nye regler eller nogle regler, I kunne arbejde efter? Hvad medførte den mail?

Lene Linnea Vejrum:

Den mail fastslår det, som bliver sagt under samrådet – at der kan være undtagelser. Og den beskriver, hvordan vi skal forholde os i forhold til sager, hvor vi mener, at der kan være undtagelser. Første gang vi får at vide, at der vil kunne være undtagelser, er på mødet den 8. marts. Så får vi under samrådet bekræftet dette, og så får vi den her mail om, hvordan vi skal forholde os, og at vi skal forelægge sager for departementet, hvor vi er i tvivl omkring forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, og at vi skal lave en indstilling til departementschefen i den type sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det din opfattelse, at I skulle forelægge for departementschefen, før eller efter at I traf afgørelse?

Lene Linnea Vejrum:

Vi skulle gøre det, før vi traf afgørelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det efter din opfattelse sædvanligt? Eller var det mere i tråd med det, du også havde fået at vide på mødet den 8. marts, hvor du har lavet et referat fra, og hvor der skulle forelægges for departementet og ministeren?

Lene Linnea Vejrum:

Det er ikke sædvanligt, at vi forelægger konkrete sager for departementschefen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad opfattede du var begrundelsen for, at I skulle ind og forelægge dem for departementschefen, før I traf en afgørelse?

Lene Linnea Vejrum:

Det var for at finde det snit, hvor man kunne foretage undtagelser, og det snit kunne vi ikke foretage i Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det skulle foretages i departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Det skulle foretages i departementet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Fik du nogen forklaring på hvorfor? Om det var et ønske fra ministerens side, eller hvad begrundelsen var for det?

Lene Linnea Vejrum:

Det har jeg ikke fået nogen forklaring på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lige et spørgsmål i forhold til samråd Z: Jeg tror, at du nævnte, at I dér fik at vide, at der kunne være undtagelser. Hvad var det for undtagelser, du husker fra samråd Z?

Lene Linnea Vejrum:

Situationen med kongebrevet bliver nævnt under samrådet. Der bliver sagt, at der kan være – jeg kan ikke huske ordlyden – undtagelser f.eks. i en situation, hvor man er blevet gift i Danmark.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er specielt kongebrevseksemplet, du husker?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er den, jeg husker.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kommer der en klage til Folketingets Ombudsmand. Og der har vi en mail den 28. marts fra Ditte Kruse Dankert på s. 1478 stilet til Anni Fode, dig, Kristina Rosado og Jens Vikner, hvor hun skriver:

”Jeg har tænkt lidt (meget) over vores udfordringer på denne sag. En ting er det med afgørelse eller ej.” – så det er hele afgørelsesproblematikken.

Og så er der noget med, om ombudsmanden vil kunne kritisere den manglende klagevejledning. I næste afsnit går hun videre og siger:

”Når jeg læser instituttets brev” – og det er fordi, at der er kommet et brev fra Institut for Menneskerettigheder på det her tidspunkt – ”så er der to ting, synes jeg, der er afgørende. Dels bliver det lidt forsimplet omkring det med tvangssagerne, som vi i deres optik "kan trække ud af ligningen" for derefter at vurdere resten. Jeg mener ikke, at vi på den klare måde har oplysninger, der giver os grundlag for at konkludere på tvang (også fordi ministeren jo har tilkendegivet tvang, også som noget kulturelt betinget). Og så er instituttet grundlæggende uenig med vores departement, fordi de jo antager, at det er uden betydning for indgrebets intensitet, at der "kun" er tale om en adskillelse i indkvarteringssituationen.”

Og så er der nævnt artikel 8. Kan du huske, at I drøftede brevet fra Institut for Menneskerettigheder på det her tidspunkt, og hvad jeres drøftelser gik ud på?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke detaljeret vores drøftelser, men vi havde drøftelser om hele spørgsmålet om indkvartering, og på det tidspunkt gik vores drøftelser rigtig meget på spørgsmålet om, hvorvidt der var tale om afgørelsessager eller faktisk forvaltning. Så det er det, jeg husker mest – det er vores drøftelser om faktisk forvaltning, og om det skulle være egentlige afgørelsessager. Og i øvrigt også, hvordan hjemlen i så fald skulle være, hvis det skulle være afgørelsessager. For efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., fremgik det af bemærkningerne, at der var tale om faktisk forvaltning. Så skulle man over i 3. pkt., hvor man snakkede om påbudssager ... i alle sager ... Var det så den hjemmel, vi skulle bruge for at gøre det til afgørelsessager, eller hvordan skulle vi gøre det? Eller var det indgrebets intensitet, der gjorde, at vi kunne kalde det afgørelsessager, eller hvordan skulle vi begrunde, at det var afgørelsessager?

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se, at hun også skriver i det tredjesidste afsnit på s. 1478:

”Så er der de fem sager,” – det var dem, vi talte om lige før – ”hvor jeg forstår på Kristina, at der ikke er sket adskillelse i de tre af sagerne, som vi talte om inden påskeferien. Vi må drøfte i morgen, om der er noget nyt der - fx om flere skal forelægges departementet ad. vurdering af konventionsforpligtigelserne. Jeg mener klart, at vi bør dele ansvaret for manglende adskillelse med departementet, omvendt tror jeg ikke, at vi får anden melding tilbage end den, at der bør ske adskillelse i hvert fald i disse tre sager (også). Jeg mener, at vi vil være helt udsat, hvis vi træffer afgørelse om ikke adskillelse i de tre sager, hvis vi ikke forudgående har hørt departementet om de menneskeretslige aspekter.”

Var det den ting, du også nævnte før, som I skulle forelægge for departementet? Og hvad mener hun egentlig her med at ”dele ansvaret”? Er det ikke et ansvar, I selv vil påtage jer?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg læser det sådan, at vi stadigvæk på det her tidspunkt – og Ditte Dankert bemærker her – kan få kritik for ikke at have adskilt i sagerne. Og det er vigtigt, at vi har gjort departementet klart opmærksom på, at vi ikke har foretaget adskillelse i de her sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du får en ny direktør den 1. april, Tanja Franck. Vi har en mail på s. 1507 fra dig til Tanja Franck. Den hedder i overskriften:

”Endeligt notat om driftsbudget 2016”

Men når du kommer længere ned, står der:

”Sagen ligger i Forsørgelseskontoret.

Det næste, vi skal have gjort i sagen, er afgørelse af de sidste sager, hvor der endnu ikke er sket adskillelse. Disse er vi fortsat ved at vurdere ift. internationale konventioner m.v.

Der er pr d.d. identificeret i alt 33 par ... Af disse er 21 par adskilt på forskellige centre ...”

Så er der en opremsning. Og så skal I have lavet et udkast til en vejledning til operatørerne færdig, og endelig har ombudsmanden en udtalelse, som I også skal svare på. Og så skal I have et møde.

Kan du huske forløbet her? Havde I et formøde, du og Anni Fode? Og havde I så et møde med Tanja Franck, som i givet fald ville være den 5. april? Det kan vi se på s. 1543.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har i hvert fald haft møder med Anni Fode, Jens Vikner, Ditte Dankert og Kristina Rosado, mens Anni Fode stadig var fungerende direktør, forud for at Tanja Franck starter. Og det var vigtigt for os, at vi ret hurtigt – og det her var jo dagen efter, at hun var startet – fik hende orienteret om sagen og fik forelagt de fem sager. Jeg tror nok, at hun syntes, at det var en smule overvældende at skulle tage stilling til det på andendagen. Men vi ville meget gerne have hende orienteret om den her sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Man kan se i den mail, som du sender den 4. april, at der er et notat om de fem sager. Og hvis vi går til s. 1545, kommer sagerne. På s. 1568 er der et notat, der hedder:

”Konkrete sager, hvor der skal tages stilling til forelæggelse for departementet”

Og der kan man se, hvis man går ned, at der i de konkrete sager er angivet, hvad departementet har ment i de forskellige sager. Under sag nr. 1 står der på s. 1568-1569:

”Departementet har i denne sag tilkendegivet, at der ikke antages at være problemer i forhold til Danmarks internationale forpligtigelser.

En eventuel forelæggelse af sagen bør være centreret om det spørgsmål, at parres to – snart tre børn – giver grundlag for en antagelse om et langvarigt samliv.

Departementet har i denne sag tilkendegivet, at der ikke antages at være forhold, der rejser spørgsmål om overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser.”

Og ligeledes nede i sag nr. 2 på s. 1569:

”Departementet har i denne sag tilkendegivet, at hensynet til det nyfødte barns tarv, jf. FN’s børnekonvention, ikke med afgørende styrke taler imod en adskillelse fra faren, under forudsætning af at moren aflastes på anden vis. Departementet har i denne sag desuden tilkendegivet, at der ikke antages at være forhold, der rejser spørgsmål om overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser.”

Så er der sag nr. 3. Hvis vi går til næste side, s. 1570, kan vi se:

”Departementet har tilkendegivet, at en adskillelse af parret muligvis kan udgøre en overtrædelse af FN’s børnekonvention som følge af hensynet til fællesbørnenes tarv, herunder navnlig henset til risikoen for omsorgssvigt af børnene som resultat af en adskillelse. Det er således en af i alt to sager (sag nr. 3 og sag nr. 4), hvor departementet har tilkendegivet, at man ikke bør adskille parret.”

Så har vi i sag nr. 4. Det er dem, der er blevet gift. Der er departementet enige i, at der ikke bør ske adskillelse. Og der henviser man til samrådet den 15. marts.

Og så er der endelig sag nr. 5 på s. 1571:

”Departementet har i denne sag tilkendegivet, at der ikke antages at være forhold, der rejser spørgsmål om overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser.”

Gennemgik I det her notat og de oplysninger på mødet, I havde med Tanja Franck?

Lene Linnea Vejrum:

Det gjorde vi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad betød det? Er det her et notat, I har lavet med departements tilkendegivelser, eller er det et notat, I har fået fra departementet?

Lene Linnea Vejrum:

Det er et notat, vi har lavet med departementets tilkendegivelser.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det tilkendegivelser, I har fået mundtligt hen ad vejen?

Lene Linnea Vejrum:

Det er ikke mig personligt, der har fået tilkendegivelserne, så jeg tør ikke 100 % sige, om vi har fået dem skriftligt eller mundtligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der blev nogen konklusion på mødet med Tanja Franck om, hvad I nu skulle gøre ved det materiale, I sad med her?

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg husker mødet, bad Tanja Franck om lige at få lov til at tænke lidt over sagen. Og så mener jeg, at hun på et senere tidspunkt tilkendegiver, at hun er enig med os i, at der i de fem sager ikke skal ske adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det blev drøftet med departementet, at de var enige i det, eller var det bare en beslutning nu, I selv tog?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan faktisk ikke fuldstændig genkalde mig, hvad der sker herefter med de fem sager, og det er muligvis, fordi det ikke er mig selv, der kører sagen derefter, men noget, der sker i Forsørgelseskontoret. Men jeg kan faktisk ikke erindre, hvordan de næste skridt i sagen foregår.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når det kører i Forsørgelseskontoret, ville det så være hos Ditte Kruse Dankert?

Lene Linnea Vejrum:

Det ville være hos Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. I forhold til ombudsmanden ... der sender du før mailen på s. 1533 også en mail tidlig morgen om udtalelsen til ombudsmanden. Og der skriver du til Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado:

”Kære begge

Det er en meget vanskelig sti, vi bevæger os ind på.

Jeg har skrevet en enkelt kommentar, men lad os tage drøftelsen yderligere på mødet med Anni og Jens.”

Lidt senere på s. 1539 har du en mail, denne gang til Anni Fode og Jens Vikner, og det er også med den her udtalelse, hvor du skriver:

”Til drøftelse på vores møde.

Der mangler pt. afsnittet om de praktiske forhold – det bliver indarbejdet.

Vi vil gerne drøfte hvor langt vi kan gå i vores fortolkning af de internationale forpligtelser.

Det er en vanskelig sag.

Derudover vil vi også gerne drøfte, hvordan vi skal beskrive vores dialog med departementet.”

Og det er egentlig det sidste, jeg gerne vil spørge dig til. Hvad var problemet med at beskrive jeres dialog med departementet i forhold til ombudsmanden?

Lene Linnea Vejrum:

Det var for at beskrive det retvisende og selvfølgelig på en måde, så vi gjorde det uden at udstille vores uenighed på en forkert måde. Altså, vi ville gerne gøre det retvisende og ordentligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 1658 ... det er dér, hvor du skriver, at du har indsat dine bemærkninger. Og hvis vi går frem til s. 1660, har vi nede under instruks en note 2, hvor der står:

”Det var ligeledes en del af instruks af” – og så er der streget noget ud – ”at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige

asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivforhold med en person, der opholder sig i Danmark.”

Og så er der en kommenterede note, hvor der skrives – og det kan være, at det er dig:

”Vi kan ikke skrive at det fremgik af instruks af 10 feb. da vi jo i en periode troede, at det var departementet, der ville skive retningslinjerne. Men vi kan godt skrive t det var en del af instruks.....”

Og så nedenunder igen:

”Er det rigtigt at nævne det her? Lykke lød til, at vi skulle skrive det sådan, synes jeg.”

Det er Ditte Kruse Dankerts bemærkninger. Var departementet på det her tidspunkt, hvor I sidder med jeres beskrivelse af hændelsesforløbet, også inde over, hvad det var, I skulle skrive?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener, at der har været et møde med departementet, hvor vi drøftede, at vi havde sagen, hvor vi skulle sende til ombudsmanden. Og derfor har vi sandsynligvis også drøftet – hvilket jeg heller ikke tænker er unaturligt – fordelingen af, hvem der skulle lave hvad i forhold til Folketingets Ombudsmand. Så vi har sandsynligvis drøftet sagen, muligvis på et møde.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1717 har vi en mail fra den 21. april. Der sender I til departementet – til Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen – jeres udtalelse i sagen, og I lægger også nogle bilag ved af forskellig art. På s. 1725 har vi så udtalelsen af 21. april til ombudsmanden. Når I her henviser til og bruger ordet instruks, er det så pressemeddelelsen og telefonopringningen, I henviser til?

Lene Linnea Vejrum:

Det er det. Der er gået noget tid her. På det her tidspunkt er man begyndt at bruge ordet instruks om telefonopkaldet og pressemeddelelsen. Jeg tør ikke sige, hvornår det sker, men det

sker på et eller andet tidspunkt i forløbet her, at man begynder at bruge ordet instruks.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1726 kan vi se, at der står nede under instruksens:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksens betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksens betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Ordet straks – var det dig, der satte det ind? Og er det sådan, som du husker det?

Lene Linnea Vejrum:

Det er i hvert fald sådan, som jeg husker det. Men om jeg har sat det ind, kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 1729 til slutningen, kan vi se i sidste afsnit:

”Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016 om den mundtlige instruks i sagen, og mail af 10. februar 2016 fra styrelsen til samtlige indkvarteringsoperatører, hvor operatørerne orienteres om ny praksis på området.”

Og hvis vi går til s. 1515, har vi det her notat. Det er det, der vedlægges?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og der kan vi se på s. 1731, i første afsnit dér, tredje linje nederst:

”... anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne ...”.

Så når jeg spurgte dig til ordet straks før, er det så fordi, at det i princippet er en gengivelse af det, der står i notatet her, som også står i brevet til ombudsmanden?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er jo den måde, man har skrevet brevet på. Det er ved at tage det materiale, vi har liggende på sagen. Men det er i øvrigt også sådan, at vi fik oplyst, at vi skulle gå i gang straks.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der har været et spørgsmål om, hvor ”straks” kom fra, så det er bare for lige at høre fra dig, at det også stod i dit telefonnotat. Så vil jeg lige gå over til s. 2418. Der har vi en mail fra Adam Khalik til Ditte Kruse Dankert, og der siger han det om partshøring, som man på det her tidspunkt er begyndt på. Og der lægger han ikke skjul på, at han mener, at det er udtryk for en klart ulovlig tjenestebefaling. Kan du huske drøftelser med Adam Khalik, eller har du hørt om hans holdning til, at der forelå noget ulovligt?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, jeg har også selv haft flere drøftelser med Adam Khalik, som i øvrigt også sad på et kontor meget tæt på mit. Da han starter – jeg mener, at det er i juni måned – lægger han ikke skjul på, hvad han mener om sagen tilbage i tid. Men på det her tidspunkt er der jo en ny praksis, kan man sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, der er en ny praksis på det her tidspunkt. Han har jo ... og den kommer vi lige til om et øjeblik ... men den her holdning, han havde tilbage i tiden, som han gav udtryk for over for dig, var det også en, der blev delt med Tanja Franck og med andre? Altså, den holdning, som han havde om, at det tilbage i tid var en ulovlig instruks eller tjenestebefaling?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg tør ikke sige, om han delte det med Tanja Franck, men han har også deltaget i møder med Tanja Franck. Det var sådan, at da vi begyndte på genoptagelsessagerne – altså da vi begynder at lave partshøring – er der nogle af sagerne, som vi også forelægger for Tanja Franck, i forhold til hvordan vi skal afgøre dem. På det her tidspunkt er der også kommet spørgsmål ind om betænkingsperiode, og der var spørgsmålet, hvor lang den skal være, og nogle af de spørgsmål vender vi med Tanja Franck, da det i sidste ende er hende, der er ansvarlig for, hvor vi lægger snittet i de her sager. Så om han i den forbindelse har sagt noget til Tanja Franck ... det er ikke noget, jeg kan huske ham sige, men det kan han godt have gjort.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævnte betænkingsperioden, og at den kommer ind på et tidspunkt. Er det dét, vi også har hørt omtalt som pusterum?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det opfatter jeg som det samme.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvornår kommer den overvejelse ind, som du kan huske det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske det konkrete tidspunkt. Det er noget, der sker i løbet af foråret, for i starten er meldingen, at man kan adskille under hele indkvarteringsperioden, da vi drøfter det med departementet. Og på et tidspunkt – og jeg tror, at det er, da vi kommer hen til genoptagelsessagerne – snakker vi om, at det skal være i en periode, og at vi skal genoptage igen. Altså, at selv om vi én gang har kigget på, om der fortsat kan ske adskillelse, skal man også med jævne mellemrum ind at se, om der fortsat kan ske adskillelse. Hvis f.eks. parret fortsat har et ønske om at blive indkvarteret sammen, kan det give anledning til, at man senere skal flytte sammen. I mange af sagerne er der sket det, at deres sag er blevet afgjort, og at de ikke længere er i asylsystemet, men der er nogle asylsager, der trækker ud i længere tid, og derfor skulle man ind at kigge på det med jævne mellemrum.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Jeg har ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Så er det forsvarerne.

René Offersen:

Ja tak. Jeg vil gerne bede Rigsretten om at gå til s. 178. Der har jeg tilladt mig at springe hovedkuldts ind i det notat, som vi kalder ministernotatet, og som I havde til udtalelse. Og det forstod jeg sådan, at på det tidspunkt, hvor det kom hos jer, var Ditte Kruse Dankert sagsbehandler – det var hende, der kommenterede på det – og du læste det igennem og kunne tilslutte dig det, der var lavet.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

René Offersen:

Hvis vi ser på s. 178 foroven, står der:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Og så kommer der nede i det fjerde afsnit det, som du blev spurgt lidt ind til, hvor der står:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Jeg forstod det sådan, at i forhold til den praksis, som I tager fat om ... eller omkring undtagelser efter den 10. februar ... der indgår det

her også i jeres overvejelser om, hvornår der skulle ske adskillelse.

Lene Linnea Vejrum:

Prøv lige at forklare, hvad du mener.

René Offersen:

Jo, det, jeg mener, er, at jeg forstod det sådan, at det her udkast til notat, som I havde modtaget, også indgik i det grundlag, I havde for de overvejelser, I gjorde jer, om, hvornår der var et undtagelsestilfælde, og hvornår der ikke var.

Lene Linnea Vejrum:

Alle de input, vi havde, og drøftelser med departementet, vi har haft, også på det her tidspunkt, indgår i baghovedet på os i forbindelse med den måde, vi vælger at administrere på.

René Offersen:

Ja, for hvis vi går lidt længere ned på s. 178, kan vi se, at der før pkt. ”4. Indstilling” står:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlevende, dvs. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Det, der står her – i det udkast til notat, der var – er, at hvis man er omfattet af undtagelsen, betyder det, at der skal ske adskillelse på samme center, men på hvert sit værelse. Er det noget, der siger dig noget?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har læst det i den her forbindelse, men det er jo ikke noget, som har nogen betydning senere hen. For vi bruger ikke notatet.

René Offersen:

Så det med at indkvartere på samme center på forskellige værelser er ikke noget, som I har overvejet?

Lene Linnea Vejrum:

Det er ikke noget, vi har overvejet. Det kommer op igen i marts måned, hvor der er den her drøftelse, som vi også så før – jeg mener, at det var mellem Ditte Dankert og Jesper Gori – hvor det kommer op igen, altså, om et alternativ til ikke at adskille par var at kunne adskille på samme center. Men det er ikke noget, vi har med i overvejelserne i Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar.

René Offersen:

Det vil jeg gerne gå til nu, for jeg forstod det sådan, at du den 10. februar taler med Henrik Grunnet, efter at han kommer tilbage fra departementet og er tilbage i styrelsen. I ministeriet var der koncerndirektionsmødet, som du fortalte, at du ikke husker, at han har fortalt dig noget om. Men Henrik Grunnet var her i går, og han fortalte to ting. Han forklarede, at de ting, som han havde oplevet dér, fortalte han dig om. Derfor vil jeg fortælle nu, hvad det er, for så kan det måske alligevel være, at du kan huske det. Han fortæller, at i forbindelse med koncerndirektionsmødet forlader departementschefen Uffe Toudal Pedersen mødet og kommer tilbage igen med et papir, hvor pressemeddelelsen er i udkast. Og så bliver der holdt et lille møde, eller hvad man skal kalde det, mellem Uffe Toudal Pedersen, Henrik Grunnet, Lykke Sørensen og formentlig Line Skytte Mørk Hansen. Og på det møde siger Uffe Toudal Pedersen ifølge Henrik Grunnet, at det bliver sendt ud uden omtalen af undtagelserne i pressemeddelelsen. Og så siger han til dem, der er der, at man skal sende sagerne ind – som de eventuelt viser sig – til departementet, og ”så må vi tage den derfra”.

Lene Linnea Vejrum:

Det har Henrik Grunnet ikke refereret over for mig.

René Offersen:

Han forklarede det to gange i går ... men det er ikke noget, du har hørt?

Lene Linnea Vejrum:

Det har jeg ikke hørt.

René Offersen:

Henrik Grunnet er i opsagt stilling her, og du taler med ham i hvert fald den 10. februar. Spiller han ikke længere nogen rolle i forhold til det her? Er der andre ting her i februar, og indtil han fratræder, hvor du har ham involveret i det?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har nogle enkelte samtaler med Henrik Grunnet. Der er ingen tvivl om, at Henrik Grunnet spiller en mindre rolle i de sidste uger, hvor han er i Udlændingestyrelsen, end han normalt ville gøre. Der er ting, han ikke går ind i. Men jeg har nogle samtaler med ham om det her. Bl.a. om det her med par med børn, som Henrik Grunnet lægger meget vægt på, at vi får kigget nærmere ind i.

René Offersen:

Hvad mener han så, at I skal gøre med de sager, der måtte være, med par med børn?

Lene Linnea Vejrum:

Dem ønsker han, at vi får forelagt for ministeriet.

René Offersen:

De her spørgsmål om undtagelser – om der skal være undtagelser efter de internationale forpligtelser, og om rækkevidden af undtagelserne – hvor ville de efter din opfattelse organisatorisk ligge forankret inde i departementet? Hvem havde det som sit område?

Lene Linnea Vejrum:

Når vi taler om selve spørgsmålet om de internationale forpligtelser, vil jeg tro, at det var den juridiske afdeling, der tog sig af det. Og det var også dér, vi havde haft dialogen om notatet i januar måned. Men selv om det var den vej, ville vi ofte få det via Line Skytte Mørk Hansens afdeling, fordi det var indkvarteringsområdet. Ofte var begge parter med – det var de også typisk til møderne her i starten. Det var først senere, at vi kun drøftede det med den juridiske afdeling. Det var, da vi kom meget længere hen i sagen.

René Offersen:

Vi omtaler den juridiske afdeling som Udlændingefdelingen – det er Lykke Sørensen og Jesper Gori bl.a.

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

René Offersen:

Og der er også samstemmende forklaringer fra departementet om, at de spørgsmål rent fagligt hører til dér. Du skriver til Lykke Sørensen og til Line Skytte Mørk Hansen på samme tid i en mail den 16. februar, som vi har set. Og så kan vi se, at mødet bliver aftalt til den 22. februar, hvor du sandsynligvis har talt med Lykke Sørensen. Det undrer mig lidt, at det ikke har været naturligt for dig at bringe det op i forhold til Lykke Sørensen og spørge til det, når det nu er noget, der trods alt fyldte meget. Det er hendes område i virkeligheden.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker simpelt hen ikke samtalen med Lykke Sørensen i dag. Jeg vil da også tro, at jeg har sagt, at vi havde nogle bekymringer – og det er derfor, vi havde mødet. Men jeg husker simpelt hen ikke samtalen.

René Offersen:

Vi har også haft Justitsministeriets kommitteerede Nina Holst-Christensen, som sidder med områderne med menneskerettigheder, inde at afgive forklaring. Ifølge hendes forklaring – som på de væsentlige punkter er samstemmende med Thomas Klyver, der var kontorchef i Justitsministeriet – bliver der afholdt et møde, formentlig den 12. februar om fredagen inden efterårsferien, mellem de to og Lykke Sørensen og Jesper Gori, hvor spørgsmålet simpelt hen er udmøntningen af retningslinjer, og hvad rækkevidden af undtagelserne skal være og sådan noget. Har du hørt om det på noget tidspunkt i det her?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det møde har jeg ikke hørt om.

René Offersen:

Hvis vi går til s. 929 for lige at have et støttepunkt, så har vi mødet den 8. marts. Jeg vil lige være sikker på, at jeg forstod, hvad du forklarede, rigtigt. For jeg forstod det sådan, at på det møde er det klart, at departementet også er af den opfattelse, at der skal være undtagelser. Og det, man drøfter her, er så nogle sager om rækkevidden eller hvordan?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, på det møde fremlægger vi de fem sager, som bliver sendt ind. Og allerede i dagene op til har vi nogle drøftelser om de fem sager, og vi bliver bedt om også at sende dem ind på en anden måde. Det ser vi jo som en klar åbning for, at vi kan komme til at drøfte mulige undtagelser. På mødet får vi så at vide, at man umiddelbart er enig med os i to af sagerne. Det er derfor, at vi går hjem fra mødet og tænker, at der nu er mulighed for undtagelser.

René Offersen:

Så på mødet den 8. marts er der to ting, når vi taler om undtagelser. Der er først: Skal der overhovedet gøres undtagelser? Og den næste problematik bliver umiddelbart, hvad rækkevidden af de undtagelser er. Og det, jeg godt lige vil have til at stå klart for mig, er: Den 8. marts, da I går hjem ... står det da klart, at man er klar over, at der skal være undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, med forbehold for at det skal forelægges departementschefen, så får vi at vide, at man er enig med os i, at i to af sagerne skal der ske undtagelser.

René Offersen:

Jo, men er det ikke næste led? Hvis jeg lige må prøve at vise dig noget andet, som du selvfølgelig nok ikke har set, men alligevel ... på s. 830-831, hvis vi kan gå dertil. Det er fra den 4. marts. Der har man fra departementets side produceret et bidrag til et beredskab til statsministeren. Og hvis du ser nederst her, har man skrevet:

”Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal

anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN's børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Selve teksten er oprindeligt forfattet af Jesper Gori og godkendt af Lykke Sørensen. Og det, jeg tænker, er, at det ville være mærkeligt, hvis de sidder i et møde den 8. marts og ikke grundlæggende har den opfattelse, at der skal kunne gøres undtagelser. Det, de skal forelægge for departementschefen, er så, om der konkret er grund til det ... altså af rækkevidden.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg er enig i, at vi på mødet bliver bekræftet i, at der kan være undtagelser.

René Offersen:

Så vil jeg gerne gå til forløbet omkring Folkeetingets Ombudsmand. Og der ligger det fast, at I begge, altså departementet og Udlændingestyrelsen, den 21. marts modtager klager fra ombudsmanden. Og så vil jeg gerne bede retten om at gå til s. 1488, hvor vi finder en mail til dig, der er sendt af Ditte Kruse Dankert, og der står, at det er et:

”Forsigtigt udkast til udtalelse til FOB, lad os vende den i morgen.”

Og hvis vi så går til s. 1489, kan vi se, at her begynder det her udkast til brev, og hvis vi går til s. 1490, kan vi se, at vi her har en overskrift, hvor der står:

”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”

Og så står der videre i teksten:

”Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om, at ingen

mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det var en del af denne instruks, at dette gjaldt uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der skulle adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige på dette tidspunkt allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af samme dato fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet den 10. februar 2016 samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf ville påbegynde varsling af flytninger i de pågældende sager, hvor mindreårige på tidspunktet var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlevere.”

Hvis man læser to afsnit længere nede, står der:

”Styrelsen gik desuden i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016.”

Og det, jeg hæfter mig ved her, er – og nu er det jo Ditte Kruse Dankert, der har skrevet det her første udkast, men det kommer til at gå igen, vil vi kunne se – at der skriver hun om en mundtlig instruks, og hun skriver ikke om pressemeddelelsen som en direkte del af instruksen. Siger det dig noget?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg skal ikke kunne sige, hvorfor det lige står på den måde, men en samlet del af instruksen var jo henvisningen til pressemeddelelsen.

René Offersen:

Ja, lad os prøve at gå til ... fordi den her var af 30. marts. Dagen efter skriver du så den her notits ...

Retsformanden:

Altså, advokat Offersen, i andet afsnit er pressemeddelelsen omtalt.

René Offersen:

Jeg læste også op og sagde det i forlængelse heraf ...

Retsformanden:

Jo, det er bare den måde, spørgsmålet bliver stillet på. Jeg synes, at det så måske beror på en forkert forudsætning.

René Offersen:

Vi kommer i hvert fald til at se, at det kommer ind på en helt anderledes tydelig måde senere. Hvis vi går til s. 1515, har vi din notits, og der står:

”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks ...”

Og så kunne jeg godt tænke mig, at du lige prøver at kigge nedad og selv peger på, hvor det fremgår heraf, at pressemeddelelsen – efter din forklaring – er en del af selve instruksen?

Lene Linnea Vejrum:

Det gør det allerede i anden linje. Mailen fra Line Skytte Mørk Hansen er pressemeddelelsen.

René Offersen:

Du skriver her, at du modtager mailen:

”... omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever ...”

Og så skriver du bagefter, at du så bliver ringet op. Men er det så fordi, at der står her med mailen vedlagt, at så er pressemeddelelsen en del af instruksen?

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

René Offersen:

Så kommer vi til spørgsmålet om undtagelser. Jeg kunne godt tænke mig at spørge dig: Den her notits skriver du til brug for Folketingets Ombudsmand – eller i anledning af hans henvendelse, i hvert fald?

Lene Linnea Vejrum:

I anledning af hans henvendelse. Ikke til brug for.

René Offersen:

I træffer først bestemmelse om senere, at I vil sende den med? Eller hvad?

Lene Linnea Vejrum:

Det rigtige er ”i anledning af”. I forbindelse med, at vi finder materiale til ombudsmanden, opdager vi, at der mangler en beskrivelse af samtalen.

René Offersen:

Yes. Hvis man så ser i den her notits, kunne jeg godt tænke mig, om du vil prøve at pege ud, hvor der står heri, at det fremgik af instruksen, at der ikke skulle administreres med undtagelser.

Lene Linnea Vejrum:

Det fremgår dels i pressemeddelelsen, og der står, at vi skal ... nu skal jeg lige se ... altså, det var på grund af henvisningen til pressemeddelelsen, hvor der står, at ingen mindreårige asylansøgere må bo sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det er henvisningen til pressemeddelelsen, hvor det jo står tydeligt.

René Offersen:

Så det er den angivelse, altså det første punktum, hvor der står:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige ...”

Heri ligger, at når pressemeddelelsen er vedhæftet denne mail, så fremgår det heraf, at så skulle det være en undtagelsesfri ordning?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

René Offersen:

Det bringer mig til ... det kan jo være sådan, at en undtagelsesfri ordning kan komme af – som du sagde på et tidspunkt om samtalen med Line Skytte Mørk Hansen – at når der står, at ingen

mindreårige må bo sammen, så laver man selv en slutning. Og så kan den også komme af, at Line Skytte Mørk Hansen skulle have sagt positivt til dig under den her samtale, at der ikke skal gælde nogen undtagelser under den her ordning. Det synes jeg er vigtigt – af flere grunde – at få helt klarhed om: Hvad blev der sagt om det fra Line Skytte Mørk Hansens side?

Lene Linnea Vejrum:

Altså, Line Skytte Mørk Hansen siger meget tydeligt, at vi skal administrere i overensstemmelse med det, der står i pressemeddelelsen. Hun bruger ikke ordene, at der ikke kan være undtagelser, for vi taler ikke om undtagelser på den måde. Hun siger, at alle skal adskilles, og at vi skal gå i gang straks.

René Offersen:

Jeg forstår godt det første ... fordi hun har fået sendt pressemeddelelsen, og hun siger, at man skal effektuere pressemeddelelsen. Men det er vigtigt at få helt klarhed om, hvorvidt hun aktivt, positivt siger til dig, at ordningen ikke omfatter ... altså siger hun med sine ord direkte til dig, at ordningen så ikke omfatter undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg mener ikke, at hun bruger ordet på den måde, som du siger det der. Men jeg er slet ikke i tvivl om efter samtalen, at jeg har fået at vide, at jeg skal gå tilbage og adskille i de her sager. Men hun bruger ikke ordene, som du siger det på den måde dér.

René Offersen:

Nej, men altså, når du siger, at du skal gå tilbage og adskille ... det skal du jo også. Altså, på det her tidspunkt tror jeg, at der i hvert er nogle i departementet, der har den opfattelse, at området for undtagelser er meget snævert. Så der kunne være en del at adskille uden videre. Der er bare en stor forskel på – i hvert fald for mig – om Line Skytte Mørk Hansen henholder sig til pressemeddelelsen, og du så gør din egen fortolkning af det – det kunne jo være, at I havde forskellige forståelser af det – eller om man fra hendes side taler direkte om, at der skal være undtagelser.

Lene Linnea Vejrum:

Nu kan jeg selvfølgelig ikke vurdere, hvad Line Skytte Mørk Hansen har tænkt. Men senere samme dag sender jeg tilbage til Line Skytte Mørk Hansen, hvad vi har sendt til operatørerne. Og der kan hun i hvert fald ikke have været i tvivl om, hvordan jeg har opfattet det.

René Offersen:

Hvis du har opfattet det sådan, at du siger, at der ikke skulle være undtagelser, kan jeg ikke forstå, at det ikke fremgår mere eksplicit af den notits, du laver. Du sidder her en rum tid efter og finder ud af: ”Hov, nu skal jeg have skrevet det ned, fordi jeg har haft en telefonsamtale den 10. februar med Line Skytte Mørk Hansen”. Og hvis det så klart er din opfattelse, at du dér har fået at vide, at det skal være en undtagelsesfri ordning – at det var det, der var indholdet – så synes jeg, at det er mærkeligt, at det ikke på en eller anden måde står anderledes klart?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har lidt svært ved at se den uklarhed, du ser. For mig står det ret klart, hvad det er, jeg mener, fordi jeg henviser til pressemeddelelsen.

René Offersen:

Jo, men den her notits beslutter man ... det var måske ikke meningen, da du laver notitsen den 31. marts ... men vi ved, at den kommer ind i brevet til Folketingets Ombudsmand, som anklagerne også viste. Den 21. april kommer den med i angivelsen. Og der tænker jeg, at hvis man afleverer den her til Folketingets Ombudsmand, kan han vel ikke umiddelbart læse ud af den ... han kan slutte nede fra pressemeddelelsen om nogle andre ting måske, men jeg synes ikke, at det for en tredjemand står meget klart, at du har fået en instruks med et sådant indhold.

Lene Linnea Vejrum:

Det tror jeg ikke, at jeg kan ... det skal ikke være min vurdering, tror jeg. Jeg føler mig ret sikker på, hvad der står, men om det kan læses anderledes af andre, kan jeg jo ikke vurdere.

René Offersen:

Jeg vil spørge dig: Da du skriver den, er der da andre, der læser den igennem for dig, inden du gør den færdig?

Lene Linnea Vejrum:

Det tvivler jeg egentlig på.

Retsformanden:

Advokat Offersen, når du nu afhører så intenst om denne her, synes jeg, at du lige skulle læse overskriften op, så vi får den med ... de tre linjer.

René Offersen:

Ja, det vil jeg meget gerne:

”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen”

Jeg skal lige forstå dit svar her til sidst. Du siger, at det kan du ikke huske, eller du siger, at du tror, at du selv har skrevet den eller ...

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det sagde jeg ikke. Jeg ved, at jeg selv har skrevet den.

René Offersen:

Men du ved ikke, om der er nogen andre, der havde læst den inden?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske, om der er andre, der har ... jeg tror ikke, at der er nogen, der har kommenteret på den. Altså, jeg har skrevet den, og så har jeg sendt den til journalisering på sagen. Om Ditte Dankert har læst den inden ... i den her intense ... det tør jeg ikke sige. Det kan hun måske næsten bedre huske, end jeg kan. Jeg kan ikke huske, om der er nogen, der har læst den. Men den har jo ligget på sagen derefter.

René Offersen:

På s. 1596 har vi her et udkast til en udtalelse til ombudsmanden. Det er den samme, som vi har set før, men den er nu af 7. april 2016. Vi kan

se, at udkastet er vedhæftet nede i bunden, og at du også er med i modtagerkredsen. På s. 1598 kan vi se, hvordan den ser ud den 7. april. Og hvis vi går til den 12. april på s. 1638, har vi fra styrelsen, at der er et møde med departementet den 12. april, som du også var inde på. Der er en tilsvarende mødeindkaldelse med den samme personkreds – eller nej, ikke med den samme personkreds, men – fra departementet omkring det her den 12. april. Det, vi så den 7. april, var den version, som lå umiddelbart før mødet. På s. 1658 kan man se, at det er den version, der ligger efter mødet. Der har du haft en mail med den version, og hvis vi går til den, der kommer inde på s. 1690 ...

Lene Linnea Vejrum:

Det der ligner ministeriets.

René Offersen:

Undskyld, det er på s. 1660. Her har vi fået en række ændringer. Det er de ændringsmarkeringer, der er lavet efter mødet. Der har vi oppe i det første afsnit med ændringer en beskrivelse af, at man har udsendt en pressemeddelelse. Det er et nyt afsnit, der kommer på dér først – du kan se, at de ændringer er markeret – og så kan man se nedenunder, at:

”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt, at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ...”

Det må i hvert fald være retvisende at sige, at pressemeddelelsen får en langt mere fremskudt placering her i instruksen, end den havde i det, som vi så fra den 7. april og tidligere. Og det er det, der kommer efter mødet med departementet den 12. april. Så vil jeg spørge dig, om du kan huske, om man på det møde har en drøftelse af beskrivelsen af instruksen?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det husker jeg ikke. Jeg husker ikke, hvordan den kommer ind, men jeg ser det som en præcisering.

René Offersen:

På de spørgsmål, der var fra anklagerne, forstod jeg, at du svarede, at det med at bruge benævnelsen instruks som omfattende også pressemeddelelsen var noget – hvis jeg forstod dig rigtigt – der kom hen ad vejen, og at det ikke var noget, der kom her i forbindelse med, at man svarede ombudsmanden?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, jeg husker ikke præcis, hvornår ordet instruks bliver nævnt første gang, men det er også det, der fremgår i vores eget første udkast, så det har ikke noget med mødet her at gøre i hvert fald.

René Offersen:

De ændringer, der kommer ind her – det har efter din erindring ikke noget at gøre med det, der bliver drøftet på mødet?

Lene Linnea Vejrum:

I hvert fald ikke i forhold til ... altså ikke omtalen som en instruks. Jeg tør ikke sige, om vi har været inde at drøfte helt konkrete formuleringer. Det kan vi udmærket godt have gjort, men jeg kan ikke huske det. Men jeg tror ikke, at ordet instruks opstår på det her møde.

René Offersen:

Nej, det gør det ikke. Det anvender man fra starten. Man anvender instruks og skriver mundtlig instruks, men der har pressemeddelelsen en noget mere tilbagetrukket rolle. Når vi ser på det her, kan vi se – med de ændringer, der kommer ind – at det første afsnit, der kommer ind i det her afsnit om instruksen, handler om pressemeddelelsen. Og så bagefter står der det med at effektuere den.

Lene Linnea Vejrum:

Som jeg ser det, er det de to ting i sammenhæng. Det er pressemeddelelsen og telefonsamtalen med Line Skytte Mørk Hansen, der giver en ...

René Offersen:

Det forstår jeg godt. Og det er også det eneste, der kommer den 10. februar. Det er slet ikke det, jeg sætter spørgsmålstejn ved. Og I har

brugt ordet instruks før det her. Men jeg siger bare, at man kan se, at der kommer ændringer efter mødet. Og det er ikke noget, du genkalder dig noget omkring fra mødet?

Lene Linnea Vejrum:

Det er det ikke. Og som jeg ser det, er det bare en præcisering.

Retsformanden:

Jeg vil lige minde om tiden.

René Offersen:

Jeg har ikke mere.

Retsformanden:

Du har ikke mere. Og advokat Mallet?

Nicolai Mallet:

Jeg har omkring 20-30 minutter.

Retsformanden:

Jeg forstår det sådan, at du har fået arrangeret, at du godt kan komme på fredag. Er det rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det vil jeg i hvert fald få arrangeret. Jeg tror ikke, at det er arrangeret på nuværende tidspunkt. Jeg har ikke haft mulighed for at arrangere det med nogen.

Retsformanden:

Men du kan arrangere det. Og det er vi glade for, fordi så vil vi høre, om du vil komme igen på fredag kl. 9, hvor vi fortsætter afhøringen. Og jeg vil også godt lige høre, om det kan give anledning til, at det næste vidne måske skal orienteres om, at vi muligvis ikke bliver færdige med hende, og at hun også skal kunne komme om mandagen, for det tilfælde at vi ikke bliver færdige. Godt, tak for i dag.

Retten hævet kl. 14.55.

Retsmøde den 5. november 2021 (dag 25)

Fredag den 5. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretær Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Fhv. vicedirektør i Udlændingestyrelsen

Lene Linnea Vejrum mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til advokat Nicolai Mallets spørgsmål. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Lene Vejrum, jeg har supplerende spørgsmål til dig i fortsættelse af den forklaring, du afgav i forgårs. Vi skal tilbage til telefonsamtalen den 10. februar 2016. Det er en meget central telefonsamtale, så derfor vil jeg

vil gå lidt mere i dybden med den. Og vi ved, at der er forskellige beskrivelser af det forløb, altså af den eller af de telefonsamtaler, der var mellem dig og Line Skytte Mørk Hansen. Jeg vil opsummere min forståelse af den forklaring, du har afgivet, og så stille dig nogle supplerende spørgsmål indimellem det. Du modtager i fortsættelse af den mail, du får med pressemeddelelsen, et opkald ca. kl. 14.30 den pågældende dag. Det er en kort samtale. Du får en klar besked. Der skal adskilles, og det skal gå hurtigt. Er det rigtigt husket?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det er sådan, jeg husker det.

Nicolai Mallet:

Du får den unisforståelige opfattelse under disse telefonsamtaler, at alle skal adskilles, og at der kun er pressemeddelelsen? Og jeg taler om de telefonsamtaler, som du rent faktisk kan huske, altså dem, der sker i relativ fortsættelse af hinanden.

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Er det sådan, at Line Skytte Mørk Hansen gennemgår pressemeddelelsen med dig? Går hun i detaljer? Siger hun, hvordan adskillelsen skal ske? At det skal ske f.eks. på forskellige centre så langt fra hinanden som muligt? Om det kan ske på samme center? Går hun i detaljer på den måde? Eller er budskabet bare, at de skal adskilles uden undtagelse?

Lene Linnea Vejrum:

Der er ingen detaljer på den måde i samtalen på det tidspunkt. Men jeg siger, at vi vil have brug for noget tid til at finde ud af, hvordan adskillelsen skulle ske. Derfor kan det ikke gå så hurtigt, som Line Skytte Mørk Hansen ønsker.

Nicolai Mallet:

Optager det dig, og bekymrer det dig, at det skal gå så hurtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er en af de ting, der bekymrer mig ... at der er en klar forventning om, at vi kan adskille meget hurtigt. Og det bliver også bekræftet i dagene efter, da vi bliver rykket adskillige gange.

Nicolai Mallet:

Ud over at beskeden efter din opfattelse går på, at alle skal adskilles, forstod jeg det også sådan, at der skulle gives besked til operatørerne, og at det også skulle ske hurtigt, altså samme dag. Er det rigtigt forstået?

Lene Linnea Vejrum:

Det er også korrekt.

Nicolai Mallet:

Dette med, at der ikke skulle gøres undtagelser – det var min kollega René Offersen inde på i forgårs – det bliver ikke sagt, men det er sådan, du forstår det. Er det rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg tror ikke, at vi bruger ordet undtagelser. Men der bliver sagt, at alle skal adskilles. Det er vel det samme.

Nicolai Mallet:

Ja. Og så den udtrykkelige henvisning til den pressemeddelelse, du lige havde fået, som jo er uden undtagelser. Sådan fremstår den.

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

Nicolai Mallet:

Du efterlades med en besked, som du opfatter som umisforståelig. Den bliver fremført kategorisk og kommanderende, forklarede du – i hvert fald kommanderende. Er det også rigtigt husket?

Lene Linnea Vejrum:

Det er også rigtigt husket.

Nicolai Mallet:

Jeg noterede også, at du ikke oplevede, at der var plads til nogen diskussion under de samtaler, som du havde i forlængelse af hinanden.

Men du får alligevel sagt noget med, at der kunne være nogle med børn, og der kunne være sårbare familier, som krævede nærmere overvejelse. Er det også rigtigt?

Lene Linnea Vejrum:

Det er også korrekt.

Nicolai Mallet:

Du står i en situation den 10. februar, hvor du ikke møder nogen lydørhed. I skal bare gå i gang. Når I samme eftermiddag skriver til operatørerne, at I varsler adskillelser i alle sager ... vi er i hovedekstrakten på s. 281 ... det er sidste sætning i andet afsnit, hvor der står:

”Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Altså, I varsler, at I vil varsle. Det er vel det, der fremgår her. Er det det samme, som at I hermed har truffet en afgørelse om, at alle skal adskilles?

Lene Linnea Vejrum:

På det tidspunkt har vi ikke truffet beslutning endnu om den konkrete sag. Så det kan du godt kalde det. Vi varsler, at der vil komme adskillelse i alle sagerne. Det er Udlændingestyrelsen, der beslutter adskillelsen. Så her varsler vi operatørerne om, at det vil komme til at ske.

Nicolai Mallet:

Vi kan måske gå til s. 280 også. Det er kl. 16.40. Det er en halv times tid efter den mail, der går ud til operatørerne. Der skriver du til Line Skytte Mørk Hansen – som du lige havde talt med et par timer forinden – og orienterer hende om det, I er nået frem til, og du sender også den mail, som er sendt til operatørerne. Kan du huske, om det allerede er i din første samtale, at du spørger til retningslinjer, altså om der kommer mere? Det er måske ikke så afgørende i virkeligheden, men hvis du kan, er det fint.

Lene Linnea Vejrum:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske. Men jeg vil mene, at det er den anden samtale, efter at jeg har talt med Henrik Grønnet.

Nicolai Mallet:

For lige at tage det med retningslinjerne først ... Når du har fået beskeden under den første samtale, hvad er det så, man skal bruge retningslinjer til? Hvad er det for nogle retningslinjer? Er det til operatørerne, eller er det til jer i forbindelse med de adskillelser, der nu skulle ske? Hvad skulle indholdet af sådan nogle retningslinjer være i oversigtsform?

Lene Linnea Vejrum:

Der er forskellige mål med retningslinjer, men de retningslinjer, som jeg beder Line Skytte Mørk Hansen om på dette tidspunkt, er retningslinjer omkring adskillelsen. Vi ved, at vi ikke mener, at der kan ske adskillelse i alle sager. Så det er min måde at prøve at få en tilbage melding fra departementet om, hvordan det skal ske, men også en måde at finde ud af, om der kunne være undtagelser. Men Line Skytte Mørk Hansen giver mig ikke nogen mulighed for at komme igennem med undtagelser den 10. februar. Der er lukket for at tage den drøftelse. Når jeg spørger ind til og fortæller, at der er sårbare familier, er tilbagemeldingen, at nu skal vi altså komme i gang. Det er lidt besværligt, at jeg stiller de her spørgsmål. Hun er meget kategorisk i at afvise at tale om de problemer, som jeg rejser.

Nicolai Mallet:

Men det er ikke begrebet ”undtagelser” ... det er de konkrete bekymringer, du fremfører, med sårbare familier og familier med børn, som du ikke møder nogen lydhørhed over for. Er det sådan?

Lene Linnea Vejrum:

Vi taler ikke decideret om undtagelser, fordi der simpelt hen ikke er så meget rum i samtalen til at stille spørgsmål til det, som jeg får at vide. Line Skytte Mørk Hansen er meget afvisende.

Nicolai Mallet:

Hun er afvisende i forhold til de bekymringer, som du fremfører ...

Lene Linnea Vejrum:

Hun er også meget kort for hovedet.

Nicolai Mallet:

Godt. Det er forstået. Nu har vi din forklaring. Vi har også Henrik Grunnets forklaring om, da du kommer til ham mellem de to første samtaler. En af jer har i hvert fald sagt, at du er bestyrtet, i chok og bleg i ansigtet. Samtalen efterlader hos Henrik Grunnet et indtryk af, at du i hvert fald er meget påvirket af den samtale.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg ville nok bruge nogle andre ord, men jeg var meget forundret.

Nicolai Mallet:

Kan du komme lidt nærmere, hvad det er, du siger til ham om samtalen, da du går ind til ham? For på det tidspunkt da du går ind til ham, er du den eneste, der har fået beskeden. Der er ikke nogen, der har været på medhør. Det er kun dig. Det er i hvert fald vigtigt for at kunne få afdækket forløbet omkring den meget centrale samtale, at vi får klarhed over, hvad det er, du fortæller ham, at du har fået at vide?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg fortæller selvfølgelig Henrik Grunnet om, at jeg har haft denne samtale med Line Skytte Mørk Hansen, og at jeg har fået – det havde vi alle sammen fået – pressemeddelelsen på det tidspunkt, og at vi skulle gå i gang med at adskille i henhold til pressemeddelelsen. Og det fører os til en snak. Jeg tror ikke, at Henrik Grunnet er så forundret. Og det fører så til en snak om, at det er et problem, hvis der ikke er undtagelser, men at vi må prøve at bede om at få nogle retningslinjer, og at jeg skal gå tilbage og tale med Line Skytte Mørk Hansen om, hvorvidt vi kan få nogle yderligere retningslinjer.

Nicolai Mallet:

Er det, hvad du siger til ham, eller er det, hvad han siger til dig?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker det som om, at det er det, han siger til mig. Men det er jo en samtale, vi har.

Nicolai Mallet:

Men her taler I om undtagelser. Altså, jeg prøver at gå så tæt på den her samtale som overhovedet muligt, og du må bare sige fra, hvis du synes, at det bliver for detaljeret.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan sige, at det er meget svært at huske, præcis hvordan ordene er faldet i en samtale 5 ½ år tilbage. Jeg kan huske, hvordan vi tænker, og hvad vi gør, men hvordan ordene er faldet, er altså meget svært at huske.

Nicolai Mallet:

Det er helt forståeligt. Siger han til dig – du var også kort inde på det i den tidligere del af din forklaring – at hans konklusion er, at der nu er etableret en ulovlig tilstand efter den samtale, som du har haft?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, vi bruger ikke ordene ulovlig på dette tidspunkt. Som jeg husker det, taler vi ikke om lovlig eller ulovlig. Vi taler om, at vi ikke kan gå i gang med at administrere, uden at der er mulighed for at lave undtagelser. Og Henrik Grunnet har – og det har jeg også selv – i den her forbindelse mest fokus på par med børn og par, der er sårbare.

Nicolai Mallet:

Var det også dit fokus under samtalen med Line Skytte Mørk Hansen?

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

Nicolai Mallet:

Er det hans idé under denne samtale, som du har mellem de to samtaler med Line Skytte Mørk Hansen – er det ham, der kommer på at foreligge konkrete sager for at få en dialog i gang eller få nogle retningslinjer ud af departementet? Var det ham, der kom med det? For jeg kan sige til dig, at han her i Rigsretten har forklaret, at departementschefen havde sagt på koncerndirektionsmødet, som han var til samme dag om formiddagen, at pressemeddelelsen ville få en noget absolut karakter, men at I så måtte forelægge enkelte sager for

departementet. Var det en idé eller mulighed, han kom op med, for at få skabt en vej ind til departementet om retningslinjer?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg husker ikke, hvordan idéen dukker op, men det sker under vores samtale, og i øvrigt også under mine samtaler med Ditte Kruse Dankert. Vi må holde nogle sager tilbage. Det er noget af det, som vi taler om i fællesskab i Udlændingestyrelsen. Og det sker også i dagene efter, hvor vi bliver klogere. Vi ved allerede på dette tidspunkt en del om sagerne, men vi får også mere at vide om sagerne i de kommende dage.

Nicolai Mallet:

På s. 316 kan du se en mailkorrespondance internt hos jer i styrelsen. Den starter fredag den 12. februar med en mail fra dig. Det er ikke så meget den, men om mandagen den 15. februar skriver Kristina Rosado, som har været inddraget i samtalerne den 10., 11. og 12. februar, til Margit Sander Rasmussen med kopi til Ditte Kruse Dankert og dig:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Så hun henviser til noget, som Henrik Grunnet har sagt i sidste uge, altså i ugen med den 10., 11. og 12. februar. Kunne det være under de samtaler, som du har haft? Altså, kan det være, at hun her refererer til noget, som du har sagt, som Henrik Grunnet har nævnt for dig under en af de samtaler, som du havde med ham den 10. eller i dagene efter?

Lene Linnea Vejrum:

Det kan det godt have været. Og Henrik Grunnet kan også talt direkte med Margit Sander Rasmussen. Det kan jeg ikke afvise.

Nicolai Mallet:

Eller med Kristina Rosado?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, eller med Kristina Rosado.

Nicolai Mallet:

Du har så den anden samtale med Line Skytte Mørk Hansen. Hvordan forløber den samtale, som du husker det? Og hvem ringer til hvem?

Lene Linnea Vejrum:

Det er meget svært at huske hele forløbet, hvad der ligger i den ene, og hvad der ligger i den anden samtale. Jeg husker det som to samtaler, og jeg tænker, at det er her, hvor jeg bliver mere konkret og netop beder om retningslinjer og måske går lidt dybere ind i, at det har konsekvenser for nogle, og at der også skal tages stilling til, hvad der skal ske med de par, der skal adskilles. Altså, hvor skal de hen? Det tror jeg også, at jeg får nævnt for hende i den samtale. Men igen, det er ikke nogen lang samtale. Det er en kortere samtale.

Nicolai Mallet:

Med hensyn til, hvor de skal hen ... Bare lige, så jeg forstår, hvem der har hvilket ansvar for hvad. Er det ikke jer og operatørerne, der skal finde ud af, hvor de sådan rent faktisk kan placeres, når adskillelsen skal ske?

Lene Linnea Vejrum:

Jo, det er Udlændingestyrelsens ansvar i tæt samarbejde med operatørerne, men det har også en betydning her. For hvor langt skal de pågældende f.eks. være fra hinanden ved en adskillelse? Måtte de bo på et center tæt på hinanden, eller skulle de flyttes langt fra hinanden? Og derfor havde det jo også en betydning. Og der var f.eks. nogle af pigerne, der havde børn. Der var det vigtigt at finde ud af, hvad der skulle ske med dem. Så derfor var det normalt, at vi også lige inddrog departementet i de beslutninger.

Nicolai Mallet:

Altså, hvor langt de skulle være fra hinanden, og hvem der skulle være sammen med børnene – det er noget, som departementet typisk skulle være inde over?

Lene Linnea Vejrum:

Ikke i en typisk situation, men i denne særlige situation var det noget, vi mente kunne være interessant for departementet.

Nicolai Mallet:

Hvis vi går til ...

Lene Linnea Vejrum:

Undskyld, men det var ikke primært den 10. februar, at vi snakkede om det. Det var også i dagene efter og bl.a. noget af det, der var genstand for det møde, som vi havde den 22. februar.

Nicolai Mallet:

Vi kommer til mødet den 22. februar. Vi går til s. 409 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Vi skal til det næstsidste afsnit. Det vil jeg godt læse op for dig. Der forklarede du i kommissionen følgende:

”Adspurgt, om hun overvejede at skrive til Line Skytte Mørk Hansen for at få bekræftet den ”instruks”, hun fik, forklarede hun, at hun den 10. februar 2016 ikke var et sted, hvor hun tænkte ”instruks” som sådan. Hun var i en dialog, men det var en dialog, hvor hun følte sig presset. Der var en dialog om, at der var kommet en pressemeddelelse, men at hun mente, at der var nogle forhold, styrelsen skulle tage hensyn til, som gjorde, at styrelsen ikke ”blot lige” kunne gøre det, de blev bedt om. Under den anden samtale, hun havde med Line Skytte Mørk Hansen, kom Ditte Kruse Dankert ind på hendes kontor. Hun husker ikke, om Ditte Kruse Dankert var til stede fra begyndelsen af samtalen, eller om hun kom ind under samtalen. I hvert fald overhørte Ditte Kruse Dankert noget af samtalen på medhør. Det ville have været naturligt, at hun fortalte Line Skytte Mørk Hansen, at hun slog medhør til, men hun husker ikke, om hun faktisk gjorde det.”

Det er ikke så meget det sidste, men mere det første. Altså, på det tidspunkt her den 10. februar under de samtaler, du havde med Line Skytte Mørk Hansen, tænkte du ikke som sådan, at du nu havde fået en instruks. Jeg forstår det sådan, at du havde fået en besked, som i

dine øjne lagde op til, at der skulle en dialog i gang, for man kunne ikke bare lige gøre det der.

Line Linnea Vejrum:

Vores strategi var jo, om vi kunne få en dialog i gang, fordi vores holdning var, at vi ikke kunne administrere i overensstemmelse med det, som vi havde fået besked om.

Nicolai Mallet:

Hvis vi nu ser på den situation, som du stod i, og hvis vi bliver ved den 10. februar om eftermiddagen, så havde du lige fået en besked om, at I skulle adskille alle. Du havde fået en besked om, at det skulle ske hurtigt. Kunne I gøre det efter din opfattelse? Adskille alle hurtigt uden videre?

Line Linnea Vejrum:

Nej.

Nicolai Mallet:

Når I ikke kunne gøre det, var det så praktiske forhold, der gjorde, at I ikke kunne gøre det? Altså, at der ikke var plads på centrene? Eller var det et spørgsmål om jura? Altså om hjemmel eller juridiske forhold om lovlighed?

Line Linnea Vejrum:

Der var forskellige forhold. Men der var også en række praktiske forhold og en masse viden om de pågældende par, som vi ikke havde. Vi havde rigtig meget viden på det tidspunkt, fordi vi havde haft høringerne af operatørerne helt tilbage i januar. Men vi havde brug for mere viden. Så det var både-og. Men der var mange praktiske forhold, som vi også havde brug for at få noget at vide om. Og så havde vi en grundopfattelse af, at vi ikke kunne adskille alle. Derfor havde vi også brug for mere viden om parrene. Men det var også praktiske forhold, fordi vi også havde brug for at finde ud af, hvad der skulle ske med de enkelte. Og det siger jeg også til Line Skytte Mørk Hansen.

Nicolai Mallet:

Når I havde en grundopfattelse af, at I ikke kunne adskille alle – og hvis vi nu ser bort fra de praktiske forhold – var det så et spørgsmål

om, at I ikke lovligt kunne adskille alle? Er det dét, du mener med det?

Lene Linnea Vejrum:

Det er det, jeg mener med det. Det er bare ikke den måde, som vi taler om det. Men det er jo bl.a., fordi vi er bevidste om både artikel 8 og om barnets tarv, hvad vi også allerede har vist tidligere i sagen ... at det er noget, der ligger i det juridiske bagehoved. Så vi er bevidste om, at der vil være situationer, hvor vi ikke mener, at man kan gøre det efter menneskerettighederne. Samtidig er det vores grundopfattelse, at når vi har fået denne melding fra departementet, så er udgangspunktet, at der kan ske adskillelse i disse sager. Det må være udgangspunktet, men vi har også samtidig en opfattelse af, at det ikke kan være i alle sager.

Nicolai Mallet:

Men det knytter sig altså til, hvorvidt man lovligt vil kunne gøre det i alle sager?

Lene Linnea Vejrum:

Det er korrekt.

Nicolai Mallet:

Det er bestemt ikke for at lægge nogen ord i munden på dig her, men det er, hvad jeg uddrager af det, jeg lige har citeret fra kommissionen, og hvad du har sagt her i Rigsretten. Jeg forstår det sådan, at du ikke som sådan opfattede det som en ulovlig ordre – altså en ordre om at gøre det her – men at der stadig væk var rum for, at I kunne overveje, hvordan I kunne få en dialog i gang med hensyn til at få lagt et snit for det her ... at få nogle retningslinjer frem.

Lene Linnea Vejrum:

Jeg havde fået en besked – ordre – om at adskille i alle sager, og det mente vi ikke, at man kunne, og derfor gjorde vi noget andet.

Nicolai Mallet:

Så er jeg nødt til at spørge dig ... Jeg ved så ikke, om det er det, du mener med det, men når man i din position får en ordre om noget, der er ulovligt, hvad er det så, man skal gøre efter de regler, der gælder?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan sige, at det jeg gjorde, var, at jeg gik til min direktør og drøftede, hvad vi skulle gøre ved denne situation, og det, vi bliver enige om, er, at vi gør noget andet, og at vi prøver at finde sager, som vi skal forelægge for departementet, så vi kan vise, at der vil være nogle sager, hvor der vil være undtagelser.

Nicolai Mallet:

Du og I – altså du sammen med din direktør og også i fællesskab med dine kollegaer – besluttede, at I ikke ville følge det, som du på en eller anden måde opfattede som en ordre?

Lene Linnea Vejrum:

Det er rigtigt.

Nicolai Mallet:

Havde du i øvrigt et godt tillidsfuldt samarbejde med Line Skytte Mørk Hansen helt generelt i den måde, du arbejdede på?

Lene Linnea Vejrum:

Vi havde rigtig mange samarbejdsflader, så vi arbejdede tæt sammen. Ja.

Nicolai Mallet:

Vil du betegne det som et godt og tillidsfuldt samarbejde?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg vil sige det sådan, at Line Skytte Mørk Hansen en gang imellem kunne være svær at være uenig med.

Nicolai Mallet:

Forstået på hvilken måde?

Lene Linnea Vejrum:

Hvis man havde en anden holdning end Line Skytte mørk Hansen, kunne det være svært at komme igennem med den.

Nicolai Mallet:

Hvad med Jesper Gori? Hvordan var dit samarbejdsforhold med ham?

Line Linnea Vejrum:

Jeg havde et godt samarbejdsforhold til Jesper Gori. Han havde tidligere været kontorchef i Udlændingestyrelsen og refererede til mig på det tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Tænkte du eller nogen af jer, der var omkring denne sag i styrelsen, herunder Henrik Grunnet, Ditte Dankert, Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen, at det måske kunne være en idé at række ud til ham i denne situation? Vi er stadigvæk ved den 10. februar, måske lige i dagene efter, hvor I fik opfattelsen af, at det, der blev sagt, egentlig godt kunne forstås som en ordre, men den vil de ikke følge. Men havde I i tankerne at gå til ham, når I nu havde et godt forhold, og når du havde et godt forhold til ham?

Line Linnea Vejrum:

Vi rækker rent faktisk ud senere i dagene efter ved, at jeg skriver en mail til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen og siger, at vi har nogle forskellige spørgsmål, som vi gerne vil drøfte, og jeg spørger, om det er Jesper Gori, vi skal tage fat i. Og så er det uheldigvis vinterferie, og derfor går der nogle dage, inden vi kommer i gang med den drøftelse.

Nicolai Mallet:

Så I tænkte, at han ville være den rette person at gå til?

Line Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske, præcis hvornår vi bliver så specifikke på det. Men det er naturligt at tale med Jesper Gori. Der har i hele forløbet også været uformelle drøftelser med Jesper Gori, senere i forløbet mellem f.eks. Ditte Dankert og Jesper Gori.

Nicolai Mallet:

Når jeg dvæler lidt ved det her, handler det om, at du lige har forklaret, at det godt kan være, at ordet ikke blev brugt, men at du på en eller anden måde opfattede, at samtalen og den besked, du fik fra Line Skytte Mørk Hansen, var en ordre om at gøre noget, som efter din opfattelse ikke var lovligt. Og når man får sådan en ordre,

er der jo forskellige reaktionsmuligheder. Og du har forklaret, hvilke tanker du og I gjorde jer, og hvad I så gjorde i den anledning, altså den strategi, som I lagde i den anledning. Men Jesper Gori har forklaret, at han faktisk ikke bliver klar over jeres opfattelse – din opfattelse – af samtalen før i begyndelsen af marts. Det er derfor, jeg måske lidt efterlyser en samtale med Jesper Gori eller Lykke Sørensen, som adresserer den opfattelse, som du får fra denne ganske voldsomme samtale, som du lige har haft med Line Skytte Mørk Hansen.

Lene Linnea Vejrum:

Vi er ikke i den tro, at andre dele af departementet har en anden opfattelse. Vi kender f.eks. ikke til de drøftelser, der har været. Jeg gør i hvert fald ikke. Og derfor er vi meget forsigtige med, hvordan vi skal få hul på snakken om at lave undtagelser. Vi er i den tro, at vi er lydhedsnægtende på dette tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Men du refererede i forgårs til en juridisk opfattelse i departementet, som I var blevet bekendt med. Det havde været på baggrund af drøftelser og på baggrund af notatet, som I fik i hørings den 29. januar, og som du havde læst, hvor det fremgår, at alle kunne adskilles, men hvor der trods alt var kriterier indbygget, og som jo var forfattet – for så vidt angår den juridiske del – af Jesper Gori. Så når du opfattede meldingen fra Line Skytte Mørk Hansen som – måske uden at sætte de ord på det – men som en ulovlig ordre, som I skulle reagere på, på en fornøftig og lovlig måde, så undrer det mig, at du siger, at du ikke tænkte, at man andre steder i departementet, f.eks. i Udlændingeafdelingen, som havde med jura at gøre, kunne have en anden opfattelse end Line Skytte Mørk Hansen. Tænkte du, at de var enige i, at der skulle gives en ulovlig ordre?

Lene Linnea Vejrum:

Det er en sjov måde, du stiller det op på. Jeg synes, at det er en lidt omvendt måde at sige det på. Jeg tror ikke, at jeg kan sige det på anden måde, end jeg egentlig har gjort, at vi tænker, at der må være undtagelser, og det må vi prøve at få igennem. Og det går vi så i gang med i de

kommende dage, og da vi er af den opfattelse, at udgangspunktet sådan set ligger fast – at det ville være lovligt at adskille i de fleste sager, men at der ville være sager, hvor der ikke kan ske adskillelse – så går vi i gang med dem, og så prøver vi samtidig at få en dialog i gang med departementet.

Nicolai Mallet:

Og det er med henblik på at udmønte den besked, som du har fået, på en måde, så den holder sig inden for lovens og de internationale forpligtelsers grænser.

Lene Linnea Vejrum:

Det er vores formål.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at I tænker, at I må håndtere den situation, som I er blevet sat i, bedst muligt og inden for lovens grænser?

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

Nicolai Mallet:

Men I tænker jo også andet. I tænker også, at I gerne vil vise, at I har forstået beskeden. For det fremgår af det, som I gør samme eftermiddag. Det var det, som du forklarede i forgårs. I orienterede operatørerne samme dag og kom hurtigt i gang med processen om adskillelse, sådan som det var blevet sagt. Og det gjorde I på en bestemt måde, som I har aftalt. Tog I de nemme sager først, altså de sager, hvor I mente, at adskillelse godt kunne ske lovligt?

Lene Linnea Vejrum:

Ja.

Nicolai Mallet:

På s. 316 er der øverst en mail fra Margit Sander Rasmussen mandag den 15. februar, hvor hun svarer på det, som jeg lige læste op, om det med at forelægge konkrete sager. Hun skriver:

”Ja, det er korrekt.

Jeg tog ”de lavthængende frugter” først, dvs. hvor ej børn og efter det oplyste ej gravid...”

Er det i overensstemmelse med den opfattelse, du også havde? Nu er det hendes ordvalg. Men I tog altså først de sager, hvor I mente, at der ikke var egentlige lovmæssige betænkeligheder knyttet til adskillelserne?

Lene Linnea Vejrum:

Det var udgangspunktet, og hvad der ellers måtte være af viden i sagerne.

Nicolai Mallet:

Du redegjorde for i forgårs, at I allerede havde viden om sagerne. Indhentede I yderligere viden om sagerne?

Lene Linnea Vejrum:

Vi aftalte, at vi også skulle kigge på, hvad der måtte være i eventuelle asylsager, der kunne være relevant, og også i indkvarteringssagerne, hvis der var det. Det er sådan – som jeg også forklarede forleden – at vi giver bl.a. kationer, hvis der er særlige forhold. Operatørerne kan selv bevilge lægebehandling til et vist niveau, som vi ikke nødvendigvis ved i Udlændingestyrelsen. Men hvis der er helt særlige forhold, vil der også ligge en sag i Forsørgelseskontoret, som det hed dengang. De sager skulle vi også kigge i. Og efter nogle dage spurgte vi også operatørerne om yderligere input. Der var også en meget tæt dialog med alle operatørerne i sagerne. De var meget interesserede i sagerne og bekymrede for nogle af familierne, og derfor sendte de, også af egen drift, forskellige oplysninger, som de mente var relevante.

Nicolai Mallet:

Det er meget vigtigt, det, du siger her. For jeg forstår det sådan, at I gjorde jer umage for at foretage en konkret og individuel behandling af sagerne, også i de sager, som Margit Sander Rasmussen betegner som ”de lavthængende frugter”, sådan at der i hvert fald er blevet set på alle de oplysninger, der var tilgængelige vedrørende de enkelte sager. Var det en del af strategien?

Lene Linnea Vejrum:

Det prøvede vi. Og det er klart, at de sager, som hun nævner her, er nogle af dem, der er set mindst på. Der har man kigget meget på de

oplysninger, som var kommet ind inden. Margit Sander Rasmussen har vel selv forklaret, hvordan hun behandlede sagerne og har været inde at kigge yderligere. Jeg har ikke selv været inde at vurdere sagerne, så andre kan egentlig bedre forklare, hvordan de var inde i de enkelte sager. Men strategien var at prøve at vide så meget som muligt.

Nicolai Mallet:

Altså den strategi, som I fire aftalte, om hvordan man nu skulle gå til det her?

Lene Linnea Vejrum:

Det var meningen, at der skulle indhentes så mange oplysninger som muligt for at få de forskellige kategorier af sager linet op. Og som jeg nævnte før, var meget af det noget, som operatørerne også selv sendte ind i sagerne.

Nicolai Mallet:

Og de sager, hvor det var jeres vurdering, at I umiddelbart ikke kunne adskille ud fra de oplysninger, I havde ... kunne man sige, at det var de svære sager?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, det kan du godt kalde det.

Nicolai Mallet:

Var det så jeres strategi at bruge de svære sager som løftestang for at få denne dialog i gang, som du har forklaret om? Altså, dialogen om undtagelser, og om hvor snittet skulle være i forhold til undtagelser? Var det en del af strategien?

Lene Linnea Vejrum:

Det var en del af strategien. Og så var det også de sager, hvor vi mente, at der ikke ville kunne ske en adskillelse.

Nicolai Mallet:

Tænkte I på noget tidspunkt: ”Nu har vi fået en besked om at gøre noget, der ikke er lovligt. Nu gør vi det bare alligevel.” Tænkte I på noget tidspunkt på den måde?

Lene Linnea Vejrum:

Det skal jeg lige forstå. Hvad mener du med: ”Nu gør vi det bare alligevel”?

Nicolai Mallet:

Efter samtalen med Line Skytte Mørk Hansen var du i en situation, hvor du efterlades med noget, som du opfattede som ... Altså, hvis det, hun sagde, skulle tages bogstaveligt, så ville det ikke være lovligt. Altså en ulovlig ordre. Tænkte I på noget tidspunkt i styrelsen: ”Ja, det har vi fået at vide, og så må vi jo gøre det, uanset om det er lovligt”?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, sådan tænkte vi ikke.

Nicolai Mallet:

Jeg forstår det sådan, at I tænkte på den måde, at I havde fået en besked, som ikke kunne lade sig gøre, og derfor er I nødt til at finde en vej til at administrere det her inden for lovens og konventionernes rammer. Det er den vej, som I prøvede at finde?

Lene Linnea Vejrum:

Det var den vej, vi prøvede at finde.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg stille dig nogle spørgsmål til de fem konkrete sager, som I identificerer blandt alle sager om par med mindreårige, og den forelægelse, der sker af de fem sager. Jeg noterede fra din forklaring i forgårs, at I søgte dialogen om de her fem sager for at få tilladelse til, at de ikke skulle adskilles. Altså, det var jeres indstilling, at de ikke skulle adskilles, og du brugte faktisk ordene, at I søgte at få en tilladelse til, at de ikke skulle adskilles. Var det sådan, du mente det? Var det meningen, at departementet skulle træffe afgørelse i de fem sager, eller var formålet med at forelægge dem først og fremmest at få lagt et snit for, hvornår man kunne, og hvornår man ikke kunne?

Lene Linnea Vejrum:

Vi følte ikke, at vi havde noget mandat til at lave undtagelser. Og derfor var vi nødt til at få en tilladelse, altså en accept af, at der var sager, hvor vi ikke adskilte.

Nicolai Mallet:

Men handlede det om, at departementet skulle ind i de enkelte sager og træffe afgørelse i de enkelte sager, eller handlede det om, at man via de fem sager skulle prøve at finde et snit for, hvor man kunne, og hvor man ikke kunne adskille?

Lene Linnea Vejrum:

Det var i princippet det sidste. Vi regnede sådan set ikke med, at departementet skulle ind i de konkrete sager, men vi mente, at måden at få dialogen var ved at forelægge nogle konkrete sager.

Nicolai Mallet:

Det er også sådan, jeg har forstået det. Jeg har også et par spørgsmål om det med indkvartering på samme center. Det var ikke en del af samtalen mellem dig og Line Skytte Mørk Hansen, for så detaljerede blev I ikke. På hovedeks-traktens s. 178 er der i de to sidste afsnit før indstillingen et forslag. Det er, efter at Jesper Gori under sine juridiske overvejelser har beskrevet nogle hensyn, der kan betyde, at barnets tarv tilsiger, at der ikke skal ske adskillelse. Og så skriver han et forslag:

”Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Det er det forslag, som er indeholdt i hans model. Det oplæg, som I havde i høring. Du sagde i forgårs, at det med indkvartering i samme center først kom ind i jeres overvejelser i marts måned, sådan som du husker det. Nu er I jo

blevet hørt her. Var det, fordi du ikke lige havde det på nethinden?

Lene Linnea Vejrum:

Nej, det var, fordi ... og jeg tør ikke sige præcis hvornår ... men i forløbet er det slet ikke på tale, at det kunne være på samme center. Det er nogle af de tilbagemeldinger, vi får. Og jeg tror ikke, at det allerede er den 10. Det er i forbindelse med de efterfølgende drøftelser, der er senere, at vi får at vide, at det slet ikke er en mulighed, at det kunne være på samme center. Det er derfor, at vi også stiller en masse spørgsmål om, hvor langt der så skal være, og hvor langt man skal bo fra hinanden, men det kan ikke være på samme center på det her tidspunkt. Det kommer så tilbage i drøftelserne på det tidspunkt, hvor vi har nogle undtagelser, om der alligevel kunne være en adskillelse på samme center, også i de sager, hvor vi mente, at der ikke kunne ske adskillelse.

Nicolai Mallet:

Og det er det, som du efter din hukommelse tidsfæster til engang i marts?

Lene Linnea Vejrum:

Det er i forbindelse med de fem sager, som jeg husker det, at man igen begynder at drøfte, om et alternativ til at undlade at adskille kunne være at adskille på samme center.

Nicolai Mallet:

Så vidt jeg kan se, har vi ikke rigtig noget skriftspor på, hvornår det med samme center kommer op, i hvert fald ikke efter den 10. februar. Men vi har dog din forklaring for Instrukskommissionen, hvis vi går til s. 418 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Vi er i det midterste afsnit. Her forklarede du bl.a. i hvert fald ifølge det referat, der er blevet lavet:

”De kom ind til mødet” – og vi taler her om mødet den 22. februar – ”med henblik på at drøfte nogle af de spørgsmål, de havde, og de kom relativt hurtigt ud af mødet igen med besked om, at de selv skulle udarbejde retningslinjer vedrørende mange af spørgsmålene, herunder om parrene måtte adskilles på samme center, om de adskilte par kunne bo tæt på

hinanden, om parrene skulle have dækket udgifter til at besøge hinanden osv. Adspurgt, om styrelsen også skulle lave en juridisk vejledning, forklarede hun, at de ikke skulle udarbejde en juridisk afhandling om emnet, hvilket heller ikke ville være sædvanligt, men de fik at vide, at de skulle udarbejde retningslinjer for sagsbehandlingen og de praktiske forhold.”

Det ser ud til, at I allerede her den 22. februar – dvs. om mandagen efter ferien, hvor Jesper Gori også deltager – er inde på det her og spørger til det med samme center?

Lene Linnea Vejrum:

Ja, hvis jeg husker rigtigt, så er det nok her, vi får at vide, at det ikke kan lade sig gøre, at det kan være på samme center.

Nicolai Mallet:

Kan du sætte et navn på, hvem der siger det?

Lene Linnea Vejrum:

Også for 1 år siden er det lang tid siden. Men det passer nok meget godt, at vi også har diskuteret dette i korte træk, for vi diskuterede de praktiske foranstaltninger. Jeg kan ikke sætte navn på, hvem der har sagt, at det ikke kunne ske. Men det kunne godt være på det møde. I hvert fald kan jeg tydeligt huske, at det ikke var nogen mulighed, at det kunne være på samme center på dette tidspunkt.

Nicolai Mallet:

Mit sidste spørgsmål til dig handler om noget, du startede din forklaring med i forgårs, nemlig jeres viden om mindreårige indkvarteret med voksne ægtefæller og samlevende på asylcentre. Og du sagde, at det også havde betydning, hvilken aldersforskel der var mellem pigen – som det er i alle tilfælde – og den voksne mand. Og jeg forstod det sådan, at din vurdering var – ud fra den viden, du nu havde – at der generelt ikke var nogen stor aldersforskel?

Lene Linnea Vejrum:

Det var på baggrund af vores høringer af operatørerne. Vi havde ikke i første omgang bedt om at få de pågældendes alder, men fik det

efterfølgende. Det var på den baggrund, at jeg konkluderede, at der ikke var den store aldersforskel.

Nicolai Mallet:

Hvad er efter din opfattelse – med relevans for sagen her – en stor aldersforskel?

Lene Linnea Vejrum:

Det tør jeg ikke sige. Men mange af dem var omkring 16-17 år, og den mandlige part lå omkring 19-22 år. Det var de fleste af sagerne.

Nicolai Mallet:

Jeg kan sige til dig, at ud af de ... jeg tror nok, at det er 31 par, der bliver identificeret som mindreårig og voksen ... er der efter det oplyste for Rigsretten adskilt 23 ud af de 31 par. For de 10 par ud af de 23 var aldersforskellen på 10 år eller derover. Er det noget, der kommer bag på dig?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg kan ikke huske aldersforskellen. Men hvis det er aldersforskellen, så er det aldersforskellen.

Nicolai Mallet:

Synes du, at det ikke er nogen særlig stor aldersforskel i forhold til de vurderinger, I sad med? Det kan sagtens være, at du slet ikke har vidst det på dette niveau, men hvis du nu havde vidst, at der var 10 par, hvor aldersforskellen var over 10 år, ville du så også mene, at det ikke var nogen særlig stor aldersforskel?

Lene Linnea Vejrum:

Man kan i hvert fald sige, at det måske er en relativt stor aldersforskel i forhold til de pågældendes alder, men der er mange par, hvor der er en aldersforskel på 10 år.

Nicolai Mallet:

Det, du får at vide af Line Skytte Mørk Hansen den 10. februar, var det en instruks? Du har forklaret på forskellig måde – også i dag – hvordan du opfattede det, og det behøver ikke at være en strid om ord, men nu har der jo været nedsat en kommission, som arbejdede et helt år, der har båret navn efter ”instruks”. Er det din

opfattelse, at du har fået en instruks, da du får beskeden fra Line Skytte?

Lene Linnea Vejrum:

Jeg har fået en meget klar besked, som man ikke kunne være i tvivl om. Og da det så ikke lykkedes i de kommende dage og få mere, efter at vi spørger, om vi kan få noget tydeligere, ja, så kan man sige, at det i fællesskab bliver til en instruks.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Der er ikke mere fra anklagerne? ... Du var inde på det i går, men jeg vil godt lige være sikker på, at jeg forstod din forklaring rigtigt. Hvornår oplever du første gang i dialogen mellem jer og departementet, at der fra departementets side bliver åbnet op for, at der kan være undtagelser?

Lene Linnea Vejrum:

Det gør vi i den dialog, som Ditte Dankert har med Jesper Gori om de fem sager, som bliver til mødet den 8. marts. Og det sker over nogle dage. Jeg kan ikke huske datoen, men jeg mener, at det er engang i slutningen af februar, at Ditte Dankert har første telefonsamtale, hvor hun fortæller Jesper Gori, at der er nogle sager, vi gerne vil forelægge. Og så får vi sendt sagerne ind i starten af marts, og da vi får den åbning, begynder vi at tænke, at nu er der hul igennem. Og så får vi på mødet den 8. marts en bekræftelse af, at departementet også mener, at der kan være undtagelser.

Retsformanden:

Så siger vi tak til dig for din forklaring. Og vi er klar til næste vidne, Ditte Kruse Dankert.

Som vidne mødte **kontorchef i Udlændingestyrelsen Ditte Kruse Dankert.**

Retsformanden:

Vi er nået til dig, Ditte Kruse Dankert, og du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Og jeg forstår det sådan, at der på baggrund af

Instrukskommissionens beretning endnu ikke er taget stilling til, om der skal indledes en disciplinærsag mod dig, og det betyder, at du ikke har nogen pligt til at udtale dig her for Rigsretten. Jeg skal spørge, om du har noget imod at udtale dig?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Retsformanden:

Tak for det. Så er det anklagerne, der lægger for med spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Tak. Velkommen til, Ditte Kruse Dankert. Jeg beklager ventetiden. Vi plejer at starte med at spørge ind til den faglige baggrund, og hvad din rolle var, og det vil jeg også gøre med dig. Hvad er din faglige baggrund?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg er cand.jur. fra 2002.

Jon Lauritzen:

Hvad var din rolle i Udlændingestyrelsen i 2015-16 og frem?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg var kontorchef. Jeg var fungerende kontorchef fra september 2015 i det, der på det tidspunkt hed Forsørgelseskontoret. Og så blev jeg kontorchef i samme kontor i februar 2016.

Jon Lauritzen:

Kan du kort sige, hvad Forsørgelseskontorets opgaver var?

Ditte Kruse Dankert:

På det tidspunkt handler opgaverne bredt set om asylansøgnernes vilkår på indkvarteringsstederne. Det er drift af asylcentre, etablering af asylcentre, men også en lang række konkrete afgørelser om social- og sundhedsforhold. Og der kom også på det tidspunkt dette regime med opholdspligt på udrejsecentre, og der var ny lovgivning om det. Så det var også et sagsbehandlende team, der blev etableret i kontoret på det tidspunkt. Vi håndterede implementeringen af den nye smykkelov. Så vi varetager en masse

forskellige konkrete sagstyper, der alle sammen har noget at gøre med asylansøgnernes vilkår og ophold.

Jon Lauritzen:

Hvem refererede du til? Var det Lene Vejrum?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og hvem havde du som souschef?

Ditte Kruse Dankert:

Kristina Rosado.

Jon Lauritzen:

Og dine kontaktpersoner inde i departementet? Hvem havde du mest med at gøre?

Ditte Kruse Dankert:

Det afhæng lidt af, hvilke sager vi skulle drøfte med departementet. I forhold til en del af områderne var det Udlændingeafdelingen. Der var det Frederik Gammeltoft og Jesper Gori. Og i den anden afdeling var det Anette Görtz, der var kontorchef, som vi primært havde at gøre med.

Jon Lauritzen:

Og den sag, som vi behandler her, er sagen om de unge asylpar. Hvornår bliver du bekendt med problemstillingen om unge asylpar?

Ditte Kruse Dankert:

Det gør vi i januar, hvor der opstår debat om hele det område med indkvartering af mindreårige sammen med myndige ægtefæller eller samlevende. Der er en debat om det.

Jon Lauritzen:

Og du følger med i medierne, eller er det også en drøftelse, I har inde i styrelsen der i starten?

Ditte Kruse Dankert:

Vi ser, at der er debat om det, og så bliver det jo også til en sag hos os i løbet af januar.

Jon Lauritzen:

På hovedekstraktens s. 59 har vi Inger Støjbergs statusopdatering på Facebook fra den 25. januar. Kan du huske, om du så den på det tidspunkt? Hun kommenterer på noget af den medieomtale, der var.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg har ikke set den selv, men jeg kan huske, at den blev omtalt. Jeg hørte om den fra forskellige kanter.

Jon Lauritzen:

I opslaget står der:

”... Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen ...”

Nu var du i Udlændingestyrelsen ... Hvordan opfattede I det, når jeres minister kommunikerede det her i offentligheden?

Ditte Kruse Dankert:

Vi bliver opmærksomme på det og tænker, at der vil komme noget på det her.

Jon Lauritzen:

Var I på det tidspunkt, altså forud for praksisændringen, tilfredse med den praksis, der var for indkvartering af mindreårige?

Ditte Kruse Dankert:

Vi synes i hvert fald, at vi havde en praksis, som gav fagligt mening. Altså, at den metode, man havde valgt til at afdække disse spørgsmål, gav mening.

Jon Lauritzen:

Kan du sætte lidt ord på den faglige metode?

Ditte Kruse Dankert:

Den faglige metode i den gamle ordning var i høj grad, at omdrejningspunktet var operatørernes socialfaglige vurdering af, om der var risiko for, at en mindreårig blev udsat for en eller anden form for overgreb. Så det var enten noget, som operatørerne ville blive opmærksomme på i deres daglige arbejde på centrene, eller også kunne det være noget, der ville blive afdækket i forbindelse med asylsagen, altså når man

kommer ind og får nogle indledende samtaler om asyl. Der kunne man også blive opmærksom på, om der var noget, som kunne give anledning til, at man skulle indkvarteres adskilt. Så det var omdrejningspunktet, altså en socialfaglig vurdering.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at der bliver sat en høring i gang. På s. 79 kan vi se, at du den 26. januar kl. 10.37 sender en mail til bl.a. Henrik Grunnet – altså din direktør – hvor du skriver:

”Køreplanen er, at vi i dag:

1) Laver en haste-høring af operatørerne ...”

Og der skulle også laves et kort praksisnotat. Hvem bad dig gå i gang med det her?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske, præcis hvordan opdraget kom. Men der er ikke nogen tvivl om, at vi laver to høringer af operatørerne den 26. januar og den 28. januar, tror jeg, som har til formål at afdække populationen af gruppen derude. Og så har vi en tanke om, at vi skal have beskrevet vores praksis til departementet. Jeg husker det også sådan, at vi begynder at tale om, hvorvidt vi kunne have nogen punkter, som vi tænkte, at vi kunne optimere vores gældende praksis med?

Jon Lauritzen:

Hvem var det? Hvem bad dig om at lave denne køreplan?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det sådan, at vi i hvert fald har fået et eller andet opdrag fra departementet om at skabe et overblik over gruppen. Og så tror jeg, at vi selvbestaltet tænkte, at vi kommer til at skulle beskrive, hvad vores praksis er, og at vi kommer til at give nogle bud på, hvordan man kunne forbedre praksis i den, så den måske blev optimeret.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 149, at der den 28. januar sendes et notat om indkvartering af mindreårige fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen, og

der er også en høring. Du er i kopi, og det er Henrik Grunnet også. Kan du huske, hvem der udarbejdede høringsnotatet?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg mener, at det er Kristina Rosado, min sous-chef, der samler sammen fra høringerne.

Jon Lauritzen:

Vi går frem til s. 150. I de sidste to afsnit over ”Konkrete svar” står der bl.a.:

”Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Kan du huske, om I drøftede disse to forhold med departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Jeg kan huske, at jeg drøftede det med Kristina Rosado ... at vi ville medtage oplysningerne i notatet til departementet.

Jon Lauritzen:

Havde I nogen overvejelser i styrelsen om betydningen af eksempelvis, at der ikke var indikationer på tvang eller lignende?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. I mit perspektiv var det en videregivelse af det, som operatørerne oplyste, uden en stillingtagen til det.

Jon Lauritzen:

Og I fik ikke nogen tilbagemelding fra departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Var der nogen drøftelser enten hos jer i styrelsen eller med departementet, om hvad tvang er? Vi har også hørt nogle forklaringer om, at der

også kan være social og kulturel tvang. Var der nogen overvejelser eller temaer vedrørende tvang, som blev drøftet på dette tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Ikke på dette tidspunkt. Det er også derfor, at det her er en viderebringelse af en oplysning fra operatørerne, som ikke er kvalificeret i forhold til, hvordan de ser på tvang i den sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Og for at sætte scenen ude hos jer – hvordan var samarbejdet eller arbejdsdelingen? Vi har en fornemmelse af, at Kristina Rosado, Margit Sander Rasmussen og Lene Vejrum i hvert fald er involveret i sagen. Har I på dette tidspunkt et samarbejde eller en arbejdsdeling? Hvor meget fylder det her for jer og dig her i slutningen af januar?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg er ikke helt sikker på, hvad du mener. Men der var en masse andre ting, der også fyldte. Det var ikke sådan, at denne sag var den eneste hovedsag, der var på tapetet på det tidspunkt. Det var en rigtig hektisk periode med rigtig mange indkvarterede, rigtig mange centre i drift og ny lovgivning. Og jeg sad bl.a. selv med et forsøg på at være lidt dedikeret i forhold til at få skrevet en bekendtgørelse, der skulle gøre, at man kunne implementere den nye smykkelov-givning.

Jon Lauritzen:

På s. 95 kan vi se, at du den 26. januar sendte en mail til Line Skytte Mørk Hansen med et notat om indkvartering. Er det dig, der havde skrevet dette notat? Vi kan godt lige gå en side frem, hvis du vil se det?

Ditte Kruse Dankert:

Kan du lige bladre en side mere? ... Ja, det husker jeg som noget, jeg hovedsageligt har skrevet. Men der kan sagtens have været dele af det, som Kristina Rosado måske har bidraget til.

Jon Lauritzen:

Og hvad var formålet med notatet? Hvad var det, du eller styrelsen ønskede at kommunikere?

Ditte Kruse Dankert:

Vi ønskede blot at beskrive, hvad den gældende ordning hvilede på. Og så var det et forsøg på at sige, om vi kunne se nogle punkter for os, hvor vi på en eller anden måde kunne gøre noget mere.

Jon Lauritzen:

Så det er en beskrivelse af jeres praksis. Og så har I nogle initiativer til sidst. Dem kan vi måske godt lige – bare så vi er sikre på, at det er det, du mener med, at man kunne gøre noget mere – det er de her ”kommende initiativer” på s. 99?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Havde du forud for dette nogen drøftelser med departementet om notatet? Vi kan se senere, bl.a. da I sender noget ind til ombudsmanden, at der er forudgående kommunikation med departementet. Var der også det her?

Ditte Kruse Dankert:

Ikke hvad jeg husker af.

Jon Lauritzen:

Det er ikke et trickspørgsmål. Vi kan heller ikke se, at der er noget spor på det. På s. 166, kan vi se, at Anne Nygaard Just den 29. januar kl. 10.10 beder dig om at se på kommentarerne med en besked om, at den skal ”lægges til ministeren i dag”. Kan du huske, om der i mellemperioden fra den 26. til den 29. januar – og jeg ved godt, at det er 5½ år siden – var noget arbejde med notatet eller nogen drøftelser eller noget, som departementet havde inddraget dig i?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Du havde ikke drøftet det, eksempelvis med Jesper Gori? Som vi har fået det forklaret, er han jo tidligere kollega ude i styrelsen.

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Jeg kan i hvert fald ikke huske, at der var nogen dialog i den periode.

Jon Lauritzen:

Vi kan også lige prøve at bladre i notatet her på s. 119 og frem, for nu kan vi se, at der er sket en del ændringer. Bl.a. er det kommet over på ministeriets brevpapir. Opfattede du det som Udlændingestyrelsens notat, da du skulle kigge på kommentarerne i notatet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Jeg opfattede, at de selvfølgelig havde trukket bl.a. beskrivelsen af retstilstanden ind i et notat, som de på en eller anden måde arbejdede videre med.

Jon Lauritzen:

Men det var ikke længere dit notat? Det var det, jeg prøvede at spørge om.

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt springe lidt i tid frem til den 4. marts. På s. 870 har vi i forbindelse med nogle bidrag til samråd Z også et notat om indkvartering af mindreårige med samlever. Det er vedhæftet mailen på s. 856. Det er Margit Sander Rasmussen, der sender mailen, og hun har også forklaret, at det er hende, der sendte notatet, hvis jeg husker korrekt. I slutningen af notatet på s. 872 kan vi se en beskrivelse fra styrelsen af den ændrede praksis. Den er ganske kort:

”Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Beskriver dette afsnit af notatet, hvordan Udlændingestyrelsen her den 4. marts så den nye praksis?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige hoppe tilbage til den 29. februar. Der skal vi til s. 172, hvor kan vi se, at Catrine Primdahl på vegne af dig sender et notat med bemærkninger. Og vi kan lige bladre ind i selve notatet til s. 174, så du kan se det. Vi kan se, at der i kommentar "F1" står der "DKD". Det har jeg deduceret mig frem til må være dig. Er det rigtigt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 175 har vi kommentaren "F2". Den vedrører "danske regler og normer", og der spørges:

"Hvad tænkes der herved på?"

Og der er din kommentar nede i "F3":

"I forhold til indkvartering, så tager vi de hensyn mv., der er gængse i en dansk sammenhæng".

Hvad var dine overvejelser her? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg faktisk ikke huske helt præcist. Jeg synes også, at det er et lidt mærkeligt spørgsmål. Driften skal tage hensyn til de regler og normer, der gælder i Danmark.

Jon Lauritzen:

Ja. Der henvises i teksten til "den seksuelle lavalder (straffelovens § 222) mv." Det betyder, at man ikke må indkvartere nogen, der er under 15 år, sammen med en voksen. Men du tænkte ikke nærmere over det her? Det tyder dine kommentarer også på.

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi zoomer ind på kommentar "F5" på s. 175. Jeg kan godt læse den op for dig. Du skriver noget om ledsagervurdering. Kan du huske kommentaren, eller skal vi have den læst op?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, jeg kan godt læse her.

Jon Lauritzen:

Jeg har en god fornemmelse af, at du godt kan læse. Det var mere, om du skulle have tid til det. Kan du forklare baggrunden for denne kommentar? Sætte lidt flere ord på?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg ved ikke, om jeg kan forklare det bedre, end det står. Det, jeg prøver at beskrive med kommentarerne, er, hvordan det normalt foregår, hvis man skal have foretaget en ledsagervurdering. Hvis nu der kommer en mindreårig med en myndig person, som agerer ledsager for dem, bliver de typisk indkvarteret på Kongelunden på det tidspunkt, og så ville man dér lave en vurdering af, om det er en bæredygtig relation i forhold til at være ledsager.

Jon Lauritzen:

Var det et budskab om, at man måske kunne bruge det i disse tilfælde? Eller er budskabet bare at fortælle departementet, at I har disse ledsagervurderinger, hvor I laver nogle undersøgelser. Du slutter også af med at skrive, at der ikke er "erfaring for, at der ikke oplyses i overensstemmelse med sandheden ift ledsagerrelationer".

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tænker, at det er en faktuel oplysning til departementet om, hvordan det foregår.

Jon Lauritzen:

På s. 176 har vi kommentaren "F8":

"Dette opfatter jeg som en beskrivelse af gældende praksis. Det er for denne gruppe, at vi skal overveje en anden praksis."

Det er til afsnittet, der hedder "Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år". Du er

blevet bedt om at kommentere kommentarerne. Det her er ikke rigtig en ... Det er en konstatering. Men kan du genkalde dig, om du lagde specielt mærke til denne kommentar?

Ditte Kruse Dankert:

Det er en intern kommentar i departementet, tænker jeg. Det er i hvert fald ikke en, jeg tænkte, at jeg skulle svare på.

Jon Lauritzen:

Enig. På s. 177 har vi kommentaren i ”F11”. Og nede i kommentar ”F12” står der:

”Bør dette ikke vendes om, så udgangspunktet er, at børn uanset alder ikke indkvarteres med en ægtefælle/samlever – evt.: ”, medmindre dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv?”

Og du skriver oppe i ”F11”:

”... man bør vel formulere det således, at man mener, at det er hensynet til barnets tarv, der til-siger, at man skiller dem ad – ikke det omvendte: at man gør noget med mindre det åbenbart strider mod barnets tarv. Barnets tarv er vel et hensyn, der ikke kan ”vælges fra”.”

Kan du sætte lidt flere ord på den her kommentar?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det kan jeg godt. Det var noget af det, jeg syntes var lidt mærkeligt i notatet ... at man vendte tingene lidt på hovedet, bl.a. i forhold til det med barnets tarv. At man skal gøre noget af hensyn til barnets tarv står i første række, og her var det blevet vendt på hovedet, sådan at man skulle gøre noget, medmindre det stred mod barnets tarv. Og jeg prøver at sige, om det ikke juridisk set er lidt på hovedet.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, jeg havde læst din kommentar, men jeg havde brug for at høre, om det var korrekt. Du siger, at man her gør det omvendte af, hvad du mener, udgangspunktet skal være. Så har vi en kommentar på s. 178, altså på den

næste side. Det er kommentaren ”F13”. Det, som du kommenterer på, er:

”Jeg foreslår, at afsnittet udgår - jeg tror ikke, at vi særskilt skal fremhæve denne vurdering.”

Og du svarer:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne, jf. artikel 8”

Hvorfor indsatte du den kommentar?

Ditte Kruse Dankert:

Det var en af de andre mærkværdige ting i notatet. Jeg tænkte, at man ikke kan skrive sådan et notat uden på en eller anden måde at folde ud, hvad det var, man tænkte, at proportionaliteten i forhold til artikel 8 gik ud på. Altså, hvad var det for nogle hensyn, der gjorde indgrebet proportionalt. Man måtte jo sige sig selv, at det ville være et indgreb i familiens enhed. Jeg kan godt se, at min kommentar måske er lidt til den frustrerede side, fordi jeg tænkte, at der stod så lidt om det. Så det er noget med at sige, at der skal stå en hel del mere om det i et notat af den type.

Jon Lauritzen:

Du siger ”til den frustrerede side”. Sådan synes jeg sagtens, at man kan læse det. Kan du prøve at sætte lidt flere ord på, hvad du var frustreret over?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg ved heller ikke med det ordvalg ... Det er mere det med, at hvis der nu havde været et længere afsnit om vægtningen af hensyn og proportionalitet, så ville man måske have forholdt sig mere specifikt til enkelte ord eller haft nogle mere direkte kommentarer. Der bliver det her lidt mere en: ”Skal der ikke i det hele taget stå noget mere om det her?”

Jon Lauritzen:

Hvilken type notat mener du, at det er? Du forklarede før, at det, du sendte ind, var en beskrivelse af praksis, og nu har det fået nogle bearbejdninger. Hvilken slags notat mener du, at det er? Jesper Gori har forklaret her i Rigsretten, at

han mente, at det var et modelnotat, altså et notat, der skulle beskrive en model. Siger det dig noget?

Ditte Kruse Dankert:

Jo, men uanset om man kalder det et modelnotat, eller hvad man gør, ville der skulle være en eller anden form for kvalificering af det retlige grundlag, inden man kommer til, hvilke modeller man foreslår eller lægger op til. Jeg må også sige, at jeg også husker det som om, at det ser lidt ufærdigt ud. Det er et papir, man arbejder med, hvor man er i gang med at skrive et eller andet.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at det var det, Jesper Gori mente, da han sagde, at det var et modelnotat. Hvis man gik videre med det, så skulle det ”foldes ud”. Jeg tror, at det var de ord, han brugte. Men hvad var det, som du forsøgte at sige til departementet med dine kommentarer her?

Ditte Kruse Dankert:

Det er med henblik på, at de et eller andet sted ... og de kan jo så vurdere, om det skulle være i dette eller et senere papir, hvor man foldede mere ud ... Jeg tænkte, at der skulle laves en eller anden form for beskrivelse af, hvad forpligtelserne var, og hvad proportionaliteten i ordningen var i forhold til disse forpligtelser.

Jon Lauritzen:

Tak. Så er klokken 10.30. Jeg tænker, at det er et godt tidspunkt at holde en pause på.

Retsformanden:

Ja. Vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Inden vi fortsætter, vil jeg lige bemærke, at vi har modtaget en mail fra anklagerne med en revideret tidsplan for næste uge, og jeg kan oplyse, at det vil give anledning til, at vi laver en revision af planen, som kommer på Rigsrettens hjemmeside, formentlig engang i eftermiddag. Vi har også her på vores bord modtaget noget fra forsvarerne om de konkrete sager. Er det

noget, som vil indgå i den dokumentation, der skal finde sted i næste uge, eller er det et procedurebilag?

Nicolai Mallet:

Det er tænkt som procedurebilag.

Retsformanden:

Det er fint. Så er vi klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi var nået til kommentar ”F15”. Den har vi midt på siden på s. 178. Der stiller du to spørgsmål. Det ene er:

”Bør man fremhæve, at det så kan være hensynet til fælles barnets tarv, der er afgørende?”

Hvorfor skrev du det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tænkte, at det i notatet skulle frem, hvad det er for et barns interesse, man tænker på i forskellige situationer. Det er også lidt det, der er med det her. Der er konkurrerende børnehensyn. Der er den mindreårige ægtefælle eller samlever, men der skal også tages hensyn til den mindreåriges børn. Formålet er at få frem, hvad det er for et barns interesse, der er afgørende i denne sammenhæng. Er det de mindre børns hensyn, som man varetager i den situation?

Jon Lauritzen:

Ja. Det er et helt logisk svar efter min opfattelse. Men fik du nogen tilbagemelding på dit spørgsmål?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Der blev også stillet et spørgsmål mere:

”Skal US i de tilfælde, hvor man skiller par med børn ad, tage stilling til, hvor fællesbarnet skal bo?”

Fik du svar på det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, ikke på dette tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Fik du nogen generel tilbagemelding på din kommentering af kommentarerne? Nu har jeg spurgt til nogle af de spørgsmål, du stillede, men fik du nogen tilbagemelding fra Anne Nygaard Just eller fra Jesper Gori eller fra andre? Altså før den 9. februar?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvordan opfattede du notatet efterfølgende?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg opfatter, at man på dette tidspunkt er i gang med at skrive på noget, men jeg hører ikke mere om, hvad der så sker, herunder om det bliver et endeligt notat. Og jeg er ikke involveret i notatet andet end i forbindelse med denne høringsrunde.

Jon Lauritzen:

Fik Udlændingestyrelsen besked om, at notatet var endeligt på et senere tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Der har været snakket en del om notatet. Hvornår så du notatet af 2. februar? Det er det, som forsvarrets kalder ministernotatet. Det har I formentlig ikke kaldt det nede i Instrukskommissionen. Hvornår så du det første gang i sin endelige form?

Ditte Kruse Dankert:

I forbindelse med Instrukskommissionen.

Jon Lauritzen:

Havde du under sagens behandling – i 2016-2017 eller senere – på noget tidspunkt en opfattelse af, at der var embedsfolk i departementet, som lagde vægt på notatet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, jeg har ikke hørt andet til notatet, end da vi får det ud her, og jeg giver disse kommentarer. Vi har bidraget til et eller andet på et tidligt tidspunkt, og så ved jeg ikke, hvad der er sket med det.

Jon Lauritzen:

Har der i processen været henvist indirekte til notatet? Har du haft en fornemmelse af, at notatet eksempelvis har været en fælles referenceramme for departementets folk?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, overhovedet ikke.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 293, at der er et møde i Social- og Indenrigsministeriet den 10. februar. Det fremgår af referatet, at du deltog. Er det korrekt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvad tid på dagen mødet blev afholdt?

Ditte Kruse Dankert:

Det var et morgenmøde, eller det var i hvert fald først på dagen.

Jon Lauritzen:

I andet afsnit står der:

”UIBM oplyste, at der i ministeriet for tiden alene er fokus på problemstillingen med ægteskaber indgået af mindreårige for så vidt angår indkvarteringsområdet og endnu ikke på familiesammenføringsområdet. Der er for tiden et politisk ønske om et rent snit, hvorefter der ikke skal kunne ske indkvartering af mindreårige i ægteskabslignende forhold.”

Nu kan vi se, at Jesper Gori også er deltager på mødet, og jeg ved ikke, om du kan bekræfte, at han deltog? Var der nogen fra departementet, der kom med supplerende bemærkninger til

dette? Nu er det her jo et referat. Kan du huske, hvad der blev sagt?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske indholdet af mødet. Vi var sådan en lille smule perifere i forhold til det møde. Jeg var i hvert fald. Det handlede om, hvad der foregik i familiebesøgscenteret. Det er dér, hvor Anni Fode er vicedirektør. Og det var hendes og kontorchefen Lone Zeuners område, som mødet handlede om, fordi det var det med ægteskab. Jeg husker det som et eller andet, hvor jeg var med, men omdrejningspunktet var ikke, hvordan indkvarteringsituationen skulle være for parterne. Så jeg kan ikke huske ...

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at der jo sker en masse den 10. februar, og der er også sket en del den 9. februar. Og derfor ville jeg prøve at spørge lidt åbent, om Jesper Gori eller nogen af de andre deltagere fra ministeriet kom med nogen supplerende bemærkninger eller informationer? Der står her, at ”der ikke skal kunne ske indkvartering af mindreårige i ægteskabsliggende forhold”. Talte I om, at der havde været drøftelser om en pressemeddelelse eller noget?

Ditte Kruse Dankert:

Der ringer ingen klokke, i forhold til at der på dette møde skulle være drøftet noget om, hvad der foregik på indkvarteringsdelen. Det var et møde, der handlede om det andet her med ægteskaber. Så derfor kan jeg ikke huske det tydeligt.

Jon Lauritzen:

Okay. Så ved vi, at der er et koncerndirektionsmødet, hvor Henrik Grunnet deltager på vegne af Udlændingestyrelsen. Fik du et referat af Henrik Grunnet om, hvad der var passeret på mødet, da han kom tilbage?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Var der møder eller andre drøftelser med Henrik Grunnet, før telefonsamtalen, som vi kommer til om lidt?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, jeg havde ikke nogen forbindelse til Henrik Grunnet.

Jon Lauritzen:

På s. 248 er der en mail fra Nils Bak kl. 13.10 med overskriften ”Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”. Og teksten er:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Kan du huske, at du har modtaget denne mail kl. 13.10?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg faktisk ikke. Jeg kan ikke huske den mail særligt.

Jon Lauritzen:

Henrik Grunnet svarer på mailen kl. 13.45:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen - uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Kan du huske denne mail, og hvad den gav anledning til?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan godt huske, at Henrik sender den mail, også fordi jeg sender den videre til min sous-chef.

Jon Lauritzen:

Den kan vi måske tage med det samme. Du tænker nok på mailen på s. 255:

”Hørte fra Jesper, at Nina Holst har sagt, at vi bliver dømt – Inger svarer bare, at det er værd at få en dom på...yes??”

Vi har hørt, hvad Jesper Gori har sagt om det her. Men mens vi finder hans forklaring frem, kan du måske forklare, hvad du kan huske eller fortælle om dette forløb?

Ditte Kruse Dankert:

Det dækker over – og jeg kan ikke huske, om det er den 8. eller 9. februar – at jeg har en telefonsamtale med Jesper Gori, hvor ... Nu bliver jeg lidt forvirret. Skal jeg sidde her og læse med, eller skal jeg svare?

Jon Lauritzen:

Nej, bare svar.

Ditte Kruse Dankert:

Det er en telefonsamtale, der handler om noget andet. Jeg tror, at jeg spørger ham til nogle ting, som jeg sidder og bakser med i forhold til en bekendtgørelse. Vi snakker også om nogle andre sager, der kører, fordi vi har flere parallelle sagsforløb. Og så nævner han bare – og det er helt i nogle overskrifter – at der er også travlt, fordi der bl.a. er sagen om de mindreårige, og at der ikke var nogen tvivl om, at ministeren gerne ville gå så langt som overhovedet muligt og udfordre konventionerne. Og der nævner han, at Nina Holst-Christensen på en eller anden måde har været på banen og sagt, at man kunne risikere en dom på det.

Jon Lauritzen:

Af Jesper Goris forklaring den 12. oktober 2021 (dag 16) kan vi se, hvad han sagde om det:

”Jeg skal retfærdigvis sige, at sådan som jeg hørte ministeren, sagde hun, at hun syntes, at hun var villig til at tage en procesrisiko i forhold til disse sager, og det er måske ikke helt det samme.”

Er det dækkende for jeres samtale? Nu ved jeg godt, at det sikkert har været sagt i en anden sammenhæng. Men er det sådan, du husker det?

Ditte Kruse Dankert:

Mit sammenkog af det er noget på 2 sekunder i en videresendelse. Det er klart, at det, der menes, er det her med, at man siger, at man er villig til at løbe en risiko. Det kan man godt være villig til.

Jon Lauritzen:

Hvordan var Henrik Grunnets involvering egentlig i sagen på dette tidspunkt? Vi har hørt,

at han stopper med udgangen af februar måned. Hvor meget var Henrik Grunnet involveret i sagen her fra den 10. februar og måneden ud?

Ditte Kruse Dankert:

I forhold til min oplevelse af det var han ikke nogen styrende faktor i forhold til sagen. Jeg har som sagt ikke selv drøftet sagen med ham eller fået referater af noget eller heads up på noget. Han var ikke så meget til stede i styrelsen – af gode grunde, kan man sige – så han var ikke nogen nøglefigur for mig i forhold til komme videre med sagen.

Jon Lauritzen:

Deltog du i direktionsmøder i styrelsen?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg ikke spørge dig om, hvad Kim Lunding har hørt på de møder. Vi går lidt videre på dagen til kl. 14.11. Lige her kommer vi nok til at gå langsomt og kronologisk frem, og det må du også meget gerne. Vi kan se på s. 253, at der kommer en mail fra Anne Nygaard Just kl. 14.11:

”T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud nu her inkl. det bilag i leverede ...”

Og vi kan se på s. 256, at den også kommer kl. 14.25 fra Line Skytte Mørk Hansen – ikke til dig, men til Lene Vejrum. Kan du fortælle os, hvordan I reagerede, da I fik pressemeddelelsen? Vi kan godt lige gå et par sider tilbage ... Du kan nok godt huske pressemeddelelsen, men den er her på s. 254. Kan du huske, hvilke drøftelser – om nogen – I havde, da I fik pressemeddelelsen? Og det her er før telefonsamtalen.

Ditte Kruse Dankert:

Vi var overraskede over pressemeddelelsen, men jeg tror også, at vi var lidt vantro og tænkte ... altså, hvis vi snakker, inden den blev ringet på vej, kan man sige ... at der måtte komme et eller andet, der folder det ud på en

eller anden måde, fordi det kan jo ikke være så kategorisk, som det står her.

Jon Lauritzen:

Og når du siger, at I talte om det, hvem var det så?

Ditte Kruse Dankert:

Det var primært Lene Vejrum og mig.

Jon Lauritzen:

Vi har jo fået forklaret, at I havde kontor ... var det lige ved siden af eller lige over for hinanden? Var Kristina Rosado også med i disse samtaler, som du husker det?

Ditte Kruse Dankert:

Der var jo flere forskellige samtaler i løbet af dagen. Også som vidensniveauet steg, da pressemeddelelsen kom, og da den blev foldet ud i telefonsamtalerne med Line Skytte Mørk Hansen. Og i de samtaler, der er hen over dagen, er det Lene Vejrum, jeg taler med, men der er også snakke med Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen. Så ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder. Lige her prøver vi at være meget kronologiske. Var der reaktioner fra operatørerne på det tidspunkt, hvor pressemeddelelsen blev offentliggjort? Kan du huske, om der var operatører, der kontaktede jer eller rakte ind?

Ditte Kruse Dankert:

Nu er det svært, når man skal udspille forløbet meget langsomt, fordi operatørerne begynder at reagere. Som jeg husker det, begynder de at reagere, da pressemeddelelsen kommer ud, og de reagerer løbende hen over dagen over for mig, Kristina Rosado, Margit Sander Rasmussen og Lene Vejrum. Så ja, der begynder at komme nogle reaktioner fra operatørerne.

Jon Lauritzen:

Nu ved jeg ikke, hvor grundigt I læste pressemeddelelsen, men i det notat, som du skulle kommentere ... det var det, vi så på før på s. 178 ... nu ved jeg heller ikke, hvor grundigt du læste det notat, for du skulle jo kommentere

kommentarerne, men man kan se nede i indstillingen, at det indstilles:

”at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således”

I pressemeddelelsen på s. 254 fremgår det, at den også gælder aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen. Tænkte du på dette tidspunkt, at det, du havde kommenteret på, refererede til fremtidig praksis, og nu får du så her en pressemeddelelse, der også gælder for allerede indkvarterede. Tænkte du på den forskel?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, for i min optik har jeg her leveret til et eller andet, som det så ikke bliver, fordi man også beskriver en anden type ordning. Så jeg forholder mig til det indhold, der er i pressemeddelelsen. Og det går vi selvfølgelig også ret grundigt igennem, altså hvad det er for budskaber, der er i det. Og der er ikke noget hos mig, der gør, at jeg tænker på det gamle notat som noget, jeg skulle sammenligne med, fordi det her er noget andet.

Jon Lauritzen:

Helt enig. Så er der den her telefonsamtale. Lene Vejrum har været inde at forklare, og hun er blevet spurgt meget grundigt ud til det her. Så hvis du kan prøve med dine egne ord at beskrive, hvordan du hørte om telefonsamtalerne, og hvordan du var involveret. Og meget gerne kronologisk. Jeg ved, at det godt kan blive blandet lidt sammen, men vi vil godt prøve at blive så kloge på forløbet, som vi kan.

Ditte Kruse Dankert:

Lene Vejrum har flere snakke med Line Skytte Mørk Hansen. Og som jeg husker det, er den samtale, som jeg hører noget af, en opfølgende samtale. For jeg kan i hvert fald huske, at jeg sidder med en viden om, at Lene Vejrum allerede har fået at vide fra Line Skytte Mørk Hansen, at pressemeddelelsen er ordningen. Så på den måde sidder jeg med en forudgående viden, da jeg selv overhører noget. Og derfor tænker jeg, at der har været en samtale tidligere.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, som vi har fået det forklaret af Lene Vejrum. Der var to korte samtaler ca. kl. 14.30. Kan du prøve at fortælle, hvad du fik at vide om samtalen? Altså den første samtale, som du ikke selv deltog i. Før du selv overhørte hele eller dele af den anden samtale, hvad fik du så at vide? Og hvem var til stede?

Ditte Kruse Dankert:

Vi får jo pressemeddelelsen, og der har vi i hvert fald nogle snakke om, at der må komme noget mere. Vi er i en venteposition og tænker, at der må komme et eller andet yderligere. Og så kan jeg huske, at jeg snakker med Lene Vejrum. Vi sidder på kontor meget tæt på hinanden, og jeg husker det som om, at hun kommer over og siger, at hun har talt med Line Skytte Mørk Hansen, og det, der står i pressemeddelelsen, er ordningen. Det skal tages for pålydende, og de skal skilles ad alle sammen.

Jon Lauritzen:

Sagde hun på dette tidspunkt noget om, hvor hurtigt det skulle gå?

Ditte Kruse Dankert:

Det skulle være nu.

Jon Lauritzen:

Var der andre til stede? Henrik Grunnet, måske?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Henrik Grunnet var ikke til stede.

Jon Lauritzen:

Jeg ved godt, at det er lang tid siden. Nu har du fortalt, hvad du lige har fået at vide. Hvordan reagerede du eller Lene Linnea Vejrum på det her? Som jeg forstår det, kommer hun ind til dig og siger, at pressemeddelelsen, som du godt kendte på det tidspunkt, er ordningen. Det er den, I skal administrere efter. I skal adskille alle sammen, og I skal gøre det nu.

Ditte Kruse Dankert:

Det er klart, at vi stadig var en lille smule vantro. Er det sikkert? Var det sådan? Man er igen en lidt undrende fase. Men jeg måtte bare

forstå på Lene Linnea Vejrum ... og jeg kunne også se, at hun var rystet og påvirket af samtalen, også fordi det ikke havde været en behagelig samtale ... jeg kunne godt fornemme, at det var alvorligt ment.

Jon Lauritzen:

Når du siger, at det ikke var nogen behagelig samtale, og at det var alvorligt ment ... hvad bygger du så det på? Jeg går ud fra, at du have fået det fra Lene Linnea Vejrum.

Ditte Kruse Dankert:

Det var den måde, det var blevet sagt på. Jeg tror, at bagtæppet også var, at der måske havde været en opfattelse i departementet af, at vi sad herude og ikke havde forstået sagens alvor for ministeren. Der havde været den sag, hvor vi var ude i en presseudtalelse og på en eller anden måde prøvede at forklare, hvad den gældende praksis gik ud på. Der var i hvert fald en fornemmelse af, at vi skulle have et eller andet trykseksten og forstå, at vi bare skulle ud over rampen og forstå, hvad det her handlede om, og hvad der skulle ske. Derfor havde det været meget firkantet i forhold til, at det var det, der stod i pressemeddelelsen, der skulle ske.

Jon Lauritzen:

Hvad tænkte I så, at næste skridt var for jer?

Ditte Kruse Dankert:

Vi snakker allerede dér meget tidligt om, at det kan man jo ikke. Og det er den drøftelse, der er i løbet af dagen, hvor jeg ikke kan tidsfæste, hvad vi snakker om mellem første og anden samtale. Men grundlæggende var drøftelsen, at det kan vi ikke. Og vi var nødt til at kigge på alle sagerne og se, om der var nogle ting. Mit kontor har at gøre med de sociale sager og sundhedssagerne generelt set, så allerede derfor tænkte jeg, at der må være nogle af de forhold, som vi kender fra social- og sundhedssager, som kan gøre sig gældende i disse situationer. Altså, der kunne være underretninger til kommuner. Der kunne være alle mulige omstændigheder.

Jon Lauritzen:

Men mellem de to samtaler ... Var det en drøftelse, du havde med Lene Vejrum på det tidspunkt? At der kunne være noget med sårbare par eller med børn eller med sundhed eller sygdom? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det som ... men jeg ved jo ikke, om det er f.eks. kl. 14.18, eller om det er i løbet af eftermiddagen, at vi snakker om det her med, hvordan vi må gå til det. Vi har også bare på dette tidspunkt en masse erfaringer for ... Altså, vi kan jo godt se for os, hvordan det her kommer til at udspille sig derude. Hvad for nogle ting vil vi blive spurgt om? Vil man gøre det her frivilligt? Alle mulige spørgsmål begyndte straks at opstå. Så det var et sammensurium af snakke omkring det, der begyndte at opstå.

Jon Lauritzen:

Som jeg forstod dig før, deltager du ikke i nogen drøftelser mellem de to telefonsamtaler, hvor Henrik Grunnet indgår. Hvis der ikke er mere i mellemspillet mellem de to samtaler, må du gerne med dine egne ord forklare, hvad du kan huske fra den samtale, som du overhørte? Det rigtige spørgsmål at stille, er nok at spørge, om du overhørte en samtale?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Jeg overhører noget af en samtale. Og når jeg siger noget af, er det, fordi jeg kan huske, at vi har kontor skråt over for hinanden, og jeg kommer over til Lene Vejrum på et eller andet tidspunkt. Og jeg kan se, at hun går rundt og snakker i mobiltelefon, og at hun er presset. Hun signalerer, at jeg godt må komme ind, og sætter medhør til. Og så kan jeg høre, at det er Line Skytte Mørk Hansen, hun taler med. Jeg kan høre, at de taler om denne sag, forstået på den måde, at meget af det, som jeg hører, handler om, at det altså skal gå hurtigt det her. Og Line Skytte Mørk Hansen har svært ved at forstå, hvorfor der ikke kan gives en besked videre om, at de alle sammen er skilt ad i overmorgen eller noget i den retning, og hvorfor kan man ikke give et klart svar på, hvornår det her er effektueret, og hvornår vi er færdige med det. Så det, jeg hører, er en situation, hvor Lene

Vejrum bliver rykket på tid. Hvorfor kommer det her til at tage så lang tid? Er det ikke bare? Altså, der er sådan nogle udtryk i det, hvor det kommer til at lyde som om, at man bare kan knipse med fingrene, og så er den ene flyttet det ene sted hen, og den anden et andet sted. Og der er ikke nogen spørgsmål. Lene Vejrum forsøger at komme ind med at sige, at det kan man ikke bare. Vi får stadig væk oplysninger ind, og der vil være par, som sådan og sådan. Og vi ved, at operatørerne jo også reagerer nu. Altså, hun prøver at købe noget tid og får i hvert fald sagt, at vi ikke bare lige kan levere på det her på 5 minutter.

Jon Lauritzen:

Overhørte du Line Skytte Mørk Hansen give udtryk for, at det var pressemeddelelsen, der var ordningen, og at det var den, der skulle bruges til at administrere efter? Det var ligesom bagtæppet og det, du havde fået at vide fra Lene Vejrum mellem de to samtaler, men blev det bekræftet eller omtalt i den del af samtalen, som du overhørte?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det gør det ikke med de ord, som du siger der. Men jeg vil sige, at meget af det, der bliver sagt, ikke giver mening, hvis man ikke tog udgangspunkt i, at alle skulle skilles ad. Der er en eller anden form for grundpræmis for nogle af de andre ting, man taler om, når man taler om hastighed. Hvornår er alle skilt ad? Hvor hurtigt kan det gå? Hvornår kan vi melde, at vi er færdige med det? Det er nogle af de ting, som i hvert fald lægger op til, at man taler ud fra det grundlag.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, at Line Skytte Mørk Hansen spurgte til, hvornår alle sammen er skilt ad?

Ditte Kruse Dankert:

Hun siger i hvert fald: "Hvornår er de skilt ad? Hvornår er I færdige? Hvad kan jeg melde videre om, hvornår det er sket?"

Jon Lauritzen:

Kan du forklare, hvad Lene Vejrum reaktioner var under den del af samtalen, som du overhørte?

Ditte Kruse Dankert:

Hendes reaktion er ... Jeg tror også, at det er noget med tonen, der gør, at Lene Vejrum er meget i defensiven i forhold til at forsøge at sige, at der er en masse ting, og der vil være nogle, hvor det her er rigtig svært for dem. Operatørerne ringer også nu, og der er vi også lige nødt til at have en dialog. Og så er der også nogle af de der begyndende spørgsmål, som man kan stille. Hvad skal der ske med det ene og det andet? Og man kan fornemme, at Line Skytte Mørk Hansen bliver irriteret over spørgsmålene. Så det bliver bare sådan en ... ja, forsøge at holde den lidt.

Jon Lauritzen:

Hvordan var tonen, du talte om før? Nogle gange kan man jo få et diktat eller en ordre, og nogle gange har man en drøftelse og snakker frem og tilbage. Jeg hører dig sige, at det var en lidt hård eller kommanderende tone. Er det er korrekt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det var det.

Jon Lauritzen:

Blev der givet besked om, at det er det her, I skal gøre? Blev det sagt på den måde? Hvordan hørte I det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Der var ikke nogen tvivl om, at det var det, vi skulle.

Jon Lauritzen:

Blev der talt om retningslinjer? Spurgte Lene Vejrum ind til, om der ville komme eller være retningslinjer?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske det med sikkerhed. Men hvis du med retningslinjer mener, at hun siger, at der også er nogle ting, der på en eller anden måde skal tages stilling til, og der vil være

nogle spørgsmål fra operatørerne opfølgende, kan vi allerede se for os på dette tidspunkt. Så er det også en efterlysning af, at der er nogle ting, der skal afklares. Det bliver nødt til at blive beskrevet, hvad svarene er.

Jon Lauritzen:

Hvor meget taletid havde Lene Vejrum? Kan du huske, ca. hvor lang tid samtalen tog? Og hvem talte?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det som om, at Lene Vejrum talte mindst, og at det måske har været et par minutter. Det er rigtig svært at tidsfæste sådan noget. I forhold til det med tonen, kan jeg i hvert fald huske, at jeg tænkte, at det var en lidt mærkelig situation for Lene Vejrum at have mig på medhør, når man snakker med en overordnet fra departementet, som taler til en på den måde.

Jon Lauritzen:

På hvilken måde? Jeg ved godt, at jeg vader meget rundt i det, men det er noget, der interesserer os meget. Lene Vejrum har i dag forklaret, at hun opfattede det, som om hun fik en ordre. Var det også din opfattelse?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Og inden jeg går videre, vil jeg spørge, om der er mere eller andet fra denne telefonsamtale, som du kan huske, som du ikke har fået forklaret om?

Ditte Kruse Dankert:

Nu spørger du mere uddybende ind til, om der er nogle ting, hvor man kan sige, at man kan huske noget, der siger noget om tonen. Og en af de ting, som jeg i hvert fald kan huske, var – og jeg kan ikke huske, hvad det er, Line Skytte Mørk Hansen reagerer på, af det, som Lene Vejrum siger – men hun siger på et tidspunkt: ”Kan I da ikke engang læse?” Altså, underforstået, om vi var så ubegavede, at vi ikke kunne forstå meningen i pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Og det er sådan nogenlunde ordene, som du husker dem?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg forlade telefonsamtalen, som varede måske 5 minutter, eller hvad du sagde, og nu har vi brugt en halv time på at tale om den. Men det er bare, fordi det er interessant for os at prøve at finde ud af, hvordan du havde oplevet det. På s. 262 har vi en mail fra Line Skytte Mørk Hansen, som hun sender kl. 14.41 til bl.a. Mark Thorsen og andre inde i departementet. Du er ikke med i kopi. Der står:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Det første, jeg lige vil høre om, er det med, at politiet måske skulle indover. Var det en del af den samtale, du overhørte? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske det derfra, men jeg kan huske, at det var noget, som vi talte om – også ret hurtigt, fordi vi beskæftiger os også med den situation i kontoret, at man bliver nødt til at give et flyttepåbud og flytte med politiets bistand. Og det tror jeg da tidligt, at man kunne se for sig, at det kunne komme på tale i disse sager. Det var noget, som vi havde snakket om. Derfor giver det også god mening, hvis Lene Vejrum har nævnt, at det godt kunne være, at man skulle have politiets bistand.

Jon Lauritzen:

Det lægger op til, at der skal være et møde samme eftermiddag. Margit Sander Rasmussen forklarede herom den 26. oktober 2021 (dag 19):

”Vi havde det her møde samme eftermiddag, hvor Lene Vejrum, Ditte Dankert, Kristina Rosado og jeg deltog, som jeg husker det. Det var på det møde, hvor jeg forklarede for Instrukskommissionen, at jeg kunne se på Lene Vejrum og Ditte Dankert, at der var sket noget ud over det sædvanlige. De var helt grå i ansigterne, og de sagde det her med, at de alle sammen skulle skilles ad, og at der ikke var noget at komme efter. Så jo, den telefonsamtale har jeg hørt om.”

Nu er det svært at se, om man selv er grå i ansigtet, så jeg vil bruge det til at høre, om du kan huske, at der var det møde med disse deltagere, og hvad der blev kommunikeret på mødet. Hvad blev der sagt? Er det en korrekt forklaring om den stemning, der var?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan i hvert fald huske, at vi den dag talte sammen i denne kreds. Og jeg kan da også bekræfte, at vi syntes, at vi stod i en usædvanlig situation.

Jon Lauritzen:

Og det, som Margit Sander Rasmussen her giver udtryk for – at de alle sammen skal skilles ad, og at der ikke er noget at komme efter – kan du også huske, at det blev kommunikeret fra Lene Vejrum og/eller dig på dette møde om eftermiddagen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, altså, at det var det, der var beskeden.

Jon Lauritzen:

Kan du huske andet fra mødet? Om der var nogen reaktioner, eller hvordan I skulle komme videre, eller hvad I skulle gøre?

Ditte Kruse Dankert:

Jamen så er det, at vi i løbet af eftermiddagen begynder at tale om, hvordan vi så skal gøre i virkelighedens verden, fordi nu har vi i hvert fald fået afklaret, hvad opdraget var fra departementet. Men vi var jo hurtigt enige om, at vi var nødt til at se på de enkelte sager og se på, om det var noget, som man kunne gøre i de konkrete tilfælde. Og det var sådan, som vi måtte

prøve at gå til det. Og det er så det, som vi drøfter derfra og fremefter. Altså det med, at Kristina og Margit fik det opdrag at gå i gang med at finde alle de oplysninger, som vi havde om parrene rundt omkring i systemer og i forhold til sociale sager, sundhedssager, underretninger, indberetninger, hvad der lå på de forskellige par, hvad vi vidste om dem, og hvad der lå i asylsamtalereferater af oplysninger om dem og deres sociale situationer. De skulle finde alle de oplysninger frem, som vi havde om parrene, og så måtte de begynde at kigge på, om der var nogen sager, hvor der var nogle særlige omstændigheder, der gjorde, at det ikke ville være proportionalt at adskille. Og så måtte vi prøve at komme tilbage til departementet og blive meget konkrete på, at man ikke kan det her, fordi der er disse sager.

Jon Lauritzen:

Inden vi taler om, hvad I gjorde eksternt – for vi kan se, at du bl.a. sender en mail til operatørerne – vil jeg godt prøve at gøre telefonsamtalerne færdig. For vi har fået en forklaring om, at der formentlig var en telefonsamtale mere ca. kl. 17.30 mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen. Har du hørt om den, eller kan du huske noget om den?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske noget med tidspunkter. Jeg ved bare, at Lene Vejrum talte med Line Skytte Mørk Hansen flere gange den dag.

Jon Lauritzen:

Vi har også et telefonnotat fra samtalen – eller samtalerne, det er lidt uklart – men hvis vi kigger på s. 1515 for at runde det af. Det her er et telefonnotat, der er skrevet den 31. marts af Lene Vejrum, og overskriften er: ”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.”. Og der står:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en

myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Det er lidt kortfattet i forhold til, hvor dybt vi har været inde i samtalen. Men er det her en dækkende beskrivelse for samtalen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Ved du, hvorfor notitsen blev udarbejdet?

Ditte Kruse Dankert:

Det var i forbindelse med ombudsmandsudtalelsen. Jeg har ikke været involveret i udarbejdelsen af notitsen. Jeg husker forløbet sådan, at Lene Vejrum bliver opmærksom på, at hun ikke har fået skrevet telefonnotatet. Men jeg er ikke involveret i skrivningen af det.

Jon Lauritzen:

Vi har også haft Line Skytte Mørk Hansen inde og afgive forklaring, og hun har også fortalt om telefonsamtalerne. Nu er vi tilbage til dem kl. ca. 14.30. Jeg vil lige prøve at høre, om du kan genkende nogen af disse udsagn. Hun siger, at hendes formål med at ringe var, at pressemeddelelsen fremstår skarp, men at der naturligvis er undtagelser. Er det noget, du har overhørt Line Skytte Mørk Hansens sige?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hun forklarer også noget med, at hvis der var spørgsmål til ordningen eller til pressemeddelelsen, kunne I række ind og spørge Jesper Gori eller Udlændingeafdelingen. Blev det sagt på telefonsamtalen?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hun har også forklaret, at hun under samtalen læste op fra notatet af 2. februar – det notat, som du kommenterede på. Blev der læst noget op i den del af samtalen, som du overhørte?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Du forklarede før, at det var vanskeligt sådan bare at skille alle parrene ad på 5 minutter. Men jeg tror, at længere tid sikkert også kunne gøre det. Ville det kunne lade sig gøre, hvis I nu sagde: ”Vi har fået den her ordning. Den er undtagelsesfri.” Hvor hurtigt ville I kunne skille alle ad?

Ditte Kruse Dankert:

Det ville vi godt kunne gøre hurtigt, hvis man satte sig for, at det var det, man ville. Det er klart, at noget af det, som Lene Vejrum talte om, også var et forsøg på at forhale sagen lidt, også ud fra en tanke om, at det skulle foregå på en nogenlunde rimelig måde, både i forhold til parrene og operatørerne og i god ro og orden. Så ville der være nogle ting, man skulle foretage, og nogle ting, der skulle tages stilling til på en ordentlig måde. Og hvis det skulle foregå på den måde, ville det tage længere tid. Men det er klart, at man kan gøre alt muligt, hvis man ser bort fra sådan nogle hensyn.

Jon Lauritzen:

Henrik Grunnet har også været inde at afgive forklaring, og han har fortalt, at da han fik refereret telefonsamtalen, opfattede han det som en ulovlig tilstand, som I skulle prøve at lovliggøre. Har du deltaget i nogen drøftelser eller

snakke med Henrik Grunnet, hvor han har givet udtryk for det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det har jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Lene Vejrum og Henrik Grunnet har også forklaret, at der var en strategi om at prøve at få departementet i tale i forhold til at få dem til at tillade, at der kunne være undtagelser. Var det nogle drøftelser, som du var inde over, og kan du i givet fald huske, hvornår de fandt sted?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Det var nogle drøftelser, som jeg havde med Lene Vejrum. Og de var der allerede den 10. februar, fordi der skulle tages stilling til, hvad der skulle ske med det her. Vi havde allerede den 10. februar en tanke om, at der ville være nogle par, hvor man ikke lovligt kunne adskille, fordi der var nogle omstændigheder i deres sager, som ville gøre det så byrdefuldt, at det ikke var proportionalt. Det tror jeg, at vi var enige om, og derfor tænkte vi, at vi måtte forsøge at finde de sager og få en dialog med departementet med udgangspunkt i de sager, fordi vi kunne godt fornemme, at dialogen, der handlede om det generelle, eller om at forsøge at tage hele ordningen op, var lukket. Så vi måtte ligesom prøve at vise helt konkret vores bud på, hvad man kan, og hvad man ikke kan.

Jon Lauritzen:

Under afhøringen den 26. oktober 2021 (dag 19) blev Margit Sander spurgt:

”Hvorfor gjorde I ikke det?”

Altså, hvorfor I ikke adskilte alle på en gang. Og til det sagde hun:

”Det gjorde vi ikke, fordi vi var en lille smule i chok over, at vi havde fået den her kategoriske udmelding, og vi gjorde det ikke, fordi vi forsøgte at rygsvømme lidt for at se, om vi kunne komme igennem en gang til med at få noget dialog i gang igen – om der ikke skulle være undtagelsesmuligheder.”

Hun har også forklaret, at der var lukket ned den 10. februar, og at der ikke var mere at komme efter, og at man så ville prøve at skille nogle ad for at vise, at man nu var i gang. Og så prøve at tale departementet eller ministeren fra det, eller hvad man skal sige. Kan du huske sådanne drøftelser?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, altså Margit Sander Rasmussen har sine ord for, hvordan hun har opfattet, hvad strategien var. Jeg tænker, at snakken var sådan, at der måtte være nogle sager, hvor man ... Vi måtte jo gå ud fra, at det som udgangspunkt var vurderet, at man kunne skille parrene ad. Og det, vi så sad og tænkte, var, at der alligevel måtte være nogle tilfælde, hvor man ikke kunne, og nu måtte vi prøve at gennemgå sagerne. Og så begyndte vi at snakke om, hvad det særligt var for nogle par, og hvor der kunne være nogle særlige omstændigheder. Så det var et forsøg på at prøve at finde de sager, hvor vi mente, at udgangspunktet ikke kunne gælde.

Jon Lauritzen:

Men stillede I spørgsmålstejn ved selve ordningen? Jeg tror, at du sagde, at I mente, at det var det budskab, I fik?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår, hvad du mener.

Jon Lauritzen:

Det kan jeg godt forstå. Satte I spørgsmålstejn ved, om ordningen kunne lade sig gøre, som det fremgik af pressemeddelelsen? Du forklarer, at I har en fornemmelse af, at nogle af parrene helt sikkert ikke kunne adskilles. Men satte I spørgsmålstejn ved ordningen som sådan, eller regnede I med, at departementet havde styr på det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg satte ikke spørgsmålstejn ved, at ordningen som sådan var lovlig, og at det ville være muligt at skille langt de fleste par ad, fordi man måtte have lavet en vurdering af, at det ville være proportionalt i langt de fleste tilfælde. Og

vores anke var så, at der alligevel måtte være nogle sager. Og det måtte vi så vise.

Jon Lauritzen:

Ja. Og der har vi fået forklaret fra Lene Vejrum, at man så ville prøve at forelægge nogle af de værste eller mest klare sager, hvor hun mente, at der ville være en overtrædelse. Men hun forklarede også, at det var svært, for hun sådan set opfattede det som værende i strid med den ordre, hun havde fået. Var det sådan, I tænkte? At I gjorde noget, I ikke måtte?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, helt klart. Vi var helt enige om, at det ikke var den opgave, vi havde fået. Det var i strid med det, man ønskede. Men vi var nødt til at gøre det, vi kunne. Og det, du siger, med de "værste sager" ... Det var vores bud på de sager, hvor vi mente, at man ikke kunne adskille. Det var ikke en prøveballon i forhold til en sagstype eller noget.

Jon Lauritzen:

Var det også din opfattelse, at det var i strid med den ordre eller instruks, I havde fået, da I undlod at adskille i nogle af sagerne?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, helt klart.

Jon Lauritzen:

På s. 284 er der en mail til operatørerne, som du er forfatter af. Og vi kan se her, at I sender pressemeddelelsen, og så er der en kort gengivelse af den, og så står der til sidst i andet afsnit:

"Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Hvorfor meldte I det ud? Det er jo meget tro mod pressemeddelelsen, og I siger til operatørerne, at alle bliver skilt ad. Var det også formålet?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det var formålet. Og det var jo også noget, vi drøftede. Også fordi det var en del af beskeden fra departementet, at det her skulle

videreformidles til operatørerne, så man på den måde kunne sige, at det er meldt ud nu, og at det gælder nu. Så det, at jeg skriver til operatørerne, er også en del af den bestilling, som vi får.

Jon Lauritzen:

Og den bestilling, I får, det er? Bare så jeg er sikker på, at jeg forstår det.

Ditte Kruse Dankert:

Undskyld. Ja, fra Line Skytte Mørk Hansen.

Jon Lauritzen:

I telefonsamtalen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Havde I mulighed for at skrive andet? Kunne I ikke have skrevet her til operatørerne, at det godt kunne være, at der er nogle undtagelser, hvis der er nogle helt særlige tilfælde, eller noget andet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, vi kunne ikke gå ud med at sige noget andet end det, der var mandat til fra departementet. Det kunne vi ikke sætte på skrift.

Jon Lauritzen:

Og det er, fordi I opfattede det som om, at I havde et klart mandat eller en ordre på dette tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 280 kan vi se, at Lene Vejrum skriver ind til Line Skytte Mørk Hansen kl. 16.40:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

...

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecener, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Og så vedhæfter hun mailen, som du har sendt til operatørerne. Og jeg kan se, at du også er i kopi på det her. Var formålet med denne mail fra Lene Vejrum at vise Line Skytte Hansen, at havde I forstået beskeden, og at I nu havde leveret? Var det årsagen til denne mail?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Altså formålet var primært at vise, at der nu var kommunikeret til operatørerne.

Jon Lauritzen:

På s. 283 kan vi se, at mailen bliver videresendt af Line Skytte Mørk Hansen lidt senere på dagen kl. 17.42 til orientering til Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just, Mia Tang og Jesper Gori. Og der er også en kopi af din mail til operatørerne. Var der nogen – f.eks. Jesper Gori eller andre – der kontaktede dig for at høre, hvad i alverden det er, der foregår, og om I skiller alle ad?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 278 har vi en mail kl. 16.29 fra dig til Kristina Rosado om adskillelse af par, hvor en er mindreårig. Og på s. 279 kan vi se, at det er

Margit Sander Rasmussen, der har lavet en opgørelse:

”Et hurtigt overblik over de 27 par fører til, at der er behov for at skille 21 samlevende par ad.”

Så er der en redegørelse for de 21 samlevende par. Og så er der redegjort for seks par, hvor der ikke er noget flyttebehov. De fire af dem er, fordi kæresten bor uden for centeret. Og så er der nogle, der allerede er blevet adskilt. Her kommunikerer hun i hvert fald til dig, at der er behov for at adskille alle 21 samlevende par. Og der er også nogle af dem, der har børn, og nogle der venter barn. Var det i overensstemmelse med de snakke, I havde om eftermiddagen? Her ser det ud til, at alle skal adskilles, også dem med børn.

Ditte Kruse Dankert:

Det her fra Margit Sander Rasmussen ... er det vedhæftet denne mail?

Jon Lauritzen:

Ja, det her er mailen, som du skriver videre på, hvor det ser ud til, at du videresender den. Og så skriver Kristina Rosado kl. 16.54:

”Jeg kan se af nedenstående, at vi blot antager, at fællesbørn skal indkvarteres sammen med moderen. Parrene skal vel som minimum have lov til selv at tage stilling til dette? Bør vi ikke også tage en hurtig drøftelse med operatørerne af, hvordan vi griber dette mest hensigtsmæssigt an. Jeg forudser, at det hele ender i flyttepåbud, stor dramatik og inddragelse af politi m.v., hvis vi bare går hårdt til værks.”

Margit Sander skriver så:

”Ældste barn er, så vidt vides, 4 år. Derfor til lod jeg mig at gå ud fra den antagelse, at børnene følger moderen.

Men tja, jeg har sådan set ikke rigtig nogen holdning til det.”

Og så svarer Kristina Rosado:

”Det ender sikkert også med det, men af helt principielle årsager bør de da spørges. Vi skal jo følge danske normer og regler, ikke... 7-7-ordning, måske?”

Her den 10. februar i perioden fra kl. 16.29 til kl. 16.57 er der i hvert fald en mailudveksling mellem jer, hvor der er en forudsætning om, at også par med børn skal adskilles. Kan du huske den?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke. Jeg tror, at det, som man skal se for sig, er, at Margit Sander Rasmussen faktisk sidder i en ret lavpraktisk funktion, som leder af ”bookingen”, så det er klart, at hun går i gang med at se på alle mulige lavpraktiske spørgsmål i forhold til parrene og deres mulige flytning. Det er også derfor, at det giver meget god mening, at hun begynder at snakke med Kristina om noget af det praktiske omkring de-leordning, og hvor børnene eventuelt skulle bo. Så jeg går ud fra, at det er noget, der udspringer af den opgave med på en eller anden måde at have et overblik over gruppen, og hvor man ville skulle flytte hen, hvis man skulle flytte, og hvad der er for nogle tilfældegrupper. Men noget af det, vi snakker om, er også, at udgangspunktet er, at man kan adskille langt de fleste. Sådan må vi jo forstå det. Så der er et spor, der handler om, at man må regne med, at langt de fleste skal flytte fra hinanden, og hvordan det så skal foregå. Og så er der den anden øvelse, hvor man skal kigge på ... og der havde vi særligt fokus på, at det formentlig ville være i nogle af de sager, hvor folk havde børn, hvor der ville være nogle særlige omstændigheder. Så man kan sige, at der er to parallelle forløb, der kører, på en eller anden måde, og hvor jeg tror, at man skal se det her som en del af de lavpraktiske forberedelser, der ligger i en bookingfunktion, som Margit Sander Rasmussen er i gang med.

Jon Lauritzen:

Var det kun dig og Lene Vejrum, der havde snakket om denne strategi eller plan om at trodse instruksen på dette tidspunkt? Grunden til, at jeg spørger, er, fordi dette viser ret klart,

at planen er at adskille alle, også dem, der har børn.

Ditte Kruse Dankert:

I forhold til hvem der var inde i loopet omkring, hvordan man tænkte den her sag, så er det klart, at det var Lene Vejrum, Kristina Rosado, Margit Sander Rasmussen og mig. Vi havde også en tanke om, at det som udgangspunkt er lovligt at skille parrene ad. Det må man have vurderet. Nu er jeg så på ferie ugen efter, og jeg er med på, at der i det forløb er nogen, der bliver skilt ad, hvor man tænker, at der ikke er nogen særlige omstændigheder. Og da jeg så kommer tilbage, er der alle dem med børn tilbage, og der bliver foretaget den vurdering af, hvad vi må antage er nogle helt særlige omstændigheder, som gør, at man alligevel ikke skal adskilles. Så selvfølgelig er der en sortering på, hvad man regner med, at risikoen er. Og jeg tror bare, at vi skal ... Det med, at Margit Sander Rasmussen sidder i en bookingfunktion, som går ud på at planlægge flytninger mellem centrene og se på kapacitet, familiestørrelser og alle mulige ting og sager, der skal passe sammen, og som er et ret kompliceret billede på det tidspunkt, hvor der var 20.000 indkvarterede ...

Jon Lauritzen:

Før sagde du ”risikoen”. Kan du sætte lidt ord på det? Det er også en formulering, Henrik Grunnet har brugt, da han var inde og afgive forklaring ... at de fem par, der blev valgt fra, var dér, hvor der efter hans opfattelse var stor risiko for brud eller den største risiko. Jeg kan ikke helt huske, hvordan han sagde det. Når du siger, at det var her, der var risiko, hvad mener du så?

Ditte Kruse Dankert:

Det lyder som om, at Henrik Grunnet taler om de fem sager. Og der tror jeg, at jeg ville formulere det anderledes. Når jeg taler om ”risiko”, tænker jeg tilfældegrupper her. At det er klart, at der var nogle grupper, hvor vi måtte regne med som udgangspunkt, at det ikke er en gruppe, hvor der vil være nogle ting, der gør, at de ikke kan adskilles. Og det er klart, at vi havde fokus særligt på par med børn, også fordi man her havde det her med de to børns

rettigheder sat op mod hinanden, som kunne have en stor betydning. Derfor var det den kategori af sager, hvor vi tænkte, at der var den største risiko for, at man ikke kunne adskille parret.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at der blev adskilt en del den 12. februar i den gruppe. Mente I, at der var en lav risiko, eller mente I, at man sagtens kunne gøre det? Var I inde at kigge på sagerne? Spurgte I dem, eller lavede I sagsoplysning eller andet for at vurdere sagerne? Her virker det, som om I grupperer dem og så adskiller i den type sager.

Ditte Kruse Dankert:

Vi talte om, at der ville være nogle kategorier, hvor det var mindre sandsynligt, at man ville finde nogle særlige omstændigheder, der gjorde, at de ikke kunne adskilles.

Jon Lauritzen:

Okay, så tror jeg også, at jeg ...

Ditte Kruse Dankert:

Men det var ikke sådan, at vi sagde, at der ikke kunne være sager, hvor man ikke har børn, hvor der kunne foreligge omstændigheder, der gjorde, at det konkret ville være uproportionalt at skille ad. Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen har også været inde at kigge på, hvad der lå på alle sager. Men jeg kan bare sige, at det, der ligger, når jeg kommer tilbage fra ferie, er par med børn og deres oplysninger.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige gør det her med, hvem børnene skal bo hos, færdigt ... Det er faktisk et af de spørgsmål, du stiller, da du skal kommentere notatet. Kan du huske, om departementet havde nogen holdning til det? Vi kommer senere til et møde den 22. februar. Havde Line Skytte Mørk Hansen eller Jesper Gori eller Lykke Sørensen nogen holdning til, hvem af forældrene børnene skulle bo hos?

Ditte Kruse Dankert:

Det var, som du siger, et af de spørgsmål, som vi havde med til mødet den 22. februar. Og der mener jeg, at der kommer en eller anden

melding om, at vi – som jeg husker det – må høre forældrene, hvor barnet skulle bo.

Jon Lauritzen:

Kan du huske, hvem der siger det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Er det en sikker erindring, du har?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg har ikke hæftet mig meget ved, hvornår der kommer en melding om, at det nok vil være det rigtige at gøre, altså at spørge forældrene, som er det, vi også lægger op til. Så det er ikke sådan, at jeg er 100 % sikker på, at det er noget, der kommer ud af mødet den 22. februar.

Jon Lauritzen:

Men I fik ikke at vide, at det bestemmer I bare? At det er Udlændingestyrelsen, der bestemmer, hvor barnet skal bo?

Ditte Kruse Dankert:

Nu er vi lidt på vej over i mødet den 22. februar, hvor der var en drøftelse af disse spørgsmål, og hvor du har ret i, at vi grundlæggende får at vide, at vi sådan set selv skal komme med svarene på de spørgsmål, som vi kommer til mødet med.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, jeg spørger lidt for finurligt. På s. 191 har vi det endelige notat, og hvis du ser lige over indstillingen, står der:

”I alle tilfælde skal Udlændingestyrelsen bestemme, hvem af forældrene et fællesbarn skal indkvarteres sammen med.”

Mit spørgsmål er – og jeg erkender, at det er lidt finurligt – om, der ikke var nogen fra departementet, der sagde, at det er Udlændingestyrelsen, der bestemmer det. Det er hverken mor eller far, fordi det har vi allerede et notat, der siger?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, overhovedet ikke. Så forstår jeg sammenhængen.

Jon Lauritzen:

Jeg beklager, at det blev lidt finurligt, men det var for ikke at prøve at lægge ord i munden på dig. Havde I allerede her omkring den 10. februar kendskab til nogen af de vanskelige sager? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, fordi vi havde allerede haft høringerne i slutningen af januar. Og hele debatten, der havde været op til den 10. februar, gjorde, at vi allerede var begyndt at få nogle oplysninger ind fra operatørerne – både mundtligt, men også på skrift – om nogle af parrene. Vi er i øvrigt et kontor, der har at gøre med de sundhedsmæssige og sociale forhold på centrene, og derfor vidste vi, at der kunne være nogle tilfælde, både hvor der var problemer i familierne, men også i forhold til børn. Og der kunne være sygdom og alle mulige forskellige ting.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, at Uffe Toudal Pedersen har forklaret for Rigsretten, at han meget tidligt havde en opfattelse af, at ordningen kun kunne fungere med undtagelser. Han forklarer om et par, som er det, vi i denne sag kender som par nr. 3 af de forelagte sager. Han forklarer, at han kender til dette par allerede på dette meget tidlige tidspunkt, og det er formentlig, før notatet er skrevet færdigt. Det kan vi ikke sige. Og han bliver stillet spørgsmålet, om det nu også kan passe. Det er derfor, at jeg hæfter mig ved, at du siger, at I havde kendskab til det her. Vi kan også se på par nr. 3. Det er på s. 817. Det her er ikke en eksamination, men kan du huske, om I havde viden om denne sag, og om den viden var blevet videreformidlet ind til departementet? Jeg ved ikke, om du kan huske sag nr. 3? Det er dem, der havde mistet et barn, før de flygtede, og faren var blevet taget til fange, og moren blev voldtaget. En meget, meget voldsom sag. Det er den, som Uffe Toudal Pedersen ret sikkert siger, at han kendte til meget tidligt i forløbet.

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg ikke helt forstå, fordi vi udfinder først de sager ... Jeg kan huske, at jeg kigger på hele bunken af sager med par med børn og forskellige omstændigheder. Vi har en diskussion om, hvor meget der skal til, og hvad vi skal lægge vægt på, lige da jeg kommer tilbage fra ferie. Så min oplevelse er, at vi udfinder de fem sager mandag eller tirsdag i den uge, hvor jeg kommer tilbage fra ferie. Det er først der, at det ... Men jeg kan ikke sige, om han på anden vis har hørt om dette par, eller om Lene Vejrum har haft kig på dem ugen inden og talt med nogen. Det kan jeg overhovedet ikke.

Jon Lauritzen:

Sådan som Uffe Toudal Pedersen forklarer om det, er det formentlig væsentligt tidligere, i det indledende forløb. Og jeg vil bare høre, om du ved, om den viden skulle komme inde fra jer? Jeg har også forstået det sådan, at I først finder oplysningerne om de konkrete sager frem noget senere?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Altså, det kan jeg ikke ...

Jon Lauritzen:

Det var også bare for at høre, nu når vi havde dig i stolen. Jeg er nu kommet til perioden, efter du har været på ferie, og tænkte på, om det var et godt tidspunkt at gå til frokost?

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokost.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi var nået til din ferieafholdelse. Og jeg har noteret mig, at du var på ferie fra onsdag den 11. til søndag den 21. februar.

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvor meget fulgte du med i sagerne, mens du var på ferie?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg fulgte kun med helt overfladisk på den måde, at jeg som sagt var på ferie med tre små børn, så det var ikke, fordi der var meget tid til at sidde og læse mails og følge med, men jeg havde nogle telefonsamtaler med Lene Vejrum og Kristina Rosado om denne sag, som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at de første par bliver planlagt flyttet den 12. februar, dvs. dagen efter du går på ferie. Det er på s. 355. Kan du huske, om du var inde over det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det var jeg ikke. Lene Vejrum resolverede i sagerne, mens jeg var på ferie. Jeg var kun involveret i overordnede drøftelser.

Jon Lauritzen:

Du forklarede tidligere, at der var et tidspres. Har du kendskab til, hvordan presset var efter den 10. februar? Var der fortsat et pres på at få effektueret adskillelserne? Og hvor kom presset fra?

Ditte Kruse Dankert:

Fra den 10. februar og frem var der jævnt hen hele tiden et behov for at få status på, hvad fremdriften var, og afrapporteret, hvor langt man var med de konkrete sager.

Jon Lauritzen:

Opfattede du det som om, at I blev rykket af departementet? Og ”jævnt hen” ... hvor ofte er det?

Ditte Kruse Dankert:

Det var i hvert fald atypisk på den måde, at jeg ikke kan huske, at jeg har haft andre sager, hvor man hele tiden skulle afrapportere, hvor langt man var, helt konkret ned på sagsniveau.

Jon Lauritzen:

Margit Sander Rasmussen har været inde at give forklaring, og hun fortalte lidt malerisk, at det skulle ske nu, og at det kun kunne gå for langsomt. Er det også sådan, du husker det?

Ditte Kruse Dankert:

Det var helt klart, at der skulle være fremdrift i denne sag.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail, som jeg godt vil spørge dig til. Den ligger i din ferie, så det er ikke sikkert, at du kan huske så meget om det. Den er på s. 316. Mailen er fra Kristina Rosado til Margit Sander Rasmussen den 15. februar kl. 12.14:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge.”

Kan du huske, om der var sådan en melding? Og vi kan jo se lidt senere, at der også bliver flyttet eller adskilt par med børn. Hvad er dine kommentarer til det her?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg ikke huske. Jeg kan ikke huske sådan en melding fra Henrik Grunnet. Men jeg ved ikke, om der har været en drøftelse af det i den periode, og om han har sagt noget dér.

Jon Lauritzen:

Okay. Så du har i hvert fald ikke hørt Henrik sige det her. Men hvordan kunne det være, at I ikke forelagde alle parrene med fælles børn?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske en snak om dette synspunkt. Og hvorfor skulle man så gøre noget andet? Men et eller andet sted har vi jo fået en besked på, at man kan adskille alle parrene, og vi må regne med, at dette udgangspunkt er lovligt. Så hvis man sagde, at det ikke gælder alle dem, der har børn, ville det være at tage ordningen helt anderledes op, end hvis man sagde, at vi bliver nødt til at forsøge at konkretisere de tilfælde,

hvor vi mener, at man trods det udgangspunkt ikke kan adskille.

Jon Lauritzen:

Hvad hvis I havde forelagt alle par med børn?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tænker, at vi så bare var blevet hældt ned ad brættet. Det mest kvalificerede var at forsøge at komme med noget, der var så konkret som muligt.

Jon Lauritzen:

Er det også den her risikotilgang, som vi snakkede om før, altså at finde de sager, hvor overtrædelsen efter jeres opfattelse var mest sikker? Var det tankegangen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Vi prøvede – som følge af den manglende rådgivning om, hvad de internationale konventioner tilsagde på dette punkt – at give vores bedste bud på, hvilke sager man ikke lovligt kunne effektuere i.

Jon Lauritzen:

Overvejede I at sige lidt mere direkte til departementet, at I ikke mente, at der kunne ske en undtagelsesfri adskillelse? I gør det indirekte, som jeg forstår dig, ved at forelægge nogle eksempler og så håbe på, at det giver anledning til noget, men overvejede I at gå lidt mere direkte til værks?

Ditte Kruse Dankert:

Tilgangen var, at vi skulle komme med noget kvalificeret, med de sager, som vi mente, der ikke kunne ske adskillelse i, for ikke at risikere at møde en lukket dør. Fordi bagtæppet er, at beskeden er meget tydelig, og den kommunikation, der havde været indtil videre, gav ikke indtryk af, at der ville blive lyttet, hvis man kom med en generaliseret kritik.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt lige prøve at vise dig noget fra Margit Sander Rasmussens forklaring den 26. oktober 2021 (dag 19). Hun har forklaret lidt om det her. Hun sagde:

”Det var også en meget voldsom situation. Jeg kan huske, at Kristina Rosado sagde til Lene Vejrum under den drøftelse, at hun syntes, at vi fra nu af skulle have kommunikationen med departementet skriftligt. Jeg kan også huske, at Lene Vejrum sagde, at det ville optrappe konflikten yderligere, så det syntes hun ikke, at vi skulle.”

Kan du huske, om I har haft nogen drøftelser eller tanker? Eller passer det også med, hvordan du husker jeres tilgang over for departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg har ikke været inde i snakken, som Margit Sander Rasmussen måske har haft med Lene Linnea Vejrum. Så det kan jeg ikke vide noget om. Men sådan, som jeg ville forklare det – og det er jo bare nogle andre ord – så tror jeg ikke, at man ville komme igennem med noget på den måde.

Jon Lauritzen:

Adskillelsen af parrene med børn blev påbegyndt den 25. februar. Var du inde over disse sager? Kan du huske grundlaget for, at de ikke blev valgt ud til forelæggelse?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg sad jo og kiggede på alle sager. Der var først den fase, hvor Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen havde fremfundet de oplysninger, der var. Du spurgte også tidligere til, hvad sagsoplysningen og sagsgrundlaget var. Og der ligger en hel del i vores systemer, og den viden, der er hos Asylkontoret, f.eks. fra asylsamtaler. Så de skulle finde de oplysninger, der var. Og det, at der i nogle sager ikke var oplysninger om sociale eller helbredsmæssige forhold eller bekymringer på nogen måde, sagde også noget. For vi ved ret meget om dem, altså vores beboere, der bor under tag hos operatørerne. Så det var det, der var foregået. Og da jeg så kom tilbage fra ferie, kan jeg huske, at der lå nogle bunker af sager. Og så gik jeg i gang med at kigge på dem fra en ende af.

Jon Lauritzen:

På s. 767 i parekstrakten har vi par F. Det er dem, der i støttebilaget er nr. 11. Vi kan se, at

parret har børn, og de bliver besluttet adskilt den 25. februar. Sagen starter på s. 751. Og vi har et udskrift fra sagssystemet på s. 762. Det er opstillet omvendt kronologisk og starter nedefra. Der står ”kan ikke findes” ved den 15. december. Det næste er fra den 9. marts, og der er en hastesamtale. Vi kan godt lige prøve at gå en side tilbage til s. 761 for at se skemaet. Er der andet på dette par den 25. februar end asylskemaet, som antageligvis ikke kan findes? Kigger vi det rigtige sted?

Ditte Kruse Dankert:

Det er lidt svært for mig at svare på, om det er, hvad der ligger på sagen, når jeg ser det her. Hvis din pointe er, at der er nogle sager, hvor der er sparsomme oplysninger, er det helt givet tilfældet. Men det siger også noget om sagen, at der ikke er oplysninger. Fordi når de har været inde at søge efter, om der var sociale sager, om der var underretninger, om der var indberetninger til os, om der havde været sådan nogle ting, så er det også en del af sagen, at der ikke er det.

Jon Lauritzen:

Jamen det var vel dette system, EstherH-systemet, som I ville slå op i? Og jeg ved godt, at du også blev spurgt til dette par nede i Instrukskommissionen, men som jeg kan se det, er der ikke rigtig nogen oplysninger den 25. februar, andet end formentlig alder og køn, og at der er et barn. Men det, som jeg hører dig sige, er, at fraværet af oplysninger også er en oplysning? Er det sådan, jeg skal forstå det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det er det. Og som jeg husker det, gik der også en høring ud på alle parrene den 18. februar eller noget i den stil, hvor man hører til nogle af disse ting, hvilket gav anledning til, at operatørerne kom med konkrete oplysninger om parrene i mange sager. Så jeg går ud fra, at du også har sammenholdt med, om der skulle ligge noget svar på det, der angik dette par? De har i hvert fald svaret et eller andet, også for så vidt angår dem – om der var særlige forhold, der skulle tages i betragtning eller kunne forventes at ske, hvis de blev skilt ad. Så fraværet af, at nogen siger, at der er noget særligt omkring dem her, kan også betyde noget i sagen.

Jon Lauritzen:

Overvejede I, om der skulle ske yderligere sagsoplysning i sagerne med børn? Om der var noget særligt ved dem, når I skulle udvælge sager, der skulle forelægges? Du snakkede før om, at I havde nogle kategorier med en eller anden form for risikotilgang. Var der i jeres tankegang også en kategori om, at selv om parret har børn, så er det mindre risikofyldt, hvis der ikke er nogen oplysninger? Skal det forstås sådan?

Ditte Kruse Dankert:

Vi må forstå det sådan og gå ud fra, at det var sådan, at man som udgangspunkt kunne skille par ad, også par med børn. Det, vi kiggede efter, var, om der var nogen særlige omstændigheder i sagen, som gjorde, at det konkret ville være et indgreb, der gik ud over det, som man måtte forvente, at det var i sig selv.

Jon Lauritzen:

I hovedekstrakten s. 382 har vi et skema fra den 16. februar. Og vi kan se på s. 381, at det er sendt med høj prioritet. Og der er en vedhæftet fil: "Under 18 år i parforhold". Dette excelark har du nok set mange gange. Der er nogle oplysninger. Det er de samlevende par med børn, og der er navn, køn, fødselsdato, nationalitet, om de er gravide, og hvor de er indkvarteret. Og så er der nogle bemærkninger. Var det dette informationsniveau, I havde på daværende tidspunkt? Altså, bortset fra fraværet af oplysninger?

Ditte Kruse Dankert:

Og så de oplysninger, der lå i systemerne. Det her er jo et oversigtsark. Hvis der f.eks. står "syg bror", så tænker jeg, at der ligger nogle oplysninger på en social sag om det, og hvad det går ud på. Det her er et udtræk af oplysninger til et oversigtsskema.

Jon Lauritzen:

På s. 249 skriver Helle Jørgensen fra Røde Kors til dig og Kristina Rosado med kopi til Helle Kjems fra Røde Kors. Hun spørger:

"Vi kan forstå at der på dagens Mandagsmøde er omtalt nogle retningslinjer i forhold til mindreårige med ægtefæller/samlevende. Vil I hurtigst muligt fremsende disse retningslinjer."

Kan du huske, om I svarede på denne mail? Jeg har i hvert fald ikke kunnet finde et svar.

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske. Men det går jeg da ud fra, at vi har. Formentlig ved, at Kristina Rosado eller jeg har ringet tilbage til Helle Jørgensen.

Jon Lauritzen:

Det er måske lidt svært at huske, hvad I ville have svaret den 15. februar. Det er i givet fald ikke dig, for du var på ferie. Men hvad ville jeres svar på retningslinjer have været her i midten af februar?

Ditte Kruse Dankert:

Det er også derfor, at jeg ikke ved, hvad vi ville have svaret. Og jeg ved ikke, hvad hun refererer til på mandagsmødet. Jeg tror, det havde været en snak om, hvad det gik ud på, altså hvad hun mente med det.

Jon Lauritzen:

Det er, fordi mailen er til dig, og jeg er opmærksom på, at det er i din ferie, og det var mere, hvis du kunne huske, at du talte med Kristina Rosado om det. Og det, I gjorde, var ... Det er ikke, fordi du skal sidde og gætte.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg ved det ikke. Jeg ved ikke, hvad svaret på det har været. Og jeg ved heller ikke helt præcis, hvad der henvises til her.

Jon Lauritzen:

Så har vi et møde den 22. februar, som vi har været lidt inde på her. Jeg vil starte med at spørge, om du kan huske, at du deltog i et møde den 22. februar med departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle om, hvem der ellers deltog, og hvem der sad for bordenden, eller hvem der styrede mødet? Og fortælle os lidt om mødet med dine egne ord? Måske ikke lige så grundigt som telefonsamtalen, men alligevel lidt.

Ditte Kruse Dankert:

Mødet den 22. februar var i departementet hos Line Skytte Mørk Hansen. Det var et møde, som vi havde nogle forventninger til. Vi forestillede os, at vi ville komme til et møde, hvor vi måske også kunne tale lidt mere grundlæggende om, hvordan departementet så på det her, og hvor vi kunne drøfte ordningen som sådan. Vi havde samlet nogle af de mere lavpraktiske spørgsmål sammen, som vi havde fået fra operatørerne, og dem havde vi ...

Jon Lauritzen:

Kunne det være dem her på s. 406? Det er en mail fra Kristina Rosado. Jeg tror ikke, at den er sendt ind til departementet, men var det jeres spørgeramme? Vi behøver ikke at gå alle spørgsmålene igennem, men de er i hvert fald af relativt praktisk karakter.

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Det er nogle af de spørgsmål, som de samlede sammen i den uge, hvor jeg var væk. Og jeg tror også, at vi har en eller anden drøftelse her. Jeg kan se, at jeg også skriver et eller andet ind om, at vi skal prøve at sortere lidt i det på en eller anden måde og komme med de vigtigste spørgsmål.

Jon Lauritzen:

Men hvis vi lige starter med, om du kan huske, hvem der deltog på mødet?

Ditte Kruse Dankert:

Fra styrelsen var det Lene Vejrum, Kristina Rosado og mig. Og fra departementet var det Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Lykke Sørensen. Og jeg kan ikke huske, om Line Skytte Mørk Hansen også havde en medarbejder med.

Jon Lauritzen:

Og hvis møde var det? Var der nogen, der sad for bordenden?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg opfattede det klart som Line Skytte Mørk Hansens møde. Det var på hendes kontor, og det var hende, der tog teten, også på mødet.

Jon Lauritzen:

I kom derind med nogle praktiske spørgsmål og med håbet om at få afklaret ordningen. Det tror jeg, at du sagde før. Kan du prøve at tage os igennem mødet? Hvordan var stemningen? Hvor lang tid tog det?

Ditte Kruse Dankert:

Vi var en del, der kom fra vinterferie, og det var det første møde, vi havde på dagen, og jeg husker det også sådan, at jeg ikke havde mødtes med Kristina Rosado og Lene Vejrum før inde til mødet. Så folk kom lidt fra forskellige steder, også i forhold til om man lige kom fra ferie eller ej. Men vi havde korresponderet om, hvilke spørgsmål vi i hvert fald skulle prøve at få svar på. Og så var der jo spørgsmålet, om der kommer nogen retningslinjer på det her. Mødet begynder med, at vi tænker: "Nåh, men nu skal vi måske lige have sådan en snak om, at puha, det er også lidt en svær sag". Og så kan jeg huske, at Kristina Rosado til en start får sagt et eller andet med, at man kan undre sig over ordningen, idet man godt kunne være ledsager for en mindreårige – og have tiltro til, at denne ledsagerrelation var bæredygtig – men at man samtidig ikke kunne få lov til at bo sammen, fordi man på den anden side problematiserede, om der var tvang i relationen. Sådan et eller andet siger hun. Og det kommer der så en meget kategorisk slåen ned på fra starten af ... at det da var en fuldstændig irrelevant betragtning i forhold til det her. Der kunne vi godt mærke på stemningen, at det ikke bliver et møde, hvor vi skal sidde og snakke om, hvorvidt det her er den rigtige ordening, eller hvad der grundlæggende er af problemer i den. Den er, som den er. Og så begyndte vi at prøve at sige, at der i hvert fald er disse spørgsmål – nogle af dem, du har listet op her på s. 406 – om transport, børn, besøg og alt muligt andet. Og vi får den tilbagemelding, at vi selv skal prøve at komme med nogle svar. Så det blev meget hurtigt klart for os, at vi selv skulle hjem og komme med svar på de spørgsmål, som vi havde stillet. Og man

synes måske også, at det var sådan lidt irrelevante betragtninger at komme med i forhold til departementet.

Jon Lauritzen:

Og det var de praktiske ting. Vi kan jo se senere, at I ender med at lave en vejledning til operatørerne. Var det spadestikket til det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det var det lige præcis. Vi tænkte: ”Nå, okay. Så må vi prøve at gå i gang med at lave udkast til nogle retningslinjer til operatørerne med svar på nogle af disse spørgsmål.”

Jon Lauritzen:

Men du sagde før, at I troede, at I skulle høre om ordningen og grundlaget for den. Og så blev det slået ned. Var det så kun de praktiske ting, I talte om? Og hvem slog det ned og hvordan?

Ditte Kruse Dankert:

Som jeg husker det, er det Line Skytte Mørk Hansen, der slår det ned i denne forbindelse. Kristina Rosado kommer med dette indlæg, og Lene Vejrum og jeg sidder måske og siger noget i retning af: ”Uha, det er også en svær sag, den her.” Og så kommer Line Skytte Mørk Hansen med den der: ”Det har overhovedet ikke noget med det her at gøre. Og hvad er det, I kommer med? Hvad har I af spørgsmål?” Jeg ved ikke, om jeg kan forklare det bedre end ...

Jon Lauritzen:

Talte I om EMRK artikel 8?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det gjorde vi ikke.

Jon Lauritzen:

Drøftede I nogen sager? Enten konkrete sager eller generelt om nogle af de her opdelinger?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, ikke som jeg husker det.

Jon Lauritzen:

Blev notatet af 2. februar nævnt på mødet? Direkte eller indirekte?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det gjorde det ikke.

Jon Lauritzen:

Henrik Grunnet har om dette møde forklaret, at han opfattede det lidt som en milepæl i forhold til at få overtalt ministeriet, og det lykkedes ikke rigtigt. Det var den tilbagemelding, han fik. Er det også din opfattelse? Fik I det ud af mødet, som I havde håbet på? Eller hvad fik I ud af mødet?

Ditte Kruse Dankert:

Vi fik ikke noget ud af det, andet end at vi fik en opgave med hjem om, at vi selv skulle svare på spørgsmålene. Men det er klart, at hvis vi havde – hvad vi nok havde – en eller anden forhåbning om et møde, hvor vi måske også kunne tale os lidt mere ind på hinanden i forhold til, om det kun gjaldt i nogle tilfælde, så er det klart, at mødet blev en afvisning af det.

Jon Lauritzen:

Jeg ville lige lade dig fortælle om mødet først. På s. 570 kan vi se nederst, at Nils Bak spørger den 22. februar kl. 16.12:

”Kære Lene,

Jeg får nogle spørgsmål om status på barnebrudene. Som jeg forstod dig, må jeg svare, at vi fortsat afventer instruks fra dept., ikke?”

Og du svarer en halv time senere kl. 16.47. Jeg ved ikke, hvor hurtigt du ellers svarer, men det synes jeg nu er ret hurtigt. Du skriver:

”Kære Nils

Beklager det sene svar. Vi får ikke retningslinjer fra departementet. De er afklaret på møde i dag. Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeldelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn. Ok, Lene?”

Og Lene Vejrum siger så ok foroven. Det er ret kortfattet, men udtrykker dette status for jer, da

I kom tilbage fra mødet den 22. februar? At det var pressemeddelelsen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 578 skriver Lene Vejrum til dig og Rosado:

”På baggrund af dagens møde kan vi nu bede operatørerne høre om forældrene ønsker at deres barn/børn skal bingos mor eller far.”

Der skal nok stå ”bo hos mor eller far”. Det er igen spørgsmålet, som vi har kredset lidt om, vedrørende par med børn. Men det er jo også en mail, der kommer her den 22. februar kl. 15.20. Er det lidt det samme? Det her med, at I nu var tilbage på pressemeddelelsen?

Ditte Kruse Dankert:

Hvad mener du med ”tilbage på”?

Jon Lauritzen:

Det er ikke for at lægge dig ord i munden, men I tog derind for at prøve at få dialogen op igen og få lov til at gøre undtagelser. Og du siger, at det bliver slået lidt ned. I taler om de praktiske ting, og I får en opgave med hjem om, at det skal I selv finde ud af. Og så er der en mail, hvor man siger, at I nu kan bede operatørerne om at høre forældrene, hvor børnene skal bo, og den anden mail, som du selv skrev. Er det udtryk for, at I siger, at der ikke var noget at komme efter heller ikke her den 22. februar?

Ditte Kruse Dankert:

Det er udtryk for, at vi er der, hvor vi ved, at der er nogle par med børn, der skal adskilles, og at vi nu må høre, hvor barnet skal bo.

Jon Lauritzen:

Vi har også en mail på s. 405. Og der er vi længere fremme i tid, helt fremme ved den 23. maj 2017. Den er fra Udlændingestyrelsen til Udlændingestyrelsen, men der står ”Vh Ditte”, så jeg tænker, at det er dig, der har skrevet den:

”Ja, tror det blev oplægget til der første møde med dem. Mødet blev holdt hos Line, Lykke deltog (du, jeg, Line, Lykke, Kristina, Jesper). Talte faktisk med Kristina om netop dette møde i dag. Der var der ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles.”

Nu er det her skrevet i maj 2017, men udtrykker mailen din opfattelse den 22. februar?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Der er ikke nogen tvivl om, at mødet den 22. februar ikke lægger noget nyt til det, som vi ved efter den 10. februar. Og det er, at man skal adskille alle par.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt prøve at vise dig Jesper Goris forklaring om det her. Under afhøringen den 12. oktober 2021 (dag 16) forklarede han:

”Ja, sådan husker jeg det, og jeg husker også, at Lykke Sørensen med nogen skarphed understregede: ”Det er sådan, det er. Det er altså vores vurdering, at der er tale om en lovlig ordning. Den diskussion bliver vi nødt til at forlade, fordi nu er ordningen, som den er. Det er en lovlig ordning.””

Og der skylder vi at gå til hans forklaring den 13. oktober 2021 (dag 17), hvor han sagde:

”Men jeg ved heller ikke, hvordan Udlændingestyrelsen har opfattet pressemeddelelsen, og hvordan den er blevet kommunikeret til Udlændingestyrelsen. Jeg tror i virkeligheden, at vi sidder på mødet den 22. februar med hver vores opfattelse af, hvad en lovlig ordning er – eller hvad det er for en ordning, vi beskriver, når vi siger, at der er tale om en lovlig ordning. Fordi Udlændingefdelingens opfattelse er, at en lovlig ordning er en ordning med undtagelser, men også en ordning, hvor man ændrer den hidtidige praksis. Og der tror jeg, at Udlændingestyrelsen har siddet med en anden opfattelse. Så der var ikke nogen overvejelser om det på det tidspunkt. Men der var en snak om, at der skulle udarbejdes retningslinjer”

Og jeg tror, at det, som han forklarer her, er, at I måske har talt forbi hinanden. Men det første citat, jeg viste dig før, hvor det blev sagt, at det er en lovlig ordning, og det er sådan, det er, og hvor det er også nævnt, at der er en lidt skarp tone – kan du huske det fra mødet?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan stort set ikke huske Lykke Sørensen og Jesper Gori fra mødet den 22. februar. Jeg kan kun sige, hvordan jeg selv husker det. Og som jeg husker det, var det ikke på mødet den 22. februar, men på mødet i starten af marts, at Lykke Sørensen sagde det her med, at det var en lovlig ordning osv. Og det er en rigtig beskrivelse, at det blev sagt ”med nogen skarp-hed”. Jeg kan ikke huske, at der kom nogen melding fra nogen af dem på mødet den 22. februar. Jeg kan godt huske det, men i en senere sammenhæng.

Jon Lauritzen:

Så du kan godt huske, at Lykke Sørensen har givet udtryk for det her, men du mener, at det formentlig er på mødet den 8. marts?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Jeg kan ikke huske, om det er den 8. eller 9. marts. Men hvis det er den 8. marts, vi har møde med dem, så er det dér, at jeg kan huske, at hun siger, at ordningen er, som den er.

Jon Lauritzen:

Vi går tilbage til hovedekstraktens s. 405, altså din mail fra maj 2017. Her skriver du bl.a.:

”Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles.”

Hvem er ”de”? Bare lige for min skyld.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg ser Jesper Gori, Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen under samme hat. Altså, det er departementet.

Jon Lauritzen:

Det var det, jeg fiskede efter – om det var departementet, der havde sagt det. Kan du så huske, hvem der gav udtryk for det her på mødet?

Jeg tror, at du sagde før, at du ikke rigtigt kunne huske, at Lykke Sørensen og Jesper Gori havde sagt noget på mødet. Kan du huske, om det var Line Skytte Mørk Hansen, der gav udtryk for det her?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det sådan, at der faktisk ikke rigtig er nogen diskussion om noget. Der var ikke nogen mulighed for at komme ind med noget, fordi det blev slået ned indledningsvis med: ”Det skal vi ikke tale om. Det er irrelevant nu. I har nogle spørgsmål af praktisk karakter. Hvad er de?”. Jeg udleder deraf, at okay ...

Jon Lauritzen:

Er der andet fra mødet, du kan huske, som du ikke har haft lejlighed til at forklare om?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg prøve at gå videre til spørgsmål 630. Vi har det på s. 617. Kan du huske spørgsmålet? Ellers kan vi lige få det læst op. Vi har set det nogle gange efterhånden.

Ditte Kruse Dankert:

Nej, jeg kan godt huske det.

Jon Lauritzen:

Og det er især det tredje afsnit, der interesserer mig. Kan du huske, om du læste svaret på spørgsmålet? Og i givet fald hvornår?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg læste svaret på dagen. Og det var noget af det, der også gav anledning til, at Lene Vejrum og jeg igen drøftede, at vi nu skulle have noget ind på skrift om, at vi havde de her sager, hvor vi mente, at der skulle gøres undtagelser. Fordi det er klart, at dette svar på mange måder cementerer det, som vi også vidste i forvejen, og nu blev det også skrevet dér. Det flugtede med den tilstand, som vi tænkte, at der var. Jeg kan huske, at vi havde en del snak om, hvordan sagerne skulle ind, og i hvilket format. Og jeg skulle ringe til Jesper Gori og sige, at der

kommer nogle sager, hvor vi ikke har adskilt, og hvor vi ikke mener, at man kan adskille.

Jon Lauritzen:

Så I opfattede dette svar som retvisende? Vi kan se, at tredje afsnit slutter med:

”De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Det er, fordi der allerede er et par, der er adskilt, og resten bliver det. Var det retvisende efter jeres opfattelse? Var det sådan, I også så det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Retsformanden:

Hvad mener anklageren med ”retvisende” i denne sammenhæng?

Jon Lauritzen:

Om det udtrykker opfattelsen af, hvordan ordningen var?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Måske skulle man sige, at det var en korrekt beskrivelse i stedet for ”retvisende”. Det er måske et bedre ord. Henrik Grunnet har også forklaret om det her. Og han brugte faktisk det samme ord som dig, at svaret cementerede, at pressemeddelelsen var en ordning, og at det gik fra svært til meget kompliceret at kunne arbejde på de indre linjer på at få en undtagelsesmulighed. Kan du huske, om du drøftede svaret med Henrik Grunnet? Jeg tror, at du sagde før, at du drøftede det med Lene Vejrum.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan i hvert fald huske, at jeg drøftede det med Lene Vejrum.

Jon Lauritzen:

Og du sagde også, at planen var, at I nu skulle vælge nogle par ud. Kan du fortælle os lidt om

den proces? Så det er de par, I skulle vælge ud, der skulle forelægges?

Ditte Kruse Dankert:

Som jeg forklarede før, var der fundet alle disse oplysninger. Og vi sad så og gennemgik de sager, hvor der var særlige oplysninger, eller hvor man kunne diskutere, om der lå nogen særlige oplysninger eller var nogen særlige omstændigheder. Det kunne være ting, der vedrørte parret eller deres børn. Og vi havde en del snakke om, hvad der skulle til. På hvilken måde skulle der ligge dokumentation omkring særlige omstændigheder? Hvad skulle man lægge vægt på i vurderingen? Det er klart, at der også var sager, hvor man kunne sige, at der klart var nogle særlige omstændigheder, men der skulle alligevel være et ret restriktivt snit, når man måtte gå ud fra, at udgangspunktet var, at de kunne skilles ad. Så der skulle være nogle dokumenterbare ... Det var også derfor, at vi talte en del om, hvorvidt der havde været fagfolk inde over og foretage nogen vurderinger, eller om det mere havde karakter af ... fordi det er klart, at der var rigtig meget på mange af sagerne, hvor der blev skrevet ind, at de ville være kede af det, og at de ville lide under det i en eller anden forstand. Så man skulle ligesom ind at på en eller anden måde sige, hvor meget der skulle til, for at det konstituerer noget helt, helt særligt, der ville gøre, at det var konkret uproportionalt i forhold til menneskerettighederne?

Jon Lauritzen:

Vi kan se i materialet, at du sendte noget ind den 2. marts. Og det er altså, efter at I var begyndt at skille i hvert fald nogle par med børn ad. Vi har det på s. 764. Der er et resume på s. 765. Der er mange resumeer. Og så har vi dagen efter endnu et notat, som sendes med mailen på s. 789. Du skriver her til Jesper Gori:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete sager ...”

Her er beskrivelsen lidt mere uddybet, og der er også sagsbilag med. Kan du huske, hvad du talte med Jesper Gori om mellem de her to notater?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tror bare, at det er et spørgsmål om, hvor meget vi skulle fremstille sagen, når vi sendte den ind. Skulle vi præsentere sagen? Det er lidt det, der sker i anden omgang, mens det i første omgang er et spørgsmål om at lægge oplysningerne, altså bilagene, rent frem.

Jon Lauritzen:

I forhold til hvad der var tilbage af par ... På s. 857 kan vi se, at Catrine Primdahl sender en orientering til Anne Nygaard Just med et opdateret skema og så det notat, vi kiggede på lidt tidligere. Det er den 3. marts, og det er samtidig med, at I forelægger de fem sager. Vi har skemaet på s. 859. Og vi kan se i mailen, at dem, der er markeret med grønt, er forelagt. Dem, der er røde, er enten vurderet til at skulle flyttes eller er planlagt flyttet. Og de grå er dem, hvor begge parter er mindreårige. Og hvis vi lige prøver at bladre ned over skemaet, kan vi se, at de grønne er de eneste, der ikke er taget stilling til. Altså, resten af parrene er enten allerede adskilt eller planlagt til adskillelse. Er det en rigtig forståelse, at det kun er de fem par, der på dette tidspunkt ikke er adskilt eller planlagt adskilt? Det er residualen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det er det.

Jon Lauritzen:

Så er der et møde den 8. marts inde i departementet, hvor I skal drøfte de fem sager. Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan godt huske, at der er et møde den 8. marts.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 929 en beskrivelse til Anni Fode fra Lene Vejrum, som du også får en kopi af:

”1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået.

Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i

to af sagerne (sag 3 og 4 –navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

I pkt. 2 er der noget med at forsøge at begrænse antallet af sager, der skal forelægges. Og i pkt. 3 er der lidt om vejledningen til operatørerne:

”Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen.”

Var det sædvanligt, at ministeren skulle godkende vejledninger, som I udarbejdede?

Ditte Kruse Dankert:

Det ved jeg ikke. Jeg kan ikke huske den del med at forelægge vejledning.

Jon Lauritzen:

Men vi er nok også lidt mere interesserede i pkt. 1 med de fem sager. Stemmer det her overens med din hukommelse? Eller hvad kan du huske fra mødet?

Ditte Kruse Dankert:

Den væsentligste ting på mødet var, at de nu havde fået de fem sager ind. Og så var vi alligevel lidt overraskede over, at man syntes, at der var så få af sagerne, hvor der var noget, der kunne være problematisk.

Jon Lauritzen:

Og hvad gjorde I med de fem sager? Gennemgik I dem én for én? Sad I med sagsbilagene? Kan du huske, hvad der blev sagt?

Ditte Kruse Dankert:

Vi gennemgik sagerne på baggrund af det, som vi havde sendt ind. Og jeg kan ikke huske detaljerne i drøftelserne, men jeg kan netop huske det her med, at sagen med kongebrev var den, som man synes var tydelig i forhold til, at der ikke skulle ske adskillelse. Og så var resten stort set nogle, hvor vi synes, det var lidt tvivlsomt, om de ikke også kunne skilles ad.

Jon Lauritzen:

Fik I en tilbagemelding om, hvad ministeren mente om disse sager?

Ditte Kruse Dankert:

På et tidspunkt får vi at vide, at ministeren har set sagerne eller bilagene på de sager, vi har sendt ind, og at hun ikke synes, at der var noget i dem.

Jon Lauritzen:

Forstået hvordan?

Ditte Kruse Dankert:

Meldingen gik på, at det måske lidt mere var noget, hvor man var blevet forfalden til at synes, at det også bare var synd eller et eller andet. Hun synes i hvert fald ikke, at der var et klart grundlag for at gøre noget andet.

Jon Lauritzen:

Hvad var udfaldet af mødet? På s. 2397 har vi et internt journalnotat fra den 10. marts.

Jon Lauritzen:

Og der står:

”Den 9.3. 2016 talt med Jesper Gori, UIBM, vedrørende forelægningen af de frem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM's stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen. /DKD”

Hvorfor skrev du det her notat? Og hvad betyder det, at ”Jesper Gori ville underrette videre”?

Ditte Kruse Dankert:

Efter mødet den 8. marts går vi hjem og begynder at blive en lille smule bekymrede over, at vi bliver ved med at have nogle sager liggende, hvor departementet tilkendegiver, at der ikke umiddelbart er noget i dem. Og derfor aftaler jeg med Lene Vejrum, at jeg skal ringe til Jesper Gori, så vi også kan tage til notat, at de er med på, at vi ikke skal adskille dem på nuværende tidspunkt. Og jeg tror, at det, Jesper Gori gerne ville sige i forbindelse med den samtale,

var, at det ville han selvfølgelig ikke sidde alene med at have aftalt, så han ville underrette videre i sit system om, at vi stadigvæk havde disse sager, og at vi ikke adskilte dem på nuværende tidspunkt. For når mødet den 8. marts ikke giver nogen umiddelbar støtte til undtagelserne, så syntes vi, at vi havde behov for, at der i hvert fald var en note om, at de godt vidste, at vi ikke havde adskilt i de fem sager, selv med det sagte den 8. marts.

Jon Lauritzen:

Men jeg forstod dig sådan, at da I havde mødet med departementet – og der var ministeren ikke til stede – var der i hvert fald en af sagerne, den med kongebrevet, og muligvis også en af de andre, hvor de mente, at der ikke skulle ske adskillelse. Hvorfor traf I ikke bare afgørelse i de to sager om, at der ikke skulle ske adskillelse, og skilte de andre ad, hvis det var det? Skete der noget efter jeres møde med departementet, der gjorde, at Jesper Gori eller Lykke Sørensen ikke holdt fast i de to sager, hvor de mente, at det ville være konventionsstridigt?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Vi havde jo stadigvæk i hvert fald tre sager liggende, som mødet ikke gav os noget umiddelbart mandat til at have liggende. Og vi ville være sikre på, at det var kommunikeret, at vi tager det ned på den måde, at der stadig bliver tænkt over det her, og at snakken ikke er slut, selv om de havde givet en umiddelbar vurdering af det på mødet. Vi afventer stadigvæk noget, sådan så de ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder dig. Men i din notits står der, at Jesper Gori siger til dig den 9. marts, altså dagen efter mødet, at styrelsen fortsat afvente UIBM's stillingtagen. Er det udtryk for, at vurderingen af de to sager, som de umiddelbart mente var konventionsstridige, blev trukket tilbage? Kunne man ikke resolve i de to sager? Hvorfor skulle I fortsat afvente deres stillingtagen?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan godt være, at vi misforstår hinanden. Jeg tror, at du er nødt til at spørge lidt på en

anden måde. Jeg kan kun forklare, hvad der gør, at jeg rækker ud til Jesper Gori efter mødet den 8. marts for at få bekræftet, at vi er enige om, at vi venter. Og han siger, at det er fint, og at vi afventer en melding. Det giver han også besked om videre. Altså, at de ikke har givet os nogen resolution på sagerne endeligt på mødet den 8. marts. De giver udtryk for, at de mener, at der er noget i den sag – jeg tror, at det er sag nr. 3 – men at de i de tre andre sager synes, at der ikke umiddelbart er noget problematisk i at skille dem ad. Så tror jeg bare, at det er en bekræftelse på: ”Er I med på, at det ligger her, og at vi ikke gør noget nu, og at vi afventer?” Det siger Jesper ja til. Og så siger han, at han også vil orientere om det i sit system.

Jon Lauritzen:

Den sidste sætning om, at han vil orientere videre om, at det er kommunikeret til jer ... Det er, fordi I var bekymrede for ikke at adskille. Altså, at have fem sager liggende, hvor der ikke var sket adskillelse. Er det rigtigt forstået?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

Fortalte Jesper Gori dig i denne samtale om ministerens reaktion? Kunne det, som du forklarede før med ministeren, være fra denne samtale?

Ditte Kruse Dankert:

Det kunne det godt være. Det er i hvert fald i den periode. Og jeg kan også huske, at jeg hørte et andet sted, at oplysningerne i sagerne på en eller anden måde er kommet op i huset. Og det ved jeg ikke mere om. Men jeg hører i hvert fald bare, at ministeren på en eller anden måde har haft lejlighed til at forholde sig til sagerne.

Jon Lauritzen:

Det, I var bekymrede for, var at ende med at ... jeg ved ikke, om man kan sige ”sidde med aben” ... men I ønskede at få bekræftet fra Jesper Gori eller fra departementet, at det var ok ikke at adskille de her fem par. Hvorfor var det nødvendigt for jer?

Ditte Kruse Dankert:

Fordi vi var i en situation, hvor vi ikke har fået anden kommunikation alligevel frem til den 8. marts. Det er klart, at vi har dette møde her i starten af marts, hvor vi kan høre, at Jesper Gori og Lykke Sørensen er enige i, at der kan være sager, hvor der skal gøres undtagelser. Det lyder stadigvæk som et ekstremt snævert rum. Og så er det da klart, at vi har en snak om, at vi også skal være sikre på, at vi ikke lige pludselig bliver klandret for: ”Nu har I fået at vide, at de her skal adskilles. Og I bliver bare ved med at gøre jeres eget.”

Jon Lauritzen:

På s. 1400 kan vi se en mail fra dig den 17. marts, hvor du skriver:

”Kære Lene og Kristina

Et (helt under hånden) notat fra Jesper, hvor han er begyndt at lave oplæg til deres stillingtagen til de internationale forpligtigelser i de fem sager, dvs. hvoraf vi kan se, hvor de i hvert fald var (umiddelbart). Det er sag nr. 3 (barn dræbt) og 4. (kongebrev), som vi talte om, hvor man kan bruge noget herfra til begrundelsen for ikke at adskille. Og så kan man måske overveje adskillelse men med indkvartering på samme center i sag nr. 2. Sag nr. 1 er den, hvor vi talte om, at det skulle undersøges, om de var en del af en større familie.”

Kan du huske oplægget, for ellers vil jeg godt vise dig det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, jeg kan godt huske det i hovedtræk.

Jon Lauritzen:

Og hvad var grunden til, at Jesper Gori sendte dig det her ”under hånden”?

Ditte Kruse Dankert:

Det var vel for at vise, hvor de var i tankerækken nu i forhold til de sager.

Jon Lauritzen:

Det slutter af med:

”I må gerne ikke sende dok. til andre, da jeg ikke tror, at Jesper har egentligt ”mandat” til at sende det – derfor sender han det også på den måde, det er sendt til mig.”

Hvordan var stemningen på dette tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tror egentlig bare, at det handlede om, at det ikke var et godkendt notat. Jeg opfattede det som noget, Jesper Gori sad og arbejdede med. Så på den måde havde han ikke mandat til at lave en høring af os, eller at vi lige pludselig begyndte at blande os. Jeg tror bare, at han også tænker, at vi har behov for at blive holdt lidt inde i loopet omkring, hvad der foregår på sagerne.

Jon Lauritzen:

Vi kommer tilbage samråd Z om lidt. Nede i tredje afsnit står der bl.a.:

”Og her tror jeg bare, at det er meget vigtigt, at vi, med den lynchstemning, som Jesper giver indtryk for bl.a. i dag vil medføre yderligere debat (og når vi ved, at der kommer fejl), garderer os.

Hvor kom denne ”lynchstemning” fra? Var det samråd Z eller de fem par? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

I mailen står der også noget med ”balancen”, men det tænker jeg heller ikke, at du kan huske. Før vi kommer til samråd Z, er der også spørgsmål 302. Vi har det på s. 732. Og vi har svaret fra den 9. marts på s. 1067. Det er dagen efter jeres møde. Kan du huske, om du læste svaret, da det kom?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det ikke så tydeligt som det tidligere svar, vi talte om, men jeg er helt sikker på, at jeg har læst det.

Jon Lauritzen:

Nederst på s. 1067 er der et bidrag fra jer:

”Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Vi har fået forklaringer om, at det med ”at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”, i virkeligheden betyder, at der kan være undtagelser. Var det også noget, I fik at vide? Er det også sådan, du læser det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Men det er selvfølgelig også, fordi jeg tager udgangspunkt i, at de retningslinjer, som vi ender med at skulle lave, var de lavpraktiske retningslinjer. Vi har ikke skullet lave nogen retningslinjer, der skulle beskrive de internationale forpligtelser. Jeg skal ikke kunne afvise, at der er nogen, der på et tidspunkt har haft en tanke om, at vi skulle det, men det er ikke en opgave, som jeg har forstået.

Jon Lauritzen:

Jeg tænker mere på, at du nu får noget under hånden fra Jesper Gori på de fem sager. Og det kunne også være, at han måske havde ringet til dig og sagt: ”Nu skal du høre. Det, vi mener, når vi skriver ”omsætte den generelle instruks til retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”, er i virkeligheden en kode for, at der kan være undtagelser.” Det har han ikke sagt til dig?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Fulgte du samråd Z? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det gjorde jeg.

Jon Lauritzen:

Hvad kan du huske fra samrådet?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker selvfølgelig mest, at vi var meget glade for at høre, at ”for eksempel”-sætningen kom ind, fordi det gjorde, at der ligesom var en officiel tilkendegivelse om, at der kunne være undtagelser. Det var det, som var hele vores omdrejningspunkt. Så det er klart, at det var det, jeg hæftede mig ved.

Jon Lauritzen:

Havde I forud for samrådet fået noget at vide om, at der var en problemstilling med ”for eksempel”? Eller er det helt tilfældigt, at du lige nævner det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det vidste vi godt. I starten af marts – omkring mødet den 8. og i tiden derefter – får vi at vide, at der er en diskussion om at få sagt, at der kan være undtagelser, at det er noget, de bakser med, og at de nok på den ene eller den anden måde skal sørge for, at det er det, der kommer til at blive sagt.

Jon Lauritzen:

Og når du siger ”de bakser med det” ... Hvem bakser med hvem?

Ditte Kruse Dankert:

Det var Jesper Gori og Lykke Sørensen, der baksede med det og havde nogle drøftelser med ministeren. Og jeg forstod det sådan, at Justitsministeriet også var involveret i drøftelserne.

Jon Lauritzen:

Der bliver også talt om et pusterum på samråd Z. Havde I hørt om et pusterum eller en betænkingsperiode forud for samråd Z?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Det er lidt symptomatisk for denne sag, at der på samrådene ofte kom nye oplysninger på bordet. Og en af de nye ting på samrådet var det her med pusterummet, fordi det lå i ordningen før samrådet, at det var i hele indkvarteringsperioden. Det med pusterummet blev startskuddet til at tale om, hvorvidt det kun var en del af

indkvarteringsperioden, fordi det lige pludselig blev vinklet mere som en refleksionsperiode, en betænkningstid, som man kunne give. Og så folder de her ting sig ud over de næste mange måneder i forhold til intensitet over tid og alt muligt.

Jon Lauritzen:

Men indtil dette tidspunkt havde I den opfattelse, at adskillelsen skulle ske i hele indkvarteringsperioden?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Jon Lauritzen:

På s. 1387 kan vi se, at Jesper Gori den 16. marts skriver til dig og Lene Vejrum:

”Jeg tænkte, om jeg lige skulle stikke forbi jer fra morgenstunden”

Kan du huske, om han gør det? Vi kan se foroven, at Lene Vejrum i hvert fald ikke kan, men hun kunne se, at du var ledig. Kan du huske, om han kom forbi? Det var, fordi han gerne ville give en mundtlig tilbagemelding på samrådet.

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Jeg kan godt huske, at han var ude dagen efter.

Jon Lauritzen:

Hvad sagde han til jer? Eller til dig? Lene Vejrum kunne vist ikke.

Ditte Kruse Dankert:

Vi taler om samrådet. Det er det, han kommer for at folde lidt ud. Det blev også fulgt op af en mail, men det var noget med at fortælle om, at der nu var en undtagelsesmulighed, og hvilke ord de havde sat på i forbindelse med samrådet om, hvad der kunne give anledning til undtagelsesmuligheder. Og disse undtagelsesmuligheder var i høj grad skitseret over nogle af de forhold, der var i de fem sager, som vi havde sendt ind. Det var også på dette møde, at vi begyndte at tale en del om det her med faktisk forvaltningsvirksomhed, og om det var den rigtige

forvaltningsretlige tilgang. Vi var også begyndt at få flyttepåbudssituationer, hvor det skulle effektueres med politiets bistand. Så diskussionen blev mere og mere præsent på det tidspunkt. Så det, som jeg måske husker mest fra dette møde, var netop disse for alvor-snakke om, hvorvidt det var den rigtige måde at behandle det på forvaltningsretligt.

Jon Lauritzen:

Deltog andre fra styrelsen, f.eks. Kristina Rosado eller Margit Sander Rasmussen? Eller var det et møde kun mellem dig og Jesper Gori? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tror måske, at Kristina Rosado deltog. Margit Sander Rasmussen gjorde ikke. Det ville også være mærkeligt i hendes funktion.

Jon Lauritzen:

I mailen på s. 1400 skriver Jesper Gori nederst til dig alene:

”Det er desværre ikke rocket science. Og det står og falder i nogle af sagerne måske med jeres overvejelser om adskilt indkvartering på samme center. Ellers må I jo forelægge alle 5 sager (igen).”

Hvorfor forelagde I dem ikke igen? Eller jeg ved ikke helt, om jeg kan formulere spørgsmålet, men på dette tidspunkt har I fem sager, og nu har I fået at vide på samråd Z, at der nu er noget opløsning, og at der er en mulighed for at gå i den retning, som I havde håbet på siden den 10. februar. Vi kan i hvert fald ikke se, at sagerne blev sendt ind igen. Hvorfor gjorde I ikke det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg synes, det er lidt mærkeligt, fordi vi allerede har forelagt fem sager, og dem har vi ikke fået en endelig tilbagemelding på her den 17. marts. Det der med at sige, at vi starter forfra, fordi der er et samråd, og Jesper Gori sender en mail ... Jeg synes ikke, der var nogen naturlig anledning til, at vi skulle ... Og jeg læser heller ikke Jespers mail fra den 18. marts som andet end, at hvis der kommer nye sager, altså nye

par, der træder ind, hvor I heller ikke mener, at der skal adskilles, så skal I følge denne procedure, og så skulle de forelægges for departementschefen. Men de andre er jo forelagt.

Jon Lauritzen:

Og I afventer stadig tilbagemeldingen?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Og vi afventer stadig en eller anden endelig melding på det.

Jon Lauritzen:

Og så kommer der på s. 1415 en mail den 18. marts, hvor samråd Z og beredskabet er vedlagt. Der kan vi se hernede i andet afsnit:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

Jeg går ud fra, at du godt kan huske mailen. Hvad forstod I ved ”herefter”? Jeg tror næsten, at du har svaret på det, men det, jeg spørger om, er, om det er noget nyt, at der var åbnet op for mulighed for undtagelser?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Samrådet giver en mulighed for undtagelser. Og så beskriver han, hvordan vi skal forelægge eventuelle nye sager. Det er sådan, jeg forstår det.

Jon Lauritzen:

Og hvordan forstod du det her med, at hvis der er tvivlssager, så skal orienteringen stiles til departementschefen? Skulle I gøre det før eller efter, at I havde truffet beslutning om ikke at adskille?

Ditte Kruse Dankert:

Det var meget atypisk, at man skulle lave en orientering til departementschefen. Jeg opfatter det ikke som om, at han skulle reserveres i sagen. Men bare det, at man skulle skrive til departementschefen, hvis man syntes, at der var anledning til at gøre noget andet, er lidt aparte.

Jon Lauritzen:

Vi har fået en forklaring fra Uffe Toudal Pedersen – og også fra Lene Vejrum – om at denne orientering skulle ske, før man havde truffet en afgørelse om ikke at adskille. Er det også sådan, du husker det?

Ditte Kruse Dankert:

Det er jeg ikke nødvendigvis enig i ... at jeg ville forstå det på samme måde. Men nu kom der ikke nogen nye sager, så vi havde ikke anledning til at sidde og granske, hvordan det skulle forstås. Jeg hæftede mig ved, at man skulle sende en orientering til departementschefen, hvis der kom nye sager, hvor vi syntes, at vi ikke kunne adskille. Men jeg tænker ikke, at det var ham, der skulle træffe afgørelse i sagen.

Jon Lauritzen:

Jeg tror heller ikke, at det var det, han selv mente. Jeg tror, at han sagde, at han skulle have det at vide, før I formelt set traf afgørelsen.

Ditte Kruse Dankert:

Nå okay, ja. Men det bliver lidt et spil om ord, da vi stadig den 18. marts betragter det som faktisk forvaltningsvirksomhed. Så det er ikke sådan noget, hvor vi skulle orientere ham og så vente med at træffe en afgørelse, for der skulle ikke træffes en afgørelse. Så altså, han skulle orienteres, hvis vi ikke mente, at man skulle adskille.

Jon Lauritzen:

Og som du forklarede før, er det måske også lidt teoretisk, fordi der ikke på dette tidspunkt er nye sager, så I har ikke anledning til at orientere.

På s. 1467 er der en mail fra Kristina Rosado til dig den 22. marts kl. 23.10. Vi kan starte i anden linje, hvor hun skriver:

”Jeg har aftalt med Anni, at vi ikke foretager os yderligere i de fem sager, som er forelagt, før efter påske. Dvs. at jeg heller ikke følger op over for operatørerne i de to sager, hvor vi havde taget de første skridt til at skille dem ad. Brevet fra Anne var vist kun sendt til Lene, tror jeg. Måske ligger det i EstherH.”

Og du skriver, at du er enig i det. Hvad var baggrunden for, at I ikke ville foretage jer yderligere i sagerne før efter påske? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg ved ikke nødvendigvis, hvad Kristina Rosado har aftalt med Anni Fode, og hvad der er foregået i forhold til de fem sager, men jeg tror, at det med at afvente også handlede om, at Tanja Franck tiltrådte som direktør derefter. Og at vi havde en tanke om, at vi skulle vende sagerne med hende, inden vi ...

Jon Lauritzen:

Jeg tænker også på det her med, at I ikke foretager jer noget i forhold til de to sager, hvor I havde taget de første skridt til at skille ad. Det er den 22. marts. Havde I fået nogen meldinger? Jeg læser det lidt som om, at der bliver sat en bremse på dem. Er det, fordi Tanja Franck kommer, at I lige skal høre hende?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske det der. Jeg kan ikke huske, at vi nogensinde har fået en helt klar tilkendegivelse om, hvordan man forholdt sig til resten af sagerne, måske bortset fra i kongebrevssagen. Og der var heller ikke nogen af dem, der blev skilt ad på noget tidspunkt, som jeg husker det. Så jeg ved ikke, hvad der ... Men jeg kan huske det her med, at vi også er dér, hvor vi gerne vil have ... Og jeg tror også, at Tanja Franck får det forelagt som en af de allerførste sager, da hun kommer ind ad døren. Vi forklarer hende om det forløb, der har været, og at vi har de her sager liggende og gerne vil have hende ind i løbet her. Så jeg kan godt huske det her med, at Tanja Franck kom.

Jon Lauritzen:

Ja. Det var måske også det, jeg fiskede lidt efter. Hvor klart havde I fået at vide, hvilke par som ikke skulle adskilles, bortset fra kongebrevet? Jeg gætter på, at kongebrevet på det tidspunkt må stå ret klart, for det er nævnt direkte i samrådstalen. Og så får I det her med internationale konventioner at vide, men får I nogen vejledning eller råd eller besked om, hvad der ligger i det? Er det dét, der er udtrykt i den her mail, eller hvordan skal jeg forstå det?

Ditte Kruse Dankert:

Der kommer ikke nogen konklusiv melding på andre sager end kongebrevssagen, sådan som jeg husker det. Du har ret i, at der er et samråd, hvor man siger nogle ting. Og så går departementet jo i gang med, hvad der bliver et længere arbejde med at folde ud, hvad de internationale forpligtelser tilsiger i forhold til de konkrete sager, og de udkommer med en vejledning på det i december.

Retsformanden:

Hvordan fik I besked i kongebrevssagen?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det som om, at de allerede på mødet den 8. marts siger, at de helt klart synes, at man ikke kunne adskille i den sag. Og så er der jo samrådet, hvor den også bliver nævnt som et eksempel, hvor der skulle gøres undtagelse til hovedreglen. Så jeg opfatter det sådan, at de to ting gør, at vi har fået en endelig melding på den sag.

Retsformanden:

Er det rigtigt forstået, at I aldrig har fået en endelig tilbagemelding fra departementet i de fire andre sager?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Retsformanden:

I ingen af de fem sager er der rent faktisk gennemført adskillelse?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

På s. 1478 kan vi se en brainstorm forud for et møde, formentlig den 29. marts. I fjerde afsnit står der:

”Så er der vejledningen, hvor vi må regne med, at departementet tænker, at de får et udkast mere eller mindre nu. Vi må lige vende, om der er noget, der udestår ift at få den lavet færdig. Jeg tror, at vi skal forsøge os med et udkast, det går tæt på samrådet, og hvor vi giver korte beskeder herudover, herunder på de punkter, der - indrømmet - bliver svære at administrere, fx samvær i overensstemmelse med intentionen om adskillelse. Og så et afsnit om ansvar generelt og konkret, fx for at "spotte par" og give os i FK besked.”

Var det på dette tidspunkt meningen, at I også skulle lave en vejledning om de internationale forpligtelser?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Men det er klart, at der er en sammenhæng med de internationale forpligtelser, også i nogle af de meget lavpraktiske ting, f.eks. når det handler om besøg. Er det ikke rimeligt, at man skal have økonomi til at gennemføre nogen besøg? Så der kommer selvfølgelig også nogle internationale forpligtelser ind i det praktiske, som vi skal skrive. Men vi skal ikke skrive vejledningen om, hvad de internationale konventioner betyder indholdsmæssigt for sagerne, og for vurderingen af, om man skal adskille.

Jon Lauritzen:

I det tredje afsnit på s. 1478 står der bl.a.:

”Jeg mener klart, at vi bør dele ansvaret for manglende adskillelse med departementet, omvendt tror jeg ikke, at vi får anden melding tilbage end den, at der bør ske adskillelse i hvert fald i disse tre sager (også). Jeg mener, at vi vil være helt udsat, hvis vi træffer afgørelse om ikke adskillelse i de tre sager, hvis vi ikke forudgående har hørt departementet om de menneskeretslige aspekter.”

Det er igen lidt en overvejelse om, hvem der skal bære ansvaret for at træffe afgørelse. Kan du huske baggrunden for det her?

Ditte Kruse Dankert:

Det er netop det her med, at vi ikke får en klar melding. Det er jo det, der ...

Jon Lauritzen:

Men det med at "dele ansvaret" for ikke at adskille ... Det lyder, som om det er farligt at adskille?

Ditte Kruse Dankert:

Det er klart, at denne sag er lidt svær, idet vi nogle gange sidder og tænker: "Okay. Der kommer ikke nogen meldinger, men omvendt får vi nogle indikationer på, at de ikke synes, at der er noget i de her tre sager." Vi skal jo et eller andet sted have tiltro til vores departements vurdering af tingene. Så nogle gange bliver man lidt i tvivl om, hvorvidt de faktisk har en forventning om, at der nu sker adskillelse i sagerne, og nogle gange føler vi, at vi er enige om det her. Så det er det med det uklare, der også bare er udtrykt her. Vi vil helst bare ikke lige pludselig stå alene som dem, man kan pege på og sige: "Ej, hvorfor har I ikke adskilt dem? Det har vi sagt 40 gange". Eller: "Gud, har I gjort det? Fordi vi var stadigvæk i gang med at tænke." Den kan gå mange veje.

Jon Lauritzen:

Enig. Lene Vejrum har også forklaret, at Udlændingestyrelsen kunne få kritik for ikke at adskille, altså at det var det, der var fokus. Og det er derfor, jeg spurgte – måske lidt primitivt – om I var bange for ikke at adskille. Den 21. marts kommer der en klage til ombudsmanden. Var det dig, der behandlede den?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Det var i hvert fald mig, der var pennefører på vores udtalelse.

Jon Lauritzen:

Var det sædvanligt, at det var dig, der arbejdede med den type opgaver, altså svaret til ombudsmanden?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det var det ikke. Men det var også en særlig sag.

Jon Lauritzen:

Og hvornår stod det egentlig klart, at der kunne ske adskillelse i sager med de her unge asylpar? Var det her under arbejdet med ombudsmanden? I havde på dette tidspunkt kongebrevet i samråd Z, men havde I nogen klar fornemmelse af, hvordan eller hvornår I kunne adskille?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg synes, at man må sige, at samrådet også giver en åbning for undtagelser i andre situationer end kongebrevssituationen. Så samrådet er arnestedet for, hvornår man åbner op for undtagelsesmuligheder. Noget andet er, at der så er et forløb, hvor det stadig er ret uklart, i hvilket omfang der kan være undtagelser. Men jeg synes, at samrådet må være der, hvor man må sige, at man giver mulighed for undtagelser.

Jon Lauritzen:

Vi går til s. 1511. Det er udkast fra den 31. marts. I femte afsnit står der:

"Styrelsen gik desuden i dialog med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i forhold til forståelsen og rækkevidden af den mundtlige instruks af 10. februar 2016. Rækkevidden af instruksen i forhold til vurderingen af de enkelte, konkrete sager blev bl.a. drøftet på møde den 22. februar 2016 og den 8. marts 2016 i departementet. I den forbindelse blev det drøftet, hvilken betydning Danmarks internationale forpligtelser kunne have for styrelsens stillingtagen i de konkrete sager."

Jeg synes ikke helt, at jeg har hørt din forklaring i dag sådan, at I har drøftet internationale forpligtelser? I hvert fald ikke den 22. februar? Kan du huske baggrunden for dette afsnit?

Ditte Kruse Dankert:

Men er det den endelige udtalelse?

Jon Lauritzen:

Nej, det er det ikke. Det her er fra den 31. marts. Jeg vil bare høre, om du kunne huske

baggrunden for det her? Og det er ikke det, der kommer til at stå. Det er mere, om du har en hukommelse om, hvorfor det stod på denne måde?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Jeg går ud fra, at det er noget, hvor man skal læse den endelige udtalelse, som er mere præcis, også på det punkt.

Jon Lauritzen:

På s. 1518 sender du et nyt udkast til udtalelse til ombudsmanden. Du skriver bl.a. i mailen:

”Jeg har forsøgt at redegøre for vores vurdering ift EMRK og Børnekonventionen i de sager, hvor vi har adskilt, ud fra det, der må være tilgangen.”

Hvad mener du med ”det, der må være tilgangen”? Er det noget, der er fremtidigt? Det lyder som noget, der skuer fremad, eller som en tænkt situation. Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske, men jeg synes ikke nødvendigvis, at det er fremadrettet. Jeg kan ikke forklare det nærmere.

Jon Lauritzen:

Der står videre:

”Jeg kan ikke se, at vi kan gå længere. Virkelig svært, når hverken dep/Jm el. andre har turde sige noget præcist – jeg har været alt materiale igennem, det siger INTET. Jeg har lavet nogle andre afsnit og diverse andre rettelser, men de større, nye afsnit fremgår med gult.”

Hvad er det, du har været igennem her? Kan du prøve at tage os lidt igennem, hvad du har kigget på her, hvor du siger, at der ikke rigtig er nogen, der tør sige noget præcist?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg må sige helt grundlæggende om denne udtalelse til ombudsmanden ... Jeg kan godt huske, at der var en proces omkring det, og at der var nogle runder for at skrive sig ind på nogle juridiske ting og nogle af forløbsbeskrivelserne.

Men jeg kan ikke huske detaljerne i, hvad lige præcis de her rettelser handler om. Jeg har vel været inde og skrive et afsnit, der handler om EMRK og Børnekonventionen. Og beskrivelsen af de forpligtelser er på bedste bedskab, idet jeg ikke har nogen rettesnor fra departementet.

Jon Lauritzen:

Det er også helt fair. Hvis du ikke kan huske det, kan du ikke huske det. På s. 1517 kan vi se, at du også skriver:

”Min argumentation fraviger ift instituttets på det grundlæggende at instituttet jo siger, at der ikke er et beskyttelsesværdigt familieliv, hvis der er tvang - derfor er der ikke noget formål tilbage, når vi er nede i art 8,2- og derfor ingen proportionalitet ift indgreb. Det er her, hvor departementet jo må tage argumentationen- også diskussionen om, hvad tvang er/kan være. Det holder vi os ude af. Jeg har dog sat den buffer ind, at jeg tager forbehold...”

Hvorfor skulle I ikke ind i proportionalitet i forhold til indgreb? Du siger, at det må departementet tage sig af.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tror, at det her igen grundlæggende handler om, at jeg jo i virkeligheden synes, at det må være departementets opgave at beskrive det retlige grundlag og de internationale forpligtelser. Og igen er der her et eller andet med, at vi også er med inde i hele eller dele af en beskrivelse. Der er en melding fra Institut for Menneskerettigheder om, hvordan man ser på det med tvang, og deres opfattelse afviger fra departementets opfattelse. Og vi sidder og skal skrive to udtalelser. Vi skal skrive en udtalelse til ombudsmanden, og departementet skal skrive en udtalelse til ombudsmanden. Så det er også et eller andet med, hvem der skal adressere hvad. Men jeg kan ikke rigtigt huske de nærmere diskussioner ned i detaljen med ... Jeg kan dog huske, at der er forskellige syn på det med tvang, og hvad der kan konstituere eller vise, at der er tvang. Og så er der hele grunddiskussionen om, hvorvidt man skal kunne påvise tvang for at kunne adskille, eller om man kan adskille for at

afdække, om der er tvang. Så der var mange diskussioner i det her.

Jon Lauritzen:

Lad os hoppe frem til udtalelsen fra den 21. april, som du underskriver. Men det tænker jeg måske, at vi skal gøre på mandag, for klokken er blevet 15.

Retsformanden:

Ja. Så fortsætter vi på mandag kl. 9 med afhøringen.

Retten hævet kl. 15.00.

Retsmøde den 8. november 2021 (dag 26)

Mandag den 8. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Kontorchef i Udlændingestyrelsen Ditte Kruse Dankert mødte for at afgive fortsat forklaring.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til at fortsætte med Ditte Kruse Dankerts forklaring, så jeg giver ordet til anklageren igen.

Jon Lauritzen:

Tak. Godmorgen. Vi var nået til Udlændingestyrelsens svar til Folketingets Ombudsmand i slut april. Hvis vi kigger på hovedekstraktens s. 1717, har vi din mail med en udtalelse, og på s. 1725 har vi brevet, og hvis vi går frem, kan vi se, at det er underskrevet af dig. Det fremgår også, at telefonnotatet er vedlagt, og at din mail

til operatørerne også er vedlagt. Var det på det her tidspunkt – altså den 21. april – dét, som I havde planlagt at sende ind til ombudsmanden?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det er vores første udkast.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger på den måde, er, at det her er underskrevet ... vi kan se, at du har underskrevet bidraget. Men hvis vi går videre til s. 1991, kan vi se, at der kommer en tilbage-melding fra departementet nederst på siden, hvor I får valget mellem at fastholde udtalelsen eller ændre og genoptage sagerne, og hvis I ikke gør det, så vil I få kritik fra departementet for det. Kan du fortælle os lidt om det forløb?

Ditte Kruse Dankert:

Forløbet omkring de her drøftelser om, hvorvidt der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, eller om der var tale om afgørelsessager, starter jo allerede i marts, sådan som jeg husker det. Der har vi drøftelser frem og tilbage med departementet, og det, som drøftelserne i virkeligheden går på ... fordi de udspringer af de her flyttepåbudssager, altså de situationer, hvor vi har været inde og træffe en afgørelse i sagerne. Så det er sådan set dem, der er grundlaget for, at vi taler om det. Og så har departementet, sådan som jeg forstår det i hvert fald, drøftelser med Justitsministeriet og får en melding. Jeg kan i hvert fald huske en melding, der gik på, at man kunne rigtig meget i faktisk forvaltningsvirksomhed, og at der formentlig ikke skulle træffes en afgørelse i de her sager. Så var Jesper Gori tilbage for at få nogle uddybende bemærkninger til, hvad vi tænkte, der skulle ske i andre typer sager, altså andre flyttepåbudssager og -situationer, fordi det var noget viden, han havde brug for, for at drøfte videre med Justitsministeriet. Og så var der også på et tidspunkt en runde, der handlede om, at et forslag også var, at det kunne være, at der ikke skulle træffes en afgørelse, men at man skulle tillægges nogle partsrettigheder. Og til sidst munder det ud i, at vi får meldingen om, at man mener, at man i flyttepåbudssagerne i hvert fald skulle træffe en egentlig afgørelse med en partshøring af en anden karakter end den partshøring, der havde

været i de her sager. Sådan opfattede jeg det i hvert fald. Så min opfattelse – eller opfattelsen hos os – er, at vi må genoptage alle sagerne og foretage partshøring, uanset om man har modsat sig beslutningen om flytning eller ej.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at det også er det, I går i gang med. Vi har på s. 2055 den endelige udtalelse. Og vi har stadigvæk det telefonnotat, og der er også en kopi af din mail til operatørerne. Er der nogen kommentarer til de to punkter fra departementet? Er der nogen, der spørger ind til det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Der kommer et brev fra Folketingets Ombudsmand den 11. maj, og hvis vi lige kigger på s. 2195, kan vi se her nederst:

”Hurtig reaktion fra ombudsmanden. Nærlæser senere - men jeg tænker, at I bør kende straks, også fordi fob lægger nyhed på allerede i morgen. Han går videre ift egen drift undersøgelse - og jeg kan se (hurtigt), at han hæfter sig ved, at pressemeddelelsen er uden undtagelser- og at der er pligt til at sikre at der er gjort sig retlige overvejelser inden denne sendes. Han spørger også til formålet ift begrundede et indgreb i familieliv mv. Al dok skal på bordet omkring vejledning mv.”

Kan du huske jeres drøftelser? Lene Vejrum skriver foroven:

”... vi i US kan tillade os at være lidt lettede ...”

Og du svarer øverst:

”Han sætter fingeren ned de rigtige steder, og han kan se, at vi har været forsvarsløse ift instruks. Men handlet ved at holde sager tilbage. Han kan jo godt se, at der først henvises til internationale forpligtigelser (for) sent, de henviser til samråd/mail en måned senere ift skriftlig dok. Og vi må jo også indrømme, at der ikke var tale om undtagelser den 10/2, men at det

først blev en diskussion på gentagne spørgsmål herfra. Ok at have en fair ombudsmand.”

Kan du prøve at opsummere jeres reaktioner lidt?

Ditte Kruse Dankert:

Vi drøfter reaktionen fra ombudsmanden på de udtalelser, som vi sender sammen med departementet. Og så tror jeg bare, at den her mail viser, at vi tænker, at ombudsmanden har set de ting, som var vigtige for os, også i forbindelse med vores udtalelse ... at man kunne se, hvad det var for en instruks, vi fik den 10. februar, og at man kunne se, at vi rejste nogle sager, og at der så blev en diskussion om det her, sådan at man kunne melde ud om undtagelser på et senere tidspunkt. Så det er også det, jeg mener med, at der ikke var tale om undtagelser den 10. februar ... at der ikke var nogen offentlige udtalelser om undtagelser den 10. februar.

Jon Lauritzen:

Var der nogen andre udtalelser – nogen, der ikke var offentlige? Kendte I til nogen undtagelsesmulighed den 10. februar?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Hvad mener du med, at I var ”forsvarsløse” i forhold til instruks?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg mener det, som jeg også synes, at jeg forklarede fredag omkring forløbet ... at vi får en instruks, og den er meget præcis og tydelig.

Jon Lauritzen:

Så har vi på s. 2374 en mailkorrespondance mellem Kristina Rosado og dig. Vi kan se her, at du kl. 19.43 skriver:

”Ellers skal vi simpelthen gå derud nu at vi siger, at rammen er Danmarks internationale forpligtigelser - at vi nu vil foretage vurderingen på nu i den kontekst at der træffes en egentlig afgørelse med partshøring.

Men det må klart være Tanjas vurdering. Jeg tænker, at vi kun hjælper dem og os selv og får sendt et signal til ombudsmanden om at vi (i hvert fald) tænker over tingene selvstændigt.”

Hvad mente du med det her med at give et signal til ombudsmanden om, at I tænker over tingene selvstændigt? Jeg kan måske lige sige, at Kristina Rosados kommentar til det her med at melde klart ud er:

”Men hvis vi melder så klart ud, er vi vel nødt til at bære hele byrden selv og må dermed lægge klart afstand til instruksen? Er vi ikke bedre stillet ved at holde os til det lidt vagere svar og så lægge linjen i vores afgørelser??”

Var der en kamp mellem jer og departementet, eller en frygt hos jer om kommunikationen, eller hvad er det her? Er det farligt at melde klart ud, hvad I troede på det her tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Nu skal jeg lige spore mig ind på, hvor vi er den 24. maj. Det vi drøfter dér, kan jeg se, er presse og udtalelser og sådan noget i forbindelse med ombudsmandens udtalelse. Det vi drøfter er: Hvad skal vores udtalelse være på det her? Jeg synes, at det er lidt uklart, om vi snakker om en udtalelse eller noget pressemateriale. Men det er klart, at noget af det, som vi drøfter, er det her med, at det hele tiden er vores omdrejningspunkt at sige: ”Hvad var det for en instruks, vi fik den 10. februar? Hvad tænkte vi selv over? Kontra: Hvad var det, departementet tænkte over – og på hvilket tidspunkt?”

Jon Lauritzen:

Det er jeg enig i. Jeg tænker mere på den drøftelse, der er om, hvorvidt det er farligt at melde klart ud og dermed lægge afstand til instruksen. Var det nogle overvejelser, I havde på det her tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Det er klart, at det i hele det her forløb har været et omdrejningspunkt, hvordan man skulle balancere det. At det – i vores optik i hvert fald – var os, der pressede på med spørgsmål om-

kring vores internationale forpligtelser. Ja, og det burde have været den anden vej omkring.

Jon Lauritzen:

Vi har lidt senere ... nu er vi i den 27. juni på s. 2822. Det er måske lidt samme tema. Denne gang er det et bidrag til besvarelse. Og der skriver Kristina Rosado i den sidste sætning i første afsnit:

”Som jeg ser det, forsøger de nu helt åbenlyst at tørre det her af på os.”

Og så noget om, at gengivelsen i pkt. 1 er ”langt ude”. Kan du fortælle lidt om ... Var der på det her tidspunkt en kamp om, hvem der skulle have aben, eller hvad man nu skal sige?

Ditte Kruse Dankert:

Det står klart, at det er en af vores – jeg tror, jeg tidligere har beskrevet det som – røde linjer i det her, at det fremstod klart, altså sandfærdigt, hvornår man kommunikerede omkring undtagelser til os. Og det er jo dét, Kristina Rosado også påpeger i det her. Så bliver det måske her stillet lidt firkantet op, fordi jeg synes jo, at der bliver kommunikeret til os, men bare først i forbindelse med samråd – sådan for alvor i hvert fald – i forhold til den eksterne verden og måske tidligere på møder med Jesper Gori og Lykke Sørensen i starten af marts. Så det, der er omdrejningspunktet for snakken, er det med, hvornår der bliver kommunikeret klart og tydeligt til os. Og der opponerer Kristina Rosado mod, at det lyder som om, at der blev det på et tidligere tidspunkt, end der gjorde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige går to sider tilbage til s. 2827, kan vi se det bidrag, I taler om, og her kan vi se det, I har fået ind fra ministeriet, formentlig ved en fejl, for I skulle ikke have svaret på det første. Men det, der står, er, at:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksens af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri,”

Og så en hård parentes, hvor der står:

”[og at det først var ved [x] af den [x], at undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret til Udlændingestyrelsen.]”

Og der har I så slettet det her med:

”... undtagelsesmuligheden blev udtrykkeligt kommunikeret ...”

Og sat ind, at det først var ved:

”... e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksen ikke var undtagelsesfri.”

Det er Jens Vikner, der sender det her ind. Han har fortalt, at han var postkontor på den her ekspedition. Kom bidraget så fra dig og Kristina Rosado? Kan du huske det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det tænker jeg.

Jon Lauritzen:

Ja, for vi kan i hvert fald se på s. 2857, at Jens Vikner har sendt til dig og Kristina Rosado:

”T.v.f I kan svare UIBM direkte”

Det er til dér, hvor de spørger, om parenteserne kan hæves. I det bidrag, der kommer fra departementet til ombudsmanden, er det med den 18. marts ikke medtaget. Det kan vi se på s. 2975, hvis du lige vil se det – det er afsnit to og tre. Kan du huske, om I svarede på den her mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen? Altså om parenteserne kunne hæves?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske.

Jon Lauritzen:

Vi har på s. 2888 et referat af et møde med departementet, hvor vi kan se, at rammen var, hvordan Udlændingestyrelsen:

”... skal forholde sig til de endelige afgørelser i barnebrudssagerne”.

Kan du kort fortælle om mødet, hvis du kan huske det? Du står som om, at du var til stede.

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det var jeg også. Det var et møde, hvor vi i forlængelse af det samråd, der var i juni måned, skulle ... departementet skulle på det her møde folde ud, hvad kriterierne skulle være og hvorfor.

Jon Lauritzen:

Og fik I noget på skrift? Det her er jo jeres eget referat. Fik I noget på skrift fra departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan ikke huske, om vi fik en eller anden mail efterfølgende. Men det var derfor, at vi aftalte, at vi i hvert fald selv skulle lave et referat af, hvad det var, der blev sagt i hovedtræk på det møde. Det er klart, at det blev i høj grad rammen omkring ... altså, den forståelse, vi fik på det møde, blev i høj grad udslagsgivende for, hvordan vores praksis blev tilrettelagt i sagerne.

Jon Lauritzen:

Hvis vi prøver at kigge på s. 2881, kan vi se en mail fra Anna-Sophie Saugmann-Jensen:

”Jeg har haft en drøftelse med Lykke om barnebrudesagen. Jeg forstår, at det altovervejende kriterium nu, efter snakken med JM, lægges til grund som værende, om parret ville kunne have fået kongebrev.”

Det er samme dag. Var det også den besked, I fik? Vi kan også prøve at gå en side frem til s. 2882. Der er også et skema. Fik I det her skema udleveret? Jeg kan sige, at det ikke ser sådan ud.

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske. Jeg tror, at det, vi fik at vide, er dækket af det referat, som vi selv skrev.

Jon Lauritzen:

På s. 2890-2891 er der en orientering til ministeren vedrørende status, hvor der også er nogle generelle og overordnede retningslinjer. Det er et brev over to sider. Fik I det udleveret? Vi kan

se på s. 2891, at der er nogle forhold, der kan indgå ved vurderingen, som er særligt tungtvæjende. Vi kan godt gå tilbage til referatet på s. 2888. Det var det, der udtrykte det, I fik at vide, hvis jeg forstår din forklaring.

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Det andet kan jeg simpelt hen ikke huske. Det er klart, at vi kender vejledningen, fordi det er den, som vi selv har lavet – altså bilagene. Men det andet ringer ikke nogen ...

Jon Lauritzen:

Det her med kongebrev? Okay, på s. 2899 har vi en mail. Den er fra den 4. juli. Og der er en opfølgning. Vi kan se den her, efter at Jesper Gori skriver ”Vh”. Er det, hvad I får af skriftligt materiale fra departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det er det. Det er den mail, som jeg også tænkte på før – at der var et eller andet med en kort mail i forlængelse af mødet. Men det var vores eget referat og egne noter fra det møde, der var omdrejningspunktet for det vidensniveau, vi havde på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Så hvis vi til s. 3175 ... der er vi helt fremme i oktober. Der har vi en notits om:

”Behandlingen af sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”

Hvad var baggrunden for den her notits? Vi kan godt lige prøve at bladere den igennem, hvis du skal se den. Det her ligner en, der er meget tæt på at være den endelige ... eller det er i hvert fald det seneste, jeg har kunnet finde. Havde I noget input fra departementet på det her tidspunkt, altså bortset fra det her bidrag fra Jesper Gori den 4. juli? Eller er det her jeres egne tanker?

Ditte Kruse Dankert:

Det notat var en udløber af, at vi mente, at det ville være godt selv at have en beskrivelse af genoptagelsessagerne.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt lige prøve at kigge i parekstrakten s. 1098. Fordi for det par, der hedder par nr. 13, har vi her en beslutning om, at parret fortsat skal være adskilt. Og det er det par med den største aldersforskel – 16 og 32 år – og vi kan se, at det er dig, der i hvert fald står som underskriver på brevet. Og der er nogle oplysninger i sagen, bl.a. at de har boet sammen i ca. 2 måneder på centeret, før de blev adskilt. Og så har vi på s. 1133 en afgørelse om indkvartering. Og der kan vi se i andensidste afsnit:

”Vi har modtaget bemærkninger fra dig den 10. oktober 2016. Vi ses ikke at have modtaget bemærkninger fra din ægtefælle.

Udlændingestyrelsen har på baggrund af de oplysninger, som er fremkommet i forbindelse med styrelsens behandling af jeres sag, besluttet, at I kan indkvarteres sammen igen. I vil blive orienteret om, hvor I kan indkvarteres sammen snarest muligt.”

Hvad skete der fra den første afgørelse – den 6. juli – til her den 12. oktober? Det lader ikke til, at der er kommet andet nyt materiale end den partshøring fra kvinden om, at hun gerne vil bo sammen med sin mand? Skete der et skift i, hvordan I så på sagerne i den her periode? Altså, det her ligger jo efter jeres notits fra den 6. oktober.

Ditte Kruse Dankert:

Det, der sker i sagen, er, at der går tid. Det var også et element, der blev drøftet hen over sommeren og efteråret, altså det med, at det er klart, at intensiteten af indgrebet forstærkes over tid. Og det var også noget af det, der var bærende i ordningen. Det er det i øvrigt også i dag. Man siger, at der er en refleksionsperiode, hvor den mindreårige, fri af sin ægtefælle, har en mulighed for at gøre sig tanker i den situation. Og så måtte man sige, at som tiden gik, og hvis man fortsat fastholdt, at man ønskede at være sammen med sin ægtefælle, og at det var frivilligt osv., så kunne tiden på den måde – firkantet sagt – føre til, at det på et tidspunkt ikke var proportionalt længere at holde parret adskilt.

Men man kan også se, at det her er et par, hvor der er en stor aldersforskel, og at man er blevet gift som 14-årig. Så på den måde, ud fra de kriterier, som vi også har fået fra departementet den 1. juli, måtte man sige, at det her er sådan en sag, hvor der er en væsentlig aldersforskel, der på den måde også kunne indikere, at der var et element af tvang.

Jon Lauritzen:

Og det, du siger, er så, at det er tiden ... parterne her blev skilt den 25. februar, så perioden fra slut februar til start juli var på det her tidspunkt ikke nok? Men hvis jeg hører dig rigtigt, så var det nok i oktober?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det havde været vurderingen.

Jon Lauritzen:

Og det, I havde på skrift fra departementet – altså her, også i oktober, hvor I træffer den her – var den mail fra 4. juli fra Jesper Gori? I havde ikke fået noget i mellemtiden? Så I havde selv lavet noget, men I havde ikke fået noget fra departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Vi får først vejledningen den 12. december eller den 6. december.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg godt spørge lidt ind til departementets svar til Folketingets Ombudsmand den 13. juli. Vi har på s. 2988 en mail mellem dig og Anni Fode. Jeg ved ikke, om du kan huske den her mailkorrespondance?

Ditte Kruse Dankert:

Ikke meget tydeligt, men jeg tror også, at jeg er på ferie på det her tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her, at Anni Fode skriver, at hun håber, at du nyder din ferie, så det er nok rigtigt, at du var på ferie. Hun skriver her, at det er:

”... desværre helt klassisk, når man tænker på andre sager – hvor det, når det gælder, så beskytter departementet sig selv og prøver at

skubbe ”aben” et andet sted hen. Jeg er ej heller glad for ministeriets tilkendegivelser om, hvornår der er ”et beskyttelsesværdigt familieliv” og at vi skal lægge os op af praksis for, hvornår man kan indgå ægteskab i DK (som jeg forstår Adam) – det mener jeg ikke holder.”

Og du skriver så:

”... ja - det er en meget bekymrende sag. Og nu kan jeg se i udtalelsen, at den potentielt ulovlige instruks nu er blevet til min mail til operatørerne, hvorimod Line Skyttes instruks til Lene (som var grundlaget herfor) er skrevet ud. Det er noget kreativt.”

Kan du sætte et par ord på, hvad du mener med, at det var ”kreativt”?

Ditte Kruse Dankert:

Det er lidt tilbage i samme bekymring, som er gennemgående – det her med, at hvis departementet skriver sig selv hen et eller andet sted, hvor de siger, at der var meldt ud om undtagelser og internationale forpligtelser og alle mulige ting den 10. februar, måtte man så undre sig over f.eks. min mail til operatørerne om, at man skulle adskille i samtlige sager. Det er den bekymring.

Jon Lauritzen:

Det var også, sådan som jeg havde forstået det. Hvis vi så går til vejledningen, kan vi se på s. 3647, at der er en mail fra dig til Adam Khalik og Lene Vejrum den 6. december, hvor du siger:

Godt at du har sagt, at vi skal have noget formelt – de skal ikke komme senere og sige, at de havde de sagt (da de tilfældigvis møder nogen). Jeg mangler simpelthen ord – hvad er udgangspunktet snart? At de skal have lov at blive sammen, hvis der ikke er klare indikationer på tvang. Der er jo ingen ordening længere. Hvis det er summen, så er det jo latterligt at skrive et langt notat – i stedet for at erkende, at man lavede noget, der ikke kunne holde.”

Nu er det jo sådan klar tale, men jeg ved ikke, om du vil sætte et par ord på det?

Ditte Kruse Dankert:

Jo. Det, der frustrerer mig her, er, at hvis man lige pludselig vender ordningen helt på hovedet og siger, at der skal være konkrete indikationer på tvang for overhovedet at adskille, så er man et helt andet sted end den ordning, som man havde lagt op til, og man ville også være et andet sted end den ordning, der er i dag, hvor man ... altså, det er, fordi at ordningen – både her, men også nu – hviler på, at nogle af de her oplysninger ... baggrund, alder osv. kan være nogle generaliserede indikationer på tvang, og at man derfor som udgangspunkt kan adskille og undersøge det spørgsmål. Så det er klart, at når han lyder som om: ”Jamen jeg har hørt, at nu er man måske på vej hen et sted, hvor de skal være sammen, og så skal man undersøge, om der er indikationer på tvang i dét setup”, så har man bevæget sig meget langt.

Jon Lauritzen:

I var vel næsten tilbage til praksis fra før ændringen, eller hvordan skal vi forstå det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det kan du godt sige. Man er i hvert fald et helt andet sted end ordningen, sådan som vi har forstået det på det her tidspunkt. Det lander så heller ikke her, men jeg responderer på det, som han siger, at han har hørt på gangen, og så siger jeg bare, at så skal de i hvert fald komme og sige det. Og så kan man sige, at så kan man lige så godt sætte en streg over ordningen.

Jon Lauritzen:

Vi går til samråd AT-AU. Der er vi fremme i juli 2017. På s. 5011 har vi en mail, hvor du skriver:

”Jeg synes ikke vi kan acceptere nogen kritik. Det er simpelthen udelukket. Vi redder dem, og så skulle takken være, at vi ikke forstod en instruks (eller hvad man snart skal sige). Jeg bliver bombarderet af beskeder fra US folk, der ikke forstår dagens samråd "hvem sagde de det til?, har vi så været for restriktive? Osv". Jeg ved ikke engang, hvad jeg skal svare. Vil ikke desillusionere hele kontoret ift tillid. Jeg føler mig som gidsel i en løgn rent ud sagt. Der er

simpelthen for mange, der kender vores version. Det kan ikke styres.”

Hvad er det, du reagerer på her?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg reagerer på samrådet, og jeg reagerer på, at det igen er det her omdrejningspunkt med: Hvad er det for en besked, vi har fået? Det begynder at lyde, som om man fremrykker informationen om undtagelser til os, og at vi i det hele taget måske har tumlet lidt rundt. Så det er det, jeg reagerer lidt på, for jeg synes ikke, det svarer til det hændelsesforløb, jeg har oplevet.

Jon Lauritzen:

Læste I det, eller forstod I samrådet sådan, at det i virkeligheden bare var jer, der havde misforstået instruksene?

Ditte Kruse Dankert:

Nu kan jeg ikke huske, hvad det var for nogle ord, man i særlig grad blev frustreret over. Men det var i hvert fald et sted, hvor jeg tænkte: Nu lyder det, som om kæden måske er hoppet af ude hos os.

Jon Lauritzen:

Men det med, at du følte dig ”som gidsel i en løgn” ... hvad var det for en løgn, du var gidsel i?

Ditte Kruse Dankert:

Det handler jo om, at jeg ikke synes ... vi kan jo ikke spille med på noget, som ikke er rigtigt i vores optik.

Jon Lauritzen:

Det var jo lidt det samme som den drøftelse, I havde tidligere om sandhed i forhold til ombudsmanden. Hvis vi kigger på s. 5098, har vi igen en mail om sandheden, og den er mellem dig og Tove Kruse:

”Jo, vi siger ikke andet end sandheden. Jeg har sagt at jeg definitivt ikke siger, at vi har modtaget en bredere instruks, fordi så har jeg handlet forkert (de læste mine mails op til samråd, fx hvordan jeg orienterer vores operatører)”

Det her med:

”... definitivt ikke siger, at vi har modtaget en bredere instruks ...”

Var der et pres på dig eller på jer, om at I skulle spille med på den her melodi, eller hvordan var det?

Ditte Kruse Dankert:

Altså det er jo det samme og det samme. Det handler om det her med, at vi ikke kan gå med på en ikke-rigtig udlægning af forløbet.

Jon Lauritzen:

Ja, og så vil jeg næsten gætte på, at det også er lidt det samme ... det med, at I skal ”holde tungen lige i munden”, som vi har i den her mail, hvis vi går til s. 5108. Så de drøftelser, I havde omkring samrådet, var, at I mente, at det, der blev fremstillet, ikke passede med jeres version af, hvad der var sket. Gav I besked til departementet, eller meldte I ind, at I så sådan på det?

Ditte Kruse Dankert:

Det tænker jeg godt, at de vidste, i og med at de godt vidste, hvordan vi så forløbet.

Jon Lauritzen:

Så det var de ikke i tvivl om?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Jon Lauritzen:

Tak. Det var, hvad jeg havde for nu.

Retsformanden:

Tak for det. Så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Ditte Dankert, vi skal lige tilbage til telefonsamtalen den 10. februar 2016, også for at vi får et samlet billede af, hvad der i hvert fald ud fra dit perspektiv egentlig skete under den telefonsamtale – og i det hele taget den pågældende dag. Jeg skal lige have det helt på plads: Var du på ferie fra den efterfølgende dag, den 11. februar, og frem til søndag den 21.?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Vi har fået lidt forskellige beskrivelser af forløbet – det er du sikkert bekendt med. Og hvis jeg må opsummere den forståelse, som jeg har fået ud fra din forklaring, og også Lene Vejrum's forklaring, som selvfølgelig er tæt knyttet til den her samtale, så er det, at hun ca. kl. 14.30 den 10. februar får det her første opkald fra Line Skytte Mørk Hansen. Den samtale har hun refereret over for dig – forstår jeg – og du overhører så en del af den efterfølgende samtale. Kan du blive lidt mere præcis på – hvis du kan – hvad det er, hun fortæller dig om den første samtale, før du overværer en del af den anden samtale? Hvad er det for et budskab, hun vide-reformidler til dig, om hvad der foregik på den første samtale?

Ditte Kruse Dankert:

Som jeg også forklarede fredag, sidder jeg med den viden, at Lene Vejrum har fortalt det her med, at hun har talt med Line Skytte Mørk Hansen, og at pressemeddelelsen er ordningen.

Nicolai Mallet:

Og havde du selv set pressemeddelelsen på det tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Hvad tog du – efter at have set pressemeddelelsen, og før du taler med Lene Vejrum om det – med fra pressemeddelelsen? Hvad var budskabet af pressemeddelelsen, som du opfattede det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg synes ikke, at den var kompliceret at læse, men det er klart, at det, som jeg hæftede mig mest ved, var, at vi skulle i gang straks, og at man skulle adskille de par, der var på centrene.

Nicolai Mallet:

Lige tilbage til Lene Vejrum's referat af den første samtale. Hun har afgivet forklaring her for

Rigsretten. Hun fortalte, at det var en kort samtale. Hun fortalte, at der var en klar besked, ligesom du også selv siger, at der var en henvisning til pressemeddelelsen, og den gik på, at der skal adskilles, og at det skal gå hurtigt. Hun fik en besked, der ikke var til at misforstå – at alle skulle adskilles, og at der kun var pressemeddelelsen. Er det også sådan, som du husker det, du fik at vide om den første samtale?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Hun har videre forklaret, at Line Skytte Mørk Hansen ikke gik i detaljer om, hvordan der skulle ske adskillelse, altså om det skulle være langt fra hinanden – og hvor langt fra hinanden – eller om det kunne være på samme center. Man gik i det hele taget ikke i detaljer. Fortalte hun dig noget andet om samtalen, hvad det angår, altså med hensyn til detaljer?

Ditte Kruse Dankert:

Det er ikke det, jeg har hæftet mig ved.

Nicolai Mallet:

En anden væsentlig del af den besked, som hun havde fået fra Line Skytte Mørk Hansen, var ifølge Lene Vejrum, at der skulle gives besked til operatørerne, og at det skulle ske samme dag – altså også noget, der skulle ske hurtigt. Er det også sådan, du husker det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan i hvert fald huske, at en del af bestillingen fra departementet var, at det skulle kommunikeres til operatørerne.

Nicolai Mallet:

Også at det skulle ske hurtigt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Lene Vejrum har videre forklaret, at selve det, at der ingen undtagelser skulle være, ikke var noget, der efter hendes erindring blev sagt, men at der var den her udtrykkelige henvisning til

pressemeddelelsen, som jo er uden undtagelser og dermed ikke er til at misforstå. Men hun fik dog sagt – og det er så spørgsmålet, om det foregik under den første del af samtalen, eller om det foregik, da du var på medhør – noget med familier med børn og sårbare familier, som ikke bare kunne adskilles uden videre. Var det noget af det, du overhørte?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan kun svare for, hvad jeg hørte, og det er jo et spil om ord, på den måde at jeg i hvert fald hørte Lene Vejrum sige, at det kunne man ikke bare hurtigt. Vi får oplysninger ind, og vi har fået oplysninger ind, vi skal se på.

Nicolai Mallet:

Men hun opfattede det sådan. Og så er spørgsmålet, om du også opfattede den del af det, du selv hørte, på samme måde – at der ingen lydhørhed var, og at I bare skulle gå i gang, og det kunne ikke gå stærkt nok.

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Fra din forklaring her i fredags om det, som du rent faktisk selv overhørte, har jeg foretaget nogle noter, som jeg med Rigsrettens tilladelse vil foreholde vidnet. Du sagde bl.a., at den del af det, du selv overhørte, varede et par minutter eller deromkring, altså ikke særlig lang tid. Jeg har noteret, at du har sagt, at du overhører noget af en samtale. Du kan se, at Lene Vejrum er presset. Hun signalerer, at du må komme ind. Hun sætter medhør til. Hun taler med Line Skytte Mørk Hansen om den her sag. Det skal gå hurtigt, hører du. Line Skytte Mørk Hansen har svært ved at forstå, hvorfor man ikke kan give et klart svar på, hvornår I er færdige med det. Lene Vejrum bliver trykket på tid. Er det ikke bare at knipse med fingrene? Lene Vejrum siger: ”Det kan man ikke bare. Operatørerne reagerer jo også nu. Der kommer også yderligere oplysninger ind”. Hun prøver at købe tid til at lægge en plan på en eller anden måde. Meget af det, der bliver sagt, giver ikke mening, hvis man ikke tager udgangspunkt i, at alle skal skilles ad. Men du hører ikke, at alle skal skilles ad.

Altså, du hører ikke, at der bliver sagt, at alle skal skilles ad. Line Skytte Mørk Hansen siger: ”Hvornår er de så skilt, og hvornår er I færdige?”. Lene Vejrum er meget i defensiven i forhold til det, som hun prøver at sige. Du huser ikke med sikkerhed, om der spørges ind til retningslinjer. Så nej. Men hun spørger ind til nogle af de ting, der skal afklares. Samtalen varede måske et par minutter. Line Skytte Mørk Hansen talte til hende på en måde, så hun fik en ordre. Line Skytte Mørk Hansen siger: ”Kan I da ikke engang læse?”. Er det rigtigt forstået, sådan som jeg har noteret her fra din forklaring?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, i store træk.

Nicolai Mallet:

Bed du mærke i noget, der ikke var rigtigt forstået?

Ditte Kruse Dankert:

Nu talte du jo langt, så jeg har ikke siddet og forholdt mig til, om det lige var det ord osv. Men den samlede opfattelse af det, ja.

Nicolai Mallet:

Og så er mit spørgsmål: I var – jeg tror ikke, at det var dig, der brugte ordet ”i chok” – men I var i hvert fald berørte over den her situation og bekymrede over situationen. Og mit spørgsmål går så på: Hvad var det, der slog jer mest ud i den her situation? I har fået pressemeddelelsen, og I har fået det her opkald, hvor jeres forståelse var, at pressemeddelelsen var ordningen. Og hvad var det så mest ved den meddelelse, som I fik, der gjorde jer så berørte over situationen? Var det budskabet om, at alle skulle adskilles, eller var det mere det med, at alting skulle gå så hurtigt, og at I ikke havde mulighed for at se på de konkrete sager, hvis I skulle gøre det så hurtigt, som der var lagt op til?

Ditte Kruse Dankert:

Det er et sammenkog af det, du siger. Fordi tiden netop betyder noget for at have mulighed for at se på sagerne. Men det er klart, at det, som var rystende, var, at det var så kategorisk, og at det gjaldt alle par.

Nicolai Mallet:

På s. 178 finder vi det udkast til notat, som du havde inde til høring 12 dage forinden. Det er den 29. januar. Og vi kan se her i andet afsnit – ikke fordi vi skal gennemgå det hele i detaljer – men det starter med:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.”

Og så står der:

”Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Og det er jo noget, som du kommenterer på, og det er du også blevet afhørt om. Du er jo jurist, og i virkeligheden er det, jeg hæfter mig ved, at du er inde at vurdere det hensigtsmæssige i at skrive det. Du skriver selv, at retten til familieliv knytter sig til artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen, og du har en kommentar til det.

Hvis vi går videre ned, kommer der en vurdering i det fjerde afsnit, og det er den vurdering, som Udlændingeafdelingen – altså den juridiske afdeling i ministeriet – foretager her i relation til barnets tarv. Det er det, der kan afstedkomme undtagelser ifølge det her notat. Og der står her:

”Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til barnets tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et

forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.”

Og så kommer forslaget, som den juridiske vurdering munder ud i, og der står her:

”Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Det her forslag, som den juridiske vurdering indeholder ... er det også noget, du har læst, dengang du havde det til høring?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Her er det Udlændingeafdelingens juridiske vurdering, at der i de tilfælde, der er beskrevet – altså også der, hvor der skal ske undtagelse – godt kan ske adskillelse. Det skal bare være på hver sit værelse i samme center. Men det kræver jo, tænker jeg, at man skal gå ind i de enkelte sager for at kunne vurdere, om de her kriterier eller hensyn er opfyldt. Er det også sådan, du forstår det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det ville man skulle.

Nicolai Mallet:

Er du så enig i, at på det her tidspunkt, da du modtager det i høring med det her forslag, er det Udlændingeafdelingens juridiske vurdering, at alle faktisk godt kan adskilles, men altså med den detalje at adskillelse i visse tilfælde kun

kan ske på samme center og i andre tilfælde på hvert sit center. Er du enig i den læsning?

Ditte Kruse Dankert:

Nu tror jeg, at jeg forklarede i fredags, hvordan jeg opfattede det her notat, altså som et oplæg – som et udkast – til en ordning.

Nicolai Mallet:

Jeg er helt med på, at I ikke blev bekendt med, at det her notat nogensinde blev godkendt, hvad det rent faktisk blev. Men nu spørger jeg dig ind til den juridiske vurdering, der ligger her: Er du enig i, at det i den juridiske vurdering, der ligger her, og som du havde til gennemgang den 29. januar ... at der er vurderingen, at alle sådan set godt kan adskilles, men det skal altså være på en bestemt måde. Hvis f.eks. barnets tarv tilsiger, at en adskillelse kun kan ske på samme center, så er det sådan, men adskillelse vil kunne ske i alle tilfælde. Er det også din læsning af det, du læser her?

Ditte Kruse Dankert:

Det er det, der ligger i det oplæg. Det er jeg enig i.

Nicolai Mallet:

Vi kan se på samme side her, at du ikke har kommentarer til de to afsnit, hvor forslaget ligger, altså hvor Udlændingeafdelingens forslag ligger. Satte du spørgsmålstegn ved, om det her var en ordning, der kunne være lovlig ... altså udover de kommentarer, som du har sat ind?

Ditte Kruse Dankert:

Nu opfattede jeg det sådan, at man var i gang med at skrive et notat. Og jeg tror også, at vi snakker om min kommentar i forhold til artikel 8 osv. Jeg tænkte, at det var nogle af de ting, der skulle foldes endnu mere ud i sådan et notat, hvis det skulle være noget, som man skulle kunne bruge til noget. Men hvis det, du mener, er, om vi sad den 10. februar og tænkte, at udgangspunktet måtte være, at man kunne adskille langt de fleste, så er det da korrekt.

Nicolai Mallet:

Det, som jeg gerne vil frem til, er i virkeligheden, hvad der var det vigtigste for jer, da I sad

den 10. februar. Om det mest alvorlige i virkeligheden var, at I skulle gøre det her i en voldsom hast med meddelelse til operatørerne samme dag og i virkeligheden sådan, at I ikke kunne stå på mål for den sagsbehandling, som I mente, var nødvendig for at gøre det her lovligt? At det var selve det tidspres, der blev lagt på jer, som var det væsentligste for jer?

Ditte Kruse Dankert:

Nej.

Nicolai Mallet:

Så det var ikke tidspreset, der var det væsentligste? Det var lige så meget selve det forhold, at alle skulle adskilles?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at den vurdering, der ligger i det her, på s. 178, er en vurdering, som du i dag siger, at du ikke er enig i, fordi konklusionen her grundlæggende er, at hvis de forskellige hensyn er opfyldt, kan der også ske adskillelse, det er bare på samme center.

Ditte Kruse Dankert:

Jeg er ikke sikker på, at jeg helt forstår, hvad du mener med det.

Nicolai Mallet:

Så må jeg stille spørgsmålet lidt klarere. Jeg vil gerne prøve at leve mig ind i, hvad der foregår hos jer i styrelsen, der drøfter det her den 10. februar, og med den besked, I har fået. Den forklaring, du afgav i fredags, knyttede sig meget til det pres, der blev lagt, og ikke så meget til selve spørgsmålet om, hvorvidt det at adskille alle var en mulighed eller ikke en mulighed. Og der tænker jeg, at du 12 dage forinden havde fået et udkast til et notat i høring, som konkluderer, at der i hvert fald skal foretages en afvejning af nogle hensyn – det fremgår af s. 178 – men at konklusionen, hvis alle de her hensyn er opfyldt, stadig er, at der skal ske adskillelse, så er det altså bare på samme center. Var det en juridisk vurdering, som I havde, og som var

med i drøftelserne den 10. februar, da I fik den her besked fra Line Skytte Mørk Hansen?

Ditte Kruse Dankert:

Nu siger du jo mange ting og kommer også med en fortolkning af, hvad der var vigtigt for mig, som måske ikke er helt dækkende. Men det her notat – det udkast – vi har set her, har ikke nogen betydning for mig den 10. februar. Jeg sidder ikke og tænker: ”Gud, det var den der ordning, vi engang så et begyndende udkast til, men som vi ikke har hørt mere til, som er i det her.”

Nicolai Mallet:

Jeg er stadigvæk godt med på, at I ikke ved, at det ender med at blive godkendt, og at det her, som jeg lige har læst op, faktisk også kommer til at være det, som bliver sat i et godkendelsesforløb. Men har det da slet ikke nogen betydning, hvad Udlændingeafdelingen tidligere har meldt ud i forhold til en juridisk vurdering af, hvornår man kan, og hvornår man ikke kan adskille, og hvordan man kan adskille, hvis der skal adskilles?

Ditte Kruse Dankert:

Det er klart, at det jo indgår i ens juridiske bagtanke. Vi har ikke fået andre indikationer, og der kan du sige, at det her også indgår i det sammensurium. Vi har ikke fået andre indikationer, end at der er meget vide rammer for, hvad man kan i forhold til at adskille – også par med børn – fordi man her diskuterer en ordning, hvor det skal være i direkte modstrid med barnets tarv, hvis man ikke skulle gøre det. Det tror jeg også, at vi var inde på fredag. Derfor har jeg den kommentar om, hvad det er, der er barnets tarv ... om det ikke er vendt lidt på hovedet i det her udkast.

Nicolai Mallet:

Jo, men det med barnets tarv er adresseret i det midterste afsnit:

”Det vurderes dog ...”

Er det ikke rigtigt?

Ditte Kruse Dankert:

Jo.

Nicolai Mallet:

Som jeg lige læste op fra mine egne noter, forklarede du, at du ikke under den anden samtale – under den del af det, som du selv overhørte – hørte, at der blev spurgt ind til retningslinjer. Og det kan godt være, at der gjorde, men det kan også godt være, at der ikke gjorde ... men at I gerne ville have retningslinjer. Hvad var det, I skulle bruge de retningslinjer til, når I nu opfattede den her instruks eller den her meddelelse fra Line Skytte Mørk Hansen som så klar, som du har forklaret?

Ditte Kruse Dankert:

Det er meget naturligt at efterspørge retningslinjer, når man for det første får en helt ny ordning. Det var også et forsøg på at presse departementet derud, at man skulle sætte nogle flere ord på det her ... klogeligt sætte nogle flere ord på det her, hvis man kan sige det sådan. Og så er der samtidig det med de praktiske spørgsmål, som vi allerede fra start af kan se, vil blive stillet, og som operatørerne også allerede stiller den 10. februar: ”Hvad med børnene?”, ”Hvor skal de bo?” og ”Hvem skal have ydelserne?”. Så der er flere mål med at efterspørge retningslinjer.

Nicolai Mallet:

Ville det typisk være retningslinjer, som det er departementets opgave at formulere – også i første udkast? Eller ville det være noget, som mere hører til ovre i jeres afdeling? At komme med forslag til eller at træffe beslutning om, hvor de små børn skal være, og den slags mere håndgribelige, praktiske ting?

Ditte Kruse Dankert:

En del af spørgsmålene ville være nogle, hvor vi naturligt lavede nogle retningslinjer, men der var også et indbyrdes samspil mellem nogle af de ting, der kunne forekomme som praktiske spørgsmål, og som vi måske normalt ville lave vejledning om, og så de mere generelle spørgsmål, der ville være dem, som det typisk ville være departementet, der formulerede sig

omkring. F.eks. spørgsmål om internationale forpligtelser.

Nicolai Mallet:

Bare lige for at få det helt klart: Det, som I så får at vide samlet – modtagelse af pressemeddelelsen og den besked, I får fra Line Skytte Mørk Hansen – er det noget, som du og Lene Vejrum og måske også de andre opfatter sådan, at I nu har fået en ulovlig ordre?

Ditte Kruse Dankert:

Vi opfatter det i hvert fald sådan, at vi ikke kan følge det fuldt ud.

Nicolai Mallet:

Og fuldt ud ville være hvad?

Ditte Kruse Dankert:

Det ville være at adskille alle uden at se på sagerne konkret – om der forelå nogen omstændigheder, der gjorde, at det konkret ikke var proportionalt. Og det er vi jo enige om.

Nicolai Mallet:

Nu siger du, at det, som I så som det ulovlige ... men det er ikke sikkert, at det var det eneste ulovlige ... men det, som I i hvert fald så som det ulovlige, var, at I ikke skulle se individuelt og konkret på sagerne for at kunne foretage de relevante vurderinger. Var det dét, der var det centrale for jer?

Ditte Kruse Dankert:

Som jeg også forklarede fredag, så tænkte vi, at der kunne være nogle sager, hvor man ikke lovligt kunne adskille. Og det er klart, at der var man nødt til at kigge på sagerne og de oplysninger, som vi havde fået ind – og også stadig fik ind – og de oplysninger, der lå i styrelsen allerede, for at kunne vurdere det.

Nicolai Mallet:

Når du siger, at der ville være sager, hvor I ikke lovligt kunne adskille – og det kom jo an på de konkrete forhold – tænkte I så på, at det med at adskille på samme center kunne være en mulighed? Var det noget, I havde med i drøftelserne?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det var ikke noget, vi drøftede på det her tidspunkt. Det begyndte vi at drøfte på et senere tidspunkt igen – kan jeg huske – men der er vi lidt længere fremme.

Nicolai Mallet:

Er det så rigtigt forstået, at du ikke klart sagde, at du opfattede den besked, I nu havde fået, som en ulovlig ordre? Eller tager jeg fejl her?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg har opfattet, at det var noget, hvor vi ikke kunne følge det fuldt ud.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt, at det var det, du sagde. Og så lagde I den her strategi, hvor I tog de sager først, hvor I mente, at det var juridisk holdbart at foretage en adskillelse, og så ville I så – for at få en dialog i gang med departementet – finde frem til de sager, hvor der var særlige forhold, og hvor I ikke umiddelbart mente, at I kunne adskille. Er det en rigtig forståelse af den opfattelse, I havde på det her tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Havde du i dit virke en løbende dialog med Line Skytte Mørk Hansen? Havde du berøringsflader med hende i det daglige?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det var primært Lene Vejrum.

Nicolai Mallet:

Når vi taler om departementet, hvem var så din tætteste kontakt i departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Det var meget sagsafhængigt. Mit kontor havde en del sager, der pegede ind mod Udlændingeafdelingen, og sager, der pegede ind mod Line Skytte Mørk Hansens afdeling. Så det vil sige, at det var meget afhængigt af, hvad det var for en type sag.

Nicolai Mallet:

Hvis vi nu tager sådan en sag som den her – hvem ville så for dig være den naturlige samtalepart i departementet?

Ditte Kruse Dankert:

I sagen her havde vi i første omgang dialogen med Koncernstyring, Indkvartering.

Nicolai Mallet:

Var det også dem, der i givet fald skulle levere de her retningslinjer, som I virkelig havde brug for?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg synes, at det er lidt svært at udtale mig om arbejdsdelingen i departementet. Også fordi at det tit ikke var noget, der var fuldstændig tydeligt for os, i hvert fald særligt i mit kontor, hvor sagerne var forankrede i departementet, fordi de tit gik på tværs af de to afdelinger, for så vidt angår forskellige dele af spørgsmålene. En stor opgave på det tidspunkt var jo etablering af et udrejsecenter, Kærshovedgård. Der er en etablering i det, som vil høre til i Line Skytte Mørk Hansens afdeling, også med de grundlæggende juridiske kontraktlige forhold. Men så var der nogle spørgsmål omkring det at indføre de her regimer med opholdspligt og meldepligt til en bredere skare af mennesker, og hvor der var samarbejde med politiet. Og der var det Udlændingeafdelingen, der havde den del af dialogen. Så hvilken afdeling, der var relevant, afhang i mange sager også lidt af, hvem samarbejdspartnerne var.

Nicolai Mallet:

Men som du også forklarer, er det, der trængte sig på, manglen på retningslinjer i forhold til den nye ordning, der skulle indføres. Så vil jeg spørge dig igen: Vil det så være det naturlige sted at spørge i Koncernøkonomi, eller vil det være det naturlige sted at spørge i Udlændingeafdelingen, når det var retningslinjer? Jeg tænker også lidt på, at nu havde du jo fået et udkast i hvert fald den 29. januar til, hvordan man skulle håndtere spørgsmål om, hvem og hvem der ikke kunne adskilles, og hvordan. Hvem var efter din opfattelse den rette afdeling i

ministeriet i relation til den konkrete problemstilling, som I stod i den 10. februar?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg synes sådan set, at det rette er at spørge dem, der bestiller noget hos én. Altså at Lene Vejrum spørger Line Skytte Mørk Hansen, når nu det er hende, der er opdragsgiver – at hun så går ind den vej, i forhold til hvad vores behov er. Og hvem Line Skytte Mørk Hansen så skulle entrere med i departementet i øvrigt ... Jeg synes, at det er naturligt at bruge den indgang, hvor man får en besked, til at svare tilbage.

Nicolai Mallet:

Du kommer som sagt tilbage fra ferie den 22. februar. Det er en mandag. Og du forklarede i fredags, at du havde telefonsamtaler med Lene Vejrum og vist også Kristina Rosado under din ferie. Læste du også mails under din ferie?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg læste sporadisk mails. Jeg har læst det, der var vigtigst.

Nicolai Mallet:

Var det her en sag, der på det tidspunkt i din optik var vigtig? Var det den, du talte med Lene Vejrum og Kristina Rosado om under din ferie?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, men det, som jeg talte med dem om under min ferie, var de mere overordnede betragtninger om det, og hvad strategien var helt overordnet. Så vi havde ikke sådan ... altså, detaljeringsgraden var ikke ...

Nicolai Mallet:

... stor. Nej, men du havde adgang til dine mails. Det var lige så meget det. Du kunne læse dine mails, hvis du ville, selv om du var på ferie. Er det rigtigt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

På s. 316 er der en mail fra Kristina Rosado til Margit Sander Rasmussen med kopi til dig og

Lene Vejrum – det er jer fire, der samledes den 10. februar om den her problemstilling – hvor hun skriver:

”Ok. Henrik” – altså Henrik Grunnet – ”ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelægninger end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”

Det, som jeg har hæftet mig ved her, er for det første, at mailen handler om den her sag, som I på det her tidspunkt havde fokus på selv under din ferie, og at der er henvist til en melding fra Henrik Grunnet fra ugen forinden, altså den uge, hvor koncerndirektionsmødet den 10. februar fandt sted, og den uge, hvor pressemeddelelsen gik ud den 10. februar. Der står ikke præcis hvornår i den uge, men jeg tror, at du forklarede, at det ikke var en besked, du havde fået fra Henrik Grunnet, altså beskeden om, at han havde inviteret til at forelægge sager – hellere for mange end for få – for departementet. Men det var i hvert fald en melding, som Kristina Rosado havde opsnappet hos ham, må vi forstå fra den her mail. Henrik Grunnet har for Rigsretten forklaret, at han på koncerndirektionsmødet den 10. februar, altså samme dag, som pressemeddelelsen gik ud, fik at vide af Uffe Toudal Pedersen, at selv om der formentlig ville blive meldt noget ud uden undtagelser i en pressemeddelelse, skulle enkelte sager, som styrelsen var i tvivl om, forelægges. Det var ifølge Henrik Grunnet, hvad Uffe Toudal Pedersen sagde, og det passer også med det, der står her. Var den melding, du fik her den 15. februar, og som du formentlig senest så den 22. februar, da du kom hjem fra ferie, noget, som betød noget for jer – at jeres direktør stod bag den strategi, I havde lagt? For det var vel en del af strategien at tage de sager ud, som I var i tvivl om?

Ditte Kruse Dankert:

Der ligger mange forskellige delelementer i dit spørgsmål, og derfor kan jeg også blive lidt i tvivl om, hvad jeg svarer på. Spørger du, om jeg ser det her, som Henrik Grunnet har sagt,

eller om jeg har hørt noget om, hvad han har snakket med Uffe Toudal Pedersen om? Eller spørger du om ... altså, hvis vi lige kan ...

Nicolai Mallet:

Jeg forstår godt, at du er i tvivl. Du har forklaret allerede – det gjorde du i fredags – at det ikke var noget, som du hæftede dig ved, i hvert fald ikke den 15. februar. Men nu tænker jeg, at du er tilbage den 22. februar, og den mail er der i din mailboks. Og det at forelægge sager for departementet var en del af jeres strategi. Er det ikke rigtigt forstået?

Ditte Kruse Dankert:

Jo.

Nicolai Mallet:

Så det her ser jeg som et udtryk for, at jeres direktør står bag den strategi. Var det noget, som I havde med i jeres drøftelser – I fire, som stod og skulle effektuere den her nye ordning – at I havde opbakning fra jeres direktør til det her?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg havde ikke en dialog med Henrik Grunnet om koncerndirektionsmødet eller det her med at forelægge sager. Og jeg tror, at Lene Vejrum har forklaret om, hvad hun havde af dialog med Henrik Grunnet om det, og hvordan hun forstod ham. Men det er klart, at Henrik Grunnet i hvert fald var med på, at det var strategien – altså at se på sagerne konkret og finde de sager, hvor vi mente, at det var tvivlsomt, om man kunne gøre det her.

Nicolai Mallet:

Den 22. februar finder et møde sted. Du er lige kommet tilbage fra ferie, og mødet foregår om morgenen, og du har afgivet grundig forklaring om, hvad du kan huske fra det møde. Bl.a. huskede du ikke, at der på det møde faktisk skulle være blevet sagt, at ”nu må I komme ind med de sager, som I er i tvivl om”, men at det var noget, du i virkeligheden kunne uddrage af nogle telefonsamtaler, som du havde med Jesper Gori i dagene efter i den uge, der starter med den 22. februar. Er det rigtigt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, jeg snakker med Jesper Gori i slutningen af den uge og siger, at vi kommer til at sende nogle konkrete sager ind.

Nicolai Mallet:

Kan du blive lidt mere præcis på de samtaler, du har haft med Jesper Gori i den uge, om at forelægge sager? For det var i virkeligheden kerne i jeres strategi, at I skulle finde de sager, hvor I mente, at der kunne være tvivl, og det var noget, som I – i bund og grund – mente ikke var i overensstemmelse med den instruks, I havde fået. Kan du blive lidt mere præcis på, hvordan han reagerer på det her? Er han uenig? Må du overtale ham, eller er han sådan set med på det og siger, at det er sådan, det skal være?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg tror faktisk ikke, at jeg kan blive meget mere præcis på det end at sige, at jeg kan huske, at jeg taler med Jesper Gori om, at vi har nogle sager, vi gerne vil forelægge. Jeg husker ikke, at der var nogen modstand mod det. Det var samtaler, der var helt i god ro og orden.

Nicolai Mallet:

Men ret beset er den 22. februar og dagene efter faktisk de første arbejdsdage, du har, efter at du fik den her melding om den nye ordning, som I mener ville være ulovlig, hvis man tog den bogstaveligt efter pressemeddelelsen. Så kommer det bag på dig, at Jesper Gori – som trods alt også er i departementet – tilsyneladende åbner op for eller ikke blokerer for den strategi, som I nu har lagt, og som i virkeligheden er udtryk for noget, som I ikke mener er helt, som I fik at vide, at I skulle?

Ditte Kruse Dankert:

Det, jeg siger, er bare, at jeg ikke kan huske mere fra de samtaler. Det er ikke nogen samtaler, jeg har hæftet mig ved. Jeg tror ikke, at jeg kan huske mere fra dem, end at jeg bare kan huske, at jeg taler med Jesper Gori om det her med, at vi har set på sagerne, og at vi mener, at der er nogle tilfælde, hvor man ikke vil kunne adskille, og dem vil vi gerne have forelagt. Og så snakker vi om det med – det tror jeg også, at vi har været igennem – hvordan vi skal sende

dem ind. Og så sender vi dem ind på én måde og får så at vide, at vi skal prøve at stille det lidt anderledes op, og så sender vi det ind på dén måde. Jeg tror endda, at vi også sender det ind på en tredje måde længere henne i marts, hvor det er en helt generaliseret beskrivelse af de fem sager. Så det er dét, jeg husker om det.

Nicolai Mallet:

Havde du et fagligt fortroligt forhold med Jesper Gori?

Ditte Kruse Dankert:

Hvad mener du med fagligt fortroligt?

Nicolai Mallet:

F.eks. sådan, at den store bekymring, der opstod hos jer efter den her noget kategoriske udmelding, som I fik fra Line Skytte Mørk Hansen ... at det var noget, du kunne vende med Jesper Gori og sige: ”Vi har simpelt hen fået den her besked. Hvad gør vi? Nu har vi tænkt os sådan her. Hvad siger du til det?” Kunne du tale med ham på den måde?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det kunne jeg godt. Og jeg har også ... men det er bare først senere, at vi snakker om, hvordan vi egentlig fik beskeden, og hvordan den blev leveret. Men det er ikke noget, jeg knytter til snakken om, at vi har de her sager, som vi har tænkt os at sende ind.

Nicolai Mallet:

Så I var fast besluttet på, at det var sådan, I ville gøre, uanset hvad ... at det var den strategi, I ville følge ... tage de sager, hvor I var i tvivl, og sende dem ind for at få departementets vurdering?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Hvis vi går over til de beslutninger om adskillelse, som rent faktisk blev truffet i Udlændingestyrelsen, så vil mit første spørgsmål være: Traf I faktisk beslutning om adskillelser – som du ser det – som efter jeres juridiske vurdering

ikke holdt sig inden for lovens og konventionernes rammer?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det var vores opfattelse.

Nicolai Mallet:

De fem sager, som blev sendt til styrelsen ... var det sager, hvor I var bomsikre på, at de ikke ville holde i forhold til jeres vurdering af lovens og konventionernes ramme, eller var det sager, hvor I vurderede, at I her var i tvivl?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg vil sige, at det ikke typisk er os, der er fortolker på de menneskeretlige forpligtelser. Og det var også derfor, at det naturlige ville være at spørge vores departement til fortolkningen af de internationale forpligtelser konkret på de her sager. Men det var sager, hvor vi tænkte, at der her måtte være noget på spil. Og det er klart, at vi så måtte få vores departements vurdering af det.

Nicolai Mallet:

Vi ved, at der var andre forhold, der efterfølgende blev identificeret som ulovlige. Jeg tænker navnlig på det med partshøring. Det var nok noget af det første, der kom ind, og spørgsmålet om faktisk forvaltningsvirksomhed – det er to sider af samme sag – men mente I på adskillestidspunktet, at de forhold – manglende parts høring – gjorde adskillelser ulovlige?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, fordi det var evident for alle på det tidspunkt, at det var faktisk forvaltningsvirksomhed, og det var også noget, som var fuldstændig klart for departementet. Og det er så noget, vi havde den her dialog om efterfølgende, og hvor de rådførte sig med Justitsministeriet. Så nej, vi havde ikke en tanke om, at der lå en forvaltningsretlig ulovlighed i det på det her tidspunkt, slet ikke.

Nicolai Mallet:

Ditte Dankert, har du nogen viden – f.eks. gennem dine samtaler med Jesper Gori eller andre fra departementet – om indholdet af den rådgivning, som ministeren har fået om den slags,

altså med hensyn til partshøring og faktisk forvaltningsvirksomhed? Om ministeren på det tidspunkt, hvor I foretog adskillelserne i henhold til en opfattelse af, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed ... at der kunne være en problemstilling her i relation til, om det virkelig var, eller ikke var, faktisk forvaltningsvirksomhed?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, Jesper Gori drøftede ikke med mig, hvad det var for en rådgivning, som ministeren fik i den forbindelse.

Nicolai Mallet:

Og det var der heller ikke andre, der gjorde? Så du havde ikke nogen viden eller opfattelse eller information om, hvordan ministeren var blevet rådgivet om det med faktisk forvaltningsvirksomhed og partshøring og den slags, der viste sig efterfølgende ikke at være helt efter bogen?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, slet ikke.

Nicolai Mallet:

Så der har efter din opfattelse ikke været – det er et spørgsmål – iværksat eller opretholdt en ulovlig administration i styrelsen, sådan som I opfattede, hvad der var lovligt og ikke var lovligt?

Ditte Kruse Dankert:

Enig.

Nicolai Mallet:

Så hvis ministeren nu var kommet ind hos dig og havde spurgt: ”Sig mig, administrerer I lovligt her, eller sidder I og begår ulovligheder i forbindelse med adskillelserne?” Så ville du have svaret nej?

Ditte Kruse Dankert:

Min opfattelse var, at hvis vi så konkret på sagerne, og vi fik identificeret de sager, hvor vi kunne være i tvivl om, hvorvidt det her kunne ske lovligt, så administrerede vi lovligt.

Nicolai Mallet:

Det er også den besked, du ville have givet din minister, hvis hun havde spurgt dig på det her tidspunkt?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, altså med det forbehold, at vi skulle gøre undtagelser.

Nicolai Mallet:

Men det var vel også det, I gjorde?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

Nicolai Mallet:

Jeg har ikke flere spørgsmål.

Retsformanden:

Jeg har lige et enkelt supplerende spørgsmål til det, du netop har været afhørt om, hvor du har givet udtryk for, at det, I faktisk gjorde, var lovligt og i orden. Nu er det jo sådan, at man kan se i forløbet, at man i slutningen af februar og starten af marts begynder at adskille par, der har børn og er gravide. Er det også din opfattelse, at det var i orden at gøre det?

Ditte Kruse Dankert:

Ja. Vores juridiske forståelse på det tidspunkt var, at man som udgangspunkt godt kunne adskille par med børn og også par, hvor den ene part var gravid, hvis der ikke forelå nogen helt særlige omstændigheder i sagen.

Retsformanden:

Og hvilke egne retningslinjer arbejdede I med som grundlag for den vurdering?

Ditte Kruse Dankert:

Man kan sige, at vores vurderinger er baseret på summen af oplysninger fra departementet om, at det her ... altså, vi måtte antage, at den her ordning var lovlig – at det kunne man godt som udgangspunkt. Og så var det jo så vores egen vurdering, at der måtte være nogle sager, hvor der var nogle særlige omstændigheder – som man måske heller ikke kunne være opmærksom på fra departementets side – der gjorde, at det konkret ville være for voldsomt et indgreb.

Retsformanden:

Hvad skulle der efter jeres opfattelse til, for at man ikke kunne adskille?

Ditte Kruse Dankert:

Jamen i de sager, som vi forelagde, syntes vi, at der var nogle særlige – nogle helt særlige – omstændigheder. F.eks. kommunale udtalelser om, at der ville være risiko for anbringelse af barn eller voksen ... altså, at der var nogle sociale eller helbredsmæssige omstændigheder, som gjorde, at det var mere byrdefuldt, end det som udgangspunkt måtte antages at være at blive adskilt fra sin ægtefælle, også selv om man havde børn.

Retsformanden:

Var det noget, I drøftede indbyrdes i Udlændingestyrelsen, hvor snittet skulle lægges med hensyn til, hvem I kunne adskille, og hvem I ikke kunne?

Ditte Kruse Dankert:

Ja, det drøftede vi rigtig meget. Netop det her med, at hvis vi måtte antage – hvad vi jo måtte antage på det opdrag, vi havde fået – at det her kunne man som udgangspunkt godt, så var det netop en drøftelse af: Hvad er det så, som vil være helt særligt? Vi drøftede det her med de dokumentationer, der lå på sagerne. Hvad skulle det betyde, at der f.eks. var kommunale udtalelser eller udtalelser fra socialrådgivere eller psykologer osv. på sagen kontra sager, hvor det, at det var et særligt intensivt indgreb, base-rede sig måske alene på egne oplysninger. Så på den måde synes jeg, at vi havde ret lange snakke om det her med, hvad byrden i indgrebet som udgangspunkt var, og hvad der ville være særligt i forhold til det. Og der syntes vi, at vi forsøgte at identificere de forhold, som kunne være særlige ... altså ekstraordinære, kan man sige.

Retsformanden:

Overvejede I så, om det til brug for afgørelsen af, om der var særlige forhold, kunne være nødvendigt at inddrage parterne, altså spørge dem om, hvad deres situation nærmere var?

Ditte Kruse Dankert:

Vi drøftede ikke spørgsmålet om partshøring på det her tidspunkt, altså i forløbet efter den 10. februar og den uge, der starter med den 22. februar. Det med partshøring og rettigheder og inddragelse af parrene var først noget, der kom til senere. Men der var konkrete sager, hvor Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen var ude at spørge yderligere til nogle oplysninger, som vi kunne se i systemerne, eller som allerede var sendt ind, altså bede om nogle uddybende oplysninger. Den 18. februar sendte vi også den her høring ud, som jeg også tænkte ville give nogle af de oplysninger om parrene, som vi havde behov for, fordi det var en høring, som gik på det her med, hvordan de ville være påvirket af en situation, hvis de blev adskilt. Og den lagde op til, at operatørerne havde en dialog med parrene om det eller i hvert fald fremkom med de oplysninger og deres vurdering af, hvordan det ville påvirke det her konkrete par, hvis de skulle adskilles.

Retsformanden:

Tak for det. Så vil jeg høre advokat Offeren: Er der spørgsmål?

René Offeren:

Ja, det er der. Kun angående ombudsmanden. Hvis man overvejer måske at skubbe pausen, tror jeg ikke, at det har et omfang ...

Retsformanden:

Jeg tror, at vi tager det efter pausen. Det var bare lige for at høre, hvad situationen var. Så vi holder lige en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte med advokat Offerens spørgsmål. Værsgo.

René Offeren:

Ja, tak. Ditte Dankert, det drejer sig alene om forløbet med Folketingets Ombudsmand, som jeg har nogle spørgsmål til. Jeg vil bede Rigsretten om at gå til s. 1488. Der kan vi se, at vi

har en mail fra dig til Lene Vejrum og Kristina Rosado. Og der står:

”Kære Lene og Kristina

Forsigtigt udkast til udtalelse til FOB, lad os vende den i morgen.”

Og på den næste side, s. 1489, kan vi se, at der følger det udkast, som du har lavet. Og så vidt jeg kan se, er det det første udkast til udtalelse fra Udlændingestyrelsen, som foreligger. Er det dig, der har skrevet det udkast?

Ditte Kruse Dankert:

Ja.

René Offersen:

Har du skrevet det fra bunden af, eller har der været en fuldmægtig, der har lavet koncept til dig inden?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg husker det som om, at det er mig selv, der sidder med det fra bunden af.

René Offersen:

Og du skriver så det her udkast af 30. marts. På s. 1515 kan vi se den notits, som Lene Vejrum daterer den 31. marts. Kan du huske, da du sender det her frem, om Lene Vejrum er gået i gang med at skrive den her notits? Eller er det noget, du er involveret i? Taler I med hinanden om det?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg var ikke involveret i at lave notitsen. Så jeg ved heller ikke ... hvornår er det, du siger, at mit udkast er fra? Fordi du kan jo se, hvornår notitsen er fra.

René Offersen:

Ja, netop. Dit udkast til brev på s. 1488 – det første, du sender frem – er fra den 30. marts. Det er altså dagen før, og den er sendt selvfølgelig bl.a. til Lene Vejrum. De ligger nemlig meget tæt tidsmæssigt. Men du siger, at du ikke er involveret i beslutningen om at lave det her. Så vil jeg spørge dig ad: På det her tidspunkt,

som du husker det, ser du da den her notits? Viser Lene Vejrum dig den, da hun har lavet den?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg simpelt hen ikke huske.

René Offersen:

På s. 1716 har vi en mail, hvor I sender det her udkast til udtalelse af 21. april frem. Det er det, som vi har set på, og som du har underskrevet. Og hvis vi går til s. 1729, kan vi se i det sidste rigtige afsnit, der starter med:

”Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016 om den mundtlige instruks ...”

Der er nogle mellemkommende udkast til svar til ombudsmanden, men så vidt jeg kan se, er det første gang, at det her optræder. Kan du huske, hvornår du stifter bekendtskab med, at Lene Vejrum har lavet sådan en notits om en samtale?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske præcis, men det var – sådan som jeg har forstået det efterfølgende – i forbindelse med udtalelsen til ombudsmanden, da man skulle ud at finde akter, at hun blev opmærksom på det med telefonnotatet.

René Offersen:

Men her er det jeres første udtalelse. Det er rigtigt nok, at der kommer et efterforløb, hvor ombudsmanden spørger ind til tingene, men her er vi i den proces, hvor I fremstiller jeres første svar. Der kommer det, som hun har lavet den 31. marts, ind. Men du har ikke nogen nærmere erindring om det her.

Så beder jeg Rigsretten om at gå til s. 1638. Her kan vi se i en udskrift fra en kalender, at der har været et møde den 12. april i departementet, og det er med dig som arrangør – i hvert fald teknisk – og så Kristina Rosado og Lene Vejrum. Og vi ved også fra s. 1639, at Lykke Sørensen, Jesper Gori og Anna-Sophie Saugmann-Jensen deltager. Kan du huske det møde?

Ditte Kruse Dankert:

Jeg kan godt huske, at mødet var der, og jeg kan godt huske, at det var et møde, hvor vi bl.a. drøftede ombudsmandsuttalelsen.

René Offersen:

Det er rigtigt – eller det tyder det på. Må jeg spørge dig, om du kan huske, om I på forhånd – det har jeg ikke kunnet finde – sender et udkast ind til departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Det kan jeg ikke huske. Det kan jeg faktisk ikke huske. Men det var et møde om udtalelserne i hvert fald.

René Offersen:

Så beder jeg om, at vi går til s. 1608. Det tror jeg, er det første, der sker efter mødet, og der skriver du den 13. april til Jens Vikner:

”Beklager det sene svar. Vi var inde og drøfte det udkast, som du kender, i går. På baggrund af drøftelserne skal vi lave et nyt udkast, hvor vi ændrer lidt i forhold til den gennemgang af drøftelserne med og instruks fra departementet. De mente, at vi skulle skive det sådan, at vi får en instruks, og at vi (samtidig) får besked på, at vi straks skal adskille, men at vi så efterfølgende har haft drøftelser med dem om kategoriseringen af sager, hvor der skulle ske adskillelse - ctr. sager, hvor der kunne være spørgsmål om de internationale forpligtelser.”

Og så skriver du så fornedet:

”Jeg vender tilbage, når jeg har nyt, revideret udkast.”

Hvis vi herefter går til s. 1658, er der dagen efter kommet et nyt udkast til bemærkninger, og det ser ud til, at du har sendt det til Lene Vejrum, som så her den 14. april har indskrevet sine bemærkninger. Og hvis vi prøver at gå ned i det her reviderede udkast af 14. april, så ser det ud til – jeg har i hvert fald ikke kunnet spore andet – at være det første, der ligger efter det møde, der har været. Det er temmelig sikkert. Og hvis vi går til s. 1660, kan vi se, at der er nogle ændringsmarkeringer her. Og hvis man

lige kigger inden – og det ville man også kunne se, hvis man gik tilbage til den version – inden den her version af 14. april begyndte det afsnit, der handler om instruks, med:

”Udlændingestyrelsen modtog den 10. februar 2016 mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Vi kan se, at der nu er kommet et indledende afsnit, som handler om pressemeddelelsen – at man modtager den her pressemeddelelse, og vi kan se i det andet afsnit, at der nu er blevet tilføjet, at man:

”... modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks ...”

Og hvis vi ser videre på tilføjelserne, står der, at den gik ud på:

”... administrativt, at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen.”

Kan du se det? Kan du huske noget om, hvorvidt der var drøftelser om pressemeddelelsens placering i det her svar på det møde, der var med departementet?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Hele den her skriveproces omkring udtalelsen ... jeg husker ikke særlig meget fra version et til to til tre til fire. Det er en almindelig skriveproces på den måde, at vi prøver at få skrevet mest muligt retvisende til ombudsmanden.

René Offersen:

Det kan jeg godt forstå. Og jeg kan også godt forstå, at du selvfølgelig ikke kan huske de forudgående udkast, som der er en del af. Hvis vi ser på forløbet frem til mødet den 12. april, så når I at skrive ganske mange udkast. Men nu tænker jeg blot: Her sker der nogle større ændringer i udkastet, og I har dog trods alt været til det – formoder jeg – eneste møde med departementet inde hos departementet med

afdelingschef og kontorchef og sådan. Men det har du ikke nogen erindring om? Om det er dem, der siger, om ikke det skulle skrives på den her måde?

Ditte Kruse Dankert:

Nej. Og jeg tænker også i høj grad, at det er det, der står tidligere, bare foldet mere ud. Så det er vel et forsøg på at give en så præcis beskrivelse af det som muligt. Men jeg kan ikke erindre, at det var noget, der var et særligt punkt i forhold til. Meget af det, som vores snak handlede om, var også de afsnit – som udestod helt indtil sidste time – med de her drøftelser, der var med Justitsministeriet i forhold til faktisk forvaltningsvirksomhed osv.

René Offersen:

Vi har mødet den 12. april. Jeg skal lige være sikker på, om der har været andre møder med departementet omkring det første, der bliver til ... altså det, vi sidder med her?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det husker jeg ikke. Men der kan sagtens have været mere dialog – altså telefonisk – frem og tilbage. Men jeg kan ikke huske andre møder om det.

René Offersen:

Og jeg skal også lige spørge her: I ender med at afgive jeres udtalelse den 28. april. Og departementets kommer lidt senere den 4. maj. Er I bekendt med indholdet af departementets udtalelse?

Ditte Kruse Dankert:

Det tror jeg ikke, at vi var i detaljer.

René Offersen:

Så vidt jeg kan se, har man nok ikke modtaget udkast i alt fald. Men det kunne være, at man på anden måde havde fået at vide, hvordan departementet agtede at gribe det an?

Ditte Kruse Dankert:

Det har vi sikkert. Men det er bare for at sige, at det, der var genstand for drøftelserne med departementet, var vores bidrag til udtalelsen – hvis man kan sige det sådan.

René Offersen:

Kan du huske, om der i de drøftelser, I har med departementet, er nogen drøftelser om, hvorvidt man direkte skal adressere ministeren, Inger Støjberg? Er I involveret i nogen overvejelser om det?

Ditte Kruse Dankert:

Nej, det kan jeg ikke huske.

René Offersen:

Tak.

Retsformanden:

Jeg skal høre anklagerne, om det giver anledning til yderligere? Nej, okay. Det betyder, at vi kan sige tak til dig for din forklaring. Og det er sådan, at næste vidne er Kristina Rosado. Er hun til stede nu? Ja, så hende kan vi lige skifte til.

Som vidne mødte **fhv. specialkonsulent i Udlændingestyrelsen Kristina Rosado.**

Retsformanden:

Kristina Rosado, jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og det er sådan, at du har pligt til at afgive forklaring for Rigsretten, og du udtaler dig under sædvanligt strafansvar. Det er sådan, at det er anklagerne, der starter med at stille dig spørgsmål, så jeg giver ordet til anklagerne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Kristina Rosado, undskyld, at du måtte vente, men sådan er det lidt en gang imellem. Vi vil gerne starte med at høre lidt til din faglige baggrund. Du er cand.scient.soc. – har jeg læst mig til – fra 2003. Det er rigtigt, ikke?

Kristina Rosado:

Jo, det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og vil du lige sige lidt om, hvornår du kom til Udlændingestyrelsen og dine opgaver dér?

Kristina Rosado:

Jeg blev ansat i Udlændingestyrelsen i april 2007 i det, der hed Forsørgelseskontoret. Det er det samme kontor, jeg stadig er i, som nu har skiftet navn. Jeg blev ansat som fuldmægtig og havde almindelige sagsbehandlingsopgaver på en lang række forskellige områder. Så blev jeg efterfølgende ... jeg har faktisk noteret det ned her, for det er ikke noget, som jeg går og tænker over til daglig. I 2011 blev jeg specialkonsulent, og i 2013 blev jeg souschef i samme kontor. I 2014 havde jeg orlov fra styrelsen og havde en midlertidig stilling som projektleder i Røde Kors. Og i 2015 kom jeg retur til styrelsen som specialkonsulent. Og i efteråret 2015 blev jeg igen souschef i samme kontor, og det var jeg frem til årsskiftet 2017/2018, hvor jeg blev enhedschef med særligt ansvar for tilsynsområdet. Og jeg er fortsat enhedschef.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvilket kontor i styrelsen var i 2016 involveret i sagen om de mindreårige barnebrude?

Kristina Rosado:

Ud over vores eget kontor var det, som vi normalt kalder vores søsterkontor – Kontor for Økonomi og Asylindkvartering, hed det på det tidspunkt – involveret, fordi den funktion, som hedder "Bookingen" var placeret i det kontor. Det er dem, der har ansvaret for, at vi udnytter kapaciteten på asylcentre mest hensigtsmæssigt. De er nu placeret i det kontor, jeg sidder i, men på det tidspunkt var de placeret i vores økonomikontor. Så det var vores to kontorer, der håndterede den her sag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvem var din nærmeste overordnede i dit kontor, Forsørgelseskontoret? Var det Ditte Kruse Dankert?

Kristina Rosado:

Ja, det var det. Det var Ditte Kruse Dankert, og så var Lene Vejrum vores vicedirektør.

Anne Birgitte Gammeljord:

I forhold til Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum, hvordan var jeres kontorer i forhold til

hinanden? Sad I langt fra hinanden, eller sad I på samme gang?

Kristina Rosado:

Vi sad meget tæt på hinanden. Vi sad på sådan en lang gang. Lene Vejrum havde kontor skråt over for Ditte Dankert, og jeg har flyttet kontor flere gange på den gang inden for en meget lille radius, så jeg kan ikke helt med sikkerhed huske, om jeg lige sad på det, der var ved siden af Lene Vejrum, eller det, der lå over for hendes. Men vi sad lige dér nærmest dør til dør.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og i forhold til Margit Sander Rasmussen og Ronya Habo? Var det nogen, du arbejdede sammen med også?

Kristina Rosado:

Ja. Margit Sander Rasmussen har jeg arbejdet sammen med i mange år og også i den her sag. Hun var placeret på etagen nedenunder os i Kontoret for Økonomi og Asylindkvartering, som var placeret dernede. Ronya Habo havde på det tidspunkt – så vidt jeg husker – kontor forholdsvis tæt på os andre, i hvert fald på samme gang.

Anne Birgitte Gammeljord:

I forhold til departementet: Havde du nogen, som du havde kontakt med i departementet, og hvem ville det være?

Kristina Rosado:

Jeg har vel løbende kontakt med adskillige medarbejdere i departementet. Jeg tror, at i den periode og i den sag, som det her vedrører, har det nok hovedsagelig været Anne Just.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det dér, den sag hørte til efter din opfattelse? Hørte den til i hendes afdeling?

Kristina Rosado:

Det skiftede lidt mellem to forskellige afdelinger. Og hvordan de lige var placeret derinde, kan jeg ikke længere huske, må jeg tilstå. Men i første omgang var det Koncernøkonomis område. Det var hovedsagelig dem, der var samarbejdspartneren til at starte med – dem, der

interesserede sig for, i hvilken udstrækning og med hvilken hast vi flyttede personer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går tilbage til tiden før den 10. februar: Hvad var dit kendskab til indkvartering af mindreårige? Var det nogen problemstillinger, du havde været involveret i før det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Altså mindreårige i al almindelighed? Vi har jo et meget tæt samarbejde med operatørerne omkring indkvarteringsspørgsmål i al almindelighed. Det havde vi dengang, og det har vi fortsat. Indkvartering af mindreårige var selvfølgelig en stor del af det, også fordi operatørerne har særlige opgaver i relation til mindreårige, og fordi de er underlagt skærpet underretningspligt. Så der er enormt meget fokus på indkvartering af mindreårige, hvad enten det er uledsagede mindreårige eller mindreårige i familier, men altså mindreårige i det hele taget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har været involveret i sager forud for februar 2016, hvor der skete adskillelse af mindreårige?

Kristina Rosado:

Ja, det har jeg. Vi havde en sag – jeg mener, at det var i november 2015 – med en efter det oplyste 14-årig pige, som levede i ægteskabsliggende forhold med en voksen mand. Det blev vi orienteret om, og så tog vi skridt til at adskille dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I havde et system, der fungerede på det tidspunkt – altså, I fik en underretning og fik også mulighed for at tage stilling?

Kristina Rosado:

Ja, det vil jeg mene. Vi kunne få de der oplysninger på flere forskellige måder. Dels kunne vi få dem fra vores operatører. Det ville nok være det mest almindelige. Men de kunne også komme fra vores egne kolleger, som havde asylsagsbehandlingen, og som havde de mindreårige til samtale. Det kunne være, hvis der

kom noget frem under samtalen, som gjorde, at der var grund til at antage, at en mindreårig eksempelvis levede i et ægteskabslignende forhold med en voksen person, og hvor der enten var grund til at tro, at den mindreårige blev udsat for et eller andet, eller hvis den mindreårige var under den seksuelle lavalder, og der kunne være tale om et ulovligt forhold.

Anne Birgitte Gammeljord:

På hovedekstraktens s. 49 har vi en mail fra den 25. januar kl. 20.05, og der skriver du bl.a.:

”Så pyt med hjemmel, retten til familieliv og lignende irriterende detaljer.”

Kan du huske, hvorfor du her brugte ordene ”hjemmel” og ”retten til familieliv”?

Kristina Rosado:

Ja. Man kan jo altid efterfølgende se på, hvordan man formulerer sig i mails, som man skriver i frustration sent om aftenen. Men det udspringer jo af en noget – efter min opfattelse – bombastisk udmelding.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når du siger: ”Efter din opfattelse bombastisk udmelding” – var det ministerens facebookslag, som vi har her på s. 59?

Kristina Rosado:

Ja, det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 79 har vi en mail den 26. januar fra Ditte Kruse Dankert til bl.a. dig, og vi kan se nederst, at den har høj prioritet. Det er så dagen efter kl. 10.37, og der omtales en køreplan. Var du med til at lave den køreplan?

Kristina Rosado:

Det har jeg givetvis været. Jeg kan ikke huske konkret, hvem der lavede den, men som det ofte foregår, er det noget, der sker i et samarbejde mellem flere af os. Og den, der er pennefører på noget, er ikke nødvendigvis den, der alene har lavet det arbejde, der lå forud. Så jeg kan ikke forestille mig andet, end at jeg har været involveret i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske stemningen i styrelsen den 26. januar? Nu har I så den 25. januar fået et facebookopslag, og så er vi allerede her kl. 10.37 i gang med en køreplan. Hvordan var stemningen? Var der et hektisk niveau? Hvad skete der på det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Det er ikke ualmindeligt, at vi sørger for at prøve at oplyse os selv og hinanden så meget som muligt, når der opstår et eller andet i medicinerne, som vi ved vil kaste en hel del politisk opmærksomhed af sig. Og det er meget ofte under et vist tidspres, når sager kører, som denne her gør i opstartsfasen. Så ja, det har været hektisk, men det er ikke noget, vi ikke er vant til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der også blev rakt ud fra departementets side til jer allerede på dette tidspunkt?

Kristina Rosado:

Det husker jeg ikke. Jeg husker det som om, at vi selv tog initiativ til at lave den her høring. Men det er også i en forventning om, at hvis ikke henvendelsen allerede er kommet, så kommer den nok.

Anne Birgitte Gammeljord:

På næste side, s. 80, kan vi se under pkt. 3, at der skal laves et kort notat, hvor I beskriver dels to sager, I har haft, om mindreårige under 15 år, så skal I beskrive den aktuelle praksis, og så skal I beskrive, hvad I vil gøre nu af initiativer. Og det notat, der bliver lavet, var det et arbejde, du var inde over?

Kristina Rosado:

Ja, som jeg husker det, skrev jeg også på det notat. Jeg mener, at Ditte Kruse Dankert og jeg begge to skrev på notatet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan lige se det. På s. 95 sender Ditte Kruse Dankert det ind til departementet til Line Skytte Mørk Hansen. Og hvis vi går til s. 99, så indeholder notatet bl.a. nogle initiativer om, at I ville etablere et dialogmøde i februar, at I ville

ændre på retningslinjerne, og at I vil lave noget om i operatørkontrakterne. Var der andre ting, I lagde op til på det tidspunkt, sådan som du husker det?

Kristina Rosado:

Nej, ikke umiddelbart.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige ser på s. 97, så har vi hernede et afsnit om:

”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år”.

Og der skriver I:

”For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.”

Var det udtryk for en praksisændring, eller var det rent faktisk det, der skete på det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Det illustrerer meget godt det, der rent faktisk skete, men når man skriver sådan, er det også nogle gange fordi, at det ikke er nedfældet nogen steder.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men som jeg forstår det, var det dét, der skete. Det var ikke nogen praksisændring. Det var simpelt hen bare en forklaring til departementet om, at det var det, I gjorde.

Kristina Rosado:

Jeg tror, at det er første gang, at vi skriver ned på papir, hvordan vi egentlig håndterer de her sager, også fordi der ikke forud for 2016 havde

været et nævneværdigt antal sager af den her karakter.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kan vi se, at I sender notatet ind til departementet. Var der dig bekendt møder med departementet eller henvendelser fra departementet, hvor de havde spørgsmål til notatet og noget, I skulle drøfte i den anledning om det her konkrete notat?

Kristina Rosado:

Jeg tror ikke, at der var nogen møder. Jeg er ikke klar over, om der har været nogen henvendelser. Jeg mindes ikke selv at have fået nogen, men jeg husker det ikke med sikkerhed.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 79 har vi nederst en køreplan. Ifølge pkt. 1 skulle I lave nogle hastehøringer, og vi kan se bl.a. på s. 75, at der går én afsted samme dag kl. 10.21, faktisk næsten før køreplanen. Var det et arbejde, du var involveret i?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, var det Margit Sander Rasmussen, der lavede et oplæg til indholdet af den høring, men både Ditte Dankert og jeg har med ret stor sandsynlighed haft lejlighed til at komme med bemærkninger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad var formålet med, at I foretog høringer? Hvad var det, I gerne ville have af oplysninger ude fra operatørerne?

Kristina Rosado:

Vi ville først og fremmest gerne danne os et overblik over omfanget af sager af den her karakter. Fordi vi havde et system på det tidspunkt, hvor operatørernes ansvar over for mindreårige og over for at sikre de mindreåriges trivsel fulgte af en række dokumenter og retskilder, som var styrende for deres forpligtelser. Men det var aldrig skrevet ned på den her måde. Så derfor havde vi et setup, hvor vi ville blive orienteret af indkvarteringsoperatørerne, såfremt der var grund til at tro, at den mindreårige levede under forhold, som truede den pågældendes trivsel. Det betyder så også, at dér,

hvor mindreårige – lad os sige en 17-årig og 19-årig – eventuelt måtte leve i ægteskabsliggende forhold, og hvis der ikke var nogen som helst grund til at mene, at den mindreårige levede under forhold, der truede vedkommendes trivsel, ville vi ikke nødvendigvis høre om dem. Så det her iværksætter vi i første omgang for at få et overblik over, hvor mange sager det drejer sig om. Hvem har vi ude på centrene, der lever i samlivsforhold, hvor den ene eller begge parter er mindreårige?

Anne Birgitte Gammeljord:

Og vi kan se nede i pkt. 1, lige før pkt. 2, at der har vi et afsnit om:

”Tilføj oplysninger om eventuelle særlige omstændigheder, herunder om ÆF/SAML også er mindreårig, om den mindreårige er gravid, om der er tvivl om den mindreåriges alder, om parret allerede har barn/børn sammen, om den mindreårige har tilkendegivet ønsker eller holdning til ægteskabet/parforholdet (herunder eventuelle indikationer om tvang) etc.”

Spørgsmålet omkring tvang, som I stiller spørgsmål til her – hvad er det foranlediget af? Er det medieomtalen, eller ville det være generelt?

Kristina Rosado:

Vi havde også været meget opmærksomme på den debat, der havde været ... eller artikler, der havde været i norske og svenske medier på det her tidspunkt. Og der var sådan en underliggende antagelse om, at der var et element af tvang, når mindreårige levede i samlivsforhold med andre mindreårige eller myndige personer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og I får hurtigt svar ind. Er der nogen af de svar, I får ind, der giver indikationer – efter jeres opfattelse – på tvang?

Kristina Rosado:

Nej, det er der ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 108 kan vi se her, at notatet igen bliver sendt ind til departementet. Der er en mail fra Lene Vejrum, hvor hun skriver:

”Kære Line

Jeg sender hermed Udlændingestyrelsens notat fra i går sammen med vores notat vedrørende resultaterne af den iværksatte høring af operatørerne. De to notater bør læses i sammenhæng.

Som det fremgår af notatet fra i går, har vi en række nye tiltag på vej på området, herunder vil det fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.”

Og så kommer der et svar tilbage fra Line Skytte Mørk Hansen, hvor hun siger:

”Tak for det. Jeg tror at der skal være tiltag i forhold til de mindreårige over 15 år. Men vi kan lige vende det i morgen.”

Hvad var det for tiltag, der var tale om? Har du nogen erindring om det?

Kristina Rosado:

Nej, som jeg husker det, var det ikke noget, der blev udpenslet yderligere på det her tidspunkt. Men vi havde nok en forventning om, at det betød, at man – i videre udstrækning i hvert fald – skulle gribe ind over for de her par, hvor den ene var over 15 år, men under 18 år.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se af den her mail, at Line Skytte Mørk Hansen henviser til, at det kan vi ”lige vende i morgen”, og vi ved, at der var et møde den 28. januar. Deltog du i det?

Kristina Rosado:

Nej, det mindes jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når vi nu ser på s. 115, og du har nok allerede svaret på det, men jeg vil lige spørge dig igen. I

det her, som I sender ind, skriver I nederst lige inden de konkrete svar:

”Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.”

Var det efter din opfattelse en troværdig oplysning? Kunne I stole på de oplysninger, I fik ind fra operatørerne?

Kristina Rosado:

Ja, det mener jeg bestemt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at I laver endnu en høring den 28. januar, omkring alder, og den har vi på s. 131. Hvorfor gjorde I det? Var det noget, som I havde glemt at spørge om i første omgang, kan du huske det?

Kristina Rosado:

Det husker jeg faktisk ikke synderlig tydeligt, men det har det givetvis været. Men vi har selv oplysninger om alder. I hvert fald den alder, som asylansøgerne er registreret med, men der kan nogle gange være lidt tvivl om, hvorvidt den registrerede alder er fuldstændig retvisende, så det kan have noget med det at gøre. Men jeg kan ikke umiddelbart huske baggrunden, andet end at vi måske af en eller anden grund ikke selv har slået det op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og det her, som I også får ind, bliver også sendt ind i departementet. Og det kan bl.a. ses på s. 154. Der har vi den opfølgende høring, som går ind sammen med de andre notater. Jeg vil spørge dig om, hvorvidt de oplysninger, som I nu fik ind fra operatørerne, var nogle, som I arbejdede hos jer og gennemgik og forholdt jer til ude i styrelsen?

Kristina Rosado:

Der er en række faktuelle oplysninger, som det ville være forholdsvis nemt at efterprøve. Om vi gjorde det – netop de her oplysninger omkring alder – husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I er ikke begyndt på det her tidspunkt at sætte de her oplysninger ind i et skema?

Kristina Rosado:

Vi kan jo rigtig godt lide skemaer, og jeg kan simpelt hen ikke huske, hvornår vi ligefrem har lavet et skema. Men det har vi gjort her. Det ville være naturligt så småt at begynde at gøre det på det her tidspunkt, men hvornår det lige præcis skete, kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når man ser på de her oplysninger nedenunder, altså sammenfatningen af de iværksatte høringer, har Røde Kors ”oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret”, og så er der en række oplysninger herunder om alder. Og så er der Tønder Kommune og Thisted Kommune, og hvis vi lige ser på siden efter – s. 132 – kan vi se Jammerbugt Kommune, Langeland Kommune og Vesthimmerlands Kommune. Og så skriver I nederst, at det er et øjebliksbillede baseret på en manuel gennemgang af indkvarteringsoperatørernes besvarelser af høringen. Men det, jeg tænker, når jeg ser det her, er, at det i realiteten er meget detaljerede oplysninger. Man mangler næsten kun at sætte navn på, er det ikke rigtigt?

Kristina Rosado:

Det ved jeg ikke rigtig lige, hvad jeg skal svare til. Vi har lavet en sammentælling af de oplysninger, vi har fået fra operatørerne, og så har vi struktureret det på den her måde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg tænker på, er, at Jammerbugt Kommune ... der er vel kun ét indkvarteringssted på det tidspunkt, er det ikke rigtigt? Og Langeland Kommune har sandsynligvis også kun ét sted?

Kristina Rosado:

Nej, det tror jeg ikke. I 2016 havde vi virkelig, virkelig mange indkvarterede, og vi havde virkelig mange indkvarteringssteder. Jeg mener ikke, at der var nogen operatører, der kun havde et indkvarteringssted.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 172 kan vi se, at der til Ditte Kruse Dankert fra Anne Nygaard Just kommer et notat om barnebrude:

”... vil I se på kommentarerne? Sagen skal til orientering lægges til ministeren i dag.”

Du er ikke modtager af den her. Vi kan se, at der går en mail lidt senere samme dag fra Cartrine Primdahl på vegne af Ditte Kruse Dankert til Anne Nygaard Just, og den er du heller ikke cc på. På s. 174 har vi notatet af 27. januar. Var det et notat, du så på det her tidspunkt?

Kristina Rosado:

Ja, det var et notat, jeg så, og det var også et notat, jeg afgav bemærkninger til.

Anne Birgitte Gammeljord:

De bemærkninger, du afgav, var det til Ditte Dankert? Så du gav hende nogle bemærkninger, som hun sendte videre, eller hvordan?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, var der et vist tidspres her. Jeg tror nu nok, at Ditte Dankert og jeg kom til at sidde og arbejde simultant på vores skriftlige bemærkninger til det her. Så som jeg husker det, blev mine bemærkninger flettet ind sammen med Ditte Dankerts i nogle af de her kommentarer herude. Jeg mener, vi havde en mundtlig gennemgang af de bemærkninger, vi havde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kan vi se på nogle af kommentarerne. Hvis vi går til f.eks. ”F13” på s. 178, kan vi se, at der er et afsnit, der hedder:

”Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vid rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn. Det gælder også i forhold til retten til familieliv, der normalt ikke vil indeholde en særlig forpligtelse, som begrænser råderummet ved vurderingen af, hvor indkvartering i forbindelse med asylsagsprocessen skal ske.”

Og så er der altså en kommentar F13, hvor Ditte Kruse Dankert – det er hendes initialer, der i hvert fald står der – skriver:

”Måske farligt ikke at vise, at man har tænkt over forpligtelserne jf. artikel 8”

Kan du huske, om du og Ditte Kruse Dankert havde en sådan drøftelse?

Kristina Rosado:

Nej, jeg kan ikke huske det i detaljer. Men som sagt snakkede vi om notatet i sin helhed og de problemstillinger, vi så i det. Så vi har helt sikkert også drøftet det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den næste, jeg vil spørge dig ind til, hedder F15 på s. 178:

”Bør man fremhæve, at det så kan være hensynet til fælles barnets tarv, der er afgørende.?”

Skal US i de tilfælde, hvor man skiller par med børn ad, tage stilling til, hvor fællesbarnet skal bo?”

Kan du huske, om det var noget, du drøftede med hende på det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Ja, det var det. Jeg er ret sikker på, at det er mig, der er kommet med den bemærkning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad har du på det tidspunkt tænkt på, når du nu kan huske, at det nok er dig, der er kommet med bemærkningen?

Kristina Rosado:

Dels er der noget mere lavpraktisk i det, som typisk ville være noget af det, jeg hæftede mig ved. Men man kan sige, at man vender tingene lidt på hovedet her. Det var det, vi talte om: At normalt er det hensynet til barnets tarv, der skal være overliggeren. Men her vender man det på hovedet og siger, at man nu skal gøre et eller andet, medmindre det åbenlyst strider imod hensynet til barnets tarv. Det er helt omvendt

af, hvordan vi normalt gør ting i det her samfund, så det er klart, at der rejser vi et flag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var at rejse et flag. Det var det, I ønskede at gøre her?

Kristina Rosado:

Ja, det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu kan vi se – og du sagde det også – at notatet hastede lidt, så det bliver sendt ind samme eftermiddag. Hører du om notatet efterfølgende?

Kristina Rosado:

Nej, jeg har ikke hørt om det notat efter den 29. januar, før det dukkede op i Instrukskommissionen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og de flag, der bliver rejst – bl.a. F15 på s. 178 – har du nogen erindring om, at der er nogen drøftelser med departementet om dét?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, er der ikke synderlig meget kontakt – ikke som jeg oplever det, i hvert fald – mellem os og departementet fra den 29. januar og frem til den 10. februar. Så nej, heller ikke drøftelser af det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så i princippet var der tavshed omkring ordningen og en ændring af ordningen i den periode?

Kristina Rosado:

Ja, så vidt jeg husker, hører vi ikke mere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går frem til s. 201, ved vi, at der var et koncerndirektionsmøde i departementet den 10. februar. Og hvis vi ser på s. 245, har vi en mail, hvor Henrik Grunnet skriver:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen – uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

På s. 247 har vi en mail fra Nils Bak kl. 13.10, altså lidt før, hvor han skriver:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Og vi kan se på s. 255, at du får Henrik Grunnets mail fra Ditte Kruse Dankert kl. 14.19. Orienterede Henrik Grunnet – som du husker det – om mødet, da han kom tilbage i styrelsen?

Kristina Rosado:

Nej, ikke mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du efterfølgende talt med ham om forløbet af mødet?

Kristina Rosado:

Jeg har ikke talt med ham om indholdet af mødet. Jeg har talt med ham om, hvordan vi efterfølgende skulle gribe sagerne an.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når der nu var kommet den melding fra Nils Bak, og du også har den her melding fra Henrik Grunnet om indstillingen, som du får fra Ditte Kruse Dankert ... Kan du huske, om I havde nogen drøftelser omkring det ude i styrelsen? Altså, lige når pressemeddelelsen kommer. Og hvad stemningen var, og hvad holdningerne var?

Kristina Rosado:

Vi var noget forundrede over, at den fremstod meget kategorisk. Det undrede vi os da gevaldigt over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se, at der er en mail lidt senere fra Ditte Kruse Dankert øverst på s. 255 til dig:

”Hørte fra Jesper, at Nina Holst har sagt, at vi bliver dømt ...”

Er det en drøftelse, du også kan huske, at I havde? Eller er det bare en mail om frustration?

Kristina Rosado:

Jeg kan godt huske, at vi kort drøftede det, men jeg tror mest bare, at det var en kort besked om, at hun havde talt med Jesper Gori.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det var samme dag, eller om det var tidligere, at Ditte Kruse Dankert havde talt med Jesper Gori?

Kristina Rosado:

Jeg havde indtrykket af, at det var enten samme dag eller dagen før, men det er ikke noget, jeg har spekuleret så meget over.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så nævnte du lige, at du havde en samtale senere med Henrik Grunnet om, hvordan sagerne skulle håndteres. Kan du huske noget om, hvornår det var?

Kristina Rosado:

Jeg er lidt i tvivl om det nøjagtige tidspunkt, men det var en af de allerførste dage efter den 10. februar, og jeg kan bare huske, at han kom over på ... han skulle ligesom igennem vores gang for at komme over til sit eget kontor, hvis han havde været et andet sted i huset ... det var ligesom på vej dér, at han stoppede, og vi stod ude på gangen og talte sammen, og han sagde, at vi skulle vente med de par, der havde børn.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når han nu kommer forbi og siger det, må der være nogen, der har stillet ham et spørgsmål, tænker jeg. Fordi man ville ikke bare komme med sådan en udtalelse, når man går forbi på gangen. Så nogen må vel lige have spurgt ind: ”Hvad gør vi med de her?” Var det dig, der gjorde det, eller var der også andre til stede, da han udtalte sig på den her måde?

Kristina Rosado:

Jeg tænker ikke, at der umiddelbart er behov for, at nogen stiller et spørgsmål. Jeg syntes ikke, at der var noget underligt i, at han kom forbi – han kom jo forbi jævnlige – og det er

meget ofte sådan, at når ting går hurtigt, fanger man hinanden på gangen og sådan noget frem for at indkalde til et møde. Så det hæftede jeg mig ikke ved som usædvanligt. Men vi stopper op dér og taler om, hvordan vi lige skal gribe det an til at starte med, og der siger han bare, at vi skal holde par med børn tilbage med henblik på at forelægge, og på det tidspunkt, som jeg husker det, siger han, at vi skal forelægge dem alle sammen for departementet. Hvem han har drøftet det med, ved jeg ikke. Jeg antager, han har drøftet det med Lene Vejrum. Det ville være naturligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvis vi ser på s. 316, har vi en mail fra dig den 15. februar til Margit Sander Rasmussen og med cc til Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum, hvor du skriver ... og det er i forbindelse med en drøftelse om adskillelse af nogle mindreårige med børn:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an”

Er det den samtale, du henviser til her?

Kristina Rosado:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når vi så stadigvæk er ved den 10. februar ... og nu går vi tilbage i tid ... så har I fået pressemeddelelsen, og hvad sker der så? Hører du, om der er nogen samtaler mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen?

Kristina Rosado:

Ja, Lene Vejrum orienterer mig om, at hun har talt med Line Skytte Mørk Hansen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev du orienteret om, hvorvidt der var en eller flere samtaler?

Kristina Rosado:

Jeg har indtryk af, at der var flere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og får du at vide, hvad der er blevet sagt under de samtaler?

Kristina Rosado:

Ja, jeg får at vide, at Line Skytte Mørk Hansen har sagt til Lene Vejrum, at vi skal administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, og at der er et betydeligt pres på, at det kommer til at gå rigtig hurtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hørte du noget om, hvorvidt der var forsøgt at rejse spørgsmål til den meddelelse fra Lene Vejrum side?

Kristina Rosado:

Forud for, altså lige da pressemeddelelsen kommer, har vi også internt en drøftelse af, hvad vi synes, der er problematisk i det her, og vi snakker om, hvorvidt man overhovedet kan have sådan en fuldstændig kategorisk og undtagelsesfri ordning, som den fremstod der. Så vi talte allerede på et tidligt tidspunkt om, at vi skulle forsøge at få det nuanceret i vores dialog med departementet. Og jeg kan ikke huske ordret, hvad Lene Vejrum sagde til mig, men budskabet i det var ... vi sad som sagt lige ved siden af hinanden, så vi mødtes rigtig mange gange i løbet af dagen i den periode lige ude foran vores forskellige kontorer eller stak hovedet ind. Og der husker jeg bare, at hun refererede, at der ikke var noget rum for debat, og at Line Skytte Mørk Hansen havde været meget klar i sin kommunikation.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu sagde du, at I – lige efter pressemeddelelsen kom – også havde en intern drøftelse eller et internt møde. Hvem deltog i den drøftelse, kan du huske det?

Kristina Rosado:

Jeg kan huske, at jeg selv gik ind på Ditte Dankerts kontor, da jeg så den, og som jeg husker det, stod Lene Vejrum der også. Og jeg kan huske, at jeg spurgte: ”Kan man det her? Det

forekommer mig lidt besynderligt.” Og så drøftede vi lidt frem og tilbage, men vi var på det tidspunkt ret overbeviste om, at der måtte komme en eller anden form for opblødning eller nuancering.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan den interne drøftelse, I har, være før samtalen, som Lene Vejrum har med Line Skytte Mørk Hansen? Fordi du siger, at I var af den opfattelse, at der måtte komme noget mere.

Kristina Rosado:

Ja, det kan det godt have været, for vi var jo opmærksomme på, at der ville komme et eller andet. Om vi drøftede det før eller efter pressemeddelelsen kom ... altså, om vi drøftede det, allerede da det var blevet varslet, eller om vi drøftede det, lige da vi så pressemeddelelsen, husker jeg simpelt hen ikke længere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når du siger, at I var opmærksomme på, at der ville komme noget, er det så på grund af Nils Baks mail, hvor han siger, at man går ud med en pressemeddelelse? Er det dét, du henviser til der?

Kristina Rosado:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har i sagen på s. 1515 et telefonnotat, som er lavet den 31. marts 2016, og det hedder:

”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.”

Og så står der:

”I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnende ringet op at Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM

anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt på at en mail (vedlagt) fra undertegnende til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

Svarer det her til den orientering, du fik fra Lene Vejrum efter samtalen?

Kristina Rosado:

Ja, det gør det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ved du, hvorfor hun lavede det her notat?

Kristina Rosado:

Nej ... eller jo, det gør hun selvfølgelig for at dokumentere et begivenhedsforløb, men vi talte allerede om det ... jeg kan ikke huske, om det var den 10. februar eller dagen efter, men én af de dage prøvede jeg at opfordre Lene Vejrum til at køre al korrespondance med vores departement på skrift.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvorfor gjorde du det?

Kristina Rosado:

Det gjorde jeg, fordi jeg syntes, at der tegnede sig et billede af, at det her ville køre i en temmelig problematisk retning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og allerede på det tidspunkt var det opfattelsen hos dig?

Kristina Rosado:

Ja, det kom også sådan ... foranlediget af den tone, jeg kunne forstå, at der var i den kommunikation, hun havde haft med Line Skytte Mørk Hansen, og den meget håndfaste og kategoriske udmelding om, at vi skulle effektuere med det samme og i overensstemmelse med ordlyden.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var der overhovedet ingen mulighed for undtagelser?

Kristina Rosado:

Nej, ikke som jeg fik det refereret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du fik refereret, om der var noget med Danmarks internationale forpligtelser eller andre vurderinger, I skulle foretage?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, var mit indtryk, efter Lene Vejrum fortalte om samtalerne med Line Skytte Mørk Hansen, at der ikke var rum for at diskutere noget som helst principielt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så der var heller ikke drøftelser om konventioner eller noget som helst på det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Ikke mig bekendt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så var opfattelsen efter din vurdering, at I i princippet havde fået besked på at adskille alle?

Kristina Rosado:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hørte du, om I skulle give operatørerne besked?

Kristina Rosado:

Ja, som sagt er det en hel del år siden, så hvad der ordret blev sagt, har jeg overordentlig svært ved at huske på nuværende tidspunkt. Men det er helt almindeligt, hvis der kommer en udmelding af denne karakter, at vi skal give operatørerne besked, og at de skal have besked hurtigt. De får også besked jævnlige om ting, som er langt mindre alvorlige. Så det er helt naturligt, at de bliver orienteret med det samme. Og eftersom vi har fået en klar besked om, at det her skal ske, så skal vi informere operatørerne, eftersom det er dem, der skal udføre det for os.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 270 kan vi se, at der bliver sendt en besked kl. 16.08 fra Ditte Kruse Dankert. Du er cc på den, og det er der flere andre inde i styrelsen, der er. Man skriver:

”Kære Operatører

Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”.

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Og så beder I om at blive holdt orienteret. Var du med til at formulere den her meddelelse til operatørerne?

Kristina Rosado:

Det kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg går ud fra, at du har set den, på det tidspunkt da den bliver sendt ud, ikke?

Kristina Rosado:

Jo, naturligvis.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og meddelelsen om, at det er en beslutning fra ministeren, er det en henvisning til pressemeddelelsen, I gør her?

Kristina Rosado:

Ja, det er det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du fik nogen reaktioner fra operatørerne, da den her går ud, og hvad de reaktioner var?

Kristina Rosado:

Operatørerne reagerede forholdsvis kraftigt på den her udmelding. Og jeg blev ringet op samme dag – tror jeg – af asylchefen oppe i Vesthimmerlands Kommune, som var noget forfærdet over den her meddelelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når man var forfærdet ... hvad var det, man var forfærdet over? Og hvad gav man udtryk for f.eks. ude fra den pågældende asylchef?

Kristina Rosado:

Han startede bare med at sige til mig: ”Det gør jeg simpelthen ikke, det dér”. Og så måtte vi jo tale lidt om det. Men jeg kunne ikke sige så meget andet til ham, end at det er den besked, vi har fået, og at det er sådan, den ser ud på nuværende tidspunkt. Men hans bekymring gik jo på, at – man skal nok ikke have meget indsigt i indkvarteringsområdet for at vide, hvad det her kan resultere i – at man skal adskille folk med vold og magt, og at der kommer utrolig store konflikter ud af det her på centrene. Plus at – og det var alle operatørerne, der havde den tilgang til det – de i forvejen var overordentlig opmærksomme på par af den her karakter og mindreårige i det hele taget, og at de også havde et særligt fokus på de små fællesbørns trivsel. Så det her med på den måde at tilsidesætte deres ... altså, det er min vurdering. Min vurdering var, at de følte, at al deres faglighed skulle blive tilsidesat med sådan en udmelding her ... at der ikke er nogen nuancer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var der en holdning til, hvor hurtigt det skulle ske? Om det skulle ske straks, eller om det kunne være efter en høring af parrene derude?

Kristina Rosado:

Der var en generel stemning – vil jeg sige – af, at det her skulle ske meget, meget hurtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det fra Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, du havde den tilbagemelding, at det var deres opfattelse, at det her skulle ske meget hurtigt?

Kristina Rosado:

Ja, det var opfattelsen efter samtalerne med Line Skytte Mørk Hansen.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 283 har vi en mail også fra samme dag fra Lene Vejrum, og du er ikke cc på den, men der giver hun en meddelelse til departementet om:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.”

Og så laver man en opdeling i fire grupper, og så står der:

”Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Var det en fremgangsmåde, I drøftede på det tidspunkt?

Kristina Rosado:

Det er den helt almindelige fremgangsmåde, når vi træffer beslutning om, at en person skal flytte fra et center til et andet. Det gør vi af mange forskellige årsager løbende, og hvis vedkommende nægter at efterkomme vores anvisning om indkvartering, træffer vi en afgørelse om flyttepåbud.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige forstå den her:

”... såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning ...”

Betyder det, at operatørerne rent lavpraktisk går ud og banker på døren eller kalder folk ned omkring et skrivebord og siger: ”Nu er der kommet den her meddelelse, og vi synes, du skal flytte” eller ”du skal flytte”, og hvordan håndterer man det? Har man tolkebistand til stede, når man gør det?

Kristina Rosado:

Nu har vi jo et indkvarteringssystem, hvor de indkvarterede kommer igennem forskellige typer af centre, afhængigt af hvor deres sag er henne. Så det er helt almindeligt, at man – til at starte med, når man indrejser – bliver indkvarteret på et modtagecenter. Og allerede dér bliver man af operatøren – og Udlændingestyrelsen i øvrigt – orienteret om, at det er en midlertidig indkvartering, og lige så snart man eventuelt får besked om, at asylsagen skal behandles i Danmark, bliver man flyttet til det, vi kalder et opholdscenter. Det foregår egentlig ved, at man bliver sat på en flytteliste – sådan helt lavpraktisk – og så bliver man orienteret om det på den måde. Hvis man flytter fra et opholdscenter til et andet opholdscenter, f.eks. fordi det skal lukke, eller man har haft et ønske om at komme over på et andet center, kan operatørerne gribe det an på forskellige måder, men ofte vil de nok kalde den pågældende op på kontoret og give dem en meddelelse om, at de er blevet planlagt til flytning til center X den og den dato, og det plejer at foregå helt uden dramatik.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det ser ud til her, at I havde en forventning om, at der kunne være dramatik, fordi I finder anledning til at fortælle departementet, at der kan være brug for at anmode om politiets bistand til flytningen?

Kristina Rosado:

Ja, det skyldes, at vi har en forventning om, at der ville være modstand blandt de her par mod at blive adskilt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og er det på baggrund af de meldinger fra operatørerne, som I har fået ind i løbet af dagen, efter pressemeddelelsen er gået ud? Eller hvad byggede I den formodning på?

Kristina Rosado:

Operatørerne var jo ikke i tvivl om, at det nok var sådan, det ville komme til at fungere. Men vi har jo mangeårig erfaring med indkvarteringsområdet, og jeg har i hvert fald meget vanskeligt ved at forestille mig, at par, som bliver adskilt mod deres vilje, i al ro og mag accepterer det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 329 er vi så fremme ved den 12. februar. Vi kan se, at Line Skytte Mørk Hansen – og det er heller ikke en mail, du er i kopi på – siger:

”Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig”

Var der et pres fra departementets side for, at I skulle køre adskillelserne hurtigt?

Kristina Rosado:

Ja, det var min klare opfattelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvad bygger du den opfattelse på?

Kristina Rosado:

Jeg bygger den dels på den kommunikation, som især Lene Vejrum og Ditte Dankert havde med departementet, men også på det med, at der var en forventning om, at vi leverede status løbende. Og det gør man jo kun, når der er et vist pres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du involveret i selve adskillelserne?

Kristina Rosado:

Vi havde et oversigtsskema, som især Margit Sander Rasmussen og jeg delte. Det var, som jeg husker det, Margit Sander Rasmussen, der førte det skema, og det var også hende, der var leder af Bookingen, så det var hendes opgave i samarbejde med sine medarbejdere at få planlagt flytningerne, fordi der var en del praktiske ting forbundet med det. Jeg husker ikke, at jeg

som sådan var inde at planlægge flytningerne, men det kunne jeg godt have været. Jeg har selv været leder af Bookingen tidligere, så jeg er fint bekendt med arbejdsgangene.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 355 har vi et skema, og det er fra Margit Sander Rasmussen til Helle Jørgensen i Røde Kors, og der skriver hun:

”Kære Helle

Hermed som aftalt en liste over de planlagte flytninger.”

Og så har vi otte planlagte flytninger i den her. Kan du huske, om du har været inde over den?

Kristina Rosado:

Jeg kan godt huske, at jeg modtog de her skemaer også, og jeg tror også, at jeg har været med til at berige dem med forskellige oplysninger. Jeg kan ikke huske, om jeg er blevet taget med på råd i forhold til flyttedatoerne og sådan noget. Jeg er lidt usikker på, om det er det, du mener?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg tænker egentlig også på, at vi tidsmæssigt kun er på den 12. februar. Pressemeddelelsen kommer den 10. februar, og der er allerede planlagt flytning. Så det her viser vel egentlig, at I på det tidspunkt, kl. 16.48 den 12. februar, allerede er langt henne. Hvis vi ser i kolonnen, der hedder ”Bemærkninger”, så er der en, der skal blive, og der er ”Planlagt til Avnstrup”. Og vi kan se, at datoerne er den 16. februar. Så det er mere det, jeg siger: I er i gang med adskillelse på det her tidspunkt og med en planlagt flyttedato. Er det korrekt?

Kristina Rosado:

Ja, det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige igen kigger på skemaet på s. 355. Ved du, hvad I havde af oplysninger, f.eks. omkring graviditet?

Kristina Rosado:

Jeg kan se, at vi har taget stilling til, om de er gravide. Vi hørte operatørerne. Vi bad operatørerne om en række forskellige oplysninger. Hvornår vi bad dem om hvilke oplysninger, kan jeg ikke længere genkalde mig. Men det var noget, der udviklede sig løbende. Som jeg husker det, var vi enige om at tage de par først, hvor der ikke var nogen børn, og hvor der ikke var nogen graviditet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den enighed om at tage nogle børn først, hvor der ikke var graviditet eller børn, var det en strategi, I lagde ude hos jer selv i styrelsen?

Kristina Rosado:

Ja, det var det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Du nævnte før, at du meget tidligt i forløbet og måske allerede den 10. februar opfordrede Lene Vejrum til at få noget på skrift vedrørende drøftelserne med departementet. Og vi har her i sagen på s. 6094 et notat, som Margit Sander Rasmussen har lavet et års tid efter, nemlig i juni 2017, så det er halvandet år efter. Og der skriver hun på s. 6096 under pkt. 6, tredje afsnit:

”Internt i Udlændingestyrelsen drøftede jeg og Kristina Kodeks VII. Vi nævnte ligeledes Kodeks VII for Ditte og Lene. Eksempelvis som en bemærkning om, hvorvidt styrelsen burde nævne Kodeks VII over for ministeriet.”

Kan du huske, at I har haft en sådan drøftelse?

Kristina Rosado:

Ja, det kan jeg godt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og var den drøftelse omkring den 10. februar?

Kristina Rosado:

Ja, det har det formentlig været. Jeg husker ikke med sikkerhed, hvilken dato det var.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan også se her, at hun skriver, at I nævnte den for Ditte Dankert og Lene Vejrum. Var det en mundtlig drøftelse, og ved du om Ditte Dankert og Lene Vejrum gik videre med den tilbagemelding?

Kristina Rosado

Ja, det var en mundtlig drøftelse. Og nej, det ved jeg ikke, om de gjorde, men vi talte jo også lidt om, at det er noget vanskeligt noget at have med at gøre i praksis, det her. I en situation, hvor vi havde en fornemmelse af, at vi ikke kommer igennem med noget som helst, er det vanskeligt at ... altså, det her er ikke en situation, vi er vant til at være i, så det var lidt nyt for os alle sammen. Men jeg kan huske, at vi talte om, at det lidt er sådan en sag, hvor uanset om vi gør det ene eller det andet, er det nok forkert.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad mener du med, at ”uanset om vi gør det ene eller det andet, er det nok forkert”? Hvad var det for en tanke?

Kristina Rosado:

Hvis vi efterlevede instruksen i sin rene form, ville vi nok gøre noget, som man ikke må, og hvis vi undlod at efterleve instruksen i sin rene form, ville vi gå imod en klar tjenestebefaling. Det må man heller ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var simpelt hen en overvejelse, I havde på det tidspunkt – at I var sat i den situation, at lige gyldigt hvad I gjorde, ville det være forkert?

Kristina Rosado:

Ja, det var noget, vi talte om.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 298 har vi en mail fra dig til Nils Bak. Og den starter faktisk nederst s. 299 med en mail fra Nils Bak kl. 15.19 og har ”smykelov” som overskrift. Og du er cc på, hvor han skriver:

”Kære Lene,

Ja, jeg kan simpelthen ikke nå at besvare alle opkald. Telefonen ringer hvert tredje minut :-)

Enig, jeg har også henvist til de ting, nu nævner, og det har pressen taget til efterretning.

Spændende at se, hvordan Støjberg vil håndtere det, når politiet om et halvt år ikke kan fremvise hverken guld, diamanter eller store pengebeholdninger...”

Og hvis vi så går tilbage, kan vi se, at du bliver en del af mailkorrespondancen, og han skriver til dig kl. 15.56:

”På koncerndirektionsmødet oplyste Lykke – som det er hendes pligt – at JM har stærke forbehold overfor forslaget om at adskille mindreårige ægtefæller, hvis der fx er børn. Støjberg udbrød, før Lykke havde talt færdig: Den risiko tager jeg gerne! Og beskyldte så Lykke i alles påhør: ”Du kan nok godt li’ barnebrude, hva’!””

Den udmelding, der kommer fra Nils Bak – var det én, du har talt med ham om?

Kristina Rosado:

Nej, det har jeg ikke. Men vi burde nok have taget den over en øl i fredagsbaren i stedet for på mail. Men altså, det er sådan, man kommunikerer nogle gange, når det går stærkt, og så ser vi jo ikke rigtig hinanden. Men nej, jeg har ikke drøftet det med ham efterfølgende. Det er jo bare en ... et eller andet han har fået fortalt et eller andet sted fra.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, for det, jeg ville spørge dig om, var egentlig, om du havde nogen viden om, hvor han kan have fået den oplysning fra, netop omkring koncerndirektionsmødet, og hvad der er blevet sagt på det? Om det kan være fra Henrik Grunnet eller fra nogle andre, der har deltaget i mødet?

Kristina Rosado:

Nej, og jeg har heller ikke spurgt ham. Men jeg antog, at han havde hørt det fra Henrik Grunnet, for han sad lige ved siden af ham og havde

korrespondance med ham om det her. Men det er ikke noget, jeg har spurgt til, og heller ikke noget, vi har drøftet sidenhen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I på det her tidspunkt noget om ... og du har måske allerede været inde på det ... men han skriver, at der er ”stærke forbehold” fra Justitsministeriet over for forslaget. Og igen, var der her noget med internationale konventioner og Danmarks internationale forpligtelser?

Kristina Rosado:

Nej, det mindes jeg ikke, er noget, jeg har drøftet med Nils Bak.

Retsformanden:

Jeg har lige et supplerende spørgsmål til det med Kodex VII, som vi var inde på for et øjeblik siden på baggrund af det notat, som Margit Sander Rasmussen havde udarbejdet. Hvordan opstod drøftelsen om Kodex VII?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, opstod den i kølvandet på, at vi netop talte om, at det her er en meget, meget vanskelig sag. Den er vanskelig at håndtere i praksis, fordi vi er sat i en situation, hvor vi ikke kan gøre noget, der er rigtigt. Og så tror jeg, at samtalen førte naturligt ind i: ”Jamen, hvad er vores forpligtelser her? Hvad er vores handlerum?”

Retsformanden:

Hvem startede med at have drøftelsen? Du var den ene part og ... for jeg forstår, at det er noget, I går til Lene Vejrum med. Var det dig og Ditte Kruse Dankert, der startede med at drøfte det internt, eller hvordan?

Kristina Rosado:

Nej, jeg husker det som en samtale, jeg havde med Margit Sander Rasmussen.

Retsformanden:

Og dig og Margit Sander Rasmussen, talte I så om, at I skulle gå videre med det til jeres overordnede?

Kristina Rosado:

Jeg tænker, at det ikke helt er sådan, det foregår. Vi ser hinanden meget løbende i løbet af en dag, så mange af de drøftelser, vi har, er ikke nogen, der på den måde er planlagt, hvor man tænker: ”Nu går jeg til denne her person med det her”. Det er sådan noget, der opstår i de samtaler, vi har hen over dagen.

Retsformanden:

Men gjorde I det rent faktisk? Altså, gik videre med det i en eller anden form til Ditte Dankert og Lene Vejrum?

Kristina Rosado:

Jeg husker det som om, at vi nævnte det ... ikke nødvendigvis som noget, vi sagde, at det skulle man gøre, men mere som noget, vi talte om, at det var vanskeligt at gøre, og at vi var nødt til at finde ud af, hvordan vi skulle gribe det her an.

Retsformanden:

Havde Ditte Dankert og Lene Vejrum en reaktion på det?

Kristina Rosado:

Det husker jeg ikke.

Retsformanden:

Okay. Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går tilbage til den her meddelelse, altså pressemeddelelsen og jeres håndtering den 10. februar og dagene derefter. Hvornår begynder I at skille sager ud?

Kristina Rosado:

Jeg er lidt usikker på, hvad du mener med at ”skille sager ud”. Vi lavede en skematisk opdeling af parrene ud fra en lang række forskellige kriterier, så vi kunne sortere ud fra de kriterier, vi nu lige ville se på. Det er jo en eller anden form for udskillelse af parrene. Henrik Grunnet sagde meget, meget tidligt i forløbet, at vi til at starte med skulle holde de par, hvor der var fællesbørn, tilbage, og så på et eller andet tidspunkt udvikler det sig til – også under indtryk af den korrespondance og kommunikation, der var med departementet – at vi godt kan se, at vi

ikke rigtig kommer nogen vegne med bare at forelægge alle. Vi er nødt til at få delt de her par op og belyst deres sager på en måde, så vi kan se, hvor det er, at vi i hvert fald er ret overbevist om, at der må være nogle helt principielle problemstillinger, som vi er nødt til at forelægge. Men det er en proces.

Anne Birgitte Gammeljord:

Da I starter den her proces, er det i princippet kun børn med børn, I holder tilbage. Er det rigtigt forstået?

Kristina Rosado:

Det er i hvert fald det, der er en eller anden form for rød linje for os. Det er dér, hvor der er par, der har fælles børn. Så er der selvfølgelig dér, hvor der er en graviditet – der kommer et barn på et eller andet tidspunkt – men i første omgang var det dét forhold, at der var fællesbørn, som var styrende for os.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så i jeres vurderinger her ... foretog I da en vurdering af EMRK 8 og Danmarks internationale forpligtelser eller andre overvejelser i den forstand?

Kristina Rosado:

Det var noget, vi talte om. Og som det også fremgår, er det noget, vi har flaget på en anden måde allerede i vores bemærkninger til notatet den 29. januar. Så det er en drøftelse, der løbende er. Men man kan sige, at der jo er to ting i det: Der er dels hensynet til familielivet eller retten til familieliv, og så er der hensynet til børnenes tarv. I en situation, hvor tingene går meget, meget hurtigt, og der er meget stort pres på, er det hensynet til fællesbørnenes tarv, som er det – det er min oplevelse af det – der vejer tungest, og det, som vi har vores primære fokus på.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nederst på s. 278 har vi en mail af 10. februar kl. 16.29 fra Margit Sander Rasmussen, og du er sådan set ikke med på den i starten, men det bliver du få sekunder efter, for vi kan se midt på siden, at Ditte Kruse Dankert sender den til

dig. Og hvis vi lige går til s. 279, kan vi se, at Margit Sander Rasmussen skriver:

”Kære alle

Et hurtigt overblik over de 27 par fører til, at der er behov for at skille 21 samlevende par ad.

De 21 samlevende par: ...”

Og så remser hun dem op. Og så er der seks par, hvor der ikke er flyttebehov, fordi de bor på en anden måde. Og så afventer hun en liste. I forhold til nogle af dem har hun i første omgang bedt Røde Kors om at se, om der er kapacitet i kvindeafdelingen. Og Jammerbugt Kommune har allerede to mindreårige, hvor den ene er gravid, boende i eller med tilknytning til Vester Thorup, og derudover er der noget ledig kapacitet. Og så slutter hun af med at sige:

”Hvornår flytningerne så reelt effektueres afhænger af, om der bliver behov for flyttepåbud m.v.”

Det er den 10. februar. Hvis man ser den her mail og lige går tilbage til s. 278, så ser det jo ikke ud som om, der på det tidspunkt er meget tvivl om, at man også er klar til at skille par med børn. Er det korrekt?

Kristina Rosado:

Jeg husker som sagt ikke, hvornår det gik fra at være det ene til det andet, men udgangspunktet var helt til at starte med, at vi ville holde alle familier, hvor der var børn, tilbage, og så gik det over til at blive sådan, at vi var nødt til at se på sagerne hver for sig og se på, hvor vi kunne forelægge nogle, hvor der var nogle principielle problemstillinger. Men hvornår det lige skete, kan jeg ikke huske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Men det, jeg tænkte på, er: Er det her udtryk for, at der i hvert fald på det tidspunkt efter jeres opfattelse – altså vi er jo stadigvæk her ved den 10. februar – ikke var nuancer? At der var det alle?

Kristina Rosado:

Min oplevelse af forløbet var, at der ikke var tale om nuancer før engang i marts måned.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 340 kommer der så en opdateret liste, og nu er vi igen et par dage fremme ved den 12. februar hen på eftermiddagen, kl. 16.44. Og der er du også på – det er til Lene Vejrum, Ditte Kruse Dankert og dig fra Margit Sander Rasmussen. Hun sender en opdateret liste, og så oplyser hun her, at hun har planlagt adskillelse af syv par. Og hvis vi lige går til den næste side, s. 341, kan vi se listen. Er det de her lister, I arbejder med på det tidspunkt? Altså:

”Samlevende par med børn”

Og hvis vi går en side længere frem, s. 342, kan vi se:

”Samlevende par uden børn/graviditet”

Og ovenover er der også en overskrift:

”Samlevende par hvor kvinden er førstegangsgavid”.

Hvis vi går til næste side, s. 343, er der:

”Adskilte par”

Det er så dem, der på det tidspunkt, går jeg ud fra, i realiteten allerede er adskilt. Hvis vi lige tager den med ”Adskilte par”, kan vi se, at det er dem uden graviditet – i princippet dem, vi så tidligere. Er det rigtigt?

Kristina Rosado:

Ja, det vil jeg mene.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når der nu kom oplysninger ind omkring de her par, hvordan arbejdede I så? Lavede I telefonnotater over de oplysninger, I modtog fra operatørerne, og knyttede dem til sagerne?

Kristina Rosado:

Nej, det gjorde vi ikke. Når vi flytter folk fra et asylcenter til et andet på almindelig vis, er der

tale om faktisk forvaltningsvirksomhed og ikke afgørelsessager, så der laver vi ikke telefonnotater.

Anne Birgitte Gammeljord:

Får man i den kolonne, der hedder ”Bemærkning”, afklaret nogle af de faktiske forhold ude på centrene? Altså, får I dér nogle oplysninger, I kan bruge?

Kristina Rosado:

Ja, i nogle af de høringer, som vi sendte til operatørerne, bad vi dem om at forholde sig til, om der var særlige forhold. Og som jeg husker det, sendte vi flere høringer, hvor vi løbende udbad os nogle flere oplysninger. Derudover havde vi adgang til alle vores egne sagsakter, altså både asylsagens akter og akter fra eventuelle sociale sager og sundhedssager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg ved ikke, om det ville passe her? Jeg tror, at vi ...

Retsformanden:

Ja, vi holder frokostpause til kl. 13.15.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Kristina Rosado, før frokost var vi i gang med de her konkrete sager, og vi har en mail på s. 319 fra den 15. februar fra Margit Sander Rasmussen til dig, hvor hun skriver:

”Kan vi lægge snittet sådan, at I forelægger de relevante sager for departementet, og at bookingen får besked og ordner det praktiske, hvis/når parrene skal skilles ad?”

Ud over parrene med børn kunne jeg godt tænke mig at være sikker på, om de to UMI-par kan blive ved med at bo på samme center, men på hver deres værelse, eller om vi skal flytte dem til hver sit center.”

Det, jeg ville høre dig om her, er: Her står der noget om at forelægge relevante sager for departementet. Er det den samtale, du har haft med Henrik Grunnet?

Kristina Rosado:

Det er det muligvis. Det husker jeg ikke. Vi havde løbende nogle drøftelser internt i styrelsen om, at vi gerne ville forelægge sager for departementet, så det kan være den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og jeg skal lige forstå: Hvorfor er det, at I gerne vil forelægge sager for departementet?

Kristina Rosado:

Det er fordi, at vi mener, at man ikke kan have en undtagelsesfri ordning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så er det for at få en dialog i gang med departementet? Vise dem nogle eksempler på, at I mener, at det her er helt galt, eller hvad er jeres begrundelse for det?

Kristina Rosado:

Det er både for at få en dialog i gang med dem, men det er også fordi, at vi mener, at der er sager, hvor der må skulle gøres undtagelser. Og det vil vi selvfølgelig gerne have dem i tale om.

Anne Birgitte Gammeljord:

Drøftede I på det her tidspunkt, hvem I skulle forelægge dem for i departementet?

Kristina Rosado:

Ja, nu kan jeg se, at Lene Vejrum skriver ”Lykke” og ”Jesper”. Det ville normalt være dem, som vi forelagde sager af den her karakter for. Men fordi der – igen, det er min opfattelse – var lidt forvirring omkring, i hvilken afdeling den her sag hørte hjemme, så har vi de her drøftelser. For under normale omstændigheder ville det ikke være nødvendigt overhovedet at drøfte det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Altså at drøfte, hvem I skulle forelægge det for, fordi så ville I vide det under normale omstændigheder? Men det var I usikre på her?

Kristina Rosado:

Ja, det er rigtigt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Med hensyn til at træffe beslutning i de konkrete sager om adskillelse eller ikke-adskillelse ... hvor lå beslutningskompetencen hos jer i styrelsen? Var det hos dig og Margit Sander Rasmussen? Eller én af jer? Eller var det hos Lene Vejrum og Ditte Dankert, altså skulle I f.eks. helt op til Lene Vejrum for at træffe beslutning om adskillelse? Eller var den delegeret ned, sådan at – og det skal ikke misforstås – men sådan, at du ville kunne træffe en sådan afgørelse?

Kristina Rosado:

Under normale omstændigheder ville vi kunne træffe de afgørelser i Bookingen, hvis det bare var sådan inden for rammerne af den faktiske forvaltningsvirksomhed ... dér hvor vi flytter folk rundt på centrene, som vi plejede at gøre. Men i en sag af denne her karakter, er der ikke nødvendigvis en øvre grænse i styrelsen for, hvor højt den skal op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det er også derfor, at det snit, altså den flade, som I er nået til, bliver lagt op med et spørgsmålstegn om, hvorvidt snittet kan godkendes? Er det derfor?

Kristina Rosado:

Vi havde løbende alle fire en diskussion, så det var fælles drøftelser, vi havde, og vi nåede i fællesskab frem til et snit, vil jeg sige.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 352 er der en mail fra Thomas vom Braucke til Margit Sander Rasmussen, hvor han siger:

”Jeg kan ikke umiddelbart se pointen i at tage et møde med Røde Kors om dette emne, der jo vedrører alle operatørerne og af samme årsag også bliver taget op på operatørmødet den 23/2.”

På s. 353 kan vi se, at der står:

”Har I mulighed for et møde i morgen formiddag ?
Drøftelse af hvad der fremadrettet skal ske ...”

Var der et møde med Røde Kors omkring det her tidspunkt?

Kristina Rosado:

Vi havde et møde med Røde Kors forholdsvis tidligt i forløbet, men jeg husker simpelt hen ikke mere præcist, hvornår det var.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 249 er der en mail fra Helle Jørgensen i Røde Kors, og den er til dig og Ditte Dankert, hvor hun den 15. februar skriver:

”Vi kan forstå at der på dagens Mandagsmøde er omtalt nogle retningslinjer i forhold til mindreårige med ægtefæller/samlevende.
Vil I hurtigst muligt fremsende disse retningslinjer.”

Kan dét have været mødet med Røde Kors?

Kristina Rosado:

Nej, det er ikke mødet med Røde Kors. Det er et fast mandagsmøde, der bliver holdt i Sandholm hver mandag med politiet, Røde Kors og Udlændingestyrelsen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og når Røde Kors efterlyser retningslinjer – hvad er det så for nogle retningslinjer, de efterlyser her? Ved du, om de fik dem?

Kristina Rosado:

Nej, jeg er ikke klar over, hvad det er for nogle retningslinjer, der har været omtalt på mandagsmødet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det et mandagsmøde, du deltog i?

Kristina Rosado:

Det kunne det godt have været, men jeg husker det ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se på s. 377, at der går en mail ud fra Margit Sander Rasmussen, hvor der står:

”Kære alle

Hermed til orientering den seneste, opdaterede liste over par i parforhold, hvor den ene part er under 18 år.

Der er 11 samlevende par med børn, som skal forelægges, før vi ændrer på deres nuværende indkvartering.”

Og så slutter den af med:

”Endelig er der 14 par, som alle efter i dag meget gerne skulle være skilt ad indkvarteringsmæssigt.”

Så kan vi se, at der på s. 401 kommer et forslag den 17. februar fra Margit Sander Rasmussen om at høre operatørerne om yderligere oplysninger om par, hvoraf den ene er under 18 år, og hvor der står nede i forslaget:

”Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Med henblik på at finde den mest hensigtsmæssige fremtidige indkvartering for disse par med/uden børn, har vi brug for yderligere oplysninger ...”

Den bliver så rettet lidt til, og så kan vi se på s. 472, at den bliver sendt til Ulrik Pihl og Trine Kristensen den 18. februar kl. 16.58. Den bliver også sendt både til Røde Kors og andre. Og der står nu igen:

”Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Vi har brug for yderligere oplysninger fra jer om de konkrete par, før vi kan vurdere, hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.

Derudover er ministeren nu kaldt i samråd om emnet, og til brug for samrådet har vi ligeledes brug for flere oplysninger fra jer.”

I forhold til udkastet fra dagen før, synes det at være ændringen ... den sidste sætning og oplysningen om samrådet. Men når I nu skriver:

”... hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.”

Er det så korrekt forstået, at meldingen her var, at der ikke var undtagelser?

Kristina Rosado:

Ja, vi havde ikke fået mandat til at gøre undtagelser på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har ikke helt kunnet se – hvis vi f.eks. går til næste side, s. 473 – hvad I skal bruge de her oplysninger til. For hvis det er uden undtagelser, så har I vel ikke brug for de her oplysninger?

Kristina Rosado:

Vi ville jo gerne tilrettelægge den indkvartering så hensigtsmæssigt som muligt, så vi syntes, at det var væsentligt at få at vide, eksempelvis hvis vi skulle skille et ungt par, der havde børn, ad, om der var nogen voksne familiemedlemmer på nogle andre centre, som kunne støtte op om den af parterne, der skulle have børnene med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det var simpelt hen tilbage til det med at finde ud af, hvordan det var mest hensigtsmæssigt, og når I så fik de her yderligere oplysninger, ville I kunne tage nogle hensyn i forbindelse med en sådan adskillelse. Er det sådan, jeg skal forstå dig?

Kristina Rosado:

Det handler om at tage de hensyn, vi kan tage, inden for de rammer, vi havde i forhold til den praktiske tilrettelæggelse af deres indkvartering.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 377 kunne vi se, at Margit Sander den 16. februar skriver:

”Der er 11 samlevende par med børn, som skal forelægges, før vi ændrer på deres nuværende indkvartering.”

Er det er de 11, der bliver til fem?

Kristina Rosado:

Ja, det kan man godt sige. Der er jo betydelig flere end fem par, der har fællesbørn. Men som sagt: På et tidspunkt bliver det klart for os, at vi ikke kommer igennem med at skulle forelægge alle sager, hvor der er børn. Så vi er nødt til at vælge dem ud, hvor vi mener, at der åbenlyst er nogle principielle problemstillinger.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så kan vi se, at vi på s. 468 har en mail fra Trine Kristensen, hvor hun skriver til dig, at hun har brug for mere tid. Og du svarer hende kl. 14.26:

”Kære Trine

I har i samtlige skemaer under punkt 6. ”Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt?” svaret, at det ikke vides. Som indkvarteringsoperatør har I pligt til at underrette de sociale myndigheder, såfremt der er grund til bekymring for en mindreårig beboers trivsel. Der ligger jo i den opgave en forpligtelse til løbende at vurdere, om de mindreårige – herunder mindreårige, som er samlevende i ægteskabslignende forhold – trives og i øvrigt fungerer i den familiemæssige sammenhæng, hvori de indgår. Skal det forstås sådan, at I ikke slet ikke har nogen forudsætninger for at vurdere, hvordan familierne fungerer, og om der er grund til bekymring for parterne eller evt. fællesbørns trivsel?”

Hun svarer dig så lidt senere på s. 471:

”Vi har ingen indberetninger eller tegn på mistrivsel reg. vedr. disse familier og dermed heller ikke observeret der skulle grund til bekymring for familierne på nuværende tidspunkt. Om

situationen ændrer sig når familierne skal splittes kan ikke forudsiges.

Vi er klar over vores pligt som operatør og opfylder den også. Årsagen til svaret ”vides ikke – undersøges nærmere” var blot for at sikre der ikke var opstået en problematik, vi endnu ikke var blevet opmærksom på, men som skrevet har vi pt. ingen grund til særlig bekymring. Dette bekræftet af de pågældendes kontaktpersoner d.d.”

Var det lidt udtryk for den tone, der var i drøftelserne med operatørerne på det tidspunkt? At de ikke havde grundlag for at se, at der var basis for at flytte rundt på parrene?

Kristina Rosado:

Nej, jeg tror ... Min mail til Trine Kristensen er nok skrevet i en lidt spids tone her, men det handler også om at få afklaret, hvem der har ... Jeg sidder inde i styrelsen og modtager de her oplysninger, og jeg ved reelt ikke, hvem der har udfyldt dem, så jeg har et behov for at få bekræftet, at de har den indsigt i parrene, som vi forudsætter, at de har, og som de er forpligtet til at have. Men det er klart, at hvis det eksempelvis er en netværksmedarbejder uden kendskab til familien, som bare har siddet og udfyldt det her skema, så har de måske ikke undersøgt forholdene ordentligt. Men det betyder ikke, at operatøren ikke har løftet deres forpligtelser, fordi det kører ligesom i et andet spor under normale omstændigheder. Så for mig var det blot et udtryk for, at jeg syntes, at jeg havde behov for at præcisere, at de var nødt til at undersøge sagen nærmere i forhold til de oplysninger, de allerede måtte forventes at ligge inde med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at der var et møde den 22. februar i departementet på Line Skytte Mørk Hansens kontor. Deltog du i det?

Kristina Rosado:

Ja, det gjorde jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du fortælle lidt om mødet?

Kristina Rosado:

Ja, det kan jeg godt. Jeg deltog sammen med Lene Vejrum og Ditte Dankert, og vi havde en forventning om, at vi kunne drøfte noget af det mere principielle i ordningen. Dels var der nogle af de elementer, som jeg vidste fra Lene Vejrum, at hun allerede havde forsøgt at løfte over for Line Skytte Mørk Hansen i telefonen. Men dels var der også nogle mere lavpraktiske ting, fordi den her forestilling om, at man bare sådan lige uden videre kan skille folk ad fra den ene dag til den anden, ikke helt har forbindelse til virkeligheden. For der er rigtig mange forhold, man er nødt til at tage højde for, og praktiske ting, der skal løses. Og dernæst var der en kobling til nogle andre principielle problemstillinger i vores sagsområde, som vi gerne ville have løftet. Det var den forventning, vi kom til mødet med. Men mødet var usædvanlig kort i forhold til mødetemaets karakter, og det blev ret klart for os forholdsvis hurtigt, at der ikke var plads til at diskutere noget som helst principielt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, hvem der var mødeleder? Hvem der førte ordet på mødet?

Kristina Rosado:

Det var Line Skytte Mørk Hansen, der førte ordet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Lykke Sørensen eller Jesper Gori sagde noget?

Kristina Rosado:

Jeg kan huske, at de var der. Og jeg kan også godt huske, at Lykke Sørensen sagde noget, men jeg husker ikke, hvad hun sagde, og jeg husker, at hun ikke var særlig toneangivende på mødet. Jeg kan ikke huske, om Jesper Gori sagde noget.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jesper Gori forklarede følgende for Rigsretten under afhøringen den 12. oktober 2021 (dag 16) til spørgsmålet om, hvorvidt der var en meningsudveksling:

”Ja, sådan husker jeg det, og jeg husker også, at Lykke Sørensen med nogen skarphed understregede: ”Det er sådan, det er. Det er altså vores vurdering, at der er tale om en lovlig ordning. Den diskussion bliver vi nødt til at forlade, fordi nu er ordningen, som den er. Det er en lovlig ordning.””

Kan du huske, om Lykke Sørensen har sagt det på det her møde eller på et andet møde, du har deltaget i?

Kristina Rosado:

Jeg kan ikke huske, at lige de ord faldt på det møde, men jeg kan huske, at det var det gennemgående budskab.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går til s. 406, kan vi se, at du den 17. februar laver et:

”... udkast til en første mail til departementet med de punkter, som vi drøftede med RK i går. Hvis I kan komme på mere, vi skal høre dem om, må I jo endelig sige til.”

Og nede efter indledningen, som er henvisningen til pressemeddelelsen, skriver du så i andet afsnit:

”Indholdet af pressemeddelelsen giver anledning til en række overvejelser i forhold til, hvorledes adskillelsen af par, hvor den ene eller begge parter er mellem 15 og 18 år, rent praktisk skal foregå.

Dette gør sig navnlig gældende i sager, hvor parrene har fælles børn. Vi skal derfor bede ministeriet forholde sig til følgende:”

Og så er der nogle forhold om:

”- Hvem skal tage stilling til, hvor fælles børn skal tage ophold ...

- Kan forældrene indkvarteres på centre i umiddelbar nærhed af hinanden ...

- Skal forældrene have mulighed for at vælge samværsløsninger ...

- Skal styrelsen dække udgifter til transport ...

- Med hvilken vægt skal overvejelser om øvrige familierelationer på centeret indgå ...

- Skal par, hvor begge parter er mindreårige, flyttes til hver sit center ...”

Hvis vi går en side tilbage til s. 405, kan vi se, at Ditte Kruse Dankert skriver til dig med kopi til de andre:

”Med (stor) frygt for at være (virkelig) irriterende, når jeg blander mig fra distancen:” – og det er sikkert fordi hun er på ferie – ”jeg fik bare den tanke, da jeg læste mailen nedenfor (hvor jeg bestemt ikke synes, at der er noget, der ikke er berettiget), at departementet går helt i baglås, hvis vi sender den i den form”

Og af den her mailstreng kan vi se, at den sandsynligvis aldrig bliver sendt. Kan du huske, om du havde de her punkter med til mødet – hvis vi går til s. 406 igen – og forsøgte at få dem fremført?

Kristina Rosado:

Mailen gik aldrig til departementet. Den er skrevet lidt sådan for at tydeliggøre ... illustrere en lang række af de praktiske problemstillinger, der er ved at skulle adskille parrene meget, meget hurtigt. Også fordi der ville være nogle beslutninger, der skulle tages, som ikke er vores kompetence, og hvor der ikke er taget stilling til, hvem der så har kompetencen, eller om det ligger hos parrene selv at foretage de her vurderinger. Men det er meget almindeligt, at vi skriver sådan frem og tilbage til hinanden, og så er det ikke fordi, at det nødvendigvis udmønter sig i noget. Men vi havde de punkter med som noget, vi også gerne ville drøfte, men som sagt nåede vi ikke meget på den tid, som mødet reelt endte med at tage.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du selv startede ud med nogle punkter og så blev bedt om at lade være med at gå videre?

Kristina Rosado:

Ja, men det var ikke de her punkter. Jeg havde et par punkter med, som jeg godt ville have departementet til at tage stilling til. Jeg forsøgte at rejse det ene punkt, som handlede om de

ledsagervurderinger, der bliver foretaget i asylsager, hvorefter en mindreårig, som indrejser uden at være i selskab med sine forældre, men som er i selskab med en voksen, myndig ægtefælle, ikke bliver anset for at være uledsaget mindreårig, men bliver anset for at være ledsaget af ægtefællen. Sådan har det været i mange år. Det fremgår af nogle gamle forarbejder, at det er den praksis, der skal være. Nu er det sådan, at man ikke kan være ledsaget af en, som man er i et tvangsforhold til. Så allerede når der bliver taget stilling til ledsagervurderingen, er der på en eller anden måde taget stilling til, om der er et tvangsselement i relationen. Derfor forekom det mig ganske bizart, at man på den ene side – en og samme myndighed – skal træffe afgørelse om, at en mindreårig er ledsaget af en voksen ægtefælle, og derved at der ikke er tvang, og at man så rent indkvarteringsmæssigt siger: ”Her forudsætter vi, at der er et element af tvang, og derfor kan vi ikke indkvartere sammen”. Den problemstilling var for mig at se fuldstændig selvmodsigende. Det ville jeg gerne have haft departementet til at forholde sig til. Jeg forsøgte at præsentere problemstillingen, men blev forholdsvis kontant lukket ned af Line Skytte Mørk Hansen. Hun sagde, at der ikke var nogen sammenhæng, og at det ikke var noget, vi skulle diskutere.

Anne Birgitte Gammeljord:

Øverst på s. 405 er der en mail, der er lidt fremme i tid, og det er også der, at du skriver, at den her mail aldrig blev sendt. Men her i maj måned 2017 kan vi se, at der er en mailkorrespondance, hvor Ditte Dankert skriver, sandsynligvis til Lene Vejrum, at hun og du talte om:

”... netop dette møde i dag.”

Det må så være den 23. maj 2017. Og så skriver hun:

”... Der var de ikke i tvivl om, at alle kunne adskilles.”

Var det også en drøftelse, du husker, I havde på mødet den 22. februar? At der ikke var nogen tvivl om, at alle kunne adskilles?

Kristina Rosado:

Som sagt husker jeg ikke ... men jeg læser det lidt som en reference til noget af det, du før refererede Jesper Gori for at sige. Jeg kan ikke huske, at det blev sagt på den måde, men jeg kan huske, at vi løbende i den periode – også i marts måned – havde nogle møder med departementet, hvor det var grundantagelsen eller grundindstillingen, at ordningen var lovlig, og at man godt kunne skille alle ad – indtil et vist tidspunkt i hvert fald.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det noget, I satte spørgsmålstejn ved ... om det var rigtigt?

Kristina Rosado:

Ja, jeg mener, at vi gjorde ret klart, at det mente vi ikke, at man kunne.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I på mødet den 22. februar var inde på at drøfte retningslinjer? Nu har vi lige set, at Røde Kors og andre har spurgt efter retningslinjer og dine punkter, du har dér. Noget af det ville måske gå ind i nogle retningslinjer, og I havde vel også brug for nogle retningslinjer. Så jeg tænker, om I dér havde en drøftelse om, hvorvidt I fik nogen retningslinjer?

Kristina Rosado:

Vi efterspurgte retningslinjer fra departementet i forhold til den juridiske afvejning af, om man virkelig kunne adskille alle, og i hvilke tilfælde der eventuelt kunne gøres undtagelse. Men det, som vi gik derfra med, var, at vi selv skulle udarbejde retningslinjerne. Men jeg opfattede det sådan, at det var retningslinjer for den praktiske håndtering ude på centrene, altså når parrene skulle adskilles, og også den praktiske håndtering af det, som vi kalder dørtærskelsituationen, hvor et par umiddelbart indrejser, og man konstaterer, at der er tale om en mindreårig, der lever i et ægteskabslignende forhold ... altså, hvordan skulle operatørerne så forholde sig til det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og fik I noget ud af det på mødet? Altså, var det noget, I selv skulle lave, eller hvad var meldingen til jer omkring det?

Kristina Rosado:

Ja, det var noget, vi selv skulle lave.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I drøftede konkrete sager på det her møde?

Kristina Rosado:

Nej, det mener jeg bestemt ikke, at vi gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu ved vi, at I har taget nogle sager ud, som I – i princippet – vil forelægge. Var det en opfattelse, I havde, at I håndterede de her sager, som I skilte ud, i strid med den instruks, I havde fået fra departementet?

Kristina Rosado:

Ja, det var det i høj grad. Vi var lidt af den opfattelse, at vi gjorde os temmelig meget ud til bens, altså at vi måske endda gik over stregen, i forhold til hvad der var almindeligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi, at der dagen efter er et operatørmøde, og vi har på s. 7299 noget ”materiale til internt brug”, som det hedder, og det er en powerpoint-præsentation. Hvis vi går til s. 7297-7298 først, er der en deltagerliste. Vi kan se, at du deltager – dit navn står i hvert fald nederst under ”Udlændingestyrelsen”. Deltog du i mødet?

Kristina Rosado:

Ja, det gjorde jeg.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi lige går til s. 7300, er der først en dagsorden. Og der tænker jeg i forhold til den her dagsorden: Hvor er de mindreårige ægtefæller?

Kristina Rosado:

De er der i pkt. 5 om ”mindreårige med ægtefæller”.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvis vi så går til s. 7301, står der:

”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samleverer

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en
- myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre
- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn”

Og så er der et punkt om retningslinjer. Var det dig, der talte over det her emne på mødet?

Kristina Rosado:

Ja, det var det. Det var også mig, der lavede den præsentation.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvad var drøftelsen omkring det punkt? Kan du huske det? Var der mange spørgsmål til dig og bemærkninger?

Kristina Rosado:

Operatørerne var jo godt bekendt med indholdet af pressemeddelelsen, og jeg havde også løbende haft drøftelser med dem telefonisk. Så vi kendte udmærket deres holdning til det her. Det var en præsentation. Vi holder jævnligt møder med vores operatører, hvor vi bl.a. bruger operatørmøderne til at orientere om nye regler, nye tiltag, ny praksis osv. på hele indkvarteringsrådet. Så det var en almindelig orientering om noget, som de i det her tilfælde godt vidste i forvejen. Og så havde vi efterfølgende en drøftelse bl.a. om det med: Hvordan skal det så også håndteres i praksis? Og jeg tror også, at vi oplyste dem om, at der ville komme nogle retningslinjer på et eller andet tidspunkt – sådan som jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 624 har vi her den samme side i præsentationen, men forsynet med nogle røde antegnelser. Det er nogle bemærkninger, der er kommet ind i sagen fra Røde Kors, og som de har

noteret på med rødt. Og der siger man vedrørende det med ”Par skal adskilles – på forskellige centre”:

”centrene må gerne ligge i nærheden af hinanden”.

Og så er der til det med ”Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn” en kommentar:

”Par skal spørges hvem børn skal bo med (næsten alle er små børn)”.

Og så nede under punkterne med ”Retningslinjer fra US” og ”Spørgsmål og diskussion”:

”US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet. Det er US ansvar at konventioner overholdes (også børnenes rettigheder).

De forventer at retningslinje vil rumme at der kan dispenseres i nogle sager, så bekymringer om at skille familier ad skal rejses overfor US (om de kan dispensere og i hvilket omfang vides ikke endnu...)”

Og så er der henvist til samrådet, og så står der:

”... inden da forventes nogle svar at være klar.”

Er det nogle kommentarer, du kan genkende?

Kristina Rosado:

Jeg er ret sikker på, at vi på operatørmødet har sagt, at vi ville forsøge at rejse nogle sager af mere principiel karakter. Jeg husker det ikke med sikkerhed, men det ville være naturligt. Det flugter meget godt med den måde, vi normalt har vores drøftelser med operatørerne. Vi har et tæt samarbejde med dem. Vi ser dem jævnlige. Man kan sige, at vi et langt stykke hen ad vejen havde en forventning om, at der måtte komme en eller anden form for opblødning, men vi havde ikke mandat til at sige noget andet end det her på daværende tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når de bruger ordet ”dispensere” ... det ved vi også, at Røde Kors har gjort i et brev, der kommer lidt senere i begyndelsen af marts. Kan det

være startet her på det møde, at man siger: Kan der være undtagelser eller mulighed for dispensation fra den her?

Kristina Rosado:

Nej, det er også noget, de har rejst tidligere i den løbende dialog, vi har haft med dem, omkring det praktiske, men måske også det mere principielle. Og den reaktion, der kom fra samtlige operatører, var jo, at det var en problematisk ordning, og at man mente, at det i hvert fald ikke kunne gælde alle. Så det var en løbende ting, der blev rejst.

Anne Birgitte Gammeljord:

Bemærkningen om, at man skal adskilles på forskellige centre, men at centrene gerne må ligge i nærheden af hinanden, var det en drøftelse, der havde været oppe dér, og som du kendte til?

Kristina Rosado:

Men det udspringer af, at der på et tidspunkt florerede en fortælling eller i hvert fald en opfattelse af, at man fra ministerens side ønskede, at centrene skulle ligge så langt som overhovedet muligt for hinanden. Derfor havde det været noget, som vi havde forsøgt at forholde os til: Om man kunne indkvartere parterne i nærheden af hinanden, også navnlig så de par, hvor der var børn, faktisk kunne udøve samvær med deres børn.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det noget, I havde forsøgt at afstemme med departementet? Ved du det?

Kristina Rosado:

Det husker jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 705 en klage i en sag. Den er fra den 26. februar. På s. 706 kommer den ind fra Trine Kristensen. Hvis vi går tilbage til klagen på s. 705 igen, kan vi se, at der er et par her, der klager til Udlændingestyrelsen:

”Min kone og jeg er dags dato blevet gjort opmærksomme på, at udlændingestyrelsen vil adskille os og sende en af os på et andet center.

Vi kan ikke acceptere denne afgørelse. Min kone er gravid og vi har sammen en søn på 10 mdr. Vi er begge i psykologbehandling og presset ved at vi skal adskilles øger det i forvejen hårde pres vi er under.

Jeg er bekymret for at lade min kone være alene uden mit nærvær, da hun ikke har det godt og har brug for jeg er der. Ligeledes har hun brug for at jeg er der, for at hjælpe og støtte hende under hendes graviditet.

Adskillelsen vil ligeledes betyde, at jeg ikke vil kunne være sammen med min søn på samme måde som hidtil, og jeg forstår ikke, hvorfor min søn skal undvære sin far pga. dansk lovgivning. Jeg ønsker at være der for ham når han skal puttes om aften, når han vågner om natten også jeg kan følge ham i hans hverdag.

Vores søn trives rigtig godt. Han er en sund og glad dreng, som har begge forældre og derfor forstår jeg ikke at i vil adskille os ad. Og vi vil hermed anmode om at ændre denne afgørelse, således at vi kan blive sammen.”

Det er også et par, vi kan finde igen. Det er par J-K og J-M på s. 589. Det, jeg vil spørge dig om, er: Hvordan behandlede I en sådan klage, når I fik den ind?

Kristina Rosado:

Jeg mindes ikke, at jeg var inde over klagesagsbehandlingen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Lå den et andet sted i styrelsen, når der kom sådan en klage ind?

Kristina Rosado:

Nej, den ville ligge i vores kontor. Jeg har bare ikke nogen erindring om, at jeg var involveret i klagen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi ser på s. 711, har vi en mail den 26. februar fra Trine Kristensen i Langeland Kommune – som vi også har set nogle mails fra tidligere – under emnet: ”lovgivnings ref.”, hvor hun skriver til dig:

”Kære Kristina

Kan du hjælpe med nogle referencer til lovgivning. Vi har brug for at kunne finde lovhjælmen ud over ”ministeren har bestemt”

Derudover har vi brug for at kunne svare på spørgsmål vedr. klageret, må de have samvær efterfølgende osv.”

Kan du huske, hvad I svarede på sådan nogle henvendelser?

Kristina Rosado:

Jeg husker ikke den konkrete henvendelse, men er der ikke et svar, jeg har givet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg har ikke kunnet finde svaret.

Kristina Rosado:

Så er det muligt, at jeg har bedt nogle andre om at svare, eller at jeg har svaret hende telefonisk. Jeg har ikke nogen erindring om det, må jeg tilstå, men hjemlen er i § 42 a, stk. 7.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så hvis du var blevet spurgt dér, ville svaret være, at lovhjælmen ud over, at ”ministeren har bestemt”, er § 42 a, stk. 7. Ville det være det svar, du havde givet?

Kristina Rosado:

Det var det svar, jeg ville kunne give. Det er vores almindelige indkvarteringshjemmel.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der kommer et spørgsmål 630, som vi har på s. 392. Det er lige for, at du kan se det. Det er et folketingsspørgsmål:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Og så gives der et svar, hvor det fremgår bl.a.:

”... Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at

ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Var du involveret i besvarelsen af det her spørgsmål?

Kristina Rosado:

Nej, det mener jeg bestemt ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg spørger dig, er det fordi, at vi på s. 387 har en mail, og jeg erkender, at du kun er cc, men der kommer en mail fra Anne Nygaard Just til Lene Vejrum, hvor hun skriver:

”Kære Lene,

Kan I nikke til vedhæftede udkast til besvarelse af spørgsmål S 630?”

Kristina Rosado:

Jeg mindes ikke, at jeg har givet bemærkninger til det, men i spørgsmålet, som jeg lige fik det skimmet, ville vi formentlig kun have forholdt os til det faktuelle.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du har læst det?

Kristina Rosado:

Ja, jeg læste alle folketingssvarene på det tidspunkt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om du reflekterede over svaret, fordi det er et svar, der er givet til Folketinget, og som ikke indeholder undtagelser?

Kristina Rosado:

Det flugter fuldstændig med den besked, vi har fået, så for mig at se bekræfter det den ordning, som vi er blevet instrueret i at administrere.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 709 kan vi se, at Lene Vejrum her skriver til dig og Nils Bak med kopi til Ditte Kruse Dankert:

”Kære alle

Jeg har netop talt med departementet, men ikke om pressevinklen.

Min aftaler med departementet er, at vi samt dig med at vi sender de sager ind, som vi gerne vil vende med dem sender en ny status, hvor vi oplyser at øvrige (resterende) flytninger sker i næste uge –formentlig onsdag.”

Og så kan vi se på s. 710, at der er kommet en henvendelse fra Jyllands-Posten, og der skriver Nils Bak til dig:

”Kære Kristina,

Jyllands-Posten hører fra kilder, at de unge familier med børn, hvor kvinden er under 18, vil blive opsplittet på onsdag. De ønsker vores bekræftelse.

De ønsker også at få udleveret, hvad vi har skrevet ud til operatørerne.”

Og så svarer du ham:

”Det er korrekt, at vi planlægger flytning af hovedparten af de par, som endnu ikke er adskilt. Flytningerne vil ske i løbet af den kommende uge –formentlig onsdag. Jeg ved ikke, om dep. er orienteret om dette. Lene, har du talt med dem?”

Og så havde vi lige Lene Vejrum's mail før. Hvad er det for en orientering om kommende flytninger, der er oplyst til departementet? Altså, hvor du siger, at du ikke ved, om departementet er orienteret om dette.

Kristina Rosado:

Jeg vil tro, at det var de løbende statusopdateringer, vi sendte til dem.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og hvis vi lige går en side tilbage på s. 709, kan vi se øverst, at Nils Bak skriver:

”Kære alle,

OK med dept., at vi bekræfter, at par med børn adskilles i næste uge.”

Så det har man åbenbart fået clearet. Kan du huske, om der var en drøftelse om det? At det skulle cleares med departementet?

Kristina Rosado:

Nej, jeg husker ikke lige den konkrete situation. Jeg husker, at det på et tidspunkt bliver gjort klart for os, at i det omfang, at vi ikke adskilte, skulle vi orientere departementschefen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Den tror jeg, at vi kommer til. Det er henne i marts, som vi jo også nærmer os hastigt her. På s. 764 har vi en mail fra jer ude i styrelsen, og det er fra Ditte Kruse Dankert til Jesper Gori, og du er også cc på den:

”I forlængelse af mødet i sidste uge om mindre-årige ægtefæller med børn – en beskrivelse af de enkelte sager, som vi gerne vil have jeres respons på.”

Mødet her ”i sidste uge” – er det 22. februar-mødet?

Kristina Rosado:

Det ved jeg ikke. Det kunne det godt være.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om der har været andre møder med Jesper Gori om enkeltsager?

Kristina Rosado:

Det har der været efter den 2. marts. Jeg kan ikke huske, at der har været nogen før det, men jeg kan ikke afvise, at Ditte Dankert eller Lene Vejrum kan have holdt noget. Men jeg mindes

ikke, at jeg selv har været en del af det før efter den her dato.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så går til næste side, s. 765, har vi en oversigt over forskellige par. Der er tre af parrene, der har børn, og der er et par, der er blevet gift ved dispensation – det, der hedder kongebrev i nogle af papirerne – og så er der et par, der venter barn. Kan du huske, hvordan I udvalgte de fem konkrete sager?

Kristina Rosado:

Ja, jeg kan huske, at vi så på alle sagerne, og at vi så på, hvad der var af særlige forhold i alle sagerne. Så fandt vi dem, hvor vi mente, at der var forskellige principielle problemstillinger. Det er klart, at kongebrevssagen vel nærmest giver sig selv – der har man en situation, hvor den kompetente danske vielsesmyndighed har taget stilling til, at ægteskabet kan indgås og er udtryk for deres frie vilje. Så er det vanskeligt som en anden myndighed at gå ind og træffe en afgørelse om, at de ikke kan bo sammen, fordi der er en formodning for tvang.

Så er der det par, du har her øverst på s. 765. Så vidt jeg husker, handlede det om, at de havde været sammen i forholdsvis lang tid og ventede deres tredje barn, og derfor var der etableret et familieliv af længere varighed.

Og så var der et tredje par, hvor begge parter var voldsomt traumatiserede. De havde mistet et barn i hjemlandet. Og der var nogle ret tungtvejende udtalelser fra fagprofessionelle ude på centrene omkring trivsel, hvor de kraftigt advarede mod en adskillelse.

Så var der et – hvad nåede vi til – fjerde par, som var et par, der ikke havde egne biologiske børn, men havde taget mandens lille niece til sig – niecen havde mistet sine biologiske forældre – og hvor der var et tungtvejende hensyn til det lille barns trivsel og risikoen for en retraumatisering af det her barn.

Og jeg husker ikke lige på stående fod det femte par.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var heller ikke, fordi du skulle eksamineres i dem.

Kristina Rosado:

Men det var mere for at sige, at der var nogle forskellige hensyn, som vi udfandt i de forskellige sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når I forelagde sager med de her forskellige hensyn, var det så også med henblik på måske at få en form for retningslinje fremadrettet, så man kunne få en stillingtagen til, at i nogle af de her situationer eller enkelte af dem skulle der ikke ske adskillelse? Var det også et forsøg på det?

Kristina Rosado:

Ja, det er udtryk for, at vi har en klar holdning til, at man ikke kan adskille alle, og at der vil kunne være forhold i de enkelte sager, som taler med stor vægt imod en adskillelse. Når vi har fået en klar instruks om at adskille alle undtagelsesfrit, opstår der et modsætningsforhold dér. Og der havde vi brug for at tage vores departement med på råd og få en tilkendegivelse fra dem om, hvor vi kunne lægge snittet, fordi vi som sagt mente, at der måtte skulle gøres undtagelser. Og det var vi nødt til at illustrere. Eftersom vi ikke kunne komme igennem med de principielle drøftelser, var vi nødt til at tydeliggøre det med de her konkrete sager.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så ved vi – hvis vi går til s. 789 – at I kommer til at sende ind igen, altså en ændring, fordi departementet ikke var helt tilfreds med det, som I sendte i første omgang. Og så sender I en ny beskrivelse den 3. marts:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete sager ...”

Og det er de sager, vi har været inde på. Og hvis vi lige går en side frem, til s. 790, kan vi se, at det nu er stillet op på en anden måde end det, vi så lige før. Var du inde over den her opstilling og den måde, det så blev fremstillet på?

Kristina Rosado:

Ja. Som jeg husker det, er det et notat, som både Ditte Dankert og jeg har skrevet på. Og jeg husker det også som om, at de ønskede det stillet op på en anden måde. Det er korrekt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Når jeg ser under ”Baggrund”, de første fire afsnit, så henviser I igen til pressemeddelelsen. Og så fortæller I i andet afsnit, at I har effektueret i:

”... langt hovedparten af de sager ...”

Og så står der:

”Ved gennemgangen af de relevante sager, jf. ovenfor er Udlændingestyrelsen imidlertid i fem konkrete enkeltsager blevet opmærksom på særlige elementer og omstændigheder, der kan rejse spørgsmål om balancen særligt i forhold til hensynet til parrenes fællesbørns tarv.”

I nævner ikke noget her om retten til familieliv og Danmarks internationale forpligtelser. Er der en grund til det?

Kristina Rosado:

Som sagt var vores fokus meget på hensynet til barnets tarv, som vi mente ikke er et hensyn, man kan tilsidesætte. Meldingen fra departementet var – efter min bedste overbevisning – at ordningen var lovlig, og at der dermed ikke var et hensyn til familieliv, som talte imod en adskillelse. Men det står for min egen regning. Men som jeg altså opfattede det, havde vi en forventning om, at hensynet til barnets tarv er så principielt, og det ikke er noget, vi i nogen som helst andre sammenhænge i det her samfund synes, at vi kan tilsidesætte. Så derfor var det dét, vi kunne komme igennem med ... måske.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det må jo være måske, ikke? Fordi der er jo allerede adskilt her – faktisk en række par med børn. Og der ville man måske også syntes, at de børn havde krav på at blive behandlet på en sådan måde?

Kristina Rosado:

Ja, altså nu sidder jeg jo og har ansvaret for behandling af kaution til sociale foranstaltninger i asylsystemet, så jeg har en del kendskab til, hvad tilgangen til børn og familier normalt er. Jeg kan ikke komme på nogen andre steder, hvor man fjerner ... her er det så, hvor man fjerner forældre fra deres børn, men normalt er det jo børn, der bliver fjernet fra deres forældre. Men det gør man jo kun, hvis der er tungtvæjende grunde til at mene, at forældrene ikke kan tage vare på deres børn.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 908 kan vi se, at der er et møde i departementet den 8. marts, og jeg skal lige spørge: Deltog du i det? Fordi jeg kan se i den nederste mail, at du havde et problem med to syge børn, så det er ikke helt sikkert, at du kunne. Men kan du huske, om du deltog i mødet?

Kristina Rosado:

Ja, det mener jeg, at jeg gjorde.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har på s. 929 et referat fra mødet, og du er ikke cc på det her referat, men det er fra Lene Vejrum til Anni Fode. Der fortæller hun, hvad der er gennemgået på mødet, og hun siger først:

”De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK). De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Stemmer det referat overens med det, du kan huske?

Kristina Rosado:

Ja, jeg kan huske, at vi i den periode havde drøftelser med Lykke Sørensen og Jesper Gori om, at vi skulle forelægge sagerne. Jeg kan også huske, at der var tale om, at sagerne skulle forelægges ministeren.

Anne Birgitte Gammeljord:

Blev det nævnt, hvorfor sagerne skulle forelægges for ministeren?

Kristina Rosado:

Jeg er af den opfattelse, at det er fordi, at der er meldt en undtagelsesfri ordning ud, så hvis man skal gå ud over rammerne for den, skal det hele vejen op.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det noget, der kom til udtryk på mødet, som du husker det?

Kristina Rosado:

Ja, sådan husker jeg det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Under pkt. 2 står der:

”De retlige konsekvenser. Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges for departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud. Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling. Det betyder, at vi fx skal behandle asylsager på samme måde som tidligere for denne gruppe. (Som konsekvens heraf, kan en asylretlig vurdering principielt få betydning for at en adskillelse ikke længere bør være gældende). Såfremt denne melding giver anledning til tvivlsspørgsmål, fx i forbindelse med ledsagevurderingerne, må vi indbringe disse principielle spørgsmål for departementet.”

Er det den problemstilling, som du også nævnte før omkring ledsagevurderingen, hvor du havde forsøgt at tage det op tidligere?

Kristina Rosado:

Ja, det var det, som jeg forsøgte at rejse den 22. februar.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så hedder det under pkt. 3:

”Vejledning til operatørerne. Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen. I forhold til spørgsmålet om politianmeldelse var dep. enige i, at der ikke skal ske politianmeldelse af en forhold med en mindreårig under 15, såfremt parret adskilles straks i forbindelse med første indkvartering.”

Til det her punkt vil jeg høre dig, om I talte om vejledningen, og hvad det er for en vejledning her – om det er den praktiske vejledning, eller om det er en anden vejledning?

Kristina Rosado:

Det er den praktiske vejledning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så vil mit næste spørgsmål til dig være: Er det sædvanligt, at en minister skal godkende en vejledning?

Kristina Rosado:

Nej ... altså, nej, ikke så lavpraktisk en vejledning som den her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Har du været udsat for det før?

Kristina Rosado:

Det er derfor, jeg svarer lidt tøvende ... fordi jeg lige skulle tænke mig om. Nej, det tror jeg ikke, at jeg har.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi fået en forklaring, der er kommet frem, hvor man har sagt, at på et af møderne havde man nævnt fra Jesper Goris side, at hvis ministeren ikke ville acceptere undtagelser, stod man med et ben i Statsministeriet. Er det en udtalelse, du kan huske, at du har overhørt? Og hvem har sagt det?

Kristina Rosado:

Ja, det kan jeg godt huske. Det blev sagt på et møde, som vi havde med Lykke Sørensen og Jesper Gori. Jeg husker ikke, hvem af dem der sagde det, men en af dem sagde det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var det i forbindelse med samråd Z? Kan du huske det?

Kristina Rosado:

Ja, det var i den periode.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi så lige går tilbage til s. 929 og til pkt. 1 i referatet her, som Lene Vejrum laver. Der står der at:

”... Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag ...”

Kan du huske, om der kom en tilbagemelding på det?

Kristina Rosado:

Nej, jeg husker ikke, at der er kommet en tilbagemelding fra Uffe Toudal Pedersen. Jeg husker, at det på et af møderne i marts med Lykke Sørensen og Jesper Gori blev tilkendegivet, at ministeren havde set sagerne, men jeg husker ikke nogen tilbagemelding fra Uffe Toudal Pedersen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så når der står i næste linje:

”... Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.”

Har du hørt, at de har været forelagt for ministeren, men at der ikke er kommet nogen tilbagemelding?

Kristina Rosado:

Som sagt hørte jeg ikke noget om nogen tilbagemelding fra Uffe Toudal Pedersen. Det, jeg hørte, var, at ministeren havde set sagerne og havde konkluderet, at der ikke var noget i de sager, der talte imod en adskillelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det hører du på et møde også her i marts med Jesper Gori og Lykke Sørensen?

Kristina Rosado:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3218 er vi lidt fremme i tid i forbindelse med besvarelse af spørgsmål 1006 og 1008. Og der har vi på det tidspunkt en mail fra Adam Khalik til Ditte Kruse Dankert med dig som cc, hvor han skriver noget med:

”Departementet har åbenbart indført en håndholdt proces, hvor de ønsker, at alle spørgsmål drøftes mellem sagsbehandlere...”

Og så længere nede i det sidste afsnit:

”I forhold til 1008 har jeg gjort departementet opmærksom på, at Johanne S. Niensens næste spørgsmål bliver, om vi ville have opdaget de 5 sager efter de nugældende retningslinjer o.l. De er enige i, at det er et problem, men havde ikke noget forslag til, hvad vi kunne gøre ved det.”

Og så skriver du ovenfor:

”Kære begge

Giver det ikke et lidt forkert indtryk af forløbet, når vi blot skriver, at de fem sager blev forelagt departementet? Det gjorde de ganske vist, og departementet var også indforstået med, at vi forelagde dem uden forudgående adskillelse, men de blev ved med at hænge i bremsen og tog jo netop aldrig egentlig stilling til sagerne. Beslutningen om ikke at adskille parrene var helt vores egen. Kan det skrives på en anden måde, så det ikke virker som om, det var departementets beslutning ikke at adskille i de fem sager?”

Hvad ligger der i det her? Altså, det er jeres beslutning at forelægge dem, og så sker der ikke noget, og så er man i gang med at fortælle en anden historie? Er det dét, der ligger i det?

Kristina Rosado:

Ja, det er i høj grad det, der ligger i det. På det tidspunkt er jeg sådan set ude af sagen, men jeg får jo ting cc og sådan noget, dels i kraft af min rolle som souschef, men også fordi jeg ser alle folketingsbesvarelser, der går ud. Og jeg hæfter mig ved, at der begynder at opstå en fortælling om, at det hele tiden havde været meningen, at

der skulle være undtagelser, og at departementet havde accepteret, at vi forelagde nogle sager. Jeg har en meget anderledes oplevelse af forløbet. Jeg syntes – og det var også noget, vi talte om – at vi gik imod en klar tjenestebefaling, og vi syntes selv, at vi var helt ude på kanten af, hvad vi egentlig kunne tillade os. Men omvendt følte vi også, at vi var nødt til at gøre det for ikke at gøre noget, der var ulovligt. Så når der pludselig opstår en anden fortælling, reagerer jeg lidt kraftigt på det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis vi går lidt tilbage i tid, til den 17. marts, har vi nederst på s. 1400 en mail fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert kl. 17.44, hvor han skriver:

”Kære Ditte

Til dig alene. Det er desværre ikke rocket science. Og det står og falder i nogle af sagerne måske med jeres overvejelser om adskilt indkvartering på samme center. Ellers må I jo forelægge alle 5 sager (igen).”

Og så ved vi, at der også var et møde med Jesper Gori den dag om formiddagen. Kan du huske det møde? Var det hos jer, eller var det inde i departementet? Og hvem deltog?

Kristina Rosado:

Jeg husker, at han kom forbi på vej til arbejde om morgenen og holdt møde med Ditte Dankert og mig.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og kan du huske, hvad formålet med mødet var?

Kristina Rosado:

Ja, som jeg husker det, var det i kølvandet på samrådet, hvor der var blevet åbnet for nogle mulige undtagelser. Så det er klart, at så havde vi behov for at drøfte, hvad der nærmere ligger i det.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1415 har vi en mail. Det er dagen efter, og det var den sidste sætning i Jesper Goris mail,

vi så før. Der siger han, at han sender en officiel udmelding, og det første, han siger, er:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går ...”

Jeg forstår, at det er det møde, I har. Så vedhæfter han talepapir og beredskabstalepapirer, altså Q&A's, vedrørende samråd Z om barnebrude:

”... Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.”

Og så skriver han videre:

”I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

For det første bruger han her ordet ”herefter”. Men jeg skal først lige spørge dig: Har du set den her mail, da den kom? Du er ikke cc på den, så det skylder jeg dig først at spørge, om du har.

Kristina Rosado:

Jeg kan faktisk ikke huske, om jeg har set den.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så lægger vi til grund, at du nok ikke har set den. Kan du huske, om Jesper Gori på mødet, som I havde den 17. marts, sagde, at det her var noget, som I i princippet skulle bruge fremadrettet? Eller var det noget, der havde været gældende hele tiden?

Kristina Rosado:

Nej, det var ikke noget, der havde været gældende hele tiden. Jeg vil sige det sådan, at vi på

et eller andet tidspunkt får en fornemmelse af, at Jesper Gori og Lykke Sørensen nok er enige med os i vurderingen af, at man ikke kan have en undtagelsesfri ordning. Det betrygger os jo noget i forhold til, at der på lidt længere sigt bliver åbnet for nogle undtagelser. Men op til det her tidspunkt har vi ikke fået nogen som helst anden melding, end at der var tale om en undtagelsesfri ordning.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske noget tidsmæssigt om, hvornår I får det indtryk, at Lykke Sørensen og Jesper Gori er enige med jer i, at der ikke kan være en undtagelsesfri ordning?

Kristina Rosado:

Jeg kan kun tale for mig selv, men jeg får det indtryk her i løbet af marts.

Anne Birgitte Gammeljord:

Er det i forbindelse med mødet den 8. marts, tror du, eller er det ...

Kristina Rosado:

Jeg kan ikke tidsfæste det helt præcist.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om det blev sagt til jer under det møde, som I havde den 17. marts, at der skulle ske forelæggelse? Vi kan se i mailen på s. 1415, at der står, at ”Orienteringen stiles til departementschefen”, hvis man i en konkret sag ikke foretager adskillelse. Kan du huske, om det spørgsmål har været oppe, altså om I skulle forelægge før eller efter?

Kristina Rosado:

Jeg husker det som om, at det indgik i nogle af de drøftelser, vi havde på nogle af møderne i marts ... at hvis der overhovedet skulle være mulighed for det her, skulle det forelægges departementschefen, og det hæftede jeg mig ved, fordi det er meget usædvanligt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det vil simpelt hen sige, at inden I traf den endelige beslutning, så skulle I forelægge det for departementschefen, og så ville I få en melding tilbage, om det kunne lade sig gøre?

Kristina Rosado:

Ja, der var ikke på noget tidspunkt tale om, at vi kunne træffe en anden afgørelse og så orientere efterfølgende. Det var en forlodsorientering, kan man sige, eller en forelæggelse.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om Jesper Gori – da I har det møde – havde nogen forklaringer til jer omkring ordet ”for eksempel”, som blev nævnt af ministeren? Han har selv forklaret for Rigsretten, at han ville være sikker på, at I havde forstået ordet ”for eksempel”.

Kristina Rosado:

Det forstod vi. Vi sad og lyttede meget intenst efter, om der ville blive sagt noget i den retning, så det havde vi bestemt lagt mærke til.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så det havde I lagt mærke til, allerede inden Jesper Gori fortalte jer, at det var vigtigt, at I skulle lægge mærke til det?

Kristina Rosado:

Ja, det lagde vi mærke til, da vi så samrådet live.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så I fulgte med i samrådet live?

Kristina Rosado:

Ja, det gjorde vi.

Anne Birgitte Gammeljord:

Jeg skal lige høre igen: Fik I nogen tilbagemelding fra departementet i relation til de fem konkrete sager?

Kristina Rosado:

Som jeg husker det, fik vi ikke en endelig tilbagemelding i nogen af de fem sager før måske engang i april eller noget i den stil.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 1408 kan vi se, at Røde Kors skriver – det er Anne la Cour Vågen – at hun i dag er blevet ringet op af dig, og her er vi ved den 17. marts kl. 17.59. Jeg tænker, at mødet med Jesper Gori

har været samme morgen. Hun er blevet ringet op af dig, og hun skriver:

”Efter samrådet går US nu i gang med at varsle adskillelse af hovedparten af de unge par, der opholder på RK og kommunale centre.

I forhold til de 3 par, som opholder sig på Røde Kors centre, som ikke er adskilte, siger Kristina.

- Det unge par i Give, som er gift bliver sandsynligvis undtaget adskillelse på baggrund af ministerens tale omkring par som er gift i Danmark.
- De unge par i Avnstrup afventer Udlændingstyrelsens retningslinjer. Der er endnu usikkerhed omkring, hvorvidt de skal adskilles.
- Parret i Sandvand, hvor hun er gravid og han er ledsager til sin 3 årige niece skal adskilles i løbet af næste uge. US beder os om at være med til inddrage parret og selv være med til at anbefale og vurdere, hvor de skal indkvarteres. Umiddelbart var Kristinas anbefaling, at han og niecen blev indkvarteret på omsorgsplads på Kongelunden. Med afsæt i det 3 årige barns perspektiv spurgte jeg, om barnet kan indkvarteres med hende, hvis hun viser sig at være primære omsorgsperson.”

Så det ser ud som om, at det her par ... at dér skal der ske adskillelse. Er der nogle af de par ud af de fem, som I i princippet går i gang med at adskille efter samrådet?

Kristina Rosado:

Så vidt jeg husker, tager vi så småt initiativ til at adskille det ene af de her par på et tidspunkt. Jeg husker ikke hvornår, og så vidt jeg husker, er der ikke nogen af dem, der ender med at blive adskilt.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg også er rigtigt, men I begynder at tage initiativ til at gøre det – det første skridt. Er det korrekt?

Kristina Rosado:

Ja, det kan godt passe.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi kan se på s. 1467, at du skriver den 22. marts kl. 23.10 øverst oppe:

”Det ved jeg godt, at du ikke er imod :) Det her er bare en tabersag for os, ligegyldigt hvad der sker. Det tror jeg, vi er nødt til at acceptere. Vi må bare gøre det så ordentligt, som vi nu kan. Jeg har aftalt med Anni, at vi ikke foretager os yderligere i de fem sager, som er forelagt, før efter påske. Dvs. at jeg heller ikke følger op over for operatørerne i de to sager, hvor vi havde taget de første skridt til at skille dem ad. Brevet fra Anne var vist kun sendt til Lene, tror jeg. Måske ligger det i EstherH.”

Er det dét, der sker på det her tidspunkt? At I sådan set beslutter at flytte det til efter påske?

Kristina Rosado:

Ja, vi havde ikke lige umiddelbart noget hastværk med at få iværksat det her.

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvorfor havde I ikke noget hastværk på det her tidspunkt? Var det, fordi Folketingets Ombudsmand var ved at være inde over sagen, eller var der nogen andre årsager internt hos jer?

Kristina Rosado:

Det var, fordi vi fortsat mente, at det var problematisk, og vi fortsat havde en forhåbning om, at der ville komme nogle retningslinjer, som ville gøre det muligt for os at gøre de undtagelser, som vi mente, der nødvendigvis måtte skulle gøres.

Anne Birgitte Gammeljord:

Nu fortalte du i forhold til samråd Z, at I sad og fulgte med på det live på dagen. Kan du huske, hvornår begrebet pusterum kom ind? Var det efter samråd Z?

Kristina Rosado:

Jeg kan ikke tidsfæste det, men det var i hvert fald ikke noget, vi hørte om i starten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så i starten var der ikke et spørgsmål om, at man ville give nogen en betænkningstid eller et

pusterum til lige at overveje, om de skulle adskilles eller ikke adskilles?

Kristina Rosado:

Nej, jeg kan også huske ... og grunden til, at jeg kan huske det, er faktisk, at vi drøftede det paradoksale i, at vi vidste, at hvis sådan et par, som blev adskilt under indkvarteringen i asylsystemet, fik opholdstilladelse og blev visiteret til en kommune, ville de blive boligplaceret sammen af kommunen. Så det ville kun være i asylindkvarteringen, at man adskilte par af denne karakter. Derfor husker jeg også, at vi talte om, at det så ville være under hele opholdet i asylsystemet.

Anne Birgitte Gammeljord:

Kan du huske, om I fortsatte med at adskille, også efter at ombudsmanden var gået ind i sagen?

Kristina Rosado:

På et eller andet tidspunkt nåede vi bunken igennem, så at sige. Jeg kan ikke huske tidsmæssigt, hvornår vi var igennem den gruppe af par, der allerede var her, da vi gik i gang med at danne os overblikket, og hvornår dem, der skulle adskilles efter den nye ordning, var blevet adskilt, og dem, vi havde holdt tilbage, var de sidste, der var tilbage. Og jeg mindes ikke, at der kom enormt mange nye par. Der kom nogle, men jeg mindes ikke, at det var i større omfang. Så jeg kan ikke tidsfæste, hvornår det skete.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 2623 har vi en mailkorrespondance, som vedrører en mindreårig, hvor pigen er 17 år uden børn, og drengen er 18 år. Og så kan vi se længere oppe, at Adam Khalik skriver, at der er en problemstilling. Hvis vi så går til s. 2622, skriver han den 21. juni:

”Kære begge

Jeg kan forstå, at der nu – efter instruktion fra UIBM - er truffet beslutning om, at de pågældende skal adskilles under vores sagsbehandling.

Jeg mener, at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, som jeg har pligt til at sige fra over for til min direkte foresatte og hendes foresatte.

Jeg arbejder naturligvis loyalt ...”

Du er ikke cc på den her. Men er det en problemstilling, du kan huske, der har været oppe i forbindelse med de her sager, både generelt og konkret, at der var tale om en ulovlig tjenestebefaling?

Kristina Rosado:

Nej, jeg er ikke cc på den her. På det tidspunkt er jeg ude af de her sager. Men jeg var godt bekendt med, at han havde sendt den. Han fortalte mig, at han havde sendt den, og redegjorde også for sit synspunkt. Vi havde drøftet – som sagt – for det første rækkevidden af den her instruks, og hvorvidt det kunne være lovligt. Som jeg husker det, forholder han sig her til de sager, hvor der er sket adskillelse, men hvor de bliver genoptaget, og der sker partshøring, og spørgsmålet er om adskillelse i partshøringsperioden, som vi selvfølgelig – går jeg ud fra – har bestræbt os på blev så kortvarig som overhovedet muligt. Som jeg husker det, var det dét, det udsprang af. Og det er lidt en anden situation end den situation, der opstod i februar-marts. Men det er jo nogle drøftelser, der har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det, jeg ville høre dig om, var også sætningen ”efter instruktion fra UIBM”, altså om der stadigvæk var en involvering fra departementet, også i forbindelse med genoptagelsessagerne? At de skulle forblive adskilt også under genoptagelsessagerne?

Kristina Rosado:

Jeg var ikke involveret i de drøftelser, så det ved jeg ikke.

Anne Birgitte Gammeljord:

Var du involveret i forbindelse med ombudsmanden?

Kristina Rosado:

Altså i forbindelse med den klagesag?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja.

Kristina Rosado:

Jeg kan faktisk ikke huske, hvor meget jeg har bidraget til vores svar. Jeg tror måske, at jeg har bidraget med nogle faktuelle oplysninger, men jeg mindes ikke, at det var mig, der skrev vores bidrag.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var et møde hos Tanja Franck den 5. april, efter hun tiltrådte som direktør. Og vi har på s. 1543 en mail, hvor du også er cc på, og vi er igen tilbage ved de fem sager, som man gerne vil drøfte, og så vil man også gerne drøfte Forbrugerombudsmanden, mener jeg. Kan du huske mødet hos Tanja Franck? Hvis du deltog?

Kristina Rosado:

Jeg husker det som om, at jeg deltog, men jeg har ikke nogen knivskarp erindring om det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så du kan heller ikke huske, om Tanja Franck gav indtryk af, at hun faktisk godt var bekendt med problemstillingen på forhånd?

Kristina Rosado:

Nej, det kan jeg ikke huske noget om.

Anne Birgitte Gammeljord:

I forhold til de fem par, eller de fem konkrete sager, bare lige for at komme tilbage ... Jeg forstod dig sådan, at du sagde, at departementet aldrig tog stilling?

Kristina Rosado:

Ja, det er sådan, jeg husker det.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det er også det, du siger her på s. 3218 – at der aldrig blev taget stilling.

Kristina Rosado:

Der blev aldrig taget endeligt stilling. Vi fik nogle tilkendegivelser fra Lykke Sørensen og Jesper Gori, men i forhold til at vi forelagde konkrete sager, mener jeg ikke, at vi ... i hvert fald ikke i den tid, jeg var involveret i sagerne,

mindes jeg ikke, at vi har fået en endelig håndfast tilbagemelding.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så skal jeg lige høre dig: Var du inde over genoptagelsessagerne?

Kristina Rosado:

Nej, det mindes jeg ikke, at jeg har været.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har jeg ikke yderligere spørgsmål.

Retsformanden:

Jeg har lige to spørgsmål, der knytter sig til det, du har forklaret her i dag. Det ene er: Du var inde på spørgsmålet om, at sager skulle forelægges for departementschefen. Var det sager, hvor I var indstillet på at adskille, eller var det sager, hvor I var indstillet på ikke at adskille? Hvilken type sager var det, der i givet fald skulle forelægges for departementschefen?

Kristina Rosado:

Det var sager, hvor vi mente, at der var forhold, der talte afgørende imod en adskillelse, og hvor der var principielle spørgsmål, som vi skulle have afklaret.

Retsformanden:

Vil det sige, at hvis I var indstillet på at adskille, så behøvede I ikke forelægge dem?

Kristina Rosado:

Ja.

Retsformanden:

Det var det ene spørgsmål. Det andet spørgsmål knytter sig til, at du på et tidspunkt forklarede, at I nåede frem til et snit i fællesskab i Udlændingestyrelsen, altså i relation til adskillelsesspørgsmålet. Hvad var det for et snit, I nåede frem til?

Kristina Rosado:

Jeg ved heller ikke, om snit er det helt rigtige ord, men vi drøftede alle sager. Og de oplysninger, vi havde i alle sager, drøftede vi internt for at finde ud af, i hvilke sager der var forhold, som vi mente talte imod en adskillelse, eller

hvor der var principielle spørgsmål om forholdet til vores internationale forpligtelser, som skulle afklares med departementet. Det var dét, vi ligesom var enige om. Men helt til at starte med var vi enige om at indledningsvis lægge det snit, der hedder: Vi går i gang med at adskille par, hvor der ikke er nogen fællesbørn, og hvor der ikke i øvrigt er nogen særlige oplysninger. Jeg tror, at Margit Sander Rasmussen kaldte det "de lavthængende frugter" på et tidspunkt. Det er selvfølgelig også et snit, så jeg er lidt usikker på, hvilken en af situationerne du spørger til.

Retsformanden:

Jeg spørger sådan set lidt til hele perioden, fordi man kan se, at i slutningen af februar og starten af marts begynder man i styrelsen at adskille personer, der har børn og er gravide. Var der nogen nye overvejelser om, hvorvidt man kunne det?

Kristina Rosado:

Igen, det er en proces, og det er under indtryk af den kommunikation, der er med departementet og de signaler, vi får derfra, at vi når frem til en erkendelse af, at vi ikke kan forelægge alle sager med børn, som egentlig var vores første tanke. Så derfor er vi nødt til at lægge snittet et andet sted i forhold til, hvad det så er for nogle sager, vi holder tilbage.

Retsformanden:

Havde I så overvejelser om, hvorvidt det gav anledning til problemer i forhold til internationale konventioner at begynde at adskille folk med børn og gravide?

Kristina Rosado:

Som sagt fik vi en melding fra vores departement om, at denne her ordning var inden for skiven, og at den ikke umiddelbart gav anledning til, at der skulle være tvivl om, hvorvidt vi overtrådte konventionerne. Det var vi uenige i, og det var dét, der var baggrunden for, at vi valgte de sager ud, hvor vi mente, at der her åbenlyst var noget at komme efter eller noget at se på.

Retsformanden:

Tak. Så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Tak for det. Jeg vil gerne bede Rigsretten om at slå op på s. 316, for her har vi den mail fra dig kl. 12.14, hvor du henviser til den oplysning, du har fået fra Henrik Grunnet, og som vi nu også har fået tidsfæstet. Du sagde, at det faktisk var samme dag, den 10. februar, at du fik den melding om, at der måtte forelægges sager. Det er sådan set også i tråd med det, som både Uffe Toudal Pedersen og Henrik Grunnet selv har forklaret her i Rigsretten, nemlig at Uffe Toudal Pedersen på koncerndirektionsmødet samme formiddag har sagt til Henrik Grunnet, at der nok kom en pressemeddelelse ud uden undtagelser, men at enkelte sager så måtte forelægges for departementet. Kan du uddybe – hvis du husker det – i hvilken anledning han sagde det? Du sagde, at I stod i døren til Ditte Dankert og Lene Vejrum's kontor ... kan du uddybe det lidt?

Kristina Rosado:

Jeg mener ikke, at jeg sagde, at det var den 10. februar, han gav mig den besked. Det var i dagene deromkring, og jeg husker ikke, om det lige præcis var den 10. eller den 11. eller den 12. Det var på gangen ... nu siger jeg i døren til Ditte Dankert's kontor, men det var ude foran Ditte Dankert's kontor, og det var bare, fordi at det tilfældigvis var der, vi mødtes. Der gav han udtryk for, at det var hans vurdering, at vi skulle forelægge de sager, hvor der var fællesbørn, og jeg havde en klar opfattelse af, at det var, fordi han mente, at en undtagelsesfri ordning ville være problematisk.

Nicolai Mallet:

Henviste han til, at det også var noget, som Uffe Toudal Pedersen havde sagt på koncerndirektionsmødet?

Kristina Rosado:

Nej, jeg fik tværtimod det klare indtryk, at det var noget, han mente, på trods af hvad han havde fået at vide.

Nicolai Mallet:

Når du nu har fået at vide fra Henrik Grunnet, at det var en mulighed, som han støttede som direktør i Udlændingestyrelsen, er det så trods alt ikke en form for åbning for jer, der nu sad med de konkrete sager ... at den mulighed ville I have, at I får det at vide, allerede inden de første adskillelser går i gang, at der er altså den mulighed at forelægge. Det har jeres chef lige sagt.

Kristina Rosado:

Det var ikke en mulighed, han støttede. Det var min klare opfattelse, at det var en mulighed, han selv indførte.

Nicolai Mallet:

Det var en mulighed, han selv indførte?

Kristina Rosado:

Ja. Som sagt var det min klare opfattelse, at det var i strid med det, han havde fået at vide, men at *han* mente, at det ville være nødvendigt at forelægge de sager.

Nicolai Mallet:

Ja, det er rigtigt, men I refererer jo i styrelsen først og fremmest til jeres direktør, og jeres direktør har tilkendegivet, at det er en vej, som jeg forstår, at I har været enige i ... at det var den, man så måtte betrede. Var I så ikke trods alt, da I får det at vide – uanset om det er den 10., 11. eller 12. februar – betrygget ved, at det var den vej, som I kunne gå frem for at imødekomme en instruks, som I anså for at være ulovlig?

Kristina Rosado:

Det er selvfølgelig altid betryggende, hvis ens direktør mener det samme, som man selv gør. Men vi fik jo altså andre dessiner fra departementet gennem de telefonsamtaler, der var mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen. Og så vil jeg sige, at Henrik Grunnet forsvandt forholdsvist hurtigt derefter og spillede ikke nogen rolle.

Nicolai Mallet:

Hvis vi ser på perioden fra den 10. februar, hvor pressemeddelelsen går ud, og frem til den

22. februar – altså ikke med mødet den 22., men frem til den 22., hvor de første adskillelser sker ... har du andre kilder end oplysningen fra Lene Vejrum om indholdet af den samtale, hun har haft med Line Skytte Mørk Hansen? Har du andre kilder til, præcis hvad den her instruks gik ud på?

Kristina Rosado:

Jeg har kun ordlyden af pressemeddelelsen og de referater, jeg har fået af Lene Vejrum og Ditte Dankert om samtalerne.

Nicolai Mallet:

Hvad har Ditte Dankert kunnet sige om samtalen?

Kristina Rosado:

Jamen, Ditte Dankert har jo sådan set haft den samme oplevelse som Lene Vejrum. Den ene af samtalerne har hun – ligesom jeg – fået refereret, og i den anden samtale har hun været på medhør. Det fortalte hun mig allerede dér. Så det var noget, som de begge to fortalte.

Nicolai Mallet:

Fortalte nogen af dem, at Line Skytte Mørk Hansen havde sagt, at der ikke måtte være undtagelser?

Kristina Rosado:

Ikke ordret på den dér måde. De redegjorde for en samtale, som bar præg af, at der ikke var nogen som helst mulighed for at diskutere noget andet end det, der stod i pressemeddelelsen, og at vi skulle effektuere i overensstemmelse med ordlyden.

Nicolai Mallet:

Det er i hvert fald som administrativ instruks betragtet en ganske håndfast, firkantet formulering instruks, I så har fået, hvis det er pressemeddelelsen. Og du var kort inde på det tidligere i din afhøring med hensyn til at få bekræftet en sådan instruks, som I jo opfattede, som I nu gjorde, på skrift. Er det rigtigt forstået, at du opfordrede Lene Vejrum til at få det på skrift eller bekræfte på skrift, at det var det, I havde fået at vide?

Kristina Rosado:

Jeg opfordrede til, at kommunikationen skulle foregå på skrift frem for over telefonen.

Nicolai Mallet:

Hvad var Lene Vejrum's reaktion på det?

Kristina Rosado:

Hun sagde, at det nok ville eskalere konflikten med departementet.

Nicolai Mallet:

Var I alle fire enige om, at det var bedst ikke at have noget på skrift om det her? Altså efter at Lene Vejrum sagde dét ... var I så enige i, at det ville eskalere?

Kristina Rosado:

Ja, jeg er enig i hendes analyse af situationen. Når jeg opfordrede hende til det, så er det selvfølgelig, fordi at når man sidder i en sådant et efterspil, som vi sidder i nu, er det rart at have ting på skrift, frem for at det er noget, man kun refererer mundtligt.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt. Jeg vil spørge dig om noget andet, nemlig om operatørerne – som du jo havde en tæt kontakt til – som sådan havde en holdning til ... nu er det jo en politisk beslutning, om man skal tage udgangspunkt i det, som man hidtil havde taget udgangspunkt i, eller om man skal vende det om og sige, at der skal ske adskillelse, medmindre der er helt særlige forhold, der taler for det, eller at der skal ske adskillelse i alle tilfælde. Havde operatørerne en holdning til det?

Kristina Rosado:

Jeg tror ikke, at jeg ville kalde det en holdning. De har en faglighed. De har en måde, de fagligt arbejder med de personer, der er indkvarteret, og så har de nogle forpligtelser efter både vores operatørkontrakt og vores retningslinjer. I forhold til mindreårige har de en række forpligtelser efter serviceloven, så de har en faglighed, som de bruger i deres arbejde med bl.a. de her par. Så jeg vil ikke sige, at det er en holdning som sådan, men de har et fagligt udgangspunkt, som strider imod det, de får at vide her.

Nicolai Mallet:

”Det, de får at vide her” ... hvis vi nu lige prøver at tage dem, som I selv opfattede som de lavthængende frugter, som du selv sagde. Var der også en faglighed, der talte imod, at man adskilte dem, hvor der umiddelbart ikke var særlige forhold, der gjorde sig gældende, og hvor det efter departementets juridiske opfattelse var inden for lovens og konventionernes rammer rent faktisk at adskille? Var der også en faglighed, der modsagde adskillelse i de tilfælde?

Kristina Rosado:

Det må du næsten hellere spørge dem om. Men det kunne jeg da forestille mig, at der var i mindre grad. Deres fokus var også – var min opfattelse i hvert fald – navnlig på de par, som havde fællesbørn.

Nicolai Mallet:

Jeg dvæler en lille smule ved det med holdningerne. På s. 299 er der en korrespondance fra den 11. februar hos jer i styrelsen – og det var den, du fik foreholdt en del af tidligere under din afhøring – hvor du i din mail kl. 15.21 skriver:

”Hun vil helt sikkert sige, at det er vores og politiets skyld, at tingene ikke er blevet fundet ...”

Det handler altså om smykkeloven. Hvad mente du med det?

Kristina Rosado:

Igen er det bare et udtryk for en frustration over den måde, man nogle gange kan opleve, at ting eskaleres i medierne, navnlig at der kommer en eller anden form for efterspil. Det er ikke noget, jeg har tænkt synderlig meget over. Det er bare en privat meningsudveksling.

Nicolai Mallet:

Jeg kommer lige til at læse Nils Baks svar op også. Der står her:

”Ja, eller at de gemmer det, de er jo så snu – i jakkeforet, i sokkerne, i bæltene, i selerne og oppe i røven. Vi må forvente nye skrappe instrukser for politiets kropsvisiteringer! Vi kan

allerede lægge til grund, at de forsøger at snyde den danske stat.”

Den her måde at skrive til hinanden på ... som du sagde, at ”det havde nok været bedre til en fredagsøl” ... men var det, fordi du havde en eller anden særlig kommunikation med Nils Bak? Og lå der også en fælles holdning til noget heri?

Kristina Rosado:

Nils Bak er jo journalist, så han har et farverigt sprog.

Nicolai Mallet:

Du svarer så:

”Det må være et trist liv, når man tror, at alle mennesker snyder og bedrager...”

Var det møntet på ministeren?

Kristina Rosado:

Nej, jeg tror mere, at det var møntet på den debat, der i det hele taget var om det her område, men det her vedrører jo en helt anden sag.

Nicolai Mallet:

Ja, det er rigtigt, men ”det må være trist liv” ... hvis det var møntet på ministeren, er der ikke noget i vejen for at sige det. Kan du sige med sikkerhed, at det ikke var møntet på hende?

Kristina Rosado:

Jeg kan sige med sikkerhed, at det er møntet på den almindelige debat, der var i kølvandet på smykkeloven, som jeg også synes tegnede et billede af, at folk indrejste med kufferter fulde af guld, og jeg ved ikke hvad. Det var ikke i overensstemmelse med vores erfaring. Men igen, jeg har svært ved at se, at det vedrører denne her sag.

Nicolai Mallet:

Det, det har med den her sag at gøre, er jo et spørgsmål om, at jeg gerne vil afdække, hvorvidt der også hos nogle i styrelsen, som havde konkret med den her sag at gøre, var en grundholdning om, at man måske også – ud fra en holdningsmæssig vinkel – ikke var enig i det, der nu skulle ske. Og der vil jeg i

virkeligheden, på baggrund af den her korrespondance, godt høre dig, om du hørte til dem, der måske holdningsmæssigt var kritisk over for den politiske beslutning, som ministeren havde truffet i forbindelse med indkvarterings-spørgsmålet?

Kristina Rosado:

Jeg har en faglig indsigt, som er det, der er styrende for mig. Min personlige holdning er i den her sag – som i alle andre sager, jeg varetager – fuldstændig irrelevant.

Nicolai Mallet:

Vi vender os igen mod pressemeddelelsen den 10. februar og den måde, den blev kommunikeret på til Lene Vejrum hos jer. Havde du læst pressemeddelelsen, før du talte med Lene Vejrum og Ditte Dankert og Margit Sander Rasmussen om den telefonbesked, der var kommet fra Line Skytte Mørk Hansen?

Kristina Rosado:

Det mener jeg. Som jeg sagde, kan det være lidt vanskeligt her fem et halvt år senere helt knivskarpt at kunne huske, hvornår noget skete på en given dag. Men det var den dag. Jeg husker det også som om, at der var mere end én samtale mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen, så vi kan have haft de drøftelser før og efter og indimellem.

Nicolai Mallet:

Nu var det mere pressemeddelelsen. Havde du læst den samme dag? Eller var det udelukkende et mundtligt referat fra samtalerne gennem Lene Vejrum og Ditte Dankert, som du havde fået?

Kristina Rosado:

Nej, det var begge dele.

Nicolai Mallet:

Kan du sige, hvad det især var, som bekymrede dig og jer i forbindelse med den melding, I nu havde fået – pressemeddelelse og opringning?

Kristina Rosado:

Det kan jeg godt. Bekymringen gik på den meget kategoriske udmelding. Bekymringen gik

på, at der var tale om en undtagelsesfri ordning. Og det mente vi simpelt hen ikke var foreneligt med vores forpligtelser i øvrigt.

Nicolai Mallet:

Hvad lægger du i ”undtagelsesfri ordning”?

Kristina Rosado:

Jeg lægger i det, at alle skulle adskilles, uanset hvad der ellers måtte være af særlige forhold i sagerne, og hvad der måtte være af hensyn, man normalt afvejer – altså en ordning, hvor ingen kan forblive sammen, sådan som det også står.

Nicolai Mallet:

Det er rigtigt. Vi går til Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 482. Der er vi i det store, næstsidsste afsnit i din forklaring for Instrukskommissionen:

”Adspurgt, hvad ”de første skridt” i forbindelse med en adskillelse var, forklarede hun, at de først så på, hvor der var ledig plads i indkvarterings-systemet. De ville så vidt muligt gerne indkvartere parrene på centre, der lå tæt på hinanden, så det var muligt at have kontakt, og – hvis der var børn – for at bevare muligheden for samvær”

Er det rigtigt forstået, at det lå jer på sinde at gøre konsekvenserne af de her adskillelser så lempelige som muligt?

Kristina Rosado:

Det lå os på sinde, navnlig i de sager, hvor der var fællesbørn, at begge forældre havde adgang til at opretholde en relation til deres barn.

Nicolai Mallet:

Kunne det være på samme center? Var det en fremmed tanke for jer, at en adskilt indkvartering kunne være på samme center?

Kristina Rosado:

Det var noget, der blev drøftet på et tidspunkt. Det er sådan en embedsmandsløsning, må vi bare sige, fordi det med at indkvartere to mennesker på hvert sit værelse på samme center, med henblik på at de – må vi antage – ikke skal fuldbyrde deres ægteskabelige forhold ... det er

jo ... altså, hvem skulle håndhæve det? De her almindelige opholdscentre er ikke døgnbemandede, og personalet har ikke ressourcer til at mandsopdække sådan nogle unge par. Så det er jo som sagt lidt sådan en ... ja, det er en løsning, som nogle er kommet på – jeg kan ikke huske, hvem eller hvordan – men som nok ikke ville have den helt store effekt i forhold til det, man ønskede at opnå.

Nicolai Mallet:

Så vil jeg godt bede Rigsretten om at gå til hovedekstrakten s. 178. Det er det notat – du har kort været inde på det i din afhøring – som I får ind til høring den 29. januar. Hvis vi nu går til det sidste afsnit før indstillingen, er det et forslag her, hvor der står:

”Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde” – altså i de tilfælde, hvor der skal gøres undtagelse – ”indkvarteres sammen som ægtefæller/samlevere, dvs. f.eks. i samme lejlighed eller på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for at udøve et samliv, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.”

Hæftede du dig ved, at det var en mulighed, som Udlændingeafdelingen i hvert fald havde i tankerne, da du gennemgik det her sammen med Ditte Dankert?

Kristina Rosado:

Det kan jeg ikke huske, om jeg gjorde. Der er tale om et meget, meget ufærdigt produkt, som vi får til bemærkninger her. Jeg husker, at jeg havde været igennem det her notat, og at jeg skrev til Ditte Kruse Dankert, at jeg havde indsat nogle bemærkninger, og at jeg kunne blive ved, men at der ikke var tid til at komme med alle mine bemærkninger. Fordi det skulle gå så hurtigt med de her tilbagemeldinger. Så jeg kan ikke sige, om jeg har hæftet mig specielt ved det her.

Nicolai Mallet:

Men det er ikke kommenteret her af hverken dig eller Ditte Dankert? Nej. Hvis vi går til s. 319. Der har vi også været for ikke så længe siden. Der står i Margit Sander Rasmussens mail til dig den 15. februar – det er om mandagen, efter at instruksen gik ud – i andet afsnit:

”Ud over parrene med børn kunne jeg godt tænke mig at være sikker på, om de to UMI-par kan blive ved med at bo på samme center, men på hver deres værelse, eller om vi skal flytte dem til hver sit center.”

Og hvis vi også går til s. 406 – også et dokument, du har været inde på her i forbindelse med din afhøring – så er det to dage senere. Det er en mail fra dig selv, må jeg gå ud fra, og det er nogle af de praktiske spørgsmål, som I overvejede at forelægge for departementet. Der står i anden pind:

”...

- Kan forældrene indkvarteres på centre i umiddelbar nærhed af hinanden, således at forældrene har mulighed for at udøve samvær med børnene i det omfang, de selv ønsker?”

Mit spørgsmål var, om det var en fremmed tanke for jer i den periode, at det måske kunne være en løsning for at afbøde de negative konsekvenser, som I måtte se i forbindelse med adskillelserne?

Kristina Rosado:

Undskyld, var det et spørgsmål?

Nicolai Mallet:

Ja, det med at indkvartere på samme center. Nu sagde du, at det var et meget ufærdigt produkt, men jeg vil sige, at det notat – selv om I aldrig fik den endelige udgave i styrelsen – står mere eller mindre sådan også i det endelige notat, som går hele vejen op og bliver godkendt af alle i departementet. Så mere ufærdigt var det ikke. Men I fik det ikke. Men den juridiske vurdering, der ligger i det, nemlig at man kunne indkvartere på samme center i de tilfælde, hvor

der skulle gøres undtagelse, var der dog. Og det bliver også nævnt her den 15. februar i hvert fald. Var det en tanke, I havde, mens I overvejede, hvad I nu skulle gøre i den her knibe, I var kommet i, mellem instruksen og det, I mente var lovligt?

Kristina Rosado:

Jeg tror, at jeg lige er nødt til at præcisere, at det ikke var en mulighed, vi havde fået. Det var blevet kommunikeret klart til os, at der skulle ske adskillelse på hver sit center, og pind nr. 2, som du refererer her, handler om indkvartering på centre i umiddelbar nærhed af hinanden, altså centre, som geografisk ikke lå i hver sin ende af landet, men tættere på hinanden, så man kunne transportere sig mellem centrene og udøve samvær med børn. Når vi stiller spørgsmålet konkret til UMI-par – altså de par, hvor begge parter er mindreårige – skyldes det jo det rent praktiske, at vi ikke havde ret mange børnecentre, og at de typisk lå i hver sin ende af landet. Derfor var der nogle praktiske problemstillinger forbundet med det, plus at børnecentrene er døgnbemandet og med en langt højere bemanding, og det er almindeligt, at de her par indkvarteringsmæssigt adskilles, men på samme UMI-center. Så det var en helt anden situation. Det blev mig bekendt ikke på noget tidspunkt kommunikeret til os, at der var en mulighed for at adskille de andre par, hvor den ene var over 18 år, på hvert sit værelse på samme center.

Nicolai Mallet:

Er det modsatte blevet kommunikeret til jer? Lene Vejrum forklarede her i Rigsretten, at detaljer om, hvordan man skulle håndtere adskillelserne, faktisk ikke blev drøftet mellem hende og Line Skytte Mørk Hansen under de samtaler den 10. februar.

Kristina Rosado:

Men det fremgik jo af pressemeddelelsen, som vi skulle administrere i overensstemmelse med, at de ikke kunne indkvarteres på samme center. Det betyder også, at de ikke kan indkvarteres på to forskellige værelser på samme center.

Nicolai Mallet:

Det er forstået. Om mødet den 22. februar sagde du bl.a., at der ikke var baggrund for at tale om nuancer før engang i marts måned. Ditte Dankert har her i Rigsretten forklaret – og det er også en forklaring, der svarer til den, som Jesper Gori har afgivet – at der efter mødet den 22. februar – altså i dagene efter i samme uge – gik drøftelser i gang mellem Ditte Dankert og Jesper Gori om forelæggelse af konkrete sager. Var det noget, som Ditte Dankert delte med dig – de her samtaler om den mulighed?

Kristina Rosado:

Jeg var bekendt med, at Ditte Dankert og Jesper Gori talte sammen jævnlige, men det var ikke sådan, at hun refererede alle de samtaler, hun havde med ham til mig. Nej, jeg er først bekendt med, at der kommer en åbning omkring det her i løbet af marts måned.

Nicolai Mallet:

Det vil sige, at der ikke var daglige drøftelser ... daglig kontakt mellem dig og Ditte Dankert om den her sag?

Kristina Rosado:

Jo, det var der, men vi havde temmelig mange andre sager, der også kørte sideløbende. Det her var ikke den eneste sag, der fyldte meget på det her tidspunkt. Så Ditte Dankert og jeg havde daglige drøftelser om alverdens ting og sager i løbet af sådan en dag. Og jeg mindes ikke, at hun systematisk har afrapporteret sine samtaler med Jesper Gori til mig. Som sagt husker jeg først en åbning omkring det her i marts måned.

Nicolai Mallet:

Jeg tænker, at det vel er en ret vigtig oplysning, at man kan forelægge sager, når man har befundet sig i den her store knibe, som du har beskrevet? Og ikke mindst Ditte Dankert ved det, men selv om du taler med hende løbende, får du det så først at vide måske i begyndelsen af marts. Kan det være, at hun rent faktisk har fortalt dig det allerede i slutningen af februar?

Kristina Rosado:

Jeg har den erindring om forløbet og den opfattelse, at vi pressede på for at få lov til at

forelægge de her sager. Og jeg er bekendt med, at både Lene Vejrum og Ditte Dankert forsøgte at presse på for at få lov til at forelægge nogle sager. Men som sagt har jeg haft en oplevelse af, at det nødtvunget blev accepteret.

Nicolai Mallet:

Da du så finder ud af – uanset hvornår det præcist har været – at Jesper Gori for så vidt er åben over for at få forelagt de her sager, som I måtte være i tvivl om, kommer det så som en stor overraskelse for dig? For det er for så vidt i strid med det, Lene Vejrum har refereret fra sin samtale.

Kristina Rosado:

Jeg havde en oplevelse af, at der var en del splittelse i vores departement, og som jeg også forklarede tidligere, ville vi normalt heller ikke være i tvivl om, hvor vi skulle forelægge sager af den her karakter. Men det var vi, og det var vi, fordi vi havde den oplevelse, at der var en splittelse i departementet. Og vi havde også den opfattelse – eller jeg havde, jeg kan kun tale for mig selv – i hvert fald i forhold til de samtaler, vi havde med Lykke Sørensen og Jesper Gori i løbet af marts måned, at de i hvert fald delte vores opfattelse i nogen udstrækning, men at der var et pres fra andre steder i departementet, hvor man ikke nødvendigvis delte den opfattelse.

Nicolai Mallet:

Mit sidste spørgsmål tager udgangspunkt i, at såvel Lene Vejrum som Ditte Dankert i hvert fald i det store hele har forklaret det samme om instruksens indhold, som du har gjort her i dag. Men de har samtidig forklaret, at de trodsede instruksens, og at der ikke efter deres opfattelse – sådan som deres retsopfattelse var på det tidspunkt, da tingene skete – blev adskilt nogen i strid med loven eller konventionerne. Er det en opfattelse, som du set fra din stol også deler?

Kristina Rosado:

Jeg deler den opfattelse, at vi trodsede den instruks, som vi fik. Og hvorvidt der er sket ulovlig adskillelse eller ej, vil jeg lade være op til jurister at vurdere.

Nicolai Mallet:

Jeg spørger til den retsopfattelse, du havde – du blev bibragt – på det tidspunkt. Vi ved, at der f.eks. skulle have været foretaget partshøringer, og det blev der ikke. Men sådan som I mente, at det skulle gøres inden for lovens og konventionernes rammer, deler du dér den opfattelse, som de to andre har tilkendegivet, at der efter deres opfattelse ikke blev adskilt nogen i strid med lov eller konventioner?

Kristina Rosado:

Jeg deler denne opfattelse, at der skal være undtagelser til sådan en ordning – at man ikke kan have en undtagelsesfri ordning, og jeg mener, at vi administrerede på en måde, så vi sikrede, at der ikke var en undtagelsesfri ordning. Om der er sket adskillelse i de konkrete sager, som kunne være i strid med konventionerne, kan jeg simpelt hen ikke svare på. Som sagt er jeg ikke jurist, og jeg har taget det for gode varer så at sige, at andre dygtige jurister også i vores departement har tilkendegivet, at det her var inden for rammerne.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Retsformanden:

Anklagerne har ikke spørgsmål, og der er ikke mere? Jamen så siger vi tak til dig for din forklaring. Nu er kl. 15, og det betyder, at vi har afsluttet dagens program med, at vi er nået til, at Anne la Cour Vågen og Helle Kjems kan afhøres i morgen tidlig. Så vi mødes i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.01.

Retsmøde den 9. november 2021 (dag 27)

Tirsdag den 9. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeren og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Som vidne mødte **asylchef i Røde Kors Anne la Cour Vågen**.

Retsformanden:

Godmorgen. Anne la Cour Vågen, jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg, og det er sådan, at du har pligt til at afgive forklaring, og du udtaler dig under strafansvar. Det er anklagerne, der lægger for med spørgsmål, så jeg giver ordet til anklagerne. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Godmorgen, og tak, fordi du ville komme. Anne la Cour Vågen, vi plejer at starte med at høre, hvad vidnets faglige baggrund er, og jeg

vil derfor spørge dig om det samme. Hvad er din faglige baggrund?

Anne la Cour Vågen:

Jeg er socialrådgiver og jurist.

Jon Lauritzen:

Jeg har læst mig frem til, at du er asylchef i Røde Kors, og at det har du været siden 2011?

Anne la Cour Vågen:

Ja.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle lidt om din stilling og de arbejdsopgaver, du har siddet med?

Anne la Cour Vågen:

Som asylchef i Røde Kors er jeg ansvarlig for de aktiviteter, som foregår på Røde Kors' asylcentre. Det er alt fra børnehaver til psykologiske screeninger og til klinikker og meget andet.

Jon Lauritzen:

Hvad er størrelsen på jeres organisation? Eller hvad var den tilbage i 2016-2017?

Anne la Cour Vågen:

I 2015 var vi oppe på at have 33 centre. I 2016 var vi måske kommet ned på en 10-12 stykker. I dag driver vi i Røde Kors fem centre, og så har vi i aktiviteter på yderligere to, som drives af Kriminalforsorgen.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til Udlændingestyrelsen – jeg går ud fra, at det var nogle, du havde kontakt til – hvem var din indgang eller din mest almindelige kontaktperson?

Anne la Cour Vågen:

I Røde Kors har vi nærmest dagligt kontakt med Udlændingestyrelsen på forskellige niveauer. Når det gælder mig selv, havde jeg typisk kontakt med vicedirektøren på daværende tidspunkt, Lene Vejrum, og et par gange om året mødtes jeg også med direktøren.

Jon Lauritzen:

Hvilke typer diskussioner eller sager havde du så drøftelser med Lene Vejrum eller Udlændingestyrelsen om?

Anne la Cour Vågen:

Det kunne være meget konkret, at vi skulle drøfte nogle nye retningslinjer eller konkrete sager, så vi ringede sammen. Og ellers kunne det være, at vi havde de her jævnlige møder, hvor vi udarbejdede en dagsorden og havde forskellige mere generelle ting oppe.

Jon Lauritzen:

Vi har praksisændringen den 10. februar, som er noget af det, vi skal tale om. Men praksisændringer forud for det ... kan du fortælle lidt om, hvordan de foregik normalt, og hvor store eller markante de var?

Anne la Cour Vågen:

Det er meget forskelligt. Der kunne være nogle, der var lidt mere afgørende. Nu har vi f.eks. lige fået den nye bekendtgørelse, som er en udmøntning af den nye hjemrejselov, og der er det klart, at vi skal drøfte, hvordan vi i praksis udmønter den, og det kræver lidt flere møder. Så kan det være, at vi måske skal ændre lidt på økonomien omkring tandbehandling, og det kræver ikke så mange møder. Men typisk vil vi drøfte ændringer med Udlændingestyrelsen, og så drøfter vi også, om de skal lave en retningslinje, som vi skal have på skrift, eller om det er noget, vi kan tage mundtligt. Så det er meget forskelligt, afhængigt af hvad det drejer sig om.

Jon Lauritzen:

Men der er sædvanligvis et forudgående forløb, før I skal begynde at administrere. Er det ikke rigtigt forstået?

Anne la Cour Vågen:

Jo. Det vil der typisk være. Vi har en kontrakt med Udlændingestyrelsen, som beskriver, hvad det er for nogle opgaver, vi skal løse, og inden for de forskellige felter kan der komme nogle ændringer, som skal drøftes hen ad vejen.

Jon Lauritzen:

Og vil du prøve at fortælle lidt om praksis for indkvartering af mindreårige forud for praksisændringen den 10. februar?

Anne la Cour Vågen:

Praksis var sådan, at hvis der kom et ægtepar, hvor den ene var mindreårig, blev de indkvarteret på vores modtagecenter. Men vi var meget opmærksomme på ... alene det, at der var en mindreårig, betød, at det var et par, vi var særligt opmærksomme på. Udlændingestyrelsen kendte selvfølgelig også til, at der var en mindreårig. Og hvis vi så blev i tvivl om, hvorvidt der var et ligeværdigt forhold, eller at der på nogen måder kunne være tvang i det ægteskab, reagerede vi prompte. Og det, der så skulle ske, var, at vi lavede en såkaldt underretning til den lokale kommune, og så er det kommunernes ansvar at foretage de næste skridt.

Jon Lauritzen:

Og der er noget med, at der i ca. 2013 kom en overgrebspakke. Kan du fortælle lidt om den og om, hvilken indflydelse den havde?

Anne la Cour Vågen:

Det er ikke en pakke, som jeg har været specielt involveret i, men det har min daværende socialkonsulent. Men det er jo en overgrebspakke i hvert fald. Men det, jeg kender til det, er, at det ikke kun vedrører eventuelle overgreb eller tvang i forbindelse med ægteskaber, men i høj grad overgreb over for børn, og hvor man har været inde at kigge på, hvilke retningslinjer der skulle være, og hvordan man sikrer, at børn ikke er udsat for nogen som helst former for overgreb, herunder f.eks. også vold fra forældre. Men i forbindelse med den overgrebspakke var man også blevet opmærksom på, at der var de her ægtepar. Og derfor ved jeg, at min daværende socialkonsulent Helle Kjems, som skal afhøres efter mig, sammen med Socialstyrelsen kontaktede Udlændingestyrelsen for at lægge op til, at man måske fik et ekstra kig på de her par. Det er stort set det, jeg ved om overgrebspakken.

Jon Lauritzen:

Og var I tilfredse med praksis for indkvartering af mindreårige i Røde Kors? Og er det din opfattelse, at den var effektiv? Fandt I det, I ledte efter, havde jeg nær sagt?

Anne la Cour Vågen:

Vi var tilfredse med ordningen. Vi syntes, at den fungerede godt. Og det er, fordi vi har nær kontakt med beboerne. Hvis nogen var udsat for overgreb, ville man typisk opdage det, fordi mindreårige ægtefæller f.eks. ville komme til en sundhedsplejerske, hvor man har samtaler, uden at ægtefællen er der, selvfølgelig. De kommer også i skole, og vi har vores centerpersonale. Derfor er der mange omkring familierne. Og i og med at vi var opmærksomme, hvis der var et par, hvor der var en mindreårig, var vi faktisk trygge ved det system, der foregik på daværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Du siger, at I typisk ville opdage det. Hvordan opdagede I, eller undersøgte I, om der var tvang? Hvilke redskaber havde I?

Anne la Cour Vågen:

Der var f.eks. et eksempel, hvor en skole blev opmærksom på, at det virkede som om, at der var social kontrol over den her kvinde – at hun ikke måtte tale med andre mænd i skolen. Og i sådan en situation ville skolelæreren typisk kontakte vores socialkoordinator, og var der den mindste tvivl – sådan er det også i dag – så laver vi en underretning til kommunen. Og så er det kommunens opgave at gå ind og lave den tilstrækkelige undersøgelse, der skal afkræfte, at der foregår tvang eller social kontrol.

Jon Lauritzen:

Vi har i hovedekstrakten s. 96 et notat fra Udlændingestyrelsen bl.a. om, hvordan praksis er. Og der kan vi se et punkt om:

”Generelt om indkvartering af mindreårige”

I første afsnit står der:

”Børn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen ...”

Og i næste afsnit er der så henvisning til straffelovens § 222, og du kan se nederst på siden:

”Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.”

Var det dét, du tænkte på før, da du talte om underretninger? Er det her også sådan, som det foregik?

Anne la Cour Vågen:

Ja, netop det med de særlige sager eller det, der hedder ”beboere med særlige behov” ... det kan jo være mange forskellige beboere, men herunder selvfølgelig også sådan et ægtepar. Og det er vores pligt at holde øje med, at der ikke foregår hverken tvang eller anden form for social kontrol, og det er lige præcis det ... Så skal vi selvfølgelig både indberette til Udlændingestyrelsen og underrette kommunen, og det var sådan set også det, der skete på daværende tidspunkt. Det var sådan, det foregik.

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige prøver at se på s. 97, har vi det her:

”Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år”

Det er det tredjesidste afsnit, hvor der i sidste sætning står:

”... I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.”

Skete det også i praksis? Altså det med, at der blev lavet en vurdering fra jeres børnefaglige personale af indkvarteringen af mindreårige over 15 år?

Anne la Cour Vågen:

Ja, det skete i praksis.

Jon Lauritzen:

Var det så også i den forbindelse, at I vurderede, om der var tvang? Hvordan kiggede I på, om der var et ligeværdigt forhold, eller om der var et element eller risiko for tvangsægteskab eller anden form for tvang?

Anne la Cour Vågen:

Hvis der kom et par, hvor det umiddelbart allerede ved ankomsten ved porten i Sandholm kunne vække mistanke om, at der måske ikke var tale om et helt ligeværdigt forhold, hvis ægtefællen var betydeligt ældre, så ville vi med det samme kontakte Udlændingestyrelsen og gøre opmærksom på, at det måske ikke var hensigtsmæssigt, at det par boede sammen, og så ville man f.eks. indkvartere dem hver for sig. Men ellers ville det typisk være, at de blev indkvarteret, og så, som jeg nævnte, holdt man øje med dem. Altså om der kunne være nogle indikationer på ... jeg kan ikke sige et konkret eksempel, men jeg kunne forestille mig, hvis der f.eks. var en kvinde, som ikke kom særlig meget ud fra sit værelse, så ville man være opmærksom på det. Vi har psykologiske screeninger, og der er også eksempler på, at vores psykologer i forbindelse med en psykologisk screening er blevet opmærksomme på, at her kunne der godt være noget, der ikke var, som det skulle være – og så underrettede vi kommunen og indberettede til Udlændingestyrelsen. Så det kunne både være ved ankomsten til Sandholm, i porten, eller mere typisk, at det var efterfølgende. Men jeg skal med det samme sige, at vi havde meget få sager. Grunden til, at Helle Kjems i slutningen af 2015 kontaktede Udlændingestyrelsen med henblik på at se, om vi skulle kigge på de her forhold, var, at der var en svag stigning i 2015, hvilket ikke var så mærkeligt, for der kom jo enormt mange asylansøgere i 2015. Men ellers var det ganske få sager, vi havde.

Jon Lauritzen:

De her børnefaglige personaler, der skulle lave vurderingerne – hvilken faglig baggrund har de?

Anne la Cour Vågen:

De er alle sammen fagligt uddannede. Vi har pædagoger i vores børnehaver. Vi har skolelærere på vores skoler. Vi har socialrådgivere, som er socialkoordinatorer. Og vi har uddannede psykologer. Så de er alle sammen fagligt uddannede. Og så har vi det, vi kalder vores centerpersonale, som har meget forskellige baggrunde. Det kunne også være dem, der var opmærksomme på, om familierne trives. Fordi det er jo dem, der hjælper dem med indkvartering osv. Så det er en meget relevant gruppe.

Jon Lauritzen:

Vi har set her i sagen, at der var en del presse-dækning af det med indkvartering af mindreårige i slutningen af januar måned 2016. Ministeren havde også et facebookopslag. Hvor meget fulgte du med i mediedækningen? Kan du huske det?

Anne la Cour Vågen:

Vi fulgte rigtig meget med. Det er klart. Det var et område, der berørte os. Så vi læste bestemt både Metroxpress og Berlingske Tidende på daværende tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Vi kan også se, at operatørerne bliver bedt om at lave en hastehøring til Udlændingestyrelsen. Var du involveret i det?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det var jeg ikke. Jeg var godt klar over, at den fandt sted, men det var helt praktisk. Man bad om, at vi skulle orientere Udlændingestyrelsen om, hvor mange par, hvor der var mindreårige ægtefæller, vi havde boende på centrene. Så rent praktisk var det ikke mig, men jeg kendte selvfølgelig til det.

Jon Lauritzen:

Var du involveret i, eller havde du kendskab til noget eller kontakt eller fik du nogen

information i perioden fra høringsprocessen, og så indtil pressemeddelelsen kom den 10. februar?

Anne la Cour Vågen:

Nej. Fra det tidspunkt, hvor vi leverer – og der er lidt frem og tilbage for at sikre sig, at det er de rigtige tal – og frem til pressemeddelelsen kommer, har jeg ikke kendskab til, at der foregår noget specielt.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er også, at nu siger du, at I har næsten daglig eller daglig kontakt med Udlændingestyrelsen. Havde I kontakt med departementet eller med ministeriet direkte?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det havde vi ikke.

Jon Lauritzen:

Så I fik ikke noget heads-up eller forudgående varsling af, at nu var der en praksisændring på vej?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det gjorde vi ikke.

Jon Lauritzen:

På s. 284 har vi en mail, som bliver sendt ud til operatørerne. Det er den 10. februar kl. 16.08, hvor Ditte Kruse Dankert fra Udlændingestyrelsen skriver ud med en kopi af pressemeddelelsen. Jeg ved ikke, om du kan huske mailen, men jeg kan godt lige hurtigt læse den op:

”Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen

med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at i fortsat holder os orienteret, hvis der opleves eksempler på sager med mindreårige, der ønsker indkvartering sammen med ældre ægtefælle, som vi ikke allerede er orienterede om.”

Der er mange, der får den her, men det ser ikke ud til, at du får den. Blev du orienteret om den her mail?

Anne la Cour Vågen:

Det gjorde jeg bestemt. Ca. en time efter får jeg den fra min souschef.

Jon Lauritzen:

Hvad var jeres reaktion, da I fik den her besked?

Anne la Cour Vågen:

Det var en meget stor overraskelse. Og allerede samme aften er der nogle af mine medarbejdere, der begyndte at sende mails frem og tilbage om, hvorvidt det her kan være rigtigt, og om det kan være lovmedholdeligt osv. Så der var allerede om aftenen en mailudveksling.

Jon Lauritzen:

Og nu siger du, at I var overraskede – man kan jo både blive positivt og negativt overrasket. Kan du sætte nogle lidt mere værdiladede ord på overraskelsen?

Anne la Cour Vågen:

Vi var mildest talt bestyrkede over, at der kom sådan en bastant udmelding om, at alle par skulle flyttes fra hinanden.

Jon Lauritzen:

Opfattede I det her som et ... nu ved jeg ikke, om man får ordrer fra Udlændingestyrelsen eller direktiver eller ... hvordan opfattede I det her, da I fik det?

Anne la Cour Vågen:

Vi opfattede det, præcis som det står – at her var tale om, at alle skulle flyttes fra hinanden. Og vi havde netop lige lavet listen, så vi var også godt klar over, at det drejede sig om ret mange par. Så for os herskede der ikke nogen tvivl om, at det gjaldt alle par – og dermed vores bestyrelse og forundring over, om det her nu kunne være rigtigt. I den mailudveksling, der var om aftenen, begynder vi også med det samme at tænke, om det her kan være juridisk korrekt. Vi har jo også et kendskab til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions bestemmelser om retten til familieliv og Børnekonventionen, hvor man sætter barnets tarv i front. Så derfor tænkte vi, at det jo ikke kan være rigtigt, at de skal flyttes fra hinanden brat og brutalt uden nogen som helst form for høring af parrene.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til det, altså det juridiske spor – foretog I jer noget udover jeres interne overvejelser?

Anne la Cour Vågen:

Mener du, om vi foretog os noget vedrørende juraen i det?

Jon Lauritzen:

Ja, vedrørende juraen.

Anne la Cour Vågen:

Nej, vi havde vores overvejelser allerede dagen efter, om vi skulle gå til ombudsmanden med den her sag. Og vi lavede faktisk også et udkast, vi ville sende frem til ombudsmanden. Men så valgte vi i stedet for at kontakte ministeriet. Det var dér i begyndelsen af marts, hvor vi tænkte, at vi i hvert fald må ... når det kommer til parrene med børn, må vi prøve at høre, om der dog ikke kan være nogle undtagelser for det her. Men juraen i forhold til de første skridt i forhold til de par, der ingen børn havde ... der foretog vi os ikke noget juridisk. Vi går jo klart ud fra, at det, vi modtager fra Udlændingestyrelsen, er lovmedholdeligt. Og så skulle det gå rigtig, rigtig stærkt, så derfor sætter vi mere ind på det sociale felt i forbindelse med at hjælpe de her par, som skal flytte fra hinanden. Og jeg

uddyber gerne, hvordan vi gjorde det, hvis det er interessant?

Jon Lauritzen:

Det er det.

Anne la Cour Vågen:

Det er sådan, at Udlændingestyrelsen egenhændigt beslutter, hvor asylansøgere skal bo. Derfor er det også dem, der beslutter, hvor de her par skal bo. Og så er det sådan i praksis, at det er os, der kører asylansøgerne, hvis de skal flytte fra et center til et andet. Det gør vi af hensyn til den tryghed, det giver familierne, når de skal flytte. Og i den her sammenhæng valgte vi også at samarbejde på den måde, at vi tænkte, at vi må gøre, hvad vi kan, for at det her bliver så lempeligt som muligt for parrene. Så vores socialkonsulent skriver meget hurtigt ud til vores socialkoordinatorer: ”I må forberede de her par på de her flytninger. I må prøve at forklare dem, at der bliver en mulighed for klage. I må forklare dem, at de prøver at indkvartere ægtefællerne så tæt på hinanden som muligt, så der kan være en vis kontakt. Der vil være noget besøg”. Så det gør socialkoordinatorerne med en vejledning fra Helle Kjems, som møder ind her om et øjeblik. Og det vakte selvfølgelig ... det var meget voldsomt, fordi parrene var jo fuldstændig uforstående over for det her. Mange af dem var fra Syrien og havde været igennem nogle meget traumatiserende flugtruter og følte sig måske endelig i tryghed på centrene sammen med hinanden, og nu skulle de så flyttes fra hinanden. Så det var svært at forklare og svært at forstå – det var det også for os. Men vi udførte det så lempeligt som muligt for parrene.

Jon Lauritzen:

Og som det står her i mailen ... det er et citat fra pressemeddelelsen. Der står, at man ikke indkvarteres på samme asylcenter. Kan du huske, om der på det her tidspunkt var drøftelser eller snakke med Udlændingestyrelsen om, hvorvidt en måde at lempe på kunne være at indkvartere på samme center, men forskellige værelser?

Anne la Cour Vågen:

På daværende tidspunkt var det helt klart, hvor de skulle bo, for de unge kvinder skulle til vores center i Anneberg oppe ved Nykøbing Sjøland, som på daværende tidspunkt var et center for uledsagede børn, og mændene skulle til Avnstrup, for det var det center, der ligger nede ved Lejre, og altså det center, der lå tættest på Børnecenter Anneberg. Så det var dér, de skulle bo – det var der slet ikke nogen tvivl om. På et tidspunkt, da man begynder også at tale om, at man skal flytte familierne med børn, henvender vi os til Udlændingestyrelsen med en skrivelse – og det ved jeg var den 4. marts – hvor vi kommer med et forslag til, hvordan man kunne gøre det her på en anden måde, fordi vi på daværende tidspunkt allerede kunne se de store problemer, det her vakte – at de boede på den her måde. Så derfor kommer vi med nogle konkrete forslag om, hvordan man kunne bo. Nogle kunne bo på Dianalund-centeret, men det skal jeg ikke komme ind på i detaljer her. Men vi kommer altså med et forslag, men det bliver der aldrig svaret på.

Jon Lauritzen:

Du siger, at mange af de her kom fra Syrien. Nu går jeg ud fra, at de fleste af dem, I har med at gøre, er sårbare personer. Var de særligt udsatte, den her gruppe?

Anne la Cour Vågen:

Ja, det synes jeg. I kender jo godt til de her voldsomme flugtruter og sejlads over Middelhavet osv., og det var den gruppe, vi mødte på daværende tidspunkt. Så det var helt klart asylansøgere, der havde været igennem nogle voldsomme oplevelser både i Syrien og helt sikkert også på vej til Danmark.

Jon Lauritzen:

Og da I fik pressemeddelelsen, så gik I i gang. Gav det yderligere underretning til kommunerne? Noget af det, der står her, er, at der skal underrettes. Blev der så underrettet mere? Eller indberettet, hedder det vel.

Anne la Cour Vågen:

Ja, vi underrettede, som jeg husker det, faktisk i alle sager. Vi lavede en underretning til kom-

munen, fordi vi betragtede det her som en meget ekstraordinær situation. Og reaktionerne fra parrene var jo så voldsomme, allerede da de fik det at vide, og de trusler, nogen af dem kom med, f.eks. at gøre skade på sig selv, gør selvfølgelig, at vi skal underrette. Når nogen truer med selvmord – og i det hele taget de ulykkelige omstændigheder, der var omkring det, at de fik fortalt, at de skulle flytte – så skal vi selvfølgelig underrette. Derfor underrettede vi i alle sager.

Jon Lauritzen:

Så I opfattede meddelelsen til parrene om, at de blev adskilt, som noget, der var så alvorligt, at det i sig selv ville medføre en indberetning eller en underretning til kommunen?

Anne la Cour Vågen:

Ja. Vi underretter jo hellere en gang for meget end en gang for lidt. Det er rigtig vigtigt. Men det er også lidt vigtigt at skelne mellem ... de par, der ikke havde børn, blev flyttet fra hinanden meget hurtigt. Det gik virkelig stærkt. Men vi underrettede alligevel. Og så kommer der nogle lidt andre situationer omkring parrene med børn, men i alle sager underrettede vi – men også så meget, at der var kommuner, der bad os om måske at holde lidt igen.

Jon Lauritzen:

Kontaktede I Udlændingestyrelsen, eller kontaktede du Udlændingestyrelsen som følge af den her henvendelse?

Anne la Cour Vågen:

Ja, det gjorde jeg. Jeg kontaktede Lene Vejrum. Dagen før de skulle flyttes, kontaktede jeg Lene Vejrum, fordi jeg også har brug for at skrive ud til medarbejderne og også til min chef, Anders Ladekar, om, hvad retningslinjerne var, så det stod helt klart, hvad vi skulle gøre i de forskellige sammenhænge. Derfor taler jeg med Lene Vejrum og beder om at få forklaret, hvordan det her hænger sammen, og spørger hende også om, om der er mulighed for dispensationer.

Jon Lauritzen:

Og hvad svarer hun til det?

Anne la Cour Vågen:

Hun svarer, at det er der ikke umiddelbart, men at de ville forsøge at rejse nogle sager for ministeriet.

Jon Lauritzen:

Muligheden for dispensationer eller undtagelser ... hvad var hendes umiddelbare reaktion? Det andet er noget, der rækker lidt frem i tiden. Hvordan faldt ordene fra Lene Vejrum i forhold til muligheden for dispensationer?

Anne la Cour Vågen:

Det, Lene Vejrum sagde, var, at det her gjaldt alle. Altså, alle par skulle adskilles uden undtagelser.

Jon Lauritzen:

Og var det noget, du opfattede som en klar besked? Her under den første samtale, du havde med Lene Vejrum, hvad var budskabet i forhold til dit spørgsmål om dispensation?

Anne la Cour Vågen:

Det var en meget klar besked, og det var også det, der gennemsyrede alle samtaler med Udlændingestyrelsen. Også på lavere niveau, altså blandt sagsbehandlere, var det dét, det handlede om – at her trådte en ordning i kraft, som skulle gælde alle.

Jon Lauritzen:

Og det var der ikke nogen tvivl om?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det var der ikke nogen tvivl om.

Jon Lauritzen:

Vi har hørt fra nogen i Udlændingestyrelsen – bl.a. Lene Linnea Vejrum – at de forsøgte at få en undtagelsesmulighed, bl.a. ved at bede om retningslinjer i departementet. Hørte I noget om retningslinjer, og hvis ja, på hvilket tidspunkt?

Anne la Cour Vågen:

Ja. Lene Vejrum siger til mig, at de afventer retningslinjer fra ministeriet. Derfor kan man selvfølgelig godt indfortolke i det, at hun måske selv forventede nogle undtagelser. Det skal jeg ikke udelukke. Jeg kan kun tale om, hvad det

var for en besked, vi fik. Og det var helt klart, at der ikke var undtagelser. Men hun sagde, at de afventede retningslinjer fra ministeriet, og det ved jeg jo også, fordi det talte jeg med hende om flere gange, for dem ventede vi jo så også på med spænding.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi kommer lidt tilbage til det senere, for I skriver også om dispensation. Var det – kan jeg måske spørge om allerede nu – fordi I var trætte af at vente på retningslinjerne? Siden I retter henvendelse både til Udlændingestyrelsen, til ministeriet, og også til ordførerne?

Anne la Cour Vågen:

Ja, vi ventede og ventede på retningslinjer, men det var også, fordi at det her nu var begyndt at ramme nogle par med børn, og det gjorde det endnu sværere. Derfor søger vi dispensation i ministeriet. Og det er en blanding af, at vi også beskriver de reaktioner, der har været på Center Anneberg, hvor de unge kvinder bor nu, men i høj grad også, fordi man var begyndt at adskille par med børn.

Jon Lauritzen:

Ja, og inden vi kommer til parrene med børn, vil jeg lige prøve at stille et par spørgsmål til dem uden børn. For vi kan se, at der allerede den 12. februar bliver meddelt adskillelser, og der er vi på s. 351. Der kan vi se, at der bliver givet besked om, at der skal ske adskillelse:

”Kære Alle

Som I kan se af nedenstående liste begynder US nu at adskille de mindreårige samlevende.

I første omgang adskiller de dem som ikke har børn.

Helle Kjems kontakter socialkoordinatorene.

Jeg tænker det vil være fornuftigt at I er ekstra opmærksomme på de adresser som er nævnt i nedenstående mail fra US.”

Hvad var der af oplysninger om de her par?

Altså, på det her tidspunkt, den 12. februar?

Anne la Cour Vågen:

Jeg har kun kendskab til, at man selvfølgelig kendte deres navne, altså identitet, nationalitet,

og om der var graviditet. Men om der var særlige oplysninger om de enkelte par, altså af social karakter, skal jeg ikke kunne sige.

Jon Lauritzen:

Blev Røde Kors kontaktet af Udlændingestyrelsen her imellem den 10. og den 12. februar med henblik på at få yderligere oplysninger?

Anne la Cour Vågen:

Det er jeg lidt i tvivl om, fordi jeg blev i hvert fald ikke kontaktet om det. Men om der foregår nogle samtaler mellem Helle Kjems, altså socialkoordinatorerne, og Udlændingestyrelsen, skal jeg ikke udelukke. Men det, der var fuldstændig klart, var, at de alle sammen skulle flytte den 16. februar til Center Anneberg. Så hvis der har været noget kontakt, vil jeg tro, at det har været min socialkonsulent, der har prøvet at gøre opmærksom på nogle af de her par.

Jon Lauritzen:

Blev der på det her tidspunkt foretaget individuelle vurderinger af parrene, så vidt du ved?

Anne la Cour Vågen:

Det gjorde der helt sikkert ikke. Der herskede ingen tvivl om ... det her gik jo hujende stærkt. Pressemeddelelsen kom den 10. februar, og den 16. februar boede de på Center Anneberg. Så det gik meget, meget hurtigt. Og der var ingen samtaler med parrene ud over dem, som vi foretog ... nej, undskyld, det gjorde vi ikke ... jo, det gjorde vi ... altså, der var ingen samtaler ud over dem, som vores socialkoordinatorer på centrene foretog med parrene, hvor de forklarer dem, hvorfor de skal flytte fra hinanden. Det var det, jeg også nævnte før, med ankemulighed og besøgsmulighed og den slags ting. Men der var ingen henvendelser eller kontakt fra Udlændingestyrelsen til parrene.

Jon Lauritzen:

Det, jeg spurgte om før, var, om I blev spurgt om supplerende sagsoplysninger. Men var der nogen kontakt til jer om, hvordan I skulle håndtere det her eller håndtere parrene?

Anne la Cour Vågen:

Nej, ikke hvad jeg kender til.

Jon Lauritzen:

Vi kan se på s. 472-474, at der den 18. februar kommer en mail om, at der er et samråd, og så bliver I bedt om at udfylde nogle skemaer. Kan du huske det forløb?

Anne la Cour Vågen:

Ja. Eller jeg husker det, jeg har fået fortalt. Det var, at vi blev bedt om at udfylde de her skemaer, og at det var skemaer, som socialkoordinatorerne udfyldte. De udfyldte dem uden at drøfte dem med parrene. Så det var en meget teknisk udfyldelse, kan man sige. Og det, som jeg ved berørte vores socialkoordinatorer, var bl.a., at vi blev spurgt om at forholde os til ... eller parrene skulle forholde sig til, hvor barnet eller børnene eventuelt skulle bo. Og det anså vi ikke for vores opgave.

Jon Lauritzen:

Det er der på s. 474 under spørgsmål 5:

”Hvis ja, har parret en holdning til, hos hvilken forælder barnet/børnene fremover skal bo?”

Det ønskede I ikke at svare på, eller hvordan?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det ønskede vi ikke at svare på. Derfor udfyldte vi de øvrige spørgsmål, fordi det var nogle, vi kunne udfylde uden at tale med parrene.

Jon Lauritzen:

Før talte du lidt om det med jeres kontakt med ministeriet. Hvorfor besluttede I at kontakte ministeriet?

Anne la Cour Vågen:

Det var, fordi der ikke kom nogen retningslinjer. Og til sidst, som jeg husker det, var det Lene Vejrum, der sagde, at hvis jeg skulle søge om dispensation, kunne jeg lige så godt sende det direkte til ministeriet, fordi de ventede på retningslinjer fra ministeriet. Jeg vil i øvrigt gerne lige tilføje i forhold til det, vi lige talte om før, med det skema: Jeg synes, at det er rigtig vigtigt at understrege, at Røde Kors intet har at gøre med, hvor folk skal bo. Det er Udlændingestyrelsen, der egenhændigt beslutter, hvor

folk skal bo, og dermed er det også som udgangspunkt dem, der har kendskab til de asylansøgere, der er. Vi kan selvfølgelig godt, hvis vi oplever, at der er asylansøgere, vi gerne vil have flyttet af mange andre grunde, henvende os til Udlændingestyrelsen, men det er ikke os, der bestemmer det.

Jon Lauritzen:

På s. 844 har vi det brev, du talte om. Hvad var jeres formål med at sende brevet? Jeg tror, at det var det, du talte om før ... fra jer til Udlændingestyrelsen med:

”Forslag til indkvartering for mindreårige i ægteskab efter adskillelse”.

Anne la Cour Vågen:

Vi sendte to breve den dag. Det ene går til Lykke Sørensen i ministeriet, hvor vi anmoder om dispensation i fem sager, hvor par har børn, og samme dag sender vi til Lene Vejrum i Udlændingestyrelsen et forslag om en alternativ indkvartering til det, der finder sted på nuværende tidspunkt med Avnstrup og Anneberg – og der får Lene Vejrum også en kopi af det, som jeg sender til Lykke Sørensen i ministeriet.

Jon Lauritzen:

Det her pkt. 1 om ”Erfaringer indtil videre” er det, der beskriver reaktionerne, ikke? Der står:

”Reaktionerne omkring adskillelse af de mindreårige i ægteskab har været voldsom. Alle har reageret med stor modstand, og frustration. Alle har følt behov for at klage over afgørelsen, som af alle parter opleves som et voldsomt overgreb på deres personlige frihed. Der har været megen gråd, besvimelser, selvmordsrusler og selvskadende adfærd. Der har været et selvmordsforsøg med indtag af piller og 3 ud af de 8 unge kvinder har været med ambulance til nærliggende hospital af psykosociale grunde. På Annebergparken opleves daglige frustrationer blandt de unge kvinder, generel uro og et højnet konfliktniveau.

Gennemgående for de mindreårige, som er blevet adskilt, er følelsen af stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en

i forvejen meget utryg situation. Flere (måske alle) har gennemlevet krig og konflikt sammen og støttet hinanden igennem den lange usikre flugt. Det skaber tætte bånd. Gennemgående er faldende trivsel, nogle af dem i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydning dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskade. Reaktionen, der giver anledning til alvorlig bekymring for beboernes udvikling og trivsel, som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.”

Det, du skriver her, er jo ikke selvoplevet, men det er konkrete reaktioner. Altså, det er noget, der er sket – det er ikke noget, I tror, at der vil ske?

Anne la Cour Vågen:

Det er absolut noget, der sker. Det sker oppe på Center Anneberg, og der er bl.a. også nogle af kvinderne, der er gravide. Der er f.eks. kvinder, der isolerer sig, og så kommer der et besøg af mændene dagen efter, tror jeg, og da de så skal tage af sted igen, er der fuldstændig nærmest kaotiske tilstande med kvinder, der græder og besvimer, og der er som beskrevet her flere, der bliver kørt på hospitalet. Så det er en meget svær situation at håndtere på Center Anneberg med de kvinder, der bor der. Det skal også nævnes, at det var et center for uledsagede børn, så det var heller ikke et hensigtsmæssigt sted, man pludselig indkvarterede de her kvinder, som er i ægteskab, fordi der boede også nogle på 14, 15 og 16 år, som er såkaldte almindeligt uledsagede. Så det var meget kaotisk. Der blev også holdt forskellige møder, og man skulle også prøve at finde nogle retningslinjer for, hvilken form for samvær der kunne være – besøgsordninger osv. Så det, der står der, er en beskrivelse, der holder stik. Det var noget, der skete, ikke noget, vi gættede på kunne ske.

Jon Lauritzen:

Og bl.a. på det her parråd, der var på Anneberg – tror jeg, at du sagde – hvad foretog Røde Kors sig efterfølgende i forhold til de her

berørte par? Lavede I psykologsamtaler, lavede I andre opfølgende eller mitigerende ting?

Anne la Cour Vågen:

Man prøvede at få dagligdagen til at gå og prøvede at få kvinderne til at komme i skole. Og nogle af dem fik netop nogle psykologiske samtaler, og de blev jo også vejledt i, hvordan de kunne klage over de her ting. Så man forsøgte at få dagligdagen til at glide sådan nogenlunde rimeligt, men det var ikke nemt. Og så var det som sagt, at vi forsøgte at foreslå en anden form for indkvartering.

Jon Lauritzen:

Og den fik I ikke svar på, som du sagde før. Hvordan vurderede I den fremadrettede eller fremtidige påvirkning for de her adskilte par? Du sagde før, at I lavede underretninger til kommunen – hellere én for meget end én for lidt. Var det fordi, at I var bekymrede for parrene på lidt længere sigt?

Anne la Cour Vågen:

Ja, det var det. Der var også nogle, der forsvandt. Der var i hvert fald to par, som forsvandt fra stedet – som forventeligt er taget til et andet land.

Jon Lauritzen:

Men i forhold til de bekymringer, I havde – udover at der var nogen, der kunne forsvinde – var I så bekymrede for, om der ville komme yderligere traumer til de her par eller retraumatisering som følge af det, de havde oplevet? Var det en bekymring, I havde?

Anne la Cour Vågen:

Det var absolut en bekymring, vi havde. Vi har helt sikkert lavet de her underretninger, og jeg er helt sikker på, at kommunen også var på banen og foretog de undersøgelser, som de skal lave i kølvandet på de underretninger, vi laver. Fordi det er kommunens ansvar at gå ind og lave de undersøgelser, når vi taler om børn. Og det var der. Det blev foretaget.

Jon Lauritzen:

Og i forhold til parrenes mulighed for at se hinanden: Hvad var muligheden på det her

tidspunkt i februar måned? De var jo på to forskellige centre, mændene og kvinderne.

Anne la Cour Vågen:

Man lavede en besøgsordning. Så jeg ved, at vi kørte mændene op til Center Anneberg, så de kunne komme på besøg, og de kunne så naturligvis ikke – det var dét, der var hele tanken – overnatte der, men de var på dagsbesøg.

Jon Lauritzen:

Hvordan var reglerne for transport på det her tidspunkt? Vi kan se på s. 2892, at der kommer nogle retningslinjer til operatørerne. Og hvis vi går til s. 2894, kan vi se i det pkt., der hedder ”2.1.2. Adgang til besøg”, at der skal ydes økonomisk støtte til ugentlige besøg mellem adskilte ægtefæller/samlevere, og hvis der er fællesbørn, kan det være op til tre gange ugentligt. Det her er nogle regler, der kommer den 1. juli. Var der økonomisk hjælp til transport forud for den 1. juli, eller hvornår kom de her regler? Eller hvornår begyndte de at virke?

Anne la Cour Vågen:

Når det gælder dem, der boede på Annebergparken, ved jeg, at man kørte ægtefællerne op. Vi sørgede for, at de blev kørt dertil. Jeg tror lige, at jeg må bede om spørgsmålet igen i forhold til dem med børn.

Jon Lauritzen:

Det er mere ... for dem, der har fællesbørn, kan man se på s. 2894, at:

”Der kan bevilges økonomisk støtte til transport i forbindelse med besøg op til tre gange ugentligt.”

Og hvis der ikke er børn, er det én gang ugentligt. Så det var mere et spørgsmål om: Hvornår kom reglerne om, at man kunne få økonomisk støtte til transport? Var der noget før de her retningslinjer den 1. juli?

Anne la Cour Vågen:

Jeg kender ikke til de regler. Jeg kender til ordningen med Anneberg, og så kender jeg til, at der var et par, der blev flyttet fra hinanden i Jelling – Sandvad – hvor vi gav manden en cykel,

så han kunne cykle frem og tilbage. Det er, hvad jeg ved om transport.

Jon Lauritzen:

Okay. Vi har også det brev, som du sendte til Lykke Sørensen. Det er på s. 878. Det er også fra den 3. marts. Kan du fortælle lidt om baggrunden for, at du ... og det er jo dateret samme dag som brevet til Udlændingestyrelsen. Havde du tidligere haft kontakt med Lykke Sørensen? Og hvorfor var det hende, du skrev til?

Anne la Cour Vågen:

Nej, jeg havde ikke haft kontakt til Lykke Sørensen. Men det er hende, Lene Vejrum anbefaler mig at skrive til, fordi hun var chef for den relevante afdeling. Så det er derfor, jeg skriver til Lykke Sørensen.

Jon Lauritzen:

Og den 3. marts ... vi kan se i overskriften, at det er en:

”Anmodning om dispensationsadgang ...”

Er det udtryk for, at det stadigvæk var jeres opfattelse den 3. marts, at det var en ordning uden undtagelser?

Anne la Cour Vågen:

Ja, det var det helt klart. Og der var nogle par ... der var i hvert fald et par på daværende tidspunkt, der havde børn, som også var blevet flyttet fra hinanden ... ja, vi beder selvfølgelig kun om dispensationer fra ministeriet, fordi vi har en klar opfattelse af, at der ikke er nogen som helst mulighed for undtagelser fra Udlændingestyrelsens side.

Jon Lauritzen:

Vi kan se, at der her i brevet er beskrevet de samme observationer, som dem jeg læste op før. Dem behøver vi ikke høre en gang til. Hvis vi går en side frem til s. 879, så er der fem par, som ... vi kan lige se forløberen:

”Røde Kors’ socialkoordinatorer har i de sidste uger afholdt samtaler med de unge par, der har børn med henblik på at forberede dem på, hvad der kommer til at ske. På baggrund af

reaktionerne med adskillelse af parrene uden børn, er vi bekymrede for, hvordan parrene med børn vil reagere på den planlagte adskillelse.” Og så har I fem par her. Hvordan valgte I de her sager ud, eller var det totalen?

Anne la Cour Vågen:

Det var totalen for os på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Og de her beskrivelser, der er af de par, var det noget, der lå på sagerne? Hvor havde I de her oplysninger fra? Du skriver, at der er afholdt nogle samtaler. Var det her oplysninger, som også fremgik af det, som Udlændingestyrelsen havde adgang til? Eller fik de oplysningerne her fra jer på det her tidspunkt?

Anne la Cour Vågen:

De oplysninger havde Udlændingestyrelsen også adgang til. Nogle af beskrivelserne, altså f.eks. sag nr. 1, var beskrevet af vores socialkoordinator, men også af en psykolog fra en kommune – eller en socialrådgiver fra en kommune, det ved jeg ikke præcist. Men i hvert fald var der lavet en grundig beskrivelse af den sag, fordi der var tale om et meget traumatiseret par, som havde været udsat for nogle meget voldsomme hændelser. Så den beskrivelse forelå flere steder. Og for de øvrige, er det – som jeg er orienteret, og som jeg husker det – beskrivelser fra vores socialkoordinatorer, som lå på sagerne, og som Udlændingestyrelsen også havde kendskab til.

Jon Lauritzen:

Og vi kan se i sagen, at for par nr. 1 og 2 – det er dem, der hos os hedder par G og par H, eller par nr. 28 og 29 i vores støttebilag. De bliver rent faktisk ikke adskilt. Fik I besked om, at de her par ikke skulle adskilles?

Anne la Cour Vågen:

Par nr. 2 er faktisk det, som ministeren nævner på samrådet, som var et par, der var blevet gift i Danmark med kongebrev. Så de blev af den grund ikke flyttet fra hinanden. Sag nr. 1 blev heller ikke adskilt, men sag nr. 4, hvis vi går længere ned ...

Jon Lauritzen:

Hvis vi lige tager par nr. 3: De blev besluttet adskilt den 17. marts, men blev rent faktisk ikke adskilt?

Anne la Cour Vågen:

Nej, der begynder at ske rigtig meget, kan man sige. Efter samrådet bliver der åbnet lidt for en undtagelse. I hvert fald er det som sagt sag nr. 2, der bliver direkte omtalt. Efter samrådet og på det tidspunkt dér, tror jeg ikke, at der er nogen, der bliver flyttet fra hinanden, så vidt jeg husker, men der er nogle, der får meddelelse om, at de skal.

Jon Lauritzen:

Lad os lige komme tilbage til samrådet om lidt. Hvis vi tager par nr. 4. Jeg tror, at det var dem, jeg afbrød dig om før. Der kan vi se, at de blev besluttet adskilt den 25. februar. Det var en beslutning på tidspunktet for det her brev. De ”overgik til integration” den 7. juli, og inden da havde de ikke fået nogen afgørelse eller beslutning om, at de ikke skulle adskilles. Kan du huske, om der var nogen samtaler eller nogen snakke? Man kan jo godt tale formelt og uformelt med Udlændingestyrelsen – eller det ved jeg ikke, om man kan, det spørger jeg, om man kan. Havde I fået noget indtryk af, at der var noget på vej på det her tidspunkt, altså den 3. marts?

Anne la Cour Vågen:

Om der var noget på vej? Hvad tænker du på?

Jon Lauritzen:

I skriver til ministeriet, og I har også skrevet til Udlændingestyrelsen, at I godt vil have en dispensationsadgang. Jeg ved ikke, hvor meget du har talt med Lene Vejrum, men hun har nævnt, at de ville prøve at få nogle retningslinjer. Og den forklaring, vi har fået fra Udlændingestyrelsen, er, at de havde en strategi om at forsøge at få ministeren til at ændre sin mening og måske få lov til at få nogle undtagelser. Havde I fået nogen vurdering af, hvordan Udlændingestyrelsen på det her tidspunkt så på den mulighed?

Anne la Cour Vågen:

Min oplevelse var, at der herskede utrolig meget tvivl. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal beskrive det. Der var i hvert fald i vores optik meget tvivl om, hvem der egentlig skulle komme med de her retningslinjer, fordi jeg får at vide af Lene Vejrum, at de venter på retningslinjer fra ministeriet. Derfor skriver jeg til ministeriet og beder om dispensation i de her sager, og så sker der ikke rigtig noget. Og det er så tæt på, at jeg tænker, at nu må jeg rykke for svar, fordi tingene gik rigtig hurtigt på det tidspunkt, så det var lidt vigtigt at få svar på de her ting – altså sag nr. 4 var f.eks. flyttet fra hinanden. Og så får jeg en opringning fra Jesper Gori, hvilket overraskede mig meget, fordi det var meget usædvanligt at blive ringet op af ministeriet. Han fortæller mig, at jeg har sendt brevet et forkert sted hen. Jeg skulle have sendt det til Udlændingestyrelsen, fordi det er dem, der skal komme med retningslinjerne. Hvortil jeg jo kun kunne sige: ”Jeg får at vide af Udlændingestyrelsen, at de venter på retningslinjer fra jer”. Og dermed oplevede jeg selvfølgelig, at der var en eller anden stor uoverensstemmelse, eller hvad det nu var, der foregik mellem styrelsen og ministeriet. Men jeg gjorde mig da også den tanke, at hvis jeg havde sendt brevet et forkert sted hen, skulle ministeriet så ikke have sendt det det rigtige sted hen? Er det ikke det, man gør normalt i sådan en forvaltning?

Jon Lauritzen:

Jo, det er det faktisk. Så du fik vejledning fra Udlændingestyrelsen om, at du skulle kontakte departementet, og departementet sagde, at du skulle kontakte Udlændingestyrelsen. Det var det svar, du fik. Fik du svar på selve indholdet af mailen eller brevet?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det gjorde jeg ikke.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi lige skal gøre par nr. 5 færdigt – de blev også besluttet adskilt den 25. februar, og så blev de genindkvarteret i oktober.

Så var der samråd Z, som du har været lidt inde på – kan du ikke lige prøve at sætte lidt flere

ord på? For vi kan også se i sagen, at det her brev også blev sendt til ordførerne umiddelbart før – jeg tror måske, at det var dagen før samrådet. Hvorfor gjorde I det?

Anne la Cour Vågen:

Det var simpelt hen af ordentlighed. Når vi ved, at det her ville blive bragt frem i et samråd, er det meget ordentligt for os at sørge for, at ordførerne kender til det.

Jon Lauritzen:

Og hvor havde I hørt, at det her ville blive bragt frem? Var det jeres fem sager, der ville blive bragt frem, eller hvad havde du hørt?

Anne la Cour Vågen:

Det kunne vi ikke vide med sikkerhed. Nej, jeg husker ikke, om jeg fik det at vide – det tror jeg ikke, at jeg fik. Jeg tror bare, at jeg antog, at det kunne være en del af materialet.

Jon Lauritzen:

Og fulgte I med i samråd Z?

Anne la Cour Vågen:

Samråd Z, er det dét den 15. marts?

Jon Lauritzen:

Fulgte I med i det samråd, der var den 15. marts? Det hed samråd Z.

Anne la Cour Vågen:

Jeg husker ikke, at jeg sad og lyttede med, men vi fulgte da i høj grad med i resultatet af det.

Jon Lauritzen:

Og som du også forklarede før, bliver kongebrevssituationen nævnt på samråd Z. Fik I efter samråd Z besked fra Udlændingestyrelsen om, at i hvert fald dem med kongebrev nu kunne ånde lettet op?

Anne la Cour Vågen:

Ja, noget i den retning fik vi at vide – om det med kongebrevet.

Jon Lauritzen:

Vi kan prøve at se på s. 1408. Der har vi et brev fra Helle Kjems, der har talt med Kristina Rosado:

”Jeg er i dag blevet ringet op af Kristina Rosado. Efter samrådet går US nu i gang med at varsle adskillelse af hovedparten af de unge par, der opholder på RK og kommunale centre. I forhold til de 3 par, som opholder sig på Røde Kors centre, som ikke er adskilte, siger Kristina.

- Det unge par i Give, som er gift bliver sandsynligvis undtaget adskillelse på baggrund af ministerens tale omkring par som er gift i Danmark.”

Nu er det jo en ... og Helle Kjems kommer lige om lidt. Men det her lyder ikke som en sikker melding. Det her er den 17. marts. Det er to dage efter. Var det noget, som I bed mærke i – det med, at kongebrevsparret sandsynligvis bliver undtaget? Der ligger lidt et forbehold i det.

Anne la Cour Vågen:

Vi oplevede det, som at det par var undtaget, men at der i øvrigt ikke var tale om, at der ville være undtagelser.

Jon Lauritzen:

Nu kommer Helle Kjems om lidt, så jeg tænker, at jeg vil spørge hende om den her mail i stedet for. De par, som ikke fik besked om, hvorvidt de skulle adskilles eller ej – der er nogle af dem her, bl.a. par nr. 1 – ender jo med ikke at blive skilt. Hvordan var situationen for dem? Hvordan oplevede I, at parret havde det med den uvished, som det gav?

Anne la Cour Vågen:

Det var jo problematisk. Det er netop det, som den her mail også afspejler på en eller anden måde – at de bliver varslet. De får at vide, at de skal flytte fra hinanden, men det sker ikke nødvendigvis og slet ikke efter samrådet. Og det var selvfølgelig meget problematisk, at f.eks. par nr. 1, hvor der var tale om en meget traumatiseret familie, ikke fik at vide, at de ikke ville blive flyttet fra hinanden.

Jon Lauritzen:

Og det fik de ikke, så vidt du husker?

Anne la Cour Vågen:

Nej, det fik de ikke. Så vidt jeg husker, bliver det her par partshørt på et tidspunkt, men der er vi helt henne i maj måned.

Jon Lauritzen:

Korrekt. Så vil jeg lige her afslutningsvis spørge dig om jeres samarbejde – om noget – med Institut for Menneskerettigheder. Vi har haft Jonas Christoffersen på besøg herinde, og jeg tror, at han forklarede, at han havde inviteret sig selv på et kaffemøde hos dig. Kan du huske, hvad jeres ... eller i hvert fald at I snakkede sammen en gang imellem. Det kan godt være, at det ikke var et kaffemøde – jeg kan se, at der ikke ringer nogen klokke. Havde I noget samarbejde eller nogen drøftelser med Institut for Menneskerettigheder?

Anne la Cour Vågen:

Ja. Jeg talte mere med Louise Holck – den nuværende direktør – og vi talte også om de her sager. Og jeg var også glad, da jeg så deres notat fra den 22. marts, da det kom, fordi det præciserede den jura, der var omkring det her, bl.a. den proportionalitet, der skal være imellem formålet med indgrebet og det, der faktisk fandt sted. Og det var jo noget af det, som også kørte lidt i hovederne på os – hvad der var blevet af den. Men jeg havde kontakt – ikke meget – i ny og næ med især Louise Holck.

Jon Lauritzen:

Jeg tror også, at de i brevet af 22. marts nævner partshøring som en vigtig ting. Det var, hvad jeg havde af spørgsmål.

Retsformanden:

Ja, så er det forsvarerne.

Nicolai Mallet:

Vi har ingen spørgsmål.

Retsformanden:

Så siger vi tak for din forklaring. Og vi er klar til at høre næste vidne.

Som vidne mødte **funktionsleder i Røde Kors Helle Kjems.**

Retsformanden:

Helle Kjems, jeg skal sige til dig, at du er indkaldt for at afgive vidneforklaring i rigsretssagen mod fhv. minister Inger Støjberg. Det er sådan, at du har pligt til at udtale dig for Rigsretten, og at du udtaler dig under strafansvar. Det er anklagerne, der starter med at stille spørgsmål til dig, så jeg giver ordet til anklagerne.

Jon Lauritzen:

Hej, velkommen til, Helle Kjems. Jeg plejer at starte med et spørgsmål om faglig baggrund, og det vil jeg også gøre til dig: Hvad er din faglige baggrund?

Helle Kjems:

Jeg er uddannet først socialrådgiver og siden kandidat i socialt arbejde.

Jon Lauritzen:

Tak. Hvad var din titel og dit arbejdsområde i Røde Kors i 2016 og frem?

Helle Kjems:

Min titel på daværende tidspunkt var socialkonsulent. Det har jeg været siden 2012, og mit område var de særlige indsatser, der var for beboere, der har særlige behov. Så det er særområdet inden for operatørområdet, der var mit fagområde.

Jon Lauritzen:

Kan du fortælle lidt mere om dine arbejdsopgaver?

Helle Kjems:

Mine arbejdsopgaver var dels at fungere som konsulent for hele Asylafdelingen, dvs. give sparring til ledelse og især til socialrådgiverne, som var ansat som socialkoordinatorerne på centrene, og som var dem, der havde en koordinatorfunktion i forhold til de beboere, der havde særbehov ... så det at mødes med dem og give sparring og have ansvar for, hvordan vi arbejdede i praksis på området.

Jon Lauritzen:

Hvor mange socialkoordinatorer var du ansvarlig for?

Helle Kjems:

Jeg mener, at der på det tidspunkt har været omkring 15 socialkoordinatorer.

Jon Lauritzen:

Vi har lige haft din chef på besøg, og hun fortalte, at der var nærmest daglig kontakt med Udlændingestyrelsen på mange niveauer. Havde du også kontakt med Udlændingestyrelsen i din dagligdag eller på ugebasis?

Helle Kjems:

Ja, jeg har ofte kontakt med Udlændingestyrelsen – i perioder på daglig basis. I den her periode på daglig basis, vil jeg tro. Jeg har dialog omkring vores praksis. Når der er nogle særlige ting, der skal foranstalles, tager jeg kontakten til dem, og også når der er noget, der afviger, hvor jeg har brug for at drøfte nogle faglige ting, har jeg kontakt med dem.

Jon Lauritzen:

Og hvem var din kontaktperson? Hvem talte du mest med?

Helle Kjems:

Jeg havde to kontaktpersoner. Kristina Rosado var den, jeg havde primær kontakt med omkring hele det her spørgsmål med de mindreårige i ægteskab og samliv, og ellers en, der hed Jeanett Jezewski.

Jon Lauritzen:

Og den praksis eller den måde, I gjorde tingene på for mindreårige asylansøgere, der var gift eller samlevende, før pressemeddelelsen af 10. februar – kan du sætte lidt ord på det?

Helle Kjems:

Man kan sige, at praksis dels fulgte vores kontrakt med Udlændingestyrelsen, og dels sociallovgivning. Det vil sige, at vi havde en praksis, hvor vi identificerede beboere med særlige behov. Og mindreårige, der er i samliv, er i sig selv beboere med særlige behov i forhold til at være opmærksom på at få identificeret, om der

er nogle forhold, vi skal reagere på, og om der er nogle forhold, vi skal underrette de sociale myndigheder om. Derfor var det et område, hvor vi havde en opmærksomhed, og hvor vi havde underretninger til kommunen, og dermed også samarbejde med kommunen, hvor der var noget, der strittede ud i forhold til parrets ligestilling og forhold i øvrigt.

Jon Lauritzen:

Og hvordan fungerede det? Fik I fundet de unge eller andre udsatte, som havde brug for hjælp? Altså, nu har vi også fået forklaret, at hvis I var bekymrede, skulle I underrette kommunen og sådan noget. Hvordan fandt I de tilfælde? Og her er vi særligt interesserede i mindreårige.

Helle Kjems:

Ja, jeg synes, at det fungerede, og jeg synes i høj grad, at jeg har kunnet se en praksis, hvor vi fandt og fik identificeret dem, der havde brug for at blive reageret på. Det, vi gjorde, var flerfoldigt. Dels har sygeplejerskerne sundhedscreening helt fra start. Meget ofte blev de opdaget allerede på Modtagecenter Sandholm, hvor alle asylansøgere ankommer til, og der er der en sundhedsscreening, og i sundhedsscreeningen havde de opmærksomhed på forholdene og spørger også ind til trivsel og psykosociale forhold i sundhed. Så var der en opmærksomhed i skoleregi. Den mindreårige går typisk i skole, og også der er der lærere, der har øje på trivsel og udvikling omkring mindreårige. Der var tværfaglig opmærksomhed på det, og socialkoordinatorerne fik næsten altid besked, hvis der var en mindreårig i et ægteskab, der flyttede ind. Det vil sige, at hun også begyndte at afsøge tværfagligt, om der var nogen tegn på mistrivsel eller uligestilling i forholdet.

Jon Lauritzen:

Vi har fået forklaret tidligere i dag, at du tog kontakt til Udlændingestyrelsen, formentlig i slutningen af 2015, på baggrund af at I oplevede, at I havde flere mindreårige par som følge af den store tilstrømning af flygtninge. Kan du fortælle lidt om det? Hvis det i øvrigt er rigtigt.

Helle Kjems:

Ja. Forud havde vi haft nogle år, hvor vi havde

et samarbejde med Socialstyrelsen om implementering af overgrebspakken, der kom i sociallovgivningen i 2013. Så vi havde arbejdet meget på beredskab omkring overgreb i forhold til mindreårige. Og i forbindelse med det kom vi også til at snakke om mindreårige, og jeg tog kontakt til Udlændingestyrelsen for også at få en dialog om, hvorvidt der er noget, vi skal justere på, og om vi skal se på dem som en særlig målgruppe, i forhold til at der havde været stigninger i 2015-2016.

Jon Lauritzen:

Og passer det, at det nogenlunde var i november eller december 2015?

Helle Kjems:

Ja, jeg mener, at det var i december, men det var i hvert fald i november eller december.

Jon Lauritzen:

November var også bare mit gæt. Blev det her tiltag til noget, eller blev det overhalet af den praksisændring, der kom i februar?

Helle Kjems:

Udlændingestyrelsen ville gerne være dem, der tog initiativ til at have sådan en arbejdsgruppe og dialogmøde. Og vi nåede dertil, at jeg sendte nogle navne ind fra Red Barnet og også var i dialog med Socialstyrelsen om, hvem det skulle ... men initiativet til det første – arbejdsgruppen – blev ikke til noget. Det blev overhalet indenom af hele sagen her.

Jon Lauritzen:

Og når der skete praksisændringer – ikke præcis den her med de unge asylpar – hvordan skete det sædvanligvis? Vi har lige hørt om det, så det er bare kort. Var der normalt forberedelse ... drøftelser forud for en praksisændring?

Helle Kjems:

Ja. Almindeligvis bliver vi inviteret til dialog med Udlændingestyrelsen, når der er praksisændringer – også omkring, hvordan det skal udmøntes reelt i praksis og håndteres i alle led. Her gik det så hurtigt, så tingene måtte undersøges undervejs på vejen, og der var ikke nogen indledende beskrivelse eller dialog om det.

Jon Lauritzen:

Vi kan se her i sagen, at der var en del medie-skriverier, og ministeren havde også et face-bookopslag den 25. januar. Hvornår blev du opmærksom på debatten om de unge asylpar?

Helle Kjems:

Det gjorde jeg i januar måned, hvor medierne også kontakter Røde Kors.

Jon Lauritzen:

Vi kan se i sagen, at der bliver lavet en hastehøring af operatørerne. Var du involveret i den?

Helle Kjems:

Ja. Det var jeg.

Jon Lauritzen:

Hvordan foregik det sådan mere praktisk?

Helle Kjems:

Det var en tæt dialog mellem Helle Jørgensen og mig. Helle Jørgensen sad – ligesom jeg – centralt i Røde Kors i forhold til at bede bl.a. socialrådgiverne ude på centrene om at hjælpe med at nå frem til tal.

Jon Lauritzen:

Vi kan se af den høring, der bliver foretaget, at operatørerne også kunne melde ind, om der var indikationer på tvang eller andet. Og det er der ikke nogen operatører, der melder ind, så det antager jeg også gælder for jer. Hvordan undersøgte I, om der var indikationer på tvang eller andet? Det er måske lidt bredere end tvang. Kan du huske det?

Helle Kjems:

Det har været ved at kigge i journalen og kigge på, hvad det er for nogle ting, vi har spurgt parret om, hvad der har været af undersøgelse i forhold til, hvad der har været af observationer i relationen, og hvad der har været af sagsbeskrivelse i det hele taget. Det var den måde, vi undersøgte det på, i forhold til at svare på det her.

Jon Lauritzen:

Men I havde ikke nogen indikationer på tvang i de par, som I havde?

Helle Kjems:

Nej, ikke i de par, der boede der på det tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Vi har den her mail på hovedekstraktens s. 284, som bliver sendt til jer, og hvor pressemeddelelsen er med. Jeg forstod dig sådan før, at I forud for den her mail ikke har noget kontakt. Havde I nogen drøftelser mellem høringsfasens afslutning og det her, eller fik I nogen forhåndsbesked om, at der nu sker noget? Eller var praksisændringen for jer den her mail?

Helle Kjems:

Der var ikke noget dialog imellem. Det var den her mail, der blev sendt ud.

Jon Lauritzen:

Hvordan reagerede I, da I fik den? Nu har jeg lige læst den op, men jeg ved ikke, om du kan huske den? Ellers vil jeg gerne læse den op igen. Der er bl.a. en henvisning til pressemeddelelsen, og så er der et citat fra pressemeddelelsen om, at ingen kan indkvarteres på samme asylcenter, og så sidst i andet afsnit står der:

”... Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Hvordan reagerede du – eller I i Røde Kors – da I fik den her melding?

Helle Kjems:

Jeg kan huske, at jeg får den efter arbejdstid og reagerer med det samme. Altså, det er ledelsen, der har en mailkorrespondance samme aften om den og reagerer. Jeg var ret overrasket over det og reagerer også med at skrive ind til ledelsen, om her ikke er tale om konventionsstridige forhold i forhold til et indgreb, der er så indgribende og for alle.

Jon Lauritzen:

Du siger, at du var overrasket. Kan du sætte nogen flere ord på det, fordi overrasket kan både være positivt og negativt?

Helle Kjems:

Jeg vil måske også nærmere sige rystet, uforstående. Jeg synes ikke, at det hang sammen med virkeligheden. Jeg kunne ikke forstå, at man kommer med sådan en meddelelse uden reelt at sætte sig ind i parrenes forhold. Fordi det, der var spurgt til, var tal, og ikke så meget i detaljer. Så det vil sige, at det er uden kendskab til de mennesker, det handler om, og en meget indgribende beslutning. Derfor var jeg ret rystet over det og meget uforstående over for sådan en udmelding,

Jon Lauritzen:

Havde du nogen kontakt til Kristina Rosado – det var vist hende, der var din kontaktperson i den her type sager – om hvordan I skulle forstå den her besked?

Helle Kjems:

Ja. Jeg havde kontakt allerede i dagene efter og fik også en klar tilkendegivelse fra Kristina Rosado i dagene efter om, at det var helt uden undtagelse, at parrene skulle skilles ad.

Jon Lauritzen:

Var det en klar besked? Var det klart fra Kristina Rosado, at det var sådan, det var – uden undtagelse?

Helle Kjems:

Ja, det var en helt utvetydigt klar besked. Der var ikke mulighed for at påvirke i forhold til de individuelle forhold. Jeg gjorde både opmærksom på de par, jeg kendte til og havde hørt om, og på konsekvenserne af det. Og Kristina Rosados tilkendegivelse var, at hun ikke havde mulighed for at påvirke det. Det var besluttet fra ministeriets side og skulle administreres uden undtagelse.

Jon Lauritzen:

Når hun sagde til dig, at hun ikke havde mulighed for at gøre noget ved det, og det kom inde fra ministeriet – var hun opgivende, eller var hun forstående? Kan du huske lidt nærmere?

Helle Kjems:

Ja, hun var magtesløs – var min oplevelse af det – og opgivende. Altså, hun var uenig – er nok

det nemmeste, jeg kan sige – i forhold til, at der ikke skulle laves undtagelser. Men hun var magtesløs i forhold til at have handlemuligheder.

Jon Lauritzen:

Du sagde før, at du fortalte Kristina Rosado, hvilke konsekvenser det ville have. Jeg ved ikke helt, om du sagde konsekvenser. Men kan du huske, hvad du nævnte, at det ville have af betydning, hvis denne praksis blev gennemført?

Helle Kjems:

Jeg kan huske her i det indledende, at jeg talte om, at der ville være tale om retraumatisering af mange af parrene, og at vi ville kunne forvente voldsomme reaktioner. Vi kunne forvente, at par, der var belastede i forvejen, ville blive belastet yderligere af det, og at vi måtte forberede os på meget voldsomme reaktioner ved at skulle gennemføre det.

Jon Lauritzen:

Talte I om, hvilke typer af familier der skulle skilles ad? Vi kan se, at der både er nogle par, som har børn, og nogle, som ikke har. Var det en sondring på det her tidspunkt?

Helle Kjems:

Det blev i hvert fald hurtigt til en tale om dem uden børn. Fordi vi fik meddelelse om, at dem uden børn skulle skilles ad ret hurtigt. Og så blev det meget til praksishåndteringen af det, altså hvad vi kunne fortælle dem, og hvordan det skulle foregå. Det rejste jo en masse spørgsmål i forhold til, hvordan de måtte se hinanden, hvordan skulle det effektueres, hvordan skulle de bo, hvordan skulle gravide bo. Så det var sådan meget praktisk. Og også spørgsmål i forhold til, når vi skulle sige det til dem – deres mulighed for at blive hørt, deres mulighed for at klage – hvordan skulle det håndteres?

Jon Lauritzen:

Var der noget med hastigheden, altså hvor hurtigt det skulle gennemføres? Var det oppe i den eller de første samtaler med Kristina Rosado?

Helle Kjems:

Ja, det var meget tydeligt, at det hele skulle gå meget hurtigt. Og det var også det, der gjorde, at alle de spørgsmål, vi havde, ikke blev gennemarbejdet og gennemtænkt. Men at hun var underlagt noget, der gjorde, at hun ikke havde mulighed for at påvirke andet, end at det skulle gøres nu og gå meget stærkt. De skulle adskille så mange som muligt og havde så valgt, at det var dem uden børn i første omgang.

Jon Lauritzen:

På s. 269 kan vi se, at du sender en mail til Maja Mørch. Og lige til at starte med: Hvad er Maja Mørchs rolle? Jeg kan se, at hun er i Røde Kors.

Helle Kjems:

Ja, hun var jurist og på det tidspunkt i chefgruppen og ansvarlig for kommunikationsområdet.

Jon Lauritzen:

Og det, som du skriver her kl. 22.58:

”Der er både konventionelle forhold, den mindreåriges ret til at blive inddraget i så afgørende beslutninger omkring egen tilværelse og beskyttelsen af den mindreårige i forhold til videre flugt/evt senere at skulle tilbage til hjemlandet som vigtige perspektiver at bringe ind som argumenter for individuelle vurderinger af hvad der skal ske.”

Kan du forklare lidt om dine tanker bag den mail? Du nævner også den her børnesamarbejdsgruppe. Jeg går ud fra, at det er dem, vi talte om lige før?

Helle Kjems:

Som socialfagligt uddannet er mine tanker, at hele grundlaget er folks ret til at blive hørt i forhold til afgørelser af så indgribende karakter. Og så er der hele retten til familieliv. Jeg er med i en samarbejdsgruppe, hvor vi netop kigger på børnekonventioner, og i det kunne jeg godt se, at der var en del konventionsmæssige spørgsmål, også i forhold til den her indgriben.

Jon Lauritzen:

Klokken er 10.30. Jeg ved ikke, om det er ...

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi var i gang med den mail på s. 269, som du lige fik svaret lidt på inden pausen. Der står her i det første afsnit:

”... vigtige perspektiver at bringe ind som argumenter for individuelle vurderinger ...”

Havde du – enten på det her tidspunkt eller senere – nogen drøftelser med Udlændingestyrelsen om individuel vurdering af sagerne?

Helle Kjems:

Jeg havde drøftelsen, om der var mulighed for at gøre undtagelser ud fra individuelle forhold, og det var der ikke. Det blev helt tydeligt tilkendegivet i starten, at der ingen undtagelser var.

Jon Lauritzen:

Og så har vi det nederste afsnit med, at det skal:

”... ske så hensynsfuldt som muligt, så der minimeres yderligere traumatiserende oplevelser for mindreårige og deres evt mindre børn.”

Vi har fået en forklaring tidligere i dag om, at i Røde Kors foretog I indberetninger til kommunen i alle sager, fordi I mente, at alle adskillelser ville medføre traumatisering, og derfor skulle der også ske en underretning. Husker du det også sådan?

Helle Kjems:

Nej, sådan husker jeg det ikke. Jeg husker det sådan, at vi underrettede dér, hvor vi havde mistanke om, at det ville få så alvorlig påvirkning – især hvor der var mindreårige børn – at kommunen var på og var opmærksom på, om der skulle iværksættes støtteforanstaltninger i forhold til de par, hvor der er børn. Og så underrettede vi på rigtig mange af de mindreårige,

der var adskilt og boede på børnecenter – altså dem uden børn. Da vi så reaktionerne og så, at de faldt i trivsel, underrettede vi til kommunen i de tilfælde.

Jon Lauritzen:

Hvis vi ser på s. 351, er vi fremme ved den 12. februar. Der kommer en mail fra Helle Jørgensen:

”Kære Alle

Som I kan se af nedenstående liste begynder US nu at adskille de mindreårige samlevende.

I første omgang adskiller de dem som ikke har børn.

Helle Kjems kontakter socialkoordinatorerne.

Jeg tænker det vil være fornuftigt at I er ekstra opmærksomme på de adresser som er nævnt i nedenstående mail fra US.”

I perioden fra pressemeddelelsen, altså den 10. februar, og frem til den 12. februar, hvor de her første adskillelser bliver besluttet, bliver I da kontaktet af Udlændingestyrelsen med ønske om supplerende sagsoplysninger? Eller bliver I kontaktet med henblik på at drøfte sagerne eller at berige dem med yderligere information?

Helle Kjems:

Nej, det husker jeg ikke, at vi gør.

Jon Lauritzen:

Og kontaktede du Udlændingestyrelsen i forbindelse med de her adskillelser for at tale med dem eller give dem besked om, hvad din eller Røde Kors’ opfattelse var af, hvilken betydning det ville have for de berørte par?

Helle Kjems:

Ja, jeg var i dialog med Kristina Rosado om dem, også i forhold til hvordan vi skulle håndtere det. For at sikre dem bedst muligt under de vilkår, der var – at de skulle adskilles undtagelsesfrit, som var det, vi havde fået at vide. Og i det gjorde jeg opmærksom på, at der ville være flere af dem, som ville reagere voldsomt, og at vi som minimum havde brug for en hjælp til, hvordan vi kunne hjælpe dem til at blive hørt,

så de havde en følelse af at have noget handlekraft i den her indgribende beslutning.

Jon Lauritzen:

Og hvad svarede Udlændingestyrelsen på dine bekymringer?

Helle Kjems:

De svarede, at de ville søge at indkvartere dem så tæt som muligt på hinanden, så de kunne bevare kontakt et vist omfang, og at de ville lytte til, om der var familie i nærheden, så indkvarteringen skete så skånsomt som muligt. Så de var opmærksomme på, at parrene ville blive voldsomt berørt af det, og prøvede at gøre det så lempeligt, de kunne inden for vilkår og rammer. Og så gav de os en mailadresse, hvortil de kunne sende klagen, men sagde også, at den ikke ville kunne ændre på afgørelsen. Beslutningen ville være, som den var ... men altså en mulighed for at klage over det, og hvor den skulle sendes til.

Jon Lauritzen:

Så i forbindelse med at I fik den mailadresse, hvor man kunne klage til over den her beslutning, fik I eller du også at vide ... var det så Kristina Rosado, der sagde: ”Men det er undtagelsesfrit, så der kommer ikke noget ud af klagerne”, eller hvordan faldt ordene

Helle Kjems:

Ja, altså, det ville ikke have indflydelse på adskillelsen – den ville ske. Og derfor sender jeg også en mail ud til socialkoordinatorerne den dag, hvor de skal snakke med parrene uden børn, hvor jeg netop giver dem mailadressen og siger til dem: ”Men den har ikke indflydelse på selve beslutningen, der er kommet fra Udlændingestyrelsen, om, at de skal adskilles”.

Jon Lauritzen:

Og hvis vi kigger på det skema her på s. 351 ... Hvad var der egentlig af oplysninger om de her par på det tidspunkt? Det er jo allerede den 12. februar. Hvad havde I af oplysninger?

Helle Kjems:

Nu kan jeg ikke huske præcis, hvor lang tid de havde nået at bo der, og hvor mange

oplysninger vi havde om dem hver især, men når jeg har kigget ind i ... så havde vi oplysninger om, hvordan de trivedes, og hvordan de var i samliv med deres partner, og deres trivsel i øvrigt. Der var flere af dem, der havde traumatiserende forhold, så der var også flere af dem, der var opmærksomhed på i forhold til psykologisk kontakt og sundhedskontakt.

Jon Lauritzen:

Og den snak, du havde den 12. februar – som jeg forstod det – med Kristina Rosado, hvor hun siger, at der ikke er nogen mulighed for undtagelser, var det en drøftelse, der handlede om parrene som en gruppe eller kun de par uden børn? Eller var det en besked om, at også dem, der havde børn, undtagelsesfrit skulle skilles?

Helle Kjems:

Der var i starten en besked om, at det var dem alle sammen. Men vi talte bare i detaljer om dem uden børn, fordi det var dem, der blev flyttet først.

Jon Lauritzen:

Ja, og vi kan se på s. 362 ... der har vi en mail fra dig til socialkoordinatorerne, hvor du skriver i tredje afsnit:

”Der er lagt op til en adskillelse, hvor der er mulighed for at bevare kontakt med hinanden.”

Det var dét, du talte om før, med, at man ville prøve at adskille dem på forskellige centre, der ikke lå for langt fra hinanden. Er det rigtigt forstået?

Helle Kjems:

Ja, der var blevet givet besked om, at de skulle bo på hver deres matrikel, men at der ville blive mulighed for besøg.

Jon Lauritzen:

Og det med, at det skulle være på forskellige centre – var der snak om, at man kunne adskille på samme center, men på forskellige værelser?

Helle Kjems:

Det var ikke en mulighed. Det skulle være på hver deres matrikel.

Jon Lauritzen:

Og det er du sikker på?

Helle Kjems:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så har vi her ...

Helle Kjems:

Undskyld, må jeg bare lige bryde ind? Det er bare, fordi jeg lige kommer til at tænke på, at undtagelsen ville være, hvis de begge to var under 18 år. Det er bare, fordi det er jo sjældent, at det er tilfældet. Men der ville begge parter kunne bo på børnecenter på samme matrikel.

Jon Lauritzen:

På hvert sit værelse? Men er det noget, I er bevidste om på det her tidspunkt, eller kommer det senere? Vi kan se, at det er det, der sker, hvor begge er UMI-personer.

Helle Kjems:

Jeg tror først, at det kommer senere, fordi på det her tidspunkt mener jeg ikke, at der er par, hvor begge er under 18 år.

Jon Lauritzen:

Så kan vi se her på s. 362 – altså på trods af den mail, vi så på før – at du skriver hernede i afsnit 4:

”Jeg vil bede jer om at gå ind og medvirke til at dette foregår bedst muligt, og konfliktnedtrapende. Det vil sige medvirke til at tale med parrene i morgen. Forberede dem på den forestående flytning, hjælpe med at finde svar på eventuelle spørgsmål, herunder fortælle dem at de vil kunne opretholde kontakt. De vil kunne besøge hinanden. At dette kun er gældende i asylfasen. Ved opholdstilladelse tager kommuner individuelt stilling til deres situation. Den almindelige praksis i kommunerne er at tilbyde par bolig sammen med mindre det strider mod

den mindreåriges mulighed for udvikling og trivsel.”

Hvad er det her udtryk for? Hvad mente du? Er der to systemer, hvor man vurderer forskelligt? Eller hvordan skal det forstås?

Helle Kjems:

Ja. For mig at se er kommunernes praksis til hver en tid individuelle vurderinger, hvor de undersøger de individuelle forhold og træffer afgørelse på baggrund af det. Og i og med at man her lavede noget helt undtagelsesfrit uden at kigge ind i de individuelle forhold, adskilte det sig markant fra den praksis, jeg kendte fra det kommunale.

Jon Lauritzen:

Og du skriver også, at det kun er gældende i asylfasen. Var det hele asylfasen? Altså, vi hører i hvert fald lidt senere om, at der skal være en betænkingsperiode, men på det her tidspunkt var det da den besked, du har fået fra Udlændingestyrelsen, at adskillelsen skulle ske i hele perioden?

Helle Kjems:

På det tidspunkt hed det sig, at de skulle bo adskilt, mens de var indkvarteret på asylcenter.

Jon Lauritzen:

Så har vi, hvis vi lige går en side frem til s. 363:

”I vil kunne fortælle, at adskillelse skal ske for alle mindreårige i samliv/ægteskaber. En beslutning der er truffet af regeringen og effektueres af Udlændingestyrelsen. Beslutningen sker fordi det i udgangspunktet ikke er muligt at blive gift og bo sammen, når man er under 18 år i DK. Jeg finder mandag ud af, hvad vi evt. kan fortælle om klageadgang ...”

Hvad mente du med, når du skriver ”i udgangspunktet” – er det, fordi at du mener, at der er en undtagelsesmulighed?

Helle Kjems:

Det er et godt spørgsmål lige nu, hvad jeg mente med det udgangspunkt. Men jeg mente ikke ... altså, der var ingen mulighed for at bo

sammen på det tidspunkt. Med ”i udgangspunktet” mente jeg, at sådan er praksis i asyl. Men mailen bliver sådan lidt ... fordi når jeg skriver, at det ikke er muligt at bo sammen, når man er under 18 år i Danmark ... det kan man jo godt. Så den bliver jo misvisende i forhold til, hvad der er muligt i Danmark. Så det bliver i asylsystemet, at det ikke er muligt.

Jon Lauritzen:

Det er heller ikke, fordi at jeg vil hænge dig op på ét ord, som du har skrevet for fem og et halvt år siden, men lige den her sag handler om undtagelser, og sådan som jeg har forstået din forklaring indtil nu, har du meget klart sagt, at der ikke var nogen undtagelser. Og så ville jeg bare lige høre din kommentar til, når du skriver ”udgangspunktet”. Men jeg tror, at jeg har forstået, hvad du mener. Den her bemærkning om, at man i Danmark som mindreårig ikke kan være gift og bo sammen, er det ud fra pressemeddelelsen, du har det, eller hvor er det?

Helle Kjems:

Ja, det er ud fra pressemeddelelsen.

Jon Lauritzen:

Og det med klageadgangen, altså at du vil finde ud af det med klageadgangen ... du siger også, at du sender en mail senere, om hvor man kan klage til, og det kan jeg bekræfte, at du gør. Hvorfor vejlede om, at der kan klages, hvis I har fået at vide fra Udlændingestyrelsen, at klagerne bliver til et nej eller ikke bliver behandlet? Jeg ved ikke helt, hvordan Kristina Rosado fortalte dig om det.

Helle Kjems:

Retten til at blive hørt er jo et grundlæggende vilkår, og dermed også, at hvis parrene ønskede at klage, hvor de så skulle gøre af det klageforhold. Og vi havde fået en mail fra Udlændingestyrelsen om, hvor de kunne sende det til. Det var også betydningsfuldt for rigtig mange af dem ... det at klage var noget af det, de ønskede. Så det var lidt at være på forkant med det, som jeg forventede ville komme, og give dem en mulighed for at blive hørt og en stemme over for myndighederne.

Jon Lauritzen:

På s. 367 skriver du til regionsledere, funktionsledere og socialkoordinatorer. Og på s. 369 har vi den procedure, du sender ud, jævnfør den mail, vi kiggede på før. Havde du drøftet den med Udlændingestyrelsen, eller hvad var baggrunden for det, du skriver her?

Helle Kjems:

Baggrunden var, at Anne la Cour havde talt med Lene Vejrum – altså med Udlændingestyrelsen – om, hvad der skulle gælde. Jeg havde kontor lige ved siden af Anne la Cour, så hun og jeg talte om det, og hun sendte en mail rundt om, hvad den drøftelse havde været. Og det her er stort set et referat af det, vi fik orientering om fra Udlændingestyrelsen om, hvordan det skulle håndteres.

Jon Lauritzen:

Hvis vi ser her på indledningen:

”Mindreårige asylansøgere i ægteskaber skal ifølge Udlændingestyrelsen leve adskilt på hver deres center. Dette effektueres aktuelt ved, at Udlændingestyrelsen i denne uge har varslet flytning for mindreårige i ægteskab/samliv uden børn. Vi afventer indtil videre evt. flytning af mindreårige i ægteskab med børn.”

Var det den 15. februar jeres forståelse, at både par med og uden børn skulle adskilles?

Helle Kjems:

Ja, helt frem til den ... jeg tror, at det er omkring den 15. eller 17. februar ... nu kigger jeg lige i mine papirer, for jeg har nemlig skrevet ned, hvornår jeg får at vide af Kristina Rosado, at de vil prøve at rejse nogle sager for departementet ... det gør hun den 17. februar. Så indtil den 17. februar er vores ... det, vi får at vide, er, at det er for alle, og at der skal adskilles undtagelsesfrit.

Jon Lauritzen:

Det med, at de vil rejse nogle sager, er det det med retningslinjerne? Hvordan hører I om det? For vi kan se, at I den 3. marts beder om dispensationsmulighed. Så kan du prøve at fortælle, hvad Kristina Rosado fortæller dig?

Helle Kjems:

På det her tidspunkt er jeg i dialog med Kristina Rosado om de par, der er med børn. Da de har børn, bliver det ekstra problematisk med adskillelse uden at kigge ind i de individuelle forhold. Og jeg begynder at beskrive nogle af sagerne – i første omgang anonymiseret – over for Kristina Rosado for at være sikker på, at de er bekendt med, hvad det er for nogle familier og de forhold, der gælder. Og i den dialog siger hun til mig, at Udlændingestyrelsen vil forsøge at rejse nogle enkeltsager over for departementet, for at se, om der kan åbnes op for mulighed for dispensation.

Jon Lauritzen:

Vi kan godt lige prøve at se på en mail fra den 17. februar på s. 385 fra dig til regionsledere og socialkoordinatorer:

”Jeg har bedt socialkoordinatorerne om at tale med de mindreårige i ægteskaber, som har børn. En samtale der handler om at forberede dem på et forventet påbud om adskillelse. Vi ved, at Udlændingestyrelsen arbejder på, at barnet/børnene ved forældrenes adskillelse så vidt muligt skal forblive i nuværende omgivelser, særligt hvis der er øvrige voksne familierelationer til at bistå den mindreårige. Vi ved også, at Udlændingestyrelsen vil bestræbe sig på, at ægtefællen kommer til at bo så tæt på barnet/børnene som muligt, for at kunne opretholde kontakt med sine børn og partner. Vi afventer at der kommer flere retningslinjer fra Udlændingestyrelsen.

Regeringen har som udgangspunkt meddelt at alle par skal adskilles uden undtagelse. Udlændingestyrelsen vil forsøge at rejse enkeltsager til departementet, og vi vil fra Røde Kors blandt andet kontakte ombudsmanden. Ønsket er at kunne påvirke, så der adskilles ud fra individuelle vurderinger af familiernes samlede situation.”

Den her mail – i hvert fald sådan som jeg læser den – giver ikke indtryk af, at I på det her tidspunkt tror, at de par, der har børn, ikke skal adskilles? Altså, det er jo de første 10 linjer, nærmest?

Helle Kjems:

Ja, altså, fordi på det tidspunkt, der er vores klare overbevisning, at beskeden er, at alle skal adskilles, men der bliver forsøgt at lave en åbning for at håndtere det anderledes – at der kan ske nogle individuelle dispensationsmuligheder.

Jon Lauritzen:

Jeg vil også godt prøve at vise dig en mail fra den 15. februar. Der er vi på s. 359. Der får du en mail fra Ditte – og det er ikke Ditte Dankert, men Ditte Kjær, altså én fra din organisation. Der er der en kvindelig asylansøger på 16 år, som:

”... reagerede voldsomt hysterisk og panisk.

Hun virker umiddelbart umoden.

Manden var mere forstående. Kom tilbage efter noget tid og ville gerne afslutte samtalen. Han sagde flere gange at da hun kun er 16 år, kan hun ikke være væk fra ham – de vil hellere tilbage og dø i krigen end adskilles. Tilsidst var det som om han accepterede det, og sagde han vil gøre sit bedste for at overtale hende.”

Og vi har en sag mere nedenunder. Det er én på 17 år:

”... de var mere fattede men frustrerede, de nægter – og kan ikke forstå at man kan finde på at gøre dette. De skrev en klage som jeg har lovet at sende til US med besked om at de ønsker en samtale hurtigst muligt. De holdt fast i at det ikke kommer til at ske, og fortalte at der i klagen står at hun vil sultestrejke/overveje selvmord hvis det bliver gennemført. Hun har noget urinvejsinfektion, som de prøvede at bruge som undskyldning for at de ikke kan flytte fra hinanden da han hjælper hende. De virker meget ligeværdige og lige gamle (17 og 18)”

Var det her typiske reaktioner, du fik ind fra dine socialkoordinatorer?

Helle Kjems:

Ja. Det var meget lig de beskrivelser, der kom fra samtalerne om adskillelserne, som de havde med de par uden børn – at der blev reageret ret voldsomt på det. Der var flere af parrene, som også valgte at tage af sted fra centeret, men så

kom tilbage igen, altså et tegn på, at de egentlig ønsker at tage videre for at blive sammen, og at de så ikke kan se mulighed for det og så vender tilbage og accepterer at flytte hver for sig. Men ved meddelelsen var det her hele vejen rundt et meget typisk billede.

Jon Lauritzen:

Vi har vi på s. 432 en mail fra dig til bl.a. Anne la Cour Vågen, hvor der står:

”De 5 mindreårige i ægteskaber, som har børn, er nu orienteret om regeringens beslutning. Jeg har vedhæftet liste over de 5 familier med beskrivelse af deres situation.”

Var det, de fem par, I havde, der havde børn, eller var det nogen, der blev valgt ud?

Helle Kjems:

Det er de fem, der på det tidspunkt er indkvarteret sammen og har børn. Vi havde også nogen, hvor den ene part havde opholdstilladelse, eller hvor de i mellemtiden var blevet 18 år og derfor ikke længere på det tidspunkt var mindreårige.

Jon Lauritzen:

Og den 18. februar ... der har I også orienteret de par med børn om, at de skal skilles. Er det rigtigt forstået?

Helle Kjems:

Ja, vi har orienteret dem om situationen omkring ... forberedt dem på, at det sandsynligvis er det, der kommer til ... det, der er varslet, at der skal ske.

Jon Lauritzen:

Så kan vi se på s. 432, at tilbagemeldingen er:

”... det har været godt at forberede dem på situationen og inddrage dem i muligheden for at blive hørt. Familierne er alle rystede over regeringens afgørelse, og håber på at kunne påvirke situationen.”

Og så får I samtykke til at kunne gå videre med deres sager. Det med, at de er rystede, og at det var godt at forberede dem – hvad hørte du om det?

Helle Kjems:

Det foregik jo i medier, og tingene rygtedes asylansøgerne imellem. Så der var skabt en frygtstemning omkring mindreårige i parforhold på det her tidspunkt. Så det at tale med dem om det – hvad det egentlig var, der foregik, og hvad kom der sandsynligvis til at ske. Og at vi også kunne fortælle: Hvis det så sker, hvordan forsøges det håndteret? Så det at have en åben dialog om det var en lettelse for dem og også at høre, at vi fra Røde Kors' side prøvede at rejse nogle sager. Det er mere for at sige, at den del også havde betydning – at de følte, at der var nogle, der prøvede at hjælpe dem med at give deres stemme til kende.

Jon Lauritzen:

Ja, og grunden til, at jeg spørger, er, at det her er den 18. februar, og på det tidspunkt er der jo ikke nogen af de fem par, som I fremdrager her, der endnu er adskilt. Par nr. 4 og 5 bliver adskilt den 25. februar, så I har været gode til at gætte. Men hvorfor går I ud og taler med dem eller orienterer dem før? Er det på grund af pressemeddelelsens klare udmelding, eller hvad var baggrunden?

Helle Kjems:

Kristina Rosado varsler for mig, at flytningerne for par med børn nu er på vej – det får jeg at vide den 17. februar. Så jeg ved, at det er det næste skridt, som Udlændingestyrelsen er ved at tage. Og der går heller ikke ret lang tid, før der er to af de her fem par, der får besked om, at de skal flytte.

Jon Lauritzen:

Det er rigtigt, den 25. februar. Og så er der et par, der bliver besluttet adskilt den 17. marts, og par nr. 1 og 2 bliver rent faktisk ikke adskilt. Vi har et referat fra et ægtefællemøde i Annebergparken den 19. februar på s. 506. Og der kan vi bl.a. se, hvad I oplyser, og så har vi ”De Syriske par” dernede midt på siden:

”...

- Først nægtede mændene, at de vil tage af sted til aftalte tid. Efter konsekvens vejledningen trådte pigerne frem for, at fortælle at de ikke vil tillade deres

ægtefæller, at forlade dem alene på ABP.

- Meget modstand til besøgsordningen. De er i legitime parforhold, gift, har været sammen på andre centre og beslutningen var umenneskelig og unfair. HVORFOR?
- Kræver at der kommer nogen fra US, eller en advokat ud for, at drøfte situationen og beslutningen med dem. Krævede at der kommer en med beslutningsdygtighed.
- Trusler om selvmord og selvskade hvis vi fastholdte beslutningen. Vi tvinger dem til at gøre skade mod sig selv ved at adskille dem.
- De vil ikke deltage i skole eller centrets øvrige aktiviteter.
- De ønsker alle at indgive en klage over beslutningen.”

Det her er så et referat, du får, det er jeg opmærksom på ... men hvordan var tilbagemeldingerne? Hvordan var reaktionerne fra de her par, der skulle adskilles eller var i gang med at blive adskilt?

Helle Kjems:

Reaktionerne var voldsomme, og på det her tidspunkt begynder vi også efterhånden at sende underretninger ind til de kommunale myndigheder og de sociale myndigheder netop om, at vi kan se, at der er nogle af de mindreårige på Annebergparken, der simpelt hen kommer i faldende trivsel på grund af det her og har rigtig svært ved at falde til og er meget uforstående over for det. Og de her trusler om selvmord – der er også en enkelt, der tager piller, og der er flere hospitalsindlæggelser, så det er voldsomme reaktioner, der opleves på Annebergparken på det her tidspunkt.

Jon Lauritzen:

Ja, vi har et brev på s. 844, der er sendt til Udlandingestyrelsen. Vi har lige hørt det, men nu vil jeg læse det op for dig igen:
 ”Reaktionerne omkring adskillelse af de mindreårige i ægteskab har været voldsom. Alle har reageret med stor modstand, og frustration. Alle har følt behov for at klage over

afgørelsen, som af alle parter opleves som et voldsomt overgreb på deres personlige frihed. Der har været megen gråd, besvimelser, selvmordstrusler og selvskadende adfærd. Der har været et selvmordsforsøg med indtag af piller og 3 ud af de 8 unge kvinder har været med ambulance til nærliggende hospital af psykosociale grunde. På Annebergparken opleves daglige frustrationer blandt de unge kvinder, generel uro og et højnet konfliktniveau.

Gennemgående for de mindreårige, som er blevet adskilt, er følelsen af stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryk situation. Flere (måske alle) har gennemlevet krig og konflikt sammen og støttet hinanden igennem den lange usikre flugt. Det skaber tætte bånd. Gennemgående er faldende trivsel, nogle af dem i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskade. Reaktioner, der giver anledning til alvorlig bekymring for beboernes udvikling og trivsel, som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.”

Er det her dækkende for de reaktioner, som du oplevede, at parrene havde? Og er det her konkrete tilfælde, eller er det noget, I tænker?

Helle Kjems:

Det er bestemt konkrete tilfælde. Jeg får ofte beskrivelser ind fra socialkoordinatorerne. Jeg har mange dialoger med dem om de her reaktioner. Flere af dem får psykologiske samtaler efter adskillelserne for at blive hjulpet. Man kan sige: Det eneste, der ikke er med her, er det, som også gør sig gældende, bl.a. N's tilstand, som forværres. Hun er gravid, og hun taber sig sådan set i den her periode. Så hendes trivsel og hele graviditeten er stærkt påvirket.

Jon Lauritzen:

Lavede I så særlige foranstaltninger? Du talte om, og der står psykologsamtaler og underretninger til kommunen. Var det dét, I lavede af foranstaltninger?

Helle Kjems:

Flere ting. Kommunen bliver involveret og foranstalter nogle gange i forhold til nogle af dem ... der er flere af dem, der får psykologsamtaler. Vi laver også noget gruppeforanstaltning, som er finansieret af Udlændingestyrelsen, i forhold til at sætte en særlig indsats ind over for den her gruppe unge. Sundhedsplejersken får ekstra opmærksomhed på de gravide, der er her. Så der er en stor opmærksomhed og forsøg på at hjælpe og støtte de unge i det her.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg lige vise dig et bilag, og jeg er opmærksom på, at du vistnok ikke deltog i operatørmødet den 23. februar, men jeg vil godt lige vise dig bilaget på s. 623. Det er slides eller PowerPoints fra operatørmødet, og det, der står med rødt, er noteret af Røde Kors. Så hvis vi lige prøver at gå til s. 624, har vi nogle udsagn her:

”...

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre”

Og så har Røde Kors-medarbejderen tilføjet:

”centrene må gerne ligge i nærheden af hinanden.”

Og så er der en bullet med:

”...

- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn”

Med Røde Kors-kommentaren:

”Par skal spørges hvem børn skal bo med”.

Og så skal ethvert kendskab viderebringes, og:

”...

- Kommunal underretning efter behov

...

...

- Retningslinjer fra US”

Og så det her med, at der forsøges rejst nogle principielle sager.

Er det her også udtryk for, hvad du havde fået at vide på det her tidspunkt, den 23. februar? Jeg tænker, at du nok har fået referatet fra medarbejderne.

Helle Kjems:

Ja, det, der står her, svarer til de beskrivelser, jeg fik fra Kristina Rosado.

Jon Lauritzen:

Så har vi samråd Z, som var den 15. marts. Fulgte du med i det? Var du opmærksom på samrådet? Kan du huske det?

Helle Kjems:

Samrådet i marts? Ja, det var jeg meget opmærksom på. Jeg sad og fulgte det sammen med Anne og Maja inde på hendes kontor.

Jon Lauritzen:

Vi har en mail på s. 1408 af 17. marts, altså to dage efter, kl. 14.08, hvor du skriver:

”Jeg er i dag blevet ringet op af Kristina Rosado. Efter samrådet går US nu i gang med at varsle adskillelse af hovedparten af de unge par, der opholder på RK og kommunale centre. I forhold til de 3 par, som opholder sig på Røde Kors centre, som ikke er adskilte, siger Kristina.

- Det unge par i Give, som er gift bliver sandsynligvis undtaget adskillelse på baggrund af ministerens tale omkring par som er gift i Danmark.”

Det er det par, der har et kongebrev. Her står der, at de sandsynligvis bliver undtaget. Var Kristina Rosado på det her tidspunkt usikker? Fordi ministeren havde vel sagt det.

Helle Kjems:

Det har ikke været helt klar tale for mig, for så havde jeg ikke skrevet det sådan her. Så der har ligget en ... at det ikke har været hendes

afgørelse alene, men at det er dét, hun udleder og forventer, at der kommer.

Jon Lauritzen:

Så skriver du også:

”...

- De unge par i Avnstrup afventer Udlændingestyrelsens retningslinjer. Der er endnu usikkerhed omkring, hvorvidt de skal adskilles.”

Og det unge par i Avnstrup må være dem, som i jeres liste hed par nr. 1 og i vores hedder par G eller nr. 28 i vores støttebilag. Det er der, hvor der er et barn, der er blevet dræbt i hjemlandet, og moren er blevet voldtaget, og manden er blevet kidnappet, og så flygtede de så. Hvad var tilbagemeldingen om dem? Altså:

”... Der er endnu usikkerhed omkring, hvorvidt de skal adskilles”.

Hvordan det?

Helle Kjems:

Tilbagemeldingen var, at Udlændingestyrelsen var i gang med retningslinjer, i forhold til hvordan det skulle håndteres, og at de ville afvente afgørelse om, hvad der skulle ske med dem, indtil de retningslinjer var færdige.

Jon Lauritzen:

Fortalte Kristina Rosado dig, at det her par rent faktisk havde været forelagt for ministeriet og ministeren?

Helle Kjems:

Jeg kan ikke huske, at hun fortalte mig det direkte, men jeg forventede, at det var et af de par. Men jeg kan ikke erindre, at det blev sagt direkte.

Jon Lauritzen:

Vi kan jo snyde og kigge i sagen – der kan vi se, at der var et møde den 8.-9. marts om bl.a. det her par. Men du fik ikke en tilbagemelding om det?

Helle Kjems:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så har vi det tredje par. Det er det par med niecen, og vi kan se af sagen, at de ikke blev adskilt. Har du nogen baggrund for, at adskillelsen ikke blev gennemført? Har du fået nogen besked om det?

Helle Kjems:

Nej, jeg mener, at jeg på det her tidspunkt fik at vide, at de ville blive varslet adskilt, men det kommer ikke til at ske. Jeg kan huske, at jeg problematiserede adskillelsen af familien, fordi den treårige pige i forvejen havde mistet sine forældre, så det at miste igen kunne godt være meget voldsomt for pigen. Men om det var det, der gjorde, at de holdt det hen, har jeg ikke kendskab til.

Jon Lauritzen:

Jeg tror, at de blev besluttet adskilt den 17. marts – altså faktisk samme dag, som du skriver her på s. 1408 – men det blev ikke gennemført. De par, som ikke blev adskilt, altså det første par og dem her ... fik I en konkret tilbagemelding fra Udlændingestyrelsen om, at de nu ikke skulle adskilles, eller var det bare, at de ikke blev adskilt? Fik I en egentlig besked om, at de ikke skulle adskilles?

Helle Kjems:

Nej, vi fik ikke nogen besked, før de blev parts-hørt, og der blev truffet afgørelser i sagen, som er langt senere – efter juni.

Jon Lauritzen:

Ja, det ene par bliver genindkvarteret, men først den 13. oktober. Så har vi på s. 2404 ... der er vi den 27. maj. Der får du en besked fra Mille Pjedsted, hvor hun skriver:

”Vi er yderst udfordret med de unge gravide piger” – og så nogle navne – ”som nu er 23-25 uger henne i deres graviditet og stadig befinder sig på ABP – vi afventer stadig en afgørelse fra US ift. deres fremtidige indkvartering, men har I mulighed for at ‘presse’ yderligere på denne proces? De unge piger er frustreret, kede af det,

begynder at have sundhedsmæssige gener med deres graviditet og deltager ikke i skolen og det er ikke optimalt at dette fortsætter. Men i tilfælde af at det skulle fortsætte og vi pludselig får fortidige fødte børn på centret skal vi i så fald have en beredskabsplan?"

Hvad var situationen for jer her i slutningen af maj måned? Her har vi tre gravide piger ... hvordan forstod I situationen her i slutningen af maj med hensyn til dem? Jeg kan se, at de stadig er på børnecenter.

Helle Kjems:

Ja, de er stadigvæk på børnecenter. Og vi er i dialog med Udlændingestyrelsen netop omkring deres indkvarteringsforhold, fordi de er gravide og stadigvæk ønsker at bo sammen med faren til deres kommende barn. Og på det tidspunkt ved vi, at der begynder at blive tale om partshøringer – at der vil komme partshøringer. Men det hele afventer de retningslinjer, der kommer senere.

Jon Lauritzen:

Det er meget præcist husket, fordi det er den side, jeg bladrer frem til nu, s. 2405. Vi kan se her den 27. maj:

"Jeg talte forleden dag med Kristina Rosado, der kunne fortælle, at US har besluttet at alle unge par indkaldes til partshørings samtale, også de der er adskilt."

Var det først i slutningen af maj måned, at I fik den besked?

Helle Kjems:

Ja, det er først her, at vi får beskeden fra Udlændingestyrelsen.

Jon Lauritzen:

Havde I hørt det andre steder fra?

Helle Kjems:

Jeg vil tro, at vi har hørt det anbefalet fra ombudsmanden på det tidspunkt. Så det var på tale. Og ja, håbet om, at partshøringer ville komme, fyldte hos os.

Jon Lauritzen:

Grunden til, at jeg spørger, er, fordi Udlændingestyrelsen skrev den 28. april til ombudsmanden, at de ville genoptage sagerne. Og så undrer det mig lidt, hvis I først hører om det en hel måned senere. Men du har ikke hørt om det før?

Helle Kjems:

Jeg kan ikke huske, at jeg hører om det før, og jeg tænker, at min mail her altså tyder på, at jeg først har hørt det her på det her tidspunkt, fordi ellers ville jeg have sendt beskeden ud før.

Jon Lauritzen:

Det er også sådan, jeg læser den. Så har jeg lige et afsluttende, praktisk spørgsmål. På s. 2892 har vi retningslinjerne til operatørerne. Det er dem, der kommer den 1. juli fra Udlændingestyrelsen. Og på s. 2894 har vi: "2.1.2. Adgang til besøg", hvor der står, at der ydes økonomisk støtte til et ugentligt besøg mellem adskilte ægtefæller eller samlevere. Og hvis der er besøg hos fællesbørn, kan der være økonomisk støtte til transport op til tre gange ugentligt. Hvad var situationen med støtte til transport eller udgifter til transport, før de her retningslinjer kom den 1. juli? Det er, fordi at i nogle af sagerne har vi nogle klager, hvor parrene skriver, at de ikke har råd til at besøge hinanden.

Helle Kjems:

Jeg ved, at vi selv sørgede for at stille transport til rådighed, til at de blev kørt, altså mændene fra Avnstrup til Annebergparken. Jeg mener, at det var tre gange om ugen, men det er jeg ikke helt skarp på. Så det har været besøg ud over det, at de ikke har ...

Jon Lauritzen:

Der er jo også andre operatører end Røde Kors. Den transport, I foretog jer, var det jeres egen udgift? Eller fik I den dækket af Udlændingestyrelsen?

Helle Kjems:

Som jeg husker det, var det noget, vi selv stod for.

Jon Lauritzen:

Vi har også hørt om, at I har udleveret en cykel til en, der var et andet sted i landet, der så kunne cykle frem og tilbage?

Helle Kjems:

Ja, det gjorde vi til et par, der blev adskilt, hvor der var børn, så han havde mulighed for at se sit barn.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg har ikke yderligere.

Retsformanden:

Forsvarerne?

René Offersen:

Nej tak.

Retsformanden:

Så siger vi tak til dig for din forklaring. Og så skal jeg lige høre ... er det sådan, at næste program punkt er dokumentation af protokoller fra Instrukskommissionen? Okay, og jeg forstår det også sådan, at der mellem anklagere og forsvarere er opnået enighed om, hvad der skal dokumenteres – er det rigtigt forstået? Var du ved at sige noget, advokat Offersen?

René Offersen:

Nej.

Retsformanden:

For så vil jeg bare nævne, at en sådan dokumentation kræver en tilladelse – det har jeg vist nævnt tidligere her i retten – men det har vi drøftet, og vi er enige om, at i den udstrækning, at der enighed mellem anklagere og forsvarere om dokumentation, så tillader vi, at en sådan dokumentation finder sted. Og hvem starter vi med?

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi har tænkt os at starte med Christian Kettel Thomsen, som afgav forklaring for Instrukskommissionen. Vi er på s. 600 ff. i Instrukskommissionens afhøringsprotokol:

”... Han oplyste, at han fratrådte som embedsmand i den danske statsadministration pr. 1.

september 2020. Han blev vejledt om, at han ikke har pligt til at udtale sig, men at sandhedspigten og strafansvaret finder anvendelse i det omfang, han udtaler sig om forhold, hvor han ikke selv måtte risikere et eventuelt strafansvar. ...

Christian Kettel Thomsen forklarede, at han er uddannet cand. polit. fra Københavns Universitet i 1991 ... og fra 2010 departementschef i Statsministeriet. ...

Han husker debatten i pressen i forbindelse med Inger Støjbergs opslag på Facebook den 25. januar 2016” – og her foreholdes han facebook-opslaget, som vi har i hovedekstrakten s. 59 – ”men han har ingen erindring om, at det var noget, de forholdt sig til eller involverede sig i før forespørgselsdebatten. ...

Han blev foreholdt mail af 3. marts 2016 kl. 18.09 fra Tanja Franck til ham” – og hos os er det s. 828 – ”hvoraf fremgår:

”Vedlagt nyt udkast fra UIBM. Tænker at indholdet er fint. Men vi skal nok skrive noget igennem, da man ikke helt kan høre det komme ud af STM's mund.

Men nok vigtigt, at han får at vide, at UIBM'n har meldt hårdere ud end juraen kan holde til.”

Han forklarede, at han ikke erindrer specifikt, at han var inde over andre drøftelser i denne forbindelse, men de har formentlig talt om det, eftersom sagen gik videre op til ministersekretæren med henblik på forelægning for statsministeren for at gøre ham opmærksom på ikke at sige noget, der senere ville skulle korrigeres. ...

Han blev foreholdt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets notat af 2. marts 2016” – og det har vi i på s. 741 – ”med beredskab til Statsministeriet til brug for forespørgselsdebat

fredag den 4. marts 2016 om regeringens værdipolitik (ekstrakten side 5505). Han forklarede, at der efter hans opfattelse var tale om en intern orientering i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Han erindrer ikke at have set dette baggrundsnotat.

Han kan se af materialet til brug for undersøgelsen, at det i beredskabet til forespørgselsdebatten den 4. marts 2016 blev anført, at der kunne være undtagelser, men han tror ikke, at det var noget, der blev ”highlytet” ...

... Hans fortolkning af Tanja Francks mail er, at statsministeren skulle lade være med at sige det lige så uforbeholdent, som udlændinge-, integrations- og boligministeren havde gjort i sin pressemeddelelse. Han opfatter ikke Tanja Francks mail som en orientering om, at en minister var ved at gøre noget, hun ikke måtte. Det var snarere en besked til statsministeren om, at han skulle passe på med at melde for firkantet ud, da det ville kunne give ham et forklaringsproblem senere hen.

...

... Adspurgt, om han på tidspunktet for Tanja Francks mail af 3. marts 2016 kl. 18.09 ... var opmærksom på, at der var udsendt en pressemeddelelse om en praksisændring, forklarede han, at han ikke husker dette, men at han havde været opmærksom på den debat, der havde været, og på, at emnet kunne dukke op under værdidebatten.

...

Han blev foreholdt følgende fra Uffe Toudal Pedersens forklaring ... :

”... På et tidspunkt, som han ikke nærmere kan tidsfæste, blev han ringet op af Christian Kettel Thomsen, der sagde noget i retning af, at ”din minister er nok i avisen i øjeblikket”. ...”

Han forklarede, at han ikke husker et sådant opkald, men han kan sagtens have ringet til Uffe Toudal Pedersen og sagt noget i retning af det

citerede. Det var ikke ualmindeligt, at han foretog sådanne opkald. Han erindrer ikke det konkrete opkald, men helt generelt kan det have været et opkald med et ønske om at blive for sikret om, at der var styr på det i det pågældende fagministerium.

Adspurgt, om Statsministeriet i perioden fra marts 2016 til oktober 2016 var involveret i overvejelser eller drøftelser om denne sag med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet – eller andre ministerier – forklarede han, at han ikke erindrer, at Statsministeriet var involveret i yderligere aspekter af sagen.

...

Han blev foreholdt mail af 11. december 2016 kl. 19.46 fra ham til Lars Løkke Rasmussen” – og det er på s. 3763 – ”hvoraf fremgår blandt andet:

”Det må endvidere forventes, at ombudsmanden vil kritisere ministeriet for bl.a. pressemeddelelsen. Minister og ministerium vil tage denne kritik til efterretning.”

Adspurgt, om han erindrer, hvor han havde denne oplysning fra på dette senere tidspunkt, forklarede han, at han havde talt med Uffe Toudal Pedersen for at sikre sig, at det ikke gik galt, når ombudsmandens udtalelse kom. Udlændinge- og integrationsministeren var kendt for at have klare holdninger og for gerne at ville kommunikere dem. Henvendelsen til Uffe Toudal Pedersen skete som følge af ombudsmandens institutionelle bekymring om, hvorvidt udlændinge- og integrationsministeren ville tage hans udtalelse til sig. Henvendelsen fandt endvidere sted for at sikre, at ministeriets kommende vejledning ville flugte med ombudsmandens udtalelse ...

Han blev foreholdt talepunkter fra den kommenterede dagsorden” – det er på s. 3629 – ”vedrørende punktet om adskillelse af asylpar ..., hvoraf fremgår:

”Det kan under mødet eventuelt bemærkes:

- at ombudsmandens kommende udtalelse om adskillelse af asylpar må

forventes at angå klassiske forvaltningsretlige spørgsmål, som ombudsmanden har til opgave at påse,

- at det på den baggrund må forventes, at hans udtalelse vil blive taget til efterretning, og
- at det derfor ikke kan antages, at UIBM vil have behov for en lignende (offentlig) reaktion på ombudsmandens eventuelle kritik.””

Foreholdt disse talepunkter og adspurgt, om han i den forbindelse kunne huske nærmere om den samtale, som han tidligere forklarede at have haft med Uffe Toudal Pedersen, forklarede han, at han vil tro, at det materiale, som Uffe Toudal Pedersen sendte til ham omkring den 11. december 2016, var en opfølgning på en samtale, som de havde haft. De har formentlig talt om, at kommunikationen i forlængelse af ombudsmandens rapport ville være nogenlunde konform.

Han erindrer ikke selve samtalen.

Hans bisidder, advokat Gunnar Homann, henviste til mail af 10. december 2016 kl. 15.03 fra Christian Kettel Thomsen til Uffe Toudal Pedersen, hvori han beder om at blive ringet op ”Om barnebrude” ved lejlighed” – den har vi på s. 3752 ...

”Han blev i forlængelse heraf foreholdt sin mail af 11. december 2016 kl. 19.46 til Lars Løkke Rasmussen – den har vi på s. 3763 – hvoraf fremgår blandt andet:

”Vejledningen indebærer, at der kan ske adskillelse i mange sager, men ikke alle, fx en 17 årig pige, der er gift med en 19 årig mand (som jeg forstår det).

UIBM’n er noget utilfreds over, det ikke er alle tilfælde, men de to ministerier er angiveligt meget klare på det, med udgangspunkt i børnekonvention og ERMK.”

Adspurgt, om oplysningen om, at udlændinge- og integrationsministeren var noget utilfreds med, at der ikke kunne ske adskillelse i alle tilfælde, kunne stamme fra Uffe Toudal Pedersen, forklarede han, at oplysningen kunne stamme

fra Uffe Toudal Pedersen, men at oplysningen også kunne stamme fra en af hans egne medarbejdere, der havde talt med én i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Han erindrer ikke, hvor han havde fået oplysningen fra. På dette tidspunkt havde ministeren kommunikeret i Folketinget, at der ville kunne være undtagelser. Det interessante var, hvordan der ville blive kommunikeret fra udlændinge- og integrationsministeren efterfølgende, herunder om hun ville sige, at konventionen var ”dum” eller lignende. Der var således en bekymring i forhold til konventionerne.

...

Foreholdt mail af 11. december 2016 kl. 17.41” – det er på s. 3753 – ”fra Uffe Toudal Pedersen til ham med oversendelse af blandt andet Udlændinge-, og Integrationsministeriets vejledning om indkvartering ... forklarede han, at han ikke erindrer, hvorfor Statsministeriet skulle ind over vejledningen og ministerens talelinje, men han kan godt huske, at han modtog materialet. Han vil tro, at det skyldtes, at han havde spurgt Uffe Toudal Pedersen, om vejledningen var på vej, og om den flugtede med ombudsmandens opfattelse. Derfor havde Uffe Toudal Pedersen formentlig tænkt, at Statsministeriet skulle være en del af det.

Han modtog ligeledes Uffe Toudal Pedersens mail af 11. december 2016 kl. 17.45 med talepunkterne til udlændinge- og integrationsministeren ...” – og det er s. 3744 ”Adspurgt, hvorfor han skulle se talepunkterne, forklarede han, at det skulle han heller ikke. Han er ret sikker på, at det ikke var noget, han havde efterspurgt. Det var ikke sædvanligt, at han fik tilsendt hele pakker med materiale.

...

Han blev foreholdt mail af 6. februar 2017 kl. 12.55 fra ham til Lars Løkke Rasmussen med kopi til statsministerens særlige rådgiver, Jacob Bruun Christensen, og Christian Hesthaven,” – det er s. 4217 – ”hvoraf fremgår:

”Hej Lars, Ombudsmandens rapport om barnebrude og ministerens svar herpå er offentliggjort i dag.

Du får notits og vurdering senere på eftermiddagen.

Men der kommer nok stor debat i morgen om det, idet DF's B38 om barnebrude skal 1. behandles.

Det formodes, at der bliver et ”undersøgelses-spor”, altså krav om yderligere undersøgelse, placering af ansvar etc.

Det bliver der næppe flertal for. Men jeg har bedt Uffe T. om, at de (med et forventeligt parlamentarisk sikkerhedsnet) er så eksplicitte som muligt i de kommende samråd mv., så du har noget at henvise til og bl.a. kan undgå at skulle bede om redegørelse mv.

Mere følger”

Foreholdt sidste afsnit i sin mail af 6. februar 2017 kl. 12.55 til Lars Løkke Rasmussen og adspurgt, hvad han mente med ”at være så eksplicitte som muligt i de kommende samråd mv.”, forklarede han, at han først genså mailen umiddelbart inden afhøringen og selv studsede lidt over ordene. Han kan ikke huske, hvorfor han skrev det, men han havde nok en opfattelse af, at oppositionen opfattede det således, at udlændinge- og integrationsministerens svar afgivet i denne sammenhæng havde været noget arrogant og bar præg af, at Folketinget ikke udgjorde en trussel. Han tror, at det, han bad Uffe Toudal Pedersen om, var, at de – også indholdsmæssigt – svarede så godt som muligt og tog det seriøst. Dette skal dog alene ses som hans fortolkning i dag af, hvad han skrev dengang, idet han ikke erindrer udtrykkeligt, hvad han dengang lagde i ordene.

...

Han blev foreholdt mail af 24. maj 2017 kl. 22.20 fra ham til Lars Løkke Rasmussen” – den har vi på s. 4542 – ”hvoraf fremgår blandt andet:

”Jeg vil foreslå, at jeg kigger op på M-borg efter Hoyer og inden KU på søndag. Så kan vi vende diverse udeståender.

Og jeg vil også gerne drøfte barnebrude. Jeg er bekymret over, at UIM ikke tager sagen seriøst, og at det lander hos dig.
...”

... Han husker det ikke specifikt, men baggrunden har formentligt været, at udlændinge- og integrationsministeren – med et parlamentarisk sikkerhedsnet – virkede arrogant over for Folketinget. Selvom der var et mindretal imod hende, kunne der godt begynde at komme ballade og henvendelser til formanden eller præsidiet. ... Det var hans klare formodning, at bemærkningen om ikke at tage sagen seriøst, relaterede sig til, hvordan man behandlede Folketinget.

... Foreholdt denne mail og foreholdt, at han ved mail af samme dag kl. 13.14 svarede ”Kig op”” – den har vi på s. 4639 – ”forklarede han, at det ikke var sædvanligt, at samrådstaler blev clearet i Statsministeriet, men at mailen nok heller ikke kunne læses således, at Statsministeriet skulle klare samrådstalen ... Det hang formentlig sammen med, at sagen havde været politisk anspændt i et stykke tid ...
...

Han husker, at Christian Hesthaven og han havde et møde med Uffe Toudal Pedersen og Lykke Sørensen den 31. maj 2017. Som han husker det, gennemgik Uffe Toudal Pedersen og Lykke Sørensen, hvilket samrådssvar de lagde op til, og hvad historien bag svaret var. Han husker ikke, om de gennemgik talepapiret på mødet. ...

Han blev foreholdt mail af 1. juni 2017 kl. 18.52 – og det er s. 5010 – fra Christian Hesthaven til ham om samrådet (ekstrakten side 7213), hvoraf blandt andet fremgik, at det var et langt samråd på ca. fem timer, og at Enhedslisten havde varslet et nyt samråd om sagen ...
...

Adspurgt, om han kan huske, hvorvidt de på mødet den 31. maj 2017 diskuterede linjen om, at noget kunne have været gjort bedre, forklarede han, at han ikke konkret husker, hvad det var, der kunne være gjort bedre, men der

var et billede af, at sagen fremstod rodet, og at der var mange ting, der ”krydsede hinanden” ... Adspurgt, hvad han mener med, at der var mange ting, der ”krydsede hinanden”, forklarede han, at han ikke fulgte sagen indholdsmæssigt, men det indtryk, han fik fra sine medarbejdere, var, at nogle af de svar, der blev givet, fremstod som om, at det ”ikke helt hang sammen”. Dette var med til at tegne et billede af, at det fremstod rodet.”

Og så er der ikke mere at dokumentere fra Christian Kettel Thomsens forklaring.

Retsformanden:

Ja. Og den næste ...

Nicolai Mallet:

Undskyld, der må være opstået en misforståelse her, fordi alle de indstregninger, vi har lavet, er faktisk konsekvent ikke blevet dokumenteret.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det tror jeg ikke, fordi jeg har fået ok til det her på skrift fra jer. Så jeg har ikke fået andet fra jer med indstregninger på Kettel Thomsen.

Nicolai Mallet:

Jo, det er sendt den 4. november med indstregninger.

Retsformanden:

Jamen ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Hvis det er med, tager jeg det gerne nu. I kan også selv tage det.

Retsformanden:

Er der klarhed over, hvad det drejer sig om?

Nicolai Mallet:

Ja, det er der. Det er bare uhensigtsmæssigt nu at tage små bidder ud, men det er jo sådan, det må blive i forhold til Christian Kettel Thomsen. Men det er der klarhed over.

Retsformanden:

Jeg vil sige, at hvis den situation opstår igen, er det bedst, hvis vi får indsigtelsen, når vi er ved

det, så vi ikke skal forfra og have det i bidder. Men er det ikke bedst, at vi nu får det, der mangler, og så må vi se, om det kræver, at vi får det i en sammenhæng? Men ved anklagerne godt, hvad det drejer sig om? Nej. Så tror jeg, at jeg må bede forsvarerne om at stå for det.

Nicolai Mallet:

Ja. Det starter i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 602, nederst, de sidste 2 linjer:

”... Han har ikke kendskab til, at der skulle have været andre versioner oppe i Statsministeriet.”

På s. 603, tredje afsnit, første del:

”Adspurgt, om der ikke er en forventning om, at en minister handler i overensstemmelse med sine udmeldinger, forklarede han, at det ikke var første gang, at en minister havde kommunikeret mere uforbeholdent, end embedsmændene havde lagt op til. De opfattede det således ikke som et juridisk problem om, hvordan der skulle forvaltes.”

Så på s. 605, nederste afsnit, og s. 606:

” Han forklarede, at han ikke erindrer selve mødet, men han husker, at ombudsmanden havde en institutionel bekymring for, hvordan Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet ville reagere på hans kommende udtalelse om sagen. Der er praksis på Slotsholmen for, at man tager ombudsmandens udtalelser til efterretning, og at retsstillingen fremadrettet er i overensstemmelse med ombudsmandens vurdering. Det havde været praksis i mange år. Det var derfor ret unikt, at udlændinge-, integrations- og boligministeren i forbindelse med den såkaldte ”annoncesag” gik ud og sagde, at hun var uenig med ombudsmanden. Ombudsmanden havde på den baggrund og af hensyn til institutionens renommé en institutionel bekymring for, om praksis med at tage ombudsmandens udtalelser til efterretning ville blive udfordret endnu en gang. Ombudsmanden var således bekymret for, om den praksis, der i ombudsmandens – og for så vidt også ministeriernes – optik var god, blev brudt, hvis en enlig svale blev efterfulgt af

endnu én. Det var det fokus, der var. Der var ikke tale om en drøftelse af adskillelserne på asylcentre. Det ville have været meget usædvanligt at drøfte det indholdsmæssige i en sag, som ombudsmanden var i gang med at undersøge. Han ville personligt være meget tilbageholdende hermed, og han tror, at det samme gjaldt for ombudsmanden.

Foreholdt, at det i Statsministeriets notat blev konkluderet, at der formentlig ville komme kritik, forklarede han, at det nok var en vurdering, der kunne laves uden at deltage i mødet. Han erindrer ikke, hvad han sagde til ombudsmanden, men han har formentlig delt eller udtrykt forståelse for ombudsmandens bekymring. Han havde en længere diskussion med ombudsmanden om annoncesagen, som han ikke syntes var en helt klassisk ombudsmandssag. Sagen om adskillelserne var derimod en forvaltningssag – som ombudsmandsinstitutionen var sat i verden for at føre tilsyn med – hvorfor det var naturligt, at ombudsmanden var inde over den sag.

Han erindrer ikke, om han forud for mødet med ombudsmanden den 27. oktober 2016 havde været i kontakt med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet for at sikre sig, at der ikke blev ballade, når ombudsmanden kom med sin udtalelse. Han erindrer heller ikke, om han havde drøftelser med statsministeren, inden han gik til mødet med ombudsmanden. Dette ville have været usædvanligt på et så tidligt tidspunkt.”

Og på s. 608, afsnittet i midten:

”Han har ikke før oktober 2016 fået en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand med en bekymring for, at et ministerium ville angribe ombudsmandsinstitutionen, bortset fra hans tidligere drøftelse af annoncesagen. Det var der ikke praksis for.”

Så til s. 609. Det er det næstsidste hele afsnit:

”Han modtog i 2016 ikke henvendelser fra embedsmænd i sit eget ministerium – ud over Tanja Francks mail – om, at der var forhold i

Udlændinge- og Integrationsministeriet, som man skulle være opmærksom på. Adspurgt, om han modtog sådanne henvendelser fra andre ministerier, eller om han var bekendt med, at embedsmænd i Statsministeriet skulle have modtaget sådanne henvendelser fra embedsmænd i andre ministerier, svarede han benægtende.”

Og endelig s. 613, det første egentlige afsnit i 3. linje:

”... Det hænder, at Statsministeriet modtager udkast til andre ministeriers samrådstaler, men det var meget, meget langt fra nogen fast praksis ...”

Det var det.

Retsformanden:

Tak for det. Og hvad er næste protokol?

Jon Lauritzen:

Jeg tænker, at vi tager Kasper Højvang Kyed.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi er på s. 3 ff.:

”Kasper Højvang Kyed forklarede blandt andet, at han blev cand.scient.pol. i 2001 ... I 2015 blev han direktør i Styrelsen for International Rekruttering og Integration under Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet. Han refererede til departementschefen, Uffe Toudal Pedersen.

...

I sit arbejde er han ikke i berøring med behandlingen af asylansøgere. Det er Udlændingestyrelsens ansvar. Først når en asylansøger overgår til integration når vedkommende er på vej til sin nye bopælskommune i toget overtager de ansvaret.

...

Problemstillingen vedrørende mindreårige gifte asylansøgere blev han opmærksom på i forbindelse med den medieomtale, der var i

begyndelsen af 2016. Han var ikke en del af drøftelserne om problematikken forud for koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016.

Han deltog i koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016. Spørgsmålet om mindreårige gifte asylansøgere var ikke anført på dagsordenen til mødet, og de modtog ikke materiale om emnet hverken forud for eller på mødet, heller ikke pressemeddelelsen.

Da mødet begyndte, sad han ved siden af Henrik Grunnet. Han husker ikke, hvem der i øvrigt var til stede, men de ventede på dem fra departementet. Det er ikke usædvanligt, da disse ofte kom fra et andet møde. Ministeren, Lykke Sørensen og Uffe Toudal Pedersen ankom til mødet lige efter hinanden. Han kunne tydeligt se, at Lykke Sørensen virkede følelsesmæssigt oprevet, og han fik indtryk af, at de tre lige havde afsluttet et andet møde. Han ved ikke, hvem der i øvrigt havde deltaget i det møde. Koncerndirektionsmødet, som Uffe Toudal Pedersen ledede, blev indledt med spørgsmålet om ”barnebrude”. Det virkede som om, at Lykke Sørensen, Uffe Toudal Pedersen og ministeren lige havde diskuteret emnet på det forudgående møde, og at deres drøftelser blot fortsatte på koncerndirektionsmødet.

...

... Han husker, at ministeren sagde, at hun ønskede en adskillelse af ”barnebrudene”, og at Lykke Sørensen sagde, at det kunne man ikke uden at foretage visse forvaltningsretlige skridt.

De drøftede også, om der var nogle par, man ikke kunne adskille som følge af retten til familieliv. Ministerens holdning til dette spørgsmål var, at hun ønskede, at parrene skulle adskilles. Som han forstod det, var det hendes politiske holdning, hun gav udtryk for, og hun ville have, at embedsværket fandt en løsning på det. Han oplevede ikke, at ministeren sagde, at embedsmændene skulle tilsidesætte internationale forpligtelser. Departementschefen gik som han husker det - ikke ind i de juridiske diskussioner, men var ordfører og gav skiftevis ordet til Lykke Sørensen og ministeren. Lykke Sørensen tilkendegav, at der ville være nogle par, der

havde børn, hvor det formentlig ville være i strid med konventionerne at skille dem ad. Han husker ikke, at Henrik Grunnet sagde noget under drøftelserne om Børnekonventionen.

Der var en meget alvorlig stemning på mødet, både fordi det var en vigtig drøftelse, og fordi der ikke var enighed.

Det kan være svært at navigere som embedsmand. Man skal hjælpe regeringen med at finde en vej til at gennemføre dens politik, men man har også et ansvar. Man skal efterkomme ordrer, men ikke ulovlige ordrer. I denne periode talte de meget om pligterne som embedsmand, og det var noget, de var opmærksomme på.

Vidnet blev foreholdt en mail af 10. februar 2016 kl. 14.26 fra ”us@us.dk” til ”us@us.dk”, der blev sendt i forlængelse af, at pressemeddelelsen blev sendt til styrelsen. Af mailen fremgår:

”Der er en meget stor risiko for brud på børnekonventionen, eksempelvis hvis vi hindrer en 16-årig pige at bo sammen med en 24-årig ægtefælle med hvem hun har et barn. Det oplyste Lykke på koncerndirektionsmødet pba. vurdering fra JM, og Støjberg skulle have udbrudt, højlydt: Den risiko tager jeg gerne!

Hun mente på mødet – *alene* fordi Lykke videbragte JMs vurdering, sådan som hun havde pligt til – at ”I åbenbart godt vil ha’ barnebrude”. Så var der krig. Hun skaber splid. Uffe og Lykke kæmper med hende.

...”

Hertil forklarede vidnet, at han ikke husker, at der blev udtalt som beskrevet i mailen, som han ikke tidligere har set.

Som han husker det, blev der ikke konkluderet noget på mødet. Der kom ikke en klar udmelding til Udlændingestyrelsen. Positionerne stod, som de stod, og de gik videre til de andre punkter. Han husker, at det lå ministeren meget på sinde hurtigt at kunne fortælle, at hun ville agere. Han husker ikke, at Henrik Grunnet skulle have fået nogen instruks om, hvordan Udlændingestyrelsen skulle håndtere det. Han

husker heller ikke, at det skulle være blevet nævnt, at der ville komme nogle skriftlige retningslinjer. Der blev ikke omtalt en instruks til Udlændingestyrelsen, men alene tilkendegivet en politisk position.

Vidnet blev foreholdt mails af 10. februar 2016 mellem bl.a. Henrik Grunnet og Nils Bak – den er i hovedekstrakten s. 248 – ”hvoraf fremgår, at Niels Bak kl. 13.10 skrev følgende:

”Kære alle,

UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 år må bo sammen med deres ægtefælle ...”

I Henrik Grunnets svar kl. 13.45 med kopi til Lene Linnea Vejrum, Morten Bo Laursen og Ditte Kruse Dankert hed det:

”Kære alle

Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

Adspurgt, om han kunne genkende denne beskrivelse af mødet, forklarede han, at det var hans opfattelse, at ministeren gav udtryk for, at hun ønskede, at parrene skulle adskilles, og det skulle der findes en løsning på.

...

Han husker ikke, hvem der deltog i koncerndirektionsmødet den 24. februar 2016, herunder om ministeren deltog. Han erindrer ikke mødet, heller ikke om der var drøftelser om ”barnebrude”.

Det var det, der var.

Retsformanden:

Okay.

Nicolai Mallet:

Lige en kort bemærkning til det. Der skulle have været læst op: ”og det skulle de finde en

løsning på.” Og ikke: ”det skulle der findes en løsning på.” Det var det næstsidste afsnit, du dokumenterede.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så kan vi måske lige nå Trine Kristensen, eller skal vi bare starte med Thomas Klyver og så tage frokostpausen midt i?

Retsformanden:

Vi går bare i gang, og så ser vi, hvor langt vi er nået kl. halv.

Jon Lauritzen:

Godt, så tager vi Thomas Klyver. Det er vi i Instruiskommissionens afhøringsprotokol s. 567 ff.:

”Han oplyste, at han formelt var ansat i Justitsministeriet frem til januar 2019, hvor han blev udnævnt landsdommer i Vestre Landsret, men at han reelt ikke har arbejdet i ministeriet siden august 2017 ...

...

Thomas Klyver forklarede, at han blev cand.jur. i 2004 ... I foråret 2016 var han kontorchef i Statsrets- og Menneskeretskontoret.

Justitsministeriet havde i 2016 et meget omfattende samarbejde med Udlændinge, Integrations- og Boligministeriet – både om nærværende sag og en lang række andre sager. Udlændingepolitikken fyldte rigtig meget, og der var et politisk ønske om, at man skulle gå så langt, som man kunne, i forhold til de internationale konventioner. Derudover havde Justitsministeriet og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet indtil juni 2015 ”været samlet” i et ministerium, og flere af medarbejderne var således tidligere kolleger. Herudover var de to ministerier fysisk placeret ved siden af hinanden. Han havde primært kontakt til kontorcheferne i de relevante kontorer og havde derfor en del at gøre med blandt andre Jesper Gori. Han havde ikke så meget kontakt med Lykke Sørensen, men han deltog i møder med hende. Nina

Holst-Christensen var hans overordnede. Hun var kommitteret på afdelingschefniveau. Nina Holst-Christensen og Jens Teilberg Søndergaard delte sagerne mellem sig. Hvis det drejede sig om menneskeret og konventioner, gik man til Nina Holst-Christensen, og hvis der var statsretlige spørgsmål, gik man til Jens Teilberg Søndergaard.

Han var på det tidspunkt bekendt med, at Nina Holst-Christensen og Lykke Sørensen havde talt sammen dagen inden udsendelsen af pressemeddelelsen. Det møde havde han fået refereret af Nina Holst-Christensen. Nina Holst-Christensen havde fortalt ham, at Lykke Sørensen var kommet over til hende for at spørge, om ikke det var rigtigt, at man ikke kunne lave en ordning uden undtagelser. Dette havde Nina Holst-Christensen bekræftet. Det havde været en uformel forespørgsel, hvor Lykke Sørensen havde haft behov for at få bekræftet sin juridiske opfattelse. Nina Holst-Christensen havde spurgt, om der var noget, Justitsministeriet skulle hjælpe med, hvortil Lykke Sørensen havde svaret noget i retning af: ”Nej, det løb er kørt”. Det var en uformel snak mellem de to. Umiddelbart måtte man forstå Lykke Sørensens udmelding således, at der ikke skulle være undtagelser uanset Justitsministeriets opfattelse. Nina Holst-Christensen havde også orienteret Jens Teilberg Søndergaard om sin samtale med Lykke Sørensen. Han ved ikke, hvad Jens Teilberg Søndergaard valgte at gøre opad i systemet med denne oplysning.

På det møde, som han deltog i sammen med Nina Holst-Christensen, Jesper Gori og Lykke Sørensen nogle dage efter udsendelsen af pressemeddelelsen, ønskede Jesper Gori og Lykke Sørensen at få et billede af, hvilke situationer de skulle ”kigge efter”, når der skulle gøres undtagelser. De forstod det sådan, at der var medarbejdere, der skulle til at afgøre nogle konkrete sager, og der var derfor behov for at få en retning på, hvor der kunne være problemer i forhold til konventionerne. Han sad mest og lyttede, mens Nina Holst-Christensen førte ordet. Nina Holst-Christensen sagde, at der skulle foretages konkrete vurderinger. Det var svært at sige noget konkret uden at kende de konkrete

sager, men når man gør indgreb i familielivet, skal der altid foretages en konkret proportionalitetsafvejning. Det var ikke et aftalt møde, og de var derfor ikke forberedte på det. Det var derfor mest en løs snak.

De sporede sig ind på i hvert fald to tilfælde, hvor man ville skulle gøre en konkret undtagelse. Der kunne for det første være tale om en familie, der var dybt traumatiseret, og hvor familien ikke ville være i stand til at drage omsorg for barnet, hvis parret ikke var sammen. Det ville være svært at sige, at hensynet til at beskytte parret mod deres egen umodenhed skulle veje tungere end hensynet til barnet.

Der var to hensyn, som kunne begrunde at adskille parrene. Det ene hensyn var tvang – et ægteskab indgået under tvang er ikke beskyttet efter EMRK, idet der ikke er et

beskyttelsesværdigt familieliv at gøre indgreb i. Adspurgt, om man kunne have et arbejdshypotetisk udgangspunkt om, at der nok var tale om tvang, og at man derfor som udgangspunkt ikke ville være beskyttet, medmindre man kunne konstatere, at der ikke var tale om tvang, forklarede han, at de ikke var så langt inde i drøftelserne under dette møde, men senere var man inde på, at der kunne være nogle parametre, som kunne indikere, at der var tale om tvang. Hvis disse parametre var til stede, kunne det begrunde, at man adskilte parret i hvert fald i en kortere periode og således gav parret et pusterum. De parametre, der kunne indikere, at der var tale om tvang, krævede fortsat en konkret vurdering. De gjorde sig ikke på mødet i februar 2016 overvejelser om, hvor stærk en indikation for tvang der skulle til, før man kunne gøre indgreb efter en proportionalitetsvurdering. Der var heller ikke på et senere tidspunkt, mens han var i kontoret, overvejelser om mere generelle indikationer på tvang.

Det andet hensyn angik det forhold, at der var tale om personer, der ikke var myndige og derfor efter dansk ret ikke kunne indgå ægteskab. Myndighedsalderen er udtryk for, at man betragter personer under 18 år som personer, der ikke kan tage vare på sig selv. Der var tale om personer, som af det offentlige skulle

indkvarteres på et asylcenter. De havde ofte ikke forældre med, og der var derfor ikke andre end asylsystemet til at beskytte dem mod deres egen umodenhed. De mente, at hensynet til at beskytte disse mindreårige mod deres egne valg – man kunne kalde det ordre public – også uden for en tvangssituation kunne bære ”et stykke”. Det var således rimeligt at sige, at man i Danmark skal være 18 år for at kunne træffe sådanne beslutninger. Man havde et ansvar for ikke at medvirke til et samliv, som den ene part ikke var moden til at indgå.

Præmissen om, at der var tale om ikke-myndige personer, baserede de på de danske regler.

Heraf følger også, at når man er gift, er man myndig, hvilket førte til det andet typetilfælde, hvor der ville skulle gøres undtagelser. Når man således efter dansk ret ville anerkende et ægteskab ved et kongebrev, ville man være nødt til at gøre undtagelser. Kongebrevstankegangen blev introduceret af Justitsministeriet på mødet med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i dagene efter udsendelsen af pressemeddelelsen. Når man dengang behandlede familiesammenføringsager, hvor den ene part var mindreårig, foretog man en vurdering svarende til kongebrevsvurderingen.

Udgangspunktet var, at parret ikke kunne bo sammen. De skulle vurdere, hvor der kunne være undtagelser hertil. Hvis der var tale om tvang, forelå der ikke et beskyttelsesværdigt familieliv. Hvis der derimod ikke var tale om tvang, kunne der være et beskyttelsesværdigt familieliv, og hvis der skulle gøres indgreb i dette, skulle betingelserne i artikel 8, stk. 2, derfor være opfyldt. For dem var det et spørgsmål om, hvorvidt man kunne eller ikke kunne bo sammen.

Det var ikke et tema under mødet, om der var hjemmel til ordningen. Udlændingeloven henhørte under Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, og mødet angik alene rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser. Justitsministeriet forholder sig som udgangspunkt ikke til andre ministeriers lovgivning. Hvis et andet ministerium fra begyndelsen mener, at der er hjemmel i loven, skal

Justitsministeriet have en særlig grund til at tvivle på det, før Justitsministeriet problematiserer det. Det var ikke noget, de blev spurgt om i denne sag, og det var ikke noget, de selv gik ind i.

Foreholdt den tidslinje, som Nina Holst-Christensen og han havde udarbejdet om forløbet i sagen” – og det er på hovedekstraktens s. 4540 – ”forklarede han, at han ikke husker, præcis hvornår de lavede tidslinjen, men det var på et tidspunkt, hvor de kunne forudse, at der kunne komme et efterfølgende forløb om sagen. Han vil tro, at dette var i efteråret 2016 eller foråret 2017.”

Og så er klokken 12.30.

Retsformanden:

Ja. Nu ved jeg ved ikke, om det er tanken at dokumentere det hele fra tidslinjen, fordi under Nina Holst-Christensens forklaring tror jeg, at vi fik læst det hele op. Så hvis det er rigtigt husket, behøver vi ikke at høre det igen. Men vi fortsætter efter frokostpausen.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte.

Nicolai Mallet:

Jeg har lige en meddelelse. Forsvarerne har revideret spørgsmålet om nødvendigheden af genafhøring af Jesper Gori i morgen, og vi er nået frem til det resultat, at vi frafalder genafhøring.

Retsformanden:

Og var det alene forsvarerne, der havde et ønske om genafhøring? Vil det sige, at der så heller ikke er noget ønske fra anklagerne om at ...

Anne Birgitte Gammeljord:

Nej, det er der ikke.

Retsformanden:

Jamen, så er han frafaldet. Jeg vil tro – og det er bare et gæt, for jeg har ikke lige styr på, hvor mange sider der er – men vi må formentlig nå

mange sider der er – men vi må formentlig nå ret langt med dokumentation af protokoller fra Instrukskommissionen i dag. Og tilbage på programmet har vi så noget dokumentation ud over protokollerne. Jeg går ud fra, at det måske ikke mindst drejer sig om noget med parrene. Men det kan vi jo så tage fra morgenstunden, eller hvor meget vi nu mangler i protokollerne. Ja, men tak for det.

Jon Lauritzen:

Foranlediget af formandens input, vil jeg springe tidslinjen over. Jeg vil høre forsvaret, om I er indforståede med det? I har bedt om at få læst de første seks sider op til fulde.

René Offersen:

Det er fint.

Jon Lauritzen:

Fint, så fortsætter jeg:

”Han blev foreholdt, at der af tidslinjen fremgår følgende:”

Og så vil jeg som sagt ikke læse citatet. Vi skal videre til næste side:

”Han forklarede, at det var Nina Holst-Christensen, der i første omgang var pennefører vedrørende tidslinjen. Med hensyn til forløbet den 10. februar 2016 brugte de formuleringen, at pressemeddelelsen ”bliver instruksen til Udlændingestyrelsen og asylcentrene” på baggrund af, hvad de havde hørt på dette tidspunkt enten fra nogle på udlændingeområdet, fra pressen eller i forbindelse med orienteringen af Folketinget eller af Folketingets Ombudsmand. Det var ikke noget, de fik at vide på mødet. Han læste ikke pressemeddelelsen den pågældende dag.

De var ikke nede i detaljer på mødet, og de drøftede ikke processuelle forhold om behandlingen af sagerne, herunder hvilke oplysninger der var behov for til at kunne behandle sagerne. Han kan ikke huske, om det var Justitsministeriet eller Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, der bragte spørgsmålet om retningslinjer på banen, men det var uden tvivl noget,

som de i Justitsministeriet fandt vigtigt. Det var afgørende for at få sagerne til at lande rigtigt, at man vidste, hvad der fulgte af Danmarks internationale forpligtelser, herunder hvilke typer af tilfælde man havde, og i hvilken retning pilen pegede i de enkelte tilfælde. Han erindrer ikke, om det var oppe på mødet, eller om de i tilknytning til mødet talte om, at den videre proces måtte være at få skrevet nogle retningslinjer. Han husker ikke, om processen med at adskille parrene var iværksat på tidspunktet for dette første møde. Justitsministeriet var ikke inde over, hvordan de konkrete sager blev behandlet, ligesom ministeriet ikke havde kendskab til, hvilke meddelelser der var blevet givet til Udlændingestyrelsen. Han havde en forventning om, at når Justitsministeriet sagde, at der skulle foretages et konkret skøn i disse tilfælde, så skete dette også.

Han erindrer ikke præcis Jesper Goris kontakt til ham op til samrådet den 15. marts 2016, men som han husker det, kom Jesper Gori over til ham med samrådstalen og pegede på et sted, hvor undtagelsesmuligheden var beskrevet. Jesper Gori spurgte, om dette var noget, som de havde bemærkninger til. Han fik fornemmelsen af, at det skulle være ”den helt hårde kant” og ikke var en situation, hvor man skulle lave ”bessermachen”. Han så kun denne ene side fra talen. Foreholdt side 7 i talepapiret” – og det er på hovedekstraktens s. 1423 – ”forklarede han, at han ikke kan sige, om det var præcis denne formulering, som han læste. Det, der stod, var, at der i helt særlige tilfælde skulle gøres undtagelser. Han hæftede sig ved, at det var de samme ord, der fremgik af den presseudtalelse, som Justitsministeriet tidligere havde godkendt. Han noterede sig også, at der var nævnt et ”for eksempel”, hvilket betød, at der også kunne være andre undtagelser ...

...

Han blev foreholdt Udlændingestyrelsens ”Notat om adskillelse af mindreårige ægtefæller med børn”, hvorved Udlændingestyrelsen forelagde fem konkrete sager for departementet ... Han forklarede, at han ikke har nogen erindring om at have set dette notat.

...

Han blev foreholdt mail af 21. april 2016 kl. 18.25 fra Jesper Gori til ham” – det er på s. 1841 – ”hvoraf fremgår:

”Udlændingestyrelsen har d.d. fremsendt bidrag til svar til Folketingets Ombudsmand vedrørende en konkret sag om separat indkvartering i asylsystemet af mindreårige ægtefæller samt udkast til retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

Vi ville meget gerne høre jeres eventuelle bemærkninger til de menneskeretlige aspekter heraf ...
...”

... Når man skulle lave en besvarelse til ombudsmanden, skulle man vurdere, hvad de menneskeretlige forpligtelser tilsagde. Dette var Stats- og Menneskeretskontorets kompetenceområde. Når et ministerium skulle udtale sig om dette, var det helt sædvanligt, at hans kontor var inde over.

... Han sendte materialet videre til Maria Aviaja Sander Holm, der var sagsbehandler. Hun gennemgik sagen, hvorefter de drøftede sagen. De kom herefter utvivlsomt med nogle bemærkninger til udkastet.” – og det er videresendelsen på s. 1855 –

”Han blev foreholdt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udkast af 15. april 2016 til svar til Folketingets Ombudsmand ..., hvoraf fremgår blandt andet:

”2. Ministeriet kan i forlængelse heraf mere generelt oplyse, at udlændinge-, integrations- og boligministeren den 10. februar 2016 instruerede Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at

udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruksen, som vedlægger.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksen på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.”

Adspurgt om det sidste afsnit – der kunne læses som om, at det først var ved samråd Z, at der blev givet grønt lys til, at der skulle gøres undtagelser i helt særlige tilfælde – gav dem anledning til særlige overvejelser, forklarede han, at han ikke erindrer, at de hæftede sig særligt ved dette afsnit. De koncentrerede sig om punktet angående de menneskeretlige forpligtelser. Han kan godt se dette i dag, men det var ikke noget, de hæftede sig ved dengang. Generelt holdt de sig ude af den del, der angik ordrene i et andet ministerium, og forholdt sig kun til det, som de var blevet anmodet om hjælp til..

... Som han husker det i dag, var det Maria Aviaja Sander Holm og ham, der talte om sagen, og de involverede formentlig også Nina Holst-Christensen, hvorefter de sendte et svar tilbage til Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet.

...

Han husker ikke, hvornår han blev bekendt med, at Udlændingestyrelsen påbegyndte sin sagsbehandling. Han havde egentlig forstået det således, at Udlændingestyrelsen foretog konkrete skøn, men det var ikke noget han interesserede sig for. Det, han interesserede sig for, var at hjælpe med at definere undtagelsesmulighederne.

Han blev foreholdt mail af 26. april 2016 kl. 13.23 fra Maria Aviaja Sander Holm til blandt andre Jesper Gori” – og det er på s. 1984 –

”vedhæftet bemærkninger til udkastet til Folketingets Ombudsmand. Af mailen fremgår:

”Hermed det forslag til ændringer, som jeg talte om, som Nina og Klyver er enige i. Jeg har forsøgt at genbruge i jeres i det væsentlige.

Vi afventer et ny omgang papirer fra jer.”

Han forklarede, at baggrunden for, at de i afsnit 3 valgte at indsætte en helt ny tekst, var, at de ofte selv satte sig til tasterne, hvis de ikke syntes, at det, der stod i et udkast, helt ramte det, som efter deres opfattelse skulle skrives ... Justitsministeriet forholdt sig ikke til, om Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet fulgte op på, hvorledes Udlændingestyrelsen konkret administrerede. Når der blev brugt den formulering, at Udlændingestyrelsen i alle tilfælde ”vil” foretage en konkret og individuel vurdering, var det udtryk for, hvordan administrationen fremadrettet ville være. Han gik ud fra, at der allerede på dette tidspunkt blev foretaget en konkret og individuel vurdering.

...

Justitsministeriets bemærkninger til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udkast til udtalelse til Folketingets Ombudsmand ... svarede til den tilkendegivelse af retsopfattelsen, som de også havde givet udtryk for i februar måned. Der kom senere et forløb, hvor de havde en drøftelse af, om der var sket en glidning i Justitsministeriets rådgivning. Der var en løs drøftelse på det indledende møde, hvorefter de arbejdede sig ned i det, og det kunne derfor godt være, at de undtagelser, som de nævnte på mødet, i den praktiske virkelighed viste sig at være noget bredere, men for ham at se mente Justitsministeriet det samme hele vejen i forløbet. Han erindrer ikke, hvorfor kongebrevet ikke blev nævnt her.

Han blev foreholdt mail af 25. maj 2016 kl. 21.51 fra ham til Jens Teilberg Søndergaard” – den er på s. 2386 – ”hvoraf fremgår:

”Vi har talt med UIBM om de ”helt særlige tilfælde”. Ordvalget er som sagt brugt tidligere og kan første gang dateres tilbage til Støjbergs

udtalelse i et samråd. UIBM vil overveje at bløde formuleringen op, men de er ikke sikre på, at det holder hele vejen op hos dem. Så jeg tænker, at vi har gjort, hvad vi kan på det punkt.

I modsætning til, hvad jeg fik sagt til dig, så har vi tidligere her i kontoret set papirer, hvor UIBM har brugt formuleringen, bl.a. som et citat fra det pågældende samråd, uden at vi har reageret på formuleringen.

Vi kan eventuelt lige tales ved i morgen om sagen, hvis der er behov for at drøfte sagen nærmere.”

Han forklarede, at som han husker det, kom Jens Teilberg Søndergaard, der ellers kun havde været involveret en smule i februar måned, også ind i sagen. De havde hele tiden tænkt på de ”helt særlige tilfælde” som en retning for undtagelserne. De helt særlige tilfælde var det, der fulgte af Danmarks internationale forpligtelser. Det var sådan, man lavede lovgivning på udlændingeområdet. Det, der var Jens Teilberg Søndergaards bekymring, var, at når man kommunikerede denne regel, kunne nogle – og navnlig, når det ramte virkeligheden – få en opfattelse af, at undtagelsen var for snæver. Den bekymring havde Jens Teilberg Søndergaard nævnt for ham, og han havde derfor foreslået Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, at man nu, hvor man var kommet længere ned i behandlingen af sagerne, strøg ordet ”helt”, så det i stedet blev ”særlige tilfælde”.

...

Han blev foreholdt mail af 22. juni 2016 kl. 13.11 fra Jesper Gori til ham med emnet ”Talepapir – samrådsspørgsmål AJ om ’barnebrude’” ..., hvoraf fremgår:

”Der er ændret forskellige steder i udkast til svar på samrådsspørgsmål AJ om ”barnebrude”, som jeg kan se du har modtaget fra Merete i en tidligere version.

Samrådet finder sted i morgen formiddag, og vi har derfor behov for at lægge talepapiret op nu. Men vi gør det med en bemærkning om, at talepapiret er under afstemning med jer.

Har du bemærkninger til denne proces?

Jeg vil naturligvis meget værdsætte jeres bemærkninger snarest muligt til talepapiret.”

Han blev ligeledes foreholdt sin mail senere samme dag 22. juni 2016 kl. 19.28 fra til Maria Aviaja Sander Holm ..., hvoraf fremgår:

”Fint arbejde og enig.

Jeg skal nok ringe til Gori med bemærkningerne.

Du kan bare lave en notat på sagen om, at bemærkningerne er videregivet til Gori.” ...”

Der må skulle have stået ”til Maria” og ikke ”fra”. Der står både ”til” og ”fra” her på s. 578 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Men videre:

”Han forklarede, at talepapiret blev forelagt for Justitsministeriet på samme måde som ved forelæggelsen af ombudsmandssagen. Dette var helt sædvanligt, når der skulle afgives svar til Folketinget vedrørende menneskeretlige spørgsmål. De modtog udkastet til talepapiret lidt sent og tæt på samrådet. Han sendte henvendelsen videre til sagsbehandleren, som faldt over nogle sproglige forhold og en formulering om noget kulturelt, som de vurderede, at Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg nok ikke ville lægge særlig vægt på. Formuleringen var noget i retning af, at pigerne kunne få mulighed for at prøve den danske kultur og den danske måde at leve på, men menneskerettighederne er ikke skruet sådan sammen, at man kan tvinge nogen til at leve efter en bestemt kultur. Dette kunne være et politisk argument, men det var ikke noget, han så som et argument, der ville kunne bære ordningen.

Han blev foreholdt mail af 19. februar 2016 kl. 12.52 fra Adam Abdel Khalik, der på dette tidspunkt var fuldmægtig i Stats- og Menneskeretskontoret i Justitsministeriet, til Caroline Østergaard med emnet ”Udkast til svar til Jyllandsposten vedr. ”barnebrude” mv.”, som hun

videresendte til ham den 27. juni 2016 kl. 18.18 ... Af mailen fremgår følgende:

”T.o.

NHC var rimelig kold, men (naturligvis) også bedre inde i sagen end os, der jo ikke har nærmere kendskab til det møde, hun har holdt med Jesper Gori og den snak hun har haft med Lykke Sørensen. Hun sagde, at retningslinjerne jo ikke var udstedt endnu, og at vi vil blive inddraget i arbejdet med retningslinjerne. Så længe de ikke er udarbejdet, er hun ikke så bekymret for pressemeddelelsen (heller ikke ordene om ordningen).”

Han forklarede, at der efter hans opfattelse ikke var tale om en henvisning til pressemeddelelsen af 10. februar 2016, men til den senere presseudtalelse til Jyllands-Posten. ...

Han blev foreholdt Justitsministeriets eksempel vedhæftet mail af 28. juni 2016 kl. 08.19 fra Jens Teilberg Søndergaard til Barbara Bertelsen ... Af eksemplet fremgår ...”

Og vi har jo fået eksemplet læst op tidligere, så det vil jeg springe over. Og så står der:

”Han forklarede, at som han erindrer det, var det dette eksempel, der gik op til ministeren. De gik i den forbindelse ikke nærmere ind i omstændighederne for, hvornår og under hvilke omstændigheder man kunne få et kongebrev eller ej, idet afgørelsen henhørte under i Social- og Indenrigsministeriet og delvist i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, der foretog de facto vurderingerne i forbindelse med familiesammenføringssagerne. Når man gav en vurdering, var man også nødt til at opstille forudsætningerne herfor. Som han husker det, var der opstået tvivl om hvordan man skulle se på disse sager, hvorfor Jesper Gori og Lykke Sørensen havde bedt dem om et eksempel, som de kunne gå videre med til brug for retningslinjerne Udlændingestyrelsen ventede på at få beskrevet, hvordan styrelsen skulle forholde sig og hvad juraen holdt til. Han tænkte, at ministeriet ville sende eksemplet videre til Udlændingestyrelsen. Det var ikke et eksempel

til brug for en pressehenvendelse. Hvis det i eksemplet omvendt blev lagt til grund, at parret kunne få dispensation ved kongebrev, holdt konklusionen ikke, idet der i så fald ville være tale om forskelsbehandling.

... De vurderede på baggrund heraf, at eksemplet efter deres bedste vurdering gik an. Dette var så langt, som de mente, at man kunne gå. Adspurgt, om eksemplet skulle læses således, at de lagde til grund, at den 16-årige havde et familieliv i artikel 8's forstand, forklarede han, at eksemplet må skulle læses sådan. Det saglige formål med at

adskille parret var hensynet til at beskytte den mindreårige mod sin egen umodenhed, og at man havde svært ved at træffe et valg af den omhandlede karakter, når man kun er 16 år. Der var Europarådsanbefalinger om, at det er dårligt for en 16-årig at indgå i et ægteskab. Staten havde et ansvar på asylcentre og måtte derfor tage de nødvendige forholdsregler. Der lå ikke i eksemplet en forudsætning om, at man ikke ville skulle indhente øvrige oplysninger end dem, der fremgik af eksemplet. Der ville altid skulle laves en konkret vurdering, og der kunne altid være forhold i sagen, som pegede i en anden retning. ...

...

... Han skiftede til Sikkerhedskontoret den 1. september 2016 og var derfor ikke meget inde over retningslinjerne i notatet fra december 2016 ..."

Det var protokollen for Thomas Klyver.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Jeg skal lige høre fra forsvaret, om der var nogen bemærkninger til det? Nej. Jamen, så vil jeg gå videre med protokollen for Tanja Franck, og den har vi på s. 352 ff.:

"... mødte Tanja Franck som vidne. Hun oplyste, at hun fratrådte sin stilling som direktør i Udlændingestyrelsen i september 2018, og at hun ikke længere er ansat i staten.

...

Tanja Franck forklarede blandt andet, at hun er uddannet cand.polit. fra Københavns Universitet. I februar 2016 var hun departementsråd i Statsministeriet, hvor hun blev ansat i august 2010 ... Hun refererede til departementschefen, Christian Kettel Thomsen.

... Ud over drøftelserne om talepapiret, har hun frem til sin tiltrædelse i Udlændingestyrelsen i april 2016 ikke været involveret i problemstillingen vedrørende indkvartering af mindreårige asylansøgere.

Det var en af hendes medarbejdere i Statsministeriet, der bad Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om at udarbejde notatet og talepunkterne af 24. februar 2016" – og de er på s. 530 i hovedekstrakten – "Hun tror, at notatet af 24. februar 2016 ... er den første udgave af det notat, hun så ... Hun kan huske, at hun læste det og tænkte, at det var underligt, at det stod på den måde, at man kunne adskille alle par uden undtagelser. Hun kan også huske, at hun undrede sig og tænkte "hmm, gud, kan man det?", da hun så pressemeddelelsen i medierne den 10. februar 2016. Hun er en person, der undrer sig over mange ting, men det behøver jo ikke være forkert, fordi hun undrer sig over det. Det var imidlertid noget andet, da hun så det igen i forbindelse med, at de var ved at lave et beredskab til statsministeren, hvor de gik meget op i, at det, statsministeren sagde i Folketinget, var korrekt. Hun kan ikke huske præcis, hvorfor hun tænkte, at det var forkert, men hun kan se i sagens materiale, at der havde været en artikel i Jyllands-Posten, hvoraf fremgik, at man ikke bare kunne adskille alle uden at foretage en individuel vurdering. Hun ved ikke, om det var denne artikel, som gjorde, at hun undrede sig over det.

Hun ringede til Lykke Sørensen for at drøfte notatet, fordi hun troede, at notatet kom fra Lykke Sørensens afdeling. Det viste sig ikke at være tilfældet. Hun spurgte Lykke Sørensen, om det kunne være sådan, at man kunne adskille alle par, således som det var beskrevet i notatet. Hun kan ikke huske, hvad Lykke Sørensen ordret svarede, men hun svarede i hvert

fald ”nej, det kan man ikke, der skal være mulighed for at gøre undtagelser, og der skal laves en individuel vurdering”. Derfor bad hun Lykke Sørensen om at få et papir, der afspejlede dette. Derefter afsluttede de samtalen.

Lykke Sørensen ringede senere samme dag eller dagen efter og sagde, at de var ved at se på det, men at hun skulle sige fra Uffe Toudal Pedersen, at det kunne være, at de sendte to beredskaber – ét fra ministeriet og ét fra ministeren. Hun blev helt mystificeret af det, Lykke Sørensen sagde. Hun havde aldrig hørt om to beredskaber før, og hun sagde til Lykke Sørensen, at ”det tror jeg ikke, I gør”. Hun kan ikke huske, om Lykke Sørensen uddybede, hvorfor der skulle komme to beredskaber, men det står hende forholdsvis klart, at de måske ikke var helt enige om linjen i beredskabet. Hun havde formentlig håndteret langt over 1.000 beredskaber i den tid, hun havde været i ministeriet, og hun havde aldrig tidligere hørt om ét beredskab fra ministeren og ét fra ministeriet. Der har været mange situationer, hvor der var en proces, hvor embedsmændene så anderledes på et spørgsmål end ministeren, men hun er ret sikker på, at hun aldrig er stødt på, at nogen har sagt, at de officielt ville levere ét beredskab fra ministeren og ét fra ministeriet.

... De endte også med kun at få ét beredskab, og indholdet i det var fint. ... De havde fået ét beredskab, og i det beredskab stod der nu det, som Lykke Sørensen havde fortalt hende, var juraen i det.

Foreholdt sin mail af 3. marts 2016 kl. 18.09 til Christian Kettel Thomsen, hvori hun bemærkede, at det nok var vigtigt, at Statsministeren fik at vide, at ”UIBM’n har meldt hårdere ud end juraen kan holde til” ... , forklarede hun, at hun ikke kan huske, om de drøftede denne bemærkning. ... Beredskabet blev i hvert fald sendt til ministersekretæren, og hun husker det sådan, at hun fremhævede bemærkningen.

...

... hun formelt stoppede i Statsministeriet i april 2016, men at hun reelt stoppede omkring

den 10.-12. marts, da hun skulle afholde restferie.

...

Før hun tiltrådte som direktør i Udlændingestyrelsen i april 2016, havde hun bedt om at få noget baggrundsmateriale, så hun kunne læse op på de vigtigste spørgsmål. En uge eller ti dage inden hun startede, fik hun derfor nogle forskellige ting, herunder bl.a. et organisationsdiagram og oplysninger om de sager, der ”rørte på sig”. Hun kan ikke huske, hvad der var i den mappe med oplysninger, hun modtog. Hun kan dog se af en mail fra vicedirektør Anni Fode i denne sag, at hun har talt med Anni Fode, som i denne forbindelse skulle have nævnt, at Folketingets Ombudsmand var gået ind i sagen. Hun kan ikke huske, hvad der helt præcis blev sagt under samtalen med Anni Fode. Hun tror, at hovedårsagen til, at Anni Fode ringede til hende, var at fortælle, at der var ti medarbejdere, der skulle udstationeres til Grækenland. Anni Fode skrev i mailen, at brevet fra Institut for Menneskerettigheder også lå i ”pakken”. Derfor har der været noget materiale om sagen i den mappe, hun fik, inden hun tiltrådte, men hun kan ikke huske præcis, hvad det var.

Hun kan ikke huske, om hun læste brevet af 22. marts 2016 fra Institut for Menneskerettigheder til Inger Støjberg” – der er på hoveddekstraktens s. 1482 – ”men hendes bedste bud er, at hun læste alt det materiale, styrelsen gav hende. men hendes bedste bud er, at hun læste alt det materiale, styrelsen gav hende. Adspurgt om instituttets konklusion, hvorefter der skulle foretages en konkret proportionalitetsvurdering og gennemføres partshøring, inden der blev truffet beslutning om at adskille et par ..., forklarede hun, at hun fra sit tidligere arbejde med beredskabet i Statsministeriet allerede vidste, at der skulle foretages en konkret vurdering.

...

Da hun tiltrådte den 1. april 2016, fortalte Anni Fode eller Lene Linnea Vejrum, at de gerne ville vende fem konkrete sager med hende for at høre, om hun var enig i, at de fem par ikke skulle adskilles ... Næste dag havde de et møde, hvor Lene Linnea Vejrum og Anni Fode

med sikkerhed deltog. Hun vil tro, at også Ditte Kruse Dankert og Jens Vikner samt et par øvrige medarbejdere deltog. De var mange til mødet, og det var et langt møde, hvor hun stillede mange spørgsmål. Da mødet var slut, sagde hun, at hun ville tænke over det til dagen efter, hvor hun meddelte, at hun var enig i deres vurdering ...

De talte sagerne igennem på mødet, men hun kan ikke huske, hvilke problemstillinger i forhold til menneskerettighederne de drøftede... Medarbejderne ønskede hendes holdning til deres vurderinger. De brugte lang tid på at gennemgå sagerne – i hvert fald 2 ½ time, men hun kan ikke sige præcist, hvilke problemstillinger de drøftede.

Adspurgt, om hun kan huske, hvad formålet med at adskille parrene var, forklarede hun, at det stod hende rimeligt klart, at formålet i første omgang var, at ministeren havde sagt, at hun ønskede, at parrene skulle adskilles. Ministeren kan – ligesom Folketinget – bestemme, at ”nu skal verden være på en anden måde”, og i dette tilfælde havde ministeren bestemt dét. Det handlede således om, at ministeren ville have en ny praksis, hvor udgangspunktet blev vendt om, således at parrene som udgangspunkt skulle adskilles – selvom ministeren gerne ville have, at alle par skulle skilles ad. Hun tror ikke, de drøftede, hvad formålet var, fordi det gav sig selv. Man skal gøre, hvad ministeren beder om, så længe det er lovligt. Foreholdt, at det efter de menneskeretlige forpligtelser og forvaltningsretten kræves, at der er et sagligt eller lovligt formål, og at et spørgsmål i sagen er, om der i de konkrete sager forelå tvang, forklarede hun, at hun tror, at det ”ligesom svævede over det hele”. Hun havde forstået, at det, ministeren var meget bekymret over, var, at unge piger var blevet gift med lidt eller noget ældre mænd mod deres egen vilje. Det var derfor, at ministeren sagde, at så længe pigerne var i ministerens varetægt – altså indkvarteret på et asylcenter – ville ministeren sikre, at det ikke skete. Hun tror ikke, dette formål fyldte meget på mødet, fordi det stod ret klart. Spørgsmålet var: ”Når nu der var den ”hat”, hvad skulle de så gøre nede under den hat.”

Adspurgt, om de på mødet drøftede, om der var nogle indikationer på tvang i sagerne, forklarede hun, at som hun husker det, talte de mest om andre ting. F.eks. var der i nogle af sagerne dyb bekymring for barnets tarv, hvis man adskilte parrene. Hun mener, at formålet med at undgå tvang ”lå hen over”. Man opnåede formålet – at undgå tvang – ved at adskille parrene i en periode.

... Hun fik den opfattelse – og den opfattelse har hun også i dag – at styrelsen havde været alle sagerne igennem og forholdt sig til dem. De havde udvalgt de fem sager, fordi der i disse sager formentlig var forhold, der medførte, at det ville være i strid med menneskerettighederne at adskille parrene. Det var hendes opfattelse, at styrelsen – allerede inden hun begyndte – havde besluttet at gennemgå alle sagerne. Styrelsen havde forstået det sådan, at de var blevet bedt om at adskille alle par, og det havde ikke været nogen nem beslutning ikke at gøre det, som departementet havde bedt dem om. Hun opfattede det sådan, at det var i den kontekst, medarbejderne forelagde sagerne for hende. De ville være sikre på, at hun ikke efterfølgende sagde: ”Hov, hvorfor har I gjort det? Det skulle I have gjort på en anden måde.”

Hun vil tro, at både Lene Linnea Vejrum og Anni Fode sagde til hende, at styrelsen havde fået at vide, at de skulle adskille alle par. Hvordan de præcis sagde det, kan hun ikke huske, men det var helt tydeligt, også fordi de ville have hendes vurdering af de konkrete sager. Da hun tiltrådte som ny direktør, mødte hun nogle mennesker, som var forholdsvis påvirkede af situationen. Hvornår hun første gang blev introduceret til problematikken omkring, at de skulle adskille alle par, kan hun ikke huske.

Adspurgt, om hun rettede henvendelse til Lykke Sørensen i lyset af, at de to cirka en måned tidligere havde talt om, at der ville være mulighed for undtagelser, forklarede hun, at hun ikke talte med Lykke Sørensen om problemstillingen igen. Da hun begyndte i styrelsen, tænkte hun på situationen i lyset af, hvor hun var, og de drøftede de konkrete sager. Hun var enig i styrelsens vurdering af de fem sager,

og hun vurderede, at styrelsen havde gjort det, de skulle, ved at stoppe op og overveje situationen samt at undlade at adskille de fem par.

Foreholdt brev af 3. marts 2016 fra Røde Kors til Udlændinge-, Integrations og Boligministeriet – det er på s. 878 – ”hvori Røde Kors anmodede ministeriet om at dispensere i sager, hvor parret havde børn, ligesom Røde Kors anførte blandt andet, at der både var stærke ”humanitære og socialfaglige argumenter” for at høre parrene forud for adskillelsen, forklarede hun, at hun ikke tog kontakt til Røde Kors med henblik på at besvare denne henvendelse. Der var, da hun tiltrådte, gået en måned siden henvendelsen fra Røde Kors. Styrelsen meldte i februar tydeligt ud til operatørerne, at alle par skulle skilles ad. Det skete på baggrund af instruksen og den opringning, der også kom fra en afdelingschef i departementet. Derfor måtte der have været en periode, hvor Røde Kors var af den opfattelse, at alle par skulle adskilles. På det tidspunkt, hvor hun tiltrådte, havde styrelsen dog talt med Røde Kors om mange af sagerne, ligesom de havde indhentet oplysninger om mange af parrene. Desuden var der beviseligt fem par, der ikke blev adskilt. Af disse grunde var hendes opfattelse, at situationen på dette tidspunkt var en anden.

Instruksen og den opfølgende opringning kom den 10. februar 2016. Da hun tiltrådte i april, og de drøftede de konkrete sager, tror hun, de var begyndt at tale med departementet – herunder med Lykke Sørensen og Jesper Gori – om, at det godt kunne være anderledes end beskrevet i instruksen, således at der ikke skulle ske adskillelse i alle sager. Det var der også en mail om fra den 18. marts 2016. Det var derfor ikke sådan, at der ikke på dette tidspunkt var nogen kommunikation med departementet om, at der skulle gøres undtagelser. Hun kunne dog mærke på medarbejderne i styrelsen, at de havde fået at vide, at de skulle gøre noget andet end det, de rent faktisk gjorde. Det sidder dybt i folk, at når ministeren siger, man skal gøre noget, så skal man prøve at gøre det.

Hun tror, at departementet havde hørt om de fem sager, før hun selv hørte om dem. Parrene

var ikke blevet adskilt, og der skete ikke noget i sagerne, efter at de havde besluttet ikke at adskille dem. Disse par blev boende, hvor de boede. Der blev ikke truffet egentlige afgørelser på dette tidspunkt, da adskillelserne blev behandlet som faktisk forvaltningsvirksomhed. Hun tør ikke sige, om departementet var blevet orienteret om den manglende adskillelse i de fem sager efter den procedure, der er beskrevet i mailen af 18. marts 2016 kl. 18.00 fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert ... Hun ved ikke, om departementschefen blev orienteret, men departementet var klar over, at der ikke var sket adskillelse i de fem sager. Foreholdt Jesper Gori forklaring om, at han efter mailen af 18. marts 2016 fik forelagt fem sager, hvorefter han sagde til styrelsen, at de selv måtte finde ud af, hvad der skulle ske i sagerne, og at departementet ikke efterfølgende blev orienteret om, hvad der skete i sagerne, forklarede hun, at hun ikke ved, om departementet blev orienteret om den manglende adskillelse, men det vil hun tro. Hun husker det ikke sådan, at departementet ikke blev orienteret, men hvis Jesper Gori har oplyst, at der ikke kom nogen orientering efter den procedure, der var anvist i hans mail, så tror hun på det.

Foreholdt oplysninger om de par, hvis sager om adskillelse blev forelagt for ministeriet (parrene A, D, G, H og Q) ..., herunder at der kun vedrørende parret G-K og G-M blev truffet afgørelse i sagen, hvilket først skete i juli 2016, og adspurgt, om der var noget problem forbundet med at meddele parrene, at de ikke skulle adskilles, eller om der i øvrigt var nogle drøftelser om, hvorvidt styrelsen skulle meddele parrene, at de ikke skulle adskilles, forklarede hun, at det var der ikke. Styrelsen behandlede indledningsvis adskillelserne som faktisk forvaltningsvirksomhed. Hun tror, det var derfor, at styrelsen ikke meddelte parrene, at de ikke skulle adskilles.

Hun kan ikke forstå, hvis der ikke skulle være et sted, hvor de har skrevet ned, at de fem par ikke skulle skilles ad, men der var i hvert fald i den bunke af papirer, hun fik, nogle, der havde forholdt sig til, at de ikke skulle skilles ad. Efter hendes opfattelse var der ikke en kobling

mellem departementet og det forhold, at de ikke fortalte parrene, at de ikke blev adskilt, særligt fordi det er hendes klare opfattelse, at departementet godt vidste det. Det kan godt være, at departementschefen ikke formelt blev orienteret, men hun er helt sikker på, at de i departementet godt vidste, at de fem par ikke var blevet adskilt. Ministeren hørte også om parrene.

Det kan godt være, at styrelsen ikke orienterede departementet om de fem par, efter at hun tiltrådte, men hun opfattede det sådan, at styrelsen på dette tidspunkt allerede havde besluttet, at der ikke skulle ske adskillelse af de pågældende par. Beslutningen var truffet, og hun blev alene spurgt, om hun var enig. Det var ikke, fordi styrelsen ventede på, at hun skulle tiltræde beslutningen. Hendes opfattelse var derfor, at der ikke skulle ske mere i sagerne. Parrene boede sammen. Hun tænkte ikke på daværende tidspunkt, at der skulle sendes et brev til parrene om, at de ikke ville blive adskilt.

Foreholdt Ronya Habos forklaring om, at meldingen fra departementet var, at der skulle ske adskillelse i fire af de sager, de havde forelagt, forklarede hun, at hun kan huske, at hun fik at vide, at styrelsen havde drøftet sagerne med departementet, men hun kan ikke huske, at hun fik at vide, hvad departementet havde sagt. Hun kan se i materialet i denne sag, at der var en mailkorrespondance om, at departementet var enig i styrelsens vurdering i to af sagerne, men at styrelsen skulle overveje to andre sager. Hun kan ikke huske, at hun har læst ministerens svar af 25. april 2016 til Institut for Menneskerettigheder, som styrelsen fik i kopi ..., men hun vil tro, at nogen har givet hende det. Hun kan heller ikke huske, at hun havde et møde med instituttet om svaret, men hun kan se af sagsakterne, at hun har deltaget i et sådant møde. Det var et "hilse-på-møde", og det handlede ikke kun om denne problemstilling. Hun kan ikke huske, hvem der deltog i mødet. Hun deltog enten alene eller sammen med et par andre fra direktionen. Fra instituttet deltog Jonas Christoffersen og måske også Louise Holck. Hun kan ikke huske, hvad de drøftede, men hun kan se af en mail på sagen, at de bl.a. drøftede denne sag.

Før hun tiltrådte som direktør i styrelsen, var der nogle interne drøftelser om, hvorvidt adskillelsen af parrene var faktisk forvaltningsvirksomhed ... Hun husker det sådan, at de talte om denne problemstilling flere gange i løbet af april måned. Problemet var, at selvom alle var af den opfattelse, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, fordi det stod i loven, var der også en erkendelse af, at det var indgribende at adskille par, og at der derfor måske alligevel var tale om noget andet end faktisk forvaltningsvirksomhed. Der var derfor overvejelser om, hvorvidt man skulle partshøre og træffe egentlige afgørelser.

Adspurgt, om det blev overvejet, om der i udlændingelovens § 42 a, stk. 7, var hjemmel til at adskille par, forklarede hun, at hun ikke mener, at det var en problemstilling, der blev rejst over for hende. Hun husker heller ikke, at Adam Abdel Khalik skulle have nævnt denne problemstilling på et senere tidspunkt.

... Den relevante afdeling i denne sag var Center for Administration og Økonomi, hvor Lene Linnea Vejrum på dette tidspunkt var fungerende vicedirektør. ...

Foreholdt mail af 27. april 2016 kl. 11.35 fra Jens Vikner til blandt andre Lene Linnea Vejrum og hende og Udlændingestyrelsens brev af 21. april 2016 til Folketingets Ombudsmand ..., hvoraf fremgår, at styrelsen fremover ville træffe afgørelser, forklarede hun, at hun ikke har en tydelig erindring om det. Hun husker det sådan, at de drøftede med departementet, om der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, eller om de skulle træffe afgørelser. Hun husker ikke, at de skelnede mellem, om det alene skulle ske fremadrettet eller tillige bagudrettet. De opfattede det ikke sådan, at de havde gjort noget forkert. Det stod i udlændingeloven, at man i indkvarteringssager ikke partshørte, da der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Eftersom de mente, at det, de havde gjort hidtil, ikke var forkert, og at man nu blot "ville gøre noget mere", skulle ændringerne kun ske fremadrettet. Hun husker dog ikke drøftelserne om dette i detaljer.

Hun kan ikke huske, at hun fik forelagt spørgsmål om, hvad de skulle gøre med de par, der allerede var blevet adskilt, eller at de på det tidspunkt, hvor de besluttede at genoptage alle sagerne, drøftede, om de i mellemtiden skulle gøre noget med de adskilte par.

Hun tror, at spørgsmålet om pusterummet blev bragt op omkring det tidspunkt, hvor det blev besluttet, at de skulle se på alle sagerne igen. Det, der blev bragt op, var spørgsmålet om betydningen af den tid, parrene allerede havde været adskilt. Hun kan ikke huske, hvordan det blev bragt op. Det var Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum, hun havde næsten al dialog med om sagerne, fordi det var dem, der havde sagerne. Den tanke, der blev bragt op, var, at formodningen for, at der forelå tvang, blev mindre efter et vist tidsrum. Når parret havde været adskilt i en periode og fortsat ønskede at være sammen, blev formodningen svagere, og på et tidspunkt kunne det ikke længere være et argument for adskillelse. Samtidig blev indgrebet også større, jo længere tid der gik.

Adspurgt, om det blev overvejet, om man skulle spørge parrene direkte, om der forelå tvang, forklarede hun, at hun husker det sådan, at styrelsen, da partshøringen blev iværksat, spurgte parrene, om der forelå tvang. De tilbød også parrene at komme ind til en samtale i Ud-lændingestyrelsen. De drøftede også i styrelsen, hvordan de skulle spørge ind til, om der forelå tvang.

Hun blev foreholdt mail af 9. juni 2016 kl. 18.47 fra Lene Linnea Vejrum til blandt andre hende ..., hvoraf fremgår:

”Kære Tanja

Jeg har haft en lang snak med Lykke om sagen og om status. (har orienteret Ditte telefonisk). Baggrunden for, at vi ikke hører fra departementet er ene og alene manglende tid.

Når det er sagt, har JM, som vi havde opsust, ændret holdning til, hvad der ligger inden for og den for skiven. Som eksempel nævnte Lykke, at de (Nina) tidligere havde oplyst, at en

adskillelse af fx gravide ikke var problematisk i sig selv, det mener de nu, at det er.

Det må jo endnu mere betyde, at det er problematisk, hvis der er børn, selvom vi har haft fokus på, om der var andre omsorgspersoner omkring børnene (min refleksion). I forhold til aspektet omkring tvang, som vi i starten ikke skulle se på, da der var tale om et pusterum for kvinden, mens hun var indkvarteret som asylansøger, er der også sket en udvikling, således at vurderingen af tvang skal indgå.

Lykke forventer, at den måden vi i fællesskab, kommer til at håndtere dette på bliver, at vi holder fast i, at der sker adskillelse umiddelbart, men at der derefter kan komme oplysninger frem i sagen, der gør at vi mener at der konkret ikke er tale om tvang, hvorefter parret kan flytte sammen igen. Min tanker er, at det fx kunne være indberetninger om, at parret savner hinanden meget, ofte er sammen, ringer meget sammen mv.

I forhold til vores ”genoptagelsessager”, vil det kunne betyde, at der i forbindelse med partshøringerne, kan komme oplysninger frem, der medfører, at vi konkret siger, at der ikke er tvang, og at de pgl. kan flytte sammen igen.

I forhold til, om vi direkte skal partshøre om spørgsmålet vedr. tvang, vil Lykke gerne vende det med Jesper. Hun vender tilbage i morgen. Der er for og imod, men jeg tror vi begge mest hælder til at partshøre direkte herom, selvom det naturligvis vil gøre det ekstra vanskeligt at fastholde adskillelse, hvis svaret er klart nej.

Vi var enige om, at det er en rigtig træls sag, og at det aldrig vil komme til at se smukt ud, men jeg føler mig sikker på, at vi bliver bakket op hele vejen igennem.

I forhold til Retningslinjerne, vil Lykke følge op i morgen. Der burde ikke i dem være noget, der strider mod det ovenfor beskrevne.

Vejledningen var også ret langt, inden der kom hastelovgivning mv. på bordet. ...”

Og så vil jeg ikke forelægge resten af mailen. Så hedder det videre:

”Hun forklarede til mail af 9. juni 2016 kl. 18.47 fra Lene Linnea Vejrum, at de talte om begrebet tvang, og hvad de skulle partshøre om. De talte om, at det var danske normer, de lagde ned over nogen, der havde andre normer, og de drøftede derfor, hvordan man skulle spørge ind til, om der forelå tvang. Det er ikke sikkert, at tvang opfattes på samme måde af alle. Man ville også kunne forestille sig, at en kvinde, der var blevet tvangsgift, kunne frygte repressalier og derfor ville svare ”nej” på et spørgsmål om, hvorvidt hun var blevet tvangsgift. Hun husker det sådan, at diskussionen endte med, at de ville spørge ind til, om der var tvang.

Nogle af genoptagelsessagerne blev forelagt for hende, men hun er ikke sikker på, at de alle sammen blev det. ...

Foreholdt oplysninger om parret P-K og P-M ... og adspurgt, om hun i de enkelte sager sikrede sig, at der blev foretaget partshøring i overensstemmelse med det, de havde besluttet, forklarede hun, at hun ikke kan huske sagen. Fra den 28. april til den 2. juni 2016 var de ved at finde ud af, hvad det var, de skulle partshøre over, og hvordan de skulle gøre det. Det betød naturligvis, at der ikke skulle være sket adskillelse af dette par uden partshøring, men hun tror, at overvejelserne om indholdet af partshøringen er forklaringen på, at parret ikke blev partshørt.

Foreholdt styrelsens brev af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand ... forklarede hun, at det er hendes klare opfattelse, at hun har set brevet og været med til at drøfte indholdet, men det er helt sikkert nogle andre end hende, der har stået for at skrive det. Hun så normalt alt, der blev sendt fra styrelsen til Folketingets Ombudsmand.

Hun tror ikke, at styrelsen undersøgte noget i forbindelse med udfærdigelsen af brevet til Folketingets Ombudsmand, herunder heller ikke for at udarbejde det afsnit, hvoraf det fremgår, at styrelsen samtidig med pressemeddelelsen

modtog en mundtlig instruks (ekstrakten side 1438). Lene Linnea Vejrum havde fortalt, at hun var blevet ringet op og havde fået en besked om, at alle par skulle adskilles. Hun kan ikke huske, at nogen fra departementet skulle have kontaktet styrelsen for at fortælle, at de ikke var enige i Lene Linnea Vejrum's gengivelse af samtalen. Departementet havde andre bemærkninger til brevet, men ingen bemærkninger i forhold til det anførte om telefonsamtalen.

De retningslinjer, der er omtalt i brevet til ombudsmanden ..., og som styrelsen på dette tidspunkt arbejdede på, var af mere praktisk karakter ... Hun ved ikke, om retningslinjerne i begyndelsen også skulle omfatte den juridiske vurdering af, hvornår man kunne adskille et par, men retningslinjerne endte under alle omstændigheder med alene at omfatte det praktiske. Hun kan huske, at hun har deltaget i nogle drøftelser om de praktiske forhold, og hun er ikke bekendt med, at styrelsen også skulle lave retningslinjer om, hvornår man kunne adskille et par.

Hun antager, at hun har modtaget Folketingets Ombudsmands brev af 11. maj 2016 til departementet” – det er på s. 2185 – ”Hun kan ikke huske, om ombudsmandens bemærkning om, at instruksen fremstod som undtagelsesfri, gav anledning til drøftelser. Hver gang, der kom et brev fra ombudsmanden, blev det drøftet. Hun tror, at hun tænkte, at det var rigtigt, hvad ombudsmanden skrev. Hun opfattede det ikke sådan, at ombudsmanden konkluderede, at Udlændingestyrelsen ikke havde foretaget en konkret og individuel vurdering. Hun opfattede det alene sådan, at ombudsmanden udtalte, at instruksen var undtagelsesfri.

Hun tror, at ombudsmandens udtalelse blev drøftet i styrelsen, også i videre omfang end den drøftelse, der fremgår af en mail af 11. maj 2016 kl. 21.31 fra Ditte Kruse Dankert til blandt andre hende ..., men hun tror ikke, der var noget, de mente, at de som styrelse skulle handle på. Hvis ombudsmanden havde skrevet, at det så ud som om, at styrelsen havde adskilt alle uden en konkret vurdering, havde der været

noget, de kunne gå videre med. Ombudsmanden havde forstået det rigtigt, og der var derfor ikke noget, de skulle gå videre med.

Foreholdt Udlændinge- og Integrations- og Boligministeriets brev af 4. maj 2016 til Folketingets Ombudsmand” – det er på s. 2168 – ”hvoraf fremgår, at ministeriet var ved at udarbejde en generel vejledning om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser til brug for styrelsens fremtidige vurderinger i konkrete sager, forklarede hun, at der løbende var drøftelser med departementet om de juridiske rammer, dvs. hvor snittet skulle lægges, eftersom det ikke var et simpelt spørgsmål. Udlændingestyrelsen efterspurgte retningslinjer. Styrelsen spurgte forholdsvis mange gange, hvornår retningslinjerne ville komme. Den generelle vejledning, der er omtalt i brevet til Folketingets Ombudsmand, er den, ministeriet havde udarbejdet i december 2016.

Adspurgt nærmere om sin forklaring om, at hun opfattede det sådan, at hvis en minister sagde, at man skulle gøre noget, skulle man gøre det, forklarede hun, at man selvfølgelig ikke skal gøre noget, der er ulovligt. I øvrigt skal man gøre det, ministeren beder om, også selvom man ikke personligt synes, det er verdens bedste idé. Foreholdt Folketingets Ombudsmands udtalelse i pressemeddelelse af 12. maj 2016, hvorefter ”Udlændingemyndighederne ... naturligvis [kan] ændre praksis inden for rammerne af dansk og international ret” ..., forklarede hun, at et ministerium kan ændre praksis, medmindre det er i strid med loven eller – som her – internationale konventioner.

Foreholdt Udlændingestyrelsens udtalelse af 21. april 2016 til Folketingets Ombudsmand ..., som ikke blev sendt til Folketingets Ombudsmand, og styrelsens udtalelse af 28. april 2016 ..., som blev sendt til Folketingets Ombudsmand, og adspurgt, hvorfor udtalelsen om, at adskillelsen konkret var i overensstemmelse med Danmarks internationale konventioner ... udgik af det afsluttende afsnit, forklarede hun, at det, styrelsen den 21. april 2016 mente, at de havde gjort korrekt, mente de også den 28. april 2016.

Hun kan ikke huske, hvorvidt det blev drøftet, om parrene skulle være adskilt under sagsbehandlingen, men der kan sagtens have været en drøftelse af dette spørgsmål. Foreholdt Adam Abdel Khaliks mail af 21. juni 2016 kl. 14.24 til Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert, hvori han anførte blandt andet, at der var tale om en ”klart ulovlig ordning” ..., forklarede hun, at hun blev orienteret om, at Adam Abdel Khalik mente, at der var noget af det, de gjorde, der ikke var lovligt, men hun kan ikke huske, hvad det præcis var, Adam Abdel Khalik mente var ulovligt. Hun mener, det var Lene Linnea Vejrum, der fortalte hende om Adam Abdel Khaliks indsigelser. De håndterede hans indsigelser ved, at Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum talte med ham om det flere gange. Det er godt, at man siger til, hvis man mener, at noget er ulovligt, men det er ikke sikkert, at man har ret. Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum fortalte hende, at Adam Abdel Khalik ikke havde ret. De har helt sikkert talt om hans bekymring, og ”hvad der var op og ned”, og hvorfor de mente, de ikke var enige. Hun kan dog ikke huske, hvad Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum konkret sagde. Hun er ret sikker på, at hun har hørt om Adam Abdel Khaliks indsigelser mere end én gang. Det er ikke hendes opfattelse, at der ofte er nogen, der siger fra på den måde. Hun har en vag erindring om, at hun også har drøftet det med Adam Abdel Khalik, men hun kan ikke huske indholdet af samtalen.

...

Hun tror ikke, at de, der har skrevet udkastet til svar på UUI spørgsmål nr. 809 af 21. juni 2017” – det er på s. 5730 – ”hvorefter ”styrelsen i alle sager, der er eller har været omfattet af udlændinge- og integrationsministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016, har foretaget en konkret og individuel vurdering af, om det vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parret hver for sig.”, foretog nogen undersøgelser til brug for besvarelsen. De, der lavede udkastet til besvarelse, er dem, der var sagerne igennem i sin tid. De havde derfor ikke behov for at gå tilbage og undersøge, hvad der skete. Det var formentlig en medarbejder, der skrev udkastet, hvorefter Ditte Kruse Dankert godkendte det og lagde

det op til Lene Linnea Vejrum, der også har godkendt svaret. Det var Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum, der havde været alle parrene igennem. Da de fandt ud af, at der var fem par, der ikke skulle adskilles, havde de været alle parrene igennem.

Adspurgt, om det er udtryk for en konkret og individuel vurdering at udvælge fem sager, forklarede hun, at det er hendes opfattelse, at det ikke var på denne ”bagvendte” måde, de gennemgik sagerne på. De gik alle sager igennem konkret og individuelt og fandt derved de sager, hvor de kunne adskille, og de sager, hvor de ikke kunne adskille. Hun var imidlertid ikke med til at lave den konkrete sagsbehandling dengang, da hun på dette tidspunktet var ansat et andet sted.”

Og det var det, der skulle forelægges fra Tanja Francks protokol.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Jeg skal lige høre, om der er nogen bemærkninger fra forsvarerne?

Nicolai Mallet:

Nej.

Retsformanden:

Godt, så kan vi straks gå videre.

Jon Lauritzen:

Ja. Jeg foreslår, at vi tager Trine Kristensen.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi er i Instrukskommissionens afhøringsprotokol s. 529 ff.:

”Trine Kristensen forklarede, at hun var ansat som indkvarterings- og fællesfaglig koordinator på Langeland Kommunes Asylcenter Holmegård ...

I 2015/2016 havde Langeland Kommune omkring 3.500 asylansøgere fordelt på ca. 20 centre forskellige steder i landet, herunder Fredericia, Nyborg, Faaborg og flere steder på Langeland og Lolland.

Hendes arbejdsopgaver i relation til indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlevende bestod i, at det var hende, der havde den daglige kontakt til Bookingen i Udlændingestyrelsen ...

Hun blev opmærksom på problemstillingen om mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlevende i januar 2016, da debatten opstod i pressen. Hun havde ikke før dette tidspunkt hørt om det.

Foreholdt Margit Sanders mail af 26. januar 2016 kl. 10.21 med høring af operatørerne” – den er på hovedekstraktens s. 75 – ”og oplyst, at Udlændingestyrelsen efterfølgende ligeledes foretog en høring om aldersforskellen på parrene, forklarede hun, at hun var involveret i besvarelsen af begge høringer. Hun undersøgte først, hvor mange gifte eller samlevende mindreårige asylansøgere der var indkvarteret hos dem. Denne oplysning kunne hun trække elektronisk i fagsystemet LetAsyl, hvor hun kunne lave en søgning på, hvilke familier de havde indkvarteret. Hun kunne ligeledes trække oplysningerne i Udlændingestyrelsens system, IBS. Når de modtog familier eller par, satte de ikke spørgsmålstegn ved, om parrene var lovformeligt gift. Hun havde ikke kontakt med de pågældende personer. For så vidt angik spørgsmålet om, hvorvidt kvinden i parrene var gravid, havde hun kontakt herom med asylcentrets sundhedsafdeling.

Fra dette tidspunkt husker hun ikke et spørgsmål om eventuelle indikationer på tvang, men de ville have underrettet Udlændingestyrelsen, hvis de havde opdaget noget, der tydede på tvang, og der var ikke sådanne underretninger. Det ville i givet fald have været hende, der havde lavet sådanne underretninger. Hvis der havde været tilfælde med indikationer på tvang, ville hun derfor have vidst det. Først da de efterfølgende skulle udfylde spørgeskemaerne,

talte hun med socialrådgiverne. I den indledende fase baserede hun besvarelsene på den viden, som hun havde på det tidspunkt. ...

Foreholdt mail af 10. februar 2016 kl. 16.09 fra Ditte Kruse Dankert til operatørerne med fremsendelse af pressemeddelelsen og oplysning om, varsle flytning i samtlige disse sager” – og det er på s. 284 – ”bekræftede hun at have modtaget denne mail. På et tidspunkt i forløbet var der nogle familier, som de indsendte bekymringer på i forhold til en adskillelse. Hun erindrer ikke, hvornår i forløbet dette skete. Hun husker Ditte Kruse Dankerts mail, hvor de blot fik at vide, hvad der skulle ske. Hun erindrer ikke, at de agerede, idet de stod i venteposition i forhold til at få oplyst, hvor de pågældende herfter skulle flyttes hen. Hun havde ikke kontakt til nogen i Udlændingestyrelsen i anledning af denne mail. ...

Hun blev foreholdt mail af 18. februar 2016 kl. 16.58 fra Margit Sander Rasmussen til hende og Ulrik Pihl ..., hvoraf fremgår:

”Som bekendt har ministeren besluttet, at par, hvor den ene part er under 18 år, under 18 år, ikke længere kan være indkvarteret sammen/på samme center.

Vi har brug for yderligere oplysninger fra jer om de konkrete par, før vi kan vurdere, hvordan vi mest hensigtsmæssigt skiller parrene med/uden børn ad.

Derudover er ministeren nu kaldt i samråd om emnet, og til brug for samrådet har vi ligeledes brug for flere oplysninger fra jer. ...”

Hun blev endvidere foreholdt sin mail af 22. februar 2016 kl. 10.09, hvor hun svarede Kristina Rosado ... følgende:

”Hermed de oplysninger vi har tilgængelige pt.

Efter samråd med Ulrik er jeg nødsaget til at bede om mere tid, såfremt i ønsker at besvarelsen skal være uddybet yderligere. Spørgsmålene er af en karakter hvor vi mener der bør foretages tolkede samtaler med hvert enkelt par via en socialrådgiver. Det er nogle meget

personlige spørgsmål, som vil kunne oprive parrene og skabe stor fortvivelse. Dette kan vi ikke nå at indkalde til og afvikle på en forsvarlig måde inden for fristen.”

Hun blev endelig foreholdt Kristina Rosados mail af 22. februar 2016 kl. 14.26 til hende ..., af hvilken mail fremgår:

”I har i samtlige skemaer under punkt 6.

“Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt?” svaret, at det ikke vides. Som indkvarteringsoperatør har I pligt til at underrette de sociale myndigheder, såfremt der er grund til bekymring for en mindreårig beboers trivsel. Der ligger jo i den opgave en forpligtelse til løbende at vurdere, om de mindreårige herunder mindreårige, som er samlevende i ægteskabsliggende forhold trives og i øvrigt fungerer i den familiemæssige sammenhæng, hvori de indgår. Skal det forstås sådan, at I ikke slet ikke har nogen forudsætninger for at vurdere, hvordan familierne fungerer, og om der er grund til bekymring for parterne eller evt. fællesbørns trivsel?”

Hun forklarede, at hun svarede på Kristina Rosados mail med en bemærkning om, at de var opmærksomme herpå, og at de ville stille yderligere spørgsmål. Adspurgt, om de fik den fornødne tid til at stille spørgsmål til parrene ved tolkede samtaler, forklarede hun, at de, så vidt hun husker, ikke havde nogle umiddelbare bekymringer.

Efterfølgende blev der afholdt samtaler med samtlige familier under medvirken af en socialrådgiver. Det var disse samtaler, der affødte, at de over for Udlændingestyrelsen gav udtryk for bekymring i forhold til tre af familierne. Hun deltog ikke selv i samtalerne med parrene, men hun modtog tilbagemeldinger om, hvordan samtalerne forløb. Hvis der var børn, skulle de svare på, hvem barnet skulle følge. Det var én af de ting, hun skulle melde tilbage til Udlændingestyrelsen efter samtalerne. Der var tre familier, hvor de efterfølgende sendte bekymringsskrivelser til Udlændingestyrelsen om adskillelserne.

Hun blev foreholdt mail af 25. februar 2016 kl. 14.32 fra Kristina Rosado til hende ..., hvoraf fremgår blandt andet:

”Som lovet her en liste over de par uden børn, som vi har planlagt til flytning på onsdag den 2. marts:

...

Endvidere planlægger vi flytning af følgende par med børn i løbet af næste uge:

...

Som nævnt i telefonen, skal vi bede jer om hurtigst muligt at tale med parrene om, hvem fællesbørnene skal bo sammen med, samt om de har familierelationer på andre centre, som vi skal tage højde for i forbindelse med planlægningerne. Her vil det navnlig være relevant, hvis der er voksne familiemedlemmer, som kan støtte op om den af parterne, som forbliver indkvarteret sammen med fællesbarnet/-børnene. ...”

Hun forklarede hertil, at hun ikke kan svare på, hvornår i dette forløb de gennemførte samtalerne med parrene med børn.

Hun blev foreholdt mail af 29. februar 2016 kl. 15.29 fra hende til blandt andre Kristina Rosado ..., hvoraf fremgår:

”Hermed info om de berørte par efter de har haft samtale med socialrådgiver. Der er storbekymring for parrene der har reageret kraftigt på informationen efterfølgende.

De to familier hvor der er børn involveret har jeg ikke mulighed for at give dig info før i morgen, da vi ikke har kunne afholde samtalerne før her i eftermiddag. Jeg beklager ventetiden.”

Hun forklarede hertil, at hun ikke erindrer kronologien i forløbet.

Hun mener ikke, at hun havde drøftelser med medarbejdere i Udlændingestyrelsen, herunder Kristina Rosado, om, hvorvidt der kunne være undtagelser. De opfattede det således, at ”det er sådan, det er”, men de gav selvfølgelig udtryk for bekymring i forhold til par, hvis dette var relevant. Herefter var det Udlændingestyrelsen,

der tog sig af det videre forløb. De udførte blot det, de fik besked på.

Adspurgt, om hun havde indtryk af, at der tale en ordning uden undtagelser, forklarede hun, at hun umiddelbart havde en opfattelse af, at det ikke gjorde den store forskel, om de sendte bekymringerne ind”, idet det ikke ændrede på beslutningerne. Beslutningerne blev gennemført alligevel. Hun erindrer ikke, at de blev spurgt ind til yderligere, når de sendte bekymringerne ind. Hun tror, at henvendelserne ville være gået gennem hende, hvis der havde været telefoniske forespørgsler fra Udlændingestyrelsen vedrørende de par, som de havde indkvarteret. ...

Adspurgt, om hun vedrørende parrene omfattet af kommissionens undersøgelse blev kontaktet af Udlændingestyrelsen med anmodning om oplysninger, forklarede hun, at de havde et par, hvor der måtte sendes en underretning efterfølgende, fordi parret reagerede meget voldsomt, ligesom nogle par skulle have et flyttepåbud, fordi de ikke ville flytte frivilligt. Den dialog, de havde med Udlændingestyrelsen i disse tilfælde, angik, at parrene ikke ville flytte og således ikke ville efterleve påbuddet herom. Oplysninger om parret, deres situation og indbyrdes relation var alene noget, som de havde en dialog med Udlændingestyrelsen om i form af deres bekymringsskrivelser. De sendte bekymringsskrivelser om tre af de fem par, som de havde indkvarteret. De talte med de par, hvor der blev udstedt et flyttepåbud, idet de skulle forkynde flyttepåbuddet for parrene. Hun deltog ikke i disse samtaler. Samtalerne blev varetaget af enten en socialrådgiver eller kontaktpersonen i den bygning, hvor det pågældende par boede. Hun fik alene en tilbagemelding om, hvorvidt parret ville flytte frivilligt eller ej. Formålet med samtalen var at sikre, at de pågældende forstod, at de havde fået et flyttepåbud, og var oplyst om konsekvenserne, hvis de ikke flyttede frivilligt, herunder at de kunne flyttes med politiets hjælp.”

Det var Trine Kristensens protokol. Nogen bemærkninger fra forsvaret?

Nicolai Mallet:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så er vi nået til Anette Görtz.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Op der er vi på s. 717 ff. i afhøringsekstrakten:

”Anette Görtz forklarede, at hun er uddannet cand.polit. fra Københavns Universitet i 1991. Hun har gennem hele sin karriere beskæftiget sig med økonomistyring ... Hun var med til at etablere Integrationsministeriet fra 2001. I 2011 flyttede hun til Justitsministeriet, indtil hun i 2015 var med til at etablere Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. Hun var chef for Økonomikontoret frem til foråret 2019, da kontoret blev delt i henholdsvis et økonomikontor og et styringskontor, hvorefter hun fortsatte som chef for Koncernstyring og tilsyn. I 2016 var der omkring 20 medarbejdere i hendes kontor, heraf ca. 15 akademiske sagsbehandlere. Anne Nygaard Just var fuldmægtig i hendes kontor.

... Hendes overordnede var Line Skytte Mørk Hansen. ...

Hendes kontakt til Udlændingestyrelsen vedrørte primært økonomi. Hun havde ikke noget at gøre med den konkrete sagsbehandling.

I forbindelse med sin forberedelse til afhøringen i Instrukskommissionen har hun konstateret, at der skete noget i januar 2016 vedrørende indkvartering af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlevende, men det var ikke noget, hun var opmærksom på dengang. Hun er ikke på Facebook, og hun så derfor ikke Inger Støjbergs opslag af 25. januar 2016.

I forbindelse med denne sag havde hendes kontor i begyndelsen fokus på at indhente oplysninger om antallet af mindreårige asylansøgere med ægtefæller eller samlevende samt asylansøgenes alder og nationalitet ...

Foreholdt notat om høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende ... forklarede hun, at hendes kontor typisk spurgte om, hvor mange, hvor længe, alder og nationalitet.” – og høringsnotatet er i hovedekstrakten s. 110. ”Notatet var ikke present for hende forud for forberedelsen af afhøringen, men hvis hendes kontor lagde en sag op i ministeriet, ville hun normalt have set den. Hun erindrer ikke oplysningen om, at ingen operatører havde oplyst om indikationer på tvang i de konkrete sager. Det var ikke en oplysning, hendes kontor normalt ville spørge om.
...

Hun blev foreholdt mail af 26. januar 2016 kl. 11.14 fra Line Skytte Mørk Hansen til hende” – det er på s. 81 – ”om, at de skulle have udarbejdet et notat vedrørende barnebrude og indkvarteringen af dem, og at der skulle indhentes input fra Udlændingestyrelsen om, hvor mange det drejede sig om, og hvordan styrelsens praksis hidtil havde været, samt at Lykke Sørensens afdeling efterfølgende skulle inddrages for at se på den juridiske del ... Hun husker ikke, om der på det tidspunkt var overvejelser om en bestemt vinkling af notatet eller lignende. De skulle undersøge den praksis, der var i Danmark på det tidspunkt. Hun erindrer ikke, om det på forhånd var givet, hvem der skulle inddrages fra Lykke Sørensens afdeling, herunder om det var Jesper Goris kontor.

Hun blev foreholdt mail af 29. januar 2016 kl. 07.49 fra Line Skytte Mørk Hansen til Anne Nygaard Just og hende med Lykke Sørensens mail af 28. januar 2016 kl. 18.08 vedhæftet Jesper Goris udkast til notat, som Lykke Sørensens havde godkendt” – og den er på s. 156 – ”Adspurgt, om hun var involveret i bearbejdningen af notatet fra den 26. til den 29. januar 2016, forklarede hun, at hun ikke erindrer at have været involveret på dette tidspunkt ... Anne Nygaard Just havde i øvrigt udarbejdet notatet i samarbejde med Line Skytte Mørk Hansen. Hun husker ikke, om de formelt havde aftalt, at det skulle være Line Skytte Mørk Hansen, der kørte sagen, men noget kan tyde på det. Normalt ville hun være inde over sager, der kørte i

hendes kontor, men der var ikke tale om en typisk økonomiressourceopgave.

...

Hun erindrer ikke, at hun var inde over notatet, og hun ved med sikkerhed, at hun ikke var inde over de indholdsmæssige og juridiske vurderinger i notatet. Hun har formentlig ikke deltaget i alle møder om notatet.

Det var naturligt, at notatet blev sendt i høring hos Udlændingestyrelsen, eftersom departementet skulle sikre, at notatets indhold var faktuel og rigtigt. Hun husker ikke at have været involveret i denne proces. ...

Hun er ret sikker på, at hun ikke deltog i det møde om ”barnebrude”, som Anne Nygaard Just ved mail af 1. februar 2016 kl. 09.29 indkaldte Line Skytte Mørk Hansen, Lykke Sørensen, Jesper Gori og hende til samme dag ... Hun husker ikke at have deltaget i drøftelser om notatet eller om indholdet heraf.

... Hun husker ikke konkret, at hun læste notatet.

Hun deltog ikke i øvrigt i forløbet om godkendelsen af notatet af 2. februar 2016. Hun deltog således ikke i drøftelser op gennem huset eller med ministeren om godkendelse af notatet.

Hun husker ikke at have deltaget i drøftelser om, hvordan ordningen om adskillelserne skulle sammensættes. Hun fulgte ikke sagen særlig tæt. ... hun ved derfor med sikkerhed, at hun ikke deltog i drøftelser den 9. februar 2016.

... Det var ikke alt, der blev lagt op, som blev sendt tilbage til styrelsen, når styrelsen havde bidraget undervejs. Hvis Udlændingestyrelsen skulle foretage sig noget efter godkendelse af en sag, ville der gå besked herom til styrelsen. Hvem der i givet fald skulle give besked til Udlændingestyrelsen, ville afhænge af, hvad der var truffet beslutning om. Hun ved ikke, hvem der skulle give besked om dette notat til Udlændingestyrelsen.

I en sag som denne, hvor ministeren havde været inde over, ville det naturligt være

ministersekretæren, der sørgede for at sende notatet videre.

...

Efter godkendelsen af notatet den 9. januar 2016 hørte hun ikke om det. Den praksis, der var beskrevet i notatet, lå til grund for mange af de andre ting i sagen. Hun erindrer ikke, at hun anvendte notatet efter den 9. februar 2016, ligesom hun ikke erindrer drøftelser, hvor notatet var fremme.

Hun var ikke involveret i udarbejdelsen af presmeddelelsen af 10. februar 2016, og hun deltog ikke i det møde om indkvartering af ”barnebrude”, som blandt andre hun var indkaldt til den 9. februar 2016 kl. 15.30 ..., idet hun ikke var i huset den dag. Hun husker ikke, at hun efterfølgende fik refereret, hvad der blev drøftet på mødet ...

Helt generelt fyldte sagen om barnebrude kun marginalt i hendes samlede arbejdstid. Hun vil anslå, at hun anvendte ca. 1 % af sin arbejdstid på sagen i perioden fra januar 2016 og nogle måneder frem.

Hun deltog ikke i koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016, og hun erindrer ikke, at hun har talt med nogen af mødedeltagerne om, hvad der blev sagt ...

Den aktivitetsmæssige del af notatet af 2. februar 2016 fyldte ikke noget efter godkendelsen den 9. februar 2016, og hun var ikke involveret i den del af notatet, der angik de juridiske overvejelser.

Hun blev foreholdt mail af 10. februar 2016 kl. 14.11 fra Anne Nygaard Just til Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert vedhæftet presmeddelelsen ... sammenholdt med mail af 10. februar 2016 kl. 14.41 fra Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard Just, Lykke Sørensen, Jesper Gori og hende ..., hvoraf fremgår:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang

med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Hun forklarede, at hun ikke husker drøftelser om, hvorfor det var var Line Skytte Mørk Hansen, der ringede til Udlændingestyrelsen, selvom sagen angik juridiske forhold. Hun vil tro, at det var blevet aftalt på koncerndirektionsmødet, men hun ved det ikke.

Som hun husker det, hørte hun ikke om Line Skytte Mørk Hansens samtaler den 10. februar 2016 med Lene Linnea Vejrum. Line Skytte Mørk Hansen har ikke på noget tidspunkt fortalt hende om samtalerne. På et tidspunkt nævnte hun i relation til Lene Linnea Vejrum telefonnotat, at det var da pudsigt, at der så ligger et referat, men hun kan ikke huske, hvornår hun sagde det, eller hvad hun præcist sagde. Foreholdt Lene Linnea Vejrum notits af 31. marts 2016 om opringningen fra Line Skytte Mørk Hansen” – der er på s. 1515 – ”forklarede hun, at hun ikke kan huske, at hun har set notitsen forud for sin forberedelse af afhøringen i kommissionen. Bemærkningen om, at det var pudsigt, at der lå et referat af telefonsamtalen, kom formentligt på et senere tidspunkt, muligvis i 2017 i forbindelse med ombudsmandens undersøgelse af sagen ...

Hun blev foreholdt mail af 8. juni 2017 kl. 15.37 fra Jesper Gori til hende med en anmodning om et bidrag til besvarelse af Udlænding- og Integrationsudvalgets spørgsmål nr. 815 om, hvorfor det var Line Skytte Mørk Hansen, der kontaktede styrelsen” – den er på s. 5135 – ”og sit svar den 9. juni 2017 kl. 08.24, hvorefter ”de” ville udarbejde et udkast til svar på dette spørgsmål ... Hun blev desuden foreholdt mail af 15. juni 2016 kl. 13.34 fra Louise Gertrud Michaëlis til Line Skytte Mørk Hansen, Lykke Sørensen, Mathilde Smedegaard Gulddahl og hende med et revideret udkast til besvarelse på baggrund af ”vores drøftelser i dag” ... Svaret på spørgsmål 815 skulle herefter angive, at Line Skytte Mørk Hansen var chef for

Koncernstyringsafdelingen, som varetog departementets opgaver ift. drift af asylcenterområdet, herunder indkvartering. Herudover indeholdt mailen bl.a. følgende udkast til besvarelse af spørgsmål 846:

”UUI 846

Vil ministeren redegøre for, hvorfor ministeriet fulgte op på pressemeddelelsen af 10. februar 2016 ved samme dag at foretage opkald til Udlændingestyrelsen, for at ”anmode Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørene blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen vil igangsætte en adskillelse af parrene” ... , når ministeren under samrådet den 1. juni 2017 sagde, at pressemeddelelsen af 10. februar 2016 ikke var en instruks?

”Afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen kontaktede den 10. februar kl. ca. 14.30 vicedirektør i Udlændingestyrelsen Lene Vejrum telefonisk med henblik på at følge op på pressemeddelelsen. Opfølgningen havde bl.a. til formål at håndtere eventuelle spørgsmål til pressemeddelelsen.”

Hun forklarede, at hun ikke husker, at hun eller Line Skytte Mørk Hansen på dette tidspunkt i 2017 reagerede på Lene Linnea Vejrum notits om telefonsamtalen den 10. februar 2016, eller om de havde drøftelser om notitsen. Svaret på spørgsmål nr. 815 var alene en konstatering af Line Skytte Mørk Hansens stilling i ministeriet. Hun vidste ikke, hvad der nærmere lå i formuleringen af svaret på spørgsmål nr. 846. Hun erindrer ikke, at hun på dette tidspunkt overhørte drøftelser om rigtigheden af Lene Linnea Vejrum telefonnotat fra 31. marts 2016.

...

Hun blev foreholdt mail af 10. februar 2016 kl. 16.54 fra Anne Nygaard Just til Uffe Toudal Pedersen, som Line Skytte Mørk Hansen og hun modtog i kopi, med en status på sagerne” – det er på s. 286 – ”Hun blev desuden foreholdt mail af 10. februar 2016 kl. 17.42 fra Line Skytte Mørk Hansen til Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, Anne Nygaard Just, Mia Tang, Jesper

Gori og hende, hvor Line Skytte Mørk Hansen til orientering videresendte Lene Linnea Vejrum's mail af samme dag kl. 16.40 ..., hvoraf følgende fremgår:

”Vi har nu orienteret ...”

Retsformanden:

Vi har fået den dokumenteret under forløbet tidligere.

Jon Lauritzen:

Tak. Efter citatet står der så:

”Hun forklarede, at hun blev orienteret, fordi hendes fuldmægtig var på sagen. Hun har alene været involveret i sagen på et ”cc-spor”. Hun husker ikke, at Line Skytte Mørk Hansen og hun havde indgået en egentlig aftale om denne fordeling ... Hun var ikke involveret i sagsbehandlingen om flytning af asylansøgerne.

...

... Hun var bortrejst på ferie fra den 22. februar til den 29. februar 2016. Hendes kontor var ikke involveret i retningslinjerne, og hun husker ikke at have hørt om udarbejdelse af retningslinjerne.

Hun fremstod som underskriver på besvarelsen af spørgsmål S 630 den 24. februar 2016” – der er på s. 617 – ”men hun kan se af godkendelsesprocessen i F2 ..., at hun ikke havde godkendt besvarelsen. Hun husker det ikke i dag, men hun er sikker på, at Anne Nygaard Just har drøftet besvarelsen med hende inden godkendelsen. ...

Hun blev foreholdt sin mail af 16. februar 2016 kl. 12.02 til Anne Nygaard Just, hvori hun anførte, at ”Line” gerne ville have en lidt mere blød vinkel ind i besvarelse af spørgsmål S 630 ..., og mail af 17. februar 2016 kl. 11.04 fra Anne Nygaard Just til Lene Linnea Vejrum med anmodningen om godkendelse af et udkast til svar ... Hun forklarede, at det sidste afsnit i svaret, hvorefter der var stor fokus i asylcentre på at sikre, at de unge piger trivedes, hvilket ministeren ville indskærpe, at Udlændingestyrelsen skulle opretholde, var udtryk for den

mere bløde vinkel, som Line Skytte Mørk Hansen ønskede føjet til i besvarelsen. Hun husker ikke at have været involveret i besvarelsen, men når hun ser den kommunikation, der fandt sted, er hun sikker på, at hun var involveret. Hun har ikke været inde over den endelige version af svaret.

De drøftelser, hun havde med Line Skytte Mørk Hansen om svaret på spørgsmål S 630 angik alene sådanne forhold, som at der var 27 indkvarterede og lign. Hun var ikke involveret i overvejelser om, hvad man skulle skrive i svaret til spørgsmål S 630 om undtagelser til ordningen. Line Skytte Mørk Hansen og hun ville aldrig drøfte juridiske problemstillinger, ligesom de aldrig har drøftet, hvordan ordningen skulle administreres ... Det forhold, at hendes navn stod anført på svaret til spørgsmål S 630, selvom hun ikke havde godkendt svaret i F2, skyldtes, at skabelonen til svaret var oprettet af Anne Nygaard Just i hendes kontor.

...

Foreholdt Line Skytte Mørk Hansens forklaring om møder vedrørende samråd Z, hvori hun skulle have deltaget ..., forklarede hun, at hun ikke kan huske at have deltaget i et møde om de konkrete sager den 7., 8. eller 9. marts 2016, ligesom hun ikke husker at have deltaget i et møde den 14. marts 2016 om forberedelse af samråd Z. ...

Selvom hendes navn også fremgik af besvarelsen den 9. marts 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 302, husker hun ikke, at hun har deltaget i drøftelser herom eller i øvrigt været involveret i dette svar.

...

Den tid, hun brugte på denne sag, gik til sparring med hendes fuldmægtig, Anne Nygaard Just, ligesom hun givetvis har læst korrektur på nogle skriftlige arbejder...

...

Der var i denne sag direkte adgang fra Line Skytte Mørk Hansen til Anne Nygaard Just og omvendt

med henblik på at få løst opgaver, hvilket var atypisk, men der var også tale om en atypisk situation med stor travlhed. Det var således Line Skytte Mørk Hansen, der ”havde bolden” på denne sag i deres afdeling, mens hun selv var mere på et informationsniveau.

... hun ikke husker, at hun blev orienteret om samtalerne mellem Anne Nygaard Just og Margit Sander Rasmussen eller mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Linnea Vejrum i dagene omkring den 11.-12. februar 2016. Hun tror bestemt ikke, at hun instruerede Anne Nygaard Just i at ringe til Udlændingestyrelsen i dagene omkring den 11.-12. februar 2016.”

Retsformanden:

Ja, det var dén. Så har vi jo et dejligt kvarter tilbage til den sidste.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er nemlig det. Så går jeg i gang med protokollen fra Ronya Habo. Og det er på s. 296 ff. i Instrukskommissionens afhøringsprotokol:

”Ronya Habo forklarede, at hun blev cand.jur. i marts 2015. I januar 2016 blev hun ansat i Udlændingestyrelsen...

Da hun blev ansat i Udlændingestyrelsen, blev hun placeret i Forsørgelseskontoret, som i dag hedder Kontoret for Indkvarteringsvilkår. Hun er fortsat ansat i samme kontor. Da hun begyndte i 2016, var hun fuldmægtig. Hun blev specialkonsulent i marts 2020. I den første tid i styrelsen var hendes arbejdsområde sager om opholdspligt og meldepligt mv. for personer på tålt ophold. Hendes opgave i forbindelse med sagerne om adskillelse af mindreårige var på dette tidspunkt alene at behandle anmodninger om aktindsigt. Der var anmodninger om aktindsigt i den høring, styrelsen havde foretaget af operatørerne i slutningen af januar 2016.

... Hendes nærmeste ledere var Kristina Rosado, der var souschef, Ditte Kruse Dankert, der var hendes kontorchef, og Lene Linnea Vejrum, der var vicedirektør. Det var de tre, hun refererede til i sagerne om adskillelse ...

Hun havde ikke kontaktpersoner i departementet. De havde ikke faste mødefora i styrelsen til orientering om direktionsmøder, chefgruppemøder og lign., men der var en mere generel orientering fra Ditte Kruse Dankert på de ugentlige kontormøder.

Da hun begyndte i styrelsen, fik hun en introduktion til systemerne, men hun fik ikke kurser i forvaltningsret. Det forventedes, at hun kunne det juridiske. Alle de sager, der behandles i styrelsen, er arkiveret der. Det forventes, at en sagsbehandler opretter en sag, når vedkommende får sagen. Der findes både konkrete sager, hvor der træffes afgørelse, og administrative sager, hvor mails mv. journaliseres, selvom der ikke er truffet afgørelse. Sagerne journaliseres på asylansøgerens person-ID. Man opretter således en sag på den pågældendes person-ID, hvor relevant materiale journaliseres. Alle sagsbehandlere i styrelsen har adgang til sagerne, med mindre en sag er oprettet på en måde, hvor man ikke giver adgang til andre. Det er en mulighed i systemet, men det er ikke noget, hun ofte løber ind i ...

... Første gang, hun blev opmærksom på problemstillingen, var, da hun blev bedt om at behandle aktindsigtsanmodninger vedrørende de høringer af operatørerne, der var i slutningen af januar 2016.

Foreholdt notat om høring af indkvarteringsoperatørerne, hvoraf fremgår bl.a., at det, der var anført om de enkelte par i notatet, var baseret på en manuel gennemgang af indkvarteringsoperatørernes besvarelser af høringen ..., forklarede hun, at den individuelle gennemgang af sagerne skete på baggrund af en stor liste med alle parrene, som Udlændingestyrelsen havde udarbejdet. Hun så første gang listen på et møde, hun havde med ledelsen. Hun mener også, at Margit Sander Rasmussen var til stede. Som hun husker det, var det Margit Sander Rasmussen og Kristina Rosado, der opdaterede listen. Senere overtog hun selv opdateringerne. Hun så ikke det materiale, der var kommet ind fra operatørerne.

Foreholdt notat af 2. februar 2016 om indkvartering af mindreårige asylansøgere, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever... , herunder afsnittet ”indstilling”, forklarede hun, at hun ikke så notatet op til, at det kom. Hun har set det i forbindelse med behandlingen af senere aktindsigtsanmodninger, og da hun samlede akter til ombudsmanden. De første mange aktindsigter vedrørte alene den indledende høring af operatørerne, og hun tror, at hun så notatet første gang, da der kom aktindsigtsanmodninger om det. Som hun husker det, var det omkring maj 2017. Det var en længere proces, fordi der var mange, der gerne ville have akterne. Hun husker, at det var lige op til, at hun skulle på sommerferie. Hun husker ikke, om hun har set notatet i sin endelige form eller i en udgave, hvor det var sendt til kommentering i styrelsen.

Hun ved ikke, om de havde notatet fremme i forbindelse med den sagsbehandling, hun i marts 2016 deltog i. Hun husker det ikke, men hun kan ikke udelukke det. I den sagsbehandling, hun foretog, tog hun ikke konkret stilling til, hvem der skulle adskilles. Hun kom først ind i sagsbehandlingen, da der var et par, som ikke ville flytte, og der skulle udstedes et flyttepåbud. Det var i marts 2016. Det, der er beskrevet i notatet om muligheden for at indkvartere parrene på samme center, har hun alene hørt om i relation til den situation, at begge parter er mindreårige. Det var hendes forståelse, at det var udelukket, hvis den ene part var over 18 år.

Hun deltog ikke i koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016, og hun fik ikke oplysninger om det passerede direkte fra Henrik Grunnet, men hun vidste, at han var til mødet, fordi der blev talt om det på kontoret. Adspurgt om, hvad der blev talt om og hvornår, forklarede hun, at hun mener, at hun den 10. februar 2016 blev orienteret om, at der ville komme en instruks samme dag. Hun tror, at de var i gang med at forberede sagerne. Som hun husker det, foregik det inde på Ditte Kruse Dankerts kontor, hvor desuden Lene Linnea Vejrum, Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen var til stede. Hun ved ikke, om det var efter, at instruksen var sendt ud, eller om det var lige inden, den blev

offentliggjort, men det var samme dag. Hun forestiller sig, at det var et møde, hun var indkaldt til, da hun ikke bare dukkede op til et møde, hvor der var en vicedirektør til stede.

Da instruksen kom, var hendes første spørgsmål, om det var i overensstemmelse med EMRK artikel 8, hvilket hun sagde højt. Hun ved, at Ditte Kruse Dankert, Lene Linnea Vejrum og Kristina Rosado stillede samme spørgsmål. Hun tror, at hun selv sagde det, mens Lene Linnea Vejrum var til stede, men Lene Linnea Vejrum talte i telefon. Hun ved ikke med hvem. Hun mener, at det foregik under mødet. Hun mener, at ledelsen efterfølgende gik videre med spørgsmålet om artikel 8. De gik ikke i gang med at adskille den dag, så spørgsmålet må være blevet vendt med departementet, inden de gik i gang. Hun overværede ikke selv den tilbagemelding, der kom fra departementet, men fik at vide, at tilbagemeldingen var, at det var i overensstemmelse med artikel 8. Adspurgt, hvornår hun fik den tilbagemelding, forklarede hun, at hun tror, at hun formodede, at det var i overensstemmelse med loven, fordi de efterfølgende fik at vide, at de skulle adskille. Der kom ikke nogen afklaring på mødet den 10. februar 2016. De havde en stor liste over parrene, og hun tror, at der forinden havde været en del drøftelser med operatørerne om parrene. Det tror hun, fordi der var en del oplysninger om parrene på listen. Den liste, hun har set, er den liste, der har forskellige farver. Det var den liste, informationerne blevet skrevet ind i. Hun mener, at styrelsen på den baggrund vurderede, hvem der kunne adskilles, men at der var nogle sager, der var så tunge, at de skulle have lidt mere information. Hun mener, at det var fem sager, hvor hun efterfølgende udarbejdede resumeer med henblik på at forelægge sagerne for departementet, fordi styrelsen var i tvivl, om en adskillelse var i overensstemmelse med EMRK. Disse drøftelser fandt først sted senere.

Adspurgt gentog hun, at de gik videre med spørgsmålet om artikel 8. Hun husker ikke, at de lavede en egentlig fordeling af arbejdsopgaver i forbindelse med afslutningen af mødet, men hun var også ret ny, og hun tror derfor, at

det lå hos Margit Sander Rasmussen og Kristina Rosado. Selv fik hun bare informationen, og da instruksen blev sendt til operatørerne, var hun sat cc på den mail. På den måde blev hun stille og roligt involveret, men i forbindelse med mødet fik hun ikke tildelt arbejdsopgaver, ligesom hun ikke konkret fik at vide, at hun skulle arbejde med disse sager.

Hun har ikke haft personlig kontakt med Henrik Grunnet om koncerndirektionsmødet, og hun husker ikke, at hun har hørt noget konkret refereret fra mødet. Forevist mail af 10. februar 2016 kl. 14.26 fra Nils Bak til Jens Vikner ... med omtale af visse udtalelser, der skulle være fremsat under koncerndirektionsmødet, forklarede hun, at der ikke er nogen, der har talt med hende om, hvad der skulle være sagt på mødet.

Når hun omtaler ”instruksen”, er det pressemeddelelsen, hun henviser til. Det er det, pressemeddelelsen generelt er blevet kaldt. De fik at vide, at nu skulle de handle jævnt ”den her”. Det var det, der var meldingen fra departementet. Det, hun fik at vide, var, at nu var instruksen her – pressemeddelelsen – og de skulle adskille parrene. Det skulle ske nu, og alle skulle adskilles. Det må være hendes egen ledelse, Ditte Kruse Dankert, Lene Linnea Vejrum og Kristina Rosado, der fortalte hende det. Hun husker ikke, præcis hvornår hun fik det at vide, men det må være efter det møde, hun deltog i den 10. februar 2016. På mødet drøftede de EMRK, og det må derfor være efterfølgende, at de fik at vide, at de skulle adskille alle, og at det var i overensstemmelse med loven. Hun tror ikke, at det var samme dag. Der gik også noget tid efterfølgende, hvor der blev indhentet oplysninger om de enkelte par. Det var i denne forbindelse, at de fem tunge sager blev belyst, og hun tænker derfor, at der gik noget tid, fra meddelelsen kom, til de fik besked på, at parrene skulle adskilles. Hun tror ikke, at der var nogen, der konkret fortalte hende, at det var i overensstemmelse med loven, men det var en formodning, når de nu gjorde det, efter at de havde stillet spørgsmål til, om det var i overensstemmelse med artikel 8. Hun ved, at i hvert fald Ditte Kruse Dankert har stillet spørgsmålene opad. Hun hørte ikke nærmere om

tilbage meldingen, fordi hun først blev en del af sagsbehandlingen, da hun i marts 2016 skulle træffe en afgørelse om flyttepåbud.

Foreholdt Lene Linnea Vejrum's notits af 31. marts 2016 om UIBM's orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 (ekstrakten side 908) og adspurgt, om mødet den 10. februar 2016 var før eller efter kl. 14.30, som er omkring det tidspunkt, samtalen formodes at have fundet sted, forklarede hun, at hun ikke kan placere mødet i forhold til denne samtale. Hun overhørte ikke Lene Linnea Vejrum's samtale med Line Skytte Mørk Hansen, og hun har ikke hørt om den. Det var ikke sædvanligt, at hun talte med Lene Linnea Vejrum.

Foreholdt Ditte Kruse Dankert's mail af 10. februar 2016 kl. 16.05 til operatørerne, som er sendt til blandt andre hende i kopi ..., forklarede hun, at det møde, hun deltog i, må have været før, denne mail blev sendt. Hun tror ikke, at mødet lå så sent på dagen, også fordi der var mange, der skulle hente børn. I denne periode gik hun normalt selv hjem omkring kl. 16.30. Hun opfatter det sådan, at mailen er udarbejdet efter mødet og deres samtale om EMRK artikel 8, men hun har ikke selv været involveret i udarbejdelsen af den.

Hun tror ikke, at de på mødet drøftede hjemlen til at adskille. Sådanne drøftelser husker hun ikke at have deltaget i, men der var dog et spørgsmål i forbindelse med den senere afgørelse om flyttepåbud i marts 2016. I forbindelse med sådanne afgørelser henvises normalt til driften, og det satte hun spørgsmålstegn ved, fordi det ikke var hensynet til centerdriften, der lå til grund for adskillelserne. Når der sker flytning af hensyn til driften, kan det være, fordi der en, der har haft en voldelig adfærd på centeret. Oftest flyttes folk til forskellige centre som følge af den fase, de er i; modtagecenter, opholdscenter, udrejsecenter. Årsagen vil fremgå af afgørelsen. Da det ikke i den foreliggende situation var centerdriften, der lå til grund for adskillelsen, henviste hun i stedet – efter råd fra Kristina Rosado – til den pressemeddelelse, der var sendt ud.

Adspurgt, om hun overvejede, om pressemeddelelsen havde hjemmel i loven, forklarede hun, at hun stillede spørgsmål til artikel 8, hvilket ledelsen tog videre, og da de så fortsatte, var det hendes formodning, at der var hjemmel i loven. Hun gjorde ikke yderligere.

Foreholdt Margit Sander Rasmussens mail af 10. februar 2016 kl. 16.29 til blandt andre Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert med et overblik over 27 par ... forklarede hun, at det ikke var denne liste, hun så på mødet. Hun har ikke set mailen. Hun mener, at det var på mødet, at hun så den store liste med farverne. Hun bliver dog i tvivl, om det var på dette møde eller senere, at hun så den liste. Det kan også være, at listen bare blev opsummeret på mødet. Hun husker ikke, om der var papirer fremme på mødet den 10. februar 2016, men hun husker at have set listen på Ditte Kruse Dankerts kontor, og at det var Margit Sander Rasmussen, der kom med listen. Hun mener ikke, at der var så mange møder på Ditte Kruse Dankerts kontor, hvor de alle sammen var til stede, og hun er derfor usikker på, om det var den 10. februar eller få dage efter, at hun så den store liste.

Den liste, hun omtaler, er heller ikke den liste, der fremgår af Margit Sander Rasmussens mail af 12. februar 2016 kl. 16.48 ... Denne liste mener hun først have set senere i forbindelse med behandlingen af aktindsigtsanmodninger, og hun husker, at hun undrede sig over, at der var endnu en liste, hun ikke helt kendte.

Forevist listen ”Under 18 år i parforhold 2016-03-03” ... forklarede hun, at det er denne liste, hun henviser til. Det var den, de arbejdede ud fra. Hun er lidt usikker på, om den var klar den 10. februar 2016, eller om hun først har set den efterfølgende.”

Jeg ved ikke, om jeg skal fortsætte – jeg har ca. 5-10 minutter i endnu – eller om jeg skal fortsætte herfra i morgen?

Retsformanden:

Vi tager det, så vi bliver færdige med dokumentationen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Det hedder videre:

”Foreholdt Lene Linnea Vejrum mail af 10. februar 2016 kl. 16.40 til blandt andre Line Skytte Mørk Hansen ..., der omtaler fire grupper, forklarede hun, at hun ikke var involveret i drøftelser om denne opdeling af parrene. Hun husker ikke helt, hvilke oplysninger der var om parrene den 10. februar 2016. Hun har set høringsvarene fra operatørerne i forbindelse med behandlingen af aktindsigtsanmodninger, og det var de eneste oplysninger, hun havde om sagerne.

Adspurgt ... om hun kan tidsfæste sin tvivl omkring EMRK artikel 8 til den 10. februar 2016, eller om det var efterfølgende, forklarede hun, at hun tror, at det var den 10. februar 2016, da det var i forbindelse med meldingen om, at parrene skulle adskilles. Spørgsmålet opstod både hos hende og de andre, der var til stede på mødet. Videre adspurgt, om mailen til operatørerne gav hende anledning til overvejelser, forklarede hun, at hun formodede, at Ditte Kruse Dankert havde fulgt nærmere op på det, inden mailen blev sendt til operatørerne. Foreholdt, at mailen til operatørerne blev sendt samme dag kl. 16.09, forklarede hun, at hun ikke ved, om afklaringen med departementet var sket samme dag. Det er en formodning.

Adspurgt ... forklarede hun, at den samtale, hun havde med Kristina Rosado om ”hjemlen”, fandt sted på et senere tidspunkt, da hun fik besked på at træffe afgørelse om flyttepåbud for et af parrene. I deres skabelon var der henvist til centerdriften, og da hun mente, at det ikke var begrundet i centerdriften, spurgte hun Kristina Rosado om, hvad hun skulle henvise til. Hun fik besked på at henvise til pressemeddelelsen. Hun ved ikke, om spørgsmålet om hjemmel i øvrigt blev drøftet.

I dagene efter mødet den 10. februar 2016 var hun ikke involveret i adskillelsesprocessen og fik derfor ikke yderligere information om, hvordan sagerne skulle behandles, herunder om der skulle gøres undtagelser. Hun fortsatte sit arbejde på det område, hun sad med, indtil hun

blev bedt om at udstede et flyttepåbud. Hun behandlede ikke disse sager og hørte ikke om sagerne ud over eventuelle aktindsigtsanmodninger. Hun husker ikke nærmere, om der var sådanne i perioden, men det må der have været.

Den 12. februar 2016 deltog hun ikke i sagsbehandlingen, og hun hørte ikke nærmere om, hvad der skete. Hun tror, at hun allerede i begyndelsen hørte, at også de, der havde børn, skulle adskilles, og det var derfor, at hun stillede spørgsmål vedrørende EMRK artikel 8. Hun forstod det sådan, at det var undtagelsesfrit. Hun husker ikke, om der var nogen, der fortalte hende, at det var undtagelsesfrit, men det fremgik klart af pressemeddelelsen.

Hun deltog ikke i drøftelser eller overvejelser omkring retningslinjer.

Hun var en del af den projektgruppe, der blev nedsat i forbindelse med, at det blev besluttet at genoptage sagerne. De øvrige i projektgruppen var Hannah Sværke og Camilla Bloch-Egendal. Adam Abdel Khalik blev også en del af gruppen, da han blev ansat. I genoptagelsessagerne var det Adam Abdel Khalik, der fungerede som teamkoordinator, selvom han ikke formelt var udnævnt, og hun mener, at han refererede direkte til Ditte Kruse Dankert. Hun mener ikke, at de refererede til Kristina Rosado i disse sager, efter at gruppen blev etableret. Før Adam Abdel Khalik tiltrådte, var gruppen i gang med at udarbejde skabeloner til genoptagelsessagerne, at få videosystemerne til at fungere og at få lagt en plan for processen med genoptagelse. Asylparrene skulle indkaldes til samtaler, der skulle bookes tolke, og de, der var under 18 år, skulle have partsrepræsentanter osv. Det var en lidt større proces, og der var en del forberedelser. De gik først i gang med samtalerne, efter at Adam Abdel Khalik var tiltrådt, for det var ham, der afholdt de første samtaler. Forud for den 1. juni 2016 var der således alene forberedelser, ligesom de dannede sig et overblik over de sager, der skulle genoptages. Det viste sig at være samtlige sager, hvor parrene var blevet adskilt og fortsat var i asylcentersystemet.

De afholdt samtaler med hver person for sig. De havde lister med spørgsmål, som de stillede til de pågældende, og der blev udarbejdet referater fra møderne. Herefter foretog de en konkret og individuel vurdering, som blev forelagt for Ditte Kruse Dankert, hvorefter der blev truffet afgørelse. Der indgik mange kriterier i den konkrete og individuelle vurdering, de foretog, herunder om der var børn, ligesom aldersforskellen var vigtig. De lagde desuden vægt på, om de pågældende havde traumer, samt om de pågældende havde mange sociale sager, f.eks. iværksættelse af psykologhjælp. Hun kan ikke konkret sige, hvilken betydning de sociale sager blev tillagt. F.eks. fyldte det meget i de fem par, styrelsen forelagde for departementet. Disse sager var så tunge, at man lagde vægt på denne del. Disse sager var tunge, da der f.eks. var en familie, hvor moderen var blevet voldtaget i hjemlandet, og hvor parret havde mistet deres ene barn, efter at faderen og barnet var blevet kidnappet. Der var store traumer, og moderen var gravid, og det var derfor bekymrende, hvis moderen efter en adskillelse skulle stå alene med barnet.

Adspurgt, om det også var et kriterium, om forholdet var frivilligt, bekræftede hun dette og forklarede, at parrene blev spurgt ind til dette forhold og vejledt om, at de kunne henvende sig til myndighederne, hvis der var tale om tvang. De fortalte desuden parrene, at det var ulovligt, hvis der var tale om tvang.

Hun ved ikke, hvem der havde fastsat de kriterier, de anvendte. Det var et skema, de udarbejdede, og det blev godkendt. Det var ikke de tre i gruppen, der fastsatte kriterierne. Hun vil tro, at Adam Abdel Khalik var involveret i dette arbejde, og at kriterierne var godkendt af ledelsen. De oplyste ikke parrene om, hvilke kriterier der blev lagt vægt på. Parrene fik at vide, at "de her" spørgsmål ville blive stillet, og at det ikke havde noget at gøre med deres asylsag. På baggrund af de svar, parrene kom med, foretog styrelsen en vurdering.

De kriterier, de anførte i partshøringsbrevene, var dem, de spurgte ind til under samtalerne. De spurgte direkte ind til, om ægteskabet var

frivilligt, og løbende under samtalen spurgte de blandt andet om, hvordan parrene mødte hinanden osv. I de sager, hvor de på baggrund af svarerne formodede, at der var "et eller andet", spurgte de videre ind til det. De spurgte også ind til, hvordan parrets relation aktuelt var. Hun ved ikke, om spørgsmålene var godkendt af Ditte Kruse Dankert, men hun formodede, at de var godkendt af ledelsen. Hun tror ikke, at ministeriet var orienteret om spørgeskemaet.

Foreholdt mail af 18. april 2016 kl. 11.02 fra Ditte Kruse Dankert til blandt andre Anne Nygaard Just og Kristina Rosado med en status vedrørende 33 par ... forklarede hun, at der, så vidt hun ved, ikke var konkrete aftaler om, hvordan departementet skulle orienteres. Hun ved heller ikke, om der var en anmodning herom fra departementet. Når hun "fulgte status på sagerne", gennemgik hun den store liste manuelt. Hvis et par var blevet adskilt og flyttet, noterede hun, hvilket center de var flyttet til osv. Derudover optalte hun parrene ud fra listen. De fem sager, der er nævnt i mailen, er de samme, som blev forelagt for departementet.

Foreholdt mail af 2. marts 2016 kl. 10.25 fra Ditte Kruse Dankert til blandt andre Jesper Gori ... med en beskrivelse af de fem sager, styrelsen gerne ville have departementets respons på "i forlængelse af mødet i sidste uge", forklarede hun, at hun, som hun husker det, ikke deltog i det omtalte møde, ligesom hun ikke hørte noget om det. Hun deltog ikke i drøftelser om, hvilke sager der skulle forelægges. Hun tror, at hun fik besked på at undersøge de fem sager. Hun var ikke som sådan involveret i de oplysninger, der kom fra operatørerne. Hun var således ikke med til at udvælge sagerne, men hun har været med til at undersøge dem og udarbejde et resume til brug for forelæggelsen for departementet.

Foreholdt mail af 3. marts 2016 kl. 14.45 fra Ditte Kruse Dankert til blandt andre Jesper Gori ... med et kort notat, hvor styrelsen forelagde fem sager, forklarede hun, at hun ikke var med til at udarbejde notatet som sådan, men hun har samlet faktiske oplysninger til det, som hun har opsummeret. Skemaerne og teksterne, der var vedhæftet mailen af 2. marts 2016, har hun også

udarbejdet. Det materiale, hun havde, var de bilag, der var vedhæftet. Hun husker ikke, hvordan hun fik materialet, men det må være operatørerne, der sendte det ind. Hun husker ikke, om der var materiale, hun udelod.

Hun husker ikke, om der var møder om de fem sager, men de vidste, at de stadig verserede, fordi de ikke var blevet adskilt endnu. På et senere tidspunkt kom der en melding om, at det kun var det par, der var blevet viet i Danmark, som ikke skulle adskilles, mens de fire andre skulle adskilles. Meldingen kom, men hun mener ikke, at de kom så langt, at de rent faktisk adskilte parrene. I disse sager har hun alene talt med Kristina Rosado og Ditte Kruse Dankert, så det må have været en melding fra ledelsen, hun fik fra en af dem. Hun kan ikke tidsfæste det, men hun mener, at der var et møde med departementet om de fem sager, de havde forelagt, og at det var den melding, der kom ud af det møde. Hun ved ikke, hvem der deltog i mødet. Adspurgt, om det kunne være omkring den 22. februar 2016 eller senere, gentog hun, at hun ikke kan tidsfæste det. Hun ved ikke, hvem meldingen kom fra, men det var en melding til styrelsen og ikke internt i styrelsen. Adspurgt, om meldingen kom fra departementet, forklarede hun, at det var sådan, hun forstod det.

Forevist en intern note af 10. marts 2016 oprettet af Ditte Kruse Dankert i "EstherH" vedrørende en samtale med Jesper Gori om, at styrelsen skulle afvente departementets stillingtagen til de fem sager ..., forklarede hun, at den sag, noten er oprettet på, er en administrativ sag. Hun tror ikke, at hun er blevet gjort bekendt med den beskrevne samtale. Som hun læser det anførte, må beskeden om, at de skulle adskille i fire af sagerne, være kommet efter dette tidspunkt. Hun blev først bekendt med sagerne i forbindelse med, at de udarbejdede forelæggelsen, og hun ved ikke, hvor lang tid der gik mellem, at hun udarbejdede beskrivelserne, til sagerne blev forelagt.

Adspurgt, om der efter meldingen om, at fire ud af de fem par, der var forelagt for departementet, skulle adskilles, kom en melding om, at de ikke skulle adskilles, forklarede hun, at der kom

en melding om, at de skulle genoptage sagerne. Hun ved ikke, hvor den melding kom fra, men hun fik det at vide af sin egen ledelse. Hun mener, at de var i gang med at planlægge processen for genoptagelse, inden de hørte fra ombudsmanden. Hun mener ikke, at de gik i gang med at planlægge processen for genoptagelse, inden de hørte fra ombudsmanden. Hun mener ikke, at de gik i gang med at genoptage, fordi de fik en henvendelse fra ombudsmanden. Det var på grund af genoptagelserne, at der ikke skete adskillelse af de fire par. De nåede ikke at adskille disse par før genoptagelserne, og parrene skulle have den samme sagsbehandling med partshøring som de øvrige.

Hun blev foreholdt mail af 3. marts 2016 ...”

Jeg får at vide, at der er gået 10 minutter nu. Og jeg tror desværre nok, at det tager 5-10 minutter mere.

Retsformanden:

Så må vi hellere holde, fordi der er nogle af os, der har et møde her i eftermiddag. Vi fortsætter i morgen, hvor vi jo faktisk også er nået til torsdagens program med den supplerende dokumentation.

Retten hævet kl. 15.11.

Retsmøde den 10. november 2021 (dag 28)

Onsdag den 10. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offersten og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er klar til den afsluttende dokumentation af Instrukskommissionens protokol.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Vi var i går kommet til s. 304 i Instrukskommissionens afhøringsprotokol. Det var Ronya Habos forklaring. Hun siger her:

”Hun blev foreholdt mail af 3. marts 2016 kl. 13.43 fra Kristina Rosado til en operatør med en anmodning om status på flytningen af parret L-K og L-M” – og det på s. 756 i hovedekstrakten – ”operatørens svar kl. 13.55 om, at parret nægtede at flytte, samt sin egen mail kl. 16.45 med afgørelser om flyttepåbud” – det er s. 706 – ”Hun blev desuden foreholdt afgørelsen om

flyttepåbud” – det er s. 847 – ”der er begrundet således:

”Derfor skal du flytte

Vi har lagt til grund, at du nægter at flytte til Børnecenter Østrup, som du er blevet bedt om dette.

Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 kan mindreårige asylansøgere ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.

Du skal derfor flytte til Børnecenter Østrup, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.”

Hun forklarede, at hun ikke som sådan kendte til sagen forud for afgørelsen, men hun kan ikke udelukke, at hun er stødt på parrets oplysninger tidligere, f.eks. i forbindelse med at hun havde set listen. Hun blev involveret i sagen, fordi Kristina Rosado i en mail bad hende om at træffe en afgørelse om flyttepåbud. Som hun husker det, var der måske omtalt to par, og det var første gang, at hun skulle træffe den slags afgørelse. Hun spurgte derfor ind til, hvem hun skulle sende afgørelserne til, men hun fulgte også op på de par, der var nævnt. Der var nogle af dem, der gerne ville flytte alligevel. De oplysninger, hun brugte i forbindelse med afgørelsen, var, at styrelsen havde planlagt parret til flytning, og at de nægtede at flytte, samt at centeret havde konsekvensvejledt parret. Konsekvensvejledningen indebar, at parret var vejledt om, at når de nægtede at flytte, kunne Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse, der ville blive forkyndt, samt at hvis de fortsat nægtede at flytte, kunne centeret få politiets bistand til at flytte dem. Adspurgt, om hun havde andre oplysninger om det konkrete par, forklarede hun, at hun havde oplysning om, at det var et af de par, der skulle adskilles. Hun tror, at hun traf afgørelse vedrørende to par. Hun tror ikke, at hun foretog yderligere undersøgelser, inden afgørelserne blev lavet. Hun slog parret op i systemet og så, at de var planlagt til flytning. Hun vidste ikke, hvor gamle de var, eller om

ægteskabet var frivilligt eller ej. Hun foretog ikke partshøring, udover at hun havde oplysningen om, at parret var blevet konsekvensvejledt.

Foreholdt ministeriets brev af 4. maj 2016 til Folketingets Ombudsmand” – som er på s. 2168 – ”vedrørende afgørelsen om flyttepåbud, hvoraf bl.a. fremgår, at ”Udlændingestyrelsen har endvidere partshørt, men alene over den manglende efterkommelse af anvisningen om indkvartering” ..., forklarede hun, at hun ikke selv har partshørt i forbindelse med flyttepåbuddene. Hun har fået oplysningerne ind, og hun ved ikke, om der har været drøftelser med operatørerne, inden sagen nåede hende. Der var kommet oplysninger om parret inden dette tidspunkt, men hun skulle ikke bruge disse i forbindelse med flyttepåbuddet. Hun lagde ved sin afgørelse ikke vægt på andet, end at parret ikke ville adskilles, og at de skulle adskilles efter meddelelsen af 10. februar 2016.

Foreholdt sin mail af 13. maj 2016 kl. 14.07 til Ditte Kruse Dankert, Kristina Rosado og Lene Linnea Vejrum om, hvilke sager der skulle genoptages” – det er s. 2273 – ” forklarede hun, at hun må have gennemgået sagerne ud fra den store liste. Hun går ud fra, at de tolv sager, hvor de ikke skulle foretage sig noget, var sager, hvor parret var overgået til integration, eller hvor den mindreårige var blevet 18 år. De sager, der skulle genoptages, var de øvrige par, der var blevet adskilt. Hun husker ikke, hvorfor der var tre sager, som hun var i tvivl om. Mailen er skrevet på baggrund af listen, og beslutningen blev, at de genoptog alle de sager, hvor parrene var blevet adskilt og fortsat var i systemet. Grunden til, at sagerne skulle genoptages, var, at de ikke havde partshørt parrene. Parrene forblev adskilt under sagsbehandlingen. Hun husker ikke, at de drøftede dette spørgsmål, og hun ved ikke, på hvilket grundlag det skete. Hun har ikke på noget tidspunkt selv overvejet eller deltaget i drøftelser om, hvorvidt der var hjemmel til dette.

...

Foreholdt, at hun alene skrev under på én afgørelse i forbindelse med genoptagelsessagerne, forklarede hun, at hun mener, at det var Ditte

Kruse Dankert, der skrev under på afgørelserne, og det mener hun også, at Adam Abdel Khalik har gjort. ... Sagerne blev forelagt helt op til Tanja Franck, inden der blev truffet afgørelse. Tanja Franck var derfor involveret i alle sagerne. Hun ved ikke, om de blev nævnt i departementet. ...

Adspurgt af Inger Støjbergs bisidder, advokat Nicolai Mallet, forklarede hun, at der blev fulgt op på spørgsmålet om EMRK artikel 8, efter at hun stillede det bl.a. over for Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum, og at de derfor må have stillet de samme spørgsmål som hende. De bekræftede i hvert fald ikke på det tidspunkt, at det var i overensstemmelse med loven. Det var et spørgsmål, de alle sammen stod med. Det var den fornemmelse, hun havde. Hun havde den forståelse, at de ikke gik i gang med at adskille med det samme, da lovligheden i forhold til EMRK først skulle afklares. ...

På ny foreholdt mail at 3. marts 2016 kl. 14.45 til blandt andre Jesper Gori med forelæggelsen af de fem sager ... og adspurgt af Jesper Goris bisidder, advokat Eddie Omar Rosenberg Khawaja, forklarede hun, at hun ikke deltog i nogen møder, hvor Jesper Gori deltog. ... Da hun blev involveret i sagerne, samlede hun ikke op på, om spørgsmålet vedrørende EMRK artikel 8 var blevet afklaret.

Adspurgt af Kristina Rosados bisidder, advokat Thomas Brædder, bekræftede hun, at spørgsmålet vedrørende EMRK var et, de alle sammen stod med den 10. februar 2016. Hun husker ikke konkret, om Kristina Rosado sagde noget om det, men hun var med til mødet. ... Det var i forbindelse med begrundelsen af afgørelsen, at hun stillede spørgsmål til, om de kunne henvise til driften som vanligt, hvorefter Kristina Rosado sagde, at hun kunne henvise til pressemeddelelsen. Den hjemmel til at bestemme indkvartering og udstede flyttepåbud, der er anført, er den samme, der plejer at være. ... I forbindelse med behandlingen af genoptagelsessagerne foretog de en proportionalitetsvurdering, så der var derfor i den forbindelse en vurdering i forhold til EMRK artikel 8.”

Og så er der ikke mere fra protokollerne.

Retsformanden:

Tak for det. Og hvad er så det næste på programmet?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det næste er at tage nogle dokumenter fra hovedekstrakten, som vi ikke fik dokumenteret i første omgang. Og så slutte af med det ganske korte tv-klip, som vi har fået tilladelse til at fremlægge. Det tager ikke meget lang tid. Derefter bliver der noget dokumentation fra loggen, som også er bilag, der er fremlagt. Og så går vi over til en gennemgang af parrene.

Retsformanden:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

På s. 3786 i hovedekstrakten har vi notatet af 12. december 2016, som har været omtalt adskillige gange, og hvor vi ikke foretog dokumentation i forbindelse med den indledende forelæggelse. Jeg skal ikke gennemgå hele notatet, men blot fremhæve, at det er af 12. december 2016, og at det hedder:

”Notat om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlever på asylcentre”.

Der er en indholdsfortegnelse, som starter med pkt. 1 ”Indledning”. Så er der et pkt. 2 ”Generelt om indkvarteringsordningen”. Pkt. 2.1 er ”Tidspunktet for vurderingen i henhold til Danmarks internationale forpligtelser”. Pkt. 2.2 dækker ”Indkvarteringsordningen i hovedtræk”. Pkt. 3 er ”Rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlever på asylcentre”. Og det punkt er delt op i et pkt. 3.1 om ”Retsgrundlag”, som så omfatter følgende underpunkter: ”Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8”, ”Den beskyttede personkreds”, ”De beskyttede rettigheder”, ”FN's konvention om barnets rettigheder” og ”Anden (national) regulering vedr. tvangsægteskaber mv.”. Så er der et pkt. 3.2 om

”Indkvarteringsordningens udgangspunkt”, og så er der et pkt. 3.3 ”Vedrørende afvejningen i de konkrete sager – vægtningen af udvalgte momenter”. Under pkt. 3.3 er underpunkterne ”Parternes alder”, ”Tvangselementet”, ”Graviditet”, ”Børn”, ”Helbreds- og trivselsmæssige forhold” og ”Danske myndigheders godkendelse/anerkendelse af ægteskab”.

I indledningen i pkt. 1 hedder det:

”Dette notat omhandler en række generelle fortolkningsspørgsmål vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Denne indkvartering forstås af Udlændingestyrelsen i samarbejde med indkvarteringsoperatørerne på asylcentre.”

Notatet er udarbejdet i anledning af, at udlændinge- og integrationsministeren den 10. februar 2016 instruerede Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever (herefter ”indkvarteringsinstruksen”).

Notatet skal ses i sammenhæng med de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen har udstedt til indkvarteringsoperatørerne den 1. juli 2016, for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Disse retningslinjer redegør nærmere for den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med indkvarteringen og for indkvarteringsforholdene for eventuelt adskilte ægtefæller og samlever.”

Under pkt. 2, ”Generelt om indkvarteringsordningen”, hedder det under pkt. 2.1 om ”Tidspunktet for vurderingen i henhold til Danmarks internationale forpligtelser”:

”Det fremgår af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af asylansøgere.

Beslutningen om asylansøgers indkvartering på asylcentre efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Der henvises herved til de specielle bemærkninger til § 42 a, stk. 7, i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013 (bemærkningerne til § 1, nr. 15).

Hvis en asylansøger ikke efterkommer Udlændingestyrelsens anvisning af indkvarteringssted, kan Udlændingestyrelsen træffe afgørelse om påbud om flytning efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Udlændingestyrelsen kan således i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende træffe afgørelse om påbud efter 3. pkt., hvis parret ikke efterkommer Udlændingestyrelsens indkvarteringsanvisning.

Udlændingestyrelsen kan endvidere træffe afgørelse om påbud efter 3. pkt. i de sager, hvor parterne ved første indkvartering efterkommer anvisningen om separat indkvartering, men ikke ønsker denne separate indkvartering. Det bemærkes herved, at det forudsætter et helt utvivlsomt grundlag – vurderet under behørig hensyntagen til parternes situation – at antage, at et par selv ønsker separat indkvartering, og at parterne skal gøres bekendt med muligheden for at få truffet afgørelse om spørgsmålet, herunder med inddragelse af hensynet til Danmarks internationale forpligtelser.”

På s. 3788 hedder det videre:

”Et påbud efter 3. pkt. udgør en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvilket indebærer, at forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring skal iagttages, jf. herom ligeledes de specielle bemærkninger til bestemmelsen (§ 1, nr. 15) i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013.

Udlændingestyrelsen skal i alle sager, hvor der træffes afgørelse om et sådant påbud efter 3. pkt., vurdere, om Danmarks internationale forpligtelser er til hinder for, at der meddeles påbud om separat indkvartering. Det er denne vurdering efter 3. pkt. af, hvornår Udlændingestyrelsen kan træffe afgørelse om adskilt

indkvartering af et par mod parternes ønske, som notatet omhandler.

Som udgangspunkt vil par, hvor den ene er mindreårig, blive indkvarteret separat, i perioden indtil denne afgørelse efter 3. pkt. træffes. Det beror på hensynet til at sikre, at den mindreårige ikke udsættes for tvang under den indledningsvise indkvartering i asylsystemet, hvor Udlændingestyrelsen endnu ikke har haft mulighed for at vurdere, om samlivet er frivilligt.

Udlændingestyrelsen skal dog allerede ved den første indkvartering vurdere, om der foreligger helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn og den mindreårige på grund af f.eks. et handicap er klart afhængig af den myndige partners pasning og pleje og bistand til at drage omsorg for parrets børn. Et andet eksempel kan være tilfælde, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er aldeles afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.

Endvidere skal Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse efter 3. pkt. hurtigst muligt under hensyntagen til intensiteten af indgrebet og til, at asylansøgere udgør en særligt sårbar gruppe.”

Under pkt. 2.2, ”Indkvarteringsordningen i hovedtræk”, står der:

”Efter indkvarteringsinstruksen kan der ikke ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 15 år. Det bemærkes herved, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år.

Indkvarteringsinstruksen indebærer endvidere, at udgangspunktet for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år (jf. dog pkt. 2.2 i Udlændingestyrelsens retningslinjer vedrørende indkvartering på samme modtagecenter for uledsagede mindreårige i tilfælde,

hvor begge ægtefæller/samleverer er mindreårige).

Udlændingestyrelsen skal dog i hver enkelt sag om indkvartering af mindreårige ægtefæller eller samleverer, hvor ingen af parterne er under 15 år, foretage en konkret vurdering af, hvorvidt det på baggrund af sagens samlede omstændigheder er sagligt og proportionalt – bl.a. ud fra hensynet til den mindreårige ægtefælle/samlever og eventuelle børn, jf. pkt. 3.3.4 – at meddele påbud om separat indkvartering. Endvidere må et sådant påbud alene opretholdes, så længe det er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser.

Finder Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med FN's konvention om barnets rettigheder eller Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 at indkvartere parterne hver for sig – eller at opretholde en sådan indkvartering – skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Under pkt. 3 redegøres generelt for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i relation til sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Under pkt. 3.1 redegøres generelt for det relevante retsgrundlag, og under pkt. 3.2-3.3 redegøres for fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i den nævnte sagstype.”

Det var dét, som vi gerne ville have dokumenteret yderligere fra dette bilag.

Det bringer mig så over til samråd AT og AU, som vi har på hovedekstraktens s. 5013 ff. Det er en udskrift af samråd AT og AU med fhv. minister Inger Støjberg afholdt den 1. juni 2017, og på s. 5023 har vi på en forespørgsel fra Nicolai Wammen en udtalelse fra Inger Støjberg, ca. fire linjer nede, hvor der står:

”... Men altså jeg kan sige, at jeg har jo ikke lagt skjul på, at der har været grundige drøftelser, så er det mildt sagt. Der har været

diskussioner i ministeriet om indkvarteringsordningen. Altså, hvordan skulle det her foregå. Og jeg har også før givet det eksempel, at på et tidspunkt, der foreslår jeg, at adskillelsen skal se, så den ene part skal bo i Gedser, og den anden på Skagen. Og det får jeg så at vide, det er simpelthen for langt at gå, det kan man ikke. Men okay, så må man jo rette ind. Og det er jo sådan, politiske diskussioner foregår. Det tror jeg i hvert fald også godt du ved som minister ..., at man har den her type diskussioner i ministeriet, for ellers så agerer man jo heller ikke som politiker. Og jeg har haft et meget stort ønske om at få adskilt parrene. Så derfor, så har der været grundige drøftelser om indkvarteringsordningen, men jo ikke om pressemeddelelsen, og om om ordlyden var ulovlig. Der foreligger ikke en advarsel. Og det er jo også præcis dét – altså jeg synes jo sådan set også, at det er lidt vigtigt at holde sig for øje, at vi har en ombudsmand, som har haft adgang til alle dokumenter, også dét, man kunne kalde for den famøse mail, den har ombudsmanden også haft i sin hånd, så han ved jo, kan man sige, mere end i hvert fald andre, der står og kommenterer på det her på sidelinjen – han ved langt, langt mere. Og han konkluderer jo, at det jo på intet tidspunkt har været intentionen fra Udlændingestyrelsen at udføre ... iværksætte en ulovlig praksis. Så jeg synes rent faktisk – og det er sådan sagt helt uden polemik på nogen som helst måde, jeg synes sådan set, at det er fair nok at lægge ombudsmandens endelige redegørelse til grund.”

Retsformanden:

Den mail, der henvises til – ”den famøse mail” – kan det sige, hvad det er for en?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er mailen fra Henrik Grunnet, som kommer frem under forløbet. Der har været et spørgsmål om, hvorfor den ikke har været fremme tidligere.

Retsformanden:

Tak.

Anne Birgitte Gammeljord:

Og så fra samråd AW-AZ, som starter på s. 6016. Her har vi transskriptionen fra det åbne samråd som svar på samrådsspørgsmål ...

Retsformanden:

Mailen fra Henrik Grunnet tror jeg, at vi har på s. 255.

Anne Birgitte Gammeljord:

Enig, det er den, vi har på den side.

Retsformanden:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Så har vi transskriptionen fra det åbne samråd i Udlændinge- og Integrationsudvalget på samrådsspørgsmål AW-AZ, og der skal vi gå til s. 6047. Det er en besvarelse fra ministeren på nogle spørgsmål:

”... Det var jo langt hen ad vejen sådan set også svaret til Astrid Krag, bortset fra, at jeg gerne vil prøve at ridse sagen op en gang mere: Altså, vi sender en pressemeddelelse ud. Jeg ændrer i den pressemeddelelse – det står rimelig klart. Den pressemeddelelse bliver ikke fulgt op af noget øvrigt skriftligt materiale. Det gør så, at pressemeddelelsen jo så undervejs, kan man sige, bliver opfattet som en instruks. Hvorfor sender jeg så ikke noget yderligere materiale ud i form af en instruks? Jamen jeg følger sagerne tæt, og jeg kan jo så dermed se, at der er seks par, der ikke bliver adskilt. Og det vil jeg da godt sige det jo sådan set er til min store fortrydelse, for jeg så jo gerne, at alle blev adskilt, for jeg ønsker så restriktiv en linje som overhovedet muligt på det her felt. Det der var så så restriktiv en linje som overhovedet muligt. Og det betød så, at der var seks par, der ikke blev adskilt.

Og når man kan se, at tingene fungerer, så intervenserer man jo ikke i det. Altså, man går jo ikke i gang med at udsende alt muligt til ting, man kan se fungerer. Det er vel sådan ret normalt, tror jeg. Så jeg synes ikke rigtig – altså, hvis jeg skal bruge et udtryk, som en tidligere politiker også har brugt – der er måske ikke

rigtig noget at komme efter lige på det der felt. Det bliver jeg nødt til at sige.

Men altså, der har jo været kritik, og den kritik, som Ombudsmanden er kommet med, har jeg taget til mig i sit hele, og det har jeg selvfølgelig også, når jeg har taget kritikken til mig. Så har jeg taget hele Ombudsmandens rapport til mig, også de tal, der står i rapporten.”

Og så til en transskription fra samrådsspørgsmål A og B, som vi har på s. 6768:

”Åbent samråd i Udlændinge- og Integrationsudvalget

Samrådsspørgsmål A og B (om adskillelse af ægtepar på asylcentre)”

Det er den 11. oktober 2017, og der skal vi gå til s. 6784, hvor der er en udtalelse fra udlændinge- og integrationsministeren Inger Støjberg: ”Ja, det kredser sig jo lidt om det samme fra Josephine Fock og Astrid Krag, så derfor tror jeg godt, at det er okay, også tiden taget i betragtning, at jeg svarer dem samlet. Der er jo ingen tvivl om, at den – og det tror jeg står klart for enhver – at den pressemeddelelse, som jeg udsendte, med det, der ønskede jeg at vende udgangspunktet på hovedet, så udgangspunktet altid var, at parrene skulle skilles ad i de her sager. Jeg gav jo også, og det tror jeg også står klart i dag, indtryk af og udtryk for i ministeriet, at jeg ønskede en så restriktiv linje som overhovedet muligt. Så langt, så godt tror jeg, vi er enige. Så vil jeg sige, at som i alle andre sager forudsatte jeg selvfølgelig, at administrationen herefter jo hurtigt fulgte op på de ønsker, jeg havde som minister. Det mener jeg jo sådan set er en helt berettiget tilgang, man har som minister. Det er i hvert fald min tilgang til alle sager. Jeg ville sådan set kunne forstå, hvis man kritiserede mig for at have en anden tilgang, altså den tilgang, at jeg siger, hvilken retning jeg vil i, og at jeg så forventer, at embedsværket går i den anden retning. Altså, det ville jo da være en mærkelig måde at være minister på, kan man sige.

Som sagt var mit fokus, at der blev lagt en så restriktiv linje som overhovedet muligt, så udgangspunktet netop var adskillelse i de her sager. Derimod så var jeg jo ikke optaget af – og det er også det, jeg siger i min tale her i dag også – at ændre de formelle sagsbehandlingsregler, herunder jo f.eks. partshøringer. Derfor så blev jeg jo heller ikke orienteret om de retlige overvejelser af, om der skulle ske partshøringer i tilfælde, hvor parrene efterkom beslutningen om flytning, men ikke ønsker det. Det blev jeg først orienteret om og inddraget i, da Udlændingestyrelsen i slutningen af april 2016 allerede havde besluttet at genoptage sagerne og træffe afgørelser efter forudgående partshøring.

I samme samråd på s. 6795 nederst svarer udlændinge- og integrationsministeren:

”Jamen jeg fulgte jo sagerne tæt i forhold til, altså, udfaldet af sagerne: Blev de adskilt, eller blev de ikke adskilt? Det tror jeg ikke er nogen hemmelighed, at jeg gjorde, for jeg har gået rigtig meget op i netop at sikre mig, at vi ikke har barnebrude i Danmark. Og så er der nogle internationale forpligtelser, som gør, at der er nogle, som ikke bliver adskilt, og sådan er det. Men jeg vil altså bare sige, at der jo er foregået en helt konkret og individuel vurdering i alle sagerne. Så det er jo det, der ligger i det.”

Det bringer mig så over til ombudsmandens endelige redegørelse, og den har vi på s. 4369. Den kom den 23. marts 2017, efter at der var en afklaring på det lovforslag, der var fremsat. Og vi har allerede dokumenteret selve konklusionen fra den indledningsvis i forbindelse med forelæggelsen, men jeg vil gå til s. 4379, hvor vi har ombudsmandens sammenfattende vurdering af det materiale, han har fået ind, og hvor han skriver:

”Som anført i pkt. 6.1 ovenfor var ministerens instruks af 10. februar 2016 efter sit indhold kategorisk og undtagelsesfri.

Den foreskrev således bl.a., at ingen mindreårige asylansøgere ”[f]remadrettet

(...) kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever”, at ”ingen mindreårige under 18 år [må] indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever”, at dette også gjaldt, ”hvis parret har et eller flere fælles børn”, og at Udlændingestyrelsen skulle ”skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”.

Instruksen var derfor efter sit indhold i strid med den pligt til at foretage en konkret vurdering af de enkelte sager, som følger af bl.a. internationale konventioner og almindelige forvaltningsretlige principper – og som nu også er fastslået i ministeriets egen vejledning af 12. december 2016. Jeg henviser til pkt. 5.2 og 5.3 ovenfor og til pkt. 8 nedenfor.

Jeg er opmærksom på, at det efter ministeriets oplysninger samtidig blev antaget, at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til instruksen. Og som anført i pkt. 6.4 ovenfor lægger jeg til grund, at det ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.

Det anførte ændrer imidlertid ikke ved, at instruksen – i konsekvens af den nævnte kategoriiske og undtagelsesfrie affatning – rent faktisk foreskrev en ulovlig praksis.

I den forbindelse bemærker jeg også, at Udlændingestyrelsen den 10. februar 2016 – samme dag som ministerens instruks – netop skrev til operatørerne, at instruksen indebar, at ”ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn”. Styrelsen skrev samtidig, at der skulle ske adskillelse i aktuelle sager, hvor en mindreårig boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at styrelsen snarest muligt ville ”varsle flytning i samtlige disse sager”.

Jeg bemærker endvidere, at Udlændingestyrelsen efterfølgende – i forbindelse med genoptagelsen af de omhandlede sager – i en række tilfælde traf afgørelse om, at de pågældende par alligevel ikke skulle adskilles.

Jeg finder herefter, at instruksen af 10. februar 2016 efter sit indhold var ulovlig, og at den samtidig medførte en betydelig risiko for, at der blev truffet forkerte afgørelser i de konkrete sager om adskilt indkvartering.

Jeg tilføjer, at instruksen yderligere har været egnet til at give både asylansøgere og offentligheden et fejlagtigt indtryk af den fremtidige håndtering af problemstillingen – herunder et indtryk, der ikke stemte med ministeriets egne intentioner.

Ministeriets fremgangsmåde i sagen forekommer mig samlet set meget vanskelig at forstå. Og den har efter min opfattelse – ud over at indebære udstedelse af en instruks med ulovligt indhold – været meget risikabel i forhold til ministeriets grundlæggende pligt til sikring af lovlig administration på området.

Sammenfattende finder jeg ministeriets fremgangsmåde særdeles kritisabel.”

René Offersen:

Undskyld, er du ved at forlade ombudsmanden?

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, det er jeg.

René Offersen:

Hvis jeg her må bede om, at vi tager til s. 4372. Der vil jeg gerne bede om, at man under pkt. 3. ”Afgrensning af min undersøgelse” nede i det næstsidste afsnit er opmærksom på:

”Jeg har noteret mig, at ministeriet gentagne gange har omtalt instruksen af 10. februar 2016 som ”ministerens instruks”. På den baggrund har jeg de relevante steder benævnt instruksen på samme måde.

Jeg bemærker samtidig, at ombudsmandens undersøgelser efter fast praksis retter sig mod myndigheder og ikke bestemte personer ...”

Resten behøver vi ikke at have med.

Anne Birgitte Gammeljord:

Der var på et tidspunkt nogle udtalelser og besvarelser af spørgsmål, som gav ombuds-

manden anledning til at sende et brev den 8. april 2019, og det har vi på s. 7345. I brevet, som er stilet til Udlændinge- og Integrationsministeriet, skriver ombudsmanden under overskriften ”Adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere”:

”1. Jeg har modtaget Udlændinge- og Integrationsministeriets brev af 1. april 2019” – som er på s. 7302 – ”vedlagt bl.a. ministeriets besvarelser af samme dag af spørgsmål nr. 445 og 460 fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg (UUI – alm. del).

Det fremgår bl.a., at Udlændingestyrelsen er blevet bekendt med oplysninger, der gør, at det ”må antages, at der kan være flere e-mails i relation til den omtalte interne e-mailkorrespondance af 10. februar 2016.” Der sigtes her til den e-mailkorrespondance mellem styrelsens daværende direktør og andre ansatte i styrelsen, som er behandlet i mine breve af 1. februar og 7. marts 2019 til Udlændinge- og Integrationsministeriet.

Det fremgår også, at Udlændinge- og Integrationsministeriet i dette lys har anmodet Udlændingestyrelsen om at ”iværksætte en fuldstændig søgning ved anvendelse af relevante søgeord i relevante medarbejderes e-mailboks og personlige drevs.”

Yderligere fremgår det, at der ”på tilsvarende vis for en god ordens skyld vil blive iværksat en fuldstændig søgning ved anvendelse af relevante søgeord i relevante medarbejderes e-mailboks og personlige drevs i departementet.”

Jeg forstår, at Udlændinge- og Integrationsministeriet vil holde mig orienteret om den nævnte søgning og om dens resultat.

2. Jeg er endvidere bekendt med, at Udlændinge- og Integrationsministeriet den 1. april 2019 har besvaret bl.a. spørgsmål nr. 461 fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg (UUI – alm. del).

Som bilag til besvarelsen er vedlagt kopi af en PowerPoint, som Udlændingestyrelsen efter det

oplyste har anvendt ved et såkaldt operatørmøde den 23. februar 2016” – det er på s. 7346 – ”– dvs. ca. 14 dage efter udstedelsen af udlændinge- og integrationsministerens instruks af 10. februar 2016.

I denne PowerPoint er under overskriften ”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevere” bl.a. anført: ”Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn”.”.

Jeg har ikke tidligere været bekendt med denne PowerPoint.”

I pkt. 6 i ombudsmandens brev på s. 7348 skriver han:

”Særligt med hensyn til forståelsen af rækkevidden af min redegørelse af 23. marts 2017” – det var den, jeg var inde på for kort tid siden – ”finder jeg grund til at bemærke følgende:

Jeg har konstateret, at Udlændinge- og Integrationsministeriet ved en række lejligheder – senest bl.a. i forbindelse med en besvarelse af 1. april 2019 af spørgsmål nr. 474 fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg (UUI alm. del) – har fremhævet, at ”ombudsmanden lægger til grund, at det ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.”

De dele af min redegørelse, som der her må sigtes til, lyder samlet set således:

”6.2. Ministeriet har over for mig gjort gældende, at det – uanset pressemeddelelsens kategoriske udsagn om det modsatte – allerede den 10. februar 2016 blev ’lagt til grund som en klar forudsætning’, at det i visse tilfælde ville være i strid med gældende ret (herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8) at adskille parrene.

Ministeriet ses ikke på daværende tidspunkt at have udarbejdet et notat eller anden skriftlig dokumentation vedrørende denne forudsætning.

Efter det oplyste udarbejdede heller ikke Udlændingestyrelsen den 10. februar 2016 et notat om en sådan forudsætning for instruksen.

Derimod udarbejdede styrelsen den 31. marts 2016 en notits om en telefonisk samtale den 10. februar 2016, hvoraf det fremgår, at ministeriet anmodede styrelsen om ’straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene’. Der fremgår ikke af notatet yderligere oplysninger om, hvorledes retningslinjerne skulle forstås.”

Vi går til pkt. 6.4 på s. 7350:

”Efter min gennemgang af sagens akter og myndighedernes udtalelser er det ikke muligt for mig nærmere at fastlægge indholdet af de mundtlige tilkendegivelser og drøftelser, som ifølge ministeriets oplysninger fandt sted mellem myndighederne.

Jeg må basere min bedømmelse af sagen på de oplysninger, som fremgår af sagens dokumenter, eller som ministeriet er fremkommet med i udtalelserne til mig. Jeg henviser til ombudsmandslovens § 19, stk. 1, hvorefter myndigheder mv., der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, er forpligtet til at meddele ombudsmanden de oplysninger samt udlevere de dokumenter mv., som forlanges af ombudsmanden.

Jeg må herefter lægge til grund, at det ikke var ministeriets hensigt at pålægge Udlændingestyrelsen en praksis, hvorefter mindreårige asylansøgere uden undtagelse – og dermed uden konkret vurdering af omstændighederne i de enkelte tilfælde – skulle indkvarteres adskilt fra ægtefællen eller samleveren, og at det således ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.”

Det var de citater, som ombudsmanden kom med. Og så lyder det videre:

”Som det fremgår, er det korrekt, at jeg måtte lægge til grund, at det ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.

Den måde, som Udlændinge- og Integrationsministeriet – bl.a. i den nævnte besvarelse af 1. april 2019 – har udtrykt sig på, kan imidlertid for mig at se let opfattes sådan, at jeg har ment, at ministeriets forklaringer til mig er understøttet af de foreliggende akter og oplysninger i sagen.

Dette er ikke tilfældet.

Når jeg har ”lagt til grund”, at det ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen en ulovlig praksis, skyldes det således – som det også fremgår af redegørelsen – den udlægning af sagsforløbet, som ministeriet selv er fremkommet med over for mig, og som er afgivet under ansvar efter bestemmelsen i ombudsmandslovens § 19.

Jeg nævner dette af hensyn til en korrekt forståelse i ministeriet – og offentligheden – af rækkevidden af det, der er anført i min redegørelse.”

Og så er der ikke mere fra dette.

Det bringer mig over til nogle af de punkter, der var nævnt i ombudsmandens brev vedrørende materiale, og der har vi på s. 7515 oplysninger fra Instrukskommissionens tilvejebringelse af materiale m.v., som giver en god beskrivelse af, hvad det er for noget materiale, vi har i sagen, og som vi synes skal frem på dette tidspunkt. Under pkt. 2.1.3. anføres det fra kommissionens side:

”2.1.3. Materiale fra Udlændinge- og Integrationsministeriet

Kommissionen anmodede den 22. januar 2020 Udlændinge- og Integrationsministeriet om at påbegynde indsamling af alt relevant materiale til brug for kommissionens undersøgelse og sikre, at der blev foretaget en sikkerhedskopi (backup) af relevante mailsere.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ad flere omgange afleveret et betydeligt antal dokumenter til kommissionen.

Videre på s. 7516 hedder det i tredje fulde afsnit:

”Det var kommissionens vurdering, at den metode, som Udlændinge- og Integrationsministeriet havde anvendt til fremsøgning af materiale i navnlig mailbokse, indebar en risiko for, at muligt relevant materiale ikke var fremkommet i forbindelse med ministeriets søgning. Kommissionen anmodede derfor den 6. marts 2020 Udlændinge- og Integrationsministeriet om at fremsende fulde mailbokse for en række nærmere angivne medarbejdere i henholdsvis departementet og Udlændingestyrelsen. Den 11. maj 2020 udvidede kommissionen denne anmodning til at omfatte yderligere medarbejdere. På baggrund af disse anmodninger modtog kommissionen en leverance med fulde mailbokse tilhørende seks medarbejdere i Udlændinge- og Integrationsministeriet og fem medarbejdere i Udlændingestyrelsen. Herudover modtog kommissionen Inger Støjbergs ministermailboks og mailboksen tilhørende Inger Støjbergs tidligere særlige rådgiver, Mark Thorsen. De mailbokse, som kommissionen modtog, var – ud over Inger Støjbergs og Mark Thorsens mailbokse – alle knyttet til medarbejdere, der fortsat var ansat i Udlændinge- og Integrationsministeriet eller Udlændingestyrelsen.

De modtagne mailbokse fremstod med det indhold, som de havde i foråret 2020. Kommissionen fik herom oplyst, at der for så vidt angår Udlændinge- og Integrationsministeriet og Udlændingestyrelsen alene tages løbende ”back-ups” for de seneste 90 dage og således ikke foreligger tidligere ”udgaver” af medarbejdernes mailbokse. Det var således ikke muligt at modtage mailboksene, således som de så ud eksempelvis i 2016.

Statens IT har om indsamlingen af materiale fra mailbokse i øvrigt oplyst, at mailbokse tilhørende fratrådte medarbejdere slettes 90 dage efter, at medarbejderen er ”bestilt nedlagt”. En slettet mailboks eller mails, som en medarbejder selv har slettet, vil kunne gendannes i op til 90 dage efter, at den/de er slettet, hvorefter det ikke længere vil være muligt at gendanne materialet. En ministers mailboks slettes dog ikke.

Dette har for kommissionen betydet, at mailboks tilhørende tidligere medarbejdere i Udlændinge- og Integrationsministeriet og Udlændingestyrelsen i vidt omfang ikke har været tilgængelige for kommissionen. Ligeledes kan der – i det omfang mails f.eks. løbende måtte være blevet slettet – have manglet materiale i de mailbokse, som kommissionen har modtaget og søgt i.

For så vidt angår de medarbejdere, der fortsat var ansat i Udlændinge- og Integrationsministeriet og Udlændingestyrelsen, forespurgte kommissionen, om disse medarbejderne var i besiddelse af en tjenstemobiltelefon, og hvornår denne blev udleveret til de pågældende. Det fremgik af besvarelsen heraf, at kun et meget begrænset antal medarbejdere var i besiddelse af en tjenstemobiltelefon udleveret før eller under den periode, som var relevant for kommissionen. Kommissionen anmodede herefter de pågældende medarbejdere og deres respektive bisiddere om at gennemgå telefonerne og udlevere eventuelt relevant materiale.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har – på kommissionens anmodning – i et enkelt tilfælde gendannet et slettet dokument i journalsystemet (F2).

Kommissionen blev under afhøringerne bekendt med, at medarbejderne i ministeriet havde mulighed for at anvende en chatfunktion i ministeriets journalsystem (F2) til at kommunikere om en sag. På kommissionens forespørgsel oplyste ministeriet, at det ikke er muligt at gendanne beskeder i journalsystemets chatfunktion.

Kommissionen fik i sommeren 2020 fjernadgang til udvalgte sager i Udlændinge- og Integrationsministeriets journalsystem (F2), således at kommissionen kunne foretage søgning efter relevante oplysninger, herunder godkendelsesforløb, tidligere dokumentversioner mv. Kommissionen oplevede imidlertid tekniske problemer med at tilgå og fastholde forbindelsen til F2, og adgangen dertil blev derfor alene anvendt i begrænset omfang.

Sideløbende med dataleverancerne modtog kommissionen svar fra Udlændinge- og Integrationsministeriet på et betydeligt antal konkrete spørgsmål fra kommissionen om sagen. Kommissionens spørgsmål vedrørte blandt andet deltagerkredsen i bestemte møder, organisationsopbygning og konkrete dokumenter, herunder godkendelsesforløb, dokumentversioner mv.”

Og på s. 7518 under pkt. 2.1.4 ”Materiale fra Udlændingestyrelsen” fremgår det af de to sidste afsnit:

”Kommissionen forespurgte i maj 2020 Udlændingestyrelsen om muligheden for at få udlæst styrelsens funktionspostkasse, us@us.dk. Udlændingestyrelsen oplyste hertil, at det alene var muligt at modtage en version af denne mailboks indeholdende mails fra marts 2019 og frem.

Udlændingestyrelsen har i øvrigt oplyst, at der i forbindelse med et skifte af Udlændingestyrelsens driftsleverandør i perioden fra marts til december 2016 blev overflyttet data fra den ophørende mailserver til den nye mailserver, og at der ikke findes en backup hos den tidligere driftsleverandør.”

Efter at sagen var indbragt for Rigsretten, rettede anklagerne den 7. juni 2021 en forespørgsel til Statens It, og den har vi på s. 7513. Der bad vi Statens It om at bekræfte – på baggrund af en nyhed i DR – at Instrukskommissionen ikke kunne få udleveret mailbokse vedrørende nogle højt placerede, fratrådte embedsmænd i Udlændinge- og Integrationsministeriet. På s. 7512 har vi svaret af 16. juni 2021, hvor Statens It – det er direktør Michael Ørnø – svarer:

”Statens It er blevet bedt om at bekræfte, at det ikke er muligt at få en kopi af tidligere versioner af mailbokse fra medarbejdere i Udlændinge- og Integrationsministeriet, der er ældre end 90 dage i forhold til Instrukskommissionens anmodning i foråret 2020. Statens It er i samme forbindelse blevet bedt om at oplyse, hvorvidt det er muligt at fremfinde fornævnte

oplysninger ved brug af Forensic værktøjer.

Statens It kan bekræfte, at det ikke er muligt at fremfinde ovenstående kopier af tidligere versioner af mailbokse. Dette er forårsaget af, at Statens It foretager sikkerhedskopier (backup) af mailserverne på disk. Ved brug af disk overskrives tidligere sikkerhedskopier, når nye sikkerhedskopier foretages. Overskrivningen medfører, at tidligere sikkerhedskopier ikke længere eksisterer, hvorfor det ikke er teknisk muligt at fremfinde de ønskede kopier. Af samme årsag vurderer Statens It, at det ikke er muligt at fremfinde kopierne via Forensic værktøjer.

Statens It har undersøgt andre muligheder for at fremfinde ovenstående kopier, herunder anvendelse af bånd til sikkerhedskopier. Statens It har dog altid anvendt disk til denne type af sikkerhedskopier.”

For lige at afslutte omkring det skriftlige materiale, der er i sagen, går vi til s. 7510, hvor Instrukskommissionen den 31. maj 2021 oplyste følgende på en forespørgsel fra anklagerne om ”hvilke søgeord kommissionen anvendte i forbindelse med gennemgangen af det materiale, som kommissionen modtog fra ministerier mv.”:

”For fuldstændighedens skyld kan Instrukskommissionen yderligere henvise til beretningens kapitel 2.1.3, side 34-35, hvoraf fremgår, at kommissionen fra Udlændinge- og Integrationsministeriet bl.a. modtog materiale, som ministeriet i foråret 2019 – dvs. inden nedsættelsen af kommissionen – til brug for ombudsmandens undersøgelse af sagen havde indsamlet på baggrund af søgninger i mailbokse og personlige drev for 21 medarbejdere i departementet og 148 medarbejdere i Udlændingestyrelsen. Det fremgår af de oplysninger, som Instrukskommissionen har modtaget, at de anvendte søgeord i den forbindelse var følgende:

Samtlige ordsammensætninger, hvor denne bogstavkombination indgår, uanset om store/små bogstaver:

- ”barnebrud”

- ”mindreårig”
 - ”instruks”
 - ”asylpar”
 - ”separat”
 - ”adskilt”
 - ”skille”
 - ”tvang”
 - ”børnekonvention”
 - ”menneskerettighedskonvention”
 - ”koncerndirektion”
 - ”ulovlig”
 - ”kongebrev”

Disse ord, uanset om store/små bogstaver:

- ”par”
 - ”bb”
 - ”samen” [formentlig retteligt ”sammen”]
 - ”EMRK”
 ...

Sætninger, hvor netop denne ordkonstruktion indgår, uanset om store/små bogstaver:

- ”asylansøgere under 18
 ...”

Retsformanden:

Kan vi ikke bare lade blikket løbe ned over det her?

Anne Birgitte Gammeljord:

Det gør vi.

Retsformanden:

Ja.

Anne Birgitte Gammeljord:

Vi går til s. 4521. Her har vi en mail fra Barbara Bertelsen den 20. maj 2017 med emnet ”Politiken søndag (forside): Inger Støjberg gav ulovlig ordre trods advarsler fra embedsmænd”. Den er ”Sendt fra min iPhone” og videresendt fra Emil Melchior i Justitsministeriet den 20. maj 2017 til en række personer i Justitsministeriet. Det er en gengivelse af artiklen den 20. maj. Og i den artikel er der et interview på s. 4523 med udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg. Nederst på siden og videre på næste side er der stillet nogle spørgsmål:

”Inden instruksen 10. februar sidste år var der da nogen i dit ministerium, der gjorde dig opmærksom på, at man risikerede at komme i karambolage med menneskerettighederne eller anden ret i forbindelse med udarbejdelsen af instruksens?” Det, der skete, var, at vi diskuterede selvfølgelig sagen meget, meget grundigt. Det er ikke nogen hemmelighed, at det er en sag, som jeg er gået meget op i, fordi jeg netop ikke ønsker, at unge piger skal bo sammen med ældre mænd, og jeg mener, at det strider helt grundlæggende imod, hvad vi står for i Danmark. Så derfor var det noget, vi diskuterede meget grundigt og ad mange omgange også her i ministeriet.”

Er det korrekt, at du mundtligt blev gjort opmærksom på, at instruksens risikerede at være i strid med internationale forpligtelser?

”Vurderingen var, at instruksens var lovlig, da den blev udstedt, og som du selvfølgelig også godt ved, så sagde jeg meget, meget klart til embedsmændene herovre i ministeriet, at jeg ønsker den mest restriktive praksis overhovedet inden for lovens rammer.”

Men kan du svare firkantet på spørgsmålet? Er det korrekt, at du mundtligt blev gjort opmærksom på de her ting, inden instruksens kom?

”På hvilken del af det?”

Er det rigtigt, at du mundtligt blev gjort opmærksom på, at i arbejdet med instruksens risikerede den at være i strid med gældende ret?

”Det er klart, at vi diskuterer det. Og diskuterer det meget, fordi jeg ønsker så restriktiv en linje som overhovedet muligt, men enden på det bliver, at da vi lægger instruksens frem, så er vurderingen her i ministeriet – og det er jo ikke bare min vurdering selvfølgelig, for det er der juridiske eksperter, der vurderer – at så er instruksens lovlig. Vi lægger ikke noget frem, som strider imod internationale konventioner. Det har regeringen bundet sig til ikke at gøre, og så gør vi selvfølgelig heller ikke det”

Det mener ombudsmanden og eksperter så, at I gjorde. Men er det ikke rigtigt, at eksempelvis afdelingschef Lykke Sørensen flere gange gjorde dig opmærksom på, at der kunne være

problemer i forhold til gældende ret i forbindelse med instruksens?

”I diskussionerne har jeg jo prøvet på at gå så langt som overhovedet muligt. Det er der ingen tvivl om, og det er sådan noget, der foregår i et ministerium, at hvis en minister vil noget, og her har jeg jo så villet noget i forhold til barnebrude, så er det klart, at så ønsker jeg at gå så langt som overhovedet muligt inden for konventionernes rammer, og så kan der i den diskussion godt blive sagt, at der er vi uden for, hvad konventionerne giver mulighed for, og der er vi inden for. Men det er en diskussion, der foregår i ministeriet”.

Hvorfor har du så ikke sørget for, at den instruks var på den rigtige side af gældende ret, når du er blevet gjort opmærksom på det?

”Men det er også det, der er vurderingen her i ministeriet. Det er, at det er inden for konventionernes rammer. Ellers havde vi ikke lagt det frem. Altså, jeg presser jo ikke embedsmændene til at bryde internationale konventioner. Det er selvsagt”.

Men er du uenig i, at den skriftlige instruks, som ombudsmanden og flere af vores eksperter siger var ulovlig, var ulovlig?

”Nej, det er jeg ikke. Ombudsmanden siger, at det var ulovligt. Det tager vi så til efterretning”.

Er det korrekt, at i dagene op til 10. februar bliver der sendt nogle skriftlige ting op gennem ministeriet, der gjorde opmærksom på de samme problemer, som vi taler om?

”Nej, der ligger ikke noget på mit bord, der siger, at det er uden for rammerne af konventionen, det, der bliver lagt frem”.

I forhold til 10. februar-instruksens fra sidste år, er det ikke rigtigt, at inden da bliver der lagt et udkast op til en instruks, som ser anderledes ud end den instruks, der ender med at blive den endelige?

”Jamen altså, det, der er, det er, at der bliver forelagt en pressemeddelelse for mig, som i første omgang indeholder en undtagelse til den indkvarteringsform – altså med separat indkvarteringsform. Og den endelige version – deri er der så ikke nogen undtagelse. Det er jo igen

klart, at jeg ønsker, at praksis skal være så restriktiv som overhovedet muligt. Det er så også det, som den endelige pressemeddelelse kommer til at afspejle”.

Så du vælger at tage den her undtagelse om, at der skal foretages individuelle vurderinger, ud af pressemeddelelsen, ud af instruksen?

”Ja”.

Er det ikke problematisk? For med den beslutning kommer I jo på kant med loven, når du tager den undtagelse ud.

”Nej, det mener jeg ikke er problematisk”

Det er det, der gør, at instruksen bliver ulovlig. Det er, at der ikke bliver foretaget individuelle vurderinger?

”Det har vi så måttet konstatere efterfølgende. Der er bare ingen tvivl om, at da vi lægger det her frem, der er det her med alle ti fingre på bordet, fordi vi er sikre på, at det her er inden for konventionernes rammer. Og når embedsmændene er sikre på, at det her holder vand, så lytter jeg selvfølgelig til dem. Og igen, det skal ikke være nogen som helst hemmelighed, at vi har diskuteret det her meget ”.

Men når der er blevet lagt et produkt op til dig, som er gået gennem alle juristerne og formentlig også gennem din departementschef, hvor der er undtagelser i udkastet til instruksen, og så vælger du selv aktivt at tage undtagelserne ud, så er det jo dig, der ender med at tage en beslutning, der betyder, at I sender en ulovlig instruks ud?

”Men det er stadigvæk en instruks, som vi mener holder sig inden for konventionernes rammer”.

Erkender du, at det var en fejl?

”Jamen, hvis det er meget magtpåliggende, at jeg skal sige: Ja, der gik vi for langt, så ja, der gik vi så for langt”.

Hvis dit embedsværk har fortalt dig, at instruksens var lovlig. At selv om du hev undtagelserne ud, så er den lovlig, så har I jo foretaget en forkert juridisk vurdering i ministeriet også?

”Nu er jura ikke nogen eksakt videnskab. Det, tror jeg, er alment kendt, og jeg må sige, at jeg har meget, meget stor tiltro til mine embedsmænd her i ministeriet”.

Over for Folketinget sender du et svar 9. marts, hvor udvalget beder dig om at lave retningslinjer, der er i overensstemmelse med loven. Der svarer du med den samme ordlyd, som der er i instruksens, som efterfølgende er kendt ulovlig: At »ingen« asylpar under 18 skal bo sammen. I sådan et svar til Folketinget videregiver du så ikke forkerte oplysninger til Folketinget?

”Nej, det mener jeg ikke”.

Men allerede 19. februar vurderer Justitsministeriet over for jer, at der skal foretages individuelle vurderinger. Hvorfor retter du ikke allerede ind der og ændrer praksis tilbage?

”Igen: Vi retter ind i det øjeblik, ombudsmanden sender sin rapport til os”.

Så det er ikke nok, at Justitsministeriets kronjurister vurderer det over for jer?

”Nej, vi retter ind i det øjeblik, at ombudsmanden sender sin rapport”.

Under samrådet 15. marts er der flere af spørgere fra udvalget, der spørger dig til, hvad der helt konkret er i vejen med at behandle sagerne individuelt – altså det, man skal gøre efter loven. Der nævner du intet om gældende ret eller loven, men begrundes i stedet, hvorfor de ikke skal behandles individuelt. Er det ikke en vildledning af Folketinget?

”Næ, det er det ikke. Det er ikke nogen vildledning af Folketinget. Igen, vi lægger en instruks frem. Den, mener vi, er fuldstændig lovmedholdelig”.

Og så går artiklen videre med en beskrivelse af sagen.

Det bringer mig over til det interview, der var dagen efter, den 21. maj 2017. Der har vi en artikel fra DR af 14. oktober 2021 om et tv-interview fra DR Nyheder, som ikke tidligere har været vist i sin helhed. Og når vi har taget ting ud fra artiklen, er det efter aftale med

forsvarerne. Det er noget, der ikke er vigtigt for sagen. I artiklen står der bl.a.:

”DR Nyheder optog tv-interviewet den 21. maj 2017, da Inger Støjberg kom under anklage for at ulovligt at have adskilt alle mindreårige asylpar trods advarsler fra sine embedsmænd. Men en del af interviewet blev aldrig offentliggjort.”

Vi har fået lov til at fremlægge det, og jeg synes, at vi skal afspille det nu. Jeg håber, at det virker.

Retten fik forevist videoklip fra tv-interviewet af fhv. minister Inger Støjberg fra den 21. maj 2017. Af en transskription af interviewet fremgår:

”Journalist: ”Men du går ind og fjerner det her instruks om individuel vurdering? Hvorfor ligger - følger du ikke den vurdering eller den instruks, der faktisk ligger i forvejen fra dit embedsværk?”

Inger Støjberg: ”Det er fordi jeg mener, at det skal være så restriktivt som overhovedet muligt. Og selvom jeg fjerner det der - den linje - så er det stadigvæk sådan – at da vi så sender pressemeddelelsen ud, så er vi af den overbevisning i ministeriet, og det er jeg selvfølgelig også – at det er lovmedholdeligt.”

Journalist: ”Så du har ikke fået at vide inden I sender den ud, at det er ulovligt?”

Inger Støjberg: ”Nej, jeg har med sikkerhed ikke fået at vide, at det, der bliver sendt ud, det er ulovligt. Og det er helt sikker at man også i ministeriet jo mener, at det her er lovmedholdeligt.”

Journalist: ”Men hvorfor ligger der så et andet udkast inden, som du så går ind og retter i?”

Inger Støjberg: ”Men det er jo ikke så usædvanligt, at man som minister jo selvfølgelig går ind også og kigger på pressemeddelelser. Jeg kigger jo på alle de pressemeddelelser, der bliver sendt ud og der bliver jo rettet i masser af pressemeddelelser. Og jeg mener ganske enkelt ikke, at barnebrude hører til i det danske

asylsystem. Jeg mener ikke, at mindreårige skal bo sammen med ældre mænd. Og derfor så vil jeg jo gå så restriktivt til værks som overhovedet muligt. Og i og med at det er overbevisningen i ministeriet, at man godt kan fjerne den her linje – og at det så stadigvæk holder sig inden for konventionernes rammer, jamen så fjerner jeg den her linje.”

Journalist: ”Men er det overbevisningen, hvis der har ligget et andet udkast kort inden?”

Inger Støjberg: ”Jamen der bliver jo rettet i masser af pressemeddelelser. Det er der simpelthen ikke noget usædvanligt i overhovedet.”

Journalist: ”Hvordan kan det være at I vælger at sende en pressemeddelelse ud? Er det ikke normal praksis at sende en vejledning til Udlændingestyrelsen om, hvordan de nu skal gøre?”

Inger Støjberg: ”Jamen man kan i virkeligheden gøre det på flere måder. Og nu faldt valget så her. Det er ikke et valg som jeg er gået meget op i om det skulle være på den ene eller den anden måde det her skulle foregå. Det vigtige for mig, det var at få kommunikeret helt klart, hvad det er vi administrerer efter.”

Det, som anklagerne lægger vægt på, og som var det nye i forhold til det, der var fremme tidligere, er sætningen:

”Det vigtige for mig, det var at få kommunikeret helt klart, hvad det er, vi administrerer efter.”

Og så har jeg ikke mere fra min del. Så går vi over til loggen.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Vi skulle måske lige spørge, om forsvarerne har noget.

Retsformanden:

Ja, jeg var lidt i tvivl om, om vi skulle lade anklagerne foretage den samlede dokumentation,

og så lade forsvarerne komme til bagefter. Men jeg ved ikke, om der er noget ønske fra forsvarerne, om at det skal foregå på en bestemt måde? Det er fint nok?

René Offersen:

Det er fint nok.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Der er fremlagt nogle logs, altså nogle udskrifter af, hvad der er sket på sagen, bl.a. med notatet og svaret til ombudsmanden. Der er fremlagt to excelregneark, der viser, hvad der er, og vi har også fremlagt tre udskrifter, der er sorteret på henholdsvis navn, dato og dokumentnavn, så det er lidt lettere at finde rundt i.

Vi tager først notatet – loggen af aktivitet på notatet af 2. februar – og tager den udskrift, der er sorteret på dokumentnavn. Det er loggen fra F2-systemet. På s. 24 i loggen kan vi ude til højre se, at det dokument, der er sorteret på, er ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”. Så kan vi se, at Anne Nygaard Just den 9. februar kl. 15.28 ... Og det, der er markeret her, er tidspunktet for, hvornår medarbejderen har været inde at kigge på dokumentet, altså ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”. Det er den 9. februar kl. 15.28, altså umiddelbart før mødet kl. 15.30. Og hvis vi ser på, hvem der har været inde på notatet efterfølgende, kan vi se, at Karin Baunsgaard – en HK-sekretær – er inde dagen efter, den 10. februar kl. 12.51. Og så kan vi se, at Anne Nygaard Just er inde i dokumentet to gange den 14. februar kl. 23:29. Og Anne Nygaard Just er også inde i dokumentet igen den 17. februar og den 18. februar. Det gætter vi på er i forbindelse med den Jyllands-Posten-henvendelse, som vi har talt om en del gange. Så kan vi se, at Jonas From Soelberg er inde i dokumentet den 18. februar. Og Anne Nygaard Just er inde i dokumentet – altså notatet – den 22. februar. Næste gang, nogen er inde i det her dokument, er i 2017, og det er Anette Görtz, der er inde i det den 5. februar.

Vi går videre til udtalelsen til Folketingets Ombudsmand. Der vil jeg se på den sortering, hvor der er sorteret på navn. Der skal vi se på s. 20 først. Der kan vi se, at Inger Støjberg den 3. maj kl. 18.59 er inde at se i dokumentet ”16-01252-5 Høring af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”, og vi kan se, at ministeren samme dag også er inde i ”16-01252-4 Høring af Udlændingestyrelsen om afgørelse om adskillelse”, ”Sagsfremstilling”, ”Aktdokument” og ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB - 29. april 2016” – det er det, der bliver indleveret den 4. maj – og så i et ”Aktdokument” også. På s. 23 i samme dokument har vi Line Skytte Mørk Hansen. Der kan vi se, at hun var inde på sagen den 29. april. Grunden til, at vi har taget det her med, er hendes forklaring, hvor hun sagde, at hun ikke var inde at kigge på den her sag. Der kan vi se, at hun den 29. april er inde i ”Aktdokument”, ”Sagsfremstilling”, ”Sagsfremstilling” igen og ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB - 29. april 2016”. Og længere nede kan vi se, at Line Skytte Mørk Hansen den 4. maj er inde at kigge i ”Aktdokument”, ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB - 29. april 2016”, ”16-01252-5 Høring af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”, ”Sagsfremstilling”, ”Aktdokument” og bilaget ”16-01252-4 Høring af Udlændingestyrelsen om afgørelse om adskillelse”. Og på den næste side kan vi se, at hun samme dag, den 4. maj, er inde i ”Aktdokument” to gange og senere på dagen, kl. 15.17, er hun også inde i ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB - 29. april 2016”. Den 8. maj er hun inde i ”Aktdokument”, ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB - 29. april 2016” og ”Aktdokument”. Det er de gange, hvor Line Skytte Mørk Hansen er inde at kigge. Man kan se, at sidste gang hun er inde i sagen, er den 12. maj. Og det er for at vise, at hun har været inde på sagen i modsætning til hendes forklaring. Og så ved jeg ikke, om forsvarer ønsker noget forelagt fra de to logs?

Nicolai Mallet:

Jo, det vil vi selvfølgelig gerne. Det er vedrørende ministernotatet. Vil du ikke forelægge den adgang, som Jesper Gori og Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen har haft i

perioden fra den 2. februar og frem, i hvert fald indtil den 10. februar?

Retsformanden:

Det kan være, at vi lige skal havde repeteret, hvornår – hvilket klokkeslæt – ministeren godkendte notatet den 9. februar?

Nicolai Mallet:

Kl. 13.44.

Retsformanden:

Ja.

Jon Lauritzen:

Hvis vi skal have for de personer, er det nok bedst at tage den udskrift, hvor der er sorteret efter navn, ikke dokumentnavn, men navn.

Retsformanden:

Spørgsmålet er, om det ikke giver et bedre overblik, hvis man tager det kronologisk?

Jon Lauritzen:

Det kan vi også. Så tager vi det kronologisk.

Vi går frem til den 9. februar, kl. 13.44, hvor der står Andreas Højmark Andersen. Der kan vi se, at Andreas Højmark Andersen er inde på sagen kl. 13.44. Vi kan også se, at parterne er ændret, og det er en følge af godkendelsen. Det er dét, som vi har hørt lidt forklaringer om. Efterfølgende kan man ikke ændre i dokumenterne. Det er formentlig det, som ”Part ændret” betyder. Så kan vi se, at Anne Nygaard Just er inde på sagen, og hun ser et ”Aktdokument” samme dag kl. 13.46. Og hun ser også på ”Bilag 1” kl. 13.55.

Retsformanden:

Må jeg lige spørge, så vi forstår det ... Nogle gange står der: ”Akt set”. Andre gange står der: ”Dokument set”. Hvad betyder de to betegnelser?

Jon Lauritzen:

Uden at vide det helt præcist, har vi forstået det sådan, at ”Akt set” betyder, at man har været inde på sagen, altså på en eller anden måde været inde i F2, og ”Dokument set” betyder, at

man har klikket på dokumentet, f.eks. et aktdokument eller på bilaget eller på notatet.

Retsformanden:

Kan man deraf udlede, at hvis der kun står ”Akt set”, så har man ikke set dokumentet?

Jon Lauritzen:

Det kan man efter anklagernes opfattelse. Man kan formentlig godt have set oversigtsbilledet, altså det skærmbillede, som vi har set i F2 mange gange, hvor man kan se, at der er dokumenter på sagen, men man har ikke været inde i dokumentet.

Retsformanden:

Man har ikke klikket på dokumentet?

Jon Lauritzen:

Korrekt.

Retsformanden:

Og det er forsvarerne enige i?

Nicolai Mallet:

Ja. Sådan som tingene er oplyst for os p.t., er det sådan. Når man klikker på akten, ser man oversigtsbilledet. Det er der adskillige eksempler på i det materiale, som vi har fået dokumenteret her. I højre side af skærmbilledet er der muligheden for at klikke på de enkelte dokumenter. I venstre side øverst står der, hvad status er for sagen. Og i højre side er der også godkendelsesforløbet. Det er der på alt, hvad vi har fået dokumenteret, fra når man ser på akten.

Retsformanden:

Tak.

Jon Lauritzen:

Anne Nygaard Just ser den 2. september kl. 13.55 ”Bilag 1”. Og det ser hun igen senere på dagen. Så har vi Line Skytte Mørk Hansen, som er inde på akten, og hun ser dokumentet ”Akt-dokument” kl. 14.08. Så har vi Jesper Gori, der er inde. Jeg ved ikke, om forsvaret vil have, at vi går frem til efter mødet kl. 15.30, eller om I også vil have det, der er forud for mødet kl. 15.30?

Nicolai Mallet:

Nej. I forhold til forklaringerne er det jo vigtigt at få forløbet med. Kl. 13.55 bliver mødet kl. 15.30 indkaldt. Og der kan man se, at Line Skytte Mørk Hansen er inde at se akt og dokument kl. 14.08, altså forud for mødet, og efter at indkaldelsen til mødet den 9. februar er sket. Og tilsvarende gælder også Jesper Gori, der kl. 14.08 går ind i dokumentet og i akten. Og så er Line Skytte Mørk Hansen inde igen. Men det er formentlig i samme forbindelse, mens hun er på. Der er kun sekunder til forskel. Og så er Jesper Gori inde kl. 15.20.

Jon Lauritzen:

Vi skylder måske sige, at Line Skytte Mørk Hansen også er inde i sagsfremstillingen og "Bilag 1" kl. 14.10.

Nicolai Mallet:

Det er korrekt. Det svarer også til hendes forklaring om, at hun forberedte sig til mødet. Og så er Jesper Gori inde kl. 15.20, altså 10 minutter før mødet den 9. februar starter. Der ser han på dokumentet, og han ser også akten, altså han ser også denne forside.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det var "Bilag 1", han så dér, ikke?

Jon Lauritzen:

Han ser også akten.

Anne Birgitte Gammeljord:

Ja, men ikke notatet.

Jon Lauritzen:

Nej, det tror jeg heller ikke blev sagt.

Nicolai Mallet:

Han ser akten. Han ser altså den forside, som er dokumenteret her for Rigsretten, hvoraf bl.a. godkendelsesprocessen fremgår. Og af relevans for sagen her er det næste, at Lykke Sørensen om aftenen kl. 18.20 den 9. februar er inde at se på akten og dokumentet ... Lykke Sørensen, der ikke er på kontoret, i hvert fald ikke i løbet af eftermiddagen.

Jon Lauritzen:

Ja, altså "Aktdokument"?

Nicolai Mallet:

"Akt set" kl. 18.20.19.

Jon Lauritzen:

Det var, fordi du sagde, at hun var inde at se dokumentet. Og så ville jeg bare sige, hvilket dokument hun har set. Hun har set "Aktdokument".

Nicolai Mallet:

Og hvad lægger du i det?

Jon Lauritzen:

Det, der står. Hun har kigget på "Aktdokument". Altså, hun har eksempelvis ikke set på bilaget eller notatet.

Nicolai Mallet:

Ja, men det, der er det relevante for forsvarerne, er, at hun har set i akten, altså at hun har gjort sig bekendt med forsiden her, som er godkendelsesprocessen, og status på dokumentet.

Jon Lauritzen:

Det bestrides heller ikke. Det var bare ... Når forsvareren siger, at hun har set dokumentet, ville jeg bare sikre mig, at der ikke var nogen, der misforstod det således, at hun har været inde at kigge på notatet eller bilaget.

Nicolai Mallet:

Hvilket dokument mener du så, at der ligger bag begrebet "Aktdokument"?

Jon Lauritzen:

Det er formentlig et af de dokumenter, hvor ministeren har annoteret noget. Men vi kan se ovenfor, at det i hvert fald ikke er notatet eller "Bilag 1", for det har et andet navn.

Så kan vi se, hvis vi går videre, at Karin Baunsgaard er inde og også ser notatet. Det ser hun den 10. februar kl. 12.51. Så har vi Anne Nygaard Just. Hun er også inde på sagen den 10. februar.

Retsformanden:

Inden vi lige fortsætter her ... Som jeg opfatter det, er det sådan, at hver gang teksten længere inde hedder ”Dokument set”, er der yderst til højre en angivelse af, hvad det er for et dokument, der er set. Og så kan man se, at der nogle gange står ”Aktdokument”. Og nogle gange står der ”Sagsfremstilling” og ”Bilag 1. Opfølgende høring af operatører”. Så er der også noget, der hedder ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”. Og det er vel det notat, vi her taler om? Hvis der ikke står ”Notat om indkvartering af mindreårige ægtefæller”, kan det så lægges til grund, at det ikke er dét, man har været inde at se, men noget andet?

Jon Lauritzen:

Det kan man. Hvis vi går videre, kan vi se, at Anne Nygaard Just har set på ”Bilag 1”, og vi kan se, at Jesper Gori også den 10. februar kl. 14.36 er inde at kigge på ”Aktdokument” og ”Bilag 1”, og senere kl. 14.36 er han inde at se på ”Bilag 1. Opfølgende høring af operatører”. Det er lige deromkring, hvor pressemeddelelsen kommer ud. Så er Jonas From Soelberg inde i akten den 12. februar, men uden at kigge på dokumenter. Katrine Bang Nielsen er også inde. Anne Nygaard Just er inde den 14. februar, og hun ser på ”Aktdokument” to gange, og hun ser også notatet, som vi så før, og det gør hun den 14. februar kl. 23.29 og igen kl. 23.29, så det er formentlig klikket på to gange. Så kan vi se, at Anette Görtz er inde at kigge den 15. februar i ”Aktdokument”, og hun er også inde på akten. Anne Nygaard Just er den 17. februar inde at kigge på ”Aktdokument” og ”Bilag 1”. Og hvis vi går en side frem, kan vi se, at Anne Nygaard Just den 17. februar er inde at kigge på ”Bilag 1” og på notatet to gange, og så igen på ”Bilag 1”. Og hun er inde at kigge på sagen igen dagen efter, den 18. februar. Den 18. februar ser hun på ”Aktdokument”, og hun ser på notatet, som vi så før, og hun kigger også på ”Sagsfremstilling” og på ”Bilag 1”. Og det gør hun to gange. Så har vi Jonas From Soelberg. Han er inde d. 18. februar, og han ser på ”Aktdokument”, han ser på ”Sagsfremstilling”, ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller” og ”Bilag 1”, og ”Aktdokument” én gang til. Anne Nygaard Just er den 22. februar inde at kigge i

sagen, og hun kigger på ”Notat om indkvartering af mindreårige med ægtefæller”. Og så kan vi se, at Jonas From Soelberg også er inde i sagen den 23. og den 24. februar, men han kigger ikke i nogen dokumenter.

Dokumentet her var ikke fremlagt, da han afgav forklaring, så vi ved ikke, hvorfor han antageligvis er inde på sagen uden at kigge på nogen dokumenter. Vi kan se på næste side, at han også den 24. februar, den 26. februar, den 1. marts, den 2. marts og den 3. marts er inde på akten. Han er også inde den 4. marts og den 6. marts. Og så kan vi se, at Karin Baunsgaard den 7. marts er inde på ”Aktdokument” og ”Sagsfremstilling”. Det er HK-sekretæren, som vi talte om før. Og så er ...

Jens Kruse Mikkelsen:

Undskyld, er Karin Baunsgaard ikke i ledelsessekretariatet og akademiker?

Jon Lauritzen:

Det tør jeg ikke afvise lige på stående fod. Det skal jeg undersøge i næste pause. Beklager, hvis jeg har givet en forkert titel.

Retsformanden:

Må vi lige se s. 11 igen? ... Det, der interesserede mig lidt her, var, at Line Skytte Mørk Hansen tilsyneladende ikke har været inde at se på selve dokumentet, altså notatet. Er det rigtigt forstået?

Nicolai Mallet:

Nej, det er ikke rigtigt forstået.

Retsformanden:

Det er rigtigt. Kl. 14.08 er hun inde på dokumentet, kan man se.

Jon Lauritzen:

Men ikke efter den 9. februar.

Jeg ved ikke, om vi lige skal gøre dette færdigt, inden vi tager pausen her kl. 10.30. Det næste interessante – udover at Jonas Soelberg adskillige gange er inde på sagen – er, at der den 15. april i stedet for ”Akt set” står ”Approval process seen”. Det forstår vi sådan, at det øje, vi

har set på nogle af F2-dokumenterne ... at det er den 15. april kl. 10.17, at han har markeret, at han har set godkendelsesprocessen. Og så kan vi se, at Anne Nygaard Just den 15. april har været inde i aktdokumentet. Det har Jesper Gori også. Og så er Anne Nygaard Just og Louise Nielsen også inde på sagen. Anette Görtz er inde ...

Nicolai Mallet:

Du må lige sætte lidt dato på.

Jon Lauritzen:

Det næste er, at Anette Görtz er inde, og det er hun den 5. februar 2017. Jeg ved ikke, om forsvaret også ønsker loggen fra 2017 og frem forelagt.

Nicolai Mallet:

I hvert fald er Louise Nielsen inde den 25. oktober 2016.

Jon Lauritzen:

Ja, ministersekretæren.

Nicolai Mallet:

Og hvis vi går videre. Jesper Gori er inde den 23. marts 2017, hvor han ser akten, dvs. forsiden, og "Aktdokument". Og den 22. maj 2017 ser han notatet, som han godkendte i begyndelsen af februar året før.

Det var, hvad jeg gerne ville have dokumenteret.

Retsformanden:

Ja, og der var ikke mere til det dokument fra anklagerne? ... Så holder vi vores formiddagspause til kl. 11.05.

PAUSE

Retsformanden:

Ja, vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Jeg vil godt starte med at beklage over for Karin Baunsgaard. Jeg har kigget i hovedekstrakten, og vi kan se på s. 7467-7468 om det tværgående ledelsessekretariat, at hun er i Strategisk

koordination, og at hun er chefkonsulent. Jeg fik vist gjort hende til sekretær, og det beklager jeg. Ikke at der er noget galt med at være sekretær, men man skal jo have den titel, man nu har. Beklager, og tak for hjælpen.

Det næste, vi ville gå til, var de berørte par. Og jeg ved ikke, om forsvaret har noget supplerende til hovedekstrakten eller de øvrige bilag, inden vi går i gang med parrene?

Nicolai Mallet:

Nej, vi har ikke noget til dokumentation før parrene.

Retsformanden:

Godt. Vi kan gå videre til parrene.

Jon Lauritzen:

Vi har opdateret støttebilaget. Og jeg forestiller mig, at vi tager parrene ét for ét, og så er forsvaret velkommen til at komme med supplerende oplysninger, enten ved hvert par eller samlet til sidst. Det er op til forsvaret. Vi starter med at se på par nr. 1 ...

Retsformanden:

Det er nemmere for os, hvis bemærkningerne kommer i relation til de enkelte par, når vi lige er i det. Så hvis forsvarerne har mulighed for at komme med bemærkningerne hen ad vejen ...

Nicolai Mallet:

Ja. Vi fik støttebilaget udleveret samtidig som Rigsretten, og som reaktion på det har vi til Rigsretten udleveret et notat om de konkrete sager, som spejler sig op imod støttebilaget. Nu findes der altså en revideret version, som vi fik i går aften, og som vi ikke har haft mulighed for at revidere vores i forhold til, så vi må lige være vågne, i forhold til hvad der er kommet med. For vi kan forstå, at der i det nye støttebilag, som skal anvendes nu i forbindelse med dokumentationen af de enkelte sager, er noget af det, som vi har skrevet, indarbejdet, og andet er ikke. Så vi må gøre det så godt som ...

Retsformanden:

Ja. Vi kan sige, at I så vidt muligt kan komme med det, efterhånden som vi er ved de enkelte

par. Og hvis der er noget, der mangler, tager vi det bagefter.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi ser først på par nr. 1 (par X) på s. 1 i støttebilaget. Her kan vi se, at kvinden er 15 år, og manden er 25 år. De har ikke nogen børn. De er indrejst den 10. november 2015 og blev besluttet adskilt den 12. februar 2016. De boede altså sammen i 99 dage, før de blev adskilt, og det blev de den 17. februar 2016. Der blev truffet en beslutning den 8. juli 2016 – og den kan vi se på s. 2623 i parekstrakten – om, at de fortsat skulle været indkvarteret hver for sig. De overgik til integration den 3. oktober 2016. Forud herfor var der ikke truffet nogen beslutning om genindkvartering. De var adskilt i 229 dage, idet vi antager, at de i forbindelse med overgangen til integration blev genindkvarteret sammen.

I kolonnen med ”Faglige vurderinger og konsekvenser af adskillelse” kan vi se, at der er et samtalereferat af 11. juli 2016. Og det har vi på s. 2639. Der står:

”Adspurgt den pågældende, hvordan han har det med adskillelsen fra sin ægtefælle, oplyste han, at det har han det slet ikke godt med.

Adspurgt den pågældende, hvorvidt han har haft kontakt med [kvinden] under adskillelsen, oplyste han, at han er i kontakt med hende over Whatsapp, og at han besøger hende. Han bruger næsten alle sine penge på transport for at besøge hende ca. 3 gange om ugen.”

Fra en partshøringssamtale med kvinden fra den 22. juni fremgår på s. 2622:

”Ansøger ser [manden] ca. 1 gang om ugen måske hver anden uge. Når ansøger ses med [manden], så snakker de om hvordan de har det, og snakker sammen.”

På s. 2640 bliver kvinden til en samtale den 11. juli 2016 spurgt, om hun er glad for at bo med manden, og det bekræfter hun:

”Det fremgår, at [kvinden] er glad for at bo sammen med den pågældende. Den pågældende bekræftede denne oplysning.

Det fremgår, at parret havde det godt i de tre måneder, hvor de boede sammen i Danmark, og at de ikke har det godt med at være adskilt fra hinanden. Den pågældende bekræftede denne oplysning.”

I kolonnen med ”Andre oplysninger” i støttebilaget s. 1 har vi nogle oplysninger inden beslutning om adskillelsen. Og så vidt vi kan se, foreligger der kun et asylskema forud for det. Så har vi af oplysninger efter adskillelsen på s. 2577-2678 i parekstrakten nogle oplysninger, der fremgår af en partshøring i forbindelse med ledsager, den 26. februar 2016:

”... Ansøger forklarer, at moren ikke var tilhænger af ægteskabet.

Det var ansøgers egen beslutning at blive gift. Ansøger fortæller, at det i sidste ende var ansøgers mor, som skulle acceptere ægteskabet. Dette gjorde hun til sidst, fordi ansøger insisterede. Det betød meget for ansøger, at hendes mor accepterede det.

...

Ansøger og [manden] har ikke boet sammen før de kom til Danmark. Ansøger fortæller, at hende og [manden] har et godt forhold til hinanden. Hun fortæller, at hun elsker ham og at han bliver forkælet af ham.”

Og på s. 2581 fra en partshøringssamtale den 10. marts 2016:

”Ansøger fortæller, at ham og [kvinden] er meget glade for hinanden. Deres ægteskab er bygget på kærlighed fra deres begges sider, fortælle han. Ansøger fortæller, at det ikke er noget, som deres familier har presset til dem. Ansøger fortæller, at han håber på, at han kan bo sammen med hende her i Danmark. Ansøger ønsker, at han selv skal være ledsager for hende. Hvis ikke han selv kan blive det, så vil han gerne have, at det er ... som er ledsager for [kvinden]. Hun er [kvindens] ældste søster.

[Hun] er klog og hun kan sørge for hjælp, hvis [kvinden] har spørgsmål.”

Og så har vi et samtalereferat fra den 11. juli 2016 på s. 2638, hvor manden bekræfter, at det er et frivilligt ægteskab.

Herefter vil jeg gå videre til par 2, hvis forsvaret ikke har bemærkninger?

René Offersen:

Jo tak. Vi går til s. 3061. Det er i selve beretningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

I hovedekstrakten?

René Offersen:

Nej, se lige bort fra det. Jeg er nødt til at samle den op.

Nicolai Mallet:

Er der oplysninger om afstand?

Jon Lauritzen:

Nej. Ikke her i vores.

Nicolai Mallet:

Så går jeg ud fra, at Rigsretten griber ind, hvis det her bliver på en måde, som Rigsretten ikke mener, at det skal være. Det fremgår af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere på s. 1581 i hovedekstrakten, at par, ”hvor den ene part er mindreårig imellem 15 og 18 år, skal have mulighed for at besøge hinanden i deres respektive indkvarteringssteder.” Dette par er også omfattet heraf, og parret blev indkvarteret, sådan som vi har kunne konstatere, 31,1 km fra hinanden og har dermed haft mulighed for besøg. Der står i en udtalelse fra Udlændingestyrelsen på s. 1590, at der ydes økonomisk støtte til et ugentligt besøg mellem adskilte ægtefæller eller samlevere. Det har ifølge indstillingen i hvert fald været gældende siden 6. april 2016.

Jon Lauritzen:

Til det vil jeg lige bemærke, at retningslinjerne først kom den 1. juli 2016. Det med transportstøtte fremgår af pkt. 2.1.2 i retningslinjerne. Vi

havde vidner i går, der forklarede om det. Der sagde Røde Kors i hvert fald, at det indtil den 1. juli 2016 var dem, der stod for transport for parrene. Jeg er enig i, at det anførte på s. 1590 er, hvad der blev svaret til Folketingets Ombudsmand. Min pointe er, at det først blev implementeret tidligst den 1. juli 2016.

Nicolai Mallet:

Ja.

Jon Lauritzen:

Så vil jeg gå videre til par nr. 2 (par Y). Kvinden er 16 år, og manden er 28 år. De har ikke børn. De indrejste den 22. december 2015 og blev adskilt den 16. februar 2016 og var derfor indkvarteret sammen i knap to måneder eller 56 dage, inden de blev adskilt. Vi kan se på s. 2688 i parekstrakten, at det blev afgjort, at manden kunne være ledsager for kvinden. Og det blev begrundet således:

”I vurderingen af, at du er ledsaget af [manden], har vi lagt vægt på, at du efter det oplyste er udrejst af Syrien sammen med ham, hvor I forinden havde boet sammen i 1 år og 10 måneder. I har samstemmende forklaret, at I kommer fra samme landsby. I blev forelskede i hinanden og blev herefter med jeres familiers accept religiøst viet den 9. februar 2014.

... I har begge oplyst, at I er glade for hinanden og ønsker at bo sammen i Danmark, som I gjorde i Syrien.

På den baggrund vurderer vi, at du må anses for ledsaget af [manden].”

I hovedekstraktens s. 359, kan vi om konsekvenser se – Vi kan se det ID-nummer, der hedder ”3186227”. Det er det samme som kvinden ”Y-K” i støttebilaget. Nu vil jeg undgå at læse navnet op. Der står:

”16 år - reagerede voldsomt hysterisk og panisk. Hun virker umiddelbart umoden. Manden var mere forstående. Kom tilbage efter noget tid og ville gerne afslutte samtalen. Han sagde flere gange at da hun kun er 16 år, kan hun ikke være væk fra ham – de vil hellere

tilbage og dø i krigen end adskilles. Tilsidst var det som om han accepterede det, og sagde han vil gøre sit bedste for at overtale hende.”

Det er en reaktion på beskeden om adskillelse.

Så har vi en klage. Det er den 15. marts, og der er vi på s. 2662 i parekstrakten. Der står:

”[Kvinden] klager over at være indkvarteret på Center Annebergparken, og er derfor adskilt fra hendes ægtefælle. [Kvinden] mener ikke, at hun har noget at gøre som beboer på et børnecenter. Derfor beder hun om, at parrets indkvartering tages op til revurdering om nødvendigt give dispensation for indkvarteringsregler.

[Kvinden] og hendes mand har været gift gennem 1½ år og har levet sammen som ægtefolk.

...

...

Parret er blevet gift for at kunne leve sammen som ægtepar, ikke for at leve adskilt fra hinanden. [Kvinden] ser sig selv som en kvinde, ikke som en pige og slet ikke som et barn.

[Kvinden] har stor tryghed i hendes ægtefælle, og føler sig ikke tryk uden ham. [Kvinden] sover dårligt om natten med afbrudt søvn. Ofte så græder hun sig i søvn, og er fuldstændig udmattet, når hun vågner. [Kvindens] fødeindtag er meget sparsom, og [kvinden] glemmer helt at drikke. [Kvinden] glemmer det, og kan ikke fokusere på dette.

[Kvinden] har svært ved at cope med adskillelsen fra ægtefællen, hun føler sig tom og har tanker om at tage livet af sig. Fremtiden gør hende usikker, hun mangler hendes ægtefælle i dagligdagen, som er til stor støtte for [hende]. Adskillelsen er blot med til at forværre hele situationen.”

I kolonnen om oplysninger inden beslutningen kan vi se på s. 2651 i parekstrakten, at det af anmeldelsesrapporten fremgår, at de havde været gift i 2 år, inden de kom til Danmark. Og på s. 2652 i parekstrakten er der en intern note af den 5. februar, hvor der står:

”Det fremgår af NUC akterne at ansøger er indrejst sammen med sin ”ægtefælle” ..., som er født i 1987. Det fremgår også af akterne, at de har været gift i 2 år - dvs. hun var under den seksuelle lavalder i DK, da de blev gift. Vær opmærksom på de ægteskabelige forhold under OM – vi lægger det ikke til grund.”

”OM” står for ”oplysnings- og motiveringssamtale”.

Af oplysninger efter adskillelsen har vi på s. 2656 i parekstrakten i forbindelse med en parts-høring om ledsagerønske:

”De var forelskede i hinanden, og de kendte hinanden, fordi de var naboer. Til sidst kom [mandens] familie og talte med ansøgers familie, og så blev de gift. Ansøgers far sagde, at ansøger stadig var barn, men efter han fandt ud af, at de var forelskede, accepterede han, at de blev gift.

...

Ansøger fortæller, at hun gerne ville giftes med [manden], fordi hun elsker ham meget og han elsker og hende og hvis det ikke var sådan, så ville ansøgers familie ikke have accepteret det.”

Jeg ved ikke, om at forsvaret har noget supplerende?

Nicolai Mallet:

Jo. På s. 2660 har manden under oplysnings- og motivationssamtalen den 1. marts 2016 forklaret:

”De taler sammen og besøger hinanden 3 gange om ugen, onsdag, fredag og søndag..”

Og i hovedekstrakten s. 359 er der en mail fra Ditte Kjær til Helle Kjems af 15. februar, og det fremgår, at Ditte Kjær fra Røde Kors vurderer, at:

”... [kvinden] virker umiddelbart umoden. Manden var mere forstående. Kom tilbage efter noget tid og ville gerne afslutte samtalen. Han sagde flere gange at da hun kun er 16 år, kan hun ikke være væk fra ham – de vil hellere

tilbage og dø i krigen end adskilles. Tilsidst var det som om han accepterede det ...”

Jon Lauritzen:

Vi går til par nr. 3 (par Z). Kvinden er her først oplyst til at være 16 år, og det er senere ændret til 18 år. Manden er 20 år, og de har ikke børn. De er indrejst den 14. december 2015 og var indkvarteret sammen i 65 dage, inden de efter beslutning den 12. februar 2016 blev faktisk adskilt den 17. februar 2016. Den 17. maj 2016 blev der truffet afgørelse om aldersandringen, som jeg omtalte før, og det blev der ved Retsmedicinsk Institut, og der er vi på s. 2713 i parekstrakten, hvor kvindens alder blev oplyst at være over 18 år. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Du har oplyst, at du indgav ansøgning om asyl i Danmark den 14. december 2015.

Du oplyste i den forbindelse, at du var 16 år.

Udlændingestyrelsen besluttede efter en konkret vurdering at iværksætte en aldersundersøgelse af dig, idet vi efter en umiddelbar vurdering fandt, at du var ældre end den alder, som du selv oplyste.

Du har nu været til en aldersundersøgelse ved Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet.

Retsmedicinsk Institut har den 12. april 2016 fremsendt resultatet af aldersundersøgelsen til Udlændingestyrelsen.

Retsmedicinsk Institut har i sin konklusion om din alder anført følgende:

På grundlag af den foretagne aldersvurdering, omfattende klinisk undersøgelse, odontologisk undersøgelse og røntgenundersøgelse af venstre hånd, må undersøgtes alder mest sandsynligt antages at være 18 år eller derover. Der er dog en vis, omend mindre, sandsynlighed for, at den nedre aldersgrænse kan være 16 år.”

Parret var adskilt i 98 dage. Der bliver indgivet en klage den 2. marts 2016, og den har vi på s. 2706 i parekstrakten:

”[Kvinden] ønsker at indgive klage til Udlændingestyrelsen over at være blevet adskilt fra sin mand mod sin vilje og beder Udlændingestyrelsen om at revurdere indkvarteringen.

...

[Kvinden] og hendes mand blev gift for ca. 2 år siden. [Kvinden] blev spurgt om hun ville indgå i ægteskabet og har således selv valgt at blive gift med sin mand. Ægtefællerne er flygtet sammen fra deres hjemland fordi [kvindens] far ikke ville acceptere deres forhold.

[Kvinden] oplyser, at hun er meget kled af adskillelsen. Hendes mand har hjulpet hende meget, støttet hende meget fx ift. at passe sin skole. Efter adskillelsen, hverken sover at spiser [kvinden]. Da de boede sammen havde [kvinden] ikke problemer ift. søvn, mad og skole, men det er forværret på meget kort tid efter adskillelsen. De kan ikke ringe sammen, da de ikke har telefon til rådighed begge to.

...

[Kvinden] understreger, at adskillelsen føles som tvang – hendes egen mening er ikke blevet hørt og det ønsker hun med nærværende klage og dispensationsansøgning at henstille til.”

Og så skriver hun, at hun er meget i tvivl om sin alder.

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi i anmeldelsesrapporten fra den 15. december 2015 på s. 2694-2695 en oplysning om, at parret er gift.

Af oplysninger efter adskillelsen har vi på s. 2711 fra en partshøringssamtale den 7. marts 2016, hvor kvinden oplyste:

”Ansøgers far ville have, at de skulle skilles fordi han mente, at [hendes mand] ikke var en mand, fordi han ikke kunne give ansøger børn, men ansøger elskede [manden] og derfor stak de af sammen. Det er også derfor at ansøger ikke kontakt til sine forældre.”

Har forsvaret noget supplerende?

Nicolai Mallet:

Nej tak.

Jon Lauritzen:

Vi går til par nr. 4 (par Æ). Der kan vi se, at kvinden er oprindelig angivet til at være 16 år, og det bliver senere ændret til 19 år. Manden er 20 år. De har ikke nogen børn. De indrejste den 6. november 2015 og var indkvarteret sammen i 93 dage, indtil de blev adskilt den 17. februar 2016. Beslutningen om adskillelse blev truffet den 12. februar 2016. På s. 2795 har vi beslutningen om aldersændring, hvor der står:

”Da hun indrejste blev hun registreret med fødedatoen 6. november 1999. Senere oplyste hun, at hun rettelig var 19 år. Hun har været til aldersundersøgelse. På baggrund af aldersundersøgelsen og ansøgers egne oplysninger, er hendes fødedato ændret til den 6. november 1996.

Hun er i Danmark med sin samlever og de er ikke indkvarteret på samme center, idet [hun] har været registreret som mindreårig. Hun bedes derfor flyttet til samme center som sin samlever.”

Vi har en klage på s. 2788. Den er fra den 2. marts. Der står:

”[Kvinden] ønsker at henstille Udlændingestyrelsen til revurdering af indkvarteringssted, idet hun mod sin vilje er blevet adskilt fra sin ægtefælle.

...

[Kvinden] og hendes mand har kendt hinanden i 4-5 år. De var naboer og kendte hinanden rigtig godt inden de blev forelskede.

...

[Kvinden] oplyser, at hun er meget ked af, at hende og hendes 20-årige ægtefælle bor hver for sig. De giver hinanden tryghed, hun kender ingen andre på børnecenteret og frygter for eget og sin mands helbred. Oplyser at hun ikke kan holde ud af være alene uden sin mand. Samtidig oplever [kvinden] at hun er eget glemsom,

hvilket hendes mand har hjulpet hende til at mindske så vidt muligt.

Parret er flygtet sammen og har efter eget ønske været indkvarteret sammen siden indrejse til Danmark i november 2015. Hun finder fremtiden endnu mere usikker nu – ud over den usikkerhed der ligger i at være asylansøger, forstærkes usikkerheden af denne adskillelse. Siden adskillelsen er [kvinden] blevet mere ked af det, har sværere ved at koncentrere sig og er meget ulykkelig over situationen.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi på s. 2778 fra asylansøgningsskemaet:

”Min farbror var” – og så noget, der formentlig ikke har kunnet oversættes – ”som behandlede min mor og mig på en meget brutal måde. Han udnyttede min far fravær. Han ville tvangs-gifte mig med sin søn. Han ville tvinge mig til at blive viet til hans søn.

Da min far levede boede jeg som nabo til [manden].

Jeg var forelsket i [manden]. Men da min farbror så mig en dag sammen med [manden], slog han mig hårdt. Jeg kunne ikke holde det ud. Jeg bønfaldt ham på knæ om at ikke slå mig. Men han sagde du har vanæret min familie. Du er ens kamplet.

Han ville tvangsgifte mig med sin søn, som allerede var gift.

Nogle dage inden vielsen, flygtede jeg sammen med min mor fra min farbrors hjem.

Vi tog til [mandens] hjem. Den dag vi tog der, ville vi giftes. Min mor tog til min fars gravsted og hun kom ikke tilbage.

Min mor blev væk og [mandens] far fik at vide, at min farbror søger efter mig.

Den nat blev vi angrebet. Hvis han havde fundet mig, ville han have dræbt mig, fordi jeg er en skamplet for ham.

Han ville også gøre [manden] på en eller anden måde.

...

Så kom vi hertil.”

På s. 2792 står der i en partshøringsamtale fra den 7. marts 2016 – og det er lidt en gentagelse, men nu skal jeg prøve at læse det hurtigt op:

”Ansøger og [manden] var naboer. De har boet ved siden af hinanden de sidste fire år. De lærte hinanden at kende som naboer, men de blev ikke viet i Afghanistan, de blev først viet i Iran.

Bedt ansøger fortælle hvordan de indledte deres forhold. Ansøger fortæller, at de var naboer og mødrene kendte hinanden og besøgte hinanden. Desværre døde ansøgers far og så flyttede ansøger og moren hjem til onklen. Når [manden] skulle i skole skulle ansøger også i skole og så talte de sammen. Ansøgers mor vidste det godt.

Da ansøger flyttede hjem til sin onkel kunne hun ikke se [manden] mere. Da ansøger boede hos onklen var han meget dominerende og han ville også bestemme hvem hun skulle ægte. Moren vidste godt at ansøger kunne lide [manden] og [mandens] familie vidste også godt at de kunne lide hinanden.

Ansøger havde fået en mobiltelefon og nogle gange gik hun og ringede til ham. Moren vidste det godt. Onklen ville gerne have, at ansøger skulle giftes med hans søn, som havde en kone i forvejen.

En dag var ansøger sammen med [manden] og onklen opdagede det. [Manden] og ansøger var bange for onklen. Onklen var onskabsfuld. Han skældte ansøger ud for at tale med [manden]. Ansøgers forældre vidste godt at hun talte med ansøger. Onklen planlagde derfor en vielse mellem ansøger og hans søn.

...

Det var ansøger og [manden] der bestemte at de skulle giftes.”

Jeg ved ikke, om forsvaret har nogen supplerende?

Nicolai Mallet:

Nej tak.

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 5 (par Ø). Kvinden er 17 år, og manden er 22 år. De har ikke nogen børn. De indrejste den 9. september 2015 og boede sammen på asylcenteret i 160 dage, indtil de blev adskilt den 16. februar 2016, efter beslutningen om adskillelse blev truffet den 12. februar 2016. Den 1. november 2016 overgik parret til integration. De var adskilt i 262 dage, og det er beregnet frem til datoen for integration, idet vi antager, at de på det tidspunkt boede sammen. Faglig vurdering af konsekvenser har vi på s. 2845. Og det er fra en klage indgivet af Røde Kors den 2. marts 2016:

”[Kvinden] ønsker at henstille til revurdering af indkvarteringssted, idet hun er blevet adskilt fra sin ægtefælle ...

[Kvinden] og dennes mand har kendt hinanden i ca. 1 år. [Kvinden] blev oprindeligt tvangsgift med en mand på 65 år i sit hjemland, men er flygtet på baggrund heraf.

... Hun har efter adskillelsen svært ved at sove, spiser ikke ordenligt og har mistet den smule overskud hun havde.

[Kvinden] understreger, at hendes mand er et godt menneske, der har forladt sin egen familie pga. hende.

... [Kvinden] oplyser, at hun er meget glemsom, sandsynligvis som resultat af psykiske problemer og at hendes mand bl.a. har hjulpet hende med at passe sine aftaler.”

På s. 2862 har vi nogle bemærkninger fra kvindens repræsentant fra Røde Kors. Der står bl.a.:

”[Kvinden] er blevet adskilt fra [sin mand] og har i den forbindelse klaget over adskillelsen. ...

På nuværende tidspunkt har [kvinden] det både fysisk og psykisk dårligt. Hun er jævnligt til lægen, da hun oplever forskellige smerter i sin krop, blandt andet mave- og kæbesmerter. Derudover har hun søvnproblemer og går til psykolog. Hun oplever at være meget psykisk ustabil og hun afskærmer sig fra det sociale liv omkring hende. På grund af hendes psykiske tilstand afskærmer hun sig også fra [manden]. De har mulighed for at se hinanden tre gange om ugen, men [kvinden] må nogle dage sige til [manden] at han ikke skal komme og besøge hende. Dette gør hun, da hun føler sig deprimeret og ikke kan lide at [manden] skal se hende i den tilstand.

[Kvinden] ønsker dog at være i kontakt med [manden]. Der er på ingen måder nogle problemer imellem dem. Men på nuværende tidspunkt ønsker hun ikke at bo sammen med [manden]. Det har hun ikke fortalt ham, da hun er nervøs for hans reaktion. Hun tror at han vil blive ked af det og muligvis også sur. [Kvinden] har aldrig set [manden] blive sur, men hun tænker det, da han har fulgt med hende på flugten til Danmark og har i den forbindelse også gjort meget for [kvinden]. Herunder beskyttet hende.

[Kvinden] begrundet udelukkende hendes ønske om afstand til [manden], da hun har det psykisk dårligt ...

Mit indtryk er også at [kvinden] har brug for at få det bedre, før at hun kan overkomme at bo sammen med [manden] og have ham tæt inde på livet. Men mit indtryk er også at hun finder god støtte og tryk ved at have ham i sit liv, så hun får gavn af at have ham inden for en afstand, hvor de stadig kan besøge hinanden.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi fra en asylansøgning fra den 10. september 2015 på s. 2805:

”Jeg lærte for et stykke tid siden en fyr at kende og jeg kunne godt lide denne fyr. Vi blev kæresten med hinanden, men min familie var en meget traditionel familie. Vi elskede hinanden rigtig meget, og der var ikke nogen som var klar over, at vi var blevet kæresten med hinanden. Jeg var meget bange for mit liv, og derfor turde

jeg ikke at fortælle nogen noget. Min far mødte os sammen en dag, blev jeg meget nervøs, og efterfølgende blev jeg meget chikaneret af min familie. De ville udlevere os til lederen af landsbyen, så vi kunne få os en brutal død.

... Jeg var bange for, at min far skulle finde mig og min kæreste, fordi han ville dræbe os. Jeg var meget forelsket i min kæreste og jeg var klar til at gøre alt for ham.

Folket i Afghanistan er stadigvæk meget traditionelle. Jeg ønskede at leve frit sammen med min kæreste, men det ville min familie ikke have og de brød sig ikke om det.”

Og så har vi af oplysninger efter adskillelsen på s. 2857 et brev fra Udlændingestyrelsen af 22. juli 2016 om indkvarterings sagen, hvor der står:

”Din personlige repræsentant har den 22. juli 2016 på dine vegne oplyst bl.a., at du på nuværende tidspunkt ikke ønsker at bo sammen med [din mand], idet du har det psykisk dårligt, at du ikke ønsker, at [manden] bliver bekendt med, at du ikke ønsker at bo sammen med ham, idet du er nervøs for hans reaktion, herunder om han vil blive ked af det eller sur, at du betragter [manden] som en ven, samt at du ikke ved, om du vil have lyst til at bo sammen med ham om f.eks. 3 eller 6 måneder.”

René Offersen:

Kan vi ikke lige tage det næste? Og også hvem der har skrevet under?

Jon Lauritzen:

Jo. Der står:

”Udlændingestyrelsen har på baggrund af disse oplysninger lagt til grund, at du aktuelt ikke ønsker at være indkvarteret sammen med [manden].

Hvis I måtte ønske at blive indkvarteret sammen igen, skal vi bede jer om at kontakte os.”

Og så er det underskrevet af Adam Abdel Khalik.

På s. 2869 står der i et gensamtalereferat fra den 16. september 2016 med kvinden:

”Ansøger var 15 år, og ansøgers far ville have, at ansøger giftede sig med [A]. Fra den hændelse går der cirka et år, hvorefter ansøger lærte [manden] at kende.

I den tid, hvor ansøger var kærester med [manden], blev ansøger viet bort til [A], som hun blev tvunget til af sin far. Ansøger har aldrig selv sagt ja til vielsen, men dette gjorde ansøgers far på hendes vegne.

... Denne vielse blev dog aldrig afholdt, idet ansøger og [manden] forinden valgte at udrejse.”

Og videre står der på s. 2870:

”Spurgt om ansøger kendte [manden] på det tidspunkt, hvor hun fik at vide, at hun skulle giftes med [A], hvilket ansøger afviser. Men hun kendte ham på det tidspunkt, hvor ansøger på hendes vegne sagde ja til at indgå ægteskab mellem hende og [A].

Spurgt hvor længe hun havde kendt [manden] på det tidspunkt, hvor hun blev giftet bort til [A]. Ansøger svarer hertil, at hun havde kendt [manden] i cirka 3-4 måneder på det tidspunkt. Det var i starten af nytåret 1394 efter afghansk kalender, hvilket ifølge tolken svarer til cirka 21. marts 2015 ifølge dansk kalender, at ansøger lærte [manden] at kende.”

Har forsvaret yderligere?

Nicolai Mallet:

Nej tak.

Jon Lauritzen:

Så hvis vi går til par nr. 6 (par Å). Kvinden er 17 år, og manden er 18 år. Og kvinden er gravid ”formentlig i marts 2016”, jf. s. 3 støttebilaget. De indkvarteret sammen den 27. oktober 2015 og var indkvarteret sammen i 112 dage, hvor de blev adskilt den 16. februar 2016, efter at beslutningen om adskillelse blev truffet den 12. februar 2016. Den 27. juni 2016 overgik parret til integration. Det kan vi se i parekstrakten s.

2772. Forud for den dato var de ikke indkvarteret sammen. Og de var derfor adskilt i 132 dage.

Faglige vurderinger kan vi se i en intern mail af 22. marts 2016 i Udlændingestyrelsen på s. 2746:

”Jeg har dags dato har haft en OM samtale med [manden], som ved afslutningen af OM samtalen indviede mig i, at han frygter for hans ægtefælles ... helbred og psykiske tilstand. Ansøger er selv yderst oprevet, og kan ikke holde tårerne tilbage under hans beretning om hans ægtefælles tilstand. Ansøger forklarer, at hans ægtefælle er ved at blive dyb depressiv, grundet de aktuelle omstændigheder hun er underlagt, hvor hun særligt holdes adskilt fra hendes ægtefælle. Ansøger frygter, at hendes tilstand kun tiltager med tiden. Ansøger fortæller også, at Røde kors er blevet bekendt med, at hun muligvis også er gravid. Ansøgers ægtefælle og ansøger er indplaceret i forskellige asylcentre, hvilket også bevirker ægtefællens tilstand, idet hun er bange og alene, og ønsker støtte fra ægtefælle. Ansøger fortæller, at han har respekt for de retslige regler de er underordnet, og er selvfølgelig afventende på det endelige udfald, men at deres midlertidige separation forværrer hans ægtefælles sindstilstand og i den forbindelse ønsker ansøger hjælp hurtigst muligt.”

Og vi skal herfra videre til mailen til Røde Kors i hovedekstrakten s. 2404. Vi kiggede faktisk på det i går, men vi kan godt lige tage det. Der står:

”Vi er yderst udfordret med de unge gravide piger ... som nu er 23-25 uger henne i deres graviditet og stadig befinder sig på ABP” – altså Annebergparken – ”vi afventer stadig en afgørelse fra US ift. deres fremtidige indkvartering, men har I mulighed for at 'presse' yderligere på denne proces? De unge piger er frustreret, kede af det, begynder at have sundhedsmæssige gener med deres graviditet og deltager ikke i skolen og det er ikke optimalt at dette forsætter.”

Og så er der noget med, hvis der kommer en førtidsfødsel.

Og så har vi en klage. Det er fra den 15. februar. Den er på parekstraktens s. 2739, og selve klageteksten er på s. 2741, hvor der står:

”Min ægtefælle [mandens navn] og jeg vil klage over jeres afgørelse om at skille os fra hinanden. Min ægtefælle og jeg kan umuligt skilles ad og at han skal være et sted og jeg et andet sted. Jeg vil ikke, ikke, ikke, ikke væk fra ham og jeg vil ikke noget sted hen uden ham. Selv hvis jeg skulle være nødt til at sultestrejke eller udeblive fra skole og jeg kan også finde på at skade mig selv.

Jeg gentager min klage og siger til jer at jeg ikkekkkeeeeee kan holdes væk fra ham - på ingen måde - og han kan heller ikke holde sig væk fra mig. Vi to elsker hinanden rigtig meget. Vi kan ikke skilles ad. Han elsker mig og jeg elsker ham, og vil ikke, ikke, ikke skilles fra hinanden. Jeg beder jer om at forstå min situation og løsningen vil være at imødekomme min klage og at I lader os være sammen og ikke skiller os fra hinanden. Mange tak!”

Oplysninger forud for beslutningen om adskillelse har vi på s. 2723. Og det er en ”OM”, altså oplysnings- og motivsamtale, der blev foretaget den 10. november 2015. Der oplyser de:

”Ansøger er i år blevet gift med sin ægtefælle ...

De blev forelsket og besluttede sig for at blive gift ...

Ægteskabet er frivilligt fra begge parter side ...”

Og så har vi på s. 2731 en partshøring fra 11. november 2015 i forbindelse med ledsagelse. Og der står:

”Efter den religiøse vielse den 14. juli 2015 har ansøger boet sammen med sin ægtefælle i svingerforældrenes lejlighed.”

Og efter adskillelsen har vi på s. 2767 en afgørelse om ledsagelse af 26. maj 2016:

”I vurderingen af, at du er ledsaget af [manden], har vi lagt vægt på, at du efter det oplyste er udrejst af Syrien sammen med ham. I har samstemmende forklaret, at I mødte hinanden i midten af 2013. I blev forelskede og blev efterfølgende forlovet. Den 14. juli 2015 blev I efter det oplyste religiøst gift.

Vi har også lagt vægt på, at I venter barn sammen.

Endelig har vi lagt vægt på, at I begge har oplyst, at I er glade for hinanden, og at I ønsker at bo sammen i Danmark.

På den baggrund vurderer vi, at du må anses for ledsaget af [mandens navn].”

Og så har vi på s. 2766 en mail af 26. maj 2016 fra Udlændingestyrelsen:

”Ifølge forsørgelseskontoret vil [kvinden] forblive indkvarteret på et børnecenter, på trods af hun er ledsaget af [manden].

Når [kvinden] fylder 18 år, vil hun kunne anmode om at blive flyttet til samme asylcenter som [manden], hvilket umiddelbart vil blive efterlevet, såfremt dette er deres fælles ønske.”

Så skal vi høre forsvaret, om ...

Nicolai Mallet:

Vi har ikke yderligere til det.

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 7 (par AA). Der er kvinden 17 år, og manden er 23 år. Der er ikke nogen børn eller graviditet. De er indrejst den 18. oktober 2015 og var indkvarteret sammen i 121 dage, indtil de blev adskilt den 16. februar 2016 som følge af en beslutning om adskillelse den 12. februar 2016. Vi kan se på s. 131, at kvinden fyldte 18 år:

”[Kvinden] er fyldt 18 i lørdags og vil gerne flytte til sin mand ...

Avnstrup er informeret og klare til at modtage. [Kvinden] vil gerne flytte allerede i dag, så hvis den kan planlægges hurtigt kan vi handle hurtigt.”

Der blev indgivet en klage den 15. marts 2016. Den har vi på s. 97:

”[Kvinden] klager over at være indkvarteret på Center Annebergparken, og er derfor adskilt fra hendes ægtefælle. Der tages ikke hensyn til, at [kvinden] rent faktisk har levet, som voksen siden parrets ankomst til Danmark 18.10.15. Derfor beder [kvinden] om, at parrets indkvartering tages op til revurdering om nødvendigt give dispensation for de nuværende indkvarteringsregler.

[Kvinden] er meget påvirket af adskillelsen fra ægtefællen. [Kvinden] har svært ved at sove, når hun endelig falder i søvn hen ad kl. 04, så har hun ligget og kikket på billedet af ægtefællen og grædt sig i søvn. Dette står på hver nat, og [kvinden] har derfor ikke overskud til ret meget.

[Kvinden] synes selv, at hun har forandret sig i den korte tid, hvor parret har været adskilt. [Kvinden] har ikke lyst til ret meget. [Kvinden] har svært ved at koncentrere sig om noget, og kan ikke finde ro. [Kvindens] tanker kredser om hendes ægtefælle som hun er adskilt fra. [Kvinden] har et stort afsavn og tænker på at dø.

[Kvinden] beskriver deres forhold som lykkeligt. Parret er glad for hinanden og de har altid støttet og hjulpet hinanden gennem de 2 år de har været par, ca. 9 måneder som gift.

[Kvinden] føler sig fuldstændigt kontrolleret ved at være indkvarteret på et børnecenter. Desuden er det håbløst at have kontakt via Skype m.v. da der ikke er nogen brugbar forbindelse. Dette påvirker parrets indbyrdes forhold, at det er så vanskeligt at have kontakt, når de er adskilt fra hinanden.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi på s. 93 anmeldelsesrapporten fra ankomsten den 19. oktober 2015. Der står bl.a.:

”Udlændinge har deres vielsesattest i deres bagage på centret.”

På s. 21 har vi oplysningsskemaet, som Udlændingestyrelsen sendte til Instrukskommissionen, hvor det fremgår:

”Der er alene oprettet en sag vedrørende klage over indkvarteringsforhold, som er afsluttet uden afgørelse.”

Af oplysninger efter adskillelsen har vi på s. 126 en partshøring af [manden] om ledsagelse den 30. marts 2016, hvor der står:

”Ansøger er gift med [kvinden], og har været det siden 18. juni 2015. Ansøger boede sammen med [kvinden] fra deres bryllup, frem til udrejsen af Iran. Ansøger og [kvinden] levede sammen som mand og kone frem til udrejsen af Iran. Ansøger har i sinde at bo sammen med [kvinden] i Danmark.”

Så har vi på s. 131 det med, at hun er fyldt 18 år, og at de gerne vil bo sammen igen.

Har forsvaret noget til dette par?

Nicolai Mallet:

Nej tak.

Jon Lauritzen:

Så er vi nået til par nr. 8 (par R). Der er kvinden 14-15 år, og manden er 28 år. De er indrejst den 2. september 2015, og hun var 14 år, da de indrejste. Da hun fyldte 15 år, var de adskilt, og der træffes beslutning om, at adskillelsen skulle fortsætte herefter. Det kan man se på s. 2201.

Der blev indleveret en klage den 15. marts 2016. Den har vi på s. 2191. Der står bl.a.:

”[Kvinden] oplyser, at hun har været meget afmægtig ift. parrets adskillelse. Hun oplever det som om, at hendes ønsker for livet er tabt på gulvet ... Dette er forklaringen på, at hun i desperation her på Center Annebergparken indtog div. Vitamin- og p-piller, og efterfølgende blev tilset på sygehuset.”

Og vi har på s. 2194 et brev fra Udlændingestyrelsen, der her bemærker, at der ikke er dokumentation for klagen.

Af oplysninger inden adskillelsen har vi på s. 2156 anmeldelsesrapporten af 2. september 2015, hvor det er oplyst, at kvinden er ankommet sammen med sin mand. Og der var på s. 2181 en partshøringssamtale af 3. november 2015, hvor parret siger:

”Ansøger fandt ud af, at hun gerne ville giftes med [manden] for ca. to år siden, og de synes rigtig godt om hinanden, og at forældrene fandt ud af det og var ikke imod, at de blev gift ...

[Manden] og ansøger blev enige om, at de skulle giftes.

Ansøger og [manden] har et godt forhold. Ansøger elsker sin mand højt, og det er for hans skyld, hun har forladt sit hjemland og sin familie, og hun vil gerne leve sammen med ham resten af sit liv.”

Og på s. 2170 fra en oplysnings- og motivsamtale samme dag:

”Spurgt oplyser ansøger, at hun er født 25. februar 2000. Ansøger forklarer, at hun er femten år gammel. Hun oplyser, at det ved hun bare. Ansøgers mand har afleveret parrets dokumenter, hvor ansøgers fødedato fremgår ...

Spurgt ansøger igen, hvornår, hun er født, hvortil ansøger svarer 6-12-1379. Spurgt ansøger om navnet på måneden, hvortil ansøger svarer esfand. Ansøger er således 14 år gammel.

Ansøger ønsker sin fødedato ændret fra 25. februar 1998 til 24. februar 2001. Der foretages dataændring.

Om livet i Kermanshah, fortæller ansøger, at hun har været hjemmegående, og hun har tilbragt sin tid hjemme. Hun lavede mad til sin mand og passede ham. Hun gjorde, hvad en

hjemmegående plejer. Spurgt ansøger, hvad det var, hvortil ansøger svarer, at hun lavede mad og gjorde rent og sådanne ting. Spurgt ansøger, hvad det indebar, hvortil ansøger svarer, at det var det. Der var ikke andet.”

I referatet på s. 2183 oplyser manden, at de er blevet viet af en mullah, som registrerede ægteskabet, og det blev religiøst velsignet samme dag i deres hjem.

Af oplysninger efter adskillelsen har vi på s. 2205 ...

René Offersen:

Kunne vi ikke få med fra s. 2183, at kvinden desuden er hans kusine?

Jon Lauritzen:

Jo. Der står:

”Ansøger forklarer om sin relation til [kvinden], at hun er hans ægtefælle, og at de bor som mand og kone. [Kvinden] er desuden hans kusine.”

Så har vi på s. 2205 oplysninger efter adskillelsen. Det er fra en partshøringssamtale den 2. august 2016:

”Bedt ansøger om at fortælle mere om, hvorfor hun ikke ønsker at være ledsaget af [manden]. Ansøger fortæller, at en aften ringede [manden] til hende og sagde, at han ville sende et billede, og at ansøger skulle bekræfte om det var hende der var på billedet eller ej.

På billedet var der er dreng, der kyssede en pige. [Manden] spurgte, om det var hende på billedet. Ansøger blev rigtig sur. Hun forstod ikke, hvorfor en person som hun havde forladt sit hjemland for, skulle betvivle hende. Ansøger sagde til [manden], at det ikke var hende på billedet og at hun håbede, at [manden] ville tro på hende.”

Og så er der den 24. januar 2017 beslutningen om, at manden ikke er ledsager for kvinden. Det er på s. 2226.

På s. 2193 står der i en partshøringsskrivelse fra Udlændingestyrelsen af 17. juni 2016:

”Det, som der er anført i klagen, indgår i vores sagsbehandling.

Det indgår således i grundlaget for vores afgørelse, at du er uforstående over for reglen om, at du skal indkvarteres adskilt fra din ægtefælle, og at du har oplyst, at du i desperation har indtaget vitaminpiller og p-piller ved ankomsten til centeret.”

Og så har vi et telefonnotat fra den 22. juni 2016 på s. 2200:

”Spurgt Ida til hendes henvendelse, hvortil hun svarede, at ansøger ønskede at blive skilt fra sin mand. Og hun ønskede ikke sin sag sambehandle med ham. Spurgt til oplyser Ida, at hun ikke har kendskab til at der skulle være særlige grunde til dette ønske andet end, at ansøger nu bor på børnecenter og efter noget tid dér har fået øjnene op for et teenageliv.”

Er der supplerende fra forsvaret?

Nicolai Mallet:

Nej tak.

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 9 (par T). Der er kvinden 15 år, og manden er 19 år. Der er graviditet. De indrejste til Danmark den 5. november 2015 og boede sammen i 103 dage, indtil de blev adskilt den 16. februar 2016 efter beslutning samme dag. De overgik til integration den 1. maj 2016 og blev – antager vi – genindkvarteret på ny sammen. Dermed var de adskilt i 75 dage.

På s. 2407 har vi noteret følgende fra en klage af 15. marts 2016:

”[Kvinden] klager over at være indkvarteret på Center Annebergparken, og er derfor adskilt fra hendes ægtefælle. Der tages ikke hensyn til at [kvinden] og hendes ægtefælle har levet sammen som par, siden deres ankomst til Danmark 05.11.15. og indkvartering i asylsystemet. [Kvinden] beder om, at parrets indkvartering

tages op til revurdering om nødvendigt give dispensation for de nuværende indkvarteringsregler, hvor de lever adskilte og ikke sammen som par.

[Kvinden] tilkendegiver, at hun er påvirket af adskillelsen fra hendes ægtefælle i sådan en udstrækning, at [kvinden] beskriver det som om, at hendes verden er brast helt sammen. [Kvinden] har ikke lyst til at indtage føde eller væske. Hendes nattesøvn opleves som meget afbrudt og sparsom, hun vågner og føler sig utilpas. [Kvindens] overskud til selv helt almindelige dagligdagsting er nærmest uoverkommelige for hende. Skolegang vil hun gerne, men hun formår ikke at kanalisere kræfter og fokus på dette. [Kvindens] energiniveau og livslyst er for nedadgående, tilkendegiver hun.

[Kvinden] forklarer, at parret er meget forelsket, de har været gift i 5 måneder. Parret kunne ikke blive sammen i hjemlandet, hvorfor de var nødt til at forlade det. De valgte netop at tage til Danmark for at kunne blive sammen som ægtefolk. [Kvinden] giver udtryk for frustration over, at ægtefællen ikke har mulighed for at være ved hende og støtte hende, når hun har det dårligt. Dette er absolut en indgriben i deres privatliv, som går parret på. Det er med til at forstærke usikkerheden hos ægtefællen omkring [kvindens] tilstand.

[Kvinden] er uenig i, at hun skal være indkvarteret på et børnecenter. [Kvinden] hører ikke til i børneregi, men derimod på et voksencenter, hvor hun har mulighed for at leve sammen med hendes mand, som helt almindelige ægtefolk. Hvor dagligdagen og hverdagslivet er et fælles anliggende. Hvor de ikke føler sig overvåget og kan være frie til at gøre det som de vil.”

Og så har vi oplysninger forud for beslutningen om adskillelse. Der har vi på s. 2330 anmeldelsesrapporten fra 6. november 2015, hvor det fremgår, at der er ”Militærbog og vielsesattest i sagen”.

Vi har på s. 2337 et ansøgningsskema fra den 17. november 2015:

”Jeg rejste med min mand, fordi der kom en mand fra sikkerheds(væsenet) og fortalte min mands far, at man skal henvende sig til rekrutteringskontoret for værnepligtige, men han (min mand) tog ikke af sted.

...

Så besluttede vi at rejse til Danmark for at leve sammen – min mand og mig, og for at fortsætte med min skolegang og planlægge vores fremtid for så at kunne leve med ham i kærlighed, fordi jeg er forelsket i ham og ikke kan leve uden ham, da han er en del af min krop.”

Og det bliver bekræftet af manden på s. 2369-2370.

På s. 2384 er der en afgørelse om ledsagelse af 28. januar 2016. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Begrundelsen for afgørelsen om, at du ikke er ledsager for [kvinden] er, at vi ikke anerkender jeres ægteskab i Danmark, idet [kvinden] var 14 år, da I indgik ægteskabet.

Vi har også vurderet, at du ikke er egnet som ledsager, henset til din unge alder.”

Og af oplysninger efter adskillelse kan vi på s. 2388 se følgende i en mail fra Udlændingestyrelsen af 11. marts 2016:

”Der er umiddelbart ingen helbredsmæssige problemer at tage i betragtning. Det skal dog nævnes, at kvinden er gravid, vi er dog ikke bekendt med, hvor langt hun er henne.”

Er der noget supplerende fra forsvaret?

René Offersen:

Ja tak. På s. 2382 kan vi se afgørelsen af 28. januar 2016 vedrørende kvinden. Og der siger man bl.a.:

”Begrundelsen for afgørelsen om, at du ikke er ledsaget af [manden] er, at vi ikke anerkender jeres ægteskab i Danmark, idet du var 14 år, da du indgik ægteskabet.”

Retsformanden:

Det står også i det andet dokument, som vi så.

René Offersen:

Undskyld.

Jon Lauritzen:

Og der var ikke andet?

René Offersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi ser på par nr. 10 (par AB). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 21 år. Der er ikke børn eller graviditet. De indrejste den 26. december 2015 og var indkvarteret sammen i 55 dage, indtil de blev adskilt den 19. februar 2016 efter beslutningen om adskillelse den 18. februar 2016. De blev genindkvarteret sammen den 10. maj 2016, da kvinden fyldte 18 år den 4. maj 2016. Og som vi også så i den anden sag er det nævnt i oplysningsskemaet fra Udlændingestyrelsen til Instrukskommissionen:

”Der ses ikke at være oprettet en konkret sag vedrørende behandling af parrets adskillelse, og efter en manuel gennemgang af parrets øvrige sager kan det oplyses, at der ikke findes noter eller interne resolutioner på de øvrige sager vedrørende emnet.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse står der på s. 134-135, at de er angivet som gift. Og på s. 137 kan vi se af anmeldelsesrapporten, at kvinden er ankommet sammen med sin mand.

På s. 146 har vi et oplysningsskema, hvor der bliver spurgt:

”Er der bekymring for parternes trivsel eller for eventuelle børns trivsel? Hvis ja, beskriv nærmere.”

Og så står der:

”Der har været vold mellem [de to personer], så parret er adskilt henholdsvis i Auderød og Avnstrup”

Spørgsmålet om, hvordan familien vil fungere efter en adskillelse, er ikke besvaret.

Og så har vi det med, at hun fylder 18 år. På s. 147 kan vi se, at der ikke er udfyldt et asylansøgningsskema, fordi parterne begge er ”analfabeter og formår dermed ikke at udfylde ansøgningen”.

Er der yderligere tilføjelser?

Nicolai Mallet:

Nej.

Jon Lauritzen:

Vi går til par nr. 11 (par F). Der har vi en kvinde, der først er registreret som 16-årig, hvilket senere bliver ændret til 17 år, og manden 26 år. De indrejste den 10. november 2015 og var indkvarteret sammen i 115 dage, indtil de den 4. marts 2016 blev adskilt. Og det blev der truffet beslutning om den 25. februar 2016. På s. 789 kan vi se, at der den 8. maj 2016 blev foretaget en aldersundersøgelse:

”Du har nu været til en aldersundersøgelse ved Retsmedicinsk Institut.

Udlændingestyrelsen har den 26. april 2016 fået resultatet af aldersundersøgelsen. Det fremgår heraf, at din alder mest sandsynligt må antages at være mellem 16 og 17 år.

På den baggrund har vi besluttet, at fastsætte din fødedato til 17. marts 1998, hvilket er i overensstemmelse med dine egne oplysninger.

Du betragtes derfor ikke længere som uledsaget mindreårig, og du vil fremadrettet blive behandlet efter reglerne for voksne asylansøgere.”

På s. 972 kan vi se, at de har været adskilt i 80 dage.

Under faglige vurderinger af konsekvenser har vi en mail fra centerleden den 26. februar 2016 på s. 765:

”Vi oplever familien oprevet og meget kede af situationen.

Vi oplyser at sundhedsplejerske vurdere [kvinden] ikke vil kunne klare sig selv og derfor ej heller tage vare på barnet. Derfor indstiller vi til at [kvinden] og [barnet] bliver placeret på en familieinstitution.”

Og på s. 793 bliver der i et oplysningsskema svaret ja til, om der er høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring for et eller flere familiedlemmers trivsel efter adskillelse. Under ”Øvrige forhold” er angivet:

”Under hele den indledende samtale med manden og kvinden, hvor vi forklarede årsagen til mødet, forholder kvinden sig meget passiv og lader manden føre ordet hele tiden. Det er meget tydeligt, at det er manden, der træffer beslutningerne i familien”

På s. 773 i en mail af 11. marts 2016 fra centeret til Udlændingestyrelsen:

Den må vi desværre aflyse, da hans kone er indlagt på sygehuset pga. af selvmordsforsøg, og han må derfor være der for at tage sig af sin søn.”

Og på s. 774 er der en opfølgende mail den 14. marts 2016:

”... Der har været vurdering fra psykiater der ikke mener hun er selvmordstruende, er derfor udskrevet og er atter her på centeret.”

Af oplysninger inden adskillelsen har vi på s. 751 anmeldelsesrapporten, hvor der bl.a. står:

”Syrisk familie, moder, fader og 3 mdr. gammelt barn søger asyl.”

Det er, hvad der er af oplysninger inden adskillelsen.

Efter adskillelsen er der på s. 763 en mail af 2. marts 2016 fra Udlændingestyrelsen:

”Tak for tilsendte. Vi planlægger [manden] til flytning på fredag den 4. marts, således at mor

og barn forbliver indkvarteret på Center Sønderborg, mens far indkvarteres på Center Uge ...

Hvis [manden] nægter at efterleve vores anvisning om indkvartering, vil vi træffe afgørelse om flyttepåbud, og vi skal derfor bede om, at I om nødvendigt vejleder familien om konsekvenserne ved ikke at efterkomme vores anvisning, herunder at vi vil træffe afgørelse om flyttepåbud, og at vi kan bede politiet om at effektuere påbuddet.”

Så har vi på s. 771 en mail af 8. marts 2016 fra asylcenteret, der videresendes til Udlændingestyrelsen, hvor det hedder bl.a.:

”Manden er nu kommet i besiddelse et dokument tilhørende kvinden, som dokumenterer myndig alder.”

På s. 779 er der en partshøringsamtale med kvinden den 1. april 2016. Der står i referatet på s. 782:

”Ansøger og [manden] blev forelskede i hinanden og derfor skulle de giftes. Spurgt hvordan de blev forelskede. Ansøger oplyser, at [manden] sagde til hende, at han elskede hende og at han ville bede om hendes hånd. Dette var ansøger enig i. Ansøger ville gerne giftes med ham, hun kendte ham jo, de var naboer.

[Manden] bad ansøgers forældre om hendes hånd. Først var faren ikke enig, ansøger ved ikke hvorfor, men så blev han enig.

...

De blev gift for ca. 2 år siden. Ansøger kan ikke huske datoen.

Ansøger var 15 år da hun blev gift med [manden], hun er ikke helt sikker, men hun tror det var sådan ca. ...

...

Det er ikke registreret nogen steder, at de har aftalt at gifte sig, der var ikke nogen myndigheder. Formelt set er de ikke gift, men betragter sig selv som ægtefæller.

Da de havde holdt det lille bryllup i familien flyttede de sammen i Aleppo bare de to. Det var [mandens] families hus i Aleppo. [Mandens] familie boede der tidligere, men de tog et andet sted hen, så [manden] og ansøger boede for sig selv. Ansøger husker ikke hvor længe de boede i Aleppo. De blev gift i Aleppo og så flygtede til de til Afrin. De blev gift imens de boede i Aleppo. Derefter tog de til Afrin, de boede sammen i Afrin. De boede ikke sammen med nogen.”

På s. 787 er der et referat af en partshøringsamtale med manden samme dag, hvor det hedder bl.a.:

”De har levet sammen i ca. 2,5 år - 3 år. Ansøger husker ikke i hvilket årstal de begyndte at bo sammen. Ansøgers mor var i Syrien da de blev gift og moren har nu været i Danmark i 2 år. De har i hvert fald boet sammen i 2 år. Udover adskillelsen i Danmark har de altid boet sammen siden de blev gift.”

Og så har vi på s. 792 et udateret oplysningskema. Der spørges under pkt. 4 om den mandlige parts familiemedlemmer i Danmark:

”Vil de kunne støtte ham, når parret flytter fra hinanden?”

Og svaret er:

”Vides ikke, men [søster] er mental handicappet”.

Næste spørgsmål:

”Ønsker han at bo sammen med eller i nærheden af disse familiemedlemmer?”

Og svaret:

”Vides ikke – ønskede ikke at svare på dette spørgsmål”

I pkt. 5 spørges der om parret har børn, hvortil der svares:

”Et fælles barn ... 0 år”

Til spørgsmål i pkt. 6, om hvordan familien fungerer på nuværende tidspunkt, svares der:

”Ingen uregelmæssigheder observeret – familien overholder alle aftaler, men Sundhedskordinator Bodil Strøm har udtalt, at kvinden udviklingsmæssigt fungerer som en ca. 12 årig.”

I pkt. 7 spørges der:

”Er der en høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring for et eller flere familiemedlemmers trivsel?”

Og det bliver der svaret ja til. Det her har vi faktisk hørt før. Er der supplerende fra forsvaret?

René Offersen:

Det sidste under ”Øvrige forhold” på s. 793?

Jon Lauritzen:

Jeg sprang den ikke over. Jeg havde bare forelagt den før, men gør det gerne igen.

René Offersen:

Undskyld ...

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 12 (par J). Det er en kvinde på 16 år og en mand på 21 år. Der er et barn fra 2015 og en graviditet. Parret indrejste den 2. november 2015, og de boede sammen i 123 dage, indtil de blev adskilt den 4. marts 2016. Det skete efter beslutning truffet den 26. februar 2016. Den 7. juli 2016 overgik parret til integration. Forud for, at de overgik til integration, var der ikke truffet afgørelse om genindkvartering, og vi antager, at de boede sammen, da de overgik til integration. Dermed var de adskilt i 125 dage.

På s. 972 har vi oplysningen om graviditet i et udateret spørgeskema. Af skemaet fremgår i øvrigt bl.a.:

”5. Har parret fælles børn og/eller særbørn?”

Ja.

Hvis ja, har parret en holdning til, hos hvilken forælder barnet/børnene fremover skal bo?

Vi har ikke adspurgt beboerne om dette spørgsmål, da vi ikke vil presse parret ud i en krise/konflikt. Vi afventer Udlændingestyrelsens retningslinjer for hvad der skal ske med parrets barn ved adskilles.

6. Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt?

Parret virker harmoniske og glade for hinanden. De fremtræder opmærksomme og omstillingsparate i forhold til sig selv og den situation de befinder sig i. Den lille dreng virker tilpas og i god trivsel.

...

7. Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien?

”Krisereaktion med risiko for faldende trivsel og retraumatisering.

Er der høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring for et eller flere familiemedlemmers trivsel?

Vides ikke.

Er der en høj sandsynlighed for, at det er nødvendigt at iværksætte eller intensivere støtteforanstaltninger?

Kan ikke udelukkes.

8. Øvrige forhold

Parret har været sammen i ca. 2 år og gift i 1½ år. Fandt hinanden på samme arbejdsplads i Syrien.”

På s. 981 er der foretaget et notat vedrørende en episode den 1. marts 2016. Der står:

”ifm. ny lovgivning om at barnebrude skal adskilles og ikke længere må bo på

samme center, havde RK psykologen indkaldt parret til samtale. [Manden] fastslår her at det kun er døden der kan adskille ham fra sin kone, og at han ikke vil efterkomme et flytte påbud. Citat ”Jeg vil heller dø end at flytte” Det var ikke muligt for hverken psykologen eller netværker at trænge igennem til [manden] under den 1½ time lange samtale.”

På s. 974 er der en klage fra parret fra den 26. februar 2016:

”Min kone og jeg er dags dato blevet gjort opmærksomme på, at udlændingestyrelsen vil adskille os og sende en af os på et andet center.

Vi kan ikke acceptere denne afgørelse. Min kone er gravid og vi har sammen en søn på 10 mdr. Vi er begge i psykologbehandling og presset ved at vi skal adskilles øger det i forvejen hårde pres vi er under. Jeg er bekymret for at lade min kone være alene uden mit nærvær, da hun ikke har det godt og har brug for jeg er der. Ligeledes har hun brug for at jeg er der, for at hjælpe og støtte hende under hendes graviditet.

Adskillelsen vil ligeledes betyde, at jeg ikke vil kunne være sammen med min søn på samme måde som hidtil, og jeg forstår ikke, hvorfor min søn skal undvære sin far pga. dansk lovgivning. Jeg ønsker at være der for ham når han skal puttes om aften, når han vågner om natten også jeg kan følge ham i hans hverdag.

Vores søn trives rigtig godt. Han er en sund og glad dreng, som har begge forældre og derfor forstår jeg ikke at i vil adskille os ad. Og vi vil hermed anmode om at ændre denne afgørelse, således at vi kan blive sammen.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi en anmeldelsesrapport på s. 970. Der står bare, at der er en mand, en kvinde og et barn. Så har vi notatet på s. 981, som vi lige har set. Og på s. 972 har vi oplysningsskemaet, som vi også har kigget på.

Vi kan se i hovedekstrakten s. 880, at det er det par, som vi kender som Røde Kors' par nr. 4.

Det har vi fået forelagt, så jeg ville bare nævne det.

Af oplysninger efter adskillelsen har vi fra en motivsamtale af 3. maj 2016 på s. 985 i pareks-trakten:

”Ansøger mødte sin ægtefælle i Tyrkiet. De arbejdede sammen. De arbejdede begge i et skrædderi. Ansøger fortæller, at de mødte hinanden omkring 5-6 måneder inden de blev forlovet. De blev gift den 6. oktober 2014. De nåede at være forlovet i omkring 2 måneder. Ansøger fortæller, at hun dengang var 16 år, men fyldte 17 år. Ansøger fortæller, at dette er efter hende rigtige fødedato. Ansøger fortæller, at de ikke har nogen vielsesattest. De har ikke fået lavet en, fordi de blev gift i Tyrkiet. Ægteskabet er ikke registreret. De holdte en bryllupsfest og der kom en Shekh. Det er på den måde, som de er blevet gift. Ansøger fortæller, at de ikke har nogen dokumenter, idet de kun er religiøst viet.

Ansøger fortæller, at de mødte hinanden på arbejdet. De blev forelsket og ansøgers ægtefælle friede. Ansøger fortæller, at deres familier ikke havde noget imod det. ...”

Og så har vi fra en partshøring om ledsagelse samme dag på s. 1003:

”Ansøger fortæller, at hende og [manden] er meget glade for hinanden. De har det godt sammen.”

Og videre på s. 1004:

”Ansøger og [manden] har boet sammen siden de blev gift. Ansøger fortæller, at de er blevet adskilt her i Danmark. Ansøger ønsker at hun skal bo sammen med ham igen. Ansøger ønsker, at de skal bo sammen, hvis de får en opholdstilladelse i Danmark.”

På s. 1013 har vi fra Udlændingestyrelsens partshøringsskrivelse af 20. juni 2016:

”Den 26. februar 2016 besluttede vi at indkvartere dig og din ægtefælle, Jasmin Mohamed Abdi, hver for sig.

Da vi besluttede at indkvartere dig og din ægtefælle hver for sig, gjorde vi det som led i faktisk forvaltningsvirksomhed og uden at parts-høre jer.

Vi har imidlertid besluttet, at indkvartering af dig og din ægtefælle hver for sig har en så indgribende karakter, at vi nu vil træffe en egentlig afgørelse i din sag om indkvartering og parts-høre dig, inden der træffes afgørelse i sagen.”

Så har vi en afgørelse om modenhed af 21. juni 2016 på s. 1022. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Afgørelsen er truffet på baggrund af din besvarelse af spørgsmålene under samtalen hos os, hvor du har godtgjort, at du har forstået, hvad asylsagsbehandlingen drejer sig om.

Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at du er 17 år, og at du under samtalen hos os har vist, at du har forstået, hvad asylsagsbehandlingen drejer sig om.

Vi har videre lagt vægt på, at du til trods for din alder har formået at redegøre for dine personlige forhold, herunder din baggrund, opvækst (og skolegang), samt om dine familieforhold.

Vi har desuden lagt vægt på, at du på en forståelig måde har forklaret om baggrunden for din udrejse, og hvorfor du ønsker at søge om asyl.

Vi finder således, at du har kunnet afgive de oplysninger, der er væsentlige for vores behandling af din asylsag.”

Og vi har en afgørelse om ledsagelse samme dag på s. 1018. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Videre har vi lagt vægt på, at I samstemmende har forklaret, at I har det godt med hinanden.

Vi har også lagt vægt på, at du tidligere har boet sammen med [manden]. Du har herom fortalt, at du efter vielsen den 6. oktober 2014 flyttede ind sammen med [manden] og hans familie. Du har i den forbindelse oplyst, at du godt kunne lide at bo sammen med [manden], og at du ønsker at bo med ham her i Danmark.

Vi har også lagt vægt på, at I sammen har et barn, og at du igen er gravid.

På den baggrund har vi besluttet, at du må anses for ledsaget af [manden].”

Det var, hvad vi har til par nr. 12. Jeg ved ikke, om forsvaret har noget?

Nicolai Mallet:

Nej.

Retsformanden:

Så kan vi holde vores frokostpause til kvart over.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak. Vi er nået til par nr. 13 (par K). Der har vi en kvinde på 16 år og en mand på 32 år. Der er ét barn født i 2015. De indrejste den 6. januar 2016 og var indkvarteret sammen i 56 dage, indtil de blev adskilt den 2. marts 2016 på baggrund af en beslutning den 25. februar 2016. På s. 1098 i parekstrakten er der en afgørelse om, at parret fortsat skal være indkvarteret adskilt, og den er fra den 6. juli 2016. Og så har vi på s. 1133 en afgørelse af 12. oktober 2016 om, at parret skal genindkvarteres. Den er truffet på baggrund af partshøring for kvinden, som vi har på s. 1132. Parret var adskilt i 225 dage.

På s. 1048 har vi skemaet fra operatøren. Her er der bl.a. følgende spørgsmål og svar:

”6. *Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt*

Har været sammen i 2 år. Forstår og respekterer hinanden. Samarbejder om forældreopgaven omkring fælles barn.
...

7. *Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien?*

Hun er tydeligt frustreret over måske at skulle adskilles fra sin mand. Fortæller at hun ikke kan acceptere en adskillelse på baggrund af politisk beslutning. Hun påpeger at ægteskabet er indgået i kærlighed og at de ikke kan leve uden hinanden.

Er der en høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring for et eller flere familiemedlemmers trivsel?

Ja, krise og risiko for faldende trivsel og retraumatisering.

Er der en høj sandsynlighed for, at det bliver nødvendigt at iværksætte eller intensivere støt-teforanstaltninger?

Kan ikke udelukkes.”

På s. 1090 har vi et samtalereferat fra den 23. juni 2016:

”[Kvinden] oplyser, at hun valgte at blive gift med [manden] på grund af kærlighed til ham. Det var ikke hendes familie, som besluttede det, men hende selv og [manden]. [Kvinden] fortæller, at hun blev forelsket i [manden] ca. et år inden, de blev viet. Hun ønsker at oplyse, at der ikke var tale om et seksuelt forhold, men et kærlighedsforhold inden vielsen. Hun stiller sig uforstående overfor, at der skulle være afgivet forskellige forklaringer på, hvorvidt hun var forelsket eller ej, hun var forelsket.

[Kvinden] oplyser, at det har haft kæmpe betydning, at hun og hendes søn ... er blevet adskilt fra [manden]. Hun har altid lænet sig op ad ham og brugt ham som støtte i sit liv.

Kvinden ved, at der er en stor aldersforskel, hun mener, at [manden] trods dette ikke opfører sig som en gammel mand, men i stedet hjælper og støtter hende. Eksempelvis har han været meget tålmodig omkring hendes madlavning. Han har hjulpet hende med at lære at lave mad, som er vigtigt for arabiske kvinder ift. at være en god hustru. Han har stået ved hendes side.

...

[Kvinden] siger; [Barnet] er ikke kun mit barn, han har også en far, som har ret til at være sammen med ham. På nuværende tidspunkt har [manden] ikke råd til både at købe både mad og transport til at komme og besøge sin søn. Han ser ham derfor ikke.”

På s. 1110-1111 er der nogle observationer, som en psykolog har noteret i forbindelse med en underretning vedrørende barnet den 24. august 2016:

”[Kvinden] viser i samtalen både vrede og sorg over ikke at måtte bo sammen med sin mand. Hun fortæller mange gange at hun elsker sin mand over alt. [Kvinden] tager på et tidspunkt [barnet] op og giver ham en flaske. Hun taler ikke med ham, men er også meget involveret i samtalen. [Barnet] opholder sig mest ved sin far, er stille men søger kontakt.

Det har været et stort trauma for [kvinden] at blive adskilt fra sin mand. [Kvinden] har oplevet adskillelsen som mere traumatisk end utrygheden og faren i Syrien. Hun beretter om stærke fysiske og psykiske reaktioner på ikke at måtte bo sammen med [manden]. Hun kunne ikke spise i flere dage og beskriver sig selv som ødelagt indeni og tilføjer at hun snart ikke kan klare det mere.

[Kvinden] virker stadig krisepreget. Hun fortæller at hun kan klare hverdagen med de nuværende aftaler om at se [manden] om eftermiddagen, men at usikkerheden om deres fremtidige muligheder for at være sammen gør hende utryg.

Det er vigtigt at forældrene får afklaring på hvordan deres boform kan være, ved evt. ophold.

I forhold til den krise som [kvinden] har befundet sig i og stadig er påvirket af fremfører [kvinden] at samvær med mand og søn ”heler hende”.

Sammenfattende fremstår [kvinden] sårbar og hun afviser alt det som hun betragter som indblanding og uønsket og unødvendig støtte. [Kvindens] mand ... virker umiddelbart mere

accepterende og ressourcefuld, angiver dog selv at han også er meget påvirket af adskillelsen og at [kvinden] i perioder støtter ham. Det er svært at vurdere [manden], da [kvinden] er så tydeligt krisepreget og han har påtaget sig den rolle at opmuntre [kvinden]. Han er meget opmærksom på hende og det ses flere gange at hans sjove bemærkninger får [kvinden] til at smile og letter stemningen. Der er således behov i hvilken udstrækning [manden] kan udfylde forælderrollen.

Adskillelsen har udløst en stor krise i familien og [kvinden] fortæller om stor utryghed. Det er meget vigtigt at forældrene får klarhed over om og hvornår de må bo sammen i fremtiden, så [kvinden] ikke er utryg. [Kvinden] fortæller om stor angst både i Syrien og her og der er behov for at undersøge hendes psykiske tilstand nærmere med henblik på at støtte op om hende.”

Så har forældrene den 18. august 2016 en udtalelse til en screening:

”[Manden] og [kvinden] fortæller at de skiftes til at være stærk og opmuntre hinanden. De mener at deres psykiske tilstand har påvirket [barnet], men ikke skadet ham.”

Så har vi på s. 1113 fra den 30. august 2016 også angående en underretning vedrørende barnet:

”Vi er bekymret for om [barnets] trivsel kan forsætte den gode udvikling fordi [kvinden] har det skidt. [Kvinden]: Det eneste hun sagde til samtalen med psykologen var at hun er irriteret over folk blander sig i deres liv. Det generer [kvinden]. Der hvor [kvinden] kommer fra blander folk sig ikke i andres liv.”

Så har vi oplysninger forud for beslutningen om adskillelsen. Der har vi på s. 1039 et ansøgningsskema. Og på s. 1048 har vi oplysnings-skemaet. Det er fra den 22. februar 2016. Det er det, vi allerede har hørt.

Så har vi oplysninger efter adskillelsen. Der har vi på s. 1062 et notat af 4. april 2016:

”[Kvindens mor] bekræfter, at hun er mor til [kvinden] og at de sammen indrejste i Danmark.

Oplyst [kvindens mor] at Udlændingestyrelsen har nogle supplerende spørgsmål til hende, hvad angår hendes datter.

...

Ansøger svarer hertil, at [kvinden] var færdig med sin uddannelse. Det er normalt at blive gift som 14-15 år i Syrien, fortæller [moren]. [Moren] fortæller, at [kvinden] blev gift den 20. juni 2014. [Moren] fortæller, at [kvinden] blev forelsket i [manden]. [Moren] fortæller, at [manden] er rigtig flink og sød, og selvom [kvinden] har en hudsygdom, så holder [manden] sig ikke væk. [Moren] fortæller, at hvis man bliver forelsket, så er det svært at sige nej.

[Moren] fortæller, at hun ikke havde noget mod ægteskabet. Familieme skulle være enige. [Kvindens] farbror skulle også spørges.”

Det næste, vi har, er på hoveddekstraktens s. 2323. Der står i en intern mail i Udlændingestyrelsen fra den 16. maj 2016:

”Der foreligger ikke oplysninger, som tyder på tvang. Aldersforskellen er dog stor, idet [kvinden] er 16 år og [manden] er 33 år.

...

Det virker ikke sammenhængende, at de ikke kan bo sammen i Danmark, men at vi kan træffe en afgørelse om, at de skal udsendes samlet til Tyskland.”

Og på s. 1092 i parekstrakten har vi en partshøring af 27. juni 2016:

”Den pågældende oplyste, at den pågældende havde kendt sin partner siden partneren var helt lille.

Ca. et år – muligvis mere end et år - før vielsen boede partneren hos den pågældendes søster, og de blev på dette tidspunkt forelsket i hinanden. Han besøgte sin søster så ofte som muligt, for at kunne se sin kommende partner. De blev

forelsket i hinanden ved øjenkontakt, og fortalte hinanden, at de elskede hinanden.”

Videre fremgår heraf på s. 1093:

”Oplysninger om ægteskab

Parret besluttede frivilligt, at de ville gifte sig.

Ægtefællen var på daværende tidspunkt 14 år gammel. Til spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende mener, at en 14 årig pige kan træffe en beslutning af den karakter, som en beslutning om at indgå ægteskab har, svarede han, at det er normalt i deres traditioner, at man bliver gift som 14 årig. Den pågældende oplyste, at ægteskabet er registreret i retten.

Det blev ikke fra myndighedernes side vurderet, om ægtefællen var moden nok til at træffe beslutning om ville giftes. Den pågældende oplyste, at ægtefællen under vielsen blev spurgt af imamen, om hun ville giftes, og om det var frivilligt, og at hun svarede bekræftende på begge spørgsmål.

Begge familier var med til at planlægge bryllupsfesten. Parret blev gift den 20. juni 2014. Den pågældende betalte for hele brylluppet.

De pågældende var forelskede, da de blev gift.”

Og så har vi yderligere fra dokumentet på s. 1114:

”[Kvinden] mener ikke hun er påvirket af sin asylsag.”

Og i forhold til drengen:

”De ser en dreng som trives i børnehaven.

...

Er der nogle ting vedr. Mohammad som selv bekymre [kvinden]? Slet ingen ting.

...

Konkretisering af bekymringen: Vi er bekymret for om den gode udvikling vil forsætte

efterhånden som [drengen] også vil sætte større krav til forældrene i takt med han bliver ældre.”

Af en børnefaglig afgørelse af 1. september 2016 fremgår på s. 1116:

”Det vurderes i den forbindelse, at [kvinden] er en ung og sårbar mor, der har brug for støtte og vejledning i rollen som mor, og som samtidig er meget påvirket af at være adskilt fra familie og af uvisheden ift. hendes asylsag.

At [drengens] trivsel, aktuelt er sikret via massiv støtte fra asylcenteret, men at der er bekymring for, hvorvidt [kvinden] vil kunne tage vare på [drengen] i tilstrækkelig grad, når/hvis familien får ophold i en kommune, og støtten fra asylcenteret således vil være væk, samt i tilfælde af, at familien asylstatus forbliver uændret i længere tid, og presset i den forbindelse vil stige på familien.”

Og så er der på s. 1133 afgørelsen om genindkvartering, som vi har set på.

Og dette par er omtalt som par nr. 5 i Røde Kors’ brev, som vi har set på en del gange.

Har forsvaret nogen kommentarer til par nr. 13?

René Offersen:

Ja tak. Jeg vil gerne bede om, at man går til s. 1098. Det er den afgørelse, der er truffet den 6. juli 2016, hvor man opretholder adskillelsen efter kontradiktion. Og der vil jeg gerne bede om, at vi går til s. 1100, og så vil jeg gerne fremdrage det, Udlændingestyrelsen lagde vægt på den 6. juli 2016:

”Udlændingestyrelsen har herved lagt vægt på, at jeres ægteskab blev indgået, da du var 14 år gammel, og at det derfor strider mod grundlæggende danske retsprincipper. Udlændingestyrelsen kan således ikke lægt vægt på, at I er gift, ligesom styrelsen ikke kan lægge vægt på det samliv, som I angiveligt har haft, mens du var under 15 år gammel.

Udlændingestyrelsen har desuden lagt vægt på, at I ikke har haft et samlivsforhold af længere

varighed. Udlændingestyrelsen bemærker i den forbindelse, at den del af jeres samliv, som I angiveligt har haft efter, at du fyldte 15 år, er udokumenteret.

Udlændingestyrelsen har endvidere lagt vægt på, at du ikke på nuværende tidspunkt kan anses for moden nok til at kunne forstå betydningen af det at indgå et ægteskab og vurdere, om jeres ægteskab har frivillighedens karakter.

Udlændingestyrelsen bemærker i den forbindelse, at Røde Kors har oplyst, at du ikke er moden nok til at kunne tage vare på jeres søn. Du har derfor været anbragt på en familieinstitution i perioden 1. juni 2016 til 5. juli 2016. Du blev indkvarteret på Center Jelling den 5. juli 2016, men styrelsen har i forbindelse med din indkvartering på Center Jelling vurderet, at det er nødvendigt at tilbyde dig sociale foranstaltninger i form af en vuggestueplads og vejledning og støtte i rollen som mor.

Udlændingestyrelsen har yderligere lagt vægt på, at det i relation til indkvarteringssagen må anses for tvivlsomt, om du har indgået ægteskab med din ægtefælle af din egen fri vilje. Udlændingestyrelsen bemærker i den forbindelse, at du var 13 år gammel, da din ægtefælle blev forelsket i dig, og 14 år gammel, da I blev gift, at du er knap 17 år yngre end din ægtefælle, og at du i dag fortsat blot er 16 år gammel. Det er ligeledes indgået i denne vurdering, at I er nært beslægtede, at du har forklaret forskelligt om, hvorvidt I elskede hinanden på tidspunktet for jeres ægteskabs indgåelse, at det var din ægtefælles familie, der spurgte din familie, om I skulle giftes med hinanden, og at et af dine familiemedlemmer desuden er blevet gift som blot 12 årig.”

Det er ressortmyndighedens begrundelse for at opretholde den adskillelse, som man havde iværksat.

Jon Lauritzen:

Tak. Og jeg vil bare lige tilføje, at der den 12. oktober 2016 blev truffet afgørelse om genindkvartering af samme myndighed. Det var den, som Ditte Dankert forklarede om.

Så skal vi til par nr. 14 (par L). Kvinden er 17 år, og manden er 27 år. Kvinden er gravid, og de indrejste den 24. august 2015. De var indkvarteret sammen i 131 dage, før de blev adskilt den 2. marts 2016 efter beslutning den 25. februar 2016. På s. 1692 har vi en afgørelse af 13. juli 2016 om genindkvartering:

”Udlændingestyrelsen har på baggrund af de oplysninger, som er fremkommet i forbindelse med styrelsens behandling af jeres sag, besluttet at indkvartere jer på samme asylcenter igen.”

Det er en af disse genoptagelsessager. Og parret var adskilt i 133 dage.

På s. 1652 kan vi af operatørens spørgeskema se følgende spørgsmål og svar:

”7. *Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien?*”

Parret er på nuværende tidspunkt en velfungerende familie og en adskillelse vil få meget store psykiske konsekvenser for begge parter, som er meget afhængige af hinanden.

Er der en høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring for et eller flere familiemedlemmers trivsel?

Begge parter er meget psykisk påvirkede ved udsigten til at skulle skilles fra hinanden. De beskriver, at det er slutningen for dem – at der ikke er mere tilbage og det her slår dem ihjel. [Manden] beskriver, at han IKKE vil lade sin kone være alene og at de IKKE flytter. De fortæller begge, at [kvinden] ikke kan sove om natten, hvis ikke [manden] er hos hende og holder om hende. Bekymringen går også på fosteret og hvad alle de her bekymringer kan have af konsekvenser for graviditeten.

Begge parter er meget psykisk påvirkede ved udsigten til at skulle skilles fra hinanden. De beskriver, at det er slutningen for dem – at der ikke er mere tilbage og det her slår dem ihjel. [Manden] beskriver, at han IKKE vil lade sin kone være alene og at de IKKE flytter.

De fortæller begge, at [kvinden] ikke kan sove om natten, hvis ikke [manden] er hos hende og holder om hende.

Bekymringen går også på fosteret og hvad alle de her bekymringer kan have af konsekvenser for graviditeten.

Er der en høj sandsynlighed for, at det bliver nødvendigt at iværksætte eller intensivere støt-teforanstaltninger?

Jeg vurderer, at [kvinden] formentlig vil få brug for støtte, hvis hun skal være alene.

Begge parter beskriver, at [kvinden] aldrig har været alene før og hun er vant til at [manden] varetager alt omkring hende.”

Og på s. 1654 fremgår det af en mail af 4. marts 2016 fra Røde Kors:

”Hun er blevet adskilt fra sin mand, som hun har boet sammen med siden indrejse i 2015. Hun er gravid og psykisk meget påvirket af adskillelsen. Centret er meget bekymret over hendes psykiske tilstand plus det at hun hverken spiser eller drikker særligt meget.”

Af oplysninger inden beslutningen om adskillelse har vi på s. 1615 en afgørelse om ledsagelse af 22. oktober 2015. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

”Begrundelsen for afgørelsen om, at du er ledsager for [kvinden] er, at I samstemmende har forklaret, at I er ægtefæller, at I udrejste fra Irak sammen, at I har rejst sammen hele vejen fra Irak til Danmark, og at I indrejste i Danmark den 21. august 2015, hvor I indgav en ansøgning om asyl.

Videre har vi lagt vægt på, at I har boet sammen i Irak siden I blev gift den 19. oktober 2015, at I ønsker at bo sammen i Danmark og at I har et godt forhold.”

Og på s. 1617 fremgår af en afgørelse om modenhed for kvinden af samme dato:

”Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at du er 16 år, og at du under samtalen hos os har vist,

at du har forstået, hvad asylsagsbehandlingen drejer sig om.

Vi har videre lagt vægt på, at du til trods for din alder har formået at redegøre for dine personlige forhold, herunder din baggrund, opvækst og skolegang, samt om dine familieforhold.

Vi har desuden lagt vægt på, at du på en forståelig måde har forklaret om baggrunden for din udrejse, og hvorfor du ønsker at søge om asyl.”

Så har vi af oplysninger efter adskillelsen på s. 1664 en motivsamtale af 6. april 2016:

”Ansøger tilføjer, at hans ægtefælle er gravid, og at hun har termin i juli 2016. Ansøger bemærker i den forbindelse, at hans ægtefælle har det meget dårligt, og han har et ønske om, at de bliver indkvarteret på samme asylcenter. Ansøger er orienteret om, at det desværre ikke er muligt.”

Og på s. 1672 Udlændingestyrelsens beslutning om genoptagelse af 17. juni 2016:

”Den 26. februar 2016 besluttede vi at indkvartere dig og din ægtefælle ... hver for sig.

Da vi besluttede at indkvartere dig og din ægtefælle hver for sig, gjorde vi det som led i faktisk forvaltningsvirksomhed og uden at parts-høre jer.

Vi har imidlertid besluttet, at indkvartering af dig og din ægtefælle hver for sig har en så indgribende karakter, at vi nu vil træffe en egentlig afgørelse i din sag om indkvartering og parts-høre dig, inden der træffes afgørelse i sagen.”

Og så skal vi til s. 1684 i en partshørings-samtale med kvinden af 21. juni 2016:

”Den pågældende oplyste, at den pågældende er født den 27. november 1998, og således er 17 år gammel.

Den pågældendes partner er født den 27. oktober 1988, og er således 27 år gammel.

Den pågældende bekræftede, at der er en aldersforskel på 10 år imellem parterne.

...

Den pågældende oplyste, at den pågældende har kendt sin partner hele sit liv, da de er fætter og kusine. De havde brugt meget tid sammen som børn.

Foreholdt, at hun til sin asylsag har oplyst, at hun alene havde mødt sin ægtefælle én gang, før de indgik ægteskab, i forbindelse med en familieferie, svarede den pågældende, at de som nævnt havde brugt meget tid sammen som børn, men at alene så hinanden én gang da de blev ældre, hvor de besluttede, at de ville være kærester.

...

Det blev ca. 10 måneder før vielsen besluttet, at de pågældende skulle giftes med hinanden. Beslutningen blev truffet af begge parter, og de blev gift den 19. oktober 2013, da hun var 14 år gammel.

Det var [mandens] familie, der spurgte [kvindens] familie, om de måtte blive gift.

Begge parter ønskede efter [kvindens] opfattelse, at blive gift. Det afgørende for deres beslutning var, at de elskede hinanden.

...

Den pågældende oplyste, at de efter brylluppet flyttede sammen i Basra hjemme hos ægtefællens familie, hvor de boede sammen, indtil de kom til Danmark og blev adskilt. De har derfor boet sammen i ca. 2½ år, inden de blev adskilt af Udlændingestyrelsen.

...

Adspurgt, om den pågældende ved, hvad et tvangsægteskab er, svarede den pågældende benægtende."

Og så har vi på s. 1703 et indlæg fra kvindens partsrepræsentant af 29. juni 2016:

"[Kvinden] fortæller, Alt har været svært, det var ikke nemt. Jeg har ikke kunnet sove om natten og har været bange for at være alene om natten. Jeg græd meget om natten, jeg har aldrig

sovet alene før jeg blev adskilt fra min mand. Får var jeg sammen med min familie og ellers var det [manden] der passede på mig om natten. Nogen gange skete der noget på centeret om natten, der var evakuering fordi der var brandalarm, jeg blev meget forskrækket. Jeg havde brug for min mand når jeg havde det svært. Han ved hvad han skal gøre for at jeg får det godt igen.

Hussein fortæller, Det har været rigtig, rigtig hårdt at være i praktik, gå i skole og prøve at trøste [kvinden] om natten når hun ringede til mig og græd fordi hun var bange. Det var lidt som at være i fængsel, når jeg kom på besøg hos [kvinden] fik jeg hende ud i haven og gå en tur. Fordi hun har været så ked af det kom hun ikke udenfor. [Kvinden] har været indlagt to gange på hospitalet, den ene gang da der var meget uro på centeret og brandalarm om natten og alle skulle evakueres midt om natten i frostvejr. Den anden gang for tre uger siden og vi troede fødslen gik i gang."

Og videre på s. 1704:

"Gennem min kontakt med [kvinden] og også [manden] som jeg har hilst på ved flere lejligheder har jeg oplevet en kærlig omsorgsfuld kontakt mellem de to unge mennesker. De holder altid hinanden i hånden og er meget glade for hinanden. Personalet på centeret har den samme oplevelse af deres forhold.

[Kvinden] har lidt stor afsavn ved adskillelse af sin ægtefælle, det har været et psykisk pres ikke at kende til fremtiden og vide hvornår de to igen må bo sammen. [Kvinden] har været meget bange for at hun skulle bo alene med deres barn når det blev født. Hun har ikke kunnet overskue situationen og har grædt meget og har i lange perioder i graviditeten ikke kunne spise og drikke."

Jeg ved ikke, om forsvaret har noget supplerende?

René Offersen:

Jo tak. I hovedekstraktens s. 2955 er der en mail af 7. juli 2016, hvor Adam Khalik skriver, hvad der taler for adskillelse:

”For adskillelse

- Aldersforskel på 10 år ...
- Fætter/kusine.
- Til OM-samtalerne oplyst af H, at hun for sjov hele sit liv har hørt, at hun skulle giftes med M.
- Til OM-samtalerne oplyst af M, at deres familier på forhånd havde bestemt, at de skulle giftes.
- Til indkvarteringsamtalerne oplyst af M og H, at deres familier for sjov har sagt, at de skulle giftes.
- Ægteskab indgået da pigen var knap 15 år gammel.
- Ikke samliv i selvstændig bolig i Irak, men har boet hos mandens familie i 2 år.
- Hendes forældre har sagt, at han skulle passe på hende”

Og så nogle ting imod adskillelse:

”Imod adskillelse

- Hun er nu 17 ½ år gammel.
- Det er det helt klare indtryk for samtalerne, at der ikke er tale om et tvangsægteskab, og at hun er moden nok til selv at kunne bestemme, hvor hun vil bo.
- Har levet adskilt siden 2. marts 2016 ...
- Hun er højgravid.
- Det vil være nødvendigt med sociale foranstaltninger, hvis de ikke er sammen, når hun føder. Centeret udtrykker bekymring for udsigten til, at hun skal føde uden manden. Der er ansøgt om sociale foranstaltninger for det tilfælde, at de ikke må bo sammen. Der er udsigt til, at hun kommer til at føde for tidligt.
- Ret hyppig kontakt under adskillelsen (4 gange ugentligt er der besøg, og der er telefonisk kontakt på daglig basis).”

Og på s. 2968 har vi en mail til direktøren for styrelsen, Tanja Franck, fra vicedirektøren, hvor hun skriver:

”Kære Tanja

Vi har alligevel endnu en sag, der taler i forskellig retning, og som vi gerne vi drøfte med dig.

Det er en sag, som helt oplagt er et arrangeret ægteskab - og muligvis tvangsægteskab, men hvor tiden er gået, og hvor pigen nu er 17 1/2, højgravid og er tæt på at skulle føde. Under samtalen fremstod pigen moden og oplyste, at hun ønsker at være sammen med manden. Parret har været adskilt i 4 måneder.

Der er tale om en fætter og kusine med en aldersforskel på 10 år. Ægteskabet blev indgået, da hun var knap 15 år. De har begge oplyst at ægteskabet er arrangeret af deres forældre. De har i Irak boet sammen med mandens forældre.

Henset pigens alder, at hun er højgravid og at hun stadig ønsker at bo sammen med manden efter 4 mdrs. adskillelse, mener jeg de skal have lov at flytte sammen igen. Imod taler naturligvis, at det kan være et tvangsægteskab.”

Og det er det, der gør – som vi kan se den 13. juli 2016 – at man tipper til, at man ikke oprettholder adskillelsen.

Nicolai Mallet:

Jeg har lidt supplerende på s. 1689 i parekstrakten. Det er et referat af 21. juni 2016 fra parts-høringen af kvinden, hvor hun udtrykker, at hun er ”uroelig og utryg”. Og det er, ”fordi de er blevet adskilt, og fordi de har fået afslag på asyl”. Det var blot for at få hele historien med.

Jon Lauritzen:

Vi skal til par nr. 15 (par M). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 30 år. Der er ét barn født i 2014. De er indrejst den 30. oktober 2015. De boede sammen på asylcenteret i 139 dage, indtil de blev adskilt den 17. marts 2016 efter beslutning herom den 25. februar 2016. Der er på s. 549 en afgørelse om at

genindkvartere parret. Og vi kan også se på s. 449, at kvinden fyldte 18 år den 28. juli 2016. De var adskilt i 116 dage.

På s. 475 fremgår det af en kommunal udtalelse vedrørende familien den 1. marts 2016:

”Der har ind til d.d. ikke været grund til at iværksætte foranstaltninger til hjælp for familien.”

Og så er der en vurdering fra socialkoordinatoren:

”Det er min klare vurdering som socialrådgiver at der bør tages højde for at dette er en velfungerende familie, som er forældre til en lille pige. De er gode til at støtte hinanden og er ansvarlige i deres forældrerolle. Faren vil have svært ved at kunne støtte sin kone og barnet når de adskilles. Familien er velfungerende, men det er min klare vurdering at det vil være traumatiserende for både forældre og barn at de blive adskilt med magt. I forhold til barnets tarv vurderer jeg at der er en særlig bekymring for barnet da det allerede har været udsat for alvorlige belastninger i form af oplevelsen af krig, flugt og tab, hvilket medfører at barnet har øget sårbarhed. At skille disse forældre ad, vil betyde et tab af barnets ene primære omsorgsperson og vil efterlade barnet med udækket behov og bringe barnets trivsel i en yderligere udsat position.”

Af oplysninger forud for adskillelsen har vi i samme udtalelse på s. 474 et referat af en samtale med parret fra den 1. marts 2016:

”Familien er d.d. blevet orienteret om ministerens beslutning om at par hvor kvinden er under 18 ikke længere må bo på samme center. Parret blev begge meget kede af det og udviste stor frustration i deres blikke. Men i respekt for deres barn som også var til stede forsøgte de at skjule det oplyser de. UT har oplyst dem om at der endnu ikke er fundet ud af hvilket center at de hver i sær skal bo på, men at det kan komme meget snart. UT oplyser dem om baggrunden for de nye retningslinjer og at dette er for at beskytte kvinder imod tvangsægteskab. Shima

spørger UT om hvem der så skal beskytte hende mod tvangsseparation. Parret fortæller at de er meget glade for hinanden og at de på ingen måde ønsker at blive skilt ad. I hverdagen er de fælles om pasningen af deres fælles datter og husholdningen generelt og de oplyser at der på ingen måde vil kunne være nogen i deres omgangskreds som kan støtte dem eller deres barn. Spørgeskemaet bliver gennemgået – og udfyldt. Ved flere af spørgsmålene understreger de begge at det vil være dybt traumatiserende både for dem men også deres datter at skulle adskilles.

Parret fortæller at de er velfungerende og passer deres datter godt og at de ønsker at oplyse udlændingestyrelsen om at de selv er i stand til at søge råd og vejledning så frem de skulle ønske at stoppe deres samliv.

Familien oplyser at de ikke vil kunne fungere ved en adskillelse, de føler at det er et overgreb både i forhold til dem men særligt i forhold til deres datter.

Far og mor bruger udtrykket at de vil blive sindssyge ved en adskillelse og at både de og deres barn vil blive enormt traumatiseret ved en adskillelse.

Familien har givet samtykke til indhentning af oplysninger hos læge sygeplejerske sundhedsplejerske og psykoterapeut i forbindelse med udfyldning af udlændingestyrelsens spørgeskema.

Beskrivelse af Familien

Familien er ankommet til center Faaborg d. 10.11.2015 de har under hele deres ophold kunne klare dem selv og udvist ansvar og pleje for deres fælles barn. Familien har været velfungerende og er gode til at kontakte de ansatte så frem at de mangler noget eller har spørgsmål. Parret ses ofte sammen på centeret. Mor virker moden af sin alder og tager gerne ordet i samtalen. Netværkerne beskriver mor som en selvstændig og velfungerende kvinde som er omsorgsfuld både over for hendes mand og barn men også over for de andre beboere. Faren har en tæt og god kontakt til sin datter som virker tryk i hans selskab. Netværkerne beskriver far som en god far der ofte ses i selskab både med hans datter og deres fællesdatter. Barnet beskrives som sundt og rask UT har observeret

barnet under samtalen. Barnet er tillidsfuldt, glad og reagerer alderssvarende. Der er en god kontakt mellem barnet til både mor og far.”

Så skal vi til s. 447. Det er spørgeskemaet fra operatøren, hvor der svares: ”Vides ikke -skal undersøges nærmere” på spørgsmålene om, hvorvidt forældrene har en holdning til, hvor barnet skal bo, om der er bekymring for trivsel, og hvordan det forventes, at familien vil fungere ved adskillelse.

Og så har vi på s. 479 beslutningen om adskillelse af 16. marts 2016:

”Udlændingestyrelsen beslutter, at du straks skal flytte fra Center Faaborg og flytte til Center Ranum.

Denne afgørelse gælder også for dit barn ...

[Hvad betyder det for dig?]

Vi beder politiet om at flytte dig, hvis du ikke flytter straks.

Vi kan også bede politiet om at frihedsberøve dig, hvis du ikke flytter.

Du får ikke længere kost eller kontante ydelser på Center Faaborg. Du vil igen modtage ydelser, når du er flyttet til Center Ranum.

[Oplysninger i sagen]

Det fremgår af vores oplysninger fra Center Faaborg, at du har nægtet at efterleve vores beslutning om, at du skal flytte til Center Ranum.

Personalet på Center Faaborg har oplyst dig om konsekvenserne af, at du nægter at flytte herunder at vi kan træffe afgørelse om, at du skal flytte til et andet center, og at vi kan bede politiet om at flytte dig, hvis du ikke flytter.

Du har overfor personalet oplyst, at du fortsat ikke vil flytte.

Derfor skal du flytte

Vi har lagt til grund, at du nægter at flytte til Center Ranum, som du er blevet bedt om dette.

Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 kan mindreårige asylansøgere ikke lænere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.”

Og der er en tilsvarende afgørelse vedrørende manden.

Så har vi oplysninger efter adskillelsen. Der skal vi til s. 487. Den har vi haft før. Det er en mail af 1. april 2016 vedrørende aldersundersøgelse:

”Jeg har i dag talt med [kvinden] ...

Ansøger oplyser, at hun er UMI. Skal til aldersundersøgelse den 14. april 2016 fordi hun fremstår ældre end 17 år.

Den medfølgende mand er hendes samlever – deres ægteskab kan ikke lægges til grund, men de har boet sammen i Iran i over 2 år og er således samlevende.”

På s. 489 hedder det i en partshøringsamtale med kvinden fra samme dag:

”Ansøger oplyser, at hun ikke forstår hvorfor hun skal være adskilt fra sin mand. Ansøger oplyser videre, at hun får svært ved det, hvis hun bliver stillet for mange spørgsmål.”

Og på s. 508 fra en motivsamtale med manden af 17. maj 2016:

”Ansøger kender sin ægtefælle gennem et bryllup, hvor ansøger fik øje på hans ægtefælle. Ægteskabet var ikke et tvangsægteskab. Ansøger oplyser, at hans far og hendes mor er i familie med hinanden. Ansøger og hans ægtefælle var forlovet i ca. 7 måneder, hvorefter de blev viet og gift, og holdt en fest for ca. 150 mennesker.”

På s. 516 fra en partshøring af kvinden vedrørende spørgsmålet om ledsagelse af samme dato:

”Spurgt, om ansøger ønsker at være ledsaget af [manden], svarer ansøger, at det vil hun gerne, for hun vil gerne, at hendes mand er hos hende.

...

Spurgt hvordan ansøger vil forholde sig, hvis Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om, at [manden] ikke skal være ledsager for hende, svarer ansøger, at det vil kan hun ikke, for hun vil, at han skal være sammen med hende og hendes barn.”

Og så har vi fra en samtale med manden fra den 7. juli 2016 på s. 538:

”[Manden] bekræftede, at han er 30 år gammel, og at [kvinden] snart er 18 år gammel. [Manden] bekræftede, at der er en aldersforskel på 13 år imellem dem.”

[Oplysninger om, hvordan parterne mødte hinanden]

[Manden] oplyste, at han mødte [kvinden] til et familiebryllup 8 måneder før, at de giftede sig med hinanden. [Manden] oplyste, at de ikke talte sammen til brylluppet. De udvekslede blikke, og blev forelsket i hinanden.

[Oplysninger om forlovelse/tid som kærestes]

[Manden] oplyste, at de ikke havde et forhold til hinanden, før de blev forlovet.

[Manden] oplyste, at han gik til sine forældre, efter at han havde set [kvinden] til brylluppet. [Manden] fortalte sine forældre, at han var forelsket, og at hans forældre skulle gå over til [kvindens] forældre og fri til hende.

[Mandens] forældre gik dernæst til [kvindens] forældre, og friede til [kvinden] på vegne af [manden].

...

Adspurgt [manden], hvor længe der gik, før han fik et svar, oplyste han følgende: At der gik en måneds tid.

Adspurgt om [manden] vidste, hvorvidt [kvinden] blev spurgt, om hun ville giftes med ham,

besvarede [manden] spørgsmålet bekræftende, og oplyste, at alle accepterede deres ægteskab.”

På s. 546 fra en samtale med kvinden den 4. juli 2016:

”Adspurgt [kvinden], om hun kan se, at adskillelsen har gjort en forskel på deres barn, svarede hun, at hun ikke vidste, om dette var tilfældet.

[Oplysninger om børn]

Adspurgt, om de planlægger at få flere børn sammen, svarede hun følgende: Hun vil gerne have flere børn på et tidspunkt, men ikke nu. Hun ammer stadig sit barn.

Adspurgt, om der er nogen særlige forhold i forhold barnet, som har betydning for indkvarteringen af barnet, oplyste [kvinden] følgende: At barnet bør være sammen med begge sine forældre.”

Så skal jeg høre, om forsvaret har nogen tilføjelser?

René Offersen:

Ja tak. På s. 515 fra partshøringen af kvinden den 17. maj 2016:

”De havde lært hinanden at kende til et bryllup. Efter brylluppet kom [mandens] forældre og hans bror bad om ansøgers hånd. De talte med ansøgers forældre, og forældrene sagde ja til det.”

Anklageren sagde, at de kendte hinanden, før de mødte hinanden til brylluppet.

Nicolai Mallet:

Og nu blev der dokumenteret fra s. 474-475 om socialkoordinators klare vurdering af, at det ville være traumatiserende for både forældre og barn at blive adskilt. På s. 499 fremgår af kvindens forklaring under en oplysnings- og motivsamtale den 17. maj 2016, at hun er sund og rask. Det samme fremgår vedrørende manden på s. 507, hvor der også står, at han ikke har nogen sygdomme og ikke får noget medicin. Og

på s. 546 fremgår af en partshøring af 30. juni 2016, at manden oplyser, at barnet har det godt, og kvinden oplyser, barnet bør være sammen med begge forældre, men at hun ikke kan se, at adskillelsen har gjort forskel på deres barn. Og så fremgår det på s. 545 ...

Jon Lauritzen:

Undskyld, jeg afbryder dig. Jeg tror, at der står på s. 546, at hun ikke ved det med barnet:

”Adspurgt [kvinden], om hun kan se, at adskillelsen har gjort en forskel på deres barn, svarede hun, at hun ikke vidste, om dette var tilfældet.”

Det er bare detaljer, men nu hvor vi var ved dokumentet alligevel.

Nicolai Mallet:

Det er helt korrekt. Og på s. 545 fremgår, at parret har haft samvær i løbet af ugen. De har haft løbende samvær.

Jon Lauritzen:

Så går vi videre til par nr. 16 (par L). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 26 år. Der er en graviditet. De indrejste den 1. november 2015 og var indkvarteret sammen i 131 dage, indtil de blev adskilt den 11. marts 2016 efter beslutning herom den 25. februar 2016. De var indkvarteret adskilt i 123 dage. De blev genindkvarteret sammen den 12. juli 2016. Afgørelsen om genindkvartering kan vi se på s. 1518, hvor vi kan nøjes med at tage konklusionen:

”Udlændingestyrelsen har på baggrund af de oplysninger, som er fremkommet i forbindelse med styrelsens behandling af jeres sag, besluttet at indkvartere jer på samme asylcenter igen.”

Og så har vi af faglige vurderinger en udtalelse af 2. marts 2016 fra en psykoterapeut på s. 1195:

”Jeg mener ikke at det vil være godt for hverken forældre eller barn, at disse mennesker bliver separeret. Det vil nærmere være u hensigtsmæssigt og uetisk, da hun er langt henne i sit forløb. Disse mennesker virker til at være

meget parate til at leve et liv sammen som er det der tilkendegiver en kernefamilie og som vi betegner det her i Danmark. A er parat til at flytte til Tyrkiet hvis beslutningen er at Danmark siger de skal skilles. Det kan jeg ikke vurdere om er godt for dem idet jeg tænker de ikke har et netværk og bliver meget alene?”

På s. 1197 kan vi se i en mail fra operatøren af 2. marts 2016:

”Parret nægtede at tage med bussen i dag og har derudover varslet sultestrejke.”

På s. 1209 er der en klage af 14. marts 2016. Det er klagen til Folketingets Ombudsmand. Det fremgår heraf bl.a.:

”Parret er flygtninge fra Syrien, og deres asylsag verserer hos Udlændingestyrelsen. [Kvinden] er gravid med parrets første barn, og hun er sat til at skulle føde om 4 måneder. Om sagens faktiske omstændigheder, herunder parrets samliv og ægteskab, henvises til vedlagte artikler fra Politiken (bilag 2). Det skal her blot bemærkes, at der ikke er tale om et tvangsægteskab.”

Af oplysninger forud for beslutningen om adskillelse har vi på s. 1192 en journal fra den 29. februar 2016:

”[Kvinden] er gravid med parrets første barn termin til aug, familien har netop fået besked om at hendes mand skal flytte, og hun selv skal på et børnecenter, pga hendes alder. [Kvinden] er i en sårbar situation, dels pga graviditeten og det at være i et nyt land. Eneste tilknytning i landet er en bror bosiddende på et andet asylcenter, som hun ikke har stor kontakt med.

Graviditeten er ønsket af begge de kommende forældre, og de er meget knyttet til hinanden, det skønne at hun har behov for støtte fra sin mand, under graviditeten, både i forbindelse med graviditetsundersøgelser og fødsel, men også i at skulle skabe rammerne for en familie når barnet kommer.”

Og så har vi på s. 1177 en afgørelse om flyttepåbud af 3. marts 2016, og videre på s. 1178 fremgår:

”Dette par nægter at flytte. De er informeret om konsekvenserne.”

Og så har vi på s. 1528 – det er oplysninger efter adskillelsen – dommen fra Københavns Byret af 1. marts 2019. Det her er jo det par, der klagede til Folketingets Ombudsmand, og som også anlagde sag mod Udlændingestyrelsen. Jeg skal nok lade være med at læse dommen op, men vi kan lige tage fra s. 1567:

”THI KENDES FOR RET:

Udlændingestyrelsen skal anerkende, at afgørelserne om flyttepåbud af 3. marts 2016 var ugyldige.

Udlændingestyrelsen skal betale en godtgørelse til A og B på 10.000 kr. til hver med tillæg af procesrente fra den 1. maj 2018.”

Vi har været en del inde over klagen, så jeg har ikke andet til dette par. Har forsvaret noget?

René Offersen:

Nu bliver der sagt, at vi har været en del inde over klagen. Det ved jeg ikke rigtig. Jeg tror ikke, at det blev nævnt, at man den 8. juli 2016 på s. 1518 traf afgørelse om, at de kunne genindkvarteres sammen. Den har vi været inde over på et noget tidligere tidspunkt, men jeg tror ikke lige, at det var i dag. På s. 1510 kan vi se, at kvinden har oplyst følgende under en samtale den 2. juli 2016 vedrørende emnet ”Oplysninger om forlovelse/tid som kærester”:

”Den pågældende oplyste, at hun talte med sin familie om, hvad hun skulle svare. Hun endte med at svare, at hun meget gerne ville giftes med manden.”

Videre på s. 1522 om samme emne:

”Den pågældende oplyste, at de blev forlovet i november 2014. Det var hans onkel og hans søskende, der spurgte [kvindens] forældre, om hun ville giftes med ham.”

Det var det hele.

Nicolai Mallet:

Så har jeg lidt supplerende til konsekvenserne af adskillelsen på s. 1440. Det er et referat fra en oplysnings- og motivsamtale med kvinden. Der fremgår, at hun er sund og rask og får ingen medicin. Det er den 4. maj 2016, samtalen finder sted. Og i samtalerferatet på s. 1512 er det anført, at parret har haft hyppig kontakt under adskillelsen, og det fremgår, at de ifølge kvinden:

”... konstant er i kontakt med hinanden. De ringer til hinanden hele tiden, og når de ikke ringer til hinanden, så skriver de med hinanden. Den pågældende oplyste, at de ser hinanden hver eneste weekend.”

Jon Lauritzen:

Så går vi til par nr. 17 (par O). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 29 år. De har ikke børn, men der er en graviditet. De ankom til Danmark den 15. oktober 2015 og var indkvarteret sammen i 146 dage, før de den 9. marts 2016 blev adskilt efter afgørelse eller beslutning den 25. februar 2016. På s. 1961 kan vi se, at de er blevet genindkvarteret sammen den 11. juli 2016 og derfor har været adskilt i 124 dage.

På s. 1895 kan vi se svaret fra operatøren på, om der er bekymring for parternes trivsel:

”Det er en stor sorg for parret ikke at skulle være sammen. Det bliver en meget vanskelig tid for dem begge, indtil Manar fylder 18 den 1. oktober 2016, og de kan forenes igen.”

Og videre på s. 1896:

”7. *Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien?*

Det forventes at det vil være sorgfuldt for begge parter at skulle leve adskilt. Det er helt tydeligt at parret er meget knyttet til hinanden. De omgås meget hensynsfuldt og kærligt med hinanden her på centret.

Ja, det er ikke i parrets trivsel at skulle leve adskilt. Begge parter truer med selvmord.

Er der en høj sandsynlighed for, at det bliver nødvendigt at iværksætte eller intensivere støt-teforanstaltninger?

Det vurderes at både [kvinden] og [manden], vil have brug for støtte og ekstra omsorg, når de ikke har hinanden.”

Og så om ”Øvrige forhold”:

”Der er tale om et ungt par, som tydeligvis er meget glade for hinanden. De omgås hensynsfuldt og kærligt. [Kvinden] græd da beskeden om den forestående flytning blev meddelt hende og [manden]. Det anbefales, når situationen er som den er, at parret bliver indkvarteret meget tæt på hinanden, samt tæt på [mandens] fætter i København.

Derudover er det vigtigt at parret får lejlighed til at besøge hinanden så ofte det lader sig gøre. Det vurderes at der er fare for begge parters trivsel, sundhed og udvikling, når de skal leve adskilt. [Manden] giver udtryk for at han har passet godt på [kvinden] hele vejen hertil, at det er hans ansvar at tage vare på hende og beskytte hende.”

På s. 1944-1945 har vi fra en samtale med kvinden den 30. juni 2016:

”Hun oplyste, at parret hjælper hinanden rigtig meget, og denne hjælp er altid gensidig. Parret er bekymret for hinandens helbred. Hun bekymrer sig om sin ægtefælles sygdom, og ægtefællen bekymrer sig om hendes helbred især i forhold til hendes graviditet. Hun hjælper ham så godt, som hun kan over telefonen, men det er svært for hende, når de ikke ser hinanden.

...

Lotte-Pii tilføjede, at [kvinden] har reageret voldsomt på at være adskilt fra sin ægtefælle. [Kvinden] bekræftede dette og tilføjede, at hun ikke kan sove, er psykisk træt og derfor ikke kan gå i skole. Hun forsøger at gå i skole og deltage i undervisningen, men hun kan ikke klare det.

[Kvinden] tilføjede, at hun ikke kan gå ud uden sin ægtefælle. Hun vil gerne besøge ham på hospitalet, men det er ikke altid muligt, fordi det kræver, at der er personale fra hendes indkvarteringscenter, der kan tage med hende.

...

Lotte-Pii gav udtryk for dyb bekymring omkring adskillelsen deres helbredssituation taget i betragtning. Adskillelsen er meget problematisk, fordi parret skal have et barn sammen og de skal være en familie. [Kvinden] bekræfter denne oplysning og tilføjer, at hun er ked af, at hun ikke kan dele graviditeten med sin ægtefælle, at hun har omfattende graviditetsbetinget kvalme, og at hendes isolation fra omverden er blevet mere udtalt efter, at hun er blevet gravid, fordi alle hendes tanker kredser sig om barnet og adskillelsen

Lotte-Pii udtrykker bekymring for fosterets udvikling grundet adskillelsen af et forældrepar under graviditeten.”

Og så på s. 1897 i en mail af 1. marts 2016 fra operatøren:

”I går kom parret til Office og bad om en samtale. I den forbindelse sagde [manden] at han ikke ønskede at leve, hvis han blev adskilt fra [kvinden]. Han havde konkrete planer om at sætte ild til sig selv. Der blev konfereret med lægen og lavet aftale om tid ved terapeuten i dag. [Manden] og [kvinden] er meget ulykkelige i forhold til den forestående flytning.”

Og en mail af 9. marts 2016 på s. 1911:

”[Manden] nægter at flytte fra Center Nyborg og leve adskilt fra sin kone ... [Manden] er orienteret om, at politiet vil blive tilkaldt. [Manden] truer med at sætte ild til sig selv og hustruen ... Han siger at politiet kan komme, men han vil ikke flytte, og han forlader kontoret sammen med [kvinden].

3 personer går til afdelingen, [manden] og [kvinden] er på deres værelse. Personalet venter udenfor. Imedens kontaktes politiet, som efter en time stiller med 2 mandskabsvogne og

betjente. Politiet er på forhånd adviseret om, at [manden] har truet med at sætte ild til ham og hustruen, samt at de skal forberede sig på, at han ikke vil gå frivilligt med. Politiet spørger om der forefindes knive på værelse hvortil der svares, at det ikke kan benægtes, da parret jo har adgang til husholdningsredskaber.

[Manden] og [kvinden] er på værelset da politiet ankommer. Der bliver igen formidlet til [manden] og [kvinden] at de skal pakke deres ejendele, og følge med. De bliver igen forvisset om, at de vil kunne besøge hinanden, samt når [kvinden] fylder 18 år vil kunne bo sammen igen.

[Manden] trækker en kniv og hurtigt får politiet overmandet [manden] og ført ham ud fra værelset. [Kvinden] bryder grædende sammen. Politiet køre af sted med [manden] og [kvinden] bliver ledsaget til Office.”

På s. 1818 – det er oplysninger inden beslutningen – har vi fra anmeldelsesrapporten:

”Syrisk ægtepar mand og kone blev indbragt af Esbjerg politi, idet de forinden havde henvendt sig på Esbjerg Politigård og anmodet om asyl. Begge tager arabisk.”

Så er der på s. 1844 et notat af den 15. januar:

”Ansøger blev religiøst viet med [manden] cirka 8 måneder før de udrejste af Libanon. [Manden] kom med sin familie hen til ansøger og hendes familie, hvor [manden] bad om hendes hånd. Efter den religiøse vielse flyttede de sammen.”

Fra en partshøring om ledsagelse af 15. januar 2016 på s. 1853:

”Ansøger blev gift med [manden] efter hun havde kendt ham i lidt over et år. De boede ikke sammen før de blev gift, men efterfølgende boede de sammen. De har nu boet sammen i cirka 11 måneder i alt – cirka 8 måneder i Libanon og cirka 3 måneder her i Danmark.

Før ansøger og [manden] blev gift boede de begge i byen Al-Qunaitirah i cirka 1½ måned, ellers var de adskilt i et års tid umiddelbart inden de blev gift. De boede ikke sammen inden de blev gift. De så de hinanden ofte i Al-Qunaitirah, det var hver dag, idet [manden] ikke boede så langt fra ansøger og hendes familie. I det år hvor ansøger boede i Syrien og [manden] i Libanon, så de ikke hinanden, men de talte i telefon sammen nogen gange. De besluttede at de ville gifte sig, da ansøger ankom til Libanon.”

Og den har vi set.

Så ved jeg ikke, om forsvaret har nogen tilføjelser?

René Offersen:

Jo tak. På s. 1940 fra kvindens samtale den 30. juni 2016 vil jeg gerne dokumentere de to første afsnit:

”Den pågældende var på dette tidspunkt ca. 15 år gammel, og hendes kommende mand var ca. 25-26 år.

Det var den pågældende, der tog kontakt til manden. Den pågældende vidste fra første gang, at hun mødte ham, at de to skulle giftes.”

Det var det.

Retsformanden:

Vi havde en drøftelse i frokostpausen om muligheden for, at vi kunne blive færdige i dag. Nu har jeg konstateret, at de fem, som vi har behandlet efter frokost, har taget 14 minutter i gennemsnit, og vi mangler 15. Og 15 gange 14 kan I selv regne ud. Hvad er et realistisk bud på, hvor lang tid der er tilbage? Er det samme tidsforbrug med de sidste 15? Det er spørgsmålet, om vi skulle holde et lille møde på et par minutter, bare for at se, om vi har mulighed for at blive længere og hvor meget. Men hvis det kommer til at blive 14 gange 15 minutter, kan jeg sige med sikkerhed, at så kan vi ikke blive færdige i dag.

Jon Lauritzen:

Vi havde lidt et håb om, at vi måske kunne gå 15-20 minutter over. Men jeg er enig med retsformanden i, at det er gået lidt langsommere, end vi havde forventet, her efter frokost. Så jeg tror ikke, at et kvarter over tid er nok.

Retsformanden:

Hvor meget vil være nok? Det er det, som vi i givet fald godt ville høre. For selvfølgelig er der en interesse i, at vi kan blive færdige i dag, når vi trods alt er så tæt på.

Jon Lauritzen:

Måske en times tid.

Retsformanden:

En times tid fra nu?

Jon Lauritzen:

Ja.

Retsformanden:

Så vil jeg godt bede om 3 minutters pause, så vi kan drøfte det. Og samtidig vil jeg godt høre, om der er nogen muligheder for opstramninger i det, så vi måske ikke dokumenterer alt. Noget kan vi lade blikket løbe hen over, samtidig med at vi måske får dokumenteret det, der står i skemaet, så man kan spare lidt tid. Men vi holder lige 3 minutters pause og drøfter.

PAUSE

Retsformanden:

Jeg kan sige, at vi har drøftet situationen, og vi tror ikke rigtig på, at det er realistisk, at vi kan blive færdige på 1 time. Vi ønsker heller ikke at etablere en situation, så man skal føle, at det skal jaskes igennem. Så vores beslutning er, at vi holder kl. 15 og fortsætter i morgen.

Jon Lauritzen:

Tak.

Vi er nået til par nr. 18 (par AD). Det er en kvinde på 15 år og en mand på 26 år, der indrejste den 16. oktober 2015. De var indkvarteret sammen i 168 dage og blev adskilt den 1. april 2016 efter en beslutning fra den 16. marts 2016.

Den 6. juli 2016 blev der truffet en afgørelse om, at der fortsat skulle være separat indkvartering. Og så kan vi se, at parret udrejste den 23. august 2016.

Der er i sagen relativt begrænset information, som vi kan se fra Udlændingestyrelsens svar på Instrukskommissionens anmodning. Af oplysninger inden beslutningen kan vi se i en mail af 9. marts 2016 fra operatøren på s. 151:

”Sundhedsplejersken havde i går samtale med [kvinden] på 15 år som fortalte at hun var gift med [manden] som er indkvarteret med familien (fremgår af IBS som fætter). De havde endnu ikke fuldbyrdet ægteskabet, da de afventer afholdelse af festen.

Vi kan endvidere oplyse at familien har søgt frivillig hjemrejse.”

Og af en intern mail i styrelsen fra den 16. marts 2016 på s. 150:

”Så vidt jeg kan i IBS, er den kvindelige part indkvarteret sammen med sin mor, så det må være manden, der skal flyttes til et andet center i nærheden. Vil I sørge for planlægning og orientere mig om, hvornår og hvortil han planlægges?”

Efter adskillelsen har vi fra en oplysnings- og motivsamtale med manden fra den 7. april 2016 på s. 156:

”Ansøger blev forlovet april 2015 - for omkring 1 år siden.

Ansøger blev præsenteret til sin forlovede af nogle bekendte.

Der var intet slægtskab mellem parterne. Foreholdt ansøger, at hans mor og hans forlovedes mor har samme efternavn, hvortil han svarer, at mange har dette efternavn.

Ansøger har aldrig boet min sin forlovede. Ansøger bor ikke på samme asylcenter, som sin forlovede.

De bor omkring 20 minutter fra hinanden i Brønderslev.
Ansøger ser sin forlovede næsten her dag.”

Og på s. 169 fremgår af et partshøringsbrev fra styrelsen af 17. juni 2016:

”Du er registreret som født den 8. oktober 1989 og din forlovede er registreret som født den 1. maj 2000. Du har i forbindelse med din oplysnings- og motivsamtale den 7. april 2016 oplyst, at du og din forlovede har mødt hinanden igennem nogle bekendte, og at du og din forlovede ikke er beslægtede, selvom jeres mødres efternavne minder om hinanden. Det fremgår desuden, at du har oplyst, at du og din forlovede blev forlovet i april 2015. Det fremgår også, at du har oplyst, at du og din forlovede ikke har børn sammen, men at I planlægger at få børn sammen. Det fremgår endvidere, at du har oplyst, at du og din forlovede ses næsten dagligt. Det fremgår endelig, at du har oplyst, at du og din forlovede aldrig har boet sammen.”

Så kan vi se, at de bliver indkvarteret på samme center. Og så udrejser de kort efter den 23. august 2016.

Har forsvaret tilføjelser?

Nicolai Mallet:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så tager vi par nr. 19 (par S). Det er en kvinde på 14-15 år og en mand på 24 år. De er indrejst den 22. oktober 2015, og den 6. november 2015 blev de adskilt, fordi hun var under 15 år. Beslutningen om fortsat adskillelse, da hun fyldte 15 år, blev truffet den 11. marts 2016, og det kan vi se på s. 2295, hvor der står i en korrespondance mellem operatøren og Udlændingestyrelsen:

”Min henvendelse drejer sig om [kvinden].

Jeg er personlig repræsentant for hende. [Hun] er 14 år, er gravid og har termin den 28. april.

[Hun] fylder 15 år den 2. april.

Hun og hendes ægtefælle ... vil meget gerne vide om de må bo sammen når barnet bliver født og [kvinden] er fyldt 15 år.”

Og der er svaret fra Kristina Rosado den 11. marts 2016:

”Det altovervejende udgangspunkt ift. den nye praksis er, at en person under 18 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever, så længe de opholder sig i Danmark som asylansøgere. Dette gælder også, selv om parret har et eller flere fælles børn.”

Så kan vi i afgørelsen på s. 2296 se, at parret overgik til integration den 1. maj 2016. Det fremgår ikke, om parret bor sammen efter integrationen, og derfor er der ikke beregnet nogen adskillelse.

Af et notat fra den 6. november 2015 fremgår på s. 2265:

”Ansøger blev i forlængelse af sprogtest og konsekvensvejledning om alder, vejledt om at hun fra og med i dag vil blive indkvarteret på børnecenter Vester Thorup. Hendes ægtefælle ... vil blive indkvarteret på center Brovst.

Ansøger blev forklaret, at man i Danmark ikke anerkender hendes ægteskab og at det er i strid med dansk lov at have seksuelt samkvem med personer under 15 år.”

Der blev indgivet en klage den 26. maj 2016. Den er på s. 2323, hvor det bl.a. fremgår:

”Udlændingestyrelsen begrundede deres vurdering med, at [kvinden] kun var 13 år, da parret blev gift, og at dette strider mod grundlæggende danske retsprincipper.

Konsekvensen af ovennævnte ledsagevurdering har været, at parret er blevet adskilt i asylsystemet i forhold til indkvartering, og at parret nu fortsat er adskilt.”

Af oplysninger inden beslutningen kan vi se af en mail fra politiet af 25. oktober 2015 på s. 2241:

”De angav at være ægtefæller – gift for 1 år siden i Syrien, og K er gravid i 4. mdr.

I forbindelse med asylregistreringen blev de begge behørigt belært om vores lovgivning vedr. seksuel omgang med børn under 15 år.

DRK v/Tommy blev kontaktet telefonisk og forespurgt til indkvartering. Han vendte efterflg. tilbage, efter at have rådført sig med sin bagvagt, og oplyste at DRK anså dem som ægtefæller, og at de således skulle indkvarteres sammen – uagtet alder.

Der skal ikke herske tvivl om, at det asylregistrerende personale gerne så, at denne beslutning blev omgjort.”

Så har vi på s. 2261 vurderingen fra den 6. november 2015 om, at kvinden skal på børnecenter.

Og på s. 2263 fra en mailkorrespondance i styrelsen den 9. november 2015:

”Meldingen fra asyl var alene, at pigen havde udtrykt, at hun ikke ønskede at blive adskilt fra manden, og at sagsbehandlerens indtryk var, at de enten ville nægte at flytte eller stikke af.”

Og så er der en beslutning den 12. november 2015 om, at de skal adskilles.

Af oplysninger efter adskillelsen har vi på s. 2326 fra en udtalelse af 25. august 2016 fra Udlændingestyrelsen:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har den 10. august 2016 anmodet Udlændingestyrelsen om en udtalelse vedrørende den syriske statsborger ... og [hendes mand], idet [de] har påklaget Udlændingestyrelsens afgørelse om ej ledsagelse af 19. februar 2016.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har medsendt klagen over ledsagerafgørelsen dateret den 14. juli 2016, som Line Bøgsted fra Dansk Flygtningehjælp har underskrevet.

I klagen har Dansk Flygtningehjælp henvist til, at ansøgerne har etableret et beskyttelsesværdigt familieliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 8, stk. 1, idet de er religiøst viet, har været samboende i hjemlandet og har et fælles barn.

Dansk Flygtningehjælp skriver endvidere, at det ikke ses, at der er foretaget en proportionalitetsafvejning i forhold til det indgreb, der er foretaget i parrets ret til familieliv, jf. art. 8, stk. 2.

Det er således Dansk Flygtningehjælps opfattelse, at det er åbenbart, at [manden] er ledsager for [kvinden] grundet deres samliv i hjemlandet, deres religiøse ægteskab, deres fælles barn og deres nutidige tilknytning til hinanden.

Dansk Flygtningehjælp henviser endvidere til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets svar til Ombudsmanden af 4. maj 2016, hvoraf det fremgår, at afgørelser om adskillelse af asylpar naturligvis skal leve op til Danmarks internationale forpligtelser og at der skal foretages et konkret skøn.

Udlændingestyrelsen skal herefter bemærke, at vi vurderer, at det i klagen anførte ikke kan føre til en ændret vurdering.

...

Vi har også lagt vægt på, at [kvinden] var 14 år, da vi traf afgørelse om, at hun ikke er ledsaget af [manden].

Vi vurderer, at det strider imod de grundlæggende danske retsprincipper at anerkende ethvert ægteskab, som er indgået, mens den ene part var under 15 år. Vi bemærker i den forbindelse, at det i Danmark er strafbart at have samleje med et barn under 15 år.

Det er ligeledes vores vurdering, at det strider imod de grundlæggende danske principper at vurdere en 14-årig pige for ledsaget af en voksen ægtefælle, uanset om parret har et fælles barn.

Det er endelig vores opfattelse, at der ikke er etableret et beskyttelsesværdigt familieliv

mellem [kvinden] og [manden] i henhold til EMRK art 8, henset til [kvindens] alder på tidspunktet for indgåelsen af ægteskabet.”

Og så er der henvist til ZH og RH mod Schweiz. Det er en afgørelse fra Menneskerettighedsdomstolen.

Nicolai Mallet:

Gør anklagerne gældende, at der i denne sag er sket adskillelse i strid med nogen regler?

Jon Lauritzen:

Vi gennemgår de sager, som er omfattet af sagen, og det andet tager vi stilling til i proceduren.

Nicolai Mallet:

Jeg har lidt supplerende så, hvis det er en relevant sag. Vi er på s. 2242. Det er en mail fra Røde Kors den 26. oktober 2015, og af den fremgår, at Røde Kors havde underrettet kommunen om, at man var ”usikre på hvor ligelig interessen i ægteskabet er”. Og videre på s. 2277 er der en udtalelse fra en familierapeut af 29. januar 2016, hvor det fremgår, at kvinden trives bedre på familiecenteret. Og det fremgår videre på s. 2278:

”Personalet beskriver [kvindens] mand som dominerende og styrende overfor [kvinden] og f.eks. taler han ofte henover hovedet af [kvinden]. Det kan virke som om, han bestemmer meget i forhold til hvad [kvinden] må og ikke må!”

Og på s. 2275 er der en udtalelse af 17. februar 2016 fra en socialrådgiver, hvoraf det fremgår, at manden besøger kvinden, og det er: ”tirsdag, onsdag og torsdag fra 12 til 15 og efter aftale i weekenden”, men også, at parret skændes meget, og at manden ”har en dominerende og bekymrende adfærd”.

Det var det, jeg havde.

Jon Lauritzen:

Så kan vi gå til par nr. 20 (par P). Det er en kvinde på 16 år og en mand på 17 år, der indrejste den 25. november 2015. De var indkvarteret

sammen i 170 dage, indtil de blev adskilt den 13. maj 2016 efter beslutningen om adskillelse den 27. april 2016.

På s. 2023 har vi en afgørelse fra den 7. juli 2016 om fortsat separat indkvartering. Det fremgår heraf bl.a.:

”Du er registreret som født den 1. marts 2000, og din kæreste er registreret som født den 27. april 1998. Du er således 16 år gammel, han er 18 år gammel, og der er en aldersforskel imellem jer på knap 2 år (1 år, 10 måneder og 3 dage).

Du og din kæreste har i forbindelse med jeres samtaler med Udlændingestyrelsen den 5. juli 2016 oplyst, at I var naboer i Iran, men først begyndte at tale sammen hos bageren i februar/marts 2015, hvor I udvekslede telefonnumre. I har desuden oplyst, at I herefter jævnligt har skrevet SMS’er til hinanden, at I har været kærester i ca. 1 ½ år, at I blev kærester, da din kæreste var knap 15 år gammel, og at I selv har besluttet, at I vil være kærester.”

Og videre på s. 2024-2025:

”Udlændingestyrelsen har besluttet, at du og din kæreste ikke på nuværende tidspunkt skal være indkvarteret sammen i Danmark.

Udlændingestyrelsens afgørelse er truffet efter en analogi af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Det er Udlændingestyrelsens vurdering, at det på nuværende tidspunkt er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser, at du og din kæreste er indkvarteret hver for sig.

Udlændingestyrelsen har herved lagt vægt på, at I ikke er gift, ikke har børn og aldrig har boet sammen i en selvstændig bolig. Udlændingestyrelsen finder derfor ikke, at I på nuværende tidspunkt har et familieliv, som Danmark ifølge sine internationale forpligtelser har pligt til at beskytte.”

Og så har vi på s. 2059 en afgørelse af 31. oktober 2016 om genindkvartering:

”Udlændingestyrelsen har på baggrund af de oplysninger, som er fremkommet i forbindelse med styrelsens behandling af jeres sag, besluttet, at I kan indkvarteres sammen igen. I vil blive orienteret om, hvor I kan indkvarteres sammen snarest muligt.”

På s. 2046 har vi en partshøring af 14. oktober 2016:

”Adspurgt, hvad den pågældende har tænkt om sit forhold til [kvinden], mens de har været indkvarteret hver for sig, og om den pågældende stadig vil være kæreste med [kvinden], svarede den pågældende, at de begge savner hinanden, og ikke kan vente længere.

Adspurgt, hvad det er, den pågældende savner ved [kvinden], svarede den pågældende, at de har brug for hinanden, har det bedre, når de er sammen og gerne vil være sammen.

Adspurgt, om den pågældende kan sætte flere ord på, at de har brug for hinanden, svarede den pågældende, at de har det bedre, når de er sammen. De får ro og kærlighed, når de er sammen.

Adspurgt, hvordan det har været at være indkvarteret på et andet asylcenter end [kvinden], svarede den pågældende, at den pågældende har det svært, og slet ikke har lyst til at leve.”

På s. 2053 er der et samtalereferat fra den 18. oktober 2016 vedrørende kvinden:

”Adspurgt, hvordan den pågældende har oplevet adskillelsen, oplyste den pågældende, at det har været uudholdeligt at være indkvarteret på et andet asylcenter end [manden]. Det har været virkelig svært for den pågældende, og den pågældende føler sig ensom og trist. Den pågældende går ikke ud af sit værelse, og græder hele tiden, fordi den pågældende savner [manden].

Af oplysninger inden adskillelsen har vi på s. 1972 et asylansøgningsskema udfyldt af kvinden den 27. november 2015, hvor det fremgår:

”[Manden] og jeg var naboer. Vi blev venner med hinanden og der var ikke gået lang tid til, at vi blev forelsket i hinanden. Vi var så forelsket, at vi kunne ikke leve livet uden hinanden. Vi var som venner i en periode og endelig besluttede vi os for ægteskab.”

Og på s. 1981 fra mandens asylansøgningsskema:

”Nå, livet gik videre. Men så en dag blev jeg venner med vores nabopige. Hun hed [navn]. Vi var venner til vi blev forelskede i hinanden. Vi kunne ikke leve uden hinanden. Jeg fortalte om min kærlighed til min farbror: jeg vil have denne pige.”

Efter adskillelsen har vi fra en motivsamtale med kvinden den 1. juni 2016 på s. 1992:

”Ansøger starter sin frie fortælling. Ansøger boede i Iran og var naboer med [manden], da de blev forelsket. Ansøger og [manden] blev forelsket i hinanden og kunne ikke leve uden hinanden. Efter et stykke tid bestemte [manden] sig for, at bejle til ansøger. [Manden] havde fortalt til sin onkel, at han var blevet forelsket i ansøger. [Mandens] onkel kom en aften hjem til ansøger og hendes familie og bad om ansøgers hånd på [mandens] vegne.

Ansøgers far afviste [mandens] onkel, da ansøger skulle giftes med en anden. Ansøgers far sagde til [mandens] onkel, at hans pige skulle giftes med hans vens søn. Efter noget tid kom ansøgers fars ven og bad om ansøgers hånd. Ansøgers far gav ansøger til ansøgers fars ven søn. Ansøger ville dog ikke giftes med ansøgers fars ven søn, da hun ikke kunne leve uden [manden].

Selvom ansøgers far havde lovet hende væk til en anden stoppede kontakten ikke mellem hende og [manden] og ansøger og [manden] sms'ede engang imellem til hinanden.

En dag var ansøgers mor ikke hjemme og ansøger havde aftalt med [manden], at mødes med ham på gaden. Ansøger mødte [manden] på

gaden og de snakkede, men mens de stod på gaden og snakkede så ansøgers mor dem.

Ansøger blev bange, da hendes mor så dem, og gik hjem til huset igen. Ansøgers mor var blevet vred over, at ansøger var mødtes med [manden] og slog ansøger. Ansøgers mor havde sagt om hun ikke skammede sig over, at mødes med fremmede mænd når hun var forlovet.

Samme aften gik ansøger mor over til [mandens] onkel og sagde til onklen, at [manden] ikke længere skulle kontakte ansøger, da ansøger havde en forlovet.

Efter denne episode insisterede ansøgers mor overfor ansøgers far på, at ansøgers skulle giftes med ansøgers fars ven.

Da der ikke var så længe til, at ansøger skulle giftes, fik ansøger en sms fra [manden], hvor der stod om hun ikke kunne komme hjem til ham. Ansøgers mor var ude og handle ind til brylluppet og ansøger gik hjem til [manden]. Ansøger gik over til [manden] for, at fortælle [manden], at hun snart skulle giftes. [Mandens] bror var hjemme, da ansøger kom, men han var ikke i samme rum som [manden] og ansøger. Da ansøger besøgte [manden], havde ansøger og [manden] samleje.

Da ansøger blev sig selv efter samlejet, var både hun og [manden] virkelig bange. [Manden] bad ansøger om at tage hjem og sagde, at han skulle tænke over situationen. [Manden] talte med sin onkel, der havde fortalt at ansøger og [manden] var nødsaget til at tage til Afghanistan, da de ville blive slået ihjel af ansøgers familie, hvis nogen fandt ud af, at de havde haft samleje."

Og på s. 2007 fra motivsamtalen med manden den 24. juni 2016:

"Ansøger kunne godt lide en pige ved navn ..., som senere blev ansøgers kæreste. Hun var hans nabo, og han blev forelsket i hende ... Inden [kvinden] blev gift, så ansøger og hende hinanden, og de havde samleje. Ansøger fortalte sin farbror, hvad der var sket. Farbroren

fortalte ansøger, at ansøger skulle rejse til Afghanistan, ellers vil ansøger og [kvinden] blive stenet.

Ansøger rejste til Afghanistan med [kvinden] og sin lillebror. Ansøger oplyser, at alt hvad han havde var hans lillebror, så han var bange for, at [kvindens] familie ville kidnappe ham for at tage hævn. Derfor tog ansøger sin lillebror med."

Af en mail fra operatøren af 28. juni 2016 er gengivet et svar fra kvinden på s. 2015:

- "1. Der er kun to års forskel mellem os.
2. Vi har kendt hinanden i ca. 1½ år. Vi er ikke viet, men vi har boet sammen i [mandens] tantes hus i 3 måneder, inden vi flygtede til Europa, fordi vi havde haft samleje.
3. Vi har ingen børn.
4. Vi er begge to raske, så der er ingen grund til, at vi bliver adskilt.
5. Jeg har slet ingen problemer. Jeg vil meget gerne være sammen med [manden]. For to dage siden var jeg indlagt på sygehuset på grund af mavesmerter. Jeg følte mig helt alene. Hvis vi boede sammen ville han have været en stor hjælp for mig på sygehuset.

Jeg vil gerne have en mundtlig samtale også. Jeg vil meget gerne være sammen med [manden]. Vi flygtede fra Afghanistan / Iran for at være sammen. Jeg holder det ikke ud længere at være alene."

Og så har vi på s. 2034 fra en samtale med kvinden den 5. juli 2016:

"Den pågældende har det meget hårdt med at være adskilt fra sin kæreste. Hun er skuffet over, at hun ikke må være indkvarteret med sin kæreste. Hun sidder på sit værelse og vil ikke komme ud. Hun vil have, at [manden] er hos hende hele tiden.

Den pågældende oplyste, at [manden] kommer på besøg på den pågældendes indkvarteringscenter fire gange om ugen. På centeret besøger [manden] både [kvinden] og sin bror, der også bor på samme center."

Jeg ved ikke, om forsvaret har noget supplerende?

Nicolai Mallet:

Jo. På s. 2020 og 2034 skulle gerne fremgå, at de ser hinanden fire gange ugentligt, at de er på besøg dagligt, og at de er i kontakt pr. telefon. Det fremgår også af det, der lige er blevet sagt af anklagerne, at der var en bror med. Det var mandens bror, som boede på samme børnecenter som kvinden, og det fremgår, at manden reelt kun har set kvinden ”når broderen skal spise [aftensmad]”. Og det kan man også se på s. 2021, så vidt jeg har noteret. Og det forhold, som jeg nævner her, har været et moment i Ud-lændingestyrelsens afgørelse af 7. juli 2016 om fortsat separat indkvartering. Der henviser jeg til s. 2024 og 2028.

Retsformanden:

Der var ikke mere?

Nicolai Mallet:

Der var ikke mere.

Jon Lauritzen:

Så går vi til par nr. 21 (par AG). Det er en kvinde på 16 år, der får ændret sin alder til 17 år, og en mand på 17 år. De indrejste den 16. november 2015. De var indkvarteret sammen i 249 dage og blev adskilt den 22. juli 2016 efter en beslutning den 24. juni 2016. Og vi kan se, at der på s. 308 er en afgørelse af 22. juli 2016 om fortsat adskillelse. Og så har vi en afgørelse af 31. oktober 2016 på s. 350 om genindkvartering. På den baggrund blev parret genindkvarteret den 2. november 2016 og var derfor adskilt i 103 dage.

På s. 348 har vi en udtalelse fra kvindens repræsentant den 26. oktober 2016:

”... jeg er af den klare overbevisning, at ... [kvindens] adskillelse fra hendes mand ... kun er til skade for hendes trivsel.

... I min samtale med [kvinden] torsdag d. 20 okt. fortæller hun mig, at hun har haft det dårligt psykisk siden hun kom på Børnecenter Østrup, hvilket har betydet at hun har svært ved

at huske ting, samt at hun har svært ved at sove og finde ro i hverdagen. [Kvinden] har desuden haft et meget tæt forhold til hele hendes svigerfamilie, som også har fungeret som hendes primære omsorgspersoner på vejen til og i Danmark. Hun er altså ikke alene blevet skilt ad fra hendes mand.”

Af oplysninger forud for adskillelsen har vi fra asylansøgningen på s. 247:

”Mit liv var i fare, på grund af seksuelt forhold med [manden]. Hvis jeg blev i mit land ville min familie dræbe mig, i denne forbindelse. Med [mandens] forældre og hans søskende er jeg kommet hertil. Jeg flygtede i den forbindelse. Hvis jeg vender tilbage, bliver jeg stenet i den forbindelse. Jeg har et usikkert liv derovre.”

Og fra motivsamtalen med kvinden den 14. juni 2016 på s. 260:

”Ansøger flygtede inden hun skulle giftes med [B]. Ansøger sagde aldrig til sine forældre at hun ikke ville giftes med [B]. Ansøger turde ikke fortælle det til faren, og hvis ansøger fortalte det til moren, ville moren fortælle det videre til faren.”

Videre fremgår heraf på s. 255:

”Ansøger er religiøst viet med [manden], som hun er indrejst med. De blev ikke viet i Afghanistan. De blev viet i Iran efter de var flygtet dertil. Der kom en islamisk præst, som viede dem ...

...

Ansøger fortæller at deres tradition ikke tillader at to ugifte var sammen. Derfor skulle de giftes hurtigst muligt. Ansøger og [manden] ønskede selv at blive gift.

Ansøger fortæller at hun ikke ville giftes med andre ukendte mænd, derfor valgte hun at blive gift med [manden], som var hendes kæreste på det tidspunkt.”

Og så har vi på s. 285 – det er oplysninger efter adskillelsen – og det er en partshøring af 13. juli 2016:

”Adspurgt, hvad de lavede sammen, svarede hun, at de var forelskede i hinanden, at de havde et godt forhold til hinanden og at de havde det rart sammen.

Adspurgt, om hun nogensinde havde besøgt sin ægtefælle på hans bopæl i hjemlandet, svarede hun, at de aldrig har besøgt hinanden i hjemlandet.”

Og på s. 302 har vi en partshøring af 14. juli 2016 af manden:

”Adspurgt, hvordan han har det med at være adskilt fra sin ægtefælle, svarede den pågældende, at de har været rigtig kede af det, at hans ægtefælle græder hele tiden, når han er på besøg, og at de forgæves har forsøgt at blive genindkvarteret sammen.”

Jeg ved ikke, om forsvaret har nogen tilføjelser?

Nicolai Mallet:

Jo tak. På s. 330 fremgår, at parret ikke besøger hinanden på de centre, hvor de er indkvarteret. På s. 340 fremgår, at manden har afslået tilbudet om indkvartering tættere på kvinden, fordi han ikke vil flytte fra sin familie. Det fremgår også af det andet afsnit under den aktuelle indkvarteringssituation:

”Den pågældende oplyste supplerede, at parret ikke har gjort brug af tilbuddet, da den pågældende dermed ville bo adskilt fra både [kvinden] og sin egen familie.”

Tilbage igen på s. 330 har kvinden forklaret, at hun helst indkvarteres med både manden og sin svigerfamilie.”

Og på s. 312 er der en afgørelse om fortsat separat indkvartering af 22. juli 2016 fra Udlændingestyrelsen, og den er bl.a. begrundet med, at parret ikke anså sig som en selvstændig familie, men i stedet betragtede sig som en samlet

familie med mandens svigerforældre, jf. det, jeg lige har dokumenteret.

Det var det, jeg havde.

Retsformanden:

Ja. Så er klokken blevet 15, og vi mangler 11 par, så vidt jeg kan se. Det betyder, at vi holder for i dag og fortsætter i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.01.

Retsmøde den 11. november 2021 (dag 29)

Torsdag den 11. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte.

Jon Lauritzen:

Tak.

Vi fik gjort par nr. 21 (par AG) færdige i går. Og jeg har lige en kort bemærkning som afslutning på par nr. 21, og det er blot en henvisning til mailen fra Adam Khalik af 21. juni 2016, som vi har dokumenteret før, hvor han igen siger: ”at der er tale om en klart ulovlig tjenestebefaling, som jeg har pligt til at sige fra over for”. Og det vedrører behandlingen af par nr.

21. Men mailen er dokumenteret tidligere, så jeg vil ikke gå den igennem igen.

Vi går videre til par nr. 22 (par AH). Det er et par, hvor kvinden er 17 år, og manden er 24 år. Der er ikke nogen graviditet eller børn. De indrejste den 18. juli 2016, så de er indrejst senere end de fleste af de andre, vi har haft med at gøre. De var indkvarteret i 17 dage, før de blev adskilt. Den 16. august 2016 blev parret indkvarteret sammen. Kvinden fyldte 18 år den 15. august, og det kan vi se i parekstrakten s. 408. Selve beslutningen om adskillelse har vi på s. 372, hvoraf fremgår bl.a.:

”Den 19. juli 2016 besluttede vi at indkvartere dig og din ægtefælle hver for sig. I blev indkvarteret på hver jeres asylcenter den 20. juli 2016.

...

Du er registreret som født den 21. september 1998, og din ægtefælle er registreret som født den 14. april 1992. Du er således 17 år gammel, din ægtefælle er 24 år gammel, og der er en aldersforskel imellem jer på ca. 6½ år (6 år, 5 måneder og 7 dage).

...

Du har via Center Annebergparken den 2. august 2016 til brug for sagen oplyst, at du rettelig er født den 5. august 1998, at I blev gift den 13. juli 2016 efter at du havde været sammen med din ægtefælle i 9 måneder, og at ægteskabet er indgået frivilligt. Du har endvidere oplyst, at I tidligere har boet sammen, og at der ikke er nogen handicaps eller andet der gør, at du ikke kan bo sammen med din ægtefælle. Du har desuden oplyst, at du er belastet af, at du ikke ser din ægtefælle, og at du ikke har din telefon, og derfor ikke er i kontakt med ham. Du har endelig oplyst, at du ønsker at blive indkvarteret med din ægtefælle hurtigst muligt.”

Og så er der afgørelsen:

”Udlændingestyrelsen har besluttet, at du og din ægtefælle ikke på nuværende tidspunkt skal være indkvarteret sammen i Danmark.

Udlændingestyrelsens afgørelse er truffet efter en analogi af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Det er Udlændingestyrelsens vurdering, at det på nuværende tidspunkt er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser, at du og din ægtefælle er indkvarteret hver for sig.

Udlændingestyrelsen har herved lagt vægt på, at I ikke har børn, og at det ikke er dokumenteret, at I har boet sammen i en selvstændig bolig. Udlændingestyrelsen finder derfor ikke, at I på nuværende tidspunkt har et familieliv, som Danmark ifølge sine internationale forpligtelser har pligt til at beskytte ved at indkvartere jer sammen.”

Og som sagt blev parret indkvarteret sammen med den 16. august 2016, så parret var alene adskilt i 12 dage.

Vi har på s. 369 en oplysning fra operatøren, hvoraf det fremgår, at de blev gift den 13. juli 2015, at de havde været sammen i 9 måneder, før de blev gift, og at ægteskabet er frivilligt. Der er ikke nogen børn, de er ankommet hertil sammen og har boet sammen, før de blev adskilt i Danmark. Det fremgår endvidere af oplysningerne fra operatøren:

”Hun er belastede af hun ikke ser sin mand og hun ikke har sin telefon, så hun kan snakke med ham, hun ønsker at flytte sammen med ham så hurtigt som muligt.”

Fra tiden efter adskillelsen har vi en motivsamtale af 10. august 2016. Den er på s. 383, og der står:

”Ansøger er gift med [manden]. Han er 24 år gammel, ansøger mener han har fødselsdato d. 14 april 1992.

Ansøger mødte sin ægtefælle i Tyskland da hun var der sammen med sin familie. Ansøger mødte ham på asylcenteret. Ansøger havde boet i Tyskland i 9 måneder. Ansøger forældre har søgt asyl i Tyskland. Ansøgers forældre ved godt at hun er taget til Danmark.

Ansøger forklarer at hun kendte [manden] i 7 måneder, før de blev gift. Ansøger mødte ham på sprogskolen på asylcenteret. Ansøger forklarer at kurdere normalt ikke kan blive gift med arabere, og ansøgers forældre modsatte sig. Ansøger forklarer at hendes far til sidst accepterede det, da han kunne se hun elskede ham, men sagde at de skulle til et andet land, da han havde morbrødre i Tyskland som ikke vil acceptere det. Ansøger og hendes ægtefælle holdt en lille bryllupsfest. Til bryllupsfesten var venner fra centeret, men ikke familiemedlemmer, udover ansøgers forældre.

...

Ansøgers ægteskab er ikke registreret ved myndighederne. Ansøger forklarer at hun har en vielsesattest. Ansøger ved ikke hvor den er, måske hos hendes mand.”

Jeg ved ikke, om forsvaret har noget at tilføje?

René Offersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så går vi videre til par nr. 23 (par N). Det er en kvinde på 16 år og en mand på 17 år. De ankom den 8. november 2015, og de var indkvarteret sammen i 285 dage, indtil de blev adskilt den 19. august 2016. Beslutningen om adskillelse blev truffet den 12. august 2016.

I hovedekstrakten s. 3016 kan vi se, at det er et tidligere UMI-par, altså et par, hvor begge er uledsagede mindreårige, og hvor der sker en aldersændring. Og det er formentlig derfor, at de bliver skilt ad på dette sene tidspunkt ... fordi manden bliver vurderet til at være over 18 år. Genindkvarteringen skete den 22. august 2016. De var altså adskilt fra hinanden i 3 dage.

Der er nogle faglige vurderinger vedrørende parret. På parekstraktens s. 1781 står der bl.a.:

”[Kvinden] og [manden] er meget bekymrede for deres situation, herunder at [kvinden] skal føde på børnecenteret, samt at [manden] skal fraflytte børnecenteret senest i december måned, hvor han bliver 18 år. [Kvinden] bekymrer sig om at blive alene på børnecenteret.

...

Sundhedsplejersken vurderer, at [manden] er en stor støtte og ressource for [kvinden], og ift. varetagelsen af omsorgen for det ufødte barn, vurderer vi, at det er afgørende, at parret ikke bliver adskilt, men forbliver samlet som en familie. Ift. det at udvikle en sund tilknytning til barnet og blive en god forælder vurderer vi, at det ikke er optimalt, at de forbliver på børnecenteret, da vi ikke kan tilbyde dem indkvartering og rammer som en familie. Der ses ingen socialfaglige argumenter for at ansøge om ophold på familiebehandlingsinstitution, da det er vurderingen, at parret i fællesskab kan varetage barnets fysiske og psykiske behov.”

Og på s. 1784 er der en samlet vurdering:

”Sundhedsplejerskerne oplever at begge forældre gerne vil fortælle. I første graviditets samtale græder [kvinden] og bliver ked af det flere gange, da hun taler om alle de bekymringer de har. Især bekymringer om, at de ikke må være sammen som par og skal have sit barn på værelse med de andre piger.

...

Det vurderes, at parret støtter hinanden, under begge samtaler holder de hinanden i hånden. [Manden] lægger sin hånd på [kvindens] knæ, når hun er ked af det.

Det vurderes, at de i forhold til deres kommende forældre opgave er gode for hinanden og kan varetage opgaven som forældre med god støtte fra sundhedsplejersken.”

På s. 1726 finder vi oplysninger forud for adskillelsen:

”På arbejdet mødte jeg [manden], vi blev venner. ...

...

... Min mor accepterede ikke min vielse til min fætter, selvom hun sagde til min farbror: ”din søn er gift og har børn, og ødelægger min datters liv” ...”

I skemaet står der, at moren ikke accepterede vielsen til manden. Det er vielsen til fætteren, som moren ikke accepterer. På s. 1751 hedder det bl.a.:

”Spurgt ansøger hvorfor hendes farbror ville have, at hun skulle giftes med hans søn. Ansøger forklarer, at da hendes far døde, ringede han og sagde, at han nu var familiens over hovede, og derfor skulle han fungere som ansøgers far. Ansøger har aldrig set sin fætter ...

...

Han sagde, at ansøger var hans svigerdatter og derfor skulle med til Afghanistan, og på den måde ville ansøgers mor også blive tvunget til at tage med til Afghanistan.”

Videre på s. 1753 står der:

”Supplerende spørgsmål:

Spurgt ansøger hvad hendes mor sagde til, at ansøger havde mødt [manden]. Ansøger oplyser, at hun arbejdede sammen med sin mor, og [manden] var der også. Ansøgers mor holdt af [manden] og kaldte ham for sin søn. Ansøgers mor kendte godt [manden].

...

Spurgt ansøger hvornår [manden] friede til hende. Ansøger fortæller, at [manden] sendte sin søster hjem til dem. Efter 3-4 måneder fra de lærte hinanden at kende, sendte han sin søster for at fri til ansøger. Ansøger mener, at

[manden] friede til hende i 1392, som ifølge tolken svarer til 2013.”

På s. 1796 har vi nogle oplysninger efter adskillelsen. Det er fra en socialrådgiver:

”Har været gift med [kvinden] i 1 år. Det var frivilligt, og de har kendt hinanden i lidt over 3 år, som han dog hurtigt retter til lidt over 4 år..

Der kommer snart en baby.

...

Han vil bo sammen med [kvinden] fordi de er gift. Kommer fra Afghanistan, hvor vi ikke måtte bo sammen. Nu har vi boet her hver for sig i snart 1 år. Babyen kommer snart, og vi vil gerne bo sammen, sammen med babyen.”

Og der kan jeg måske også lige korrigere. I støttebilaget står der, at de har været gift i lidt over 4 år. De har kendt hinanden i lidt over 4 år og været gift i 1 år.

Har forsvaret noget at tilføje? ... Nej.

Så går vi til par nr. 24 (par D), og det er dem, der er kategoriseret som par, som blev adskilt efter eget ønske. Der har vi en kvinde på 16 år og en mand på 24. Der er et barn. De indrejste den 13. november 2015, og adskillelsen er sket efter anmodning fra kvinden.

På hoveddekstraktens s. 1667 har vi et telefonnotat foretaget af Kristina Rosado den 15. april. Der står:

”På baggrund af mail fra Jammerbugt Kommune til Bookingen g.d. rettede jeg d.d. henvendelse til centerleder Marit Risdahl. Marit oplyste, at [kvinden] har givet udtryk for, at hun ønsker at blive indkvarteret adskilt fra sin mand, idet hun ønsker at øve sig i at klare sig selv og tage vare på barnet alene, idet hun har forstået, at det skal man kunne i Danmark. Hun ønsker at komme til Sjælland, fordi hun har netværk der i form af parrets fælles venner og egne veninder, som kan hjælpe hende. Marit har orienteret hende om, at manden skal indkvarteres i

nærheden af barnet, så han kan have samvær med barnet. Dette er hun helt indforstået med.

Marit vurderer, at [kvinden] ikke er videre moden, og er i tvivl om hvad beslutningen bunder i. Der har været forlydende om, at [manden] ikke altid er sød ved hende, men der er ingen mistanke om vold eller lignende.

[Kvinden] insisterer også på, at det ikke har noget med [manden] at gøre, men at det alene handler om, at hun ønsker at lære at klare sig selv, idet de jo alligevel skal adskilles, da hun er mindreårig.

[Kvinden] er blevet orienteret om, at der kan gå lidt tid, inden der bliver plads til parret på to forskellige centre på Sjælland, og er derfor blevet tilbudt at blive flyttet for sig selv i regi af et af Jammerbugt Kommunes øvrige centre. Dette ønsker hun ikke. Hun har givet klart udtryk for, at hun foretrækker at afvente plads til sig selv og [manden] på to forskellige centre på Sjælland, frem for at flytte til andet center i kommunen. Marit vurderer, at der muligvis ikke er tale om et udtalt ønske om at flytte fra manden pga. problemer mellem parret, men at udsigten til at kunne flytte til Sjælland kan være den primære drivkraft.”

Og på s. 664 i parekstrakten er der en afgørelse om fortsat adskilt indkvartering, hvoraf fremgår bl.a.:

”Den 19. april 2016 blev [kvinden] og jeres datter indkvarteret på institutionen Saltumhus, og du blev den 13. maj 2016 indkvarteret på Brovst Asylcenter. Baggrunden herfor var, at vi den 14. april 2016 modtog oplysning fra Jammerbugt kommune om, at [kvinden] ønskede at flytte fra dig, da jeres ægteskab ifølge dansk ret er forbudt.

Jammerbugt Kommune har desuden ved brev af 11. juli 2016 til Udlændingestyrelsen oplyst bl.a., at du den 19. april 2016 har oplyst, at du er glad for, at du har set det sted, hvor [kvinden] og jeres datter er indkvarteret, da det gør dig mere tryk i forhold til, at du ikke er indkvarteret sammen med [kvinden].

Det fremgår endvidere, at du er ked af, at du ikke kan bo sammen med [kvinden] og jeres datter, men at du accepterer det, og håber, at du og [kvinden] kan indkvarteres sammen igen senest når [kvinden] fylder 18 år.

Udlændingestyrelsen har lagt til grund, at du og [kvinden] begge er indforstået med jeres nuværende indkvarteringssituation.”

Så har vi på s. 670 en mail på vegne af kvinden til Udlændingestyrelsen:

”Jeg har brug for at bo sammen med min mand ... Vi har brug for et lille hjem hvor vi kan være en familie. Når vi er sammen har jeg ingen problemer.

Jeg har brug for min mands hjælp med at passe vores datter sammen, når jeg ikke længere får hjælp af saltumhus.

Jeg håber I snart vil give os lov til at bo sammen.”

Par nr. 24 er et af de par, der blev forelagt for Udlændingeministeriet. Det er sag nr. 2 i Udlændingestyrelsens notat af 3. marts. Vi har hørt om det under sagen, men vi kan lige tage det kort. I styrelsens notat står der om parret på s. 840:

”I sag nr. 2 er der tale om et par, der har et fælles, nyfødt spædbarn.

Kvinden er stærkt traumatiseret, bl.a. som følge af bortførelse og voldtægt begået af ISIS i hjemlandet. Det fremgår af den medicinske journal på sagen, herunder af udtalelser fra den relevante psykolog, at manden, trods egne psykiske problemer, er en ressource for kvinden, og at kvinden støtter sig til ham, herunder i forhold til pasningen af barnet.

Vurderingen fra sundhedspersonalet er, at barnet og morderen[sic] bør institutionsanbringes, hvis parret adskilles, da kvinden – på grund af sin psykisk meget skrøbelige tilstand – ikke vil være i stand til at tage vare på barnet alene.

Sagen er særlig i den forstand, at der allerede nu forelægger en vurdering fra sundhedspersonalet om, at der vil skulle ske institutionsanbringelse af moderen og barnet, hvis adskillelse gennemføres, da moderen ikke psykisk vil kunne klare en adskillelse. Styrelsen er af den opfattelse, at dette forhold må antages at spille ind med betydelig vægt, når hensynet til barnets tarv skal vurderes.”

På s. 615 har vi et notat fra den 4. maj 2016. Der står bl.a.:

”Hendes mand kommer på besøg 3 gange om ugen fra kl 17 - 20, så overlader hun datteren til ham og hun sover trygt. Dette er ikke tilfældet hvis personalet passer datteren.” Og på s. 573 har vi en udtalelse fra Kirsten Juul Jensen, der er cand.psych. aut., fra den 24. juni 2016:

”Jeg finder det VIGTIGT at tilføje, at det vil være urimeligt at skille [kvinden] fra sin mand. Hun er gift med ham og han er en ressource for hende, der er altså ikke tale om et tvangsægteskab. Han har villet have hende selvom han var klar over, at hun har været udsat for seksuelle overgreb af ISIS. Hun er 16 år og alene, det giver IKKE MENING at skille hende fra manden, selvom hun er mindreårig. Der må kunne tages individuelle hensyn. UT vil gem kontaktes af Udlændingestyrelsen ved uddybning eller tvivlsspørgsmål.”

Så er der oplysninger forud for adskillelsen. På hovedekstraktens s. 1668 har vi et telefonnotat fra Kristina Rosado:

”Jeg orienterede d.d. centerleder Marit Risdahl om, at US på baggrund af tidligere orientering fra Jammerbugt Kommune og efterfølgende telefonisk drøftelse af [kvindens] ønske om at blive indkvarteret adskilt fra sin ægtefælle, skal bede Jammerbugt Kommune om at finde et egnet indkvarteringssted til [kvinden] og parrets fællesbarn. [Kvinden] og barnet kan ikke indkvarteres alene på voksencenter, da hun er mindreårig. Børnecenter er heller ikke en mulighed,

da hun skal indkvarteres sammen med sit eget barn. I lyset af sundhedspersonalets vurdering af [kvindens] evne til at drage omsorg for barnet, hvis hun indkvarteres adskilt fra sin ægtefælle, bør centeret finde et egnet opholdssted, som kan yde den nødvendige støtte til mor og barn. Centeret skal foranstalte dette hurtigst muligt og indsende kautionsansøgning til US som vanligt.”

På s. 674 i parekstrakten er der et samtalereferat fra Udlændingestyrelsens samtale med parret den 20. december 2017. Der står bl.a.:

”Den pågældende oplyser, at den pågældende frivilligt giftede sig med den pågældendes ægtefælle. Parret gik i retten og i moskéen for at blive viet, dagen efter, at den pågældende accepterede frieriet.

...

Adspurgt, oplyser den pågældende, at den pågældende ser ægteskabet med sin ægtefælle som et tilvalg, da der ikke er tale om et tvangsægteskab.”

Jeg ved ikke, om forsvaret har noget at tilføje?

René Offersen:

Jo tak. På s. 608 vil jeg gerne fremhæve:

”[Kvinden] ønsker at begrunde flytningen med at ægtemål ifølge dansk lovgivning af forbudt og derfor skal parret bo på hvert sit center.”

Og s. 623:

”Ansøger fortæller, at hun mødte sin mand igennem [A], manden i den familie hun boede hos, som kender ansøgers mand. Ansøger fortæller, at [manden] boede overfor den familie som ansøger boede hos sammen med hans bror. Ansøger fortæller, at [manden] ledte efter en kone og derfor blev ansøger og [manden] introduceret.

Ansøger fortæller, at [A] fortalte ansøger om [manden] og sagde til hende at hun havde 15

dage til at beslutte sig for om hun ville giftes med [manden]. Ansøger bekræfter, at hun skulle beslutte sig for, om hun ville giftes med [manden] inden hun havde mødt ham. Ansøger fortæller, at [A] havde sagt, at det ikke ville få nogen konsekvenser om hun sagde ja eller nej til ægteskab med [manden]. Efter en uge, fortæller ansøger, at hun sagde ja til at gifte sig med [manden] og at [manden] efterfølgende kom hjem til hende. Efter yderligere en uge, fortæller ansøger, at hun og [manden] blev gift. Og endelig, efter yderligere 14 dage, blev [manden] og ansøger gift.”

Tak.

Jon Lauritzen:

Så er vi nået til par nr. 25 (par AF). Der er en kvinde på 16 år og en mand på 27 år. Og den sag er helt særlig. Man kan sige, at den ikke er berørt af instruksen, fordi de – i første omgang da de blev indkvarteret – var registreret som søskende, idet mandens familie havde holdt ægteskabet hemmeligt. Og der var rent faktisk her tale om et tvangsægteskab, hvor politiet kom og hentede kvinden, 8 timer efter at hun havde fortalt om det i den skole, hun gik på. Det er også derfor, at kvindens identitet her i oversigten er hemmelig. Hun har fået hemmelig identitet, fordi hun er truet på grund af risiko for æresrelateret vold eller drab.

Er der noget at tilføje til par nr. 25?

René Offersen:

Jeg vil i hvert fald gerne lave en henvisning til s. 212, som udmaler det, som anklageren udmærket har sammenfattet. Der er ingen grund til at læse det op, hvis jeg bare må lave henvisningen.

Jon Lauritzen:

Så skal vi til den gruppe af par, som ikke blev adskilt. Der har vi par nr. 26 (par A), hvor kvinden er 17 år, og manden er 29 år. Der er to børn i forholdet, og kvinden er også gravid. De indrejste til Danmark den 10. november 2015.

Vi kan se på s. 60, at Vesthimmerlands Kommune oplyser:

”Vi har set en meget harmonisk familie, - et par som er glade for hinanden.

En far som opleves som en god støtte for [kvinden] samt nærværende og kærlig overfor parrets to børn.

Vi kan imidlertid være bekymrede for, hvilken betydning det kan få, for såvel børn som forældre hvis man vælger at adskille dem. Der er tale om en ung kvinde med i forvejen 2 små børn på henholdsvis 3 og 4 år, her ud over er et 3. barn på vej.

At være alene om en sådan opgave for en 17 årig ung kvinde ville være en stor opgave i sig selv, her er der oven i købet tale om at opholde sig i et fremmed land, med en fremmed kultur - uden relationer der ville kunne bakke op omkring opgaven.

Man vil her stille en ung kvinde i en meget svær situation, der uden tvivl vil få hende i psykisk ubalance, en psykisk ubalance der helt sikkert vil få indflydelse på hele familiens trivsel.

Et nyfødt barn får trøst gennem tæl kropskontakt og rytme.

For at barnet er trygt, skal kroppen være tryk - der kan sættes spørgsmålstejn ved om det vil være muligt i dette tilfælde, med den svære psykiske belastning moderen påføres ved en sådan adskillelse.

Det er i denne situation vigtigt at have i mente, at børnenes videre udvikling afhænger af hvor empatisk og afstemt det følelsesmæssige samspil mellem barnet og dets omsorgspersoner er.

Det man i denne situation vil risikere er, at påfører en familie yderligere traumer.”

Og videre på s. 62 har vi en beskrivelse af parret fra Udlændingestyrelsens notat af 3. marts 2016. Det er altså også et af de par, som blev forelagt for ministeriet. Vi har fået det forelagt før, så vi kan tage den kort. Det er sag nr. 1:

”I sag nr. 1 har parret i alt to børn sammen på henholdsvis 3 og 4 år, ligesom parret venter et tredje fællesbarn til august 2016. Kvinden, der er den mindreårige i parret, fylder 18 år i august 2016.

Asylcenter Frederikshavn er i sagen kommet med en udtalelse, hvoraf det bl.a. fremgår, at det vil være en psykisk belastning for moderen, hvis hun alene skal tage vare på børnene, og at man fra centeret side er bekymret for, hvilken betydning det kan få for såvel børn som voksne i familien, hvis man vælger at adskille far fra resten af familien.

Sagen er hovedsageligt særegen i den forstand, at der er tale om et par, der gennem en længere årrække har stiftet en familie af en væsentlig størrelse. Styrelsen er af den opfattelse, at karakteren af det etablerede familie bør indgå som et væsentligt element bl.a. i vurderingen af hensynet til de snart tre fællesbørns tarv.”

På s. 54 er der et spørgeskema. Spørgsmål 6 lyder:

”Hvordan fungerer familien på nuværende tidspunkt?”

Der svares:

”Godt. De elsker hinanden og har det godt sammen.”

På spørgsmål 7:

”Hvordan forventes det, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien?”

Er svaret:

”De vil have det rigtig skidt med en adskillelse - både voksne og børn.”

Og på spørgsmålet om, om der er høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring, siger de:

”En adskillelse vil være meget svær for kvinden.”

Under ”Andre oplysninger” i støttebilaget er de to henvisninger, som vi allerede har set på.

Og på hovedekstraktens s. 2397 kan vi se det notat, som vi har fået dokumenteret nogle gange under forklaringerne. Vi kan lige læse det op:

”Den 9.3. 2016 talt med Jesper Gori, UIBM, vedrørende forelæggelsen af de fem konkrete sager. Jesper Gori oplyste, at styrelsen fortsat skulle afvente UIBM’s stillingtagen til de fem sager, dvs. adskillelse skulle ikke ske på nuværende tidspunkt. Jesper Gori ville underrette videre om, at dette var kommunikeret til styrelsen.”

Har forsvaret noget at tilføje?

René Offersen:

Ja tak. Fra oplysnings- og motivsamtalen af 7. juni 2016 på s. 69 i parekstrakten står der i sidste afsnit:

”Den religiøse vielse foregik i Mahkmur. Til stede var ansøgers familie, herunder forældre og fjerne slægtninge. Det var hendes far, der arrangerede ægteskabet, selvom han ikke var glad for, at hun skulle giftes, fordi hun kun var 13 år. Men af økonomiske årsager var det bedst, hvis ansøger blev gift, så der var en, der kunne forsørge hende.”

Det var det.

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 27 (par E). Det er en kvinde, der indledningsvis er oplyst til at være 16 år. Den aldersvurdering bliver senere ændret til 18 år. Manden er 27 år, der er to børn i forholdet, og de ankom til Danmark den 16. december 2015. Og beslutningen om adskillelse blev truffet den 25. februar 2016, men blev ikke effektueret.

På s. 710 har vi et oplysningsskema, hvor det er oplyst bl.a., at der er en dreng på 2 år og et spædbarn fra den 18. februar 2016. Og så står der nedenunder:

”Familien ønsker ikke at blive skilt ad og ønsker på ingen måde at tage stilling til hos hvem børnene evt. skal bo”

På spørgsmålet om, om der er høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring, svares der:

”Der er stor bekymring for familiens trivsel fremadrettet. Familien er meget frustreret og vil under ingen omstændigheder adskilles. Far truer med selvmord og at slå resten af familien ihjel også”

Og på spørgsmålet om, om der er en høj sandsynlighed for, at det ville blive nødvendigt at iværksætte støtteforanstaltninger, svares der:

”Med de trusler far kommer med, så vurderer jeg, at der vil skulle støtteforanstaltninger til”

Og under ”Øvrige forhold”:

”Familien oplyser, at moderens at moderens ID kort er forkert – både navn og fødselsdato. De siger, at mor er født i 1998 og IKKE i 1999 som der står på ID kortet”

Det er en af dem, vi kan se på hovedekstraktens s. 3501. Det er par nr. 3 i denne oversigt, og der kan vi se, at Udlændingestyrelsen den 16. november 2016 har oplyst følgende om parret til Folketingets Ombudsmand:

”Ej adskilt (Den pågældende fyldte 18 år inden der blev truffet beslutning i sagen. Den pågældende var samtidig under aldersvurdering).”

Og vi kan se ude til højre:

”12. april 2016 – Aldersændring, K over 18 år gammel.”

Så ved jeg ikke, om forsvaret har noget? ...
Nej? ...

Så kan vi gå videre til par nr. 28 (par G). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 20 år. De indrejste den 15. november 2015. Og der er en afgørelse i denne sag. Den har vi på s. 907. Den er fra den 6. juli 2016, og der står bl.a.:

”Udlændingestyrelsen har på baggrund af de oplysninger, som er fremkommet i forbindelse med styrelsens behandling af jeres sag, besluttet, at I fortsat skal være indkvarteret på samme asylcenter.

Udlændingestyrelsen skal bede jer om at rette henvendelse til styrelsen, hvis I på et senere tidspunkt måtte ønske at blive indkvarteret på hver sit asylcenter.”

Og vi har på s. 823 en anbefaling fra kommunen af 17. februar 2016. Her står der bl.a.:

”Der afholdes TK-møde med familien, som vurderes til at være en harmonisk og ressourcefuld familie med gensidig støtte under normale forhold, men i den nuværende ekstremt presede situation med familiemedlemmers død, eftervirkninger af voldtægt, flugt og asylansøgning samt et nyfødt barn har de et stort behov for familiebehandling, som derfor straks iværksættes.

Den 5. januar får hun en datter, og ægtefællerne støtter hinanden omkring pasningen af begge børn. De samarbejder godt med familiebehandlingen og profiterer af den. Situationen og traumer og sorg er stadig svært belastende og [kvinden] er i risiko for at udvikle en fødselsdepression og vurderes til at være ekstremt sårbar.

Det frarådes derfor på det kraftigste, at ægtefællerne skilles pga. [kvindens] unge alder. Det vurderes, at kun et tæt samarbejde med [manden] omkring børnene og hendes egne traumer og deres fælles sorg kan sikre hendes og børnenes trivsel. I modsat fald påfører man hende og datteren endnu et tab og traume i en

ekstraordinær svær og belastende situation. [Kvinden] har høj risiko for at udvikle en fødselsdepression. Desuden vil den nyfødte ikke få den uvurderlige omsorg fra den p.t. bedst fungerende af forældrene.”

Og så har vi nogle observationer vedrørende parret på s. 847:

”På trods af at der ses en positiv forandring efter den seneste flytning, vurderes [kvindens] tilstand at være meget skrøbelig og ustabil. Både hun og [manden] føler sig meget truede af den mulige adskillelse, og italesætter at man ikke er ude på at hjælpe dem. Det påvirker dem enormt ikke at have vished om hvorvidt de kan blive sammen eller ej. De har begge svært ved at hænge sammen og taler hele tiden om det. De er især bange for, hvordan det vil påvirke børnene, og [kvinden] italesætter at hun umuligt kan klare forældreskabet og tilværelsen uden [manden] – at hun kommer til at dø uden ham. Hun siger, at hun end ikke kan forestille sig hvordan tilværelsen ville være, og at hun ikke er kommet hertil for at få sin familie splittet ad. Der bruges mange ressourcer på denne bekymring, som overskygger alle de positive forandringer.”

Vi kan se i skemaet på s. 3501 i hovedekstrakten – og her er det par nr. 4 – at Udlændingestyrelsen oplyste følgende om parret til Folketingets Ombudsmand:

”Ej adskilt (vurderet at være uforeneligt med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parret hver for sig).”
Parret indgår i Røde Kors’ brev, som vi har set en del gange, og det er også sag nr. 3, der blev forelagt departementet. Beskrivelsen finder vi i Udlændingestyrelsens notat af 3. marts 2016 på s. 817:

”I sag nr. 3 er der tale om et par med i alt to fællesbørn på henholdsvis 1 år og 0 år. Parret har tidligere mistet et barn på 3 år forud for flugten til Danmark. Barnet blev dræbt af ISIS i forbindelse med en bortførelse, hvor også

faderen var tilfangetaget. Moderen har desuden bl.a. været udsat for voldtægt i hjemlandet. Der er fra kommunal side iværksat støtte i hjemmet (familiebehandling), og den kommunale vurdering er, at det meget kraftigt frarådes at adskille parret, at moderen alene har mulighed for at tage vare på børnene med støtte fra manden, at moderen er i risiko for en fødselsdepression i tilfælde af adskillelse, og at adskillelse vil bewirke et yderligere tab og traume for mor og børn, hvilket vil svække moderens mulighed for at drage den nødvendige omsorg for børnene.

Sagen er særlig på grund af omfanget af den traumatisering, der er hos såvel moderen som faderen, i form af forhistorien med et barn, der er kidnappet og dræbt i hjemlandet. Desuden er sagen særlig på grund af den allerede iværksatte kommunale støtte, der meget klart anbefaler, at parret ikke adskilles.

Styrelsen er af den opfattelse, at det forhold, at der er frygt for ”retraumatisering”, og at denne – bl.a. i henhold til kommunal vurdering – vil indebære en risiko for fødselsdepression og manglende mulighed for at drage nødvendig omsorg for de to fællesbørn, må indgå som et element af betydelig vægt, når der skal tages stilling til vægtningen af hensynet til netop fællesbørnenes tarv.”

Har forsvaret noget at tilføje?

René Offersen:

Ja tak. På s. 893 i parekstrakten har vi oplysninger om ægteskabet, og der lyder det yderligere:

”Deres bryllupsdag var cirka i januar 2012 - nogle dage efter beslutningen om ægteskab blev truffet.

De var begge til stede ved indgåelsen af ægteskabet, da det jo var deres bryllup, og de sagde begge to ja til brylluppet.

Det var deres forældre, der havde arrangeret brylluppet. Festen foregik i deres hjemby hos

partnerens forældre. Det var også partnerens forældre, der havde betalt for festen.

Svigerfamilien og partneren havde købt en ring og noget guld til den pågældende. Pågældendes familie havde også købt en ring til partneren.

Til festen deltog hendes familie, hendes svigerfamilie og nogle naboer.

Efter de pågældende blev gift, boede de sammen. De boede hos hendes svigerforældre i deres hus. De boede på førstesalen og svigerforældrene boede i stueetagen.”

Og det vil sige, at kvinden på bryllupstidspunktet var 13 år. Tak.

Jon Lauritzen:

Så har vi par nr. 29 (par H), hvor kvinden er 17 år, og manden er 24 år. Og der er et barn i forholdet. De er indrejst den 31. oktober 2014. Det særlige ved dette par er, at de har et kongebrev, og vi kan ikke se, at der er en afgørelse om, at de er blevet tilladt indkvarteret sammen, men i det skema, som Udlændingestyrelsen sendte til Folketingets Ombudsmand kan man se på hovedekstraktens s. 3502 – og her er det par nr. 5 – at der står følgende om parret:

”Ej adskilt (vurderet at være uforeneligt med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parret hver for sig).”

Og vi kan se ude til højre:

”2. juni 2016 – K fyldte 18 år.”

I oplysningsskemaet på s. 952 i parekstrakten kan man se, at der ved spørgsmålet om, hvilken forælder børnene skal bo hos, står:

”Vi har ikke adspurgt beboerne om dette spørgsmål, da vi ikke vil presse parret ud i en krise/konflikt.

Vi afventer Udlændingestyrelsens retningslinjer for hvad der skal ske med parrets barn ved adskilles.”

Til spørgsmålet om, hvordan det forventes, at familien vil fungere efter en adskillelse af parret/familien, svares der:

”[Kvinden] udtrykker bekymring om barnets tilknytning til faren, hvis han ikke skal være en del af familien.”

Og til spørgsmålet, om der er høj risiko for, at der vil opstå akut bekymring, svares der:

”Hele familien vil reagerer med krise og der vil være bekymring for deres trivsel. Eventuelt re-traumatisering.”

Og til spørgsmålet om, om der en høj sandsynlighed for, at der skal iværksættes støtteforanstaltninger, svares der:

”Vi kan ikke udelukke at der vil blive behov for støtteforanstaltning”

Og under ”Øvrige forhold ”:

”Parret er gift af en armensk præst i Give kirke 26.09.15.

Vielsen er efterfølgende stadfæstet ved Vejle kommune 17.12.15.”

Det er også en af dem, der fremgår af både Røde Kors’ brev og Udlændingestyrelsens notat. Og jeg tænker, at vi efterhånden har hørt så meget om det her par, så jeg ved ikke, om det er nødvendigt at forelægge det ... men den er meget kort:

”I sag nr. 4 er der tale om et par med et spædbarn. Parret bor i særlig bolig i tilknytning til Center Jelling sammen med kvindens forældre. Sagen er særlig på grund af, at parret tidligere er blevet viet på Rådhuset i Vejle, trods det forhold, at kvinden på daværende tidspunkt var under 18 år. Vielsen er formentlig blevet tilladt, fordi kvinden på daværende tidspunkt var højgravid.

Styrelsen finder, at sagen er særlig, fordi en anden dansk myndighed har tilladt indgåelsen af

ægteskabet, trods den mindreåriges alder. Sagen vil således kunne bevirke debat i forhold til det paradoks, at myndighederne på den ene side har vurderet og tilladt, at parret kan gifte sig, men at myndighederne omvendt ikke vil tillade, at parret bor sammen, herunder med parrets fællesbarn.”

Har forsvaret noget at tilføje? ...

Så har vi par nr. 30 (par Q). Der er kvinden 17 år, og manden er 23 år. Og det er det par, som vi har hørt om nogle gange. Under børn er der skrevet ”niece”, og det er, fordi de har påtaget sig forælderrollen for niecen. Derudover er der en graviditet. Parret indrejste den 3. november 2015, og beslutningen om adskillelse blev truffet den 17. marts 2016, men er ikke blevet effektueret. På s. 2144 kan vi se, at der er blevet givet opholdstilladelse den 29. april, og på s. 2152 kan vi se, at parret den 26. maj 2016 er blevet overgivet til kommunen.

Parret blev forelagt for departementet og indgik også i Røde Kors’ brev. Det er sag nr. 5 på s. 64:

”I sag nr. 5 har parret ikke fællesbørn. Situationen i sagen er den, at parret bor sammen med mandens niece på 3 år, der ikke har kontakt til sine biologiske forældre. Parret har påtaget sig – og lever op til – forælderrollen for barnet, og vurderingen bl.a. i relation til ledsagervurderingen er, at parret er i stand til i fællesskab at sørge for barnets behov og fremme en positiv udvikling for barnet.

Styrelsen finder, at sagen er særlig, fordi en adskillelse af parret i sagen vil gå hårdt ud over barnet, der tidligere har oplevet netop det svigt, at blive adskilt fra sine primære omsorgspersoner. Styrelsen finder, at disse særegne forhold i sagen bør indgå med betydelig vægt, når hensynet til barnets tarv skal vurderes i sagen.”

På hovedekstraktens s. 3503 – her er det par nr. 7 – kan vi se, at de ikke er adskilt, og at det i parentes er ”vurderet at være uforeneligt med Danmarks internationale forpligtelser at

indkvartere parret hver for sig". Ude til højre kan vi se, at de er overgået til integration den 1. juni 2016.

Har forsvaret noget?

René Offersen:

Nej.

Jon Lauritzen:

Så skal vi til par nr. 31 (par B). Det er en kvinde på 17 år og en mand på 19 år. Og der er et barn i forholdet. Måske skal vi starte med at se på det særlige på parekstraktens s. 442, hvor vi kan se, at parret overgik til integration den 1. marts 2016. Og i oversigten, der blev givet til ombudsmanden, kan vi se på s. 3501 i hovedekstrakten følgende oplysninger om parret – og her er det par nr. 2:

"Ej adskilt (overgik til integration inden der kunne træffes beslutning)."

Af oplysninger forud for adskillelsen er der på s. 415 i parekstrakten en motivsamtale vedrørende manden fra den 9. september 2015. Heraf fremgår bl.a.:

"Ansøger og hans kone var naboer i Syrien.

...

De udrejste ikke af Syrien sammen. Ansøgers kone har været i Libanon i ca. 1 år. Ansøger var allerede i Libanon, da hun kom til Libanon. De havde været kærester i 5 måneder i Libanon, inden de blev gift.

...

De boede sammen alene i Libanon fra den dag de blev gift. Det var ca. 9 eller 10 måneder. Der boede ikke andre i deres værelse.

De kendte godt hinanden i Syrien. Hun kunne godt lide ansøger, uden at han vidste det, men det var først efter hun kom til Libanon, at de blev kæreste. Det var deres egen ide, at de skulle giftes."

Af en partshøring om ledsagelse vedrørende kvinden foretaget den 10. september 2015 fremgår bl.a. på s. 425:

"Ansøger vil gerne bo sammen med sin mand i Danmark. Hvis ansøgers forældre kommer herop, ønsker ansøger ikke at bo sammen med dem, bare tæt på dem. Hun vil bare gerne bo sammen med sin mand."

På s. 440 er der en afgørelse om ledsagelse:

"Hvis en mindreårig asylansøger indrejser i Danmark uden sine forældre, men sammen med en eller flere voksne personer, som reelt er trådt i forældrenes sted, fordi den eller de pågældende har påtaget sig ansvaret for den mindreårige, vil den mindreårige ikke blive anset for uledsaget.

Begrundelsen for afgørelsen om, at du er ledsager for [kvinden] er, at du udrejste fra Libanon, sammen med hende. I har samstemmende forklaret, at I blev gift i Libanon og har boet sammen herefter. I har rejst sammen fra Libanon og indrejste begge i Danmark den 4. juli 2015, hvor I indgav ansøgning om asyl.

Videre har vi lagt vægt på, at du ønsker at bo sammen med [kvinden], og at du bliver ledsager for [kvinden].

Endelig har vi tillagt det vægt, at i på nuværende tidspunkt bor sammen i Center Frederikshavn.

På den baggrund finder vi, at du må anses for ledsager til [kvinden]."

Har forsvaret noget at tilføje? ...

Så har vi under kategorien "Øvrige par" par nr. 32 (par AE). Parret er lidt specielt, fordi de ved indrejsten den 10. februar 2016 oplyste deres alder til hhv. 15 år og 27 år, og den blev senere ændret til 26 år for begge parter.

I asylansøgningsskemaet på s. 188 kan man se under "Oplysninger om dit asylmotiv":

”For at undgå tvangsægteskabet, kom jeg til Europa og søgt asyl her i jeres land, fordi jeg ikke havde anden løsning. Jeg mistede min venlige far, så min mor blev nødt til at gifte sig. Min stedfar kunne ikke lide min mor og heller ikke mig. Han slår os og ville sælge mig til en 40årig mand for at tage mig med til Afghanistan. Jeg var bange for ham, for hans ansigt og hans udseende, for hans tale og for hans syn på mig.”

Retten hævet kl. 9.55.

Og så kan vi se her, at fødedatoen er ændret.

Det var, hvad jeg har til par nr. 32. Har forsvarret noget?

René Offersen:

Nej.

Retsformanden:

Så er vi igennem støttebilaget. Jeg skal spørge advokaterne, om der er mere til bevisførelsen? ... Det lader ikke til at være tilfældet, og det betyder, at jeg kan erklære bevisførelsen for afsluttet.

Det næste, der skal ske, er, at vi skal have sagen procederet, og det vil foregå den 22., 24. og 25. november. Jeg vil lige minde om, at vi med hensyn til de 3 dage har aftalt, at vi om nødvendigt kan fortsætte til kl. 16. Og jeg vil synes, at det er hensigtsmæssigt, hvis advokaterne inden da drøfter, om der vil blive brug for, at vi skal anvende tiden til kl. 16 ... eller hvis det måske bare i virkeligheden er tvivlsomt, om man kan nå det inden kl. 15 ... fordi i så tilfælde vil det nok være godt at starte med at fortsætte til kl. 16, så vi ikke kommer i den situation, at det viser sig, at der ikke er tid nok. Hvis vi kommer ud for at skulle fortsætte til kl. 16, vil det nok være nødvendigt at indlægge en 20 minutters eftermiddagspause, men det finder vi ud af, når vi kommer dertil. Men som sagt, hvis man lige kunne drøfte tidsforbruget inden, sådan at vi i tilfælde af, at det kan være tvivlsomt, for en sikkerheds skyld måske starter med at bruge tiden til kl. 16. Men ellers ses vi igen den 22. november kl. 9.

Retsmøde den 24. november 2021 (dag 30)

Onsdag den 24. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Den af Folketinget valgte dommer Anne Grete Holmsgaard deltog efter aftale med advokaterne via videoforbindelse.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M.P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Godmorgen. Vi er nået til anklagernes procedure. Men før jeg giver ordet til anklagerne, har jeg et par meddelelser.

Den ene er, at der i mandags var en dommer, der blev syg, så vi ikke kunne gennemføre

retsmødet. Denne dommer er heldigvis blevet rask igen, men til gengæld er der en anden dommer, der har lagt sig. Og i overensstemmelse med en aftale, der er indgået, og som advokaterne har været enige i, er det sådan, at den pågældende dommer følger forhandlingerne via en skærm hjemmefra – faktisk to skærme, der er både en teamsopkobling og en computer, hvor dommeren Anne Grete Holmsgaard kan se de bilag, der bliver vist. Det er undersøgt og tjekket, at systemerne fungerer, og der er support på, hvis der skulle opstå vanskeligheder. Så det er den måde, vi gennemfører forhandlingerne på i dag. Og det er også baggrunden for, at der er lidt ekstra udstyr i dag, sådan så vi sikrer, at forbindelserne med mikrofoner mv. virker.

Den anden besked, jeg vil give, er, at vi har aftalt, at vi i dag kører fra kl. 9 til kl. 16, og det gør vi også i morgen. Og det betyder rent paussemæssigt, at vi – udover vores sædvanlige pauser – indlægger en pause kl. 14.30 på 20 minutter. Så tager vi torsdag eftermiddag stilling til, hvor langt vi er nået, og hvad planen skal være for fredag, herunder om det kan blive nødvendigt at starte allerede kl. 8 fredag. Men det ser vi på torsdag. Den sidste besked, jeg vil give, er, at der, som I kan se, er en fotograf til stede. Det er én, som Rigsretten har engageret med henblik på en historisk dokumentation for sagen. Det er bare, så I ved baggrunden for det. Med disse bemærkninger vil jeg give ordet til anklagerne. Jeg kan se, at det er advokat Gammeljord, der lægger for.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret.

Anklagerne påstår fhv. minister Inger Støjberg dømt i overensstemmelse med anklageskriftet med den modifikation, som følger af Rigsrettens kendelse af 29. juni 2021, og som jeg også indledte med ved forelæggelsens start den 2. september 2021. Herudover nedlægges der som nævnt i vores sammenfattende processkrift af 19. november 2021 påstand om fængselsstraf.

Jeg vil kort nævne, hvordan vi vil disponere vores indlæg i dag og måske i morgen. Det følger så vidt muligt vores sammenfattende proceskrift, som vi henviser til. Så vidt muligt vil vi forsøge ikke at gentage det, vi har anført heri. Vi vil supplere det. Men vi beder allerede på forhånd Rigsretten om forladelse for overlappinger og gentagelser. Det kan ikke undgås i en sag af denne størrelse.

Om dispositionen kan jeg sige, at den fra vores side har 11 punkter. Indledningsvis vil jeg knytte nogle bemærkninger til anklageskriftet og bevistemaet. Herefter vil jeg foretage en kort opsummering af, hvad sagen efter vores opfattelse drejer sig om, og komme ind på de indledende overordnede hovedsynspunkter. Dernæst følger vores bemærkninger om det retlige, dvs. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, de almindelige forvaltningsretlige regler og reglerne om ministres ansvar. Jeg tager de to første punkter, og advokat Jon Lauritzen tager ministeransvarlighedsloven. Herefter vil advokat Jon Lauritzen komme ind på vores hovedsynspunkter om det faktiske forløb og her bl.a. komme ind på betydningen af notatet af 2. februar 2016 (af forsvarerne kaldet ministernotatet), advarslerne (rådgivningen om den undtagelsesfrie instruks), forløbet omkring pressemeddelelsen og Uffe Toudal Pedersens forklaring vedrørende fjernelsen af undtagelsen i pressemeddelelsen samt samtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum den 10. februar 2016 om eftermiddagen. Dernæst vil jeg sige lidt om fastholdelsen af ordningen. Og herefter vil Jon Lauritzen sige noget om indkvarteringsordningen i de respektive tidsrum, der er omfattet af tiltagene. Det bringer så mig over til at sige noget om forsæt og grov uagt-somhed og derefter bemærkninger til forsvarernes synspunkt om, hvorvidt tiltalen er uklar, og for så at slutte af med bemærkninger om strafudmålingen. Så det er den disposition, vi har lagt for vores afsluttende indlæg.

Det er altid svært at procedere en sag med så stort et bevismateriale, som vi har i denne sag, og hvor der har været en omfattende – men

også meget koncentreret i tid – bevisførelse med mange vidneforklaringer over mange dage og uden mange pauser. Sagen er på den måde meget omfangsrig. Men det faktum, som Rigsretten skal bedømme, er på sin vis enkelt og fremgår af anklageskriftet af 3. februar 2021. Ved anklageskriftet er fhv. minister Inger Støjberg tiltalt for overtrædelse af ministeransvarlighedsloven:

”ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser.”

Bevistemaet i sagen er, som nævnt i forelæggelsen, enkelt. Udstedte fhv. minister Inger Støjberg den 10. februar 2016 en undtagelsesfri instruks til Udlændingestyrelsen? Medførte instruks, hvis hun udstedte den, iværksættelse og fastholdelse af en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager skete adskillelse af ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, og hvoraf den ene part var under 18 år? Var den iværksatte og fastholdte indkvarteringsadministration i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8? Indebær den tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt kravene i forvaltningsretten og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser? Var fhv. minister Inger Støjberg i sin egenskab af minister

ansvarlig for iværksættelsen af denne indkvarteringsadministration og for fastholdelsen af administrationen, der fulgte efter iværksættelsen frem til den 12. december 2016? Og endelig, iværksatte fhv. minister Inger Støjberg den ulovlige administration, og har hun i hele perioden haft kendskab til den og intet gjort for at ændre den?

Vi anførte i forelæggelsen, at der efter vores opfattelse kunne svares ja til alle disse spørgsmål. Det er blevet bekræftet under bevisførelsen, sådan som anklagerne ser det. Vi mener, at det under bevisførelsen er bevist, at fhv. minister Inger Støjberg den 10. februar 2016, da hun fjernede undtagelsen i pressemeddelelsen, som Uffe Toudal Pedersen havde bedt om at få indsat, gav Udlændingestyrelsen en instruks om, som det hedder i pressemeddelelsen, straks at ændre praksis, således at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ældre ægtefælle eller samlever”, og ”om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”, også hvis parret har et eller flere børn.

Vi vil i vores gennemgang af forløbet begrunde vores opfattelse. Vi mener også, at det er bevist, at Inger Støjberg blev advaret mod at fjerne undtagelsen og fik at vide, at der ikke ville kunne gennemføres en undtagelsesfri ordning, som det var hendes stærke ønske at få. Inger Støjberg fastholdt efter vores opfattelse Udlændingestyrelsen i en ulovlig administration frem til den 12. december 2016, uagtet at hun vidste, at der ikke kunne etableres en undtagelsesfri ordning som følge af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Og hun kommunikerede sin beslutning over for offentligheden og Folketinget løbende og bl.a. i det tidlige forløb med besvarelse af spørgsmål 630 og spørgsmål 302.

Retsformanden:

Undskyld, advokat Gammeljord, der var en ting, jeg glemte at sige tidligere. Hvis man

henviser til bilag i proceduren, ville det af hensyn til Anne Grete Holmsgaard, som sidder hjemme med en computer, være fint, hvis vi kunne få sidetallet. Så kan Anne Grete Holmsgaard slå det op på sin computer.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Vi har fået pressemeddelelsen op, den har vi på hovedekstraktens s. 254. Det er også vores opfattelse, at det var Inger Støjbergs klare hensigt at skille alle par ad, uanset om der var konstateret tvang eller ej, og uanset at hun vidste, at en undtagelsesfri ordning ikke var mulig. Eller, som hun selv sagde bl.a. i et interview den 10. februar 2016 på TV 2 News, og det har vi på s. 242:

”Ja, de skal splittes ad og det skal de, fordi jeg vil ikke acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang ...”

Som anført i vores sammenfattende processkrift er det vores opfattelse, at der under bevisførelsen er ført bevis for, at fhv. minister Inger Støjberg er skyldig i henhold til tiltalen, og at hun har handlet forsætligt, subsidiært groft uagtsomt. Det støtter vi bl.a. på følgende overordnede synspunkter:

Vi mener, at det gennem de fremlagte dokumenter og afgivne forklaringer er bevist, at Inger Støjberg den 10. februar 2016 på trods af grundige forudgående drøftelser og klare advarsler traf beslutning om at ændre den indtil da gældende lovligt administrerede indkvarteringsordning i asylsystemet for ægtefæller og samlevende par, hvoraf mindst en var under 18 år. Vi mener, at det er bevist, at det var Inger Støjberg, som den 10. februar 2016 udstedte en undtagelsesfri instruks, som var ulovlig. Vi mener, at det er bevist, at hun vidste, at beslutningen samtidig blev kommunikeret til Udlændingestyrelsen – det fremgår direkte af pressemeddelelsen, som vi havde på s. 254 – og at hun vidste, at Udlændingestyrelsen samme dag videregav beslutningen om adskillelse til operatørerne af de respektive asylcentre med oplysning om, at Udlændingestyrelsen snarest muligt ville

varsle flytning i samtlige disse sager. Det er bevist, at fhv. minister Inger Støjberg kommunikerede i sin egenskab af minister om beslutningen og om den nye administrative praksis, som hun havde givet Udlændingestyrelsen besked om at indføre samme eftermiddag. Kommunikationen til offentligheden – eller om man vil til borgerne – skete gennem hendes udtalelser i pressen og på tv og igen dagen efter i et facebookslag. Efter vores opfattelse må en ministers oplysende virksomhed i forhold til offentligheden også henregnes til embedsførelsen. Inger Støjberg har ikke ved disse udtalelser deltaget som politiker i en almindelig politisk debat udenfor eller i Folketinget. Hun udtalte sig samme aften som minister og en del af regeringen. Hun udtalte sig ikke som politiker.

Det er efter vores opfattelse bevist, at instruksen medførte, at Udlændingestyrelsen straks iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration frem til den 12. december 2016, hvor vejledningen kom, som medførte, at der i et antal sager – som dokumenteret under forelæggelsen – skete adskillelse af ægtefæller og samlevende par, der allerede var indkvarteret i asylsystemet, og for de flestes vedkommende havde været det igennem længere tid, inden beslutningen om adskillelse blev taget. Det er efter vores opfattelse bevist, at iværksættelsen, adskillelsen af de konkrete par og den efterfølgende fastholdelse af indkvarteringsadministrationen var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og skete under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsatninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. Efter vores opfattelse var Inger Støjberg i sin egenskab af minister ansvarlig for iværksættelsen af den ulovlige indkvarteringsadministration og for adskillelsen og fastholdelsen af den ulovlige administration, der fulgte af iværksættelsen, i hvert fald frem til den 12. december 2016.

Det må efter vores opfattelse have stået Inger Støjberg klart på baggrund af de grundige drøftelser, der var om ordningen, og efter det, som hun selv har oplyst på samråd AT og AU den 1. juni 2017 – det er på s. 5023 – at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år indkvarteret sammen med sin ægtefælle og samlever eller mindreårige børn kunne adskilles straks, og uden at der forudgående i hvert enkelt tilfælde blev foretaget en konkret og individuel partshøring og sagsoplysning med henblik på at konstatere, om der var grundlag for at antage, at der i den konkrete sag forelå tvang eller risiko for tvang eller kunne rejses tvivl om, hvorvidt den pågældende havde et beskyttelsesværdigt familieliv efter artikel 8 stk. 1. Det har eller må derfor også have stået Inger Støjberg klart, at hun – ved at tage beslutningen om at udsende den undtagelsesfrie pressemeddelelse, som ikke blev fulgt op af andet skriftligt materiale – gav Udlændingestyrelsen en instruks om at handle i overensstemmelse med det anførte i pressemeddelelsen og herved – i modsætning til det, der hidtil var gældende – med en tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsatninger om saglighed.

Det er efter vores opfattelse bevist, at Inger Støjberg vidste – eller havde en anden form for bevidsthed grænsende til viden – om, at Udlændingestyrelsen udførte adskillelsen af parrene i overensstemmelse med hendes instruks i et antal sager, at det skete straks, og således uden at det blev iagttaget, om betingelserne for adskillelse var til stede, og at der den 9. marts 2016 var sket adskillelse af alle par, bortset fra de fem konkrete sager, som vi har hørt om under forelæggelsen, hvor sagerne efter at være blevet hentet af hendes ministersekretær blev gennemgået på et møde den 9. marts 2016 mellem hende og embedsværket i ministeriet. Det forhold, at fem konkrete par, som forsvarerne har tillagt megen vægt, ikke blev adskilt, skyldtes ikke en beslutning taget af Inger Støjberg. Det skyldtes alene, at medarbejderne i Udlændingestyrelsen trodsede hendes instruks og forsøgte at få indført undtagelser til instruksen om adskillelsen. Ved sine oplysninger i pressen over

for offentligheden den 10. februar 2016 og senere ved sin besvarelse af spørgsmål 633 og 302 over for Folketinget bekræftede Inger Støjberg som minister over for offentligheden og over for Udlændingestyrelsen, at der med pressemeddelelsen var indført en ny undtagelsesfri ordning om adskillelse af alle asylpar, hvoraf den ene part var under 18 år. Inger Støjberg var eller burde være bekendt med, at de par, der var adskilt, forblev adskilt under den efterfølgende genoptagelsesproces, som var igangsat af Udlændingestyrelsen, efter at der var indgivet en klage til Folketingets Ombudsmand den 14. marts 2016 af et af parrene. Inger Støjberg var eller burde som øverste forvaltningschef være bekendt med, at Udlændingestyrelsen først den 12. december 2016 modtog retningslinjer til brug for en konkret og individuel vurdering af, om der i de konkrete sager kunne ske adskillelse, og at Udlændingestyrelsen derfor indtil da foretog sagsbehandlingen i de konkrete sager, herunder i forbindelse med genoptagelserne, uden retningslinjer.

Inger Støjberg har iværksat den ulovlige administration, og hun har i hele perioden haft kendskab til den og dens ulovlighed og har intet gjort for at ændre den. Det hele kan opsummerende indledningsvist – efter vores opfattelse – sammenfattes i ordet ”pligtforsømmelse” som udtrykt af Max Sørensen i hans bog ”Statsforfatningsret” på s. 846 i anklagernes materiale-samling.

Det bringer mig til punktet om den retlige ramme, som jeg nævnte i dispositionen, og hvor jeg vil sige noget omkring Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige regler. I 2015 og 2016 skete indkvarteringen af asylansøgerne på baggrund af udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Bestemmelsen har vi medtaget på s. 201 i den dagældende formulering:

”Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af udlændinge omfattet af stk. 1 og 2, jf. stk. 3. Ved indkvarteringen skal Udlændingestyrelsen så vidt muligt tage hensyn

til, om der er tale om nyankomne asylansøgere eller asylansøgere, der har fået afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. Hvis en udlænding ikke efterkommer Udlændingestyrelsens anvisning om indkvartering, kan Udlændingestyrelsen pålægge udlændingen at tage ophold på et indkvarteringssted efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse. Udlændinge omfattet af stk. 1 og 2, jf. stk. 3, må ikke gennem voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, eller over for personer, der i øvrigt opholder sig på indkvarteringsstedet, lægge hindringer i vejen for udførelsen af opgaver med driften af indkvarteringsstedet eller for opretholdelsen af ro og orden på indkvarteringsstedet.”

Efter bevisførelsen kan det efter vores opfattelse lægges til grund, at Udlændingestyrelsens indkvartering – herunder af de i sagen omhandlede par, hvoraf den ene var mindreårig – fungerede uden problemer indtil den 10. februar 2016, og at Udlændingestyrelsen i forbindelse med indkvarteringen var opmærksom på og iagttog reglerne i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og de forvaltningsretlige regler. Det understøttes også af Lene Vejrum's udtalelse til pressen, jf. hovedekstraktens s. 32, hvor hun kom med en udtalelse den 25. januar 2016 kl. 13.33. Og det understøttes af Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosados bemærkninger til notatet af 27. januar 2016. Det var bemærkningerne på s. 178 til udkastet, som de fik fra departementet, og de blev sendt til departementet den 29. januar 2016 og indgik i den faktuelle del af Jesper Goris modelnotat af 2. februar 2016, som findes på s. 187.

Hvis vi ser på Danmarks internationale forpligtelser og i denne sag konkret på EMRK, artikel 8, som vi har i anklagernes materialesamling s. 270, så følger det af den bestemmelse, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Retten er ikke absolut. Der kan etableres indgreb, men det betyder ikke, at der kan etableres en generel

ordning uden undtagelser. Hvis der skal foretages indgreb i et familieliv efter artikel 8, stk. 1, følger det af artikel 8, stk. 2, at et sådant indgreb skal være i overensstemmelse med loven eller foreskrevet ved lov (legalitetskravet), at det skal varetage et eller flere af de opregnede lovlige hensyn (kravet om et lovligt formål), og at det skal være nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalitetskravet). For at være omfattet af beskyttelsen efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 må der ikke være tale om et såkaldt tvangsfamilieliv. Konstateres det, at der foreligger tvang, giver artikel 8 naturligvis ikke en beskyttelse. Om der er tale om tvang, må imidlertid afklares individuelt i hver enkelt sag baseret på de konkrete omstændigheder. Det er efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention ikke lovligt at opstille en generel formodningsregel om, at mennesker, som kommer f.eks. fra en anden kultur eller et andet land, kan eller må antages at have et familieliv baseret på tvang.

Af de oplysninger, som blev indhentet hos operatørerne i forbindelse med høringerne i januar 2016 og senere i februar 2016 – bl.a. fra den høring, som vi har på s. 115 i hovedekstrakten – fremgår det udtrykkeligt, at ingen af operatørerne, som blev hørt, havde oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager. Disse høringer var fhv. minister Inger Støjberg efter vores opfattelse bekendt med, og det fremgår bl.a. af hendes forklaring fra den 13. september 2021 (dag 5):

”Oplysningerne kom løbende til mig og i en lind strøm. Også fordi jeg hele tiden spurgte ind til det, og fordi det fyldte så meget, som det nu gjorde.”

Der er også af Inger Støjberg og andre givet forklaringer om, at hun var meget involveret i sagen og fulgte den tæt. Den fyldte meget hos hende, som det bl.a. er udtrykt i en af de mange mails, som vi har i sagen.

Rigsretten kan efter vores opfattelse lægge til grund, at der objektivt set ikke er grundlag for

at antage, at der den 10. februar 2016 forelå tvangssamliv, tvangsægteskaber eller risiko herfor for nogen af de berørte par, hvis sager vi har gennemgået, og at fhv. minister Inger Støjberg ikke den 10. februar 2016 havde noget grundlag for at antage, at der forelå tvangssamliv, tvangsægteskaber eller risiko herfor for nogen af de par, som var omfattet af høringen, og som efter 10. februar-instruksen blev adskilt eller besluttet adskilt på baggrund af instruksen. Efter vores opfattelse medfører det, at vi i disse sager er omfattet af artikel 8, som beskytter familieliv. Der foreligger ikke tvang eller nogen som helst indikationer af det. Som det er blevet forklaret, var alle i Udlændingestyrelsen og i ministeriet, herunder fhv. minister Inger Støjberg, fuldt ud bekendt med og opmærksomme på Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og bestemmelsen i artikel 8. Rigsretten skal erindre, at Inger Støjberg den 25. januar 2016 kom fra et møde i Bruxelles om smykke-loven, hvor hun, som hun selv forklarede, havde stået ”skoleret”. Det var også en lov, som vedrørte Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og en overtrædelse af denne. Inger Støjberg vidste også, at der ikke kunne etableres en ordning uden undtagelser, og at en sådan ordning ikke ville være lovlig.

Hvad er det så artikel 8, stk. 1, beskytter i forhold til familieliv? Dette begreb omfatter efter retspraksis – og herunder den europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis – ægtefæller og faste samlivspartnere, mindreårige fællesbørn af sådanne par, børn af tidligere eller senere ægteskaber eller samlivsforhold samt børn født uden for ægteskab eller samlivsforhold. I forhold til ægteskab har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol tiltrådt, at par, der har indgået religiøst ægteskab – uden at dette er blevet suppleret af en vielse med civilretlig gyldighed – også har etableret et familieliv i artikel 8's forstand. Det følger efter vores opfattelse af en dom af 2. november 2010, som er medtaget i anklagernes materialesamling s. 588 ff., og navnlig præmis 97 og 98, som vi har på s. 611.

I forhold til at konstatere samliv beror det på en konkret vurdering i hver enkelt sag, om et samliv er et beskyttet familieliv. Bestemmelsen i artikel 8 omfatter også faktiske samlevende. Ud over fælles bopæl – når man skal konstatere, om man er beskyttet – vil momenterne, som indgår til bedømmelse af, om der er et faktisk samliv, typisk være forholdets varighed og spørgsmålet om, hvorvidt parret har fået fælles børn eller på anden måde har demonstreret deres indbyrdes forbundenhed, og det kan jo f.eks. også være ved graviditet. Samliv på fælles bopæl er ikke nogen ufravigelig betingelse for at anse et ugift par for at have etableret et samliv. Andre konkrete momenter kan også føre til, at forholdet bliver anset for at være tilstrækkeligt vedvarende til, at der er skabt såkaldte de facto familieband, der er omfattet af artikel 8. Og her kan vi bl.a. henvise til Jon Fridrik Kjølbro: ”Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere”, 5. udgave, s. 875. Og den har vi på s. 1034, hvor det er anført:

”Et fast og stabilt forhold mellem to personer er ikke nødvendigvis betinget af samliv, for at kunne anerkendes som familieliv, idet der kan være mange praktiske og nødvendige grunde til, at et par i kortere eller længere tid lever adskilt, herunder på grund af arbejde.”

Derfor kan en konkret vurdering – og det skal være en konkret vurdering – af et pars intention om at dele en fælles husstand også medføre, at der foreligger et beskyttet samliv efter artikel 8, hvis årsagerne til, at samlivet ikke er etableret, ikke kan henføres til det pågældende par, men til andre omstændigheder.

Vi har under forelæggelsen gennemgået parrene i detaljer. Hvis vi tager fat i vores støttebilag, kan man konstatere, at der var ni par med børn, hvoraf fire blev adskilt. Heraf var der fire par, som indgik i de fem konkrete sager, som blev drøftet på mødet den 9. marts 2016, og et par – det såkaldte par nr. 31 – som overgik til integration, inden adskillelsen blev gennemført, men efter at have modtaget beslutning om adskillelsen.

20 af parrene på listen – som vi har gennemgået – oplyser at være i ægteskab, inkl. religiøst ægteskab, og et par med kongebrev. Jeg vil ikke gennemgå alle disse par, men blot henvise til, at oplysningerne om ægteskab i de fleste tilfælde kan findes i kolonnen ”Andre oplysninger”. Vi kan dog lige se nærmere på to af parrene. Af støttebilaget fremgår om par nr. 3 under ”Andre oplysninger”, at de ved anmeldelsesrapporten den 15. december 2015 oplyste, at de var gift. Da dette par blev adskilt, antog man, at kvinden var 16 år, og manden var 20 år. De var indkvarteret sammen i 65 dage, og de var adskilt i 98 dage. Efter at man gik i gang med at undersøge sagen, konstaterede man den 25. maj 2016 efter en retsmedicinsk undersøgelse, at kvinden var ældre end 16 år – hun var 18 år – og det var årsagen til, at de blev ført sammen igen, men de var faktisk adskilt i 98 dage. Om par nr. 4 kan man også se under ”Andre oplysninger”, at de selv besluttede, at de skulle giftes. Parret her var, troede man, 16 og 20 år, og efter en retsmedicinsk undersøgelse den 29. april 2016 kunne man konstatere, at pigen var ældre – hun var 19 år – og så blev de ført sammen igen. Men igen, de boede sammen i 93 dage, inden de blev adskilt, og de var så adskilt i 98 dage. For det sidste par var der derudover det ulyksalige, at de sådan set også var på flugt fra et tvangsægteskab. Af dem, som oplyste at være i religiøst ægteskab, blev 17 adskilt, uanset at der ikke var noget grundlag for at afkræfte det oplyste om ægteskabet. To af disse par er blandt de fem konkrete sager. Der har vi et såkaldt religiøst ægteskab. Det har vi i øvrigt også i Danmark for dem, som giftes i en kirke. Og det andet par var det, som fik et civilt anerkendt ægteskab ved kongebrev. Det bringer os med det sidste par – for at vi kan nå op på de 20, jeg nævnte før – til par nr. 31, som overgik til integration. Og så er vi altså dér, at der var 20 par på listen, som oplyste at være i ægteskab. Det var oplysninger, som man i realiteten havde.

Hvis vi ser på graviditet, var der ni par, hvor kvinden er gravid, heraf et par, som oplyser at være forlovet. Af de par, som oplyser, at de er gravide, bliver otte par adskilt. Og ét par er

blandt de fem konkrete sager, nemlig det par, som også tog sig af niecen, par nr. 30, parret i Sandvad, det par, om hvem man har talt om meget ulykkelige omstændigheder, og som Uffe Toudal Pedersen vist også nævnte i sin forklaring.

Der er 13 par på listen, som ikke har børn eller er gravide, men hvor otte oplyser at være gift, og så er der ét par, der oplyser at være forlovet. De blev alle adskilt. Det var bl.a. dem, der hørte til de såkaldte ”lavthængende frugter”, som Margit Sander Rasmussen oplyste, og hvor man vel ud fra en risikobaseret tilgang i Udlændingestyrelsen mente, at risikoen for konventionsbrud var mindst.

Det er vores opfattelse, at Rigsretten kan lægge til grund efter bevisførelsen, at alle disse par – bortset fra par nr. 25 – må anses for at have etableret et familieliv, der var beskyttet efter artikel 8 på tidspunktet, hvor beslutningen om adskillelse blev meddelt dem, og at de er blevet skadet af Inger Støjbergs instruks. Der var intet grundlag for at antage, at det forholdt sig anderledes på baggrund af de foretagne høringer af operatørerne eller det materiale, som Udlændingestyrelsen i øvrigt havde adgang til. I forhold til par nr. 25 skal jeg lige bemærke – som det også blev bemærket under forelægningen – at parret ikke var berørt af instruksens, fordi parret var registreret som søskende. Oplysningerne kom først frem hen i juni måned efter en indberetning fra en skoleleder, og adskillelsen skete således på et helt andet grundlag end på baggrund af instruksens. At de pågældende par havde et familieliv beskyttet efter artikel 8, stk. 1, støtter vi også på, at parrene ved indrejsen til Danmark – som det klart er fremgået – af myndighederne blev indkvarteret på asylcentre som par efter den screening, der blev foretaget ved indrejsen.

At der for langt de flestes vedkommende efter indkvarteringen som par på asylcentre gik meget lang tid – som man også kan se i støttebilaget – inden de bliver adskilt, og at parrene blev adskilt af myndighederne som par i

henhold til instruksens og ikke af andre årsager. I forhold til det tidsmæssige aspekt viser over sigtsbilaget, at parrene havde været indkvarteret og således boet sammen som par i tidsrum fra mellem 285 dage (for par nr. 23) til 55 dage (for par nr. 10). Det er yderkanterne. Objektivt set forekommer det ikke sandsynligt, at der ikke for disse par skulle være etableret et familieliv, der var beskyttet af artikel 8, og at det forholder sig således, underbygges også af Københavns Byrets afgørelse i sagen af 1. marts 2019 vedrørende par nr. 16

Vi har afgørelsen, som ikke er anket, på hovedekstraktens s. 7171. Hvis man i støttebilaget ser på par nr. 16, kan man se, at der her var tale om et par, hvor kvinden var 17 år, og manden var 26 år. Kvinden var gravid. De boede sammen i 131 dage. De blev genindkvarteret sammen den 12. juli 2016, og de var faktisk adskilt i 123 dage. Ved byrettens afgørelse, som jo var en sag, der var anlagt af de to – og det er også det par, som var omfattet af klagen til ombudsmanden – fandt byretten, at det flyttepåbud, der var givet, var ugyldigt, og parret havde ret til godtgørelse. Ugyldigheden var bl.a. støttet på en overtrædelse af EMRK artikel 8. Dette par, hvor vi jo også har nogle bemærkninger omkring aldersforskellen, viser efter vores opfattelse klart, at havde de resterende indbragt deres sag for byretten, ville de have fået en afgørelse, der fuldstændig svarede til den afgørelse, som Københavns Byret nåede til. Det er også værd at notere sig, at Udlændingestyrelsen valgte at akkviescere ved afgørelsen og ikke bringe den ind for højere instans.

Allerede fordi instruksens den 10. februar 2016 var undtagelsesfri og indebar, at ingen mindreårige under 18 år kunne indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever, udgjorde indgrebet derfor efter vores opfattelse en krænkelse af artikel 8. Det bringer mig derefter over til betingelserne for at gøre indgreb i retten til familieliv efter stk. 2 i artikel 8. Som jeg nævnte, skal det, hvis der skal foretages et indgreb, være i overensstemmelse med loven eller foreskrevet ved lov, det skal varetage et eller

flere af de opregnede lovlige hensyn, og det skal være nødvendigt i et demokratisk samfund.

Det er vores opfattelse, at det indgreb, som skete over for disse par, ikke havde hjemmel i lov, og at legalitetskravet ikke er opfyldt. Det er et krav, at indgrebet har hjemmel i national lovgivning, og har det ikke det, er der sådan set ikke grund til at se på de yderligere betingelser om lovligt formål og proportionalitet. Ud over disse krav, som vi har omkring legalitet, proportionalitet og lovligt formål, stilles der også visse kvalitative krav til hjemmelsgrundlaget efter EMRK. Det kan man bl.a. se hos Jon Fridrik Kjølbro i ”Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere” på s. 1021 i anklagernes materialesamling. Heraf fremgår, at legalitetskravet indebærer:

”... et krav om, at der skal findes nationale regler, der giver myndigheder ret til at foretage det pågældende indgreb, ligesom de nationale materielle og processuelle regler konkret skal være overholdt i forbindelse med indgrebet.”

Det er af Udlændingestyrelsen oplyst, at adskillelserne efter instruksen skete på baggrund af udlændingelovens § 42 a, stk. 7. At det måske ikke helt forholder sig sådan ses bl.a. i Nils Baks mail af 16. februar 2016 i forbindelse med en forespørgsel fra Jyllands-Posten – den er i hoveddekstrakten s. 79 – og også af Ditte Kruse Dankerts mail af 7. marts 2016 til Nils Bak i forbindelse med en forespørgsel fra Politiken på s. 910. Det er vores opfattelse, at § 42 a, stk. 7, ikke udgjorde den fornødne hjemmel til at adskille de indkvarterede asylansøgende ægtefæller og samlevende par efter artikel 8, stk. 2. Det er i og for sig uden betydning for sagen om både embedsværket og Inger Støjberg overså, at der ikke i § 42 a, stk. 7, var hjemmel til at foretage en adskillelse af alle eller nogen par. Det afgørende er efter vores opfattelse, at Inger Støjberg var advaret om, at en undtagelsesfri ordning ikke lovligt kunne gennemføres. Da § 42 a, stk. 7, har været nævnt af forsvarerne, skal det dog også her nævnes, at de drifts- og ordensmæssige hensyn, som § 42 a, stk. 7,

varetog, efter vores opfattelse ikke kan anvendes som et argument for en udvidende fortolkning af bestemmelsens materielle rækkevidde. Det har også været nævnt af forsvarerne, at ændringen af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, der blev vedtaget ved lov nr. 1192 af 8. juni 2021, og bemærkningerne hertil skulle have betydning for vurdering af hjemmelskravet. Ændringen har efter vores opfattelse ikke nogen betydning for vurderingen af den indkvarteringsadministration, som blev iværksat ved instruksen af 10. februar 2016. Man skal efter vores opfattelse passe meget på ikke at sammenblende hjemmelsspørgsmålet i dansk ret med en fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller at fremstille forarbejderne til en dansk lovbestemmelse som værende udtryk for en fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Hertil kommer, at det også i forhold til dansk forvaltningsret vil være uantageligt at give en efterfølgende ændring af § 42 a, stk. 7 retroaktiv virkning på de foretagne adskillelser i denne sag, også henset til at det drejer sig om et så grundlæggende spørgsmål om, hvilken type af afgørelser bestemmelsen giver mulighed for at træffe. Det ville i givet fald være lovgivning med tilbagevirkende kraft i strid med det grundlæggende legalitetsprincip i dansk ret. Om legalitetskravet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 stk. 2 kan endvidere henvises til domstolens standardmæssige formulering. Og det kan vi se bl.a. i sagen Gillan and Quinton mod The United Kingdom, som er medtaget på s. 443 i anklagernes materialesamling. Det er i præmis 76-77. I samme forbindelse skal det nævnes, at udlændingelovens § 42 a, stk. 7, første punktum såvel som tredje punktum, efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder var uden nogen som helst indikation af, at der med hjemmel heri kunne træffes afgørelser om indgreb i retten til respekt for familieliv for de asylansøgere, der var omfattet af indkvarteringsordningen. Og det var heller ikke den hjemmel, Udlændingestyrelsen henviste til, når de blev spurgt af operatørerne eller ved afgivelse af flyttepåbud, hvor det var nødvendigt,

f.eks. i den sag, der blev indbragt for Folketingets Ombudsmand og efterfølgende Københavns Byret. Her kan man se, at det er angivet, at man skal flytte, fordi det er en følge af udlændinge- integrations- og boligministerens meddelelse af 10. februar 2016. Og så står der f.eks.: ”Du skal derfor flytte til Børnecenter Østrup jf. udlændingeloven”. Ved proportionalitetsafvejningen er det ikke tilstrækkeligt.

De to øvrige krav – udover legalitetskravet – er det lovlige formål og proportionalitetskravet. Indgrebet af 10. februar 2016 opfylder efter vores opfattelse ingen af disse betingelser. For så vidt angår proportionalitetskravet, bemærkes særligt, at der – udover de kriterier, der vanligt fremgår af Menneskerettighedsdomstolens øvrige retspraksis vedrørende artikel 8's familielivsbeskyttelse – skal lægges vægt på karakteren og vægten af de lovlige formål, der begrunder det konkrete indgreb i familielivet, vurderet i lyset af den enkelte sags omstændigheder. Ved proportionalitetsafvejningen er det således ikke tilstrækkeligt, at et indgreb er begrundet i et formål, der generelt er lovligt og tungtvejende. Menneskerettighedsdomstolen stiller krav om, at indgrebet konkret skal være sagligt, rimeligt og egnet.

Selv om det ikke fremgår udtrykkeligt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8's ordlyd, stiller artiklen også krav til den nationale beslutningsproces, der fører til indgreb i et familieliv. Et sådant indgreb skal være ”fair and sufficient to afford due respect to the interests safeguarded by Article 8”. Vi henviser i den forbindelse til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols vejledning vedrørende artikel 8, afsnit 272, som vi har på s. 1098, og hvor der står:

”Whilst Article 8 contains no explicit procedural requirements (as noted above), the decision making process involved in measures of interference must be fair and sufficient to afford due respect to the interests safeguarded by Article 8 ...”

Og så er der henvist til en række af afgørelser. At det forholder sig sådan, er således fastslået i domstolens retspraksis. I det sammenfattende processkrift har vi henvist til en række afgørelser, og jeg skal ikke gennemgå dem her yderligere, men blot sammenfatte nogle af kravene, der efter vores opfattelse kan udledes af dommene. Et af kravene er, at den nationale beslutningsproces skal være fair – som jeg har læst op – og tilstrækkelig til at sikre overholdelse af artikel 8. Det er også et krav, at sagsbehandlingen skal fremmes med fornøden hurtighed, konkret og individuel parthøring, sagsoplysning og en ret til begrundelse af afgørelser. Og det er et krav, at myndighederne i sager, hvor der er tale om børn – og her skal jeg minde Rigsretten om, at vi i en række tilfælde både har at gøre med en mindreårig ægtefælle/samlever, som er barn, og børn af den mindreårige. Her skal man placere ”the best interests of the child at the heart of their considerations and attach crucial weight to it”, jf. s. 456. Jeg kan endvidere henviser til Jon Fridrik Kjølbro, ”Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere” på s. 1040-41, hvor det bl.a. anføres, at ”den beslutningsproces, der resulterer i et indgreb i en ret, der er beskyttet af artikel 8, skal være rimelig og yde passende respekt for de interesser, der er beskyttet af bestemmelsen”, og at ”de berørte skal have mulighed for at komme med bemærkninger, inden der træffes afgørelse.”

Det er forpligtelser, der ikke er blevet opfyldt i denne her sag i forbindelse med adskillelserne, men hvor man først i forbindelse med de efterfølgende genoptagelsessager påbegyndte at opfylde nogle af forpligtelserne. Jeg kan endvidere henviser til en artikel i UfR 2018B.233 af Niels Fenger om ”Menneskerettighedskonventionen og dens betydning for dansk forvaltningsret”. Vi har den på s. 1128. Her anfører Fenger bl.a.:

”Selv om man ikke skulle tro det, når man læser konventionens tekst, stiller EMRK tillige krav til forvaltningsprocessen.”

Og herefter gennemgår han på de følgende sider kravene til partshøring, begrundelse og sagsbehandlingstid.

Endelig skal her lige nævnes Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse fra den 9. juli 2021, som involverede Danmark, og hvor man bl.a. har opridset sin praksis vedrørende processuelle krav i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om familiesammenføring. Jeg kan henvise til dommens præmis 137-139 og 147-149, som vi har på s. 394-395. Det er en sag og en problemstilling, som fhv. minister Inger Støjberg – som det også er blevet nævnt indledningsvis under forklaringerne – selv kendte til, og som fik et lidt andet udfald, end det måske var forventet.

Sammenfattende kan det siges, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol således har fastlagt en række processuelle krav, herunder krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser. Konsekvensen af, at der ikke i tilstrækkelig grad er foretaget en vurdering af, om en afgørelse udgør et indgreb i familielivet, er, at afgørelsen allerede af den grund har krænket artikel 8, hvilket medfører ugyldighed.

Ved de adskillelser, der blev besluttet og i vidt omfang gennemført som følge af instruksen af 10. februar 2016, blev der efter vores opfattelse ikke foretaget nogen form for vurdering af, om afgørelse for de konkrete par var et indgreb i deres beskyttede familieliv efter artikel 8, stk. 1. En høring af parrene skete først efterfølgende i forbindelse med genoptagelsessagerne, men det var heller ikke i instruksen forudsat, at der skulle ske egentlig sagsbehandling og høring af parrene før adskillelserne. Dette understøttes også af sagens dokumenter. F.eks. har vi en mail på hoveddekstraktens s. 232 fra Anne Nygaard Just den 9. februar 2016, hvor hun skriver følgende til Mia Tang, og det er, mens man stadigvæk har drøftelserne omkring pressemeddelelsen:

”Vil du ikke sige til, når pressemeddelelsen har været ved Uffe –så giver vi Udlændingestyrelsen besked om at adskille parrene herefter?”

Videre har vi på s. 262 mailen af 10. februar 2016 fra Line Skytte Mørk Hansen, hvor hun kl. 14.41, altså lige efter pressemeddelelsen er sendt ud, siger til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard Just, Anette Gørtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori:

”De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

På s. 283 har vi en mail lidt senere fra Lene Vejrum til Line Skytte Mørk Hansen, Anne Nygaard Just og Ditte Kruse Dankert, og det er kl. 16.44, hvor hun siger bl.a.:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.”

Af pressemeddelelsen, som vi har på s. 256, og som var vedhæftet mailen, kan vi se, at der i citatet fra Inger Støjberg står:

”... jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det.”

Af transskription af tv-interviewet senere samme dag på s. 242, kan vi se, at Peter Laurtrup spørger:

”Ja, jeg står klar med udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg. Og Inger Støjberg, de har lige sagt, at du er på vej med nye regler og vi har set dem allerede omkring det, vi kalder barnebrude på Christiansborg. Prøv og uddyb - hvad er det vigtigste i dit indgreb?”

Og det uddyber ministeren så som minister. At det ikke var forudsat, at der skulle ske høring og i øvrigt opfyldelse af de krav, der stilles, både efter de danske forvaltningsretlige regler og efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions kvalitative krav,

understøttes også af de afgivne forklaringer. Udlændingestyrelsen besluttede adskillelse alene på grundlag af de få oplysninger, som man havde modtaget i forbindelse med høringerne, og hvad man kunne finde i det såkaldte IBS-system, som vi har hørt om under forklaringerne. Og som vi hørte Margit Sander Rasmussen forklare den 26. oktober 2021 (dag 19):

”Jeg havde kun mulighed for at lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og det var i mange tilfælde sparsomt. ... Men jeg må sige, at jeg var meget udfordret på min faglighed. Det var meget, meget svært.”

Og her erindrer jeg om, at Margit Sander Rasmussen sad i ”Bookingen”, som det hedder.

De mindreårige par, hvoraf én var under 18 år, som var indkvarteret på et asylcenter sammen med deres ægtefælle eller samlever eller børn, havde efter vores opfattelse den 10. februar 2016 et retskrav på, inden der blev truffet en så alvorlig og gennemgribende beslutning om adskillelse, at man fik konstateret, om betingelserne herfor var opfyldt. Det gjorde man ikke. Objektivt skete der således en overtrædelse af artikel 8 ved beslutningen om adskillelse. At det som følge af praktiske forhold, eller i fem sager på grund af Udlændingestyrelsens trods, tog kortere eller længere tid at gennemføre adskillelserne, er i den forbindelse uden betydning.

I forhold til Inger Støjbergs viden eller hensigt skal det bemærkes, at hun efter vores opfattelse fuldt ud var bekendt med reglerne i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til familieliv, og at hun derfor som det mindste har accepteret risikoen for, at hun med sin undtagelsesfri instruks handlede i strid med konventionen. Her lægger vi bl.a. vægt på, at Inger Støjberg på dag 5 selv svarede, på spørgsmålet om, hvor langt hun ville gå i forhold til lovgivningen og konventionerne:

”Derfor var det sådan, at jeg helt tydeligt ... i en række tilfælde synes jeg ikke, at

konventionerne ... det var måske ikke lige min kop te. ... Men vi diskuterede ofte, hvor kanten er for, hvad man må inden for konventionernes rammer. ...

Ja, det var også en diskussion, jeg havde i mit ministerium.”

Efter vores opfattelse er det dokumenteret eller med høj grad af sandsynlighed bevist, at Inger Støjberg og embedsfolkene bl.a. på møderne den 9. og 10. februar 2016 havde diskussioner om Danmarks internationale forpligtelser, og at hun var advaret om, at en undtagelsesfri ordning på baggrund af disse ikke lovligt kunne gennemføres.

Og jeg skal så ikke sige mere om af EMRK 8 her, men gå over til at knytte få bemærkninger til de forvaltningsretlige regler, som også er omfattet af tiltalen. Instruksen om adskillelse af de berørte par var uden undtagelser, og den faktiske adskillelse, som skete i konsekvens heraf, er efter vores opfattelse også i strid med de almindelige danske forvaltningsretlige regler, hvorefter der skal være saglighed i forvaltningen, og hvorefter forvaltningens skøn skal være baseret på saglige hensyn, herunder lovlige og relevante. Reglen forpligter forvaltningen til at inddrage alle relevante saglige hensyn. Det er også i strid med en opfyldelse af proportionalitetsprincippet, hvorefter forvaltningen ikke må vælge en retsfølge, der ikke aktuelt er nødvendig, for at opnå den virkning, som tilstræbes. Og selv om det måtte være nødvendigt, skal det være nødvendigt og rimeligt i forhold til det tilstræbte formål, dvs. at det skal være forholdsmæssigt. Og så er der officialprincippet, hvorefter det påhviler forvaltningen at indhente de fornødne oplysninger til at afgøre en sag korrekt, således at dispositionerne materielt er lovlige og korrekte. Der er partshøringsreglerne, hvorefter en part for at kunne varetage egne interesser blive orienteret om en sags faktiske afgørelsesgrundlag og har mulighed for at komme med en udtalelse, inden sagen afgøres. Disse regler skal også sikre, at forvaltningen har de

fornødne oplysninger til at træffe en lovlig og korrekt afgørelse. Og så er der begrundelsesreglerne, hvor det bl.a. følger, at god forvaltnings-skik tilsiger, at en mundtligt meddelt afgørelse, der er byrdefuld for adressaten, bør bekræftes skriftligt, og at særligt indgribende afgørelser bør meddeles skriftligt, at en afgørelse, når den meddeles skriftligt, skal være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold, og at den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Objektivt set er ingen af disse regler efter vores opfattelse opfyldt af de samme grunde, som jeg allerede har været inde på i forbindelse med artikel 8. Også i forhold til de forvaltningsretlige regler kortslutter fhv. minister Inger Støjbergs undtagelsesfrie instruks den 10. februar 2016 derfor Udlændingestyrelsens forvaltning af indkvarteringsordningen, der går fra at være lovlig til klart ulovlig. Da ordningen var undtagelsesfri, gav den ikke Udlændingestyrelsen anledning til at foretage partshøring eller andre former for sagsoplysning i overensstemmelse med det forvaltningsretlige officialprincip, afvejning af saglige hensyn, proportionalitetsafvejning, begrundede afgørelser i de enkelte sager mv. De klager, som vi har fået dokumenteret, blev indgivet, fordi asylansøgerne faktisk gerne ville klage. De blev lagt en postkasse, som ikke blev åbnet, og blev således ikke besvaret.

Det var de bemærkninger, som jeg havde omkring de forvaltningsretlige afgørelser og EMRK, og så vil vi skifte over, så det vil være Jon Lauritzen, der ser på ministeransvarlighedsloven.

Jon Lauritzen:

Høje Rigsret.

Jeg vil som sagt komme med nogle bemærkninger om ministeransvarlighedsloven § 5, stk. 1. Efter den bestemmelse kan en minister straffes, hvis ministeren forsætligt eller af grov

uagtsomhed tilsidesætter de pligter, som påhviler ministeren efter lovgivningen eller stillingens beskaffenhed. Om det objektive gerningsindhold, altså det, der kræves, for at bestemmelsen er overtrådt, angiver forarbejderne, at en minister kan straffes for enhver tilsidesættelse af embedspligten. Det kan vi se i de specielle bemærkninger til § 4, stk. 1. Det er anklagernes materialesamlings s. 6A. Og de specielle bemærkninger er i § 4, stk. 1, fordi § 4 bliver til § 5, så det er dem, der passer til § 5. Om de subjektive ansvarsbetingelser fremgår det af bestemmelsen, at overtrædelsen, altså det objektive gerningsindhold, skal være begået med enten forsæt eller grov uagtsomhed. Det betyder, at efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, kan enhver overtrædelse af en ministers embedspligt straffes, hvis ministeren har det fornødne forsæt, eller der foreligger grov uagtsomhed. Og her vil jeg henvise til Jens Peter Christensens ”Ministeransvar” på s. 114-115.

Anklagerne mener, at fhv. minister Inger Støjbergs overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, alvorligt kan bebrejdes hende. Det er efter anklagernes opfattelse imidlertid ikke en nødvendig forudsætning for en domfældelse, at det efter § 5, stk. 1, alvorligt kan bebrejdes fhv. minister Inger Støjberg. Det er ikke så vigtigt i denne sag, hvor overtrædelsen alvorligt kan bebrejdes ministeren.

Den omstændighed, at Udlændingestyrelsen på eget initiativ i fem tilfælde, hvor der efter deres opfattelse forelå de mest klare overtrædelser af Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8, undlod at gennemføre adskillelse, har ikke betydning for vurderingen af fhv. minister Inger Støjbergs forsæt eller grove uagtsomhed, idet den vurdering skal foretages på tidspunktet for iværksættelsen af indkvarteringsordningen. Det forhold, at Udlændingestyrelsen på eget initiativ og i strid med indkvarteringsordningen, der var blevet indført den 10. februar 2016, undlod at adskille fem par, kan efter anklagernes opfattelse alene få indflydelse ved fastsættelse af straffen. Der henvises herved til straffelovens § 80, og den kan alene

anvendes, hvis det må antages, at det var mindre indgribende for de fem par at være i uvidenhed om, hvornår de skulle adskilles, end rent faktisk at være blevet adskilt. Det bemærkes, at alle fem par af operatørerne var blevet forberedt på, at de skulle adskilles, og at der er for nogle af parrene, par nr. 27 og par nr. 30, blev truffet en beslutning om adskillelse. Beslutningerne blev dog ikke gennemført.

Af § 5 stk. 1 fremgår det, at en minister skal overholde lovgivningen, og hvad der følger af stillingens beskaffenhed. Det betyder i denne sag, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, de forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligt-mæssigt skøn og proportionalitet, forvaltningsretten og også de krav, der stilles efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser, skal overholdes. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er en del af den danske lovgivning. Den er indført ved lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og har således sædvanligt lovniveau.

I denne sag, hvor fhv. minister Inger Støjberg gennemførte en praksisændring, hvor udgangspunktet blev vendt på hovedet, påhvilede det hende som minister en særlig embedspligt til at sikre, at praksisændringen var lovlige, og hun havde også en initiativpligt og en spørgepligt til at sikre at dette skete. Det er lidt anderledes end udgangspunktet, hvor man som minister må forvente og regne med, at embedsværket sørger for, at der i almindelighed er en lovlige administration, men i dette tilfælde, hvor ministeren ønsker at vende praksis på hovedet, er der altså en særlig pligt, og det er en initiativpligt og en spørgepligt for, at ministeren sikrer, at ændringen sker lovlige. Det er af særlig betydning i denne sag, hvor der foretages en særdeles indgribende foranstaltning over for en meget svag og sårbar gruppe. Jeg henviser her til Jens Peter Christensens "Ministeransvar" på s. 830. I Rigsretssag nr. 4 er der også støtte til, at en

minister ikke må sidde sine embedsfolks råd overhørig. Rigsretten fandt i forhold til indenrigsminister Berg, at han havde tilsidesat sin embedsmandspligt ved ikke "ufortøvet og uden betænkning" at have reageret på oplysninger om et skjult sparekasselån. Dommen er på s. 775.

Det er uden betydning, hvorvidt fhv. minister Inger Støjberg mente at have politisk opbakning til de ændringer i indkvarteringsordningen, som blev iværksat den 10. februar 2016. Det er åbenbart for enhver førsteårsstuderende på jura-studiet, at det er sådan. Og det fremgår også af Rigsretssag nr. 5 om fhv. minister Erik Ninn-Hansen. Der udtaler man, at "et mindretals lovmæssige rettigheder ikke kan tilsidesættes på grundlag af et flertals indforståelse", jf. s. 771. Dertil kommer, at det i denne sag ikke var muligt at iværksætte en politisk reaktion over for fhv. minister Inger Støjberg. Der var spændt et parlamentarisk sikkerhedsnet under ministeren. Det fremgår af departementschef Christian Kettel Thomsens mail af 6. februar 2017 i anledning af Folketingets Ombudsmands redegørelse. Den er i hoveddekstrakten s. 4217. Det fremgår også af Christian Hesthavens mail af 9. februar 2017 på s. 4254.

I Rigsretssag nr. 5 mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen tillagde retten saglighed, den tidsmæssige udstrækning og konsekvenser betydning for vurderingen af, hvornår overtrædelserne var så alvorlige, at grænsen var overskredet, som de skrev i deres dom, jf. anklagerens materiale-samling s. 766. Anklagerne skal derfor komme med nogle bemærkninger om disse tre ting.

Som følge af Ninn-Hansen-sagen er saglighed en facet, som er interessant at belyse. Og et ønske om at beskytte mindreårige mod tvangsægteskaber og tvangssamliv er i sig selv et sagligt formål. Alle, der har udtalt sig kritisk om fhv. minister Inger Støjbergs indkvarteringsordning, har indledt med at sige, at de er imod tvangsægteskaber. Det gælder f.eks. Røde Kors og Institut for Menneskerettigheder. Og spørgerne i samråd Z startede alle med samme udmelding.

Det er helt evidenter og åbenlyst at være imod tvangsægteskaber. Det er alle. Og det er også derfor, at fhv. minister Inger Støjberg fandt, at præcis denne sag var en god politisk sag. Alle kritikere starter med at være i defensiven. Vi har også hørt forklaringer fra flere om, at fhv. minister Inger Støjberg beskyldte Lykke Sørensen for at kunne lide barnebrude, da hun sagde, at ordningen ikke kunne være undtagelsesfri. Alle er enige om, at tvangsægteskaber og tvangssamliv er noget forfærdeligt noget, og det skal bekæmpes. Tvangsægteskab og tvangssamliv nyder helt logisk heller ikke nogen beskyttelse efter EMRK artikel 8, som Anne Birgitte Gammeljord også redegjorde for, da det ikke er et beskyttelsesværdigt familieliv, hvis der indgår tvang i ægteskabet eller i samlivet. Så langt, så godt. Det saglige formål kan dog ikke varetages gennem en undtagelsesfri ordning. En undtagelsesfri ordning er i strid med og udgør en krænkelse af EMRK artikel 8, da et frivilligt og ønsket ægteskab eller samliv er beskyttet. Og heldigvis for det. En undtagelsesfri ordning er også i strid med kravene om en konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser, som følger både af den danske forvaltningsret og af menneskerettighedskonventionen. Som Anne Birgitte Gammeljord sagde før, kortsletter en undtagelsesfri ordning de forvaltningsretlige grundprincipper, som vi kender, om saglig forvaltning, pligt-mæssigt skøn og proportionalitet, da der ikke er plads til hverken skøn eller proportionalitet i en ordning, der ikke har nogen undtagelser. Fhv. minister Inger Støjbergs beslutning om, at der skulle ske en undtagelsesfri adskillelse af asylsøgere under 18 år, fulgte et usagligt formål, der efter anklagernes opfattelse ikke kan begrundes i hensynet til at undgå tvangsægteskaber. Som redegjort for i det sammenfattende processkrift, pkt. 48-52, var der allerede en effektiv praksis, der baserede sig på faglige vurderinger, og operatørerne var forpligtet til at have særligt fokus på mindreårige og på børn. Derudover kan det lægges til grund, at der ikke var indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager. Den undtagelsesfri ordning var ikke saglig, da den også omfattede par, der ikke

levede i et tvangsægteskab eller i et tvangssamliv, og som havde ønske om at bo sammen som en familie med deres eventuelle børn. Og denne ret til familieliv er, som forklaret af Anne Birgitte Gammeljord, beskyttet i artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Fhv. minister Inger Støjbergs beslutning om undtagelsesfri at skille parrene ad kan ikke alene være begrundet i hensynet til barnets tarv og tvangsægteskaber, da disse hensyn allerede var varetaget, hvilket Inger Støjberg var bekendt med. Inger Støjbergs ændring af praksis var derfor snarere begrundet i taktiske politiske hensyn, hvor det var oportunt for hende at vise handlekraft i forhold til de såkaldte barnebrude ved at indføre en undtagelsesfri ordning. Det angivne formål – at undgå tvangsægteskaber – var ikke det reelle formål. Frank Bundgaard har forklaret, at han er sikker på, at Inger Støjberg flere gange gav udtryk for, at der var en god sag – underforstået politisk – og at hun gerne tog en sag på det. Det er de to ting, som han husker, at Inger Støjberg flere gange har udtrykt. Og om det sagde han den 30. september 2021 (dag 13):

”Og jeg opfattede det i hvert fald sådan, at det var en god sag at tage, fordi de politiske benefits var større end den risiko, der kunne være ved, at der kom en sag. Det var det, der var vurderingen.

Anklagernes synspunkt understøttes også af fhv. minister Inger Støjbergs udtalelse i et referat til ordførermødet den 17. januar 2017, som vi har på hovedekstraktens s. 3864, hvor det bl.a. hedder:

”... siden drøftelsen af barnebrude er der ikke kommet nye par, så det betyder noget at drøftelsen har været der. FOB kritik om at hun er gået for langt er kærkomment.”

Om fhv. minister Inger Støjbergs interesse for, hvordan det gik med de adskilte piger, forklarede Uffe Toudal Pedersen i forbindelse med gennemgangen af de fem forelagte par, at fhv. minister Inger Støjbergs fokus var på undtagelserne og ikke pigerne. Det er derfor klart for

fhv. minister Inger Støjberg, at beslutningen den 10. februar 2016 om iværksættelse af en undtagelsesfri indkvarteringsordning savnede et i retlig sammenhæng sagligt grundlag, og at adskillelsen herefter alene skyldtes hendes usaglige politisk begrundede beslutning. Af de berørte par udgjorde kun par nr. 25 (par A-F) et tvangsægteskab. Det bemærkes i den forbindelse, at den nye indkvarteringsordning ikke omfattede dette par på tidspunktet for deres indrejse, da parret var oplyst til at være bror og søster, idet mandens familie ønskede at holde ægteskabet hemmeligt. Det andet par, hvor parret blev adskilt efter kvindens ønske, er par nr. 24 (par D). Kvinden bad den 15. marts om at blive indkvarteret adskilt fra sin mand. Det var imidlertid ikke, fordi der forelå et tvangsægteskab. Kvinden insisterede på, at det ikke havde noget med manden at gøre, men at hun ønskede at lære at klare sig selv, idet de alligevel skulle skilles efter instruksens. Og dertil kommer, at det var Udlændingestyrelsens opfattelse, at ønsket om at flytte til Sjælland var den primære drivkraft for adskillelsen. Jeg henviser til s. 1667. Kvinden anmodede i øvrigt den 4. november 2016 om at blive genindkvarteret med manden.

For så vidt angår den tidsmæssige udstrækning, har jeg også lidt bemærkninger. Den undtagelsesfrie indkvarteringsordning omfattede hele asylperioden. Den tidsmæssige udstrækning af adskillelisesperioden kunne med andre ord ikke gøres længere. I procent er det 100. Om tidsrummet for adskillelsen sagde fhv. minister Inger Støjberg den 15. marts under samråd Z, at adskillelisesperioden var asylperioden. Det kan man se i det sidste afsnit på s. 1379:

”Fordi du spørger til, hvad så efter pusterummet. For det første vil jeg sige, at så skal pusterummet jo helst ikke være så langt, fordi det jo er selve asylprocessen. ... Altså der er ikke lagt op til, at man så kan sidde og overveje det her i nogle måneder, og så vil man så blive flyttet sammen, hvis man er under 18.”

Adskillelserne var den 3. marts 2016, altså før samråd Z, gennemført eller besluttet gennemført, bortset fra de berørte par, som var eller skulle forelægges Inger Støjberg den 9. marts 2016. Det kan man bl.a. se på s. 857. I perioden fra marts 2016 til den 13. maj 2016 blev de planlagte adskillelser faktisk adskilt. Hovedparten af de adskilte par blev genindkvarteret som følge af, at kvinden fyldte 18 år, eller at parret overgik til integration hos kommunen, hvor der blev foretaget konkret og individuel behandling af sagerne. Og de resterende blev genindkvarteret i oktober/november måned af Udlændingestyrelsen. Den 3. marts 2016 vidste ministeren, at instruksens var gennemført undtagelsesfrit, og at der altså kun var de sager tilbage, som afventede hendes tilbagemelding. Selv om Rigsretten måtte lægge til grund, at fhv. minister Inger Støjberg ikke havde hensigt til eller accepteret risikoen for, at der ville blive administreret i overensstemmelse med pressemeddelelsen, så skulle Inger Støjberg fra dette tidspunkt, altså den 3. marts 2016, som led i stillingens beskaffenhed have rettet op på den ulovlige administration.

Og det bringer mig til det næste emne vedrørende konsekvenserne for de berørte par. De par, der var omfattet af instruksens, var meget sårbare og en udsat gruppe. Der var i alt 80 personer berørt af instruksens. Tallet er opgjort af parrene og deres børn – dog ikke det par, hvor der rent faktisk forelå et tvangsægteskab. Grunden til, at indkvarteringsinstruksens ikke berørte flere personer, var, at der ikke var flere personer. Igen er vi oppe på 100 pct., i hvert fald næsten. I forhold til rigsretssagen med Erik Ninn-Hansen er det værd at bemærke, at intensiteten af indgrebet i denne sag er langt mere indgribende. I sagen med Erik Ninn-Hansen blev status quo opretholdt for de berørte familier, som ikke blev familiesammenført. Altså, ægtefællen var i Danmark, og familien forblev på Sri Lanka, så det var en opretholdelse af status quo. I denne sag blev parrene adskilt fra hinanden næsten fra den ene dag til den anden for de fleste. Langt de fleste blev adskilt allerede den 12. og gennemført den 16. februar 2016. Men de

blev altså adskilt fra hinanden og i nogle tilfælde også fra deres børn. Det var en meget stor omvæltning i deres liv, da de blev adskilt eller separeret fra den eneste tryghedsskabende person, de havde i deres liv, og i en situation, der i forvejen var meget utryk. Dertil kommer, at det er den mest sårbare og udsatte gruppe, der findes. Der er i det støttebilag, som er udleveret og gennemgået under forelæggelsen, dokumenteret, at den undtagelsesfrie adskillelse havde store menneskelige konsekvenser for parrene og deres børn. Den undtagelsesfrie adskillelse havde tillige konsekvenser for de par, som ikke rent faktisk blev adskilt, da uvisheden om, hvorvidt de kunne bo sammen eller ej, var belastende for parrene. Fhv. minister Inger Støjberg var bekendt med konsekvenserne, som hendes indkvarteringsordning havde medført for de berørte par. Der var flere selvmordsforsøg, og i hvert fald et af dem blev hun orienteret om direkte af departementschefen den 12. marts 2016, altså før samråd Z. Det er også værd at bide mærke i, at Inger Støjbergs undtagelsesfrie ordning betød, at et par, der ønskede at bo sammen – det kunne f.eks. være et par på 17 og 18 år, der af kærlighed ønskede at bo sammen – skulle adskilles. Det var ministerens hensigt, at et sådant par skulle adskilles. Det kan vi se i samråd Z i hovedekstrakten s. 1381, hvor hun siger:

”Men hvis vi nu for eksempel har et par, der er 17 og 18, og man jo tydeligt godt kan se, at de er meget glade for hinanden, så vil jeg heller ikke afskære dem fra at se hinanden for eksempel i dagtimerne. Det, synes jeg, vil være udmærket, at man kunne det. Men jeg vil som udgangspunkt simpelthen ikke acceptere, at man bor sammen, før man er over 18, så længe man er i asylsystemet.”

Et par på 17 år og 18 år, der har baseret deres forhold på kærlighed og ønsker at bo sammen, var altså ikke et eksempel, der kunne medføre en undtagelse. Der var reelt kun kongebrevet.

Så er klokken 10.30, og vi kan måske tage dagens første pause?

Retsformanden:

Ja, vi holder en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak.

Vi var i gang med konsekvenserne for parrene, og der har vi hørt forklaringer både fra asylchef i Røde Kors Anne la Cour Vågen og socialfaglig konsulent i Røde Kors Helle Kjems, som har fortalt om konsekvenserne for de berørte par. Helle Kjems forklarede eksempelvis, at referatet af mødet med ægtefællerne i center Annebergparken den 19. februar 2016 – det er på s. 506 – var udtryk for typiske reaktioner på adskillelsen. Der var både kraftige reaktioner, hvor der blev krisereageret på selve beskeden om adskillelse, og reaktioner i form af parrenes trivsel, der faldt efterfølgende.

Der er udarbejdet et notat af 1. marts 2016 med observationer og vurderinger. Det har vi på s. 737, og det er udarbejdet af to socialkoordinatorer fra center Annebergparken. Af notatet fremgår bl.a. under ”Observationer”:

”Dalende trivsel for hele gruppen, er kommet til udtryk i forskellig grad med forskellige reaktioner, herunder:

Konflikter internt blandt pigerne, en stor del af denne gruppe beboere er opfarende. Alle tilhørende denne gruppe virker til at være i konstant beredskab.

Psyriske reaktioner: Selvmordstanker, søvnbesvær, utryghed, manglende appetit, ked af det, mistet koncentration. En enkelt pige har forsøgt at tage sit liv ved at tage piller.

Voldsom tristhed, håbløshed, meningsløshed.

Fysiske reaktioner, herunder: besvimelse, manglende føde- og væskeindtag, fysiske vredesudbrud.”

I forhold til det lidt længere perspektiv, fremgår det af den følgende side, at det efter knap to uger ikke ser ud til, at beboerne er faldet til ro med beslutningen om indkvartering. Vi har også Røde Kors' brev af 3. marts 2016 og mailen til Lykke Sørensen på s. 878. Heraf fremgår bl.a.:

”Det har for en del af de unge par været voldsomt at skulle flytte fra hinanden, og både flere af de unge kvinder og deres mænd har været meget oprørte og påvirkede af det, og de er helt uforstående over for baggrunden.”

Der beskrives også, hvilke konsekvenser det har haft:

”... daglige frustrationer blandt kvinderne, uro og et højnet konfliktniveau. Det er gennemgående for de mindreårige, der er blevet adskilt, at de føler stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryg situation.”

Røde Kors observerede faldende trivsel, hos nogle i alvorlig grad, dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskadende adfærd. Af brevet til departementet fremgår endvidere på s. 880:

”For de unge par der har børn, finder vi det dybt bekymrende, at børnene uden forudgående individuel vurdering af familiens situation, skal adskilles fra den ene af deres forældre. Det er voldsomt indgribende over for familierne, og den planlagte adskillelse bør tage udgangspunkt i en vurdering af børnenes tarv.”

Det er anklagernes opfattelse, at det er bevist, at adskillelsen medførte alvorlige skadevirkninger for de berørte par. Intensiteten af indgrebene var stor og en direkte følge af den undtagelsesfrie indkvarteringsinstruks. Det skal ligeledes

medtages i vurderingen, at de berørte par hører til den mest sårbare og udsatte gruppe, vi har. Vi kan her henvise til Storkammerdommen i Tarakhel mod Schweiz fra den 4. november 2014, hvor det blev udtalt generelt, at asylsøgende børn befinder sig i en ekstremt sårbar situation, og at modtagelsen af dem – hvad enten de er uledsagede eller sammen med deres forældre – skal tage højde for det. Det fremgår af dommes præmis 119, som kan findes på s. 500 i anklagernes materialesamling.

Samlet set kan det om alvorligheden af det, der er foregået, lægges til grund, at vi er langt, langt forbi den blot kritisable adfærd, hvis vi skal anvende terminologien fra Erik Ninn-Hansen-dommen. Indførelsen af den undtagelsesfrie indkvarteringsordning kan alvorligt bebrejdes fhv. minister Inger Støjberg. Og det skal for en god ordens skyld nævnes, at enhver overtrædelse af embedspligten kan straffes efter § 5, stk. 1, i ministeransvarlighedsloven, hvis der foreligger forsæt eller grov uagtsomhed.

Så vil jeg gå over til anklagernes hovedsynspunkter om det faktiske forløb. Og her vil jeg fremdrage nogle af de centrale begivenheder i forløbet, og det er selvsagt ikke udtømmende henset til sagens store omfang.

Om det tidlige forløb kan det på baggrund af Lykke Sørensens, Andreas Højmark Andersens og Mark Thorsens forklaringer lægges til grund, at fhv. minister Inger Støjberg den 25. januar 2016 ikke modtog rådgivning fra Lykke Sørensen i minibussen på vej til lufthavnen. Lykke Sørensen gennemgik ikke og godkendte ikke Inger Støjbergs opslag på Facebook den 25. januar 2016, og det fremgår også af Lykke Sørensens forklaring, at den korte drøftelse, der fandt sted i minibussen vedrørte personer under 15 år. Som redegjort for i anklagernes sammenfattende processkrift pkt. 48-52, og som Anne Birgitte Gammeljord også har forklaret, var der allerede en effektiv praksis, der baserede sig på faglige vurderinger. Operatørerne var forpligtet til at have særligt fokus på de mindreårige og på børn. Og det kan lægges til grund, at der

ikke var indikationer på tvang eller lignende. I sager, hvor mindreårige var over 15 år, blev der forud for Inger Støjbergs instruks foretaget konkrete vurderinger af sagens omstændigheder af børnefaglige personers vurderinger. Det fremgår af s. 111-112 i hovedekstrakten, hvor man finder notatet af 27. januar 2016 om indkvartering af mindreårige og en beskrivelse af Udlændingestyrelsens praksis. Omdrejningspunktet var indkvarteringsoperatørernes børnefaglige personale og værtskommunernes eventuelt faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der var til den mindreåriges bedste, med udgangspunkt i hensynet til barnets tarv:

”Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentrene.” Det er samstemmende blevet forklaret fra vidnerne fra Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at de var tilfredse med den tidligere ordning, der var baseret på individuel vurdering af fagpersoner med henblik på at varetage hensynet til den mindreårige. Af Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne den 26. januar 2016 på s. 115 fremgår, at ingen af indkvarteringsoperatørerne har fundet ”indikatorer på tvang eller lignende i de konkrete sager” om de mindreårige par. Det må lægges til grund, at fhv. minister Inger Støjberg var bekendt med indholdet af hastehøringen. Den blev omtalt i pressemeddelelsen og var også med i talen til samråd Z på s. 1371. Jeg bemærker endvidere, at fhv. minister Inger Støjberg d. 13. september (dag 5) bl.a. har forklaret:

”Men der er ingen tvivl om, at jeg fulgte med i det hen ad vejen. ... Oplysningerne kom løbende til mig og i en lind strøm. Også fordi jeg hele tiden spurgte ind til det, og fordi det fyldte så meget, som det nu gjorde.”

Og det kan efter anklagernes opfattelse lægges til grund, at der ikke var indikatorer på tvang eller lignende i de konkrete sager baseret både på forklaringerne og på dokumentationen vedrørende de berørte par. Det kan også lægges til grund, at fhv. minister Inger Støjberg var bekendt med, at der ikke forelå tvang eller lignende, da hun besluttede at ændre indkvarteringsordningen.

Det bringer mig videre til spørgsmålet om notatet af 2. februar 2016, som af forsvarer bliver kaldt ministernotatet. Der vil jeg tillade mig at gå lidt ud over kronologien, da notatet af 2. februar er en hjørnesten i forsvarerets argumentation for frifindelse, og derfor giver det mening at gå lidt på tværs af tidsperioderne. Det er anklagernes opfattelse, at notatet ingen relevans har for vurderingen af sagen, bortset fra at notatet kan anses som en klar advarsel af ministeren, i forhold til at der ikke kan etableres en undtagelsesfri ordning. Der er afgivet forklaringer fra de embedsfolk, som har bidraget til notatet, og af forklaringerne fremgår, at notatet ikke er tillagt nogen betydning af embedsfolkene efter den 9. februar. For Udlændingestyrelsens vedkommende gør det sig gældende – og det er for så vidt ubestridt – at styrelsen efter den 29. januar ikke har hørt notatet omtalt, end-sige fået det. Jesper Gori har forklaret, at han forstod opgaven med udarbejdelsen af notatet sådan, at der skulle tegnes en model op. Han har også forklaret, at notatet efter mødet den 9. februar kl. 15.30 var dødt og borte og ikke længere relevant. Lykke Sørensen har forklaret om notatet, at hun stort set ingen erindring har om notatet, og at notatet ikke blev gennemgået med fhv. minister Inger Støjberg eller departementschef Uffe Toudal Pedersen. Notatet spillede ifølge Lykke Sørensen ikke efterfølgende nogen rolle. Jonas From Soelberg har forklaret, at de ikke var færdige med at tale om indholdet af indkvarteringsordningen, da han kom tilbage

fra ferie den 10. februar, og derfor kan notatet, der som bekendt blev godkendt den 9. februar kl. 13.44, ikke være endeligt, hvis indholdet stadigvæk blev drøftet. Notatet blev efter den 9. februar kun nævnt i forbindelse med en henvendelse fra Jyllands-Posten, der ønskede en udtalelse vedrørende sagen om de unge asylpar. I forbindelse med behandlingen af henvendelsen skrev Merete Milo, der ikke havde været inde i sagen – efter at have modtaget notatet i kopi fra Anne Nygaard Just den 19. februar – til Lykke Sørensen og bad helt berettiget om at få berigtiget pressemeddelelsen, da den gav det klare indtryk, at indkvartering sammen var helt udelukket. Og til det svarede Lykke Sørensen samme dag, altså 19. februar, kl. 13.59 på s. 517:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.”

Logfilerne fra F2-systemet understøtter også, at notatet ikke har spillet nogen rolle efter den 9. februar 2016. Det fremgår således af logfilerne, at notatet i perioden fra kl. 15.30 den 9. februar 2016 til den 5. februar 2017, altså året efter, kun blev åbnet af tre personer. Chefkonsulent Karin Baunsgaard åbnede dokumentet den 10. februar 2016, Anne Nygaard Just åbnede dokumentet den 14., den 17., den 18. og den 22. februar 2016, og Jonas From Soelberg åbnede dokumentet, altså notatet, den 18. februar 2016.

På baggrund af de afgivne forklaringer, de registreringer, som vi lige har gennemgået fra F2-systemet, og det efterfølgende hændelsesforløb kan det lægges til grund, at fhv. minister Inger Støjberg efter godkendelsen den 9. februar 2016 forkastede indholdet af notatet under mødet den 9. februar kl. 15.30, hvorefter notatet med Jesper Goris ord var dødt og borte. Det understøttes også af, at Justitsministeriet om morgenen den 10. februar blev konsulteret af Lykke Sørensen med spørgsmålet om, hvorvidt indkvarteringsordningen kunne være undtagelsesfri – og der var ingen grund til at tale med

Justitsministeriet, medmindre der fortsat var drøftelser om indholdet af indkvarteringsordningen, og der kan vi sige, at de jo også fortsatte på koncerndirektionsmødet senere på dagen. Fhv. minister Inger Støjberg ønskede den 9. februar en undtagelsesfri ordning, hvilket også var det, der blev sat i værk dagen efter.

Der er også materielle og uforenelige forskelle mellem notatet og pressemeddelelsen, der gør det sikkert, at man kan lægge til grund, at notatet ingen betydning havde efter den 9. februar. For det første fremgår det af notatet af 2. februar, at adskillelsen skulle ske på samme center, men på forskellige værelser. Det fremgår af s. 191. Det er i modsætning til pressemeddelelsen, hvor det på s. 254 fremgår, at adskillelsen skulle ske på forskellige centre. For det andet fremgår det af indstillingen i notatet, at den vedrører Udlændingestyrelsens praksis fremover. Det fremgår af s. 191. Det er uforeneligt med pressemeddelelsen, der angiver, at parrene bliver skilt ad i aktuelle sager om barnebrude. I pressemeddelelsen angives det således:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”

Hvor det som sagt fremgår af notatet, at det vedrører praksis fremover, og altså ikke de aktuelle indkvarterede. Endelig fremgår det af notatet på s. 191:

”I alle tilfælde skal Udlændingestyrelsen bestemme, hvem af forældrene et fællesbarn skal indkvarteres sammen med.”

Vi har et møde den 22. februar mellem Udlændingestyrelsen og departementet – vi kommer til det lidt senere – hvor Udlændingestyrelsen spurgte til en masse praktiske spørgsmål, og et af de spørgsmål var, hvilken forælder eventuelle fællesbørn skulle bo hos. Hvis notatet af 2. februar på det her tidspunkt havde haft betydning, ville enten Jesper Gori, Lykke Sørensen eller Line Skytte Mørk Hansen, der deltog i

mødet på vegne af departementet, let kunne have svaret på spørgsmålet: ”Jamen, det fremgår direkte af notatet. Det er Udlændingestyrelsen, der bestemmer det.” Men vi kan se s. 578, at svaret var, at operatørerne skulle høre forældrenes ønsker om, hvorvidt barnet skulle bo hos mor eller far.

Fhv. minister Inger Støjberg foretog den 8. februar en anotering i F2-sagen om notatet, hvor hun angav, at hun ønskede at drøfte notatet. Det er på s. 198. Om det har Inger Støjberg forklaret, at der var et stående møde på gangen den 9. februar før mødet kl. 15.30, hvor hun drøftede notatet med Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen. Uffe Toudal Pedersen har om mødet på gangen forklaret, at dette møde ikke handlede om notatet, men om pressemeddelelsen. Mark Thorsen har om drøftelsen af notatet den 21. september (dag 9) forklaret:

”Som jeg husker det, mødes ministeren, Uffe Toudal Pedersen og jeg på gangen, og ministeren siger: ”Jeg kunne godt tænke mig at drøfte dette notat.” Og vi siger: ”Skal vi ikke bare indkalde de relevante til et møde om det?” Og der bliver så aftalt et møde den 9. februar kl. 15.30, hvis jeg husker ret.”

Mark Thorsen har – i modsætning til fhv. minister Inger Støjberg – forklaret, at mødet kl. 15.30 primært handlede om ordningen, og at pressemeddelelsen alene og kort i slutningen af mødet blev nævnt. Mark Thorsen har endvidere forklaret, at han under mødet den 9. februar spurgte embedsfolkene, om det var det endelige svar, at der skulle være undtagelser, og fik at vide, at det var det.

Lykke Sørensen har ifølge sin forklaring ikke hørt minister Inger Støjberg omtale notatet. Det fremgår af hendes forklaring den 15. september 2021 (dag 7), hvor hun sagde: ”jeg har ikke hørt hende henvise til notatet.” Lykke Sørensen har heller ikke hørt notatet omtalt af Mark Thorsen eller Uffe Toudal Pedersen.

Anne Nygaard Just har for Rigsretten forklaret, at notatet blev lavet og godkendt den 9. februar, og hun huskede ingen drøftelser om notatet efterfølgende. Hun tænkte ikke på det efterfølgende, og hun hørte heller ikke, at Udlændingefdelingen gjorde det. Anne Nygaard Just har endvidere forklaret, at notatet eller indkvarteringsordningen fortsat var under drøftelse under mødet kl. 15.30 den 9. februar, altså efter fhv. minister Inger Støjberg via sin ministersekretær Andreas Højmark Andersen kl. 13.44 godkendte notatet.

Mia Tang har forklaret, at hun ikke kan huske at have hørt om notatet på nogen møder, og der er enighed om, at Udlændingestyrelsen ikke har modtaget notatet på noget tidspunkt, og at medarbejderne fra Udlændingestyrelsen har forklaret, at de ikke har hørt notatet den 2. februar omtalt hverken direkte eller indirekte. Det ville have været naturligt, at notatet var blevet nævnt under møder med departementet, eksempelvis den 22. februar eller i drøftelserne om de fem konkrete sager, der var mellem departementet og Udlændingestyrelsen den 8. marts.

Efter forklaringerne om koncerndirektionsmødet den 10. februar kan det også lægges til grund, at indkvarteringsordningen fortsat var under drøftelse, og at der var uenighed mellem fhv. minister Inger Støjberg og Lykke Sørensen om, hvorvidt der kunne etableres en undtagelsesfri indkvarteringsordning. Det var indkvarteringsordningen og ikke pressemeddelelsen, der blev drøftet på koncerndirektionsmødet, hvilket understøttes af, at ombudsmandens udtalelse om de libanesiske annoncer, der er på hovedekstrakten s. 6, ikke blev nævnt. Denne udtalelse må have været præsent for alle de tilstedeværende, da det var en udtalelse, der vedrørte ministeriet og var blevet afgivet så sent som den 10. december 2015.

Det fremgår af mail af 9. marts 2016 fra Jesper Gori på s. 1033, at Justitsministeriets ”klare vurdering var ... at en adskillelse i separate værelser, men dog på samme center, ikke reelt vil få betydning for vurderingen af, om

adskillelsen er ulovlig.” Og som sagt fremgår det af notatet af 2. februar, at adskillelsen skulle ske på samme center, men på forskellige værelser, hvor pressemeddelelsen har et udgangspunkt om adskillelse på forskellige centre. Så her kan vi også se, at det helt fremme i marts måned ikke var notatets udgangspunkt, men pressemeddelelsens udgangspunkt, som blev fulgt. Jesper Gori følte også, at det var nødvendigt at gå til Justitsministeriet og spørge, hvilket jo er lidt påfaldende, hvis der var et notat, der havde betydning på det tidspunkt. Og på det omtalte møde den 9. marts – det er det stormfulde møde, som vi kommer til senere – deltog i hvert fald fhv. minister Inger Støjberg, Uffe Tooldal Pedersen, Mark Thorsen og Jesper Gori. En udløber af mødet var, at Jesper Gori skulle undersøge, om de uroligheder, der var i forhold til internationale konventioner, ville mindskes i tilstrækkelig grad, hvis adskillelserne skete på samme center, men på forskellige værelser. Det fremgår af s. 1028. Fhv. minister Inger Støjberg kunne således ikke den 9. marts have støttet sig til notatet af 2. februar, men støttede sig i stedet for til pressemeddelelsen, hvor det fremgår, at adskillelsen skal ske på forskellige centre.

Under sin forklaring vedstod Jonas From Soelberg sig følgende fra sin forklaring for Instrukskommissionen, jf. s. 708 i afhøringssekstrakten:

”Så vidt han erindrer, sagde enten ministeren eller Mark Thorsen, at det i så fald var ligegyldigt, hvorefter overvejelsen om indkvartering på samme center, men på to forskellige værelser, blev lagt til side. Hele pointen var, at man skulle gå længere, og hvis man ikke kunne det, var det lige meget.”

Af fhv. minister Ingers Støjbergs udtalelser til medierne efter udsendelsen af pressemeddelelsen fremgår det også, at ministeren selv havde en forudsætning om, at der skulle ske adskillelse på forskellige centre. Der kan vi se på hovedekstrakten s. 242 i interviewet med Peter Lautrup, der spørger:

”... de må ikke bo på samme asylcenter, er det rigtigt? De bliver virkelig splittet fra hinanden?”

Hvortil Inger Støjberg svarer:

”Ja, de skal splittes ad”.

Videre på s. 243 spørger Peter Lautrup:

”Bliver det i hver sin ende af landet?”

Og Inger Støjberg svarer:

”Jamen det må vi se på hen ad vejen, hvis der er børn indblandet, så kan det jo give god mening, at f.eks. faren også kan få lov at se barnet”

Det ville jo kun give mening med det svar, hvis det var på forskellige centre og ikke på forskellige værelser på samme center. Det fremgår som nævnt også af indstillingen, at – som vi var inde på før – Udlændingestyrelsens praksis ”fremover” skulle være som beskrevet, og det er uforeneligt med, at man i pressemeddelelsen adskiller også de allerede indkvarterede par.

Fhv. minister Inger Støjberg har ikke på noget tidspunkt, mens sagen verserede, henvist til notatet af 2. februar. Det skete ikke i drøftelser med embedsfolk. Det skete ikke i svaret til Folketinget. Det skete ikke under samråd. Det skete ikke i besvarelser til Folketingets Ombudsmand, der ovenikøbet rykkede flere gange for redegørelse om de retlige overvejelser. Det skete ikke i svaret til Institut for Menneskerettigheder. Det skete ikke i svaret til Røde Kors. Og det skete heller ikke i svar til journalister, der med henvisning til professorer hævdede, at Inger Støjberg var i færd med at bryde Danmarks internationale forpligtelser ved at etablere en undtagelsesfri ordning. Det var først under Inger Støjbergs forklaring for Instrukskommissionen, at synspunktet om notatet fremkom, og det skal i den forbindelse bemærkes, at notatet var inkluderet af Instrukskommissionen i den ekstrakt, der var gjort tilgængelig for Inger

Støjberg og hendes bisidder forud for afhøringen.

Så tilbage til kronologien til mødet den 9. februar kl. 15.30. Og der vil jeg lave en generel henvisning til anklagernes sammenfattende processkrift, s. 15-16, pkt. 68-74, idet jeg dog vil fremhæve nogle af punkterne, og også komme med nogle supplerende argumenter. På mødet den 9. februar kl. 15.30 fik fhv. minister Inger Støjberg en meget klar besked om, at en ordning uden undtagelser ikke lovligt kunne lade sig gøre. Anne Nygaard Just har forklaret:

”Jeg gik fra mødet med en opfattelse af, at man umiddelbart ikke kunne adskille alle, fordi det ville være imod de internationale konventioner.”

Det fremgår af hendes forklaring den 30. september 2021 (dag 13). At der blev givet en advarsel, understøttes også af Line Skytte Mørk Hansens forklaring den 6. oktober 2021 (dag 14), hvor hun sagde, at hun er sikker på, at ingen forlod mødet den 9. februar uden at vide, at der ville være undtagelser. Uffe Toudal Pedersen har forklaret, at det er hans klare genkaldelse, at det efter mødet stod fhv. minister Inger Støjberg klart, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning, da det blev diskuteret intenst. Jesper Gori gav klart udtryk for, at der ikke kunne være undtagelser under mødet. Han forklarede bl.a.:

”Og så – som jeg husker det – tilkendegiver ministeren, at det ikke er den ordning, som hun ønsker. Hun ville gerne have en ordning, hvor alle par adskilles.”

Det fremgår af hans forklaring fra den 12. oktober 2021 (dag 16). Jesper Gori forklarede også om mødet den 9. februar, at det var hans klare indtryk, at fhv. minister Inger Støjberg ønskede en undtagelsesfri ordning. Jesper Gori har som tidligere nævnt også forklaret, at han anså notatet af 2. februar som en modelnotat. Under drøftelserne af Inger Støjbergs ønske om, at alle skulle adskilles, spurgte Uffe Toudal Pedersen,

om en sådan ordning kunne lade sig gøre. Det var ikke den ordning, der var lagt op til i notatet, men det var det, som Inger Støjberg ønskede. Jesper Gori svarede, at der ikke kan opereres med en absolut ordning. Inger Støjberg fik altså under mødet kl. 15.30 en klar og tydelig advarsel om, at der ikke inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kunne etableres en undtagelsesfri ordning. Og til dette svarede Inger Støjberg, at hun var klar til at tage procesrisikoen for det. Mark Thorsen har forklaret om mødet den 9. februar kl. 15.30, at ministeren forstod, at notatet af 2. februar udgjorde en – i anførselstegn – hård juridisk kant, samt at det var indforstået i diskussionerne, at konventionerne udgjorde rammen.

Efter mødet kl. 15.30 er der også et kort forløb, som jeg vil komme lidt ind på. Vi kan se, at der umiddelbart efter mødet kl. 15.30 blev udarbejdet to versioner af pressemeddelelsen, én der blev benævnt Goris version og én uden undtagelser. De to versioner blev kun sendt til Mark Thorsen og til Mia Tang og fremgår af tillægs-ekstrakt 1 s. 1. Mark Thorsen besluttede i overensstemmelse med fhv. minister Inger Støjbergs ønsker, at det var versionen uden undtagelser, der skulle bruges, og det var denne version, som blev sendt til Jesper Gori. Vi ved også fra sagen, at Uffe Toudal Pedersen efter mødet bad Jesper Gori om at drøfte forholdet med Justitsministeriet, der bekræftede over for Jesper Gori, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Uffe Toudal Pedersen besluttede, efter at Jesper Gori havde talt med Justitsministeriet, at der skulle genindsættes en undtagelse ud fra de nødvendige menneskelige hensyn. Det er en meget markant og en meget klar besked til Inger Støjberg, at departementschefen genindsætter en undtagelse, efter at den er blevet taget ud. På trods af det og på trods af Jesper Goris udlægning af gældende ret på mødet besluttede Inger Støjberg, at hun ikke ønskede undtagelser, hvilket blev meddelt Uffe Toudal om aftenen den 9. februar. Og det ved vi, fordi han gav beskeden videre til Lykke Sørensen samme aften. Lykke Sørensen beskriver i en mail til

Jesper Gori kl. 21.14 – og det er på s. 239 i hovedekstrakten – forløbet på følgende måde: ”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelerm. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen.”

Under mødet næste morgen – eller drøftelsen er det måske nærmere – med Nina Holst-Christensen bekræftede Nina Holst-Christensen fra Justitsministeriet, at en undtagelsesfri ordning ikke kunne lade sig gøre. Nina Holst-Christensen spurgte Lykke Sørensen, om Justitsministeriet skulle gå ind i sagen, hvilket Lykke Sørensen afviste med ordene: ”Løbet er kørt”. Det er også bekræftet af Nina Holst-Christensens i hendes forklaring. Og det er meget bemærkelsesværdigt og viser også, hvor hårdt fhv. minister Inger Støjberg havde sat sin vilje igennem. Det viser det store pres, som Inger Støjberg lagde på Lykke Sørensen, der var afdelingschef og øverste jurist i ministeriet og kendt for at være ganske barsk, når Lykke Sørensen end ikke troede, at hun med opbakning fra Justitsministeriet kunne få talt Inger Støjberg til rette.

Vi går videre til koncerndirektionsmødet lidt senere samme dag. Her vil jeg igen henvise til anklagernes sammenfattende processkrift, pkt. 75-91, men jeg vil gerne fremhæve enkelte af punkterne og komme med et par yderligere punkter i forhold til anklagernes sammenfattende processkrift. Retten kan lægge til grund, at der blev afgivet en advarsel – endnu en advarsel – på koncerndirektionsmødet. Advarslen blev fremsat af Lykke Sørensen, der den 15. september 2021 (dag 7) har forklaret:

”Ministeren ønskede en undtagelsesfri ordning, og vi måtte sige til hende, at det ikke kunne være sådan.”

Fhv. minister Inger Støjbergs egen forklaring støtter sådan set også Lykke Sørensens forklaring, idet Inger Støjberg har forklaret, at Lykke

Sørensen på et tidspunkt under mødet sagde – sådan lidt ud i luften – at der ville være undtagelser, og det undrede hun sig over, da hun havde godkendt ordningen. Frank Bundgaard har udarbejdet et notat i november måned 2016, hvor der er et referat af koncerndirektionsmødet, og det er i hovedekstrakten på s. 241, hvor der står:

”Bordrunde – ingen papirer.

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: Generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser.

Tydeligt, at spørgsmålet har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører.

Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentrene asap.”

Afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen har forklaret, at essensen af koncerndirektionsmødet var, at der var en uenighed mellem fhv. minister Inger Støjberg kontra Lykke Sørensen og Uffe Toudal Pedersen.

Henrik Kyvsgaard har forklaret, at han et par dage før mødet fik oplyst, at der mellem fhv. minister Inger Støjberg og Lykke Sørensen var en konflikt om de mindreårige asylpar. Om selve koncerndirektionsmødet har Henrik Kyvsgaard forklaret, at der var en meningsudveksling mellem Henrik Grunnet, Lykke Sørensen og Inger Støjberg, samt at mødet var præget af, at der ikke var enighed.

Kasper Højvang Kyed har forklaret, at ministeren sagde, at hun ønskede en adskillelse af barnebrudene, hvortil Lykke Sørensen sagde, at det kunne man ikke gøre uden at foretage visse forvaltningsretlige skridt. Han har også forklaret, at Lykke Sørensen sagde, at der ville være nogle par, som ikke ville kunne adskilles, da dette ville være i strid med konventionerne. Han huskede stemningen på mødet som alvorlig, både fordi det var en vigtig drøftelse, men også fordi der ikke var enighed. Henrik Grunnet

har forklaret om mødet, at det gjorde indtryk på ham, at Uffe Toudal Pedersen blev overrullet og virkede noget mast.

Henrik Grunnet har forklaret, at han tydeligt kan huske, at der var uenighed om Lykke Sørensens udmelding om, at der ikke kunne være en undtagelsesfri ordning. Henrik Grunnets forklaring om, at der var et eftermøde mellem Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen og ham, hvor Uffe Toudal Pedersen sad med pressemeddelelsen, støttes ikke af de førnævnte personer, og efter anklagernes opfattelse kan den del af hans forklaring ikke lægges til grund.

Ud fra en samlet vurdering af vidneforklaringerne kan Rigsretten klart lægge til grund, at fhv. minister Inger Støjberg også under koncerndirektionsmødet blev advaret om, at en undtagelsesfri ordning ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Om forløbet efter koncerndirektionsmødet, som jeg var inde på før, baserer Inger Støjbergs forsvaret sig primært på notatet af 2. februar. Og som vi har været inde på, har notatet af 2. februar ingen betydning for sagen. Det er dokumenteret, at Inger Støjberg har fået klare advarsler om, at en undtagelsesfri ordning ville være ulovlig.

En anden hjørnesteen i forsvaret er, at fhv. minister Inger Støjberg ikke havde grund til at tro, at der ikke ville blive administreret lovligt. Uffe Toudal Pedersens forklaring om, hvad der blev sagt i forbindelse med, at Inger Støjberg tog undtagelsen ud af pressemeddelelsen, hvor han forklarede, at han sagde: ”Du skal bare vide, at der bliver administreret med undtagelser”, er af særlig interesse for sagen og et vigtigt vidnetema. Derfor vil jeg behandle det lidt nærmere. Det er anklagernes opfattelse, at det ikke kan lægges til grund, at Uffe Toudal Pedersen over for Inger Støjberg har udtrykt sig på en måde, der gør, at hun kunne blive bibragt den opfattelse, at der internt ville blive administreret i strid med den undtagelsesfri

indkvarteringsordning, sådan som hun kommunikerede den offentligt. Inger Støjbergs forklaring om, at der var forskel på, hvad hun kommunikerede udadtil, og hvordan der skulle administreres indadtil, har ikke støtte i sagens omstændigheder, og det vil jeg behandle senere. Uffe Toudal Pedersens påståede udtalelse om, at ”du skal bare vide, at der bliver administreret med undtagelser”, kan ikke lægges til grund, og jeg vil fremhæve nogle punkter over for Rigsretten for, hvorfor den ikke kan det.

Uffe Toudal Pedersen har forklaret, at han opfattede notatet som en referenceramme for forståelsen af sagen. Og et sådant udgangspunkt for Uffe Toudal Pedersen er meget svært foreneligt med hans forklaring om, at han – i forbindelse med at udtalelserne ville blive taget ud – havde sagt, at det ville være et lovbrud at administrere uden undtagelser. Den 24. september 2021 (dag 10) forklarede han således:

”På et tidspunkt i den diskussion – og den tager ikke så lang tid, for vi havde været igennem det adskillige gange – kører det frem og tilbage med en armlægning, og så siger jeg til sidst noget i retning af: ”Okay, okay. Så tag det dog ud”

Hvis notatet var på plads, og Inger Støjberg havde accepteret undtagelser på dette tidspunkt, var der slet ingen grund til at have denne drøftelse i det hele taget. Hvis det virkelig var, som Uffe Toudal Pedersen husker det, ville det have været en snak om, hvorvidt det var i overensstemmelse med ombudsmandens udtalelse om de libanesiske annoncer at udsende en pressemeddelelse, der ikke var fyldestgørende, og ikke en diskussion om lovligheden af ordningen. Derudover kan man også sige, at der i forløbet, frem til at undtagelserne blev taget ud af pressemeddelelsen, har været uenighed mellem Inger Støjberg og hendes særlige rådgiver på den ene side og Uffe Toudal Pedersen og de øvrige embedsfolk på den anden side. Uffe Toudal Pedersen havde som sagt personligt formuleret en undtagelse og genindsat sætningen i pressemeddelelsen, den med de menneskelige hensyn.

Og Uffe Toudal Pedersen forklarede, at han ikke gav besked til departementet eller Udlændingestyrelsen om, at der skulle administreres anderledes, end hvad der fremgik af pressemeddelelsen. Det forekommer særdeles besynderligt og ulogisk, at Uffe Toudal Pedersen skulle have sagt til ministeren, at der ville blive administreret lovligt på trods af pressemeddelelsens ordlyd, når han ikke efterfølgende kommunikerede det synspunkt videre til de embedsfolk, som havde været med i forløbet.

Jesper Gori havde jo deltaget i mødet den 9. februar, hvor Inger Støjberg forkastede notatet, og han var også med til at udarbejde pressemeddelelsen, hvor Uffe Toudals genindsættelse af undtagelsesmuligheden blev formuleret. Jesper Gori deltog ikke i koncerndirektionsmødet den 10. februar, og derfor er det også utænkeligt, at Uffe Toudal Pedersen ikke ville give Jesper Gori besked om, at selv om Inger Støjberg nu har taget undtagelserne ud, gælder de alligevel. Hvor skulle Jesper Gori vide det fra, hvis han ikke havde fået det at vide af Uffe Toudal? Men Uffe Toudal har forklaret, at han ikke har sagt det til nogen, heller ikke til Lykke Sørensen. Hun blev ringet op aftenen før af Uffe Toudal Pedersen med beskeden om, at ministeren og Mark Thorsen ikke ville have kattelommen ind. Hun deltog på koncerndirektionsmødet. Hun gav om formiddagen ministeren en klar advarsel om, at en undtagelsesfri ordning ville være i strid med de internationale konventioner. Og vi har fået beskrevet koncerndirektionsmødet sådan, at der var uenighed mellem Inger Støjberg og Lykke Sørensen, at stemningen var trykket, og – hvis vi skal bruge Henrik Grunnetts ord – at det slog gnister. Det ville derfor også være helt logisk og sædvanligt, at Uffe Toudal Pedersen ville have fortalt sin afdelingschef, der havde ansvaret for juraen i sagen, at han havde accepteret, at undtagelsen blev taget ud af pressemeddelelsen, men at hun skulle vide, at der skulle administreres med undtagelser alligevel. Det gjorde han ikke.

Henrik Grunnet deltog i koncerndirektionsmødet, hvor den advarsel, vi har talt om før, blev

givet. Han havde overværet uenigheden, som han som sagt beskrev sådan, at der blev slået gnister. Det havde også været naturligt, hvis Uffe Toudal Pedersen, i hvert fald i det personlige møde, som han havde med Henrik Grunnet om eftermiddagen den 10. februar – godt nok om Henrik Grunnets fratrædelsesvilkår – havde fortalt ham, at Udlændingestyrelsen, som Henrik Grunnet var direktør for, ikke skulle administrere som beskrevet i pressemeddelelsen. Pressemeddelelsen er jo operativ i forhold til Udlændingestyrelsen. Der står bl.a. i den på s. 254:

”Jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det.”

Og videre:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad”.

Så det ville være helt logisk og sædvanligt og rimeligt, hvis Uffe Toudal Pedersen havde fortalt Henrik Grunnet, at ministeriet havde sendt en pressemeddelelse ud, der henvendte sig direkte til styrelsen, men at han skulle vide, at der skulle opereres med undtagelser, på trods af hvad ministeren bad styrelsen om i pressemeddelelsen. Det gjorde han ikke.

Line Skytte Mørk Hansen spiller også en rolle her. Uffe Toudal Pedersen har forklaret, at han alene bad Line Skytte Mørk Hansen sende pressemeddelelsen, og at han ikke bad hende formidle til Udlændingestyrelsen, at pressemeddelelsen ikke skulle tages for pålydende. Og det kan med stor grad af sikkerhed lægges til grund, at telefonsamtalen mellem Lene Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen havde et indhold, hvor Line Skytte Mørk Hansen på en kort og kommanderende måde instruerede Udlændingestyrelsen i, at der skulle administreres i overensstemmelse med pressemeddelelsen, samt at administrationen skulle iværksættes straks. Jeg kommer tilbage til telefonsamtalen. Det forekommer meget usandsynligt, at Uffe Toudal Pedersen skulle give en afdelingschef, altså Line Skytte Mørk Hansen, besked om at

kontakte Lene Vejrum med det indhold, at hun blot skulle give besked om, at der var blevet sendt en pressemeddelelse, hvis han kort tid forinden havde sagt til Inger Støjberg, at der ville blive administreret på en anden måde end det, der fremgik af pressemeddelelsen. Og det ligger jo fast, at Udlændingestyrelsen ikke fik notatet af 2. februar.

Anni Fode og Lene Vejrum var den 11. februar til møde med Uffe Toudal Pedersen, hvor de fik besked om Henrik Grunnets afsked. Uffe Toudal Pedersen udnævnte Anni Fode til fungerende direktør for Udlændingestyrelsen, i perioden frem til Henrik Grunnets afløser tiltrådte. Anni Fode deltog ikke i koncerndirektionsmødet. Og det forekommer usandsynligt, at Uffe Toudal Pedersen ikke skulle fortælle den nye fungerende direktør, der ikke havde deltaget i mødet den 10. februar, at der ikke skulle administreres i overensstemmelse med den pressemeddelelse, der så klart angav, hvad Udlændingestyrelsen skulle gøre. Uffe Toudal Pedersen kunne jo ikke være sikker på, hvad Henrik Grunnet mente, for han havde heller ikke fortalt Henrik Grunnet, at der ikke skulle gøres sådan, som der stod i pressemeddelelsen.

Jonas From Soelbergs og Mia Tangs forklaring modsiger Uffe Toudal Pedersens udlægning. Jonas From Soelberg og Mia Tang har samstemmende forklaret, at fhv. minister Inger Støjberg sagde til Mia Tang, at hun ikke ville have Uffe Toudal Pedersens undtagelse med i pressemeddelelsen. Jonas From Soelberg og Mia Tang gik herefter til Uffe Toudal Pedersen for at få hans godkendelse til at slette undtagelsen. Uffe Toudal Pedersen svarede: ”Jamen så tag det dog ud”, hvorefter pressemeddelelsen gik ud.

Drøftelsen mellem Jonas From Soelberg, Mia Tang og Uffe Toudal Pedersen foregik i døråbningen til Uffe Toudal Pedersens kontor, og fhv. minister Inger Støjberg var ikke til stede. Jonas From Soelberg blev foreholdt Uffe Toudal Pedersens forklaring om, hvad han havde sagt, og han fastholdt sin forklaring. Han havde

ikke indtryk af, at Uffe Toudal Pedersen allerede én gang havde haft en drøftelse af, om undtagelsen skulle tages ud af pressemeddelelsen. Det er også bemærkelsesværdigt, at Uffe Toudal Pedersens reaktion til Jonas From Soelberg og Mia Tang stort set ordret er magen til, hvad Uffe Toudal Pedersen mener, at han har sagt til Inger Støjberg: ”Jamen så tag det dog ud”. Og derfor er det meget muligt, at Uffe Toudal Pedersen har blandet tingene sammen, i forhold til hvad der skete lige omkring udsendelsen af pressemeddelelsen. Jonas From Soelberg angav sin hukommelse om dette forløb som sikker. Og han blev grundigt spurgt ud om forløbet af forsvarerne, hvor han fastholdt sin forklaring, der fremstod både sikker og konsekvent.

Uffe Toudal Pedersens forklaring svækkes også af den åbenlyse modstrid, der er mellem notatet af 2. februar og pressemeddelelsen, hvor der er disse materielle og modstridende forskelle, idet pressemeddelelsen angiver, at der skal adskilles på forskellige centre, og at den nye praksis også skal angå allerede indkvarterede asylsøgere.

Pressemeddelelsen havde fået massiv omtale i medierne, og det var primært fhv. minister Inger Støjberg, der udtalte sig i sagen. Derfor ville det også være naturligt, at Uffe Toudal Pedersen alene på baggrund af medieomtalen havde videregivet sit forbehold over for pressemeddelelsen til nogle af de medarbejdere i departementet, eller mere logisk til direktøren for Udlændingestyrelsen, som pressemeddelelsen og udtalelserne i medierne henvender sig til.

Der er også bemærkelsesværdigt, at Uffe Toudal Pedersen ikke reagerede på Udlændingestyrelsens tilbagemeldinger den samme dag, som pressemeddelelsen gik ud, hvor det fremgik, at Udlændingestyrelsen ville varsle adskillelse i samtlige sager. Det fremgår af hovedekstraktens s. 280-284.

Derudover var der en telefonsamtale mellem Folketingets Ombudsmand og Uffe Toudal Pedersen, hvor ombudsmanden sagde til Uffe

Toudal Pedersen, at det kunne forekomme overraskende, at man var begyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Det fremgår af s. 1459. Ifølge Uffe Toudal Pedersens forklaring blev fhv. minister Inger Støjberg informeret om hans samtale med ombudsmanden. Han kan dog ikke huske, hvor detaljeret informationen var. Det er ikke hver dag – håber jeg – at ombudsmanden ringer til en departementschef og kommer med et så stærkt udsagn om, at det er lidt overraskende, at man er begyndt at iværksætte adskillelser, inden der er færdige retningslinjer. Hvis Uffe Toudal Pedersen virkelig havde sagt til ministeren, at der ville blive administreret med undtagelser uanset hvad, ville han helt åbenlyst have sagt det samme, da han talte med ombudsmanden. Da Uffe Toudal Pedersen den 28. september 2021 (dag 11) gav forklaring om forløbet om samtalen med Folketingets Ombudsmand, var hans forklaring da også:

”Vi måtte lytte til politikerne, til signalerne om, at vi måtte gå ind at lave de adskillelser med respekt for de rammer, der var.

Hvis Rigsretten måtte lægge Uffe Toudal Pedersens forklaring til grund – at han havde sagt, at der ville blive administreret med undtagelser – så kan fhv. minister Inger Støjberg under alle omstændigheder ikke have forstået den besked anderledes end en generel udtalelse om, at konventioner skal overholdes. Lykke Sørensen var kommet med en tilsvarende udtalelse på koncerndirektionsmødet tidligere på dagen. Inger Støjberg kan heller ikke under nogen omstændigheder været betrygget i, at Udlændingestyrelsen ville handle imod den instruks, som de fik. Der foreligger en generel lydighedspligt for embedsfolk, og ministeren måtte regne med, at især en styrelse vil efterleve de instrukser, der kommer fra departementet og fra ministeren.

Jeg vil også knytte nogle bemærkninger til selve pressemeddelelsen. Og det ligger fast, at det var fhv. minister Inger Støjberg, der traf beslutningen om at tage undtagelsen ud. Det fremgår af hendes egen forklaring. Inger Støjberg

udtalte sig også den 21. maj 2017 til Politiken, hvor hun erkendte, at det var hende, der havde taget undtagelsen ud, og udtalte: ”Ja, der gik vi så for langt”. Det er på s. 4478. Det kan altså lægges til grund, at undtagelsen blev taget ud af pressemeddelelsen, på trods af den rådgivning, som Inger Støjberg havde modtaget fra sit embedsværk. Uffe Toudal Pedersen har forklaret, at han helst så, at undtagelsen var fastholdt i pressemeddelelsen, hvilket stemmer overens med, at han selv havde formuleret og genindsat en undtagelse dagen før. Inger Støjberg har forklaret, at hendes offentlige udtalelser, der klart gav udtryk for en undtagelsesfri ordning, blot var politisk kommunikation, idet det, som man også så det, var hendes hensigt, at der indadtil skulle administreres anderledes, end hvad hun kommunikerede udadtil. Det vil jeg som sagt vende tilbage til senere. Det synspunkt er ganske vanskeligt foreneligt med hændelsesforløbet i sagen. Og det kan ikke lægges til grund, at Inger Støjberg indadtil kommunikerede, at der skulle administreres med undtagelser eller i overensstemmelse med notatet af 2. februar for den sags skyld. Det fremgår af tv-interviewet af 21. maj 2017, at det var vigtigt for Inger Støjberg, at det klart blev kommunikeret, hvad der skulle administreres efter, hvilket var formålet med, at pressemeddelelsen blev sendt til Udlændingestyrelsen. I interviewet spørger journalisten:

”Hvordan kan det være at I vælger at sende en pressemeddelelse ud? Er det ikke normal praksis at sende en vejledning til Udlændingestyrelsen om, hvordan de nu skal gøre?”

Og til det svarer Inger Støjberg:

”Jamen man kan i virkeligheden gøre det på flere måder. Og nu faldt valget så her. Det er ikke et valg som jeg er gået meget op i om det skulle være på den ene eller den anden måde det her skulle foregå ...”

Og her kommer det vigtige:

”Det vigtige for mig, det var at få kommunikeret helt klart, hvad det er vi administrerer efter.”

Det er altså med fhv. minister Inger Støjbergs egne ord klart, at det var hendes hensigt og hendes ønske, at Udlændingestyrelsen skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen. Det er også rent faktisk, hvad der skete, og sådan Udlændingestyrelsen forstod instruksen. Tv-interviewet fra den 21. maj 2017 er svært foreneligt med Inger Støjbergs forklaring for Rigsretten, og det bemærkes, at Inger Støjberg ikke har gjort brug af sin ret til at udtale sig om i interviewet i Rigsretten.

Pressemeddelelsen, der er på s. 254, er meget klar, og den fremstår helt undtagelsesfri. Det fremgår også, at den omfatter såvel allerede indkvarterede asylansøgere som nyttilkomne asylsøgere. Allerede i overskriften kan man se: ”I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.”

Og pressemeddelelsen henvender sig som sagt direkte til Udlændingestyrelsen, hvor det fremgår:

”Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg skrider nu ind over for barnebrude på danske asylcentre og beder Udlændingestyrelsen om at ændre praksis.”

Og i det citat, der er fra ministeren i pressemeddelelsen, hedder det bl.a.:

”... jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det.”

Og til sidst:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Det fremgår også af pressemeddelelsen, at det efter tidligere praksis var sådan, at det i hver enkelt sag blev vurderet på baggrund af en

faglig vurdering og hensynet til barnets tarv. I det følgende afsnit hedder det så, at efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige bo sammen med en myndig, uanset om de har børn. Det kan kun læses i modsætning til den tidligere praksis med de faglige vurderinger.

Vi har også et bilag 1 til pressemeddelelsen, og det har vi på s. 275. Her fremgår det, hvem af de nuværende unge asylpar, som praksisændringen henvendte sig til. Det eneste, der mangler i oversigten, er navnene på personerne, der er omfattet. Derfor underbygger bilag 1, at den nye praksis omfattede samtlige personer nævnt i pressemeddelelsens bilag 1, og det skal læses i sammenhæng med selve pressemeddelelsen, hvor Inger Støjberg henvendte sig direkte til Udlændingestyrelsen og bad dem om at adskille parrene i de aktuelle sager. Det er meget vanskeligt at se, hvordan Udlændingestyrelsen og operatørerne skulle forstå det anderledes, end at alle de nævnte par i bilag 1 skulle adskilles. Så vil jeg gå videre til et andet vigtigt bevis-tema i sagen, og det er telefonsamtalen den 10. februar mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum. Vi kan af forklaringerne forstå, at der var to samtaler mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum ca. kl. 14 30. Der er afgivet forklaringer i modstrid med hinanden, og derfor vil jeg behandle samtalerne lidt nærmere. Uffe Toudal Pedersen har som sagt forklaret for Rigsretten, at han alene bad Line Skytte Mørk Hansen om at sende pressemeddelelsen ud til Udlændingestyrelsen. Den forklaring modsiger i det hele, hvad Line Skytte Mørk Hansen har forklaret om, hvad hun skulle sige til Udlændingestyrelsen. Og vi kan med sikkerhed lægge til grund, at Line Skytte Mørk Hansens forklaring om, at hun ikke så svaret til Folketingets Ombudsmand, ikke er korrekt. Vi kan se af loggen fra F2-systemet, at Line Skytte Mørk Hansen flere gange var inde at se på sagen i F2-systemet. Den 29. april 2016 var hun inde at se på ”Aktdokument”, ”Sagsfremstilling” og ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB”. Og af den udtalelse, der hedder ”FINAL ministeriets udtalelse til OMB”, fremgår oplysningerne om samtalen. Den 4. maj 2016

var hun også inde på sagen, hvor hun kiggede på "Aktdokument", "Sagsfremstilling", "Høring af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet" samt "Høring af Udlændingestyrelsen om afgørelse om adskillelse". Hun var også igen inde i ministeriets udtalelse til ombudsmanden. Den 8. maj 2016 var hun inde i sagen, hvor hun så på "Aktdokument" og på ministeriets udtalelse til ombudsmanden. Og igen den 12. maj 2016 var hun inde på sagen, men dog uden at åbne dokumenter. I svaret til Folketingets Ombudsmand, er der som nævnt et referat af samtalen, der svarer til Lene Vejrum's udlægning. Den er på s. 2054. Der kan vi se i andet afsnit efter overskriften:

"Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen."

Det er det modsatte af, hvad Line Skytte Mørk Hansen har forklaret, og efter at have været inde adskillige gange og kigge på svaret, hvoraf dette fremgår, er det underligt, at hun ikke reagerede. Telefonnotatet var vedlagt bidraget fra Udlændingestyrelsen til ombudsmanden som bilag 1. Det kan vi se på s. 2087-2088. Vi har fået dokumenteret notitsen, så det vil jeg ikke gøre her.

De forklaringer, som er kommet fra Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, var sammenhængende, og de var troværdige, og det kan udledes af de to forklaringer, at Line Skytte Mørk Hansen kom med korte og kommanderende udtalelser til Udlændingestyrelsen, hvor der ikke var givet plads til drøftelser eller diskussion. Der blev givet en klar og tydelig instruks om, at Udlændingestyrelsen skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, altså uden undtagelser. Det kan også udledes og lægges til grund, at adskillelsen skulle ske straks, og at der omgående skulle gives meddelelse til indkvarteringsoperatørerne. Instruksen blev genbekræftet i samtale nr. 2, altså ca. kl. 14.30

igen, hvor der er det særlige, at Ditte Kruse Dankert overhørte dele af samtalen, bl.a. at der skulle effektueres straks. Samtalerne kan bedst opsummeres med følgende citat fra Ditte Kruse Dankerts forklaring:

"Line talte til hende på en måde, så hun fik en ordre. Line siger: "Kan I da ikke engang læse?""

Margit Sander Rasmussen, der jo ikke har en ansvarssag hængende over hovedet, har også givet forklaring om telefonsamtalen. Og hun sagde, at de var helt grå i ansigterne, altså Ditte Kruse Dankert og Lene Vejrum, da de fortalte om telefonsamtalerne. Hun forklarede også, at der var sket noget ud over det sædvanlige. Budskabet var efter Margit Sander Rasmussens forklaring, at de "alle sammen skal skilles ad, og der er ikke noget at komme efter". Ifølge Margit Sander Rasmussen var planen i Udlændingestyrelsen at trodse instruksen om at adskille alle parrene. De ville skille nogle af parrene ad og så forsøge at få en dialog i gang igen med departementet. Endelig har Margit Sander Rasmussen også malende forklaret, at det kun kunne gå for langsomt med at få skilt parrene ad. Det var den besked, hun fik fra Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert om eftermiddagen den 10. februar. Forklaringerne fra Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert og Margit Sander Rasmussen støttes i det hele af Kristina Rosado og Henrik Grunnets forklaringer.

Det var forklaringerne om samtalen. Vi har også nogle dokumentspor af samtalen, og der har vi bl.a. på s. 262 i Line Skytte Mørk Hansens mail fra kl. 14.41, altså lige efter telefonsamtalerne, hvor hun orienterer Mark Thorsen om, at Udlændingestyrelsen sætter det i værk med det samme. Det understøtter i hvert fald det med hastigheden. Derudover understøttes Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankerts udlægning af, hvad Udlændingestyrelsen rent faktisk foretog sig den 10. februar. Og vi kan se på s. 281, som vi også kiggede på tidligere, at der rent faktisk blev givet besked kl. 16.09 til operatørerne om, at samtlige par ville blive varslet adskilt. Lene Vejrum orienterede Line Skytte

Mørk Hansen om mailen til operatørerne kl. 16.40. Det kan vi se på s. 280. Og sammen med den orientering var også vedhæftet mailen til operatørerne om, at man ville adskille samtlige par. På s. 283 kan man se, at Line Skytte Mørk Hansen kl. 17.42 orienterede otte personer: Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just, Mia Tang og Jesper Gori om både indholdet af mailen, men også orienteringen om, hvad operatørerne havde fået at vide. Line Skytte Mørk Hansen reagerede ikke på mailen eller indholdet om, at alle ville blive varslet adskilt. Der var heller ingen af de otte andre, som Line Skytte Mørk Hansen orienterede, herunder Uffe Toudal Pedersen, der reagerede. Det er lidt usandsynligt, at der er så mange mennesker, som har arbejdet med denne sag, der får besked om: ”Nu varsler vi samtlige par til adskillelse”. Det er noget usandsynligt, at ikke en af dem har kigget i mailen og sagt: ”Jamen det er jo det modsatte, vi har fået at vide af ministeren. Vi har fået at vide, at nu kommunikerer vi noget udadtil, men indadtil gør vi noget andet”.

Notitsen om samtalen, som jeg nævnte før, er på s. 1515. Den blev udarbejdet i forbindelse med, at ombudsmanden indkaldte sagsakter, og det gik op for Lene Vejrum, at der ikke forelå et telefonnotat om samtalen. Som sagt er både samtalen og notitsen gengivet i Udlændingestyrelsens bidrag til ombudsmanden af 28. april 2016, der også blev medtaget i departementets svar til ombudsmanden den 4. maj 2016. Line Skytte Mørk Hansen opdagede efter sin egen forklaring, først da ombudsmanden kom med sin endelige redegørelse i starten af 2017, at der var en forskel i udlægningen af samtalerne. Det hænger ikke helt sammen med F2-loggen, som vi kiggede på før. Men da hun efter sin egen forklaring opdagede det, gjorde hun ikke andet end at sige det til Uffe Toudal Pedersen. Og hun gjorde ikke noget ud af, at han ikke gik videre med sagen. Det kan simpelt hen ikke passe, at hun tog så let på, at hendes version af, hvad hun havde sagt til Udlændingestyrelsen, som jo er centralt for forståelsen både af

ombudsmandens kritik, men også af denne sag, var blevet modsagt af styrelsen. Det kan simpelt hen ikke passe, at hun ikke har reageret på andre måder end at trække på skuldrene over, at Uffe Toudal Pedersen ikke syntes, at det var værd at gå videre med. Grunden til, at hun ikke reagerede, var jo, at hun godt vidste, hvad hun havde sagt under samtalen, og at dette er en bortforklaring. Efterfølgende sendte kontorchef Louise Gertrud Michaëlis den 15. juni 2017 en mail bl.a. til Line Skytte Mørk Hansen, hvor hun refererede til en drøftelse af samme dag og udkast til et svar på bl.a. spørgsmål 846. Og vi kan se på s. 5334-5335, at udkastet, som Line Skytte Mørk Hansen fik med reference til en drøftelse samme dag, var en gengivelse af den mundtlige instruks om at effektuere i overensstemmelse med pressemeddelelsen. Heller ikke her reagerede Line Skytte Mørk Hansen på det, som efter hendes forklaring skulle være en forkert beskrivelse af telefonsamtalen. Og her skal det bemærkes, at dette var et udkast til svar, som skulle sendes til Folketinget.

Det kan lægges til grund, at Line Skytte Mørk Hansen i overensstemmelse med fhv. minister Inger Støjbergs ønske afgav en instruks om, at der skulle administreres i overensstemmelse med pressemeddelelsen, og at adskillelsen skulle ske straks, samt at operatørerne skulle have besked med det samme. Det svarer til de forklaringer – troværdige og sammenhængende forklaringer – der er afgivet af Lene Vejrum og Ditte Kruse Dankert, som er støttet af andre forklaringer og af dokumentbevis. Det må have formodningen imod sig, at Line Skytte Mørk Hansen skulle have gjort noget andet end det, hun havde fået besked på. Efter Uffe Toudal Pedersens forklaring fik Line Skytte Mørk Hansen ikke besked fra ham om, at hun skulle tage nogen forbehold. Han havde efter sin egen forklaring alene sagt til hende, at hun skulle sende pressemeddelelsen ud. Derfor må det være sådan, at beskeden, som hun gav, om, at der skulle administreres i overensstemmelse med pressemeddelelsen, at adskillelserne skulle ske straks, og at operatørerne skulle have besked med det samme, kom fra Inger Støjberg eller

var i overensstemmelse med hendes ønsker. Det svarer ganske godt til beskrivelsen i pressemeddelelsen. Det skal bemærkes, at Uffe Toudal Pedersen som bekendt var imod, at undtagelserne skulle pilles ud af pressemeddelelsen. Derfor havde han alt mulig god grund til at trække tilbage på pressemeddelelsen. Han kunne have fået genindsat sin undtagelse med de menneskelige hensyn, hvis han havde haft den mulighed. Men det fik han ikke, fordi det var Inger Støjbergs ønske og hensigt, at der skulle administreres i overensstemmelse med den pressemeddelelse, som blev sendt ud. Og det var også, hvad der rent faktisk skete.

Vi har også nogle andre nedslag fra de faktiske omstændigheder i sagen. Vi har eksempelvis orienteringen af folketingsudvalget den 22. februar 2016. Det har vi på s. 559. Det er her, hvor ministersekretær Andreas Højmark Søndergaard oplyste til udvalgssekretær i Folketinget Laura Purup, at han efter at have ”talt med kloge og dygtige mennesker” om retningslinjer ”pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen.” Svaret viser, hvilken viden og opfattelse der var hos de embedsfolk, som var tæt på ministeren den 22. februar 2016. Og deres holdning må være reflekteret i ministerens holdning.

Det næste kan jeg ikke helt nå på 2 minutter. Så jeg ved ikke, om vi skulle gå til frokost nu?

Retsformanden:

Jo, vi holder vores frokostpause nu.

PAUSE

Retsformanden:

Ja. Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak.

Vi var nået til mødet den 22. februar mellem departementet og Udlændingestyrelsen. Det var det møde, hvor Udlændingestyrelsen håbede og troede på, at de skulle ind at høre lidt mere om ordningen og tale om mulighed for at indføre

undtagelser. Men vi kan se på baggrund af forklaringerne – og det var jo Lykke Sørensens, Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen, der deltog for departementet – at de ikke under mødet den 22. februar gav Udlændingestyrelsens medarbejdere indtryk af, at der kunne være undtagelser til ordningen. Tværtimod fik Udlændingestyrelsens medarbejdere med en skarp tone at vide, at ordningen ikke var til diskussion. Ordningen var, som den var. Det understøttes også af, at Udlændingestyrelsen dagen efter, den 23. februar, på et operatørmøde kommunikerede en undtagelsesfri ordning til operatørerne. Det kan vi se af powerpointpræsentationen på s. 7301. Henrik Grunnet har om mødet den 22. februar forklaret, at han anså det som en milepæl i bestræbelserne på at få lovliggjort den ulovlige tilstand. Han opfattede jo den tilstand, som var skabt med pressemeddelelsen og cementeret af instruksen pr. telefon, som en ulovlig tilstand, som han og Udlændingestyrelsens medarbejdere arbejdede på at få lovliggjort. Dette møde havde han jo betragtet som en milepæl i de bestræbelser, og udfaldet betød, at de bestræbelser om at få ændret udgangspunktet om, at der ikke kunne være undtagelser, led et knæk. Forløbet af mødet skal også forstås i kontekst af den meget klare og hårde melding, som Line Skytte Mørk Hansen gav Lene Vejrum om instruksen i telefonsamtalen den 10. februar, og det var sådan set den samme måde at kommunikere på, der skete under mødet den 22. februar.

Jeg vil også knytte et par bemærkninger til koncerndirektionsmødet den 24. februar. Vi må nok lægge til grund, at mødet ikke blev afholdt, men der blev udarbejdet talepunkter til koncerndirektionsmødet den 24. februar, hvor indkvarteringsordningen blev beskrevet som undtagelsesfri. Det fremgår af s. 607-608. Her er det også værd at bemærke, at koncerndirektionsmødet var et internt møde i departementet, og derfor var der ikke behov for politisk kommunikation eller andet. Det var en orientering internt, så derfor var der ikke nogen grund til ikke blot at fortælle, hvordan det var. Talepunkterne viser, hvordan Line Skytte Mørk Hansen og hendes medarbejder Anne Nygaard Just opfattede

indkvarteringsordningen den 24. februar, og det må antages at svare til Inger Støjbergs opfattelse af ordningen samme tid.

Så har vi også den 24. februar besvarelsen af spørgsmål 630. Der afgav fhv. minister Inger Støjberg overfor Folketinget et svar. Det kan vi se på s. 392, hvor der også blev givet klart udtryk for, at indkvarteringsordningen var undtagelsesfri. Det er måske værd også at bide mærke i de sidste sætninger i tredje afsnit:

”Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt og de er nu indkvarteret hver for sig ... De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Inger Støjberg godkendte svaret i F2-systemet. Det kan vi se på s. 428. Og Henrik Grønnet, som anså mødet den 22. februar som en milepæl, har om dette svar forklaret, at folketingssvaret cementerede den ulovlige instruks fra Udlændingestyrelsen. Han sagde også, at det gjorde et voldsomt indtryk på ham, og det var særligt, fordi det nu var meldt ud til Folketinget.

Vi har også forløbet med bidraget til Statsministeriet. Der har vi det første bidrag. Det kom den 26. februar til brug for statsministerens forespørgselsdebat (F 12). Det første bidrag blev godkendt af Inger Støjberg i F2-systemet. Det er på s. 748. Bidraget var også godkendt af Jesper Gori og Lykke Sørensen. Det kan vi se på s. 625 og 627. I det første bidrag fremgår det klart, at det er en undtagelsesfri ordning. Forløbet var det, at der blev lavet et opdateret bidrag, fordi Tanja Franck, der på det tidspunkt var i ansat i Statsministeriet, stillede spørgsmålstegn ved, om det virkelig kunne være rigtigt, at der kunne etableres en undtagelsesfri indkvarteringsordning, og ønskede så et opdateret bidrag, der reflekterede, at det kunne der ikke. Vi kan se, at det opdaterede beredskab kom den 3. marts. Det er på s. 830-831. Der fremgår det:

”Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 ...”.

Og lidt længere nede:

”og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.”

Forløbet med det opdaterede beredskab var også mildest talt lidt usædvanligt, fordi der var så stor uenighed mellem ministeren og embedsværket, at det blev overvejet, at Statsministeriet skulle have to versioner af beredskabet over, hhv. ministerens version og ministeriets version. Tanja Franck forklarede, at hun har modtaget mere end 1.000 bidrag, og at hun aldrig har oplevet, at et ressortministerium har meddelt, at der muligvis kommer to forskellige bidrag. Beredskabet blev ikke brugt af statsministeren, da spørgsmålet ikke kom op i forespørgselsdebatten, og Udlændingestyrelsen blev ikke informeret om det opdaterede beredskab. Det opdaterede beredskab er det første spor af, at embedsfolkene internt fik fhv. minister Inger Støjberg til at acceptere, at der måske kunne være undtagelser, dog på det her tidspunkt i abstrakt form. Men det er ikke tilstrækkeligt til, at der kunne etableres en lovlig ordning på dette tidspunkt, hvilket det videre hændelsesforløb også viser.

Den 3. marts, som vi har været inde på nogle gange, var adskillelserne allerede gennemført eller besluttet for de berørte par, bortset fra de par, som skulle forelægges for ministeren. Det fremgår af s. 857 og af det skema, der er på s. 859 og frem.

Den 4. marts sendte Røde Kors en mail til Lykke Sørensen, som vi har været lidt inde på tidligere. Den er på s. 878 og frem. Der kan vi se, at overskriften er:

”Anmodning om dispensationsadgang for adskillelse af asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn.”

Det kan lægges til grund, at Inger Støjberg var bekendt med brevet. Røde Kors' brev indgik i samrådstalen til samråd Z. Derfor må det i hvert fald den 15. marts have stået hende klart, at der blev administreret efter en undtagelsesfri ordning. Det giver kun mening, at man har en undtagelsesfri ordning, når Røde Kors, der er den største operatør, retter henvendelse og anmoder om en dispensationsadgang. Og det er heller ikke helt langt væk fra tankerækken, når man tænker på indholdet af pressemeddelelsen.

Vi har også spørgsmål nr. 302, hvor fhv. minister Inger Støjberg den 9. marts besvarede spørgsmål nr. 302 over for Folketinget. Det kan vi se på s. 1067. Her bliver der fortsat givet udtryk for, at indkvarteringsordningen er undtagelsesfri, og det er, en lille uge efter at adskillelserne var gennemført eller besluttet gennemført.

Så har vi også forløbet med de fem sager, der blev forelagt for departementet. Det var Udlændingestyrelsens forsøg på at komme i dialog med departementet og få dem til at skifte mening. Og det var de fem konkrete sager, hvor Udlændingestyrelsen mente, at risikoen for at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention var størst. Vi kan se notatet og de fem sager på s. 816 og frem. Den 8. marts blev der holdt et møde mellem departementet og Udlændingestyrelsen om de fem konkrete sager. Og af Udlændingestyrelsens referat af mødet, som vi kan se på s. 929, fremgår, at departementet mente, at to af sagerne var tvivlsomme, men at Udlændingestyrelsen skulle afvente sagernes forelæggelse for ministeren. Ditte Kruse Dankert har om mødet den 8. marts forklaret, at mødet ikke gav støtte til, at der skulle være undtagelser. Vi kan også se, at Jesper Gori havde lavet en gennemgang og kommentering af sagerne. Det havde han gjort allerede den 7. marts. Og det fremgår af s. 918, at det var hans opfattelse, at der i to af sagerne ikke kunne ske adskillelse. Efter mødet med ministeren den 9. marts blev der ikke truffet afgørelse om, at nogen af de to par kunne forblive indkvarteret sammen. Vi kan ikke sige, præcis

hvad der er sket i dagene imellem, men vi kan i hvert fald konstatere, at der heller ikke blev truffet afgørelse om de to par, som Jesper Gori den 7. mente ikke kunne adskilles. Der var et møde med ministeren den 9. marts, og der kan vi se, at fhv. minister Inger Støjberg forud for mødet havde rekvireret sagsakterne med de fem sager. Og det viser, hvor tæt Inger Støjberg fulgte sagsgangen for sagen med de unge asylpar. Under mødet den 9. marts sad Inger Støjberg og hendes særlige rådgiver Mark Thorsen med sagschartekkerne fremme. De havde forberedt sig og gennemgået sagerne, har vi fået forklaring om, og Inger Støjberg stillede spørgsmål til, hvorvidt udtalelserne fra fagpersonerne i sagerne var uvildige, da de kunne være personligt involveret i sagerne. Det er det møde, som Jesper Gori kort tid efter mødets afholdelse i en mail til Lykke Sørensen beskriver som ”stormfuldt”. Og han skriver:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri.”

Det fremgår af s. 1028. Jesper Gori har videre forklaret, at det var hans opfattelse, at ministeren – og det var på mødet her den 9. marts – klart gav udtryk for, at hun stadig ønskede en ordning, hvor der ikke skulle gøres undtagelser i nogen sager. Og efter at han havde sagt til hende, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktionen, gentog hun flere gange, at hun ”simpelthen ikke kunne have det”. Og vi er altså her tidsmæssigt fremme ved den 9. marts. Der er indkaldt til samråd Z, og vi har været forbi forløbet med det opdaterede bidrag til Statsministeriet. Og vi kan også se af det interne journalnotat – som Ditte Dankert oprettede den 10. marts 2016 – at ”styrelsen fortsat skulle afvente UIBM's stillingtagen til de fem sager”. Det fremgår af s. 2397. Det er også lidt interessant, at Udlændingestyrelsen udarbejdede dette journalnotat. De var nok bekymrede i Udlændingestyrelsen over at have nogle sager liggende, hvor der ikke var sket adskillelse. Og det var særligt, fordi mødet den 8. marts ikke

gav støtte til, at der kunne være undtagelser. På dette tidspunkt var temaet altså ikke, som man måske kunne tro, om der kunne være undtagelser. Næh, det var et spørgsmål om, hvem der skulle have skylden for, at der ikke er sket adskillelser. Og det var det, som notatet her skulle dække Udlændingestyrelsen af med. De skulle sikre sig, at departementet var enige i, at de kunne undlade at adskille. Det er, fordi de helt berettiget havde den opfattelse, at alle skulle adskilles, og hvis de ikke skulle, var det i hvert fald ikke Udlændingestyrelsen, der skulle have ballade for, at der ikke var sket adskillelse. Journalnotatet hænger også fint i tråd med, hvad der rent faktisk skete. For det første blev adskillelse af disse par ikke effektueret. To af de fem par var på dette tidspunkt blevet besluttet adskilt. Men nok så vigtigt er også, at der heller ikke blev truffet nogen beslutning om, at der kunne ske indkvartering sammen. Der var her betydelig usikkerhed og frygt for at træffe en beslutning om, at der ikke skulle ske adskillelse, så det blev lidt en ikke-afgørelse, kan man sige. Man kan sige, at usikkerheden var så stor for, hvad fhv. minister Inger Støjberg ville acceptere, at end ikke det par, der havde et kongebrev, altså par H, kunne få en beslutning om, at de kunne være indkvarteret sammen. Ikke engang inden kvinden fyldte 18 år, havde de fået den besked. Det blev udtalt, som vi kommer til om lidt, på samråd Z, at et kongebrev kunne være en undtagelse, men her da kvinden fyldte 18 år – og det gjorde hun den 2. juni 2016 – havde Udlændingestyrelsen ikke truffet nogen beslutning om, at hun kunne være indkvarteret sammen med sin mand, og det er et billede på den stemning, der var på det tidspunkt.

Samråd Z har vi talt en del om. Det blev afholdt den 15. marts. Under forberedelsen til samråd Z skrev Anne Nygaard Just – og det er på s. 415 – til Udlændingestyrelsen og bad dem om at give en status på, om alle parrerne er adskilt, eller hvornår de forventes at være det. Anne Nygaard Just var jo sagsbehandler på sagen, og hun havde også på dette tidspunkt en – helt berettiget – forudsætning om, at alle skulle skilles ad. Den 3. marts sendte Catrine Primdahl det

bidrag, som vi har snakket om nogle gange. Det var et bidrag til brug for samråd Z, hvor der var denne liste over de aktuelle sager, hvor man kan se, at parrerne enten var adskilt eller besluttet adskilt, bortset fra dem, der skulle forelægges ministeren. Men til mailen er der også et notat på s. 870-871, hvor Udlændingestyrelsen beskrev den nye praksis på følgende måde, og det er ganske kort, så det vil jeg læse op:

”Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.

Det udtrykker klart, hvordan Udlændingestyrelsen den 3. marts 2016 opfattede og kommunikerede deres forståelse af indkvarteringsordningen til departementet. Det er en mail, som er til brug for samråd Z, og må antages at have indgået i forberedelserne.

På samråd Z udtalte fhv. minister Inger Støjberg for første gang offentligt, at der kunne være undtagelser til indkvarteringsordningens praksis, dog begrænset til f.eks. kongebrevssituationen. Af forløbet med samråd Z kan man se, at Inger Støjberg skulle presses til at acceptere undtagelser, hvilket viser, at undtagelser ikke var et udgangspunkt for hende, og at notatet af 2. februar ikke spillede nogen rolle. Jonas From Soelberg har forklaret, at ministeren var meget klar på, at hun ikke ville nævne de internationale konventioner som et eksempel i samrådet. Så har vi også et af de lidt usædvanlige forløb, hvor det var nødvendigt for departementschef Uffe Toudal Pedersen at tage det allertungeste våben i brug, man har som departementschef, nemlig at true med at gå til Statsministeriet. Og hvorfor skulle han bruge dette meget alvorlige og tunge våben? Det var blot for at få Inger Støjberg til at sige ”f.eks.” i forhold til et kongebrev. Selv med denne lille bitte ting, som næsten blev hvisket i samrådet, skulle han helt op på den store klinge og sige: ”Hvis du ikke gør

det her, så går jeg til Statsministeriet.” Jonas From Soelberg har forklaret, at Uffe Toudal sagde: ”Nu bliver det alvor.” Og Jesper Gori og Uffe Toudal har begge forklaret om, at der blev truet med at gå til Statsministeriet. Det var som sagt nødvendigt for Udlændingestyrelsen at sikre sig departementets opbakning til ikke at adskille i de fem sager. De var bekymrede for at have nogle sager, hvor der ikke var sket adskillelse. Det var de på baggrund af mødet den 8. marts, hvor de ikke havde fået nogen støtte til undtagelser, hvilket også understøttes af det videre forløb, herunder at ikke engang det par, der rent faktisk havde et kongebrev, fik at vide, at de kunne blive indkvarteret sammen. De blev først indkvarteret sammen, da kvinden fyldte 18 år i juni måned. Derfor viser forløbet også, hvordan departementet og Udlændingestyrelsen så på ordningen efter samråd Z.

I dagene efter samråd Z, den 18. marts, kom der en mail fra Jesper Gori – den er på s. 1415 – hvor han sendte en kopi af beredskabet til samråd Z og skrev:

”... gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.”

Og så har vi også en procedure for orientering af departementschefen:

”Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men

dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.”

Der skulle altså gives besked til departementschefen, forud for at Udlændingestyrelsen traf afgørelse om ikke at adskille de mindreårige par. Mailen blev i overensstemmelse med sin ordlyd opfattet som omfattende nye sager. Det var også derfor, at selv de fem sager ikke blev forelagt på ny. Her afventede man i Udlændingestyrelsen fortsat ministerens tilbagemelding, og der kom jo ikke nye sager på dette tidspunkt. Og som vi har været inde på nogle gange, havde Udlændingestyrelsen enten adskilt eller besluttet at adskille parrene, bortset fra dem, som afventede ministerens tilbagemelding. Og på dette tidspunkt havde Udlændingestyrelsen ikke fået et klart nok styresignal fra departementet til, at de kunne træffe afgørelser i sagerne eller træffe fornyet afgørelse i de sager, der var afgjort, hvilket underbygges af, at de fem sager fortsat afventede. Dertil kommer, at mailen af 18. marts ikke er blevet forelagt fhv. minister Inger Støjberg, der ikke kendte til mailen, og derfor kan henvendelsen heller ikke tilskrives hende eller tillægges betydning for, hvorvidt hun har søgt at rette op på den ulovlige indkvarteringsordning. Det kan hun ikke have gjort ved mailen den 18. marts, for hun kendte ikke til den.

Vi har også forløbet med Folketingets Ombudsmand, der starter med, at par nr. 16 (par L) indgav en klage den 14. marts. Det er det par, som også endte med at anlægge en sag mod Udlændingestyrelsen, hvor der den 1. marts 2019 blev afsagt en dom i Københavns Byret, der kendte flyttepåbuddet ugyldigt og tillagde godtgørelse på 10.000 kr. til både manden og kvinden. Det fremgår af parekstraktens s. 1528. Under behandlingen af klagesagen hos Folketingets Ombudsmand blev der truffet beslutning om at genoptage sagerne samt at foretage partshøring. Det fremgår af Udlændingestyrelsens svar den 28. april til Folketingets Ombudsmand på hovedekstraktens s. 2057. Det fremgår som tidligere nævnt af svaret til ombudsmanden, at Udlændingestyrelsen, samme dag som

pressemeddelelsen var blevet udsendt, modtog en mundtlig instruks om at administrere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Fhv. minister Inger Støjberg godkendte ministeriets svar i F2-systemet, som blev sendt til Folketingets Ombudsmand den 4. maj 2016, og af det svar fremgik Udlændingestyrelsens bidrag og telefonnotatet med samtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum. Det fremgår også af F2-loggen for ombudsmandssagen. Der kan vi se, at fhv. minister Inger Støjberg var inde i sagen den 29. april, den 2. maj og den 3. maj og åbnede sagens dokumenter flere gange. Grunden til, at jeg nævner det, er, at Inger Støjberg under sin forklaring gav indtryk af, at hun ikke rigtig beskæftigede sig med ombudsmandens svar. Det var embedsfolkene, der gjorde det. Det er anklagernes opfattelse, at Inger Støjberg var bekendt med, at parrene på dette tidspunkt var adskilt, og at de forblev adskilt under den efterfølgende genoptagelsesproces. Folketingets Ombudsmand foretog supplerende høring i ministeriet den 11. maj, hvor ombudsmanden skrev, at instruks af 10. februar fremstod undtagelsesfri og bad om akter til belysning af myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til instruks. Ombudsmanden gentog sin anmodning den 13. juni, og den 14. juli svarede ministeriet, at undersøgelser og drøftelser ”hovedsageligt” havde ”fundet udtryk mundtligt”. Det fremgår af s. 2971. Inger Støjberg godkendte brevet den 14. juli i F2-systemet. Det fremgår af tillægsekstrakt 2 s. 31. Der blev ikke i forbindelse med ombudsmandssagen henvist til notatet af 2. februar, hverken af embedsfolkene eller Inger Støjberg. Og vi kan se af Folketingets Ombudsmands endelige redegørelse, der kom den 23. marts 2017 – det er s. 4369 – at han fandt, at:

”... ministeriets fremgangsmåde i sagen var meget vanskelig af forstå og meget risikabel i forhold til ministeriets grundlæggende pligt til at sikre lovlig administration på området. Sammenfattende fandt han ministeriets fremgangsmåde særdeles kritisabel.”
Vi har også et notat af 1. juli 2016, som jeg lige vil fremhæve. Vi kan se, at departementet

udarbejdede et notat den 1. juli med en orientering til fhv. minister Inger Støjberg om, at Udlændingestyrelsen skulle til at træffe afgørelser i genoptagelsessagerne. Departementet beskrev også nogle generelle og overordnede retningslinjer for indkvarteringen. Det er på s. 2890. Inger Støjberg godkendte notatet i F2-systemet den 8. juli. Det fremgår af s. 2875. Det er værd at bemærke, at Udlændingestyrelsen ikke modtog notatet af 1. juli. I stedet fik de fra Jesper Gori den 4. juli en mail, hvor det fremgår – og den er på s. 2899 – at indkvarteringsvurderingen skal tage ”afsæt i ministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 samt Danmarks internationale forpligtelser”. Og det fremhæves, at udgangspunktet er, at der skal ske adskillelse, idet der kan gøres undtagelser, hvis Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger det. Det anføres også, at Udlændingestyrelsen skal foretage en konkret vurdering, hvor parrenes alder, fælles børn eller graviditet, elementer af tvang samt helt særlige omstændigheder kan tillægges tungtvejende vægt. Det er anklagernes opfattelse, at mailen af 4. juli 2016 ikke udgør et tilstrækkeligt styringssignal til Udlændingestyrelsen, hvorefter de kunne træffe afgørelser i overensstemmelse med menneskerettighedskonventionens artikel 8. Det bemærkes i den forbindelse, at der efterfølgende kun ankom ét par – par nr. 22 (par AH) – og det betyder, at hovedparten af afgørelser, som skulle træffes, vedrørte genoptagelsessagerne. Særligt skal det bemærkes, at mailen af 4. juli fra Jesper Gori ikke nævner adskillelisesperiodens betydning eller proportionalitet. Derfor måtte Udlændingestyrelsen lægge til grund, at periodens længde eller proportionalitet ikke indgik i vurderingen af de sager, som var under genoptagelse.

Så kommer vi helt frem til vejledningen af 12. december, der er beskrevet i notatet på s. 3786. Det vores opfattelse, at Udlændingestyrelsen på det tidspunkt havde et tilstrækkeligt grundlag for at træffe afgørelse. Der er selvfølgelig lidt pudsigt, at der på det tidspunkt ikke længere var noget par, som var adskilt. De sidste par, som var adskilt, blev genindkvarteret i oktober

måned. Så fra november måned og frem var der altså ikke noget par omfattet af instruksen, for de var enten fyldt 18 år, blevet indkvarteret sammen eller overgået til integration. Men forløbet vedrørende vejledningen viser også, at Inger Støjberg end ikke på dette meget sene tidspunkt havde accepteret undtagelserne. Det kan vi se eksempelvis på s. 3726 og 3763. Det er også bemærkelsesværdigt, som Nina Holst-Christensen forklarede om den indledende fase vedrørende retningslinjer, at Lykke Sørensen sagde, at ”det bliver så det næste, vi skal bakke med ministeren om”.

Så vil jeg lige samle lidt op på advarsler. Det er jo gjort gældende, at fhv. minister Inger Støjberg har fået flere advarsler i løbet af sagen. Den første advarsel kom med notatet af 2. februar. Det er som tidligere nævnt i sig selv en advarsel, at der ligger et notat, som siger, at der skal kunne være undtagelser. Den anden advarsel kom på mødet den 9. februar kl. 15.30, hvor Inger Støjberg fik klar og tydelig advarsel om, at der ikke inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kunne etableres en undtagelsesfri ordning, og hvor Inger Støjberg svarede, at hun var klar til at tage procesrisikoen på det. Den tredje advarsel kom, da departementschefen genindsatte undtagelserne i pressemeldelsen om aftenen den 9. februar. Det er efter anklagernes opfattelse en meget klar advarsel til ministeren, som hun ignorerede. Den fjerde advarsel kom på koncerndirektionsmødet den 10. februar, som vi tidligere har talt om. Der er det anklagernes opfattelse, at der blev givet en klar og tydelig advarsel. Og det kan lægges til grund, at Inger Støjberg af Lykke Sørensen blev advaret om, at en undtagelsesfri ordning ikke ville være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Den femte advarsel kom i forbindelse med udsendelsen af pressemeldelsen. Og det ligger fast, at det var Inger Støjberg, der traf beslutningen om at tage undtagelsen ud på trods af den rådgivning, hun havde fået fra sit embedsværk. Uffe Toudal Pedersen har også forklaret, at han helst så, at undtagelsen blev fastholdt i pressemeldelsen, hvilket stemmer fint overens med, at han

jo selv havde genindsat en undtagelse dagen før. Som det fremgår af udtalelserne fra professor Jørgen Grønnegård Christensen og professor Steen Rønsholdt på s. 4642-4647, er et udkast med en undtagelse i sig selv at betragte som rådgivning, og det er jeg fuldstændig enig i.

Så vil jeg som varslet sige lidt om det med kommunikation udadtil og administration indadtil. Og der er denne sag jo helt unik. Udover at det selvfølgelig er en rigsretssag, er den også unik, fordi tiltalte gør gældende, at det, som hun sagde til offentligheden, at hun ønskede at gøre, ikke var det, som hun ønskede, at embedsfolkene rent faktisk skulle gøre, når de behandlede sagerne. Fhv. minister Inger Støjberg gav på meget klar og umisforståelig måde både offentligt og internt udtryk for, hvad hun ønskede, og det var en undtagelsesfri ordning. Det var også det, hun fik. Inger Støjberg fulgte sagsbehandlingen tæt, og hun vidste, hvad der foregik. Hvis det måtte blive lagt til grund, at Inger Støjberg i virkeligheden ønskede, at der skulle administreres med undtagelser, så kan det i hvert fald lægges til grund, at hun intet gjorde for at ændre eller tilpasse praksis før december 2016, hvor der ikke længere var adskilt par efter indkvarteringsordningen. Senest i forbindelse med det andet bidrag til Statsministeriet, altså den 3.-4. marts 2016, må det have stået klart for ministeren, at undtagelser og retningslinjer hang nøje sammen. Det, som Inger Støjberg med stor patos og klarhed meldte ud i medier, på Facebook, til Folketinget, ordførermøder og i anden forbindelse, var ikke – hvis man skal forstå forsvaret – udtryk for, hvordan der skulle administreres. I den interne administration skulle embedsfolkene i Udlændingestyrelsen gøre om ikke det modsatte af, hvad ministeren sagde offentligt og havde beordret dem til at gøre i pressemeldelsen og vedvarende proklameret, så i hvert fald noget, der var meget anderledes. Og det er det, som forsvaret hævder, var ministerens egentlige instruks til administration, altså en indkvarteringsordning med undtagelser. Det er lidt pudsigt, for det var lige præcis det, som

Udlændingestyrelsen selv opfattede som en lovlig administration, og det, som de kæmpede for at få lov til at indføre på de interne linjer, altså med at forelægge sager og andet. Særligt i de senere udmeldinger – hvis vi kigger på samråd Z, samråd AJ og samrådene i 2017 – spillede både ministeren og nogle af embedsfolkene en falsk melodi, for hvis det hele var lovligt, og ministeren reelt ønskede og hele tiden havde ønsket, at der skulle være undtagelser, var der jo ikke nogen grund til at lægge det her røgslør ud om ordningen. Så kunne man bare have fortalt, hvordan det var. Og som jeg også tror, at vidnet Dan Jørgensen sagde, kan begge dele jo ikke være sandt.

Jeg vil gå lidt videre til at fortælle om, hvorfor jeg mener, at Rigsretten ikke kan lægge vægt på Inger Støjbergs forklaring om, at hendes udtalelser blot var politisk kommunikation, idet det reelt var hendes hensigt, at der indadtil skulle administreres anderledes, end det, hun havde kommunikeret udadtil.

For det første er pressemeddelelsen meget klar. Den fremstår undtagelsesfri. Og som vi tidligere har været inde på, gives der operationelt direkte besked til Udlændingestyrelsen. Jeg skal undlade at gentage citaterne. På intet tidspunkt har Inger Støjberg – eller andre for den sags skyld – kommunikeret til embedsværket, at hendes pressemeddelelse eller andre offentlige udtalelser ikke skulle tages for pålydende, og på den måde givet besked indadtil om, at der skulle administreres anderledes, end hvad hun udadtil kommunikerede til omverdenen.

For det andet vil jeg fremhæve fra interviewet med Peter Lautrup lige efter pressemeddelelsen på s. 243, hvor han spørger:

”Kunne man ikke have lavet individuel sagsbehandling her?”

Og til det svarer ministeren:

”Men det her er jo individuel sagsbehandling, og det er jo sådan, at indtil nu er det jo blevet

vurderet, at de godt må bo sammen, nu vurderer vi bare anderledes.”

Denne udtalelse er efter min opfattelse et godt sindbillede på, hvordan ministeren tænkte. Hun havde et taktisk politisk ønske om en stram udmelding, hvor ingen mindrerårige skulle være indkvarteret sammen, og så kunne man bare ændre vurderingen uden hensyntagen til de par, som det gik ud over, eller Danmarks internationale forpligtelser. Det bemærkes, at fhv. minister Inger Støjberg på dette tidspunkt udtaler sig som minister og ikke som politiker. Hun blev også tituleret ”ministeren” af Peter Lautrup, hun står i Vandrehallen i Folketinget, og hun redegør for den af hende besluttede praksisændring, der er udstedt af hende som minister. Her er hun altså forvaltningschef, og hun skal overholde reglerne, der gælder for forvaltningen. Hvis Inger Støjberg ikke dømmes i denne sag, er realiteten, at ingen ministre længere er forvaltningschefer. Så er ministrene alene politikere, og de kan gøre og sige, hvad de vil, uden at være ansvarlige. Herefter må det så være departementschefen, der er den øverste forvaltningschef med det endelige ansvar for forvaltningen.

For det tredje har vi også tv-interviewet af 21. maj 2017, hvor Inger Støjberg svarer på, hvorfor der er sendt en pressemeddelelse og ikke en vejledning ud. Hun svarer:

”Det vigtige for mig, det var at få kommunikeret helt klart, hvad det er vi administrerer efter.”

Det er altså med Inger Støjbergs egne ord, at det var hendes hensigt og ønske, at Udlændingestyrelsen skulle administrere i overensstemmelse med pressemeddelelsen, hvilket også var, hvordan Udlændingestyrelsen forstod instruksen, og hvad der rent faktisk skete. I forhold til udtalelsen er det værd at bemærke, at Inger Støjberg i interviewet ikke blev presset af journalisten. Inger Støjberg kom heller ikke til at acceptere en præmis fra journalisten, som hun ikke var enig i. Vi har jo afspillet hele klippet her i retten. Journalisten spurgte sådan set bare,

hvorfor der ikke var blevet sendt en vejledning, og der valgte Inger Støjberg med sine egne ord at sige, at pressemeddelelsen skulle bruges til at administrere efter. Det er et interview, der bliver givet i maj 2017, hvor sagen har været varesende i mere end 1 år. Den har været behandlet og overvejet indgående af ministeren på det her tidspunkt. Ordsproget om, at hvad hjertet er fuldt af, flyder munden over med, passer rigtig godt i det her tilfælde.

For det fjerde var der, som jeg var inde på før, ingen i departementet, der reagerede på, at Udlændingestyrelsen den 10. februar orienterede departementet om, at de ville varsle flytning i samtlige sager. Det fremgår af s. 283-284. Orienteringen gik altså til departementschef Uffe Toudal, kontorchef i ledelsessekretariatet Jonas From Soelberg, særlig rådgiver for Inger Støjberg Mark Thorsen, afdelingschef i Udlændingestyrelsen Lykke Sørensen, afdelingschef i Koncernøkonomi Line Skytte Mørk Hansen, kontorchef i Koncernøkonomi Anette Görtz, fuldmægtig i Familiesammenføring Anne Nygaard Just, pressechef Mia Tang og kontorchef i Familiesammenføring Jesper Gori. Hvis der var kommunikeret, at der skulle administreres anderledes, end hvad pressemeddelelsen og Inger Støjberg udtalte offentligt til medierne, må det være sandsynligt, at bare én af disse ni centrale personer fra sagen ville have reageret på den tilbagemelding, der kom fra Udlændingestyrelsen. Det må også lægges til grund, at Inger Støjberg fik besked om tilbagemeldingerne, enten fra Mark Thorsen eller Uffe Toudal Pedersen. Inger Støjberg har forklaret, at hun har fulgt sagen meget tæt, og den havde hendes store interesse, og det passer også med den instruks, som Line Skytte Mørk Hansen afgav til Udlændingestyrelsen telefonisk om at effektuere indholdet af pressemeddelelsen straks.

For det femte, som vi har set på før, skrev Anne Nygaard Just som forberedelse til samråd Z til Udlændingestyrelsen den 17. februar og bad dem om at give status på, om alle parrene var adskilt, eller hvornår de ville være det. Det er på s. 415.

Så har vi for det sjette Lykke Sørensens afvisning den 18. februar over for Merete Milo, hvor hun beder om at få berigtiget pressemeddelelsen: ”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser.” Det er på s. 517.

For det syvende, som vi også har været inde på tidligere, gav Lykke Sørensen, Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen ikke under mødet den 22. februar Udlændingestyrelsen indtryk af, at der kunne være undtagelser. Tværtimod fik de at vide i en lidt skarp tone, at ordningen ikke var til diskussion. Ordningen var, som den var.

For det ottende har vi også Andreas Højmark Søndergaards orientering til udvalgssekretæren i Folketinget om, at der alene kan henvises til pressemeddelelsen. Og det var den 22. februar.

For det niende har vi Line Skytte Mørk Hansens talepunkter til koncerndirektionsmødet den 24. februar, hvor man også omtaler indkvarteringsinstruksen som undtagelsesfri. Og her var der i hvert fald ikke brug for politisk kommunikation, for det var et rent internt møde.

Så har vi for det tiende meget væsentligt det stormfulde møde den 9. marts, hvor Jesper Gori har forklaret, at ministeren klart gav udtryk for, at hun stadig ønskede en ordening, hvor der ikke skulle gøres undtagelser i nogen sager. Det var også her, hvor han sagde, at han havde sagt til ministeren, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktionen, hvor ministeren gentog flere gange, at hun simpelt hen ikke kunne have det.

For det ellefte var det under samråd Z nødvendigt for departementschefen at true med at gå til Statsministeriet blot for at få Inger Støjberg til at nævne ”for eksempel” i forbindelse med kongebrevssituationen. Og hvad var det egentlig, Inger Støjberg sagde under samrådet? Om omfanget sagde hun, og der er vi på s. 1373:

”... de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden

for meget kort tid, med mindre at helt særlige grunde, for eksempel det med kongebrevet, som jeg tidligere nævnte, kunne være tilfældet. Det vil i realiteten være meget, meget få par, hvor det her er gældende, altså hvis man for eksempel er blevet gift med et kongebrev.”

Og om individuelle vurderinger blev ministeren flere gange spurgt af Johanne Schmidt-Nielsen og Josephine Fock, hvorfor man ikke kunne se på sagerne individuelt. Det gjorde de i hvert fald tre gange på s. 1376, 1377 og 1380, uden at der blev svaret på det.

Der er ingen tvivl om, at Inger Støjberg under samrådet svarede som minister og som øverste forvaltningschef. Det er derfor anklagernes opfattelse, at fhv. minister Inger Støjbergs forklaring om, at det blot var politisk kommunikation udadtil, når hun udtalte sig til medierne og Folketinget, mens hun indadtil havde accepteret undtagelser, ikke kan lægges til grund.

Så er det Anne Birgitte Gammeljord.

Anne Birgitte Gammeljord:

Tak. Høje Rigsret.

Jeg skal sige lidt om fastholdelse af indkvarteringsordningen. Det er, fordi fhv. minister Inger Støjberg også er tiltalt for at have fastholdt ordningen. Og der synes vi, at der – ud over det, der fremgår af det sammenfattende processkrift – skal knyttes nogle yderligere bemærkninger omkring fastholdelse af indkvarteringsordningen frem til den 12. december 2016 og betydningen af manglende retningslinjer indtil da.

Efter vores opfattelse understøtter det forhold, at Udlændingestyrelsen ikke modtog retningslinjer, styrelsens – efter vores opfattelse – helt berettigede forståelse af, at ordningen skulle administreres af dem uden undtagelser. Den forståelse fik også betydning for det videre forløb, herunder for behandlingen af genoptagelsessa-gerne. Inger Støjberg var i hvert fald den 26. februar 2016 – i forbindelse med de bidrag, som var afleveret til Statsministeriet, og som vi jo

har set f.eks. på s. 748 – klar over, at der endnu ikke var udarbejdet retningslinjer til brug for behandlingen af de konkrete sager.

Den 3. marts 2016 i forbindelse med diskussionen omkring et revideret bidrag til Statsministeriet var Inger Støjberg bekendt med, at retningslinjerne fortsat ikke forelå. Og i det talepapir, der blev lavet til statsministeren, blev statsministeren bedt om at sige, hvis han havde sagt det, at ”jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.” Af Inger Støjbergs endelige bidrag den 3. marts 2016 til Statsministeriet, som vi har på s. 831, fremgår også, at den generelle instruks skal omsættes ”i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.” Som det er nævnt, og som skal gentages her, modtog Udlændingestyrelsen aldrig dette beredskab, og beredskabet blev heller ikke brugt.

At Udlændingestyrelsen afventede retningslinjer, fremgår også af Røde Kors’ brev af 3. marts 2016, som vi har her på s. 878. Brevet indgår i beredskabet til samrådet, og det indgik også i samrådet. Røde Kors anfører bl.a. i brevet på s. 880:

”Udlændingestyrelsen har orienteret os om, at ... ministeriet er ved at udarbejde retningslinjer for, hvordan Udlændingestyren skal forvalte adskillelsen af de unge par. Fra Røde Kors’ side vil vi gerne opfordre til, at de retningslinjer kommer til at tage højde for de unge pars trivsel og ret til familieliv.”

Det forhold, at der på det tidspunkt, hvor alle adskillelserne i de konkrete sager var gennemført eller besluttet, uden at der forelå retningslinjer, understøtter dels, at hensigten var, at der skulle foretages en undtagelsesfri ordning, dels at Inger Støjberg i hvert fald senest den 4. marts 2016 – men sandsynligvis efter vores opfattelse tidligere – kendte til og accepterede risikoen for, at Udlændingestyrelsen administrerede ordningen uden retningslinjer og således alene på grundlag af pressemeddelelsen som en undtagelsesfri ordning. Det fremgår jo tydeligt, også

af det, der bliver sagt til statsministeren, at man skal have det omsat i retningslinjer. Så kan de jo ikke foreligge endnu.

Fraværet af retningslinjer medførte, at Udlændingestyrelsen i hvert fald frem til den 4. juli 2016, hvor man efter et møde med Jesper Gori den 1. juli 2016 modtog en mail, men efter vores opfattelse faktisk helt frem til den 12. december 2016, foretog en klart ulovlig administration og således behandlede de konkrete sager, herunder i forhold til de par, der ankom efter den 10. februar 2016. Og der skal jeg erindre Rigsretten om, at det kun er ét par, nemlig par nr. 22 (par AH), som ankom efter det tidspunkt.

Af de angivne forklaringer til Udlændingestyrelsens interne referat fra mødet den 8. marts fremgår bl.a. på s. 929 til pkt. 3, at Udlændingestyrelsen fik oplyst, at selv de praktiske retningslinjer fra Udlændingestyrelsen til operatørerne skulle godkendes af ministeren. Det viser også, at Inger Støjberg på dette tidspunkt ønskede at være dybt involveret i den faktiske sagsbehandling. Der er jo ingen grund til, at man fra departementet meddeler Udlændingestyrelsens folk, at det er ministeren, der skal indover, hvis det ikke også var sådan, man har fået det oplyst. Det blev videre oplyst på dette møde – og det er jo også bestyrket af forklaringerne og i øvrigt også af de faktiske forhold – at de fem konkrete sager skulle forelægges for ministeren, og det blev de dagen efter. I øvrigt et møde, hvor jeg lige skal erindre Rigsretten om Jesper Goris forklaring – som i øvrigt også understøttes af Mark Thorsens forklaring – om, at man faktisk havde troet fra Jesper Goris side, at man skulle drøfte noget andet på det møde, nemlig spørgsmål 302.

Udlændingestyrelsen modtog imidlertid først i forbindelse med samråd Z efter den 15. marts oplysning om, at der kunne gøres undtagelser, f.eks. i forbindelse med kongebrev, som det hedder. Denne oplysning blev fulgt op, dels af et møde den 17. marts med Jesper Gori, dels af

en mail af 18. marts, som vi har på s. 1415, hvor det fremgår:

”Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.”

Igen her ligger det klart, at der ikke er retningslinjer, men at dette – der er sagt på samrådet og materialet, der ligger til brug for det – med fordel kan indgå ved udarbejdelse af retningslinjer. Mailen af 18. marts 2016 kendte Inger Støjberg efter det oplyste ikke til på dette tidspunkt, og det kan derfor ikke – som det også er sagt – tillægges betydning i forhold til, om hun forsøgte at rette op på den ulovlige indkvarteringsordning. Ved mailen er der ikke sket væsentlige ændringer i administrationen af ordningen fremadrettet, og det er vores opfattelse, at mailen ikke kan bruges til at dokumentere, at Inger Støjberg fra dette tidspunkt forsøgte at rette op på den klart ulovlige administration.

I forbindelse med behandlingen af klagesagen hos Folketingets Ombudsmand tiltrådte Inger Støjberg med sin godkendelse af svaret til ombudsmanden, som vi har på s. 2168, at der var givet en mundtlig instruks den 10. februar 2016. Det kan der ikke ændres på. Det ligger fast. Hun tiltrådte også, at der fortsat ikke var udarbejdet retningslinjer, idet det blev oplyst i svaret, at ”ministeriet er ved at udarbejde en generel vejledning ... til brug for Udlændingestyrelsens fremtidige vurderinger i konkrete indkvarteringssager”. Det kan vi se på s. 2170. Så også på dette tidspunkt i forhold til ombudsmanden ligger det klart, at ministeren har svaret – hun har set det, hun har godkendt det – at hun ved, at der ikke er udarbejdet en vejledning, og at man derfor ikke i styrelsen har modtaget retningslinjer.

Med ministeriets brev til Folketingets Ombudsmand fulgte også Udlændingestyrelsens svar af 28. april 2016. Det har vi i s. 2053. Og heraf

fremgår, at parrene under genoptagelsessagerne vil forblive adskilt. Det vidste Inger Støjberg således også på det tidspunkt. Og da der fortsat ikke forelå retningslinjer, må hun således også antages at have været klar over, at Udlændingestyrelsen fortsat på dette tidspunkt ikke havde andet at administrere efter end instruks, oplysningen om kongebrev og ordet ”for eksempel”. Ved læsningen af svaret på spørgsmål 513 af 9. maj – som vi har i på s. 2179 – kunne Udlændingestyrelsen læse, at der, som nævnt i hendes redegørelse under samråd Z, i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Og så lyder det videre:

”Dette gælder også for de helt særlige tilfælde, der måtte opstå, hvor en separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

Det er første gang, at de internationale forpligtelser nævnes offentligt, men oplysningen giver i øvrigt ingen vejledning til Udlændingestyrelsen.

Som vi har hørt, udarbejdede departementet et notat den 1. juli 2016 til ministeren. Det har vi på s. 2890. Det er – som jeg beder Rigsretten notere – et notat, der er stilet til ministeren. Notatet godkendte ministeren den 8. juli i F2. Notatet indeholder en beskrivelse af en række overordnede forhold, som det hedder, hvis man går til s. 2891:

”En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter vil i den forbindelse være særligt tungtvejende:

- parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er,
- om parret har børn sammen eller venter barn,
- om der foreligger et element af tvang, og
- om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.”

Tilbage på s. 2890 kan vi se, at der står:

”Udlændingefdeling vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringsager.”

Der blev afholdt et møde – i øvrigt den 1. juli – hvor Jesper Gori bl.a. kom med en redegørelse, men man udleverede ikke dette notat til Udlændingestyrelsen. Det bevirkede, at Udlændingestyrelsen selv lavede et internt referat fra mødet, som vi har på s. 2888. Og det gjorde man, fordi man ville være sikker på, at aben ikke endte dér, så man nu havde et skriftspor for, hvad det var, man havde fået oplyst. Men heller ikke på dette tidspunkt havde man fået en vejledning til brug for behandlingen af de genoptagelsessager, som kunne bruges. Vi hørte bl.a. Adam Khalik forklare, at det var et mærkeligt møde, hvor kongebrevet fyldte usædvanlig meget i diskussionen, og han reflekterede over, at der kunne sidde så mange kyndige folk og i princippet ikke komme med yderligere til, hvad det drejede sig om. Der kom så den 4. juli 2016 en mail fra ministeriet. Og det var så, hvad de fik. Vi har den på s. 2899. Her skriver Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert:

”Som opfølgning på vores drøftelser i fredags følger nedenfor som lovet en generaliseret sammenfatning af den vurdering, som skal foretages i sager om indkvartering ...”

Og så er der de kriterier, som også var i notatet. Denne mail udgør efter vores opfattelse ikke tilstrækkeligt styresignal eller grundlag for Udlændingestyrelsen til at kunne træffe afgørelser i disse sager, hverken fremadrettet for de nye sager, der måtte komme, eller i forhold til genoptagelsessagerne, som man var i gang med at behandle, og om hvilke vi ved fra de forklaringer, vi har fået, og også af dokumenterne, at der skete løbende indberetning til ministeriet om udfaldet. Vi ved også, at ministeriet udtrykte uenighed i forhold til styrelsen, i hvert fald i to sager, i august 2016, hvor man mente, at der var truffet en forkert afgørelse.

Som det er dokumenteret under forelæggelsen, påbegyndtes udarbejdelsen af en egentlig vejledning – uanset oplysninger til Folketingets Ombudsmand den 4. maj – først efter sommerferien 2016, og den lå først færdig den 12. december 2016, som vi kan se på s. 3786. Efter vores opfattelse viser forløbet op til godkendelsen af vejledningen, at den oplysning, som Lykke Sørensen gav Nina Holst-Christensen i februar 2016, som Jon Lauritzen i øvrigt nævnte før, om, at ”det næste, vi skal bakse med ministeren om”, var rigtigt. Man baksede eller boksede med ministeren frem til den 12. december 2016 og i sidste fase også omkring talelinjen, som skulle fastlægges, når nu vejledningen kom. I vejledningen henvises der i pkt. 1 på s. 3787 til instruktionen af 10. februar 2016, som her i vejledningen kaldes ”indkvarteringsinstruksen”, og det oplyses, at den skal ses i sammenhæng med de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen selv lavede den 1. juli 2016. Det har ikke noget med notatet at gøre. Det var praktiske retningslinjer, som Udlændingestyrelsen selv lavede til operatørerne. Det var en vejledning, som det i marts faktisk blev tilkendegivet, at ministeren også kunne godkende. Om det er sket, ved vi ikke. Det er uoplyst i sagen. Vejledningen her fra 12. december 2016 henviser ikke til mailen af 18. marts 2016. Den henviser heller ikke til notatet af 1. april 2016. Og dokumentet bekræfter derfor efter vores opfattelse, at Udlændingestyrelsen indtil da har administreret uden retningslinjer med ganske betydelig risiko for – som anført af Folketingets Ombudsmand – en ulovlig administration på området. Den risiko har fhv. minister Inger Støjberg efter vores opfattelse helt klart været – eller i hvert fald burde hun have været – vidende om i hele forløbet, og hun har i den forbindelse klart svigtet sin tilsynsforpligtelse som øverste forvaltningschef, hvis det var meningen, at der skulle administreres med undtagelser. Det er anklagerens opfattelse, at vejledningen – som den, der kom den 12. december – burde have foreligget allerede den 10. februar 2016, hvor instruksen om adskillelse kom, og at manglen på sådan en vejledning medførte, at der blev truffet konkret forkerte afgørelser i alle

sager. Og det er et forhold, der alvorligt kan bebrejdes Inger Støjberg som minister og øverste forvaltningschef. Hun havde pligt til at sikre, at administrationsgrundlaget blev tilvejebragt den 10. februar 2016 eller umiddelbart herefter og i hvert fald senest på det tidspunkt, hvor hun blev klar over eller burde være blevet klar over, at der ikke forelå en vejledning. Dette tidspunkt er senest den 3. marts 2016, hvor hun godkendte svaret til Statsministeriet, men det er sandsynligvis meget tidligere.

Det bringer os til næste punkt, hvor Jon Lauritzen vil sige lidt om indkvarteringsordningen. Men spørgsmålet er, om vi skal holde en pause nu og så tage det efter?

Retsformanden:

Ja, det kunne være passende. Vi holder 20 minutters pause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Jon Lauritzen:

Tak.

Det, jeg vil sige lidt om, er de forandringer, der skete i administrationen hen over perioden, og om hvorfor der først den 12. december var etableret et lovligt fundament for indkvarteringsordningen. Grunden til, at vi har fundet, at det var en god idé lige at komme med et kort indlæg om det, er, at der sker nogle ændringer, og at det i hvert fald er noget, som har givet lidt hovedbrud også for os, så vi tænkte, vi lige ville komme med en hurtig oversigt.

Den første periode er fra den 10. februar til den 18. marts 2016. For denne periode kan det med sikkerhed lægges til grund, at Udlændingestyrelsen på foranledning af fhv. minister Inger Støjberg den 10. februar fik en instruks om straks at iværksætte en undtagelsesfri ordning, og at adskillelsen skulle ske straks, hvilket også skete. For den periode er der et sikkert

bevisgrundlag for, at Inger Støjbergs hensigt med pressemeddelelsen var, at hun ville have en undtagelsesfri ordning, hvor der skete adskillelse i alle sager. På det grundlag havde Inger Støjberg med andre ord direkte forsæt til, at der skulle ske en undtagelsesfri adskillelse. Der er ikke tvivl om, at det i hvert fald må have stået Inger Støjberg klart, at der var en nærliggende risiko for, at der ville blive iværksat en administration af ordningen svarende til de tilkendegivelser, hun fremkom med den 10. februar. Der er heller ikke tvivl om, at hun må have accepteret det som et muligt udfald af tilkendegivelserne. Det særlige for den her periode er, at Udlændingestyrelsen i perioden handlede i strid med instruksens ved ikke at adskille alle parrene. Kristina Rosado har forklaret for Rigsretten, at hun mente, at de i høj grad handlede i strid med instruksens. Ditte Kruse Dankert forklarede, at de helt sikkert have gjort noget, som de ikke måtte. Henrik Grunnet har forklaret, at det var i strid med instruksens, at de ikke adskilte parrene. Det var oprindeligt Udlændingestyrelsens opfattelse, at alle 11 par med børn eller graviditet skulle forelægges, men de endte med kun at forelægge 3 af de 11 par. Det kan vi se på s. 279. Årsagen til, at de ikke – som de oprindeligt havde hensigt til – forelagde alle par, var, hvis vi bruger Ditte Dankerts ord fra hendes forklaring, at de så ville være ”blevet hældt ned ad brættet” inde i departementet. Det var først ved mailen af 18. marts, at Udlændingestyrelsen fik besked om, at de internationale forpligtelser kunne betyde, at der kunne forekomme undtagelser til instruksens. Det kan vi se på s. 2826-2827. Der var dog ikke med den mail, som vi har kigget på nogle gange fra Jesper Gori, et tilstrækkeligt styresignal til, at der kunne træffes lovlige beslutninger i Udlændingestyrelsen, hvilket hændelsesforløbet også viser. Og som sagt kendte Inger Støjberg ikke til mailen af 18. marts, og derfor har det ikke nogen betydning for vurderingen af hendes overtrædelse af ministeransvarlighedsloven.

Den næste periode går fra Jesper Goris mail af 18. marts 2016 til beslutningen om genoptagelse af sagerne i forbindelse med svaret til

Folketingets Ombudsmand den 28. april 2016. Hverken samråd Z eller mailen af 18. marts medførte, at Udlændingestyrelsen forud for genoptagelsesbeslutningen den 28. april 2016 genbesøgte nogen af de sager, hvor der var sket adskillelse, eller ændrede vurderingen i de sager, der lå til afgørelse, med henblik på at foretage en konkret og individuel vurdering. Det fremgår også af forklaringerne og af dokumentationen, at der ikke skete anden ændring i sagsbehandlingen af sagerne. Dette underbygges af fraværet af retningslinjer, som kunne udtrykke fhv. minister Inger Støjbergs ændrede vilje, og det underbygges af journalnotatet om, at Jesper Gori ville lade det gå videre, at de fem par ikke var adskilt, da Udlændingestyrelsen skulle afvente departementet. Den faktiske indkvarteringsadministration ændrede sig heller ikke i perioden.

Så har vi perioden fra den 28. april til den 4. juli 2016, hvor Jesper Gori kom med en mail. Af mailen, som er på s. 2899, kan vi se, at indkvarteringsvurderingen stadig skal tage afsæt i ministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar og Danmarks internationale forpligtelser. Og så er der, som vi har været inde på nogle gange, fremhævet nogle momenter, som er særligt tungtvejende: alder, aldersforskel, om parret har børn eller venter barn, om der foreligger elementer af tvang, eller om der er øvrige helt særlige omstændigheder, eksempelvis sygdom. Som vi har været inde på, er der kun ét par, der kommer til efterfølgende. Det er nr. 22 (par AH). De indrejste den 18. juli. Hovedparten af de sager, som skulle behandles her efter den 18. april og frem til 4. juli, vedrørte altså genoptagelse, og proportionalitet og periodens længde er som sagt ikke nævnt i mailen af 4. juli, og de kriterier spillede heller ikke nogen rolle, da Udlændingestyrelsen traf afgørelser i sommeren, altså i de første afgørelsessager. Det var først ved de beslutninger, der kom om genindkvartering i oktober/november, at proportionalitet og adskillelisesperiodens betydning spillede ind. Derfor kan vi også sige, at fraværet af anvisninger eller retningslinjer for administrationen af indkvarteringsordningen, herunder også

vigtigheden af at undersøge, om der i de konkrete sager reelt forelå tvang, også efter den 4. juli medførte en betydelig risiko for, at ordningen ville blive administreret i strid med de uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger og menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Som det fremgår af sagen, bad Udlændingestyrelsen allerede den 16. februar om at få retningslinjer fra departementet, og Inger Støjberg vidste i hvert fald fra den 3.-4. marts, at det var afgørende i forhold til at vurdere undtagelsesmuligheder, at der forelå retningslinjer. For perioden efter 12. december 2016 er anklagerne enige i, at der på dette tidspunkt var mulighed for at etablere en lovlige administration efter udstedelse af vejledningen.

Anne Birgitte Gammeljord:

Det bringer mig så til at knytte nogle bemærkninger til forsæt og grov uagtsomhed. Anklagerne gør som nævnt gældende, at fhv. minister Inger Støjberg har haft direkte forsæt til iværksættelse og fastholdelse af den ulovlige, undtagelsesfrie indkvarteringsordning. Det er der rejst tiltale for, og det er efter vores opfattelse dokumenteret under bevisførelsen. Efter vores opfattelse er det objektivt set dokumenteret, at der den 10. februar 2016 blev udstedt en undtagelsesfri instruks til Udlændingestyrelsen, at instruksen blev udstedt af Inger Støjberg, at Udlændingestyrelsens administration på baggrund af instruksen i perioden frem til den 12. december 2016, hvor vejledningen kom, var klart ulovlig og i strid med EMRK artikel 8 og de formelle og processuelle krav og de krav, som stilles efter dansk forvaltningsret, herunder til saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet, som vi har været igennem. Selv om vi mener, at der foreligger forsæt, vil jeg også kort komme ind på spørgsmålet om grov uagtsomhed.

Som det blev nævnt indledningsvis under forelæggelsen på dag 1, antages forsæt at kunne foreligge i tre forskellige former: direkte forsæt, sandsynlighedsforsæt og dolus eventualis. Den højeste grad af forsæt er det direkte forsæt.

Vi mener, at det er bevist, at fhv. minister Inger Støjberg havde direkte forsæt til at iværksætte og fastholde den ulovlige og undtagelsesfrie indkvarteringsordning. Det kan efter vores opfattelse lægges til grund, at det var Inger Støjberg selv, der tog initiativet til den ulovlige ordning. Det fremgår af hendes facebookopslag af 25. januar 2016, som er på s. 59. Det kan endvidere lægges til grund, at Inger Støjberg inden udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 gentagne gange af bl.a. Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensen og Jesper Gori var blevet advaret om, at der ikke lovligt kunne iværksættes en ordning uden undtagelser, og at hun desuagtet selv tog beslutningen om at fjerne en sætning om undtagelsesmuligheder fra pressemeddelelsen inden udsendelse for at sikre, at beslutningen blev klart og tydeligt modtaget af modtagerne, som var offentligheden, borgerne, operatørerne og Udlændingestyrelsen. Det forhold, at Inger Støjberg under drøftelserne sandsynligvis er blevet bibragt den opfattelse, at man lovligt kunne lave en ordning med undtagelser, og at undtagelserne baseret på en konkret og individuel vurdering kunne gøres snævre, ændrer ikke ved, at advarslerne fra embedsfolkene i relation til muligheden for en undtagelsesfri ordning har været meget, meget klare. Der var ikke mulighed for at gøre det lovligt, og det vidste Inger Støjberg. En ordning eller en model med en kattelem eller snævre undtagelser, som ikke gik til grænsen i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, blev forkastet af Inger Støjberg den 9. februar 2016, hvor Jesper Gori blev bedt om at få afstemt med Justitsministeriet, om der kunne laves en ordning uden undtagelser. Herefter var grænsen Danmarks internationale forpligtelser og de grænser, som Den Europæiske Menneskerettighedskonvention bl.a. sætter. Den giver ikke mulighed for en undtagelsesfri ordning. Inger Støjberg handlede således efter vores opfattelse med viden eller hvad, man måske kan kalde anden form for sikker bevidsthed om, at iværksættelse af en undtagelsesfri ordning ikke var lovlig, da hun fik gennemført sin vilje, efter at det – som Henrik Grønnet bl.a. har forklaret –

havde slået gnister, og undtagelserne blev taget ud af pressemeddelelsen.

Det kan endvidere lægges til grund, at Inger Støjberg forud for udsendelsen af den undtagelsesfrie pressemeddelelse ikke kun på de afholdte møder i departementet den 9. og 10. februar 2016, men bl.a. også fra notatet af 2. februar 2016, som vi har på s. 187, og også som det fremgår af pressemeddelelsen, som vi har på s. 256, havde viden om, at mindreårige asylansøgere udgjorde et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen, og at der skulle ske, som det står begge steder, en konkret og individuel vurdering af en konkret sags omstændigheder, før der kunne tages stilling til, om der skulle tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig, bl.a. henset til hensynet til barnets tarv i EMRK, artikel 8, og de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Hun havde også viden om, at der ikke i nogen af de sager, som var omfattet af høringerne, forelå oplysninger om indikationer på tvang eller lignende. Det samme vidste hun fra Udlændingestyrelsens udtalelse til pressen den 25. januar 2016, som vi har på s. 31-34. Det var muligt, at disse udtalelser var fuldstændig håbløse set fra en politisk vinkel, som Mark Thorsen udtrykte det i sin mail den 25. januar 2016, da man bad om at få lov til at lave en berigtigelse fra Udlændingestyrelsens side. Men ikke desto mindre var disse udtalelser rigtige. Udtalelserne har vi på s. 34:

”Det afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder fx vurderingen af relationen mellem de pågældende ægtefæller samt den mindreårige alder, om styrelsen finder det hensigtsmæssigt at indkvartere de pågældende sammen.”

Og længere nede hedder det:

”Helt generelt gælder det, at indkvarteringsoperatørerne på centrene har pligt til at vurdere, om der er grund til bekymring for en indkvarteret mindreårig asylansøgers trivsel. Er dette tilfældet, har operatørerne en skærpet indberetnings-

pligt over for værtskommunen. Det er Udlændingestyrelsens klare oplevelse, at indkvarteringsoperatørerne lever op til dette ansvar.”

Hvis Inger Støjberg havde læst det her, var det i princippet rigtigt, og der havde ikke været behov for at gøre andet. Hun var fuldstændig bevidst om – det har Sarah Andersen også forklaret, og det har hun i øvrigt også selv – at pressemeddelelsen gav et klart og entydigt budskab. Hun har derfor også efter vores opfattelse været bevidst om – således som pressemeddelelsen er formuleret i kombination med hendes samme dag fremsatte udtalelser på tv fra Christiansborg og i den skrevne presse, hvor hun oplyste offentligheden, operatørerne og Udlændingestyrelsen om de nye administrative foranstaltninger, som hun benævner ”de nye retningslinjer” i pressemeddelelsen – at det var en meddelelse om, at der var givet en instruks til Udlændingestyrelsen. Det står i pressemeddelelsen i citatet, at hun har ”bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det”, dvs. om straks at adskille de mindreårige asylansøgere fra deres ægtefælle eller samlever. At instruks blev videregivet af ministeriet til Udlændingestyrelsen, skete efter et udtrykkeligt ønske fra Inger Støjbergs side, som det bl.a. også fremgår af pressemeddelelsen. Og at Udlændingestyrelsen førte hendes udtrykte ønske om adskillelse af alle ud i livet, vidste hun også gennem de tilbagemeldinger, der kom fra Udlændingestyrelsen til ministeriet og fra reaktionerne i offentligheden, herunder pressen. Den praksisændring, som Udlændingestyrelsen foretog fra den 10. februar 2016, var således en direkte konsekvens af hendes tydeligt udtrykte ønske om en undtagelsesfri ordning, som skulle medføre, at alle par, som var indkvarteret på tidspunktet for instruksens afsendelse, og som kom til landet herefter, skulle adskilles uanset hvad, og som vi har hørt forklaret, indtil deres asylsag var afsluttet, og de var overgået til integration eller måtte have forladt landet.

Inger Støjberg modtog bl.a. i forbindelse med besvarelse af spørgsmål 633, 302 og samråd Z løbende orientering fra sine embedsfolk om,

hvor langt Udlændingestyrelsen var kommet med at gennemføre adskillelserne. Man kan jo læse i svarene, der er givet, hvor langt man er. Havde der været tale om en misforståelse i kommunikation mellem ministeriet og Udlændingestyrelsen, havde Inger Støjberg eller embedsmændene i departementet rig lejlighed til at gribe ind efter den 10. februar, og hun havde selv rig lejlighed til at spørge embedsværket til lovligheden for ordningen. Det skete ikke. At der ikke var tale om en misforståelse i kommunikationen, og at Inger Støjberg derimod forlangte, at alle skulle adskilles uden undtagelse, underbygges også af mailen fra Røde Kors af 17. marts 2016, som vi har på s. 1408, hvor det uagtet samråd Z efter en samtale med Kristina Rosado fortsat var uafklaret, om ministeren ville acceptere, at der ikke skulle ske adskillelse i de fem konkrete sager, som på daværende tidspunkt udestod, og hvor tre henhørte under Røde Kors. Det samme viser forløbet omkring besvarelse af samrådsspørgsmål 1006-1008 i efteråret 2016, hvor der var uenighed om linjen, og herunder omkring besvarelsen af spørgsmål 1008, som konkret vedrørte de fem sager. Der var også problemer ved godkendelsen af vejledningen i december 2016. Og det var nødvendigt med et møde med justitsministeren den 8. december 2016, hvor Inger Støjberg fik at vide, som vi har forklaret det, at det var sådan, det var – sådan, som det fremgik af vejledningen. Det fremgår også af det tv-interview af 21. maj 2017, som vi har afspillet for Rigsretten, at det var vigtigt for Inger Støjberg, at det blev klart formuleret, hvad der skulle administreres efter, og at det var formålet med, at pressemeddelelsen blev sendt særskilt til Udlændingestyrelsen.

Det bringer mig over til sandsynlighedsforsættet. Subsidiært gør vi gældende, hvis Rigsretten ikke måtte mene, at vi har bevist, at der foreligger direkte forsæt, at der foreligger sandsynlighedsforsæt af de grunde, som jeg allerede har anført. Jeg vil derfor ikke gentage dem her, men blot henvise til det, som jeg har sagt.

Og det bringer mig over til dolus eventualis, som er den mindste form for forsæt. Hvis

Rigsretten ikke mener, at det er bevist, at der foreligger direkte forsæt eller sandsynlighedsforsæt, må der efter vores opfattelse, som det mindste kunne antages at foreligge dolus eventualis. Denne forsætsform kan kort beskrives under henvisning til, at en gerningsperson kun anser forbrydelsens indtræden som mulig, men ville have handlet på samme måde, hvis han eller hun havde vidst, at følgen ville indtræde (det hypotetiske forsæt). Man kan også med denne forsætsform lade det være afgørende, om gerningspersonen har accepteret eller udvist ligegyldighed, med hensyn til at han eller hun med sin adfærd opfyldte et givet gerningsindhold (positive indvilgelsesforsæt eller acceptforsæt).

Det var klart fhv. minister Inger Støjberg, der ønskede alle ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet adskilt straks. Praksisændringen, der blev meddelt Udlændingestyrelsen den 10. februar i form af bl.a. pressemeddelelsen, var klart en konsekvens af hendes tydeligt udtrykte ønske om en undtagelsesfri ordning. Som følge heraf ændrede Udlændingestyrelsen fra den 10. februar 2016 praksis og iværksatte en klart ulovlig administration af indkvarteringsordningen. Det kan efter vores opfattelse lægges til grund, at det må have stået Inger Støjberg klart, at der var nærliggende risiko for, at der ville blive iværksat en administration af ordningen svarende til de tilkendegivelser og ønsker, som hun fremkom med den 10. februar 2016. Efter hendes gentagne tilkendegivelser om, at hun ville have alle parrene adskilt, kan der efter vores opfattelse ikke være tvivl om, at Inger Støjberg også må have accepteret dette som et muligt udfald af tilkendegivelserne. Det kan også konstateres, at Udlændingestyrelsen samme dag modtog en instruks om at administrere undtagelsesfrit. Hvis Rigsretten er af den opfattelse, at advarslerne ikke var tilstrækkelig tydelige, bør Rigsretten efter vores opfattelse lægge vægt på, at Inger Støjberg har accepteret og – som hændelsesforløbet efter vores opfattelse tydeligt viser – har udvist ligegyldighed, med hensyn til om adskillelserne af de unge asylpar var lovlige, eller at hun som

det mindste har accepteret risikoen for, at adskillelserne ikke var det. Her tillægger vi det betydning, at Inger Støjberg allerede den 10. februar, umiddelbart efter at beslutningen var kommunikeret ud til pressen, blev spurgt, om det virkelig var nødvendigt, og om man ikke kunne lave en individuel sagsbehandling, og at Inger Støjberg efter vores opfattelse senest den 19. februar 2016 – og det har vi på s. 523 – blev bekendt med gennem avisartikler, at en række professorer og Institut for Menneskerettigheder mente, at adskillelserne kunne være konventionsstridige. Vi har fået forklaret for Rigsretten bl.a. af Mia Tang, at Inger Støjberg fulgte endda overordentlig meget med i presseudtalelserne, og derfor har hun læst dem, om ikke den 19. februar så i hvert fald i tiden derefter. Det forhold, at Inger Støjberg ikke reagerede over for disse oplysninger, viser efter vores opfattelse tydeligt, at hun, da hun traf beslutningen få dage tidligere, var villig til at tage en procesrisiko på lovligheden af ordningen og i princippet for et konventionsbrud, således som det samtidigt i tid er udtrykt bl.a. i en mail af 10. februar fra Ditte Kruse Dankert til Kristina Rosado på s. 255:

”Hørte fra Jesper, at Nina Holst har sagt, at vi bliver dømt – Inger svarer bare, at det er værd at få en dom på...”

Vi har hørt Jesper Gori fortælle om den mail og også, at udtalelsen kommer fra ham. Jeg henviser endvidere til mailen af 10. februar 2016 kl. 14.26 fra Nils Bak i Udlændingestyrelsen, som vi har på s. 258, hvor han siger bl.a.:

”vurdering fra JM, og Støjberg skulle have udbrudt, højlydt: Den risiko tager jeg gerne!”

Og Frank Bundgaards forklaring fra 30. september 2021 (dag 13), hvor han sagde, at han er sikker på, at Inger Støjberg flere gange, uden at han kan koble det til et bestemt koncerndirektionsmøde, har givet udtryk for, at det var en god sag – underforstået politisk, og at hun gerne tog en sag på det, og hvor han tilføjede:

”Og jeg opfattede det i hvert fald sådan, at det var en god sag at tage, fordi de politiske benefits var større end den risiko, der kunne være ved, at der kom en sag. Det var det, der var vurderingen.”

Bl.a. denne forklaring og de samtidige skriftsteder må efter vores opfattelse tillægges stor bevisværdi også henset til, at de kommer i umiddelbar forlængelse af og som reaktion på pressemeddelens udsendelse og kort efter koncerndirektionsmødet, hvor Henrik Grunnet i en mail, som vi har på s. 255, samme dag kl. 13.45, også til Niels Bak, oplyste, da han fik oplysningen om, at pressemeddelelsen kom:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen”.

Her erindrer jeg Rigsretten om, at Henrik Grunnet fortalte, at eftersætningen: ”uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn”, var en meddelelse til hans Udlændingestyrelse. Det var en intern meddelelse. Det første var et referat fra koncerndirektionsmødet. Det efterfølgende var en meddelelse internt i styrelsen.

Det bringer mig så over til at sige lidt om grov uagtsomhed. Det gør jeg for det tilfælde, at Rigsretten måtte lægge til grund, at notatet af 2. februar kan tillægges betydning – uanset bl.a. Lykke Sørensens, Jesper Goris og Anne Nygaard Justs og andres forklaringer om, at de ikke kan huske noget om notatet efter den 9. februar, at det ikke spillede en rolle efterfølgende, og at det var ”dødt og borte” – og for det tilfælde, at Rigsretten måtte lægge til grund, at Uffe Toudal Pedersen har sagt følgende, da sætningen om, at ordningen skulle administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv – en sætning, som han faktisk meget gerne ønskede skulle være der – blev taget ud: ”Uanset din kommunikation omkring det her med den entydige kommunikation skal du bare vide, at der bliver administreret med undtagelser. Der bliver administreret med undtagelser, uanset hvad du siger”. At sætningen i det hele taget forekommer pudsigt, er én

ting, men lægger man til grund, at det er korrekt, at han har sagt det, og at Inger Støjberg som følge heraf ikke kan anses for at have handlet forsættligt, gør vi gældende, at hun af de i øvrigt anførte grunde, som jeg ikke skal gentage her, har handlet groft uagtsomt, herunder ved ikke at opfylde sin tilsynspligt som minister og øverste forvaltningschef og således sikre, at Udlændingestyrelsen ved dens administration af indkvarteringsordningen handlede lovligt. Hun har herved udvist pligtforsømmelse. Hun har haft pligt til at handle, og den pligt har hun undladt at efterkomme. Det forhold, at Inger Støjberg i forbindelse med besvarelsen af folketingssspørgsmål 630 udtalte, at der var tale om en undtagelsesfri administration, har, som vi også har hørt, cementeret Udlændingestyrelsen i dens opfattelse af, at der ikke var mulighed for at gøre undtagelser. Det har bl.a. Henrik Grunnet forklaret. Inger Støjberg var bevidst om, at hendes udtalelser i Folketinget skulle tjene som yderligere instrukser til embedsmændene. Hvorfor siger jeg det? Det gør jeg, fordi jeg henviser til Inger Støjbergs egen forklaring fra 14. september (dag 6), hvor hun på mit spørgsmål til talen til samråd Z, som vi har på hovedekstraktens s. 1169, svarer:

”... hvis jeg i talen nu begynder at give ind, så ville det også være et signal til embedsværket om, at jeg nu begynder at slå portene op ... Og det ønskede jeg ikke ...”

Og hun sagde endvidere:

”... at journalister følger med ... så følger embedsværket selvfølgelig også med ... hvor jeg netop prøvede på også at signalere, at vi nu holder fast.”

Inger Støjbergs forklaring viser, at hun ikke alene var bevidst om, at hendes udtalelser i Folketinget påvirkede hendes embedsmænd, men at hun tillige udtalte sig i Folketinget for at påvirke sine embedsmænd. Det forhold indebærer, at Inger Støjberg, hvis hun ønskede en lovlig administration, havde en skærpet forpligtelse til at sikre, at der trods hendes udtalelser

blev administreret lovligt. Ved at undlade dette har hun handlet groft uagtsomt. Inger Støjberg har forklaret, at hun vidste, at en undtagelsesfri administration i overensstemmelse med pressemeddelelsen ville være ulovlig, men desuagtet gentog hun og fastholdt over for offentligheden og Folketinget indtil samråd Z, hvor kongebrev og ordet ”for eksempel” blev nævnt, at der blev administreret uden undtagelser. Efterfølgende ændrede hun forklaring og forsøgte at tegne et andet billede af ordningen med bistand fra embedsværket. Dette billede er efter vores opfattelse urigtigt. Eller som en politiker udtrykte det under samråd AT og AU den 1. juni 2017, som vi har på s. 5013: ”Begge dele kan ikke være sandt”. De udtalelser, der kom i juni 2017 på samrådene, udløste et spørgsmål til statsministeren om, hvorvidt en pressemeddelelse skulle være sand, og det korte svar var ”ja”. Det kan vi se på s. 5119.

Samrådet den 1. juni og det efterfølgende samråd fik også, som det er forklaret for Rigsretten, medarbejderne i bl.a. Udlændingestyrelsen til at reagere, fordi Inger Støjberg havde tegnet et urigtigt billede af den ordning, der blev fastlagt i pressemeddelelsen af 10. februar 2016, og hvorefter der ikke, som det også fremgår af svaret på spørgsmål 630 og spørgsmål 302, var undtagelser. Det var på det tidspunkt, at Margit Sander Rasmussen lavede sit notat og lagde det hjemme i bogreolen. Det var også omkring det her tidspunkt, at Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver lavede deres notat. Det var op til besvarelsen af det første samråd, fordi de ville være sikre på, at de havde noget efterfølgende, som de kunne bruge, hvis der blev brug for det.

Tilsvarende har Inger Støjbergs udlægning af Folketingets Ombudsmands redegørelse ved flere lejligheder været forkert, hvilket medførte, at ombudsmanden i en udtalelse af 8. april 2019 – som vi har på s. 7345 – fandt anledning til at bemærke, at den måde, som ministeriet havde udtrykt sig på, for ham at se let opfattes sådan, at han havde ment, at ministeriets forklaringer til ham er understøttet af de foreliggende akter

og oplysninger i sagen. Han gør udtrykkeligt opmærksom på, at det ikke er tilfældet. Rigsretten bør også her erindre, at Folketingets Ombudsmand rettede henvendelse til Uffe Toudal Pedersen den 19. marts 2016. Mailen har vi på s. 1459, og her bør man hæfte sig ved ordet ”igen”:

”Jeg har igen i dag talt med Uffe Toudahl om denne sag.”

Man kan også hæfte sig ved, at man nævnte, at det kunne forekomme overraskende – som det også er blevet nævnt af Jon Lauritzen – at man var påbegyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Der har været yderligere samtaler mellem ombudsmanden og Uffe Toudal Pedersen, for ellers ville man fra ombudsmandens side ikke her have skrevet ”igen”. Endvidere skal jeg her erindre om ombudsmandens redegørelse af 23. marts 2017, som vi har på s. 4369, hvor han har udtrykt, at han fandt fremgangsmåden i sagen meget vanskelig at forstå og meget risikabel i forhold til ministeriets grundlæggende pligt til at sikre lovlige administration på området, og at han sammenfattende fandt ministeriets fremgangsmåde særdeles kritisabel. En kritik, som Inger Støjberg efterfølgende tog til sig, men alligevel fandt kærkommen, som hun udtrykte på et ordførermøde efter det referat, der ligger.

Hvis Rigsretten mener at kunne lægge til grund, at Inger Støjberg havde et ønske om en lovlige forvaltning, dvs., at ordningen skulle være med undtagelser, dog så små som det lovlige var muligt – altså kattelermssituationen – så må hun have været klar over eller have indset, at hendes udtalelser i det mindste skabte risiko for, at der skete en ulovlig administration. Og ved ikke at sikre, at der skete en lovlige administration efter henvendelser fra pressen, Røde Kors, Institut for Menneskerettigheder og flere, og ved ikke at gribe ind, har hun udvist pligtforsømmelse som minister og svigtet sin tilsynspligt. Her kunne hun ikke forlade sig på en udtalelse fra Uffe Toudal Pedersen – hvis den overhovedet er faldet, hvad vi fra anklagernes side mener er

overordentlig tvivlsomt – om, at der ville blive administreret lovlige. Det er hendes pligt som minister at sikre, at det sker. Og her kan jeg også henvise til Rigsrettens dom nr. 4 i sagen om Sigurd Berg og konsekvenserne af det manglende tilsyn. Denne dom er efter vores opfattelse i forhold til tilsynsforpligtelsen stadig relevant.

Og hermed har jeg afsluttet det yderligere omkring forsæt og grov uagtsomhed, som jeg ville supplere vores sammenfattende processkrift.

Så vil jeg lige sige et par punkter om forsvarrets formalitetsindsigelser, og det vil jeg, fordi forsvarerne i deres hovedsynspunkter af 6. september 2021 har gjort gældende, at tiltalen efter deres opfattelse er upræcis og ikke opfylder de almindelige krav til klarhed og præcision, herunder at der skulle være uklarhed i forhold til antal sager, og som vi forstår det, udgangspunktet for pligtforsømmelse i forhold til retningslinjer og spørgsmålet om, hvorvidt indkvarteringsordningen var undtagelsesfri eller i øvrigt ulovlig. Endelig har man anført i disse hovedsynspunkter, at tiltalen er uklar, i forhold til hvilke afgørelser der anses for at være ulovlige. I straffesager gøres det jævnligt gældende, at et anklageskrift ikke opfylder præciseringskravet i retsplejelovens § 834. Efter vores opfattelse opfylder anklageskriftet i nærværende sag fuldstændig kravene i rigsretslovens § 30 og principperne i retsplejelovens § 834, således at fhv. minister Inger Støjberg har haft fuld og reel mulighed for at vide, hvad tiltalen går ud på og har kunnet tilrettelægge sit forsvar fuldstændig forsvarligt. Vi er derfor ikke enige i, at der skulle foreligge et problem i den henseende i forhold til anklageskriftet. Og for lige at henvise til noget retspraksis har vi i anklagernes sammenfattende processkrift pkt. 176 henvist til UfR 2018.3745 H, hvor spørgsmålet var fremme.

Det bringer mig afsluttende over til strafudmålingen, som vi også forventes at knytte nogle bemærkninger til. Sanktionsbestemmelsen findes i ministeransvarlighedslovens § 6, hvorefter

straffen efter § 5 er bøde eller fængsel indtil 2 år, og ved forhold begået af uagtsomhed er straffen efter § 6, stk. 2, bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Anklagerne gør som nævnt gældende, at det er bevist, at fhv. minister Inger Støjberg forsætligt har overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. De af den ulovlige ordning berørte er ikke kun parrene selv, men også deres børn. Der skal efter vores opfattelse ved strafudmålingen lægges vægt på indgrebets karakter og intensitet for de berørte par og den lange periode, mange af de berørte par var adskilt i. Sandsynligvis af politiske årsager, hvilket er fuldstændig irrelevant i denne sammenhæng, besluttede fhv. minister Inger Støjberg trods gentagne advarsler, uden nogen form for saglig grund, den 10. februar at bede Udlændingestyrelsen om at gå fra en lovlig ordning til en ulovlig ordning. Og den ulovlige ordning blev ikke bragt til ophør før den 12. december 2016, hvor der kom retningslinjer for den ændrede praksis i form af vejledningen til Udlændingestyrelsen. Efter vores opfattelse tillod Inger Støjbergs klart udtrykte holdning til adskillelse igennem hele 2016 – indtil 12. december 2016, hvor vejledningen kom – heller ikke, at parrene under genoptagelsessagerne blev genindkvarteret, mens sagsbehandlingen om, hvorvidt der overhovedet kunne ske adskillelse, blev gennemført.

Det er efter vores opfattelse væsentligt, at Rigsretten ved en domfældelse markerer, hvilken alvor denne sag har haft for de berørte par og deres børn, men også for vores folkestyre og demokrati og for embedsværket, som ikke skal se sig i en kamp med en minister om lovlig forvaltning. Som vi har hørt fra vidnerne, er Kodex VII fine retningslinjer, men de svære for embedsmændene at håndtere i dagligdagen. Jeg tror, at Margit Sander Rasmussen udtrykte det således, at hun ”i hvert fald ikke ville have haft et job”. Og Adam Khaliks besværligheder med at trænge igennem er også klart dokumenteret. Det danske retssystem bygger på, at vi som borgere kan have tillid til, at embedsværket fungerer og ikke trynes af en ministers egen politiske dagsorden, som det er sket i denne sag. Det

betyder ikke, at man som minister ikke kan trykke en embedsmand på maven for at sikre, at alle sten er vendt, og at man ikke må udfordre og sætte spørgsmålstejn ved embedsværkets vurderinger og indstillinger. Selvfølgelig skal en minister kunne trykteste embedsværkets vurderinger og lade dem afsøge alternativer i arbejdet med et politisk løsningsforslag. Men det må ikke føre til, at en minister trykker så hårdt, at man risikerer at komme op på eller over kanten for lovlighed og – som i dette tilfælde – iværksætter en ulovlig administration trods advarsler. Og hvis det så er sket – hvilket naturligvis ikke bør ske, men hvis det er sket – og man er så uheldig, så er der en pligt for en minister til hurtigst muligt, efter at man er blevet bekendt med problemstillingen, at sikre sig, at administrationen straks lovliggøres. I en situation som den foreliggende burde Inger Støjberg, som det vist også blev udtrykt af Dan Jørgensen, have søgt den ændring af reglerne, som hun ønskede at få foretaget, lavet i samråd med Folketinget. Sådan virker vores parlamentariske system. Der var ingen, som pressede hende til andet. Folketinget ønskede blot en oplysning ved spørgsmålet til samråd Z og nogle af de andre spørgsmål om omfanget af problemet, som hun selv havde peget på i sit facebookopslag, og så hendes indstilling til, hvad der kunne gøres, hvis der var et problem.

Overtrædelsen er begået i offentlig tjeneste af en minister i hendes egenskab af minister og ikke af en politiker. Det at være minister er en af de fineste stillinger, man kan besidde i et demokrati som vores, og det forpligter. Det er meget tunge, gyldne kæder at bære. Ved det passede, hvor Udlændingestyrelsen er blevet bedt om at adskille par uden undtagelser og således i strid med alle de retssikkerhedsgarantier, som vi i vores samfund er stolte af, har fhv. minister Inger Støjberg misbrugt den tillid, som vores folkestyre baserer sig på. Den skade, som Inger Støjberg er skyld i, kan ikke kompenseres som ved Københavns byrets dom af 1. marts 2019 med en økonomisk godtgørelse til de umiddelbart skadelidte. Jeg har også læst, at nogle synes, at den godtgørelse på 10.000 kr., som

blevet givet, var lav. Så vil jeg bare nævne, at det er en standardgodtgørelse. Danmark er et land, der bygger på lov. Bryder en minister landets lov, må ministeren drages til ansvar med henblik på, at lignende overgreb ikke gentages. Efter anklagernes opfattelse kan den iværksatte ulovlige administration og konsekvenserne heraf alene henføres til Inger Støjberg, og der er ikke formildende omstændigheder.

Denne rigsretssag er jo kun nr. 6 i rækken, siden vi fik grundloven. Den har en ganske anden karakter end de første tre sager, som først og fremmest vedrørte nogle bevillingsmæssige spørgsmål. Den har lighedspunkter med den fjerde sag, som vedrørte tilsidesættelse af tilsynsforpligtelsen, og som Jon Lauritzen allerede har redegjort for. De tre første sager er efter vores opfattelse ikke relevante i forhold til fastsættelse af sanktionen i denne sag. For sagen vedrørende Sigurd Bergs vedkommende bemærkes, at den ligger så langt tilbage i tid, at sanktionen også må ses i lyset af, at det var en anden tid. Vi mener derfor heller ikke, at den sanktion, der blev givet på det tidspunkt, er relevant i dag. Rigsretssag 5, den såkaldte tamil-sag, har efter vores opfattelse lighedspunkter med denne sag. Men de to sager er ikke identiske. Denne sag er, som det også blev nævnt af Jon Lauritzen, meget værre. Hvor Erik Ninn-Hansens ulovlige forvaltning gik fra lovlig over tvivlsom til ulovlig, forholder det sig helt anderledes i denne sag. Her går fhv. minister Inger Støjberg direkte fra lovlig forvaltning og administration den 10. februar 2016, hvor instruksen om adskillelse gives, til klart ulovlig forvaltning. Og den ulovlige forvaltning op-hørte først den 12. december 2016, hvor vejledningen til Udlændingestyrelsen udstedes.

Den 10. februar 2016 indførte Inger Støjberg en ulovlig ordning, som gik hårdt ud over en række mennesker, herunder mindreårige og deres børn – mennesker, som i forvejen var flygtninge og dermed meget sårbare, som var hårdt ramt af krig, flugt og andre ulykkelige omstændigheder, som vi har hørt, og som, når de nu endelig var kommet til Danmark i sikkerhed og

indkvarteret på et asylcenter her, mens de ventede på at få deres asylsag behandlet, havde et menneskeligt behov for at have en ægtefælle, en samlever og sine børn hos sig og i øvrigt få den fulde beskyttelse af deres menneskerettigheder, herunder retten til familieliv efter artikel 8. Og det er jo en beskyttelse, som et retssamfund som det danske kan give og sikre.

Det har efter vores opfattelse ingen betydning for straffastsættelsen, at Udlændingestyrelsen, som vi har fået det forklaret fra flere af styrelsens medarbejdere, i trods og som udtryk for en form for ulydighed, tilbageholdt gennemførelse af adskillelse i de fem konkrete sager ved at undlade at træffe beslutning herom.

En samlet vurdering af forholdets karakter og grovhed i denne sag må efter vores opfattelse føre til, at fhv. minister Inger Støjberg i overensstemmelse med den nedlagte påstand idømmes en ubetinget fængselsstraf, som ikke er af kortere varighed end den fængselsstraf, som Rigsretten i 1995 idømte Erik Ninn-Hansen, svarende til 4 måneder.

Og med de bemærkninger skal vi foreløbig indlade sagen for Rigsretten.

Retsformanden:

Tak for det.

Så skal jeg spørge forsvarerne, om man ønsker at udnytte tiden til kl. 16, eller om man foretrækker at vente til i morgen?

Nicolai Mallet:

Det har vi haft lejlighed til at vende, og vi foretrækker at vente til i morgen, al den stund at vi forventer, at vi kan blive færdige i morgen, inkl. de afsluttende bemærkninger fra Inger Støjberg selv.

Retsformanden:

Fint. Så holder vi for i dag og mødes i morgen kl. 9.

Retten hævet kl. 15.36.

Retsmøde den 25. november 2021 (dag 31)

Torsdag den 25. november 2021 kl. 09.00 blev Rigsretten sat i Eigtveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønde.

Til stede var endvidere protokolsekretærerne Alexander M.P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Retsformanden:

Godmorgen. Som I kan se, er vi fuldtallige i dag, og vi er klar til at høre forsvarernes procedure. Jeg giver ordet til advokat Mallet. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Mange tak. Høje Rigsret.

Jeg har til en indledning bedt om omdeling af min disposition, så man kan holde sig nogenlunde orienteret om, hvor vi befinder os på ørkenvandringen her, som vi skal i gang med lige

om et øjeblik. Den er på fire sider, og den skulle nogenlunde følge det, som jeg har tænkt mig at sige.

Det er en særlig opgave for mig at procedere en sag som denne. Ikke kun fordi det er en rigsretssag, men selvfølgelig også derfor. Det er også, fordi det er en sag med et meget, meget omfattende faktum, der er fyldt med uendelig mange facetter, detaljer og vinkler, som man som forsvarer nødvendigvis må forholde sig til. Min forsvarerkollega René Offeresen var inde på det under modforelæggelsen. En sag, hvor faktum ser nok så kompliceret ud, afgøres ofte, sagde han, ud fra ganske få bilag, ud fra indholdet af få møder, ud fra ganske få forklaringer. Man kan også sige det på en anden måde: Det kan være svært at få øje på skoven for bare træer, hvis en sag bredes så voldsomt ud, som det er blevet i den her sag.

En straffesag er kendetegnet ved, at det grundlæggende er anklagerne, der lægger sagens omstændigheder frem. Og det skal jeg så også love for, at de har gjort. Vi har nu været igennem en bevisførelse med vidneafhøringer og forelæggelse på i alt 29 dage. Vi har været igennem 10.000 siders bilag og 38 vidner. Vi har fået foreholdt mails og referater og samrådssvar, notater og notiser, og fået vidnernes forklaringer og overvejelser om møder og meningsindhold i mails. Vi har fået forklaret, hvor på en sofa nogle sad en tilfældig dag i februar 2016, og om det måske var noget, der kunne få dem til at huske lidt bedre om præcis dét møde. Vi har hørt på vidner med både god og svigtende hukommelse, om tanker og overvejelser fra mails og møder for 5½ år siden. Og det var jo dengang, ingen tænkte på, at det lige præcis skulle være den her sag, der skulle ende som en rigsretssag. For de mennesker, der dengang var beskæftiget med sagen her, som var involveret, var det jo bare én blandt mange sager, som man havde i en usædvanlig hektisk periode i Udlændingemini-steriet. Det tror jeg, at de fleste her i Rigsretten har fået en fornemmelse af.

Men det skulle så blive den sag, der blev til Rigsretssag nr. 6, og jeg tænker, at der også er andre end os – Inger Støjbergs forsvarere – der har haft øjeblikke i løbet af de sidste 3 måneder,

hvor tanken strejfedes, hvorfor det lige præcis skulle blive denne sag, der skulle blive den næste Rigsretssag efter 26 år. Men det blev det så, og så handler det jo om, at man må kigge lidt på baggrunden for, hvorfor det blev det. Og den baggrund hænger sammen med, at en tiltalerejsning i en rigsretssag er en politisk beslutning. Det er i sig selv enestående i det danske retssystem, at man har en politisk beslutning om en tiltalerejsning. Og blandt meget andet kræver det, at politiske modstandere skal udvise en særlig grad af selvdisciplin og omtanke. For det er jo – kunne man fristes til at sige – let, især med medieverdens fokus på sensation, på helte og på skurke, at falde for en fristelse. Nemlig den fristelse, det kan være at tro, at når nu grundloven har givet politikere fri magt til at rejse en tiltale, og når nu halvdelen af dommerne i Rigsretten er politisk udpeget, så kunne det måske være, at Rigsretten også bare lidt skeler til politiske hensyn, når den skal vurdere skyld og uskyld.

I januar i år var jeg selv vidne til en hel stribe politikere, der blev fristet over evne i denne forbindelse. Det var nemlig det udvalg, der skulle indstille til Folketinget, om der skulle rejses tiltale. Det var tydeligt, at diskussionen ikke handlede om jura. Diskussionen handlede om, hvor man stod politisk i forhold til Inger Støjberg. Juridiske overvejelser spillede overhovedet ikke nogen rolle. Et par af politikerne indtog endda det standpunkt, at der selvfølgelig skulle rejses tiltale, bare der var den mindste tvivl. Det var ikke et isoleret standpunkt den dag, men det er dog noget løsrevet fra de principper, der ellers gælder efter retsplejeloven.

Men Rigsretten er ikke en politisk domstol, fordi sådan hænger det ikke sammen. For politik og ret er forskellige ting, og det er de heldigvis. Med Folketingets flertals beslutning om at indlede den her sag, er sagen sluppet ud af det politiske og ind i det juridiske rum. Der – hvis man skal have lidt vingesus under – hvor retsstaten viser sin bedste og måske vigtigste side. Der, hvor det ingen – som i ingen – betydning har, om man er en politisk modstander eller tilhænger af den, der står anklaget. Og det er lige præcis dér, vi er nu.

En procedure er forsvarernes afsluttende bemærkninger. Den har til formål at lave nedslag. Den har ikke til formål at foretage en ny gennemgang af sagen. Forsvarernes afsluttende bemærkninger har til formål at trække de linjer op, som efter vores opfattelse er de mest relevante for bedømmelsen af sagen. Det bliver – og det kan være, at nogle vil sige desværre – også et gensyn med flere af de transskriberede udsagn, som er givet her i retten, og med dele af det materiale, der er lagt frem. Men bortset fra forløbet i de afgørende dage i februar og marts 2016, hvor instruksen blev givet, og hvor ministeren blev udsat for det, man kunne kalde virkelighedens lakmusprøve i form af sager, hvor en adskillelse efter embedsfolkenes opfattelse faktisk stødte på kanten af konventionerne, vil jeg holde mig til nedslag. Nedslag dér, hvor bestemte hændelser, udsagn eller omstændigheder har betydning for bedømmelsen af, hvad der egentlig skete dengang i 2016.

Rigsrettens forventning vil måske være, at det for forsvarerne kun handler om at finde frem til alle rosinerne – alt det, som taler til fordel for Inger Støjberg – og kun lægge dem frem for at få det til at se ud, som om der ikke var andet. Den forventning vil jeg komme til at skuffe. For forløb som det her, der er til bedømmelse, vil aldrig tegne et helt entydigt klart billede af, hvad der egentlig er foregået, f.eks. om en administration har været lovlig eller ej, hvilke hensigter der har været hos den ene eller hos den anden, om noget var udtryk for en hensigt eller et ønske eller en ordre, om noget skete med vilje, eller om det bare skete, hvilke signaler hvem har sendt til hvem, og hvordan de er blevet opfattet af den ene eller den anden, og selvfølgelig også hvem der egentlig har givet instrukser til hvem og med hvilket indhold. Jeg vil tage Rigsretten igennem forsvarernes syn på, hvad der egentlig skete i de her afgørende dage i februar/marts 2016, for det er det, som sagen drejer sig om, hvis man vælger at fokusere på skoven i stedet for på alle træerne enkeltvis. Hvad var det egentlig, der skete i de her dage? Vi vil bestræbe os på ikke at snakke uden om. Uden om de spørgsmål, der trænger sig på, når man har hørt alle vidnerne. Uden om de dokumenter og de mails, der måske ikke passer

helt så godt ind i Inger Støjbergs oplevelse af forløbet, som man måske havde ønsket sig, hvis man havde modelleret sagen helt forfra. Og uden om det, som Inger Støjberg faktisk har sagt, og hvad hun faktisk har gjort. Det skal alt sammen adresseres, og det vil det blive. Mit særlige fokus vil være på den del af forløbet, som ministeren selv var en del af – for det er jo hende, der er tiltalt her, og kun hende. De møder, hun har deltaget i, de mails, hun har sendt eller fået, og de beslutninger, som hun selv har truffet. Men også de tanker, som hun har gjort sig, det, hun var optaget af, og måske også – ikke mindst – det, hun ikke var optaget af.

Den måde, som anklagerne har lagt sagen op på, har betydet, at vi i løbet af de sidste tre måneder reelt har været vidne til en genopførelse af Instrukskommissionens gennemgang. Det har undret os forsvarere fra det øjeblik, vi blev præsenteret for en så lang vidneliste. En undersøgelseskommission har jo efter loven til opgave at afdække et sagsforløb og vurdere et muligt ansvar i forhold til alle andre end lige præcis ministeren. Kun Rigsretten må foretage en vurdering af en ministers ansvar. Den skal til gengæld ikke vurdere embedsværkets ansvar. Det er sådan, at opgaverne er fordelt – det er de efter loven. Men uanset hvad var denne Rigsretssag jo aldrig blevet anlagt uden den beretning, som Instrukskommissionen har afgivet. Så derfor – selv om den ikke er en del af retssagen, og selv om retsformanden så klart, som han overhovedet har kunnet, har sagt, at vi starter helt forfra her – kommer jeg alligevel med et par enkelte ord om beretningen.

Kommissionen er meget hård ved embedsmændene, både dem i departementet og i styrelsen. Nogle af embedsmændene slipper for kritik, og når de gør det, er det i virkeligheden mest, fordi man har valgt at lægge et snit, som kun går til kontorchefniveau. Kommissionen konkluderede helt grundlæggende, at juraen i forbindelse med adskillelserne ikke holdt. Der var ingen hjemmel til nogen adskillelser overhovedet, mente kommissionen. Læg dertil, at den ikke mente, at styrelsen – uanset hvad embedsfolkene i styrelsen selv mente om deres sagsbehandling – reelt foretog individuelle vurderinger. Og så var det

klart, at resultatet var givet. Det hele var ulovligt og stærkt kritisabelt. For enden af alt det havde man en minister, og uanset hvordan man vender og drejer det, var der jo ikke sket en praksisændring uden hende. Kommissionen lagde ikke noget juridisk ansvar på Inger Støjberg. Det vil jeg godt understrege. Og slet ikke noget strafferetligt ansvar. Men den kunne ikke få sig selv til at se bort fra, at nogen havde startet alt det her. Det var ministeren, og det er jo rigtigt. Og selv om det, som jeg ville kalde kampagnejournalister fra dele af den skrevne presse, dagligt omtalte sagen under overskriften ”Inger Støjbergs ulovlige instruks”, så er det og har det hele vejen igennem været meget svært for mig at få øje på, hvornår og over for hvem præcis og med hvilket indhold lige netop Inger Støjberg skulle have afgivet en ulovlig instruks. I sin sammenfatning er kommissionens konklusion heller ikke, at det er hende – altså ministeren – der har givet en ulovlig instruks. Hun har heller ikke givet nogen tjenestebefaling om at administrere i strid med nogen regler. Men kommissionen nåede alligevel frem til, at hendes politiske ønske blev opfattet så stærkt af embedsmændene, at det endte med en ulovlig administration. Det blev kommissionens bud på de årsagssammenhænge, som den mente at kunne uddrage af forklaringer og dokumenter. Men den foretog ingen vurdering af Inger Støjbergs ansvar og slet ikke en vurdering af hendes strafferetlige ansvar.

Anklagerne her i sagen har taget kommissionens beretning til sig, og de har prøvet at få den til at passe ind i rammerne for en straffesag. De har taget billedet til sig af en minister, der er helt usædvanligt fast på sine holdninger, og et embedsværk, der ikke kunne modstå presset. Det er det billede, som anklagerne har taget til sig, og som de nu bygger denne Rigsretssag på. De er enige med kommissionen i, at juristerne gjorde nærmest alt forkert. Der var ikke hjemmel til at adskille nogen i § 42 a, stk. 7, i udlændingeloven. Den individuelle behandling af sagerne var ikke grundig nok, den var lemfældig, byggede på alt for få oplysninger, og de overholdt hverken konventioner eller forvaltningsretlige regler. Og på den baggrund konkluderer de, at der blev administreret ulovligt.

Men hvis man skal få Inger Støjberg dømt i en straffesag, må man for det første bevise, at administrationen faktisk var ulovlig. Det næste, man skal bevise, er, at Inger Støjberg vidste det og helt bevidst – eller groft uagtsomt – ikke greb ind over for det. Men for at føre det bevis for en kobling mellem det, som ministeren gør, og den måde, der bliver sagsbehandlet på nede i Udlændingestyrelsen – for det er udelukkende styrelsens måde at administrere på, som Inger Støjberg er tiltalt for – er man nødt til at få en kabale til at gå op og få forklaringer og dokumenter til at stemme med det billede, som kabalens tegner. Problemet er så bare, at en hel del forklaringer og en hel del dokumenter ikke rigtig passer ind i det billede. Og hvad kan man så gøre ved det? Ja, så må man i hvert fald træffe nogle valg, og det er de valg, som Rigsretten har kunnet se i anklagernes sammenfattende processkrift og i den procedure, som vi hørte i går. Kabalens kommer f.eks. ikke til at gå op, medmindre man vælger at se bort fra en hel række af de forklaringer, der er afgivet her i Rigsretten. Men det er jo ikke kun forklaringer. Og selv om man bestemt ikke kan beskyldes kommissionen for ikke at have gjort alt menneskeligt muligt for at afdække, om det nu også kunne være rigtigt, at Inger Støjberg den 9. februar 2016 havde godkendt ministernotatet ... selv om man bestemt ikke kan beskyldes kommissionen for ikke at have gjort alt, hvad den kunne ... kunne vi som forsvarere her under forberedelsen af sagen følge med i en ihærdig og grundig og vedholdende indsats fra anklagerens side i forsøget på at bevise, at notatet i virkeligheden aldrig var blevet godkendt af ministeren. Der blev indhentet filer og supplerende oplysninger fra Udlændingeministeriet, og alle her kunne høre vidner blive spurgt kritisk ind til tekniske detaljer i F2-systemet og ikke mindst til den mystiske præmiesløjfe. Det endte så blindt, men det er selvfølgelig fair nok at prøve. For der er ikke noget at gøre ved det. Ministernotatet blev godkendt af Inger Støjberg den 9. februar kl. 13.44. Og ikke bare godkendt, men udfordret og godkendt af hende den dag. Når det var så vigtigt at sætte spørgsmålstegn ved det ... når anklagerne gjorde så meget ud af det ... så er det selvfølgelig, fordi det for anklagerne må være det mest irriterende af alle

dokumentbeviser i den her sag. For det passer simpelt hen slet ikke ind i det billede, som anklagerne prøver at tegne her i Rigsretten. Og når jeg allerede lige her i indledningen bruger nogle ord på den kabale, som anklagerne har sat sig for, skal gå op, så er det også for at sige, at det er en modig strategi fra anklagerne i en straffesag på forhånd at lægge sig fast på en fortælling, der kun holder, hvis man kan overbevise retten om, at den skal se helt bort fra sagens mest centrale dokumentbevis – og ja, faktisk fra alle de vidner, som Inger Støjberg selv har været i kontakt med.

Rigsretten kommer hverken til at købe anklagerens eller forsvarernes fortælling, hvis den tager for meget farve af en bestemt udgave af virkeligheden. Og det gælder særligt, hvis fortællingen kommer på tværs af centrale dokumenter og forklaringer. Selvfølgelig er det vores opgave som forsvarere at fremhæve det, der taler ind i Inger Støjbergs oplevelse af forløbet. Selvfølgelig er det det. Men selv om vi er overbeviste om – som hun selv vil sige, helt ind til benet – at Inger Støjberg ikke har vidst noget som helst om, at der blev administreret ulovligt i Udlændingestyrelsen – hvis det i øvrigt viser sig at være tilfældet – så ville vi alligevel prøve at gøre forsøget på at forstå det samlede forløb. Det samme forsøg, som jeg tænker, at Rigsrettens 26 medlemmer er i fuld gang med at gøre. Vi vil prøve at undgå at modulere dokumenter og forklaringer, så de lige passer ind i en forudfattet fortælling. Det inkluderer vores egen fortælling. Og i forhold til vurderingen af forklaringerne, skal man ikke være blind for, at nogen kan have særlige personlige og måske også holdningsmæssige motiver til at vinkle en forklaring på en bestemt måde. Og kan det afdækkes, så skal det selvfølgelig afdækkes. Men grundlæggende tror jeg egentlig, at folk gør sig umage for at sige tingene, som de husker dem, når de sidder her foran 26 dommere. Det tror jeg. Efter 4 eller 5 år kan hukommelsen godt svigte. En del af det, man husker, kan være resultatet af efterrationaliseringer, måske noget, man har læst eller hørt efterfølgende. Det gælder helt generelt for sagen her, at forklaringerne må tages med det forbehold.

Lad det være mine indledende bemærkninger til min procedure. Og min del af proceduren vil i al væsentlighed, sådan som det også fremgår af dispositionen, følge sagens kronologi. Den anden del af forsvarernes procedure vil advokat René Offersen stå for. Han vil fokusere mere på tværgående emner og gå i dybden med dem.

Min første underoverskrift hedder ”Ministernotatet”. Det overrasker nok ikke nogen. Og så er det jo sådan, at når et departement opfanger, at en minister har et konkret politisk ønske, f.eks. om en ny praksis, så går der, som ved et trylle-slag, et arbejde i gang. Man må forstå, at det mere eller mindre går i gang af sig selv. Det er ikke noget, som ministeren behøver at bede om. Det er heller ikke noget, som hun har bedt om i dette tilfælde. Nogen tager simpelt hen initiativet til det, når de bliver opmærksomme på, at der nu er et konkret politisk ønske fra ministeren om, at noget skal gøres anderledes. Det er sådan, vi må forstå, at det fungerede i Udlændingeministeriet i 2016. Og systemet fungerer faktisk effektivt. For den afdeling – det er afdelingen Koncernøkonomi, der har med praktiske forhold omkring indkvartering at gøre – tager affære og gør, som man nu gør i den slags sager. Den indhenter faktiske oplysninger fra den styrelse, der har med de praktiske forhold at gøre om det emne, der nu skal laves et notat om. Det er den måde, som processen starter på her. Men som det er blevet forklaret af Line Skytte Mørk Hansen, var Koncernøkonomis opgaver i den forbindelse først og fremmest at være tovholdere. Koncernøkonomi er en koordinerende enhed, der ikke som sådan leverer egne bidrag til det nye grundlag for det, som ministeren nu gerne vil have – det nye grundlag, der skal formuleres for indkvartering af mindreårige – men afdelingen indsamler de bilag, der nu engang hører til et sådant grundlag.

Og der bliver gået seriøst til det arbejde. Der skal formuleres grundlag efter en fast praksis, og det sker i fire afsnit. Der er en indledning om, hvad ministeren ønsker. Så er der en beskrivelse af, hvordan den aktuelle praksis er. Det er den, man har indhentet fra styrelsen. Så er der et afsnit om de juridiske overvejelser i forhold til etablering af den ønskede nye

ordning. Og til sidst er der en formel indstilling, der i dette tilfælde er knyttet til nogle forslag, som er indeholdt i den juridiske vurdering. En konkret og formel indstilling, som ministeren så kan godkende eller lade være. Og tilblivelsesprocessen her vil på et eller andet tidspunkt i dets forløb blive lagt ind i ministeriets formelle F2-system til godkendelse. Og hvis ministeren godkender den indstilling, som notatet – ministernotatet i dette tilfælde – munder ud i, så er notatet det formelle grundlag for den nye administration. Og det kan ikke ændres, uden at ministeren kommer indover. Det bekræftede Uffe Toudal Pedersen, og det bekræftede Lykke Sørensen, og det bekræftede Jesper Gori også udtrykkeligt her i Rigsretten. Det kræver selvfølgelig, at den godkendte indstilling kommunikeres ned i det system, der faktisk skal stå for administrationen af den nye ordning. Men det kommer vi tilbage til.

Først et par ord om indholdet af notatet. Det bliver som sagt til, helt som den slags plejer at blive til, men måske med den særhed, at der er en afdeling, altså Koncernøkonomi, der opretter notatet i systemet, mens en anden afdeling, ministeriets juridiske afdeling, Udlændingefdelingen, har ansvaret for det væsentligste indhold, nemlig beskrivelsen af det juridiske grundlag for den nye ordning og indstilling til ministeren. Koncipisten af det, som man vel, uanset om man nu står på den ene eller den anden side af sagen her, må betragte som notatets centrale indhold, er Jesper Gori. Han starter sit arbejde den 27. januar, og allerede den 29. januar er han færdig med sit bidrag, i hvert fald i udkast. Han er fuldstændig klar over, at det er styrelsen – altså dem, der efterfølgende skal håndtere den ændring, som ministeren ønskede – der skal bruge notatet. Det er derfor, det også er relevant, at styrelsen får det i høring, før det lægges op i F2-systemet til godkendelse, når han ved – og det kan Rigsretten godt lægge til grund – at styrelsen aktivt og i detaljer har forholdt sig til hans beskrivelse af det retlige grundlag. Det fremgår af de kommentarer, der sidst på dagen den 29. januar bliver sendt tilbage til departementet. Det kan vi se på hovedekstrakten s. 172. Den 29. januar kl. 16.11

returneres det kommenterede ministernotat, som man modtog samme formiddag kl. 10.10.

Jesper Gori's egen forklaring om, hvad baggrunden er for, at notatet – altså den del, der handler om den juridiske ramme for den nye ordning – får det indhold, som det rent faktisk gør, er vigtig. Skal det gå helt til kanten af konventionerne, eller er det i virkeligheden ikke det, som ministeren ønsker? Er hun til en mere blød model med mulighed for undtagelser? Efter Jesper Gori's opfattelse kunne det i tilblivelsesprocessen godt være en god idé ikke at gå helt til kanten. F.eks. kunne der være par med små børn eller par, hvor aldersforskellen var meget lille, måske 17 og 18 år. Og på den måde får Jesper Gori her en anden forståelse af, hvor ministeren er i dette spørgsmål end alle andre. For der er ingen andre, der på det her tidspunkt eller på noget tidspunkt efter facebookopslaget den 25. januar har læst ministeren på anden måde, end at hun ønskede den strammest mulige model. Hun ønskede, at alle skulle skilles ad, hvis muligt. Han har ikke selv talt med ministeren i den proces, han var igennem med udarbejdelsen af notatet. Han har ikke selv talt med hende om, hvad hendes holdning egentlig var. Det eneste, han kendte, var sådan set hendes facebookopslag. Han har forklaret her i Rigsretten, at han på et møde med Mark Thorsen, formentlig den 28. januar, forstod ham sådan, at ministeren ville være åben over for, at man ikke går helt til kanten. Og han prøver så – det er hans forklaring – at finde en model, hvor der, i hvert fald hvis også en række andre særlige omstændigheder passer, kan gøres undtagelse i helt særlige tilfælde. Det er, må der retfærdigvis siges, så ikke lige det, Mark Thorsen husker fra mødet med Jesper Gori. Faktisk nærmest tværtimod. Mark Thorsen forklarede den 21. september (dag 9) bl.a.:

”Ministeren ønskede den strammest mulige ordning, og det var det, der gik igennem alle drøftelser, der var.”

Det var hans erindring og forklaring om det. Men det ændrer jo ikke ved, at det er sådan, Jesper Gori siger her i Rigsretten, og det ændrer heller ikke noget ved, at det er sådan, han går til

opgaven. Og den består i en analyse af det retlige grundlag, den retlige ramme for indkvartering af mindreårige asylansøgere i Danmark.

Han læser loven og forarbejderne til udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Og han må så også i det arbejde, han er i gang med, på en eller anden måde havde opsnappet, at ministeren har den opfattelse, at ægteskaber, som de mindreårige piger er en del af, simpelt hen ikke kan være indgået frivilligt, i hvert fald ikke frivilligt i den forstand, som man normalt opfatter frivillighed på i Danmark. Ministerens opfattelse af tvang er mere bred end blå mærker – det, som systemet kalder ”konkrete indikationer for tvang”. For hende er selve den risiko for tvang, der ligger i, at piger på 12, 13, 14 og 15 år er blevet gift med voksne mænd, fuldt tilstrækkeligt til at bære et ønske om, at de skal have et pusterum, en betænkingsperiode, at de skal adskilles fra deres mænd i en periode, så de kan få mulighed for at forstå, hvad det er for værdier, der gælder i Danmark, hvad det er for et land, de er kommet til. Det er dér, ministeren er. Det opsnapper Jesper Gori. Og det ved vi, fordi han kontakter Justitsministeriets menneskeretsekspert Nina Holst-Christensen med lige præcis det spørgsmål. Er det et sagligt hensyn at adskille mindreårige piger fra deres voksne mænd, fordi de kommer fra en kultur, hvor børneægteskaber er normen? Og det svar, han får, er klart nok. Sådan opfatter han det i hvert fald. Det er et sagligt hensyn. Det er hans forklaring her i Rigsretten. Jeg kan bl.a. henvise til følgende sted i hans forklaring den 12. oktober 2021 (dag 16):

”Jeg tror ikke, at tvang som sådan – i forhold til om det skulle være definerende for, hvilken ordning der blev lagt frem – var oppe. Jeg tror ikke, at vi var i tvivl om, at hvis der forelå tvang, ville der allerede efter den praksis, der var på det tidspunkt, skulle ske adskillelse. Vores overvejelse var, om man kunne gå videre. Og på et eller andet tidspunkt – og det kan jeg ikke tidsfæste, men inden vi færdiggjorde notatet, som vi kigger på her – tog vi en vending med Justitsministeriet, og vores overvejelse var, om risikoen for tvang var et hensyn, som man kunne lægge vægt på. Altså om der var tale om et sagligt hensyn, hvis man skulle gøre et

indgreb i familielivet – om det i givet fald ville være et hensyn, der ville være sagligt efter EMRK artikel 8, hvis hensynet var at undgå risiko for tvang. Hvordan det tidsmæssigt passer ind i forhold til mine kommentarer her, tør jeg ikke sige. Men det er en overvejelse, vi har, inden vi skriver notatet færdig, og jeg kan lige knap huske, hvornår det skrives færdig.”

Men vi ved i hvert fald, at det finder vej til notatet, at risiko for tvang er et sagligt hensyn. Og det gør det på samme måde som Jesper Goris understregning af, at indkvartering som sådan, også af de her mindreårige, er udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed, og at der jo nok netop derfor er meget vide rammer for udlændingemyndighedernes indkvarteringsvirksomhed. Der er også andre elementer i notatet, som går i den retning, som Jesper Gori havde noteret sig som ministerens retning, nemlig at der skulle strammes gevaldigt op, som han forklarede det her i Rigsretten. Med andre ord var han godt klar over, at ministeren ønskede en væsentlig opstramning.

Han formulerede sin ordning, hvor der var en hel masse betingelser, der skulle være opfyldt for, at man ramte en undtagelse. Og selv i de tilfælde, altså i undtagelsestilfældene, skulle der ske adskillelse på hver sit værelse på samme center. Da han afgav sin forklaring her i Rigsretten, ville han godt nok ikke rigtig vedkende sig det med, at det var betingelser, der skulle være opfyldt. Det var ordet betingelser, som han havde problemer med. Han lagde med den grundighed, som han også i øvrigt udstrålede, vægt på, at det var hensyn. Det var det, han sagde. Men hvis man ikke er jurist, kan det måske være svært at kende forskel på hensyn og betingelser, og måske har han også selv haft lidt svært ved at kende forskel. Og tydeligst og måske mest relevant ser vi det i servietten, hvis vi går til s. 226. Servietten var jo den, som han efter sin forklaring omdelte på mødet den 9. februar kl. 15.30. Det er en ekstrakt af, hvad hans del, altså den juridiske overvejelse i ministernotatet, går ud på. Og der skriver han i overskriften:

”Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige asylansøgere skal fremover ske efter følgende praksis: ...”

Og i midten står der så:

”Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige” – altså det at man skal adskilles – ”på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende” – og så kommer han altså til at skrive – ”betingelser alle er opfyldt: ...”

Og så er der fem betingelser. Det er faktisk én mere, end der står i selve notatet. Men her kalder han det selv betingelser. På s. 142 skriver han den 28. januar en mail til Merete Milo:

”Tanken er, at alle betingelser skal være opfyldt – det præciserer jeg.”

Hun var kommet med en lille indsigelse til notatet, om det nu også stod helt skarpt, og det ville han så præcisere. Men også her kalder han det for betingelser.

Jesper Gori gik – hvis man skal følge hans forklaring – til sit arbejde med den opfattelse, at den kattelerm, han byggede ind i notatet, skulle være der, fordi ministeren ønskede det. Det er sådan, han forklarer det. Den skal ikke være der, fordi der var nødt til at være en kattelerm for at overholde konventionerne. Og det er – vil jeg sige her – vigtigt at holde sig notatets grundlæggende indhold for øje. For anklagerne er upræcise, når de taler om, at en undtagelsesfri ordning ikke var lovlig. En ordning, hvor alle uden undtagelse blev adskilt, var ifølge Jesper Gori sådan set lovlig nok. Det, der ikke ville være lovligt, ville være en ordning uden konkret og individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det var det, der var beskeden fra Justitsministeriet. Og det giver selvfølgelig kun mening, hvis undtagelser ikke er udelukket. Det kommer altid an på konkrete omstændigheder. Og kom det så til undtagelsestilfælde, kunne der stadigvæk adskilles, men så er det bare på samme center og på hvert sit værelse. Det var den opfattelse, som Inger Støjberg blev bibragt om den juridiske ramme for ordningen.

Jeg kommer nu til mødet den 9. februar. Mødet den 9. februar skulle jo egentlig handle om pressemeddelelsen. Det var sådan, det var indkaldt. For den 9. februar var ministeren så presset politisk, at det ikke kunne vente længere. Hun var nødt til at få meldt klart ud offentligt, at der nu blev sat en stopper for barnebrude på danske asylcentre. Men til det møde havde Jesper Gori forberedt sig på noget andet. Han havde taget det væsentligste fra notatet og leveret den serviet, som vi lige har været inde på. Og mødet den 9. februar kl. 15.30 er et godt og måske endda det bedste eksempel på, at seks mennesker, som deltager i det samme møde, kan opleve det vidt forskelligt. Inger Støjberg husker det sådan, at der blev drøftet både pressemeddelelse og ordning. Mark Thorsen ... det var mest ordningen. Uffe Toudal ... det var kun pressemeddelelsen. Line Skytte mener, at det kun var ordningen. Anne Nygaard Just mener, at det var begge dele. Og Jesper Gori husker mødet sådan, at det udelukkende handlede om ordningen ... om den model for ordningen, som han forklarede, at han havde sammenfattet i sin serviet. Og hvad han først og fremmest husker fra det møde, var, at ministeren klart sagde, at hun ønsker en ordning uden undtagelser. Han har for Rigsretten helt utvetydigt forklaret, at ministerens ønske var et politisk ønske. Et ønske, som hun stadig væk ud fra Jesper Goris forklaring i Rigsretten var i sin fulde ret til at ytre. Han forklarede, at det hverken på det møde eller på noget andet møde i nogen anden sammenhæng var noget, som var udtryk for en tjenestebefaling eller en ordre, hverken direkte eller indirekte. Jeg huskede at spørge udtrykkeligt. Det var bare et politisk ønske, som ministeren havde.

Jesper Gori er en samvittighedsfuld embedsmand. På mødet forstår han det, som alle andre for længst har været klar over, nemlig at ministeren i virkeligheden ikke ønsker nogen kattelem. Den kattelem, som han har beskrevet i sit notat som en del af en lovlige ordning. Og det finder han altså ud af på mødet. Efter min opfattelse er det her ... det er lige her, at det går galt. For når ministeren ikke har noget ønske om en kattelem, og han lige har præsenteret en ordning med en kattelem indbygget, så

konkluderer han, at notatet er dødt og borte. Han siger det ikke på mødet. Det er noget, han konkluderer med sig selv. Han konfronterer heller ikke Mark Thorsen, der ifølge Jesper Gori er kilden til, at der overhovedet er kommet en kattelem. Han konfronterer ikke Mark Thorsen, som han havde forstået anderledes på mødet den 28. januar. Han siger det tilsyneladende heller ikke til andre. Han siger det ikke til sin afdelingschef, Lykke Sørensen. Han siger det ikke til sin fuldmægtig, Anna-Sophie Saugmann-Jensen. Ingen af dem har for Rigsretten forklaret, at Jesper Gori har delt sin opfattelse med dem om, at notatet er dødt og borte og hvorfor. Han har opfattet de nærgående spørgsmål, som Mark Thorsen og ministeren stillede ham på mødet, anderledes end alle andre, fordi efter hans opfattelse var det slet ikke meningen med den ordning, han havde formuleret, at den skulle gå helt til kanten. Det var slet ikke sådan, han havde tænkt den model, som han havde tegnet op. Han har med andre ord opfattet situationen sådan, at han har lagt en model op til ministeren, som ikke er så stram, som den kunne være.

Og hvis vi så stadig væk holder os til hans forklaring, siger han godt nok på mødet, at han ikke mener, at en ordning uden undtagelser vil kunne lade sig gøre, men han er ikke sikker. For ministeren giver udtryk for, at hun da ønsker en ordning uden undtagelser, hvis det kan lade sig gøre. Hun har godkendt ministernotatet, hvor der er en kattelem. Men nu opstår der lige pludselig tvivl. Han er ikke sikker. Han er i tvivl. Og det er den tvivl, som Uffe Toudal Pedersen opfanger. Hans bekymring er måske en lidt anden. Hans bekymring er, at ministeren pludselig risikerer at stå i den situation i det politiske liv, at nogle professorer går ud og siger, at det godt kunne lade sig gøre inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser med en ordning uden undtagelser, hvor alle kunne adskilles præcis på den måde, som hun ønskede det. Det ville selvfølgelig være en politisk uholdbar situation for ministeren. Det kunne departementschefen, der har politisk tæft, godt se. Derfor tager departementschefen fat i Jesper Gori efter mødet. De aftaler, at han skal se at få afklaret den tvivl, som han giver

udtryk for på mødet ... om en undtagelsesfri ordning måske alligevel godt kan lade sig gøre. Han skal få den afklaret med Justitsministeriet, og det gør Jesper Gori så. Ifølge hans forklaring tænker han nu, at ministeren har sagt nej til den ordning, han har beskrevet i sit notat. Hun ville have den strammest mulige ordning, så nu må han finde ud af med Nina Holst-Christensen i Justitsministeriet, hvor langt man kan gå, hvor kanten er. Meldingen fra Nina Holst bekræfter ham i det, som han nok mente i forvejen, og vel også pippede lidt om på mødet, men som han alligevel ikke rigtig følte sig sikker på under mødet. En ordning helt uden mulighed for undtagelser ville ikke være lovlig, siger Nina Holst. Der skal være konkrete og individuelle vurderinger. Det kræver konventionerne. Det er den besked, han får i Justitsministeriet om eftermiddagen den 9. februar 2016, og han konkluderer, at den strammest mulige ordning er den, der går helt til kanten af konventionerne. Han brugte ordet, at der var et rum, som skulle udnyttes, fra hans model og frem til den grænse, der er for den strammest mulige ordning. Hvor den kant præcis ligger, kommer an på omstændighederne i de enkelte sager. Det er den konklusion, han gør sig, og det er den erkendelse, som jeg mener, at vi må lægge til grund, at Jesper Gori får denne eftermiddag. Jeg synes, at det er underligt, at han ikke deler den erkendelse med nogen. Det er også underligt, at han ikke med Nina Holst vender de overvejelser, som han selv har haft de foregående dage, om indholdet af denne model. Havde han nu bare gjort det, så havde han jo nok ret hurtigt fået at vide, at der ikke – som han ellers har forklaret her – var noget rum for en endnu snævrere ordning, der kom ministeren mere i møde end den, som han havde tegnet op i sin model i ministernotatet. Der var ikke noget rum mellem ministernotatets ordning og kanten af konventionerne. Havde han nu bare gennemgået modellen i notatet med Nina Holst, havde han fundet ud af, at den model faktisk var strammere end kanten af konventionerne, men det gjorde han altså ikke. Jesper Gori går ud af samtalen med Nina Holst i den opfattelse, at det, der inden for lovens og konventionernes grænse kommer tættest på ministerens politiske ønske, er en ordning, hvor man begynder at adskille parrene, og at man så

vurderer fra sag til sag, om der er konkrete omstændigheder, der gør, at konventionerne udelukker en adskillelse.

Og lad os så prøve at vende blikket mod Inger Støjberg. For hvad får hun egentlig at vide om alt det? Hvad får hun at vide om alle Jesper Goris overvejelser oven på mødet den 9. februar, om den melding, som Nina Holst giver ham? Hun får ingenting at vide. Hun får ingenting at vide om, at det, der har været lagt op til hende, som har været godkendt gennem hele systemet, også af hende – og som man kunne kalde Ud-lændingefdelingens bedste bud på en juridisk ramme for indkvarteringsordningen – efter Jesper Goris opfattelse pludselig ikke skulle gælde længere. Det får hun ikke noget at vide om. Inger Støjberg, hendes særlige rådgiver, departementschefen og afdelingschefen i Koncernøkonomi, der også sidder med til mødet, blev alle efterladt af Jesper Gori i den opfattelse, at ordningen, sådan som den er beskrevet i notatet, var den, der stadig gjaldt. Ingen vidner har her i Rigsretten forklaret noget, der sætter spørgsmålstegn ved det. Det er forsvarernes opfattelse, at ministeren selv den 9. februar ikke kunne vide bedre, end at det var den juridiske ramme. Det, som hun havde læst og kommenteret og til sidst godkendt samme dag kl. 13.44. Det var det, der gjaldt. For sådan er det med notater, der slutter med en indstilling til ministeren, og som ministeren også faktisk godkender i systemet. For hende var notatet ikke dødt og borte. Hvordan skulle hun kunne vide, at Jesper Gori havde fået den opfattelse? Og hvad betyder det i øvrigt, at noget er dødt og borte? Der er vi nødt til at gå lidt tættere på, og så vil jeg benytte mig af et citat – det er jo en procedure – som jeg læste her under sagen, og der står:

”Når døden indtræffer hos et menneske, stopper hjertet med at slå, vejtrækningen ophører, pupillerne i øjnene reagerer ikke længere på lys. Børnelærdom, biologi, ikke til diskussion.

Anderledes med dokumentdøden.”

Det er sådan, at Berlingske Tidendes journalist Thue Holm skrev efter afhøringen af Jesper

Gori om, hvad det præcis var i notatet, der var dødt og borte.

Min påstand er efter bevisførelsen her i Rigsretten, at både Jesper Gori og Lykke Sørensen i perioden fra Inger Støjbergs godkendelse af ministernotatet og til engang i april måned fandt ud af, at de juridiske vurderinger i det notat simpelt hen ikke holdt. Det smuldrede simpelt hen rent juridisk. Det var allerede i marts og april måned, at de blev klar over, at flere af grundpillerne i notatet ikke holdt vand. Der var det med den faktiske forvaltningsvirksomhed i alle sager, som jo på mange måder er et andet ord for partshøring i denne sammenhæng. Jesper Gori kom i tvivl om det allerede omkring den 8. marts. Det kan man se i hans forklaring fra den 14. oktober 2021 (dag 18). Vi kan i hvert fald se, at den tvivl, som han forklarede, at han fik på dette tidspunkt, den 8. marts, ikke er nået helt frem og rundt i systemet. For den 13. april, og der skal vi til s. 1608, skrev Ditte Dankert til Jens Vikner:

”I forhold til spørgsmålet om afgørelse ctr. forvaltningsvirksomhed, undersøger de det nu nærmere med Jm’s forvaltningsretskontor. De kunne ikke helt se, hvorfor man ikke fortsat kunne tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, der så – hvis man ikke vil følge anvisningen – bliver fulgt op af en egentlig afgørelse, hvor man så nok skulle udvide fx partshøringbegrebet til også at omfatte faktiske forhold. Vi gjorde de forskellige argumenter gældende – og der var ingen konklusion, men de vil nu søge råd hos forvaltningskontoret.”

Det er bare for at sige, at her i midten af april var der i hvert fald nu tvivl med substans, som så småt også var nået fra Goris første tvivl i begyndelsen af marts og frem til styrelsen.

Så var der modellen med adskillelse på samme center, som også var – i hvert fald i Inger Støjbergs øjne – en ret central del af ministernotatet, al den stund at den jo betød, at alle stadigvæk kunne adskilles. Så var det bare ikke helt på den måde, som hun gerne ville have det, men det er jo så det, hun betragtede som en undtagelse. Hvornår faldt det væk? Ja, der skal

vi til s. 1033. Det er Jesper Goris mail til Lykke Sørensen kl. 17.43 den 9. marts. Og der skal vi til næstsidste afsnit, hvor der står:

”JM’s klare vurdering var derfor,” – det er jo igen, efter at han har talt med Justitsministeriet – ”at en adskillelse i separate værelser, men dog på samme center, ikke reelt vil få betydning for vurderingen af, om adskillelsen er ulovlig. JM satte i øvrigt spørgsmålstegn ved, om der i disse situationer overhovedet vil være hjemmel til at iværksætte et flyttepåbud; en vurdering jeg umiddelbart deler.”

Så her den 9. marts efter et møde, man har haft, smuldrer også den del fra ministernotatet. Og jeg tænker, at mon ikke de erkendelser, som dukkede op én efter én i løbet af marts og april, er forklaringen på, at Jesper Gori med meget snedige formuleringer – og det tør jeg godt sige her – undgik, at ombudsmanden fik øje på ministernotatet. Ministeriets bedste jurister havde simpelt hen ikke lyst til at stå ved de juridiske vurderinger, som de var nået frem til i slutningen af januar og i begyndelsen af februar 2016. Vi ved – og det gør vi jo fra loggen – at Jesper Gori udmærket var klar over, at ministeren havde godkendt ministernotatet, da han gik ind i mødet den 9. februar. Og vi ved også, at Lykke Sørensen udmærket var klar over, at ministeren havde godkendt notatet, da hun gik ind i koncerndirektionsmødet den næste formiddag, den 10. februar. Og det må på den baggrund efter forsvarernes opfattelse være mere end nærliggende at konkludere, at begge forklaringer om notatets betydning – opfattelsen af, hvad juraen var – i forhold til den nye indkvarteringsordning skyldes deres personlige interesse i at nedtone betydningen af ministernotatet maksimalt. Det gælder både i kommissionen, hvor det handlede om deres eget ansvar, og også her i Rigsretten, hvor det handler om ministerens ansvar. Begge steder valgte de at ”holde ministeren ud i strakt arm” i stedet for at stå ved den rådgivning, som de havde givet hende. Det må være en rimelig konklusion at drage ud fra bevisførelsen her i Rigsretten.

Men indtil juristerne i Udlændingefdelingen blev klogere på juraen engang i marts eller

april, var det jo stadig de juridiske vurderinger i ministernotatet, som også efter Udlændingeafdelingens opfattelse var gældende. Og det var vel i virkeligheden også det, som Jesper Gori endte med at forklare, da jeg gik ham på klingen her i Rigsretten. Ifølge hans forklaring var indkvarteringsordningen udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed, også efter den 9. februar. Det var også stadig sådan, at der var meget vide rammer for udlændingemyndighedernes administration af indkvarteringen. Det var stadig sådan, at det var et sagligt hensyn at lægge vægt på risiko for tvang. Og der var stadig en række betingelser, der alle skulle være opfyldt for, at adskillelse ikke skulle ske på hvert sit center ... at adskillelse kunne ske, men på samme center. Det blev afspejlet sprogligt i formuleringen ”i helt særlige tilfælde”. Det står ikke i notatet, men det var den forståelse, som vi fik fra forklaringerne fra i hvert fald Lene Vejrum og Ditte Dankert. Det var den forståelse, som Udlændingestyrelsen fik gennem de samtaler, man havde haft med Udlændingeafdelingen, og som de fik ud fra høringen den 29. januar, altså at det var ”i helt særlige tilfælde”, som afspejlede de forskellige kriterier, der lå i notatet. Og selv dér, hvor de helt særlige tilfælde skulle foreligge, skulle adskillelsen som sagt ske på samme center i forskellige værelser.

Så min konklusion på Jesper Goris forklaring er i virkeligheden, at alle kriterier i den ordning – alle juridiske overvejelser bag ordningen, forslaget og indstillingen i notatet – de var stadig væk spillevende. Og det var de også efter mødet den 9. februar, som efter Jesper Goris og anklagerens opfattelse er lige præcis det tidspunkt, hvor notatet med alt, hvad det indebærer, og alt, hvad det indeholder, afgår ved døden. Den opfattelse har Jesper Gori så revideret her i sin forklaring. Men det lyder ikke, som om anklagerne har taget lige præcis dén del af hans forklaring til sig. Med andre ord var det juridiske grundlag for den nye indkvarteringsordning lige så levende som Inger Støjbergs fortsatte ønske om, at hun helst så en ordning, der ikke førte til, at der skulle gøres undtagelser overhovedet. Jeg tror, at Mark Thorsen er den, der har udtrykt det klarest. Og det kan man se i hans forklaring den 21. september 2021 (dag 9):

”Jeg forlader mødet med det indtryk,” – og det er formentlig mødet den 28. januar, det var lidt svært at tidsfæste for ham, men det var i hvert fald et møde på dette tidspunkt – ”at det er rimelig hypotetisk, at kattelommen vil skulle i brug. Man føler sig ret sikker på, at man vil kunne iværksætte en ordning, som når man er nede for enden af vejen, og man har været gennem disse sager, jamen så vil parrene være adskilt. Det er det indtryk, som jeg går fra mødet med.”

Det er sådan, Mark Thorsen har udtrykt det. Og når det er relevant, hvad jeg har prøvet at udrede her, er det, fordi det trods alt var i denne periode – hvor de bærende elementer i notatet stadig gjaldt, også ifølge Jesper Gori, når det kommer til stykket – at næsten alle adskillelser, der er omfattet af tiltalen, skete eller blev besluttet.

Men det mest relevante for sagen er først og fremmest, hvad Inger Støjberg egentlig fik at vide om alt det her. Fik hun nogen orientering om, at ministernotatet efter Udlændingeafdelingens opfattelse var dødt og borte efter mødet den 9. februar? Fik hun noget at vide, da det hen ad vejen viste sig, at der var grundlæggende elementer i notatets juridiske vurderinger, der ikke længere holdt vand? Det gjorde hun ikke. Men hun fandt dog selv hen ad vejen ud af, at kattelommen blev lidt større end ventet, og at der meget hurtigt viste sig at være en hel håndfuld sager, hvor juristerne pludselig var i tvivl om, hvorvidt der kunne ske adskillelse. Hun fandt også ud af, at man pludselig kunne se, at der skulle ske partshøring, og at indkvarteringen alligevel ikke var udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed. Jeg tror såmænd ikke, at hun har hæftet sig ved begrebet faktisk forvaltningsvirksomhed. Men der var i hvert fald en forsinkende faktor i hele forløbet. Og da hun løbende fandt ud af i hvert fald noget af det, som ændrede sig fra ministernotatets indhold, hvordan mødte hun det så? Mødte hun det med en ordre om, at alle skulle adskilles, uanset hvad juristerne måtte finde på af kloge ting? Gav hun en ordre om, at der ikke skulle partsføres, da juristerne fandt ud af, at der nok skulle det? Eller blandede hun sig i spørgsmålet

om genoptagelse og genindkvartering under behandlingen af sagerne, hvor juristerne var nået frem til, at der nu skulle partshøres? Det gjorde hun ikke.

Mit næste afsnit handler om pressemeddelelsen. Det var den, som mødet den 9. februar egentlig skulle handle om. Som jeg var inde på, husker nogle af dem, der var med til mødet, at netop pressemeddelelsen var emnet på mødet. Andre mente, at det handlede om ordningen. Andre igen, at det handlede om begge dele, og det var nok også det, som det i sidste ende gjorde, alt efter hvilken vinkel man nu gik ind til mødet med. Men i hvert fald havde særligt ministeren og Mark Thorsen og nok også Uffe Toudal Pedersen mest fokus på pressemeddelelsen. De var opsat på at få den pressemeddelelse formuleret, så den eksterne politiske kommunikation kunne komme ud. Og i den forbindelse handlede det om at få en fornemmelse af, hvor langt juristerne var kommet? De havde bevæget sig, i hvert fald siden den 25. januar i minibussen. Der havde de på en eller anden måde bevæget sig væk fra den ultimative linje om, at alle bare sådan kunne adskilles, og dermed i hvert fald et stykke væk fra ministerens politiske ønske om at adskille alle.

Hvor stor var så den kattelerm, og hvor sikker var Jesper Gori egentlig på, at det nu også var sådan, som han havde tegnet op i servietten? Var det – for at bruge de ord, som embedsværket selv brugte i den periode – så usandsynligt, at det var noget med at konstruere en helt særlig situation, eller at det skulle være et helt tænkt eksempel, hvis der skulle opstå en sag, hvor der skulle ske undtagelse? Jeg henviser her til s. 823 og 1169. På s. 823 har vi statsministerberedskabet, hvor det er husets vurdering, at man sikkert godt kan konstruere ”en helt særlig situation”. Og på s. 1169 – der er vi den 10. marts – står der, at ”skulle der opstå en tænkt situation”. Vi kan også gå til s. 521. Der er vi så tidligt som den 19. februar. Det er en mail, som Jesper Goris fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann-Jensen skriver til Adam Khalik, dengang ansat i Justitsministeriet, med kopi til Jesper Gori. Det gør hun den 19. februar kl. 10.23, og der står:

”Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten”.

Og så lidt længere nede:

”Udkast til ministersvar:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”

Det er ikke noget, som Adam Khalik efter det oplyste har haft nogen bemærkninger til. Det var alt sammen sådan nogle begreber, som leder tanken hen imod, at det ikke er nogen stor kattelerm. Det giver indtrykket af en meget lille kattelerm, som hun efter omstændighederne godt kunne sluge. Det var det indtryk, hun blev efterladt med på mødet den 9. februar. Og det er også det indtryk, som man uden at have særlige juridiske forudsætninger vil kunne læse ud af notatet og ud af servietten. At rummet for undtagelser var ekstremt snævert og nærmest hypotetisk, og at Jesper Gori ikke engang selv var sikker på, om en helt undtagelsesfri ordning måske alligevel godt kunne lade sig gøre, var det indtryk, hun mødte op med næste dag til mødet med Uffe Toudal Pedersen, hvor pressemeddelelsen skulle gøres endeligt færdig. For hun var ikke involveret i de efterfølgende udkast og overvejelser den 9. februar. Hun vidste ikke noget om, at Jesper Gori havde haft møde med Justitsministeriet. Hun måtte, som jeg har været inde på, have den klare opfattelse, at det var notatets beskrivelse af den juridiske ramme, der gjaldt, for som sagt var der ingen – og heller ikke Jesper Gori – der havde fortalt hende, at notatet for ham var dødt og borte.

Mødet med Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen dagen efter, den 10. februar, kommer vi til, men da Jesper Gori den 9. februar om eftermiddagen kommer tilbage til Uffe Toudal Pedersen fra samtalen med Nina Holst, var sagen klar for departementschefen. Nu skulle den pressemeddelelse formuleres færdig. Han agerede resolut, som Jesper Goris forklarede. Han

fik tilføjet to ting: at den nye ordning om adskillelse ville være den absolutte hovedregel, og at menneskelige hensyn kunne føre til, at der skulle gøres undtagelse. For ham at se samlede de to ting, absolutte hovedregel og menneskelige hensyn, meget godt op på den melding, som Gori havde fortalt, at han havde fået fra Justitsministeriet.

Og det blev så den version, der blev præsenteret for ministeren i en mail samme aften, den 9. februar kl. 18.31. Der er vi på s. 237. Der har vi et udkast til pressemeddelelse, som sendes til Inger Støjberg. Og så bryder jeg kronologien her – jeg tror, at det er eneste gang, jeg gør det – fordi nu kommer vi til det møde, som jeg lige lagde op til, nemlig mødet den 10. februar efter koncerndirektionsmødet. Det næste møde er jo koncerndirektionsmødet kl. 10.30 den 10. februar. Det kommer jeg selvfølgelig tilbage til. Men for, at en praksis som denne kan laves om, skal det juridiske fundament være godkendt af ministeren. Det er muligt, at det kan ske på forskellige måder, alt efter hvad det nu konkret drejer sig om, men i dette tilfælde havde to afdelinger i departementet arbejdet på et notat med en formel indstilling. Som minister kunne Inger Støjberg ikke gå ud fra andet, end at hun var nødt til at godkende den juridiske ramme, før en ny ordning kunne igangsættes. Det var hun nødt til. Derfor godkendte hun den 9. september kl. 13.44 ministernotatet. Ingen havde oplyst hende om, at hendes godkendelse af det notat, der blev givet på skuldrene af hele departementets administrative og juridiske top, inkl. den indstilling, der lå i det, ikke skulle gælde. På den baggrund gik ministeren ind i mødet med Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen for at få denne pressemeddelelse gjort færdig. Og på det møde lå Uffe Toudal Pedersens version af pressemeddelelsen – den, vi kan se på s. 237 – på bordet. Det er den med angivelsen af en absolut hovedregel og menneskelige hensyn, som kunne udløse de her undtagelser, der måtte være. Uffe Toudal Pedersen havde nok ikke selv sat sig ind i notatets detaljer, tænker jeg. Jeg tror, at det er den mest nærliggende læsning af loggen fra F2 og af den omstændighed, at det var Sofie Odgaard, der godkendte ministernotatet på hans vegne, og at han i øvrigt ikke kan

ses at have kommenteret på det. Hans forklaring her i Rigsretten bar præg af, at han – der jo ikke er jurist – først og fremmest havde taget ned fra de drøftelser, der førte til notatet, at det var udtryk for den juridiske ramme, som ordningen skulle administreres under. Og det betød efter hans opfattelse, at der skulle være undtagelser. Det var det, han havde taget ned som hovedpunkter, og i hvert fald det, som han havde hæftet sig ved. Og de tilføjelser, han havde lavet i pressemeddelelsen, gav sprogligt mening og stemte med den måde, som han havde forstået den juridiske ramme på. Der står:

”Efter de nye retningslinjer bliver den absolutte hovedregel, at ingen mindreårige under 18 år må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.”

Diskussionen på mødet efter koncerndirektionsmødet mellem ministeren, Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen gik så på, hvordan det her skulle kommunikeres til offentligheden. Det var jo pressemeddelelsen, der var temaet. Og Mark Thorsen og ministeren var godt klar over, at Uffe Toudal Pedersens tilføjelser for så vidt var rigtige nok. Der var ikke noget forkert i dem. De gengav jo fuldstændig korrekt det, der lå i ordningen, sådan som den var beskrevet i notatet. Men omtale af undtagelser – især når opfattelsen var, at de nærmest måtte opfattes som hypotetiske – var ikke nogen hensigtsmæssig måde at kommunikere på. Jeg skal ikke gentage den ordveksling, der stort set samstemmende er blevet beskrevet af alle mødets tre deltagere her for Rigsretten. Men essensen var, at Mark Thorsen og ministeren ikke ønskede at kommunikere undtagelser. For hvis de gjorde det, risikerede de, at fokus blev på undtagelser i stedet for den ændring, som ministeren ønskede at kommunikere så klart, som det overhovedet var muligt. Det blev derfor besluttet at tage ordene ”den absolutte hovedregel” ud. Og det samme gælder i den efterfølgende sætning med de ”menneskelige hensyn”. For det med at nævne menneskelige hensyn som argument for, at nogen ikke skulle adskilles, var ikke noget,

som Inger Støjberg havde en opfattelse af kunne kommunikeret med nogen som helst form for mening. Det var ikke det fokus, hun havde, og det var ikke det fokus, hun ønskede, når hendes beslutning om at stoppe indkvartering af mindreårige piger med deres voksne ægtefæller skulle kommunikeret. Og slet ikke, når man ser på det pres, der var fra alle sider i det politiske liv, bortset fra de små venstrefløjspartier.

Jeg beder så Rigsretten om at gå til s. 254. Det er pressemeddelelsen. I processen med at få den endelige formulering på plads – og den proces varede formentlig ganske kort tid, måske sad man ikke engang ned – var ingen opmærksom på, at det med adskillelsen på hvert sit center blev stående, da ordene ”absolut hovedregel” blev taget ud og erstattet med ”ingen”. Det er jo den næstsidste sætning, vi er i. Den ottende sætning i notatet her. Man må formentlig bevismæssigt lægge til grund, at hverken Uffe Toudal Pedersen, Mark Thorsen eller ministeren under det korte møde, hvor pressemeddelelsen blev gjort færdig, har hæftet sig ved den detalje. Det med den absolutte hovedregel og de menneskelige hensyn blev taget ud, og ingen bemærkede, at det måske nok havde været en god idé at få læst korrektur på det. I hvert fald, hvis man – og det vil jeg medgive, at man godt kan komme til – vælger at læse pressemeddelelsens sidste afsnit om de aktuelle sager – for det er jo nu kommet ind – sådan, at der også her skal ske adskillelse på forskellige centre.

Og hvad mener jeg med, at man måske godt kan komme til at gøre det? For det er jo sådan, at pressemeddelelsen, nu hvor vi læser den her med friske juridiske øjne og fortolker den, præcis som den står – uanset hvordan den var ment, men simpelt hen som den står – at der fremstår den rigtig. Det kan godt være, at det overrasker Rigsrettens medlemmer, for det er ikke den præmis, der hidtil har været fremme. Men efter min opfattelse er pressemeddelelsen, sådan som den står, rigtig ud fra en ordlydsfortolkning. Og jeg understreger, at jeg ikke lægger andet i det end en ordlydsfortolkning. I den forbindelse har jeg forberedt et støttebilag til Rigsretten, som jeg gerne vil udlevere. Jeg vil derfor foreslå, at

vi måske tager pausen nu i stedet for først om 10 minutter, og så kan vi måske skubbe det hele lidt. Vil det være i orden, så man lige har mulighed for at orientere sig i støttebilaget?

Retsformanden:

Er det dét, vi har fået?

Nicolai Mallet:

Må jeg se?

Retsformanden:

Er det dét, som vi har fået på bordet her?

Nicolai Mallet:

Ja, det er det.

Retsformanden:

Vi har haft lejlighed til at kigge på det, så jeg tror godt, at vi kan fortsætte til kl. 10.30.

Nicolai Mallet:

Alle Rigsrettens medlemmer har fået det i papirform. Hvis vi lige kunne gå tilbage til s. 254 i hovedekstrakten, vil man kunne se, at der i det næstsidste afsnit (8. afsnit) i pressemeddelelsen står:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Hvis man læser det isoleret set og i alle de versioner, og hvor der ikke var mere end det, så tror jeg ikke, at nogen kan forstå det anderledes, end det nu står. Men nu er der i denne version kommet et ekstra afsnit til, som i de tidligere udkast har været efterlyst, hvor det var markeret med gult. Og det er det sidste afsnit (9. afsnit), hvor der står:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Og så vil jeg bede Rigsretten om at se på den orange bjælke nederst i støttebilaget, hvor jeg

skriver, at når der her i 9. afsnit står ”også ... i aktuelle sager”, så må det 8. afsnit kun være gældende for andre end de aktuelle sager, dvs. for de fremtidige sager. Ellers var 9. afsnit uden mening og i hvert fald unødvendigt. Og det medfører efter en ordlydsfortolkning af pressemeddelelsen, at den skal læses og forstås sådan, som det fremgår i den grønne bjælke, hvor indskuddet selvfølgelig er et forståelsesmæssigt indskud – det er jo ikke sådan, det står:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år [i fremtidige sager] indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Og så giver det sidste afsnit mening:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Og for at se lidt på lovligheden af disse formuleringer – i hvert fald efter den opfattelse, som har hersket i systemet dengang – vil jeg først med hensyn til det 8. afsnit om de fremtidige sager bede Rigsretten om at gå til hovedekstrakten s. 1858. Det er et udkast til retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevede med en person, som opholder sig i Danmark. Det er en version af 21. april. Der er også senere versioner. Der er en version den 27. juni, som er uændret i forhold til det, som jeg vil fremhæve lige om lidt, og der også en version den 1. juli, som indeholder en mindre ændring. Men den første af dem, som jeg har kunnet finde her, og som i hvert fald var den gældende den 21. april, er denne på s. 1858. Og der står i afsnit 2.1.1 om ”Procedure i forbindelse med indkvartering på asylcenter”:

”Indrejser en mindreårig asylansøger mellem 15 og 18 år sammen med en person, som efter det oplyste er den mindreåriges ægtefælle eller samlever, skal indkvarteringsoperatøren i forbindelse med den første indkvartering på modtagecenter indkvartere parterne hver for sig.

Operatøren skal i den forbindelse vejlede parterne om reglerne for indkvartering af mindreårige, herunder mindreårige med ægtefæller eller samlever. Indkvarteringen bør ske på forskellige centre, således at den mindreårige indkvarteres på et modtagecenter for uledsagede mindreårige, mens den myndige part indkvarteres på et modtagecenter for voksne. I de situationer, hvor det ikke umiddelbart er muligt at indkvartere parterne på forskellige centre – f.eks. fordi parret ankommer og indkvarteres på et modtagecenter om natten – skal indkvarteringsoperatøren sikre, at de pågældende ikke indkvarteres på samme værelse. Flytning til et andet center for en eller begge parter bør ske hurtigst muligt herefter og efter den procedure, som beskrives i det følgende.”

Der har vi så i hvert fald den retsopfattelse, som var gældende på det tidspunkt – andet kan vi jo ikke sige. Og det er heller ikke nogen dristig fortolkning, at det er den retsopfattelse, der gjaldt i februar, når den stadig var gældende i april. Og det knytter sig til dette næstsidste afsnit i den ordlydsfortolkning, der er redegjort for i støttebilaget. Eftersom en mindreårig efter de nye retningslinjer i fremtidige sager indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever, er der i hvert fald ikke noget, der strider imod den retsopfattelse, der herskede i ministeriet på det tidspunkt. Og hvad så med det sidste? Der står jo:

”Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Her er det centrale begreb ”at skille parrene ad”. Der nævnes der ikke, at det skal være at skille dem ad på forskellige centre. Jeg erindrer igen om, at det er en ordlydsfortolkning, vi er inde i, og relevansen af det skal jeg nok komme tilbage til.

Min konklusion ud fra dette støttebilag er, at pressemeddelelsen i sin endelige form er lovlig ud fra en ordlydsfortolkning. Lovlig forstået på den måde, at jeg ikke står på mål for, om Udlændingestyrelsen og Udlændingeministeriet

har fortolket reglerne rigtigt dengang i 2016. Men lovlig i den forstand, at den svarede til daværende retsopfattelse hos ministeriet og styrelsen, og til retsopfattelsen efter ministernotatet, som kontorchef Jesper Gori forfattede i januar og februar 2016.

Jeg tror måske, at det er et passende sted at holde nu.

Retsformanden:

Ja. Så holder vi en halv times formiddagspause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak for det.

Nu har jeg prøvet at give en ordlydsfortolkning af pressemeddelelsen. Men der er også pressemeddelelsen forstået som pressemeddelelse.

Var den retvisende? Det var den efter forsvarernes opfattelse. I hvert fald i den forstand, at det klart fremgår af pressemeddelelsen, at alle par nu vil kunne blive adskilt. Og det var budskabet, som Inger Støjberg gerne ville have ud, og pressemeddelelsens grundlæggende indhold. Hvad pressemeddelelsen så blev til efter mødet mellem departementschefen, Mark Thorsen og ministeren, har deltagerne alle afgivet forklaring om. Og det fremgår heraf, at Uffe Toudal Pedersen accepterede, at pressemeddelelsen blev sendt ud i den form, som Mark Thorsen og ministeren ønskede. Det er helt ubestridt, at det var efter ønske fra Mark Thorsen og ministeren, at man tog disse to undtagelser ud. Og det er også ubestridt – i hvert fald blandt dem, der deltog i mødet – at Uffe Toudal Pedersen accepterede, at det blev taget ud, men han gjorde det samtidig klart, at der ville blive administreret med undtagelser. For det var jo det, han havde taget ned fra ministernotatet. Notatet betød, at der skulle være undtagelser. Det fremgik af, hvad han kaldte for den juridiske ramme i ministernotatet. Og det accepterede ministeren. Selvfølgelig gjorde hun det. Hun gjorde det ikke med begejstring, for hun var jo ikke

begejstret for en ordning, hvor der var de mindste huller, men hun accepterede det. Det var forklaringen fra Uffe Toudal Pedersen. Og hun så jo heller ikke for sig, at der nødvendigvis ville komme nogen undtagelser, eller i hvert fald ikke, at de ville få et omfang, som man kunne kalde for nævneværdigt. Det var måske også grunden til, at det ikke var så stort et offer at godkende ministernotatet. Og når hun accepterede den juridiske vurdering, som hendes jurister havde foretaget, og det, som hendes departementschef sagde til hende på det møde, er det jo, fordi hun ikke på noget tidspunkt havde forestillet sig at pålægge nogen i sit embedsværk at administrere i strid med dansk lov, herunder i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Inger Støjberg har forklaret, at det – selv om hun bestemt ikke altid var enig i konventionerne og deres hensigtsmæssighed i forhold til hendes politiske ønsker, og selv om hun i andre sammenhænge har været med til at udfordre dem og prøve grænser af – var en regeringsbeslutning, hvis det skulle ske. Det var ikke hendes beslutning.

Og så vil jeg også bede Rigsretten om at hæfte sig ved, at ingen af de mange vidner, som vi har hørt i sagen her, så meget som har antydnet, at ministeren på noget tidspunkt har pålagt dem at handle i strid med hverken loven eller Danmarks internationale forpligtelser, hverken direkte i form af en ordre eller en tjenestebefaling eller indirekte på en måde, som de pågældende måtte forstå som en ordre eller tjenestebefaling. Og det gælder samtlige af de embedsfolk, som Inger Støjberg har været i kontakt med. Det gælder hendes departementschef Uffe Toudal Pedersen. Det gælder afdelingscheferne Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen. Det gælder også kontorchef Jesper Gori. Ingen af dem har her i Rigsretten givet udtryk for, at de fik ordre eller blev presset til at overskride lovens eller konventionernes grænse. Ingen. Alle har de til gengæld oplevet Inger Støjberg som en helt usædvanlig principfast, stædig, til tider sikkert også ... nu havde jeg først skrevet ”irriterende”, men jeg tror, at jeg mente ”insisterende” minister med stærke holdninger. Hun insisterede på at få mest mulig af sin politik igen uden at vige tilbage fra at presse og

udfordre sit embedsværk til det yderste. Det er der en række eksempler på i denne sag. Og ja, hun holdt også efter den 10. februar fast i sit politiske ønske om at få flest mulige adskilt, om at udfordre embedsværket på rækkevidden af de undtagelser, der nu nødvendigvis måtte være, hvis de nu skulle være der. Men oplevelsen har også været efter bevisførelsen, at hun rettede ind, når der var en rød linje ... når det virkelig blev tegnet op for hende, at det var hertil. Det gjorde hun, da hun godkendte ministernotatet den 9. februar. Det var den første gang. Og så gjorde hun det selvfølgelig, da Uffe Toudal Pedersen – bare for god ordens skyld – gjorde hende klart den 10. februar på eftermødet til koncerndirektionsmødet, at uanset hvad der stod i pressemeddelelsen, så ville der selvfølgelig blive administreret med undtagelser. Hun gjorde det også – kommer vi til – da de fem sager blev diskuteret den 9. marts. Og hun gjorde det, da der skulle tales med store bogstaver på formødet til samråd Z den 15. marts, hvor det handlede om ordet ”for eksempel”. I forhold til pressemeddelelsen blev der ikke tegnet nogen rød linje op – i hvert fald ikke, når man betragter pressemeddelelsen som en pressemeddelelse. Hun havde en meget klar fornemmelse af, hvad der ventede hende, hvis hun ikke kommunikerede endog meget klart ud. Der holdt hun fast på sit, men det handlede jo altså om offentlig kommunikation og ikke om administration.

Ser vi nærmere på, hvad Inger Støjberg er tiltalt for, er det ikke indholdet af pressemeddelelsen som pressemeddelelse. En pressemeddelelse er rettet mod offentligheden. Det er ingen instruks til embedsværket, i hvert fald ikke i sig selv. Og udover anklagerne – og det er faktisk nyt efter min opfattelse – er der mig bekendt ingen andre, der hævder, at pressemeddelelsen er andet end en pressemeddelelse i det øjeblik, den blev sendt ud. Det mener faktisk ikke engang Instrukskommissionen.

Og så er vi kommet til et af de begreber, hvor man skal holde tungen lige i munden. Det er nemlig instruks. Instruks, der har lagt navn til en kommission, og som har givet anledning til hundredvis, måske tusindvis af avisartikler. For hvad er egentlig en instruks, og hvem har

egentlig givet instrukser i dette forløb? Ifølge Nudansk Ordbog er en instruks: ”en ordre om, en forskrift for, hvordan man skal bære sig ad”. En instruks er med andre ord ensbetydende med en ordre, og den skal være rettet mod nogen. En pressemeddelelse er rettet mod offentligheden. En instruks i et ministerielt system må være rettet mod nogle i det system.

Der er en hel række instrukser i dette sagsforløb, som har været genstand for bevisførelse her i 29 dage. Der er for det første ministerens instruks. Det er den instruks, der kom formelt til udtryk gennem Inger Støjbergs godkendelse af den indstilling, som systemet lagde op til hende. Det skete i perioden fra den 2. til den 9. februar. Og ministeren ved pr. definition, at hun er den sidste i rækken af dem, der skal godkende. Det er hendes godkendelse af embedsværkets indstilling, der udløser en handlepligt. Og den handlepligt går ud på at omsætte indstillingen til konkret handling. Og det er – kan man vel godt sige – sagens eneste egentlige dokumentbevis. Ministernotatet er desværre det eneste dokumentbevis på en instruks. Jesper Gori holdt sin personlige opfattelse af den indstilling, som ministeren havde godkendt den 9. februar – at den ikke skulle være gældende længere – for sig selv. Det kan Rigsretten lægge til grund, allerede fordi det stemmer med hans egen forklaring, og der ikke er nogen, der har modsagt den, selv om han ikke har delt den med nogen. Set fra ministerens perspektiv var ministernotatets indstilling den instruks, som embedsværket skulle have. Præcis samme opfattelse havde hendes departementschef, hendes særlige rådgiver og Line Skytte Mørk Hansen. Det har de allesammen forklaret her i Rigsretten. Den instruks bekræftede Inger Støjberg på mødet med Uffe Toudal og Mark Thorsen den 10. februar ... at den instruks skulle gives videre ... instruks om at få videreformidlet det, der nu engang var den juridiske ramme for den nye ordning. Mødet, som handlede om pressemeddelelsens endelige formulering, var også mødet, hvor det blev afklaret mellem minister og departementschef, hvad der skulle gælde. Og der er ingen fra det møde, der har forklaret, eller som fik en opfattelse af, at indstillingen i ministernotatet ikke var den, der stod ved magt.

Heller ikke Line Skytte Mørk Hansen, der jo selv – det kan vi se af loggen – havde sat sig ind i ministernotatet samme eftermiddag, som Inger Støjberg godkendte det. Hun har haft den samme opfattelse. Hun var derfor ikke ube- kendt med indholdet, da hun skulle give in- struks videre til Udlændingestyrelsen om ef- termiddagen den 10. februar. Det bekræftede hun her i Rigsretten. Hun bekræftede også, at det var hende, der satte styrelsen i gang med at føre den nye indkvarteringspraksis ud i livet. Heller ikke det kan der være nogen tvivl om ef- ter de forklaringer, der er afgivet.

Der er så detaljer, som vidnerne husker forskel- ligt. F.eks. husker Uffe Toudal Pedersen ikke, at hans instruks til Line Skytte Mørk Hansen bestod af andet end at sende kopien af presse- meddelelsen videre til styrelsen, og det skulle være med det formål, at de ikke skulle læse den i medierne først. Men det havde Line Skytte Mørk Hansen så en lidt anden og til gengæld noget mere fast hukommelse om. Hun forkla- rede nemlig, at Uffe Toudal Pedersen både havde bedt hende om at orientere styrelsen om, at pressemeddelelsen var sendt ud, men også, at der skulle sættes en ny praksis i gang – altså mere indholdsmæssigt – og at det selvfølgelig skulle ske inden for de juridiske rammer, som fremgik af notatet, og som ministeren havde godkendt. Det var hendes hukommelse om, hvad det var for en instruks, hun havde fået af Uffe Toudal Pedersen.

Den første instruks er altså fra ministeren til sin departementschef, som er bekræftet på eftermø- det til koncerndirektionsmødet. Den næste in- struks – med hvilket indhold Rigsretten nu måtte tillægge den – er fra departementschefen til Line Skytte Mørk Hansen. Og den tredje in- struks er så Line Skytte Mørk Hansens instruks til Udlændingestyrelsen. Lad os så prøve at se lidt nærmere på den instruks, som vel egentlig er den rigtige instruks – om jeg så må sige – med relevans for tiltalen.

Først vil jeg gerne have, at Rigsretten bliver helt på det rene med, hvem der egentlig har af- givet den instruks. Det synes jeg blev endnu mere vigtigt efter proceduren i går. For det er

ikke ligegyldigt. Ser man på tiltalen, går den ikke på, at Inger Støjberg har givet nogen in- struks. Det er lidt kryptisk, men der står i tilta- len, at hun er ansvarlig for, at Udlændingesty- relsen iværksatte og fastholdt en ulovlig ind- kvarteringsordning. Man kunne godt have skre- vet, at hun blev tiltalt for at have givet en in- struks. Det har man valgt ikke at gøre, men i stedet har man formuleret det lidt kryptisk ved at skrive, at hun er ”ansvarlig for, at Udlændin- gestyrelsen iværksatte og fastholdt en ulovlig indkvarteringsordning”. For at henføre instruk- sen til Inger Støjberg skal Rigsretten altså for- tolke, hvad anklagerne har ment med at være ”ansvarlig for”. Der har vi måske fået lidt hjælp i anklagerens sammenfattende processkrift. Her bliver det for første gang mere tydeligt, hvad anklagerne egentlig mener med at have ansvaret for, at Udlændingestyrelsen iværksatte og fast- holdt en ulovlig indkvarteringsordning. Vi fik det også uddybet under proceduren i går. Og jeg vil godt citere fra det sammenfattende pro- cesskrift. I pkt. 2 står der:

”Fhv. minister Inger Støjberg udstedte den 10. februar 2016 en undtagelsesfri instruks, som var ulovlig.”

Det er mig bekendt første gang, at vi i sagen hører, at det er Inger Støjberg selv, der udstedte denne instruks.

Og i pkt. 9 står der:

”Det har eller må have stået fhv. minister Inger Støjberg klart, at hun ved at udsende den undta- gelsesfrie pressemeddelelse – som ikke blev fulgt op af andet skriftligt materiale – gav Ud- lændingestyrelsen en instruks om at handle i overensstemmelse med det i pressemeddelelsen anførte og herved i modsætning til hidtil under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligt- mæssigt skøn og proportionalitet samt forvalt- ningsrettens og Den Europæiske Menneskeret- tighedskonventions krav til konkret og indivi- duel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser”

Vi tolker det sådan, at anklagen nu går på, at det er selve pressemeddelelsen, der altså ved sin udsendelse har udgjort instruks og dermed en ordre til Udlændingestyrelsen om at administrere ulovligt. Det er nyt. Men er det rigtigt? Er det rigtigt, at selve pressemeddelelsen i sig selv udgjorde en instruks til styrelsen? Det mener vi i hvert fald ikke, at der er noget belæg for. Og her er det måske ikke helt uinteressant, hvad Instrukskommissionen, der trods alt i et helt år undersøgte, hvem der egentlig gav instruks, har ment. Før kommissionen afgav sin beretning, fik jeg som Inger Støjbergs bisidder et udkast til de afsnit, som vedrørte Inger Støjbergs forhold, til kommentering. I mit indlæg til kommissionen har jeg citeret pkt. 7.3.2.7.4 i kommissionens udkast – det er på s. 59 i forsvarernes materialesamling – hvor der står:

”Efter kommissionens opfattelse kan det derfor lægges til grund, at Inger Støjbergs hensigt med instruks den 10. februar 2016 var, at der skulle ske en undtagelsesfri adskillelse af parrene.”

Jeg syntes, at det var en uklar formulering. Min læsning af det var, at man kunne misforstå det derhen, at det var Inger Støjberg selv – ligesom anklagerne nu hævder – og ikke Line Skytte Mørk Hansen, der havde givet Udlændingestyrelsen denne instruks den 10. februar. Jeg fremhævede derfor over for kommissionen, at hvis pressemeddelelsen blev en instruks, så skete det jo først, da den blev viderefornet som en instruks til Udlændingestyrelsen af Line Skytte Mørk Hansen. Og den kritik tog kommissionen til sig. Den rettede op på fejlen, og i den endelige beretning blev ordet ”instruks” taget ud og erstattet med ordet ”praksisændring”. Vi skal til s. 34, hvor vi har afsnit 7.3.2.7.4:

”Efter kommissionens opfattelse kan det derfor lægges til grund, at Inger Støjbergs hensigt med praksisændringen den 10. februar 2016 var, at der skulle ske en undtagelsesfri adskillelse af parrene.”

Forskellen er, at der ikke længere står ”instruks den 10. februar”, men ”praksisændringen den 10. februar”. Det er mere for at sige, at

anklagerne står ret alene med et synspunkt om, at det var Inger Støjberg selv, der gav en instruks til Udlændingestyrelsen. Det var i hvert fald ikke kommissionens konklusion. Når jeg nævner det, så er det, fordi anklagerne i høj grad læner sig op ad mange af de forhold, som kommissionen har med i sin beretning.

Og det var tydeligvis heller ikke Inger Støjberg, men Line Skytte Mørk Hansen, der gav den instruks. Et af de store spørgsmål i sagen er, hvad den instruks, som Line Skytte Mørk Hansen den 10. februar gav til Udlændingestyrelsen, egentlig gik ud på. Hvad blev der egentlig sagt under den telefonsamtale, som der er blevet skrevet så meget om? Der er nok andre end mig, der sidder tilbage med en fornemmelse af, at der er et eller andet mærkeligt ved, at den samtale kan opfattes så forskelligt af de to, der havde den. I hvert fald er det svært at få et andet indtryk, end at man i styrelsen må have haft en eller anden form for berøringsangst med Line Skytte Mørk Hansen. Det er mærkeligt, at Lene Vejrum ikke sagde til Line Skytte Mørk Hansen, at hun satte medhør på under de sidste par minutter af den anden samtale. Hun opfattede så i øvrigt ikke umiddelbart samtalen og det, Line Skytte Mørk Hansen sagde til hende, som en ulovlig instruks, men det er alligevel mærkeligt, at hun ikke lige skrev til hende eller til andre i departementet, da hun i hvert fald et par dage senere blev opmærksom på, at der ikke kom mere end pressemeddelelsen ... at hun så ikke lige skrev: ”Vi har altså ikke fået mere, og det skal der da være, for at det kan være lovligt, ellers har I jo pålagt os en ulovlig administration”. Det skrev hun ikke. Og det er måske særligt mærkeligt, når vi også husker på, at hendes gode kollega Kristina Rosado faktisk opfordrede hende til at gøre det. Og Lene Vejrum bruger en begrundelse, som går på, at man ville eskalere et eller andet. Og det er, som jeg også indledte med at sige, sikkert rigtigt, at det er sådan, hun har oplevet det, men det er ikke desto mindre mærkeligt. Det er også mærkeligt, at Lene Vejrum valgte ikke at afstemme indholdet af det notat, som hun 7 uger senere lavede om telefonsamtalen, med hende, hun har talt med. Og jeg synes faktisk også, at det er mærkeligt, at telefonnotatet – og der beder jeg Rigsretten

om at gå til s. 1515 i hovedekstrakten – slet ikke nævner noget om det, der tilsyneladende har vakt så stor frustration nede i styrelsen, nemlig at der skulle administreres helt uden undtagelser. Der står sådan set bare, at Lene Vejrum har fået besked på ... hun kalder det faktisk en instruks her, selv om hun har forklaret, at hun ikke opfattede det sådan den pågældende dag, men lad det nu ligge ... hun har fået en instruks om straks at orientere operatørerne om de nye retningslinjer, står der. Der står ikke, hvad de retningslinjer går ud på. Og der står så, at operatørerne skulle varsles om, at styrelsen nu ville igangsætte en adskillelse af parrene. Det er ikke en beslutning om, at de skal adskilles, men en varslings om, at det vil blive igangsat. Og ja, det er rigtigt, pressemeddelelsen er vedhæftet her, men der står jo ikke, at instruksen går ud på, at der skulle administreres præcis efter indholdet af pressemeddelelsen. Det fremgår faktisk ikke af telefonnotitsen.

Og mens jeg nu er ved det med ordlyden, så vil jeg godt prøve at gennemgå, hvad der egentlig bliver sagt her i Rigsretten af disse fire medarbejdere i styrelsen, hvoraf alle er jurister, bortset fra Kristina Rosado. Hvad de siger om, hvordan det her bliver taget ned? Det er jo kun den ene af dem, der har samtalen. Så er der godt nok lidt medhør på, men det kommer jeg til. Kristina Rosado, som ikke var en del af samtalen, men som altså har fået den refereret, forklarede den 8. november 2021 (dag 26) bl.a.:

”Ja, det kom også sådan ... foranlediget af den tone, jeg kunne forstå, at der var i den kommunikation, hun havde haft med Line Skytte Mørk Hansen, og den meget håndfaste og kategoriske udmelding om, at vi skulle effektuere med det samme og i overensstemmelse med ordlyden.”

Senere under afhøringen spurgte jeg hende:

”Fortalte nogen af dem, at Line Skytte Mørk Hansen havde sagt, at der ikke måtte være undtagelser?”

Så svarede Kristina Rosado:

”Ikke ordret på den dér måde. De redegjorde for en samtale, som bar præg af, at der ikke var nogen som helst mulighed for at diskutere noget andet end det, der stod i pressemeddelelsen, og at vi skulle effektuere i overensstemmelse med ordlyden.”

Under afhøringen af Lene Vejrum den 3. november 2021 (dag 24) spurgte retsformanden:

”Hvad sagde Line Skytte Mørk Hansen til de besværligheder, du redegjorde for?”

Hvortil Lene Vejrum svarede:

”Hun sagde, at vi skulle følge ordlyden i pressemeddelelsen, og at vi skulle gå i gang med at lave adskillelser. Men igen, det var ikke nogen lang samtale, vi havde, så jeg gik tilbage og ville drøfte det her med min organisation og med Henrik Grunnet. Så jeg var ikke i en situation, hvor jeg tænkte, at det var en drøftelse, jeg skulle tage med Line Skytte Mørk Hansen på det her tidspunkt.”

Altså også her ordlyden. Af Ditte Dankerts forklaring den 5. november 2021 (dag 25) fremgår:

”Vi var overraskede over pressemeddelelsen, men jeg tror også, at vi var lidt vantro og tænkte ... altså, hvis vi snakker, inden den blev ringet på vej, kan man sige ... at der måtte komme et eller andet, der folder det ud på en eller anden måde, fordi det kan jo ikke være så kategorisk, som det står her.”

Og ”som det står her” knytter sig formentlig til ordlyden af pressemeddelelsen. Ditte Dankert forklarede endvidere:

”Nej, for i min optik har jeg her leveret til et eller andet, som det så ikke bliver, fordi man også beskriver en anden type ordning. Så jeg forholder mig til det indhold, der er i pressemeddelelsen. Og det går vi selvfølgelig også ret grundigt igennem, altså hvad det er for budskaber, der er i det. Og der er ikke noget hos mig, der gør, at jeg tænker på det gamle notat som noget, jeg

skulle sammenligne med, fordi det her er noget andet.”

De går det altså grundigt igennem. Fra afhøringen af Margit Sander Rasmussen den 26. oktober 2021 (dag 19) vil jeg fremhæve følgende:

”I stedet fik jeg refereret, at Line Skytte havde ringet til Lene og gjort det klart, at der så hurtigt som muligt skulle effektueres i overensstemmelse med pressemeddelelsens ordlyd. Jeg fik også refereret, at Lene i den forbindelse bad departementet om skriftlige retningslinjer for fremgangsmåden, og at vi som svar blot fik tilsendt pressemeddelelsen.”

Videre fra hendes forklaring fremgår:

”Jeg hørte om pressemeddelelsen, da den kom. Samtidig med at den blev offentliggjort, fik vi den også sendt ud til styrelsen, hvor den blev distribueret til dem, der nu skulle bruge den. Som jeg også har skrevet i mit notat, blev jeg overrasket over, at den var så kategorisk, som den var. Vi kiggede også lidt på hinanden og tænkte: ”Der må jo komme noget mere”. Så reaktionen var nok overraskelse.”

Og lidt længere nede:

”Ja. Lene Vejrum oplyste, at hun havde spurgt, om der var nogen undtagelsesmuligheder, fordi der var nogle af disse par eller familier, som var sårbare. Og hun havde spurgt, om vi fik nogen retningslinjer. Og det, vi fik tilsendt, var pressemeddelelsen en gang til. Og det var det.”

Det var en kavalkade fra afhøringerne af de fire, som meget hurtigt samme dag blev involveret i instruks, som Line Skytte Mørk Hansen med et eller andet indhold fik afgivet. De var altså meget overbeviste om, at pressemeddelelsen var det, der var. Der var ikke andet, og de skulle administrere efter pressemeddelelsens ordlyd.

Det giver mig anledning til i virkeligheden også at undre mig lidt ... at det var denne melding, der fik dem nærmest til at gå i chok. Og Lene Vejrum forklarede, at telefonnotatet på s. 1515

afspejlede essensen af det, som hun fik ud af samtalen med Line Skytte Mørk Hansen. Det synes jeg er mærkeligt, når vi nu har hørt i deres forklaringer, hvad det var, der virkelig chokerede dem, nemlig at de skulle administrere efter pressemeddelelsens ordlyd. Og det synes jeg er mærkeligt, selv om jeg egentlig ikke sætter spørgsmålstejn ved, at det var den forståelse, de fik af instruks, sådan som Lene Vejrum gav videre til de tre andre. Reelt var der jo ikke andre end hende – altså Lene Vejrum – der hørte de dele af telefonsamtalerne, som vi nu kender som styrelsens opfattelse af Line Skytte Mørk Hansens instruks.

I den forbindelse har jeg også hæftet mig ved den betydning, som især Lene Vejrum og Ditte Dankert har tillagt den mail, som de – og der er vi på s. 280-281 – den 10. februar kl. 16.40 sendte til Line Skytte Mørk Hansen. De blev jo spurgt til, hvorfor det her ikke blev bekræftet skriftligt. Så er det jo nærmest det her, som de opfatter som en skriftlig bekræftelse på, at de har fået en instruks om at administrere efter ordlyden i pressemeddelelsen. Og det er så her, den 10. februar kl. 16.40, at Lene Vejrum sendte en mail til Line Skytte Mørk Hansen med forskellige andre også, hvor man orienterede om, at det her nu bliver igangsat, præcis sådan som Line Skytte Mørk Hansen havde bedt om.

Jeg vil godt lige læse op fra s. 281, fordi netop anklagerne har gjort så meget ud af, at det er beviset på, at alle – eller i hvert fald Line Skytte Mørk Hansen, som har givet denne instruks – må være klar over, at der nu bliver administreret ulovligt eller i hvert fald efter pressemeddelelsens ordlyd. I det medfølgende bilag står der:

”Kære Operatører

Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de

aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.”

Det er rigtigt, at det fremgår her, at pressemeddelelsen sendes ud, og det er også det citerede indhold, som den har. Men der står ikke, at styrelsen nu vil administrere efter dens ordlyd, sådan som vi lige har fået forklaret af rigtig mange, faktisk alle de fire, der har haft med det her at gøre. Faktisk står der noget andet end det. Der står nemlig, hvad ministerens beslutning betyder, hvilket man så tolker som pressemeddelelsens indhold. Det er det, der står: ”Beslutningen fra ministeren betyder ...”. Og det, som der står herefter, flugter faktisk udmærket med den juridiske vurdering, der fremgår af ministernotatet. Der står ikke andet, end at alle skal adskilles. Der står ikke, at alle skal adskilles på hvert sit center. Det er ikke det, der er betydningen. Betydningen er, at alle skal adskilles.

Jeg skal bede om, at Rigsretten igen går til s. 254, altså den endelige pressemeddelelse og det hjælpebilag, som jeg tidligere har gennemgået. Det må konstateres, at hvis der alene var givet en instruks om, at der skulle administreres efter ordlyden ... hvis det er dét, Line Skytte Mørk Hansens instruks gik ud på, som de alle har forklaret, selv om det nok i virkeligheden kun er Lene Vejrum's oplysning, som blev videregivet ... ja, så ville administrationen være lovlig. Men vi må også samtidig konstatere, at Udlændingestyrelsen ikke læste pressemeddelelsen sådan. Og det kan man måske godt forstå. Det kræver måske lige, at man holder tungen lige i munden, når man læser det. Men rigtig er den jo efter sin ordlyd. Og hvis Udlændingestyrelsen havde læst den ... der er trods alt tre jurister, og de er ikke udygtige eller uerfarne ... og hvis de havde læst den efter sin ordlyd, som de har sagt, at de har gjort, kunne de være kommet ud af den

kattepine, som de troede, at de var kommet i, fordi de opfattede den så kategorisk, at den var ulovlig. Man kan faktisk opsummere det sådan – og der er jeg egentlig glad for, at det her bliver transskriberet, fordi det er måske ikke lige til at opfatte så hurtigt – at pressemeddelelsen efter sin ordlyd var lovlig, at Udlændingestyrelsen af et ærligt hjerte troede, at den var ulovlig, og at Udlændingestyrelsen valgte at håndtere den reelt lovligt instruks, de havde fået, ved ikke at efterleve den. Det er sådan, jeg læser det. Og jeg synes, at det er svært at læse det anderledes, hvis man går ind i selve ordlyden.

Som sagt er jeg faktisk ikke så meget i tvivl om, at embedsfolkene i styrelsen her i Rigsretten har forklaret tingene nogenlunde, sådan som de har oplevet dem. Men en ting er, hvordan man husker noget flere år senere, og måske også, hvad man har fået talt sig frem til i en situation dengang. Noget andet er, hvad der rent faktisk er belæg for, når man ser på de skriftspor, der er i forhold til Line Skytte Mørk Hansens instruks. De fire embedsfolk i styrelsen, der konkret havde med adskillelserne at gøre, efterlod i hvert fald det indtryk hos mig, at det især var den hastighed, som tingene skulle jappes igennem med, som frustrerede dem. Jeg spurgte også ind til, hvad det var specielt ... Der var ikke rigtig nogen, der nævnte det med forskellige centre som noget, der havde betydning. Det var hastigheden. Og måske også fordi de i bund og grund mente, at den ordening, de allerede havde, var bedre end den, der var på vej. Men mest af alt hastigheden. Og ingen af dem fremhævede spørgsmålet om adskillelse på forskellige centre som noget af det væsentlige. Den detalje, som man – med en anden læsning end en ordlydslæsning – godt kunne lægge ind i pressemeddelelsen. Det med hastigheden stemmer også med Lene Vejrum's forklaring i Rigsretten, hvor hun bekræftede, at Line Skytte Mørk Hansen slet ikke var inde på detaljer i telefonsamtalen, herunder altså heller ikke i den detalje, som handler om adskillelse på hvert sit center. Under afhøringen af Lene Vejrum den 5. november 2021 (dag 25) spurgte jeg hende:

”Er det sådan, at Line Skytte Mørk Hansen gennemgår pressemeddelelsen med dig? Går hun i

detaljer? Siger hun, hvordan adskillelsen skal ske? At det skal ske f.eks. på forskellige centre så langt fra hinanden som muligt? Om det kan ske på samme center? Går hun i detaljer på den måde? Eller er budskabet bare, at de skal adskilles uden undtagelse?”

Og Lene Vejrum svarede:

”Der er ingen detaljer på den måde i samtalen på det tidspunkt. Men jeg siger, at vi vil have brug for noget tid til at finde ud af, hvordan adskillelsen skulle ske. Derfor kan det ikke gå så hurtigt, som Line Skytte Mørk Hansen ønsker.”

Men uanset hvilket bevismæssigt resultat retten kommer frem til om telefonsamtalen den 10. februar, er det ubestridt, at ministeren, der sidder anklaget her i Rigsretten, ikke selv var en del af den samtale. Og allerede derfor var hun ikke en del af den instruks, der blev givet Udlændingestyrelsen. Det er første gang, at jeg overhovedet hører, at nogen hævder, at det er Inger Støjberg selv, der har givet instruksen til Udlændingestyrelsen. Hun blev som sagt heller ikke orienteret om indholdet af den. Og set fra hendes vinkel var instruksens videre gang i ministeriet ... jeg tror, at hun brugte ordene ”ude af hendes hænder” ... og det var lige præcis, hvad den var, efter mødet med departementschefen den 10. februar, som ikke efterlod nogen tvivl om, at hun – godt nok uden begejstring, men alligevel – stod ved sin godkendelse af juristernes indstilling. Så var det op til embedsværket at få den nye praksis implementeret. Og jeg kommer tilbage til, hvad det betyder for det strafferetlige ansvar, når jeg kommer nærmere ind på selve tiltalen.

Jeg sprang lidt i kronologien, da jeg gik fra mødet kl. 15.30 den 9. februar og direkte over til eftermødet til koncerndirektionsmødet den 10. februar. Så nu tilbage til kronologien. Næste gang efter den 9. februar, hvor Inger Støjberg igen selv bliver involveret i forløbet, er den 10. februar på koncerndirektionsmødet kl. 10.30. Hvad hun ved på dette tidspunkt, er, at hun dagen forinden har godkendt den juridiske ramme, som Udlændingefædelingen havde formuleret. Hun ved også, at den indeholdt en

kattelem, en mulighed for undtagelser, som hun ikke var tilfreds med, men som hun dog havde accepteret ved sin godkendelse. Hun ved også, at hun har deltaget dagen før i et møde med Jesper Gori om eftermiddagen, hvor han blev trykprøvet på, om det med kattelømmen nu også var så langt, man kunne gå, og hvor Jesper Gori gav udtryk for en eller anden form for usikkerhed – ikke, at han ikke havde en holdning til det, men han var ikke sikker. Og så ved hun også på det tidspunkt, at der efter mødet den 9. februar blev arbejdet videre på den presmeddelelse, som hun så gerne ville have ud. Men der var også en del ting, som hun ikke vidste noget om. Og især ved hun ikke, at Jesper Gori og Lykke Sørensen forud for koncerndirektionsmødet den 10. februar havde talt med Justitsministeriet for at være helt sikre på, at en ordning helt uden mulighed for undtagelser, som Jesper Gori på mødet forinden var blevet usikker på, definitivt ikke kunne lade sig gøre. Det var jo det ærinde, som han blev sendt i byen med af Uffe Toudal Pedersen. Hun var med andre ord stadig dér, hvor hun var den 9. februar ... hvor hun – fordi det nu engang var dér, den røde linje gik – havde godkendt en ordning med mulighed for undtagelser. Men også dér, hvor det kun var i helt særlige tilfælde, at der overhovedet ville komme sager, hvor man var nødt til at gøre undtagelse. Og det kan måske lyde lidt mærkeligt i nogles ører i dag, men det var altså retsopfattelsen blandt Inger Støjbergs nærmeste rådgivere dengang.

Ønsket – altså det politiske ønske – var det samme, og det har det været hele tiden: at adskille så mange som muligt og helst alle. Og det er med den opfattelse, at Inger Støjberg går ind i koncerndirektionsmødet. Men der var også andre deltagere, og de har afgivet forklaring om den måde, som de nu selv opfattede mødet. Et par af forklaringerne er efter min opfattelse relevante her for Rigsretten. Det gælder bl.a. for Lykke Sørensens forklaring. Hun kom ind i mødet med en lidt anden forudsætning end Inger Støjberg. Hun havde jo lige talt med Nina Holst-Christensen samme formiddag i Justitsministeriet og havde fået præcis den samme besked som Jesper Gori dagen før. En ordning uden mulighed for undtagelser var definitivt

ikke mulig. Eller rettere, en ordning uden konkret og individuel vurdering var ikke mulig. Det var Nina Holst-Christensens ord. Det er den konkrete, individuelle vurdering. Det var dét, der var kravet ifølge konventionerne. Det havde Lykke Sørensen vist heller ikke været i tvivl om, før hun havde det korte møde med Nina Holst-Christensen, men nu stod det i hvert fald meget lysende klart for hende og betydeligt mere klart i hvert fald, end det stod for Jesper Gori på mødet med ministeren dagen før.

Om Lykke Sørensen så på det her koncerndirektionsmøde, sagde, at uanset hvad hun sagde, så skulle de danske myndigheder overholde danske regler, herunder vores internationale forpligtelser ... om hun nu sagde det på den måde, eller om det blev sagt på en anden måde, at adskillelserne skulle administreres med mulighed for undtagelser, sådan som alle andre deltagere husker det, er for så vidt ikke afgørende. Det afgørende er, at det blev sagt klart og tydeligt for enhver, at en ordning uden konkrete og individuelle vurderinger ikke ville være lovlig. Det hørte ministeren. Og modsagde hun Lykke Sørensen? Det gjorde hun ikke. Henrik Grunnet hørte det også.

Og en særlig relevant – og måske lidt overraskende relevant – forklaring fra koncerndirektionsmødet kommer fra Kasper Højvang Kyed. Det var ikke, fordi han spillede nogen særlig rolle på mødet, men han registrerede faktisk nogle detaljer. Bl.a. den detalje, at Henrik Grunnet deltog aktivt i drøftelserne. I forhold til Lykke Sørensen har han bemærket, at hun udtrykkeligt sagde, at man ikke bare kunne adskille par uden at foretage visse forvaltningsretlige skridt. Han har også bemærket, at hun tilkendegav, at der var nogle par, der havde børn, hvor det formentlig ville være i strid med konventionerne at skille dem ad. Han huskede ikke den udtalelse, som Lykke Sørensen selv husker om, hvad hun sagde. Men det var det her, han huskede. Om ministeren huskede han, at hun ønskede, at parrene skulle adskilles. Men han huskede også, at han forstod det sådan, at det var hendes politiske holdning, hun dér gav udtryk for. Og jeg synes alligevel, at vi godt lige kan se i Instrukskommissionens

afhøringsprotokol, hvor hans afhøring blev dokumenteret fra s. 4. Han var det allerførste vidne, der blev afhørt. Vi er nede i næstsidste afsnit, hvor der står:

”De drøftede også, om der var nogle par, man ikke kunne adskille som følge af retten til familieliv. Ministerens holdning til dette spørgsmål var, at hun ønskede, at parrene skulle adskilles. Som han forstod det, var det hendes politiske holdning, hun gav udtryk for, og hun ville have, at embedsværket fandt en løsning på det. Han oplevede ikke, at ministeren sagde, at embedsmændene skulle tilsidesætte internationale forpligtelser.”

Det var, hvad Kasper Højvang Kyed huskede fra ministerens reaktion.

Men særligt interessant er måske også Henrik Grunnets forklaring. Henrik Grunnet huskede, at Uffe Toudal Pedersen tog ordet på mødet, efter ministeren var gået. Og på retsformandens foranledning fik vi udfoldet lidt, hvad der måske i virkeligheden skete i forlængelse af eller som en udvidet del af mødet, måske på et eftermøde eller et delmøde i forlængelse af selve koncerndirektionsmødet. Der forklarede Henrik Grunnet, at departementschefen kom ind. Som jeg forstod det, var alle ikke længere samlet, men nogle var, og han var med. Departementschefen – forklarede Grunnet – havde været ude af mødet i noget tid. Han kunne ikke sige, hvor lang tid. Det kan godt have været kort tid. Og vi må gå ud fra, at det var i det tidsrum, hvor Uffe Toudal Pedersen lige var ude af dette eftermøde eller delmøde, at pressemeddelelsen blev afstemt med ministeren og Mark Thorsen. Og det, som Henrik Grunnet kunne huske, var, at Uffe Toudal Pedersen kom tilbage til dem, der var tilbage på koncerndirektionsmødet. I sin forklaring den 2. november 2021 (dag 23), forklarede Henrik Grunnet bl.a.:

”Jeg kan tydeligt huske den lidt specielle oplevelse, at departementschefen sad med det her papir og holdt det meget krampagtigt, syntes jeg, og fortalte om, at det ikke kunne gå ud i anden form, end med at man strøg det afsnit, som indeholdt en sætning om, at der skulle gøres

undtagelse. Han sagde, at det blev uden det, og at det kun blev det, der gik ud.”

Og så spurgte retsformanden:

”Sagde han noget om, hvordan Udlændingestyrelsen skulle administrere ordningen?”

Og så blev der svaret:

”Departementschefen sagde noget i retning af, at vi måtte tale om det, når eller hvis der blev enkeltssager.

Og det, som departementschefen kom ind med til dette eftermøde eller delmøde, kan ikke have været andet end pressemeddelelsen, for det er jo det, som det må være efter sammenhængen. Det kan ikke betyde andet, end at ministerens offentlige udmelding i pressemeddelelsen – altså det papir, som departementschefen holdt krampagtigt, som Grunnet forklarede det – ikke kunne stå alene. Det var i hvert fald sådan, Henrik Grunnet opfattede det. Grunnet vedstod også det, han allerede havde forklaret i Instrukskommissionen, nemlig at han oplevede en eller anden form for uenighed mellem Lykke Sørensen og ministeren, men på den anden side observerede han ikke nogen direkte ”konfrontation” mellem de to på koncerndirektionsmødet. Det var altså iagttagelser, som Henrik Grunnet havde gjort sig på mødet.

Men der var også Frank Bundgaard. Når jeg lige vil knytte et par ord til hans forklaring, så er det, fordi han et halvt års tid senere får lavet et håndskrevet referat af det, som han havde hæftet sig ved på mødet. Det er det, vi kan se på s. 241. Og efter forsvarernes opfattelse står der ikke noget i det referat, der er forkert. Det meste stemmer med det, som andre har forklaret. Der står bl.a. i tredje afsnit:

”Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.”

Ja, det skal de. Det er jo det, der fremgår af ministernotatet. At Lykke Sørensen så gjorde opmærksom på, at en generel – han må have ment en absolut og undtagelsesfri – regel vil være i strid med konventionerne, er også helt korrekt

og svarer også til ordningen i ministernotatet. At spørgsmålet, som det står i fjerde afsnit til sidst, har været drøftet før, er selvfølgelig også rigtigt. Så der er som sådan ikke noget forkert i det referat. Men der er alligevel noget bemærkelsesværdigt ved det, fordi der også er noget, som han ikke har hæftet sig ved. Han har f.eks. ikke hæftet sig ved, at Lykke Sørensen skulle have sagt noget i retning af, at det ikke er hver dag, man må sige til en minister, at man skal overholde danske love og regler eller noget i den retning. Hvis Lykke Sørensen har sagt det, er det i hvert fald ikke noget, han har hæftet sig ved, lige så lidt som andre har hæftet sig ved det på det møde. Det er kun noget, som hun selv kan huske, at hun har sagt. Men samlet set har Bundgaard grundlæggende troværdige iagttagelser – sådan synes jeg, at de virker – fra dette møde, som stemmer overens med, hvad de fleste andre husker.

Inger Støjbergs rolle på mødet var ikke særlig fremtrædende. Ingen kan rigtigt huske, at hun var involveret i nogen diskussion, hverken Lykke Sørensen, Uffe Toudal Pedersen eller andre. Hun var godt klar over – ellers blev hun det i hvert fald med sikkerhed senest på koncerndirektionsmødet – at en ordning uden mulighed for undtagelser ikke var mulig. At Jesper Gori allerede havde fundet ud af det dagen før, havde hun jo ikke fået noget at vide om, men nu kunne Lykke Sørensen altså slå det fast. Det var, som det var. Der var ingen begejstring at spore hos Inger Støjberg. Det tror jeg godt, man kan udlede af referaterne fra mødet, men der var heller ikke nogen indsigelse fra ministeren, og det er jo til syvende og sidst det, der er det væsentlige. Man kan så sige, at Inger Støjbergs opfattelse var, at ordningen nu lå endeligt fast.

Vi er færdige med koncerndirektionsmødet, og nu skulle pressemeddelelsen ud. Hvordan det skete, har jeg været inde på. Nu gik systemet i gang med at omsætte beslutningen i praksis. Anklagerne har fremlagt en stor mængde materiale, der viser, hvordan beskeden modtages ude i styrelsen – først og fremmest interne mails og mails fra embedsfolk i styrelsen. Det er bare ikke noget, som ministeren ved noget om. Det er ikke noget, hun er kopieret på. Det er ikke

noget, hun får nogen orientering om. Hun ved ikke noget om, at embedsfolk på højt niveau i hendes styrelse går rundt i den tro, at de nu har fået en ulovlig instruks, og at der er etableret en ulovlig tilstand. Hun ved ikke, at der sidder en direktør i styrelsen, som tilsyneladende ikke har forstået, hvad der så tydeligt er blevet sagt af departementschefen og ministeriets chefjurist på koncerndirektionsmødet, der fandt sted samme dag, endda henvendt til ham. Han nikkede ovenikøbet, som Lykke Sørensen sagde. Hun har heller ikke nogen forestilling om, at styrelsens direktør, eller for den sags skyld den fungerende vicedirektør Lene Vejrum, ikke straks ringer til deres departementschef for at høre, om det virkelig kan være rigtigt, at departementet lige har givet dem en besked om at administrere i strid med gældende regler, eller at Lene Vejrum ikke får den tanke at tage spørgsmålet op med departementschefen den 11. februar, hvor hun i anden anledning har et møde med ham. Hun ved ikke noget om, at styrelsen ikke har fået oversendt den juridiske ramme for adskillelsen, som dog trods alt fremgår af ministernotatet. Og hun ved slet ikke noget om, hvordan kommunikation foregår eller ikke foregår mellem departementet og styrelsen. Hun går bare ud fra, at juristerne har styr på, at hendes politiske ønske omsættes til virkelighed inden for rammer af det, som hun formelt har godkendt. Og først og fremmest har hun et ønske om, at det går så hurtigt som muligt. Hun har ingen anelse om, at der åbenbart er nogen i systemet, der har rigtig vanskeligt ved at tale sammen. At der tilsyneladende ikke bare er alvorlige kommunikationsproblemer – man kunne fristes til at kalde det kold luft – mellem Udlændingeafdelingens jurister og i hvert fald afdelingschefen i Koncernøkonomi, men også på kryds og tværs mellem departementet og styrelsen. Hun ved heller ikke, at der er et møde mellem departementet og styrelsen den 22. februar efter vinterferien mandag morgen, hvor det lige præcis er denne sag, der er på dagsordenen – en gylden mulighed for at få afklaret problemstillinger og tvivlsspørgsmål. Og hun ved i dén grad ikke, at ingen fra styrelsen på det møde tilsyneladende siger noget om, at man fra Line Skytte Mørk Hansen, som var til stede på mødet, har fået en instruks med et indhold noget så

usædvanligt, at der skulle administreres ulovligt. Alt det ved ministeren ikke noget om. Det, hun interesserer sig for, er fremdriften i det, hun har besluttet.

Og på et tidspunkt, ikke så længe efter, kommer det, som ikke nødvendigvis ville ske, men som alligevel sker. Den 2. marts kommer der fem sager ind til departementet. Fem sager, hvor Udlændingestyrelsen mener, at de ikke lovligt kan adskille. Og de havde foretaget en vurdering efter EMRK artikel 8. Det var de ikke uvant med. Og de var nået frem til, at det kunne de ikke. Men inden vi kommer til det og møderne omkring modtagelsen af de her sager, skal vi tilbage til selve mødet den 22. februar. For på det møde eller under telefonsamtaler mellem Jesper Gori og Ditte Dankert umiddelbart efter mødet blev det aftalt, at det var det, de skulle gøre. De skulle sende sager ind, som de var i tvivl om. Og det er den mulighed, som de griber. Der er lidt uenighed om, hvornår denne besked går videre ... om det var på selve mødet. Jesper Gori siger, at det nok var på selve mødet eller lige i forlængelse af mødet. Og Ditte Dankert siger, at det var i en telefonsamtale umiddelbart efter mødet, som hun husker det, men at det også godt kan have været nogle dage efter. Det var i hvert fald i samme uge. Men det sker i forlængelse og på foranledning af dette møde. Og i virkeligheden kunne styrelsens folk have gjort det her fra starten, for de vidste godt, at det var det, de kunne gøre. De kunne forelægge sager for departementet, som de var i tvivl om. For det var lige præcis det, som Kristina Rosado havde fået at vide allerede den 10., 11. eller 12. februar – i hvert fald i den uge, en af de tre dage – af Henrik Grunnet, som havde været på koncerndirektionsmødet, og som dér havde fået at vide, at var der enkelte sager, kunne de forelægges. Og den oplysning delte han med Kristina Rosado. Ikke med reference til koncerndirektionsmødet, men bare sådan. Så hun ved det godt. Og der er vi på s. 316. Det er et af vores nøglebilag. Det er en mail fra Kristina Rosado mandag den 15. februar 2016 kl. 12.14, hvor hun skriver til tre andre:

”Ok. Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager,” – enkelte sager var faktisk det

samme begreb, som Henrik Grunnet brugte i sin forklaring – ”hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge.”

Så det vidste de godt, også før mødet den 22. februar. Men nu er de der ... de sager, hvor styrelsen er i tvivl ... og de ved, at de skal sende dem ind.

Og så skylder jeg at sige, at der er lidt forskel i forklaringerne her med hensyn til, hvilke sager de er i tvivl om. Sikkert som et udslag af det objektivitetsprincip, som anklagerne er underlagt, fik vi i går at vide, at det bare var en delmængde af de sager, som man var i tvivl om. Jeg vil prøve at vise, at det, der blev sagt, nok var lidt forskelligt. Lene Vejrum og Ditte Dankert, som er de overordnede i administrationen i styrelsen, og som begge er jurister, har forklaret, at det var de sager – og kun de sager – hvor de vurderede, at en adskillelse ikke lovligt kunne ske, mens Kristina Rosado og Margit Sander Rasmussen var noget mere usikre på, om der ikke var andre sager også. Men hvis der virkelig skulle have været forskellige opfattelser af de fem sager, hvilket der er noget, der tyder på, så kan man i hvert fald sige én ting om det. Og det er, at det ikke var noget, Inger Støjberg blev orienteret om. Fordi inden hun når at se på sagerne – de bliver jo sendt ind den 2. og 3. marts – så når hun at tilkendegive, hvad hun mener om dem. Nej, det gør hun faktisk ikke. Det er Lykke Sørensens, der når at tilkendegive, hvad hun mener om dem. Hun har foretaget en vurdering, som hun også deler med Jesper Gori, og ifølge Lykke Sørensens vurdering er det faktisk sådan, at der ud af de fem sager er to, hvor Lykke Sørensens mener, at der er et virkelig problem, mens de andre tre er mere tvivlsomme. Og først derefter kommer ministeren indover, hvorefter vi har mødet den 9. marts med ministeren, hvor de fem sager bliver behandlet.

Og så når vi til mødet her den 9. marts, hvor der igen deltager en masse af de mennesker fra persongalleriet, som vi kender. Og nogle af dem, der husker mødet godt, er Jesper Gori, Mark

Thorsen, Uffe Toudal Pedersen og Inger Støjberg selv. De husker i hvert fald, at det var disse fem sager, der blev drøftet. Og hvad der er vigtigt i forhold til tiltalen mod Inger Støjberg, må først og fremmest være, om hun på det møde ... det er jo sådan en slags lakmusprøve, der nu skal gøres ... om hun på det møde insisterede på, at også samtlige af de fem par, som er på bordet med deres sager, også skal adskilles. Fordi det er vel det, en undtagelsesfri ordning går ud på. Altså den ordning, som anklagerne gør gældende, at Inger Støjberg skulle have answeret for, og nu faktisk også gør gældende, at hun ligefrem har afgivet instruks om. Så skulle hun vel her bevise, at det er rigtigt, hvad anklagerne hævder. Det er bare ikke dét, der sker på mødet. Hun insisterer ikke på, at parrene skal adskilles. Men det er rigtigt, at hun har benyttet sig af sin gode ret som den grundige minister, hun er. For hun går op i det, som hun står politisk på mål for her. Hun vil gerne have mere at vide om, hvad det er for nogle sager, som Udlændingestyrelsen er i tvivl om. Hvad er det for nogle omstændigheder, der kan betyde, at en adskillelse, som hun synes er en menneskeret for disse piger, lige pludselig bliver ulovlig? Og når der nu blev forelagt fem konkrete sager for departementet, så var det vel heller ikke unaturligt for sådan en stærk og værdibaseret minister som Inger Støjberg at gå sine embedsfolk på klingen i forhold til den måde, de konkrete sager blev vurderet på.

Ingen her i Rigsretten har forklaret, at Inger Støjberg på det møde eller på noget andet tidspunkt har villet afgøre de konkrete sager, eller at hun truede med at ændre afgørelser eller beslutninger, som blev truffet i forhold til sagerne af embedsværket. Anklagerne har brugt en del tid på at spørge vidnerne ind til, om det nu også var lovligt for en minister at afgøre konkrete sager. Og som så meget andet i denne sag, var den slags overvejelser noget, der foregik helt uden Inger Støjbergs viden – altså spørgsmålet om undersøgelse af, hvorvidt en minister kan afgøre sager. Hun har ikke på noget tidspunkt bedt nogen om at undersøge det, og hun har ikke på noget tidspunkt tilkendegivet, at hun havde i tankerne at afgøre konkrete sager. Det er der ingen, der har så meget som antydnet.

Men hendes embedsfolk undersøgte det alligevel, og faktisk fandt de frem til – måske lidt overraskende – at ministeren lige præcis i dette tilfælde godt kunne afgøre konkrete sager, hvis hun ville. Men det ville hun altså ikke.

Og hvad der efter min opfattelse sammenfattende kan siges om mødet den 9. marts er, at Inger Støjberg interesserede sig for de omstændigheder, der efter styrelsens opfattelse kunne føre til, at par ikke kunne adskilles, at hun og Mark Thorsen spurgte kritisk ind til, når det af en sag fremgik, at psykologer eller andre fagpersoner fra et asylcenter tilkendegav deres holdning til, hvordan en sag skulle afgøres, at hun ikke var inde på at ville afgøre nogle af sagerne, at hun grundlæggende bekræftede, at hun var helt klar over, at der kunne komme undtagelser, og at hun lige så grundlæggende, efter at have spurgte kritisk ind til sagerne, respekterede embedsfolkenes beslutning, også når den betød, at par ikke blev adskilt. Betyder det så, at Inger Støjberg ikke stadigvæk havde et stærkt politisk ønske om, at alle skulle adskilles, og hvis ikke alle, så flest mulige? Nej, det gør det ikke. Det betyder det ikke. Det politiske ønske står ved magt. Det er ikke til salg. Det er et, hun har. Og hun har det stadigvæk. Det er det, hun vil. Men det er ikke strafbart at have nok så stærke politiske ønsker. Det er først strafbart, når man som minister giver sine embedsfolk en direkte eller – hvis sådan noget findes – en indirekte instruks eller ordre eller tjenestebefaling om at udmønte politiske ønsker i konkret administration, som ministeren ved eller klart burde vide er ulovlig. Det er først dér, det bliver et problem. En minister med stærke politiske holdninger, en minister, der brænder så meget for sin sag, at hun tør udfordre sit embedsværk, som hun tør trykprøve, om det nu virkelig er gået til kanten af det, de kan og må inden for lovens rammer, er ikke noget problem, hverken i et ministerium eller i et demokrati som sådan. Det er til gengæld et sundhedstegn for folkestyret. Og det kan måske virke lidt patetisk, at jeg bruger det ord, men det er sådan, det er. En politiker skal kunne have stærke holdninger, og det skal der være plads til. Ellers får vi et embedsvælde i Danmark. Og når en sag skal bedømmes ved domstolene, er alle lige

for loven, uanset om man deler holdninger med dem eller ej. Og det er jo dér, vi er nu. Og med en anklage, der forudsætter, at ministeren har pålagt embedsværket at administrere på en måde, som hun viste eller burde vide var ulovlig – for det er det, anklagen går på – er det vigtigt at få fastslået, at der ikke er givet nogen instruks eller ordre, hverken direkte eller indirekte, med forsæt eller grov uagtsomhed.

Når jeg dvæler lidt ved det, er det, fordi mødet den 9. marts og hele forløbet vedrørende de fem par, som jo aldrig blev adskilt, måske er det mest klare bevis for, at Inger Støjberg, da hun blev konfronteret med virkeligheden, netop ikke har insisteret på en undtagelsesfri adskillelse af asylpar. Hvis der er nogen, der på noget tidspunkt har været i tvivl om, hvad hun egentlig har villet administrativt, altså hvor hendes røde linje gik – om den gik ved hendes politiske ønsker, eller om den gik ved loven – ville svaret i hvert fald være klart den 9. marts. Det ændrer ikke noget ved hendes politiske ønske. Det er, som det altid har været. Og det må vel også gøre et vist indtryk – selv på anklagerne, tænker jeg – at ingen af deres vidner har bekræftet, at Inger Støjberg på noget tidspunkt har pålagt dem at gøre noget, som de pågældende selv opfattede som ulovligt, hverken direkte eller indirekte. Det var ikke et spørgsmål, som Instrukskommissionen interesserede sig for, og det har tilsyneladende heller ikke været noget, som anklagerne har interesseret sig for ... at få afprøvet, hvad opfattelsen egentlig var hos de pågældende, som det drejede sig om. Egentlig lidt overraskende, tænker jeg, når man sidder og prøver at få bevist en skyld, at man så ikke spørger de mennesker, som har været tættest på den pågældende, om, hvordan de har oplevet ministeren, i forhold til det som det hele handler om. Men de spørgsmål er ikke blevet stillet af anklagerne til nogen af de mange vidner, som de har ført. Det er ikke os, som ikke har indkaldt mere end et enkelt vidne her. Jeg gætter på, at det er, fordi anklagerne måske havde en lille frygt for, hvad svaret mon ville blive. Og så meget desto vigtigere er det selvfølgelig, at vi her i Rigsretten – modsat hvad der var mulighed for i kommissionen – har haft mulighed for at stille præcis det spørgsmål til alle vidner,

der på nogen måde har været i direkte kontakt med ministeren. Og ingen har kunnet bekræfte den forudsætning, som tiltalen i sagen hviler på. Det pres, ministeren har lagt på sit embedsværk, har nok været håndfast og insisterende. Men som Jesper Gori, der jo har været udråbt som anklagerens stærkeste vidne, udtrykte det: Ministeren har jo været i sin gode ret til at sige, hvad hendes politiske ønske er. Og det er jo den samme forklaring, som alle andre, der har haft en direkte kontakt med ministeren, har afgivet her om ministerens ageren i denne sag.

Vi er nået til spørgsmålet om retningslinjer. Og jeg vil først og fremmest sige noget om det, fordi jeg synes, at spørgsmålet fyldte så meget i går. Egentlig var det ikke noget, som jeg tænkte havde så tæt en tilknytning til dér, hvor ministeren var ... altså administrative retningslinjer til at implementere en ny ordning. Men når der nu gøres så meget ud af det, vil jeg lige replicere på det. Det, der lå i proceduren fra anklagerne i går, var en kritik. Og i en sag som denne her er kritik ikke bare kritik. Så er det en del af anklagen. En kritik af, at Inger Støjberg begik tjenesteforsømmelse ved ikke at sørge for, at der var retningslinjer, i hvert fald i en form, som dem, der skulle administrere, syntes var tilstrækkelige, før denne ordning blev igangsat. Det er sådan, jeg forstod det. De retningslinjer kom jo så først den 12. december 2016, hvilket også er den dag, tiltaleperioden slutter, og det er unægtelig lang tid efter den 10. februar. Det skal der ikke herske to meninger om. Men årsagen til, at retningslinjerne først blev godkendt og trådte i kraft den 12. december, skal hverken direkte eller indirekte, hverken helt eller delvist, findes hos Inger Støjberg. Der er afgivet samstemmende forklaringer her i Rigsretten om, at Inger Støjberg ikke på noget tidspunkt gjorde noget som helst for at hindre eller forsinke udarbejdelsen af retningslinjerne. Og skulle Rigsretten nå frem til – hvad jeg da selv synes, man godt kunne gøre – at indkvarteringsordningen trådte i kraft for hurtigt, altså at der på ikrafttrædelsestidspunktet burde have foreligget mere fyldestgørende retningslinjer, gør vi på Inger Støjbergs vegne over for det gældende, at hun som minister ikke havde noget retligt ansvar for, om hendes embedsmænd var længe eller ikke så længe

om at få udarbejdet de her retningslinjer. Embedsværket har ikke på noget tidspunkt over for Inger Støjberg udtrykt betænkeligheder ved at iværksætte ordningen på det tidspunkt, hvor man rent faktisk iværksatte – i hvert fald ikke sådan, så det landede hos Inger Støjberg.

Er det så pligtforsømmelse, at Inger Støjberg ikke greb ind over for de adskillelser, der blev sat i værk? Det kan det jo ikke være. Hun har ikke tilsidesat pligter som minister i forhold til disse retningslinjer. For hvilke svar ville hun have fået, hvis hun havde stillet sine nærmeste embedsfolk dette spørgsmål? Hvis hun nu havde stillet spørgsmålet til Uffe Toudal Pedersen og Lykke Sørensens? Det var dem, det havde været naturligt at spørge: ”Har I styr på, at styrelsen har retningslinjer nok til at gennemføre det her?” I sig selv, synes jeg, et relativt unaturligt spørgsmål fra en minister at stille sin administration. Men lad os nu bare sige, at hun havde gjort det. Eller hvis man havde stillet spørgsmålet: ”Må man iværksætte en ny praksis uden udførlige retningslinjer?” Jeg er ret sikker på, at ministeren ville have fået svaret: ”Det kan man godt.” Og der beder jeg Rigsretten om at gå til Lykke Sørensens forklaring den 15. september 2021 (dag 7), hvor hun sagde:

”Det, der var problemet i sagen, og som også viste sig senere hen, var, at der ikke på den måde var en meget præcis skriftlig vejledning til Udlændingestyrelsen før meget senere. Jeg vil også sige, at det ikke er usædvanligt. Der bliver ændret regler hver dag i Danmark, uden at der nødvendigvis foreligger lange, lange vejledninger til myndighederne. Og så er det grundlæggende op til myndighederne at finde ud af at udfylde den ordning og vurdere i hvert enkelt tilfælde, hvad man kan gøre, og hvad der ligger inden for rammerne.”

Havde ministeren spurgt Lykke Sørensens, var det formentlig noget lignende, hun havde fået at vide. Vi kan også gå lidt længere frem, hvor hun svarer følgende – sikkert på et spørgsmål, om ikke det havde været godt med nogle retningslinjer:

”Ja, det ville Udlændingestyrelsen i hvert fald gerne have. Det forstår jeg sådan set også godt. Men igen, det er jo ikke ganske usædvanligt, at man lægger en ny linje eller ændrer praksis eller andet i Danmark, og så er den udførlige vejledning der ikke nødvendigvis samme dag. Der sker også lovændringer hver dag, uden at der nødvendigvis er vejledninger. Men det er rigtigt, at Udlændingestyrelsen efterlyste vejledning, fordi det som sagt ikke sådan bare var at slå op et sted og finde ud af, hvor rammen lå.”

Det er altså ikke noget, Lykke Sørensen tog særlig alvorligt. Vi kan roligt sige, at der ikke blev leveret retningslinjer dagen efter eller to dage efter. Det tog rigtig lang tid. Men i forhold til denne sag, som handler om Inger Støjberg – om ministeren – skal man bare holde sig for øje, hvilke svar hun ville have fået fra de mennesker, som det havde været naturligt for hende at spørge, hvis hun havde ageret. Og så giver det her et rimeligt praj om, hvad hun ville have fået af svar. Jeg udleder af Lykke Sørensens forklaring, at det overhovedet ikke er usædvanligt, at der laves nye regler eller ny praksis, uden at der foreligger en udførlig vejledning. Hvis ministeren havde spurgt de relevante personer i sit embedsværk, om de var sikre på, at alt gik rigtigt til, når de var i gang med at adskille uden udførlige retningslinjer, er jeg også ret sikker på, at svaret ville have været: ”Ja, det er vi helt sikre på.” Der vil jeg henvise til Uffe Toudal Pedersens forklaring i Rigsretten. Af hans forklaring fra den 28. september 2021 (dag 11) kan man for det første udlede, at departementet så retningslinjer og forpligtelser efter konventioner i sammenhæng:

”Det var ikke sådan, at vi så retningslinjerne som én ting og de internationale begrænsende konventioner som et andet spor, hvis det er det, du spørger ind til. De skulle selvfølgelig ses i sammenhæng.”

Og for det andet er der et spørgsmål om, hvem der skulle stå for vurderingen, og hvem der havde ekspertisen til at arbejde med konventionerne. Her forklarer Uffe Toudal Pedersen:

”Og så vil jeg sige, at det i min optik var Udlændingestyrelsen, der sad med kompetencen på det område. De arbejdede med konventionerne til daglig. Det var dem, som havde den praktiske erfaring med, hvor snitfladerne var. Derfor var jeg egentlig tryk ved, at den tidligere administration, der var omkring det, skete inden for de rammer, der nu engang var, uanset at det ikke var skrevet ned. Men det lå også i kortene, og det var også det, de svarede, at der skulle laves nogle retningslinjer på et tidspunkt.”

Og for det tredje har Jesper Gori og Lykke Sørensen begge en fortid i styrelsen. De var helt trykke ved, at den administration, der foregik, foregik korrekt. Herom forklarer Uffe Toudal Pedersen:

”Og jeg var sådan set tryk ved, at afgørelsen af, om der skulle gøres undtagelse eller ikke, foregik, som det nu skulle være. Både Lykke Sørensen og Jesper Gori havde en fortid i Udlændingestyrelsen. Jesper Gori havde været kontorchef i Indkvarteringskontoret i styrelsen. De var også trykke ved, at administrationen foregik på en fornuftig måde.”

Samlet set gjorde det, at de ikke behøvede at have nedfældede, færdige retningslinjer om dette spørgsmål. Det synes jeg må være konklusionen på, hvad de i hvert fald selv opfattede. Om det er rigtigt eller ej, om det er god jura, om det er en god forvaltning og god administration, er en helt anden ting. Men det var de svar, som Inger Støjberg ville kunne have forventet, hvis hun havde spurgt.

Så at gøre Inger Støjberg ansvarlig for, at der ikke var færdige retningslinjer, vil ikke være rimeligt. Og så vil jeg også sige, at man heller ikke stod helt uden retningslinjer. Hvis nu Inger Støjberg havde gjort sig tanker om, hvad der i hendes univers kunne være retningslinjer, var der alligevel noget at holde sig til. Der var jo ministernotatet, som vi kan se på s. 187-191. Det er en referenceramme – en forståelsesramme, som Uffe Toudal Pedersen sagde – hvor et snit skal lægges. Det er en form for retningslinje. Det kan godt være, at det ikke holder vand, når Rigsretten ser på den juridisk. Det

kan sagtens være. Men der står noget i den. Og styrelsen, som skulle sidde med sagerne, kendte godt referencerammen. For dem kunne det ikke være afgørende, om de vidste, at det var godkendt eller ikke godkendt. De kendte den juridiske analyse, der lå bag, og den ændrer sig jo ikke, om noget bliver godkendt eller ej, og om en minister beslutter at godkende indstillingen eller ej. Så der var ministernotatet. Og så har vi også de samstemmende forklaringer om, at enkeltsagerne – altså tvivlssagerne – kunne forelægges departementet. Det har vi været inde på. Det er trods alt også en retningslinje, som i hvert fald Jesper Gori og Uffe Toudal Pedersen lagde stor vægt på. I Udlændingefærdigheden forventede man, at Udlændingestyrelsen havde den største ekspertise, og hvis der var noget, man var i tvivl om, kunne man forelægge enkeltsager. Internt i styrelsen var der også instruksen eller oplysningen fra Henrik Grønnet om, at der hellere skulle forelægges for mange sager end for få. Og går vi lidt længere hen til den 18. marts – der er vi på s. 1415 – kan vi se den efterhånden ofte citerede mail kl. 18.00 fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert, som også indeholder noget, man kunne kalde en retningslinje. Om den er fyldestgørende, skal andre bedømme, men man kan ikke sige, at det ikke er en retningslinje. Og i ugerne efter har vi også på s. 1858 Udlændingestyrelsens egne retningslinjer og procedurer for indkvartering. Det var den, som vi så på tidligere i forbindelse med de fremtidige sager, jf. pressemeddelelsen. Det er her i udkast, men der må ligge en form for juridisk vurdering bag det også. Og på s. 2892 er der så en opdateret version af samme retningslinje fra den 1. juli. Og inden vi går til frokost, vil jeg lige give to henvisninger mere, hvis det er tilladt. Fra den 1. juli på s. 2890-2891 finder vi den statusorientering – den var også fremme under anklagerens procedure i går – som ministeren fik til godkendelse, og som hun endte med at godkende en uge senere, den 8. juli. På s. 2891 står der bl.a.:

”En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter” – nu er det momenter – ”vil i den forbindelse være særligt tungtvæjende: ...”

Og så er der nogle momenter her, som vi jo et eller andet sted har set før. Og det sted er i ministernotatet, som ellers var dødt og borte. Det står ikke én til én. Men det er letgenkendeligt, at det er hovedessensen af ministernotatets model, der er gentaget her den 4. juli. Og vi går videre til s. 2899 – og det skal være det sidste – hvor vi er tre dage længere fremme, den 4. juli, så er der en mail fra Jesper Gori til Ditte Dankert. Og det er selve morderen – havde jeg nær sagt – der her skriver til Ditte Dankert, faktisk med et citat af de samme ting, de samme kriterier, som stod i ministernotatet, og som jo egentlig skulle have været dødt og borte for lang tid siden på dette tidspunkt i hans optik.

Og så tænker jeg, at vi kan holde en pause.

Retsformanden:

Ja, vi holder tre kvarters frokostpause.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

Nicolai Mallet:

Tak.

Jeg slap før frokosten ved punktet om retningslinjerne og den viden, som Inger Støjberg havde om, hvad der lå af noget, der kunne ligne retningslinjer i det her. Og jeg nåede igennem en række af dem, og også af de momenter, der indgik. Det seneste bilag, jeg havde fremme var s. 2899. Det er mailen fra Jesper Gori til Ditte Dankert, hvor han opregner forskellige kriterier for, hvor snittet skulle ligge for de adskillelser, der skulle ske. Og det er de samme momenter, som vi finder dels i den statusorientering til ministeren, som vi så før, fra den 1. juli, og også nu i mailen mellem Jesper Gori og Ditte Dankert den 4. juli. Det synes jeg er relevant at sige, netop også fordi tiltaleperioden slutter den 12. december. Det er grundlæggende de samme momenter, delvis også ordret de samme momenter, der overlever til og med retningslinjerne fra den 12. december, som jeg må forstå, at anklagerne anser for at være i orden. Der var ingen embedsmænd, der problematiserede

spørgsmålet om retningslinjer for Inger Støjberg. Det er i bund og grund hovedessensen i spørgsmålet for forsvarerne. Skulle hun så bare ved brugen af sin sunde fornuft – og den er ellers veludviklet – kunne vide, at det ikke var tilstrækkeligt eller lovligt at administrere på det grundlag, som hun havde kendskab til og uden at få et eneste praj om, at her kunne være et problem? Selvfølgelig kunne hun ikke det.

Og inden jeg vender mig mod spørgsmålet om tiltalen og går lidt tættere på tiltalen i forhold til den bevisførelse, vi har haft i Rigsretten, vil jeg afslutte delen om retningslinjerne ved at nævne lidt om ... Anklagerne har under flere afhøringer og under proceduren problematiseret Inger Støjbergs tilkendegivelser i mailkorrespondancen i dagene før udgivelsen af de endelige retningslinjer den 12. december. Og der beder jeg Rigsretten om at gå til s. 3721. Det, som anklagerne tilsyneladende synes er problematisk, er en af de meget få mails, der er i sagen fra Inger Støjbergs egen hånd, som hun sender den 8. december 2016 til Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen. Og der skriver hun bl.a.:

”Alle bliver da - kortere eller længere tid - skilt, når de ankommer ?”

Det har været problematiseret af anklagerne og blev i hvert fald i går brugt som en slags bevis på, at hun ikke engang så sent som den 8. december havde forstået, at en undtagelsesfri ordning ikke kunne lade sig gøre. Og det er en helt grundlæggende misforståelse, fordi når hun helt spontant skriver på denne måde, knytter det sig selvfølgelig til den viden, hun har om, hvordan sagerne håndteres, når parret ankommer, altså havelågesituationen. Og den har vi jo været inde på. Det behøver vi ikke at gøre igen. Det stod i nogle retningslinjer på s. 1858. Disse er fra den 21. april, men de udviklede sig efterhånden. De udvikler sig hen over månederne helt frem til den 1. juli, hvor de ændres marginalt, men princippet er grundlæggende det samme. Dem, der kommer, skal adskilles på hvert sit center. Det er altså den opfattelse, som hun må få. På s. 3721 kan vi af mailen se, at det ikke er et produkt af større juridiske overvejelser, der står. Men det er sådan, hun husker det, og det

har hun faktisk haft god grund til at gøre, fordi det er sådan, retstilstanden var. Og så kan jeg gentage mig selv ved at sige, at det godt kan være, at man ikke er enig i den retstilstand, og at den burde have været anderledes. Men som minister må man alt andet lige kunne holde sig til de vurderinger, som man får præsenteret. Og det er så det, hun har gjort her.

Og så er det, at jeg er nået til – skal vi sige – en lidt tættere gennemgang eller holden op af bevisførelsen imod tiltalen. Og jeg kan desværre ikke undgå at gentage nogle af de ting, som jeg har været inde på, fordi nu er vi tættere på selve det, som er sagens kernegenstand. Tiltalen efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, går ud på, at Inger Støjberg som minister har været ... og så beder jeg Rigsretten om at lægge mærke til måden, det er formuleret på, også i forhold til hvad der blev sagt i går under anklagerens procedure ... Inger Støjberg er tiltalt efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved som minister at have været:

”... ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevede par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser.”

Det havde haft godt af et punktum eller to.

For at gerningsindholdet i tiltalen skal kunne være opfyldt, skal ministeren have været klar over eller groft uagtsomt have holdt sig i bevidst uvidenhed om flere ting. For det første indholdet af den instruks, der blev givet til Udlændingestyrelsen, ikke af hende selv, men af Line Skytte Mørk Hansen, den 10. februar. Hun skal også bevidst eller groft uagtsomt have

holdt sig i uvidenhed om, at instruksen, som altså en anden har givet, og hendes egne tilkendegivelser efter den 10. februar ville føre til en administration i strid med EMRK artikel 8 og dansk forvaltningsret. Hun skal også bevidst eller groft uagtsomt have holdt sig i uvidenhed om, at den måde, som Udlændingestyrelsen i praksis forvaltede den nye ordning på, faktisk var i strid med EMRK og dansk forvaltningsret.

Efter bevisførelsen her i Rigsretten må det efter forsvarernes opfattelse helt utvivlsomt lægges til grund, at ministeren ikke fik eller i øvrigt havde nogen nærmere viden om, hvordan den instruks, hun havde givet gennem F2-systemet og til sin departementschef gennem F2-systemet den 9. februar og til sin departementschef den 10. februar, om, at der skulle ske adskillelse af alle asylpar i overensstemmelse med den indstilling, der fremgår af ministernotatet, blev videreformidlet til Udlændingestyrelsen. Det fik hun ingen viden om. Hun blev ikke orienteret. Og allerede her falder en helt central hjørnesten i anklagen væk. Inger Støjberg måtte gå ud fra, at administrationen ville ske inden for den juridiske ramme, som juristerne havde præsenteret for hende, og som hun havde godkendt. Anklagerne behøver ikke at gøre sig den store umage for at bevise – det fyldte også en del i proceduren i går – at Inger Støjberg var fuldstændig klar over, at en ordning uden mulighed for undtagelser ikke ville være en lovlig ordning. Det er så den eneste tilståelse, der kommer i dag. Det tilstår hun gerne. Hun tilstår, at det kan udledes direkte af ministernotatet, som hun godkendte. Det står der sort på hvidt. Det er så ikke nogen advarsel. Og det var det, der blev sagt på koncerndirektionsmødet den 10. februar, heller ikke. Det var en oplysning. En oplysning eller en rådgivning, om man vil. Det var det, hun fik. Ikke en advarsel. Og når det er en oplysning eller en rådgivning, man får, som man så følger, kan det aldrig blive til en advarsel. Advarsel er et polemisk ord at bruge i denne sammenhæng, og det indikerer, at der er en modstand. Det er der ikke. Der er ikke nogen modstand, når man er nået til den røde linje.

Hvis Rigsretten når frem til – hvad den sagtens kan, det er ikke noget, som forsvarerne har

forholdt sig til – at den rådgivning, hun fik, var forkert, og hvis den når frem til, at konventioner eller forvaltningsretlige principper rent faktisk blev overtrådt, har Inger Støjberg ingen viden haft om det. Hun har befundet sig i det, man vel i strafferetten kalder inden for området af uegentlige retsvildfarelser. Det er man nemlig, når det drejer sig om regler, hvis overtrædelse ikke som sådan er strafbelagt, men hvor hjemlen til at straffe ligger i en anden lov, som jo her er ministeransvarlighedsloven.

Og så synes jeg også, at vi skal lægge mærke til den detalje, at tiltagene ikke omfatter en overtrædelse af udlændingeloven. Jeg tænker ikke, at det skyldes en forglemmelse. Den indeholder ikke en tiltale om overtrædelse af § 42 a, stk. 7, om, at den ikke giver hjemmel til at adskille asylpar i de tilfælde, som sagen drejer sig om. At anklagerne så alligevel vælger at problematisere det spørgsmål, sker for forsvarerne at se første gang i det anklagerens sammenfattende processkrift, og så nu her under proceduren i går. Og det syntes vi ærlig talt er besynderligt. Der gælder jo for overtrædelse af udlændingeloven præcis det samme som i forhold til overtrædelse af konventioner og forvaltningsretlige principper. Sådanne overtrædelser er ikke i sig selv strafbare. Og de ville derfor – og det vil så også gælde for overtrædelse af udlændingeloven – være omfattet af området for uegentlige retsvildfarelser. Dels havde Inger Støjberg selvfølgelig ingen anelse om, at der kunne være et problem i forhold til udlændingeloven, lige så lidt som nogle af hendes embedsmænd, der rådgav hende, var i tvivl om, at der var hjemmel i udlændingeloven, og lige så lidt som Folketinget for nylig har bekræftet, at der er hjemmel i udlændingeloven. Så det er helt uden for rammerne af sagen at problematisere det her spørgsmål. Det er til gengæld mest af alt udtryk for det, som jeg startede denne procedure med: at Rigsretten har været vidne til en genopførelse af Instrukskommissionens generelle gennemgang af alle mulige aspekter, uden skelen til hvad det egentlig har med Inger Støjbergs ansvar efter ministeransvarlighedsloven at gøre.

Jeg har ikke tænkt mig at dvæle meget mere ved spørgsmålet om, hvorvidt der faktisk blev

eller ikke blev administreret lovligt eller ulovligt. For det har ikke noget med Inger Støjbergs strafferetlige ansvar at gøre, så længe hun hverken vidste eller groft uagtstomt har holdt sig i uvidenhed om, at administrationen ikke var lovlig. Og hvordan måtte hun så fra sit ministerkontor opfatte det forløb, som udspillede sig? Ja, selv om den juridiske ramme, som fremgik af ministernotatet, fastslog, at indkvartering af asylansøgere var udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed, og der udtrykkeligt står, at der er meget vide rammer for udlændingemyndighedernes indkvartering af asylansøgere, og selv om Jesper Gori her i Rigsretten bekræftede, at den juridiske vurdering levede videre i notatet også efter den 9. februar, så viste det sig hen ad vejen, at den vurdering ikke holdt vand, senest da man er ved at have et svar klar til ombudsmanden i slutningen af april. Der var juristerne helt på det rene med, at adskillelse af allerede indkvarterede asylypar nok alligevel havde en karakter og var så indgribende, at der reelt var tale om afgørelsesvirksomhed. Sagt på dansk, så skulle der partshøres. Sagerne blev genoptaget. Juristerne vurderede, om de adskilte par, mens partshøringen blev gennemført, stadig kunne holdes adskilt. Og på et eller andet tidspunkt blev Inger Støjberg bekendt med, at der blev partshørt. Hun husker ikke præcis hvornår. Men hun godkender i hvert fald brevet til ombudsmanden den 4. maj. Det kan vi se inde på loggen den 29. april. Men det, der er vigtigt i forhold til sagen, er, at hun ikke blandede sig. Hun lod tingene ske hos sine jurister, for det var deres gebet. Hun var heller ikke involveret i juristernes beslutning om, hvorvidt adskillelserne skulle opretholdes, mens partshøringerne blev foretaget. Og da hun iværksatte den nye indkvarteringsordning ved at godkende ministernotatets juridiske ramme den 9. februar og under det efterfølgende møde med sin departementschef dagen efter, havde hun lige så lidt som sine jurister nogen anelse om, at der kunne være en problemstilling i forhold til danske forvaltningsretlige regler.

Nu hviler tiltalen jo på en forudsætning om, at Inger Støjberg har haft et strafferetligt ansvar for både at iværksætte og fastholde en ordning, som hun vidste eller måtte vide var i strid med

EMRK artikel 8, og dansk forvaltningsret, altså ansvar for en undtagelsesfri ordning. Og lad os bare se på, hvordan hun i øvrigt reagerede, da hun, efterhånden som tiden gik, fandt ud af, at juristerne havde ændret lidt opfattelse i forhold til den juridiske ramme, som hun i sin tid havde godkendt. I begyndelsen af marts, altså 3 uger efter iværksættelsen af den nye ordning – herunder en ferieuge – sender styrelsen de fem sager ind til departementet. Det er styrelsens opfattelse, at der ikke kan ske adskillelse i de fem sager. Det ville være i strid med EMRK artikel 8. Den forbydelse, Inger Støjberg her begår, er, at hun ikke er ligeglad. Hun lader det ikke bare ske. Hun interesserer sig faktisk som minister med stærke holdninger på dette område for, om det kan være rigtigt, at alle de sager så kort tid efter indførelsen af praksisændringen kommer op på hendes bord. Fra ministernotatet vidste hun, at der kunne komme sager, og i beredskabet til statsministerens forespørgselsdebat den 4. marts havde embedsværket omtalt undtagelsen som en tænkt sag. Andre har brugt andre udtryk som ”hypotetiske muligheder” og ”helt særlige tilfælde”. Men nu var der altså fem sager, og selvom man ikke kan sige andet, end at juristerne i hendes departement grundlæggende loyalt forsøgte at finde den vej, der i videst muligt omfang – selvfølgelig inden for lovens rammer – sigtede på at komme ministerens ønske i møde, så det måske ikke helt ud på samme måde, når man kom ned til operatørerne og i styrelsen. Her var der selvstændige holdninger til, om det nu også var en god idé at adskille par, og det er måske heller ikke helt uforståeligt. Inger Støjberg har selv været inde på det i sin forklaring her i Rigsretten. Det var jo dem, især operatørerne, der var helt tæt på parrene. De var involveret på en helt anden og meget mere konkret måde end en minister, der skal afstikke en politisk retning. Jeg vil gerne minde Rigsretten om, hvad Inger Støjberg selv forklarede i den forbindelse. Og her vil jeg godt læse op, hvad Inger Støjberg forklarede den 14. september (dag 6). Det knytter sig til mødet den 9. marts, hvor de fem sager bliver forelagt. Hun forklarede:

”Det, som man kunne se i sagsakterne, var f.eks., at medarbejderne på asylcentrene var

personligt involverede på en eller anden måde i disse sager. Og det kan jeg vitterlig godt forstå. Fordi hvis man går op og ned ad de her mennesker hver eneste dag, så bliver man personligt involveret, og så er det ikke særlig sjovt. Det kan jeg sagtens sætte mig ind i. At skulle sige til en ung pige og en ældre mand, at nu skal I bo hver for sig – jævnfør den snak, vi havde i går – det påvirker folk, og det påvirker ikke bare asylanterne, men også de mennesker, der arbejder på centrene. Og det skinnede måske nok lidt igennem i det materiale, som blev gennemgået på mødet, og som især Mark Thorsen havde læst sig nok lidt dybere ned i, end jeg havde, men som jeg også fik kendskab til, både før, men også især under mødet, hvor vi sad og så på nogle af psykologudtalelserne. Så er det klart, at det nemt kan udarte sig til en diskussion, og det bør det vel egentlig også gøre. Altså, hvor meget af det er næsten partsindlæg? Hvor meget er de personligt involveret? Og hvad kan ordningen holde til? Og det var vel dér, vi var. Det kan være benhårdt at se på sådan nogle sager, og det kan godt være det, som Jesper Gori henviser til, når han f.eks. skriver, at det var et stormfuldt møde. Det er ubehageligt, og det er også ubehageligt, at vi diskuterer de her ting med ham sådan meget, meget nært.”

Det var Inger Støjbergs egen forklaring om det. Men nu er der altså disse fem sager, der ligger i departementet, og der er man fuldstændig klar over, at ministerens ønske stadigvæk var, at flest mulige og helst alle par skulle adskilles. Derfor er forløbet af mødet den 9. marts heller ikke på nogen måder overraskende. Ministeren udfordrede embedsværket, ikke for at afgøre de enkelte sager, men for at gøre det klart, at bare fordi en psykolog hos en operatør havde en holdning til, hvorvidt et par kunne adskilles, så var det ikke psykologen, der skulle træffe den afgørelse. Det var hendes tilgang. En helt legitim tilgang. Afgørelser skulle træffes af juristerne, og det skulle gøres på en måde, der gik lige til kanten af, hvad der lå inden for lovens og konventionernes ramme. Det var – i hvert fald fra og med mødet den 9. februar – også Jesper Goris forståelse af Inger Støjbergs tilgang, og det var præcis sådan, at Lykke Sørensen havde forstået det. Af de fem sager mente hun,

at de tre var tvivlsomme og måske godt kunne adskilles, mens det i de to af sagerne ville være i strid med retten til familieliv at adskille. Det var så langt, ministeren gik. Hun tilkendegav, hvad hun mente, når hun fik sager på sit bord. Det var hun i sin gode ret til. Hun var vedholdende, hun var detaljeorienteret, og hun presede på og udfordrede sit embedsværk. Men hun gik ikke over den streg, som juristerne i den sidste ende satte for hende. Det gjorde hun heller ikke den 9. marts. Og som bekendt blev ingen af de fem par adskilt. Derfor er de heller ikke en del af tiltalen. Det blev de ikke, fordi Inger Støjberg både formelt og i praksis respekterede, at administrationen skulle foregå inden for lovens rammer. Ingen var i tvivl om, hvor hun helst ville hen – bortset fra Jesper Gori indtil den 9. februar. Men var det sådan, så var det sådan. Det er sådan, hun selv udtrykte det. Og hvilken opfattelse måtte hun så have af administrationen af den nye ordning efter den 10. februar? Ja, det var en opfattelse af, at styrelsen behandlede sagerne konkret og individuelt. Hun kunne ikke have anden opfattelse, end at det var det, der skete. Om de i hver enkelt sag fik indhentet oplysninger nok, kan ikke være ministerens ansvar. Men at der var realitet bag, kunne hun godt se. Man fandt jo konkret frem til fem sager. 5 undtagelser ud af 32 fra den absolutte hovedregel. Men hvad hun også kunne se, var, at der var rum for argumentation i forhold til de juridiske vurderinger, der lå bag de enkelte sager.

Ser vi nærmere på tiltalen, går den som nævnt ud på, at Inger Støjberg er ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen iværksatte og fastholdt en ulovlig administration. Den går ikke på, at Inger Støjberg selv iværksatte den. Baggrunden for det har jeg været inde på. Det kan, sådan som tiltalen er formuleret, lægges til grund, at det ikke var Inger Støjberg selv, der gav nogen instruks til styrelsen. Det er med andre ord et ansvar for andres handlinger, der er rejst tiltale for. Skal man kunne blive ansvarlig for andres ulovlige handlinger, skal man som minimum vide, at de er ulovlige. Vidste Inger Støjberg så det? Var der nogen, der fortalte hende, at man nu gik i gang med at administrere den nye indkvarteringsordning i strid med loven og

konventionerne eller i strid med forvaltningsretlige grundsætninger? Det var der ingen, der gjorde. Og det var der også en god grund til, at ingen gjorde. Fordi ingen – hverken i departementet eller styrelsen – opfattede det sådan, at man var i gang med en ulovlig administration. At man i styrelsen havde fået den opfattelse, at der var givet en instruks om at administrere på en måde, der ikke var lovlig, anede hun intet om. Og indtil slutningen af februar eller begyndelsen af marts – jeg tror, at Jesper Gori havde lidt svært ved at tidsfæste det – anede de heller ikke noget om i departementet, at det var den opfattelse, der var i styrelsen. Og hvordan i alverden skulle Inger Støjberg vide det?

Kun hvis hun havde haft en viden eller burdeviden om, at man var i gang med en ulovlig administration, var der indtrådt en handlepligt for hende. Så skulle hun have stoppet det eller i det mindste have spurgt nærmere ind til det. Men det var bare ikke dét, der var situationen. Og en af sagens besynderligheder er, at hvis Inger Støjberg var kommet forbi styrelsen i ugerne op til forelæggelsen af de fem sager og havde spurgt, om der nu også blev administreret efter reglerne, så havde hun fået at vide, at det blev der. Det forklarede Ditte Dankert i hvert fald, da jeg spurgte hende helt konkret om lige præcis det. Og det har den simple forklaring, at de i styrelsen havde besluttet at trodse det, de havde fejlopfattet som en ulovlig instruks. Jeg tror heller ikke, at nogen i Rigsretten kan være i tvivl om, at Lykke Sørensen og Jesper Gori – ministerens tætteste medarbejdere ud over departementschefen – var helt klar over, at administrationen skulle foregå og faktisk foregik med respekt for internationale konventioner. Hvis Rigsretten skulle nå frem til, at administrationen også ... ud over det med parthøring, som jeg tror, at alle er enige om, ikke blev håndteret rigtigt ... hvis Rigsretten skulle nå frem til, at administrationen var ulovlig, er det ikke noget, der kan lægges Inger Støjberg til last, og slet ikke i strafferetlig sammenhæng. Hun har ikke på noget tidspunkt i hele forløbet fået at vide, at administrationen ikke holdt sig inden for lovens rammer, og så er det udelukket, at man kan blive gjort strafferetligt ansvarlig for andres handlinger. Her vil det sige

ansvarlig for Udlændingestyrelsens iværksættelse og fastholdelse af en ulovlig administration, som der står i tiltalen.

Jeg vil nu vende mig mod min procedures sidste krampetrækninger. Og det er spørgsmålet om Inger Støjbergs kommunikation. Jeg bebudede det i begyndelsen af min procedure, og der er ingen grund til at hoppe over, hvor gærdet er lavest, slet ikke i en rigsretssag med 26 dommere, tænker jeg. Der er selvfølgelig også forklaringer, vi gerne ville have haft, var blevet afgivet med et andet indhold. Der er interview, som Inger Støjberg med sikkerhed gerne ville have taget om. Der er i det hele taget en del ting, der nok var blevet grebet lidt anderledes an, hvis man havde sagt noget på en lidt anderledes måde, og hvis man havde vidst, at det kunne ende i en sag som denne.

Vi kan prøve at starte med ministernotatet. Hvorfor kommer det først rigtig frem under kommissionsundersøgelsen? Hvorfor har Inger Støjberg ikke langt tidligere ved alle mulige lejligheder henvist til det? Hvorfor har hun ikke gjort det? Det kan jeg egentlig godt forstå, at man gerne vil have en forklaring på. Også selv om det ikke nødvendigvis har betydning for den strafferetlige bedømmelse. Fordi man kunne måske sige, at hun kunne have lukket munden på politiske modstandere, måske på nogle i pressen – dog næppe – der antydede, at hun havde givet sine embedsfolk en ulovlig instruks, hvis hun havde lagt det frem langt tidligere. Chancen havde i hvert fald været der. Hvorfor fremlagde hun det ikke? Hvorfor nævnte hun det ikke? Svaret på det er jo, at det bare ikke var sådan, at Inger Støjberg så på det notat. For hende var notatet først og fremmest udtryk for tre ting. Notatet var en nødvendighed for at få sat adskillelserne i gang. Notatet var en nødvendighed, fordi det dannede det juridiske grundlag for overhovedet at kunne sætte noget i gang. Og så irriterede indholdet hende faktisk. Hun godkendte det heller ikke lige med det samme, fordi nu var der alligevel åbnet op for i hvert fald noget, der mindede om undtagelser – ikke mange, men alligevel. Så det irriterede hende. Det var en nødvendighed, og det irriterede hende, men det er for det tredje simpelt

hen en selvfølge, at når man iværksætter ting som minister, skal det foregå inden for lovens rammer. Det er selvfølgelig noget, Inger Støjberg har lært hjemmefra, og det har hun aldrig glemt. Selvfølgelig skal det være sådan, og sådan var det også i dette tilfælde. Så dels var det en nødvendighed, dels syntes hun i bund og grund, at det var irriterende, og dels er det en selvfølgelighed. Så dengang var det indholdsmæssigt bestemt ikke et notat, som hun var begejstret for – tværtimod. Men ordningen skulle jo i gang, så hun var nødt til at godkende det. Og i hele det efterfølgende forløb i Folketinget og i medierne, hvor socialdemokrater og endda radikale nærmest overbød hinanden i forargelse over barnebrude i Danmark, var det alt andet end et notat med undtagelser, som stod øverst på listen af det, som Inger Støjberg havde på nethinden. Hendes fokus var et helt andet. Hun ville kommunikere lige præcis det modsatte af undtagelser. Hun ville kommunikere, at hun som minister havde vendt bøtten og sørget for, at pigerne fik et pusterum. Det var det, hun var optaget af.

Og hvorfor blev notatet så ikke taget frem ret mange gange, ved ret mange lejligheder, efter at det var godkendt af systemet? Der er nok flere grunde til, at det internt ikke rigtig dukker op ret mange steder. Lidt flere steder, vil jeg nok sige, end vi startede med at tro, men ikke ret mange steder, det er rigtigt nok. Nogle embedsmænd – især dem, der havde ansvaret for indholdet, nemlig Jesper Gori og Lykke Sørensen – havde deres helt egne grunde til at glemme notatet så hurtigt som overhovedet muligt, fordi det viste sig i løbet af nogle få måneder at være fyldt med juridiske fejl. Sådan må konklusionen være på baggrund af bevisførelsen. Og det er vel i øvrigt okay at fejle, men det er ikke okay at dække over det, at skjule det over for ombudsmanden, som det helt åbenlyst skete, og at forklare her i Rigsretten i strid med det, som alle kan se i loggen efterfølgende. Og det er især ikke okay, når det sker i en sammenhæng, hvor det risikerer at føre til, at et andet menneske bliver straffet.

Men for Inger Støjberg var notatet bekræftelsen på, at der var styr på juraen og dermed også de

papirer, der gav den formelle ramme for at få sat gang i adskillelserne. Jeg kan godt se, at anklagerne gør alt for at tale notatets betydning ned, og det er jo, fordi det er rigtig irriterende læsning, når man sort på hvidt kan se, at Inger Støjberg rent faktisk helt efter reglerne har godkendt en ordning med undtagelsesmuligheder, når der nu er rejst tiltale for, at hun har ansvaret for, at der er blevet iværksat en undtagelsesfri ordning. Og det er selvfølgelig heller ikke noget, der taler ind i anklagerens fortælling, når det tydeligvis fremgår af juristernes vurdering, at alle faktisk lovligt kunne adskilles på den ene eller anden måde. Når vi så for vores vedkommende her på forsvarssiden lægger vægt på at fremhæve notatet, er det ikke, fordi notatet har haft den store betydning for juristernes sagsbehandling af indkvarteringssagerne. Det har vi heller aldrig hævdet, at det har haft. Men det udtrykker, hvad opfattelsen af retstilstanden var dengang. Indholdet af de juridiske overvejelser døde netop ikke, og i hvert fald ikke, mens langt de fleste adskillelser blev besluttet. Andre blev så adskilt efter en retsopfattelse, som blev til efterhånden hen ad vejen.

Men ministernotatet er efter forsvarernes opfattelse også centralt, fordi det viser, at Inger Støjberg, hver gang det virkelig gjaldt, også i forhold til de undtagelser, der ligger i ministernotatet, accepterede, at når det var sådan, var det sådan. Og for at runde det her af vil jeg godt stille et retorisk spørgsmål: Sæt nu, at notatet var dukket op fra gemmerne i F2-systemet her under rigsretssagen, og at det havde vist sig, at alle andre end Inger Støjberg havde godkendt det. Mon ikke, at det ministernotat så havde været anklagerens absolutte hovedbilag, den rygende pistol, det endegyldige bevis for, at hun havde trodset juristernes råd, beviset på, at hun ikke ville godkende en lovlig ordning med undtagelser. Mon ikke, at det havde været anledning til at stille hende rigtig skarpe spørgsmål: ”Hvorfor godkendte du ikke det notat? Havde du nu bare gjort det, havde sagen jo været klar. Hvorfor gjorde du det så ikke?” Jeg tænker, at det nok var nogenlunde sådan, det ville være foregået. Men nu er det altså omvendt.

Er der andet, man kunne have gjort anderledes? Det er der jo. Kommunikation er vigtigt i politik. Det kan gøres på mange måder, og Inger Støjberg gør det på sin helt egen måde. Det er en måde, som taler til store dele af den danske befolkning, mens andre bliver provokeret – til tider voldsomt provokeret – af den. Og så er det også en måde, som indimellem passer rigtig dårligt til at blive forstået i en juridisk kontekst. Inger Støjberg er ikke jurist. Hun tænker ikke som en jurist. Hun kommunikerer heller ikke som en jurist. Hun taler uden omsvøb. Hun taler direkte og spontant, og måske kan særligt det sidste, det spontane, indimellem føre til, at man fortryder, at man ikke i stedet gav et politiker-svar. Det skete f.eks., da Politiken interviewede hende den 21. maj 2017. I kommissionen blev hun foreholdt det interview. Det er i Instruks-kommissionens afhøringsprotokol s. 146. Hun forklarede sådan her:

”... at det ikke var hendes fineste øjeblik i politik. Det, der skete, var, at hun gav interviewet fredag den 19. maj 2017 sidst på dagen, da hun var på vej ud ad døren. Hun havde haft en travl uge. Hun begik en fejl ved at tage termonologien ”instruks” til sig. Det var ikke en instruks, men en pressemeddelelse. Hun anerkendte en præmis, hun ikke skulle have anerkendt.”

Det er den slags ting, der sker. Og det er bestemt sket mere end én gang i den her sag. Anklagerne var også inde på interviewet med TV 2's Peter Laurup den 10. februar et par gange. Jeg vil bede om, at vi går til hovedekstraktens s. 243, hvor Peter Laurup spørger:

”Indtil videre har der været 27 tilfælde – er det virkelig nødvendigt og lave overordnet lovgivning for 27 tilfælde? Kunne man ikke have lavet individuel sagsbehandling her?”

Og det er nok navnlig det sidste her, hvortil Inger Støjberg svarer:

”Men det her er jo individuel sagsbehandling, og det er jo sådan, at indtil nu er det jo blevet vurderet, at de godt må bo sammen, nu vurderer vi bare anderledes. Jeg må sige, den dag da det gik op for mig, at der rent faktisk er børn, der

bor sammen med voksne, jamen der blev jeg meget hurtigt enig med mig selv om, at det skal vi have rettet op på, og det er så det, vi gør nu.”

Det mener anklagerne nærmest er et bevis for, at Inger Støjberg samme dag, hvor ordningen her er blevet iværksat, havde forsæt til at indføre en undtagelsesfri ordning uden individuel sagsbehandling. Men det, der rent faktisk står – hvis man lige læser det på en lidt anden måde – er, at hun bare bekræfter her, at der stadigvæk er individuel sagsbehandling, hun har bare vendt bøtten. Før blev der kun adskilt, hvis operatørerne fandt konkrete indikationer på tvang – konkrete indikationer – og nu skulle der adskilles, medmindre der forelå helt særlige omstændigheder. Det er en udmelding, der holder sig fuldstændig inden for den ramme, der var lagt op til hende, og som hun har godkendt. Men kan det misforstås? Ja, det kan det åbenbart. Endda så meget, at anklagerne altså tillægger det denne meget store vægt, der skal sende Inger Støjberg fire måneder i fængsel.

Så ja, hvis man lægger vægt på enkelte ord, som Inger Støjberg har brugt i sin kommunikation i medierne, og hvis man lægger dem på en guldvægt, kan man helt sikkert komme frem til noget, også mere end én gang, som hun ikke har ment, i hvert fald ikke på den måde, og slet ikke på den måde, som det bliver forstået. Sådan er det jo, når man kommunikerer lige af posen og uden filter.

Men gælder det så også, når man svarer i § 20-spørgsmål? Det gør det selvfølgelig ikke. Nu er vi i en anden arena, og her drejer det sig om at positionere sig i forhold til politiske modstandere og konkurrenter, ikke at give dem angrebepunkter, ikke vise svagheit. Og der synger hver fugl jo med sit næb. Sådan er det også og måske især med Inger Støjberg. For hende var det og blev ved med at være kommunikation af det klare politiske budskab, der var det bærende for det, hun sagde, og det, hun ikke sagde på diverse samråd og spørgsmål i Folketinget. Og ja, hun kunne have rigtig svært ved at sige ”for eksempel”, da der skulle siges noget konkret om de undtagelser til ordningen, som der nu engang var eller skulle være. Det var bare ikke dem,

hun havde lyst til at sige mere om end højst nødvendigt. Men det er igen et eksempel på den måde, som det har været hele vejen igennem. Hun kæmpede, alt hvad hun kunne med sine argumenter for sin sag. Men da den røde linje blev sat op, holdt hun sig inden for den. Hun sagde ”for eksempel”. Det gjorde hun.

Jeg har ikke tænkt mig at gå dybere ned i enkelte samrådssvar og § 20-spørgsmål. Men dog så meget, at Inger Støjberg som minister levede svar, som hendes embedsværk havde lagt op til hende. Og går man tæt ind i svarene og læser dem ud fra de præmisser, hun havde, så er der efter forsvarernes opfattelse intet faktisk forkert i dem. Før man læser svaret, bør man læse spørgsmålet. Det gælder i hvert fald for § 20-spørgsmålene. I ingen af svarene, heller ikke i svarene på spørgsmål 630 og 302, siger hun, at alle par skal adskilles på hvert sit center. Det gør hun ikke. Ingen af spørgsmålene lægger op til, at ministeren skal give en nærmere gennemgang af de regler, som der sagsbehandles efter. Det ville også have været mærkeligt i den arena. Hun var i sin fulde ret til at være i den opfattelse, at alle par kunne adskilles. De svar, hun har givet, har alle holdt sig inden for den juridiske ramme, som hun var blevet rådgivet om. Kunne hun uopfordret have nævnt noget? Det kunne hun godt. Men det gjorde hun så ikke. For det var ikke hendes politiske dagsorden. Og hverken hun eller hendes embedsfolk, som havde formuleret svarene, havde fokus på at fremhæve undtagelser. Det er en del af det politiske spil, og det er ikke strafbart.

Så kommer vi til det allersidste, og det er paralleluniverset. Jeg har udleveret et støttebilag til Rigsrettens medlemmer, der viser paralleluniverset. Det består af forskellige dele. Parallelunivers 1 er departementet. Det er de mennesker, som Inger Støjberg umiddelbart omgiver sig med, lige udover Mark Thorsen. Jeg bemærker, at Inger Støjberg og han er lidt ude til venstre. Men her har vi de mennesker i departementet. Det er dem, der er hendes berøringsflader. Så har vi parallelunivers 2. Det er styrelsen. Det er til højre. Og det er de centrale personer i styrelsen, som har haft involvering med denne sag.

Hvis vi ser på de farvede blokke foruden, betyder den røde farve: ”havde kendskab til udkast til ministernotatet og havde dermed burdeviden om, at ordningen var med undtagelser”. Ja, det kendskab havde styrelsen jo. Så derfor er der en rød ramme omkring styrelsen. Der var et kendskab til ministernotatet – i hvert fald i udkastform – og det overlevede jo indholdsmæssigt. Man var ikke klar over godkendelsen. Man var klar over indholdet. Det er den røde kasse. Den gule finder vi så ovre i departementet. Det er dem, der havde kendskab til det godkendte ministernotat. Vi ved nu, at det ikke bare var Uffe Toudal Pedersen og Line Skytte Mørk Hansen, men også Lykke Sørensen og Jesper Gori, der havde kendskab til det godkendte ministernotat og dermed kendskab til, at ordningen var med undtagelser. Når også Henrik Grunnet har fået en gul ramme, så skulle den måske have været orange. For han fik jo i hvert fald på koncerndirektionsmødet at vide, at der skulle selvfølgelig administreres med mulighed for undtagelser. Så han var i sådan en slags mellemsituation. Så er der den blå ramme. Det er det, der forener departement og styrelse. For de havde nemlig allesammen senest den 5. februar 2016 en viden eller en burdeviden om, at ordningen kun kunne administreres med undtagelser. Det vidste de alle sammen. Nogle vidste det, fordi de havde set udkastet, og fordi de havde brugt deres sunde fornuft og deres juridiske evner. Det var dem ovre i styrelsen. Og andre vidste det, fordi de var gået i dybden med at undersøge det. Så det vidste de alle sammen. Og så er der den grønne. Det er medarbejderne i departementet og styrelsen, der havde ”løbende kontakt”, som der står. Der er en instruks, og den har jeg placeret med velberåd hu fra Line Skytte Mørk Hansen til Lene Linnea Vejrum, for det er den relevante instruks, der knytter sig til taltalen. Og så var der en løbende kontakt, men den kontakt var meget speciel. Den var i virkeligheden mest præget af, at den var dysfunktionel, fordi man på kryds og tværs ikke kunne snakke sammen. Men der var jo møder, og der blev også talt sammen, og Jesper Gori og Ditte Dankert var gamle kolleger.

Og hvor har vi så Inger Støjberg henne? Jamen, hende har vi helt ovre til venstre. Hun vidste, at

ministernotatet var godkendt. Det havde hun gjort selv. Hun vidste også, at der skulle administreres med mulighed for undtagelser. Og hun havde også en opfattelse af, at der skulle administreres lovligt. Så der er et eller andet, der er gået galt i dette univers i forhold til at få informationer kanaliseret fra den ene til den anden.

Jeg vil gerne slutte min del af proceduren med et par enkelte yderligere retoriske spørgsmål, som knytter sig til dette parallelunivers. Hvorfor kommer den instruks, som Line Skytte Mørk Hansen giver til Lene Vejrum, ikke på skrift? Hvorfor følger Lene Vejrum ikke Kristina Rosados råd og bekræfter indholdet af telefonsamtalen? Har Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum måske bare misforstået hinanden? Hvorfor kontakter Henrik Grunnet ikke departementschefen og får afklaret, om det kan være rigtigt, at styrelsen lige er blevet pålagt en ulovlig administration? Hvorfor åbner ingen fra styrelsen munden på mødet den 22. februar – altså på en relevant måde – og simpelt hen bare spørger ind til det her? Hvorfor kigger Jesper Gori ikke lige forbi hos Line Skytte Mørk Hansen, da han finder ud af, at der åbenbart er en anden forståelse i styrelsen, for lige at høre, om det virkelig kan være rigtigt, at styrelsen havde fået besked om at skulle administrere efter presmeddelelsens ordlyd? Hvorfor gør han ikke det? Og hvorfor bliver Inger Støjberg ikke orienteret om, at der tilsyneladende er en opfattelse i hendes styrelse om, at de har fået besked på at administrere ulovligt? Det er da en meget relevant oplysning, synes jeg, for en minister at få.

Mit svar på de spørgsmål er nok i virkeligheden at finde i den planche, der er udleveret til Rigsretten. Fordi det er et dysfunktionelt parallelunivers, hvor Inger Støjberg er ude til venstre som en satellit, der har lidt viden om noget, men som ikke bliver holdt orienteret om helt afgørende og væsentlige ting. Og årsagen til, at hun ikke gør det, er bl.a., at kommunikationen mellem styrelse og departement simpelt hen ikke fungerer. Så departementet har ikke engang kunne fortælle hende det, som hun skulle have vidst for at kunne blive dømt.

Og med de ord vil jeg overlade resten af proceduren til min kollega René Offersen.

Retsformanden:

Tak for det. René Offersen?

René Offersen:

Ja tak. Høje Rigsret.

Jeg siger både tak for ordet og velkomsten. Jeg har nu den opgave i forlængelse af min medforsvarers gennemgang af de hovedbegivenheder, der har været under det langstrakte, komplekse forløb, som der jo har været i denne sag. Jeg vil gå i dybden med tre udvalgte emner. Og så vil jeg gøre nogle bemærkninger om et yderligere emne, men ikke sådan meget udførligt. Men der er tre centrale ting, som jeg vil komme ind på. Og de tre ting, som har forsvarernes særlige interesse, og som vi derfor gerne på denne måde vil tage op og gå ned i, er noget, der kan formuleres under de følgende tre overskrifter. For det første, Inger Støjberg gav ikke sin departementschef en ulovlig tjenestebefaling. For det andet, Line Skytte Mørk Hansens opgave var ikke at give en ulovlig tjenestebefaling til Udlændingestyrelsen fra departementet. Og så som det tredje, Folketingets Ombudsmand fik et forkert billede af Inger Støjberg og instruksen. Og så var der det, der ikke var nok til at blive sådan et helt emne, og det betyder også, at det i tid ikke er så tyngende. Det er, at jeg også vil gøre nogle bemærkninger om det, der hedder alvorlighedsbetingelsen. Og det vil jeg gøre i lyset af Rigsrettens dom i sag nr. 5 mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen.

Hvis Inger Støjberg skal dømmes og skal kunne dømmes her i Rigsretten for, som der står i anklageskriftet, at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, der i strid med en række nærmere angivne regler, så forudsætter det for forsvarerne at se, at Rigsretten uden rimelig tvivl finder det bevist, at Inger Støjberg på eftermødet, altså det møde, der finder sted den 10. februar i forlængelse af koncerndirektionsmødet, ved forsæt gav en tjenestebefaling til Uffe Toudal

Pedersen om, at ordningen skulle administreres uden undtagelser. Hvis ikke det kan anses for bevist, skal Inger Støjberg allerede derfor frifindes.

Rigtigheden af det synspunkt vil jeg nu påvise. Det subjektive krav for idømmelse af straf efter ministeransvarlighedslovens § 5 er jo forsæt eller grov uagtsomhed. Det betyder, at det altså ikke er nok til strafansvar, at Rigsretten finder, at det var Ingers Støjbergs politiske ønske, at ordningen blev undtagelsesfri, og at det tilfældigvis blev resultatet, fordi departementet kommunikerede den nye ordning ved hjælp af en mundtlig instruks ledsaget af pressemeddelelsen. Man kan også sige det på den måde, at det ikke kun er tanker, der er todfri, ønsker er det også. Kernen i § 5 er forsæt, og sagens omstændigheder giver mig ikke i lyset af det, som anklagerne har skrevet i deres sammenfattende processkrift og sagde i går, anledning til at gå ind i nogen nærmere refleksioner omkring grov uagtsomhed, for det kan ikke antages at skulle kunne spille en større rolle på ministeransvarets område, og slet ikke i forhold til det, der er det egentlige tema her, nemlig spørgsmålet om ansvar for Inger Støjberg for at udvirke en undtagelsesfri administration.

Men som sagt skal Rigsretten finde det bevist, at Inger Støjberg krævede en undtagelsesfri administration. Og hvorfor skal der så været givet en tjenestebefaling til Uffe Toudal Pedersen på det, jeg kalder for eftermødet? Det skal der med nødvendighed, fordi ved eftermødets begyndelse var den gældende indkvarteringsordning den, der fulgte af ministernotatet, som Inger Støjberg havde godkendt den 9. februar, og den ordning omfattede også uden tvivl undtagelser, hvor de internationale forpligtelser måtte kræve det. Jeg kan her henvise til særligt de forklaringer, der er afgivet af Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensens og Line Skytte Mørk Hansen refereret i forsvarernes protokolekstrakt pkt. 19, 21 og 341. Efter afslutningen af eftermødet bad Uffe Toudal Pedersen Line Skytte Mørk Hansen om at kommunikere en ny administrationsordning til Udlændingestyrelsen. Det må derfor også nødvendigvis være sådan, at hvis Inger Støjberg den 10. februar traf beslutning om at

iværksætte en ulovlig administration, så må det være foregået på eftermødet, herunder også fordi ingen har forklaret eller påstået, at Inger Støjberg på nogen måde var involveret i Uffe Toudal Pedersens kommunikation med Line Skytte Mørk Hansen og hendes efterfølgende kommunikation med styrelsen. Eftermødet er altså det eneste tidspunkt, hvor Inger Støjberg kunne have givet den ulovlige tjenestebefaling, som sagen står og falder med. Det er ikke tilstrækkeligt, at Inger Støjberg gav Uffe Toudal Pedersen en tjenestebefaling om at fjerne omtalen af undtagelserne fra pressemeddelelsen. Det skal også bevises, at Inger Støjberg med den beslutning gav en tjenestebefaling om at iværksætte en undtagelsesfri ordning. Det er og bliver to forskellige ting.

Domfældelse efter anklageskriftet gør det derfor nødvendigt, at Rigsretten anser det for bevist, at Inger Støjberg på eftermødet gav Uffe Toudal en tjenestebefaling om iværksættelse af en ny administrationsordning, der var ulovlig, hvilket konkret betyder uden mulighed for undtagelser. Det betyder, at anklagerne skal bevise, at der uden rimelig tvivl på eftermødet blev givet en tjenestebefaling om at iværksætte en anden ordning end den administrationsordning, som var godkendt dagen forinden ved godkendelsen af ministernotatet. Der er ikke under bevistførelsen af anklagerne ført bevis for, at indholdet af administrationsordningen var til nogen form for drøftelse mellem de tre deltagere på eftermødet. Det nærmeste var Uffe Toudal Pedersens konstatering af, at det ikke ændrede på, hvordan ordningen blev administreret, at han accepterede at fjerne omtalen af undtagelserne fra pressemeddelelsen for at imødekomme Inger Støjberg og Mark Thorsens ønsker om ikke at ødelægge kommunikationen ved at flage det, som jeg ville kalde de sure rønnebær.

Jeg vil nu gå nærmere ned i, hvad der faktisk er bevist angående eftermødet. Først vil jeg se på det relevante skriftlige bevisgrundlag, og det er sådan set ganske overskueligt, fordi det udgøres jo i det hele af pressemeddelelsen. Jeg har i forsvarernes materialesamling s. 5 medtaget et hjælpebilag, som viser, hvilke forandringer der

bliver udvirket på eftermødet i pressemeddelelsen. Man havde det udkast, der var lavet dagen før, den 9. februar kl. 18.31, som vi kender fra hoveddekstraktens s. 237. Og det har jeg så taget og holdt op imod det, der bliver resultatet af de ændringer, og har markeret de forskellige ændringer, der er gennemført. Og det viser, som vi kan se her på siden, at der bliver ændret nogle lidt forskellige steder. Der er også én, der ændrer ”f.eks.” til ”fx”. Og så kan vi nederst se ændringen, som også advokat Mallet var inde på, om, at man udelader omtalen af den absolute hovedregel, og at man udelader det med de ”nødvendige menneskelige hensyn”. Og når man trak disse ting ud af sammenhængen, så kom denne angivelse om, at det var indkvartering på samme asylcenter, lige pludselig til at få et andet indhold, som det også blev sagt. Og jeg skal lige sige om det, at vi i forsvarernes sammenfattende processkrift pkt. 49 har skrevet, at denne fejl med hensyn til samme asylcenter opstod i den version, som kom kl. 15.52. Det er ikke helt retvisende. Man kan kun sige, at den havde rod i den redigeringsfejl, der kom ind i versionen kl. 15.52. Men man kan sige, at den bliver fuldbyrdet her, efter at man har arbejdet videre i det, og hvor man nu trækker det her ud. Vi ved fra forklaringerne fra både Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen, at det her ikke er noget, som nogen af dem var opmærksom på, før de blev konfronteret med det her i Rigsretten. Vi er også nødt til lige at tage med omkring disse ændringer, at vi faktisk ikke helt præcist ved, hvem der har udført dem. Der var derfor, at jeg også fandt grund til lige at trække det med ”fx” kontra ”f.eks.” frem, fordi var det Mia Tang, der lavede det, eller var det Mark Thorsen? Hvem var det? Og hvad har Inger Støjberg udvirket? Det er ikke præcis sådan, at vi kan se det i dag, men det, der dog står klart, og der ikke skal herske nogen som helst tvivl om – ikke den ringeste tvivl – er, at det var Inger Støjberg, der traf beslutningen om at fjerne omtalen af undtagelserne. Det var nok andre, der stod for den nærmere redigering.

Det er det ene, vi har omkring, hvad der er og foregår på det helt vitale eftermøde. Så vil jeg prøve at kigge på, hvad der er afgivet af forklaringer om eftermødet. Og dem har jeg gengivet

ganske udførligt for så vidt angår de tre deltagere, der var departementschefen Uffe Toudal Pedersen, ministeren Inger Støjberg og den særlige rådgiver Mark Thorsen. Og jeg har i forsvarernes protokolekstrakt s. 42-44 uddraget de udsagn, som på en eller anden måde siger noget om, hvad der foregik på mødet. Jeg mener fuldt forsvarligt og på den baggrund at kunne drage en række beviskonklusioner. Jeg kan for det første konkludere, at ministeren, departementschefen og den særlige rådgiver efter konferencereaktionsmødet mødtes spontant i området ved ministerkontoret og derefter gik ind på ministerens kontor. Om de satte sig ned eller blev stående, er der ikke nogen fælles erindring om. For det andet angik drøftelserne mellem dem alene pressemeddelelsens udformning. Der var efter deres forklaringer ingen drøftelser om selve indkvarteringsordningen overhovedet. Og for det tredje skyldtes drøftelserne om pressemeddelelsen ifølge alles forklaringer kommunikative betragtninger, altså betragtninger om, at budskabet ville blive udtyndet, hvis man flagede med undtagelserne. Så ville det være dét, som det hele kom til at handle om i medierne i stedet for det, som man gerne ønskede at kommunikere som sin politiske dagsorden. For det fjerde gav departementschefen sin tilslutning til at fjerne afsnittet med undtagelser, selv om han foretrak, at de blev stående. Og endelig for det femte understregede departementschefen, at fjernelsen af afsnittet om undtagelserne ikke ændrede på, at der ville blive administreret med forbehold, hvilket ministeren ikke havde indvendinger imod. De fem beviskonklusioner kan med høj grad udledes af de forklaringer, som er givet, og som er protokolleret, og som man derfor kun kan komme udenom, hvis man i øvrigt måtte mene, at der er grundlag for at tilside sætte forklaringer, hvilket dog er et ganske vidtgående skridt i forhold til forklaringer, der for nogens vedkommende er afgivet under strafansvar her i Rigsretten. Jeg skal så også sige her, at vi har en lidt afvigende forklaring fra Jonas From Soelberg, der gerne ville skrive sig lidt tættere ind på begivenheden. Og jeg skal kun sige, at vi ikke mener, at der er bevismæssigt belæg for, at han har deltaget i noget, der kan minde om dette eftermøde. Jeg henholder mig

til det, der er anført herom i forsvarernes sammenfattende processkrift pkt. 44.

Hvad betyder så disse beviskonklusioner på baggrund af dokumentbeviset og forklaringerne? De betyder, at Rigsretten for at nå den for anklagerne nødvendige beviskonklusion – altså at Inger Støjberg gav Uffe Toudal Pedersen en ulovlig tjenestebefaling – skal tilside-sætte konsistente og meningsfulde forklaringer afgivet af en minister, en departementschef og en særlig rådgiver efter en omfattende bevisførelse, hvor der ikke er noget vidne, der har afgivet en forklaring, der er uforenelig med forklaringerne fra de tre, og hvor der ikke er noget som helst dokumentspor, der kan begrunde en anden beviskonklusion om forløbet af selve eftermødet. Og hvad ligger der så nærmere i, at forklaringerne er konsistente og meningsfulde? Der ligger heri, at forklaringerne lægger sig naturligt i forhold til det forløb, der begyndte med indkaldelsen til mødet den 9. februar, da Metroxpress og andre medier havde lagt pres på ministeren på det, som departementschefen kaldte hendes egen banehalvdel. Ministeren havde tydeligvis brug for at melde ud med klare budskaber. Alle tre mødedeltagere forklarede, som jeg fremdrog, at det drejede sig om pressemeddelelsen og det kommunikative, hvilket er yderst troværdigt i den sammenhæng, som det indgik i, og at ministeren selvfølgelig ikke her ønskede at flage med de sure rønnebær. Forklaringerne er desuden meningsfulde, fordi ingen af de tre havde nogen interesse i at handle ulovligt.

Jeg tager først Uffe Toudal Pedersens forklaring. Han havde udover sit kendskab til den legale nødvendighed af muligheden for undtagelser hele to gange – først den 9. februar og så igen dagen efter – fået udvirket bekræftelser fra Justitsministeriet om spørgsmålet. Og det var altså fuldstændig klart for ham, at det måtte være sådan, at der skulle være undtagelser. Selv med Justitsministeriets udsagn fik han yderligere den bekræftelse, at han på koncerndirektionsmødet bad sin afdelingschef, chefjuristen i ministeriet, Lykke Sørensen, om under overværelse af den samlede direktion på koncerndirektionsmødet at fortælle, hvad Justitsministeriet

havde sagt, hvorefter Lykke Sørensen forklarer under overværelse af alt, hvad der var af topchefer fra departementet og styrelsen, at der skal være mulighed for undtagelser, og at det ikke kunne lade sig gøre at lave en lovlig ordning uden mulighed for undtagelser. Hvordan skal Rigsretten kunne nå frem til, at Uffe Toudal Pedersen – med et af de største embeder i staten og samlet 15 års erfaring som departementschef – efter dette koncerndirektionsmøde skulle være gået lukket op og hen til en yngre minister for så i strid med værdierne fra Kodex VII at have lagt sig ned for en tjenestebefaling fra hende, som hele koncerndirektionen på én og samme tid netop havde fået oplyst og belyst som værende ulovligt af kronjuristen på området, der ovenikøbet havde smykket sig med, at hendes vurdering var bakket op af hele Justitsministeriets autoritet?

Dernæst Inger Støjberg. Hvordan skal Rigsretten kunne nå til, at Inger Støjberg med dengang 15 års parlamentarisk erfaring og som medlem af en regering for anden gang skulle bilde sig selv ind – skulle have den uoverstigelige selvtillid – at det under de foreliggende omstændigheder, som jeg lige har udpenslet, gav mening for hende at gå hen og sige til sin erfarne departementschef, at han skulle udvirke en ulovlig administration? Der var ikke noget som helst her, der lå mellem linjerne. Der var ikke noget plads til fortolkning. Det var fuldstændig klart for alle og enhver, hvad der var ret og vrang. Inger Støjberg er født ind i Venstre og er dermed rundet af værdien om aldrig at gå på akkord med uretten. Skulle hun insistere på en ulovlig ordning og tilmed uden den ringeste reelle grund? For der var jo ingen reel grund til at kræve en ulovlig indkvarteringsordning. Muligheden for undtagelser forventedes jo ikke at få nogen reel betydning på det tidspunkt, sådan som det så ud for Inger Støjberg på eftermødet. Fra ministernotatet og Jesper Goris serviet havde hun jo fået det indtryk, at rækkevidden af undtagelserne var snæver. Hun og Mark Thorsen formulerede det her i Rigsretten som hypotetisk og som tilhørende fremtiden, og jeg henviser her til forsvarernes protokolekstrakt pkt. 7 og 38. Det var desuden velbegrunder efter dokumentsporet, at det var den opfattelse, man

dengang havde, og her henviser jeg til Jesper Goris og Lykke Sørensens synspunkter, sådan som de er sammenfattet i forsvarernes sammenfattende processkrift pkt. 21. Og skulle det så engang i fremtiden vise sig, at der opstod den helt specielle undtagelsessituation, at der kom sådan et par, der kunne omfattes af Jesper Goris serviet, så ville virkningen blot være, at ministeren skulle tåle – om jeg så må sige – at det pågældende par blev adskilt på samme asylcenter i stedet for på hvert sit asylcenter. Jeg må sige, at indholdet af den retstilstand, som hun skulle udvirke og få gjort ulovlig igennem en tjenestebefaling, er så betydningsløs, at det i sig selv, sådan som det tog sig ud på det tidspunkt, taler afgørende imod, at Inger Støjberg virkelig skulle have forbrudt sig imod alt det, som hun ellers må antages at stå for.

Så har vi den tredje deltager i eftermødet, Mark Thorsen. Og om Mark Thorsen er der det at sige, at han afgav sin forklaring under strafansvar her i Rigsretten. Det kræver dog mere end almindelig loyalitet over for en tidligere arbejdsgiver at udsætte sig selv for ubetinget frihedsstraf for at afgive falsk forklaring for Rigsretten ved at opfinde og afstemme sin forklaring med Inger Støjberg og Uffe Toudal Pedersen for at skjule en ulovlig tjenestebefaling, der ellers ikke kunne bringe ham i problemer. Og hvorfor skulle en ambitiøs og svært begavet mand som Mark Thorsen stille sig til rådighed for sådan noget?

Jeg vil nu kigge på det forløb, der følger umiddelbart efter eftermødet, fordi det forløb, der fulgte efter eftermødet, taler også med stor styrke for, at faktum er som forklaret af Inger Støjberg, Uffe Toudal Pedersen og Mark Thorsen. Hvis Rigsretten antager, at Uffe Toudal Pedersen på eftermødet havde modtaget en ulovlig tjenestebefaling, som han agtede at udføre, er hans faktiske adfærd så i virkeligheden sandsynlig? Rigsretten skal her prøve at tænke sig til den situation, at Uffe Toudal efter dette eftermøde inde på Slotsholmen står tilbage på sit kontor. Inger Støjberg og Mark Thorsen er triset af sted over i Folketinget for nu at skulle i gang med at give nogle doorstep-interviews på grundlag af den pressemeddelelse, som

presseafdelingen lige havde sendt ud. Når man brugte pressemeddelelsen som pressemeddelelsen, og hvis beslutningen på eftermødet også omfattede en ændring af indholdet af indkvarteringsordningen til det ulovlige, så måtte Uffe Toudal Pedersen nu som departementschef skulle til at forholde sig til, hvordan han i grunden sikrede, at denne ulovlige tjenestebefaling faktisk blev ført ud i livet, og dermed som det første kommunikeret til Udlændingestyrelsen. Ved beslutningen om, hvordan han skulle håndtere det og udvirke implementeringen af den ulovlige tjenestebefaling, måtte Uffe Toudal Pedersen tage sit udgangspunkt i, at alle deltagerne i koncerndirektionsmødet inkl. styrelsens direktør, Henrik Grunnet, og afdelingschefen, Line Skytte Mørk Hansen, umiddelbart forinden havde fået at vide af Lykke Sørensens, at der skulle være mulighed for undtagelser, og at det også var Justitsministeriets opfattelse. Det er jo helt tydeligt, at den næste samtale, som Uffe Toudal Pedersen herefter skulle til at tage, i givet fald ville være blevet endda rigtig svær, hvis han altså ville være sikker på, at modtageren af det ulovlige budskab faktisk implementerede den ulovlige ordning. Han skulle i givet fald forklare en embedsmand på det højeste niveau, at den pågældende skulle tage på sig at udføre dét, der måtte fremstå som en klart ulovlig tjenestebefaling. Det havde de jo lige fået at vide alle sammen til overflod. Hvis Uffe Toudal Pedersen ville være sikker på, at han implementerede en eventuelt ulovlig tjenestebefaling fra ministeren, var den mest rationelle fremgangsmåde for mig at se, at han enten selv havde skrevet direkte og umisforståeligt til Udlændingestyrelsens fungerende direktør. Eller måske næstbedst, at han havde udvirket, at en anden gjorde det. Men det naturlige ville være at skrive. Det ville ikke have været karrierens nemmeste besked at forfatte, men dog alligevel. Man kan selvfølgelig også tænke sig, at Uffe Toudal Pedersen først på eftermødet accepterede en tjenestebefaling fra ministeren om, at selve indkvarteringsordningen også skulle ændres til det ulovlige, hvorefter det, da han står tilbage, går op for ham, at han nu – efterladt på sin chefs kontor – har bragt sig selv en noget nær håbløs opgave, fordi han nu på en eller anden måde skal udvirke, at nogen på det højeste

niveau i staten går med på at sikre, at den her ulovlige tjenestebefaling bliver gennemført. Og man kunne tænke sig, at han i afmagt holder hånden for øjnene i overført betydning, og så bare beder Line Skytte Mørk Hansen om at sende en pressemeddelelse til styrelsen – selv om hun lige har siddet og hørt, at den er klart ulovlig – med krydsede fingre for, at den ulovlige ordning på en eller anden måde bliver implementeret, eller at det hele løser sig selv på en tilfældig måde, så den ulovlige ordning alligevel bliver til gældende ret, altså det, han i smug havde givet sit accept til. Uffe Toudal Pedersen skulle i givet fald ikke blot have det held, at Line Skytte Mørk Hansen på en klar og umisforståelig måde undlod at kommunikere indkvarteringsordningen svarende til det, hun selv havde godkendt med ministernotatet og overhørt drøftet på koncerndirektionsmødet. Han skulle yderligere have det held, at Udlændingestyrelsens repræsentanter, til trods for at de var ressortmyndighed, til trods for at de kendte udkastet til ministernotatet fra høringsperioden, og til trods for Kodex VII bagefter kritikløst ville tage det til sig, som på en eller anden måde nu kom fra Line Skytte Mørk Hansen.

Retsformanden:

Advokat Offersen, vi er kommet til et tidspunkt, hvor vi skal have en lille eftermiddagspause. Kan det være nu?

René Offersen:

Det kan det godt.

Retsformanden:

Vi holder pause til 10 minutter i.

PAUSE

Retsformanden:

Vi er klar til at fortsætte. Værsgo.

René Offersen:

Ja tak. Høje Rigsret.

Jeg håber at have fået malet op, at sådan som det tog sig ud dér om eftermiddagen den 10. februar, hvis man var i Uffe Toudal Pedersens sko og virkelig havde taget på sig at udføre en

ulovlig tjenestebefaling, så havde man efterladt sig i en helt håbløs situation, som det er svært at tro, hvis man skal opretholde dog blot en rimelig respekt for Uffe Toudal Pedersen, virkelig skulle være noget, han ville lade sig bringe og forblive i. Der er ingen, der siger ja tak til en ministers politiske ønsker, vel vidende at sådan et ja tak er at løbe i fuld fart ind i en mur og blive slået karrieremæssigt omkuld. Derfor fremstår det også for forsvarerne helt sandsynligt, at Uffe Toudal Pedersen – i overensstemmelse med sin forklaring – forventede, at organisationen af sig selv, altså Konkernøkonomi og Udlændingefdeling, hver især tog håndfast greb om de opgaver, som de nu havde ansvaret for. For Konkernøkonomi betød det kommunikation til Udlændingestyrelsen om den nye indkvarteringsordning og så selvfølgelig den umiddelbart efterfølgende iværksættelse af ordningen og efterfølgende opfølgning på alle de her praktiske ting, som der ville komme, og som jo også viste sig, og som skulle håndteres. For Udlændingefdelingen indebar det, at der skulle foretages en nærmere udboring af undtagelsernes præcise omfang, hvilket afdelingen også straks satte i værk qua mødet med Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver fra Justitsministeriet, formentlig allerede den 12. februar, altså om fredagen. Hvis man skal bebrejde Uffe Toudal Pedersen noget angående kommunikationen den 10. februar, så må det for mig at se være, at han tilsyneladende ikke overfor Line Skytte Mørk Hansen understregede og gjorde det klart, at det forhold, at pressemeddelelsen af kommunikative årsager ikke omtalte undtagelser, ikke skulle betyde, at der skulle administreres uden undtagelser. Altså det samme, som han fandt grund til at understrege overfor Inger Støjberg på eftermødet.

Jeg skal også sige, at det jo kun stiller Inger Støjberg bevismæssigt bedre, hvis Rigsretten lægger Henrik Grunnets forklaring til grund, og derved at Uffe Toudal Pedersen efter eftermødet vendte tilbage til koncerndirektionsmødet, og i randen af det orienterede Henrik Grunnet, Lykke Sørensen og Line Skytte Mørk Hansen om den beslutning, som han havde medvirket til, gående ud på, at man ville fjerne omtalen af undtagelserne fra pressemeddelelsen. Ifølge

Henrik Grunnets forklaring tilkendegav Uffe Toudal Pedersen derefter, at man måtte løse eventuelle undtagelsessager hen ad vejen. Og det gjorde Henrik Grunnet. Det bekræftede han her i Rigsretten fire gange. Han bekræftede fire gange, at Uffe Toudal Pedersen havde sagt, at enkeltsager måtte løses på den måde, som jeg beskriver, og jeg henviser her til forsvarernes protokolekstrakt pkt. 97, 99, 101 og 102. Nu står Henrik Grunnet jo alene med den forklaring. Men den giver faktisk ellers ganske god mening. Fordi jeg må sige, at det er egentlig ret beset underligt, hvis ikke Uffe Toudal Pedersen tog sine to afdelingschefer i ed om, hvad der skulle ske, når han slettede omtalen af forbeholdene i pressemeddelelsen. Og det harmonerer indholdsmæssigt med Inger Støjbergs, Mark Thorsens og hans egne forklaringer om, at han på eftermødet understregede, at der ville blive administreret med undtagelser, fordi det var det, han angiveligt sagde umiddelbart efter ... at det ville der blive gjort på den måde, at man måtte løse de undtagelsessager, der dengang blev opfattet som hypotetiske og engang ude i fremtiden, når de nu måtte vise sig.

Jeg vil herefter gå til den næste overskrift, som jeg har fået lov til at vælge ud blandt de mange muligheder, der for så vidt kunne have været, men som vi synes er særlig væsentlig. Det er den overskrift, der lød, at Line Skytte Mørk Hansens opgave ikke var at give en ulovlig tjenestebefaling til Udlændingestyrelsen fra departementet.

Lene Vejrum har forklaret, at hun forstod den mundtlige instruks, som Line Skytte Mørk Hansen formidlede til hende den 10. februar omkring kl. 14.30, som en instruks om at iværksætte en ny indkvarteringsordning uden muligheder for undtagelser. Hendes forklaring bakkes op af andre forklaringer afgivet af de medarbejdere i Udlændingestyrelsen, der deltog i forløbet fra midt på eftermiddagen den 10. februar. Det første spørgsmål, der byder sig i den anledning, må dog nødvendigvis være, om Line Skytte Mørk Hansen af Inger Støjberg, Uffe Toudal Pedersen eller andre havde fået til opgave at give en tjenestebefaling fra departementet til Udlændingestyrelsen om at iværksætte en

ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser og dermed en klart ulovlig tjenestebefaling. Det betyder igen, at det som det første tema er nødvendigt at få belyst, hvorvidt der den 10. februar omkring kl. 14.30 rent faktisk lå en tjenestebefaling i departementet om, at Udlændingestyrelsen skulle iværksætte en sådan ulovlig indkvarteringsordning. For gjorde der det, er sagen jo ligetil i forhold til Udlændingestyrelsen. Line Skytte Mørk Hansen lykkes i givet fald med det, hun havde fået til opgave, nemlig at sikre, at Udlændingestyrelsen forstod, at departementet havde truffet bestemmelse om indførelse af en ulovlig retstilstand. Forelå der derimod ikke sådan en ulovlig tjenestebefaling i departementet, begynder pilen på kompasset at snurre. For så løste Line Skytte Mørk Hansen ikke den opgave, hun var blevet stillet i departementet. Efter bevisførelsen peger pilen umiddelbart på Line Skytte Mørk Hansen. For noget tyder på, at Line Skytte Mørk Hansen ikke evnede at løse den opgave, hun var blevet stillet, da hun slog på tråden og gav Lene Vejrum et kald om den nye indkvarteringsordning, som Inger Støjberg havde godkendt. Men pilen behøver ikke kun at pege på Line Skytte Mørk Hansen. Man kommer jo i givet fald også til at se lidt nærmere på Lene Vejrum og Udlændingestyrelsen. Og det er der sådan set rigtig gode grunde til at gøre, kan jeg godt allerede her sige.

Når jeg anvender begrebet tjenestebefaling i relationen mellem institutioner i form af departementet og Udlændingestyrelsen, er det med velberåd hu. For en tjenestebefaling omfatter som begreb ikke kun relationen mellem personer i et over-/underordningsforhold, f.eks. Inger Støjberg og Uffe Toudal Pedersen. Begrebet tjenestebefaling omfatter også relationen, hvor en overordnet myndighed pålægger en underordnet myndighed bestemmelser med et konkret indhold, hvor det sker i generelle udtalelser eller lignende. Sådan har det omtrent altid været. At det forholder sig sådan, fremgår af den vist mest udførlige analyse af begrebet tjenestebefalinger, som findes i kapitlet, der hedder "Tjenestebefalinger" i Poul Andersens "Dansk forvaltningsret", hvor jeg har medtaget de relevante uddrag i forsvarernes materialesamling s. 83 ff.

Sådan er det stadigvæk. Vi behøver ikke at gå til det her og nu, men vi kan se på s. 89 ff., hvor vi har medtaget Hans Gammeltoft-Hansen m.fl. ”Forvaltningsret”, der på samme vis også bruger betegnelsen tjenestebefaling omkring den kommunikation eller den pålæggelse af pligter, der sker imellem institutioner, hvor den ene er overordnet den anden. Forsvarerne foretrækker dette juridisk fornemt forankrede begreb ”tjenestebefaling” med sin aura af alvor frem for det mindre præcise og retligt mere diffuse udtryk ”instruks”. Hvor professor Poul Andersen i sit forvaltningsretlige standardværk dedikerede et helt kapitel til begrebet tjenestebefaling, fandt ordet instruks kun vej til en enkelt henvisning i bogens stikordsregister.

Der er ikke bevismæssigt belæg for, at der den 10. februar kl. 14.30 rent faktisk – objektivt, om man vil – forelå en tjenestebefaling fra departementet til Udlændingestyrelsen om, at styrelsen skulle iværksætte en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser. Det gælder lige meget, hvilket skabe, skuffer eller andre gemmer, som anklagerne kigger i. Det eneste eksisterende dokument af retlig karakter, der den 10. februar fandtes i gemmerne, var ministernotatet, der nemt kunne findes i systemet F2. Og det sagde umisforståeligt, også i selve indstillingen, at der skulle administreres med undtagelser. Pressemeddelelsen derimod er på ingen måde efter sit indhold affattet som et dokument af retlig karakter. Og der er ingen fra departementet, der har forklaret, at pressemeddelelsen som sådan og efter sit formål skulle erstatte ministernotatet, og i øvrigt skulle fastlægge indholdet af den nye indkvarteringsordning. Pressemeddelelsen gjorde det heller ikke klart for den almindelige læser, heller ikke for læseren med almindelig juridisk sagkundskab, at der var en undtagelsesproblematik forbundet med den beskrevne ordning i meddelelsen. Men for den helt særligt oplyste læser, altså mennesker, der har særlig juridisk specialindsigt i de internationale forpligtelser efter EMRK og børnekonventionen, kunne pressemeddelelsen rigtigt nok med sin skarpe vinkling efterlade det billede, at der ikke var mulighed for undtagelser under den nye indkvarteringsordning. Jeg tror ikke, at Poul Andersen efter flere gennemlæsninger af

pressemeddelelsen ville have fået den tanke, at han læste en tjenestebefaling. Og det gør jeg ikke, allerede fordi han i sit førortale forvaltningsretlige værk udtalte følgende om tjenestebefalinger mellem institutioner, jf. s. 85:

”Det forekommer hyppigt, at Udtalelser fra overordnede Myndigheder holdes i saa ubestemte Udtryk, at det er tvivlsomt, om Meningen er, at de skal være retligt forbindende.”

Og det skrev han om cirkulærer og den slags og altså ikke noget, der er beslægtet med det, som vi sidder med her i denne sag.

Alle involverede fra departementet har med forskellige ord her i Rigsretten forklaret, at det ved arbejdsdagens slutning den 10. februar var deres opfattelse, at der skulle administreres med undtagelser. Det gælder selvfølgelig for Inger Støjberg, men det gælder også for Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Lykke Sørensen og Jesper Gori, sådan som det fremgår af forsvarernes protokolekstrakt pkt. 178, 179, 182 og 184. Og der er blandt de nævnte personer særlig anledning til at fremgrave de to mest kritiske vidner i sagen i forhold til Inger Støjberg. Det er Lykke Sørensen og Jesper Gori. For de har ikke blot forklaret, at der efter deres opfattelse om eftermiddagen den 10. februar fortsat skulle administreres med undtagelser efter den nye ordning. Deres forklaringer bakkes op af Justitsministeriets Nina Holst-Christensens og Thomas Klyvers forklaringer her i Rigsretten. For som det fremgår af pkt. 180, 186, 187 og 190 har Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver samstemmende forklaret, at de en af de første dage efter den 10. februar – formentlig allerede om fredagen den 12. februar, som jeg sagde før – sad i møde med Lykke Sørensen og Jesper Gori og drøftede undtagelsernes rækkevidde. Der er tale om to svært troværdige vidner, en kommitteret i Justitsministeriet og en nuværende landsdommer. Deres udsagn er meget tungtvejende beviser for, hvordan retsopfattelsen var i departementet om eftermiddagen den 10. februar.

Jeg mener, at Rigsretten med meget høj grad af sikkerhed kan lægge til grund, at der ikke den

10. februar kl. 14.30 lå en tjenestebefaling fra departementet til Udlændingestyrelsen om en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser. Og hvilken betydning skal det så have, hvis – og som jeg siger hvis – Line Skytte Mørk Hansen ved sin kommunikation efterfølgende efterlod en anden forståelse hos Lene Vejrum og Udlændingestyrelsen, sådan som jeg indledningsvis sagde, at der er noget, der tyder på, at hun gjorde? Det kan man sige meget kort. Hvis ikke der forelå en ulovlig tjenestebefaling fra departementet til Udlændingestyrelsen – altså det, der skulle være i indholdet af sådan en tjenestebefaling – kommer vi ikke uden om at sige, at der så højst kan være tale om, at Line Skytte Mørk Hansen begår en personlig fejl ved at kommunikere den nye ordning på den måde, som hun gjorde, der tilsyneladende efterlod Lene Vejrum og Udlændingestyrelsen med en forkert forståelse af, hvad der skulle være gældende. Det er vel, hvad der er at sige om det.

Men nu er det ikke kun sådan, at vi skal forholde os til Line Skytte Mørk Hansen, og det skal vi heller ikke gå nærmere ind i. Hun har sikkert selv mange gange tænkt, om det ikke havde været bedre at løse den opgave, hun fik stillet, på en anden måde end ved at gå ned at foretage et telefonopkald og så have en pressemeddelelse og egentlig ikke rigtig andet. Det er jeg meget overbevist om. Men som jeg var inde på, kommer vi også til at kigge over på Lene Vejrum og spørge til, om der var noget, man fra hendes side af burde have gjort anderledes, når hun fik sådan en telefonsamtale. Og det er selvfølgelig netop telefonsamtalen, der er den væsentligste anke imod vicedirektør Lene Vejrum's håndtering af denne sag. Det er uforståeligt, at hun ikke med fast hånd tog fat om det, som hun så klart ifølge sine egne forklaringer så som et problem under den telefonsamtale, og spurgte Line Skytte Mørk Hansen direkte: ”Skal jeg forstå det, du siger, sådan, at ordningen skal administreres uden at foretage den konkrete vurdering af hensynet til den mindreårige tarv, sådan som I ellers skrev i det udkast til ministernotat, som vi fik for en uges tid siden?” Det kan godt være, at Line Skytte Mørk Hansen var kontant og hård i tonen, som vi har fået det forklaret. Men det er ikke holdbart og en

bæredygtig præmis, at en statslig vicedirektør som Lene Vejrum gennemførte to telefonsamtaler med en omtrent lige så højt placeret statslig embedsmænd uden på en eller anden måde at få udvirket, at hun sikrede sig en positiv bekræftelse på, at den anden angiveligt præsenterede noget, som den pågældende vicedirektør opfattede som en tilsyneladende ulovlig ordning. Det er kort sagt ikke godt nok og ikke en antagelig praksis. Der må også gælde en klar formodning for, at Line Skytte Mørk Hansen ville have givet et lovmedholdeligt svar, hvis Lene Vejrum havde dristet sig til at søge en afklaring på, om det forholdt sig sådan, som hun umiddelbart troede, at hun skulle forstå det, som der blev sagt. Det gjorde hun ikke.

Så sker der det, at ombudsmanden kommer ind i sagen. Og der skriver Lene Vejrum denne notits af 31. marts, som vi har besøgt mange gange. Og hvorfor skriver hun den? Den skriver hun, fordi hun ikke har udvist rettidig omhu. Vi har en vicedirektør, som er resultatet af en karriere i et tidsinterval, hvor man altid har haft notatpligt i staten. Hun mener, at hun havde fået en besked, en instruks, fra en anden, som måske kunne være ulovlig efter sit indhold eller i hvert fald var problematisk, og hun forsømmer af i dag uforklarlige grunde at gøre det mest oplagte, nemlig i en eller anden form ... Man behøver ikke at skrive: ”Jeg har fået en ulovlig instruks.” Man kan skrive ned med almindelige ord, positivt indholdsmæssigt, hvad det er, man beder om, at der skal gøres. Det forsømmer hun at gøre, da det foregår. Den 31. marts, hvor ombudsmanden er gået ind i sagen, og hvor alle kan se, at der nu er nogle, der begynder at få problemer, skriver hun denne notits. Og det er en notits, som hun havde al den tid, som hun skulle bruge i sit lønkammer, til at sikre fik lige nøjagtig det indhold, som den nu skulle have, som hun huskede det. Jeg hæfter mig ved, at det ikke er anført i notitsen, at instruksen omfattede adskillelse af alle asylansøgerpar uden undtagelser. Det står der ikke direkte i selve teksten. Der behøvede man ikke skrive noget om, at det var lovligt eller ulovligt. Det står ikke i teksten. Bevares, det kan man indfortolke qua oplysningen om, at den mundtlige instruks skete under henvisning til pressemeddelelsen. Men det

havde dog været naturligt, når omstændighederne var, som de var, at vicedirektøren havde skrevet det klart og tydeligt i notitsen, hvis det var det, der fyldte for hende. Når jeg læser Lene Vejrum's notits i dag, efterlader den i hvert fald mig med det indtryk, at det helt centrale ord i notitsen er ordet "straks", og at hun dermed ville fastholde, at det var departementets ansvar, at indkvarteringsordningen blev implementeret uden rimelig frist og på en – må man sige – forhastet måde. Det giver faktisk rigtig god mening. Hvis Rigsretten mener at kunne udlede noget af notitsen i forhold til det relevante bevisstema for Rigsretten, må det som det højeste være, at Lene Vejrum under telefonsamtalen blev bedt om straks at gå i gang med at adskille, sådan som det fulgte af pressemeddelelsen. Derimod – og det er vigtigt – giver notitsen absolut intet belæg for, at Line Skytte Mørk Hansen positivt skulle have sagt, at der skulle administreres uden undtagelser. Notitsen bekræfter dermed, at Line Skytte Mørk Hansen sagtens kan have lagt andet i en henvisning til pressemeddelelsen under stressede omstændigheder, end at der skulle administreres uden undtagelser. At Line Skytte Mørk Hansen ikke kan antages at have sagt positivt, at der skulle administreres uden undtagelser i telefonsamtalen med Lene Vejrum, er – ud over det, vi kan se i Lene Vejrum's notits fra den 31. marts – det, der er blevet forklaret her i Rigsretten. Der er ingen, der har forklaret, at Line Skytte Mørk Hansen positivt sagde: "Der skal administreres uden undtagelser." Den konklusion beroede på modtagernes fortolkning af indholdet af den forklaring om, at man havde pressemeddelelsen og ikke andet. Men der er ingen, der har sagt, at Line Skytte Mørk Hansen positivt skulle have sagt det. Her vil jeg gerne henvise til forsvarernes protokolekstrakt pkt. 159, 164 og 166.

Jeg vil afrunde den her overskrift med at sige lidt om Kodex VII, da kodekset har spillet en rolle i flere af forklaringerne fra embedsmændene i Udlændingestyrelsen. Kodekset foreskriver, at en embedsmand skal sige fra, hvis ministeren eller en overordnet giver en ordre eller en handling, der er klart ulovlig. Kodex VII er holdt i et flot, moderne sprog – vel det, man betegner som new management. Og som en del af

den femte pligt om ansvar og ledelse kan man konstatere, at der stadig gælder det, som Poul Andersen benævnte remonstration, nemlig at den underordnede skal meddele den overordnede sin tvivl, hvis en tjenestebefaling giver anledning til legalitetsovervejelser. Hverken Line Skytte Mørk Hansen eller andre i departementet var af den opfattelse, at der ikke skulle være undtagelser. Meddelelsen fra Line Skytte Mørk Hansen set fra hendes og departementets bord var en lovlig tjenestebefaling om adskillelse med mulighed for undtagelser. Der kan ikke foreligge en tilstand i strid med Kodex VII, når den overordnede myndighed har i sinde at kommunikere og give en lovlig tjenestebefaling. At visse medarbejdere i Udlændingestyrelsen måtte have fået den opfattelse, at man herved eventuelt fik en ulovlig tjenestebefaling, er kun relevant i forhold til eventuel kritik af Line Skytte Mørk Hansens kommunikation. Årsagen til vildfarelsen er ikke en ulovlig ordre, men dårlig kommunikation.

Lene Vejrum har i sin tid forklaret, at hun ikke opfattede instruksen som en ulovlig tjenestebefaling. Hun forventede, at der måtte komme andet, og efter drøftelser med Henrik Grunnet blev det aftalt at forelægge enkeltsager for departementet for at få afprøvet det nærmere indhold. At der var andre i Udlændingestyrelsen, der kunne se en ulovlig ordre sive ned fra ministeren, er uden betydning for Inger Støjbergs ansvar. De pågældende embedsmænd arbejdede i fjerde geled for Inger Støjberg og havde ingen direkte kontakt til hende. Vi skal igennem Inger Støjberg, Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum, før vi i fjerde led finder dem, der syntes, at den var helt gal.

Men den tilsyneladende undtagelsesfri instruks viste sig faktisk allerede i Udlændingestyrelsens første reelle forsøg på afklaring ikke at være undtagelsesfri. Efter vinterferien holdes dette besynderlige møde den 22. februar, som alle har forklaret, at man nok ikke skulle have lagt en mandag kl. 9 umiddelbart efter vinterferien, fordi det fik et mærkeligt indhold. Og der sker også det, at Kristina Rosados bløde provokation af departementet får som sin virkning, at man ikke rigtig syntes, at man kan komme

nærmere ind på det her. Men efterfølgende er der telefonsamtalen mellem Jesper Gori og Ditte Dankert, og der bliver det jo aftalt, at styrelsen kan sende sager ind. Og den 3. marts sender man så de fem tvivlsomme sager ind. Den 8. marts sidder Lene Vejrum som vicedirektør i møde med bl.a. Lykke Sørensen, og nu står det hende fuldstændig klart, at det ikke er opfattelsen, at denne ordning skal være undtagelsesfri. Der er ikke nogen tvivl om, at drøftelserne den 8. marts både for departementet og Udlændingestyrelsen stensikkert ikke handler om, hvorvidt der skal være undtagelser. Drøftelserne kommer til at handle om rækkevidden af undtagelserne. Og så er det, at man må begynde at spørge, om der så overhovedet med rimelig kan tales om, at der skulle være forelagt en tilstand i strid med Kodex VII, fordi nogen i fjerde geled har en opfattelse, som bedømt ud fra alle kriterier er forkert – bortset fra, at man måske har været lidt dårlig til at kommunikere, men det blev så afhjulpet første gang, man remonstrerede, senest på mødet den 8. marts. Det er aldrig efter den 10. februar fra departementets side udmeldt positivt til styrelsen, at der skulle være en ordning uden undtagelser. For forsvarerne at se er der kun én mulig overtrædelse af Kodex VII, og det er den underforståede ottende pligt, nemlig pligten til at udvise sund fornuft.

Så vil jeg gå til den tredje overskrift. Den er endt med at blive: "Folketinget fik et forkert billede af Inger Støjberg og instruksens". Jeg vil godt sige, at den har haft nogle arbejdstitler med lidt mere fart i, men jeg tænkte, at det nok var bedst at nøjes med at kalde det et "forkert billede". Forsvarerne gør gældende, at departementets Udlændingeafdeling ved udtalelsen af 4. maj udvirkede, at Folketingets Ombudsmand fik et forkert billede af Inger Støjberg og instruksens, fordi Udlændingeafdelingen over for ombudsmanden tegnede det billede, at Inger Støjberg personligt udvirkede, at den instruks, der blev afgivet den 10. februar, bestod af pressemeddelelsen suppleret af mundtlige oplysninger. Det er rigtigt nok departementet som sådan, der lægger navn til udtalelsen af 4. maj, men som det vil fremgå af det følgende, kom indholdet til at bero på Udlændingeafdelingens

dagsorden i et sådant omfang, at jeg anser det for retvisende og egnet af hensyn til forståelsen af forløbet at dedikere udtalelsen til Udlændingeafdelingen, så det vil jeg altså gøre.

Jeg beder Rigsretten gå til hovedekstraktens s. 2168, hvor vi finder udtalelsen af 4. maj til ombudsmanden. Her bruger departementet efter på sædvanlig vis at have omtalt ministeriet sådan mere generisk lige pludselig to gange betegnelsen "ministeren" – altså mennesket, personen, begynder det at pege henimod. Hvorfor vælger man lige pludselig et andet udtryk? Det gør man, og det skyldes bevidste valg. Det bekræftede Lykke Sørensen, og jeg kan her henvise til forsvarernes protokolekstrakt pkt. 299. Selvfølgelig beror det ikke på en tilfældighed, når sådan noget optræder i et svar i en alvorlig sag til Folketingets Ombudsmand. Og endnu tydeligere blev det, da brevet underskriver, Jesper Gori, afgav forklaring i Rigsretten, for efter hans forklaring anvendtes betegnelsen som sket for at holde ministeren ud i strakt arm over for ombudsmanden, og her beder jeg Rigsretten notere sig pkt. 302. Jeg ved godt, at denne sag ikke handler om embedsværket, men jeg kan ikke nære mig for at sige, at det forhåbentlig ikke er hverdagskost, at kontorchefer i statens tjeneste håndterer deres minister på den måde med at holde ud i strakt arm.

Nå, hvorfor var det så, at Udlændingeafdelingen holdt ministeren ud i strakt arm? Ved besvarelsen af spørgsmålet må man tage udgangspunkt i udtalelsen af 4. maj, hvor det fremgår, at det var ministeren, der instruerede Udlændingestyrelsen om den nye indkvarteringsordning. Det fremgår ikke direkte af udtalelsen af 4. maj, hvordan instruktionen fandt sted, men det gør det indirekte, for der var to gange umiddelbart forinden angivelsen og ministerens instruktion af Udlændingestyrelsen her på brevet første side henvist til Udlændingestyrelsens forudgående udtalelse af 28. april. Der er vi på hovedekstraktens s. 2054. Under overskriften "Instruksens af 10. februar 2016" fremgår det, at instruksens var mundtlig, og efter dens indhold gik den ud på at effektuere indholdet af pressemeddelelsen. Jeg minder om, at denne beskrivelse af instruksens i Udlændingestyrelsens udtalelse

til ombudsmanden af 28. april, hvorefter instruksens skulle effektueres pressemeddelelsen, kom ind første gang i udkastet af 14. april, som har en bemærkelsesværdig tæt tilknytning til det møde, som styrelsen havde haft den 12. april, altså to dage før, med Udlændingeafdelingen. På s. 1608 kan vi også se af den interne mail fra styrelsen af 13. april, at formulering af instruksens er blevet drøftet på mødet. Og på s. 1660 finder vi så den reviderede beskrivelse af instruksens, som den kom til at se ud efter mødet med Udlændingeafdelingen. Og her er det tydeligt, at pressemeddelelsen lige pludselig får en helt anderledes fremskudt rolle. Det fremgår således af ændringsmærkningerne, at man efter mødet kommer til at skrive, at instruksens går ud på at effektueres pressemeddelelsen. Og afsnittet om pressemeddelelsen udgjorde nu et længere, selvstændigt indledende afsnit. Det syntes altså at være det direkte resultat af mødet den 12. april med departementets udlændingeafdeling.

Vi går tilbage til Udlændingeafdelingens udtalelse af 4. maj. Her er det som nævnt anført, at det var ministeren – og ikke ministeriet – der gav instruksens til Udlændingestyrelsen ledsaget af to henvisninger til Udlændingestyrelsens brev af 28. april, der som sagt angav, at den mundtlige instruks skulle effektueres pressemeddelelsen. Man skulle nok herefter forvente, at det må stå klart for Folketingets Ombudsmand, at det således beroede på ministeren, altså Inger Støjbergs beslutning, at Udlændingestyrelsen fik den nye indkvarteringsordning kommunikeret ved en pressemeddelelse, og at ordningen var uden undtagelser, eftersom der ikke var gjort bemærkning om det i pressemeddelelsen. Og her skuffer ombudsmanden selvfølgelig ikke. Fordi det var lige præcis den forståelse, som han fik. I den endelige redegørelse fra marts 2017 kan vi se, at ombudsmanden selvfølgelig fangede, at man holdt Inger Støjberg ud i strakt arm ved at skelne mellem minister og ministerium. I redegørelsen på s. 4372 skriver han:

”Jeg har noteret mig, at ministeriet gentagne gange har omtalt instruksens af 10. februar 2016 som ”ministerens instruks”. På den baggrund

har jeg de relevante steder benævnt instruksens på samme måde.

Jeg bemærker samtidig, at ombudsmandens undersøgelser efter fast praksis retter sig mod myndigheder og ikke bestemte personer”. Ombudsmanden fangede altså, at det var ministeren, der her skulle hænges ud i strakt arm. Han forstod også, at det ifølge Udlændingeafdelingen var Inger Støjberg, der den 10. februar havde givet en instruks uden undtagelser. At det forholder sig sådan, kan man se på s. 4377, hvor han skriver:

”Som sagen er oplyst, må jeg forstå, at pressemeddelelsen og de to e-mails tilsammen udgjorde ministerens instruks til Udlændingestyrelsen om praksisændringen.

Som det fremgår, fremstod instruksens efter sin ordlyd kategorisk og undtagelsesfri og pålagde Udlændingestyrelsen – uden nogen form for individuel vurdering af hver enkelt sag – at træffe beslutning om adskilt indkvartering af par, hvor den ene eller begge parter var mindreårig.”

Folketingets Ombudsmand blev altså af Udlændingeafdelingen vildledt til at tro, at det var Inger Støjberg, der havde givet en instruks, der fremstod kategorisk og undtagelsesfri i form af pressemeddelelsen.

Lykke Sørensen og Jesper Gori har for Rigsretten begge forklaret, at den nye ordning var med undtagelser, og det er allerede derfor besynderligt, at de udvirkede, at udtalelsen af 4. maj fik det indhold, den gjorde. De havde ikke forelagt spørgsmålet på en oplyst måde over for Inger Støjberg, fordi så ville de den 4. maj have været klar over, at Inger Støjberg ikke ville have været enig i, hvad det var, hun her fik forelagt som det, der skulle være budskabet, på en fyldestgørende måde. Det ville have været klart for dem, fordi de vidste udmærket godt, at ministeren uden de ringeste sværds slag allerede den 3. marts i forhold til statsministeren havde godkendt et beredskab, hvoraf det utvivlsomt og klart fremgik, at der skulle administreres i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, og i en række andre sammenhænge,

herunder mødet den 9. marts. Det ved de udmærket godt på det tidspunkt. Og de ved i hvert fald også, at departementet den 18. marts umisforståeligt havde givet styrelsen meddelelse om, at der skulle administreres med undtagelser. Den mail godkendte ministeren ikke. Men embedsværket kunne trods alt ikke sende den udenom hende, hvis det var antagelsen, at hun havde besluttet noget andet.

Ombudsmanden blev endvidere af Udlændingeafdelingen bragt i den vildfarelse, at det var ministerens bestemmelse, at den nye indkvarteringsordning skulle sættes i værk ved at bruge pressemeddelelsen som instruks. Og ja, det er helt dækkende at sige, at det er en vildledning. For ministeren havde absolut intet at gøre med departementets kommunikation af den nye indkvarteringsordning til Udlændingestyrelsen. Og det var derfor heller ikke hendes beslutning og ansvar, hvis Rigsretten finder, at Udlændingestyrelsen faktisk opfattede det, at man brugte en pressemeddelelse og et telefonopkald, som en instruks. At Inger Støjberg ikke havde noget som helst at gøre med kommunikationen af instruks til Udlændingestyrelsen, fremgår tydeligt af Uffe Toudal Pedersens og Line Skytte Mørk Hansens forklaringer, jf. forsvarernes protokolekstrakt pkt. 141, 142 og 149.

I udtalelsen af 4. maj burde Udlændingeafdelingen korrekt have redegjort for ministernotatet med den deri indeholdte beskrivelse af undtagelser, herunder i selve indstillingen. Det burde for ombudsmanden have været gjort klart, at ministernotatet med sin beskrivelse af undtagelser var godkendt af ministeren og derudover bl.a. departementschefen, to afdelingschefer, to kontorchefer, og at de relevante ledere fra Udlændingeafdelingen var iblandt. Det er kritisabelt, at Udlændingeafdelingen undlod at forelægge forslag til svar for Inger Støjberg på en oplyst måde.

Det er også kritisabelt, at Line Skytte Mørk Hansen ikke blev direkte og klart inddraget i svaret til ombudsmanden, når det nu rent faktisk var hende, som den 10. februar havde givet den mundtlige instruks til Udlændingestyrelsens Lene Vejrum. Jesper Gori og Lykke

Sørensen vidste både den 12. april, da de deltog i mødet med Udlændingestyrelsen, og da udtalelserne blev lagt til godkendelse i F2 den 29. april, at det ifølge Ditte Kruse Dankert var opfattelsen i Udlændingestyrelsen, at Line Skytte Mørk Hansen den 10. februar havde kommunikeret en undtagelsesfri ordning til styrelsen og dermed en ulovlig ordning. Det burde sige sig selv, at Line Skytte Mørk Hansen skulle have været sikret klar lejlighed til at udtale sig om dette udkast til udtalelse fra Udlændingestyrelsen til ombudsmanden, som var drøftet på mødet den 12. april, og som Udlændingestyrelsen sendte til Udlændingeafdelingen den 21. april og igen forud for afsendelsen af udtalelsen af 4. maj, der med sine henvisninger til styrelsens udtalelse af 28. april var baseret på den udlægning af instruks, som fremgår af styrelsens udtalelse. Udlændingeafdelingen fravalgte at gå forbi og banke på hos Line Skytte Mørk Hansen. Den måde, som hun blev involveret på, var ikke reel. Hun har selv forklaret om det, og der kan jeg henvise til pkt. 301. Men jeg må også sige, at det er bemærkelsesværdigt den måde, som man fra Udlændingeafdelingens Jesper Gori efter mødet i en mail af 15. april – det er i hovedekstrakten s. 1688 – vælger at skrive til Line Skytte Mørk Hansens medarbejder Anne Nygaard Just for at få en bekræftelse på, at der ikke forelå andet på skrift end pressemeddelelsen. Det ligner sådan en mail, hvor man lige skal sætte flueben ved noget. Han burde selvfølgelig været gået direkte til Line Skytte Mørk Hansen og have delt med hende, hvad der foregik. Den 21. april modtog Udlændingeafdelingen styrelsens endelige forslag til svar til ombudsmanden. Og senest ved det svar modtog Udlændingeafdelingen kopi af den notits, som Lene Vejrum havde udarbejdet den 31. marts vedrørende telefonsamtalen. Hvis Udlændingeafdelingen havde inddraget Line Skytte Mørk Hansen, var ombudsmanden heller ikke blevet bragt i den vildfarelse, at der ikke forud for den nye indkvarteringsordning forelå skriftlige overvejelser. Line Skytte Mørk Hansen havde nemlig en entydig interesse i, at ombudsmanden havde fået indsigt i ministernotatet udarbejdet af Udlændingeafdelingen.

Jeg beder Rigsretten om at gå til s. 4377, hvor ombudsmanden i den endelige udtalelse anførte:

”Ministeriet har over for mig gjort gældende, at det – uanset pressemeddelelsens kategoriske udsagn om det modsatte – allerede den 10. februar 2016 blev ”lagt til grund som en klar forudsætning”, at det i visse tilfælde ville være i strid med gældende ret (herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8) at adskille parrene.

Ministeriet ses ikke på daværende tidspunkt at have udarbejdet et notat eller anden skriftlig dokumentation vedrørende denne forudsætning.”

Jeg minder om, at det beroede på en positiv beslutning fra Jesper Goris side at undlade at give ombudsmanden det ministernotat. Jeg henviser til forsvarernes protokolekstrakt pkt. 308 og 309. Ministernotatet burde have været beskrevet allerede den 4. maj i det svar, som man gav til ombudsmanden. Og det burde det helt uden tvivl have været – og her er der ikke længere nogen undskyldninger – efter man modtog opfølgningsskrivelsen fra ombudsmanden, og hvor man svarede den 14. juli uden at redegøre for det, men blot sagde, at den nye ordning hovedsageligt havde fundet udtryk mundtligt og kun i begrænset omfang var reflekteret skriftligt. Det er uholdbart, at ministernotatet ikke kom til at indgå i en oplyst måde i svaret til ombudsmanden. Det påhviler ikke forsvaret at påvise årsagerne til Udlændingeafdelingens højst kritisable adfærd. Men én ting står fast, og det er, at svarene til ombudsmanden dribler uden om lige præcis Udlændingeafdelingens ansvar og fremhæver andres forhold. Udlændingeafdelingens fejlbehæftede notat, som ombudsmanden overså, blev holdt ude af lyset. Udlændingeafdelingen kastede derimod lys på pressemeddelelsen og kommunikation mellem departementet og styrelsen. Og den pegede endog på ministeren, selv om det ikke var ministeren, der stod for anvendelsen af pressemeddelelsen som en del af kommunikationen. På den måde kommer man til at smyge sig uden om sit eget ansvar og pege på andre.

I forlængelse af disse bemærkninger vil jeg også gøre få bemærkninger om Danmarks Radios tv-interview af 21. maj 2017, hvor Inger Støjberg sagde til journalisten, at hun ikke var gået meget op i, hvordan man havde kommunikeret den nye ordning til Udlændingestyrelsen, og at det vigtige for hende var at få kommunikeret klart, hvad der administreredes efter. Det er rigtigt, at Inger Støjberg ikke var gået op i, hvordan den nye ordning blev kommunikeret. Hun var notorisk ikke blevet involveret. Det er også helt forståeligt, og isoleret set banalt, at hun understregede, at det vigtige for hende var, at det var klart, hvad der administreredes efter. Det er, hvad jeg vil kalde et rigtig politikersvar. Man skal bedømme interviewet, i lyset af at det bliver afholdt, kort tid efter at ombudsmanden var fremkommet med sin hårde kritik, hvor Inger Støjberg uberettiget blev tillagt ansvaret for anvendelsen af pressemeddelelsen ved departementets kommunikation med styrelsen. Hun ønskede selvfølgelig ikke at genåbne sagen ved at sætte spørgsmålstejn ved ombudsmandens præmisser og havde helt givet dengang en forventning eller forhåbning om, at sagen nu måtte være ved at finde sin afslutning.

Herefter vil jeg nu sige lidt om alvorlighedsbetragtningen i lyset af rigsretsdommen over fhv. minister Erik Ninn-Hansen. Og det er, fordi det følger af forarbejderne til ministeransvarlighedsloven, at det er en grundlæggende betingelse for strafbarhed, at et forhold er tilstrækkeligt alvorligt. Ministeransvarlighedsloven var første gang til pådømmelse af Rigsretten i sagen med Erik Ninn-Hansen, og derfor var det heller ikke helt mærkeligt, at netop dette spørgsmål kom til at påkalde sig interesse i domsskrivningen. Erik Ninn-Hansen var tiltalt for at have besluttet at sætte ca. 136 ansøgninger om opholdstilladelse i familiesammenføringsager i bero. Ansøgerne var tamilske flygtninge fra Sri Lanka, og det var konstateret, at ansøgerne havde retskrav på at modtage opholdstilladelse, fordi lovens betingelser var opfyldt. Ud af rettens 20 dommere stemte fem for at frifinde Erik Ninn-Hansen.

Af flertallets præmisser fremgår bl.a. om alvorlighedsbetragtningen:

”Strafansvar må forudsætte, at der er tale om overtrædelser, som alvorligt kan bebrejdes ministeren, og hvor en politisk reaktion må anses for at være utilstrækkelig ... At et forhold er kritisabelt, indebærer således ikke i sig selv, at der foreligger en overtrædelse af ministeransvarlighedsloven ... Ved vurderingen af, om forholdet er så alvorligt, at grænsen er overskredet, må det tillægges betydning, om ministeren har forfulgt usaglige formål, ligesom forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenser for de berørte selvsagt vil være af betydning”

Rigsretssag nr. 5 og 6 omhandler rigtigt nok begge ansvar for at have etableret og opretholdt en ulovlig tilstand, men så stopper sammenligningerne ellers her. Der er kun det og ikke andet, når man kommer ned i sagen. Derfor var det også blandt de mange besynderlige ting, som forsvarerne synes, anklagerne sagde i går ... en, der ligesom blev højdespringeren ... og det var, at anklagerne opfattede det, der var foregået i rigsretssag nr. 5 med Erik Ninn-Hansen, som mindre byrdefuldt for de par, der var involveret, end det, som der skulle kunne have været resultatet af Inger Støjbergs administration. Og der synes jeg måske nok – i hvert fald for os med en jordbunden tilgang til livet – at det fremstår som noget mere byrdefuldt, hvis man har 134 par, som har ret til at blive familie-sammenført som hele familier, og hvoraf den ene, der har fået opholdstilladelse, flytningen, er i Danmark, og de andre er ude på Sri Lanka, der ligger på den anden side af jordkloden, end i denne sag, hvor der er jo maksimalt – og det er slet ikke dér, vi er – kunne være 23 par, hvor en mindreårig i en kortere periode har været afskåret fra sin samlever i Danmark, men dog i busafstand. At nå frem til, at det er en mere alvorlig tilstand end i rigsretssag nr. 6, fremstår for forsvarerne at se noget fremmed. Men det er jo et synspunkt.

Der er fem centrale forskelle på de to sager.

For det første havde Erik Ninn-Hansen det usaglige formål at forhindre personer i at få retskrav til adgang til Danmark. Inger Støjberg har haft det saglige formål at beskytte mindreårige mod social tvang og kontrol.

For det andet blev Erik Ninn-Hansen orienteret om, at den ulovlige berostillelse alene beroede på hans beslutninger, og han blev fra juni til december 1988 hele fem gange kraftigt advaret om, at hans beslutninger var kritisable. Inger Støjberg hverken vidste eller burde vide, at Udlændingestyrelsens administration af den godkendte indkvarteringsordning var ulovlig eller kritisabel. Embedsværket advarede hende på intet tidspunkt efter den 10. februar om, at der skulle kunne fremsættes kritik af den ordning, som der er blevet administreret efter. Tværtimod arbejdede departementet og styrelsen helt frem til den 12. december på at få udarbejdet nogle retningslinjer om det, som Inger Støjberg havde udvirket.

For det tredje traf Erik Ninn-Hansen 11 gange beslutning om ulovlig berostillelse. Rigsrettens flertal fandt, at berostillelsen først var strafbar efter 6 måneder, dvs. kun for forløbet fra juni 1988 til januar 1989, hvor han gik af som minister. Det var kun det, der var strafbart. Hvis Rigsretten lægger til grund, at pressemeddelelsen den 10. februar var en ulovlig tjenestebefaling om iværksættelse af en ulovlig indkvarteringsordning, blev ordningen opretholdt i allerhøjst 5 uger, nemlig til den 18. marts, hvor departementet udsendte en klar og udtrykkelig instruks til Udlændingestyrelsen. Men allerede den 8. marts vidste vicedirektør Lene Vejrum, at der var mulighed for undtagelser.

For det fjerde havde Erik Ninn-Hansens berostillelse alvorlige konsekvenser for som sagt ca. 340 personer fordelt på de her 136 sager. Familierne kunne hverken være sammen i Danmark eller på Sri Lanka i den periode. Og i denne sag blev der som sagt adskilt 23 par. Forsvarerne er imidlertid enige med ressortmyndigheden – og det er Udlændingestyrelsen. Vi er enige med ressortmyndigheden i, at der straks efter iværksættelsen blev administreret med undtagelser, forstået på den måde, at der ikke kom til at ske adskillelse i de fem tilfælde, som styrelsen identificerede som værende omfattet af de internationale forpligtelser. Det er altså forsvarernes opfattelse, at der ikke er sket ulovlig adskillelse i så meget som ét eneste tilfælde. Tallet er altså nul. Hvis det godtages af Rigsretten, er det

højeste antal ikke 23, og det kan aldrig komme over 15. Og det tal følger af, at der, som anført i forsvarernes sammenfattende processkrift pkt. 100, i otte tilfælde skete fastholdelse af afgørelserne, da man efter genoptagelsen den 28. april gennemførte en revurdering. Der var otte sager, hvor man sagde: ”Vi opretholder adskillelsen, efter vi nu har gjort det efter alle kunstens regler i lyset af en ubehagelig ombudsmandssag”, og hvad ved jeg. Man kan ikke nå frem til, at ressortmyndigheden ikke i de otte tilfælde skulle have truffet en rigtig afgørelse, og hvis man ikke når frem til det, må det med nødvendighed have været endnu rigtigere på et tidligere tidspunkt, fordi ved den oprindelige adskillelse havde man ikke haft den mellemliggende periode, hvor man havde kunnet se tingene an. Så der er otte sager, som helt sikkert må være materielt korrekte. Det blev bekræftet, så derfor kan det højst være 15. Men tallet er ikke 15, fordi i de 15 sager ved vi, som vi kan se af forsvarernes sammenfattende processkrift pkt. 100, at samlivet i fem af sagerne blev genoptaget, fordi man traf fornyet afgørelse om myndighedsalderen efter en ny aldersvurdering. Og i fem andre sager skyldtes det overgang til integration og dermed en anden retstilstand. Derfor er det forsvarernes opfattelse, at hvis ikke tallet er 0, så er det 5, og ellers ligger det et sted mellem 5 og 15. Og derfor må man sige, at uanset hvordan man vender og drejer det her, er antallet lavt.

Tilbage til forskellene i forhold til rigsretssagen mod Erik Ninn-Hansen, og der er jeg kommet til den femte og sidste forskel. Og det er, at en politisk reaktion på Inger Støjbergs adfærd havde været fuldt tilstrækkelig. Folketinget var fuldt ud bekendt med den iværksatte indkvarteringsordning, som Inger Støjberg ved flere lejligheder i tiltaleperioden orienterede om uden omsvøb og uden usandheder. Folketinget har haft alle muligheder for at sanktionere politisk. Selv om Rigsretten måtte finde, at Inger Støjbergs adfærd var kritisabel, er den ikke i nærheden af at krydse grænsen til det strafbare efter ministeransvarslovens § 5, stk. 1. Og jeg vil her runde af med igen at anbefale det notat, som forsvarerne har vedlagt med de

hovedsynspunkter, vi indleverede ved hovedforhandlingens begyndelse.

Og når vi nu er ved hovedforhandlingens begyndelse tilbage i september, bringer det mig til de helt afsluttende bemærkninger. Og der vil jeg vende tilbage til netop september, fordi i forbindelse med vores modforelæggelse fremkom vi fra forsvarerne med en profeti om, at anklagerne ikke ville være i stand til at føre det for en domfældelse fornødne bevis, fordi der er for mange uoverstigelige bevismæssige og juridiske forhindringer. Jeg sagde i den forbindelse, at anklagerne ikke blot skulle have en kamel gennem et nåløje, men en hel karavane af kameler. Her ved afslutningen på forsvarernes procedure og med fuldt kendskab til resultatet af bevisførelsen, vil jeg afslutningsvis gøre status over karavanens størrelse, altså hvor mange fuldt udvoksede kameler, der stadig befinder sig på den fra forsvarers set rigtige side af nåløjet. Min optælling giver ni kameler. Kamel nr. 1: Bevisførelsen giver ikke belæg for, at Inger Støjberg den 9. februar gjorde andet end at trykteste, om Jesper Gori var sikker på rigtigheden af det ministernotat, hun havde godkendt. Det syntes departementschefen heller ikke. Og ingen har forklaret, at Inger Støjberg gav ulovlige tjenestebefalinger eller lignende på det møde, der endte uden konklusioner. Kamel nr. 2: Koncerndirektionsmødet er ikke vand på anklagerens mølle. Lykke Sørensen orienterede om den nye indkvarteringsordning, og ministeren gav udtryk for sin politiske opfattelse. Ingen af forklaringerne falder uden for rammen efter ministernotatet, hvorefter der altid kunne ske adskillelse. Ingen har forklaret, at Inger Støjberg gav ulovlige tjenestebefalinger eller lignende på mødet, der endte uden konklusion. Kamel nr. 3: Inger Støjbergs, Uffe Toudals og Mark Thorsens forklaringer om eftermødet giver i enhver henseende god mening. Og forklaringerne giver tilmed klart bedre mening end den modsætningsfyldte fortælling, der ville skulle stables på benene for at nå til, at Inger Støjberg gav Uffe Toudal en ulovlig tjenestebefaling. Kamel nr. 4: Inger Støjberg var med sikkerhed ikke involveret i departementets kommunikation med styrelsen. Og hun vidste ikke, at pressemeddelelsen i strid med sin natur

tilsyneladende anvendtes i forvaltningsøjemed. Udlændingeafdelingen vildledte ombudsmanden om Inger Støjbergs rolle. Kamel nr. 5: Inger Støjberg tiltrådte allerede den 3. marts uden sværds slag – eller rettere uden at trække våben overhovedet – at det skulle fremgå soleklart af beredskabet til hendes partiformand og statsminister, at der skulle gøres undtagelser, når juræraen krævede det. Kamel nr. 6: Den 9. marts tryktestede Inger Støjberg Jesper Gori om rækkevidden af undtagelserne baseret på hendes politiske grundsyn. Men hun satte ikke spørgsmålstegn ved nødvendigheden af undtagelser, og hun afgjorde ikke de fem tvivlsomme sager. Kamel nr. 7: Udlændingestyrelsens ledelse kom senest den 8. marts ud af sin vildfarelse om muligheden for undtagelser, hvilket derefter blev mejslet i granit i departementets instruks af 18. marts. Kamel nr. 8: Inger Støjberg havde ikke del i, at retningslinjerne først blev færdige den 12. december. Hun lagde ingen sten i vejen for embedsværkets arbejde og svigtede ikke sin tilsynspligt som minister. Kamel nr. 9: Sagen er slet ikke alvorlig bedømt efter målestokken i dommen over Erik Ninn-Hansen. Ikke et eneste par blev ulovligt adskilt efter ressortmyndighedens vurdering. Revurderingen i sommeren førte blot til ophævelse af fem adskillelser. To barnebrude anvendte med sikkerhed pusterummet til at komme fri af deres ældre ægtefælle/samlever. Summen af kardemommen er, at der hverken er ført skriftligt eller mundtligt bevis for, at Inger Støjberg er skyldig i tiltalen. Så enkelt kan det siges.

Hermed skal jeg foreløbig indlade sagen for Rigsretten.

Retsformanden:

Tak for det. Så er der adgang til replik.

Jon Lauritzen:

Tak. Jeg havde egentlig taget en hel blok med til at skrive noter på, men jeg har ikke skrevet så mange, og jeg skal gøre det kort.

Først og fremmest kunne vi høre af forsvarers procedure her i dag, at mødet den 9. februar kl. 15.30 var vigtigt, fordi det viste, at Inger Støjberg ikke havde gjort noget galt. Der vil jeg

godt bede Rigsretten om at have den mail, der blev skrevet af Jesper Gori, in mente. Den er på hoveddekstraktens s. 1028:

”Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Den er sendt til Lykke Sørensen og Jesper Gori umiddelbart efter mødet. Jesper Gori forklarede bl.a. følgende om mødet under afhøringen den 12. oktober 2021 (dag 16):

”Og så – som jeg husker det – tilkendegiver ministeren, at det ikke er den ordning, som hun ønsker. Hun ville gerne have en ordning, hvor alle par adskilles.”

Og under hans forklaring den 14. oktober 2021 (dag 18) bekræftede han følgende fra afhøringen i Instrukskommissionen:

”Det var hans opfattelse, at ministeren klart gav udtryk for, at hun stadig ønskede en ordning, hvor der ikke skulle gøres undtagelser i nogen sager. Da ministeren gav udtryk for dette, havde han lært Lykke Sørensens sætning om, at uanset hvad du siger, kan du ikke instruere myndighederne i at træffe ulovlige afgørelser. Adspurgt, hvad ministeren sagde, forklarede han, at han er lidt usikker på, hvornår de forskellige ytringer kom, idet der i denne periode ligeledes var drøftelser op til samrådet den 15. marts 2016. Som han hørte ministeren, gentog hun flere gange, at hun ”simpelt hen ikke kunne have det”. Adspurgt, om hun sagde dette, efter at han havde sagt til hende, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktion, svarede han bekræftende og forklarede, at han tror, at ministeren gentog det mange gange og også efter at han havde sagt til hende, at der ikke kunne handles ulovligt på instruktion.”

For så vidt angår mødet den 10. februar om eftermiddagen, var forsvarers holdning, at ordningen ikke blev drøftet, men at det alene var presmeddelelsen. Der vil jeg godt fremdrage

noget fra Uffe Toudals forklaring den 24. september 2021 (dag 10). Som vi redegjorde for i går, mener vi ikke, at forklaringen kan lægges til grund, men han bekræftede følgende udsagn fra afhøringen i Instrukskommissionen:

”Han sagde til hende, at de havde gjort opmærksom på behovet for undtagelserne, og at det ville være et lovbrud ikke at administrere ordningen med undtagelser. Det er han sikker på, at han har sagt. Det var i forhold til ordningen.”

Og så til spørgsmålet, om det hænger sammen, at Line Skytte Mørk Hansen skulle ringe ud og sige: ”I skal administrere efter pressemeddelelsen”, vil jeg sige, at det hænger fint sammen. Pressemeddelelsen var i operationel i forhold til Udlændingestyrelsen, som vi viste i går. Der er flere udsagn, hvor ministeren retter sig direkte mod Udlændingestyrelsen og siger, hvad hun har bedt dem om at gøre. Ministeren var jo på vej ned i Folketinget i Vandrehallen for at lave et doorstep-pressemøde, hvor hun præsenterede pressemeddelelsen. Og derfor er det helt logisk, at Uffe Toudal Pedersen, som han også har forklaret, har sagt til Line Skytte Mørk Hansen: ”Du skal ringe ud til Udlændingestyrelsen og sikre dig, at de har den, og at de har forstået pressemeddelelsen, for det kan være, at medierne ringer om lidt, og så skal Udlændingestyrelsen jo kunne bekræfte, at de har fået pressemeddelelsen, og at de også har sat den i værk”.

Om telefonsamtalen mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Vejrum tror jeg, at forsvaret fik sagt, at Lene Vejrum skulle have spurgt ind. Det gjorde hun også. Hun spurgte ind i samtale nr. 2 ca. kl. 14.30, og da hun spurgte ind, sagde Line Skytte Mørk Hansen: ”Sig mig, kan I ikke læse?”. Så det er ikke rigtigt, at der ikke er blevet spurgt ind. Der blev svaret meget kraftigt tilbage. Og for så vidt angår Line Skytte Mørk Hansens mulighed for at korrigere indholdet af samtalen – som det blev dokumenteret under sagen og gentaget i går i vores procedure, var Line Skytte Mørk Hansen flere gange inde i ombudsmandssagen, og hun læste også dokumenterne i flere omgange. Hun er i hvert fald

inde i dem flere gange, som det fremgår af loggen fra F2.

Med hensyn til uegentlige retsvildfarelser vil jeg bare lige bemærke, at dette forudsætter, at personen – her Inger Støjberg – ikke har kendskab til reglen. Inger Støjberg har forklaret, at hun ganske udmærket har god erfaring med menneskerettighedskonventionen og især artikel 8, så efter anklagernes opfattelse kan der ikke foreligge en uegentlig retsvildfarelse i denne sag. Der kan jeg også henvise til Jens Peter Christensens ”Ministeransvar”, s. 385.

For så vidt angår revurderingen af de otte sager, vil jeg minde om, at mailen af 4. juli fra Jesper Gori indeholder nogle punkter, der kan indgå i overvejelserne for Udlændingestyrelsen, men periodens længde og proportionalitet er ikke nævnt, og derfor giver det også mening, da Udlændingestyrelsen revurderer sagerne i juli måned, at de ikke tillægger det værdi og ikke genindkvarterer. Det gør de senere i perioden, i oktober måned, hvor de er lidt tættere på, at vejledningen er færdig. Og Inger Støjberg vidste godt, at parrene forblev adskilt i genindkvarteringsperioden. Det fremgår af svarene til Folketingets Ombudsmand, som ministeren godkendte.

Og til allersidst vil jeg gerne hjælpe advokat Mallet med svar på hans retoriske spørgsmål, selv om man jo ikke skal svare på retoriske spørgsmål, men jeg tror, vi kan finde svaret i Lykke Sørensens mail fra den 19. februar s. 517, hvor hun siger:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.”

Og hermed skal jeg endeligt inkludere sagen for retten.

Retsformanden:

Tak for det, advokat Lauritzen. Så er der adgang til duplik.

René Offersen:

Ja tak.

Og stor tak til anklagerne for at bringe mailen af 9. marts på s. 1028 frem. Den vil vi gerne lige have frem igen. Det er den dag, hvor der har været dette møde eller seance oppe hos ministeren, der formentlig handlede om noget andet til at starte med, hvor man drøfter undtagelser. Og det, der står fast efter mødet, er, at ministeren set fra forsvarernes side har måttet acceptere, at man ikke kan lave nogen undtagelsesfri ordning. Og så er det næste, man skal forholde sig til selvfølgelig, hvordan man nu skal fastlægge indholdet og rækkevidden af undtagelserne, og om man kommer i en situation, hvor man får dem udhulet. Og situationen er ydermere den, at Inger Støjberg har fået at vide tilbage i ministernotatet og på mødet den 9. februar med servietten, at det var hypotetisk og engang ud i fremtiden, hvis der nogensinde kom sådanne sager. Og nu sidder hun så her den 9. marts, 1 måned senere, og har fået adgang til at se fem sager. På s. 1028 ser vi ganske rigtigt, at Jesper Gori skriver, at det har været ”et stormfuldt møde”, at Uffe Toudal Pedersen måtte ”fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion”, og at han ikke ved, om ”ministeren er enig heri”, og hvad ved jeg. Men hvad kommer der så ud af det? Der kommer ikke noget ud af det lidt stormfulde møde, hvor Uffe Toudal Pedersen fortalte, at han og Jesper Gori nok lå forskellige steder på richterskalaen. Der skulle noget mere til, før det stormede for ham, end det gjorde for Jesper Gori, der lige var kommet til departementet 4 måneder tidligere fra styrelsen. Men det næste interessante er, at den diskussion, der har været på mødet i en åben og ligefrem tone, jo ikke gør, at man fortolker eller bestemmer, at rækkevidden af sagerne skal have et indhold, hvorefter der ikke skal kunne gøres undtagelser. På s. 1400 er der en mail af 17. marts, en lille uges tid senere, hvor Jesper Gori skriver til Ditte Dankert. Og på s. 1402 ser vi, hvad det egentlig er, han sender frem. Det er de fem sager, som han drøftede på det stormfulde møde. Og i dette notat har han uden involvering eller indblanding af ministeren anført, at to af sagerne helt sikkert er omfattet af undtagelserne. Her kan der ikke ske adskillelse. Og vi har altså en minister her, som helst ville noget andet, hvis det kunne være blevet sådan. Det kunne det så ikke.

Så har man en fase 2, hvor man som sagt drøfter rækkevidden. Der er hun inde at trykprøve Jesper Gori og spørger: ”Hvor mange? Hvordan skal det her nu udfoldes i det virkelige liv?” Og det fører så ikke til andet, end vi kan se her, at Jesper Gori kort tid efter skriver, at i hvert fald de to af de fem sager er – om jeg så må sige – med sikkerhed omfattet af undtagelserne.

Og det bringer mig så til som det sidste ... og dermed kommer jeg igen tilbage til, hvor vi begyndte ... nemlig forsvarernes materialesamling s. 74, hvor vi har medtaget de regeringsbærende partiers udtalelse i den betænkning, der ligger til grund for denne rigsretssag. Her kan vi se i højre spalte, at det ligger alle dem, der tager ansvar politisk, meget på sinde at få understreget, at det, at de nu rejser sådan en rigsretssag mod Inger Støjberg, ikke må påvirke muligheden for, at en minister, som der står her, gentagne gange kan udfordre og sætte spørgsmålstejn ved embedsværkets vurderinger og indstillinger:

”Tiltalerejsningen i den konkrete sag ændrer således ikke ved det forhold, at en minister fortsat skal kunne trykteste embedsværkets vurderinger ...”

Og lidt længere nede står der:

”Dette må dog ikke føre til, at en minister trods gentagne advarsler er ansvarlig for, at der iværksættes en klart ulovlig administration ...”

Hvis man tager det, vi læser her, og holder det op og spejler det imod det, der foregik på mødet den 9. marts, ja, så var Inger Støjberg berettiget til at trykteste departementschefen og kontorchefen, principielt indtil han blev tomatrød i hovedet. Hun måtte trykteste, så længe hun trækker sig på det rigtige tidspunkt, og det gjorde hun. Hun har ikke udvirket, at de fem par blev adskilt. Ingen af dem blev adskilt. Og for de to af parrenes vedkommende har Jesper Gori som sagt skrevet, at det vil de ikke kunne. Så man kan sige, at alt er i sin skønneste orden i forhold til det, som Folketinget eller i hvert fald de regeringsbærende partier gav udtryk for, før de udvirkede, at denne rigsretssag blev indledt.

Og med det, så vil ...

Nicolai Mallet:

Jeg har lige ganske, ganske få bemærkninger.

Lige blot en kort stillingtagen til den mail på s. 517, som anklagerne valgte at citere her. Desværre besvarer Lykke Sørensens mail, som anklagerne citerede, ikke nogen af de mange retorisk spørgsmål, som jeg har stillet. Den mail knyttede sig ikke til ordningen. Den knyttede sig til pressemeddelelsen. Så allerede derfor. Og det er rigtigt, at Inger Støjberg stod ganske fast på, at pressemeddelelsen skulle formuleres, som den gjorde.

På baggrund af den bevisførelse, der nu må anses for afsluttet, inkl. procedure, vil jeg som forsvarer meddele, at vi selvfølgelig fastholder påstanden om frifindelse.

Retsformanden:

Tak for det.

Og det betyder så, at er vi nået til, at du, Inger Støjberg, har mulighed for at komme med nogle afsluttende bemærkninger. Det er nok bedst, at du rykker over i midten her, så vi bedre kan høre og se.

Inger Støjberg:

Tak for det. Høje Rigsret.

Det her er så de sidste ord i sagen, inden der skal afsiges dom i den rigsretssag, som et flertal i Folketinget har rejst imod mig. Jeg kommer ikke til at sige undskyld. Jeg kommer heller ikke til at bøje nakken. Og jeg kommer heller ikke til at bortforklare, hvad jeg har gjort, og hvad jeg har sagt, for jeg mener ikke, at jeg har gjort noget galt. Jeg tror og håber, at ethvert ansvarligt menneske ville have gjort nøjagtig det samme som mig, hvis de altså sad i spidsen for, og dermed også havde ansvaret for et system, hvor børn – mindreårige piger – potentielt blev udsat for overgreb. Jeg kan næsten ikke forestille mig noget mere ubærligt for en ung pige end at komme til Danmark, et frit vestligt lige-stillet land, og så opleve, at staten hjælper til med at fastholde hende i det helvede, som andre

kvinder flygter fra. Derfor gjorde jeg, hvad jeg mente var min pligt. Jeg gjorde, hvad jeg kunne for at beskytte pigerne og de værdier, som Danmark bygger på, selvfølgelig inden for lovens rammer, som advokat Mallet og advokat Offer-sen allerede har redegjort for.

Da jeg den 25. januar 2016 læste en artikel på TV 2's hjemmeside om, at der var barnebrude i de danske asylcentre, løb det mig koldt ned ad ryggen. I dag kan jeg undre mig over, at jeg ikke inden da havde tænkt tanken om, at der kunne være barnebrude blandt asylansøjerne, og i bagklogskabens lys ærgret det mig ærlig talt også. Men dengang, da de store flygtningestrømme begyndte i 2015, var fokus et andet sted. Og jeg husker tydeligt bekymringerne fra de mange borgermøder, der blev holdt rundt om i landet. Kunne teenagepigerne færdes i fred, hvis der var for mange unge mandlige asylansøgere i deres by? Hvordan ville det påvirke skolegangen for danske børn, hvis der kom mange udlændinge i skoleklasserne? Og hvordan ville det påvirke kriminaliteten i deres by, hvis de fik et asylcenter som nabo? Det var bare nogle af de spørgsmål, som danskerne stillede – og med god ret, for som vi har set det igen og igen, så fører massiv indvandring altid kultursammenstød og utryghed med sig.

Derfor var der også hos mig selv og i ministeriet meget stor fokus på, om der ville være radikaliserede blandt de mange asylansøgere, der kom hertil, og om de ville udgøre en terrorrisiko. Men barnebrude – ovenikøbet i vores egne asylcentre – var ikke noget, hverken ministeriet eller jeg selv havde på listen over bekymringer før den 25. januar 2016. Set i bakspejlet kan det virke besynderligt, men det var virkeligheden. Jeg læste artiklen om barnebrude på danske asylcentre i en efterhånden berømt minibus i Bruxelles. Og jeg kan stadig huske den knude, jeg fik i maven, over, at noget så ulykkeligt for pigerne kunne ske i Danmark. I Danmark tager vi ofte vores levevis for givet. Mange af os har måske endda svært ved at forestille os et samfund, hvor en ung pige ikke har retten til at leve sit liv i frihed og til selv at vælge sin ægtefælle. I den danske kultur er piger og drenge, kvinder og mænd, ligestillet, men i store dele af verden

er det undtagelsen. Ligestilling er et vestligt fænomen, og muslimske flygtninge kommer fra patriarkalske samfund, hvor kvinders retsstilling og ligestilling generelt er trådt under fode. Som ung pige kræver det uhorste kræfter at bryde ud af og sige fra, og uden vores hjælp er de chanceløse. Jeg hører ikke til dem, der bare kan vende det blinde øje til og tænke: ”Herregud, de stammer jo bare fra en anden kultur.” Ærligt talt, hvis man er giftet bort, som 12- eller 13-årig, har fået sit første barn som 13- eller 14-årig, så taler sandsynligheden ikke for, at man selv har valgt sin skæbne. Det er derfor, at vi ikke tillader sådan noget over for danske piger, og det er derfor, vi ikke burde tillade det over for udenlandske piger. Alene risikoen for tvang for mindreårige piger er et vægtigt argument for at gribe ind og stille sig på pigernes side. Alt juristeri lagt til side – og det ved jeg godt kan forekomme en lillebitte smule paradoksalt lige præcis i denne situation – så må det være sådan, at man som menneske har en pligt til at beskytte særligt børn. Og hvis konventioner står i vejen for at kunne beskytte de svageste blandt os, er det åbenlyst et politisk problem. Men det er også et problem, som skal løses politisk, ikke ved at bryde loven. Indgrebet var og er en beskyttelse af pigerne. Det var og er min intention at beskytte pigerne mod tvang.

Men jeg var dengang godt klar over, at der kunne være enkelte piger imellem, som selv havde valgt deres mænd, og det var bl.a. også derfor, at der var mulighed for undtagelser. Det gjaldt bl.a. helt åbenlyst det par, som har været nævnt flere gange her, som blev gift med kongebrev i Danmark. Men der var også eksempler på andre par, der var blevet gift af egen fri vilje. Men det, at det var tilfældet, at nogle rent faktisk havde valgt hinanden i frihed, måtte ikke, og må ikke føre til, at vi lader resten af pigerne i stikken. Sådan ville vi jo aldrig nogensinde se på det, hvis det handlede om danske børn, der var misrøgtet.

Der har i denne sag været sat spørgsmålstegn ved mit syn på og respekt for internationale konventioner. Jeg har aldrig lagt skjul på, at jeg mener, at tiden er løbet fra en række af de konventioner, som Danmark igennem tiderne har

skrevet under på. En del af dem er skrevet efter rædslerne i anden verdenskrig og længe før globalisering, længe før vi fik egentlige folkevandringer, som vi oplever i de her år. Mange mennesker vil gerne skabe sig en tilværelse i Europa frem for på det afrikanske kontinent eller i Mellemøsten. Sådan er virkeligheden. Og det kan man ikke fortænke dem i. Det ville jeg også selv have gjort, hvis jeg ikke var så heldig at være født i netop Danmark. Men vi kan ikke lukke alle ind. Det kommer til at forandre vores samfund for meget, når indvandringen er for stor. Og konventionerne i deres nuværende form kan hverken håndtere tilstrømningen eller de sammenstød, som følger med. Jeg mener også, at konventionerne for ofte beskytter de forkerte. Der er storkriminelle udlændinge, som vi ikke kan sende ud af landet, fordi konventionerne tager større hensyn til deres familieliv end til den danske befolkning. Jeg vil gerne sige det klart: Jeg mener ikke, at de internationale konventioner er fulgt med tiden. Og det er da heldigvis ikke en forbrydelse at have en holdning endnu. Men jeg vil også gerne sige lige så klart, at man skal spille efter de spilleregler, der gælder. Hvis man er utilfreds med konventionerne, må man tage problemerne ad fordøren. Det betyder på godt dansk, at man enten må træde ud, eller også må man lave konventionerne om. Derfor kan jeg også helt klart sige, hvordan jeg forholdt mig til de internationale konventioner, da jeg var minister. Jeg respekterede, at de udgjorde en grænse for både mit og for regeringens virke, også i de sager, hvor jeg gerne havde set det anderledes. Som jeg sagde i min afhøring, var jeg en del af en regering, der ved sin dannelse gjorde det klart, at den ville overholde de konventioner, som Danmark har underskrevet. Men vi var også en regering, der i videst muligt omfang ville gennemføre vores politik, og derfor afsøgte vi også grænserne for, hvor konventionerne gik. Og vi gjorde det åbent. Vi gik til grænsen, men vi gik ikke over. Og vi fortalte det åbent, hvis juristerne mente, at der var en procesrisiko, fordi der var en tvivl. Så ja, jeg respekterede, at konventionerne og internationale spilleregler udgjorde en grænse.

Hvis det havde været anderledes, og jeg havde frie hænder, kan jeg godt fortælle Rigsretten, at der var mange ting, jeg ville have gjort helt anderledes. Men jeg havde ikke frie hænder. Jeg respekterede regeringens beslutning om konventionernes grænser, og derfor afsøgte jeg i stedet, hvor langt jeg kunne gå inden for reglerne for at passe på Danmark – ofte med støtte fra et stort flertal i Folketinget. Det er også et stort flertal i Folketinget, der har anklaget mig og sendt mig i Rigsretten, endda med et meget stort overlap af dem, som i sin tid kæmpede side om side for at give pigerne mulighed for at komme væk fra deres mænd. Jeg vil spare Rigsretten for mit syn på det tomme, tykke hykleri, der driver ned ad væggene på Christiansborg i denne sag. Men jeg vil alligevel gerne knytte et par ord til den politiske side af sagen, for der er noget meget væsentligt på spil, som jeg beder Rigsretten om at tage med i sine overvejelser, når sagen skal vurderes. Jeg ved jo, at der blandt de af Rigsrettens dommere, der er politisk udpeget, er mange, der selv har en lang erfaring fra det politiske virke. Men jeg vil alligevel gerne sige et par ord om, hvad en politikers rolle egentlig er, og særligt rollen som minister.

Det har nok stået ret tydeligt her i Rigsretten, at jeg er af den politikertype, der er relativt tydelig omkring, hvilken retning, jeg mener, at tingene skal gå. Jeg kan også være relativt stejl – måske endda lidt til den obsternasig side – når jeg rammer sten på vejen, som gør tingene besværlige. Hvis man skal udlægge det positivt, kan man sige, at jeg kæmper for de sager, som jeg mener er vigtige. Men det mener jeg også, at jeg skylder dem, der har stemt på mig igennem årene, og som har udvist mig den tillid. Man ophører ikke med at være politiker, når man bliver minister. Det er faktisk afgørende, at der stadig er plads til politikeren, og det er afgørende, at vi får adskilt politikeren rolle fra embedsmandens rolle. En minister skal sætte retningen. Man har en pligt til at kæmpe for og til at afsøge rammerne for, hvordan man kan gennemføre den politik, som man ønsker. Det betyder naturligvis ikke, at man som minister skal bryde reglerne, men det er i min optik en ministers forpligtelser at afsøge, hvor grænserne går, når det er nødvendigt. Og en minister skal gå

nøjagtig så langt, som man overhovedet kan inden for lovens rammer, for at omsætte vælgerens tillid og mandat til handling. Det betyder også, at det er en dårlig minister, der lægger sig ned og ruller rundt, første gang han eller hun møder en embedsmand – høj eller lav – der siger, at der måske ligger en sten på vejen. Hvis det er tilfældet, kan man lige så godt gå af og lade en anden komme til. Det er ofte ministerens rolle at presse på for at få afsøgt mulighederne i bund. Embedsmanden skal tegne jurarens grænser op, og billedlig talt kan han rådføre sig med Karnovs Lovsamling, men ministeren skal altid have en ambition om at skrive nye kapitler.

Man skal bestemt heller ikke være blind for, at systemer kan have bestemte interesser, f.eks. kan styrelser og asylcenteroperatører have deres helt eget syn på sagen. Det kan der være mange årsager til. De er tæt på asylansøgerne. De er sat i verden til at løse én konkret opgave. Og de skal ikke som en minister afveje alle politiske hensyn op imod hinanden, men har alene fokus på f.eks. at drive et asylcenter. Og så kan den enkelte måske også være drevet af egne politiske holdninger i større eller mindre grad. Det tror jeg egentlig, at de mails, der er blevet sendt mellem nogle af medarbejderne i Udlændingestyrelsen og vist her i Rigsretten om mig og min politik, i rigt mål vidner om. Derfor kan man heller ikke forstå denne sag, hvis man ser bort fra, at der hos asyloperatørerne og i Udlændingestyrelsen herskede en noget større accept af mellemøstlige normer og værdier, end der gjorde i Folketinget, og også end der gjorde på ministerkontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet. Det er eksempelvis ganske sigende, at man ud fra et forsigtighedshensyn tilsyneladende aldrig nogensinde har adskilt en barnebrud fra sin ældre mand, før jeg greb ind. Før måtte pigerne selv finde modet til at bede om en flytning, hvis de var i et tvunget eller arrangeret ægteskab. Det kan aldrig være en rimelig situation at sætte et 17-årig pige i, der måske er blevet tvangsgift med sin fætter, da hun bare var 12 år. På samme måde, som da man engang vendte det blinde øje til, da der kom en mandlig asylansøger hertil med to koner. Det blev ifølge dokumenter, der er fremlagt i Rigsretten, aldrig

indberettet. I stedet lod man som ingenting og indkvarterede dem på det samme asylcenter. Og dermed lod man dem leve videre, som de hidtil havde gjort.

Minister betyder tjener. Men en minister er ikke tjener over for en styrelse eller over for en asylcenteroperatør. En minister er tjener over for Folketinget og over for den danske befolkning. Det er opgaven. Jeg ved godt, at der er nogen, der mener, at en del af de opstramninger, som jeg gennemførte som udlændingeminister for at begrænse tilstrømningen af asylansøgere til Danmark var ondsindet, og at indgrebet imod barnebrude var det samme. Men jeg kan helt klart sige, at jeg alene gjorde det for pigernes skyld.

Når man kommer til Danmark, kan man ikke nøjes med at tage den del af vores frihedsorienterede kultur og samfundsstruktur til sig, som man mener er forenelig med det, man forlod. Den form for kulturel vægning skal vi ikke acceptere og slet ikke, når det handler om piger og kvinders rettigheder. Vold og tvang mod piger er en grundlæggende krænkelse af menneskerettighederne, som vi ikke kan og skal acceptere i et moderne samfund som det danske. Vi kan ikke i et moderne, oplyst samfund som det danske lægge kulturelt røgslør ud, når sådan noget sker. Eller sagt med andre ord: Vi skal ikke, og vi vil ikke vende det blinde øje til, når der er en risiko for, at helt basale rettigheder bliver trådt under fode.

Nu har vi over nogle og 30 retsdage fået sagen belyst, og der har været afgivet rigtig mange forklaringer i vidneskranken, og mit politiske ønske må stå klart for enhver. Det står også klart, at ingen, der rent faktisk har været til stede på møder med mig i de afgørende dage, på noget tidspunkt har hævdet, at jeg har gennemtruffet eller bedt nogen om at gøre noget ulovligt. Jeg underskrev et ministernotat, som udgjorde det juridiske grundlag. Jeg var ikke tilfreds med den ramme, og jeg havde og har stadigvæk den dag i dag svært ved at forstå, at ikke alle piger kan få mulighed for at få et pusterum til at mærke efter, om de ønskede at forblive sammen med de mænd, som de kom hertil

med. Jeg havde og har svært ved at forstå, at jeg på grund af internationale konventioner ikke kan beskytte alle de piger, som kom til Danmark, mens jeg havde ansvaret for det. Derfor afsøgte jeg rammerne for, hvor langt jeg kunne gå i forhold til love og konventioner for at opnå mit politiske ønske, og det mener jeg netop er en politikers opgave. Men jeg respekterede, at der var en ramme. Jeg fik tilmed at vide, at der ville blive administreret med respekt for loven og internationale konventioner.

Jeg har valgt ikke at kommentere den juridiske del her i mit indlæg i dag. Det har jeg, selv om jeg har lyst til det – ja, jeg har nærmest en trang til det – men systemet er jo sådan, at det er mine forsvareres opgave at redegøre for de juridiske spørgsmål, og det har de nu også brugt en del timer på. Når det er sagt, så er jeg er tiltalt for ikke at have grebet ind over for, at Udlændingestyrelsen iværksatte og opretholdt en ulovlig ordning. Jeg er ikke tiltalt for at have givet en ulovlig instruks, hvilket i øvrigt også står klart for enhver, at jeg ikke på noget tidspunkt har gjort. Men jeg synes, at man må spørge sig selv om, hvordan i alverden jeg skulle vide, at der måske var en forkert administration, når jeg netop havde godkendt et ministernotat, der gav en juridisk ramme, hvor der kunne være undtagelser.

Jeg kunne ligeledes se, at der rent faktisk blev administreret med undtagelser, for der var par, der ikke blev adskilt. Jeg blev med andre ord ikke gjort bekendt med, at medarbejdere i Udlændingestyrelsen mente, at der var givet en ulovlig instruks. Ingen – hverken medarbejdere i Udlændingestyrelsen, min departementschef eller jurister i departementet eller andre medarbejdere – bibragte mig en videns om, at nogen i Udlændingestyrelsen mente, at der var sket noget ulovligt. Så jeg har ærlig talt lidt svært ved at se, hvordan i alverden jeg skulle have vidst det og eventuelt have grebet ind over for, at den misforståelse herskede i Udlændingestyrelsen.

Hvis jeg virkelig bliver dømt, så tager jeg min straf, og mit liv går videre. Det gør det til forskel for livet for de millioner af piger, der bliver giftet bort som børn, og som hver dag må leve

under kummerlige forhold med undertrykkelse, med overgreb og med ufrihed. Det hører ikke til i Danmark. Og derfor vil jeg også til mit sidste åndedrag blive ved med at kæmpe for selve det fundament af frihedsrettigheder, som generationer før også har lagt, herunder ligestilling mellem kønnene, så piger og drenge, kvinder og mænd, er lige meget værd, og så alle har retten til at leve deres liv i frihed.

Tak for ordet.

Retsformanden:

Tak for det. Det betyder, at sagen nu optages til dom. Dommen bliver afsagt mandag den 13. december kl. 13 i dette lokale. Og til allersidst vil jeg gerne rette en tak til alle advokaterne for en fin afvikling af sagen. Tak for i dag.

Retten hævet kl. 16.29.

Retsmøde den 13. december 2021 (domsafsigelse)

Mandag den 13. december 2021 kl. 13.00 blev Rigsretten sat i Eigttveds Pakhus, Strandgade 25 D, 1401 København, i sagen mod fhv. minister Inger Støjberg.

Retsmødet var offentligt.

Til stede var højesteretsdommerne Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Reklings, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen samt de af Folketinget valgte dommere Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønne.

Til stede var endvidere protokolsekretærene Alexander M. P. Johannessen og Christian Taksøe.

Som anklagere var mødt advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen.

De beskikkede forsvarere, advokat René Offeresen og advokat Nicolai Mallet, var mødt.

Fhv. minister Inger Støjberg var mødt.

Der fremlagdes brev af 30. november 2021 fra advokat Anne Birgitte Gammeljord, brev af 30. november 2021 fra advokat René Offeresen, brev af 2. december 2021 fra advokat Nicolai Mallet og brev af 2. december 2021 fra advokat Jon Lauritzen vedrørende fastsættelse af salær.

Der afsagdes dom i sagen.

Retsformanden oplæste dommens konklusion og redegjorde for rettens begrundelse.

Dommen er sålydende:

”I pådømmelsen har deltaget Rigsrettens dommere, 13 højesteretsdommere og 13 dommere valgt af Folketinget. De deltagende højesteretsdommere er: Thomas Rørdam (rettens formand), Poul Dahl Jensen (næstformand), Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Michael Reklings, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen. De af Folketinget valgte dommere er: Erik Christensen, Jacob Mchangama, Pia Gjellerup, Karoly Németh, Klaus Bach Trads, Christian Langballe, Kirsten Brosbøl, Gert Eg, Anne Grete Holmsgaard, Ingelise Bech Hansen, Keld Holm, Karen J. Klint og Karen Rønne.

...

Påstande mv.

Den 2. februar 2021 besluttede Folketinget at rejse tiltale ved Rigsretten mod fhv. minister Inger Støjberg med påstand om straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov om ministres ansvarlighed. Samtidig valgte Folketinget advokat Anne Birgitte Gammeljord og advokat Jon Lauritzen som anklagere. Anklagerne har ved anklageskrift af 3. februar 2021 rejst tiltale mod Inger Støjberg til straf for:

”... overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager adskiltes ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvoraf mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser.”

Af anklageskriftet fremgår endvidere:

”Det er en skærpende omstændighed, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvarlighed, at forhenværende minister Inger Støjberg i tilknytning til dette forløb afgav urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget under samrådene i Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg den 1. juni 2017 om samrådsspørgsmål AT og AU, den 23. juni 2017 om samrådsspørgsmål AW-AZ, den 11. oktober 2017 om samrådsspørgsmål A og B og den 1. marts 2019 om samrådsspørgsmål Q, R og U.”

Om dette sidste led i anklageskriftet har Rigsretten ved kendelse af 29. juni 2021 bestemt:

”De i anklageskriftet anførte forhold vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs påstået urigtige eller misvisende oplysninger til Folketinget kan ikke bringes i anvendelse som strafskærpende omstændigheder ved bedømmelsen af forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration.

Bevisførelse vedrørende fhv. minister Inger Støjbergs oplysninger til Folketinget kan ske, i det omfang det kan have betydning for bedømmelsen af skyldsspørgsmålet i forholdet vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration, herunder for bedømmelsen af, om der er handlet med forsæt eller grov uagtsomhed.”

Fhv. minister Inger Støjberg har påstået frifindelse.

Transskriptioner af forelæggelsen, de afgivne forklaringer og proceduren vil blive offentliggjort i Rigsretstidende.

Sagsfremstilling

Af sagens skriftlige materiale fremgår bl.a.:

Inger Støjbergs facebookopslag den 25. januar 2016

Efter at der den 25. januar 2016 i flere medier havde været omtale af, at mindreårige asylansøgere, såkaldte ”barnebrude”, boede sammen

med deres voksne ægtefæller på danske asylcentre, offentliggjorde udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg samme dag følgende opslag på sin facebookprofil:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at barnebrude indkvarteres sammen med deres ægtefæller på danske asylcentre. Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen.

Når man opholder sig i Danmark, så gælder danske normer og regler, og det skal gøres meget klart overfor asylansøgere”.

Samme aften blev et citat af facebookopslaget sendt til Udlændingestyrelsen af presse- og kommunikationschef i Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (herefter benævnt Udlændingeministeriet) Mia Tang, og senere på aftenen svarede pressemedarbejder i styrelsen Janus Sejersen Laursen:

”Vi har følgende præcisering, som vi gerne vil sende til pressen:

Fg. vicedirektør Lene Vejrum, Udlændingestyrelsens Center for Administration og Økonomi, udtaler:

- I forbindelse med historierne i pressen om såkaldte barnebrude blandt asylansøgere i Danmark vil jeg gerne understrege, at Udlændingestyrelsen på ingen måde accepterer, at børn indkvarteres sammen med en jævnaldrende eller en voksen, hvis der er tvivl om, at dette sker af egen fri vilje. Såfremt der opstår tvivl om tvang eller andet pres, indkvarteres personerne hver for sig. Det drejer sig om ganske få tilfælde over tid, og Udlændingestyrelsen er meget opmærksom på problemstillingen.

Har ministeriet nogen bemærkninger hertil?”

Mia Tang videresendte kort tid efter svaret til særlig rådgiver i ministeriet Mark Thorsen:

”Styrelsen vil gerne ud med denne. Jonas siger ok – men hvad siger du? Det går jo imod det, Inger lige har skrevet.”

Til hvilket Mark Thorsen svarede:

”Kæmpe nej!

De skal rette 100 pct. ind efter det Inger har meldt ud. Færdig. Punktum.”

Udtalelsen fra fungerende vicedirektør i Udlændingestyrelsen Lene Linnea Vejrum blev ikke udsendt til pressen.

Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne

Den 26. januar 2016 iværksatte Udlændingestyrelsen en høring af indkvarteringsoperatørerne vedrørende antallet af indkvarterede mindreårige asylansøgere med ægtefælle eller samlever. Dagen efter sendte Lene Linnea Vejrum to notater til afdelingschef i Koncernstyring i Udlændingeministeriet Line Skytte Mørk Hansen.

Af det første notat, ”Notat om Udlændingestyrelsens praksis i sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”, fremgår:

”Baggrund for og indholdet af notatet

Der har de seneste dage været en del medieomtale af forholdene for børn – de såkaldte barnebrude – der potentielt tvinges ind i ægteskab/ægteskabslignende forhold.

I dette notat beskrives i kort form Udlændingestyrelsens tilgang til denne problemstilling, gældende praksis for indgriben i sådanne sager, status på aktuelle konkrete sager samt oplæg til yderligere initiativer på området. Desuden beskrives praksis for adgang til fravær fra asylcentre, idet det har været tilkendegivet i medieomtalen, at styrelsen skulle have givet mindreårige tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer med hvem de har et ægteskab/ægteskabslignende forhold.

...

Generelt om indkvartering af mindreårige

Børn udgør et helt særligt fokusområde for Udlændingestyrelsen i relation til indkvartering. Det gælder, uanset om de kommer til Danmark

som uledsagede mindreårige, som en del af en familie eller f.eks. kommer sammen med en person, der er angivet som ægtefælle eller samlever. Grundlæggende er der en helt overordnet forpligtelse til fra styrelsens side at tage hensyn til barnets tarv i alle disse tilfælde.

I forhold til samliv/samlivsforhold tages der udgangspunkt i danske normer og regler, herunder i forhold til mulighed for ægteskab, seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222 m.v. Det betyder bl.a., at styrelsen aldrig vil kunne indkvartere et barn under 15 år sammen med en myndig person og dermed understøtte et ægteskabs- eller samlivsforhold.

Mindreårige asylansøgere m.fl., som opholder sig i Danmark sammen med deres forældre eller andre voksne, som reelt er trådt i forældrenes sted (ledsagere), indkvarteres på asylcenter sammen med deres forældre eller ledsagere. Uledsagede mindreårige under 18 år indkvarteres som altovervejende udgangspunkt på særlige børnecentre.

Det fremgår af kontrakterne mellem indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikation af særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og/eller Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsforhold vedr. mindreårige, er der aftalt en fast praksis mellem Forsørgelseskontoret og fjerde Asylkontor (UMI-teamet), hvorefter der altid skal ske underretning af Forsørgelseskontoret, såfremt asylsagsbehandlerne får kendskab til en uledsaget mindreårig, som efter det oplyste har indgået ægteskab eller lever i ægteskabslignende forhold med en person, som opholder sig i Danmark sammen med den mindreårige.

Tilsvarende underretter Kontoret for Økonomi og Indkvartering (Bookingen) Forsørgelseskontoret, såfremt der tilgår Bookingen oplysninger fra operatørerne, eller det ved opslag i indkvarteringssystemet (IBS) konstateres, at en mindreårig er registreret som gift eller samlevende. Underretningen til Forsørgelseskontoret skal sikre, at der tages stilling til, om den mindreårige er korrekt indkvarteret, jf. nedenfor.

Særligt om indkvartering af mindreårige under 15 år

Forsørgelseskontoret kontakter i alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år, som efter det oplyste er samlevende i ægteskabslignende forhold med en person over 15 år, den relevante operatør med henblik på at indkvartere de pågældende hver for sig og sikre, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne §§ 153 og 154 i lov om social service. Er der tale om en uledsaget mindreårig vil denne herefter som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på et børnecenter, med mindre der træffes afgørelse om andre nødvendige sociale foranstaltninger, fx anbringelse på institution. Såfremt der er tale om en mindreårig, som ikke er uledsaget, og som med sine forældres eller ledsagers samtykke indgår i et samlivsforhold med en person over 15 år, vil Udlændingestyrelsen i dialog med indkvarteringsoperatøren og den stedlige kommune vurdere behovet for særlige sociale eller indkvarteringsforanstaltninger.

Særligt om indkvartering af mindreårige over 15 år

For så vidt angår mindreårige over 15 år, som lever i ægteskab eller samlivsforhold med en anden person over 15 år på eller i tilknytning til et asylcenter, vil styrelsen på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder beslutte, om der skal tages initiativ til at indkvartere de pågældende hver for sig. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af,

hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.

...

Aktuelle sager

Udlændingestyrelsen har inden for det seneste år håndteret to konkrete sager vedrørende mindreårige asylansøgere under 15 år, som har været samlevende i ægteskabslignende forhold med asylansøgere over 15 år.

Den første sag vedrører en mindreårig kvindelig asylansøger fra Syrien, som ved indrejsen ultimo oktober 2015 er 14 år. Hun indrejser sammen med en 23-årig mand, som efter det oplyste er hendes ægtefælle. Pigen er gravid. Parret indkvarteres i første omgang sammen på modtagecenter. Indkvarteringsoperatøren underretter den lokale kommune om parret. Det fremgår bl.a. af underretningerne, at der er bekymring for pigens trivsel. Indkvarteringsoperatøren ansøger desuden i november Udlændingestyrelsen om indkvartering på omsorgsplads. Udlændingestyrelsen beslutter bl.a. henset til pigens alder, at parret ikke skal være indkvarteret sammen og planlægger i den forbindelse flytning af parret fra modtagecenter til hhv. børne- og voksecenter. Idet parret nægter at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering på to forskellige centre, træffer styrelsen afgørelse om flytning. Flytningen gennemføres medio november 2015. Parret er fortsat indkvarteret hver for sig.

Den anden sag vedrører en kvindelig iransk asylansøger på 14 år, som er indrejst med sin 28-årige samlever. Ansøger blev ved indrejsten i september 2015 registreret som født i 1998 (17 år). Parret indkvarteres sammen på modtagecenter. I forbindelse med OM-samtale i november 2015 oplyser ansøger dels at hun er 15 år og dels en fødedato i 2001. Ansøger bliver efterfølgende registreret med fødedato i februar 2001, dvs. at hun på indrejsetidspunktet var 14 år. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at ansøger er 14 år. Bookingen underrettes i den forbindelse af sagsbehandleren i Asyl om sagen. Medio november underretter Bookingen Forsørgelseskontoret om sagen.

Indkvarteringsoperatøren underretter samtidig den lokale kommune om parret. Kommunen vurderer efter samtale med parret, at de har bedst af at blive boende sammen. Indkvarteringsoperatøren har på ny i januar 2016 underrettet den lokale kommune, idet der nu er bekymring for ansøgers trivsel. Styrelsen er i dialog med indkvarteringsoperatøren om relevant indkvartering. Det bemærkes, at ansøger fylder 15 år i februar 2016.

Kommende initiativer i forhold til håndtering af mindreårige med ægtefælle/samlever

- Det er aftalt, at der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne
- Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år aldrig vil kunne indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever
- Det overvejes, om operatørernes forpligtelser i relation til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlevere fremover skal fremgå direkte af operatørkontrakterne”

Af det andet notat, ”Høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”, fremgår bl.a.:

”Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. Høringen er vedlagt som bilag 1.

Hovedkonklusioner

Efter gennemgangen af indkvarteringsoperatørernes besvarelser af høringen af 26. januar 2016 kan Udlændingestyrelsen oplyse, at det fremgår, at i alt 25 mindreårige i alderen 15 til 17 år har en ægtefælle eller samlever. Af disse er 20 mindreårige samlevende med deres partner på asylcenter, 1 har en ægtefælle på et andet asylcenter, mens 4 har en herboende ægtefælle. Operatørerne har oplyst, at 2 af de mindreårige med herboende ægtefæller tager på besøg hos den herboende ægtefælle.

To sager vedrører børn under 15 år. I den ene af disse sager har Udlændingestyrelsen besluttet, at den mindreårige skal bo på et børnecenter, mens den voksne ægtefælle er indkvarteret på et vokscenter. I den anden sag opholder den mindreårige på 14 år sig for tiden sammen med sin voksne ægtefælle på et asylcenter. I sagen er der truffet beslutning om at de to skal adskilles på henholdsvis børne- og vokscenter. I forbindelse med asylsagen er der samtidig taget skridt til, at der skal laves en aldersundersøgelse af den 14-årige, bl.a. fordi der har været tvivl om den pågældendes alder.

For hovedparten af de mindreårige, som efter det oplyste har en ægtefælle eller samlever over 18 år, gælder, at der er tale om piger i alderen 16-17 år, som har en ægtefælle eller samlever, og hvor de pågældende er indkvarteret sammen på asylcenter. Det er endvidere styrelsens indtryk, at der ikke er tale om store aldersforskelle mellem de mindreårige og deres myndige partner.

Operatørerne blev bedt om at angive, såfremt der var indikatorer på tvang eller lignende. Ingen operatører har oplyst om indikatorer på tvang eller lignende i de konkrete sager.

Konkrete svar

Nedenfor fremgår operatørernes tilbagemeldinger i oversigtsform:
...”

Den 28. januar 2016 foretog Udlændingestyrelsen en opfølgende høring af indkvarteringsoperatørerne om navnlig aldersforskellen mellem de indkvarterede par, og senere samme dag sendte Lene Linnea Vejrum et supplerende notat herom til Line Skytte Mørk Hansen.

Af det supplerende notat, ”Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever”, fremgår:

”Høringen

Udlændingestyrelsen har den 26. januar 2016 – i forlængelse af debatten om indkvarteringsforhold for børn – sendt en høring til samtlige indkvarteringsoperatører. Indkvarteringsoperatørerne blev i den forbindelse bedt om at angive antallet af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret på eller i tilknytning til et asylcenter, og hvor indkvarteringsoperatøren har kendskab til, at den pågældende har en ægtefælle/samlever. I forlængelse af førnævnte høring har Udlændingestyrelsen på ny hørt indkvarteringsoperatørerne den 28. januar 2016. Høringen vedrørte aldersforskellen på de mindreårige og deres ægtefæller/samlever.

Sammenfatning af de iværksatte høringer

Nedenfor fremgår operatørernes opdaterede tilbagemeldinger i oversigtsform:

Røde Kors har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 14 år, som er samlevende på centeret med en person på 28 år. Der er taget initiativ til at indkvartere parret hver for sig på henholdsvis børne- og vokscenter. Flytningen vil blive effektueret snarest.
- tre mindreårige på 15 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20, 25 og 28 år.
- to mindreårige på 16 år, som er samlevende på centeret med personer på 20 år.

- to mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 18 og 20 år.
- Ingen af parrene har børn.

Tønder Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 17 år, som er samlevende på centeret med en person over 18 år. Aldersforskellen er angivet til 6 år. Parret har ingen børn.
- en mindreårig på 17 år, som har herboende ægtefælle, som den mindreårige besøger på ægtefællens bopæl. Ægtefællen er efter det oplyste 24 år. Parret har ingen børn.

Thisted Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig på 16 år, som er samlevende på centeret med en person på 22 år. Den mindreårige er gravid.
- en mindreårig på 16 år, som har herboende ægtefælle på 33 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.
- En mindreårig på 17 år med herboende kæreste på 24 år. Den mindreårige besøger efter det oplyste ikke ægtefællen på dennes bopæl.

- en mindreårig på 16 år, som har herboende ægtefælle på 27 år. Den mindreårige besøger ægtefællen på dennes bopæl.

Jammerbugt Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- en mindreårig under 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Ægtefællen er 24 år. Den mindreårige er gravid.
- to mindreårige på henholdsvis 15 og 16 år er kærestes med to personer på 17 år. Den 16-årige er gravid. For begge par gælder, at de er indkvarteret på samme center, men ikke på samme værelse.

- to mindreårige på henholdsvis 16 og 17 år er samlevende på asylcenter med personer på henholdsvis 24 og 26 år. Det ene par har et nyfødt barn, mens det andet par har et barn på 1,5 år.
- en mindreårig på 15 år, som har ægtefælle på andet asylcenter. Ægtefællen er 20 år. Den mindreårig er gravid.

Langeland Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- fire mindreårige kvindelige asylansøgere på 17 år med samlever på henholdsvis 26, 27, 29 og 30 år. Et par har barn, mens to af parrene venter barn.
- en kvindelig asylansøger på 16 år samlevende med en person 27 år. Parret har et barn på 2 år, og den kvindelige part er gravid.

Vesthimmerlands Kommune har oplyst, at der pr. d.d. er indkvarteret

- To mindreårige på 17 år, som er samlevende på centeret med personer på henholdsvis 20 og 29 år. Begge par har børn. Det ene par har et barn under 1 år, mens det andet par har 2 børn på henholdsvis 3 og 4 år.

Det bemærkes, at ovenstående udgør et øjebliksbillede af de aktuelt indkvarterede og er baseret på en manuel gennemgang af indkvarteringsoperatørernes besvarelse af høringsen.”

Udlændingeministeriets notat af 2. februar 2016

Den 27. januar 2016 blev der i Udlændingeministeriet påbegyndt et arbejde med at udarbejde et notat om indkvartering af mindreårige asylansøgere, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever. Første udkast til notatet blev hovedsageligt udarbejdet af Jesper Gori, der var kontorchef i ministeriets familiesammenføringskontor i Udlændingefdeling.

Den 29. januar 2016 blev udkast til notatet sendt til kontorchef i Udlændingestyrelsen Ditte

Kruse Dankert, der senere samme dag kom med bemærkninger.

Efter yderligere arbejde med notatet blev det den 2. februar 2016 lagt til godkendelse i Udlændingeministeriets elektroniske sagsbehandlingssystem ”F2”. Notatet blev den 5. februar 2016 godkendt i F2 af kontorchef i ministeriets koncernøkonomikontor Anette Gørtz (trin 1), af Jesper Gori (trin 2), af afdelingschef i udlændingefdelingen i ministeriet Lykke Sørensen (trin 3), af Line Skytte Mørk Hansen (trin 4), på vegne af kontorchef i ledelsessekretariatet Jonas From Soelberg (trin 5) og af departementschef Uffe Toudal Pedersen (trin 6). Den 8. februar 2016 skrev Inger Støjberg en kommentar til dokumentet i F2 (”Vendes på møde med Uffe og Mark”), og den 9. februar 2016 kl. 13.44 blev notatet godkendt på vegne af Inger Støjberg.

Af det godkendte notat, ”Notat om indkvartering af mindreårige asylansøgere, der indrejser sammen med personer, som angives at være ægtefælle eller samlever”, fremgår bl.a.:

”1. Indledning

Med afsæt i en tilsvarende svensk debat har der de sidste par uger været medieomtale af, at mindreårige asylansøgere – de såkaldte ”barnebrude”, der potentielt kan være tvunget ind i et ægteskabslignende forhold – i visse tilfælde er indkvarteret med deres ægtefælle/samlever under asylsagens behandling her i landet.

Ifølge medieomtalen skulle Udlændingestyrelsen tillige have givet mindreårige asylansøgere tilladelse til kortvarigt ophold hos herboende, myndige personer, som angives at være en ægtefælle eller samlever.

I forlængelse af medieomtalen har Udlændingestyrelsen indhentet oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne for at tilvejebringe aktuelle oplysninger om sager vedrørende mindreårige asylansøgere, hvor der har været spørgsmål om indkvartering sammen med personer, der angives at være ægtefælle eller samlever. Der

henvises til bilag 1 for en nærmere beskrivelse af sådanne aktuelle sager.

Der skal tages stilling til, om Udlændingestyrelsens nuværende praksis bør tilrettes.

...

3. Overvejelser

Udlændingestyrelsen har peget på følgende initiativer i forhold til spørgsmålet om indkvartering af mindreårige med ægtefælle/samlever:

1. Det vil fremover fremgå eksplicit af Udlændingestyrelsens retningslinjer om indkvartering, at en mindreårig under 15 år ikke kan indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever.
2. For mindreårige over 15 år skal der foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder, inden det besluttes, hvordan de berørte indkvarteres. I styrelsens vurdering vil indgå indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af, hvilke indkvarteringsforhold der er til den pågældendes bedste.
3. Der indkaldes til dialogmøde i februar mellem Udlændingestyrelsen, Socialstyrelsen og indkvarteringsoperatørerne om håndteringen af sager om mindreårige asylansøgere, som lever i ægteskab eller ægteskabslignende forhold med andre mindreårige eller voksne.

Ad 1.

Ministeriet er enig i, at mindreårige under 15 år aldrig skal kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Det vurderes således, at hensynet til barnets tarv i alle sådanne tilfælde med styrke taler for, at der ikke foretages indkvartering som par i denne situation. Også ordre public-hensyn taler med styrke for, at sådan indkvartering ikke finder sted ved myndighedernes mellemkomst.

Det vurderes endvidere, at Udlændingestyrelsen bør indkvartere parterne på forskellige centre,

således at myndighederne ikke (indirekte) bidrager til, at der faktisk etableres et samliv mellem parterne.

Ad 2.

Ministeriet finder, at det klare udgangspunkt i alle tilfælde – og dermed også i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårig asylansøger over 15 år – skal være, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever.

Udmøntningen af Udlændingestyrelsens faktiske forvaltningsvirksomhed i forhold til indkvartering af asylansøgere i den periode, hvor den pågældende er omfattet af styrelsens forsørgelsespligt, er underlagt almindelige forvaltningsretlige grundsætninger som saglighed og lighed.

Det vurderes, at der er tale om et sagligt hensyn, hvis indkvartering af mindreårige uanset alder i asylsystemet generelt sigter mod at undgå situationer, hvor et barn som følge af myndighedernes faktiske forvaltningsvirksomhed risikerer at blive tvunget til et samliv i strid med barnets egen frie vilje og barnets bedste. Det indgår i vurderingen, at der er tale om en tidsmæssigt afgrænset periode, indtil barnet meddeles opholdstilladelse eller skal udrejse.

Til gengæld stilles der ikke krav om, at det ved Udlændingestyrelsens vurdering af, hvor asylindkvartering skal finde sted, f.eks. indgår, om der er tale om et ægteskab, der kan anerkendes efter dansk ret.

Også i øvrigt vurderes det, at der er meget vide rammer for styrelsens indkvarteringsvirksomhed på asylområdet, så længe der varetages saglige hensyn.

I relation til indkvartering af mindreårige bemærkes, at også uledsagede mindreårige med familie her i landet som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, medmindre barnets tarv åbenbart taler herimod. Det betyder f.eks., at en mindreårig på 16 år, der har bedsteforældre med ophold her i landet, og som er indkvarteret på et asylcenter og ikke mistrives på dette

center, ikke vil blive anbragt i familiepleje på kommunens foranledning og altså vil skulle opfylde 6-månederskravet for at få tilladelse til privat indkvartering.

Det vurderes dog, at barnets tarv i visse tilfælde med styrke vil tale for, at der sker indkvartering af mindreårige over 15 år i tilknytning til en ægtefælle/samlever. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor parterne har haft et forudgående samliv, hvor parret har fælles barn, hvor aldersforskellen mellem parterne er begrænset, og hvor hensynet til den mindreåriges tarv også i øvrigt med styrke taler derfor. Som udgangspunkt vil alle disse hensyn skulle foreligge, for at der skal ske indkvartering med ægtefællen/samleveren, og det er således ikke tilstrækkeligt, at parret (alene) har haft et forudgående samliv og aldersmæssigt er tæt på hinanden.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet om, at mindreårige ikke indkvarteres på et asylcenter i tilknytning til en ægtefælle/samlever, fraviges for mindreårige over 15 år i tilfælde, hvor dette [åbenbart] vil stride mod barnets tarv.

Forslaget indebærer ikke, at parret i disse tilfælde indkvarteres sammen som ægtefæller/samlever, dvs. f.eks. på samme værelse; i stedet vil der skulle være tale om individuelle indkvarteringer på hvert sit værelse/i hvert sit rum, men på samme center, således at det står parterne frit for f.eks. at udøve et samliv med deres fælles barn, uden at dette begrænses af en geografisk afstand mellem indkvarteringsstederne.

I alle tilfælde skal Udlændingestyrelsen bestemme, hvem af forældrene et fællesbarn skal indkvarteres sammen med.

4. Indstilling

På denne baggrund indstilles det, at Udlændingestyrelsens praksis ved indkvartering af mindreårige fremover tilrettelægges således,

- at mindreårige under 15 år ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, og
- at mindreårige på 15 år eller derover ikke kan indkvarteres på et asylcenter sammen

med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv. Foreligger der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Af en aktivitetslog fra F2-systemet for den sag, hvor notatet blev behandlet, fremgår bl.a., at Jesper Gori og Line Skytte Mørk Hansen den 9. februar 2016 kl. 14.08 var inde på sagen i F2 og åbnede notatet og et ”aktdokument”. Ved genemsyn af sagen i F2 har de bl.a. kunne se status for godkendelsesforløbet. Kl. 14.10 var Line Skytte Mørk Hansen igen inde på sagen og åbnede sagsfremstillingen og bilag 1 til notatet (Udlændingestyrelsens supplerende høringsnotat af 28. januar 2016). Kl. 15.20 var Jesper Gori inde på sagen og åbnede bilag 1 til notatet. Kl. 18.20 var Lykke Sørensen inde på sagen og åbnede et ”aktdokument”. Den 10. februar 2016 kl. 14.36 var Jesper Gori inde på sagen og åbnede bilag 1 til notatet og et ”aktdokument”.

I den efterfølgende periode og indtil den 5. februar 2017 er notatet kun blevet åbnet af fuldmægtig i ministeriets koncernøkonomikontor Anne Nygaard Just den 14., 17., 18. og 22. februar 2016 og af Jonas From Soelberg den 18. februar 2016.

Pressemeddelelsen af 10. februar 2016 og tilblivelsen heraf

Den 10. februar 2016 om eftermiddagen offentliggjorde Udlændingeministeriet følgende pressemeddelelse:

”Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre

Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg skrider nu ind over for barnebrude på danske asylcentre og beder Udlændingestyrelsen om at ændre praksis. Fremadrettet kan

ingen mindreårige asylansøgere bo sammen med en ægtefælle eller samlever.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg udtaler:

”Det er fuldstændig uacceptabelt, at der i øjeblikket bor mindreårige i det danske asylsystem med en ægtefælle eller samlever, og jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det. Vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene.”

I januar iværksatte Inger Støjberg en hastehøring for at få et overblik over omfanget af barnebrude på danske asylcentre. Hastehøringen viser, at der i øjeblikket er indkvarteret 27 mindreårige, hvor operatørerne på asylcentre har kendskab til, at mindreårige har en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter eller en herboende ægtefælle eller samlever.

Efter den nuværende praksis skal mindreårige asylansøgere under 15 år altid indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle eller samlever. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte par indledningsvist alligevel er blevet indkvarteret sammen, f.eks. fordi det ikke umiddelbart efter deres ankomst til asylcenteret har været klart, at der er tale om en mindreårig under 15 år.

I sager om mindreårige på 15 år eller derover har Udlændingestyrelsen vurderet i hver enkelt sag, om den pågældende skulle indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Det er sket på baggrund af en faglig vurdering og hensynet til barnets tarv.

Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Udlændingestyrelsens supplerende høringsnotat af 28. januar 2016 blev samtidig udsendt som et bilag til pressemeddelelsen.

Arbejdet med pressemeddelelsen blev påbegyndt den 9. februar 2016. Kl. 13.58 sendte presse- og kommunikationsrådgiver i Udlændingeministeriet Sarah Andersen et udkast, som havde været forbi Line Skytte Mørk Hansen, til Lykke Sørensen og Jesper Gori. I udkastet var der en omtale af undtagelser til ordningen om separat indkvartering af asylansøgere, hvor den ene var mindreårig. Undtagelserne svarede i det væsentlige til beskrivelsen af undtagelser i notatet af 2. februar 2016.

Kl. 14.44 vendte Jesper Gori tilbage med et revideret udkast til pressemeddelelse. I fremsendelsesmailen anførte han bl.a.:

”Jeg kan forstå, at dette skal drøftes på et møde med ministeren kl. 15.30. Mine umiddelbare forslag er indsat som markeret. Endvidere vedhæftes efter aftale med Line en model for USs fremtidige praksis, som drøftelsen med ministeren eventuelt kan tage afsæt i.”

Af den vedhæftede model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis (omtalt som ”servietten”) fremgår:

”Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige asylansøgere skal fremover ske efter følgende praksis:

- Mindreårige under 15 år kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever. Denne praksis kan ikke fraviges.
- Mindreårige på 15 år eller derover kan ikke indkvarteres på et asylcenter sammen med en ægtefælle/samlever, medmindre dette åbenbart vil stride mod den mindreåriges tarv.

Fravigelse af det klare udgangspunkt for mindreårige på 15 år eller derover kan herefter kun ske, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- Parterne har haft et forudgående samliv
- Parterne har et eller flere fælles børn
- Aldersforskellen mellem parterne er begrænset
- Parternes samliv indeholder ikke et element af tvang
- Hensynet til den mindreårige tarv taler også i øvrigt med styrke herfor

Er der herefter grund til at fravige udgangspunktet for mindreårige på 15 år eller derover, skal parterne indkvarteres hver for sig, men på det samme asylcenter.”

Jesper Goris reviderede udkast til pressemeddelelse indeholdt en beskrivelse af undtagelser til ordningen svarende til de beskrevne undtagelser i hans model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis.

Kl. 15.30 blev der afholdt et møde på Inger Støjbergs kontor om ”Indkvartering af barnebrude” med deltagelse bl.a. af Inger Støjberg, Mark Thorsen, Uffe Toudal Pedersen, Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anne Nygaard Just.

Kl. 15.52 sendte Sarah Andersen til Mark Thorsen og Mia Tang: ”To versioner af pressemeddelelsen – Jesper Goris forslag og en uden kattelem”. Fem minutter efter sendte Sarah Andersen til Jesper Gori med kopi til bl.a. Mia Tang og Mark Thorsen en version uden undtagelser med henblik på bemærkninger.

Kl. 17.23 sendte Jesper Gori til bl.a. Mia Tang en ny version af pressemeddelelsen, som var ”søgt tilrettet efter aftale med Uffe”. I denne version var der på ny indsat en omtale af undtagelser formuleret på den måde, at ”ordningen skal administreres ud fra nødvendige menneskelige hensyn, bl.a. hensynet til barnets tarv.” Senere samme aften videresendte Mia Tang udkastet til Inger Støjberg.

Kl. 21.14 skrev Lykke Sørensen til Jesper Gori: ”Jeg forstår på Uffe, at Inger og Mark ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er vist stadig ønsket, at der ikke skal være en kattelem. Jeg har talt med Uffe om, at vi skal søge hurtigt i morgen

tidlig at vende sagen med Nina på ny. Jeg håber, at vi kan fange hende ved 9-tiden i morgen”

Af en ”tidsmæssig oversigt over det tidlige forløb vedr. Barnebrudssagen”, som er udarbejdet den 24. maj 2017 af kommitteret Nina Holst-Christensen og kontorchef Thomas Klyver, begge fra Justitsministeriet, fremgår følgende om kontakt mellem Udlændingeministeriet og Justitsministeriet den 9. februar 2016:

”9.2.2016: Lykke Sørensen, UIM, kontakter – uformelt – NHC på sit kontor mhp at få bekræftet, at det efter EMRK art. 8 ikke er muligt at opstille en generel instruks til asylcentrene om, at de såkaldte barnebrude skal adskilles, hvorfor det er nødvendigt at foretage en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. NHC bekræfter dette og spørger i den forbindelse om, ”jeg skal gå videre med sagen i Justitsministeriet, og om UIM har behov for Justitsministeriets bistand”, hvilket Lykke Sørensen afviser med bemærkningen ”Løbet er kørt”.”

Det er oplyst, at der tillige var et møde mellem Nina Holst-Christensen og Lykke Sørensen den 10. februar 2016 om morgenen.

Samme dag, den 10. februar 2016, blev der afholdt et koncerndirektionsmøde i Udlændingeministeriet med følgende dagsorden:

”Dagsorden til koncerndirektionsmøde d. 10. februar kl. 10.30-11.30

[Ministeren deltager]

1. *Aktuelle sager* [alle]
2. *To- og trepart* [KYV]
 - *Bilag 1: Invitation til parterne*
3. *Brug af sociale medier ift. oplysninger om dansk asylpolitik* [JSB]
 - *Bilag 2: Oplæg vedr. brug af sociale medier*

[Uden ministeren]

...”

En af mødedeltagerne var afdelingschef i ministeriets boligafdeling, Frank Bundgaard. Han udarbejdede – efter det oplyste i oktober eller november 2016 – et håndskrevet notat om koncerndirektionsmødet, hvoraf fremgår:

”Direktionsmøde 10/2. 2016.

Min, Uffe, Henrik K, Henrik G, Lykke, Line, FB ++

Bordrunde – ingen papirer

Alle flygtningepar, hvor den ene er mindreårig, skal adskilles fremover.

Lykke: generel regel vil være i strid med konventionerne. Sagerne skal behandles individuelt og med mulighed for undtagelser. Tydeligt at spm’et har været drøftet før.

Ingen udtalt konklusion, men toget kører. Uffe bad Line om at sikre besked til asylcentre asap.”

Senere samme dag kl. 13.10 sendte pressekonulent i Udlændingestyrelsen Nils Bak en intern mail med emnefeltet ”Støjberg: INGEN barnebrude må bo med ægtefælle”, hvoraf fremgår:

”UIBM har varslet, at ministeren går ud kl. 14.30 i en pressemeddelelse samt redegørelse om de såkaldte barnebrude. Budskabet er efter det oplyste, at ingen mindreårige under 18 må bo sammen med deres ægtefælle.”

Kl. 13.45 svarede direktør i Udlændingestyrelsen Henrik Grunnet med bl.a. Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert som kopimodtagere:

”Ja. Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen – uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn.”

I en mail kl. 14.57 sendte Jesper Gori til sin fuldmægtig i Familiesammenføringskontoret Anna-Sophie Saugmann-Jensen et link til

pressemeddelelsen med en bemærkning om, at ”det blev den hårde model”.

Udsendelse af pressemeddelelsen til Udlændingestyrelsen

Den 10. februar 2016 kl. 14.11 sendte Anne Nygaard Just slutversionen af pressemeddelelsen til Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert fra Udlændingestyrelsen med kopi til Line Skytte Mørk Hansen, Mia Tang og Anette Gørtz fra ministeriet. Af mailen fremgår:

”T.O. bliver vedhæftede pressemeddelelse om barnebrude sendt ud nu her inkl. det bilag I leverede om de konkrete tilfælde af barnebrude i indkvarteringssystemet.”

Kl. 14.25 sendte Line Skytte Mørk Hansen pressemeddelelsen til Lene Linnea Vejrum.

I forlængelse heraf var der telefoniske kontakter mellem Line Skytte Mørk Hansen og Lene Linnea Vejrum.

Af en ”notits” udarbejdet af Lene Linnea Vejrum den 31. marts 2016 fremgår bl.a.:

”Notits om UIBM’s orientering af styrelsen om ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016 samt mundtlige instruks om adskillelse af asylansøgerpar omfattet af personkredsen nævnt i pressemeddelelsen.

I forbindelse med modtagelsen af mail fra Line Skytte Hansen den 10. februar 2016 (vedlagt) omkring adskillelse af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever på et dansk asylcenter, blev undertegnede ringet op af Line Skytte Hansen, der på vegne af UIBM anmodede Udlændingestyrelsen om straks at foranstalte, at indkvarteringsoperatørerne blev orienteret om de nye retningslinjer og varslet om, at Udlændingestyrelsen ville igangsætte en adskillelse af parrene.

Denne instruks blev senere samme dag fulgt op af en mail (vedlagt) fra undertegnede til Line Skytte Hansen om, at operatørerne var orienteret, og at styrelsen havde påbegyndt arbejdet i

forhold til at danne sig et overblik over sagerne.”

I en mail sendt den 10. februar 2016 kl. 14.41 fra Line Skytte Mørk Hansen til Mark Thorsen, Mia Tang, Jonas From Soelberg, Anne Nygaard Just, Anette Görtz, Lykke Sørensen og Jesper Gori fremgår under emnet ”tilbage melding”:

”Har talt med Lene Vejrum i styrelsen og de har et møde i eftermiddag hvor de går i gang med at planlægge processen med at få skilt de mindreårige fra de voksne samlevende/ægtefæller.

De sætter det i værk så hurtigt de kan – de tror at det i nogle tilfælde kun kan lade sig gøre med politiets hjælp.”

Udlændingestyrelsens orientering af indkvarteringsoperatørerne om den ændrede praksis og orientering om status til ministeriet

Den 10. februar 2016 kl. 16.09 videresendte Ditte Kruse Dankert pressemeddelelsen til indkvarteringsoperatørerne med følgende orientering om den ændrede praksis:

”Til jeres orientering fremsendes hermed pressemeddelelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at adskille parrene i de aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager.

Vi vil også gerne bede om, at I fortsat holder os orienteret, hvis der opleves eksempler på sager med mindreårige, der ønsker indkvartering

sammen med ældre ægtefælle, som vi ikke allerede er orienteret om.”

Kl. 16.40 sendte Lene Linnea Vejrum en mail til Line Skytte Mørk Hansen under emnet ”status”, hvoraf fremgår:

”Vi har nu orienteret operatørerne om de nye retningslinjer og herunder varslet, at vi igangsætter en adskillelse af parrene.

Vores vurdering er, at det vil tage minimum en uges tid at gennemføre, da der skal findes pladser i UMI-systemet, og da vi navnlig skal sikre, at de mindreårige med børn bliver placeret på centre, hvor der er gode rammer for de små børn.

Pt. opererer vi med 4 grupper:

- De mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De gravide mindreårige under 18. Skal på UMI-center
- De mindreårige mødre under 18. Bør på kvindecenter, hvor der er mere ro omkring de små børn.
- De voksne mænd. Skal på alm. opholdscenter.

Vi er gået i gang med at skabe os et overblik over hvilke centre, det er muligt at flytte de forskellige grupper til.

Processen er, at vi pålægger de pågældende at flytte på helt almindelig vis. Såfremt de ikke efterkommer vores flytteanmodning, får de et såkaldt flyttepåbud, hvorefter vi kan anmode om politiets bistand til flytningen.”

Til mailen var vedhæftet Ditte Kruse Dankerts mail kl. 16.09 til indkvarteringsoperatørerne.

Kl. 17.42 videresendte Line Skytte Mørk Hansen mailen fra kl. 16.40 inkl. vedhæftninger til Uffe Toudal Pedersen, Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Lykke Sørensen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just, Mia Tang og Jesper Gori til orientering.

Inger Støjbergs udtalelser til medierne den 10. februar 2016 og opslag på Inger Støjbergs facebookprofil den 11. februar 2016

Efter udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 gennemførte Inger Støjberg senere samme dag et interview med bl.a. journalist Peter Lautrup, TV2 News. Af en transskription af interviewet fremgår:

”*Journalist:* Så skal vi direkte ind til Christiansborg, hvor integrationsminister, Inger Støjberg, har nye regler på vej, når det handler om unge under 18, der bliver gift. Peter Lautrup, du står klar, kan jeg se.

Lautrup: Ja, jeg står klar med udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg. Og Inger Støjberg, de har lige sagt, at du er på vej med nye regler og vi har set dem allerede omkring det, vi kalder barnebrude på Christiansborg. Prøv og uddyb – hvad er det vigtigste i dit indgreb?

Inger Støjberg: Jamen jeg har meddelt Udlændingestyrelsen, at fremover kan man ikke indkvartere unge under 18 sammen, og det betyder også, at de tilfælde hvor der er unge, der er under 18, der bor sammen i dag, der vil de blive skilt ad.

Lautrup: Altså, det gælder også hvor ægtefællen, typisk en mand, er en ældre, altså over 18 år og så en ung, er gift med en ung under 18, de må ikke bo på samme asylcenter, er det rigtigt? De bliver virkelig splittet fra hinanden?

Inger Støjberg: Ja, de skal splittes ad og det skal de, fordi jeg vil ikke acceptere, at der i mit system kan være eksempler på tvang. Og så længe man er i selve asylsystemet, altså så længe man ikke har fået afgjort sin sag, så kan man altså ikke komme til at bo sammen, og det kan f.eks. være, hvis vi tager en 14-årig pige og en 28-årig mand, som vi jo har set et konkret eksempel på, men det kan også være, hvis du har en 16-årig pige og en 20-årig mand, så kan de ikke komme til at bo sammen.

Lautrup: Men jeg forstår, der er jo også børn? Nogle af det, vi kalder barnebrude, altså

kvinderne under 18, de har børn med den ægtefælle, de efter deres opfattelse er gift med. Dem skiller I også ad fra, i det her tilfælde jo nok mest deres far?

Inger Støjberg: Ja, de bliver også skilt ad. Og det er ganske enkelt fordi, jeg vil ikke acceptere, at der kan være forhold, der på den ene eller på den anden måde, har været tvang indblandet i. Og derfor så bliver de skilt ad.

Journalist: Hvorfor er det nødvendigt overhovedet og skille de her par ad, hvis ikke man er sikker på, der er tvang og det er frivilligt, de har indgået de her ægteskaber?

Inger Støjberg: Vi har det jo sådan i Danmark, at man jo ikke bare umiddelbart kan flytte sammen, så har man jo sine forældres accept af det, hvis man er under de 18 år, og så længe man er i det her system, jamen så er det altså os, der bestemmer. Og jeg mener, det er meget, meget afgørende, at vi sender et helt utvetydigt signal om, at man ikke i Danmark accepterer nogen som helst former for tvang, og jo selvfølgelig heller ikke, når nu det gælder de her barnebrude.

Journalist: I siger jo, at det er, fordi de skal lære de danske normer og regler, men herhjemme kan man jo godt bo sammen, hvis man f.eks. er 17 og 19 og er kæresten, det kan man så ikke på et asylcenter, hvorfor skal man ikke kunne det?

Inger Støjberg: Det kan man ikke, så længe man er i asylsystemet, og når det er sådan, så er det jo fordi herhjemme, så vil du så få forældrenes accept af det, indtil du er 18 år og myndig. Når man er her, så kan man jo ikke få forældrenes accept, hvis man nu er kommet her alene, og derfor så er det os, der bestemmer reglerne, og jeg vil ikke se eksempler på, at der kan være forhold, hvor tvang har været indblandet.

Lautrup: Men kan det ikke være hårdt for børnene altså at blive skilt fra, i det her tilfælde deres far, altså det kan jo godt være, at de har vænnet sig til, at deres mor er 17 og deres far er 28 – kan det ikke være hårdt?

Inger Støjberg: Det kan godt være, at de har vænnet sig til, at deres far er noget ældre end deres mor, men for mig er det helt principielt afgørende, at vi ikke vil se barnebrude i Danmark, og så må man vente, indtil man bliver 18 år med at bo sammen.

Lautrup: Et politisk flertal er der noget, der tyder på, der har signaleret – det er Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Konservative, som jeg lige husker det – at det skulle også have konsekvenser for den ældre mands asylstatus, hvis det var en meget ung pige, han kom med. Altså at vedkommende så måske endda ikke skulle have asyl i Danmark – hvad siger du til den melding?

Inger Støjberg: Jamen det jo ikke så lige til, fordi hvis man er forfulgt, så vil man selvfølgelig få afgjort sin asylsag efter det. Men det er jo så også sådan, at nogle af dem kommer jo her til, det må vi jo sige, med det der i deres hjemland jo er lovformeligt ægteskab, men det ændrer bare ikke på, at her i Danmark, der ser vi lidt anderledes på tingene. Man kan jo godt blive gift, hvis man er 17 og 19 år, men så er det via et kongebrev, men det er nu sådan, at i asylsystemet der kan man ikke bo sammen, hvis man er under 18 år, og hvis bare den ene part er.

Lautrup: Bliver det i hver sin ende af landet? Altså, det er jo ikke et ægtepar i dansk forstand, så det ord vil jeg måske ikke bruge her, men et par så skal bo eller hvor lang afstand – skal de kunne se hinanden dagligt eller hvad forestiller du dig i retningslinjerne?

Inger Støjberg: Jamen det må vi se på hen ad vejen, hvis der er børn indblandet, så kan det jo give god mening, at f.eks. faren også kan få lov at se barnet, men det, der er helt afgørende for mig, det er, at vi sender et fuldstændigt utvetydigt signal om, at vi vil ikke se tvang under nogen som helst former, og det betyder altså også, at hvis den ene er f.eks. 16 og den anden er 22, så kan man ikke bo sammen, men jeg vil ikke forhindre faren i at se barnet.

Journalist: Ved I med sikkerhed, at de her barnebrude ikke har deres forældre med, der har givet tilladelse til det her?

Inger Støjberg: Jamen det kan de jo godt have fået en tilladelse fra deres forældre, men jeg vil bare sige, så længe man er i det danske asylsystem, så længe man bor på et asylcenter, som vi jo driver, nogle gange har vi andre til at drive det for os, jamen så vil vi simpelthen ikke se den her slags, og jeg synes, at det er helt klart og principielt for mig og få sendt det her utvetydige signal.

Journalist: Nogle mener, at det er et meget voldsomt indgreb, de kommer selvfølgelig fra en anden kultur, men ifølge deres regler er det jo lovformeligt, det de gør?

Inger Støjberg: Ja, det er et voldsomt indgreb, men jeg vil ikke se tvang i asylsystemet. Og så længe man er på et asylcenter, så er det altså os, der bestemmer.

Journalist: Indtil videre har der været 27 tilfælde – er det virkelig nødvendigt og lave overordnet lovgivning for 27 tilfælde? Kunne man ikke have lavet individuel sagsbehandling her?

Inger Støjberg: Men det her er jo individuel sagsbehandling, og det er jo sådan, at indtil nu er det jo blevet vurderet, at de godt må bo sammen, nu vurderer vi bare anderledes. Jeg må sige, den dag da det gik op for mig, at der rent faktisk er børn, der bor sammen med voksne, jamen der blev jeg meget hurtigt enig med mig selv om, at det skal vi have rettet op på, og det er så det, vi gør nu.

Journalist: De kan jo stadig godt sove sammen, f.eks. på det her asylcenter? De kan jo stadig mødes vel og de kan stadig besøge deres ægtefæller uden for centrene, så al kontakt kan man vel ikke afskære?

Inger Støjberg: Næ, man må godt have kontakt, men man kan ikke sove sammen og man bliver skilt ad på asylcentret.”

Den 11. februar 2016 offentliggjorde Inger Støjberg følgende opslag på sin facebookprofil med et link til en artikel fra BT.dk ("Grimhøj-talsmand om gravide 14-årige brude på asylcentre: Vi må acceptere, at det er en anden kultur"):

"Grimhøj-moskéens talsmand Oussama El-Saadi tager fejl!

Vi skal ikke acceptere, at f.eks. en 14-årig pige bor sammen med sin 28-årig mand på et asylcenter fordi det er en del af deres hjemlands kultur. Derfor meddelte jeg i går, at man ikke kan bo sammen på vore asylcentre før begge er 18 år, og de par der allerede bor på vore asylcentre skal skilles ad.

Vi skal være uhyre præcise om hvilke værdier og regler Danmark bygger på, og det skal vi allerede fra dag et man opholder sig i Danmark."

Kontakt mellem Udlændingeministeriet og Justitsministeriet i perioden mellem den 11.-17. februar 2016

Af den tidligere omtalte "tidsmæssige oversigt over det tidlige forløb vedr. Barnebrudssagen", udarbejdet den 24. maj 2017 af Nina Holst-Christensen og Thomas Klyver fra Justitsministeriet, fremgår om perioden mellem den 11. og den 17. februar 2016:

"Mellem den 11.2. og den 17.2.2016 kontakter Lykke Sørensen og Jesper Gori NHC på NHC's kontor mhp at drøfte omfanget af behovet for en undtagelsesmulighed ifm en adskillelse af de såkaldte barnebrude. Thomas Klyver deltager også i dette møde. NHC nævner, at undtagelsen i hvert fald skal dække traumatiserede ægtefæller, familier med børn, der er afhængige af begge forældre samt de tilfælde – for at undgå forskelsbehandling – hvor en dansk mindreårig statsborger ville kunne opnå såkaldt kongebrev til at indgå ægteskab (f.eks. ved en mindre aldersforskel, som 17-19 årigt par, graviditet o.lign.)."

Udlændingestyrelsens udmøntning af praksisændringen

Den 12. februar 2016 skrev Line Skytte Mørk Hansen til Jonas From Soelberg, Mark Thorsen, Anette Görtz, Anne Nygaard Just og Mia Tang

i ministeriet følgende under emnet "barnebrude":

"Har lige talt med Lene i US – der er nu 31 par hvor der er en mindreårig – vi får en opdateret liste ind.

De skiller dem ad. Men det var bare så vi vidste at tallene udvikler sig"

Det praktiske arbejde med adskillelse af asylpar blev i den indledende fase primært varetaget af specialkonsulent i Udlændingestyrelsen Margit Sander Rasmussen. Senere samme dag, den 12. februar 2016, skrev hun til bl.a. Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankert:

"Jeg har planlagt adskillelse af 7 samlevende par, hvor de mindreårige piger kommer til Børnecenter Annebergparken, og mændene til Avnstrup. Flytningerne er planlagt til tirsdag den 16. februar. (Jeg har noteret relationen i stambemærkningerne, ændret til en bookingrelation samt flyttespærret de pågældende ved ankomst til det nye center.)

Jeg har derudover planlagt 1 pige fra Børnecenter Gribskov til Børnecenter Annebergparken, så hun kan være sammen med de andre piger i samme situation. Hun medbringer desuden sin lillebror født i 2005 fra Gribskov til Anneberg. Hendes ægtefælle/samlever er indkvarteret i Sønderborg, hvor jeg har flyttespærret ham.

Jeg har desuden gennemgået de øvrige, allerede adskilte par og flyttespærret dem. Jeg har desuden noteret relationen i stambemærkningerne – også som et OBS, hvis de udeblevne genopdukker. Jeg går videre med at planlægge flytninger på mandag – der er en del tilfælde, hvor jeg bliver nødt til at forelægge, hvordan flytningen tilrettelægges mest hensigtsmæssigt."

Vedhæftet mailen var en oversigt over unge asylpar. I oversigten er parrene inddelt i følgende kategorier: "Samlevende par med børn", "Samlevende par hvor kvinden er førstegangsgravid", "Samlevende par uden børn/graviditet" og "Adskilte par". Oversigten indeholder forskellige oplysninger om parrene, herunder

navn, fødselsdato, indkvarteringssted, børn/graviditet samt eventuelle bemærkninger. Af oversigten fremgår bl.a., at der var planlagt flytning af syv par i kategorien ”Samlevende par uden børn/graviditet”.

Et uddrag af oversigten indeholdende bl.a. de syv planlagte flytninger blev efterfølgende sendt af Margit Sander Rasmussen til Helle Jørgensen fra Røde Kors, der var en af indkvarteringsoperatørerne. Helle Jørgensen videresendte mailen til andre medarbejdere i Røde Kors med bl.a. følgende bemærkninger:

”Som I kan se af nedenstående liste begynder US nu at adskille de mindreårige samlevende. I første omgang adskiller de dem som ikke har børn.”

Margit Sander Rasmussen har i et notat udarbejdet den 27. juni 2017 anført bl.a. følgende om forløbet den 12. februar 2016:

”Den 12. februar 2016 planlagde jeg i IBS at adskille en række barnebrude-par. Flytningerne skulle finde sted den 16. og 17. februar 2016. Jeg påtog mig opgaven, idet jeg ikke fandt det rimeligt, at medarbejderne i bookingen skulle gennemføre adskillelserne, når der var tale om et så ukarakteristisk hændelsesforløb forbundet med principielle, juridiske overvejelser.

I lyset af ministerens klare udmeldinger, under det betydelige pres på Udlændingestyrelsen for at få effektueret adskillelserne af barnebrudeparrene så hurtigt som muligt, i mangel af reelle retningslinjer, med viden om, at styrelsen fortsat over for departementet holdt fast i, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed, samt på baggrund af min egen opfattelse om, at der blev nødt til at være undtagelsesmulighed, gjorde jeg følgende:

Jeg lagde væsentlig vægt på de oplysninger om parrene, som på daværende tidspunkt fremgik af deres sager i Udlændingestyrelsen, samt på de oplysninger om parrene, som vi havde indhentet via operatørerne.

Jeg inddelte herefter parrene i fire kategorier (som var forskellige fra de kategorier, der fremgik af min mail af 10. februar 2016, der vedrørte både samlevende og ikke-samlevende par):

- samlevende par med børn,
- samlevende par, hvor kvinden var førstegangsgravid,
- samlevende par uden børn/graviditet, men med andre særlige omstændigheder og
- samlevende par uden børn/graviditet og uden andre særlige omstændigheder.

Kategorierne er udtryk for min vurdering af risikoen for, om gennemførelsen af en adskillelse efterfølgende ville blive betragtet som i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Jeg planlagde ikke adskillelse af

- samlevende par med børn,
- samlevende par, hvor kvinden var førstegangsgravid eller
- samlevende par uden børn/graviditet, men med andre særlige omstændigheder.

Disse tre kategorier omfattede pr. 12. februar 2016 ca. 17 par.

Jeg planlagde ikke adskillelse af disse par, idet jeg var af den opfattelse, at en adskillelse kunne være i strid med eller problematisk i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Jeg mente, at det var mest hensigtsmæssigt – trods presset fra departementet – at afvente at adskille disse par, indtil de pågående principielle drøftelser mellem styrelsen og departementet, bl.a. om muligheden for at gøre undtagelse, evt. senere ville nå til et resultat.

Derudover var jeg af den opfattelse, at hvis parrene skulle adskilles på daværende tidspunkt på det usikre grundlag, så skulle det ikke være mig, der skilte dem ad. En beslutning om at skille disse par ad på daværende tidspunkt skulle efter min opfattelse træffes af medarbejdere i Udlændingestyrelsen med højere charge end mig.

Jeg planlagde den 12. februar 2016 alene adskillelse af samlevende par uden børn, uden førstegangsgraviditet og uden andre særlige omstændigheder. Det drejede sig om 9 par.

Derudover var en række par pr. 12. februar 2016 allerede adskilt, herunder de to par, hvor kvinden var under 15 år. Endvidere var i hvert fald et par udeblevet fra det asylcenter, de var indkvarteret på.”

Af en intern mailkorrespondance i Udlændingestyrelsen fra den 15. februar 2016 fremgår, at styrelsen planlagde at forelægge sager for ministeriet. Af en mail fra souschef Kristina Rosado til Margit Sander Rasmussen, Ditte Kruse Dankert og Lene Linnea Vejrum fremgår herom bl.a.:

”... Henrik ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne. Hellere for mange forelæggelser end for få var hans melding i sidste uge. Vi må lige vende, hvordan vi griber det an. Så vidt jeg kan se af skemaet, er de ikke planlagt endnu. Er det korrekt?”
Margit Sander Rasmussen svarede hertil:

”Ja, det er korrekt.
Jeg tog ”de lavhængende frugter” først, dvs. hvor ej børn og efter det oplyste ej gravid”

Efterfølgende skrev Margit Sander Rasmussen i en mail til samme modtagerkreds:

”Kan vi lægge snittet sådan, at I forelægger de relevante sager for departementet, og at bookingen får besked og ordner det praktiske, hvis/når parrene skal skilles ad?

Ud over parrene med børn kunne jeg godt tænke mig at være sikker på, om de to UMI-par kan blive ved med at bo på samme center, men på hver deres værelse, eller om vi skal flytte dem til hver sit center.

Endelig vil jeg tillade mig at foreslå, at disse to par uden børn også bliver forelagt departementet: ...”

Lene Linnea Vejrum svarede hertil:

”Det er et fint snit. Alle sager, hvor der er børn i forholdet skal forelægges. Det må være Lykke/Jesper vi forelægger overfor, vi drøfter nærmere hvordan i morgen.”

Af en mail samme dag, den 15. februar 2016, fra asylchef i Røde Kors Anne la Cour Vågen til indkvarteringsoperatørerne fremgår bl.a.:

”Jeg har talt med Lene Vejrum, vicedirektør i Udlændingestyrelsen, for at få nogle klare retningslinjer for, hvordan vi indkvarterer par, hvor den ene part – som typisk er kvinden – er under eller over 15 år og den anden part er voksen.

US er på vej med retningslinjer. Indtil de foreligger, skal vi gøre følgende:

...

Der synes ikke at være en åbning for dispensationer, men vi sender en række eksempler på meget uhensigtsmæssige konsekvenser, som US vil forelægge ministeriet. For eksempel har vi en sag med en kvinde på 15½, som er gift med en på 19. Sammen har de et et-årigt barn. Kvinden er flygtet fra et tidligere tvangsægteskab med en langt ældre ægtefælle og føler sig nu tryk sammen med den 19 årige ægtefælle. Kvinden får psykologhjælp pga. det tidligere forhold. De har et godt fællesskab om deres fælles barn. Den sag bringer vi videre, så ministeriet i hvert fald bliver bekendt med konsekvenserne af de nye regler.”

Ved mail af 16. februar 2016 til Line Skytte Mørk Hansen og Lykke Sørensen sendte Lene Linnea Vejrum en opdateret udgave af listen over unge asylpar, som tidligere havde været rundsendt internt i Udlændingestyrelsen. I mailen skrev hun bl.a.:

”Vi er pt. i dialog med operatørerne omkring flytning af de par, hvor der er børn. Det rejser en række spørgsmål, som vi gerne vil drøfte med departementet.
Lykke, er det Jesper Gori vi skal tale med?”

Udlændingeministeriet anmodede om og modtog i det efterfølgende forløb løbende meldinger fra Udlændingestyrelsen om status vedrørende adskillelse af par. Styrelsen sendte i den forbindelse forskellige versioner af den nævnte liste, der løbende blev opdateret med nye oplysninger og bemærkninger vedrørende parrene.

I forbindelse med en af disse anmodninger bad Anne Nygaard Just ved en mail af 17. februar 2016 om at få oplyst bl.a. ”status på, om alle parrene er adskilt eller hvornår de forventes at være det” med frist for besvarelse den 23. februar 2016. Oplysningerne skulle bruges til forberedelse af et samråd (samråd Z), der var indkaldt efter ønske fra Dan Jørgensen (S).

Pressehenvendelse fra Jyllands-Posten

Den 18. februar 2016 modtog Udlændingeministeriet ved mail henvendelse fra Jyllands-Posten, der ønskede en kommentar fra Inger Støjberg til en historie om den nye praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere og forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Af mailen fremgår bl.a.:

”Flere universitetsprofessorer med speciale i menneskeret siger, at regeringen kan være på vej til at overtræde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 – den om retten til et familieliv – hvis man vil hindre, at par i asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, kan bo sammen – i alle tilfælde for de pars vedkommende, hvor der er børn involveret, eller hvor kvinden er gravid.

Af ministeriets høring kan man se, at ud af de 27 par, hvor kvinden er under 18 år, er der seks par, som har børn, og seks par, hvor kvinden er gravid.

Hvad siger ministeren til advarslerne om, at regeringen kan være på vej til at bryde EMRK’s artikel 8?”

Anna-Sophie Saugmann-Jensen fik til opgave at lave et udkast til ministersvar, der skulle sendes til Justitsministeriet med henblik på godkendelse. Udkastet blev efter godkendelse af Jesper Gori og Lykke Sørensen sendt til

specialkonsulent Adam Abdel Khalik i Justitsministeriet den 19. februar 2016 med følgende bemærkninger:

”Som nævnt er vi blevet bedt om at udarbejde en kommentar til Jyllandsposten (et faktuel, kort svar fra ministeriet) i anledning af, at Jyllandsposten lørdag vil køre en historie om, at ordningen med separat indkvartering af barnebrude kan være i strid med EMRK artikel 8 i visse tilfælde.

Nedenfor udkast til ministersvar som godkendt af Lykke:

Udkast til ministersvar:

”Det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan dog være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.”
...”

Ved mail samme dag svarede Adam Abdel Khalik, at Justitsministeriet ikke havde bemærkninger til udkastet, idet det dog kun var blevet gennemgået uformelt på kontorniveau. Mailen blev videresendt til Lykke Sørensen af chefkonsulent Merete Milo, der anførte bl.a.:

”JM er vendt tilbage vedr. vores svar i sagen om barnebrude, se nedenfor. Adam har oplyst, at Nina også har set den. Kommunikationsenheden har rykket os – kan vi sende svaret til dem (uanset at det ikke har været hele vejen op i JM).

+ kan vi ikke bede om at justere/berigtige pressemeldelsen, der giver det klare indtryk, at indkvartering sammen er helt udelukket:

...

Det fremgår bl.a., at:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.””

Lykke Sørensen svarede hertil:

”Det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser. Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen.

Vores besvarelse til avisen skal derfor også godkendes af både Uffe og ministeren samt Mark. Jeg tror ikke, at vi kommer igennem med en besvarelse som anført nedenfor, men det skal vi selvfølgelig forsøge, og vi må skrive, at det har været forelagt JM.

Så det kan sendes til kommunikationsenheden med den klare forholdsordre, at det skal godkendes af Uffe, Mark og ministeren.”

Udkastet blev herefter forelagt Mark Thorsen, der i stedet foreslog følgende svar:

”Det er ministeriets vurdering, at den generelle ordning med separat indkvartering af mindreårige ægtefæller er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8.”

Det nye svarudkast blev forelagt udlændingeafdelingen af presse- og kommunikationsrådgiver Pernille Rølle Hansen. Af en mail samme dag fra Merete Milo til Lykke Sørensen, Anna-Sophie Saugmann-Jensen og Jesper Gori fremgår herom bl.a.:

”Jeg har talt med Pernille og sagt, at det er afdelingens vurdering, at det ikke er juridisk holdbart at sige det så firkantet. Jeg kan forstå på Pernille, at resultatet så nok bliver, at der slet ikke kommenteres herfra.”

Jyllands-Posten bragte historien om aftenen den 19. februar 2016. Af artiklen fremgår, at det på grund af ferie ikke havde været muligt at få en kommentar fra Inger Støjberg.

Møde mellem Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen den 22. februar 2016 og efterfølgende udtalelser til pressen og Folketinget om status vedrørende retningslinjer

Den 22. februar 2016 blev der holdt et møde mellem Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen. Af mødeindkaldelsen fremgår, at emnet for mødet var ”retningslinjer mv. om barnebrude”. Mødedeltagerne var bl.a. Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen, Jesper Gori og Anne Nygaard Just fra ministeriet og Lene Linea Vejrum, Ditte Kruse Dankert og Kristina Rosado fra styrelsen.

Om mødet fremgår bl.a. af en mail samme dag fra Ditte Kruse Dankert til Nils Bak, der havde spurgt om status på sagen med henblik på at kunne besvare henvendelser fra pressen:

”... Vi får ikke retningslinjer fra departementet. Det er afklaret på møde i dag. Vi kan måske bare oplyse, at vi har orienteret operatørerne om den nye praksis, jf. pressemeddelelsen, at mange allerede er adskilt, og at vi er i gang med processen omkring adskillelse af parrene, herunder par med børn. ...”

Nils Bak skrev herefter i en mail til Jyllands-Posten bl.a.:

”Den status, vi kan gøre lige nu, handler om, at vi har orienteret operatørerne om den fastlagte praksis, jf. ministeriets pressemeddelelse, samt at flere par allerede er adskilt, og at vi fortsat er i gang med processen omkring adskillelse af parrene. Så det kører, sådan som ministeren har meldt ud.”

Af en mail af 22. februar 2016 fra ministersekretær Andreas Højmark Andersen til udvalgssekretær Laura Purup i Folketinget fremgår bl.a. vedrørende spørgsmålet om retningslinjer:

”Vi talte sammen i sidste uge om en officiel udvalgsorientering vedr. nye retningslinjer for indkvartering af barnebrude på asylcentre.

Jeg har talt med kloge og dygtige mennesker her, som siger, at vi pt. alene kan henvise til pressemeddelelsen. De endelige nedskrevne

retningslinjer er endnu ikke klar, men er pt. under revidering i Udlændingestyrelsen. Vi vil naturligvis oversende de færdige retningslinjer, lige så snart de er færdige.”

Mailen indeholdt efter denne tekst et link til pressemeddelelsen.

Møde mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne den 23. februar 2016 samt forberedelse af koncerndirektionsmøde den 24. februar 2016

Den 23. februar 2016 blev der afholdt et møde mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne.

Udlændingestyrelsen havde til brug for mødet udarbejdet en PowerPoint-præsentation, hvor der efterfølgende er påført kommentarer til intern brug i Røde Kors. Af præsentationen fremgår bl.a. (med kommentarerne fra Røde Kors angivet i skarp parentes):

”Indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlever

- Ny praksis jf. pressemeddelelse
- Fremover må ingen mindreårig under 18 år indkvarteres sammen med en myndig ægtefælle/samlever
- Par skal adskilles – på forskellige centre [centrene må gerne ligge i nærheden af hinanden]
- Ingen undtagelser – heller ikke hvor der er fællesbørn [Par skal spørges hvem børn skal bo med (næsten alle er små børn)]
- Ethvert kendskab til mindreårige asylansøgere med ægtefæller/samlever skal videregives til US (Forsørgelseskontoret)
- Kommunal underretning efter behov – som hidtil
- Er der tale om en mindreårig under 15 år, skal der ske kommunal underretning
- Retningslinjer fra US [US rejser pt. nogle sager som principielle for ministeriet. Det er US ansvar at konventioner overholdes (også børnenes rettigheder). De forventer at retningslinjer vil rumme at der kan dispenseres i nogle sager, så bekymringer om at skille familier ad skal rejses overfor

US (om de kan dispensere og i hvilket omfang vides ikke endnu...)]

- Spørgsmål og diskussion [Minister skal i samråd d. 15. marts – inden da forventes nogle svar at være klar]”

Operatørmødet er omtalt i en mail af 23. februar 2016 fra Ditte Kruse Dankert til direktørfuldmægtig i Udlændingestyrelsen Catrine Primdahl, hvoraf fremgår bl.a.:

”Vi kan desuden oplyse om status, at der er sket adskillelse i langt de fleste sager, at vi er i dialog med operatørerne om håndteringen af de resterende sager, hovedsageligt hvor der er tale om par med børn, ligesom vi skal lave en vejledning til operatørerne. Spørgsmålet om adskillelse har desuden været drøftet på dagens operatørmøde.

Vi er også ved at indsamle oplysninger til brug for forelæggelse af i alt fem sager, hvor vi ønsker, at dep. skal tage stilling til, om adskillelse vil være i strid med Børnekonventionen, dvs. vi forelægger nogle af de sager, hvor der er tale om par med børn.”

Mailen blev sendt til brug for direktør Henrik Grunnets forberedelse af et koncerndirektionsmøde i Udlændingeministeriet den 24. februar 2016, hvor ”status mindreårige/ægtefæller” var et punkt på dagsordenen med Henrik Grunnet og Line Skytte Mørk Hansen angivet som ansvarlige.

Af et talepapir udarbejdet af Anne Nygaard Just til Line Skytte Mørk Hansens brug under mødet fremgår:

”Talepunkter om barnebrude til koncerndirektionsmøde d. 24. februar 2016

- Som I ved, har der den sidste måned været en del medieomtale om barnebrude i de danske asylcentre.
- Ministeren bad på baggrund af medieomtalen Udlændingestyrelsen om at afdække omfanget af mindreårige asylansøgere, der er indkvarteret med en ægtefælle eller samlever.

- Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne viste i første omgang, at der var indkvarteret 27 mindreårige asylansøgere i de danske asylcentre, som havde en ægtefælle eller samlever, der enten var indkvarteret på samme eller et andet asylcenter, eller var herboende. Listen er siden opdateret til at omfatte i alt 31 par.
- På baggrund heraf anmodede ministeren som bekendt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet er indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Status er nu, at Udlændingestyrelsen er ved at effektuere dette.
- De mindreårige, som ikke har børn, vil som udgangspunkt blive indkvarteret på børnecentre, mens deres ægtefælle eller samlever indkvarteres på voksencentre.
- Vi havde i mandags en drøftelse med Udlændingestyrelsen om indkvartering af de par, der har børn samt en række konkrete sager. Det vil bero på en konkret vurdering, hvor parrenes fælles barn/børn fremadrettet skal indkvarteres.
- Udlændingestyrelsen er endvidere ved at udarbejde nye retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever. Jeg ved, at emnet også blev drøftet på et møde mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne i går.
- Jeg kan afslutningsvis oplyse, at vi har modtaget en række udvalgs spørgsmål om emnet, og at ministeren skal i samråd om sagen d. 15. marts.”

Koncerndirektionsmødet den 24. februar 2016 blev formentlig ikke afholdt.

Besvarelse af spørgsmål S 630

Den 24. februar 2016 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål S 630, som var stillet af Naser Khader (KF) den 10. februar 2016:

”Er ministeren tilfreds med hjælpen til de såkaldte børnebrude, og mener ministeren, at man gør nok for at opsøge og hjælpe dem?”

Af svaret fremgår bl.a.:

”Da jeg blev bekendt med problemstillingen om barnebrude i de danske asylcentre i januar, bad jeg med det samme Udlændingestyrelsen om at afdække omfanget af mindreårige asylansøgere, som er indkvarteret i danske asylcentre, og som har en ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har på baggrund af en høring af indkvarteringsoperatørerne oplyst mig om, at der på tidspunktet for høringen var indkvarteret 27 mindreårige asylansøgere i de danske asylcentre, som havde en ægtefælle eller samlever, der enten var indkvarteret på samme eller et andet asylcenter, eller var herboende. Antallet af indkvarterede asylansøgere ændrer sig hele tiden og afhænger bl.a. af antallet af nyindrejste asylansøgere. Antallet af mindreårige asylansøgere med en ægtefælle eller samlever vil derfor også løbende ændre sig.

Det er for mig at se helt uacceptabelt, at mindreårige asylansøgere er indkvarteret i asylcentre i Danmark sammen med deres ægtefælle eller samlever. Derfor har jeg i sidste uge anmodet Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. På den måde kan vi sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentrene. Umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Svaret er godkendt i F2 den 18. februar 2016 af Lykke Sørensen (trin 1), den 22. februar 2016 af Jonas From Soelberg (trin 2), den 23. februar 2016 på vegne af Uffe Toudal Pedersen (trin 3) og den 24. februar 2016 på vegne af Inger Støjberg (trin 4). Af en mail af 17. februar 2016 fra Anne Nygaard Just til Line Skytte Mørk Hansen fremgår desuden, at Mark Thorsen og Lene Linnea Vejrum havde ”nikket til” et vedhæftet udkast til besvarelse, som havde samme indhold.

Udarbejdelse af bidrag til forespørgselsdebat med statsministeren

Til brug for en forespørgselsdebat med statsministeren om værdier (F 12) sendte Udlændingeministeriet den 26. februar 2016 et notat med beredskab om barnebrude til Statsministeriet. Af notatet fremgår bl.a.:

”Baggrund vedr. mindreårige gifte på asylcentre og generelt

...

Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.

Talepunkter:

...

- Udlændinge-, integrations- og boligministeren har på baggrund af de sager, som for nylig har kastet lys over denne problematik, hurtigt bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-,

integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

- Jeg har også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.
- Det siger sig selv, at jeg bifalder udlændinge-, integrations- og boligministerens klare standpunkt og hurtig handlen i denne sag. Det skylder vi de unge, især piger, som søger vores beskyttelse her i landet.”

Notatet er godkendt i F2 den 25. februar 2016 af Jonas From Soelberg (trin 1) og den 26. februar 2016 på vegne af Uffe Toudal Pedersen (trin 2) og Inger Støjberg (trin 3).

Den 3. marts 2016 sendte Udlændingeministeriet en revideret udgave af beredskabsnotatet til Statsministeriet. Om baggrunden for udarbejdelse af det reviderede beredskabsnotat fremgår af en sagsfremstilling til notatet bl.a.:

”Udkastet er udarbejdet efter drøftelse med Statsministeriet, der – i forlængelse af artikler herom i JP – har peget på behovet for i talepunkterne at adressere den situation, hvor en adskillelse af parterne kan udgøre en overtrædelse af EMRK artikel 8 om retten til familieliv eller kan være i strid med børnekonventionens artikel 3 om barnets tarv.

Det kan ikke på forhånd udelukkes, at der i helt særlige tilfælde konkret kan være en retlig pligt for myndighederne til ikke at adskille et par under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser. Der er i talepunkterne lagt op til, at ministerens generelle instruks skal omsættes til retningslinjer til brug i de konkrete sager, og at retningslinjerne selvfølgelig skal udarbejdes under indtryk af de konventionsmæssige forpligtelser.

Det bemærkes, at der også under samråd Z den 15. marts 2016 om barnebrude må forventes lignende spørgsmål, der vurderes at skulle håndteres på tilsvarende vis.”

Af det reviderede beredskabsnotat fremgår i øvrigt bl.a.:

”Baggrund om mindreårige gifte m.v. på asylcentre og generelt

...

Udlændinge-, integrations- og boligministeren anmodede på baggrund af høringen Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte den generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Det kan ikke udelukkes, at adskillelse af et eksisterende familieliv i helt særlige tilfælde konkret vil kunne være i strid med retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i strid med barnets tarv efter FN’s børnekonvention. Danske forvaltningsmyndigheder skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, og retningslinjerne skal derfor tage højde for sådanne helt særlige tilfælde.

Instruksen omfatter også de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret på asylcentre med deres ægtefælle eller samlever.

Talepunkter:

...

- Udlændinge-, integrations- og boligministeren har på baggrund af de sager, som for nylig har kastet lys over denne problematik, hurtigt bedt Udlændingestyrelsen om at ændre praksis således, at ingen mindreårige fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever.
- Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.
- Jeg har også forstået, at ministerens instruks tillige omfatter de sager om mindre-

årige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.

- Det siger sig selv, at jeg bifalder udlændinge-, integrations- og boligministerens klare standpunkt og hurtig handlen i denne sag. Det skylder vi de unge, især piger, som søger vores beskyttelse her i landet.

[Det har været fremført, at instruktionens absolute karakter – ingen mindreårige må indkvarteres med deres ægtefælle eller samlever – i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder vores internationale forpligtelser? Er det regeringens linje?]

- Udlændinge-, integrations- og boligministerens generelle instruks skal, som jeg nævnte, omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i konkrete sager. Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vore internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser.
- Det ændrer jo ikke ved den utvetydige politiske tilkendegivelse i udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks. Det er denne linje, der danner afsæt for alle de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.”

I forbindelse med udarbejdelsen af det reviderede beredskabsnotat var der uenighed mellem Inger Støjberg og ministeriets embedsmænd om formuleringen af den næstsids bullet. Af et tidligere udkast fremgår således:

”[Husets vurdering]

- [Man kan sikkert godt konstruere en helt særlig situation, hvor omstændighederne i sagen konkret betyder, at et samliv alligevel skal anerkendes under hensyntagen til vores internationale forpligtelser. Det skal myndighederne selvfølgelig rette sig efter, og jeg forstår, at der også vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne.]

[Ministerens vurdering]

- Danmark skal naturligvis overholde sine internationale forpligtelser. Skulle der opstå en situation, hvor udlændinge-,

integrations- og boligministerens instruks vurderes som i strid med vore internationale forpligtigelser, må vi naturligvis løse problemet.”

Som det fremgår af det endelige beredskabsnotat, endte det med en sammenskrivning af de to versioner. Det er i F2 registreret den 4. marts 2016, at sagen blev drøftet mundtligt med Inger Støjberg.

Forespørgselsdebatten blev afholdt den 4. marts 2016, uden at beredskabet fra Udlændingemisteriet kom i brug.

Udlændingestyrelsens planlægning af yderligere adskillelser, herunder par med børn

Af en mail af 25. februar 2016 fra Kristina Rosado til Trine Kristensen fra Asylcenter Holmegaard fremgår bl.a.:

”Som lovet her en liste over de par uden børn, som vi har planlagt til flytning på onsdag den 2. marts:

...

Endvidere planlægger vi flytninger af følgende par med børn i løbet af næste uge:

...

Som nævnt i telefonen, skal vi bede jer om hurtigst muligt at tale med parrene om, hvem fællesbørnene skal bo sammen med, samt om de har familierelationer på andre centre, som vi skal tage højde for i forbindelse med planlægningerne. Her vil det navnlig være relevant, hvis der er voksne familiemedlemmer, som kan støtte op om den af parterne, som forbliver indkvarteret sammen med fællesbarnet/-børnene.”

Forelæggelse af fem sager for Udlændingemisteriet

Ved mail af 2. marts 2016 sendte Ditte Kruse Dankert sagsresumeer med tilhørende bilag vedrørende fem sager om mindreårige asylpar med børn til Jesper Gori. Af mailen fremgår bl.a.:

”I forlængelse af mødet i sidste uge om mindreårige ægtefæller med børn – en beskrivelse af

de enkelte sager, som vi gerne vil have jeres respons på.”

Af en mail senere samme dag fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert fremgår bl.a.:

”Helt kort imellem oplæg (vi misser hinanden på telefonen): vi vil gerne hjælpes lidt mere på vej med dokumenterne i form af en sagsfremstilling (hvad er de væsentligste relevante elementer i de konkrete sager af betydning for indkvarteringsovervejelserne) og en indstilling alternativt en redegørelse for de relevante overvejelser i de enkelte sager (hvad taler for/imod, med hvilken styrke, e. lign.). Jeg har forståelse for, hvis I ikke i denne situation kan komme med en egentlig indstilling.

Ring endelig; jeg er med på, at jeg kan overse vanskeligheder, selvom min bestilling vil være ret styrende for vores ønsker.”

Udlændingestyrelsen udarbejdede herefter et notat om de fem sager. Notatet blev sendt til Jesper Gori ved mail af 3. marts 2016 fra Ditte Kruse Dankert. Af mailen fremgår bl.a.:

”I forlængelse af vores telefonsamtale sender jeg et kort notat, hvor vi forelægger fem konkrete sager om mindreårige ægtefæller/samlever med fællesbørn.”

Af notatet fremgår:

”Notat om adskillelse af mindreårige ægtefæller med børn

Baggrund

Udlændingestyrelsen har i forlængelse af presmeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet både skriftligt og mundtligt orienteret asylcenteroperatørerne om, at ingen mindreårige under 18 år fremover må indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever, og at dette også gælder, hvis parret har et eller flere fælles børn. Udlændingestyrelsen har samtidig orienteret asylcenteroperatørerne om, at Udlændingestyrelsen ligeledes vil tage skridt til at adskille parrene i aktuelle sager om mindreårige,

der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato effektueret adskillelse af parrene i langt hovedparten af de sager, hvor der er tale om mindreårige, der hidtil har boet sammen med ældre ægtefæller eller samlever, herunder i de sager, hvor parrene har fællesbørn.

Ved gennemgangen af de relevante sager, jf. ovenfor, er Udlændingestyrelsen imidlertid i fem konkrete enkeltsager blevet opmærksom på særlige elementer og omstændigheder, der kan rejse spørgsmål om balancen særligt i forhold til hensynet til parrenes fællesbørns tarv.

Spørgsmålet er, om de pågældende par – trods det helt overvejende udgangspunkt om adskillelse, herunder uanset om der er fællesbarn – alligevel bør indkvarteres sammen eller fx på samme center men på forskellige værelser.

De konkrete sager

Sag nr. 1.

Kvinde født 10.06.1998 – mand født 18.01.1987.

I sag nr. 1 har parret i alt to børn sammen på henholdsvis 3 og 4 år, ligesom parret venter et tredje fællesbarn til august 2016. Kvinden, der er den mindreårige i parret, fylder 18 år i august 2016.

Asylcenter Frederikshavn er i sagen kommet med en udtalelse, hvoraf det bl.a. fremgår, at det vil være en psykisk belastning for moderen, hvis hun alene skal tage vare på børnene, og at man fra centerets side er bekymret for, hvilken betydning det kan få for såvel børn som voksne i familien, hvis man vælger at adskille far fra resten af familien.

Sagen er hovedsageligt særegen i den forstand, at der er tale om et par, der gennem en længere årrække har stiftet familie af en væsentlig størrelse. Styrelsen er af den opfattelse, at

karakteren af den etablerede familie bør indgå som et væsentligt element bl.a. i vurderingen af hensynet til de snart tre fællesbørns tarv.

Der henvises til bilag 1.

Sag nr. 2.

Kvinde født 23.10.1999 – mand født 06.08.1991.

I sag nr. 2 er der tale om et par, der har ét fælles, nyfødt spædbarn.

Kvinden er stærkt traumatiseret, bl.a. som følge af bortførelse og voldtægt begået af ISIS i hjemlandet. Det fremgår af den medicinske journal på sagen, herunder af udtalelser fra den relevante psykolog, at manden, trods egne psykiske problemer, er en ressource for kvinden, og at kvinden støtter sig til ham, herunder i forhold til pasningen af barnet.

Vurderingen fra sundhedspersonalet er, at barnet og morderen bør institutionsanbringes, hvis parret adskilles, da kvinden – på grund af sin psykisk meget skrøbelige tilstand – ikke vil være i stand til at tage vare på barnet alene.

Sagen er særlig i den forstand, at der allerede nu forelægges en vurdering fra sundhedspersonalet om, at der vil skulle ske institutionsanbringelse af moderen og barnet, hvis adskillelse gennemføres, da moderen ikke psykisk vil kunne klare en adskillelse. Styrelsen er af den opfattelse, at dette forhold må antages at spille ind med betydelig vægt, når hensynet til barnets tarv skal vurderes.

Der henvises til bilag 2.

Sag nr. 3.

Kvinde født 15.11.1998 – mand født 15.11.1995.

I sag nr. 3 er der tale om et par med i alt to fællesbørn på henholdsvis 1 år og 0 år. Parret har tidligere mistet et barn på 3 år forud for flugten til Danmark. Barnet blev dræbt af ISIS i

forbindelse med en bortførelse, hvor også faderen var tilfangetaget. Moderen har desuden bl.a. været udsat for voldtægt i hjemlandet. Der er fra kommunal side iværksat støtte i hjemmet (familiebehandling), og den kommunale vurdering er, at det meget kraftigt frarådes at adskille parret, at moderen alene har mulighed for at tage vare på børnene med støtte fra manden, at moderen er i risiko for en fødselsdepression i tilfælde af adskillelse, og at adskillelse vil bewirke et yderligere tab og traume for mor og børn, hvilket vil svække moderens mulighed for at drage den nødvendige omsorg for børnene.

Sagen er særlig på grund af omfanget af den traumatisering, der er hos såvel moderen som faderen, i form af forhistorien med et barn, der er kidnappet og dræbt i hjemlandet. Desuden er sagen særlig på grund af den allerede iværksatte kommunale støtte, der meget klart anbefaler, at parret ikke adskilles.

Styrelsen er af den opfattelse, at det forhold, at der er frygt for "retraumatisering", og at denne – bl.a. i henhold til kommunal vurdering – vil indebære en risiko for fødselsdepressions og manglende mulighed for at drage den nødvendige omsorg for de to fællesbørn, må indgå som et element af betydelig vægt, når der skal tages stilling til vægningen af hensynet til netop fællesbørnenes tarv.

Der henvises til bilag 3.

Sag nr. 4.

Kvinde født den 02.06.1998 – mand født den 30.05.1991.

I sag nr. 4 er der tale om et par med et spædbarn. Parret bor i særlig bolig i tilknytning til Center Jelling sammen med kvindens forældre.

Sagen er særlig på grund af, at parret tidligere er blevet viet på Rådhuset i Vejle, trods det forhold, at kvinden på daværende tidspunkt var under 18 år. Vielsen er formentlig blevet tilladt, fordi kvinden på daværende tidspunkt var højgravid.

Styrelsen finder, at sagen er særlig, fordi en anden dansk myndighed har tilladt indgåelsen af ægteskabet, trods den mindreåriges alder. Sagen vil således kunne bewirke debat i forhold til det paradoks, at myndighederne på den ene side har vurderet og tilladt, at parret kan gifte sig, men at myndighederne omvendt ikke vil tillade, at parret bor sammen, herunder med parrets fællesbarn.

Sag nr. 5.

Kvinde født den 01.01.1999 – mand født den 15.03.1992.

I sag nr. 5 har parret ikke fællesbørn. Situationen i sagen er den, at parret bor sammen med mandens niece på 3 år, der ikke har kontakt til sine biologiske forældre. Parret har påtaget sig – og lever op til – forælderrollen for barnet, og vurderingen bl.a. i relation til ledsagervurderingen er, at parret er i stand til i fællesskab at sørge for barnets behov og fremme en positiv udvikling for barnet.

Styrelsen finder, at sagen er særlig, fordi en adskillelse af parret i sagen vil gå hårdt ud over barnet, der tidligere har oplevet netop det svigt, at blive adskilt fra sine primære omsorgspersoner. Styrelsen finder, at disse særegne forhold i sagen bør indgå med betydelig vægt, når hensynet til barnets tarv skal vurderes i sagen.

Der henvises til bilag 4."

Henvendelse fra Røde Kors

Ved mail af 4. marts 2016 modtog Lykke Sørensen en henvendelse fra asylchef i Røde Kors Anne la Cour Vågen. Af mailen fremgår bl.a.:

"Den udmeldte indsats med adskillelse af par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig er ved at blive gennemført på Røde Kors' centre. Indtil videre er der sket adskillelse af de par, der ikke har børn, og vi er orienteret om, at de par der har børn skal adskilles i denne uge. Det rejser nogle alvorlige spørgsmål af både humanitær og socialfaglig karakter som vi beskriver i vedlagte brev, og jeg håber at vi kan gå i dialog om sagen. Jeg vedlægger også til orientering et notat vi i dag har sendt til Udlændingestyrelsen

med et forslag til ændring af indkvartering af de kvinder, der er blevet flyttet på børnecenter.”

Af det vedhæftede brev fremgår bl.a.:

”Anmodning om dispensationsadgang for adskillelse af asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn.

Kære Lykke Sørensen

Røde Kors henvender sig hermed til Integrationsministeriet med anmodning om, at der etableres adgang til dispensation for adskillelse af ægtepar, hvor den ene ægtefælle er mindreårig og parret har børn. Baggrunden for vores henvendelse er følgende:

I forlængelse af integrationsministerens udmelding om, at asylansøger-par, hvor den ene ægtefælle er mindreårig ikke må bo sammen på asylcentre i Danmark, har Udlændingestyrelsen i de sidste uger iværksat flytninger af den ene part i de par, der ikke har børn. Røde Kors er orienteret om, at de i denne uge vil iværksætte adskillelse af de par, der har børn.

Røde Kors skal i forbindelse med spørgsmålet om ægteskaber mellem myndige og mindreårige understrege, at vi naturligvis tager afstand fra tvang og overgreb overfor mindreårige. I forhold til ægteskaber der allerede er etableret, er det dog vores opfattelse, at de socialfaglige mekanismer der er iværksat på vores asylcentre i forhold til generelt at reagere på bekymringer for trivsel hos mindreårige, i meget høj grad opfanger de tilfælde, hvor samlivet mellem en myndig og en mindreårig over 15 strider mod den mindreåriges tarv. Kommunerne tager deres tilsynspligt på asylcentre meget alvorligt, og når Røde Kors underretter om bekymringer, reagerer de.

Adskillelsen af parrene uden børn er sket på den måde, at de mindreårige kvinder er blevet flyttet til et børnecenter, mens deres mænd fortsat er indkvarteret på opholdscenter. Det har for en del af de unge par været voldsomt at skulle flytte fra hinanden, og både flere af de unge kvinder og deres mænd har været meget oprørte

og påvirkede af det, og de er helt uforstående over for baggrunden.

På Børnecenter Annebergparken, hvor de unge kvinder er indkvarteret, oplever medarbejderne daglige frustrationer blandt kvinderne, uro og et højt konfliktniveau. Det er gennemgående for de mindreårige, der er blevet adskilt, at de føler stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryg situation.

Røde Kors' medarbejdere har observeret fallende trivsel, hos nogle i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskadende adfærd. Det er reaktioner, der giver anledning til alvorlig bekymring for deres udvikling og trivsel, og som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.

Røde Kors' socialkoordinatorer har i de sidste uger afholdt samtaler med de unge par, der har børn med henblik på at forberede dem på, hvad der kommer til at ske. På baggrund af reaktionerne med adskillelse af parrene uden børn, er vi bekymrede for, hvordan parrene med børn vil reagere på den planlagte adskillelse. Der er indtil videre tale om 5 par på Røde Kors' Centre:

...

Udlændingestyrelsen har orienteret os om, at Udlændinge-, integrations- og boligministeriet er ved at udarbejde retningslinjer for, hvordan Udlændingestyrelsen skal forvalte adskillelsen af de unge par. Fra Røde Kors' side vil vi gerne opfordre til, at de retningslinjer kommer til at tage højde for de unge pars trivsel og ret til familieliv.

For de unge par der har børn, finder vi det dybt bekymrende, at børnene uden forudgående individuel vurdering af familiens situation, skal adskilles fra den ene af deres forældre. Det er voldsomt indgribende over for familierne, og

den planlagte adskillelse bør tage udgangspunkt i en vurdering af børnenes tarv.

Røde Kors håber på baggrund af ovenstående, at ministeriet vil overveje at dispensere for udgangspunktet om adskillelse af par, hvor den ene part er mindreårig i de sager, hvor de unge par har børn. Det er vores oplevelse af situationen, at der både er stærke humanitære og soci-alfaglige argumenter for, at der etableres en procedure, hvor de unge par høres inden eventuel adskillelse gennemføres.

Røde Kors står naturligvis til rådighed med ud-dybnung og yderligere oplysninger, og du er meget velkommen til at kontakte mig for en videre drøftelse.”

Af det vedhæftede notat fremgår bl.a.:

”Reaktionerne omkring adskillelse af de mindreårige i ægteskab har været voldsom. Alle har reageret med stor modstand, og frustration. Alle har følt behov for at klage over afgørelsen, som af alle parter opleves som et voldsomt overgreb på deres personlig frihed. Der har været megen gråd, besvimelser, selvmordstrusler og selvskadende adfærd. Der har været et selvmordsforsøg med indtag af piller og 3 ud af de 8 unge kvinder har været med ambulance til nærliggende hospital af psykosociale grunde. På Annebergparken opleves daglige frustrationer blandt de unge kvinder, generel uro og et højnet konfliktniveau.

Gennemgående for de mindreårige, som er blevet adskilt, er følelsen af stor utryghed uden den person, som de ser som tryghedsfaktor i en i forvejen meget utryg situation. Flere (måske alle) har gennemlevet krig og konflikt sammen og støttet hinanden igennem den lange usikre flugt. Det skaber tætte bånd. Gennemgående er faldende trivsel, nogle af dem i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øgede depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskade. Reaktionen, der giver anledning til alvorlig bekymring for beboernes udvikling og trivsel, som har foranlediget underretninger til

de sociale myndigheder og henvisning til psykologsamtaler.”

Anne la Cour Vågen orienterede samtidig Lene Linnea Vejrum om henvendelsen til Udlændingeministeriet.

Status vedrørende adskillelse af par pr. 3 marts 2016

Af en intern oversigt af 3. marts 2016 fra Udlændingestyrelsen fremgår om status vedrørende adskillelse af par bl.a.:

”Status på flytning af mindreårige med ægtefæller/samleverere

Som følge af Udlændinge-, Integrations-, og Boligministerens meddelelse af 10. februar 2016 har Udlændingestyrelsen ændret praksis, således at mindreårige over 15 år ikke længere indkvarteres sammen med en ægtefælle eller en samlever. Dette gælder også, selvom parret har fællesbørn.

På den baggrund har Udlændingestyrelsen i perioden fra ultimo januar 2016 til og med den 3. marts 2016 identificeret i alt 32 par, hvor en eller begge parter er mindreårige, og hvor der som følge af den ændrede praksis skal tages initiativ til at adskille parrene.

Pr. 3. marts 2016 er status på indkvarteringsforholdene for de 32 par som følger:

- 16 par er adskilt, 15 af disse har ingen fællesbørn. 1 af de adskilte par har et fælles barn på 5 måneder.
- 5 par er forelagt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, idet sagerne rummer en række særlige forhold af mere principiel karakter, som styrelsen ønsker ministeriets stillingtagen til for så vidt angår indkvarteringsmulighederne. Alle 5 par har børn.
- 1 par er udeblevet. Parret havde ingen børn.

- For 3 pars vedkommende gælder, at begge parter er mindreårige. Efter drøftelser med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet er det besluttet, at de pågældende par kan forblive indkvarteret på samme center, men dog ikke på samme værelse.
- 1 par blev ikke adskilt, idet de overgik til integration 1. marts 2016 og efter det oplyste skulle indkvarteres sammen i familieboli i kommunen. Parret har et fællesbarn.
- 3 par er planlagt til adskillelse den 4. marts 2016. Alle 3 par har børn.
- 2 par skulle efter planen være adskilt den 2. marts 2016, men parrene har nægtet at efterkomme styrelsens anvisning om indkvartering. Styrelsen forventer at træffe afgørelse om iværksættelse af flyttepåbud for parrene i indeværende uge. Ingen af parrene har børn. I det ene par er pigen gravid.
- 1 par er endnu ikke planlagt til flytning, idet parret har indsendt kopi af dokumenter, som angiveligt dokumenterer, at den kvindelige part er over 18 år. Dokumenterne er sendt til oversættelse.

Det kan supplerende oplyses, at 4 par har klaget til Udlændingestyrelsen over adskillelsen. 3 par har oplyst, at registreringer af den mindreårige parts alder er forkert. 2 af disse oplyser nu en fødselsdato, hvorefter den yngre part ikke længere er mindreårig. Alle sager vedr. aldersændring er sendt til 4. Asyl ad vurdering.”

Møde mellem Udlændingestyrelsen og Udlændingeministeriet den 8. marts 2016 om de fem sager samt efterfølgende møde med ministeren
Den 8. marts 2016 blev der afholdt et møde mellem Udlændingestyrelsen og Udlændingeministeriet om de fem sager, som styrelsen havde forelagt for ministeriet den 3. marts 2016.

Af en mail samme dag fra Lene Linnea Vejrum til fungerende direktør i Udlændingestyrelsen Anni Fode fremgår om mødet bl.a.:

”Vi gennemgik følgende på mødet:

1. De 5 konkrete sager, som vi efter aftale har forelagt for departementet blev kort gennemgået. Lykke skulle vende sagerne med Uffe senere i dag. De umiddelbare vurdering er, at det vil være konventionsstridigt at skille parterne ad i to af sagerne (sag 3 og 4 – navnlig i sag 4, hvor der er indgået ægteskab i DK).

De andre sager er mere tvivlsomme. Vi får en tilbagemelding, når sagerne har været forelagt Ministeren.

2. De retlige konsekvenser. Ministerens udmelding vedr. alene indkvarteringsområdet. I forhold til dette område, skal vi forsøge at begrænse antallet af sager, der forelægges departementet, da det gør departementet inhabil i forhold til en evt. klage over et flyttepåbud.

Ministerens udmelding har ingen indflydelse på vores øvrige sagsbehandling. Det betyder at vi fx skal behandle asylsager på samme måde som tidligere for denne gruppe. (Som konsekvens heraf, kan en asylretlig vurdering principielt få betydning for at en adskillelse ikke længere bør være gældende). Såfremt denne melding giver anledning til tvivlsspørgsmål, fx i forbindelse med ledsagevurderingerne, må vi indbringe disse principielle spørgsmål for departementet.

3. Vejledning til operatørerne. Vi har aftalt, at vi skriver på vejledningen, så vi kan forelægge et udkast for departementet lige efter påske. Ministeren skal godkende vejledningen. I forhold til spørgsmålet om politianmeldelse var dep. enige i, at der ikke skal ske politianmeldelse af et forhold med en mindreårig under 15, såfremt parret adskilles straks i forbindelse med første indkvartering.

4. Brev fra Anne la Cour Vågen til Lykke. Lykke vil forelægge for Uffe, at hun ringer til Anne og henviser Anne til at drøfte de konkrete sager samt vejledningen med US.”

De fem sager blev efterfølgende drøftet på et møde i ministeriet med Inger Støjberg den 9. marts 2016. Mødet med Inger Støjberg er omtalt i en mail samme dag fra Jesper Gori til Lykke Sørensen, hvor Jesper Gori bl.a. redegør for, at han – efter at have talt med Forvaltningsretskontoret i Justitsministeriet – ikke mener, at der er noget forvaltningsretligt til hinder for, at ministeren kan involvere sig i de konkrete sager. I mailen skriver Jesper Gori herefter bl.a.:

”Til gengæld er der – set fra min stol – gode argumenter for alligevel at holde ministeren ude af de konkrete sager: det giver mulighed for, at hun kan indtage den principielle holdning, mens myndighederne konkret vurderer de enkelte sager. Og det minder om tilgangen ved sager om opholdspligt irt tålt ophold. Men efter et lidt stormfuldt møde i morges, hvor både jeg og Uffe måtte fastholde, at myndighederne ikke kan handle ulovligt på instruktion, ved jeg ikke, om ministeren er enig heri. Spørgsmålet er hurtigt vendt, men ikke afklaret med Uffe.”

Lykke Sørensen svarede hertil senere samme dag:

”Tak for det. Nu er det i hvert fald undersøgt. Og det må jo fortsat være sådan, at der ikke kan træffes ulovlige afgørelser. Beklager at du skal efterlades med den sag. Set i bagklogskabens klare lys skulle vi måske være gået i STM før udmeldinger.”

Ifølge et telefonnotat udarbejdet af Ditte Kruse Dankert meddelte Jesper Gori samme dag, at Udlændingestyrelsen fortsat skulle afvente Udlændingeministeriets stillingtagen til de fem sager, således at adskillelse ikke skulle ske på nuværende tidspunkt.

Dagen efter, den 10. marts 2016, skrev Jesper Gori til Uffe Toudal Pedersen:

”Efter at have drøftet spørgsmålet på ny med Line foreslår jeg, at vi – nu – meddeler Udlændingestyrelsen, at styrelsen vil skulle tage stilling til de konkrete sager, herunder de sager der har givet anledning til tvivl, og at styrelsen i den forbindelse kan inddrage Stats- og Menneskeretskontoret i Justitsministeriet, der efter behov kan bistå med generel vejledning om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i situationer, der måtte svare til de verserende konkrete tvivlssager, men at sagerne ikke forinden forelægges ministeren.

...

Der er således næppe forvaltningsretlige grunde til at undlade at efterkomme ministerens eventuelle ønske om at resolve i disse konkrete sager – til gengæld er der efter min opfattelse andre, gode og saglige grunde til at fastholde, at afgørelsen i de konkrete sager alene tilkommer Udlændingestyrelsen, eventuelt efter samråd med Justitsministeriet.”

Om status for de sager, der var blevet forelagt for Udlændingeministeriet, hedder det bl.a. i Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand:

”Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindreårige ægtefæller med ægtefæller/samlevende endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.”

Parret i sag nr. 2 i Udlændingestyrelsens notat af 3. marts 2016 (par nr. 24 i skemaet nedenfor) blev adskilt den 19. april 2016 og senere genindkvarteret sammen den 11. november 2016, begge dele efter ønske fra kvinden. I de øvrige fire sager skete der ikke adskillelse.

Besvarelse af spørgsmål nr. 302

Den 9. marts 2016 besvarede Inger Støjberg Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgs spørgsmål nr. 302, som var stillet efter ønske fra Martin Henriksen (DF) den 26. januar 2016:

”Kan ministeren oplyse, hvor længe myndighederne har kendt til barnebrude i danske asylcentre, og vil ministeren udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning?”

Af svaret fremgår:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Udlændingestyrelsen, hvortil der henvises:

”Udlændingestyrelsen kan oplyse, at der ikke er foretaget registreringer af, hvor mange asylansøgere under 18 år der er ankommet til Danmark sammen med en myndig ægtefælle eller samlever. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt mindreårige asylansøgere under 18 år er blevet indkvarteret sammen med en myndig ægtefælle eller samlever i danske asylcentre, har en mangeårig praksis været, at der er blevet foretaget en socialfaglig vurdering af, hvad der var bedst af hensyn til barnets tarv. De sociale myndigheder er i nødvendigt omfang blevet inddraget i denne vurdering.

Udlændingestyrelsen og de nuværende centeroperatører har alene – forud for november 2015 – erindring om én enkelt sag fra sommeren 2014, hvor en mindreårig på 14 år var indrejst sammen med en myndig ægtefælle. Dette par blev adskilt på to forskellige asylcentre. I sagen fra november 2015 blev parret ligeledes adskilt, da styrelsen blev gjort bekendt med sagen.”

Jeg kan oplyse, at jeg, efter at være blevet bekendt med problemstillingen, har bedt Udlændingestyrelsen sikre, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever. Jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i

retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager.

Jeg kan endvidere oplyse, at min instruks også omfatter de sager om mindreårige, der aktuelt er indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever.”

Status vedrørende adskillelse af par pr. 14. marts 2016

Af en mail af 14. marts 2016 fra Kristina Rosado til Anne Nygaard Just fremgår bl.a. om status vedrørende adskillelse af par:

”For blot at opsummere kan jeg oplyse, at der siden den 26. januar 2016 er identificeret i alt 32 par i asylsystemet, hvor en eller begge parter er mindreårige. Af disse er

- 1 par er overgået til integration
- 1 par meldt udeblevet
- 5 par forelagt UIBM
- 3 par, hvor begge parter er mindreårige
- 20 par adskilt på hvert sit center
- 1 par fortsat ikke flyttet som planlagt (de forventes dog at flytte i dag), og
- 1 par ikke adskilt, idet de har indsendt dokumentation for, at den kvindelige part er over 18 år. Der er endnu ikke taget stilling til aldersspørgsmålet.”

Samråd Z

Den 15. marts 2016 deltog Inger Støjberg i et samråd på baggrund af spørgsmål Z, der som nævnt var stillet efter ønske fra Dan Jørgensen (S) den 11. februar 2016.

Samrådsspørgsmålet var sålydende:

”Vil ministeren redegøre for omfanget af problemet med mindreårige, som indkvarteres med deres voksne ægtefæller på de danske asylcentre, og for hvorfor ministeren ikke har reageret før nu, selvom Udlændingestyrelsen har været opmærksom på forholdene? Hvilke tiltag påtænker ministeren at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden?”

Under samrådet udtalte Inger Støjberg indledningsvist:

”Jeg blev bekendt med denne sag i slutningen af januar, efter at blandt andet Berlingske Tidende bragte en artikel om, at der findes barnebrude i de danske asylcentre. Da det kom frem, at der er børn, der bor sammen med deres voksne ægtefæller i danske asylcentre, så tog jeg straks initiativ til både at afdække men også at få rettet op på det. Når der skal rettes op på det, så skyldes det, at jeg ganske enkelt ikke vil acceptere denne form for samliv på vore asylcentre, og det fornemmer jeg, at spørgeren er fuldstændig enig med mig i. Jeg iværksatte derfor en hastehøring for at få overblik over, hvor mange mindreårige der på det tidspunkt var indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever i asylcentrene. Resultatet heraf skal jeg nok komme tilbage til om et øjeblik. Men samtidig bad jeg nemlig Udlændingestyrelsen om at redegøre for praksis på området. Udlændingestyrelsens praksis på området har været, at de mindreårige asylansøgere, som er over den seksuelle lavalder, det vil jo sige 15 år, er blevet indkvarteret sammen med deres ægtefælle eller samlever, med mindre særlige forhold gjorde sig gældende. Særlige forhold kunne for eksempel være, at de sociale myndigheder eller personale på asylcentre i forbindelse med den skærpede opmærksomhed, der er i forhold til alle indkvarterede under 18 år, har vurderet, at der var grund til bekymring for den mindreåriges trivsel. I alle sager, der vedrører mindreårige under 15 år med en ægtefælle eller samlever, har styrelsens faste praksis været, at de pågældende er blevet indkvarteret hver for sig. Det er samtidig blevet sikret, at operatøren har underrettet den lokale kommune i overensstemmelse med bestemmelserne i serviceloven. Udlændingestyrelsen har altså været bekendt med, at mindreårige asylansøgere mellem 15 og 18 år i nogle tilfælde har været indkvarteret med deres ægtefælle eller samlever i danske asylcentre. Dette har fulgt den hidtidige praksis på området. Udlændingestyrelsens tidligere praksis inkluderede dog også blandt andet en skærpet underrettningspligt i forhold til mindreårige, inddragelse af sociale myndigheder og underretning af den kommune, hvor asylcenteret ligger, hvis der var den mindste tvivl om, at den mindreårige mistrives. Jeg har naturligvis undersøgt, om barnebrude i de danske asylcentre

er noget nyt, altså en ny tendens, for eksempel fordi der altså er noget større tilstrømning nu, end der har været tidligere. Jeg kan se på de oplysninger, vi har modtaget fra Udlændingestyrelsen, at nogle af de mindreårige, som det er konstateret var indkvarteret med deres ægtefæller eller samlever, er indrejst i 2014. Det har således været praksis under tidligere regeringer og også under den foregående, hvor blandt andet Mette Frederiksen som daværende justitsminister havde ansvaret for asylområdet. Lad mig også gøre det klart, at jeg ikke er enig i den praksis. Det glæder mig også, at jeg kan høre, at der er et meget bredt politisk flertal, der ikke er enig i den praksis.

Jeg vil nu gå videre til det, der så reelt er første del af samrådsspørgsmålet, hvor jeg er blevet bedt om at redegøre for omfanget af mindreårige asylansøgere, som indkvarteres med deres voksne ægtefælle eller samlever på de danske asylcentre. Som jeg tidligere nævnte, så iværksatte jeg straks, efter at jeg hørte om problemstillingen, en hastehøring for at afdække omfanget. Hastehøringen blandt indkvarteringsoperatørerne på asylcentrene viste, at der var 27 mindreårige asylansøgere, som havde en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter, eller som havde en herboende ægtefælle. Det tal er så sidenhen blevet opjusteret til 32 af indkvarteringsoperatørerne. Jeg kan supplerende oplyse, at blandt de 32 par er den ældste ægtefælle til en mindreårig asylansøger 32 år. I en hel del af tilfældene er aldersforskellen mellem den mindreårige og ægtefællen meget mindre, selvom det ikke skal være en undskyldning – for det synes jeg ikke, det skal være – for ikke at gøre noget. Men der er altså flere tilfælde, hvor der er meget lille aldersforskel. Men der er dog ikke, som man måske kunne frygte, tale om, at der er ældre mænd, der har en mindreårig ægtefælle. Jeg kan afsluttende i forhold til det her punkt oplyse, at vi på nuværende tidspunkt har ca. 18.000 asylansøgere i de danske asylcentre. Det er således ganske få par blandt asylansøgerne, hvor den ene part er mindreårig. Derfor skal vi alligevel efter min opfattelse tage problemstillingen meget alvorligt.

Sidste del af samrådsspørgsmålet går på, hvilke tiltag jeg påtænker at iværksætte for at undgå lignende tilfælde i fremtiden. Og som det er udvalget bekendt, så bekendtgjorde jeg i en pressemeddelelse den 10. februar, at jeg straks ville have sat en stopper for det her. Grunden til, at jeg meldte så klart ud, er, at jeg ikke på et område, der hører under mit ansvar, vil blåstemple samliv, hvor en mindreårig deler seng og bord med en voksen person. Når man opholder sig i et asylcenter efter myndighedernes anvisning, så er det danske normer og regler, der gælder. Det skal gøres meget klart, og det skal håndhæves over for asylansøgerne. Det er min klare holdning, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever. Jeg vil selvfølgelig sige, at der kan i helt særlige tilfælde være omstændigheder, der betyder, at vi skal gøre en undtagelse. Det kunne for eksempel være i det tænkte tilfælde, at et par var blevet gift i Danmark med et kongebrev. Det sker jo i ganske sjældne tilfælde. Men det ændrer ikke ved, at jeg har en meget klar og stærk holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet. Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for tvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til barnebrude. Jeg har derfor instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at mindreårige asylansøgere ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller en samlever i de danske asylcentre. Det gælder også, hvis begge personer er mindreårige, eller hvis parret har børn. Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruktion i nye retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Udvalget vil få de nye retningslinjer sendt over, så snart de foreligger. Det går jeg ud fra, at udvalget gerne vil have. Udlændingestyrelsen har allerede nu iværksat adskilt indkvartering af de mindreårige, der var indkvarteret med en ægtefælle eller samlever. Det betyder i forhold til de 32 par, som jeg tidligere omtalte, at de fleste af dem allerede er blevet indkvarteret adskilt. De resterende par vil blive adskilt inden for meget kort tid, med mindre at

helt særlige grunde, for eksempel det med kongebrevet, som jeg tidligere nævnte, kunne være tilfældet. Det vil i realiteten være meget, meget få par, hvor det her er gældende, altså hvis man for eksempel er blevet gift med et kongebrev. Afslutningsvis så vil jeg gerne understrege, at hvis parrene ytrer ønske om det, så kan de blive indkvarteret sammen, når begge parter er blevet myndige. Det forhindrer vi dem ikke i, ligeledes hverken kan eller vil vi forhindre dem i at se hinanden. Også selvom den ene part er under 18 år, og de er indkvarteret adskilt.

Så for at summere op, så er det sådan, at for det første så er vi ved at udarbejde nye retningslinjer, som generelt sikrer, at vi fremadrettet ikke har barnebrude i danske asylcentre. Og for det andet så har jeg sørget for, at de par, der var indkvarteret sammen, enten nu er indkvarteret adskilt eller som udgangspunkt vil blive det inden for meget kort tid.”

Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Josephine Fock (ALT) stillede under samrådet en række spørgsmål til Inger Støjberg. Spørgsmålene vedrørte bl.a. brevet af 4. marts 2016 fra Røde Kors, som var blevet sendt til ordførerne forud for samrådet. Af transskriptionen fra samrådet fremgår herom bl.a.:

”*Johanne Schmidt-Nielsen:* ... Det er selvfølgelig vanvittigt vigtigt, at man reagerer, hvis der på nogen måde er tale om tvang. Man kan sådan set også godt have et udgangspunkt, der hedder, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle. Det kan være rigtig fornuftigt. Jeg synes imidlertid, at Røde Kors’ brev til ministeren er vældig fornuftigt. Røde Kors peger på, at der er eksempler på – det kunne være en 17-årig og en 18-årig, der bor sammen, har et barn sammen, der er ikke noget tvang, de er helt frivilligt gift med hinanden, de har et barn – hvor jeg tænker, så ville det jo sådan set være et overgreb, ikke mindst på barnet, at skille dem ad. Så ganske fredeligt spørger jeg, om ministeren har tænkt sig at tage højde for de indsigelser, som Røde Kors kommer med i deres brev, og som jo også har været en del af den offentlige debat. Og jeg hørte jo godt, at ministeren sagde, at der kunne være særlige tilfælde, det er

jeg glad for. Jeg håber, der også kan være tale om særlige tilfælde, når ikke der foreligger et kongebrev. Fordi hvis der for eksempel er tale om et ægtepar, hvor en 17-årig pige har et barn med en 18-årig dreng, så er det jo ikke sikkert, at denne 17-årige piges far og mor er kommet med til Danmark. Det kunne også være en 17-årig dreng for den sags skyld. Så i al fredsommelighed, om ministeren har tænkt sig at tage højde for de, synes jeg, yderst relevante indsigelser, som Røde Kors kommer med?

...

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg: ...

...

Så til Johanne Schmidt-Nielsens spørgsmål omkring Dansk Røde Kors' brev. Jamen, jeg har jo selvfølgelig læst det, og jeg har også fulgt med i debatten, men jeg må altså også sige, at for mig er det så vigtigt at sende et signal omkring ligestilling og kvinders rettigheder, at det for mig har været meget, meget afgørende netop at få adskilt de her par. Men der er, som jeg jo også siger, der kan være ganske særlige tilfælde, altså for eksempel hvis nu danske myndigheder, og det er jo det, der sker, hvis man bliver gift via et kongebrev, så har danske myndigheder jo blåstemplet ægteskabet. Så kan vi jo ikke efterfølgende komme og sige: "Nej hov, det har vi så ikke alligevel". Så det kunne være et eksempel, men jeg må sige for mig er det altså meget afgørende, at vi får sendt et meget klart signal om, at vi ikke vil acceptere barnebrude i Danmark."

...

Josephine Fock: ... Jeg kunne egentlig godt tænke mig lige at spørge ind til konkret, i forhold til kongebrev, hvordan det fungerer i forhold til et ægtepar, der kommer til Danmark, hvor hun er mindreårig, eller hvor hustruen er mindreårig. I givet fald, hvordan man så helt praktisk kan få et kongebrev. Det var det ene spørgsmål. Og det andet spørgsmål det er så også i den boldgade. I forhold til, som jeg kunne forstå på ministeren, så er det så også en af de undtagelser, man kan tage i anvendelse, hvis parret er blevet gift med et kongebrev.

Men jeg må sige, at Røde Kors-brevet, som er sendt til ministeren, gør utrolig stort indtryk på mig, og jeg har lyst til at citere lidt her fra det. Der står: "Røde Kors' medarbejdere observerede faldne trivsel hos nogen i alvorlig grad. Adskillelsen har for flere af de mindreårige betydet dårlig nattesøvn, manglende appetit, øget depressionssymptomer, isolation, manglende lyst til skolegang, øget behov for ro og selvskadende adfærd. Det er reaktioner, der giver anledning til alvorlige bekymringer for deres udvikling og trivsel, og som har foranlediget underretninger til de sociale myndigheder og henvisninger til psykologsamtaler". Det, som jeg faktisk bliver rimeligt berørt over, eller meget berørt over, det er så de historier, som Røde Kors så sender med, som jo helt tydeligt signalerer, at der ikke har været tale om tvangsægteskaber. Fordi der er jeg fuldstændig enig med ministeren, at tvangsægteskaber er ikke noget, vi accepterer. Der skal være ligestilling, der skal være fokus på kvinders rettigheder – det er jeg fuldstændig enig med ministeren i. Men når det så tydeligt fremgår, at her er der ikke tale om tvangsægteskaber, kunne det så være nogen af de undtagelser, der dukker op, når det er, hvis man tydeligt kan godtgøre, at der ikke er tale om tvangsægteskaber?

...

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg: ... Omkring kongebrevet, så kan jeg sige, at hvis man er gift hjemmefra og kommer hertil, så kan man ikke få kongebrev. Altså, så kan man ikke blive viet via kongebrev, når man så kommer til Danmark. Så man kan altså ikke, om man så må sige, reparere på det, når man kommer hertil. Man kan alene blive gift via kongebrev i Danmark, hvis det er et nyt ægteskab. Det mener jeg sådan set er helt afgørende, fordi det er netop det, der så betyder, at man ikke kan, altså kan man sige, prøve på en eller anden måde at lægge for eksempel kvinden under pres, så det kan se ud, som om det ikke er et tvangsægteskab, og pludselig så er det blevet til et lovformeligt ægteskab her i Danmark. Så det er sådan set deri, at det afgørende element er. Og så vil jeg sige omkring kongebrev, det er faktisk slet ikke mit ressort, men jeg svarer meget gerne på det alligevel,

men det er Social- og Indenrigsministeriets eller -ministerens ressort. Men jeg svarer meget gerne på det alligevel. Men det er altså deri, det hele hænger sammen.

Og så omkring Røde Kors. Jeg kan sådan set godt forstå, at du siger, som du gør, Josephine Fock, men omvendt set så vil jeg sige, jeg synes bare, det er så afgørende, at vi får sendt et meget, meget klart signal om, at vi simpelthen ikke vil se nogen former for tvangsægteskaber. Så kan man jo prøve at analysere og gøre ved på alle mulige måder. Og så kan man måske nå frem til, at så er det alligevel ikke et tvangsægteskab. Men jeg må sige, jeg er meget mere til, at vi siger meget tydeligt, at de her par de skal adskilles som det helt klare udgangspunkt. Og at man jo så for eksempel i tilfælde som de der kan tage højde for, at man for eksempel godt kan se hinanden. Det kan man jo rent faktisk godt få indrettet. Men for mig har det bare været meget afgørende netop at få parrene adskilt, også for at sende det her meget klare signal om, at i Danmark respekterer vi og accepterer simpelthen ikke de her ting. Så jeg kan sådan set godt forstå, at du stiller spørgsmålet, men jeg bare sige, at jeg har vægtet det andet højere. Og så må man jo så rent faktisk prøve at se, om man på en eller anden måde så kan lade de her par se hinanden for eksempel i dagtimerne, et eller andet i den stil. Og det vil vel i ren praksis være det, der kommer til at foregå.

...

Johanne Schmidt-Nielsen: ... Hvis man bor i Danmark og er 15 år gammel, så må man ifølge loven have sex, og så må man også godt få et barn. Selvom jeg ville nok synes, at det var en god idé at vente lidt. Det må man jo faktisk gerne. Man må også gerne bo sammen med sin kæreste. Jeg deler fuldstændig bekymringen for børnebrude, for tvangsægteskaber. Jeg synes, det er meget, meget vigtigt, at man holder fuldstændig skarpt øje med det. Jeg synes til gengæld, at det er helt tosset at skille familier ad, hvis en 17-årig og en 18-årig frivilligt har fået et barn med hinanden og er kæresten og derfor gerne vil bo sammen. Altså, det ville jeg ikke gøre med nogen andre i Danmark. Derfor kan jeg ikke få ind i mit hoved, hvorfor vi taler om

kongebrev i stedet for at vælge den helt simple løsning, nemlig at sige, at man har en individuel vurdering. Hvis der er nogen som helst vurdering af, at her er der tale om tvang, så skal det selvfølgelig have nogen konsekvenser. Men hvis man vurderer, at her er en 17-årig pige, som har et barn med en 20-årig mand, og de er kæresten, kan godt lide hinanden – hvem er det dog, der så får noget ud af at tvinge dem til at bo hver for sig? Så til ministeren: Er det ikke korrekt, at så længe man er over 15, så må man jo sådan set have sex, og det kan der jo komme børn ud af? Og man må også gerne bo sammen med sin kæreste i Danmark. Og for det andet: Hvad er dog problemet i at lave individuelle vurderinger og på den måde sikre, at vi får grebet ind, hvis der er tale om tvang, men ikke splitter familier ad, hvis der ikke er noget problem?

...

Josephine Fock: ... meget i forlængelse af det, som fru Johanne Schmidt-Nielsen netop har sagt. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor der er sådan en angst mod at lave en individuel vurdering. Hvis de unge par, og man kan jo finde mange måder at interviewe dem på, så de ikke sidder i samme rum, og vi har utrolig kompetente medarbejdere, der kan forestå sådanne interviews, der kan finde ud af, om der vitterligt er tale om tvang. Så ministerens svar til mig. Jeg vil gerne fastslå, at jeg taler som udgangspunkt om nogle par, som man kan sige ikke er blevet gift af tvang. Det er dem, vi snakker om. Det er dem, jeg snakker om. Jeg snakker ikke om de par, der er blevet gift af tvang. Jeg snakker om de par, der ikke er blevet gift af tvang. Hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at tage en individuel vurdering i forhold til at sikre, at de her mennesker får en god start på deres flytningstilværelse her i Danmark? Det andet spørgsmål, jeg så har, så vil jeg gerne høre lidt om den adskillelse, der så kommer til at foregå. Vil man da sikre, at der er mulighed for, at parrene ser hinanden? Vil det sige, at der er en garanti for, at de pågældende par kommer til at bo tæt ved hinanden, så de reelt set har en mulighed for at besøge hinanden og se hinanden? Kan vi få en garanti for, at de pågældende par

ikke bliver placeret langt væk fra hinanden, så det ikke kan lade sig gøre at se hinanden?

...

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg: ...

Så er der, kan man godt sige, samstemmende spørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen og Josephine Fock. Omkring dels om man kan se hinanden, og hvorfor kan man ikke i nogle tilfælde lade folk bo sammen. Jeg synes sådan set, at til det, om man kan se hinanden, der tror jeg, at operatørerne vil gøre, hvad de kan for i de sager, hvor man har en fornemmelse for, at de virkelig gerne vil se hinanden. Så vil jeg tro, at man vil kunne forsøge at få det til at fungere på den måde. Men for mig er det bare vigtigt eller helt afgørende, at vi får sendt det signal om, at man altså ikke bor sammen, før man er myndig. Det, det hele handler om, det er jo sådan set, at vi har et klart værdisæt i Danmark på det her felt. Og man kan sige, at det handler jo om, hvis man kan sige med andre ord, at minimere risikoen for, at et ungt menneske, det vil jo i praksis med meget stor sandsynlighed være en meget ung pige, i den første tid, hun har i Danmark, er sikker på, at hun ikke får frataget sin selvbestemmelse. Fordi hun netop er kommet til et land, hvor der er fuldstændig ligestilling mellem kønnene. Så man kunne også sige det på en anden måde, at man giver den her pige et pusterum til at få tænkt tingene igennem også. Fordi det kan godt være også, at det måske ikke umiddelbart ser ud som om, at der er tvang. Men for mig at se, der er det skisma, det spørgsmål, der hele tiden vil rejse sig, det er, om det her er under fuldstændig selvbestemmelse eller ej. Derfor synes jeg, at det helt på sin plads, at vi netop giver det her pusterum, og at vi derfor adskiller de unge. Og dermed er det jo ikke at have sagt, at når de bliver 18, når de så bliver myndige, så kan de jo flytte sammen. Ligesom alle andre kan. Så har man ligesom haft en tid til også at tænke over det. Så for mig at se, så er det her – ud over at det er et meget klart og utvetydigt signal om ligestilling i Danmark, at kvinder og mænd, piger og drenge, er nøjagtigt lige meget værd og sende det utvetydige signal – så er det også et spørgsmål om, at

man tager det hensyn, og at man giver det rum for den kvinde, den pige, det her handler om.

...

Johanne Schmidt-Nielsen: ... Lad os sige, at der er et kærestepar, som så får asyl og bliver boligplaceret i en kommune. Må de så bo sammen ude i kommunen, altså hvis hun for eksempel stadig er 17 år?

...

Josephine Fock: ... i forhold til retningslinjerne, som ministeren vil lave: Vil ministeren da pege på, at det er vigtigt, at de har mulighed for at se hinanden? Så det vil sige, at de bor tæt sammen. Så det vil være mit ene spørgsmål. Og så hvis jeg forfølger den tankegang om, at det er godt med et pusterum, at vi giver den unge kvinde et pusterum, når parret kommer til Danmark. Fordi så, jeg tænker, at det er, fordi ministeren tænker: ”Jamen det er ikke sikkert, at de er blevet gift helt frivilligt, og det giver hende så et pusterum til at overveje situationen”. Hvis så man efter sådan et stykke tid, der så er gået efter pusterummet, vil der så være mulighed for, at hvis kvinden så holder fast i, at hun er sammen med den her mand af kærlighed, og de har eventuelt et barn sammen, at de så senere hen i forløbet vil kunne, hvad skal man sige, få genoptaget deres sag i forhold til så at kunne flytte sammen? Og så i forlængelse af det, fru Johanne Schmidt-Nielsen spørger om, når de er kommet ud af kommunen, vil man sikre, at de kommer til samme kommune, og det vil sige, at de netop fortsat så bor tæt ved hinanden? Eller vil man kunne se situationer, hvor de to bliver placeret i hver sin kommune, og vil det i givet fald også gælde, hvis de eventuelt har et barn sammen. Eller vil man da tage større hensyn til, at parret lander sammen i samme by, når eller hvis de har et barn sammen?

...

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg: ...

Det der med, om man – for at tage Johanne først, så er spændingen udløst – når man kommer ud til kommunen, om man så kan komme til at bo sammen. Altså jeg kan jo sige, at det her ene og alene handler om asyloprocessen. Det

tidsrum, man er i det, man kunne kalde for mit system, nemlig i asylcentre. Det er der, de her retningslinjer gælder. Men det er klart, at hvis en ung kommer ud i en kommune og er under 18, så er man jo under skærpet tilsyn under alle omstændigheder. Og så hvis der er det mindste tvivl, så ville man jo aldrig nogensinde komme til at boligplacere de her sammen. Men det her, det er alene det, jeg har ansvaret for. Det vil sige, at det er selve asylprocessen. Det er også lidt et svar til Josephine Fock. Fordi du spørger til, hvad så efter pusterummet. For det første vil jeg sige, at så skal pusterummet jo helst ikke være så langt, fordi det jo er selve asylprocessen. Men det ændrer jo ikke på, at hvis man stadig er barn efter et pusterum, så er man jo stadigvæk et barn. Så svaret er nej. Altså der er ikke lagt op til, at man så kan sidde og overveje det her i nogle måneder, og så vil man så blive flyttet sammen, hvis man er under 18. Så længe man er under 18, og man er i selve asylprocessen, altså hvor man søger asyl, så er man underlagt de her retningslinjer.

...

Johanne Schmidt-Nielsen: ... Jeg synes, det er meget interessant, det her med mulighed for dispensation, kan man sige. Og jeg vil synes, at den absolut klogeste måde at gøre det her på, som ministeren sagde i sin indledning, at det kunne være særlige tilfælde. Og jeg vil jo synes, den klogeste måde at gøre det her på, det er at lave en individuel vurdering i hver enkelt sag. Men ministeren nævner en mulighed for dispensation og fremhæver i den forbindelse kongebrev. Jeg vil spørge, om ministeren nogensinde har hørt om et eksempel på en mindreårig asylansøger, der i asylfasen har fået et kongebrev og dermed tilladelse til at gifte sig, og i så fald hvor ofte er det sket, hvornår er det sket sidst, er der tale om syriske flygtninge eller er der tale om flygtninge, der har haft et længere ophold i asylsystemet? Det kunne være irakiske flygtninge, for eksempel. Men altså erfaring med kongebrev og asylansøgere.

...

Josephine Fock: ... jeg tror, ministeren glemte at svare på det andet spørgsmål, jeg havde, i forhold til om ministeren havde indarbejdet i retningslinjerne, om det var hensigtsmæssigt, at

de så kom til at bo sammen. Eller bo tæt på hinanden i asylfasen, sådan at de havde mulighed for at se hinanden.

...

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg: Til Johanne Schmidt omkring kongebrevet. Ja, det er ikke et tænkt eksempel. Det er faktisk et helt rigtigt eksempel med et armensk par, der var indrejst i 2014. Og bare lige for at repetere det med kongebrevet, så er det jo sådan, at man jo kun får kongebrev i Danmark, hvis ikke man er gift hjemmefra. Så man kan ikke reparere på et tvangsægteskab ved så at udløse et kongebrev efterfølgende.

Til Josephine Fock omkring om det skal indarbejdes i retningslinjerne. Altså, nu er det jo rent faktisk ikke mig, der udarbejder retningslinjerne, men det er jo klart, at det også har en betydning, hvad jeg siger og også siger her. Men lad mig sige det sådan, at det må være et spørgsmål om sund fornuft også, det her spørgsmål. Men det, jeg for alt i verden vil undgå, det er netop, at der er unge piger, fordi det er jo det, der er tilfældet, unge piger, der på nogen som helst måde bliver udsat for tvang i et ægteskab som det her. Og at man jo netop sender et meget, meget tydeligt signal om, at i Danmark har vi altså fuldstændig ligestilling, og at man har selvbestemmelse. Og derfor synes jeg, det er så vigtigt at få parrene skilt ad. Men hvis vi nu for eksempel har et par, der er 17 og 18, og man jo tydeligt godt kan se, at de er meget glade for hinanden, så vil jeg heller ikke afskære dem fra at se hinanden for eksempel i dagtimerne. Det, synes jeg, vil være udmærket, at man kunne det. Men jeg vil som udgangspunkt simpelthen ikke acceptere, at man bor sammen, før man er over 18, så længe man er i asylsystemet."

Til brug for samrådet havde ministeriet udarbejdet et talepapir og beredskab. Indholdet af talepapiret svarer i det væsentligste til, hvad Inger Støjberg udtalte indledningsvist under samrådet. Af beredskabet fremgår bl.a.:

"Q&A nr. 19: Er ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser?"

Muligt svar

- Ja, det er ministeriets vurdering, at ordningen med separat indkvartering af ægtefæller eller samlevende i tilfælde, hvor en af parterne er mindreårig, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser – herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen).
- Myndighederne skal i alle tilfælde naturligvis overholde Danmarks internationale forpligtelser. Det betyder også, at det kan være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde, hvor dette følger af navnlig EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.
- [Det kan dog aldrig komme på tale at gøre undtagelse i tilfælde, hvor den ene part er under 15 år.]
- Men det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år – og dét vurderes at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.
- Det kan ikke komme på tale at gøre undtagelse i tilfælde, hvor den ene part er under 15 år.
- *Q&A nr. 21: Hvornår foreligger der sådanne "helt særlige grunde" til at gøre undtagelse?*

Muligt svar:

- Det vil bero på en konkret vurdering, om der skal gøres undtagelse.
- 1. Ét eksempel kunne som nævnt være sager, hvor et par er blevet lovformeligt gift her i landet ved kongebrev, dvs. ved dispensation fra de almindelige ægteskabsregler. I disse tilfælde har de kompetente myndigheder taget stilling til, at der ikke er tale om et tvangsægteskab eller anden form for utilbørligt pres.
- Jeg bemærker hertil, at det klare udgangspunkt efter ægteskabsloven er, at asylansøgere ikke kan indgå ægteskab her i landet.
- 2. Og jeg vil også gerne understrege, at min instruks alene angår spørgsmålet om indkvartering i asylsystemet, og ikke fx om et ægteskab, hvor en af parterne er mindreårig, kan eller skal anerkendes efter dansk ret. Det spørgsmål må afgøres på sædvanlig vis af den kompetente myndighed i hvert enkelt tilfælde.
- Det betyder, at de par, der i dag kan få anerkendt et ægteskab indgået i udlandet, fortsat vil kunne dette. Det berøres ikke af min instruks.
- Og derfor giver det heller ikke mening at sammenligne med, hvad der gælder for danske unge – her handler det jo netop om, at myndighederne bestemmer, hvordan du skal indkvarteres i asylsystemet.
- 3. Der er heller ikke taget stilling til, om parret, hvis parterne faktisk opnår asyl og eventuelt visiteres til samme kommune, kan anvises den samme bolig. Det er –

Q&A nr. 20: Vil der blive gjort undtagelser?

Muligt svar:

- Det klare udgangspunkt er, at det ikke vil være muligt for ægtefæller eller samlevende at blive indkvarteret sammen i asylcentre, hvis den ene part er under 18 år.
- Der vil kun være undtagelser i helt særlige tilfælde, hvor dette følger af Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet og Børnekonventionen.

som i alle andre lignende sager, hvor mindreårige er involveret – en sag for de relevante myndigheder.

- Vi foregriber altså ikke de beslutninger, som de relevante myndigheder allerede i dag skal træffe, herunder med iagttagelse af barnets tarv. Adskillelsen af parterne i asylsystemet skal alene minimere risikoen for, at unge piger under deres første tid her i landet fratages deres selvbestemmelsesret.

[Du nævner kongebrevs-sagerne som ét eksempel. Findes der andre?]

- Et andet eksempel kan være sager, hvor der foreligger helt, helt specielle omstændigheder. Det kan fx være sager, hvor parret har børn, hvor forældrene – fx moren til et nyfødt barn – er stærkt traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene efter de sundhedsfaglige udtalelser er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.
- Efter omstændighederne kan det således i en sådan – aldeles ulykkelig – sag fx kræves, at omsorgen over for det nyfødte barn ikke rimeligvis kan håndteres på anden vis ved professionel støtte, og at farens konstante tilstedeværelse derfor spiller en afgørende rolle for at sikre, at det nyfødte barns tarv varetages.
- Men heller ikke i disse sager vil det være udgangspunktet, at parret skal dele seng og bord. Jeg vil tværtimod søge at arbejde henimod en løsning, hvor myndighederne i disse helt, helt særlige sager i videst mulig udstrækning indkvarterer parret på samme asylcenter, men i hver sin bolig på centret.

[Men vil der ikke kunne være sager, hvor det kan kræves, at faren er til stede uafbrudt? Og hvor parret derfor skal bo på samme værelse?]

- Finder Udlændingestyrelsen, at det af vore internationale forpligtelser følger, at faren skal være til stede, så må vi kigge på, hvordan det kan lade sig gøre i praksis. Jeg udelukker ikke noget, heller ikke at en adskillelse måske skal udelades i ekstreme tilfælde – i hvert fald ikke i princippet. Men udgangspunktet er altså, at parret måske nok skal indkvarteres på samme center, men ikke på samme værelse.
- Jeg vil endelig understrege, at der ikke vil blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år og altså under den seksuelle lavalder.

[Baggrund]

Hvis udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering finder at det vil være i strid med EMRK artikel 8 eller Børnekonventionen at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne gøre undtagelse.

Det vil bl.a. indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde af sygdom.

Efter ægteskabslovens § 11 a må ægteskab kun indgås, når hver af parterne har dansk indfødsret eller lovligt ophold her i landet fx som flygtninge. Uanset dette kan der dog gives tilladelse, hvis ganske særlige omstændigheder taler herfor.]

Q&A nr. 22: Har ministeren ændret holdning, når hun nu siger, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse?

Muligt svar:

- Nej. Min holdning er fuldstændig klar, også for myndighederne.
- Nu skal min generelle instruks så omsættes i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager. Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde disse.

- I overensstemmelse med min generelle instruks vil det helt klare udgangspunkt blive, at mindreårige ægtefæller ikke kan indkvarteres sammen med deres ægtefæller.
- Skulle der opstå en sag, hvor det vurderes, at vores internationale forpligtelser fører til, at et par fortsat kan bo sammen, vil danske myndigheder selvfølgelig overholde vores forpligtelser, i disse som i alle andre sager. Der vil blive gjort rede for dette i retningslinjerne, der udmønter min generelle instruks.
- Det ændrer ikke ved min principielle holdning til, at mindreårige ægtefæller ikke bør indkvarteres sammen, og det er denne linje, der danner afsæt for de retlige overvejelser, som myndighederne skal foretage også i disse sager.

[Baggrund:

Bl.a. følgende fremgår af ministerens pressemeddelelse af 10. februar 2016:

”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.”

Det har været fremført, at en sådan retstilstand i konkrete sager kan betyde, at myndighederne overtræder Danmarks internationale forpligtelser.]”

Talepapiret og beredskabet blev godkendt i F2 den 11. marts 2016 af Anette Görtz (trin 1), af Jesper Gori (trin 2) og af Line Skytte Mørk Hansen (trin 3). Den 13. marts 2016 blev talepapiret og beredskabet godkendt af Jonas From Soelberg (trin 4), og den 14. marts 2016 blev det godkendt på vegne af Uffe Toudal Pedersen (trin 5) og Inger Støjberg (trin 6).

Talepapiret (men ikke beredskabet) blev sendt til Folketinget i forbindelse med besvarelse af et udvalgs spørgsmål den 4. april 2016.

Udlændingeministeriets mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen

Den 18. marts 2016 skrev Jesper Gori følgende i en mail til Ditte Kruse Dankert, hvor han vedhæftede talepapiret og beredskabet udarbejdet til brug for samråd Z:

”Som opfølgning på vores drøftelser i går vedhæftes som aftalt talepapir tillige med beredskabstalepapirer (Q&A’s) vedrørende samråd Z om barnebrude. Materialet er godkendt af ministeren, og talepapiret anvendt stort set i sin fulde udstrækning på samrådet. Materialet vil tillige med ministerens tilkendegivelser under samråd Z med fordel kunne indgå ved udarbejdelsen af de generelle retningslinjer på området.

I forhold til håndteringen af de konkrete sager gælder herefter, at Udlændingestyrelsen træffer bestemmelse om indkvarteringen af mindreårige asylansøgere med en voksen ægtefælle eller samlever i overensstemmelse med ministerens generelle instruktion. Rejser behandlingen af konkrete sager spørgsmål om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, skal disse spørgsmål afklares, og indkvarteringen ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med disse forpligtelser eller dansk ret i øvrigt. I konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan sagen forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Departementet vil i den forbindelse involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

I disse tvivlssager træffer Udlændingestyrelsen herefter – som i alle andre sager – bestemmelse om indkvarteringen. Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens anvisning af indkvartering, træffer Udlændingestyrelsen efter omstændighederne afgørelse om flyttepåbud. Det følger af udlændingeloven, at denne afgørelse ikke kan påklages til ministeren.

Finder Udlændingestyrelsen i en konkret sag, og efter afsøgning af alternative indkvarteringsmæssige løsninger, ikke at kunne adskille et par under henvisning til Danmarks internationale

forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen orientere departementet herom. Dette gælder også, hvis Udlændingestyrelsen finder at kunne indkvartere parterne i adskilte værelser m.v., men dog på samme asylcenter. Orienteringen stiles til departementschefen.

Er der spørgsmål hertil, er du naturligvis meget velkommen til at ringe.

I øvrigt vil jeg gentage og bekræfte, at et udkast til generelle retningslinjer forelægges departementet. Det bør i den forbindelse indgå, at adskilt indkvartering på forskellige centre så vidt muligt bør tilrettelægges således, at parterne også reelt har mulighed for at besøge hinanden som udgangspunkt i dagtimerne. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, herunder hvis den mindreårige er under 15 år, eller hvis der er mistanke om tvang eller anden form for utilbørligt pres. Indkvarteringsoperatørerne bør tilsvarende administrere adgangen til besøg mv. på en sådan måde, at parternes adgang til at opretholde kontakt efter omstændighederne understøttes, medmindre særlige forhold taler herimod. Også dette bør fremgå af retningslinjerne.”

Status vedrørende adskillelse af par pr. 31. marts 2016

Af en mail af 31. marts 2016 fra Kristina Rosado til Anne Nygaard Just fremgår bl.a. om status vedrørende adskillelse af par:

”Der er pr. d.d. identificeret i alt 33 par, som siden den 26. januar 2016 er eller har været indkvarteret på asylcenter, og hvor den ene eller begge parter er mindreårige. Af disse er 21 par adskilt, 3 par, hvor begge parter er mindreårige, er indkvarteret på samme børnecenter men på forskellige værelser, 5 par er under overvejelse, jf. ovenfor, 1 par er (endnu) ikke adskilt, idet der udestår en stillingtagen til den kvindelige parts alder, 1 par afventer vi tilbagemelding fra operatøren om, hvorvidt adskillelse er sket, 1 par er meldt udeblevet og 1 par er overgået til integration. Tallene er opgjort på baggrund af en manuel optælling.”

Henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder

Den 22. marts 2016 modtog Udlændingeministeriet en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder, der fremsendte et notat med forskellige overvejelser om den nye praksis for adskilt indkvartering af unge par på asylcentre og forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Notatet blev tillige sendt til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget, Udlændingestyrelsen og Røde Kors.

Inger Støjberg besvarede instituttets henvendelse ved et brev af 25. april 2016, hvoraf fremgår bl.a.:

”Som jeg har tilkendegivet ved en række lejligheder, er det min klare holdning, at alle mindreårige asylansøgere skal være indkvarteret adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever.

Det betyder ikke, at der ikke i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Det kunne for eksempel være i det tilfælde, hvor et par er blevet gift i Danmark med kongebrev. Men det ændrer ikke ved min principielle holdning til, at mindreårige ikke skal bo sammen med en ægtefælle eller samlever i asylsystemet.

Det er også meget afgørende for mig, at vi sender et helt utvetydigt signal til omverdenen om, at vi i Danmark ikke accepterer nogen former for samlivstvang, men tværtimod værner om kvinders ret til selvbestemmelse. Det gælder selvfølgelig også i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asylcentre.

Herudover sikrer den separate indkvartering af de berørte mindreårige på asylcentre også, at man giver de mindreårige en form for ”pusterum” ved ankomsten til Danmark, hvor de kan få lejlighed til at overveje deres situation og tage stilling til, om ægteskabet eller samlivet har frivillighedens karakter, herunder under indtryk af de rettigheder og normer, der gælder for borgere i Danmark ved separation eller skilsmisse.

Jeg har derfor instrueret Udlændingestyrelsen om generelt at ændre praksis, således at mindreårige asylansøgere som det helt klare udgangspunkt ikke kan bo sammen med en ægtefælle eller samlever i de danske asylcentre.

Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruktion i retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne, der skal anvendes i de konkrete sager.”

Henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder havde givet anledning til følgende folketingssspørgsmål – spørgsmål nr. 513 – stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) den 19. april 2016:

”Ministeren bedes kommentere notatet fra Institut for Menneskerettigheder om adskillelsen af unge par på asylcentre ... og særligt forholde sig til instituttets påpegning af, at det ikke er foreneligt med asylansøgernes ret til familieliv, hvis parrene adskilles, uden at der er foretaget en proportionalitetsvurdering.”

Spørgsmålet blev besvaret af fhv. minister Inger Støjberg den 9. maj 2016. Af svaret fremgår:

”Jeg kan henvise til min besvarelse af henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder, som er fremsendt til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets orientering den 25. april 2016.

Jeg kan endvidere henvise til min redegørelse under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts 2016. Talepapiret fra samråd Z er fremsendt til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 4. april 2016 som svar på Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 444 (Alm. del) af 18. marts 2016.

Der henvises herved særligt til, at det fremgår af såvel besvarelsen som min redegørelse under samråd Z, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse.

Dette gælder også for de helt særlige tilfælde, der måtte opstå, hvor en separat indkvartering

ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

Status vedrørende adskillelse af par pr. 18. april 2016

Af en mail af 18. april 2016 fra Ditte Kruse Dankert til Anne Nygaard Just fremgår bl.a. om status vedrørende adskillelse af par:

”Der er i alt 33 par.

I forhold til de 33 er status som følger:

22 par er adskilt.

1 par er overgået til integration.

1 par – hvor der er truffet afgørelse om aldersændring – begge parter er over 18 år.

1 par er forsvundet.

3 par – hvor begge er mindreårige – indkvarteret på samme børnecenter men på forskellige værelser.

5 par – hvor deres sager er under overvejelse (dog et par på vej til adskillelse efter ønske fra den mindreårige – vi følger op på status, Jammerbugt skal finde alternativ til den mindreårige)”

Klage til Folketingets Ombudsmand

På baggrund af en klage af 14. marts 2016 (par nr. 16 i skemaet nedenfor) fra et asylpar over en afgørelse om flytning af 3. marts 2016 truffet af Udlændingestyrelsen anmodede Folketingets Ombudsmand ved breve af 21. marts 2016 om en udtalelse vedrørende klagen fra ministeriet og styrelsen.

Af en intern mail af 19. marts 2016 fra Folketingets Ombudsmand fremgår, at han forud herfor havde drøftet sagen telefonisk med Uffe Toudal Pedersen:

”Jeg har igen i dag talt med Uffe Toudal om denne sag. Han ville oplyse, at ministeriet og styrelsen – som ministeren også nævnte i samrådet – er ved at udarbejde nærmere retningslinjer, og at man selvfølgelig vil genoptage de allerede iværksatte adskillelser, hvis retningslinjerne fører til det.

Vi drøftede ikke sagen i detaljer, men jeg nævnte, at det kunne forekomme overraskende, at man var begyndt at iværksætte adskillelserne, inden man havde færdige retningslinjer på plads. Det kommenterede han ikke.

Nu må vores konkrete sag jo foreløbig gå sin gang, men vi må nok lige have dette spørgsmål – der jo efter omstændighederne kan være ganske problematisk – i bagehovedet.”

Den 28. april 2016 afgav Udlændingestyrelsen udtalelse til ombudsmanden. Af styrelsens udtalelse fremgår bl.a.:

”Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen, med en ældre ægtefælle eller samlever. Det fremgik bl.a. af pressemeddelelsen, at ”Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever”.

Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at udarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige

asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivsforhold med en person, der opholder sig i Danmark.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf snarest muligt ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever.

Rækkevidden af instruksen i forhold til hvilke parter, der skulle adskilles, bl.a. under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtigelser, blev herefter løbende drøftet mellem styrelsen og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Departementet tilkendegav overfor styrelsen i relation til betydningen af Danmarks internationale forpligtigelser, at det helt overordnede udgangspunkt for behandling af de konkrete sager måtte være, at en adskillelse af parrene – herunder par med fællesbørn – som udgangspunkt måtte anses for at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtigelser, herunder i henhold til EMRK art. 8 og Børnekonventionen.

Departementet tilkendegav herudover, at styrelsen kunne forelægge konkrete problemstillinger for departementet, hvis styrelsen ønskede departementets vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtigelser.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato med udgangspunkt i en konkret vurdering adskilt i alt 23 par, herunder [M] og [K].

I sagen vedrørende [M] og [K] har styrelsen – med udgangspunkt i instruksen af 10. februar 2016 – konkret vurderet, at der burde ske adskillelse. Styrelsen har i den forbindelse vurderet, at en adskillelse er indenfor rammerne af Danmarks Internationale forpligtigelser.

Styrelsen har i den forbindelse bl.a. lagt på, at indgrebet må anses for proportionalt, fordi indgrebs intensitet er proportionalt med de interesser, som staten varetager ved adskillelsen. Styrelsen har desuden vurderet, at adskillelsen af parterne alene vedrører det tidsrum, hvor de pågældende er indkvarterede på et dansk asylcenter, og at adskillelsen i øvrigt ikke umuliggør besøg mellem parterne eller begge parter mulighed for at besøge og have besøg af parrets fællesbørn. Styrelsen har således ikke vurderet, at der i denne sag forelå sådanne helt særlige omstændigheder, der ville gøre indgrebet uproportionalt.

Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindreåriges ægtefæller med ægtefæller/samlevende endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parrene på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtigelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.

Det retlige grundlag for styrelsens behandling af sagerne om indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevende

Styrelsens beslutninger efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., om asylansørgeres indkvartering på asylcentre har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. bemærkningerne side 33 i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013 (vedtaget som lov nr. 430 af 1. maj 2013).

De hidtidige beslutninger om indkvartering af mindreårige ægtefæller og deres ægtefæller og samlevende på forskellige asylcentre er foretaget i overensstemmelse med almindelig praksis for indkvartering og er således foretaget i henhold til § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Styrelsen kan i henhold til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt., træffe afgørelse om flyttepåbud i den situation, hvor styrelsens beslutning efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt., ikke efterleves. Dette betyder i relation til de konkrete sager om

mindreårige med myndige ægtefæller eller samlevende, at styrelsen i de tilfælde, hvor en beslutning efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt., ikke er blevet efterlevet, har truffet afgørelse om flyttepåbud i henhold til § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Indkvarteringsoperatørerne vil fremadrettet indkvartere parterne på hver sit asylcenter ved første indkvartering. Dette sker ved faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. § 42 a, stk. 7, 1. pkt. Der sker ikke partshøring forinden, men operatøren indgår i dialog med parret om indkvarteringen. Hvis parterne i forbindelse med indkvarteringen giver udtryk for, at de ikke er tilfredse med den anviste indkvartering eller vælger parret ikke at følge anvisningen, vil Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse om indkvartering hver for sig efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt. Styrelsen foretager partshøring, forinden afgørelsen træffes. Denne partshøring vil i relevant omfang omfatte de faktiske oplysninger i sagen.

Styrelsens praktiske behandling af sager om indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlevende

I forlængelse af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets instruks af 10. februar 2016 var styrelsen i dialog med operatørerne om den praktiske adskillelse af parrene. Til brug for styrelsens stillingtagen til indkvarteringen i de konkrete sager, sendte styrelsen medio februar et skema til de relevante operatører med anmodning om, at skemaet blev udfyldt sammen med de berørte par. Skemaet indeholdt bl.a. oplysninger om evt. fællesbørn, graviditet, familiemedlemmer, som også opholdt sig i Danmark, operatørens vurdering af evt. behov for foranstaltninger m.v. Par med fællesbørn blev endvidere bedt om at tage stilling til hvem af forældrene, der skulle indkvarteres sammen med fællesbørnene.

På baggrund af operatørernes tilbagemeldinger gennemgik styrelsen de konkrete sager i forhold til relevante indkvarteringsløsninger i de sager, hvor det på baggrund af drøftelserne med departementet var styrelsens vurdering, at der umiddelbart kunne ske adskillelse. Det altovervejende udgangspunkt for styrelsens beslutning

om indkvartering var, at parrene skulle have mulighed for at opretholde regelmæssig kontakt, og at par med fællesbørn fik muligheden for at selv at beslutte børnenes indkvartering.

Det indgik endvidere i styrelsens beslutning om indkvartering, om parrene havde voksne familiemedlemmer på eller i nærheden af asylcentre, som kunne yde støtte til den forældre, som blev indkvarteret sammen med fællesbørnene.

Styrelsen orienterede de relevante operatører om de par, som skulle adskilles, hvortil de pågældende skulle flytte og datoen for den planlagte flytning. Operatørerne blev bedt om at orientere parrene. Der blev ikke truffet en egentlig afgørelse om flytningen, idet styrelsen vurderede, at beslutningen om indkvartering havde karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt. I de tilfælde, hvor de pågældende efter samtaler med operatøren nægtede at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering, traf styrelsen efterfølgende afgørelse om flyttepåbud i medfør af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde retningslinjer til operatørerne om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vil beskrive reglerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vil desuden beskrive procedurerne for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig, som har indgået ægteskab eller samlevende.

Det vil fremgå af retningslinjerne, at mindreårige asylansøgere, som indrejser sammen med en ægtefælle eller samlever, skal indkvarteres adskilt fra denne allerede ved den første indkvartering på modtagecenteret. Operatøren skal i den forbindelse straks underrette Udlændingestyrelsen om parret. Udlændingestyrelsen vil herefter tage stilling til den videre indkvartering af parterne. Er den ene part under 15 år, skal

operatøren tillige underrette de sociale myndigheder om parret. Hvis ingen af parterne er under 15 år, skal operatøren i nødvendigt omfang underrette de sociale myndigheder i overensstemmelse med den skærpede underretningspligt, jf. servicelovens §§ 153 og 154.

Par, som er adskilt, vil som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på forskellige asylcentre. Udlændingestyrelsen tager ved beslutningen om, hvor parterne skal indkvarteres, hensyn til, at parterne skal have mulighed for at besøge hinanden regelmæssigt, ligesom der skal være mulighed for regelmæssig og hyppig kontakt mellem evt. fællesbørn og den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med børnene. Det vil i praksis sige, at parterne som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, som ligger i relativ nærhed af hinanden.

Par, som er adskilt, har mulighed for at besøge hinanden på deres respektive indkvarteringssteder. Besøgene skal foregå inden for de normale rammer for besøg på indkvarteringsstedet. Besøgene skal gennemføres på en måde, som er foreneligt med formålet med adskillelsen af parret. Det vil i praksis normalt sige, at besøgene skal foregå i dagtimerne.

Det er tanken, at der ydes økonomisk støtte til transport i forbindelse med besøg mellem fællesbørn og den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med børnene, op til tre gange ugentligt. Der ydes ligeledes støtte til transport i forbindelse med besøg mellem par, som ikke har fællesbørn, medmindre den ene part er under 15 år.

Afsluttende bemærkninger

Udlændingestyrelsen vil fremadrettet træffe afgørelse efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt., også i den situation, hvor parterne i forbindelse med indkvartering giver udtryk for, at de ikke er tilfredse med den anviste indkvartering, men efterkommer anvisningen. Styrelsen vil i den forbindelse foretage en partshøring efter forvaltningslovens § 19, der vil omfatte alle relevante faktiske oplysninger af væsentlig betydning, forinden afgørelsen træffes.

I forhold til de sager, som allerede er afgjort, herunder sagen vedrørende [M] og [K], vil styrelsen genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Under sagsbehandlingen, i forbindelse med genoptagelsen af sagerne, vil parterne forblive adskilt. Udlændingestyrelsen vil tilstræbe en hurtig afgørelse af sagerne.

Udlændingestyrelsen vedlægger kopi af akterne i sagen vedrørende [M] og [K].

Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016 om den mundtlige instruks i sagen, og mail af 10. februar 2016 fra styrelsen til samtlige indkvarteringsoperatører, hvor operatørerne orienteres om ny praksis på området.”

Udlændingestyrelsen havde den 21. april 2016 sendt en udtalelse til Udlændingeministeriet, som ikke indeholdt en bemærkning om genoptagelse af allerede afgjorte sager. Om baggrunden for, at udtalelsen efterfølgende blev ændret, fremgår af en intern mail af 26. april 2016 fra Lene Linnea Vejrum bl.a.:

”Departementet har forelagt spørgsmålet for Forvaltningsretskontoret i JM.

Departementet giver os valget mellem at fastholde vores udtalelse eller ændre således at vi genoptager de sager, hvor der er sket adskillelse med henblik på partshøring. Hvis vi fastholder, vil departementet i deres udtalelse kritisere os for ikke at have partshørt fyldestgørende. Det kommer sig af, at man ikke tør risikere, at ombudsmanden erklærer afgørelserne for ugyldige grundet manglende partshøring.

Det er selvfølgelig en smule mærkeligt – set i bakspejlet – idet departementet tidligere har sagt til os, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.

Jeg er mest stemt for, at vi selv ændrer vores udtalelse.

Jeg har på den baggrund ændret i de afsluttende bemærkninger, jf. vedlagte nye udkast.”

Udlændingeministeriet afgav sin udtalelse til ombudsmanden den 4. maj 2016. Af ministeriets udtalelse fremgår bl.a.:

”2. Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen:

Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne. Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruksen, som vedlægges. Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksen på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.

Ministeriet uddybede endvidere sagsgangen i de konkrete sager i en e-mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen. I e-mailen fremgår det bl.a., at indkvarteringen skal ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt, og at konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Det bemærkes herved, at klageadgangen er afskåret ved lov i disse sager.

3. Om den vurdering, som efter ordningen skal foretages i forbindelse med afgørelsen om indkvartering, samt ministeriets vurdering af

ordningens forenelighed med Danmarks internationale forpligtelser, skal ministeriet endvidere fremkomme med følgende generelle bemærkninger:

Det klare udgangspunkt er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.

Det kan dog i helt særlige tilfælde være nødvendigt at gøre undtagelse til ovennævnte udgangspunkt. Finder udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN's Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Det vil bl.a. indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom. Sager, hvor der vil skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.

Der vil ikke blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år og altså under den seksuelle lavalder.

I de tilfælde, hvor udlændingemyndighederne vurderer, at parrene skal indkvarteres separat, vil parterne have mulighed for regelmæssige besøg eller anden form for kontakt. De nærmere vilkår herfor vil blive fastlagt i retningslinjer, som er under udarbejdelse i Udlændingestyrelsen.

Det bemærkes, at varigheden af en eventuel adskillelse af et par på udlændingemyndighedernes foranledning må forventes at være relativt begrænset, idet denne alene angår indkvarteringen i asylsystemet. Hvis den separate

indkvartering konkret måtte være af længere varighed, vil Udlændingestyrelsen have pligt til løbende at revurdere afgørelsen om den separate indkvartering.

Det bemærkes desuden, at parrene naturligvis vil have mulighed for at søge om genoptagelse af deres indkvarteringssag på et hvilket som helst tidspunkt, og at myndighederne efter omstændighederne (såfremt betingelserne for genoptagelse er opfyldt) skal foretage en fornyet vurdering under inddragelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Det er på den baggrund ministeriets vurdering, at indkvarteringsordningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Det kan endvidere oplyses, at ministeriet er ved at udarbejde en generel vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller til brug for Udlændingestyrelsens fremtidige vurderinger i konkrete indkvarteringssager. Vejledningen forventes at foreligge senest sommeren 2016.

4. Afslutningsvist skal ministeriet – i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse – generelt bemærke følgende vedrørende sagsbehandlingen i indkvarteringssagerne:

Det fremgår af lovbemærkningerne til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., at beslutningen om asylansøgeres indkvartering på asylcentre har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Der henvises herved til de specielle bemærkninger til bestemmelsen (nr. 15) i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013.

Det fremgår endvidere af disse lovbemærkninger, at et pålæg derimod vil udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvilket indebærer, at forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring skal iagttages.

Der vil således i de sager, hvor der træffes afgørelse om et påbud om flytning fra et asylcenter til et andet asylcenter efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt.,

bl.a. skulle partshøres, idet det må lægges til grund, at parret – selv om de har oplyst styrelsen om deres alder og ægteskab/samlivsforhold mv. – ikke kan antages at være bekendt med, at disse oplysninger indgår i en sag om indkvartering. Partshøringen skal i relevant omfang omfatte de faktiske oplysninger, der er indgået i sagen om anvisning af separat indkvartering, jf. forvaltningslovens § 19.

Der vil ligeledes skulle træffes afgørelse om påbud efter 3. pkt. – og partshøres – i de sager, hvor parterne ved første indkvartering efterkommer anvisningen om separat indkvartering, men ikke ønsker denne separate indkvartering.

Ministeriet bemærker i forlængelse heraf, at det fremgår af Udlændingestyrelsens udtalelse, at styrelsen – i de sager, hvor der indtil nu er truffet afgørelse efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt. – har indhentet oplysninger hos operatørerne vedrørende de faktiske forhold i sagerne. Udlændingestyrelsen har endvidere partshørt, men alene over den manglende efterkommelse af anvisningen om indkvartering.

Ministeriet henholder sig i den forbindelse til, at Udlændingestyrelsen i udtalelsen til ombudsmanden oplyser, at styrelsen vil genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Dette vil sikre, at der foreligger et fuldt oplyst grundlag til brug for vurderingen af indkvarteringen, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.”

Udtalelsen blev den 29. april 2016 godkendt i F2 af Jesper Gori (trin 1), af Lykke Sørensen (trin 2), af Jonas From Soelberg (trin 3) og på vegne af Uffe Toudal Pedersen (trin 4). Den 4. maj 2016 blev udtalelsen godkendt på vegne af Inger Støjberg (trin 5).

Af en aktivitetslog fra F2 vedrørende sagen, hvor udtalelsen til ombudsmanden blev behandlet, fremgår, at Inger Støjberg var inde på sagen den 29. april 2016 samt den 2. og 3. maj 2016, og at hun åbnede sagens dokumenter flere gange. Line Skytte Mørk Hansen, der i sagen i F2 var angivet som skjult kopimodtager på trin 2, var inde på sagen flere gange den 4. og 5.

maj 2016, hvor hun åbnede flere af sagens dokumenter, herunder ministeriets udtalelse.

Folketingets Ombudsmand indleder egen driftundersøgelse

Ved brev af 11. maj 2016 fra Folketingets Ombudsmand til Udlændingeministeriet besluttede ombudsmanden at indstille behandlingen af klagesagen som følge af Udlændingestyrelsens beslutning om genoptagelse, men anmodede samtidig om supplerende udtalelser fra udlændingemyndighederne med henvisning til § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand om iværksættelse af undersøgelse på eget initiativ. Af brevet fremgår bl.a.:

”Adskillelse af 15-17-årige ægtefæller og samlevende i danske asylcentre

Som svar på mit brev af 21. marts 2016 har jeg modtaget Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets brev af 4. maj 2016 og Udlændingestyrelsens brev af 28. april 2016.

...

Myndighederne har oplyst, at Udlændingestyrelsen vil genoptage sagen, og som det fremgår nedenfor i pkt. 1, foretager jeg mig derfor ikke mere i sagen på det foreliggende grundlag.

Udlændingemyndighederne er i deres udtalelser også fremkommet med mere generelle bemærkninger mv. i spørgsmålet om adskillelse af gifte eller samlevende asylansøgere på danske asylcentre.

På den baggrund beder jeg i pkt. 3 nedenfor udlændingemyndighederne om supplerende udtalelser om den nye praksis for indkvartering af 15-17-årige asylansøgere, der lever i ægteskab eller samlivsforhold. Jeg henviser til § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand. Efter denne bestemmelse kan ombudsmanden af egen drift optage en sag til undersøgelse.

Det forhold, at myndighederne (fortsat) i alle situationer indkvarterer asylansøgere under den seksuelle lavalder (15 år) adskilt fra en eventuel ægtefælle eller samlever, giver mig ikke grundlag for at foretage noget.

...

3. Ombudsmandens spørgsmål mv.

3.1. Som anført i pkt. 2 foretager jeg ikke på det foreliggende grundlag videre i den konkrete sag vedrørende [M] og [K].

Jeg har imidlertid som nævnt anmodet om underretning om Udlændingestyrelsens nye afgørelse i denne sag.

3.2. Jeg anmoder om at få tilsendt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets vejledning som omtalt i pkt. 2.3, når den foreligger (efter det oplyste senest sommeren 2016).

Jeg anmoder også om samtidig at modtage de sagsakter, der knytter sig til udarbejdelsen af denne vejledning.

I den forbindelse bemærker jeg mere generelt følgende:

- I ministeriets udtalelse omtales som relevant retsgrundlag art. 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om ret til familieliv mv. samt FN's Børnekonvention og dansk ret i øvrigt.

For så vidt angår dansk ret i øvrigt går jeg ud fra, at ministeriet i forbindelse med udformningen af vejledningen er opmærksom på almindelige forvaltningsretlige principper om saglige hensyn og proportionalitet mv.

Jeg henviser bl.a. til Jon Andersen m.fl., Forvaltningsret (2. udg., 2002), kapitel 8 og 9, s. 291 ff. med yderligere henvisninger, herunder til Jens Garde m.fl., Forvaltningsret, Almindelige Emner (nu 5. udg., 2009), s. 149 ff.

- For så vidt angår betydningen af Danmarks internationale forpligtelser – herunder EMRK art. 8 – anfører ministeriet, at det ”klare udgangspunkt” er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.

Det fremgår også, at det i ”helt særlige” tilfælde kan være nødvendigt at gøre undtagelse. Som eksempel nævnes sager, ”hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.”

Som anført i pkt. 2.1 lå det allerede i Udlændingestyrelsens tidligere praksis, at styrelsen ikke indkvarterede mindreårige under 15 år sammen med ægtefæller eller samlevende, og at der i øvrigt blev foretaget en konkret vurdering af sagens omstændigheder i lyset af fagligt funderede hensyn til den mindreåriges tarv.

Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvad der nærmere ligger til grund for vurderingen af, at bl.a. EMRK art. 8 som det klare udgangspunkt vil tillade adskillelse af ægtepar eller samlevende også i tilfælde, hvor den mindreårige er over den seksuelle lavalder (15-17 år), og hvor der ikke i øvrigt foreligger konkrete hensyn til den mindreåriges tarv. Det fremgår i den forbindelse ikke mere præcist, hvad det er for hensyn, den nye praksis bygger på, og hvorfor disse hensyn – i det omfang, der efter art. 8, stk. 1, antages at foreligge et beskyttet familieliv – kan begrunde et indgreb i dette, jf. art. 8, stk. 2.

Jeg går ud fra, at vejledningen og/eller de tilknyttede sagsakter mv. vil indeholde en nærmere beskrivelse af ministeriets overvejelser.

Når jeg har modtaget og gennemgået vejledningen mv., vil jeg vurdere, om materialet giver mig grundlag for at bede ministeriet om yderligere oplysninger.

3.3. Ministeriet har i udtalelsen af 4. maj 2016 oplyst, at Udlændingestyrelsen er ved at udarbejde retningslinjer om de nærmere vilkår for separat indkvartering, jf. ovenfor pkt. 2.3.

Jeg har bedt Udlændingestyrelsen om at sende mig retningslinjerne, når de foreligger.

3.4. Med hensyn til instruksen af 10. februar 2016 bemærker jeg, at den – at dømme efter pressemeddelelsen af samme dato og Udlændingestyrelsens oplysninger, jf. pkt. 2.2 ovenfor – fremstår undtagelsesfri. Den synes således at udelukke en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag.

Bl.a. fremgår det af pressemeddelelsen, at ”ingen mindreårige under 18 år [må] indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever”, og at dette også gælder, ”hvis parret har et eller flere fælles børn.” Det fremgår endvidere, at udlændinge-, integrations- og boligministeren har ”bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.”

Det fremgår ikke af ministeriets udtalelse, hvilke retlige overvejelser der lå til grund for dette, hverken i forhold til dansk lovgivning mv. eller internationale forpligtelser.

Jeg må imidlertid gå ud fra, at sådanne overvejelser har været foretaget, inden instruksen blev givet. Jeg bemærker i den forbindelse, at ændringer af en myndigheds praksis – også selv om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed – skal være sagligt begrundet og i overensstemmelse med det relevante retsgrundlag, jf. bl.a. Jens Garde og Karsten Revsbech m.fl., *Forvaltningsret, Almindelige Emner* (5. udg., 2009), s. 143.

Jeg bemærker også, at det er myndighedens ansvar at sikre sig, at de nødvendige retlige overvejelser er foretaget, inden en disposition som den foreliggende iværksættes, jf. bl.a. Kaj Larsen m.fl., *Forvaltningsret* (2. udg., 2002), s. 448 ff.

Jeg anmoder om at modtage de sagsakter i ministeriet og Udlændingestyrelsen, der – uanset om de ligger før eller efter 10. februar 2016 – belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til den omhandlede instruks.

Når jeg har modtaget og gennemgået sagsakterne, vil jeg vurdere om de giver mig grundlag

for at bede styrelsen og ministeriet om yderligere oplysninger.”

Den 30. maj 2016 afgav Udlændingeministeriet en foreløbig udtalelse til ombudsmanden i anledning af brevet af 11. maj 2016. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”1. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 11. maj 2016 bl.a. anmodet om senest den 27. maj 2016 at modtage de sagsakter fra Udlændingestyrelsen og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, der belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til instruksen af 10. februar 2016 om separat indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentrene. Der anmodes om akter fra såvel perioden før den 10. februar 2016 som fra den efterfølgende periode.

Ministeriet vedlægger i den anledning de relevante sagsakter fra Udlændingestyrelsen og fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Det bemærkes, at udlændingemyndighederne har valgt at foretage en bred afgrænsning af de relevante akter. Der er således – udover dokumenter, der indeholder særskilte forvaltningsretlige og menneskeretlige overvejelser vedrørende indkvarteringsordningen – i vidt omfang også medtaget akter, der har en mere indirekte forbindelse hermed. Det gælder bl.a. oversigtsark vedrørende de berørte personer samt interne udkast til ministersvar og -beredskaber, notitser og besvarelser til ombudsmanden mv.

...

2. Ministeriet vil vende tilbage med en uddybende redegørelse for de retlige overvejelser og hensyn, der ligger til grund for ordningen, i forbindelse med oversendelsen af en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentrene. Denne oversendelse påregnes at finde sted senest sommeren 2016.”

Ved brev af 13. juni 2016 anmodede ombudsmanden om yderligere oplysninger og om en

supplerende udtalelse fra ministeriet. Af brevet fremgår bl.a.:

”1. Jeg forstår, at ministeriet har sendt mig samtlige akter, der er journaliseret på Udlændingestyrelsens eller ministeriets sager.

Jeg beder ministeriet om at oplyse, hvorvidt der foreligger yderligere (eventuelt ujournaliseret) skriftligt materiale, der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for udstedelsen af ministerens instruks af 10. februar 2016.

Jeg beder i givet fald om at modtage materialet, uanset i hvilken form det måtte foreligge, herunder f.eks. e-mails, ”mavebælter”, sms’er, håndskrevne notater, forelæggelser for ministeren eller andre og resolutioner i den forbindelse, eventuelt i digital form.

Jeg beder ministeriet om at sende mig både Udlændingestyrelsens og ministeriets eget materiale af denne karakter.

Jeg har orienteret styrelsen om min anmodning.

2. Jeg har noteret mig, at det fremgår af de akter, som jeg har modtaget, at der i hver enkelt sag skal foretages en konkret vurdering og afvejning af en række hensyn og omstændigheder, bl.a. vedrørende artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Uanset dette indeholder hverken pressemeddelelsen eller den instruks, som Udlændingestyrelsen sendte til indkvarteringsoperatørerne den 10. februar 2016, nærmere retningslinjer om, at myndighederne i hver enkelt sag skal overveje, om adskillelse af ægtefæller eller samlevende vil være i strid med gældende ret.

Af det materiale, som jeg allerede har modtaget, kan jeg ikke vurdere, i hvilket omfang ministeriet har inddraget hensyn til menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger i forbindelse med udstedelsen af instruks den 10. februar 2016.

Jeg beder derfor ministeriet om – i det omfang, disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale, som ministeriet måtte sende mig – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forudgående gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.

3. I forlængelse heraf beder jeg ministeriet om at redegøre for, om den instruks, der blev meddelt Udlændingestyrelsen den 10. februar 2016, efter ministeriets opfattelse må anses for lovlig. Jeg beder ministeriet om nærmere at begrunde sin opfattelse.”

Brevet blev besvaret af Udlændingeministeriet ved en supplerende udtalelse af 14. juli 2016, hvoraf fremgår bl.a.:

”I relation til ombudsmandens anmodning af 13. juni skal ministeriet bemærke, at der ikke i Udlændingestyrelsen foreligger yderligere akter mv., der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for udstedelsen af udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks af 10. februar 2016. I ministeriet foreligger alene en ikke-journaliseret intern e-mail af 9. februar 2016, som ved en fejl ikke blev medsendt ministeriets brev af 30. maj 2016. Denne vedlægges.

2. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 endvidere anmodet ministeriet om – i det omfang disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forud for indkvarteringsinstruksen gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.

Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse

undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.

Undersøgelserne vedrørte bl.a. visse forvaltningsretlige spørgsmål, herunder betingelserne om hjemmel og saglighed i forbindelse med en generel praksisændring. Undersøgelserne vedrørte endvidere de rammer for indkvarteringsordningen, som følger af Danmarks internationale forpligtelser. Der henvises herom til pkt. 2.1-2.3.

2.1. Ministeriets overvejelser tog bl.a. afsæt i, at indkvarteringsordningen på *den ene side* skulle varetage hensynet til barnets tarv (i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever) og til beskyttelsen af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig samlivstvang, og på *den anden side* ikke gøre usaglige eller uforholdsmæssige indgreb i familielivet (ligesom ordningen også skulle varetage hensynet til barnets tarv i forhold til parrets eventuelle børn).

Overvejelserne tog endvidere afsæt i, at der er overladt udlændingemyndighederne relativt vide rammer ved administrationen af indkvarteringsordningen, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Der er således efter såvel bestemmelsens ordlyd som forarbejder overladt Udlændingestyrelsen et væsentligt skøn ved administrationen af indkvarteringsordningen, herunder i forhold til de hensyn, der kan indgå ved udstedelsen af et flyttepåbud. ...

2.2. Resultatet af undersøgelserne blev som bekendt, at det blev fastlagt som *udgangspunkt* for indkvarteringsordningen, at mindreårige ægtefæller og samlever skal indkvarteres separat på asylcentre.

Som nævnt i ministeriets brev af 30. maj 2016 vil ministeriet redegøre uddybende for de retlige hensyn, der ligger til grund for indkvarteringsordningen, i den vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som vil være klar i løbet af sommeren 2016, og

som ministeriet vil oversende til ombudsmanden.

Om hensynene bag indkvarteringsordningens udgangspunkt – og dermed sagligheden af indkvarteringsinstruksen – kan dog foreløbigt supplerende oplyses følgende:

Det primære hensyn bag indkvarteringsinstruksens udgangspunkt om separat indkvartering er hensynet til *barnets tarv* (i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever). Instruksen tilsigter således navnlig at sikre, at indkvarteringen i asylsystemet ikke bidrager til at fastholde en mindreårige i et tvangsægteskab eller tvangssamliv, samt – ud fra hensynet til, at ægteskab o. lign. indgås af personer, som er tilstrækkeligt modne og forstår betydningen af dispositionen – at give den mindreårige en mulighed for en betækningsperiode, hvor vedkommende kan overveje, om ægteskabet eller samlivet er frivilligt. Det bemærkes herved, at lignende betragtninger om ”modenhed” ligger til grund for de danske regler om, at der som udgangspunkt gælder et alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark.

Instruksen tilsigter endvidere at varetage hensynet til at forhindre overtrædelser af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder navnlig reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig tvang. Dette hensyn er overlappende med hensynet til barnets tarv.

2.3. Det blev ved udstedelsen af indkvarteringsinstruksen lagt til grund som en klar forudsætning for indkvarteringsordningens lovlighed – og udtrykkeligt anført over for Udlændingestyrelsen, jf. pkt. 2.4 – at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til indkvarteringsinstruksens udgangspunkt.

Det blev således forud for indkvarteringsinstruksens udstedelse drøftet og lagt til grund, at udlændingemyndighederne skal indkvartere parterne sammen i alle tilfælde, hvor det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN's

Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at Udlændingestyrelsen også forud for udstedelsen af instruksen indkvarterede par, hvor den ene person er under 15 år, separat på asylcentre, ligesom der i forhold til indkvartering af personer mellem 15 og 18 år blev foretaget en individuel vurdering. Der henvises til Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016.

2.4. Ombudsmanden henviser i sit brev til, at hverken pressemeddelelsen eller den instruks, som Udlændingestyrelsen sendte til indkvarteringsoperatørerne den 10. februar 2016, indeholdt nærmere retningslinjer om, at myndighederne i hver enkelt sag skal overveje, om adskillelse af ægtefæller eller samlevende vil være i strid med gældende ret. På den baggrund anmoder ombudsmanden ministeriet om at oplyse, om instruksen af 10. februar 2016 efter ministeriets opfattelse var lovlig.

Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at pressemeddelelsen og instruksen af 10. februar 2016 umiddelbart fremstod undtagelsesfri.

Ministeriet skal samtidig bemærke, at instruksen af 10. februar 2016 vedrørte den *generelle* indkvarteringsordning, og at det i alle tilfælde – uanset om dette udtrykkeligt fremgår af en ministers instruks – gælder, at danske myndigheder skal administrere i overensstemmelse med gældende ret, herunder Danmarks internationale forpligtelser. Det gælder naturligvis også for Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen på asylcentre.

Videre skal ministeriet bemærke, at det mundtligt har været tilkendegivet over for Udlændingestyrelsen ved flere lejligheder, at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering, og at Udlændingestyrelsen i disse tilfælde naturligvis skulle administrere ordningen i overensstemmelse med Danmarks internatio-

nale forpligtelser, dvs. indkvartere parrene sammen.

Dette blev således bl.a. drøftet på et koncerndirektionsmøde afholdt den 10. februar 2016 – samme dag som indkvarteringsinstruksens udstedelse – hvor bl.a. Udlændingestyrelsens direktør deltog. Der udarbejdes ikke referater af drøftelser på koncerndirektionsmøder.

Endvidere har der efter instruksens udstedelse løbende været en dialog mellem departementet og Udlændingestyrelsen om forståelsen af de generelle retlige rammer for indkvarteringsordningen. Bl.a. har Udlændingestyrelsen som tidligere anført forelagt departementet en række generelle spørgsmål om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser, og visse af disse spørgsmål har været foreløbigt drøftet på møder mellem departementet og styrelsen. Ministeriet er som bekendt ved at udfærdige en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som forventes at foreligge senest sommeren 2016.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er ministeriets klare opfattelse, at Udlændingestyrelsen ved administrationen af indkvarteringsordningen – lige fra instruksens udstedelse den 10. februar 2016 – har lagt til grund, at denne skulle administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Herved bemærkes, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentre ad besluttede at skille 23 par ad, men foreløbigt lod 5 par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte 5 par fandt Udlændingestyrelsen således, at disse sager rejste væsentlige retlige spørgsmål, herunder om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt 4 af disse par ad. Kun 1 af de par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, er herefter blevet adskilt, og dette er sket i overensstemmelse med den ene parts eget ønske. 1 par er udeblevet, og 1 par er overgået til

integration i en kommune. For så vidt angår de resterende 2 par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, pågår der fortsat nærmere overvejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Ministeriet skal endvidere bemærke, at det forhold, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse til indkvarteringsordningens udgangspunkt om separat indkvartering, ikke alene har været tilkendegivet internt. Udlændinge-, integrations- og boligministeren har således i en række tilfælde orienteret herom offentligt.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren har bl.a. oplyst under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts 2016, at ministerens instruks om den separate indkvartering omhandlede en generel praksisændring, og at der i helt særlige tilfælde skulle gøres undtagelse fra udgangspunktet om den separate indkvartering. Ministeren oplyste endvidere om undtagelsesmuligheden i sin besvarelse af 25. april 2016 af Institut for Menneskerettigheders henvendelse vedrørende indkvarteringsordningen og efterfølgende i besvarelsen af 9. maj 2016 af spørgsmål nr. 513 fra Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.”

Udlændingeministeriet havde til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra Udlændingestyrelsen, der havde foreslået, at ministeriet skrev følgende om kommunikationen af undtagelsesmuligheder til styrelsen:

”Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at instruksens af 10. februar 2016 fremstod undtagelsesfri, [og at det først var ved e-mail af 18. marts 2016, at Udlændingestyrelsen blev oplyst om, at instruksens ikke var undtagelsesfri.]”

Ved mail af 29. juni 2016 til Udlændingestyrelsen forespurgte Udlændingeministeriet, om den kantede parentes kunne hæves. Tilføjelsen om, at det først var ved mail af 18. marts 2016, at styrelsen blev oplyst om, at instruksens ikke var undtagelsesfri, indgik herefter ikke i ministeriets udtalelse til ombudsmanden.

Udtalelsen blev godkendt i F2 den 27. juni 2016 af Jesper Gori (trin 1) og af Lykke Sørensen (trin 2). Den 28. juni 2016 blev udtalelsen godkendt af Jonas From Soelberg (trin 3), og den 29. juni 2016 af Uffe Toudal Pedersen (trin 4). Den 14. juli 2016 blev udtalelsen godkendt på vegne af Inger Støjberg (trin 5).

Samråd AJ

Den 23. juni 2016 deltog Inger Støjberg i et lukket samråd til besvarelse af samrådspørgsmål AJ fra Josephine Fock (ALT). Spørgsmålet var sålydende:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til de seneste oplysninger om omfanget af de fysiske og psykiske konsekvenser det har for asylsøgende par, at ministeren i februar 2016 indførte nye retningslinier for indkvartering af asylsøgende par? Ligeledes bedes ministeren redegøre for, hvordan ministeren agter at rette op på området, således at par, der ikke er sammen af tvang og som åbenlyst ønsker at blive sammen, ikke adskilles med tvang?”

Af Inger Støjbergs talepapir til brug for samrådet fremgår bl.a.:

”[Ordningens udgangspunkt]

Dette er altså baggrunden for, at udgangspunktet for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.

Men som jeg også nævnte i mit svar under behandlingen af samråd Z den 15. marts 2016, og i øvrigt har nævnt i svar til Folketinget, vil der i særlige tilfælde skulle gøres undtagelse.

[Danmarks internationale forpligtelser]

Det betyder bl.a., at Udlændingestyrelsen skal administrere indkvarteringsordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Udlændingestyrelsen skal altså gøre undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering i de tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering vil være i strid med retten til respekt for familielivet eller barnets tarv at indkvartere parret adskilt.

Finder Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet eller FN's Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal styrelsen indkvartere parret sammen.

En række forhold vil indgå i den vurdering. Forhold, der enkeltvis eller efter en samlet vurdering kan føre til det ene eller det andet resultat. De elementer, der bl.a. kan indgå i vurderingen, er parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.

...

[Udlændingestyrelsens sagsbehandling]

Når Udlændingestyrelsen træffer afgørelse i de konkrete indkvarteringsager, sker det på baggrund af en konkret vurdering af de enkelte sager i forhold til navnlig indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 og Danmarks internationale forpligtelser.

Udlændingestyrelsen har for nylig genoptaget de sager, hvor der hidtil er sket adskillelse i forlængelse af den nye indkvarteringsinstruks, med henblik på at foretage en fyldestgørende partshøring og træffe afgørelse om indkvarteringen.

[For en god ordens skyld skal jeg bemærke, at Udlændingestyrelsen i første omgang forinden adskillelsen havde indhentet oplysninger om parterne fra indkvarteringsoperatørerne.]

Den nye partshøring gennemføres for at sikre, at der foreligger et fuldt oplyst grundlag til brug for indkvarteringsafgørelsen, og at parterne er

bekendt med de oplysninger, der ligger til grund for afgørelsen.

Parterne vil således få lejlighed til at kommentere de faktiske oplysninger i sagen, og til eventuelt nærmere at belyse særlige omstændigheder, der i konkrete sager taler for en fælles indkvartering.

Udlændingestyrelsen har sendt høringsbreve til parrene, og venter nu på, at parrene vender tilbage.

[Parrene har fået en frist på 14 dage til at svare. De har enten mulighed for at vende tilbage med deres bemærkninger skriftligt eller at afgive deres bemærkninger i forbindelse med en personlig samtale med styrelsen. Samtaler vil blive gennemført separat med hver enkelt ægtefælle.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at styrelsen vil træffe afgørelse i sagerne snarest muligt efter, at styrelsen har modtaget svar på partshøringerne, eller partshøringsfristen udløber.]

Brevene fra Røde Kors omtaler i alt fem sager. Jeg har fået oplyst, at der er iværksat partshøring i tre af de fem sager, der er omtalt i brevene fra Røde Kors og i pressen.

I to af de tre sager er der sket adskillelse, mens et af parrene ikke er adskilt.

I de øvrige to sager, hvor der ikke er iværksat partshøring, er parret i den ene sag udeblevet fra deres respektive centre, mens det andet par er overgået til integration i kommunerne. Ingen af disse to par har været adskilt.”

Møde mellem Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen den 1. juli 2016 om retningslinjer

Den 1. juli 2016 blev der afholdt møde mellem Udlændingeministeriet og Udlændingestyrelsen om generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringsager. Om mødet fremgår af en mailkorrespondance af 1. juli 2016 mellem Adam Abdel Khalik, der pr. 1. juni 2016 var

blevet ansat som specialkonsulent i Udlændingestyrelsen, og Lene Linnea Vejrum:

”Til stede var:

- Afdelingschef Lykke Sørensen (UIBM)
- Kontorchef Jesper Gori (UIBM)
- Fuldmægtig Anna-Sophie Saugmann (UIBM)
- Direktør Tanja Franck (US)
- Vicedirektør Lene Vejrum (US)
- Kontorchef Ditte Dankert (US)
- Chefkonsulent Jens Vikner (US)
- Specialkonsulent Adam Khalik (US)

Rammen for mødet var, hvorledes US skal forholde sig til de endelige afgørelser i barnebrudssagerne. Samtalen drejede sig derimod ikke om den indledende adskillelse, som ifølge UIBM skal fortsætte som hidtil.

UIBM indledte med følgende eksempel: Hvis man har en kvinde på 16 og en mand på 22 med et barn, vil de pågældende som udgangspunkt skulle adskilles.

Der kan gøres undtagelse til udgangspunktet i situationer, hvor familien er traumatiseret eller vil ”falde fra hinanden”, hvis der sker adskillelse.

Herefter blev det oplyst, at det af vejledning nr. 9246 af 18. marts 2016 fremgår, i hvilke tilfælde, der kan meddeles et par kongebrev. I de tilfælde, hvor et dansk par ville blive meddelt et kongebrev, vil et asylansøgerpar med tilsvarende forhold skulle indkvarteres sammen.

Det indebærer, at en kvinde på 17 år, som venter sig eller har børn, ikke vil skulle adskilles, medmindre der er tale om tvang, eller pigen er umoden. Man kan også skele til, om en gennemsnitlig forældremyndighedsindehaver ville samtykke til ægteskabet

17-årige er generelt mere modne end 15 og 16 årige. Derfor er der en forskel på, om kvinden er 17 år eller under 17 år.

Det vil sjældent skulle tillades, at en 15-årig vil skulle indkvarteres sammen med sin ægtefælle.

Det vil ofte skulle tillades, at en 17-årig vil skulle indkvarteres sammen med sin ægtefælle, navnlig hvis der er børn eller kvinden er gravid.

For 16-årige vil der være tale om et skøn, hvor der i videst muligt omfang skal tages hensyn til ministerens ønsker om at give pigen en tænkepause men også særlige forhold i sagerne.

Det har ikke *afgørende* betydning, om man har boet sammen.

Har man flere børn sammen, taler det for, at der skal ske samlet indkvartering.

Varigheden af indgrebet har en betydning. Jo længere tid adskillelsen varer, des mere taler det for, at der skal ske fælles indkvartering, hvis de holder fast i, at de ønsker at være sammen.

Jo nærmere man kommer det tidspunkt, hvor de pågældende skal udsendes, jo mere taler det for, at der skal ske samlet indkvartering.

Ovenstående skal i alle tilfælde administreres i.o.m. Danmarks internationale forpligtelser, herunder børnekonventionen. Det er således vigtigt, at parrene har mulighed for at besøge hinanden under adskillelsen, hvis de har et ønske herom.

UIBM beder om, at vi 1 gang ugentligt eller 1 gang hver 2. uge orienterer Lykke Sørensen om udfaldet i sagerne.”

Mødet blev fulgt op af en mail af 4. juli 2016 fra Jesper Gori til Ditte Kruse Dankert, hvoraf fremgår bl.a.:

”Som opfølgning på vores drøftelser i fredags følger nedenfor som lovet en generaliseret sammenfatning af den vurdering, som skal foretages i sager om indkvartering af par i asylsystemet i tilfælde, hvor den ene er mindreårig.

...

Vurderingen af, om der skal ske separat eller fælles indkvartering af et par, hvor den ene er mindreårig, tager afsæt i ministerens

indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 samt Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt.

Det er udgangspunktet, at der skal ske separat indkvartering på asylcentre af mindreårige ægtefæller og samlevere.

Der skal dog gøres undtagelse til dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger dette. Det er herved navnlig FN's Børnekonvention og EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet, som er relevante.

Udlændingestyrelsen skal i alle tilfælde foretage en konkret vurdering af, om parterne skal indkvarteres hver for sig, eller om de som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal indkvarteres sammen.

En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter vil i den forbindelse være særligt tungtvejende:

- Parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er
- Om parret har børn sammen eller venter barn
- Om der foreligger et element af tvang
- Om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom"

Inger Støjberg blev orienteret om mødet i et notat af 1. juli 2016, der den 8. juli 2016 blev godkendt på vegne af hende. Af notatet fremgår bl.a.:

"Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre ("barnebrude")

I. Baggrund

Udlændingestyrelsen genoptog som bekendt for nylig alle de afgjorte sager vedrørende mindreårige ægtefæller eller samlevere, hvor det fortsat er relevant at træffe afgørelse om indkvarteringen i asylsystemet. Det skete med henblik på at foretage partshøring og på den baggrund træffe fornyet afgørelse i sagerne.

Udlændingestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne i takt med, at sagerne bliver klar til afgørelse, og Udlændingestyrelsen har nu meddelt, at styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.

Departementet er ved at udarbejde en vejledning (et notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, hvor disse spørgsmål i videst muligt omfang vil blive besvaret. Der er dog behov for allerede på nuværende tidspunkt at give en tilbagemelding til Udlændingestyrelsen i forhold til nogle centrale spørgsmål om de generelle retlige rammer, således at styrelsen hurtigst muligt kan træffe afgørelse i de sager, der er klar til afgørelse.

Udlændingefordelingen vil på et møde den 1. juli 2016 med Udlændingestyrelsen videregive sådanne generelle retningslinjer til brug for styrelsens forestående afgørelser i de konkrete indkvarteringssager. Der er tale om i alt 16 tilbageværende sager/par. I de øvrige sager er parterne enten visiteret til en kommune, eller sagerne er på en anden måde løst eller bortfaldet.

Der er nedenfor redegjort overordnet for disse retningslinjer.

Dette vil blive fulgt op af departementets udstedelse af en vejledning (notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sommeren 2016.

II. Generelle og overordnede retningslinjer for indkvarteringen

Vurderingen af, om der skal ske separat eller fælles indkvartering af et par, hvor den ene er mindreårig, tager afsæt i ministerens indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 samt Danmarks internationale forpligtelser (og dansk ret i øvrigt).

Det er udgangspunktet, at der skal ske separat indkvartering på asylcentre af mindreårige ægtefæller og samlevere.

Der skal dog gøres undtagelse til dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor Danmarks internationale forpligtelser konkret tilsiger dette. Det er herved navnlig FN's Børnekonvention og EMRK artikel 8 om retten til respekt for bl.a. familielivet, som er relevante.

Udlændingestyrelsen skal i alle tilfælde foretage en konkret vurdering af, om parterne skal indkvarteres hver for sig, eller om de som følge af Danmarks internationale forpligtelser skal indkvarteres sammen.

En række forhold kan indgå i den vurdering. Følgende momenter vil i den forbindelse være særligt tungtvejende:

- parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er,
- om parret har børn sammen eller venter barn,
- om der foreligger et element af tvang, og
- om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom.

Det kan i forlængelse heraf som *et eksempel* oplyses, at der efter Udlændingefdelingens vurdering normalt vil skulle gøres undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering i de tilfælde, hvor den mindreårige er tæt på myndighedsalderen, aldersforskellen ikke er væsentlig, og hvor parret har børn eller venter barn. Det gælder dog ikke, hvor der foreligger særlige omstændigheder, f.eks. oplysninger om tvang.

Omvendt vil der normalt ikke skulle gøres undtagelse i de tilfælde, hvor den mindreårige er meget ung (f.eks. 15 eller 16 år), aldersforskellen er væsentlig (f.eks. 6 år), *uanset* at kvinden er gravid eller parret har et mindreårigt barn (det indgår herved som en forudsætning, at indkvarteringen i asylsystemet er af relativt kort varighed, at parret har mulighed for at besøge hinanden i den periode, som adskillelsen varer, og at parret ikke kan få dispensation fra kommunen til at indgå ægteskab – såkaldt kongebrev). Der skal dog gøres undtagelse, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at forældrene er traumatiserede, og hvor den

fortsatte forældreene og omsorg for barnet vil være afhængig af, at forældrene bor sammen med barnet.

Det er – på baggrund af de oplysninger, som Udlændingefdelingen er bekendt med vedrørende de aktuelle sager i Udlændingestyrelsen – den umiddelbare vurdering, at dette vil føre til, at et mindre antal af de par, der pt. er adskilt, vil skulle indkvarteres sammen.”

Udlændingestyrelsens retningslinjer til operatørerne

Den 1. juli 2016 modtog indkvarteringsoperatørerne fra Udlændingestyrelsen ”Retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark”. Af retningslinjerne fremgår bl.a.:

”1. Indledning

En mindreårig asylansøger må ikke indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever, mens den pågældende opholder sig som asylansøger i Danmark, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende.

Vurderingen af, om der foreligger sådanne helt særlige forhold, foretages af Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret og individuel vurdering af sagens samlede omstændigheder og behandles ikke nærmere i disse retningslinjer.

Disse retningslinjer er således alene rettet til indkvarteringsoperatørerne.

Retningslinjerne til indkvarteringsoperatørerne beskriver for det første proceduren for indkvartering – i forbindelse med ankomsten til Danmark – af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark (”den første indkvartering”).

Retningslinjerne beskriver for det andet procedurerne for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en

mindreårig asylansøger, som har indgået ægteskab eller er samlevende.

Retningslinjerne gælder også for andre mindreårige udlændinge, som er under Udlændingestyrelsens forsørgelse.”

Besvarelse af spørgsmål nr. 771

Den 26. september 2016 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål nr. 771, som var stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget efter ønske fra Josephine Fock (ALT) den 29. juni 2016:

”Ministeren bedes – i forlængelse af samråd i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 23. juni 2016 om indkvartering af asylsøgende par, jf. samrådssp. AJ – redegøre for, om det asylsøgende par vil være adskilt i hele sagsbehandlingsperioden – også selvom dette måtte være i strid med den mindreåriges udtrykkelige ønske – eller om parret, efter en betænkningssperiode for den mindreårige og efter fælles ønske, har mulighed for at være indkvarteret sammen under en del af sagsbehandlingsperioden?”

Af svaret fremgår:

”Indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 indebærer, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Finder Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet eller FN’s Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal parret dog indkvarteres sammen.

Udlændingestyrelsen udstedte den 1. juli 2016 retningslinjer til operatørerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Retningslinjerne redegør nærmere for bl.a. proceduren i forbindelse med den første indkvartering på asylcenteret.

Det fremgår af retningslinjerne bl.a., at mindreårige ægtefæller eller samlever i forbindelse med den første indkvartering på modtagecenter skal indkvarteres hver for sig, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Det fremgår endvidere, at indkvarteringsoperatøren hurtigst muligt, efter det er konstateret, at der på centeret opholder sig en mindreårig ægtefælle eller samlever, skal orientere Udlændingestyrelsen, som i forbindelse med orienteringen på baggrund af en konkret vurdering vil beslutte, om parterne indledningsvist skal indkvarteres hver for sig. I de tilfælde, hvor parterne indkvarteres adskilt imod deres ønske, vil Udlændingestyrelsen efterfølgende træffe en egentlig afgørelse vedrørende indkvarteringen på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at Udlændingestyrelsen i overensstemmelse hermed siden den 2. juni 2016 af egen drift har genoptaget de sager, hvor parterne er adskilt mod deres ønske. Udlændingestyrelsen har endvidere oplyst, at Udlændingestyrelsen har truffet fornyet afgørelse i en række sager i perioden fra den 6. juli 2016 til den 3. august 2016. I nogle af disse sager er det vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, hvorfor disse par har fået tilbud om at blive indkvarteret sammen. Hertil kommer i øvrigt, at Udlændingestyrelsen i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at bl.a. følgende momenter er indgået i den konkrete og individuelle vurdering, som styrelsen har foretaget: parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er, den mindreåriges modenhed, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde af sygdom.”

Besvarelse af spørgsmål nr. 1008

Den 8. november 2016 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål nr. 1008, som var stillet af Udlændinge-, Integrations- og

Boligudvalget efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) den 30. september 2016:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen ”i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig”. Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?”

Af svaret fremgår:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Udlændingestyrelsen, der har oplyst følgende:

”Som det fremgår af besvarelsen af 26. september 2016 af spørgsmål nr. 771 (Alm. del), stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 29. juni 2016, indebærer indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen foretager allerede ved den første indkvartering en vurdering af, om der foreligger helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.

Konkret har Udlændingestyrelsen for så vidt angår fem par pr. 28. oktober 2016 vurderet, at indledningsvis separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Disse fem par har således aldrig været indkvarteret hver for sig.

I de nævnte sager er der lagt vægt på bl.a. oplysninger om traumatisering hos familien. Har relevante fagpersoner vurderet, at den fortsatte

forældreevne og omsorg over for et pars børn har været aldeles afhængig af, at begge forældre boede sammen med børnene, er dette ligeledes indgået med betydelig vægt. Endvidere er et enkelt par blevet indkvarteret sammen under henvisning til, at parret havde fået dispensation til at indgå ægteskab i Danmark.”

Besvarelse af spørgsmål nr. 1006

Den 11. november 2016 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål nr. 1006, som var stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) den 30. september 2016:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 770 fremgår, at Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 har identificeret 70 asylansøgere (35 par), som fra 10. februar 2016 har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par. Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Vil ministeren oplyse, for hvor mange af de 35 par styrelsen har vurderet, at det ikke var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering?”

Af svaret fremgår:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Udlændingestyrelsen, der har oplyst følgende:

”Som det fremgår af besvarelsen af 23. august 2016 af spørgsmål nr. 770, stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 29. juni 2016, har Udlændingestyrelsen pr. 4. august 2016 identificeret 70 asylansøgere (dvs. 35 par), som fra 10. februar 2016 er eller har været omfattet af retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgende par.

Udlændingestyrelsen kan oplyse, at Udlændingestyrelsen pr. 13. oktober 2016 har vurderet, at det ikke ville være foreneligt med Danmarks

internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering for så vidt angår seks af de 35 par.

Udlændingestyrelsen bemærker derudover, at sagerne for 27 af de 35 par er afsluttet, eksempelvis fordi den mindreårige er fyldt 18 år under sagens behandling, fordi parrene under sagens behandling har fået opholdstilladelse og er overgået til integration i en kommune, eller fordi parrene er blevet registreret som udeblevne.

Pr. 13. oktober 2016 er der således to af de 35 par, som er indkvarteret hver for sig som følge af udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks af 10. februar 2016.””

Besvarelse af spørgsmål nr. 1007

Den 16. november 2016 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål nr. 1007, som var stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) den 30. september 2016:

”Af svaret på UUI alm. del – spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen i en række sager har vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde separat indkvartering. Hvad er baggrunden for, at ministeren i februar 2016 traf beslutning om separat indkvartering af en række par uden i hvert enkelt tilfælde at sikre sig, at separationen var forenelig med Danmarks internationale forpligtelser?”

Af svaret fremgår:

”Indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 indebærer, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Indkvarteringsinstruksen skal administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, hvilket betyder, at der i alle tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, om det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet eller FN's

Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig. Det er Udlændingestyrelsen, som foretager denne vurdering i hver enkelt sag.

Det fremgår af besvarelsen af 26. september 2016 af spørgsmål 771 (Alm. del) fra Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget, at Udlændingestyrelsen i et mindre antal sager har besluttet, at der ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig. I disse sager har Udlændingestyrelsen således vurderet, at det ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parterne separat indledningsvist.

Det fremgår endvidere, at Udlændingestyrelsen har truffet fornyet afgørelse i en række sager i perioden fra den 6. juli 2016 til den 3. august 2016. I nogle af disse sager er det vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, hvorfor disse par har fået tilbud om at blive indkvarteret sammen.

Jeg kan i den anledning generelt oplyse, at varigheden af adskillelsen indgår som et selvstændigt moment i vurderingen af, om en separat indkvartering (fortsat) er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, idet intensiteten af indgrebet forøges, og vægten af hensynet til at give den mindreårige en betænkingsperiode alt andet lige formindskes, når varigheden af adskillelsen bliver længere. Det er som nævnt Udlændingestyrelsen, der foretager vurderingen i de konkrete sager.”

Udlændingeministeriets udtalelse til Folketingets Ombudsmand vedrørende faktuelle oplysninger om de berørte asylpar

Den 16. november 2016 afgav Udlændingeministeriet udtalelse til Folketingets Ombudsmand i anledning af, at ombudsmanden ved brev af 18. oktober 2016 havde anmodet om oplysninger om de berørte asylpar. Ministeriet medsendte i den forbindelse et skema udarbejdet af Udlændingestyrelsen med forskellige oplysninger om parrene. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”2. Om sagsforløbet i genoptagelsessagerne skal ministeriet bemærke følgende: Det fremgår bl.a. af Udlændingestyrelsens skema, at der er eksempler på, at par omfattet af indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 har været indkvarteret adskilt i samlet op til ca. 4½ måned, før Udlændingestyrelsen har truffet en afgørelse i deres genoptagelsessag (dvs. fra iværksættelsen af den adskilte indkvartering til afgørelsestidspunktet i genoptagelsessagen). I visse af disse sager var udfaldet af genoptagelsessagen, at parterne blev indkvarteret sammen, fordi det ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, mens udfaldet i andre sager var, at den adskilte indkvartering kunne opretholdes. Der henvises herved også til udlændinge-, integrations- og boligministerens besvarelse af 26. september 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 771 og til udlændinge-, integrations- og boligministerens besvarelse af 8. november 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 1008 (vedlagt).

Udlændingestyrelsen har som nævnt oplyst, at sagerne i perioden fra den 28. april 2016 til den 2. juni 2016 beroede på principielle overvejelser om, hvilket tema og hvilke oplysninger de pågældende skulle partshøres over. Endvidere fremgår det af skemaet, at der i alle sager er truffet afgørelse i genoptagelsessagen inden for ca. 2½ måned fra det tidspunkt, hvor Udlændingestyrelsen besluttede at foretage en egentlig partshøring i sagerne, dvs. fra beslutningen om at genoptage sagerne den 28. april 2016.

Hertil kommer, at det fremgår af skemaet, at der i ”nye” sager – dvs. sager, hvor parterne er ankommet til Danmark, efter de nye partshøringsprocedurer blev fastlagt den 2. juni 2016 – er truffet afgørelse i sagerne inden for ca. 1 måned. Dette skal også ses i lyset af, at par skal indkvarteres sammen, mens deres sag bliver vurderet af Udlændingestyrelsen, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder, jf. pkt. 2.1.1 i Udlændingestyrelsens retningslinjer af 1. juli 2016.

Det fremgår desuden af Udlændingestyrelsens besvarelse til ombudsmanden af 29. juni 2016, at Udlændingestyrelsen tilstræber at træffe afgørelser hurtigt i sagerne, og at dette bl.a. indebærer, at styrelsen prioriterer sagerens behandling højt, og at der i Kontoret for Indkvarteringsvilkår (tidligere Forsørgelseskontoret) i styrelsen er etableret et særligt team på 3 medarbejdere til behandlingen af sagerne.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at styrelsen pr. 3. november 2016 ikke har nogen verserende sager om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar.”

Udlændingeministeriets notat om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser
Den 12. december 2016 sendte Udlændingeministeriet et notat om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre til Folketingets Ombudsmand og til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. Notatet havde været under udarbejdelse i Udlændingeministeriet siden maj 2016 og indholdet var løbende blevet koordineret med Udlændingestyrelsen og Justitsministeriet.

Af ministerens oversendelsesbrev til Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget fremgår bl.a.:

”Til udvalgets orientering oversendes hermed Udlændinge- og Integrationsministeriets notat af 12. december 2016 om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre. Notatet er samtidig sendt til Folketingets Ombudsmand.

Notatet er udarbejdet i anledning af min instruks af 10. februar 2016 om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samleverer på asylcentre.

Som det fremgår af notatet, vil par, hvor den ene eller begge er mindreårige, som den absolutte hovedregel blive adskilt i forbindelse med

den indledende indkvartering, ligesom par med en stor aldersforskel ikke normalt vil kunne indkvarteres sammen.

Det er som bekendt min holdning, at unge piger under 18 år ikke bør indkvarteres sammen med voksne mænd i asylsystemet.

Men som jeg tidligere har oplyst Folketinget om, skal der i et begrænset antal tilfælde under særlige omstændigheder gøres undtagelse hertil som følge af vores internationale forpligtelser. Som eksempel kan nævnes, at et par, hvor parterne er 17 og 18 år, og hvor der ikke vurderes at være tvang, efter notatet vil skulle indkvarteres sammen.

Det forhold, at der i visse situationer vil skulle gøres undtagelse, så jeg gerne var anderledes, men det ændrer ikke ved, at udlændingemyndighederne i almindelighed vil kunne sikre separat indkvartering i de fleste tilfælde. Det gælder eksempelvis, hvis der er tale om en ung pige på 16 år, der lever i et ufrivilligt ægteskab med en ældre mand over 30 år.

Jeg skal i den forbindelse understrege, at indkvarteringsordningen fortsat vil blive administreret så restriktivt som muligt for at udnytte det retlige råderum fuldt ud med henblik på at sikre adskillelse mellem parrene i videst muligt omfang.”

Af notatet fremgår bl.a.:

”1. Indledning

Dette notat omhandler en række generelle fortolkningsspørgsmål vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Denne indkvartering forstås af Udlændingestyrelsen i samarbejde med indkvarteringsoperatørerne på asylcentre.

Notatet er udarbejdet i anledning af, at udlændinge- og integrationsministeren den 10. februar 2016 instruerede Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke

skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever (herefter ”indkvarteringsinstruksen”).

Notatet skal ses i sammenhæng med de retningslinjer, som Udlændingestyrelsen har udstedt til indkvarteringsoperatørerne den 1. juli 2016, for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Disse retningslinjer redegør nærmere for den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med indkvarteringen og for indkvarteringsforholdene for eventuelt adskilte ægtefæller og samlevende.

2. Generelt om indkvarteringsordningen

...

2.2 Indkvarteringsordningen i hovedtræk

Efter indkvarteringsinstruksen kan der ikke ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 15 år. Det bemærkes herved, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år.

Indkvarteringsinstruksen indebærer endvidere, at udgangspunktet for indkvarteringsordningen er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevende på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år (jf. dog pkt. 2.2 i Udlændingestyrelsens retningslinjer vedrørende indkvartering på samme modtagecenter for uledsagede mindreårige i tilfælde, hvor begge ægtefæller/samlevende er mindreårige).

Udlændingestyrelsen skal dog i hver enkelt sag om indkvartering af mindreårige ægtefæller eller samlevende, hvor ingen af parterne er under 15 år, foretage en konkret vurdering af, hvorvidt det på baggrund af sagens samlede omstændigheder er sagligt og proportionalt – bl.a. ud fra hensynet til den mindreårige ægtefælle/samlever og eventuelle børn, jf. pkt. 3.3.4 – at meddele påbud om separat indkvartering. Endvidere må et sådant påbud alene opretholdes, så længe det er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser.

Finder Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med FN's konvention om barnets rettigheder eller Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 at indkvartere parterne hver for sig – eller at opretholde en sådan indkvartering – skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Under pkt. 3 redegøres generelt for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i relation til sager om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. ...”

I forbindelse med oversendelse af notatet udarbejdede Udlændingeministeriet i samarbejde med Justitsministeriet en talelinje. Af et udkast hertil fremsendt til Inger Støjberg den 8. december 2016 fremgår:

”Talelinje vedr. barnebrude

- Vi har nu færdiggjort arbejdet med retningslinjerne for indkvartering af par, hvor den ene er mindreårig, på vores asylcentre.
- Med retningslinjerne slås det nu helt fast, at disse par, som det helt klare udgangspunkt vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering, ligesom par med en stor aldersforskel ikke vil kunne indkvarteres sammen.
- Vi mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Vi må dog også konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er sådan, at vi i visse tilfælde er nødsaget til at indkvartere personer under 18 år sammen med sin ældre ægtefælle.
- Det gælder fx, hvor parret er hhv. 17 og 18 år, og hvor samlivet vurderes at være frivilligt.

- De internationale konventioner pålægger os dermed i disse sager en praksis, som vi gerne så anderledes, men vi vil kunne sikre en adskillelse i langt de fleste tilfælde. Det gælder altså fx i sager, hvor der er en meget stor aldersforskel.

- Der skal således ikke herske tvivl om, at myndighederne i praksis vil anvende det retlige råderum fuldt ud og dermed i videst muligt omfang sikre, at der sker adskillelse af parrene”

Ved mail samme dag fremkom Inger Støjberg med følgende bemærkninger til udkastet:

”1). Alle bliver da – kortere eller længere tid – skilt, når de ankommer ?

2). Jeg synes, at vi, udover eksemplet med de 17/18 årige, skal give et klart eksempel på hvor parrene skal adskilles.”

Der blev på den baggrund udarbejdet et revideret udkast, som den 9. december 2016 blev sendt til Uffe Toudal Pedersen og Inger Støjberg med bl.a. følgende bemærkninger:

”Der er nu indsat et eksempel, hvor et par med sikkerhed vil kunne adskilles (pige på 16 og mand over 30).

Bemærk, at det er vurderingen, at man ikke kan skrive, at parrene altid vil kunne adskilles i den indledende fase. Derfor står der nu, at parrene ”som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering”. Jeg tror ikke, at det kan gøres skarpere.

Er I begge ok med vedhæftede? For så sender jeg til JM, så snart I har givet grønt lys.”

Inger Støjberg bemærkede hertil:

”Det er efter min mening bedre at undlade at skrive noget om adskillelsen ved ankomst, end at dette står. Det her kan jeg i hvert fald ikke sige ja til.”

Uffe Toudal Pedersen svarede herefter:

”Det er Ingers beslutning så ud med det. Jeg synes selv at formuleringen ikke er så dårlig endda. Med lad det ligge.”

Den endelige udgave af talelinjen blev den 11. december 2016 sendt af Uffe Toudal Pedersen til Statsministeriets departementschef Christian Kettel Thomsen, der ved mail samme dag opsummerede sagen for statsminister Lars Løkke Rasmussen:

”Da sagen om barnebrude kom op udsendte UIBM’n en pressemeddelelse, der anlagde en meget firkantet linie ift. adskillelse.

Ombudsmanden gik ind i sagen og bad om at se en vejledning fra ministeriet til udlændingestyrelsen om, hvordan disse sager skulle administreres.

Ministeriet har nu sammen med Jum lavet en vejledning, som i morgen sendes til såvel Ombudsmanden som retsudvalget.

Vejledningen indebærer, at der kan ske adskillelse i mange sager, men ikke alle, fx en 17 årig pige, der er gift med en 19 årig mand (som jeg forstår det).

UIBM’n er noget utilfreds over, det ikke er alle tilfælde, men de to ministerier er angiveligt meget klare på det, med udgangspunkt i børnekonventionen og EMRK. Og det er selve konventionerne og ikke domspraksis, som der er udgangspunktet.

Jeg har sagt, at hvis der skulle være en væsentlig kritik af konventionerne, så kunne der blive behov for drøftelse i regeringen, hvor der i den gamle regering er taget stilling til linjen på konventionerne. Den omfatter domspraksis og ikke de to konventioner her.

Det er der kommet nedenstående kommunikation ud af, som UIBM vil bruge i morgen.

Det må endvidere forventes, at ombudsmanden vil kritisere ministeriet for bl.a. pressemeddelelsen. Minister og ministerium vil tage denne kritik til efterretning.

...

- Vi har nu færdiggjort arbejdet med en vejledning om indkvartering af par, hvor den ene er mindreårig, på vores asylcentre.
- Vejledningen betyder, at disse par som den absolutte hovedregel vil blive adskilt i forbindelse med den indledende indkvartering. Og par med en stor aldersforskel vil normalt ikke kunne indkvarteres sammen.
- Jeg mener, at det i udgangspunktet er forkert, hvis unge piger under 18 år bliver indkvarteret sammen med voksne mænd.
- Jeg må dog også konstatere, at vores internationale forpligtelser og dermed retstilstanden er sådan, at vi i et begrænset antal tilfælde skal indkvartere personer under 18 år sammen med sin ældre ægtefælle.
- Det gælder fx, hvor parret er hhv. 17 og 18 år, og hvor der ikke vurderes at være tvang.
- De internationale konventioner pålægger os dermed i disse sager en praksis, som vi gerne så anderledes. Vi vil dog kunne sikre en adskillelse i langt de fleste ... tilfælde. Det gælder fx i sager, hvor der er en stor aldersforskel.
- Er der fx tale om en ung pige på 16 år, der lever i et ufrivilligt ægteskab med en ældre mand over 30 år, vil vi altså kunne skille parret ad. ...
- Der skal ikke herske tvivl om, at myndighederne i praksis vil skulle anvende det retlige råderum fuldt ud og dermed i videst muligt omfang sikre, at der sker adskillelse af parrene.”

Redegørelse fra Folketingets Ombudsmand

Den 1. februar 2017 sendte Folketingets Ombudsmand et udkast til redegørelse i sagen til Udlændingeministeriet. Ministeriet tog redegørelsen til efterretning ved brev af 3. februar

2017. Den endelige redegørelse blev afgivet den 23. marts 2017.

Inger Støjbergs facebookopslag og TV-interview den 21. maj 2017

Den 21. maj 2017 offentliggjorde Inger Støjberg et opslag på sin facebookprofil med et link til en artikel fra TV2.dk ("Støjberg brød loven: Nu får hun massiv kritik"), hvor hun udtalte:

"Jeg er inderligt imod barnebrude, og at mindreårige piger dermed skal bo sammen med ældre mænd. Da jeg sidste år blev opmærksom på, at det rent faktisk foregik på vore asylcentre, så skred jeg straks ind. Jeg bad om at få parrene adskilt.

Den beslutning blev kendt ulovlig af ombudsmanden, og jeg blev tvunget til at ændre praksis.

I dag får jeg så massiv kritik fra alle de røde partier i Folketinget for mit opgør med barnebrude. Noget der f.eks. var tilladt da Mette Frederiksen som justitsminister havde ansvaret for området. Det er måske derfor at Socialdemokraterne er så hårde i deres kritik af mig i dag?

Venstrefløjten vil have mig i samråd og sågar for en rigsret for at have grebet ind, og det er de selvfølgelig i deres gode ret til at mene.

Jeg er dog stadig af den opfattelse, at barnebrude IKKE hører sig til i Danmark. Jeg mener ikke, at ældre mænd skal bo sammen med mindreårige piger."

Samme dag blev Inger Støjberg interviewet til DR Nyhederne. Af en transskription af interviewet fremgår bl.a. følgende spørgsmål og svar:

"*Journalist:* "Hvordan kan det være at I vælger at sende en pressemeddelelse ud? Er det ikke normal praksis at sende en vejledning til Udlændingestyrelsen om, hvordan de nu skal gøre?"

Inger Støjberg: "Jamen man kan i virkeligheden gøre det på flere måder. Og nu faldt valget så her. Det er ikke et valg som jeg er gået meget

op i om det skulle være på den ene eller den anden måde det her skulle foregå. Det vigtige for mig, det var at få kommunikeret helt klart, hvad det er vi administrerer efter."

Samråd AT og AU

Den 1. juni 2017 deltog Inger Støjberg i et samråd til besvarelse af samrådspørgsmål AT og AU fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Sofie Carsten Nielsen (RV) og Josephine Fock (ALT). Spørgsmålene var sålydende:

"Samrådspørgsmål AT

Vil ministeren detaljeret redegøre for forløbet op til beslutningen af 10. februar 2016 om undtagelsesfrit at adskille ægtepar på asylcentre, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, og herunder orientere om, hvilke vurderinger fra embedsmænd der forelå for ministeren med hensyn til, om en sådan beslutning ville stemme overens med dansk lov og Danmarks internationale forpligtelser?"

"Samrådspørgsmål AU

Vil ministeren redegøre for sin beslutning om at fjerne en formulering fra et udkast til en pressemeddelelse om, at der ved beslutning om at adskille ægtepar, hvor den ene ægtefælle er under 18 år, skal ske en individuel vurdering, sådan som ministeren oplyser, at hun har gjort det (der henvises til artiklen "Ja, der gik vi for langt", Politiken, 21. maj 2017)?"

Under samrådet udtalte Inger Støjberg indledningsvist bl.a.:

"Der har været sagt og skrevet meget om forløbet op til min instruks af 10. februar 2016 om adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere.

Jeg vil i dag redegøre for det forløb, der førte frem til, at min instruks blev udsendt den 10. februar.

Jeg vil besvare de to samrådspørgsmål samlet.

Som man måske husker, var der i slutningen af januar 2016 i medierne oplysninger om, at der også på de danske asylcentre – ligesom i

Sverige – fandtes barnebrude, der var indkvarteret med deres ældre ægtefælle.

Jeg må ærligt sige, at jeg blev oprigtigt trist og bestyrtet over oplysningerne. Det er imod alt, hvad jeg står for: Unge kvinder skal have frihed til at leve deres liv, som de ønsker og vælge den ægtefælle, de ønsker. Min første reaktion var, at i Danmark bestemmer kvinder og mænd over deres eget liv.

Dét ønskede jeg klart og tydeligt at markere. For den samme valgfrihed gælder jo ikke nødvendigvis i det land, de kommer fra.

Jeg var derfor også meget optaget af at sikre, at indkvarteringen i asylsystemet, som jeg i sidste ende har ansvaret for, ikke bidrager til at fastholde en mindreårig i et ægteskab eller samliv, som den unge ikke selv ønsker.

Jeg ville for alt i verden undgå, at myndigheder, som jeg er ansvarlig for, bidrager til at fastholde unge kvinder i et ufrivilligt ægteskab i den tid, hvor parterne opholder sig i asylsystemet.

Min holdning var, at jeg i sidste ende havde ansvaret for og så at sige trådte i forældrenes sted over for de her piger, lidt som skoleforstanderen, når unge er på efterskole.

Og derfor var jeg optaget af at sikre, at vi ikke risikerede at stå i en situation, hvor danske myndigheder uforvarende kan komme til at bidrage til at udhule kvinders selvbestemmelse.

Mit mål var at beskytte de her piger alt det, vi kunne, og at sikre de unge en form for ”pusterum” ved ankomsten til Danmark, hvor de kan få lejlighed til at overveje deres situation og tage stilling til, om ægteskabet eller samlivet faktisk er frivilligt.

Og pusterummet skulle sikre, at valget blevet taget under indtryk af, at nu er de her i Danmark, og her gælder vores normer og rettigheder ved separation eller skilsmisse.

Min klare holdning var derfor, at mindreårige asylansøgere skulle indkvarteres adskilt fra deres eventuelle ægtefælle eller samlever.

Og det er stadig min holdning i dag.

Som jeg har tilkendegivet ved flere lejligheder, har sagen om indkvarteringen af barnebrude været genstand for mange drøftelser i ministeriet.

Ministeriets overvejelser tog afsæt i flere hensyn:

- På den ene side skulle indkvarteringsordningen varetage hensynet til barnets tarv – i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever – og til beskyttelsen af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark.
- På den anden side skulle indkvarteringsordningen ikke gøre usaglige eller uforholdsmæssige indgreb i familielivet, ligesom ordningen også skulle varetage hensynet til barnets tarv i forhold til parrets eventuelle børn.

Overvejelserne tog endvidere afsæt i, at der er overladt udlændingemyndighederne relativt vide rammer i forbindelse med indkvarteringen af asylansøgere.

Sagt på en anden måde var der hensyn til både familielivet og til barnets tarv, og det stod over for det ønske, jeg havde om at beskytte pigerne, så de kunne få et pusterum og plads til at vælge selv.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg internt i ministeriet meget klart gav udtryk for, at jeg ønskede en så restriktiv linje som overhovedet muligt. Jeg ønskede, at alle par blev skilt ad og indkvarteret så langt fra hinanden som muligt, ja gerne med den ene i Gedser, og den anden i Skagen.

Det affødte en del diskussion om, hvor langt man kunne gå.

Vurderingen i ministeriet var, at der i et antal tilfælde under særlige omstændigheder skulle gøres undtagelse til en separat indkvartering. Det skyldes hensynet til vores internationale forpligtelser.

Og det var derfor en forudsætning, at Udlændingestyrelsen skulle administrere ordningen i overensstemmelse med dansk ret, herunder vores internationale forpligtelser.

Dette fremgik af de udkast til pressemeddelelser, som jeg fik forelagt, og som indeholdt et forbehold, og af de drøftelser om den generelle indkvarteringsordning, som fandt sted med ministeriets jurister.

Et af udvalgs spørgsmålene stillet forud for dagens samråd går på, om jeg vil udlevere en intern e-mail af 9. februar 2016, som er omtalt i Politiken.

Af principielle grunde vil jeg ikke udlevere de interne e-mails, der sendes den 9. februar 2016 i denne sag. Det skyldes hensynet til ministeriets interne beslutningsproces.

Det er fast praksis og en del af rammerne for den måde, en regering arbejder på – det gælder for både tidligere regeringer, den nuværende og for fremtidige. Som regering har man brug for at have et fortroligt rum for meningsdannelse og politikudvikling.

Og så vil jeg gerne sige, sådan helt principielt, at det kan jo ikke være sådan, at fordi en avis skriver nogle forkerte ting, så skal man som ministerier og myndigheder forpligtes til at lægge alle mulige ting frem. Politikens chefredaktør har i presseløgen på TV2 News sidste søndag jo indrømmet, at Politikens dækning af den her jo nu meget berømte mail alene baserer sig på de rene gætterier, og at ingen på Politiken har set eller læst denne mail.

Jeg tror faktisk, det var Jakob Engel-Schmidt, der beskrev det sådan, at det var et medieetisk trafikuheld i slowmotion. Jeg vil bare sige, at Politiken jo altså selv må stå på mål for deres dækning af den her sag, og det må de jo så gøre

i fremtiden. Men altså det kan ikke være sådan, at et medie kan pålægge nogen selv at skulle fremlægge ting, der afgør ens uskyld. Sådan kan det ikke være.

Men det er for mig at se også uinteressant, i og med at jeg i dag klart redegør for den rådgivning, som jeg fik af ministeriet.

Jeg har i øvrigt flere gange i løbet af 2016 oplyst Folketinget om ordningen, og at der skal gøres undtagelser. Det skete bl.a. på et samråd den 15. marts 2016. Som ét eksempel nævnte jeg i mit svar det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med det, man før i tiden kaldte et kongebrev.

Og jeg har også orienteret ombudsmanden om denne forudsætning. Det skete første gang ved ministeriets brev af 4. maj 2016 til ombudsmanden. Det indgår også i ombudsmandens redegørelse.

Det vil jeg vende tilbage til.

Det forhold, at der i visse situationer vil skulle gøres undtagelse, havde jeg ærligt talt gerne set var anderledes.

På den baggrund var det afgørende for mig, at den pressemeddelelse, som jeg udsendte i februar sidste år, indeholdt en klar politisk tilkendegivelse fra mig om den generelle, fremtidige indkvarteringsordning.

Jeg har det nu engang bedst med at sige tingene lige ud.

Derfor valgte jeg at beskrive den generelle indkvarteringsordning i pressemeddelelsen, så det politiske signal til omverdenen stod helt klart.

Da pressemeddelelsen blev udsendt, var den således en politisk tilkendegivelse. Som tidligere oplyst var det mig selv, der ændrede pressemeddelelsen. Det er der i sig selv intet odiøst i. Jeg ændrer en masse pressemeddelelser.

Og som jeg tidligere har oplyst, var det også mig selv, som tog forbeholdet ud af presse-

meddelelsen. Det gjorde jeg, fordi jeg ønskede at give et klart og tydeligt politisk budskab, og fordi jeg ønskede at sende et klart budskab til de unge piger på asylcentre og til de kræfter, som fastholder de unge piger i en kultur uden selvbestemmelse.

Det er vigtigt at holde sig for øje, hvad det konkret er, ombudsmanden vurderer som ulovligt. Nærlig den kategoriske og undtagelsesfrie ordlyd af min pressemeddelelse.

Når pressemeddelelsen efterfølgende fik karakter af en instruks, skyldes det, at der ikke i umiddelbar forlængelse af pressemeddelelsen blev sendt en egentlig skriftlig instruks til Udlændingestyrelsen, som beskrev de undtagelser, der skulle gøres.

Det vil også sige, at på det tidspunkt, hvor vi sad og arbejdede med pressemeddelelsen, har dokumentet ikke haft karakter af en instruks.

Derfor blev der heller ikke foretaget en juridisk vurdering af, om pressemeddelelsen efter sin ordlyd ville være ulovlig, hvis den efterfølgende skulle læses som en instruks over for Udlændingestyrelsen.

Sådan en vurdering lå der altså ikke på mit bord.

Og derfor har jeg ikke forud for udsendelsen af pressemeddelelsen drøftet med mine embedsmænd, om selve det, at jeg udsendte en pressemeddelelse, der indeholdt min politiske tilkendegivelse, ville være ulovligt, når jeg tog undtagelsen ud af ordlyden.

Rådgivningen af mig fra mine embedsmænd gik alene på, at der i indkvarteringsordningen skulle være en undtagelsesmulighed i særlige tilfælde.

I forhold til Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen gælder, at styrelsen hele tiden har administreret den i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser. Det har de hele tiden.

Som et resultat af den administration har Udlændingestyrelsen i 6 sager på intet tidspunkt adskilt parret.

Også dette indgår i ombudsmandens vurdering af sagsforløbet.

Pressemeddelelsen blev ikke umiddelbart efter den 10. februar 2016 fulgt op af andre skriftlige instrukser til Udlændingestyrelsen.

Derfor blev min pressemeddelelse den eneste skriftlige instruks på dette tidspunkt til Udlændingestyrelsen.

I sin kategoriske og undtagelsesfrie form var den ifølge ombudsmanden ulovlig, og det har jeg taget til efterretning.

Det fremgår også af ministeriets svar af 3. februar 2017 på ombudsmandens foreløbige redegørelse.

Når pressemeddelelsen efterfølgende vurderes ulovlig, skyldes det – som sagt –, at den ikke på et tidligt tidspunkt blev fulgt af en egentlig skriftlig instruks til Udlændingestyrelsen.

Når jeg så har taget ombudsmandens kritik til efterretning, betyder det også, at vi umiddelbart i forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen skulle have fulgt op med en egentlig skriftlig instruks, der indeholdt de nødvendige forbehold.

Det skulle vi. Det vil jeg gerne tage på mig. Det burde vi have gjort anderledes.

Nu vender jeg mig så væk fra selve pressemeddelelsen – eller min generelle instruks, om man vil – et øjeblik for at fokusere på sagsforløbet efter den 10. februar 2016.

Spørgsmålet er, om Folketinget først nu er blevet bekendt med, at der skal gøres undtagelse i særlige tilfælde.

Det kan man næsten få indtrykket af, når man læser Politikens artikler.

Men jeg vil erindre om, at jeg flere gange efter den 10. februar 2016 har orienteret Folketinget om, at der i særlige tilfælde skulle gøres undtagelse fra udgangspunktet om separat indkvartering, uanset beskrivelsen af den generelle indkvarteringsordning i min instruks.

At der ikke er tale om en undtagelsesfri ordning nævnte jeg blandt andet flere gange i mit svar under behandlingen af samråd Z den 15. marts 2016. Som ét eksempel nævnte jeg i mit svar det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med det, man før i tiden kaldte et kongebrev.

Det følger af mit svar, at der er tale om ét eksempel, og at der således vil kunne være flere eksempler. Mit talepapir fra samrådet er oversendt til Folketinget.

Jeg har også redegjort for sagen i besvarelsen af en række Folketingsspørgsmål.

I mit svar af 9. marts 2016 på spørgsmål 302 stillet af Udlændinge- og Integrationsudvalget redegør jeg først for den generelle indkvarteringsordning. Herefter fremgår det af svaret, at Udlændingestyrelsen var i færd med, og nu citerer jeg, ”at omsætte min generelle instruks i retningslinjer, der skal anvendes i de konkrete sager”. At der skulle udsendes retningslinjer for anvendelse i de konkrete sager afspejler, at den generelle instruks ikke var udtømmende. Jeg skal være den første til at sige, at det kunne have været formuleret klarere.

At der skal gøres undtagelse i særlige tilfælde er også anført bl.a. i mit svar af 9. maj 2016 på spørgsmål 513 stillet af Udlændinge- og Integrationsudvalget.

Og at der skal gøres undtagelse i særlige tilfælde fremgår også af ministeriets notat om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i disse sager, som er sendt til Folketinget den 12. december 2016.

Senest har jeg redegjort for dette under behandlingen af beslutningsforslag B 38 den 7. februar i år.

Jeg har altså flere gange over for Folketinget tilkendegivet, at der skal gøres undtagelse fra udgangspunktet om separat indkvartering i særlige tilfælde.

Desuden blev det over for Udlændingestyrelsen i en e-mail den 18. marts 2016 præciseret, at indkvarteringen skal ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt.

Læser man ombudsmandens endelige redegørelse af 23. marts 2017 om sagen, fremgår det da også, at ombudsmanden er opmærksom på, at det samtidig med udsendelsen af min instruks blev antaget, at der skulle gøres undtagelse i særlige tilfælde.

Ombudsmanden lægger således til grund, at det ikke var ministeriets samlede intention at pålægge Udlændingestyrelsen at iværksætte en ulovlig praksis.

Lad mig runde af.

For at sige det klokkeklart: Jeg har ikke ændret mit syn på barnebrude, hvor ned til 15-årige piger med eller mod deres vilje giftes med ældre mænd, selvom de måske ikke er meget ældre end 18 år.

Og jeg siger også klart, at der er ting i dette forløb, som kunne være håndteret bedre. Og det vil jeg gerne tage på mig, som jeg allerede har sagt.

Mit klare politiske mål var at sikre de unge en form for ”pusterum” ved ankomsten til Danmark, hvor de kunne få lejlighed til at overveje deres situation og tage stilling til, om de fortsat ønsker at bo sammen med deres ægtefælle eller samlever.

Og derfor er det afslutningsvist også vigtigt for mig at fremhæve følgende pointer:

Der er tilfælde, hvor Udlændingestyrelsen aldrig har skilt parrene ad.

Der er tilfælde, hvor styrelsen har skilt parrene ad.

Og nok så vigtigt, så har den unge kvinde i 4 af de sager, hvor styrelsen har skilt parrene ad, bagefter selv valgt at forblive adskilt fra sin mand.

Her er vi så ved det, der er sagens absolutte kerne for mig, nemlig hensynet til pigerne, deres liv og deres fremtid.

Og det faktum, at vi i statsfinansierede asylcentre var på vej til at fastholde dem i det, der for mig er et middelalderligt familiemønster.

Men nu var det altså Danmark, de kom til. Og her er piger og drenge – kvinder og mænd – lige meget værd.

Og derfor glæder jeg mig over, at kvinderne har fået muligheden for at få et pusterum, og at vi nu kan se, at det pusterum, adskillelsen fra deres mænd, har medført, at 4 piger har bedt om ikke at komme tilbage til den mand, som de var blevet gift med eller var samlevende med. Så med andre ord, så var der efter min mening god grund til at foretage beskyttelsen af de her piger.

Og så vil jeg godt lige her til sidst tilføje, at det kan godt være, at nogle af de her piger var 17 år, da de kom til Danmark med deres ægtefælle, og at deres ægtefæller var i 20'erne, men vi ved også, at nogle af dem fik deres første barn som 14 årig. Det synes jeg I skulle tage at overveje.”

På et spørgsmål fra Nicolai Wammen (S) udtalte Inger Støjberg bl.a.:

”... Altså sagt uden at være polemisk, så vil jeg sige, nu har jeg jo været til stede under det her forløb, det har Jørgen Grønnegård Christensen jo ikke, så derfor så må noget af det jo nødvendigvis også være på antagelser fra hans side. Og derfor, så kan jeg jo heller ikke gå ind og kommenterer på hans overvejelser, det, tror jeg, er rimelig selvsagt. Men altså jeg kan sige, at jeg har jo ikke lagt skjul på, at der har været grundige drøftelser, så er det mildt sagt. Der har været diskussioner i ministeriet om indkvarteringsordningen. Altså, hvordan skulle det her foregå. Og jeg har også før givet det eksempel, at på et

tidspunkt, der foreslår jeg, at adskillelsen skal se, så den ene part skal bo i Gedser, og den anden på Skagen. Og det får jeg så at vide, det er simpelthen for langt at gå, det kan man ikke. Men okay, så må man jo rette ind. Og det er jo sådan, politiske diskussioner foregår. Det tror jeg i hvert fald også godt du ved som minister ..., at man har den her type diskussioner i ministeriet, for ellers så agerer man jo heller ikke som politiker. Og jeg har haft et meget stort ønske om at få adskilt parrene. Så derfor, så har der været grundige drøftelser om indkvarteringsordningen, men jo ikke om pressemeddelelsen, og om, om ordlyden var ulovlig. Der foreligger ikke en advarsel. Og det er jo også præcis dét – altså jeg synes jo sådan set også, at det er lidt vigtigt at holde sig for øje, at vi har en ombudsmand, som har haft adgang til alle dokumenter, også dét, man kunne kalde for den famøse mail, den har ombudsmanden også haft i sin hånd, så han ved jo, kan man sige, mere end i hvert fald andre, der står og kommenterer på det her på sidelinjen – han ved langt, langt mere. Og han konkluderer jo, at det jo på intet tidspunkt har været intentionen fra Udlændingestyrelsen at udføre ... iværksætte en ulovlig praksis. Så jeg synes rent faktisk – og det er sådan sagt helt uden polemik på nogen som helst måde, jeg synes sådan set, at det er fair nok at lægge ombudsmandens endelige redegørelse til grund.”

Besvarelse af spørgsmål nr. 904

Den 21. juni 2017 besvarede Inger Støjberg følgende spørgsmål nr. 904, som var stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget efter ønske fra Holger K. Nielsen (SF), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Sofie Carsten Nielsen (RV), Mattias Tesfaye (S) og Josephine Fock (ALT) den 15. juni 2017:

”Er det korrekt, når Udlændingestyrelsen i sin udtalelse til Folketingets Ombudsmand den 28. april 2016 skriver: ”Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen

mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.” (UUI alm. del – bilag 152, side 23)?”

Af svaret fremgår:

”Ja, det er korrekt.

Der henvises i øvrigt til Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand, som var vedlagt Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets udtalelse af 4. maj 2016 til ombudsmanden, jf. Folketingets Ombudsmands endelige redegørelse af 23. marts 2017 (UUI alm. del – bilag 152).

Jeg vil i øvrigt redegøre for forløbet efter udsendelsen af min generelle indkvarteringsinstruks af 10. februar 2016 ved min besvarelse af samrådsspørgsmål AW og AY (UUI alm. del) den 23. juni 2017.”

Samråd AW-AZ

Den 23. juni 2017 deltog Inger Støjberg i et samråd til besvarelse af samrådsspørgsmål AW, AX, AY og AZ fra Holger K. Nielsen (SF), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Sofie Carsten Nielsen (RV), Mattias Tesfaye (S) og Josephine Fock (ALT). Spørgsmålene var sålydende:

”Samrådsspørgsmål AW

Vil ministeren detaljeret redegøre for forløbet efter at ministeren fjernede formuleringen om at foretage en konkret vurdering i pressemeddelelsen af 10. februar 2016, herunder orientere om hvordan det gik til at pressemeddelelsen fik karakter af en instruks på ministerens ressortområde, hvornår i forløbet det går op for ministeren at pressemeddelelsen har fået karakter af en instruks, hvorvidt ministeren efterfølgende af sit embedsværk blev gjort opmærksom på at instruksen i sit indhold var ulovlig, om ministeren blev vejledt om ikke at lade pressemeddelelsen blive fulgt op med en instruks, og om ministeren efterfølgende fulgte op og lod sig orientere

om Udlændingestyrelsens håndtering af de konkrete sager?”

”Samrådsspørgsmål AY

Vil ministeren redegøre for forløbet i Udlændingestyrelsen efter modtagelsen af den undtagelsesfrie instruks, herunder hvorvidt der ved modtagelsen i Udlændingestyrelsen opstår bekymring omkring lovligheden af instruksen, hvorvidt der iværksættes tiltag med henblik på at foretage en undtagelsesfri adskillelse i sagerne, samt hvornår man i Udlændingestyrelsen bliver opmærksom på, at instruksen er ulovlig i sit indhold, og hvornår man ophører med at administrere i overensstemmelse med instruksen?”

”Samrådsspørgsmål AX

Vil ministeren redegøre for, om det var i overensstemmelse med ministerens sandhedspflicht at fjerne formuleringen om at foretage en individuel vurdering i pressemeddelelsen af 10. februar 2016?”

”Samrådsspørgsmål AZ

Vil ministeren i samtlige de tilfælde, hvor hun siden 10. februar 2016 har besvaret spørgsmål fra Folketinget om adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samlevende asylansøgere, redegøre for, hvordan hvert enkelt svar harmonerer med ministerens forklaring under samrådet 1. juni 2017 om, at det gennem hele forløbet har været en forudsætning og en del af ministerens instruks, at alle par skulle vurderes konkret og individuelt, og at praksis skulle stemme overens med dansk ret og Danmarks internationale forpligtelser?”

Under samrådet udtalte Inger Støjberg bl.a.:

”Så lad mig lige her i første omgang samle op.

For det første: På det tidspunkt, hvor vi sad og arbejdede med pressemeddelelsen, havde dokumentet ikke karakter af en instruks, og derfor blev der ikke foretaget en juridisk vurdering af, om pressemeddelelsen efter sin ordlyd ville være ulovlig, hvis den efterfølgende skulle læses som en instruks. Derfor har jeg ikke forud for udsendelsen af pressemeddelelsen drøftet

med mine embedsmænd om selve det, at jeg udsendte pressemeddelelsen, der indeholdt min politiske tilkendegivelse, ville være ulovligt, når jeg tog undtagelsen ud af ordlyden.

For det andet: Når Ombudsmanden efterfølgende vurderer, at pressemeddelelsen efter sit indhold var ulovlig, skyldes det, at den ikke på et tidligt tidspunkt blev fulgt op af en egentlig skriftlig instruks til Udlændingestyrelsen.

For det tredje: Når jeg har taget Ombudsmandens kritik til efterretning, betyder det også, at vi umiddelbart i forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen skulle have fulgt op med en egentlig skriftlig instruks, der indeholdt de nødvendige forbehold.

Disse tre pointer fremhævede jeg på samrådet den 1. juni, og det er selvfølgelig også mit svar i dag. Men jeg medgiver jo også – det sagde jeg også den 1. juni – at kommunikationen til Udlændingestyrelsen ikke har været stringent.

I forlængelse af dette så er det vigtigt for mig at gøre en ting meget klart, som jeg tror at kritikerne i det her forløb har overset. Centralt i den her sag står Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen og spørgsmålet om, hvad jeg var bekendt med i forhold til Udlændingestyrelsens administration efter udsendelsen af pressemeddelelsen. Jeg kan helt klart sige, at Udlændingestyrelsen foretog en individuel vurdering. Med andre ord så blev der foretaget en vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Det ved jeg, fordi jeg jo fulgte opfølgningen i sagen.

Som jeg har sagt, så gav jeg internt i ministeriet meget klart udtryk for, at jeg ønskede en så restriktiv linje som overhovedet muligt. Derfor bad jeg tidligt i forløbet om at blive orienteret om implementeringen af den nye ordning, og jeg var af naturlige grunde særlig interesseret i de sager, hvor Udlændingestyrelsen ikke havde adskilt parrene. Det betyder, at jeg blev bekendt med, at styrelsen foretog en vurdering af hver enkelt sags omstændigheder. Og derfor ved jeg jo også, og det ved I jo så også fra Ombudsmandens rapport, at der var seks par, der aldrig

blev adskilt, hvilket jo som nævnt også fremgår af Ombudsmandens rapport, og som jeg jo også allerede sagde på samrådet den 1. juni.

Så er der stillet spørgsmål til, om jeg vil redegøre for forløbet i Udlændingestyrelsen efter modtagelsen af instruks. Jeg har selvfølgelig bedt Udlændingestyrelsen om et bidrag til besvarelsen af det spørgsmål, og mit svar bliver derfor også lidt specielt, fordi jeg gerne vil læse styrelsens bidrag op i sin fulde ordlyd. Det synes jeg er det rigtigste at gøre i den her sag. Udlændingestyrelsen har om forløbet efter udsendelsen af pressemeddelelsen oplyst følgende, og nu læser jeg så op:

Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge- og Integrationsministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Udlændingestyrelsen modtog umiddelbart efter udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge- og Integrationsministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Udlændinge- og Integrationsministeriet anmodede desuden Udlændingestyrelsen om straks at orientere indkvarteringsoperatørerne om de nye retningslinjer. Indkvarteringsoperatørerne blev derfor den 10. februar 2016 orienteret om de nye retningslinjer.

Udlændingestyrelsen orienterede om, at de nye retningslinjer betød, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, uanset om der var fælles børn, og at der skulle ske adskillelse i samtlige sager, hvor en mindreårig var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Udlændingestyrelsen bad samtidig om at blive orienteret, hvis operatørerne blev opmærksomme på par, der var omfattet af Udlændinge- og Integrationsministeriets instruks. Det var Udlændingestyrelsen, der i hver enkelt sag efterfølgende skulle beslutte, om der skulle ske en separat indkvartering. Det var altså ikke operatørerne, der skulle træffe denne beslutning.

Der blev ikke den 10. februar 2016 truffet beslutning om separat indkvartering. Udlændingestyrelsen orienterede den 10. februar 2016 alene indkvarteringsoperatørerne om nye retningslinjer. Den 10. februar 2016 var det Udlændingestyrelsens vurdering, at det ville rejse spørgsmål i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, hvis der skulle etableres en ordning, hvorefter mindreårige over 15 år uden mulighed for, at der kunne gøres en undtagelse, skulle indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle eller samlever.

Disse spørgsmål blev rejst af Udlændingestyrelsen over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, og spørgsmålene blev som følge heraf i de kommende dage og uger løbende drøftet mellem Udlændingestyrelsen og Udlændinge- og Integrationsministeriet. Udlændinge- og Integrationsministeriet tilkendegav i forbindelse med disse drøftelser, at styrelsen kunne forelægge konkrete problemstillinger for departementet, hvis styrelsen i relation til de konkrete sager ønskede departementets vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtelser. Efter anmodning fra Udlændinge- og Integrationsministeriet orienterede Udlændingestyrelsen løbende ministeriet om status vedrørende adskillelse af parrene i de konkrete sager. Citat slut.

I forhold til spørgsmålet om, hvordan Udlændingestyrelsen rent faktisk har administreret ordningen, har Udlændingestyrelsen oplyst følgende, og nu læser jeg så op igen:

Udlændingestyrelsen har på intet tidspunkt administreret ordningen på en sådan måde, at der ikke kunne gøres undtagelser fra instruksen. Udlændingestyrelsen har i alle sager foretaget en konkret og individuel vurdering af, om der skulle ske en separat indkvartering. Udlændingestyrelsens har under hele forløbet siden den 10. februar 2016 administreret ordningen vedrørende indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlever på asylcentre under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser. Beslutningerne om, hvorvidt der skulle ske adskillelse i de konkrete sager, blev truffet, efterhånden som Udlændingestyrelsen foretog en

gennemgang af sagerne. De første par blev adskilt den 16. februar 2016, dvs. 6 dage efter Udlændinge- og Integrationsministeriets pressemeddelelse af 10. februar 2016. Den 18. februar 2016 anmodede Udlændingestyrelsen operatørerne om følgende oplysninger: Der blev bl.a. indhentet oplysninger om eventuelle fælles børn, graviditet, familiemedlemmer, som også opholdt sig i Danmark, operatørernes vurdering af eventuelle behov for foranstaltninger m.v. Par med fælles børn blev samtidig bedt om at tage stilling til, hvilken forælder der skulle indkvarteres sammen med fællesbørnene. Udlændingestyrelsen anmodede endelig operatørerne om oplysninger om, hvorvidt familier var vel fungerende, herunder om der var bekymring for parternes eventuelle børns trivsel, og hvordan det vurderedes, at familien ville fungere efter en adskillelse af parret, samt om oplysninger om, hvorvidt der var øvrige forhold, som styrelsen burde være opmærksom på. Oplysningerne indgik bl.a. i vurderingen af, om der skulle ske adskillelse.

I forbindelse med gennemgangen af oplysningerne i sagerne identificerede Udlændingestyrelsen fem sager, hvor Udlændingestyrelsen ikke indkvarterede parrene separat, idet det var styrelsens vurdering, at separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Disse sager blev i starten af marts forelagt Udlændinge- og Integrationsministeriet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer, herunder rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser. Citat slut.

I forhold til spørgsmålet, om Udlændingestyrelsen har foretaget partshøringer i de omtalte sager, så har Udlændingestyrelsen oplyst følgende, og nu læser jeg altså igen op:

I forelæggelsen af instruksen drøftede Udlændingestyrelsen og Udlændinge- og Integrationsministeriet spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, når styrelsen beslutter at indkvartere et par separat, eller om der er tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Udlændingelovens bestemmelser om indkvartering betyder, at en beslutning om

at flytte en asylsøger fra et asylcenter til et andet er såkaldt faktisk forvaltningsvirksomhed. Det medfører bl.a., at der ikke efter forvaltningsloven skal ske partshøring i sagerne, og at der ikke skal træffes afgørelse i sagerne. Sådan er det også, hver gang en asylansøger flyttes, fordi f.eks. et asylcenter lukkes.

Hvis en asylansøger ikke efterkommer en beslutning om at flytte, kan Udlændingestyrelsen give asylsøgeren et såkaldt flyttepåbud. Flyttepåbuddet er en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det betyder bl.a., at reglerne om partshøring herefter gælder, og at der skal træffes en afgørelse i sagen.

Indtil april 2016 blev sagerne behandlet som alle andre sager om indkvartering af asylansøgere, altså som faktisk forvaltningsvirksomhed. I de sager, hvor Udlændingestyrelsens beslutning om flytning blev fulgt, blev der ikke truffet en afgørelse herom i forvaltningslovens forstand, og der blev derfor ikke foretaget partshøring, ligesom der ikke blev givet en begrundelse. Det ændrer dog ikke på, at der blev administreret således, at der blev foretaget en konkret og individuel vurdering af, om det var foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at adskille parrene.

Den 28. april 2016 besluttede Udlændingestyrelsen at genoptage de konkrete sager om adskilt indkvartering. Udlændingestyrelsen besluttede, at der skulle træffes en egentlig afgørelse i alle sager. Og baggrunden for genoptagelsen af sagerne var ikke en vurdering af, om styrelsens beslutning om separat indkvartering var i strid med Danmarks internationale forpligtelser, den var derimod at sikre, at sagerne bliver behandlet som afgørelsessager på grund af den indgribende karakter for de involverede par, og at parterne derfor også fik lejlighed til at komme med deres bemærkninger til adskillelsen. Citat slut.

Det vil sige, at hele spørgsmålet om partshøring er udtryk for juridiske overvejelser om, hvorvidt beslutningen om at adskille parrene var af så indgribende karakter, at der var tale om en afgørelse, hvor parterne skulle have

lejlighed til at komme med deres bemærkninger, inden afgørelsen blev truffet. Jeg vil gerne sige meget klart, at det var juridiske overvejelser, som jo foregik imellem Udlændingestyrelsen og departementet, og det var ikke juridiske overvejelser, som jeg var inde over. Jeg bliver først gjort bekendt med emnet, efter at det er besluttet, at der skal træffes afgørelse i alle sager, hvorfor der jo så også skal gennemføres partshøringer.

Jeg har også noteret mig, at der flere steder har bredt sig den opfattelse, at Udlændingestyrelsen skulle have omgjort de første sager om adskillelse, fordi de var forkerte. Udlændingestyrelsen har hertil oplyst følgende, og jeg læser så op igen:

Ordnningen indebærer, at parrene indkvarteres hver for sig, medmindre det er i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Den separate indkvartering opretholdes kun så længe, det er foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser. At et par først bliver skilt ad og senere får mulighed for at blive indkvarteret sammen, er derfor ikke et udtryk for, at det var forkert at indkvartere parret hver for sig i første omgang. Det er derimod udtryk for, at varigheden indgår i vurderingen af, hvor længe en separat indkvartering kan opretholdes og samtidig være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Citat slut.

Så vidt Udlændingestyrelsens eget bidrag om forløbet i Udlændingestyrelsen efter udsendelsen af min generelle indkvarteringsordning. Som Udlændingestyrelsen selv har redegjort for, har styrelsen under hele forløbet administreret ordningen under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser. Jeg kan i øvrigt henvise til de skriftlige udvalgs spørgsmål, som er besvaret, bl.a. med bidrag fra Udlændingestyrelsen.

Som sagt anerkender jeg, at forløbet kan kritiseres, og jeg står ved, at den samlede kommunikation fra departementet til Udlændingestyrelsen om ordningens indhold har været mangelfuld. Det sagde jeg også allerede den 1. juni på samrådet, og derfor har jeg også taget Ombudsmandens alvorlige kritik til efterretning. Det

gælder for det første kritikken af selve indholdet af instruksen, og det gælder også Ombudsmandens kritik om, at pressemeddelelsen med det kategoriske og undtagelsesfri indhold og kommunikationen i øvrigt til Udlændingestyrelsen medførte en betydelig risiko for forkerte afgørelser.

Så spørges der i samråd AX, om det var i overensstemmelse med min sandhedspflicht som minister at fjerne formuleringen om at foretage en individuel vurdering i pressemeddelelsen af 10. februar 2016. Det er klart, at en ministers sandhedspflicht også omfatter udsendelsen af en pressemeddelelse. Samtidig tror jeg også, at alle er enige om, at ministres pressemeddelelser også er et politisk redskab, og at der derfor ikke gælder de samme krav om en udtømmelig retlig gennemgang af et givent anliggende, som tilfældet er i eksempelvis svar på spørgsmål fra et af udvalgene i Folketinget. Men naturligvis skal pressemeddelelsens indhold ligge inden for rammerne af sandhedspflichten. Det vil være en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvilke krav der stilles til en pressemeddelelse, for at sandhedspflichten kan siges at være opfyldt. Heri indgår bl.a. hensynet til at kommunikere et klart og tydeligt signal. Det er den afvejning, der bliver foretaget.

Som jeg også tidligere har oplyst, var det mig selv, som tog forbeholdet ud af pressemeddelelsen. Ingen betvivler vel min eller andre ministres ret til at anvende pressemeddelelser med det sigte, uanset om man så deler min politiske holdning i den her sag eller ej. Men uanset mit politiske sigte med pressemeddelelsen skulle vi, som jeg også har tilkendegivet tidligere, under alle omstændigheder umiddelbart i forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen have fulgt op med en egentlig skriftlig instruks med de nødvendige forbehold, og det sagde jeg som sagt også allerede på samrådet den 1. juni.

Endelig beder udvalget mig om at redegøre for, om mine svar siden instruksen af 10. februar 2016 på Folketingets spørgsmål om adskilt indkvartering af mindreårige gifte eller samle-vende asylansøgere i alle tilfælde harmonerer med forudsætningen om en individuel

vurdering i hvert enkelt tilfælde, og at praksis skulle stemme overens med dansk ret og Danmarks internationale forpligtelser. Til brug for svaret er der foretaget en gennemgang af de spørgsmål, der er stillet om denne sag siden den 10. februar 2016, og mine svar. Efter ministeriets opgørelse er der stillet i alt godt 40 spørgsmål med det her indhold, og jeg vil ikke redegøre i detaljer for hvert enkelt svar til Folketinget, det er rammerne for et samråd simpelt hen ikke til, men jeg vil naturligvis svare på det som skriftlige spørgsmål, hvis der skulle være behov for det. Det må I så sende over efterfølgende, hvis I mener det.

Generelt vil jeg sige, at der i alle svar, der er givet efter samråd Z den 15. marts 2016, udtrykkeligt henvises til, at instruksen om adskilt indkvartering er et udgangspunkt, og at det således kan komme på tale at gøre undtagelse i særlige tilfælde. Forud for samråd Z svarer jeg på to spørgsmål til Folketinget om det her emne.

Mit første svar af 24. februar 2016 er et svar på et § 20-spørgsmål. Spørgsmålet lyder, om jeg er tilfreds med hjælpen til de såkaldte barnebrude, og om man gør nok for at opsøge og hjælpe dem. Som enhver vil være klar over, synes jeg ikke, at man havde gjort nok, og i svaret redegør jeg derfor bl.a. for det, for det, jeg har sat i værk, og for min politiske holdning. Det betyder også, at jeg gentager ordlyden af min pressemeddelelse af 10. februar 2016. I lyset af Ombudsmandens redegørelse vil jeg medgive, at svaret på det her punkt kunne have været mere præcist, da der jo ikke er svaret juridisk ... eller udtømmende.

Mit andet svar forud for samråd Z er i et svar af 9. marts 2016 på et udvalgsspørgsmål. Spørgsmålet er bl.a., om jeg vil udarbejde nye retningslinjer på området, der respekterer dansk kultur og dansk lovgivning. I mit svar redegør jeg først for min generelle indkvarteringsinstruks, hvorefter ingen mindreårige asylansøgere fremadrettet kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlelever, og derefter fremgår det – og nu citerer jeg – at jeg har forstået, at Udlændingestyrelsen er i færd med at omsætte min generelle instruks i retningslinjer,

der skal anvendes i de konkrete sager. Citat slut.

At styrelsen skulle omsætte den generelle instruks i retningslinjer til anvendelse i konkrete sager, afspejler jo, at den generelle instruks ikke var udtømmende. Som tidligere nævnt skal jeg være den første til at sige, at det jo kunne have været formuleret klarere, men det er også vigtigt at understrege, som jeg også gjorde på det sidste samråd, at ingen af disse to spørgsmål står alene, men netop bliver fulgt op af mit svar til Folketinget få dage senere under samråd Z.

Til sidst – og lad det så være mine afsluttende bemærkninger – er det vigtigt for mig, at vi ikke glemmer, hvad det her først og fremmest handler om ude i den virkelige verden. Som jeg ser det, er det fremmed i Danmark, at piger skal giftes og få børn i en meget ung alder. Mit klare politiske mål med adskillelsen var at give de unge piger en form for pusterum, når de kom til Danmark, så de kunne få lejlighed til at overveje deres situation og tage stilling til, om de fortsat ønskede at bo med deres ægtefælle eller samlever. Det var fra starten mit klare politiske mål, og det har jeg ikke lagt skjul på og også nøje fulgt op på. For det er altså et spørgsmål, der ligger mig meget på sinde, og det tror jeg også alle ved.

Hvad oppositionen i virkeligheden vil, er mig derimod aldeles uklart. Jeg har sagt klart, at der var ting i det her forløb, der kunne have været håndteret bedre. Pressemeddelelsen skulle have været fulgt op af en egentlig instruks, det kunne være gjort bedre, og det er jo også det, Om-budsmanden kritiserer. Den kritik har jeg taget til mig, ligesom jeg erkender, at jeg har haft det politiske ansvar for forløbet. Det kan der ikke være nogen tvivl om.

Men vi skal heller ikke glemme, at Udlændingestyrelsen ikke skilte nogen i dagene efter pressemeddelelsen, at der blev foretaget en individuel sagsbehandling, og at der var tilfælde, hvor styrelsen ikke skilte parrene ad. Og derfor ser jeg, efter mere end 5 timers samråd den 1. juni og 73 spørgsmål stillet til mig, den her sag som en sag, der selvfølgelig handler om min embedsførelse, ingen tvivl om det, og det svarer

jeg også gerne på. Men jeg oplever altså også, selv om oppositionen sikkert siger det modsatte, at sagen i stigende grad bruges til at skabe tvivl om den udlændingepolitik, der bliver ført her i Danmark. Og til det vil jeg bare sige, at det lykkes I altså ikke med. Vi fører og vil fortsat føre en stram udlændingepolitik.

I den her sag har jeg ønsket at give pigerne et pusterum, så de får mulighed for selv at tage stilling til, om de vil fortsætte deres ægteskab her i landet. Nogle gange kræver det et pusterum at se, at der er andre måder at leve på end i det land, man kommer fra. Og det pusterum vil jeg gøre alt, hvad jeg kan, for at give dem inden for rammerne af lovgivningen og selvfølgelig jo dermed også de internationale forpligtelser. Men der skal ikke herske tvivl om, at mit mål hele tiden har været at beskytte de her piger, og jeg kunne ærlig talt godt tænke mig, at det var et fælles mål for os i Folketinget. Men jeg kan konstatere, at det har det ikke været.”

Samråd Q, R og U

Den 1. marts 2019 deltog Inger Støjberg i et samråd til besvarelse af samrådspørgsmål Q, R og U fra Mattias Tesfaye (S), Søren Søndergaard (EL), Caroline Magdalene Meier (ALT), Sofie Carsten Nielsen (RV) og Holger K. Nielsen (SF). Spørgsmålene var sålydende:

”Samrådspørgsmål Q

Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for, hvad der blev sagt på koncerndirektionsmødet i ministeriet den 10. februar 2016, som kan have givet den daværende direktør i Udlændingestyrelsen anledning til i en e-mail samme dag at skrive: ”Mødet jeg var til i ministeriet efterlod ingen tvivl om hendes indstilling til sagen – uanset Børnekonventionen, når parret har et fælles barn” (jf. artiklen ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks”, Information, den 7. februar 2019)?”

”Samrådspørgsmål R

Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for de overvejelser, der foregik i ministeriet og Udlændingestyrelsen, og som lå til grund for ikke at oversende den e-

mail til Ombudsmanden, der omtales i svar på spm. 1000 (UUI alm. del, folketingsåret 2016-17), og redegøre for om artiklen ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks” (Information, den 7. februar 2019) har givet ministeren og styrelsen anledning til at revurdere beslutningen om ikke at stille e-mailen til rådighed for Ombudsmanden?”

”Samrådsspørgsmål U

Vil ministeren på et ikke-besluttende, orienterende samråd redegøre for, hvorfor ministeren hverken har oplyst Folketingets Ombudsmand eller Folketinget om indholdet af den mailkorrespondance mellem ministeriet og direktøren for Udlændingestyrelsen af 10. februar 2016 som beskrevet i Information den 7. februar 2019 ”Hemmeligholdt mail modsiger Støjbergs forklaring om ulovlig instruks”? Vil ministeren fastholde sin udtalelse på samrådet den 11. oktober 2017 ”Dagens samråd følger jo så også op på statsministerens, justitsministerens og mine egne omkring ca. 200 folketingsvar, som er besvaret i tilknytning til samrådet her i dag og de to foregående samråd af i alt ca. 7 timers varighed. Der er altså med andre ord tale om en sag, som er meget, meget grundigt belyst, og hvor jeg flere gange har redegjort detaljeret for forløbet. Derfor så vil de svar, jeg giver i dag, jo også i meget vidt omfang være en gentagelse af både de skriftlige, men jo også de mundtlige svar, som allerede er afgivet til Folketinget i den her sag”.

Under samrådet udtalte Inger Støjberg bl.a.:

”Før min pressemeddelelse den 10. februar 2016 har der så vidt vi ved ikke været nogen sager, hvor mindreårige piger over 15 år er blevet adskilt fra deres ældre ægtefælle mod deres vilje. Altså ingen sager hvor piger på 15, 16 eller 17 år er blevet adskilt fra en ældre mand, medmindre pigerne selv har givet udtryk for et sådant ønske, eller hvis der var tale om mistriksel. Med min pressemeddelelse, der er denne praksis så vendt på hovedet. Jeg har hele vejen igennem sagt, at det var mit politiske ønske at vende praksis på hovedet. Min holdning var og er klar. Vi må og kan ikke tillade, at ældre

mænd bor sammen med unge piger på vores asylcentre. Det er det politiske mål, jeg har haft for øje. Både før, under og efter forløbet med pressemeddelelsen. Og derfor så tilkendegav jeg også tidligere, at mit ønske var, så vidt muligt, at adskille parrene – og dermed ligge en så restriktiv linje, som overhovedet mulig. Jeg har også oplyst udvalget om, at jeg på forhånd, dvs. inden pressemeddelelsen blev sendt ud, vidste, at der skulle gøres undtagelser i særlige tilfælde, og det var den rådgivning, jeg fik fra ministeriet. Og jeg har også klart sagt, at det forhold, at der i visse situationer skulle gøres en undtagelse, havde jeg ærligt talt gerne set anderledes. Derfor ønskede jeg også, at min pressemeddelelse i 2016 i februar indeholdt en klar politisk tilkendegivelse fra mig om den generelle indkvarteringsordning. Jeg forudsatte, at myndighederne hurtigt fulgte op på mit ønske om at vende udgangspunktet på hovedet. Derimod så havde jeg ikke noget politisk ønske om at ændre på de forvaltningsretlige sagsbehandlingsregler. Heller ikke i forhold til spørgsmålet om partshøring. Og derfor, så var jeg jo ikke inde over spørgsmålet om partshøring, men blev først orienteret, da Udlændingestyrelsen havde besluttet at foretage partshøring i alle sager. Det ligger også helt fast, det siger Udlændingestyrelsen selv, at Udlændingestyrelsen under hele forløbet, i alle sager, har foretaget en konkret og individuel vurdering under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser. Og det ligger fast, at jeg vidste, at Udlændingestyrelsen ikke administrerede ordningen undtagelsesfrit, fordi jeg netop fulgte sagerne tæt, hvor der aldrig var sket en adskillelse. Og derfor var jeg heller ikke på det tidspunkt optaget af, om pressemeddelelsen var blevet fulgt op af en egentlig instruks, for jeg vidste jo netop via de konkrete sager, at pressemeddelelsen faktisk ikke blev administreret undtagelsesfrit af Udlændingestyrelsen. Det ændrer ikke ved, at jeg og ministeriet, har taget Ombudsmandens alvorlige kritik fra marts 2017 til efterretning. Det står nemlig også klart, at den samlede kommunikation til Udlændingestyrelsen om den nye indkvarteringsordning ikke var stringent nok, og derfor har jeg også klart sagt, at der var ting i den her sag, som vi burde have gjort anderledes. Men på intet tidspunkt har jeg forsøgt at

iværksætte en ulovlig praksis, hvor myndighederne adskilte par i strid med vore internationale forpligtelser. Og jeg gentager, at Udlændingestyrelsen selv har sagt helt klart, at man selv har foretaget en vurdering af omstændighederne i den enkelte sag. Så efter Ombudsmandens kritik så er der simpelthen ikke mere at komme efter i den her sag. Realiteten er, at alle de konkrete sager hele vejen igennem har været genstand for en individuel vurdering, og det har jeg vidst lige fra begyndelsen.”

De berørte par

Ændringen af praksis for indkvartering af mindreårige asylansøgere den 10. februar 2016 førte til adskillelse af 24 par. Skemaet nedenfor indeholder en oversigt over oplysninger vedrørende parrene og de foretagne adskillelser. Der foreligger herudover oplysninger om bl.a. faglige vurderinger fra indkvarteringsoperatørerne mv. og andre oplysninger, herunder om konsekvenserne af adskillelserne.

<i>Par</i>	<i>Alder ved adskillelse</i>	<i>Børn/ gravid?</i>	<i>Besluttet adskilt</i>	<i>Faktisk adskilt</i>	<i>Dage fra indrejse til faktisk adskil- lelse</i>	<i>Adskillelse ophørt</i>	<i>Antal dage adskilt</i>
Par nr. 1 (Par X)	15 år (K) 25 år (M)	Nej	12-02-16	18-02-16	100	03-10-16 (overgået til integration, besluttet fort- sat adskilt i juli 2016)	228
Par nr. 2 (Par Y)	16 år (K) 28 år (M)	Nej	12-02-16	16-02-16	56	30-06-16 (overgået til integration)	135
Par nr. 3 (Par Z)	16 år (K) (se- nere ændret til 18 år efter aldersundersø- gelse) 20 år (M)	Nej	12-02-16	18-02-16	66	25-05-16 (genindkvar- teret sammen efter afgørel- se om alders- ændring)	97
Par nr. 4 (Par Æ)	16 år (K) (senere ændret til 19 år efter aldersundersø- gelse) 20 år (M)	Nej	12-02-16	17-02-16	103	27-04-16 (genindkvar- teret sammen efter afgørel- se om alders- ændring)	70
Par nr. 5 (Par Ø)	17 år (K) 23 år (M)	Nej	12-02-16	18-02-16	164	K fremsatte ønske om at forblive ad- skilt fra M i juli 2016	-
Par nr. 6 (Par Å)	17 år (K) 18 år (M)	Gravid (forment- lig siden marts 2016)	12-02-16	16-02-16	112	30-07-16 (K overgået til integration, M ca. en må- ned tidligere)	165

Par nr. 7 (Par AA)	17 år (K) 23 år (M)	Nej	12-02-16	16-02-16	122	19-05-16 (genindkvar- teret sammen, efter at K fyldte 18 år)	93
Par nr. 8 (Par K)	14 år (K) 28 år (M)	Nej	31-01-16 24-02-16 (fortsat adskilt, efter at K fyldte 15 år)	31-01-16	151	K fremsatte ønske om at forblive ad- skilt fra M i juni 2016	-
Par nr. 9 (Par T)	15 år (K) 20 år (M)	Gravid (termin ukendt)	16-02-16	16-02-16	103	01-05-16 (overgået til integration)	75
Par nr. 10 (Par AB)	17 år (K) 21 år (M)	Nej	18-02-16	19-02-16	55	10-05-16 (genindkvar- teret sammen, efter at K fyldte 18 år)	81
Par nr. 11 (Par F)	16 år (K) (senere ændret til 17 år efter aldersundersø- gelse) 26 år (M)	Ét barn (født 2015)	25-02-16	04-03-16	115	23-05-16 (genindkvar- teret sammen, efter at K fyldte 18 år)	80
Par nr. 12 (Par J)	16 år (K) 21 år (M)	Ét barn (født 2015) og gravid (termin september 2016)	26-02-16	04-03-16	123	07-07-16 (overgået til integration)	125

Par nr. 13 (Par K)	16 år (K) 32 år (M)	Ét barn (født 2015)	25-02-16	02-03-16	56	13-10-16 (genindkvar- teret sammen på baggrund af fornyet partshøring efter, at US i juli 2016 havde truffet afgørelse om fortsat adskil- lelse)	225
Par nr. 14 (Par M)	17 år (K) 27 år (M)	Gravid (termin juli 2016)	25-02-16	02-03-16	194	14-07-16 (genindkvar- teret sammen efter partshø- ring)	134
Par nr. 15 (Par C)	17 år (K) 30 år (M)	Ét barn (født 2014)	25-02-16	17-03-16	139	11-07-16 (genindkvar- teret sammen efter partshø- ring)	116
Par nr. 16 (Par L)	17 år (K) 26 år (M)	Gravid (termin august 2016)	25-02-16	11-03-16	131	12-07-16 (genindkvar- teret sammen efter partshø- ring)	123
Par nr. 17 (Par O)	17 år (K) 29 år (M)	Gravid (termin januar 2017)	25-02-16	07-03-16	144	11-07-16 (genindkvar- teret sammen efter partshø- ring)	126
Par nr. 18 (Par AD)	15 år (K) 26 år (M)	Nej	16-03-16	01-04-16	168	23-08-16 (parret udrejst af landet, be- sluttet fortsat adskilt i juli 2016)	144

Par nr. 19 (Par S)	14 år (K) 24 år (M)	Gravid (termin april 2016)	06-11-15 02-04-16 (fortsat adskilt, efter at K fyldte 15 år)	17-11-15	26	01-05-16 (K overgået til integra- tion, og det vides ikke, om parret efterfølgende flyttede sam- men igen)	-
Par nr. 20 (Par P)	16 år (K) 18 år (M)	Nej	27-04-16	13-05-16	169	03-11-16 (genindkvar- teret sammen på baggrund af fornyet partshøring efter, at US i juli 2016 havde truffet afgørelse om fortsat adskil- lelse)	174
Par nr. 21 (Par AG)	17 år (K) (senere ændret til 16 år efter aldersundersø- gelse) 18 år (M) (senere ændret til 17 år efter aldersundersø- gelse)	Nej	24-06-16	29-06-16	226	02-11-16 (genindkvar- teret sammen på baggrund af fornyet partshøring efter, at US i juli 2016 havde truffet afgørelse om fortsat adskil- lelse)	126
Par nr. 22 (Par AH)	17 år (K) 24 år (M)	Nej	19-07-16	20-07-16	4	16-08-16 (genindkvar- teret sammen, efter at K fyldte 18 år)	27

Par nr. 23 (Par N)	17 år (K) 17 år (M) (senere ændret til 19 år efter aldersundersø- gelse)	Gravid (termin september 2016)	12-08-16	15-08-16	281	22-08-16 (genindkvar- teret sammen efter partshø- ring)	7
Par nr. 24 (Par D)	16 år (K) 24 år (M)	Ét barn (født 2016)	15-04-16 (efter ønske fra K, som ”ønsker at lære at klare sig selv, idet de jo alli- gevel skal adskilles, da hun er mindre- årig”)	19-04-16	158	11-11-16 (genindkvar- teret sammen efter ønske fra K)	206

Om *par nr. 6* kan supplerende oplyses bl.a., at de indrejste og ansøgte om asyl i Danmark i slutningen af oktober 2015, hvorefter de blev indkvarteret sammen.

Under en oplysnings- og motivsamtale, som blev afholdt den 10. november 2015 som led i asylsagen, oplyste K bl.a., at parret var blevet religiøst viet i Syrien den 14. juli 2015. De havde forinden været naboer i 2 år. De blev forelsket og besluttede sig for at blive gift. Ægteskabet var frivilligt fra begge parter side. De blev gift, fordi de elskede hinanden. Efter at de var blevet gift, flyttede K ind hos M og dennes familie, hvor de boede sammen indtil deres udrejse af Syrien den 5. oktober 2015.

I en klage af 15. februar 2016 over Udlændingestyrelsens beslutning af 12. februar om at adskille parret oplyste K bl.a., at hun ville sulte-strejke, udeblive fra skole og muligvis gøre skade på sig selv, hvis hun blev adskilt fra M. M elskede hende, og hun elskede M, og de ville ikke skilles fra hinanden.

Den 16. februar 2016 blev parterne indkvarteret på hver sit asylcenter. Afstanden mellem de to centre var ca. 60 km.

Den 22. marts 2016 oplyste M til en medarbejder i Udlændingestyrelsen bl.a., at han frygtede for K's helbred og psykiske tilstand. K var ved at blive dybt depressiv grundet de aktuelle omstændigheder, som hun var underlagt, hvor hun blev holdt adskilt fra M.

Den 26. maj 2016 traf Udlændingestyrelsen afgørelse om at anse K for ledsaget af M. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på bl.a., at K og M samstemmende havde forklaret, at de var religiøst gift, efter at de var blevet forelsket og forlovet, og at de ventede barn sammen.

Den 27. juni 2016 overgik M til integration, og den 30. juli 2016 overgik K til integration.

Om *par nr. 12* kan supplerende oplyses bl.a., at de indrejste og ansøgte om asyl i Danmark sammen med deres søn (født 2015) i starten af november 2015. De blev indkvarteret sammen.

Af et oplysningsskema af 22. februar 2016 fremgår bl.a., at parret havde været sammen i ca. 2 år og havde været gift i ca. 1½ år. De fandt hinanden på en arbejdsplads. K var gravid og havde termin i september 2016. Parret virkede harmoniske og glade for hinanden. De fremtrådte opmærksomme og omstillingsparate i forhold til sig selv og den situation, som de befandt sig i. Drengen virkede tilpas og i god trivsel. På et spørgsmål om, hvordan det forventedes, at familien ville fungere efter en adskillelse, var svaret: "Krisereaktion med risiko for faldende trivsel og retraumatisering".

Den 26. februar 2016 blev parret besluttet adskilt. Af en klage fra parret, som samme dag blev sendt til Udlændingestyrelsen via Røde Kors, fremgår bl.a., at K og M var i psykologbehandling, og at presset ved, at de skulle adskilles, øgede det i forvejen hårde pres, som de var under. M var bekymret for at lade K være alene uden hans nærvær, da hun ikke havde det godt og havde brug for, at han var der, herunder for at hjælpe og støtte hende under hendes graviditet samt hjælpe med at tage sig af deres søn.

Den 4. marts 2016 blev M indkvarteret på et andet asylcenter end K og sønnen. Afstanden mellem de to centre var ca. 8 km.

Den 20. juni 2016 blev K og M partshørt i forbindelse med den fornyede behandling af deres sag om indkvartering.

Den 21. juni 2016 traf Udlændingestyrelsen afgørelse om at anse K for ledsaget af M. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på bl.a., at K og M samstemmende havde forklaret, at de var religiøst gift, at de havde det godt med hinanden, at de tidligere havde boet sammen, at de sammen havde et barn, og at K var gravid.

Den 7. juli 2016 overgik parret til integration.

Om *par nr. 15* kan supplerende oplyses bl.a., at de indrejste og ansøgte om asyl i Danmark sammen med deres datter (født 2014) i slutningen af oktober 2015. De blev indkvarteret sammen.

Den 1. marts 2016 var parret til samtale med en socialkoordinator fra kommunen, hvor parret blev orienteret om Udlændingestyrelsens beslutning af 25. februar om at adskille dem. Parret oplyste bl.a., at de var meget glade for hinanden og på ingen måde ønskede at blive adskilt. I hverdagen var de fælles om pasningen af deres barn og husholdningen generelt, og der ville ikke være nogen fra deres omgangskreds, som kunne støtte dem eller deres barn. De ville ikke kunne fungere som familie. Af socialkoordinatorens udtalelse vedrørende parret fremgår bl.a., at der ikke havde været grund til at iværksætte foranstaltning til hjælp for familien, og at det ville være traumatiserende for både forældre og barn at blive adskilt.

Den 17. marts 2016 blev M indkvarteret på et andet asylcenter end K og barnet. Afstanden mellem de to centre var ca. 37 km.

Under en samtale den 1. april 2016 hos Udlændingestyrelsen oplyste K bl.a., at hun og M havde mødt hinanden til en bryllupsfest og var blevet forelskede. De kendte ikke hinanden, før de mødtes til brylluppet. Efter noget tid havde M friet, og efter et par måneder blev de gift. Herefter begyndte de at bo sammen.

Den 17. juni 2016 foretog Udlændingestyrelsen partshøring af K og M vedrørende spørgsmålet om adskilt indkvartering. Den 24. juni 2016 oplyste M under en telefonsamtale med styrelsen bl.a., at ægteskabet med K var frivilligt, og at han gerne ville være hos sin kone og barn. Den 30. juni og 4. juli 2016 var M og K til samtale hos styrelsen som led i partshøringen om adskilt indkvartering. K oplyste under sin samtale bl.a., at hun ikke oplevede noget pres fra sin familie for at sige ja til ægteskabet med M. Hun ville giftes med M, fordi hun godt kunne lide ham. Hun havde det fint med aldersforskellen mellem hende og M. Hun havde stadig lyst til at være gift med M og havde det ikke godt med at være adskilt fra ham.

Den 6. juli 2016 traf Udlændingestyrelsen afgørelse om at genindkvartere parret sammen på baggrund de fremkomne oplysninger, hvilket skete den 11. juli 2016. K fyldte 18 år den 28. juli 2016.

Anbringender

Anklagerne har anført, at anklageskriftet lever op til de krav, der kan stilles.

Endvidere har anklagerne anført navnlig, at det efter bevisførelsen kan lægges til grund, at fhv. minister Inger Støjberg den 10. februar 2016 – trods advarsler fra sine embedsmænd – udstedte en instruks, hvorefter asylansøgere under 18 år fremover ikke måtte bo sammen med en ægtefælle eller samlever. Den nye indkvarteringsordning indebar også, at par, hvor den ene var under 18 år, og som aktuelt boede sammen, skulle skilles ad. Instruksen, der skulle træde i kraft straks, rummede ikke plads for undtagelser. Beslutningen blev kommunikeret skriftligt og mundtligt til Udlændingestyrelsen, som samme dag videregav meddelelsen til operatørerne af asylcentre med oplysning om, at styrelsen snarest muligt ville varsle flytning i samtlige sager. Samme eftermiddag kommunikerede Inger Støjberg i sin egenskab af minister beslutningen i pressen og dagen efter i et facebookopslag.

Instruksen medførte, at Udlændingestyrelsen iværksatte og frem til den 12. december 2016 fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager skete adskillelse af ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, og hvor den ene part var under 18 år.

Instruksen var ulovlig, idet adskillelsen af parrene var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og skete under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og menneskerettighedskonventionens krav til konkret og individuel vurdering, partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser.

Inger Støjberg var som minister ansvarlig for den ulovlige indkvarteringsadministration. Hun havde i hele perioden eller burde have haft kendskab til den ulovlige administration og gjorde intet for at ændre den.

Det stod Inger Støjberg klart, at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år indkvarteret sammen med sin ægtefælle, samlever og eventuelle børn kunne adskilles straks og uden, at der forudgående i hvert enkelt tilfælde blev foretaget en konkret og individuel sagsbehandling for at klarlægge, om der i den konkrete sag forelå tvang eller risiko for tvang eller kunne rejses tvivl om, hvorvidt de pågældende havde et beskyttelsesværdigt familieliv efter menneskerettighedskonventionens artikel 8. Ved at udsende den undtagelsesfrie instruks, som ikke blev fulgt op af andet skriftligt materiale, gav Inger Støjberg Udlændingestyrelsen en ulovlig instruks om at handle i overensstemmelse med pressemeddelelsen. I et antal sager udførte Udlændingestyrelsen adskillelse af parrene i overensstemmelse med instruks og dermed uden tilstrækkelig undersøgelse af, om betingelserne for adskillelse var opfyldt.

Ved sine udtalelser i pressen og over for offentligheden den 10. og 11. februar 2016 og senere ved sin besvarelse den 24. februar 2016 af spørgsmål S 630 stillet af medlem af Folketinget Naser Khader og den 9. marts 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 302 bekræftede Inger Støjberg, at der med instruks var indført en undtagelsesfri ordning om adskillelse af alle asylpar, hvor den ene part var mindreårig.

Inger Støjberg var bekendt med, at der den 9. marts 2016 var sket adskillelse af alle bortset fra fem par. Den manglende adskillelse af disse fem par var ikke hendes beslutning, men skyldtes alene, at Udlændingestyrelsen trods hendes instruks forsøgte at gennemføre undtagelser fra indkvarteringsordningen. Hun var bekendt med, at de par, der var blevet adskilt, forblev adskilt under den efterfølgende genoptagelsesproces, og at Udlændingestyrelsen først den 12. december 2016 modtog retningslinjer fra ministeriet til brug for en konkret og individuel vurdering af, om der i de enkelte sager kunne ske adskillelse.

Det må lægges til grund, at alle par, som var omfattet af praksisændringen den 10. februar

2016, havde et beskyttelsesværdigt familieliv efter menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1, og at adskillelsen af parrene udgjorde et indgreb i deres ret til familieliv. Betingelserne i artikel 8, stk. 2, for indgrebet var ikke opfyldt, navnlig fordi indgrebet efter sit indhold ikke varetog et lovligt formål og ikke var proportionalt.

Det er fastslået i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at artikel 8 indebærer en række vidtgående processuelle garantier, der skal bidrage til at beskytte individer mod vilkårlige indgreb. De processuelle garantier indebærer bl.a. krav om sagsbehandling, der fremmes med fornøden hurtighed, konkret og individuel vurdering mv. Hvis de nationale myndigheder ikke i tilstrækkelig grad har foretaget en vurdering af en afgørelses forenelighed med artikel 8, vil bestemmelsen allerede af den grund være krænket. De processuelle krav blev ikke overholdt i forbindelse med beslutningerne om adskillelse.

Inger Støjbergs instruks om adskillelse af de berørte par uden undtagelse og den faktiske adskillelse, som skete i konsekvens heraf, var også i strid med de forvaltningsretlige regler, herunder reglerne om saglighed i forvaltningen, proportionalitetsprincippet, officialprincippet, partshøringsreglerne og begrundelsesreglerne.

Inger Støjbergs tilsidesættelse af menneskerettighedskonventionens artikel 8 og de forvaltningsretlige regler udgør en overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1. Det følger af denne bestemmelse, at enhver tilsidesættelse af ministerens embedspligt kan straffes, når blot ministeren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Enhver tilsidesættelse af embedspligt kan straffes efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, og der foreligger derfor en overtrædelse af bestemmelsen allerede ved beslutningen om den undtagelsesfrie ordning, der var i strid med menneskerettighedskonventionens artikel 8 og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Hendes beslutning om undtagelsesfrit at adskille parrene var ikke sagligt begrundet i

hensynet til at beskytte mindreårige mod tvangsægteskaber eller tvangssamliv, da beslutningen også omfattede par, der ikke levede i et tvangsægteskab eller tvangssamliv, og som ønskede at bo sammen som en familie med deres eventuelle børn. Beslutningen om undtagelsesfri adskillelse var begrundet i usaglige hensyn. Beslutningen havde endvidere alvorlige konsekvenser for parrene og deres børn. Da Inger Støjberg gennemførte praksisændringen, påhvilede der hende som minister en særlig pligt til at sikre, at den nye ordning var lovlig, og hun havde en initiativpligt til at sikre dette. Dette har særlig betydning i denne sag, hvor der blev foretaget særdeles indgribende foranstaltninger over for en meget svag og sårbar gruppe. Inger Støjberg har også i denne henseende udvist pligtforsømmelse. Det er uden betydning, om Inger Støjberg mente at have politisk opbakning til praksisændringen.

Inger Støjberg må anses for at have handlet forsætligt. Det var hende, der tog initiativet til den ulovlige ordning. Hun var inden udsendelsen af pressemeddelelsen med den ulovlige instruks gentagne gange blevet advaret af sine embedsmænd om, at der ikke lovligt kunne iværksættes en ordning uden undtagelser. Hun traf selv beslutningen om at fjerne en sætning om undtagelsesmuligheder fra pressemeddelelsen for at sikre, at beslutningen blev klart og tydeligt opfattet af modtagerne. Hun var på baggrund af notatet af 2. februar 2016 og møderne den 9. og 10. februar 2016 fuldt ud bekendt med, at der skulle ske en konkret og individuel vurdering, før der kunne træffes beslutning om eventuel adskilt indkvartering, bl.a. som følge af hensynet til barnets tarv og retten til familieliv. Hun var tillige fuldt ud bekendt med, at der ikke i nogen af sagerne forelå oplysninger om indikationer på tvang eller lignende. Hun var også klar over, at det, således som pressemeddelelsen var formuleret, blev oplyst til offentligheden, operatørerne og Udlændingestyrelsen, at der var givet en instruks om straks at adskille mindreårige asylansøgere fra deres ægtefælle eller samlever, ligesom hun gennem bl.a. tilbagemeldingerne fra styrelsen var klar over, at instruksen blev fulgt. Hun gav bl.a. interviews den 10. februar 2016 efter udsendelsen af

pressemeddelelsen om rækkevidden af den, og hun modtog bl.a. i forbindelse med spørgsmål S 630, spørgsmål nr. 302 og samråd Z løbende orientering fra Udlændingestyrelsen om, hvor langt man var kommet med adskillelserne. Hvis der havde været tale om en misforståelse, havde hun rig lejlighed til efter den 10. februar 2016 at gribe ind og spørge sine embedsmænd til lovligheden af ordningen, hvilket hun ikke gjorde.

Notatet af 2. februar 2016 har ingen relevans for Rigsrettens vurdering af sagen, bortset fra, at det må anses for en klar advarsel til Inger Støjberg om, at der ikke lovligt kunne etableres en indkvarteringsordning uden undtagelser. Det må således lægges til grund, at Inger Støjberg efter godkendelsen kl. 13.44 den 9. februar 2016 forkastede indholdet af notatet under mødet samme dag kl. 15.30. Det kan endvidere ikke lægges til grund, at departementschef Uffe Toudal Pedersen efter koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 over for Inger Støjberg har udtrykt sig på en måde, der gør, at hun kunne blive bibragt den opfattelse, at der ville blive administreret lovligt og i strid med pressemeddelelsens oplysning om en undtagelsesfri indkvarteringsordning. Hvis Rigsretten alligevel måtte komme frem til, at Inger Støjberg ikke kan anses for at have handlet forsætligt, har hun i hvert fald handlet groft uagtsomt ved ikke at opfylde sin tilsynspligt som minister og øverste forvaltningschef og sikre, at Udlændingestyrelsen handlede lovligt ved administrationen af indkvarteringsordningen.

Ved fastsættelsen af straffen skal der lægges vægt på, at den ulovlige instruks har haft alvorlige konsekvenser for de berørte par og deres børn. Der skal i den forbindelse særligt lægges vægt på indgrebets karakter og intensitet og den lange periode, hvor parrene var adskilt. Den ulovlige ordning gik hårdt ud over en persongruppe, der i forvejen var meget sårbar. Der skal samtidig lægges vægt på, hvilken alvor sagen har haft for det danske folkestyre og demokrati samt for embedsværket, som ikke skal se sig i en kamp med en minister om lovlig forvaltning. Det danske retssystem bygger på, at borgerne kan have tillid til, at embedsværket fungerer og ikke ”trynes” af en ministers egen

politiske dagsorden, som det er sket i denne sag.

Sagen har lighedspunkter med rigsretssagen mod fhv. minister Erik Ninn-Hansen, men de to sager er ikke identiske, og sagen mod Inger Støjberg er alvorligere. Hvor Erik Ninn-Hansens ulovlige forvaltning gik fra lovlig over tvivlsom til ulovlig, forholder det sig anderledes i denne sag. Inger Støjberg gik den 10. februar 2016 direkte fra lovlig til ulovlig forvaltning, som først ophørte den 12. december 2016, da vejledningen til Udlændingestyrelsen blev udstedt. Det har ingen betydning for straffastsættelsen, at Udlændingestyrelsen trodsede instruksen og undlod at træffe beslutning om adskillelse i fem konkrete sager. En samlet vurdering af forholdets karakter og grovhed fører til, at Inger Støjberg bør idømmes en ubetinget fængselsstraf på ikke under 4 måneder.

Forsvarerne har anført, at anklageskriftet ikke opfylder de almindelige krav til en tiltales klarhed og præcision, fordi det ikke indeholder nogen nærmere beskrivelse af, hvilke handlinger eller undladelser der har pådraget fhv. minister Inger Støjberg strafferetligt ansvar for Udlændingestyrelsens administration.

Endvidere har forsvarerne anført navnlig, at Inger Støjberg på intet tidspunkt iværksatte, end-sige fastholdt, en undtagelsesfri eller i øvrigt ulovlig indkvarteringsordning. Inger Støjberg gav ikke en tjenestebefaling til sin departementschef eller andre embedsmænd om at iværksætte og derefter opretholde en ulovlig ordning. Inger blandt deltagerne i mødet den 9. februar 2016, koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 eller eftermødet senere samme dag har forklaret, at Inger Støjberg besluttede, at den nye indkvarteringsordning skulle være uden mulighed for undtagelser.

Inger Støjberg godkendte den 9. februar 2016 embedsmændenes indstilling i ministernotatet om en ny indkvarteringsordning. Ved godkendelsen af ministernotatet blev den heraf følgende indkvarteringsordning med mulighed for undtagelser gældende, indtil Inger Støjberg måtte træffe anden udtrykkelig beslutning

herom. Inger Støjberg har ikke efter sin godkendelse truffet nye beslutninger om en anden indkvarteringsordning. Hun tryktestede som minister blot embedsmændenes indstilling og fastholdt sit politiske syn på, hvad der var den ideelle indkvarteringsordning. Inger Støjberg, Uffe Toudal Pedersen, Lykke Sørensen, Line Skytte Mørk Hansen og Mark Thorsen anså alle ifølge deres forklaringer ministernotatet og den deraf følgende indkvarteringsordning for gældende den 10. februar 2016. Den 10. februar 2016 var det opfattelsen hos alle i departementet, at undtagelserne efter de internationale forpligtelser var snævre, således som det bl.a. fandt udtryk i ministernotatet. Alle kunne adskilles, og i undtagelsestilfældene kunne det ske på forskellige værelser på samme asylcenter.

Ifølge Lykke Sørensen ophørte ministernotatet hurtigt med at spille en rolle, og ifølge Jesper Gori var det "dødt og borte" allerede fra afslutningen af mødet den 9. februar 2016. Udlændingeafdelingens modvilje mod sit eget notat begyndte formentlig, da det på mødet den 12. februar 2016 med Justitsministeriet blev klart, at notatets beskrivelse af rækkevidden af undtagelserne efter Justitsministeriets opfattelse var juridisk uholdbar, hvilket blev forstærket den 9. marts 2016, hvor Justitsministeriet anfægtede adgangen til i undtagelsestilfælde at indkvartere parrene på forskellige værelser på samme asylcenter. Dette kan også være en del af forklaringen på, at udlændingeafdelingen ikke sikrede, at Folketingets Ombudsmand blev gjort opmærksom på notatet. Inger Støjberg blev ikke på noget tidspunkt orienteret om, at man i udlændingeafdelingen angiveligt ikke længere til-lagde notatets vurderinger betydning.

Inger Støjberg besluttede den 10. februar 2016, at pressemeddelelsen om den nye indkvarteringsordning ikke skulle omtale de undtagelser, der fulgte af departementets indstilling, fordi det ville fjerne fokus fra pressemeddelelsens primære budskab. Det var udelukkende af kommunikative grunde, at omtalen af muligheden for undtagelser blev fjernet fra pressemeddelelsen. Departementschef Uffe Toudal Pedersen understregede da også, at ændringen ikke påvirkede administrationen af den nye indkvarterings-

ringsordning som godkendt ved ministernotatet. Alle involverede embedsmænd fra departementet var ligesom Inger Støjberg den 10. februar 2016 klar over, at der skulle administreres med mulighed for undtagelser, selv om pressemeddelelsen ikke omtalte undtagelser. Der er afgivet samstemmende forklaringer herom. Efter en ordlydsfortolkning var pressemeddelelsen i øvrigt lovlig, selv om den ikke omtalte undtagelser.

Efter den 10. februar 2016 anerkendte Inger Støjberg i alle relevante sammenhænge, at den nye indkvarteringsordning omfattede mulighed for undtagelser, herunder i beredskabet af 3. marts 2016 til statsministeren, mødet med Udlændingestyrelsen den 8. marts 2016, instruks til styrelsen ved mail af 18. marts 2016, samråd Z den 15. marts 2016 i Folketinget, svaret af 25. april 2016 til Institut for Menneskerettigheder og udtalelsen af 4. maj 2016 til Folketingets Ombudsmand.

Inger Støjberg var ikke involveret i eller orienteret om departementets kommunikation af den nye indkvarteringsordning til Udlændingestyrelsen, herunder den besynderlige fremgangsmåde med en mundtlig instruks ledsaget af pressemeddelelsen. Line Skytte Mørk Hansens mundtlige instruks den 10. februar 2016 til Lene Linnea Vejrum var ikke en ulovlig tjenestebefaling, allerede fordi det ikke var departementets hensigt, at instruks omfattede en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser, sådan som det i en kort afklaringsfase frem til senest den 8. marts 2016 var antagelsen i Udlændingestyrelsen. Mellem den 10. februar og den 8. marts 2016 blev 13 par adskilt, herunder tre par med børn. Alle 13 adskillelser var lovlige efter Udlændingestyrelsens forståelse af de internationale forpligtelser. Ingen af embedsmændene handlede i strid med pligterne i Kodex VII.

Efter modtagelsen af den mundtlige instruks burde Udlændingestyrelsen hurtigere end sket have søgt afklaring af det retlige tvivlsspørgsmål om undtagelser hos enten Uffe Toudal Pedersen eller Lykke Sørensen, der havde ansvaret for retlige tvivlsspørgsmål vedrørende den

nye indkvarteringsordning. Udlændingestyrelsen vidste, at tvivlen kunne afklares ved at rette henvendelse til departementet. Henrik Grunnet har forklaret, at Uffe Toudal Pedersen i randen af koncerndirektionsmødet tilkendegav, at styrelsen måtte forelægge enkeltsager for departementet, når og hvis enkeltsagerne kom. Henrik Grunnet gav en tilsvarende besked til Kristina Rosado senest den 12. februar 2016, og alle relevante sagsbehandlere i styrelsen kendte inden effektueringen af den første adskillelse til Henrik Grunnets synspunkt om forelæggelse af enkeltsager for departementet.

Det omfattes ikke af Inger Støjbergs retlige ansvar, hvis Rigsretten finder, at den nye indkvarteringsordning trådte i kraft for hurtigt, eller at der på ikrafttrædelsestidspunktet burde have foreligget mere fyldestgørende retningslinjer. Embedsmændene udtrykte ikke over for Inger Støjberg betænkeligheder vedrørende ikrafttrædelsestidspunktet eller grundlaget for at sætte ordningen i værk. Årsagen til, at de generelle retningslinjer om den nye indkvarteringsordning først blev godkendt den 12. december 2016, skal hverken helt eller delvist findes hos Inger Støjberg, der ikke på noget tidspunkt hindrede eller forsinkede udarbejdelsen af retningslinjer.

Inger Støjberg blev ikke inddraget i drøftelser om, hvorvidt der kunne indkvarteres adskilt uden indikationer på tvang. Det fremgår af ministernotatet, at det var sagligt at adskille uden konkrete indikationer på tvang som led i en generel ordning.

Inger Støjberg var heller ikke involveret i drøftelser om forvaltningsretlige spørgsmål, herunder om pligt til at gennemføre partshøring forud for en beslutning om adskillelse. Det fremgår af ministernotatet, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, hvilket betyder at der ikke var pligt til partshøring. Embedsmændene i Udlændingestyrelsen har forklaret, at man også i styrelsen havde den retsopfattelse, at der var tale om faktisk forvaltningsvirksomhed uden pligt til partshøring.

Udlændingestyrelsens sagsbehandling respekterede almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om, at offentlige myndigheder skal foretage konkrete og individuelle skøn. Inger Støjberg blev ikke inddraget i overvejelser om grundigheden af styrelsens konkrete sagsbehandling og individuelle vurderinger. Inger Støjberg deltog den 9. marts 2016 i en drøftelse af fem tvivlsomme sager, men det blev ikke over for hende anført, at styrelsen ikke havde været tilstrækkeligt grundig i sagsbehandlingen.

Anklagerne har ikke peget på, hvilke par der menes indkvarteret separat i strid med forvaltningsretten og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Allerede derfor er Inger Støjberg heller ikke ansvarlig for en administration af indkvarteringsordningen, der ”i et antal sager” førte til separat indkvartering i strid med de gældende regler. Der er under alle omstændigheder ikke grundlag for at anse de separate indkvarteringer for at være i strid med de gældende regler, bortset fra spørgsmålet om parts høring i den tidlige periode. Lene Linnea Vejrum og Ditte Kruse Dankerts forklaringer bekræfter, at der ikke er sket uretmæssig adskillelse blandt de 23 par ud af 32 par, hvor der i en kortere periode skete adskillelse. Efter forklaringerne administrerede Udlændingestyrelsen den nye indkvarteringsordning med respekt af de internationale forpligtelser og adskilte derfor ikke i de fem tvivlsomme sager, der af styrelsen var identificeret som omfattet af undtagelsesadgangen. Hvis Rigsretten skal tilsidesætte Udlændingestyrelsens skøn og finde, at afgørelserne i et antal sager var uforholdsmæssige, skal Rigsretten finde retsgrundlaget i menneskerettighedskonventionen, men Rigsretten har ikke det fornødne sikre grundlag for at anse de enkelte indkvarteringspåbud for uforholdsmæssige indgreb i familielivet. Uanset om Rigsretten måtte finde, at Udlændingestyrelsen i ”et antal sager” traf afgørelse i strid med de gældende regler, blev Inger Støjberg ikke inddraget i overvejelser om den konkrete behandling af de enkelte sager.

Selv om Rigsretten måtte finde Inger Støjbergs adfærd politisk kritisabel, foreligger der ingen overtrædelse af ministeransvarlighedsloven,

fordi der ikke er tale om en alvorlig tilsidesættelse af hendes pligter som minister, jf. Rigsrettens dom af 22. juni 1995 i rigsretssagen mod Erik Ninn-Hansen. Selv om Rigsrettens vurderinger i nogen grad er skønsmæssige, må Rigsretten være tilbageholdende med at fravige den retlige standard fra sag til sag. Dette gælder både af hensyn til de enkelte ministres retssikkerhed og af hensyn til forudsigeligheden i den retlige regulering af forholdet mellem de øverste statsorganer.

I dommen i sagen mod Erik Ninn-Hansen anførte Rigsretten, at det ved alvorlighedsvurderingen må tillægges betydning, bl.a. om ministeren har forfulgt usaglige formål, ligesom forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenser for de berørte vil være af betydning. Hvis den sag sammenholdes med omstændighederne i den foreliggende sag, er det tydeligt, at Inger Støjberg ikke kommer i nærheden af det strafbare område efter ministeransvarlighedsloven, selv hvis Rigsretten måtte anlægge den for Inger Støjberg mest ugunstige bevisvurdering.

Inger Støjberg godkendte i hvert fald allerede den 3. marts 2016 i beredskabet til statsministeren, at den nye indkvarteringsordning var med mulighed for undtagelser, og Udlændingestyrelsen modtog senest den 18. marts 2016 en skriftlig instruks fra departementet om administration med mulighed for undtagelser. Hovedårsagen til en eventuel ulovlig administration var ikke Inger Støjbergs beslutning om at udelade omtale af muligheden for undtagelser i pressemeddelelsen, men departementets og styrelsens kritisable kommunikation om den nye indkvarteringsordning.

Der blev som nævnt adskilt 23 ud af 32 par i en kortere periode. Syv blev aldrig adskilt. Fire af de syv par var blandt de sager, der blev forelagt for departementet, fordi de var identificeret af Udlændingestyrelsen som par, der efter styrelsens skøn omfattedes af de internationale forpligtelser. Det femte par, der blev forelagt departementet, blev adskilt efter den mindreråriges eget ønske. Der er ingen dokumentation for, at styrelsens beslutninger om separat indkvartering havde alvorlige konsekvenser for de

berørte par, bortset fra enkelte spontane reaktioner af kortere varighed. De separate indkvarteringer var i overensstemmelse med menneskerettighedskonventionens artikel 8, og der var ikke tale om så alvorlige konsekvenser, at alvorlighedsbetingelsen i ministeransvarlighedsloven er opfyldt.

Efter ændringen i 2021 af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, er det i øvrigt fortsat udgangspunktet, at der skal ske adskillelse af par, hvor den ene er mindreårig. Dette gælder også, hvis parret venter barn eller har barn. Der kræves ikke konkrete indikationer på tvang.

Inger Støjberg havde ikke forsæt til at tilside-sætte sine pligter, og hun udviste heller ikke grov uagtsomhed.

Som tiltalen må forstås, er det en betingelse for domfældelse, at Inger Støjberg vidste eller klart burde vide, at indkvarteringsadministrationen blev iværksat og opretholdt i strid med forskellige regler, at der som følge deraf ”i et antal sager” skete adskillelse i strid med reglerne, og at administrationen alvorligt var i strid med de gældende regler.

Inger Støjberg fik ikke på noget tidspunkt indikation af, at Udlændingestyrelsen administrerede indkvarteringsordningen i strid med de gældende regler. Det gælder både med hensyn til de processuelle og de materielle regler. Styrelsens medarbejdere har samstemmende forklaret, at de efter deres egen forståelse overholdt de gældende regler, og departementets centrale medarbejdere har givet udtryk for, at undtagelserne var snævre. Der var ikke en eneste medarbejder, der antydede over for Inger Støjberg, at styrelsen administrerede ulovligt. Tværtimod blev det med orienteringen om de fem tvivlsomme sager bekræftet, at der blev administreret med mulighed for undtagelser. Inger Støjberg krævede ikke, at de fem par skulle adskilles, men overlod de konkrete afgørelser til embedsmændene.

Pressemeddelelsen er i orden, når den bedømmes som en pressemeddelelse. Selv om Rigsretten måtte mene, at pressemeddelelsens indhold

er kritisabelt og måske endda i strid med sandhedspligten, blev Inger Støjberg ikke advaret om, at en pressemeddelelse uden omtale af muligheden for undtagelser var retsstridig. Anvendelsen af pressemeddelelsen godkendtes desuden af departementschefen. Ansvar for overtrædelse af sandhedspligten falder uden for tiltalen.

Når Udlændingestyrelsen i kort tid kan have haft den fejlagtige opfattelse, at den nye indkvarteringsordning var uden mulighed for undtagelser, skyldes det departementets kritisable kommunikation af den nye indkvarteringsordning i form af en mundtlig tjenestebefaling baseret på pressemeddelelsen kombineret med styrelsens uforsvarlige antagelse om, at pressemeddelelsen var det eneste grundlag for den fremtidige indkvarteringsadministration. Da departementschefen havde godkendt pressemeddelelsen uden omtale af undtagelser, og da han havde sagt, at man ville administrere med mulighed for undtagelser, måtte Inger Støjberg forvente, at det blev sådan. Inger Støjberg kan ikke klandres for, at Udlændingestyrelsen troede, at man skulle forvalte efter en pressemeddelelse, der var uegnet som forvaltningsgrundlag.

Rigsrettens begrundelse og resultat

1. Skyldspørgsmålet

Fhv. minister Inger Støjberg er tiltalt for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov om ministres ansvarlighed ved som udlændinge-, integrations- og boligminister at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 og indtil senest den 12. december 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager blev adskilt ægtefæller og samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvor mindst den ene part var under 18 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilside-sættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligt-mæssigt skøn og proportionalitet samt forvaltningsrettens og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions krav til konkret og individuel partshøring, sagsoplysning og begrundede afgørelser.

Rigsretten finder, at anklageskriftet lever op til kravene i rigsretslovens § 30 og retsplejelovens § 834.

Et strafansvar for Inger Støjberg efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, forudsætter, at Udlændingestyrelsen har administreret ulovligt som beskrevet i tiltalen, og at styrelsens ulovlige administration kan tilregnes Inger Støjberg i form af forsæt eller grov uagtsomhed.

1. 25 dommere udtaler herefter:

1.1. Inger Støjbergs beslutning om en ny indkvarteringsordning

Den 25. januar 2016 skrev pressen om indkvartering af ”barnebrude” på danske asylcentre. I artiklerne blev det omtalt, at mindreårige asylansøgere kunne blive indkvarteret sammen med deres voksne ægtefælle.

Samme dag skrev Inger Støjberg som en reaktion på presseomtalen et facebookopslag. Hun skrev bl.a.: ”Det skal stoppes omgående, og det vil jeg omgående meddele Udlændingestyrelsen”.

Den 27. januar modtog Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (herefter benævnt Udlændingeministeriet) et notat fra Udlændingestyrelsen om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefælle eller samlever og et notat om resultatet af en høring af indkvarteringsoperatørerne, som styrelsen dagen før havde iværksat. Af sidstnævnte notat fremgik bl.a., at ingen indkvarteringsoperatør havde oplyst om indikationer på tvang eller lignende i de konkrete sager.

Samme dag, den 27. januar, begyndte Udlændingeministeriet at arbejde på et notat om en ny indkvarteringspraksis. Første udkast til notatet blev hovedsageligt udarbejdet af Jesper Gori, der var kontorchef i familiesammenføringskontoret i ministeriets udlændingeafdeling. Notatet indeholdt en indstilling om, at Udlændingestyrelsens indkvarteringspraksis fremover skulle tilrettelægges således, at mindreårige på mindst 15 år ikke kunne indkvarteres på et asylcenter sammen med en voksen ægtefælle eller

samlever, medmindre en separat indkvartering åbenbart ville stride mod barnets tarv. Forelå der sådanne hensyn til den mindreåriges tarv, skulle parterne indkvarteres hver for sig, men på samme asylcenter.

Efter at have været i høring hos Udlændingestyrelsen og efter yderligere bearbejdelse i ministeriet blev notatet den 2. februar 2016 lagt til godkendelse i Udlændingeministeriets elektroniske sagsbehandlingssystem ”F2”, og det blev den 9. februar kl. 13.44 godkendt af en ministersekretær på vegne af Inger Støjberg. Det skete, efter at bl.a. departementschef Uffe Tooldal Pedersen og afdelingscheferne Lykke Sørensens (udlændingeafdelingen) og Line Skytte Mørk Hansen (koncernstyringsafdelingen) havde godkendt notatet.

Der blev den 9. februar 2016 kl. 13.55 indkaldt til et møde kl. 15.30 på Inger Støjbergs kontor. Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at der på mødet var drøftelser om både indkvarteringsordningen og et udkast til en pressemeddelelse om den nye ordning.

Dette understøttes af en række udkast til pressemeddelelser, som blev udarbejdet den 9. og 10. februar. De første udkast, som blev udarbejdet af Udlændingeministeriets presse- og kommunikationsenhed og af Jesper Gori, og som forelå forud for 15.30-mødet, fulgte den model, som var beskrevet i 2. februar-notatet. Jesper Gori havde samtidig med sit forslag til pressemeddelelse på baggrund af notatet skrevet en note med en model for Udlændingestyrelsens fremtidige praksis (omtalt som ”servietten”). Drøftelsen med ministeren tog afsæt heri.

Om drøftelserne på 15.30-mødet lægges det efter bevisførelsen til grund, at Jesper Gori gav udtryk for, at der skulle være undtagelsesmuligheder, men at Inger Støjberg pressede på for en ordning uden mulighed for undtagelser og således ikke kunne acceptere den ordning, som fremgik af ”servietten”.

Efter 15.30-mødet udarbejdede ministeriets presse- og kommunikationsenhed, antageligt efter ønske fra særlig rådgiver i ministeriet Mark

Thorsen, et udkast til pressemeddelelse, som ikke indeholdt nogen undtagelsesmulighed. Efterfølgende udarbejdede Jesper Gori efter drøftelse med Uffe Toudal Pedersen et udkast med en ændret beskrivelse af undtagelsesmuligheden. Lykke Sørensen skrev i en mail til Jesper Gori om aftenen den 9. februar, at Inger Støjberg og Mark Thorsen ikke kunne tilslutte sig forslaget, og at det vist stadig var ønsket, at der ikke skulle være en ”kattalem”. Lykke Sørensen skrev også i mailen, at Uffe Toudal Pedersen ønskede, at Justitsministeriet (som også var blevet kontaktet den 9. februar) blev konsulteret fra morgenstunden den 10. februar.

I overensstemmelse hermed kontaktede Lykke Sørensen om morgenen den 10. februar kommitteret i Justitsministeriet Nina Holst-Christensen vedrørende spørgsmålet, om en ordning uden mulighed for undtagelser, dvs. en ordning, hvor alle par skulle adskilles uden en konkret og individuel vurdering, ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hun fik det svar, at en sådan ordning ville være i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det kan efter Lykke Sørensens forklaring, der støttes af bl.a. forklaringerne fra afdelingschef Frank Bundgaard (ministeriets boligafdeling) og direktør Kasper Højvang Kyed (Styrelsen for International Rekruttering og Integration), lægges til grund, at Lykke Sørensen på et koncerndirektionsmøde, som begyndte kl. 10.30 den 10. februar, gav udtryk for, at en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, idet sagerne skulle behandles individuelt. Det må lægges til grund, at Lykke Sørensens udtalelse var en reaktion på – og advarsel mod – Inger Støjbergs klare ønske om en ordning uden undtagelsesmuligheder. Som forklaret af mødedeltagerne blev der ikke draget nogen konklusion på mødet, og det må således lægges til grund, at daværende direktør i Udlændingestyrelsen Henrik Grønnet ikke på mødet modtog nogen besked om, hvilken indkvarteringsordning der skulle gælde fremover.

Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at der efter koncerndirektionsmødet var en kort drøftelse mellem Inger Støjberg, Mark Thorsen og Uffe Toudal Pedersen før udsendelsen af pressemeddelelsen. Det endte med, at muligheden for undtagelser blev taget ud af pressemeddelelsen. Inger Støjberg har forklaret, at det var hendes beslutning at tage undtagelsesmuligheden ud. Uffe Toudal Pedersen har forklaret, at han under drøftelsen sagde til Inger Støjberg, at hun kunne tage undtagelsen ud af pressemeddelelsen, men at der ville blive administreret med undtagelser. Dette er også forklaret af Inger Støjberg og Mark Thorsen.

Der skal herefter tages stilling til, om Inger Støjberg pressede sit ønske om en indkvarteringsordning uden undtagelsesmuligheder igennem og således endte med at beslutte, at Udlændingestyrelsen fremover skulle administrere efter en sådan ordning, eller om hun accepterede, at der kunne administreres med undtagelser.

Den pressemeddelelse, som Udlændingeministeriet offentliggjorde om eftermiddagen den 10. februar, indeholdt bl.a. en udtalelse fra Inger Støjberg om, at hun som reaktion på, at der boede mindreårige i det danske asylsystem med en voksen ægtefælle eller samlever, ”har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det”. Udtalelsen, som Inger Støjberg havde godkendt, forudsatte, at en ordning uden mulighed for undtagelser, dvs. uden en konkret og individuel vurdering og uden sagsoplysning, ville blive kommunikeret til Udlændingestyrelsen. Det samme budskab fremgik af pressemeddelelsens tekst, der kun kan forstås sådan, at alle par, også par med børn og de par, som allerede var indkvarteret sammen på tidspunktet for udsendelsen af pressemeddelelsen, skulle adskilles og indkvarteres på hver sit asylcenter. Dette stod i modsætning til den hidtidige indkvarteringspraksis, som også blev beskrevet i pressemeddelelsen, og hvorefter Udlændingestyrelsen i hver enkelt sag på baggrund af faglige vurderinger og hensynet til barnets tarv vurderede, om en mindreårig skulle indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Det stod ligeledes i modsætning til den ordning

med undtagelsesmulighed (i givet fald med indkvartering på hver sit værelse på samme center), der fulgte af 2. februar-notatet.

Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at Udlændingestyrelsen fik tilsendt pressemeddelelsen den 10. februar 2016 både fra fuldmægtig Anne Nygaard Just fra koncernøkonomikontoret i Udlændingeministeriet og fra Line Skytte Mørk Hansen. Udlændingestyrelsen modtog ikke andet skriftligt materiale fra ministeriet. I tilknytning til fremsendelsen af pressemeddelelsen var der telefonsamtaler mellem fungerende vicedirektør i Udlændingestyrelsen Lene Linnea Vejrum og Line Skytte Mørk Hansen.

Afdelingschef Line Skytte Mørk Hansen har forklaret, at Uffe Toudal Pedersen efter koncerndirektionsmødet den 10. februar bad hende om at sende pressemeddelelsen til Lene Linnea Vejrum og samtidig ringe og sige, at, uanset hvor hårdt pressemeddelelsen var endt med at blive trukket op, så ville der være undtagelser, hvor de mindreårige ikke skulle adskilles fra deres partner. Hun tog derfor kontakt til Lene Linnea Vejrum og gav hende på grundlag af 2. februar-notatet besked om den nye indkvarteringsordning, som Udlændingestyrelsen skulle administrere efter.

Line Skytte Mørk Hansens forklaring støttes imidlertid ikke af forklaringerne fra Uffe Toudal Pedersen eller andre embedsmænd i ministeriet.

Embedsmændene i Udlændingestyrelsen har forklaret, at styrelsen under telefonsamtalerne den 10. februar fik en instruks om, at der skulle administreres efter pressemeddelelsen, dvs. at der skulle gælde en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser. Det må efter forklaringerne fra Lene Linnea Vejrum og kontorchef i Udlændingestyrelsens forsørgelseskontor Ditte Kruse Dankert lægges til grund, at Line Skytte Mørk Hansen ikke læste op fra eller på anden måde refererede til 2. februar-notatet, og at hun instruerede Lene Linnea Vejrum om, at styrelsen skulle gå i gang med at adskille parrene med det samme, og at operatørerne skulle orienteres.

At der blev instrueret om straks at iværksætte en ordning uden mulighed for undtagelser, understøttes ikke alene af den administration, som herefter fandt sted i Udlændingestyrelsen, jf. herom pkt. 1.2 nedenfor, men også af en række skriftlige beviser, herunder mails, som blev sendt den 10. februar og i dagene derefter. Det gælder særligt den opfølgingsmail sendt af Lene Linnea Vejrum den 10. februar kl. 16.40, som Line Skytte Mørk Hansen videresendte til en bred kreds i Udlændingeministeriet, herunder til Uffe Toudal Pedersen. Mailen var vedhæftet en mail, som Ditte Kruse Dankert samme dag kl. 16.09 havde sendt til indkvarteringsoperatørerne sammen med ministeriets pressemeddelelse. Af mailen fremgik bl.a., at ”beslutningen fra ministeren betyder, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, dette uanset om der er fællesbørn. Den betyder også, at der skal ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårig bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Vi vil derfor snarest muligt varsle flytning i samtlige disse sager”. Ingen i Udlændingeministeriet reagerede herpå. At der blev instrueret om en ordning uden undtagelsesmuligheder understøttes endvidere bl.a. af Lene Linnea Vejrum's notits af 31. marts 2016 om departementets orientering af Udlændingestyrelsen, som blev udarbejdet i forbindelse med, at et af de adskilte par havde klaget til Folketingets Ombudsmand.

Under det interview, som Inger Støjberg gav til TV2 News i umiddelbar forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen den 10. februar, udtalte hun gentagne gange, at alle par, hvor den ene var mindreårig, ville blive adskilt, også hvis de havde børn, og uanset hvor stor aldersforskel der var. Udtalelserne svarede til indholdet af pressemeddelelsen.

Det samme gør det svar, som Inger Støjberg den 24. februar 2016 afgav til Folketinget på spørgsmål S 630 stillet af folketingsmedlem Naser Khader. Svaret blev godkendt af bl.a. Uffe Toudal Pedersen og Lykke Sørensén, og Mark Thorsén og Lene Linnea Vejrum havde ifølge en mail af 17. februar 2016 fra Anne Nygaard Just til Line Skytte Mørk Hansen ”nikket

til” svaret. Svaret omtalte ikke direkte pressemeddelelsen, men gengav essensen af pressemeddelelsens indhold, nemlig at ingen mindreårige asylansøgere under 18 år fremover kunne indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever, heller ikke selv om de havde fælles børn. I tilknytning hertil oplyste Inger Støjberg i svaret, at ”umiddelbart efter Udlændingestyrelsens høring af indkvarteringsoperatørerne blev ét par adskilt, og de er nu indkvarteret hver for sig på hhv. et børne- og voksencenter. De øvrige mindreårige asylansøgere, der i dag lever sammen med deres ægtefælle eller samlever, vil ligeledes blive indkvarteret adskilt.”

Forløbet vedrørende udarbejdelse af beredskabsmateriale til Statsministeriet til brug for en forespørgselsdebat i Folketinget den 4. marts 2016 tyder heller ikke på, at Inger Støjberg den 10. februar 2016 havde besluttet, at den nye indkvarteringsordning skulle være med mulighed for undtagelser.

Det var først under et samråd i Folketinget den 15. marts 2016 (samråd Z), at Inger Støjberg oplyste, at der i tilfælde, hvor helt særlige grunde talte afgørende herimod, ikke ville ske indkvartering af par på hver sit asylcenter. Hun oplyste under samrådet, at det ville være tilfældet, hvis f.eks. et par var gift i Danmark ved kongebrev. Det må lægges til grund, at disse oplysninger blev givet efter et betydeligt pres fra embedsmændene i Udlændingeministeriet, som på dette tidspunkt havde fået forelagt fem konkrete sager af Udlændingestyrelsen, hvoraf i hvert fald to sager efter ministeriets opfattelse var tvivlsomme med hensyn til, om det ville være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser at adskille parrene.

Det må efter forklaringerne fra embedsmændene i Udlændingestyrelsen lægges til grund, at forelæggelsen af de fem sager var sket på styrelsens initiativ og efter styrelsens opfattelse i strid med den instruks, styrelsen havde modtaget fra ministeriet. Udlændingestyrelsen mente, at instruksen om at adskille alle par var uholdbar. Det må efter forklaringerne fra embedsmændene i Udlændingestyrelsen lægges til grund, at der i styrelsen var blevet lagt en

strategi om at forelægge sager om indkvartering af par med børn for Udlændingeministeriet med henblik på at få en dialog, der kunne føre til, at der blev åbnet mulighed for undtagelser. Det må ses som et led i den nævnte strategi for at få åbnet for undtagelsesmuligheder, at det i en mail af 15. februar 2016 fra souschef Kristina Rosado (Udlændingestyrelsens forsørgelseskontor) til specialkonsulent Margit Sander Rasmussen (Udlændingestyrelsens kontor for økonomi og indkvartering) blev anført bl.a., at ”Henrik [Grunnet] ser gerne, at vi forelægger de enkelte sager, hvor parrene har fællesbørn for dep., inden vi effektuerer flytningerne”.

Lykke Sørensen og Jesper Goris drøftelser med Justitsministeriet den 12. februar 2016 om grænserne for EMRK artikel 8 må anses for at være et led i en tilsvarende strategi.

Som opfølgning på samråd Z sendte Jesper Gori den 18. marts 2016 en mail til Udlændingestyrelsen. Mailen, hvorved Inger Støjbergs talepapir og beredskabstalepapir (Q&A's) til samrådet blev sendt til styrelsen, må forstås som en ændring af indkvarteringsordningen, sådan som den var fastlagt ved den instruks om at administrere efter pressemeddelelsen, som Line Skytte Mørk Hansen havde givet til Lene Linnea Vejrum den 10. februar 2016.

På den anførte baggrund finder vi – efter en samlet bevisbedømmelse, hvor vi har lagt stor vægt på de begivenhedsnære dokumenter – at det er bevist, at Inger Støjberg endte med efter koncerndirektionsmødet den 10. februar 2016 at beslutte, at der skulle gælde en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser, således at alle asylsøgende ægtefæller og samlevende par, hvor den ene var en mindreårig på 15-17 år, skulle adskilles og indkvarteres separat på hver sit asylcenter. Dette understøttes også af Lykke Sørensens mail af 19. februar 2016 til chefkonsulent i ministeriets familiesammenføringskontor Merete Milo, hvor Lykke Sørensen som svar på et ønske fra Merete Milo om at få en justering af pressemeddelelsen skrev, at ”det kan vi ikke, fordi det er ministerens klare tilkendegivelse, at der ikke skal være undtagelser.

Jesper og jeg har haft et længere forløb med ministeren om sagen”.

Den praksisændring, som Inger Støjberg besluttede sig for, at der skulle administreres efter, endte således med at være den, der fremgår af pressemeddelelsen, og ikke den, der er beskrevet i 2. februar-notatet. Den ordning, som var beskrevet i notatet, blev forladt i forbindelse med drøftelserne den 9. og 10. februar 2016 mellem Inger Støjberg og embedsmændene i ministeriet.

At ordningen i 2. februar-notatet var forladt støttes i øvrigt også af, at hverken Inger Støjberg eller embedsmændene i ministeriet omtalte notatet over for Folketinget eller Folketingets Ombudsmand, der flere gange spurgte til et skriftligt grundlag for den nye indkvarteringsordning.

1.2. Inger Støjbergs ansvar i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016

EMRK artikel 8, stk. 1, foreskriver, at enhver har ret til respekt for sit familieliv. Indgreb heri skal have lovhjemmel, tjene et sagligt formål og være proportionalt, jf. stk. 2. Hvis der foreligger et beskyttet familieliv, skal det således vurderes konkret og individuelt, om det er sagligt og proportionalt at foretage det pågældende indgreb. Af EMRK artikel 8 må også følge et krav om, at der sker en tilstrækkelig sagsoplysning med inddragelse af det berørte par, da dette er en forudsætning for, at der kan foretages en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag.

Den nye indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser, som Inger Støjberg besluttede straks at iværksætte, indebar, at Udlændingestyrelsen ikke skulle foretage en konkret og individuel vurdering af, om det var sagligt og proportionalt at indkvartere asylsøgende ægtefæller eller samlevende par, hvor den ene var en mindreårig på 15-17 år, på hver sit asylcenter, eller om hensynet til familielivet vejede så tungt, at parret skulle indkvarteres eller forblive indkvarteret sammen. Der skulle heller ikke ske sagsoplysning med henblik på en sådan vurdering. Den etablerede nye ordning var derfor ulovlig.

Som nævnt sendte Jesper Gori den 18. marts 2016 en mail til Udlændingestyrelsen, som indebar en ændring af indkvarteringsordningen. Med mailen fremgik det nu, at indkvartering skulle ske på en sådan måde, at dette ikke var i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt. I mailen er det nævnt, at styrelsen i konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser gav anledning til tvivl, kunne forelægge sagen for departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af de retlige rammer, og at departementet i den forbindelse ville involvere Justitsministeriet efter behov til brug for en generel afdækning heraf.

Fra den 18. marts 2016 må det således have stået klart for Udlændingestyrelsen, at styrelsen ikke længere var undergivet en instruks om, at der skulle ske adskillelse i alle sager, men at der f.eks. skulle gøres undtagelse, hvis det var nødvendigt for at overholde EMRK artikel 8.

På den baggrund finder vi, at den oprindelige instruks fra den 10. februar 2016 om at administrere efter pressemeddelelsen ikke kan danne grundlag for at pålægge Inger Støjberg strafansvar som minister for eventuelt lov- eller konventionsstridige beslutninger om adskillelse af par truffet af Udlændingestyrelsen efter den 18. marts 2016. Heller ikke det forhold, at der den 18. marts 2016 endnu ikke var udarbejdet nærmere retningslinjer om rækkevidden af de internationale forpligtelser, herunder EMRK artikel 8, kan føre til et ministeransvar for sådanne beslutninger truffet efter den 18. marts 2016.

Udlændingestyrelsen traf i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 beslutning om at adskille 18 asylsøgende gifte eller samlevende par, hvor den ene var en mindreårig på 15-17 år. Styrelsen opdelte parrene i fire kategorier baseret på en vurdering af, hvor risikoen for at overtræde Danmarks internationale forpligtelser var mindst.

Vi lægger til grund, at de 18 par, som blev besluttet adskilt i medfør af den instruks, der blev givet den 10. februar 2016, havde et beskyttet familieliv i EMRK artikel 8, stk. 1's forstand.

Efter de foreliggende oplysninger besluttede Udlændingestyrelsen i perioden at adskille 12 par uden børn og uden kendt graviditet. Beslutningen om at adskille blev for langt de fleste pars vedkommende truffet kort tid efter instruksen til Udlændingestyrelsen, særligt den 12. februar 2016. Langt de fleste par blev adskilt i perioden fra den 16. til den 19. februar 2016. Det må lægges til grund, at der på tidspunktet for beslutningerne om adskillelse forelå meget få oplysninger om parrene, og det kan efter Margit Sander Rasmussens forklaring og oplysningerne i øvrigt lægges til grund, at der reelt blev truffet beslutning om en ”en bloc”-adskillelse af par uden børn eller kendt graviditet.

Vi finder på den baggrund, at Udlændingestyrelsens beslutninger om adskillelse af de pågældende par er truffet i strid med EMRK artikel 8 og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, både med hensyn til kravet om en konkret og individuel vurdering af, om det var sagligt og proportionalt at adskille parret, og med hensyn til kravet om en tilstrækkelig sagsoplysning, der som nævnt er en forudsætning herfor.

For så vidt angår par med børn og par, hvor der var en kendt graviditet, lægger vi til grund, at Udlændingestyrelsens beslutninger om adskillelse blev truffet den 25. og 26. februar 2016. I alt seks par blev besluttet adskilt, og adskillelsen blev for de fleste pars vedkommende gennemført i begyndelsen af marts 2016. Det må lægges til grund, at der på tidspunktet for beslutningerne om adskillelse kun var begrænsede oplysninger om parrene.

Vi finder efter de foreliggende oplysninger, at Udlændingestyrelsens beslutninger om adskillelse af de pågældende par må anses for truffet uden den fornødne konkrete og individuelle vurdering af sagligheden og proportionaliteten af at indkvartere parret på hver sit asylcenter, og sagsoplysningen kan heller ikke anses for at have været tilstrækkelig, navnlig fordi Udlændingestyrelsen ikke inddrog parrene til belysning af deres situation. Herved er der sket brud på EMRK artikel 8 og på almindelige forvaltningsretlige principper.

Den nævnte ulovlige sagsbehandling må anses for at være en følge af Inger Støjbergs beslutning om straks at indføre en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser.

Vi finder, at Inger Støjbergs beslutning om at indføre en ordning uden undtagelsesmuligheder også må anses for at have haft den betydning, at der blev adskilt par, som – selv hvis Udlændingestyrelsen havde overholdt sagsbehandlingsreglerne og oplyst sagerne tilstrækkeligt – ikke lovligt kunne være adskilt. Efter hvad der foreligger oplyst for Rigsretten, har dette været tilfældet for i hvert fald de tre par, der er omtalt som par nr. 6, 12 og 15 i skemaet i sagsfremstillingen. For disse par indebar beslutningen om adskillelse således en materiel krænkelse af deres ret til familieliv efter EMRK artikel 8 og af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning og proportionalitet.

1.3. Gælder der en alvorlighedsbetingelse?

Inger Støjberg har anført, at hun alene kan dømmes, hvis der er tale om en alvorlig overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

Af bestemmelsen fremgår, at en minister straffes, hvis vedkommende forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ministeren efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter stillingens beskaffenhed. Ministeransvarlighedsloven blev vedtaget som lov nr. 117 af 15. april 1964, og det fremgår af bemærkningerne til det vedtagne lovforslag (Folketingstidende 1963-64, tillæg A, sp. 257 ff.), at en minister – hvis vedkommende har handlet forsætligt eller groft uagtsomt – efter bestemmelsen i § 5, stk. 1, kan straffes for enhver tilsidesættelse af sin embedspligt. Der stilles således ikke efter § 5, stk. 1, noget krav om, at en pligtforsømmelse skal være af særlig grov karakter for at være strafbar. Som anført i bemærkningerne adskiller § 5, stk. 1, sig herved fra straffelovens § 157, der tidligere fandt anvendelse også på ministre, og hvorefter kun ”grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed” var strafbar. I henseende til de subjektive ansvarsbetingelser er § 5, stk. 1, derimod udtryk for en begrænsning i forhold til

straffelovens § 157, idet der som nævnt efter § 5, stk. 1, alene kan straffes for forhold, der er begået med forsæt eller af grov uagtsomhed.

Når Folketinget har besluttet at rejse tiltale mod en minister for dennes embedsførelse, jf. grundlovens § 16, tilkommer det ikke Rigsretten at afgøre, om en politisk reaktion ville have været tilstrækkelig. Afgørelsen heraf er alene Folketingets.

Det er således ikke en betingelse for at finde en minister skyldig, at der er tale om en alvorlig lovovertrædelse.

1.4. Konklusion om de objektive betingelser for strafansvar

Som anført ovenfor under pkt. 1.2 indebar Inger Støjbergs beslutning om at indføre en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, som stred mod EMRK artikel 8 og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Herved har Inger Støjberg i objektiv henseende handlet i strid med ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

1.5. Tilregnelse (forsæt eller grov uagtsomhed)

Inger Støjberg blev som nævnt – især på mødet med embedsmænd i ministeriet den 9. februar 2016 kl. 15.30 og på koncerndirektionsmødet dagen efter – flere gange advaret om, at en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser ikke ville være lovlig, idet der efter Danmarks internationale forpligtelser skulle foretages en konkret og individuel vurdering af det enkelte par.

Da Inger Støjberg besluttede, at der skulle gælde en indkvarteringsordning uden undtagelsesmuligheder, og at ordningen skulle iværksættes straks, måtte hun indse, at hun ”kortsluttede” den procedure, der skal følges efter EMRK artikel 8 og almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, og at hendes beslutning ville have til følge, at der i Udlændingestyrelsen ikke ville blive foretaget en konkret og individuel vurdering i de enkelte sager, og at der ikke

ville ske en tilstrækkelig sagsoplysning med inddragelse af de berørte par.

Vi finder på denne baggrund, at Inger Støjberg forsætligt har overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at pålægge Udlændingestyrelsen at administrere i strid med de procesuelle krav, som følger af EMRK artikel 8 og af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglighed, proportionalitet og sagsoplysning.

Vi finder, at der ikke er grundlag for at drage Inger Støjberg strafferetligt til ansvar for Udlændingestyrelsens manglende overholdelse af forvaltningsrettens krav til partshøring og begrundede afgørelser, allerede fordi det på dette tidspunkt var opfattelsen i Udlændingeministeriet, at beslutninger om indkvartering var faktisk forvaltningsvirksomhed.

For så vidt angår de materielle krænkelser af EMRK artikel 8 og forvaltningsretlige principper om saglighed og proportionalitet lægger vi til grund, at Inger Støjberg på tidspunktet for instruksen til Udlændingestyrelsen var blevet rådgivet af embedsmændene i ministeriet om, at der var vide rammer for at adskille parrene, og at der kun i helt særlige tilfælde ville skulle gøres undtagelse. Inger Støjberg må imidlertid have indset, at Udlændingestyrelsens manglende sagsoplysning og undladelse af at foretage en konkret og individuel vurdering var en følge af instruksen, som ville medføre, at hvis der var tilfælde, hvor det ville være i strid med EMRK artikel 8 at adskille parret, ville de ikke blive opdaget af styrelsen. Hun må således have anset det for muligt, at nogle par som følge af den nye indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser ville blive adskilt i strid med EMRK artikel 8 og forvaltningsretlige principper om saglighed og proportionalitet, og hun forholdt sig accepterende til denne mulighed for det tilfælde, at det faktisk skete. Hun har således også på dette punkt forsætligt overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

1.6. Konklusion vedrørende perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016

Vi finder på den anførte baggrund, at Inger Støjberg i det omfang, der er beskrevet i pkt. 1.1-1.5, er skyldig i forsættlig overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 iværksatte og fastholdt en ulovlig administration af indkvartering af asylsøgende ægtefæller og samlevende par, hvor den ene part var 15-17 år.

1.7. Perioden efter den 18. marts 2016

Som anført i pkt. 1.2 blev instruksen fra den 10. februar ændret den 18. marts 2016, og den oprindelige instruks kan derfor ikke danne grundlag for at pålægge Inger Støjberg ministeransvar for eventuelt lov- eller konventionsstridige beslutninger om adskillelse af par truffet af Udlændingestyrelsen efter den 18. marts 2016.

For så vidt angår den fortsatte faktiske adskillelse af par, der var besluttet adskilt forud for den 18. marts 2016, bemærkes følgende:

Som nævnt ovenfor havde Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 truffet beslutning om at adskille 18 par, hvor den ene part var mindreårig (15-17 år), uden at der blev foretaget den fornødne konkrete og individuelle vurdering og uden tilstrækkelig sagsoplysning i de enkelte sager. Disse adskillelser skete på grundlag af instruksen af 10. februar 2016, og som det fremgår ovenfor, finder vi, at Inger Støjberg er ansvarlig for, at der ikke blev foretaget den nævnte konkrete og individuelle vurdering og sagsoplysning i sagerne. Da instruksen blev korrigeret den 18. marts 2016, blev de nævnte adskillelser opretholdt, uden at der blev foretaget en fornyet vurdering i lyset af den korrigerede instruks. Sagerne blev først i forbindelse med en ombudsmandssag genoptaget den 28. april 2016 med henblik på gennemførelse af partshøring. Dette forløb rejser spørgsmål om, hvorvidt Inger Støjberg er ansvarlig for, at adskillelserne blev opretholdt efter den 18. marts 2016, uden at de blev undergivet en fornyet vurdering i lyset af den korrigerede instruks.

Kompetencen til at træffe beslutning om adskillelse lå hos Udlændingestyrelsen, og Jesper Goris mail af 18. marts 2016 til styrelsen indebar som nævnt en ændring af indkvarteringsordningen, således at styrelsen fremover skulle sørge for, at indkvarteringen skete på en måde, der ikke var i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt. Styrelsen havde allerede i begyndelsen af marts 2016 forelagt fem sager for Udlændingeministeriet, hvor styrelsen ikke havde adskilt parrene, fordi styrelsen vurderede, at der kunne være tvivl, om en adskillelse ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Under disse omstændigheder finder vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at Inger Støjberg tilsidesatte en pligt, der påhvilede hende som minister, ved ikke selv at rejse spørgsmålet om genoptagelse af de sager, hvor parrene var blevet adskilt forud for den 18. marts 2016.

Sammenfattende er det vores opfattelse, at Inger Støjberg ikke kan pålægges strafansvar for Udlændingestyrelsens eventuelt lov- og konventionsstridige indkvarteringsadministration i perioden efter den 18. marts 2016.

Som nævnt i pkt. 1.2 indebar Inger Støjbergs beslutning om at indføre en ordning uden undtagelsesmuligheder, at Udlændingestyrelsen i nogle tilfælde besluttede at adskille par, hvorved der skete en materiel krænkelse af deres ret til familieliv efter EMRK artikel 8 og af forvaltningsretlige grundsætninger om saglighed og proportionalitet. For disse par fortsatte denne krænkelse også efter den 18. marts 2016. Dette forhold har betydning for konsekvenserne for de berørte par, og vi finder, at det på denne måde kan indgå i strafudmålingen.

2. Én dommer udtaler:

Jeg finder, at der ikke er ført det fornødne bevis for, at Inger Støjberg er skyldig i overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

Inger Støjbergs beslutning om at ændre den hidtidige indkvarteringspraksis var begrundet i et ønske om at beskytte mindreårige mod tvangsægteskaber og tvangssamliv. Dette er et

sagligt og prisværdigt formål. Jeg finder endvidere, at Inger Støjberg har modtaget en meget mangelfuld rådgivning fra embedsmændene i Udlændingeministeriet. Hun har på denne baggrund hverken forsætligt eller groft uagtsomt overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1.

3. Samlet konklusion vedrørende skyldspørgsmålet

Efter det foran anførte stemmer 25 dommere for at finde Inger Støjberg skyldig i det anførte omfang i pkt. 1.1-1.6, og en dommer stemmer for at frifinde.

Afgørelsen af skyldspørgsmålet træffes efter stemmeflertallet.

Inger Støjberg er herefter skyldig i forsætlig overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 iværksatte og fastholdt en indkvarteringsadministration, hvorefter der i et antal sager blev adskilt gifte eller samlevende par indkvarteret i asylsystemet, hvor den ene part var 15-17 år, i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, proportionalitet og sagsoplysning.

II. Straffastsættelsen

Som foreskrevet i rigsretslovens § 67 sammenholdt med retsplejelovens § 216, stk. 1, sidste punktum, har den dommer, som udgør mindretallet vedrørende skyldspørgsmålet, efterfølgende deltaget i afstemningen om straffastsættelsen.

15 dommere udtaler:

Efter ministeransvarlighedslovens § 6, stk. 1, straffes forsætlig overtrædelse af lovens § 5 med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Som anført i Rigsrettens dom af 22. juni 1995 (UfR 1995.672/2 R) fremgår det af forarbejderne til § 6, at den forholdsvist vide strafferamme er anset for påkrævet under hensyn til

de forskelligartede lovovertrædelser, rammen omfatter. Før ministeransvarlighedsloven fandt straffelovens bestemmelser om forbrydelse i offentlig tjeneste eller hverv også anvendelse på ministre. Strafferammerne i disse bestemmelser er bøde eller fængsel, der kun kan stige til 2 år ved misbrug af stillingen for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel. Som anført i dommen må strafferammen i ministeransvarlighedslovens § 6 ses som et udtryk for, at der kan være behov for en strengere vurdering af en ministers embedsførelse.

Der må ved straffastsættelsen lægges vægt på, at Inger Støjberg besluttede, at ændringen af Udlændingestyrelsens praksis skulle gennemføres og straks effektueres, selv om hun havde modtaget klar rådgivning fra sine embedsmænd om, at det ville være i strid med det lovfæstede krav om respekt for retten til familieliv at indføre en indkvarteringsordning, hvor de berørte par blev adskilt uden mulighed for undtagelser og dermed uden en konkret og individuel vurdering af parrene baseret på en tilstrækkelig sagsoplysning. Inger Støjberg var også klar over, at den praksisændring, hun besluttede at gennemføre, umiddelbart ville få praktisk betydning for par, hvor der ikke var nogen indikationer på tvang. Hun var således bekendt med, at Udlændingestyrelsen i sin hidtidige praksis på baggrund af en faglig vurdering og hensynet til barnets tarv havde indkvarteret mindreårige asylansøgere, der var gift eller samlevende, hver for sig, hvis der opstod tvivl om tvang eller andet pres, og hun vidste, at Udlændingestyrelsen efter hendes facebookopslag af 25. januar 2016 havde oplyst, at operatørerne ikke havde konstateret indikationer på tvang i nogen af de aktuelle tilfælde, hvor piger i alderen 15-17 år var indkvarteret sammen med voksne ægtefæller eller samlevende.

Det strafbare forhold omfatter perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016, men har for en række par og deres børn også haft konsekvenser i nogen tid derefter, hvor parrene stadig var adskilt. I alt 18 par blev besluttet adskilt som følge af den ulovlige instruks. De beslutninger om adskillelse, der blev truffet som følge af den ulovlige instruks, medførte i flere

tilfælde belastningsreaktioner og negative psykiske konsekvenser for de berørte par, som tilhørte en i forvejen udsat gruppe af mennesker.

Det må indgå i vurderingen, at Inger Støjberg før sin beslutning havde modtaget rådgivning fra sine embedsmænd om, at det kun i ganske få tilfælde kunne forventes at ville være uproportionalt at adskille de berørte par. Denne rådgivning var dog ikke retvisende og byggede ikke på nærmere vurderinger af de enkelte par, hvilket må ses i lyset af det pres, Inger Støjberg forinden havde lagt på embedsmændene bl.a. ved på Facebook at meddele, at hun straks ville pålægge Udlændingestyrelsen at sætte en stopper for, at piger under 18 år kunne være indkvarteret på asylcentre sammen med voksne ægtefæller eller samlevende.

Der må tages hensyn til, at Inger Støjberg efter godt en måneds tid accepterede, at der blev åbnet for undtagelser, om end det skete efter pres og fornyede advarsler om den etablerede ordning. Det må også indgå i vurderingen, at de berørte par efter at være blevet adskilt fortsat havde mulighed for at holde en vis besøgskontakt med hinanden.

Inger Støjberg har forklaret, at hun var motive ret af et ønske om, at piger under 18 år, der søgte asyl her i landet, skulle kunne frigøre sig fra ægteskaber eller samliv, som de var blevet tvunget ind i. Et generelt ønske herom undskylder imidlertid ikke, at hun som minister og forvaltningschef besluttede, at der skulle administreres i strid med lovens krav om respekt for den enkeltes ret til familieliv med de heraf følgende krav om bl.a. inddragelse af de berørte par og individuel vurdering af, om det i deres situation ville være proportionalt at adskille dem. Hertil kommer, at der som nævnt ikke for nogen af de indkvarterede pars vedkommende var indikationer på tvang, og at der ved den praksisændring, som Inger Støjberg pålagde Udlændingestyrelsen at gennemføre, ikke blev fokuseret på tvang eller indikationer på tvang, idet det afgørende alene var, om ægtefællerne eller de samlevende var over eller under 18 år.

Efter en samlet vurdering stemmer 10 dommere herefter for at fastsætte straffen efter ministeransvarlighedslovens § 6, stk. 1, til fængsel i 3 måneder, og fem dommere stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 60 dage.

Under hensyn til den samfundsmæssige betydning af, at regeringens ministre respekterer gældende ret og dermed folkestyrets og retsstatens grundlæggende spilleregler, finder vi, at det må være udgangspunktet, at der fastsættes en ubetinget fængselsstraf i tilfælde, hvor en minister har sat sig ud over lovgivningen på sit forvaltningsområde ved med forsæt at tilsidesætte væsentlige individuelle rettigheder med skadevirkning for enkeltpersoner til følge. Vi finder, at der ikke er omstændigheder eller oplysninger om Inger Støjbergs forhold, som kan begrunde, at udgangspunktet fraviges i denne sag, og at der derfor ikke er grundlag for at gøre straffen betinget.

Ni dommere udtaler:

Det fremgår af Rigsrettens dom af 22. juni 1995 i rigsretssagen mod fhv. justitsminister Erik Ninn-Hansen, at der ved straffastsættelsen for overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, bl.a. blev lagt vægt på, hvilket formål ministeren havde forfulgt, og hvilken rådgivning ministeren havde fået af embedsmændene, ligesom der blev lagt vægt på forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenserne for de berørte borgere. I sagen fastslog Rigsrettens flertal, at Erik Ninn-Hansen forsætligt igennem 7 måneder mod embedsmændenes advarsler fastholdt en administration i strid med udlændingelovens regler om familiesammenføring, fordi han fandt disse for vidtgående. Herved tilsidesattes et stort antal menneskers lovfæstede ret til at blive forenet med deres ægtefæller, børn eller forældre, ligesom det måtte have stået ham klart, at krænkelserne, der for nogle af ansøgerne i Sri Lanka kunne få alvorlige konsekvenser, var en betydelig belastning for ansøgerne pårørende her i landet. Straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder, der under hensyn til Erik Ninn-Hansens personlige forhold, herunder navnlig hans alder og helbredstilstand, blev gjort betinget.

I den foreliggende sag finder vi, at straffen for den overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, som Inger Støjberg efter det, der er anført ovenfor i skyldvurderingen, er fundet skyldig i, bør fastsættes til fængsel i 60 dage. Vi finder endvidere, at det er upåkrævet, at fængselsstraffen kommer til fuldbyrdelse, og at straffen derfor bør gøres betinget, jf. straffelovens § 56.

Vi lægger herved navnlig vægt på, at formålet med ændringen af indkvarteringsordningen ikke var lovstridigt, at overtrædelsen i første række angår tilsidesættelse af sagsbehandlingsregler – kravet om en konkret og individuel vurdering og kravet om sagsoplysning – og at Inger Støjberg af embedsmændene var blevet rådgivet om, at par, hvor den ene part var mindreårig, som udgangspunkt kunne adskilles og indkvarteres separat på forskellige asylcentre, og det kun ville være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde. Vi lægger endvidere vægt på, at instruksen blev lovliggjort den 18. marts 2016 efter at have været gældende i mindre end halvanden måned, og at de berørte par efter adskillelsen og indkvartering på separate asylcentre fortsat kunne besøge hinanden og således havde mulighed for at opretholde et vist samliv.

Særligt om formålet med ordningen og om embedsmændenes rådgivning bemærker vi følgende:

Efter bevisførelsen lægger vi til grund, at Inger Støjberg med sin beslutning om at ændre indkvarteringspraksis for asylansøgerpar, hvor den ene part (kvinden) var mindreårig (15-17 år), ønskede at forhindre, at danske myndigheder kom til at medvirke til at fastholde piger og unge kvinder i et samliv, som ikke byggede på deres egen frie vilje. Formålet med at ændre praksis var således at beskytte piger og unge kvinder mod tvang og pres. Der er ikke tale om et lovstridigt formål, men om et anerkendelsesværdigt og sagligt formål. Dette er anerkendt af flertallet i den betænkning og indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen, som ligger til grund for Folketingets beslutning om at rejse rigsretstiltale mod Inger Støjberg, hvori det er anført:

”Flertallet bemærker endvidere, at hensigten om at beskytte mindreårige piger fra overgreb i form af indkvartering med ældre mænd er prisværdig og at adskillelsen af de berørte par politisk set var rigtig, men at den juridisk var forkert, da den indebar en ulovlig indkvarteringsordning. Adskillelsen kan ikke ske gennem en undtagelsesfri ordning, idet det strider mod de formelle og processuelle krav, der stilles både efter dansk forvaltningsret og Menneskerettighedskonventionen. Tidligere udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg burde have søgt den nødvendige ændring i samråd med Folketinget.”

Embedsmændenes rådgivning af Inger Støjberg i forbindelse med ændringen den 10. februar 2016 af indkvarteringsordningen var præget af, at det i mangel af domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol på dette område er vanskeligt at sige noget præcist og sikkert om, hvor grænsen for den beskyttelse af retten til familieliv, der følger af EMRK artikel 8, nærmere går, når der er tale om indkvartering på asylcentre af par, hvor den ene part er mindreårig.

Efter bevisførelsen kan det imidlertid lægges til grund, at Inger Støjberg både forud for og efter ændringen af ordningen den 10. februar 2016 af embedsmændene var blevet rådgivet om, at der var vide rammer for at adskille parrene, og at der kun i helt særlige tilfælde ville skulle gøres undtagelse.

Vi stemmer herefter for at fastsætte straffen efter ministeransvarlighedslovens § 6, stk. 1, til fængsel i 60 dage, der gøres betinget, jf. straffelovens § 56.

En dommer stemmer for, at straffen fastsættes til 10 dagbøder på hver 1.000 kr. Der er herved lagt vægt på de samme omstændigheder, som er anført af det mindretal, der vil idømme 60 dages betinget fængsel.

En dommer stemmer for strafbortfald under hensyn til de foreliggende formildende omstændigheder.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet, jf. rigsretslovens § 67 sammenholdt med retsplejelovens § 216, stk. 2.

Straffen fastsættes herefter til fængsel i 60 dage.

Samtlige dommere finder, at sagens omkostninger skal betales af statskassen.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, fhv. minister Inger Støjberg, straffes med fængsel i 60 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Der tillægges anklagerne og forsvarerne for Inger Støjberg følgende beløb:

Advokat Jon Lauritzen: 4.750.000 kr. + moms i salær og 629.260,55 kr. i udlæg.

Advokat Anne Birgitte Gammeljord: 3.000.000 kr. + moms i salær og 20.828,65 kr. i udlæg.

Advokat Nicolai Mallet: 3.350.000 kr. + moms i salær.

Advokat René Offersen: 3.800.000 kr. + moms i salær.

I beløbene fragår de tidligere udbetalte acontosalærer og udlæg.”

Af det talepapir, som retsformanden anvendte i forbindelse med domsafsigelsen, fremgår:

”Fsva skyldspørgsmålet er 25 af Rigsrettens 26 dommere nået frem til, at Inger Støjberg er skyldig i forsætlig overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at være ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen i perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 iværksatte og fastholdt en ulovlig indkvarteringsadministration.

Det ulovlige bestod i, at der i et antal sager blev adskilt gifte eller samlevende par, hvor den ene part var 15-17 år, i strid med EMRK art. 8 og

under tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, proportionalitet og sagsoplysning.

Som nævnt er det perioden fra den 10. februar til den 18. marts 2016, der er dømt for, og ikke hele anklageskriftets periode frem til den 12. december 2016.

1 dommer har stemt for frifindelse.

For så vidt angår straffastsættelsen har 15 dommere stemt for en ubetinget fængselsstraf. Af disse har 10 stemt for 3 måneders fængsel, og 5 har stemt for 60 dages fængsel. Der er altså flertal for en ubetinget fængselsstraf.

Stemmerne blandt de 11 resterende dommere fordeler sig sådan, at 9 har stemt for 60 dages betinget fængsel, 1 har stemt for en bødestraf og 1 har stemt for strafbortfald.

Resultatet af stemmeafgivningen bliver, at straffen fastsættes til 60 dages ubetinget fængsel. Det følger af reglerne om stemmeafgivning i rpl. § 216.

Jeg vil nu omtale de vigtigste argumenter i flertallets begrundelse for at anse Inger Støjberg for skyldig, dvs. den begrundelse, som 25 dommere står bag.

Når jeg siger “de vigtigste argumenter” betyder det, at domsbegrundelsen også indeholder andre argumenter. Jeg nævner kun her de vigtigste. Resten kan læses i dommen.

Der er afgivet mange forklaringer under sagen, og forklaringerne kan ikke på alle punkter forenes. Flertallet har ved bevisvurderingen lagt stor vægt på de begivenhedsnære dokumenter i sagen.

Flertallet finder det bevist, at Inger Støjberg efter koncerndirektionsmødet den 10. februar endte med at beslutte, at der skulle gælde en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser. Ordningen betød, at alle asylsøgende ægtefæller og samlevende par, hvor den ene var

en mindreårig på 15-17 år, skulle adskilles og indkvarteres separat på hvert sit asylcenter.

Flertallet finder det med andre ord bevist, at den praksisændring, som Inger Støjberg besluttede sig for, at der skulle administreres efter, endte med at være den, der fremgår af pressemeddelelsen af 10. februar 2016, og ikke den, der er beskrevet i det notat af 2. februar, som Inger Støjberg godkendte den 9. februar 2016.

Flertallet finder det i den forbindelse bevist, at notatets ordning blev forladt i forbindelse med drøftelserne den 9. og 10. februar mellem Inger Støjberg og embedsmændene i ministeriet.

Jeg vil nu fremhæve 6 af de argumenter, som flertallet har lagt vægt på som begrundelse for konklusionen om, at Inger Støjberg besluttede, at der skulle administreres efter pressemeddelelsen, og at pressemeddelelsen kommunikerede en ordning uden mulighed for undtagelser. Der er tale om 6 argumenter, som den øvrige bevisførelse ikke har kunnet overtrumfe.

1. Ordlyden af pressemeddelelsen af 10. februar 2016, som er det eneste skriftlige, der blev sendt til Udlændingestyrelsen. Pressemeddelelsen kan kun forstås sådan, at alle par – også par med børn og par, som allerede var indkvarteret sammen – straks og uden mulighed for undtagelser skulle adskilles på hvert sit asylcenter.

2. Pressemeddelelsen blev fulgt op af, at Line Skytte Mørk Hansen under telefonsamtalerne om eftermiddagen den 10. februar instruerede Udlændingestyrelsen om at administrere efter pressemeddelelsen, og om at gå i gang med at adskille parrene med det samme. Her lægger flertallet således forklaringerne fra embedsmændene i Udlændingestyrelsen og ikke Line Skytte Mørk Hansens forklaring til grund.

3. Efter Line Skytte Mørk Hansens instruks i telefonsamtalerne gav Udlændingestyrelsen i en mail operatørerne besked om, hvad beslutningen fra Inger Støjberg betød. Operatørerne fik at vide, at Inger Støjbergs beslutning betød, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever,

uanset fællesbørn, og at der også skulle ske adskillelse i aktuelle sager, hvor en mindreårig var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Mailen til operatørerne blev også sendt til Line Skytte Mørk Hansen, og hun videresendte mailen til en bred kreds i ministeriet, bl.a. Uffe Toudal Pedersen. Ingen i ministeriet reagerede på mailen.

4. Under det interview, som Inger Støjberg gav til TV2 News i umiddelbar forlængelse af udsendelsen af pressemeddelelsen, udtalte hun gentagne gange, at alle par, hvor den ene var mindreårig, ville blive adskilt, også hvis de havde børn, og uanset hvor stor aldersforskel der var. Dvs. udtalelser svarende til indholdet af pressemeddelelsen.

5. Da Inger Støjberg den 24. februar 2016 besvarede et folketingssspørgsmål fra Naser Khader, var det også pressemeddelelsens ordning, hun redegjorde for, og som hun altså her over for Folketinget oplyste, at hun havde bestemt, at der skulle administreres efter. I svaret redegøres der også for, hvad Udlændingestyrelsen faktisk har gjort – nemlig at ét par er adskilt, og at de resterende vil blive adskilt.

6. Det var først under samråd Z den 15. marts, at Inger Støjberg – efter betydeligt pres fra embedsmændene i ministeriet – oplyste, at der i helt særlige tilfælde ikke ville ske adskilt indkvartering, feks hvis et par var blevet gift i Danmark ved kongebrev.

Det er dernæst flertallets opfattelse, at den nye indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser, som Inger Støjberg besluttede straks at iværksætte, var ulovlig. Det var den fordi den gik ud på, at Udlændingestyrelsen ikke skulle foretage en konkret og individuel vurdering af de enkelte sager.

Den ulovlige sagsbehandling, som Udlændingestyrelsen iværksatte, var en følge af Inger Støjbergs beslutning om straks at indføre en ny indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser.

Ulovligheden varede, indtil Jesper Gori sendte en mail den 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen. Med denne mail fremgik det nu, at indkvartering skulle ske på en sådan måde, at det var i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt.

Det er baggrunden for, at der ikke er domfældt for tiden efter den 18. marts 2016.

Under den ulovlige sagsbehandling i tiden fra den 10. februar til den 18. marts 2016 blev 18 par adskilt.

Inger Støjbergs beslutning havde ikke bare den konsekvens, at der i disse 18 tilfælde skete en ulovlig sagsbehandling, men også, at der blev adskilt par, som slet ikke lovligt kunne være adskilt. Det er der i hvert fald 3 eksempler på.

Flertallet er nået frem til, at Inger Støjberg forsætligt har overtrådt ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at iværksætte og fastholde den ulovlige administration. Hun blev af sine embedsmænd advaret om, at en indkvarteringsordning uden mulighed for undtagelser ville være ulovlig. Ved at beslutte, at der skulle gælde en ordning uden mulighed for undtagelser, og at ordningen skulle iværksættes straks, måtte Inger Støjberg indse, at hun "kortsluttede" proceduren med en konkret og individuel vurdering baseret på en tilstrækkelig sagsoplysning. Endvidere accepterede hun muligheden for, at der faktisk ville ske adskillelser i strid med de berørte pars ret til familieliv.

Det var hovedpunkterne i de 25 dommers begrundelse for afgørelsen af skyldspørgsmålet.

Den dommer, som har stemt for frifindelse, har lagt vægt på, at det var et sagligt og prisværdigt formål, som Inger Støjberg forfulgte ved at ændre praksis. Inger Støjberg har endvidere modtaget en meget mangelfuld rådgivning fra embedsmændene i ministeriet. Hun har derfor efter denne dommers opfattelse hverken handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

For så vidt angår straffastsættelsen vil jeg starte med at redegøre for hovedpunkterne i

begrundelsen fra de 15 dommere, som har stemt for en ubetinget fængselsstraf.

De 15 dommere lægger vægt på, at Inger Støjberg havde modtaget klare advarsler fra sine embedsmænd, og at hun var klar over, at den praksisændring, hun indførte, ville få betydning for par, hvor der ikke var indikationer på tvang. Beslutningerne om adskillelse, der var en følge af den ulovlige instruks, medførte i flere tilfælde belastningsreaktioner for de berørte par, som i forvejen hørte til en udsat gruppe af mennesker.

Et generelt ønske om at forhindre tvang i parforhold undskylder ikke, at Inger Støjberg som minister og forvaltningschef besluttede, at der skulle administreres i strid med lovens krav om respekt for den enkeltes ret til familieliv.

De 15 dommere er af den opfattelse, at det må være udgangspunktet, at der fastsættes en ubetinget fængselsstraf i tilfælde, hvor en minister har sat sig ud over lovgivningen på sit forvaltningsområde, når det sker med forsæt til at tilsidesætte væsentlige individuelle rettigheder og med skadevirkning for enkeltpersoner til følge.

De 15 dommere mener, at der ikke er grundlag for at fravige dette udgangspunkt om ubetinget straf i den foreliggende sag.

Som nævnt stemte 10 af de 15 dommere for 3 måneders ubetinget fængsel, og 5 dommere stemte for 60 dages ubetinget fængsel.

De 11 øvrige dommere har som begrundelse for en mildere straf navnlig lagt vægt på følgende:

1. For det første var formålet med ændringen af indkvarteringsordningen ikke lovstridigt.
2. For det andet angik lovovertredelsen i første række sagsbehandlingsregler.
3. For det tredje var Inger Støjberg blevet rådgivet om, at det kun ville være nødvendigt at gøre undtagelse i helt særlige tilfælde.

4. For det fjerde blev instruksen lovliggjort den 18. marts, efter at den havde været gældende i mindre end 1 1/2 måned.

5. For det femte kunne de berørte par under adskillelsen fortsat besøge hinanden.

Som tidligere nævnt har 9 af de 11 dommere stemt for 60 dages betinget fængsel, 1 dommer har stemt for en bødestraf og 1 dommer har stemt for strafbortfald.

Resultatet bliver derfor – som jeg tidligere har redegjort for – 60 dages ubetinget fængsel.”

Retten hævet kl. 13.12.